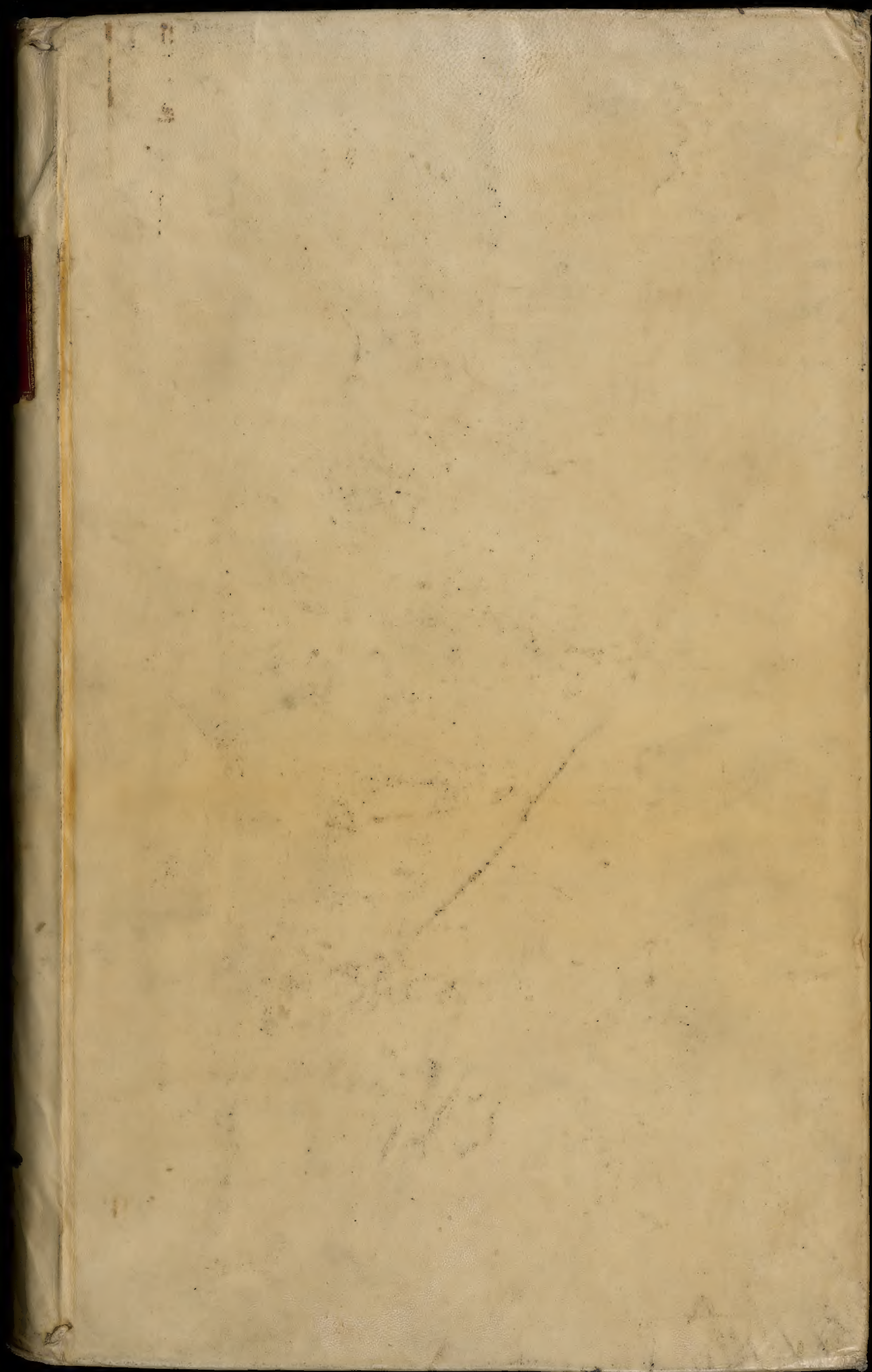

MAGNUM BULLARIUM ROMANUM,

A BEATO LEONE MAGNO USQUE AD S.D.N. BENEDICTUM XIV.

OPUS ABSOLUTISSIMUM,

LAERTII CHERUBINI, Præstantissimi Jurisconsulti Romani, à D. ANGELO MARIA CHERUBINO Monacho Cassinensi, deinde à R. R. P. P. ANGELO A LANTUSCA & JOANNE PAULO A ROMA, Ordinis Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ, ac tandem eorum cura & studio qui recentiorum Pontificum Constitutiones hactenus promulgatas collegerunt, illustratum & auctum.

EDITIO NOVISSIMA.

Accedunt, prout in Editione Romana, Vitæ omnium Pontificum, Appendices insuper suis locis restituti.

CUM RUBRICIS, SUMMARIIS, SCHOLIIS, ET INDICIBUS LOCUPLETISSIMIS.

TOMUS SECUNDUS.

A PIO IV. AD INNOCENTIUM IX.

Conventus Posoniensis PP. Trinitarior. 5. Julii 1771.

E. 45.

Juxta Exemplar ROMÆ, Ex Typographia REVERENDÆ CAMERÆ APOSTOLICÆ.

LUXEMBURGI,

Sumptibus HENRICI-ALBERTI GOSSE & Soc. Bibliop. & Typograph.

M D C C X L I I.

INDEX
SEX ROMANORUM PONTIFICUM,

Quorum Constitutiones juxta temporum seriem continentur in hoc Secundo Tomo.

PIUS IV. *Mediolanensis*, habet	Const.	106.	*fol.* 1.
PIUS V. *Italus*,	Const.	151.	189.
GREGORIUS XIII. *Italus*,	Const.	102.	387.
SIXTUS V. *Italus*,	Const.	107.	526.
GREGORIUS XIV. *Mediolanensis*,	Const.	19.	756.
INNOCENTIUS IX. *Bononiensis*,	Const.	2.	785.

Imprimatur, Si videbitur Reverendiss. Magistro Sacri Palatii Apostolici.
I. B. Episc. Camer. Vicesg.

Reimprimatur, Fr. Nicolaus Riccardius Sac. Pal. Mag.

BULLARIUM ROMANUM,

TOMUS SECUNDUS.

PIUS QUARTUS

PONTIFEX CCXXVIII.

ANNO CHRISTI MDLX.

ANNO 1560.

Pius Quartus Mediolanensis, de familia Medicea, Jo. Angelus anteà vocatus, Patre Bernardino, Cardinalis Tituli S. Priscæ, Creatus Romæ 7. Kalend. Januarii 1560. Coronatus in Festo Epiphaniæ Domini sequentis anni. Sedit annos quinque, menses duos, dies 15. Creavit Cardinales 46. Obiit anno Domini 1565. quinto Idus Decembris. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum fuit. Vacavit sedes dies 26.

I.

Jurisdictio Gubernatoris Almæ Urbis, procedendi contra Mercatores cambia sicca & illicita contrahentes.

Contra eosdem procedit hodie in omnibus articulis hujus Bullæ A. Cameræ, ut habetur Tom. III. in Pauli V. const. 28. Eximiæ.

De Gubernatore Urbis vide addita ad Leonem X. Tom. I. Constit. 8. Etsi.

Edita An. D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causa hujus Constitut.

UM sicut accepimus non sine maxima animi nostri displicentia, etiam post publicationem cujusdam proclamati sive banni de expresso mandato nostro facti, & commissione venerabilis fratris nostri Hieronymi Episcopi Martoranensis, tunc Almæ Urbis nostræ Gubernatoris, in locis consuetis publicati, avaritiam omnium malorum pessimum genus inter dilectos filios Almæ Urbis nostræ prædictæ Mercatores adeò serpuisse, atque in dies serpere, ut jam illorum unicuique brevi & modico tempore proximi jactura ditescere in pecuniis Curialibus ejusdem Urbis & præcipuè Cisalpinis ad cambium & recambium (ut vulgò dicunt) mutuandis facillimus pateat aditus. Ita ut Dei timore postposito, animarumque suarum salutis, ac Christianæ charitatis & Evangelicæ eruditionis, qua bona nobis à DEO collata indigentibus, nihil lucri inde sperantes charitativè mutuare monemur, penitùs immemores, non solùm ad pretium ejusdem Mercatoribus à summis Pontificibus nostris prædecessoribus retroactis temporibus toleratum, suas pecunias ad cambium & recambium hujusmodi Curialibus prædictis dederint, verùm etiam in præsentiarum illas ad longè majorem, & nimis excessivam, penitusque usurariam, ad Christianam profitentibus religionem sacris Canonibus interdictam atque damnatam summam dare conantur: unde evenit, ut plurimi dictæ Urbis Curiales hic necessitate coacti, easdem pecunias sub tam gravi fœnore accipientes & pro illorum amicis Mercatoribus præfatis fidejubentes, ac se in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligantes, tum ob varia itinerum pericula, tum etiam aëris diversis in locis intemperiem pecunias, ut præmittitur, acceptas, eisdem Mercatoribus tempore convento, reddere nequeuntes, maxima cum illorum jactura ad eorumdem Mercatorum importunitatem pluries, ut ajunt, recambiare coacti, & nonnulli etiam carceribus inhumaniter cum illorum ingenti tum corporis & bonorum tum etiam honoris & famæ detrimento diuturno tempore detenti fuerint.

Facultas Gubernatoris, coercendi Mercatores Urbis exercentes cambia illicita, & infligendi pœnas hic expressas, & contentas in constitutionibus Marchiæ contra usurarios.

§. 1. Nos igitur cupientes pro nostri Pastoralis officii debito præmissis quantum cum DEO possumus, via celeri remedium aliquod adhibere, eorumdemque Mercatorum insatiabilis usuræ pravitati, eorumque animarum saluti, & mercantilis exercitii fidelitati, Curialiumque prædictorum tam enormibus læsionibus atque incommoditatibus paterno affectu opportunè consulere, Motu simili, &c. Dilecto filio dictæ Urbis nostræ moderno Gubernatori, ut ad Cameræ Apostolicæ Commissarii generalis, necnon partis læsæ querelam seu instantiam, omnibus & singulis Mercatoribus Rom. Cur. sequent. in posterùm à die datæ præsentium sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, ac duorum millium ducatorum auri in auro eidem Cameræ irremissibiliter applicandorum ipso facto incurrendis pœnis, à dictæ Urbis Curialibus quibuscumq; ratione quarumcumq; obligationum etiam in ampliori forma Cameræ tàm principali, quàm accessorio & fidejussorio respectivè nominibus factarum, & deinceps quomodolibet fiendarum, pro pecuniis ad cambium & recambium hujusmodi sic usurariè, & malo modo acceptis & accipiendis, ac in partibus non solutis, aut non solvendis, ultra summam convenientem quæ Mercatoribus realibus qui vera cambia realia & non sic faciunt, de jure & stilo mercantili verè deberetur, hic in Curia petere exigere, aut eosdem Curiales via juris obligationum etiam in forma dictæ Cameræ celebratarum, & celebrandarum vigore seu prætextu cogere, seu cogi aut excommunicari, &c. vel alias quomodolibet in eorum personis & bonis molestari, seu inquietari facere audeant vel præsumant, districtiùs sub pœna quæ in constitutionibus Marchiæ contra usurarios statuitur, & aliis suo arbitrio moderandis pœnis inhibeat. Nec non quascumque obligationes etiam in præfata forma Cameræ occasione quarumcumque partitarum pecuniarum ad cambium & recambium hujusmodi à prædictis Mercatoribus cum eisdem Curialibus quomodolibet factas, & quas Mercatores ipsi

ipsi à prædictis Curialibus tamquam principalibus seu fidejussoribus hic in Urbe post dictum bannum dumtaxat repetierunt, & exegerunt, & recuperarunt, ac pro non solutis exigere & recuperare intendunt, cùm cambia hujusmodi sicca vel non realia à sacris Canonibus prohibita sint, usurarias, pravas, iniquas, detestabiles, interdictas, & damnatas, ac quascumque obligationes etiam in forma præfata Cam. Apost. post dictum bannum dumtaxat desuper illarum occasione factas, nullas & invalidas existere auctoritate nostra decernat & declaret, totamque summam principalem per eosdem Mercatores exactam & recuperatam, juxta formam dictorum bannimentorum, ex nunc ipso facto eidem Cameræ Apost. parti verò læsæ id quod ultra prædictam summam principalem in cambiis & recambiis, &c. à dictis Mercatoribus irremissibiliter exigendam, recuperandam, & restituendam applicet, & eosdem Mercatores juxta Constitutiones prædictas Marchiæ condemnet.

Et contra eosdem summariè, &c. procedendi.

§. 2. Cum potestate eosdem Mercatores & eorum quemlibet, omnesque alios & singulos sua communiter vel divisim quomodolibet interesse putantes, in dicta Curia & extra eam citandi, ac quibus & quotiens inhibendum erit etiam sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiaticis sententiis, censuris, & pœnis, etiam pecuniariis ejusdem Gubernatoris arbitrio moderandis & applicandis inhibendi, inobedientesque & rebelles quoscunque sententias, censuras & pœnas hujusmodi incidisse & incurrisse declarandi, aggravandi, reaggravandi & interdicendi, invocato etiam ad hoc si opus fuerit brachii sæcularis auxilio. Necnon super præmissis omnibus summariè, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii seu tela judiciaria, singulis diebus & horis, præterquam in honorem Dei feriatis procedendi, dictosque Mercatores & eorum quemlibet ad exhibendum quoscumque libros etiam rationum via juris, & sub eisdem censuris & pœnis compellendi, cæteraque alia faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi quæ in præmissis omnibus & circa ea omnia necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna committimus, & mandamus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Præmissis ac quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis, consuetudinibus, capitulationibus, & pactis, necnon obligationibus etiam in dicta forma Cameræ etiam juramento, &c. vallatis, ac palatii Curiæ ac Mercatorum & hujusmodi stylo, necnon partitis, libris, & rationibus ac computis desuper quomodolibet factis, & quibusvis licentiis forsan dictis Mercatoribus per quoscumque etiam nostros majores Officiales etiam Urbis Gubernatores concessas, quas contra expressam mentem nostram factas esse declaramus, cæterisque in contrarium quomodolibet facien. non obstan. quibuscumque, Mercatorum & Curialium hujusmodi nomina, cognomina, & qualit. & pecuniarum & creditorum quantit. aliorumque hic forsan de necessitate exprimi necessariorum tenores, continentias, formas & compendia pro plenè & sufficienter expressis habentes.

Sola sign. sufficit.

§. 4. Præsentisque nostri Motus proprii solam signaturam absque illius registratura sufficere, & ubique fidem facere tàm in judicio, quàm extra, attento quod in Urbe.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. At juxta illius formam & tenorem per quoscumque Judices, &c. sublata, &c. judicari, &c. debere. Nec de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu ullo umquam tempore notari aut impugnari posse, illiusque copiæ per unum ex nostris Cursoribus cum originali auscultatæ, & Mercatoribus aliisque personis & Judicibus præsentatæ, vim validæ & efficacis inhibitionis habeant, ac si originale hoc præsentatum foret, quacumque regula sive constitutione in contrarium forsan edita nequaquam obstante. Placet Motu proprio. I.

Papæ subscriptio.

II.

Jurisdictio Cardinalis Protectoris & Judicis causarum Archihospitalis pauperum infirmorum Incurabilium de Urbe.

Hujus Archihospitalis institutionem, & privilegia, attende sup. in const. 15. Leo. X. Salvatoris, ubi notavi, in Tom. I.

Edita A. D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD charitatis & misericordiæ opera Christi pauperibus in Archihospitali Incurabilium S. Jacobi in Augusta de Urbe, quæ maxima, & continua sunt, sine detrimento, vel intermissione exercenda, æquum est providere, ut illud ac pro ea famulantes, à noxis quantum potest liberentur.

Causa istius constitut.

§. 1. Cùm itaque, sicut accepimus, Archihospitale ipsum, ob lites, & quæstiones, quibus ad diversa Urbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, & diversarum aliarum rerum ejusdem, tàm taugendo, quàm defendendo, jugiter implicitum existit, quamplurima damna & incommoda patiatur, & impensæ litis, valores rei de qua ex tempore agendi sæpenumerò exuperent.

Advocatio causarum coram quocumque Judice vertentium, Archihospitale S. Jacobi Incurabilium de Urbe, & ejus Officiales quomodolibet concernentium, & earum commissio Cardinali pro tempore Protectori qui summariè cognoscat cum facultate.

§. 2. Nos Archihospitale ipsum in quo piissima charitatis & misericordiæ opera, pauperibus Christi continuo impendi spectantur, ab hujusmodi dispendiis quantum possumus sublevare volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, interdictum Archihospitale, sive dilectos filios Custodes, Officiales, ac Ministros Societatis ejusdem Archihospitalis, & quascumque alias etiam singulares personas, Universitates, Societates, & loca coram Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Regente, Præsidente, & Clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Gubernatore, Senatore Urbis, illiusque Primo, & Secundo Collateralibus, ac Appellationum causarum Curiæ Capitolii ejusdem Urbis Capitaneo, & aliis quibuscumque Judicibus ordinariis, & delegatis, & causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, nunc & pro tempore pendentes, super quibuscumque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus, & actionibus, Archihospitale, & Societatem, Officiales, litis consortes, & alios prædictos, tàm conjunctim, quàm divisim, ac tàm activè, quàm passivè, concernentibus, & ad Archihospitale, & Societatem quomodolibet spectantibus, in quacumque instantia, inter illos, necnon alia æquè, vel magis pia loca, Universitates, & Collegia quomodocumque privilegiata, seu viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas cujuscumque qualitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & naturæ existant, etiam præmissis expressis majores, quarum omnium statum, & merita, ac judicum, & collitigantium nomina, & cognomina, & qualitates, cæteraque etiam de necessitate exprimenda, præsentibus haberi volumus pro expressis, in statu, & terminis, in quibus reperiuntur dummodò instructæ non sint, harum serie ad nos advocamus, & dilectum filium nostrum Bartholomæum, tt. S. Crucis in Hierusalem, Presbyterum Cardinalem della Cueva nuncupatum, modernum, & pro tempore existentem Protectorem, ejusdem Archihospitalis Judicem ordinarium, & perpetuum, ad prædictas, necnon quascumque alias similes, vel dissimiles causam & causas, civiles, criminales, & mixtas, ad Archihospitale, & Societatem hujusmodi pertinentes, tàm per eos, quàm contra eos, & inter eos, ac personas, Universitates, collegia, seu loca etiam privilegiata & exempta, tàm activè, quàm passivè, pro tempore movendas, juxta ordinariam jurisdictionem, seu facultatem, tàm Gubernatori, quàm Regenti Cameræ Apostolicæ, seu Vicario præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit, seu postulaverit, cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, summariè, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, & absque aliquorum terminorum substantialium observatione,

aut

aut alicujus Registri confectione, per se, vel alium, seu alios, audiendas, & fine debito terminandas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium per prædicta constituimus, & deputamus.

In Curia & extra citandi, & inhibendi.

§. 3. Et ad hunc effectum illi, etiam per alium, seu alios quoscumque, tàm in Romana Curia, quàm extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi priùs, etiam summariè de non tuto accessu, citandi, & monendi, eisdemque & prædictis, & quibuscumque aliis ejusdem Urbis Curiarum Judicibus, & personis, tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, quibus & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, quibus sibi, sive ab eo pro tempore deputando Auditori videbitur inhiberi, & in eventum non paritionis, contra inobedientes, ac rebelles, ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationem, & alias juxta stylum, & morem dictarum Curiarum in similibus servari solita, ac alias prout sibi videbitur proceden. sententiamque sive sententias debitæ executioni demandandi sive demandari faciendi, contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque juris & facti opportuna remedia, appellatione postposita compescendi, auxiliumque brachii sæcularis, ad hoc si opus fuerit invocandi omniaque & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam & liberam licentiam, seu facultatem concedimus.

Annullatio processus aliorum Judicum.

§. 4. Decernentes Archihospitale & Societatem, ac ejus Officiales, & personas hujusmodi, ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quàm coram Bartholomæo Cardinali, & pro tempore Protectore prædicto conveniri, aut ad alios conveniendum, constringi non posse. Ac processus sententias, & decreta, per alium, seu alios, tàm ordinarios, quàm delegatos in causis prædictis, quomodolibet pro tempore formatos, latas, & factas, cum indè sequutis quibuscumque nulla, irrita, & inania, nullumque roboris, vel momenti fore.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Præsentes quoque literas sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & exemptionibus, similium vel dissimilium gratiarum, etiam per nos, aut successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel ejus Legatos, & per regulas Cancellariæ Apostolicæ, pro tempore factas etiam in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitùs & omninò exceptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascumque literas, & etiam quasvis regulas, generales, & speciales, & derogatoriarum derogatorias, efficaciores & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, derogari posse, & si illis ullo umquam tempore ex aliqua, etiam quantumvis necessaria, & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogatio consistorialiter facta, & per trinas, & distinctas literas, eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, sive Custodibus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Oeconomis Archihospitalis, & Societatis hujusmodi legitimè intimata, & innovata fuerit, eorumque ad id expressus accedat assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane si secùs super his à quoquam quavis auctoritate fungente, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, & felicis record. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, & Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, & Ordinum, etiam exemptorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, conservatoriis exemptionibus, & literis Apostolicis eisdem, ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Curiis, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & dictam Sedem, etiam scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac aliàs sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, necnon reformationibus, etiam noviter facientibus, ac paribus motu, & scientia approbatis, etiam disponentibus, quarum causæ hujusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, aliàs de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per regulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie, specialiter & expressè, ac eisdem motu & scientia, & potestatis plenitudine derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque aut si prædictis vel quibusvis aliis, conjunctim vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, Curias & Tribunalia, ad judicium trahi non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem, ac quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, aut totaliter non inserta, jurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valet quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

§. 8. Et quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca, quibus illis pro tempore opus fuerit, deferre, volumus, & prædicta auctoritate decernimus, quòd illorum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris vel Societatis hujusmodi, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ etiam sæcularis munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Fides transumptorum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 22. mensis Januarii 1560. Pontificatus nostri Anno primo. Dat. P. A. I. die 22. Jan.

III.

Moderatio Constitutionis Pauli IV. editæ contra Religiosos apostatas, aut malè translatos, vel extra claustra vagantes.

De Regularibus apostatis & electis edidit Sanctiss. D.N. Urbanus VIII. Constitut. 26. Sacra, infrà in Tomo 4.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1560.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sedis Apostolicæ solertia dum ad salutare quorumdam remedium extructa, in eorum detrimentum vergere conspicit, ne quod illis profuturum maturitate summa prodiisse comperitur, noxium incauto ministerio efficiatur, celeris provisionis opem afferre consuevit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Paulus IV. edidit constitutionem de qua hic.

§. 1. Dudum siquidem postquam fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster, &c.

Omittitur relatio Bullæ Pauli IV. quoniam eam habemus sup. in Tom. 1. Postquam, n. 14. fol. 833.

In executionem autem dictæ const. Pauli IV. multæ lites ortæ fuerunt ex causis hic expressis.

§. 2. Cùm autem, sicut accepimus, licet singulæ literæ prædictæ à zelo religionis ejusdem prædecessoris emanarint, nihilominùs cùm post illarum publicationem per Ordinarios locorum ad earum executionem procedi cœptum foret, maximè in omnibus Regnis & Provinciis rumores, lites & contentiones, ac gravia scandala multipliciter exorta fuerint, cùm propter maximum ipsorum Apostatarum, & translatorum numerum, tum etiam ex quo multi prætenderent vel prætendebatur damnari in dictis literis omnes ferè uniformiter, nulla inter causam & causam, ac lepram & lepram differentia & distinctione habita damnabantur, cùm tamen plerique eorum præviis dispensationibus, & indultis, ac licentiis ab eorum Superioribus, & à Sede Apostolica ex justis & rationabilibus causis concessis munitiforent, & nihilominùs quamplures ex eis zelo conscientiæ aut pœnitentia ducti, literis prædictis parere, & ad Monasteria à quibus egressi fuerant redire sese paratos exhiberent, sed ab eorū Superioribus nullatenus reciperentur, sicque ob earumdem literarum rigorem magnis confusionibus involuti, ac miseriis & calamitatibus oppressi, omnibus remediis destituti, an perpetuis censuris innodati, ciboque spirituali & temporali privati remanerent, ita quod vel fame perire, aut in extremam desperationem adduci cogerentur, aliique Christi fideles ob magnam dictorum Apostatarum multitudinem vix eorum conversationem effugere, & exinde excommunicationis incursum evadere possent, & propterea verisimile sit, quòd si bonitati divinæ ejusdem prædecessoris vitam paulò ulterius prorogare placuisset, ipsemet literas suas hujusmodi zelo charitatis, ut par erat, ad justam moderationis formam & æquitatem reduxisset.

Ideò hic Pont. absolvit omnes Apostatas, & translatos in sæculo vagantes, à censuris, & pœnis incursis ob non paritionem dictæ constit. Pauli IV.

§. 3. Nos igitur pro Pastoralis officii nostri debito omnibus jus & justitiam, ut decet, ministrare, neminique injuriam inferre, aut quemquam suis juribus, ac legitimis defensionibus privare, aut aliàs indebitè molestare volentes, sed singulorum Christi fidelium animarum saluti ante omnia prospicere cupientes, singularum literarum prædecessoris hujusmodi tenorem, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, habita super his cum nonnullis venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super hoc negotio specialiter deputatis deliberatione matura, motu simili, ac ex certa scientia nostris, & de simili potestatis plenitudine omnes & singulos Apostatas seu translatos in dictis literis comprehensos & adhuc in sæculo vagantes, cujuscumque Ordinis fuerint, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac aliis sententiis, censuris & pœnis quas ob non paritionem literarum prædictarum, seu alias quomodolibet incurrerunt, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè absolvimus & liberamus.

Et super irregularitate per eosdem contradicta dispensat.

§. 4. Necnon super irregularitate per eos contra tenorem dictarum literarum Missas celebrando, seu aliàs se divinis immiscendo forsan contracta, dummodò in contemptum clavium id non egerint, misericorditer in Domino dispensamus, ac absolutos & liberatos, ac dispensatos fore censemus.

Et dictam Pauli IV. const. ad formam juris, & sacrarum constitutionum reducit.

§. 5. Singulasque literas prædictas, ac in eis contenta & inde sequuta quæcumque, ad formam juris & sacrarum constitutionum reducimus, & reducta fore. Sicque ab infrascriptis & quibusvis aliis Judicibus, ac prædictis Auditoribus & Cardinalibus, sublata eis & eorum cuilibet, quavis judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & interpretari debere, ac quicquid secùs à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Advocat etiam ad se omnes causas contra eosdem co-

§. 6. Et nihilominùs omnes & singulas lites & causas hactenus coram quibusvis Ordinariis, vel Delegatis Judicibus etiam in Romana Curia introductas, & in quacumque instantia contra dictos Apostatas vel translatos, vel alias inter quasvis personas præmissorum occasione pendentes, etiam si instructæ sint, ad nos advocamus, ac causas tam ad nos advocatas in statu & terminis quibus reperiuntur reassumendas, necnon quam & quas quæcumque personæ Ecclesiasticæ & regulares ac etiam sæculares, necnon Conventus, Collegia, & Universitates dicta occasione seu in præmissis communiter, vel divisim interesse putantes, contra dictos Apostatas, vel translatos, aut alios quoscumque activè vel passivè civiliter, vel criminaliter, ac realiter & personaliter vel mixtim habent & movent aut habere vel movere volent & intendent, cum omnibus & singulis incidentibus, dependen. emergen. annexis & connexis totoque negotio principali, quoad professos videlicet in Alma urbe & ejus districtu, & alios in ea præsentes dilecto filio nostro Jacobo tt. S. Mariæ in Cosmedin Presbytero Cardinali Sabello nuncupato, nostro in dictis Urbe, & districtu Vicario generali, seu ejus Locumtenenti, extra Curiam vero Ordinario loci, ac Superiori Monasterii in quibus prima & originaria professio per quemlibet ex Apostatis & translatis prædictis emissa asseritur, necnon obtinenti primam dignitatem in Ecclesia Cathedrali, seu Metropolitan. vel alii Superiori loci hujusmodi, seu antiquiori Canonico pro tempore residenti per eos conjunctim, visis in primis & diligenter inspectis & examinatis dispensationibus, facultatibus, licentiis, & indultis per eosdem Apostatas & translatos quomodolibet obtentis, ac processibus desuper habitis, & causis in eis allegatis maturè discussis, ac prout justum & æquum fuerit, verificatis & probatis, summariè, simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura judicii, ac sola veritate inspecta, appellatione postposita audien. cognoscen. & juxta juris & sacrarum constitutionum dispositionem sine debito terminan. committimus & mandamus.

ram quibuscumque Judicibus introductas, easque summariè & juxta dispositionem Juris, & sacrarum constitutionum cognoscendas committit Vicario Urbis, & respectivè Ordinariis locorum & Superiorib. Monasteriorum &c.

Facultates eisdem Judicibus concedit, ut summariè procedant, &c.

§. 7. Ac eisdem Judicibus omnes & singulos prædicta occasione citandos etiam per edictum publicum, constito etiam summariè & extrajudicialiter de non tuto accessu citandi, necnon illis & aliis quibus, ubi, quando, & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis eorum arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis etiam per edictum simile inhibendi. Necnon quoscumque Apostatas & translatos hujusmodi, qui sine canonica dispensatione aut licentia in sæculo vagari reperti fuerint, ad Monasteria à quibus exiverunt, aut alia regularia, vel alia honesta loca, prout meliùs pro ipsorum animarum salute eis visum fuerit, super quo ipsorum Judicum conscientiam oneramus, reverti seu intrare faciendi & compellendi, ac quæcumque alia, quæ per eos in præmissis statuta & ordinata fuerint, debitæ executioni demandandi, ac quascumque executiones per quosvis Judices ordinarios, vel delegatos in vim literarum prædecessoris hujusmodi aliàs contra juris formam factas causa cognita retractandis & annullandis, & in pristinum statum reducendis, contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postposita compescendi, necnon censuras & pœnas prædictas incurrisse declarandi, atque illas legitimis desuper habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravandi, interdictum Ecclesiasticum prout juris fuerit apponendi, & auxilium brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi, cæteraque in præmissis & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, plenam, & liberam concedimus facultatem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis literis prædecessoris, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis quotiescumque, & per quoscumque, ac quibuslibet, & ex quibusvis causis, necnon intuitu, consideratione, contemplatione, & ad instantiam quorumvis, aut etiam motu, scientia, ac plenitudine similibus, etiam quod nonnulli ex dictis Ordinibus professores se de causis eis

per

per Sedem ipsam delegatis, nisi sub certis modo & forma ibidem contentis intromittere minimè teneantur, concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quoad præmissa dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Apostatæ, & translati absoluti pœnitentiam à Confessoribus injungendam facere debeant.

§. 9. Volumus autem quod singuli Apostatæ & translati hujusmodi, ut præfertur absoluti, pœnitentiam per eorum confessorem sibi pro excessibus prædictis injungendam facere omninò teneantur. Quodque antequam sententiæ seu declaratoriæ per supradictos Judices à nobis deputatos ferendæ paruerint, à celebratione Missarum & quocumque altaris ministerio omninò abstineant.

Apostatæ, & translati dispensationes & indulta judicibus præsentare, & causam expedire debent infrà sex menses, alias in censuras antea incursas reincidant.

§. 10. Volumus autem quod infrà sex menses à die publicationis præsentium ipsi Apostatæ seu translati licentias eorum, ac dispensationes, & indulta supradictis Judicibus præsentent, & sententiam declaratoriam desuper ab eisdem promulgari, ac causam realiter & cum effectu totaliter expediri faciant, quo termino elapso, & causa, ut præfertur, non expedita, dicti Apostatæ, & translati in easdem censuras & pœnas, in quibus ante publicationem præsentium erant, reincidisse eo ipso censeantur, nisi per ipsos Judices steterit, aut alio legitimo impedimento per ipsos Judices arbitrando, dicti Apostatæ & translati detenti fuerint.

Exemplorum fides.

§. 11. Cæterùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca in quibus eis utendum erit deferri, volumus similiter, & prædicta Apostolica auctoritate statuimus atque decernimus, illarum transumptis sive impressis, sive manuscriptis, dicti Vicarii sigillo, & illius seu publici Notarii subscriptione munitis, eamdem prorsus fidem ubique locorum in judicio & extra adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 1. die 3. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. tertio nonas Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1560. Indict. 3. die verò 6. mensis Apr. Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii Papæ IV. Anno I. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad Valvas Basilicarum Ecclesiarum S. Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancell. Apostol. dimissis inibi copiis illarum affixis per nos Bernardinum Andreutium, & Triphonem Victorellū Cursores.

Jo. Andreas Panizza Magister Cursorum.

IV.

Contra detinentes jocalia & alia quæcumque bona ad Sedem Apostolicam spectantia, ac scientes & non revelantes.

De materia posui concord. suprà in Pauli Quarti constitut. 11. Incumbentia. Tom. I. fol. 829. Et signanter contra non restituentes scripturas, vide inf. Sixti V. constit. 56. Non sine, ubi notabo in hoc Tomo fol. 624.

Edita A. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

PAstoralis officii auctoritas nos admonet, & ordo rationis exposcit, ut circa ea potissimum versemur, per quæ res, & bona Rom. Ecclesiæ, præsertim usui & ornatui Romani Pontificis pro tempore existentis, & Sacri Palatii Apostolici deputata ab impiorum insultibus, & rapinis præserventur, & ab eis ausu sacrilego, aut aliàs quomodolibet abinde asportata & distracta, nostræ operationis ministerio, cum animarum salute eorum, qui cæca cupiditate ducti in non parvam Sanctæ Matris Ecclesiæ injuriam, & ipsorum animarum perniciem. Dei timore postposito, ea surripere, seu sibi appropriare, aut istinc divertere ausi fuerint, eidem Romano Pontifici pro tempore existenti restituantur, & taliter in præmissis provideatur quod certis cedat in exemplum.

Causa istius constitut.

§. 1. Cùm itaque, sicut non fine gravi animi nostri molestia accepimus, tam tempore infirmitatis diversorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ex qua, sicut Domino placuit, ab humanis decesserunt, quàm exinde diversarum Sedium vacantium, quàm plura etiam pretiosa jocalia, ornamenta, & alias res & bona usui præfato, ut præfertur deputata, & alias ad eumdem Rom. Pontificem pro tempore existentem, & Cameram Apostolicam spectantia & pertinentia, tàm ex dicto Palatio, quàm aliis quibusvis locis ablata & distracta fuerint, & à diversis eorum protervia invalescente detineantur, in nostrum & ejusdem Pontificis pro tempore existentis non solùm detrimentum, sed etiam Sedis Apostolicæ ignominiam, & ipsius auctoritatis diminutionem, necnon illa detinentium animarum perniciem atque periculum non modicum.

Confirmatio pœnarum impositarum contra occupatores bonorum Cameræ Apost.

§. 2. Nos hujusmodi inconvenientibus & animarum periculis quantum in nobis est obviare, & alias in præmissis, prout par est, providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, omnes & singulas censuras & pœnas Ecclesiasticas per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros contra talium perpetratores, ac alias bonorum Apostolicorum usurpatores, raptores, receptores & possessores, ac detinentes & non restituentes, ac scientes & non revelantes, sub quibusvis verborum formis promulgatas, quorum, & literarum Apostolicarum desuper confectarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & innovamus, ac ad infrascriptos extendimus & ampliamus.

Præceptum restituendi omnia bona dictæ Cameræ.

§. 3. Et nihilominùs motu & scientia similibus, omnes & singulas, tàm sæculares, quàm Ecclesiasticas, ac etiam militiarum & Ordinum quorumcumcumque religiosas, etiam quacumque Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali seu Superiori Ecclesiastica, etiam Cardinalatus honore, ac etiam Comitali, Marchionali, aut Ducali dignitate fungentes, ac alias mundanas personas, nullas penitus excipientes, cum dignitas qualiscumque sit in peccatis nemini excusationem præbere debeat, quæ jocalia, ornamenta, aurum, argentum, monetatum & non monetatum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos quocumque nomine nuncupatas, pecunias, vestes, paños, & tàm manuscriptos, quàm quosvis alios libros, scripturas, necnon equos, mulos, mulas, imagines aureas, argenteasque, ac æneas, & marmoreas, ac suppellectilia, & alia quæcumque res & bona mobilia & immobilia, spiritualia & profana cujuscumque generis, qualitatis, & quantitatis, seu pretii existentia, pro usu & commoditate Romani Pontificis pro tempore existentis, & ornamento Palatii hujusmodi deputata, ac ad eumdem Romanum Pontificem pro tēpore existentem spectantia & pertinentia, tempore infirmitatis cujusvis Romani Pontificis prædecessoris nostri, ex qua postmodū decessit, ac etiam dictæ Sedis propterea vacantis, necnon per annum ante obitum & vacationem hujusmodi ex dicto Palatio, & aliis undecumque & quocumque asportarunt, subtraxerunt & occultarunt, seu prætenso titulo donationis vel remissionis, quietantiæ, vel alio quovis prætextu detinent, seu sciunt ea per alios possideri, usurpari & detineri, aut occupata fuisse, & ad eorum manus pervenisse requirimus & monemus, eisque districtè præcipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium, quorum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio & peremptorio termino eis & eorum cuilibet pro Canonica monitione assignamus, omnia & singula jocalia, ornamenta, aurum, argentum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos, pecunias, vestes, pannos, libros, equos, mulos, mulas, imagines, suppellectilia, & alias res, & bona hujusmodi dilecto filio Francisco Odescalco dictæ Cameræ Præsidenti cum effectu restituant & consignent, & si donationem vel remissionem, aut quietantiam desuper sibi factam prætendant, illam seu illas, videndas, ut decet, & examinandas exhibeant & producant, ac illorum

raptores, usurpatores, seu detentores vel occupatores scientes revelent.

Pœnæ non restituentium, scientiumque & non revelantium.

§. 4. Alioquin lapsis diebus hujusmodi, omnes & singuli præfati Episcopali vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, ac etiam Cardinalatus honore seu dignitate præditi, interdicti ingressus Ecclesiæ pœnam; alii verò excommunicationis & maledictionis æternæ sententiam, quam aliàs in eos in his scriptis ferimus & à quibus nisi à nobis, & eodem Romano Pontifice pro tempore existente, ac satisfactione prævia, præterquam in mortis articulo constituti, relaxationis & absolutionis beneficium obtinere non possint, eo ipso incurrant, & si Pontificali aut Cardinalatus honore seu dignitate præditi sub interdicto hujusmodi per octo dies præfatos, sex immediatè sequentes permanere, alii verò inferiores ab eis eamdem excommunicationis sententiam animo quod absit, indurato sustinere non formidaverint, ex tunc elapsis dictis octo diebus, Pontificali & etiam Cardinalatus honore seu dignitate præditi à regimine Ecclesiarum eis commissarum, eo ipso suspenso, ac tàm ipsi si alia beneficia Ecclesiastica obtineant, quàm inferiores ab eis, omnibus & singulis Monasteriis, prioratibus, dignitatibus, administrationibus, canonicatibus & præbendis, cæterisque beneficiis Ecclesiasticis cum cura & sine cura, sæcularibus ac Ordinum quorumcumque regularibus, quæ in titulum vel commendam seu administrationem, aut aliàs quomodolibet etiam ex quibusvis concessionibus seu dispensationibus Apostolicis obtinent, ac etiam Officiis Romanæ Curiæ per eos obtentis. Sæculares verò Feudis, Vicariatibus, Dominiis, & aliis juribus, ac privilegiis quibuscumque eis per Romanam Ecclesiam aut Sedem præfatam seu alios quoscumque, etiam quacumque alia auctoritate etiam Imperiali, vel Regali eis concessis, etiam eo ipso privati existant, & ad similia beneficia, feuda, privilegia, vicariatus, dominia, & jura obtinenda, necnon ad quoscumque actus legitimos exercendos inhabiles, ac etiam intestabiles similiter eo ipso fiant, possintque beneficia, officia, ac vicariatus & feuda, aliaque jura hujusmodi tamquam vacantia absque alia declaratione desuper facienda à nobis & Sede præfata, ac aliis ad quos pertinet illa concedere & dare, liberè impetrari. Sciturі quod si ipsi, aut eorum aliqui suæ salutis immemores in præmissis morosi fuerint, seu præmissa adimplere non curaverint, aut contempserint, hoc eis pro gravi crimine & delicto imputabitur, & Justitia mediante contra eos ad graviores & tales pœnas absque ullo respectu procedetur, quod illorum coërcio eis perpetuò cedat ad noxam, & aliis in exemplum, absque spe alicujus veniæ inde consequendæ: si verò se humiles, & ad satisfaciendum, aut confitendum promptos exhibuerint, cum omni mansuetudine & respectu excipientur, & ex eorum spontanea restitutione, seu confessione eis salutaris misericordiæ & gratiæ amplexus exuberanti Sedis præfatæ in singulos pœnam pietate provenient. Ac singulas donatones eis desuper factas, prout justitia suadebit, & ordo dictaverit rationis, admittemus. Ac ut præfertur, scientes, & revelantes, ultra cæleste præmium, à nobis condignam mercedem & retributionem recipient, cum eorum omnium grata satisfactione.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis præfatis, necnon donationibus, concessionibus, & aliis dispositionibus de bonis rebus & aliis præmissis, etiam Cardinalibus & aliis prædictis, etiam per dictos prædecessores, aut eorum aliquos ex quacumque causa factis, & quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu & scientia paribus concessis, confirmatis & innovatis, quibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, & quoad hoc eis nolumus aliquatenus suffragari, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§. 6. Volumus autem quòd cùm primum præsentes literæ quarum transumptis manu Notarii publici subscriptis sicuti ipsis originalibus literis fidem plenam adhiberi debere decernimus, in valvis Basilicæ principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranen. ac acie Campi Floræ etiam de Urbe per unum ex Cursoribus nostris affixæ fuerint, perinde singulos quos concernunt quoad præmissa omnia arctent, ac si eædem præsentes literæ eis singulariter & personaliter insinuatæ & intimatæ fuissent.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 1. die 3. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. tertio nonas Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

V.

Exemptio Monialium & Sororum cujuscumque Ordinis Regularium, à decimis, subsidiis, aliisque oneribus.

Aliam exemptionem pro Monialibus Ordinis Mendicantium habemus infrà in constitut. 11. Pii V. Dum ad uberes. Et signanter ab onere hospitandi milites attende const. 148. ejusdem Pii, Cùm sicut.

Edita An. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

De statu Ecclesiarum & Monasteriorum quorumlibet curæ nostræ divina dispositione commissorum paterna diligentia cogitantes, ad ea per quæ illorum, ac personarum præsertim fœminei sexus in illis sub regulari castimonia Altissimo famulantium statui & opportunæ subventioni valeat salubriter provideri, ipsæque personæ semotis perturbationibus universis, in pacis & quietis amœnitate divinis officiis liberiùs vacare valeant, libenter attendimus, ac in iis nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impartimur.

Exemptio à solutione decimarum & subsidiorum, ac aliorum onerum. Hoc idem specialiter Monialibus Mendicantibus concessit Pius V. cit. in rubr.

§. 1. Hinc est quod nos Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate omnes & singulas Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores quorumcumque Monasteriorum, Domorum, & regularium locorum Monialium, & Sororum quorumvis Cistercien. Præmonstraten. S. Claræ, necnon Sancti Benedicti, & Sancti Augustini, ac Tertii Ordinis Sancti Francisci, & aliorum quorumvis Ordinum, etiam sub cura & regimine, ac secundùm regularia instituta Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, & Eremitarum ejusdem Sancti Augustini degentium in Lombardia, & quibuscumque aliis Italiæ partibus consistentium, ipsaque Monasteria, & Domos, & loca (deductis quatuordecim ducatis auri de Camera pro victu cujuslibet Monialis seu Sororis) alios redditus non habentia, eorumque possessiones, & alia quæcumque bona mobilia & immobilia, à quarumcumque decimarum, & subsidiorum, ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum, per nos & Sedem Apostolicam seu ejus Legatos, & Nuncios, aut quoscumque alios quavis auctoritate fungentes, etiam pro expeditione contra Turcas, vel fidei tuitione, ac Fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, aut quavis alia urgentissima causa pro tempore impositorum solutione, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium in perpetuum prorsus eximimus, & liberamus.

Prohibitio Commissariis, & aliis exactoribus.

§. 2. Et nihilominùs omnibus & singulis Collectoribus, Subcollectoribus, ac Commissariis, necnon quibuscumque aliis, ad decimarum & subsidiorum hujusmodi exactionem deputatis, & pro tempore

deputan-

deputandis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostræ indignationis, ac excommunicationis latæ sententiæ pœna districtiùs inhibemus, ne Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores, Domos, & Monasteria, & loca prædicta, etiam vigore quarumcumque literarum à nobis, vel Sede prædicta pro tempore emanatarum, etiam si in eisdem contineatur, quod ad quævis exempta, & non exempta Domos, Monasteria, & loca se extendant, vel alterius cujuscumque tenoris existant, ipsius Sedis sibi concessæ facultatis, nisi de præsentibus earumque toto tenore, ac de dictis Ordinibus, & nomine eorum quibus dictorum Ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commissa fuerint, plenam & expressam ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, fecerint mentionem, ad solvendum decimas seu subsidia, aut onera hujusmodi quovis modo cogere aut compellere, seu aliàs præmissorum occasione eas molestare, seu inquietare præsumant.

Executorum istius constitur. deputatio, & facultates.

§. 3. Quocirca dilectis filiis Cameræ Apostolicæ Locum tenenti, ac Almæ Urbis nostræ Vicario in spiritualibus generali, necnon universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, & etiam dilectis filiis eorum in spiritualibus Vicariis generalibus, cæterisque Ecclesiarum Prælatis per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios eisdem Abbatissis, Priorissis, Ministris, Monialibus, & Sororibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, easdem præsentes & in eis contenta quæcumque inviolabiliter observari faciant. Non permittentes eas ac Domos, Monasteria, & loca hujusmodi per Collectores, aut Subcollectores, & Commissarios præfatos, seu quoscumque, alios contra earumdem præsentium tenorem quomodolibet molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii PP. VIII. prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali de duabus dietis edita, dummodò non ultra tres dietas vigore præsentium ad judicium non trahatur & aliis constitutionibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam in forma brevis, aut aliis quibuscumque per Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos & Sedem prædictam, cum quibusvis irritativis, annullativis, revocativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, aut derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, etiam pluries, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si talia forent, quod pro eorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis fides danda.

§. 5. Volumus autem quòd earumdem præsentium transumptis sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 1. die 5. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1560. nonis Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

VI.

Approbatio Confraternitatis sub Invocatione SS. Trinitatis nuper in Urbe institutæ, ad hospitandum Peregrinos ad Urbem devotionis causa accedentes, ac reficiendum pauperes Convalescentes ex aliis hospitalibus dimissos; Et tam illos quàm istos salubriter in mandatis Domini erudiendos.

Ista Cōfraternitas in Archiconfraternitatem cum facultate alias Confraternitates aggregandi, suasque gratias communicandi, ab istomet Pontifice erecta fuit, & pluribus Indulgentiis à Gregorio XIII. & aliis Summis Pontificibus decorata: Sed eorum Bullas prætermisi, quoniam circa modum aggregandi novam formam tradidit Clem. VIII. in Tom. 3. constit. 115. Quæcumque. Et circa Indulgentias novam itidem dispositionem edixit Paulus V. adhuc non editam, licet firmatam die 2. Octobris 1606. ubi aliquid habetur etiam de instituto hujus Archiconfraternitatis, circa prædicationem quæ in ejus Oratorio Judæis qualibet hebdomadâ fieri consuevit.

Causas autem ejusdem Archiconfraternitatis cognoscit S. R. E. Card. ejus Protector, ex const. 123. Pii V. Cùm sicut, hic infrà.

Edita A. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlius qui pro dominici salvatione gregis, in ara crucis, in pretium immolari non abnuit, quique inter alia sibi beneplacita, opera charitatis exerceri præcepit, vices licet immeriti gerentes in terris, curis angimur assiduis, & continua meditatione pulsamur, circa quæcumque pia opera, ex Christifidelium devotione ordinata, ut firma perpetuò subsistant omni studio intendere, & ut ad præmissa Christifidelium vota faciliùs concurrant; fideles ipsos quibusdam spiritualibus & allectivis muneribus libenter prosequimur, ac eorum pia suffragia donis cœlestibus confovemus, ut exindè reddantur divinæ gratiæ aptiores, & charitatis devotio in dies peramplius augeatur in eis.

Confraternitas Trinitatis nuper in Urbe instituta fuit, ad subsidium pauperum Peregrinorum & Convalescentium.

§. 1. Cùm itaque sicut pro parte dilectorum filiorum modernorum Confratrum Cōfraternitatis Sanctissimæ Trinitatis in Alma Urbe, de consensu bonæ memoriæ Philippi Archinthi Episcopi Salutiarum, in dicta Urbe & illius districtu Sedis Apostolicæ dum viveret Vicarii generalis, aliàs in pauperum Peregrinorum, & Convalescentium personarum subsidium institutæ & erectæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, ipsi relictis peccatorum sordibus, ad divinorum præceptorum quantum humana patitur fragilitas observationem reducti, itamque divinam pœnitentia & orationibus præcipuè placari considerantes, ultima cujuslibet mensis Dominica in unum congregati, peccata sua confessi, sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum devotè recipiant, factaque deinde processione, orationem in deputato Oratorio inchoantes, & inter cætera, pro reipublicæ Christianæ conservatione & augmento, ac inter Principes Christianos universali pace, ac pro tempore Romani Pontificis & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, illiusque Prælatorum prospero statu, devotè orantes, orationem ipsam partitis inter se horis triduo reddant continuam, & in ipsius Confraternitatis Hospitali quod multis annis in domo conductitia tenuerunt, & nunc in propria ad id Dei liberalitate & benignitate per eos empta tenent, quoscumque Peregrinos ex quibusvis Mundi partibus ad Urbem & Hospitale hujusmodi devotionis causa confluentes recipiant, & tribus ac quandoque pluribus diebus hospitentur & nutriant, ac aliàs charitativè tractant. Pauperes quoque Convalescentes, qui dum ab infirmitate liberi quidem, sed debiles ex aliis Hospitalibus exeuntes, quo se recipiant & reficiant non habent, in eodem suo Hospitali similiter recipiant, ac eos non solùm corporaliter donec robustiores evadāt piè alant, verùm etiam rudes & ignaros interim dum ibidem morātur in mandatis Domini erudiant, cunctaque hæc opera ex bonis sibi à Deo collatis, aliorumque Christifidelium eleemosynis, cùm ipsa

Confraternitas proprios redditus ultra quindecim ducatos non habeat, hactenus exercuerint & exerceant, exercereque perpetuò intendant, pro parte eorumdem Confratrum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ut ipsi & alii Christi fideles sui interioris hominis reformationi intendere, & in piis & charitativis operibus præfatis, sine quibus cœleste regnum acquiri non potest, perseverare studeant, & cæteri ad ingrediendum dictam Confraternitatem alliciantur eò libentiùs & promptiùs, quo spiritualibus donis se refici, animarumque suarum salutem faciliùs adipisci cognoverint, eorum animarum saluti, pauperumque ac dictæ Confraternitatis successui consulere, ac ipsius Confraternitatis erectionem hujusmodi, illiusque statuta & ordinationes approbare & confirmare, ac aliàs in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Et modo à Pontifice cum suis ordinationibus confirmatur.

§. 2. Nos igitur qui divini cultus augmentum, & animarum salutem, & Hospitalium quorumlibet salubrem directionem, & in eis degentium pauperum subventionem nostris potissimum temporibus ubique vigere, & augeri sinceris desideramus affectibus, quique dictorum Confratrum tam salubria vota & pia opera, plurimùm in Domino collaudamus, ipsos & eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ipsius Confraternitatis erectionem & institutionem, necnon ordinationes & statuta pro salubri ejusdem Confraternitatis directione, nunc & pro tempore edita, sacris canonibus non contraria, ac inde pro tempore secuta quæcumque, licita tamen & honesta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac rata & grata habemus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus.

Indulgentiaque conceditur visitantibus ejus Hospitale, & Eccl. in festos Trinitatis, & Sancti Benedicti, & eleemosynas largientibus. Scias omnes indulgentias pro quibus porrigendæ sunt manus adjutrices, revocatas esse à Pio V. in constitut. 30.

§. 3. Et insuper universis, & singulis Confratribus Confraternitatis hujusmodi, nunc & pro tempore existentibus, aliisque Christi fidelibus utriusque sexus, etiam de dicta Confraternitate non existentibus, qui Hospitale præfatum, seu illius pro tempore Ecclesiam vel Capellam, in ejusdem Sanctissimæ Trinitatis, & Sancti Benedicti, cujuslibet anni festivitatibus devotè visitaverint annuatim, & ibidem ter Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam devotè recitaverint, & de bonis sibi à Deo collatis pro eorumdem Convalescentium & Peregrinorum manutentione, eorum arbitrio aliquam eleemosynam porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem & indulgentiam misericorditer in Domino auctoritate & tenore prædictis, ex certa scientia, ac de Apost. potest. plenitudine concedimus, & elargimur.

Orantibus etiam tempore orationis indicendæ à Confraternitate.

§. 4. Illis verò qui ultima cujuslibet mensis Dominica, vel illam immediatè sequenti Lunæ sive Martis aut aliis diebus, Orationi per dictos Confratres pro tempore fiendæ & continuandæ intervenerint, & illam per unam horam, vel si vires ad id non suppetant, breviori tempore continuaverint pro reipublicæ Christianæ conservatione & augmento, ac Principum Christianorum mutua & universali pace, necnon nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis, ac Rom. Ecclesiæ hujusmodi, & illius Pastorum, felici & prospero statu, pias ad Christum Jesum preces effundendo, quoties id fecerint.

Confratribus quoque.

Tu vide quoad indulgentias id quod notavi in rubric.

§. 5. Necnon qui de gremio dictæ Confraternitatis esse pro tempore desideraverint, in ipsa eorum in Confratres receptione & descriptione, dummodò omnes & singuli Christifideles præfati temporibus & diebus ipsis, pœnitentes & confessi sint, & sacratissimum D.N. JESU Christi corpus receperint, centum annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Facultas eligendi confessorem.

Hoc limitavit Clem. viij. in constit. 115.

§. 6. Prætereà eisdem ac omnibus, & singulis aliis præfatis, & eorum cuilibet, ut faciliùs & commodiùs ad præmissa se disponere possint. Quod temporibus & diebus præfatis, præterquam tempore Paschatis Resurrectionis ejusdem D.N. JEsu Christi, quemcumque sæcularem, vel cujusvis etiam Mendicantium Ordinis regularem presbyterum, in suum possint eligere Confessorem, qui eos & eorum quemlibet ab omnibus & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus & delictis quantumcumque gravibus & enormibus, etiam Sedi præfatæ reservatis (nullis prorsus præterquam in Bulla in die Cœnæ Domini legi solita contentis exceptis) absolvere, & pro commissis pœnitentiam salutarem, injungere possit & valeant licentiam & facultatem impartimur.

Eleemosynam præstantibus indulgentia datur.

Tu vide mox citatam revocationem Pij V.

§. 7. Et demum aliis quibusvis personis utriusque sexus Christifidelibus ubilibet constitutis, quæ eidem Hospitali, pro ejus ac Convalescentium & Peregrinorum præfatorum manutentione & sustentatione aliquam eleemosynam eorum arbitrio quomodolibet porrexerint, vel undecumque transmiserint, etiam quoties id fecerint, trecentos annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis similiter in Domino relaxamus.

Clausulæ hujus constitutionis præservativæ.

§. 8. Præsentibus, quas sub quibusvis similium vel dissimilium indulgentiarum, gratiarum & facultatum revocationibus, suspensionibus, limitationibus aut derogationibus, etiam intuitu fabricæ Principis Apostolorum de dicta Urbe, aut Cruciatæ sanctæ, & ex quibusvis, quantumcumque urgentissimis causis, per nos & Sedem prædictam aut alios quoscumque, etiam Motu proprio, & alias quomodolibet pro tempore factis, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quotiens illæ emanabunt, totiens in pristinum statum restitutas esse & censeri debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Fides danda transumptis.

§. 9. Volumus autem quòd præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo pro tempore existentis Protectoris dictæ Confraternitatis munitis, plenaria fides in judicio & extra illud ubique locorum adhibeatur, prout originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, adjectionis, concessionis, elargitionis, relaxationum, impartitionis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apost. ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 1. die 29. April.

Dat. Romæ apud S.Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. tertio Kal. Maji, Pontificatus nostri Anno primo.

VII.

Facultas Prælatorum Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti circa absolutionem & dispensationem Monachorum ab irregularitate, quibuscumque casibus, quatuor exceptis, incursa.

Ad hoc vide moderationem Clem. VIII. infrà Tom. 3. in ejus constitut. 115. Quæcumque. Cætera verò quæ istam Congregationem concernunt, indicavi suprà in Tom. I. Clem. VI. constitut. 1. Solicitudinis. fol. 254.

Edita An.D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS.

Dilectis filiis Generali & aliis Abbatibus & Visitatoribus Congregationis Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti.

Exordium.

VOtis vestris, per quæ vestrarum & Monachorum vestrorum animarum salus provenire dignoscitur, inducimur, ut illis quantum cum Deo possumus, benevolum favorem impartiamur.

Facultas absolvendi & dispensandi, de qua in rubr.

§. 1. Hinc est, quod nos volentes vos, qui, ut asseritis, ex justis & rationabilibus causis, ad instar Sancti Augustini, & Minorum Sancti Francisci, seu

aliorum

Alios casus puto reservatos fuisse à Clem. viij. ut inf. in ejus Bulla 115. Quæcumque in Tomo 3.

aliorum Ordinum & Congregationum, quoscumque Monachos à quacumque irregularitate, (præterquam ratione homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) absolvere, & cum illis, ut illa non obstante, ad omnes etiā sacros & presbyteratus ordines promoveri possint, dispensare desideratis, specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, Vobis & cuilibet vestrum, ut in foro conscientiæ tantùm, omnes & singulos Congregationis vestræ Monachos, etiam ante legitimam ætatem, ad aliquem ex sacris ordinibus promotos, à quacumque irregularitate per eos quomodolibet pro tempore, (præterquam ratione homicidii voluntarii, bigamiæ, aut mutilationis membrorum) contracta, absolvere, & cum eis, ut illa non obstante, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines, alias tamen ritè promoveri, & postquam in illis promoti fuerint, etiam in altaris ministerio ministrare, ac missas & alia divina officia celebrare, ac quascumque administrationes & officia ipsius vestræ Congregationis recipere & retinere, illaque gerere & exercere liberè & licitè valeant dispensare, eosque in pristinum, & eum in quo ante præmissa quomodolibet erant aut existere poterant, statum restituere, reponere, & plenariè reintegrare liberè & licitè valeatis. Quodque Confessor, quem quilibet vestrum pro tempore duxerit eligendum, vos & vestrum quemlibet si forsan quod absit, aliquam irregularitatem quomodolibet pro tempore incurreretis absolvere, & in statum pristinum restituere, ac ut administrationes & officia prædicta, ut præfertur, recipere & retinere, etiam licitè & liberè valeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Derog. quorumcumque in contrarium.

§. 2. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac Provincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, ac vestri Ordinis & Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 1. die 24. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24. Maji millesimo quingentesimo sexagesimo, Pontific. nostri Anno 1.

VIII.

Spolia Personarum Ecclesiasticarum, de eorum bonis, etiam ad favorem locorum piorum, absque Sedis Apostolicæ licentia disponentium, spectant ad Rever. Cameram Apostolicam.

Hoc idem statuit Paul. III. ut suprà in Tom. I. in ejus const. 29. Romani. fol. 750.

Hæc tamen licentia non suffragatur Curatis extra residentiam decedentibus, ut infrà in constit. 91. In suprema. Sed Curiales habent privilegium circa spolia, ut infrà in Tomo 3. in Paul. V. const. 18. In eminenti, ubi plenè notabo.

Edita A. D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS.

Dilecto filio Francisco Odescalco Cam. nostræ Apost. Præsidenti, ac spoliorum quorumcumque in universa Italia Collectori nostro generali. Dilecte fili, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Grave nobis & molestum accidere solet, cùm de personarum Ecclesiasticarum actionibus, quæ integritatis exemplo cæteris præstare debent, ea nobis deferuntur, quæ & eorum famæ sinceritatem denigrare, & Cameræ nostræ Apostolicæ incommodum ac detrimentum afferre videntur, unde nos ut malitiosorum pravis intentionibus occurrere valeamus, debitā postmodùm remedia in medium afferre, & perniciosis fraudibus, prout ex universalis nostræ Curiæ solicitudine tenemur, obviare cogimur.

Causa constitutionis.

§. 1. Cùm itaque (sicut ex proborum, & fide dignorum hominum relatione nuper accepimus) quamplures prælati, presbyteri, & aliæ Ecclesiasticæ personæ diversarum provinciarum, locorum, & dominiorum, & præsertim Regni Neapolis, nulla à nobis seu Sede Apostolica facultate testandi suffulti vel muniti, sed temeritate propria, & forsan ad suorum importunam suggestionem impulsi, in eorum ultimis voluntatibus testamenta sua condendo, ac donationes seu legata, aut codicillos faciendo, de bonis suis diversimodè, licet id facere nullo modo possint, neque debeant, disponere audeant, ipsaque bona sub diversis confictis prætextibus, & coloribus, hospitalibus ac piis locis, & forsan cum promissionibus clandestinis, quod eorum consanguineis vel affinibus, aut aliis personis ab eisdem testatoribus nominatis, post illorum obitum ab ipsis hospitalibus, & locis, de certa seu quota portione bonorum hujusmodi subveniatur, testari, relinquere, legare, codicillari non erubescant, in dictæ Cameræ grave damnum, & præjudicium maximum dictæ Cameræ, indemnitati opportunæ consulere, & inconvenientibus hujusmodi pro officii nostri debito, congruum remedium adhibere volentes.

Prohibitio disponendi in ultimis voluntatibus de rebus Ecclesiasticis, absque licentia Sedis Apost.

§. 2. Motu proprio & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, non ad tuam vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, & declaramus, omnia, & singula testamenta, donationes, in illis vel mortis causa factas, codicillos, legata, & quæcumque alia in ultimis voluntatibus per quoscumque Ecclesiarum prælatos, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali præfulgeant dignitate, ac quorumvis monasteriorum cujuscumque Ordinis Abbates, seu Commendatarios, ac presbyteros, & alias quaslibet Ecclesiasticas personas prædictas, & quascumque alias, quæ ex bonis, & redditibus Ecclesiasticis, & beneficiorum fructus percipiunt, absque nostra seu ejusdem Sedis speciali licentia & facultate, quomodolibet quæ in futurum ab illis quocumque prætextu, aut quæsito colore, etiam in favorem hospitalium & aliorum piorum locorum hujusmodi de dictis redditibus fieri, condi, & testari, seu relinqui, aut quovis ultimæ voluntatis titulo disponi contigerit, nulla, irrita, inania, invalida, ac nullius prorsus roboris vel momenti fore & esse, ac nemini, neque etiam hospitalibus, & piis locis præfatis, cùm ad Cameram ipsam solùm fraudandum, prout ex multis fraudibus desuper commissis & repertis nobis constitit, præmissa fieri clarè appareat, ullatenus deinceps suffragari neque subsistere, aut testamentis suis hujusmodi quemquam juvare, aut tueri, nec effectum aliquem ulla ratione habere vel sortiri.

Jussio illa uti spolia exigendi per Cameram.

§. 3. Quinimò te, de cujus probitate & fide specialem in Domino fiduciam obtinemus, bona quæcumque posthac in dictis testamentis relicta, tamquam spolia ad nos & eamdem Cameram spectantia & devoluta, per te vel subcollectores tuos deputatos jam, vel deputandos liberè exigere & recuperare, illorumque possessionem absque vitio spolii apprehendere, ingredi ac retinere posse, & debere.

Annullatio dispositionum de cætero faciendarum de dictis bonis.

§. 4. Necnon pro tollendis omninò fraudibus prædictis quæcumque testamenta, donationes, codicillos, legata, & alias quascumque ultimas voluntates, ut præfertur, in posterum faciendas, & facienda, atque in eis contenta, & inde secuta quæcumque etiam quoad subsecutas dictorum bonorum possessiones, & illorum apprehensiones hujusmodi, motu, scientia, & deliberatione prædictis, ex nunc, prout ex tunc revocamus, irritamus, cassamus, & annullamus, ac viribus prorsus evacuamus, pro revocatis, que, irritis, cassatis, annullatis, & penitus viribus

omnibus

omnibus, evacuatis ubicumque, tam in judicio, quàm extra, ab omnibus haberi debere volumus, decernimus, atque mandamus.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque per quoscumque etiam S. R. E. Camerarium, & alios Cardinales, ac Clericos, & præsidentes ejusdem Cameræ, cæterosque judices, & commissarios, ac alios tam Ecclesiasticos, quàm sæculares, quavis dignitate & auctoritate, etiam Marchionali, Ducali, & Regali fulgentes, in quibusvis causis, & instantiis, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi, ac decidendi facultate, & auctoritate judicari, interpretari, atque decidi debere, irritum quoque, & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Provinciarum, locorum, dominiorum Regni Neapolis, & quorumcumque aliorum Regnorum, ac hospitalium, & præsertim pauperum, incurabilium, & aliorum piorum locorum cujusvis civitatis, etiam Neapolis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, illis & quibuscumque aliis personis, & locis etiam actu hospitalitatem exercentibus, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia per Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, aut aliàs etiam per nos quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, etiam si in illis expresse caveatur, quòd testamenta Clericorum, Presbyterorum vel etiam Prælatorum facultatem testandi à dicta Sede minimè habentium, in favorem hospitalium, aut aliorum piorum locorũ hujusmodi quomodolibet facta valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & executioni demandari debeant. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæquis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse derogamus, illaque adversus præmissa nullatenus suffragari posse vel debere decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 1. die 26. Maji.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo piscatoris, die 26. Maji, millesimo quingentesimo sexagesimo, Pontificatus nostri Anno primo.

IX.

Confirmatio quamplurium gratiarum & immunitatum, exemptionumque & privilegiorum Fratrum Militum Conventus, & Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, ejusque Magni Magistri, Priorum, & aliarum personarum, à Pont. Prædecessoribus concessorum, cum eorumdem extensione, & aliorum concessione.

Hæc privilegia à successoribus Pont. ferè in omnibus confirmata, & in nonnullis extensa, & respectivè modificata fuerũt, ut hic in apostillis indicavi. Cætera autem de hoc Ordine & Militia notavi suprà Tom. 1. in constit. 2. Anast. IV. fol. 39. Christianæ.

Edita A. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Circumspecta Romani Pontificis providentia prædecessorum suorum gestis, quæ suadentibus honestis causis pro personarum Ecclesiasticarum præsertim regularium pro fidei Catholicæ adversus Christi Crucis inimicos, defensione & conservatione jugiter laborantium, commodo & utilitate providè emanarunt, ut eo firmiùs perdurent, quo sæpiùs fuerint Apostolicæ Sedis præsidio roborata, libenter suæ approbationis robur adjicit, ea de novo concedit, aliasque desuper disponit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Mart. V. cognitionem causarum subditorum Hospitalis dedit M. Magistro, & Conventui.

§. 1. Dudum siquidem postquam fel. rec. Martinus V. ex certa scientia per suas statuerat, & ordinaverat, quòd quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ & controversiæ, quas ex tunc inter fratres & subditos hospitalis S. Joannis Hierosolymitani tunc præsentes & futuros, ex quibusvis occasionibus oriri, & moveri contingeret quovis modo, cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, annexis & connexis, ac omni cujusvis appellationis (præterquam in defectus, aut denegatæ justitiæ, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti hospitalis gravaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore existentem Magistrum, & dilectos filios Conventum dicti Hospitalis, seu illos ex illis fratribus, quibus ipsi Magister & Conventus eas committerent, etiam usque ad tertiam definitivam sententiam inclusivè audirentur, necnon juxta laudabiles consuetudines & stabilimenta Hospitalis hujusmodi, & prout alias juris foret debito fine deciderentur, omnesque & singuli Priores, præceptores, bajulivi, castellani, & fratres Hospitalis prædicti, postquam de mandato seu auctoritate Magistri & Conventus præfatorum in quibusvis ex prædictis contra eos intentandis causis, ad comparendum coram ipsis & commissariis per eos, ut præfertur, pro tempore deputatis, in locis quantumcumque ab eodem Hospitali remotis citati forent, coram eisdem Magistro, Conventu, & Commissariis prout contingeret, legitimè comparere deberent, & tenerentur juri, & justitiæ secundùm stabilimenta, & approbationes, usus & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis pariturí. Quodque illi ex prioribus, præceptoribus, castellano, emposta, bajulivis, fratribus & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusvis querelis, rebus, vel negotiis, præterquam in casibus præfatis, coram alio quàm præfatis Magistro & Conventu ac per eos pro tempore datis Commissariis in causam traherent, & ad alium quàm eosdem appellationes quascumque interponerent, causas hujusmodi prorsus perderent, & excommunicationis sententiam incurrerent, neque super qua contenderent privati existerent eo ipso.

Sixt. IV. quascumque provisiones beneficiorum ad solum M. Magistrum spectare voluit.

§. 2. Et Sixtus IV. inter alia, omnes & singulas collationes, provisiones, uniones, annexiones, & incorporationes, ac quascumque alias concessiones & dispositiones, de præceptoriis, cameris, magistralibus nuncupatis, seu illarum fructibus, redditibus & proventibus, quibusvis personis, cujuscumque status, ordinis, vel conditionis existerent, quavis consideratione & sub quacumque verborum forma, ac cum quibusvis clausulis derogatoriis, etiam Motu proprio, & ex simili scientia, ac cum expressa derogatione jurium Magistri dicti Hospitalis, seu annuæ responsionis illi faciendæ eatenus auctoritate Apostolica factas, nullas & invalidas, nulliusque roboris vel momenti fuisse & esse, etiam per suas declaraverat, & quatenus viribus subsistere dicerentur, revocaverat, cassaverat & irritaverat, ac illas & quas in futurum, etiam cum expressa derogatione literarum Sixti prædecessoris hujusmodi fieri contingeret, pro infectis haberi voluerat. Ac monuerat & requisiverat omnes, & singulos earumdem Camerarum magistralium detentores seu possessores qui tunc erant, aut pro tempore essent, prætextu concessionum, provisionum, & dispositionum quarumlibet, quæ ab alio quàm pro tempore existente Magistro dicti Hospitalis eatenus emanaverant, & in futurum emanarent, etiam à dicta Sede, ut infrà certum tunc expressum terminum camerarum per eos pro tempore detentarum, seu possessarum hujusmodi possessionem vacuam, liberam & expeditam Magistro dicti Hospitalis, aut illius legitimo procuratori traderent & assignarent,

alioquin

alioquin ex tunc prout ex ea die, in omnes & singulos qui non parerent, seu ut non parerent, suaderent, aut aliàs auxilium, consilium vel favorem præstarent, excommunicationis sententiam promulgaverat, à qua nisi in mortis articulo constituti, ab alio quàm Romano Pontifice nequirent absolutionis beneficium obtinere, & præter sententiam excommunicationis hujusmodi, si dicti Hospitalis fratres forent, & excommunicationis sententiam hujusmodi per mensem animo sustinerent indurato, Prioratibus, Castellaniis, bajuliviis, præceptoriis, & officiis præfati Hospitalis per eos tunc obtentis, eo ipso privati & inhabiles, ad illa & alia in posterum obtinenda essent, possetque per Magistrum & Conventum præfatos de illis sic vacan. per privationem hujusmodi liberè disponi, liceret quoque Magistro pro tempore existenti Hospitalis hujusmodi dicto termino decurso, per se vel procuratores suos possessionem Camerarum earumdem propria auctoritate liberè apprehendere, ac illarum fructus, redditus, & proventus percipere, ac in suos & ejus magistratus usus, & utilitatem convertere, & retinere cujusvis licentia super eo minimè requisita.

Innocent. VIII. Ordinem S. Sepulchri & Militiam S. Lazari suppressit, & huic Ordini Hierosolymitano univit.

Tu scias hunc Pium hanc unionem S. Lazari revocasse, ut in sua constit. 95. inter assiduas.

§. 3. Et Innocentius VIII. ex certis causis tunc expressis inter alia, Sancti Sepulchri Dominici Hierosolymitani Ordinis S. Augustini, & Militiæ S. Lazari in Bethleem & Nazareth, etiam Hierosolymitani Ordines, eorumque Prioratus & præceptorias, necnon domum de Montemorillon, dicti Ordinis S. Augustini Pictavien. diœcesis nuncupatam, & alia ab eis dependentia membra cum suis pertinentiis, ac eorumdem Ordinum & Militiæ Archiprioratuum, Prioratus & Magistratus generales, ac in eorumdem Ordinum Prioratibus, præceptoriis, domibus, & membris, illorumque quibus denominabantur nomina, dependentias & pertinentias de fratrum suorum consilio per quasdam suppresserat, & extinxerat, illaque omnia & singula per universum Orbem existentia Hospitali præfato pro illius membris, ac domum prædictam expressè pro membro prioratus Aquitaniæ dicti Hospitalis de simili consilio perpetuò univerat, incorporaverat, concesserat & assignaverat, ac voluerat, quòd tam qui in titulum, quàm qui in Commendam illam tunc obtinerent, ad aliorum Fratrum dicti Hospitalis instar juxta tunc Magistri, & Conventus præfatorum, aut ab eis auctoritatem habentium providam moderationem pro temporum qualitate de eorumdem membrorum quæ sic obtinerent proventibus, communi thesauro dicti Hospitalis suffragia & onera exhiberent annuatim, ac Magistri, & Conventus prædictorum mandatis obtemperarent, nec quovis modo, clàm vel palàm illi qui Prioratus, beneficia & loca Ordinum suppressorum hujusmodi tenerent, eis cederent, vel renunciarent, aut de eis donationem facerent absque expresso consensu, licentia & auctoritate Magistri & Conventus præfatorum, & si secùs facerent, irritum & inane, nulliusque roboris esse decreverat, & nihilominùs pœnam privationis beneficiorum, & excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurrere censerentur.

Nullamque exemptionem ab obedientia M. Magistri, & conventus, minusque à solutione jurium communis ærarii excusare voluit.

Hoc latius est diffinitum in Sixt. V. const. 43. Æquum.

§. 4. Et de simili consilio, omnes & singulas exemptiones priorum, bajulivorum, castellaniæ, empostæ, præceptoriarum, & fratrum ejusdem Hospitalis, tam à superioritate, jurisdictione, obedientia & correctione tunc Magistri & Conventus prædictorum, ac aliorum prælatorum ipsius Hospitalis, etiam cum eorum receptione in protectionem dictæ Sedis, ita ut illi solummodò essent subjecti, & Magistro ac Conventui, & prælatis præfatis, parere, & ad Hospitale prædictum accedere non tenerentur, quàm ab onere solutionis, eorumque communi thesauro prædicto, & illius receptoribus annis singulis ratione prioratuum, bajulivarum, castellaniæ, empostæ, præceptoriarum, & aliorum membrorum ejusdem Hospitalis quæ obtinerent, solvere tenerentur; necnon quascúque speciales reservationes, & conferendi mandata de prioratibus, bajuliviis, castellania, præceptoriis & membris prædictis quomodolibet, & quacumque ratione vel causa, etiam impensorum per eos fidei, & Hospitali, aut Sedi præfatis obsequiorum, aut alia inexcogitabili consideratione ab Innocentio prædecessore & Sede præfatis, etiam cum Motus proprii & certæ scientiæ, aliisque favorabilibus & insolitis clausulis concessas, etiam si in eis contineretur expresè, quod per quascumque revocationes & derogationes, ac literas & concessiones non censerentur revocatæ, immò illis non obstantibus in suis remanerent robore & efficacia, perinde, ac si revocatæ non essent, nisi dum & quoties sub certis tunc expressis modo & forma, ac verborum conceptione, revocarentur, per alias suas ex certa scientia, revocaverat, cassaverat, & annullaverat, ac voluerat pro infectis haberi, & illis quibus concessæ erant minimè suffragari, liceretque Magistro omnem ejus superioritatem in eos sic exemptos exercere, ac receptoribus prædictis eos ad solvendum eis, & dicto thesauro, quæ pro tempore deberent, perinde ac si exemptiones ipsæ numquam concessæ fuissent, de simili consilio decreverat.

Beneficia etiam hujus Ordinis nec affecta nec sub reservationibus comprehendi, & ad solum M. Magistrum, & Conventum eorum collationes spectare voluit.

§. 5. Ac in perpetuum valitura constitutione, de eorúmdem fratrum consilio statuerat & ordinaverat, quod ex túc de cetero perpetuis futuris temporibus prioratus, bajulivæ, castellaniæ, empostæ, præceptoriæ, & membra quæcumque dicti Hospitalis, quæ pro tempore qualitercumque vacarent, tàm in Romana Curia, quàm extra eam sub quibusvis generalibus, vel specialibus reservationibus Apostolicis, factis & quas fieri contingeret de beneficiis Ecclesiasticis, etiam apud Sedem præfatam pro tempore vacantibus, utpotè ad hospitalitatem & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includerentur, nec reservata vel affecta existerent, sed hospitalium pauperum quæ sub reservationibus ipsis non includebantur, quoad id sortirentur naturam, deberetque de illis per pro tempore existentem Magistrum, & Conventum præfatos dumtaxat, & non alium juxta stabilimenta prædicta Fratribus dicti Hospitalis provideri, & quas fieri contigerit per ipsum Innocentium prædecessorem, aut successores suos Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac dictam Sedem, vel ejus auctoritate, aut alia quacumque, de illis reservationes, provisiones, collationes, commendas, uniones, & quascumque alias similes, vel dissimiles dispositiones & exemptiones priorum, bajulivorum, præceptorum, & fratrum, à Magistri & Conventus prædictorum obedientia & superioritate, aut debitis per eos præfato thesauro responsionibus annuis, & aliis juribus quacumque ratione vel causa, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine cum derogatione posteriorum literarum Innocentii prædecessoris hujusmodi, nullius penitùs essent roboris vel momenti, & haberentur prorsus pro infectis, nec censerentur statuto Innocentii prædecessoris hujusmodi unquam derogatum per quascumque clausulas etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores & efficaciores, nisi dum, & quotiens ipsarum posteriorum literarum, de verbo ad verbum, verè & non per clausulas id importantes inserto tenore, de simili Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio derogari contingeret, nec etiam tunc nisi ad id Magistri & Conventus prædictorum expressus accederet assensus, & non aliter, nec alio modo, censereturque semper in hujusmodi quæ sic fierent de consilio prædicto derogationibus, apposita clausula, quod effectum sortirentur de consensu Magistri & Conventus prædictorum, & non aliter, nec alio modo, decernens collationes, provisiones, commendas, uniones, dispositiones, & reservationes quaslibet, quas per alios quam Magistrum & Conventum prædictos de eisdem prioratibus, bajulivis, præceptoriis, castellania, & membris, etiam apud Sedem ipsam pro tempore, per cessum vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem vacantibus fieri contingeret, & si per ipsum Innocentium prædecessorem, & pro tempore existen. Roman. Pontificem fierent, illis quibus sic fierent, nullum jus, nullumvè coloratum titulum

tribuere

tribuere possidendi, & eos quoad omnes effectus etiam constitutionis suæ de triennali possessore non molestando pro meris detentoribus sine titulo haberi, & reputari, ac irritum & inane quicquid secùs super iis à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari.

Julius II. expectativas, & alias gratias præventivas absque consensu M. Magistri, & Conventus irritavit.

§. 6. Necnon Julius II. omnes & singulas expectativas, reservationes, antianitates, mandata de providendo, concessiones, coadjutorias sine consensu, & omnes alias gratias, & literas super prioratibus, bajulivis, præceptoriis, castellania, empostæ, ac quibusvis aliis beneficiis dicti Hospitalis quomodocumque, & qualitercumque absque Magistri & Conventus prædictorum consensu quibusvis personis cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis forent, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ex quibusvis causis etiam onerosis eatenus concessas & concessa, etiam quasvis clausulas illarum ab hujusmodi revocationibus præservativas in se continentes & continentia, similibus scientia, & potestatis plenitudine pro revocatis, cassatis & annullatis perpetuò valituræ constitutionis edicto per quasdam decreverat. Et ordinaverat quòd Prioratus, castellania, empostæ & bajulivæ, præceptoriæ, rectoriæ, administrationes, officia, domus, & loca Hospitalis hujusmodi, seu eorum aliquod, vel aliqua, sub quibuscumque dictæ Sedis, vel legatorum ejus literis, sub quacumque forma, vel expressione verborum, etiam motu, & scientia similibus, ac cum quibusvis urgentissimis, efficacissimis, & derogatoriis clausulis, irritantibusque decretis, in genere, vel in specie quovis modo in antea concedendis cadere, seu comprehendi nullatenus deberent, nec illarum vigore per quempiam acceptari, aut alicui de eis provideri posset, sed illorum commissiones, & omnimoda dispositio ad Magistrum, Conventum, Priores & Castellaniam, empostæ hujusmodi juxta consuetudines, usus & naturas dicti Hospitalis, & illi concessa privilegia & indulta liberè pertinerent, quodque fratres dicti Hospitalis inobedientes, & malè solventes juxta formam stabilimentorum Hospitalis hujusmodi privationis pœnam incurrerent.

Coadjutorias & alias gratias non factas fratribus hujus Ordinis revocavit.

§. 7. Et per alias, omnes & singulas speciales reservationes, coadjutorum deputationes, regressus, accessus, concessiones, gratias & facultates in aliorum quàm fratrum dicti Hospitalis favorem, commodum & utilitatem cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, nobilitatis, præeminentiæ vel conditionis forent, etiam si Cardinalatus honore fulgerent, quavis etiam Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum consideratione vel intuitu, aut ex quavis quantumcumque grandi, inexcogitabili, & urgentissima causa, & respectu per Sedem præfatam eatenus concessas & factas, quæ ad finem commendæ perpetuæ, vel temporalis tendere dignoscerentur, revocaverat, cassaverat & annullaverat, illaque cassa, irrita & inania, nulliusque roboris, vel momenti esse, nec illarũ etiam regressuum, seu accessuum hujusmodi, aut aliarum facultatum seu commendarum, etiam ex tunc prout ex diebus vacationis earumdem, & è converso pro tempore factarum prætextu, aliqua ex præceptoriis, seu aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi acceptari, vel assequi, aut jus in re vel ad rem cuiquam acquiri potuisse seu posse decreverat.

Causarum, & litium totalem jurisdictionem M. Magist. & Conventui tribuit.

§. 8. Et per alias, Motu simili literas Martini prædecessoris hujusmodi approbans, ac innovans, omnes & singulas lites, causas, querelas & controversias inter fratres præfatos, corà quibuscumq; causarũ Palatii Apostolici Auditoribus, ac eorum Locatenen. necnon Judicibus, etiam Cardinalibus, dicta auctoritate Apostolica, vel aliter deputatis, tàm in dicta Curia, quàm in quibuscumque mundi partibus pendentes, ad se advocans, illas & quas anteà inter fratres eosdem, & quoscumque alios super prioratibus, bajulivis, castellania, empostæ, præceptoriis, aut beneficiis Hospitalis hujusmodi moveri contingeret, per Magistrum & Conventum præfatos, seu eorum Commissarios, juxta ejusdem Hospitalis stabilimenta, & approbatas consuetudines, decidendas remiserat, ac Auditoribus, Locatenentibus & Judicibus præfatis, ne in causis hujusmodi ad ulteriora procederent, seu de illis, vel aliis quibuscumque in futurum quoquomodo se intromitterent, inhibuerat, ac quicquid per eos contra inhibitionem hujusmodi, scienter vel ignoranter contingeret attentari, irritum & inane decreverat.

§. 9. Ac indulgentias per quoscumque Rom. Pontifices visitantibus domos, & loca ipsius Hospitalis concessas innovaverat.

Indulgentias Ecclesiarum Ordinis innovavit.

§. 10. Necnon motu & scientia similibus, omnia & singula privilegia, immunitates, indulgentias, & exemptiones sæcularium exactionum, ac prærogativas, & alias quascumque gratias, concessiones, facultates, libertates, & indulta terram mareque concernentia, dicto Hospitali & illius Religionis prioratibus, bajuliviis, castellaniæ, empostæ, præceptoriis, administrationibus, officiis, capellis, oratoriis & membris, ac Magistro pro tempore existenti, & Conventui præfatis, necnon prioratus, bajulivas, castellaniam, empostæ, præceptorias, Ecclesias, oratoria, administrationes, & membra præfata obtinentibus, per piæ memoriæ Clementem V. Bonifacium VIII. Callistum III. ac præfatos Sixtum, & Innocentium, necnon quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros tunc suos, in genere, vel in specie concessa, necnon libertates, & exemptiones sæcularium exactionum per eos, à Regibus & Principibus, ac aliis Christifidelibus obtentas, ac decimas, primitias, census, fructus, redditus, proventus, agros, possessiones, dominia, prædia, jura, jurisdictiones, aliaque mobilia & immobilia, sive in terra, vel in mari existentia, & ad Hospitale, prioratus, bajulivas, castellaniam, empostæ, præceptorias, & membra hujusmodi, in genere, vel in specie spectãtia, per reliquas suas literas de Apostolicæ potestatis plenitudine approbaverat, laudaverat, ratificaverat, & confirmaverat, supplens omnes & singulos defectus si qui forsan intervenerant in eisdem, ac omnia & singula ea ab universis Christifidelibus, tàm Clericalis ordinis, quàm temporalis potestatis sæcularibus, & etiam aliis regularibus personis, sub pœnis & censuris in eisdem contentis inviolabiliter observari voluerat.

Exemptionem à decimis, & aliis oneribus quibuscumque hactenus concessas approbavit.

Hoc pleniùs concessit Pius V. in const. 77. Et si cuncta, ubi notabo.

§. 11. Necnon omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis, eorumque Officialibus atque vicariis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub eisdem pœnis similiter injunxerat, ut quascumque indulgentias, & peccatorum remissiones, per eorum diœc. & loca publica nunciari permitterent.

Publicationem indulgentiarum concessit. Ad hoc vide formam traditam à Conc. Trid. sess. 21. c. ult.

§. 12. Ac Leo X. quondam Fabritii de Carreto Magistro dicti Hospitalis, & præfatorum Conventus, asserentium se à tunc immemorabili tempore citra in possessione, vel quasi deputandi in singulis prioratibus unum Vicarium cum facultate præceptorias, bajulivas, & alias domos Hospitalis hujusmodi conferendi, antianitates, tàm speciales, quàm generales, dandi & concedendi, ac pensiones seu responsiones & onera, super domibus, præceptoriis, & aliis beneficiis dicti Hospitalis imponi solita à quibuscumque clericis, etiam sæcularibus illa in commendam obtinentibus, eorumque colonis, & inquilinis etiam laicis, eo modo quo à fratribus dicti Hospitalis exigebantur, exigendi, & cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalium dispensandi existere, supplicationibus inclinatus, singulas, non tamen Innocentii prædecessoris hujusmodi, ac omnes & singulas alias, tam ipsius Martini, & recolendæ memoriæ Alexandri VI. Pii II. & ipsius Julii, quàm aliorũ quorumcumque Romanorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum tunc suorum eisdem Hospitali, & Magistro pro tempore existenti, ac Conventui & fratribus concessa, & in illis contenta quæcumque, etiam quoad advocationem omnium causarum etiam super prioratibus, præceptoriis, & aliis beneficiis Hospitali hujusmodi etiam in eadem

Leo X. omnes concess. Mart. V. Alex. VI. Pii II. & Jul. II. comprobavit.

Curia pendentium, quas ad se tunc advocavit (exceptis tunc & pro tempore per appellationem à definitiva sententia juxta formam stabilimentorum prædictorum introductis & pendentibus) per quasdam sub plumbo approbaverat, innovaverat & confirmaverat, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decreverat, eique omnia de novo concesserat.

Facultatemque M. Mag. & Conventui dedit, Vicarios in Prioratibus deputandi, cum facultatibus hic enunciatis. Tum quoad facultatem dispensandi, vide constitut. 115. Clementis Octavi. Quæcumque.

§.13. Ac Fabritio & pro tempore existenti Magistro, & Conventui hujusmodi, ut in singulis prioratibus ipsius Hospitalis unum vicarium cum facultate conferendi præceptorias, bajulivas, & alias domos Hospitalis hujusmodi deputare, antianitates, tàm speciales, quàm generales dare & concedere, ac pensiones seu responsiones, & onera super domibus, præceptoriis, & aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi imponi solita à quibuscunque, etiam clericis sæcularibus illa in commendam obtinentibus, eorumque colonis & inquilinis etiam laicis eo modo quo à Fratribus dicti Hospitalis exigebantur exigere; & cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalium quo ad prioratus, præceptorias, & alia beneficia dicti Hospitalis dumtaxat dispensare possent.

Literisque M. Mag. & Conventus credi jussit, quo ad professionis emissionem, &c.

§.14. Ac quod verbis in ipsorum Magistri & Conventus literis circa professionis emissionem, habitus susceptionem, debitorum & obsequiorum in partibus Orientalibus præstationem plena fides adhiberetur facultatem concesserat. Et nihilominus quod ipse Fabritius & pro tempore existens Magister & Conventus, præmissa omnia & singula, prout eatenus consueverant, sine contradictione alicujus facere possent.

Ejusque literæ antianitatis & provisiones, eo ipso approbatæ censeantur.

§. 15. Quodque quæcumque literæ antianitatis, seu provisiones à Magistro pro tempore existente, & Conventu præfatis eatenus concessæ, & in posterum concedendæ eo ipso confirmatæ & approbatæ censerentur.

Beneficiaque vacantia, ut hic non devolvantur ad Papam.

§. 16. Et quod provisiones beneficiorum quorumcumque dicti Hospitalis, quæ per cessationem solutionis præfato Hospitali, vel inobedientiam dumtaxat vacassent, numquam ad superiorem ipsum Leonem prædecessorem, & Sedem præfatam devolvi censerentur, quoad hoc ut dictus Magister pro tempore existens impediretur quo minus illa quandocumque libere conferre posset.

Alienationes non fiant.

§.17. Quodque omnes & singulæ donationes & alienationes bonorum immobilium dicti Hospitalis, seu ejus locorum in posterum faciendæ dumtaxat, ipso jure nullæ, nulliusque roboris, vel momenti existerent.

Clausula, Et cum derogatione non operetur ultra expressa.

§. 18. Et quod clausula cum derogatione privilegiorum dicto Hospitali concessorum latissime extendenda, & additione illorum pro expressis, tàm in quibusvis commissionibus justitiam concernentibus, quàm in quibusvis gratiosis supplicationibus, tunc & pro tempore signatis non operaretur, nec ejus vigore in causis seu literis Apostolicis super ipsis supplicationibus conficiendis privilegia ipsa ultra quam in supplicationibus narrata essent narrari possent, neque illis si prætextu dictarum clausularum narrarentur derogatum censeretur, statuerat, & ordinaverat. Decernens sic per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii hujusmodi Auditores, sublata eis quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari.

Expectativasque reservationes, &c. concessas, & concedendas ipse idem Leo X. revocavit.

§.19. Et per reliquas in forma brevis literas Motu simili quascumque gratias expectativas, speciales & generales reservationes, etiam in mente sua, & in nullius, seu quarumvis personarum favorem, ac uniones, annexiones, & incorporationes, suppressiones, extinctiones, & applicationes, ac uniendi, annectendi, incorporandi, & commendandi facultates & mandata, necnon coadjutorum deputationes, etiam de consensu, & alias concessiones & dispositiones, de quibusvis prioratibus, bajuliviis, castellania, empostæ, præceptoriis, cameris magistralibus, & aliis beneficiis dicti Hospitalis vacaturis, necnon specialium reservationum, unionum, annexionum, incorporationum, suppressionum, extinctionum, facultatum, mandatorum, coadjutoriarum, regressuum, & accessuum, ac aliarum dispositionum hujusmodi executiones, ampliationes, revalidationes, reintegrationes, repositiones, restitutiones, & super illis & eorum efficacia, & quod illorum revocationibus, modificationibus, suspensionibus, restitutionibus, & ad jus commune reductionibus per Leonem prædecessorem & Sedem præfatos facti non includerentur declarationes, & intentionis mentis suæ attestationes, quæ quorumvis etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Prælatorum, Ducum, Principum, Marchionum, Universitatum, studiorum, jurium cessorum vel oblatorum, etiam pro sedandis litibus, aut servitiorum & obsequiorum Leoni prædecessori, & Sedi præfatis etiam pro fide catholica impensorum, & damnorum eis etiam per infideles illatorum, seu quavis alia quantumcumque grandi consideratione pro quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, & quacumque Ecclesiastica, etiam Cardinalatus, & mundana dignitate fungentibus, etiam cum Motus proprii, & certæ scientiæ, ac plenitudine potestatis, & quibusvis præservatoriis ac aliis etiam derogatoriarum derogatoriis, fortioribus & insolitis clausulis à Leone prædecessore, & Sede prædictis, ac ejus Legatis etiam de latere, & Nunciis, etiam cum eorumdem Legatorum potestate, quavis auctoritate eatenus quomodolibet emanaverant, quoad ea in quibus nondum vere fuerant effectum sortita, expresse revocaverat, & voluerat illas, & quas emanare contingeret in futurum, similes & dissimiles speciales reservationes, uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, nominationes, nominandique, reservandi, & conferendi facultates, mandata, coadjutorum deputationes, regressus, & accessus hujusmodi, & super illis provisiones, ampliationes, reintegrationes, restitutiones, repositiones, & declarationes, etiam expressa posteriorum literarum hujusmodi derogatione, etiam si in eisdem quæ emanaverant, & in futurum emanarent, specialibus reservationibus, unionibus, annexionibus, incorporationibus, suppressionibus, extinctionibus, nominationibus, facultatibus, mandatis, coadjutoriis, regressibus, accessibus, & eorum extensionibus, ampliationibus, revalidationibus, reintegrationibus, repositionibus, restitutionibus, & declarationibus, ac si super illis confectis literis contineretur expresse, quod in aliquibus specialibus, seu generalibus revocationibus, suspensionibus, modificationibus, & restrictionibus, quæ pro tempore fierent, nullatenus includerentur, nisi de personarum quas tunc concernebant, & in futurum concernerent, ac quarum consideratione emanaverant, & in posterum emanarent, nominibus, cognominibus, dignitatibus, officiis, ac causis propter quas eis concessæ erant, seu concederentur, expressa mentio fieret, idque ipsis personis intimaretur per diversas literas sub diversis datis, cum certi temporis intervallo inter datas hujusmodi, personarum earumdem in revocationibus hujusmodi expressus accederet assensus, intelligerenturque gratiæ ipsæ toties revalidatæ, & in pristinum statum repositæ, quoties eas revocari, restringi, & modificari contingeret, ac pro infectis, & non concessis haberi, & viribus omnino carere, etiam si per eas quæ emanarent speciales reservationes, & alias gratias viribus vacuatas hujusmodi eisdem posterioribus literis cum earum Dat. insertione specifice quomodolibet derogari videretur, & ne similes reservationes, ac gratiæ & priorum revalidationes quas ab ipso Leone prædecessore, etiam cum posteriorum literarum hujusmodi expressa derogatione, ac supra dictis, aliisque efficacioribus, fortioribus, & insolitis clausulis in posterum emanare contingeret, contra præmissorum tenorem sortirentur effectum, sed quoties emanarent toties revocarentur, easque posteriores literas, ac omnia & singula

gula in eis contenta, ad id ut omnes & singulas speciales reservationes, uniones, coadjutorias, regressus & accessus, ac alias gratias prædictas semper includerent, de qualibet die Pontificatus sui repetierat, & innovaverat, decernens repetitionem, & innovationem hujusmodi eis, quorum interest de singulis diebus dicti Pontificatus prout magis expediret, in omnibus, & per omnia perinde, ac si eisdem diebus ab ipso Leone prædecessore actu emanassent, suffragari, & sic judicari debere, ac quicquid secus attentari contingeret, irritum, & inane decreverat.

Clement. VIII. omnia supra dicta Privilegia & gratias confirmavit, & familiares, & famulos illis uti posse decrevit.

§.20. Et cùm nefandissimus Christiani nominis hostis Turcarum tyrannus validissima classe maritima, maximoque exercitu terrestri paratis, insulam Rhodi totius Christianitatis specimen acerrimis & multiplicatis conatibus invasisset, ac crudeli & inaudita obsidione affecisset, & tandem insulam, & civitatem Rhodi hujusmodi vi & armis expugnasset, ac literæ, libri, & munimenta, seu documenta antiqua privilegiorum, & indultorum eis à dicta Sede concessorum periissent, & deperdita fuissent, similis memoriæ Clemens Papa VIII. pariter prædecessor noster, motu, & scientia, ac potestatis plenitudine similibus, omnia, & singula privilegia, jurisdictiones, facultates, immunitates, concessiones, indulgentias, libertates, prærogativas, gratias, exemptiones, favores, & indulta dicto Hospitali, ac illius bajuliviis, prioratibus, præceptoriis, domibus, hospitalibus, Ecclesiis, capellis, locis & membris, necnon Magistro, bajulivis, prioribus, præceptoribus, militibus, fratribus, & personis, ac eorum vassallis, subditis & servitoribus pro tempore existentibus eatenus per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, tunc suos, successivis temporibus, & demum per Leonem prædecessorem, & Sedem præfatos sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessa, approbata & innovata, per quasdam approbaverat, confirmaverat, & innovaverat, ac valida & efficacia existere, necnon perpetua roboris firmitate subsistere, & inviolabiliter observari, ac Magistro, bajulivis, prioribus, præceptoribus, militibus, fratribus, personis, vassallis, subditis, & servitoribus præfatis suffragari debere decreverat, ac omnia & singula, prout per Leonem & alios prædecessores, ac Sedem præfatos concessa fuerunt, ita ut Magister, bajulivi, priores, præceptores, milites, fratres, personæ, vassalli, subditi, & servitores illis libere perpetuò uti possent de novo.

Jurisdictionemque etiam meri, & mixti imperii in personas, & bona Ord. M. Mag. & Conventui concessit. Tu de hac jurisdictione, vide etiam hic inf. hujus Pii IV. Pont. extensionem.

§.21. Necnon tunc, & pro tempore existenti Magistro, Conventui Hospitalis hujusmodi juxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines, ac mores in bajulivias, prioratus, castellaniam, empostæ, domos, hospitalia, membra, & loca, & bona, quæcumque, necnon quoscumque bajulivos, priores, castellanum, empostæ, præceptores, fratres, & personas Hospitalis & Religionis hujusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & servitores ubicumque, tàm citra, quàm ultra montes, tunc & pro tempore constitutos, & commorantes, qui omnes eidem Magistro, & subdelegatis ab eo firmiter; tàm personaliter, quàm realiter omni exceptione cessante, & quocumque à Clemente prædecessore, vel Sede prædictis, obtento vel obtinendo indulto non obstan. parere & obedire tenerentur, plenariam & omnimodam, etiam meri & mixti imperii jurisdictionem, & superioritatem.

Facultatem inobedientes privandi, &c. dedit.

§. 22. Ipsique Magistro contra rebelles, & suis mandatis non obedientes, etiam vigore literarum Apostolicarum, etiam in forma brevis ab ipso Clemente, & successoribus suis emanatarum, servatis quatuor terminis ad docendum se paruisse, & satisfecisse in loco Conventus Hospitalis hujusmodi post legitime executam primam citationem, ad mulctam sive pœnam personaliter, juxta mores & stabilimenta prædicta, seu etiam privationem habitus, aut beneficiorum, domorum & prædiorum per eos obtentorum procedendi, vel etiam, si magis expedire videretur, beneficia, domos & prædia ipsa ad manus suas, seu receptorum dicti Hospitalis reducendi, & donec ipsi inobedientes contumaciam purgarent, vel debita onera persolverent, sive sæculares, aut alterius Ordinis regulares beneficia dicti Hospitalis possidentes, forent pro suo arbitrio retinendi, illorumque fructus, reditus & proventus, arrendandi & percipiendi, necnon cameras magistrales prædictas ad se recipiendi, sive illas solitis pensionibus pro suæ voluntatis libito imponendis & moderan. onerandi, & aliàs de illis tamquam de præceptoriis & prædiis mensæ magistrali unitis, & incorporatis disponendi.

Procuratoremque in Rom. Curia cum facultate beneficia etiam reservata, &c. præterquam in manibus Papæ resignata conferendi, &c.

§.23. Ac in Romana Curia procuratorem generalem, cum generali vel speciali, & limitata potestate, & facultate constituendi, seu deputandi. Et in eadem Curia per se seu dictum procuratorem ad id potestatem à Magistro & Conventu præfatis habentem, quæcumque ejusdem Hospitalis beneficia, cujuscumque qualitatis existentia apud Sedem prædictam quomodolibet (præterquam per resignationem in manibus suis, & successorum suorum Roman. Pontificum) pro tempore vacantia, juxta ipsius Hospitalis stabilimenta libere conferendi. Et tàm Magistro, quàm Conventui præfatis, etiam de illis, de quibus eatenus dispositum fuerat de novo, ac aliis beneficiis hujusmodi, etiam tamquam privatis prædiis in titulum perpetui beneficii Ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amovibiliter, uni vel diversis personis assignari solitis, etiam dictæ Sedi reservatis, seu aliàs affectis, aut ad Sedem ipsam devolutis, libere providendi, & illa uniendi, dismembrandi, & aliàs de illis disponendi, necnon antianitates, tàm generales, quàm speciales super eisdem beneficiis fratribus ejusdem Hospitalis concedendi, ac resignationes dictorum beneficiorum recipiendi & admittendi, illaque resignantibus titulum, seu denominationem, ac omnes eorum fructus, seu illorum partem, aut super illis quascumque pensiones annuas, quæ etiam transirent ad successores in eis, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis etiam privationis in talibus apponi solitis, ad vitam vel ad tempus reservandi, concedendi, constituendi & assignandi, & quod altero decedente, superstes in illius possessione succederet indulgendi, seu regressum ad illum concedendi.

Indulgentias publicandi, & quæstuandi M. Mag. & Conv. licentiam dedit. Tu in hoc attende Conc. Trid. sess. 21. c. ult.

§.24. Ipsisque Magistro & Conventui, privilegia, exemptiones & indulgentias eis, & dicto Hospitali cōcessa ubique locorum, etiam absque alicujus Ordinarii licentia, sub sigillo tamen prioris illius Provinciæ, vel eorum conservatoris in ea degentis, publicandi & quæstuandi, seu eleemosynas & Confraternitatum obventiones quærendi, & recipiendi.

Mortuosque in Ecclesiis Ordinis sepeliendi, &c. Tu vide Conc. Trid. sess. 25. c. 13.

§. 25. Necnon cœmeteria in eorum parochialibus Ecclesiis habendi, ac quorumcumque Christi fidelium cadavera, etiam si excommunicati, vel interdicti forent, dummodo interdicto causam non dedissent, salvo jure rectori parochiano debito, absque aliquo onere & solutione Episcopo facienda, recipiendi & sepeliendi.

Legata recipiendi.

§.26. Legata & donata, tàm inter vivos, quàm qualibet ultima voluntate exigendi & percipiendi.

Sacros Ordines à quocumque Episcopo consequendi. Tu serva Conc. Trident. sess. 7. cap. 11.

§.27. Necnon bajulivis, prioribus, præceptoribus, militibus, fratribus & personis præfatis quæcumque Ecclesiastica sacramenta, ac omnes etiam sacros ordines à quocumque mallent catholico Antistite gratiam, & communionem dictæ Sedis habente nihil oblato, vel soluto recipiendi.

Arma gestandi.

§.28. Et tàm ipsis, quàm eorum familiaribus arma quæcumque, & ubicumque locorum pro sui defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestandi.

Confessiones audiendi, & sacramenta ministrandi. Tu attende Bull. 115. Clem. VIII.

§. 29. Necnon capellanis ejusdem Hospitalis, bajulivorum, priorum, præceptorum, militum, fratrum, personarum, vassallorum, subditorum & familiarium prædictorum confessiones audiendi, & pœnitentiam salutarem eis injungendi, ac Eucharistiæ & alia sacramenta Ecclesiastica ministrandi.

Interdicti tempore celebran. Tu vide Conc. Trident. sess. 25. cap. 12.

§. 30. Necnon tempore interdicti (dummodo illi causam non dedissent) excommunicatis & interdictis exclusis clausis januis, & submissa voce, Missas & alia divina officia celebrandi.

Novas præ-

§. 31. Necnon quibusvis Christi fidelibus in quibus-

ceptorias ab Ordinariorum superioritate exemptas erigendi.

busvis civitatibus, locis & dioec. praeceptorias, domos & hospitalia sub dependentia & subjectione dicti Hospitalis per illius fratres obtinenda, quae eisdem privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, concessionibus & indultis, quibus aliae dicti Hospitalis praeceptoriae, domus & hospitalia, utebantur, potiebantur, & gaudebant, uterentur, potirentur & gauderent, assignata illis congrua dote, Ordinariorum, locorum, & quorumvis aliorum licentia minime requisita, & nulla praeterea in illis, Ordinariis ipsis jurisdictione, aut oneris imponendi facultate reservata, construi, & erigi faciendi, plenam, & liberam facultatem & auctoritatem concesserat.

Donationes & alios damnosos contractus revocandi.

§. 32. Quascumque donationes, concessiones, locationes, investituras & alias alienationes censuum, redituum, jurium, jurisdictionum, & bonorum quorumcumque ad bajulivias, prioratus, castellaniam, empostae, praeceptorias, domos, hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi pertinentium, in illorum laesionem, jacturam, vel detrimentum etiam per personas dictae religionis, etiam cum renunciationibus, pactis, juramentis & poenis desuper impositis & adjectis, ac instrumentis, & literis desuper confectis, & confirmationibus forsan inde secutis etiam de licentia dictae Sedis, absque tamen consensu seu expressa licentia Magistri & Conventus praedictorum, quacumque praescriptione, seu longissima pacifica possessione, & detentione non obstantibus.

Regressus quoscumque idem Clem VII. revocavit.

§. 33. Necnon quoscumque accessus, ingressus & regressus ac coadjutorias ad bajulivias, prioratus, castellaniam, empostae, praeceptorias, domos, hospitalia & alia beneficia hospitalis hujusmodi, praeterquam ex causa onerosa, & de consensu dictorum Magistri & Conventus etiam per Clementem, & praedecessores suos praefatos concessos cassaverat, revocaverat, annullaverat, & irritaverat, nulliusque roboris vel momenti fore, & pro infectis haberi decreverat.

Adversus contractus laesivos in integrum restituit.

§. 34. Ac census, reditus, jura, jurisdictiones, & bona alienata hujusmodi, ac etiam per quoscumque etiam saeculares occupata, usurpata, & detenta, ad jus & proprietatem dicti Hospitalis seu illius bajuliviarum, prioratuum, castellaniae, empostae, praeceptoriarum, domorum, hospitalium, & beneficiorum praedictorum reduxerat, illaque in integrum adversus concessiones, donationes, & alias quaslibet alienationes praedictas, necnon investituras illarum praetextu quomodolibet quavis auctoritate factas & concessas, in integrum, ac in pristinum, & eum statum in quo antea erant, restituerat, reposuerat, & plenarie reintegraverat, illarumque detentores cujuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes ad illorum relaxationem per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia cogi, & compelli posse voluerat, & similes alienationes de coetero sub excommunicationis latae sententiae, & privationis beneficiorum per eos obtentorum poenis per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis fieri prohibuerat; & si fierent, illas viribus omnino carere decreverat.

Lites omnes etiam in Rom. Curia vertentes, M. Magistro commisit. Tum hoc vide etiam huc inf.

§. 35. Necnon omnes & singulas lites, etiam in dicta Curia, & Rotae Auditorio super quibusvis dicti Hospitalis beneficiis inter quascumque personas motas, & in quibusvis instantiis pendentes; in quibus conclusum non fuerat, ad se advocaverat, & illas eisdem Magistro & Conventui per eos juxta formam stabilimentorum, & laudabilium consuetudinum praedictorum, & si eis videretur, tàm in eadem Curia, quàm extra eam, in statu debito reassumendas, & decidendas commiserat, eisque quorum interest etiam per edictum publicum locis publicis affigendum (constito tamen summariè de non tuto accessu ad eas) citandi, ac quibus & quoties opus foret inhibendi, etiam sub censuris & poenis Ecclesiasticis, etiam contra condemnatos, etiam in Curia praedicta, tàm realiter, quàm personaliter exequi mandaverat.

Exemptionem à superioritate

§. 36. Et insuper Hospitale, ac illius bajulivias, prioratus, castellaniam, empostae, domos, cameras, hospitalia, & loca quaecunque, necnon magistrum, bajulivos, empostae, priores, praeceptores, milites, & personas, ac eorum subditos, vassallos, colonos, & servitores, tunc & pro tempore existentes etiam Presbyteros curam animarum exercentes, quàmdiu illa exercerent, & in illorum obsequiis forent, ac illorum res, animalia, praedia, domos, molendina, & bona quaecumque quae obtinebant & possidebant, ac in futurum canonice obtinerent, & possiderent, sub beati Petri, & dictae Sedis, atque sua protectione susceperat, ac ab omni jurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate, & potestate quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Praelatorum, necnon quorumcumque temporalium dominorum quavis potestate, etiam Imperiali, Regali & Ducali fulgentium, ac Universitatum & illarum regentium etiam, praeterquam dicti Hospitalis Ordinariorum tàm spiritualium, quàm temporalium ubicumque, tàm citra, quàm ultra montes, & mare constitutorum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis existentium, illorumque Vicariorum & Officialium, Locatenentium, & Judicum, tunc & pro tempore existentium quorumlibet.

Ordinariorum concessit.

Hoc intellige jux. bull. Pii V. n. 136. Exposuit. & Greg. XIII. n. 63. Circumspecta.

Exemptionemque a solutione quorumcumque onerum dedit.

Hanc approbavit Pius V. in constit. 77. ubi notabo.

§. 37. Necnon à solutione & exactione passagii, arreragii, gabellae, datii, tractae, collectae, procurationis jucundi adventus, jurium etiam synodalium, censuum & decimarum, etiam novalium, etiam hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum, ad quae cuilibet accessus nullatenus, directe vel indirecte prohiberi posset, & terrarum quas per se ipsos, vel alios eorum nominibus etiam colonos, arrendatarios & emphyteutas excolebant, & de quibus fructus percipiebant, & cujusvis alterius oneris personalis, seu mixti, ordinarus ubicumque, & ex quacumque causa impositi, vel imponendi pro tempore liberaverat & exemerat, ac sibi & dictae Sedi immediate subjecerat, illosque & illa, etiam si in quibuscumque statutis, literis, constitutionibus & regulis, etiam per Clementem praedecessorem, & Sedem praedictos pro tempore editis, nominatim specialiter & expresse gravarentur, seu onerarentur, semper liberos, immunes & exemptos, ac exceptos, & ipsi Clementi praedecessori immediate subjectos esse decreverat. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Praelati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices praefati, etiam ratione delicti vel contractus, seu rei de qua ageretur, ubicunque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullam in eos, vel ea, jurisdictionem, correctionem, visitationem, superioritatem, dominium, partitionem, exactionem, seu potestates exercere; aut excommunicationis, aliasvè sententias censuras & poenas promulgare, aut etiam ratione personarum vel rerum, animalium, ac bonorum lucrum ad aliquam solutionem pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum quam dictae religionis, etiam si forsan eatenus per abusum, seu alterius privilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter observatum non fuisset: Quae omnia etiam praescriptiones, nullo pacto saltem in posterum quo minus hujusmodi exceptionibus uti possent, obstare voluit, & decrevit eos coarctare, aut alii quicumque cujuscumque Ecclesiasticae vel mundanae dignitatis, aut praeeminentiae, status vel conditionis existerent, etiam locis & terris S.R.E. etiam immediate subjectis; & ad instantiam cujuscumque Principis, seu Communitatis, sub excommunicationis latae sententiae, & à quadrupli ultra damna & expensas restitutionis poenis per contrafacientes eo ipso incurrendis, eos in judicio & extra, super praemissis, & eorum usu, seu possessione, vel quasi, directe vel indirecte, quovis quaesito colore, vel ingenio, molestare, impedire, vexare, aut aliàs quomodolibet impetere praesumerent, deberēt, seu etiam valerēt.

Juspatronatus ex fundatione & donatione ad tertiam partem creari, & tunc facul-

§. 38. Et insuper statuerat & ordinaverat, quod juspatronatus, & praesentandi personas idoneas ad bajulivias, prioratus, praeceptorias, hospitalia, membra, alia beneficia & loca Hospitalis hujusmodi, nisi ratione fundationis, aut donationis saltem ad tertiam partem illorum fructuum, quo casu liceat Magistro &

tatem redimendi Ordini conceſſit.

Conventui præfatis, ſi dicta eorum beneficia & loca Hoſpitalis hujuſmodi à dicto jurepatronatus liberare vellent, aut dotantibus bona reſtituere, ſeu illorum pretium perſolvere, ac ex tunc bajulivas, prioratus, præceptorias, hoſpitalia, membra, & beneficia hujuſmodi conferre.

Penſiones aliis quam fratribus etiam per Sedem Apoſt. abſque conſenſu M. Magiſtro aſſignari prohibuit.

§. 39. Quodque ſuper eorum fructibus, redditibus & proventibus aliquæ penſiones annuæ, quibuſvis perſonis ſæcularibus, ſeu alterius Ordinis, quàm dicti Hoſpitalis regularibus ſine expreſſo conſenſu Magiſtri & Conventus prædictorum, etiam per Sedem prædictam reſervari, conſtitui, & aſſignari nullatenus poſſent, & ſi reſervarentur, concederentur, conſtituerentur & aſſignarentur, reſervationes, conſtitutiones, aſſignationes & conceſſiones hujuſmodi nemini ſuffragarentur, nec propterea aliquas cenſuras, vel pœnas incurrere poſſent.

Beneficia, & penſiones habentes inf. ſex menſes profeſſionem regularem hujus Ord. facere, & habitum ſuſcipere debere juſſit. Hoc idem Gregor. XIII. latius definivit in conſtit. 60.

§. 40. Quodque omnes & ſinguli eorum bajulivarum, prioratuum, præceptoriarum, domorum & beneficiorum in vim dictarum collationum poſſeſſores ſæculares, aut alterius Ordinis regulares, ſeu penſiones ſuper illorū fructibus, reditibus & proventibus hujuſmodi eatenus etiam per Sedem eamdem reſervatas percipientes, illas & alia infra ſex menſes à die intimationis dictarū literarū in manibus Magiſtri & Conventus prædictorum juxta formam ſtabilimentorū dictæ religionis dimittere, & transferre, ſeu illarū caſſationi conſentire tenerētur, alioquin beneficia & penſiones hujuſmodi niſi illa poſſidentes, & illas percipientes infra dictum tempus habitum ſuſciperent, & profeſſionem regularem ipſius Religionis emitterent, lapſis menſibus ipſis vacarent, ac caſſæ & extinctæ eſſent, & eſſe cenſerentur eo ipſo.

Quicumque per fratres in Conſervatores electi, teneantur eos tutari prout ſi Conſervatores deputati fuiſſent.

§. 41. Ac quod quæcumque perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica, & ubilibet conſtitutæ, per eoſdē bajulivos, priores, præceptores & fratres, ac eorum ſingulos pro tempore eligendæ, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna ipſos adverſus inferentes eis injurias, ſeu gravamina vel damna, in perſonis, rebus & bonis, manutenere, conſervare, & quācūque juriſdictionem exercere, necnon ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas contra rebelles, ac inobedientes cū effectu promulgare, necnon omnibus facultatibus & conceſſionibus quibuſvis Conſervatoribus eis per quaſcumque literas Apoſtolicas eatenus deputatis quomodolibet cōceſſis, uti, potiri & gaudere deberent, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi per eaſdem literas Cōſervatores & Judices deputati fuiſſet.

Capellanos Ordinis tantum ejus parochialibus deſervire, & per Ordinarios gratis ad hoc recipi præcepit.

§. 42. Et quod presbyteri, qui in dicta Religione profeſſionem non emiſiſſent, niſi de expreſſa licentia vel conſenſu Magiſtri, ſeu priorum, præceptorū, vel fratrum, quos id tangeret, ad deſerviendū parochialibus & aliis Eccleſ. aut capell. ipſius Relig. nullaten. admitterentur, ſed in quibuſcumque parochialibus & aliis Eccleſiis, ac capellis Hoſpitalis hujuſmodi, capellani ejuſdem Religionis per locorum Ordinarios ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ pœna ſi contrafacerent eo effectu incurrenda ad requiſitionem, ſeu præſentationem dictorū bajulivorū, priorum, præceptorum & fratrū abſque aliqua exactione, & oneris impoſitione recipi & admitti deberent.

Habitum ſuſcipientes, & non alios, privilegiis Ordinis gaudere voluit.

§. 43. Quodque illi dumtaxat fratres privilegiis prædictis gauderent, qui à præfato Magiſtro, ſeu de ejus licentia habitum ſuſcepiſſent, & profeſſionē emiſiſſent, ſeu de habitu ſuſcipiendo, & profeſſione hujuſmodi emittenda infra certū tempus arctati fuiſſent, nullusque bajulivorum, priorum, præceptorum, & fratrum prædictorum abſque mādato, ſeu licentia præfati Magiſtri, aut ſaltē ſui prioris, ſeu procuratoris ipſius Hoſpitalis in dicta Curia exiſtentis, privilegiis præfatis in eadē Curia uti valeret, nec illa abſque hujuſmodi licentia vagantibus ſuffragarentur.

Manus violentas in confugientes ad Eccleſ. Ordinis injici prohibuit.

§. 44. Ac manus violentas in eos, qui ad Eccleſias, ſeu domos ejuſdem Religionis pro ſua ſalute confugerent, per quempiam injici, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna prohibuerat.

Literis ſuis nonniſi, ut hic derogari poſſe idem Clemens VIII. vetuit.

§. 45. Decernentes literis prædictis, & in eis cōtentis quibuſcumque, etiā per quaſcumque literas, Apoſtolicas etiā quaſvis clauſulas generales vel ſpeciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores & inſolitas, ac etiam irritantia decreta ſub quacumque verborum expreſſione, in ſe continentes, nullatenus derogari poſſe, nec derogatum cenſeri, ni tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo inſertus, ac hujuſmodi derogationis conſiſtorialiter factæ, & per trinas diſtinctas literas eumdem tenorē continentes, tribus ſimilibus diſtinctis vicibus, Magiſtro & Conventui præfatis legitime intimatæ & inſinuatæ forent, ac ipſorum Magiſtri & Conventus ad id expreſſus accederet aſſenſus, & aliter factas derogationes nemini ſuffragari, ac Magiſtrum, & Conventum præfatos ad parendum literis derogatoriis hujuſmodi, & decretis, ſuper illis proceſſibus, & illorum executoribus & ſubexecutoribus, eorumque mādatis, & monitionibus minime teneri, & literarum hujuſmodi executionē omnino impedire, nec ratione reſiſtentiæ hujuſmodi cenſuris Eccleſiaſticis, per eoſdē executores & ſubexecutores latis innodari poſſe.

Decretum irritans appoſuit.

§. 46. Et ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque judices & commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, tàm in dicta Curia, quàm extra eam pro tempore deputatos, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter circa præmiſſa judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis omnibus, vel eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter cōtingeret attentari.

Alexandri V. Greg. IX. Bonif. VIII. Clement. V. Innocent. IV. & Calliſt. III. exemptionem à decimis & cet. confirmavit, & ampliavit. Hoc mox inf. a hic Pius IV. extendit.

§. 47. Necnon literas etiam piæ memoriæ Alexandri V. Gregorii IX. Bonifacii VIII. Clementis etiā V. Innocentii IV. & Calliſti III. Romanorum Pontificum etiā prædeceſſorum noſtrorum, tunc ſuorum eidē Hoſpitali, etiā ſuper decimis ex eorum terris, poſſeſſionibus & animalibus non ſolvendis conceſſas, per alias ſuas literas approbaverat, ac quoad terras & poſſeſſiones ad quantumcumque longum tempus non tamen in perpetuum feudum, ſeu emphyteuſim conceſſas obſervari debere decreverat.

Litium omnium perſonarum Ordinis M. Mag. & Conventui cognitionem dedit, duobus exceptis caſibus.

§. 48. Et per alias motu ſimili, omnes & ſingulas cauſas, tàm inter priores, bajulivos, caſtellanum, empoſtæ, præceptores, fratres, & milites Hoſpitalis hujuſmodi, quàm etiam pro communi theſauro prædicto agente, tàm ratione prioratuum, bajulivarum, præceptoriarum & domorum Hoſpitalis, hujuſmodi, quàm etiam bonorum, & pecuniarum etiam dicti theſauri, ſeu delictorum, etiamſi ex adverſo aliqui clerici ſæculares, vel regulares, aut laici exiſterent, & active, ſeu paſſive in dictis cauſis quomodolibet in quacumque inſtantia interveniſſent, & cum opportuna derogatione ſtabilimentorum, uſuum, morum, conſuetudinum & privilegiorum dicti Hoſpitalis, etiam ab eodem Clemente prædeceſſore conceſſorum, etiā prætextu juratæ perhorreſcentiæ (dummodo non ex cauſa denegatæ juſtitiæ, aut perperā obſervatorum ſtabilimentorum proceſſiſſent, commiſſas, & in futurum etiā cum ſimilibus derogationibus pariter committendas, ad ſe in terminis in quibus reperirentur, etiā executivis advocaverat, illaſque in eiſdem terminis per Magiſtrum, ac Conventum præfatos in eorum cōſilio ordinario, ſive in generali Capitulo, ut moris erat, & eorum ſtabilimenta, ac conſuetudines exigebant, ipſaque privilegia expoſtulabant, cum omnibus & ſingulis illarum incidentibus, dependen. emergen. annexis & connexis, tàm cōjunctim, quàm diviſim, etiā ſine aliqua regiſtrorum in hujuſmodi cauſis factorum exhibitione & productione, cognoſcendas ſeu reaſſumendas, & ſine debito terminandas, prôut tunc Magiſtro dicti Hoſpitalis videretur expedire, cōmiſerat & mādaverat. Inhibens ex tunc judicibus, & partibus extra Conventum, & ſuos judices contra formam ſtabilimentorum prædictorum litigantibus, ne ex tunc de cetero in dictis cauſis quomodolibet procedere præſumerent, decreto irritanti deſuper adjecto.

Expectativas quoque & omnes gratias præventivas aliis quàm perſonis Hoſpitalis ſuper illis benefi-

§. 49. Et per reliquas ſuas in forma brevis literas, omnes & ſingulas ſpeciales & generales, etiā mentales reſervationes, expectativas, mādata de providēdo, conceſſiones, coadjutorias, uniones, etiā perpetuas, necnō alias præventivas gratias, & literas Apoſtoli-

ciis concessas etiam per Sedem Apostolicam revocavit, & illis non obstantibus M. Magistrum & Conventum de illis disponere posse declaravit.

stolicas super prioratibus,& Castellania, empostæ,bajulivatibus, præceptoriis, rectoriis, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis dicti Hospitalis quovis modo nuncuparentur, etiam in Castellæ & Legionis, ac Valentiæ regnis, ac principatu Cataloniæ, quomodocumque & qualitercumque, etiam cum quibusvis fortissimis, & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis,clausulis,irritantibusque & aliis decretis, ac inhibitionibus quibusvis,etiam non dicti Hospitalis personis cujuscumque dignitatis,status,gradus,ordinis,cõditionis,præeminentiæ forent,etiam Cardinalatus honore fulgentibus & functuris, etiam ex quibusvis justissimis & urgentissimis causis, quàm per Clementem prædecessorem, & Sedem præfatos, tàm in genere, quàm in specie concessas & concessa,& quasvis etiam præventivas & restitutorias,ac præservativas clausulas in se continentes, & continentia,eorumque omnium vim & effectum revocaverat, cassaverat,& annullaverat, nulliusque roboris vel momenti fore & esse, ac nemini suffragari posse neque debere, nec per ea, cuiquam in prioratibus,castellania,empostæ,bajulivatibus, præceptoriis, dignitatibus, domibus, locis & membris, ac aliis Beneficiis Hospitalis hujusmodi,vel ad illa jus acquiri potuisse vel posse,neque coloratum titulum possidendi,sed illis nõ obstantibus Magistrum & Conventum præfatos,cõjunctim vel divisim juxta cõsuetudines & stabilimenta hujusmodi Hospitalis de Castellania,empostæ,bajulivatibus, præceptoriis,domibus, locis & membris,ac aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi libere disponere potuisse & posse, & sic judicari debere, ac quicquid secus super his attentari contingeret, irritum & inane decreverat.

Paulus III. concessiones Pont. prædecess. præsertim quoad perceptionem antiquarum decimarum confirmavit.

§. 50. Similis memoriæ Paulo Papæ III. similiter prædecessori nostro pro parte tunc Magistri,ac priorum, bajulivorum, præceptorum, militum & fratrum dicti Hospitalis exposito, quod antea eisdem Magistro, prioribus, præceptoribus & fratribus, à dicta Sede concessum fuerat, ut in parochiis & locis in quibus veteres decimas percipiebant,similiter perciperent(licèt de concessione hujusmodi, cùm eorum munimenta in prædicta expugnatione periissent, ut præfertur, docere nõ possent)præfatus Paul. prædecessor, Magistri, priorum, bajulivorum, præceptorum, militum & fratrum prædictorum in ea parte supplicationibus inclinatus, concessionem, facultatem, cassationem,revocationem, annullationem, irritationem, reductionem, restitutionem,repositionem, reintegrationem, commissionem, mandatum, liberationem, exemptionem, derogationem, statutum, & alia per Clementem VII. concessa & gesta, necnon suppressionem, extinctionem, applicationem, approbationem, concessionem, assignationem, absolutionem & translationem per Innocentium VIII. ac facultatem, seu indultum percipiendi decimas novalium pro ea parte qua veteres decimas percipiebant, necnon omnia & singula, tàm per præfatos Alexandrum, Gregorium, Bonifacium, Clementem V.Innocentiũ IV.Callistum, Leonem,& Clementem VII.quàm etiam similis memoriæ Joannem XXII.Martinum V.Alexandrum V.Pium II. Paulum etiam II. Alexandrum VI. & quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores suos,ac Sedem præfatam eidẽ Hospitali, & illius prioratibus, bajuliviis, præceptoriis, domibus, hospitalibus, Ecclesiis, capellis, & aliis locis, ac membris, necnon pro tempore existentibus Magistro, prioribus, bajulivis, præceptoribus, militibus, fratribus, & personis, ac eorum vassallis, & servitoribus eatenus sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis quomodolibet concessa, approbata & innovata, ac cum inhibitionibus & decretis, necnon omnibus & singulis aliis in eis contentis clausulis singulas prædecessorum prædictorum desuper, tàm sub plumbo, quàm in forma brevis litteras confectas ex certa scientia, per suas sub plumbo confectas litteras approbavit, confirmavit, & innovavit, ac valida & efficacia existere, & perpetua roboris firmitate subsistere, suosque effectus sortiri.

§.51.Ac etiam quoad possessiones, terras & bona quæ per quantumcumque longum tempus (quod nonaginta novem annos, seu trium vitam intelligi seu censeri debere decrevit, & declaravit) non tamen in perpetuum feudum, seu emphyteusim eatenus concessa fuerant, & in futurum concederentur, inviolabiliter, ita quod ipsi priores, præceptores & fratres, necnon coloni, arrendatarii & firmarii, pro possessionibus, terris & bonis etiam ad nonaginta novem años, seu trium vitam, non tamen in perpetuum feudum, seu emphyteusim, ut præfertur, pro tempore concessis, necnon suis & aliis in illis pro tempore natis, aut nascituris animalibus, & solutione quorumcumque datiorum, seu decimarum, vel aliorum onerum, juxta tenorem litterarum Clementis VII. prædecessoris hujusmodi immunes & exempti perpetuò existerent per quoscumque quavis dignitate, & præeminentia præfulgerent, etiam sub sententiis, censuris & pœnis in eis contentis perpetuò observari. Necnon Magistro, prioribus, bajulivis, præceptoribus, militibus, fratribus, personis, vassallis, subditis & servitoribus præfatis suffragari debere decrevit, omnesque & singulos juris & facti defectus, si qui forsan intervenerant in eisdem, supplevit, ac præmissa omnia & singula prout per singulos prædecessores & Sedem præfatos decreta, concessa, prohibita, statuta, ordinata, innovata & gesta fuerant, in omnibus & per omnia perpetuò concessit, decrevit, prohibuit, statuit, ordinavit & fecit.

Exemptionem à solutione decimarum servari jussit.

De hac vide latiorem const. 77. Pii V. Et si cuncta, ubi notabo.

§.52.Illaq;etiam ad hoc ut Mag.& singuli priores, bajulivi,præceptores,milites & fratres Hospitalis hujusmodi pro eorum libito voluntatis parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum vicarias, seu capellanias perpetuas, aut capellas, vel altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, ratione prioratuum, bajuliviarum, præceptoriarum, etiam camerarum magistralium nuncupatarum, hospitalium, domorum & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum de jure, statuto, consuetudine, fundatione, aut privilegio, vel aliàs quomodolibet spectantia & pertinentia, & ab ipsis bajuliviis, præceptoriis, domibus, hospitalibus & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, quæ dudum fratribus saltem capellanis ejusdem Hospitalis,& ab eisdem Magistro, prioribus, bajulivis, ac præceptoribus & aliis prædictis conferebantur, à longo tamen & forsan longissimo tempore citra, de cujus initio memoria hominum forsan non existebat, per ipsos Magistrum, priores, bajulivos, præceptores, milites & fratres, per abusum aut ex defectu fratrum capellanorum, vel aliarum personarum ejusdem Hospitalis ad id idoneorum, clericis seu presbyteris sæcularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros, vel clericos sæculares obtineri solita, etiam fratribus Hospitalis hujusmodi præsertim capellanis nuncupatis, qui ut asserebatur à presbyteris, seu clericis, nisi quoad gestationem crucis, vel habitus dicti Hospitalis ad pectus non differebant, immo privilegiis clericorum sæcularium juxta forsan eorum privilegia, & consuetudines gaudere solebant, si ad id aliàs idonei, & habiles reperirentur, conferre, ac aliàs de illis providere & disponere, ipsisque fratres quibus beneficia hujusmodi conferri contingeret, illa si sibi aliàs canonice conferrentur, aut ipsi eligerentur, præsentarentur, vel aliàs assumerentur ad illas, & instituerentur in eis recipere, & in titulum etiam quoad viverent, retinere respective libere, & licite valerent extendit & ampliavit eisque concessit & pariter indulsit, ac cum eis super hoc legitime dispensavit. Necnon Magistrum, priores, bajulivos, præceptores, milites, fratres, personas, vassallos, subditos, & servitores prædictos illis omnibus juxta illorum continentiam, & tenorem perpetuò uti, potiri, frui & gaudere, libere & licite posse decrevit, prout in singulis litteris prædecessorum hujusmodi plenius continetur.

Parochialibus, & aliis Ecclesiis Ordinis, capellanos ejusdem deputari concessit quibuscumque non obstan.

Hoc latius comprobavit Gregor. XIII. constitut. 60. Quo magis.

§. 53. Nos igitur cupientes, ut Religio Hospitalis hujusmodi cujus fratres nullis parcendo periculis, contra piratas, Turcas,& alios Christi nominis hostes,

Pius autem IV. Pontifex iste, ex causis hic expressis,

privilegia, & gratias per Martinum V. & alios prædecessores Hospitali, & Militiæ S. Joannis Hierosolymitani, ejusque personis, & rebus, concessas, juxta Leon. X. Clement. VII. & Pauli III. concessiones & juxta constitutionem nuper in Curia Regum Aragonum editam confirmat.

dimicare, ac pro salute Christiana honestam mortem oppetere non cessant, & quaqua versum classis Christianorum in infideles dirigitur, vocati se illi adjungant primosque congressus fortiter sustinent, sicuti novissime in expugnatione terræ Africæ priscam virtutem ostendentes, omnium primi illius muros conscenderunt, salubriter dirigatur & amplietur, Dilectos filios Joannem de Valeta modernum Magistrum, ac priores bajulivos, præceptores, milites, fratres & personas Hospitalis hujusmodi, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio non ad Joannis de Valeta Magistri, aut bajulivorum, priorum, præceptorum, militum, fratrum, vel personarum prædictarum, seu aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuta, ordinationes, declarationes, revocationes, cassationes, irritationes, voluntates, monitiones, requisitiones, promulgationes, suppressiones, extinctiones, uniones, incorporationes, concessiones, etiam facultatum assignationes, decreta, annullationes, advocationes, remissiones, inhibitiones, injunctionem, moderationem, repetitionem, renovationem, approbationes, confirmationes, suppletiones, restitutionem, repositionem, commissionem, mandatum, susceptionem, liberationem, exemptionem, subjectionem, & prohibitionem, extensionem, ampliationem, indultum, & dispensationem Martini, Sixti, Innocentii, Julii, Leonis, Clementis, & Pauli prædecessorum hujusmodi, necnon omnia & singula privilegia, jurisdictiones, facultates, immunitates, concessiones, indulgentias, libertates, prærogativas, exemptiones, gratias, favores, & indulta, Hospitali, bajuliviis, prioratibus, castellaniæ, præceptoriis, domibus, conventibus seu Monasteriis, Ecclesiis, capellis, locis & membris, necnon pro tempore existentibus Magistro, bajulivis, prioribus, castellano, præceptoribus, militibus, fratribus, & personis, ac eorum vassallis, subditis & servitoribus, per prædictos, & alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis hactenus quomodolibet concessa, approbata, & innovata, necnon cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis singulas eorumdem prædecessorum, tàm sub plumbo, quàm in forma brevis litteras, prout per antecessores nostros Leonem X. Clementem VII. & Paulum III. concessa, confirmata, & approbata fuerunt, & constitutionem eorum nuncupatam in novissime celebrata curia Regum Aragonum, ut accepimus, editam, qua inter alia caveri dicitur expresse, quod pro evitandis litibus & discordiis, quæ sæpius in præceptoriis dicti Hospitalis suscitari solent, in præceptoriis, & beneficiis Hospitalis hujusmodi ad manus judicum ad id competentium apprehensis, in tenuta & possessoriis, ac aliis articulis & processibus, qui coram judicibus sæcularibus tractari possunt, illi obtinere debeant, qui per Magistrum & Conventum Hospitalis hujusmodi provisi, eorum bullas, & executoriales regias habuerint & reportaverint, juxta litterarum ipsius Joannis prædecessoris continentiam & tenorem.

Statuta, & Ordinationes, capituli generalis anni 1558. approbat.

§. 54. Et insuper omnia & singula stabilimenta, ordinationes, & decreta in Capitulo generali novissime celebrato editis, præsertim de festis Apostolorum duplici officio celebrandis; Et responsione ac novis impositionibus juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum eorumdem factis, super prioratibus, ac aliis beneficiis & locis dicti Hospitalis, ad sublevandum illius onera. Et de illegitimis in fratres milites ejusdem Hospitalis neutiquam cooptandis, nisi ex comitum, aut superiorum genere, nec etiam illis nisi à patre, avo, & proavo paterno per seriem illustribus prognatis. Necnon divisiones animalium quæ in præceptoriis decedentium præceptorum reperiuntur, pro una præceptoriis ipsis, & pro alia medietatibus, vel etiam aliquando in totum ærario publico in certos casus applicandis. Ac pœna in non solventes responsiones, & impositiones ærario. Necnon commutatione solutionis jurium ratione mortuariorum, & vacantium. Et dilatione divisionis bonorum, spoliorum mortuo Magistro præfato. Et annumeratione certarum Præceptoriarum, quæ Magistratui sunt perpetuò unitæ. Ac forma licentiarum exercendi Militiam sæcularem per fratres cum pœnis in contrafacientes. Et provisione adversus malos administratores bonorum. Necnon acceptatione administrationis communis ærarii per Magistrum præfatum factam ad requisitionem sexdecim Capitularium, & reliqua, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis haberi volumus, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus & innovamus.

Et ad Hospitale Ordinis nunc in insula Meliten. consistens extendit.

§. 55. Ac ad Hospitale prædictum ad præsens in Meliten. & nõ in Rhodi insula consistens, illiusq; Magistrum, bajulivos, priores, præceptores, fratres & personas, ac alia infra scripta extendimus & ampliamus, eaque omnia valida & efficacia existere, & perpetuã roboris firmitatem obtinere, suosque effectus sortiri, ac ab omnibus quavis dignitate & præeminentia fulgeant, etiam sub sententiis, censuris & pœnis in eis cõtentis perpetuò inviolabiliter observari decernimus.

Causarum omnium cognitionem M. Mag. & Conventui concedit.

§. 56. Necnon causas sub litteris Martini & Clementis prædecessorum hujusmodi comprehensas, ac omnes & singulas lites & querelas, sive in dicta Curia, tam in auditorio nostro, quàm per commissiones, sive extra eam super quibusvis dicti Hospitalis beneficiis, ac bonis & pecuniis thesauri, & fratrum quorumcumque, seu super eorumdem delictis, etiam si ex adverso aliqui clerici sæculares vel regulares, aut laici existerent, & active, seu passive juxta alias formas stabilimentorum & privilegiorum prædictorum in dictis causis quomodolibet, & in quacumque instantia intervenissent hactenus motas, in quibus tamen non conclusum sit, & in futurum quovis prætextu movendas in quibusvis instantiis pendentes, quarum status, & merita etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, ad nos advocamus, ac illas eisdem Magistro & Conventui per eos juxta formam dictorum stabilimentorum, & laudabilium consuetudinum prædictarum in statu debito reassumendas, & decidendas committimus, eosque quorum interererit citandi, & quoties opus fuerit inhibendi, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis, tàm in curia prædicta, quàm extra facultatem concedimus. Necnon illorum sententias, & rem judicatam per priorem Ecclesiæ dicti Conventus, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis contra condemnatos etiam in curia prædicta, tàm realiter, quàm personaliter exequi mandamus, ita quod alibi quàm in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri & Conventus commissione, juxta stabilimenta, & usus hujusmodi cognosci & terminari nequeat.

Appellari à Judicibus Hospitalis ad M. Mag. & Conventum, & ab illis ad Capit. generale permittit, & non aliter.

§. 57. Nec à sententiis per Judices dicti Hospitalis pro tempore latis ad alium quàm Magistrum & Conventum prædictos, seu judices ab eis deputatos in quavis instantia, neque à sententiis, per ipsum Magistrum & Conventum latis, alio quàm ad ipsum generale Capitulum, sive per ipsius Hospitalis fratres sive per ipsos subditos & vassallos quoquo modo appellari possit, immo usque ad tertiam sententiam in eodem Conventu procedere teneantur.

Sententias, & mandata M. Magistri nullo prætextu impediri posse decernit.

§. 58. Et similiter, quod omnes sententiæ per eosdem Magistrum & Conventum latæ, omnes item cõmissiones, citationes, collationes Bullæ, & omnia denique eorumdem rescripta ad omnes suæ jurisdictioni subditos, ac reliquos etiam quorum interererit causas, lites, seu querelas coram ipsis pertractari directa exequi, & à nullis locorum, & terrarum dominis; etiam Ducali, aut Regali dignitate fulgentibus aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quovis quæsito colore in eorumdem executione impediri possint, ser-

vat, tamen in eis exequendis Dat. Ordine, ita quod eorum ultima primis anteferri nequeant.

Facultatemque contra omnes clericos fæculares & regulares, seu laicos, Ordinis debitores procedendi concedit.

§. 59. Ac quod contra Clericos fæculares, seu laicos, prioratus, bajulivias, præceptorias, domos, & alia beneficia Hospitalis hujusmodi occupantes, seu illi, aut ejus communi thesauro, seu fratribus occasione responsionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passagiorum, arreragiorum, seu aliàs quomodolibet debentes, sive agant, sive conveniantur, etiam in quavis instan. ad causam veniant, Magister & Conventus præfati modo, & forma quibus contra ipsius Hospitales fratres procedi consuevit, libere procedere, & eos prioratibus, bajuliviis, præceptoriis, domibus, & aliis beneficiis hujusmodi juxta aliàs formam privilegiorum prædictorum privare valeant, concedimus & indulgemus.

Conservatores Ordinis, tam fratres, quàm eorum servitores tueri debere jubet.

§. 60. Necnon personas in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutas, & quoscumque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales, necnon Canonicos Metropolitan. & Cathedralium, aliarumque Ecclesiarum prælatos, & rectores per eosdem bajulivos, priores, præceptores, & fratres, ac eorum singulos pro tempore eligendos in conservatores, qui quamdiu exercuerint dictum officium, à nemine quominus illud exerceant sub aliquo prætextu impediri, vel molestari possint deputamus. Ita quod ipsi sic electi, sub excommunicationis latæ sententiæ per eosdem priores, bajulivos, præceptores & fratres, ac eorum singulos adversus inferentes eis, aut eorum servitoribus, & familiaribus injurias, seu gravamina vel damna, in personis, rebus & bonis, seu exigentes ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere, & præservare, ac omnem eorum jurisdictionem exercere. Necnon sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, contra rebelles, & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus conservatoribus dicti Hospitalis, & illius personarum per quascumque litteras Apostolicas quomodolibet concessis, uti, ac privilegia prioribus, bajulivis, præceptoribus & fratribus præfatis pro tempore concessa eis observare facere debeant, & teneantur.

Jura omnia exigi mandat.
Hoc latius dispositum vide in constit. 43. Sixt. V. Æquum.

§. 61. Ac jura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcumque, ita ut quævis personæ cujuscumque Ecclesiasticæ dignitatis existentes beneficia Hospitalis hujusmodi pro tempore obtinentes, illa solvere omninò teneantur, & adstricti sint, ac id etiam sub sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis, ac aliàs juxta eorumdem privilegia privationis & apprehensionis etiam beneficiorum ad manus suas remediis cogi possint, solvi mandamus.

Ordinari à quocumque Antistite, & extra tempora concedit.
Hoc moderatur Conc. Trident. sess. 7. cap. 11.

§. 62. Necnon exemptionem, & liberationem prædictas, ita quod Magistri bajulivorum, priorum, præceptorum, & dicti Hospitalis fratres, capellani, à quocumque catholico Antistite, sub Romanæ Sedis obedientia constituto sacros ordines, etiam extra tempora à jure statuta, tribus diebus festivis suscipere, & in quibusvis tàm fæcularium quàm regularium Ecclesiis absque alicujus licentia, etiam altari portatili celebrare possent.

Exemptionem à decimis subsidiis, &c. elargitur.
Hanc firmavit Pius V. ut in ejus const. 77. Et si juncta.

§. 63. Nec omninò aliquis ex prædicti Hospitalis fratribus, donatis, servitoribus, vassallis & colonis in prioratibus, bajulivatibus, commendis, domibus, membris, aut aliis quibusvis beneficiis, prædiis, sive grangiis quomodocumque à dicto Hospitali dependentibus, in quibuscumque locis sub quorumcumque Patriarcharum, Episcoporum, Universitatum, Hospitalium, rectorum Ecclesiarum limitibus, & jurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu charitativum subsidium, aut quartas nuncupatas, seu alias quascumque collectas, vel contributiones, tàm ex antiquis eorum culturis, quàm ex recenter cultis novalibus alicui quovis modo solvere teneantur; à quibus omnibus exactionibus, atque etiam tàm novo subsidio dilecto filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros concesso, quàm canonica portione, seu quarta nuncupata in Franciæ Regnis nuper imposita, necnon à quibuscumque aliis facultatibus Regibus hujusmodi, & aliis Principibus concessis, vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, ut præfertur, necnon Ecclesiarum quomodocumque à dicto Hospitali dependentium fabricas libera & liberas, exempta & exemptas, sicut per prædecessores nostros Romanos Pontifices fuisse, ita modo esse declaramus & volumus.

Privilegium extrahendi blada, pecur. &c. absque datio tribuit.
Vide moderationem Pauli V. ex constit. 10. Imper.

§. 64. Addentes quod præfati Magister & Conventus, priores, bajulivi, præceptores; aut quicumque alii ex dicti Hospitalis fratribus per quoscumque locorum, aut terrarum dominos, tàm spirituales, quàm temporales, etiã si regali dignitate præfulgeant, etiã in terris S.R.E. (sicut aliàs per suas olim Paul. III. prædecessor noster concesserat) ab extractione frumenti, hordei, vini, olei, leguminum, & quorumvis fructuum, atque etiam pecuniarum ex prioratibus, bajulivatibus, commendis, membris, domibus, grangiis, aliisve prædicti Hospitalis locis provenientium nullo umquam modo impediri possint, quominus præfata omnia pro sua possessorum voluntate in quæcumque fidelium loca ab omni pedagio, datio, seu tracta quæ dicitur, libera & exempta valeant asportare. Et bona etiam patrimonialia, Magistri bajulivorum, priorum, præceptorum, & fratrum, ac aliarum personarum hujusmodi, tàm acquisita, quàm in posterum acquirenda, aut illis quovis modo etiam ex concessione Apostolica vel magistrali pertinentia ex die emissæ per eosdem Magistrum, bajulivos, priores, præceptores, fratres, & personas, professionis, ut præfertur, ab omnibus decimis, & aliis oneribus libera, immunia, & exempta existant.

Priores, & præceptores infra limites suæ jurisdictionis veros ordinarios declarat.
Ad hoc vide d. const. 77. Pii V.

§. 65. Et ipsi Magister, ac Conventus, necnon prior Ecclesiæ aliique priores, & præceptores intra limites suarum jurisdictionum, & administrationum veri Ordinarii juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum existant, & esse censeantur. Ac beneficia Ecclesiastica ad præsentationem, seu collationem bajuliviarum priorum, præceptorum, & Hospitalis hujusmodi suffragari debere decernimus. Ita quod presbyteri fæculares illas ad præsens in commendam, seu alias quomodolibet obtinentes, cõmendæ hujusmodi cedere, aut illa aliàs dimittere nequeant, nisi de consensu eorum ad quos præsentatio, seu collatio spectat, & in favorem dicti Hospitalis, seu personarum quæ habitum per fratres capellanos ejusdem Hospitalis deferri solitum suscipiant, & professionẽ per eos emitti solitã emittant, nec illa deinceps ipsi, nisi infra sex menses à die intimationis habitum, ipsius religionis susceperint, & regularem professionem infra alios sex menses emiserint, possidere possint, & si secus fiat, aut cessionem, seu resignationem hujusmodi, ac de dicti Ordinis beneficiis etiam in manibus nostris in futurum fieri contingat, hujusmodi cessiones, resignationes, & provisiones nullius sint roboris, vel momenti, nisi in illis expresse dicatur, & de consensu Magni Magi & de illis juxta formam privileg. d. relig. provideatur.

Indulgentias Ordini concessas approbat.
Quoad porrigentes manus adjutrices; vide revocationem Pii V. in const. 30.

§. 66. Ac quascumque indulgentias, & peccatorum remissiones hactenus eis per prædecessores nostros concessas, & præsertim Sixti IV. de plenaria indulgentia, semel in vita, & in mortis articulo, pro eis eorumque servitoribus, & ministris pugnantibus, ac Honorii III. de alia plenaria pro his, qui eis manus porrexerint adjutrices, ac Clementis VII. & suorum prædecessorum de quadraginta annis, & totidem quarantenis, ac septima parte injunctæ pœnitentiæ pro visitantibus eorum Ecclesias, & oratoria ubicumque existentia, & manus porrigentibus adjutrices in singulis secundis, quartis, & sextis feriis Quadrag. & capitis jejuniorũ, ac festi Sancti vocabuli dictarum Ecclesiarum. Necnon Clementis V. quo ad facultatem super votis (Terræ Sanctæ, & castitatis dumtaxat exceptis) ac super usuris, rapinis, & male ablatis, vel acquisitis, quorum domini certi non reperiuntur, & indistincte relictis in ultimis voluntatibus pro sustentatione pauperum, ac super Divinis Officiis, & Horis Canonicis omissis, cõponendi, & absolvendi, Ac Urbani etiam prædecessoris quoad cõfratrias dicti Ord. pro colligend. eleemosynis semel in año admittendas, & aliis confratrib.

non postponendas confirmamus, & approbamus.

Beneficia Ordinis non in tit. perpetui beneficii, sed ad nutum concedi jubet.

§. 67. Et insuper cùm prioratus, bajuliviæ, præceptoriæ, domus, & alia beneficia Hospitalis hujusmodi, eorumque bona omnia præfato Hospitali inserviant, & quodam modo unita sint, & pro tempore existentes Magister & Conventus Hospitalis hujusmodi plenam in ea jurisdictionem habeant, prioratus, bajulivias, præceptorias, domos, conventus, monasteria, & alia beneficia hujusmodi de cetero ex personis illa obtinentibus vacare non posse, sed cedentibus, vel decedentibus illorum pro tempore possessoribus, ea uni, seu pluribus, non in titulum perpetui beneficii Ecclesiastici, sed tamquam manualia ad nutum, seu amovibiliter juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum concedi, & assignari debere.

Rem judicatam M. Magistro, & Conventui non citatis non præjudicare decernit.

§. 68. Et per quamcumque rem judicatam Mag. & Conventui præfatis, nisi ipsis specialiter ad causam vocati fuerint, super jurisdictione prædicta, & sua civili eorum possessione præjudicari, aut præjudicatum censeri non posse, sed eos semper, re judicata hujusmodi non obstan. super possessorio hujusmodi agere, & de spolio dare posse.

Personas religionis in causis ipsius, testes aliis deficientibus recipi mandat.

§. 69. Ipsosque Magistrum, Priores, Bajulivos, Præceptores, Milites, Fratres, personas, vassallos, subditos, & servitores in ipsius Hospitalis, & Religiosorum causis, in omni judicio, & contra quoscumque ubi aliæ probationes non existunt, etiam juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum in testes adhiberi.

M. Magistrum Priores, &c. quoscumque Fratres delinquentes ubique capere posse concedit. Ad hoc vide etiam Bullam 37. Clement VIII. Æqua.

§. 70. Necnon Magistrum, & Conventum, quoscunque, & singulos Priores, Bajulivos, Castellanum, Empostæ, suorum Prioratuum, Bajuliviarum, & Castellaniæ Fratres, seu Religiosos delinquentes, vel inobedientes cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentes, etiam si quavis etiā Apostolica exemptione fungentur, in quocumque loco quantumvis privilegiato, & quavis etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum, etiā Ecclesiasticorum Curia, per se, aut suos officiales, & ministros capere, & incarcerare, ac captos à se, vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale prædictum per Magistrum & Conventum prædictos juxta eorum constitutiones, & stabilimenta puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere libere, & licite posse. Ac tàm Ecclesiasticos, quàm sæculares officiales, & locorum potestates, ad eisdem Magistro & Conventui, Prioribus, Bajulivis, & Castellano in præmissis assistēdum, ac auxilium, consilium, favorem, & juvamen præstandum sub excōmunicationis, & aliis sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis teneri, & obligatos fore.

Hujus Bullæ, & privilegiorum transumptis credi jubet.

§. 71. Necnon præsentium, & quorumcumque privilegiorum Apostolicorum eis hactenus concessorum, & in posterum concedendorum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis plenam, & eam quæ præsentibus adhiberetur fidem in judicio & extra, adhiberi debere decernimus.

Ejus, & mandatorum M Mag. & Conventus publicationem omnes arctare decernit.

§. 72. Ac volumus, quod tàm præsentium, quàm aliarum quarumcumque litterarum Apostolicarum, seu earum transumpti, ac mandatorum Magistri, & Conventus prædictorum publicatio & affixio, in singulis Prioratibus, Bajulivatibus, præceptoriis, membris, & beneficiis dicti Ordinis factæ, perinde arctent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factæ essent, facta in primis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Habitum extra Conventum suscipientes, aut beneficia, &c. possidentes, infra annum non comparentes in Conventu, privari posse concedit.

§. 73. Et nihilominus statuimus, ac dictis Magistro & Conventui perpetuò concedimus, quod si quisquam Priorum, Bajulivorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum dicti Hospitalis Crucem, vel habitum extra dictum Conventum à Romano Pontifice, vel de ejus licentia receptum gestans, intra annum postquam illam susceperit, aut sibi de Prioratu, & Bajulivia, Præceptoria, officio, vel beneficio Hospitali hujusmodi provisum, vel aliàs in ejus favorem dispositum fuerit. Ac quicumque alius dicti Ordinis beneficium, vel pensionem obtinens, aut fructus percipiens, quandocumque pro servitiis Religionis, aut aliàs evocatus, seu in solutione jurium communis ærarii morosus fuerit, coram dictis Magistro & Conventu personaliter non comparuerit, & obedientiam, aliaque jura debita eisdem Magistro, & Conventui non præstiterit, eo elapso habitu, dignitate, administratione, & beneficio, ac quocumque honore, & officio juxta alias formas stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum, eo ipso careat, privatusque censeatur, seu si videbitur privari possit. Nec ulla hujus statuti derogatio, aut exemptio, realis vel personalis, seu alia gratia præservativa, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, quomodolibet pro tempore facta, seu concessa contra præmissa valeant, nec Magister, & Conventus præfati illis parere teneantur, sed illis non obstantibus de Prioratu, Bajulivia, Præceptoria, dignitate, officio, vel beneficio, sic ut per privationem hujusmodi vacante, juxta stabilimenta, & alia præmissa libere disponere, aut illa aliàs per eum, vel eos ad quem, seu quos Antianitatis, vel alio jure pertinet, acceptari possint.

Prædictis certo tantum modo derogari posse declarat.

§. 74. Decernentes præsentibus, & in eis contentis omnibus, non nisi eisdem modo, & forma quibus in litteris Leonis, Clementis, & Pauli prædecessorum prædictorum concessum est, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri.

Clausulam sublata, &c. apponit.

§. 75. Et sic in præmissis, omnibus & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, tàm in dicta Curia, quàm extra eam pro tempore deputatos (sublata eis, & eorum cuilibet quavis alia circa præmissa judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) judicari, & definiri debere, ac irritum & inane si secus super præmissis, omnibus & singulis à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 76. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Toletanensi, & Episcopo Parisiensi, ac pro tempore existenti Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Regenti, seu generali Auditori, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri, Priorum, Bajulivorum, Præceptorum, Militum, & Fratrū prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos quos ipsæ præsentes litteræ concernunt, illis pacifice gaudere. Non permittentes eos desuper contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores & rebelles quoslibet per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac quoscumque quorum interierit, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summarie de non tuto accessu, citando, ac quibus, & quoties inhibendum fuerit, etiam simili edicto, ac sub eisdē pœnis, & censuris, inhibendo, ipsasque censuras & pœnas Ecclesiasticas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 77. Non obstantibus præmissis, ac dicti Bonifacii prædecessoris, qua cavetur ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede præfata deputati extra Civitatem, vel Diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dictis in Concilio generali edita, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Hospitalis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, etiam Ordinariis præfatis, & quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, locis, & personis cujuscumque dignitatis, status, vel conditionis existentibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum

quibus-

quibusvis clausulis, & decretis concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenore, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque aut si aliquibus eorum, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

D. P. A. 1. die 1. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. Kalendis Julii, Pontificatus nostri Anno primo.

X.

De residentia Episcopali, residentiumque privilegiis, & non residentium pœnis.

Hoc idem postea decrevit etiam Concil. Trid. in sess. 6. c. 1. & sess. 23. cap. 1. & sess. 24. c. 12. Et ampliorem dispositionem fecit contra omnes Curatos hic idem Pont. infrà in const. 91. In suprema, *quibus alias quoque pœnas imposuit, ibi videas.*

Edita An. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Causa istius constitutionis.

DE salute gregis Dominici nobis ex alto commissi, attentiùs cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipse continua suorum cum eo residentia Pastorum præservetur à noxiis, & in devium prolabens, ad rectitudinis tramitẽ reducatur, ut Pastores ipsi residentiam ipsam, prout tenentur, commodiùs facere, ac circa ipsius gregis curam libentiùs, ac ferventiùs invigilare, & illum ab errorum præcipitiis præservare, ac in fide orthodoxa, & devotione nostra continere valeant, opem, & operam efficaces impedimus, prout rerum, & temporum qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Episcopi absentes redeant ad eorum Ecclesias.

§. 1. Hinc est, quod nos Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, universos, & singulos venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, ab Ecclesiis & Diœcesibus suis absentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interdicti ingressus Ecclesiæ pœna, eo ipso, absque alia declaratione incurrenda, districte præcipiendo monemus, ut omnibus postpositis quantocius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra unum, extra eam verò in Italia intra duos, extra verò Italiam existentes, intra quatuor menses à die publicationis præsentium in locis infra scriptis faciendam computandos, se itineri committere, & legitimis itineribus ad Ecclesias, seu Diœceses suas proficisci, & sese personaliter conferre, ac ibidẽ ut tenentur residere, & Pastorale officium exercere debeant.

Inobedientes, & non residentes pœnas hic expressas incurrant.
Quas pœnas imposuit Conc. Trid. sess. 6. c. 1. de Reform.

§. 2. Si quis autem à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana seu Cathedrali Ecclesia sibi quocumque titulo, nomine, seu jure commissa, quacumque illi dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, seu justis & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam Diœcesim morando abfuerit, quartæ partis fructuum unius anni, Fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per Superiorem Ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso jure incurrat. Quod si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam, eo ipso amittat, crescente verò contumacia, ac severiori sacrorum Canonum censuræ subjiciatur, Metropolitan. Suffraganeos, Episcopos absentes, Metropolitan. verò absentem, Suffraganeus, Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ ipso jure incurrenda, infra tres menses, per litteras, vel nuncium Rom. Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cujuscumque major, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animadvertere, & Ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

Obedientes, & residentes potiuntur privilegiis infra scriptis videlicet, citari non possunt ad comparendum in Rom. Cur. nisi de commissione Papæ.

§. 3. Eosdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos mandatis nostris parentes, & apud suas Ecclesias, seu in earum Diœcesibus personaliter residentes, specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, ut liberiùs & commodiùs eorum officio fungi valeant, eis & eorum cuilibet, & quando resederint, etiam prætextu quorumcumque delictorum, & excessuum atrociorum, etiam hæresis, & læsæ Majestatis criminum per eos quomodolibet commissorum, ad comparendum personaliter in Romana Curia per quoscumque Judices ordinarios, vel delegatos, etiam S. R. E. Card. nisi vigore specialis commissionis manu nostra, vel Rom. Pontificis pro tempore existentis signatæ, trahi, aut citari non possint nec debeant, atque aliter factas citationes, & censuras in eis appositas, ac inde secuta quæcũque nulla & irrita, ac nullius roboris, & momenti fore, ac eos minime afficere, aut arctare statuimus, & ordinamus.

Exempti que sint à solutione decimarum; &c.

§. 4. Necnon eos & eorum quemlibet ab omnibus, & singulis decimis, subsidiis, & aliis oneribus, ordin. & extraordinariis quomodolibet nuncupatis, per nos & successores nostros Romanos Pont. pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac etiam consistorialiter etiam ad instantiam Regum & Principum, quomodolibet, & ex quavis etiam quantumvis urgentissima, justissima, ac pia & necessaria causa, etiam pro defensione fidei Catholicæ, ratione dictarum Ecclesiarum nunc & pro tempore impositis, illorumque solutione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium ex simili scientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id à dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus S.R.E. Camerario, necnon Cam. Apost. Thesaurario, Præsidentibus, & Clericis, ac decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum hujusmodi Collectoribus, & Subcollectoribus, seu exactoribus, & Cõmissariis ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcumque privilegiorum, indultorum, & literarum, etiã præsentibus derogantium, ac illarum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium, eis quomodolibet cõcessorum, & concedendorum, cogi seu compelli, & ob non solutionem hujusmodi aliquas sententias, censuras & pœnas incurrere posse decernimus. Illiusque & quibusvis aliis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostræ indignationis, necnon excõmunicationis, aut suspensionis, ac privationis suorum officiorum & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipso incurrendis pœnis, ne eosdem Episcopos, Archiepisc. Primates, & Patriarchas sic in dictis Ecclesiis, vel earum Diœcesibus residentes, quamdiu in illis resederint, ut præfertur, ad solutionem decimarum, subsidiorum, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non solutionem excommunicationis aut alias sententias, censuras, & pœnas promulgare quoquo modo audeant, sed præsumant districtiùs inhibemus.

Jurisdictionem quoque habent contra clericos sæculares, & etiam regulares extra claustra degentes quomodolibet exemptos.

§. 5. Et insuper eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis sic ut præmittitur residentibus, ultra privilegia, & indulta eis per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, & Generalia Concilia, & Cancellariæ Apostolicæ Regulas concessa, quæ in suo robore permanere volumus, tanquam à dicta Sede delegati in quibuscunque civilibus, criminalibus, vel mistis causis contra quoscunque clericos sæculares particulares, ac etiam extra eorum Monasteria, seu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos auctoritate nostra procedere, & causas ipsas cognoscere, fineque debito terminare, ac quicquid terminaverint exequi, & observari facere, ipsosque exemptos pro tempore delinquentes juxta eorum excessus, & delicta punire, corrigere, & omnem jurisdictionem in eos exercere, omniaque alia & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna quæ nosmet facere, exercere, & exequi possemus, in omnibus & per omnia facere, exercere, & exequi libere, & licite valeant, plenam & liberam licentiam, ac facultatem auctoritate,

& tenore prædictis concedimus & indulgemus.

A decretis ante definitivam & ubi agitur de correctione morum appellatio non admittitur.

§. 6. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus, & decretis ante definitivam sententiam, vel vim definitivæ habentem, & ubi agetur de morum correctione, nullatenus etiam ad nos, & Sedem Apostolicam appellari posse, & nihilominus per appellationes quascumque contra præsentium tenorem quomodolibet interpositas minime causas devolvi, aut etiam per quasvis inhibitiones etiam cum quibusvis censuris, & pœnis, eis à quibusvis Judicibus ordinariis, vel delegatis forsan faciendas illarum ulteriorem cognitionem, & expeditionem, & ubi de morum correctione agetur etiam legitimam executionem minime impediri, aut censuris & pœnis hujusmodi ligari, aut irretiri censere.

Decretum irritans.

§.5. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Metropolitan.aut alios Judices & Commissarios, etiam Palatii Apost. Auditores, & S.R.E. Card. sublata eis aliter judicandi & interpretandi, aut definiendi potestate judicari, definiri, aut interpretari debere, necnon irritum, & inane quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum istius const. deputatio, & facultates.

§. 8. Mandantes venerabilibus fratribus nostris Feltren.& Pisaurien.ac Amerin.Episcopis per Apostolica scripta, Motu simili, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes literas & in eis contenta quæcumq; ubi & quando opus fuerit, & quoties pro parte eorumdem Episcoporum, Archiepiscoporum, Primatum, & Patriarcharum, seu alicujus eorum desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eadem auctoritate nostra illos, & eorum singulos omnibus & singulis præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per eosdem Camerarium, Thesaurarium, Præsidentes, & Clericos, necnon Collectores, & Subcollectores, & Exactores, & Commissarios præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per similes censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstantibus fel.rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis Cameræ præfatæ statutis, decretis, & declarationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, exemptionibus, etiam Mari magno, aut aliàs nuncupatis, Conservatorum deputationibus, & eorum ac aliis inhibitionibus, quibus dicti Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ deferre minime teneantur, sed illis rejectis ac nonobstantibus, in dictis causis, ut præfertur, procedere, & illas jure debito terminare possint, ac litteris Apostolicis eisdem Cameræ Camerario, Thesaurario, Præsiden. & Clericis, ac Collectoribus, & Subcollectoribus, & Commissariis, ac exemptis necnon Regibus & Principibus præfatis, ac dilectis filiis Archipresbytero, & Capitulo Ecclesiæ nostræ Lateranen. necnon Hospitali nostro S. Spiritus in Saxia de Urbe, & quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu & scientia similibus concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & quæ adversus præmissa nemini suffragari posse volumus, contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmod. mentionem.

Transumptorum fides.

§. 10. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula, in quibus fides forsan facienda foret loca deferri, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod earum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Forma, & effectus publicationis.

§. 11. Quodque publicatio præsentium cum dimissione copiæ in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ eosdem præfatos, & eorum singulos etiam à dicta Curia absentes, sic ut præfertur, monitos, arctet, & afficiat, perinde ac si præsentes literæ eis, ac eorum cuilibet personaliter intimatæ forent.

Nulli ergo, &c.

D. P. A. 1. die 4. Sept.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, sexagesimo, Pridie Nonas Septembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1560. Indict. 3. die verò 13. mensis Septemb. Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno I. retroscriptæ literæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt Romæ in locis retroscriptis dimissis ibidem copiis affixis juxta illarum formam, & tenorem per nos Jacobum Carra, & Bernardinum Andreutium præfati S. D. N. Papæ Cursores.

XI.

Reductio ad terminos juris communis, Bullæ Pauli IV. edita super alienationibus, & locationibus bonorum Ecclesiasticorum, quoad causas pendentes, & futuras. Et licentia revidendi jam decisas.

Hanc Bullam Pauli IV. habes sup. in Tom. I. Injunctum *num. 3. ibi videas quæ dixi in rubrica.*

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1560.

Exordium.

PRovida Romani Pontificis circumspectione, ea quæ certis suadentibus causis emanarunt, ex aliis non minus attendendis rationibus, ad rationis tramitem reducit prout rerum qualitate digesta salubriter conspicit expedire.

Paul. IV. edidit const. de qua hic.

§. 1. Dudum siquidem fel.rec. Paulus PP.IV. prædecessor noster ex certis, tunc expressis, & nobis notis causis Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, &c.

Omittitur residuum narrativæ, quia ipsam Bullam habes in loco cit. in rubr.

Lites autem & quæstiones multæ ortæ sunt, & quamplurimi de rigorosa executione d. const. Pauli IV. conquerebantur.

§. 2. Cùm autem sicut accepimus occasione dictarum litterarum, & Motus proprii hujusmodi, diversæ lites, quæstiones, & controversiæ ortæ, ac diversa gravamina, læsiones, perturbationes, & incommoda diversis personis generata, & illata, ac litteræ & motus proprii hujusmodi rigorosæ executioni demandatæ fuerint, in earumdem personarum animarum molestiam non modicam, plurimorum ad nos querelæ delatæ fuerint, & in dies deferantur, conquerentium potissimum de rigore vel potius injustitia litterarum, & motus proprii, prædictorum, præsertim facta interpretatione prout à nonnullis dicitur esse facta, quod contra illos non possit opponi legitima præscriptio temporis, neque compensatio, vel etiam pro melioramentis competens retentio, & pro fructibus bona fide perceptis, & consumptis excusatio, neque fori declinatio, minusq; appellatio, aliave juris communis remedia, & quod alienationes factæ à Rom.Pont. solemnitatibus aliàs à jure requisitis, & etiam ad commo-

dum,& favorem, & ex necessitate S.R.E. non valent.

Ideo hic Pont. illam const. reducit ad terminos juris communis, quoad causas pendentes & futuras.

§. 3. Nos arbitrantes indemnitati Ecclesiarum per anteriores Canones esse abunde provisum, ac quietem & tranquillitatem singulorum Christi fidelium nostris potissimum temporibus, sinceris exoptantes affectibus,ad tollen.omnem querelarum prædictarum occasionem,literarum & Motus proprii prædictorum veriores, necnon processuum desuper formatorum, &sententiarum latarum tenores,ac si de verbo ad verbum insererentur. Necnon quarumcumque litium desuper forsan motarum, & penden.status,ac merita, ac nomina & cognomina judicum, & collitigan.præsentibus pro expressis habentes, volentes, consideratione etiam dilectorum filiorum Pop. Rom. ubi propter literas, & Motum proprium prædict. novitates nullæ factæ esse dicuntur,literas & Motum proprium hujusmodi quoad penden.& futuras causas,ac si umquam emanassent ad jus commune, & terminos, & viam juris communis, & ex certa nostra scientia,& de Apost. potest. plenitudine omninò reducimus, revocamusque cassamus, & annull. ac viribus vacuamus.

Quo vero ad decisas, absolvit condemnatos a censuris, & causas mandat revideri secundum juris communis dispositionem.

§.4. Quo verò ad eas causas in quibus vigore literarum, & Motus proprii prædictorum ad sententiæ prolationem est processum, illos contra quos est sententiatum,si sint propterea censuris Ecclesiasticis irretiti,à censuris hujusmodi absolvimus,concedimusque & volumus, quod etiam si ab eisdem sententiis non appellaverint, aut interpositæ per eos appellationes desertæ remanserint,ac etiam ad earumdem sententiarum executionem processum fuerit, possint nihilominus, firma remanente executione jam facta, pro eorum, & cujusque eorum libito voluntatis super sententiarum executionumque hujusmodi & quorumcumque inde secutorum injustitia, & nullitate coram suis competen.ordinariis sive specialiter delegatis Judicibus agere, & experiri in causis, quæ ipsis secundum juris communis dispositionem, posthabitis Bulla & Motu proprio prædictis procedi, & sententiari, & definiri debeat,ita ut si hujusmodi sententias cum inde secutis à dictis ordinariis,vel Judicibus specialiter delegatis per viam nullitatis, vel injustitiæ revocari contigerit etiam quod unica sententia sit si infavorem priorum possessorum executioni demandetur, firma manente appellatione, quoad caput devolutivum.

Decretum irritans.

§.5. Et ita per quoscunque Judices quavis auctoritate fungen. etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata, &c. Irritum quoque, &c. Judicari, & definiri.

Forma, & effectus publicationis.

§. 6. Præsentiumque (quas vim legis in perpetuum habere volumus) solam signaturam sufficere, & postquam per Cursores in locis consuetis more solito publicatæ fuerint, statim omnes afficere; & earum transumptis unius ex dilecti filii nostri in Alma Urbe Vicarii Judicibus manu subscriptis, ejusdemque Vicarii sigillo obsignatis, non minus quàm ipsis originalibus credi, & fidem adhiberi decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis renunciationibus, & de non contravenien. obligationibus desuper factis etiam juramento, quod quoad hoc relaxamus; vallatis privilegiis quoque indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis ac cum quibusvis, decretis, etiam Motu proprio, & scientia similibus quomodolibet concessis, &c. Quibus omnibus & singulis in litteris latiss. extenden. etiam si de illis, &c. tenores, &c. hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Papæ subscriptio.

Fiat Motu proprio. I.

D. P. An. 1. die 11. Sept. Publicatio.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Tertio Idus Sept. Anno primo.

Anno à Nativitate Domini 1560. Indict.3.die verò 24.mensis Septemb.Pont.Sanctiss.in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno I.retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, ac Basilicæ principis Apostolorum, & Cancell. Apost. valvis, seu portis tamquam locis ad similia facien: juxta ipsarum literarum tenores per nos Jacobum Carra,& Nicolaum de Mathæis Cursor.

Joannes Magnus Mag. Curs.

XII.

Forma contrahendi in Statu Ecclesiastico Societates Officii nuncupatas.

Aliam ediderat dispositionem Paulus Quartus, ut supra in ejus const. 7. Inter cæteras, *in Tomo* 1. *prout aliam quoque edixerat Leo X. die* 12. *Januarii* 1514. *sed Leonis Bullam veluti in totum antiquatam volens prætermisi.*

Edita A.D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Paulus Quartus tradidit formam contrahendi societates Officiorum, nuncupatas; ut in ejus constit. Inter cetera. sup. fol.

Cum sicut accepimus felic. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster certis tunc expressis causis motus,quod nullus tàm in Curia,quàm in tota ditione Ecclesiastica Officialis cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, & præeminentiæ existeret, tunc, & pro tempore aliquam societatem super aliquo, seu aliquibus ex Officiis ad tunc suam, seu Sedis aut Cameræ Apostolicæ, seu Camerarii, Vicecamerarii, Pœnitentiarii Majoris, & causarum Palatii Apostolici Auditoris,dispositionem quomodolibet pertinentibus, quæ vendi consueverunt per eum obtinen. pro tempore cum aliqua alia persona, seu personis, Communi,Collegio, seu Universitate, nisi præcedente Signatura ab eo, seu Rom. Pont. pro tempore existen.obten.in qua pacta,& conventiones partium exprimi deberent, pro cujus expeditione, & certa advocatione medium pro centenario quolibet scutorum, seu ducatorum cogeretur solvere, inire præsumeret, & societates aliter quàm sic initæ non valerent,& earum prætextu agi non posse, & forsan alia, tunc expressa sua constitutione Motu proprio sub Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, Nonis Octobris, Pontificatus sui Anno I.statuerit,& ordinaverit prout in ea latiùs continetur & habetur.

Hic Pont. ex causis hic relatis eam revocat. Adverte quod non intelligitur revocata in vers. Nos cupientes; ut patet etiam ex lectura hujus Bullæ.

§. 1. Nos considerantes sicut fideli relatione percipimus,quod ex hujusmodi constitutione multæ,& diversæ tàm nostræ Almæ Urbis,quàm ditionis Ecclesiasticæ, & extra eam personæ quæ aurum pecunias in societatibus Officiorum hujusmodi contractare solitæ erant, ea prohibitione uti re nova territæ earum societates, quæ in notabili numero, & ingenti pecuniarum summa existebant statim disdixerunt & revocarunt, ad exactionemque pecuniarum sic in societatibus datarum agere, Officiales eorumque fidejussores cogere cæperunt,& enixe institerunt,quo factum est ut Officiales ipsi, & eorum fidejussores,tum etiam ob mala tempora quæ intervenerunt promptam non habeant quam restituerent pecuniam,nec ab aliis propter hujusmodi Constitutionis difficultatem pecunias in societatem reperirent eorum officia, seu bona alia viliori etiam pretio vendere,& alienare, vel pecunias alias sub gravioribus etiam illicitis usuris capere, vel potius quod pluribus contingit decoquere, & ab Urbe aufugere,& sic creditores defraudare omninò cogerentur; ob quod gravia damna, & incommoda tàm Urbi,quàm ipsis particularibus Officialibus,& personis illata fuerint, quæ etiam hodie sustinent. Cupientes quantum cum Deo possumus his malis obviare pro tempore futuro,ac officiales ipsos, & alios interesse putantes ab hujusmodi gravibus,& damnatis usuris condebitis exactionibus liberare. Supplicationibus dilectorum filiorum nostrorum Populi Romani; & Conservatorum Almæ Urbis nostræ super hoc nobis porrectis inclinati, eisque instantibus; & cum eis more pii patris benigne agere volentes, Motu simili ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine dictam Constitutionem per dictum Paulum Quartum,ut præmittitur factum, cum omnibus in ea appositis clausulis; cujus tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis haberi volumus,

cassa-

cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro cassatis, irritis, & annullatis haberi volumus, illamque viribus tempore futuro penitus evacuamus.

Novamque dispositionem inducit.

§. 2. Volentes, & auctoritate nostra decernentes, quod de cætero ipsis Officialibus super tamen eorum Officiis societates quascumque cum pactis tamen licitis, & honestis prout & quemadmodum ante constitutionem præfatam solitum erat, etiam nulla à nobis, seu Rom. Pont. pro tempore existen. desuper expedita Supplicatione, seu Signatura, non tamen ultra valorem Officiorum super quibus illas fieri contingeret, ita quod ad requisitionem secum societates contrahentium teneantur in ipso contractu specialiter exprimere alias societates super eodem Officio contractas si quæ sint & si eas falso negaverint, vel expresserint in toto, vel in parte, pœnam privationis officiorum ipsorum, super quibus societates hujusmodi contractæ fuerint, sine tamen præjudicio creditorum, quatenus aliunde illis satisfieri non possit, ipso jure incurrant. Et nihilominus tàm ipsi, quàm fidejussores desuper præstiti ad satisfactionem societatum, & debitorum desuper contractorum teneantur, & obligati existant, facere, & inire, ac pecunias recipere, & contractus desuper celebrare, qui aliàs tamen legitime initi, validi & efficaces existant, & executioni demandari debeant, libere, & licite possint & valeant, licentiam & facultatem concedimus per præsentes.

Contrariis derogat.

§. 3. Dicta Constitutione ceterisque in contrarium quomodolibet facientibus non obstantibus quibuscumque præmissorum omnium & aliorum hic forsan necessariò exprimendorum tenores pro plene, & sufficienter expressis habentes.

Papæ subscrip.

Placet Motu proprio I.

XIII.

De solemnitatibus observandis in venditionibus, & locationibus bonorum & jurium Cameræ Apostolicæ.

De alienationibus autem, & infeudationibus Terrarum &c. Sedis Apostolicæ, vide prohibitionem Pii V. in ejus constit. 35. Admonet. *ubi notabo. infrà in hoc Tomo* 2.

Edita A. D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio, &c.

Exordium.

Cum in alienationibus rerum ad Ecclesias, & Fiscum pertinentium nonnulla sint à jure specialius disposita, ne Ecclesiæ, & Fiscus per malignitatem hominum gravius lædantur, eaque maxime in rebus ad Romanam Ecclesiam, quæ ceterarum est caput, & ejus Cameram Apostolicam pertinentibus observari conveniat, quorum omissionem plerumque damnosam fuisse, experientia rerum magistra docente, compertum est.

Quæ solemnitates observentur, in alienationibus, & locationibus bonorum Camer.

§. 1. Idcirco nos præfatæ Romanæ Ecclesiæ ejusque Cameræ Apostolicæ indemnitati, ex nostri officii debito consulere volentes, Motu simili, & ex certa scientia, hac in perpetuum valitura constitutione statuimus, & ordinamus, ut de cetero in omnibus venditionibus, locationibus, & alienationibus Thesaurariarum, duhanarum, gabellarum, aliorumque jurium, bonorum, & redituum quorumcumque tàm in Alma Urbe nostra, quàm in aliis Provinciis, Civitatibus, & locis nostræ, & S. R. E. ditioni subjectis ad prædictam Cameram quomodolibet pertinentium per eamdem Cameram, seu ab ea deputatos, & deputandos ad quantumcumque, longum, seu breve tempus faciendis, debitæ, & de jure requisitæ solemnitates tàm quoad publica edicta, cum expressione locorum, & dierum, in quibus hæc fieri debebunt emittenda, & licitationes, & subhastationes cum temporis, à jure seu Judicis arbitrio statuti præfixione, necnon plus offerentibus deliberationes, quàm quoad cetera circa rerum Fisci alienationes deposita, observari debeant.

Aliterque factæ nullæ sint.

§. 2. Et aliter factæ venditiones, locationes, seu alienationes rerum hujusmodi non valeant, nulliusque roboris, & momenti existant, sed per eamdem Cameram revocari, ipsæque res sic alienatæ cum fructibus inde perceptis repeti, & aliis vendi, seu locari possint, & debeant, sicque per quoscumque Judices etiam Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales judicari, & declarari debere, sublata eis aliter judicandi, & declarandi facultate, irritumque & inane quicquid secus à quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Fraudulentæ pactiones damnantur.

§. 3. Et ne in hujusmodi subhastationibus faciendis fraus aliqua fieri valeat, omnibus, & quibuscumque res præfatas emere, vel conducere volentibus, ne cum aliis quibuscumque pacta, seu conventiones, ut illi minora pretia offerant, & licitentur, seu aliquam super præmissis societatem, seu conventiculam occultam in præjudicium prædictæ Cameræ ineant, sub nullitatis, & invaliditatis omniũ per eos in præmissis mediante fraude hujusmodi gerendorum, ac excommunicationis majoris, & decemmillium ducatorum auri eidem Cameræ applicandorum pœnis districtius inhibemus.

Executorum hujus Bullæ deputatio.

§. 4. Mandantes dilectis filiis Guidoni Ascanio Sanctæ Mariæ in Via lata Diac. Cardinali, nostro & S. R. E. Camerario, ac prædictæ Cameræ Præsidentibus, Clericis, ut præsentes, quarum solam signaturam nostram, etiam absque datæ appositione, regula Cancellariæ nostræ forsan contraria non obstante, sufficere volumus in libris Cameræ registrari, ac in eisdem literis contenta omnia, & singula inviolabiliter observent, & à quibuscumque aliis observari mandent, & faciant cum effectu.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Camerario, & Clericis, & Cam. Apost. quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores, &c. quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Papæ subscrip.

Placet, & ita motu proprio statuimus, & mandamus. I.

Dat. P. A. 1. die 16. Sept.

Dat. Romæ apud S. Marcum 16. kalend. Octob. Anno primo.

Admissio in Cam. Apost.

Registrata lib. 35. fol. 253. die 15. Novembris 1560. admissæ, & registratæ ex decreto Cam. collatæ, & concordatæ.

Hieronymus de Tarano.

XIV.

Judices causarum Beneficialium, vel criminalium privationem Beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares, beneficia illa impetrare non possint.

Edita An. D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causa constit.

Cupientes unicuique justitiam, prout par est, æqua lance ministrari, & omnem delinquendi occasionem ab ipsius justitiæ ministris, præsertim Judicibus in beneficialibus, ac etiam criminalibus privationem beneficiorum Ecclesiasticorum concernentibus causis, tàm à Sede Apostolica, ac ejus Legatis, & Vice legatis, quàm aliàs quomodolibet, & à quibuscumque pro tempore deputatis, seu ad quos illarum cognitio, tàm de jure, quàm de consuetudine, etiam ratione eorum quæ obtinent officiorum, & aliàs quomodolibet pertinet, & pertinebit, seu quibus causæ ipsæ tàm Apostolica, quàm alia auctoritate commissæ sunt, & pro tempore committentur, penitus removeri, ac eorum fraudibus obviare, & animarum saluti quantum cum Deo possumus salubriter consulere.

Judices causarum Beneficialium, eorumque affines, & familiares beneficia illa impetrare non possint.

§. 1. Ex certa nostra scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus quoscumque Judices etiam S. R. E. Card. necnon causarum Palatii Apost. Audit. seu Locaten. & utriusque vel alterius Signat. Refer. & quosvis alios etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori dignitate etiam Legationis munere fungentes, ad audiendum, cognoscendum, & decidendum causas super quibusvis Ecclesiis, monasteriis, prioratibus, & aliis bene-

neficiis Ecclesiasticis, tàm in Romana Curia, quàm extra eam quomodolibet, hactenus motas, etiam privationem earumdem concernentes, & in futurum movendas, tam alia Sede ejusque Legatis, seu Vicelegatis prædictis, ac tàm Apostolica, quàm ordinaria, aut alia auctoritate, & à quibusvis in dicta Curia, & extra eam, vel aliàs ubilibet pro tempore deputatos, seu ad quos similium causarum decisio, seu qualiscumque cognitio etiam quomodolibet, ut præfertur, spectat & spectabit in futurum, aut quibus illas quovis modo audiendas, cognoscendas, & decidendas, & ut præfertur, alias committi contigerit, necnon eorumdem Cardinalium, Auditorum, Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, ut præfertur, qualificatorum Judicum hujusmodi nepotes, consanguineos, affines, procuratores, sollicitatores, ac domesticos, vel familiares, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum sententiis privationes Ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, & beneficiorum hujusmodi, aut aliàs emanaverint, ac emanabunt, eorum per privationem eamdem, aut aliàs quomodolibet occurrenda vacatione, nullo umquam tempore à nobis, seu Sede, aut aliis Legatis prædictis, vel quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrare, aut ab aliis impetrari, seu sibi conferri, & de illis provideri facere quoquo modo posse, seu debere, sed illos penitus ad illa in posterum obtinenda inhabiles fore & esse, ac quascumque impetrationes sic ab eis, etiam ut præfertur, qualificatis, necnon collationes, & provisiones, ac quasvis alias dispositiones, aut alias concessiones de Ecclesiis, monasteriis, prioratibus, & beneficiis hujusmodi etiam per nos, aut prædecessores nostros etiam motu & potestatis plenitudine similibus hactenus quomodolibet factas, & in posterum faciendas, nullas, irritas, & inanes, nulliusque roboris & momenti existere, nullumque per illas eis jus quæsitum fuisse, fore aut esse, seu dici vel censeri, ac de annali, & triennali possessore, aut alias Cancellariæ Apost. regulas, seu alias constitutiones eis adversus præmissa nullatenus suffragari posse, sed illos eis sic impetratis omninò privatos, & ab eis amovendos esse, prout nos harum serie privamus, & amovemus, ac privatos & amotos esse denunciamus.

Decretum irritans.

§. 2. Et ita per eosdem Cardinales, Auditores, Locatenentes, ac alios quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata, &c. judicari, &c. debere, irritum quoque, &c. decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus si opus sit de non tollendo jure quæsito, & aliis quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis statutis, &c. etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis in genere, vel in specie etiam juramento, & cet. ac Motu, scientia & potestatis plenitudine paribus concessis quibusvis, omnibus in litteris latissime exten. etiam si de eis, &c. tenores, &c. hac vice specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis & consuetis. Fiat Motu proprio I.

Papæ subscript. Repetitio clausularum.

§. 4. Cum decreto, declaratione, derogatione, & aliis ac pro omnibus supra dictis, quæ hic pro sufficienter, & ad partes repetitis habeantur latissime exten. perpetuò in forma gratiosa, & si videbitur literæ desuper ad perpetuam rei memoriam cùm præmissorum omnium, & singulorum etiam nomen, & cognomen etiam beneficiorum sic impetratorum eorū qualitatem etiam majoritatis, & principalitatis, & illa impetrantium, in se continentium. etiam si Cardinales vel aliàs, ut præfertur, qualificati fuerint, ac tempus detentionis majori, & veriori expressione latissime exten. per breve nostrum expediri; & in dicta Cancellaria, & aliàs ubilibet publicari possint, & si videbitur cum opportuno decreto, quod illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ, latissime extendi possint, seu si videbitur præsentis Motus proprii etiam absque illius registratura & data, sola signatura sufficiat, & ubique, fidem faciat in judicio & quacumque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante. Fiat. I.

Sola signatura sufficit.

Dat. Romæ apud S. Petrum, quinto Idus Octob. Anno primo.

D. P. A. I. die 18. Oct.

XV.

Approbatio & declaratio jurisdictionis, & indultorum, Archipresbyteri, & Judicis causarum Canonicorum, & Capituli B. Mariæ Majoris de Urbe.

Has jurisdictiones vide sup. in constit. 19. Pauli III. fol. 520. Tom. I. Cum sicut.

PIUS PAPA QUARTUS.

Edita An. D. 1560.

Motu proprio, &c.

Motus proprii sunt Pauli III. indicati in rubric.

Cum sicut accepimus, dilectus filius noster Carolus tit. Sanctæ Praxedis S.R.E. presbyter Card. Borrhomæus nuncupatus, Basilicæ S. Mariæ Majoris de Urbe Archipresbyter, & dilecti filii ejusdem Basilicæ Canonici, Capitulum, ac Beneficiati, & Clerici, & singulæ personæ præinsertos Motus proprios omniaque Basilicæ hujusmodi privilegia pro illorum subsistentia firmiori, nostris & Sedis Apostolicæ patrocinio, & munimine roborari desiderant.

Confirmatio jurisdictionis, & indultorum, cum declaratione quoad causas criminales.

§. 1. Nos Carolo Cardinali Archipresbytero, & Capitulo Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, & personis Basilicæ prædictæ ob singularem eorum erga nos, & Sedem Apostolicam devotionem benigne annuere, ac eos specialis gratiæ favore prosequi volentes. Ac omnes, & singulas causas civiles, & beneficiales, meras, & mixtas, Ecclesiasticas, seu spirituales, & profanas, necnon etiam criminales (citra tamen pœnam sanguinis, & corporis afflictivam) tàm inter Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos, & Clericos, aliasque prædictæ Basilicæ, & alias quascumque personas, cujuscumque status, gradus, dignitatis & præeminentiæ existentes, de & super censibus, canonibus, pensionibus, responsionibus, & aliis quibuscumque rebus, & bonis ad dictam Basilicam spectan. & pertin. vel jus, aut interesse prædictæ Basilicæ, quomodocumque & qualitercumque concernen. directe, vel indirecte, quàm etiam inter ipsosmet Canonicos, & Beneficiatos, Clericos, Capellanos, & Sacristanos, & alias ejusdem Basilicæ personas, & alios prædictos, & alias quascumque personas, loca, Collegia, & Universitates, ac Communitates super quibuscumque bonis, & pecuniarum summis, rebusque aliis quocumque nomine nuncupatis, & quomodocumque qualificatis ad dictos Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, ac quemlibet eorum quomodolibet spectan. in genere, vel in specie, coram quibuscumque Romanæ Curiæ, seu aliis quibusvis Judicibus & Locatenen. & Auditoribus, & S. R. E. Card. quomodolibet, & in quacumque instantia penden. in statu, & terminis in quibus reperiuntur, ab eisdem Judicibus, & ex tenore præsentium auctoritate Apostolica motu simili, & ex certa scientia nostra, ad nos advocantes, præinsertos Motus proprios, omniaque alia, & singula privilegia, facultates, exemptiones, libertates, prærogativas, antedationes, jurisdictiones, auctoritates prædictæ Basilicæ, necnon ejusdem Basilicæ stylum, mores, consuetudines, statuta, indulta, & gratias, aliasque præfatæ Ecclesiæ ac Carolo Card. Archipresb. necnon Capitulo, & Canonicis, Beneficiatis, & Clericis prædictis, etiam super collatione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum per prædictos, & quoscumque alios Rom. Pont. prædecessores nostros, in genere, vel in specie & aliàs quomodolibet concessa, facta, edita, observata, & usu existen. ac desuper signat. ac confectas litteras, Motus proprios, supplicationes, instrumenta, & alias scripturas, & in eis contenta, ac illorum vigore subsecuta, gesta, & emanata quacumque

auctoritate, motu, & scientia similibus tenore præsentium confirmamus, approbamus, & innovamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque & singulos tam juris, quàm facti, & solemnitatum defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus, ac singula præmissa, & in præinsertis, aliisque motibus propriis, supplication. litteris, instrumentis, & scriptis Basilicæ Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis prædictis, ut præfertur concessa, & inde secuta quæcumque, valida & efficacia fore, & esse, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere, & ita per prædictos, & quoscumque alios Judices, &c. omnesque causarum Palatii nostri Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales sublata, &c. judicari debere, irritumque &c. decernimus.

Nova eorumdem concessio. §. 2. Et nihilominus pro potiori cautela, eadem omnia, & singula eisdem auctoritate, motu, & scientia & tenore, modo & forma, quibus concessa sunt, de novo concedimus, ac omnes & singulos prædictos, ut præfertur, & aliàs quomodolibet penden. & ad nos advocatas, & alias quascumque causas, lites, & quæstiones, molestias, & differentias, ut præfertur, & alias quomodolibet specificatas, & qualificatas, modo & forma præmissis, ac inter Canonicos, Capitulum, Beneficiatos, Clericos, Capellanos, & Sacristas Basilicæ prædictæ, aliasque personas, motas & movendas, active & passive eidem Carolo Card. & pro tempore existen. Archipresbytero Basilicæ prædictæ, illius Vicecancellario deputato, & deputan. etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura Judicii, & etiam si videbitur quando opus fuerit manu Regia, aliàs juxta præinsertorum motuum propriorum tenorem, cum omnibus earum inciden. audien. cognoscen. deciden. fineque debito terminan. committimus, & mandamus. Cum potestate citan. & inhiben. &c. in eisdem causis, & qualibet earum, secundum dictorum motuum proprium tenorem proceden. citationesque per Cursorem. seu Mandatarium ad id per Reverendiss. D. Archipresbyterum deputan. in causis quibuscumque vigore hujusmodi Motus proprii fieri facien. aliaque facien. in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Derogatio contrariorum. §. 3. Præmissis, ac constitution. & ordination. Apost. statutisque, privilegiis etiam novissime in favorem Populi Rom. concessis, & conceden. ac cum clausulis derogatoriarum derogatoriis, stylo Palatii, & Rom. Curiæ, cœterisque concessionibus in præinsertis, & quibuscumque aliis motibus propriis concess. non obstan. contrariis quibuscumque, statum pro sufficienter expressis haben. cum clausulis opportunis.

Papæ subscr. Fiat Motu proprio I.

Limitatio concessionis quo ad indulta. §. 4. Et cum absolutione à censuris, effectum, &c. & de confirmatione, approbatione, innovatione, adjectione, suppletione, decreto, nova concessione, commissione, mandato, derogatione, aliisque præmissis, ac supra, quæ hic pro sigillatim repetitis haberi perpetuò in forma gratiosa latissime extenden. & si videbitur cum opportuna executorum deputatione qui assistant. &c. & sub censur. &c. Cum facultate aggravan. invocato brachii sæcularis auxilio latissime exten. Et quod præmissorum omnium & singulorum & cognomina Judicum collitigan. stat. merit. invocation. denominat. annex. qualit. nuncupat. aliorumque necessariorum major, & verior, spec. & expr. fieri poss. in literis expedien. & de Confirmatione privilegiorum tantum quatenus sint in usu, & decretis Conc. Tridentini non repugnent.

XVI. Confirmatio Confraternitatis S. Rocchi à morbo Epidimiæ liberatoris in Urbe hactenus institutæ, & ab Alex. VI. & Leon. X. nonnullis privilegiis decoratæ, cum aliarum Indulgentiarum & gratiarum concessione. Et Judicis ad suarum causarum cognitionem deputatione.

Has Indulgentias moderatus est, & alias concessit Paul. V. in ejus const. adhuc non edita, quamvis firmata die 3. Octob. 1606. Et normam aggregandi alias Confraternitates tradit Clem. VIII. infrà. Tom. III. in constit. 115. Quæcumque.

PIUS PAPA QUARTUS.

Edita An. D. 1560.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Regimine universalis Ecclesiæ, meritis licèt imparibus, superna dispositione præfecti, ad singulas Orbis Ecclesias, & Hospitalia, ac alia pia loca, præsertim Almæ Urbis nostræ, in quibus pias Christi fidelium Societates, diversa pietatis & charitatis opera sincera devotione exercentes, ad omnipotentis Dei, ac Sanctorum ejus gloriam & honorem institutas, cum odore bonæ famæ, & illorum ac aliorum Christi fidelium salute vigere cernimus, ut nostris præcipue temporibus votivis in spiritualibus & temporalibus proficiant incrementis, Pastoralis officii nostri partes libenter convertimus, & iis, quæ in illorum favorem & commodum, ac prosperum & felicem successum à diversis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris concessa sunt, ut firma perpetuò & illibata persistant, cùm à nobis petitur, Apostolici muniminis firmitatem adjicimus, illaque extendimus, & ampliamus, ac de novo concedimus, & aliàs desuper providemus, prout personarum Societatum earumdem pia vota deposcunt, & nos in Domino conspicimus salubriter expedire.

Alex. VI. confirmavit Confraternitatem S. Rocchi, cujus intercessione multi in Urbe præservabantur à peste & liberabantur. §. 1. Sane aliàs fe. rec. Alexandro Papæ VI. prædecessori nostro, pro parte dilectorum filiorum Confratrum Confraternitatis S. Rocchi Confessoris de dicta Urbe exposito, quod nonnulli Christi fideles in eadem Urbe commorantes pie considerantes, quod quamplures Christiani nominis professores intercessione ejusdem S. Rocchi à morbo epidimiæ non solum præservabantur, sed etiam dicto morbo infecti liberabantur, quodque in dicta Urbe nulla Ecclesia sub invocatione S. Rocchi hujusmodi constructa existebat, quamdam Confraternitatem inter se sub invocatione ejusdem S. Rocchi fecerant, & ordinaverant, & ut haberent locum, in quo pro divinis celebrandis, & iis quæ ad directionem & gubernationem dictæ Confraternitatis pertinebant, & pertinerent, in futurum convenire possent, & quamdam petiam terræ montis Augustæ de dicta Urbe prope viam publicam qualiter ad Ecclesiam S. Mariæ de Populo, etiam de ipsa Urbe, consistentem, sub annua responsione decem ducatorum, certis modo & forma tunc expressis conduxerunt, & quod ipsi Confratres intendebant inibi unam Ecclesiam sub dicta invocatione construi, & ædificari, ac in ea Missas, & alia divina officia per Capellanum, seu Capellanos alios idoneos celebrari facere, & illam ornamentis Ecclesiasticis munire, & fulcire, præfatus prædecessor ut Christi fideles illam visitare, & divina officia audire, ac ut intercessione ejusdem S. Rocchi apud Altissimum hujusmodi morbo epidimiæ conservari, & liberari possent, eorumdem Confratrum supplicationibus inclinatus, Confraternitatem præfatam per quasdam Apostolica auctoritate approbavit, & confirmavit.

Statuta condendi, & officiales deputandi facultatem dedit. §. 2. Ac eisdem Confratribus tunc & pro tempore existentibus statuta, rationabilia & honesta, ac sacris canonibus non contraria pro directione & conservatione dictæ Confraternitatis, ac Officiales pro gubernatione ejusdem faciendi & condendi.

Ecclesiamque S. Rocchi Romæ ædificandi & consecrandi atque consecrari faciendi. §. 3. Ac in loco dictæ petiæ terræ, unam Ecclesiam sub invocatione S. Rocchi hujusmodi sine alicujus præjudicio construi & ædificari, & per quemcumque Catholicum Antistitem consecrari, & in ea postquam constructa & consecrata foret, seu etiam antequam consecraretur super altare

por-

portatili per Capellanum seu Capellanos Missas, & alia divina officia celebrari faciendi.

Pias oblationes recipiendi.

§. 4. Ac de eleemosynis & aliis piis oblationibus quæ in dicta Ecclesia erogarentur, ac bonis mobilibus & immobilibus quibuscumque, quæ dictæ Confraternitati quomodolibet relinquentur, in constructionem dictæ Ecclesiæ, & illius manutentionem, necnon dictæ Confraternitatis utilitatem, ac alia pia opera charitatis, & alios pios usus, prout per dictos Confratres statutum, & ordinatum fuisset, disponendi; ita ut ipsi Confratres super illis per quosvis, tam religiosos quàm sæculares tamquam eis debitis, vel ad eos pertinentibus, etiam prætextu quorumcumque privilegiorum eis concessorum molestari nequirent, sed illorum dispositio libera ad dictam Confraternitatem pertineret. Et ipsi Confratres, ac eorum Ecclesia nulli personæ religiosæ vel seculari, aut alteri Societati subessent; & à quorumcumque aliorum Superiorum quoad præmissa exempti existerent.

Mortuos in dicta Ecclesia sepeliendi.

§. 5. Ac quibusvis Christi fidelibus apud dictam Ecclesiam sepulturam eligendi cujusvis licentia super & aliàs minimè requisita, licentiam, & facultatem concessit.

Confessorem pro confratribus eligendi &c. Tu vide moderationem Clem. VIII. cit. in rubr.

§. 6. Nec non ducentis ex eisdem Confratribus, & eorum cuilibet ut ad dictum numerum duntaxat, & non ultra tunc præsentibus & futuris, ut aliquem idoneum presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem in suum possent eligere confessorem, qui vita sibi comite, in casibus Sedi Apost. reservatis; post finitum annum Jubilæi tunc proxime venturi, (præterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis & rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Rom. Pont. seu Sedem præfatam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, & deprædationis, aut devastationis terrarum, & maris Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subjectorum, offensæ personalis in Episcopum, vel alium Prælatum, prohibitionis devolutionis causarum ad Rom. Curiam, delationis aliorum prohibitorum ad partes infidelium) semel duntaxat in vita, aliis verò quoties opportunum foret, confessionibus suis diligenter auditis, pro commissis eis debitam absolutionem impenderet, & injungeret pœnitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultramarino, liminum Apostolorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compostella, necnon Castitatis, & Religionis votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeret. Quodque confessor, quem quilibet ipsorum Confratrum duceret eligendum, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti & ore confessi forent post dictum annum Jubilæi, etiam semel in vita, & in mortis articulo plenam remissionem eis & eorum cuilibet, in sinceritate fidei, & unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione sua, ac successorum suorum Rom. Pont. canonicè intrantium persisten. sibi dicta auctoritate Apostolica concedere posset, indulsit.

Indulgentiam visitantibus d. Ecclesias elargitus est. Hæc indulgentia est plenaria, ut mox infra dicetur. Et quoad porrigentes manus adjutrices, revocationem vide in constit. 30. Pii V. Etsi.

§. 7. Præterea ut dicta Ecclesia facilius construi & ædificari, & postquam constructa & ædificata foret, manuteneri, ac ornamentis Ecclesiasticis decorari at fulciri posset, ac congruis frequentaretur honoribus, & Christi fideles eo libentius ad illam confluerent, ac pro constructione prædictis manus porrigerent adjutrices, omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus vere pœnitentibus & confessis, qui dictam construendam Ecclesiam; postquam construi incæpta foret in ejusdem S. Rocchi & S. Martini festivitatibus à primis vesperis usque ad occasum solis festivitatum earumdem devote visitarent, & inibi pro præmissis manus porrigerent adjutrices decem annos & totidem quadragenas pro qualibet dictarum festivitatum pro injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxavit.

Leo X. prædicta confirmavit.

§. 8. Et deinde pro parte dictorum Confratrum piæ mem. Leoni Papæ X. etiam prædecessori nostro, etiam exposito quod dicta Ecclesia ad Dei laudem jam constructa & ædificata erat. Ipsique Confratres in ejusdem Ecclesiæ fabrica, necnon quatuor Capellanorum, cuilibet in dicta Ecclesia Missas & alia divina officia celebranti, viginti-quinque ducatos annuatim persolvebant, ac pro Sacristia, necnon Custodis sustentatione, ac exequiis defunctorum, necnon cera, olea, calicibus, & aliis ornamentis Ecclesiasticis, ac pensione annua dictæ petiæ terræ, necnon gubernatione & manutentione Hospitalis & infirmorum, ac Ministrorum ejusdem, sustentationeque & dotibus puellarum annis singulis sexcentos ducatos vel circa exponebat, ac fructus reditus & proventus ejusdem Ecclesiæ, vix ad solutionem pensionis dictæ petiæ annuatim sufficiebant, ac numerus Confratrum in dicta Confraternitate in dies perabundabat. Idem Leo prædecessor eorum supplicationibus similiter inclinatus litteras Alexandri prædecessoris, & per illas eisdem Confratribus concessa privilegia, indulta, & gratias hujusmodi per alias suas literas approbavit, & confirmavit.

Facultatem ministrandi Sacramenta Confratribus infirmis etiam in illorum domibus per Capellanos ejusdem concessit.

§. 9. Necnon pro potiori cautela illa omnia & singula eisdem Confratribus de novo concessit, ac posteriores suas litteras, quoad id ut ipsius Confraternitatis Capellani pro tempore existentes, illius Confratribus etiam infirmis Eucharistiæ Sacramentum quoties oporteret ministrare, illudque ad eorumdem Confratrum infirmorum domos de dicta Ecclesia cum ea qua decebat reverentia; prout aliæ Societates & Confraternitates ejusdem Urbis consueverant, deferre liberè & licite valerent. Rectorum Parochialium Ecclesiarum infra quorum parochias Confratres & domus hujusmodi consistebant, & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, jure tamen eorumdem Rectorum Parochianorum in omnibus semper salvo.

Confessoremque eligendi pro omnibus Confratribus. Tu vide quod supra proxime dixi.

§. 10. Quodque ut non solum ducenti ut præfertur, sed omnes & alii ipsius Confraternitatis Confratres pro tempore existentes in dicta Urbe tamen degentes Confessorem eligere possent.

Indulgentiam plenariam visitantibus d. Ecclesiam concessit.

§. 11. Illique ac omnes & singuli utriusque sexus Christi fideles vere pœnitentes, & confessi, qui dictam Ecclesiam in singulis S. Rocchi, & S. Martini festivitatibus prædictis, & per octavas earum visitarent, & manus porrigerent adjutrices, pro singulis festivitatibus & diebus hujusmodi, quibus id facerent, plenariam indulgentiam, & peccatorum suorum remissionem consequerentur, auctoritate Apostolica præfata extendit, & ampliavit.

Privilegium fori A. C. Societati & Confratrib. subjicit. Tu de hoc vide etiam hic infra.

§. 12. Et insuper eisdem Confratribus tunc, & pro tempore existentem Curiæ causarum Cam. Apost. generalem Auditorem in Judicem ordinarium, ita quod tunc, & pro tempore existen. Confratres præfati coram alio quàm dicto Auditore etiã ratione delicti aut contractus, seu quasi vel rei de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullo etiam quæsito modo aut colore conveniri, aut eorum, necnon Ecclesiæ Confraternitatis, & Hospitalis prædictorum negotia, controversiæ & causæ pertractari, cognosci aut definiri possint, eadem auctoritate Apostolica deputavit, statuit, & ordinavit, prout tam in Alexandri quàm Leonis prædecessorum literis desuper confectis prædictis plenius continetur.

Hic modo Pont. dictas confessiones confirmat.

§. 13. Cùm autem sicut Confratres Confraternitatis S. Rocchi hujusmodi nobis nuper exponi fecerunt, Ecclesia ipsa ad Dei laudem ex piis tam dictorum Confratrum, quàm aliorum Christi fidelium eleemosynis constructa & ædificata fuerit & in ea divina officia celebrentur ac diversa charitatis opera exerceantur, ipsaque Ecclesia per eosdem Confratres laudabiliter regatur & gubernetur, ipsique cupiant eorum Confraternitatem ac omnia privilegia, & indulgentias, exemptiones, & indulta eis concessa præfata pro illorum subsistentia firmiori, & ut ipsi in hujusmodi piis operibus exercendis de bono in melius perseverare valeant, etiam per nos approbari,

& confirmari, ac ampliari; Nos considerantes copiosam Sedis præfatæ benignitatem salutis operibus semper intentam ad illa præcipue attendere, per quæ singuli Christi fideles ad hujusmodi salutis & alia opera pia exercenda facilius invitentur, & in eorum pia devotione conserventur, ac diligentius eisdem divinis officiis intenti existant, eorumque loca Deo propitio suscipiant incrementa, eorumdem Confratrum supplicationibus in hac parte inclinati, Confraternitatem S. Rocchi de Urbe hujusmodi, ac alia privilegia, indulgentias etiam plenarias, exemptiones & indulta, eorumque confirmationem, approbationem, ac desuper confectas Alexandri, & Leonis prædecessorum literas hujusmodi, ac prout illa concernunt omnia, & singula in eis contenta, & inde secuta quæcumque Apostolica auctoritate prædicta tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes & singulos tàm juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus.

Gratias indulgentias & indulta aliorum locorum Piorum Urbis hic enuntiatorum concedi: Tu scias indulgentias ad instar. revocatas esse quinimo omnes Confratribus concessas usque ad S. D. N. Paulum V qui novam circa indulgentias dispositionem fecit ut notat. in rubr.

§. 14. Necnon Ecclesiæ Confraternitate illiusque Confratribus præfatis, & aliis ejusdem Ecclesiæ, & illius bonorum Administratoribus, Gubernatoribus, Rectoribus, Oeconomis, Capellanis, Familiaribus, Ministris, ac aliis personis de eadem Confraternitate nunc & pro tempore existentibus, seu aliquam curam de Confraternitate, Confratribus & Ecclesia præfatis, & illius manutentionem habentibus, necnon personis inibi pro tempore decedentibus, seu de bonis suis pro manutentione Confraternitatis & Ecclesiæ hujusmodi, ejusque Fabricæ bonorum gubernatione & augmento aliquid relinquentibus. Quod omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac aliis gratiis, spiritualibus & temporalibus Imagini S. Salvatoris ad Sancta Sanctorum, & Charitatis, ac Archihospitalis S. Jacobi, & Hospitalis S. Spiritus in Saxia, ac Corporis Christi, & Sacramenti, ac Campi Sancti & Archihospitalis Orphanorum ac aliis Confratribus Confraternitatum de dicta Urbe, necnon eisdem Imagini, & Archihospitali S. Jacobi, & Hospitali Sancti Spiritus, & Archihospitali Orphanorum, ac Campo Sancto. Necnon Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de eadem Urbe illiusque deputatis, eorumque necnon ejusdem B. Mariæ de Populo, & Consolationis, ac S. Joannis Baptistæ Florentinorum, aliisque ejusdem Almæ Urbis Ecclesiis, ac illa & illas visitantibus, eis bene facientibus, eorumque Administratoribus, Guardianis, Rectoribus, Capellanis, Familiaribus, Oeconomis, Gubernatoribus, & aliis personis similem curam in eis sumentibus, ac pauperibus & infirmis eorum, etiam per nos, ac præfatos seu quoscumque alios Rom. Pont. prædecessores & successores nostros, ac Sedem eamdem concessis & concedendis, & quibus illi, illæ, & illa utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Confraternitas S. Rocchi illiusque Confratres, Ecclesia, Hospitale, Domus, & Administratores, Rectores, Capellani, Servitores, Familiares, Ministri, Oeconomi, ac Gubernatores, hujusmodi aliæque personæ similem curam inibi sumentes, ac illa visitantes vel eis benefacientes, ex nunc in perpetuum utantur, potiantur & gaudeant, ac uti, potiri & gaudere libere & licite valeant in omnibus & per omnia, perinde ac si eisdem Confraternitati S. Rocchi, Confratribus Ecclesiæ Hospitalis Gubernatoribus & aliis personis, ac illa visitantibus & benefacientibus, ac aliis præfatis pro tempore specialiter & expresse concessa fuissent, ac in futurum concederentur. Necnon quibusvis presbyteris tam religiosis quàm sæcularibus, qui in ipsa Ecclesia S. Rocchi quocumque anni tempore celebraverint, & animabus Christi fidelium qui in charitate Dei decesserint, ac pro quibus iidem presbyteri ibi celebraverint aut celebrari fecerint ac oraverint, easdem indulgentias & peccatorum remissiones quæ celebrantibus pro defunctis in Capella, Scala Cœli nuncupata, Monasterii Trium Fontium extra muros ejusdem Urbis, aut in Capella in Præsepe Domini, sita in Ecclesia ejusdem B. Mariæ Majoris de dicta Urbe, & animabus pro quibus inibi celebratur, & oratur, auctoritate & tenore prædictis concedimus & indulgemus. Ipsasque indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones ac remissiones, ad illos, illas, & illa extendimus & prorogamus ac ampliamus.

Publicandi indulgentias licentiam impartitur. Tu vide Bullam Clem. VIII. cit. in rubr.

§. 15. Et quod Administratores, Rectores, Capellani, Servitores, Familiares, Ministri, Oeconomi, & Gubernatores Ecclesiæ, & Confraternitatis S. Rocchi hujusmodi, indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates & alias concessiones, ac remissiones hujusmodi, ac dies & festa in quibus, & causas propter quas illa consequi debeant ad eorum beneplacitum publicari facere, necnon eleemosynas Ecclesiæ S. Rocchi ac Hospitali, & illius domui præfatis ac aliis sub invocatione ejusdem S. Rocchi erigendis elargiendas recipere, & ad illas recipiendas & quærendas ac indulgentias hujusmodi publicandas per dictam Urbem seu alibi quæstores seu quascumque alias personas, Vicarii pro tempore existentis dictæ Urbis ac diœcesani aut cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, deputare & mittere, ac alias Confraternitates sub dicta invocatione, ubivis locorum erigere & instituere, ac quibusvis Ecclesiis, Hospitalibus & aliis piis locis, necnon Confratribus sic erectis omnia & singula privilegia indulgentias facultates & indulta, eisdem Confratribus Hospitali & aliis præfatis concessa illis communicare & ad eorum instar concedere & in eos transferre.

Statuta etiam condendi.

§. 16. Necnon quæcumque statuta & ordinationes licita & honesta, tam circa regimen & tranquillitatem Ecclesiæ Hospitalis & domus S. Rocchi hujusmodi divinorumq; celebrationem, quàm numerum Confratrum, & Ministrorum, Rectorum, Capellanorum, Oeconomorum, Gubernatorum & familiarium prædictorum, illorumque personas & ornamenta ac bona mobilia & immobilia illorum, eorumque Administratorum & alia præmissa concernentia condere, alterare, mutare, ac de novo edere, & per eos hactenus forsan facta reformare & mutare seu de novo edere ac quascumque pœnas in contravenientes apponere valeant eisdem auctoritate & tenore licentiam & facultatem concedimus & indulgemus.

Privilegium fori de quo supra ad omnes personas & ministros extendit. A. C. facultates vide const. 20. S D. N. Pauli V.

§. 17. Necnon quod non solum Confratres, sed etiam illius & Ecclesiæ hujusmodi Administratores, Gubernatores, Rectores, Oeconomi, Servitores, Familiares, Ministri, Capellani, Rectores seu Officiales, non solum à Vicarii Urbis hujusmodi, sed etiam aliorum quorumcumque jurisdictione, correctione, visitatione, & potestate penitus & omninò exempti, & solum juxta præfati Leonis prædecessoris dispositionem Cardinali S. R. E. Cameræ Apost. Regenti aut ipsius Cameræ Auditori pro tempore existenti subjecti existant, ejusque correctioni & punitioni subjaceant, & quod coram aliis respondere minime teneantur, nec ad cogi, seu compelli neque propterea aliquas sententias, censuras & pœn. incurrere, sed illis impune resistere, & obsistere valeant.

Bona etiam feudalia, & Ecclesiastica Confraternitati relinqui possint.

§. 18. Quodque bona quæcumque etiam feudalia, ac emphyteutica, & Ecclesiastica præfatæ Confraternitati tàm inter vivos, quàm causa mortis, seu testamento, vel codicillo dari, concedi & relinqui, ipsisque illa prout cetera Ecclesiæ, & Confraternitatis hujusmodi bona regere, & gubernare, nec desuper à quoquam molestari, seu perturbari possint, statuimus, & ordinamus.

Clausula præservativa.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 19. Ac quod præmissa omnia, & singula de subreptionis, & nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu, etiam ex quo ea quæ super præmissis gesta fuerunt, & emanarunt plenarie expressa, seu prout existunt narrata minime fuerunt; seu quovis alio prætextu, occasione, vel causa notari, vel impugnari, aut in aliquo annullari, vel alterari non possint, neque notata seu impugnata, annullata,

aut

aut alterata censeantur, sed valida, & efficacia existant, ac si exprimenda de necessitate de verbo ad verbum inserta fuissent. Quodque praesentes litterae sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, responsionibus, & exceptionibus similium literarum, gratiarum, & indulgentiarum etiam per nos, & recol. me. Marcellum Papam II. seu alios praedecessores, & successores nostros Rom. Pontif. & Sedem hujusmodi, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariae Apostolicae pro tempore factas, ac in favorem dictae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, & expeditionis contra infideles nullatenus cōprehendantur, sed semper ab illis penitus, & omninò exceptae sint, & esse censeantur, illisque per quascumque literas, & quasi is clausulas generales, & speciales etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum forma, & expressione in se contineri nullatenus derogari possit, nec derogatum esse censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter factae, & per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes tribus similibus distinctis vicibus confratribus, administratoribus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Oeconomis praefatis legitimè intimatae, & insinuatae fuerint, eorumque ad id expressus accedat assensus, & aliter factae derogationes nemini suffragentur.

Decretum irritans.

§. 20. Et ita per quoscunque Judices quavis auctoritate fungentes, & causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius Sacr. Roman. Eccl. sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Alia Indulg. plenaria pro visitantibus dictam Ecclesiam etiam alia die, q àm festivitatis ejusdem Sancti per Confratres eligen.

§. 21. Et nihilominus, ut Ecclesia S. Rochi in majori veneratione habeatur, & ad illam visitandum, & benefaciendum facilius concurratur, de ipsius omnipotentis Dei misericordia, ac eorumdem Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus vere poenitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui ultra S. Rocchi, & S. Martini festivitates praedictas, alio die per eosdem administratores, Gubernatores, Rectores, & Oeconomos ad id nominando, à primis vesperis usque ad occasum Solis sequentis diei, Ecclesiam S. Rocchi praefatam devotè visitaverint, ac pro illius, aut ejus Hospitalis manutentione, seu ornamentorum emptione, vel aliàs ad illorū utilitatem in aliquo manus porrexerint adjutrices.

Et alia pro Confratribus.
Tu habes revocationem in d. const S. D. N. Pauli V. cit. in rubr.

§. 22. Necnon singulis Confratribus, administratoribus, capellanis, & aliis Ecclesiae, & Hospitalis ministris, & personis praefatis, qui in eorum infirmitate, seu aliàs in mortis articulo poenitentes & contriti nomen Jesu nominaverint, aut signum poenitentis, seu Crucis aut animum, seu vultum ad Deum, aut caput sursum ad coelum elevarint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam ac Jubileum, & remissionem in forma Ecclesiae consueta misericorditer in Domino elargimur.

Clausulae derogatoriae.

§. 23. Non obstantibus Apostolicis, ac in Provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Ecclesiarum, monasteriorum, hospitalium, & confraternitatum praefatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis illis, ac dilectis filiis Populo Romano, & dictae Urbis Conservatoribus, & quibusvis aliis per quoscumque Rom. Pontif. praedecessores nostros, & nos ac Sedem praefatam etiam per modum generalis legis ac statuti perpetui, ac Motu proprio, & ex certa scientia, ac quavis instantia, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis irritantibusque & aliis decretis etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus. Ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 1. die 18. Oct.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 18. Octobris 1560. Pontificatus nostri Anno primo.

XVII.

Facultas Judicum lite pendente decernendi sequestra super fructibus beneficiorum Sedi Apost. reservatorum sive affectorum, & ordinaria, vel alia auctoritate nulliter collatorum. Et poenae desuper temere litigantium.

Edita A. D. 1560.

Fructus verò beneficiorum, lite pendente, apud personas idoneas à Judice eligendas deponi jussit Pius V. inf. in const. 57. Cordi.

Causa constit.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, D. Pius divina providentia Papa IV. cupiens prout suo Pastorali incumbit officio; unicuique, quod suum est tribui, justitiamque inter omnes aequa lance ministrari, ac animarum periculis, & fraudibus eorum, qui passim beneficia Ecclesiastica in mensibus in quibus illorum collatio, & provisio per constitutiones suas, seu Cancellariae Apost. regulas desuper editas, dispositioni suae pro tempore reservatae existunt vacantia, seu aliàs eidem, & Sedis Apostolicae dispositioni generaliter reservata, aut ex generali reservatione Apostolica, vel aliàs affecta, ordinaria seu auctoritate contra dictarii constitutionum tenorem, aut aliàs indebite sibi conferri, & de illis etiā provideri procurant, & in eis praetextu collationum, & provisionum hujusmodi se intrudunt, ad hoc ut illorum fructus suos faciant, & ex eis impetrantes Apostolicos, seu aliàs justo titulo provisos molestent, & interim lites adeo in longum protrahant, ut impetrantes, & justum titulum habentes, aut cum eis concordare, aut eorum juri cedere, & renunciare, aut in prosecutione litium hujusmodi omnes fere eorum facultates dissipare, & tandem in illarum prosecutione mori cogatur. Quique beneficia in Rom. Curia, vel extra eam litigiosa resignant, aut eorum juri cedunt simpliciter, vel in favorem tertii in memoriabilibus cum pravis datis, & consensibus desuper praestitis, quae penes se retinent, & nihilominus lites hujusmodi prosequuntur, & dum cognoscunt nullum jus sibi in hujusmodi beneficiis litigiosis competere, ad effugiendum sententiam, & expensas, vel fructuum restitutionem in quibus condemnandi venirent, supplicationes desuper signari, ac datas, & consensus pravos hujusmodi extendi faciunt, asserentes se jamdiu illa dimisisse, partes foventes bonum jus, & Judices justitiam ministrantes deludendo, quantum in eo est obviare, ac omnem penitus talia praesumendi occasionem tollere.

Facultas Judicum sequestrari faciendi fructus beneficiorum, lite pendente super illis tamquam Sedi Apost reservatis, vel affectis, & per ordinarios, vel alios nulliter collatis.

§. 1. Hac sua perpetuò valitura sanctione statuit, & ordinavit, quod quoties in antea aliquem super quovis beneficio Ecclesiastico, ut praefertur, reservato, seu affecto & dicta auctoritate vel aliàs nulliter collato, tàm in dicta Curia, quàm extra eam litigare contigerit, & Judici ordinario, seu cui causa desuper commissa fuerit, etiam summarie, & extrajudicialiter, quantum sibi pro rei qualitate sufficere parte legitime citata videbitur, constiterit beneficium ipsum in dictis mensibus vacavisse, aut aliàs, ut praefertur, reservatum, seu affectum, & nihilominus ordinaria, seu alia auctoritate nulliter collatum, & indebite retentum existere, idem Judex reproducta citatione, fructus, reditus, & proventus beneficiorum sic nulliter collatorum, & indebite detentorum sequestrari mandet & faciat, ac alia exequatur in praemissis necessaria, & opportuna. Super quo eidem judici omnem potestatem, & auctoritatē impartitus est. Idemque Santitas sua in causis nunc in quavis instantia corām eisdē Judicibus pendentibus similiter observari mandavit.

Talesque beneficiorum detentores, & litigantes, etiam si liti cesserunt, tenentur ad damna, & interesse, &c.

§. 2. Praetereà decrevit, & declaravit sic signantes, seu cedentes & nihilominus lites hujusmodi prosequen. ne eorum malitia illis prodesse, & foventibus bo-

bonum jus nocere valeat, ad fructuum, redituum, & proventuum dictorum beneficiorum per eos perceptorum restitutionem, ac expensarum in litibus hujusmodi factarum refectionem, omniaque, & singula damna, & interesse in quibus condemnati fuerint, si non cessissent, vel resignassent, per Judices, tam ordinaria, quàm delegata, vel alia auctoritate fungentes, coram quibus lites ipsas pro tempore pendere, seu moveri contigerit condemnandos fore, & condemnari debere ac ad id teneri, & obligatos esse. Ipsosque ac etiam in dictis beneficiis successores quoscumque ad paritionem sententiæ, seu sententiarum, ac literarum executorialium pro tempore latæ, seu latarum, & decretorum, à quibus appellare non liceat, ad restitutionem, seu relationem possessionis, ac fructuum, redituum, & proventuum, necnon refectionem expensarum, ac damnorum, & interesse hujusmodi perinde, ac si contra eosdem successores sententia, seu sententiæ latæ, & literæ executoriales hujusmodi decretæ fuissent, cogi, & compelli. Sic tamen quod postquam alter ipsorum sententiæ, seu sententiis, ac restitutioni, vel relaxationi possessionis, & fructuum, redituum, & proventuum, necnon damnorum, & interesse hujusmodi refectioni, aliisque præmissis realiter, cum effectu paruerit, aliter desuper molestari non possit.

Decretum irritans.

§. 3. Et ita in præmissis omnibus, & singulis per eosdem, & alios quoscumque Judices, & etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata, & cet. judicari, & debere irritum quoque, & cet.

Papæ subscript. Publ. Pontif.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Lecta, & publicata fuit supra dicta Const. Romæ in Cancell. Apost. Anno Incarnat. Dom. 1560. die verò Sabbati 26. mensis Octobr.

XVIII.

Vassallorum obligationes de cætero fiendæ pro eorum Dominis Sedi Apostolicæ subjectis, nullæ erunt. Et Domini eorum Vassallos ab obligationibus jam factas indemnes relevare, & pecunias solutas intra sex menses restituere cogentur.

Hæc prohibitio quoad obligationes Communitatum, confirmata, & extensa fuit à Sixto V. inf. in fin. ejus const. 10. Pro commissa, *ubi alia de Communitatibus videbis. Prout de Baronibus alia inspicies in constitut.* 41. *d. Clem. VIII.* Justitiæ *Tom. III.*

Edita An. D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causæ istius constitut.

Quia non solum ex debito charitatis, & Pastoralis officii, quo omnium nostrorum, & Rom. Ecclesiæ subditorum, præcipuam curam tenere debemus, sed pro interesse etiam pecuniario Sedis, & Cameræ præfatæ, debemus prospicere, & curare, ut ex terris, civitatibus, oppidis, castris, villis, & locis, temporali dominio Comitum, Baronum, Domicellorum, aut aliàs quomodolibet nuncupatorum, nobis subditorum oriundi, aut illarum illorumque incolæ, & habitatores, suis facultatibus non exhauriantur, quandoquidem ad paupertatem redacti, non valerent solvere subsidia, & sufferre onera quæ nobis, & Sedi, ac Cameræ præfatis, ratione superioritatis, & aliàs tam ordinarie, quàm extraordinarie, prout contingit, præstare tenentur, & consueverunt. Et (sicut accepimus) pravus quidam abusus à multis annis citra inolevit, quod nonnulli ex Comitibus, Baronibus, & aliis temporalibus Domicellis, præfatis, per seipsos, vel per alias ad eorum commodum interpositas personas accipiendo pecunias mutuo, seu alios contractus faciendo, faciunt civitatum, oppidorum, castrorum, terrarum, villarum, & locorum sibi subditorum universitates, & homines, & personas etiam particulares, accedere, seu principaliter, & in solidum obligare, & adveniente tempore ad faciendam solutionem, vel satisfactionem, ipsis Dominis non solventibus, neque satisfacien. miseri subditi coguntur, vel de suo solvere, & satisfacere, ac depauperari, vel solvere, & satisfacere non volentes, censuris, & interdictis subjici ac per executores tribulari, immensisque fastidiis vexari, & demum ad solven. & & sufferen. Cameræ Apostolicæ subsidia, & alia præfata impotentes reddi.

§. 1. Nos igitur tot inconvenientibus occurrere, illorumque occasionem tollere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, universis, & singulis Comitibus, Baronibus, Domicellis & aliis præfatis, sub excommunicationis latæ sententiæ, privationisque dominii, civitatum, oppidorum, castrorum, villarum, & locorum præfatorum ipso facto incurrendis pœnis, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, ut quicumque ex eis, pro quibus, seu pro quorum commodo, utilitate, & interesse, immediate, vel aliis personis median. vel suppositis eorum subditi universaliter, vel particulariter, ex quacumque causa, & quocumque modo obligati hactenus fuisse repeŕiuntur, debent per ipsos subditos soluta, seu quomodolibet exposita, integre infra sex menses proximos restituisse.

Domini restituant inf. sex menses Vassallis pecunias pro eis solutas.

§. 2. Et pro aliis obligationibus non solutis neque satisfactis debitis temporibus, de suis propriis, absque subditorum damno aliquo, solvisse, & satisfecisse, ipsosque subditos, etiam non petentes, vere & realiter indemnes, & penitus sine damno relevasse. Et nihilominus omnes, & singulas confessiones, & quietationes, & liberationes dictorum Dominorum per ipsos subditos, circa relevationem indemnitatis hujusmodi, non interveniente vera, & reali satisfactione etiamsi juratæ fuerint, irritas, & nullius momenti fore, & esse decernimus.

Et ab aliis obligationibus indemnes relevent eosdem subditos.

§. 3. Insuperque omnes, & singulas fidejussiones, & accessiones, etiam cum clausula, Principaliter, & in solidum, necnon uti principales, & tàm personales, quàm reales, & alias quascunque obligationes & promissiones, per Universitates, & personas subditas præfatas, sive universaliter, sive particulariter, etiam in ampliori forma Cam. Apost. cum juramento, censurarum, & mandati executivi susceptione, & promissione, etiam jurata, etiam de non utendo remedio hujus nostræ provisionis, ultro seu ad preces & instantiam, aut ad commodum, seu utilitatem suorum in temporalibus Dominorum, immediate ipsis Dominis nominatis, seu illis non nominatis, aliis interpositis nominibus, & personis de cætero perpetuis futuris temporibus, quocunque modo facien. & prout illas concernent desuper conficienda instrumenta, nullius roboris, & momenti fore & esse Universitatesque & personas subditas præfatas, nullo modo obligatas neque in judicio, vel extra, ullam omnino fidem facere.

Obligationes Communitatum & Vassallorum de cetero pro Dominis fiendæ, invalida erunt.

§. 4. Sicque & non aliter quoscunque Judices, etiam S.R.E. Cardinales, & Palatii Apost. causarum Auditores, Cameræ Apostolicæ Regentem, & alios quoscunque Judices, in Alma Urbe, & aliis quibuscumque S.R.E. Terris, & locis, sublata aliter judicandi facultate judicari debere. Acsi & quicquid secus fieri contingat, irritum, &c.

Decretum irritans.

§. 5. Et præsentium (quas postquam per aliquem ex nostris Cursoribus in locis consuetis Urbis affixæ, & publicatæ fuerint, omnes etiam ignorantes, afficere volumus) solam signaturam, regula contraria non obstante, sufficere decernimus.

Publicata in Urbe ligat ignorantes.

§. 6. Non obstant. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis Cameræ, & aliis quibuscumque concessis, cujuscumque tenoris existant, statutisque & consuetudinibus locorum, etiam juramento, &c. roboratis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Placet & ita decernimus. & mandamus I.

Derogatio contrariorum.

Anno à Nativitate Domini 1560. Indict. 3. die verò 13. mensis Octobr. Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno I. retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, ac ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, per nos Julium Parinum Clericum Terdonensem, & Jacobum Carra S.D.N. PP. curs. Camillus Cherub. mag. curs.

Papæ subscript. Publ. P. A. I. die 13. Oct.

XIX.

De Spoliis Clericorum ob illicitam negociationem. Et de indultis Curialium, & Incolarum almæ Urbis dd. Spoliis.

Ad primam rubricæ partem, habes confirmationem Sixti V. in ejus constit. 100. In conferendis. *Et ad secundam vide pro Curialibus indultum Pauli V. in constitut.* 8. In eminenti, *ubi plene notabo. Et præcipue pro Militia S. Joannis Hierosolymitani, habes dispensationem hic infra in Tomo III. in constit.* 29. Romani.

Scias autem Clericis in Agro Romano, & propriis Terris licere agriculturam exercere, ex permissione, & indulto Clementis VIII. in constit.72.*Inter multiplices* lib. 3. Tom. 3.

Edita An. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcens esse censentes, & æquum, ut nos, qui alios in sua justitia confovemus, Cam. Apost. jura non negligamus, quinimo ne prætextu incertitudinis, illa ab aliquibus usurpari, aut super eis dubia aliqua oriri contingat, ita nostræ declarationis remedio provideamus, quod à nemine desuper dubium aliquod reduci possit.

Causa constit.

§. 1.Cùm itaque sicut accepimus, à nonnullis vertatur in dubium, an res & bona per Clericos, etiam in sacris ordinibus constitutos ex negociatione illicita, aut aliàs contra sacros Canones acquisita, uti Spolia, vel aliàs ad Cameram præfatam jure legitimo spectare, & pertinere debeant. Nos omnes desuper hæsitationis materiam submovere, ac cavillationibus, & altercationibus, ac litibus viam præcludere, & denique malitiis eorum, qui jura dictæ Cameræ usurpare satagunt, obviare, aliàsque in præmissis opportune providere volentes,

Clericorum bona ex illicita negociatione vel aliàs contra sacros Canones acquisita ad Cam. Apostol. spectant, ut in rubr.

§. 2. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, omnia, & singula, res, & bona, cujuscumque qualitatis, & quantitatis existentia, ac in quibusvis regionibus, & regnis, ac dominiis, tam citra, quàm ultra montes, & maria consistentia, per quosvis clericos, tàm sæculares, quàm quorumvis, etiam Mendicantium Ordinum, ac Militiarum regulares, etiam in sacris ordinibus constitutos, cujuscumque status, ordinis, & conditionis fuerint, ac Archiepiscopali, Episcopali, vel alia majori dignitate præfulgeant, ex negociatione illicita, aut aliàs contra sacros Canones quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post obitum eorum, qui etiam & facultate quam habuerint testandi, condito testamento, ubivis locorum decesserint, & decedent, aut quibus illos, etiam eis viventibus privari, & eis destitui contigerit,& præsertim quondam Andreæ Japiro de S. Joanne Rotundo presbyteri, seu Religiosi, extra Rom. Curiam ad illam forsan veniendo defuncti,hactenus remanserunt, remanent, & remanebunt, ad eamdem Cameram, & non alios, etiam in quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolit. & Collegiatis, ac aliis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis cum cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus qualitercumque qualificatis successores, illa in titulum, commendam, administrationem, commissionem, ac aliàs quomodolibet pro tempore obtinentes, etiamsi ad illa, vigore prioris tituli, jus regrediendi, seu accedendi, aliquibus concessum fuerit, spectasse, & spectare, ac sub nomine spoliorum venire, illaque uti Spolia ad Cameram ipsam pertinentia perpetuò colligi, & recuperari potuisse, posse, ac debere.

Decretum irritans.

§. 3. Et ita per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes in quacumque instantia, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere. Necnon irritum, & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio & facultates.

§. 4. Mandantes dilecto filio nostro Guidoni Ascanio Sanctæ Mariæ in Via lata, Diac.Card.de Sancta Flora nuncupato, Camerario nostro, & ejus in Camerariatus officio successoribus, quatenus Spolia ipsa,ptout aliàs ipsius Cameræ jura,exigi,& recuperari, ac præsentes inviolabiliter observari faciat, nec permittat Cameram ipsam, vel pro ea agente, desuper modo aliquo molestari,perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, & appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstan. fel. rec. Bonifacii PP. VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Ordinum, Militiarum, & beneficiorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & dilectis filiis illorum Capitulis, Conventibus, Superioribus & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu & scientia similibus, concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1, die 5. Nov.

Dat. Romæ apud S.Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. Non. Novemb. Pont. nostri Anno primo.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

Edita An. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium

ROmanus Pontifex ex sua circumspecta providentia attendens suam Almam Urbem, Apostolorum Petri & Pauli glorioso martyrii cruore Domino nostro JESU CHRISTO consecratam, caput Orbis existere, & Altissimum in ea sacerdotii principatum, Christianæque Religionis caput instituisse, & ad illam tamquam communem omnium Christi fidelium patriam de universis mundi partibus Christi fideles ipsos in copioso numero confluere, ut illa eo amplioribus prærogativis decoretur quo est omnium aliarum mater, cunctorumque ad eam undequaque accedentium benigna receptrix & alumna, ac illius incolæ, & habitatores, ac Romanam Curiam sequentes eo quietius & tranquillius in ea degant, quo se amplioribus favoribus & gratiis noverint communitos; nonnumquam à suis prædecessoribus in illorum favorem concessa, pro illorum subsistentia firmiori, non solum approbat, sed etiam innovat, & quæ postmodum ab eo emanarunt litteræ Apostolicæ, ne defectu incertitudinis aliquid quod à mente sua alienum sit, oriri contingat, illas ita suæ declarationis adminiculo dilucidat, ut nulli hæsitationis & dubitationis scrupulus relinquatur, & aliàs desuper disponit, prout rerum & temporum qualitate pensata, conspicit in domino salubriter expedire.

Julius III. edidit Bull. de qua hic.

§.1. Nuper siquidem postquam fel. rec. Julius PP. III. &c.

Omittitur quia ipsa Bulla Jul. est sup. fol. lib. 1.

Hic Pont. aliam edidit Bullam hic præcedentem.

§.2.Nos ex certis tunc expressis causis Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, per alias nostras litteras sub dat. videlicet Non. Novemb. Pont. nostri Anno 1. decrevimus & declaravimus omnia & singula &c.

Omittitur quia est ipsa Bulla quæ præcedit.

§.3.Cùm autem sicut nobis innotuit, à nonnullis hæsitetur, an ex his litteris nostris statuto,& ordinationi

ideo dubitabatur an ista constit. præjudicaverit d. const. Julii III. Unde hic declarat non fuisse præjudicatum privilegiis Curialium & ejus constit. non se extendere ad Cardd. ubique decedentes, aut alios testandi facultatem habentes ex privilegio aut licentia Sedis Apost.

Julii prædecessoris hujusmodi præjudicium aliquod generatum sit, aut dici, seu censeri possit, Nos qui Urbis decorem & venustatem, ac illius incolarum prædictorum prosperum & felicem successum sinceris exoptamus affectibus, quique illam non minoribus favoribus quàm dicti prædecessores prosecuti sunt prosequi intendimus, ne propter nostræ declarationis defectum, & veritatis suppressione contra mentem & voluntatem nostras cuiquam præjudicium generetur, quantum in nobis est providere volentes, ac dictarum nostrarum litterarum veriorem tenorem præsentibus pro sufficienter expresso habentes, necnon motu & scientia similibus, litteras nostras prædictas ad S.R.E. Cardinales, etiam ubivis locorum decedentes, ac eorum bona ubique existentia nullo pacto, ad Urbem & Curiam præfatas, necnon Prælatos, Officiales, ac alios sæculares, & cujusvis Ordinis regulares clericos, ceterosque tàm in Urbe & Curia præfatis pro tempore existentes, & in ea, seu ejus districtu decedentes, quàm aliàs alibi ubivis locorum, etiam ultra montes & maria existentes (testandi tamen codicillandi, & aliàs de bonis suis quibuscumque quomodolibet disponendi facultatem. seu etiam quod eis ab intestato decedentibus eorum bona ad ipsorum proximiores, & qui nisi beneficiati essent succedere deberent, devolvantur & debeant, specialem ab Apost. Sede vel officiorum suorum ratione privilegiorum, aut ex alio quovis titulo pro tempore habentes, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ, personas minime se extendere, neque illos, aut eorum aliquem comprehendere, sed ab eis penitus exceptos fuisse, fore & esse, ac dici & censeri, & alias easdem nostras litteras etiam absque verbis, aut aliàs contra sacros canones, in illis apposita non fuissent, seu illæ sine eis emanassent, stare, & in suis robore, & efficacia permansisse, & permanere debuisse & debere.

Confirmatio const. Sixt. IV. & aliorum. Tu eas vide indicatas in Bulla S.D.N. Pauli V. cit. in rubr.

§. 4. Declarantes eisdem Motu & scientia, tàm Julii statutum, & ordinationem hujusmodi, quàm per Sixtum IV. & Alex. VI. Leonem X. & alios Rom. Pont. etiam prædecessores nostros, ac etiam nos, etiam in Conclavi in quo divina disponente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, etiam in ipsius Urbis, & ejus ædificiorum, Romanæque Curiæ & ejus Officialium, ac aliarum personarum prædictarum, etiam extra Urbem, & in quibusvis provinciis, etiam ultra montes & maria, ut præfertur, in genere, vel in specie, circa testandi, & succedendi hujusmodi facultatem quomodolibet concessa privilegia, & indulta, ac cum inhibitionum, decretorum, & in eis contentis clausulis Julii prædictas, ac aliorum prædecessorum prædictorum singulas desuper confectas litteras, & inde secuta quæcumque, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, etiam ad hoc ut omnes & singuli supra dicti de omnibus, & singulis eorum rebus & bonis, etiam nulla quantitatis, & acquisitionis ipsorum bonorum distinctione habita, libere disponere valeant, ac si dictæ nostræ litteræ non emanassent, aut aliæ in posterum emanarent, dicta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, necnon illis perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus. Et nihilominus pro potiori cautela, illa omnia & singula eisdem modis & formis, quibus per dictos prædecessores concessa fuerunt, de novo eisdem auctoritate, & tenore, ac Motu & scientia statuimus, ordinamus, & concedimus, necnon illa valida, & efficacia existere suosque plenarios & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari ac singulis supra dictis suffragari.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus & singulis per Camerarium, Præsidentes, & Clericos præfatos, ac quoscumque alios Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius Ecclesiæ Rom. Card. sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate judicari, definiri debere, ac quidquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstan. præmissis ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Cameræ, & Ecclesiarum, ac Monasteriorum, & Ordinum prædictorum, & quibusvis aliis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, illis sub quibuscumque ten. & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus, concessis, & approbatis, ac innovatis. Quibus omnibus, illorum ten. præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ac omnibus illis quæ Julius, & alii prædecessores præfati in dd. suis litteris voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 7. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis, seu copiis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & alicujus Prælati sigillo munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra ubique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationum, decretorum, approbationis, confirmationis, innovationis, adjectionis, statuti, ordinationis, concessionis, derogationis, & voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. A. 2. die 5. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1560. nonis Febr. Pontificatus nostri Anno secundo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1560. Indict. 4. die verò 15. mensis Febr. Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno I. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & valvis Cancellariæ Apost. per nos Jacobum Carra, & Antonium Clerici Cursores.

Franciscus Rogerius Mag. Curs.

XX.

Confirmatio & nova concessio omnium facultatum, & privilegiorum S. R. E. Camerario, hactenus à summis Pont. concessorum.

Ad hæc vide constit. 65. Clem. VIII. infra in Tomo III. In conferendis. *ubi plene notabo.*

Edita An. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PRovidentia Romani Pontificis plurimum circumspecta, nonnumquam ea, quæ certis suadentibus causis, per ejus prædecessores gesta sunt, ex aliis non minus rationabilibus causis, alterat, & ad pristinum statum reducit, ac quemlibet in sua jurisdictione, & possessione conservat, & manutenet, prout æquitas suadet, & id in Domino conspicit salubriter expedire.

Camerarius habuit multas & privilegia usque ad Paulum IV. qui illa limitavit.

§. 1. Sane cùm dilectus filius noster Guido Ascanius S. Mariæ in Via lata Diaconus Card. de Sancta Flora nuncupat. modernus, & qui ante eum pro tempore fuerunt S.R.E. Camerarii, multa & diversa privilegia, eis, eorùque Camerariatus officio à quampluribus Rom. Pont. prædecessoribus nostris concessa habuerint & habeant, ac in illorum possessione

paci-

pacifica & quieta, usque ad tempus fel. rec. Pauli Papæ IV. prædecessoris nostri, qui ex certis causis animum suum monentibus, id expedire ratus, illa limitavit, seu suspendit, aut revocavit, extiterint.

Hic autem Pont. illa confirmat & de novo concedit.

§. 2. Nunc verò experientia rerum omnium magistra docente, privilegia ex rationabilibus causis concessa, ac publicæ commoditati utilia fore competentes, & proptera eorumdem prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, Motu proprio, non ad alicujus instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, limitationem, seu suspensionem, aut revocationem privilegiorum hujusmodi per præfatum Paulum prædecessorem, ut præmittitur, factas harum serie revocantes, omnia, & singula privilegia, moderno, & pro tempore existentibus ejusdem S. R. E. Camerariis, eorumque Camerariatus officio hujusmodi, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros concessa, quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum inserti haberi volumus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, in omnibus, & per omnia, prout ante limitationem, suspensionem, aut revocationem Pauli prædecessoris hujusmodi erant, confirmamus, approbamus, & innovamus. Et nihilominus potiori pro cautela, quatenus opus sit, ea omnia moderno, & pro tempore existentibus ipsius S. R. E. Camerariis eorumque Camerariatus officio hujusmodi de novo concedimus.

Quibuscumque non obstantib.

§. 3. Non obstantib. quibusvis constitutionib. & ordinationibus Apost. etiam per præfatum Paulum prædecessorem, etiam quoad Hebræorum vivendi modum, & tolerantias eisdem Hebræis non concedendas, ac aliàs quomodolibet editis, quibus, illarum tenores ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita omninò servata esset, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quoad præmissa, motu simili, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ revocationis, voluntatis, confirmationis, approbationis, innovationis, concessionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 1. die 13. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. Idib. Novemb. Pontificatus nostri Anno primo.

XXI.

Contra pugnantes in duello, & illud ubique gentium permittentes, spectantes, complicesque. &c.

Duellorum usum vetuit in Statu Ecclesiastico Jul. II. sup. const. 19. Tom. I. Regis & deinde Leo X. in constitut. 31. Quam Deo. *Easque simpliciter confirmavit Clem. VII. & ideo ejus Bullam non posui. vide infrà in hoc Tomo II.*

Sanctio ista ampliata fuit à Clem. VIII. ut in ejus const. 11. *Illius*, ubi cætera notabo infrà in Tomo III.

Edita A. D. 1560.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

FA quæ à prædecessoribus nostris Roman. Pontificibus, suadentibus legitimis causis emanarunt, libenter approbationis, & innovationis munimine solidamus, ut eo firmius illibata perdurent, quo sæpius fuerint Apostolica auctoritate munita, illaque de novo statuimus, & ampliamus prout rationabiles causæ persuadent, & hoc in Domino conspicimus salubriter expedire.

Clem. VII. edidit Bullam de qua hic.

§. 1. Dudum siquidem à fel. rec. Clemente Papa VII. prædecessore nostro emanarunt literæ in quibus nonnullæ aliæ inseruntur tenorum subsequentium.

Clemens Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Consuevit, &c.

Omittitur residuum, quia simpliciter confirmat Bullas citatas hic in rubrica.

Causa const.

§. 2. Cùm autem sicut nobis innotuit, quamplurimi Duces, Comites, Marchiones, Domicelli, Barones, & alii in temporalibus domini, vicarii, communitates, & universitates civitatum, terrarum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediatè subjectorum, nonnullique alii singularia certamina exoptantes, & alii etiam, ut præfertur, subditi illa videre cupientes, suorum status, salutis, & honoris immemores literis prædictorum hujusmodi contravenire, & censuras, ac pœnas in illis contentas parvipendere non vereantur in animarum suarum perniciem, & divinæ majestatis offensam, ac Reipublicæ læsionem.

Confirmatio const. Julii II. Leon. X. Clementis VII.

§. 3. Nos quorum est sceleratorum insolentiis quibus adversum Deum & proximum, ac dictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ professionis inimici sæviunt, salubriter reprimendis, ne ipsorum invalescat præsumptio, & perversitas extollatur intendere, & ne literæ prædictæ quæ provida deliberatione ab ipsis prædecessoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, sed illarum transgressores debita animadversione puniantur, providere volentes, Motu proprio non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, & singulas Julii, Leonis, & Clementis, prædecessorum prædictorum literas cum statutorum, ordinationum, adjectionum, decretorum, declarationum, confiscationum, incorporationis, applicationis, voluntatum, & mandatorum, ac omnibus, & singulis aliis in eis respective contentis clausulis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, & perpetuo firmitatis robore subsistere, & singulos quos literæ ipsæ concernunt, & concernent, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, diffidationis, criminis læsæ majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, & privationis statuum, & dominiorum, ac Feudorum, & Vicariatuum, ac aliorum bonorum suorum, ac depositionis illorum, necnon inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac interdicti, ac aliis censuris, ac pœnis Ecclesiasticis, & temporalibus, aliisque in eisdem literis contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, ac ultra pœnas prædictas carceribus mancipati & detineri, & pœnis prædictis irremissibiliter puniri debeant, perpetuò observari, & per executores in dictis literis deputatos adversus eosdem contrafacientes ad totalem executionem dictarum pœnarum procedi debere decernimus.

Extensio constitutionum ad fautores duellantium & affigentes, vel subscribentes chartas duelli.

§. 3. Illasque tam ad pugiles taliter pugnantes, quàm eos ad id tentantes, & provocantes, aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedentes, ac in illis adstantes, & interessentes, ac certantes, comitantes, & comitivam præstantes, necnon consulentes, ac adhærentes, & fautores, necnon chartas certaminis, seu duelli subscribentes, vel affigentes aut publicantes, etiam si prædictæ, seu cujuscumque alterius dignitatis, nobilitatis, status, gradus, & ordinis, tam Ecclesiasticæ, quàm mundanæ existant, etiam ad hoc ut ipsi ultra pœnas prædictas excommunicationis majoris latæ sententiæ pœnam, à quo nonnisi à nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente absolvi possint eo ipso incurrant, & si Ecclesiastici fuerint, etiam omnibus & singulis Ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, & aliis beneficiis Ecclesiasticis per eos obtentis, seu in quibus, & ad quæ jus eis competit, eo ipso privari, & ad illa ac alia in posterum obtinenda inhabiles existant, necnon illa tanquam per privationem hujusmodi vacantia ab aliis impetrari possint, extendimus & ampliamus.

Iteratio statutorum à Julio II. Leon X. & Clem. VII.

§. 5. Et nihilominus præmissa omnia & singula prout per Julium, Leonem, & Clementem prædecessores præfatos, statuta & ordinata, inhibita, decreta & man-

mandata fuerunt, in omnibus & per omnia de novo statuimus, ordinamus, inhibemus, decernimus, declaramus, & mandamus.

Revocati quarumcumque licentiarum.

§. 6. Ac omnes concessiones duellorum hujusmodi, & facultates desuper prædictis, seu aliis quibusvis personis per quoscumque Roman. Pont. prædecessores nostros, sub quibusvis formis & verborum expressionibus forsan concessas, & approbatas, & innovatas, harum serie revocamus, cassamus & annullamus.

Monitio ad omnes Principes Christianos etiam non subditos R. E. ut duella & certamina prohibeant. Ad quod habes Conc. Trid. sess. 25. c. 19. de reform. ut in Bulla Clem. VIII. cit. in rub.

§. 7. Et insuper cupientes, illa & tam detestabilium pugnantium, & aliorum loca ad pugnandum, ac aliàs in præmissis favorem præstantium, & denique tanti sceleris fautorum nequitiam, non solum in terris & locis eidem Romanæ Ecclesiæ, ut præfertur, subjectis, sed aliàs ubilibet penitus reprimi & aboleri, ac singulorum Christi fidelium animarum periculis obviare, per viscera Domini nostri JESU CHRISTI, rogamus & obtestamur universos & singulos totius Orbis Imperatorem, Reges, Duces, etiam armorum, Marchiones, Barones, ceterosque Principes Christianos, necnon dominia, potentatus, communitates civitatum, ac universitates oppidorum, castrorum, terrarum & locorum quorumcunque, illorumque in temporibus dominos, ac etiam militum, tàm equestrium, quàm pedestrium, capitaneos & præfectos etiam temporali ditioni ipsius Romanæ Ecclesiæ non subditos, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, ac præeminentiæ fuerint, ut divini nominis intuitu, & pro sua in nos & hanc Sanctam Sedem Apostolicam devotione & reverentia, necnon fidei cultu & conservatione, ac animarum qui hujusmodi duella diabolica fraude decepti perquirunt salute, dicta duella, seu alia singularia certamina in suis Regnis, Ducatibus, Marchionatibus, Baroniis, Dominiis, terris & locis nullatenus fieri permittant, immo ne fiant expresse prohibeant & dissuadeant: districtius præcipientes eis, ne ullo umquam tempore hujusmodi duella seu certamina, quovis prætextu, seu quavis occasione vel causa admittere, aut aliquos ad id irritare seu provocare, vel illis interesse, aut ut fiant pati, seu permittere audeant, vel præsumant; alioquin eos, ac etiam extra terras & loca ditioni Ecclesiæ hujusmodi non subjecta duella, seu singularia certamina hujusmodi, aut diffidationes de per facientes, & ad id irritantes, provocantes, & auxilium, consilium, vel favorem dantes, ac illis adstantes & interessentes, & similiter chartas desuper subscribentes aut publicantes, seu de illis se intromittentes, eorumque ac ipsorum singulos ab Imperatore & Regibus inferiores majoris excommunicationis, & ultra eam si Ecclesiastici fuerint, privationis & inhabilitatis pœnis prædictis subjacere, illasque incurrere, & ab eis præterquam à nobis, seu dicto Rom. Pont. pro tempore existente, ut præfertur absolvi, aut adversus illas restitui, seu rehabilitari non posse neque debere decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in singulis eorum litteris prædictis voluerunt non obstare; ceterisq; contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P A. 1. 13. Novemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo, Idib. Novemb. Pontificatus nostri Anno primo.

XXII.

Approbatio Archiconfraternitatis Orationis & Mortis nuper in Urbe institutæ, ad Orationem quadraginta horarum, singulis mensibus publicè peragendam. Et pauperum defunctorum cadavera, gratis & decenter sepelienda, cum indulgentiarum concessione.

Hujusmodi Orationem, in cunctis Urbis Ecclesiis locisq; piis, præscripta Ecclesiarum, & temporis distributione, absque intermissione fieri jussit Clem. VIII. in sua constitut. 17. Graves, quæ adhuc servatur. De indulgentiis autem, attende const. Pauli V. mox edendam, quam vidi firmatam sub die 1. Decembris 1605. vide in fin. in Tomo 3.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1560.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

DIvina disponente clementia ad summi Apostolatus apicem meritis licèt imparibus sublimati, Christi fidelium omnium votis, præsertim ad charitatis, aliorumq; piorum operum exercitium, & devotionis sinceritatem, certumq; orationem & jejuniorum Altissimo pura mente consecrandorum ordinem tendentibus, ac ipsorum fidelium Societatibus, salubribusq; illarum ordinationibus, quo propterea pie institutæ fuisse dicuntur, libenter potissimum cùm à nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium adjicimus, ac eosdem fideles, ut ad opera hujusmodi ferventius amplexanda procliviores efficiantur, indulgentiis, & peccatorum remissionibus frequenter invitamus, ut exinde desiderabilia salutis æternæ præmia facilius valeant promereri.

De Urbe quidam Christi fideles instituerunt Confraternitatem Orationis & Mortis, ad Orationem 40. horarum mense quolibet, faciendam. Et pauperum defunctorum corpora decenter sepelienda, & alia pia opera exercenda.

§. 1. Sane sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Guardianorum, Administratorum, & Officialium Confraternitatis de Oratione, aliàs della Morte nuncupatæ, in Almà Urbe institutæ, petitio continebat, jam multis annis elapsis nonnulli Christi fideles in ipsa Urbe degentes divino instinctu moti, & pià mente considerantes, Orationes humiliter & devote à Christi fidelibus in unum in Dei nomine convenientibus factas, divinæ Majestati gratas & acceptas existere, ac illis, & eleemosynis, aliisq; piis operibus ipsius Omnipotentis Dei clementiam & misericordiam impetrari, unam Societatem, seu Confraternitatem utriusque sexus personarum de Oratione, aliàs della Morte nuncupatam, in eadem Urbe instituerunt, & inter alia ordinaverunt, ut singulis mensibus, diebus, & horis ad id per pro tempore existentes ejusdem Confraternitatis Guardianos, seu Administratores, & Officiales designandis, & statuendis ad imitationem quadraginta dierum, quibus Dominus noster JESUS CHRISTUS in deserto vitam humanam agens jejunavit, ac etiam Sanctorum Apostolorum, & patrum primitivæ Ecclesiæ, qui ad Deum sine intermissione orabant, Oratio fieret, ad eumdem Omnipotentem Deum vocalis & mentalis, horas quadraginta continuas per homines & mulieres dictæ Societatis, ac alias personas ibidem interesse volentes, etiam si Confratres non essent, ac ipsi Confratres in principio cujuslibet Orationis singulo mense in penultima ejus Dominica, vel alio die fieri solitæ Corpus Domini cum decenti pompa deferrent Necnon pauperum, ac miserabilium personarum decedentium corpora jam antea sæpenumero absque ulla forsan cæremonia præter consuetudinem Christianam delata, exemplo Thobiæ etiam propriis humeris deferrent, ac propriis faculis, intortitiis, & candelis adhibitis, aliisq; expensis necessariis sepelirent, necnon singulo mense pro animabus Confratrum defunctorum, ac eorum quorum corpora ab ipsis Confratribus humata forent anniversarium celebrarent, & infirmis egenis ipsius Confraternitatis de Medico & eleemosynis pro posse succurrerent, illosq; & Confratrum charitate visitarent, atque officia divina, prout aliis Confraternitatibus concessum erat, exercerent.

Ordinationesque pro regimine d. Confratern. constituerunt.

§. 2. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat dicta Confraternitas Spiritu sancto adjuvante concursu fidelium, qui ad illam confluxerunt, augmentum, & in dictis piis operibus incrementum non modicum susceperit, ac in dies augeatur, dictiq; Confratres qui ipsam Confraternitatem primo in S. Laurentii in Damaso constituerunt; & ad præsens in S. Joannis Evangelistæ in Ayra dictæ Urbis Ecclesiis congregatam retinent; etiam pro illius directione & augmento nonnulla Capitula, & Statuta fecerint,

& edi-

& ediderint, ac Venerab. fratrem nostrum Federicum Episcopum Prænestinum S.R.E. Cardinalem de Cæsis nuncupatum in d. Confraternitatis Protectorem elegerint, prout in uno vel pluribus documentis, & forsan publicis desuper confectis plenius dicitur contineri, Guardiani, & Administratores prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, ut institutioni Confraternitatis, ejusque statutis & Capitulis hujusmodi pro firmiori illorum subsistentia Apostolicæ confirmationis robur adjicere, ac aliàs in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic aut. Pont. d. Confratern. ejusque ordinationes approbat, & de novo instituit, accedente consensu Archiconfrat. Charitatis de quo constat hic in fin.

§. 3. Nos igitur, qui Christi fidelium devotionem, orationes & pœnitentiam, ac charitatis opera ubique locorum, sed præcipuè in ipsa Urbe feliciter adaugeri, sinceris desideramus affectibus, hanc dictorum Confratrum devotionem in Domino collaudantes, ac Guardianos, Administratores, & Officiales prædictos, ac eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, necnon omnium & singulorum documentorum prædictorum, tenores præsentibus pro expressis haben. hujusmodi supplicationibus inclinati, dummodo dilectorum filiorum Archiconfraternitatis Charitatis etiam de Urbe ad infra scripta accedat assensus, institutionem Confraternitatis de Oratione, aliàs de Morte nuncupatæ hujusmodi, ac omnia & singula per Guardianos, & Confratres prædictos, circa præmissa edita, ordinationes & statuta, ac prout illa concernunt cætera in eisdem documentis contenta, licita & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, Apostolica auctoritate, tenore præsentium ex certa scientia approbamus, & confirmamus, ac omnes, & singulos juris & facti defectus si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus, illisque omnibus perpetuæ firmitatis robur adjicimus. Et nihilominus eamdem Confraternitatem de Oratione, aliàs de Morte nuncupandam eisdem modo & forma, quibus per ipsos Christi fideles instituta exiltit, de novo auctoritate tenore præmissis instituimus, & etiam erigimus.

Eiusque Officialib. dat potestatem, quoscumque in Confraternit. recipiendi.

§. 4. Ac eisdem Guardianis, Administratoribus, & Confratribus quascumque utriusque sexus personis bene visas, ac gratas, & acceptas, tam Ecclesiasticas, quàm seculares undecunque existentes, dictam Confraternitatem ingredi volentes, cujusvis licentiâ minime requisita, in eorum Confratres, ac Confraternitatis gremium recipientes & admittentes, licentiam & facultatem concedimus.

Statuta cum auctoritate Protectoris condendi & reformandi.

§. 5. Eisque cum ejusdem Federici Episcopi, & deinceps pro tempore existentis Protectoris sui auctoritate, seu approbatione, quæcumque statuta & ordinationes pro ejusdem Confraternitatis felici regimine, ad piorum operum hujusmodi exercitium, & aliàs circa præmissa, prout eis videbitur, & placuerit, concedere, & reformare, quæ postquam condita, & reformata fuerint, eo ipso Apostolica auctoritate approbata, & confirmata sint, & esse censeantur, & per ipsos Guardianos, ac Administratores, & Confratres observari debeant.

Crucem ligneam & habitum nigrum deferendi.

§. 6. Necnon tàm in eorum Oratorio, quàm in processionibus per Urbem faciendis Crucem ligneam, & habitum consuetū de tela nigra cum capucciis, sive picciis deferre, prout etiam de præsenti deferunt.

Eleemosynas, oblationes, & legata recipiendi, & in dictos pios usus exponendi.

§. 7. Necnon Eleemosynas, & oblationes quascumque, ac etiam piorum Christi fidelium, etiam S.R.E. Card. aliorumque Prælatorum, & officialium, aliarumque personarum, tàm sæcularium, quàm Ecclesiasticarum, tam hactenus, quàm in futurum ultimis voluntatibus, vel etiam inter vivos donationibus, vel largitionibus, relicta legata, hæreditates, & bona quæcumq; eidem Confraternitati relinqui, & Confraternitatem illa sic relicta recipere, & de illis illorumq; fructibus in dictos pios usus, prout illis videbitur disponere, ac omnia & singula alia recipere, obtinere, & facere, & ad ea admitti posse ad quæ aliæ Urbis prædictæ Confraternitates à Sede Apostolica approbatæ possunt & valent, citra tamen illarum præjudicium.

Confraternit. ad aliam Ecclesiam transferendi, & in ea Capellanum habendi, ad ministrandum Confratribus Sacramenta.

§. 8. Et insuper Confraternitatem ipsam ad aliam Ecclesiam, seu locum ipsius Urbis sibi benevisum transferre, & inibi si Ecclesia non extet, Ecclesiam unam cum suis Oratoriis & mansionibus; si verò Ecclesia inibi reperiatur de illius pro tempore Rectoris consensu unam Capellam seu Oratorium, in qua, vel quo sacratissimi Corporis Christi Sacramentum reconditum esse debeat, & ad ejus Altare Capellanum ad id per eosdem Guardianos, & Officiales ad eorum nutum eligendum, & amovendum, prout hactenus habuerunt, per quem Missæ, & alia divina officia celebrari, & ipsis Confratribus Eucharistiæ, & alia sacramenta Ecclesiastica ministrari possint, habere & retinere, ac construi facere.

Defunctorumque corpora in Ecclesiis eorum parochialibus; suis expensis requisitis Parochis sepeliendi.

§. 9. Et ipsi Guardiani, & Officiales, ac Confratres dictæ Confraternitatis, & eorum Capellani quorumcumque pauperum decedentium corpora in parochiali Ecclesia sub qua ipsi pauperes decesserint, seu illius Cœmeterio, si Cœmeterium habuerit dictæ Confraternitatis sumptibus & expensis, ac cum suis faculis, intorciis, & candelis, cum licentia tamen atque interessentia ejus Rectoris, seu Vicarii si vocatus adesse voluerit, ita quod si adesse noluerit dictæ Confraternitatis januas Ecclesiæ prædictæ ad hunc effectum aperire omnino teneatur, in forma Ecclesiæ consueta, & solemniter sepelire, vel sepeliri facere, libere & licitè valeant, eisdem auctoritate & tenore indulgemus.

Indulgentiarum concessio pro Confratribus, Sororibus, & aliis. Tu vide novam dispositionem Pauli V. cit. in rubr.

§. 10. Et insuper ut Christi fideles eo libentius ad ingrediendum Confraternitatem hujusmodi inducantur, & animarum salus peramplius propagetur, De Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis, præsentibus & futuris ejusdem Societatis utriusque sexus Confratribus, qui ad illam in diebus Orationis quadraginta horarum hujusmodi accesserint, & pro nostra, & pro tempore existentis Pontificis Rom. salute, necnon d. Sedis, ac Principum, omniumque Christianorum pace & tranquillitate pie oraverint, necnon Christi fidelibus, qui Ecclesiam Confraternitatis hujusmodi in Nativitatis, Veneris sancti, & secunda feria octavæ Corporis Dom. Nost. Jesu Christi: festivitatum diebus devotè visitaverint, verè tamen confessis & contritis, vel firmum confitendi propositum haben. & similiter orantibus, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem eisdem auctoritate & tenore concedimus & elargimur. Eorum autem omnium & singulorum Confratrum, qui per totam primam, vel secundam dictæ Orationis noctem in eadem Oratione permanserint, ac pro viribus, ut supra, preces effuderint intuitu unius animæ cujuscumq; fidelis defuncti, pro qua quicumque ex ipsis Miserere mei Deus, &, De profundis, Psalmos, aut quinquies orationem Dominicam, & Angelicam salutationem humiliter in dictæ Orationis fine, coram Sanctissimo Sacramento dixerint quoties id fecerint, centum annos, Illis verò Confratribus, qui dictorum pauperum decedentium corpora ad locum sepulturæ detulerint, aut associaverint, & infirmos prædictos visitaverint, quoties id fecerint mille annos, & totidem quadragenas de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Necnon eisdem Confratribus, quod liceat eis & eorum cuilibet, durante eorum infirmitate Missam in domibus suis celebrari facere.

Facultas eligendi confessorem. Tu vide d. constit. Pauli V.

§. 11. Necnon confessorem, seu confessores qui eos in mortis articulo ab eorum peccatis, & Sedis prædictæ in Bulla Cœnæ Dom. legi consueta reservatis (Religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) dicta auctoritate absolvere possint, eligere.

Facultas aggregandi alias Confraternit. Ad hoc vide eamdem const. Paul. V.

§. 12. Ac ipsius Guardianis, Officialibus, & deputatis pro tempore existentibus quascūque Confraternitates extra Urbem prædictam sub hujusmodi vocabulo, & institutis pro tempore erectas omnibus &

singu-

singulis prædictis, aliisque privilegiis, & indulgentiis sibi deinceps concedendis, sub conditionibus, & formis sibi benevisis aggregandi, illasq; eis, in toto, vel in parte comitandi facultatem similiter concedimus, ac indulgemus hujusmodi.

Clausula hujus Bullæ præservativa.

§. 13. Et præsentes litteras sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus quarumcumque similium vel dissimilium indulgentiarum per nos, & Sedem prædictam, etiam in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de ipsa Urbe, expeditionis contra infideles & cruciatæ sanctæ, vel aliter etiam ad Imperatorum, Regum, Ducum, aut aliorum instantiam quomodolibet pro tempore factis, nullatenus comprehendi; sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum statum restitutas, & de novo concessas fore, ipsisque Confratribus, & aliis fidelibus suffragari debere decernimus.

Causula derogatoria.

§. 14. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac nostra, de indulgentiis, & gratiis hujusmodi ad instar non concedendis, aliisque editis, & edendis Cancellariæ Apostolicæ regulis, necnon quorumvis Ecclesiarum, & aliorum locorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiisque, indultis, & litteris Apost., illis, & eorum Superioribus, ac personis, aliisque quibuslibet sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, & Motu proprio, ac aliàs quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus, approbatis, innovatis, quibus omnibus etiam si de illis, ac totis illorum tenoribus specialis, specifica & individua, non autem per clausulas idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haben. illis aliter in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Nulli &c.

D. P. An. 1. die 17. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dñicæ 1560. 15. Kalend. Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

Consensus Archiconfraternitatis Charitatis de Urbe.

Anno Incarnationis Dominicæ 1561. die 7. Februarii, R. D. Antonius Lomellinus Protonotarius Apostolicus, Horatius de Marchianis, Christophorus Lucianus, Franciscus Sangalettus deputati per Franciscum Puccium eorum procuratorem, omnibus & singulis retroscriptis sine tamen præjudicio privilegiorum ejusdem Confraternitatis Charitatis, & literarum expeditioni consenserunt, &c.

Pro Jo. Baptista Doria. Jo. Baptista Zianus.

XXIII.

Indictio prosecutionis Sacri & Oecumenici Concilii Trid.

Concilium istud indictum fuerat à Paulo III. ut super in Tomo I. in ejus constit. 33. Initio Absolutumq; & confirmatum fuit ab isto Pontifice Pio IV. ut inf. in hoc Tomo II. in const. 73. Benedictus. *ubi ponam concord. Materiæ.*

Edita An. D. 1560.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Ecclesiæ regimen, licèt tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes reipublicæ Christianæ partes; cernentesq; non sine magno horrore, quam longe, lateq; pestis hæresum & schismatis pervasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cognitionem, pro suscepti muneris officio incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, & tam perniciosum schisma tollere, moresque adeo corruptos, & depravatos emendare possemus.

Paulus III. & Julius III. indixerunt Conc. Trid. sed prosecutum non fuit ex variis causis de quibus hic, & in Paul. III. const. cit. in rubr.

§. 1. Cùm autem intelligeremus ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consuevisset, œcumenici, generalisq; Concilii ejus congregandi, & Deo juvante celebrandi, consilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit à fel. rec. Paulo Tertio, & ejus successore Julio prædecessoribus nostris, sed variis de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit. Siquidem Paulus cùm id primò in Urbem Mantuam, deinde Vicentiam indixisset, quasdam ob causas in litteris ejus expressas id primò suspendit, postea Tridentum transtulit. Deinde cùm quibusdam de causis ibi quoque ejus celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem Civitate Tridentina inchoatum fuit. Verùm sessionibus aliquot habitis, nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, Bononiam transtulit. Julius autem, qui ei successit, in eamdem civitatem Tridentinam id revocavit, quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. Sed cùm novi in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia, & Gallia gravissimum exarsisset, rursus Concilium suspensum & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasq; ex aliis difficultates, & impedimenta objiciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissime retardaret. Quantopere verò interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses, quantopere schisma creverit, sine maximo animi dolore, nec meminisse possumus, nec referre. Sed tamdem pius & misericors Dominus, qui numquam ita irascitur, ut misericordiæ obliviscatur, Regibus, & Principibus Christianis pacem, & unanimitatem donare dignatus est. Quia nos occasione oblata, maximam in spem venimus, ipsius misericordia freti, fore ut his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilii via finis imponatur. Nos itaque ad schisma hæresesq; tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem ejus non esse duximus diutius differendam.

Iste autem Pont. ex causis hic expressis dictum Conc. prosequi; mandat ad diem Resurrectionis Domini 1561.

§. 2. Habita igitur cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, factis etiam consilii nostri certioribus charissimis in Christo filiis nostris Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilii celebrationem adjuvandam invenimus, ad Dei Omnipotentis laudem & gloriam, atque Universalis Ecclesiæ utilitatem de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu, sacrum Oecumenicum & generale Concilium, auctoritate ejusdem Dei, & baetorum Petri & Pauli Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & subnixi, in civitate Tridentina ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum sublata suspensione; statuimus atque decernimus.

Monetque Prælatos ut accedant ad Concilium.

§. 3. Quocirca Venerabiles fratres nostros omnibus ex locis Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosq; quibus in Concilio generali accedere, & sententiam dicere jure communi, vel ex privilegio, vel ex antiqua consuetudine licet, vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districtæ præcipiendo mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque juramenti quod præstiterunt, & sub pœnis quas in eos, qui ad Concilia generalia convenire neglexerint sacris sciunt esse canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conveniant intra eam diem; nisi forte fuerint impedimen-

to legitimo præpediti, quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt, Monemus propterea omnes, & singulos quorum interest interesseve potuerit, ut in Concilio esse non negligant.

Hortatur etiam Imperatores, Reges, & Principes, ut per se ipsos, vel eorum Oratores Conc. intersint &c.

§. 4. Charissimos verò in Christo filios Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges & Principes, quos optandum sane esset Concilio interesse possent hortamur, & rogamus, ut si ipsi interesse Concilio non potuerint, ut Oratores suos prudentes, graves, & pios viros utique mittant quo ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum Regnis atque dominiis Prælati, sine recusatione ac mora tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent, eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneque ac comiter omnibus in locis recipiantur atque tractentur, sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tam pium & salutare opus perficiendum à nobis in hoc loco constitutis præstari possit, nihil, ut Deus scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ovium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ reipublicæ tranquillitatem, ac quietem.

Hanc Bullam Romæ publicari mandat.

§. 5. Ut verò hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium quorum oportet, notitiam perveniant: nec quisquam ea excusatione uti possit quod illa ignoraverit, præsertim cùm non ad omnes quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranen. tunc cùm in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, clara voce à Curiæ nostræ Cursoribus, seu Notariis aliquibus publicis recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur: ibique quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur. Cùm autem inde amovebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem & affixionem, omnes & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses à die publicationis, & affixionis, earum volumus perinde adstrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent.

Transumptorum fides.

§. 6. Transumptis quoque earum quæ manu alicujus notarii scripta, subscriptave, & sigillo, ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ut sine dubitatione ulla, fides habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 29. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. tertio Kal. Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculanus.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Prænestin.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Albanen.
Ego Christophorus Madrucius Card. Trid.
Ego Otho Truchses Card. Aug.
Ego B. de la Cueva Card. S. Crucis.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jo. And. Card. Messanen.
Ego Jac. Card. Puteus.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clemen. subscr.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Reumanus.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Thead. Card. Gaddus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clem. Card. Aræcæli.
Ego J. Card. Sabellus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego A. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui Asc. Card. Camerarius.
Ego Hipp. Card. Ferrarien.
Ego Jul. Card. Urbin.
Ego Aloy Card. Cornelius.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Jo. Card. de Medicis.
Ego Carolus Card. Borromæus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1560. indict. 3. die verò 2. mensis Decemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ IV. anno primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ lectæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, juxta earum seriem & tenorem, & etiam ut moris est, & illis amotis dimissis illarum copiis affixis per nos Bernardinum Andreutium, & Jo. Andream Pannizam Apostolicos Cursores.

Petrus Valtrini Mag. Curs.

XXIV.

Ordo, quo Prælati in sacro Concilio Tridentino locum habere debent, in actibus publicis.

Istud Concilium hic idem Pontifex absolvit & approbavit infra in hoc Tomo II. in const. 73. Benedictus. *ubi alia notabo.*

PIUS PAPA QUARTUS &c.

Edita A. D. 1560.

Exordium

Sicut eà, quæ pacem & concordiam nutriunt, pura mente semper inquirimus, ita ex debito nostræ Pastoralis sollicitudinis tenemur illa submovere, quæ discordiam suscitare, & scandalum introducere posse videntur.

Declaratio præcedentiæ Prælatorum in Concilio

Hanc præcedentiam Legati Apostolici declararunt, nulli jus acquirere aut tollere, ut legitur sess. 16. in fin.

§. 1. Itaque ad tollendam omnem controversiam materiarum, quæ inter Prælatos ad celebrationem sacri Oecumenici & generalis Concilii in civitate Tridentina pro tempore congregatos, super eorum præcedentia forte jà sunt exortæ, & in dies oriri possunt. Volumus ac vobis per præsentes mandamus, ut omnes & singulos Prælatos prædictos, videlicet Venerabiles fratres Patriarchas primo, secundo Archiepiscopos, tertio autem loco Episcopos in quibusvis actibus publicis, secundum gradum & ordinem suarum ad eorum Ecclesias promotionum (ita quod qui prius promotus ad eas fuerit in suo quisque ordine prior existat) incedere, sedero, ac locum habere (nulla habita ratione ad ipsorum dignitates primatiales, sive veræ, sive prætensæ illæ fuerint) auctoritate nostra faciatis, studioseque & diligenter curetis, atque pro vestra prudentia, ac pietate geratis, ut cuncta istic concordibus animis, in virtute Spiritus sancti, cum Dei omnipotentis honore, atque timore, quiete, feliciterque procedere valeant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 2. Non obstantibus præmissis, & quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

D. P. A. 1. die 31. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die ultima Decembris 1560. Pontificatus nostri Anno primo.

XXV.

Confirmatio, & extensio jurisdictionis, Præsidentis, & Camerarii Riparum Almæ Urbis in causis civilibus & criminalibus, & etiam indultorum Nautarum, & Mercatorum Ripalium.

Hanc jurisdictionem & indulta, vide in constit. 6. Pauli III. Cum nobis *& in aliis ibi indicatis, in Tomo I.*

Edita An. D.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Paulus III. & alii his mercatoribus indulta concesserunt, ut in ejus Bulla cit. in rubr.

CUpientes pro communi ac publica utilitate, & commodo Urbis nostræ, & præcipue Curialiũ, incolarum, mercatorum, & nautarum in Romana nostra Ripa, & Ripetta, commercia exercentium favoribus incumbere, & scientes etiam aliàs per felicis recordat. Innoc. VIII. Leon. X. Clem. VII. & Paulum III. Rom. Pont. prædecessores nostros, fuisse statutum, & ordinatum, ut favorabilius dictis mercatoribus, & nautis, liceret mercaturam profiteri, quod possent uti omnibus gratiis, & privilegiis ab antiquo illis concessis, contra, & adversus eorum debitores, bonaque illorum, & hæredes, occasione rerum Ripalium, ut latiùs in litteris dictorum prædecessorum nostrorum dicitur contineri.

Hic Pontif. ea approbat.

§. 1. Nos attendentes, quod favorabilibus, & publicis utilitatibus est succurrendum, & per contrarium fraudibus, calliditatibus, & cavillationibus obviandum, maxime illorum, qui curant & student perniciose protrahere causas, retardare solutiones, & impedire executiones, & indemnitatibus publicis, ac dictorum mercatorũ, & nautarum, Curiæque Ripæ, & Ripettæ consulere, & volentes illos & illas specialis gratiæ favore prosequi, Motu simili, & ex certa scientia, &c. concessiones, gratias, indulta, & privilegia, litteras, statuta, & capitula, omnesque alias sententias latas per Cameram nostram, & inter ipsos mercatores, & dohanerios gabellæ vini, & omnia alia inserta in dictis statutis, & consuetudinibus Ripalibus, in favorem dictæ Curiæ, & mercatorum, & nautarum, & inde secuta quæcumque, Apostolica auctoritate confirmamus, & approbamus, & quatenus opus sit de novo concedimus. Omnesque & singulos, tam juris, quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, ac solemnitates omissas, si quæ omissæ sunt, supplemus.

Jurisdictionesque causarum civilium extendit.

§. 2. Ac volentes inconvenientiis obviare, quæ sæpe oriuntur, à male forsan judicantibus, gratias nostrorum prædecessorum concessas hujusmodi nostro Tribunali, ac illius nautis, & mercatoribus, Motu proprio, & ex certa scientia, & plenitudine potestatis, declaramus nostræ intentionis esse, ac nostrorũ prædecessorum, quod omnes causæ, tàm introductæ, quàm introducendæ in dicto Tribunali, in prima instantia, occasione rerum Ripalium, vel ab illis emergentium dependentium annexarum, & connexarum, & causa pretii illarum, de quibus certa habetur fides, ac quomodocumque, & qualitercumque, licite tamen & honeste, fuerit contractum, & conventum inter ipsos mercatores, nautas, & alios eorum debitores commercia pro rebus ripalibus cum illis habentes, quod dictæ causæ & lites, non possent modo aliquo, in dicta prima instantia, (ubi tamen non est denegandа appellatio) per statuta, & consuetudines Ripales, etiam per dependentiã vel ratione universalis judicii, excussionis hæreditatum, & bonorum, seu dotium, intentari, introduci, neque reassumi in aliquibus aliis Curiis Urbis nostræ, sed omninò debeant finiri, & determinari in dicta Curia Ripæ & Ripettæ per Camerarium ejusque notarium, & officiales, & in arduis, & ubi cadit punctus juris, habito consilio sapientis, juxta formam dictorum statutorum de hujusmodi loquentium, et si opus fuerit. Et sic etiam de contractibus, pactionibus, & conventionibus habitis quocumque locorum, etiam in finitimis provinciis.

Et criminalium ampliat.

§. 3. Et simili Motu proprio volumus, quod omnes causæ mixtæ, & criminales inclusive, etiam usque ad ultimum supplicium, pro omnibus excessibus, delictis, & homicidiis in dicta Ripa perpetratis, tàm in mari, quàm in dicta Ripa, & ejus districtu, & pertinentiis & quocumque locorum in mari, tàm contra res, & merces destinatas ad Ripam prædictam, vel ad nostrum portum Civitatis Vetulæ, per nautas, vel alios, etiã quod per terram postea ex aliquo portu pervenerint ad Urbem nostram, seu nostram Ripam, vel Ripettam, cognoscantur per Camerarium dictæ Ripæ, ac supra, & debito fine terminentur, & incidenter contra quoscumque facinorosos homines & nautas, habeat merum, & mixtum imperium, animadversionem, & gladii potestatem prout olim habuit, & in præsentiarum habet; quam potestatem confirmamus, & quatenus opus sit, dicto Camerario & ejus Ripæ, & Ripettæ concedimus. Decernentes irritum & inane quicquid in contrarium attentari contigerit in futurum.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Volumus etiam quod præsenti Motui proprio nostro per quamcumpue nostram signaturam, etiam Motu proprio emanatam, & in futurum emanandam, etiam si de eorum clausulis derogatoriis mentio fiat, nisi illius expressa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenus derogatum censeatur. Declaramus etiam nostræ intentionis nunquam fuisse, per quemdam nostrum Motum proprium confirmatorium capitulorum gabellæ Studii, &c. Velle auferre beneficium prælationis, prioritatis, & dominii ipsorum mercatorum, & nautarum, in rebus, ac vinis existentibus, juxta tenorem Motus proprii felicis recordationis Pauli Tertii prædecessoris nostri, sed fraudibus tantùm obviare.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, statutis, ac novis reformationibus Urbis, ac litteris à nobis emanatis; privilegiis, indultis, & aliis facultatibus forsan concessis, quovis modo debitoribus dictorum mercatorum, & nautarum, occasione rerum prædictarum ac aliis, & pro tempore A.C. Apostolicæ, Vicario, Gubernatori, Senatori Urbis, Collateralibus illius, ac aliis Judicibus Urbis, & illorum Curiis, & forsan Dohaneriis gabellæ Studii, etiam per nos concessis, innovatis, & approbatis, & concedendis, &c. Quibus omnibus &c. ac si eorum tenores &c. hac vice duntaxat derogamus.

Jussio describendi in statutis. Vide ibi descriptum fol. 59

§. 6. Præsentemque nostram constit. cui non derogatum per quamcumque signaturam, & in qua omnia & singula decreta, formas, & alia in dictis Motib. propriis contenta, descripta, & repetita censeri debere, volumus in volumine statutorum dictæ Curiæ Ripæ, & Ripettæ describi, & registrari, & ejus signatura in judicio, & extra ubique fidem faciat, & sufficiat, regula contraria non obstante.

Pœnæ contravenientium.

§. 7. Mandantes omnibus quatenus sub excommunicationis sententia, & mille ducatorum auri &c. ipso facto incurrendis, toties quoties contraventum fuerit, & processus sit ipso jure nullus. Et ita servari inviolabiliter mandamus.

Papæ subscrip. Cameræ approbatio.

Placet Motu proprio I. Videatur in Camera J. Videtur concedenda, L. de Torres in plena Camera.

XXVI.

Deputatio & facultates Cardinalis Camerarii cognoscendi cum voto Congregationis, quascumque causas interesse Rever. Cameræ Apost. tangentes, ac revidendi computa Officialium, & aliorum etiam jam solidata & decisa, & contractus læsionem ejusdem Cameræ continentes rescindendi, ac bonorum detentores coercendi.

De cognitione hujusmodi causarum, vide sup. Tom. I. Pauli III. const. 9. Non sine, *cum ibi nota. Et de redditione, ac revisione hujusmodi computorum, vide sup. in ejusdem Pauli constit.* 40. Cum sicut. *& infra proximé in constit.* 87. *hujus Pontif.* Cum inter.

De materia autem Camerarii & Cameræ, vide infrà in Tomo III. Clementis VIII. constit. 65. *In conferendis.*

Edita A. D.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio, &c.

Exordium.

ROmanum decet Pontificem ex injuncto sibi desuper Pastorali officio, solerti diligentia procurare, ne res, & jura Cameræ Apostolicæ, fraude, malitia, & perfidia nonnullorum, detrimentum aliquod patiantur, sed ut malitiis, seu fraudibus, perfidiaque eorum detectis propterea punitis, castigatis,

dam-

damnisque eorum, fraude, & malitia hujusmodi, dictæ Cameræ illatis, refectis, meliora, majoraque in dies efficiantur, etiam opem, & operam impendere efficaces.

Causa hujus constitut.

§. 1. Cùm itaque sicut accepimus diversi Sedis Apostolicæ Nuncii, ac jurium, rerum, & bonorum Cameræ Apostolicæ præfatæ collectores, subcollectores, exactores, administratores, officiales, & commissarii, necnon thesaurarii, tàm in Alma Urbe nostra, & Statu nostro Ecclesiastico, quàm diversis aliis, etiam ultra maria, & montes, Regnis, Provinciis, & dominiis, per nos, & diversos alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, sive S. R. E. Camerarios, aut ejusdem status nostri superintendentes pro tempore existentes vel prædictam Cameram, seu aliàs à Ministris nostris deputati, illorumque ministri, & forsan aliæ personæ Romano Pontifici pro tempore existenti, & dictæ Cameræ, seu ejus officialibus, de suis administrationibus, & gestis rationem reddere debentes, suarum administrationum, & rationum in Camera prædicta, seu alibi exhibitis, & præsentatis libris, & computis, dubitantes per eorumdem computorum exactam discussionem, & diligentem examinationem eidem Cameræ debitores reperiri, & declarari, & ad reliqua restituendum cogi, & aliquando eorum fraudes detegi, & pro præmissis debitis pœnis affici, eadem computa calculari, discuti, examinari, solidari, & declarari neglexerint, & procrastinaverint, negligantque & procrastinentur de præsenti: multi etiam dictorum computorum exhibitionem, & solidationem distulerint, & differant, quosque ob Pontificum, & officialium mutationem, quam in Curia Romana sæpius evenisse, & quotidie fieri experientia docuit, judices talium computorum ignaros, rationales, sive alios pro eadem Camera agentes sibi propitios, & faventes obtinuerint, & obtineant, ex quorum postea injuria, seu ipsis mutua quadam devinctis amicitia, computa prædicta secundum ipsorum Administratorum, etiam injustam, voluntatem calculari, solidari, & declarari sæpe sæpius contingit, multaque non admittenda admissa fuerint, & admittantur, & quamplurima in fraudem ejusdem Cameræ occultentur; necnon plerique alii varia & diversa credita contra Cameram prædictam confingentes, ac antiqua, ac forsan bis soluta, & extincta repetentes, ac forsan facta collusione cum prætensis creditoribus parvo pretio illa, & mandata Cameralia desuper expedita redimentes, adveniente Sedis vacantis tempore, quo de patrimonio beati Petri, & aliis provinciis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectis, non ita sicut vivente Romano Pontifice diligenter exacta cura habetur, ab eadem Camera, etiam præcedentibus illicitis forsan modis procuratis sacri Collegii Cardinalium, vel illius capitis ordinum mandatis super dictis confictis redemptis, sive aliis prætextibus ex donatione liberali, seu servitorum remuneratoria obtentis, multas, & notabiles pecuniarum summas indebite, & minus juste exegerint, ac per varias artes favores, & illicitos modos extorserint, ex quo dicta Camera ad illorum satisfactionem nullatenus tenebatur, quodque ad præfatas fraudes, & indebitas pecuniarum exactiones, & aliarum rerum extorsiones colorandas Roman. Pontificibus, postea ad summum Apostolatus apicem statim assumptis, ab eisdem in principio suorum Pontificatuum obreptitie, & subreptitiè mandata, cedulas, & diversas alias litteras, Motu proprio, indebitarum solutionum confirmatorias, revalidatorias, & præceptorias obtinuerint, & obtineant, prout etiam forsan à nobis diversis temporibus, subreptitiè tamen, & fraudulenter obtinuerunt. Multique sub diversis coloribus, & confictis exemptionum privilegiis, à nobis & diversis Romanis Pontificibus obtentis, ab annuis censibus, & impositionibus, etiam subsidii triennalis, necnon juribus, etiam quindenniorum Cameræ prædictæ debitis, se, subditosque suos de facto eximentes, ab illorum debita solutione, & solita contributione subtraxerint, & subtrahant, multaque castra, oppida, territoria, villas, nemora, paludes, montes, bona, & jura, etiam regalia nostra, ac prædecessorum nostrorum, ac ad nostrum, & eorum supremum dominium, sive ad illius recognitionem spectantia, & pertinentia, nulla saltem legitima præcedente causa, à quamplurimis Communitatibus, Universitatibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, aut particularibus personis de facto occupaverint, & detinuerint, ac in præsentiarum detineant, & occupent in maximum S. R. E. & ejusdem Cameræ damnum, & præjudicium, ac sacri Apostolici patrimonii, & ærarii diminutionem, quod cùm ob præfatas pecuniarum profusiones, & bonorum ac castrorum supra dictorum indebitas occupationes semper exhaustum reperiatur, & defraudetur.

Deputatio, & facultates Camerarii cognoscen. unà cum quinque Deputatis, causas concernentes interesse Cam. Apost.

§. 2. Et propterea ejusdem Cameræ indemnitati providere, ipsamq; à similibus, & gravaminibus, extorsionibus, ac similiter, illos, qui circa prædicta aliquo modo oppressi fuissent relevare cupientes, ac de fide, industria, doctrina, sufficientia, singularique rerum experientia, dilecti filii nostri Vitellotii S. Mariæ in Via lata, diaconi Cardinalis Vitellii nuncupati, ejusdem S.R.E. Camerarii plurimum in Domino confidentes, eidem Vitellio Cardinali & Camerario, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine committimus, & mandamus, quatenus adhibitis secum Venerabili fratre nostro Annibale Archiepiscopo Avenionen. ejusdem Cameræ Clerico, & dilectis filiis Donato Matthæo Minali Thesaurario nostro generali; & Francisco de Grassis familiari nostro, ac Jannotto Castiliono Militiæ S. Lazari Hierosolymitani Magno Magistro, & magistro Paulo Odescalco utriusque signaturæ nostræ Referendario, & Cancellariæ Apostolicæ correctore, ac de eorum, seu majoris partis illorum insimul congregatorum voto & assensu, cum præsentia & assistentia Venerabilis fratris nostri Aloysii Episcopi Montis pilosii Cameræ prædictæ generalis Commissarii, omnes & quascumque causas civiles, & criminales, seu mixtas, prophanas, & spirituales, beneficiales, seu similiter mixtas, in quibus directè, vel indirectè, fisci & Cameræ prædictæ interesse, seu præjudicium vertatur, seu quomodolibet vertere sibi cum ejusdē Congregationis voto videbitur indecisas, pendentes, etiam instructas coram quibuscumque judicibus ordinariis, seu etiam auctoritate Apostolica delegatis, etiam si S. R. E. Cardinales, ac Curiæ causarum Palatii Apostolici Auditores pro tempore fuerint, & hodie etiam reperiantur, seu etiam in Camera nostra Apostolica, in statu, & terminis, in quibus pro tempore reperientur, & de præsenti existunt, ad se de voto dictæ Congregationis, seu majoris illius partis advocet, illasque & omnes alias quas præfatus Aloysius Episcopus & Commissarius, coram eo propones, movereque & proponere volet & intendat, contra quascumque personas Ecclesiasticas, sæculares, & quorumvis Ordinum regulares, cujuscumque status, gradus, ordinis, præeminentiæ, & conditionis fuerint, etiam si Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Ducali, Marchionali, Comitali, vel quacumque alia dignitate, excellentia, & prærogativa præfulgeant, & quocumque nomine nuncupentur, etiam Communitates quarumcumq; civitatum, etiam Metropolitan. Universitates, Conventus, Congregationes, & Collegia quæcumque, etiam capita ordinum quorumcumque, unà cum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, ac toto negotio principali audiat, & cognoscat, & cum prædictorum voto, & assistentia, justitia mediante terminet.

Computaque Ministrorum, & aliorum, etiam solidata revidendi.

§. 3. Ac quæcumque computa, quæ tamen ex rationabili causa eidem Vitellotio Cardinali & Camerario de voto ejusdem Congregationis revidenda videbuntur, etiam per prædictam Cameram, sive illius Officiales, & quoscumque alios, & sæpius solidata, declarata, & decisa, etiam si Roman. Pont. & nostram confirmationem, liberationem, & absolutionem contineant, diligenter revideat, de novo calculet, & calculari faciat, & ac si numquam solidata, & declarata fuerint, mediante justitia discutiat, declaret, & ter-

& terminet, ac quæcumque admissa, & in fraudem damnum, læsionem ejusdem Cameræ quomodolibet gesta, auctoritate nostra revocet, & retractet.

Et contractus læsionem Cam. Apost. continentes rescindendi.

§. 4. Omnesque contractus super locationibus, & alienationibus, ac investituris bonorum, & jurium, etiam quorumcumque feudorum prædictæ Cameræ, etiam cum Romanis Pontificibus, & Sede Apostolica quomodolibet celebratos recognoscat, & læsionem ejusdem Cameræ continentes rescindat, & annullet, nullosque & irritos, prout juris fuerit, decernat & declaret.

Detentoresque bonorum ejusdem Cam. coercendi.

§. 5. Ac quæcumque castra, oppida, territoria, villas, nemora, paludes, montes, & alia loca dominii directi, vel utilis S.R.E. vel Cameræ Apostolicæ indebite à quibusvis particularibus personis quacumq; dignitate, excellentia, & prærogativa fulgentibus, seu etiam Communitatibus, Universitatibus, & Collegiis occupata, illicite, vel detenta, ad eadem Cameræ prædictæ, dimittendum, & relaxandum, sub pœnis & censuris arbitrio suo moderandis, & exequendis, etiam prout justum sibi videbitur, cogat, & compellat.

Et manu regia, & appellatione remota &c. procedendi.

§. 6. Et ut facilius hoc exequi possit, quoscumque quorumcumque bonorum, castrorum, oppidorum, territoriorum, villarum, nemorum, paludum, montium, & aliorum jurium ejusdem Cameræ detentores, & occupatores, ad titulum justum suæ detentionis, & occupationis hujusmodi, intra tempus seu terminum arbitrio suo præfigendum, coram se exhibendum mandet & faciat, quo termino elapso, & titulo non exhibito, ad incorporationem bonorum hujusmodi de simili voto, prout tamen aliàs juris fuerit, procedat. Cum facultate, de simili voto ejusdem Congregationis, eisdem in causis summarie, sola facti veritate inspecta, omni & quacumque appellatione remota, etiam manu Regia, ac si nos ipsi in eisdem causis judicaremus procedendi, & contra repertos dictæ Cameræ debitores, fraudatores, & ipsius jurium & rerum occupatores, castrorum, & aliorum bonorum detentores, & quomodolibet delinquentes, vel census solvere cessantes, aut legitimis investituris, & titulis carentes, sive illos non exhibentes, eos in caducitatis feudorum, beneficiorum, & privationis bonorum pœnas incurrisse declarandi, procedendi, & cum effectu exequendi, etiam per distractionem bonorum, & capturam pignorum & tenutarum, ac personarum, ipsasque personas compellendi ad dictæ Cameræ integram satisfactionem, ac debitis pœnis, etiam corporalibus, & decupli, ac alia prout in Motu proprio felicis recordationis Pauli Papæ III. prædecessoris nostri, quem etiam per præsentes confirmamus, & quatenus opus sit innovamus, & coram Cardinale, & Congregatione hujusmodi locum habere decernimus, puniendi, pœnasque juxta demeritorum, & personarum qualitates, etiam corporis afflictivas, augendi, minuendi, commutandi, & exequendi. Ac dictam Cameram ad sua bona & jura, castra, territoria, sive illorum plenariam possessionem reponendi, reintegrandi, & restituendi, cum potestate citandi, etiam per edictum publicum, ac sub sententiis, censuris, & Ecclesiasticis, ac pecuniariis pœnis arbitrio suo moderandis, etiam simili edicto inhibendi, & monitoria ad personaliter, & non per procuratorem coram se comparendum, sub similibus pœnis decernendi & relaxandi. Ac monitionibus, & inhibitionibus suis inobedientes, censuras & pœnas in eis contentas incurrisse declarandi, ipsasque censuras, etiam iteratis vicibus aggravandi, ac auxilium brachii sæcularis quoties opus fuerit invocandi. Aliaque omnia gerendi, faciendi, exercendi, & exequendi, quæ in præmissis, & circa ea sibi cum voto Congregationis prædictæ necessaria visa fuerint, & opportuna.

Officiales Status Ecclesiastici obediant mandatis Camerarii.

§. 7. Mandantes omnibus & singulis in statu nostro Ecclesiastico, ac quibusvis aliis locis, nobis, & dictæ Sedi mediate, vel immediate subjectis, Gubernatoribus, Thesaurariis, ac quibusvis aliis Regnis, Provinciis, & dominiis, jurium, ejusdem Cameræ Collectoribus, Subcollectoribus, Exactoribus, Commissariis, Administratoribus, & Officialibus, illorumque ministris, ac quibusvis aliis personis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, necnon quorumcumque feudorum, beneficiorum, & bonorum privationis, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac duorum millium ducatorum auri de Camera, eidem Cameræ applicandorum, & aliis eidem Vitellotio Cardinali & Camerario benevisis pœnis, quatenus mandatis & monitionibus Vitellii Card. et Camerarii in præmissis pareant & obediant, illaque ac dictæ Congregationi quantum eis fuerit assistant. Ac inhibentes præfatis judicibus, nec sub similibus pœnis ex nunc, prout ex tunc & è contra, postquam ipse Vitellius Card. causam coram eis pro tempore pendentem, ad se vigore præsentis Motus proprii advocaverit, ulterius ad quorumvis instantiam procedere debeant sive præsumat.

Decretum irritans.

§. 8. Decernentes quicquid desuper per eos, seu quoscumque alios, & S.R.E. Cardinales, aut ejusdem Palatii Auditores, scienter, vel ignoranter præsumptum fuerit, irritum & inane.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis, facultatibus, indultis, concessionibus, donationibus, confirmationibus, exemptionibus, absolutionibus, & litteris Apostolicis eisdem Nunciis, Gubernatoribus, Thesaurariis, Collectoribus, Subcollectoribus, Exactoribus, Administratoribus, Officialibus, Ministris, Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, & aliis personis prædictis, per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac forsan nos, & Sedem, ac Cameram prædictas, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, & Motu, & scientia similibus, & aliàs quomodolibet in contrarium præmissorum concessis. Quibus omnibus, illorum tenores, &c. pro sufficienter expressis habentes, Motu simili specialiter, & expresse derogamus, illaque revocamus, cassamus, & annullamus, irritaque decernimus; ceterisque contrariis quibuscumque. Et ut facilius, & melius quæ per eumdem Vitellotium Cardinalem & Camerarium, ac dictam Congregationem decreta & ordinata fuerint, executioni demandari possint & valeant; Donato Matthæo Minali prædicto, moderno, & pro tempore existenti Thesaurario nostro generali, committimus & mandamus, ut quascumque pecunias, pro præmissis necessarias & opportunas, de mandato tamen ejusdem Vitellotii Cardinalis & Camerarii solvendas exburset & persolvat, ac persolvi faciat cum effectu. Quas quidem pecunias sic pro tempore solutas, nos in computis suis bonas faciemus & approbabimus, perinde, ac si de mandato nostro solutæ fuissent, prout per præsentem Motum proprium approbamus, & pro approbatis habemus.

Facultas Camerarii deputandi Officiales dictæ Congreg.

§. 10. Nos enim eidem Vitellotio Cardinali & Camerario quoscumque Commissarios, Notarios, Secretarios, Officiales, Cursores, Computistas, seu calculatores cum salario, & provisione sibi benevisa, tàm in Alma Urbe nostra, quàm ubique locorum, cum simili, aut limitata potestate creandi, constituendi, & deputandi, qui ex tunc, prout ex ea die, & è contra postquam ab eodem Vitellotio Cardinali & Camerario, creati, constituti, & deputati fuerint, à nobis creati, deputati, & constituti esse censeantur, plenam & liberam licentiam, & facultatem concedimus & impartimur.

Sola signatura sufficit.

§. 11. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii, etiam absque illius data & registratura, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, quacumque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. I.

XXVII.

Confirmatio constitutionum à Pio II. Paulo II. Sixto IV. Julii II. Leone X. & Clemente VII. editarum contra homicidas, & bannitos, eorumque fautores, & complices, ac Dominos, & Communitates non custodientes eorum territoria à bannitis, furibus, &c. Et revocatio quarumcumque

facultatem gratiandi homicidas, aut cum eis componendi.

Ad materiam bannitorum vide omninò const. 6. Sixt. V. Hos nostri, *ubi plené de singulis notabo in hoc Tomo II.*

Edita A. D. 1561.

PIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN eminenti Sedis Apostolicae specula, divina disponente clementia, licèt immeriti constituti, inter multiplices nostrae sollicitudinis curas, quibus assiduè premimur, illam pro nostro Pastorali officio in primis suscipere debemus, per quam omnes Christi fideles, praesertim nostri & S. R. E. devoti, & peculiares filii, quiete & pacifice, & sine aliqua offensione vivere valeant. Unde nos ad id operarias manus libenter apponimus, ac illa, quae pro eorum felici, prospero & pacifico statu per Rom. Pontifices praedecessores nostros facta fuisse comperimus, non solum Apostolico munimine roboramus, verùm etiam pro illorum majori observantia innovamus, ac de novo statuimus & ordinamus, ac poenas adjicimus, ut si non virtutis amore, saltem formidine poenae mandata Apostolica arctius serventur, & aliàs disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Clem. VII edidit constit. de qua hic.

§. 1. Dudum siquidem à felicis recordationis Clemente Papa VII. praedecessore nostro emanarunt litterae tenoris subsequentis. Clemens Episcopus servus servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. In sancta beati Petri Sede &c.

Omittitur tenor istius constitutionis quia habetur sup. fol. 374.

Hic modo Pont. confirmat const. Pont. de quibus in rubr.

§. 2. Cùm nos post nostram ad summi Apostolatus apicem assumptionem ob non observationem dictarum fratrum litterarum, bellis quibus non solum civitates, terrae, & loca temporali dominio ejusdem Romanae Ecclesiae subjecta, sed etiam totius Italiae superioribus annis magno cum omnium in eis habitantium incommodo vexata fuerunt, id forsan causantibus, in eisdem civitatibus, terris, & locis, ac etiam in Alma Urbe nostra intestina, & diuturna odia, ac discordias, civilesque dissensiones vigere, ac furta, latrocinia, homicidia passim perpetrari cognoverimus, ac mente resolventes praefatos Pium, Paulum, Sixtum, Julium, Leonem, Clementem praedecessores, ad tranquillum & felicem statum revolventes, necnon commoda, tam personarum ejusdem Urbis, quàm aliarum civitatum, terrarum, & locorum eidem Rom. Ecclesiae subjectorum aciem suae considerationis extendisse, illorum exemplo moti animum ad sedandum discordias, & odia, tam in Urbe, quàm in aliis civitatibus, terris, & locis dictae Ecclesiae subjectis praedictis & ad firmandam perpetuam pacem, & quietem, pro dictorum subditorum commodis applicaverimus, & ut praemissa facilius votivum consequi valeant effectum, litteras praedictas omninò observãdas esse decreverimus. Habita igitur super his cum fratribus nostris S. R. E. Card. deliberatione matura, ac de illorum unanimi consilio, & assensu, singulas Pii, Pauli, Sixti, Julii, Leonis, & Clementis praedecessorum litteras hujusmodi cum statutorum, ordinationum, extensionum, ampliationum, revocationum, cassationum, irritationum, annullationum, decretorum, confiscationum, incorporationum, applicationum, voluntatum, hortationum, requisitionum, & mandatorum, ac omnibus, & singulis aliis in eis respective contentis clausulis, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, & innovamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & per singulos quos litterae ipsae concernunt: in futurum, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiae, suspensionis, diffidationis, criminis laesae majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, depositionis, privationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis censuris, & poenis Ecclesiasticis, & temporalibus, ac corporis afflictivis in eisdem litteris contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, perpetuò inviolabiliter observari.

Pasque extendit ut hic.

§. 3. Illasque etiam ad homicidas, sicarios, exitiosos, criminosos, rebelles, aliosque infames propter homicidia, & alia nefanda per eos perpetrata excessus, crimina, & delicta, etiam ad hoc, ut ipsi in civitatibus, terris, castris, vel locis eorum, seu in quibus tunc morabantur banniti, & condemnati, etiam habita pace ab haeredibus, filiis, seu consanguineis occisorum, aut partium laesarum, non solum à locis circumvicinis usque ad quinquaginta milliaria sed etiam ab omnibus, & singulis civitatibus, terris, castris, & locis, etiam Regni, & partium praedictorum nobis & dictae Rom. Ecclesiae mediatè, vel immediate quomodolibet subjectis banniti, & exules sint, & esse censeantur, nec in illis, seu eorum aliquo etiam praetextu cujusvis licentiae, salviconductus, remissionis, reductionis, revocationis, vel alterius gratiae per eos desuper quomodolibet pro tempore obtentae moram trahere possint, & si in eis resederint, vel reperti fuerint, capi, & detineri, & incarcerari, ac juxta criminum & excessuum per eos perpetratorum qualitatem, & litterarum Pii & Clemẽtis praedecessorum hujusmodi tenorem sub poenis in eisdem litteris contentis per officiales civitatis, terrae, castri, vel loci in qua, vel quo deprehensi fuerint, debitis poenis plecti, seu inde educi, & ad forum, seu officiales ad quos criminum, seu excessuum eorumdem punitio, de jure vel consuetudine pertinet, remitti debeant, extendi, & ampliari debere, & in eis locum habere decernimus.

Receptatoribusque eorum, & fautoribus poenas imponit.

§. 4. Et nihilominus praemissa omnia & singula, prout per Pium, Paulum, Sixtum, Julium, Leonem, & Clementem praedecessores praefatos, statuta, ordinata, extensa, ampliata, revocata, cassata, annullata, inhibita, decreta & declarata fuerunt, etiam ad hoc ut Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, Capitanei, Magnates, Principes, Communitates, Cives, Officiales, & personae, ac alii quos praedictae, & praesentes litterae concernunt, ac ipsorum singuli litteras, & in eis contenta hujusmodi non observantes, & illis directè, vel indirectè quomodolibet contravenientes, ac eis adhaerentes eorumque fautores complices, singulas censuras, & poenas praedictas eo ipso absque aliqua declaratione incurrant, & incurrisse censeantur. Ipsique Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus, Vicarii, & Feudatarii, Civitatum, terrarum, castrorum, & locorum, etiam Regni & partium praedictorum nobis, & eidem Ecclesiae immediate subjectorum, aliquos nostros, & dictae Ecclesiae hostes & inimicos, aut subditos, exules, bannitos, & facinorosos cujuscunque status, vel conditionis fuerint, publicè vel occultè, ullo umquam tempore recipere, vel acceptare nullatenus praesumant, & si aliquos ad eorũ dominia & territoria confugere contigerit, illos ex eorum dominiis, vel territoriis hujusmodi expellere, seu ad simplicem jussionem, vel requisitionem nostram, & successorum nostrorum quo voluerimus, seu successores ipsi voluerint tute conduci facere. Ac quod praemissa à suis subditis inviolabiliter observentur omni excusatione cessante cum effectu curare, sub similibus privationis & rebellionis, ac criminis laesae majestatis, poenis, si contrafecerint, eo ipso incurrendis.

Baronibus, & Communitatib. praecipit, ut eorum territoria expurgent ab homicidis.

§. 5. Necnon ut homicidae, fautores & complices praefati, facilius capi & puniri possint, quod communitates Civitatum, & Universitates terrarum, castrorum, & locorum in quibus, seu quorum territorio, districtu, & ditione, dicta homicidia perpetrabuntur, sub paribus interdicti Ecclesiastici, & duorum millium per Communitates, ac mille ducatorum per Universitates, necnon Civitatum, terrarum, & locorum eorumdem Domicelli, Barones, Vicarii, aut alii in temporalibus Domini, sub majoris excommunicationis latae sententiae, & quinque millium ducatorum auri praefatae Camerae, irremissibiliter applicandorum eo ipso, absque alia declaratione incurrendis

pœnis eosdem homicidas, complices, & fautores statim capere, ac omnem exactissimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur, capi facere; & si eos capere nequiverint, statim commissum homicidium Universitatibus, seu incolis, & habitatoribus oppidorum, & locorum circumvicinorum, ad quæ declinabunt, seu declinare poterunt notificari, Communitates verò, & Domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditiones tales declinabunt, cùm primum id ad eorum notitiam devenerit, eos apprehendere, seu apprehendi facere, quod si non potuerint, similiter Universitatibus, seu incolis, habitatoribus vicinorum locorũ ad quæ declinabunt, aut verisimiliter declinare poterunt, insinuare, & captos ad eorum judices ordinarios traducere, & tradere sub similibus pœnis teneantur, & debeant, de novo statuimus, ordinamus, inhibemus & declaramus.

Facultatem homicidas gratiandi revocat.

Ad hoc vide declarationem hic infra.

§. 6. Et similiter quibusvis dictæ Sedis Legatis, etiam de latere, ac Nunciis, & Provinciarum Rectoribus necnon nostris, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicariis in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis Communitatibus, omnem super absolutionibus homicidiorum hujusmodi, per nos, & prædecessores nostros, ac Sedem eamdem, sub quavis forma & verborum expressione concessam, approbatam, & innovatam, auctoritatem, & facultatem revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, & si quando similes absolutiones per nos & successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem præfatam concedi contigerit, illa per Judices, & Officiales ad quos pertinet, nisi trinæ litteræ Apostolicæ sub intervallo unius mensis pro singulis litteris hujusmodi cum expressa derogatione præsentium desuper emanaverint, nullatenus admitti vel observari volumus.

Executores deputat.

§. 7. Quocirca dilectis filiis Guidoni Ascanio S. Mariæ in via lata Diacon. Cardinali de Sancta Flora nuncupato, nostro, & pro tempore existenti Camerario, & Cameræ prædictæ Thesaurario, Præsidentibus, Clericis, ac universis & singulis Legatis, & Vicelegatis provinciarum nostrarum, & aliis Rectoribus, ac Officialibus civitatum, terrarum, & partium prædictarum, nobis & dictæ Sedi mediate, vel immediate subjectarum, Motu simili mandamus, quatenus præsentes litteras solemniter in singulis Provinciis, Civitatibus, terris, & locis prædictis publicari, necnon omnia & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, & mandent. Contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque status, gradus, & præeminentiæ fuerint, sententias, censuras, & pœnas prædictas damnabiliter incurrisse declarent, & declarationem hujusmodi per eos faciendam in libris maleficiorum conscribi, & annotari mandent, & faciant, necnon capitales prædictas sententias à ministris justitiæ, absque alicujus incursu irregularitatis exequi procurent realiter, ac irremissibiliter exigant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, necnon pro exactione pœnarum pecuniariarum hujusmodi contra Communitates, & Universitates, ac in eorumdem inobedientium in temporalibus dominiorum Vassallos propter eorum hujusmodi inobedientiam represalias concedant, necnon realiter & cum effectu exequi faciant. Attentius hortantes & requirentes in Domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus Dominos dicti Regni, necnon illius Provinciarum, Civitatum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, ut præfatos homicidas, fautores, & complices capiant, & capi procurent, captosque ad Præsides nostrarum Provinciarum, unde ipsi homicidæ, fautores, & complices originem traxerunt conduci, & eis realiter consignari similiter cum effectu faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostol. ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in præfatis eorũ literis voluerunt non obstare ceterisque contrariis quibuscumque, Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuscunque aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus, super recipiendis bannitis, homicidis, ac brigosis, & aliis prædictis quorumcũque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis ten. vel de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ quoad hæc cuiquam nolumus ullatenus suffragari.

Forma & effectus publicationis.

§. 9. Volumus autem quod præsentes litteræ nostræ postquam in valvis basilicæ Principis Apostolorum, & in campo Floræ de Urbe affixæ fuerint, omnes & singulos cives Romanos, & alios in Urbe commorantes effluxis quindecim diebus, alios verò Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos & Vicarios, Communitates & Universitates, Civitatum, terrarum, & locorum Sedi præfatæ mediate, vel immediate subjectorum hujusmodi decurso mensis arctent, & contrafacientes pœnas præfatas incurrant, in omnibus & per omnia, perinde, ac si eis omnibus & singulis contrafacientibus personaliter & particulariter intimatæ fuissent. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 2. die 8. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1561. octavo Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1561. indictione 4. die verò 16. Aprilis, Pontificatûs Sanctiss. in Christo Patris D.N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac in acie Campi Floræ, dimissis ibidem copiis affixis, per nos Julium Parinum, & Franciscum Sottocasa prælibati Sanctissimi D. N. Papæ Cursores, Bartholomæus Sottocasa Mag. Curs.

Sequitur declaratio circa facultatem Officialibus interdictam gratiandi aut componendi bannitos ex causa homicidii.

Hæc eadem statuit Pius V. in sua constit. *Et supernæ*, infrà in hoc Tomo & Clem. VIII. in constit. 15. *In regendis.* ubi super hac Congregationem Cardinalium instituit. *Tom. III.*

PIUS PAPA QUARTUS.

Edita An. D. 1561.

Motu proprio, &c.

NUper siquidem cùm nos nostram ad summi Apostolatus apicem assumptionem, ob non observationem litterarum felicis recordationis Pii II. Pauli etiam II. Sixti IV. Julii similiter II. Leonis X. & Clementis VII. prædecessorum nostrorum aliàs contra homicidas editarum, bellis, quibus non solum civitates, terræ, & loca, temporali dominio S.R.E. subjecta, sed etiam tota Italia retroactis &c.

Residuum omittitur quia ipsa Bulla est quæ præcedit.

Causa declarationis.

§. 1. Cùm autem, sicut accepimus, nonnulli ex Gubernatoribus, & Officialibus per nos in diversis civitatibus, terris, & locis Status nostri Ecclesiæ constitutis, deputatis, forsan voluntatis nostræ ignari, aut aliàs, prætendant pœnarum remissionem, inquisitis, bannitis, & condemnatis, super homicidiis per eos pro tempore perpetratis, per eos remitti, gratiamque fieri, ac exinde ab eis compositionem exigi posse.

Declaratio de qua in rubr.

§. 2. Nos ad tollendum omne dubium quod exinde exoriri posset, & ne Gubernatores, & Officiales prædicti, ac quicumque alii, ignorantiæ ejusdẽ voluntatis nostræ, aut quovis alio prætextu, in his intromittere præsumant, veriores dictarũ litterarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, decernimus, & declaramus, gratias, seu remissiones, aut compositiones quibusvis inquisitis, condemnatis, aut bannitis, ex causa vel occasione homicidii animo deliberato,

vel

vel casu fortuito, aut in rixa vel alio quovis modo pro tempore perpetrati, pro quo pœna ordinaria, vel extraordinaria, imposita, vel imponenda esset, per quoscumque in Civitatibus, terris & locis prædictis, nostros & Sedis Apostolicæ Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, vel alios Officiales deputatos & deputandos, fieri in posterũ nullatenus posse, & illas tantum cõpositiones, & gratias cum inquisitis, condemnatis, & bannitis hujusmodi, ut supra, in posterum faciendas valere, illisque suffragari, qui habuerint supplicationes desuper manu nostra propria signatas, & per Datarium nostrum pro tempore existentem datas.

Decretum irritans.

§. 3. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata, &c. irritum quoque, &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus Apost. ac omnibus illis quæ in dictis nostris litteris voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 5. Volumus autem, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura, etiam absque illius data, & registratura, sufficiat, ac ubique in judicio & extra, fidem faciat, regula seu constitutione Apostolica quacumque contraria non obstantibus.

D. P. A. 5. die 26. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sexto kalend. Maii, Anno quinto.

XXVIII.

Privilegia & exemptiones Prælatorum, sacro & Oecumenico Concilio Tridentino assistentium, eorumque familiarium.

De hujus Concilii indictione, prosecutione & aliis, vide infrà in constitut. 73. Benedictus. *ubi notabo.*

Edita An. D. 1561.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Circumspecta Romani Pont. providentia, singulorum merita, & obsequia debita meditatione considerans, illos prout æquum est, specialibus favoribus, & gratiis prosequitur, quos universalis Ecclesiæ obsequiis jugiter intentos laborare, ac diversas subire cognoscit.

Hic Pontifex reservavit quædam beneficia de quib. hic.

§. 1. Hinc est, quod nos, qui dudum omnia, & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia & quorumvis Ordinum regularia qualitercumque qualificata, & ubilibet existentia, in singulis Januarii, Febr., Aprilis, Maii, Julii, Augusti, Octobris, Novemb., mensibus aliàs quàm per resignationẽ extra Romanam Curiam vacatura, ad collationẽ provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, quorumcumque collatorum & collatricum, sæcularium, & regularium, non tamen S.R.E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscumq; alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & observare debuerant acceptatis & observatis, quæ lædere non intendebamus comprehensorum, quomodolibet pertinentia nostræ dispositionis per constitutionẽ nostram desuper editã, & in Cancellaria Apostolica publicatam reservavimus.

Et deinde Episcopis, & aliis apud eorum Ecclesias residentibus facultatem disponendi de beneficiis non reservatis vacantibus, ut hic.

§. 2. Et deinde per eamdem constitutionem venerabilibus Fratribus nostris, Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis apud suas Ecclesias, seu in illarum diœcesibus, pro tempore residentibus gratificari volentes, eisdem Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis, quod quotiescumque, & quandocumque apud eorum Ecclesias, seu in earum diœces. residerent dumtaxat, de quibusvis dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, ac aliis beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, ac quorumvis Ordinum regularibus, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus quæ antea in singulis Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus vacare contingeret, dummodo aliàs dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, vel ex generali reservatione Apost. affecta non essent, etiam si præsentationes, nominationes, vel electiones eorum, quæ salvæ procedere consuevissent, reservatione præfata non obstante, quam quoad eos locum habere nolumus, libere disponendi facultatem concessimus.

Exemptio neìque à solutione decimarum; &c. eisdem concessit, ut sup. in const. 10. De salute, fol. 26.

§. 3. Et successive eosdem Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas, ut circa gregem sibi commissum ferventius invigilarent, ut quamdiu ipsi apud suas Ecclesias, seu in illarũ diœcesi hujusmodi residerent, ab omnibus, & singulis decimis, subsidiis, & aliis oneribus ordinariis, & extraordinariis quomodolibet nuncupatis, per nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia; ac etiam consistorialiter, etiam ad instantiam Regum, & Principum, quomodolibet, & ex quavis etiam quantumvis urgentissima, justitissima, ac pia, & necessaria causas etiam pro defensione fidei catholicæ, ratione dictarum Ecclesiarum, tunc & pro tempore impositis, illorumque solutione, per alias nostras litteras exemimus, & liberavimus.

Et modo eadem privil. concedit Prælatis Conc. Trid. interessentibus pro tempore quo ibi resederint, aut in itinere fuerint.

§. 4. Ad labores, & impensas graves, quas præfati, & alii Episcopi, & Patriarchæ sacro Oecumenico, & generali Concilio in civitate Tridentina indicto pro tempore interessentes sustinere cogentur, debitum respectum habentes; ac animo revolventes eos inibi residentes universali Ecclesiæ deservire, & cum causa reipublicæ Christianæ ab Ecclesiis quibus præsunt, aut in quibus beneficiati existunt, præsentes, & residentes merito reputari debere, Motu proprio, non ad eorumdem Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Abbatum, Generalium Ordinum, ceterorumque præfatorum vel quorumvis aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam; sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia præfatis, qui apud suas Ecclesias, seu in earum diœcesibus residebant, ac alternativa hujusmodi gaudebant; in dicto Concilio, quamdiu illud duraverit residendo, & inibi interessendo, necnon in itinere ad illud accedendo, & inde legitima subsistente causa recedendo, & ad Ecclesias suas redeundo, alternativa, & exemptione hujusmodi, uti, gaudere, libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, ac si apud suas Ecclesias, seu in earum diœcesibus præfatis personaliter residerent, in omnibus; & per omnia concedimus, & indulgemus, dictamque exemptionem, & alternativam ad ipsos, ac universos, & singulos alios venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas, etiam ad hoc ut illi, ac eorum singuli, qui in dicto Concilio jam forsan ad præsens resident, aut ad illud in posterum accedent, quod quamdiu Concilium ipsum duraverit, & ipsi interfuerint, dicta alternativa gaudere possint, & occasione Episcopalium, seu Archiepiscopalium, vel Patriarchalium Ecclesiarum, aut Monasteriorum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, quæ etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, in titulum & Commendam, ac aliàs quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, quæ omnia præsentibus pro expressis haberi volumus, ad solutionem quorumcunque subsidiorum, seu decimarum, collectoribus, seu subcollectoribus, aut aliis executoribus, vel quibusvis aliis personis, quavis auctoritate fungentibus, cogi possint, Motu & scientia similibus extendimus, & ampliamus,

Executores deputat.

§. 5. Mandantes universis, & singulis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, faciant auctoritate nostra præsentes litteras ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observari, contradictores per censuras Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia appellatione postposita compescendo.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Cõciliis editis generalibus, vel specialibus Cõstitutionibus, & Ordinationibus, aut si eisdẽ collectoribus, & subcollectoribus & quibusvis aliis communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non fa-

cientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis credi jubet.

§. 7. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, vel personæ in dignitate Ecclesiast.constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra, ubi opus fuerit adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem addit.

§. 8. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, indulti, extensionis, ampliationis, mandati, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 2. die 1. Martii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1561. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur indultum, quod in eorum litibus supersedeatur.

Edita An. D. 1561.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causa hujus indulti.

Cum ob celebrationem Concilii per nos indicti oporteat Prælatos, tàm ab Alma Urbe nostra, quàm ab aliis Christiani Orbis partibus, ad civitatem Tridentinam, in qua indictum fuit, accedere, & quamplures eorum habeant varias, & diversas causas coram aliquibus ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, & in Auditorio Rotæ, ac in aliis nostræ Curiæ tribunalibus, ordinariis, sive delegatis, quæ propter illorum absentiam aliquod detrimentum suscipere possent.

Supersedeatur in causis proficiscentium ad Concilium, si ipsi voluerint.

§. 1. Nos volentes providere ne dicti Prælati, eorumque familiares, ac aliæ personæ dicto Concilio interesse habentes, causarũ hujusmodi curis distrahantur, Motu simili ac ex nostra certa scientia, & potestatis plenitudine mandamus, quatenus in omnibus, & quibuscumque, ubique, tàm coram præfatis Card. quàm Rotæ Auditoribus, Judicibus ordinariis, sive delegatis, pendentibus causis præfatorũ, dicto Concilio adesse habentium, clericorum, sive laicorũ, commissis, seu committendis, durante eorum absentia, & ipsis in Concilio, & servitiis hujusmodi residentibus, supersedere debeant præterquam in causis, in quibus ipsi Prælati, & alii supra scripti, per eorum procuratores duxerint procedendum, in quibus sit in eorumdem arbitrio, hoc nostro mandato, uti vel non. Et ita mandamus, decernimus, & declaramus. Mandantes insuper cuicunque etiã S.R.E. Cardinali qui Signaturæ Justitiæ præest, vel præerit in dicta Alma Urbe, ne in causis pendentibus hujusmodi aliquas commissiones dependentes, citationes, seu vocationes ipsorũ nostram Curiam sequentium stylo requirentiũ in eorum præjudicium admittant, etiam si in eis, aut aliqua supra dictarum causarum executione, non tamen occasione rei judicatæ, procedatur. Status causarum hujusmodi & merita, pro expressis habentes.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 2. Non obstantibus privilegiis, constitutionibus, litteris Apostolicis, regulis Cancellariæ, ac quibuscumque contrariis.

Decretum irritans.

§. 3. Sublata à quibuscumque judicibus, etiam S. R. E. Cardinalibus aliter judicandi facultate. Decernentes irritum, & inane, si secus à quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. I.

XXIX.

Quod bona omnia Fratrum Militum Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, ubique decedentium, etiam ex illicita negotiatione acquisita, ut spolia, non ad Cameram Apostolicam, sed ad ipsum Hospitale spectent, pertineant.

De hac Militia plenè notavi sup. in constit. 2. Anastas. IV. in Tomo 1. fol. 39. Christianæ.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1561.

Causa hujus declarationis, & concessionis.

Romani interest Pontificis, ut cunctorum sibi, & Sedi Apostolicæ devotorum, præsertim fratrum Militum, qui tanquam fortissimum orthodoxæ fidei adversus crudelissimos Christiani nominis hostes propugnaculum, duros hostium expectant insultus, gratiæ, & alia eis concessa, ut illibata sibi remaneant providere, & eas concessiones quæ gratiis hujusmodi aliquod inferre præjudiciũ, aut eas dubias reddere videntur, ad omnem tollendi hæsitandi materiam, ac pacem confovendã declarare aliasque & alia in his operari, prout in Domino salubriter cognoscit expedire.

Bona à fratribus, & Militibus relicta, post eorum obitum spectabant ad religionem.

§. 1. Sane nobis pro parte dilectorum filiorum Magni Magistri & Conventus Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani fuit expositum, quod licèt omnia, & singula fratrum Militum ejusdem Hospitalis bona, post eorum obitum relicta, ad Hospitale & Conventum prædictum in vim stabilimentorum, usuum, & naturarum dicti Hospitalis, seu privilegiorum, & indultorum Apostolicorum eidem Hospitali, illiusque Magno Magistro, & personis per diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros concessorum, ac etiam per nos approbatorum, & aliàs legitime, & de jure spectant, & pertinent.

Hic autem Pont. bona ex negotiatione illicita per Clericos acquisita, uti spolia ad Cameram spectare decrevit, super in const. 19. Decembr. fol. 28.

§. 2. Cùm autem nos nuper postquam acceperamus à nonnullis verti in dubium, an res & bona per Clericos etiam in sacris Ordinibus constitutos, ex negotiatione illicita, aut aliàs contra sacros Canones acquisita, uti spolia, vel aliàs ad Cameram nostram Apostolicam jure legitimo spectare, & pertinere deberent; Nos omnem desuper hæsitationis materiam submovere, ac cavillationibus, & altercationibus, litibusque præcludere, & denique malitiis eorum, qui jura dictæ Cameræ usurpare satagebant obviam ire, aliàsque in præmissis opportunè providere, tunc volentes, omnia, & singulas res, & bona cujuscunque qualitatis, & quantitatis existentia, ac in quibusvis rebus, & regnis, ac dominiis, tàm citra, quàm ultra montes, & maria consistentia, per quosvis clericos, tàm sæculares, quàm quorumvis etiam Mendicantiũ Ordinum, ac Militiarum regulares, etiam in sacris Ordinibus constitutos, cujuscunque status, ordinis & conditionis essent, ac Archiepiscopali, Episcopali, vel alia majori dignitate præfulgerent, ex negotiatione illicita, aut aliàs contra sacros Canones quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post obitum eorum, qui etiam ex facultate, quam habuissent testandi condito testamento ubivis locorum decessissent, & decederent, aut quibus illos destitui contigisset, remansissent, & remanerent, ad eamdem Cameram, & non ad alios, etiam in quibusvis Cathedralibus, & metropolitanis, & collegiatis ac aliis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, ceterisque Beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, qualitercumque qualificatis successores, illa in titulum, Cõmendam, administrationẽ, ac aliàs quomodolibet pro tempore obtinentibus etiã si ad illa, vigore prioris tituli, jus regredientibus seu accedendi & ingrediendi aliquibus cõcessum fuisset, spectasse, & spectare, & sub nomine spoliorum venire, illaque uti spolia ad Cameram ipsam pertinentia perpetuò colligi, & recuperari potuisse, & posse, ac debere. Et ita per quoscumque judices quavis auctoritate fungentes in quacumque instantia, sublata eis quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; necnõ irritum, & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter cõtigerit attentari, decreverimus, & declaraverimus, cum mandati, derogationis, aliisque clausulis, tunc expressis, prout in nostris desuper in forma brevis sub dat. videlicet, Nonis Novemb. Pontificatus nostri Anno primo, ex prædictis litteris quarum tenores hic haberi volumus pro expressis, latius continetur.

Ideo ista religio dubitar, vigere dictæ constitutionis posse molestari à ministris Cameræ.

§. 3. Cùmque Magnus Magister & Conventus, ac fratres Milites præfati occurrente fratrum Militũ Hospitalis prædicti obitu, super eorumdem decedentium fra-

fratrum Militum bonis, per jurium, & spoliorum Cameræ nostræ Apostolicæ prædictæ Collectores,& ejusdem Cameræ Commissarios, earumdem litterarum vigore molestari dubitent. Nosque ejusdem Hospitalis, & illius personarum manutentioni, ac necessitatibus,quantum cum Deo possumus libenter providere procuramus, maximè considerantes attentius ejusdem Hospitalis fratres Milites, se & sua,pro fide, & illius defensione, in crudelissimos Christiani nominis hostes exponere necesse esse continuo, hoc præsertim instanti tempore, quo idem immanissimus hostis Turcarum tyrannus lucri proximè præteriti non immemor, in animarum Christi fidelium adeo spirat minas, ut omnibus fidelibus, magis tamen fratribus, Militibus pavorem incutiens, ipsos non immeritò ad diligentem excitat rerum providentiam, propterea non convenire, ut iidem fratres Milites, qui superstites existunt, defunctorum spoliati bonis, ad suorum, aliorumque Christicolarum defensionem, rebus priventur necessariis.

Hic ergo Pont. declarat sub d. constitutione & aliis similibus dictam Religionem non comprehendi.

§. 4. Idcirco, ut omnis hæsitandi materia submoveatur, ejusdem Hospitalis, & illius personarum hujusmodi indemnitatibus paterno consulere affectu,ipsosque specialis gratiæ favore prosequi volentes,Motu proprio,& ex certa nostra scientia,ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, auctoritate Apost.tenore præsentium declaramus, decernimus, & in verbo veritatis attestamur, nostræ intentionis nunquam fuisse, nec esse, nec in posterum fore, per dictas nostras, aut quascunque alias litteras, à nobis & Sede Apost. ac aliàs quomodolibet pro tempore emanatas; etiam quascumque generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias aliasque efficaciores, & insolitas clausulas, nec irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentia statutis, stabilimentis, usibus & naturis hospitalis prædicti,ac privilegiis, indultis ac aliis gratiis,illi, ejusque personis,concessis, & concedendis in aliquo derogasse, nec derogare,seu aliquod ejus,vel eorum cuilibet præjudicium intulisse nec inferre, sed semper valida & efficacia,ac illæsa, & in suo robore permansisse & permanere,nec eadem, neque Hospitale, Conventum, Fratres,Milites, & personas præfatos, subscriptis,aut quibuscumque similibus aut dissimilibus litteris,decretis,declarationibus, onerum impositionibus, ullatenus comprehendi, sed semper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum, & validum statum restitui debere, ac excepta & restituta, & de novo etiam sub dat. &c. per Magnum Magistrum, & Conventum præfatos eligenda, concessa fore, & censeri debere.

Omniaque bona personarum dictæ Religionis decedentium ei applicat, & ad Cameram, aut alios non spectare declarat.

§. 5. Omniaque & singulas res, & bona cujuscumque qualitatis & quantitatis existentia, ac in quibusvis rebus, & regnis, necnon dominiis tàm citra,quàm ultra montes,& maria consistentia,per quosvis Fratres, Milites, & personas dicti Hospitalis quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post eorum obitum, ubivis locorum decesserint, & decedent, aut quibus illos etiam eis viventibus (non tamen per Sedem Apostolicam privari, aut eis destitui contingeret) hactenus remanserunt, remanent, & remanebunt, ad Hospitale, & Conventum præfatos, non autem ad camdem Cameram, seu alios quoscumque aliàs juxta stabilimentorum, usuum, naturarum, statutorum, & privilegiorum hujusmodi formam, & tenorem spectasse, & spectare.

Agentes Religionis in hac actione non molestentur.

§. 6. Necnon Hospitale, & Conventum hujusmodi, aut pro eis, Agentes per Cameræ hujusmodi jurium spoliorum, & bonorum Collectores, & Subcollectores, Exactores, Commissarios, vel alios quacumque auctoritate,dignitate,vel officio fungentes,&functuros, nullatenus molestari, inquietari, vel perturbari posse nec debere. Et ita per quosvis Judices quavis etiam auctoritate Apostolica fungentes etiam Palatii nostri causarum Auditores, in quavis causa,& instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum; & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum est forsan hactenus, vel in posterum contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis,& consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, ac reformationibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis,& Cameræ hujusmodi jurium, spoliorum & bonorum Collectoribus, Subcollectoribus, Exactoribus, Commissariis prædictis, & quibusvis aliis personis in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & efficacissimis, ac insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam motu, scientia ac potestate similibus, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiam si pro eorum sufficienti derogatione; de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes,mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata,inserti forent,præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Contraria non obstant.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24. Martii, millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Pontificatus nostri Anno secundo. D. P. An. 2. die 24. Mar.

XXX.

Confraternitatis sub invocatione Sanctiss. Crucifixi ad pauperes Virgines maritandum, aliaque pia opera exercendum pridem in Urbe instiututæ; in Archiconfraternitatem erectio; Cum indulto singulis annis in Festo S. Crucis, unum reum capitaliter condemnatum è carceribus liberandi. Jurisdictioque Cardinalis ejus Protectoris; quascumque ipsius causas cognoscendi.

Quoad formam aggregandi alias Confraternitates, attende Bullam 115.*Clem.VIII.*Quæcumque. *Et quoad Indulgentias Confratrum novam fecit dispositionem Paul. V. mox publicandam, quam vidi firmatam sub die* 28. *Februarii* 1608. *vide in Tomo III.*

Scias etiam quod ista Confraternitas curam in temporalibus charitativè sustinet, Monasterii Monialium Capuceinarum nuper in Urbe, illius Confratribus procurantibus instituti.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1561. & 1564.

Causæ hujus constit.

CUm sicut accepimus, venerabilis Confraternitas, seu Societas Imaginis Sanctissimi Crucifixi in Ecclesia S. Marcelli de Urbe, ejusque Confratres, ob lites, & quæstiones, quibus ad diversa Urbis Tribunalia occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, & diversarum aliarum rerum ejusdem, tam agendo, quàm defendendo jugiter implicita existat, quamplurima damna, & interesse patiatur, ac impensa litis rei de qua ex tempore agitur sæpenumero exuperet.

Advocat ad se iste Pont. omnes causas civiles, Societatem tangentes.

§. 1. Nos Societatem prædictam, in qua piissima charitatis,& misericordiæ opera,eleemosynas pauperibus, & miserabilibus puellis dotes elargiendo continuò impendi spectantur, ab hujusmodi dispendiis quantum possumus sublevare volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas,

lites,

lites, quæstiones & controversias inter dictam Societatem, sive ejusdem dilectos filios Custodes, Officiales, & Ministros, & quascumque alias etiã singulares personas, tàm laicas, quàm Ecclesiasticas, Universitates, Societates, Congregationes, Monasteria, & alia hujusmodi loca cujuscunque gradus, status, ordinis, & conditionis existentia coram S. R.E. Camerario, Regente, Præsidẽte, & Clericis Cameræ Apostolicæ, nec non Vicario, Gubernatore, ac Senatore Urbis, illius collateralibus, & Judicibus, ac appellationũ causarum Curiæ Capitolii ejusdẽ Urbis Capitaneo, & aliis quibuscumque Judicibus, ordinariis, & à nobis specialiter quomodocumque Cõmissariis deputatis, & delegatis, etiã causarum Sacri Palatii Apostolici Auditoribus, & Locatenentibus, ac ejusdẽ S.R.E. Cardinalibus, nunc & pro tempore motas, pendentes, & quomodolibet movendas, super quibuscunque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fidei commissis; testamentis, hæreditatibus, ac illarum discussionibus, atque quorumcunque jurium, & actionum cessionibus, aliisque inter vivos cõtractibus, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus, & actionibus. Societatẽ prædictam ejusq; custodes, Officiales, Ministros, & litis consortes, tàm conjunctim, quàm divisim, ac tam activè, quàm passivè concernentibus, ad Societatem ipsam quomodolibet spectantibus, in quacumque instantia inter illam ejusque Custodes, & alios præfatos, necnon alia æque, vel magis, pia loca, Universitates, Monasteria, Congregationes, & Collegia quomodocumque privilegiata, ac viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas, pendentes, & motas, & movendas, cujuscunque gradus, status, conditionis, ordinis, & naturæ existant, etiam præmissis expressis majores, quarum omnium statum, & merita, ac Judicum, & collitigantium nomina, & cognomina, ac qualitates, ceterasque etiam de necessitate exprimenda, præsentibus haberi volumus pro expressis, in statu, & terminis in quibus modo reperiuntur, dummodo non sint instructæ, harum serie ad nos advocantes.

Illorumque Judicem ordinarium eligit Protectorem Societatis, vel ab eo deputandum cum facultate procedendi summarie, &c.

§. 2. Dilectum filium nostrum Raynutium Farnesium tituli S. Angeli presbyterum S.R.E. Cardinalem, ac Majorem Pœnitentiarium, modernum ac pro tempore existentem Protectorem ejusdem Societatis, Judicem ordinarium, ac perpetuum ad prædictas necnon quascunque alias similes, vel dissimiles causas civiles, ad Societatem hujusmodi pertinentes, tàm per eos, quàm contra eos, & inter eos, ac personas, Universitates, Collegia, seu alia loca prædicta etiam privilegiata, & exempta, tam activè, quàm passivè pro tempore movendas, juxta ordinariam facultatem, seu jurisdictionem tam Gubernatori; quàm Regenti Cameræ Apostolicæ, seu Vicario nostro præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit, seu postulaverit, cum omnibus, & singulis earum incidentibus dependen. emergen. annexis, & connexis summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, ac figura judicii, & absque tela judiciaria, & so la veritate inspecta, & absque aliquorum terminorum substantialium observatione, aut alicujus registri, vel extractus confectione, per se ipsum, seu alios ab eo deputandos, audiendas, cognoscendas, fineque debito terminandas, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò constituimus, & deputamus, & ad hunc effectum illi etiam per alium, seu alios quoscumque tàm in Romana Curia, quàm extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi etiam summarie de non tuto accessu, citandi, & monendi, eisdemque, & præfatis, ac quibuscunque aliis ejusdem Urbis Curiarum Judicibus, & personis, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, quibus sibi ab eo tempore deputando Auditori videbitur, inhibendi & in eventum non paritionis contra inobedientes contumaces, & rebelles, ac declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationes, & reaggravationes, & aliàs juxta morem, & stylum dictarum Curiarum in similibus servari solitum, ac aliàs prout sibi videbitur, procedendi.

Sententias exequendi.

§. 3. Sententiamque sive sententias debitæ executioni demandandi, sive demandari faciendi.

Contradictores coercendi.

§. 4. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias aliaque juris, & facti remedia opportuna appellatione postposita, compescendi, auxiliumque brachii sæcularis ad hoc si opus fuerit invocandi, omniaque alia, & singula in præmissis, & circa quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, gerendi & exequendi plenam, & liberam, ac amplam licentiam, & facultatem atque auctoritatem concedimus.

Rejectis nullitatibus præterquam ex tribus.

§. 5. Decernentes, quod ipsius Reverendiss. Cardinalis Protectoris, sive ipsius deputandi pro tempore Auditoris, sententiis, ordinationibus & decretis, nullitas aliqua opponi nullo modo possit, nisi ex defectu jurisdictionis, citationis & mandati.

Cogendique debitores ad satisfaciendum Societati, data cautione, &c. non obstante pendentia litis discussionis.

§. 6. Et licèt ad instantiam quorumcunque hæredum, sive quorumlibet aliorum committatur in futurum, vel etiam modo pendeat commissa causa discussionis alicujus hæreditatis, & dictæ Societati, seu Custodibus, & Officialibus ipsius, etiam virtute commissionis fuerit inhibitum, tamen ne exactio creditorum in præjudicium ipsius Societatis proteletur, data idonea cautione per dictos Custodes, & Officiales, de restituendo summam debitam, in eventum succumbentiæ prioribus, & potioribus creditoribus, dictus Reverendissimus Cardinalis Protector prædictos hæredes, sive alios quoscumque debitores, seu ipsorum quorumlibet ex quacumque causa cessionariorum, vel ab eis quorumlibet, & ex quocunque titulo causam habentes, ad satisfaciendum integraliter dictæ Societati, de ejus credito juris, & facti remediis opportunis cogat, & compellat.

Singulis diebus procedendi.

§. 7. Ac in omnibus, & singulis, & quibuscumque causis præfatis, ad dictam Societatem, ut supra spectantibus singulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indicendarum procedat.

Notarium deputandi.

§. 8. Ac Notarium actuarium quem sibi placuerit deputet.

Mandatariis Capitolii dat facultatem ejus cit. exequendi.

§. 9. Et quod citationes in causis prædictis etiam per Mandatarium Curiæ Capitolii fieri possint.

Executoresque obligat ad exequen. ejus mandata.

§. 10. Et quod quicumque executores Tribunalium Urbis, possint & debeant exequi, & effectualiter executioni mandare, omnes & singulas sententias, decreta, & mandata præfat. Raynutii Cardinalis Protectoris, sive ab ipsorum sive ab eo deputatorum, quæ non obstante regula Cancellariæ, &c. sufficiant si signata sint, ejusdem Raynutii Cardinalis parvo sigillo.

Annullat processus aliorum Judicum.

§. 11. Decernentes insuper Societatem prædictam ejusq; Officiales, & personas hujusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi quàm coram præfato Reverendiss. Cardinali Protectore conveniri, aut ad alios convenien. constringi non posse, ac processus sententias, & decreta per alium sivè alios tam ordinarios, quàm etiam specialiter deputatos, & delegatos Judices in causis præfatis quomodolibet pro tempore formatos in prima instantia latas, & factas, cum inde secutis quibuscumque, nullas, irritas, & inanes, nullius roboris, & momenti fore.

Clausulas hujus concessionis præservativas apponit.

§. 12. Præsentes quoque literas sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & exemptionibus, similium, vel dissimilium gratiarum, etiam per nos, & successores nostros Rom. Pontifices, & Sedem præfatam, vel ejus Legatos etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus, & omninò exceptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascumque litteras, etiam quasvis clausulas generales, & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, derogari posse, & illis ullo umquam tempore, ex alia etiam quantumvis necessaria, & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi

dero-

derogatio consistorialiter facta, ac per trinas, & distinctas litteras, eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus sive Custodibus, ac aliis Officialibus Societatis hujusmodi legitime insinuata, & intimata fuerit, eorumque ad id expressus accedat assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes etiam præfatæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, irritum quoque, &c. attentari.

Clausulas contrariorum derogatorias subdit.

§. 12. Non obstantibus præmissis, & fel. rec. Bonifacii PP. VIII. prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas, aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, ac Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, & Ordinum, etiam exemptorum juramento, cōfirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis, quoque, indultis, conservatoriis, exemptionibus, & litteris Apostolicis, eisdem ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Curiis, & Tribunalibus eorumque personis, per quoseumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem etiam motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, ac aliàs sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis; necnon reformationibus, etiam noviter factis, ac paribus motu, & scientia approbatis, etiam disponentibus, quod causæ hujusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione aliàs de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserta forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè, ac eisdem motu & scientia, & potestatis plenitudine, derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque. Aut si præfatis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca Curias, & Tribunalia ad judicium trahi non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionē, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcumq; tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, aut totaliter non inserta jurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Transumptis fidem præstari.

§. 13. Et quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca quibus illis pro tempore opus fuerit, deferre. Volumus, & præfata auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris, vel Societatis hujusmodi seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ etiam sæcularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Papæ subscriptio. D. P. An. 2. die 8. Apri.

Placet Motu proprio I.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Sexto Idus April. Anno secundo.

Sequitur Erectio in Archiconfraternitatem, & indultum liberandi carceratum.

Edita An. D. 1561.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Huic Sodalitati multa pia opera exercenti, confirmat hic Pontif. indultum liberandi unum condemnatum in festo S. Crucis, sed ejus Bullam om. si, quia hoc sufficienter hic est relatum.

CUm sicut nobis innotuit, in Confraternitate Sanctiss. Crucifixi in Ecclesia Monasterii S. Marcelli de Urbe instituta, dilecti filii illius Confratres quamplura opera charitatis, Domino bonorum omnium largitore opitulante, hactenus tum in colenda Sanctiss. Crucifixi Imagine quæ in ipsa Ecclesia sita est, tum in visitandis pauperibus infirmis ejusdem Confraternitatis, eisdemque Medicum adhibendo, & subsidium transmittendo sepeliendisque pauperibus mortuis, maritandis virginibus, recitando Officium, illique continuò quibusvis diebus festivis, & quadragesimalibus interessen. tum etiam in aliis diversis piis, & laudabilibus operibus, & maximè expensis, & sumptibus quæ, & qui de præsenti in erectione, & fabrica eorum Oratorii fiunt, & fieri sperantur, exercuerint: Nos qui nuper, seu aliàs gratiam eisdem Confratribus per fel. rec. Julium Papam III. prædecessorem nostrum factam, ut unum vinctum, seu Carceratum, & ex causa capitali damnatum quem mallent ex quocumque crimine, excepto crimine hæresis, & læsæ Majestatis, dummodo pacem ab hæredibus defuncti habeat anno singulo in perpetuum in festo Inventionis S. Crucis de mense Maii, seu in festo Exaltationis ejusdem de mense Septembris in honorem S.D.N. Jesu Christi liberare, & ex carceribus extrahere possent, & prout præfatus fel. rec. Julius III. concesserat, cōfirmavimus, & approbavimus, & quatenus opus etiam de novo concessimus, prout in nostro Motu proprio latius constat, & apparet.

Et nunc eam in Archiconfraternitatem erigit.

§. 1. Cupientes eamdem Societatem, & Confratres spiritualibus gratiis, & favoribus prosequi, ac ut ipsa opera non minuantur, sed in dies augeantur, ipsos Confratres aliosque devotos fideles allicere, & propterea ipsam Confraternitatē, & illius Confratres gratiarum muneribus ornare, & decorare volentes, motu simili, &c. ipsam Societatem, & Confraternitatē omnium aliarum Confraternitatum, quæ sub invocatione nominis Sanctiss. Crucifixi hacten. in toto Orbe Terrarum erectæ fuerunt, seu in posterum erigi contigerit, Archiconfraternitatē facimus, creamus, erigimus, constituimus, deputamus, ordinamus, & esse volumus. Ita ut sit Caput omnium Societatum, & Confraternitatum sub Sanctissimo Nomine Crucifixi erectarum, & erigend. Omnesque alias Confraternitates erectas, & erigendas sub nomine præfato ubicunq; locorum sitæ sint, præfatæ Confraternitati immediate subjicimus, & membra Societatis præfatæ, & ab ea dependentia cōstituimus, deputamus, & ordinam., ac esse volumus.

Statuta confirmat, & jus statuendi concedit.

§. 2. Necnon dictam Archiconfraternitatem cum illius Oratorio in loco dictæ Ecclesiæ vicino in quibusdam domibus ipsi Archiconfraternitati, & illius Confratribus per Priorem, & Fratres dicti Monasterii, vel alios sub certis modo, & forma, tunc expressis, concessis construi incepto, omnibusque ejusdem Archiconfraternitatis bonis, & legatis, & eleemosynis elargitis, & elargiendis, ac acquisitis, & acquirendis. Itaque ejusdem Archiconfraternitatis, Confratres, seu Priores, vel Guardiani Archiconfraternitatem ipsam, & illius bona regere, gubernare, & administrare ac de eisdem bonis legatis, & eleemosynis ad eorum libitum, & prout eis videbitur, & placuerit disponere, & illa in usus eis visos convertere possit, ac omnia, & singula statuta, & constitutiones dictæ Societatis, quæ per dilectum filium nostrum Raynutium Farnesium titulo S. Angeli in foro Piscium presbyterum Cardinalem S.R.E. Majorem Pœnitentiarium, & dictæ Archiconfraternitatis Protectorem confirmata, & approbata fuerint, confirmamus, & approbamus. Ac eisdem Confratribus, vel Prioribus, seu Guardianis quæcunque statuta, & ordinationes prosperum statum, ac regimen, & gubernium dictæ Archiconfraternitatis concernentia ad eorum libitum concedere, alienare, & mutare toties quoties eis videbitur, liberè, & licitè valeant, concedimus, & indulgemus, illaque ex nunc, prout ex tunc postquam condita, mutata, vel alterata fuerint confirmamus.

Executores, & defensores deputat.

§. 3. Quocirca dicto Raynutio Cardinali, & Pœnitentiario, ac moderno Protectori Archiconfraternitatis præfatæ aliis Protectoribus pro tempore deputandis. Necnō universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis quibuscunqu

in

in dignitate Ecclesiastica ubicumque locorum constitutis, Motu præfato per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet quoties fuerint pro parte dictorum Archiconfratrum, vel aliorum privilegium ab ipsis pro tempore habentium requisiti, eisdem in præmissis, & eorum singulis quomodolibet, assistant, eosdemque faciant gratiis, & privilegiis præfatis libere frui, & gaudere. Non permittentes à quoquam desuper molestari, Contradictores & rebelles per censuras Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis irritum quoque, & inane decernentes quicquid in contrarium contigerit attentari.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, aut quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apost. potestatis plenitudine in præjudicium, seu contrarium præmissorum per nos, & quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros dictis, & aliis quibus Ecclesiis, Basilicæ, Hospitalibus, Societatibus, & locis sub quibuscumque tenoribus, & formis ac cum quibusvis clausulis, & decretis concessis, &c. confirmatis, &c. ac concedendis &c. Quibus omnibus, & singulis etiam si de illis, &c. tenores illorum pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes hac vice derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscr. Clausulæ repetitio.

Concess. Motu proprio in præsentia D. N. Papæ.
C. Card. Borrhomæus.

§. 5. Et cum absolutione à censuris ad effectum, &c. Et de creatione, erectione, constitutione, & deputatione, in Archiconfraternitatem cum confirmatione statutorum, &c. ac privilegiis, concessis gratiis facultatibus, & derogationibus, ac omnibus aliis, & singulis præmissis, quæ hic pro repetitis, & expressis habeantur, perpetuò in forma gratiosa latissimè extendendis quatenus opus fuerit. Et quod præmissorum omnium, & singulorum major, & verior specialis & expressio fieri possit in litteris per breve nostrum expediendis.

Sola signatura sufficit.

§. 6. Seu si ipsis Archiconfratribus videbitur sola præsentium signatura nostra sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra quacumque regula contraria non obstante.

Fides exemplorum.

§. 7. Ac quod præsentis transumpti auctoritate manu Notarii publici, aut Secretarii dictæ Archiconfraternit. subscripti, & sigillo dicti Protectoris, vel ipsius Archiconfraternitatis muniti, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio, & extra ubi exhibita fuerint, vel ostensa, prout originali adhiberetur si ostenderetur.

D. P. An. 5. die 15. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Idibus Maii Anno quinto.

XXXI.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, procedendi contra Sacerdotes, qui mulieres pœnitentes in actu confessionis, ad actus inhonestos provocare, & allicere tentant.

PIUS PAPA QUARTUS.

Edita An. D. 1561.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Hispalensi in Regnis Hispaniarum hæreticæ pravitatis Inquisitori generali.

Quidam Sacerdotes abutendo Sacramento Pœnitentiæ, mulieres in actu confessionis ad actus inhonestos provocant.

CUm sicut nuper, non sine animi nostri molestia accepimus, diversos Sacerdotes in Regnis Hispaniarum, atque etiam in eorum Civitatibus, & Diœcesibus curam animarum habentes, sive eam pro aliis exercentes, aut aliàs audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tantam prorupermt iniquitatem, ut Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confessiones abutantur, nec illi, & qui id instituit Domino Deo, & Salvatori nostro Jesu Christo injuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos dum earum audiunt confessiones alliciendo, & provocando, seu allicere, & provocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum hujusmodi Creatori nostro reconciliationis, graviori peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Divinæ Majestatis offensam, & animarum perniciem, Christi fidelium scandalum non modicum.

Contra quos iste Pont. ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis inquiri decernit. Locus restitutus.

§. 1. Nos in animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica rectè sentiunt, Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis injuriam faciant, fraternitati tuæ, de cujus eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, seu alios à te deputandum, seu deputandos contra omnes, & singulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Civitatum, & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tàm sæculares, quàm quorumvis etiam exceptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subjectorum Ordinum Regulares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam super præmissis, quàm super Fide Catholica, & quid de ea sentiant diligenter inquiras, & juxta facultatum tibi contra hæreticos, aut de hæresi quovis modo suspectos à Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos juxta excessuum suorum qualitatem, prout juris fuerit punias, eos etiam si, & prout de jure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione sæcularis Judicis arbitrio puniendos tradendo.

Contrariis derogat.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Ordinum quorumlibet quorum ipsi Sacerdotes fuerint, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiã Motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus eorum tenores præbentibus pro expressis habentes, hac vice, dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 2. die 16. Apri.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 16. Aprilis 1561. Pontificatus nostri Anno secundo.

XXXII.

Applicatio Rev. Cam. Apostolicæ, omnium fructuum beneficiorum Italiæ Sedi Apostolicæ reservatorum, seu affectorum, pro tempore quo aliter quàm per cessum ipsa beneficia vacaverint.

Ampliorem dispositionem de his fructibus habes in Sixt. V. const. 100. In conferendis, *ubi Thesaurarius Papæ eorum Collector deputatur.*

De fructibus autem hujusmodi beneficiorum in Regno Neapolis, est specialiter dispositum inf. in hoc Tomo II. in constit. 26. Pii V. *Cupientes.*

PIUS PAPA QUARTUS.

Edita An. D. 1561.

Ad futuram rei memoriam.

Causæ hujus applicationis.

CUpientes malitiis nonnullorum, qui in possessione Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reservatorum pro tempore vacantium, sine justo titulo, ac sine litteris Apostolicis, ut illorum fructus durante vacatione hujusmodi usurpent, se intrudere non verentur, occurrere, & Cameræ nostræ Apost. gravissimis oneribus in aliqua parte sublevandis quantum cum Deo possumus consulere. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine.

Applicatio R. Cam. Apostolicæ fructuum beneficiorum Sedi Apost. reservatorum seu affectorum in Italia à die vacationis, usque ad diem provisionis, &c.

§. 1. Omnes & singulos fructus, reditus, & proventus, ac jura, obventiones, & emolumenta quæcunque quomodolibet, & qualitercunque nuncupata omnium, & singulorum Monasteriorum etiam consistorialium, & beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium nobis, & Sedi Apostolicæ tàm

per

per constitutiones Apostolicas, quàm Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edendas, seu aliàs quomodolibet, & ex quavis causa, generaliter, vel specialiter reservatorum, seu affectorum in partibus Italiæ in quibus Collectores, & Subcollectores spoliorum, & jurium Cameræ Apostolicæ prædictæ esse consuerverint, ac eorum Civitatibus, & Diœc. consistentium, per obitum, & aliàs quovis modo, præterquam per cessum illa obtinentium, pro tempore vacantium, à die ipsorum Monasteriorum, & beneficiorum vacationis pro rata temporis usque ad diem provisionis seu commendæ de eisdem beneficiis, & Monasteriis per nos faciendæ, de qua per litteras nostras sub plumbo, & non aliter constare debere volumus, eidem Cameræ auctoritate Apostolica tenore præsentium reservamus, applicamus, incorporamus, & approbamus, illaque ei reservata, applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad id illam spectare, & pertinere.

Facultas Collectoris exigendi dictos fructus.

§. 2. Nullumque præter nos, & dictam Cameram, aut dilectum filium Donatum Matthæum Minalem, ac pro tempore existentem Thesaurarium nostrum, ac Spoliorum, & aliorum jurium ipsius Cameræ Collectorem generalem, vel ejus Subcollectores ea percipere, exigere, & recuperare, aut aliàs se in illis intromittere posse, aut debere tenore præsentium statuimus & ordinamus.

Inhibitio contra alios ne desuper se intromittant.

§. 3. Et nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostræ ordinationi occurrat, quibusvis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis à divinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ quoad Archiepiscopos, & Episcopos, quo ad verò alios inferiores, etiam sub excommunicationis, & aliis arbitrii nostri, & quoad omnes sub privationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis districtè præcipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apost. reservata, seu affecta quovis prætextu, causa, aut quæsito colore cuiquam conferre, seu de illis providere, aut in illis vel eorum possessione sese intromittere quoquo modo audeant, vel præsumant.

Clausula sublata, &c.

§. 4. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque quavis auctoritate fungentes Judices, Commissarios, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Facultas Collectoris in executione hujusmodi constit.

§. 5. Mandantes eidem Donato Matthæo, & pro tempore existenti Thesaurario, & Collectori, ut nostro, & dictæ Cameræ nomine fructus, reditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta hujusmodi per se, vel ejus Subcollectores prædictos, etiam propria auctoritate exigat, percipiat, & levet sibique nihilominus consignari, & tradi ab omnibus ad quorum manus pervenerint pro rata prædicta per censuras & pœnas Ecclesiasticas ab eo eligendas, fulminandas, & alia opportuna juris, & facti remedia quacumque appellatione postposita, faciat & curet, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, super quibus omnibus, & singulis plenam, & liberam illi per præsentes concedimus facultatem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, & illorum Ordinum, ac beneficiorum prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, & quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu, & scientia similibus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, illaque adversus præmissa nullatenus suffragari posse, sive debere decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio quod ex dictis fructibus onera benef. supportentur.

§. 7. Volumus autem, quod ex fructibus, reditibus, & proventibus per dictum Thesaurarium, & etiam deputatos pro rata hujusmodi percipiendis onera quæcumque dictis beneficiis incumbentia similiter pro rata temporis supportari debeant.

Exemplorum fides.

§. 8. Quodque præsentium manu Notarii publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. A. 2. die 25. Ap.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 25. Aprilis 1561. Pontificatus nostri Anno secundo.

XXXIII.

Jurisdictio, & facultates Auditoris causarum Curiæ Rev. Cameræ Apostolicæ.

Hoc officium est antiquissimum, & plures ei Pontifices, auxerunt jurisdictiones, ut notavi suprà in Tomo I. in const. 7. Innocent. VIII. Apprime & latius dicam in Pauli V. const. 28. Eximiæ in Tomo III. cum ibi notandis. Et inde cognosces, quid his facultatibus auctum, quidve reformatum fuerit, & limitatum.

Edita An. D. 1561.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Venerabili Fratri Flavio Episcopo Muram. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

AD eximiæ devotionis affectum, quem cum fidei constantia, & sinceritate mentis, tu, & progenitores tui ad nos, & Romanam Ecclesiam gerere comprobamini, necnon generis nobilitatem, eximiamque doctrinam, ac in rebus gerendis experientiam, & dexteritatem, necnon fidei, & justitiæ zelum, ac integritatem, singularemque probitatem, necnon ceteras virtutes quibus personam tuam, illarum largitor Altissimus multipliciter insignivit, nostræ dirigentes considerationis intuitum, ac propterea indubiam spem gerentes, quod ea quæ tibi duxerimus committenda, summa cum providentia, & exacta cum diligentia laudabiliter exequeris, dignum quin potius debitum arbitramur, ut eamdem personam condignis honoribus, & gratiis prosequamur.

Officium Auditoriatus Cameræ vacavit olim per obitum Francisci Alberici, & in Officium Regentis Cam. transformavit, & illud Cardinali de Neap. concessit Paul. IV. cujus Bullam uti ociosam præterii.

§. 1. Cùm itaque nos nuper officium generalis Auditoriatus, seu Audientiæ Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, quod antea tunc per obitum quondam Francisci Alberici de Rachaneto, olim Curiæ causarum hujusmodi generalis Auditoris, extra Romanam Curiam defuncti vacans, fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster, ex certis tunc expressis causis nomine Auditoriatus in perpetuum suppresso, & extincto, in officium Regentis S.R.E. Cameræ Apostolicæ de fratrum suorum consilio Apostolica auctoritate transformaverat, ac in illud erexerat, & instituerat, ac postmodum officium hujusmodi ab ejus primæva erectione, tunc vacans, dilecto filio nostro Alphonso, tunc S. Nicolai inter Imagines, nunc verò sanctorum Joannis & Pauli Diacono Cardinali Neapolitano nuncupato, dicta auctoritate concesserat, & assignaverat.

Vacavit postea per resignationem, & illud hic Pontifex suppressit.

§. 2. Cùm dictus Alphonsus Cardinalis officium Regentatus hujusmodi in manibus nostris sponte, & libere resignasset, nosque resignationem hujusmodi duxissemus admittendam, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum consi-

lio, & unanimi consensu, Officium Regentatus hujusmodi ejus nomine, & denominatione hujusmodi per nos suppressis, & extinctis, ac illius erectione, & institutione prædictis, necnon litteris Apostolicis desuper confectis revocatis, cassatis, & annullatis, adversus erectionem, & institutionem, necnon litteras Apostolicas præfatas, ac in pristinum, & eum, in quo ante illius suppressionem necnon erectionem, & institutionem hujusmodi erat, statum, pristinamque naturam in omnibus, & per omnia restituimus, reposuimus, & plenariè reintegravimus, prout in litteris Apostolicis desuper confectis, ac manu nostra, & dictorum fratrum nostrorum signatis plenius continetur.

Et modo Officium Auditoriatus Cameræ confert Flavio Ursine cum solitis facultatib. & maxime infrà dicendis.

§. 3. Nos, post longam super hoc habitam discussionem, & maturam deliberationem, in te oculos nostræ mentis conjicientes, ac de supra dictis tuis virtutibus specialem in Domino fiduciam sumentes, ac sperantes, quod tu qui Ecclesiæ Muran. præesse dignosceris, ac utriusque juris Doctor, & in utraque Signatura nostra Referendarius, & Prælatus domesticus noster existis, dexterâ Domini tibi assistente propitiâ, Officium hujusmodi scies, voles & poteris, ad laudem, & utilitatem multorum fideliter exercere, Teque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac suppressionis, erectionis, & institutionis, necnon litterarum præfatarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, ad verum, & ultimum dicti Officii Auditoriatus vacationis modum præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Officium Auditoriatus, seu Audientiæ Cameræ hujusmodi, sive per similem resignationem Alphonsi Cardinalis, seu adhuc per obitum Francisci prædictorum, sive aliàs quovis modo, quem haberi volumus pro expresso, vacet, cum Officio Correctoriæ Archivii Romanæ Curiæ, aliisque illis annexis, necnon omnibus, & singulis illius honoribus, privilegiis, juribus, & regalibus, vel aliàs nuncupatis emolumentis consuetis, ac facultatibus, & indultis, ac decretis etiam in ordine, & modo procedendi in causis eidem Francisco, & aliis, qui pro tempore fuerunt causarum Curiæ generalibus Auditoribus etiam per fel. record. Julium II. Leonem X. Clementem VII. Paulum III. & Julium etiam III. ac alios quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac etiam nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, tam sub plumbo, quàm in forma brevis, & aliàs ex usu, stylo, & consuetudine quomodolibet concessis, tibi Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus, & assignamus, Teque in nostrum, & dilecti filii nostri Guidonis Ascanii S. Mariæ in Via lata Diaconi Cardinalis de Sancta Flora nuncupati moderni, & pro tempore existentis Camerarii nostri, ac causarum Curiæ hujusmodi, generalem Auditorem, cum honoribus, oneribus, privilegiis, juribus, emolumentis, facultatibus, & decretis prædictis, constituimus, & deputamus, teque in locum dicti Francisci, quoad hujusmodi Auditoriatus Officium, ejusque exercitium, quoad vixeris, substituimus, & subrogamus.

Causas obligationum in forma Cameræ privative, quoad alios cognoscendi. Hoc extensum est ad alias obligationes, ut in const. S.D.N. Pauli V. cit. in rubr.

§. 4. Tibique per te, vel alium, seu alios idoneum, seu idoneos Locumtenentem, seu Locumtenentes tuos, quos pro tempore duxeris assumendos, vel deputandos de omnibus, & singulis causis, modis, & formis, supra, & infra scriptis cognoscendi, & illas decidendi facultatem concedimus. Ita quod tu in causis obligationum in forma Cameræ celebratarum solus (præterquam inter Cives Romanos inter quos Motum proprium, ultimo loco per nos desuper in favorem Pop. Rom. concessum observari volumus, alii verò quicumque etiam Roman. Cur. Judices in similibus causis, nullatenus, nulloque modo procedere possint) procedere debeas. Necnon de omnibus, & singulis obligationibus in forma Cameræ, ubivis locorum, & inter quascumque personas, factis, & faciendis (his dumtaxat exceptis, quæ in dependentibus à litibus, & causis in eadem Camera, aut coram aliis judicibus pro tempore introductis factæ, seu receptæ fuerint, & tunc non per viam censurarum, sed mandati executivi) cognoscas.

Reassumendi causas obligationis Cameralis specialiter alteri non commissas.

§. 5. Ita ut quascumque causas, quæ de cætero perpetuis futuris temporibus in eadem Curia super ipsis obligationibus, in alio quàm tuo, ac Curiæ causarum hujusmodi tribunali (præterquàm in vim specialis commissionis nostræ de dicta obligatione, specialem mentionem facientis) motæ fuerint, in illarum statu, gradu, & terminis, in quibus reperientur tua ordinaria auctoritate (exceptis causis in Curia Capitolii contra dictos Cives Romanos pro tempore juxta formam dicti Motus proprii motis) reassumere, & Judicibus, quibus sunt commissæ, ac coram quibus illæ pendebunt in posterum, ne in eis, aut de illis, quoquo modo, vel quovis quæsito colore, directe vel indirecte, se intromittere præsumant, etiam sub sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, arbitrio tuo moderandis, & applicandis inhibere, ac quicquid secus super his contigerit attentari, irritum, & inane decernere.

Censuras promulgandi.

§. 6. Ac etiam solus dictarum obligationum vigore censuras Ecclesiasticas promulgare.

Causas Prælatorum, Mercatorum Curialium pensionumque, &c. cognoscendi.

§. 7. Necnon omnes, & singulas spirituales, & Ecclesiasticas, ac profanas, & quorumvis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, eorumque, ac nostrorum familiarium, continuorum commensalium, & Prælatorum quorumcumque in ipsa Curia degentium, ac etiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, ac Communitatum, & Universitatum, Oratorum, necnon dictæ Curiæ Officialium, & eamdem Curiam sequentium, ac familiarium eorumdem, & ipsius Curiæ causarum hujusmodi Auditoris Notariorum, & eorum familiarium, Campsorum quoque, & quorumvis Mercatorum, ac Pensionum annuarum super fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis assignatarum, etiam si earum solutio non in ipsa Curia, sed in partibus sit facienda.

Causarum in Curia motarum Appellationumque hic indicatarum.

§. 8. Et quascumque alias etiam commissariis causas, tàm civiles, quàm criminales, & mixtas, & conjunctim, vel divisim in eadem Curia quomodocumque, & qualitercumque motas, & movendas, & inter quascumque partes, etiam per viam inquisitionis, aut ex officio quomodolibet pendentes. Ac quæ per appellationem à gravaminibus illatis, & conferri comminatis, seu sententiis definitivis, vel interlocutoriis, à quibusvis Judicibus ordinariis, & arbitris atque arbitratoribus in Curia & Urbe prædictis (Vicario nostro, ac Gubernatore, & Senatore Urbis prædictæ, & Judicibus Capitolinis, dumtaxat exceptis) & extra eas à quibuscumque Judicibus, ordinariis, vel delegatis, seu arbitris, vel arbitratoribus, ac etiam dictæ Sedis Legatis, & eorum Vicelegatis in terris eidem Ecclesiæ Romanæ mediate, vel immediate subjectis, aut aliis earum Gubernatoribus, vel Officialibus, & quibusvis in feudum, vel Vicariatum, aut aliàs quomodolibet concessis, pro tempore latis, & promulgatis, interpositarum, seu aliàs ad eamdem Sedem, etiam per viam reclamationis judicialis, vel extrajudicialis, aut nullitatis, vel recursus hactenus devolutæ sunt, & in posterum devolventur.

Summarie procedendi in causis Mercatorum Notariorum, & 200. ducat. & inf.

§. 9. Eas videlicet, in quibus non agetur ultra summam ducentorum ducatorum auri de Camera, aut de re verum summæ prædictæ valorem non excedente, seu quæ inter, & contra Mercatores dictæ Curiæ, pro quibuscumque negotiis, ad quamcumque summam ascendant, & inter, ac contra Notarios suos, & eorum familias pro tempore vertentur, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu,

&

& figura judicii, sola veritate inspecta, etiam manu Regia, & absque observatione terminorum, qui de stylo, seu ordinatione Palatii Apostolici, aut aliàs observari consueverunt.

Aliàs autem servatis terminis.

§. 10. Aliàs verò dictam summam, aut illius valorem excedentes, & inter, ac contra alios quàm Mercatores vertentes, servatis terminis, & aliàs summarie, prout in beneficialibus; eisdemque terminis quomodocumque male, & nulliter, præpostere, ac inculcate tentis, pro minori partium dispendio etiam unico contextu, citatione, & audientia reiteratis, etiam per affixionem citationum pro tempore faciendarum ad valvas habitationis ipsorum citandorum, quoad obligatos in forma Cameræ, & quoad alios aliter obligatos, ubi non agetur de majori quàm viginti ducatorum summa audire, cognoscere, decidere, & fine debito terminare.

Causas criminales Urbis, & omnium exemptorum cognoscendi.

§. 11. Necnon de omnibus, & singulis criminibus, excessibus, & delictis, tàm in Urbe, & Curia præfatis, quàm extra eas per quoscumque, tàm ejusdem Sedis Officiales, quàm dictam Curiam sequentes, & alios etiam à jurisdictione Ordinariorum exemptos, & prædictæ Sedi immediate subjectos, cujuscumque Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, etiam Episcopalis, vel majoris, & per quoscumque alios cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, perpetratis, vel perpetrandis, tàm ad Procuratoris Fiscalis denunciationem, & promotionem, quàm etiam partium accusationem, vel etiam instigationem, seu ex mero officio inquirere, & super illis, tàm per viam inquisitionis, quàm accusationis, seu denunciationis, & instigationis hujusmodi procedere, & culpabiles repertos juxta suorum excessuum exigentiam, & qualitatem punire, dummodo monitoria contra Episcopos, vel eorum Superiores, ad comparendum, personaliter, nisi prævia commissione manu nostra signata, non decernas.

Litteras Apostol. exequendi.

§. 12. Necnon quascumque litteras Apostolicas, generales, aut particulares, tàm sub plumbo, etiam per officium Audientiæ litterarum nostrarum contradictarum expeditas, quàm in forma brevi, & quarum solam signaturam sufficere concessum fuerit, supplicationes per nos, & pro tempore existentes Romanos Pontifices, aut in ejus, seu nostri præsentia signatas, necnon litteras pro tempore existentium Camerarii, & Pœnitentiarii Majoris nostrorum, dummodo in illis, & litteris Apostolicis prædictis alii executores deputati non fuerint, solus, in quibus verò executores deputati erunt, accumulativè cum illis exequi, & super illis processus debitos in forma solita, etiam cum promulgatione censurarum in similibus promulgari solitarum decernere.

Sententias in Curia latas à Judicibus hic non exceptis exequendi, & pariter processus Cœnæ Domini, &c.

§. 13. Ac tuarum, & per tuos Locumtenentes, seu quosvis alios, tàm Ecclesiasticos, quàm sæculares Judices, & tàm delegatos, quàm subdelegatos & etiam causarum dicti Palatii Apostolici Auditores, vel nos, aut Rom. Pont. pro tempore existentes, tàm in specie, quàm in genere, ac alios quomodolibet in eadem Curia pro tempore latarum sententiarum. Necnon quorumcumque processuum generalium, & specialium, tàm in die Cœnæ Domini, quàm aliàs cum censurarum, & pœnarum Ecclesiasticarum fulminatione fieri solitorum executiones, quas etiam si delegatis, aut subdelegatis prædictis, vel quibusvis aliis etiam specialiter per nos, & Sedem prædictam commissæ fuerint, tibi Auditori accumulative, & non privative commissas esse volumus, & decernimus, servatis terminis in tribunali Auditoris hujusmodi servari solitis, & etiam singulis diebus, & horis, prout in ordinariis consuetum erat facere, illasque & illos debitæ executioni, etiam si opus fuerit cum auxilii brachii sæcularis invocatione demandare.

Causas contractuum initorum in Curia cognoscendi.

§. 14. Et quascumque Communitates, Universitates, Collegia, & Capitula, necnon etiam extra dictam Curiam degentes personas, pro debitis per eos in eadem Curia contractis, aut salario, seu contractu in dicta Curia inito.

Curialiumque.

§. 15. Degentes verò in eadem Curia, seu Curiales Ecclesiasticos, sæculares, vel regulares, etiam ab ipsa Curia absentes, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, etiam Pontificalis, conditionis, vel præeminentiæ existentes, pro quibusvis rebus, & pecuniarum summis ad quorumvis etiam absentium, quorum pro tempore intererit, instantiam, quoties expedierit, etiam per edictum publicum, constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto ad eos accessu, ad satisfaciendum de eorum debitis, & præstandum ea ad quæ pro tempore tenebuntur monere, & citare.

Remissorias & compulsoriales dandi.

§. 16. Ac litteras quascumque remissoriales, & compulsoriales, & tàm generales quàm speciales ubi & quoties opus fuerit arbitrio tuo decernere.

In vim Eug. & Leoninæ Curiales tuendi.

§. 17. Necnon etiam in vim Bullæ Eugen. in favorem Curialium emanatæ, & Leoninæ, necnon cujuscumque alterius extensionis inhibere.

Monitoria &c. ad partes decernendi.

§. 18. Ac monitoria, & citationes, ac inhibitiones ad partes etiam per simile edictum decernere, eos quoque arrestare, & incarcerare. Et si tibi videbitur, pœnas, & mulctas dimittere, & relaxare, ac pro delictorum, excessuum, & criminum qualitate eis (citra tamen mortem, & membri mutilationem) per te, & tuos Locatenentes infligere, & imponere.

Censuras promulgandi.

§. 19. Necnon quoslibet inobedientes excommunicare, à divinis suspendere, generaliter & specialiter interdicere, ac sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, per te, tuosque Locatenentes pro tempore latas, etiam iteratis vicibus, aggravare. Et quod à te, vel Locatenentibus prædictis pro tempore excommunicati, seu aliàs censurati, ab aliis quàm à te, vel eisdem Locatenentibus prædictis, etiam de partium consensu, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi non possint, ad evitandas collusiones statuere.

Absolutiones dandi.

§. 20. Et cùm tibi visum fuerit expedire, Communitates, Universitates, Collegia, Capitula, & personas quascumque à quibusvis sententiis, censuris, & pœnis, ac mulctis Ecclesiasticis, spiritualibus & temporalibus, per alios videlicet quàm per te, & dictam tuam Curiam inflictis, in diebus Paschalibus cum reincidentia absolvere, ac sententias, censuras, & pœnas, ac mulctas hujusmodi, & quæcumque interdicta suspendere, tollere, & eis relaxare.

Oblig. contra hæredes exequendi.

§. 21. Necnon obligationes in forma Cameræ hujusmodi, etiam post mortem debitoris, quoad illius bona tantùm, etiam per vim confessionis debiti, per aliquem ex procuratoribus in qualibet obligatione constitutis more solito faciendæ, & hæredibus legitime citatis seu aliàs arbitrio tuo exequi, & executioni demandari facere.

Et alia omnia consueta faciendi.

§. 22. Et generaliter omnia & singula alia quæ ad officium Auditoris Curiæ causarũ hujusmodi de jure, vel ex privilegio, aut usu, seu litteris, & consuetudine prædictis, olim spectabant, & quæ illi qui pro tempore fuerunt Curiæ causarum hujusmodi Auditores, ex concessis eis facultatibus facere, decernere, mandare, statuere, ordinare, & exequi quomodolibet poterant, seu consueverant, facere, dicere, mandare, statuere, ordinare, & exequi. Habituri ratos & gratos, processus & sententias quos & quas, tu & tui Locaten. prædicti pro tempore habueritis & tuleritis, ac reliqua omnia, quæ in præmissis, & circa ea, ac quodlibet eorum feceritis, dixeritis, mandaveritis, statueritis, ordinaveritis, ac facturi ea omnia, auctore Domino in omnibus usque ad satisfactionem condignam, inviolabiliter observari.

Confirmatio omnium facultatum & indultorum.

§. 23. Et insuper eisdem auctoritate, & potestatis plenitudine, tàm Julii II. Leonis X. & aliorũ prædec. hujusmodi litteras, quàm omnia & singula privilegia, indulta, facultates, jurisdictiones, & gratias, officio Auditoriatus, & Auditoribus prædictis quomodolibet concessa, ac cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis, singulas desuper confectas litteras, quarum omnium & singularum litterarum prædictarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, approbamus, & cõfirmamus, ac innovamus, necnon perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decernimus, itaq; omnia & singula ad officium Auditoriatus, & Auditorem pro tempore existentem, perinde ac si eis specialiter & expresse concessa, & pro eis,

eis, seu in illorum favorem, statuta, & ordinata fuissent, extendimus, & ampliamus.

Facultas in cessionib. bonorum, & discussionib.

§. 24. Quodque cap. *Odoardus*, & cap. *Pervenit*. ac quævis alternativæ seu moratoriæ, & dilationes etiã salinariæ, per quoscumque etiam ejusdem R.E. Card. pro tempore decretæ, obligatis in forma Cam. quoad bona, nullaten. prosint. Quinimo obligationes in forma Cam. quoad bona tantùm, debitæ executioni demandentur, etiam post mortem debitoris non obstante quacumque appellatione, & superinde obtenta commissione de hujusmodi obligatione expressam mentionem non faciente, aut discussione hæreditatis ubilibet pendente, si per creditores data fuerit idonea cautio in forma depositi, de restituendo id quod receperint, prioribus, & potioribus creditoribus, in eventum succumbentiæ.

Tu vide Bullam S. D. N. Pauli V. cit. in rubr.

Locus A. C. in Capella Papæ.

§. 25. Quodque tu in Capella, & reliquis actibus, tam publicis, quàm privatis, primum locum post Gubernatorem, & Oratores Principum, si Prælati fuerint, habeas, tibi indulgemus, ac volumus, & statuimus.

Executorum deputatio.

§. 26. Mandantes, & districtius inhibentes quibusvis Judicibus, &c.

Clausulæ præservativæ.

§. 27. Decernentes præsentes litteras, ac in eis contenta quæcumque sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & alterationibus, &c.

Decretum irritans.

§. 28. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 29. Non obstantibus præmissis, & si opus sit de non tollendo jure quæsito, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis &c.

Fides transumptorum.

§. 30. Quodque præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu &c. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 1. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1561. Kal. Maii Pontificatus nostri Anno secundo.

XXXIV.

Jurisdictio Senatoris, Collateralium, & aliorum Judicum Curiæ Capitolii Almæ Urbis.

Circa istam jurisdictionem habes sup. Julii II. const. 28. Decet, *ac Leon. X. const.* 1. Dum singularem *in Tomo* I. *Sed plenam & distinctam dispositionem vide in novis Statutis, per totum, & signanter lib.* 1. *c.* 41. *quorum confirmationem videre est in const.* 61. *Greg. XIII.* Urbem. *Et declarationem quoad Consules Artium Urbis, habes in eadem Bulla.*

Edita An. D.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Romanorum & Incolarum Urbis indultum fori Capitolini etiam in obligationibus Cameralibus ubi A. C. non prævenit.

Dilectos filios Senatorem, Conservatorem, Populumque Rom. specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, omnimodam & integram (prout illis per fel. rec. Sixtum IV. Jul. II. Leonem X. Paulum III. & alios Rom. Pont. prædecessores nostros aliàs concessa fuit) jurisdictionem, causarumque inter ipsos, ac etiam & inter Romanos, & incolas pro tempore motarum cognitionem, & decisionem totalem Curiæ Capitolii Romani, ita quod in prædictis, & aliis causis, obligationibus, etiam in forma Cam. Apost. in quibus videlicet per alios Judices præventum non sit, aliisque quibusvis differentiis, & actionibus inter ipsos Romanos, ac eorum aliquem, vel aliquos deinceps orituris & movendis, nullus præter Senatorẽ, & ipsius Capitolii Judices pro tempore existentes, seu privilegiorum Apostolicorum, aut consuetudinum, seu quovis alio prætextu intromit. possit, et ã dictorum prædecessorum concessiones hujusmodi, literasque & alias desuper confectas scripturas approbantes, confirman. & innovan. litterarumque & scripturarum earumdem tenores præsentib. pro expressis habentes, auctoritate Apost. ex certa scientia &c. perpetuò concedimus, & indulgemus.

Derogatio facultatum aliorum Judicum in his causis.

§. 1. Ac Senatorem, Conservatores, & Pop. Rom. Curiamq; & Judices Capitolinos præfatos, quoad jurisdictionem hujusmodi, adversus quascumque aliis Almæ Urbis Tribunalibus, & Magistratibus, etiã Regentibus Cameræ, Gubernatori, & nostro Vicario quomodolibet etiam consistorialiter concessas facultates, & alias contrarias dispositiones in pristinum, & cum in quo ante illarum concessiones quomodolibet erant statum restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac facultates, & alias dispositiones contrarias hujusmodi ad hunc effectum per præsentes revocamus, cassamus, & annullamus.

§. 2. Et insuper ne delicta remaneant impunita, quod Chirurgi, Barbitonsores, & alii vulnerũ, aliorumque criminũ notitiã habentes, illa ad Curiã Capitolii hujusmodi juxta ipsius Senatoris desuper proponenda edicta & sub pœnis inibi apponendis, aut ad Curiam Gubernatoris juxta solitũ deferre teneantur.

Chirurgi, vel hic vel coram Gub. crimina referant.

§. 3. Quodque pro celeriori causarum expeditione, in eadem Curia Capitolina nullitatum nulla ratio habeatur nisi earum quæ ex jurisdictionis, citationis, vel mandati defectu provenient.

Nullitates tres attenduntur. Immo servatur Stat. cit. in rubr.

§. 4. Et ne feriarum accumulatio causarum expeditionem in longum protrahat, sublatis de media ceteris feriis voluntarie, per usum, vel aliàs, non tamen in honorem Dei introductis, observatio tantum coerceatur ad ferias in antiquis Statutis expresse descriptas.

Feriæ quæ servandæ. Tu eas vide lib. 1. c. 58. Statuti.

§. 5. Ac etiam Statuta de assettamentis loquentia declarantes, quod assettamentum peti non possit nisi in casibus, & articulis, quorum gravamen per definitivam reparari non valeat, qui ex Statuto sub Rub. de Appellationibus non recipiendis, lib. 6. positi colliguntur, nec in causis summam 10. ducat. non excedentibus; in aliis verò causis è decem supra in litis contestatione dumtaxat peti possit, & hoc arbitrio Judicis, in definitivis autem, vel interlocutoriis vim definitivæ habentibus sententiis Judex causas hujusmodi in assettamentis proponere, aliis in contrarium loquentibus Statutis non attentis omninò teneatur.

Assettamenti votum quando peti possit. Vide cap. 76. lib. 1.

§. 6. Et præterea quod si unum ex Judicib. Curiæ hujusmodi abesse, vel ægrotare, aut suspectum jurari contigerit, assettamentum per tres reliquos præsentes Judices fieri possit; quorum unus in loco ægrotantis, vel absentis Judicis ad tribunal pro interlocutoriis faciendis sedeat, & super incidentiis, emergentibus & dependentibus usque ad sententiam definitivam exclusive provideat; etiam perpetuò statuimus, & ordinamus.

Assettamentum quomodo fiat, aliquo ex Judicib. absente infirmo vel recusato. Vide Stat. lib. 1. c. 11. & 12.

§. 7. Necnon Senatorem, Conservatores, Populũ, & Curiam præfatos ad antiquam eorum jurisdictionem, ut præmittitur restitutos, & plenarie reintegratos esse. Ac præsen. & in eis contenta quæcumq; valida, & efficacia fore, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari debere, nec de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis nostræ defectu quovis quæsito colore, prætextu, vel ingenio nullatenus notari, vel impugnari, nec per nos, vel Sed. Apost. ullo umquam tempore revocari, aut aliàs illis derogari posse. Et si ac quoties illa revocari, aut aliàs illis derogari contigerit, toties in pristinum statum restitui, & de novo etiã sub posteriori data per ipsos Senatores, & Conservatores eligenda, concessa, & stabilita esse.

Clausulæ præservativæ.

§. 8. Et sic per quoscumque Judices, & Commiss. etiam S.R.E. Card. &c. sublata eis quavis aliter interpretandi, &c. facultate judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Decretum irritans.

§. 9. Non obstan. præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apost. Statutis, &c. etiã Palatii Apost. Curiarumque Urbis stylis, necnõ privilegiis, indultis, & litteris Apost. quibusvis Rom. Curiæ Tribunalibus Curiis, Magistratibus, Judicibus & aliis personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam Motu simili, etiam consistorialiter concessis, &c. quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficiẽter expressis habentes hac latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumq; cum clausulis opport. Placet M. proprio. I.

Clausulæ derogatoriæ.

Papæ subscrip.

§. 10. Et cum absolutione à censuris ad effectum, &c. Et cũ approbatione, confirmatione, innovatione,

con-

conceſſione, indulto, reſtitutione, repoſitione, reintegratione, revocatione, caſſatione, annullatione, ſtatuto, ordinatione, decreto, & derogatione præmiſſis, ut ſup. perpetuò. Et quod ſola præſentium ſufficiat ſignatura, & ubique etiam in Judicibus fidem faciat, regula contraria non obſtante, ſeu ſi videbitur literæ deſuper per Breve noſtrum, etiam cum litterarum prædeceſſorum prædictorum, & inde ſequutorum ten. aliorumque neceſſariorum majori, & veriori expreſſione expediri poſſint.

Limitatio privilegii fori in tribus caſibus.

Aliud vide lib. 1. Sat. c. 41.

§. 11. Et quod ad obligationes in forma Cameræ ſervetur forma ipſius obligationis, ut ſi ſit in poteſtate auctoris, vel creditoris convenire debitorem ſuum Romanum, vel incolam laicum non ſolum coram Regente, vel Auditore Cam. ipſarum obligat. Judice ordinario, ſed etiam in Cur. Capitolii. Quoad reliquas verò cauſas civiles non tamen Fiſcales poſſit reus Romanus, vel incola declinare quodcumque aliud forum & petere ſe remitti ad Cur. Capitolii, niſi alterius Judicis juriſdict. prorogaverit, aut in eum tacite, vel expreſſe conſenſerit, & aliter facti reaſſumptiones vel inhibitiones per dictam Cur. Capitolii nullius ſint roboris, vel momenti.

Sequitur declaratio d. conſt. reſpectu Juriſdictionis Gubernat. Urbis.

PIUS PAPA QUARTUS:

Motu proprio, &c.

Cauſa conſtit.

NE per præinſertum Motum proprium aliquod præjudicium bono, & pacifico regimini Almæ Urbis noſtræ; quod in præſentiarum vener. fratri Hieronymo Epiſcopo Sagonen. per nos commiſſum extitit, inferatur.

Præſervatio Juriſdictionis Gubernatoris.

§. 1. Decernimus, & declaramus intentionis noſtræ minime fuiſſe nec eſſe, quod per Signaturam præinſerti Motus proprii prædicti in aliquo juriſdictioni & facultatibus ejuſdem moderni, ac pro tempore exiſtentis Gubernatoris, præſertim circa bannimentorum editiones, ac cognitiones cauſarum criminalium Mercedem, & pauperum, vel aliàs miſerabilium perſonarum, ac alias quaſcumque cauſas ſibi, aut aliis Gubernatoribus, & ejus officio per quoſcumque Rom. Pont. prædeceſſ. noſtros tàm contra Cives Romanos, quàm alios quoſcumque quomodolibet conceſſas in omnibus, & per omnia perinde, ac ſi dictus præinſertus Motus proprius minime ſignatus, nec à nobis emanatus fuiſſet, minime præjudicetur, nec præjudicatum eſſe intelligatur. Et ſic per quoſcumque, &c. Sublata, &c. Irritum quoque, &c. ſolamque præſentis Motus proprii noſtri Signaturam in judicio, & extra ſufficere, ac fidem facere regula contraria non obſtante ſimiliter decernimus, & declaramus.

Quibuſcumque non obſtan.

§. 2. Præinſerto Motu proprio, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque, privilegiorum, & facultatum eidem, ac pro tempore exiſtenti Gubernatori, & ejus officio conceſſ. tenoribus, &c. pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, & quæ & quas per præſentes innovamus.

Papæ ſubſcrip.

Placet Motu proprio. I.

XXXV.

Extenſio conſtitutionis Pauli III. circa cauſas civiles intereſſe Fiſci Cam. Apoſt. concernentes; in eadem Camera cognoſcendas.

Hanc Bullam Pauli III. habes ſuprà in Tomo I. Non ſine. *Et conſonat, hujus Pontificis altera Bulla* 55. Romanus. *Et ante eos, hoc idem ſtatuerat Urb. VI. ſup. in ejus conſt.* 1. Apoſtolica.

Edita An. D. 1561.

PIUS PAPA QUARTUS:

Motu proprio, &c.

Paulus III. avocavit civiles cauſas ſui Fiſci intereſſe concernen. & illas, ac alias movendas, in Cam. Apoſtol. cognoſci mandavit, ut in ejus conſtit. cit. in rubr.

CUm, ſicut accepimus, licèt Rom. Pont. prædeceſſ. noſtri, pro cauſis civilibus Fiſcum noſtrum tangen. proprium tribunal Camerarii, ac Præſidentium Cam. Apoſt. maximis rationibus, & non modico ejuſd. Cameræ diſpendio, ut cauſæ præfatæ per præfatos pro tempore Præſidentes in Cam. Apoſt. ubi & Procurator Fiſci noſtri Apoſt. intervenit, diſcutiantur, diſputentur, & notentur, utque ipſe Procurator Fiſci noſtri non cogatur pro cauſis Fiſcum, ut præfertur, tangen. cum non modica ejus ab occupationibus ſui Officii diſtractione, & non ſine etiam indignitate Officii, quod loco præfati Cæſaris ſucceſſit, & illius privilegio in dictis cauſis utitur, ſaltem ratione interventus ſui in Camera, dum ipſæ cauſæ inibi diſcutiuntur, & notantur, & fel. rec. Paul. III. prædec. noſter, tempore ſuo, iſta ratione per præinſertum ejus Motum proprium dictas cauſas Fiſcum tangentes extra Cameram coram aliis Judicibus, & tribunalibus Urbis inter Fiſcum, & privatum commiſſas, vel aliter cæptas, ſive in petitorio, ſive in poſſeſſorio, ac quibuſvis ſtatu & terminis, etiam ſi inſtructæ fuerint, ad ſe avocaverit, & eidem Camerario, & Præſidentibus, ac in proprio tribunali commiſerit, necnon etiam in futurum committendas, vel alias incipiendas illas ſimiliter, abſque alia pro tempore Rom. Pont. ſignatura, vel mandato, propria eorum auctoritate ad ſe avocandi & reaſſumendi, liberam facultatem conceſſit.

Multi tamen prætendebant conſt. Pauli non procedere quando [illegible] cus in juriſdictionem alterius Judicis conſenſiſſet, vel [illegible] intereſſe [illegible] dere [illegible] in cauſis [illegible] tibus.

§. 2. Cùmque (ſicut accepimus) non deſint, qui poſt reaſſumptionem in Cam. Apoſt. ut præfertur, facta contra Fiſcum, in ſignaturis adhuc ad alios Judices trahere conantur diverſis prætextibus, ac præcipue quando pro tempore Procuratores Fiſcal. coram aliis Judicibus, aliquando per incuriam, vel multiplicitatem negotiorum, proprii in hoc privilegii fori non memores, agere vel reſpondere, vel aliàs in Judices non ſuos conſentire cæperunt, ac etiam quando in proceſſu cauſarum inter privatos, intereſſe Fiſci detegitur principaliter, vel ſecundariò.

Hic igitur Pont. extendit dictam conſtitutionem [illegible] ad illos caſus.

§. 3. Nos attenden. quod privilegium fori Fiſco conceſſum, concernit publicum, & quod iſta ratione idem Paulus prædeceſſor cauſas inter Fiſcum, & privatum etiam alibi inſtructas, per præinſertum motum proprium avocavit, & quod quandocumque etiam in cauſis quæ inter privatos aguntur, detegitur Fiſci intereſſe, ſive principaliter, ſive ſecundariò, idem Fiſcus debet gaudere ſui fori privilegio, & alios trahere, & non trahi, Motu ſimili, ex certa ſcientia hæſitationes, & difficultates hujuſmodi ſubmovere, ac etiam Fiſco noſtro, & illius pro tempore Procuratoris incommoditati, ac indignitati occurrere cupientes, & debentes Motu ſimili, ac ex certa ſcientia præinſertum Motum proprium, tàm quoad jam alibi, etiam in Rota, & Motu proprio commiſſas, & alias cæptaſque in poſterum committendas, vel alias incipientes cauſas, innovamus. Declarantes, illum extendi & quatenus opus ſit, extendentes, etiam ad cauſas, in quibus Procurator Fiſci, agendo vel defendendo, coram aliis Judicibus, & tribunalibus comparendo, vel aliàs conſenſiſſet, & illorum juriſdictionem prorogaſſet, ac etiam ubi intereſſe Fiſci, ſive principaliter, ſive ſecundariò in cauſis jàm inter privatos cæptis, detegeretur, dummodo ſit intereſſe civile, & dummodo cauſæ hujuſmodi, etiam quod in illis vertatur intereſſe Fiſci, non ſint per commiſſiones manu noſtra propria, ſcientes de intereſſe Fiſci aliis Judicibus, & tribunalibus, cum ſpeciali, & expreſſa præſentis Motus proprii derogatione, commiſſæ non fuerint, quas nolumus præſentibus eſſe comprehenſas, ſed ſemper exceptas.

Cameralibuſque dat cognitionem omnium cauſarum à Papa met alibi non commiſſarum.

§. 4. Dantes, ſalvis præmiſſis, eidem Camerario, & Præſidentibus plenariam, & liberam facultatem, & auctoritatem, prædictis, & aliis quibuſvis inhibendum fuerit in Rom. Curia, & extra eam, & ſub cenſuris, & pœnis, etiam quoad cauſas ſimiles in futurum extra Cameram committendas, propria eorum auctoritate, ſine alio noſtro mandato, nec ſignatura, inhibendi & in cauſis hujuſmodi, non obſtantibus quibuſcumque ſignaturis, & inhibitionibus, hactenus factis, & in futurum faciendis niſi commiſſiones in futurum præſentandæ, manu noſtra cum præſentium de verbo ad verbum inſertione, & illarum derogatione ſignatæ fuerint, procedendi, citandi, declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdictum ponendi, auxiliumq; brachii ſæcularis invocandi ceteraque alia faciendi, dicendi, gerendi, & exequendi quæ in præmiſſis, & circa ne-

ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Cam. Apost. clausulis, statutis & consuetudinibus, ac reformationibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, quibus (illorum tenores causas, & effectus pro expressis, & insertis haben. & exprimi, ac de verbo ad verbum inseri posse decernen.) latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Sola signatura sufficit.

§.6. Volentes præsentium solam signaturam sufficere, & ubique tàm in judicio, quàm extra fidem facere, absque alia litterarum expeditione, seu quod litteræ in forma brevis ad perpetuam rei memoriam, cum majori, vera, & ampliori specificatione omnium, & singulorum præmissorum, & circa ea necessariorum, latissime exten. adeo quod contraria quæcumque penitus, & omninò tollantur, & non obstent.

Papæ subscrip. Dat. P. A. 2. die 26. Julii.

Placet Motu proprio. I.

Die 26. Julii 1561.

Præsentetur B. Amerin. Regens. Andreas Panizza, Mag. Curs. præsentatus per Julium Parinum Curs.

XXXVI.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, eligendi, & creandi in Notarios quoscumque etiam Clericos sæculares, & regulares, in causis Inquisitionis.

Tu scias quod Alexand. IV. sup. in ejus constit. 22. Ne commissa. *fol.* 120. *hoc idem concessit, quoad Clericos, qui in sæculo Notariatus officium habuerant.*

Edita An. D. 1561.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Pastoralis officii cura meritis licèt imparibus nobis ex alto commissa, nos assidue incitat, & inducit, ut vigiles sollicitudinis nostræ oculos diligenter circumflectamus, ad eaque potissimum nostræ provisionis remedia adhibeamus, per quæ sancta, & Catholica Fides, ubique prout debet conservetur, & augeatur, improbique Hæretici illius impugnatores, quoad fieri potest debite compescantur, et comprimantur.

Causæ hujus Constit.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Inquisitorum, & Commissariorum hæreticæ pravitatis in diversis Regnis, Provinciis, Civitatibus, Insulis & aliis Christiani Orbis partibus deputatorum, nobis nuper expositum fuit, quod ipsi in causis sanctæ fidei adversus eosdem Hæreticos prosequendis, personis probatis, & idoneis, quæ officio Notarii in eis fungantur plurimum indigere noscuntur, unde officio ipsius Inquisitoris propter ipsorum Notariorum penuriam, tum quia plerique officium hujusmodi tamquam odiosum exercere recusant, ne illud suscipiendo quemquam offendere videantur, magnum incommodum, & detrimentum generatur.

Facultas Inquisitorum de qua in rubr.

§.2. Nos igitur nostræ vigilantiæ curam adhibere, in præmissisque opportune providere volentes, omnibus, & singulis hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, & Commissariis, in quibusvis Regnis, & Dominiis, Provinciis, Civitatibus, Insulis etiam Græciæ, ceterisque Terris, & locis in quibus Christiana Religio colitur, constitutis, & quomodolibet pro tempore deputatis, quod quoties eis expedire videbitur, unum vel plures, etiam Clericos sæculares, vel quorumvis Ordinum Regulares, qui sibi sufficientes, & idonei visi fuerint, in quibuscumque causis sanctæ Fidei, & Inquisitionis hujusmodi in Notarios eligere, assumere, & creare, eosque ad officium Notariatus causarum prædictarum deputare, ipsique sic electi, & deputati, acta quæcumque, & processus causarum ipsarum diligenter, & fideliter describere, & annotare, ceteraque omnia ad id quomodolibet necessaria, & opportuna, facere, gerere, & exercere, libere, & licite possint, & valeant, plenam, & omnimodam, auctoritate Apostolica, tenore præsentium facultatem, & potestatem concedimus, & impartimur.

Derogatio contrariorum.

§.3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationib. Apost. necnon quarumvis Civitatum, & Terrarum, etiā juramento, & confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus privilegiis quoque indultis, & litteris Apost. illis, & quibusvis Notariorum Collegiis, etiam per Sedem Apost. quomodolibet concessis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§.4. Volumus autem, & eadem auctoritate Apost. decernimus, quod quoniam difficile admodum esset præsentes nostras litteras ad singula quæque loca ubi opus foret deferri, earumdem præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Officii Inquisit. Almæ Urbis nostræ munitis, eadem prorsus fides, in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis originalib. adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. A. 2. die 27. Aug.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, sexto Kalend. Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

XXXVII.

Approbatio Confraternitatis, & Hospitalis sub invocatione B. Mariæ de Pietate nuper in Urbe instituti, ad egenos dementes charitative recipiendos, & curandos. Cum facultate alias ejusmodi Confraternitates extra Urbem, cum Indulgentiarum participatione erigendi.

Formam in aliis Confraternitatibus erigendis, vel aggregandis, tradidit Clem. VIII. in const. 115. Quæcumque. *Quo verò ad Indulgentias, attende reformationem, nunc edendam à Paulo V. vide in Tomo III.*

Edita An. D. 1561.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Illius qui pro Dominici salvatione gregis, in ara Crucis, in precium immolari non abhorruit, quique inter alia sibi beneplacita, opera charitatis exercere præcepit, vices licèt immeriti gerentes in terris, curis angimur assiduis, & continua meditatione pulsamur circa quæcumque pia opera, & Christi fidelium devotione ordinata, ut firma perpetuò, & illibata persistant, omni studio intendere, & ut ad ipsa Christi fidelium vota facilius concurrant, fideles ipsos, quibusdam spiritualibus, & allectivis muneribus libenter prosequimur, ac eorum pia suffragia donis cœlestibus confovemus, ut exinde reddantur divinæ gratiæ aptiores, & in eis charitatis devotio in dies peramplius augeatur.

Instituta fuit in Urbe Confraternitas B. Mariæ de Pietate, ad egenos, mentis inopes, educandos atque curandos, &c.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Confratrum Confraternitatis Christi fidelium, sub nomine pauperum advenarum institutæ petitio continebat, quod aliàs nonnulli Christi fideles in Alma Urbe degentes Dei spiritu (qui ubi vult spirat) ducti, ac zelo pietatis accensi, memoresque illius Prophetæ dicentis: Egenos, & vagos induc in domum tuam, & carnem tuam ne despexeris. Quodque hospitalitas Apostolicis doctrinis maxime commendabatur, pariterque considerantes, multos pauperes, pruinæ, & frigoribus expositos per cryptas, & ruinas dictæ Urbis jacere, & interdum maxima, & extrema frigoris calamitate, & fame perire, ac videntes etiam quosdam alios pauperes, mentis inopes, Christianorum omnium maxima miseratione dignos, qui rationis orbati judicio, nudi per dictam Urbem ambulabant, universis ludibrio, & plagis, aliisque vitæ calamitatibus, animarumque salutis periculis expositos esse, & nulla receptacula in dicta Urbe existere, ac cupientes, hos & illos ab eorum miseriis eximere, unam domum sitam in regione Columnæ de dicta Urbe eorum industria quæsitam, & suis sumptibus extructam, & aptatam, primò pauperibus advenis hospitantibus deputaverint,

lectis-

lectisque & suppellectilibus, ac rebus aliis conquisitis ad vitæ usum necessariis munierint, & inibi pauperes advenas benigne recipi, eorumque pedes lavari, ac diebus aliquot juxta cujuscumque indigentiam cibari, pariterque fidei Christianæ rudimenta per Capellanum eorum Ministrum, ignorantes, ac simplices docere, & ad peccatorum suorum confessionem, & sacram Eucharistiam sumendam hortari curaverint, prout etiam ad præsens curant. Quodque in eadem domo unum Oratorium sub invocatione B. Mariæ de Pietate, Apostolica auctoritate interveniente extruxerunt, & ornarunt, ubi sacra Eucharistia in sacrario decenter servatur, & quotidie Missa celebratur, locusque luminaribus semper accensis illustratur, ac pro manutenenda inibi hospitalitate, unam Confraternitatẽ Christi fidelium Pauperum Advenarum nuncupatam, dicta auctoritate erexerunt & instituerunt ac in dicto Oratorio in prima cujuslibet mensis die Dominica dictæ Confraternitatis Confratres, Christi Corporis viatico reficiuntur, nec his pietatis operibus contenti, sed pia piis operibus cumulantes, ipsos pauperes, mentis inopes, per dictam Urbem, ut præfertur, vagantes ad eamdem domum deduxerunt, & ad illorum insaniam curandam operam Medicorum adhibere cœperunt, animis gerentibus supra dictam hospitalitatem advenarum prosequi, & in sanandos, curandosque dementes prædictos, eorum facultates, junctis aliorum Christi fidelium eleemosynis se extendere posse, ac quod pro dictæ Confraternitatis salubri directione, & augmento nonnulla statuta, & ordinationes ediderunt, necnon dilectum filium nostrum Bartholomæum titulo S. Crucis in Hierusalem, presbyterum Cardinalem de la Cueva nuncupatum, dictæ Confraternitatis Protectorem delegerunt, prout in litteris Apostolicis desuper confectis, ac per ipsos Confratres impetratis, ac eisdem statutis, & ordinationibus, ac instrumentis publicis, sive aliis scripturis desuper forsan confectis, plenius dicitur contineri.

Et nunc à Pont. confirmatio postulatur.

§. 2. Quare pro parte eorumdem Confratrum nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissis pro eorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac aliàs in prædictis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui Pont. dictam institutionem, & statuta Confraternitatis approbat.

§. 3. Nos igitur, qui pietatis, & charitatis opera ubique exerceri, sinceris exoptamus affectibus; eorumdem Confratrum pium, & laudabile opus plurimum in Domino collaudantes, necnon singularum litterarum, ac instrumentorum, seu scripturarum præfatarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, dictæ Confraternitatis erectionem, & institutionem, necnon prædictam, ac omnia, & singula alia per Guardianos, & Administratores dictæ Domus, & prædictos Confratres circa præmissa edita, statuta, & ordinationes, prout illa concernunt, omnia & singula, in dictis instrumentis, sive scripturis contenta (licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria) Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus, illisque omnibus perpetuæ firmitatis robur adjicimus.

Iteratoque eam erigit, & eidem Confraternitati dat facultatem statuta condendi.

§. 4. Et nihilominus quatenus opus sit, Confraternitatem ipsam pauperum advenarum, quæ etiam curandorum dementium curam gerat, eisdem modo, & forma, quibus per dictos Christi fideles erecta, & instituta existit, auctoritate & tenore prædictis, de novo erigimus, & instituimus. Ac eisdem Guardianis, Administratoribus, ac Confratribus quascumque personas illis benevisas, & gratas, ac acceptas, tàm Ecclesiasticas, quàm sæculares, dictam Confraternitatem ingredi volentes, cujusvis licentia desuper minime requisita, in eorum Confratres, & Confraternitatis gremium recipiendi, & facultatem, eisdem auctoritate, & tenore concedimus. Eisque quod cum ejusdem Bartholomæi Card. & deinceps pro tempore existentis Protectoris sui auctoritate, seu consensu, alia quæcumque statuta, & ordinationes pro ejusdem Confraternitatis felici regimine, ad piorum operum hujusmodi exercitium, & aliàs circa præmissa, prout eis videbitur edere, condere, & restaurare libere, & licite possint, indulgemus, ac per eos Guardianos, & Administratores; & Confratres observari debere volumus, & decernimus.

Confratribusque Missam domibus propriis celebrari faciendi. Tu vide, Conc. Trid. sess. 22. c. 10. post Canones.

§. 5. Et insuper eisdem Confratribus, quamdiu infirmi fuerint, quod liceat eis Missam in domibus suis celebrari facere.

Eleemosynas & oblationes, ac legata recipiendi.

§. 6. Necnon eleemosynas, & oblationes quascumque, ac etiam piorum Christi fidelium, & S. R. E. Card. & aliorum Prælatorum, & Officialium, aliarumque personarum, tàm Ecclesiasticarum, quàm sæcularium, tàm hactenus, quàm in futurum, ultimis voluntatibus, vel etiam inter vivos donationes, vel largitiones eidem Confraternitati relicta, donata, legata, hæreditates, & bona quæcumque recipere, & de illis, & eorum fructibus in pios usus, prout eis videbitur disponere, & alia omnia recipere, obtinere, & facere, ac ad illa admitti posse, quæ Urbis Confraternitates à Sede Apostolica approbare possunt, & valent, citra tamen illarum præjudicium.

Indulgentiæ porrigentium eleemosynas. Tu vide revocationem in const. 30. Pii V. Et si.

§. 7. Ac universis utriusque sexus Christi fidelibus eleemosynas, largitiones, oblationes, donationes, & legata hujusmodi facientibus, ut easdem Indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequuntur, qui Basilicis Principis Apostolorum, & S. Joannis Lateranensis ac illius, & S. Spiritus in Saxia de Urbe Hospitalibus, bona quæcumque porrigunt, donant, aut relicta, & legata faciunt.

Facultas transferendi Confraternitatem, & Hospitale ad alium locum, & Sacramenta administrandi.

§. 8. Præterea eisdem Confratribus ut totam Confraternitatem ipsam, & Oratorium ac eorum Hospitale, ad aliam domum, Ecclesiam, sive locum ipsius Urbis eis benevisum transferre, ac inibi unum Oratorium, sive Capellam, aut Sacellum in qua, vel quo Sacratissimum Corporis Christi Sacramentum reconditum esse debeat, & ad ejus Altare Capellanum ad id per eosdem Guardianos, & Administratores; ad eorum nutum eligendi & amovendi prout hactenus habuerunt, per quem Missæ, & alia Divina officia celebrari, ac ipsis celebranda & aliis quibusvis Christi fidelibus Eucharistiæ, & pœnitentiæ Sacramenta ministrari facere possint, habere, & retinere, ac conservari facere.

Bona decedentium sine testamento in dicto Hospitali ad illud spectent

§. 9. Et ipsi Guardiani, & Administratores, ac Confratres, vestes, pecunias, aurum, argentum, & alia bona quæcumque deservientium, & aliorum pauperum decedentium ab intestato, in dicto extructo, aut in posterum extruendo per dictos Confratres Hospitali percipere, & in usum, & utilitatem hujusmodi Hospitalis convertere.

Indulgentia pro prima cujusque mensis Dominica.

§. 10. Dictisque Confratribus, & quibusvis aliis Christi fidelibus, qui in dicto Oratorio, sive Capella, prima cujusque mensis in die Dominica sacram Eucharistiam sumpserint, & quinquies Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam in memoriam quinque vulnerum Jesu Christi Domini nostri dixerint, precatique fuerint omnipotentem Deum pro pace, unitate, tranquillitate, ac felici statu Sanctæ Matris Ecclesiæ, totiusque Populi Christiani, qualibet vice, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem.

Facultas eligendi Confessorem, qui Confratres absolvat, &c.

§. 11. Necnon dictis Confratribus facultatem, ut Confessorem, sive Confessores, qui eos in mortis articulo, ab omni sententia excommunicationis, & ab omnibus eorum peccatis, à culpa, & pœna, plenarie absolvant eligere perpetuò futuris temporibus.

Ad hoc vide reformationem Clem. VIII. cit. in rubr.

Facultas erigendi, vel aggregandi alias Confraternitates, cum participatione indulgentiarum.

§. 12. Necnon eisdem Guardianis, & Administratoribus pro tempore existentibus ut quascumque Confraternitates extra Urbem, sub hujusmodi vocabulo instituere, & pro tempore institutas, omnibus, & singulis prædictis, & aliis privilegiis, & indultis deinceps concedendis, sub conditionibus, & formis eis bene visis decorare, illasque eis, in toto, vel in parte communicare libere, & licite valeant, similiter concedimus.

§. 13. Ac Indulgentias hujusmodi, & præsentes litteras, sub quibuscumque revocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus, quarum-

In hoc habemus formam traditam à Clem. VIII. cit. in rubr.

cumque similium, vel dissimilium gratiarum, & Indulgentiarum per nos, & Sedem Apostolicam, etiam in favorem Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe hujusmodi, & expeditionum contra Infideles, & Cruciatæ Sanctæ, vel aliàs etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, & aliorum Principum instantiam, quomodolibet pro tempore facti nullatenus comprehensorum sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de novo concessas fore; ipsisque Confratribus & aliis prædictis suffrag. debere decernimus.

Clausulæ præservativæ.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 14. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, nec non statutis, & privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, ac illis eorumque tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. Ann. 2. die 11. Sept.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1561. Idus Septembr. Pontificatus nostri Anno secundo.

XXXVIII.

Quod Instrumenta pro interesse Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe rogata, per illius pro tempore Notarios, & Secretarios, in Cancellaria ejusdem Hospitalis custodiri, & per alios Notarios, & Secretarios successores gratis expleri, & in publicam formam redigi possint, illisque plena fides adhibeatur.

Omnia quæ spectant ad istud Hospitale, videnda sunt sup. in Tomo I. in const. 7, Innoc. III. Inter fol. 58. & in const. 22. Six. IV. Religionis *in d. Tomo I.*

Edita An. D.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio &c.

Causæ concessionis hujus privilegii.

Dum sicut accepimus, pro tempore existens Præceptor Hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, soleat in Hospitali suis sumptibus, & expensis tenere unum Notarium, & quandoque etiam unum Secretarium, qui de omnibus instrumentis interesse ejusdem Hospitalis concernentibus, rogantur, & sæpius contingat, ut ipsis Notario, & Secretario à dicto Hospitali recedentibus, & officium Notariatus, seu Secretariatus hujusmodi in dicto Hospitali exercere desinentibus, aut decedentibus eorum scripturæ per eos, seu illorum hæredes ex eodem Hospitali aliò transportentur, & quandoque pereant, seu dissipentur; vel ad Notariorum, qui notas, vel imbreviaturas instrumentorum interesse prædicti Hospitalis concernentium absque præmio explere, & in publicam formam redigere recusant, manus deveniant, in non modicum dicti Hospitalis, & illius pauperum detrimentum.

Privilegium de quo in rubr.

§. 1. Nos præmissis occurrere, & indemnitati Hospitalis, & pauperum prædictorum, paterno affectu consulere volentes, Motu simili Apostolica auctoritate, per præsentes statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Notarius, & Secretarius dicti Hospitalis ab eo recedentes, & officium Notariatus, & Secretariatus hujusmodi exercere desinentes, aut ipsorum Notarii, & Secretarii si decedant hæredes, imbreviaturas, seu notas instrumentorum per eos rogatorum interesse præ dicti Hospitalis quomodolibet concernentium aliò transportare nequeant sed eas in Cancellaria dicti Hospitalis ad hoc ut illi succedentes Notarius, & Secretarius prædicti, illas gratis, & sine præmio explere, & in publicam formam redigere possint, dimittere teneantur. Et pro tempore existens Præceptor dicti Hospitalis, eos ad illas, ut præfertur dimittendas & propterea auctoritate cogere, & compellere valeat. Quodque pro tempore existens Notarius, & Secretarius prædicti Hospitalis, vigore præsentium, & absque alia desuper sibi concedendi ab aliquo licentia, & facultate, imbreviaturas, seu notas instrumentorum per anteriores Notarios, & Secretarios dicti Hospitalis rogato interesse ejusdem Hospitalis quolibet concernente explere, & in publicam atque autenticam formam redigere possint, Eisque sic expletis, & in publicam atque autenticam formam redactis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur, si per alium Notarium præcedenti licentia, & facultate sibi juxta statutorum, &c. & reformationum Almæ Urbis, & Collegiis Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, & aliès servatis servandis concessæ, expletæ, & in publicam formam redactæ fuissent.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis prædictis, & quibusvis aliis statutis, &c. & reformationibus etiam juramento, &c. roboratis; privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, Dilectis filiis Populo Romano, & prædictis Collegio, & quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis etiam motu simili, aut aliàs quomodolibet concessis, &c. Quibus omnibus, etiam si de illis, &c. illorum tenores, &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 3. Præsentium etiam, absque eo quod registrentur, aut nisi data apponatur solam signaturam sufficere, & ubique in judicio, & extra regula contraria non obstante, fidem facere decernen. &c.

Papæ subscript.

Fiat Motu proprio I.

XXXIX.

Quod Birretum Viride deferant etiam coram Judicibus Urbis, & Carcerum Visitatoribus petentes alternativas, vel beneficium cap. *Pervenit.* & cap. *Odoardus.*

Hæc beneficia, quibus danda, & deneganda sint, vide supra in Tomo I. in constit. 16. Clem. VIII. Cum ex multorum. *Ubi etiam habes, quantum duret instantia istarum causarum.*

Edita An. D. 1561.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio &c.

Causa const.

Cupientes Mercatoribus, & aliis personis tàm Almæ Urbis nostræ Civibus, quàm forensibus in ipsa Urbe cum quibusvis personis contrahendi omnem possibilem securitatem concedere, & omnem viam, ac etiam omnes dilationes, & per quas Mercatorum, & aliarum personarum debitores à debitorum solutione subterfugere, seu se quoquo modo subtrahere, & creditores eorum creditis defraudare; aut supplantare possent, de medio tollere, ac remedium opportunum præmissa ne fiant adhibere, & ut debitores ipsi à præmissis, si non Dei omnipotentis, saltem humanæ ignominiæ timore abstineant, & sic eorumdem Mercatorum, & personarum firmitati providere volentes.

Paulus IV. statuit debitores, obtinentes alternativas, vel dilationes teneri deferre Birretum Viride.

§. 1. Et considerantes Motum proprium à fel. record. Paulo Papa IV. prædec. nostro, quod ex tunc de cetero alternativæ, significationes; & dilationes quæcumque, nisi juxta juris dispositionem, ac formam statutorum ipsius Urbis concedi nullatenus possent, & qui illas obtinuissent, & ex tunc in futurum obtinerent, semper Birretum Viride portare

tenerentur emanatum, circa ipsorum debitorum malitiam, seu malos homines non sufficere, cùm ipsum Birretum Viride, nisi postquam ad alternativam, vel alias dilationes admissi fuerint portare non teneantur, & sic beneficio temporis in grave creditorum praejudicium, & jacturam gaudeant.

Hic autem l ont. declarat, debitores teneri gestare dictum Birretum coram Judicib. Urbis antequam inhibitionem obtineant, & promittere ipsum de cetero deferre.

§. 2. Nos igitur Motu simili, &c. Per praesentes perpetuò statuimus, & ordinamus, quod de cetero quicumque debitores, seu in forma Camerae, aut aliàs quomodolibet obligati, quamcumque alternativam, significationem, vel aliam quamcumque dilationem etiam secundum cap. *Pervenit*, vel *Odoardus*, seu inhibitionem aliquam à Curiae causarum Camerae Apost. Auditore, seu ejus Locumtenente, aut Almae Urbis Vicario, vel Gubernatore, vel Senatore, seu aliis ipsius Urbis Judicibus etiam Commissariis, aut etiam Carcerum Urbis Visitatoribus petere non possint, nisi se prius coram illis dictum Birretum Viride gestando praesentaverint, & ipsum Birretum Viride publice, & secrete sub fustigation. per Urbem pro prima vice, & triremium pro secunda, qua sine dicto Birreto reperti fuerint, deferre, per se, vel suos legitimos procuratores ipsis absentibus promiserint, & medio juramento affirmaverint, acaliter à praedictis, & aliis quibusvis Judicibus etiam vigore specialis commissionis nostra, aut successorum nostrorum manu signatae, vel signandae obtentae, & obtinendae, alternativae, & significationes, aut dilationes quaecumque etiam secundum juris formam nullae sint; & ipsis debitoribus etiam si Clerici existant, nullatenus suffragentur.

Deputatio executoris.

§. 3. Mandantes eidem Auditori Cam. ut hujusmodi constitutionem, & ordinationem perpetuò, & inviolabiliter etiam in quibuscumque litibus, & causis hactenus motis observari faciat, & mandet, contra omnes, & singulos praemissis in aliquo contravenientes per censuras & poenas, ac etiam pecuniarias, & alia remedia opportuna sibi visa etiam manu Regia procedendo.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Praemissis ac quibuscumque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Urbis Statutis, & reformationibus, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 5. Volumusque quod praesentium sola nostra signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, quacumque regula contraria non obstante.

Papae subscript.

Placet Motu proprio I.

Publ. P. A. 2. die 27. Oct.

Annò à Nativitate Dòmini 1561. *indict.* 4. *die verò* 27. *mensis Octobr. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pii Divina providentia Papae IV. Anno secundo retroscriptae litterae Apostolicae affixae, & publicatae fuerunt in valvis Principis Apostolorum, de Urbe, Cancellariae Apostol. ac in acie Campi Florae, ut moris est, per nos Bernardinum Andreutium, & Jo. Gherardi Curs. Apost.*

Julius Parinus Mag. Curs.

XL.

Inquisitores haereticae pravitatis, non teneantur publicare dicta testium contra Schismaticos, vel Haereticos examinatorum: Neque rationem reddere de processibus, alteri quàm Rom. Pontifici; aut supremis Inquisitoribus Almae Urbis.

Edita An. D. 1561.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa const.

Cum sicut non sine magna animi nostri molestia accepimus; humani generis hoste instigante ita Schismaticorum, & aliorum Haereticorum numerus in provincia, statu; & dioecesi civitatis nostrae Avenionensis praevaluerit, & propter eorum, seu alicujus ipsorum potentiam, & malitiam; nullus contra eos deponere, seu eorū crimina revelare, & accusare audeat, quo fit ut ipsi schismatici, & haeretici remaneant, impuniti, in non modicam divinae Majestatis offensam, & grave personarum Catholicarum scandalum.

Inquisitor dicta testium contra Haereticos examinatorum publicare non teneatur.

§. 1. Nos ne in futurum aliquis metu ipsorum haereticorum, & schismaticorum, eorum crimina revelare formident, aliàs in praemissis opportune providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, nostris, Dilecto filio Fratri Bernardo moderno Inquisitori Avenionensi, vel pro tempore existenti, in dicta provincia haereticae pravitatis Inquisitori, ut personas, quae schismaticos, seu haereticos hujusmodi revelaverint, seu contra eos deposuerint, & testificaverint publicare, seu revelare minime teneantur. Et si ab eodem Inquisit. aliqua ipsorum testium d. publicari contingat, ita truncata, & secreta publicentur, ut cognitio nominum, & cognominum ipsorum testium, ad aliquam notitiam devenire non possit.

Syndicarique nequeant, nisi à Rom. Pont. vel supremis Inquisitorib. Urbis.

§. 2. Quodque ipse Inquisitor à quoquam syndicari nequeat, & nemini, nisi nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici, & Almae Urbis nostrae supremis Inquisitoribus de processibus per eum contra dictos haereticos, & schismaticos formatis rationem reddere teneatur, auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus pariter, & indulgemus.

Inhibitio contra molestantes Inquisitorem sup. praedictis.

§. 3. Districtius inhibentes universis, & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Praelatis, eorumque in spiritualibus, & temporalibus Vicariis, seu Officialibus generalibus; & dilectis filiis omnibus, & singulis Judicibus, & personis tàm Ecclesiasticis, quàm saecularibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, & ordinis, vel conditionis existentibus, ne ipsum modernum, & pro tempore existentem Inquisitorem ad nominum, & cognominum dictorum testium revelationem, & publicationem, seu de processibus per eumdem modernum contra ipsos haereticos, & schismaticos formatis, vel ab eo, & aliis Inquisitoribus pro tempore in futurum formandis rationis redditionem arctare, nec super praemissis, seu eorum occasione quovis praetextu molestare, perturbare, vel inquietare audeant, vel praesumant. Irritum nihilominus, & inane decernentes si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & in Provincialibus, ac Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, statutisque & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis: Quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret; illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum praesentium specialiter, & expresse latissimeque derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 1. die 1. Nov.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Novembris 1561. Pontificatus nostri Anno secundo.

XLI.

Fructus & emolumenta ad Capitulum, & mensam Ecclesiarum Urbis communiter spectantia; & distributiones pro defunctorum anniversariis largiendae, applicantur distributionibus quotidianis pro interessentibus Divinis officiis.

Edita An. D. 1561.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causa const.

Cum, sicut accepimus; in hac Alma Urbe nostra, quae caput existit totius Orbis, & in qua coelestis altitudo consilii Sedem Apostolicam nullis defecturam temporibus mirabiliter stabilivit; ita in Ecclesiis collegiatis divinus cultus diminutus fuerit, ut exteris nationibus scandalum non modicum generetur.

§. 1. Vo-

Dispositio de qua in rubr.

§. 1. Volentes igitur, quantum in nobis est, divino cultui consulere, & abusus hujusmodi tollere, decernimus, statuimus, & ordinamus, omnes & quoscumque fructus, reditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, in quibuscumque rebus consistant, quarumcumque Ecclesiarum, tàm sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ, beati Petri Apostolorum Principis, ac Gloriosissimæ Virginis sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ, quàm aliarum quarumcumque Ecclesiarum, ad Capitulum, & mensam earumdem communiter spectantes, & pertinentes applicari, assignari, & adscribi debere, prout tenore præsentium (sine tamen præjudicio pensionum super dictis fructibus reservatarum) applicamus, adscribimus, & assignamus distributionibus quotidianis, distribuendas, & dividendas inter Canonicos, & alios Beneficiatos Divinis officiis interessentes dictarum Ecclesiarum, juxta Ecclesiæ cujuslibet ordinationem rationabilem jam factam, seu etiam faciendam per nos, vel dilectum filium nostrum Almæ Urbis Vicarium generalem. Qui verò aliter de dictis fructibus, reditibus, proventibus, juribus, emolumentis quicquam receperint (exceptis illis quos infirmitas, seu justa, & rationabilis causa, aut Ecclesiæ utilitas excusant) rerum sic receptarum dominium non acquirant, nec faciant causas suas, immo ad omnium restitutionem teneantur. Idem quoque de distributionibus pro defunctorum anniversariis largiendis decernimus observandum.

Vicarius Papæ executor.

§. 2. Mandantes dilecto filio Jacobo Cardinali Sabello, nostro in dicta Urbe, ejusque districtu Vicario, quatenus ordinationem, statutum, decretum, applicationem, & assignationem hujusmodi, in quibuscumque Ecclesiis in dicta Urbe consistentibus, inviolabiliter per quoscumque quavis auctoritate, etiam Cardinalatus honore fungentes, per censuras Ecclesiasticas, & alias pœnas etiam pecuniarias, arbitrio imponendas, quacumque appellatione remota, manu regia observari faciat. Contradictores, &c. sublata, &c. Sicque per quoscumque Judices, &c. irritum quoque, &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus præmissis, constitutionibus Apostolicis, & consuetudinibus, ac constitutionibus quarumlibet dictarum Ecclesiarum, confirmatione Apostolica, aut quavis alia firmitate roboratis, latissime extendendis, quibus omnibus, illorumque tenores pro sufficienter expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ sub- [illegible] Pt. [illegible] An. 2. [illegible] Nov.

Placet Motu proprio. I.

Datum Romæ apud S. Petrum duodecimo Kalend. Decembris, Anno secundo.

XLII.

Proxenetæ Ripæ Almæ Urbis, tenentur Nautis, & Mercatoribus Vini, de pretio vini eis mediantibus venditi, emptoribus illud non solventibus.

Alia eorumdem Mercatorum, & nautarum indulta, ac privilegium fori, indicavi hic supra in constit. 25. Cupientes.

Edita A. D. 1561.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

DEcet Rom. Pontificem ex debito sui Pastoralis officii, ad ea diligenter prospicere, per quæ in hac Alma Urbe, ad quam veluti communem omnium patriam, frequens est hominum concursus, vini, ac rerum aliarum humano victui necessariarum ubertas, cum ejusdem Urbis incolarum in copioso numero existentium commoditate, Nautarum quoque, & Mercatorum vina, & res hujusmodi ad Urbem ipsam advehentium, plena securitate, nostræ provisionis ope, unicuique quod suum est tribuendo, non solum manuteneri, sed augeri, ac in ea ad publicam omnium utilitatem, per amplius conservari salubriter valeat.

Nautæ vendebant mediantibus Proxenetis eorum vina, cauponibus, & aliis quos non cognoscebant, & pro consecutione pretii litigare cogebantur.

§. 1. Cùm itaque sicut diversi diversarum partium Nautæ, & Mercatores querelanter nobis nuper exponi fecerunt; ipsi quos vini, ac res hujusmodi ad Ripam fluminis dictæ Urbis deducere sæpe contingit, neminem cognoscentes, & diutius in dicta Urbe, seu Ripa absque eorum gravi detrimento morari nequeuntes, vina hujusmodi mediantibus Proxenetis, Sensalibus nuncupatis, cauponibus, hospitibus, tabernariis, ac aliis diversarum qualitatum personis, à quibus vini venditi pretii solutio, seu exactio nimium tarda, & difficilis existit vendere, & deinde pro hujusmodi pretio recuperando caupones, hospites, tabernarios, ac personas hujusmodi, ad judicium evocare, ac proinde varias lites, & quamplures sumptus, & expensas subire, procuratores cum menstruis salariis in dicta Urbe constituere, & relinquere cogantur, ac sæpius etiam caupones, hospites, tabernarios, ac personas hujusmodi dolose, & fraudulenter decoxisse, solum vertisse, foro cessisse, atque aliàs solvendo non esse inveniant. Quo fit ut negociatio circa hæc, magna cum eorum jactura multum impediatur, & retardetur, ac ipsi vina prædicta longe dimidio etiam carius vendere adstringantur, in grave totius Urbis, ac illius, & præsertim pauperum incolarum evidens detrimentum. Et propterea ipsi, seu eorum major, & sanior pars apud nos, ut eis in præmissis de opportuno remedio providere velimus, vehementer instantes, si nostræ provisionis auxilio ab eisdem damnis, & incommodis liberati fuerint, ultro per eorum propriis manibus subscriptas syngraphas nobis, & Cam. Apostolicæ perpetuis futuris temporibus, pro impensis etiam Ministrorum in præmissis subeundis, quatuor julios pro quolibet dolio vini ordinario, ultra omnes alias præstationes, & solutiones ad hæc usque tempora introductas, se soluturos offerant, & longe esse minorem suam hanc quatuor juliorum præstationem, quàm tot, & tanta incommoda, quæ in dies subire compelluntur, attestentur, ac sublatis dictis incommodis, etiam multo viliori precio vina sua vendere posse affirment.

Pontifex igitur Nautarum & Mercatorum vini securitati, ac vini ubertati consulendo, decernit, ipsos Proxenetas teneri pro pretio vini venditi, eis mediantibus quando emptores solvere recusant, vel dilatio ultra 20. dies concessa non fit ab ipsis Mercatoribus.

§. 2. Nos igitur eosdem Nautas, & Mercatores specialibus favoribus, & gratiis prosequi, ac eorum indemnitati, & publicæ utilitati, quantum in nobis est, providere volentes, ac omnia, & singula privilegia, & hypothecas, tàm de jure, quàm consuetudine eis quomodolibet concessa, & competentes, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, harum serie approbantes, & innovantes, ac de novo concedentes, necnon per eos nobis factam oblationem prædictam acceptantes, ratamque & gratam habentes, ac simul laudabilem aliàs in his, ut plene novimus introductum, licèt postmodum nonnullorum, vel incuria, vel fraudibus, & malitiis à quibusdam annis citra male observatum usum, per quem Proxenetæ quorum opera vina vendita fuerant, post trinam requisitionem illorum emptoribus factam, ad totalem pretii solutionem eisdem venditoribus tenebantur, amplectentes, consideratis prius natura negotii, quæ in celeri expeditione consistit, ac ipsorum Nautarum, & Mercatorum, ac advenarum, & aliarum personarum in eadem Urbe degentium, ac cum eis contrahentium ignorantia, publicæque utilitatis conservatione, necnon dictæ Urbis excellentia, quæ pluribus privilegiis à diversis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris decorata fuit, & deinde habita super his cum diversis probis viris horum omnium peritis, deliberatione matura, ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus pro tempore existentes Proxenetæ, qui quotidie in dicta Ripa versantur, quique caupones, tabernarios, & hospites, ac alias personas hujusmodi in eadem Urbe degentes, quæ per eorum manus vina ab eisdem Nautis, & Mercatoribus emunt, per continuam, seu frequentem, & circularem cum eis ratione exercitii, eorum officii, ac cum aliis personis habitam conversationem, ac tractationem

cognos-

cognoscunt, & cognoscere possunt, seu facile de eis eorumque facultatibus se informare, ac certiores reddi valeant, quorumque fidem in nominibus, & venditionibus faciendis in hoc negocio hujusmodi vinorum venditores quodam modo sequi videntur, ad solutionem precii cujuscumque quantitatis vini, eis mediantibus venditi, & venditoribus non soluti, in omnibus, & per omnia, ac si ipsis venditum fuisset teneantur, adeo ut facta emptoribus, per eosdem venditores, trina requisitione judiciali, seu extrajudiciali, etiam unico contextu, & de eadem requisitione coram judice competenti etiam fide facta, ipso facto, nullaque admissa excusatione, ad eorum solutionem omnibus juris, & facti remediis statim, unica tantum citatione præcedente, etiam si opus fuerit per subhastationem, & venditionem officii Proxenetæ, quod pro tempore obtinebunt, quacumque appellatione remota compellantur, nisi venditores præfati emptionibus ipsis ad solvendum pretium vini venditi dilationem ultra viginti dies fecerint, atque concesserint. Quo casu Proxenetæ hujusmodi nullatenus teneantur, nisi mercatores ipsi opera, & interventu ipsorum Proxenetarum, dilationem hujusmodi fecisse probaverint, quo probato, Proxenetæ prædicti ad hujusmodi solutionem, ut præfertur, teneantur.

Proxenetasque ita solventes agere posse declarationem contra emptores vini, prout si ipsimet vinum eis vendidissent.

§. 3. Salva tamen remanente præsentis statuti, & ordinationis vigore Proxenetis, in casibus in quibus tenerentur, contra dictos emptores actione, in omnibus, & per omnia, ac si vinum prædictum per eos emptoribus venditum extitisset, ipsique cum eis contraxissent, etiam absque alia desuper per dictos venditores actionum, aut aliorum jurium cessione facienda.

Et pro majori cautela Mercatorum vini, ac Proxenetarum, præcipit quoscumque caupones, & tabernarios cavere debere de stando juri, &c. occasione vini, cum quibuscumque personis.

§. 4. Et pro majori Proxenetarum, ac Mercatorum, & Nautarum, ac aliorum prædictorum cautela, quod moderni caupones, hospites, & tabernarii, ac officia cauponis, hospitis, & tabernarii ad præsens exercentes infra quindecim dies, alii verò qui in futurum illa exercere voluerint, ante eorum exercitium, coram dictæ Ripæ Camerario, in forma depositi pro centum scutis pro quolibet hospitio, seu qualibet taberna, vel caupona, de stando juri, & judicatum solvendo coram dicto Camerario, omnibusque aliis judicibus competentibus cum omnibus, & singulis personis quomodolibet interesse habentibus occasione cujuscumque quantitatis vini, per eos à Nautis, seu Mercatoribus ripalibus empti idonee cavere, & cautiones hujusmodi in fine cujuslibet anni renovare etiam teneantur, ac ad id per Camerarium prædictum, omnibus juris, & facti remediis ipso facto cogi, & compelli possint, quibuscumque appellatione, & subterfugio remotis. Super quibus ipsi Ripæ Camerario eos toties quoties usque ad quamcumque summam pro præmissorum executione mulctandi, ac mulctam hujusmodi pro una Cameræ prædictæ, & pro alia illius medietatibus Officii Camerarii hujusmodi, & executori applicandi, eamque exigendi, ac tabernas, hospitia, & cauponas hujusmodi claudendi, omniaque alia & singula in eisdem præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna, decernendi, mandandi, faciendi, & exequendi, plenam, & liberã, auctoritate, & tenore prædictis concedimus facultatem alioquin ipsum, & Camerarium, & Notarium inde rogatum in præmissis negligentes pro dictis centum scutis de eorum proprio teneri, ac ad illorum solutionem cogi, & compelli, & ita per quoscumque judices, & commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac præfatos Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere decernimus, & declaramus.

Et gabellam juliorum quatuor pro quolibet dolio vini solvi, & p. Ministros Cameræ exigi debere jubet.

§. 5. Et nihilominus ne dicta Camerã propterea damnum aliquod patiatur; sed ut præmissa omnia suum plenarium effectum liberius sortiri valeant, ac ex causa onerosa concessa sint, & esse censeantur, pro Ministrorum in his in dictã Ripa, & alibi, ac aliis præmissis necessariorum mercede, & manutentione eosdem quatuor julios pro quolibet dolio vini ordinario, quod ad dictam Ripam appellere contigerit, modernis, & pro tempore existentibus Dohanæ Ripæ hujusmodi Appaltatoribus, & Ministris dictæ Cameræ per prædictos venditores ultra omnes alias hucusque introductas præstationes prædictas, in primis, & ante omnia persolvi, & ab eis exigi debere volumus, & mandamus. Percipientes eisdem Appaltatoribus, & Ministris, ut à publicatione earumdem præsentium illos unà cum aliis ejusdem Cameræ juribus à prædictis venditoribus exigant, ac retineant in utilitatem ipsius Cameræ convertendos, ac in eorum libris annotent.

Registrarique mandat in Camera Apostol. constit. istam.

§. 6. Necnon dilectis filiis nostro Guidoni Ascanio S. Mariæ in Via lata Diacono Cardinali de Sancta Flora nuncupato Camerario nostro, ac ipsius Cameræ Thesaurario, Præsidentibus, Clericis, & personis, ut easdem præsentes in libris Cameræ prædictæ registrent, illasque ac omnia in eis contenta hujusmodi inviolabiliter observari faciant. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscũque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. x. 20. Novemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, duodecimo Kalend. Decembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1561. *indictione* 4. *die* 12. *mensis Decembr. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pii Divina providentia Papæ IV. Anno secundo retroscriptæ litteræ Apostolicæ, omniaque & singula in eis contenta lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & Ecclesiæ Lateranen. de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, in dictisque locis per aliquod spatium temporis dimissis, ut moris est, per nos Bernardinu Andreutium, & Franciscum Sottocasa prælibati S. D. N. Papæ Cursores.*

Bartholomæus Sottocasa Mag. Curs.

XLIII.

Pœna maleficiorum Communitatum Status Ecclesiastici, vel locorum subjectorum applicantur Reverendæ Cameræ Apostolicæ quatenus ex causa vere onerosã, aut piis, vel publicis operibus, non sint applicatæ. Et Gubernatores locorum decem pro centenario consequantur de ejusmodi pœnis accusatores autem quartam partem pœnarum bannimentalium.

Hæc omnia approbavit infrà in hoc Tomo II. Sixt. V. in constit. 93. Ad Romanum, *ubi etiam præfigi jussit terminum ad docendum, de prætensis applicationibus ex causa onerosa, &c.*

Edita An. D. 1561. 1562. & 1564.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem id maxime omni studio curare, & efficere, ut populi suæ sanctæque Sedis Apostolicæ ditioni subjecti, in pace, & tranquillitate vivant, ac ut quietis status perturbatores, quos virtutis amor à malo non retrahit, pœnæ saltem formidine coerceantur, omnisque eis occasio, quoad scelera committenda procliviores reddi posse videantur, penitus adimatur.

Pœnæ pro delictis impositæ vigore statutorum, vel bannimentorum applicatæ erant Communitatibus, & propterea delinquentes tamquam potentes eas non solvebant, & in dies majora delicta committebantur.

§. 1. Sane cùm experientia rerum magistra docente luce clarius cognoverimus, pro eo quod in omnibus vere civitatibus, terris, castris, & locis, nobis, & præfatæ Sedi immediate subjectis, tàm ex illorum statutis, & consuetudinibus, quàm etiam ex rectorum decretis, & edictis, seu proclamatibus, quæ pro tempore geri contingit, seu aliàs ex variis privilegiis illis concessis, pœnæ pro delictis, & excessibus impositæ, in totum vel pro parte Communitatibus, civi-

civitatum, terrarum, & locorum hujusmodi applicantur, & à delinquentibus, utpote qui de ipsarum Communitatum corpore existunt, & in illis quamplures sibi necessitudine, & amicitia conjunctos habent minime exiguntur, plura, & enormia delicta committi, & perpetrari, ac impunita, ut plurimum remanere, indeque ad illa, & pejora committenda, homines proniores, & faciliores reddantur, plerumque inimicitias oriri, ortasque ingravescere, & foveri.

Ideo hic Pont. dictas poenas (non tamen impositas pro damnis datis in vineis &c.) Cam. Apost. applicat.

§. 2. Nos propterea, pro nostri Pastoralis officii debito, his quantum in nobis est occurrere, & ne sub spe impunitatis quispiam audacior ad delinquendum fiat, providere volentes, habita prius super hoc cum Venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum unanimi consilio, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut in omnibus & singulis civitatibus, terris, & locis, ut praefertur, nobis & Sedi Apostolicae subjectis, in quibus poenae aliquae pecuniariae, & mulctae, sive certae expressae summae, sive bonorum, sive alicujus partis illorum confiscationis, pro quibusvis criminibus, à jure communi, vel municipali, sive etiam per decreta, edicta, proclamata, aut bannimenta à locorum Rectoribus, & Provinciarum Praesidibus, seu Gubernatoribus, ac etiam de latere Legatis, & eorum Vicelegatis, ceterisque officialibus, & justitiae ministris, edita, & facta inflictae, ipsarum civitatum, terrarum, & locorum Communitatibus, ex statuto, vel consuetudine, etiam à nobis, & Sede Apostolica approbatis, & confirmatis, aut privilegio Apostolico, etiam ex titulo oneroso, vel reparatione murorum, fontium, pontium, & viarum, & etiam Ecclesiarum, seu piorum locorum, aut pro aliis rebus publicis, vel aliàs quomodolibet concesso, in totum, vel in partem applicatae existunt, (illis tantum quae pro damnis in possessionibus, vineis, agris, silvis, & nemoribus illatis impositae fuerint exceptis) non praedictis Communitatibus, sed Camerae Apostolicae applicatae sint, & esse censeantur, & per officiales, seu executores ad id ab ipsa Camera deputandos etiam quae hactenus earumdem Communitatum negligentia, seu potius nimia indulgentia exactae non fuerunt, exigantur, ac exigi possint, & debeant.

Inhibetque locorum Rectoribus, ut de cetero tales poenas applicent eidem Cam. & applicationes aliter factas annullat.

§. 3. Inhibentes universis, & singulis Legatis, sub indignationis nostrae, ac Rectoribus, & aliis supra dictis, sub excommunicationis, seu suspensionis à divinis, aliisque arbitrii nostri poenis eo ipso incurrendis, ne de cetero perpetuis futuris temporibus in eorum decretis, edictis, proclamatibus, seu bannimentis facien. aut sententiis ferendis poenas pecuniarias, & mulctas, aut bonorum in partem, vel in totum confiscationes hujusmodi alicui alteri praeterquam Fisco nostro, & Camerae Apostolicae applicare quovis modo audeant, & ubi etiam per eos alicui alteri applicari contigerit, illas nihilominus eidem Camerae applicatas fore, & censeri, ac per ejus officiales, & executores praefatos excipi. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam praefatos Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri, irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Declaratio circa applicationes factas piis locis, vel ex causa onerosa.

§. 4. Ne autem his quibus poenae pecuniariae, seu mulctae praedictae forsan, ex titulo vere oneroso, pecunia scilicet actualiter numerata applicatae extiterunt, praejudicium fiat, Volumus, ut hi, qui illas, seu illarum partem sic ex titulo oneroso sibi applicatas, seu applicatam fuisse docuerint, postquam illae per officiales Camerae Apostolicae exactae fuerint, de eorum manibus (praeviis tamen dictae Camerae mandatis) illas integre, seu pro parte prout eis applicatae erant accipiant. In illarum verò exactione nullatenus se intromittant. Et idem in illis poenis, & mulctis, ac confiscationibus quae applicatae esse ostendentur pro reparationibus murorum, pontium, & viarum, & in primis Ecclesiarum, & piorum locorum, aliisque rebus, publicis videlicet, observari mandamus.

Clausulae derogatoriae.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac provincialibus, & municipalibus quorumcumque locorum, statutis, quoque, indultis, & litteris Apostolicis Communitatibus praedictis, & aliis quibuscumque etiam ex titulo oneroso concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, quoad praemissa specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1561. Non. Decemb. Pontificatus nostri Anno secundo.

Publ. P. A. die 4. Dec.

Papae subscriptio.

Ego Pius Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculanus.
Ego Fed. Card. Caesius Episcopus Praenestin.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Sabinen.
Ego Christophorus Madrucius Trid. Episc. Albanen.
Ego Otho Card. Augustanus.
Ego B. della Cueva Card. Sanctae Crucis.
Ego R. C. Sancti Angeli, Major Poenitentiarius.
Ego Ful. Card. Perus.
Ego Jo. Michael Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego B. Card. Navagerius.
Ego Alexan. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Jul. Card. Urbinas.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Jac. Card. Puteus.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Jo. Card. Reumanus.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clem. Card. Araecaeli.
Ego J. Card. Sabellus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Aloy. Card. Cornelius.
Ego B. Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Petrus Franciscus Card. Ferrerius.
Ego Alph. Carafa Card. Neapolitanus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borrhomaeus.
Ego Mar. Siticus Card. ab Alta Emps.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. de Avalos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1561. indictione 5. die verò 13. mensis Januar. Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, D. N. D. Pii divina providentia Papae IV. anno 3. retroscriptae litterae affixae, & publicatae fuerunt ad valvas Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi Florae, per nos Franciscum Rogerium, & Honofrium Montarguli praelibati S. D. N. Papae Cursores.

Anton. Clerici mag. Curs.

Sequitur extensio d. constitutionis.

PIUS

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romanum spectat Pontificem sua solicitudine indefessa diligenter providere, ut ea quæ ab eo sancita sunt, ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio, cuiquam relinquatur.

Hic Pont. edidit const. de qua hic.

§. 1. Cum itaque nos nuper ex certis, tunc expressis causis, &c.

Omittitur quia ipsa bulla est præcedens.

Desuper ortum est dubium.

§. 2. Et forsan ab aliquibus prætendi posset castra, villas, & loca jurisdictioni civitatum, & terrarum status nostri Ecclesiastici subjecta, sub eisdem litteris minime comprehendi, ac litteras ipsas ad illa non extendi, & proinde pœnas, mulctas, ac alias bonorum confiscationes hujusmodi, per officiales, seu executores dictæ Cameræ, in castris, villis, & locis hujusmodi nullatenus exigi posse, ac Cameræ Apost. prædictas litteras esse applicatas.

Idem ergo Pont. declarat dictam ejus const. comprehendere etiam castra, & loca subjecta jurisdictioni Civitatum & Terrarum ipsius Status Ecclesiastici.

§. 3. Nos ne hoc, vel alio quovis prætextu Camera ipsa circa pœnarum, ac mulctarum, & bonorum confiscationum hujusmodi exactionem defraudetur, ejus indemnitati, illiusque officialium, & executorum hujusmodi tranquillitati in præmissis quantum in nobis est providere, omnemque desuper hæsitandi materiam exinde submovere, ac mentem nostram circa hæc pandere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie decernimus, & declaramus, castra, villas, & loca jurisdictioni civitatum, oppidorum, & terrarum dicti status nostri Ecclesiastici quomodolibet subjecta, sub prædictis litteris omnino comprehendi, ac comprehensa esse, & censeri, ac litteras ipsas ad illa se extendere, & extendi debere. Necnon illarum vigore officiales, executores prædictos pœnas, & mulctas, ac alias bonorum confiscationes hujusmodi in eisdem civitatibus, terris, castris, villis, & locis, ac alias juxta earumdem litterarum continentiam, & tenorem exigi posse, ac exactiones hujusmodi licitas, ac juxta mentem nostram factas esse, & censeri in omnibus & per omnia, perinde ac si in eisdem litteris specialis, & expressa de eisdem castris, villis, terris, & locis, mentio facta fuisset.

Clausula sublata.

§. 4. Et ita per quoscumque judices, & commissarios, quavis auctoritate fungentes, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, causarumque Palatii Apostolici Auditores, seu eorum Locatenentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus & singulis aliis quæ in dictis litteris voluimus non obstare.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 7. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. septimo Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Sequitur declaratio circa portionem pœnarum dandam Officialibus, & Accusatoribus.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS,

Ad futuram rei memoriam.

Officiales status Eccles. 10. pro 100. de pœnis habent.

CUpientes pro injunctæ nobis administrationis officio, confusioni, ac controversiis, quæ quotidie inter officiales status nostri Ecclesiastici, & Cameram nostram Apostolicam, seu pro ea Agentes super participatione pœnarum maleficiorum statutariarum, & bannimentalium exoriuntur, atque excitantur, mature obviare, & opportune providere, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, atque præcipimus, quod portio decem pro centenario dictarum pœnarum, tàm bannimentalium, quàm statutariarum, eisdem officialibus, nunc, & pro tempore existentibus solummodo competat & competere debeat, ipsique officiales dicta portione, & non ultra contenti remaneant, neque aliquid aliud præter portionem hujusmodi capere, aut habere possint.

Accusatores vero quartam de pœnis bannimentalibus.

§. 1. Ita tamen quod ex pœnis bannimentalibus proprie & particulariter, accusatori, quando is vere existat, quarta pars ipsarum pœnarum juxta solitum dari valeat.

Omnes capiant à Depositario.

§. 2. Necnon tam officiales prædicti eorum portionem hujusmodi, quam ipsi accusatores eamdem quartam partem de manibus Depositariorum Cameræ præfatæ, quibus cura exigendi similes pœnas injuncta fuerit, & non aliter, nec alio modo accipere debeant, & ad id faciendum omnino teneantur.

Prohibitio plus percipiendi.

§. 3. Inhibentes eisdem officialibus, & eorum singulis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis, aliisque arbitrii nostri pœnis, ne quicquam aliud excepta dicta portione decem pro centenario, ex eisdem pœnis capere, exigere, vel habere audeant seu præsumant, nec ipsi, & accusatores prædicti portionem, & quartam hujusmodi respective, ab aliis quam ab ipsis ejusdem Cameræ Depositariis, ut præfertur, accipiant, irritum nihilominus decernentes & inane, quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus quorumvis locorum, & civitatum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam per nos forsan quomodolibet in contrarium concessis & confirmavit, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 5. Volumus autem quod earumdem præsentium transumptis, manu notarii publici subscriptis, & sigillo Thesaurarii nostri generalis, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. die 20. April.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 20. Aprilis 1564. Pontificatus nostri Anno quinto.

Admissa & reg. in Camera.

Die 28. Aprilis 1564. admissæ sunt hæ litteræ Apost. ex decreto Cameræ, & registratæ libro signaturarum Sanctiss. D. N. Papæ, apud me Notarium fol. 60.

Hie. de Tarano.

XLIV.

Reformatio Rotæ Romanæ.

Ordinationes, & reformationes hujus Rotæ, vide suprà in Tomo I. in constit. 14. Joannis XXII. Ratio, & infrà in hoc Tomo II. in constit. 44. Paul. V. Universi, §. 5. ubi notabo. Auditorum vero numerum præfinivit Sixt. IV. in const. 2. Romani, in Tom. I. Indultaque & gratias, & facultates eisdem concesserunt Innoc. VIII. suprà in Tomo I. in constit. 13. Finem. Leon. X. const. 3. Sedis. Clem. VII. in constit. 13. Convenit. & Paul. III. in constit. 12. Romani. in d. Tomo I.

Edita An. D. 1561.

PIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

IN throno justitiæ, super omnes gentes & regna, meritis licet imparibus, superna dispositione constituti, ad ea quæ juris & justitiæ cultum, ac observantiam concernunt, dirigimus potissimum aciem nostræ mentis, ut universis nationibus ad Sedem Apostolicam omnium fidelium Matrem & Magistram, pro litium, & controversiarum inter eos vigentium decisione recurrentibus, longis judiciorum curriculis sublatis, ac minoribus quam fieri poterit dispendiis, opportune consulatur.

Rotæ commendatio causa hujus reformationis.

§. 1. Sane postquam nos circa Curiæ nostræ reformationem solerti studio intendentes, reliquorum ejusdem Curiæ tribunalium, & officiorum emendationem, & correctionem cum Dei auxilio, & Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, feliciter peregimus, demum ad Palatii nostri Auditorium, in quo universorum Christifidelium graviores causæ per duodecim summæ virtutis & doctrinæ viros, ex omnibus mundi partibus magna cum diligentia conquisitos, mature cognoscuntur, & magna cum integritate, & justitia terminantur, animum adjecimus. Et licet in eodem tribunali pauca admodum correctione digna offenderimus, nihilominus ut nihil intactum relinqueremus, nonnulla potius pro litibus abbreviandis, ac partium dispendiis evitandis, vel saltem minuendis, vocatis ipsis Auditoribus, ac pluries, tàm in voce, quàm in scriptis auditis, providenda censuimus.

Facultates Auditorum circa causas eis commissas.

§. 2. Et idcirco de eorumdem fratrum nostrorum consilio, statuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, ad tollendum multiplicationem commissionum, & parcendum laboribus, & expensis litigantium, unica commissio in qualibet instantia sufficiat, & illius vigore Auditor causam sibi commissam cognoscere, & cum omnibus & singulis dependentibus, & emergentibus, ac alias quomodolibet incidentibus decidere valeat. Possit etiam Auditor sine nova commissione præfigere terminum ad docendum de attentatis, ac nullitatibus, & causis propter quas quis in integrum restitui debeat, ac illo ellapso & non docto, ad causæ expeditionem procedere; necnon remissorias decernere, dilationes concedere, liquidationes fructuum in partibus delegare, ac omnia & singula alia usque ad finalem sententiarum suarum executionem inclusive facere, quæ jure ordinarii facere possunt.

Prorogationes fatalium concedantur arbitrio Rotæ.

§. 3. Prorogationes autem fatalium sæpius, & passim non concedat, sed tantum ex aliqua honesta causa, ac prævia illius cognitione, arbitrio Rotæ.

Sententiæ non præferantur, nisi causa in Rota proposita, & habitis votis.

§. 4. Auditor tamen in aliqua honesta causa, sive magni, sive parvi momenti existat, etiam si ejus decisio clari juris esse videatur, definitivam sententiam, vel interlocutoriam vim definitivæ habentem ferre non valeat, nisi causa in Rota proposita, & habitis votis Coauditorum, nisi partes in actis expresse consenserint, quod causa sine voto Coadjutorum expediri possit. Idemque in aliis quibusvis præjudicialibus decretis servari volumus, si actor, vel reus quod negotium in plena Rota cognoscatur, institerit.

Sententiæ publicentur ut hic.

§. 5. Item sententiæ latæ per Auditores, prout in cedula, ut moris est, vel per viam termini pro servato, subscribantur, & publicentur in actis intra quindecim dies, & in ultima anni audientia latæ infra mensem, alioquin pronunciationes hujusmodi pro circumductis habeantur.

Notarii accipientes decreta ad referendum, referant ut hic.

§. 6. Termini etiam pro servatis habiti, & cedulæ ipsarum sententiarum, quæ interdum per alium notarium quam actuarium ipsius causæ ad referendum accipi consueverunt, referantur ipsi Notario causæ eadem, vel sequenti die qua recipiuntur. In ultimis vero audientiis, saltem infra triduum; & si Auditor qui pronunciavit prout in cedula, vel terminum habuit pro servato, retinuerit citationem penes se, illam Notario causæ similiter intra prædictos dies consignare debeat, alias termini hujusmodi circumducti, & irriti censeantur.

Sententiæ non præferantur ante perfectum regestum.

§. 7. Auditor vero non pronunciet in causa, nisi perfecto registro, & illo ad Rotam delato, una cum dictis testium, illisque ac juribus in eadem Rota, prout res exegerit, lectis. In ultima vero anni audientia, ac quandocumque agetur de ferenda declaratoria contra contumacem, etiam registro non perfecto, ex originalibus pronunciare valeat. Ita tamen quod pars ad cujus instantiam pronunciatum fuerit, registrum ipsum pro actorum conservatione quanto citius perfici curare teneatur.

Decisionum copia petentibus detur.

§. 8. Et insuper Auditor partibus petentibus copiam decisionis in causa factæ, cum juribus ac rationibus, tradere debeat, prout antiquitus laudabiliter fieri consuevit.

Causæ Auditorum, consanguineorum, & familiarium non cognoscantur in Rota.

§. 9. Causæ autem propriæ Auditorum, & eorum familiarium, ac consanguineorum, vel affinium usque ad secundum gradum juxta jus canonicum computandum, non cognoscantur in Rota.

Affines, domestici, vel notarii Auditorum, non se intromittant in causis Rotæ.

§. 10. Nec Auditores in eorum domibus institutos, vel doctores, aut alios jurisperitos, etiam consanguineos, qui Substituti, vel Advocati, aut Procuratoris officio fungantur, aut in casibus totalibus, vel eorum processibus sese quoquo modo intromittant, nec Advocatos, & Procuratores domesticos, aut aliquos ex suis notariis domesticos habeant. Item Advocati, aut Procuratores consanguinei, vel affines usque ad secundum gradum, alicujus Auditoris, ac etiam illius Notarii, in causis coram eo pendentibus nullatenus patrocinari valeant.

Auditores non inducant partes ut assumant certum Advocatum, vel Procuratorem.

§. 11. Nec Auditores compellant, aut aliquo modo inducant partes per se, vel per alios, ut assumant certum Advocatum, vel Procuratorem, sed electio hujusmodi omnino ipsarum partium arbitrio relinquatur.

Nec disponant contra jus &c.

§. 12. Item Decanus, & alii Auditores, præsertim antiquiores, attendant, ne aliquid non solum contra jus, sed nec etiam contra stylum, & decisiones antiquas factas in Rota, quæ impressæ habentur, quoquo modo decidatur, etiam prætextu æquitatis in jure non scriptæ, nisi maxima cum ratione, & discussione, omnibus votis, seu saltem illorum duabus tertiis partibus, aliter faciendum esse judicaverit.

Nullitates tres tantum attendantur.

§. 13. Deinceps etiam in causis pendentibus non attendantur aliquæ nullitates, præterquam ex defectu jurisdictionis, citationis, vel mandati, nisi causa nullitatis specialiter ante datam præsentium commissa reperiretur.

A liquidatione fructuum, & expensarum semel appelletur.

§. 14. Et à liquidatione fructuum, & expensarum taxatione, semel tantum appellare liceat, ita quod duæ conformes rem judicatam faciant.

Auditores quando ad Cancellariam causas remittere possint.

§. 15. Auditores vero causas sibi commissas, pro sola partium importunitate ad Cancellariam remittere non possint, sed tantum habita licentia à Summo Pontifice, vel ex justis causis dedictis in Rota, & ab ea probatis.

Criminalitates ad Judices Ord. remittat.

§. 16. Et si Auditor cognoverit in actis adesse suspicionem criminis, remittat acta hujusmodi, vel illorum exemplum, prout res exegerit, ad judicem ordinarium. Et si causa criminalis præjudicialis fuerit causæ civili, in ejus cognitione supersedeat. Et quandocumque Judex ordinarius, in causis criminalibus coram eo pendentibus, indiguerit depositionibus testium, vel aliquibus scripturis ad causas criminales facientibus, teneatur Auditor illas, vel earum exemplum, ut præfertur, exhiberi facere.

Sportulas sic recipiant videlicet.

§. 17. Ut autem debitus modus sportulis imponatur, non possint Auditores partibus, per se vel alium quovis modo sportularum nomine aliquid

petere,

petere, vel exigere, sed nec sponte dantibus ultra taxam infrascriptam accipere, videlicet.

In causis profanis.

§. 18. In causis pecuniariis, seu profanis, aut quæ alias pretio nummario quoquo modo æstimari possint, si æstimatio rei de qua agetur non excedat summam mille ducatorum, usque ad aureos decem à mille verò usque ad decem millia, viginti quinque: à decem millibus usque ad viginti millia, quinquaginta: ab inde supra usque ad quamcumque summam, centum.

In causis beneficialibus.

§. 19. In beneficialibus vero, si redditus annuus de quo agetur non excedat summam centum ducatorum, similiter decem: à centum verò usque ad mille, vigintiquinque: à mille usque ad tria millia, quinquaginta: abinde verò supra, centum aureos pro sportulis cujuscumque sententiæ definitivæ dumtaxat, ut præfertur, accipere valeant. Si verò causa æstimationem non facile recipiat, sportulæ moderatæ pro rerum & personarum qualitate, juxta taxas prædictas recipi possint: nec aliquid ultra non solum ipsis Auditoribus, sed nec eorum familiaribus, vel consanguineis, aut aliis quibusvis personis directè vel indirectè, quovis quæsito colore vel ingenio, exceptis esculentis & poculentis, quæ triduo consumi possint, ipsarum sententiarum, aut Auditorum intuitu præstari possit.

Sportulæ deponantur penes Notariũ post latam sententiam.

§. 20. Quas quidem sportulas juxta taxam prædictam, apud Notarium causæ post subscriptam sententiam, & notario traditam, & non antea, deponi, & Auditori consignari volumus: quodque Notarius depositionem, & consignationem hujusmodi in actis notare & specificare teneatur.

Notarii idonei eligantur officiaque non arrendent, & pro Substitutorum facto teneantur.

§. 21. Officia verò Notariorum Rotæ, non conferantur nisi personis peritis & idoneis, quæ per seipsos illa exercere sciant, & exerceant, nisi aliqua legitima causa impediantur. Nec eo casu officia aliquibus arrendare, aut substitutos deputare valeant, nisi à proprio Auditore approbati fuerint; qui insuper de officio fideliter exercendo arbitrio Auditoris cavere debeant. Et pro ipsorum substitutorum facto, Notarii ipsi quo ad interesse partium, tamquam principaliter obligati omnino teneantur.

Hæc bulla legatur anno quolibet in princ. Rotæ.

§. 22. Districtius præcipientes modernis, & pro tempore existentibus Auditoribus, & eorum Decano in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, & excommunicationis latæ sententiæ, aliisque nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio infligendis pœnis, ut præsentem constitutionem nostram singulis annis in prima audientia, una cum aliis constitutionibus antiquis, legi & publicari faciant, & illam, ac omnia & singula in ea contenta diligenter observent, & ab eorum notariis, & aliis quatenus ad eos pertinet, observari curent cum effectu.

Decretum irritans.

§. 23. Decernentes nihilominùs irritum & inane, si secus super his ab ipsis, vel quibusvis aliis, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 24. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Auditorum Collegii, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & facultatibus, eisdem Auditoribus & Collegio, etiam Motu proprio & consistorialiter, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, aut etiam nos concessis, approbatis, & innovatis: quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, seu quævis alia exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque: aut si præfatis Auditoribus, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Formæ, & [illegible] ... quam hab. hic i. [illegible]

§. 25. Ut autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, nullusque illarum ignorantiam prætendere valeat, volumus & mandamus, illas in ejusdem audientiæ Palatii nostri, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ, per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earum copia affixa, detineri, & exinde omnes & singulos quorum interest, vel interesse poterit quomodolibet in futurum, afficere, ac si eis personaliter intimatæ forent.

Nulli ergo &c.

Dat. P An. 3. die 27. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1561. sexto Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscrip.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen. manu prop.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculan.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Prænestin. ss.
Ego Otho Card. Augustanus Episc. Albanen.
Ego R. Card. S. Angeli, Major Pœnitentiarius.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Fulvius Card. Per.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jo. B. Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Clem. Card. Aracæli.
Ego F. M. Card. Alexandrinus.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Bernardus Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Jo. Card. Reumanus.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego R. Card. Navagerius.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Alex. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego Jul. Card. Urbinas.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. de Avalos Card. de Aragona.

Publicatio.

Deinde retroscriptæ præfatæ litteræ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis in eisdem litteris designatis juxta earum litterarum seriem, & tenorem, per nos Bernardinum Andreutium, & Julium Parinum Apostolicos Curs.

Petrus Valtrini Magister Curs.

XLV.

Annullatio quarumcumque legitimationum de naturalibus spuriis factarum, in præjudicium vocatorum ex fideicommisso aut testamento, aut quavis alia valida dispositione (dummodo non sint sortitæ effectum.) Et revocatio facultatum eo modo legitimandi.

Prohibitio autem testandi & disponendi de acquisitis ex rebus Ecclesiasticis, & aliis bonis, ad commodum illegitimorum, etiam legitimatorum, habetur infrà in Pii V. const. 117. Quæ ordini, & ibi not. de materia.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUamvis à Sede Apostolica ad quam negotiorum multitudo undique confluit, curis continuo plena innumeris, nonnulla interdum ex quibusdam causis aliquando per occupationem ac importunam petentium instantiam concedantur, quæ in alieni juris præjudicium tendunt & detrimentum, non debet reprehensibile videri si Rom. Pontifex, ad cujus providentiam pro debito pastoralis officii spectat super his debitè providere, illa rationabilibus & juridicis causis maturius, & attentius deinde cognitis quandoque revocat & annullat, ac in statum redigit rationis.

Causæ hujus constit.

§. 1. Sanè cum fide digna plurimorum relatione, non sine animi nostri molestia intellexerimus, nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac prætextu quarumdam sibi concessarum facultatum Comites Palatinos, & alios multos, spurios & naturales, & forsan incæstuosos, etiam in præjudicium venientium ab intestato, & vocatorum ex testamento ad fideicommissa, ac hæreditates & legata, vel donationes ita legitimasse, ut hujusmodi fideicommissis, hæreditatibus, aut legatis, vel donationibus, non obstantibus testatorum voluntatibus succedant, ac proinde variæ contentiones & scandala in grave multorum præjudicium, ac animarum jacturam hactenus exorta sint, & in præsentiarum oriantur.

Annullatio legitimationum de naturalib. spuriis factarum in præjudicium vocatorum ex testamento &c. dummodo non sint sortitæ effectû, & revocatio facultatum legitimandi in præjudicium vocatorum ex testamento, &c.

§. 2. Nos illa utpote contra jus, & æquum existentia, de cetero ne fiant opportune providere, necnon eorum quos hoc ipsum tangit, ac tangere poterit, quomodolibet in futurum indemnitati consulere volentes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac potestatis plenitudine, omnes & singulas legitimationes de quibuscumque naturalibus spuriis per Romanos Pontifices prædecessores præfatos, ac Comites Palatinos hujusmodi, & quoscumque alios ad id facultatem habentes in præjudicium vocatorum ex fideicommisso, aut testamento, vel quavis alia, valida tamen dispositione, sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis verborum formis & expressionibus, ac efficacissimis & insolitis causulis, & etiam irritantibus decretis, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum derogatione regulæ, seu constitutionis de non tollendo jure quæsito, ac aliis cautelis quomodolibet factas (nondum tamen adhuc viventibus ultimis bonorum hujusmodi possessoribus per quorum obitum ad legitimos prædictos devolvi deberent, effectum sortitas, nec jus in re consecutas) necnon eorumdem Comitum Palatinorum, & aliorum facultates legitimandi habentium, adhoc tantum ut deinceps tales legitimationes in præjudicium fideicommissorum, & aliarum dispositionum hujusmodi facere non possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus.

Extinctio litium pendentium circa eas.

§. 3. Necnon quascumque lites & controversias quas illarum status, & causarum merita, nominaque & cognomina Judicum & collitigantium præsentibus pro sufficienter expressis habentes, in Romana Curia, vel extra eam super præmissa motas & indecisas pendentes, in statu & terminis in quibus reperiuntur harum serie ad nos advocamus, cassamus, & extinguimus.

Inhibitio contra Comites Palatinos, & alios legitimandi facultatem habentes, ne præsumant legitimare

§. 4. Necnon partibus litigantibus, & Judicibus coram quibus illæ pependerunt, seu forsan adhuc pendent indecisæ, perpetuum silentium imponimus juxta declarationem prædictam, ac imponi volumus & mandamus. Districtius inhibentes eisdem Judicibus ne in eisdem causis, necnon Comitibus Palatinis, ac aliis facultatem legitimandi hujusmodi habentibus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub nostræ indignationis quos ad Comites, & alios facultatem legitimandi hujusmodi, etiam aliter quam ut præfertur habentes, & aliorum quorumcumque illorum facultatum, privilegiorum, & indultorum cassationis, annullationis, & totalis revocationis, necnon decem millium ducatorum auri de Camera quoties contravenerint, ipsi Cameræ Apostolicæ applicandorum pœnis similibus de legitimationibus deinceps se respectivè contra dispositionem, & declarationem nostram hujusmodi intromittere quoquo modo audeant, seu præsumant.

contra formam hujus constitutionis.

Decretum irritans.

§. 5. Decernentes Comites Palatinos, & alios quoscumque legitimandi facultatem habentes, ut præfertur, nullas in præjudicium fideicommissorum, & voluntatum testatorum hujusmodi legitimationes in posterum facere posse, & aliter factas, & forsan faciendas juxta dispositionem, & declarationem nostram hujusmodi restringi & limitari. Ac sic in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, seu eorum Locatenentes, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate interpretari, judicari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à dictis Comitibus & Judicibus, vel quibusvis aliis, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus nostra de non tollendo jure quæsito, quatenus opus sit, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac prædictis & quibusvis aliis facultatibus, privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Comitibus Palatinis, & quibusvis aliis, etiam pari Motu, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi litterarum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Hæc constit. ligat ubique quoad legitimationes factas auctoritate Apostolica, quo vero ad alias factas Imperiali concessione, ligat in terris Rom. Eccles. subjectis.

§. 7. Ut autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, nec aliqui de illis ignorantiam aliquam prætendere valeant, vel allegare, volumus ipsas præsentes litteras quoad legitimationes Apostolica auctoritate factas ubivis locorum, quo vero ad illas quæ ex Imperiali concessione factæ fuerunt, in terris nobis & Romanæ Ecclesiæ, mediatè & immediatè subjectis, in casibus in quibus illa in terris hujusmodi, de jure fieri permittitur, locum habere, & effectum sortiri debere, necnon in valvis Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ affigi, & publicari, ac eos quos concernunt perinde arctare, ac si eis personaliter intimatæ forent, cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extitit publicatum.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 1. Januar.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. Calend. Januarii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1564. indictione 7. die vero 17. mensis Aprilis, Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 5. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt

runt Romæ in locis retroscriptis, dimissis ibidem copiis affixis per nos Jacobum Carra, & Nicolaum de Matheis Curs.

Barth. Sottocasa Mag. Curs.

XLVI. Declaratio, & ampliatio jurisdictionis Consulum Artis mercantiæ pannorum de Urbe.

Hanc jurisdictionem primo instituit Mart. V. ut sup. in Tomo I. in ejus const. 6. Cum inter. & Paul. III. atque alii (quorum bullas consulto prætermisi) confirmarunt.

Edita An. D 1562.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Confirmatio jurisdictionis.

VOlentes dilectos filios Mercatores pannorum Almæ Urbis nostræ, non minori quam prædecessores nostri prosecuti sunt, favore prosequi, idcirco eorumdem litteras, ac in eis contenta, & inde secuta quæcumque confirmamus, & firmitatis robore munimus, & approbamus quatenus sint in usu.

Extensio ejusdem.

§. 1. Præterea provide attendentes, quod cœlesti favente numine, humana prole aucta, & bonorum Mercantilium, & præsertim pannorum pretium est auctum, & propterea jure merito jurisdictio jusdicentium augenda est, Motu simili, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, fidem de qua in præinsertis fit mentio, ad summam ducatorum auri triginta augemus & extendimus, ita ut fides ipsis libris Mercatorum de rebus spectantibus ad artem Mercantiæ, dummodo ipsi mercantiliter, & mercatorum ordine & more scripti, ac confecti & tenti sint, juramentumque prout in præinsertis continetur, interveniat, usque ad summam ducatorum triginta auri adhibeatur. Et quod Consules ipsi inter laicos de rebus prædictis, etiam si ipsi Romani Cives sint, & Curiales Ro. Cu. sequentes, jus dicere, cognoscere, terminare, & exequi possint usque ad summam prædictam, & sine præjudicio Tribunalis Auditoris Cameræ, in quacumque summa, & aliorum Tribunalium ultra summam viginti, absque eo quod causæ ab eorum Tribunali, præterquam per appellationem legitimo tempore, & modo interpositam, avocari possint, decernimus & mandamus.

Contrariorum derogatio.

§. 2. Non obstantibus quibusvis privilegiis, etiam personis suprascriptis, etiam Motu proprio attributis, quorum etiam expressa & specifica mentio habenda esset, (quorum omnium tenores perinde, ac si de verbo ad verbum hic inserti forent, pro expressis haberi volumus) ac aliis quibus prædecessor præfatus in præfatis litteris minime obstare voluit; ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausula sublata.

§. 3. Et sic per quoscumque Judices judicari, & interpretari volumus, & mandamus, sublata aliter interpretandi, aut judicandi facultate, irritum quoque & inane decernentes, quicquid in contrarium contigerit attentari.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat regulâ contraria non obstante, vel quod breve desuper si videbitur expediri possit.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. I.

Dat. P. An. 3. 15. Januarii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 18. Calen. Februarii, Anno tertio.

XLVII. Contra Franchitias in Urbe acclamantes, aut illas pro male factoribus, vel ære alieno adstrictis tenentes, sive Curiam in eorum captura impedientes.

Hanc bullam approbavit Greg. XIII. infrà in hoc Tomo II. in ejus const. 12. Et ipsa. Quam pœnis addictis innovavit Sixt. V. in ejus constit. 6. Hoc nostri.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter ceteras quibus ex injuncto nobis Apostolicæ servitutis officio assidue angimur, cura illa nobis præcipue cordi est, ut Alma Urbs nostra ad quam omnes Christifideles ex universis mundi partibus veluti ad tutissimum refugium confluunt, facinorosis hominibus expurgata, & penitus vacua permaneat, ac in ea boni omnes quieta securitate fruantur, malis autem nullus quo se confovere possint locus relinquatur. Et hi qui à Magistratibus jusdicentibus justitiam consecuti fuerint, illius etiam executionem libere, ut decet, contra condemnatos, ubicumque eos moram trahere contigerit, consequantur.

Causæ hujus constit.

§. 1. Sane cum non sine animi nostri perturbatione acceperimus, nonnullos tàm ob crimina per ipsos commissa, quàm ob debita contracta, sibi ipsis à ministris & executoribus justitiæ timentes, ad ædes Magnatum, & præsertim S. R. E. Cardinalium, & Oratorum Principum, uti loca à dictis justitiæ ministris tuta, tametsi contrarium esse deberet, in dies confugere, & in illis se recipere & confovere, sicque impunitos quandoque evadere, & creditores executione eorum creditorum ut plurimum frustrari.

Julius III. Franchitias prohibuit, ut sup. in ejus const. 27.

§. 2. Et licet ad hujusmodi abusum extirpandum, à fel. rec. Julio Papa III. prædecessore nostro, quædam constitutio edita fuerit, talium tamen justitiam fugientium temeritatem in tantum excrevisse, ut non solum se in dictis locis recipere, sed etiam illa veluti justitiæ minime subjecta, Franchitias appellare non erubescant, tanquam in præfata Urbe, in qua Summus Pontifex cum sacro Cardinalium Collegio residet, & ut CHRISTI Vicarius toto Orbi exemplum justitiæ præbere debet, asylum, & receptacula delinquentium, ac suis debitis satisfacere recusantium esse toleretur, neque executio justitiæ libere fieri valeat. Rem quidem pessimi, valdeque perniciosi exempli, quæ non ab ipsis Cardinalibus, & Oratoribus utpote modestis, & justitiæ cultoribus, sed plerumque ipsorum familiarium culpa, & facto processit.

Hic Pont. illam confirmat, & Franchitias teneri, aut acclamari prohibet.

§. 3. Nos volentes tam enormes, & detestandos abusus penitus tollere, utque nullus improbis tutus locus detur, sed executores justitiæ passim, & ubique eorum officium libere, & intrepide exequi valeant providere. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes in primis constitutiones circa præmissa, tàm per prædictum Julium, quàm quoscumque alios Pontifices prædecessores nostros editas, cum omnibus & singulis censuris, & pœnis in eis contentis approbantes, & innovantes, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut nullus de cetero cujuscumque sit dignitatis, & præeminentiæ, sub indignationis nostræ, & aliis arbitrii nostri pœnis, ædes prædictas, aut alia quæcumque loca, Franchitias appellare audeat. Nullique Cardinalium, & Oratorum, & Magnatum, etiam si nostri, seu Romani Pontificis pro tempore secundum carnem nepotes, aut alio consanguinitatis, seu affinitatis vinculo conjuncti fuerint, familiares, aut alias in ipsorum domibus commorantes, seu locis circumvicinis, malefactores quoslibet, etiam non condemnatos, aut pro debitis obnoxios, contra quos tamen mandata executiva ad instantiam creditorum decreta, & relaxata extiterint, ut eos à manibus Curiæ eximant receptare, vel alias sub assertæ Franchitiæ prætextu, securos reddere, vel executores justitiæ quo minus eorum officium contra illos, etiam in domibus & locis circumvicinis prædictis libere, & sine ulla prorsus contradictione exequi possint, quovis modo directe, vel indirecte impedire præsumant.

Contravenientibus pœnas imponit.

§. 4. Alioquin receptantes, aut securitatem præstantes, seu etiam executores justitiæ quomodolibet, ut præmittitur, impedientes, necnon qui Cardinalium, aut Oratorum, seu Magnatum quorumlibet nomen acclamando, contra dictos justitiæ ministros invocaverint, aut alias quoslibet alios in eosdem ministros concitaverint, velut criminis læsæ majestatis rei condignis pœnis afficiantur, contra quos omnes & singulos ad supradictas, & etiam ad alias pœnas in quibus malefactores ipsi condemnati fuerint, vel quas promeruerint, interesseque & damna inde provenientia, necnon ad creditorum satisfactionem, etiam ex officio, & ad Fisci nostri, ac partium instantiam respective inquiri & procedi, & successive eos condemnari posse & debere, volumus atque decernimus.

Jussione Card. & Oratores talia permittat.

§. 5. Mandantes nihilominus Cardinalibus, Oratoribus, & aliis prædictis sub eisdem nostræ indignationis pœna, ut familiares suos, & alias in ipsorum domibus commorantes, ne præmissa committant omnino admoneant, & cum effectu cohibeant, neque per illos aliquid de præmissis fieri quovis modo tolerent, seu permittant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque & indultis, sub quacumque tenorum forma quomodolibet in contrarium concessis, confirmatis, & iteratis vicibus innovatis, affertis consuetudinibus, quas per præsentes improbamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. 18 Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. duodecimo Cal. Martii, Pontificatus nostri Anno 3.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini N. Jesu Christi 1562. indictione 5. die vero Lunæ 23. mensis Febr. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. anno ejus 3. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Cancell. Apost. & in acie Campi Floræ, per me Joannem Baptistam Masinellum Cursorem.

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

XLVIII. Declaratio, & limitatio constitutionis editæ à Paulo IV. super ordinationibus observandis per Hebræos in Statu Ecclesiastico degentes.

Has limitationes in his quæ adversantur d. constit. Pauli IV. in Tomo I. sustulit Pius V. in hoc Tomo II. in constit. 6. Romanus, & Clem. VIII. in constit. 19. Cæca. infra in Tomo III. Et de materia Hebræorum, vide sup. in Tomo I. in ipsius Pauli IV. const. 3. cùm nimis.

Edita A. D. 1562.

PIUS PAPA QUARTUS.

Universis & singulis utriusque sexus Hebræis in Alma Urbe commorantibus, & commorari solitis, viam veritatis agnoscere, & agnitam custodire.

Paul IV. multa statuit circa Judæorum vivendi modum in const. cit. in rubr.

DUdum à felicis recordationis Paulo Papa IV. prædecessore nostro zelo religionis Christianæ moto litteræ Apostolicæ circa vestrum, aliorumque Hæbræorum vivendi modum, sub data videlicet pridie Idus Julii, Pontificatus sui anno primo emanarunt, quarum ut accepimus prætextu per calumniam & cavillationes nonnullorum vestris facultatibus inhiantium, litteras ipsas in multis præter ipsius prædecessoris intentionem interpretantium, vos diversimode vexati & inquietati fuistis.

Hic modo Pont. declarat in itinere de loco ad locum eos posse deferre biretum nigrum.

§. 1. Quare nos considerantes quod sancta Mater Ecclesia Hebræis quos in memoriam passionis Dominicæ tolerat, multa plerumque concedit, ut Christiana benignitate allecti errorem suum recognoscant, & ad verum, quod est CHRISTUS, lumen tandem convertantur, plurimorum etiam prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, statui vestro opportune providere volentes, ac litterarum prædictarum tenores præsentibus pro expressis habentes: Motu proprio non ad vestram, vel alicujus vestrum aut alterius pro vobis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Vobis omnibus & singulis, ut dum vos ab uno loco ad alium iter agere contigerit, possitis in ipso itinere biretum, seu pileum nigrum deferre, ea tamen conditione, ut si ultra unam diem uno in loco moram traxeritis, postea solitum biretum glauci coloris gestetis, Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus ac indulgemus. Volentesque quod si locus pro vestra habitatione assignatus amplus & capax, ac negotiis gerendis, & mercibus exercendis aptus & commodus sit, intra illum vos contineatis: alioquin in alio capaci commodo vobis assignando, vel priori quantum opus fuerit ampliando, seu jam per dilectum filium Guidonem Ascanium Cardinalem Camerarium jam ampliatum, & forsan ejusdem Guidonis Ascanii, seu ab eo desuper deputandorum arbitrio in posterum ampliando.

Quod revocavit Pius V. cit. in rubr. sed tamen ita servatur.

Stabilia usque ad 1500. Ducat. habere valeant, & mercaturam quarumcumque rerum exercere possint.

§. 2. Et ultra domos in clausura existentes quas per vos acquiri forsan contigerit, quæcumque alia stabilia, bona, seu prædia urbana, & rustica, usque ad valorem mille & quingentorum ducatorum auri tenere possitis; bonaque ipsa Christianis & colonis etiam partiariis, vel sub certa annua pensione, prout cum illis convenietis, locare, ac etiam sine aliquibus fraude, & monopolio culturæ terrarum, & animalium cujuscumque generis, aliarumque rerum societates cum eisdem Christianis contrahere, & quascumque artes, & mercaturas quarumcumque mercium, & rerum humano usui quomodolibet necessariarum, etiam olei, frumenti, vini, hordei, ceterorumque fructuum (nisi tamen superiores hujusmodi commercia, & emptiones publico edicto omnibus etiam Christianis negotiantibus interdixissent) exercere, & ubi etiam hæc vobis à vestris debitoribus in solutum data fuerint, illa recipere, acceptaque quibusvis personis etiam Christianis vendere, & cum illis pro aliis bonis permutare, & prout volueritis alienare.

Quæ revocavit idem P. V. ibidem.

Cum Christianis honeste conversentur.

§. 3. Et cum Christianis conservationem & familiaritatem honestas, non tamen eosdem Christianos in vestros famulos habere, aut quomodolibet tenere. Et de pecuniis per vos, & vestrum quemlibet mutuatis interesse pro tempore usque ad datam litterarum prædecessoris hujusmodi decursu, juxta capitula vobis antea concessa & tolerata, exceptis tamen casibus jam decisis, vel per transactionem, vel sententiam quæ in rem judicatam transierit finitis, quas in suo robore permanere omnino volumus, nisique arbitrio nostro nova revisione digna videbuntur, abinde vero circa juxta modum ex ejusdem prædecessoris ordinatione vobis datum, & donec alius modus vobis, per nos, seu nostrum & Sedis Apostolicæ Camerarium præfatum pro tempore statuetur, dummodo tum interesse de vestro interesse non exigatis, exigere.

Pignora post lapsum 18. mensium vendere valeant.

§. 4. Et pignora quæ à Christianis quomodocumque per vos accipi contigerit, de illis lapsis decem & octo mensibus integris postquam vobis consignata fuerint, per publicam subhastationem assistenti officiali publico, & parti legitima intimatione facta, & alias juxta morem & modum antequam dictæ litteræ emanassent in præfata Alma Urbe servari solitum vendere, & illorum pretium pro concurrenti summa vestri crediti, reliquum, si quod superflueret illorum dominis reddendo & consignando, vel in manibus officialis deponendo, vobis retinere, & de illis nullam rationem illorum domi-

minis, seu cuiquam alteri reddere teneamini, sed velut de propriis bonis libere disponere valeatis, plenam & liberam eisdem auctoritate & tenore facultatem concedimus.

Statuta Urbis servent, si non obstant indultis.

§. 5. Et insuper volumus ut vos sub statutis & decretis generalibus Almæ Urbis præfatæ, quæ tamen privilegiis & concessionibus vobis indultis contraria non sint, comprehendamini, & illa observare teneamini.

Domini domorum in temporis, eas locent pro pensione ut hic.

§. 6. Et ne ob certi loci intra quem habitare debeatis assignationem, & intra illum domos conducendi necessitatem, ab illarum dominis ultra bebitum modum prægravemini, ut domorum domini in locis prædictis illas vobis pro justo pertio per Camerarium præfatum declarando, locare teneantur, neque illud quovis modo augere, vel alterare valeant.

Qui stabilia ab eis emerunt, solvant pretium absque cautione, vel illa cum fructibus restituant.

§. 7. Præterea si à vobis, vel vestrum singulis vigore Apostolicarum prædecessoris litterarum, bona stabilia quæ possidebatis vendere coactis aliqui hujusmodi bona emerunt, & illorum etiam sub prætextu cautionum, de evectione, seu alias per calumnias requisitarum non præstitarum vobis nondum persolverint, ut pretia conventa vobis absque alicujus cautionis præstatione integre persolvere, aut bona ipsa stabilia per eos empta in eo statu, quo erant tempore emptionis unà cum fructibus per eos perceptis restituere teneantur. Omnesque libros rationum vestrarum, & alias scripturas publicas, & privatas vobis ablatos & ablatas, seu depositos & depositas, quibusvis sequestris super illis factis sublatis, vobis restitui mandamus, vosque ad reddendum rationem aliquam de contractibus, seu instrumentis etiam cassis, & extinctis nullatenus teneri, neque adstringi posse decernimus.

Delicta præter quam hic excepta jam patrata remittit.

§. 8. Et ulterius vos omnes & singulos ab omnibus, & quibusvis delictis, criminibus, etiam tàm contra dictas Pauli prædecessoris, quàm contra ejusdem Pauli Pontificatus tempore durante quorumvis S.R.E. Cardinalium, aut aliorum quorumcumque litteras etiam libros exhibendo aut alias ipsis litteris non parendo excessibus, & transgressionibus quantumcumque gravibus & enormibus per vos usque ad præsentem diem commissis, exceptis dumtaxat criminibus homicidii, homicidioque majoribus, ac lesæ majestatis, & falsæ monetæ, falsificationis litterarum Apostolicarum, & in contemptum fidei Christianæ commissis, & juxta formam instrumenti per vos in Camera Apostolica cum dilecto filio Donato Matthæo Minali generali Thesaurario modo facto, seu celebrato quoad pœnas tantum cuicumque præterquam parti applicandas, & quæ hactenus depositatæ, seu exactæ fuerint, & salvo in reliquis jure cujuslibet tertii, necnon à quibusvis residuis vigesimarum, & talearum, & aliis quibuscumque, tàm civilium quàm criminalium Cameræ Apostolicæ debitis, auctoritate & tenore præmissis absolvimus & liberamus.

Querelans contra eos occasione exactionis interesse, habet annum ad prosequendum querelam respectu pœnæ.

§. 9. Et insuper volumus quod pro futuris transgressionibus ratione exactionis vestri interesse querelans, seu accusator annum tantum habeat ad prosequendum suam accusationem, seu querelam quantum sit respectu pœnæ, ut supra applicandæ: quo vero attinet ad interesse civile ipsius querelantis, vel accusantis, vel cujuslibet alterius tertii, nulla alia sit præfinitio temporis, nisi ea quæ à jure communi statuta est.

Præscriptio juris communis contra Judæos opponi potest.

§. 10. Et pariter quod vestris creditis, tàm præteritis quàm præsentibus & futuris ea solum opponatur præscriptio quæ præfinita est à jure communi, & quod pro toto eo tempore quo quis pecuniis vestris fruitur, intelligatur interesse currere, computando tamen diem pro die, mensem pro mense, non autem diem pro mense, & pro transgressibus vestris pœnæ sint arbitrariæ de cetero, exceptis tamen illis casibus pro quibus certæ pœnæ sunt statutæ à jure communi.

Apothecas extra septum Judæorum haberi possint, ut hic.

§. 11. Præterea vobis permittimus quod possitis tenere Apothecas extra ghectum, seu septum hebraicum, quantum tamen fieri poterit contiguas, & in illis ab ortu solis usque ad occasum, exceptis diebus festivis, permanere, & mercaturam, ac artes vestras, & banchum, aliaque vobis permissa exercitia exercere, dummodo adveniente nocte, vos ad vestras solitas intra claustro habitationes reducatis.

Libri non probant contra Christianos, nisi scripti sint vulgari italico sermone.

Quod voluit etiam Paul. IV. cit. in rub.

§. 12. Cæterum ut fraudibus occurratur, mandamus, ut vos rationes quas cum Christianis habueritis, characteribus linguæ vulgaris Italicæ scribere teneamini, alias vestris libris, seu rationibus alias quam ut præfertur scriptis, seu notatis nulla fides prorsus adhibeatur, possitis tamen ad libitum vestrum privatos libros in usus vestros conscribere lingua vestra hebraica, dummodo ex eis Christianos non conveniatis. Quodque non solum vos in Alma Urbe præfata commorantes, sed etiam ceteros extra illam in aliis quibusvis locis moram trahentes, qui in eadem negotia aut commercia aliqua habuerint, pro illorum modo & qualitate teneantur, obligati sint in solutione compositionis, per vos nuper cum Camera Apostolica factæ, aliisque omnibus oneribus per vos sustinendis & fiendis, juxta ratam eis per taxatores imponen. concurrere & contribuere, ac demum instrumentum conventionis per vos cum Camera Apost. sive ejus Thesaurario, sub die octava Januarii præsentis anni initæ cum omnibus in eodem instrumento contentis de verbo ad verbum, prout jacet auctoritate & tenore præmissis approbamus, ratificamus & confirmamus, omniaque in illo concessa vobis damus, & concedimus, & condonamus, ac præmissa omnia & singula in præsentibus nostris litteris contenta inviolabiliter observari.

Decretum irritans.

§. 13. Sicque per quoscumque judices & commissarios quavis auctoritate fungentes etiam Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Executorum istius constit. deputatio & facultates.

§. 14. Quocirca dilectis filiis nostro & Romanæ Ecclesiæ Camerario, & etiam nostro in Alma Urbe, ejusque districtu in spiritualibus Vicario, & Curiæ causarum Cam. Apost. Auditori generali motu simili per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte vestra fuerint requisiti solemniter publicantes, vobisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra vos concessione, indulto, voluntate, permissione, liberatione, absolutione, mandato, confirmatione, approbatione, decreto, aliisque præmissis, & præsentibus litteris pacifice frui & gaudere, non permittentes vos aut aliquem vestrum desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet, ac inobedientes & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus supradicti Pauli prædecessoris, & quibusvis aliis litteris, concessionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam per nos contra præmissa, seu aliquod præmissorum editis, necnon provincialibus, etiam per Sedis Apostolicæ pro tempore de latere Legatos, etiam super præscriptione sex annorum sive alterius brevioris quæ à jure communi indicta sit temporis contra Hebræos præfinita similiter editis, etiam Urbis præfatæ statutis & consuetudinibus, etiam per Sedem Apostolicam approbatis & confirmatis, pri-

vilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis dictæ Almæ Urbi, seu ejus populo, ac quibusvis aliis sub quibuscumque verborum formis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus & efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P Ann. 4. die 27. Febr. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 27. Febr. 1562. Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio. *Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi 1562. indict. 4. die verò 12. mensis Martii, Pontificatus autem Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii Divina providentia Papæ IV. Anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ præsentatæ, & intimatæ fuerunt magnifico D. Cæsari Contardo Auditori Illustriss. & Reverendiss. D. Card. de S. Flora, & D. Hieronymo de Tarano Cam. Apost. notario, & Bernardino de Monte Leone, & Jacobo alias Bevilacqua executoribus R. P. D. A. C. illis inhiben. juxta dictarum litterarum formam & tenorem, dimissa deinde copia in actis dicti D. Hieronymi de Tarano, per me Joannem Andream Panizzam prælibati S. D. N. Papæ Curs.*

Petrus Valtrini Mag. Curs.

XLIX.

Prohibitio deferendi, retinendi, & vendendi Archibusettos brevioris mensuræ duorum palmorum in Statu Ecclesiastico.

Hæc constit. extensa fuit etiam contra deferentes pugiones, cultellos, & aliud genus armorum brevioris mensuræ trium palmorum per Pium V. in ejus const. 145. Cùm vices ejus.

Edita A. D. 1652.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ hujus prohibitionis. CUm vices ejus, licet immeriti, geramus in terris, qui de cœlo ad ima descendens, pro salute humani generis seipsum ad Crucis patibulum obtulit, omni quo possumus studio, continuo invigilare debemus, ut omnis prorsus occasio, homicidia, tamquam in ejusdem humani generis perniciem tendentia, committendi, quantum in nobis est, submoveatur. Et quia experientia cognovimus, quamplura ex illis tormentulis igneis, Archibusettis vulgariter nuncupatis (quæ occulte deferri possunt, & ad necem inferendam aptiora, & fere inevitabilia esse videntur) in dies committi & perpetrari, nec hactenus ob proclamata, etiam sub gravissimis pœnis, à Rectoribus provinciarum & terrarum, nobis & S.R.E. subjectarum, ab illis deferendis, ob sicariorum copiam & audaciam, cessari aut abstineri; quinimmo passim & indistincte, non secus, ac cetera arma minus prohibita, ab omnibus fere gestari.

Prohibitio deferendi, & retinendi Archibusettos brevioris mensuræ duorum palmorum. §. 1. Nos propterea volentes proditorium, & abominabile, & detestandum armorum genus hujusmodi penitus & omnino destruere, ac ab Alma Urbe, aliisque terris nostris prædictis, in totum eliminare Motu proprio, & ex certa scientia, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, nemini cujuscumque sit dignitatis, gradus, ordinis, conditionis, aut præeminentiæ, licere genus armorum hujusmodi, quod brevioris duorum palmorum mensuræ existat, publice vel occulte, tàm per Urbem, civitates, & loca nostra prædicta, quàm etiam in itineribus quoquo modo, aut quovis etiam militiæ, aut executionis justitiæ, prætextu deferre, minusque in domibus, aut alibi retinere, vendere, emere, aut permutationis, in solutum dationis, pignoris, vel quocumque alio titulo recipere, quinimo quicumque illa habuerint, intra viginti dierum spatium, à die publicationis præsentis constitutionis in locis infrascriptis faciendæ, computandum, in Alma Urbe nostra illius Gubernatori; in aliis vero locis prædictis Rectori, vel Præsidi, aut etiam Gubernatori, seu cuivis alii superiori loci in quo ea habentes fuerint, denunciare, & ad eum præferri facere, ac penes ipsum in loco ad id deputando, servanda dimittere teneantur.

Contraveniencium pœnæ. §. 2. Qui vero contrafecerit, dictumque genus armorum, lapsis dictis viginti diebus, retinuerit, crimen læsæ majestatis, & rebellionis, ac pœnas pro illo à jure inflictas eo ipso incurrat.

Inhibitio contra Officiales ne licentias desuper concedant. §. 3. Inhibentes (prout tenore præsentium inhibemus) omnibus & singulis, etiam de latere nostro Legatis, ne sub indignationis nostræ, & quibuscumque Vicelegatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Præsidentibus, ac aliis nostris, & Sedis Apostolicæ, seu civitatum & terrarum prædictarum officialibus, ne sub suspensionis à divis, ac excommunicationis latæ sententiæ, aliisque arbitrii nostri pœnis, cuiquam tale genus armorum, sub quovis colore deferendi, vel alias, ut præmittitur, retinendi, licentiam & facultatem ad quodcumque etiam brevissimum tempus, concedere audeant vel præsumant.

Licentiæ autem per Officiales dandæ nullæ fiunt, & à pœnis prædictis non excusent. §. 4. Decernentes nihilominus licentias & facultates sic concedendas, nullas penitus & invalidas existere, ac illis non obstantibus, eos qui sub illarum clypeo, dictum genus armorum detulerint, aut ut præmittitur retinuerint, pœnas prædictas omnino incursuros, illosque irremissibiliter puniendos fore, & contra omnes & singulos huic nostræ constitutioni contravenientes, ad Fisci nostri instantiam, & etiam ex officio procedi, & inquiri posse, ac ad pœnarum prædictarum executionem deveniri omnino debere.

Jussio publicandi. §. 5. Ut autem præmissa ad omnium notitiam deducantur, nec aliquis prætextu ignorantiæ excusari possit, volumus quod præsentes litteræ per aliquos Curiæ nostræ Cursores, ad basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranen. necnon Cancellariæ Apostolicæ valvas, ac in acie Campi Floræ affigantur, & publicentur.

Transumptorum fides. §. 6. Quodque earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, certa & indubitata fides adhibeatur, prout ipsis litteris originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Et transumpta hujusmodi, Legati, Vicelegati, Rectores, vel Præsides, aut Gubernatores, seu alii Superiores provinciarum, terrarum, oppidorum, & locorum prædictorum, per publicum præconem publicari, & valvis Cathedralis, seu Matricis Ecclesiæ loci, aut palatii eorum residentiæ affigi faciant, publicationemque & affixionem prædictas, lapsis dictis viginti diebus, perinde omnes arctare, ac si personaliter intimatæ forent.

Derogatio contrariorum. §. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, quibuscumque personis forsan concessis, confirmatis, & innovatis, assertis consuetudinibus, quas (si quæ forent) per præsentes improbamus, nullasque & invalidas esse declaramus. Et quæ

omnia

omnia (illorum tenores pro sufficienter expressis habentes) revocamus, & annullamus, nullaque & irrita esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 6. Martii. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1562. pridie Non. Martii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1562. indictione 5. die vero 20. mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ Quarti anno 3 suprascriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis suprascriptis, per nos Joannem Guerardum, & Philibertum Capuis Cursores Apostolicos.*

Petrus Valtrini Mag. Curs.

L. Jurisdictio, & facultates Cardinalis protectoris & judicis causarum Monasterii, & Monialium (impudicarum jam mulierum) Convertitarum de Urbe nuncupatarum.

Institutionem hujus Monasterii, & ejus indulta, vide sup. in Leon. X. constit. 39. Salvator, ubi notavi in Tomo I.

Edita An. D. 1562.

PIUS PAPA QUARTUS,

Motu proprio &c.

Causa const. Cum sicut accepimus, non sine animi nostri displicentia, Monasterium Convertitarum de Urbe, illiusque Moniales, ob lites, & quæstiones quibus ad diversa Urbis Tribunalia occasione bonorum meretricum curialium, & aliarum quarumcumque mulierum inhonestam vitam agentium, & ab intestato decedentium, seu quæ eisdem Monialibus juxta formam felicis recordationis Leonis Papæ V. & aliorum prædecessorum nostrorum partem debitam non donaverint, vel reliquerint, vel alias dictæ bullæ non satisfecerint, ac locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, & diversarum aliarum rerum, tàm in agendo, quàm defendendo ipsum Monasterium concernentium, & ad illud, ac ejus Moniales prædictas, quovis modo spectantium jugiter implicatæ existant, & quamplurima damna & incommoda patiantur, ac impensæ litis valorem, de qua pro tempore agitur, sæpenumero exuperare, atque propter hujusmodi diuturnam prudentiam, & illarum expeditionis tarditatem, ipsum Monasterium à plurimis annis citra multis debitis involutum existat, ita ut vix ab eis possit explicari, aut habere unde illius onera, & dictarum Monialium alimenta proveniant, nisi de celeri & opportuno remedio provideatur.

Advocatio causarum Monasterii non instructarum coram quocumque Judice vertentium cum quibuscumque etiam privilegiatis. §. 1. Nos Monasterium Convertitarum prædictarum, in quo mulieres carnis libidinum, & licentiosæ vitæ antea assuetæ, caritative recipiuntur, & in viam Domini diriguntur, earumque & illas sequentium animarum æterna salus paratur, tantoque hospitalia & alia pia loca, in quibus CHRISTI pauperes, tàm infirmi quàm aliàs recipiuntur, aluntur, & cooperiuntur excellere, quantò anima, & corpus, & cetera terrena antecellunt, ac earum paupertatibus & indemnitatibus, paterna pietate favorabiliter consulere, & ut ab hujusmodi dispendiis & expensis quantocitius subleventur, providere volentes, Motu simili, & de certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas inter dictum Monasterium & Moniales prædictas, sive earum Gubernatores, ac Procuratores, & Agentes, & quascumque alias etiam singulares personas, Collegia, Universitates, Societates, etiam pia & religiosa loca, cujuscumque status, gradus, ordinis, & qualitatis, privilegiatas & privilegiata, tàm coram S.R.E. Camerario, necnon Auditore & Præsidente ac Clericis Cam. Apost. necnon Vicario, & Gubernatore, ac Senatore Urbis, Capitaneoque & aliis quibuscumque judicibus, ordinariis & delegatis, etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac S. R. E. Cardd. nunc & pro tempore existentibus occasione quorumcumque bonorum & rerum supradictum Monasterium, & illius Moniales, & alios prædictos, tàm conjunctim quàm divisim, ac tàm active quàm passive concernentibus, & ad prædictum Monasterium & Moniales hujusmodi quomodolibet, & de interesse ipsarum quomodocumque & qualitercumque apparere possit spectantibus in quacumque instantia, inter illos, necnon alia æque, vel magis pia loca, Universitates, Collegia, quomodocumque privilegiata, viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas pendentibus cujuscumque qualitatis, status, ordinis, vel conditionis & naturæ existentibus etiam majores expressis, in eodem statu & terminis, in quibus reperiuntur (dummodo instructæ non sint) aut illas, ac omnes alias & singulas de cetero inter Monasterium & Moniales hujusmodi, illius Gubernatores, procuratores & agentes ac supradictos, & alios quoscumque quomodolibet, tàm active quàm passive movendas harum serie advocamus.

§. 2. Ac in Venerab. fratrem nostrum Joan. Episcopum Sabinen. S. R. E. Cardinalem Moronum nuncupatum, modernum, & pro tempore existentem protectorem ejusdem Monasterii Convertitarum, judicem ordinarium & perpetuum, ad prædictas, necnon quascumque alias, similes vel dissimiles, causam & causas, ac etiam criminales & mixtas, tàm per eos, & contra eos, & eorum singulares personas super præmissis, à quibuscumque aliis rebus, juribus, & actionibus, super bonis & rebus cujuscumque qualitatis, quantitatis, valoris & naturæ existant, & ad Monasterium & Moniales præfatas hujusmodi pertinentes, inter eos, ac personas, Universitates, Collegia, seu loca pia, etiam privilegiata & exempta, tàm active quàm passive pro tempore movendas juxta ordinariam jurisdictionem seu facultatem, tàm Gubernatori quàm Auditori Cameræ, seu Vicario Urbis præfato, & eorum cuilibet attributam, seu attributas, per se, vel ejus Auditorem, nunc aut pro tempore existentem seu alium per eum deputatum, vel deputandum audiendi fineque debito terminandi & decidendi & quod decrevit in quocumque loco. & contra quascumque personas quantumcumq; privilegiatas plenarie exequenda seu exequi facienda quibusvis inhibitionibus, etiam vigore specialium commissionum, etiam nostra & successorum nostrorum hujusmodi manu signata, emanata, & emanante non obstante auctoritate Apost. tenore præsentium perpetuo constituimus & deputamus, & ad hunc effectum illi etiam per alium, seu alios quoscumque, tàm in Rom. Curia, quàm extra eam, & per edictum publicum constito summarie sibi de non tuto accessu, citandi & monendi, ac eisdem & præfatis. Deputatio & facultates judicis dictarum causarum, & Protectoris Monasterii.

§. 3. Necnon quibusvis aliis etiam Curiæ Capitolii primo & secundo illius Collateralibus, ac Appellationum Capitaneo, quam aliarum ejusdem Urbis Curiarum Judicibus & personis, tàm ecclesiasticis quàm sæcularibus, quibus, & quoties opus fuerit, sub censuris, sententiis, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori, sive ejus deputandi Auditori, videbitur inhibendi & in eventum non paritionis, contra inobedientes & rebelles ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationem, & alia, juxta stylum & morem dictarum Curiarum in similibus servari solitum, & alias prout sibi videbitur. Facultas inhibendi quibuscumque Judicibus Urbis.

§. 4. Sententiamque sive sententias, debitæ executioni demandandi seu demandari faciendi in omnibus & per omnia, & juxta etiam facultatem dictis Audit. Cameræ, Urbis Gubernatori, & Vicecancellario per eamdem bullam concessam. Sententias exequendi.

§. 5. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque juris & facti opportuna remedia appellatione postposita compescendi auxiliumque Inobedientes coërcendi.

bra-

brachii sæcularis, ad hoc si opus fuerit, invocandi.

Cetera necessaria faciendi.

§. 6. Omniaque alia & singula in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna, faciendum exequendum.

Causis reassumendi ab aliis judicib.

§. 7. Ac causam & causas, motas & movendas, commissas & committendas, toties quoties opus fuerit, semel & pluries ejusdem Cardinalis arbitrio reassumendi plenam & liberam licentiam & facultatem concedimus.

Et causæ alibi cognosci nequeant.

§. 8. Decernentes Monasterium Convertitarum prædictarum, & illius Moniales & Gubernatores, seu Procuratores, & eorum agentes, personasque prædictas, ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi quam coram prædicto nunc, & pro tempore dicti Monasterii Convertitarum existente Protectore conveniri, aut alios conveniendos constringi non posse. Ac processus, sententias & decreta per alium, vel alios, tàm ordinarios quàm delegatos in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatas, latas, & factas, cum inde secutis quibuscumque, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris vel momenti fore.

Clausulæ præservativæ.

§. 9. Præsentes quoque sub quibuscumque revocationibus, suspensione, & exceptionibus, similium vel dissimilium gratiarum, etiam per nos & successores nostros Rom. Pont. aut Sedem Apost. vel ejus Legatos, etiam per Regulas Cancellarii Apostolici pro tempore factas ad favorem fabricæ Basilicæ Principis Apost. de Urbe nullatenus comprehensas, sed semper ab illis penitus & omnino exemptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascumque literas, & quasvis regulas generales & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores & insolitas clausulas, & irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentia derogari posse, & si illi ullo umquam tempore ex aliqua etiam quantumvis necessaria & urgentissima causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogatio consistorialiter facta, & per trinas, & distinctas litteras eumdem tenorem continentes tribus similibus distinctis vicibus, Monialibus, Gubernatoribus, & Deputatis, cæterisque personis prædictis legitime intimata & insinuata fuerit eorumque expressus accedat ad id consensus, derogationem nemini suffragari, nec præsenti Motu proprio per quamcumque concessionem, etiam nostra & successorum nostrorum manu signatam, fuisse & fore derogatum.

Decretum irritans.

§. 10. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate etiam Cardin. sublata &c. judicari debere, irritum quoque, &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 11. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo non ultra tres dietas ad judicium trahant, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & Fabricæ prædictæ necnon Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum regularium, & piorum locorum, ac Ordinum quorum illi extiterint, & aliorum quorumcumque locorum exemptorum, juramento &c. roboratis statutis &c. privilegiis quoque, indultis, necnon conservatoriis, & exemptoribus, ac litteris Apost. in forma Motus proprii eisdem Capitolii Romani necnon Judicibus, Curiis, Tribunalibus, & eorum personis per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apost. etiam Motu proprio, ac alias sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet concessis, necnon reformationibus etiam noviter factis, ac etiam Motu proprio simili approbatis, etiam de reassumendis eisdem causis ad forum, seu Curiam Capitolii, quibus omnibus etiam si de illis &c. tenores &c. ac si in specie præsentibus insererentur, tàm in genere quàm in specie, ad effectum sufficien. derogation. pro se sufficienter expressis haben. & habere decernen. harum serie specialiter & expresse Motu simili, & ex certa scientia, ac de potestatis Apostolicæ plenitudine derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 12. Volumus autem præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, tàm in judicio quàm extra, clausula ordinaria non obstante, quodque præsentium transumptis manu alicujus notarii publici subscriptis, sigillo prædicti Protectoris, seu alterius cujuscumque personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ sæcularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, tàm in judicio quàm extra, quæ præsentibus adhiberetur si exhibitæ vel ostensæ fuerint.

Papæ subscrip.

Placet Motu proprio I.

Dat. P. An. 3. die 17. Martii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 16. Kalend. Aprilis, Anno tertio.

LI.

Jurisdictio Inquisitorum hæreticæ pravitatis, procedendi contra quoscumque regulares, & religiosos, quoquo modo privilegiatos, & exemptos, de hæresi culpabiles, dummodo eorum Superiores non prævenerint.

Hanc jurisdictionem etiam privative quoad ipsos Ordinum, & religiosorum Superiores, Inquisitoribus concessit Paul. V. ut infrà in Tomo III. in ejus const. 26. Romanus. Et consonat constit. 22. Alex. IV. Ne commissæ, quæ est sup. fol. 120. Tom. I.

Edita An. D. 1562.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PAstoris æterni vices, meritis licet insufficientibus gerentes in terris, sic vigilantiæ nostræ sollicitudinem circa oves curæ nostræ divina dispositione commissas exercere studemus, ne illæ ab ovili suo, extra quod salvus nemo esse potest, aberrantes, in luporum rapacium insidias ullo modo incidere valeant, sed intra caulas debitæ custodiæ, ac cœlestia pascua feliciter pervenire possint.

Pontifices concesserunt diversis Ordinib. de hæresi inquiri non posse nisi per eorum Superiores.

§. 1. Nuper siquidem accepimus, nonnullos Rom. Pontifices prædecessores nostros anteactis temporibus ex causis tunc expressis, diversis Ordinibus etiam mendicantibus, quòd contra eorum fratres & religiosos in quibuscumque causis etiam hæresis, nisi per eorumdem Ordinum superiores, & prælatos inquiri, aut procedi quoquo modo non possit, inter alia privilegia per suas litteras concessisse, & nos forte illas confirmasse, supercrescente autem temporis, & hominum malitia, hac nostra potissimum ætate, (quod sane dolenter referimus) in agro Evangelici Patrisfamilias zizania etiam inter dictos fratres & religiosos in tantum pullulasse, messesque tritico rarescentes adeo polluere videmus, ut vulpeculæ jam in aperto vineam Domini demoliri nitantur.

Sed hic Pont. ad majorem fidei utilitatem, Inquisitoribus omnib. facultatem dat procedendi contra quoscumque fratres, & religiosos, & exemptos, dummodo eorum superiores non prævenerint.

§. 2. Quare nos pro pastoralis officii nobis divinitus crediti debito, quantum cum Deo possumus, opportuna in præmissis remedia adhibere volentes, ut quos Dei amor à malo non revocat, pœnæ saltem formido à delinquendo retrahat. Et propterea considerantes, quòd si dilecti filii Inquisitores hæreticæ pravitatis, tàm generales quàm ubique locorum deputati particulares, in causis hæresis hujusmodi contra quoscumque quorumvis Ordinum etiam quomodolibet exemptorum & mendicantium fratres professores & religiosos, quandocumq; causas ipsas hæresis ab eis inchoari contigerit, procedere valerent, profecto id in non modicam fidei catholicæ cederet utilitatem, cum præsertim ex hoc superiores & prælati ordinum prædictorum, sicut verisimiliter credendum est, ad subditos suos sub probata religionis norma continendos, transgressoresq; debitis pœnis compescendos facile reddi possint diligentiores. Idcirco Motu proprio, &

ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, hac nostra firmiter valitura constitutione, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, atque decernimus, quod de cetero in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæreticæ pravitatis, tàm generales, quàm in quibusvis Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, & locis pro tempore deputati particulares, contra quoscumque Fratres, professores & Religiosos Ordinum prædictorum, ac etiam contra quoscumque quovis modo privilegiatos & exemptos, de hæresis crimine quomodolibet suspectos, aut culpabiles, dummodo ab eorumdem Fratrum professorum, & Religiosorum Superioribus, & Prælatis in causis hujusmodi præventi fuerint, juxta facultates officii ipsius inquisitionis inquirere & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos secundum canonicas sanctiones castigare, aut punire, ceteraque omnia, & singula facere, gerere, & exequi libere, & licite possint & valeant, super quibus plenam & liberam eisdem Inquisitoribus, & eorum cuilibet facultatem concedimus & potestatem.

Et ita ac non alias judicari jubet.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquā quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, & Ordinum prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam Mari magno, & Bulla aurea, vel alias quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, & illorum Superioribus, ac Prælatis, etiam per dictos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam, ac etiam per nos, aut quoscumque alios quovis modo concessis, confirmatis, & iteratis vicibus approbatis & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter insertis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus, ac sufficienter & plene derogatum esse volumus, atque decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi mandat.

§. 5. Volumus autem quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus litteris ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. A. 3. die 1. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Aprilis 1562. Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1562. indictione quinta, die verò 10. mensis Aprilis, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno tertio, retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancell. Apost. ac in acie Campi Floræ, dimissis inibi illarum copiis auscultatis, & collationatis cisdem originalibus litteris, ut moris est, per me Thomam Roger. S. D. N. Papæ, sanctæ Inquisitionis Curs.

LII.

De Homicidiis, aliisque reis pœnæ capitalis vel sanguinis, etiam non condemnatis, vel in contumaciam condemnatis, & infra sex menses non sponte se in carceribus constitutis, non audiendis, Appellationibusq; condemnatorum in pœnam Fisco, & Cameræ Apost. applicatam non admittendis, nisi facto deposito. Ac de pœnis fractæ pacis vel treguæ, & allegatione novæ causæ, vel minoritatis. Et legitimæ filiorum confiscatione.

Quo ad prædictos reos extra carceres non audiendos, hanc bullam extendit ad omnes condemnatos in pœnam corporis afflictivam, & in quacumque instantia, Pius V. in constit. 40. Licet alias. Et terminum sex mensium, prærogavit ad annum in const. 9. Cum ob. ubi videas declarationem etiam circa allegationem novæ causæ.

Bannitorum autem materiam, plene indicabo in constit. 6. Sixti V. Hoc nostri.

Edita An. D. 1562. & 1565.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Et si cuncta, quæ ex multa Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum providentia processerunt, executioni debitæ demandanda esse censemus, illa tamen præcipue, quæ ad salubrem temporalis ditionis Apostolicæ Sedis directionem, & pro Cameræ Apostolicæ indemnitate prudenter ordinata comperimus, ut illibata, firmaque perpetuo subsistant, libenter non solum nostræ approbationis, verum etiam opportunæ innovationis munimine roboramus.

Julius II. edidit const. cit. in rub.

§. 1. Dudum siquidem cum fel. rec. Julius Papa II. prædecessor noster &c.

Omittitur hujus bullæ narratio, quia ipsa est supra. Vide.

Paulus III. similiter hic cit.

§. 2. Et deinde piæ mem. Paulus Papa III. etiam prædecessor noster per eum ex plurium fide dignorum testimonio accepto, quod nonnulli Civitatum, Terrarum, &c.

Omittitur narrativa bullæ, quia tota est sup. Cum sicut ex.

Hic Pont. eas approbat.

§. 3. Nos igitur, ne litteræ prædictæ, ex eo quod illarum executio ab aliquibus fieri neglecta fuit, seu propter eorum forsan non usum, in desuetudinem abiisse à quoquam prætendi, seu aliter quomodolibet allegari, deque earum viribus hæsitari contingat, sed illæ, ut par est, suos debitos sortiantur effectus, & ab omnibus observentur, providere volentes, Motu & scientia similibus, præfatas & alias quascumque (quarum, & inde secutorum quorumque, aliorumque circa præmissa latius etiam de necessitate exprimendorum tenores, ac si de verbo ad verbum similiter inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus) aliorum prædecessorum nostrorum super præmissis, tàm sub plumbo, quàm in forma Brevis editas litteras, & in eis contenta, ac inde sequuta quæcumque, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, eisque Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac ea valere perpetuaque roboris firmitate subsistere, ac suos effectus plene sortiri, & ab omnibus quos illa concernunt, & concernere poterunt quomodolibet in futurum integre observari debere decernimus, omnesque & singulos, tàm juris quàm facti defectus, si qui forsan tunc intervenerint, in eisdem supplemus.

Et capitaliter condemnatum decernit non audiri extra carceres, etiam si petat remissionem ex eo quod bannitum occiderit.

§. 4. Et nihilominus motu, scientia, & auctoritate præfatis, per hanc nostram constitutionem in perpetuum valituram statuimus, & ordinamus. Quod nullus in pœnam capitis condemnatus, qui sub prætextu quod ipse aliquem bannitum occiderit, aut alias quovis modo ad manus Curiæ pervenire fecerit, & propterea à dicta pœna capitis in quam condemnatus fuit, liberari, & absolvi debere, aut alium bannitum per ipsum condemnatum nominandum, juxta formam bannimentorum desuper emanatorum remittere posse prætendit, per procuratorem, excusatorem, defensorem, vel ut quemlibet de populo, audiri, vel admitti possit, aut debeat, nisi prius reus ipse, qui liberationem, aut absolutionem, vel nominationem, & remissionem hujusmodi consequi, aut fieri posse, vel debere prætendit, seipsum in carceribus juxta formam litte-

rarum

rarum Julii II. prædecessoris nostri hujusmodi, personaliter constituerit.

Et ita judicari jubet.

§. 5. Quodque litteris prædictis, & huic nostræ dispositioni, nisi de ipsis clara, & expressa mentione facta, & per nostram, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum manus propriæ signaturam derogari non possit. Sicque, & non aliter in omnibus, & singulis præmissis, ac tàm præsentibus, & pendentibus, quàm futuris causis, & litibus, per quoscumque Judices, etiam S.R.E.Card. & de latere Legatos, ac Palatii Apost. causarum Auditores, sublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari debere, ac quicquid contra præsentium tenorem contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Provinciæ nostræ Marchiæ Anconitanæ statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illi, Civitatibus, Terris, & locis præfatis, eorumque Gubernatoribus, & Communitatibus, sub quibuscumque verborum formis & tenoribus, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, etiam motu & scientia similibus, etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 7. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in judicio & extra, tàm in dicta Curia, quam extra eam, ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 3. die 10. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 10. Aprilis 1562. Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1562. indictione 5. die 22. mensis Maji, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ Quarti, anno 3. suprascriptæ litteræ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis basilicarum Principis Apostolorum, & S. Joannis Lateranen. de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, & illis amotis, copiæ earumdem affixæ in dictis locis dimissæ fuerunt, per nos Bernardinum Andreutium, & Julium Parinum Curss.

Hon. Montarg. Mag. Curs.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

Edita An. D. 1562.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Relatio præcedentis constit.

Cum nos dudum vestigiis fel. rec. Julii Papæ II. prædecessoris nostri inhærentes, nullum homicidii reum, qui se ab illo etiam sub prætextu quod alium bannitum occiderit, seu ab alio banniti occisore, juxta formam bannimentorum id permittentium nominatus fuerit, aut ex alia quavis causa absolvi debere prætendat, ad absolutionem petendum per procuratorem, aut excusatorem, seu defensorem, etiam velut quemlibet de populo comparentem, audiri vel admitti debere, nisi ipse reus se in carcere personaliter constituerit, statuerimus & ordinaverimus, prout in nostris desuper editis litteris, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, plenius continetur.

Dubium desuper exortum.

§. 1. Verum cum, ut nuper accepimus, à nonnullis in dubium revocetur, an in dictis nostris litteris solum homicidæ banniti, vel condemnati, non autem illi qui nondum condemnati, vel banniti essent, comprehendantur.

Declaratio & extensio dictæ constit. etiam ad condemnatos.

§. 2. Nos propterea omnem ambiguitatem circa præmissa amputare, & penitus tollere volentes Motu simili, & ex nostra certa scientia, hac nostra perpetuo valitura constitutione, nullum ab homicidio, seu alio quovis crimine, pro quo pœna corporalis veniat imponenda, ex aliqua causa, etiam quia alium bannitum occiderit, vel ab alio banniti occisore, juxta formam proclamatum, & bannimentorum id permittentium, vel constitutionum desuper editarum, nominatus fuerit, sive etiam quia ab ipso occisus, bannitus & condemnatus extiterat, ac impune ex dispositione dictorum proclamatum & bannimentorum, seu constitutionum occidi potuerit, se absolvi debere prætendentem, sive pro homicidio, aut alio crimine per eum commisso bannitus & condemnatus, sive nondum bannitus nec condemnatus, nec etiam inquisitus existat, per se vel aliam personam pro eo quomodolibet comparentem, ad absolutionem petendum admitti vel audiri posse, nisi se prius in carcere constituerit, & ad causam hæredes ab ipso occisi, citari, & in eventum quod quis ab homicidio per ipsum commisso, ex eo quod alium bannitum occiderit, vel ab aliquo banniti occisore, ut præfertur nominatus fuerit, se absolvi obtineat.

Bannitosque prohibet remitti in loco ubi sint hæredes occisi, nisi habita pace.

§. 3. Eum nihilominus à loco in quo hæredes occisi commorantur, quousque ab illis pacem obtinuerit, exulare debere, neque ad eum locum aliter, nisi pace ab illis habita remitti posse, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Omnibus Officialibus id vetat.

§. 4. Inhibentes nihilominus omnibus, & singulis Judicibus quacumque auctoritate fungentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, aliisque arbitrii nostri pœnis, & nostris etiam de latere Legatis sub indignationis nostræ pœna, ne contra tenorem hujus nostræ constitutionis, de cetero quempiam sicut præmittitur se absolvi petentem, nisi in carcere constitutum, quoquomodo audeant, vel admittant, & ubi secus fecerint, processus taliter habitos, ac sententias desuper latas, nullius fore momenti, ac vitio nullitatis subjacere, & illis non obstantibus reos sic absolutos pœnis debitis puniri, seu de novo inquiri posse.

Et judicari mandat.

§. 5. Sicque per quoscumque Judices etiam S. R. E. Cardinales, & Palatii Apostolici Auditores, sublata eis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & interpretari debere, irritumque & inane, quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, decernimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus, ac provincialibus, & municipalibus quorumvis locorum statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon proclamatibus, & bannimentis super præmissis editis, & in posterum edendis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis in contrarium forsan concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus (illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes) quoad præmissa, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 7. Ac præsentium solam signaturam nostram sufficere, & ubique fidem facere in judicio & extra, regula contraria non obstante earumque seu litterarum desuper expediendarum exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides in judicio & extra judicium adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio I.

Dat. P. An. 3. die 6. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Pridie Non. Octob. Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1563. indict. 4. die verò 2. mensis Febr. Pontifi. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 4. suprascriptæ litteræ Apostolicæ lectæ, & publicatæ

catæ fuerit in valvis basilicarum SS. Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ illisque amotis illarum copiis affixis dimissis per me Bernardinum Andreutium Apost. Curs.

Antonius Clerici Mag. Curs.

Sequitur plenior declaratio supradictarum constitutionum.

Edita An. D. 1565.

PIUS PAPA QUARTUS,

Motu proprio, &c.

Relatio præinsertarum bullarum.

Licet dudum per felicis recordationis Paul. III. & forsan alios Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac deinde per nos inter alia justissimis rationibus tunc expressis provisum, ordinatumque fuerit, quod in causis criminalibus seu mixtis, Fiscum, & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentibus, in quibus reos condemnari contingeret, appellationes vel provocationes, nisi prius facto deposito pœnarum in quibus ex delicto delinquentes ipsi, aut illi qui pro eis fidejussissent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut eatenus condemnati fuissent, omnino recipi, & admitti non possent. Sed appellationes, & provocationes in causis hujusmodi interpositæ, & in futurum interponendæ, ac appellante, ipsi rejici deberent. At si sententia esset in pœnam capitis condemnatoria, non admitteretur appellatio, neque aliter audiretur reus, nisi in carceribus constitutus. Et insuper quod quæcumque rescripta, & commissiones causarum similium appellationum, & provocationum ad cujusvis instantiam, per quemcumque ad commissiones Signaturæ Justitiæ signandus deputatum, aut etiam manu nostra, & successorum nostrorum signanda, non facto dicto deposito nullius essent roboris, vel momenti, sed illis non obstantibus, ad ulteriora in causis ipsis usque ad pœnarum prædictarum effectualem exactionem debere procedi. Quodque commissiones causarum, in quibus interesse Fisci, & Cameræ prædictis ageretur non deberent signari, neque expediri nisi citato Procuratore Fiscali, & Thesaurario Provinciæ ex qua qualibet causa existeret, aliasque & aliter prout in singulis Pauli & aliorum prædecessorum, & nostris sub annulo Piscatoris, sub die decima Aprilis, millesimo quingentesimo sexagesimosecundo, expeditis litteris quarum tenores hic pro expressis haberi volumus, latius continetur.

Dubia desuper exorta.

§. 1. Tamen ordinationes, & dispositiones hujusmodi, nostraque & dictorum prædecessorum in illis edendis intentio, cavillantium calumniis in dies eluduntur, & super earum sinistris interpretationibus, Agentes pro Fisco, & Camera prædicta fatigantur, ex eo præsertim quod nonnulli circa faciendum depositum prædictum contendant satisfactum esse statutis, & dispositionibus prædictis ex sola cautione in forma depositi, & quod citare Procuratorem Fiscalem, & Thesaurarium in expeditione singularum commissionum, tanquam nimis rigorosum, videatur esse præter nostræ mentis intentionem. Insuper adversus obligationem constituendi reos appellatos in carcere, diversas etiam cavillationes opponunt. Unde provenit, quod ipsi rei non coacti facere actuale depositum, non curant causas suarum appellationum expediri, sed potius de industria procurant illas in longum protrahi, maxime cum non citatis Procuratore Fiscali, & Thesaurario prædictis contingat par eos impetrari commissiones directas Judicibus, vel in Alma Urbe existentibus negotiorum multitudine impeditis, vel extra Curiam eorum amicis, & in locis in quibus non sunt qui jura Fisci tueri possint aut velint, narrando etiam in ipsis commissionibus multa mendacia, ut illorum medio possint ad retardandum executionem, & causam intricandum inhibitiones ab ipsis Judicibus extorquere. Quæ omnia non solum tendunt in Cameræ prædictæ detrimentum (quod tolerabilius esset) sed etiam proveniente inde delictorum impunitate, datur aliis materia delinquendi, & universis populis scandalum non modicum.

Declaratio circa deposita fienda à condemnatis ad favorem Fisci & Cameræ.

Vide quod dixi in rub.

§. 2. Nos igitur calumniis, & aliis inconvenientibus hujusmodi quantum cum Deo possumus obviare, & in his opportune providere volentes, hac nostra in perpetuum valitura declaratione, ordinatione, constitutione, statuimus, & ordinamus. Quod in supradictis seu criminalibus, aut civilibus, vel ex delicto, sive ex contractu, ut præfertur procedentibus causis, Fiscum, & Cameram prædictam, illiusque interesse quomodolibet concernentibus non liceat alicui condemnato cujuscumque status, gradus, ordinis, qualitatis, & conditionis, etiamsi Universitates, & Collegia fuerint, à condemnationibus hujusmodi, & sententiis desuper latis, seu illæ definitivæ fuerint, seu interlocutoriæ, aut vim definitivæ habentes, appellare, provocare aut de nullitate dicere, neque quomodolibet interpositæ appellationes, provocationes, & nullitatis dictiones hujusmodi, per quosvis Judices ordinarios vel delegatos in Romana Curia, vel extra eam commorantes, etiam per Camerarium nostrum, ac Præsidentes & Clericos dictæ Cameræ, necnon ejusdem Cameræ Apostolicæ causarum generalem Auditorem, modernos, & pro tempore existentes, aut eorum aliquem, sub indignationis nostræ, ac excommunicationis pœna recipi, seu admitti possint, nisi prius eis, & eorum cuilibet per publica instrumenta constito quod ante interpositam unamquamque appellationem, seu provocationem, vel nullitatis dictionem, si condemnatio contineat pœnam pecuniariam, seu pecunia æstimabilem, fuerit ejusdem pœnæ, seu illius æstimationis factum integrale, actuale, & purum depositum in manibus Thesaurarii Provinciæ illius. Ad quod quidem actuale, & integrale depositum quoscumque teneri volumus, nisi forsan summa deponenda respectu personæ condemnatæ sit adeo magna, ut inspecta quantitate & qualitate facultatum ipsius, non sine maximo dispendio in brevi temporis spatio provideri possit. Quo casu habita fide super hoc à Gubernatore, seu Vicelegato illius Provinciæ, quod consideratis præfatis condemnatus integre deponere non valeat, volumus ad medietatis, seu alterius minoris summæ, prout reorum facultates posse ferre per dictos Gubernatores, seu Vicelegatos judicabitur, & depositionem omnino teneri, dummodo hoc casu præstent cautionem in forma depositi de solvendo residuum pœnæ, in qua condemnati fuerint infra annum nisi absolutionem legitime obtinuerint, & de prædicta absolutione decuerint, dummodo per nos, vel signaturam aliud super dicto deposito, citato tamen semper Fisco, ordinatum seu decretum non fuerit.

Declaratio quo ad capitaliter condemnatos, & commissiones mox signandas nisi Fisco, & Thesaurario citatis.

§. 3. Et si pœna sit capitalis pecunia non æstimabilis, nisi prius ipso condemnato in carceribus constituto, ac etiam facto deposito præfato talium appellationum, provocationum, & nullitatum commissiones signari, aut alias jurisdictione ordinaria per Judices supranominatos, seu alios, inhibitiones, monitoria, aut citationes extra Curiam decerni, & expediri, vel per eorum Notarios scribi, & relaxari non possint, nisi prius antequam illorum singulæ signentur, aut respective decernantur, cum competenti termino ad dicendum causam quare signari, aut expediri non debeant, ut moris est, Procurator Fiscalis, & Thesaurarius, vel Procurator in Curia Romana existens, Thesaurarii illius Provinciæ ex qua fuerit condemnatio facta, conjunctim citati fuerint, & si signandæ veniant, nonnisi in Curia, vel in Curia generali, & loco residentiæ Præsidis illius Provinciæ ex qua causa ipsa est, committi possit. Et si ob inadvertentiam seu alias, aliquas comissiones, seu inhibitiones, aut monitoria, & citationes super præmissis, aut aliquo præmissorum expedire contingat, Judices quibus illa præsentabuntur respective, illorum vigore ad inhibitionis decretum,

aut aliquem alium actum, sub simili indignationis nostræ, ac excommunicationis pœna, non audeant, neque possint procedere, nisi prius, & ante omnia sibi apud acta legitime constito, quod depositum fuerit, ut præfertur factum. Quodque in expeditione commissionis, inhibitionum, monitorii, & citationum extra Curiam, citationes prædictæ intervenerint, & rei ipsi se in carceribus constituerint.

Declaratio circa pœnam fractæ pacis, & treguæ, & cautionis de non offendendo.

§. 4. Et insuper quoniam eo hominum protervitas devenit, ut hi qui homicidium, vel maleficium aliquod committere deliberarunt, prius quærant eos quos pro hostibus habent, treguæ vel pacis prætextu assecurando, decipere, quo facilior postea delecti perpetratio reddatur, expeditque propterea ut quos Dei timor non retinet, pœnarum rigor deterrendo coerceat, populorum quieti consulere, & flagitiosos sicariorum, ac scandalosorum ausus deprimere, necnon cavillationibus, quas ad solutiones pœnarum effugiendas hominum malitia in dies excogitat, subvenire volentes, quod pœnæ conventionales pacis, & treguæ ruptæ, & fidejussiones de non offendendo, stipulentur in futurum per Notarios in favorem Cameræ Apostolicæ, & non Communitatum vel alterius, & si aliter factæ fuerint, in ipsius Cameræ favorem stipulare censeantur.

Allegationemque bonæ causæ. Tu vide quod dixi in rubr.

§. 5. Quodque in causis treguarum pacisque fractarum, ipsi fractores, vel eorum fidejussores allegare non possint quod offensa ex nova processit, nec allegata cuiquam suffragetur.

Declaratio circa promissiones de non offendendo.

§. 6. Et quia in cautionibus de non offendendo, partes intendunt, ut sibi eo quo melius fieri potest modo, cautum sit ne offendatur impune, & ideo promittunt non solum pro seipsis, sed etiam pro aliis eorum conjunctis, quod non offendent, neque offendi facient, sed aliquando Notariorum imperitia sensum, & intentionem partium pervertente contingit eos scribere, quod partes promittunt non offendere per se, & alios, ubi scriptum oportuisset pro se, & aliis, differentiam videlicet inter has voces per, & pro, nescientes, vel confundentes, ac propterea præbentes ansam cavillosis, & delinquentibus prætendendi, quod facta offensione per unum ex comprehensis in fidejussione, non sit commissa stipulatio pœnæ, nisi constet quod ille qui offendit, de mandato principalis offenderit, unde etiam infinita scandala eveniunt, illaque remanent impunita. Idcirco quod si quis Notarius errorem hujusmodi commiserit, mille ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum pœna plectatur, & nihilominus sive ex dictione per, sive ex dictione pro, stipulatio concepta, & offensio sequuta fuerit, principales promittentes ad pœnam conventionalem perinde teneantur, ac si ipsis mandantibus offensio emanasset, & de eorum mandato legitime constaret, iidemque Notarii sub simili pœna in instrumentis fidejussionum de non offendendo, opponant clausulam. Quod data contraventione alicujus comprehensi in stipulatione, & si contingat, talem contravenientem vere & realiter confiteri, vel ficte propter contumaciam in non comparendo, pœna conventionalis committatur, & exigi possit à fidejussoribus, nulla excusatione vel exceptione penitus admissa, immo habeantur crimen & contraventio ac si per testes vel alias legitime probatum, vel approbata fuissent. Et si clausula in stipulatione omissa fuerit, illa nihilominus pro apposita, contraventio pro legitime approbata habeantur.

Declaratio quod sententiæ & contumacialis rei, præjudicet fidejussoribus, in his cautionibus.

§. 7. Et similiter si per principalem, sive alium in fidejussione comprehensum, stipulationi contraventum, & seu contraveniens contumax, isque in meram contumaciam condemnatus fuerit, fidejussor statim ad solvendum pœnam conventionalem cogatur, nec possit audiri, suum principalem offendisse ex causa necessariæ defensionis allegando, & deducendo, ne videlicet delinquentes indirecte per procuratorem, & interpositam personam audiantur, & quod dictum est in exemplo exceptionis hujusmodi, id etiam ad omnia alia extendatur. Et si talis clausula fuerit in prædictis stipulationibus omissa, nihilominus apposita similiter intelligatur.

§. 8. Quod & ad legitimam per parentes solvendam extendimus, ut illam solvere teneantur, etiam si eorum filii in meram contumaciam de aliquo delicto condemnati, aut banniti fuerint, non obstante quocumque statuto, aut forsan consuetudine incontrarium existente, quibus omnibus per præsentes in ampliori forma derogatum esse censemus, & decernimus.

Et etiam in casu legitimæ solvendæ à parentibus Hoc valuit in Urbe ex bulla 2. Innoc. IX.

§. 9. Præterea, quoniam sæpe contingit, ut qui ex aliquo crimine in contumaciam condemnati fuerint, perdurant ad multos annos in contumaciam, expectantes occasionem, ut per temporis diuturnitatem criminis probatio impossibilis reddatur, & tunc quærunt contumaciam sibi remitti, & super defensionibus audiri, cum criminis probandi facultas est Fisco sublata, causam plerumque vel coram Judicibus in ipsos propensis, vel in locis ubi jura Fisci deduci non possunt introducentes, statuimus, quod rei in contumaciam condemnati, ad suas defensiones faciendas admitti non possint, nisi infra sex menses, quo ad faciendas videlicet à die condemnationis, quo verò ad jam factas condemnationes, à die publicationis præsentium computandos, nec alibi quam in loco ubi condemnatio secuta est, vel in Curia generali Provinciæ ubi delictum fuerit commissum. Et si secus fieri contingat, quæcumque absolutiones desuper obtinendæ, etiam si vigore commissionis Signaturæ nostræ nullius sint roboris vel momenti, sed ad ipsarum condemnationem jam factarum executionem deveniri possit, & debeat. Quo termino sex mensium elapso, sententiæ in contumaciam latæ, crimen notorium efficiant, & tamquam in rem judicatam transiverint, realiter & personaliter executioni demandentur.

Contumaces infra sex menses se constituant.

Immo infra annum ut dixi in rubr.

§. 10. Nec homicidis prosit minor ætas viginti annorum, dum tamen majores quatuordecim annorum extiterint.

Homicidæ majoris annis 14. non prodest minoritas.

§. 11. Quod si banniti hujusmodi in contumaciam condemnati, veniant postmodum absolvendi, Judices sub pœnam ille scutorum, & infamiæ perpetuæ, illos gratis, & sine ulla sportularum solutione, absolvere debeant.

Banniti gratis liberandi si absolvendi sunt.

§. 12. In causis vero clericorum criminalibus mere Ecclesiasticis, Ordinarii ecclesiastici privative ad sæculares Judices cognoscant, sed in aliis mixtis sit locus præventioni inter Ordinarium, & Judicem sæcularem, dataque præventione ex parte Ordinarii Ecclesiastici, non nisi contra clericos tantum procedere possit. Et si prætenderetur ratione connexitatis adjuncti, vel aliàs, quomodocumque laicum ejus forum sortiri, Judex tamen sæcularis ita præveniens, quavis inhibitione sibi facta non obstante, absque censurarum vel aliarum pœnarum incursu procedere possit. Necnon quibuscumque appellationibus, provocationibus, nullitatum dictionibus, commissionibus, inhibitionibus, & aliis decretis contra formam superius traditam per quoscumque etiam Judices præfatos pro tempore quomodolibet emanatis, & factis non attentis, libere, & licite per ipsos Judices à quibus, ad suarum condemnationum totalem executionem alias tamen legitime, sub similis indignationis, & excommunicationis pœna, procedi posse, & omnino debere, ac ut procedant præcipimus, & mandamus.

Præventio declaratur inter Judices laicos, & Eccles. Hoc reduxit ad terminos juris Pius V. cit. in rub.

§. 13. Et insuper tàm Judicibus præfatis, quàm Notariis sub eadem excommunicationis, ac indignationis nostræ, privationisque officiorum pœna, ne contra præmissa aut quicquam præmissorum facere, & attentare præsumant, districtius inhibemus.

Contravenientium pœnæ.

§. 14.

Decretum irritans.

§. 14. Sicque & non aliter, in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque &c. Sublata &c. judicari & interpretari in quavis causa & instantia debere. Irritum quoque &c. decernimus.

Contrariorum derogatio.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus singularum Provinciarum prædictarum, Civitatum, Oppidorum, & locorum eorumdem, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Universitatibus, Communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum prædictorum, ac etiam singulis prænominatis, & aliis quibuscumque Judicibus, &c. per nos, & prædecessores nostros concessis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumq; cum clausulis opportunis, & consuetis.

Fiat Motu proprio I.

Forma & effectus publicandi.

§. 16. Et cum declaratione, statuto, ordinatione, inhibitione, decretis, derogatione, & aliis præmissis, quæ ad partem, etiam quod singulas partes, repetita esse censeantur & sint latissime extensa. Et quod præmissorum omnium & singulorum, & præsertim singularum litterarum prænarratarum, privilegiorumque, indultorum, & aliorum contrariorum prædictorum, aliorumque forsan latius exprimendorum tenores pro sufficienter expressis habeantur, ac exprimi, narrari, & inseri possint in litteris per Breve nostrum expediendis, quæ in dictæ Cameræ, & in Cancellariæ nostræ, & Audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ, dimissis ibi copiis, affixæ, post mensem à die affixionis hujusmodi computandum omnes, & singulos ita afficiant atque arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Fiat I.

Dat. P. An. 6. die 21. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 12. Kalend. Junii, Anno sexto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1565. indictione 5. die vero 26. mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ Quarti, anno 6. suprascriptæ litteræ Apostolicæ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, ut moris est dimissis illarum copiis affixis, per nos Bernardinum Andreutium, & Julium Parinum Apostolicos Cursores.

Jo. Fralle Mag. Curs.

LIII.

Reformatio Officii Pœnitentiariæ Apostolicæ.

Aliam reformationem edidit Pius V. qui etiam const. istam, ac omnes Pœnitentiariæ facultates revocavit, & novum statum induxit, ut inf. in ejus const. 83. In omnibus, ubi alia indicabo.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN sublimi beati Petri solio, meritis licet imparibus, divina dispositione locati, statim ab ipso nostri Pontificatus initio, officii nostri esse duximus, ut omni adhibita diligentia errores, quos circa omnes gradus & hominum conditiones, nimia forsan licentia & impunitate, magno cum animi mærore hisce potissimum temporibus committi animadvertimus, providentiæ nostræ ministerio corrigere, & emendare, ac ea quæ hominum malitia crescente, deformata essent, reformare, illaque præsertim circa Romanæ Curiæ officia, & tribunalia ad veram debitamque normam, & observantiam reducere curaremus.

Causa reformationis.

§. 1. Hinc est, quod nos ad Pœnitentiariæ nostræ officium in quo morum censura, & animarum salus præcipue vertitur, nostræ considerationis oculos dirigentes, & attendentes in eo plures & diversos abusus, propter superiorum temporum licentiam, & incuriam irrepsisse, ne illi sese latius diffundant, quantum in nobis est, occurrere volentes, habita desuper cum Venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, ipsoque Majore Pœnitentiario, ac ejus officialibus auditis, & eorum juribus diligenter visis, ac omnibus mature consideratis, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

Reformatio super.

§. 2. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus pro tempore existens Major Pœnitentiarius, ac ejusdem Pœnitentiariæ Regens, Correctores, Scriptores, Procuratores, ac alii quicumque ejus officiales & ministri, ab eorum omnium, quæ in infrascriptis Capitulis, & prohibitionibus, concessione, commissione, & expeditione penitus cessare, & abstinere debeant.

Commutationibus ultimarum voluntatum.

§. 3. Et in primis idem Pœnitentiarius abstineat à commutationibus ultimarum voluntatum, & earum derogationibus.

Unionibus, &c. benefic.

§. 4. Necnon ab unionibus perpetuis, & suppressionibus, ac translationibus beneficiorum ecclesiasticorum, & applicationibus unius beneficii alteri beneficio, & illorum confirmationibus.

Concessione jurispatronatus.

§. 5. Item à concessione jurispatronatus, seu præsentandi ab beneficia ecclesiastica propter augmentum fructuum, sed tantum ex causa fundationis, vel dotationis illud concedere possit.

Licentiis standi extra claustra.

§. 6. Similiter abstineat à licentiis standi extrà pro monialibus ex quacumque causa.

Nullitate professionum.

§. 7. Necnon à declaratoriis pro religiosis propter vim, & metum, quos in ingressu religionis vel emissione professionis sibi illatos fuisse prætendant, quod emissam professionem hujusmodi susceperunt sacros ordines in religione, etiam si asseratur, quod eisdem vi, & metu durantibus, illos susceperint. In aliis autem casibus declaratoriæ ipsæ committantur Ordinario loci, & vocato Priore Monasterii, in quo fuerit emissa professio, & nunquam in Curia, etiam si pars & testes præsentes essent.

Licentia pro religiosis infirmis.

§. 8. Nec concedant religiosis licentias standi extrà propter infirmitates, & similia impedimenta, & nec etiam pro subventione parentum, aut pupillorum, vel aliorum consanguineorum, nisi obtenta licentia suorum Superiorum, & in facultatibus pro religiosis eisdem transeundi de Ordine ad Ordinem, etiam in casibus à jure permissis apponatur semper clausula, quod perpetuo ibidem in claustro Domino famulari teneantur.

Absolutione apostatarum.

§. 9. Apostatis vero absolutionem non concedat, nisi ea lege expressa, ut statim ad claustrum proprii Ordinis redeant, vel ad alium Ordinem transeant, æqualis, vel arctioris observantiæ, ut ibi perpetuam vitam agant.

§. 10. Nec illis, aut aliis translatis prædis indulgeatur ut beneficia ecclesiastica obtinere vel illis uti mercenarii deservire, aut alias etiam de Superiorum suorum licentia extra claustrum quoquomodo degere valeant.

Commissionib. permutandi, vel alienandi bona ecclesiastica.

§. 11. Similiter non concedat commissiones alienationum, vel permutationum, aut affrancationum, aut illarum confirmationum de bonis ecclesiasticis in forma, quæ dicitur, Si in evidentem, pro rebus quarum redditus annuus summam viginti ducatorum auri de Camera excedat, & commissiones hujusmodi semper Ordinario loci, & alteri personæ dignitate Ecclesiastica constitutæ conjunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarii interesse, vel præjudicio agatur, tunc loco ipsius committantur Metropolitano. Et si res ad ipsum Metropolitanum pertineat, Ordinario vicinori, & numquam similes concedantur commissiones quando agitur de alienatione jurisdictionum, vel vassallorum ad Ecclesiam quovis modo pertinentium.

Absolutione à criminibus.

§. 12. Præterea ne Ordinarii in corrigendis subditorum excessibus impediantur, & delicta impunita remaneant, non concedat absolutiones, vel mandata, de absolvendo ab homicidiis, vel aliis gravibus

delictis, etiam occultis, pro quibus de jure civili pœna capitalis imposita sit, præterquam in foro conscientiæ dumtaxat. In reliquis vero minoribus, & levioribus excessibus, de quibus tamen delinquens non fuerit citatus, vel inquisitus, committere possit Ordinario, ut imposita illa pœna ejus arbitrio, cum etiam in foro fori absolvat, ipsumque ab executione Ordinum si secum super irregularitate dispensatum fuerit, similiter ejus arbitrio suspendat. Episcopis tamen, vel eorum Superioribus, aut aliis Prælatis Sedi Apostolicæ immediate subjectis, & quibusvis personis in terris Ecclesiæ, & multo minus in Urbe delinquentibus, ab aliquibus delictis extra forum conscientiæ absolutionem minime concedere possit.

Simoniacorumque &

§. 13. Caveat etiam Pœnitentiarius ne in absolutionibus à simonia, reali vel conventionali, etiam occulta, umquam concedat, ut ipsi simoniaci beneficia, super quibus simoniam commiserunt, seu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde post commissam simoniam perceptos in toto vel in parte retinere possint, quinimmo in absolutionibus hujusmodi apponatur clausula, quod uterque ad beneficium super quo fuit commissa simonia perpetuo inhabilis existat.

Homicidarum.

§. 14. Et insuper homicidæ voluntario, etiam alias canonice absoluto, altaris ministerium, aut ascensum ad superiores Ordines, & restitutionem, aut retentionem beneficiorum, quibus ipso jure quis privatus, vel privandus sit, concedere minime valeat.

Litteris promovendi ad sacros Ordines.

§. 15. Nec minus litteras de promovendo ad Sacros Ordines, ac etiam ad primam tonsuram à quocumque Catholico Antistite nisi allegetur justa causa propter quam ab Ordinariis suis promoveri, nec ab eis, aut eorum officialibus literas dimissorias obtinere valeant, & tunc concedi possint à quocumque Ordinario, vel pro eo Pontificalia exercente, & si causa allegata falsa fuisse deprehendatur, sic promoti ab executione Ordinum per suos Ordinarios suspendi, vel illa etiam perpetuo privari possint.

Absolutione à juramentis.

§. 16. Similiter idem Pœnitentiarius non concedat absolutiones à juramento, nisi ad effectum agendi dumtaxat.

Dispensat. matrimon.

§. 17. Nec dispensationes matrimoniales in forma gratiosa, sed semper committantur Ordinariis, prout aliàs fieri consuevit.

Licentiis doctorandi.

§. 18. Neque concedat religiosis licentiam suscipiendi gradum doctoratus, vel magisterii contra statuta Ordinis, nisi ex aliqua probabili causa, & nisi de licentia suorum Superiorum.

Absolutione à fructibus indebite perceptis.

§. 19. Nec absolutiones à fructibus indebite perceptis ratione intrusionis beneficio, vel ob non promotionem, aut alium tituli defectum, etiam in foro conscientiæ, nisi facta restitutione fructuum hujusmodi.

Usurpatque jurisdictione ecclesiastica.

§. 20. Nec etiam absolutiones concedat pro usurpata jurisdictione, vel violata libertate ecclesiastica, etiam in foro conscientiæ (nisi cum clausula) Satisfacto prius de damnis, & expensis parti læsæ.

Facultate testandi.

§. 21. Neque facultates testandi juxta formam quinterni simpliciter, sed cum clausula, Dummodo non supra summam centum ducatorum etiam ad pias causas, ac pro servientibus. Religiosis vero extra claustrum, etiam cum Apostolica dispensatione degētibus, facultates testandi nullo modo concedātur.

Confirmatione gestorum ab Ordinariis.

§. 22. Et insuper non confirmet gesta per Ordinarios, aut alios inferiores illis de jure communi non concessa, nec suppleat eorum defectus.

Dispensat. super ætate.

§. 23. Minus etiam dispenset super ætate promovendorum ad sacros Ordines de jure requisita, nec tempus præfatis ad munus consecrationis suscipiendum, à jure statutum ultra tres menses, & terminum anni Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, & aliis quibusvis ac sacros etiam presbyteratus ordines suscipiendos, à jure aut in fundatione beneficiorum quomodolibet constitutum extra casus à jure permissos, ultra sex menses minime prorogare valeat.

Pœnitentiarius suas facultates non excedat.

§. 24. Et ultra præmissa abstineat etiam ab expeditionibus quibuscumque, quæ sibi per litteras suarum facultatum expresse non conceduntur, nisi aliàs de jure communi in casibus de quibus agetur Ordinario concessæ reperiantur. Nec suffragetur prætextus consuetudinis seu styli, aut quasi possessionis ipsius Majoris Pœnitentiarii, & prædecessorum suorum in similibus concedendis, etiam si consuetudo, aut stylus, vel quasi possessio hujusmodi per literas facultatum suarum generaliter approbata reperiantur.

Sede vacante Pœnitentiarii officium vacat, in his quæ ad forum fori. Idem habes inf. in const. 63.

§. 25. Volumus insuper quod officium sacræ Pœnitentiariæ Sede Apostolica vacante, in omnibus & singulis quæ ad forum fori quomodolibet pertinent, penitus, & omnino conquiescat. Quodque ea tantum pro animarum salute expedire valeat, quæ forum conscientiæ respiciunt.

Inhibetque Pœnitentiario & Officialibus ne aliud expedire præsumant contra prædictorum tenorem.

§. 26. Districtius inhibentes moderno, & pro tempore existenti Majori Pœnitentiario in virtute sanctæ obedientiæ ac Regenti, Correctoribus, Scriptoribus, Procuratoribus, Revisoribus, Sigillatoribus, aliisque dictæ Pœnitentiariæ Officialibus quibuscumque sub nostræ indignationis, & excommunicationis latæ sententiæ, necnon privationis, & amissionis suorum hujusmodi, & aliorum Officiorum & beneficiorum quorumcumque per eos obtentorum, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, aliisque gravioribus nostro & pro tempore existente Rom. Pont. arbitrio infligendis, & applicandis pœnis, ne de concessionibus, & expeditionibus sibi per præsentes interdictis contra præmissorū tenorem, etiam prætextu quorumvis privilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum se intromittere quoquo modo audeant, seu præsumant.

Decretum irritans.

§. 27. Decernentes quascumque confessiones, gratias, ac expeditiones deinceps ab eodem officio Pœnitentiariæ contra præsentium tenorem, quod absit, pro tempore emanatas, etiam si in illis asseratur, vivæ vocis oraculo, ac de mandato nostro, & pro tempore existentis Rom. Pontificis, speciali, & expresso factas fuisse, nullas nihilominus, & invalidas, ac extortas, & subreptitias esse, & censeri, neminique propterea suffragari posse, & ita per quoscumque locorum Ordinarios, ac Judices, & Comissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorū cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretādi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, irritū quoq; & inane, secus super his a quoquā quavis auctoritate, sciēter vel ignoranter cōtigerit attētari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 28. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostol., privilegiis quoque & indultis eidem Majori Pœnitentiario, ac ejus officio, etiam in illius erectione, & institutione, etiam Motu proprio consistorialiter, ac de fratrum eorumdem consilio & assensu, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, & alias quomodolibet, etiam per fel. rec. Eugenium IV. Sixtum etiam IV. & Paulum III. ac alios quoscumque Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos concessis, approbatis, & innovatis, ac decretis, & censuris in illis appositis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsētibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, cōmuniter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excōmunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & litteris Apostol., generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumq; totis tenoribus specifica, individua & expressa, ac de verbo ad verbū habenda esset in eisdem litteris mentio specialis.

§. 29.

Forma & effectus publicationis. Quam public. habes hic in fine.

§. 29. Ut autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & omnes quorum intereſt, vel intereſſe poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus illas in Palatii noſtri Apoſt., ac officii Pœnitentiariæ hujuſmodi valvis, & acie Campi Floræ affigi, & per aliquod temporis ſpatium, relicta ibidem copia, detineri, ut ii quos litteræ ipſæ concernunt ſeu concernere poterunt, quomodolibet in futurum, quod ad ipſorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quo minus eos arctent, perinde ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, nullâ poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare. Cùm non ſit veriſimile apud eos remanere incognitum, quod tâ patenter extiterit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§. 30. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, voluntatis, inhibitionis, decreti, derogationis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 3. die 4. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1562. quarto Non. Maii, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Papæ ſubſcript. Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Pius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego R. Card. de Carpo Epiſcopus Portuen.
Ego F. Card. Piſanus Epiſcopus Tuſculan.
Ego Fed. Card. Cæſius Epiſcopus Præneſtin.
Ego Jo. Card. Moronus Epiſcopus Sabinenſis.
Ego Chriſtof. Card. Epiſc. Albanen. Triden.
Ego Otho Card. Truchſes Card. Auguſtan.
Ego B. de la Cueva, Card. S. Crucis.
Ego Ti. Card. Criſpus.
Ego Fulvius Card. Peruſinus.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Ja. Card. Puteus.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis ſſ.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Piſarum.
Ego Jo. Card. Reomanus.
Ego Jo. Ant. Card. Capiſuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Jac. Card. Sabellus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Aloyſius Card. Cornelius.
Ego B. Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Petr. Franciſ. Card. Ferrerius.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. Corrigienſis.
Ego B. Card. Navagerius.
Ego Jo. Franciſcus Card. de Gambara.
Ego Alex. Card. Farneſius Vicecanc.
Ego Gui. Aſc. Card. Camerarius.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Jul. Card. Urbinas.
Ego Alphonſus Caraſa Card. Neapolitanus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Barromæus.
Ego Franciſcus Card. Gonzaga.
Ego Indicus de Avalos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Geſualdus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1562. indictione 5. die vero Veneris, menſis Maii, Pont. Sanctiſſ. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 3. retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas palatii Apoſtolici, & palatii officii ſacræ Pœnitentiariæ, & in acie Campi Floræ, ut in retroſcriptis litteris continetur, dimiſſis copiis earumdem in dictis locis affixis, per nos Franciſcum Rugerium, & Julium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Curſ.

Honofrius Montarg. Mag. Curſ.

LIV. Reformatio Officii Correctoris Cancellariæ Apoſtolicæ, & litterarum minoris Juſtitiæ, Contradictarum nuncupatarum.

Aliam reformationem edidit Pius V. ut infrà in ejus conſtit. 90. Romani.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1562.

Exordium.

UNiverſi gregis Dominici curam nobis divina diſpoſitione commiſſam, pro Paſtoralis officii debito divina favente gratia diligenter, & ſalubriter exercere cupientes, ad ea potiſſimum pro Chriſtifidelium animarum ſalute noſtræ dirigimus conſiderationis intuitum, per quæ juris & juſtitiæ cultus à noſtris, & Sedis Apoſtolicæ Officialibus ſervetur, & inviolabiliter cuſtodiatur.

Cauſæ hujus reformationis quæ editur ſuper.

§. 1. Sanè cum nos una cum Venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, ſingulorum Romanæ Curiæ Tribunalium, & Officiorum Correctioni & emendationi jugiter intendentes, inter cetera ad officium Correctoris Cancellariæ Apoſtolicæ, ac litterarum juſtitiæ contradictarum reſpexerimus, animadverterimus etiam officium ipſum quod antiquiſſimum exiſtit, & per quod litteræ Apoſtolicæ juſtitiæ ſub nomine Romani Pontificis, ac ſub plumbo expediuntur pro ſuperiorum temporum licentia antiquam diſciplinam, ac puritatem in litterarum hujuſmodi expeditione relaxaſſe, ac propterea pro illius reformatione & emendatione, vocato, & audito dilecto filio Magiſtro Paulo Odeſcalco, Cancellariæ & litterarum hujuſmodi moderno Correctore, Motu proprio, & ex certa ſcientia de eorumdem fratrum conſilio & aſſenſu, ſtatuimus & ordinamus.

Expeditionibus in cauſis in quibus Papa, vel ejus Signatura reſcript. Vide declarationem Pii V. in rubr. cit.

§. 2. Quod deinceps perpetuis futuris temporibus dictus Paulus, ac pro tempore exiſtens Corrector, necnon litterarum earumdem procuratores in cauſis in quibus reſcripta à nobis, vel à Signatura noſtra juſtitiæ pro tempore emanare contigerit, in eadem inſtantia ſe nullatenus intromittant. Poſſint tamen cauſas appellationum à ſententiis definitivis, vel definitivæ vim habentibus committere.

Indulgentiisq. teſtamentis, contractib. &c.

§. 3. Item confirmationes Indulgentiarum, ſive perpetuarum, ſive temporalium, & teſtamentorum, aut ultimarum voluntatum, ac juriſpatronatus, & præſentandi nullo modo expediant, ſed nec contractuum, niſi ad utriuſque contrahentis ſupplicationem, & ſine præjudicio tertii.

Sententiis, laudis, compromiſſis.

§. 4. Et minus ſententiarum niſi cum clauſula, quatenus rite & recte latæ ſint, & in rem tranſiverint judicatam, neque adverſus illas aliquid fuerit impetratum. A confirmationibus etiam compromiſſorum, & laudorum ante utriuſque partis expreſſam homologationem.

Unionibus beneficiorũ. Quid generale prohibuit Pius V. ibid.

§. 5. Necnon unionum perpetuarum, vel ſuppreſſionum, aut tranſlationum beneficiorum Eccleſiaſticorum, aut illorum fructuum applicationum omnino abſtineant.

Alienationibus bonorũ Eccleſiaſticorum. Quod itidem prohibuit Pius V.

§. 6. Similiter non concedant confirmationes alienationum, permutationum aut liberationum de bonis Eccleſiaſticis, quorum annuus redditus ſummam quinque ducatorum excedat, id quod depoſitive in litteris exprimi debeat, & confirmationes hujuſmodi ſemper Ordinario loci, & alteri perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ conjunctim committantur. Et ſi de ipſius Ordinarii intereſſe vel præjudicio agatur, tunc loco ipſius committantur Metropolitano, & ſi res ad ipſum Metropolitanum pertineat, Ordinario viciniori, & numquam ſimiles commiſſiones concedant quando de alienandis juriſdictionibus, vel vaſſallagiis ad Eccleſias quomodolibet pertinentibus agitur.

Profeſſionibus Regularium. Quod etiam prohibuit totaliter Pius V. ibid.

§. 7. Litteras etiam declaratorias nullitatis profeſſionis propter vim & metum, quando religioſi poſt ingreſſum religionis, vel emiſſam profeſſionem ſacros ordines in religione ſuſceperunt, etiam ſi aſſeratur quod eiſdem vi, & metu durantibus dictos ordines ſuſceperint, minime concedant. In aliis autem caſibus declaratoriæ hujuſmodi committantur

Ordinario loci, vocato Priore Monasterii loci ejusdem in quo fuit emissa professio, & numquam in Romana curia etiam si pars, & testes in ea præsentes essent.

Religiosorũ licentiis standi extra claustra &c. Hoc revocatum est ibid.

§. 8. Sed nec licentias religiosis eisdem standi extra Monasterium etiam in casibus infirmitatis, vel aliis à jure permissis, nec pro subventione parentum pupillorum, aut aliorum consanguineorum, nisi de expressa licentia suorum Superiorum petita, & obtenta.

Absolutionibus juramentorum

§. 9. Et similiter absolutiones à juramento, præterquam ad effectum agendi, & excipiendi.

Facultatibus testandi.

§. 10. Ac facultates testandi de bonis Ecclesiasticis in forma quinterni ultra summam centum ducatorum minimè concedere valeant. Religiosis vero etiam extra claustra cum legitima dispensatione degentibus, similes facultates testandi nullatenus concedantur.

Ordinariorum gestis.

§. 11. Item gesta per Ordinarios, aut alios inferiores, nisi in casibus illis expresse de jure permissis, & quando ex eorum narrativa formam juris minime per eos servatam esse constat, nullatenus confirment, nec eorum defectus juris vel facti, aliquo modo suppleant.

Beneficiorũ titulis, vel possessionibus.

Ad hoc vide dictum bull. Pii V.

§. 12. In primis autem abstineat à confirmatione tituli, vel possessionis beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam pro pacificis possessoribus, etiam cum clausula, sicuti juste, & pacifice possidetis, cum sicut accepimus confirmationes hujusmodi plerumque petantur in fraudem ad confovendos intrusos & alios qui litteras Apostolicas provisionis beneficiorum eorumdem minime expediverunt, ac minimè curant expedire.

Declaratoriis super homicidiis, & irregularitate.

§. 13. Abstineant etiam à declaratoriis super homicidiis, & irregularitate exinde contracta, etiam si illa vim vi repellendo, & ad necessariam defensionem commissa fuisse asseratur.

Decimarum confirmationibus.

§. 14. Item à confirmationibus decimarum, & illarum acquisitionum, etiam pro pacificis possessoribus, nisi illas ante Concilium Lateranen. tempore recolendæ memoriæ Alexandri III. celebratum legitimè acquisitas esse expresse dicatur.

Reb. litigiosis.

§. 15. Et insuper à confirmationibus quibuscumque de rebus litigiosis omnino cessent.

Indultorum confirmatione.

§. 16. Privilegia vero, ac facultates, & gratias per Sedem Apostolicam concessa, in genere tantum non autem in specie confirment, nisi privilegia ipsa de verbo ad verbum inserantur, de quibus per litteras Apostolicas, aut earum transumpta authentica omni prorsus suspicione carentia, ipsi Correctori constiterit, de quo in confirmatione ipsa expressa mentio fieri debeat.

Rebus dubiis.

§. 17. Postremo cum officium ipsum Correctoris, potissimum versetur in concessione, vel confirmatione eorum quæ sunt de jure permissa, nullatenus cõcedendo, vel confirmando rescribat in materiis quoquomodo in jure dubiis, vel ubi variæ sunt jurisperitorum opiniones, etiam pro communi illorum sententia, sed tantum ubi de re ipsa clara, & expressa de jure decisio apparet, & de cujus intellectu nullatenus apud juris interpretes dubitetur.

Procuratores non immutent facti veritatem.

Pius V. pœnam falsi imposuit in const. 21.

§. 18. Procuratores autem litterarum ipsarum contradictarum materias injustas, aut indebitas non procurent, nec minutas litterarum forment contra, vel præter continentiam memorialium, & veritatem facti illis à partibus exhibiti, ne facto variato, & veritate immutata litteras expediant, quæ aliàs expediri non possent, prout sæpius attentatum fuisse accepimus. In reliquis verò per præsentes non immutatis aut alteratis, antiquum stylum in expeditionibus litterarum earumdem servari solitum inviolabiliter observent.

Contravenientium pœnæ.

§. 19. Districtius inhibentes præfato, ac pro tempore existenti Correctori sub indignationis nostræ, Procuratoribus verò præsentibus, & futuris sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon privationis officiorum, & beneficiorum quorumcumque per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliisque nostri, & pro tempore existentis Rom. Pont. arbitrio inferendis, & applicandis pœnis, ne de causis, ac expeditionibus per præsentes interdictis, & alias quam ut præfertur, etiam prætextu quorumvis privilegiorum, & indultorum, eis & eorum officio quomodolibet concessorum, aut consuetudinis, vel quasi possessionis in similibus materiis prohibitis expediendis se intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant.

Irritatio contrariorum.

§. 20. Decernentes nihilominus quascumque concessiones, commissiones, & alias expeditiones ab illis, & à dicto officio deinceps contra præsentium tenorem pro tempore quomodolibet, quod absit, attentatas, nullas, & invalidas, ac exortas, & subreptitias fore, & esse, ac censeri neminique propterea suffragari posse.

Clausula sublata, &c.

§. 21. Sicque per quoscunque locorum Ordinarios, ac Judices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his, à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 22. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis eisdem Correctori, & Procuratoribus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac forsan nos concessis, approbatis, & innovatis, ac decretis, & censuris in illis appositis (quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus) contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Jussio publicandi.

§. 23. Ut autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & eos quorum interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus, illas in Palatii nostri Apostolici, ac Audientiæ litterarum Contradictarum valvis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earum copia, affixas detineri, ut ii quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, cum non sit verisimile apud eos incognitum remanere, quod tam patenter publicatum fuerit.

Sanctio pœnalis.

§. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contrariæ. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 27. Mai.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. sexto Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Ego

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Prænestin.
Ego Otho Card. Aug. Episc. Albanen.
Ego B. de la Cueva Card. S. Crucis.
Ego R. Card. Sancti Angeli, Major Pœniten.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Fulvius Card. Peruf.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clemen. ss.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Jo. Suavius Card. Reumanus.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Bernardus Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego P. F. Card. Ferrerius.
Ego Hieronymus Card. Corrigiensis.
Ego R. Card. Navagerius.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Alexand. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego Jul. Card. Urbinas.
Ego Alph. Carafa Card. Neapolitanus.
Ego Ind. de Avalos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1562. indictione quinta, die vero 19. mensis Junii Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno tertio, retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Palatii Apostolici, Audientiæ litterarum Contradictarum, & in acie Campi Floræ, & deinde amotæ dimissis ibidem in locis suprascriptis copiis earumdem affixis, per nos Julium Parinum, & Camillum Cherubinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Franciscus Rogerius Magister Cursorum.

LV. Reformatio Tribunalis Rev. Cameræ Apostolicæ.

Hanc reformationem latius prosequitur hic idem Pontifex in constit. 87. Cum inter. Et quoad Camerarium aliam reformationem edixit Clem. VIII. in const. 65. In conferendis, ubi de Camerarii & Cameræ materia plenè notabo. Et novissime eorum reformationem edidit Paul. V. in const. 71. Universi.

De munere autem Officialium Cameræ, ultra notata hic, & in dicta alia reformatione in apostolicis, plene habes de Clericis in const. 13. Eug. IV. Inter. sup. in Tomo I. & in const. 1. Call. III. Quæ laudabili. in const. 8. Jul. II. Ex injuncto. in d. Tomo I. De Auditore Cam. vide infrà in hoc Tomo II. in constitut. 28. Pauli V. Eximiæ. De Thesaurario in Sixt. V. const. 100. In conferendis. De Præfecto Annonæ, in Greg. XIII. const. 35. Inter ceteras. De Commissario Cameræ in bulla 44. Sixt. V. Ad excelsum. De Fisco in Clem. VII. const. 20. Quoniam. suprà in Tomo I. Et de ipso Camerario eorum omnium capite, in Clemen. VIII. const. 65. In conferendis. Tomo III.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, Christi Vicarius, uti prudens paterfamilias provide animadvertens, in agro dominico multam messem, & multos jam operarios esse, ut opus Domini recte, & sine confusione adimpleatur, singulis curas partitur, & officia distribuit, ac ne quis muneris sibi commissi limites excedat, aut in alterius messem falcem imponat, solerti studio, & diligentia providet, sicut pro felici ipsius agricultura, & directione in Domino conspicit salubriter expedire.

Studium Papæ reformandi ejus Curiam.

§. 1. Sane postquam nos sacrum Oecumenicum, & generale Concilium pro extirpandis hæresibus, & Christiani populi moribus emendandis in Civitate Tridentina celebrandum indiximus, prout illud divina favente gratia frequentissimo Prælatorum conventu jam feliciter congregatum extitit, & suos salutares progressus habere cœpit, dum Concilium ipsum generali totius Ecclesiæ reformationi diligenter incumbit, nos Curiæ nostræ, ac illius Officiorum, & Tribunalium peculiari correctioni animum adjecimus, & à sacræ Pœnitentiariæ officio, in quo salus præcipue vertitur animarum, initio sumpto illius reformationem feliciter absolvimus.

Causa hujus reformationis.

§. 2. Nunc vero Cameræ nostræ Apostolicæ tribunal tanquam reliquis totius Curiæ dignius, & excellentius, in quo non solum patrimonii beati Petri, sed universorum Fisci Apostolici jurium conservatio, & administratio versatur, direximus oculos nostræ mentis, animadvertimusque in eandem Cameram pro superiorum temporum licentia, & incuria, pleraque negotia extra propriam ipsius tribunalis naturam, tàm circa ditioni ecclesiasticæ in temporalibus subjectas, quàm reliquas totius Christiani Orbis provincias irrepsisse, per quæ Camerarii nostri, ac Præsidentium, & Clericorum ejusdem Cameræ studia, à propriis & peculiaribus eorum curiis distrahuntur, aliorumque tribunalium, & officiorum dictæ Curiæ, ac totius Ecclesiastici Status jurisdictio, cum magno Fisci nostri, ac partium litigantium detrimento, & reliquorum Christifidelium scandalo, confunditur, & impeditur. Idcirco ad tollendos abusus hujusmodi, & ut Camerarius, ac Clerici, & Præsidentes prædicti eorum proprio muneri commodius & diligentius intendere valeant, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & dilecto filio nostro Guidone Ascanio S. Mariæ in Via lata Diac. Card. de Sancta Flora nuncupato, moderno Camerario nostro, ac dilectis filiis Præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ, ejusque Notariis auditis, & eorum facultatibus, & juribus diligenter inspectis, omnibusque mature consideratis de eorumdem fratrum consilio Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

Camerarius, & Clerici, causas Fisci interesse concernentes & non alias causas privatorum cognoscant. Et se abstineant à

§. 3. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus prædicti Guido Ascanius Cardinalis, ac pro tempore existentes Camerarius, ac Præsidentes, & Clerici Fisci nostri negotiis diligenter incumbant, utque illud liberius, & facilius facere, & exequi possint, causis inter Fiscum nostrum, & privatos juxta propriam eorum tribunalis naturam contenti sint, & propterea a cognitione causarum inter privatos, etiam per viam appellationis, etiam ex Terris Ecclesiæ ad Sedem Apostolicam interpositæ omnino abstineant, nisi causæ a negotiis fiscalibus dependeant, aut ab illis originem trahant.

Commissionibus causarum.

§. 4. Similiter abstineant à commissionibus, & avocationibus causarum, necnon litteris monitorialibus, & inhibitoriis, ac sequestrationibus, & aliis hujusmodi, ubi non agitur de interesse Fisci, etiam in Terris Ecclesiæ, cum hæc ad signaturam nostram spectare noscantur, & alias ordo judiciorum multipliciter confundatur. Permittimus tamen illis pro minori pauperum dispendio, ut causas appellationum à

sententiis definitivis, vel earum vim habentibus interlocutoriis intra quadraginta milliaria ab Urbe in rebus minimis, & profanis, summam vigintiquinque ducatorum non excedentibus, de quo dispositive mentionem facere teneantur; per simplices litteras alias juxta formam juris committere possunt.

Alienationumque bonorum Eccl. Tu vide majorem prohibitionem Pii V. in constit. 69.

§. 5. Interdicimus etiam illis commissiones alienationum de bonis ecclesiasticis in forma quæ dicitur, Si in evidentem, pro rebus quarum redditus annuus summam quinque ducatorum auri de Camera excedat, de quo reddito similiter expressa mentio in dispositiva litterarum habeatur, & commissiones hujusmodi semper Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ conjunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarii interesse, vel præjudicio agatur, tunc loco ipsius committantur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitanum pertineat, Ordinario viciniori, & numquam similes commissiones concedant, quando agitur de alienatione jurisdictionum, vel vassallorum ad Ecclesiam quovis modo pertinentium.

Absolutionibus à delictis &c.

§. 6. Insuper ne delicta impunita remaneant, ab absolutionibus, & remissionibus delictorum quorumlibet, etiam levium, aut illarum commissionibus, necnon salvis conductibus pro delinquentibus etiam de delictis extra Terras Ecclesiæ commissis omnino abstineant.

Moratoriis.

§. 7. Et similiter à moratoriis dilationibus nisi ad modicum tempus, & non ultra mensem, ac data idonea cautione, & pro his debitoribus tantum qui aliam dilationem non obtinuerint.

Hebræorum tolerantiis.

§. 8. Hebræis vero tolerantias, aut alia privilegia præjudicium Christianorum quomodolibet concernentia.

Repræsaliis.

§. 9. Et quibusvis personis, frumentorum aut aliorum victualium ex Urbe, vel aliis Terris Ecclesiæ.

Possessione beneficiorum, &c.

§. 10. Et tam in illis, quàm extra eas ad cujusvis instantiam, repræsalias etiam pro debitis fiscalibus, nisi de particulari, & expresso mandato nostro, aut Pontificis pro tempore existentis.

§. 11. Necnon litteras Camerales pro adipiscenda possessione beneficiorum ecclesiasticorum, etiam nobis, & Sedi Apostolicæ reservatorum, & prorogationem temporis ad expediendas litteras Apostolicas quarumcumque gratiarum aut ad solutionem annatarum, vel aliorum jurium Collegio Cardinalium, aut Officialibus debitorum minime concedere valeant.

Vectigalibus.

§. 12. Caveant etiam ab impositione, vel augmento vectigalium, seu datiorum, vel illorum diminutione, aut alteratione ex quacumque causa etiam publicam utilitatem concernente.

Spoliis Clericorum.

§. 13. Sed nec spolia Clericorum decedentium, aut decimas, vel alia regalia, aut credita fiscalia, in toto vel in parte donare, vel remittere possint. Commissarii vero ad præmissa exigenda, & recuperanda non nisi idonei, & probatæ vitæ, nullum habentes in ea re interesse constituantur, qui etiam jurejurando, ac idoneis cautionibus de eorum officio fideliter, & diligenter exercendo adstringantur.

De Clericorum jurisdictione.

§. 14. Clerici vero Cameræ cum nullam jurisdictionem, ut singuli, sed tantum collegialiter, & in plena Camera habere noscantur, nihil expediant privatim, & singulariter, nec aliquas litteras, aut patentes de quacumque re subscribant, nisi ex commissione eis facta in eadem plena Camera, in qua omnia clare, & distincte proponi, ac in libro propositionum annotari debeant.

Notariorum munere.

§. 15. Notariique in expeditionibus, & scripturis desuper conficiendis, de propositione, & commissione hujusmodi mentionem expressam habere teneantur.

Indultis circa spiritualia.

§. 16. Sed & tam Camerarius, quàm Clerici ipsi ultra prohibita in præsenti reformatione, à quibuscumque licentiis, gratiis, & indultis de rebus spiritualibus in forma gratiosa, vel commissaria, etiam cum clausulis justificativis, & alias tam in Terris Ecclesiæ, quam extra illas, omnino abstineant.

Expeditionibus.

§. 17. Et similiter à quibuscumque aliis expeditionibus quæ ubi ratione suæ ordinariæ jurisdictionis propter publicam utilitatem, vel aliàs expresse per litteras suarum facultatum concessæ non reperiuntur. Nec prætextus consuetudinis aut quasi possessionis etiam antiquissimæ, & immemorabilis in similibus concedendis eis suffragetur, etiam si consuetudo, & quasi possessio hujusmodi per litteras aliquorum Pontificum generaliter approbatæ fuerint.

Notariorum extorsionibus.

§. 18. Notarii vero Cameræ abstineant ab extorsionibus, & indebitis exactionibus, utpote pro obligationibus solvendi annatas, quæ tamen in promptu solvuntur, prout hactenus usurpatum esse accepimus, & aliis hujusmodi, super quibus, & aliis per præsentes statutis, & prohibitis, Camerarius, ac ejus Vicarius diligentem inquisitionem adhibere, & delinquentes condignis pœnis pro modo culpæ punire debent.

Camerarii & Clericorum officio, pro tempore Sedis vacantis.

§. 19. Sede autem Apostolica vacante, officium Camerarii, quod per constitutionem piæ memoriæ Clementis Papæ V. etiam prædecessoris nostri in Concilio Viennensi editam durare decernitur, ita durare declaramus, ut tam ipse Camerarius, quàm Præsidentes, & Clerici, ac Notarii prædicti non solum ea quæ præsenti constitutione prohibentur, & quæ Pontifice vivente etiam pro ejusdem Pontificis reverentia, aut alias quomodolibet exercere, & expedire non consueverunt, minimè usurpent, sed tantùm exactioni pecuniarum Cameræ Apostolicæ debitarum, ac illarum reservationi, necnon provisionibus ratione Sedis Vacantis necessariò faciendis incumbere, & propterea à solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, vel novatione, ac rationum solidatione, & quibuscumque aliis expeditionibus, tàm gratiam, quàm justitiam, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus, omninò abstinere debeant.

Contravenientium pœnæ.

§. 20. Districtius inhibentes præfato, ac pro tempore existenti Camerario in virtute sanctæ obedientiæ, Clericis vero, ac Notariis, & aliis officialibus, & eorum ministris quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon privationis officiorum, & beneficiorum quorumcumque per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliisque nostri, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrii pœnis, ne de causis, negotiis ac expeditionibus per præsentes interdictis, etiam prætextu quorumvis privilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum, aut consuetudinis, vel quasi possessionis hujusmodi se intromittere quoquo modo audeant, seu præsumant.

Annullatio aliter gestorum.

§. 21. Decernentes quascumque concessiones, commissiones, & expeditiones ab illis, & à dicta Camera deinceps contra præsentium tenorem pro tempore forsan, quod absit, attentatas, etiam si illas vivæ vocis oraculo emanasse asseratur, nihilominus nullas, & invalidas, ac extortas, & subreptitias fore, & esse, ac censeri, neminique propterea suffragari posse.

Clausula sublata.

§. 22. Et ita per quoscumque locorum Ordinarios, ac Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam Provinciarum, ac Terrarum ditionis Ecclesiasticæ Legatos eorumque Vicelegatos, Gubernatores, & alios Officiales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 23. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, ac facultatibus eisdem Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis, etiam Motu proprio, & consistorialiter ac de fratrum eorumdem consilio, & assensu sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis

clau-

clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, & alias quomodolibet etiam per piæ mem. Martinum V. Eugenium IV. Innoc. VIII. & prædictum Leonem X. & Paulum III. ac Julium etiam III. & alios quoscumque Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac forsan etiam nos concessis, approbatis, & innovatis, ac decretis, & censuris in illis appositis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, ac quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Forma, & effectus publicationis.

§. 24. Ut autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & eos quorum interest, vel interesse poterit omnino afficiant, volumus, & mandamus illas in Palatii nostri, ac Cameræ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earum copia, affixas detineri, ut ii quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, cum non sit verisimile apud eos incognitum remanere, quod tàm patenter publicatum fuerit.

Sanctio pœnalis.

§. 25. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 3. die 27. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. sexto Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Locus Signi.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episcop. Portuen. manu propr.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Prænestin. ff.
Ego Otho Truchses de Walburg. Episc. Card. Alban.
Ego B. de la Cueva Card. S. Crucis.
Ego R. Card. Sancti Angeli, Major Pœniten.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Fulvius Card. Perus.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Reumanus.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Bernardus Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego P. F. Card. Ferrerius.
Ego Hieronymus Card. Corrigiensis.
Ego R. Card. Navagerius.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Alexand. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Jul. Card. Urbinas.
Ego Alph. Carafa Card. Neapolitanus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. de Avalos Card. de Aragona.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1562. indictione quinta, die vero 19. mensis Junii Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno tertio, retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Palatii Apostolici, Cameræ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, & deinde amotæ dimissis ibidem in locis suprascriptis earum copiis affixis, per nos Julium Parinum, & Camillum Cherubinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Franciscus Rogerius Magister Cursorum.

LVI.

Reformatio Tribunalis Auditoris causarum Curiæ Rev. Cameræ Apostolicæ.

Pius V. aliam edixit reformationem in const. 113. Inter illa. in hoc Tomo II. & alteram Paul. V. in const. 71. Universi. §. 4. ubi etiam notabo in Tomo III.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

INter multiplices Pastoralis officii nostri curas, illa nos potissimum urget, ut provisionis nostræ ministerio Romanæ Curiæ Tribunalia, juste, & salubriter dirigantur, ac subditis nostris & aliis Christifidelibus causas, & negotia sua in eis tractantibus, jus, & justitia æqua lance, & minoribus quam fieri poterit dispendiis ministrentur.

Causa hujus reformationis.

§. 1. Sane cum nos una cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, generali Tribunalium, & Officiorum ejusdem Curiæ reformationi solerti studio, ac vigilantia intenderemus, inter cetera respeximus ad antiquissimum, & nobilissimum Tribunal nostri, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, qui non solum Rom Curiæ Judex ordinarius existit, sed in tota temporali Jurisdictione nostra, ac universis Christiani Orbis Provinciis & Regnis ex indulto diversorum Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum in civilibus, & criminalibus, jurisdictionem exercet, animadvertimusque in eodem Tribunali pro temporum incuria, & negotiorum multiplicitate nonnullos abusus irrepsisse, ac non modica emendatione & correctione opus esse.

Reformatio super.

§. 2. Et propterea, ut tàm Auditor, quàm ejus Locumtenentes, & Notarii intra jurisdictionis suæ fines se contineant, neque causas contra juris ordinem cum Rectorum, & Gubernatorum ejusdem ditionis nostræ, & aliorum Ordinariorum injuria, ac subditorum nostrorum, & reliquorum Christi fidelium nimio dispendio ad se trahant, aliasque ut decet eorum officio rite, & recte fungantur, providere volentes, vocato, & audito venerabili fratre nostro Flavio Episc. Muran. moderno nostro & dictæ Curiæ Auditore, & habita super his cum eisdem Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Auditor, ac Locumtenentes seu Judices, & Notarii dictæ Curiæ pro tempore existentes, ad infrascriptorum capitulorum, & in eis contentorum quorumque plenariam observationem teneantur.

Monitoriis specialibus,

§. 3. Et in primis Auditor præfatus non decernat monitoria specialia in causis profanis etiam in terris Ecclesiæ ultra quadraginta milliaria ab Urbe, quando valor causæ non excedit summam centum florenorum.

§. 4. Deinde

Appellat. ad- [illegible]. Vide [illegible] V. cit. in rubr.

§. 4. Deinde non recipiat nec admittat appellationes de partibus, nisi cum clausula expressa, Quatenus à Sententia definitiva, vel vim definitivæ hab[illegible] appellatum sit.

Monitoriis gen[illegible].

§. 5. [illegible] in monitoriis generalibus reserve [illegible] Ordinario loci, absolvendi in[illegible] eis contentas.

Cedulonibus.

§. 6. [illegible] non permittat affigi cedulones [illegible], & aliis similibus.

Sequestris.

Vide etiam in bulla Pauli.

§. 7. [illegible] sequestra, nisi juxta form[illegible]tionis felicis recordationis Clementis P[illegible] V. [illegible]ssoris nostri, quæ incipit, Ad compe[illegible] sicut servatur in Rota, & in illis semp[illegible]clausula, Provis quod de fructibus [illegible] cultus divinus manuteneatur, ac anima[illegible] cura exerceatur, & alia onera beneficio incumbentia supportentur.

Monitoriis contra Episcopos, & eorum superiores.

Vide ibid.

§. 8. Porro non decernat contra Episcopos, & eorum superiores monitoria ad personaliter comparendum, nisi prævia commissione signata manu nostra, aut [illegible] tempore existentis Romani Pontificis, & pro decreto [illegible]onitorii ad personaliter comparendum [illegible]hil percipiat.

Expensis cont[illegible] mitigatoris.

§. 9. Subsequenter expensæ contumaciales restituantur mi[illegible]gatori, si illas fecerit, alioquin Notario causæ, ac [illegible] qui in ea expeditiones scripserunt, ac eas gratis ad instantiam Fisci concesserunt.

Remissoriis in causis criminalibus.

§. 10. [illegible] concedat Auditor in causis criminalibus rem[illegible]am ad partes ad probandum delictum, ve[illegible] fundandam Fisci intentionem, sed advocentur testes ad Curiam, vel causa remittatur ad partes ubi delictum est commissum.

Litteris pro capien. indiciis.

§. 11. Nec concedat litteras ad partes ad capienda indicia contra aliquem, nisi prius in Curia aliqualiter constiterit de delicto.

Vide d. bullam Pauli V. de Examine reorum & testium.

§. 12. Præterea non permittat, quod procurator Fisci examinet reos, sed tantum examini interesse possit, ac reus per Judicem examinetur, & idem servetur in testibus qui pro reo examinabuntur, vel det interrogatoria in scriptis.

Reorum in carcere retentionem.

§. 13. Deinde curet ne rei ultra triduum retineantur in carceribus secretis antequam examinentur, nisi tamen natura causæ aliud suadeat.

Dilationibus Fisci.

§. 14. Studeatque generaliter dilationes in Fisci favorem abbreviare, ne rei diutius laboribus, & expensis fatigentur.

Interesse Fisci in causis privatorum.

§. 15. Nec differat expeditionem causarum inter privatos pendentium, licet procurator Fisci protestetur causam non expediri nisi ipso citato pro ejus interesse, nisi de eo incontinenti saltem summariè doceat.

Causis usuræ contr. Mercatores.

§. 16. Nec inhibeat aut retardet Mercatoribus creditorum suorum exactionem ad Fisci instantiam sub prætextu usurariæ pravitatis in eis commissæ, sed procedatur separatim in causa usurarum sine retardatione causæ civilis juxta juris dispositionem.

Appellationibus Fisci.

§. 17. Minus etiam admittat appellationem Fisci ab absolutoria lata pro reo, juxta laudabilem consuetudinem hactenus in Curia servatam.

Inventariis de bonis inquisitorum.

§. 18. Item inquisito reo non fiat inventarium illius bonorum, nisi agatur de delicto pro quo veniat imponenda pœna capitalis, vel confiscationis bonorum, aut alia notabilis pœna, nisi detur idonea fidejussio de stando juri, & judicato solvendo. Quando autem inventarium conficiendum fuerit, non describatur inventarium hujusmodi in Registro, sed tantum moderata merces pro qualitate rei à Notario accipiatur.

Sportulis Judicum.

Vide d. bullam Pauli V.

§. 19. Et in causis ordinariis Auditor prædictus, seu ejus in civilibus Locumtenens non recipiat sportulas, neque Notarius aliquid pro nota sententiæ, sed in causis commissariis, & declaratoriis contumacialibus tantum.

Notariorum procuratoribus, vel pactis.

§. 20. Insuper caveat dictus Auditor ne sui Notarii vel eorum substituti sint procuratores causarum ejusdem tribunalis, aut paciscantur de quota litis vel lucri, cum procuratoribus, vel sollicitatoribus, sub pœna privationis & infamiæ.

Decretisque.

§. 21. Nec audeant Notarii ipsi facere ex se decreta etiam quantumvis ordinaria, & solita, sed semper ad Judicem recurrant, sub pœna falsi, & privationis exercitii.

Contrahentium cognitione.

§. 22. Curentque etiam Notarii, ut cognoscant contrahentes saltem per depositionem unius ex testibus in instrumento apponendis, ne fiat suppositio personarum.

Officiorum arrendis.

§. 23. Item eorum officia arrendare non possint, nisi personis per ipsum Auditorem approbatis.

Inhibitionibus vigore E. genianæ, de qua vide in Eugen. IV. const. 4.

§. 24. Præterea Auditor præfatus non concedat monitoria, vel inhibitiones in vim constitutionis Eugenianæ in favorem Curialium, nisi pro illis qui saltem per annum in Curia continue residentiam fecerint.

Terminis referendis.

§. 25. Et si contingat unum Notarium accipere terminum pro alio Notario ad referendum, teneatur ipse accipiens per totam illam diem qua acceperit, relationem facere.

Mandatis de manutenendo.

Ad quod vide d. bull. Pii V. cit. in rubr.

§. 26. Et insuper Auditor præfatus non concedat mandata de manutenendo aliquem in possessione in qua existit, nisi constito saltem extrajudicialiter eum accepisse, & retinuisse vere, & actualiter, non autem verbaliter, & momento tantum possessionem vacantem, & non cum spolio alterius.

Mandatis suspicionis fugæ.

Vide d. bullam Pii V. & Pauli V.

§. 27. Porro non concedat mandatum de capiendo ratione suspicionis fugæ, nisi constito sibi saltem summariè, & extrajudicialiter de credito liquido, & de suspicione fugæ saltem per juramentum ipsius creditoris, & nisi facta solutione, vel deposito actuali per actorem de expensis capturæ in eventum in quem illa indebite facta detegatur.

Copiis dandis ante torturam.

§. 28. Insuper præfatus Auditor, seu ejus Locumtenens in criminalibus faciat semper dare copiam indiciorum reo, vel petentibus pro eo ante torturam, & pendente termino ad faciendas defensiones, detur commoditas carceratis libere loquendi cum eorum advocatis, & procuratoribus, etiam semotis arbitris, nisi tamen qualitas causæ aliud necessario suadeat, quæ quidem indiciorum copiæ dentur pauperibus gratis & absque aliqua pecuniariâ exactione.

Registris in causis ordinariis civilibus.

§. 29. Præterea Notarii non conficiant regesta in causis ordinariis, nec commissariis non excedentibus valorem ducentorum florenorum, ac in ipsis regestis & extractibus, & quibuscumque aliis eorum expeditionibus teneantur servare taxas juxta reformationem in novissimo Concilio Lateranensi editam.

Jurisdictione Auditoris Cameræ.

§. 30. Tandem, ut tollantur controversiæ inter tribunalia dictæ Curiæ, & unicuique sua jurisdictio servetur, declaramus executionem obligationis in forma Cameræ ad præfatum Auditorem Cameræ privative ad alia tribunalia pertinere, præterquam in instrumentis dependentibus à causis, & actis in aliis tribunalibus hujusmodi gestis, & sine præjudicio Motus proprii per nos in favorem Populi Romani editi.

Inhibitio, & pœna in contravenientes.

§. 31. Districtius inhibentes Auditori sub indignationis nostræ, & Locumtenentibus sive Judicibus, ac Notariis prædictis sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis officiorum suorum hujusmodi, & aliis etiam gravioribus nostro, & pro tempore existentis Rom. Pontificis arbitrio infligendis, & applicandis pœnis, ne de expeditionibus, ac decretis, & aliis sibi per præsentes interdictis, ac contra prædictorum Capitulorum formam & tenorem etiam quorumvis privilegiorum, indultorum, ac litterarum eis quomodolibet concessarum, vel alio quovis prætextu se intromittere, aut alia immutare, vel alterare quoquomodo audeant, seu præsumant.

Clausula sublata, &c.

§. 32. Decernentes quæcumque decreta, & acta ab eisdem Auditore, Judicibus & Notariis pro tempore contra præsentium formam, & tenorem, quod absit, emanata, & facta, nulla, & invalida, ac extorta, & subreptitia nulliusque roboris, vel momenti fore, & censeri, neminique propterea suffragari posse, vel debere, & ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa & instantia, sublata eis, & eorũ cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi

facul-

facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 33. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apost. privilegiis quoq; & indultis eidem Tribunali, ac illius Auditoratus officio, ac Auditori, etiam in ejusdem officii erectione, & institutione, ac Judicibus, & Notariis ipsis, illorumq; Collegio, etiam Motu proprio consistorialiter, ac de fratrum eorumdem consilio & assensu, sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, & alias quomodolibet, etiam per nos concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, comuniter vel divisim à præfata sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excomunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset in eisdem litteris mentio specialis.

Jussio publicandi hanc bullam.

§. 34. Ut autem præsentes litteræ ad omniũ notitiam deducantur, & omnes quorum interest, vel interesse poterit, afficiant, volumus, & mandamus illarum copiam in Palatii nostri Apostolici, ac domus, seu Curiæ præfati Auditoris valvis, & acie Campi Floræ affigi, & ibidem relicta earum copia, aliquandiu detineri, ut ii quos litteræ ipsæ concernent in futurum quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quo minus eos arctent, perinde ac si eis personaliter intimatæ forent, nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cùm non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extiterit publicatum.

Sanctio poenalis.

§. 35. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, declarationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 3. die 2. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. quarto Non. Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Prænestin.
Ego Otho Card. Aug. Episc. Albanen.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Ja. Card. Puteus.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Jac. Card. Sabellus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego B. Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. Corrigiensis.
Ego B. Card. Navagerius.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Alph. Card. Gesualdus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1562. indictione 5. die 24. mensis Julii, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, ut moris est, dimissis copiis earumdem affixis, per nos Camillum Cherubinum, & Franciscum Rogerium prælibati S. D. N. Papæ Curs.

Bartholomæus Sottocasa Mag. Curs.

LVII.

Loca pia & Confraternitates etiam institutæ, vel dependentes à Capitulo Sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ, vel S. Spiritus, aut S. Sebastiani ad Catecumbas de Urbe, subjiciuntur jurisdictioni, & obedientiæ Ordinariorum, ac Rectorum Parochialium. Et eisdem Capitulis prohibetur, de cetero erigere loca pia, & Ecclesias, vel in eorum membra recipere.

Quoad ultimam partem, Capitulum S. Joannis, certis additis modificationibus, reintegratum fuit à Six. V. in constit. 19. Si cunctas, ubi notabo infrà in hoc Tomo II.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Regimini universalis Ecclesiæ divina favente clementia præsidentes, inter cetera ad quæ nostri Pastoralis officii ratione tenemur, in primis satagendum nobis fore arbitramur, ut ne quid quorumvis privilegiorum, facultatum, & indultorum Apostolicorum quibusvis personis & locis ob quasvis, etiam quantumlibet pias causas concessorum, aut alio quopiam prætextu, tàm in eorum quos in partem universalis Ecclesiæ regiminis sibi Sedes Apostolica assumsit, quàm aliorum quorumvis jurisdictionis præjudicium, vel auctoritatis diminutionem temerè à quoquam agendo attentetur, & ex quo sumptis scandalorum causis universus Christifidelium cœtus cum animarum periculo coinquinetur.

Ministri Ecclesiarum institutarum sive dependentium ab Hospitali Sancti Spiritus, vel Monasterii S. Sebastiani ad Catecumbas, sive Capitulo S. Joannis Lateranen. de Urbe prætendebant exemptos esse à Jurisdictione Ordinariorum, & excessus committebant.

§. 1. Cum itaque sicut magna cum animi nostri molestia accepimus, quamplurimi Ecclesiarum, Capellarum, Capellaniarum, Oratoriorum, Altarium, Societatum, & Confraternitatum Archipresbyteri, Rectores, Priores, Gubernatores, Guardiani, Societates, Officiales, & Ministri, ex eo forsan, quod eorum Ecclesiæ, Capellæ, Capellaniæ, Oratoria, Altaria, Societates, ac Confraternitates hujus à primæva illorum erectione, & institutione, vel aliàs membra, seu grangias per Præceptorem Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, S. Augustini, & Abbatem Monasterii S. Sebastiani ad Catecumbas prope, & extra muros dictæ Urbis Cisterciensis Ordinum, ac Capitulum Ecclesiæ S. Joannis Lateranensis de eadem Urbe, quorumdam per nonnullos prædecessores nostros Rom. Pont. ac Sedem prædictam, ac forsan nos eisdem Hospitali, Monasterio, & pro tempore existentibus illorum Præceptorum & Abbati, ac Ecclesiæ Lateranensis & Capitulo cum facultate illa aliis Ecclesiis, Capellis, Capellaniis, Oratoriis, Altaribus, Societatibus, & Confraternitatibus impartiendi, & communicandi desuper forsan concessorum privilegiorum, facultatum, & indultorum prætextu, vel alias etiã cum hujusmodi impartitione, & comunicatione recepta existunt, ac ab eis dependent, ac alias se, ac Ecclesias, Capellas, Oratoria, Altaria, Cappellanias, Societates, ac Confraternitates hujusmodi, illorumq; bona quæcunq; ab Ordinariis locorum eorunque jurisdictione, obedientia & visitatione, ac correctione exemptos & exempta esse prætendant, ac proinde nulla ab eis requisita, vel obtenta licentia in Ecclesiis, Capellis, Capellaniis, Oratoriis, & Altaribus hujusmodi per quosdam Sacerdotes conductitios ad eorum nutum amovibiles Divina Officia

Unde multæ lites ortæ fuerunt inter illos, & locorum Ordinarios.

ce-

celebrare, ac Christifidelium eorundem confessiones audire, eisque sanctissimum Eucharistiæ, necnon Baptismatis, & alia sacramenta Ecclesiastica ministrari, defunctorum cadavera certa emolumenta mortuaria nuncupata percipiendo, ac in eorum utilitatem convertendo sepeliri, ac diversa alia Ordinariorum prædictorum, ac Parochialium Ecclesiarum Rectorum, infra quorum Diœcesis & Parochiarum limites Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, Capellaniæ, & Societates, ac Confraternitates hujusmodi erectæ, & institutæ existunt jurisdictionis, & auctoritatis præjudicium facere audeant, seu præsumant, ac Ordinarios, & Parochialium Ecclesiarum Rectores hujusmodi suis debitis juribus, & emolumentis defraudent, illorumque præcepta, & monitiones flocci pendentes, diversa excessus, & delicta committant, ob idque per Ordinarios, ac Parochialium Ecclesiarum Rectores hujusmodi, necnon Archipresbyteros, Rectores, Priores, Gubernatores, Guardianos, & Officiales, ac ministros prædictos variæ lites, & controversiæ coram diversis judicibus, & commissariis in Romana Curia & extra eam ortæ sint, & forsan adhuc pendeant indecisæ, in grave Christifidelium eorumdem animarum periculum, populoque scandalum, ac ordinis clericalis vilipendium non modicum.

Ideo Pontifex easdem lites omnes ad se avocat, & extinguit. Et revocat Hospitalis, Monasterii, & Capituli prædictorum facultates erigendi Ecclesias, & Societates, sive illas in eorum membra recipiendi cum facultatum & indulgentiarum communicatione Ecclesiasque & Societates hujusmodi subjicit jurisdictioni Ordinariorum, & Rectorum Parochialium.

§. 2. Nos quorum est quemlibet in suis jurisdictione, & auctoritate manutenere, ac ne in eis indebite à quoquam impediatur, solertiæ nostræ curas impendere, cunctorum quoque Christifidelium animarum saluti, quantum cum Deo possumus consulere, litium, causarum, & controversiarum quarumcumque in præmissis motarum, & forsan pendentium status, & merita, nominaque & cognomina judicum, & collitigantium præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac lites, controversias, & causas hujusmodi ad nos harum serie advocantes, illaque penitus annullantes, cassantes, & extinguentes, partibusque litigantibus perpetuum silentium imponentes, necnon eisdem judicibus ne se de eis ulterius intromittere, sub nostræ indignationis & excommunicationis latæ sententiæ pœnis, audeant seu præsumant, districtius inhibentes, ac ulterioribus scandalis, quæ ex præmissis oriri possent, debite ac salubriter obviare volentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, omnia, & singula privilegia, facultates, & indulta, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac ad quorumvis instantiam, ac sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, efficacioribusque, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, in genere, vel in specie, per nos ac Sedem, seu prædecessores hujusmodi Præceptori Hospitalis, ac Abbati Monasterii, necnon Capitulo Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranensis hujusmodi, etiam super facultate erigendi, & instituendi Ecclesias, Capellas, & Capellanias, Oratoria, Altaria, Societates, & Confraternitates, illaque in grangias, vel membra recipiendi, ac per eos erectis, & institutis Ecclesiis, Capellis, Capellaniis, Oratoriis, Altaribus, Societatibus, & Confraternitatibus, illorumque Archipresbyteris, Prioribus, Gubernatoribus, Guardianis, Sacerdotibus, Officialibus, & Ministris quocumque nomine nuncupatis, & aliis quibusvis, etiam ex certa scientia concessa, ac forsan auctoritate Apostolica approbata, & confirmata, dicta auctoritate tenore præsentium ex simili nostra scientia cassamus, extinguimus, irritamus penitus, & abolemus. Necnon Ecclesias, Capellas, Capellanias, Altaria, Oratoria, Societates, & Confraternitates, illorum Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales, & Ministros hujusmodi, cum omnibus illorum bonis jurisdictioni, correctioni, & obedientiæ Ordinariorum, ac Rectorum Parochialium Ecclesiarum, in quorum Diœcesi & Parochiis illa respective extiterint, ut præfertur, prædictis, & alis quibusvis sibi aliàs concessis privilegiis, immunitatibus, facultatibus, exemptionibus, & gratiis non obstantibus, subjicimus, & supponimus. Ac ordinariis, per se vel alium, seu alios quos duxerint eligendos, & deputandos, Ecclesias, Capellas, Capellanias, Oratoria, Altaria, Societates, & Confraternitates, illorumque Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales, & Ministros quoscumque quotiens eis videbitur visitandi, corrigendi, inobedientes quoque, & rebelles quoscumque, appellationis, & quibusvis aliis sublatis atq; remotis obstaculis, sententias, censuras & pœnas, Ecclesiasticas, & pecuniarias sibi benevisas, & in eis propterea latas incurrisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, ac brachii sæcularis auxilium invocandi, & pœna debita puniendi, plenam, & liberam facultatem concedimus.

Contravenientium pœnæ.

§. 3. Districtius inhibentes Archipresbyteris, Priorib. Guardianis, Gubernatoribus, Sacerdotibus, Officialibus, & Ministris prædictis ac aliis quibusvis quavis dignitate, & auctoritate fungentibus sub eisdem, ac duorum millium ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ applicandorum, necnon privationis quorumcunque beneficiorum Ecclesiasticorum qualitercunque qualificatorum per eos pro tempore obtentorum, concessorum, eo ipso absque aliqua desuper facienda declaratione per contravenientes incurrendis pœnis, ne deinceps perpetuis futuris temporibus quorumvis privilegiorum, facultatum, & indultorum sibi quomodolibet pro tempore concessorum, aut alio quovis prætextu, Præceptor videlicet, Abbas, & Capitulum prædicti Ecclesias, Capellas, Capellanias, Oratoria vel Altaria, aut Societates, vel Confraternitates erigere, & instituere, ac illas & illa sic erectas, & institutas, seu erecta, & instituta, cum facultatum, & indulgentiarum participatione, & communicatione, in grangias, vel membra eorum Hospitalis, vel Monasterii, aut Ecclesiæ Lateranen. hujusmodi recipere. Archipresbyteri vero, & Priores, & Gubernatores, ac Guardiani, Sacerdotes quoque, Officiales, & Ministri prædicti Divina officia celebrare, seu celebrari facere, confessiones audire, vel alia sacramenta Ecclesiastica cuipiam ministrare, defunctorum cadavera sepelire, aut aliquos Sacerdotes pro præmissis exequendis deputare audeant, seu præsumant. Immo sub pœnis prædictis mandantes, & præcipientes eisdem, ut Ordinariis, ac Rectoribus Parochialium Ecclesiarum hujusmodi, necnon piis eorum mandatis, monitionibus, & exhortationibus, in omnibus, & per omnia parere, & obedire debeant, salubresque eorum correctiones prompto, & libenti animo suscipiant. Decernentes eosdem Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales, & Ministros, necnon eorum Ecclesias, Capellas, Capellanias, Altaria, Oratoria, Societates, & Confraternitates, ac alios quoscunque sub eisdem privilegiis, indultis, & facultatibus comprehensos eisdem Ordinariis omnino subjecta fuisse, fore & esse.

Decretum irritans.

§. 22. Et ita per quoscunque prædictos & alios Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter cōtigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 23. Non obstantibus si opus sit de non tollendo jure quæsito, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Hospitalis, & Monasterii, ac Ecclesiæ S. Joannis Lateranen. & Ordinum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumq; Præceptori, Abbati, & Capitulo prædictis respective, eorumq; superioribus, & personis sub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, & aliàs etiam motu, & potestatis plenitudine similibus etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & iñovatis, quibus omnibus, & singulis etiã si pro illorũ sufficienti derogatione de illis eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, individua,

& ex-

& expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia requisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ advocationis, annullationis, cassationis, extinctionis, irritationis, abolitionis, subjectionis, suppositionis, inhibitionis, concessionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 13. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. Idibus Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

LVIII.

Reformatio Tribunalium ordinariorum, & aliorum Judicum Romanæ Curiæ, officiique tàm Advocati, & Procuratoris pauperum, quàm Fisci Rev. Cameræ Apostolicæ.

De his omnibus Judicibus, & Officialibus, nimis prolixum hic esset adnotationes intexere, ideo cuique ipsorum in bullis eos tangentibus opportune significavi ibi, vel in indice materiarum, quod locupletissimum erit, requiras. Et pariter in novissima reformatione Pauli V. in sua constit. 71. Universi, Tom. III.

Quod autem attinet ad Gubernatorem Urbis, ut possit cognoscere causas criminales super delictis quarumcunque personarum non obstantibus indultis concessis diversis Urbis Tribunalibus, & Judicibus, quæ intelligi voluit cumulative cum Gubernatore Urbis, vide S. D. N. Urbani VIII. const. 93. Decet. inf. tom. 4.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. reformavit Pœnitentiariam supra fol. 70. & etiam Cameram sup. fol. 74. Auditorumque Cameram sup. fol. 76.

§. 1. Cum ab ipso nostri Pontificatus initio id præcipuum semper corde gesserimus, ut Romanæ Curiæ officia, & Tribunalia, sublatis omnibus, quæ ex nimia forsan præteritorum temporum licentia invaluerant abusibus, in meliorem formam reducerentur. Ac ob id in primis ad Pœnitentiariam nostram, utpote in qua de animarum salute maxime agitur, mentis nostræ aciem convertentes, pro illius reformatione nonnulla statuta perpetuo observanda ediderimus. Et deinde considerantes nobis ex injuncto summi Apostolatus officio etiam incumbere, non solum rebus spiritualibus convenientia remedia adhibere, sed etiam temporali Sedis Apostolicæ dominio subjectos præsertim pauperes ab omnibus quantum fieri potest sublevare, ac ut in tranquillitate recte gubernentur providere, Cameræ nostræ Apostolicæ officia ad honestum modum reduxerimus, & illius etiam, ac nostri Auditoratus officium reformaverimus.

Nunc aliorum Judicum reformationem profert. Super.

§. 2. Verum pro ulteriori reformatione hujusmodi prosequenda, opportunum quinimo necessarium esse censentes reliqua etiam prædictæ Urbis, & Curiæ ordinaria tribunalia, & ab illis dependentia, nostrique etiam Fisci procuratoris officium ad debitam normam reducere, illorum Magistratibus, ac Notariis, & aliis officialibus in unum pluries congregatis, & in præsentia nostra, ac nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium ob hoc à nobis specialiter electorum auditis, ac omnibus mature consideratis, etiam de ceterorum omnium fratrum nostrorum consilio hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, statuimus, & ordinamus.

Sportulis Judicum in causis civilibus ordinariis.

§. 3. Quod nullus Judicum ordinariorum Almæ Urbis, & Romanæ Curiæ cujuscumque sit dignitatis in causis civilibus ordinariis ratione sportularum aliquid prorsùs accipiat, etiam à sponte dare volentibus.

Et in criminalibus ordinariis, & commissariis.

§. 4. In criminalibus vero pro sportulis sententiæ definitivæ absolutoriæ à prætensis criminalibus, in quibus aliàs pœna à deportatione suprà veniret imponenda, non ultra decem, à deportatione vero infra, non ultra quinque annos accipere possint. Et sibi ipsis caveant, ne pro extorquendis hujusmodi sportulis aliquem nolentem quovis modo absolvi ad petendum sententiam hujusmodi per causarum expeditionis dilationem, vel rei in carceribus detentionem, vel per cautiones de se repræsentando, vel non discedendo, ubi aliàs illis de jure locus non sit, præstandi cautionem, aut alias quoquo modo inducant. Pro sententia autem in causis capitalibus, & ultimi supplicii, vel in qua alias pœna corporalis imponitur, etiam si in illa indemnitati partis offensæ, vel prosequentis proprium interesse etiam pecuniarum provideatur, & in illius favorem pronuntietur, nihil prorsus accipiant. Et pro ea, in qua pœna pecuniaria, vel relegationis imponitur, & incidenter indemnitati consulitur, & in illius favorem etiam pronunciatur, non ultra quinque aureos habere possint. In commissariis causis criminalibus, quæ scilicet in vim commissionis à principio coram eis introducuntur, non ultra duplum ejus, quod in ordinariis accipere valeant.

In civilibus commissariis.

§. 5. In civilibus simili modo commissariis, ubi de summa à vigintiquinque infra agitur, nihil prorsus, à vigintiquinque usque ad centum, scuta tria, à centum usque ad ducenta scuta sex, à ducentis usque ad quamcunque summam scuta decem, & non ultra. Pro quæcumque sententia declaratoria, ob non paritionem monitorii in contumaciam, non ultra decem carlenos. Pro declaratoria in vim literarum, alios habente vim definitivæ, si summa sit certa, accipiant prout supra taxatum fuit, ubi autem non sit certa, sed agatur ad ipsarum literarum executionem, accipiant secundum causæ, & personæ qualitatem, dummodo non ultra quinque aureos. Pro quocumque interlocutorio, seu decreto ante definitivam sententiam nihil omnino.

Mercede Judicum pro decretis in contractibus.

§. 6. Et similiter pro decretis in contractibus, & obligationibus virorum, & mulierum, aut rerum Ecclesiæ, & piorum locorum, in domo ipsorum Judicum interponendis, ac etiam pro cassatione cujuscumque querelæ sive processus nihil, pro decretis vero extra domum interponendis, dimidium unius scuti tantum accipiant. Quæ quidem decreta nonnisi à Gubernatore, Auditore Cameræ, Vicario, & Senatore, ac eorum Judicibus in contractibus, & obligationibus præfatis interponantur.

Sportulis Capitanei Appell. juxta taxam Statut. quod est in cap. 40. lib. 1.

§. 7. Capitaneus tamen Appellationum Curiæ Capitolii recipiat sportulas secundum taxam per statuta Urbis eis traditam.

§. 8. Quas etiam sportulas superius taxatas nonnisi è manibus Notarii causæ, & sententia prius ab ipsis subscripta accipere eis ullo modo liceat.

Tempore receptionis sportularum. Taxa pro Sigillo Judicum.

§. 9. Pro Sigillo præsertim in mandatis de relaxando carceratos pro quovis crimine etiam capitali, & in quovis alio genere expeditionum in causis criminalibus apponendo non exigant ultra julium unum, excepto Auditore Cameræ quoad ejus expeditiones taxam requirentes dumtaxat. In civilibus autem unusquisque exigat juxta solitum. Pro sigillo

in expeditionibus quæ fiunt in curia cum clausula, Si quis nihil.

Prohibitione aliquid à Barisello, &c. recipiendi.

§. 10. A Barigello & quibusvis aliis executoribus etiam Curiarum suarum particularibus, & si sponte dare velint sub quovis prætextu nihil prorsus recipere præsumant.

Observantia bul Paul. III. sup. fol. 692.

§. 11. Et quoad expeditionem carceratorum observent in omnibus, & per omnia Motum proprium à fel. rec. Paulo III. circa eorundem carceratorum expeditionem editum.

Declaratione termini pro servatis.

§. 12. Iidemque Judices, tàm in criminalibus, quàm in civilibus, qui sententias prout in cedula ferre, & terminos pro servatis habere consueverunt, dictarum sententiarum cedulas subscribere, & terminos pro servatis habitos declarare intra decem dies omnino teneantur. Nec citationes in quarum terminis pronunciare, vel earum terminos pro servatis haberi contigerit, penes se ipsos retinere possint, sed penes Notarios actuarios dimittant. Alioquin sententiæ, & termini ipsi lapsis dictis decem diebus pro circumductis habeantur.

Nullitatibus attendendis.

§. 13. Non attendat nullitates, nisi ex defectu citationis, jurisdictionis, vel mandati, sed illis non obstantibus ad causarum expeditionem procedant.

Expeditione causarum à duobus scutis inf.

§. 14. Expediant causas à duobus scutis infra summarie, manu regia, partibus tantum oretenus auditis, & sine scriptis, nisi aliter ipsis ex rationabili causa visum fuerit, quàm Burgi, de Sabellis, Ripæ & Ripettæ judices exprimere in actis teneantur.

Carcerum visitatione.

Ad hoc vide bul. Pii V. 68.

§. 15. Gubernator semel in mense, una cum pauperum, ac Fisci Advocatis & Procuratoribus, ac deputato à Societate Charitatis, ultra visitationem ordinarie semel in hebdomada fieri solitam, visitet carceres, tam secretos, quam publicos per seipsum, ne carcerati indebite à custodibus carcerum opprimantur, ac ut tabula novissime à dilecto filio Guido Ascanio S. R. E. Cardinali, & Camerario nostro edita, & in ipsis carceribus affixa tenenda observetur, provideat.

Medicorum pro carceratis electione & munere.

§. 16. Protector vero Charitatis, & illius deputati cum interventu Gubernatoris, & Procuratoris Fisci eligat duos Medicos fideles, & expertos, unum videlicet Physicum, alterum vero Chirurgum, qui visitent carceratos infirmos, & eos curent, ac de eorum infirmitate, cum opus fuerit, fidem faciant eidem Gubernatori, & aliis Judicibus, provideatque eisdem de competenti salario ex pœnis maleficiorum solvendo.

Confessorum pro carceratis electione.

§. 17. Et in primis eligat aliquem presbyterum sæcularem, vel regularem, qui confessiones ipsorum infirmorum, vel aliorum carceratorum, non tamen ultimo supplicio damnatorum, postquam in manibus executorum consignati fuerint, quorum cura ad Confratres Societatis S. Joannis Baptistæ Misericordiæ nuncupati spectat, audiat, eosdem carceratos visitet, ac spiritualiter consoletur.

Fisco citando in causis criminalibus.

§. 18. Nullus Judicum etiam Burgi, de Sabellis, Ripæ, & Ripettæ in causis criminalibus procedat, seu sententiam ferat, nisi Fisco in omnibus actis, in quibus de jure citari legitime citato.

Advoc. Proc. & Notariis domi Judicum non retinendis.

§. 19. Non retineant domi suæ familiariter aliquem Procuratorem, nec Advocatum, nec etiam Notarium suæ curiæ.

Judicis de Sabellis deputatione.

Hoc idem jussit Greg. XIII. infra in ejus bulla 26.

§. 20. Judex de Sabellis nullas pecunias pro obtinendo judicatus officium Marescallo pro tempore existenti persolvat, aut ei etiam post assecutum officium mutuet, nec sub quovis prætextu quicquam ei det, minus ipse Marescallus ab eodem Judice, quavis occasione, vel causa, etiam in vim cujuscumque prætensi indulti sibi à Sede Apostolica concessi, aut prætensæ consuetudinis, quod, & quam per præsentes revocamus, & improbamus, percipere audeat.

Notariorum dictæ Curiæ numero, & affictu.

§. 21. Liceatque eidem Marescallo duos tantum Notarios actuarios in ejus curia habere, nec quovis prætextu num erum Notariorum hujusmodi augere possit. Supprimendo ex nunc prout supprimimus omnia dictæ Curiæ Notariatus officia, duobus tantum exceptis ad ipsius Marescalli electionem. Ita tamen quod dicti duo ceteris de pretio officiorum suorum satisfacere teneantur.

Custodis d. Curiæ electione.

§. 22. Item Marescallus officium Commentariensis, & Capitanei Curiæ suæ nullo modo attentet, sed per fideles & idoneos Custodes, & executores illa excerceri faciat. Ipsis prius carcerum custodibus à Gubernatore Urbis approbatis.

Judicum d. Curiæ, & Burgi Turris Nonæ, Ripæ, & Ripettæ sindicatu.

§. 23. Judices Burgi, & de Sabellis, ac Turris Nonæ, coram Gubernatore & Auditore Cameræ in fine cujuslibet anni, & Ripettæ, ac Ripæ in fine officii coram Clerico Cameræ ejusdem Ripæ præsidente syndicatui stare teneantur.

Camerarii Ripæ officio ad sex menses.

§. 24. Nec idem Camerarius Ripæ ultra sex menses in ejus officio permanere, nec confirmari valeat.

Judicis Burgi jurisdictione Ad quam vide const. 4. Jul. III.

§. 25. Causæ tamen eorum qui in Burgo habitant, in prima instantia coram Judice Burgi cognoscantur, & terminentur, exceptis causis obligationum in forma Cameræ, quæ coram suis Judicibus, & mercedum, ac miserabilium personarum, quæ ad instantiam creditorum, coram omnibus ordinariis Judicibus introduci, & ab illis terminari possint.

Conservatorum Urbis residentia in Palatio Capitolii.

§. 26. Conservatores Urbis in Palatio pro ipsis deputato residere teneantur, hoc videlicet modo, primus ipsorum primo mense, secundus secundo, & tertius tertio, ita quod unus ipsorum in dicto Palatio semper præsideat.

Conservatorum eorumdem jurisdictione.

Ad hoc vide Stat. Nov. lib. 1. c. 15. & lib. 3. cap. 4. & seqq.

§. 27. Non possint de pœnis statutariis, vel per eorum proclamata inflictis, aliquo modo gratiam facere in totum, & præsertim de corporalibus, nec illas commutare, sine consensu ipsorum omnium insimul convocatorum; & eo casu non ultra medietatem pœnæ remittere, nec in domo super hujusmodi gratiis aliquid signare possint, sed earundem pœnarum executionem, postquam de illarum incursu constiterit, celeriter procedant. Ad quarum etiam pœnarum præsertim corporalium executionem in eventum in quem non mittantur executioni per ipsos Conservatores à die delati criminis intra quindecim dies quilibet alius Judex ordinarius procedere possit, dummodo pœnas pecuniarias in manibus Camerarii populi à reis persolvi faciat, nec ipsos reos à carceribus sine dictorum Conservatorum consensu relaxet. Et cum potissime ipsorum officium consistat in coercendis, & puniendis Pistoribus, Laniis, Salsamentariis, Olitoriis, Fructarolis, & aliis artificibus, ut Urbs ipsa omnibus ad victum necessariis magis quam fieri possit abundet, abstineant ab omni genere muneris, etiam ab esculentis, & proculentis, ab hujusmodi scilicet speciei hominibus, nec ab eis aliquid sub quovis prætextu accipiant. A quibus etiam abstinere faciant omnino eorum Scribam, Notarium, & Secretarium, ac Fideles, & alios eorum officiales, & in primis Extraordinarios, corporali pœna eos coercendo, & deinde ab officio removendo.

Extraordinariorum Pop. Rom. cautione, & fide. Aliam requirit cautionem Statutum lib. 3. cap. 19.

§. 28. Quos Extraordinarios ad officium Extraordinariatus hujusmodi exercendum nullatenus admittant, nisi recepta ab eis cautione saltem juratoria sub pœna ipsis Conservatoribus benevisa de officium ipsum fideliter exercendo, & præmissa observando, ac de seipsos repræsentando pro omni eo quod in exercitio dicti eorum officii admittere possint.

Fide ei danda.

§. 29. Quibus quidem extraordinariis fidem adhibeant juxta formam decreti à modernis Conservatoribus ultimo loco editi, & non aliter. Cogant Extraordinarium majorem ad exercendum officium etiam per seipsum, & per substitutum idoneum ab ipsis Conservatoribus approbandum.

Officio eorumdem. Ad quod vide dictum Statutum lib. 3. cap. 19.

§. 30. Et idem Extraordinarius major, & ejus substitutus, ac minores Extraordinarii cogere possint quoscumq; etiã per detentionem corporum, ut permittã ponderare carnes, & alia omnia quæ sub eorum cura sunt, & pretium denuntient, & recusantes pro prima vice puniantur in duplum valoris rei penes eos inventæ, & pro alia voce, si illud idem admiserint, in duplum, & alia etiam corporali arbitrio Conservatorum, & nihilominus Extraordinarius, & ejus sub-

substitutus, ac alii minores Extraordinarii prædicti omnia Conservatoribus denuncient, & res taliter inventas nullatenus sibi retineant, sed ad ipsos Conservatores deferre teneantur. Et Barigellus, ac alii executores quarumcunque curiarum eidem Extraordinario majori, & ejus substituto in prædictis ac aliis eorum officium concernentibus obedire teneantur.

Mandatorum executione.

§. 31. Mandata executiva quæcunque, tàm in civilibus, quàm in criminalibus à quibuscumque Judicibus decreta, passim & indistinctè ubique, tàm in Urbe, quàm in Burgo, & Ripa, nulla locorum distinctione habita, absque alicujus licentia, & præsertim Capitanei, & Judicis Burgi, ac Camerarii Ripæ, per quoscumque executores liberæ executioni demandentur: nec executio, sub eo etiam prætextu, quod locus Judici, qui mandatum decrevit, subjectus nõ sit, aliquo modo impediri possit.

Magistrorum Viarum taxa in vendendis locis ad exponenda venalia &c.

§. 32. Magistri viarum, à Pistoribus, Laniis, Salsamentariis, Fructarolis, & ceteris hujusmodi pro pretio locorum ad exponenda venalia, tàm in plateis, quàm in viis illis concedi solitorum exigant quartam partem minus quam hactenus exigi consueverit, præterquam à deferentibus res venales ad mercatum in platea Agonis, à quibus nihil prorsus exigere possint.

Eorundem officiorum. Ad quod vide Gregor XIII. constit. 22.

§. 33. Ad strata lateritia in viis, prout opus esse eis videbitur, dominos contiguarum domorum cujuscumque sit dignitatis, aut si ipsi absfuerint, vel solvendo non sint, illorum inquilinos juris remediis opportunis, ac sub eorum arbitrii pœnis cogant. Curent ex pecuniis, quæ ab Urbis artificibus exiguntur, & deponuntur, etiam à carrecteriis, quæ similiter deponentur, nec ab eisdem magistris quovis modo percipiantur, vias ejusdem Urbis continuo, ac Agonis, & ceteras plateas dictæ Urbis ad minus quater in anno, idemque in Martii, Junii, Septembris, & Decembris mensibus, mundiciis purgari. Nullos actus, nullaque negotia, quæ alicujus momenti fuerint, sine rogitu sui Notarii expediant.

Submagistrorum relationibus.

§. 34. Submagistri vero illorum, relationes quas tamquam periti facere solent, non nisi mediante juramento faciant, & si quid dolo vel fraude egerint, perjurii & alias pœnas arbitrio Camerarii & Clerici Cameræ pro tempore Præsidentis incurrant, & ad interesse partibus condemnentur.

Magistrorum edictis.

§. 35. Edant in initio eorum officii proclamata sub nomine dicti Camerarii, & de pœnis in illis contentis, ac statutariis nullam sine ejusdem Camerarii, aut saltem Clerici præsidentes mandato gratiam facere possint. In ceteris tàm quoad appellationes ab eorum sententiis, quàm quoad reliqua omnia, observent nova, & vetera statuta.

Advocati pauperum officio. Vide etiam Paul. V. constit. 44. §. 14.

§. 36. Advocatus pauperum solicite studeat ne carcerati in aliquo, tàm à Judicibus, quàm etiam ab executoribus, & carcerum custodibus graventur. Et propterea non desit umquam in visitationibus carcerum, tàm publicis, quàm privatis, & procuratores pauperum, ac illorum substitutos, & etiam carcerum visitatorem singulis hebdomadis una vice ad se evocet, & de omnibus carceratis præsertim his qui in secretis detinentur, diligenter se informet. Et si ipsos procuratores vel substitutos, & visitatorem negligentes invenerit, Visitatoribus carcerum denunciet, ac ut de aliis provideatur instet. Et cum ratione officii sui gratis pauperes defendere, & illis patrocinari debeat, nihil prorsus ab illis accipiat. Et ut facilius ipsis pauperibus operam suam impendere possit, visitator carcerum quolibet die post visitationem carceratorum ad ipsum accedere, & ipsi nomina eorum qui in dies carcerantur rescriptis, & pariter etiam Judicibus deferre teneatur.

Procuratoris pauperum officio. Vide constit Pauli V. §. 16.

§. 37. Procuratores vero eorumdem pauperum, & ipsorum substituti, singulo quoque die carceres visitare, & nomina omnium, qui ad illos ducuntur, ac Judicum de quorum mandato, ac etiam causas eorum detentionis, & diem cum ad largam ponuntur, & an ante vel post prandium sive cœnam, annotare teneantur. Et similiter pecunias, & alias quascumque res, quas invenerint repertas fuisse penes ipsos carceratos, & deinde omnia invenerint repertas fuisse penes ipsos carceratos, & deinde omnia ad notitiam dicti Advocati deducant, ad quem etiam quod ab ipso minime requisiti fuerint, semel in hebdomada, & interim totiens quotiens carceratis opus sit, accedant. Nihil omnino accipiant à pauperibus, nec etiam ab aliis carceratis etiam quod divites sint sine speciali licentia Gubernatoris, aut saltem pauperum Advocati. Non possint aliquo modo dicti Procuratores, & Substituti contra reos ad offensã, etiã extra carceres ipsorum reorum causa agatur, neque etiã Advocatus patrocinãdo, vel alios quomodolibet sub quovis prætextu intervenire.

Advocati Fiscalis officio. Vide eamdem bullam Pauli V. §. 15.

§. 38. Fisci Advocatus in omnibus causis criminalibus, & aliis Fiscum tangentibus, ubi articuli juris emerserint, interveniat, & Procurator Fisci ipsum super hoc omnino requirere teneantur, & in eis absque ullo præmio patrocinetur, possit tamen ab instigatoribus propriam injuriam, vel interesse prosequentibus, si quid sponte dare voluerint, illud percipere. Idemque in omnibus Visitationibus carcerum adesse teneatur, nec reorum etiam extra carceres existentium defensionem assumat, sed pro veritate, & justitia causam Fisci tueatur.

Procuratoris Fiscalis officio, in causis prosequendis.

§. 39. Procurator autem Fisci in primis prospiciat, quod sicut in admissione ad ejus officium in Camera Apostolica de illud rectè, & fideliter administrando juramentum præstat, ita in illius prosecutione taliter se gerat, ut causam nullam promoveat, quam calumniosam esse cognoverit, & cum primum de calumnia post litem cœptam, vel de rei innocentia constiterit, ab illa desistat, & aliter non expectata sententia.

Fiscus à reis nihil, ac ab instigatorib. moderate recipiat.

§. 40. Et cum ratione sui officii cogatur ad introducendas causas, in quibus de interesse Fisci agitur, nihil omnino ab instigatoribus accipiat pro decreto, vel subscriptione cujuscumque monitorii, etiam ad personaliter comparendum. In prosecutione vero causarum non nisi moderate pro labore per eum sive ejus substitutos ad utilitatem, & commodum eorundem instigatorum subeundo. Nihil vero accipiat à reis sub quovis prætextu, & præsertim ab iis qui obtinuerint sententiam absolutoriam à qua ipse procurator appellare noluerit. Nec etiam pro appositione manus in mandatis de relaxando, quibus nihilominus custodes carcerum, ubi id eis à Judicibus committitur expresse sive dicti procuratoris Fisci manus appositione obedire, & carceratos dimittere teneantur.

Et de expensis contumacialibus instigatoribus & Notario, impensum, vel debitum solvat, & residuum retineat pro se.

§. 41. Quoad expensas contumaciales, vel quæ alias à reo reficiantur, si instigator aderit, sive apertus sive secretus, qui ipsas fecerit, ipsi instigatori procurator Fiscalis, cui ratione condemnationis solvendæ veniunt, restituat, ubi vero nullus adfuerit instigator, satisfacto prius de illis Notariis pro mercede laborum suorum residuum dictarum expensarum (cum non sit justum reum ex contumacia sua commodum consequi debere) eidem procuratori Fisci persolvatur. Reos non interroget, nec testes examinet, nisi in præsentia Judicis, & pro assistentia sive examine reorum, vel testium sive ad offensam, sive ad defensam, vel alias pro reo inductorum, nihil prorsus accipiat, nec etiam sui substituti accipiant, & ubi in termino citationis examini testium non interfuerit, vel interrogatoria non dederit, testes inducti sive ulteriori dilatione examinentur.

Citationesq; expediat.

§. 42. Citatus originalem citationem non possit retinere penes se ultra diem, sed illam cursori restituere sequenti die teneatur, illius copia dimissa si voluerit. In qua citatione pars ad cujus instantiam fit, nomen Notarii in cujus officio causa tractatur, vel tractari debet, & procuratoris, si principalis absit ab Urbe, apponere debeat, alioquin dicta citatio nulla censeatur, nec ipsum procuratorem Fisci afficiat.

Capturam non committat nisi &c.

§. 43. Non det mandata de capiendo quempiam voce, vel in scriptis, nisi ubi adfuerit periculum fugæ, & Judicis copia incontinenti haberi non possit.

Appellet, & deinde Signatura judicet de admissione vel rejectione sua appellationis.

§. 44. Et cum ad Signaturam spectet causam appellationum nomine dicti procuratoris Fiscalis à sententiis contra eum latis interpositarum rejicere, vel committere idem procurator appellare non prohibeatur. Verum quoad illarum relectionem vel commissionem pro causarum, & personarum qualitate Signatura ipsa occurrentibus casibus hujusmodi providere poterit in cujus commissionis Signatura citetur prius, antequam signetur pars quæ sententiam absolutoriam obtinuit, & alter Signatura nullius sit roboris vel momenti.

Supersessorias causarum civilium non procuret.

§. 45. Et cum officium procuratoris Fisci principaliter quo ad causas criminales constat, in prosecutione vindictæ publicæ non se intromittat pro obtinendis inhibitionibus de supersedendo in causis civilibus, & præsertim prætextu usurarum, nisi ubi de jure ad ejus instantiam inhiberi potest.

Remissoriis Fisco & instigatori denegandis.

§. 46. Nec ei vel etiam instigatori concedatur remissoria etiam prætextu indulti, fel. rec. Paulo III. concessi, nisi in casibus in quibus aliàs de jure concedi debet.

Litteræ pro capiendis indiciis quando dentur.

§. 47. Minus si concedantur litteræ ad partes pro capiendis indiciis, nisi prius dato aliquo summo arbitrio Judicis à quo impetratur, & tunc non committantur alteri quam loci Ordinario, vel ejus Vicario, nisi subsistente probabili causa suspicionis.

Dilationes reis qua concedenda.

§. 48. Nec etiam dilationes non necessariæ, nec debito longiores, quinimmo potius studeant Judices quam primum causas expedire, ne rei diutius tœdio carceris, vel laboribus, & expensis fatigati componere, & se redimere cogantur.

Compositiones cum quibus tractandæ.

§. 49. Procurator præfatus cum pro debito ejus officii curare debeat, ut rei puniantur, non tractet de compositione cum ipsis reis, sed expeditioni causarum incumbat, & ubi reus compositionem fieri petierit, non fiat nisi cum interventu Judicis, & ipsius procuratoris Fisci.

Absolutorum cautiones non requirendæ.

§. 50. Nec ad ejus instantiam, aut aliàs ex officio ejus absolutus definitive à crimine cogatur dare cautionem de se repræsentando, vel non discedendo ab Urbe.

Fiscus quando appellationem prosequatur, si adsit instigator.

§. 51. Non prosequatur causam appellationis à sententia contra eum lata, ubi adsit instigator, secretus vel apertus, nisi data cautione per eumdem instigatorem de reficiendo expensas, tàm prioris, quàm ulterioris instantiæ in eventum succumbentiæ.

Fiscus interesse statim ostendat.

§. 52. Non audiatur Fiscus protestando causam, quæ agitur inter privatos, non expediri nisi ipso citato sub prætextu interesse ipsius nisi de illo incontinenti, quantum judici sufficere videbitur docuerit.

Fisco ubique citanda.

§. 53. Et ut delicta impunita non remaneant, interveniat etiam in Curia de Sabellis, Ripæ, ac Burgi. Et cum sit Fisci, & Cameræ Apostolicæ Procurator generalis, ratione convenit, ut de omnibus criminibus, & causis Fiscum ipsum tangentibus notitiam habeat.

Fisci facultate deputandi substitutos.

§. 54. Propterea ad eum spectet Procuratores Fiscales uti ejus substitutos in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ deputare, quos legati etiam de latere cum litteris patentibus dicti Procuratoris Fiscalis ad eorum officia admittere teneantur, & admitti faciant. Qui substituti sub pœna privationis eorum officii, ac aliis arbitrio nostro imponendis, ipsum Procuratorem generalem de omnibus Fiscum ipsum concernentibus, & præsertim de sententiis tàm absolutoriis, quàm condemnatoriis certiorem facere debeant.

Prohibitione participandi cum eis.

§. 55. Caveat autem idem Procurator generalis, ne à dictis ejus Substitutis, sive pro substitutione facienda, sive quavis alia ratione, vel causa quicquam recipiat, sed omnia emolumenta eisdem Substitutis libere, & integre dimittat.

Fisci Capitolini Statutis.

§. 56. Procurator Fisci Curiæ Capitolinæ, in omnibus & per omnia illud idem observet, quod Cameræ nostræ Apostolicæ procurator, quoad ea videlicet capitula superius adnotata, quæ ipsum etiam concernere, & sibi convenire possint.

Pœnarum inflictione in contravenientes.

§. 57. Et si plus vel à personis supra prohibitis, aut alias quam ut supra adnotatum fuit, omnes supradicti receperint, vel super hoc contravenerint, majores Judices, & Advocati sententiam excommunicationis, & arbitrii nostri pœnas, inferiores autem & omnes alii supradicti ultra dictam excommunicationis sententiam, etiam privationis officii pœnam incurrant, & alias arbitrio nostro puniantur.

Taxa à Notariis servanda.

§. 58. Notarii Curiarum supradictarum, tam criminalium, quàm civilium causarum non exigant, nisi juxta taxam eis præscriptam, & si plus exegerint, pro prima vice, viginti quinque, pro secunda quinquaginta, & pro tertia centum scutorum, & privationis officii, ac etiam corporales arbitrio Judicum imponendas pœnas respective incurrant. Quam taxam in vulgari sermone scriptam in eorum officiis, sub eisdem pœnis appensam, ita quod ab omnibus legi possit, habere teneantur.

Officiorum Notariatuum arrendis.

§. 59. Exerceant eorum officia per seipsos, nec illa arrendent sine licentia Judicum, exceptis Notariis Gubernatoris, Burgi, de Sabellis, Ripæ, Turris Nonæ, & Ripettæ, ac Capitolinis, qui nullo modo illa sine expressa licentia nostra etiam in scripta obtenta arrendare possint.

Substitutis per eos recipiendis.

§. 60. Nec substitutos recipiant, nisi ab ipsis Judicibus approbatos, pro quibus ad damna, & interesse quæ illorum culpa partibus evenerint, etiam si ipsos exhibuerint, & solvendo non fuerint, teneantur, & obligati sint.

Actis prohibitis à duob. scutis infra.

§. 61. Nihil scribant in causis à duobus scutis infra sine speciali licentia Judicum.

Registris fiendi juxta Motum proprium qui est inf. in constit. 106.

§. 62. Non conficiant registra, nisi juxta formam nostri Motus proprii, nec illa vel etiam extractus in causis ordinariis, etiam utraque seu altera partium petente, nisi de Judicum licentia in scriptis obtenta, vel nisi acta essent ad alium Judicem transportanda. In causis tamen excedentibus summam ducentorum scutorum dummodo non sint causæ mercedum, & miserabilium personarum, vel alias tales in quibus executive proceditur, si commissiones supervenerint, registra conficere possint, servata semper in reliquis forma dicti Motus proprii nostri.

Copiis indiciorum.

§. 63. Nec pro copia indiciorum, quam effectualiter reo non dederint, quicquam percipere, nisi loco arrhæ habeant, & ubi reus amplius ipsam copiam habere noluerit, etiam quod arrham dederit, ab ipso non exigant nisi pro rata copiæ confectæ

Notariorum Capitolii numero, electione, &c.

§. 64. Notarii Capitolini deservientes Collateralibus Senatoris pro actuariis non possint esse ultra numerum viginti, nec recipi nisi servata forma Statutorum, sed ad dictum numerum reducantur ad electionem Senatoris, & Conservatorum, & per se ipsos coram Collateralibus acta conscribant, nullumque aliud officium Notariatus in alia quavis Curia obtineant.

Taxa eorundem. Quam vide in Statut. lib.3.c.93. & seqq. Et in const. 45. Pauli V.

§. 65. Et tàm ipsi, quàm ceteri Notarii Curiarum Capitolii, ac etiam Scriba Senatus, & Secretarius Conservatorum, pro eorum mercede non accipiant ultra taxam eis à Statutis limitatam, & ubi non sit à Statutis limitata juxta taxam Notariorum causarum civilium Gubernatoris accipiant, excepto Notario Magistrorum viarum, qui indistincte exigere possit secundum dictam taxam Notariorum Gubernatoris.

Protonotariorum & Notarii criminalis Capitolii taxa.

§. 66. In criminalibus vero Protonotarius, & Notarius maleficiorum Senatoriis taxam Notarii in criminalibus dicti Gubernatoris, prout, & Notarii aliarum Curiarum, etiam Auditoris, & Vicarii observent & nihil ultra quocumque prætextu accipere audeant.

Extractuum taxatione. Tu vide Stat. lib.1.cap.16.

§. 67. Non deferant Notarii præfati Capitolii extractus ad Judices, nisi prius per Correctores, aut per unum ex eis visi taxati fuerint, & nihil præter arrham ante dictam taxationem recipere possint, quam taxationem intra terminum unius diei à receptione dicti extractus correctores absque ullo præmio faciant.

§. 68. Eorumdem Notariorum Capitoli in po-

sterum

Notariorum eorumdem decedentium scriptura.

sterum decedentium, & etiam defunctorum hæredes, quicumque alii eorum scripturas detinentes, intra quindecim dies ab obitu ipsorum Notariorum, & publicationis præsentium respective computandos, dictas scripturas, & nomen Notarii cujus fuerint, sub pœna amissionis dictarum scripturarum, & illarum emolumentorum, Secretario Conservatorum denuncient, & præfatus Secretarius librum teneat, in quo denunciationes hujusmodi scribat.

Regitus ad referendum prohibitione.

§. 69. Nullus ex Notariis etiam Cameralibus, & Auditoris Cameræ, nec eorum in substituti de instrumentis, quæ extra judicium fient ad referendum alteri Notario, seu & Connotario, se rogare possint, sed Notarii principales per se ipsos, & eorum substituti pro ipsis Notariis in quorum officiis commorantur, de instrumentis se rogent, non autem ad alteri referendum.

Plurium Notariatuum retentione damnata.

§. 70. Nec possint Notarii omnium Curiarum supradictarum in futurum obtinere plura officia Notariatus in diversis Tribunalibus, sed officia Notariatus hujusmodi inter se incompatibilia censeantur.

Et procuratione.

§. 71. Et tàm ipsi Notarii, quàm eorum substituti, non possint esse procuratores in Curia in qua Notarii sunt, & officium substituti exercent.

Consulum artium statutis.

§. 72. Consules artium quarumcumque observent eorum statuta legitime approbata, ac usu recepta.

Jurisdictione.

§. 73. Nec reassumat causas, præsertim mercedum, & miserabilium personarum coram majoribus Magistratibus introductas.

Notariorum Artium taxa.

§. 74. Et illorum Notarii taxam eis per dicta statuta præscriptam, & ubi aliqui ipsorum nullam habuerint minorem taxam, aliorum quam habuerint sequantur, & secundum illam exigant.

Assessorumque eorumdem.

§. 75. Assessores autem dictorum Consulum, ac aliorum officialium Curiæ Capitolii salarium non habentes, caveant ne in causis minimis, videlicet à quinque scutis infra, quicquam pro eorum voto, & consilio, & aliis non ultra sportulas dictis statutis taxas percipiant.

Judicis Turris Nonæ jurisdictione.

§. 76. Judex Turris Nonæ non se intromittat in causis à decem scutis supra, nec in criminalibus, nisi levibus & minimis.

Notariorum ipsius taxa.

§. 77. Ejusque Notarius observet tabulam Notariorum Curiæ de Sabellis, cujus Notariatus officium per obitum illud nunc obtinentis extinctum sit, & suppressum esse censeantur, prout in eventum prædictum illud ex nunc prout ex tunc supprimimus.

Cursorum Papæ taxa pro citationibus, &c.

§. 78. Cursores nostri pro qualibet citatione, inhibitione, vel quavis alia intimatione cujuslibet actus judiciarii non exigant ultra bolonos duos, nisi forsitan executio citationis, vel alterius actus judiciarii hujusmodi facienda esset in loco satis distante à Tribunalibus Urbis, quo casu exigere possint bolendinos quatuor, & non ultra, & loca intelligantur esse distantia, si executio sit facienda in regione Transtiberim, Montium, Trivii, & prope Ecclesiam beatæ Mariæ de Populo, & si extra mænia Urbis, in illius tamen suburbiis non ultra carlenum unum. Pro citatione vero, inhibitione, vel intimatione simili contra Episcopos & Prælatos, ac alias personas qualificatas, & procuratorem Fisci facienda, non ultra bolendinos quinque. Pro subhastatione quorūcumque pignorum, tàm mobilium, quàm immobilium exigant similiter, prout hactenus exigere consueverunt. Nec aliquis ipsorum, pro ea intimatione, in qua parti intimatur mandatum procuræ esse in actis productum, vel procuratoris in causa esse revocatos, ultra julium unum percipere audeat. Minus officium ipsorum cuiquam impartiri dolose recusent, seu differant. Nec etiam sub prætextu modicæ mercedis, vel ob id quod majorem habere vellent. Et quia de cetero in causis tot commissiones quot hactenus fieri consuevit, pro reformatione Signaturæ nostræ de proximo publicanda fieri prohibemus, pro prima commissione, per quam scilicet causa coram aliquo judice introducitur exigant bolendinos quinquaginta, pro aliis vero, si quæ in causa supervenerint, carlenos duos Cancellariæ. In reliquis autem observent in omnibus, & per omnia normam eis à Concilio Lateranensi traditam, nec præmissis in aliquo contravenire præsumant, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & privationis officiorum eo ipso incurrenda.

Mandatariorum taxa pro citationibus, &c.

§. 79. Mandatarii quarumcumque Curiarum non exigant ultra bolendin. unum pro citatione, nisi sit citatio facienda in longinquis locis ab eorum Curiis, quo casu exigant duos, & non ultra. Illud idem faciant in intimatione cujuslibet sequestri, monitorii, inhibitionis, decreti, & cujuscumque actus judiciarii, exceptis citationibus faciendis contra fiscum, pro quibus exigere possint bolendinos tres. Pro subhastatione, & deliberatione pignorum, sive rerum & bonorum mobilium, & immobilium, & usque ad summam trium scutorum, bolendinum unum pro quolibet scuto, ab inde supra bolendinos duos pro quolibet scuto, ita tamen quod ultra unum scutum non exigant pro quacumque summa, etiam quod res subhastatæ, & delibratæ ad magnam summam ascendant.

Barigelli, & Executorum taxa.

§. 80. Barigellus, & executores quarumcumque Curiarum, ac custodes carcerum, observent in omnibus, & per omnia tabulam novissime à Camerario nostro editam sub pœnis in ea contentis.

Eorumdem potestate circa fraudes Artificum.

§. 81. Idemque Barigellus, & ceteri executores contra committentes fraudes, quas inventiones vocant, eo modo ut extraordinarii, & alii Curiæ Capitolii, & Conservatorum executores faciunt, ad executionem procedere possint, dummodo in fraude deprehensos ad ipsos Conservatores deferant, & deducant, habentque partem pœnarum hujusmodi inventionum, prout & dicti Extraordinarii. Nec eorum quispiam, qui executionem non fecerit, prætextu quod facta fuerit executio ab eo executore, à quo fieri non poterat, vel in loco in quo certus executor deputatus erat, aliquid prorsus à partibus contra quas executio facta fuerit, sub pœna furti, exigere audeat.

Pœnarum inflictione in Notarios, Consules, Assessores &c. præmissis contravenientes.

§. 82. Si quis vero ex Notariis, & Consulibus, ac illorum Assessoribus, aliquid contra præmissa eos respective concernentia, in quibus specialiter pœna adjecta non sit, admiserint, præter excommunicationis sententiam, quam ipso facto incurrere volumus, etiam pecuniariis, & corporalibus pœnis quoad Notarios & Mandatarios Curiam præfatarum ipsorum Judicum, & quoad Consules, & illorum Notarios, & Assessores, Conservatorum arbitrio efficiantur.

A pauperibus quicquam exigi prohibetur.

§. 83. Et nihilominus omnes, & singuli supradicti in hac nostra constitutione comprehensi, sciant & sane intelligant; id quod sibi in quibusvis casibus accipere concessum extitit, ad pauperes & impotentes nullo modo extendi, à quibus aliquid prorsus accipi posse sub pœnis superius respective expressis, omnino prohibemus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 84. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus ac Urbis, & Rom. Curiæ præfatarum statutis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, stylis & consuetudinibus, quos & quas per præsentes improbamus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, officii & illorum officialibus supradictis per quoscumque Rom. Pontif. prædecessores nostros, ac etiam per nos contra præmissa, vel aliquod præmissorum forsan hactenus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus inserti forent pro plene, & sufficienter expressis habentes, quoad præmissa dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 85. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, statuti, ordinationis, voluntatis, prohibitionis & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 3. die 31. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis

Dominica 1562. secundo Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscript. Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.
Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculan.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Prænestin.
Ego Christoph. Madruc. Card. Triden.
Ego Otho Card. Aug. Episc. Albanen.
Ego R. Card. S. Angeli Major Pœnit.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jac. Card. Puteus.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis ss.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Reomanus.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aræcæli.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego B. Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Guid. Asc. Card. Camerarius.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.

Publicatio. *Anno à Nativit. D. N. Jesu-Christi 1563. indict. 6. die vero 20. mensis Januarii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ Quarti, anno 4. retroscriptæ litteræ Apostol. affixæ & publicatæ fuerunt in valvis S. Jo. Lateranen. ac Principis Apostolorum de Urbe, necnon in acie Campi Floræ, per nos Jo. Guerardum, & Julium Parinum prælibati Sanctiss. Domini nostri Papæ Curs.*

Petrus Valtrini Mag. Curs.

LIX. Reformatio Referendariorum Signaturæ Justitiæ Romani Pontificis, & ordinationes à Judicibus Romanæ Curiæ observandæ.

Referendariorum hujusmodi privilegia, vide supra in Tomo I. in Pauli III. constit. 23. Debita. & infrà in Six. V. constit. 41. Quemadmodum, ubi idem Pont. numerum & qualitates Referendariorum præfinivit.

Officium autem utriusque Signaturæ, Sede Romani Pont. vacante, silere jussit hic Pont. infrà in const. 63. In eligendis. Et quoad commissiones signandas in causis Fiscalibus, vide hic sup. in const. 52. Et si cuncta & constitutionem hanc præcedentem. Et in causis Fabricæ S. Petri de Urbe vide infrà Pii V. const. 95. Et si omnium. Et quod hæc signatura non rescribat in causis Cameralibus, declaravit Clem. VIII. inf. in sua const. 65. In conferendis. Ejusque reformationem vide in Pauli V. constit. 71. Universi. §. 1.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus reformationis. Cum nuper nos generali officiorum, & Tribunalium Romanæ Curiæ pro abusibus extirpandis, ac universali in ea litigantium commoditate, reformationi intenderimus, & providerimus, Cupientes eorumdem litigantium indemnitati in totum consulere, ac ut celerius lites terminentur providere, valde opportunum, immò necessarium esse censuimus etiam Signaturam Justitiæ, à qua plerumque hi qui lites in longum protrahere, aliosque diutius & gravioribus impensis defatigare quærunt cavillationibus & versutiis diversa rescripta, aut superflua, aut dilationem inducentia extorqueant reformare. Idcirco pro illius reformatione, visis & etiam mature discussis, nonnullis per dilectos filios Referendarios nostros adnotatis, & coram nobis etiam in præsentia nonnullorum ex venerabilibus fratribus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus propositis, de eorumdem, ac ceterorum fratrum nostrorum consilio, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus.

§. 1. Quod nullus ex dictis Referendariis propositas, & rejectas in Signatura Justitiæ commissiones, in Signatura Gratiæ coram nobis proponere audeat, nisi talis sit materia, quæ scientiam nostram requirat, aut quæ per Signaturam Justitiæ ad eamdem Signaturam Gratiæ remissa fuerit. De Commissionib. rejectis in Signatura Justitiæ.

§. 2. Nec in antiquis ac arduis materiis in quibus plures hinc inde expeditæ fuerint commissiones, & in avocatoriis à prioribus judicibus, & quovis modo præjudicialibus, manum apponere nisi ipsius citata coram eo parte interesse habente. Avocatoriis & aliis præjudicialibus.

§. 3. Et cum agitur de revocatione, aut moderatione alicujus præinsertæ, similiter manum non apponat, nisi in præinserta appositum sit nomen Referendarii, qui illi manum apposuit, ut rationem reddere, & eam justificare possit. Nec etiam reformatio sive moderatio ejusdem præinsertæ ab habente Signaturam Justitiæ, nisi nomen Referendarii, ut præmittitur, in ipsa præinserta appositum fuerit, aliquo modo signetur. Præinsertarum reformatoriis.

§. 4. Minus in commissionibus appellationum ab interlocutoris, nisi expresso relevanti gravamine. Nec cum appellatur à definitiva cum clausula, aut vim definitivæ habente, nisi res adeo exprimatur, ut videat Referendarius, an tale sit gravamen, quod per definitivam reparari non possit. Et si in commissione apposita fuerit clausula, cum toto negotio principali, tunc addatur, justificato tamen dicto gravamine. Appellationum commissionibus.

§. 5. Abstineant ulterius Referendarii ab appositione manuum in commissionibus nullitatum, & attentatorum, nisi exprimantur nullitates ex defectu jurisdictionis, citationis, vel mandati, & ipsa attentata. Et pariter in illis in quibus narratur, pronunciatum fuisse prout in cedula. Nullitatumque & attentatorum, &c.

§. 6. Nec etiam manum apponat in commissionibus prorogationis fatalium, nisi in quibus prima vice ipsa prorogatio petitur, illas vero commissiones in quibus pro ulteriori prorogatione supplicatur, in Signatura nostra gratiæ proponant. Prorogationis fatalium. Ad quod vide hic infra.

§. 7. Causæ criminales, & matrimoniales non inferioribus Episcopis, & in terris Ecclesiæ, causæ criminales clericorum in sacris constitutorum Ordinario, reliquorum verò clericorum, & laicorum, locorum Gubernatoribus committantur. Criminalibus & matrimonialibus.

§. 8. Et ut lites quanto citius fieri possit, ac minori partium dispendio expediantur, decernimus, quod quilibet Judex qui causæ restitutionis in integrum, nullitatis & attentatorum, de cætero committentur, possit absque speciali commissione præfigere terminum ad docendum de causis restitutionis, ac de ipsius nullitatibus, seu attentatis, & eo lapso & non docto, ad negotii principalis expeditionem procedere. Reformatio in causis restitut. in integr. nullitatis & attentatorum.

§. 9. Similiter quilibet Judex in quibuslibet causis coram eo introductis, & introducendis, & etiam Auditor Rotæ, in causis extra Rotam commissis, possint omnes terminos substantiales in vim commissionis à fel. rec. Innocentio Papa VIII. prædecessore nostro, quam ad omnes Judices, & etiam Auditores in causis præmissis tenore præsentium extendimus, absque alia speciali commissione reiterare. Terminorumque reiteratione.

§. 10. Quodque ab excessiva taxatione expensarum, semel tantum appellatio committatur, & duæ sententiæ habeant vim trium. Expensarumque taxatione.

§. 11. Causæ discussionum inter creditores, & hæredes defuncti, seu alterius debitoris, de cujus bonis Causis quoque discussionum.

inter

De his vide in Clem. VIII. constit. 16. inter ipsos creditores agitur, intra tres menses, quoad præsentes, quoad absentes vero, citra montes intra sex menses, ultra autem intra novem expediantur, & nullo modo nisi ex magna causa, & per Signaturam nostram Gratiæ instantia prædicta prorogetur.

Aditione hæredit. & confectione inventarii. §. 12. Et à die obitus debitoris intra duos menses hæredes præsentes, absentes autem citra montes intra quatuor, ultra vero montes intra sex inventarium conficere, & an velint hæreditatem adire, deliberare teneantur.

Discussionem causis pendentibus, credita liquida executioni mandentur. §. 13. Et interim Judices coram quibus causas discussionis hujusmodi pendere contigerit, bona ipsius debitoris defuncti, vel decoctoris debitoris creditoribus habentibus credita eorum liquida interim recepta idonea cautione de restituendo habentibus priora, & potiora, & contribuendo habentibus æqualia jura consignari mandent, & faciant.

Decretum irritans. §. 14. Si quis autem constitutioni nostræ hujusmodi in aliquo contravenerit, indignationis nostræ, ac alias arbitrii nostri pœnas eo ipso incurrat. Et nihilominus commissiones contra tenorem præsentium signatæ, nullius sint roboris, vel momenti, ac per præoccupationem extortæ censeantur, illisque Judices quibus eas præsentari contigerit, minime parere teneantur. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausulæ derogatoriæ. §. 15. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis. §. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. 3. die 31. Junii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Kalend. Julii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscript. Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.
Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen.
Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Tusculanus.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Prænestinus.
Ego Christoph. Card. Episc. Sabin. Triden.
Ego Otho Card. Episc. Aug. Albanen.
Ego R. Card. Sancti Angeli, Major Pœniten.
Ego Tib. Card. Crispus.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clemen.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Reumanus.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aræcæli.
Ego Jac. Card. Sabellus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Bernardus Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Alexand. Card. Farnesius Vicecanc.
Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
Ego Jul. Card. Urbinas.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. de Avalos Card. de Aragoniis.

Declaratio dictæ Reformationis circa prorogationes fatalium.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causa hujus declarationis. Cum nuper nostris litteris, quæ super reformatione Signaturæ edidimus, inter cetera caveatur, quod prorogationes fatalium non nisi semel à Signatura Justitiæ concedi possent, sperantes infra prima, vel saltem secunda fatalia, causas decidi, & terminari posse. Cumque ut accepimus, tàm propter causarum multitudinem, quàm etiam propter illorum implicitatem, sit quodammodo impossibile id fieri, & propter eamdem causarum multitudinem, contingere posse Signaturam nostram quandoque totam impediri in prorogationibus prædictis.

Declaratio quod Signat. Justitiæ concedat prorogationes fatalium juxta ejus solitum non obstante præmissa reformatione. §. 1. Igitur cupientes non solum publicæ utilitati, sed etiam commoditati salubriter providere Motu simili decernimus, statuimus, & ordinamus, eorumdem fatalium prorogationem, in quibusvis causis à nostra Signatura Justitiæ, prout ante dictarum nostrarum litterarum editionem, fieri consuevit, concedi. Et quatenus post emanatas à nobis litteras super reformatione Signaturæ Justitiæ usque in diem publicationis præsentis nostri Motus proprii, instantia, seu fatalia alicujus causæ lapsa fuerint, defectu prorogationum, partes litigantes læsas adversus peremptorium instantiæ, ac fatalium hujusmodi in integrum arbitrio dilecti filii nostri Ludovici tit. S. Cyriaci in Thermis presbyteri Cardinalis Simonetæ nuncupati, dictæ Signaturæ Præsidentis, restitui posse, & indulgeri, & taliter concessas, & indultas suæ firmitatis robur obtinere, perinde ac si dictæ nostræ litteræ talem clausulam non habuissent, illis aliter in suo robore permansuris. Et sic per quoscumque Judices, &c. sublata, &c. irritum quoque, &c.

Derogatio contrariorum. §. 2. Præmissis ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Declaratio de prorogationibus. §. 3. Volumus tamen quod in secunda sive ulteriori prorogatione, & restitutione concedenda per dictum Ludovicum Cardinalem adhibeatur diligentia, ut ex causa & non aliter, tales prorogationes concedantur, super quo ejus conscientiã oneramus.

Sola signatura sufficit. §. 4. Ad quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & sumptus illius impressi ubique fidem faciat in judicio, & extra, attento quod in Urbe.

Papæ subscript. Placet Motu proprio. I.

LX.

Confirmatio Militiæ Ordinis S. Stephani, à Cosmo Medices Florentiæ, & Senarum Duce, de licentia hujus Pontificis nuper institutæ, sub regula S. Benedicti, cum exemptionum, & indultorũ concessione.

Hanc licentiam habuit Cosmus die 1. mensis Octob. 1561. quam uti hic sufficienter relatam prætermisi. Et idem Cosmus Magnus Dux Hetruriæ creatus fuit à Pio V. ut in ejus const. 88. Romanus. Et deinde Franciscus ejus filius quædam Hospitalia pro hac Militia obtinuit à Sixt. V. ut in ejus constit. 65. Præclara. Prout & Ferdinandus alter filius (omnes Magni Duces) ab eodem Sixt. impetravit pro Militibus etiam bigamis, & habitum clericalem non deferentibus, facultatem retinendi, & transferendi pensiones, ut in altera ejus constit. 104. Circumspecta. Et nuper Paul. V. ampliavit inf. in Tomo III. in ejus const. 46. Dum generosa.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1562.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. His quæ pro Religionis propagatione, & fidei catholicæ defensione, ac animarum salute, provide facta esse noscuntur, ut firma perpetuo, &

illibata persistant, libenter Apostolici muniminis robur adjicimus, ac illa de novo concedimus, & desuper disponimus, prout catholicorum Principum nobis, & Apostolicæ Sedi devotorum pia vota exposcunt, & id in Domino conspicimus salubriter expedire.

Cosmus Medices Floren. & Senarum Dux, licentiam à Pont. obtinuit instituendi aliquam Militiam ut hic. Hanc licentiam habuit, ut dixi in rubr.

§. 1. Dudum siquidem pro parte dilecti filii Nobilis viri Cosmi Med. Florentiæ, & Senarum Ducis nobis exposito, quod ipse ad Dei laudem, & gloriam, ac fidei catholicæ defensionem, Marisque Mediterranei ab infidelibus tuitionem, ac posteritatis suæ decus & honorem, cupiebat unam Militiam sub certo approbato Ordine per eum eligendo cum dote competenti ex suis propriis bonis assignanda, pro uno Magistro, certoque Militum numero, ad aliarum in Hispaniis, vel alibi rite institutarum Militiarum instar, in ejus Dominio erigere, & instituere, si sibi ad id nostra, & Sedis prædictæ licentia suffragaretur. Nos præfato Cosmo Duci, ut ad Dei honorem, & gloriam, aliosque effectus præmissos, in dicto dominio, & loco, ac æde sacra sibi bene visis, unam Militiam sub regula S. Benedicti, vel alterius approbati Ordinis, ac sub invocatione, & cum insigniis de quibus sibi videretur decentibus, postea privilegiis, facultatibus, & indultis, à nobis, & dicta Sede decorandam, cum dote convenienti per eumdem Cosmum Ducem arbitrio suo, ut præfertur assignanda, pro uno Magistro, qui videlicet ipse Cosmus quod viveret, & deinde pro tempore existens Florentiæ Dux esse deberet, & certo Militum per ipsum Magistrum pro tempore existentem, tàm à primæva erectione hujusmodi, quàm ex tunc deinceps perpetuò instituendorum, ac habitu regulari donandorum, & ad regularem Ordinis hujusmodi professionem admittendorum numero, sub ejusdem Magistri obedientia, ac cum pactis, capitulis, conditionibus, & stabilimentis, per dictum Cosmum Ducem edendis, & per nos & dictam Sedem postmodum approbandis, ad aliarum Militiarum prædictarum instar, sine tamen alicujus præjudicio erigere, & instituere, ac pro Militiæ Militumque præfatorum salubri directione, quæcumq; ordinationes, & statuta per nos, ut præfertur, confirmanda, condere posset, licentiam & facultatem per alias nostras in forma brevis litteras concessimus.

Erexitque Militiam S. Stephani sub reg. S. Bened. & condecentes proventus assignavit.

§. 2. Cum autem sicut accepimus, idem Cosmus Dux omnipotentem Deum, ut christianum decet Principem, honorare, proximo prodesse, vitamque beatam promereri desiderans, in immensæ Majestatis divinæ, ac gloriosissimæ Dei genitricis, semperque Virginis Mariæ, totiusque cœlestis Curiæ gloriam & honorem, earumdem litterarum vigore, unam sub invocatione, & protectione beati Stephani Militiam Militum S. Stephani nuncupandam, sub regula ejusdem S. Benedicti erexerit & instituerit, illique nonnullos fructus, redditus, & proventus, ac bona pro ejus dote assignaverit, volueritque quod ejus Milites præfati in sua receptione, charitatem, castitatem conjugalem, & obedientiam expresse profiterentur.

Caritatemque & conjugalem castitatem, ac obedientiam Milites expresse profiteri jussit.

§. 3. Charitatem nempe cui tamquam solidæ basi militia ipsa inniteretur, honorem Dei rebus universis præponendo, sacræ Scripturæ præceptis parendo, Sedis prædictæ mandata servando, pro fide catholica pugnando, justitiam colendo, pauperibus subveniendo, captivos ab infidelibus vinculis recuperando, & finaliter sese vitroneos cuicumq; periculo pro Christianæ Religionis defensione, & pro ejus augmento non solum facultates, sed propriam vitam exponendo. Castitatem vero & pudicitiam, nullam aliam feminam præter propriam uxorem carnaliter cognoscendo. Obedientiam autem in omnibus sibi per Magistrum, vel ejus Locumtenentem, aliosve Militiæ superiores, juxta illius ordinationes, & statuta injunctis, bono & hilari animo diligenter exequendis.

Statuta quoque super hujusmodi regula condidit.

§. 4. Ac pro salutari Militiæ, Militumque prædictorum regimine, & perpetuitate, quamplura Canones, & Statuta, ac ordinationes super ipsorum Militum regula, super Militiæ statutis, & constitutionibus, super Militum officio, ac professione super pœna transgressoribus regulæ statutorumque infligenda, super modo Milites ad professionem recipiendi, illorum habitu. Ecclesia, & cultu divino, Hospitalitate, communi thesauro, Capitulo generali, Magno Magistro, officiis & dignitatibus Militiæ, Militum officio, exercitio, & commendis, contractibus, alienationibus, & locationibus, necnon prohibitionibus, & pœnis, ac super aliis provisionibus, rebusq; ad divini nominis cultum, Militiæ decus, Religionis augmentum, & animarum salutem facientibus ediderit, atque sanciverit, prout in illis, variisq; capitulis, desuper Italico sermone in uno quinterno distinctè conscriptis, ac de nostro mandato per dilectum filium nostrum Joannem Baptistam tit. S. Clementis presbyterum Cardinalem Cicada nuncupatum diligenter examinatis, ac perlectis, & emendatis, ac per nos manu propria subscriptis plenius continetur.

An autem Milites propter inobservantiam Regulæ incidant in peccatum, vide hic inf.

Hic autem Pont. erectionem hujus Militiæ, ac statuta confirmat.

§. 5. Nos præfati Cosmi Ducis pium, & laudabile institutum, utpote fidei catholicæ exaltationem, & alia pia opera concernens, plurimum in domino collaudantes, necnon erectionis, institutionis, statutorum, canonum, ordinationum, & capitulorum, ac super illis confecti quinterni prædictorum, & inde secutorum, veriores tenores præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, ac ipsum Cosmum Ducem, quem speciali dilectione prosequimur, in hoc suo laudabili Militiæ Christianæ promovendæ proposito confovere, ac specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, Motu proprio, non ad ipsius Cosmi Ducis, vel alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, erectionem, institutionem, assignationem, aliaque omnia, & singula, canones, statuta, ordinationes, & capitula prædicta, ac prout illa concernunt cetera in prædicto quinterno contenta, & inde secuta quæcumque, Apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa scientia confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, necnon omnes & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Et ipsum Cosmum ac alium pro tempore Ducem Floren. Magnum Magist ipsius Milit. creat, cum facultatibus & privileg. quibus aliarum Militiarum Magistri inter Milites utuntur.

§. 6. Et nihilominus potiori pro cautela Militiam prædictam eisdem modo, & forma quibus per ipsum Cosmum Ducem erecta, & instituta est, de novo ex simili scientia eadem auctoritate perpetuo erigimus, & instituimus, illique sic erectæ, omnia & singula, fructus, & alia mobilia, & immobilia, res & bona illi per eumdem Cosmum Ducem hactenus concessa, & deinceps tàm per eum quàm alios quoscumque licite concedenda, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus, necnon canones, statuta, ordinationes, & capitula prædicta de novo statuimus, & ordinamus. Ac eumdem Cosmum, & pro tempore existentem Florentiæ Ducem in Magnum Magistrum ejusdem Militiæ, cum honoribus, oneribus, prærogativis, & facultatibus, quibus alii aliarum Militiarum dicta auctoritate confirmatarum Magistri inter suos Milites quomodolibet utuntur, fruuntur, & gaudent, similiter perpetuo constituimus, & deputamus. Illique prædicta immutandi, & reformandi, ac alia quæcumque ordinationes, & statuta ad ejusdem Militiæ directionem facientia licita, & honesta, ac sacris canonibus minime contraria quotiens sibi videbitur condendi facultatem concedimus. Ac præmissa omnia & singula valida, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus, sortiri, & per Milites fratres, & alias ejusdem Militiæ personas, aliosque quomodolibet inviolabiliter observari debere. Ac eosdem Milites, & religiosos ab illis nullatenus resilire posse, sed ad illorum observationem teneri, & efficaciter obligatos fore, censurisque, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis ad id compelli posse.

Decretum irritans.

§. 7. Et sic per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere. Ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter,

vel

vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executorum istius constit. deputatio, & facultates.

§. 8. Quocirca venerabili fratri nostro Episcopo Amerin. & dilectis filiis Vicariis venerabilium fratrũ Florentini & Pisantini Archiepiscoporum spiritualibus generalibus Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, & quotiens pro parte dicti Cosmi, & pro tempore existentis Florentiæ Ducis fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari. Ac Cosmum & pro tempore existentẽ Florentiæ Ducem necnon Milites præfatos, ac singulos alios quos ipsæ litteræ concernunt, & concernent in futurum, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescẽdo. Necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachi sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstãtibus felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam civitatem, vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede prædicta deputati extra civitatẽ vel diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque pro edere, aut alii vel aliis vices suas comittere præsumant, & de duabus non tribus dietis in Concilio generali edita, & quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quarumcũque aliarum etiã Hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani Militiarũ, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, ac dilectis filiis illarum Magistris, conventibus, & fratribus sub quibuscũque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiàm derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiã motu & scientia similibus, ac consistorialiter, etiã per viam contractus, ac universæ legis, & ad Imperatorum, Regum, aut aliorum Principum instãtiam, ac aliis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiã si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, nõ autẽ per clausulas generales idẽ importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habẽtes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, cõmuniter vel divisim ab eadẽ sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari non possit, per literas Apostolicas non facientes plenã, & expressã, ac de verbo ad verbũ de indulto hujusmodi mẽtionem.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã nostrorũ cõfirmationis, approbatiõis, adjectionis, suppletionis, erectionis, institut. applicationis, statuti, ordinationis, cõstitutionis, deputationis, cõcessionis, decreti, mandati, derogationis infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare præsũpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apost. ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 1. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Kal. Febr. Pontificatus nostri Anno tertio.

Sequitur concessio privilegiorum dictæ Militiæ.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Altitudo divinæ providentiæ nullis præscripta limitibus, nullisq; terminis cõprehensa cœlestia pariter, & terrestria inscrutabili ratione disponit, & mortalium mentes ad ea, per quæ benevolentia, & ferventi devotione Catholicorũ Principum ad id tendentium, & quam in nos, & Romanam gerere comprobantur Ecclesiã, mediante, personarum quarumlibet sub regulari observãtia degentium optata salus undiq; proveniat animarũ, divinusq; cultus suscipiat incrementa, incitat. Unde nos, quibus meritis licet imparibus, universalis Ecclesiæ regimen eadem est providentia creditum, juxta Sedis Apostolicæ officium, pro eorum meritis dexterã in eos liberalitatis nostræ extendere censemus, quo ipsi in perseverantia laudabilium operum ferventius animentur, quorum exemplo provocati, ad similia facilius inducantur.

Exemptio à jurisdictione Ordinariorum. Tu ad hoc vide moderationem Conc. Trident. sess. 24. cap. 11. & const. Clem. VIII. n. 39. Suscepti.

§. 1. Hinc est, quod nos dilectos filios nobilem virum Cosmum Medices Florentiæ, & Senarum Ducem, Magnum Magistrum Militiæ S. Stephani sub regula S. Benedicti, & Conventum ejusdem Militiæ in Ducatu Florentiæ per eumdem Cosmum Ducem de licentia nostra institutæ, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes eosdem & eorum singulos à quibusvis excõmunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio non ad eorum, vel alicujus pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed de nostra mera liberalitate omnes, & singulos ipsius Militiæ Milites, Priorem, ceterosq; ministros Ecclesiæ d. cti Conventus, & alias personas, etiã in sacris, & presbyteratus ordinibus constitutas, etiã quæcumq; quotcumque, & qualiacumq; cum cura & sine cura beneficia ecclesiastica obtinentes, eorumq; beneficia, commendas, res, & bona quæcumq; ab omni jurisdictione, superioritate, visitatione, dominio, & potestate quorũvis Archiepiscoporũ, Episcoporũ, aliorũq; locorum ordinariorum Apostolica auctoritate tenore præsentiũ ex certa scientia perpetuo eximimus, & totaliter liberamus, illosq; dicto Cosmo Duci, & Magno Magistro in spiritualib. & temporalibus, eis modo, & forma, quibus in ipsius Militiæ statutis, & ordinationibus cõtinetur imediate subjicimus, & supponimus, ita quod ipsi locorum Ordinarii nullã in eos jurisdictionem, superioritatem, dominium, vel potestatem, etiã ratione cujuscumq; cõtractus, delicti, vel alterius rei ubicumq; ineatur contractus, cõmittatur delictum, & res ipsa cõsistat, exercere valeant, sed Milites, Prior, & aliæ personæ hujusmodi de justitia corã solo Magno Magistro prædicto, vel ejus deputato respondere debeant. Decernentes quoscumq; processus cõtra illos, vel eorum aliquem tàm per ipsos locorũ Ordinarios, vel eorum Vicarios, seu quosvis alios, quam Magistrum, vel ejus deputatum prædictos, pro tempore factos, & quaslibet etiã excõmunicationis, vel suspensionis aliasq; sententias promulgatas nullas, & invalidas, nullusque roboris, vel momenti fore.

Facultas retinendi, & transferendi pensiones usquam ad ducat. 200. Hoc approbavit, & extendit Sixt. V. & iterum ampliavit Paul. V. d. c. in rubr. cit.

§. 2. Ac singulis Militibus conjugatis, etiã bigamis, aliisq; presbyteris, ut singulas pensiones ãnuas usque ad summam ducẽtorum ducatorum auri de Camera super quorumvis Cathedralium etiã Metropol. & aliarum Eccl. monasteriorũ, prioratuum, canonicatuum, & præbẽdarum, dignitatum, personarum, administrationum & officiorum, aliorumq; beneficiorum ecclesiasticorum cura, & sine cura, secularum, & quorumvis Ord. regularium, fructibus, redditibus, provẽtibus, juribus, obventionibus, & emolumẽtis alias sibi canonice reservãdas accumulative, cum quibusvis aliis pensionibus ãnuis, quas illos ex quovis alio privilegio Apost. pro tẽpore percipere cõtigerit, & continget ad vitã percipere, exigere, & levare, ac in suos usus, & utilitatem convertere, illasq; ad aliquã expeditionem contra infideles accedendo, aut in ea existendo, in toto vel parte, simul vel successive quando sibi videbitur etiã in mortis articulo, in cujusvis personæ in dignitate Ecclesiast. constitutæ, aut Canonici Cathedralis Ecclesiæ, & in dictæ Militiæ Militum manibus, etiã quæcumq; quotcumq; & qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentium, & expectantium

favorem,

favorem, absque aliquo possessorum beneficiorum hujusmodi habendo consensu transferre, in omnibus, & per omnia perinde prout Militibus S. Pauli, & Piis nuncupatis, per Sedem Apost. indultum extitit etiam citra Cruciatæ obligationem.

Privilegium disponendi de quoquo modo acquisitis.

Vide Paul. cit. in rubr.

§.3. Necnon tàm in illis, quàm ceteris omnibus Militibus, ac Priori, & Ministris, etiã presbyteris, & beneficia ejusdem Militiæ, ut de quibuscumq; tàm stabilibus, quam mobilibus bonis, pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus pretiosis, aliisq; rebus cujuscumq; qualitatis, & quantitatis, ac valoris existant, per eos etiam ratione beneficiorum Ecclesiast. quorumlibet per eos obtentorum, ac alias undecumq; & quomodolibet acquisitis, & ad illos quovis modo spectantibus, dummodo quintã illorum partem Cõventui prædicto relinquant, inter quoscumque consanguineos filios etiã spurios, & alios illegitimos, aliasque quantumvis incapaces personas testari, ac alias etiã per codicillos donatione inter vivos, causa mortis, & alia quacumq; via, prout sibi videbitur disponere, ac illa in pias, & nõ pias, alias tamen licitas causas erogare.

Presbyteri Milit. beneficium unum habere possint, ut hic. Quod intellige ut hic inf.

§.4. Ac priori Ecclesiæ dicti Cõventus pro tempore existenti, ut quoties sibi placuerit, Missã, ac alia Divina officia in prædicta aliisq; dictæ Militiæ Ecclesiis in habitu Põtificali, cum mithra, & baculo pastorali celebrare, ac post Missã dummodo ibi nõ sit præsens aliquis catholicus Antistes, vel de illius consensu ibid. benedictionẽ Christi populo impartiri, & tã ille quã singuli presbyteri Milites ejusd. Militiæ unum curatum beneficium Ecclesiast. à dicta Militia dependens, seu illi unitum aut incorporatum, etiã si parochialis Eccles. vel ejus perpetua vicaria fuerit, si ad hoc sufficientes, & idonei fuerint, & beneficium hujusmodi aliàs sibi canonice cõferatur, recipere, & retinere, libere, & licite valeãt, auctoritate, & tenore prædictis de specialis dono gratiæ dispensamus, sibiq; pariter indulgemus.

Milites ob inobservantiam Regulæ quando peccent.

§.5. Et insuper quod nullus ex Magistro & Militibus pro tempore existentibus, aliisq; personis dictæ Militiæ propter ejus regulas, statuta, & capitula nunc & pro tempore edita non observata, vel minus rite adimpleta, in peccatum mortale incidat, præterquã inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & ab ipsa religione rebellionem, & alios casus peccatum hujusmodi ex divinis præceptis, sacrisque Canonibus generantes.

Exemptio eorumdem à solutione decimarum, & aliorum onerum.

§.6. Quodq; Religionis, & Militiæ hujusmodi bona, possessiones, & fructus, redditus, & proventus quæcumq; tàm per Magnum Magistrum commendis, aliisq; beneficiis, & officiis dictæ Militiæ, in illorum institutione quàm deinceps illis, dictoq; Conventui, & ejus personis quomodolibet assignanda, concedenda, & applicanda sub quibusvis decimis, subsidiis, aliisque ordinariis, & extraordinariis oneribus, per nos Rom. Pont. pro tempore existentes, ac Sedem Apost. ex quavis causa quantumvis necessaria, etiã pro Cruciata Sancta, & defensione contra infideles nullatenus comprehendantur, neque ad illorum, annatarumq; seu illorũ dimidiã fructuũ, redditũum, & proventuum, beneficiorum, & in illorũ provisionibus faciendã solutionem teneãtur, sed ab illis excepta sint, & esse censeantur, nisi ea, quæ hactenus oneribus hujusmodi fuerint, & de præsenti sunt obnoxia.

Pensiones super beneficio Milit. imponi non possint, nisi pro personis dictæ Militiæ.

§.7. Et quod nulla pensio annua super alicujus commendæ, vel alterius beneficii Militiæ hujusmodi fructib. ex resignatione in manibus Rom. Pont. aut alia quavis probabili causa, nisi in persona personæ Militiæ, etiã per ipsum Pont. reservari, neq; commendæ, & alia beneficia dictæ Militiæ pensionibus hujusmodi aliter quã ut præfertur onerari possint. Et si pensiones desuper aliter assignari cõtingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris, vel momenti, nec titulares beneficiorum hujusmodi ad illarum solutiones teneantur, neq; ad id censuris Ecclesiasticis aliisq; pœnis compelli possint, etiam statuimus, & ordinamus.

Indulg. plen. pro Militibus in expeditione contra infideles, vel hæreticos decedentibus.

§.8. Propterea ut ipsi Milites Ecclesiæ Catholicæ, fideliumq; defensionem contra infideles animo ferventiori, minoriq; perdendæ lucis humanæ si æternã inde nancißcendam prospectant, metu suscipiant de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis Militibus, & aliis ejusdem Militiæ personis qui in expeditione, tàm maritima, quàm terrestri, contra infideles, vel hæreticos nedum hostilibus armis, seu etiam aliquo quovis mortis genere, de peccatis suis corde cõtriti, & ore cõfessi, vel saltem statutis à jure temporibus confitendi propositum habentibus in virtute fidei Catholicæ decesserint.

Indulg. etiam plen. pro visitantibus die 2. Aug. Eccl. Conventus.

Hoc intellige ut hic inf.

§.9. Ac tàm Militibus, & personis præfatis, quàm quibusvis aliis utriusq; sexus, etiam vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, ut præfertur, qui Ecclesiam Conventus hujusmodi, quæ sub invocatione S. Stephani Papæ & martyris est consecranda, in singulo die festivitatis ejusdem S. Stephani Papæ & martyris secunda Augusti, à primis Vesperis usque ad occasum Solis festivitatis hujusmodi annuatim devote visitaverint, ac pro pace inter Principes Christianos confovendã ter orationem Dominicam, & toties Salutationem Angel. recitaverint, plenarium omnium, & singulorum peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem.

Indulg. pro aliquid Militiæ donantib.

Hoc revocavit Pius V. in constit. 30. Et si.

§.10. Qui vero de bonis sibi à Deo collatis unam ejusd. Militiæ commendam fundaverint, vel dotaverint, aut Conventui, & Militiæ prædictis ad ejus subventionem, & onerum illi incumbentium supportandorum faciliori supportatione aliquid juxta facultatum suarum modum piamq; intentionem donaverint, eas omnes indulgentias, quas Hospitalis S. Joan. Hierosolymitani benefactores consequuntur, sive illorum præjudicio misericorditer in Dno. similiter perpetuo concedimus, & elargimur.

Clausulæ præservativæ.

§.11. Ac indulgentias, privilegia, exemptiones, statuta, & alia præmissa nullo umquàm tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari posse: neq; sub quibusvis similium, vel dissimilium indulgentiarum, privilegiorum, exemptionum, statutorum, & aliarum gratiarum suspensionibus, revocationibus, limitationibus, aliisq; contrariis dispositionibus à nobis, & successoribus nostris, ac Sede prædicta quavis de causa quantumlibet justissima pro tempore emanatis, & emanandis comprehendi, sed semper ab illis excepta, & quotiens illa emanabunt, totiens in pristinum statum restituta, & de novo concessa esse, & censeri.

Decretum irritans.

§.12. Et sic in præmissis per quoscumq; judices, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, ac quidquid secus super his à quocumq; quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Quocirca Venerabilibus nostris Murano & Aretino, ac Pistoriensi Episcopis, per Apostolica scripta, motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes nostras litteras, & in eis cõtenta solemniter publicantes, dictisq; Cosmo Duci, & Magno Magistro, ac Conventui præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, auctoritate nostra litteras, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac quos litteræ ipsæ concernunt, & concernent in futurum, & eorum singulos illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumq; contra earumdem litterarum tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras, & pœnas ecclesiast. auctoritate nostra, appellatione postposita cõpescendo, necnõ legitimis super his habendis servatis processib. per censuras & pœnas ipsas, etiã iteratis vicibus aggravando, invocato etiã ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.13. Non obstantib. fel. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam civitatẽ, vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unã dietam à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede præfata deputati extra civitatem vel diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumq; procedere, aut alii vel aliis vices suas committere præsumant. Et de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, & aliis Apost. ac in provincialibus & Synodal. Conciliis editis, specialibus, vel generalibus consti-

tutionibus

tutionibus & ordinationibus, necnon dictæ Militiæ, etiam juramento, confirmatione Apostol, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, contrariis quibuscumque. Aut aliquibus comuniter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem si aliàs visitantibus dictam Ecclesiam erigendam modo præmisso aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum aliud tempus nondum elapsum duratura, per nos concessa fuerit, præsentes litteræ quo ad indulgentiam in eis contentam nullius sint roboris vel momenti. Quodque beneficia eisdem Militibus conferenda hujusmodi, debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, si qua illis immineat nullatenus negligatur.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, exemptionis, liberationis, subjectionis, dispensationis, indulti, statuti, ordinationis, concessionis, elargitionis, decretorum, mandati & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 3. die 5. Julii.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ 1562. Non. Julii, Pontificatus nostri Anno tertio.

LXI.

Decanatus Collegii Auditorum Rotæ Romanæ, cum omnimoda præcedentia, spectat ad Auditorem tempore vacationis in Curia præsentem, aut ex causa publica absentem, & extra Curiam à Rom. Pont. destinatum.

Eamdem jam edidit sanctionem de Decanatu Collegii Cardinalium Paulus IV. ut sup. in Tomo I. in ejus constit. 5. Cum venerabiles.

Alia ad hanc Rotam spectantia indivavi tibi hic supra constit. 44. fol.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DUdum siquidem à fel. rec. Paulo IV. prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis. Paulus Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam &c.

Omittitur tenor, quia habes sup. in ipsius Pauli IV. constit. 5.

Causa hujus constit.

§. 1. Nos considerantes quod dilecti filii causarum Palatii Apostolici Auditores ad causas audiendum, & jura reddendum constituti, personaliter in Rom. Curia residere debent, ac eorum in eadem Curia continua residentia id exigente, in assecutione dignitatum, aliis absentibus merito præferendi, & amplioribus privilegiis honorandi veniunt, ex præmissis & diversis aliis causis animum nostrum moventibus. Ne in posterum Decanatus Collegii dictorum Auditorum illius occurrente vacatione, in aliquem ex causarum Palatii hujusmodi Auditorem nisi ex causis præmissis absentem, & propter absentiam suam, in injuriam aliorum ejusdem Palatii Auditorum tunc præsentium deveniat, aut super eodem Decanatu aliquæ controversiæ, seu dissentiones inter ipsos Auditores oriantur.

Definitio quod Decanatus Collegii Auditorum Rotæ Rom. spectet ad Auditorē tempore vacationis in Curia præsentem, aut ex causa publica absentem, & extra

§. 2. Litteras prædictas cum decretis, ac omnibus & singulis in eis contentis clausulis, ad Decanatum Collegii Auditorum hujusmodi, etiam adhoc ut ejusdem Decanatus, quem dilectus filius Julius Oradinus Electus Perusinus, locum unius ex causarum Palatii hujusmodi Auditoribus de mandato nostro tenens, tempore provisionis de persona sua, & illius præfectionis Ecclesiæ Perusinæ, tunc certo modo pastoris solatio destitutæ per nos nuper Apost. auctoritate factarum obtinebat, & exercebat per provisionem & præfectionem hujusmodi, non nisi ad dilectum filium Jo. Baptistam de Rubeis causarum Palatii hujusmodi Auditorem in dicta Curia officium Auditoratus causarum hujusmodi laudabiliter exercendo residentem, & alias de Republica benemeritum, ex nunc & de cetero perpetuis futuris temporibus, occurrente vacatione ad antiquiorem causarum Palatii hujusmodi Auditorem in dicta Curia residentem, aut ex causa publica absentem, & extra eamdem Curiam per Romanum Pont. destinatum devenire possit. Et Jo. Baptista, ac postquam dictus Decanatus ad eum devenerit, in dicta Curia præsens, aut ut præfertur absens, & extra dictam Curiam destinatus Auditor antiquior præfatus, omnes alios Auditores, etiam antiquiores, semper in quibusvis sessionibus, disputationibus, votis, & aliis actibus, publicis & privatis præcedat, nec per alios Auditores etiam antiquiores tunc absentes, etiamsi postmodum incontinenti ad dictam Curiam se conferant, & in ea continuo resideant, super ipso Decanatu, aut illius sessionibus, vel aliis actibus, seu disputationibus ad eum pertinentibus impediri, aut molestari valeat, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine extendimus & ampliamus.

Curiam à Summo Pontifice destinatum.

Derogatio contrariorū.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Palatii, necnon Collegii Auditorum præfatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis quæ dictus predecessor in dictis litteris voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ extensionis, & ampliationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

Dat.P.An.3. die 27. Julii.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. sexto Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno tertio.

LXII.

Revocatio Privilegiorum quibuscumque locis Piis, & aliis concessorum, dispensandi super irregularitatibus, impedimentisque matrimonialibus &c.

Hic idem Pont. revocavit etiam quæcumque indulta, confessionalia, Atare magnum, & similia quibuscumque Regularibus & aliis elargita, in his quæ Conc. Trid. adversantur, ut inf. in constit. 94. In Principis, ubi notabo. Et adde const. 115. Clementis VIII. Quæcumque, in Tomo III.

Edita A. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DE commisso nobis universalis Ecclesiæ regimine, ita nos oportet esse solicitos, ut propensiore studio caveamus, ne illa quæ hactenus multorum precibus & instantiis pro animarum salute, tam a nobis mentis hominum abusu in gravem cedant animarum jacturam, neve Christifideles cujusvis indulgentiæ, peccatorum remissionis vel facultatis, aut privilegii obtentu, procliviores ad illicita in posterum perpetranda reddantur, ac nimia veniæ facilitas eis peccandi tribuat incentivum.

Hic Pont. & alii prædecessores concesserunt Fabricæ S. Petri, & Hospitali S. Spiritus, & aliis locis piis multa privilegia.

§. 1. Sane cum nos, auspice CHRISTO, nuper ad generalem Tribunalium Almæ Urbis, Curiæque nostræ officiorum omnium debitam, ac salubrem reformationem certis tunc rationabilibus causis mori perrexerimus, ac quosdam qui in illis diversimode præter mentem nostram committebantur abusus, per nostram providentiam removerimus, reformationem hujusmodi insequentes, in alios etiam hominum status, non minores ob causas dirigere saluberrimum esse censemus. Attendentes igitur quod licet aliàs nos, ac diversi Romani Pontifices prædecessores nostri, ut Christifideles præfati, ad caritativa & pia opera exercenda promptiores redderentur, sicque illorum animarum saluti, necnon Fabricæ basilicæ Principis Apostolorum de Urbe manutentioni & statui, ac hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia de eadem Urbe, ac aliorum piorum

locorum, & Confraternitatum commoditati, & pauperum ac miserabilium, & aliarum personarum in eis pro tempore degentium sustentationi, ac opportunæ subventioni rite consuleretur, ac ex certis tunc expressis rationabilibus causis diversas indulgentias, peccatorum remissiones, concessiones, gratias, privilegia, facultates etiam dispensandi super impedimentis matrimonialibus, vel aliis quibuscumque defectibus, & irregularitatibus, & absolvendi, indulta eisdem Fabricæ & Hospitali, ac illorum Commissariis, Præceptori & Ministris concesserimus.

Quibus eorum ministri abutuntur.

§. 2. Nihilominus, sicut non sine gravi mentis nostræ perturbatione nuper intelleximus, tàm basilicæ Fabricæ, quàm Hospitalis & aliorum locorum, & Confraternitatum Commissarii & Ministri, hujusmodi indulgentiis, peccatorum remissionibus, concessionibus, gratiis, privilegiis, ac dispensandi, ut præmittitur, ac absolvendi, & aliis facultatibus & indultis sibi concessis prædictis in grave illorum animarum periculum diversimode abutantur, ac circa illa, non mediocres committuntur errores, in scandalum plurimorum, ac divinæ majestatis offensam.

Hic ideo Pont. generaliter ea revocat, non tamen quoad Fabricæ relictoria legatæ.

§. 3. Nos igitur debitam gregis Dominici curam, & ne tales abusus piorum mentes polluant, ac pie concessa, hominum malitia, animarum saluti detrimentum afferant, ut par est providere, quantum in nobis est, scandalis obviare, & animarum saluti consulere volentes, necnon indulgentiarum, remissionum, concessionum, gratiarum, privilegiorum, facultatum & indultorum Fabricæ, ac Hospitali, necnon aliis locis & Confraternitatibus, ac Commissariis, Præceptori, & Ministris concessorum hujusmodi veriores tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, omnia, & singula, indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, necnon concessiones, privilegia, indulta & facultates, etiam dispensandi, ut præmittitur, & absolvendi (non tamen relicta, & hæreditates etiam ad pias causas exequi faciendi, & illa, seu eorum partem dictæ Fabricæ juxta tenorem privilegiorum prædictorum applicandi, necnon Commissarios & debitores ipsius Fabricæ ad illi reddendum computa, & satisfaciendum de administratis, & debitis per eos, prout hactenus fieri consuevit, cogendi & compellendi Fabricæ, & Hospitali prædictis) necnon Monialium Spiritus sancti Venetiarum, aliisque ejusdem S. Augustini, seu aliorum Ordinum, tàm virorum quam mulierum Monasteriis, ac Hospitalibus, Ecclesiis, capellis, altaribus, confraternitatibus, societatibus, & aliis piis locis à dicto Hospitali S. Spiritus dependentibus, seu in ejus membrum, aut grangiam quavis, etiam Apostolica auctoritate erectis, ac illorum Præceptoribus, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, & Priorissis, Confratribus, seu illorum Conventibus, ac Commissariis, necnon ministris, quod Fabricam videlicet in Italia dumtaxat, quo verò ad hospitalia, & monasteria, confraternitates, & societates, ac alia loca hujusmodi, tàm in Italia, quàm aliàs ubivis locorum, ex quibusvis causis, & ad quorumvis etiam Principum quorumcumque instantiam, vel eorum intuitu, consideratione, vel contemplatione, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam si illa sub quibusvis revocationibus, alterationibus, vel limitationibus, similium vel dissimilium indulgentiarum, concessionum, gratiarum, privilegiorum, facultatum & indultorum, in toto, vel parte minime comprehenderentur, & quotiens illa revocari contingeret, totiens in pristinum statum restituta essent, & esse censerentur, irritanti etiam decreto desuper forsan adjecto, ac cum aliis quibusvis clausulis quomodolibet concessa, ac iteratis vicibus approbata & innovata (præterquam quoad ea in quibus jam suum sortita sunt effectum) Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuo revocamus, cassamus, annullamus, irritamus & viribus vacuamus.

Prohibitio eis de cetero utendi.

§. 4. Districtius inhibentes eisdem Præceptoribus, Abbatibus, Abbatissis, Conventibus, Confratribus, & Ministris cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis existentibus, ac etiam Archiepiscopali, Episcopali, aut alia majori dignitate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, indignationis, necnon excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne de cetero indulgentiis, concessionibus, gratiis, facultatibus, etiam dispensandi, ut præmittitur, & absolvendi privilegiis & indultis prædictis uti, ac de illis se intromittere quoquo modo audeant seu præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis forsan in contrarium, etiam Motu & scientia similibus, etiam per nos concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum omnium veriores tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat, vel quomodolibet differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Fides danda transumptis hujus bullæ.

§. 6. Ut autem præsentes litteræ ad cunctorum notitiam deveniant, volumus, & mandamus illas in dictæ basilicæ valvis, ac acie Campi Floræ affigi, ut hi quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint quominus eos arctent, perinde ac si personaliter intimatæ forent, nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extiterit publicatum.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 3. die 19. Sept.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. 13. Kal. Octobris, Pontificatus nostri Anno tertio.

LXIII.

Ordinationes pro tempore Sedis Apostolicæ vacantis, circa electionem Summi Pontificis, & observantiam Conclavis. Declarationesque Jurisdictionum Collegii S.R.E. Cardinalium, Camerarii, & Clericorum Cameræ, Majoris Pœnitentiarii, Datarii, Præfectorum, & Prælatorum Signaturæ Gratiæ & Justitiæ, & Custodum Conclavis.

Quoad electionem Papæ habes etiam sanctionem Greg. X. in cap. 3. de Elect. in 6. & aliam Clem. V. in clem. 9. eod. tit. necnon Clem. VI. sup. in const. 5. Licet. & Julii II. in const. 3. Cum tam. Pauli IV. const. 16. Cum secundum. in Tomo I. Et de materia Cardinalium, plene notabo in const. 50. Sixti V. Postquam. infrà in hoc Tomo II.

De electione Summi Romani Pontificis præter notata in præcedentibus rubricis, attende plenissimam dispositionem à Greg. XV. editam in const. 13. Æterni. inf. Tom. IV. ad quam alias posteriores constitutiones habes indicatas circa cæremonias in hujusmodi electione observandas.

Edita An. D. 1562.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Electio Rom. Pont. qua mature fieri debet.

IN eligendis Ecclesiarum Prælatis, quibus & humana, & divina ministeria committuntur, quantam adhiberi curam oporteat, testantur Patrum nostrorum sacratissimæ constitutiones, quas illi magna severitate de Episcoporum, & aliorum Prælatorum qualitate ediderunt, propterea quod à bonis bona omnia, videlicet charitas, vigilantia, ecclesiastica disciplina, denique animarum eis commissarum salus proficisceretur, à malis vero contrà, non nisi mala, nempe avaritia, negligentia, fastus, & animarum periculum possit expectari. Quod si in quibuslibet Ecclesiarum Pastoribus tantopere providendum est, ne quis assumatur indignus, majorem certe, & perspicaciorem diligentiam in Romano Pontifice eligendo, qui ceteris Pastoribus est præfuturus, & totius Dominici gregis curam habiturus, oportet adhiberi.

Ideo Pontifices in rub. citati providas constit. ediderunt.

§. 1. Hac sancta meditatione permoti prædecessores nostri, & præsertim fel. rec. Alexander III. Gregorius X. Clemens V. Clemens VI. & Julius II. nonnullas constitutiones sanxerunt ad providendum, ut summorum Pontificum electiones libere, & recte, & mature fierent. Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur, nisi sit qui eas assidue retineat & conservet, verendumque sit ne aliquando propter earum constitutionum transgressionem suborti abusus longius serpant, & progrediantur.

Hic etiam Pont. alias addit videlicet quod Cardinales absentes decem diebus expectentur, & interim novem diebus fiant defuncti Pont. exequiæ.

§. 2. Nos quantum cum Deo possumus futuris casibus, & periculis occurrere volentes, eorumdem prædecessorum nostrorum constitutiones, tum innovando, tum declarando, & pro rerum & temporum necessitate supplendo, de Fratrum nostrorum unanimi consilio atque assensu definimus, statuimus, & declaramus, ut cum Pontificem de hac vita migrare contigerit, Cardinales præsentes decem tantummodo diebus, juxta dicti Gregorii prædecessoris constitutionem in Concilio Lugdunensi editam, Cardinales absentes expectare teneantur, & interim solitas novem continuorum dierum exequias omnino peragant, nec ullo prætextu ulterius differant. Et ne quid impedimento esse possit quo minus exequiæ ipsæ nono die absolvantur, si quando per observantiam alicujus magni impedimenti, & præcipui festi Cardinalibus videretur officium exequiarum intermitti debere, dies illi sic intermissi in numerum novem dierum nihilominus computari debeant, & impensa quæ in eis pro exequiis facienda esset, inter pauperes Christi distribuantur. Ac ut superfluis quoque sumptibus, qui jam in immensum excreverunt, modus imponatur, funus simplicius quam consueverit fiat, ita ut illius ratione (præter regalia Populo Romano præstari solita) decem millium ducatorum summam, pannis lugubribus, & regalibus tàm Camerarii, & Clericorum, ac aliorum Cameralium, quàm aliorum quorumcumque Ministrorum, & Officialium, ac aliis omnibus omnino computatis, impensa non excedat. Summa autem decem millium hujusmodi, vel si Collegio visum fuerit etiam minor, aut nullo modo major, per tres Cardinales antiquiores, unum videlicet de quolibet ordine, & Camerarium proportionabiliter pro rata distributionis aliàs fieri solitæ, inter prædictos omnes, & singulos dividatur.

Elapsis decem diebus, Cardinales præsentes celebrata Missa Spiritus sancti Conclave ingrediantur, & electioni Pont. incumbant.

§. 3. Lapsis vero decem diebus à die obitus Pontificis, ingressus Conclavis nullatenus prorogetur aut differatur, sed sequenti die Missa de Spiritu sancto celebrata, sive Cardinales absentes venerint, sive non, qui fuerint præsentes statim Conclave ingredi teneantur, & ingredientes ipsi absque mora aliqua omissa omnino Capitulorum confectione primis diebus fieri solitorum, in electionis negotio procedant, & singulis diebus scrutinium fiat, & in primo scrutinio etiam accedere liceat.

Ingredi nolentes, aut absque causa inde recedentes pœnam constitut. Greg. X. incurrant.

§. 4. Si qui vero forte intrare noluerint, vel ingressi absque manifesta infirmitatis causa juramento Medicorum, & à majori parte Cardinalium per secreta suffragia approbata exiverint, dictæ constit. Gregorii pœnam incurrant.

Cardd. præsentes in Conclave & extra Pontificem eligere valeant, lapsis decem diebus.

§. 5. Declarantes nihilominus, quod postquam Cardinales præsentes, aliis Cardinalibus etiam de latere Legatis, aut ex alia quacumque etiam publica causa, etiam cum licentia summi Pontificis absentibus ulterius non expectatis, post tamen lapsum dictorum decem dierum à morte Pontificis, electionem sive intra, sive extra Conclave fecerint, electio sic ex itineris, aut alterius etiam probabilis, & notorii ipsorum Cardinalium absentium impedimenti prætextu impugnari minime valeat, quum publica utilitas ex matura electione proveniens cuivis alteri rationi præferri debeat.

Sede vacante Collegium Cardd. de hic enarratis tantum dispo-nat.

§. 6. Sedis autem vacatione durante, Collegium Cardinalium in iis quæ ad Pontificem maximum dum viveret pertinebant, nullam omnino potestatem aut jurisdictionem habeat, neque gratiam neque justitiam faciendi, aut factam per Pontificem mortuum executioni demandandi, sed ea omnia futuro Pontifici reservare teneatur. Neque de statu temporali Romanæ Ecclesiæ, neque de pecuniis Cameræ Apostolicæ aut Datarii, vel pro solutione debitorum ante obitum Pontificis quomodolibet contractorum, aut aliàs ex quavis causa (casibus infrascriptis dumtaxat exceptis) quicquam disponere, nec contra dictam Gregorii constitutionem pro seipsis aliquid percipere, nec æs alienum ultra necessarios sumptus præsentibus comprehensos contrahere debeant, neque Camerarius, Thesaurarius, Datarius, Depositarius, Castellanus Arcis S. Angeli, aut alii Officiales contra harum constitutionum tenorem, Collegio obedire teneantur, sive debeant, quinimmo si eis in talibus obtemperaverint, aut ipsi Cardinales, vel Officiales ex eorum Officiis contra præmissa aliquid attentare præsumpserint, de suo proprio Cameræ Apostolicæ plenarie satisfacere, & pecunias erogatas restituere, ac quævis damna ad eligendi Pontificis arbitrium resarcire cogantur. Quod autem expendi possit erit præfata decem millium ducatorum summa. Illud item quod pro victu familiæ Pontificiæ ante Conclavis ingressum, ac post ingressum pro pauperum Officialium palatii tantum per Camerarium, & Priores Ordinum describendorum victu, ac etiam pro eleemosynis Sede vacante fieri consuetis. Itemque pro defensione Terrarum Ecclesiæ, vel partis earum. Necnon pro regalibus Populo Romano, & illius Magistratibus, ac custodia Urbis, & Conclavis, illiusque provisionibus opportunis necessarium erit. Quæ vero impensa pro defensione Terrarum, & locorum Ecclesiæ & securitate, ac provisionibus Conclavis facienda sit, Cardinales præsentes per secreta suffragia ordinare debeant, ita ut majoris partis sententia obtineant id quod observandum erit, etiam in Gubernatoribus Urbis, tàm ultra pontem, quàm citra, & aliis Officialibus, etiam pro status Ecclesiastici regimine si opus fuerit eligendis. Si vero ultra prædicta aliquod grande periculum immineret, cui omnibus & singulis Cardinalibus præsentibus juxta Ordinationem Gregorii X. aut saltem duabus illorum tertiis partibus per secreta suffragia videretur celeriter occurrendum, tunc Collegium juxta majoris partis sententiam similiter per secreta suffragia de remedio opportuno, ac provide de necessaria impensa providere possit & debeat.

Tres Cardd. & Camerarius occurrentes necessitates proponere, & Conclavis negotia curent.

§. 7. Statuimus etiam quod tres Cardinales antiquiores, unus videlicet ex quolibet ordine, una cum Camerario post Pontificis obitum, reliquos Cardinales congregandi, & ocurrentes necessitates in congregationibus generalibus proponendi, & ut conclave bene undique claudatur curandi jus habeant.

§. 8. Ipsorum autem officium tertia die post

Ingressi Conclave, alii tres quolibet 3. die eorum loco subintrent.

Conclavis ingressum omnino expiret, eorumque loco tres alii sequentes in ordine, quolibet tertio quoque die, cum eodem Camerario in eadem potestate succedant.

Camerar. suis que Officiales, rebus hic præscriptis & non aliis incumbant.

§. 9. Camerarii quoque, & Majoris Pœnitentiarii officia, quæ etiam Sede vacante durante, ita durare decernimus, & declaramus, ut non solum ea quæ præsenti constitutione prohibentur, & quæ Pontifice vivente exercere non consueverunt, seu à quibus pro ejusdem Pontificis reverentia, aut alias quomodolibet abstinebant, minime usurpent, sed Camerarius, ac Præsidentes, & Clerici, aliique Ministri, & Officiales Cameræ Apostolicæ exactioni pecuniarum eidem Cameræ debitarum, ac provisionibus ratione Sedis vacantis juxta præmissa necessario faciendis dumtaxat incumbere, & propterea à solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, rationum solidatione, extractionibus frumentorum, remissionibus delictorum, assecutionibus delinquentium, & quibuscumque aliis expeditionibus tàm gratiam, quàm justitiam, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus omnino abstinere debeant.

Pœnitentiarius, & ejus Officiales quæ ad forum conscientiæ spectant, tantummodo expediant.

§. 10. Pœnitentiarius vero, & ejus Officiales ea tantum facere & expedire valeant, quæ ad forum conscientiæ pertinent, in reliquis officium eorum conquiescat. Itaque à quibuscumque matrimonialibus, & aliis dispensationibus, ac absolutionibus, & declarationibus, necnon quibusvis aliis expeditionibus forum, quod ajunt, fori mixtim, vel separatim quomodolibet respicientibus omnino abstineant. Alioquin in quibus tam Camerarius Pœnitentiarius, & alii prædicti, etiam de licentia aut mandato totius Collegii contrafecerint, ea nulla, & irrita sint, ac nemini suffragentur. Et nihilominus eorum excessus, & inobedientiæ rationem, Pontificis arbitrio quandocumque reddere teneantur. Litteris etiam nostris super reformatione Cameræ, & Pœnitentiariæ hujusmodi editis in suo robore permansuris.

Datarii officium morte Pontificis expirat.

§. 11. Datarii vero ministerium per ejusdem Pontificis obitum omnino expiret, ita ut non solum datas per eum antea notatis extendendi potestatem minime habeat, sed quascumque supplicationes gratiarum, & justitiæ penes eum, aut ejus ministros adhuc existentes etiam si datæ fuerint, Collegio Cardinalium statim sub sigillo clausas præsentare teneantur futuro Pontifici reservandas. Quod si contra præmissa quicquam ad cujusvis etiam Cardinalis instantiam attentare præsumpserit, irritum, & inane existat, & nihilominus falsi crimen incurrant, illius rationem futuro Pontifici redditurus.

Cardd. & Prælatorum Signaturæ gratiæ & justitiæ officium conquiescit.

§. 12. Prohibentes insuper ne Cardinales, & Prælati Signaturæ gratiarum, & justitiæ præfecti Sede vacante supplicationes, & commissiones aliquas, etiam si supplicantes, parvas datas, ut moris est antea obtinuerint, signare valeant, sed officia eorum omnino cessare intelligantur. Quod si aliter fecerint, pro excessibus hujusmodi futuri Pontificis arbitrio puniantur.

Conclavis cellæ forte distribuantur.

§. 13. Mandamus quoque quod Cellæ conclavis Cardinalibus sorte distribuantur, nec liceat eas etiam infirmitatis prætextu mutare, aut desuper ædificare, aut illas dilatare, sed quilibet, etiam Decanus, sit sua sorte contentus.

Apud Conclave habitare, vel morari prohibetur.

§. 14. Post Conclavis vero ingressum interdicimus, & expresse prohibemus sub officiorum, & beneficiorum privationis pœna, atque etiam sub alia arbitrio Gubernatoris ad custodiam Conclavis deputari soliti infligenda, ne quis immediate supra aut infra Conclave, seu à lateribus habitare vel morari possit. Quæ loca muris claudi, & à Præsidentibus custodiæ Conclavis, ac à dicto Gubernatore sæpius visitari debeant. Et si qua fraus commissa fuerit, teneatur ipse Gubernator sub perjurii pœna eo ipso incurrenda, & alia futuri Pontificis infligenda, delinquentes hujusmodi Cardinalibus pro tempore deputatis revelare, curareque, ut delinquentes ipsi carcerentur, & acriter puniantur.

Conclave à Cardd. deputatis visitetur, &c.

§. 15. Teneantur quoque Cardinales pro tempore deputati Cellas Cardinalium, & alia Conclavis loca sæpius visitare, & diligenter perquirere ne ipsius Conclavis muris, aut laquearibus, seu pavimentis vetita foramina fiant. Et si quid tale deprehensum fuerit, auctores privationis officiorum, & beneficiorum, ac aliis etiam corporalibus, & severissimis pœnis, Gubernatores ac etiam futuri Pontificis arbitrio afficiantur, & conscii de præmissis eisdem pœnis teneantur, nisi statim, si intra Conclave fuerint, eisdem Cardinalibus deputatis, si vero extra Conclave, Gubernatori & Prælatis præpositis revelaverint. Qui quidem Gubernator, & Prælati sub perjurii pœna in hoc invigilare, & opportune providere debeant.

Cardd. non infirmi duos, infirmi tres servientes habeant.

§. 16. Quilibet autem Cardinalis in Conclavi duobus servientibus, Clericis vel Laicis contentus sit. Infirmis autem, & graviter affectis à majori parte Collegii per secreta suffragia tertius ad summum indulgeri possit.

Conclavistæ à Cardd. approbentur.

§. 17. Qui servientes familiares domestici, & continui commensales ipsius Cardinalis, & ab anno ante fuisse, & tunc esse debeant, & non mercatores ministri Principum, Domini temporales & jurisdictionem habentes, neque fratres, aut nepotes Cardinalium, etiamsi expensis eorum viverent. Et de qualitatibus Conclavistarum Cardinales deputati ante Conclavis ingressum diligenter inquisitionem habere, & eos approbare, ac post ingressum denuo diligenter providere debeant.

Sacrista unus stet in Conclavi, Magistrique cæremoniarum duo, Confessor unus, Medici duo, Chirurgus unus, Aromatarius unus, Faber lignarius unus, Camerarius unus, Barbitonsores duo, servientes decem.

§. 18. Sacrista quoque cum uno clerico coadjutore in officio Sacristiæ; duo quoque Magistri cæremoniarum Conclave ingrediantur Missis celebrandis, & aliis quæ ad ipsos pertinent vacaturi. Adsit præterea unus Religiosus pro Confessionibus audiendis à majori parte Cardinalium per secreta suffragia eligendus; unus Collegii Secretarius tantum; duo Medici; unus Chirurgus; unus Aromatarius, cum uno aut duobus servientibus; unus Faber lignarius; unus Cementarius; duo Barbitonsores, cum uno aut duobus servientibus. Item octo aut decem servientes publicæ utilitati, & commoditati omnium, veluti pro lignis portandis, pro verrendo Conclave, & similibus necessariis ministrandis, qui omnes à Collegio Cardinalium, non tamen ex familia alicujus Cardinalis, per fabas secretas eligantur, ita tamen ut is obtineat, qui plura vota tulerit, & eis salaria de publico persolvantur. Quod si ultra præfatas personas, in Conclavi aliquis inventus fuerit, expelli statim debeat. Et si quis uspiam deocultasse comprehendatur, ignominiose expellatur, & infamina notetur, & officiis atque beneficiis privetur, conscii vero sub eadem pœna illos Collegio revelare teneantur, præmium reportaturi si indicaverint.

En clauso colloquium prohibetur.

§. 19. Clauso Conclavi nulli ad colloquium etiam extra portam Conclavis etiam Principum Oratores, nisi ex magna & urgenti causa à majori parte Collegii approbanda admittantur. E si quis forte, quod absit, clam ipsum Conclave, & aliunde quam per ostium ingrediantur, omni honore, gradu, ac officio, & beneficio ipso facto privatus existat, & tradatur Curiæ sæculari acerrimis pœnis puniendus.

Litteras, vel signa transmitti prohibetur.

§. 20. Litteras vero aut cujusvis generis scripta ad eos, qui in Conclavi erunt, seu nuncium, vel notam, aut signum mittere, seu recipere, aut contra, e Conclavi ad eos qui foris erunt, ullo modo liceat, qui contrafecerint, quacumque dignitate etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, pœnæ excommunicationis latæ sententiæ subjaceant, absolvendi facultate, præterquam in mortis articulo, soli Pontifici Maximo reservata, à quo nihilominus pro qualitate delicti ultra dictam excommunicationis pœnam puniendi erunt.

§. 21. Prohibentes etiam super futura electione

Pon-

Excommissae super electione damnantur. Hoc strictius damnavit Greg XIV. in const. 4.

Pontificis sponsiones, quas excommissas vocant, fieri, & si forte contra praesentium tenorem factae fuerint, illas nullas, & irritas, in judicio & extra fore & omnino censeri, & contrafacientes, ac proxenetas arbitrio Gubernatoris, & futuri Pontificis puniri debere decernimus.

Cardd. unico ferculo, & moderato, & in propria cella vescantur juxta bullam Clem. VI. sup.

§. 22. Cardinales autem primo ipso die quo Conclave ingressi fuerint, tàm in prandio, quàm in coena uno solo ferculo unius speciei tantum, eoque moderato, & alias juxta constitutionem praefati Clementis VI. qualificato contenti sint, & esse debeant, nec quisquam in alterius Cella, vel de alterius ferculo vescatur.

Praelati Custodes Conclavis ne literae &c. transmittantur curent.

§. 23. Praelati quoque ad custodiam Conclavis deputati sub poena perjurii, & suspensionis à divinis, maxima, & exquisita diligentia utantur in inspiciendis, ac praescrutandis epulis, & aliis rebus ac personis Conclave intrantibus, & de eo exeuntibus, ne sub earum rerum velamine litterae aut notae, vel signa aliqua transmittantur. Quod si tale quid inventum fuerit, familiares Cardinalium aut alii delinquentes poenam privationis officiorum, & beneficiorum, ac inhabilitatis ad obtenta, & obtinenda incurrant. Et ulterius per Gubernatorem carceribus mancipentur, exinde nisi de mandato novi Pontificis minime relaxandi, sed ejus arbitrio acrius puniendi, omni facultate Collegio Cardinalium in favorem quorumcumque qui in praemissis vel eorum aliquo deliquerint, omnino interdicta.

Conclavistae discedentes, non ingrediantur ulterius.

§. 24. Conclavistae vero, & quicumque alii servientes Conclavi ex causa infirmitatis manifestae, & notabili, à Medicis medio juramento probatae, & de consensu deputatorum, quorum etiam conscientiam desuper oneramus, & non aliter exituri, nullo modo reverti possint, sed eorum loco alii eodem prorsus tempore quo infirmi exibunt, ingrediantur.

Card. non Diac. votum in electione non habeat.

§. 25. Statuimus etiam, & declaramus, quod si forte aliquis Cardinalis saltem in Diaconatus ordine constitutus non fuerit, is nullatenus ad eligendum admitti debeat.

Cardd. in electione servent hic expressa.

§. 26. Cardinales autem per viscera misericordiae D. N. JESU CHRISTI enixe rogamus, & hortamur, ac eis nihilominus sub divini interminatione Judicii praecipimus, & mandamus, ut attendentes magnitudinem ministerii quod per eos tractatur, in dandis suffragiis, ac aliis omnibus & singulis electionem quomodolibet concernentibus, omni dolo ac fraude, factionibus, & animorum passionibus remotis, ac Principum saecularium intercessionibus, ceterisque mundanis respectibus minime attentis, sed solum Deum prae oculis habentes, sese pure, libere, sincere, quiete, & pacifice gerere, & habere debeant. Nec pro ipsius Pontificis electione, conspirationes, condicta, pactiones, & alios illicitos tractatus, inire, signa, aut contrasigna votorum suorum alteri dare, minasve aliquibus inferre, tumultus excitare, aut alia facere per quae electio retardetur, vel minus libere suffragia praestentur per se vel alium, directe vel indirecte, quovis colore vel ingenio, audeant vel praesumant. Quod si secus fecerint, aut contra prohibita in praesenti constitutione aliquid admiserint, ultra divinam ultionem, arbitrio futuri Pontificis pro modo culpae in eos quandocumque animadverti possit.

Custodes Conclavis praemissa faciant observari.

§. 27. Quia vero parum esset jura condere, nisi forent qui executioni ea demandarent, statuimus, & ordinamus, ut Praelati, Rectores, Officiales Urbis, ac Principum Oratores, illustres viri, quos omnes à Collegio pro custodia Conclavis eligi continget (eligere autem Collegium debebit eos qui ad id magis idonei videbuntur) praemissa omnia plene & inviolabiliter, ac sine fraude & dolo aliquo observari faciant, de quo corporale juramentum coram ipso Collegio ante ingressum Conclavis, & quoties opus fuerit, praestare teneantur, quae quidem nisi fecerint, vel si in eis dolum & fraudem commiserint, praedictas poenas, & ceteras in dicta constit. Greg. X. contentas incurrant.

Card. nihil de hic contentis immutent, sed hanc const. servari, una cum aliis curent.

§. 28. Volumus autem neque per Praelatos, neque per Rectores, aut Officiales praefatos ultra quam praemittitur, Cardinales arctari, neque praesentes has nostras constitutiones per Collegium Cardinalium ullo modo alterari, corrigi, aut immutari posse, sed illas coram omnibus de verbo ad verbum in prima congregatione post obitum Pontificis fieri solita, & deinde post Conclavis ingressum legi, & jurari, eo modo quo leguntur & jurantur constit. Julii II. & aliorum praedecessorum nostrorum, quorum constitutionibus, & poenis in eis contentis ultra praemissa per hanc nostram constit. derogare non intendimus, sed magis eas confirmare, innovare, & comprobare.

Cardd. non excludantur ab electione praetextu quarumcumque censurarum &c.

§. 29. Et ne dissensionis occasio, aut schismatis oriatur, volumus, censurarum, & excommunicationum praefatarum, & aliarum quarumcumque praetextu, Cardinales à Pontificis electione, active vel passive excludi nullo modo posse, quas quidem excommunicationes, & censuras ad electionis effectum tantum, illis aliàs in suo robore permansuris, suspendimus, & suspensas esse volumus, & declaramus. Decernentes quoque excommunicationes, & censuras ipsas eum solum afficere, qui deliquerit, non autem alios Conclavi durante cum eo conversantes.

Haec constit. ubique servetur.

§. 30. Ac praesentes nostras ubicumque electionem summi Pontificis etiam extra Urbem fieri contigerit, locum habere, & observari debere.

Publicetur que & omnes afficiat.

§. 31. Ac insuper illas in valvis basilicae principis Apostolorum, & Cancellariae Apostolicae, ac in acie Campi Florae per aliquos Cursores nostros legi, & publicari, ac illorum copiam ibidem affixam dimitti, & deinceps omnes, & singulos Cardinales etiam absentes, praesentes, & futuros, & alios quoscumque quorum interest, vel interesse poterit quomodolibet in futurum, afficere, & ligare, nullumque earum ignorantiam praetendere posse, ac si eis personaliter intimatae forent, praemissis ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 32. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum definitionis, statutorum, declarationum, decretorum, prohibitionum, mandatorum, interdicti, praecepti, rogationis, hortationis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 9. Octob.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1562. septimo Idus Octobris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papae subscript.

Ego Pius Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien.
Ego F. Card. Pisanus Episc. Portuen. manu prop.
Ego Fed. Card. Caesius Episc. Tusculanus.
Ego Jo. Card. Moronus Episc. Praenestin. ff.
Ego Truchses de Walburg. Episc. Card. Alban.
Ego Ti. Card. Crispus.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. S. Vitalis.
Ego Ja. Card. Puteus.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego B. Card. Tranen.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Reumanus.
Ego Jo. Antonius Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Araecaeli.
Ego Jo. Antonius Card. S. Georgii.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Bernardus Card. Salviatus.

Ego Ph. Card. Aburd.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego R. Card. Navagerius.
Ego A. Card. Farnesius Vicecancell.
Ego G. Asc. Card. Cam.
Ego Jul. Card. Urbinas.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Ind. Avalos Card. de Arag.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1562. indictione 5. die vero 21. mensis Octob. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 3. suprascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ in locis suprascriptis, ut est moris, inibi earumdem copiis dimissis affixis, per nos Andream de Curia, & Franciscum Fayæ, ejusdem S. D. N. Papæ Cursores.*

Pro Mag. Curs. Franciscus Rogerius Curs.

LXIV. Indulgentiarum gratiæ ab omnibus Officialibus, citra clausulam porrectionis manuum adjutricum, & gratis expediantur, excepto salario registraturæ.

Quinimmo hodie nec pro registratura quicquam solvitur, ut experientia hoc omnes docet.

Revocationem vero Indulgentiarum continentium facultatem quæstuandi, ac pro quibus porrigendæ sunt manus adjutrices, vide etiam in constit. 30. Pii V. Et si dominici.

Edita An. D. 1562.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio &c.

Exordium. DEcet Romanum Pontificem quem Dominus noster JESUS CHRISTUS Vicarius suum cœlestibus thesauris dispensandis in terris constituit, providere, ut sicut ipse thesauros hujusmodi & gratias cœlestes gratis acceptas ad honorem Dei, & illius Sanctorum, animarumque Christifidelium salutem absque lucro dispensat, idem quoque à Romanæ Curiæ Officialibus quibus litterarum Apostolicarum super gratiis à Sede Apostolica pro tempore concessis expeditio incumbit, observetur.

Indulgentiæ gratis expediantur, excepta solutione registraturæ, & sine clausula manuum adjutricum. §. 1. Quapropter inconveniens esse censentes pro concessionibus Indulgentiarum, quæ in solis meritis passionis ejusdem D. N. JESU CHRISTI, & ejus gloriosorum Martyrum, & Sanctorum consistunt, aliquid temporale exigere, nos præmissis prout nostro incumbit officio de remedio opportuno providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus S.R.E. Vicecancellarii ejusque in Cancellaria Apostolica Locumtenentibus necnon Summistæ, Scriptoribus, illorumque pro tempore Rescribendario, Computatori, Receptori, & Defensoribus, necnon Secretariis litterarum Apostolicarum, illarumque tàm majoris, quàm minoris præsidentiæ Abbreviatoribus, ac Sollicitatoribus, plumbique & Registri Magistris Collectoribus, earumdem litterarum Apostolicarum Registratoribus, Bullatoribus, Fratribus barbatis nuncupatis, & illorum famulis, necnon in registro supplicationum manu, & in præsentia nostra signatarum Magistris, & Scriptoribus, aliisque Romanæ Curiæ officialibus, & personis, etiam eorum officia ex causa quantumvis onerosa obtinentibus cujuscumque qualitatis, & conditionis existant, ac quocumque nomine appellentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, necnon amissionis ad semestre omnium emolumentorum eorum officiorum quæ ipso jure quoties contrafecerint, Fabricæ basilicæ Principis Apostolorum de Urbe applicata esse censeantur, & crescente inobedientia etiam privationis eorumdem officiorum ipso facto incurrendis pœnis Apostolica auctoritate tenore præsentium præcipimus, & mandamus, quatenus videlicet in registro supplicationum, Magistri & Scriptores hujusmodi ultra salarium inibi pro signaturis ordinariis exigi solitum, alii vero officiales litteras Apostolicas, tàm sub plumbo, quàm in forma Brevis, super gratiis indulgentiarum & peccatorum remissione etiam plenariam, tàm pro vivis quàm defunctis, tàm ad tempus quàm perpetuo, ad futuram, seu perpetuam rei memoriam, vel alia forma, ac cum quavis narrativa pro quibusvis particularibus personis, seu Ecclesiis etiam Cathedralibus, & Collegiatis, Monasteriis, Prioratibus, Capellis perpetuis, Capellaniis, Oratoriis, Hospitalibus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Confraternitatibus, Societatibus, Universitatibus, & quibuscumque aliis piis locis à nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus, etiam facultatem eligendi Confessorem cum votorum commutatione in se continentibus pro tempore, citra tamen clausulam porrectionis manuum adjutricum concessis, & concedendis, conficientes gratis pro Deo ubique per eorum officia absque aliqua taxæ regalium, seu jocalium, aut cujusvis alterius generis solutione, vel exactione quantumvis ordinaria, vel extraordinaria, omnibus recusatione & contradictione cessantibus, illico nullo alio à nobis aut altero desuper expectato mandato expediant, & prosequentibus illarum expeditionem, etiam si partes quorum intuitu fuerint concessæ, in Romana Curia non sint præsentes, sed longe ab illa absint, expeditas tradant, & consignent.

Executorum deputatio & facultates. §. 2. Mandantes dilectis filiis nostro, & pro tempore Rom. Pont. Datario, & ejusdem Cancellariæ Regenti, quatenus ipsi, vel aliter eorum per se vel alium, seu alios præsens mandatum nostrum, per omnes & singulos ad quos spectat inviolabiliter observari faciant. Inobedientesque & rebelles quoscumque censuras, & pœnas antedictas incidisse declarent, dictasque pœnas ab illis irremissibiliter persolvi, & in arcam Collegii dictæ fabricæ inferri, & reponi, & si contra præceptum hoc nostrum exactum aliquid fuerit, illico eis qui illud solverint, integre restitui curent, pro celeriori hujus mandati nostri observatione, dictarumque pœnarum exactione & ablati restitutione, mandatum executivum si eis videbitur contra eosdem inobedientes & rebelles quoties opus fuerit decernant, & relaxent.

Clausulæ derogatoriæ. §. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Officialium Collegiorum institutionibus & erectionibus, necnon statutis etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Vicecancellario, Summistæ, Officialibus, & personis, ac Collegiis, etiam in eorum institutionibus, & erectionibus hujusmodi sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam formis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis etiam vim contractus inducentibus decretis concessis, confirmatis, & innovatis, quæ eis aut eorum alicui quo ad præmissa volumus nullatenus suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi. §. 4. Volumus autem quod præceptum, & mandatum nostrum hujusmodi ad hoc, ut ad plenam & indubitatam notitiam deveniant, in dicta Cancellaria publicentur, & in illius libro describantur, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observentur.

Placet publicetur, & describatur. I. PP. subscrip.

Affixum & publicatum fuit supradictum mandatum Romæ in Cancellaria Apost. anno Incarnationis Dominicæ 1562. die vero septima mensis Novemb. Pontificatus præfati Sanctissimi Domini nostri Papæ Anno tertio. Publ. P. A. 3. die 7. Nov.

Fa-

LXV. Facultas Collegii deputatorum Fabricæ S. Petri de Urbe, cogendi pro executione piorum legatorum, quoscumque Notarios ad ei tradendum exemplar instrumentorum, post annum obitus testatoris, soluta eis debita mercede.

Quanta sit hæc merces, definitur à Paul. III. sup. in ejus const. 31. Dudum ad universas. Et alia de isto Collegio indicavi plene sup. in Tomo I. in const. 3. Clem. VII. Admonet.

Edita An. D. 1562.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Collegium exequitur pias dispositiones testatorum infra annum non executas.

De hoc vide inf. in const. 96. Pii V. Decet.

ETsi per diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos, diversæ facultates, privilegia, & indulta dilectis filiis, Collegio Deputatorum Fabricæ basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, super executione testamentorum, & legatorum ad pias causas factorum, concessa fuerint; inter aliaque ut plenius piis testantium voluntatibus satisfieret, Collegio præfato, & per eum Commissariis deputandis, ut si infra annum à die obitus testatorum, eorum testamenta per hæredes, vel alios ad quos spectaret, plenarie executioni demandata non forent, ipsa illa debitæ executioni demandare facerent, indultum fuerit.

Sed multa testamenta quæ clausa notariis dantur, non aperiuntur, & executioni mandari non possunt.

§. 1. Multa tamen testamenta in quibus diversa legata, & relicta ad pias causas reperiuntur, ex eo quod testatores illa dum vixerunt (sicut in Regno Neapolitano per multos fieri solet) clausa Notariis consignarunt, & hæredes ab intestato succedentes omniaque bona defunctorum possidentes non curant testamenta ipsa clausa aperiri facere, & testatorum voluntates adimplere, in grave animarum suarum periculum, & tam prædictæ fabricæ, quàm aliorum piorum locorum, ac plurimorum pauperum detrimentum, & contra testatorum hujusmodi intentionem, hactenus, sicut accepimus, executioni demandata non fuerunt.

Hic ideo Pont. dat Collegiis facultatem de qua in rubr.

§. 2. Nos Fabricæ, piorum locorum pauperumque subventioni, voluntatum testatorum implemento, ac saluti animarum hæredum hujusmodi, quantum cum Deo possumus consulere volentes, Motu proprio ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, prædictis Collegio & ejus Commissariis, ut sub excommunicationis latæ sententiæ, ac aliàs juxta formam facultatum, privilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes & singulos Notarios, penes quos hujusmodi testamenta clausa ut præfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur, post annum à die obitus testatorum, ad illa aperienda, & ipsis Commissariis ostendenda solutaque ipsis Natariis debita mercede, juxta formam privilegiorum prædictorum, ad tradendum sibi exemplar ipsorum testamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum invocatione brachii sæcularis si opus fuerit, quacumque appellatione remota cogere possint, tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Et sic judicari jubet.

§. 3. Sicque in præmissis, omnibus & singulis per locorum Ordinarios, ac quoscumque alios Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores &c. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate &c. judicari, & definiri debere, & quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac locorum Civitatum, & Provinciarum, in quibus Notarii existent, vel testamenta hujusmodi confecta fuerint, juramento, &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque & aliis decretis, ac efficaciores & insolitas clausulas in se continentibus quorum tenores &c. haberi volumus pro expressis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua &c. mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, hac vice dumtaxat derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 5. Volumus autem quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, ejusque exemplaribus etiam impressis, manu Secretarii ipsius Collegii, & sigillo præfatæ Fabricæ munitis eadem fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsenti Motui proprio adhiberetur, si esset originaliter exhibitus vel ostensus.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. I.

Dat. P. An. 3. die 18 Dec

Dat. Romæ apud S. Petrum, 15. Kalend. Januarii, Anno tertio.

LXVI. Damnatio, & excommunicatio Odetti à Castillione, Cardinalis, in hæresim Hugonotorum prolapsi.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ONerosum supremi Pastoris officii munus nobis ex alto commissum, mentem nostram continuò premit, & urget, ut illud exequi in primis satagentes, gregem Dominicum curæ nostræ divinitus creditum omni studio & diligentia in perfecta, ac ea qua decet fidei unitate tueri, & conservare, ac ne in agro universalis Ecclesiæ zizaniam seminare tenentes, ac Domini nostri Jesu-Christi, cujus vices, quamvis indigni, gerimus in terris, tunicam inconsutilem, videlicet ejusdem Ecclesiæ unitatem scindere molientes, eos præsertim, quos omni spe ad verum Dei cultum revertendi novimus esse destitutos, tamquam membra putrida, & infructuosos palmites ab eadem Ecclesia succidere, ac penitus evellere, & si qua gregis prædicti ovis morbo incurabili correpta reperiatur, illam ne ceteras contagione inficiat, foras ejicere, ac provide gregem ipsum ab omni labe purgatum servare, ne culpâ, ac negligentia nostris quandoque oves perditas, aut hujusmodi morbo infectas, summus ipsius gregis pastor Dominus justus judex de eis in districto illius judicio rationem à nobis exquirat, & quo in majori dignitate vel honore constituti reperiuntur, qui in eorumdem gregis & Ecclesiæ perniciem talia præsumunt, eo severius in eos animadvertere, ipsosque spirituali & temporali mucrone ferire studeamus.

Odettus à Castillione Card. Hugonotorum hæresim secutus est.

§. 1. Sanè cum nuper, magno cum animi nostri mœrore, plurimorum fide dignorum relatione, ac fama publica, non quidem à malevolis & suspectis, sed gravibus & honestis, ac veridicis personis exorta, etiam per modum notorii facti permanentis, ad aures nostras pervenit, iniquitatis filium Odettum à Castillione S. R. E. Diaconum Cardinalem, & Ecclesiæ Belvacensis perpetuum Administratorem in spiritualibus & temporalibus, aliàs per Sedem Apostolicam deputatum, ad quem velut ipsius universalis & Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, & honorabile membrum pertinebat, pro fidei Catholicæ defensione, Apostolicæque Sedis conservatione, proprium sanguinem ubi opus fuisset, effundere, vitamque exponere, ac hæreticos undique, & præcipuè ab Ecclesia Belvacensi prædicta, illiusque Civitate, & Diœcesi, quarum curam gerebat, potissimum expellere, illosque totis viribus, ac omni conatu persequi, suorum muneris, status, decoris, honoris, ac propriæ salutis, necnon beneficiorum, quibus illum Sedes Apostolica, tot tantisque dignitatibus decoraverat, receptorum, & fi-

delitatis juramenti eidem Sedi per eum præstiti, nobilitatisque suæ originis prorsus immemorem, Deique timore postposito contra Sedem eamdem se temere erigentem adeo in profundum malorum prolapsum fuisse, ut in pessimam illam quæ his calamitosis & deplorandis temporibus in inclyto Regno Franciæ, proh dolor! maxime invaluit, Hugonotorum nuncupatam hæresim, ne dum inciderit, sed ipsos Hugonotos hæreticos, quos præsertim in Civitate, & Diœcesi prædictis corrigere & punire, vel saltem ab eis profligare debebat, defendere, fovere, protegere, aut tueri curaverit, & quamplures hujusmodi pestiferæ Sectæ viros, pseudotheologos, in rectores & concionatores, quibus alios seducere ac inficere posset, familiariter retinuerit, arma sumpserit, ac alia gravissima, hæresim manifestam denotantia, pertinaciter contra fidem Catholicam, sanctamque Romanam Ecclesiam commiserit & perpetraverit, in gravem divinæ Majestatis offensam, ac omnium Christifidelium scandalum.

Cujus adhæsionis verificatio ab isto Pontif. Card. Inquisitoribus commissa fuit.

§. 2. Nos igitur, quorum est pro nostro Pastoralis officii ministerio præmissis debite providere, non valentes citra immensæ illius divinæ Majestatis offensam, necnon Christifidelium eorumdem scandalum, modo aliquo præmissa, utpote tam impia & enormia conniventibus oculis pertransire, ut tamen videremus, clamorem qui ad nos pervenerat, idem Odettus opere complevisset, Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardd. hæreticæ pravitatis Inquisitoribus generalibus in Rom. Curia deputatis, ut de præmissis omnibus & singulis se diligenter informarent, veritatemque desuper inquirerent, ac deinde nobis in Consistorio nostro secreto referrent, commisimus & mandavimus.

Qua verificatione habita, & huic Pont. relata, ipse contra Odettum procedi & ad sententiam citari jussit.

§. 3. Cumque Cardinales Inquisitores præfati, mandatis nostris hujusmodi parentes, super his diligenter inquisivissent, ac dictum Odettum nedum superius expressa, sed etiam longe deteriora commisisse & perpetrasse, nempe inter alia dixisse, & pertinaciter tenuisse, Ecclesiam usque ad ista tempora hæreticorum Hugonotorum errasse, necnon palam & publice partes dictorum Hugonotorum hæreticorum, illorumque conventicula & sectas fuisse, secutum, ac tutatum fuisse & laudasse, abjectisq; Cardinalatus habitu & insigniis, quibus se indignum reddiderat, ad Hugonotos hæreticos ipsos declinasse, eorumque sectam expresse professum fuisse seq. illorum exercitus ductorem fecisse, & adhuc existere, aliaque in sanctam fidem & Catholicam religionem commisisse comperiissent, & nobis in Consistorio prædicto retulissent, illaque adeo notoria essent, ut nulla possent tergiversatione celari, eisdem Cardd. Inquisitorib. etiam vivæ vocis oraculo dedimus in mandatis, ut præfatum Odettum sub excommunicationis latæ sententiæ, aliisque censuris & pœnis tunc expressis ad personaliter comparendum, & se à præmissis expurgandum infra certum tunc expressum, ac alias sub certis modo & forma monerent, requirerent, & citarent, ac litteras monitoriales & citatorias contra eumdem Odettum per edictum publicum in dicta Ecclesia Belvacensi & illius palatii Episcopalis valvis, ac in Alma Urbe nostra in locis consuetis exequendas & publicandas decernerent, ac illis sic, ut præmittitur, executis, ac coram ipsis Inquisitoribus reproductis, terminisque ad docendum se illis paruisse, servari solitis servatis, dictoque Odetto prius ad audiendam sententiam per nos ferendâ legitime citato, & dilecto filio Petro Belo Procuratore Fisci ejusdem hæreticæ pravitatis generalis Inquisitionis ad hoc instante, ad hujusmodi causæ expeditionem, justitia mediante, devenire volentes.

Et modo devoto Cardd. illum excommunicatum, omniumque dignitatum, & bonorum privatum declarat.

§. 4. Habita desuper cum prædictis, & aliis Venerabilibus fratribus nostris ejusdem S.R.E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorumdem unanimi voto, consilio, & assensu, CHRISTI prius Salvatoris nostri nomine invocato, in throno justitiæ pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram sententiam quam ferimus in his scriptis, pronunciamus, decernimus, & declaramus, præfatum Odettum in excommunicationis latæ sententiæ, privationis, confiscationis omnium bonorum suorum, præsentium & futurorum, officiorum & dignitatum, etiam Cardinalatus, jurium, privilegiorum & actionum, ac criminis hæresis pro confesso habiti pœnas in dictis litteris monitorialibus, & citatoriis contentas ob ipsius Odetti illis non paritionem damnabiliter incidisse & incurrisse; & nihilominus quia tàm ex processu contra eum formato, & per dictos Inquisitores, ut præmittitur, relato, quam notorietate facti quod nulla prorsus excusatione palliari, aut tergiversatione celari potest, & ex quamplurimis aliis quæ nobis innotuerunt, ac de quibus alias multipliciter conscientiam nostram plene informatam habemus de hæresis, & schismatis criminibus, hujusmodi omnibusque superius enarratis per eum commissis & perpetratis clare & aperte constitit, & constat, ipsum Odettum hæreticum, excommunicatum, Hugonotum, schismaticum, & blasphemum, ac à fide Catholica & S. R. E. apostatam, & transfugam, fidei fractorem, & perjurum pronunciamus & judicamus, ac declaramus, & propterea eum ab omni Cardinalatus commodo & honore, ac privilegio etiam clericali à die commissorum criminum hujusmodi ipso jure depositum, dictæque Ecclesiæ Belvacensis administratione, ac omnibus beneficiis, & officiis, honoribus, dignitatibus, ac prælaturis privatum, & ad illa inhabilem & perpetuo incapacem, ac ejus bona, jura, & jurisdictiones publicata fuisse & esse, & ab his ad quos spectant capi posse, dictamque Ecclesiam Belvacensem & cetera beneficia quæcumque & qualiacumque Ecclesiastica, & officia per eum obtenta vacavisse, & vacare similiter declaramus & decernimus, ac eumdem Odettum quatenus opus sit deponimus, privamus, & inhabilem facimus, ejusque bona omnia, jura, & jurisdictiones publicamus, depositumque & privatum, ac inhabilem effectum, ac velut talem hæreticum, schismaticum, & blasphemum, & infructuosum palmitem ab Ecclesia præcisum ulterius legitime puniendum fore decernimus, ejusque personam à Christifidelibus capiendam & detinendam, & ad justitiæ & ministrorum manus, ut pœnis debitis affici possit, tradendam, omni meliori modo & forma, quibus possumus & debemus, & exponimus.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ pronunciationis, judicationis, declarationis, decretorum, depositionis, privationis, facti, publicationis, & expositionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1563. Pridie Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quarto. Dat. P. A. 4. die 31. Mart.

† Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. Papæ subscrip.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

† Ego R. Card. de Carpo Episcopus Ostien. Cardinalium subscriptiones.
† Ego F. Card. Pisanus Episcopus Portuen.
† Ego Otho Truchses Episc. Albanen.
† Ego R. Card. Sancti Angeli, Major. Pœniten.
† Ego Fulv. Card. Perus.
† Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
† Ego Jo. Card. S. Vitalis.
† Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clemen.
† Ego B. Card. Tranen.
† Ego Scipio Card. Pisarum.
† Ego Jo. Card. Reomanus.
† Ego F. M. Card. Alexandrin. hæreticæ pravitatis Inquisitor.

† Ego

† Ego A. Card. Farnesius Vicecanc.
† Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.
† Ego Hip. Card. Ferrarien.
† Ego Ju. Card. Urbinas.
† Ego Vitellotius Card. Vitellius.
† Ego Aloysius Card. Esten.
† Ego Marcus Sitticus Card. ab Altaemps.
† Ego Franciscus Card. Gonzaga.
† Ego Ind. de Avalos Card. Aragonius.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1563. Indict. 6. die vero 11. mensis Sept. Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii, divina providentia Papæ IV. anno 4. suprascriptæ litteræ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, palatii sanctiss. Inquisitionis, & in acie Campi Floræ, earumdem ibidem dimissis copiis affixis, per nos Andream de Curia, & Bartholomæum Sottocasa, ejusdem Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.*

Antonius Clerici Mag. Curs.

LXVII. Facultates Cardinalium Reipublicæ Christianæ generalium Inquisitorum in Urbe procedendi etiam contra Prælatos hæreticos, vel hæreticorum fautores.

Hujusmodi causas contra Episcopos Pontifici Romano referri jussit Pius V. in ejus const. 82. Si de protegendis. §. 6. Et prædictam jurisdictionem & alias confirmavit Sixt. V. in const. 74. Immensa. §. 1. Et ampliavit ad Regulares Paulus V. in const. 26. Romanus. vide infrà in hoc Tomo II.

Edita A. D. 1563.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanus Pontifex, Christi Vicarius, ac beati Petri successor, cui ipse CHRISTUS Dominus noster oves suas pascendas enixe ter commendavit, ne oves deperditæ de ejus manu quandoque requirantur, omni studio, & solertia continue invigilare debet, ut à S.R.E. quæ ceterarum caput est, & magistra, deviantes, ac aberrantes, ad gregem Dominicum totis viribus reducat, & quas Dei timore proposito & salutaribus monitionibus ad illam allicere nequiverit, temporalium saltem pœnarum metu coerceat.

Causa const. §. 1. Cumque nos propterea postquam ad summi Apostolatus apicem, licet immeriti, divina favente clementia assumpti fuimus, statim mentis nostræ aciem eo direximus, ut hæreticæ pravitatis undique extirpatis erroribus, fides Catholica ubique augmentum suscipiat, & diffusius protendatur, nihilque quod huic rei profuturum cognovimus, prætermiserimus. Et nihilominus sicut nuper non sine gravi cordis dolore, & animi amaritudine accepimus, nonnulli Prælati, & in dignitate Ecclesiastica, ac Episcopali ordine constituti, ad quos veluti in partem solicitudinis nostræ vocatos, magis spectaret ceteros, præsertim eorum curæ creditos ab erroribus revocare, & in eisdem erroribus pertinaciter persistentes insequi, nedum in similes errores hæreticos graviter prolapsi fuere, sed etiam ceterorum hæreticorum fautores, receptatores, & auxiliatores existunt, & eamdem fidem Catholicam cujus defensores esse deberent, in dies oppugnare non verentur.

Jurisdictio Cardd. generalium Inquisitorum, procedendi contra quoscumque dignitate eccles. præditos hæreticos, &c. §. 2. Volentes igitur huic tam pernicioso morbo, prout nostro incumbit officio, occurrere, ac ne ulterius progrediatur, quantum in nobis est, providere, Motu proprio per Apostolica scripta venerabilibus fratribus nostris, & dilectis filiis nostris Inquisitoribus contra hæreticam pravitatem generalibus in Alma Urbe nostra pro tempore residentibus, quibus ut contra quoscumque etiam Episcopali, ac quacumque alia etiam Cardinalatus præditos dignitate procedere possint, per alias nostras indulsimus, tenore præsentium, committimus, & mandamus, ut omnes & singulos hæreticos, & hæreticorum fautores, receptatores, & auxiliatores prædictos, de hujusmodi criminibus diffamatos, in Provinciis, & locis in quibus Lutherana secta invaluit, commorantes, ad quos ob ipsorum hæreticorum frequentiam notorium est, tutum, seu saltem liberum non patere accessum, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & alia quacumque etiam Cardinalatus dignitate præfulgeant, nullis aliis desuper habitis super non tuto, vel non libero accessu, hujusmodi informationibus (receptis tamen summarie, & extrajudicialiter quantum ipsis Inquisitoribus sufficere videbitur prius indiciis) etiam per edictum in valvis Palatii Officii sanctæ Inquisitionis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ tantum per unum ex nostris Cursoribus, vel etiam in locis finitimis terrarum in Italia consistentium, nobis & eidem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ immediate subjectis, prout ipsis Inquisitoribus visum fuerit, affigendum, & publicandum, citent, moneant & requirant, ut intra certum, & competentem terminum eis ipsorum Inquisitorum arbitrio præfigendum sub excommunicationis latæ sententiæ, suspensionis à divinis, & privationis etiam à Cathedralibus Ecclesiis, & quibuscumque dignitatibus, & beneficiis ecclesiasticis, ac officiis & ordinibus quæ obtinent, & in quibus constituti existunt, & inhabilitatis ad illa, & alia quæcumque in posterum obtinenda, necnon confessionis criminum hæresis eis objectorum, aliisque tàm ecclesiasticis, quàm temporalibus, etiam pecuniariis, & bonorum confiscationis, ac corporalibus, & etiam relapsus, & aliis per ipsos Inquisitores imponendis pœnis, coram ipsis personaliter, & non per procuratorem, defensorem vel excusatorem aliquem compareant, & se à criminibus prædictis expurgent, & si in termino prædicto non comparuerint, & se à dictis criminibus legitime non expurgaverint, ad observationem terminorum ad docendum se dictis litteris citatoriis, & monitorialibus paruisse pro sententia declaratoria, incursu censurarum, & pœnarum in eisdem litteris contentarum ferenda servati solitorum, ac etiam in causa ipsa criminis hæresis inquirendo ad receptionem probationum pro definitiva super crimine etiam contra absentes, sic ut præfertur monitos ferenda sententia, usque ad ipsius sententiæ ferendæ calculum procedant, ac demum processum omnem nobis, ut ad sententiæ quæ justa visa fuerit, prolationem devenire possimus, in Consistorio nostro secreto referant. Nos enim citationem, & monitionem per publicum edictum, ut præfertur, decernendas & exequendas prædictas, dictos sic citatos, & monitos perinde arctare, ac si personaliter citati forent, illasque ac processus desuper habendos sententiasque inde ferendas validos, & validas fore.

Decretum irritans. §. 3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & definiendi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super iis à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausulæ derogatoriæ. §. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Palatii nostri stylo, etiam certam aliam formam, quoad citationes per edictum decernendas, & exequendas, inducentibus, quibus, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis. §. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ commissionis, mandati, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,

indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4. die 7. Apr. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1563. septimo Idus Aprilis, Pontificatus nostri Anno quarto.

LXVIII. Jurisdictio Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum Hospitalis, & Societatis S. Hieronymi Illyricorum de Urbe.

Edita An. D. 1563.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causa const. CUm sicut accepimus Hospitale Illyricorum S. Hieronymi prope Ripettam de Urbe, ob lites, & quæstiones, quibus ad diversa Urbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, & legatorum, & diversarum aliarum rerum, ejusdem, tàm agendo, quam defendendo, jugiter implicitum existit, quantumplurima damna, & incommoda patiatur, ac impensæ litis, valorem, &c. de qua ex tempore agitur sæpenumero exuperet.

Jurisdictio de qua in rubr. §. 1. Nos Hospitale ipsum, in quo piissima charitatis, & misericordiæ opera pauperibus Christi continuo impendi spectantur, ab hujusmodi dispendiis quantum possumus sublevare volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, inter dictum Hospitale sive dilectos filios Custodes, & Officiales, ac Ministros Societatis ejusdem Hospitalis, & quascumque alias etiam sæculares personas, Universitates, Societates, ac loca coram S. R. E. Camerario, Regente, Præsidente, ac Clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Gubernatore, & Senatore Urbis, illiusque Primo, Secundo Collateralibus, ac appellationum causarum Curiæ Capitolii ejusdem Urbis Capitaneo, necnon Magistro Stratarum, aliisque quibuscumque Judicibus ordinariis, & Delegatis, etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, nunc & pro tempore pendentes, super quibuscumque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus, & actionibus, Hospitale, & Societatem, Officiales, litis consortes, & alios præfatos, tàm conjunctim, quàm divisim, ac tàm active, quàm passive concernentibus, ac ad Hospitale, & Societatem hujusmodi quomodolibet spectantibus, in quacumque instantia inter illos, necnon alia æque vel magis pia loca, Universitates, & Collegia quomodolibet privilegiata, ac Viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas, pendentibus, cujuscumque qualitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & naturæ existant, etiam præmissis expressis majores, quorum omnium statum, & merita, ac Judicum, & collitigantium nomina, & cognomina, & qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimenda præsentibus habe ri volumus pro expressis, in statu & terminis, in quibus reperiuntur, dummodo instructæ non sint, harum serie ad nos avocantes, dilectum filium nostrum Rodulphum Pium, Episcopum Ostiensem, ac S. R. E. Cardinalium Decanum, Cardinalem de Carpo nuncupatum, modernum, & pro tempore existentem Protectorem ejusdem Hospitalis, Judicem ordinarium, & perpetuum, ad præfatas, necnon quascumque alias similes, vel dissimiles, causam & causas civiles & criminales, ac mixtas, ad Hospitale, & Societatem hujusmodi pertinentes tàm per eos, quam contra eos, & inter eos, ac personas, Universitates, Collegia, seu loca etiam privilegiata, & exempta, tàm active, quàm passive, pro tempore movendas, juxta ordinatam jurisdictionem seu facultatem, tàm Gubernatori, sive Regenti, vel Auditori Cameræ Apostolicæ, quàm Vicario præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit seu postulaverit, cum omnibus, & singulis eorum incidentibus dependentibus emergentibus annexis & connexis, summarie simpliciter, & de plano, ac sola facti veritate inspecta, & absque terminorum aliquorum substantialium observatione, aut alicujus registri confectione, per se vel alium seu alios audiendas & fine debito terminandas auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo constituimus, & deputamus etiam ad hunc effectum illi etiam per alium, seu alios quoscumque tàm in Romana Curia, quàm extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi prius, quam etiam summarie de non tuto accessu ad illos, citandi, & monendi, eisdemque, & præfatis, ac quibuscumque aliis ejusdem Urbis Curiarum Judicibus, & personis, tàm ecclesiasticis, quàm sæcularibus, quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, quibus sibi, sive ab eo deputando Auditori videbitur, inhibendi, & in eventum non paritionis contra inobedientes, & rebelles, ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationes, & alias juxta stylum, & morem dictarum Curiarum in similibus servari solitum, ac alias prout sibi videbitur procedendi, sententiamque sive sententias debitæ executioni demandandi, sive demandari faciendi. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque juris, & facti opportuna remedia, appellatione postposita compescendi, auxiliumque brachii sæcularis ad hoc si opus fuerit invocandi, omniaque, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, plenam, & liberam licentiam, seu facultatem concedimus. Decernentes Hospitale, Societatem, & ejus Officiales, & personas hujusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quam coram Rodulpho Pio Cardinale, & pro tempore Protectore præfato, conveniri, aut ad alios conveniendum constringi non posse, ac sententias processus per alium, seu alios Judices, tam ordinarios, quàm delegatos in causis præfatis pro tempore formatas, datas, latas, & factas, cum inde secutis quibuscumque, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore.

§. 2. Præsentes quoque litteras sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & exemptionibus similium, vel dissimilium gratiarum, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem præfatam, vel ejus Legatos, etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Principis Apostolorum de Urbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus, & omnino exceptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascumque litteras, & quasvis alias clausulas generales, & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes derogari posse, & si illis ullo umquam tempore, ex aliqua etiam quantumvis necessaria, & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogatio consistorialiter facta, ac per trinas, & distinctas litteras eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus sive Custodibus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Oeconomis Hospitalis, & Societatis hujusmodi legitime intimata, & insinuata fuerit, eorumque expressus ad id accedat assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, & præfatas etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere; irritum quoque, & inane si secus super iis à quoquam

Clausulæ præservativæ hujus concessionis.

qua-

quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ contrariorum.

§. 3. Non obstantibus præmissis, & felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Fabricæ præfatæ, ac Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, & Ordinum, etiam exemptorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, conservatoriis, exemptionibus, & litteris Apostolicis eisdem, & dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Curiis, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & dictam Sedem, etiam Motu & scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, necnon reformationibus, etiam noviter factis, ac paribus motu, & scientia approbatis, etiam disponentibus quod causæ hujusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, aliter de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse, ac eisdem motu & scientia, ac potestatis plenitudine derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Fiat Motu proprio. I.

Repetitio clausularum.

§. 4. Et cum absolutione censurarum ad effectum præsentium, & de auctoritate, constitutione, deputatione, licentia, facultate, concessione, decreto, & derogatione, & aliis præmissis, quæ hic pro sigillatim repetitis ad partem habeantur, latissime attenden. & quod præmissorum omnium, & singulorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in litteris per breve nostrum ad perpetuam rei memoriam si videbitur latissime expedienda. Quodque earumdem litterarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris, vel Societatis hujusmodi, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ etiam sæcularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem litteris originalibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Et quod ad causas in futurum movendas tantum.

Dat. P. A. 4. die 4. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, Pridie Nonas Septembris, Anno quarto.

LXIX.

Studii generalis Bononiensis, ejusque Rectoris atque Scholarium indulta.

Hoc Studium antiquissimum est, & de eo habetur sup. in Tomo I. in const. 2. Innoc. VI. Quasi. Et in hac Civitate Bononiæ Rotam instituit Paul. III ut in ejus constit. 4. Et injuncto.

Ad materiam Studiorum generalium, vide cap. fin. de Magistr. & cap. 2. de Privileg. in 6. Necnon in specie hic infra const. 88. In sacrosancta. Et etiam Conc. Trid. sess. 5. cap. 1.

PIUS PAPA QUARTUS.

Edita An. D. 1563.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sacri Apostolatus ministerio meritis licet imparibus superna dispositione præsidentes, ad ea libenter intendimus, per quæ litterarum studia ubique nostræ provisionis ope continua suscipiant incrementa, & iis quæ propterea, ac pro personarum quarumlibet præsertim litterarum scientia præditarum commodo provide facta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo, & illibata persistant, nostræ approbationis robur libenter adjicimus, ac alias desuper providemus, prout locorum & personarum qualitatibus debite pensatis, in Domino conspicimus expedire.

Studii Bononiensis commendatio.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus in Civitate nostra Bononiensi Studium generale Juris Civilis, & Pontificii semper adeo floruerit, & floreat, ut ad eam veluti ad studiorum matrem undique confluant variæ, & diversæ personæ, & ex qua quamplures famosissimi viri prodiisse, & in dies prodire dignoscatur, quorum scientia, nedum ipsa Civitas, sed etiam totus illustratur Orbis, & cum nuperrime pro commodiori utilitate Scholarium in eadem Civitate, & Universitate studentium, ac etiam ibidem legentium, per dilectum filium nostrum Carolum Tituli S. Martini in Montibus Presbyterum Cardinalem Borromæum nuncupatum nostrum, & Sedis Apostolicæ in dicta Civitate Legatum, dicta Universitas, seu Sapientia in qua Doctores legunt in melius reformata, & seu de novo constructa fuerit. Nos cupientes Universitatem ipsam, ac dilectum filium Antonium de Raia Utriusque Juris Doctorem nuperrime ejusdem Universitatis Rectorem, & ab ea ad id ad Nos deputatum, & Scholares ad eum accedentes specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & ut facilius ad eam accedendum, & studia prosequendum invitentur, ac excitentur, Statutorum, Ordinationum, privilegiorum, & capitulorum dictæ Universitatis tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, ipsosque Antonium, & Scholares à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes.

Rectoris Studii jurisdictio.

§. 2. Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, pro tempore existenti Rectori ejusdem Universitatis, liberam & absolutam facultatem eamdem Universitatem regendi, & gubernandi, ac ultra alias facultates, honores, privilegia, & emolumenta quæcumque sibi attributa, ac concessa, omnes & quascumque causas, civiles tantum inter ipsos Scholares ejusdem Universitatis, & alios quoscumque in futurum movendas videndi, audiendi, cognoscendi, decidendi, ac fine debito terminandi, ita ut omnimoda, & libera jurisdictio, respective dictarum causarum civilium ad eumdem Rectorem libere, & pleno jure spectet, & pertineat, etiam privative ad Vicelegatum ejusdem Civitatis, ac omnes alios, & quoscumque Judices auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus.

Rectoris privilegium.

§. 3. Ac ut eidem Universitas sive Rectore non remaneat, quinimmo, ut Scholares ad Officium Rectoratus ejusdem Universitatis acceptandum invitentur, auctoritate, & tenore prædictis volumus & mandamus, quod de cetero Rectoribus ipsis, finito dicto eorum officio, & postquam in dicta Universitate Bononien. publice doctorati fuerint, de aliquo Gubernio, seu Prætoria, aut alio officio juxta qualitatem, & merita personæ in Provinciis

Marchiæ,

Marchiæ, vel Romandiolæ per Legatos, seu Gubernatores earumdem pro tempore, sub indignationis nostris, & mille ducatorum pœnis Cameræ Apostolicæ applicandorum provideri debeat, ipsisque gubernio, aut alii ex prædictis officiis in aliquibus Civitatibus ex dictis Provinciis præfici, ac ad Gubernium, seu Prætoriam, aut officium hujusmodi admittendos fore, & esse. Mandantes pro tempore existentibus Legatis, seu Prolegatis, Vicelegatis, vel Gubernatoribus, ut eosdem ad Gubernium, seu Prætoriam hujusmodi, ut supra admittant, ac de illis, eisdem, ut præfertur, provideant, & seu admittant, & provideri faciant, juxta tamen qualitatem, & merita personæ ipsius Rectoris.

Privilegiorum & ordinationum ejusdem Studii confirmatio.

§. 4. Et insuper omnia, & singula dictæ Universitatis, & Gymnasii præfati statuta, ordinationes, privilegia, & capitula quæcumque ac desuper forsan confecta instrumenta, & documenta, sive alias scripturas, publicas, & privatas, ac in eis contenta, ac inde sequuta quæcumque dummodo licita, & honesta sint, & contra canonicas sanctiones, & libertatem ecclesiasticam non tendant, eisdem auctoritate, & tenore perpetuo approbamus, & confirmamus, eisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, illaque omnia, valida & efficacia existere, ac suos plenarios, & integros etiam executivos effectus sortiri, ac perpetuis futuris temporibus ab omnibus cujuscumque gradus personis Vicelegatis, ac Judicibus, & Officialibus dictæ Civitatis, tàm ordinariis, quàm extraordinariis, ac delegatis & subdelegandis, necnon Collegiis, & Congregationibus, ac Auditoribus, & Magistratibus aliisve quibuscumque etiam in foris eorum propriis inviolabiliter, & inconcusse observari, ac juxta eorum dispositionem debite exequi, nec per quempiam illis contrariari, aut ea etiam in aliquo alterari posse, nec debere decernimus, supplentes omnes, & singulos, tàm juris, quàm facti defectus si qui forsan intervenerint in eisdem. Et nihilominus potiori pro cautela præmissa omnia modo, & forma præmissis, ac in dictis documentis, & scripturis contentis, auctoritate, & tenore præfatis perpetuo statuimus, concedimus, & ordinamus.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Quodque illis, ac præsentibus litteris etiam per quascumque litteras Apostolicas quasvis etiam derogatoriarum derogatorias, & efficaciores, ac insolitas clausulas, necnon irritantia, & alia decreta insolita continentes minime derogari, nec derogatum esse censeri possit, & si illis derogari contingat derogatio hujusmodi nemini suffragetur. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate in qualibet causa & instantia, judicari, & interpretari debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus Episcopo Bononiensi, sive ejus Vicario in spiritualibus generali, ac Vicelegato Civitatis nostræ Bononiensis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris, & Scholarium prædictorum, vel alicujus eorum, seu aliorum quorum intererit desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes litteras plenum effectum sortiri, ac juxta illarum tenorem firmiter observari, necnon singulos, quos litteræ ipsæ concernunt præmissis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, non permittentes illos, vel eorum aliquem per quoscumque desuper contra earumdem litterarum tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras ecclesiasticas, ac pœnas pecuniarias eorum arbitrio moderandas & applicandas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando. Super quibus, necnon contradictores, & rebelles prædictos, ac quoscumque molestatores, & alios præmissorum occasione citandos, constito eis summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, etiam per edicta publica locis publicis, ac ipsis citandis circumvicinis, de quibus sit verisimilis conjectura quod ad eorumdem citandorum notitiam pervenire valeant affigenda, quæ perinde illos arctent, ac si eis personaliter intimata fuissent citandi, eisque ac quibusvis Judicibus, & aliis personis quibus dicta occasione inhibendum fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis prædictis, ac per similia edicta inhibendi, eisdem auctoritate & tenore eis facultatem concedimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac dictæ Civitatis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia, roboratis statutis & consuetudinibus, ac reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis concessis, & approbatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in eis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 4. die 25. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 25. Septemb. 1563. Pontificatus nostri Anno quarto.

LXX.

Renovatio antiquarum Ordinationum, gratiarum, & privilegiorum Ord. Cisterciensis Monacorum S. Benedicti, Jurisdictionisque & auctoritatis Abbatis, & aliorum Prælatorum dicti Ordinis.

Similem constitutionem edidit Greg. XIII. inf. in hoc Tomo II. in ejus bulla 18. Superna. ubi alia indicabo de eodem Ordine. Et ante eum non absimilem prius edidit Pius V. num. 102. Ex innumeris.

Edita An. D. 1563.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In eminenti dignitatis Apostolicæ specula meritis licet imparibus divina dispositione vocati, ad ea libenter intendimus per quæ singuli Religionum Ordines abusibus & incomodis quæ in eos tractu temporis diversimode irrepserunt eliminatis, non solum antiquis suis prærogativis, & dignitati restituantur, sed etiam regularia eorum instituta ad divinæ Majestatis laudem, & gloriam in posterum stabiliantur. Et ut id votive succedat, his quæ per Rom. Pont. prædecessores nostros prudenter concessa, ordinataque fuerunt, ut firma perpetuo & illibata persistant, libenter cum à nobis petitur Apostolici roboris

firmitatem adjicimus, illaque nonnunquam innovamus, & ampliamus, ac alias super his disponimus, prout personarum, temporumque conditione pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

Ordo Monacorum Cisterc. jamdiu in summa puritate, vitæque sanctitate floruit, sed paulatim in desolationem prolapsus est.

§. 1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Ludovici Abbatis Monasterii Cistercii Cabilonensis Diœcesis petitio continebat, quod licet Ordo Cisterciensis in summa puritatis, & devotionis perfectione per multa retroactorum annorum sæcula, ac tamdiu exemplari religiosorum suorum vita atque sanctimonia, non solum in Regno Franciæ ubi supremum ejus caput, videlicet Cistercii prædictum cum aliis quatuor illius præcipuis, nempe Firmitatis, Pontiniaci, Clarævallis, & Moribundi Cabilonensis prædictæ, ac Antissiodorensis & Lingonensis Diœc. respective Monasteriis, quæ filiæ Cistercii nuncupantur, sed etiam per alia fere universa Christiani Orbis climata, cum bonæ famæ, & virtutum odore, eximioque religionis decore ad ædificationem militantis Ecclesiæ, quamdiu juxta SS. Patrum institutiones, & regularia illius instituta, præfatis, aliisque Monasteriis, de Monachorum dicti Ordinis personis provisum, ejusque laudabilia instituta, ritus, consuetudines, & privilegia firmiter observata fuerunt, Domino cooperante floruerit; nihilominus à pluribus annis citra, præsertim postquam pleraque Monasteriorum, & Prioratuum suorum aliis quam dicti Ordinis personis commendari, à Superioris obedientia, per exemptionum unionem, aliasque diversas vias, tanquam membra à suo corpore divelli, abstrahi, & dismembrari cœperunt, specioso illo regularis disciplinæ candore paulatim offuscato, universus Ordinis status in miserabilem dispersionem, & desolationem prolapsus est.

Cujus reformatio & restitutio tunc fieri posse præponitur, si ejus institutum & ritus renoventur & exemptiones in contrarium concessæ amoveantur.

§. 2. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat, tantis hujus olim Deo mortalibusque gratæ religionis incommodis, aliter quam per antiquorum statutorum, consuetudinum, rituum, & privilegiorum prædictorum undique convulsorum, & diversimode oppressorum restitutionem, mederi non posse videatur, pro parte ejusdem Ludovici Abbatis asserentis se Romam his periculosis temporibus, opis super hoc à nobis implorandæ gratia personaliter accessisse, nobis fuit humiliter supplicatum quatenus afflictis ejusdem Ordinis rebus succurrentes exemptiones ab ipsius Ordinis Superioribus, per ejus personas aliaque privilegia contra illum per quosvis ab Apostolica Sede obtenta moderari, ac præfatis statutis, consuetudinibus, ritibus, & privilegiis pro illorum firmiori subsistentia robur Apostolicæ confirmationis adjicere, illaque innovare, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pont. exemptiones omnes ab Abbate, Capitulo, & aliis concessas adversus Ordinis statuta revocat.

§. 3. Nos igitur qui Ordinis prædicti, nobis & dictæ Sedi in primis devoti, decus, & integritatem, suique pristini candoris restitutionem, sincero desideramus affectu ipsum Ludovicum Abbatem à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, necnon omnium, & singulorum infrascriptorum immunitatum, libertatum, exemptionum, indulgentiarum, etiam plenariarum, conservatoriarum, facultatum, ordinationum, statutorum, privilegiorum, indultorum, & aliarum gratiarum, ac literarum desuper expeditarum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnes, & singulas ab Abbate Monasterii Cistercii aliisque Superioribus & Capitulo generali Ordinis hujusmodi, ejusque deputatis immunitates, libertates, & exemptiones quibusvis, tàm virorum, quàm S. Catharinæ Cajetanæ & S. Mariæ de Cœlestia nuncupatæ Venetiarum, aliisque Monialium Monasteriis, ac Prioratibus, & aliis regularibus locis dicti Ordinis, ac dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, dilectisque in Christo filiabus Abbatissis, & Priorissis, necnon Conventibus, Capitulis, & personis eorundem, tàm in Gallia, Italia, Hispania, Portugallia, Germania, Anglia, & Scotia, quàm alibi ubilibet consistentibus.

Abbatemque & alios Superiores, omnia loca & personas visitare, & corrigere posse jubet.

§. 4. Ita quod immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus hujusmodi non obstantibus pro tempore existentes Abbas generalis nuncupatus, & alii Superiores dicti Ordinis, eorumque Vicarii, juxta ipsius Ordinis instituta, Monasteria, Prioratus, & loca prædicta, ac illorum personas, tàm in capitibus, quàm in membris visitare, libere & licite valeant.

Indulta Episcopis & aliis concessa visitandi loca & personas annullat, quatenus impediant Abbatem & Superiores Ordinis in visitando.

§. 5. Ac quæcumque privilegia, & indulta Apostolica visitandi Monasteria tàm virorum, quàm mulierum Ordinis hujusmodi, quibusvis Venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum Ordinariis, Abbatibus, & aliis, quàm generale Cisterciensi prædicto, ac aliis quatuor Primis nuncupatis, quatuor Monasteriorum filiarum Cistercii nuncupatorum prædictorum Abbatibus, ceterisque Superioribus ejusdem Ordinis ad id ab ipso generali Capitulo deputatis personis, cujuscumque status, gradus, Ordinis, & præeminentiæ existentibus, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam ad quorumvis etiam Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, vel etiam Motu proprio, & ex certa scientia, etiam consistorialiter, & cum causæ cognitione sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, clausulis irritantibusque, ac aliis decretis hactenus quomodolibet concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata, & Apostolicas, ac alias literas desuper confectas, & inde secuta quæcumque, adhoc dumtaxat ut Abbati generali, & aliis Superioribus Ordinis, eorumque Vicariis Monasteria hujusmodi, ut supra dictum est, visitare liceat, auctoritate Apostolica tenore præsentium moderamus & limitamus.

Inhibitio contra Episc. & alios, impedientes eos in visitationibus.

§. 6. Inhibentes Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Superioribus, Prælatis videlicet sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis à divinis, Abbatibus vero, & aliis inferioribus, præfatis, ceterisque quibuscumque personis sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne Abbatem generalem, & alios Superiores Ordinis eorumque Vicarios præfatos, quo minus visitationes juxta regularia Ordinis instituta hujusmodi libere facere possint, per se vel interpositas personas, directe vel indirecte, aut alias quoquomodo impedire audeant, vel præsumant.

Monasteria recipiant eosdem visitatores.

§. 7. Ipsis autem Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Conventibus, Monacis, Monialibus, & personis, ut Generalem, aliosque Abbates Superiores, & Vicarios præfatos, ut præfertur visitare volentes, benigne recipiant, eisque, & eorum mandatis in concernentibus eorum visitandi officium hujusmodi pareant, & humiliter obediant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub similis excommunicationis pœna districte præcipientes mandamus.

Confirmatio omnium gratiarum & indultorum Ordinis Cisterciensis.

§. 8. Et insuper, universa & singula privilegia, prærogativas, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, etiam quatenus sint in usu, plenarias, conservatorias, facultates, indulta, & alias gratias Cistercii, & quatuor filiabus nuncupatis Monasteriis, & Ordini, ejusque Capitulo generali, definitoribus, & aliis Superioribus præfatis per piæ mem. Paschalem II. Callistum etiam II. Eugenium III. Alexandrum etiam III. Lucium similiter III. Honorium etiam III. Gregorium IX. Innocentium IV. Sixtum pariter IV. præsertim Commendas, & Commendatarios Monasteriorum, & aliorum locorum Ordinis hujusmodi concernentia, & quod Commendatariis pro tempore existentibus nullam in Monasteria dicti Ordinis sibi Commendata, & eorum Monacos jurisdictionem exerceant

ac etiam super privilegiorum, aliarumq; gratiarum ipsi Ordini concessarum confirmatione, sub quarto, & sexto Idus Martii, quinto Nov. & quarto Idus Martii, quinto, & sexto Idus Martii, sexto annis Pontificatus sui Dat. respective, & quoscumq; alios Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessa.

Confirmatio statutorum ejusdem Ordinis.

§. 9. Necnon ordinationes, & statuta ab exordio fundationis ejusdem Ordinis usque in præsentem diem in dicto generali Capitulo concorditer edita, etiam si in usu esse desierint, dummodo infra lapsum temporis immemorabilis videlicet centum annorum in desuetudinem non abierint, ac præterea super contributionibus, per omnia & singula ejusdem Ordinis Monasteria Abbati Cistercii, seu Capitulo generali prædictis faciendis, & solvendis, ita quod omnes etiam Commendatarii ad illarum solutionem, etiam sub similis excommunicationis latæ sententiæ pœna teneantur, & ad id etiam quibuscumque privilegiis, etiam ab ipsa Sede obtentis, non obstantibus compelli possint, ac prout illa concernunt omnia & singula alia in literis Apostolicis, aliisque documentis desuper confectis contenta, & inde secuta quæcumque, licita tamen & honesta, eisdem auctoritate & tenore, ex certa scientia confirmamus & approbamus, ac illis perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Hanc & supradicta confirmavit Gregor. XI. I. inf. in ejus bulla 18.

Renovatio eorumdem indultorum.

§. 10. Ac potiori pro cautela, eadem omnia & singula privilegia, prærogativas, & facultates, exemptiones, indulgentias, conservatorias, indulta, & alias gratias eisdem modo & forma quibus Ordini ejusque Abbatibus, Capitulo generali, & Superioribus præfatis per dictos prædecessores concessa sint, illis de novo auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & innovamus.

In Monasteriis Commendatis, personis extra Ordinem, institui debet mensa Conventualis distincta ab Abbatiali, & sufficiens pro Monacis &c.

Hoc declarat Greg. ibid.

§. 11. Et præterea quod in Monasteriis dicti Ordinis, quæ diversis personis (etiam si Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, & S. R. E. Cardinales existant) de præsenti commendata esse reperiuntur, & in futurum commendari, seu alias quoquomodo aliis quam Ordinis ipsius personis concedi continget, ubi non fuerit instituatur mensa conventualis ab Abbatiali mensa distincta & separata, cum annuis fructibus, redditibus, & proventibus juxta Monasteriorum ipsorum facultates, competentibus, & honestis, pro sufficienti Conventus & Monachorum, aliorumque religiosorum ejusdem Ordinis numero, in uno quoque ex ipso Monasteriis per ipsos Generalem, & ceteros Ordinis ipsius Superiores, aut eorum Vicarios ordinando, ad quam mensam, sic instituendam, congruosque redditus assignandos ipsi Commendatarii omnino teneantur, & ad id etiam per censuras Ecclesiasticas fructuum, redditum, & proventuum sequestrationes, & alia opportuna juris remedia cogi possint, & debeant.

Religiosi alterius Ordinis, intrusi, aut ejiciantur, aut ejusdem Ord. professionem faciant.

§. 12. Et quia, sicut accepimus, in multis dicti Ordinis, tàm virorum, quàm mulierum Monasteriis quamplures Mendicantium, & aliorum Ordinum religiosi utriusque sexus, ab immemorabili tempore citra se intruserunt, & persæpe intrudere præsumunt, quod illi vel inde realiter, & cum effectu ejiciantur, vel saltem habitum infra annum, suscipiant, ac professionis regularis ejusdem Cistercienfis Ordinis expresse emittant, debitamque obedientiam, & reverentiam illius Abbati generali, & reliquis Superioribus præfatis præstent, ac divinum officium secundum ipsius Ordinis morem celebrent, seque regularibus ejus institutis omnino conforment.

Uniones, & suppressiones, & dismembrationes fieri nequeant.

§. 13. Uniones autem, annexiones, & incorporationes, ac suppressiones, & extinctiones Monasteriorum, & Prioratuum ejusdem Ordinis, aut fructuum, redditum, & proventuum illorum, dismembrationes, & locis aliis quantumlibet piis, applicationes, & aliæ quævis perpetuæ illorum alienationes, cuicumque alteri loco ex quavis causa quantumcunque honesta, urgenti, & necessaria, absque speciali & expresso ejusdem Abbatis generalis pro tempore existentis consensu in scriptis, causaque prius à Capitulo præfatis, vel alias rite cognita, etiam per nos, & Sedem prædictam etiam de Fratrum consilio, ac ad quorumvis etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam deinceps nullatenus fieri possint, & si aliter fiant, nullius omnino sint roboris, neque Ordo, ejusque Superiores, & personæ, præfatis literis desuper conficiendis obedire debeant.

Monachi de gentes in Mo nast. unitis a liis, piis loci remanent su correctione Superiorum hujus Ordinis.

§. 14. In his vero quo hactenus unita, annexa, & incorporata fuerunt, servetur præcise forma singularum literarum super his unionibus, incorporationibus, seu applicationibus, aut aliis quibuscunque dispositionibus expeditarum. Ita tamen quod Monaci in singulis Monasteriis hujusmodi degentes, sint, & remaneant sub obedientia, & correctione Abbatis Generalis, aliorumque Superiorum Ordinis Cisterciensis prædictorum, & suorum Vicariorum in omnibus, & per omnia, perinde ac si uniones, annexiones, & incorporationes hujusmodi non emanassent, etiam si in illis aliter caveretur, & usus, non tamen à tempore immemorabili, ut præfertur contrarium obtineat, quæ contra præsentis statuti tenorem nemini suffragentur.

Moniales al terius Ord. quando reci pi possint in Abbatissas hujus Ordinis.

§. 15. Postremo quod nullæ alterius Ordinis Moniales, Abbatissas Monasteriorum Monialium dicti Ordinis assumi, vel si assumantur in eisdem Monasteriis recipi possint, nisi illorum immediato patre Superiore præsente, qui illis habitum exhibeat, & ab eis tria substantialia vota, necnon juramenta observandi statuta dicti Ordinis, ac secundum ea vivendi recipiat.

Monasteria quæcumque tenentur ad contributiones solvendas Abbati, & Capitulo.

§. 16. Quodque omnia & singula Monasteria, Ordinis hujusmodi, tàm virorum, quàm mulierum ubicumque existentia, seu eorum Abbates, vel Priores etiam Commendatarii, Abbatissæque vel Priorissæ, in signum obedientiæ & superioritatis, solita regalia videlicet contributiones solitas, etiam Abbati Monasterii Cistercii, & Capitulo generali præfatis, omnibus exceptione, recusatione, præscriptione, & alia excusatione penitus cessantibus, annuatim solvere teneantur, & ad id compelli possint, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eisdem scientia auctoritate & tenore, perpetuo statuimus & ordinamus.

Clausulæ hu jus constit. præservativæ.

§. 17. Ac limitationem, moderationem, inhibitionem, præceptum, mandatum, approbationem, confirmationem, adjectionem, suppletionem, concessionem, innovationem, statuta, & ordinationes, aliaque præmissa, ac præsentes literas de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu, quovis prætextu quæsito ve colore, aut ingenio, nullatenus notari, argui, vel impugnari posse, neminemque illa quavis de causa, etiam justissima impugnantem in judicio vel extra audiendum esse, nec illa sub quibusvis similium, vel dissimilium concessionum, gratiarumque revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, vel derogationibus, etiam per nos & successores nostros, ac Sedem prædictam, etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum intuitu & contemplatione, aut in eorum, vel etiam in nullius favorem sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, ac etiam vim contractus, aut legis, seu statuti perpetui inducentibus decretis, & alias quomodolibet concessis & concedendis, à quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis quomodolibet editis, & edendis aliquatenus comprehendi, neque illis ullo umquam tempore, etiam per Sedem prædictam derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de toto tenore, & data præsentium expressa mentio habita, & derogatio, suspensio, limitatio, revocatio, aliaque prædicta de Cistercii, aliorumque quatuor primorum nuncupatorum Abbatum prædictorum expresso consensu facta fuerint, & si aliter derogari, revocari, suspendi, li-

mitari, corrigi, aut emendari contigerit, hujusmodi derogationem, revocationem, suspensionem, limitationem, correctionem, & emendationem, nullius esse roboris, vel momenti, & quoties illæ vel illa emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restituta, & de novo etiam sub quacumque data per ipsum Abbatem Monasterii Cistercii pro tempore existentem eligenda, concessa esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 18. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, definiri, & interpretari debere, & quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 19. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo jus quæsitum, & aliis quibusvis Apostolicis necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibuslibet etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, declarationibus, & decretis, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis præfatis, aliisque Congregationibus, Præsulibus, Abbatibus, Ecclesiis, Monasteriis, Capitulis, Conventibus, Provinciis, ac personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu simili, aut etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum veriores tenores, formas, datas & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis hujus bullæ.

§. 20. Et quia difficile foret easdem præsentes ad diversa loca Provinciasque circumferre, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transsumptis, seu exemplis etiam formis impressis, manu alicujus publici Notarii subscriptis, & sigillo Abbatis generalis, aut alicujus ex aliis Superioribus Ordinis hujusmodi munitis, plena & indubia, ac ea prorsus fides ubique etiam in judicio adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat.P.An.4. die 26. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1563. sexto Kal. Octobris, Pontificatus nostri Anno quarto.

LXXI.

Caupones & Albergatores Urbis, non tenentur de furtis rerum eis non consignatarum, commissis in eorum hospitiis, si hoc ipsi hospitibus notificent in eorum ingressu.

Solent hi Caupones & Albergatores in eorum hospitiis publice affixam tenere hanc bullam idiomate vulgari conscriptam, ad se liberandum ab hujusmodi notificatione.

Edita An. D. 1563.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causæ hujus constitut.

CUm sicut non sine animi nostri displicentia nobis innotuit, à quampluribus annis citra in Alma Urbe nostra contigerit, & in præsentiarum sæpe contingat, quod dilecti filii Societas Hospitum, Albergatorum, & Cauponum dictæ Urbis, ab hospitibus & advenis ad dictam accedentibus, ac aliis in ea moram trahentibus Hospitariis, & Albergatoriis, super eo quod hospites, & advenæ, & Albergatorii asseruerint, & asserant, seu verius eorum versutia & calliditate finxerint & fingant, se multas, & diversas pecuniarum, & aliorum bonorum quæ nunquam Hospitibus & Albergatoribus hujusmodi consignaverant, neque consignarunt, aut in rei veritate forsan habuerant neque habuerunt, quantitates secum ad hospitia attulisse, & deinde ut à sumptibus & expensis per eos factis exoluti, & liberi evadere possent, atque possint, illas & illa perdidisse, ac ab Hospitibus, Albergatoriis, & Cauponibus ipsis, vel aliis personis furto subtracta & sublata fuisse, illos de facto hujusmodi accusando, & calumniando diversimode, etiam usque ad incarcerationem, & alia juris & facti remedia, etiam ultra refectionem sortis principalis molestati fuerint, ac quotidie molestentur & vexentur, in scandalum plurimorum, dictæque Societatis dedecus & vilipendium, ac rerum & bonorum suorum non modicum dispendium & gravamen.

§. 1. Idcirco ad fraudibus, versutiis, calumniis, ac inconvenientibus, necnon coinquinamento, & gliscenti contagio hujusmodi, ac aliis præmissis omnibus & singulis obviandum, Motu simili & certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine volumus, statuimus, & ordinamus deinceps perpetuis futuris temporibus quascumque merces, pecuniarum summas, alias res & bona usque ad quamcumque quantitatem ascendentes per eosdem hospites, & advenas, ac alios Albergatorios sibi quomodocumque & qualitercumque furto subtracta, & sublata fore asserentes, ac prætendentes à dictis Hospitibus, Albergatoribus, & Cauponibus, ac eorum quolibet insolidum, nisi illa prius per eosdem advenas, ac hospitarios, & albergatorios, eisdem Hospitibus, Albergatoribus, & Cauponibus in custodiam data, & consignata fuerint, minime repeti, nec eosdem Hospites, Albergatores, & Caupones desuper conveniri, capi, arrestari, incarcerari, detineri, aut quoquomodo realiter, vel personaliter molestari, vexari posse neque debere. Quæ omnia prædictis hospitibus, & advenis, ac albergatoriis in eorum ingressu dicti Hospites, Albergatores, & Caupones notificare & intimare debeant, & teneantur.

Hospites Urbis non possunt molestari pro rebus in eorum hospitiis furto subtractis, & eis antea non consignatis, per advenas quib. Hospites, & Caupones hoc notificaverint.

Istæ notificationes fieri solent eo modo, quo dixi hic in rubr.

§. 2. Necnon omnia & singula, gratias, concessiones, immunitates, privilegia, & indulta per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam prædictæ Societati, & eorum singulis, in genere vel in specie concessis & concessa, necnon quæcumque capitula, statuta, & ordinationes per eos hactenus quomodolibet condita & facta, licita tamen & honesta, quatenus sint in usu, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus & approbamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, omnesque & singulos, tàm juris, quàm facti, si qui forsan intervenerint ac solemnitatum desuper forsan omissarum defectus supplemus.

Confirmatio privilegiorũ & ordinationum Societatis Hospitum.

§. 3. Seu in eisdem si Societati videbitur sibi quæcumque alia statuta, ordinationes, & capitula rationabilia & honesta, ac sacris canonibus non contraria condendi, & edendi, ac condita & edita pro temporum qualitate, quoties eis videbitur, alterandi, mutandi, & delendi, ac alia de novo faciendi, quæ postquam condita & edita, ac mutata, & de novo facta, & per Camerarium approbata fuerint, eo ipso auctoritate approbata & confirmata sint & esse censeantur, plenam & liberam facultatem, licentiam & potestatem concedimus.

Facultas condendi statuta licita & sacris Canon. non contraria.

§. 4. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate & potestate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, necnon dilectos filios nunc & pro tempore existentes dictæ Urbis Conservatores, judicari & definiri, ac observari debere, sublata &c. Si quis &c. irritum quoque &c. decernimus & declaramus.

Decretum irritans.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, ordinationibus, ac statutis, etiam juramento &c. roboratis; pri-

Clausulæ derogatoriæ.

vilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis prædictis, Conservatoribus, & quibusvis aliis personis sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus & insolitis clausulis etiam iteratis vicibus, etiã pari motu concessis, &c. & concedendis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis &c. tenores &c. in litteris latissime extenden. &c. hac vice derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis & consuetis. Fiat ut petitur. I.

Clausularum repetitio.

§. 6. Et cum absolutione à censuris, ad effectum &c. & quod tenores capitulorum, ac statutorum, & ordinationum, per Societatem prædictam quomodolibet confectarum habeantur pro expressis seu in toto vel in parte exprimi possit. Et de voluntate, statuto, ordinatione, confirmatione, approbatione, adjectione, suppletione, concessione, decreto, declaratione, & derogatione, ac aliis præmissis, quæ hic pro sufficienter ad partem repetitis habeantur, perpetuo in forma gratiosa latissime extendentes ex certa nostra scientia, & ad perpetuam rei memoriam. Et cum deputatione executorum opportuna qui assistant, cum potestate citandi &c. etiam per edictum &c. etiam dictos Conservatores &c. inhibendi &c. etiam simili edicto aggravandi, reaggravandi, interdicendi &c. invocato &c. brachii sæcularis, &c. cum derogatione constitutionis de una & duabus, non tamen tribus dietis, ac quorumcunque statutorum &c. privilegiorum, indultorum & litterarum Apostolicarum, quibusvis etiam S.R.E. Card. necnon dictis Conservatoribus, & aliis quibuscumque, sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet etiam æquali motu &c. concessis & concedendis: quorum omnium tenores &c. latissime exprimi possint, ad effectum sufficientis derogationis eorum, ita quod non obstent &c. latissime extendentes. Et quod præmissorum omnium & singulorum, aliorumque circa præmissa necessariorum, major & verior specificatio & expressio fieri possit, in litteris per breve nostrum, seu officium contradictarum in forma gratiosa si videbitur expedienda seu quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, regula contraria non obstante.

Dat P An.4. die 10 Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, quarto Idus Novembris, anno quarto.

LXXII.

Revocatio exemptionum à solutione Dohanæ Urbis, quibuscumque præterquam locis Piis concessarum, vel in capitulis Dohanæ expressarum. Et declaratio quoad exemptiones ob numerum duodecim filiorum.

Magis generalem revocationem vide inf. in hoc Tom. II. in Sixt. V. const. 2. Inter. & Pauli V. const. 11. In maximis.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Causa constit.

Licet felicis recordationis Paulus Papa Tertius prædecessor noster, rationabilibus causis prænarratis, Motum proprium ediderit, Nihilominus tanta est hominum importunitas, ut etiam Procuratore nostro Fiscali nobis fuit expositum, quod multæ similes & dissimiles prænarratæ exemptiones postea, tàm ab ipsomet Paulo Tertio, quàm à Julio Tertio, Marcello Secundo, & Paulo Quarto successoribus Pontificibus, & etiam à nobis, etiam sub signatura Motus proprii, exortæ fuerunt, unde Dohanæ Urbis, illarumque Dohanerii in easdem, & forsan majores, quàm in præinserto narrantur difficultates & controversias denuo inciderunt, cum magno etiã nostro & Cameræ præfatæ præjudicio, cum omnia tandem in ipsius Cameræ detrimentum retorqueantur.

Revocatio exemptionũ

§. 1. Nos igitur eisdem quibus præfatus Paulus prædecessor, & aliis rationabilibus animum nostrum moventibus rationibus & causis, & præsertim quia nunc multo plures sunt ex proventibus dictarum Dohanarum in certos usus per ipsam Cameram assignatæ summæ, ita quod nihil restat unde summæ pro exemptionibus hujusmodi defalcari, seu detrahi possint, omnes singulares lites & causas præmissorum occasione quomodolibet in quacumque instantia, & coram quibuscumque judicibus pendentes ad nos pari modo advocamus & extinguimus. Omnesque & singulas gratias per quoscumque prædecessores nostros, & etiam per nos quomodolibet, & ex quacumque etiam maxima causa, præter expressas in capitulis inter Cameram & Dohanerios præfatos stipulatis concessas, exemptiones, immunitates, ac privilegia, quo ad præfatas Almæ Urbis Dohanas, earumque Dohanarum solutionem, & inviolabilem observationem dictorum capitulorum cum Dohaneriis præsentibus & futuris, per eamdem Cameram factorum & faciendorum, præterquam pro piis & miserabilibus locis, & pro illis dumtaxat, quibus ob numerum duodecim filiorum concessæ & concessa fuerint, & quousque duodecim illi superstites in communi vivent, ipsaque Urbe cum eorum familiis continuo degent, & pro rebus dumtaxat quas aliunde (excepto vino quod pro eorum usu in Ripa Almæ Urbis nostræ in barca existente comparaverint) in Urbem ipsimet suo sumptu convehi facient pro suo proprio usu tantum, non autem pro mercimoniis & aliis rebus, quæ ad Urbem, ut vendantur, per eos, seu per alios convehentur, seu quas ipsi aliter quam pro usu proprio convehi & portari faciant, in ceteris autem rebus & pro aliis personis, nullis prorsus exceptis, præsentium tenore cassamus, irritamus, annullamus, & revocamus, ac pro cassis, irritis, & nullis habemus, haberique & eis nullatenus suffragari volumus. quoad solutionẽ Dohanarum Urbis quibuscumq; præter quam Piis locis vel ob num. 12. filiorum concessarum.

Declaratio circa exemptiones ob numerum 12. filiorum.

Ad quod vide etiam Pauli V. const. cit. in rubr.

§. 2. Insuper super eo quod res & bona præfata, etiam victualia, quas & quæ immunitates præfatas habentes pro usu velle, & esse dicent, debeant fieri mandata in scriptis subscripta per patremfamilias, si vivet, aut illo defuncto per illum ex ipsis duodecim filiis qui erit major natu, aut qui domus regimen habebit, etiam cum juramento attestari, res, bona, & victualia hujusmodi esse pro eorum usu proprio, & ad eorum instantiám esse advecta. Et quod etiam fachini, gestatores, & barilarii, quorum opera in illis deferendis usi fuerint, fiat solita fides quomodo res, bona, & victualia præfata, in ipsorum immunitatem habentium, domum delata, & recondita fuerint, alias Dohanerii non debeant immunitates ipsas admittere, sed consuetam ab aliis non immunibus solutionem exigant. Et insuper quod si contingat aliquem ex ipsis filiis ob prælaturam fortasse adeptam, vel aliam quamcumque causam propriæ suæ familiæ, & sibi inservientium numerum augere, non debeat immunitas præfata suffragari pro numero personarum, ut præfertur, seu alias quomodolibet accrescentium, sed suffragetur, admittaturque dumtaxat pro numero, & habita ratione personarum quæ erant tempore impetratæ immunitatis. Et si ipsi Dohanerii aliter quam ut præfertur, immunitates ipsas receperint, pro illis quantitatibus, in quibus præmissa excedent, & non observabunt, Camera non teneatur eis facere aliquam remissionem.

Decretum irritans.

§. 3. Et sic per ipsos Camerarium & Clericos Cameræ, & alios quoscumque judices etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia, sublata &c. judicari, irritumque, &c. quicquid secus &c. decernimus.

Deputatio executoris.

§. 4 Mandantes Camerario, Præsidenti, & Clericis præfatis, ut revocationem, cassationem, irritationem, & annullationem, ac decretum nostrum, hujusmodi, omniaque & singula alia præmissa, sub indignationis nostræ pœna observent, & ab aliis inviolabiliter observari mandent & faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis, indultis, & imunitatibus prædictis, tàm sub plumbo, quàm

per

per breve, aut alias hactenus, ut præfertur, concessis, & in futurum, etiam cum præsentis expressa derogatione, etiam Motu proprio, & manu nostra propria concedendis, sub quibuscumq; verborum expressionibus, & clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibus, & aliis quantumcumq; fortissimis decretis, etiam si de illis pro illorum sufficienti derogatione, certa, & expressa forma, & individua, ac de verbo ad verbum expressio, seu insertio facienda esset; illorum omnium tenores &c. pro expressis &c. ceterisq; in contrarium facientibus quibuscumque.

Sola signatura sufficiat. Nec tamen usque exemplum probet.

§.6. Præsentis autem cedulæ solam signaturam regula contrario non obstante sufficere, & ejus exempla manu unius ex Notariis Cameræ prædictæ subscripta, ubiq; in judicio & extra fidem facere in librisq; Cameræ præfatæ consuetis registrari volumus & mandamus. Placet Motu proprio. I.

Papæ subscript.

LXXIII.

Confirmatio sacri & Oecumenici Concilii Tridentini.

Istud Concilium indixit Paul. III. in const. Initio 33. Et post Julium III. prosecutus est hic Pont. ubi sup. in const. 23. Ad Ecclesiæ. Ac Prælatis ei interessentibus indulta concessis in const. 28. Circumspecta. Ordinemque loci quem ibi in actibus publicis Prælati haberent declaravit in const. 24. Sicut ea. in Tomo I. Et quando ligare incipiat habetur hic infra in hoc Tom. II. in const. 80. Sicut ad.

Super interpretatione decretorum hujus Concilii, quam hic Pontifex sibi reservat, necnon & super executione ejusd. Concilii Cardd. Congregationẽ instituit hic idem Pontifex in const. 81. Alias nos. & Sixt. V. in const. 74. Immensa. in Congregat. 8.

Edita An. D. 1564.

PIUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Conc. Trid. indictum fuit à Paul. III. ut in ejus const. 33. Initio, & etiam à Jul. III. sed ejus const. prætermissi.

Benedictus Deus, & Pater D. N. Jesu Christi, Pater misericordiarũ, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam, tot procellis & tempestatibus agitatam, atque vexatam, & gravius indies laborantem, apto tandem ei subvenit, optatoque remedio. Ad plurimas & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam ecclesiasticam disciplinã, ad pacem & concordiam Christiani populi procurandam, indictum jam pridem in civitate Tridentina œcumenicum & generale Concilium à piæ mem. Paulo III prædecessore nostro, & session.bus aliquot habitis cœptũ fuerat. Ab ejus autem successore Julio in eamdem Urbẽ revocatum, post alias sessiones celebratas variis impedimẽtis & difficultatibus objectis, ne tum quidem peragi potuerat. Itaq; diutius intermissũ fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cum quotidie magis Ecclesia ejusmodi remediũ imploraret.

Hic autem Pont. illud prosequi jussit ut sup. in const. 23. Huic Conc. interfuerunt Legati Card. 2. Patriarchæ 3. Archiepisc. 25. Episcopi 168. Abbates 7. Procuratores absentium 39. Generales Ordinum 7. Qui omnes subscripserunt se Conc. & fuerunt num. 255. ut legitur in fine Concilii.

§. 1. Nos autem post susceptum Sedis Apostol. regimen, tam necessarium ac salutare opus sicut pastoralis solicitudo monebat, divinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatorum electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Princ. tandem consecuti sumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis laborare destitimus, quodq; à Patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in Urbem undique ex Christ. nominis nationibus convenisset nostris convocata litteris & sua etiam ipsorum pietate excitata Episc. & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum scientia, divinique & humani juris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeo Concilii libertati faventibus, ut etiam de rebus Sedi Apostolicæ proprie reservatis liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras ad Legatos nostros scriptas ultro permiserimus, quæ de sacramentis & aliis rebus quæ quidem necessariæ visæ sint, tractanda, definienda, & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores à sacrosancta Synodo, summa libertate, diligentiaq; tractata, & accurate, ac mature admodum definita, explicata statuta sunt. Quibus rebus perfectis Concilium tanta omnium qui illi interfuerunt concordia peractum fuit, ut consensum eum planeà Domino effectum fuisse constiterit, idque in nostris atq; omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicat. statim in Alma hac Urbe indiximus, quæ magna Cleri, & populi pietate celebratæ fuerunt laudesque & gratias divinæ majestati merito persolvendas curavimus, cum ejusmodi Concilii exitus spem magnam, & prope certam attulerit, fore ut majores in dies fructus ad Eccl. ex ipsius decretis, constitutionibusque perveniant.

Confirmat modo Pont. iste dictum Conc. quam confirmationem Synodus petiit, ut habetur prope fin. de Conc.

§. 2. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostol. reverentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens decretorum suorum omnium, quæ nostro, & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto. Nos ex Legatorum litteris prius, deinde post reditum eorum ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum Venerab. fratribus nostris S.R.E. Card. deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio invocato, cum ea decreta omnia Catholica, & populo Christiano utilia, ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei Omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio & assensu, in Consistorio nostro secreto illa omnia & singula, auctoritate Apostolica hodie confirmavimus, & ab omnibus Christifidel. suscipienda, ac servãda esse decernimus, sicut harum quoq; litterarũ tenore ad clariorem omniũ notitiã confirmamus, & suscipi observarique decernimus.

Præcipitque Prælatis & aliis illud observent.

At quando ligare incipiat dixi in rubr.

§. 3. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris Canonibus constitutis, aliisque gravioribus, etiam privationis, arbitrio nostro infligendis, universis, & singulis Venerab. fratribus nostris Patriarchis, Archiepisc., Episcopis, & aliis quibusvis Ecclesiarum Prælatis, cujuscumque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem decreta & statuta in Ecclesiis suis, civitatibus, & diœcesibus, in judicio & extra judicium diligenter observent, & à subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inviolabiliter faciant observari, contradictores quoslibet & contumaces, per sententias, censuras, & pœnas Eccl. etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita compescendo, invocato etiã, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio.

Hortatur etiam Imperat. Reges, & Principes ad observationem ejusdem Concilii.

§. 4. Ipsum vero charissimum filium nostrum Imperatorem electum, ceterosq; Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ D.N. Jesu Christi obtestamur, ut qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadẽ pietate, ac pari studio divini honoris, & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoq; Apostol., & sacræ Synodi reverentia ad ejusdem Concilii exequenda, & observanda decreta Prælatis, cum opus fuerit, auxilio & favore suo adsint, neque adversantes sanæ ac salutari Concilii doctrinæ, opiniones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicãt.

Prohibetque edi commentarios vel interpretationes super decretis Conc.

§. 5. Ad vitandum præterea perversionem, & confusionem quæ oriri posset si unicuiq; liceret, prout ei liberet in decreta Concilii comẽtarios, & interpretationes suas edere, Apost. auctoritate inhibemus omnibus, tàm ecclesiast. Personis cujuscumq; sint ordinis, conditionis, & gradus, quàm laicis quocumq; honore, ac potestate præditis, Prælatis quidẽ sub interdicti ingressus Ecclesiæ, aliis vero quicumq; fuerint, sub excomunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, ãnotationes, scholia, ullumve omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocumq; modo edere, aut quisquã quocumq; nomine, etiã sub prætextu majoris decretorũ corroborationis, aut executionis, aliove quæsito colore statuere.

Declarationemque Concilii sibi reservat. Hoc voluit etiam Synodus Trid. in sess. 25. cap. ult.

§. 6. Si cui vero in eis aliquid obscurius dictum, & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet

Apost. omnium fidelium magistram, cujus auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter agnovit. Nos enim difficultates, & controversias si quæ ex eis decretis ortæ fuerint nobis declarandas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decrevit, reservamus, parati, sicut ea de nobis merito confisa est omnium provinciarum necessitatibus, ea ratione, quæ commodior nobis visa fuerit, providere.

Decretum irritans.

§. 7. Decernentes nihilominus irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Jussio publicandi hanc bullam.

§. 8. Ut hæc autem ad omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignorationis uti possit, volumus & mandamus, ut hæ litteræ per aliquos curiæ nostræ Cursores in Basilica Vatic. Princ. Apost. & in Eccl. Lateran. tunc cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palàm, & clara voce recitentur & postquam recitatæ fuerint ad valvas earum Eccl. itemque Cancel. Apost. & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique ut legi & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur relictis de more ibidem exemplis, in Alma Urbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christ. nominis Prov. & Regna divulgari possint.

Transumptorum fides.

§. 9. Transumptis quoque earum, quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, & sigillo ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi mandamus atque decernimus.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reservationis, voluntatis, mandatorum, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 5. die 26. Jan. † tertio.

Dat. Romæ apud S. Petr. Anno Incarnationis Dñicæ millesimo quingentesimo sexagesimo † quarto septimo Kal. Febr., Pontificatus nostri Anno quinto.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego F. Card. Pisanus Episc. Ostien. Decanus.
Ego Fed. Card. Cæsius Episc. Portuen.
Ego Jo. Card. Moronus Episc. Tusculanus.
Ego A. Card. Farnesius Vicecanc. Episc. Sabinen.
Ego R. Card. S. Angeli Major Pœnit.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Reomanus.
Ego Fr. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego F. Clemens Card. Aracæli.
Ego Jac. Card. Sabellus.
Ego B. Card. Salviatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego F. Card. Paciecus, y de Tol.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Jo. F. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego M. S. Card. Constantien.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Card. Ferrar.
Ego Franciscus Card. Gonzaga.
Ego Guid. Asc. Card. Camerarius.
Ego Vitellotius Card. Vitellius.

LXXIV.

Græci subjiciuntur jurisdictioni Ordin. circa ea quæ Dei cultum, Sacram. administrat., animarumq; salutem, & hæresum extirpationem concernunt.

Alia de Græcis notavi plenè in const. 14. Innoc. IV. Sub catholicæ. in Tomo I.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis assertor, facultates, & gratias ab Apostolica Sede concessas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter Catholicos scandala provenire animadvertit, pro sui pastoralis officii debito mature revocare consuevit.

Græci prætendentes se exemptos à jurisd. Ordinariorum impunitate sibi proposita committebant multos errores hic expressos.

§. 1. Sane nonnulli locorum Ordinarii nuper ad audientiam nostram referri curarunt, quod in quampluribus Regni Siciliæ citra, & ultra Pharum, & aliis Christiani nominis civitatibus, & locis magna Græcorum, tàm religiosorum, & sæcularium clericorum, quàm laicorum multitudo reperitur, qui Ecclesiæ Græcæ mores, & ritus observantes, seq; suos proprios ejusdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autem locorum Ordinariis subesse, sed imunitatum, aliorumq; privil. sibi per fel. rec. Leon. X. Paul. III. Jul. etiam III. & forsan alios Rom. Pont. prædecessores nostros, & dictam Sedem antiquitus concessorum prætextu, se ab eorumdem Ordin. jurisd., & superioritate exemptos esse prætendentes, impunitate sibi proposita, in diversas hæreticas, nefariasque opiniones, & absurda deliramenta passim prolabuntur, afferentes inter alias eorum blasphemias nullum esse defunctorum purgatorium, Rom. Pont. aliquam in eos jurisdictionem, vel auctoritatem habere negantes, indulgentias ab illo concessas damnantes, ecclesiast. sententias, & censuras ab eo latas spernentes, S. Dei genitricis V. Mariæ, beatorum Apost. & aliorum Dei Sanctorum festivitates ab Eccles. Rom. sanctisq; Patribus ordinatas non observantes, sanctiss. Eucharistiæ Sacram. suis infantibus in Bapt. exhibentes, inhumata defunctorum cadavera superstitione quadam impia, & plusquam barbarica è sepulchris eruentes igneque comburentes, Ordin. locorum, quos habitat, visitationem, jurisdictionemq; contemnentes, & Ecclesiast. disciplinam perturbantes; ac demum hujusmodi, aliisq; suis opinionibus erroneis atq; sacrilegis populos Latinos inficientes, correctionem legitimam suæ prætensæ exemptionis clypeo repellentes, in suis impietatibus, abusibusq; consenescunt, & immoriuntur, in suarum vicinorumque populorum, præsertim simplicium animarum perniciem, & scandalum plurimorum.

Idem Pontifex iste, eos subjici jurisdict. Ordinariorum, circa ea quæ spectant ad Dei cultum&c.& Ritus alios eorumdem Græcorum approbatos reservat. Sed quoad officiorum celebrationes, vide infra Pii V. const. 12. Providentia.

§. 2. Nos igitur provide considerantes ejusdem Sedis intentionem numquā fuisse exemptionem, aliud ve privilegium à se confessam iri, ut inde scelerum impunitas, & animarū periculum emergat, abusibus, & periculis hujusmodi, quantum cum Deo possumus, tempestive obviare volētes, ac quarumcumq; exemptionum, aliorumq; privil. dictis Græcis, eorumque Prælatis, Rect. Abbatibus, & aliis, tàm Sancti Basilii, & alterius Ordinis regularibus, quàm sæcularibus, ac etiam laicis personis quocumq; nomine nuncupatis, præfatos, & alios quoscumque Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem præfatam, in genere vel in specie hactenus concessorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum, & innovatorum, litterarumq; desuper confectarum, & inde secutorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apost. potestatis plenitudine, omnes & singulas exemptiones, ac prout illas concernunt, desuper confectas litteras præfatas, ad hoc videlicet, ut ipsi locorum Ordinarii quascumq; Græcorū Eccl. Monast. Prioratus, & alia pia loca, tàm sæcularia, quàm cujusvis Ordinis regularia, eorumq; Prælatos, etiam si Episc. Archiep. ac majori dignitate præfulgeant, necnon Abb. Rect. Ministros, & quasvis alias ejusdē nationis personas, in suis civitatibus & diœc. consist. quoties opus fuerit, visitare, ac in illis suam ordinariam jurisd. plenamque & omnimodā superioritatem, in iis quæ Dei cultum, Sacramentorum administrationem, & animarū salutem, hæresumq; extirpationē concernunt, exercere, & exequi libere, & licite valeant, reliquis ipsorū Græcorum in divinis celebrandis, aliisque ritibus à Sede Apostolica approbatis, necnon privilegiis, & gratiis Apostolicis intactis remanentibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus, ac revocatas, cassas & annullatas esse, nec ipsis Græcis, clericis, vel laicis, eorumve Prælatis, Ecclesiis, Cœnobiis, aut aliis

piis

piis locis in aliquo suffragari, sed illos omnes & singulos locorum, in quibus moram traxerint Ordinariorum visitationi, correctioni, punitioni, jurisdictioni, & omnimodæ superioritati in præmissis subesse, illisque tamquam superioribus suis, suarumque animarum pastoribus humiliter obedire.

Decretum irritans.

§. 3. Et sic quoscumque judices, & commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio prædictorũ.

§. 5. Per hoc tamen non intendimus, quod ipsi Græci ab eorum græcanico ritu distrahantur, vel alias desuper quoquo modo per locorum Ordinarios, aut alios impediantur.

Fides transumptorum.

§. 6. Et quia difficile foret præsentes ad diversa loca, in quibus illarum exhibitio forsan erit necessaria, circumferri, volumus, & eadem auctoritate similiter decernimus, quod earumdem præsentium transumptis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo signatis, plenaria & indubia, eaque prorsus adhibeatur fides, in judicio & extra, quæ præsentibus adhiberi deberet, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. die 16. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Februarii 1564. Pontificatus nostri Anno quinto.

LXXV.

Decisio in favorem Congregationis Lateranensis Canonicorum regularium Ordinis S. Augustini, super lite quam de præcedentia habebat; cum Congregatione Cassinensi, aliàs S. Justinæ, Monachorum Ordinis S. Benedicti.

De præcedentia autem eorumdem Canonicorum cum omnibus regularibus, præter Canonicos sæculares S. Georgii in Alga extat declaratio Pii V in ejus const. 116. Cum ex ubi notabo. Alia de Congregatione Lateranensi notavi sup. in const. 2. Paschal. II. Quanto in Tomo I. fol. 31. Et de Congregatione Cassinensi notavi pariter sup. in const. 1. Julii II. Super. in d. Tomo I.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Sedis Apostolicæ providentia circumspecta, ne rursus ea quæ in controversiis inter personas Ecclesiasticas, præsertim Altissimo sub regulari professione famulantes, exortis, pro tranquillo Religionis statu prudenter ordinavit, in molestos contentionis anfractus relabantur, majorem solet, dum id res ipsa requirit, adhibere cautionem.

Lis super præcedentia de qua in rubr. orta erat.

§. 1. Sanè nuper postquam sicut nobis innotuerat, ab antiquis usque temporibus, etiam supra centum annos retroactos, lis & causa seu controversia inter dilectos filios Rectorem generalem, & Canonicos regulares S. Augustini Congregationis Lateranensis, ex una, ac Monachos S. Benedicti Ordinis Cassinensis aliàs Sanctæ Justinæ de Padua congregationum partibus ex altera; super illorum præcedentia, seu præcedendi suborta, & coram diversis Judicibus, etiam in nostro Palatii Apostolici auditorio ventilata, ac demum non sine animi nostri molestia in œcumenico Concilio Tridentino, inter earumdem congregationum Abbates revocata fuerat.

Quam iste Pontifex audiendam & sibi referendam commisit tribus Cardinalib. hic nominatis.

§. 2. Nos considerantes, lites & controversias hujusmodi in Ecclesia præsertim inter religiosas, & reformatas personas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu, Domino, & Deo nostro, qui se pro nobis usque adeo humiliavit, ut formam servi acciperet, persolvere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deoque præcipue dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem infundere, populoque scandalum generare, ac propterea illas omni ratione submovendas, publicæque religionis tranquillitati, ac ministrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum consulendum esse rati; Motu proprio dictas causas, & controversias ubilibet, & coram quibusvis judicibus motas, & in quibusvis instantiis indecisas pendentes, ab eisdem judicibus ad nos avocavimus, illasque dilectis filiis nostris Joanni Michaeli Sanctæ Anastasiæ Saraceno, Joanni Baptistæ S. Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scoto nuncupatis, S. R. E. presbyteris Card. audiendas, cognoscendas, & decidendas per quamdam Motus proprii schedulam, & deinde illas per aliud nostrum rescriptum eisdem Cardinalibus per eos audiendas tantum nobisque referendas commisimus.

Qui Card. retulerunt Pontifici præfatos Canonicos præcedere debere.

§. 3. Qui quidem Cardinales, dictis partibus earumve procuratoribus, & advocatis pluries auditis dubiisque emergentibus ad plenum discussis, & resolutis, comperto satis per eos ex compluribus litteris Apostolicis, diversisque aliis documentis, rationibus & probationibus, quod ipsi Canonici fuerunt, & sunt de illis clericis à sancto Augustino, quinimmo à sanctis Apostolis institutis, eosdem Canonicos, tàm suæ antiquæ institutionis hujusmodi, quàm etiam dignitatis clericalis, qua eos statim quod professionem regularem emittunt, insignitos esse oportet, aliarumque qualitatum in eis existentium ratione, dictamque illarum Congregationem Lateranensem præfatos Monachos, & eorum congregationem Cassinensem præcedere debere censuerunt, & concluserunt, suamque conclusionem hujusmodi ad audientiam nostram juxta ultimi nostri rescripti præfati tenorem retulerunt.

Pont. ideo sententiavit pro Canonicis.

§. 4. Unde nos illorum relatione intellecta, eaque per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus suis partibus veritati, & juri consonam comperimus, per nostram definitivam sententiam pronunciavimus, sententiavimus, decrevimus, & declaravimus, Abbates, Prælatos, & Canonicos regulares congregationis Lateranensis uti clericos dimissa Superiori veste, pallio, seu cappa, in linea veste, clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma Urbe consuetum fuerat, & tunc observabatur, in processionibus & omnibus aliis actibus publicis, & privatis, tàm in dicta Urbe, nostroque & aliorum Romanorum Pontificum successorum nostrorum conspectu, quàm alias in universis, & quibuscumq; aliis civitatibus, terris, oppidis, & locis, Abbates, Prælatos, & Monachos Ordinis S. Benedicti congregationis Cassinensis prædictos præcedere debuisse & debere, ac eosdem Abbates, Prælatos & Canonicos Regulares, dictamque eorum congregationem, ut præfertur incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis S. Benedicti & eorum congregationi in omnibus, & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse.

Abbatesque ipsarum Religionum debere præcedere singulariter, & de per se absque eorum Conventibus juxta antiquiorem promotionem.

§. 5. Abbates vero dictarum congregationum singulariter, & de per se absque eorum conventibus in Conciliis generalibus, provincialibus, & synodalibus, ac aliis actibus publicis, & privatis, in quibus Abbates de jure, vel consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese juxta singulorum ipsorum Abbatũ ibidem intervenientium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illorum promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordinis cujus sint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuisse & debere, prout ex tunc prætulimus, anteposuimus, & collocavimus, præferrique, anteponi, & collocari mandavimus. Jactationes quoque, molestationes, oppressiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcumque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos, & eorũ congregationem Cassinensem eisdem Abbatibus, Prælatis, & Canonicis regularibus congregationis Lateranensis super præfatis omnibus & singulis, & illorũ occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaq; præstita, & illata, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & injustas, temerariaq;

illicita, indebita, & injusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa Abbatibus, Prælatis, & Monachis congregationis Cassinensis hujusmodi fecisse, & facere minime licuisse, neque licere de jure. Et propterea de & super illis, ac dicto jure præcedendi, omnibusque, & singulis aliis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse, & tunc imposuimus, prout in rescripto, relatione, & sententia prædictis plenius continetur.

Et modo supplet ejusdem sententiæ defectus, & illam inviolabiliter observari mandat.

§. 6. Ne autem de sententiæ, illorumque præmissorum validitate ullo umquam tempore dubitari, ac propterea vel alio quovis prætextu rem mature discussam, & judicatam, rursus in controversiam retrahi, neve denuo in Ecclesia Dei inter tales personas religiosas, contentiones exoriri, ac populo scandala generari contingat, tempestive providere, ac supremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores litterarum singulorum prædecessorum, ac rescripti processus, relationis, sententiæque præfatorum, & inde secutorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes Motu simili, non ad ipsorum Abbatum, Prælatorum, & Canonicorum regularium congregationis Lateranensis vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine ad effectum executionis dictæ sententiæ tantum, omnes & singulos processus, & sententiæ præfatorum defectus etiam substantiales, si qui forsan in eisdem intervenerint, harum serie supplemus, ac eadem, ac eamdem sententiam una cum ejus processu validos, & efficaces esse, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter ab omnibus observari debere, nec partes ipsas ab eis ullo unquam tempore quovis prætextu quæsitove colore resilire posse, sed ad illorum observationem teneri, censurisque & pœnis, tàm ecclesiasticis, quàm pecuniariis ad id cogi & compelli, neque Monachos eorumve congregationem adversus sententiam, aliave præmissa in pristinum statum quovis quæsito colore, vel ingenio restitui, oppugnantes audiri.

Clausulæ præservativæ, & Decretum irritans.

§. 7. Præsentesque litteras de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut alio quovis defectu notari, seu impugnari posse, sicque & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, præmissaque omnia perpetuo statuimus.

Executorum hujus constitut. deputatio, & facultates.

§. 8. Et quod ita fiant, & observentur, volumus atque mandamus similiter venerabili fratri Episcopo Amerin. & dilectis filiis nostro in Alma Urbe, & ejus districtu Vicario in spiritualibus, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori generalibus, per præsentes motu pari mandantes, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris generalis, & Abbatum, Prælatorum, ac Regularium Canonicorum S. Augustini congregationis Lateranensis præfatorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, ac illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos suppletione, decreto, statuto, voluntate, & mandato, aliisque præmissis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos vel eorum quempiam desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, deturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & tàm ecclesiasticas, & pecuniarias, etiam arbitrio suo moderandas, & applicandas, quàm etiam privationis beneficiorum ecclesiasticorum per ipsos contractores obtentorum pœnas aliaque juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras & pœnas hujusmodi incurrisse, declarando, illosque etiam iteratis vicibus aggravando, & interdictum ecclesiasticum imponendo, invocato etiam ad hoc si opus sit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quispiam præsentium vigore ultra tres dietas ad judicium non trahatur, ac aliis quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinum, ac Congregationum præfatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, vel consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, eorumque superioribus, ac personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 10. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & extra ubilibet locorum plena, & indubia, eademque prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. 5. die 18. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die decima octava Januarii 1564. Pontificatus nostri Anno quinto.

Sequitur tenor sententiæ prædictæ.

Enarratio differentiæ.

CHristi nomine invocato, pro Tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes per hanc nostram definitivam sententiam quam ferimus in his scriptis, in causa & causis, quæ coram nobis, & quas dilectis filiis nostris Joanni Michaeli Saraceno tit. S. Anastasiæ, Joanni Baptistæ Cicadæ tit. S. Clementis, ac Bernardino Scoto tit. S. Matthæi S. R. E. Cardinalibus primo audiendas, cognoscendas, & per eos decidendas, & terminandas, & deinde per præfatos Cardinales per Apostolica nostra rescripta nobis referendas commisimus inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos regulares Ordinis S. Augustini, congregationis Lateranensis & universam Congregationem ex una, & Prælatos, Abbates, & Monachos Ordinis S. Benedicti congregationis Cassinensis alias S. Justinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum Congregationem, de & super præcedentia, & jure inter eos præcedendi, tàm in processionibus, quàm in generalibus, & synodalibus, seu provincialibus Conciliis, omnibusque actibus publicis & privatis, rebusque aliis in actis causæ & causarum hujusmodi latius deductis, & illorum occasione, in prima seu alia versæ fuerint, & vertebantur instantiis, partibus ex altera, causa hujusmodi coram dictis Cardinalibus ad plenam ventilata, ac sæpius auditis partibus, & dubiis in ea plene discussis, & resolutis, ac visis de jure videndis, & demum per dictos Cardinales nobis matura desuper facta relatione, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus Abbates, Prælatos, & Canonicos regulares congregationis Lateranensis uti Clericos de dimissa superiori veste, pallio, seu cappa, in linea veste, clericalique habitu incedentes (quod etiam in alma nostra Urbe Romæ consuetum fuit, & nunc observatur) in processionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & privatis, tam in dicta Alma Urbe

Decisio quoad præcedentiam inter præfatos Canonicos, & Monacos.

nostra, nostroque, & successorum nostrorum conspectu quàm alias universis, ac quibuscumque aliis civitatibus, terris, oppidis, & locis, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monacis Ordinis S.Benedicti Cassinen. præcedere debuisse, & debere, eosdemque Abbates, Prælatos, & Canonicos regulares, dictamque eorum Congregationem, ut sup. incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monacis S.Benedicti, & eorum Congregationi, in omnibus, & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse. Abbates vero dictarum congregationum Lateranen. & S.Benedicti singulariter, & de per se absque eorum conventibus, in Conciliis generalibus, provincialibus, & synodalibus, & aliis actibus publicis, & privatis, in quibus Abbates de jure, vel consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebant, inter sese juxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem intervenientium, priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illa promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine cujus fuerint attentis, præcedere, ac præferri, & in digniori loco collocari debuisse, & debere, prout præferimus, anteponimus, collocamus, præferrique, anteponi, & collocari respective mandamus. Jactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcumque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monacos dicti Ordinis S.Benedicti, & dictam eorum Congregationem eisdem Abbatibus, Prælatis, Canonicis regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi, de & super præfatis omnibus & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque, præstita & illata, fuisse & esse temerarias, illicitas, indebitas, & injustas, temerariaque, illicita, indebita, & injusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta & illasque illa præfatis Abbatibus, Prælatis, & Monacis fecisse, & facere minime licuisse, nec licere de jure. Et propterea de & super illis, ac dicto jure præcedendi, ut supra, omnibus aliis, & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore & esse, ac imponimus. Utramque partem in expensis justis ex causis absolventes.

Decisio quoad præcedentiam Abbatum de per se absque Conventibus.

Impositio perpetui silentii.

Absolutio partium ab expensis.

Ita est. I.

Ita refero, & censeo pronunciandum esse Joannes Michael Cardinalis Saracenus.

Ita refero, & censeo pronunciandum Joannes Baptista Cardinalis S. Clementis.

Ita refero, & censeo pronunciandum esse Bernardinus Cardinalis Tranen.

Nomina Cardinalium, qui causam cognoverunt & Pont. retulerunt.

LXXVI.

Revocatio licentiarum omnium quibuscumque (exceptis Commissariis, & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis) concessarum, tenendi vel legendi libros Lutheranos, aut de hæresi suspectos. Et prohibitio illos de cetero habendi vel legendi.

Istis Inquisitoribus data est expresse facultas eos tenendi, & aliis licentiam dandi, ut inf. in const. 82. Cùm inter. Et hodie habemus etiam indicem librorum prohibitorum firmatum in const. seq. & à Clem. VIII. in const. 36. Sacrosanctum, in Tomo III. Et quoad opera Molinæi vide ejusdem Clem. const. 89. Apostolicæ, ubi illa strictissime omnibus prohibuit.

Non dissimilem revocationem habes à Gregor. XV. factam in const. ipsius 40. Apostolatus inf. tom. 4. Et de Hæreticorum libris habes in bulla quæ legi solet in die Cœnæ Domini, cujus ultimum exemplar habes in S. D. N. Urbani VIII. const. 62. Pastoralis. tom. IV. §. 1.

PIUS PAPA QUARTUS,

Edita An. D. 1564.

Ad perpetuam rei memoriam.

Cum pro munere quod sustinemus, id præcipue nobis propositum habeamus, & omni studio, diligentiaque curemus, ut omnes Christi fideles tàm gravibus calamitosisque temporibus in recta, & Catholica fide contineamus, id agere & providere necesse est, ut omnem omnibus aberrandi ab ea occasionem subtrahamus. Nemini autem mirum videri debet, si Romanus Pontifex nonnunquam facultates aliquas, quas ipse, vel prædecessores ejus probabili adducti ratione concesserint, postea revocet, cum ipso rerum usu edoctus animadverterit, eas justiori de causa esse revocandas.

Exordium.

§. 1. Ad notitiam nostram pervenit, ex data nonnullis licentia habendi, & legendi libros hæreticos, aut de hæresi suspectos, ad hæreses & errores, qui in eis libris continebantur, refellendos, non raro evenire solere, ut illis ipsis eorum librorum lectio noceat, quibus ob eam causam concessa fuerit, ut aliis prodesse possent, illis ipsis hæresibus, & erroribus propter humanæ mentis imbecillitatem eos implicans, à quibus se alios revocaturos esse confisi fuerant.

Casus revocationis.

§. 2. Huic rei providere, & animarum periculo, quantum fieri potest, pro pastorali solicitudine occurrere cupientes, cogitantesque nobiscum, nuper in sacro generali Concilio hæreses horum temporum ita confutatas, atque damnatas fuisse, ut tantæ Synodi auctoritas, ejus decreta hujus sanctæ Sedis auctoritate, cum deliberatione matura confirmata, & comprobata sunt, ad vitandos errores, & Catholicæ fidei veritatem agnoscendam sufficere omnibus debeat, nec ullius præterea confutatio requirenda sit, prædecessorum nostrorum præsertim felic. record. Julii III. & Pauli IV. vestigiis insistentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac deliberatione matura, omnes & singulas facultates habendi, & legendi libros Lutheranos, aut aliorum hæreticorum, seu de hæresi suspectos, omnibus tàm clericis sæcularibus aut regularibus, quàm laicis, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis sint, etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut alia majori ecclesiastica, seu sæculari dignitate præfulgeant (inquisitoribus, & commissariis hæreticæ pravitatis à Sede Apostolica deputatis quo ad eo officio fungentur, exceptis) à nobis aut quocumque prædecessorum nostrorum, seu Apostolicæ Sedis Legatis, majorive Pœnitentiario, vel quibuscumque aliis, quibuscumque verborum formis, & clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibus, & aliis decretis quomodolibet, etiam motu, & scientia simili ad hoc tempus concessas auctoritate Apostolica tenore præsentium revocamus, & pro revocatis, & irritis, perinde ac si numquam concessæ fuissent, habemus & haberi volumus.

Revocatio licentiarum habendi, & legendi libros Lutheranos, vel de hæresi suspectos.

§. 3. Inhibentes omnibus sub censuris, sententiis, & pœnis, tàm à sacris Canonibus, quàm à Sede Apostolica ad hoc tempus constitutis in eos, qui hujusmodi libros legant, aut habeant, ne quis eorum posthac eis facultatibus uti, neve ullos omnino libros hujusmodi improbatos & prohibitos, aut quos in posterum à Sede Apostolica, inquisitoribusve hæreticæ pravitatis, aut locorum Ordinariis improbari, prohiberique contigerit, legere, habereve quacumque de causa audeat.

Prohibitio legendi, & habendi libros prohibitos.

§. 4. Impressores autem & Bibliopolas, & alios, quicumq; ejusmodi libros habent, habuerintve (Inquisitoribus & Commissariis iisdem dumtaxat exceptis) monemus, & cuilibet eorum, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna incursus criminis hæresis, & aliis contra hæreticos à jure inflictis & irrogatis, tàm ecclesiasticis, quàm temporalibus sententiis,

Monitio, ut tales libri Inquisitoribus locorum consignentur.

censuris & pœnis, præcipimus ac mandamus, ut eos libros intra sexaginta dies à die quo hæ litteræ publicatæ fuerint, numerandos, quorum viginti pro primo, alios viginti pro secundo, reliquos viginti pro tertio, ac peremptorio termino, & monitione Canonica eis assignamus, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in civitatibus, in quibus hi libri sint, tradant, atque consignent.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicandi hanc constitutionem.

§. 6. Ut vero hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium quorum oportet notitiam perveniant, nec quisquam ea excusatione uti possit, quod illa ignoraverit, volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palàm clara voce à Curiæ nostræ Cursoribus, seu Notariis aliquibus publicis recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur.

Fides transumptorum.

§. 7. Transumptis quoque earum quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, & sigillo ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus atque decernimus.

D. P. An. 5. die 24. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24. Martii 1564. Pontificatus nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1564. indictione 7. die vero 7. mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 5. retroscriptæ litteræ lectæ, & recitatæ fuerunt alta & intelligibili voce, ac affixæ & dimissæ fuerunt in locis retroscriptis, dimissis etiam ibi copiis affixis, & alias in omnibus & per omnia, juxta illarum formam, & tenorem per nos Thomam Rogerium, & Jacobum Carra, præfati S. D. N. Papæ Cursores.

Bartholomæus Sottocasa Mag. Curs.

LXXVII.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum, cum regulis firmatis per Patres à sacro Concilio Tridentino deputatos. Et prohibitio illos de cetero habendi & legendi.

Hunc Indicem habes in fine d. Concilii. Et illius supplementum edidit Clem. VIII. infrà in Tomo III. in const. 36. Sacrosanctum, & constit. 89. Apostolicæ.

Super Indice hujusmodi, Congregationem Cardinalium instituit Sixtus V, ut in sua const. 74. Immensa, in 7. Congreg. ubi notabo in hoc Tomo II.

Attende quæ addidi ad Constit. præcedentem.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Lectio librorum hereticorum [illegible] simplices & etiam [illegible] corrumpit.

Dominici gregis custodiæ Domino disponente præpositi, vigilis more pastoris non desistimus [illegible] gregi ab imminentibus periculis quanta maxima po[illegible] cura [illegible] diligentia præcavere, ne propter negligen[illegible] pereant oves, quæ pretiosissimo Domini nostri JESU CHRISTI sanguine sunt redemptæ. Et [illegible] quæ ad fidei veritatem per[illegible] horum temporum hæreses confu[illegible] t, in œcumenico, & generali Concilio Tridentino, sancti Spiritus assistente gratia, nuper adeo enucleata, ac definita fuerunt, ut facile jam sit unicuique sanam, catholicamque doctrinam à falsa adulterinaque internoscere; tamen cum librorum ab hæreticis editorum lectio, non modo simpliciores homines corrumpere soleat, verum sæpe etiam doctos eruditosque in varios errores, & à veritate fidei catholicæ alienas opiniones inducere, huic quoque rei esse duximus providendum.

Ideo Concilium Tridentinum delegit electos ad firmandum Indicem librorum prohibitorum.

§. 1. Cùm autem aptissimum ei malo remedium esse sciremus, si componeretur atque ederetur Index sive Catalogus librorum, qui vel hæretici sint, de hæretica pravitate suspecti, vel certe moribus, & pietati noceant, id negotium ad sacram Tridentinam Synodum rejeceramus, ea vero ex tanta Episcoporum, & aliorum doctissimorum virorum copia delegit ad eum conficiendum Indicem multos cum doctrina, tum judicio insignes Prælatos ex omnibus ferè nationibus. Qui quidem non sine maximo labore, plurimisque vigiliis, eum Indicem tandem, Deo juvante, perfecerunt, adhibitis etiam in consilium lectissimis quibusdam Theologis. Peracto autem Concilio, cum ex ipsius Synodi decreto is Index nobis oblatus fuisset, ut ne ante ederetur, quàm à nobis approbatus fuisset, Nos doctissimis quibusdam, probatissimisque Prælatis eum accuratissime legendum, examinandumque tradidimus, & ipsi etiam legimus.

Illum ideo jam perfectum modo approbat hic Pont.

§. 2. Cum igitur eum magno studio, acri judicio, diuturna cura confectum, & præterea commodissime digestum esse cognoverimus; Nos saluti animarum consulere, eamque ob causam providere cupientes, ne libri, & scripta cujuscumque generis, quæ in eo improbantur, sive ut hæretica pravitate suspecta, sive ut pietati, ac morum honestati inutilia, aut aliqua correctione saltem indigentia, post hac à Christi fidelibus legantur, ipsum Indicem, una cum regulis ei præpositis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, imprimique ac divulgari, & ab omnibus universitatibus Catolicis, ac quibuscumque aliis ubique suscipi, easque regulas observari mandamus atque decernimus.

Eosque legi, vel teneri prohibet.

§. 3. Inhibentes omnibus & singulis, tàm ecclesiasticis personis sæcularibus, & regularibus cujuscumque gradus, ordinis, & dignitatis sint, quàm laicis quocumque honore, ac dignitate præditis, ne quis contra earum regularum præscriptum, aut ipsius prohibitionem Indicis libros ullos legere, habereve audeat. Si quis autem adversus eas regulas, prohibitionemque fecerit: is quidem, qui hæreticorum libros, vel cujusvis auctoris scripta propter hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritve, ipso jure excommunicationis pœnam incidat, eamque ob causam in eum tamquam de hæresi suspectum, inquiri & procedi liceat, præter alias pœnas super hoc ab Apostolica Sede, sacrisque Canonibus constitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit, habueritve, præter peccati mortalis reatum Episcoporum arbitrio severe se noverit puniendum.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum ne excommunicari possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Formam publicationis hujus bullæ profert.

§. 5. Ut hæc autem ad omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignorationis uti possit, volumus, & mandamus, ut hæ litteræ per aliquos Curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palàm, & clara voce recitentur; & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem & affixionem, omnes & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post tres menses à die publicationis,

& affixionis earum numerandos, volumus perinde adstrictos, & obligatos esse ac si ipsismet illæ editæ, lectæque fuissent.

Transumptis credi jubet.

§. 6. Transumptis quoque earum, quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, & sigillo ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi mandamus atque decernimus.

Dat. P. An. 5. die 24. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesimo quarto Martii 1564. Pontificatus nostri Anno quinto.

LXXVIII. Approbatio Confraternitatis sub invocatione Sanctissimi nominis Dei, ad cavendum blasphemias, perjuria, illicitaque juramenta institutæ, cum indulgentiarum, & aliarum gratiarum concessione.

In quibus autem Ecclesiis hæc sodalitas instituenda sit, vide infrà in hoc Tomo II. in const. 130. Pii V. Decet, ubi alia quoque adnotabo. Quo vero ad indulgentias hujus Confraternitatis, attende constit. Pauli V. mox publicandam, & jam firmatam sub die trigesimo primo Octobris 1606.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INjunctum nobis Apostolicæ servitutis officium, nos admonet, ut animarum saluti quantum cum Deo possumus, etiam multiplicatis gratiis omni ratione consulamus.

Institutio Sodalitatis nominis Dei in Hispaniis.

§. 1. Hodie siquidem per nos accepto, quod in Burgensi, & pluribus aliis Hispaniarum civitatibus, & aliis locis una saluberrima Confraternitas sub vocabulo Nominis Jesu instituta erat, cujus Confratrum partes potissimum essent, diligenter cavere, ne vel ipsi, vel alii coram eis aliquo modo, nisi ob causam gravissimam jurarent, & contrafacientes modeste admonerent. Quodque ipsi Confraternitati plurimi Christifideles se conscribi fecerant, quorum opera, & studio blasphemiæ, perjuria, & aliàs illicita juramenta commode prohibebantur.

Approbatio Pontificis dictæ Sodalitatis ubique terrarum pro die circumcisionis.

§. 2. Nos ut ipsa Confraternitas in majori semper reverentia habeatur, & Christifideles eo libentius illam ingrediantur, quo ipsa amplioribus decorata spiritualium gratiarum donis, & Apostolicis fuerit suffulta privilegiis, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis dictæ Confraternitatis, ubivis terrarum, & locorum, nunc & pro tempore diffusæ utriusque sexus Confratribus in illa, nunc & pro tempore descriptis ubilibet constitutis, sive sub ejusdem Confraternitatis regula prius edita, sive sub alia simili comprehendatur, qui vere pœnitentes, & confessi die festo Circumcisionis Domini Nostri Jesu Christi annis singulis, in perpetuum, sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum susceperint, & solemnitati per ipsam Confraternitatem in dicto die festo ubivis locorum pro tempore celebrari solitæ, in toto vel in parte interfuerint, quoties id egerint, toties pro quolibet die festo hujusmodi plenariam omnium & singulorum, ac quorumcumque peccatorum suorum indulgentiam, remissionem & absolutionem, auctoritate Apostolica tenore præsentium, concedimus & elargimur.

Primaque Dominica cujuscumque mensis.

§. 3. Illis vero dictæ Confraternitatis confratribus, qui qualibet prima die Dominica cujusque mensis totius anni, similiter in perpetuum ad missam, quam ipsi Confratres audire tenentur, audiendam convenerint, quotiescumque id egerint, decem annos.

Admonentibus quoque temere jurantes, & blasphemantes.

§. 4. Qui vero temere jurantem, aut alias divinum nomen blasphemantem, modeste, & charitative, quandocumque admonuerint, pro qualibet vice centum dies. Et quicumque verbi Dei prædicatori, sæculari, vel cujusvis Ordinis regulari, qui Christifideles, ut à juramentorum abusibus caveant, & hanc dictæ Confraternitatis regulam amplectantur hortatus fuerit, decem annos de injunctis sibi pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta, misericorditer in Domino relaxamus.

Facultas Confratrum eligendi in die Circumcisionis confessores approbatos, qui eos absolvant, &c.

Ad hoc vide reformationem Clem. VIII. in constit. 115.

§. 5. Et ut ipsi Confratres dictæ Indulgentiæ plenariæ, Deo propitio, facilius efficiantur participes, illis & eorum singulis indulgentiam hujusmodi consequi volentibus, ut dicto die festo Circumcisionis occurrente, quoscumque sibi benevisos idoneos presbyteros, sæculares, vel cujusvis Ordinis regulares, per Ordinarium loci approbando in suos possint eligere confessores, qui confessionibus ipsorum diligenter auditis, eos & eorum quemlibet ab omni & quamcumque excommunicationis, etiam majoris, & ab omnibus & quibusvis aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure, vel ab homine, aut mixtim, quavis occasione, vel causa latis (salvo tamen jure tertii) necnon ab omnibus & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam locorum Ordinariis, ac Sedi Apostolicæ reservatis, præterquam in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta contentis, dicta auctoritate Apostolica absolvere, eisque pro commissis pœnitentiam salutarem injungere, Ac vota quæcumque (Hierosolymitano, visitationis Liminum beatorum Apostolorum Petri & Pauli prædictorum de Urbe, ac Jacobi in Compostella, necnon castitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeant, similiter auctoritate & tenore præmissis perpetuo concedimus, & indulgemus.

Ordinarii faveant promotioni hujus Sodalitatis.

§. 6. Mandantes universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis ceteris Ecclesiarum Prælatis, & locorum Ordinariis ubilibet constitutis eorumque generalibus spiritualibus Vicariis, & Officialibus, quod ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro Confratrum prædictorum parte fuerint requisiti, eidem Confraternitati prædictæ pro posse faveant, favorabiliter assistant, & illam promovere procurent.

Clausulæ hujus constit. præservativæ.

§. 7. Præsentibus quas numquam etiam per nos aut alios Romanos Pontifices successores nostros, vel Sedem præfatam, aut alios quoscumque quomodolibet revocari, suspendi, limitari, reduci, modificari, aut eis in aliquo derogari posse, neque sub quibusvis illarum, aut similium, vel dissimilium, indulgentiarum & gratiarum revocationibus, suspensionibus, alterationibus, modificationibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, in genere, vel specie, per nos vel successores nostros, aut Sedem præfatam, seu quosvis alios, & ex quibuscumque etiam urgentissimis, & necessariis causis, etiam pro fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cruciata sancta, vel expeditione contra infideles, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, Principum, vel aliorum instantiam, seu eorum contemplatione, vel etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac alias quomodolibet canonice, vel de facto nunc & pro tempore impositis & factis, ullatenus umquam comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & de novo concessas fore ac censeri decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

In die Circumcisionis non obstante interdicto in locis Confraternitatis celebrari potest & sociorum corpora sepeliri valent.

§. 8. Ut autem ipsi Confratres, majorem à nobis gratiã reportasse lætentur, eisdẽ confessoribus Confratribus juramenta quælibet sine alterius præjudicio relaxare. Et præterea eidem Confraternitati, illiusq;

Con-

Confratribus, ac Ecclesiis, Capellis, & Altaribus ejusdem ubilibet constitutis, quod quocumque tempore cujusvis interdicti, & cessationis à divinis videlicet dicto die festo Circumcisionis, à primis vesperis usque ad occasum Solis ejusdem diei inclusive, Vesperæ, Missæ, aliaque divina officia in ipsius Confraternitatis, Ecclesiis, Altaribus, ac Capellis, solemniter, & publice celebrari. Qualibet vero prima die Dominica cujuslibet mensis privati Confratres privatam eorum Missam ex ejusdem Confraternitatis instituto celebrari facere, illisque interesse. Ac insuper semel in mense Dominicum corpus suscipere. Et quoties aliquem vel aliquos ex ipsis Confratribus quocumque tempore interdicti, seu cessationis à divinis hujusmodi, mori contigerit, dummodo causam non dederit interdicto, eorum cadavera cum moderata pompa sepeliri, libere & licite valeant. Et interim interdicta & cessationes à divinis hujusmodi quæcumq; sint, ad effectum præmissum omnino suspendantur, & suspensa esse censeantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Clausulæ præservativæ.

§. 9. Ac præsentes litteras sub quibusvis revocationibus, derogationibus, vel limitationibus similium gratiarum, per nos vel successores nostros, in genere vel specie ex quibusvis etiam urgentissimis causis etiam ad Imperatoris, Regum, & aliorum Principum instantiam pro tempore quomodolibet emanatis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas fore.

Decretum irritans.

§. 10. Et ita per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate judicari & definiri debere, ac quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 11. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis, editis & edendis, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio circa dictam facultatem eligendi Confessorem.

§. 12. Volumus autem ne Confratres ipsi, quod absit, propter hujusmodi gratiam reddantur procliviores ad illicita committenda, quod si à sinceritate fidei, & unitate S. R. E. ac obedientia & devotione nostris vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium destiterint, aut confidentia ejusdem gratiæ aliqua commiserint, gratia & litteræ quoad eligendum confessorem hujusmodi illis nullatenus suffragentur.

Declaratio circa d. indulg.

§. 13. Volumus autem quod si aliqua alia indulgentia fuerit per nos in aliquo loco eidem Confraternitati concessa, præsentes quoad locum hujusmodi nullæ sint.

Dat. P. A. 4. die 13. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, Anno Incarnationis Dominicæ 1564. Idib. April. Pontif. nostri Anno 4.

LXXIX.

Quod major pars Cardinalium Sanctissimæ Inquisitionis decernit, à tota Congregatione valide statutum censetur.

Quinimo (aliquibus absentibus) duos tantum Cardinales hoc idem posse statuit Pius V. in sua constit. 23. Cum felicis. Institutionem vero hujus Congregationis habes sup. in Tomo I. in Pauli III. constit. 34. Licet.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Deputatio Card. Congr. S. Inquisit.

Cum nos per nostrum specialem Motum proprium sub data Romæ apud sanctum Marcum quarto Non. Augusti, Pontificatus nostri Anno quinto officio supremo in Alma Urbe, & Curia nostra, ac tota republica Christiana sanctæ Inquisitionis hæreticæ pravitatis, ejusque causarum audientiæ, cognitioni, expeditioni, & terminationi præfecerimus, & deputaverimus dilectos filios nostros Joannem Michaelem Sanctæ Anastasiæ Saracenum, & Jo. Baptistam S. Clementis Cicadam, ac Joannem Suavium Sanctæ Priscæ Romanum, necnon Michaelem S. Sabinæ Ghislerium, & Clementem S. Mariæ in Aracæli Monialium, & Ludovicum sancti Cyriaci Thermis Simonetam, & Carolum S. Martini in Montibus Borromæum presbyteros, ac Vitellotium Sanctæ Mariæ in Porticu Vitellium diaconum, tunc titulorum Miseratione divina S.R.E. Cardinales, cum facultatibus, jurisdictionibus, & auctoritatibus, prout in eodem Motu proprio latius continetur.

Alia deputatio.

§. 1. Cum postea etiam in eodem sancto Officio supremo inquisitionis hæreticæ pravitatis, verbo deputaverimus Inquisitorem dilectum Filium nostrum Franciscum Alciatum tituli sanctæ Susannæ Cardinalem, ne in posterum de ipsius jurisdictione hæsitari contingat, Motu simili & ex certa nostra scientia, deputationem hujusmodi tenore præsentium approbamus, & confirmamus, & quatenus opus sit de novo eumdem generalem Inquisitorem hæreticæ pravitatis, prout suprascripti alii octo Cardinales constituimus, deputamus, & ordinamus, & in numero supradictorum aliorum Inquisitorum unimus, & aggregamus.

Quod major pars facit, tota Congregatio fecisse dicitur.

§. 2. Et insuper pro faciliori causarum expeditione, & terminatione, statuimus, decernimus, & ordinamus, ut quicquid per majorem partem S. R. E. Cardinalium, qui in Congregatione pro dicto officio intervenerint seu convenerint dictum, gestum, statutum, ordinatum, decretum, terminatum, seu sententiatum extiterit, sit validum, & firmum, ita & taliter quod nullo modo impugnari possit, perinde ac si omnes, & singuli Cardinales prædicti in dicta Congregatione convenissent, & major pars consensisset.

Omnimoda jurisdictio congregationis est.

§. 3. Cum plena & omnimoda jurisdictione, auctoritate, & potestate omnibus prædictis Cardinalibus, & eorum prædecessoribus, per nos vel alios Summos Pontifices, alias quomodolibet concessis, & attributis, irritum, & inane decernentes.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apost. & omnibus illis, quæ nos, & prædecessores nostri voluerunt, & voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 5. Decernentes solam præsentis nostri Motus proprii signaturam sufficere, & ubique in judicio, & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. I.

LXXX.

Declaratio quod Concilii Tridentini decreta, circa Reformationem, & jus positivum tantummodo, ligare cœperunt à Kalend. Maii 1564.

De materia Concilii notavi hic sup. in constit. 73. Benedictus Deus. fol. 111. Et de Congregatione instituta sup. ejus observantia, vide bullam subseq.

Edita An. D. 1564.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sicut ad sacrorum Conciliorum decreta, ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apostolicæ Sedis, & debet & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, ejusdem Sedis judicio, & declaratione tollenda est.

Dubitabant multi à quo tempore ligaret Concilium Triden. circa Reformationem, & jus positivum.

§. 1. Ad aures nostras pervenit multos esse, qui dubitent ex quo tēpore cœperint decreta sacri generalis Cōcilii Tridentini, ad reformationem & jus positivum dumtaxat spectantia, eos ad quos pertinent obliga-

obligare, illa præsertim quæ tempora certa præstituunt ad provinciales, diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros ordines suscipiendos, ad religionem profitendam, ad parochiales Ecclesias, aliasque beneficia ecclesiastica quæ † ejusdem Concilii decretis retineri prohibitum fuit, resignanda, & ad complures hujusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem jusque positum tantum spectantes, quæ observari, aut evitari debeant.

† illius.

Declarat Concilium hic Pöt. cœpisse ligare à Kal. Maji 1564.

§. 2. Nos itaque ut omnis controversia, dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem prout rationi, juri, & æquitati convenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilii decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto confirmata à nobis fuerunt, sub finem mensis Januarii, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem observari cœperunt, quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimendis necessario consumptum fuit, & jure etiã communi sancitum est, ut constitutiones novæ vim, non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis, & justum visum est, prædicta decreta omnia ad dictã reformationem, jusque positivum dumtaxat spectantia, à Kalen. Maji proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cujusquam, quod ea ignoraverint, admittendam.

Decretum irritans.

§. 3. Atque ita Apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus. Decernimus irritum, & inane si quid secus à quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit judicari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis aliisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§.5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostol. ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4. die 18. Julii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, XV. Kalend. Augusti, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1564. indictione 7. die vero 20. mensis Julii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 4. retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerint in valvis Basilicarum Principis Apostolorum de Urbe, & S. Joannis Lateranen. necnon Concellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Jacobum Carra, & Julium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Mag. Curs.

LXXXI.

Institutio Congregationis S.R.E. Cardinalium, super executione, & observantia Sacri Concilii Tridentini, & aliarum Reformationum hujus Pontificis.

Hujus Congregationis facultatem, etiam super interpretatione dicti Conc. præfinivit Six. V. in const. 74. Immensa. in 8. Congr.

Quando Concilium istud cœperit ligare habes in const. præced. Et quando fuerit approbatum legitur in const. 73. fol. 111.

PIUS PAPA QUARTUS,

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1564.

Reformationes de quibus in præcedentibus illis referuntur.

Alias nonnullas constitutiones, & ordinationes, reformationem majoris Pœnitentiarii, ac sacræ Pœnitentiariæ nostræ, ac Vicarii nostri ac ejus officii, necnon Camerarii, & Cameræ Apost. ac illius causarum Auditoris necnon Palatii Apostolici causarum Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ Curiarum, & Contradictarum, aliorumque Almæ Urbis nostræ, ac Rom. Cur. Tribunalium, & officiorum concernentes edidimus, quæ tamen, ut intelleximus, ab eorumdem officiorum, & tribunalium præfatis, ac officialibus minus diligenter observãtur.

Institutio Congregationis de qua in rubr.

§. 1. Cum autem enixæ nostræ voluntatis sit, ut illa, & pariter decreta sacri Concilii Tridentini, in his quæ ad eorum Officia spectant, ab eisdem omnino observentur, nos propterea considerantes parum esse jura condere, nisi sint qui ea executioni demandari faciant, & in præmissis, prout ex debito pastoralis officii nobis, meritis licet imparibus, injuncti obligamur, salubriter & utiliter providere, præfatasque constitutiones, & ordinationes, ac decreta Concilii, quas & quæ hic haberi volumus pro expressis, inviolabiliter observari volentes, venerabili fratri nostro Joanni Episcopo Tusculan. Morono, Jo. Michaeli S. Anastasiæ Saraceno, ac Jo. Baptistæ S. Clementis Cicadæ, necnon Michaeli S. Sabinæ Alexandrino, Clementi S. Mariæ in Aracæli, & Ludovico S. Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo S.Martini in Montibus Borromæo presbyteris, necnon Vitellotio S. Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum diacano, Cardinalibus committimus, & mandamus, quatenus ipsi, seu eorum major pars, conjunctim vel divisim, eorum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum litterarum, constitutionum, & decretorum prædictorum constitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata, juxta tenores eorum, ac litterarum desuper confectarum per quoscumque Pœnitentiariæ Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac Tribunalium prædictorum judices, & Officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis officiorum, & aliis eisdem Cardinalibus benevisis, etiam pecuniarum, eo ipso incurrendis pœnis, firmiter observari faciant, & cum effectu (nisi tàm in executione dictorum decretorum Concilii, quàm dictarum litterarum nostrarum aliqua dubietas, aut difficultas emerserit, quo casu ad nos referant,) invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obedientia Congregat. debita.

§. 2. Ac eos, qui litteris, & decretis prædictis, & eorumdem Cardinalium mandatis non paruerint, ex nunc, prout ex eadem die, & e contra, illorum officiis privatos, necnon ad illa, & alia Romanæ Curiæ officia in posterum obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officiis sic privatis, illa tamquam per privationem vacantia à Datario nostro vendi, & à quibusvis personis idoneis pro pretio conventi emi, libere & licite posse, auctoritate nostra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nostrarum serie nunciamus, decernimus, & declaramus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Pœnitentiariæ, & curiarum, necnon tribunalium prædictorum statutis, &c. etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, ac dictis officialibus, & tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu simili, &c. & alias quomodocumque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. Hac vice latissime derogamus, eaque adversus præmissa nullatenus suffragari volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscript. Dat. P. An. 4. die 2. Aug.

Placet Motu proprio. I.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, quarto Non. Augusti Anno quarto.

LXXXII.

Facultas S.R.E. Cardinalium Congregationis super Inquisitione hæreticæ pravitatis, tenendi, & legendi libros hæreticos aut alios prohibitos, & concedendi aliis licentiã eos habendi, ac legendi.

Hanc facultatem quoad opera Caroli Molinæi hæretici, abstulit Clem. VIII. in constit. 89. Apostolici. Tom. III.

Con-

Congregationem ejusmodi instituit in Urbe Paul. II. ut supra in Tomo I. in sua const. 34. Licet. Adverte quæ adjeci sup. ad const. 76. Cùm pro. *fol.* 115.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio &c.

Hic Pont. deputavit Cardinales Inquisitores generales, sed hanc bullam hic non habes.

CUm inter crimina, quæ animadversione digna sunt, & in corrigendo exempla cunctis præbere debeant, hæresis sit gravius, & ceteris detestabilius: ideo cum nobis maxime displiceat, & ne illud latius serpat, pro illo extirpando, cunctis etiam de crimine hujusmodi infectis, & illius fautoribus, ne ad deteriora (quod Deus avertat) delabantur, per nos non modicum invigilandum sit: Cumque annis præteritis, & etiam forsan usque in hodiernum diem in diversis mundi partibus, proh dolor! hæreses, & falsa dogmata pullulaverint, & adhuc pullulent, solicitante humani generis inimico, minusque etiam cujuscumque correctionis prætextu pullulare cessent. Propterea dilectos filios nostros Joannem Michaelem sanctæ Anastasiæ Saracenum, Joannem Baptistam sancti Clementis Cicadam, Joannem Suavium sanctæ Priscæ Reomanum, Michaelem sanctæ Sabinæ Alexandrinum Clementem Olera sanctæ Mariæ de Aracæli, Ludovicum sancti Cyriaci in Thermis Simonetam, Carolum sancti Martini in Montibus Borromæum presbyteros, ac Vitellotium sanctæ Mariæ in Porticu diaconum Vitellium, Cardinales nuncupatos, pro erroribus, qui occasione quarumcumque hæresum dietim contingunt, reprimendis, & seu hæresibus hujusmodi, & illarum fautoribus. Domino nostro Jesu Christo auxiliante, extirpandis: ac eos in Inquisitores, seu in sanctæ Inquisitionis congregatione deputatos, cum omnimoda potestate constituerimus.

Illi indigebant libris prohibitis ex causis hic expressis, quos tamen tenere non valebant stante Indice de quo supra in const. 77. fol. 116.

§. 1. Et eis sæpe contingat, ne catholici, & Christicolæ veneno hujusmodi sectæ, illius fautorum afficiantur, ac etiam pro negotiorum, & causarum pro tempore incurrentium expeditione, ac hæreticorum, qui etiam ad præsens carceribus in Alma Urbe nostra mancipati existunt, ac pro tempore mancipentur, deprehensione, & eorum ad veram doctrinam reductione, nonnullos seu quamplures libros ab ipsis impiis hæreticis, & sectæ Lutheranæ fautoribus compositos, & in lucem editos, ac qui in dies successu temporis edentur, & componentur, ac etiam aliquando oporteat, pro conservanda religione in cordibus Catholicorum, eisdem libris, & hæreticorum deceptionibus, fraudibus & dolis, ac machinationibus respondere, vel à viris catholicis, ac sacræ doctrinæ peritis responderi facere, stantibusque constitutionibus hactenus per nos editis, & per Indicem librorum correctorum de mandato nostro, vel aliàs factum, prohibitionibus factis, eosdem libros, pro hujusmodi erroribus reprimendis, tenere, & legere dubitent, ac ut filii obedientiæ eosdem libros perspicere, ut accepimus, non audeant.

Hic ideo Pont. licentiam, & facultatem de qua in rubr. cit. concedit.

§. 2. Ad omnem igitur hæsitandi materiam, & conscientiæ scrupulum in eis tollendum, Motu simili, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, de eorumdem Joannis Michaelis, Joannis Baptistæ, Joannis Suavii, Michaelis, Clementis, Ludovici, Caroli, ac Vitellotii Cardinalium fide, probitate, & constantia, singularem, tum notitiam tum fiduciam habentes, eisdem Cardinalibus, ut durante eorum officio, & quamdiu Inquisitioni hujusmodi præfuerint quoscumque, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque, quorumcumque, tum antiquorum tum modernorum & futurorum, infidelium, & hæreticorum, aut hæresis, & cujuscumque impietatis, vel superstitionis, vel reprobatæ lectionis, condemnatorum, vel suspectorum, ac etiam incertorum, vel dissimulatorum auctorum, & scriptorum, atque etiam Hugonotorum commentaria, tractatus, libros, collectanea, expositiones, annotationes, interpretationes, versiones, & alia cujuscumque inscriptionis & argumenti opera, quocumque nomine nuncupata; Latino, Græco, Hebræo, aut quocumque alio etiam vulgari cujuscumque regionis sermone composita, tam manu scripta, quàm à quibuscumq; impressoribus, & in quibuscumque locis, etiam nominatim prohibitis vel suspectis, seu etiam sine impressorum, & locorum, ac temporis titulo, ac absque locorum Ordinariorum, & hæreticæ pravitatis Inquisitorum, aut aliorum ad id deputatorum licentia & approbatione impressa, etiam ex professo contra nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, & Sanctam Romanam Ecclesiam, ac Sedem Apostolicam prædictam, composita, & conscripta, ac etiam divulgata, necnon hæreses & errores, seu reprobatas & damnatas disciplinas continentia, necnon impressorum & auctorum, aliorumque id genus hominum damnatorum memoriam, & nomina præseferentia, tam per officium Sanctæ Romanæ & universalis Inquisitionis, quam aliàs quomodocumque & qualitercumq; in genere vel in specie pro tempore prohibita in quibusvis mundi partibus, ad quas eos accedere contigerit, & potissimum in Alma Urbe nostra, & Romana Curia habere, tenere, legere absque aliquo conscientiæ scrupulo, & cujuscumque suspicionis vel infamiæ, aut censurarum ecclesiasticarum incursu, libere & licite possint & valeant. Ita quod in futurum nullatenus super retentione librorum, scripturarum, extractuum, explicationum, & commentariorum hujusmodi impediri, molestari, vel argui seu inquiri possint, plenam & liberam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus & impartimur, ac desuper cum eis indulgemus.

Prohibetque ceteris aliis, ne libros prohibitos teneant vel legant, etiam vigore cujuscumque privilegii, absq; eorundem Card. Inquisit. licentia.

§. 3. Districtius inhibentes quibusvis aliis, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis etiam quacumque auctoritate, præcellentia, & dignitate fungentibus etiam Cardinalatus honore præditis, ne eosdem libros, extractus, seu scripturas & commentaria hujusmodi, etiã ut præfertur specificata, quovis quæsito colore, etiam cujusvis privilegii, à nobis, & à prædecessoribus nostris, vel ab ipso Sanctæ Inquisitionis officio hactenus concessi prætextu, penes se retinere, aut tenere, legere, & explicare, absque Cardinalium prædictorum nova facultate & licentia, sub excommunicationis majoris, & latæ sententiæ pœna, quam eo ipso in his ferimus scriptis, ac aliis pœnis à constitutionibus ac sacris Canonibus inflictis, & in Indice hujusmodi contentis, audeant seu præsumant. Ac decernentes irritum &c.

Facultatemque eisdem Inquisit. concedit tales licentias dandi.

§. 4. Et nihilominus eisdem supranominatis Cardinalibus dilectis filiis nostris, quando eis, vel eorum majori parti videbitur, si placuerit in plena congregatione tantum similem licentiam concedendi quibuscumque personis cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentibus, supradictos libros etiam cujuscumque damnatæ lectionis tenendi, habendi, legendi, & interpretandi, seu explicandi ad tempus, vel in perpetuum, & concessam revocandi similiter licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur de gratia speciali.

Clausf. derog.

§. 5. Non obstantibus Lateranensis & quorumcumque Conciliorum ac aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, statutis &c. etiam juramento roboratis: privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis pro tempore existentibus Sanctæ Inquisitionis hujusmodi majoribus Inquisitoribus, & quibusvis etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ceterisque ad dictum officium, in dicta Urbe, & alibi deputatis, ac alias in genere, vel in specie, etiam cum censurarum & pœnarum incursu, aliisque decretis & clausulis sub quibuscumque tenoribus & formis, etiam Motu proprio, &c. seu etiam consistorialiter, ac aliàs quomodolibet concessis, quibus omnibus etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice latissime, specialiter & expresse derogamus ac sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumq; cũ clausulis opportunis.

Fiat. Motu proprio. I.

§. 6.

Clausularum repetitio.

§.6. Et de concessionibus, impartionibus, indultis, inhibitione, singulis decretis, derogatione, declaratione, de, ac pro omnibus & singulis præmissis, ut suprà latissime extendentes. Et cum opportuna si videbitur exequutorum deputatione &c. etiam sub censuris &c. cum potestate aggravandi &c. invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, & cum derogationibus, constitution. de una, & de duabus dietis, non tamen ultra tres, ac prædictorum & quorumcumque aliorum quomodolibet contrariorum ad effectum &c. latissime exten. & quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula contraria non obstante, seu si videbitur litteræ per breve nostrum cum præmissorum omnium & singulorum etiam qualitatibus ac nominum, & cognominum consultorum hujusmodi majori, & veriori specificatione, & expressione expediri possint.

Dat. P. An. 5. die 27. Aug.

Dat. Romæ apud sanctum Marcum 6. Cal. Septemb. Ann. 5.

LXXXIII.

Cancellariæ criminales Status Ecclesiastici, ex causa vere onerosa aliis non concessæ, Rom. Cam. Apost. iterato applicantur. Et statuta pro Cancellariis præfiniuntur. Cum privilegiorum concessione, ac Thesaurarii & A. C. super illis & eorum causis, jurisdictione, & auctoritate.

Eamdem applicationem fecit Paul. IV. ut sup. in Tomo I. ejus const. 10. Romanus.

Edita An. D. 1564. & 1565.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Superna providentia, quæ cunctorum Christifidelium cœtum per diversa Rectorum officia statuit in rectitudine gubernandum, Pontificalem ad hoc nobis supremam contulit dignitatem, ut præ ceteris per congruam executionē pastoralis officii, cujus ministerio numine afflante divino, quamvis indigni præsidemus, cunctorum præsertim nobis & Sedis Apostolicæ subditorum, utilitati & indemnitati salubriter consulamus, ac ne in civitatibus, terris, castris, & aliis eidem Sedi immediate subjectis locis Notariorum, & Tabellionum, seu Scribarum incuria, vel nimia indulgentia, aut impunitate, partium contrahentium & litigantium actus & instrument a summo cum eorum detrimento depereant, aut falsitatis, immutationis, vel alterationis vitio subjaceant, sed ad omnium commoditatem illa debite diligenterque, conserventur illæsa, & proinde ut jus suum unicuique intactum remaneat, opem, & operam efficaces impendamus.

Causas istius constit.

§.1. Cum itaque (sicut magno cum animi nostri mærore accepimus) in quamplurimis Status nostri Ecclesiastici civitatibus, terris, castris, & locis, nulla fere aut rara admodum Archivia, seu Regestra pro contractuum, instrumentorumque & actorum aliorum, necnon varii alterius generis publicarum scripturarum debita conservatione sint instituta, & si quæ sint, ita incertis, usu, & consuetudine depravata reperiantur, ut qui illis præsunt Notarii, Tabelliones, & Scribæ, etiam actuarii, cum ipsi, vel ad tempus à locorum Communitatibus & universitatibus, seu aliis superioribus, aut personis ad id se potestatem habere prætendentibus, ad Notariatuū officia exercenda sint electi, vel ex eo quod officia ipsa, à nobis vel prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu Camera Apostolica ipsius gratiose concessa sunt, exercitia suorum officiorum hujusmodi parvipendentes, illorumque amissionem, vel privationem, seu quodvis alterius generis mulctæ, vel pœnæ nusquam metuentes, partes ipsas exhibendis instrumentis, quorum conservationem ipsi prorsus negligunt, in forma probanti, ac solutionibus superinde faciendis pro eorum arbitrio vexare non vereantur, ac (quod pejus esse videtur) ipsorumque quam plures præsertim in locis in quibus illorum electio & deputatio ad Communitates aut Universitates, quas etiam circa officiorum damnorum datorum concessiones variis modis aberrare nobis plene constitit, spectat, litterarum & artis notariatus rudes prorsus, & ignari, ac ad tale munus suscipiendum, & exequendum penitus inhabiles sint, in conficiendis instrumentis, & aliis actibus publicis, sive decretis, & declarationibus annotandis; infinitos committant errores & falsitates. Ac nulli revisores, qui se de notariorum idoneitate & sufficientia informent, ac de eis attestentur, existant, sed passim favore, pretio, vel pactionibus, etiam super officiorum notariatuum hujusmodi emolumentis, partim vero electores, partim vero judices, & commissarios dividendis, & distribuendis conjunctim eligantur, ac propterea excessive scripturarum taxæ, & exactione, non minus injuste, quam indebite extorqueantur, causæque in longum protrahantur, & quasi imortales efficiantur.

§.2. Cumque institutio fel. rec. Pauli IV. prædecessoris nostri præmissis, ac forsan aliis tunc suadentibus causis moti, super officiis notariatuum hujusmodi in causis criminalibus status nostri prædicti, proinde quidem ac permaxime utilium capitulorum editionem factam per Legatos & Vicelegatos, ac Gubernatores locorum ita negligantur, ut ipsi (nescitur qua ratione ducti) præter, & contra mentem & intentionem nostras, illa & capitulis hujusmodi omnino neglectis, Cancellarios, & notarios pro eorum libito, in civitatibus, terris, castris, & locis sub eorum Legationibus, seu Guberniis comprehensis ponere, aliis amotis, aut si non amotis, in eorum officia, aut ea, quæ ad illa spectant se ingerere non formidant, quam ob causam plura etiā ad præsens in hujusmodi criminalibus notariatuum officia penes dictā Camerā non sine maximo ejus detrimento vendenda remanent, in gravem divinæ majestatis offensā, partiumque contrahentium & litigantium præjudicium & gravamen, Notariorumque, Judicum, & Commissariorum, necnon Communitatum, & Universitatum, aliarumque personarum animarum periculum & jacturam, ac plurimorum scandalum.

Pauli IV constitutio edita super istis Cancellariis male observatur. Eam habes sup. indicatam in rubr.

§. 3. Nos igitur, quibus imminet, talia ad meliorem, & saniorem statum reducendi continua sollicitudo, præmissis ne fiant in posterum, debitæ provisionis nostræ adminiculo, quantum nobis ex alto conceditur obviare, necnon animarum saluti, nostrorumque civitatum, terrarum, castrorum & locorum hujusmodi, ac eorum incolarum, præsertim litigantium & contrahentium statui, quieti, commoditati, securitati, ac salubriori directioni illorum regiminis consulere volentes, necnon quascumq; provisiones, concessiones, assignationes, & quasvis alias dispositiones de prædictis civilibus, & quæ tam conjunctim, quam separatim exerceri solent, & nondū vendita penes dictam Cameram existunt, criminalibus hujusmodi, & ratione scripturā dumtaxat damnorum datorum officiis, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum hujusmodi etiam si ad Legatorum, Cōmunitatum, Universitatum, & aliarum particularium personarum cujuscumq; dignitatis, præeminentiæ, & auctoritatis existentium, quovis modo pertineant, & illa per deputatos à Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, seu Potestatibus, vel aliis justitiæ ministris hactenus exerceri solita sint, ac ad præsens exerceantur, quibusvis personis cujuscumq; status, gradus, & conditionis existentibus, per nos, aut quoscumq; alios Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem eamdem, ac etiam Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, ac alios Officiales, & personas hujusmodi, perpetuo, vel ad tempus, præterquam tamen ex causa onerosa, solutionis videlicet, & exbursationis pecuniarum factas, illarum omnium veriores tenores, datas, & decreta etiam irritantia in eis apposita, ac causas propter quas factæ & concessæ fuerunt, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie revocantes, cassantes, & annullantes, ac revocatas, cassatas, & annullatas, nulliusque roboris vel momenti existere, neminique suffragari, aut prodesse posse, seu

Ideo ab isto Pont. revocantur omnes concessiones de eis factæ ex causa non onerosæ.

debere decernentes. Ipsaq; officia à quibusvis Communitatibus, Legationibus, Guberniis, etiam perpetuis, vel temporalibus, necnon Magistratibus, Potestatibus, & aliis Judicibus & personis, penitus, & omnino perpetuo dismembrantes, & separantes, ac eadem officia Cameræ præfatæ applicantes, & appropriantes, & ad illam in futurum perpetuo spectare declarantes & decernentes.

Paulique prædicti bulla confirmatur.

§.4. Necnon Pauli prædecessoris hujusmodi super notariatuum in criminalibus officiis confectas litteras veriorem illarum tenorem, ac si de verbo ad verbum inferius foret, præsentibus pro expressis ac insertis habentes, Apostolica auctoritate etiam perpetuo confirmantes & approbantes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra deliberatione, Dilectum filium Donatum Matthæum Minalem, modernum, & pro tempore existentem Thesaurarium nostrum generalē totius status nostri Eccles. & Cameræ hujusmodi Comissarium generalē ad omnia & singula quarumcumq; Legationum, civitatum, terrarum, & locorum totius status Eccles. notariatuum in civilibus, & nondum vendita criminalia, necnon damnorum datorum officia, etiā si illa, per unum vel duos, aut plures notarios exerceri consueverint, ac sub quorumcumque S.R.E. Cardinalium, vel aliarum personarum Legationibus, aut Guberniis, perpetuis vel temporalibus, comprehensa sint, cum eorum scripturis, si quæ sint, necnon honoribus, oneribus, & emolumentis, cum capitulis infrascriptis, ac alias cum obligationibus, clausulis, cautelis, decretis, pactis, & conditionibus, ac pro pretio, seu pretiis dicto Thesaurario benevisis in utilitatē ipsius Cameræ convertendis & applicandis ad vitā quibusvis personis, originariis vel forensibus, sibi benevisis.

Thesaurario facultas eas alienandi conceditur.

§.5. Ita quod liceat ipsi Thesaurario pro tempore existenti personas hujusmodi officia pro tempore ementes, in corporalem, realem, & actualem, omnium & singulorum officiorum emptorum hujusmodi possessionem, seu quasi inducere, inductosque defendere & manutenere, amoris exinde, etiam manu regia, appellatione postposita & cessante, quibusvis eorum detentoribus, quos nos etiam per præsentes amovemus, & amotos esse denunciamus.

Cancellarii statim publici Notarii efficiuntur.

§. 6. Necnon personas officia hujusmodi pro tempore ementes, statim emptione, & illorum admissione factis, in notarios publicos & legales creamus, constituimus, & deputamus. Ita quod eis in posterum liceat quælibet instrumenta & scripturas, etiam ratione damnorum datorum hujusmodi, ac in civilibus & criminalibus causis respective, conjunctim vel separatim, & aliàs juxta modum per prædictum Thesaurarium præscribendum, coram quocumque, sive quibuscumque judicibus & personis, sæcularibus vel Ecclesiasticis quacumque potestate, vel etiam Cardinalatus honore, aut alias fulgentibus & tam in judicio quam extra scribere.

Thesaurarii facultas vendendi Cancellarias etiā originariis, non obstante bulla Pauli IV. sup. cit.

§. 7. Necnon officia in criminalibus hujusmodi nondum vendita, si dictus Thesaurarius illorum emolumentorum tenuitatem perspexerit, una cum civilibus officiis, litteris Pauli prædecessoris hujusmodi quoad hoc obstantibus, personis, etiam locorum originariis, & incolis, vel forensibus, ac alias prout eidem Thesaurario melius videbitur, nomine ejusdem Cameræ, & in illius utilitatem vendenda, concedenda, conferenda, alienanda, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine constituimus, & deputamus.

Cameramq; pro venditionibus hujusmodi obligandi.

§. 8. Eique Cameram ipsam, omniaque illius bona præmissorum occasione in amplissima forma ejusdem Cameræ obligandi, aliaque in præmissis & circa ea necessaria ac opportuna faciendi, & exercendi; necnon detentores prædictos expellendi.

Cancellarias occupantes expellendi.

§. 9. Ac unum vel plures Commissarium, seu Commissarios loco sui, cum simili aut limitata potestate, facultate, & auctoritate, ac aliàs, prout sibi videbitur, ad præmissa deputandi.

§. 10. Ac si quæ forsan super præmissis, omnibus & singulis, aut aliis illorum occasione per eorundem officiorum emptores, aut Communitates, Universitates, Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, aut alias personas dubitari contingeret, ac propterea jam forsan inter eos orta sint, & oriri in posterum contigerit lites, & dubia, illa interpretandi, & declarandi, ac summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura judicii, appellatione remota, decidendi, & terminandi, plenam, & liberam, ac omnimodam potestatem, facultatem, & auctoritatem damus, concedimus, & impartimur.

Dubia interpretandi & lites decidendi summarie, &c.

§. 11. Districtius inhibentes quibusvis Communitatibus, Collegiis, & aliis particularibus personis, & pro tempore existentibus Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Officialibus, Judicialibus, & Comissariis, quibuscumq; potestate, auctoritate, facultatibus, privilegiis, indultis, prærogativis, præeminentiis, & dignitatibus munitis, ne sub indignationis nostræ, ac excomunicationis latæ sententiæ, aliisque, quoad inferiores à Legatis, & Vicelegatis prædictis ejusdem Thesaurarii arbitrio moderandis, applicandis, & infligendis pœnis, quovis quæsito colore, ingenio, vel prætextu, audeant seu præsumāt se ulterius in eisdem Notariatuum officiis, tàm per Camerā venditis, quàm deinceps vendendis, ac aliis præmissis, vel eorum interpretatione, ac originalibus scripturis officia hujusmodi ipsorumq; Notariorum præjudicium concernentibus, per se seu eorum Cancellarios, seu Secretarios, aut scribas, vel aliū, seu alios intromittere, aut de illis quomodolibet disponere, seu Notarios illa pro tempore ementes molestare, perturbare, vel impedire, aut contra eos procedere. Decernentes, & declarantes, detentores prædictos spoliatos esse, dici, & censeri, aut illis actionem spolii propterea cōpetere, aut desuper agere.

Prohibito ceteris omnibus, de Cancellariis disponendi. Ad quod vide etiam mox inferius.

§. 12. Ac præsentes litteras ullo umquam tempore quovis quæsito colore, vel ingenio, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, argui, impugnari, seu restitutiones in integrum adversus illas, per sic amotos, vel alios quoscumque impetrari, aut eos illis etiam motu simili contra uti, ipsasque præsentes ad viam juris reduci, etiam enormissimæ læsionis, aut alio quovis prætextu nullatenus posse. Ac illas, & quascumque venditiones, alienationes, & concessiones de eisdem officiis per eumdem Thesaurarium, & Commissarios ab eo pro tempore deputatos, nomine ejusdem Cameræ faciendas, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, alterationibus, vel limitationibus contrariis minime comprehendi, sed illas perpetuis futuris temporibus validas & efficaces fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimū statum etiā sub data posteriori per ipsum Thesaurarium, seu Comissarios, & emptores eligenda restitutas, & de novo concessas esse, & censeri; necnon personas, quibus officia hujusmodi vendentur, & concedentur, si per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales prædictos pro tēpore existentes modo aliquo molestari, vel impediri contigerit, Camerā ipsam ad ipsos defendendum, & manutenendum, ac alia præmissa omnino teneri.

Præservatio hujusmodi venditionū.

§. 13. Ac officia Notariatuum hujusmodi per triennium à data præsentium computandum, vacabilia non esse, neque censeri, sed dicto triennio elapso, singulorum officiorum prædictorum, quando per illa obtinentium resignationes vel obitus, seu quācumque aliam dimissionem, vel admissionem, aut venditionem vacaverint, illo præcedentibus supplicationibus manu Romani Pontificis, aut in ejus præsentia signandis, ac alias in omnibus & per omnia, prout in aliis Romanæ Curiæ officiis vacabilibus fieri consuevit, expediri debere. Necnon illa hac prima vice tantum per dictum Thesaurarium pro pretio reperibili vendi, ipsumque Thesaurarium litteras patentes illorum concessionum, & assignationum desuper expedire, & concedere posse, ipsaque officia sub præsentibus comprehendi, & per eas Cameræ prædictæ applicata esse, & censeri.

Cancellariæ per triennium proximum non vacantes à Thesaurario concedantur.

§. 14.

Cum facultate rogandi quæcumque instrumenta & acta.

§. 14. Necnon personas illa pro tempore ementes facultatem instrumenta quæcunque rogandi, & scribendi, necnon actitandi; aliaque faciendi in quocumque, & quibuscumque Tribunalibus Gubernatorum, ac ejusdem Status Ecclesiastici Rotæ Auditorum, Civitatum, Communitatum, Potestatum, Commissariorum deputatorum, & deputandorum, & aliorum quorumcumque Officialium, & justitiæ Ministrorum, ac in Curia, seu Curiis Mercatorum quorumlibet, ac coram quibuscumque, officiis Bullectarum, Datiorum, Gabellarum, mercium, sive pecudum, ac damnorum datorum hujusmodi, tàm in causis civilibus, quàm criminalibus, sive mixtis juxta modum per Thesaurarium hujusmodi in illorum officiorum concessionum patentibus litteris præscribendum, & non alias habere.

Originarii & exteri eas consequi possint.

§. 15. Ac tam cives, vel originarios, & incolas Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus officia hujusmodi instituta fuerint, quam extraneas personas officia ipsa emere posse.

Et ita & non alias observetur.

§. 16. Et ita in præmissis, omnibus & singulis per quoscumque judices, & Commissarios, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, seu illorum Locatenentes, ac etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super iis à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Cancellarii statuta Pauli IV. & istas ordinationes servent.

§. 17. Volumus autem, quod personæ quibus officia hujusmodi concedentur, Notarii Curiales nuncupentur. Ipsique infrascripta, ac ea quæ in ejusdem Pauli prædecessoris litteris continentur ordinationes, statuta, & capitula quæcumque, & præsertim ea quæ illorum sindicatum concernunt, omnino observare, librosque conficere, ac eorum instrumenta in protocolla debite redigere sententias etiã, aliasque scripturas diligenter conservare teneantur.

Acta in manualibus scribant.

§. 18. Quodque de cetero omnia acta, quæ in litibus, & causis fieri & scribi continget, non in forma processus, sed in libris, manualibus nuncupatis, scribere teneantur.

Taxas observent.

§. 19. Nec ratione tàm criminalium, quàm civilium officiorum hujusmodi pro mercede plusquam hodie capitur, capere possint, servatis modo, & taxa in litteris Pauli prædecessoris præfati circa hujusmodi officia criminalia præscriptis.

Indultis, & exemptionibus à Paulo IV concessis perfruantur Sed. S D N. Paul. V. exemptiones revocavit in const. 9.

§. 20. Ipsisque omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, & exemptionibus, Notariis criminalibus Pauli prædecessoris hujusmodi concessis, quoad personas, & res ipsorum Notariorum, & eorum Substitutorum, ac familiæ usum, & victum in Civitatibus, Terris, Castris, & locis prædictis, ac extra eas, per universum Statum nostrum Ecclesiasticum prædictum utantur, potiantur, & gaudeant.

Contributiones nemini dare debeant.

§. 21. Quodque partem aliquam suorum emolumentorum contribuere, aut aliquod onus, vel responsionem ratione suorum officiorum quibusvis Communitatibus, Collegiis, Legatis, Gubernatoribus, aliisve personis solvere minime teneantur, non obstante, quod aliàs contribuerint, seu solverint aut onus aliquod habuerint, etiam ex causa onerosa, solutionis videlicet, & exbursationis pecuniarum dictæ Cameræ tantum factæ. Sed eo casu certior factus Thesaurarius ipse, prius iis quorum interest de sorte principali quam solverint, aut alia aliqua remuneratione, vel assignatione providere, & circa ea in prima dictorum officiorum venditione advertere debeat, & teneatur. Sitque pro ea vice dumtaxat merus judex, ita ut ab ejus sententiis, seu declarationibus, vel decretis, verbo vel in scriptis, etiam ad partium instantiam latis, & factis appellari non liceat, auditis prius iis, quorum interest, quibus interea emptores præfati nihil solvere teneãtur.

Auditor Cam. eorum judex deputatur, & sive Thesaurar. respective.

§. 22. Ac quod dicta Camera, & illius Curiæ causarum pro tempore existens generalis Auditor, & Thesaurarius, ac eorum quilibet in solidum emptores eorumdem officiorum eorumque per eos emptorum officiorum hujusmodi substitutos in pacifica possessione manutenere debeat, ac facta venditione prædicta dictus Auditor Notariorum Curialium hujusmodi in omnibus causis, tàm ratione dictorum suorum officiorum, quam alias contra eos per quoscumque quomodolibet pro tempore motis merus judex, & executor sit, esseque censeatur. Ita ut ipsi coram alio judice, quovis prætextu vel causa, evocari seu trahi non possint, ac in eisdem litibus, & causis, quæ videlicet ratione personarum suarum inter eos, ac officiorum eorum contra quoscumque, idem Auditor manu regia sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, appellatione ab ejus sententia remota, procedere possit, & debeat. Ita tamen quod pars, quæ gravata censebitur, parito judicato, & refectis expensis, sententiæ revisionem in Camera petere possit, & si damna aliqua per emptores Notarios hujusmodi, aut aliquem eorum passa, aut expensæ in eisdem litibus, & causis ratione dictorum eorum officiorum factæ fuerint, idem Auditor prout justum ei videbitur, à partibus condemnatis, aut Cameræ prædictis de illis satisfieri facere procuret, & teneatur.

§. 23. Quodque Legati, & Vicelegati Provinciarum, sive Civitatum, Castrorum, Terrarum, & locorum Gubernatores, Communitates, & Collegia, Potestates, ac Commissarii, qui ad præsens administrant, aut administraturi sunt justitiam, coram quibus Notarii, seu eorum Substituti, tàm civiles quàm criminales in toto Statu Ecclesiastico pro tempore scribentes existunt, non possint, nec debeant Notarios Curiales hujusmodi molestare, vexare, perturbare, seu impedire super possessione, seu quasi hujusmodi eorum officiorum, vel emolumentis, neque se eorum officiis aliquatenus ingerere, ad eaque officia alios Notarios quoquo modo intromittere, vel salaria eorum contra earumdem præsentium, ac Pauli Prædecessoris desuper confectarum litterarum hujusmodi formam diminuere, nec dicta officia in affictum recipere, neque conductores aliquos proferre, sub pœna excommunicationis per contrafacientes eo ipso incurrenda, à qua nonnisi à prædicto Auditore Cameræ, ac refectis prius ejusdem Auditoris arbitrio damnis & interesse ipsorum Notariorum Curialium, & non alias absolvi possint.

Prohibitio ceteris officialibus desuper se intromittendi.

§. 24. Et si reperientur aliqua ex dictis officiis tàm civilibus, quàm criminalibus vendita, seu alias quibusvis personis quocumque titulo, tàm per nos, quàm prædecessores nostros, aut Cam. Apost. præter & contra, tàm earumdem præsentium nostrarum, quàm prædicti Pauli prædecessoris jam desuper confectarum litterarum hujusmodi formam & tenorem quomodolibet alienata, si in alienatione hujusmodi dicta Camera ultra dimidium læsa fuisse reperiatur, tunc illorum emptoribus per Cameram ipsam prius restitutis pretiis, illa ab eodem Thesaurario de novo uti vacantia vendantur. Illaque in omnibus, & per omnia sub præsentibus comprehendantur, & comprehensa omnino intelligantur.

Cancellariarum concessiones rescindantur, si Camera Apost. ultra dimidium læsa sit.

§. 25. Quodve in omnibus Civitatibus, Terris, & locis totius Status Ecclesiastici prædictis, etiam si in illis Archivia aliqua, non tamen ex causa onerosa exbursationis videlicet pecuniarum eidem Cameræ factæ ut præfertur, instituta, etiam quibusvis facultatibus, & privilegiis munita existant, Notarii ipsi Curiales diligentissime scripturas, & instrumenta suorum officiorum conservent, ac ad illorum delationem ad Archivia hujusmodi non teneantur, sed illa, occurrente eorum officiorum, sive per cessum, aut venditionem, sive per mortem, aut alias, vacatione, ei cui à Sede Apostolica officia hujusmodi sic vacantia concedentur, assignari, & tradi debeant.

Cancellarii scripturas ad Archivia deferre non teneantur, sed eorum successoribus consignare. Vide formam traditam à Paulo IV. cit. in rub.

§. 26. Ipsique Notarii Curiales in Civitatibus Terris, Castris, & locis hujusmodi in quibus nulla Archivia existent, à reliquis Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum eorumdem non Curialibus Notariis pro Archivio habeantur, ac illorum scrip-

Cancellaria habentur pro Archiviis ubi illa non sunt.

turarum custodes existant, nec tàm eas, quam suas alias quavis de causa transportare valeant.

Officiales tenentur ad instantiam Cancellariorum alios Notarios inquirere, & repertos inhabiles repellere.

§. 27. Ac Civitatum, Castrorum, Terrarum, & locorum, in quibus Notarii ipsi Curiales instituti fuerint, Gubernatores, seu justitiæ administratores, eisdem Curialibus Notariis instantibus ceteros Notarios non Curiales jure, vel privilegio, aut facultatibus instrumenta rogandi suffultos de eorum privilegiis, facultatibus, & jure hujusmodi inquirere sibique suorum privilegiorum, facultatum, & juris patentes litteras ostendi petere, & facere, ac eos quos habiles repererint, ad rogitus contractuum, & instrumentorum suscipiendos admittere. Alios vero minus habiles, etiam quantumvis idoneos, & sufficienti privilegio munitos repellere eisque ne contractus, & instrumenta conficiant, aut se de eis rogent, inhibere possint, & cogant admissos hujusmodi Notarios ad instrumenta redigenda in libros, & protocolla, eisdem modo & forma, ac sub pœnis quæ in dicta constitutione Pauli IV. continentur. Quorum quidem Notariorum non Curialium inquisitio singulis saltem mensibus, & ad quamlibet ipsorum Curialium Notariorum instantiam, & adversus inobedientes executio à Gubernatoribus, & justitiæ ministris hujusmodi sine aliquo temporis intervallo fiat, ad hoc ut scripturæ publicæ suum effectum sortiantur, sub pœnis contra Gubernatores, aliosq; justitiæ ministros, opem auxiliumque suum in, supra, & infra notatis casibus denegantes præfato Auditori Cameræ benevisis.

Notariorum decedentium scripturas, Cancellarii custodiunt si Archivia non sint in locis illis.

§. 28. Quando autem in præfatis locis, ubi nullum est Archivium quispiam Notarius non Curialis decesserit, aliquis ipsorum Curialium Notariorum cum Cancellario Universitatis, seu Cōmunitatis si talis Universitas vel Cōmunitas Cancellarium habeat; sin minus cum alio, ubi scripturæ Notarii non Curialis defuncti reperirentur, se conferat, ac eas accipiat & de illis inventarium conficiat, quo confecto illud in libro penes se remansuro registret, & deinde illud Notarii defuncti hæredibus consignet, ac scripturas hujusmodi ad officium suum transportet, & simul cum aliis suis scripturis conservet. Ac casu quo extrahendum, aut dandum sit sumptum aliquod scripturarum, & instrumentorum Notarii defuncti hujusmodi, possit & debeat illa publicare tantamq; mercedem recipere, quantam si rogatus de eodem sumpti instrumento fuisset, relictis tamen mercedis ejusdem tribus ex quatuor partibus hæredibus præfatis, & si dicti Notarii non Curiales, dum infirmantur scripturas suas hujus. Notariis Curialibus consignare voluerint, teneantur Notarii Curiales hujusmodi eas recipere, & morte Notarii consignantis succedente, ordinem qui supra describitur, omnino sequi. Et circa hæc Gubernatores, ceterique justitiæ ministri Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum in quibus Notarii, non Curiales hujusmodi obierint, Notariorum defunctorum hujusmodi hæredes ad consignandum scripturas illorum, si quæ penes illos extiterint sub pœnis sibi benevisis cogere, & compellere auxiliumque, favorem, & operam efficaces desuper impendere debeant, quæ si recusaverint, à præfato Auditore Cameræ pœna ejusdem Auditoris arbitrio imponenda & applicanda, puniri possint. In locis autem ubi plures Notarii aderunt Curiales, occurrente obitu aliquorum Notariorum non Curialium, tunc is Notarius Curialis curā scripturarum defuncti habeat, qui ad hoc à ceteris sociis sorte extractus erit.

Causæ, inter plures Cancellarios per turnum à Mensario distribuantur, &c.

§. 29. Porro si in Civitate aut Terra, vel loco alio, plures fuerint Notarii Curiales, nulli partium litigantium causam inchoare liceat coram eo Notario quem volet, etiam si causa, vel lis sit ordinaria, seu extraordinaria, aut commissionis, sive appellationis sed per turnum causæ omnes distribuantur inter Notarios prout in Alma Urbe, ac inter Rotæ Notarios Almæ Urbis nostræ fieri, & observari solet, videlicet qui voluerit cōmittere causam, vel litem, aut eam inchoare de mandato Superioris, sive per viam libelli, sive alterius cujusvis petitionis, seu appellationis, adibit Mensarium, qui quolibet mense sorte ab illis eligetur, & mutabitur ipse, librumq; ad hunc effectū custodiet cum inscriptione nominum, & cognominū aliorum Notariorum collegarum suorum in eodem Tribunali ubi pendebit causa, eaque nomina in bussula ad hoc apta imbussulabit, & unus illorum sorte extractus in illa causa Notarius esse censeatur. Idemq; Mensarius in prædicto libro Notariorum extractum dictæ causæ faciet debitorem, cum descriptione tituli, & nuncupationis causæ, nominumque partium litigantium, & successive in aliis pro tempore advenietibus causis extrahatur unus reliquorum Notariorum qui superfuerint in bussula, & sic de aliis donec turnus finitus fuerit, & eorum quisque causam aliquam habuerit, & super hoc turno etiam comprehendatur nomen Mensarii, finitoque turno iterum nomina omnium Notariorum in bussula ponantur, nominaque, & causæ modo quo supra extrahantur & inter eos dividantur, quo fiet ut donec extractio nominum à bussula facta fuerit, partes litigantes suæ causæ Notarium prorsus ignorabunt. Notario extracto, causaque per Mensarium Notario extracto assignata penes ipsum remaneat, ac in ea scribat, nec in illa aliis Collegii Notariis licet in eodem Tribunali in eadem causa scribere, aut ullo modo se in ea immiscere. Ita ut Notarius, cui sorte causa obtigerit, etiam si illa non agitetur, se iterum imbussulare petere non possit, donec turnus ipse finiatur.

§. 30. Et similiter singulis primis diebus cujuslibet mensis sorte extrahatur unus Mensarius, cui libri Mensariatus consignabuntur, & computa causarum ad quos pertinebunt, cum bussula, aliisq; nominibus quæ supererunt. Et quia multis in locis plurium causarum principium sumitur, vel ex præcepto, vel monitorio Superiorum, aut à fugæ suspicionis mandato, in quibus solitum est apponi sigillum Judicis, Volumus, ad hoc ut servetur æqualitas in distributionibus causarum inter Curiales Notarios hujusmodi, quod sigillo ipso penes Judicem remanente in eventum expeditionis præcepti, aut monitorii, vel mandati, antequam illa sigillentur, Notarius ex bussula extrahatur qui præceptum, seu monitorium, vel mandatum hujusmodi scribat, quo scripto, ipse ad Mensarium Notarium accedat, ac illo sigillari procuret. Et in locis in quibus ratione præceptorum monitoriorū, & mandatorum hujusmodi nihil ultra sigillum solvitur, sigillo hujusmodi Mensario pro tempore existenti soluto, Mensarius ipse in fine mensis Superiori seu Judici ad quem spectat sigilli emolumentum, computum sigillorum datorum reddere teneatur. In locis vero in quibus sigillum hujusmodi gratis datur, Mensarius illius ratione nihil exigat. In locis autem in quibus eorumdem præcepti, monitorii, & mandati ratione partim pro sigillo, partim vero pro scriptura aliquid solvitur, Notarius scribens suam ratam retineat; ratam vero Judicem, vel Superiorem ejusdem sigilli ratione tangentem, Mensario tunc existenti persolvat, ac Mensarius de similibus, ut supra, eidem Judici, seu Superiori in fine cujuslibet mensis computum reddere debeat, nec hoc ordine intelligatur confundi causa unius tribunalis cum alio tribunali, sed cujuslibet tribunalis Notarii Curiales pro tempore existentes, de per se suum turnum conficiant in divisionibus causarum.

Mensarii extractio, & officium.

Cancellarii non se intromittant in scripturis Notariorum, ubi sunt Archivia.

§. 31. In Civitatibus vero in quibus pro conservatione scripturarum sunt Archivia, & regestra, ac ordo publicus, nec de fraude, errore, ignorantia, aut scripturarum amissione dubitatur, Notarii Curiales præfati de aliorum non Curialium Notariorum scripturis rogitibus, vel instrumentis minime se intromittant, nihil tamen recognitionis, vel alterius oneris Archivio, aut matriculæ hujusmodi solvere, aut illis modo aliquo subjici, aut illorum legibus & statutis parere minime teneantur. Prohibentes reliquis Notariis dicti Status nostri Ecclesiastici ne actū aliquem litis, seu illius dependentiæ, aut præsentationis monitorii, citationis, executionis, pacis, concordiæ, aut alterius rei unde lis, seu judicium inchoatur, vel deducitur, in ea Civitate in qua Notarii Curia extiterint, scribere, recipere, seu de illis præsumant.

§. 32.

Partes cogi non possunt ad extrahẽda instrumenta.

§. 32. Insuper quod nulla, vel Bononiæ vel alterius Civitatis, aut loci Archivia, vel regestra consuetudinem cogendi partes etiam invitas ad extrahenda à suis protocollis publica instrumenta,& acta, etiam multa necessitate requirente habentia,id deinceps facere, neque illorum Notarii, nec etiam ipsi Curiales & actuarii personam aliquam contra illius voluntatem ad extrahendum instrumenta non solum facta, sed etiam fienda cogere, aut alias contra illam desuper agere queant.

Arrham dantes pro scripturis, ad solutionem earum cogi possunt.

§. 33. Præterea quoties litem aliquam, ac illius actus transportare contigerit,si arrha à partibus litigantibus Notario causa data fuerit, Notarius ipse easdem partes pro rata quãlibet earum tangente,etiã si partes ipsæ actibus, & scripturis hujusmodi non amplius indigeant,ad solutionẽ scripturarũ actorum prædictorum omnino cogere, & compellere possit.

Cancellarii Collegium in Rom. Curia erigere tenentur.

§.34. Deinde quod omnes Notarii Curiales unum Collegii,& congregationis corpus efficiant,ac unum Collegium Romæ instituere, & qui ex Notariis ipsis Romæ præsentes fuerint, quolibet mense semel ad minus congregari, & de rebus officia prædicta concernentibus tractare, ac pro salubri illorum, & dicti Collegii conservatione, & directione, quæcumque statuta, & ordinationes, licita tamen & honesta cum voto tamen, & assensu prædicti Auditoris Cameræ, quoties eis videbitur, condere, facere, statuere, & ordinare, illaque postquam condita, facta, statuta, & ordinata fuerint, pro eorum libito, ac temporum qualitate id exigente mutare, alterare, aut penitus cassare, & alia de novo facere, statuere, condere, & ordinare. Necnon officia ipsa attentis singulorum valore, & pretio, prout eis illorum conscientia dictaverit, taxare. Ita quod taxa facta singuli singulorum officiorum hujusmodi Notarii illam singulis annis eidem Collegio per illud juxta providam illius ordinationem de illa disponendam persolvere teneantur.

Taxæ solvendæ in admissionibus Cancellariorum.

§. 35. Dummodo tamen taxa ipsa decem scuta auri non excedat, nec minor taxa unius scuti similis existat. Præterea vacatione alicujus ex dictis officiis per cessum, vel decessum, aut aliter pro tempore occurrente,in admissionibus novorum Notariorum eadem taxa, seu rata eidem Collegio de illa per illud, ut præfertur, disponenda solvatur.

Cancellariorum officia non confiscantur.

§. 36. Insuper officia prædicta (exceptis læsæ Majestatis, falsitatis,aut homicidii criminibus,ac servata forma bullarum Pauli prædecessoris) hujusmodi ratione cujusque alterius criminis confiscari,aut illa obtinentes eis privari, vel cessiones, aut resignationes de illis pro tempore faciendæ impediri, aut quavis de causa differri non possint nec debeant.

Super eis Societates fiunt.

§. 37. Et super illis liceat inire Societates, prout in aliis Romanæ Curiæ officiis fieri solet.

Taxa compositionis solvenda in concessionibus Officiorum.

§. 38. Et dum concedentur in posterum pro supplicationis expeditione, & compositione (hac priva vice dumtaxat excepta) quinque scuta auri pro centenario ratione pretii venditionis officii, usque ad summam mille scutorum inclusive, à summa vero mille scutorum hujusmodi, usque ad aliam quamcumque duo scuta similia pro quolibet centenario, nostro, ac pro tempore existenti Romani Pontificis Datario solvatur.

Facultas illa resignandi.

§. 39. Et quotiens Notarii Curiales præfati per se vel eorum procuratores officia resignabunt, aut juri in illis, vel ad illa competenti in manibus nostris, ac pro tempore existentis Romani Pontificis cedent, Nos, ac pro tempore existens Rom. Pontifex hujusmodi resignationes, seu cessiones admittere, & in regestro solito registrari facere, idemque Datarius datam parvam dare teneatur, secundum quam expediatur supplicatio quanto citius poterit.

Cancellariorum Collegium gaudet privilegiis Archivii Rom. Curiæ, & aliis hic expressis.

§. 40. Quodque Notariorum Curialium Collegium hujusmodi, omnibus & singulis privilegiis, facultatibus, prærogativis, & gratiis Collegio Archivii Romanæ curiæ (sine tamen illius præjudicio) quomodolibet concessis, etiam quoad creationem Notariorum, aliaque id genus negotia utatur, potiatur,& gaudeat, omnesque, & singuli Notarii Curiales statim ubi admissi,eorumque nomina in libro Collegii Curialium prædictorum descripta fuerint, Notarii Apostolici Curiales, ut præfertur nuncupati, vera sint, & esse censeantur, ac pro talibus habeantur.

Officia per substitutos exerceant.

§. 41. Quodque Notarii Curiales sua officia hujusmodi per se vel alium seu alios, fideles scilicet & sufficientes Substitutos exercere, notarios tamen publicos Apostolica auctoritate creatos, ac habiles, & idoneos, & à prædicto Notariorum Curialium Romæ instituendo Collegio approbatos,quoque in eodem Collegio cautionem idoneam de probe, & legaliter exercendo, ac se syndicatui submittendo, aliaque agendo juxta formam litterarum Pauli prædecessoris hujusmodi exercere.

Instrumentaque ubique rogent.

§. 42. Necnon quæcumque instrumenta ubicumque locorum rogare, & tales Substituti illa (patronis eorum à Civitatibus, Terris, Castris, & locis in quibus eorum Notariatus officia instituta fuerint, absentibus) publicare, & subscribere possint. Decernentes hujusmodi instrumenta, tàm Romæ, quàm alibi ubicumque locorum, plenam, & indubitatam fidem facere, nec de illorum validitate aliquo umquam tempore dubitari posse.

Collegium habeat sigillum, & nomini subjaceat.

§.43. Ac quod liceat eidem Collegio habere sigillum,& sub illo legalitates,aliaque hujusmodi expedire, prout in aliis ejusdem Rom. Curiæ Collegiis observatur. Quodque Notarii ipsi Curiales in Civitatibus,Terris,Castris, & locis dicti Status nostri Ecclesiast. in quibus plures sunt Notarii, alia Collegia à Romano Collegio tamen dependentia, cum simili sigillo, & quæ ab omni alio Collegio, Societate, & matricula aliorum Notariorum, atque Doctorum liberi & exempti, nullusque superioritatem in illos eorumque Notarios, exercere possit, similiter facere, & instituere possint.

Executores sint expeditionum Rom. Curiæ, etiam privativa quoad alios. Hoc non servatur.

§.44. Porro quod Notarii Curiales hujusmodi in quibuscumque Provinciis, Civitatibus, Terris, Castris,& locis dicti Status nostri Ecclesiastici,ubi resederint, sint executores, ad eosque pertineant præsentatio, & intimatio, & executio videlicet Romanæ Curiæ expeditionum, veluti litterarum in forma brevis, monitoriorum, citationum, inhibitionum, brachii sæcularis, & cujuscumque generis executionum illuc à Romanis Judicibus, ac Urbe prædicta pro tempore transmissorum, nec ibi præter ipsos alius rogare, vel scribere, nec alii intimationes supradictorum facere possint, alias intimationes, & rogitus hujusmodi nullius sint roboris,vel momenti, & illis fides nullatenus adhibeatur.

Gubernat. non avocent causas in eorum præjudicium.

§.45. Neque Legati,Vicelegati,aliive Superiores, & justitiæ ministri causas,tàm criminales,quàm civiles,coràJudicibus inferioribus inchoatas,&acceptas ab illis, in Notariorum Curialium, & capitulorum hujusmodi præjudiciũ evocare,vel alias ab eis amovere,præterquam in capitalibus causis, quo casu id (servatis tamen Curialium Notariorum hujusmodi emolumentis,ac sine illorum præjudicio) fieri possit.

Clausulæ præservativæ.

§.46. Decernentes præmissa omnia & singula nullo umquã tempore quovis quæsito colore vel ingenio, de subreptionis, opreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari posse, sed illa semper valida, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri,& inviolabiliter observari,ac Notariis Curialibus,illorũque Collegiis prædictis,in omnibus & per omnia suffragari, ac ut præfertur judicari, & definiri debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§.47. Non obstantibus præmissis,ac nostra de non tollendo jure quæsito, non tamen ex causa onerosa prædicta proveniente,& aliis quibusvis Apostolicis, necnõ in ProvincialibusConciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, ac Provinciarũ, Civitatum,Terrarum,ac locorũ hujusmodi juramento, cõfirmatione Apostolica,vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & cõsuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostol. quibusvis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & aliis personis dè hujusm. officiis quomodol. etiã ex causa onerosa eisdẽ Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis, ac perso-

personis per quoscumque Rom. Pontifices, & Cameram ipsam, etiam Nos, & prætextu donationis, concessionis, & aliarum dispensationum etiam motu, & scientia similibus, ac alias concessis, approbatis, & iñovatis, quas & quæ illorum omnium vim, & effectum datas, & tenores pro expressis habentes, ad effectum præmissorum revocamus, irritamus, & annullamus, illisque specialiter, & expresse derogamus.

Auditor Cam. executor deputatur.

§. 48. Et insuper pro præmissorum omnium conservatione præfatum Auditorem Cameræ in conservatorem, & executorem præsentis nostræ intentionis, ac omnium, & singulorum in ea contentorum specialiter, & expresse facimus, constituimus, & deputamus. Volentes quod præsentium transumptis etiam impressis, sigillo, & manu alicujus Prælati munitis, talis & tanta fides adhibeatur, qualis & quanta præsentibus adhiberetur, si illæ in medio originaliter exhiberentur, vel ostenderentur. Aut si aliquibus communiter, vel divisim à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis dictæ Sedis indultis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumcumque totis tenoribus habenda sit in eisdem litteris mentio specialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 5. die 6. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1564. Pridie Non. Octobris, Pontificatus nostri Anno quinto.

Sequitur facultas Thesaurarii Papæ, locandi & disponendi de dictis Cancellariis.

Edita An. D. 1565.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Continua mentem nostram sollicitudo vexare non cessat, ut circa ea quæ pro nostrorum, & Sedis Apostol. subditorum utilitate, illorumque, necnon Civitatum, Terrarum, & locorum nostri Status Ecclesiastici, prospera salubrique directione, à nobis emanarunt, ita provide attendamus quod per ampliationem facultatum personarum desuper deputatarum, ac aliis viis opportunis illorum debita executio suum felicem celeremque consequantur effectum.

§. 1. Cum itaque nos nuper, &c.

Omittitur residui narrativæ, quia ipsa bulla est quæ præcedit

Hic Pont. edidit const. de qua hic. Et modo dat facultatem Thesaurario d. ctas Cancellarias locandi.

§. 2. Et sicut accepimus idem Thesaurarius ad venditionem, & concessionem singulorum officiorum hujusmodi, certis supervenientibus legitimis causis, ita prompte citra grave dictæ Cameræ damnum, & præjudicium procedere nequeat, idcirco nos ejusdem Cameræ indemnitati quantum in nobis est consulere, & si non venditionis, saltem alia non minus ipsi Cameræ commoda atque utili via de ipsis officiis disponere, ac alia quæ per nos in dictis litteris desuper statuta sunt, & ordinata executioni debitæ demandare volentes, litterarumque prædictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, præfato Donato Matthæo Minali moderno, & pro tempore existenti Thesaurario nostro generali hujusmodi, ut ultra eas quas litterarum earumdem vigore, tam circa officiorum hujusmodi dispositionem, quàm alia in litteris ipsis contenta quæcumque debite exequenda sibi concessimus facultates etiam omnia & singula, tàm civilium & criminalium, quàm quoad scripturas dumtaxat damnorum datorum, Notariatuum, officia hujusmodi, in toto vel in parte, ac alias prout sibi commodius eidemque Cameræ utilius facere videbitur, cum omnibus illorum scripturis, libris, Protocollis & instrumentis, si quæ habeant, necnon honoribus, oneribus, & emolumentis, uni seu pluribus personis, Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, originariis vel forensibus, ad tempus per eum præfigendum, & determinandum, pro pretio seu pretiis reperibilibus, ac cum pactis, & conditionibus, ac alias modis, & formis prout eidem Donato Matthæo moderno, ac pro tempore existenti Thesaurario hujusmodi melius videbitur Cameræ prædictæ nomine, ac in illius utilitatem, & commodum arrendare, locare, seu ad firmam, vel aliã responsionẽ annuam, seu menstruam concedere. Ac pretiũ seu firmam, vel aliã responsionem hujusmodi, etiã unico contextu, & anticipata solutione recipere, & habere aut recipi, & haberi, ac de receptis, & habitis Arrendatarios, & solventes quoscumq; quietare, & liberare seu quietari, & liberari facere, necnon quæcumq; obligationes etiã dictæ Cameræ bonorum quorumcumque, ac promissiones, actus, & instrumenta desuper necessaria, ac in eorumdem Arrendatariorum favorem, & cautelam tendentia facere aliqua opportuna circa ea exequi. Necnon perso\[n\]æ seu personis cui vel quibus officia ipsa, in toto vel parte, ut præfertur arrendata fuerint, ut officia ipsa per quemcumq; seu quoscumq; Substitutos, idoneos & habiles, ac in artis Notariatus hujusmodi peritos, & Notarios, præstita tamen de Substitutorum eorumdem fide, & legalitate idonea, & sufficienti cautione arbitrio dicti Thesaurarii exercere seu illa sublocare libere, & licite valeant, scientia, potestate, ac auctoritate similibus concedimus, & indulgemus, eisque liberam, amplam, & omnimodam desuper facultatem, potestatem, & auctoritatem damus, concedimus & impartimur.

Cancellarii prædicti, & Notarii Episcoporum, seipsos non impediant.

§. 3. Districtius inhibentes tam officia præfata emptionis, & venditionis, ac arrendamenti seu locationis titulo pro tempore obtinentibus, & exercentibus, quàm Curiarum Episcoporum Notariis quibuscumque, ne sub excommunicationis latæ sententiæ, ac ducentorum ducatorum per quemlibet contravenientium qualibet vice incurrendorum & eidem Cam. Apost. applicandorum pœnis, ipsi in civilibus, & profanis tàm ordinariis, quàm comuni ad Curiales, illi vero in spiritualibus causis, uti ad Curiarum Episcopalium Notarios hujusmodi dumtaxat spectant, scribere actitare seu se alias de illis respective in alterius præjudicium intromittere quovis prætextu seu quæsito colore, aut ingenio, directe vel indirecte audeant, seu præsumant.

Camerarius & Clerici, contractus cum f\[...\] obligationibus desuper fieri curet.

§. 4. Ac mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub nostræ indignationis pœna dilectis filiis nostro Vitellotio Sanctæ Mariæ in Via lata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno, ac pro tempore existenti S. R. E. Camerario, necnon dictæ Cameræ Thesaurario Clericis Præsidentibus, & personis, ac quibusvis aliis ad quos id quomodolibet spectat, & spectabit in futurum, quatenus præsentem nostram Motus proprii cedulam, necnon arrendamenta, locationes, & concessiones de dictis officiis eorumque scripturis respective, ac desuper inter eumdem Thesaurarium, ac quoscumque eorumdem officiorum, & scripturarum respective arrendatarios, & affictuarios pro tempore interveniente pacta, conventiones, & capitula in dicta Camera recipiant, & admittant, illaque in ejusdem Cameræ libris, & protocollis registrari, describi, & annotari, ac desuper necessaria contractus, & instrumenta, cum debitis, ac solitis clausulis, cautelis & obligationibus, fieri, confici & stipulari faciant, litterasque patentes, & mandata opportuna Arrendatariis, ac aliis quibus opus fuerit dent, tradant, & exhibeant realiter, & cum effectu.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Necnon decernentes arrendamenta, locationes, & concessiones, ac scripturas & instrumenta desuper pro tempore facta valida, & efficacia fore, nec ob intentionis, seu voluntatis nostræ, aut alium quempiam defectum subreptionis, aut nullitatis vitio subjacere posse.

Clausula sublata.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis a\[uct\]oritate fungentes, sublata, &c. judicari & definiri debere, ac irritum, &c. attentari.

§. 7.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus nostris per quas inter alia voluimus, res, proventus, jura & obventiones dictæ Cameræ non nisi licitatione prævia cuiquam locari, arrendari, vel concedi non posse neque debere, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis &c. etiam Motu proprio, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus illorum veriores tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 8. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, quacumque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. I.

Admissio in Camera.

Die 28. Maji 1565. admissa hæc est cedula Motus proprii ex decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarum S. D. N. Papæ apud me Notarium.
Hier. de Tarano.

LXXXIV.

Reintegratio privilegiorum, ac facultatis quærendi eleemosynas pro Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe.

Alia de isto Archihospitali plene scripsi apud const. 7. Innoc. III. Inter. sup. fol. 58. Tom. I.

Edita A. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

CUm Magistrum illum cœlestem, & Dominum nostrum, quamdiu sub mortalitatis nostræ exuviis in hoc mundo peregrinatus est, pauperum infirmorum curam non solum per seipsum assidue gessisse, sed etiam illam nobis in discipulis suis diligenter demandasse recordamur, necessariæ Hospitalium in quibus infirmos quotidie cum maxima charitate recipi, & solicite curari cognovimus, subventioni, & miserabilium personarum, in eis degentium consolationi deesse non possumus. Unde majorem aliquorum necessitatem cognoscentes, tametsi spirituales indulgentias, & alias gratias eis, aliisque similibus piis locis per Sedem Apost. olim concessas, generaliter certis rationabilibus de causis revocandas duxerimus, majori tamen, & urgentiori nonnullorum necessitate prospecta similiter ex causis non minus comprobandis, illa adversus revocationes hujusmodi aliquando restituenda censemus, ut quod ipsi personaliter præstare nequimus, ad id fideles ipsos exequendum spiritualibus muneribus invitemus.

Hic Pont. revocavit indultum dispensandi super impedimentis matrimonialibus, & irregularitatibus, ut sup. in ejus const. 62. De commiss. fol. 95.

§. 1. Sane cum retroactis annis, privilegia, indulgentias, facultates etiam dispensandi super impedimentis matrimonialibus, & aliis quibuscumque defectibus, ac super irregularitatibus, necnon absolvendi, & alias gratias variis Ecclesiis, & tam nostro S. Spiritus in Saxia de Urbe Ordinis S. Augustini, quam certis aliis Hospitalibus, & piis locis per diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros, ea etiam per nos, & Sedem prædictam varie concessa pluries limitaverimus, & restrinxerimus, & declaraverimus. Ac postremo ex certis tunc expressis causis, per nostras sub Dat. 13. Kal. Octobris, Pontificatus nostri Anno III. desuper expeditas litteras, Motu proprio revocaverimus, & cassaverimus, & annullaverimus, districtius inhibentes eorumdem Hospitalium, & aliorum piorum locorum Præceptoribus, Superioribus, & personis, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne de cetero indulgentiis, concessionibus, facultatibus, privilegiis, indultis, & aliis gratiis, hujusmodi, uti, seu se de illis intromittere quoquomodo præsumerent. Ac decernentes irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contingeret attentari, prout in dictis litteris plenius continetur.

Conc. Trid. sess. 21. cap. 9. statuit quæstores eleemosynarum aboleri, indulgentiasq; per Ordinarios certo modo publicari.

§. 2. Ac in Concilio Tridentino statutum fit, ut quæstores eleemosynarum, eorumque nomen, & usus deinceps in quibuscumque Christianæ Religionis locis penitus aboleantur, nec quæstores ad officium quæstarum hujusmodi exercendum ulterius admittantur. Et nihilominus indulgentias, & alias spirituales gratias, quibus non ideo Concilium ipsum Christi fideles privandos esse censuit, in posterum per Ordinarios locorum adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, populo publicandas esse decrevit; Dans illis facultatem etiam eleemosynas hujusmodi, atque oblata sibi charitatis subsidia nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi, ut tandem omnes vere intelligant cœlestes hos Ecclesiæ thesauros, non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri.

Hic idem Pont. pro subventione hujus Hospitalis, ubi diversa pia opera exercentur, innovat omnes ejus indulgentias, & privilegia Conc. Trid. non contraria, prædicto Hospitali tantum ejusque membris ac generali Præceptore specificandis.

§. 3. Nos præfati Hospitalis nostri, ad quod non solum magnus pauperum infirmorum ex omnibus Christiani Orbis nationibus Romam venientium quotidie fit concursus, sed etiam in quo non parvus utriusque sexus infantium expositorum numerus habetur, alitur, & instruitur; ipsæque pauperes puellæ nubiles, industriis viris matrimonio copulantur, & alia pietatis opera diligenter exercentur. Ut tot tantisque sumptibus ad id necessariis sufficere valeat subventioni, quantum nobis ex alto permittitur consulere cupientes, ac omnia, & singula privilegia, indulgentias, etiam plenarias, facultates, indulta, & alias gratias, eidem Hospitali ejusque Præceptori, membris, & personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessas, litterarumque desuper confectarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia, nostra eadem privilegia, indulgentias, etiam plenarias, & alias facultates, indulta, aliasque gratias, quæ præfato Concilii decreto minime adversantur, sed illi commode coaptari poterunt, adhoc dumtaxat, ut illis, omnibus, & singulis, idem Hospitale, & ejus membra ad id per dilectum filium Bernardinum Cyrillum de Aquila modernum, & pro tempore existentem Præceptorem dicti Hospitalis, ad ejus beneplacitum in scriptis designanda, & specificanda, juxta ipsius decreti Conciliaris formam, & tenorem ubilibet gentium uti, frui, & gaudere; ipsique fideles, indulgentias, & alias gratias in eis contentas consequi libere, & licite valeant, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si revocatio, ac desuper expeditæ litteræ nostræ prædictæ non emanassent, Hospitali ejusque Præceptori, & personis præfatis in perpetuum, Apostolica auctoritate tenore præsentium quatenus sint in usu, & dummodo decretis Concilii hujusmodi non repugnent, vel præjudicent.

Formã eleemosynas colligendi apponit.

§. 4. Quodque publicatio locorum adhibitis duobus de Capitulo temporibus debitis fieri debeat, qui & eleemosynas, aliaque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta fideliter colligi, & ad effectum præmissum consignari debeant, restituimus, ac de novo concedimus, & elargimur, ac idem Hospitale adversus litteras nostras hujusmodi, quoad præmissa, in pristinum, & eum in quo ante dictam revocationem erat, statum reponimus, & plenarie reintegramus. Ac privilegia, indulgentias, facultates, indulta, & alias gratias hujusmodi dicto Hospitali restituta, & de novo concessa, Hospitaleque adversus revocationem nostram hujusmodi plene reintegratum esse, & censeri.

Clausula sublata.

§. 5. Et sic per quoscumque locorum Ordinarios, & alios Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere. Ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac omnibus illis, quæ in litteris in ipsius Hospitalis favorẽ expeditis prædictis,

non obstare concessum fuit, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 5. die 11. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Octobris 1564. Pontificatus nostri Anno quinto.

LXXXV.

Prohibitio confidentiarum beneficialium, & reservatio dispositioni Sedis Apostolicæ, quorumcumque Beneficiorum in confidentiam receptorum, cum pœnarum inflictione in hujusmodi criminis reos.

Confidentiæ cognoscendi regulas, ac præsumptiones, testesque in causis confidentiæ recipiendos, declaravit inf. Pius V. in constit. 85. Intolerabilis. Et facultates Judicis ejusmodi causarum confidentiæ, & simoniæ in Romana Curia habes inf. in Six. V. const. 48. Divina Et quoad confidentias in Regno Franciæ, vide ejusdem Sixti const. 61. Pastoralis.

Edita An. D. 1564.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanum Pontificem in excelsa militantis Ecclesiæ specula constitutum, vigiles mentis oculos, non solum in absentium extendere, sed potissimum in præsentium domesticorumque fratrum, & filiorum suorum mores diligenter perscrutandos, aliquando reflectere, ac eos, præsertim quos in Apostolicæ solicitudinis partem evocavit Altissimus, ne dum ab omni pactionis illicitæ contagione, verum etiam ab ejus omnimoda suspicione vacuos, & immunes conservare decet, ut qui ceteros illustris officii sublimitate antecellunt, eosdem prisca etiam illa morum integritate præstare dignoscantur.

Causæ hujus constitut.

§. 1. Sane licet dudum, cum certam simoniacæ pravitatis speciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam Romanæ Curiæ atque adeo in sacrum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Collegium, quasi per cuniculos irrepsisse, ac nonnullos ex ipsis fratribus, nimia quadam facilitate seu potius importunis amicorum familiariumque precibus adductos, beneficia Ecclesiastica in confidentiam hujusmodi recepisse, & frequenter recipere intelleximus, hanc illicitam beneficientiæ exercendæ, seu amicitiæ colendæ viam, à tanto saltem Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem fratres in Consistorio nostro secreto, non semel admoverimus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, neve illa hoc pacto reciperent, utque sic recepta dimitterent, nihilominus nuper ad aures nostras pervenit eorum aliquos monitionis nostræ immo potius suimet oblitos, ea quæ custodienda receperant beneficia, nondum tamen dimisisse. Et insuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, Ecclesias, Monasteria, Dignitates, & alia beneficia hujusmodi, in favorem resignata, cessa, vel alias dimissa, acceptasse aut de illis, per obitum vel alias vacantibus à nobis, & prædecessoribus nostris, seu etiam ab Ordinariis, & aliis inferioribus Collatoribus, etiam ad patronorum præsentationem, ad alterius commodum sibi provideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulum, commendam, vel administrationem, aut aliàs dicta auctoritate concessa, quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum favorem cessisse, vel alias dimisisse. Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, Dignitatum, & aliorum beneficiorum hujusmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, provisionem, præsentationem, & aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum ad earumdem Ecclesiarum, Monasteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore existentes, ac alios hujusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regressus, sive accessus, & ingressus ad Ecclesias, etiam Cathedrales, Monasteria, ac alia diversa beneficia ecclesiastica, sibi reservari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet, ut confidentes sic decimarum Apostolicarum, vel communis dicti Collegii, & annatæ, aliorumque jurium dictæ Cameræ debitorum, solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut alias dispositioni Sedis Apostolicæ generaliter reservatorum collationibus, ac interdum, ut beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum, tunc forsan de jure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum favorem, cedantur seu resignentur, vel ut personæ inhabiles, & incapaces hujusmodi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, redditibus, & proventibus ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum.

§. 2. Quare nos hanc Cardinalium eorumdem in monitionibus nostris parendo incuriam, & tàm illorum, quàm ceterorum Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorum quorumcumque indignam fallaciam, conniventibus oculis diutius minime dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem esse censentes. Et quoniam hanc ipsorum, qui monitioni nostræ non parentes, beneficia hujusmodi in confidentiam, ut præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebite, vel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, graviter excesserunt Cardinalium metam, potius ex immoderata erga suos indulgentias quam aliquo præceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus. Idcirco omnes, & singulas Ecclesias, etiam Metropolitanas, & alias Cathedrales, ac Monasteria, etiam consistorialia, prioratus, præposituras, præpositatus, dignitates etiam majores, & principales, etiam conventuales, personatus, administrationes, & officia, ceteraque beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumvis Ordinum, regularia, etiam de jurepatronatus, etiam laicorum, etiam nobilium & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per ejusdem Rom. Ecclesiæ etiam Episcopos Cardinales, & quoscumque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam ejusdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias, in hujusmodi confidentiam jure prohibitam cujusvis personæ, ut præfertur, contemplatione, vel intuitu quovis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem nobis & Sedi Apostolicæ harum serie reservantes, ipso jure à die receptionis eorumdem vacavisse, & vacare. Ac fructuum, & pensionum reservationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones, eis, ut præmittitur factas, ac regressus, sive accessus, & ingressus concessos hujusmodi cessasse & cessare, ac extinctos esse.

Beneficia in confidentia recepta à die receptualis vacasse, hic Pont. decernit, & Sedi Apost. reservat.

Huic reservationi derogavit quoad Regnum Franciæ Sixtus v. in rubr. cap. 11.

§. 3. Et eosdem Cardinales, seu quosvis alios, à prima die receptionis beneficiorum hujusmodi, citra fructus, redditus, & proventus earumdem Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones prædictas, indebita percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse, sed illos, omnes & singulos ad Cameram eamdem devolutos fuisse & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet pervenerunt, & eorum hæredes ad integram illorum restitutionem in utroque foro teneri, & ad id opportunis juris remediis compelli debere auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, & declaramus.

Redditusque dictæ Cam. Apost. applicat.

Immo in Regno Galliæ in usum & in reparationem Ecclesiarum converti jussit Six. V. ibid.

§. 4. Et insuper universis, & singulis tàm ejusdem Rom. Ecclesiæ Cardinalibus etiam Episcopis, quàm Prælatis, & Clericis, ac aliis prædictis, præsentibus & futuris, ne deinceps ullo umquam tempore aliquas Ecclesias, Monasteria, dignitates, vel alia beneficia, etiã de dicto jurepatronatus uti præfertur existentia, aut fructus, vel pẽsiones, aut regressus, seu accessus, in confi-

Prohibet hæc de cetero fieri sub pœnis hic expressis. Immo majores pœnas imposuit Pius V. in rub. cit.

confidentiam prædictam, aut ad effectum reservationum hujusmodi sibi postpodum cedentibus procurandarum, recipere præsumant, Cardinalibus videlicet, & aliis Prælatis hujusmodi, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicti ingressus Ecclesiæ, reliquis vero sub majoris excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrafacientes eo ipso incurrenda, à qua nisi à nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, districtius inhibemus.

Annullat quascumque provisiones de his beneficiis factas, & illa ... Sedi Apost. reservata esse decernit.

§.5. Ac quascumque collationes, provisiones præfectiones, comendas, reservationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi sive accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones de Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, & aliis beneficiis, eorumq; fructibus, & beneficiorum collationibus, per nos & alios Rom. Pontifices successores nostros, etiam Motu proprio, seu consistorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, etiam ad patronorum eorumdem præsentationem, & aliàs quomodolibet cum interventu confidentiæ hujusmodi expresse, sive occulte, ac de jure præsumpto, & alias contra præmissa pro tempore factas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris vel momenti fore, neque cuiquam suffragari, sed Ecclesias, Monasteria, dignitates, ac alia beneficia hujusmodi, ipso jure vacare, ac nostræ, & Sedis Apostolicæ dispositioni reservata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, ut præfertur esse, & censeri.

Decretum irritans.

§.6. Sicque in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Rom. Cardinales, sublata eis quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, etiam per præsumptiones, & conjecturas legitimas, & eorũ arbitrio (cum alias confidentias hujusmodi in locum erui, & probari non posse constet) procedendo, judicari, & definiri debere: ac quicquid secus super his à quoquã quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane similiter decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantib. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus, dietis, ac aliis constitutionibus Apost. necnon Collegii præfati juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia, roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma, & effectus publicationis.

§.8. Et ne quisquam ullo umquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsæ præsentes litteræ ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe valvas, per aliquem ex Cursoribus nostris, illarum copia ibi affixa, & dimissa, & etiam in Cancellaria Apostolica de more publicentur, ac in ejusdem Cancellariæ quinterno, ad majorem partium illas in judicio producere volentium, commoditatem describantur.

Sanctio pœnalis.

§.9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reservationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 5. die 16. Oct.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, 26. Kal. Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1564. Indict. 7. die vero 4. mensis Decembris, Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno V. suprascriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ, & affixæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, dimissis ibidem in suprascriptis locis suprascriptarum litterarum copiis affixis, ut moris est, per nos Julium Parinum, & Bernardinum Andreutium prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Mag. Cursorum.

LXXXVI.

De Electionibus ad regimina Monasteriorum, Præpositurarum, & aliarum dignitatum Conventualium.

Edita An. D. 1564.

Ad hoc vide pleniorem dispositionem Greg. XIV. in ejus const. 6. Onus. infrà in hoc Tomo II.

Causæ hujus constitut.

Sanctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Pius divina providentia Papa IV. Ad cujus pervenit notitiam, quod licet aliàs omnia Monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, necnon prioratus, præposituras, ac alias dignitates Conventuales, & præceptorias generales, Ordinum quorumcumque, dispositioni suæ generaliter reservaverit, ac propterea illorum provisiones, & ad ea quæ speciali privilegio eligendi sibi per Sedem Apostolicã concesso suffulta sunt, canonice factarum electionum confirmationes, ad Sanctitatem suam, & dictam Sedem pertinere noscantur, nihilominus plerique Religiosi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus & alias dignitates Conventuales hujusmodi, vel privilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo juris ordine servato, nullaque boni vel æqui ratione habita, temere fieri, factasque per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari, partim vero nedum priusquam electiones de se ad Monasteria, & alias Conventuales dignitates eligendi privilegio suffulta factæ, rite confirmentur, sed ne electi quidem canonice, se in regimine, & administratione tàm in spiritualibus, quàm temporalibus Monasteriorum aliarumque dignitatum vacantium eorumdem, ac illorum bonorum immiscere non verentur, in animarum suarum periculum, auctoritatis Apostolicæ contemptum, & plurimorum scandalum.

Annullatio electionum factarum absque Sedis Apost. provisione, vel confirmatione.

§.1. Volens tantis, qui paulatim in religiosos irrepserunt abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, occurrere, suamque Sedi præfatæ prærogativam asserere, Omnes & singulas electiones quarumvis personarum ad regimina Monasteriorum, prioratuum, præpositurarum, & aliarum dignitatum Conventualium, ipsarumque electionum confirmationes per quoscumque cujusvis status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quavis etiam Archiepis. Patriarchali, aut majori præfulgeat dignitate hactenus sic præsumptas, nullas, & invalidas, ac pro nullis, invalidis, & prorsus infectis habendas esse, personasque sic ut præfertur electas & confirmatas, Monasteria, aliasque Dignitates hujusmodi sine legitimo titulo possedisse, & possidere, necnon illorum fructus, redditus, & proventus indebite percepisse, & percipere. Ac personas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his, necnon confirmationem electionum de se factarum à Sanctitate sua seu Romano Pontifice pro tempore existente, aut Sede prædicta, infra sex menses à data præsentium computandos impetrandum, ac litteras Apostolicas super hujusmodi confirmatione in totum expediendas omnino teneri declaravit.

Forma desuper in futurum servanda.

§.2. Et nihilominus hac sua perpetuo valitura constitutione statuit & ordinavit, quod nullus de cetero se in regimine, & administratione Monasterii, vel alterius dignitatis Conventualis, ad quod seu quam illum eligi contigerit, in spiritualibus vel temporalibus antequam rite celebrata electio à Sanctitate sua, aut Romano Pontifice pro tempore existente, & Sede prædicta confirmata, & littera Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, per se vel alium in toto, vel in parte quovis quæsito colore immiscere, aut ad aliud vel illam se recipi facere, vel alias se pro ejus Prælato gerere præsumant.

§.3. Decer-

Pœna aliter electorum, vel electiones confirmantium.

§. 3. Decernens omnes & singulos, qui secus fecerint, jure si quod illis ad Monasteria, vel eorum Regimina, & administrationes, ac alias Conventuales dignitates per electionem hujusmodi quæsitum fuerit, eo ipso privatos, & deinceps ibi ineligibiles esse, ipsaque Monasteria & alias Dignitates ab eadem Sede impetrari posse; qui vero similes electiones confirmare præsumpserit, etiam eo ipso Superiores Ordinum videlicet suis Dignitatibus privatos, Ordinariis autem locorum etiam si Archiepiscopali, & majori præcellant dignitate, ingressum Ecclesiæ interdictum, eosq; ab Ecclesiarum suarum regimine, & administratione suspensos existere.

Papæ subscript.

Placet, publicetur & describatur. I.

Publ. P. A 5. die 31. Oct.

Lecta & publicata fuit suprascripta Regula Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnat. Dominicæ 1564. die vero Martis ultima mensis Octob. Pontific. præfati S. D. N. Papæ Anno V.

LXXXVII. Alia & Secunda Reformatio Tribunalis Reverendæ Cameræ Apostolicæ, & Officialium ejus.

Primam quam hic Pontifex edixit reformationem, habes sup. in ejus const. 55. Romanus. fol. 56. ubi plene notavi.

Edita An. D. 1564.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. pro reformatione gregis Dominici, celebrari voluit Concil. Trid. ut supra in ejus constit. 73. fol. 111.

Cum inter ceteras animi curas, quibus in hac præcelsa beati Petri Sedi meritis licet imparibus constituti quotidie solicitamur, illa vel à primordiis assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem præcipua fuerit, & universum gregem Dominicum fidei nostræ commissum, ad illicita valde proclivem, pro nobis injuncti muneris officio inviam salutis reduceremus, ejusque rei gratia, sacrum Oecumenicum, & generale Concilium in Civitate Tridentina indicendum celebrandum & Deo favente absolvendum convenimus.

Romanam Cur. & ejus officia reformavit, ut in multis const. præcedentibus.

§. 1. Et propterea, ne dum foris de reformandis in universali Ecclesia moribus tractabatur, interim ipsam morum censuram domi, videlicet apud Sedem ipsam detrectare, causamque Curiæ Romanæ, & Almæ Urbis nostræ, in qua Sacerdotii Principatum, & Christianæ Religionis caput, unde merito universi Christifideles, rectæ Catholicæque vitæ sumerent exemplum, divina instituit providentia, protelare videremur, quinimmo, ut à domo nostra judicium inciperet, Curiam ipsam, ac præcipuos illius Magistratus, ordines, & officia multis excessibus, & corruptelis quæ vesana hominum libidine in eam sensim irrepserant, summis tum studio tum diligentia repurgaverimus.

Ejusque Cameram ut supra in const. 55. Romanus. fol. 79.

§. 2. Et inde animum nostrum ad Cameram Apostolicam, ad quam negotia locorum omnium totius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Status, assidue confluunt, ejusque Tribunal, quod sive jurisdictionis antiquitate, & auctoritate, sive rerum gerendarum excellentia, sive virorum amplitudine, ceteris in eadem Curia præstat, intendentes, multa, quantum tulit temporis ratio, circa illius jurisdictionem hujusmodi, ac potestatem, & facultatem, necnon dilectorum filiorum Notariorum, & aliarum personarum suarum statum, & directionem salubriter ordinaverimus, prout in aliis litteris nostris desuper confectis plenius continetur.

Hanc dictæ Cameræ reformationem prosequendo omnia ejus privilegia quatenus huic reformationi non sint contraria confirmat.

§. 3. Nos semel inceptum reformationis hujusmodi negotium Domino cooperante diffusius prosequi, nec tamen ex iis, quæ pro ipsius Cameræ, & pro tempore existentis Ecclesiæ Romanæ Camerarii, necnon Clericorum, & reliquarum personarum dictæ Cameræ statu, & directione, ac alias ibi hactenus salubriter instituta, & concessa fuisse reperiuntur, quicquam detrahere sed his immotis in sua firmitate permanentibus, ea solum, quæ experientia, vel deesse vel obesse probavit, opportune juxta rerum exigentiam supplere, & emendare volentes: Necnon omnium, & singularum Constitutionum, tàm generalium, quam specialium, in favorem dictæ Cameræ editarum: ac quorumcumque privilegiorum, facultatum, gratiarum, concessionum, litterarum, & indultorum, illi ac præfatis Camerario, & Clericis, eorumque Collegio, & personis, per fel. rec. Gregorium IX. Bonifacium VIII. Urbanum VI. Martinum V. Eugenium IV. Sixtum etiam IV. Innocentium etiam VIII. Julium II. Leonem X. Paulum III. & Julium similiter III. ac alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessorum, confirmatorum, & innovatorum, Necnon statutorum, ordinationum, & decretorum Cameræ, ac Camerarii, & Clericorum prædictorum, eorumque Collegii causas, res, personas, & statum concernentium hucusque conditorum, & ab eisdem prædecessoribus, vel eorū aliquibus confirmatorum, necnon quarumcumq; litterarum, & aliorum documentorum desuper confectorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererētur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes: Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, illa omnia, & singula, ac prout ea concernunt reliqua in ipsis litteris, aliisque documentis contenta, quatenus litteris nostris prædictis contraria non sint, nec illarum effectum impediant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, eisque perpetuam, & inviolabilem roboris firmitatem adjicimus, ac omnes, & singulos, juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus.

Iteratoque ea concedit.

§. 4. Et nihilominus eadem præmissa, omnia & singula Cameræ, Camerario, Clericis, & Collegio prædictis concessa, & indulta, eisdem modis, & formis, quibus ab ipsis prædecessoribus nostris emanarunt, similibus auctoritate, & tenore denovo perpetuo concedimus, & indulgemus, ac ab illis statuta, & ordinata, statuimus, & ordinamus, volentes illa perpetuis futuris temporibus, sub censuris & pœnis in his contentis inviolabiliter observari.

Clericorum dictæ Cameræ qualitates designantur.

§. 5. Cum autem officio Clericatus dictæ Cameræ, quod in ipsa Curia primarium existit, munus potissimum incumbat ejusdem Cameræ res rite, & recte administrandi, jura & redditus utiliter locandi, contractusque desuper necessarios, & opportunos ineundi, quorum occasione ipsi Clerici Cameræ, Procuratores patrimonii beati Petri, rerumque omnium totius Status Ecclesiæ Romanæ hujusmodi custodes, & Præsides merito nuncupantur. Necnon jus reddendi, & justitiam tàm Fisco & privato, quàm ipsis privatis, si qua ratione de Fisci interesse agatur, administrandi. In his autem muneribus obeundis, vel temporum malitia, vel antiquorum Clericorum negligentia, vel desuetudine, res Cameralis detrimentum non modicum accepisse noscatur. Hinc est quod nos sicut rei magnitudo postulat ad ulteriorem, etiam in his, reformationem procedendum esse censentes, Motu, scientia, potestatis plenitudine, & tenore similibus, perpetuo statuimus, & ordinamus, quod deinceps, ad ipsa Clericatus Cameræ officia cum vacabunt, nulli nisi vitæ, morum integritate præstantes, litterarum scientia prædìti, rerumque humanarum experientia insignes, assumi debeant, quorum excellentia, virtute, doctrina, & auctoritate Camera, ipsa, & Romanæ Ecclesiæ Status universus recte gubernari, & latissimum ab eis incrementum suscipere possit.

Camerales contractum Cameræ participes esse, prohibetur.

Ad hoc vide const. 3. Jul. III. fol. 692.

§. 6. Et ut inde videbatur diræ cupiditatis pernicies omnino eliminetur, quod posthac in quibuscumque contractibus super locationibus rerum, & jurium ipsius Cameræ celebrandis, seu partitis, ut ajunt, faciendis, nullus Vicecamerarius, Thesaurarius, aut quispiam ex Clericis, & Cameralibus, Assistentibus, Notariis, aliisq; ministris, & personis dictæ Cameræ, quocumque nomine nuncupatis, illarum perticeps existat. Quin potius ipsi ab omni quantumvis omnino commodo & lucro, exinde quomodocumque

recte vel indirecte provenienti, omnino abstineant, quod si eorum aliquem secus fecisse legitime constiterit, officio suo, ipso facto perpetuo privatus existat, perpetuaque infamia notetur, ac aliis pœnis nostro, nostrique successoris Rom. Pontificis, pro tempore existentis arbitrio subjaceat. Qui vero de præterito circa præmissa deliquerit, pœnis à jure, & constitutionibus à Prædecessoribus nostris super hoc editis, & inflictis puniatur.

Contractibus Cameræ, cum eorum affinib. non intersint.

vide dicti ... III. Const.

§.7. Sed nec quisquam dictorum Vicecamerarii, Thesaurarii, Clericorum, aliorumque Cameralium, & Ministrorum, assistentium, ullis contractibus, quos inter Cameram ipsam, & eorum consanguineos, aut affines ad quartum usque gradum attinentes fieri contigerit, sub mille ducatorum Cameræ præfatæ applicandorum, & alia nostro dictique successoris arbitrio incurrenda pœna, salvis nihilominus constitutionibus antiquis alias pœnas propter hoc irrogantibus, intervenire, vel alias sese in illos eorumque tractatibus, per se vel alium, seu alios quoquomodo immiscere audeat.

Clerici causas propinquorum non cognoscant, ... earum discussionib. non intersint.

§ 8. Causæ vero conjunctorum, & propinquorum alicujus Clerici, ad dictum quartum gradum exclusive ipsi Clerico nullatenus committantur, nec quisquam eorum sibi commissas audiat, sed eas expressa causa recuset. Nec etiam tu discussionibus & decisionibus, tàm illarum, quàm aliarum quarumcumque causarum, in quibus aliquod interesse prætendere posset, sive Clericus sive assistens illæsit, ullo modo interesse, nec ullum votum habere, sed statim à dicta Camera etiam dum causa proponitur etiam injussus, cum in hoc ignorantiam prætendere non possit, egredi debeat, & si secus fecerit Clericus per mensem suspensionem ab exercitio, & perceptione emolumentorum sui officii, aliis Clericis applicandorum, ipso facto incurrat, Assistens vero jocalium, & salarium exactione, aliis Assistentibus applicanda, ipsiusque Cameræ ingressi trium mensium spatio mulctetur.

Suspicionis causa contra Camerales, ... Camera approbanda ...

§.9. Quicumque autem, sive ex Clericis sive ex aliis Cameralibus præfatis ab aliquo suspectus in causa recusatus fuerit, accusans non nisi expressa suspicionis causa audiri, illaque expressa absente recusato, ut suspecto in Camera discuti, eaque à pluribus approbata, suspectus ipse in hujusmodi causa nullo modo se intromittere, aut interesse debeat. Si vero suspicio probari nequiverit, nulla ejus allegata ratio habeatur.

Contractus Cameralium ineundi forma.

§.10. Et quoniam ubi periculum majus intenditur, ibi est plenius consulendum, quod super quibuscumque contractibus Cameralibus deinceps in perpetuum ineundis, capitula, & conventiones per Thesaurarium Cameræ, pro tempore existentem, vel alium ad quem spectaverit prius conscribantur, eorumque exempla singulis Clericis, & aliis omnibus Cameralibus per Commissarium ejusdem Cameræ, tribus saltem diebus antequam de negotio tractetur, transmitti debeant, quibus unusquisque seorsum instructus domi mature consulere, remque cum ceteris in Camera ipsa conferre possit, ut ibi omnes recte discernere valeant, ac tum demum ea quæ decreverint statuto die in plena Camera comprobanda, per quempiam alta voce legi debeant, ut solito inter eos ordine servato, cuique licitum sit super unoquoque capitulorum quid sentiat coram dicere, & allegare, & quod inde ipsi Cameræ utile, & optimum videbitur, executioni salubriter demandetur. Ceterum ut fraudibus, quæ in hujusmodi contractibus fieri possunt, necnon periculis, controversiis, ac litibus obvietur, publicæque utilitati evidentius consulatur, quod hujusmodi capitula, quæ sic confecta, & expedita fuerunt imprimi, aut scribi, & publicari, ac affigi in locis solitis debeant.

Proventus Cameræ subhasta licitari debeant.

§.11. Ac omnia, res, proventus, & jura Cameræ juxta formam aliarum litterarum à nobis super hoc Motu simili emanatarum, quas etiam per præsentes innovamus, subhasta licitari omnino debeant. Quæ omnia per dictos Vicecamerarium, Thesaurarium, Clericos, & alios supranominatos, sub excommunicationis pœna, non nisi à nobis, & successoribus nostris præterquam in mortis articulo relaxanda, exacte servari mandamus, declarantes vota, & juramenta ipsorum aliter præstita eosdem non ligare. Ac contractus, & omnia inde secuta, nullius roboris, vel momenti existere, quinimmo per Cameram, quandocumque revocari, & contractus ipsos servata eadem forma, de novo celebrari debere.

Camerales conveniant diebus statutis summo mane in Camera.

§.12. Cumque fidei curæ, & judicio dictæ Cameræ tamquam præfatæ Curiæ, & totius Ecclesiasticæ ditionis, necnon ipsius Principis in hujusmodi rebus, & bonis supremo Tribunali status ipse universis commissus sit, magnopere laborandum est, ut munus justitiæ virtutum omnium Dominicæ, & Reginæ, ac publici, privatique tutricis optimæ, non solum Imperio, sed etiam majestate, & dignitate fulciatur, & tamquam in bene composito corpore purus sanguis, ita in illa religionis justitiæ, & æquitatis, quasi sanitas perpetuo constet, quod statutis diebus, quibus dicta Camera in Palatio Apostolico, & ubicumque haberi consuevit, quisque ea interveniens, summo mane, & hora ab ipsa Camera statuta, sicuti alii bene constituti Magistratus dictæ Curiæ convenire debeat.

Cursores debent Cameram pridie intimare.

§.13. Cursores vero, jubente ipso Camerario seu Vicecamerario, ipsam Cameram, certis loco, & hora, sive ordinaria sive extraordinaria fuerit, pridie sub pœna amissionis salarii menstrui, singulis tàm Clericis, quam aliis Cameralibus personaliter, vel per cedulam domi dimissam, omni tempore prænunciare teneantur.

Abesse non debent Camerales absque licentia Camerarii, vel Decani.

§.14. Et cum absentia ipsa per se damno, & incommodo maximo omnibus sit, cum non solum rerum gerendarum cursum retardet, sed ipsa quoque negotia in discrimen manifestum constituat, & plerumque destituat, quod nullus deinceps, sive Clericus sive alias Cameralis, ab ipsa Camera, sine expressa Camerarii, vel ejusdem Cameræ Decani licentia, impune abesse possit, excepta publicæ utilitatis privatæque necessitatis causa, quam tamen absens per Nuncium eidem Cameræ significare debeat. Qui vero id semel, & iterum neglexerit, fructibus, & emolumentis illius mensis, aut jocalibus & regalibus, aliis applicandis, quæ vel uno ex eisdem contradicente illi nequaquam remitti vel condonari possint, & aliàs ipsius Cameræ arbitrio privari debeat, nec nisi de expressa nostra, aut successoribus nostris licentia ceteris in Camera significata, ab Urbe abesse possit, statutis, & decretis, quæ de absentia Clericorum, & aliorum præfatorum disponunt, integris permanentibus per præsentes innovatis. Illis tamen quæ à Tridentino Concilio super residentia statuta sunt salvis, & illæsis manentibus.

Vestibusque hic descriptis Camerales induti stent in Camera.

§.15. Clerici autem, & qui alias Rochetto, & Cappa utuntur, eisdem in qualibet Camera, reliqui vero solitis vestibus rubeis & violaceis, nulla deinceps Consistorii habita distinctione induantur, aliter vero induti excusari aut admitti non possint.

Missamque audiant, & inde ad Cameram se conferant.

§.16. Omnes itaque sic induti dicta hora, pulsata campanella ad Missam accedant, quæ Decano, & alio Clerico, vel absente Decano, duobus Clericis ad minus assistentibus incipi debeat, eaque peracta præeuntibus duobus Cursoribus, omnes Cameram versus tendant, alius post alium servato ordine incedentes, quo quisque commodius ab agentibus, & collitigantibus de rebus pertractandis valeat informari.

Ante causarum propositiones, impetrato silentio, procuratores audiantur.

§.17. Ubi vero ad locum propositionum causarum pervenerint, impetrato omnibus per Camerarium, seu eo absente, Vicecancellarium, vel Decanum silentio, Advocati, Procuratores, & alii quibus id incumbit causas hujusmodi non turbare, aut confuse, ut plerumque consuevit, sed singulatim, & ita diserte, revereantur, & sine strepitu proponant, ut ab omnibus commode intelligi, & à Clerico Mensario notari possint. Quod si illi à Camerario, seu Vicecamerario, vel Decano, semel, & iterum moniti non obtemperaverint, ad hoc munus deinceps non admittatur.

§.18. Cumque Notarii dictæ Cameræ turpi

lucro

Notarii Cameræ procuratoris officium non exerceant.

lucro inhiantes ex procurationibus causarũ plerumque per eos, vel eorum Substitutos precibus, amicitia, vel pecunia factis, causas ipsas non modo affectare, sed in eis quoque Notarii, & Procuratoris officia in detrimentum partium conjunctim exercere noscantur, quod illi deinceps ab eisdem procurationibus sub pœna ducentorum ducatorum Cameræ præfatæ applicanda, prorsus abstineant; sed Procuratores causarum, vel Sollicitatores ipsarum, ad eas procurandas dumtaxat admittantur.

Causæ miserabilium personarum, in Advocatum per Procuratorem pauperum in Camera gratis tractanda sunt.

§. 19. Quodque Pauperum & miserabilium personarum causæ, quarum in dicta Curia quo major est numerus, eo major præsertim quod impensas ratio est habenda de cetero à Procuratore pauperum, qui in eodem loco ubi describuntur continue assistat, gratis & quandocumque voluerit, etiam extra ordinem favore paupertatis proponantur. Qui pro eisdem, ad consulendum, & informandum Advocatum eorumdem pauperum, ut eos in ipsa Camera defendere possit, accedere teneatur. Et si ab officio suo sic sibi injuncto quoquomodo defecisse, & pari ter si Advocatus ipse suo officio gratis pro pauperibus exhibendo, & pro nullo alio qui contraxerit, aut litiget cum Camera patrocinando defuisse apparuerit, prima vice si legitime impeditus non fuerit, salario trium mensium mulctetur, & si reinciderit in idipsum, officio suo perpetuo privatus existat eo ipso.

Propositiones occurrentes scribendæ sunt per Clericum Mensarium, antequam fiat Camera.

§. 20. Clerici autem ceterique Camerales Cameram ipsam, priusquam omnes propositiones eadem die occurrentes per Clericum Mensarium descriptæ fuerint, non ingrediantur.

Oratio B. Isidori per Clericum novissimum postea legatur.

§. 21. Ipsi vero illis expletis ingressi, cum sine Dei adjutorio, & Spiritus Sancti gratia nihil boni sperandum sit, erecta ad Deum omnipotentem mente, illiusque, ac Beatissimæ semper Virginis Mariæ genitricis suæ, advocatæ nostræ toto corde ab omnibus invocato flexis genibus suffragio, ea oratio B. Isidori Episcopi quæ incipit, Adsumus Domine Sancte Spiritus, per novissimum Clericum tunc præsentem alta, & intelligibili voce legatur. Qua finita quicumque in plena Camera audiri voluerit, liceat illi eam tunc ingredi ac proloqui, & informare, isque ab omnibus æquo animo, ac benigne audiatur.

Deinde litigantes audiantur.

§. 22. Quibus sic rite peractis Camera ipsa claudatur. Et quia valde incommodum, quin etiam indecorum, videtur, ut postea quisque indifferenter ad tantum Tribunal, sine illius Præsidentium licentia admittatur, quod saltem unus ex Cursoribus præfatis ante ostium ejusdem Cameræ assiduæ maneat, illudque custodiat. Nec quemcunque cujuscumque gradus, & conditionis, nisi præmonito per eum Vicecamerario, seu Decano præfato, indeque deliberato, admittere, vel introducere audeat, sed talis aut licentiam expectare, aut omnino recedere debeat. Ceterum clausa dicta Camera, nulla propositio, nisi forte Procuratoris Fisci, vel Commissarii Cameræ seu Procuratoris pauperum, quibus jure merito quandoque est indulgendum, ulterius audiatur, neque describatur.

Camera postea claudatur, & nemo admittatur per Cursores custodes nisi cum licentia, & causarum propositiones pro Fisco vel Commissario Cameræ, aut Procuratore pauperum scribantur.

§. 23. Demum ceteris semotis, & quibuscumque sermonibus, & collocutionibus ad res Cameræ minime facientibus, quæ expeditiones Camerales impedire, vel in longum protrahere consueverunt, prorsus omissis, omnes toto animo ad propositiones audiendas, & decreta facienda incumbant. Quod ut commodius, & facilius expediri possit. Camera ipsa per duas horas continuas posito præ oculis horologio ad minus habeatur, & si negotia exegerint, ulterius producatur, ex qua interim nemo nisi à Papa, seu Cardinale curam negotiorum gerente, inde expresse evocatus, aut aliqua urgenti necessitate ingruente, egredi debeat.

Mensarius causarum propositiones legat.

§. 24. Moxque silentio à Camerario, seu eo absente à Vicecamerario, vel Decano omnibus imposito, dictus Mensarius de more propositiones adscriptas legat.

Decanus distribuat causas per turnum, non tamen concernentes officia, vel Gubernia Clericorum.

§. 25. Et quoad eas quæ distributionem causarum concernunt, ipse solus Decanus respondeat, nec quisquam illum causas distribuentem quoquomodo interrumpere, vel aliquid dicere audeat, quo uni magis quam alteri, vel sibi potius causam aliquam committat, sed causas ipsas omnes, & singulas per turnum distribuat, incipiente tamen turno ab eo Clerico quem Camerarius præsens nominaverit, vel eo absente sors educta prætulerit, exceptis causis quarum universitas ratione guberniorum diversorum, vel officiorum quotannis unicuique Clerico distribuitur, eisdem Clericis omnino relinquendis.

Clerici deinde causas proponant prævia citatione ad informandum & transmissa cedula propositionis, & servatis aliis hic descriptis.

§. 26. In causis autem expediendis hæc ratio habeatur, ut quæ judicialem indaginem requirunt, nullus Clericorum, nisi prius eis in Camera communicatis, & parte ad informandum citata, audeat illas de cetero expedire. Quin etiam rescripta omnia etiam manu Papæ signata, ac dictæ Cameræ decreta, quibus cognitio causarum ipsis Clericis demandantur, nisi in eis dicatur expresse, quod per solum seipsum audiat, & decidat, ita intelligi, aut interpretari volumus, quod ipsis Clericis illas in plena Camera referre, & de voto omnium expedire teneatur. Verum ut prolixa litium dispendia, quo potest compendio arceantur, Clericus qui judex, vel commissarius fuerit, causam aliquam propositurus, partibus prius auditis diligenter factum discutiat, illoque bene, & sufficienter instructo, cedulam manu sua subscriptam parti agenti, & instanti contra Fiscum, vel alium, seu Procuratori Fisci contra partem de more tradat, quæ etiam Clericos, & Camerales omnes certiores faciat se hujusmodi causam præstituto die propositurum, ut unusquisq; in eam intendere, & ad dicendum sententiam suam instructus accedere possit, dataq; ipsa cedula, & adversario intimata, Judicibusque ostensa, si die propositionis per ipsam cedulam statuto adveniente, per Fiscum, vel per partem expeditionem petentem, omnibus Judicibus datæ fuerint informationes, licet per adversarium illam diffugientem idem factum non fuerit, causæ nihilominus proponantur, discutiantur, & si id negotium patiatur, etiam altera parte non informante terminentur. Quod si unus ex Judicibus in partis, vel Fisci gratiam, odium, vel favorem causæ hujusmodi expeditionem, prætextu quod in ea informatus non sit impedire, aut in longum protrahere moliatur, si talem constiterit informationes habuisse illa pariter ab illis Judicibus expediatur. Verum si advenientes die propositionis, informationes à parte, vel Fisco expeditionem desiderante omnibus datæ non fuerint, cum id illi ad culpam debeat imputari, causæ hujusmodi propositio atque expeditio, donec omnes fuerint informati suspendatur, & interea supersedeatur. Et si præfato propositionis die adveniente, informationes hujusmodi ab utraque parte omnibus datæ fuerint, Judicibus tamen pro negotii difficultate, & gravitate de causa non liqueat, ipsi propositionem hujusmodi ad alium diem differre valeant, idemque eis licitum sit, si altera pars quæ informationem non dedit, docuerit se fuisse legitime impeditam, impedimento hujusmodi saltem à majori parte Judicum approbato. Nullus autem qui informationes hujusmodi acceperit, se illas habuisse, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda audeat denegare.

Causæ propositæ ordinatim discutiantur, & juxta majorem partem votorum decidantur.

§. 27. Cumque causæ ipsæ Camerales, quæ multæ sunt, & de sui natura maximam desiderant celeritatem, nisi certa ratione, & ordine propositæ fuerint, nimia expeditionis tarditate, & partibus & Cameræ certum & maximum pariant detrimentum, quod quilibet Clericus ex multis causis sibi, vel ex rescripto Pontificis, vel ex decreto Cameræ commissis, eique cognitionem habentibus, in qualibet Camera servato inter eos solito ordine, unam tantum deligat, quæ pro qualitate personarum, rei, & temporis (prælectis semper pauperibus, & viduis) majorem postulat celeritatem, & illius seriem facti, unde quæstio, & dubium partibus dandum eliciatur, fideliter proponat. Eodemque dubio dato, quæstionem ipsam, ac jura, & rationes partium prius per eum perstricta, in alia Camera breviter referat, mox Decanus Camerales primum

deinde

deinde Clericos, ab eis exordiens, qui postremo in Camera admissi fuerint, ita ut secundum litteras præfati Eugenii Papæ Decanus ipse ultimus respondeat, de ea re omnes interroget, & ad interrogationem illius, Camerales scilicet consulendo, Clerici vero decidendo, solum Deum illiusque extremum judicium præ oculis habentes, ex ordine sententias suas dicant.

Votis autem æqualibus, ea pars prævaleat cui Camerarius adhæserit vel eo absente, major pars aliorum Cameralium habentium vota consultiva.

§. 28. Et ne contingat causas, & negotia diutius remanere indecisa, quod quandocumque vota decisiva fuerint æqualiter divisa, nec de majori parte ipsorum appareat, tunc illa pars ipsorum quibus dictus Camerarius, vel eo absente major pars votorum Consultivorum adhæserit, debeat prævalere, ut hac ratione & quamplures causæ brevi expediantur & partes ipsæ laboribus, & expensis subleventur. Dum vero causæ ipsæ proponuntur, suffragia rogantur, & sententiæ dicuntur, omnes magno silentio loquentem audiant, nec quisquam eum interpellare audeat, sed expleto sermone, si illum in facto errasse cognoverit, tunc liceat errantem humane benigneque admonere, ut is seipsum corrigere, & alii post eum dicturi possint eorum opinionem firmius explicare.

Decanus vero remittit ad Pontificem causas gratiam sapientes, & Gubernatori Auditori Cam. vel Thesaurario remittit causas ad eos spectantes.

§. 29. Si vero aliquam propositionem gratiam sapientem, vel ad jurisdictionem Gubernatoris, seu causarum Curiæ dictæ Cameræ Auditoris, vel illius Thesaurarii pertinentem, fieri contigerit, Decanus prædictus propositione audita, si gratiam concernant, Summum Pontificem adeundum respondeat, reliqua vero ad Thesaurariũ Gubernatorem vel Auditorem præfatos, prout suæ cujusque jurisdictionis fuerit, veteri more non autem ad quempiam Clericum remittat, ut hac ratione partes ab expensis subleventur, & jurisdictio unicuique conservetur.

Vota aliorum revelantes, pœnas hic descriptas incurrunt.

§. 30. Cumque nulla major pestis graviorque pernicies ex Collegiis proficiscatur, quam sententias, & opiniones aliorum exteris aperire, unde libertas dicendi, quæ in judiciis prævalet, eripitur, odia gignuntur, & probis consultoribus inimicitiæ parantur, quibus humanæ societati, & ipsi justitiæ quam profitemur, nihil magis contrarium esse constat. Quod quicumque aliorum suffragia, vel suam, aut aliorum sententiam foris patefecerit, & alicui indicaverit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua nisi à nobis, aut successore nostro absolutionis beneficium nequeat obtinere. Et prima quingentorum, & altera mille ducatorum dictæ Cameræ applicandorum, tertia vero vice aliis gravioribus pœnis, nostro & successoris nostri puniantur arbitrio.

Delinquentes in Camera coerceantur, & Pontific. denuntientur.

§. 31. In reliquis autem quoquomodo delinquentes in plena Camera, à dicto Decano primum moneatur, deinde jocalibus, & regalibus Cameræ arbitrio mulctentur, aliis pœnis specialiter expressis salvis manentibus. Ipse vero Decanus, & eo negligente subsequens Clericus in ordine, statim illos nobis, vel successori nostro, sub nostræ indignationis pœna, denuntiare teneatur, ut inde à nobis, vel illo sicut expediens fuerit, amplius provideatur.

Proponentes causas scripturas secum habeant.

§. 32. Ut autem quisque in dicendis sententiis propriæ conscientiæ melius satisfacere valeat, & ea quæ dicenda sunt, ab ipsis fontibus potius hauriantur quam per rivulos consectentur. Quod Clerici die propositionis per eos faciendæ, acta & scripturas earum causarum quas propositun sunt, necnon dicta testium in Camera penes se prompta habeant, quibus controversiæ, quæ in facto ipso plerumque oriuntur, & facilius dirimantur, & causæ ipsæ celerius expediantur.

Decisiones causarum adnotentur à Proponentibus in lib. Decisionum Cam.

§. 33. Et quoniam plerisque necessariæ sunt sententiæ, & conclusiones Camerales, quare varia relatio, cum non æque à pluribus ac ab uno fieri possit, plerumque controversiam movet. Quod uniuscujusque decisionis argumentum sive substantia, statim atque per Cameram absoluta fuerit, ab ipso Clerico proponente, in certo ac proprio libro decisionum Cameralium nuncupato breviter describi, descriptaque legi, & ab omnibus comprobari, eumdemque librum una cum alio decretorum ordinariorum penes Mensarium singulo mense custodire, quo certus, ac fidelis ad utrumque recursus omnino habeatur.

Quæ prius verbo facta in Camera expedienda sunt, ab omnibus Clericis tunc præsentibus subscribantur, exceptis sententiis, & mandatis, ac expeditionibus concernentibus officia Clericorum.

§. 34. Eis vero litteris patentibus, mandatisque Cameralibus, quæ nisi prius facto verbo in Camera expediri prohibuimus, cum illa de consensu omnium expediantur, pariter ab omnibus Clericis tunc præsentibus subscribantur, sententiæ mandatisque pro illarum executione relaxandis dumtaxat exceptis, quæ licet de voto omnium proferantur, tamen à Clerico Judice, & Commissario tantum subscribi debeant. Quæ vero Clericorum jurisdictionem ordinariam, ac uniuscujusque Clerici propriam, singulis specialiter demandatam concernunt rationes gubernorum, quæ quotannis inter ipsos Clericos distribuuntur, ea ab unoquoque cujus fuerit ea jurisdictio, privatim de more expediantur. Quæ quidem omnia cum hucusque per Substitutos Notariorum, & eos quidem rudes, ac imperitos, & plerumque litterarum ignaros, ad Clericos deferri consueverint, quos nec etiam in causis cognoscendis instruere possunt, ab ipsismet Notariis principalibus, seu à Substitutis eorum, per Clericos approbandis tantum, qui eosdem Clericos de omnibus plene informare valeant, deferantur.

Administratores rationes reddant modo, & forma hic expressis.

Pœnas autem computa fideliter non reddentium vide supra in Pauli III. const. 40. fol. 579.

§. 35. Cum autem negotium acceptandi, consolidandique rationes quæ in Camera quotidie redduntur, quod per manus Clericorum, quorum id est præcipuum munus, non minore labore, quam periculo continue versatur, sicut est maximi ponderis atque momenti, ita majori solito debeat cura, & diligentia pertractari. Quod omnes, & singuli Thesaurarii, Depositarii, Commissarii, & alii quicumque rerum, & pecuniarum Cameræ Administratores, & Exactores, quovis nomine nuncupentur, de cetero rationes, & computa modo & forma infrascriptis in eadem Camera reddere, eaque vera esse, nec habere diversa jurare omnino teneantur, quacumque consuetudine hucusque servata, quæ potius corruptela est censenda, non obstante. Nec quispiam cujuscumque gradus, & conditionis existat, ad rationes prædictas afferendas, jurandasque per procuratorem si præsens in Urbe fuerit, sed per seipsum tantum admittatur. Absentes vero, & qui infirmitate, aut carceribus, seu aliquo legitimo fuerint impedimento detenti, per eorum procuratorem speciale ad id mandatum habentem, eidem juramento adstringantur. Et nihilominus ad eos sic impeditos, si in Urbe fuerint, Notarius Cameræ mittatur, qui ab eis quoque simile recipiat juramentum, de quo etiam coram testibus semper rogetur.

Qua rationes Notarius ad Calculatores deferat.

§. 36. Rationes vero illas juratas, Notarius ipse rogatus, ad Calculatores, seu Computatores rerum Cameræ statim deferat, ut inde ab eis ad Præsidentem, & Thesaurarium quamprimum portentur, & celeriter discutiantur.

Clericus eas solidet præsente Commissario.

§. 37. Cum vero Clericus solidationem computorum, quæ in domibus Clericorum fieri solent, aggredi voluerit, Cameræ Commissarium ad interessendum solidationi hujusmodi omnino citari facere teneatur, ac in ipsomet decreto commissionis solidationis post deputationem Judicum expresse addi debeat. Qui Commissario præfato citato, & præsente, ad computorum solidationem procedant, & absque dicto Commissario, quem omnino semper adesse sub pœna privationis officii mandamus, non possit ullo modo ullave in causa ad solidationem devenire.

Administratores librum teneant in quo, &c.

§. 38. Omnes autem rerum Cameræ conductores, aliarumque Administratores, & pecuniarum Exactores, librum corio, vel membrana coopertum habeant, in quo aliquibus ex primis foliis in albis dimissis, facultatum litteras, mandata, atque rescripta quæcumque, contractus denique ipsos ad verbum quibus hujusmodi curæ, & exactioni Præpositi, Administrationem ipsam gesserint transcribere, & deinde rationes ipsas modo & forma infrascriptis

conscribere, & conscriptas edere teneantur. Qui liber postmodum à Notario Cameræ, ut moris est, recipiatur. Et primo albo folio, nominibus Administratorum, administrationis genere, rationum qualitate, temporis quo redduntur spatio, & jurisjurandi substantia, brevioribus verbis inscribantur. Et subsequenter Præsidens, & Thesaurarius, quid per Clericos Judices, in eis animadvertendum sit adnotare, & adnotationes ipsas manu eorum propria subscribere debeant.

Rationum redditio ubi describenda sit.

§.39. Et ut ipsa rationum redditio faciliori cognitione transigatur, earumque consolidatio semper, & ubique justa & fidelis appareat. Quod hujusmodi rationum justificationes in eodem, si id commode fieri poterit, sin autem in alio libro, ab eo qui illas redditurus est, registrentur, & ad verbum litteræ, ac mandata Cameralia quæcumque, fides, ac instrumenta, & reliquæ omnes scripturæ ad rem pertinentes transcribantur, & ad earum singulas singulæ rationes, & particulæ, seu partitæ referantur, adjecto unicuique earum folio, necnon citato ejusdem libri chartarum numero, quo justificatio quælibet descripta fuerit. Isque liber cum altero proferatur, ab ipsius Cameræ Computatore legatur, & cum originalibus scripturis, si eas rationem reddens penes se retinere voluerit; diligenter ab eodem conferatur, qui collatione priusquam in Camera una facta, & scriptura fideli reperta, id attestetur manu propria, his verbis utrobiq; in libro videlicet justificationum, & quarumlibet ipsarum *cum originali*. In scripturis vero originalibus, & à tergo illarum *cum Registro concordat*, ejus nomine proprio subscripto.

Clerici in solidatione videant scripturas originales.

§.40. Et nihilominus in ipsa computorum solidatione Clerici ad id deputati originalia mandata, seu eorum transumpta authentica, & scripturas diligenter videre teneantur.

Libri rationum quæ continere debeant.

§.41. Libri quoque præfati rationum eorumque singulæ partitæ, tàm accepti, quàm expensi, personas, causas, locum, annum, mensem, diem, ac summam adeo claros, atq; distinctos contineant, ut qualis quantusque sit introitus, & exitus omnibus innotescat. Quin etiam fides acceptorum, tàm privatas, quàm publicas, Notariumque de eis rogatum, ac nomina debitorum ejusdem Cameræ, ac rationem illam spectantium ejusque quantitates pariter comprehendant. Et si ea de re contractus ullus celebratus, aliavè scriptura, tàm publica, quàm privata, confecta fuerit, ea omnia in eodem vel altero libro præfato simul cum aliis registrentur, & singulatim prout ipsa res exegerit, citentur. Et in qualibet exactione commissa præponatur etiam taxa deinde scribatur. Et demum residuum pecuniarum quantum id fuerit, & à quibus exigendum adnotetur, per hoc enim introituum omnium Cameræ ratio hucusque in incerto posita, & valde obscura reddita omnibus perspicua fiet: ac negotia hujusmodi cautius expedientur, & Clericorum judicium firmius, atque tutius reddetur.

Et in Archivio custodiantur.

§.42. Ipsorum denique computorum solidationes promptæ semper omnibus patebunt, cum libros hujusmodi in Archivio ejusdē Cameræ, Computatores præfati perpetuo retinere, & custodire teneantur.

Contravenientes puniantur.

§.43. Quod si secus fiat, libri ipsi non admittantur, ac omni prorsus fide careant. Administrator etiam, qui rationes confecerit perjurio notetur. Notarius vero pro qualibet vice ducentorum ducatorum pœnam incurrat. Et si libris præfatis sub præscripta forma non confecti Clerici Judices ad solidationes computorum processerint, ducatis mille auri præfatæ Cameræ applicandis mulctentur, & ad interesse Fisci teneantur. Vicecamerarius vero, & Thesaurarius, Præsidens, & alii Camerales, si & ipsi in culpa fuerint, nostro & successoris nostri arbitrio puniantur, Computator ab officio removeatur, rationes quoque superinde consolidatæ & calculi facti, ac inde secuta quæcumque sint nullius roboris vel momenti.

Rationes à Clericis Judicibus quomodo videndæ.

§.44. Clerici vero Judices, quibus ipsa rationum redditio demandata fuerit, non ut prius separatim, & alter post alterum rationes ipsas discutiant, sed antiquiorem posterior adeat, qui conjunctim, Administratore & Computatore præsentibus, citatoque Procuratore Fisci, seu Commissario Cameræ cuncta perpendant, ponderent, & excutiant; admittenda admittant, rejicienda rejiciant, & dubia parti, & Fisco disputanda relinquant, quæ cum eisdem mature examinata, atque discussa, prout eis justum videbitur ab ipsis facto prius verbo in plena Camera decidantur, & terminentur.

Administratores anno quolibet rationem reddant.

§.45. Ex quia ex tarda rationum redditione omnia in dies obscuriora redduntur, & pleraque mala exinde provenire noscuntur, quæ quo longius protrahuntur & inveterascunt, eo impeditiora fiunt, & difficilius explicantur. Quod Administratores omnes rerum Cameralium quocumque nomine nuncupati qui rationes in Camera quoquomodo reddituri sunt, illas non in fine administrationis eorum, ut prius, sed si administratio ultra annum duraverit, singulo quoque anno in fine illius, vel sequentis principio, modo præmisso, reddere omnino teneantur. Idque nisi juxta interdum suadente causa ipsi Cameræ aliter expedire videatur, in ipso contractu quem cum eis Camera de cetero inierit exprimatur, & ille ad id sub pœna mille ducatorum similium etiam eidem Cameræ applicandorum, necnon ejusdem administrationis rationis amissione, quæ statim ab eis libere auferri, & aliis concedi possit, omnino adstringantur.

Thesaurarius & alii Papæ ministri quando rationem reddere debeant.

De Thesaurarii munere vide bul. 100. Sixt. V.

§ 46. Et insuper quod præfatus Thesaurarius generalis, de omnibus, & singulis rebus & pecuniis ab eo, vel deputatis suis in hunc usque diem undecumque, & quomodocumque receptis & expensis, ac etiam alius Thesaurarius noster secretus, de quibuscumque pecuniis quas habuit & percepit, necnon Magister Domus nostræ accepti hucusque & impensi, ac Gubernator Urbis, Procurator Fiscalis, necnon Magistri viarum ejusdem Urbis, & quicumque alii nostri in Alma Urbe Magistratus & Officiales, tàm qui de præsenti sunt, quàm qui in præteritum fuerint cujuscumque status, gradus, vel præeminentiæ sint, de quibuscumque condemnationibus criminalibus, seu pœnis, aut compositionibus, ratione quorumcumque delictorum, & quarumcumque causarum ab eis hactenus factis, aut administratis, vel exactis, & ad Cameram Apostolicam spectantibus, deinceps vero Thesaurarius ipse generalis singulo quoque semestri, Magister domus autem, ac Gubernator, Thesaurarius secretus, & alii omnes præfati singulo trimestri rationem dictæ Cameræ in perpetuum reddere teneantur.

Commissarii Cam. officium.

Ad quod vide etiam bullam 44. Six. V.

§.47. Proprium autem sit inter cætera dicti Commissarii, munus, demandatas Judicibus redditiones, rationes, omnes, easdemque commissas adnotare, & illarum celerem expeditionem procurare, curareque, ut id totum quod perfecto calculo reliquum fuerit eidem Cameræ debitum ad manus Depositarii generalis, vel illorum ad quos spectaverit, vel decretum fuerit quamprimum re ipsa perveniat. Et ut debitores remediis opportunis ad illud donec omnia integre persoluta fuerint compellantur, contractuum omnium, atque capitulorum, scripturarumque in Camera celebrandorum & discutiendorum exempla, singulis Clericis & Cameralibus, per dictos tres dies ante deferantur. Quod si ab officio sic sibi injuncto defecisse constiterit, unius mensis salario, & jocalium portione, sibi in proxima divisione obventura, & si iterum deficiat salario semestris integri puniatur, tertia vero vice officio suo perpetuo privatus existat.

Computatorum Cameræ officium.

Ad quod vide inf. prox.

§.48. Verum cum magna, atque ampla negocia quæ quotidie in Camera geruntur, præ eorum varietate atq; multitudine quædam ab antecessoribus neglecta, partim in diuturna obscuritate latuerint, partim etiam prorsus evanuerint, unde dicti Clerici & Camerales in summa illorum ignoratione versantes, plerumque consilii ancipites sæpissimeque distracti, rem ipsam vel imperfectam relinquunt, vel cum magno ejudem Cameræ detrimento

di-

diversam agunt, fuerintque propterea ab ipsis Clericis, & Præsidentibus Computatores Cameræ, una cum alio ab eis pro tempore substituto, superioribus mensibus constituti, atque præfecti curæ conficiendi librum majorem in quem omnia ad Camerã quomodolibet spectantia in dies singulos ab eis distincte conscriberentur, atque certo ordine congererentur. Nos itaq; hoc non minus necessarium, quam utile harum serie approbantes, & innovantes similiter statuimus, & ordinamus quod ipsi deputati, & Præfecti, omnes, & singulos introitus, ac exitus eidem Cameræ in dies obvenientes quicumque fuerint, illiusque debitorum, & creditorum nomina, undequaque provenientia in hoc ipso libro majori describant. Concessionum quoque rerum Cameralium omnium contractuum qui continuo in Camera celebrantur argumentum, atque substantiam, eorumque diem, & annum, Notariumque inde rogatum, quam brevissime perstringant, declarentque Cameram, & Administratores quoscumque prout res postulaverit debitores, & creditores, eorumque quantitates claras, atque distinctas apponant. Nuntios etiam Apostolicos, Collectores, Subcollectores, Thesaurarios, Depositarios, & Commissarios, pecuniarum Exactores, ac reliquos omnes, qui ad aliquod negocium Cameræ expediendum admittentur, breviter conscribant, brevia, litteras, patentes, & facultates, ac mandata Cameralia quæcumque adnotent, diem & annum quibus illa expedita fuerint, adjiciant, & à quo clerico subscripta, notarioque expedita, & denique ubi registrata sint, compendio explicent, & quæ quidem omnia & singula incorrupta serventur, & integra custodiantur.

Ministrorum Cameræ expeditiones registrentur & subscribantur à tergo per Computatores.

§. 49. Præterea volumus & ordinamus omnes quibusvis negociis Cameralibus, tam in Urbe, quam extra eam Præfectos, antequam illa exerceant, & ab Urbe recedant, expeditiones suas quocumque nomine nuncupatas eisdem Computatoribus in eodem libro adnotandas exhibere, ipsasque nisi sic adnotatas, & in illarum tergo per alterum ex eisdem Computatoribus de hoc fidem facientem subscriptas, illis restitui omnino prohibemus. Pro earum vero expeditionum adnotatione, subscriptione & restitutione, Computatores præfati caveant à partibus etiam ultro dantibus, quicquam accipere; quod si secus fecerint, pœna privationis officii, seu alias arbitrio Cameræ puniatur.

Ministri jurent & caveant ut hic. Pœnas autem fideliter computa non reddentium. Vide inf. Paul III. const. 40. fol. 679.

§. 50. Et insuper quod omnes cujuscumque gradus, atque dignitatis fuerint, res ipsius Cameræ ubilibet & quomodocumque administraturi, priusquam administrationem suscipiant, jurent in manibus Camerarii nostri negocium, atque curam sibi commissam, recte & fideliter se esse gesturos, rationes tempore debito rite reddituros, reliquum restituturos, librosque rationum legitime conscripturos, ac illos intra tempus, quod eis, dum proficiscuntur præfixum fuerit, etiam injussos, in Cameram exhibituros, eaque omnia se rite & fideliter præstituros penes unum ex Notariis Cameræ idonee caveant. Ac cautio sic ab eis præstita in eodem libro majori ab eisdem Computatoribus summatim adnotetur; quod si ab eis impedimento cessante prætermissum, nec intra dictum tempus impedimentum hujusmodi doctum atque comprobatum fuerit, ultra pœnas in cautione hujusmodi contentas, arbitrio Cameræ puniantur.

Computatorum Cameræ officium. Ad quod vide supra & infra prox.

§. 51. Iidem quoque Computatores, Inventarium seu Indicem omnium & singulorum librorum, & rationum, quæ hactenus in dicta Camera redditæ sunt, & in posterum reddentur, distincte & ordinate conficiant, in quo rationes ipsæ cujuscumque rei fuerint, à quo administratæ, & redditæ, illarum quoque dies, & annus strictim demonstrentur; ac hujus indicis seu inventarii exemplum uterque eorum continuo apud se contineat, quibus librum nullum, nullasve rationes ad Cameram spectantes cuiquam nisi Clerico, & Camerali tradere, vel in manibus dimittere liceat. Si quis autem ex Cameralibus eorum aliquem pro rebus Cameralibus videre, & apud se retinere voluerit illum de manu dictorum Computatorum accipiat, & in eorum libello ad hoc tantum deputato se illum recepisse scribat, & intra dies quindecim ad summum restituturum promittat. Qui vero ex Computatoribus id facere neglexerit, suo sit officio ipso jure privatus, & pro libro & scripturis propterea deperditis damnum & interesse, tam Cameræ quàm parti juxta formam litterarum piæ memoriæ Julii II. & Leonis X. etiam Romanorum Pontificum prædecessorum præfatorum omnino reficiat, vel alias arbitrio Cameræ puniatur.

Librorum & scripturarum Cameræ occupatores excommunicationis pœnam incurrant.

§. 52. Verùm cum multi varii multique libri, ac quamplures, diversæque scripturæ rerum Cameralium, ob nullam, vel modicam in illis custodiendis, conservandisque hucusque adhibitam diligentiam, variis in locis, dispersi atque diffusi sint, & à plerisque detineantur in maximum Cameræ detrimentum; Volumus etiam & ordinamus, omnes & singulos illorum detentores & occupatores, ac hujusmodi occultationis consocios, & participes, nisi in Urbe intra octo, & extra eam intra triginta dies à die notitiæ publicationis præsentium numerandos, pro qua nos alias litteras nostras, quæ publicentur, decernere intendimus, eosdem libros, & scripturas, ad Computatores & Custodes præfatos detulerint, vel easdem personas detinentes, conscias & participes denunciaverint, excommunicationis majoris laqueo subjacere.

Computatores Cameræ jurent & caveant officium fideliter administrare.

§. 53. Quos quidem Computatores & Custodes pro tempore existentes, cum illorum officium sit maximi ponderis atque momenti priusquam ad illius exercitium admittantur, jurejurando, adstringi, & idonee cavere volumus, præfatum officium se recte & fideliter executuros, omniaque & singula eis præscripta stricte custodituros, & diligenter observaturos.

Clerici salarium sibi ipsis statuere non possint.

§. 54. Postremo cum valde inconveniens, & à jure alienum sit, quod quis in concernentibus proprium commodum suum se Judicem constituat, pariter constituimus & ordinamus, quod Clerici præfati pro aliquo munere, seu onere, ordinario vel extraordinario à Romano Pontifice pro tempore sibi injuncto, salarium seu mercedem sibi ipsis statuere & declarare non possint, sed illud ab eodem Pontifice, vel eo cui ea cura demandata fuerit, qualitate personæ & negocii commissi consideratis ordinetur.

Decretum irritans.

§. 55. Decernentes constitutiones, statuta, ordinationes & decreta nostra præmissa, sancte & inviolabiliter ab omnibus, etiam sub sententiis, censuris & pœnis præmissis, perpetuo observari, sicque & non aliter per quoscumque censeri, judicari, definiri & interpretari debere. Necnon ex tunc irritum & inane, quicquid secus super his, omnibusque & singulis aliis præmissis per præfatos, aut quoscumque alios, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executor deputatur Camerarius.

§. 56. Quocirca dilecto filio nostro Vitellotio S. MARIÆ in Via lata, Diacono Card. Vitellio nuncupato, moderno, & pro tempore existenti nostro, & ipsius Ecclesiæ Rom. Camerario, per Apostolica scripta illi etiam in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo, & ejus etiam quoad hoc conscientiam onerando, pari Motu mandamus, quatenus præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, tam in d. Camera quã extra eam, ubi, quando, & quoties opus fuerit, solemniter publicari, & in ejusdem Cameræ libris registrari, ac per omnes quos illa concernũt, inviolabiliter observari, & debitæ executioni demandari, ac illa quoties pro parte alicujus interesse habẽtis requisitus fuerit, in judicio & extra exhiberi faciat. Ac universos præfatos ad illorum observatiõnem censuris & pœnis præmissis, quacumque mora cessante cum affectu cogat & compellat; contradictores quoslibet ac inobedientes, & rebelles, auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 57. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Ca-

Cameræ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ in singulis prædecessorum præfatorum, ac nostris litteris prædictis cautum fuit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publicationis.

§. 58. Ut autem constitutiones, statuta, ordinationes, & decreta nostra hujusmodi ad singulorum, quos oportet notitiam perveniant, nec illorum ignoratio quempiam excuset, volumus, ac etiam dicta Apostolica auctoritate mandamus, quod præsentes litteræ Basilicæ Vaticanæ, & dictæ Cameræ valvis, necnon in acie campi Floræ, aliisque publicis, & opportunis Almæ Urbis præfatæ locis, per unum ex Cursoribus nostris de more affigantur, & ibi quantum ad lecturam earum opus fuerit permaneant.

Hæc constit. legatur anno quolibet in prima Camera.

§. 59. Ac singulo quoque anno in perpetuum in eadem Camera, quæ mense Octobris prima habebitur, per novissimum Clericum tunc præsentem palam & alta voce ad verbum sine intermissione legantur.

Transumptorum fides.

§. 60. Quodque illarum exemplis fideliter exscriptis, ac etiam impressis unius notarii Cameræ manu subscriptis, & Camerarii præfati sigillo obsignatis, eadem prorsus fides ubique locorum, etiam in judicio adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 5. die 1. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1564. Kal. Novemb. Pont. nostri anno 5.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1564. indict. 7. die vero 20. mensis Decembr. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D Pii divina Providentia Papæ IV. Anno ejus V. præsentes litteræ Apostolicæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ad valvas Cameræ Apostolicæ, in acie Campi Floræ, & ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, dimissis in omnibus præfatis locis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, ut moris est, & deinde amotis, per nos Julium Parinum & Alexandrum Astancollum prælibati S. D. N. Papæ, & Cameræ Apostolicæ Cursores.

Ant. Clerici Magister Curs.

LXXXVIII. Forma professionis Fidei Catholicæ, observanda à quibuscumque promotis & promovendis ad aliquam liberalium artium facultatem, electisque & eligendis ad cathedras, lecturas & regimen publicorum Gymnasiorum.

Hujusmodi professionem facere debent etiam provisi de beneficiis ecclesiasticis, ut in bulla seq. Et insuper Medici debent jurare contenta in constit. 3. Pii V. Supra gregem.

Edita An. D. 1564.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN sacrosancta beati Petri Principis Apostolorum Cathedra meritis licet imparibus, hisce procellosis militantis Ecclesiæ tempestatibus constitutos, plurimum nos oportet esse solicitos, ut Domini gregem curæ nostræ commissum, non solum ab apertis rapacium luporum undecumque caulis obstrepentium insultibus, sed etiam à magis formidolosis pestiferarum vulpecularum domi latitantium insidiis, per providum pastoralis officii ministerium, ipso Domino cooperante præservemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus, ubilibet auferamus.

Causa Const.

§. 1. Cum itaque juxta notum Sanctissimi Vatis oraculum, timor Domini, sine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, sapientiæ sit initium, & qui vel in scientiis proficere, vel eas alios docere parant, supremum illum sapientiæ parentem, benignumque largitorem devoto sanæ fidei obsequio demereri, veraque sinceræ Religionis pietate sibi conciliare debeant.

Doctores ac ceteri cujuscumque facultatis professores, tam electi quam eligendi illas non exerceant, nisi prius Catholicam fidem profiteantur, juxta formam hic traditam.

§. 2. Idcirco hanc Fidei puritatem, scientiis doctrinisque quibuslibet, tum tradendis, tum addiscendis, tamquam necessariam basim, construere, & ne simplicia nonnullorum adolescentium, res novas audiendi cupidorum, ingenia in naufragos blandientium hæresum scrupulos imprudenter impingant, occurrere cupientes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, quod deinceps nullus Doctor, Magister, Regens, vel alius cujuscumque artis & facultatis professor, sive clericus, sive laicus ac sæcularis, vel cujusvis Ordinis regularis sit, in quibusvis Studiorum generalium Universitatibus, aut Gymnasiis publicis, aut alibi ordinariam vel extraordinariam lectoris Cathedram assequi, vel jam obtentam retinere, seu alias Theologiam, canonicam vel civilem censuram, Medicinam, Philosophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuscumque civitatibus, terris, oppidis, ac locis etiam in Ecclesiis, Monasteriis, aut Conventibus Regularium quorumcunque, publice vel privatim quoquo modo profiteri, seu electiones aliquas in facultatibus hujusmodi habere vel exercere.

Rectores studiorum & alii superiores non eligantur, nisi præservatis præmissis.

§. 3. Neque Doctores ipsi, aut Universitatum seu Gymnasiorum eorumdem Rectores, Cancellarii, vel alii Superiores, sed nec etiam Palatini Comites, aut alii particulares facultatem eruditos viros ad eosdem gradus promovendi, etiam à nobis Apostolica Sede, vel alias undecumque habentes, scholares, tam laicos quam clericos, & cujusvis Ordinis regulares, vel alios quoscumque quantalibet eruditione præditos, ad ullum gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere & admittere.

Scholares neque promoveantur ad aliquem gradum, nisi servatis eisdem.

§. 4. Neque Doctores, Magistri & Scholares, ad electionem alicujus in Rectorem, vel Cancellarium Universitatis aut Gymnasii procedere; Nec ipsi Scholares vel alii quantumlibet docti, & alioqui habiles, gradus hujusmodi, vel eorum aliquem, palam, vel privatim, recipere valeant, nisi Doctores videlicet ac Regentes, Magistri, & alii professores jam ad Cathedras & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra sex menses à die publicationis præsentium computandos, reliqui vero ad Cathedras & alias lecturas ibidem in posterum assumendi ante illorum receptionem, in Rectoris, vel aliorum Superiorum, eligendi autem in Rectores vel Cancellarios ante illorum electionem, vel saltem admissionem in Ordinarii loci, vel ejus in spiritualibus Vicarii. Ac promovendi Scholares & alii præfati ante illorum promotionem in eisdem Ordinarii, seu ejus Vicarii, aut Doctorum, aliorumve promoventium manibus, prævio etiam processu, vel debita informatione, quantum eis sufficere videbitur, super Religione, Fideque Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promovendorum eorumdem per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente, eamdem Catholicam fidem, verbis, juxta formæ infrascriptæ tenorem conceptis palam, & solemniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentum publicum confici, ac de processu, seu informatione & fidei possessione in privilegio Doctoratus, vel alterius gradus hujusmodi specialis, ac de verbo ad verbum mentio & relatio fieri debeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus & ordinamus.

Superiores non permittant aliter aliquem promoveri ad gradus, vel facultates profiteri sub pœnis hic expressis.

§. 5. Ac omnibus & singulis earumdem Universitatum & Gymnasiorum Rectoribus, Doctoribus, & aliis Superioribus, ac alias facultatem doctorandi habentibus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ fuerint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel majori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali vel alia etiam Regia & Imperiali auctoritate præful-

fulgeant, ne quem in Universitatibus, Civitatibus, oppidis, vel aliis locis sibi, in spiritualibus vel temporalibus subjectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, consequi, vel ad gradus promoveri respective patiantur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicto ab ingressu Ecclesiæ quoad Antistites, quo vero ad inferiores, sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon privationis omnium & singulorum dignitatum, beneficiorum, officiorum & feudorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda, eo ipso per contrafacientes incurrendis pœnis districtius inhibemus.

Promotiones aliter factæ irritæ sunt.

§. 6. Ac quascumque receptiones, promotiones, electiones, & admissiones absque processu, certaque de Religione, & Fide Catholica notitia, ac dicta fidei professione, sicut præfertur, præcedente, pro tempore factas, nullas, invalidas, nulliusque roboris, vel momenti esse, neque cuiquam in judicio vel extra suffragari posse.

Decretum irritans.

§. 7. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Universitatum & Gymnasiorum, Ordinum, & locorum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, facultatibus, & litteris Apostolicis eisdem Universitatibus & Gymnasiis, ac Ordinibus & locis, eorumque Rectoribus, Doctoribus, Superioribus, etiam in temporalibus Dominicis, Comitibus Palatinis, & aliis etiam regularibus personis præfatis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, etiam vim contractus inducentibus clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam per nos ac Sedem præfatam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, seu ad quorumvis, etiam Imperatorum, Regum, Rerumpublicarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, & alias quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, specialiter & expresse Motu simili derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma & effectus publici.

§. 9. Ne autem quispiam præsentium ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare possit; sed ipsæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, quod eædem præsentibus in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ nostræ valvis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ copia illarum ibi dimissa, omnes in Italia intra tres, extra vero illam existentes intra sex menses proximos ab ea die affixionis computandos, perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Forma autem dictæ Professionis Fidei hæc est.

Forma professionis Fidei.

EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula quæ continentur in Symbolo Fidei, quo S.R.E. utitur, videlicet: Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cœli, & Terræ, visibilium omnium, & invisibilium. Et in unum Dominum JESUM CHRISTUM Filium DEI unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex MARIA Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas, & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas. Et unam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram scripturam, juxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam unquam, nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vera, & proprie Sacramenta novæ legis, à JESU CHRISTO Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali, & de justificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis, & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse vere, realiter, & substantialiter, corpus & sanguinem, una cum anima, & divinitate Domini nostri JESU CHRISTI, fierique conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum CHRISTUM, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter, & Sanctos una cum CHRISTO regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorũ Reliquias esse venerandas. Firmiter assero imagines CHRISTI, ac Deiparæ, semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à CHRISTO in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & ma-

giſtram agnoſco. Romanoque Pontifici beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac JESU CHRISTI Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac juro. Cetera item omnia à Sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipue à ſacroſancta Tridentina Synodo, tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: ſimulque contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſalvus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & immaculatam uſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime Deo adjuvante retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, & doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voveo, ac juro, ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Sanctio pœnalis. §. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ordinationis, inhibitionis, derogationis, voluntatis, ſtatuti, decreti, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac BB. Petri & Pauli Apoſt. ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 5. die 13. Nov. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1564. Idibus Novemb. Pontificatus noſtri Anno 5.

Publicatio. *Anno à Nativitate Dom. 1564. indict. 7. die vero 4. menſis Decembris, Pont. Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. anno 5. retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ad valvas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, dimiſſis in præfatis locis præſentium retroſcripturam litterarum copiis affixit, ut eſt moris per nos Julium Parinum, & Bernardinum Andreutium prælibati S. D. N. Papæ Curſores.*

Ant. Clerici Mag. Curſ.

LXXXIX. Forma profeſſionis Orthodoxæ Fidei, obſervanda à proviſis de beneficiis Eccleſiaſticis curatis, ac dignitatibus, Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis Ordinum Regularium, & Militiarum.

Hanc profeſſionem emittunt etiam plerique alii, ut habetur in præced. conſt. Græci autem quam formam ſervent vide inf. in hoc Tomo II. in Greg. XIII. conſt. 33. Ego.

Edita An. D. 1564.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Hæc diſpoſitio Conc. Tri. leſt in c. 12. ſeſſ. 24. INjunctum nobis Apoſtolicæ ſervitutis officium requirit, ut ea quæ Dominus Omnipotens, ad providam Eccleſiæ ſuæ directionem, ſanctis Patribus in nomine ſuo congregatis divinitus inſpirare dignatus eſt, ad ejus laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque juxta Concilii Tridentini diſpoſitionem, omnes quos deinceps Cathedralibus, & ſuperioribus Eccleſiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & aliis quibuſcumque beneficiis Eccleſiaſticis, curam animarum habentibus, provideri continget, publicam Orthodoxæ Fidei profeſſionem facere, ſeque in Rom. Eccleſiæ obedientia permanſuros ſpondere & juvare teneantur.

Extenſio dicti Concilii. §. 1. Nos volentes etiam per quoſcumque, quibus de Monaſteriis, Conventibus, Domibus, & aliis quibuſcumque locis regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocumque nomine, vel titulo providebitur, idem ſervari, & adhoc ut unius ejuſdem fidei profeſſio uniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque, & certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſolicitudinis partes in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentibus adnotatam, publicari, & ubique gentium, per eos ad quos ex decretis ipſius Concilii, & alios prædictos ſpectat, recipi, & obſervari, ac ſub pœnis Concilium ipſum in contravenientes latis, juxta hanc, & non aliam formam profeſſionem prædictam ſolemniter fieri, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtricte præcipiendo mandamus hujuſmodi ſub tenore.

EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula continentur in Symbolo Fidei, quo S. R. E. utitur, videlicet, Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cœli, & Terræ, viſibilium omnium, & inviſibilium. Et in unum Dominum JESUM CHRISTUM Filium DEI unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto, ex MARIA Virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum Scripturas, & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas. Et unam Sanctam, Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque ejuſdem Eccleſiæ obſervationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto, & amplector. Item ſacram ſcripturam, juxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta Mater Eccleſia, cujus eſt judicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto; nec eam unquam, niſi juxta unanimem conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe vera, & proprie Sacramenta novæ legis, à JESU CHRISTO Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto. Omnia & ſingula, quæ de peccato originali, & de juſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro vivis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter, corpus & ſanguinem, una cum anima, & divinitate Domini noſtri JESU CHRISTI, fierique converſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam converſionem Catholica Eccleſia tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrum CHRISTUM, verumque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragiis juvari. Similiter, & Sanctos una cum CHRISTO regnantes, venerandos, atque invocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorũ Reliquias eſſe venerandas. Firmiter aſſero imagines CHRISTI, ac Deiparæ ſemper

Forma profeſſionis fidei obſervanda ſub pœnis hic expreſſis.

Vir-

Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à CHRISTO in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem,& magistram agnosco. Romanoque Pontifici beati Petri Apostolorum Principis successori, ac JESU CHRISTI Vicario veram obedientiam spondeo, ac juro. Cetera item omnia à Sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipue à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia,atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & rejectas, & anathematizatas, ego pariter, damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest,quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo,eamdem integram,& immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissime Deo adjuvante retinere, & confiteri,atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, & doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro, sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Jussio publicandi. §. 2. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica de more legantur, & ut omnibus facilius pateant, in ejus quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

Sanctio pœnalis. §. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

D. P. An. 5. die 13. Nov. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1564. Idib. Novemb. Pont. nostri Anno 5.

Publicatio. *Lectæ, & publicatæ fuerunt suprascriptæ litteræ Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1564. die vero Sabbati 9. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii Papæ IV. Anno V.*

A. Lomellinus Custos.

XC. Approbatio Confraternitatis sub invocatione Duodecim Apostolorum nuper in Urbe institutæ,pro decentiori Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti veneratione, & egenorum mendicare erubescentium, vel aliàs oppressorum subventione; Et elargitio indulgentiarum.

Istam Confraternitatem Sixtus V. erexit in Archiconfraternitatem, cum facultate alias Confraternitates aggregandi die 15. Julii 1586. sed ejus bullam prætermisi, tanquam hoc dumtaxat continentem. Et formam aggregandi præfinivit Clem. VIII. in const. 115. Quæcumque.

Opus dictum venerationis Sanctissimi Sacramenti, mox diligenter curat Sodalitas Sanctissimi Corporis CHRISTI, de qua habetur in const. 20. Pauli III. Dominus. sup. in Tomo I. Hæc autem sedulo incumbet dictæ pauperum subventioni. Ejusque indulgentias immutavit Paul.V.in const. mox publicanda, jam firmanda sub die 3. Octob. 1606.

Edita An. D. 1564.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium. IN Apostolicæ dignitatis culmine, meritis licet imparibus, divina dispositione constituti, ad ea nostræ considerationis aciem libenter dirigimus, per quæ nostræ provisionis auxilio divinus cultus cum animarum salute, ubilibet activum suscipiat incrementum; & his quæ propterea ex pia fidelium devotione instituta, & ordinata dicuntur, ut firma perpetuo, & inconcussa permaneant, cum à nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium propensius impartimur, ac fideles ipsos spiritualium gratiarum muneribus prosequimur, ut exinde divinæ gratiæ aptiores reddantur, & charitatis devotio in eis per amplius augeatur.

§. 1. Sane dilecti filii confratres Confraternitatis sub invocatione duodecim Apostolorum in Ecclesia Conventus eorumdem Sanctorum duodecim Apostolorum de Urbe Ordinis Fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum institutæ, nobis nuper exponi fecerunt, quod alias nonnulli Christifideles pia devotione ducti considerantes Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum inter cetera Ecclesiæ Sacramenta, præcipuis honore, reverentia, & veneratione dignum, præsertim dum ad infirmos defertur, à nonnullis, vel paucis admodum Christifidelibus, & minus quam deceat honorifice comitari, idque ægre ferentes, & singulari zelo devotionis cupientes, ut eidem Sacramento debitus cultus, honor, & veneratio exhiberentur, quantum in eis erat providere, unam utriusque sexus Christifidelium Confraternitatem, sub invocatione præfata ad Omnipotentis Dei, sacratissimique Corporis Dominici laudem, gloriam,& honorem instituerunt, & ordinarunt: ac pro ejus salubri directione, & incremento, piorumque operum exercitio inter alia, nonnullos ex eis, qui curam, & regimen Monasterii Monialium domus Piæ nuncupati, regionis S. Eustachii de Urbe, sub regula sanctæ Claræ dicti Ordinis, mulierumque ibi pro tempore degentium noviter erecti, & ab ipsa Confraternitate trahentis originem, haberent, & alios, qui Christifidelium eleemosynas perquirerent, ut exinde pauperibus erubescentibus, & miserabilibus personis in suis necessitatibus eorumdem Christifidelium ope, secrete, & alias subveniretur, alios vero, qui alia pietatis, & charitatis opera erga quoscumq; pauperes ope destitutos, ac indigentia,paupertate, & litibus, & aliter oppressos illos consulendo, & judicibus pro justitia commendando, ac visitando, & ex eorum, & aliorum Christifidelium eleemosynis quantum possent eis subveniendo exercerent, constituerunt, & deputarunt.

Quidam Christifideles instituerunt in Urbe Confraternitatem,pro decentiori Eucharistiæ Sacramenti veneratione, & regimine Monasterii Domus Piæ, & subventionis egenorum medicarum erubescentium aut aliàs oppressorum.

Ad hæc vide quæ dixi in rubrica.

Et scias Domum Piam hodie regi ab alia Congregatione, ut habetur in constit. 52. Greg. 13. Cupientes, ubi notabo.

§. 2. Necnon dilectum filium nostrum Vitellotium Sanctæ Mariæ in Via lata Diaconum Cardinalem Vitellium nuncupatum, S. R. E. Camerarium, in suum, & dictæ Confraternitatis Confratrem, & Protectorem elegerunt, & receperunt, prout in instrumentis, seu capitulis, aut aliis documentis desuper forsan confectis, plenius dicitur contineri.

Protectoremq; dictæ Confraternitatis, Cardinalem Vitellium deputarunt.

§. 3. Quare pro parte Confratrum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus institutioni Societatis, ac constitutioni, deputationi, electioni, & receptioni præfatis, pro firmiori illarum subsistentia robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac alias in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Et modo supplicant Pontifici, pro confirmatione prædictorum.

§. 4. Nos igitur qui pia, & salubria fidelium vota, ex quibus divinus cultus propagatur, & salus animarum provenire dignoscitur, pii patris affectione libenter prosequimur, & ut optatum fortiantur effectum, operam efficacem attentius impendimus, ac tam venerabile Sacramentum à cunctis Christifidelibus, ut per hoc eorum desideratam salutem consequi valeant peramplius honorari, venerari, laudari & magnificari sinceris exoptamus desideriis, ac Omnipotenti DEO, quod tam salubria, necessaria, & utilia opera exerceantur, immensas gratias agentes, & ut illa perpetuo frequententur, ac Christifideles ipsi eis ferventibus insistant, quo nos erga eos amplioribus, & specialioribus gratiis liberales esse, seque propterea majori cœlestis gratiæ devotione refici posse cognoverint, quantum cum Deo possumus providere volentes, necnon veriores præmissorum instrumentorum, & aliorum documentorum desuper confectorum tenores, præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, institutionem, & ordina-

Hic Pontifex, dictam institutionem, & Protectoris deputationem, & ordinationes jam firmatas approbat.

tionem Confraternitatis, necnon constitutionem, & deputationem, ac Protectoris electionem, & receptionem hujusmodi, aliaque omnia, & singula per eosdem Confratres circa præmissa gesta, statuta, & ordinata, ac prout illa concernunt reliqua in instrumentis, seu capitulis, aut aliis documentis prædictis contenta, & inde secuta, quæcumque, (licita tamen, & honesta) Apostolica auctoritate tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, ac illa omnia, & singula Apostolici muniminis præsidio roboramus, omnesque & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus. Et nihilominus eumdem Vitellotium Cardinalem, & quemcumque, qui ad id per ipsos Confratres pro tempore electus fuerit, in ejusdem Confraternitatis Protectorem constituimus, & deputamus.

Aliaque statuta de cetero edendi facultatem tribuit.

§. 5. Et insuper eisdem Confratribus quæcumque statuta, ordinationes, capitula, & decreta, felix regimen, & gubernium dictæ Confraternitatis concernentia (licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria) edendi, condendi, & faciendi, conditaque mutandi, alterandi, ac penitus tollendi, seu cassandi, & alia de novo edendi, condendi, & faciendi. Quæ postquam edita, condita, facta, alterata, mutata, & pro tempore per existentem Vicarium Almæ Urbis approbata fuerint, eo ipso dicta auctoritate approbata sint, & esse censeantur. Seque in dicta Ecclesia congregandi, & congregationes faciendi, ac dilectis filiis fratribus dicti Conventus Confraternitatem, suosque Confratres hujusmodi in dicta Ecclesia recipiendi, & admittendi, ac inibi congregari permittendi, plenam, liberam, & omnimodam potestatem, licentiam, & facultatem eisdem auctoritate, & tenore concedimus, & impartimur.

Indulgentias Confratribus elargitur.

Tu ad hoc adverte quod dixi hic in rubr.

§. 6. Et insuper, ut Ecclesia, & Confraternitas in ea instituta hujusmodi, congruis frequententur honoribus, ac Confratres ipsi, aliique Christifideles ad præfatum Eucharistiæ Sacramentum dum processionaliter, ac alias ad infirmos defertur, devote, & honorifice comitandum alliciantur, & etiam ut se eo promptiores ad id exhibeant, quo se exinde æternæ vitæ præmia facilius consequi speraverint, de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis ipsius Confraternitatis Confratribus pro tempore existentibus, & illam pro tempore ingredientibus, ceterisque utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, seu statutis à jure temporibus confitendi propositum habentibus, qui dictam Ecclesiam in singulis diebus festivitatum duodecim Apostolorum annis singulis devote visitaverint, ac processionaliter cum eisdem Confratribus dictum Eucharistiæ Sacramentum, dum illud tam ad infirmos quàm alios, pro tempore defertur, honorifice, ac cum debitis reverentia & honore, Deum orando, & mente recolendo, piasque preces ad eum effundendo comitati fuerint; ac qui missæ ultimo quoque die Domino cujuslibet mensis in dicta Ecclesia alta voce, & alias solemniter celebrandæ interfuerint, vel inibi confessi & corde contriti ipsum Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, ac præmissa adimpleverint, & quoties orationem quadraginta horarum nuncupatam per eosdem Confratres fieri contigerit, in dicta Ecclesia, seu eorum cappella interfuerint, quoties id fecerint, toties plenariam omnium, & singulorum peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem in forma Jubilæi Sancti, auctoritate, & tenore præfatis, misericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Ac institutionem Confraternitatis, ac constitutionem, electionem, & receptionem Protectoris, capitulaque, & alia per eosdem Confratres gesta hujusmodi, perpetuis futuris temporibus observari debere.

§. 7. Necnon indulgentias, & alia præmissa sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, aut derogationibus similium, vel dissimilium indulgentiarum, & gratiarum nullatenus comprehendi, sed semper ab illis excepta fore, & censeri, dictosque Confratres, suosque officiales, aut eorum aliquem super præmissis, seu eorum aliquo à quoquam quovis prætextu etiam pro informatione Curiæ, tam ex officio, quam ad instantiam Fisci quomodolibet molestari, seu perturbari non posse.

Clausula hujus bullæ præservativæ.

Clausula sublata.

§. 8. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere. Ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, Ac Conventus, Monasterii, & Ordinis præfatorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, per quoscumque Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 10. Volumus autem quod transumptis præsentium, manu alicujus Notarii publici, vel Secretarii ipsius Confraternitatis subscriptis, & sigillo prædictæ Confraternitatis, seu Protectoris illius, aut alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, & adhiberi debeat, quæ litteris ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ.

D. P. An. 5. die 16. Nov.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimasexta Novembr. 1564. Pontificatus nostri Anno 5.

XCI.

De Spoliis Clericorum, extra residentiam decedentium.

Extensionem etiam quoad Curiales, vide infra in Pauli V. const. 18. in eminenti. ubi plene notabo de materia.

Circa spolia vide const. 48. S. D. N. Urban. VIII. Superni, inf. tom. 4. §. 12.

Edita An. D. 1564.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula meritis licet insufficientibus divina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiæ nostræ commissos dominicos greges, sed etiam singulorum Pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere, ut quemadmodum operosum Sacri Concilii Tridentini progressum, felicemque exitum, Domino cooperante

præ-

præstitimus, ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ solicitudinis partem vocati sunt Pastorum officium concernentia, non tepide, neque dissimulanter exequamur.

Conc. Tri. ss. 6. c. 1. & ss. 23. c. 1. decrevit Curatos apud ...rum Ecclesias residere debere.

§. 1. Sane licet in Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes, & singuli venerabiles fratres nostri Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, & alii beneficiati apud Ecclesias sponsas suas residere teneantur, nonnulli tamen (quod non sine animi nostri mœrore referimus) adeo sui, gregumque quos olim deperditos Salvator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt, ut etiam nunc in Alma Urbe, vel alibi commorantes, & sacrosancta spiritualis matrimonii, inter eos, suasque Ecclesias solemniter contracti jura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, & prædictas Ecclesias quomodocumque sibi concessas invisere, & apud illas, ut probos, & providos patresfamilias decet, residere non curent, in perditione animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

Hic Pont. ...iam monet, ... hortatur ...osdem ad ...sidentiam.

§. 2. Nos hanc illorum contumaciam alicujus etiam temporalis pœnæ metu, frangendam, seu convincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscumque etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, dictas Ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quovis nomine obtinentibus, & aliis quibuscumque beneficiatis curam animarum habentibus, qui juxta decreti super Residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenerentur, in virtute sanctæ obedientiæ, ultra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub privationis eorum, à regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac aliis nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis pœnis districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni more cessante in eisdem suis Ecclesiis, juxta formam, & tenorem dicti Concilii personaliter resideant.

...t non resi...ntium bo..., uti spolia Cameræ ...ctare de...rnit, non ...enta li...ntia testan..., si extra ...sidentiam ...cesserint.

§. 3. Et nihilominus, si quos mandato nostro hujusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in suis Ecclesiis residentes existant, hac nostra perpetuo valitura sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & singula mobilia, & immobilia, etiam in Urbe, vel ejus districtu, existentia, & se moventia, res, & bona, jura, & actiones cujuscumque qualitatis, & valoris, ac ubicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, & præeminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel commendam, sive administrationem, aut alio quovis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos, curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias, ac diœcesim etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & juxta decretum, & formam Concilii hujusmodi non residentes decesserint pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcumque Monasteriorum, Prioratuum, Præposituranum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura sæcularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditum, & proventuum ecclesiasticorum, necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & proventibus reservatarum, & assignatarum occasione quæsita, etiam si facultatem specialem, de illis, aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi, à nobis, & à quibuscumque aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus, & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quod facultates hujusmodi revocari non queant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarum, de rebus, & bonis hujusmodi jamque disposuerint, tamquam spolia ad Cameram Apostolicam legitime pertineant.

Jussio describendi dict. bon., & Cameræ applicandi.

§. 4. Liceatque dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis dictæ Cameræ deputatis in eventum decessus hujusmodi, solitum inventarium super rebus, & bonis præfati conficere, illaque prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filii nostri moderni, & pro tempore existentis generalis Thesaurarii manus redigere, dictæque Cameræ applicare, cujusvis licentia desuper minime requisita.

Licentias testandi non residentibus tollit, dispositionesque eorum annullat.

§. 5. Ac facultates, & desuper confectas litteras prædictas, etiam motu, & scientia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam Nobis, & Ecclesiæ Rom. dictæque Sedi impensorum quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes in eventum obitus hujusmodi, etiam si in Urbe, aut ejus districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, ut præfertur, contigerit, ex nunc, prout ex tunc, & è contrà, in dictæ contumaciæ pœnam ejusdem potestatis plenitudine, & tenore revocamus, cassamus, & annullamus, & tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem servitiorum, nulla & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari.

Decretum irritans.

§. 6. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, & S. R. E. Cardinales in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis alias judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Declaratio quod aliæ ordinationes Apostolicæ circa spolia firma remaneant.

§. 7. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reservationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut diœcesibus residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Ecclesias in Urbis districtu, ubique residentes, & decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata hactenus emanatis, nullatenus præjudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, ut antea, manere volumus, præterquam quoad eos, qui in suis Ecclesiis juxta formam prædicti Concilii resederint, & specialem licentiam testandi habuerint, hac enim tantum salvam eis esse volumus, ita ut generalis licentia testandi eis quamquam residentibus minime suffragetur, sed sola speciali si quam habuerint tueri se possint.

Forma, & effectus publicandi quam habes in fin.

§. 8. Ceterum ut præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, revocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentesque litteræ ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma & illibata permaneant, volumus & mandamus quo eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ nostræ valvis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac in favorem Curialium per fel. record. Sixtum Quartum, Leonem Decimum, Julium Tertium, & quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam per nos editis & approbatis, necnon aliis litteris, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nul-

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 25. Nov. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1564. 7. Kalen. Decembris, Pontificatus nostri Anno quinto.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1564. indictione 7. die vero 4. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. anno 5 retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarum litterarum copiis affixis, ut est moris, per nos Julium Parinum, & Bernardinum Andreutium prælibati Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.*

Antonius Clerici Magister Cursorum.

XCII. Revocatio cujuscumque privilegii, Communitatibus, Confraternitatibus, & aliis quibuscumque, etiam locis piis concessi, homicidam in die Veneris Sancti, aut alio tempore è carceribus liberandi, & reservatio ejusmodi gratiæ, consulto Pontifice ab ejus officialibus de cetero concedendæ.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1564.

Exordium. DUm ad solitam Romani Pontificis JESU CHRISTI Vicarii clementiam, tamquam ad exuberantem pietatis fontem pro gratiis impetrandis undequaque concurritur, ipsique more pii patris omnes uti filios dilectissimos in intimis charitatis, & misericordiæ visceribus indulgenter amplectimur, usu nonnumquam evenit inde privilegia flagitando reportari, quæ licet prima petitionis specie nihil incommodi secum afferri videbantur, illorum tamen concessionem subsequens experientia Reipublicæ damnosam, meritoque esse convincit improbandam.

Causa hujus constitutionis. §. 1. Sane quoniam & nostri pastoralis officii cura & præsentium temporum conditio plane nos coegit modum diversis abusibus, qui jampridem in mores hominum, quos DEI providentia vigilantiæ nostræ committere dignata est, sensim irrepserant, aliquando salubriter imponere, prout in his, non solum circa spiritualem universalis Ecclesiæ, cui licet immeriti præsidemus, sed etiam circa temporalem Sedis Apostolicæ statum, videlicet reformandum aciem nostræ mentis intendere dudum cooperante Domino non desistamus. Nos etiam non minimum operæ pretium facturos esse censemus, si cunctas quo ad ejus fieri poterit occasiones homicidiorum, quæ in divinæ majestatis offensam, & publicæ quietis perturbationem in dies passim increbrescunt patrandorum conabimur e medio submovere. Considerantes itaque privilegia variis civitatum, terrarum, & locorum, nobis & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in temporalibus immediate subjectorum, Communitatibus, Universitatibus, ac Confraternitatum, & aliorum piorum locorum Rectoribus, & hominibus, super uno homicidia singulis annis Veneris in Parasceve, vel alio certo die, è carceribus, meritisque suppliciis liberando, & salutiferæ cruci, vel altari præsentando aut patriæ dimittendo, per nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam in Christianæ charitatis, divinique cultus, & fidelium subditorum favorem diversimode concessa, nonnumquam improbis, sicariis, & sceleratis parricidis ansam in proximum quemque suum sub spe liberationis hujusmodi crudeliter sæviendi, & humanum sanguinem effundendi præbuisse, ac illos in quorum manu privilegiorum usus aut executio sita est, eis ut plurimum non ad Christianam pietatem uti, sed potius ad quæstum, & favores importunos in animarum suarum perniciem, & bonorum scandalum imprudenter abuti solere, perditissimos homines, à necessaria, nec ulla ratione condonandi morte, cœlo, terraque multum indignantibus, atque reclamantibus impie sub prætextu pietatis eripientes.

§. 2. Nosque propterea omnino præstare censentes, quod hujusmodi gratiæ, à nostro, & qui, cum sit omni corruptela superior, an tales hujus immanitatis damnati homines misericordiæ locum relinquerint, sincerius rimabitur, Rom. Pontificis pro tempore existentis, quam incertæ multitudini, corruptorumve Rectorum arbitrio dependeant. Necnon quorumcumque privilegiorum Communitatibus, Universitatibus, ac Collegiis prædictis, & aliis quibuslibet, etiam quorumvis Imperatorum, Regum, vel Religionis contemplatione, seu in damnum, recompensam, vel aliter quomodolibet concessorum, ac pluries etiam per nos approbatorum, & innovatorum, litterarumque desuper expeditarum, & inde secutorum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia præmissa, tam in Alma Urbe, quam extra eam in universo ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dominio temporali, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis, etiam vim contractus inducentibus clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam consistorialiter, ac Motu, & potestatis plenitudine similibus, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, vel ejus Legatos quibusvis Civitatibus, Oppidis, Castris, Locis, seu Communitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Hospitalibus, piis locis, & aliis personis, tam sæcularibus, quàm ecclesiasticis, etiam cujusvis Ordinis regularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, qualitatis, & præeminentiæ fuerint, hactenus quomodolibet concessa, ac etiam pluries approbata, & innovata, tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque deinceps cuiquam suffragari, neque Civitates, Oppida, Castra, Loca, seu Communitates, Universitates, Collegia, Confraternitates, aut eorum Rectores, vel alios quoslibet eorumdem privilegiorum prætextu alicujus homicidæ gratiam, absolutionem, aut remissionem prætendere, requirere, vel homicidam absolvendum nominare, seu præsentare, vel hujusmodi privilegiis alias uti, neque civitatum, terrarum, aut locorum prædictorum Gubernatores, Rectores, vel Magistratus pro tempore existentes, nominationes, aut præsentationes hujusmodi admittere, seu aliquem ita nominatum, vel præsentatum dimittere, vel absolvere posse. Revocatio privilegiorum Confraternitatibus, & aliis concessorum, liberandi homicidas carceratos.

§. 3. Sed si quis casus, gratia, & miseratione dignus occurræt, illum ad nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, ut in hoc pro facti, personarumque qualitate fiat quod convenire videbitur, referri debere. Ac quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, & declaramus. Reservatio gratiæ de cetero concedendæ. Hoc hodie servatur, ut consulto Pont. concedatur.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præsentes ad omnium notitiam facilius deducantur, volumus, & mandamus quod illæ in Cancellariæ Apostolicæ valvis, ac in acie Campi Floræ de Urbe per aliquem ex nostris Cursoribus affixæ, copia illarum ibi dimissa, universos, & singulos, quorum interest intra mensem à die affixionis hujusmodi computandum, perinde afficiant, arctentque ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Clausulæ derogatoriæ.

Nulli ergo omnino hominum, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno in-

Dat. P. An. 5. 14. Decemb.

carnationis Dominicæ 1564. 19. Kalen. Januarii, Pontificatus nostri anno 5.

Publicatio.

Aanno à Nativitate Domini 1565. indictione 8. die vero 18. mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 6. retroscriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ, & affixæ fuerunt in Cancellariæ & Cameræ Apostolicas valvis, & acie Campi Floræ, ut moris est, dimissis eidem in supradictis locis præsentium litterarum copiis affixis, per nos Julium Parinum, & Camillum Cherubinum prælibati Sanctiss. D. N. Papæ cursores.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curs.

XCIII.

Jurisdictio Consulum Artis Merciariorum Almæ Urbis.

Confirmationem earumdem facultatum habes inf. in hoc Tomo II. in Greg. XIII. const. 61. Urbem. Et aliam concessit Clem. VIII. Tom. III. die 10. Februarii 1593. sed eam tamquam simpliciter confirmatoriam sciens prætermittam.

Edita An. D. 1565.

PIUS PAPA QUARTUS,

Motu proprio, &c.

Exordium.

Cum pastorali nostro incumbat officio, juxta facti exigentiam, & temporum varietates, quoscumque ad suas jurisdictiones temporum calamitate collapsas, restituere, & reintegrare.

Conservatores Urbis assignarunt Universitati Merciariorũ locum in foro Capitolii, ut ubi Consules jus dicerent de rebus spectan. ad artem.

§. 1. Nos attendentes dilectos filios Collegium, & Universitatem Merciariorum, & illis adhærentium hujus Almæ Urbis, & Curiæ nostræ non modicæ utilitati, & commoditati, immo etiam necessitati, dum varia præsertim mercimonia humano usui apprime necessaria, longinquis ex partibus, maximis eorum nedum sumptibus, verum etiã sæpe dispendiis, ac laboribus & periculis, quotidie ad Urbem, & Curiam præfatas, maxima etiam cum vectigalium & portoriorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ fructu & utilitate, terra, marique vehunt, & vehi procurant consulere. Et propterea dilectos filios Conservatores Almæ Urbis, considerantes eosdem Collegium, & Universitatem, illiusque particulares homines pro eorum creditis exigendis coram diversis Urbis tribunalibus & Judicibus, maximis cum laboribus & dispendiis defatigari, & ea de causa, bona & mercimonia hujusmodi fieri cariora eisdem Collegio & Universitati, ut Consulatum, & peculiare tribunal, ad aliarum artium, & præsertim Mercatorum instar, construerent & erigerent, commisisse, & mandasse, eisdem solum & locum ad dictum tribunal, & Consulatum construendum, inibique de rebus ad eorum artem spectantibus, & pertinentibus jusdicendum, causasque sui fori cognoscendum, prout alias consueverant assignasse.

Senator Urbis, tempore Bonificii IX. idem Universitati facultatem dedit vendendi quascumque res, etiam concernentes alias artes, & erigendi unum Collegium.

§. 2. Ac fel. record. Bonifacium Papam Nonum prædecessorem nostrum, seu de illius mandato quondam Zachariam Trivisanum Venetum, tunc Urbis Senatorem eisdem Collegio, & Universitati habilitatem, licentiam, facultatem, libertatem, & potestatem quascumque res, & spetiarias, ferreas, argenteas, aureas, vel alias humano usui necessarias, & pertinentes, etiam quascumque alias artes, & artificum quæcumque Collegia in specie quomodolibet concernentes exponendi, & expositas publice etiã per Urbem portandi & vendendi sine aliquibus quomodolibet eis à quoquam aliarum Artium proposito obstaculo seu impedimento, imposito inferendo, concessisse; nec ob id aliud quam unum & idem Merciariorum Collegium, sed seorsum ab aliis uti hæc Alma Urbis in usu habebat censeri mandasse; nec etiam ea re, cuique dictarum aliarum Artium Collegio, Collegiique Præposito ipsos Universos, & singulos Merciarios Urbis, fieri subjectos voluisse. Quinimo ipsos omnes tamquam ministrantes negotia, & exercitia, quæ uberiorem Civitatem alunt tueri, & manuteneri, ac defendi censuisse, ab omnibus contrariantibus, maxime ab his, qui avaritia ducti earum rerum faciebant pretia cariora. Idemque Senator præfatus per concessam potestatem à Bonifacio prædecessore nostro, etiam auctoritate, & potestate Senatus præmissa sancivisse, & perpetuo valitura mandavisse.

Collegium modo statuit Consules cognoscere causas de rebus spectantibus ad artem usque ad quamcumque summam inter homines de arte, & inter alios usque ad ducat. 30. Ad quod vide ampliationem hic in fine.

§. 3. Ipsumque Collegium, & universitatem nonnulla statuta ad dictum Tribunal, & ad artem hujusmodi necessaria, in libro Statutorum descripta edidisse, & ordinasse, illaque per Senatores, & Conservatores respective approbata, & confirmata fuisse. Et novissime inter cetera statuisse, & ordinasse, quod Consules jus & rationem inter homines artis, & pro quibuscumque causis ad artem hujusmodi spectantibus & pertinentibus & ab eis dependentibus usque ad quamcumque summam jus reddere valeant, & si aliquis ipsius artis conveniret in judicio aliquam aliam personam, quæ non esset ejusdem artis, dummodo foret pro re ad artem ipsam spectante, Consules, qui pro tempore fuerint, jurisdictionem contra tales, cujuscumque status, gradus, aut conditionis existant ementes bona dictæ artis, & alias super eis quomodolibet contrahentes conventos, usque ad summam triginta ducatorum auri in auro de Camera haberent, & personæ sic conventæ jurisdictionem hujusmodi, usque ad dictam summam inclusive, sub quovis prætextu, causa, vel occasione, etiam si essent nobiles, & Romani Cives, Urbis incolæ, vel Curiales omnes, seu alias quoquo modo declinare non possint.

Librisque eorum mercantiliter textis fidem adhiberi.

§. 4. Et ne unaquaque summa præsentia Notarii, & illius stipulatio requiratur, statuisse, quod Codicibus, & libris rationum Merciariorum, Velectariorum, Berrectariorum, Setarolorum, seu Banderariorum dictæ Universitatis, & aliorum ejusdem Collegii confectis usque ad summam triginta ducatorum auri de Camera, omnibus partis ejusdem rationis simul computatis plene credatur, & fides adhibeatur cum juramento, contra quoscumque. Inter homines vero de arte usque ad quamcumque summam occasione merciariæ, & cujuslibet alterius ad artem hujusmodi pertinentis. Ita quod agentes, & exigere volentes cum juramento, perinde plena fides dictis libris adhibeatur, ac si legitime, & concludenter probatum esset, dummodo ipsi libri, mercantiles, & mercatorum more, & ordine scripti, confecti, & tenti sint, rationabili suspicione carentes, ad personas scribentes respectu habito.

Falsitatem contra dolose committentes in eorum libris coerceri.

§. 5. Et si falsitas aliquo loco dolose annotata reperiretur, talis liber per Consules universitatis prædictæ in foro publico Capitolii sono tubæ comburatur, cum publicatione falsitatis, & illius auctoris; & alia pœnas incurrat, quas de jure communi vel municipali incurrisse diceretur, & perpetuo infamis remaneat, & per eum scribendis de cetero non credatur.

Appellarique non posse à sententiis Consulum à x. scutis infra.

§. 6. Necnon à sententiis à summa decem scutorum, & infra aliquæ ex partibus coram dictis Consulibus litigantes quemadmodum aliis Judicibus, & Curiis concessum extitit, appellare, vel alias reclamare minime possint, nec valeant, & quicquid per eosdem Consules decerneretur, aut fieret esset validum, firmum & efficax, realique executioni demandandum.

Quæ statuta Senator, & Conservatores approbarunt.

§. 7. Hæcque & alia ultimo dictæ ordinationes, & statuta per dilectos filios modernos ipsius Urbis Senatorem, & Conservatores tamquam rationi consonantia, approbata, & confirmata fuisse.

HicPont. modo confirmat & innovat supradictas concessiones Senatorum, & Conservatorum, & statuta Universitatis & Consulum jurisdictionem, & facultates. mo ampliat ut hic in fine.

§. 8. Idcirco idem Collegium, & Universitatem tamquam præmissis de causis de Republica oprime meritos specialibus favoribus, & gratiis prosequentes, Motu simili, &c. non ad ipsius Collegii, & Universitatis, aut alterius ejusdem artis instantiam, & requisitionem, sed ex certa nostra scientia, ac potestatis plenitudine, mandatum, assignationem, consignationem, constructionem, & erectionem dicti Consulatus, & tribunalis ut præmittitur factum, necnon licentiam, libertatem, habilitatem,

facul-

facultatem, & potestatem ab eodem Bonifacio prædecessore nostro, seu Zacharia olim Senatore præfatis concessas, ac ab ipsa Universitate condita Statuta, & Ordinationes, facta & ut supra approbata, & in posterum per ipsam Universitatem fienda, & per Senatorem, & Conservatores ejusdem Urbis juxta formam Statutorum præfatæ Urbis approbanda illorumque, & illarum confirmationes, ac ejusdem Bonifacii prædecessoris, seu Zachariæ Senatoris concessionem illorum, ac omnium, & singulorum præmissorum, ceterorumque hic etiam de necessitate exprimendorum veriores tenores, & effectus, pro hic plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum, penitus & omnino insertis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, eisque perpetuæ inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac ea omnia, & singula, perpetuo, & inviolabiliter observari debere decernimus, & mandamus, & quatenus opus sit de novo concedimus, & ut supra statuimus, & ordinamus, omniaque & singula inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observari mandamus. Ac omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, si quæ solemnitates omissæ fuerint supplemus. Ita quod ejusdem Collegii, & Universitatis moderni, & reliqui in posterum pro tempore existentes Consules super hujusmodi & in specie super præfato statuto de jurisdictione, juxta illius tenorem usque ad quamcumque summam exercendi quoad personas de arte hujusmodi; & qui de arte non fuerint, usque ad dictam summam triginta ducatorum auri de Camera absque aliquo alio obstaculo, vel impedimento aliarum Curiarum, jurisdictionem, & potestatem habeant, prout tenore præsentium damus, concedimus, & elargimur facultatem, licentiam, & potestatem, ac auctoritatem, in omnibus & singulis causis, litibus & differentiis, ex quavis causa, vel occasione ad artem hujusmodi spectantibus & pertinentibus seu dependentibus, una cum omnibus, & singulis suis incidentibus, emergentibus, dependentibus, annexis, & connexis coram eis vertentibus, & quæ in futurum contigerint moveri, procedendi summarie, simpliciter & de plano, nulla juris solemnitate, vel ordine servato, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta procedant, & cognoscant, terminent & decidant, & procedere perpetuis futuris temporibus, possint & valeant, usque ad totalem, finalemque, & effectualem executionem, & paritionem omnium & singulorum eorum mandatorum, realiter, vel personaliter, prout eis videbitur relaxandorum.

Et præcipit Judicibus Urbis Consules desuper impediant.

§. 9. Nec præfatos modernos, & pro tempore existentes Urbis, Gubernatorem, Senatorem, Vicarium nostrum, & Cameræ Apostolicæ Auditorem, vel alios quosvis ejusdem Urbis Judices, & Officiales, tam Ordinarios quam Commissarios, etiam prætextu obligationum in forma Cameræ Apostolicæ juxta Motum proprium Populo Romano concessum, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ incurrendæ impediri, vel alias quomodocumque, & qualitercumque molestari, seu reassumi, aut avocari, seu inhiberi possint, nec respective valeant.

Clausula sublata.

§. 10. Et ita per quoscumque Judices, quavis auctoritate, dignitate, vel facultate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, reassumendi, inhibendi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari, & definiri debere decernimus.

Clausulæ præservativæ.

§. 11. Et quod præsentibus, seu litteris desuper conficiendis, sub quovis prætextu, per quascumque clausulas etiam derogatoriarum derogatorias derogari non possit, nisi cum tota præsentium præinsertione, & specifica nominum eorumdem Consulum mentione, irritum, & inane, quicquid scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ita quod præfati pro tempore existentes Consules procedere possint, & valeant, illis non obstantibus, absque aliquo attentatorum, & innovatorum vitio.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Gubernatori, Senatori, Vicario nostro, aut Cameræ Apostolicæ Auditori, ceterisque aliis Judicibus, quoad causas dicti fori, & de rebus ad artem spectantibus, & pertinentibus, nec non statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, &c. confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, ac facultatibus eisdem Gubernatori, Senatori, Vicario nostro, & Cameræ Apostolicæ Auditori, Collateratibus, & quibusvis aliis, in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam quantumvis efficacissimis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita servata foret, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse omni meliori modo, &c. derogamus. Necnon omnibus illis quæ dictus Bonifacius seu idem Zacharias Senator in eorum litteris voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

PP. subscrip. Repetitio clausularum.

Fiat ut petitur. I.

§. 13. Et cum absolutione à censuris ad effectum &c. etiam in casibus regulæ, &c. cum illis opportuna derogatione, quatenus opus sit extensa. Et quod tenores litterarum, & statutorum prædictorum habeantur pro expressis, & latissime, ac de verbo ad verbum exprimi & inseri possint, & de approbatione, & innovatione, confirmatione, indulto, decreto, derogatione, processu, & aliis præmissis, de omnibus & singulis prædictis quæ hic pro repetitis habeantur perpetuo in forma gratiosa & ex certa scientia.

Ampliatio jurisdictionis Consulum quando partes consentiunt.

§. 14. Quodque qui tacite vel expresse, in eorumdem Consulum jurisdictionem consenserint, etiã usque ad quamcumque summam jus dicere & causas cognoscere & terminare possint & valeant, nec propterea per viam nullitatis impugnari vel retractari possint decernimus. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio, & extra, regula contraria non obstante, attento quod in Urbe, seu si videbitur litteræ desuper etiam cum deputatione executorum qui assistant.

Facultas citandi infra districtum.

§. 15. Cum potestate pro illis, ac dictis Consulibus monendi, cogendi, gravandi, & reaggravandi, ac citandi per Senatorium edictum, infra districtum juxta formam Statutorum Urbis, ac etiam per edictum publicum, constito summarie & extrajudicialiter, de non tuto accessu & reassumendi quascumque causas ad instantiam rei volentis jurisdictionem dictorum Consulum à quibuscumque Judicibus, & inhibendi sub quibuscumque pœnis pecuniariis eorum arbitrio præmissorum omnium ac singulorum, ac cum qualitate, aliorumque circa præmissa necessaria, major specificatio, & expressio eorumdem, & quorumcumque statutorum ipsius Artis, ipsius Collegii arbitrio, etiam cum eorumdem præinsertione toties quoties eidem Collegio videbitur, semel & pluries per breve nostrum simul vel separatim expediri possit.

Fiat. I.

Dat. P. An. 6. die 5. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Nonis Febr. Anno 6. Videat Vicarius I.

Visa M. Antonius Archiepisc. Theatinus Vicegerens.

XCIV.

Revocatio quorumcumque indultorum, confessionalium, Maris magni, aliorumque privilegiorum

qui-

quibuscumque etiam Regularibus concessorum, in his quæ Concilio Tridentino adversantur.

Jurisdictionem hujus Concilii, & ejus prosecutionem videre est hic sup. in const. 23. Ad Ecclesiæ. fol. 36. Et indulta Prælatorum ei interessentium sunt in const. 28. Circumspecta. fol. 43. Et quando ligare cœperit, vide in const. 80. Sicut ad. fol. 118.

Edita An. D. 1565.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

IN Principis Apostolorum Sede, meritis licet imparibus divina dispositione constituti, nihil neque universali Ecclesiæ curæ & solicitudini nostræ commissæ, salubrius, neque injuncto nobis Apostolicæ servitutis officio decentius præstare possumus, quam quod providentiæ nostræ ministerio oecumenicum Concilium Tridentinum, sicut nostris potissimum auspiciis, summaque sanctorum Patrum concordia per Dei misericordiam feliciter absolutum fuit, ita per universos, qui Christiana pietate censentur ubique suscipiatur, & remotis quibuslibet obstaculis ab omnibus æqualiter observetur.

Concilium Tridentinum multa statuit ad morum reformationem, quibus plurimorum indulta adversantur.

§. 1. Cum itaque in eodem Concilio quamplura salubria, & ad universalem morum reformationem valde utilia decreta atque statuta, maturo præsentium ipsorum examine præcedente, sint edita, quibus multa atque diversa privilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conservatoriæ, indulta, & ut vocant Confessionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ variis, tàm Cathedralibus, etiam Metropolitanis quàm Collegiatis Ecclesiis, Monasteriis, conventibus, & aliis Religiosis, etiam Fratrum Mendicantium domibus, & Ordinibus, necnon sancti Spiritus in Saxia, Sancti Joannis Lateranensis ac Incurabilium de Urbe, Sancti Antonii Viennensis & Sancti Bernardi Jurensis aliisque Hospitalibus, Militiis, eorumque Capitulis, & Conventibus, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium Collegiis, tàm sæcularibus quàm Ecclesiasticis, Confraternitatibus, Societatibus, & tam Principis Apostolorum de Urbe, quam aliis Fabricis, Sanctæ Cruciatæ, aliisque piis locis & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, & aliis Ecclesiasticis, tam sæcularibus quam diversorum Ordinis & militiarum regularibus ac etiam laicis cujuscumque dignitatis, & status, ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus utriusque sexus personis, necnon aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque Nunciis, tam perpetuo quam ad tempus per Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, ejusque Legatos hactenus, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrum consilio diversimode, variisque temporibus, in genere, vel specie, ex quavis etiam honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata, & innovata fuerunt in plerisque contrariantur.

Illa ergo Indulta hic Pontifex revocat.

§. 2. Nos, quibus in primis cordi est, tam sancta, & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos, ut par est effectus ubique consequi, & ab omnibus obedienter observari, privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conservatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumque Apostolicarum & aliarum litterarum desuper confectarum, processuumque, decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & plene insertis habentes, Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod eadem omnia & singula privilegia, exemptiones, immunitates, facultates, dispensationes, conservatoriæ, indulta, confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus & singulis, in quibus illa statutis & decretis Concilii hujusmodi contrariantur ipso jure revocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilii terminos, atque limites reducta sint, & esse censeantur, nec quicquam adversus ipsa decreta, & statuta quominus ubique, & apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac numquam emanassent, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus & ordinamus.

Et eorum vigore acta & agenda, à die qua dictum Concilium ligare cœpit, nulla esse decernit.

§. 3. Decernentes nihilominus omnia & singula quæ vigore privilegiorum, exemptionum, immunitatum, & dispensationum, facultatum, conservatoriarum, indultorum, confessionalium, & aliarum quarumcumque gratiarum hujusmodi post id tempus, quo Concilium obligare cœpit, facta & gesta quomodolibet fuerunt, & in posterum fient, in iis, in quibus dicti Concilii decretis adversantur, nulla, invalida, & irrita esse, & censeri, ac nemini etiam quantumlibet, ut præfertur qualificato, tam in foro quod aiunt fori, quam conscientiæ suffragari posse & debere.

Clausula sublata.

§. 4. Et ita per quoscumque locorum Ordinarios, aliosque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, in utroque foro judicari & definiri debere, ac quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 6. die 17. Febr.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1565. 13. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 6.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1565. indictione 6. die vero 24. mensis Februarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno ejus 6. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & valvis Cancellariæ Apostolicæ per nos Nicolaum de Matthæis, & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Cursores.

Philibertus Chapuis Mag. Curs.

XCV.

Confirmatio plurimarum gratiarum, & privilegiorum, Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, à Pont. prædecessoribus concessorum, in his quæ Concilio Tridentino non adversantur. Et concessio aliarum immunitatum, & indultorum.

Quoad præcedentes gratias, habes etiam sup. in Tomo I. Alex. IV. const. 1. Cum à nobis fol. 106. & Clem. IV. const. 2. Cum dilectis. fol. 133. & const. 5. Venerabilibus fol. 140. Quo vero ad privilegia hic largita, innovavit, limitavit, & abstulit Pius V. ut infrà in ejus const. 28. Sicuti. ubi notabo.

Edita An. D. 1565.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus constitut.

INter assiduas Dominici gregis nobis divinitus commissi, non solum à spiritualibus, sed etiam à corporalibus noxis, periculisque immunitatibus quantum nobis ex alto permittitur, præservandi curas, illi potissimum, post divini numinis auxilium frequentibus cordis nostri suspiriis imploratum, omni conatu nobis incumbendum esse statuimus, ut

ut a Iversus inexplebilem Christiani sanguinis sitim, quæ in teterrimo illo Turcarum Tyranno, cum longo annorum numero pariter in dies adaugeri, conspicitur, bellica etiam fidissimorum Commilitonum præsidia comparemus: & nedum temporalis ditionis nostræ, totiusque Italiæ hostilis classis incursioni undique expositæ portus, & littora validis arcibus, propugnaculisque firmemus, verum etiam strenuis militibus, qui Cruce Redemptoris & Domini nostri tamquam Dominico stigmate conspicui sese perpetuos pro salute domus Israel propugnatores fore jurejurando profiteantur, & præstent, præsidia nostra roboremus: antiquasque Ecclesiæ DEI Militias ac Hospitalitates, & præsertim pauperum leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani Hospitalitatem ab illo Sanctissimo viro Basilio Magno, usque à recolendæ memoriæ Damaso I. Romani Pontificis prædecessoris nostri, ac Juliani Apostatæ, & Valentiniani Imperatorum temporibus illustratam, & per Orbem variæ ampliatam, & injuria temporum imminutas, & quasi exauthoratas, pristinæ dignitati restituamus: ac illis quo promptius votis nostris respondeant, & prisca sua privilegia confirmemus, & illa subinde novorum concessione liberaliter cumulemus.

Innoc. III. & Honor. III. susceperunt sub protectione Sedis Apost. personas, res & bona Hospitalis, & Militiæ.

§. 1. Dudum siquidem postquam felicis recordationis Innocentius III. & successive Honorius etiam III. varias ac diversas exemptiones, & alias gratias tunc & pro tempore existentibus Magistro, & Fratribus Hospitalis, seu domus Sancti Lazari Hierosolymitani, sub regula Sancti Augustini, & leprosariis concesserant, eorumque personas, leprosarias & alia loca, sub sua & Sedis Apostolicæ protectione susceperant.

Greg IX. Indulgentiam concessit dantibus eleemosynam. Hoc tamen revocavit Pius V. in const. 30.

§. 2. Et Gregorius Nonus omnibus Christifidelibus manus charitativas, Magistro & fratribus domus Sancti Lazari Hierosolymitani, vel eorum nunciis eleemosynas petituris, pro solutione debitorum suorum, & fratrum eorumdem substentatione porrigentibus, viginti dies de injunctis sibi pœnitentiis, per quasdam relaxaverant.

Deditque eis licentiam profitendi unam ex regulis approbatis.

§. 3. Et per alias suas litteras, tunc Episcopo Tridentino mandaverat, ut ipsis fratribus, in suis domibus sive locis profiteri volentibus, aliquam regulam ex approbatis, juxta petitionem sibi ab eis factam concederet, si expedire videretur.

Innoc. IV. dedit facultatem eligendi Militem sanum in Magnum Magistrum.

§. 4. Et Innocentius IV. per eum accepto, quod licet de antiqua, approbata, & eatenus pacifice observata consuetudine obtentum esset, ut miles leprosus domus Sancti Lazari Hierosolymitani in ejus magistrum assumeretur: verum quia vere omnes milites leprosi dictæ domus, ab inimicis fidei miserabiliter interfecti fuerant, & hujusmodi consuetudo nequibat commode observari, idcirco tunc Episcopo Tusculano per quasdam commiserat, ut si sibi secundum Deum visum foret expedire, fratribus ipsis licentiam, aliquem militem sanum, ex fratribus prædictæ domus Sancti Lazari, in ejus Magistrum (non obstante consuetudine hujusmodi) de cetero eligendi, auctoritate Apostolica concederet.

Medietatemque molendini in Nympha concessit.

§. 5. Et per alias suas litteras medietatem molendini, quod Ecclesia Romana, tunc cum quondam Boetio Camerario suo in Nympha habebat, Magistro & fratribus domus leprosorum Sanctæ Mariæ Magdalenæ Terracinensis sub annuo censu duodecim denariorum Senatus in perpetuum concesserat.

Alex. IV. prioribus concessit facultatem absolvendi Fratres quomodolibet percutientes.

§. 6. Et Alexander etiam IV. narrans per quasdam quod sicut Canonica constitutione cavebatur, quod Monaci & Canonici Regulares, quocumque modo se in claustro percussissent, non essent ad Apostolicam Sedem mittendi, sed secundum discretionem, & prudentiam sui Abbatis, disciplinæ subdendi: quod si Abbatis discretio ad eorum correctionem non sufficeret, providentia esset Diœcesani Episcopi adhibenda, nisi excessus difficilis foret & enormis, propter quem merito esset ad Romanam Ecclesiam recursus habendus, statutum hujusmodi ad Magistrum, & fratres Hospitalis leprosorum S. Lazari Hierosolymitani Ordinis S. Augustini duxerat extendendum: statuendo, ut in tali casu (nisi major esset providentia requirenda) per priores suos, qui (sicut audiverat) presbyteri esse noscebantur, fratribus absolutionis beneficium impenderetur.

Et professionem regulæ S. Augustini approbavit ut sup. in const. 1. cit. in rub.

§. 7. Et per alias suas regulam beati Augustini, quam iidem fratres se asserebant professos esse, sicut illam eatenus servaverant, eisdem dicta auctoritate confirmaverat, atque communiverat, eadem auctoritate nihilominus statuendo ut regula ipsa ab eisdem fratribus & successoribus suis, perpetuis futuris temporibus observaretur.

Donationem Federici Imperatoris approbavit. Quam ego non potui.

§. 8. Et per alias suas, donationem alias factam Magistro & fratribus Hospitalis leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini à Federico Romano Imperatore ante latam in eum depositionis sententiam, diversarum terrarum, possessionum, ac stantiarum de suo dominio existentium in Sicilia, Calabria, Vallegratis, Apulia, & Terra Laboris, cum diversis sæcularium exactionum exemptionibus, ratam & firmam habens, eam auctoritate Apostolica confirmaverat atque communiverat.

Ecclesiam de Galbiis concessit.

§. 9. Ac eidem Hospitali, in quo (sicut acceperat) conventus nobilis strenuorum militum & aliorum, tam sanorum quam leprosorum pro expugnandis inimicis Christiani nominis manere solebat: & quod ad extremam fere paupertatem, propter guerrarum discrimina erat redactum, possessionibus suis pro magna parte à Paganis & hostibus Ecclesiæ occupatis, suisque Magistro & fratribus, eadem auctoritate concesserat, ut Ecclesiam de Galbis Lincolinensis diœcesis, in qua jus patronatus (sicuti asserebant) obtinebant, cedente vel decedente ipsius Rectore, pro sua revelanda inopia, suis usibus deputare possent, ita tamen quod perpetuo Vicario in ea servituro de ipsius proventibus portio competens, ex qua congrue sustentaretur, & Episcopalia, ac alia ipsius Ecclesiæ onera supportarentur, assignaretur, diœcesani Episcopi jure in omnibus salvo.

Facultatem componendi de usuris, &c. tribuit. Tu in his attende bullam 99. Pii V. & Clem. VIII. const. 115.

§. 10. Et similiter per alias suas Magistro & fratribus hujusmodi, eorum necessitatem paterno compatiens affectu, auctoritate prædicta duxerat concedendum; ut de usuris, rapinis, & aliis male acquisitis, (dummodo illi quibus eorum restitutio fieri deberet, omnino inveniri & sciri non possent) necnon de redemptionibus votorum, auctoritate diœcesanorum prius factis, (Hierosolymitano dumtaxat excepto) usque ad summam ducentarum marcharum argenti recipere valerent, si pro similium receptione alias non essent ab ipso hujusmodi gratiam consecuti, ita quod si aliquid de ipsis ducentis marchis, dimisissent vel restituissent vel dedissent illis à quibus eas accepissent, hujusmodi dimissum, vel restitutum, seu datum, nihil ad liberationem eorum prodesset, nec quantum ad illud, haberentur aliquatenus absoluti.

Diœcesanos non posse ponere rectores in domibus Hospitalis declaravit. De hoc vide etiam hic inf.

§. 11. Et cum ad ejus notitiam pervenisset, quod in nonnullis religiosis, & leprosorum domibus in districtu Regni Navarræ, Campaniæ, & Briæ, Comitis Palatini consistentibus locorum diœcesani Rectores seu Administratores de novo ponere, seu instituere præsumebant pro suæ libito voluntatis, in earumdem domorum non modicum præjudicium & gravamen, contra antiquam, approbatam, & eatenus pacifice observatam in talibus consuetudinem veniendo, volens earumdem domorum gravamen indebitum auferre, tunc Abbati Monasterii Orbacensis dicti, vel alterius Ordinis, Suessionensis diœcesis dederat in mandatis, quatenus, si ita esset, præfatos diœcesanos, ut ab hujusmodi præsumptione omnino desisterent monitione præmissa, dicta auctoritate Apostolica, appellatione remota prævia ratione compelleret.

Nicolaus III. exemit à solutione decimarum.

§. 12. Præterea Nicolaus III. declaraverat, quod de redditibus, & proventibus Leprosariorum hu-

jus-

Hoc latius vide in const. Pii V. cit. in rubr.

jusmodi, qui in usus miserabilium & infirmorum convertebantur decima non solveretur.

Clem. IV. facultatem undique colligendi leprosos concessit, ut in sua const. 5. sup. fol. 132.

§. 13. Et Clemens etiam IV. per quasdam universis Archiepiscopis & Episcopis, ac aliis Ecclesiarum Prælatis, exemptis & non exemptis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam inobedientes ipso facto incurrere voluit, nisi mandatum hujusmodi diligenter exequi curarent; & nihilominus sub pœna privationis officii, & beneficii suorum, præcipiendo mandaverat, quatenus dum aliqui de dictis Magistro, Fratribus, & Procuratoribus domorum Sancti Lazari Hierosolymitani, ad Archiepiscopos, & alios præfatos, & eorum loca pro capiendis infirmis leprosis pervenissent, eis in hoc adesse curarent; memores Dominum in lege Moysi præcepisse, quod omnes leprosi ejicerentur extra, volens, & ordinans, ut Domino complacebat, quod tam mares, quam mulieres, clerici & laici, religiosi, & sæculares morbo lepræ laborantes, per eosdem fratres, & procuratores eorum caperentur, & ejicerentur extra, cum omnibus eorum bonis, tam mobilibus, quam immobilibus ad habitationem cum aliis infirmis domorum Ordinis S. Lazari hujusmodi. Si vero clerici, vel laici mandatum suum in aliquo negligerent adimplere, velut quod ipsi fratres, aut illorum procuratores, illos peremptorie citarent, ut coram se comparerent, facturi justitiæ complementum.

Eleemosynasque colligendi, ibid. Tu vide bullam 115. Clem. VIII.

§. 14. Ac rursus per alias suas mandaverat, quod fratres ipsi ipsius confratriæ ad aliqua loca accedentes pro eleemosynis colligendis benigne reciperentur, & honeste tractarentur. Ipsique locorum Ordinarii, & ii ad quos spectat, ut permitterent eosdem fratres in Ecclesiis suis populum admonere, ac eleemosynas colligere, ac etiam Confraternitates facere, illud præcaventes, ne occasione illorum eleemosynæ pauperum CHRISTI deperirent, & impedirent opera pietatis.

Ordinarios Militiæ molestias tollere jussit, ut ib. Fratresque gratis sepeliri, ut ibid.

§. 15. Necnon ipsis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatis injunxerat, ut curarent defendere, & manutenere fratres præfatos adversus parochianos, qui domos illorum invadebant, aut indebitis molestiis opprimebant. Nec à fratribus, & personis religionis hujusmodi pro sepultura quicquam exigeretur, vel acciperetur, nisi ipsa spontanea decedentium liberalitas, vel parentum devotio eis contulisset.

Exemptionem à decimis concessit. Hoc vide latius in const. Pii V. cit. in rubr.

§. 16. Nec ab eis contra privilegiorum dictæ Sedis tenorem de omnibus fructibus terræ, quibus propria industria, aut expensis colerent, & laborarent, ac etiam de nutrimentis animalium suorum, sed nec de ipsis animalibus decimas exigere præsumerent.

Oratoria construi posse voluit, ib.

§. 17. Quodque ipsi Archiepiscopi & Episcopi oratoria pro usu fratrum, & personarum præfatorum, ac suæ familiæ dedicare, ac cœmeterium benedicere procurarent.

Dimittentes habitum coerceri jussit, ibid.

§. 18. Ac quod de cetero Fratres seu Milites, ac Donatos Militiæ Hospitalis hujusmodi, qui Crucem, & regularem habitum deponerent, & per abrupta sæculi vagarentur, quive Prioribus suis contumaces, & rebelles existebant, & Bolinas detinerent contra voluntates ipsorum, monerent instanter, ac pro officii sui debito compellerent, ut habitum depositum reassumerent, in obedientia Prælatorum suorum, devote, & humiliter perseverarent, & Bolinas sive alia officia per violentiam nullo modo detinere præsumerent, mandatorum suorum contemptores, excommunicationis sententia compellerent, eamque usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari facerent.

Indulgentias benefactoribus, concessit. Pius V. revocavit in const. 30.

§. 19. Et nihilominus quibuscumque, qui de facultatibus sibi à Deo collatis, fratribus Hospitalis præfati subvenissent, seq. tam sanctæ Fraternitati Collegas adscribi studuissent, eisque beneficia persolvissent, annuatim septimam partem injunctæ sibi pœnitentiæ relaxaverat.

Ordinariis facultatem dedit vota commutandi subvenientibus Hospitali. Hoc puto revocatum à Pio V. in const. 99.

§. 20. Eisdemque locorum Ordinariis, & aliis curam animarum habentibus, commutandi cujusvis abstinentiæ, & quarumcumque peregrinationum vota (Hierosolymitano, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum dumtaxat exceptis) in pecuniarum subsidium præfatis fratribus vel nunciis exhibendum, cùm super hoc ab eis, vel eorum aliquo fuissent requisiti, dummodo conditione inspecta nunciorum, & fratrum præfatorum necessitate pensata (super quibus eorum conscientias oneraverat) pretio, vel precibus, amicitia, favore, vel odio cujuscumque nihil circa hoc, super quibus sciret se unumquemque eorum redditurum in examine districti judicii rationem, ageretur in fraudem, vel diminutionem subsidii suprascripti, plenam & liberam facultatem concesserat. Volens, ut hujusmodi pecuniarum subsidium præstandum per voventes peregrinationes eisdem, ad tantam pecuniæ summam extenderetur, quantam voventes ipsi pro complendo voto peregrinationis hujusmodi personaliter expendissent. Votum autem hujusmodi abstinentiæ juxta illius arbitrium intenderat redimi, qui votum hujusmodi commutaret.

Absolvendique ab irregularitate data simili subsidia. Hoc est etiam revocatum à Pio V. mox citato & à Clem. VIII. in const. 115.

§. 21. Personis autem ecclesiasticis volens plenius provideri, diœcesanis earum dispensandi cum eis, qui cum à canone, vel ab homine latam excommunicationis sententiam incurrissent, irregularitatis notam immiscendo se divinis officiis contraxissent, vel ob id contrahere ipsos contigisset dummodo tantum erogassent fratribus, vel nunciis supradictis, quantum expendissent eundo ad Romanam Curiam, & morando in ipsa pro dispensatione hujusmodi obtinenda, & redeundo etiam ab eadem, nisi forsan in Episcopos, Abbates, vel alios Superiores proprias injecissent manus temere violentas, postquam ab excommunicationum sententiis, quas incurrerent, vel incurrere ipsos contigisset, juxta formam Ecclesiæ fuissent absoluti, concesserat potestatem.

Mortuos sepelire in eorum Ecclesiis permisit, ut in dicta const. 2. Cum dilectis, fol. 105.

§. 22. Volens ob reverentiam ipsius venerabilis domus, ut ii, qui eorum fraternitatem assumpsissent, si forsan Ecclesiæ ad quas pervenissent, à divinis officiis interdictæ forent, ipsis morientibus sepultura ecclesiastica minime negaretur, nisi nominatim excommunicationis vinculo fuissent innodati. Liceretque eis confratres suos, quos Ecclesiarum Prælati apud Ecclesias suas malitiosè sepeliri non permisissent, nisi excommunicati, vel in interdicto nominati fuissent, aut publici usurarii, tumulandos deferre ad Ecclesias hujusmodi Hospitalis.

Oblationesque recipere, ut ib.

§. 23. Et oblationes, tam pro eis quam pro aliis, qui in eorum cœmeteriis requiescunt, exhibitas, sine alicujus præjudicio retinere.

Etiam tempore interdicti, ut ibid.

§. 24. Quodque receptiones Fraternitatis ejusdem, seu etiam collectarum, salvo jure dominorum suorum, sub beati Petri, & sua protectione consisterent. Et si qui eorumdem fratrum, qui ad eas Fraternitates missi fuissent, vel collectas, in quamlibet civitatem, aut castellum, vel vicum, aut alium locum devenissent, si forte locus ille fuisset à divinis officiis interdictus, in eorum jucundo adventu, semel in anno aperirentur Ecclesiæ, & ejectis excommunicatis divina officia ibi celebrarentur, salva tamen in omnibus declaratione Concilii generalis.

Clericos Hospitali servire permisit, est ib.

§. 25. Mandans etiam eisdem Archiepiscopis, & Episcopis, ut si qui de Clericis Ecclesiarum suarum, præfati Hospitalis fratribus, cum licentia Prælati & Capituli sui, sponte, ac gratias per annum, vel biennium decrevissent deservire, nequaquam impedirentur.

Joann. XXII. exemptionem à jurisd. Ordinariorum concessit. Hoc plenius vide in const. Pii V. cit. in rubr.

§. 26. Et subsequenter Joannes XXII. Universis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis mandaverat, quatenus in præfatos Magistrum, & Fratres, ac Milites, Clericosque, Donatos, vel Nuncios, aut Ecclesias eorum, (quippe qui nullum habebat Episcopum, vel Prælatum præter Romanum Pontificem supra se, & speciali prærogativa gaudebant, & in quibus Ordinarii locorum auctoritatem, aut Ecclesiasticam potestatem nequaquam habebant) excommunicationis, vel interdicti sententiam promulgare nullatenus præsumerent, nec eos indebita vexatione gravarent, sed erga

ipsos se taliter gererent, quod adversus eos materiam querelandi suscitare non haberent.

Greg. X. seu Alex. IV. Fratres non molestari jussit.

§. 27. Insuper Gregorius X. & seu Alexander IV. eisdem Magistro, & Fratribus Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani paterna solicitudine providere volens, adversus nonnullos Religiosos, & Clericos sæculares, & laicos, qui sub prætextu quæstionis inter eosdem existentis, & cujusdam pravæ consuetudinis, animalia, & alia bona dictorum Fratrum Militum temeritate propria audebant invadere, & tamdiu detinere præsumebant, donec esset eis de hujusmodi quæstionibus juxta eorum beneplacitum satisfactum, licet jurisdictionem ordinariam, seu delegatam, in eos non haberent, qua ipsis hoc facere permissum esset, per suas litteras auctoritate Apostolica inhibuerant, ne qui occasione prædictæ consuetudinis tamquam nullo jure subnixæ, eisdem Fratribus, ac aliis supranominatis, seu eorum Nunciis ab eis per totum Orbem destinandis, memoratas inferrent molestias. Neve Fratres, & bona sua sine juris ordine occupare, invadere, seu quomodolibet detinere præsumerent.

Exemptionemque concessit à solutione gabellæ &c. per eorum bona.

§. 28. Quodque de omnibus fructibus terræ, quibus propria industria, aut expensis colerent, & laborare facerent, ac de animalibus, aut de ipsis nutrimentis animalium, ac aliis quibuscumque bonis suis, si contingeret quod bona præfata, aut fructus hujusmodi, aut animalia ipsa, vel ex eis provenientia, aliquid per ipsos Fratres, Milites, vel Donatos venderetur, aut emeretur, tam pro substentatione cujuslibet eorum, aut pauperum leprosorum, quam pro reparatione cujusvis domus, aut Hospitalis, sive Ecclesiæ præfatæ Militiæ, & per Civitates, aut Castra, & Oppida, portus, pontes, ac navigia, & loca alia quorumcumque Regum, & Reginarum, aut Ducum, Marchionum, Comitum, Vicecomitum, Baronum, & aliorum Dominorum in toto Orbe existentium, in quibus pro tempore stare, vel transire, & reverti deberent absque aliquo impedimento eos permitterent vendere, vel emere, aut transire, ac reverti, & præsertim cujusvis pedagii, datii, gabellæ, bullettarum, & quarumcumque exactionum solutione, mandaverat.

Paul. II. leprosiam Capuanam sub protectione Sedis Ap. suscepit, & exemptionem ab omni onere concessit.

§. 29. Et Paulus II. Magistros, & Fratres domus leprosorum S. Lazari extra muros Capuanos eorumque personas, & locum in quo divino erant obsequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ tunc rationabiliter possidebant, aut ex tunc in futurum justis modis possent adipisci, sub beati Petri, & sua protectione susceperat. Omnesque libertates, & immunitates à prædecessoribus suis, sive per alia privilegia, sive indulta, eis & dictæ domui concessa. Necnon libertates, & exemptiones sæcularium exactionum à Regibus, & Principibus, aliisque Christifidelibus rationabiliter eis, & eorum domui indultas specialiter autem domos, prata, pascua, hortos, vineas, & alia bona mobilia, & immobilia eorum, sicut ea juste, & pacifice possidebant, eis, & per eos eidem domui prædicta auctoritate Apostolica confirmaverat, districtius inhibens, ne quis de hortis, virgultis, seu eorum animalium nutrimentis decimas ab eis exigere præsumeret.

Alex. Urban. Cle. & Greg visitantibus leprosiam Perusinam & eleemosynam dantibus, indulgentias concessit.

Has revocavit Pius V. in const. 30.

§. 30. Et similiter Alexander, Urbanus, Clemens, & Gregorius Romani Pontifices, similiter prædecessores nostri, consideratis charitatis, & pietatis operibus, quæ erga infirmos, & pauperes Hospitalis leprosorum de Colle Perusinæ Diœcesis, jugiter exercebantur, & quod ad id ejusdem Hospitalis propriæ non sufficiebant facultates, cupientesque ad eorumdem pauperum consolatoria subsidia Christi populum spiritualibus numeribus invitare, omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui devote ad Hospitale memoratum accederent, manumque charitatis porrigerent, Gregorius videlicet unum annum, & unam quadragenam, singuli vero reliquorum prædecessorum eorumdem centum dies de injunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxarent.

Nic. IV. illas confirmavit & alias concessit.

§. 31. Et postmodum Nicolaus IV. remissiones, & indulgentias hujusmodi per suas litteras approbaverat, & confirmaverat, aliasque indulgentias, & peccatorum remissiones, & Christifidelibus diversa pauperum, & leprosorum loca, & hospitalia hujusmodi visitantibus, & manus adjutrices, ac pias eleemosynas pro ipsorum pauperum leprosorum subventione erogantibus, per quasdam concesserat, & relaxaverat.

Exemptionemque dedit Hospitali de Valloncellis, à procurationibus legatorum, & quibuscumque collectis.

§. 32. Ac per alias suas ad instar dicti Clementis IV. Custodi, & Fratribus Hospitalis leprosorum S. Lazari de Valloncellis, ut illi ad præstationem procurationum Legatis Sedis Apostolicæ, vel Nunciis, aut exactionum, collectarum, seu subsidiorum quorumcumque minime tenerentur, nec ad ea solvenda per litteras dictæ Sedis, Legatorum, Rectorum, vel Nunciorum, cujuscumque tenoris existerent, aut alia quavis auctoritate in perpetuum compelli non possent, concesserat. Decernens irritas, & inanes interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas propter hoc in eos, vel eorum aliquem, aut Hospitale præfatum in posterum contigisset promulgari.

Leo X. restituit Hospitalia S. Joannis Leprosorum Panor. & S. Agathæ Messan. olim Hospitali S. Lazari subjecta, adversus suppressionem Innoc. VIII.

§. 33. Et Leo X. claræ memoriæ ad Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis tunc in humanis agentis preces, Hospitalia S. Joannis Leprosorum Panormitanorum & Sanctæ Agathæ Messanensis Ordinis S. Augustini, olim Hospitali S. Lazari; tamquam membra capiti subjecta, Religioni, & Hospitali Capuano S. Lazari præfati, cum omnibus juribus, & pertinentiis, ac membris eorumdem præfata auctoritate Apostolica sub certis modo, & forma perpetuo restituerat; dictumque Hospitale Capuanum, adversus suppressiones, & extinctiones, per Innocentium VIII. etiam prædecessorem nostrum factas reposuerat, & reintegraverat, ac Magistro generali, seu Præceptori ejusdem Hospitalis, seu Domus S. Lazari Capuani ejusdem Ordinis S. Augustini, ut Panormitanum, & Messanense Hospitalia prædicta, cum illa legitimo Gubernatore carerent, acceptare, & de illis, personis suæ Religionis, prout ante suppressionem, & incorporationem præfatis disponere, & ordinare poterat, ac si illa non emanassent, disponere, providere, & ordinare.

Facultatemque dedit capiendi possessionem eorumdem Hospitalium S. Joannis Leprosorum Panormitan. & S. Agathæ Messanen.

§. 34. Ac præfatorum Hospitalium possessionem per se vel alium seu alios, propria auctoritate libere apprehendere, & ejusdem Religionis nomine retinere valeret, indulserat, districtius inhibens, ne quis eumdem Magistrum super præmissis aliquo modo molestare, impedire, seu perturbare valeret.

Alex. VI. ac alii Rom. Pont. quamplura alias indulta, & gratias concesserunt.

§. 35. Ac Alexander VI. Nicolaus II. Honorius etiam IV. Bonifacius VIII. Clemens etiam V. Innocentius VI. Urbanus etiam IV. Eugenius similiter IV. Sixtus etiam IV. Innocentius etiam VIII. Alexander similiter VI Clemens VII. Paulus III. Julius etiam III. & diversi alii Romani Pontifices prædecessores nostri eisdem Magistro, & Fratribus, Donatis, & Ordini, illorumque Nunciis, Officialibus, & aliis personis, necnon eorum Hospitalibus, Ecclesiis, Præceptoriis, & membris, illasque, & illa visitantibus, ac illis benefacientibus, varia privilegia, indulta, libertates, immunitates, & alias gratias concesserant.

Hic Pont. Pius IV. illa confirmavit, præsertim circa jurisdictionem Magni Magistri.

§. 36. Postremo nos illa confirmavimus, & præsertim super jurisdictione per Magistrum generalem Hospitalis, & Militiæ prædictorum inter eorum Milites, & personas exercenda, & justitiam suis Præceptoribus, Militibus, Fratribus, eorumque Vassallis, subditis, Capellanis, familiaribus, servitoribus, clericis, nunciis, collectoribus, Donatis, ac quibuscumque aliis personis dicti Hospitalis pro quibuscumque rebus illud, ejusque Militiam, personas, beneficia, & bona concernentibus, annexis, connexis, vel dependentibus, aut super dignitatibus, administrationibus, Præceptoriis, officiis, juribus, jurisdictionibus, proprietatibus, bonis, fructibus, censibus, possessionibus, in quacumque instantia, etiam usque ad ultimam sententiam inclusive etiam summarie, simpliciter, & de plano per Magistrum generalem Hospitalis hujusmodi, seu ab eo delegatos justitiam ministrando, innovavimus,

&

& alias indulsimus (prout in diversis, tam ipsorum prædecessorum) quam nostris litteris desuper confectis plenius continetur.

Et modo prædicta omnia quatenus Concil. Trid. non sint contraria iterato confirmat.

§. 37. Nos igitur volentes dilectum filium Joannottum Castilionem modernum Hospitalis, & Militiæ prædictum Magnum Magistrum, ejusque successores Magnos ipsius Hospitalis Magistros pro tempore existentes, ac Hospitale, & Militiam hujusmodi, eorumque Conventum, etiam amplioribus, quam quispiam nostrorum prædecessorum prædictorum eos prosecuti fuerint, favoribus, & gratiis prosequi, ac Hospitalitatem ipsius S. Lazari, ejusque Militiam ad miserabilium pauperum leprosorum utilitatem, & contra Piratarum, & infidelium Christianæ Religionis incursionem (quantum in Domino possumus) restaurare, augereque ac eosdem Joannottum Magistrum, Milites, Fratres, & alias personas, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes. Necnon singularum prædictarum litterarum tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Joannotti, aut Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, vel personarum prædictarum, seu aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, institutionem, & erectionem Hospitalis, & Militiæ hujusmodi, ejusque translationem olim ad Præceptoriam, vel Domum Capuanam prædictam factam, ac Præceptoriæ, seu Domus hujusmodi incorporationem, declarationes, revocationes, voluntates, irritationes, monitiones, requisitiones, promulgationes, uniones, incorporationes, concessiones, etiam facultatum assignationes, decreta, remissiones, inhibitiones, injunctionem, renovationem, approbationes, confirmationes, suppletiones, restitutionem, repositionem, commissionem, mandatum, susceptionem, liberationem, exemptionem, subjectionem, prohibitionem, extensionem, ampliationem, indultum, & dispensationem, regulam, & ordinationem prænominatorum, & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum hujusmodi. Nec non omnia, & singula privilegia, immunitates, antelationes, exemptiones, libertates, prærogativas, indulgentias, indulta, spiritualia, & temporalia, favores, & gratias, etiam per modum communicationis, & extensionis eisdem Hospitali, & Militiæ, ac suis Magno Magistro, Militibus personis, & membris, per Romanos Pontifices, & Sedem hujusmodi sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis hactenus, in genere, vel in specie concessa, approbata, & innovata. Nec non cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, singulas eorumdem prædecessorum, tam suo plumbo quam in forma brevis expeditas litteras, ac ordinationes, statuta, stabilimenta, usus, consuetudines, & naturas in eisdem Hospitali, Militia, & Religione edita, & introducta, & quascumque Apostolicas, aliasque desuper confectas litteras sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Motu, & scientia similibus, ac alias quomodolibet concessa, cum omnibus, & singulis decretis, & aliis clausulis in eis contentis, aliaque omnia, & singula inde secuta quæcumque eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent, præsentibus pro expressis, & insertis habentes (quatenus decretis Concilii Tridentini tamen non repugnent) Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo approbamus, confirmamus, ac etiam plenarie innovamus, & concedimus, ac innovata, & concessa esse volumus.

Hospitalique Capuano communicat.

§. 38. Necnon illa ad Hospitale præfatum ad præsens in Capuana, & non in Hierosolymitana Civitate consistens, illiusque Magistrum, Priores, Præceptores, Fratres, & personas præfatos extendimus, & ampliamus, eaque omnia valida, & efficacia existere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, suosque effectus sortiri, ac ab omnibus quavis dignitate, & præeminentia fulgentibus, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis in eis contentis perpetuo inviolabiliter observari decernimus.

Omnemque suppressionem revocat.

§. 39. Necnon Hospitale, ejusque membra, & pertinentia universa adversus suppressiones, & extinctiones, appropriationes, applicationes, uniones, annexiones, incorporationes, & alias contrarias dispositiones olim per sanctæ memoriæ Innocentium VIII. & Pium II. ac forsan alios Romanos Pontifices, etiam prædecessores nostros, & Sedem præfatam, etiam Consistorialiter, vel Motu, & scientia, ac potestatis plenitudine similibus hactenus quomodolibet emanatis, in pristinum, & eum, in quo antequam illæ emanarent erant, statum, eisdem auctoritate, & tenore restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac restituta, reposita, & plenarie reintegrata esse decernimus, & declaramus. Necnon litteras inde emanatas, omniaque, & singula in eis contenta, suppressiones, & extinctiones hujusmodi concernentia auctoritate, & tenore prædictis revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro revocatis, cassis, irritis, ac nullis, & infectis, & viribus omnibus vacuis haberi volumus.

Illudque caput Militiæ S. Lazari constituit.

§. 40. Et potiori pro cautela in præfato Hospitali eamdemmet Præceptoriam, quæ in eo, ut præfertur, erat, quæ conventualis, & caput aliarum Præceptoriarum dicti Ordinis existat, ac privilegiis, indultis, favoribus, exemptionibus, libertatibus, jurisdictionibus, auctoritatibus, & facultatibus, ac demum juribus omnibus, quibus ante illius suppressiones, & extinctiones prædictas utebatur, potiebatur, & gaudebat, uti, potiri, & gaudere debeat, ac in eorum omnium possessione reali, & actuali, in qua prius erat, ex nunc existat, & esse censeatur in omnibus, & per omnia, perinde ac si Præceptoria præfata numquam suppressa, & extincta, seu aliis unita fuisset, de novo erigimus, & instituimus.

Electionem M. Magistri, ad Conventum & Milites spectare decernit.

Hodie M. Magister est semper Dux Sabaudiæ, ex constit. 7. Greg. XIII. Pro commissa.

§. 41. Et eisdem Hospitali, Militiæ, suisque Magno Magistro, Conventui, Fratribus, ac Militibus, quod ipso Joannotto, & pro tempore existentibus Magnis Magistris cedentibus, vel etiam apud eamdem Sedem decedentibus, seu ipsum Magnum Magistratum alias quomodolibet, etiam per liberam resignationem in nostris, vel successorum nostrorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum manibus dimittentibus, vel amittentibus, & illo quovis modo vacante, Conventus ejusdem Militiæ, insimul ubi voluerint pro tempore congregati, alium Magnum Magistrum juxta ejusdem Religionis, & Militiæ stabilimenta de consensu sui Protectoris edita, vel edenda, quæ dicto Concilio Tridentino minime sint contraria, eligere, qui ex nunc prout ex tunc, & è contra, postquam sic electus fuerit, eadem auctoritate Apostolica confirmatus sit, & esse censeantur, & ita perpetuo statuimus, & ordinamus.

Sedi principalis translationem concedit.

Hodie perpetua Sedes est in Sabaudia, ut in dicta const. Greg. XIII.

§. 42. Necnon eisdem pro tempore existenti Magistro, & Conventui principalem ipsius Militiæ Sedem ad quemcumque locum etiam maritimum, eisdem Magistro, & Conventui visum, etiam quoties sibi placuerit transferre.

Habitus Crucis, & statutorum reformationem permittit.

§. 43. Habitumque suum Regularem, ac etiam Crucem, etiam si de suis antiquis habitu, cruceque appareat, vel non appareat, in eum meliorem, qui sibi videbitur modum (citra tamen aliarum Militiarum, & Religionum præjudicium) reformare, in toto, vel in parte immutare, vel stabilire, ac innovare. Regulamque stabilimenta, & statuta dictæ Religionis, & Militiæ de consensu sui Protectoris instituere, & reformare, seu de novo condere, edere, & quoties eis placuerit, illas, & illa corrigere, & immutare (dummodo licita, & honesta, nec eidem Concilio contraria existant,) toties, quoties voluerint.

Erigendi in Commendas & Praeceptorias beneficia qualitercumque qualificata de jure patronatus laicorum, etiam si dignitates, aut Monasteria non tamen Consistorialia, &c.

Ad hoc vide Pii V. const. cit. in rub.

§. 44. Necnon eidem Joannotto, & pro tempore existenti Magno Magistro, ut quæcumque quotcumque, & qualiacumque, etiam qualitercumque qualificata beneficia Ecclesiastica de jurepatronatus laicorum ex fundatione, vel dotatione existentia, & personale servitium in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus non requirentia (dummodo illis animarum curæ non immineat) etiam si illa Archipresbyteratus rurales, aut dignitates, vel nomen dignitatis habentia (extra tamen Cathedrales, & Collegiatas Ecclesias consistentia) etiam si præstimonia, aut præstimoniales porciones existant, vel alia simplicia, aut Monasteria, (non tamen Consistorialia) vel alia beneficia ecclesiastica regularia, cura tamen, & conventa carentia, fuerint, accedente tamen consensu patronorum, & sine præjudicio ea obtinentium, & ipsis cedentibus, vel decedentibus, in Præceptorias, Commendas, Capellas, aut Ecclesias ipsorum Hospitalis, & Militiæ perpetuo erigere, instituere, dictæque suæ Militiæ perpetuo incorporare, applicare, & appropriare.

Præservandi jus patronatus, & præsentandi personas, & instituendi præsentatos ac alias conferendi dicta beneficia

Tu vide dictam bullam Pii V.

§. 45. Ac illarum fundatoribus, vel dotatoribus jurispatronatus, & præsentandi dictis Magistro & Conventui, vel eorum deputato personas idoneas ad Præceptorias, Domos, Capellas, seu Ecclesias, & Hospitalia hujusmodi, pro tempore vacantia, perpetuo præservare, & concedere, & eisdem Magistro, & Conventui sic à patronis præsentatos, juxta stabilimenta dictæ Religionis, Ordinariorum locorum & quorumvis aliorum consensu minime requisito, in illis instituere, ac illas conferre, & de eis providere. Ita tamen, quod ibi debitus divinus cultus per personas idoneas, etiam si dicti Ordinis fuerint, ab Ordinario approbandas, in eisdem exerceatur.

Hospitalia leprosaria, & alia loca, ad hospitalitatem leprosorum destinata, hospitali, & militiæ S. Lazari esse censeantur, etiam si sint jurispatronatus laicorum.

§. 46. Necnon quod Hospitalia, Leprosariæ, & alia loca quæcumque ubi ullo umquam tempore fuerit, sit, vel erit Hospitalitas leprosorum, seu infirmorum S. Lazari nuncupatorum, etiam si jurispatronatus laicorum sint, Militiæ, & Hospitali S. Lazari hujusmodi subjecta, & incorporata, & ad jus, & proprietatem, ac ad omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem moderni, & pro tempore existentis Magni Magistri, & Conventus eorumdem juxta ipsius Militiæ, seu Religionis stabilimenta (salvo tamen jurepatronatus) pertinere censeantur, prout alia etiam dictæ Religionis, seu Militiæ Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & loca spectant, & pertinent; dummodo in illis Hospitalitas debita servetur, & cultus divinus nullatenus diminuatur, ac in illorum fundatione, vel dotatione secus non fuerit ordinatum.

Præservatio jurisdictionis Ordinariorum, & executio hujus Militiæ cum Militia S. Joannis in non exceptis.

§. 47. Salvis tamen legitimis titulis, & præscriptionibus, & salva jurisdictione Ordinariorum, tam ea quæ de jure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilii Tridentini eisdem est attributa. Præterquam tamen in iis casibus, in quibus Concilium prædictum expresse, ut præfertur, eximit, & excepit Religionem S. Joannis Hierosolymitani, in quibus, & hæc S. Lazari Religio pariter excepta, & exempta sit, & esse censeatur.

Facultas retinendi pensiones ducat. 500.

Hanc reduxit ad ducat. 400. Clem. VIII. in const. 102. Decet.

§. 48. Et insuper Militibus, ac Presbyteris, & Capellanis Hospitalis, & Militiæ S. Lazari hujusmodi, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, tam clericis, quam laicis, etiam conjugatis, & bigamis, ut unam, vel plures pensiones annuas usque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera novorum, super quorumvis Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum, ac earum mensarum, etiam Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, necnon etiam Monasteriorum, etiam Consistorialium, Prioratum, Canonicatuum, & præbendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, & Officiorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, qualitercumque qualificatorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis, ac distributionibus quotidianis alias canonice sibi reservatas, seu reservandas, vel loco pensionum annuarum, omnes & singulos, ac quoscumque similes fructus, redditus & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, ac etiam distributiones quotidianas sibi reservata, & reservanda, etiam si post illarum, vel illorum reservationem uxorem duxerint, & bigami effecti fuerint, recipere seu retinere, & ad vitam percipere, exigere, & levare, ac in suos usus, & utilitatem convertere.

Eosque transferendi.

§. 49. Illasque, cum primum ipsa Militia S. Lazari in aliqua expeditione contra infideles militare cœperit, in toto, vel parte, simul, vel successive, quando sibi videbitur, etiam in mortis articulo, in cujusvis personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ aut Canonici Cathedralis Ecclesiæ manibus, & in Fratrum Militum dictæ Militiæ S. Lazari, vel cujuscumque personæ, seu quarumvis personarum, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia ecclesiastica obtinentium, & expectantium favorem absque aliquo possessorum beneficiorum hujusmodi desuper habendo consensu, etiam absque super præsentibus conficiendarum litterarum tamquam notariorum præsentia, seu ostensione, vel visione, aut alia solemnitate in Romana Curia, vel extra eam, in omnibus, & per omnia, perinde ac Militibus S. Pauli, Piis nuncupatis, & per Sedem Apostolicam indultum est, etiam citra Cruciatæ obligationem transferre, ac eisdem personis nominandis per ipsas, pensiones reservare, etiam absque aliqua litterarum Apostolicarum expeditione, ac alia desuper necessaria facere libere, & licite valeant, eisdem auctoritate, & tenore de speciali gratia concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem illis impartimur. Et cum ipsis Militibus desuper, ac etiam, ut ipsas pensiones una cum dictæ Militiæ S. Lazari Hospitalibus, & Præceptoriis, aut aliis beneficiis, quoad vixerint, retinere possint, dispensamus.

M. Magistri, & totius Militiæ susceptio sub protectione Sedis Apostolicæ.

§. 50. Et insuper idem Hospitale S. Lazari, ac illius Prioratus, præceptorias, domos, cameras, Hospitalia, & loca quæcumque; necnon Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & personas, ac eorum subditos, vassallos, colonos, & servitores, nunc, & pro tempore existentes, etiam presbyteros curam animarum exercentes, quamdiu illa exercuerint, & in illorum obsequiis fuerint, ac illorum res, animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcumque, quæ obtinent, & possident, ac in futurum canonice obtinebunt, & possidebunt, sub beati Petri, & dictæ Sedis, atque nostra protectione suscipimus.

Exemptio à Jurisdictione ab omnium dominorum temporalium & spiritualium intelligenda juxta terminos Conc. Trid. ut declarat Pius V. cit. in rub.

§. 51. Ac ab omni jurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate, & potestate quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, necnon quorumcumque temporalium dominorum quavis potestate etiam Imperiali, Regali, & Ducali, fulgentium, ac Universitatum, & illarum Regentium, etiam (præterquam dicti Hospitalis) Ordinariorum, tam spiritualium, quàm temporalium ubicumque, tam citra, quam ultra montes, & mare constitutorum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, nunc & pro tempore existentium, quorumlibet.

Exemptio à decimis, &c.

Tu attende declarationem Pii V. cit. in rubr.

§. 52. Necnon à solutione, & exactione passagii, arreragii, gabellæ, datii, tractæ, collectæ, procurationes, jucundi adventus, jurium etiam synodalium, censuum, & decimarum, etiam novalium hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum (ad quæ cuilibet accessus nullatenus directe, vel indirecte, prohiberi possit) & terrarum, quas per se ipsos, vel alios eorum nominibus etiam colonos, arrendatarios, & emphyteutas excolent, & de quibus fructus percipient, & cujusvis alterius oneris personalis, realis, seu mixti, ordinarii, vel extraordina-

dina-

dinarii ubicumque, & ex quacumque causa impositi, vel imponendi pro tempore, liberamus, & eximimus, ac nobis, & dictæ Sedi immediate subjicimus. Illosque, & illa, etiam si in quibuscumque statutis, litteris, constitutionibus, & regulis, etiam per nos, & Sedem præfatam pro tempore editis, nominatim, specialiter, & expresse gravarentur, seu onerarentur, semper immunes, liberos, & exemptos, ac exceptos, & nobis, ac successoribus nostris Romanis Pontificibus, immediate subjectos, ac immunia, libera, exempta, & subjecta esse decernimus. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices præfati, etiam ratione delicti, vel contractus, seu rei, de qua agetur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsas consistat, nullam in eos, vel ea jurisdictionem, correctionem, seu potestatem exercere. Aut excommunicationis, aliasve sententias, censuras, & pœnas promulgare, aut etiam ratione personarum, vel rerum, animalium, ac bonorum suorum ad aliquam solutionem, pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quam dictæ Religionis, etiam si forsan hactenus per abusum, seu alterius privilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter observatum non fuerit. Quæ omnia etiam præscriptiones nullo pacto, saltem in posterũ, quo minus hujusmodi exceptionibus uti possint, obstare volumus, & decernimus eos coarctare, aut alii quicumq; cujuscumq; Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, aut præeminentiæ, status, vel conditionis existant, etiam locis & Terris S.R.E. etiam immediate subjectis, & ad instantiam cujuscumq; Principis, seu Communitatis sub excommunicationis latæ sententiæ, seu quadrupli, ultra damna, & expensas, restitutionis pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis, ne eos, in judicio vel extra super præmissis, vel eorum usu, seu possessione, vel quasi, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumant, debeant, seu etiam valeant.

Fratres, & alia persona Hospitalis, & Militiæ de justitia coram solo M. Magist. & Conventu, vel ab eis delegatis comparere teneantur. Hoc etiam declarat Pius V. ibid.

§. 53. Sed Priores, Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ S. Lazari hujusmodi de justitia coram solo Magno Magistro, & Conventu, vel eorum deputato respondere debeant. Decernentes quoscumque processus contra illos, vel eorum aliquem tam per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, seu quosvis alios, quàm Magistrum, vel ejus deputatum præfatos, pro tempore factos, & quaslibet etiam excommunicationis, vel suspensionis, aliasque sententias promulgatas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore.

Exemptio à decimis & novalibus, ac quartis nuncupatis seu canonica portione, vel caritativo subsidio etiam concesso Regi Hispaniarum, ac quarta in Franciæ Regnis imposita.

§. 54. Nec omnino aliquis ex Hospitalis, & Militiæ S. Lazari Fratribus, donatis, servitoribus, vassallis, & Colonis in prioratibus, Commendis, Domibus, Hospitalibus, Leprosariis, membris, aut aliis quibusvis beneficiis, præsidiis, sive Grangiis quomodocumque à dicto Hospitali dependentibus, in quibuscumque locis, sub quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Universitatum, Hospitalium, Rectorum Ecclesiarum limitibus, & jurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu charitativum subsidium, aut Quartas nuncupatas, seu alias quascumque collectas, seu contributiones, tam ex antiquis eorum culturis, quam ex recenter cultis novalibus alicui quovis modo solvere teneantur. A quibus omnibus exactionibus, atque etiam novo subsidio dilecto filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores concesso, & canonica portione, Quarta nuncupata in Franciæ Regnis imposita, necnon à quibuscumque aliis facultatibus Regibus hujusmodi, & aliis Principibus concessis, vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, ut præfertur, necnon Ecclesiarum quomodocumque à dicto Hospitali dependentium Fabricas, libera, & liberas, & exemptas esse declaramus, atque volumus.

Facultas extrahendi frumentum, & quoscumque alios fructus, & pecunias ex locis dictæ Militiæ, & Hospitalis ad quæcumq; fidelium loca sine datio, & gabella. Tu vide sanctionem S.D.N. Pauli V. n. 10. Inter.

§. 55. Et insuper quod præfati Magister, & Conventus, Priores, Præceptores, aut quicumque alii ex dicti Hospitalis Fratribus, per quoscumque locorum, aut Terrarum dominos, tam spirituales, quam temporales, etiam si Regali dignitate praefulgeant, etiam in Terris S. R. E. ab extractione frumenti, hordei, vini, olei, leguminum, & quorumvis fructuum, atque etiam pecuniarum ex Prioratibus, Commendis, membris, domibus, grangiis, aliisve præfati Hospitalis locis provenientium, nullo umquam modo impediri possint, quo minus præfata omnia pro sua possessorum voluntate in quæcumque fidelium loca ab omni pedagio, datio, seu tracta, libera & exempta valeant asportare.

Exemptio etiam pro bonis patrimonialibus post emissam professionem.

§. 56. Et bona etiam patrimonialia Magistri, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac aliarum personarum hujusmodi, tam acquisita, quam in posterum acquirenda, aut illis quovis modo, etiam ex concessione Apostolica, vel Magistrali pertinentia, ex die emissæ per eosdem Priores, & Præceptores, Fratres, & personas professionis, ut præfertur, ab omnibus decimis, & aliis oneribus libera, immunia, & exempta existant.

Jurisdictio M. Magistri, & Conventus, seu eorũ delegatorum inter personas dictæ Religionis, & Militiæ.

§. 57. Et quod quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ, controversiæ, quas ex nunc inter Fratres, & subditos Hospitalis, & Militiæ S. Lazari nunc præsentes, & futuros, ex quibusvis occasionibus oriri, & moveri contigerit quovis modo, cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, connexis, & annexis, ac omnium cujusvis appellationis, (præterquam in defectus, aut denegatæ justitiæ, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti Hospitalis gravaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore existentem Magistrum, & Conventum dicti Hospitalis, seu illos ex Fratribus, quibus ipsi Magister, & Conventus id commiserint, etiam usque ad tertiam definitivam sententiam inclusive.

Citati coram Magistro, & Conventu, seu eorum delegatis comparere teneantur.

§. 58. Necnon juxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis hujusmodi, & alias prout juris fuerit, debito fine decidantur. Omnesque & singuli Priores, & Præceptores, Milites, & Fratres Hospitalis præfati, postquam de mandato, seu auctoritate Magistri, seu Conventus præfatorum in quibusvis ex prædictis contra eos intentandis causis ad comparendum coram ipsis, & Commissariis per eos, ut præfertur, deputatis, in locis quantumcumque ab eodem Hospitali remotis citati fuerint, coram eisdem Magistro, Conventu, & Commissariis, prout contigerit, legitime comparere debeant, & teneantur, juri, & justitiæ secundum stabilimenta, approbationes, usus, & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis pariturі.

Milites, & alia persona religionis prohibentur coram aliis litigare, seu comparere pro justitia quam coram judicibus Religionis.

§. 59. Quodque illi ex Prioribus, Præceptoribus, Fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusvis querelis, rebus, vel negotiis (præterquam in casibus præfatis) coram alio quam præfatis Magistro, & Conventu, ac per eos pro tempore datis Commissariis in causam traxerint, & ad alium quam ad eosdem appellationes quascumque interposuerint, causas hujusmodi prorsus perdant, & excommunicationis sententiam incurrant, neque super qua contenderint, privati existant eo ipso.

Potestas, & jurisdictio M. Magistri, & Conventus super personis & rebus juxta stabilimenta.

§. 60. Necnon moderno, & pro tempore existenti Magistro & Conventui Hospitalis hujusmodi, juxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines ac mores, in Prioratus, & Præceptorias, domos, Hospitalia, membra, bona, & loca quæcumque, necnon quoscumque Priores, Præceptores, Fratres, & personas Hospitalis, & Religionis hujusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & servitores ubicumque, tàm citra, quàm ultra montes, & nunc & pro tempore constitutos, & commorantes, qui omnes Magistro, & subdelegatis ab eo firmiter, tàm personaliter, quàm realiter omni exceptione cessante, & quocumque à nobis, vel Sede prædicta obtento, vel obtinendo indulto non obstante parere & obedire tenerentur, plenariam, & omnimodam etiam

meri, & mixti imperii jurisdictionem, & superioritatem.

Facultas M. Magistri procedendi contra inobedientes, & rebelles etiam per edictum publicum etiam ad privationem quorumcumque beneficiorum per eos quomodolibet obtentorum.

§. 61. Ipsique Magistro, contra rebelles, & suis mandatis non obedientes etiam vigore litterarum Apostolicarum etiam in forma brevis à nobis & successoribus nostris pro tempore emanatarum, servatis quatuor terminis ad docendum se paruisse, & satisfecisse in loco Conventus Hospitalis hujusmodi, post legitime executam primam citationem ad mulctam, sive pœnam personaliter juxta mores & stabilimenta prædicta, seu etiam privationem habitus, & beneficiorum, domorum, & prædiorum per eos obtentorum procedendi, vel etiam, si magis expedire videbitur, beneficia, domos, & prædia ipsa ad manus suas, seu Receptorum dicti Hospitalis reducendi, & donec ipsi inobedientes contumaciam purgaverint, vel debita onera persolverint, sive sæculares, aut alterius Ordinis Regulares beneficia dicti Hospitalis possidentes fuerint, pro suo arbitrio retinendi, illorumque fructus, redditus, & proventus arrendandi, & percipiendi.

Avocatio quarumcumque causarum, & commissio Magistro, & Conventui terminandi.

Hoc limitat Pius V. cit. in rubr.

§. 62. Necnon causas prædictas, ac omnes, & singulas lites, & querelas, sive in Romana Curia, tàm in Auditorio nostro quàm per commissiones, sive extra eam, super quibusvis dicti Hospitalis beneficiis ac bonis, & pecuniis ærarii, & Fratrum quorumcumque, seu super eorumdem delictis, etiam si ex adverso aliqui Clerici, sæculares vel regulares, aut laici extiterint, & active seu passive alias juxta formam stabilimentorum & privilegiorum prædictorum, in dictis causis quomodolibet, & in quacumque instantia intervenerint hactenus motas, in quibus tamen non conclusum sit, & in futurum quovis prætextu movendas, in quibusvis instantiis pendentes, quarum status, & merita etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, ad nos advocamus, ac illas eisdem Magistro, & Conventui per eos, vel ab eis deputatos juxta formam dictorum stabilimentorum, & laudabilium consuetudinum prædictorum in statu debito reassumendas & decidendas committimus, eosque quorum intererit citandi, & quoties opus fuerit inhibendi, etiam sub censuris & pœnis ecclesiasticis, tàm in Curia prædicta, quam extra eam, facultatem concedimus.

Facultas exequendi sententias, & rem judicatam.

§. 63. Necnon illorum sententias, & rem judicatam per Priorem Ecclesiæ dicti Conventus, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis contra condemnatos, etiam in Curia prædicta, tàm realiter, quàm personaliter exequi mandamus, ita quod alibi quam in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri, & Conventus commissione juxta stabilimenta & usus hujusmodi, cognosci, & terminari nequeant.

Appellationes à sententiis delegatorum ad M. Magistrum, & Conventum, & ab eis ad Capit. generale juxta formam stabilimentorum devolvantur.

§. 64. Nec à sententiis per Judices dicti Hospitalis pro tempore latis ad alium, quam Magistrum, & Conventum prædictos, seu Judices ab eis deputatos, in quavis instantia, neque à sententiis per ipsum Magistrum, & Consilium latis, alio quam ad ipsum generale Capitulum, sive per ipsius Hospitalis Fratres, sive per ipsos subditos, & vassallos quomodo appellari possit: quinimmo illi usque ad tertiam sententiam in eodem Conventu procedere teneantur.

Omnes expeditiones & executoriales, M. Magistri, & Conventus exequantur absque alicujus licentia, nec per quemcumque etiam Ducali, aut Regali dignitate fulgentem impediri possint.

§. 65. Et similiter, quod omnes sententiæ per eosdem Magistrum, & Conventum latæ, omnes item commissiones, & citationes, collationes, & omnia denique eorumdem rescripta ad omnes suæ jurisdictioni subditos, ac reliquos etiam, quorum intererit, causas, lites, seu querelas coram ipsis pertractari, directe exequi, & à nullis locorum, & Terrarum dominis etiam Ducali, aut Regali dignitate fulgentibus aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quovis quæsito colore in eorumdem executione impediri possint: servato tamen in eis exequendis Datæ ordine. Ita quod eorum ultima primis anteferri nequeant.

Facultas procedendi contra clericos, seu alios detinentes loca & bona dictæ religionis, seu non solventes debita communi ærario, prout contra personas dicti Ordinis.

Sed Pius V. limitavit ut in const. cit. in rubr.

§. 66. Ac quod contra Clericos sæculares, seu laicos, Prioratus, Præceptorias, domos, & alia beneficia Hospitalis hujusmodi occupantes, seu illi, aut ejus communi ærario, seu Fratribus occasione responsionum annuatum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passagiorum, arreragiorum, seu alias quomodolibet debentes, sive agant, sive conveniantur, & in quavis instantia ad causam veniant, Magister, & Conventus præfati, modo & forma quibus contra ipsius Hospitalis Fratres procedi consueverit, libere procedere, & eos Prioratibus, Præceptoriis, domibus, & aliis beneficiis hujusmodi, alias juxta formam privilegiorum prædictorum, privare valeant, concedimus, & indulgemus.

Quælibet personæ in dignitate Ecclesiast. constitutæ possint eligi in Conservatores cum facultatibus opportunis, & necessariis.

Sed Pius V limitavit in constit. allegata in rubr.

§. 67. Necnon personas in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutas, & quoscumque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales, necnon Canonicos Metropolitan. & aliarum Cathedralium, aliarumque Ecclesiarum Prælatos, & Rectores per eosdem Priores, Præceptores, & Fratres, ac eorum singulos pro tempore eligendos in eorum Conservatores, qui quamdiu exercuerint dictum officium à nemine quo minus illud exerceant sub aliquo prætextu impediri, vel molestari possint, deputamus: ita quod ipsi electi sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eosdem Priores, Præceptores, & Fratres, ac eorum singulos adversus inferentes eis, aut eorum servitoribus, & familiaribus injurias, seu gravamina, vel damna, in personis, rebus, & bonis, seu exigentes ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere, & præservare, ac omnem eorum jurisdictionem exercere, necnon sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas contra rebelles, & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus, Conservatoribus dicti Hospitalis, & illius personarum per quascumque litteras Apostolicas quomodolibet concessis uti, ac privilegia Prioribus, Præceptoribus, & Fratribus præfatis pro tempore concessa, eis observari facere debeant & teneantur.

Quod jura mortuariorum, & vacantium solvi debeant sub pœnis &c.

§. 68. Ac jura mutuariorum, & vacantium, nec non arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcumque, ita ut quævis personæ cujuscumque Ecclesiasticæ dignitatis existentes, beneficia Hospitalis hujusmodi pro tempore obtinentes, illa solvere omnino teneantur, & adstricti sint, ac ad id etiam sub sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac alias juxta eorumdem privilegia, privationis & apprehensionis beneficiorum ad manus suas remediis cogi possint, solvi mandamus.

Facultas sumendi ordines, & sacramenta à quovis Antistite, etiam extra tempora, & celebrandi in quibusvis Ecclesiis.

Quod limitavit Pius V. cit. in rubr.

§. 69. Necnon exemptionem, & liberationem præfatas, ita quod Magister, Priores, Præceptores, & dicti Hospitalis Fratres, Capellani à quocumque Catholico Antistite sub Romanæ sedis obedientia constituto sacros ordines, etiam extra tempora à jure statuta tribus diebus festivis suscipere, & in quibusvis, tàm sæcularium quàm regularium Ecclesiis absque alicujus licentia celebrare possint.

M. Magister Conventus, Priores, & Præceptores intra limites suarum jurisdictionum veri Ordinarii sunt.

§. 70. Et ipsi Magister, & Conventus, necnon Prior Ecclesiæ, aliique Priores, & Præceptores intra limites suarum jurisdictionum, & administrationum veri Ordinarii juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum, existant, & esse censeantur.

Magister, & Conventus quoscumque delinquentes ubique incarcerare, & ad locum Conventus, vel alium transmittere possint.

Sed Pius V. ibid. limitavit id non licere in Curia Rom.

§. 71. Necnon Magistrum & Conventum, quoscumque & singulos Priores, ac Commendatores suorum Prioratuum, & Commendarum Fratres, seu Religiosos delinquentes, vel inobedientes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, præeminentiæ existentes, etiam si quavis etiam Apostolica exemptione fungantur, in quocumque loco quantumvis privilegiato; & quavis etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum etiam ecclesiasticorum Curia, per se aut suos Officiales & Ministros capere, & incarcerare, ac captos à se vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale præfatum per Magistrum, & Conventum, præfatos juxta eorum constitutiones & stabilimenta puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere, libere, & licite posse.

§. 72. Ac

Officiales quicumque teneantur præstare auxilium pro capiendis, & transmittendis delinquentibus.

§. 72. Ac tàm Ecclesiasticos, quàm sæculares Officiales, & locorum potestates, ad eisdem Magistro, & Conventui, Prioribus, Commendatoribus, aliisque in præmissis assistendum, ac auxilium, consilium, favorem, & juvamen præstandum sub excommunicationis, & aliis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, teneri, & obligatos fore.

Annullatio reservationum, unionum, ac aliarum gratiarum præventivarum quomodolibet concessarum super locis dictæ Religionis, & facultas providendi de illis per M. Magistrum.

§. 73. Ac omnes, & singulas speciales, & generales, etiam mentales reservationes, expectativas, mandata de providendo, coadjutorias, concessiones, uniones, etiam perpetuas, necnon alias præventivas gratias, & litteras Apostolicas super Prioratibus, Præceptoriis, Rectoriis, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Ecclesiasticis dicti Hospitalis quovis modo nuncupentur, etiam in Angliæ, Castellæ, Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Cathaloniæ, & Comitatu Flandriæ, quomodocumque, & qualitercumque, etiam cum quibusvis fortissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, ac inhibitionibus quibusvis, etiam non dicti Hospitalis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, vel præeminentiæ fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus, & functuris, etiam ex quibusvis justissimis, & urgentissimis causis, etiam per nos, & Sedem præfatam, in genere, quàm in specie concessas, & concessa, & quasvis etiam præventivas, & restitutorias, ac præservativas clausulas in se continentes, & continentia, eorum vim & effectum revocamus, cassamus, & annullamus, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse; ac nemini suffragari poss., neque debere, nec per eas cuiquam in Prioratibus, Præceptoriis, dignitatibus, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi, vel ad illa jus acquiri potuisse, vel posse neque coloratum titulum possidendi tribuere, sed illis non obstantibus Magistrum, & Conventum præfatos, conjunctim vel divisim, juxta consuetudines & stabilimenta hujusmodi Hospitalis, de Prioratibus, Præceptoriis, domibus, locis, & membris, ac aliis Hospitalis beneficiis hujusmodi, libere disponere potuisse, & posse, & sic judicari debere, ac quicquid secus super his attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Quod intellige de his quæ non sunt sortitæ effectum ut in dicti Pii V. const.

Alia cassatio similiter quarumcumque expectativarum, reservationum, antianitatum, concessionum &c. etiam ex causa onerosa, sine consensu Magistri, & Conventus.

§. 74. Ac omnes, & singulas expectativas, reservationes, antianitates, mandata de providendo, concessiones, coadjutorias sine consensu, & omnes alias gratias, & litteras super Prioratibus, Præceptoriis, ac quibusvis aliis beneficiis dicti Hospitalis, quomodocumque, & qualitercumque (absque Magistri, & Conventus præfatorum consensu quibusvis Personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus, ex quibusvis causis etiam onerosis, hucusque concessas, & concessa, etiam quasvis clausulas illarum ab hujusmodi revocationibus præservativas in se continentes, & continentia, similibus scientia, & potestatis plenitudine pro revocatis, cassatis, & annullatis hujus perpetuo valituræ constitutionis edicto per præsentes decernimus, & ordinamus.

Cassatio, & revocatio quarumcumque collationum, provisionum, unionum, annexionum, incorporationum, ac aliarum concessionum & dispositionum hucusque factarum, etiamsi vere sortitæ sint effectum, & in futurum fiendarum.

§. 75. Necnon omnes, & singulas collationes, provisiones, uniones, annexiones, & incorporationes, ac quascumque alias concessiones, & dispositiones de Præceptoriis, cameris magistralibus pro tempore nuncupatis, seu illarum fructibus, redditibus, & proventibus quibusvis personis cujuscumque status, ordinis, vel conditionis extiterint, quavis consideratione, & sub quacumque verborum forma, at cum quibusvis clausulis derogatoriis, etiam Motu, & scientia similibus, ac cum expressa derogatione jurium Magistri dicti Hospitalis, seu annuæ responsionis illi faciendæ, hucusque auctoritate Apostolica factas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse decernimus. Et quatenus viribus subsistere dicerentur, revocamus, cassamus, irritamus, ac illas, & quas in futurum etiam cum expressa derogatione litterarum nostrarum hujusmodi fieri contigerit, pro infectis haberi volumus.

Monitorium adversus occupantes, & non restituentes loca, & bona Religionis infra duos menses.

§. 76. Monentes, & requirentes omnes, & singulos earumdem Camerarum Magistralium, & seu locorum detentores, seu possessores, qui nunc sunt, aut pro tempore erunt, prætextu concessionum, provisionum, & dispositionum quarumlibet, quæ ab alio quam pro tempore existente Magistro dicti hospitalis hactenus emanaverint, & in futurum emanabunt, etiam à dicta Sede, ut infra duorum mensium terminum Camerarum, & locorum per eos pro tempore detentorum, seu possessorum hujusmodi possessionem vacuam, liberam & expeditam Magistro dicti Hospitalis, aut illius legitimo procuratori tradant, & assignent. Alioquin ex nunc, prout ex tunc, in omnes, & singulos, qui non paruerint, seu aliis ut non pareant suaserint, aut alias auxilium, consilium, vel favorem præstiterint excommunicationis sententiam promulgamus, & eos in illa incidisse declaramus, à qua nisi in mortis periculo constituti ab alio quam à Romano Pontifice pro tempore existente absolutionis beneficium obtinere nequeant. Et præter sententiam excommunicationis hujusmodi, si dicti Hospitalis Fratres fuerint, & excommunicationis sententiam hujusmodi per mensem animo substinuerint indurato, Prioratibus, Præceptoriis, ex officiis præfati Hospitalis per eos tunc obtentis eo ipso privati, & inhabiles ad illa in posterum obtinenda existant.

Magnus Magister, & Conventus possint disponere de bonis vacantibus per privationem.

§. 77. Possitque per Magistrum, & Conventum præfatos de illis sic vacantibus per privationem hujusmodi libere disponi.

Facultas M. Magistri apprehendendi propria auctoritate possessionem bonorum per alios occupatorum.

§. 78. Liceat quoque Magistro pro tempore existenti Hospitalis hujusmodi, dico termino decurso, per se vel procuratores suos possessionem Camerarum, & locorum eorumdem propria auctoritate libere apprehendere, ac illorum fructus, redditus, & proventus percipere, ac in suos, & ejus Magistralis mensæ usus, & utilitatem convertere, & retinere, cujusvis licentia super eo minime requisita.

Loca hujus religionis non comprehendantur sub reservationibus Apostolicis, sed sint manualia.

§. 79. Præterea similiter perpetuo statuimus, & ordinamus, quod ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus Prioratus, Præceptoriæ, & membra quæcumque dicti Hospitalis, quæ pro tempore qualitercumque vacaverint, tam in Romana Curia quam extra eam, sub quibusvis generalibus, vel specialibus reservationibus Apostolicis, factis & quas fieri contigerit de beneficiis Ecclesiasticis etiam apud Sedem præfatam pro tempore vacantibus, utpote ad Hospitalitatem, & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includantur, nec reservata, vel affecta existant, sed Hospitalium pauperum, quæ sub reservationibus ipsis non includuntur, quoad id sortiantur naturam.

Loca hujus Religionis per M. Magistrum & Conventum, dumtaxat, & non alios conferri debeant personis dictæ Religionis.

§. 80. Debeatque de illis per pro tempore existentem Magistrum, & Conventum præfatos dumtaxat, & non alium, juxta stabilimenta præfata, Fratribus dicti Hospitalis provideri, & quas fieri contigerit per nos, aut successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac dictam Sedem, vel ejus, aut alia quacumque auctoritate de illis reservationes, provisiones, collationes, commendas, uniones, & quascumque alias similes, vel dissimiles dispositiones.

Exemptiones concessæ Prioribus, & Militibus nõ suffragentur adversus debita per ipsos communi ærario dicti Hospitalis, & obedientiam M. Magistri, & Conventus.

§. 81. Et exemptiones Priorum, Præceptorum, & Fratrum, à Magistri, & Conventus præfatorum obedientia, & superioritate, aut debitis per eos præfato ærario responsionibus annuis, & aliis juribus, quacumque ratione, vel causa, etiam Motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, etiam cum expressa derogatione posteriorum litterarum quarumcumque, quæ etiam per nos in contrarium fortasse fieri contigerit, nullius penitus sint roboris, vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis.

Ad hoc vide Pium V. cit. in rub.

§. 82. Nec censeatur statuto hujusmodi umquam derogatum per quascumque clausulas etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores, & efficaciores,

nisi

Præſentibus litteris non cenſeatur derogatum niſi modis, & formis hic expreſſis.

niſi dum, & quoties, ipſarum poſteriorum litterarum de verbo ad verbum vere, & non per clauſulas id importantes, inſerto tenore de ipſorum S. R. E. Cardinalium conſilio derogari contigerit, nec etiam tunc, niſi ad id Magiſtri, & Conventus præfatorum expreſſus accedat aſſenſus, & non aliter, nec alio modo.

Clauſulæ de conſenſu M. Magiſtri, & Conventus ſemper ſub intelligitur ad effectum, ut derogationes non ſubſiſtant niſi cum eorum conſenſu.

§. 83. Et ſemper in hujuſmodi, quæ ſic fiant de conſilio præfato derogationibus, cenſeatur appoſita clauſula, quod effectum ſortiantur de conſenſu Magiſtri; & Conventus præfatorum, & non aliter nec alio modo.

Prohibitio diſpoſitionis locorum dictæ Religionis, niſi de conſenſu M. Magiſtri, & Conventus. Hoc ultimum limitavit Pius V, cit. in rub.

§. 84. Decernentes collationes, proviſiones, commendas, uniones, reſervationes, & alias diſpoſitiones quaſlibet, quas per alium quam Magiſtrum, & Conventum præfatos de eiſdem Prioratibus, Præceptoriis, & membris etiam apud Sedem ipſam pro tempore, per ceſſum, vel deceſſum, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem vacantibus, fieri contigerit, etiam ſi per nos, & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem fient, & illis, quibus ſic fient, nullum jus, nullumque coloratum titulum tribuere poſſidendi. Et eos quoad omnes effectus etiam conſtitutionis noſtræ de triennali poſſeſſore non moleſtando, pro meris detentoribus ſine titulo haberi, & reputari.

Reſciſſio contractuum, & aliarum alienationum, donationum, occupationum in damnum Religionis factarum. Pius V. reſtringit ut credo quoad futuras alienationes.

§. 85. Ac quaſcumque donationes, conceſſiones, locationes, inveſtituras, & alias alienationes cenſuum, redditiuum, jurium, juriſdictionum, & locorum quorumcumque ad Prioratus, Præceptorias, domos, Hoſpitalia, beneficia, & loca Hoſpitalis hujuſmodi pertinentium in illorum læſionem, jacturam, vel detrimentum, & per perſonas dictæ Religionis, etiam cum renunciationibus, pactis, juramentis, & pœnis deſuper appoſitis, & adjectis, ac inſtrumentis, & litteris deſuper confectis, & confirmationibus forſan inde ſecutis etiam de licentia dictæ Sedis, abſque tamen conſenſu, ſeu expreſſa licentia Magiſtri, & Conventus præfatorum, quacumque præſcriptione, ſeu longiſſima pacifica poſſeſſione, & detentione non obſtantibus.

Caſſatio, & extinctio acceſſuum, regreſſuum, &c. præterquam ex cauſa oneroſa, & de conſenſu M. Magiſtri conceſſorum.

§. 86. Necnon quoſcumque acceſſus, ingreſſus, & regreſſus, ac coadjutorias ad Prioratus, Præceptorias, domos, Hoſpitalia, & alia beneficia Hoſpitalis hujuſmodi (præterquam ex cauſa oneroſa, & de conſenſu dictorum Magiſtri, & Conventus) etiam per nos, & prædeceſſores noſtros præfatos conceſſos ſimiliter caſſamus, revocamus, & annullamus, ac irritamus, nulliuſque roboris, vel momenti fore, & pro infectis haberi decernimus.

Loca, & bona, ac jura quæcumque occupata, & uſurpata reducuntur ad jus, & proprietatem dicti hoſpitalis, ac ejus membrorum per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas.

§. 87. Ac cenſus, redditus, jura, juriſdictiones, & bona alienata hujuſmodi, ac etiam per quoſcumque etiam ſæculares occupata, uſurpata, & detenta, ad jus, & proprietatem dicti Hoſpitalis, ſeu illius Prioratuum, Præceptoriarum, domorum, Hoſpitalium, & beneficiorum prædictorum reducimus. Illaque in integrum adverſus conceſſiones, donationes, & alias quaſlibet alienationes prædictas, necnon inveſtituras illarum prætextu quomodolibet quavis auctoritate factas, & conceſſas, in integrum, ac priſtinum, & eum ſtatum in quo antea erant, reſtituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, illarumque detentores cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentes ad illorum relaxationem per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia cogi, & compelli poſſe volumus.

Prohibitio alienationum in futurum fiendarum.

§. 88. Et ſimiles alienationes de cetero ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis beneficiorum per eos obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipſo abſque aliqua declaratione incurrendis, fieri prohibemus, & ſi fiant, illas viribus omnino carere decernimus.

Conceſſio, & incorporatio Hoſpitalium, & locorum quorumcumque ſub invocatione S. Lazari conſtructa, & ædificata.

§. 89. Et quod Hoſpitalia, Leproſariæ, Capellæ, Oratoria, beneficia, & alia pia loca hujuſmodi, etiam in Alma Urbe, & aliis quibuſcumque Terris, dominiis, & locis ſub dicti S. Lazari invocatione fundata, conſtructa, ædificata, & erecta, & quæ in poſterum perpetuis futuris temporibus fundari, conſtrui, ædificari, & erigi contigerit, cum eorum applicationibus, unionibus, annexionibus, & incorporationibus factis, & deinde faciendis, ad Magiſtrum, & Conventum, ac Religionem hujuſmodi ſpectent, & pertineant, illiſque ſubjiciantur, & ſubjecta exiſtant, & à dicto Hoſpitali dependeant.

Inhabilitas omnium præterquam Militum dictæ Religionis ad obtinenda Hoſpitalia, & beneficia ſub invocatione S. Lazari conſtructa.

§. 90. Illaque per ejuſdem Religionis Fratres, & Religioſos, non autem per alias Eccleſiaſticas, & ſæculares etiam Oppidorum, Locorum, Villarum, & Communitatum perſonas, niſi de Magni Magiſtri, & Conventus præfatorum expreſſo conſenſu, regi, & gubernari debeant.

Facultas imponendi annum ſubſidium.

§. 91. Et in ſignum recognitionis, & ſuperioritatis hujuſmodi de aliquo annuo rationabili canone, ſeu cenſu per eoſdem Magiſtrum, & Conventum, & Definitores generalis Conſilii hujuſmodi imponendo, & eis ſingulis annis perſolvendo reſpondere debeant, & teneantur. Ac in eventum rebellionis, aut non ſubjectionis, ac reſponſionis, ſingulares Communitatum, & aliæ perſonæ hujuſmodi, majoris excommunicationis ſententia, per nos, & ſucceſſores noſtros præfatos innodatæ, earumque Eccleſiæ interdictæ ſint, & eſſe cenſeantur, nec ab hujuſmodi majori excommunicatione per nos, aut ſucceſſores præfatos abſolvi, aut interdicta ipſa relaxari poſſint, niſi ad id Magiſtri, & Conventus præfatorum expreſſus per eorum patentes litteras accedat aſſenſus.

Et demoliendi loca quæcumque ſub invocatione S. Lazari pro quibus obedientia recuſabitur.

§. 92. Liceatque Joannotto, & pro tempore exiſtenti Magiſtro, & Conventui, necnon Præceptoribus, & Prioribus hujuſmodi beneficia, Oratoria, Hoſpitalia, & alia loca ſub nomine S. Lazari pro tempore etiam in Urbe, & Curia præfatis fundata, & dotata, quæ eidem Joannotto, & pro tempore exiſtenti Magiſtro, & Conventui, ac Præceptoribus hujuſmodi obedire, ſeu ſubjici, aut annuam reſponſionem ſolvere recuſare contigerit, ſolo æquare, & demoliri, & imagines à parietibus delere, ſeu per eaſdem Communitates, & alias perſonas Eccleſiaſticas, & ſæculares ſolo æquari, & demoliri, ac imagines hujuſmodi deleri ſub excommunicationis latæ ſententiæ interdicti, ac aliis cenſuris, & pœnis, etiam cum invocatione auxilii brachii ſæcularis facere.

Alia conceſſio locorum, & beficiorum ſub invocatione S. Lazari intitulatorum, etiam ſi non ſint poſſeſſa per Magiſtrum, & Fratres prædictos & non obſtante conſuetudine, aut ſubmiſſione contraria. Hoc revocavit Pius V. in dicta ejus conſt.

§. 93. Quodque omnia, & ſingula alia Hoſpitalia, Præceptoriæ, leproſariæ, membra, & pia loca dicti Ordinis, ſub vocabulo S. Lazari intitulata, etiam ſi non ſint poſſeſſa, vel recepta per Magiſtrum, Conventum, aut Fratres præfatos, nihilominus ab ipſo Hoſpitali, S. Lazari dependere, nulliquè alii Monaſterio, Præceptoriæ, ſive alio pio loco, præterquam dicto Hoſpitali, etiam ſi longæva conſuetudo, aut ſubmiſſio aliqua repugnarent; pleno jure ſubeſſe auctoritate, & tenore præmiſſis decernimus pariter, & declaramus.

Alia inhabilitas ad obtinenda loca dictæ Religionis præter quam à Fratribus ejuſdem Ordinis profeſſis.

§. 94. Statuentes, ac etiam decernentes, quod ipſius Ordinis Hoſpitalia, Præceptoriæ, leproſariæ, membra, & loca nulli cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, præterquam ipſius Hoſpitalis Fratribus, & Ordinem ipſum expreſſe profeſſis, eis tamen pro ſolo nutu dicti Magiſtri, & Conventus exiſtentis, & pro tempore ad clauſtrum quoties expedierit revocandis, in titulum, vel commendam conferri valeant, ſive poſſint.

Presbyteri ſæculares obtinentes beneficia dicti Ordinis, illis cedere non poſſint, niſi de conſenſu, &c.

§. 95. Quinimo presbyteri ſæculares illa ad præſens in commendam, ſeu alias quomodolibet obtinentes, commendæ hujuſmodi cedere, aut illa alias dimittere nequeant, niſi de conſenſu eorum ad quos præſentatio, ſeu collatio ſpectat, & in favorem dicti Hoſpitalis, ſeu perſonarum, quæ habitum per Fratres Capellanos ejuſdem Hoſpitalis deferri ſolitum ſuſcipiant, & profeſſionem per eos emitti ſolitam emittant, nec illa deinceps ipſi niſi infra ſex menſes à die intimationis habitum ipſius Religionis ſuſceperint, & Regularem profeſſionem infra alios ſex menſes emiſerint, poſſidere poſſint.

§. 96. Et ſi ſecus fiat, aut ceſſionem, ſeu reſignatio-

nem

Cessiones, & provisiones de beneficiis sine clausula, & de consensu M. Magistri, nullius sint roboris.

nem hujusmodi, ac de dicti Ordinis beneficiis, etiam in manibus nostris in futurum fieri contingat, hujusmodi cessiones, resignationes, & provisiones nullius sint roboris, vel momenti, nisi in illis expresse dicatur, (& de consensu Magni Magistri) & de illis juxta formam privilegiorum dictæ Religionis provideatur.

Revocatio juripatronatus nisi ex fundatione. Pius V. hoc declaravit in constit. cit. in rubr.

§. 97. Et insuper statuimus, & ordinamus, quod juspatronatus, & præsentandi personas idoneas ad Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, alia beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi, nisi ratione fundationis, aut dotationis, saltem ad tertiam partem illorum fructuum: quo casu liceat Magistro, & Conventui præfatis, si dicta eorum beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi à dicto jure patronatus liberare voluerint, aut dotantibus bona restituere, seu illorum pretium persolvere. Ac ex nunc Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, & beneficia hujusmodi conferre.

Prohibitio reservandi pensiones super beneficiis dicti Hospitalis nisi in favorem Fratrum.

§. 98. Et quod nulla pensio annua super alicujus Præceptoriæ, Commendæ, vel alterius beneficii Militiæ hujusmodi fructibus etiam ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quavis probabili causa, nisi in persona personæ dictæ Religionis, & Militiæ, etiam per ipsum Pontificem reservari, neque Commendæ, & alia beneficia dictæ Religionis pensionibus hujusmodi aliter, quam ut præfertur, onerari possint. Et si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris, vel momenti, nec titulares beneficiorum hujusmodi illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris Ecclesiasticis, aliisve pœnis compelli possint.

Obtinentes beneficia, & pensiones cedant in manibus M. Magistri infra sex menses vel habitum suscipiant, & professionem emittant.

§. 99. Quodque omnes, & singuli eorum Prioratuum, Præceptoriarum, domorum, & beneficiorum in vim dictarum collationum possessores sæculares, aut alterius Ordinis regulares, seu pensiones, super illorum fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi hucusque etiam per Sedem eamdem reservata percipientes, illas, & illa infra sex menses à die Intimationis præsentium litterarum in manibus Magistri, & Conventus, præfatorum juxta formam stabilimentorum dictæ Religionis dimittere, transferre, seu illarum cassationi consentire teneantur, alioquin beneficia, & pensiones hujusmodi, nisi illa possidentes, & illas percipientes infra dictum tempus habitum susceperint, & professionem regularem illius Religionis emiserint, lapsis mensibus ipsis vacent, ac cassæ, & extinctæ sint, & esse censeantur eo ipso.

AdParochiales, & alias Ecclesias dicti Ordinis deputari possint Fratres Capellani, non obstante quod per abusum, aut alias, etiam per longissimum tempus presbyteris sæcularibus fuerint collatæ, aut conferri consuetæ. Quod intellige si vacant per dimissionem, ut in Pii V. const. cit. in rub.

§. 100. Et Magistro, singulisque Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus Hospitalis hujusmodi, ut pro eorum libito voluntatis Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas, vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Præceptoriarum, etiam Cameralium Magistralium nuncupatarum, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum de jure, statuto, consuetudine, fundatione, aut privilegio, seu alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Præceptoriis, domibus, Hospitalibus, & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, & quæ dudum forsan Fratribus saltem Capellanis ejusdem Hospitalis, & ab eisdem Magistro, Prioribus, & Præceptoribus, & aliis præfatis conferebantur, à longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cujus initio memoria hominum forsan non existit, per ipsos Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & Fratres per abusum, aut ex defectu Fratrum Capellanorum, vel aliarum personarum ejusdem Hospitalis ad id idoneorum, Clericis, seu Presbyteris sæcularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros, vel clericos sæculares obtineri solita, etiam Fratribus Hospitalis hujusmodi.

Fratres Capellani presbyteris sæcularibus non differunt, nisi per gestationem Crucis ad pectus.

§. 101. Præsertim Capellanis nuncupatis, qui à sæcularibus presbyteris, seu clericis, nisi quoad gestationem Crucis, vel habitus dicti hospitalis ad pectus, non differunt, si ad id aliàs idonei, & habiles reperiantur, conferre, ac alias de illis providere, & disponere. Ipsique Fratres, quibus beneficia hujusmodi conferri contigerit, illa, si sibi Canonice aliàs conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & in titulum etiam quoad vixerint retinere.

Presbyteri Milites unū Curatum beneficium ecclesiasticum a dicto Ordine etiam si Parochialis existat retinere possint.

§. 102. Et tam Magister, quam singuli presbyteri, Milites ejusdem Religionis, & Militiæ, unum Curatum beneficium ecclesiasticum à dicta Militia, & Religione dependens, seu illis unicum, aut incorporatum, etiam parochialis Ecclesia, vel ejus perpetua Vicaria fuerint, si ad hoc sufficientes, & idonei fuerint, & beneficium hujusmodi alias sibi canonice conferatur, recipere, & retinere libere, & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis de specialis dono gratiæ indulgemus, secumque pariter dispensamus.

Res judicata super jurisdictione, & civili possessione præfata non præjudicat nisi vocato Magistro generali.

§. 103. Et per quamcumque rem judicatam Magistro, & Conventui præfatis, nisi specialiter ad causam vocati fuerint, super jurisdictione prædicta, & sua civili eorum possessione præjudicari, aut præjudicatum censeri non posse, sed eos semper re judicata hujusmodi, non obstante super possessorio hujusmodi, ac etiam spolio agere posse.

Milites, & aliæ personæ hospitalis, in ejus, & Religionis causis in testes recipi possint, aliis deficientibus probationibus.

§. 104. Ipsosque Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & personas, vassallos, subditos, & servitores in ipsius Hospitalis, & Religiosorum causis in omni judicio, & contra quoscumque, ubi aliæ probationes non existunt, in testes adhiberi.

Ecclesiis dicti Ordinis non nisi per Capellanos ejusdem deserviatur, qui præsentati ab Ordinariis, absque alia examinatione admittantur. Hoc declaravit Pius V. cit. in rubr.

§. 105. Et quod Presbyteri, qui in dicta Religione professionem non emiserint, nisi de expressa licentia, vel consensu Magistri, seu Priorum, Præceptorum, vel Fratrum, quos id tangeret, ad deserviendum Parochialibus, & aliis Ecclesiis, aut Capellis ipsius Religionis nullatenus admittantur, sed in quibuscumque Parochialibus, & aliis Ecclesiis, ac Capellis Hospitalis hujusmodi Capellani ejusdem Religionis per locorum Ordinarios sub eadem excommunicationis latæ sententiæ pœna, si contrafecerint, eo effectu incurrenda, ad requisitionem, seu præsentationem dictorum Priorum, Præceptorum, & Fratrum absque aliqua exactione, & oneris impositione recipi, & admitti debeant.

Privilegiis dumtaxat gaudeant qui habitum susceperint.

§. 106. Quodque illi dumtaxat privilegiis præsentibus gaudeant, qui à præfato Magistro seu de ejus licentia habitum susceperint, & professionem emiserint, seu de habitu suscipiendo & professione hujusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuerint.

Vagabundi non gaudeant privilegiis.

§. 107. Nullusque Priorum, Præceptorum, & Fratrum, præfatorum absque mandato, seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui Prioris, seu Procuratoris ipsius Hospitalis in dicta Curia existentis, privilegiis prædictis in eadem Curia uti valeat, nec illa absque hujusmodi licentia vagantibus suffragentur.

Non injiciantur manus violentæ in confugientes ad Ecclesias dicti Ordinis.

§. 108. Ac manus violentas in eos, qui ad Ecclesias, seu Domos ejusdem Religionis pro sua salute confugerint per quempiam injici, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna prohibemus.

Jura mortuariorum, & arreragiorum, & vacantium solvi & exigi debeant quacumque exceptione non obstante.

§. 109. Ac jura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcumque, ita ut quævis personæ cujuscumque Ecclesiasticæ dignitatis existentes beneficia Hospitalis hujusmodi pro tempore obtinentes, illa solvere omnino teneantur, & adstricti sint, ac ad id etiam sub sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac aliàs juxta eorumdem privilegia privationis, & apprehensionis beneficiorum ad manus suas remediis cogi possint.

§. 110.

Facultas deputandi Vicarium cum facultate conferendi beneficia, concedendi antianitates, & exigendi responsiones.

Ad hoc vide Pii V. const. cit. in rubr.

§. 110. Ac Joannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui præfatis, ut in singulis Prioratibus ipsius Hospitalis unum Vicarium cum facultate conferendi Præceptorias, & alias Domos Hospitalis hujusmodi deputare, antianitates, tam speciales quam generales dare, & concedere, ac pensiones, seu responsiones, & onera super domibus, Præceptoriis, leprosariis, & aliis beneficiis hospitalis hujusmodi imponi solita, à quibuscumque etiam clericis sæcularibus illa in Commendam obtinentibus, eorumque colonis, & inquilinis, etiam laicis eo modo quo à Fratribus dicti hospitalis exigentur, exigere.

Dispensandique super ætate, & defectu natalium, & credatur litteris Magistri, & Conventus, ut hic.

§. 111. Et cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalium quoad Prioratus, Præceptorias, & alia beneficia dicti hospitalis dumtaxat, dispensare possint. Ac quod verbis in ipsorum Magistri, & Conventus litteris circa professionis emissionem, habitus susceptionem, debitorum, & obsequiorum præstationem plena fides adhibeatur, facultatem concedimus.

Litteræ antianitatis, & provisionis Magistri, & Conventus eo ipso confirmatæ censeantur.

§. 112. Et quod quæcumque litteræ antianitatis, seu provisionis à Magistro pro tempore existente, & Conventu præfatis hucusque concessæ, & in posterum concedendæ, eo ipso Apostolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ censeantur.

Devolutio ad Sedem Apostolicam non datur.

§. 113. Et quod provisiones beneficiorum quorumcumque dicti Hospitalis, quæ per cessationem solutionis præfato Hospitali, vel inobedientiam dumtaxat vacaverint, numquam ad nos, & Sedem præfatam devolvi censeantur, quoad hoc ut dictus Magister pro tempore existens impediatur, quo minus illa quandocumque libere conferre possit.

Facultas deputandi procuratorem generalem in Rom. Cur. cum facultate conferendi beneficia. Tu vide Pium V. cit. in rubr.

§. 114. Ac in Romana Curia Procuratorem generalem cum generali, vel speciali, aut limitata potestate, & facultate constituendi, seu deputandi, & in eadem per se, seu dictum Procuratorem ad id potestatem à Magistro, & Conventu præfatis habentem, quæcumque ejusdem Hospitalis beneficia cujuscumque qualitatis existentia apud Sedem præfatam quomodolibet, præterquam per resignationem in manibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, pro tempore vacantia juxta ipsius Hospitalis, & Militiæ stabilimenta libere conferendi.

Facultas conferendi beneficia etiam reservata, affecta, vel devoluta, etiam in titulum perpetui beneficii, vel ad nutum aut amovibiliter.

§. 115. Et tam Magistro, quam Conventui præfatis etiam de illis, de quibus hucusque dispositum fuerit, de novo, ac aliis beneficiis hujusmodi etiam tamquam privatis prædiis in titulum perpetui beneficii ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amovibiliter, uni, vel diversis personis assignari solitis, etiam dictæ Sedi reservatis, seu alias affectis, aut ad Sedem ipsam devolutis libere providendi.

Uniendique & dismembrandi, & concedendi antianitates, admittendi resignationes, ac reservandi titulū, fructus, pensiones, &c. pro resignantibus, quæ etiam transeant ad successores.

§. 116. Et illa uniendi, dismembrandi, & aliàs de illis disponendi. Necnon antianitates, tam generales quam speciales, super eisdem beneficiis Fratribus ejusdem Hospitalis concedendi.

§. 117. Ac resignationes dictorum beneficiorum recipiendi, & admittendi, illaque resignantibus titulum, seu denominationem, ac omnes illorum fructus, seu illorum partem, aut super illis quascumque pensiones annuas, quæ etiam transeant ad successores in eis, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis, etiam privationis in talibus apponi solitis, ad vitam vel ad tempus reservandi, concedendi, instituendi, & assignandi.

Facultas publicandi Indulgentias & colligendi eleemosynas Pius V. revocavit in const. 30.

§. 118. Ipsisque Magistro, & Conventui privilegia, exemptiones, & indulgentias, eis, & dicto Hospitali concessa ubique locorum, etiam absque alicujus Ordinarii licentia, sub sigillo tamen Prioris illius Provinciæ, vel Conservatoris in ea degentis, publicandi, & seu eleemosynas, & fraternitatum obventiones colligendi, & recipiendi.

Sepeliendi in eorum Parochialibus etiam excommunicatos, & interdictos dummodo &c.

§. 119. Necnon Cæmeteria in eorum Parochialibus Ecclesiis habendi, & quorumcumque Christifidelium cadavera, etiam si excommunicati, ac interdicti forent (dummodo interdicto causam non dederint) salvo jure Rectori Parochiano debito, absque aliquo onere, & solutione Episcopo facienda, recipiendi, & sepeliendi.

Exigendi donata, & legata.

§. 120. Legata, & donata, tàm inter vivos quam qualibet ultima voluntate exigendi, & percipiendi.

Sacramenta, & ordines, à quocumque recipiendi. Tu vide Pium V. cit. in rub.

§. 121. Necnon Prioribus & Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & personis præfatis quæcumque Ecclesiastica Sacramenta, ac omnes etiam sacros ordines à quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam, & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato, vel soluto, recipiendi.

Arma deferendi.

§. 122. Et tam ipsis, quam eorum familiaribus arma quæcumque, & ubicumque locorum pro sui defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestandi.

Audiendi confessiones ministrandi Sacramenta, ac celebrandi divina pro fratribus Capellanis, etiam in tempore interdicti.

§. 123. Necnon Capellanis ejusdem Hospitalis, Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, personarum, vassallorum, subditorum, & familiarium præfatorum confessiones audiendi, & pœnitentiam salutarem eis injungendi, ac Eucharistiæ, & alia Sacramenta Ecclesiastica ministrandi. Necnon tempore interdicti (dummodo illi causam non dederint) excommunicatis, & interdictis, exclusis, clausis januis, & submissa voce, Missas, & alia divina Officia celebrandi.

Erigendi Præceptorias, &c. absque licentia Ordinariorum locorum, quæ gaudeant privilegiis. Ad hæc vide dictam const. Pii V. ubi notabo.

§. 124. Necnon quibusvis Christifidelibus in quibusvis Civitatibus, locis, Diœcesibus, Præceptorias, & Domos, & Hospitalia, sub dependentia, & subjectione dicti Hospitalis, & Militiæ, per ejus Fratres, & Milites obtinenda, quæ iisdem privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, concessionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hospitalis Præceptoriæ, Domus, & Hospitalia utentur, fruentur, & gaudebunt, utantur, potiantur, & gaudeant, assignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumvis aliorum licentia minime requisita, & nulla præterea in illis Ordinariis ipsis jurisdictione, aut oneris imponendi facultate reservata, construi, & erigi faciendi, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus.

Facultas communicandi Indulgentias, & alias gratias personis quibusvis dicti Hospitalis, & Ecclesiis ab eo dependentibus, ac Confraternitatibus ejusdem.

§. 125. Et insuper dictis Joannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui, omnia, & singula privilegia, facultates, indulgentias, gratias, immunitates, exemptiones, libertates, concessiones, indulta præsentia quibusvis Prioratibus, Ecclesiis, Capellis, Hospitalibus, Leprosariis, Oratoriis, Eremitoriis, ac ejusdem S. Lazari Confraternitatum Confratribus, membris, & aliis locis ab eisdem Hospitali, & Militia dependentibus, ac Ministris, & servientibus in eisdem communicandi, dandi, & concedendi, ac easdem facultates impartiendi.

Tu vide bull. Clem. VIII. in const. 119. Hospitalia, &c. erigendi. Tu vide const. Clem. VIII. n. 99.

§. 126. Necnon quascumque Confraternitates, & Ecclesias, Oratoria, Hospitalia, Leprosarias, Capellas, Capellanias, Altaria, & alia beneficia Ecclesiastica ubivis locorum sub invocatione S. Lazari, cum reservatione annui census ad eorum beneplacitum, in membrum Hospitalis, & Militiæ S. Lazari hujusmodi erigendi, & instituendi. Ac dotem, seu dotes illis distribuendi, & assignandi, ac constituentibus hujusmodi dotes juspatronatus, & seu præsentandi personas idoneas ad illa, illorum pro tempore occurrente vacatione reservandi. Ac inibi Capellanos perpetuos, seu temporales ad ejus nutum ponendi, & destituendi. Ac ei, vel eis, cui, vel quibus sibi videbitur similem, aut limitatam potestatem concedendi, ac omnia, & singula alia faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, quæ ad divini cultus augmentum, ac Religionis & Militiæ conservationem, & manutentionem, ac Christifidelium spiritualem consolationem in Domino cognoverint fore necessaria, & opportuna, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

§. 127. Ac omnibus Prioribus, Præceptoribus, ceterisque militibus, ac Fratribus, & Ministris etiā

pres-

Facultas testandi more militari de bonis etiam ex fructibus beneficiorũ acquisitis, & inter quoscumque consanguineos inhabiles, dummodo quintam partem Hospitali relinquant.

Hoc revocavit Pius V. in constit. 73.

presbyteris, & beneficiatis ejusdem Religionis, & Militiæ, ut de quibuscumque, tam stabilibus, quam mobilibus bonis pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus pretiosis, aliisque rebus, cujuscumque qualitatis, & quantitatis, ac valoris existant, per eos etiam ratione beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque per eos obtentorum, ac alias undecumque, & quomodolibet acquisitis, & ad illos quovis modo spectantibus (dummodo quintam illorum partem Conventui præfato relinquant) inter quoscumque consanguineos, filios etiam spurios, & alios illegitimos, aliasque quantumvis incapaces personas testari, ac alias etiam per codicillos, donatione inter vivos, causa mortis, & alia quacumque via prout sibi videbitur disponere, ac illa in pias, & non pias, (alias tamen licitas) causas erogare.

Celebrandique in habitu Pontificali & dandi benedictionem dummodo non sit præsens aliquis Antistes, & tunc de illius licentia.

§. 128. Ac Priori Ecclesiæ dicti Conventus pro tempore existenti, ut quoties sibi placuerit Missam, & alia divina officia, in præfata, aliisque dictæ Religionis Ecclesiis in habitu Pontificali, cum Mitra, & Baculo Pastorali celebrare, ac post Missarum solemnia (dummodo ibi non sit præsens aliquis Catholicus Antistes, vel de illius consensu) ibidem benedictionem Christi Populo impartiri.

Milites, & alii, &c. non incurrunt peccatum mortale propter regulam non servatã, nisi propter inobedientiã, & contumaciã pluries comissam, & rebellionem à Religione.

§. 129. Et insuper, quod nullus ex Magistro, & Militibus, ac Fratribus, pro tempore existentibus, aliisque personis dictæ Militiæ, & Religionis, propter ejus regulam, capitula, ac statuta, nunc & pro tempore edita, non observata, vel minus rite adimpleta in peccatum mortale incidat, præterquam inobedientiam & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & ab ipsa Religione rebellionem, & alios casus peccatum hujusmodi ex divinis præceptis sacrisque Canonibus generantes.

Licentia recipiendi Fratres de quocumq; Ordine præter Carthusian. in Fratres Ordinis prædicti de consensu suorum Superiorum.

Hoc non est in constit. Pii V. cit. in rub. ideo revocatum.

§. 130. Quodque Magister pro tempore existens dicti Hospitalis & Conventus, Fratres cujusvis Ordinis, seu Religionis (Ordine Cartusianorum dumdaxat excepto) in Fratres dicti Hospitalis recipere, & de quocumque Ordine quem antea professi erunt ad Hospitale, & Ordinem Sancti Augustini hujusmodi transferre, & ipsi sic translati in Hospitali, & Ordine Sancti Augustini hujusmodi quoad vixerint, remanere (eorumdem Superiorum licentia desuper requisita) libere, & licite valeant.

Indulgentia Plenaria pro personis ejusdem Militiæ S. Lazari in aliqua expeditione contra infideles, vel hæreticos decedentibus.

§. 131. Et ut ipsi Milites Ecclesiæ Catholicæ fideliumque defensionem contra infideles animo ferventiori, minorique perdendæ lucis humanæ, si ad æternam inde nanciscendam prospectant, metu suscipiant, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis, & singulis Militibus, & aliis ejusdem Militiæ personis, qui in expeditione, tam maritima, quam terrestri, contra infideles, vel Hæreticos, nedum hostilibus armis, sed etiam aliquo quovis mortis genere, de peccatis suis corde contriti, & ore confessi, vel saltem statutis à jure temporibus confitendi propositum habentes in unitate fidei Catholicæ decesserint.

Indulgentia plenaria omnibus Christifidelibus visitantibus Ecclesias dictæ Religionis die festivitatis illius Sancti sub cujus invocatione consecratæ fuerint.

§. 132. Ac tam Militibus, & personis præfatis, quam quibusvis aliis utriusque sexus etiam vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, ut præfertur, qui Ecclesias, Conventus, & Hospitalia hujusmodi ubicumque existentia, in singulo die festivitatis illius Sancti sub cujus invocatione consecratæ fuerint, à primis vesperis usque ad occasum solis festivitatis hujusmodi annuatim devote visitaverint, ac pro pace inter Principes Christianos confovenda ter Orationem Dominicam & totidem Angelicam Salutationem recitaverint, plenariam omnium, & singulorum peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem.

Indulgentia plenaria ad instar benefactorum Hospitalis S. Spiritus omnibus fundantibus unam Ecclesiam seu Cappellam dictæ Religionis, vel alias benefacientibus.

Hoc revocavit Pius V. in constit. 30.

§. 133. Qui vero de bonis sibi à Deo collatis unam ejusdem Militiæ Commendam fundaverint, vel dotaverint, aut Conventui, & Militiæ præfatis ad ejus subventionem, & onerum illi incumbentium supportandorum faciliorem supportationem aliquid juxta facultatum suarum modum, piamque intentionem donaverint, vel legaverint, easdem omnes Indulgentias quas Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia de Urbe benefactores consequuntur (sine illorum præjudicio) misericorditer in Domino similiter perpetuo concedimus, & elargimur. Et ne propter locorum distantiam fideles ipsi eorum piis desideriis frustrentur, utque commodius eleemosynæ ad Hospitale præfatum pro Fratrum Militum, qui in Fidei Catholicæ defensionem contra Infideles militaverint subventione, ac pauperum Leprosorum, & aliorum onerum suorum supportatione pervenire possint, ipsam Confraternitatem cum omnibus, & singulis concessionibus, indultis, facultatibus, indulgentiis, & peccatorum remissionibus illius Confratribus pro tempore existentibus concessis, ad omnia, & singula membra, Ecclesias, & loca tam ab ipso Hospitali pro tempore dependentia, quam alia in quibus similes Confraternitates per Magistrum, & Conventum dicti Hospitalis pro tempore existentes, seu eorum Commissarios, Nuncios, vel Procuratores pro tempore ad id ab eis specialiter deputatos instituentur, ordinabuntur, & erigentur, extendimus, & ampliamus.

Taxatio eleemosynæ pro ingredientibus Confraternitatem.

Hoc revocavit Clemens VIII. in constit. 115.

§. 134. Omnibusque, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, tam Ecclesiasticis quam sæcularibus, & quorumcumque etiam Mendicantium Ordinum, etiam regularis observantiæ, nunc, & pro tempore existentibus, aliisque Christifidelibus cujuscumque status, gradus, & conditionis existentibus, qui certam pecuniarum summam, cujus valor de præsenti ad quintã partem unius ducati auri de Camera, seu ad duas Aquilas monetæ Regni Siciliæ ascendit, vel summam per præfati Hospitalis Magistrum, & Conventum pro tempore taxandam in dictæ Societatis, seu Confraternitatis ingressu ex bonis suis persolverint.

Concessio eligendi Confessorem cum facultatibus absolvendi semel in vita singulo anno in festo S. Lazari, ab omnibus excommunicationis sententiis Ecclesiasticis, &c. Revocationem vid. in dictam Clem. VIII. const. 115.

§. 135. Et singulo anno certam aliam quantitatem taxandam solvere promiserint, & in libro dicti Hospitalis, & non alio describentur, ut presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem, in suum Confessorem possint eligere, qui eorum confessione diligenter audita, semel in vita, & singulo anno in festo Sancti Lazari eorum vita durante, ab omnibus, & singulis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, & promulgatis (sine tamen tertii præjudicio) etiam occasione simoniæ super ordinibus, & beneficiis assequendis ubicumque contractæ.

Ac votorum & dierum Dominicorum &c. & aliorum Ecclesiæ mandatorum transgressionibus.

Item ab omnibus peccatis, & criminibus præterquam contentis in Bulla in Cœna Domini quotannis legi consueta. Revocationem habes in dicta const. Clem. VIII. 115.

§. 136. Ac votorum, & dierum Dominicorum, & festivorum, necnon aliorum Ecclesiæ mandatorum transgressionibus, perjuriorum, ac pœnitentiarum injunctarum, necnon divinorum Officiorum, in toto, vel in parte omissionibus, ac omnibus eorum peccatis, & criminibus, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, etiam si talia fuerint propter quæ Sedes Apostolica merito consulenda foret, etiam Romano Pontifici, & dictæ Sedi quovis modo reservatis, præterquam contentis in Bulla in die Cœnæ Domini quotannis legi consueta.

§. 137. Ac etiam in mortis articulo plenariam omnium peccatorum hujusmodi absolutionem, & remissionem impendere, & si tunc mors non subsequatur, quoties in tali casu constituti fuerint, illam reiterare, in aliis vero non reservatis casibus toties, quoties opportunum erit illos absolvere, & eis pœnitentiam salutarem injungere. Necnon vota quæcumque (Ultramarinó, Religionis, & Castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare possit, & valeat. Ita tamen quod Confessor ipse ubi pro enormibus delictis pœnitentia injungenda, vel commutatio votorum fienda veniet, ultra subsidium, ut præfertur taxatum, aliud subsidium per eumdem Confesso-

rem, delicti, & voti hujusce modi; ac confitentis qualitate pensata arbitrandum, in capsa pro indulgentia dicti Hospitalis colligenda per ejus Commissarios deputanda, ad commodum, & utilitatem dicti Hospitalis, & Militiæ persolvi faciat, conscientiam dicti Confessoris super id onerantes. Quodque idem Confessor sic electus cum eisdem Confratribus eum in Confessorem eligentibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint Clericali Militiæ adscriptis etiam Religiosis etiam quæcumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, qui præmissis sententiis ligati, Missas, & alia divina officia celebrando, aut se illis alias immiscendo, vel alias quomodolibet irregularitatem contraxerint (bigamia, & homicidio voluntario dumtaxat exceptis) ut ad omnes superiores, etiam sacros ordines promoveri, & in illis, ac per eos susceptis ordinibus hujusmodi etiam in altaris ministerio ministrare, ac dignitates, beneficia Ecclesiastica quæcumque se invicem compatientia retinere, & recipere, necnon Monasteriis, & Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, ac Patriarchalibus præfici, & præesse, libere, & licite possint dispensare, ac eis de illis, quæ tunc detinerent dignitatibus, & beneficiis hujusmodi providere, & eis quibus minus Canonice præerunt Ecclesiis, & Monasteriis hujusmodi præficere, (in foro conscientiæ dumtaxat) præfata auctoritate Apostolica valeat.

Mortuos sepeliendi in Ecclesiis Ordinis.

§. 138. Et insuper si iidem Confratres ut supra in dicta Confraternitate descripti; tempore interdicti quovis modo à Sede Apostolica impositi à vita decesserint, illorum cadavera (absque tamen funerali pompa) Ecclesiasticæ sepulturæ tradi possint. dummodo causam non dederint interdicto.

Stationes Urbis concedendi. Tu vide dict. Bullam Clem. VIII. nu. 115.

§. 139. Necnon Quadragesimalibus, & aliis temporibus, & diebus Stationum Urbis Romæ, unam vel duas Ecclesias, ac unum, vel duo altaria visitando in partibus, in quibus illos residere contigerit, easdem gratias, indulgentias, & remissiones peccatorum consequantur, seu consequi possint, quas si dictis diebus, & temporibus, Basilicas, & Ecclesias Stationum Urbis Romæ, & extra eam ad id deputatas personaliter visitarent.

Ova & lacticinia, & carnes comedendi.

§. 140. Præterea Quadragesimalibus, & aliis temporibus, & diebus, quibus esus ovorum, butyri, & aliorum lacticiniorum de jure, consuetudine, vel alias quovis modo prohibitus existit, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticiniis de consilio alterius necnon carnibus tempore necessitatis tantum, & de utriusque Medici consilio vesci.

Mulieres Ordinis Monasteria ingredi permittuntur. Revocavit Gregor. XIII. in const. 28.

§. 141. Necnon mulieribus in Confraternitate ipsa descriptis, etiam si viduæ remanserint, ut cum una, seu duabus honestis mulieribus quæcumque Monasteria Monialium cujusvis Ordinis, etiam S. Claræ, ne licentia eorumdem Monasteriorum, Abbatissarum, seu Priorissarum, quater quolibet anno ingredi, & cum eisdem Monialibus loqui, & conversari, & refectionem corporalem (sumere dummodo ibidem non pernoctent) possint, & valeant.

Personæ Ordinis gaudet gratiis Hospitalis S. Spiritus de Urbe cui inter alia licet quod Contriti in articulo mortis Indulgen. consequantur. Tu vide dict. Bullam Clem. VIII. nu. 115.

§. 142. Quodque est primum ipsi Confratres in præfata Confraternitate describentur, omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis spiritualibus, & temporalibus, per nos, & alios prædecessores nostros præfatis Hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, necnon illius Confratribus quibus inter cetera concessum existit.

§. 143. Ut quicumque pœnitens, & contritus nomen JESU in mortis articulo nominaverit, plenariam peccatorum, suorum etiam de quibus nisi morte præveniretur, confiteretur, remissionem consequatur.

Jejuniis, &c. Terræ Sanctæ gaudent. Tu vide ibid.

§. 144. Necnon jejuniis, vigiliis, orationibus, peregrinationibus Terræ Sanctæ, & indulgentiis plenissimi S. Jubilæi anni quinquagenarii, & Stationum, & Dedicationum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, à bonis omnibus, quæ fiunt in eodem sacro Hospitali, ac universali sacrosancta militante Ecclesia, quibus ceteri Confratres potiuntur, & in futurum gavisuri sunt, uti, potiri, gaudere, & participare debeant.

Decedentes infra annum &c. indulg. consequuntur. Ad hæc vide dictam bull. Clem. VIII.

§. 145. Et si infra annum obierint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam consequantur. Et si vixerint, præter Stationes Urbis, infrascriptis etiam diebus sequentes indulgentias consequentur, videlicet singulis diebus vitæ eorum, & per omnes dies Veneris totius anni, unius anni, & quadraginta dierum, in singulis Apostolorum festivitatibus duorum millium annorum, in Festo Epiphaniæ, & singulis diebus post Octavam centum millium annorum, in Dominica qua cantatur pro Introitu Missæ, Omnis terra; de mense Januarii, & singulis diebus Dominicis mensium totius anni trium millium annorum, & totidem quadragenarum, & remissionem tertiæ partis omnium peccatorum; in festivitatibus Domini nostri Jesu Christi, videlicet, Nativitatis, Resurrectionis, Ascensionis, & singulis diebus per Octavam duorum millium annorum, & octingentarum quadragenarum, in festo Pentecostes, & singulis diebus post Octavam octo millium annorum, & totidem quatragenarum in festo Corporis Christi, & singulis diebus post octavam duorum millium annorum, & septimæ partis omnium peccatorum, in festo Nativitatis Beatæ Mariæ, & singulis diebus per ejus Octavam triginta millium annorum; in festo omnium Sanctorum, & singulis diebus usque ad festum Sancti Leonardi trium millium annorum, & totidem quadragenarum.

Donantes aliquid Hospitali plenariam habet indulg. Sed revocavit Pius V. in const. 30.

§. 146. Largientibus vero, seu transmittentibus, vel in eorum ultimis voluntatibus, vel testamentis legantibus aliquid de bonis suis eidem Hospitali in articulo mortis, plenariam à culpa, & à pœna omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam. Ac cuique animæ, quæ unita Christo in charitate ab hac luce migraverit, in Purgatorio existenti, pro qua anima eleemosyna per ipsum Magistrum, & Conventum, seu ab eis deputatos taxanda eidem Hospitali erogabitur, ut eamdem indulgentiam plenariam à pœna, & à culpa (quantum pietati majestatis divinæ placuerit) consequatur, concedimus, & indulgemus.

Notarii notificent legata facta Hospitali & Militiæ.

§. 147. Notariis vero, qui rogati fuerint de testamentis, vel aliis ultimis voluntatibus, in quibus aliquid disponi contigerit in favorem, & commodum eorumdem Hospitalis, & Militiæ, ut sub excommunicationis pœna dispositionem hujusmodi, quanto citius commode poterunt, Magistro, & Conventui dicti Hospitalis, vel alteri per quem id poterit ad ipsorum Magistri, & Conventus notitiam pervenire, intimare curent.

Notarii, & Confessores, & Confratres hortentur infirmos ad subveniendum huic Religioni.

§. 148. Ipsis quoque Notariis, & Confessoribus eorumdem decedentium in suorum remissionem peccatorum eisdem testantibus, & confitentibus commemorare non omittant, ut ad tam pia opera, quæ in dicta Religione exercentur manus porrigant adjutrices, præcipimus. Et quoscumque Christifideles, ac præsertim Confratres Confraternitatis hujusmodi pro tempore existentes ad id per viscera misericordiæ Domini Nostri Jesu Christi hortamur.

Decedentes in Hospitali, & insistentes obsequiis Hospitalis, gaudeant omnibus privilegiis Confraternitatis.

§. 149. Quodque decedentes pro tempore in Hospitali, præfato, & Hospitalis, ac pauperum leprosorum eorumdem obsequiis pro tempore insistentes, utriusque sexus quamdiu perseveraverint in obsequiis hujusmodi dumtaxat, eisdem omnibus privilegiis, facultatibus, & gratiis, quibus Confratres in libro Hospitalis hujusmodi descripti pro tempore potientur, & gaudebunt.

M. Magistri facultas componendi de usuris, rapinis, incendiis injunctis pœnitentiis, legatis Hospitali, vel ejus membris debitis, & relictis ad pios usus.

§. 150. Quodque Magister pro tempore, & Conventus dicti Hospitalis, suique de eorum licentia pro tempore, legitimi Commissarii, Nuncii, vel Procuratores, de usuris, rapinis, incendiis, (non tamen Ecclesiarum damnis datis,) & alio quoque nomine, titulo, vel modo male

ablatis,

Hoc non est in constit. Prisd. cit. in rub. ergo puto revocatum.

ablatis, vel illicite acquisitis (si tamen verus dominus, cui eorum restitutio fieri deberet, ignoretur, de pœnitentiis à Sacerdotibus confitentibus impositis redimendis, seu commutandis. Necnon legatis ad Hospitale ipsum, seu ejus membra debitis, vel alias indistincte ad pios usus relictis ad utilitatem ipsius Hospitalitatis, & Militiæ componere possint, ita quod detinentes ad aliam restitutionem minime teneantur.

Facultas publicandi Indulgentias. Tu vide const. Pii V nu. 30. Et si.

§. 151. Necnon quod singulis annis in die Dominica Palmarum usque ad ejus Octavam inclusive, & in die festo Nativitatis S. D. N. JESU CHRISTI, & aliis diebus benevisis Magistro, & Conventui, & eorum Commissariis, quibuscumque Christifidelibus manus adjutrices pro sustentatione dictæ Religionis, ejusque membrorum porrigentibus, indulgentias plenarias, & generales peccatorum omnium remissiones ubique solemniter, etiam cum processione, & appositione truncorum, & Crucis, in medio Ecclesiarum, publicare, & impartiri. Pœnitentiarios cum virgis (ut moris est) desuper deputare, & alia facere, quæ circa hujusmodi facultatum, & indulgentiarum, ac peccatorum remissionem, executionem, & confessionem quomodolibet necessaria, & opportuna fuerint.

Confraternitatesque instituendi. Tu serva constit. 115. Clem. VIII.

§. 152. Quodque antiquas, & novas sanctas Confraterias S. Lazari omni tempore, & in quibuscumque locis erigere, ordinare & instituere, ac publicari facere, ac quoscumque Christifideles in Confratres recipere, illisque Confessionalia concedere. Ita quod quæcumque institutiones, erectiones, & ordinationes dictarum Confraternitatum absque moderni, & pro tempore existentis Magistri dicti Hospitalis expresso consensu in membris, Ecclesiis, & locis hujusmodi pro tempore factæ, nullius sint roboris, vel momenti.

Omnia loca sub invocatione S. Lazari sint huic Ordini subjecta.

§. 153. Ac omnia, & singula Hospitalia, Oratoria, Ecclesias, Capellas, Altaria, & loca Religionis, & militiæ hujusmodi in quibuscumque partibus existentia, sub invocatione Sancti Lazari intitulata, etiam si non sint possessa, vel recepta per Magistrum, ac Fratres præfatos nihilominus moderno, & pro tempore existenti Magistro Generali, & Conventui hujusmodi subjecta, & tamquam membra dicti Hospitalis ab eo dependentia (ad instar aliorum annuatim respective contribuentium) contributorias, & contributoria esse; ac per ipsum generalem Magistrum, & Conventum, seu eorum legitimos Commissarios visitari, & reformari; illorumque Rectores, & Gubernatores (si de jure amovendi fuerint) amoveri: & aliæ personæ idoneæ loco eorum deputari possint.

Ejusque privilegiis utantur.

§. 154. Et cum eis Confratribus tantum, ut commodius Altissimo deservire possit, omnibus, & singulis facultatibus, privilegiis, immunitatibus, gratiis, plenariis indulgentiis, & peccatorum remissionibus prædictis, quocumque tempore, & in quibuscumque locis libere uti, etiam in illis partibus, & locis, in quibus Indulgentiæ pro Fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe publicatæ extiterint.

Priores Hospitalium S. Lazari quando possint Indulgentiam publicare.

§. 155. Necnon quod Priores, & Præceptores quorumcumque Hospitalium, & domorum, à dicto Hospitali Sancti Lazari dependentium, & illud in caput suum recognoscentium, prædictam plenariam indulgentiam, & peccatorum generalem remissionem in die festo Dominicæ Palmarum, & per ejus Octavam, & aliis benevisis diebus, ut supra, publicare.

Confessionesque audire, vel Confessores deputare. Hoc intellige de approbatis ab Ordinariis, ut in constit. Pii V. cit. in rub.

§. 156. Et si in Sacerdotio constituti fuerint, per se vel alium, seu alios probos, si vero Sacerdotes non fuerint, per alios probos idoneos, & honestos, viros sæculares, vel cujusvis Ordinis Regulares Sacerdotes in suis Hospitalibus, ac domibus præfatis tantum, confessiones quorumcumque audire, & cum hujusmodi confitentibus quibuscumque facultatibus, & Indulgentiis, ac peccatorum remissionibus uti, ac easdem illis (de licentia tamen expressa Magistri pro tempore existentis, & Conventus præfati Hospitalis singulis annis renovanda) impartiri plene & libere possint, aliis vero temporibus sint sicuti alii Sacerdotes nullam à Sede præfata facultatem habentes.

Eleemosynas Nolis sonantibus colligere.

§. 157. Possint tamen collectas solitas, & consuetas Nolis, & Campanellis sonantibus (citra tamen publicationem Indulgentiarum, ac traditionem Confessionalium) omni tempore, in terminis suis (de licentia Magistri pro tempore, & Conventus hujusmodi singulis annis renovanda, & non aliter) facere.

Nolas animalibus sublatis appendere.

§. 158. Ac Nolas, seu Campanas Porcis, seu aliis quibusvis animalibus, quæ eidem S. Lazaro offerri contigerit, appendere, seu aliqua nota subsignare.

Indulgentias ubique publicare.

§. 159. Quodque Magister, & Conventus, ac Commissarii præfati, etiam in locis, in quibus fratres Ordinis Minorum de Observantia, vel Commissarii Apostolici pro Fabrica Basilicæ hujusmodi pro tempore deputati fuerint, quascumque facultates, & indulgentias solemniter ubique cum appositione truncorum, & Crucis in Ecclesiis publicare, & facultatibus, privilegiis, & gratiis ipsi Hospitali concessis uti.

Quæ Indulg. non intelligantur umquam suspensæ.

§. 160. Necnon quod durante quacumque suspensione temporali indulgentiarum, & gratiarum, etiam pro Cruciata contra Infideles cuicumque Imperatori, Regi, aut Principi Christiano concessarum, vel in posterum concedendarum, Indulgentiæ enim plenariæ, ac omnes facultates, & gratiæ eidem Hospitali, illiusque Magistro, Conventui, Fratribus, & membris per prædecessores nostros, & nostros, ac etiam Sedem præfatam concessæ non intelligantur suspensæ, sed in suo pristino, & vero valore & firmitate existant, & permaneant.

Fratres possint in eorum Ecclesiis divina celebrare.

§. 161. Necnon etiam ob reverentiam Sancti Lazari, ut liceat ipsis Fratribus in eorum Ecclesiis Missas, & alia quæcumque divina officia legere, vel etiam alta voce celebrare, vel per alios presbyteros idoneos celebrari facere.

Sacramenta infirmis Hospitalium ministrare.

§. 162. Ac omnibus, & singulis Christifidelibus, & Leprosis, pauperibus, infirmis in dictis Hospitalibus pro tempore degentibus Ecclesiastica Sacramenta ministrare.

Mortuos sepelire.

§. 163. Ac eorum, & aliorum quorumcumque fidelium Corpora mortuorum id eligentium, & petentium, in Cæmeteriis, & Ecclesiis dictorum Fratrum Ecclesiasticæ tradi sepulturæ.

Eisdem verbum Dei prædicare.

§. 164. Ac verbum Dei in Ecclesiis ipsorum, pauperibus ipsis, & Leprosis hujusmodi proponere, & proponi facere, quoties eis visum fuerit expedire, alicujus licentia super hoc minime requisita, similiter volumus, & ordinamus.

Concessio quorumcumque aliorum privilegiorum, gratiarum, exemptionum & aliarum facultatum hactenus concessarum, vel in futurum concedendarum Hospitalibus, & Militiis respective S. Joannis Hierosolymitani S. Jacobi de Spata, S. Antonii Viennensis, S. Spiritus de Urbe ac S. Stephani in Thuscia, dummodo Concil. Trid. non repugnent, & juribus alterius tertii non præjudicent.

§. 165. Et insuper eisdem moderno, & pro tempore existenti Magno Magistro, & Conventui, ac singulis Militibus, & aliis personis Hospitalis, & Militiæ hujusmodi quod omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, jurisdictionibus, & exemptionibus, etiam per viam exequutionis in ipsa onerum impositione, dispensationibus, indultis, concessionibus, dispositionibus, honoribus, gratiis, libertatibus, favoribus, antelationibus, restitutionibus, reintegrationibus, & aliis quibusvis gratiis hucusque S. Joannis Hierosolymitani, S. Jacobi de Spata, S. Stephani Militiis, ac Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, & S. Antonii Viennensis Hospitalibus, Religionibus, & Ordinibus, eorumque locis, personis, rebus, & bonis per quoscumque Romanos Pontifices, etiam prædecessores nostros, ac etiam per nos, & Sedem præfatam, seu Concilia generalia, vel alios quoscumque, in genere, vel in specie, etiam ad Imperatorum, Regum, ac aliorum Principum instantiam, vel Motu proprio, aut alias quomodolibet concessis, & in futurum concedendis & quibus Hospitalia, Religiones, & Militiæ hujusmodi, ac eorum Magni Magistri, Conventus, Fratres, & Milites utuntur, & potiuntur, & gaudent, ac uti poterunt quomodolibet in futurũ pariformiter, & absq; ulla penitus differentia uti, potiri, & gaudere in omnibus & per omnia, libere, & licite valeant eisdem

auctoritate, & tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus; ac ea omnia, & singula, prout concessa fuerunt, & in dies concedentur, eorumque omnium, & quorumcumque litterarum desuper quomodolibet confectarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes, eisdem moderno, & pro tempore existenti Magno Magistro, & Conventui, ac Hospitali S. Lazari, & Militiæ, eorumque Militibus, & personis, ac eorum Hospitalibus, Præceptoriis, domibus, Leprosariis, beneficiis, capellis, Ecclesiis, locis, rebus, & bonis, elargimur, ac concessa esse, & eos illis ubilibet, in genere, vel specie uti, potiri, & gaudere, libere posse volumus, decernimus, & declaramus. Ordinariorum locorum, aut cujusvis alterius licentia, vel consensu desuper minime requisitis. Ita quod super illis, vel eorum occasione per ipsos Ordinarios, aut quosvis alios molestari, perturbari, vel inquietari non possit, dummodo Concilio Tridentino prædicto non repugnent, & dictis Hospitalibus, & Militiis, ac juribus cujusvis alterius tertii non præjudicent. Ita tamen (quoad exemptiones) jurisdictio Ordinariorum, tam ea quæ de jure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilii Tridentini eisdem est attributa, semper salva existat.

Exemptio hujus Religionis in omnibus casibus ubi Conc. Trid. excipit Religionem S. Joannis Hierosolym.

§. 166. Præterquam tamen in iis casibus, in quibus Concilium præfatum expresse excepit, & exemit Religionem S. Joannis Hierosolymitani, in quibus & hæc Sancti Lazari Religio, & Militia excepta & exempta pariter intelligatur.

Concessio Indulgentiarum Hospitalis S. Spiritus de Urbe.

§. 167. Et quod Indulgentias, prout Hospitali S. Spiritus concessæ sunt, & in futurum concedentur, concedimus, & elargimur.

Publicatio privilegiorum, & mandatorum M. Magistri arctet, ac si esset personaliter executa.

§. 168. Præterea volumus, & decernimus, quod tam præsentium quam aliarum quarumcunque litterarum Apostolicarum, seu earum transumpti, ac mandatorum Magistri, & Conventus præfatorum publicatio, & affixio in singulis Prioratibus, Præceptoriis membris, & beneficiis Religionis hujusmodi factæ, perinde arctent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factæ essent, facta tamen in primis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Suscipientes habitum extra Conventum etiam à Rom. Pont. infra annum in Conventu comparere teneantur, alias priventur.

§. 169. Et nihilominus statuimus, ac dictis Magistro, & Conventui perpetuo concedimus, quod si quisquam Priorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum dicti Hospitalis Crucem, vel habitum extra dictum Conventum etiam à Romano Pontifice, vel de ejus licentia receptum gestans intra annum, postquam illum susceperit, aut sibi de Prioratu, Præceptoria, officio, vel beneficio Hospitalis hujusmodi provisum, vel alias in ejus favorem dispositum fuerit.

Possidentes beneficia dicti Ordinis, vel fructus aut pensiones percipientes vocati comparere teneantur.

§. 170. Ac quicumque alius dictæ Militiæ beneficium, vel pensionem obtinens, aut fructus percipiens, quandocumque pro servitiis Religionis, aut alias evocatus, seu in solutione jurium communis ærarii morosus fuerit, & citatus corã dictis Magistro, & Conventu personaliter non comparuerit, ac illis obedientiam, aliaq; jura debita non præstiterit, tempore sibi ad id præfigendo elapso, habitu, dignitate, administratione, & beneficio, ac quocumq; honore, & officio, alias juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum, eo ipso careat, privatusque censeatur, seu si videbitur privari possit.

Nulla exemptio valeat adversus obedientiam M. Magistri, quo minus vocati comparere teneantur.

§. 171. Nec ulla hujus statuti derogatio, aut exemptio realis, vel personalis, seu alia gratia præservativa, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus quomodolibet pro tempore facta, seu concessa, contra præmissa valeat.

Magister, & Conventus possint disponere de beneficiis vacantibus per privationem.

§. 172. Nec Magister, & Conventus præfati illis parere teneantur, sed illis non obstantibus de Prioratu, Præceptoria, dignitate, officio, vel beneficio, sic, aut per privationem hujusmodi vacante, juxta stabilimenta, & alia præmissa libere disponi, aut illa alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos antianitatis, vel alio jure pertinet, acceptari possint.

Clausulæ hujus constitutionis præservativæ.

§. 173. Decernentes omnia, & singula præmissa, ac præsentes nostras litteras nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari, aut argui posse, neque illa, omnia, & singula præmissa, tamquam eisdem Magno Magistro, & Conventui, Militiæ, vel Militibus, partim videlicet quoad antiqua restituta, & quoad nova ex causa onerosa concessa, sub quibusvis, tam præsentium, quam similium, vel dissimilium gratiarum in genere, vel in specie, suspensionibus, ac derogationibus, revocationibus, limitationibus, alterationibus, aliisque contrariis dispositionibus à nobis, & à successoribus nostris, & à Sede præfata quavis de causa quantumlibet justissima pro tempore emanatis comprehendi, sed semper ab illis excepta, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum statum restituta, & de novo etiam sub Data per Magnum Magistrum eligenda, concessa esse, & censeri. Necnon præmissis, ac præsentibus litteris etiam per quascumque litteras Apostolicas, etiam quasvis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari posse, nec quoad illa derogatum censeri, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus & hujusmodi derogationes Consistorialiter factæ, & per trinas distinctas litteras eumdem tenorem continentes tribus distinctis similibus vicibus Magno Magistro, & Conventui præfatis intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Magistri, & Conventus ad id expressus accedat assensus, & aliter factas derogationes nemini suffragari, ac Magistrum, & Conventum præfatos ad parendum litteris derogatoriis hujusmodi, & decretis super illis processibus, ac illorum Executoribus, & Subexecutoribus, eorumque mandatis, & monitionibus minime teneri, sed illos litterarum hujusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris Ecclesiasticis per eosdem Executores, vel Subexecutores latis innodare posse.

Decretum irritans, & clausula sublata.

§. 174. Et sic in præmissis, omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Et quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Executores hujus constitutionis, eorumque facultates.

§. 175. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Galesinensis & Montisfiasconensis Episcopis, ac pro tempore existenti Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri, Priorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum S. Lazari prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari. Ac easdem Militiam, & Magistrum, & Conventum Fratres, Religiosos, omnesque & singulos alios quos ipsæ præsentes litteræ concernunt, illis pacifice gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores, & rebelles quoslibet per censuras, & pœnas ecclesiasticas, & etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac quoscumque, quorum interest, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summarie de non tuto accessu citando, ac quibus, & quoties inhibendum fuerit etiam simili edicto sub eisdem pœnis, & censuris inhibendo, ipsasque censuras, & pœnas ecclesiasticas etiam iteratis

vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ contrariorū & obstantiū derogatoriæ.

§.176. Non obstantibus præmissis, ac fel. record. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in ceteris exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à ne suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede præfata deputati, extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas, aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati. Ac nostris de unionibus committendis ad partes vocatis quorum interest, & exprimendo valore fructuum, tam uniendorum beneficiorum, quam eorum quibus fit unio. Necnon de non expediendis litteris reservationis alicujus pensionis, nisi de consensu illam solvere tunc habentis, ac quibusvis aliis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, ac dictorum Hospitalium, Militiarum, & Ordinum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & narratis, ac quibusvis privilegiis, indultis, ac litteris Apostolicis, etiam Ordinariis, & aliis Militiis præfatis, ac quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus & locis etiam Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, ac Cruciatæ sanctæ, eorumque personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum instantiam, etiam consistorialiter, & Motu simili, & alias quomodolibet, etiam per nos, etiam pluries concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua & expressa, non autem per clausulas generales id importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse pari Motu derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Concilii Trident. præservatio circa omnia hic disposita.

§.177. Et quoniam per præsentes Concilii Tridentini constitutionibus, & decretis in aliquo præjudicare non intendimus, volumus, quod in omnibus, & singulis gratiarum, aliisque capitibus præmissis clausula (dummodo Concilio Tridentino non repugnent) apposita, & repetita censeatur.

Transumptorum fides.

§. 178. Verum quia difficile foret, præsentes litteras ad varia loca ubi de illis docendum fuerit, circumferre, volumus & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quod præsentium transumptis, etiam per impressionem factis, ac prædicti Joannotti, & pro tempore existentis Magni Magistri dicti Hospitalis, & Conventus sigillo munitis, ac ejusdem Joannotti, & pro tempore existentis Magni Magistri, & Conventus Secretarii seu Regentis Cancellariæ dictæ militiæ manu subscriptis: dictisque suis litteris absque earumdem præsentium, in toto, vel in parte insertione, eam ubique fidem in judicio, & extra adhiberi, qui ipsis præsentibus adhiberetur, si originaliter exhiberentur.

Præsentium assertione neque egent gratiæ M. Magistri.

§. 179. Quodque in litteris, seu gratiis præsentium vigore concedendis, easdem præsentes inserere iidem Joannottus, & pro tempore existens Magnus Magister, & Conventus minime teneantur: ac gratiæ ipsæ quibusvis personis per Joannottum & pro tempore existentem Magnum Magistrum, & Conventum hujusmodi, juxta tenorem earumdem litterarum pro tempore concessæ valeant, & illis suffragentur, in omnibus, & per omnia, perinde ac si eædem præsentes litteræ de verbo ad verbum in eis insertæ forent.

Sanctio pœnalis.

§.180. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, concessionis, extensionis, ampliationis, decreti, restitutionis, repositionis, reintegrationis, declarationis, revocationis, cassationis, irritationis, annullationis, erectionis, institutionis, statuti, ordinationis, indulti, impartitionis, dispensationis, liberationis, exemptionis, subjectionis, mandati, deputationis, monitionis, requisitionis, promulgationis, reductionis, elargitionis, intentionis, voluntatis, avocationis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 6. die 4. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1565. 4. Non. Maji, Pontificatus nostri Anno 6.

XCVI.

Nuntii Apostolici, & alii ad Principes destinati favores ab eis procurare, aut illis uti nequeant, ad obtinendas dignitates apud Sedem Apostolicam ipsis vel eorum consanguineis, & necessariis conferendas.

Edita An. D. 1565.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Prœmium.

ET si Romanus Pontificem, quem Dominus Omnipotens in persona Principis Apostolorum Ecclesiæ militanti sponsæ suæ præficere dignatus est, in ejus universo corpore à noxiis, quæ passim in illud irrepunt præservando, plurimum decet esse sollicitum, in hoc tamen eum multo magis invigilare necesse est, ne per importunum suorū propriorum Ministrorum qui frequenter ab ejus latere ad diversos Orbis Principes peregre mitti solent, ambitum, dum videlicet eorum nonnulli ordinario cursu ad dignitates quaslibet anhelant, & ad hoc Principum favorem demerendo, Pontificiam, & Ecclesiæ pro qua missi fuerunt causam, vel impudenter prodere, vel certe remissis agere non verentur, genuinus ille clericalis candor deturpetur, debitus Prælatorum pudor inter laicos requiratur, integritatis antiqua persuasio minuatur & ob illorum fluxam fidem immoderatamque cupiditatem Ecclesiasticus ordo scandalose blasphematur.

Causa istius constit.

§. 1. Sanè considerantes quod annis præteritis aliqui quorumdam Pontificum prædecessorum nostrorum, ac etiam nostri, & Apostolicæ Sedis Nuntii ad diversos Principes sæculares, etiam pro seriis, gravibusque dictæ Sedis negotiis missi, muneris sui, decorisque nimium obliti in detestandam prælaturarum, aliorumque Ecclesiasticorum, atque adeo Cardinalatus honorum ambitionem collapsi, ad illos alia qualibet quam sanctissima Aaronis via pervenire satagentes, commendatitias super hoc litteras, & indebitos favores ab ipsis Principibus emendicare non erubuerunt, & quod eis recto tramite gradiendo non dabatur, assiduis, & quibus non obsequi difficile fuisset Principum efflagitationibus extorserunt, in suimet qui per ostium non intrarunt animarum periculum, & pravum aliorum exemplum.

Inhibetur Nuntiis, & aliis, ne à Princip. ad quos mittuntur favores procurent, illisque utantur ad obtinendas dignitates sub pœnis hic expressis.

§. 2. Nos itaque referatum his artibus aditum hujusmodi, ne ceteris iter pateat diligenter occludendum esse censentes, habita etiam cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in Consistorio nostro secreto, matura super hoc deliberatione, ac de illorum consilio, & unanimi assensu hac perpetuo valitura sanctione, universis, & singulis nostris, & quorumvis Romanorum Pontificum successorum nostrorum

Nuntiis, aliisque ad quosvis Imperatores, Reges, Reginas, Duces, & alios sæculares Principes pro tempore ex quavis causa missis, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel præeminentiæ sint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel alia majori præfulgeant dignitate, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis omnium, & singulorum, Cathedralium, etiam Metropolitanarum & aliarum Ecclesiarum, ac Monasteriorum, etiam consistorialium, necnon aliarum Dignitatum etiam majorum, & principalium personatuum, administrationum, & officiorum, ac Canonicatuum, & præbendarum, ceterorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodolibet, ac etiam Romanæ Curiæ, & aliorum etiam sæcularium cujuscumque qualitatis, etiã quæ ex causa onerosa affecuti fuerint, officiorum per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda, necnon infamiæ perpetuæ per contrafacientes eo ipso incurrendis pœnis, auctoritate Apostolica harum serie districtius inhibemus, ne deinceps similes Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum sæcularium commendationes, preces, aut alios etiam vocales, aut inscriptis favores, ad aliquas Pontificias, aut alias Dignitates, sæculares, vel regulares, aut etiam Cardinal. vel alias honores & officia Eccl. consequendum, aut sibi, vel aliis consanguineis, & necessariis suis quoquomodo per ipsum Romanum Pontificem conferenda, per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte quomodolibet ambire, seu procurare, seu procurare, neve illis etiam ultro sibi per Principes sponte oblatis uti præsumant, vel audeant, eadem auctoritate, & præsentium tenore statuentes, quod omnes, & singuli in præmissis delinquentes, nulla alia monitione præcedente, & absque processu desuper habendo, sententias, & pœnas præmissas irremissibiliter eo ipso incurrant.

Litteræ Principum, vel eorum Oratorum preces Sedi Apost. porrectæ sufficiunt ad condemnandos præfatos inobed.

§. 3. Quodque ad illos sententias, & pœnas hujusmodi damnabiliter incurrisse legitime probandum, & omnino convincendum solæ Principum ipsorum litteræ, vel preces etiam per suos apud Sedem prædictam Oratores verbotenus porrectæ, plenam, indubiam, & sufficientem, in judicio, & extra fidem faciant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur.

Decretum irritans.

§. 4. Ac decernentes ita per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Necnon ex nunc, irritum, & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Forma, & effectus publ.

§. 5. Ne quis autem inhibitionis, & statuti prædictorum ignorantiam prætendere valeat, volumus præsentes litteras in Basilicæ ejusdem Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ valvis per aliquem ex Cursoribus nostris earum exemplum ibi affigendo, & dimittendo publicari, publicationemque, & affixionem hujusmodi singulos, & post duos menses immediate sequentes non secus afficere, ligare, & perinde arctare, & si litteræ ipsæ personaliter illis intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis etiã juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ inhibitionis, statuti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 6. die 18. Maji.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1565. die 15. Kalend. Junii, Pontificatus nostri Anno 6.

Papæ subscrip.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Reomanus.
Ego Jo. Antonius Capisuccus.
Ego Fr. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aræcæli.
Ego Jac. Card. Sabellus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego B. Salviatus.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego F. Card. Paceccus, de Toledo.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Jo. F. Card. de Gambara.
Ego M. S. Card. de Altaemps.
Ego Franciscus Card. Mantuanus.
Ego Marcus Ant. Card. Columna.
Ego Ptolomæus Card. Comensis.
Ego B. Card. Lomellinus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius S. R. E. Càm.
Ego Franciscus Card. Alciatus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini nostri Jesu Christi, 1565. Indict. 8. die vero 5. mensis Octobris, Pontific. autem Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno 6. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ut moris est, per Scipionem de Octavianis, & Jo. Andream Rogerium Cursores.

Alexander Astancollus Magister Curs.

XCVII.

Privilegium Abbatum Congregationis Cassinensis alias S. Justinæ Monacorum Ordinis S. Benedicti utendi Pontificalibus, benedicendique Populum, & consecrandi lapides pro altarium usu.

Hujus Congregationis antiquissimam originem, & alia notavi sup. in Tomo I. in const. 1. Julii II. Super Cathedram.

Super usu Baldachini, & aliarum ceremoniarum in his Pontificalibus emanavit Decretum à Sacra Rituum Congregatione aut favorem Abbatum hujus Congregationis, quod habes relatum, & confirmatum à S. D. N. Urb. VIII. in const. 101. Exponi. inf. tom. 4. Et idem antea nonnulla statuerat de auctoritate Dietæ ejusdem Congregationis in const. 87. Commissi. dict. tom. 4.

Edita An. D. 1565.

PIUS PAPA QUARTUS.

Dilectis filiis Præsidenti, Visitatoribus Congregationis Cassinensis, alias Sanctæ Justinæ de Padua Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Sedis Apostolicæ circumspecta benignitas devotorum consuevit justis annuere votis, & his, quæ divini cultus respiciunt augmentum, animarumque salutem libenter intendere.

Causa concessionis hujus indulti.

§. 1. Exhibita siquidem nobis pro parte vestra petitio continebat, quod cum in diversis Monasteriis, necnon locis regularibus vestræ Congregationis Cassinensis, alias Sanctæ Justinæ de Padua, diversa Altaria, Capellæ, Capellaniæ, & alia pia loca in dies erigantur, & sæpe crescente numero presbyterorum Religiosorum ejusdem Congregationis, Altaria benedicta deficiant.

Indultum pro Abbatibus, utendi baculo, & mitra, & benedictionem dandi, & lapides pro Altaribus consecrandi.

§. 2. Nos volentes comoditati Religiosorum dictæ Congregationis, ac eorũ devotioni in præmissis opportune consulere, & ipsã Congregationem favoribus, & gratiis prosequi, eidem Congregationi, & singulis

gulis illius Abbatibus pro tempore existentibus, qui licet quinquennales sint, nihilominus ex privilegio Apostolico eidem Congregationi concesso, Baculo Pastorali, ac Mitra Pontificali, in Ecclesia Monasteriorum, in quibus Abbates pro tempore deputati existunt, uti, & benedictionem Pontificalem post divina officia Christifidelibus inibi existentibus elargiri consueverunt, quoscumque lapides marmoreos, vel prophyrios, vel alios, ad usum altarium portatilium accomodandos, pro usu quorumcumque utriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, & Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus intra claustra eorumdem Monasteriorum, & Prioratuum, seu septa Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum hujusmodi dumtaxat, Missæ celebrari possunt, consecrare, & benedicere, Ordinariorum locorum licentia desuper minime requisita, libere, & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, concedimus, & indulgemus.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Decernentes concessionem, & indultum hujusmodi, necnon præsentes litteras, sub quibusvis, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, vel derogationibus; per nos, & quoscumque Romanos Pontifices prædecessores, & successores nostros quomodolibet factis, vel faciendis, nullatenus comprehensas, sed semper exceptas ab illis existere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de novo concessas esse.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus quibusvis etiam revocatoriis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, per nos, & per quascumq; Cancellariæ regulas, editis, & edendis, ceterisq; contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 6. die 6. Julii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Julii 1565. Pontificatus nostri, Anno 6.

XCVIII.

Impetrantes aliqua privilegia, & gratias interesse Rever. Cam. Apost. quomodocumq; concernentes, infra tres menses à die impetrationis, in Camera Apost. illa præsentare, & registrari facere debent, alioquin illis, tamquam invalidis uti non possunt.

Concessiones Officiorum, Privilegiorum, Exemptionum, gratiarum, & Indultorum in præjudicium Sedis, & Cam. Apostolicæ emanatarum revocavit S.D.N. Urb. VIII. const. 28. Superni, inf. tom. 4.

Edita An. D. 1565.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Exordium.

INgens humeris nostris jugiter incumbens expensarum onus ita nos premit, & excitat, ut nostrorum, & Cameræ nostræ Apostolicæ rerum, & jurium, sublatis quibusvis obstaculis, solertem curam habentes, ejusdem Cameræ indemnitati, quantum in nobis est, consulere studeamus.

Causa hujus constitutionis.

§. 1. Cum itaque sicut nuper nobis innotuit, complures diversi status, & conditionis personæ varia privilegia, facultates, licentias, & indulta, sive concessiones, tam à nobis quam pro tempore existentibus, nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis, eorum Vicelegatis, ac Gubernatoribus, ac forsan aliis nostris, & dictæ Cameræ ministris, & personis, nimiis forsan, ac tædiosis quibusdam earumdem personarum precibus, & instantiis in dies obtineant, seu potius extorqueant, quæ cum à nobis, seu Legatis, aut Vicelegatis, vel Gubernatoribus, ac Ministris, & personis hujusmodi bona quadam fide, neque minus forsan quam par esset, diligenter, & accurate perspecta concedantur, illa nonnumquam, immo sæpius in nostrum, ac Cameræ præfatæ præjudicium gravamen, & detrimentum non leve concessa, esse & manasse conspicimus.

Impetrantes indulta concernentia interesse Cameræ, de-

§. 2. Quapropter, ut præmissis (ne aliis prodesse cum velimus, nobis ipsis præjudicium inferamus) aliquantisper providere volentes, præsenti nostra perpetuo valitura constitutione, & ordinatione, quam vim, & naturam legis perpetuæ ab omnibus observandæ penitus habere, & obtinere decernimus Apostolica auctoritate, & ex certa nostra scientia, harum serie statuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singuli cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentes, necnon etiam Ducali, Marchionali, Comitali, aut alia quavis sæculari ac Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, seu etiam alia quacumq; Ecclesiastica dignitate, præeminentia, & auctoritate, etiā Cardinalatus honore fulgentes, qui aliqua privilegia, gratias, facultates, licentias, & indulta, aut concessiones, quæ aliqua ex parte, quavis ratione, seu causa, directe, vel indirecte, principaliter, secundario, vel accessorie, aut quovis modo, nostrum, aut dictæ Cameræ qualecumq; minimum interesse, vel præjudicium, gravamen, seu detrimentum concernere censebuntur, illa infra tres menses à die eorum impetrationis computandos, in eadem Camera præsentare, ac ibidem registrare facere debeant, & teneantur; alioquin lapsis tribus mensibus eisdem, ac privilegiis, facultatibus, licentiis, gratiis, ac indultis, vel concessionibus hujusmodi non præsentatis, minusq; registratis, illa, in judicio, & extra nullatenus fidem facere possint, tamquam non concessa, nullaq; & ipso jure invalida, ac nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse, & fore, neminique suffragari, vel prodesse posse, seu debere respective habeantur, & censeantur, prout nos illa ex nunc nulla, & invalida, irritaque, & inania, ac nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse, neminique, ut præfertur, suffragari posse declaramus.

bent infra tres menses, illa in Camera præsentare, & registrari facere sub pœna nullitatis.

Executoris deputatio per observantiam hujus bullæ.

§. 3. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ dilecto filio nostro Vitellotio Sanctæ MARIÆ in Via lata diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno, & pro tempore existenti S. R. E. Camerario, quatenus præfatam nostri Motus proprii cedulam, ac in ea contenta quæcumque, ab omnibus, quos illa concernunt, & concernent in futurum, penitus, & omnino, ac inviolabiliter, & inconcusse observari faciat, & procuret.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes, ita ut præfertur, per dictos filios ejusdem Cameræ Thesaurarium, Præsidentes, & Clericos, aliosque ministros, & personas, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, & alios quoscumque judices sublata, &c. judicari, & definiri debere, irritum quoque, &c. attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Privilegiis, facultatibus, licentiis, indultis, & concessionibus, necnon constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq; in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Sola sufficit signatura.

§. 6. Volumus autem quod præsentis Motus proprii cedulæ per quæcumque privilegia, gratias, & indulta, etiam absque data & registratura, ut præfertur concedenda, nisi cum illius specifica insertione derogari nullatenus possit, quodque ejus sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio, & extra quacumque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante, seu si consultius fore visum fuerit, litteræ etiam ad perpetuam rei memoriam latissime expediri possint.

Papæ subscript.

Placet motu proprio, I.

Dat. P. An. 6. die 6. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, octavo Idus Augusti, Anno sexto.

Admissio, & reg in Camera.

Die 22. Augusti 1565. admissa est hæc cedula Motus proprii ex decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarum Sanctiss. D. N. Papæ apud me Notarium. fol.

Hier. de Tarano.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1565. indictione 8. die vero 13. mensis Decembr. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina Providentia Papæ IV. Anno ejus 6. retroscriptæ præsentes litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & in valvis Cancellariæ Apostolicæ, dimissis ibidē præfatis litteris per aliquod temporis spatium affixis, & deinde amotis, ut moris est, per nos

Scipionem de Octavianis, & Bartholomæum Sottocasa præfati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Curs.
Julius Parinus Mag. Curs.

XCVIII. Revocatio omnium licentiarum, & facultatum præterquam ex causa vere onerosa concessarum, extrahendi frumenta, blada, & legumina de locis Sedis Apostolicæ mediate, vel immediate subjectis. Et prohibitio de cetero extrahendi.

Hæc prohibitio extensa est ad quodcumque genus Grasciæ à Pio V. in const. 168. Romani. & Greg. XIII. const. 50. Volentes. Quinimo idem Greg. ibid. ampliavit ad recollecta etiam ex bonis Ecclesiasticis, & quæcumque indulta quamvis ex causa onerosa concessa. Idque approbavit Clem. VIII. in const. 49. Frumenti. & ampliavit Paul. V. in const. 12. Inter.

Quoad hujusmodi extractiones attende S.D.N. Urban.VIII. editam const. 28. Superni, §.16. infra tom. 4. Mitigationem vero, quod in censuras Ecclesiasticas non incurrant, qui Annonæ species extra statum Ecclesiasticum, certis casibus extrahunt, habes in const. 30. Greg. XV. Rom. dicti tom. 4.

Edita An. D. 1565.

PIUS PAPA QUARTUS.
Motu proprio, &c.

Exordium.

INter multiplices curas, quibus assidue premimur, eas solicitudinis partes à Nobis non immerito suscipiendas esse arbitramur, per quas illis, quos supremæ dignitatis nostræ Pontificalis ratione jurisdictioni nostræ temporali subjectos esse cernimus, etiam in his, quæ communem vitæ usum, & substentationem concernunt, opportune providetur, ac proinde nonnulla, facultates, licentias, & indulta hactenus, tàm à nobis, quam à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus quibusdam certis nunc suadentibus causis concessa, quæ præmissis obesse contuemur, aliis urgentibus, magisque necessariis supervenientibus causis, pro nostra in cunctis solita providentia interdum revocamus, & annullamus, aliasque desuper disponimus, prout omnium communi utilitati, & commoditati percipimus salubriter expedire.

Causæ hujus constitut.

§. 1. Sane attendentes, quod licet DEI Omnipotentis gratia, & benignitate in statu nostro Ecclesiastico, ea talis hactenus fuerit, ac sit in præsentiarum Annonæ copia, quod ex ea status ejusdem populi, & subditi nostri, facile, commodeque, ac vili pretio, se, suasque familias substentare possent, nihilominus nimia lucri cupiditate multorum, forsan prætextu certarum licentiarum, & facultatum eis, ut asserunt, concessarum, ex diversis dicti status partibus, & locis frumenta, & alia blada, ac legumina in multarum etiam pauperum partium earumdem personarum præjudicium, & gravamen extrahentium, & alio asportantium, efficitur, ut fere semper populi, ac subditi ipsi nimia Annonæ hujusmodi charitate, rerumque penuria oppressi, quoad eorum qualemcumque substentationem, & victum quotidianum non mediocriter, sed plusquam par sit, nostramque deceat providentiam, patiantur.

Revocatio quarumcumque licentiarum, & facultatum, præterquam ex causa onerosa concessarum extrahendi frumenta, blada, & legumina, ex provinciis, civitatibus, & locis ditionis Ecclesiasticæ.

§. 2. Nos igitur, quorum est præ ceteris, per debitæ provisionis ministerium præmissis obviare, ac populorum, & subditorum præfatorum commoditatibus opportune consulere, & ne licentiarum, & facultatum hujusmodi causa aliis prodesse quidam velint, nostri rerum penuria hujusmodi pergraventur, satagere volentes, auctoritate Apostolica, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine præsentibus perpetuo valituris, eas omnes, & singulas, præterquam ex causa vere onerosa, solutionis videlicet, & exbursationis pecuniarum, extrahendi frumenta, & cujusvis alterius generis blada, & legumina, ex quibusvis provinciis, civitatibus, terris, & locis, nobis, ditionique nostræ Ecclesiasticæ, mediate, vel immediate subjectis, quibusvis communitatibus, universitatibus, & personis tàm sæcularibus quam quorumvis Ordinum regularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, existentibus, ac etiam Ducali, Marchionali, Comitali aut alia sæculari dignitate, & excellentia, necnon Cardinalatus honore fulgentibus, per nos, & prædecessores nostros præfatos, aut alios quoscumque sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, & irritandis, etiam de necessitate exprimendis, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias quomodolibet concessas, approbatas, & innovatas, illarum singularum veros tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro sufficienter expressis habentes revocamus, cassamus, & annullamus, ac viribus vacuamus, illasque revocatas, cassatas, & annullatas, ac invalidas, & viribus vacuas, neminique prodesse, aut suffragari posse, seu debere decernimus, & declaramus.

§. 3. Necnon hactenus de non extrahendo frumenta, blada, & legumina hujusmodi, in Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis præfatis, tam à nobis quam prædecessoribus nostris, constitutiones, & inhibitiones emanatas, ac aliis quibusvis factas inhibitiones, bannimenta prohibitione, & proclamata innovamus, ac sub pœnis in illis contentis observari volumus. — Innovatio prohibitionum emanatarum contra extrahentes.

§. 4. Districtius inhibentes quibusvis personis etiam, ut præfertur qualificatis, ne in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub nostræ indignationis, necnon confiscationis omnium bonorum, & amissionis feudorum pœnis, licentiarum, seu facultatum, alias tamen quam ut præfertur, ex onerosa videlicet solutionis, exbursationisque causa pecuniarum concessarum, aut alio quovis prætextu, directe vel indirecte, frumenta, & blada, necnon legumina hujusmodi ex Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis præfatis quocumque modo extrahere, & alio asportare audeant vel præsumant. — Prohibitio extrahendi, & pœnæ contravenientium.

§. 5. Ac mandantes in virtute sanctæ obedientiæ dilecto filio nostro Vitellotio sanctæ Mariæ in Via-lata diacono Cardinali Vitellio nuncupato, S. R. E. Camerario, quatenus ipse, ultra ordinarium sui Camerariatus officii facultatem, specialem quamdam & præcipuam in præmissis curam habens, præsentem nostri Motus proprii cedulam, ac in ea contenta quæcumque ab eis quos illa quomodolibet concernunt, & concernent in futurum, firmiter, & inconcusse observari, executionique debitæ demandari; necnon in Provinciis, Civitatibus, Terris & locis hujusmodi, ac alibi, ubi opus fuerit, publicari, & notificari, necnon contradictores quoslibet, & inobedientes, ac præsentibus, & inde pro tempore emanatis proclamatibus, bannimentis, & inhibitionibus quibuscumque non parentes, quacumque appellatione & subterfugio remotis, auctoritate nostra compescat, ac si ei expediens & opportunum fore videbitur, legitimis super his habendis servatis processibus, aut etiam simpliciter & de plano, necnon manu regia, ac sine strepitu & figura judicii, sed sola facti veritate inspecta, illas censuras & præfatas, ac alias quascumque in eisdem pro tempore subsecutis bannimentis, inhibitionibus, proclamatibus, & prohibitionibus contentas pœnas incidisse & incurrisse declaret, easque ab illis exigi & recuperari faciat & procuret, sibi in præmissis omnibus & singulis amplam & omnimodam, dantes & concedentes facultatem, potestatem, & auctoritatem. — Executoris deputatio & facultates.

§. 6. Ac decernentes omnes & singulos, frumenta, blada, ac legumina, ut præfertur, extrahentes, & alio asportantes, facultates & licentias ex onerosa, solutionis videlicet exbursationis pecuniarum causa sibi concessas esse allegantes, prætendentes, antequam ipsi illis modo aliquo deinceps ullo umquam tempore uti possint, illas coram eodem Vitellotio Cardinale, & Camerario verificari debere, ac ad id teneri, & obligatos existere; alioquin ipsis non justificatis, & per eumdem Cardinalem Camerarium non approbatis, easdem facultates & licentias, ac illarum vigore seu prætextu quascumque per — Licentias habere prætendentes ex causa onerosa verificent coram Camerario alioquin eis uti non possint.

eos

eos frumentorum, bladorum, & leguminum hujusmodi de cetero factas extractiones & asportationes, nullas & invalidas, ac de facto & nulliter, ac præter mentem & intentionem nostras factas fuisse & esse, ac personas taliter extrahentes, & asportantes pœnas præfatas incidisse & incurrisse, ac ad illarum totalem satisfactionem penitus teneri.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, &c. etiam juramento, &c. roboratis: privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Universitatibus, Communitatibus, ac personis, etiam ut præfertur, qualificatis quomodolibet, etiam motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, &c. ac alias quomodolibet concessis, &c. quibus omnibus & singulis illorum omnium veros tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Licentia extrahendi frumenta à Camerario non approbatæ non valent.

§. 8. Volumus autem, ut deinceps perpetuis futuris temporibus nulli quarumcumque licentiarum, etiam ex causa onerosa, etiam si propria auctoritate extractio illis permissa sit, concessarum & concedendarum vigore extractiones granorum, bladorum, & leguminum hujusmodi absque ejusdem Camerarii Cardinalis patentibus desuper concedendis litteris aliquo pacto in toto statu Ecclesiastico facere possint aut valeant. Alioquin contrafacientes in præfatas pœnas incidisse & incurrisse declaramus, & ab eodem Cardinale Camerario declarandos esse decernimus, &c.

Sola signatura sufficit.

§. 9. Quodque sola præsentis Motus proprii signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, quacumque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. I.

Dat. P. An. 6 die 13. Aug.

Datum Romæ apud S. Marcum, Idibus Augusti, Anno sexto.

C.

Confirmatio gratiarum, & privilegiorum, & facultatis quærendi eleemosynas, Abbati, Conventui, & Fratribus Ordinis S. Antonii Viennensis concessarum, quatenus Concilio Tridentino non adversentur.

De hujusmodi gratiis & privilegiis, notavi sup. in Tomo I. in Bonif. VIII. const. 5. in dispositione ubi videas etiam cetera de hoc Ordine S. Antonii.

Quo vero ad facultatem colligendi eleemosynas, attendenda est forma tradita à Greg. XIII. infra in ejus const. 73. Romani.

Edita A. D. 1565.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex debito pastoralis officii nobis, meritis licet imparibus divina dispositione commissi, circa monasteriorum & hospitalium infirmorum, aliorumque piorum locorum statum prospere dirigendum, infirmosque in suis necessitatibus sublevandum paternæ pietatis oculos intendentes, ea quæ pro illorum subventione ab Apostolica Sede emanarunt, quantum (salvis Sanctorum Patrum decretis) nobis ex alto permittitur, approbationis nostræ subsidio libenter stabilimus, & in his alias disponimus, prout habita temporum ratione, cognitaque miserabilium personarum egestate, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Concil. Trid. quæstum prohibuit.

§. 1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Ludovici de Langiaco Abbatis & Conventus Monasterii ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis S. Antonii de S. Antonio, Ordinis S. Augustini Viennensis diœcesis petitio continebat. Quod licet in Concilio Tridentino statutum sit, ut quæstores eleemosynarum, eorumque nomen & usus deinceps in quibuscumque Christianæ Religionis locis penitus aboleantur, nec quæstores ad officium quæstarum hujusmodi exercendum ullatenus admittantur, ipsum tamen Concilium indulgentias, & alias spirituales gratias, quibus non ideo Christifideles privandos esse censuit, in posterum per Ordinarios locorum adhibitis duobus de Capitulo debitis temporibus populo publicandas esse decrevit, dans illi facultatem, etiam eleemosynas hujusmodi, atque oblata sibi caritatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi, ut tandem omnes vere intelligant, cælestes hos Ecclesiæ thesauros, non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri.

Sed Hospitalia S. Antonii eleemosynis destituta remanebant, licet pro eis quærerentur absque confessionalium, & indulg. communicatione.

§. 2. Et cum monasterium ipsum, ejusque hospitalia, præceptoriæ, & aliæ domus per orbem Christianum, longe, lateque dispersa, ad quæ miserabiles illæ personæ horrendo sacri ignis cruciatu correptæ, recursum passim habere, ibique recipi, ali, medicari, & sustentari solent piis fidelium eleemosynis, sine quibus apud eorumdem hospitalium plurimi pauperes infirmi nutriri possent, hoc prætextu minime destituenda sint, præsertim cum eorum Religiosi sive ministri plenarias indulgentias, seu confessionalia nusquam circumferant. Idcirco præfati Ludovicus Abbas, & conventus humiliter supplicari fecerunt, quatenus sibi, ut necessariis hospitalium suorum sumptibus sufficere, suosque infirmos alere queant opportune consulentes, privilegia, facultates, & gratias eisdem Hospitalibus concessa, quæ præfato Concilii decreto non adversantur, approbare, ac alias eorum necessitatibus subvenire, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pont. quæstarum & indul. usum restituit, quatenus Concilio Trid. non contrarietur, & alias etiã gratias confirmet.

§. 3. Nos igitur qui pauperum præsertim infirmorum, langentiumque curam nequaquam abjiciendam, sed potius toto piæ mentis affectu amplectendam esse censemus; Omnia & singula privilegia, facultates, indulta, & alias gratias, eisdem monasterio & conventui, suisque hospitalibus, præceptoriis, membris, & aliis dependentibus, & Confraternitatibus, ac eorum Abbati, Conventui, Superioribus, Præceptoribus, Confratribus & personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessa, litterarumque desuper confectarum tenores, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati eadem privilegia, indulgentias, ac quæstuandi, & alias facultates, ac indulta, aliasque gratias quæ præfato Concilii decreto commode coaptari poterunt, literasque desuper confectas, ad hoc ut illis omnibus & singulis monasterium, ac ejus hospitalia, præceptoriæ, Domus, & alia membra dependentiæ atque Confraternitates, ad id per præfatum Ludovicum modernum, & pro tempore existentem Abbatem seu Conventum Monasterii hujusmodi, vel personam seu personas ad id, ab eo vel ab eis deputatas, ad eorum beneplacitum in scriptis designanda & specificanda, juxta ipsius decreti Concilii Tridentini formã & tenorem ubilibet gentium uti, frui, & gaudere, ipsique fideles indulgentias, & alias Apostolicas gratias sibi propterea concessas consequi libere, & licite possint, quoad ea tantum quæ sunt in usu, & decretis dicti Concilii Tridentini non repugnant, Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, approbamus, & innovamus.

Quascumque suspensiones revocat.

§. 4. Ac adversus quascumque revocationes, cassationes, suspensiones, & limitationes, etiam per nos hactenus factas, in pristinum statum restituimus, reponimus, & plenarie juxta formam dicti Concilii reintegramus, necnon illis perpetuæ firmitatis robur adjicimus, ac illa valida & efficacia, suosque plenarios & integros effectus sortiri, ac monasterio, hospitalibus, præceptoriis, domibus, Confraternitatibus, & aliis locis & personis, sic ut præfertur, designandis & specificandis, ac eorum personas suffragari.

Et ita judicari præcipit.

§. 5. Et sic per quoscumque locorum Ordinarios, & alios Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac quicquid

secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Executores deputat.

§. 6. Quocirca Venerab. Fratribus Archiepiscopo Cæsaraugustanensi & Episcopo Venusino, sive eorum in spiritualibus Vicariis, aut Officialibus generalibus, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ludovici, & pro tempore existentis Abbatis & conventus prædictorum fuerint requisiti solemniter publicantes, esseque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos, confirmatione, innovatione, restitutione, reintegratione & decreto, aliisque præmissis pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem, seu deputatos suos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia eadem auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, easdem censuras & pœnas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc si opus sit auxilium brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac fel. record. Bonifacii Papæ octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, (dummodo quispiam ultra tres dietas præsentium vigore non extrahatur) & quibusvis aliis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ac omnibus illis quæ in litteris privilegiorum, facultatum, indultorum & aliarum gratiarum hujusmodi non obstare concessum fuit, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possit per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis credi jubet.

§. 8. Volumus autem quod transumptis præsentium manu alicujus notarii publici subscriptis & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, & adhiberi debeat, quæ litteris ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent vel ostensæ.

D. P. An. 6. die 19. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 19. Augusti 1565. Pontificatus nostri Anno sexto.

CI.

Erectio Civitatis Piæ, prope Arcem S. Angeli de Urbe, & privilegia in ea ædificantium, ac ad eamdem translatio Conventus & Ecclesiæ S. Mariæ Transpontinæ nuncupatæ.

Similem sed arctiorem privilegiorum concessionem dedit Six. V. ædificantibus & habitantibus in Burgo Felici, Montis Quirinalis ut inf. in ejus const. 103. Dum ad uberes. Et ante eos Alexander VI. ædificantibus in via Alexandrina, ut sup. in Tomo 8. in ejus const. 8. Et si universis.

Edita An. D. 1565.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanum decet Pontificem Almam Urbem in qua jussu DEI per Vicarium suum beatum Petrum Apostolorum Principem Sedes Apostolica ad omnium Christifidelium commoditatem, ac religionis augmentum immobilis constituta, & copioso tum ejusdem Principis, tum exuberantis illius gloriosi vasis electionis, coapostoli sui, innumerabiliumque CHRISTI martyrum Sanctissimorum sanguine Domino suo consecrata existis, nimirum ut Ecclesiæ caput in ea potissimum Civitate foret, quæ principatum Orbis jampridem sibi vendicasset, & ad quam, tamquam supremam Orbis Christiani Metropolim, communemque mortalium omnium patriam & altricem, magnus undequaque populi fit concursus; non solum justitia pietateque moderari, sed etiam ejus Pomerio ad populum ibi quotidie, Domino benedicente non mediocriter augescentem recipiendum dilatato, novis subinde vicorum, regionumque addimentis ampliare.

Burgum S. Petri admodum ornavit Leo X. & illud voluit appellari Civitas Leonina.

§. 1. Cupientes igitur vestigiis fel. record. Leonis Papæ IV. prædecessoris nostri, qui suburbium quod Burgum S. Petri vocant antea per piæ mem. Nicolaum III. & alios plerosque Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, juxta præfati Principis Apostolorum Basilicam ad Curialium commoditatem institutum, non mediocriter ornavit, & ampliavit, illudque suo de nomine Civitatem Leoninam appellavit, inhærendo, pro ipsius Urbis decore, & ampliatione novam apud idem suburbium Civitatem construere, populumque quo libentius ad eam inhabitandam, novisque ædificiis replendam se conferat, & in ea cum omni tranquillitate & commoditate, aerisque salubritate degere possit, paternis favoribus & gratiis invitare, post varia quæ in Vaticano, dictaque Leonina Civitate feliciter opera nostra jampridem consurgere noscuntur ædificia.

Hic vero Pont. apud dictum Burgum ædificare cœpit aliud Burgum quod Civitatem Piam denominari mandat.

§. 2. Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Omnipotentis DEI gratia per nos in primis ad hoc supplicibus votis implorata, ad ejus laudem & gloriam, tractum illum inter vetera Leoninæ Civitatis mœnia, & muros, propugnaculaque ab arce S. Angeli ad Palatium Apostolicum per nos nuper excitata interjacentem, quem etiam, ne ejus incolis repentinæ Tyberis inundationes, aërisque intemperies obesse possit, suggesta passim humo in altum elevari, cloacisque ad sordes elevandas aptis locis fulcari mandavimus, in Civitatem Piam similiter de nomine nostro nuncupandam, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo erigimus & instituimus.

Conventumque, & Ecclesiam B. Mariæ Transpontinæ transfert ad Civitatem Piam ex causa hic expressa.

§. 3. Et quoniam omne principium ab ipso Deo summo rerum opifice, civitatumque omnium præside atque custode, necnon beata & gloriosa semperque Virgine DEI Genitrice MARIA, par est auspicari, Conventum ejusdem B. Mariæ Transpontinæ nuncupatæ, Ordinis ipsius S. MARIÆ de Monte Carmelo, qui in dicta Civitate Leonina olim constructus reperitur, & quem pro fortificatione, struendisque aggeribus Arcis nostræ S. Angeli, & alias ad publicam utilitatem dirui, & solo æquari expedit cum suis Ecclesia, titulo, denominatione, fratribus & personis, capellis, capellanis, altaribus, officiis & beneficiis, necnon cura animarum illi imminente, fonte baptismali, Sanctorumque reliquiis & indulgentiis in ea existentibus, ac fructibus, redditibus, proventibus, juribus, fundationibus, censibus, redditibus, & privilegiis universis, ad eamdem Civitatem Piam eisdem auctoritate & tenore transferimus.

Ejusque Fratribus concedit omnia privilegia habitantibus in Civitate Pia concessa. Qua mox secus condicor.

§. 4. Ita ut dilecti filii Priori & fratres illius in eadem Civitate Pia similem curam animarum, habitatorumque ibi pro tempore degentium, cum omnibus honoribus, & oneribus, parochialibus Ecclesiis debitis, solitis & consuetis, habeant & exerceant, dictique habitatores Ecclesiam Conventus translati hujusmodi pro sua parochiali nanciscantur, & recognoscant, parochianique dictæ Ecclesiæ existant & nuncupentur. Ac iidem Prior & fratres, omnibus & singulis gratiis, favoribus, exemptionibus, & libertatibus, privilegiis & indultis quibus alii dictæ Civitatis Piæ incolæ, & habitatores utentur, & quomodolibet gaudebunt, similiter uti, & gaudere possint.

Et eamdem Ecclesiam visitatibus &c. Indulgentias concedit.

§. 5. Et insuper, ut devotio, non solum dictorum incolarum, sed etiam totius populi Romani ad dictam Ecclesiam visitandam & frequentandam augeatur,

ultra

ultra alias indulgentias & gratias ſpirituales illi hactenus conceſſas, de Omnipotentis DEI miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ſuorum prædictorum auctoritate confiſi, univerſis & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus vere pœnitentibus & confeſſis, ſeu ſtatutis à jure temporibus confitendi propoſitum habentibus, qui intra decennium proxime futurum annuatim dictam Eccleſiam in ſingulis Domini noſtri JESU CHRISTI, ac ejuſdem glorioſiſſimæ Virginis Matris feſtivitatibus, ac etiam qui infra triennium proximum ſingulis Dominicis diebus antiquam præfatam nondum dirutam, ſeu poſt ejus demolitionem noviter conſtruendam, Eccleſias prædictas devote viſitaverint, & orationem Dominicam, ac ſalutationem Angelicam ibiter recitaverint, quoties id fecerint toties plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus, & elargimur in forma Eccleſiæ conſueta.

Et novam Eccleſiam ædificari jubet.

§. 6. Et inſuper pro Conventu, ejuſque Eccleſia de novo fundandis & conſtruendis, aream, ſitumque convenientem arbitrio dilectorum filiorum nobilis viri Gabrii Serbelloni, dicti Burgi & militum noſtrorum prætorianorum Præfecti, noſtri ſecundum carnem fratris conſobrini, & Horatii Nari, ac Hieronymi de Pichis Nobilis Romani modernorum & pro tempore exiſtentium ipſis Urbis Magiſtrorum viarum, aſſignari volumus atque mandamus. Quibus etiam Priori & Fratribus pro ſatisfactione damnorum demolitionis Eccleſiæ bis mille ſcuta ſolvi & numerari juſſimus. Antiquum autem Conventus & Eccleſiæ præfatorum ſitum, cum primum dicta Eccleſia diruta fuerit, ex nunc prout ex tunc profanamus, & pro area, ac propugnaculis dictæ arcis ad profanos uſus reducimus & convertimus.

Et dictam Civitatem Piam Fonte & lud. litterario ornari mandat.

§. 7. Vias autem, ac domos, palatia, ceteraque ædificia ſolita dictæ Civitati, Piæ in planitie æquali, quoad primum ſolare, ac altitudinem ſtillicidii grundarum tecti vulgariter nuncupati, frigoris, æſtuſque defendendi gratia, eodem pariter arbitrio conſtrui & fabricari, ac ad publicam dictorum incolarum, & habitantium utilitatem & refrigerium ex Palatio Apoſtolico deſtinatis, vel aliis commodioribus aquis Fontem in medio dictæ civitatis excitari; Ludumque litterarium, ſeu Scholam publicam pro pueris & adoleſcentibus gratis edocendis ſimiliter inſtitui & aperiri, Magiſtroque & Præceptori, qui litteris & bonis moribus eos inſtruat, de honeſto ſalario ex proventibus Gabellæ Studii Almæ Urbis aſſumendo provideri ſtatuimus & ordinamus.

Eccleſiaſticorum ibi ædificantium privilegia. Tu vide conſt. 11. Pii V. Quæ ordine.

§. 8. Et ut promptius & alacrius ad ædificandum omnes cujuſvis gradus & conditionis alliciantur & invitentur; quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, etiam quacumque dignitate fungentibus, ut pro ea quantitate, qua ibi ædificaverint, de rebus & bonis ſuis quibuſcumque in Urbe, & alibi ubicumque locorum conſiſtentibus, etiam quæ ſub nomine ſpoliorum Cameræ Apoſtolicæ debitorum comprehenduntur, ultra ædificia præfata teſtari, & alias diſponere: Necnon ipſis in infirmitate conſtitutis, ac etiam laicis, ut præfertur, ædificantibus, etiam in Alma Urbe, & Romana Curia præſentibus, dummodo per viginti dies ſupervixerint, quæcumque venalia dictæ Curiæ officia, etiam per procuratorem pro concurrenti factarum à ſe fabricarum hujuſmodi reſignare ac cedere, & reſignationes hujuſmodi omnino admitti debere, & admiſſas cenſeri per ſimplicem conſenſum deſuper præſtandum, ac ſuum plenarium effectum ſortiri. Regularibus vero, ut domos per ipſos in dicta Civitate conſtructas perſonis etiam incapacibus, etiam juxta privilegia montis Fidei de Urbe, & quæ dilectis filiis illius Portionariis montiſtis nuncupatis conceſſa ſunt, ſimiliter conceſſa ſint, & eſſe intelligantur, etiam inter vivos & cauſa mortis donare & relinquere, ac alias de illis diſponere.

§. 9. Eccleſiis vero & locis piis quibuſcumque, quæ penes quamcumque idoneam perſonam, aut ædem ſacram, & in quocumque loco pecunias ad effectum illas in emptionem aliorum bonorum ſtabilium, in evidentem utilitatem convertendi depoſitas tenent, vel in futurum tenebunt, illas in domorum in dicta Civitate Pia ædificationem exponere, quæ ſic expoſitæ in evidentem ipſarum Eccleſiarum & locorum piorum ceſſiſſe & cedere cenſeantur.

Locorumque piorum.

Laicorum etiam & clericorum. Tu vide dictam bullam Pii V.

§. 10. Ac laicis, etiam conjugatis & Clericis in ipſa Civitate Pia ædificantibus, quod penſiones ſuper beneficiorum Eccleſiaſticorum fructibus, redditibus, & proventibus ſibi aſſignatas, ad ratam decem ſcutorum pro quolibet centenario per eos in fabricando pro tempore expenſo recipere, retinere, & percipere, ac illas in quaſvis perſonas, etiam in mortis articulo, & prout eorumdem Sanctorum Petri & Pauli, ac Pii nuncupati milites, juxta privilegia per nos & prædeceſſores noſtros ſibi conceſſa, formamque eis traditam, etiam abſque conſenſu dicta beneficia obtinentium deſuper habendo, pariformiter transferre. Ita quod privilegia eadem ſic ædificantibus laicis, etiam clericis, etiam Prælatis, & Religioſis conceſſa, ei communicata cenſeantur.

Impudicarum mulierum ibi ædificantium privilegium, contra conſt. Leon. X. & Clem. VII. & Pauli III.

§. 11. Impudicæ vero, quas Curiales vulgus appellat, & aliæ inhoneſtæ mulieres, quæ in dicta Civitate Pia ad minus pro ſcutis quingentis ædificaverint, tam de ſuis ædificiis hujuſmodi, quàm aliis earum bonis quomodocumque, etiam ex turpi quæſtu acquiſitis & acquirendis, ſimiliter teſtari & diſponere libere, & licite valeant, nec tales mulieres teſtatæ, vel ab inteſtato decedentes, aliquam partem Monaſterio Convertitarum de Urbe juxta diſpoſitionem Leonis V. ac recol. mem. Clem. VII. & Pauli III. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum, & eorum privilegia debitam relinquere teneantur, ſed dicta eorum bona libere & integraliter, tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato, ad earum hæredes pervenire debeant.

Ædificia ibidem conſtructa confiſcari nequeunt, juxta privilegia Montis Fidei.

§. 12. Quodque domus & ædificia quæcumque per quoſvis in dicta Civitate Pia pro tempore conſtructa, ex quocumque crimine & delicto, præterquam hæreſis, & læſæ majeſtatis confiſcari non poſſint, ad inſtar privilegiorum Montis Fidei, ſed eorum dominis & ſucceſſoribus ſuis, perinde ac ſi delicta non commiſiſſent, perpetuo firma & illæſa remanere debeant, eiſdem auctoritate & tenore, perpetuo concedimus & indulg. &c.

Domini fundorum ibidem exiſtentium debent ædificare aut ædificare volentibus locare, ut hic.

§. 13. Ceterum ne in ipſa Civitate Pia ædificare volentes à fundorum dominis ullo modo retrahantur, etiam perpetuo ſtatuimus & ordinamus, quod intra annum à data præſentium computandum, in quovis Civitatis Piæ loco ædificare volentibus, domini fundi, ſi ipſi ædificare noluerint, ſeu ſe ædificare velle dicentes, niſi infra trimeſtre ædificare cœperint, fundum hujuſmodi pro annuo cenſu perpetuo ad rationem unius Julii pro qualibet canna, dare & locare teneantur, & ad id compelli poſſint & debeant. Ipſique conductores, ſive cenſuarii à ſolutione primi ſemeſtris, omnino liberi & exempti ſint & eſſe intelligantur. Quodque tam fundorum domini, quàm conductores & cenſuarii infra ſex menſes, à data præſentium à die locationis reſpective computandos, fabricas hujuſmodi omnino inchoare, & in fundo centum cannarum, conductores mille, fundi vero domini quingentorum ſcutorum ſummas in fabricam exponere, & ita proportionabiliter ædificare volentes, tam domini ſoli, quam conductores, pro ſitus quantitate, & ad ratam hujuſmodi fabricare teneantur.

Conductores autem eorumdem fundorum aucta decima parte eos affrancare poſſunt.

§. 14. Conductores autem præfati, eorumque hæredes & ſucceſſores, quandocumque ſibi placuerit, eoſdem fundos, etiam ad Eccleſias, Hoſpitalia, vel alia quæcumque loca pia quomodolibet pertinentes, juxta facultates ſanctæ mem. Sixti Quarti, & Alexandri Sexti, & Leonis Decimi, etiam Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, aucta

deci-

decima parte census affrancare & se ab hujusmodi censu liberare, ac totaliter eximere valeant.

Aliud privilegium ædificantium.

§. 15. Præterea qui in Civitate Pia ædificaverint, in venditionibus viridariorum, vinearum, & terrenorum in partibus Transtiberim existentium, quoquo modo pro tempore faciendis, aliis qui in dicta Civitate Pia non ædificaverint, etiam si vicini rerum, bonorum venalium hujusmodi existant omnino, arbitrio tamen præfato, præferri possint & debeant, prout & quemadmodum si jus congrui, seu protimeseos ratione vicinitatis, communiones, vel alias quomodocumque haberent, in quibus etiam prius ædificaverit, ceteris præferatur.

Civitas Pia gaudeat omnibus privilegiis Civitatis Leoninæ.

§. 16. Porro dictam Civitatem Piam postquam constructa & ædificata fuerit, etiam ex nunc prout ex tunc regimini, administrationi, & gubernio, & jurisdictioni ejusdem moderni & pro tempore existentis Præfecti, ad instar ipsius Civitatis Leoninæ, æque principaliter, & sine aliqua differentia subjicimus; eamdemque omnibus & singulis privilegiis, honoribus, favoribus, gratiis, & facultatibus, necnon statutis & consuetudinibus, quibus dicta Civitas Leonina utitur, potitur, & gaudet, uti, potiri, & gaudere similiter æque principaliter posse, dictumque Præfectum pro tempore existentem utriusque Civitatis, Leoninæ videlicet, atque Piæ, Capitaneum, seu Præfectum principaliter denominari & describi debere volumus.

Executorum deputatio & facultates.

§. 17. Dilecto filio Vitellotio S. Mariæ in Via lata Diacono Card. Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore existenti S. R. E. Camerario; necnon ejusdem modernis, & pro tempore existentibus Præfecto, & viarum Magistris, Motu proprio, & ex certa scientia districte præcipiendo mandantes, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicujus prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac conductoribus, & ædificantibus, eorumque hæredibus & successoribus, ac omnibus & singulis aliis supra nominatis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra præsentes litteras & omnia in eis contenta, ab omnibus, etiam sub pœnis eorum arbitrio imponendis & applicandis, firmiter & inviolabiliter observari: illasque debitæ executioni demandari procurent. Nos enim illis & eorum cuilibet, omnia & singula præmissa, faciendi & exequendi, & quæ in eis dubia inciderint, declarandi & interpretandi, ac tempus & tempora in præmissis prorogandi & moderandi, ceteraque in his, & circa ea necessaria & opportuna gerendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus per præsentes.

Decretum irritans.

§. 18. Necnon omnia & singula præmissa, valida & efficacia existere, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, ac singulis supradictis suffragari. Sicque in omnibus, & singulis præmissis per Camerarium præfatum, & dilectos filios dictæ Cameræ Præsidentes, & Clericos, ac quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ipsius S.R.E. Cardinales sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 19. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apost. ac Cameræ Urbis, & Basilicæ prædictorum, & aliarum Eccles. ac Monasteriorum, & Ordinum quorumcumq; necnon quibusvis aliis juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, eorumque Superioribus, Magistratibus, ac etiam dilectis filiis Populo Romano, sub quibusvis tenoribus & formis, ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine etiam per nos, etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, etiam pluries approbatis & innovatis. Quibus omnibus etiam pro sufficienti illorum derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter insertis, & expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse pari motu derogamus: ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, translationis, elargitionis, prophanationis, reductionis, conversionis, ordinationis, concessionis, absolutionis, liberationis, subjectionis, mandati, præcepti, indulti, statuti, decreti, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1565. x. Kal. Septembris, Pontificatus nostri Anno sexto. Dat. P. A. 6. die 23. Aug.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1565. Indictione 8. die vero 7. Decemb. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. anno 6. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Palatii Apostolici, Basilicæ Lateranensis, acie Campi Floræ, necnon ad valvas Cancellariæ Apost. dimissis ibidem in omnibus & singulis supra dictis locis respective, præsentium retroscriptarum litterarum copiis, ut moris est, affixis, per nos Bernardinum Andreutium, & Julium Parinum prælibati Sanctiss. D. N. Papæ, & sanctæ Apost. Sedis Cursores.

Philibertus Capuis Mag. Curs.

CII.

Confirmatio & extensio jurisdictionis S. R. E. Cardinalis Camerarii, & Magistrorum Viarum Almæ Urbis.

Hanc jurisdictionem à Pio V. fere extinctam, restituit Gregor. XIII. in const. 22. Quæ publicæ, ubi plene notabo. Et inde ista corrigitur bulla, in his quæ ibidem disposita fuerunt.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1565.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter multiplices curas, quæ mentem nostram undequaque solicitant, illi summa ope jampridem incumbendum nobis esse statuimus, ut Almam Urbem nostram, perpetuam Vicarii CHRISTI spiritualisque imperii Sedem longe felicioribus, quam priscum illud temporale partum fuerat, auspiciis stabilitam, communemque totius Christiani populi patriam, sicut bonis moribus, omnique virtutum genere perornatam, ita templorum & aliarum, tam sacrarum & publicarum, quàm privatarum ædium, platearum, & viarum pulchritudine, necnon muro-

rum

rum, propugnaculorumque firmitate decoratam, ac etiam promeriis suis longe, lateque prolatis, insigniter ampliatam, cum Dominus huic nostræ peregrinationi modum duxerit imponendum, relinquamus: & ut hæc votis nostris respondeant, eorum curam, solicitudinemq; egregiorum Civium prudentiæ libenter committimus, qui sciant, velint, & valeant id muneris diligenter amplexari, & fideliter exercere.

Six IV. edidit bullam hic cit.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Sixtus Papa IV. prædecessor noster, cupiens ipsius Urbis &c.

Omittitur relatio hujus bullæ, quia eam habes sup fol. 317. Et si de cunctorum.

Leo etiam X.

§. 2. Et successive piæ memoriæ Leo Papa X. etiam prædecessor &c.

Omittitur etiam hæc relatio quoniam ipsa bulla est sup. Inter curas.

Hic Pont. confirmat dictas const. Six. IV. & Leon. X.

§. 3. Nos autem ejusdem almæ Urbis ornatui, ampliationi, decori, & pulchritudini, aërisque salubritati, non minus quam ipsi prædecessores consuluerunt, quantum in nobis est, consulere, & quemadmodum illam Civitatem nostram Piam ampliavimus, mœnibusque ac propugnaculis munivimus, eam quoque ut munitam, ita etiam ornatam, ac speciosam reddere cupientes: eorumdem prædecessorum vestigiis inhærendo, similiter Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de pari potestatis plenitudine, singulas Sixti & Leonis prædecessorum eorumdem litteras prædictas cum supradictis, ac etiam aliis, omnibus & singulis in eis contentis clausulis, ac inde secuta quæcumque, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, approbamus, & innovamus. Decernentes easdem litteras, in omnibus & singulis illarum partibus, etiam hic non expressis, etiam in quibus forsan hactenus usu receptæ non sunt, seu non esse dici possent, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter & ad unguem ab omnibus observari debere, ac omnes & singulos ad illarum observationem omnino teneri, & efficaciter obligatos existere & censeri. Ac ad id opportunis juris & facti remediis, etiam per censuras & pœnas in eisdem literis appositas & inflictas, cogi posse, & etiá debere.

Præfigitque ter[mi]num ad ædificandum illis qui ædificare promiserunt, & sub tali prætextu vicinorum domos sibi vendi fecerunt.

§. 4. Præterea cum non sine animi nostri displicentia intellexerimus, ea quæ per præfatos prædecessores in prænarratis litteris pro publico Almæ Urbis commodo & honore ordinata fuere, contrarium sortiri effectum, quandoquidem licet juxta earum tenorem in præmissis, & forsan certis aliis ibi expressis casibus, Camerarius, & Magistri viarum, qui pro tempore fuerunt, quamplures ad domos suas, vicinis se ibi ædificare velle dicentibus, seque id facturos, etiam cum obligatione promittentibus, vendendum coegerint, multi tamen emptores hujusmodi obligationibus per eos ad nova ædificia inchoandum, & perficiendum, seu jam constructa ampliandum, pactis, modis & formis, ac sub pœnis in sententiis Camerarii, & Magistrorum viarum, juxta formam dictarum litterarum promulgatis contentis non obstantibus, postquam dictas domos antiquis dominis ejectis habuerunt, nova ædificia per se promissa facere, seu jam constructa ampliare non curarunt, memoratas prædecessorum præfatorum constitutiones, & antiquos domorum dominos simul eludendo, & pœnas præfatas damnabiliter incurrendo, indignationibus hujusmodi, ut par est, providere volentes, eisdem auctoritate & tenore statuimus, volumus, & ordinamus, ut qui infra sex menses à die publicationis præsentium promissiones per eos à viginti annis citra factas, & in futurum faciendas, non adimpleverint, ac propterea pœnas juxta formam dictarum litterarum incurrerent, manu Regia ad solutionem pœnarum hujusmodi per Camerarium, & viarum Magistros præfatos cogantur, quarum pœnarum una fabricæ, seu munitioni murorum Civitatis nostræ Piæ, & altera medietates Camerario, & viarum Magistris præfatis applicentur; & nihilominus ipsi elusores ad dictas domos pro eodemmet pretio, quo illas emerunt, primis dominis retrovendendum à Camerario & Magistris præfatis cogi possint.

§. 5. Et quum pluries hactenus sit in litteris Sixti prædecessoris hujusmodi dubitatum, an domini vendere volentes deberent requirere vicinos super venditionibus domorum, plateolarum, sediminum, situum, vel casalenorum, ipsis vicinis contiguorum, per eosdem dominos faciendis, ad obviandum litibus, quæ ex hac causa deinceps oriri possent, hac nostra perpetuo valitura sanctione statuimus & ordinamus, ut in futurum sive vicinus requisierit prius venditorem, seu vendere volentem super venditione domus, plateolæ, sediminis, situs vel casaleni, sive non requisierit, semper ad hoc ut venditio aliis quam vicinis facta vel facienda, valida sit, suumque sortiatur effectum, venditor sive emptor domus hujusmodi vicinum ipso personaliter reperto, si haberi poterit, per unum, sin autem facta diligenti persona aliter reperiri commode non poterit, per duos ex Mandatariis, vel nostris Cursoribus domi dimissa copia, in absente vero per edictum publicum requirere, vel requiri facere debeat, & teneatur, an ipse vicinus velit domum venditam, seu venalem hujusmodi pro pretio per dictum emptorem, seu emere volentem, non vicinum, vere & non ficte oblato, soluto, aut promisso, & cùm eisdemmet pactis & conventionibus.

Declarat etiam venditiones domorum, &c. semper intimandas esse vicinis.

Tu vide Greg. XIII. const. cit. in rub. §. 8. & seq.

§. 6. Qua quidem requisitione, seu intimatione, per venditorem, seu emptorem sic facta, si vicinus, aut vicini, si plures fuerint, intra quindecim dies non acceptaverint, & summam cum emptore, seu emere volente non vicino conventam non promiserint, & de fabricando ad certam summam arbitrio Magistrorum viarum, sub certa pœna eisdem Magistris benevisa, se non obligaverint, & deinde intra alios quindecim dies dictam summam realiter & cum effectu, si vere & realiter in primo instrumento, vel contractu fuerit soluta, non solverit; & si nondum fuerit soluta, omnia in eodem primo instrumento, vel contractu, aut obligatione vel conventione contenta non adimpleverint, tunc venditio aliis quam vicinis facta, vel facienda hujusmodi, firma & valida remaneat. Sin vero præfata intimatio modo quo supra facta non fuerit, tunc venditio juxta præfatarum Sixti prædecessoris litterarum formam, facta pro vicino intelligatur. Et si prædicta intimatio facta non fuerit, volumus quod ad rescissionem primi instrumenti hujusmodi venditionis, unusquisque vicinorum prædictorum, semper & quandocumque admittatur, nec illi via sit præclusa, nisi post annum à die scientiæ venditionis, quam scientiam declaramus sufficere tantum in generali, nempe scire rem fuisse venditam, etiam quod pretium & aliæ qualitates fuerint ignoratæ.

Vicinosque post intimationem, adimplere debere hic expressa.

Tu vide Greg. XIII. §. 9. & seqq.

§. 7. Et concurrentibus in cujusvis, seu quorumvis domorum, plateolarum, sediminum, situum, & casalenorum emptione, inquilino & vicino, ipse vicinus eidem inquilino, ac alias, servata præinsertarum litterarum forma, omnino semper præferatur, & præferri debeat.

Vicinos quoque præferendos esse inquilinis declarat.

§. 8. Et ad obviandum simulationibus & fictionibus, quæ plerumque in similibus instrumentis venditionum, etiam forsan ad eludendum hujusmodi nostras, & nostrorum prædecessorum ordinationes, inter venditores & emptores, præcipue exprimendo majus pretium in instrumento quam vere & realiter sit solutum vel conventum, intercedere consueverunt, volumus quod venditiones, in quibus hujusmodi simulationes, præsertim circa pretii quantitatem intervenerint, omnino nullæ sint; & nihilominus tàm pretium per emptorum solutum vel promissum, quàm res sic vendita, ad nos & Sedem Apostolicam eo ipso devolvatur, pro una Fabricæ Civitatis nostræ Piæ, seu illius murorum, & pro altera medietatibus Camerario & Magistris præfatis irremissibiliter applicanda, prout ex nunc applicamus.

Simulatasque venditiones annullat, & contrahentibus pœnas imponit.

§. 9. Et insuper pro majori officio dilectorum filiorum Horatii Nari, & Hieronymi Pichi, modernorum & successorum suorum pro tempore existentium Magistrorum viarum dictæ Urbis dignitate simul & auctoritate, ac ad obviandum cavillationibus,

Confirmat etiá quascumque Pont. constitutiones editas circa officiú & facultatés Magistrorú viarú. Et dubia, in ornatum Urbis interpretari decernit.

quæ in dies super eorum officio, & privilegiis, ac facultatibus suis subinde emergere possent, omnia & singula, ac quæcumque privilegia, facultates, gratias, prærogativas, & indulta Magistris Viarum Urbis, eorumque officio hujusmodi per præfatos, & quosvis alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam per nos & dictam Sedem hactenus quomodolibet, & specialiter per unam Motus proprii schedulam à piæ memoriæ Paulo Papa III. similiter prædecessore nostro editam, incipientem (Inter alias innumerabiles & graves) concessa, in primis & ante omnia eisdem auctoritate & tenore approbantes, similiter perpetuo statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod quælibet pars & clausula, sive constructio, tam supradictorum per Sixtum & Leonem, ac Paulum, ac quorumvis aliorum per quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores, & etiam respective successores nostros, ac nos & Sedem eamdem editarum, & quandocumque edendarum litterarum, & etiam pari motu signatorum rescriptorum, officium & facultates Magistrorum viarum Urbis hujusmodi quomodolibet concernentium, respicientium sicubi sensus erit, vel videbitur esse dubius, semper in dictæ Urbis favorem, & ornatum intelligatur, ac cipiatur, & interpretetur, ac intelligi, accipi, & interpretari, & ita à Camerario & Magistris præfatis, in causis coram eis vertentibus, judicari & definiri debeat, jusque ipsum in litteris & rescriptis præfatis, si opus sit, favorabile non autem odiosum sit & esse censeatur, & etiam ad effectum præfatum casus dicatur comprehensus, potius quam extensus, quacumq; interpretatione, sensu, intelligentia, opinione, aut alia re in contrariũ quomodolibet faciente non obstante.

Vicinis etiam fabricare volentibus, decernit alias vicina domos, tam locari solitas, quam non vendere debere ut hic.

Tu vide eamdem constit. Greg. XIII. §.5. & seq.

§. 10. Præterea ne fabricare, suaque ædificia ad Urbis ornatum ampliare volentes propter loci defectum, cum interdum domos vicinas locari solitas, quas eis vigore literarum prædictarum emere liceat, non habeant, sed domus ipsæ vicinæ à propriis illarum dominis sint habitatæ, à suo proposito abstrahantur, & non possint propter situs carentiam, fabricas, & palatia, sive domos, ut ajunt requadrare, ideo statutum dicti Sixti prædecessoris super domorum locari solitarum dominis ad illarum venditionem vicino seu vicinis fabricæ, domumq; seu domos suas ampliare volentibus faciendam compellendis, ut præfertur editam, ad quascumq; domos, hortos, terrena, etiam per proprios eorum dominos inhabitari solita, casu quo videlicet vicinus palatium, aut aliquam magni momenti fabricam, domum, hortum, seu terrenum vicini à duobus lateribus ad minus circumdantem, & domus, horti vel terreni convicini pretium seu valorem quadruplo excedentem inchoaverit, seu inchoatum perficere voluerit, etiam si tales domus, horti, & terrena quorumvis Monasteriorum, Ecclesiarũ, vel Hospitalium, vel aliorum piorum locorum extra tamen septa Monasteriorum, Ecclesiarum, aut piorum locorum hujusmodi, dictisque Monast. & aliis locis piis minime contigua existant, in quod statutum Sixti hujusmodi non solum locari, sed etiam casu prædicto in per proprios eorum dominos habitari solitis domibus, hortis, & terrenis locum omnino habeat, & ad unguem observari debeat. Ac domini domorum, hortorum, & terrenorum ipsorum, etiam per eos habitatorum, ad illorum venditionem, vicino seu vicinis hujusmodi fabricam constituere, seu perficere, volenti, seu volentibus, & etiam in domo fabricanda, seu amplianda, non habitantibus, nec habitare solitis per Camerarium & Magistros viarum præfatos pro pretio æstimando, & plus decima illius parte, & alias juxta litterarum Sixti & Leonis hujusmodi formam & tenorem faciendam arbitrio dictorum Camerarii, & Magistrorum, per eos etiam manu regia, cogi & compelli possint.

Idemque servari mandat in casalenis.

§. 11. Et insuper Sixti prædecessoris statutum casalena per plures pro indiviso possessa, & in maximum Urbis detrimentum plerumque diruta vel discooperta, ita quod ipsi omnes consortes eorumdem casalenorum possessores ad dicta casanela restaurandum, & cooperiendum, ac inibi Magistrorum præfatorum arbitrio fabricandum, vel si & prout eisdem Magistris melius videbitur, uno vel pluribus ipsorum consortum fabricare volenti, seu volentibus, reliqui consortes fabricare nolentes vel differentes, ad suas portiones consorti, vel consortibus fabricare volenti, seu volentibus, pro pretio per peritos æstimando vendendum, & consors, seu consortes fabricare volens, seu volentes, ad portiones prædictas emendum, aut si nullus ipsorum fabricare voluerit, ipsi omnes ad dicta casalena, vicino seu vicinis domorum contiguarum pro pretio, ut præfertur, æstimando vendendum, ac idem vicinus seu vicini ad illa emendum per Camerarium & Magistros præfatos eorum arbitrio, etiam manu regia sub pœnis sibi bene visis respective compelli possint: & nihilominus contravenientes caducitatis, & aliis in præsentibus appositas pœnas incurrant, perpetuo extendimus & ampliamus.

Domos quoque, tam dirutas, quam diruendas pro construendis viis & plateis, reaptari debere decernit.

§. 12. Et cum multæ viæ in eadem Urbe jampridem de novo inchoatæ imperfectæ remaneant, ac in pluribus earumdem viarum locis, non solum illæ domus, sed ne parietes quidem, seu muri constructi reperiantur, & variis in locis domus ad invicem divisæ, distantes, separatæ & revocatæ remaneant, in ejusdem Urbis non modicam deformitatem, & locorum eorumdem deturpationem, & (quod pejus est) in dictis locis sic desertis, sortes, & immunditiæ passim projiciantur, nos hujusmodi incommodis obviare cupientes, volumus & ordinamus, ut in omnibus & singulis hujusmodi locis unusquisque dominus, sive directus sive utilis, in domo à se possessa, vel casaleno sic truncata, vel truncato, aut in situ, vel solo, aut alio loco suo proprio, saltem muro, seu pariete claudere, illamque illud, vel illum infra sex menses à die publicationis præsentium pro tempore faciendæ: in domibus vero de novo incidendis, pro viis seu plateis construendis infra sex menses à die integræ satisfactionis, à Magistris vel aliis ipsis dominis domorum factæ computandos, muris, seu parietibus, saltem usque ad primum solare includere debeat, & teneatur sub pœna ad arbitrium eorumdem Magistrorum viarum imponenda per quemlibet contravenientem, eo ipso toties quoties contravenerit incurrenda. Et si loca ipsa sint censualia, sive emphiteutica, & Ecclesiis, Monasteriis, seu aliis locis, vel personis quibusvis respondentia, ipsa dictis sex mensibus elapsis, ad suos directos dominos cum eodem onere fabricandi, seu muro claudendi, dummodo si personæ Ecclesiasticæ sint eorum liberationem, sive affrancationem juxta formam prædictarum litterarum faciendam non impedierint, devoluta sint & esse censeantur: etiam si domus, situs, & casalena prædicta sint Ecclesiarum, Monasteriorum, seu piorum locorum quorumcumque. Et ita per quoscumque judices judicari debere mandamus. Possint tamen dicti viarum Magistri eumdem terminum sex mensium pro qualitate locorum, & personarum, ubi eis videbitur prorogare.

Et inquilinos pensiones & census dominis, illarum domorum solventes in hujusmodi reparatione exponere posse & debere declarat.

§. 13. Et nihilominus ex nunc quibusvis locorum præfatorum inquilinis, seu affictuariis ne facta prius ipsis simplici dictorum Magistrorum inhibitione, & locorum eorumdem pensiones vel census dominis suis sub pœna iterandæ solutionis persolvant, sed eas & eos, etiam invitis dominis, in expensis pro præmissis necessariis convertant, & muros ad dictam altitudinem, si sat erit, perficiant, donec, & quousque in eisdem locis, ut præfertur, fabricatum fuerit, inhibemus pariter & interdicimus; quodque deinceps domini conductoribus ipsis illas bonas facere teneantur; & in eventum contraventionis, ac soluta per ipsos inquilinos, seu conductores pensione, & dicto pariete ad minus usque ad primum solare non perfecto, eosdem inquilinos seu conductores de suo proprio ad dictam constructionem teneri, & obligatos esse volumus, & etiam declaramus.

§. 14. Et domibus ita incisis, sive de novo incidendis earum domini per nos ita sint gravati ad fabricandum, vel muro claudendum, ut præfertur, ad

vel

Dominosque domorum pro construendis viis incisarum vicinos etiam habitantes ad eas sibi vendendas cogi posse decernit, si domus incisæ incommodæ effectæ sint, & à dominis inhabitare. Vide ibid. in v. 6.

vel muro claudendum, ut præfertur, ad minus usque ad primum solare, & multoties ipsi domini inhabitantes ex hac causa maximam recipiant incommoditatem cum ex ipsa incisione domus ipsorum remaneant incommodæ, idcirco in casu & casibus præfatis, ubi domus per dominos inhabitatæ pro viis, seu plateis construendis incisæ fuerint, & sic incommodæ effectæ & resarcitæ, ibidemque intra sex menses, vel postea fabricatum fuerit, domos contiguas etiam per dominos inhabitatas, qui non fabricaverint præfatis dominis qui fabricaverint sic domos incisas dominos præfatos vicinos, etiam habitantes, ad tendendum pro pretio per duos peritos, & in eventum discordiæ, per Magistros præfatos æstimando, & plus decima illius parte, ut præfertur per Camerarium & Magistros eorum arbitrio, etiam à tribus lateribus domos vicinorum non circumdantes, nec duplum nec triplum in valore excedentes, manu Regia compelli posse volumus & etiam mandamus.

Et dominos situum vacuorum fabricare in eis debere aliquem Magistros viarum eos aliis locare vel vendere posse, ut ibi fabricetur mandat. Vide ibid. in §. 2.

§. 15. Cumque tam in de Populo, & de Portugallo, ac Sanctissimæ Trinitatis, & Piæ nuncupatis, quàm aliis dictæ Urbis viis, quamplurimi situs, seu prædia reperiantur muris, domibusq; omnino vacui, quo fit ut viæ ipsæ lateribus sterni, seu pavimentari, & ad ornatum reduci nequeant, pariter sub pœnis præfatis, volumus, statuimus & ordinamus, quod situum prædictorum domini infra eosdem sex menses in dictis sitibus, vel muros, ut præfertur, ædificia construere, seu construi facere debeant & teneantur. Ita quod lapso sex mensium termino præfati Magistri viarum situs præfatos, in quibus, ut præfertur, fabricatum non fuerit, quibuscumque personis ac pro pretio reperibili, locare & concedere, seu, si Camerario & Magistris ipsis melius videbitur, situs ipsos quibuscumque personis pro pretio hujusmodi in manibus eorum depositariorum ad effectum illud postmodum dominis dictorum situum consignandi, facta tamen per dominos præfatos ratificatione venditionis præfatæ per Magistros factæ, & datis idoneis cautionibus in forma, juxta formam Statutorum Urbis deponendo vendere & alienare libere & licite, ac valide etiam possint ad effectum prædictum.

Viculosque inter domos ex stentes, appropriari & occupari posse declarat, ab eis qui ibi primo fabricaverint.

Ad hoc vide etiam eamdem const. Greg. XIII. in §. 3.

§. 16. Et quoniam in Alma Urbe quamplurimi adsunt viculi latitudinis duorum vel trium palmorum, aut circa, in quibus variæ sordes & immunditiæ continuo injiciuntur, & muri circumcirca existentes putrefactione corrupti fœtorem, cum pestiferi & mali aeris generatione inducunt, adeo ut tempore procedente dicti muri corruant, & collabantur, & collapsi ejiciantur, ut deinceps unicus murus pro utroque latere domorum contiguarum inserviat, sub eisdem pœnis, quod de cetero nemo cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existens, in, vel super muris hujusmodi trabes, aut tigna, seu quid aliud apponere, caminos, vel quidpiam aliud construere, vel murum dicti viculi elevare, seu aliquod ibi ædificium fulcire, aut alias illis uti vel inuti queat nec debeat. Muratoribus vero quibuscumque, ne de cetero sub exilii à toto Statu Ecclesiastico, & bonorum suorum confiscatione pœna in dictis muris pro illarum reparatione, aut de novo extructione, manum & operam apponere, vel quicquam operis ibidem facere, seu fabricare audeant vel præsumant. Et ulterius ad tollendos dictos muros & viculos, volumus quod ille ex vicinis, qui primus voluerit fabricare, possit, (habita tamen à præfatis Magistris licentia, etiam absque alicujus pretii solutione cuiquam facienda) eosdem viculos sibi assumere, appropriare & vendicare, & super muro sui vicini tigna, lapides, cœmenta, & trabes, aliaque ad fabricam suam necessaria apponere, suamque fabricam desupter adaptare, & ut dicitur appodiare, & alias eodem muro communiter cum vicino per eumdem fabricare volentem medietate dicti muri ad æstimationem duorum peritorum per partes ipsas eligendorum, & in eventum discordiæ per Magistros viarum taxandi.

Et Cloacas, sciacquatoria

§. 17. Et quia quamplurimæ domus ejusdem Urbis quasdam parvas habent Cloacas, Clavichettas vulgariter nuncupatas, in viis publicis respondentes, & ab ipsis domibus aquam, & immunditias, in vias & loca publica evomentes quibuscumque personis, ut infra eosdem sex menses sub dictæ caducitatis, & aliis pœnis præfatis, tàm cloacas, quam etiam viculos prædictos, necnon quascumque latrinas, seu cantaras, & siccatoria, vulgo sciacquatoria nuncupata, & piscinas in vias publicas, & vicos seu viculos, aut plateas exeuntes, & respondentes obstruere; & si velint cantaras, in eorum cortibus seu cortilibus, & cancis, non autem in vel super viis publicis, seu plateis, fabricari debeant; ita quod inquilini domorum, & locorum hujusmodi præmissa ex pecuniis eorum pensionis, etiam invitis dominis, & contra eorum voluntatem facere possint: & non facientes ad pœnam arbitrio præfatorum Magistrorum viarum imponendam teneantur. Et nihilominus omnes pensiones decursas, & præfatis dominis interim contra inhibitionem eis faciendam solutas consignare teneantur depositario dictorum Magistrorum viarum, ad effectum cloacas, aliaque præmissa claudendi, & cantaras, ut præfertur faciendi, inhibemus, præcipimus, atque mandamus.

&c. in vias aquam evomentia obstrui debere.

Fideicommissa quoque declarat non impedire præmissorum executionem. Quod habes etiam in d. const. Greg. XIII.

§. 18. Et cum in viarum, quæ pro tempore fiunt, constructione, ordinatione, & ampliatione, ac in domorum, casalenorum, & situum, sive partium eorum applicatione seu venditione, in omnibus casibus supradictis, & aliis quomodolibet ex causis præfatis occurrentibus, interdum fit necesse domorum seu locorum ad usum viarum hujusmodi incisorum, seu divisorum partes remanentes adjudicare, & multoties propter fideicommissa apposita dubitetur ne lites & controversiæ oriantur, ad tollendum igitur litium materiam, hujusmodi fideicommissa ad effectum præmissorum (ita tamen, quod ea quæ fideicommisso subjecta erunt, sic adjudicentur, quod pretia illorum in tot bonis stabilibus reinvestiantur, quæ bona remaneant eidem fideicommisso subjecta eodem modo prout dicta bona sic adjudicata antea subjecta erant) penitus, & omnino tollimus, cassamus, & amovemus, illisque ad hunc effectum sufficienter & expresse harum serie derogamus.

Canneta etiã tolli & ad culturam reduci mandat. Vide ibid. in §. 14.

§. 19. Et cum Urbs ipsa ædificiis, & viridariis ornata, & splendida esse debeat, intus vero, & extra, ac prope illa adsint quamplurima canneta deformitatem Urbis generantia, aerisque serenitatem & salubritatem, ac clarum fluminis conspectum impedientia, & etiam male agendi opportunitatem, locumque subministrantia, quod quicumque tàm extra per centum & quinquaginta cannarum distantiam prope quam intra mœnia ejusdem Urbis, necnon etiam in Angelica, & versus flumen in Pontis Milvii viis nuncupatis, ac per viginti cannarum distantiam juxta quascumque alias vias publicas canneta habent; illa, ac omnia canneta intus Urbem existentia, præter ea quæ sunt extra vias publicas in locis absconditis seu remotis infra præfatos sex menses sub pœnis prædictis funditus extirpare, evellere atque tollere, ac ad terrenum & culturam vinearum, seu viridariorum reducere debeat.

Prata etiam sita prope viam Angelicam, ad canneta vel hortos re'uci prohibet.

§. 20. Necnon cum Angelicam, ac Castelli nuncupatas vias, per vineas & prata, ac maximum Civitatis nostræ Piæ per nos noviter constructæ ornatum fecerimus, intellexerimusq; quod nonulli prata prædicta ad canneta, vineas, ac hortos facienda impudenter claudere cogitant. Ideo quod nullus in posterum, etiam si proprietarius existat, dicta prata ad alium usum præterquam ad pascua, fœnumque colligendum destinare possit. Quodque omnes & quicumque, qui ab eo tempore, quo divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, hujusmodi prata restrinxerunt, ac ibi vineas, canneta, sive hortos fecerunt, ad illa in pristinum statum, nempe ad pratum reducendum, per Camerarium, & viarum Magistros præfatos cogi & compelli possint & debeant, præcipimus & ordinamus.

Hortosque ibi factos præterquam carciofolo-

§. 21. Et similiter quia horti prope Urbem consistentes propter aquam irrigationem, malum & pestiferum solent generare aerem, & maxime in Burgo nostro

rum ad pratorum & vinearum usum reduci mandat.

nostro, S.Petri, ac dicta Civitate nostra Pia, ad cujus ornamentum, decorem, & aeris salubritatem summopere intendimus. Desiderantes igitur, ut quemadmodum dictam Civitatem Piam muris & propugnaculis cinximus, & ab hostilibus offensionibus securam reddidimus, ita quoque aeris salubritate non careat, statuimus, quod omnes horti existentes in pratis extra portam Angel. (exceptis dumtaxat cardorum, vulgo carciofolorum hortis, in quibus aquarum irrigatio nullo modo fit) penitus tollantur & aboleantur, ac ad vinearum & pratorum usum reducantur, sub caducitatis, quoad dominos, & quoad inquilinos, seu affictuarios, sub exilii, & bonorum confiscationis, aliisque dictorum Magistrorum viarum arbitrio infligendis pœnis.

Scalas quoque vias Urbis impedientes de cetero fieri prohibet & factas tolli præcipit.

§. 22. Et quoniam in variis Almæ Urbis locis viæ publicæ diversis modis sunt impeditæ, & inter alia à certis scalis, & bastoni, ut vulgariter dicitur, factis, quæ multis in locis vias publicas fere per unam cannam, & ultra occupant, in maximum earumdem viarum præjudicium, & obstaculum, adeo ut duo currus concurrentes comode pertransire nequeant. Idcirco sub præmissis & aliis arbitrio Camerarii, & Magistrorum præfatorum imponendis pœnis, districte præcipiendo mandamus, ut in posterum nemo quo minus via pro duabus rhedis, cocchiis vulgariter nuncupatis, concurrentibus, lata, spatiosaque remaneant, dictas scalas audeat ita componere, sed tantumodo duos, vel tres palmos ultra januam excedere: factas vero scalas præmissas, ad dictos duos vel tres palmos infra eosdem sex menses sub similibus pœnis reducere & restringere unusquisque debeat. Muratores autē ibi aliter operantes, exilii & bonorū confiscationis pœnas incurrere & exolvere volumus.

Et hanc const. juris cong.ui ad vineas & casalia intra 12. mill. ab Urbe extendit.

Ad quod vide eandem const. Greg. XIII. in §. 15.

§. 23. Præterea cupientes, non solum ipsam Urbem interiorem, sed etiam illius suburbia, & circuitum, ac vineas decorari, cum nobis innotuerit nonnullos, pulchras & deliciosas vineas, ac possessiones, facere & ampliare volentes, à vicinis illis terrenum, aut vineas locari tamen, seu ad medietatem fructuum, vel alias dari & concedi solitas, ad id vendere nolentibus impediri, præfatis Camerario, & viarum magistris, ut quoscumque sive sæculares, sive Ecclesiasticos, etiam si Monasteria quorumvis, etiam Mendicantium Ordinum, necnon Ecclesiæ, Hospitalia, aut alia pia loca fuerint terrena, vineas, aut canneta, locari tamen, aut ad medietatem fructuum, vel alias, ut supra dari solita, ab una, non solita vero locari à tribus, seu duabus partibus circumdata, extra tamen septa Monasteriorum eorumdem habentes vel habentia, ad illorum, in toto vel in parte, etiam pro vialium directura, & accommodatione facienda, arbitrio dictorum Camerarii, & Magistrorum venditionem vicinis illa sic circumdantibus, & ampliare volentibus, pro justo & rationabili pretio per duos peritos per partes eligendos, & in eventum discordiæ per præfatos Magistros, habita dictorum electorum relatione, æstimando faciendam, etiam manu Regia, cogere possint & debeant, etiam si loca ipsa non sint vel fuerint locari solita, & absque ulla difficultate id etiam procedere volumus, in vinea, canneto, vel terreno sic convicino, ubi domus commoda pro domini habitatione non fuerit, concedimus & ordinamus. Necnon hujusmodi nostram ordinationem, non solum ad vineas, sed etiam ad casalia intra duodecim milliaria ab Urbe consistentia, ad dictæ Urbis ornatum, & commoditatem dominorum casalium extendimus, ac extendi debere præcipimus & mandamus. Cumque intellexerimus multa casalia magnæ quantitatis rubrorum habere incorporata non nulla terrarum portiones, aut petia modicæ quantitatis pedichæ vulgariter nominata: volumus etiam & ordinamus, ut quicumque casale habuerit centum rubrorum, aut minus, & hoc maxime ubi aliquod nobile, sive commodum ædificium pro habitatione existat, & aliquam pedicham vicinam & contiguam habeat; si ab uno latere tantum rubra centum, decem: & si à duobus, viginti: si à tribus, triginta: & si casale excedat summam centum, ad dictam ratam, ut supra. Et si aliquod etiam multorum rubrorum casale in alio incorporatum existat, videlicet cum aliqua lingua, quatenus dicta lingua sit incorporata, illam sibi arbitrio dictorum Camerarii, & Magistrorum pro pretio per petitos æstimando, & aucta decima parte pluris vendicare possit.

Scalas & curritoria vias publicas impedientia solvi mandat.

§. 24. Et insuper eisdem viarum Magistris, ut quoscumq; ad scalas quaslibet extra domos, & in viis seu plateis publicis existentes, quarum præsertim in Regionibus Trāstiberinis, & Trivii, maxima adest copia, & quæ vias publicas non parum impediunt & occupant. Necnon ad mœniana, alias curritoria lignea, mignani vulgo nuncupata, extra muros domorum multum, vel modicum se porrigentia & eminentia, in vias publicas prospectum habentia, infra annū à die publicationis præsentium destruendum & tollendum arbitrio Camerarii, & Magistrorū eorumdē cogere & compellere. Necnon domorum inquilinis, ut pensiones per eos pro tempore debitas etiam invitis dominis retinere, & in expensas pro destructione scalarum & curritoriorum hujusmodi necessarias absq; eo quod ad iteratam dominis suis solutionem teneantur, convertere valeant & debeant. Quinimo inquilini ipsi dictas pensiones, donec scalæ & curritoria hujusmodi ablata fuerint, post simplicem inhibitionem eis faciendam suis dominis sub pœna solutionis dictis Magistris viarū iterato faciendæ nullatenus persolvere possint; quod tamen unicuiq; ferrea, seu lapidea mœniana quæ vulgo arengherias, aut balaustos vocant, habere liceat impune permittentes.

Porticalia demoliri aut muris claudi jubet.

§. 25. Quodque quilibet infra annum prædictum suas porticus, seu porticalia, penitus & omnino destruere & demoliri, aut muris claudere habeāt; dummodo porticus ipsæ nō sint modernæ & insignes, judicandæ & dignoscendæ judicio eorumdē Magistrorum viarum. Illæ vero porticus, quæ pro viarū dilatatione incidendæ erunt, ita manere teneréntur quousq; per præfatos viarum Magistros excisæ fuerint.

Hortosque in casamentis Urbis existentes muris claudi præcipit.

§. 26. Et præterea, quod inter casamenta, seu in locis ejusdem Urbis habitatis non liceat cuique habere hortos seu viridaria sepibus conclusa, sed illorum domini sub pœnis prædictis illa muris circumdare teneantur.

Pontes ligneos transversos in viis publicis amoveri mandat.

§. 27. Omnesque pontes lignei per vias publicas transversi cum situm publicum occupent, & dictæ Urbis ornatum offendant, infra ejusdem anni terminum, exceptis tantum illis, qui non in principalibus, sed transversalibus viis, aut in viculis consistentes, visum & lucem non impediunt, judicio eorumdem Magistrorum dignoscendis.

Pontellos in domibus ruinosis tolli jubet.

§. 28. Et ulterius omnes pontelli in quibusvis domibus ruinosis in viis sive plateis existentes, infra sex menses à die publicationis præsentium per illorum respective Dominos, seu inquilinos sub pœnis præmissis omnino tollantur & auferantur, auferrique debeant.

Artium divisionem & situationem in certis viis per Camerarium & Magistros fieri, factam servari præcipit.

§. 29. Et quoniam ad dictæ Urbis decorem, & ornatum non parum cederet, si unaquæque ars ab aliis artibus separata, & in unum collecta ac unita, suis loco & ordine collocaretur; & præcipue illa, quæ ad victum sic sparsa non est necessaria, cum artifices ipsius Urbis quasi absque ulla distinctione invicem confusi, absque maxima ordinis perturbatione, ornatusque & decoris publici præjudicio habitare noscantur, qui, quorumque tabernæ & officinæ si in suis quique locis, & vicis segregatis ordinarentur, tàm Urbis ornatui, quàm etiam illorum cōmoditatibus non parum consuleretur, ut omnis inter eos confusio amoveatur, & ipsi ab invicem juxta species suas separati, in quantum poterit, decorem Urbi deferent, simul & commoditatem. Ideo quod quoties, & postquam per Camerarium & Magistros viarum hujusmodi Artium divisio & situatio statuta & ordinata fuerit, quicumque artifex cujuscumque artis & exercitii in aliquo vico, via, aut platea dictæ Urbis, ubi suæ artis exercitium magis vigeat, & constitutum fuerit ut præfertur, habitare voluerit, possit quemcum-

que

qua alium cujuscumque alterius à suo diversi exercitii artificem inibi commorantem, seu commorari volentem, expellere & ejicere, ac expelli & ejici facere, & in illius locationes, dummodo ad longum tempus, seu ad vitam, vel generationem non sint, factas, subintrare pro eodemmet pretio, data tamen cautione de exercendo dictam suam artem in dicto loco ad minus per annum, & ultra arbitrio Camerarii, & Magistrorum viarum præfatorum, exceptis tamen semper dominis in propriis domibus habitantibus. Et ad evitandas controversias, possint ipsi Camerarius, & viarum Magistri, semper & quandocumque arbitrio suo decernere & declarare, quæ ars in uno loco magis vigeat, quàm altera, ac etiã artificii inquilino sic pro tempore expellando, unius mensis, aut longiorem ipsis Magistris benevisum terminum ad evacuandum præfigere. Et insuper fines, limites, & vicos, infra quos unaquæque ars, & illius artifices suo ordine stare & consistere debeant, constituere & declarare, prout & quando eis videbitur & placuerit, perpetuo statuimus, mandamus, & ordinamus.

Candelariorum, Cordariorum, & Vaccinariorum artes prope flumẽ exerceri mandat.

§. 30. Et quia acris putrefactio non solum ex malis humoribus & immunditiis, sed etiam ex malis odoribus & fœtoribus generatur, sicque ars Candelariorum diffusa per Urbem terrarum putorem reddens, multum noceat Civitati; Idcirco quemadmodum artes vaccinariorum, seu corariorum, necnon artificum chordas musicales ex animalium fibris facientium malum reddentes odorem, ad fluminis ripam separatæ reperiuntur, ita & dictam Candelariorum artem, ut is putor exhalationem habeat, prope flumen ad Sixti, sive quatuor capitum; aut Sanctæ Mariæ nuncupatos Pontes, ubi Camerario, & viarum Magistris præfatis magis videbitur expedire, infra mensem à die publicationis præsentium sub confiscationis omnium bonorum ipsorum Candelariorum, & aliis etiam in eorum personam arbitrio Camerarii & Magistrorum præfatorum infligendis pœnis reduci, ac in locationes aliis personis ibi factas, prout eisdem Magistris videbitur, subintrare debere, volumus & mandamus.

Et vias Urbis non amplius silicibus, sed coctilibus lateribus sterni præcipit.

§. 31. Et quoniã Urbs ipsa nimium est humiditati subjecta, sicque in certis partibus silicibus strata humidior efficiatur; Propterea õibus & singulis muratoribus sub exilii, aliisque pecuniariis, & etiã corporalibus dictorum Magistrorũ arbitrio infligendis pœnis, dominis vero sub ducentorum ducatorum, ut præfertur, applicandorum pœna ne deinceps viã silicibus sternere, seu aliquas silicatas ante domos suas facere audeant seu præsumant, inhibemus. Volumus autem, quod omnes viæ ipsius Urbis coctilibus sternantur lateribus, una cum suis interlineis, quas guidas vocant, piperino, tiburtinis, aut siliceo lapide, arbitrio dictorum Magistrorum; nec sint aliquo pacto intervisatæ, sed in unaquaq; via sint omnes guidæ ex piperino, tiburtino, aut siliceo lapide.

Camerarioq; & Magistris dat facultatẽ cogendi dominos possessionum contiguarum viis principalibus, ad ibi struendum muros &c.

§. 32. Et insuper præfatis Magistris viarum in perpetuum, & pro decore ejusdem Urbis, ac structura viarum principalium, præsertim intus & extra Urbẽ in via Flaminia, de Populo nuncupata, infra unum milliare dominos vinearum, & aliarum possessionum viis ipsis contiguarum, ad muros & alia pro dictarum viarum principalium structura & decore arbitrio Camerarii, & Magistrorum eorumdem necessaria conficiendum, fabricandum & resarciendum, vel ratam expensarum ipsos dominos, & quemlibet ipsorum pro prædictis, & eorum singulis respective quomodolibet tangentem, solvendum, & seu depositandum, prout ipsis Magistris videbitur. Et si aliquis, vel aliqui dictorum dominorum muros construere, aut alia, ut præfertur facere, vel dictam ratam solvere recusaverint, præfati viarum Magistri pro celeriori expeditione ipsos dominos sic renitentes & morosos, ad suas vineas, sive possessiones, in toto vel parte alteri, seu aliis pro justo & rationabili pretio, ut supra dictum est, æstimando, vendendum, etiam manu Regia cogere & compellere.

§. 33. Ac ad tollendas disputationes iidem Camerarius & Magistri viarum, omnes & singulas, ac quascumque difficultates, & dubia, quæ super præmissis, aliisque omnibus & singulis in præsentibus contentis, & descriptis, ac illorum sensu, intelligentia, vel significatione oriri quandocumque contigerit interpretari & dissolvere arbitrio suo libere & licite possint & valeant, licentiam, facultatem, potestatem, & auctoritatem omnimodam impartimur.

Et dubia super præmissorum intelligentia earum arbitrio dissolvendi. Vide ibid. in §. 2.

In quibus causis ab eis non appellatur.

§. 34. Præterea statuimus, & de novo etiam ordinamus, quod in causa sternendarum viarum hujusmodi, præfati Magistri sint meri judices & executores; ac ab eorum decretis & mandatis in hac parte, sicuti in causa mercedis, non possit quoquo modo, nisi facto actualiter deposito penes Notarium ipsorum Magist. in pecunia numerata, cõsignando postea actori, vel restituendo reo, prout deinde per Camerarum, seu Viarum Præsidem, ad quem recursum fuerit, esset, vel erit judicatum, appellari, vel recursus ad quempiam, etiam pro tempore existentes Camerarium, Clericos, vel præsidentes Cameræ Apostolicæ, aut quoslibet alios judices haberi; sed mandata præfata executioni demandari debeant, non obstantibus quibuscumq; significationibus per prædictos, vel quoscumque alios forsan faciendis.

Causasque artis muratoriæ eisdem Magistris audiendas committit ut hic.

§. 35. Et ut eorumdem Magistrorum viarum officium in sua auctoritate & dignitate, prout decet, habeatur, illorumque mandata diligentius executioni demandentur, & causæ super arte muratoria pro tẽpore nascentes sagacius & maturius veluti per expertos, & pro minori partium dispendio decidantur, omnes & quascumq; causas, lites, quæstiones, controversias, & differentias tam inter quoscumq; muratores, & fornaciarios, quã eos & quosvis alios artifices aut alias, tàm Ecclesiasticas quàm sæculares personas super dicta arte muratoria, & rebus ad illã quomodolibet pertinentibus, ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tàm active quam passive movendas, cum õibus & singulis suis incidentibus dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, ac toto negotio principali per præfatos Horatiũ Narum, & Hieronymũ Pichum, modernos, & pro tempore existentes Magistros viarum dictæ Almæ Urbis qui conjunctim procedere debeant simpliciter & de plano, ac sola facti veritate inspecta, etiamsi, & quando eis videbitur, sine strepitu & figura judicii, nullaque tela judiciaria servata, etiã manu Regia procedendo, audiendas, cognoscendas, decidendas, fineq; debito terminandas esse, & fore decernimus, volumus, statuimus, declaramus & ordinamus. Non præjudicando tamen, nec derogando prædictarum artiũ Consulatibus, ita tamen quod à sententiis ipsorum Consulum non possit ad aliquod aliud Tribunal appellari, nec recursus haberi, præterquã ad Magistros viarum præfatos, & dictæ Urbis Conservatores, seu Camerarium nostrum. Cum potestate citandi & inhibendi, quos, quibus, ubi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum; constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, vel absentia, aut latitatione, sub pecuniariis, aliisque ipsorum Magistrorum viarum, & Conservatorum respective arbitrio imponendis & moderandis pœnis. Et in eventum nõ paritionis, inobedientes pœnas ipsas incurrisse, unica tantum citatione prævia declarandi, & ab eis exigendi: dictasq; causas in quocumq; statu reassumendi, omniaq; alia & singula desuper necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exercendi & exequendi. Ita tamen quod neque Gubernator neq; Vicarius dictæ Urbis neq; Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, neque ejusdem Urbis Senator, nec Præsidens Ripæ seu Ripettæ, neq; (præter tamen Camerariũ nostrum dumtaxat) quicumq; alius, vel alii ejusdẽ Urbis, vel extra eã ubilibet constituti judices ordinarii, vel extraordinarii, delegati vel subdelegati aut quævis aliæ personæ cujuscumq; dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, etiam si Cardinalatus honere præfulgeant, & etiã habeant privilegia, vel indulta, quod ipsi sint judices vel protectores aliquarum Societatum vel locorum, etiam priorum,

priorum, aut causarum illorum Auditores, quatenus ipsi viarum Magistri in causarum hujusmodi cognitione prævenerint, causas artis muratoriæ hujusmodi nullatenus, in toto vel in parte audire, cognoscere, decidere, seu se in illis quomodolibet, & quovis prætextu intromittere possint, neque debeant, & quicquid secus factum fuerit, irritum sit & inane, ac pro infecto habeatur, & per prædictos viarum Magistros si prævenerint, ut præfertur, omnino revocari quandocumque possit (salvo tamen quod Clerici & Præsidentes Cameræ Apostolicæ se in hujusmodi causis juxta Pauli III. litteras prædictas dūtaxat, & non alias intromittere possint) perpetuo committimus, & mandamus, ac eosdem Magistros viarum, causarum, & litium hujusmodi Judices, & executores speciales, & generales, ita quod in eis, ut præfertur, alte, & basse procedere valeant, constituimus, & deputamus. Salvo tamen recursu, si partes voluerint, ad ipsum Camerarium.

Et hanc const. in Camera recipi & registrari mandat.

§. 36. Mandantes propterea dilectis filiis Vitellotio S. Mariæ in Via lata, Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore existenti Camerario, & Præsidentibus, & Clericis præfatis, quatenus statim visis præsentibus nullo alio desuper à nobis, vel successoribus nostris, aut dicta Sede, seu aliundecumque expectato mandato, omni mora, dilatione, & contradictione cessantibus, easdem præsentes in dicta Camera recipiant, & admittant, ac in illius libris registrari mandent, illasque inviolabiliter, & ad unguem, in omnibus & per omnia perpetuo observent, ac ab omnibus & singulis observari faciant realiter & cum effectu.

Clausulam præservativam apponit.

§. 37. Ac præsentes litteras perpetuo durare & valere, perpetuique roboris firmitate subsistere, neque de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis, aut quod præmissa, & quodlibet præmissorum non fuerint usu recepta, aut alio quocumque vitio, seu etiam intentionis nostræ, vel ejusdem Sedis, aut quovis alio defectu notari vel impugnari, neque etiam per nos vel successores nostros, aut dictam Sedem revocari, alterari, suspendi, modificari, aut illis in aliquo derogari umquam posse.

Decretum irritans.

§. 38. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, etiam Legatos de latere, sublata eis quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere. Ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus & declaramus.

Executores deputat.

§. 39. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Ostiensi & Portuensi ac Tusculanensi Episcopis per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Magistrorum viarū fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq; in præmissis omnibus & singulis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra eosdē viarum Magistros approbatione, confirmatione, innovatione, singulis statutis, voluntatibus, ordinationibus, extensionibus, ampliationibus, mādatis, præceptis, inhibitionibus, interdictis, concessionibus, indultis, commissionibus, deputationibus, decretis, declarationibus, revocatione, aliisque præmissis, juxta præsentium tenorem pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, vel ab eis causā habentes, per Camerarium, Præsidentes, & Clericos præfatos, aut quosvis alios quacumq; auctoritate fungentes, contra præmissa, vel eorum aliquod quomodolibet indebite molestari, inquietari, vel perturbari. Contradictores quoslibet, inobedientes & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 40. Non obstantibus præmissis, ac certa per nos dudum Motu simili edita super pœnarum per clusores qui fabricas præmissas non fecerunt, nec faciunt, incursarum ampliatione, impressioni librorum de ordine nostro à Civitate Venetiarum ad Urbem traductæ, facta, sive concessa, quam tenore præsentium, quoad præmissa, omnino revocamus. Ac etiam nostra de non tollendo jure quæsito, necnon recolendæ memoriæ Pauli Secundi, & Pauli Quarti de rebus Ecclesiasticis non alienandis, ac alienatis recuperandis. Necnon Bonifacii Octavi etiam Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, de una & duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, necnon aliis quibusvis Apostolicis, ac in generalibus, provincialibus, & synodalibus Conciliis, editis & edendis constitutionibus & ordinationibus, ac Urbis & Curiæ Romanæ, ac Cameræ Apostolicæ, ejusdemq; Curiæ Tribunalium, ac quorumvis Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum, necnon Ordinum, Consulatuum, & Societatum, ac Universitatum, etiam juramento, cōfirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, stylis, usibus, naturis, decretis, capitulis, & etiā novis reformationibus, legibus Pontificiis & Imperialibus, sacris Canonibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, illorumque respective Populo, Civibus, incolis, & Superioribus, ac tàm supranominatis, quam quibusvis aliis personis, & etiam judicibus Ecclesiasticis, & sæcularibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus, vel ad quorumvis instantiam, in genere, & specie, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorū sufficienti derogatione, de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in eis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, motu & scientia similibus, specialiter & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum fore & censeri, volumus & decernimus. Necnon omnibus illis, quæ Sixtus, Leo, & Paulus III. prædecessores præfati in eisdem suis litteris non obstare voluerunt, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiā declaramus, quod illarum transumptis, seu copiis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & alicujus Prælati sigillo munitis, eadem prorsus fides, etiam in judicio adhibeatur, quæ præsentibus si ubicumque forent exhibitæ, vel ostensæ, adhiberetur.

Formā & effectus publicandi quam habes in fin.

§. 41. Et ne quispiam ullo umquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus quod ipsæ præsentes litteræ in Cameræ Apostolicæ, & Curiæ Capitolii valvis, ac in acie Campi Floræ de Urbe, per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ copia illarum ibi dimissa, universos & singulos, quorum interest, intra mensem à die affixionis hujusmodi computandum, perinde afficiant, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Sanctio pœnalis.

§. 42. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā nostræ confirmationis, approbationis, innovationis, decreti, statuti, ordinationis, applicationis, declarationis, extēsionis, ampliationis, mādati, interdicti, ablationis, cassationis, amotionis, revocationis,

præ-

præcepti, intentionis, præmissionis, concessionis, inhibitionis, impartitionis, commissionis, constitutionis, deputationis, derogationis, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 6. die 23. Aug. Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ 1565. decimo Kal. Septemb. Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1565. Indictione 8. die vero 5. mensis Decemb. Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. anno 6. præsentes litteræ Apostolicæ in quinterno foliorum in totum (computato præsenti) triginta duorum publice affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cameræ Apost. Curiæ Capitolii, & acie Campi Floræ, dimissis ibidem in singulis locis præfatis respective, præsentium litterarum copiis, ut moris est affixis, per nos Bernardinum Andreutium, & Julium Parinum, prælibati S. D. N. Papæ & Apostolicæ Sedis Cursores.*

Philibertus Capuis Mag. Curs.

CIII. Approbatio plurimarum declarationum ad Regulam Fratrum Minorum Conventualium Ordinis Sancti Francisci, in eorum Generali Capitulo editarum, ad ipsius Ordinis reformationem.

Aliæ extant Pontificiæ declarationes dictæ Regulæ, & nonnullæ dictæ Ordinis reformationes, quas indi[illegible]i in constit. 5. Honorii III. Solet. sup. fol. 66. in Tomo I. ubi plenè notavi.

Alias Constitutiones ediderunt isti Fratres in Capitulo generali celebrato anno 1625. quas S. D. N. Urban. VIII. ceteris Constitutionibus, istis novis repugnationibus abrogatis approbavit, & Urbanas Constitutiones dictas confirmavit in constit. 88. Militantis. inf. tom. 4.

Edita An. D. 1565.

PIUS PAPA QUARTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. SEdis Apostolicæ copiosa benignitas piis quarumlibet regulari sub castimonia Domino militantium personarum votis, libenter annuit, & illis quæ pro earum felici statu & reformatione processisse competit, ut illibata persistant, libenter Apostolici adjicit muniminis firmitatem.

Deputatio Cardinalium pro reformatione hujus Ordinis, & editio constitutionum desuper factarum. §. 1. Sane cum nos nuper considerantes quam uberes fructus in Dei Ecclesia sacer Fratrum Minorum Ordo ab ejus institutione produxerit, & quantos in dies producturus sit, si ad pristinam majorum suorum normam per novitatem, seu reformationem vitæ restitutus foret, quibusdam ex dilectis filiis nostris S. R. E. Cardinalibus, & præsertim dilectis filiis nostris Carolo tituli S. Praxedis Borromæo Protectori, & Ludovico tituli S. Cyriaci in Thermis Viceprotectori ejusdem Ordinis presbyteris Cardinalibus Simoneta nuncupatis ipsius Ordinis reformationem curandam commiserimus, quibus negotium ipsum tantæ curæ fuit, ut dilectum filium Antonium de Sapientibus de Augusta ejusdem Ordinis Generalem, & Ministros, nonnullosque Fratres ejusdem Ordinis, tunc congregatos in eo Capitulo generali Florentiæ nuper celebrato, in quo idem Antonius in ipsius Ordinis Generalem ad triennium electus, & deinde à nobis ad aliud triennium, supplicationibus Ministrorum Provincialium dicti Capituli nobis humiliter porrectis confirmatus fuit, ad nonnulla statuta, & ordinationes negotium hujusmodi concernentia edenda, adduxerint, ac multa priori professioni adjunxerint, ac veterem disciplinam renovaverint, nihilque prætermiserint quod ad exactam suæ professionis complementionem visum fuerit opportunum, prout in publicis documentis desuper confectis plenius dicitur contineri.

§. 2. Nos qui ipsum Antonium, petitione, supplicatione, & consensu dicti Capituli Generalis sponte accedentibus ad aliud triennium in ejusdem Ordinis Generalem deputavimus, statutorum, & ordinationum hujusmodi, de quibus certam notitiam habemus, veriores tenores præsentibus pro expressis habentes, cupientesque, ut dictus Ordo, quem in visceribus gerimus caritatis, ad suum pristinum statum, seu vivendi normam reducatur suosque speratos longe uberiores producat fructus, Motu proprio non ad alicujus nobis desuper hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, quæcumque statuta, ordinationes, declarationes, electionis hujusmodi modos, validationes, petitiones, supplicationes, concessiones, deputationes, prohibitiones, inhabilitationes, amotiones, dispensationes, omniaque, & singula in dicto Capitulo Generali circa dicti Ordinis reformationem facta & gesta, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac ea perpetuis futuris temporibus per quoscumque ipsius Ordinis Superiores, & alias personas sub pœnis in illis adjectis inviolabiliter observari mandamus, ac omnes, & singulos tàm juris, quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus, sicque per eosdem Superiores, & quoscumque ejusdem Ordinis Ministros, nunc & pro tempore existentes observari, & judicari debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Confirmatio hujus Pontificis ipsarum constit.

§. 3. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, statutisque, & consuetudinibus ipsius Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis dicto Ordini, necnon illius Superioribus, Ministris, Conventibus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda esset, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, omniaque contra reformationem hujusmodi hactenus concessa & edita revocamus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Contrariorum derogatio.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 17. Septemb. 1565. Pontificatus nostri Anno sexto. Dat. P. An. 6. die 17. Sept.

Sequuntur istæ Constitutiones Reformationis.

CAP. I.

REgula, & vita Fratrum Minorum hæc est, scilicet Domini Nostri JESU CHRISTI Sanctum Evangelium observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate. Verba Cap. 1.

Per hæc verba Seraphicus Pater noster voluit nos docere, quod regula, & vita quam profitebatur, non erat res nova, sed proculdubio renovata professio Evangelici instituti. 1. Declaratio, quod Regula S. Francisci renovat professionem Evangelii.

Vivendo in obedientia. Non solum Dei mandata, sed hominum etiam propter Deum exequendo. Nam & Christus Salvator noster factus est obediens usque ad mortem. 2. Declaratio super Obedientia.

Sine proprio. Quia, ut dictum est in præfatione, Fratres Minores nunquã habuerunt quicquam quod possiderent, vel quo uterentur tamquam proprio; ita dicebat de seipso Christus, vulpes foveas habent, &c. Et de Apostolis scriptum est, multitudinis credentium erat cor unum, & anima una, nec 3. Super Proprietate.

quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia.

4. Super Castitate. Et in castitate. Qua beatus Franciscus voluit Fratres suos ceteris præstare, jubens ut nedum mente & corpore casti essent, sed etiam ne haberent cum mulieribus suspecta consortia, & ne ingrederentur Monasteria Monacarum, prout infra dicetur. Duo in hoc capitulo notantur. Primum, ut vota ista obedientiæ, paupertatis, & castitatis inviolabiliter observentur, pro quorum exequutione ponuntur ordinationes, quæ continentur in sequentibus capitulis. Secundum quod eo modo, quo beatus Franciscus promittit obedientiam Beatissimo Domino Papæ Honorio, & successoribus suis, ita Fratres agnoscant se subditos Romano Pontifici, & post ipsum Superioribus Ordinis, Generalibus, Provincialibus, Custodibus, Guardianis, &c. Hæc autem non ex sua voluntate solum, cum illis visum fuerit, sed maxime ex voto, quo adstricti sunt semper, & ubique.

CAP. II.

VerbaCap.2. Si qui voluerint.

1. Declaratio super licentia recipiendi Novitios. Tu vide bullā 71. Six. V. Cum de. ubi notabo. In hoc capitulo sunt tres articuli principales. Primus de recipiendis ad Ordinem Fratribus. Secundus de Apostatantibus ab Ordine. Tertius de Fratrum indumentis. Circa primum ponuntur infrascriptæ constitutiones ex decreto Generalis Capituli. Non liceat alicui Conventui, vel loco, pueros ad Ordinem recipere, neque habitum illis dare, sine Generalis, vel Provincialis expressa licentia, quæ non detur, nisi prius de puerorum indole constiterit, & quod de parentibus bonæ famæ ortæ fuerint.

2. Super eorumdem educatione, & ætate. Novitii, qui sument habitum in quocumque Monasterio, ante ætatem completam sexdecim annorum, mittantur statim à suo Superiore in certum Conventum, seu Seminarium, unum vel plura, quæ Novitiatus vocamus. Qui separati sint à locis & habitatione professorum, atq; ibi cum suis Præceptoribus, & Rectoribus à Capitulo deputandis morantes educentur, & instruantur in timore Dei, ac bonis disciplinis & moribus. Atque hac de causa in quacunque Provincia ex custodia, ubi comode fieri poterit, multiplicentur dicti Notariatus, & maneant ibi pueri usque ad ætatem dictam annorum sexdecim.

3. Super Cura Professorum non promotorum ad Ordines. Professi etiam, qui non fuerint in sacris Ordinibus constituti, quantum fieri poterit, sua loca, & certum præceptorem habeant, qui eandem curam, quæ de Novitiis habetur, de illis gerat. Neque hujusmodi professi per Urbem, vel claustra vagari permittantur.

4. Declaratio super subventione danda à Conventibus nativis. Teneantur vero nativi puerorum, & professorum Conventus, iis Conventibus qui præfatos nutrient, succurrere juxta taxam à Superiore imponendam.

5. Declaratio super occupatione Fratrum non litteratorum. Qui autem minus apti ad litteras inventi fuerint, occupentur musica, & in servitute Conventuum, vel etiam in aliqua arte viris religiosis non contraria ut puta in arte pictorum, tonsorum, hortulanorum, & similium.

6. Declaratio super destinatione servientium. Et ubi non fuerint hujusmodi professi inserviant Fratres juniores, licet fuerint Sacerdotes, melius tamen esset, ut quolibet Conventu induerentur aliqui laici, & illis provideretur de victu & vestitu juxta condecentiam eorum status, quemadmodum in plerisque locis fieri consuevit.

7. Super ætate emittentium professionem & promotionem ad Ordines. Pueri non admittantur ad professionem, nisi post decimum sextum annum suæ ætatis expletum, juxta decretum sanctæ Tridentinæ Synodi; juxta quam etiam ad sacros Ordines admittentur, non solum quantum ad ætatem, sed etiam quantum ad sufficientiam, & probitatem: ad Subdiaconatum quidem post annum vigesimum secundum, ad Diaconatum post vigesimum tertium, ad Presbyteratum post vigesimum quintum. Professionem vero in libro ad hoc deputato, adolescentes & alii profiteri volentes sua manu subscribant; quem librum singuli Conventus particulariter habere teneantur. Et qui professionem solemnem non emiserint, non possint promoveri ad sacros Ordines.

Ad hoc & præcedentia Capit. attende etiam const. 71. Sixt. V. Cum de. ibi nonotand.

8. Super numero Fratrum cujusque Conventus. Tu vide etiam bullam Pauli V. num. 7. Is quoque tantum numerus Fratrum in singulis Conventibus, & locis admittatur, qui ex redditibus propriis Monasterii, ac consuetis eleemosynis commode possint sustentari. Nec ab eorum parentibus, propinquis, aut curatoribus aliquid ex eorum bonis, quocumque prætextu ante professionem accipiatur, excepto victu, & vestitu pro tempore quo in probatione fuerint.

9. Super receptione Fratrum alterius Ordinis. Fratres vero alterius Ordinis, aut etiam ejusdem Ordinis, qui tamen diversas habeant observantias, seu vivendi modum, non recipiantur, nisi à Generali Capitulo, explorata prius eorum vita, & quod ab arctiori instituto non discedant, fuerint approbati.

10. Super delatione Habitus, &c. Circa secundum, ubi dicitur, & nullo modo licebit eis de ista religione exire &c. Licentia exvendi habitum, aut subtus ferendi nulli omnino concedatur, sed nec morari cum habitu extra claustra sui Ordinis cuiquam permittatur, nisi forte apud aliquos Prælatos, aut alios, causa lectionis, aut prædicationis, seu alicujus pii operis, de licentia sui Superioris juxta sess. 25. cap. 4. Et si qui hactenus extra sunt absque licentia suorum Superiorum revocentur juxta bullam D. N. Pii IV. revocatoriam privilegiorum Datam 13. Calend. Martii 1564. Contumaces vero excommunicentur, & nisi paruerint, subjiciantur Ordinario puniendi. Qui vero de Superiorum licentia alicui Prælato, Principi, aut Universitati servient, obedientiæ, & correctioni Superiorum subjaceant semper.

11. Super exitu à claustro, & de Provincia. Nulli etiam licet exire claustra ejus loci ubi de familia degit, absque licentia sui Guardiani, qui causam cognoscat, & comitem illi pro suo arbitrio eligat: habeatur tamen ratio virorum insignium, & graduatorum. Neque aliquis discedat ex Custodia, sine Custodis licentia, ut constitutiones generales, & Benedictus XII. præcipiunt. De Provincia vero nonnisi de Magistri Provincialis licentia, sive ejus Commissarii in scriptis obtenta, neque causa accedendi ad Superiorem Prælatum. Qui contrafecerit, ultra pœnam à sancta Synodo Tridentina statutam, etiam in Ordine pœna carceris per mensem, & unius publicæ disciplinæ opprobrio mulctetur, atque secundum Alexandrinas constitutiones ad Conventum, Custodiam, sive Provinciam suam confusibiliter remittatur. Servetur omnino decretum earumdem constitutionum, quod ita dicit: Inhibetur insuper Ministris juxta generalia statuta, ut nulli licentiam ad Romanam Curiam tribuant, etiam causa devotionis accedendi (ne detur occasio vagandi) nisi in Capitulo de consensu Definitorum, & nisi fuerit vir probus, & moribus gravis, vel urgeat magna necessitas Provinciæ. Conventus, vel Monasterii, & si fieri potest, nullus Romam accedere permittatur, nisi cui fuerit à Generali Ministro concessa licentia specialis. Hactenus decretum. Si quis vero Minister, hujusmodi licentiam aliter quam supradictum est, dederit, officio suo privetur: si autem quis sine licentia Romam iverit, eum revertentem, etiam si litteras commendatitias habeat, Provincialis in carcerem tradat, & disciplinatum à sua custodia proscribat.

Ad hoc ultimum habes etiam Sixt. V. const. 71. Cum de.

12. Super mansione Fratrum in Conventib. nativis. Qui claustris morantur, non permittantur diu manere in suis nativis Conventibus, nisi viri graves & valde senes. Juvenes vero alibi collocentur, & nullus adversus Superiorem per hoc reclamare præsumat, sed humiliter jussa faciat.

13. Super colore vestimentorum. Circa tertiam, De vestimentis infrascripta statuuntur. Ut in vestimentis sit modus, neque eorum luxus, sive colorum varietas infames apud laicos Fratres reddat, omnes Fratres pannis communibus subnigri coloris induantur, vel saltem iis rasciis, quæ duplices vocantur, & tales ut panni videantur, quæ etiam ad obscuritatem tendant. Ceteri omnes panni, & rasciæ (nisi pro habitibus, qui subtus deferuntur) abjiciantur & illis uti non liceat.

14. Super delatione Chirothecarum &c. Nullus cothurnos albos, sive borzachinos deferat, nullus birretum in Ecclesia, vel per Civitatem gestet, neq; etiam Chirothecas, nisi in itinere. Qui contrafecerit post rerum privationem, etiam à Conventu expellatur; ita fiet de iis, qui aliquod indumen-

mentum vanum, & aliquo vano artificio elaboratum gestaverint.

15. Super delatione Mantellorum.

Pallia, sive mantelli deferantur cum manicis, sive ornati orbiculis, sed sint simplices, & longiores, & singuli Sacerdotes unum habeant.

16. Super delatione Vestium, quæ subtus portantur, & Cordarum.

Vestimenta etiam, quæ subtus deferuntur nonnisi honesta sint, & coloris Ordinis nostri. Et tunicæ apertæ non deferantur. Atque cordæ sint rudes, & communes, non laneæ, aut aliqua curiositate confectæ: super quibus omnibus singuli Provinciales diligenter invigilabunt.

17. Super supellectili in Cellis. Ad hoc habet etiam in Const. 66. Pii V.

In Cellis, seu Cameris Fratrum, non liceat supellectilem aliam quam necessariam, & professioni paupertatis congruentem habere.

CAP. III.

Verba Cap. 3.

Clerici faciant divinum officium, &c.

1. Declaratio super recitatione officii.

In hoc Capitulo sunt tres Articuli. Primus de divino officio. Secundus de jejunio. Tertius de modo eundi per mundum. Circa primum statuitur, quod omnes & singuli cujuscumque conditionis existant, juxta laudabilem & servatum hactenus Religionis morem, divinis mysteriis, & choro quotidie horis debitis intersint; nullusque exemptus habeatur, nisi quos Alexandrinæ constitutiones excipiunt, utputa Lectores, & Prædicatores, infirmi, & alii publicæ utilitati tunc expositi, qui tamen alias suo debito satisfaciant. Divinum vero officium devote, attente, & punctuatim persolvatur. Neque aliquis è choro discedat, nisi expleto officio, sine Guardiani licentia.

2. Super Processione per claustra, & Missa pro Benefactoribus.

In qualibet prima Dominica mensium, fiat Processio per claustra, cum Litaniis pro Ecclesia Catholica, pro fidei defensione, ac Principum Christianorum concordia. Die vero Lunæ sequenti, ubi fuerit numerus sufficiens Fratrum, cantetur Missa pro Benefactoribus Ordinis, vivis atque defunctis.

3. Super pœna omittentium divinum officium in choro.

Si quis autem convictus fuerit de consueta omissione divini officii, ut neque frequentet chorum, neque videatur, aut audiatur divinis vacare, cujuscumque gradus & conditionis extiterit, sit privatus omni officio, & gradu, & non nisi per Generalem restitui possit.

4. Super discursu per Ecclesiam.

Cum divina celebrantur, nemo discurrat per Ecclesiam, neque ibi interdiu moram trahat, nisi causa orationis, vel saltem ex rationabili causa Guardiano nota: & dum divina celebrantur, Fratres non audiant in confessione absque necessitate, & de Guardiani licentia.

5. Super celebratione Missarum, Confessione & Communione.

Universi Fratres ad Sacerdotium assumpti, ut in Dei timore, & gratia se contineant, quam crebrius poterunt, & saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, prævia peccatorum confessione Sacerdoti facienda, Missas devote celebrent. Qui vero Sacerdotes non sunt, saltem quintodecimo quoque die confiteantur, & communicent, aliter priventur arbitrio Superioris.

6. Super supellectilib. Ecclesiæ, & sacrarii munditia.

Curabunt præterea Guardiani, ut omnia Ecclesiæ & sacrarii supellectilia munda serventur, Ecclesiaque ipsa, & Conventus sæpe purgetur.

7. Super executione Piorum Legatorum.

In Conventibus vero, ubi magnus Missarum numerus ex legatis impositus est, eleemosyna vero tam tenuis, ut fratres sustentari non possint, servetur caput quartum reformationis generalis sess. 25. Trid. Concilii. Ad cujus executionem ordinat Generale Capitulum, ut in Capitulis Provincialibus cujuscumque Provinciæ habeatur hæc consideratio, cum obligationis Missarum, tum emolumenti quod inde trahitur, & hæc omnia referantur ad Generale Capitulum, ut ibi quicquid secundum Deum visum fuerit, statuatur.

8. Super jejuniis cum solitis cæremoniis.

Circa secundum, jejunia omnia S. R. E. & Regulæ nostræ à cunctis fratribus serventur, provideaturque illis in his diebus, de convenienti cibo; & juxta constitutiones Alexandrinas, cæremoniæ solitæ non solum in prandio, sed etiam in refectione serotina, quæ hora competenti fiat, & ad quem omnes conveniant, peragantur. Nulli vero à jejunio excusentur, nisi quos constitutiones prædictæ eximunt. Quod si quis absque legitima causa Guardiano nota non jejunaverit, idque probari possit, si correctus non se emendaverit, pane, & aqua in carceribus puniatur.

9. Super disciplina sexta qualibet Feria facienda.

Singulis sextis feriis universi fratres disciplinam faciant, & in emendationem peccatorum suorum se percutiant, memores quod Dominus noster JESUS CHRISTUS pro peccatis nostris dira perpessus est. Hæc autem disciplina ita fiat. Congregentur in choro, vel sacrario, sive alio loco convenienti fratres, & extinctis luminibus, ac clausis januis, & fenestris, Superior, aut alius deputatus, signum manu faciat indicans silentium, quod per aliquod spatium servatur, & interim fratres contemplationi vacant. Deinde idem Superior, vel deputatus incipit versum hunc, & totum dicit, videlicet; Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via justa. Tunc omnes incipiunt se percutere, & dicuntur alternatim ab omnibus devote, & punctuatim Psalmi, Miserere mei Deus, &c. Deus misereatur nostri, &c. cum Gloria Patri, &c. De profundis, cum Requiem æternam, &c. Quibus expletis, dicitur, Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis, &c. Inde Superior vel deputatus dicit hanc Orationem incipiens absolute. Respice quæsumus Domine super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, & Crucis subire tormentum. Postea dicitur ab omnibus, Salve Regina misericordiæ, &c. Et Superior vel deputatus dicit sequentes Versiculos, & Orationes respondentibus fratribus ad singulos Versiculos, videlicet. ℣. Emitte spiritum tuum, & creabuntur, &c. ℟. Et renovabis faciem terræ. ℣. Ora pro nobis Sancta Dei genitrix. ℟. Ut digni efficiamur promissionibus Christi. ℣. Ora pro nobis Beate Francisce. ℟. Ut digni, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium. Concede misericors Deus fragilitati nostræ præsidium, &c. Deus qui Ecclesiam tuam Beati Francisci meritis, &c. Deus cui proprium est misereri semper, & parcere, &c. Exaudi quæsumus Domine supplicum preces, &c. Deus à quo sancta desideria, recta consilia, & justa sunt opera, &c. Ure igne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, &c. Deus omnium fidelium pastor, &c. Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulis tuis Cardinalibus Protectoribus nostris, &c. Actiones nostras, &c. Omnipotens sempiterne Deus ædificator, & custos, &c. Omnipotens sempiterne Deus, qui vivorum dominaris simul & mortuorum, &c. Per Dominum nostrum, &c. In fine dicitur, Divinum auxilium maneat semper nobiscum. Amen. Tunc omnes desinunt se percutere, & per aliquam moram sub silentio iterum contemplationi vacant. Demum facto signo à supradicto Superiore, vel deputato omnes surgunt.

10. Super communi mensa, & cibo. Ad quod extat const. 66. Pii V.

A mensa communi nulli eximantur, tàm mane quàm serò; quod si aliqui actu legentes, vel prædicantes, seu graduati, aut infirmi, judicati fuerint à Superioribus digni hac exemptione, hi tantum cibis à communi deputatis, & ex communi dispensa utantur. In mensa autem habeatur semper lectio ex Sacra Scriptura, vel ex sanctis Patribus.

11. Super destinato ad emenda esculenta & alia necessaria.

Soli Procuratori Conventuum, & locorum, aut alii Fratri deputato, Fratrum necessaria, præsertim vero esculenta, & poculenta emere liceat.

12. Super licentia eundi per mundum.

Circa tertium. Nulli eundi per mundum à Superioribus facultas fiat, nisi ex urgenti necessitate; & tunc Prælatus investiget, quo ituri, quæ negotia, & cum quibus sint acturi Fratres antequam licentiam illis tribuat: & quantum fieri potest non permittat aliquem solum proficisci, sed socium illi assignet.

13. Super itinerantium hospitio.

Fratres itinerantes non sint convivæ, neque hospitentur in domibus laicorum, præsertim publicorum hospitum, ubi sunt loca nostra, sed teneantur convenire Præfectum loci, ibique manere, & de ejus consilio se gerere.

14. Super accessu ad principes, & alios, vel ad aliquem forum.

Nullus magistratum aliquem, Principem, vel Prælatum ex quacumq; causa adire audebit, nisi ea causa à Superiore suo prius cognita fuerit, obtinueritque ab eo facultatem accedendi. Quin potius prohibetur,

ne

ne quis in aliquo foro causam ullam, nisi publicam, & de mandato Superiorum, agere possit. Quamobrem decernimus, ut causæ omnes, quæ Romæ agendæ sunt, ad Procuratorem Ordinis in Urbe dirigantur, neque aliis committi possint, nisi de ejus consilio, & assensu.

15. Super munere Procuratoris Curiæ.

Procurator autem qui accedentes ad Urbem sine licentia fratres carceribus non mancipaverit, & in Romana Curia libere, & impune vagari permiserit, ab officio suo cadat, & non possit restitui, nisi per Generalem, vel generale Capitulum. Hoc autem non solum de Procuratore Cismontano, sed etiam de Utramontano, si fuerit, intelligatur.

16. Super bonorum asportatione.

Cuicumque contigerit de mandato Superiorum ad alium locum transmigrare, teneatur relinquere Cellam, & si qua habet bona suo usui deputata, Superiori loci, unde discedit. Si quis vero asportaverit aliquid extra Conventum (nisi id gestaret pro sua necessitate, & de Superioris licentia) illico iis bonis privatus sit, & proscriptus à Conventu ad arbitrium Superioris.

17. Equitandi licentia.

Cavebunt etiam Superiores, ne omnibus passim concedant licentiam equitandi, præsertim Fratribus junioribus, qui sunt robustæ complexionis, & in litterarum studiis non se exercent; quamvis intentio Beati Francisci in hac parte potius pompam & fastum respiciat, quàm equitandi opportunitatem excludat.

CAP. IV.

Verba Cap. 4.

Præcipio firmiter Fratribus universis, ut ullo modo denarios, &c.

1. Declaratio super Proprietate, & usu pecuniæ, & aliorum bonorum.

Tu recordare quod bullæ quæ hic in fine hujus Cap. citantur sunt remissive indicatæ hic in rubr. & concessio Conc. Trid. hic pariter allegat, quæ legitur in c. 3. sess. 25.

In hoc capitulo usus pecuniarum omnium, per se vel interpositam personam videtur, omnino Fratribus Minoribus prima fronte interdictus, ita sonare videtur littera: sed statim tamen in quibusdam casibus videtur concessus, ubi dicitur, tamen pro necessitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, & quod Fratres possint equitare, si necessitate cogantur, &c. Præterea, ut communiter interpretantur Doctores, & præcipue quatuor magistri, qui in generali Capitulo, parum post obitum Beati Francisci, ejus regulam explicarunt, videlicet, Alexander de Ales, Gaufredus, Joannes de Rupella, & Ricardus de Media Villa, quorum doctrina in Ecclesia recepta est, sciendum est, quod recipere pecuniam per se, est eam auctoritate propria dispensare, & in suos proprios usus convertere; Recipere verò per interpositam personam, est eam in usum alterius auctoritate propria convertere, & dispensare. Quod Fratres Minores regulariter non fecerunt, quippe qui confessi sint, semper omnia jura, dominium, & proprietatem bonorum omnium suo usui deputatorum penes Ecclesiam Romanam extitisse, usu facti simplicis contenti; unde mos ille inolevit, & servatum hactenus in Religione semper fuit, ut nulli umquam licuerit etiam in Ordine, hæredem sibi nominare, neque aliquid disponere de rebus suo usui applicatis, etiam si ex intestato, aut alio quocumque modo sibi obvenerint, nisi accesserit sui Superioris licentia, quæ non nisi ex rationabili causa dabatur, quæ tamen hodie post decreta Trid. Synodi amplius dari non potest.

Quod vero ad tactum pecuniarum attinet, ex Apostolica auctoritate habetur, quod tactus, aut contrectatio simplex pecuniarum, nullum crimen aut turpitudinem impingit, sed crimen est in animo Fratris, qui pecuniam, vel avare recipit, vel occultat, aut ejus dominium, & proprietatem in se transfert contra regulam, quam professus est; quod explicat Beatus Franciscus in capite sexto, cum dicit, Fratres nihil sibi approprient, &c. Neque putandum est Beatum Franciscum contactum pecuniarum simplicem prohibuisse, cum id Evangelium non prohibeat, Regula vero ejus sit hæc, ut ipse inquit, sanctum Evangelium observare. Et Divus Bonaventura dicit, quod sine consensu non acquiritur possessio; ergo quamdiu manet in Fratribus voluntas non acquirendi, etiam si in eorum manibus pro eorum necessitatibus pecunia inferatur, non tamen eam recipiunt, secundum quod receptio in eorum regula inhibetur. Unde sequitur, quod Fratres tangentes pecuniam, Regulæ ipsorum non contradicunt illo simplici tactu; sed neque per hoc vitium proprietatis potest eis adscribi. Verum est tamen, quod prisci illi Patres nostri, etiam à contractu pecuniarum voluntarie abstinebant, tum ne simplicibus ex hoc aliquod scandalum oriretur, & putarent illos accumulandis pecuniis insudare; tum quia experiebantur erga se ferventem adeo populorum devotionem, ut nihil suis necessitatibus defuturum umquam dubitarent. Cum autem deferbuisset caritas, & frequens Fratrum numerus, ex advenientibus quotidie eleemosynis sustentari nequiret, ne studium Sacræ Theologiæ, & aliarum scientiarum, in quibus Ordo noster insignis semper habitus est, inopia pessum iret, placuit summis Pontificibus, & præcipue Martino Quinto, & Sixto IV. nobiscum dispensare, ut ex bonis Romanæ Ecclesiæ nostram inopiam levare, & erecta litterarum Gymnasia conservare possemus. Novissime vero ad conscientias nostras pacandas, ad scrupulosque evellendos, qui in mentibus imbecillium quandoque emergebant, etiam dominium rerum in communi, earumque administratio à sancta œcumenica Tridentina Synodo concessa nobis est. Quæ materia, quoniam communis est cum ea quæ capite sexto tractatur, ad ipsum locum remittitur.

CAP. V.

Verba Cap. 5.

Fratres illi, quibus dedit Dominus gratiam laborandi, &c.

1. Declaratio super exercitio Fratrum illiteratorum.

In hoc capitulo Beatus Franciscus hoc unum contendit, ut Fratres sui otium fugiant, quod omnium malorum radix, & fomentum est. Quamobrem statuitur, ut hi, qui in litteris, vel in musica non se exercent, exerceantur in aliquo officio. Januas pro clausura observent, hortos colant, infirmis, & in gradu collocatis patribus serviant. Verrant domum, accedant ad eleemosynam petendam, & similia faciant, quibus otiositati malorum omnium sentinæ occurrant.

2. Super exercitio d. Fratrum laicorum.

Qui vero laici fuerint, non permittantur deferre coronam in capite, sed serviant publicæ utilitati, & cogantur juxta regulam pro horis canonicis dicere Pater noster, &c. atque nullo tempore admittantur ad sacros ordines suscipiendos.

3. Super examine recipiendorum ad Studia.

Qui voluerint litteras discere, examinentur prius à Provinciali Magistro, ut si eos idoneos ad graviora studia invenerit, certiorem faciat Generalem Ordinis, qui in aliquo Religionis Gymnasio eos collocet: collocari vero pro Baccalaureis non possint, qui prius in Dialectica non profecerint, conclusionesque in ea professione honorifice non sustinuerint. Qui per multos annos in studiis non profecerint, à Gymnasiis amoveantur, & alii studiosi in eorum locum subrogentur.

4. Super exercitio Studentium.

Baccalaurei, & doctiores studentes exercebunt se alternatim lectionibus, disputationibus, & prædicationibus, ut istis tribus simul assuescant, hoc enim modo citius in viros eruditos evadent.

5. Super dispositione Gymnasiorum.

Minora litterarum Gymnasia ita disponantur, ut quædam Logicæ, quædam Philosophiæ studio applicata sint, ut juvenes qui dedunt se litteris, per gradus ascendant, & non possint in majoribus constitui, qui in minoribus saltem per triennium non steterint. Similiter & Lectores non fiant Regentes in celebrioribus studiis, nisi in minoribus prius eruditionem suam testatam fecerint. In majoribus studiis, ubi sunt Theologiæ professores, ultra ordinarios Lectores scholasticos, habeatur lectio Sacræ Scripturæ, non dimittendo textum Magistri sententiarum, quem omni triennio, in substantia saltem, Regentes teneantur percurrere, & lectiones incipiant singulo anno post festum Nativitatis B. Virginis. Lectores, qui in publicis Universitatibus legunt, teneantur ad arbitrium Generalis, in iis Conventibus ubi morantur,

unam

unam lectionem legere. Curet etiam idem Generalis, ne sinat juvenes in propria domo studere, sed mittat eos extra de patria commoda, & affectus eos à studiis abstrahant.

6. Super pro- motione ad Doctoratum. Qui voluerint ad doctoratus insignia promoveri, non admittantur nisi juxta Breve Sanctissimi D. N. Pii Quarti, videlicet in Capitulo Generali præmisso rigoroso examine. Supplicatur tamen eidem Sanctissimo Domino Nostro, ut amoveatur numerus certus promovendorum, & promoveri possint ii omnes, qui in eodem Capitulo de consilio aliquorum publicorum Lectorum idonei à Generali judicati fuerint, nonnisi eodem rigoroso examine præmisso, præmisso promotorum juramento. Est enim in Ordine tanta eruditorum copia, ut ad tam exiguum numerum restringi non possint, quod in proximis Comitiis Generalibus Florentiæ omnes noverunt. At quoniam Fratres extra Italiam constituti (excepta Dalmatia) nonnisi difficile, & magnis sumptibus ad Generale Capitulum accedere possunt, statuitur, ut ii omnes, qui voluerint ad magistralem coronam recipi, examinentur in aliqua publica Universitate illius regionis de qua fuerint, propositis conclusionibus in ea facultate, ad quam promoveri voluerint. Qui quidem, si præmisso rigoroso examine ab illa universitate digni Doctoratus titulo judicati fuerint, fidemque publicam ab ipsa de eorum sufficientia habuerint, possit eos Generalis per suas litteras in aliqua Universitate, vel à persona auctoritatem habente, ad doctoratus lauream suscipiendam admittere. Nullus vero ad doctoratum, vel ad alium gradum superioritatis de cetero promoveatur, qui prius professionem fidei non fecerit juxta bullam præfati Domini Nostri Pii Quarti.

CAP. VI.

VerbaCap 6. Fratres nihil sibi approprient, &c.

1. Declaratio per pro- ierate. Id hoc vide iam const. Pii. Circa hoc Capitulum repeti possent, quæ supra in præfatione, & in Capite quarto dicta sunt, quod scilicet nos non habemus in particulari aliquid proprium, sed usum simplicem rerum, quamvis sancta Tridentina Synodus concesserit, ut possimus habere proprium in communi. Ad tollendum tamen omne proprietatis vitium juxta decreta ejusdem sacrosancti Tridentini Concilii, prohibemus omnibus Ordinis nostri Fratribus, & Sanctimonialibus, ne quisquã eorum, bona, imobilia, mobilia cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possideat, vel teneat, sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique vel Monasterio incorporentur, prout nos ex nunc ea applicamus, & incorporamus, applicataque, & incorporata pronunciamus.

2. Super con- cessione usus & admini- strationis bo- norum stabi- lium. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Ordinis nostri concedere, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendã. Etsi aliquæ licentiæ etiam à Generali, aut alio quovis modo ex quacumq; causa adversus prædicta hactenus concessæ reperiantur, eas ex nunc tollimus, & abrogamus. Ad ministratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum, ad solos officiales eorumdẽ ad nutum Superiorum amovibiles pertineat.

3. Super con- cessione usus mobilium. Mobilium vero usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis quam professi sunt, conveniat, nihilque superflui in ea sit; nihil etiam quod sit necessarium, eis denegetur, quorum omnium registrum Superiores apud se habeant, & singulo anno revideant, & Fratres ea vendere, alienare, aut donare minime valeant. Quod si quis aliter fecerit, vel quidquam etiam si pecunia sit, tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta Ordinis nostri constitutiones veluti proprietarius puniatur. Quinimmo ad errores istos tollendos præcipit generale Capitulum, ut in singulo Conventu, & Monasterio sit ærarium publicum, ubi reponantur singulorum Fratrum, & Sanctimonialium pecuniæ; quæ inde non extrahantur sine necessitate à Superiore cognita. Monemus tamen singulorum Conventuum Superiores, juxta singulorum Fratrum merita, gradum, & necessitates, ex reliquis bonis, & præsertim ab eisdem Fratribus acquisitis, aliqua eis pro studiorum, & laborum substentatione, largius & commodius subministrent.

Habeatur vero diligens senum, & infirmorum cura; provideaturque eis de communibus eleemosynis in eorum necessitatibus; & in singulo Conventu præficiatur saltem unus, cui hujusmodi cura committatur. 4. Super cura senum & infirmorum.

Et cum quis infirmari cœperit, statim resignet Superiori omnia quæ suo usui fuerint applicata, ut in casu mortis Conventui cedant. 5. Super resignatione usus bonorum per infirmos fienda.

Emolumenta quæ ex Priorum Legatis (vel ut vocant) mansionariis proveniunt in publicam utilitatem convertantur, & nulli particulari tribuantur. 6. Super dispositione proventuum.

Licentia vero disponendi de bonis suo usui deputatis, aut etiam de cellulis, & cameris ipsis, nulli Fratri, aut sanctimoniali tribuatur, sed hæc sit Generalis, & Provincialium cura, secundum gradum & virtutem, ex quibus videbitur assignare. Et si quis hactenus à Superioribus Ordinis, aut etiam à Sede Apostolica talem disponendi licentiam obtinuit, nulla censeatur. 7. Super nullitate licentiarum dispo- nendi de bonis Ordinis.

Quod autem ad Syndicos, vel Procuratores, sanctesios, sive operarios attinet, singuli Conventus & Monasteria, ubi Superioribus Ordinis visum fuerit opportunum, unum, aut alterum illorum, sive plures eligant ad ipsorum Superiorum nutum amovibiles, ut sancta Tridentina Synodus decernit; non quidẽ ut rerum, & bonorum Ordinis Procuratores, & Rectores, quemadmodum hactenus consuevit, cum nondum Religio haberet proprium in communi, sed ut Conservatores, & Defensores, qui non possint à Principibus, vel Communitatibus institui, sed tantum præsentari. Superior vero, qui ei videbuntur, confirmet; & non permittat eos perseverare ultra triennium nisi Generale Capitulum ex urgenti causa aliter decreverit. Hi vero attingant saltem annum quadragesimum quintum, etiam ubi eis bonorum temporalium fuerit cura commissa, teneantur quotiescumque à Superiore, vel Sanctimonialibus requisiti fuerint, de ipsis bonis rationem reddere; quæ quidem bona, etiam pecunias ipsas non teneant, apud se, sed conserventur in Monasteriis, & non exponantur nisi juxta earumdem Sanctimonialium, vel earum Superiorum voluntatem. In spiritualibus vero ullo modo ipsi Syndici, sive operarii non se intromittant, ut infra dicetur. Procuratores ex Ordine, singulo mense coram Fratribus in loco publico suæ administrationis rationem reddere teneantur; aliter priventur bonis omnibus suo usui deputatis etiam ipso Conventu. In quam pœnam incidat etiam qui mercaturas animalium, societates, vel alias negociationes exercere compertus fuerit. Siquis vero in sua administratione fraudem aliquam, vel furtum commiserit, privetur officio, & disciplinetur; & si furtum insigne fuerit, etiam à Provincia proscribatur, & per decennium ad officia inhabilis habeatur. 8. Super Syndicorum, & Procuratorum munere.

Claves, sub quibus bona Conventuum, & Monasteriorum reponuntur, non à Superioribus ipsorum Conventuum & Monasteriorum tantum, sed etiam ab aliis discretis personis eorumdem locorum custodiantur, qui omnes diligenter, introitum & exitum ipsorum bonorum in libris describant, & Prælato suo postmodum ostendant. 9. Super custodia clavium bonorum Conventus.

CAP. VII.

Si quis Fratrum instigante inimico mortaliter peccaverit. VerbaCap.7.

Duo in hoc capitulo docet nos Beatus Franciscus. Alterum, ad quos Fratres peccantes debeant recurrere, Alterum quomodo sint recipiendi. Circa primum statuitur, & ordinatur ut nullus Fratrum peccata propria, vel proximi sui propalare audeat, nisi Superioribus Ordinis, sub pœna carceris per men- 1. Declaratio super Fratrum confessione.

sem,

sem, & unius publicæ disciplinæ omni sexta feria ipsius mensis.

2. Super propalatione secretorum, & scandalorum Ordinis.

Nullus etiam audebit litteras scribere in infamiam proximi, & Religionis, neque Fratrum scandala, & secreta in Ordine revelare, nisi prædictis Superioribus, sub eadē pœna, & excomunicatione latæ sententiæ, à qua per solum Generalē absolvi possit.

3. Super recursu à sententia Provincialis.

Nemo subterfugiat judicium sui Magistri Provincialis, neque eum recipiat, quousque suam sententiam non protulit. Qui secus fecerit exilio à provincia per triennium puniatur. Provincialis tamen procedat in causa. Si vero suspicio fuerit, quæ indiciis vehementibus appareat quòd Provincialis procedat ex odio & passione, possit accusatus postulare à Generali Collegam, qui una cum Provinciali causam suam expediat. Ipse tamen reus hoc interim recedere non possit, sub pœna convicti criminis.

4. Super recursu ad brachiū sæculare.

Qui si pro injustitia sibi illata, vel quam prætendit sibi illatam esse ad brachium sæculare recurrerit, & non potius ad Superiores Ordinis, exulet statim à provincia, & fiat inhabilis ad omnia Ordinis officia.

5. Super accusatione fratrum.

Non accuset frater fratrem de aliquo crimine coram Superiore, nisi per testes, vel sufficientia indicia probare possit, quod imponit, aliter accusans ea pœna mulctetur, quam accusatus sustinere debuisset, & sic semper, quando quis imponit aliquid quod per testes, vel sufficientia indicia non probetur, pœna talionis puniantur, denunciare tamen liceat, & denunciantem Superior secretum teneat.

6. Super offensione fratrum.

Quicumque ex quavis causa in fratrem suum manum violentam injecerit, sanguinemque fuderit, vel etiam sine sanguine graviter percusserit, ultra pœnas delicto congruentes, etiam ad omnia Ordinis officia in perpetuum inhabilis habeatur, & à provincia expellatur, neque ad officia, sive provinciam restitui possit, nisi per Generale Capitulum, & per omnium patrum Definitorum vota. Quas pœnas eos quoque incurrere volumus, & decernimus, qui convitiis, minis, aliisve modis aliquem ad percussionem irritaverint, & lacessiverint. Teneantur vero Guardiani, & alii locorum nostrorum Rectores, sub pœna privationis suorum officiorum, hujusmodi reos, etiam si in domo ipsorum non deliquerit, in carcerem conjicere à Superioribus puniendos.

7. Super punitione fratrum delinquentium.

Qui commiserit aliquod facinus, propter quod si esset in sæculo, foret juxta leges morte plectendus, vel aliquam insignem infamiam, sive ruinam Ordini, sive Ordinis Superioribus intentaverit, perpetuis carceribus condemnetur. Et si aliquo tempore condonatum illi fuerit de his pœnis, numquam tamen ad Conventum suum remittatur, neque habilis ad officia Ordinis habeatur.

8. Super punitione contumeliam in fratres dicentium.

Qui verba minus honesta in contumeliam fratrum, & Superiorum etiam in claustro dixerit, pro arbitrio Superiorum jejuniis, & carcere maceretur.

9. Super punitione incorrigibilium.

Incorrigibiles, in Capitulis Generalibus, & Provincialibus publice puniantur. Quod si neque hoc modo ad mentem revocari poterunt ut bene honesteque vivere velint, suspendantur à divinis, & laicalem ducat vitam, ac serviant Monasterio tamquam laici. Et si perseveraverint incorrigibiles esse, perpetuis carceribus mancipentur.

10. Super correctione fratrum.

Circa secundum: Omnibus Superioribus Ordinis præcipit Generale Capitulum, ut Fratres peccantes ita cum justitia corrigant, ut misericordiæ non obliviscantur, & caveant, ne peccatum fratris occultum in propatulo exponant, & qui debent Ordinis miserias tegere, & occultare, eas sæculi auribus non traducant, & manifestas faciant.

CAP. VIII.

Verba Cap. 8.

Universi Fratres unum de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere Generalem Ministrum, &c.

1. Declaratio super modo dandi suffragia in electione Officialium.

Circa caput istud de electione Superiorum Ordinis, & aliorum officialium, explicandus est modus, quo eligi debeant, ut servetur Canon sextus reformationis regularium editæ à Sancta Tridentina Synodo, ubi dicitur: In electione Superiorum quorumcumque: &c. (explicetur totus). Pro executione igitur præsentis Canonis ex decreto Generalis Capituli Florentiæ nuper habiti statutum est, ut hujusmodi electiones per ea secreta suffragia fiant, quæ nos balotationes vulgo dicimus; ut puta, in quibus ita facile fraudes non admittuntur, ubi singulorum suffragia calculis lineis, aut laneis colliguntur, hoc scilicet modo extat vas ligneum duplex, in quod, cum quis manus imposuerit, potest calculum suum in quam voluerit partem deponere (una enim pars vota affirmativa, altera negativa colligit) & nemo novit ubi calculus ceciderit, ita ut unusquisque conscientiæ suæ satisfacere, & ipse à nullo cogi potest. In electione igitur Generalium, Provincialium, Procuratoris in Urbe, Custodum, Guardianorum, & omnium Officialium, quibus aliquis gradus administrationis, vel Superioritatis in subditos ex electione accedit, fiat electio per balotationes, & non alio modo. Quicquid secus factum fuerit irritum sit, & inane. In Provinciis Austriæ, Bohemiæ, Romaniæ, Orientis, & Terræ Sanctæ, & si quæ sunt similes Provinciæ, quæ eligere suos Provinciales non consuevere, designentur à Generali per triennium Provinciales, qui tamen in deputandis aliis inferioribus officialibus modo supradicto utantur. Et ne fraus in calculis oriatur, mandat Generale Capitulum, ut unusquisque accipiat suum calculum à Præsidente Capituli, quo accepto, recta via ad vas balotationis accedat manu elevata, & digitis extensis, ita ut omnes videant, quod unicus est singulorum calculus. Discreti etiam ad Provinciale Capitulum profecturi, ubi fuerit numerus conveniens fratrum à suis Conventibus, & ipsi Definitores in Capitulo à suis Custodiis per balotationes eligantur. Qui definitores ad aliud officium non possit assumi, sed perseverent in illo per annum usque ad Capitulum Provinciale, & interim consilio, & auxilio singuli in sua Custodia provinciali, dum visitat assistant. Quod si Provinciale Capitulum non celebrabitur, ipsimet cum Provinciali totidem alios patres per easdem balotationes secernent, qui sub nomine Definitorum officiales Provinciæ eligant, & per annum similiter perseverent. Et ita fiat singulis annis, quando Capitulum Provinciale non habebitur. Caveant tamen fratres omnes, quibus jus electionis convenit, ne calculum suum alicui tribuant, neve alterius ipsi recipiant, vel fraudem aliquam in modo isto electionis committant, sub pœna expulsionis à Provincia, & inhabilitationis ad omnia officia Ordinis.

2. Quod proprietarii non eligantur ad gradus.

Qui suas eleemosynas, & alia bona in manu Superiorum suorum juxta modum suprascriptum in capite sexto, non resignaverit, Conventuique non incorporaverit, non possit eligi ad aliquem gradum, & honorem, sed veluti proprietarius puniatur.

3. Et etiam procurantes officia, ut hic.

Si quis vero via, & favore Principū, & Prælatorū, quasi vi quadam intromittere se in officiis Religionis, procuraverint, statim ad ea inhabilis habeatur.

4. Provinciales quando reeligi possint.

Provinciales peracto sui magistratus triennalis termino, non procurent reeligi iterum à sua Provincia, nisi ex defectu fratrum vel alia rationabili causa id Generalis per patentes litteras permitteret, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & privationis graduum, quas pœnas extendi volumus etiam ad eos, qui eos elegissent.

5. Commissarius Generalis non confirmat Provinciales, sed à Magistro Generali tantū confirmātur.

Commissarii Generales quavis potestate præditi non audeant electos Provinciales, etiam si eorum electioni præfuerint, confirmare, cum ad id, tantum Generalis munus sit, & auctoritas, nisi id in suis patentibus expresse contineretur. Qui secus fecerint, ab auctoritate & gradibus cecidisse intelligantur.

6. Procurator in Urbe unus sit, juretque, & habitet apud S. Salvatorem in Unda.

Procurator in Urbe maneat apud Sanctum Salvatorem de Unda, hyberno saltem tempore, secundum antiquas Ordinis constitutiones, & Sumorū Pontificum decreta. Et ad evitandā discordiā unus tantum

Pro-

Procurator, non plures eligantur. Procurator vero electus, sicut & Generalis, juramentum solitum juxta Alexandrinas constitutiones præstare teneatur.

7. Capitula à Magistro Generali convocantur.

Capitula Generalia, & Provincialia possit Generalis convocare quando, & ubi illi visum fuerit juxta tenorem Regulæ, de triennio in triennium, vel ad alium terminum majorem, vel minorem. Et vocales, qui vocati fuerint, congruo tempore adesse curabunt, aliter voce activa, & passiva priventur. Qui vero vocales non sunt, ad Capitula non accedant sub pœna unius publicæ disciplinæ.

CAP. IX.

Verba Cap. 9.

Fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum, &c.

1. Declaratio super observantia Conc. Trident. sess. 4. cap. 4.

Tria potissima in hoc Capitulo animadvertenda sunt. Primum ne quis fratrum in Episcopatu alicujus Episcopi audeat prædicare cum ab illis fuerit contradictum, ut sonat littera, & nuper statuit Sancta Tridentina Synodus sessione octava, canone quarto. Secundum, ne quis officium prædicationis sibi arroget, sed à suis Superioribus mittatur. Tertium, quomodo se habere debeant Prædicatores in eo munere obeundo. Circa primum mandat Generale Capitulum omnibus Prædicatoribus Ordinis, ut servent illud punctum Regulæ, & Concilii, ne scilicet populo prædicent contradicente Episcopo. Quinimmo fratres omnes, honorem, & reverentiam Episcopis exhibeant.

2. Super observantia can. 14. sess. 7.

Servetur etiam decretum ejusdem Sanctæ Synodi sessione septima, canone decimo quarto. Ne fratres audiant confessiones sæcularium, nisi prius fuerint à suis Superioribus examinati, & ab Ordinariis admissi. Qui secus fecerint, ultra alias pœnas, reddantur inhabiles ad hujusmodi confessiones audiendas.

3. Super Prædicatorum qualitatibus.

Circa secundum, nullus ad officium prædicationis admittatur à Generalibus, sive Provincialibus Magistris, qui non fuerit Sacerdos, vel Diaconus, vita, & moribus comprobatus, præcipue vero Cathol. doctrina instructus, Superiores Ordinis omnem suam curam & studium adhibebunt, ut bene noscant Prædicatores, quos admittunt, eorumque doctrinam explorabunt, nequid contra receptam veritatem, vel contra Sedem Apostolicam, sive Christianos Principes prædicetur. Similiter se gerant erga Patres confessarios, quos non admittent ad tam difficile munus, nisi viros bonæ conscientiæ, & qui sciant discernere inter lepram, & lepram. Hi autem per Conventus, & loca juxta necessitatem distribuantur.

4. Super dispensatione eorumdem.

Magistri, & Prædicatores etiam disponantur hoc modo, ut in prædicationibus, & lectionibus, præsertim casuum conscientiæ, se exerceant, populosque in fide instruant. Et qui non legunt, vel non prædicant, vel in aliquo officio Religioni non serviunt (nisi alias in his studiis suas partes gesserint) exemptionibus, & honoribus sui gradus non gaudeant. Fratres vero, qui ad casuum conscientiæ lectionem audiendam non accesserint, non admittantur ad audiendas confessiones, nisi viri alioquin eruditi, & probati. Et id curent Provinciales sub pœna privationis officii.

5. Super Prædicatoribus, & Confessoribus, non habentibus licentiam.

Si quis deprehensus fuerit Prædicatoris, vel Confessoris munus absque Superiorum licentia exercuisse, post carcerem per mensem, exulet à provincia per triennium, & si sæpius hoc modo deliquerit, per annum carceribus deputetur.

6. Super his, quæ Prædicatores vitare debent.

Ad quod vide etiam sup. a Leon. X. Const. 21. pag. 508.

Circa tertium, nullus Fratrum in suis prædicationibus, ne latum quidem unguem discedere audebit à communibus sensibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & à Patrum ab ea approbatorum sententiis, neque aliquam novam opinionem intrudet. Argumenta etiam hæreticorum, vel eorum responsiones in medium afferre nemo in suis concionibus audebit, ea præsertim, quæ captu difficilia sunt rudi plebeculæ, ne hæreticorum dicta, pro conclusionibus veris, & Catholicis reperiantur. Si quis vero posthac convictus fuerit aliquam propositionem hæreticam, vel schismaticam populi prædicasse, propter quam abjurationem facere teneatur, numquam amplius ad prædicatoris munus, neque ad Ordinis officia admittatur. Et si quis à quatuor annis citra fuerit aliqua labe hæresis notatus, & convictus, habeatur inhabilis ad quoscumque gradus, & dignitates per decennium.

7. Fratres non edant in lucem libros non approbatos à Superioribus Ordinis.

Nullus etiam librum aliquem tractantem de fide, aut de quacumque alia materia in lucem edere valeat, sub pœna excommunicationis, & carceris, nisi prius à Generali, vel à deputatis ab eo, ille liber fuerit approbatus, & præterea alia observentur, quæ circa hoc in decretis Concilii Tridentini, & Indice librorum cauta sunt.

CAP. X.

Verba Cap. 10.

Fratres qui sunt ministri, & servi aliorum fratrum, &c.

1. Declaratio super munere Provincialium in Visitationibus.

In hoc Capitulo B. Franciscus instituit Superiores Ordinis, & eorum subditos quomodo invicem se gerere debeant. Superiores vocat ministros, & servos aliorum fratrum, & sciant se non esse dominos, neque habere dominium super subditos, ut Domini temporales, sed ideo constitutos esse super alios, ut eorum utilitati, & saluti inservire debeant; præfecturæ enim nostræ sunt potius officia, quam dignitates. Subditos vero docet, ut omnimodam obedientiam suis Superioribus præstent, memores, quod propter Deum abnegaverint proprias voluntates. Quamobrem mandatur omnibus Provincialibus sub pœna privationis suorum officiorum, ut singulis annis, dum visitant, examinare debeant fratres suos etiam sub juramento de statu Conventuum locorum, de vita fratrum, de moribus, de conversatione, & de observatione harum constitutionum, atque de omnibus certiorem faciant Generalem Magistrum, visitent quoque cameras, explorent si quid habent fratres superflui, quod non conveniat suæ professioni, & ubi non sunt Inquisitores, etiam libros fratrum diligenter examinent.

2. Super eorumdem munere circa Fratrum promotiones.

Mandatur quin etiam prædictis ad meritum obedientiæ salutaris, ut in promovendis fratribus ad aliquem gradum, vel officium, invigilent, ne indigni præferantur dignis, & mali optimis, sed in omnibus publicæ utilitati, & ornamento consulant. Præferantur vero, qui publico commodo Conventuum, & locorum non suæ utilitati incumbunt.

3. Super eorumdem munere circa ætatem recipiendorum.

Caveant quoque Provinciales sub pœna privationis officii, ne de cetero cooptent in cœtum Patrum, qui fuerint minoris ætatis annorum quadraginta, nec ad hoc suffragari possit aliquis gradus, vel officium, præter doctoratus titulum, indecens enim est, ut inter eos, quorum consilio res Conventuum aguntur, omnes passim sine delectu introducantur.

4. Super obedientia Superioribus præstanda.

Subditis vero mandatur sub eadem vi obedientiæ, ita humiliter exhibeant se dicto Superiorum, ut nihil sibi magis faciendum, proponant, quam illud, quod ipsorum Superiores juxta suæ professionis præscriptum peragendum jusserint.

Qui autem minus obediens, vel contumax suis Superioribus fuerit, & admonitus non se emendaverit, veluti regulæ suæ, & voti obedientiæ transgressor puniatur. Et quicumque, in Generali, vel Provinciali Capitulo ad aliquod officium assumptus fuerit, & non paruerit, per quinquennium ad omnia officia Ordinis inhabilis habeatur, activaque voce careat.

CAP. XI.

Verba Cap. 11.

Præcipio firmiter fratribus universis, ne habeant suspecta consortia.

1. Declaratio super colloquio, & commercio cum inhonestis mulieribus.

Duas partes habet hoc Capitulum. Prima prohibet fratribus suspecta consortia mulierum, Secunda ingressum in Monasteria Monacarum.

Circa primam partem, mandat Generale Capitulum districte Fratribus omnibus, ne conversari, neque loqui audeant cum mulieribus malæ famæ, & quantum fieri poterit, etiam ab alloqutione mulie-

rum bonæ famæ abstineant. Qui comprehensi fuerint habere suspecta consortia mulierum, & correcti non se emendaverint, carceribus per mensem mancipati à Conventu proscribantur.

2. Super pœna admittentiū mulieres intra claustra.

Et si quis convictus fuerit hujusmodi mulieres duxisse intra claustra Conventus, ultra præfatas pœnas, etiam flagris omni sexta feria publice cedatur per mensem.

3. Super Custodia Ostii Conventus.

Ut autem hæc omnia serventur districte præcipitur, ut in omnibus Conventibus diligenter clausura observetur, & unus fratrum januæ semper assistat, qui mulieres nullo modo ingredi permittat.

4. Super Hospitio sæcularium in Conventu. Ad hoc scias Pium V. prohibuisse hospitium Militum, ut in ejus const. 148. Cum sicut.

In ipsis vero Conventibus, & locis non recipiantur hospitio personæ sæculares, nisi forte aliqui Prælati, & viri admodum insignes ad breve tempus, & de licentia Superioris, ut clausura debite servetur, & laicorum discursu non interrumpatur. Quare obsecrandus est Beatissimus Papa, ut jubeat Principibus, & Magistratibus, ne gravent Conventus, & loca equis, militibus, & aliis eorum officialibus.

5. Super accessu Fratrum ad Monasteria Monialium.

Circa secundam partem de Sanctimonialibus, mandatur omnibus, & singulis fratribus nostris, ne accedant ad Monasteria Monialium, nisi pro divinis agendis, & ex jussu Superiorum, qui ætatem, & probitatem mittendorum considerent, sub pœna per triennium secundum constitutiones Capituli Generalis Mediolanensis proximi. Et qui mittentur, à Sanctimonialium alloqutione abstineant, sub pœna exilii per annum.

6. Super ingressu eorumdem intra claustra Monialium. adde prohibitionem Pii V. in const. 20.

Circa vero ingressum Monasteriorum servetur Canon quintus reformationis Regularium Tridentinæ Synodi, ubi dicitur, Ingredi autem intra septa Monasterii nemini liceat, cujuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtenta sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda. Quapropter mandatur Abbatissis omnibus Monasteriorum nostrorum sub pœna eadem & sub pœna privationis officii, ne admittant intra claustra Monasteriorum aliquem absque expressa licentia in scriptis suorum Superiorum quicumque is sit, & cujuscumque conditionis. Licentia autem in casibus tantum necessariis detur, veluti pro Confessore, Medico aut aliis Ministris exigente necessitate.

7. Super Medici qualitate & admissione intra claustra.

Unicus etiam sit, & communis Sanctimonialium Medicus, provectæ ætatis, ab universitate Monialium eligendus, & per Generalem, seu Provincialem approbandus, qui cum claustra Monasterii ingressus fuerit comitatus à duabus Monialibus ex antiquioribus, si Abbatissa adesse non potuerit, semper incedat, quousque claustra exiverit.

8. Super admissione & eruditione puellarum inter Moniales.

Circa puellas sæculares, quæ in quibusdam Monasteriis erudiendæ introducuntur, maximam curam adhibeant Superiores, ut nonnisi honestas, & pacificas Virginis de Monialium consensu ingredi sinant, & quæ ingressæ fuerint non sustineantur ultra sedecim annos. Quo tempore vel subjectum regularem suscipiant, vel nubendæ domum remittantur. Monasteria vero, quæ tales Virgines recipere non consuevere, nullo modo ad eas recipiendas cogantur.

9. Super earundem puellarum examine & approbatione.

Puellæ etiam habitum non suscipiant, nec professionem emittant, absq; approbatione Generalis, vel Provincialis aliisque requisitis juxta decreta Concilii Tridentini in sess. 25. Quicquid secus factum fuerit, irritum sit, & inane, ac contrafacientes excommunicationem incurrant. Superiores autem ipsi teneantur antea diligenter scrutari voluntatem puellarum, an sponte, aut invite Monasterium ingrediantur: ut si sponte ad religionem accedant, eas suscipiant, si invite, eas rejiciant, atque domum remittant.

10. Super earumdem ætate, ad susceptionē habitus, & emissionem professionis.

Quæ sponte voluerint ad Religionem accedere, habitum non suscipiant ante duodecimum annum, neque admittantur ad professionem ante decimumsextum suæ ætatis annum expletum, & nisi per annum saltem antea in probatione steterint. Cujus professionis tempus, ne Episcopus ignoret, teneatur præfecta Monasterio eum ante mensem certiorem reddere sub pœna à Concilio statuta: & singula Monasteria habeant librum, in quo describantur nomina profitentium, & tempus.

11. Super earumdem bonis.

Ante vero professionem (excepto victu, & vestitu) nihil tribuantur Monasterio ex bonis puellarum à parentibus, propinquis, aut curatoribus quocumque prætextu, ne hac occasione discedere nequeant, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ Monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit. Quin potius præcipit Sancta Synodus sub Anathematis pœna dantibus & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant.

12. Super Novitiarum Magistra.

Habeant quoque ipsa Monialium Monasteria sua seminaria, sive novitiatus præcipuamque puellarum magistram, quæ eas erudiat, & in viam mandatorum Dei dirigat.

13. Super Monialium exercitio in cultu divino.

In primis vero mandat generale Capitulum Sanctimonialibus omnibus nostri Ordinis, ut divino cultui semper invigilent, Horis Canonicis de nocte vacent, verba otiosa, & vana non admisceant, à choro horarum tempore non discedant, sed juxta earum professionem, abjectis mundi vanitatibus & illecebris, se totas Deo committant, jejuniis, & orationibus insistendo: præcipue vero jejunia Romanæ Ecclesiæ, & suæ regulæ, ac disciplinam in his diebus non prætermittant. Confessionem peccatorum suorum singulis saltem mensibus faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes dæmonis fortiter superandas. Quod vero ad Sanctissimum Christi corpus attinet, præcipit Sancta Synodus ne intra chorum, & septa Monasterii, sed in publica Ecclesia conservetur, non obstante quocumque indulto, aut privilegio.

14. Super Confessoris Monialium qualitatibus.

Confessores Sanctimonialium constituantur viri probi, & modesti: & non maneant apud unum Monasterium ex celebrioribus præsertim, nisi per triennium, nisi forte ex aliqua rationabili causa aliter Superiori visum fuerit. Neque in monasteriis nostri Ordinis Confessores ulli admittantur, qui non sint ex ipso Ordine, quippe qui sciunt, quid importet Sanctimonialium professio, & possunt à transgressione regulæ absolvere, quod non possunt ceteri, ut litteræ Apostolicæ testantur. Sed & præter ordinarios Confessores, alius extraordinarius, à suis Superioribus, bis aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat.

15. Super electione Abbatissæ Monialium.

Electio vero Abbatissæ ea sit; quæ & aliorum Superiorum Ordinis scilicet per balotationes, nulla ratione consuetudinis, aut antiquitatis habita, sed si in mera eligentium libertate eam Monialem, quam magis idoneam judicaverint in Abbatissam sibi eligere, servata forma Tridentini Concilii sess. 25. cap. 7.

16. Quod ejus officium triennio finitur. Hoc idem statuit Greg. XIII. in const. 48. Exposcit.

Abbatissa autem electa confirmationem à Superiore postulet; & nihil quod ad Monasterium, vel ad regimen ipsius pertineat, inconsultis Vicaria, & decretis Monasterii faciat. Quod si fecerit, irritum sit & inane. Et si sæpius hoc modo deliquerit, officio suo privetur. Sed neque Abbatissa aliqua perseveret ultra triennium, nisi pro reformatione, aut aliqua maxima monasterii utilitate, sed expleto termino triennali ad novæ Abbatissæ electionem procedatur, nulla consuetudine in contrarium faciente.

17. Quæ in Abbatissam eligi nequeunt.

Non promoveantur vero ad aliquod officium, quæcumque secreta, & scandala sui Monasterii extra Ordinem, præsertim apud laicos detulerint, quas volumus expresse in excommunicationem latæ sententiæ incidere, à qua per Generalem tantum præmissa pœnitentia absolvere possint. Neque promoveantur, quæ de suspecto consortio convictæ fuerint, sed priventur omnino accessu ad crates, & rotulas, quousque signum aliquod manifestæ resipiscentiæ ostenderint.

18. Quod Moniales absque licentia non accedant ad Crates vel Rotas.

Nulla sanctimonialis accedet ad crates, & rotulas alloquutura sine licentia Abbatissæ, & cum præsentia Auditricum, quæ in omni Monasterio ex antiquioribus discretis de morte habean-

19. Qu-d litteras,& munuscula non nittant absque licentia. Addé majorem sanctionem Clem. VIII. in onst 28.

habeantur, & hæc licentia raro, & non nisi ex urgenti causa, atque pro alloquendis parentibus, & consanguineis tantum concedatur. Quæ vero sine Abbatissæ licentia, vel sine Auditricum præsentia ad crates, aut rotulas inventa fuerit privetur accessu ad eas per menses sex pro qualibet vice.

Nulla etiam sanctimonialis aliqua munuscula dabit, vel recipiet, neque mittet litteras, aut accipiet, nisi prius munuscula visa, & litteræ lectæ ad Abbatissam fuerint, atque ab ea judicatum fuerit, ut admittantur.

20. Quod nulla xeat clausra. Adde bullam Pii V.

Ex monasterio vero exire nulla ipsarum ex quacumque causa audebit, nisi secundum decreta Sanctæ Tridentinæ Synodi capite quinto reformationis Regularium.

21. Quod vestimenta sint implicia & communia.

Vestimenta etiam sanctimonialium hujusmodi sint, ut professioni earum respondeant, non preciosa, non colorata, non mollia, sed honesta, simplicia, & communia, manicisque amplis utantur ad earum tunicas exteriores. Et omnes professæ habeant sua pallia, sive mantellos, cum quibus ad crates, & coram suo Superiore semper compareant, quæ contrafecerint, activa, & passiva voce ad Superioris arbitrium privata intelligatur.

22. Tela nigra sit super cratibus.

Super cratibus ferreis sint telæ nigræ, quæ numquam auferantur, ne Moniales à quoquam videri possint, nisi forte à progenitoribus, fratribus, & sororibus de licentia Abbatissæ.

23. Collatio habitus, & veli pectat ad uperiores Ordinis Fratrum.

Visitatio, correctio, habitus in ingressu, & vel in professione collatio, ad solum Superiorem Ordinis, sive ejus Commissarium pertineat, non ad aliquem laicum, sive presbyterum sæcularem, consuetudine, & abusu aliquo non obstante. Qui secus fecerit excommunicationem illico incurrat, in quam etiam incidant quicumque se intromittere audebunt in iis, quæ pertinent ad spirituale regimen Monialium, etiam in deputandis Confessoribus, aut aliis fratribus, exceptis Superioribus Ordinis, quorum hæc cura tantum sit, & officium.

24. Electio Factorum pro Monialibus, ab eis, um Superiorum approbatione.

Cum vero Monasteriorum, & sanctimonialium bona, tam mobilia, quam permanentia, servetur illud quod de bonis Conventuum, & Fratrum supra in sexto capite statutum est hoc adjicientes, ut operarii, factores, & alii Monasteriorum ministri non eligantur, neque acceptentur à sanctimonialibus, sine Superiorum approbatione, ad quorum etiam nutum amovibiles sint, ut Sancta Synodus decernit.

25. Certus Monialium numerus statuatur in singulis Conventibus.

In singulis vero Monasteriis juxta statuta Concilii certus, & determinatus numerus Monialium statuatur, qui vel ex redditibus propriis Monasteriis, vel ex consuetis eleemosynis commode sustentari possit: ad quod invigilabunt Superiores.

26. Moniales transferri possint ad alios Conventus pro reformatione.

Si autem fuerint aliqua Monasteria, quæ reformatione indigeant, possit Superior pro eorum reformatione sumere Moniales ex aliis Monasteriis ejusdem Ordinis, & eas ibi præficere cujuscumque dominii, & status fuerint, non obstante contradictione Dominorum temporalium.

27. Confessores Monialium curent observantiam prædictorum.

Et quoniam supradicta omnia ab ipsis Sanctimonialibus servari omnino volumus, mandamus omnibus, & singulis Monasteriorum nostrorum Confessoribus, ne sanctimoniales, contrafacientes his constitutionibus, nisi præmissa pœnitentia, absolvant.

CAP. XII.

Verba Cap. 12.

Quicumque fratrum divina inspiratione voluerint ire inter Saracenos, &c.

1. Declaratio circa Fratres mittendos ad loca Infidelium.

In hoc capitulo sunt duo admodum breves articuli. Primus de iis, qui ad partes infidelium proficisci voluerint. Secundus de Protectore, ejusque auctoritate. Circa primum invigilandum valde est, ut fratres ad terram Sanctam, ad quam provincia Regni Cypri pertinet, sive ad partes infidelium præcipue ad Peram prope Constantinopolim ubi locum satis amplum habemus, profecturi sint ejus vitæ, morum, & doctrinæ, ut credi possit aliquem fructum Christianæ Fidei ex eorum accessu ad illas partes proventurum.

Examinentur etiam, & probentur, qui ad confinia hæreticorum se conferunt, præsertim ubi Conventus, & Monasteria sunt nostri Ordinis, ut puta in Gallia, Germania, Polonia, Bohemia, Austria, Moravia, Dalmatia, Epiro, & similibus partibus, ut Catholica Ecclesia aliquam utilitatem inde referat. Quapropter sub vi obedientiæ sanctæ omnibus Superioribus Ordinis mandat Generale Capitulum, ne cui ad ea loca, nisi prius de mittendorum probitate sibi constiterit, eundi facultatem aliquando faciant. 2. Circa Fratres se conferentes ad confinia hæreticorum.

Circa secundum Deo optimo Maximo summæ à nobis gratiæ agendæ sunt, quod in ea incidimus tempora, in quibus Protectorem secundum Regulam nostram videre, & habere, datum est. Eo enim Gubernatore, quid boni sperare non debemus? Eo Protectore, quid adversi timere possumus? Eo Correctore quis ab institutis suæ regulæ deficiet? Gubernator est, promovebit ad bonum. Protector est, defendet à malis. Corrector est, continebit in fide, & obedientia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. In his enim auctoritas ejus est, in his officium suum versatur, ut expresse dicit Beatus Franciscus in hoc capite, & declarat Gregorius IX. alias XI. primus Ordinis Protector, & deinde Sixtus Quartus, & reliqui omnes, qui regulam explicarunt. Te igitur ô Illustrissime, & Reverendissime Carole Borromæe appellamus, tuam fidem, & benignitatem obsecramur, ut nos tuæ curæ, & patrocinio commissos Beatissimo Avunculo tuo, & Sanctissimo Patri nostro Pio Quarto commendatos facias, tu vero religionem nostram tua prudentia, consilio, & auctoritate, protegere ne desistas, ut ab inimicorum insidiis tuta, Beati Patris sui Francisci vestigiis inhærendo, sedulum in humilitatis spiritu reddere valeat Domino famulatum. Præterea cupiens Generale Capitulum, ut supradictæ leges, & constitutiones tam extra Italiam, quam in Italia ab universo sodalitio nostro serventur, executioni demandentur, tria hæc præcipua decrevit, ac jussit.

Subsequuntur alia statuta, & primũ circa Protectoris auctoritatem.

Tu de ea vide quæ notavi supra in const. 4. Greg XI. Cunctos, ubi alia indicavi.

Primum, ne Generalis, & multo minus Provinciales possint dispensare in his, quæ sunt de essentia Regulæ, ut puta, quæ respiciunt tria vota essentialia, obedientiæ, scilicet, paupertatis, & castitatis, sed neque in aliis nisi ex urgenti necessitate, vel aliqua valde rationabili causa, quæ tamen decretis Tridentinæ Synodi non adversetur, super quod ipsorum Superiorum conscientias oneratas voluit. 1. Circa Generalis & Provincialium facultatem dispensandi, in his quæ in Regula continentur.

Secundum, quod quilibet Generalis in primo officii sui triennio, cessante legitimo impedimento bellorum, aut pestis, Provincias Hispaniarum, & Portugalliæ in persona propria visitare teneatur. Quòd si ex sua negligentia non fecerit, non possit in Generalem reeligi pro secundo triennio, sed alius eligatur, qui huic decreto satisfaciat. 2. Circa accessum Generalis ad visitandum Hispaniam & Portugall.

Ministri vero, qui in executione præsentis reformationis à Generali, vel Visitatoribus minus diligentes inventi fuerint, ab officiis suis cadant & reddantur inhabiles etiam ad minores gradus, & officia Ordinis. Visitatores autem, qui Provincialium partes implebunt, etiam Provincialium magistratu potiantur. Circa punitionem Ministrorum negligentium exequi hanc reformationem.

Tertium, quod constitutiones Ordinis nostri quocumque tempore factæ, etiam si Apostolica auctoritate sint confirmatæ, in his, quæ decretis hujusmodi, Tridentini Concilii repugnant, omnino irritæ, & abrogatæ esse intelligantur, atque omnes ad limites, & præscriptiones istarum, & Concilii redactæ censeantur. 3. Circa revocationem constitutionum, huic reformationi, & Conc. Trid. adversantium.

Postremo à Beatissimo Domino nostro Pio Quarto supplices petimus, ut jubeat Principibus, & Magistratibus, ne ullam molestiam, vel impedimentum inferant, vel inferri sinant, quo minus suprascriptæ Sanctiones in suis dominiis executioni mandentur, sed potius faveant, & auxilium suum impendant, &c. Supplicatio, pro executione Reformationis in omnibus locis.

Rescissio alienationum, infeudationum, & concessionum Terrarum, & locorum S. R. E. ac Sedis, CIV.

& Cam. Apostolicæ, sine competenti recompensa, aut necessitate, vel dictæ Sedis utilitate id non exigente factarum.

Sed immo Pius V. alienationes, & infeudationes fieri, & tractari prohibuit, etiam ex causa permutationis prætextu necessitatis, vel evidentis utilitatis Sedis Apost. ut infra in ejus const. 35. Admonet. ubi plenè notabo de hac materia.

Edita An.D. 1565.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolicæ servitutis officium fidei & diligentiæ nostræ divinitus traditum nos jampridem excitat,& impellit, ut ipsam Sedem & Cameram Apostolicam non solum futuris rerum suarum jacturis sartam tectam præstare,sed etiam adversus illata sibi detrimenta, semotis omnibus omnium injustis affectibus quoad ejus fieri potest integrare studeamus.

Hic Pont. bullam Pauli IV. editam contra alienantes bona ecclesiast. ad terminos juris reduxit ut supra.

§. 1. Sane licet in Pontificatus nostri principio frequentibus multorum,qui constitutionem per felicis recordationis Paulum Papam IV. prædecessorem nostrum de rebus Ecclesiæ non alienandis, & de alienatis recuperandis editam, tamquam nimis rigorosam, quippe quæ nullam inter alienationes ex causa necessaria, vel utili factas, & alias mere voluntarias Ecclesiis damnosas differentiam faciebat, retractari vehementer instabat, querelis inducti, rem in plena Signatura nostra cognoscere, & multitudinem querelantium sedare volentes,dictam constitutionem ad terminos juris communis sub data videlicet 3. Idus Septembris, Pont. nostri anno primo, reducere quomodo coacti fuerimus.

Et modo ipse annullat quascumque alienationes bonorum Ecclesiæ Rom. & Sedis, & Cam. Apost. sine competenti recompensa,vel necessitate, seu evidenti utilitate factas.

§. 2. Nos tamen quos successus temporis experientia longo rerum usu, & quotidiano pastoralis officii nostri exercitio variis modis edocuit, multas alienationes rerum Ecclesiæ Rom., Sedisque, & Cameræ prædictarum per aliquos importunis precibus, & aliis variis artibus inductos Rom. Pontifices prædecessores nostros, & forsan (quod dolenter referimus) per nos,nulla rationabili causa suadente in gravissimam ipsius Ecclesiæ læsionem, Dei offensam, populi scandalum, & evidens animarum periculum hactenus factas, & approbatas extitisse, non solum perspicui hujus animarum periculi magnitudine,sed etiam debita erga Deum, & suam cui nos præesse voluit Ecclesiam pietate,tum etiam urgentis conscientiæ nostræ testimonii religione perculsi,rem omnem cum Venerab. fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto diligenter duximus perscrutandam; ubi mature considerantes bonum, & fidelem Dei servum, nihil eorum quæ sibi à Domino credita sunt, distrahere, seu negligere, nec aliter quam ex causa vel necessitatis, vel evidentis utilitatis alienare, sed cuncta fideliter conservare debere; hinc est quod his aliisque justis de causis moti quarumcumque venditionum, & infeudationum,concessionum,& aliarum quocumque nomine nuncupatarum alienationum de Civitatibus,Terris, Oppidis, Castris, Feudis, Dominiis, & Locis, & aliis stabilibus bonis, ac censibus, & juribus quibuscumque ubilibet constitutis ad Ecclesiam, Sedem, & Cameram præfatas quomodolibet pertinentibus, & quæ pertinuisse, vel pertinere censeri possent, cujuscumque qualitatis, quantitatis, excellentiæ, & quantumvis maximi, vel minimi momenti fuerint, quibusvis personis quavis, Ecclesiastica vel sæculari, sive mundana, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Cardinalatus honore,seu Marchionali, Ducali, Regali, vel alia quacumque dignitate, seu præeminentia præditis,aut etiam Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, & aliis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac per nos dictamque Sedem,ac Cameram ex causa gratiosa, & lucrativa, sine aliqua, vel saltem minime correspectiva, nec competenti recompensa, seu necessitate, vel evidenti dictæ Sedis utilitate id non exigente, perpetuo, vel ad recipientium vitam, aut alias ad longum tempus, etiam per viam permutationis, hypothecæ, recompensæ, contractus, etiam juvari, etiam de Fratrum consilio quovis colore,vel ingenio, etiam Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis adversus quascumque revocationes, & alias contrarias dispositiones præservativas, & in pristinum statum restitutivis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacissimis, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis,etiam à quocumque quantumlibet longissimo, & immemorabili tempore citra quomodolibet factarum & concessarum, ac etiam iteratis vicibus approbatarum, & innovatarum, contractuumque desuper initorum,& juratorum,necnon quarumcumque Apostolicarum,& aliarum scripturarum, aliorumque hic etiam de necessitate exprimendorum tenores, ac quarumcumque litium, & causarum si quæ desuper ubilibet, & in quavis instantia pendeant, status, & merita præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur pro sufficienter expressis, & insertis habentes,de Fratrum ipsorum consilio,& assensu unanimi ex certa scientia nostra, ac de eadem Apostolicæ potestatis plenitudine universas,& singulas venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes,hypothecas,concessiones, & alias omnimodas alienationes,& contractus præfatos quæcumque, quotcumque, & qualescumque, ac in quorumvis Principum, ac Cardinalium, Patriarcharum,& aliorumPrælatorum favorem vel eorum contemplatione per Prædecessores nostros, ac nos,& Sedem præfatam, necessitate,vel evidenti utilitate Sedis hujusmodi id non exigente, seu sine aliqua,vel saltem minime correspectiva neque competenti recompensa, ut præmittitur factos,& concessos, ac confirmatos, & approbatos, etiam si quantumvis longissima tempore præscriptione robur sumpsisse dici possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revocamus,rescindimus,cassamus,irritamus, annullamus, ac viribus omnino vacuamus.

Declarat etiam hujusmodi alienationes nunquam tenuisse.

§. 3. Declarantes venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessiones, & ceteras alienationes præmissas nequaquam tenuisse, nec tenere, nullumque emptoribus, cessionariis, feudatariis, locatariis, donatariis, aliisque rerum ipsarum detentoribus, nec aliquem possidendi titulum per eas quæsitum esse, nec eisdem Ecclesiæ, Sedi, & Cameræ præjudicium afferre potuisse.

Vassallosque nullum jus vassallagii debere occupatoribus bonorum Sedis Apost.

§. 4. Ac Civitatum, Terrarum, & aliorum locorum eorumdem habitatores vassallos,& subditos, dictis illorum detentoribus nullum vassallagii fidelitatis, vel subjectionis, aut aliud jus vel obedientiam alienationum hujusmodi, vel etiam juramenti per eos illis præstiti, quod etiam eis harum serie relaxamus, prætextu, debere aut illis adstrictos esse.

Occupatoresque bona occupata & fructus restituere debere.

§. 5. Quinimo detentores ipsos ad easdem Civitates, Terras, Castra, Oppida,& loca Sedi,& Cameræ præfatis realiter,& cum effectu restituenda,& relaxanda,ac eorum detentores ad fructuum inde post obitum concedentis hactenus perceptorum, & in posterum percipiendorum restitutionem in utroque foro omnino teneri, & ad id etiam sententiis,censuris,& pœnis Ecclesiasticis,ac etiam pecuniariis, necnon privationis quorumcumque aliorum feudorum Ecclesiasticorum per eos etiam legitime obtentorũ, & inhabilitatis ad illa aliaque deinceps obtinenda, ac aliis juris & facti remediis, cogi & compelli posse.

Clausulæ præservativæ.

§. 6. Ac decernentes præsentes vim perpetuæ legis habere, neque de nullitatis vitio seu intentionis nostræ vel alio quovis defectu notari seu impugnari posse, sed illas omni exceptione remota, validas & efficaces fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari.

Decretum irritans.

§. 7. Sicque per quoscumque judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes,etiam S.R.E. Cardinales in quavis etiã de præsenti pendente causa, & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis

aliter

aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Ac irritum quoque & inane quicquid à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus reductione nostra & litispendentiis præmissis, ac etiam per nos præstitis juramentis; & de non tollendo jus quæsitum, aliisque quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; necnon privilegiis, indultis, promissionibus, ratificationibus, obligationibus, submissionibus, renunciationibus, & litteris Apostolicis, determinatoribus præfatis, & aliis quibusvis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus per nos etiam Consistorialiter, & contra tales revocationes quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse paribus, Motu, scientia, & potestatis plenitudine derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma, & effectus publ.

Quam habes in fin.

§. 9. Ut autem præsentes ad eorum quos concernunt notitiá facilius deducantur, volumus, & mandamus, quod illæ in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ, ac Cameræ Apostolicæ valvis per aliquem ex nostris Cursoribus affixæ, copia illarum ibi dimissa, universos & singulos quorum interest, si citra videlicet infra mensem, si vero ultra montes fuerint infra tres menses à die affixionis hujusmodi computandos perinde afficiant, ligent, arctentque, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 17. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1565. 15. Kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno sexto.

Papæ subscrip.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.
Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jo. Card. Reomanus.
Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.
Ego Fr. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aracœli.
Ego Jac. Card. Sabellus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Bern. Card. Salviatus.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego F. Card. Paceccus de Toledo.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Jo. F. Card. de Gambara.
Ego M. S. Card. de Altaemps.
Ego Franciscus Card. Mantuanus.
Ego Marcus Ant. Card. Columna.
Ego Ptolomæus Card. Comensis.
Ego B. Card. Lomellinus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius S. R. E. Cam.
Ego Franciscus Card. Alciatus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi 1565. Indict. 8. die vero 5. mensis Octob. Pontificatus autem Sanctiss. in Christo Patris, D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. anno sexto, retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ut moris est, per nos Scipionem de Octavianis, & Jo. Andream Rogerium Cursores.

Alexander Astancollus Magister Curs.

Sequitur facultas Camerarii sup. prædictis.

PIUS PAPA QUARTUS.

Edita An. D. 1565.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Decens esse arbitramur & congruum ita nos, &c. ut supra.

Deputatio Camerarii executoris dictæ const.

§. 1. Nos litteras ipsas, ac in eis contenta quæcumque suos plenarios ac debitos effectus sortiri cupientes, Dilecto filio nostro Vitellotio S. Mariæ in Via lata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, nostro ac ejusdem S. R. E. Camerario, per Apostolica scripta mandamus, quatenus in virtute sanctæ obedientiæ ipse etiam ultra ordinariam sui Camerariatus officii facultatem per se vel alium, seu alios litteras prædictas, ac in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit solemniter publicans, faciat auctoritate nostra executioni debitæ demandari, illaque firmiter & inconcusse observari. Non permittens Sedem & Cameram præfatas, ac pro eis agentes quoscumque contra litterarum earumdem tenorem indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, litterisque prædictis contravenientes etiam contra eos manu Regia, ac simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura judicii solaque rei veritate inspecta procedens, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias ejus arbitrio infligendas, moderandas & applicandas, omni quacumque appellatione & reclamatione remota compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstantibus de una & duabus non tamen tribus dietis, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 3. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura, etiam si videbitur absque aliqua illius registratura, sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, quacumque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Placet Motu proprio.

Papæ subscript.

CV.

Taxa mercedum Notariorum causarum Civilium, Gubernatoris, Vicarii, Judicis Burgi, & Magistrorum Viarum Urbis, & etiam Capitolii in casibus de quibus per Statuta non est provisum.

Taxam vero Notariorum Criminalium habes in const. seq. Et Notariorum A. C. infrà in hoc Tomo, in const. 113. Pii V. Inter illa. Quas omnes reformatas attende in Pauli V. const. 72.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Notarii prædicti servent hanc taxam & tabellam affixam teneant in loco publico.

Cum nuper generali Reformationi, circa Romanæ Curiæ officia, & Tribunalia per nostras desuper editas litteras providerimus, & inter cetera statuerimus, ut quorumdam Tribunalium Notarii, pro actis coram eis faciendis, adnotandis, & conscribendis, mercedem juxta taxationem per nos eis ordinandam, & non ultrà, exigere valeant: idcirco nos illam ad suprascriptũ modum duximus reducendam. Quam per Notarios actuarios in causis Civilibus Curiarum Almæ Urbis nostræ Gubernatoris, & nostri in eadem Urbe Vicarii, necnon Capitanei Burgi Sancti Petri, & Magistrorum viarum, ac in casibus, in quibus per statuta Urbis specialiter non providetur, etiam Senatoris ejusque Collateralium, & Capitanei appellationum, ac Magistrorum Justitiariorum, ob servari mandamus, sub pœnis in dictis nostris litteris expressis. Utque tam ipsis Notariis quantum petere valeant, quam partibus litigantibus quantum solvere debeant jugiter innotescat jubemus, ut

singuli Notarii prædicti taxationem infrascriptam in vulgari sermone impressam, Tabellæ affixam in suo quisque Officio in loco publico, quo ab omnibus inspici, legi, & intelligi possit teneant, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet Motu proprio I.

PRo quocumq; Monitorio, Arresto, seu præcepto litis introductivo, cũ clausula, si quis, &c. nihil.
Pro quacumque petitione, comparitione, protestatione, sive allegatione, bol. unum. bol. 1.
Pro quacumque revocatione inhibitionis de facto factæ, Arresti, Sequestri, seu cujusvis Mandati, bol. duos. b. 2.
Pro mãdato suspicionis fugæ, cum examine testium usq; ad sumam scutorum decem, b. decem. b. 10.
Cum productione irritum à decem infrà, bol. septem cum dimidio. bol. 7. ÷
A decem supra, cum examine testium, b. duod. b. 12.
Cum productione Jurium à decem supra bol. decem. b. 10.
Pro Arresto in carceribus, idem solvatur respective.
Pro mandato de relaxando, cum cautione usque ad sumam scutorum decemb, ol. quindecim. b. 15.
Si vero cum consensu, sine cautione, bol. duodecim. b. 12.
Abinde supra si cũ cautione, bol. vigintiquinq; b. 25.
Si vero sine cautione, bol. viginti. b. 20.
Pro quocunq; mandato in contumaciã, b. tres, b. 3.
Pro revocatione Mandati in contumaciam, bol. duos. b. 2.
Pro Non. Gravetur, seu mandato de non molestando in forma juris, bol. tres. b. 3.
Pro quocumque deposito pro quacumque summa in actis faciendis. nihil.
Pro restitutione depositi pro quolibet scuto in causa mercedum, bol. unum in ceteris. b. 1.

Deposita ultra scuta quinque apud Montem Pietatis fieri decrevit Greg. XIII. infra in ejus constit. 94. Inter multiplices.

Pro rogitu cujuscumque obligationis in officio usque ad summam scutorum decem, bol. septem cum dimidio. b. 7. ÷
Abinde supra, bol. decem. b. 10.
Extra officium duplum.
Pro cassatione cujuscumque obligationis Judicialis usq; ad summam decem bol. quinque. b. 5.
Abinde supra, bol. decem. b. 10.
Pro susceptione termini in judicio ad solvendum, bol. duos. b. 2.
Pro quacumque susceptione censurarum in judicio, quæ non fiat nisi ultra decem, bol. septem cum dimidio. b. 7. ÷
Pro moderatione censurarum, bol. duos. b. 2.
Pro quocunq; partito litis decisivo, bol. duos. b. 2.
Pro quocumq; juramento extra Officium, susceptione termini, aut actus judicialis usq; ad scutos decem, bol. septem cum dimidio. b. 7. ÷
Abinde supra, bol. decem. b. 10.
Pro quocumq; mãdato vigore termini in judicio suscepti, vel censurarum, vel juramento usq; ad summam scutorum quinque, bol. quinque. b. 5.
A scutis quinq; usq; ad decem, bol. decem. b. 10.
A decem usque ad viginti, bol. viginti. b. 20.
A viginti usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 50.
Pro decreto supradicti mandati, bol. duos. b. 2.
Pro quacumq; fide de exequendo Mandatum in alia Curia decretum, seu appositionis manus in contumaciã, vel alias non facto processu, bol. duos. b. 2.
Pro quocumque rogitu procuræ in Officio, bol. duos. b. 2.
Extra vero officium, bol. octo. b. 8.
Pro productione quorumcumque jurium, articulorum & interrogatoriorum, bol. duos. b. 2.
Pro quacumq; restitutione jurium cũ dimissione copiæ à decẽ scutis infra, supra tamen duo in scripturis privatis, bol. septem cum dimidio, b. 7. ÷
A decem usque ad viginti, bol. quindecim. b. 15.
A viginti supra, bol. viginti. b. 20.
Si vero instrumenta publica, vel alia jura, duplum in quolibet casu prædicto.
Pro relatione ad videndum jurare testes, & illorum reductione, specificatione materiarũ etiam si insimul cum inductione testium fiat, bol. duos. b. 2.
Pro responsione articulorum sive præparatoriorum pro quolibet articulo, seu præparatorio etiam generali sive fiat verbo sive fiat per productionem cedulæ, bol. unum. b. 1.
Pro examine testis in quacumque summa, summarie absque articulis & interrogatoriis bol. septem cum dimidio. b. 7. ÷
Pro examine super recognitione texerarum, bol. quatuor. b. 4.
Pro recognitione apocarum, bol. tres. b. 3.
Pro examine super articulis & interrogatoriis à scutis decem infra, supra tamen duo, bol. decem, b. 10.
A decem usque ad viginti, bol. quindecim. b. 15.
A viginti usque ad quamcumque summam, bol. vigintiquinque. b. 25.
Si vero articuli, & interrogatoria fuerint excessiva, solvatur arbitrio Domini.
Extra vero officium solvatur duplum.
Pro copia testium publicorum, solvatur ad rationem ut supra pro examine.
Pro quacumque informatione judici facienda cum ostensione actorum, jurium, vel testium, à quinque ducatis infra, bol. tres. b. 3.
A quinque, usque ad decem, bol. sex. b. 6.
Abinde supra bol. septem cum dimidio. b. 7. ÷
Et unica tantum informatio in omnibus casibus solvatur.
Et si fiat extractus, vel Registrum, nihil solvatur pro informatione.
Pro quocumque decreto deffinitivo, vel nota sententiæ vim deffinitivæ habentis usque ad summam scutorum quinque, bol. quinque. b. 5.
Usque ad decem, bol. decem. b. 10.
Usque ad viginti, bol. triginta. b. 30.
Usque ad quamcumque summam, bol. quadragintaquinque. b. 45.
Pro quocumque mandato vigore sententiæ servatis servandis, vel causa cognita, usque ad summam scutorum quinque, bol. septem cum dimidio. b. 7. ÷
Usque ad decem, bol. decem. b. 10.
Usque ad viginti bol. triginta. b. 30.
Usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 50.
Pro copia cujuslibet commissionis, bol. decem. b. 10.
Pro copia simplici cujuslibet instrumenti in actis rogati, bol. septem cum dimidio. b. 7. ÷
Pro copia subscripta pro fide eorumdem, bol. decem. b. 10.
Pro copia articulorum si sit magna scriptura, b. decem. b. 10.
Pro copia cujuslibet petitionis partici juramenti, allegationis & cujuscumque alterius actus judicialis in actis facti, bol. duos. b. 2.
Pro mandato de evacuando domum, bol. vigintiquinque. b. 25.
Pro quocumque mandato de consignandis pignoribus, b. tres. b. 3.
Pro quocumque decreto confessionis debiti, bol. duos. b. 2.
Pro quibuscumque litteris declaratoriis vigore Monitorii vel in illarum loco Mandato in contumaciam, bol. trigintaseptem cum dimidio. b. 37. ÷
Pro quibuscumque litteris excommunicationis sive delegatoriis vigore obligationis in forma Cameræ vel monitorii reintegrati, vel mandato loco illarum usque ad summam vigintiquinque scutorum, bol. trigintaseptem cum dimidio. b. 37. ÷
A vigintiquinque usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 50.
Pro absolutione à censuris, bol. septem cum dimidio. b. 7. ÷
Pro instrumento absolutionis à censuris idem solvatur, prout in litteris.

Pro

Pro quocumque Brachio ſæculari, ſolvatur duplum ad rationem ſummæ prædictæ.

Pro monitorio extra Urbem in illius diſtrictu, bol. viginti. b. 20.

Pro rogitu inſtrumenti poſſeſſionis infra mœnia urbis, bol. triginta ſeptem cum dimidio. b. 37. ÷

Extra vero mœnia urbis arbitrio Domini.

Pro inventario de bonis, extra officium, bol. quinquaginta. b. 50.

Pro publicatione inſtrumentorum, ſerventur ſtatuta Urbis.

In cauſis a quinque infra, ſpecificentur materiæ in actis & examinentur teſtes abſque articulis & interrogatoriis, & Notarius teneatur ſuper generalibus examinare, & ſi pars voluerit dare interrogatoria, concordet Notarium.

Et ſi agatur de bonis, & nō de pecuniarum quātitatibus, ſtetur arbitrio Domini, qua taxa ſolvi debeat.

Pro extractibus fiendis prout hactenus fieri conſueverunt, pro quolibet folio habentibus lineas vigintiduo in qualibet pagina, bol. ſeptem cum dimidio, b. 7 ÷

In cauſis commiſſariis, pro comparitione & relationibus nihil recipiatur, & in omnibus caſibus, ſolvatur prout in aliis Urbis tribunalibus ſolvi ſolitum & conſuetum eſt.

A pauperibus miſerabilibus perſonis ſolvere impotentibus nihil juxta formam litterarum noſtrarum accipiant.

CVI. Taxa mercedum Notariorum cauſarum criminalium Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarii, & Senatoris Urbis, ac Judicis Burgi.

Horum Notariorum taxa plenius reformata eſt à Paulo V. infr. in ejus conſt. 78. Cum nos.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

otarii præ- ti ſe vent nc t_xam, tabella n xam te- nt in loco plico.

CUm nuper generali reformationi circa Rom. Curiæ Officia & Tribunalia per noſtras deſuper editas litteras providerimus, & inter cetera ſtatuerimus, ut quorumdam Tribunalium Notarii pro actis corā eis faciendis, adnotandis, & conſcribendis mercedem juxta taxationem per nos eis ordinandam, & non ultra, recipere valeant. Idcirco nos illā ad ſupradictum modum duximus reducendā, quam per Notarios actuarios, in cauſis criminalibus Curiarum Almæ Urbis noſtræ Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarii, Senatoris, ac Burgi, obſervari mandamus ſub pœnis in dictis noſtris litteris expreſſis, utq; tam ipſis Notariis quantum petere valeant quam partibus litigantibus quantum ſolvere debeant jugiter innoteſcat, jubemus, ut ſinguli Notarii prædicti taxationem ſubſcriptam in vulgari ſermone impreſſam, & tabellæ affixam, in ſuo quiſq; officio in loco publico, quo ab omnibus inſpici, legi, & intelligi poſſit teneant, contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Placet Motu proprio. I.

PRo receptione querelæ ex officio, vel ad inſtantiā partis, ſive in officio, ſive extra officium. nihil.

Pro examine teſtium pro informatione Curiæ, ſive in officio ſive extra officium, ſimiliter ex officio vel ad inſtantiam partis. nihil.

Pro examine reorum in carceribus. nihil.

Pro quolibet Monitorio, inhibitione, vel ſequeſtro in curia, cum clauſula, Si quis. ſcut. bol. 3.

Pro alia inhibitione, arreſto, monitorio, vel ſequeſtro ſine dicta clauſula. ſc. b. 5.

Pro qualibet ſignificatione, cum fidejuſſione, ſive obligatione. ſc. b. 15.

Pro ſimili ſignificatione, abſque fidejuſſione, & obligatione. ſc. b. 10.

Pro monitorio pœnali, citatione, inhibitione, ſequeſtro, arreſto, aut alio quovis inſtrumento ſive in curia ſive extra curiam, ſive auctoritate ordinaria ſive commiſſaria pro Fiſco. nihil.

Pro ſimili monitorio in curia in vim commiſſionis, ſi adeſt inſtigator ſecretus vel apertus, carlen. quinque. ſc. b. 37 ÷ I

Pro monitorio vel ſequeſtro extrà curiam auctoritate ordinaria, ſi adeſt inſtigator ut ſup. ſc. b. 25.

Pro monitorio vel ſequeſtro extra curiam in vim commiſſionis, ſi adeſt ſimilis inſtigator ſecretus vel apertus. ſc. b. ÷

Pro inhibitione in curia vigore commiſſionis, inſtantiam partis, vel ſi adeſt inſtigator, ut ſupra carl. quinque. ſc. b. 37 ÷

Pro inhibitione ſimili extra curiam. ſc. b. 60.

Pro citatione etiam cum inhibitione vigore commiſſionis, etiam per edictum extra curiam, ad inſtantiam partis, vel ſi adeſt inſtigator ut ſupra ſc. 1 b. ÷

Pro compulſorialibus generalibus vel ſpecialibus extra curiam vigore commiſſionis. ſc. 1. b. ÷

Pro inſtrumento remiſſoriæ. ſc. 1. b. ÷

Pro quolibet palmo rotuli remiſſoriæ carl. 5. ſc. b. 37 ÷

Pro litteris miſſivis pro examinandis teſtibus extra curiam loco remiſſorialium. ſc. b. 20.

Pro litteris declaratoriis ob non paritionem monitorii extra curiam, carl. 10. ſc. b. 75.

Si in cauſa commiſſaria. ſc. 1. b. ÷

Pro brachio ſeculari ſimiliter ob non paritionem monitorii extra curiam cauſ. ordin. ſc. 1. b. 50.

Pro brachio ſæculari vel mandato executivo loco executorialium extra curiam in cauſa commiſſaria. ſc. 2. b. 50.

Pro mandato de capiendo extra curiam auctoritate ordinaria, ad inſtantiam partis vel inſtigatoris ſecreti, vel aperti. ſc. b. 25.

Si in cauſa commiſſaria. ſc. 1.

Pro edicto tempore vacantiarum. ſc. b. 50.

Pro comparitionibus relationibus jurium productionibus vel aliis quibuſvis actis pro Fiſco. nihil.

Pro qualibet relatione, comparatione, proteſtatione, jurium productione, vel alio actu parte inſtante. ſc. b. 2.

Pro actu depoſiti pecuniarum. nihil.

Pro conſignatione depoſiti pro quolibet. ſc. b. 1.

Pro conſignatione pignoris vel rei depoſitatæ. ſc. b. 7 ÷

Depoſita ultra ſcuta quinq; apud Montem Pietatis fieri decrevit Greg. XIII. infra in ejus conſt. 94. Inter multiplices.

Pro examine cujuſlibet teſtis in cauſa capitali, vel in qua venirer imponenda pœna corporis afflictiva, cum articulis & interrogatoriis, vel cum interventu Domini Judicis, vel Fiſci, in officio vel domo ipſius Judicis. ſc. b. 50.

Si extra domum & officium, etiam ſi teſtis ſit egregius vel illuſtris ſuper eiſdem. ſc. 1.

Si abſque interrogatoriis & inverventu Judicis & Fiſci, vel ſuper bona fama, ut ſuper uno vel duobus articulis tantum in officio. ſc. b. 25.

Si extra officium, etiam ſi teſtis ſit illuſtris, ut ſupra. ſc. b. 4.

Pro examine teſtis in aliis cauſis non capitalibus, ſuper articulis & interrogatoriis, vel cum interventu Judicis vel Fiſci in officio. ſc. b. 3.

Si extra officium, etiam ſi teſtis ſit egregius, vel illuſtris. ſc. b. 50.

Si abſque interrogatoriis & interventu Judicis, vel Fiſci, in officio. ſc. b. 15.

Si extra officium. ſc. b. 25.

Si materiæ in articulis vel interrogatoriis fuerint exceſſivæ, in quolibet ex caſibus prædictis attendatur taxa juxta exceſſivitatem arbitrio D. Judicis.

Pro examine teſtis in officio ſummarie, abſque articulis & interrogatoriis. ſc. b. 10.

Si extra officium. ſc. b. 15.

Pro oſtenſione depoſitionis teſtium publicatorum abſque copia, ſolvatur medietas ejus quod ſolutum fuerit pro examine reſpective.

Pro copia ipſius depoſitionis teſtium pro quolibet fol. continenti lineas 23. ſc. b. 7 ÷

Pro quolibet folio copiæ indiciorum continen. lineas 23. & pro qualibet linea 12. ſyllabas ſi unus tantum reus fuerit. ſc. b. 5.

Si duo vel plures rei fuerint, pro quolibet fol. ſimili carlen. unum. ſc. b. 7 ÷

Pro quolibet centenario fol. regiſtri in cauſis ordinariis, ſi ad inſtantiam partis fieri contingat, dumodo pagina fol. cōtineat lineas 24. & regiſtrum vel

extractus cur. Capitolii factus fuerit jux. formam Motus proprii S. D. N. D. Pii PP. IV. sc. 3. b. 1 ÷

In causis vero commissariis à principio cum totidem 24. lineis, & juxta formam ejusdem Motus proprii, quolibet centenario. sc. 4.

Pro quolibet folio extractus facti cum lineis, & juxta tenorem dicti Motus proprii. sc. b. 7 ÷

Pro quolibet centenario rubricaturæ processus de partibus. sc. 1. b. 50.

Pro mandato de relaxando aliquem in causa capitali, vel alia in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiva, ubi præcesserint indicia, & reus fuerit examinatus, nec fuerit lata & subscripta sententia. sc. b. 50.

Ubi vero reus præcedentibus indiciis examinatus, fuerit condemnatus; vel etiam tam ante, quam post composuerit, aut solverit pœna, seu ex gratia pœna ei remissa fuerit. sc. 1.

Pro mandato de relaxando aliquem in alia causa, ubi præcedent indicia, & reus componat, vel pœnam solvat, aut condemnatus ex gratia liberetur. sc. b. 30.

In aliis vero quibusvis casibus pro simili mandato de excarcerando. sc. b. 20.

Pro rogitu cujuslibet fideijussionis in officio, vel carcere. sc. b. 10.

Si extra officium & carcerem. sc. b. 20.

Pro mandato de capiendo aliquem pro indiciis, vel pro curiæ informatione. nihil.

Pro mandato de capiendo pro cautione de non offendendo. sc. b. 7 ÷

Pro non gravetur. sc. b. 5.

Pro mandato de evacuando servatis servandis. b. 20.

Pro inventario in causa capitali. sc. 1.

Pro simili inventario facto de mandato Judicis in quavis alia causa criminali. sc. b. 50. plus vel minus arbitrio Judicis.

Pro simili inventario in causa civili sc. b. 20.

Pro extimatione, subhastatione, & venditione bonorum mobilium, vel se moventium Fisco incorporatorum, usque ad valorem scut. 10. b. 15.

A scut. 10. usque ad 20. sc. b. 30.

A scut. 20. usque ad 50. sc. b. 75.

A scut. 50. usque ad 100. sc. 1.

A scut. 100. usque ad 500. sc. 2.

A scut. 500. usque ad quamcumque summam. sc. 3.

Pro adeptione possessionis bonorum stabilium Fisco incorporatorum intra mœnia. sc. 1.

Si extra solvatur juxta importantiam causæ, & distantiam loci, arbitrio Domini Judicis.

Pro subhastatione, venditione, & deliberatione similium bonorum stabilium usque ad valorem scut. 100. sc. 1. b. 2.

Abinde supra capiatur arbitrio ejusdem Domini Judicis.

Pro nota sententiæ deffinitivæ, declaratoriæ, vel interlocutoriæ, in quavis instantia pro Fisco. nihil.

Pro nota sententiæ absolutoriæ definitivæ in causa capituli in prima instantia, pro quolibet reo. sc. 4.

Si in secunda instantia. sc. 3.

Si in tertia instantia. sc. 2.

Pro simili nota sententiæ in alia causa in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiva, in prima instantia. sc. 3.

Si in secunda. sc. 2.

Si in tertia. sc. 1.

Pro simili nota sententiæ absolutoriæ definitivæ in causa non capitali, & in qua nõ veniret imponenda pœna corporis afflictiva in prima instantia. sc. 2.

Si in secunda. sc. 1. b. 50.

Si in tertia instantia. sc. 1.

Pro simili nota sententiæ declaratoriæ in quavis causa & instantia. sc. 1.

Pro nota sententiæ definitivæ in causa discussionis, recipiatur juxta importantiam causæ arbitrio Domini Judicis.

Pro nota decreti habentis vim sententiæ definitivæ in quolibet ex casibus prædictis capiatur pro medietate, juxta taxam prædictarum sententiarum respective.

Pro quolibet folio copiæ articulorum, vel jurium productorum carl. unum. sc. b. 7 ÷

Pro restitutione jurium. sc. b. 25.

Pro quolibet salvoconducto pro homicidio ad quodvis tempus forte dari contingat de mandato S. D. N. sc. 1.

Si pro alio minori dilecto. sc. b. 50.

Pro decreto ad exequendum mandatum jam decretum revocationis, inhibitionis, vel sequestri de consignando bona depositata, vel similis naturæ, una cum fide vel mandato desuper opportuno carl. unum. sc. b. 7 ÷

Pro cassatione cujuslibet simplicis fidejussionis, obligationis, vel querelæ. sc. b. 10.

Pro cassatione similis fidejussionis, vel querelæ in quibus secutus fuerit processus, vel examen inquisiti, non tamen condemnatio. sc. b. 20.

Pro cassatione similis fidejussionis, vel obligationis in causa gravi, & pro persona tertia, attendatur importantia ipsius causæ, & personæ inquisitæ, & stetur judicio Domini Judicis, nisi partes fuerint inter se concordes. sc. 1.

Pro cassatione processus in causa capituli, pro quolibet inquisito. sc. 1.

Si in causa minori, in qua tamen venerit imponenda pœna corporis afflictiva. sc. b. 75.

Pro cassatione processus in alia causa non capitali, in qua non veniret imponenda pœna corporis afflictiva. sc. b. 50.

Pro cassatione processus in alia causa gravi, & pro persona tertia attendatur importantia causæ personæ, & stetur judicio Domini Judicis, ut supra.

Pro instrumento sententiæ in causa capitali. sc. 2.

Pro simili instrumento in causa in qua tamen venerit imponenda pœna corporis afflictiva. sc. 1. b. 50.

Pro simili instrumento in causa minori. sc. 1.

Pro instrumento sententiæ declarator. absolutionis, vel decreti habentis vim similis sententiæ. sc. b. 50.

Pro susceptione censurarum, vel termini in judicio. sc. b. 5.

Pro fide cujuslibet actus judicialis. sc. b. 10.

Pro fide decreti visitæ extra diem visitæ. sc. b. 5.

Pro rogitu procuræ in officio. sc. b. 5.

Si extra officium. sc. b. 10.

Pro expensis contumacialibus in causa capitali ordinaria, in qua præcedentibus indiciis reus fuerit monitus, & in contumaciã condemnatus. sc. b. 50.

Si in causa non capitali, in qua tamen modo præmisso reus sit in pœnam corporis afflictivam condemnatus. sc. 1.

Si in alia minori causa in qua eodem modo reus sit tantum in pœnam pecuniariam condemnatus. sc. b. 50.

Pro similibus expensis contumacialibus in causa cõmissaria in primo capite, ut supra. sc. 2. b. 50.

Si in secundo. sc. 2.

Si in tertio capite. sc. 1. b. 50.

Si vero hujusmodi expensæ fuerint in causa gravi, vel pro persona tertia, exigatur juxta importantiam causæ, & qualitatem personæ arbitrio Domini Judicis.

Pro quibusvis aliis instrumentis, expeditionibus, & scripturis quorum merces in præsenti taxa non exprimitur, & etiam in præinsertis in quibus videlicet controversia inter Notarium & partem oriri contigerit, stetur arbitrio Domini Judicis.

Eadem taxa præinserta servetur in quibusvis officiis criminalibus prædictis, etiam in causis mixtis, vel etiam civilibus, criminalibus dependentibus, aut quibus de interesse Fisci agitur.

In aliis verò merè civilibus in eisdem officiis pertractandis, etiam in casibus prædictis, servetur taxa Notariis civilibus novissime imposita.

In omnibus casibus prædictis, & aliis quomodolibet contingentibus, pro paupere nihil penitus recipiatur, & de paupertate stetur relationi Domini Advocati vel procuratoris pauperum, & ubi opus fuerit, loco copiæ indiciorum vel jurium, ostendantur originalia ipsi Domino Advocato vel Procuratori dictorum pauperum gratis.

PIUS V. PONT. CCXXIX.

ANNO DOMINI MDLXVI.

Pius Quintus, Alexandrinus, de Ghisileriis, frater Michael antea dictus Ordinis S. Dominici, presbyter Cardinalis tituli S. Mariæ supra Minervam. Creatus septimo Idus Januarii, Coronatus 16. Kalen. Febr. 1566. Creavit Cardinales 21. Sedit annos sex, menses tres, dies 23. Obiit Kal. Maij anno 1572. Sepultus fuit in Basilica S. Petri, postea à Sixto Quinto, ad sacram Ædem S. Mariæ Majoris in sacellum ad Præsepe constructum translatus fuit. Vacavit sedes dies undecim.

I. Edita A. D. 1566.

Quod Cardinalibus Congregationis Sanctissimæ Inquisitionis Officiales omnes pareant. Et quoscumque pro aliis delictis carceratos, & ad dictum Officium Inquisitionis delatos, ad eosdem Cardinales remittant, aliorum criminum cognitione suspensa.

Consonat const.76. Clem. VIII. Sanctissimus. in Tomo III. & ante illam, Sixtus V. in ejus const. 74. eorumdem Cardd. jurisdictionem præfinivit, infrà in hoc Tomo II.

[Margin: Omnes offi- ales obe- iant inqui- tor bus ge- eralibus.]

Sanctissimus D. N. D. Pius divina providentia Papa Quintus, statuit, decrevit & ordinavit, ac mandavit ut negotia fidei omnibus & singulis aliis præferantur, cum fides sit substantia & fundamentum Christianæ Religionis, omnibus & singulis Almæ Urbis, ejusque districtus Gubernatori, Senatori, Vicario, Cameræ Apostolicæ Auditori, & quibuscumque aliis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus Provinciarum & terrarum suæ Sanctitati, & S. R. E. mediate & immediate subjectarum, ac eorum Locatenentibus, officialibus, barisellis, & aliis ministris, necnon aliis locorum Ordinariis, ceterisque magistratibus & officialibus, ac cujusvis conditionis & status hominibus, in omnibus & singulis terris, oppidis, & civitatibus, ac in tota Republica Christiana existentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac indignationis suæ Sanctitatis, & aliis arbitrio suæ Sanctitatis, & Illustrissimorum & Reverendissimorum Dominorum Cardinalium Inquisitorum generalium imponendis & exequendis pœnis, ut eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, ac eorum præceptis & mandatis in quibuscumque officium S. Inquisitionis concernentibus pareant & obediant.

[Margin: eges & inc pes fa- ant eis- m.]

§. 1. Reges vero, Duces, Comites, Barones, & quosvis alios Principes sæculares in Dei nomine rogavit, ut eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, eorumque Officialibus faveant, auxiliumque præbeant, & à suis magistratibus subditis auxilium præberi faciant in negotiis ad dictum officium spectantibus.

[Margin: Carcerati aliis cau- , fide hæ- inquiran- , transmit- tur ad In- sitores.]

§. 2. Necnon carceratos quoscumque pro quibusvis delictis, & debitis etiam atrocibus apud dictum Inquisitionis officium quomodolibet delatos vel denunciatos, suspensa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eosdem Cardinales, & Inquisitionis carceres, ibidemque ad criminis hæresis totaliter cognitionem & expeditionem retinendos, & postea ad eosdem officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, sine mora transmittant.

II.

Quod beneficia curata in Alma Urbe, ejusque districtu, prævio examine Cardinalis Vicarii Romani Pontificis conferantur.

[Margin: ita An. D. 1566.]

PIUS PAPA V. *Motu proprio, &c.*

[Margin: t beneficia clesiastica curata in Urbe & ejus districtu idoneis personis conferantur.]

§. 1. Cupientes ut beneficia Ecclesiastica curam animarum habentia, maxime in hac Alma Urbe nostra, quæ totius mundi caput existit, & à qua ceteræ exemplum capere debent, personis dignis, & habilibus, quæ in loco residere, ac curam per se ipsos exercere valeant, juxta sacrorum Canonum decreta, examinatis, & ad ea obtinenda idoneis, & habilibus, & per examinatores ad id juxta novissimè Oecumenici Concilii Tridentini decreta deputatos, repertis & approbatis, conferantur.

[Margin: Statuit hic Pont. quod personæ, quibus beneficia curata conferenda sunt, ab ejus Vicario examinentur & approbentur.]

§. 2. Tenore præsentium statuimus atque decernimus, quod occurrente vacatione, tam per obitum, quam per resignationem, aut alias quomodolibet beneficiorum Ecclesiasticorum curam, ut præfertur, animarum habentibus, in eadem Urbe nostra, ejusque districtu, nulli de eisdem provideatur, aut illa conferantur, aut ad ea instituantur, eligantur aut alias quovis modo disponatur de eis, per quosvis ordinarios collocatores, etiam S.R.E. Cardinales, ad quos etiam ratione titulorum suorum, collatio, institutio, aut quævis alia dispositio spectat & pertinet, nisi is, cui provisio, collatio, institutio, electio, aut qualibet alia dispositio in personam illius facienda sit, per dilectum filium nostrum Jacobum tituli S. Mariæ in Cosmedin. presbyterum Cardinalem, de Sabellis nuncupatum, nostrum in dicta Alma Urbe, ejusque districtu, Vicarium generalem, prævio examine, per examinatores ad hoc deputatos, idoneus & habilis repertus & approbatus fuerit.

[Margin: Collationesque aliter factæ nullæ sint.]

§. 3. Provisiones, collationes, institutiones, & quasvis alias dispositiones aliter factas quibusvis personis, nullas, invalidas, nulliusque roboris vel momenti, ac nullum titulum, etiam coloratum possidendi eis tribuere, sed beneficia præfata, adhuc ut præfertur, vacare, & per nos, vel alios, ad quos illorum collatio spectat, personis dignis & habilibus conferri, & de eis disponi posse. Non obstantibus provisionibus, collationibus, & institutionibus, electionibus, & aliis dispositionibus factis, sicque per quoscumque Judices &c. sublata &c. judicari debere, irritum quoque &c.

[Margin: Quibuscumque non obstantibus.]

§. 4. Non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quibuscumque, quibusvis etiam S. R. E. Cardinalibus concessis & innovatis, ac indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumque verborum & tenorum formis, latissime extendendis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. habentes, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis & consuetis.

[Margin: Papæ subscript.]

Placet Motu proprio M.

III.

Medici, quæ servare debeant, in curatione Infirmorum.

Hinc nota quod Medici Hebræi non sunt admittendi ad curandos infirmos Christianos, ut infra in Greg. XIII. constit. 68. Alias pia, ubi hanc constit. servari etiam præcipit. Et insuper recordare quod omnes Medici professionem Fidei facere debent, antequam promoveantur, ut sup. in Pii IV. constit. 88. fol. 136. In sacrosancta.

PIUS PAPA QUINTUS.

[Margin: Edita An. D. 1566.]

Ad perpetuam rei memoriam.

[Margin: Exordium.]

Supra gregem Dominicum nostræ vigilantiæ divinitus creditum, vigilis speculatoris, prout nobis desuper conceditur, exercentes officium, ad ea per quæ animarum saluti cum divini nominis gloria consuli valeat, libenter intendimus, ut Christifideles post baptismum in peccata lapsi, per sacramentum Pœnitentiæ Deo reconcilientur.

[Margin: Innoc. III. jussit Medicis ut infirmis suadeant quod vocent Medicos animarum.]

§. 1. Sane cum infirmitas corporalis nonnumquā ex peccato proveniat, dicente Domino sanguido quem sanaverat, Vade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea provide fel.

record.

record. Innocentius Tertius prædeceſſor noſter Medicis præceperit, ut cum eos ad ægrotos vocari contigerit, ipſos ante omnia moneant, ut animarum Medicos vocent, ne cum eis hoc extrema ægritudine conſtitutis ſuadetur, in deſperationis articulum incidant.

Hic Pont innovat juſſionem.

§. 2. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare præceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſervari, conſtitutionem præfatam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innovamus.

Et prohibet Medicis ultra tres dies infirmos non confeſſos, curare.

§. 3. Et hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione, ſtatuimus & decernimus, quod omnes Medici cum ad infirmos in lecto jacentes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneant, ut idoneo confeſſori omnia peccata ſua juxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die ulterius eos viſitent, niſi longius tempus infirmo Confeſſor ob aliquam rationabilem cauſam, ſuper quo ejus conſcientiam oneramus, conceſſerit, & eis per fidem confeſſoris in ſcriptis factam conſtiterit, quòd infirmi ut præmittitur peccata ſua confeſſi fuerint.

Jubet conjunctis, domeſticis & Parochis, confeſſionem eis ſuadere.

§. 4. Conjunctos vero, ac omnes familiares & domeſticos infirmi in Domino rogamus & monemus, ut de infirmitate Parochum certiorem faciant, ac tam Parochus quam conjuncti & familiares præfati infirmum ad confeſſionem peccatorum ſuadeant & inducant.

Medici contravenientes coercentur.

§. 5. Quod ſi qui Medicorum præmiſſa non obſervaverint, ultra pœnas in dicta conſtitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuo ſint infames, & gradu medicinæ quo inſigniti erant; omnino priventur, & à Collegio ſeu univerſitate Medicorum ejiciantur, ac pœna etiam pecuniaria arbitrio Ordinariorum, ubi deliquerint, mulctentur.

Jurentque hæc obſervare quando doctorantur.

§. 6. Et ut hæc omnia inviolabiliter obſerventur, volumus, & eadem auctoritate præcipimus & mandamus, ut nullus poſthac ubique locorum in medicina doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas à quovis Collegio & Univerſitate concedatur, niſi omnia in præſenti noſtra conſtitutione contenta, medio eorum juramento coram Notario publico, & teſtibus obſervare in eorum manibus, vel Ordinarii juraverint, & de hujuſmodi juramento, in privilegio ſeu licentia medendi ſpecialis mentio fiat. Quod ſi Collegia & Univerſitates præfatæ non recepto à promovendis juramento hujuſmodi, eoſdem ad gradum prædictum promoverint, aut eiſdem medendi licentiam præſtiterint, pœnam privationis facultatis alios ulterius doctorandi incurrant.

Ordinarii exigant idem juramentum à Medicis jam promotis vel licentiam medendi habentibus, & jurare renitentes coerceant.

§. 7. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in civitatibus & diœceſibus propriis præſentes noſtras litteras publicari faciant, ac juramentum prædictum à medicis jam promotis, ſeu licentiam medendi habentibus, omnibus juris remediis exigant, neque aliquos ad medendum in civitatibus & diœceſibus prædictis admittant, niſi eis conſtiterit eoſdem juramentum hujuſmodi præſtitiſſe, & contumaces, & jurare, ac juramentum hujuſmodi jam præſtitum exhibere recuſantes, gradu Medicinæ, & omnibus privilegiis eiſdem Medicis, tam conjunctim quam diviſim, eis, & eorum cuilibet conceſſis per quoſvis etiam Romanos Pontifices privent, ac ab ingreſſu Eccleſiæ arceant, donec reſipuerint.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, privilegiis, indultis, litteris Apoſtolicis, quibuſvis perſonis Collegio & Univerſitati, ſub quibuſvis verborum formis & tenoribus conceſſis, quæ omnia, quoad effectum validitatis conſtitutionis noſtræ tantum, revocamus, caſſamus, & annullamus, & omnes Principes ſæculares ac alios Dominos & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus per viſcera miſericordiæ JESU Chriſti eiſdem in remiſſionem peccatorum nihilominus injungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum favorem & auxilium præſtent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant.

Juſſio publicandi.

§. 9. Volumus autem quod præſentes litteræ in Cancellaria, in acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extravagantes perpetuo valituras conſcribantur.

Fides tranſumptorum.

§. 10. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus quod earum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii ſubſcriptis, ac ſigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorſus fides ubicumque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. An. die 8. Martii

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 8. Martii milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Pontificatus noſtri Anno I.

Publicatio

Anno à Nativitate Domini 1566. Indict. 6. die vero 11. menſis Martii, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno primo, retroſcriptæ litteræ ſeu breve affixæ & publicatæ fuerunt in valvis Cancell. Apoſtolicæ, & acie Campi Floræ, per me Camillum Cherubinum Apoſtol. Curſ.

Scipio de Octavianis Mag. Curſ.

IV.

Revocatio privilegii quibuſcumque conceſſi, celebrandi Miſſas veſpertino tempore.

Conſonat Concilium Tridentinum quo diſponitur miſſas debitis horis celebrari in cap. Quanta ſeſſ. 22.

Quo vero ad celebrationem miſſarum ritu Græco & Latino, habes hic infra in conſt. 12. Providentia.

Edita An. 1566. Revocatio facultatis celebrandi miſſas tempore veſpertino.

§. 1. Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Dominus Pius divina providentia Papa Quintus. Ad cujus notitiam pervenit, quod nonnulli Cathedralium etiam forſan Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum ſæcularium, & diverſorum Ordinum, ac Militiarum regularium Prælati, Capitula, Clerici, Fratres, aliique Superiores & perſonæ, antiquum S. R. E. ritum in ſtatutis Miſſarum celebrandarum temporibus pervertere ſatagentes, diverſas licentias & facultates, Miſſas, quæ media nocte, & ſeu in aurora Nativitatis, ac de mane Reſurrectionis Domini noſtri JESU Chriſti, & forſan aliarum feſtivitatum juxta prædictum ritum celebrari conſueverant, de ſero etiam forſan circa Solis occaſum vigiliæ feſtivitatum earumdem in ſuis Eccleſiis, & Capellis celebrandi, ſeu celebrari faciendi, ab Apoſtolica Sede, vel ejus Legatis; ac etiam majori Pœnitentario pro tempore exiſtente variis prætextibus impetraverunt, illiſq; jampridem utuntur. Hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, Sanctorumque Patrum decretis deviare conſiderans, ac propterea hunc abuſum ab Eccleſia Dei ſubmovere volens, omnes ac ſingulas licentias & facultates hujuſmodi hactenus etiam Motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibuſvis cauſis quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias litteras deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, Apoſtolica auctoritate, ex certa ſcientia revocavit, ac omnino caſſavit & annullavit.

Prohibitio ſic de certo celebrandi.

§. 2. Hac præſenti perpetuo valitura conſtitutione quibuſvis Prælatis, Capitulis, Clericis, Fratribus, aliiſque Superioribus, & perſonis eorumdem Eccleſiarum, Monaſteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis ſuæ, ac perpetuæ ſuſpenſionis à divinis pœna diſtrictius inhibens, ne deinceps Miſſas veſpertino tempore, hujuſmodi licentiarum & facultatum, aut alio quovis prætextu celebrari facere præſumant; ac mandans locorum Ordinariis,

ut eamdem præsentem constitutionem sub prædictis & aliis sibi benevisis pœnis per quoscumq; Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas hujusmodi inviolabiliter observari faciant, contradictores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo.

Derogatio contrariorū. §. 2. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, domorum, & aliorum locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ecclesiis, Monasteriis, domibus & locis, illorumque Capitulis, Conventibus, Superioribus, & personis, ac Ordinibus sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus ipsa Sanctitas sua illorum tenores pro expressis habens, specialiter & expresse derogavit, illaque quoad præmissa, cassavit penitus & annullavit, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publ. §. 3. Decernentes præsentes, earumque copias per aliquem ex suis cursoribus in basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Lateranensis ac Cancellariæ Apostolicæ valvis affixas, omnes, cum primum earum notitiam habuerint, perinde afficere, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Papæ subscript. Placet, & ita mandamus. M.

Publicatio die 20. Martii Pont. An. 1. *Anno à Nativitate D. 1566. indictione 9. die vero 29. mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno primo, suprascriptæ litteræ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, ut moris est, per me Bernardinum Andreutium Apost. Curs.*

Scipio de Octavianis Mag. Curs.

V.

Ordinationes circa observantiam divini cultus in Ecclesiis, & venerationem Festivitatum. Necnon & contra Simoniacos, Blasphematores, Sodomitas, & Concubinarios.

Quoad primam partem hujus const. habes etiam Conc. Trident. sess. 22. in cap. 1. post Canones, & sess. 25. post primum decretum.

Contra verò Simoniacos vide sup. const. 3. Jul. II. Cum tam sup. ubi plene notavi. Contra Blasphematores vide const. 7. Leon. X. Supernæ. & const. 23. Jul. III. In multis. sup. Contra Sodomitas autem vide eamdem bullam Leon. X. & aliam hujus Pont. num. 72. Horrendum. Et contra Concubinarios attende dictam const. Leon. X. & Concilium Trid. sess. 25. cap. 14. vide in Tomo I.

Data An. D. 1566.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. CUm primum Apostolatus officium divina nobis dispositione commissum suscepimus, statim omnem curam, & cogitationem nostram in dominici gregis fidei nostræ crediti salute defiximus, & Christifideles Deo juvante ita dirigere statuimus, ut à vitiis & peccatis abstinentes, inter, quod ad vitam æternam ducit, insistant.

Causæ hujus constitut. §. 1. Cum autem ad omnia, quæ ad divinam majestatem aliquo modo possent offendere movenda mentis nostræ intenderimus, ea primum, & sine mora emendare decrevimus, quæ Deo præter cetera displicere, & iram ejus provocare, cum divinæ docent scripturæ, tum gravissima exempla declarant, nempe divini cultus neglectum, simoniæ labe ... blasphemiæ crimen, & libidinis naturæ contrariæ vitium execrandum, propter quæ populi & nationes, bellorum, famis, & pestilentiæ calamitatibus, justa Dei ultione sæpe plectuntur. Et si autem contra eos qui tam gravia crimina admiserint, multæ à prædecessoribus nostris constitutiones editæ fuerunt, tamen quia parum est leges edere, nisi sint qui eas debitis temporibus exequatur.

§. 2. Idcirco ne qui forsan ex tolerantia sperare impunitatem audeant, scientes plerosque pœnarum gravitate magis quam Dei timore arceri solere à voluntate peccandi omnes & singulas sententias, censuras, & pœnas contra eos, qui talia deliquerint latas confirmamus, & Apostolica auctoritate innovamus, nec de earum rigore quicquam relaxamus, admonemusque eos qui talia perpetrare veriti non fuerint, non solum subituros eas pœnas quæ sacris sunt Canonibus constitutæ, sed eas etiam quas leges civiles comminantur, & nostri quoque arbitrii discretio pro personarum qualitate constituet. Innovatio antiquarum pœnarum contra inobedientes huic const.

§. 3. Mandantes Civitatum, & locorum status nostri Ecclesiastici pro tempore Ordinariis, & Gubernatoribus, illis quidem sub pœna suspensionis à divinis, his vero sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut quos debitum Deo cultum in Ecclesiis non tribuere, aliisque nefandis criminibus pollutos esse compererint, comprehendi curent pœnis afficiendos comperientibus. Scituris etiam ipsis Judicibus, quod si post hanc nostram constitutionem in castigandis hujusmodi delictis negligentes fuerint, primum quidem Dei Omnipotentis judicio obnoxii erunt, deinde nostram quoque incurrant indignationem. Ut autem pœnarum certitudo cunctis facilius innotescat, nonnullas hic duximus exprimendas, aliis nihilominus contra hujusmodi criminum reos à jure statutis in suo robore manentibus. Mandatum exequendi hanc const.

§. 4. Ut igitur Deo Optimo Maximo, Gloriosæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. prædecessoris nostri constitutionem innovantes, ac statuta in Tridentino Concilio observari volentes, statuimus & ordinamus, ut ad Ecclesias sit humilis & devotus ingressus, quieta conversatio, devotis orationibus insistant, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum adorent, ad nomen JESU Christi Domini nostri cum exhibitione reverentiæ caput inclinet, nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumve committat, cessent vana, fœda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes judiciorum, & alia quæcumque quæ divinum officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat sive præsumat, dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia divina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempserint, præter divinæ ultionis acrimoniam, nostri quoque arbitrii pœnas incurrent, quæ omnia locorum quoque Ordinarii in suis Ecclesiis, dum ibi Sacrificium Missæ, & divina celebrantur officia, aut verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum Sacramentum irreverenter sedere, aut aliquid quod scandalum generet, aut divina perturbet officia, facere præsumpserit, pœnam vigintiquinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio nostro imponendas, & moderandas pœnas, & qui non habebit in corpore aut exilio mulctabitur. Qui vero in Ecclesiis cum mulieribus impudicis, sive etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, vigintiquinq; ducatorum pœnâ incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis, ut supra, obscœnis & inhonestis verbis aut signis usus fuerit, aut alia fœda colloquia cum personis quibuscumque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus & singulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Ecclesiarum Capitulis, Rectoribus, Vicariis, Sacristis, Ostiariis, & aliis ipsarum custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesiis delinquentes admo- Divini cultus observantia in Ecclesiis ab omnibus teneatur, & contravenientes pœnis hic descriptis afficiantur. Ad hoc vide Conc. Trid. sess. 22. primum decretum post canones.

admoneant, & ut in eis vetita fieri non permittant, vel ſaltem ipſis Ordinariis, vel Officialibus noſtris puniendos deferant, quod ſi facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes in Eccleſiis eleemoſynas petere non permittantur, dum divina celebrantur officia.

§. 5. Pauperes quoque mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per Eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorumque divinorum officiorum ire non ſinant, ſed eos ad valvas Eccleſiarum ſtare faciant ſub pœna duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice, niſi eos ejici curaverint, & parochis dimidii aurei. Religioſis etiam clauſtralibus, ſive regularibus præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ ut in Eccleſiis ſui deputent aliquem, qui tales ejiciat, & ſi negligentes fuerint, graviſſime ab ordinario corripiantur, quod ſi illi parere recuſaverint, graviſſimas pœnas incurrent, & pro qualitate perſonarum, etiam corporaliter punientur arbitrio noſtro, ſive ſuperiorum.

Cadaverum capſæ in Eccleſiis ſuper terram exiſtentes amoveantur.

§. 6. Et ut in Eccleſiis nihil indecens relinquatur, iidem provideant, ut capſæ omnes, & depoſita, ſeu alia cadaverum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoveantur prout alias ſtatutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Feſtaque omnes venerentur. Ad hoc habes Conc. Trid. ſeſſ 25. poſt. princ.

§. 7. Cum verò dierum feſtorum obſervatio ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege divina præcipiatur, cupientes abuſus pravos, qui ex eorum inobſervantia invaluerunt, omnino corrigere, & antiquorum Canonum ſtatuta renovantes, mandamus, ut omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, beatæ MARIÆ Virginis, Sanctorum Apoſtolorum feriari cum omni veneratione obſerventur: & omnes in diebus præfatis Eccleſias frequentent, divinis officiis devote intendant, ab omni illicito & ſervili opere abſtineant, mercatus non fiant, profanæ negotiationes & judiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit, præter divinam ultionem & amiſſionem animalium, quibus ad vecturam utetur, etiam graves pœnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarii noſtri in Urbe, in aliis autem locis arbitrio Ordinariorum, vel aliorum Magiſtratuum, ita ut præventioni locus ſit. Quibus omnibus diſtricte præcipimus, ut hæc diligenter obſervari procurent, illas etiam feſtivitates, quæ juxta conſuetudinem locorum ſolemniter celebrari conſueverint, juxta laudabilem conſuetudinem debita cum reverentia obſervari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis & moderandis.

Simoniacorum pœnæ. Ad hoc vide conſt. cit. in rubr.

§. 8. Et ut Simoniacæ pravitatis, & labes prorſus aboleatur, conſtitutiones anteceſſorum noſtrorum contra Simoniacos editas, & præſertim Pauli II. inviolabiliter obſervari mandamus, & delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione, quam in beneficiorum aſſecutione, ſtatutis etiam inferius pœnis noſtra auctoritate affici volumus. Quicumque igitur, deteſtabile crimen Simoniacæ pravitatis commiſiſſe convictus fuerit in conſequendis ordinibus, eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates Eccleſiaſticas ſimoniace acquiſiverit, illis ſit ipſo jure privatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quaſcumque alias obtinendas. Qui beneficium aut officium Eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit, illis ſimiliter ſit ipſo jure privatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit, reſtitutionem teneantur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea, & quæcumque alia beneficia Eccleſiaſtica obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries commiſiſſe convictus fuerit, præter ſupradictas pœnas, etiam corporaliter puniatur, & ab Ordinibus eccleſiaſticis degradatus à fidelium conſortio ejiciatur. Qui vero Ordines & beneficia ſimoniace contulerint, pœnis à jure ſtatutis puniantur, cujuſcumque gradus, conditionis, & dignitatis, etiam ſi Epiſcopi, Archiepiſcopi, vel majores fuerint.

Simonia ſacramentalis ſeveriſſime puniatur juxta Statuta Conc. Trid. de quib. ip. rub.

§. 9. Caveant præterea quicumque, ne in ſacramentorum exhibitione Simoniacum aliquid faciant, alioquin graviſſime puniantur per locorum Ordinarios, qui hujuſmodi criminis reos cum maxima ſeveritate coercere procurent, juxta Concilii Tridentini ſtatuta.

Blaſphemantium pœna. Alias vi[...] ſupra in conſt. au[...] entis in ru[...]

§. 10. Ad abolendum vero nefarium, & execrabile blaſphemiæ ſcelus, quod in antiqua lege Deus morte puniri mandat, & imperialibus quoque legibus receptum eſt, nunc autem propter nimiam Judicum in puniendo ſegnitiem, vel potius deſuetudinem, ſupra modum invaluit, Leonis X. prædeceſſoris noſtri in noviſſimo Lateranenſi Concilio ſtatuta innovantes, Decernimus, ut quicumque laicus Deum, & Dominum noſtrum JESUM Chriſtum, vel Glorioſam virginem MARIAM ejus genitricem expreſſe blaſphemaverit pro prima vice pœnam viginti quinque ducatorum incurrat, pro ſecunda pœna duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos ſolvet, & ignominia notatus exilio mulctabitur. Qui vero plebeius fuerit, nec erit ſolvendo, pro prima vice manibus poſt tergum ligatis ante fores Eccleſiæ conſtituetur per diem integrum, pro ſecunda fuſtigabitur per Urbem, pro tertia lingua perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicumque clericus in hoc blaſphemiæ crimen incurrerit, pro prima vice fructibus unius anni omnium & quorumcumque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficiis ipſis privetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos ſanctos blaſphemaverit, pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ, arbitrio Judicis puniatur.

Sodomita[...] rum pœnæ. Vide citata in rubr.

§. 11. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetraverit, Curiæ ſæculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus ſimili pœnæ ſubjiciatur.

Concubin[...] riorum po[...] næ. Vide ibi[...]

§. 12. Monemus præterea omnes locorum Ordinarios, & in virtute ſanctæ obedientiæ eis præcipimus, ut ſtatuta Tridentini Concilii contra concubinarios, tàm clericos quàm laicos edita, diſtricte faciant obſervari, reddituri Deo, ac nobis, ſi id omiſerint, rationem.

Procedatu[...] contra præ[...] dictos etia[...] per ſecreta[...] denunciati[...] nem.

§. 13. Et ut præmiſſorum dilectorum ſimoniæ, blaſphemiæ, ac ſtupri nefandi notitia facilius habeatur, volumus quòd in ſingulis caſibus, non ſolum per accuſationem, & inquiſitionem, ſed etiam ad ſimplicem & ſecretam denunciationem procedatur per quoſcumque Judices, alias tamen de jure competentes, tam ratione delicti quam perſonarum, ita, quod inter eos locus ſit præventioni.

Calumnio[...] denunciato[...] res coerce[...] antur.

§. 14. Monemus præterea omnes & ſingulos, ut ſolum Dei timorem præ oculis habentes, & non alia animi prava affectione ducti, culpabiles tantum deferant, innocentes non vexent. Quod ſi aliqui ex calumnia aliquos denunciaſſe comperti fuerint, eos ad pœnam talionis teneri volumus & mandamus.

Pœnæ app[...] centur ut [...] hic.

§. 15. Mulctæ autem pecuniariæ applicabuntur pro duabus partibus locis piis arbitrio noſtro in Urbe, extra vero, Ordinariorum, pro tertia accuſatori qui delinquentes detulerit.

Juſſio præ[...] cta obſerva[...] di.

§. 16. Mandamus autem Principibus, Comitibus, & Baronibus omnibus, S. R. E. feudatariis, ſub pœna privationis feudorum, quæ ab ipſa Eccleſia Romana obtinent. Reliquos vero Principes Chriſtianos, & Terrarum Dominos in Domino, & in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, ut pro divini nominis reverentia & honore, præmiſſa omnia in ſuis dominiis, ac Terris exactiſſime ſervari faciant, uberrimam ab ipſo Deo mercedem tam bonis operibus recepturi.

Clauſ. dero[...]

§. 17. Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, ordinationibus Apoſtolicis, ac exemptionibus, privilegiis, indultis, facultatibus, & litteris Apoſtolicis quibuſvis Capitulis, Conventibus, Militibus, Ordinibus, & perſonis cujuſcumque qualitatis & con-

ditionis

ditionis existentibus, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam Motu proprio alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides adhibenda transumptis. §. 18. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis. §. 19. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ innovationis, relaxationis, admonitionis, confirmationis, mandati, statuti, decreti, ordinationis, præcepti, monitionis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P An. 1. die 1. Apr. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Calen. Aprilis, Pontificatus nostri anno I.

VI.

Confirmatio constitutionis à Paulo IV. editæ circa Judæorum vivendi modum. Et declaratio signi glauci coloris in Statu Ecclesiastico ab eis deferendi.

Hæc bulla est in successoribus Pontif. confirmata, ut notavi sup. in ipsius Pauli IV. const. 3. Cùm nimis, sup. Tom. I. ubi alia indicavi de materia Judæorum.

Edita An. D. 1566.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanus Pontifex Christi Vicarius in terris nonumquam ea quæ pro zelo religionis à ceteris Romanis Pontificibus prædecessoribus suis concessa dicuntur, ut illibata persistant, approbat & confirmat prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Paul. IV. edidit bullam ut in rubr. §. 1. Dudum fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster, zelo fidei Christianæ motus certum modum vivendi & habitandi Judæis præscripsit, prout in quadam ejus constitutione, cujus tenor sequitur, & est talis, videlicet, Paulus Episcopus servus servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Cum nimis absurdum &c.

Omittitur tenor istius const. quia habes suprà.

Hic Pont. eam innovat & approbat. §. 2. Nos igitur cupientes, ut constitutio, statuta & ordinationes hujusmodi, perpetuis futuris temporibus observentur, Motu proprio & ex certa nostra scientia, & non ad alicujus alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, constitutionem, statuta, & ordinationes hujusmodi, & prout illa concernunt, omnia & singula in dicti prædecessoris litteris contenta, & inde secuta quæcumque, auctoritate Apostolica præsentium tenore approbamus, innovamus, & confirmamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus, vidimus, & sub interminatione divini judicii præcipimus & mandamus, & omnia in posterum observari firmiter, non solum in terris & dominiis nobis subjectis, sed etiam ubique locorum.

[Sig]num deferendum à Judæis declarat. §. 3. Et ad omnem circa colorem birreti per masculos, & signi per fœminas deferendorum hujusmodi submovendam hæsitationem declaramus dictum colorem esse, qui vulgo gialdo dicitur.

[Ha]c publicari jubet ordinariis. §. 4. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis, quatenus in civitatibus & diœcesibus propriis præsentes nostras litteras publicari & observari faciant.

§. 5. Et omnes Principes sæculares, & alios dominos, & magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ JESU Christi, eisdem in remissionem peccatorum nihilominus injungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum favorem & auxilium præstent, ac contrafacientes pœnis, etiam temporalibus afficiant. Observantiam petit à Principibus.

§. 6. Non obstantibus omnibus quæ idem Paulus prædecessor in supradictis litteris voluit non obstare, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis per recol. mem. Pium Quartum Romanum Pontificem prædecessorem nostrum, & Sedem Apostolicam, etiam forsan consistorialiter, ac per viam generalis legis & statuti, ac in vim stipulati contractus, ex quavis, etiam urgentissima & onerosa causa, ac Motu proprio, & ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, etiam si in eis disponeretur & caveretur expresse, quoad delationem birreti glauci coloris hujusmodi in itinere, ac quod non ut præmittitur, in loco clauso habitare tenerentur, & quod bona stabilia usque ad certam summam acquirere ac societatem cum Christianis super rebus ad annonam spectantibus inire, ac conversationem cum eisdem Christifidelibus habere, ac pignora aliàs quam præscripto modo distrahere, ac plures Synagogas retinere possent indulserit, aut alias quomodolibet eis dictas litteras Pauli prædecessoris in favorem Hebræorum prædictorum limitaverit. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda aut alia exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur, quod nullatenus derogari possit, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, necnon modos & formas ad id servandas pro individuo servatis habentes, harum serie specialiter & expresse derogamus. Et litteras ejusdem Pauli prædecessoris, & omnia in eis contenta observari in omnibus per omnia mandamus, perinde ac si litteræ Pii similiter prædecessoris nostri non emanassent, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Contrariis derogat.

§. 7. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extravagantes perpetuo valituras conscribantur. Forma publicationis.

§. 8. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides ubicumque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Fides transumptorum.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 13. Calen. Maji, Pontificatus nostri Anno 1. Dat. P. An. 1. die 20. April.

Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi 1566. indictione 9. die vero 1. mensis Maji, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno primo, retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis per nos Scipio- Publicatio.

nem de Octavianis & Jo. Andream Panizzam Apostolicos Cursores.

Camillus Cher. Mag. Curs.

VII.

Contra impedientes, aut non subvenientes Nautis & aliis naufragium patientibus, in locis S. R. E. mediate & immediate subjectis. Bonorumque naufragantium occupatores, Et Communitates ac Barones & Dominos eos non capientes.

Generalem sanctionem in surripientes bona Christianorum ubique naufragata, habes in bulla quotannis in die Cœnæ Domini legi solita, de qua vide in Pauli V. constit. 63. Pastoralis. Specialem vero pro Regno Britanniæ, lege sup. in Tomo I. in constit. 1. Honorii II. fol. 33. Carissimus.

Auxiliatoribus autem, quod de bonis recuperatis debeatur, videre est sup. in Pauli III. const. 42. Accepimus.

Edita An. D. 1566.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Bona naufragantia, frequenter ab incolis & officialibus locorum, in quibus naufragia eveniunt, diripiuntur.

CUm nobis ex parte dilecti filii Martini de Ayala Romæ commemorantis, Consulis protectoris & defensoris, ac generalis procuratoris, in rebus maritimis & mercantilibus, Nationum Hispanorum, Neapolitanorum & Siculorum, Mediolanensium, ceterorumque subditorum carissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum, ac utriusque Siciliæ &c. Regis Catholici in Alma Urbe nostra, ac Ripis & Portibus, Terrarum & locorum S. R. E. subjectorum expositum fuerit, non sine maxima nostra displicentia, quod retroactis temporibus, cum maximo damno & periculo miserorum nautarum & mercium conductorum naves & navilia diversis mercibus onusta, propter maris infortunium, & in dictis portibus, fugamque ab infidelibus & aliis inimicis arreptam, aliosve inopinatos casus ob quos nonnulli naves & navilia deseruerunt, & ab eorumdem inimicorum conatibus evasi fuerunt, eorumque personas, navibus & mercibus in eis conductis omissis, in terra, aliique periti in mari, salvas effecerunt, naufragia passi fuerint, in portibus, plagis, & ripis locorum maritimorum prædictæ S. R. E. non sine maximo damno patronorum naviliorum & navium prædictarum, ac mercium conductarum, & detrimento Terrarum & locorum dictæ S.R.E. ad quæ prædictæ naves & navilia cum suis mercibus sæpissime tendebant, ibidem in beneficio & abundantia ipsarum terrarum exponenda erant, & quod occurrentibus ad loca prædicta, nautis & conductoribus mercium præfatarum pro salute eorum, necnon navium & mercium ipsarum nanciscenda, existimantes se securos esse, expectantes inter Christianos & amicos consequi opem, & favorem fratrum amicabilem, prout ratio & æquitas id postulant, & prout in aliis locis in similibus infortuniis fit, per dictorum locorum maritimorum incolas & habitatores, ac officiales, non solum penes eos non reperierunt auxilium præfatum, quinimmo majus impedimentum, quia contra omne jus divinum & humanum addendo talibus naufragium patientibus damnum damno, & afflictis afflictionem, cum maxima Dei & nostra, ac proximi offensa, ab eisdem habitatoribus & officialibus terrarum præfatarum damnum & tribulatio illata fuit, etiam cum minis & comminationibus, & illi naufragantes ab eisdem eorum bonis & mercibus, quas domino permittente à tali infortunio liberarunt, & liberabant, animo diabolico, & perverso privati fuerunt, dicta bona & merces, occupando & detinendo, ac si essent infidelium. Barones, dominique temporales, & Ecclesiastici officiales talium locorum sub prætextu naufragii, & specie prætensionis, ac directi juris, illa ad se spectare & pertinere asserebant, usurpando dictas naves & navilia, mercesque quas auferunt à propriis patronis in scandalum, perversum, & iniquum exemplum, quod non solum repugnat religioni Christianæ, præsertim in Terris S.R.E. hujusmodi, quæ omnes ad se venientes benigne amplectitur, verum etiam contra omnem humanam & civilem legem, & juris æquitatem, mentemque nostram, quæ est ut omnes Christifideles qui in dictis terris S. R. E. contractabunt sint patroni suorum bonorum, de illisque possint libere disponere, sintque bene & amicabiliter tractati, & non debeant modo aliquo vexari nec molestari.

Hic id Pont. pœ imponit i pedientib naufragiu patientes & naufrag tes benig tractari p cipit.

§. 1. Quapropter nos prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, volentes præmissis occurrere, damnisque & scandalis, ne veniant quantum possumus obviare, Motu simili &c. auctoritate Apostolicæ potestatis plenitudine ad perpetuam rei memoriam statuimus & ordinamus, firmiterque & inviolabiliter observari mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis, necnon decem millium ducatorum auri largorum Cameræ Apostolicæ applicandorum pœnis, quatenus in Urbe Roma, suisque portibus & ripis, ac Civitate Anconitana, aliisque omnibus & singulis Civitatibus, Terris, Castris, ripis, portibus, & plagis, tam versus Adriaticum quam Mediterraneum mare dictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectis, & etiam Prælatorum, dominorumque temporalium & Baronum dictarum terrarum, in quibus est commercium maritimum, persona aliqua cujuscumque gradus Ecclesiastici vel sæcularis, communiter vel divisim officialis, aut privatus, & præsertim Ostiensis & Portuensis Episcoporum, & quorumcumque aliorum Cardinalatus honore fulgentium desuper non audeat vel præsumat aut permittat præbere impedimentum, aut genus aliquod molestiæ præstare dictis nautis, & mercium conductoribus subditis prædicto Regi Catholico, & aliis quibuscumque & cujuscumque nationis, qui cum bono & iniquo tempore, infortunium aut naufragium patiantur in dictis ripis vel prope Ripas, aut intra mare, seu in aliqua parte illius, aut portibus, seu plagis (quod Deus avertat) aut quovis alio voluntario, necessitato, infortunato, aut pacifico modo eos inibi applicare contingat in quamcumque Ripam, portum, aut plagam dictarum Terrarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ hujusmodi, quinimmo illi favore, & ope gratiose recipiantur, & benignè tractentur, restituendo, & restitui faciendo, res & bona eorum in talibus navibus conducta, si ea per aliquam, vel aliquos detineri, & occupari contingat, & in posterum occupabuntur, & detinebuntur, libere absque eo quod eos ad solvendum jura aut aliquid aliud cogant & compellant, ad effectum ut stante hujusmodi bona comportatione, eorum querelæ cessent, & illi libentiori animo conducant ad loca præfata se & eorum merces.

Commiss rium & Co sulem depu tat pro rec peratione hujusmodi bonorum.

§. 2. Et licet alias felicis recordationis Paulus Papa III. & Julius etiam Tertius prædecessores nostri per eorum Motus proprios, & litteras in forma brevis, vel alias concesserant dicto Martino Consuli auctoritatem recuperandi, & libere recipiendi navilia, naves, & merces naufragium passas, ac dictis subditis nostris, & illas propriis patronis restituendi, & restitui faciendi ab illis personis illa occupantibus, propterea approbando, & confirmando dictum breve, & Motus proprios, omnesque alias patentes, & concessiones, tam Apostolicas quam Regias quomodolibet emanatas & concessas, ac in illis contenta, & inde secuta quæcumque illis in suo robore permanentibus, & quæ sub dictis pœnis inviolabiliter observari mandamus, ipsum Martinum in naufragiis Commissarium generalem deputamus, non obstantibus quacumque concessione, ordinatione, decreto in contrarium forsan emanato, quacumque via & modo, & ad instantiam quarumvis personæ aut personarum cujuscumque status, gradus, & conditionis existentium, quarum tenores pro plene & sufficienter expressis haberi volumus, ac si de verbo ad verbum

inserti essent, quibus expresse derogamus, per præsentes concedimus & impartimur facultatem & auctoritatem dicto Martino Consuli, ut ipse tamquam talis Consul & Protector, ac generalis Procurator & defensor nationum præfatarum repræsentando personas interesse habentes in talibus naviliis, navibus & mercibus,& tamquam persona legitima possit per se, suosque ministros in societate, dictorum patronorum præsentibus, aut in illis absentibus, etiam ipsi patroni in absentia dicti Martini Consulis,suorumve ministrorum & deputatorum, conjunctim vel divisim possint exigere, recuperare navilia, naves, ac merces præfatas naufragium passas sive derelictas, in mari aut extra mare, aut in aliqua illius parte, portibusque & plagiis atque Ripis, alioque quovis loco ubi reperientur.

Salvantibus aut recuperantibus illa, præcipit ne disponant inscio dicto Commissario & Consule.

§. 3. Et quia evenire solet, quod tales naves & navilia, ac merces in eis conductæ non sunt propriæ aut patronorum talia navilia conducentium,seu patronantium, aut ea assecurantes interessati sunt, volumus etiam quod si patroni & nautæ, seu aliæ personæ salvas effecerint aut recuperaverint dictas merces, vel earum partem seu navilia præfata,non possint modo aliquo de eis disponere absque nutu & voluntate dicti Martini Consulis, qui solerter inquirere debeat mercibus salvis & perditis, usque quo veritatem omnino comperiat, ad hoc ne sub prætextu naufragii aut projectionis mercium in mare, interesse habentes, modo aliquo, damnificati aut defraudati, seu suis privati existant. Et insuper quod omnes & singuli quarumcumque navium cujuscumque generis patroni debeant & teneantur cum omni diligentia salvare & custodire bona quæcumque per eos conducta & naufragantia, neque illa tamquam perdita dimittere, sed ipsum Consulem pro opportuno remedio certiorare in beneficium, & salvationem ipsorum bonorum naufragantium; ita quod ipsis patronis sive nautis deficientibus in aliquo præmissorum, naufragia hujusmodi, & damna quæcumque, & exinde provenientia ipsorum patronorum culpæ imputentur, & ad interesse ac damna teneantur. Ac si contingat ab aliqua persona seu personis cujuscumque status,gradus, ordinis, & conditionis existentibus & nostram monitionem hujusmodi ignorantibus in toto vel in parte detinere merces,res & bona aliqua in eis conducta furtive & coacte, vel prætextu prætensionis naufragii, vel alio quocumque modo, eadem nihilominus dictus Martinus Consul recipere,exigere & recuperare, & à detinentibus personis illa dictis patronis ad quos ea de jure spectant & pertinent, restitui facere absque aliqua exactione seu detractione prætextu dictæ prætensionis, aut quæsito colore, seu solutione aliquibus personis Ecclesiasticis vel sæcularibus, Baronibus, Comitibus, aut triremium Capitaneis, Castellanis, Gubernatoribus, Commissariis, seu cuicumque alteri cujuscumque conditionis, præeminentiæ, & status sit, facienda, cui Consuli compellendi, & restitui, ac castigari faciendi tales usurpatores, & detentores, plenam & liberam facultatem & auctoritatem concedimus.

Baronibusque & Gubernatoribus ac aliis ut in præmissis eidem Consuli auxilium præstent.

§. 4. Quibus personis expresse in virtute sanctæ obedientiæ,& sub pœnis præfatis mandamus, quatenus dimittant & sinant præfatos patronos navium & naviliorum nationum præfatarum, & quarumcumque aliarum, dictumque eorum Consulem, & Ministrum seu Ministros illa omnia recuperare, & alias de eorum navibus, naviliis, mercibus, & bonis conductis, etiam derelictis, & iis tam per mare vagantibus, quam prope terram, & in Ripa consistentibus libere disponere absque aliqua molestia vel impedimento illis, directe vel indirecte præstando nec debeant se intromittere in dictis naufragatis, nec naufragio præfato, nisi in eo ad quod per dictos patronos, Consulem & Ministrum erunt requisiti & vocati pro eorum ope & favore, nec sub aliquo prætextu, vel colore dicto Martino Consuli, aut ejus Ministris seu deputatis præfatis in libero exercitio sui officii generalis Consulatus, & Commissariatus hujusmodi, & ad illud spectantium aliisque supradictis aliquod impedimentum, molestiam, aut perturbationem præstent seu præstari permittant, quinimmo ei & eis, omne auxilium & favorem in præmissis, & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna, ad quæ præfati nostri subditi quotiescumque pro parte dictorum Consulis ac Ministrorum, in licitis & honestis erunt requisiti, præstare teneantur, quibus, eis videlicet qui à dicto Martino Consule, & Ministris vocati erunt ad recuperationem adjuvaverint, per dictum Consulem expensis rerum liberatarum, in quarum beneficium elaboraverint, in laboris subsidium dabitur quod justum & honestum erit, & eidem Consuli videbitur, quod erit juxta meritum illorum, qui in salvandis hujusmodi rebus & bonis intervenerint, licet fraternitatis charitas in talibus calamitosis eventibus eos ad id obliget atque cogat.

Et auxilium dantibus indulgentias concedit.

§. 5. Et ut Christifideles ad præmissa alliciantur, aut naufragium hujusmodi patientibus ab eis propitiora subsidia præbeantur, omnibus & singulis utriusque sexus Christifidelibus, qui auxilium, consilium, & favorem naufragium patientibus in reparatione & conservatione suorum bonorum præstiterint, decem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis in Domino relaxamus.

Omnibusque commorantibus prope loca naufragiorum jubet ut vocati auxilium præstent.

§. 6. Mandantes dictis nostris subditis, tam Civitatis Vetulæ, & Ostiæ, Porti, & Neptuni, ac Pilottis illarum, ac etiam Anconæ, ac habitatoribus omnium Terrarum, Riparum, Portuum, & Plagiarum, necnon patronis, & nautis navium, naviliorum, triremium, biremiumque Capitaneis, & barcharum conductoribus, & piscatoribus, ac aliis quibuscumque personis existentibus & habitantibus in aut prope, vel ubi talia naufragia accidere contingat, sub pœna solutionis tanti quanti bona naufragata valuerint, & quæ ob defectum adjutorii amitterentur, quatenus illico postquam à patrono Consule, aut deputatis vocati fuerint, occurrant, & festinanter accedant cum eorum barchis ac triremibus, & biremibus, ad adjuvandum & salvandum ea omni cum diligentia, ac si eorum propria essent, solutis tamen eis pro eorum labore expensis mercium conductarum, & rerum salvatarum his quæ Consuli videbitur, prout labor eorum exegerit, & non possint petere, nec petant aliquid aliud, nec quartum, nec partem, nec jus aliquod rerum salvatarum præter supradicta, concessione, statuto, consuetudine, ordinatione, usu, & quibusvis aliis minime obstantibus penitus cassamus, & suffragari nolumus.

Communitates etiam & Dominos locorum secuti naufragii, latrones,& occupatores capere debere decernit.

§. 7. Volumus autem quod in locis, seu territoriis ubi naufragium præfatum eveniet, Dominus, vel Domini, aut Communitatis talis loci teneantur consignare in manibus nostræ justitiæ, & Ministrorum illius, latronem seu latrones, usurpatorem seu usurpatores, detentorem seu detentores hujusmodi rerum naufragatarum, aliàs teneantur solvere totum damnum & expensas in tali naufragio, aut illius dependentibus passa, & seu patienda, ac passas & seu patiendas.

Camerariumq; S. R. E. judicem illarum causarum deputat.

§. 8. Et si aliquid forsan occurrerit super præmissis, quod dictus Consul non possit accommodare, & concludere, recurratur ad nos, & seu dilectum filium Vitellotium Camerarium nostrum, & S.R.E. quem & nullum alium illud decidere & finire posse volumus, etiam cum facultate & auctoritate amplissime puniendi, & castigandi quoscumque latrones & prædatores, etiam usque ad pœnam capitalem. Volentes etiam per præsentes præfatum Cardinalem Camerarium, merum & verum judicem & executorem in causis maritimis naufragiorum, & etiam quarumcumque assecurationum, super quibus lis & controversia aliqua inter quoscumque evenire posset, ex causa tamen dictorum naufragiorum,cum opportuna avocatione a quibuscum-

que judicibus, non tamen Romanæ Curiæ fore & esse debere.

Consuli quæque & ejus deputatis facultatem deferendi arma concedit.

§. 9. Necnon auctoritate præfata concedendo dicto Consuli, ejusque deputatis prout concedimus eisdem, ut pro ipsorum securitate & defensione cujuscumque generis arma, tam offensiva quam defensiva, in toto dominio, & per totum dominium ecclesiasticum, scilicet in omnibus terris & locis maritimis, & mari convicinis per quindecim milliaria à terra distantibus, libere & licite portare possint & valeant, quibuscumque bannis editis seu edendis, & aliis quibuscumque Apostolicis constitutionibus & ordinationibus non obstantibus.

Executores deputat, & facultates concedit.

§. 10. Et nihilominus pro observatione præmissorum, motu & scientia nostris præfatis præcipiendo mandamus dilecto filio Vitellotio Vitellio Camerario nostro, necnon Clericis præsidentibus Cameræ Apostolicæ, ac prælatis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, necnon universis & singulis, tam Almæ Urbis, quam aliarum quarumcumque S. R. E. mediatè vel immediatè subjectarum Provinciarum, Terrarum, & locorum, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, Potestatibus, Judicibus, & aliis quovis nomine nuncupatis jusdicentibus, & justitiæ ministris, necnon Illustribus Magnificis viris Dominis Ducibus, Marchionibus, & Baronibus, Domicellis, Nobilibus, Castellanis, triremiumque Ducibus & Capitaneis, ac quorumcumque locorum Communitatibus seu universitatibus, omnibusque & singulis aliis particularibus personis, ad quos quomodolibet spectat, seu in futurum spectabit, seu spectare poterit, & S. R. E. prædictæ, mediatè vel immediatè subjectis, quatenus præmissa omnia & singula inviolabiliter observent, & observari faciant, & sub pœnis & censuris antedictis, necnon rebellionis, & privationis omnium & singulorum bonorum, seu officiorum, ac confiscationis & publicationis quorumcumque bonorum per eos, & ipsorum quemlibet obtentorum, incurrendique in crimine læsæ majestatis. Contradictores &c. cum amplissima facultate & auctoritate, dictos raptores, grassatores, & deprædatores, & latrones, infragranti crimine, seu delicto repertos puniendi, & castigandi, ad effectum ut hujusmodi justis querelis cessantibus, dicti mercatores & nautæ eo libentius cum suis navigiis, navibus, & mercibus ad Urbem ipsam, locaque prædicta S. R. E. prædictæ securius, & tutius accedant.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus etiam municipalibus quarumcumque terrarum, & locorum contrarium forsan editis, ac privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis personis, necnon civitatibus, oppidis, locis, castris, ac portibus maritimis, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus ac cum quibuscumque clausulis & decretis, & contractibus, & Motu proprio &c. ac aliàs concessis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. pro expressis habentes, hac vice latissime derogare placeat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 12. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, regula contraria non obstante, seu si videbitur litteræ in forma brevis expediri possint.

Placet Motu proprio. M.

Papæ subscript. Dat. P. An. 1. die 24. Apr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, octavo Calen. Maji, Anno primo.

VIII.

De Clausura & numero Monialium cujuscumque Ordinis, & pœnis earumdem absque licentia Superiorum, ex causa magni incendii, vel infirmitatis lepræ vel epidimiæ tantummodo eis concedenda, è Monasteriis egredientium, concomitantiumque & receptantium; ac Superiorum aliter eis licentiam concedentium. Necnon de eleemosynis pro ipsarum Monialium subventione colligendis.

Quoad clausuram, habes etiam infra in hoc Tomo II. Greg. XIII. const. 28. Ubi gratiæ, & Pauli V. const. 74. Monialium. Et quoad eleemosynas vide aliam ejusdem Greg. bullam 8. Deo sacris. Et constit. Bonif. VIII. in Tomo I. hic citatam, videre est in tit. de Stat. Reg. in 6. Decretumq. Conc. Trid. in sess. 25. c. 5.

Quoad vero consensum Monialium, sine quo mulieres sæculares licentiis Monasteria ingrediendi uti non possent, ut illis uti valeant, declaravit quod de cetero expressè capitulariter, & per secreta suffragia haberi debeat. S. D. N. Urban. VIII. constit. 29. Sacrosanctum. inf. tom. 4.

PIUS EPISCOPUS,

Edita A. 1566. & 1570.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Circa pastoralis officii nobis, meritis licet imparibus, desuper commissi curam quantum nobis ex alto permittitur invigilantes, assiduè ad ea per quæ singulis erroribus, & excessibus obviatur, ac personis quibuslibet, præsertim fœminei sexus virginitatem suam Altissimo voventibus, sub Religionis jugo CHRISTO Salvatori in castitatis holocausto famulari affectantibus, non semita justitiæ & honestatis à declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruum, quod in regularis ponat honestatis gloria maculam, & divinam merito possit offendere majestatem, opportune succurritur, libenter intendimus, ac in his nostræ vigilantiæ partes propensius impartimur, prout id in Domino salubriter expedire conspicimus.

Moniales tacite vel expresse Religionem professæ clausuram servent.

§. 1. Hac igitur perpetuo valiturâ constitutione, inhærentes etiam constitutioni fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, & decretis Conc. Tridentini super clausura Monialium editis, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, atque perpetuo decernimus, universas & singulas moniales, præsentes atque futuras, cujuscumque Religionis, Ordinis vel Militiarum, etiam Hierosolymitanarum sint, quæ vel jam receptæ sint, vel in posterum in quibusvis Monasteriis sive domibus recipientur, & tacitè vel expressè religionem professæ, etiam si conversæ, aut quocumque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis, vel fundationibus earum regulæ ad clausuram non teneantur, nec unquam in earum monasteriis, seu domibus, etiam ab immemorabili tempore ea servata non fuerit, sub perpetua in suis monasteriis, seu domibus debere de cetero permanere clausura, juxta formam dictæ constitutionis fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, in sacro Concilio Tridentino approbatam, & innovatam, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus & innovamus, in omnibus & per omnia, ac illam districtè observari mandamus.

Inobedientes coerceantur per Ordinarios.

§. 2. Quod si aliquæ Moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine etiam immemorabili, aut instituto, vel fundatione regulæ suæ fretæ, animo obstinato huic clausuræ resistant, aut quoquo modo reluctentur, Ordinarii una cum superioribus earum, omnibus juris & facti remediis compellant easdem tanquam rebelles & incorrigibiles ad præcise subeundum dictam clausuram, & perpetuò observandum.

Tertiariæ si solemne votum emiserint, clausuræ subjiciantur, sin autem per Ordinarios ad clausuram suadeantur.

§. 3. Mulieres quoque quæ Tertiariæ, seu de pœnitentia dicuntur, cujuscumque fuerint Ordinis in congregatione viventes, si & ipsæ professæ fuerint, ita ut solemne votum emiserint, ad clausuram præcise, ut præmittitur, & ipsæ teneantur; quod si votum solemne non emiserint, Ordinarii una cum superioribus eorum hortentur, & persuadere studeant, ut illud emittant, & profiteantur, ac post omissionem, & professionem, eidem clausuræ se subjiciant; quod si recusaverint, & aliquæ ex eis inventæ fuerint scandalose vivere, severissimè puniantur.

§. 4. Ce-

Et volentes sine clausura & professione vivere, non recipiantur in aliqua Religione seu Congreg.

§. 4. Ceteris autem omnibus sic absque emissione professionis, & clausura vivere omnino volentibus interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorsus in suum Ordinem, Religionem, Congregationemve recipiant. Quod si contra hujusmodi hanc nostram prohibitionem & decretum aliquas receperint, eas ad sic viventium omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professiones & receptiones irritas facimus & annullamus.

Eleemosyna pro Monialib. colligantur per Conversas, aut per Professas habitantes prope monasteria, ætatis annor. 40.

§. 5. Porro ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hanc clausuram, detrimentum aut incommodum aliquod in earum necessitatibus, maximè in pertinentibus ad illarum victum patiantur, sed ut eis opportunè consulatur, auctoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus Ordinariis & Superioribus earum, ut curent colligi fidelium eleemosynas per conversas quæ non sint professæ, vel si professæ fuerint, sint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen monasterium, degant, & non ingrediantur clausuram aliarum Monialium, nisi in casibus ex earum constitutionibus præmissis; & de earum domibus exire non possint pro hujusmodi eleemosynis colligendis nisi de licentia Ordinarii, vel earum Superiorum.

Conversæ professæ de cetero non recipiantur.

§. 6. Et de cetero nullæ aliæ Conversæ professæ recipi amplius etiam de consensu suorum Superiorum vel Prælatorum possint; quod si adversus hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita & inanis sit, prout ex nunc nullam, irritam, & inanem facimus & annullamus.

Hoc declaravit Greg. XIII. cit. in rub.

Monialium recipiendarum numerus reguletur juxta redditus Monasteriorum.

Quod habes in Conc. Trid. sess. 25. c. 3.

§. 7. Quod si prædicto modo necessitatibus Monialium & mulierum Tertiariarum prædictarum succurri sufficienter non poterit, mandamus ipsis Ordinariis & Superioribus earum, ut ipsi provideant de aliis personis piis, & Deo devotis, quæ fidelium eleemosynas colligant, vel alias eo meliori & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum Monialium & Mulierum prædictarum, arbitrio Ordinariorum & Superiorum earumdem, & prout eis congruentius expedire videbitur, provideatur, & succurratur. Et ne propter Monialium numerum excessivum clausuræ observatio violetur, inhærentes etiam similiter dispositioni dictæ constitutionis Bonifacii, & Concilii Tridentini decreto, Monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinariis districtè inhibendo præcipimus & mandamus; ne plures in earum Monasteriis recipiant & admittant, sive recipi & admitti permittant, quam ex propriis redditibus ipsorum Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commode sustentari possint.

Executorum deputatio.

§. 8. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, universis venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis, quatenus in Civitatibus, & Diœcesibus propriis, præsentes nostras litteras publicari faciant, ac in Monasteriis Monialium sibi ordinario jure subjectis, in iis vero quæ ad Romanam mediatè vel immediatè spectant Ecclesiam Sedis Apostolicæ auctoritate una cum Superioribus eorumdē Monasteriorum clausuram, ut præmittitur, quamprimum poterint servari procurent. Contradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo; invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Ac ut hoc tam salutare decretum facilius observetur, omnes Principes sæculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Domini nostri JESU CHRISTI, eisdem in remissionem peccatorum injungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Monialium Superioribus assistant, ac suum favorem & auxilium præstent, ac impedientes pœnis etiam temporalibus afficiant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Præmissis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, à statutis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam per Sedem Apostolicam approbatis & confirmatis; privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis etiam in fundatione, & institutione eisdem Monasteriis, vel domibus, & Monialibus, sub quibuscumque verborum formis, & clausulis irritantibus, & aliis decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, quoad effectum validitatis nostræ constitutionis tantum derogamus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, aut suspendi non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Ordinarii in his procedant etiam in locis exemptis.

§. 10. Per hoc autem in Monasteriis exemptis, Ordinarii locorum quoad alia nullam sibi credant jurisdictionem vel potestatem aliquatenus eis attributam.

Jussio publicandi.

§. 11. Volumus autem quod præsentes litteræ ad valvas Basilicæ Beati Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, ac acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extravagantes perpetuo valituras conscribantur.

Exemplorum fides.

§. 12. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæcumque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubicumque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 29. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1566. 4. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur declaratio dictæ bullæ.

Edita An. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS, *&c.*

Exordium.

Decori & honestati omnium Sanctimonialium, quarum JESUS CHRISTUS Dominus noster sponsus est, ut in puritate & castitate super ædificantes, in ipso feliciter inhabitare valeant, consulentes, ea quæ illarum existimationi detrahere possent, decet nos consulto submovere.

Causæ hujus constitut.

§. 1. Sanè periculo & scandalo plena res est, ac regulari observantiæ vehementer adversatur, Sanctimoniales aliquando parentes, fratres, sorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon Monasteria, & alia Filiationes nuncupata, etiam eis subjecta visitandi, aut infirmitatis causa, aliove prætextu à Monasteriis exire, & per sæcularium personarum domus discurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honestatis, & pudicitiæ decus in discrimen committunt.

Monialium à clausura exeuntium absque licentia &c. pœna.

§. 2. Unde nos malo huic pro nostro Pastoralis officii debito salubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto sacri Concilii Tridentini de clausura Monialium disponenti, ac aliis nostris litteris super hujusmodi clausura editis adjicientes, volumus, sancimus, & ordinamus nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarumve Monialium, etiam Carthusiensium, Cisterciensium, S. Benedicti, & Mendicantium, & quorumcumque aliorum Ordinum, etiam Militiarum, ac statuum, graduum, & conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum existentium, etiam à Regia vel Illustri prosapia ortarum, de cetero etiam infirmitati, seu aliorum Monasterio-

rum, etiam eis subjectorum, aut domorum, parentum, aliorumve consanguineorum visitandorum, aliave occasione & prætextu, nisi ex causa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas, præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum & Ordinariorum jurisdictione exempta esse reperiatur, cognita & expresè in scriptis approbata sit, à Monasteriis præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa, nisi ad necessarium tempus stare licere. Aliter autem quam, ut præfertur, egredientes, seu licentiam exeundi quomodocumque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices personas, sive laicas, aut sæculares, vel Ecclesiasticas, consanguineas, vel non, excommunicationis majoris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso absque aliqua declaratione subjacere, à quo præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolvi nequeant. Et insuper tàm egressas, quam præsidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam hujusmodi concedentes, Dignitatibus, officiis, & administrationibus, per eas & eos, tunc obtentis privamus, & illas & illos ad obtenta, & alia in posterum obtinenda inhabiles.

Licentia aliter concedentium &c. pœna. Hoc ampliat Greg. XIII. cit. in rub.

§. 3. Necnon licentias & facultates, seu indulta & privilegia exeundi à Monasteriis, & extra illa standi, à nobis, seu alio Romano Pontifice prædecessore nostro, ac Sedis Apostolicæ Nunciis, & Legatis, etiam de latere, ac Majore Pœnitentiario, aut Ordinum prædictorum Superioribus, aliisque personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis restitutis, præservativis, mentis attestativis, etiam novam gratiam, & datam concernentibus, aliisque efficacioribus ac insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, necnon S. R. E. Cardinalium intuitu & contemplatione, ac instantia, vel aliàs quomodolibet concessa (quæ prorsus abolemus) ac litteras desuper confectas, & in posterum concedendas, & conficiendas, nullas & invalidas, nulliusque roboris ac momenti fore, nec illas habentibus & habituris suffragari posse.

Decretum irritans.

§. 4. Et ita per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Deputatio & facultates executorum hujus const. & Conc. Trid. prædicti.

§. 5. Mandantes universis & singulis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per se vel alium, seu alios præsentes litteras in Civitatibus & Diœcesibus propriis quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon præfatum decretum ipsius Concilii, quod incipit Bonifacii VIII. diligenter & inviolabiliter sub censuris Ecclesiasticis, aliisque præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis, observent & observari faciant & procurent. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, etiam aliis pœnis auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo; necnon legitimis super his habendis servatis processibus pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum Ecclesiasticum apponendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Aliis Apostolicis constitutionibus & juribus, de hujusmodi clausura disponentibus, nihilominus in suo robore duraturis.

Fides transumptorum.

§. 7. Ceterum volumus quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique terrarum, tàm in judicio, quàm extrà adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 5. die 8. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1570. Kalend. Februarii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1570. indictione 13. die vero 27. mensis Februarii, Pontif Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 5. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joannem Guererum, & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. Papæ Curs.

Antonius Clerici Mag. Curs.

IX.

Declarationes circa allegationem novæ causæ, in casu fractæ pacis, vel treguæ. Admissionemque reorum in contumaciam condemnatorum in Statu Ecclesiastico ad faciendas defensiones, infra vel post annum; necnon circa præventionem inter Judicem Ecclesiasticum & laicum in causis mixti fori.

De materia Bannitorum notas dabo inf. ad constit. 6. Six. V. Hoc nostri.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1566. & 1571.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CUm ob innumeras Rom. Pont. occupationes, ac particularium rerum quarumlibet status ignorantiam, contingat ab eo quandoque litteras emanare, quæ in magnum aliquorum præjudicium redundare noscuntur, minime reprehendendum esse videtur, si tandem præjudicio cognito, litteras hujusmodi, etiam si per ejus prædecessorem emanaverint, tamquam per inadvertentiam editas revocat, & limitat, aliasque desuper disponit prout rerum & temporum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire.

Pius IV. allegationem novæ causæ prohibuit, in casu pacis, & treguæ fractæ.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Pius Papa Quartus prædecessor noster cupiens criminibus & excessibus qui in dies oriebantur providere, per quasdam suas in forma Motus proprii editas litteras inter alia statuit, quod in causis treguarum, & pacis fractarum ipsi fractores vel eorum fidejussores allegare non possent quod offensa ex nova causa processisset, nec allegata cuiquam suffragaretur.

Et in causis mixtis Judicum præventionem declaravit supra in const. 52. §. 12.

§. 2. Et etiam quod in causis mixtis inter Judicem Ecclesiasticum & laicum, locus sit præventioni, ita tamen quod Judex Ecclesiasticus in casu præventionis non possit procedere contra laicum, sed illum debeat remittere ad Judicem laicum, & aliàs prout in eisdem litteris plenius continetur.

Hic Pont. declarat prohibitionem quoad principales tantum procedere, non autem quoad comprehensos.

§. 3. Nos considerantes à ratione & jure debito alienum esse eos qui criminis innoxii fuerint, eorumque fidejussores, si treguæ, pax seu fidejussiones de non offendendo postea ex nova emergente occasione fractæ fuerint, earum occasione gravari debere, cum præcipuè paces, treguæ, seu fidejussiones hujusmodi de non offendendo non ad offensionem ex futuris causis, sed ex præteritis tantum oriantur, litteras præfatas quoad præmissa revocantes, cassan-

tes,

tes, & moderantes, effectumque suum sortiri in præmissis non posse decernentes: Motu simili &c. novam causam in pacis, treguarum, seu fidejussionum hujusmodi fractione principales tantum, videlicet qui fuerunt causa pacis, treguarum, seu fidejussionum de non offendendo hujusmodi factarum, seu faciendarum, præstitarum seu præstandarum, si ipsi aliquo modo, seu aliquis eorum in dictis fractionibus intervenerint, seu intervenerit, videlicet si aliquis ex dictis principalibus aliquem ex comprehensis in pace, tregua, seu fidejussione de non offendendo offenderit, vel ipse ab aliquo ex ipsis comprehensis offendatur, non excusare. Si vero supradicti principales, seu aliquis eorum in fractione pacis, treguæ, seu fidejussionis hujusmodi, ut supra non intervenerint, seu intervenerit, ipsos eorumque consanguineos & fidejussores, ceterosque in pace, & tregua, seu fidejussione de non offendendo comprehensos, & quemlibet eorum novam causam hujusmodi allegare posse, & ea probata excusari debere, & quoquo modo gravari, perturbari, aut inquietari non posse neque debere; idque tàm in causis motis & indecisis pendentibus, quàm etiam finitis, & in quibus etiam pronunciatum fuit (dummodo sententiæ desuper latæ totaliter non sint executioni demandatæ) locum sibi vendicare posse & debere declaramus.

Contumacibus dat annum ad comparendum.

§. 4. Cumque etiam sæpe contingat partes ipsas contra quas in contumaciam procedi consuevit, vel ita negotiorum mole gravari, vel ita longe abesse, ut ipsorum contumaciam sex mensium spatio hujusmodi expurgare minime queant, terminum sex mensium hujusmodi ad annum prorogamus, ac contumacibus hujusmodi defensiones nonnisi post anni elapsi terminum denegari debere; ac quascumque aliter quam ut præmittitur ferendas sententias, nullas, inanes, nulliusque roboris & momenti, fore & esse, prout nos eas ex nunc tanquam contra juris debitum, & de facto latas annullamus, cassamus & irritamus.

Præventionemque ad jus, & Conc. Trid. terminos reducit.

§. 5. Quo vero ad præventionem inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum, declaramus, illam habere locum in terminis, & statu, prout ante dictum Motum proprium erat, ac ipsum ad terminos juris in hoc reducimus, & volumus, ut in præventionibus procedatur juxta formam juris, & sacrorum decretorum Concilii Tridentini, & non aliàs, aliter, nec alio modo.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque & non aliter per quoscumque Judices, &c. etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata &c. judicari debere; irritum quoque &c. auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus & decernimus.

Judices & Notarii hæc servent.

§. 7. Et nihilominus pro potiori præmissorum validitate, omnibus & singulis Judicibus, tàm ordinariis, quàm delegatis, & subdelegatis, ac eorum Locatenentibus & Notariis, sub excommunicationis majoris, ac indignationis nostræ, officiorumque suorum privationis pœnis, ne contra præmissa aut illorum aliqua facere, & attentare præsumant, districtius inhibemus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quarumcumque Civitatum, Provinciarum, & locorum, etiam juramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis Universitatibus, Communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum prædictorum quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus &c. etiam si de illis, &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat Motu proprio. M.

Papæ subscript. clausularum repetitio.

§. 9. Et de revocatione, cassatione, declaratione, reductione, voluntate, prorogatione, annullatione, irritatione, statuto, & decreto, inhibitione, derogatione, & aliis præmissis, quæ hic pro simul, vel ad partem repetita habeantur latissime extendentes. Et quod præmissorum omnium & singulorum & præsertim præsentibus contrariorum pro sufficienter expressis habeantur.

§. 10. Et quoad præsentis Motus proprii etiam absque data & registratura, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, regula contraria non obstante. Sola signatura sufficit.

§. 11. Ejusque transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Fides exemplorum.

§. 12. Quodque Cameræ, & Cancellariæ Apost. ac Audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ dimissis copiis affixis, post mensem affixionis hujusmodi computandum, omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Jussio pœnalis.

Fiat M.

Anno à Nativitate Domini 1566. Indictione 9. die vero 20. mensis Junii Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno I. supradictus Motus proprius affixus, & publicatus fuit ad valvas principis Apostolorum de Urbe, Cameræ, ac Cancell. Apostolicarum, necnon in Audientia litterarum contradictarum, ac in acie Campi Floræ, dimissis inibi copiis affixis, per me Joannem Guerardi præfati S. D. N. Papæ Cursorem. Publ. P. A. 1. die 20. Junii.

Ant. Clerici Mag. Curs.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1571.

Motu proprio, &c.

Exordium.

DUdum postquam fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster, cupiens subterfugiis delinquentium obviare, per quasdam suas in forma Motus proprii editas litteras, sub dat. Romæ apud Sanctum Petrum, 12. Cal. Junii, Anno VI. inter alia statuisset, quod rei in contumaciam condemnati ad suas defensiones faciendas admitti non possint, nisi infra sex menses, quoad faciendas, videlicet à die condemnationis, quo vero ad jam factas condemnationes à die publicationis earumdem litterarum computandos, per alias nostras, etiam in forma Motus proprii emanatas litteras, die 20. mensis Junii, Pontificatus nostri anno primo publicatas, terminum sex mensium hujusmodi ad annum prorogavimus, ac contumacibus hujusmodi defensiones nonnisi post anni elapsi terminum denegari debere decrevimus.

Dubia exorta super prædictis.

§. 1. Cumque sicut accepimus, à nonnullis ordinationem, & dispositionem hujusmodi, nostramque, & dicti prædecessoris in illis edendis, intentionem variis calumniis eludere, & super earum sinistris interpretationibus agentes pro Fisco, & Camera Apostolica fatigare, & causas in longum protrahere, & illas intricare, sententiarumque executionem evitare satagentibus, sæpe in dubium verti contingat (licet ex verborum proprietate res clara sit) an scilicet tam sponte comparentes, de quibus loquitur Motus proprius præfati prædecessoris, quam etiam capti intra dictum tempus, indistincte admitti debeant ad faciendum suas defensiones, maxime stantibus in eodem nostro Motu proprio appositis supra relatis verbis videlicet. Ac contumacibus hujusmodi defensiones nonnisi post anni elapsi terminum denegari debere, quæ indefinite prolata sunt, & videntur posse comprehendere, tam sponte comparentes quam captos, nihilominus considerantes, quod verba ipsa nihil aliud disponunt, quam prorogationem termini, his quibus ex forma Motus proprii prædicti prædecessoris denegari non poterat.

§. 2. Nos igitur ad tollendum omne dubium, & absurdum evitandum, quod capti, & sponte com- Declaratio quod capitaliter condem-

nati, capti infra annum, non audiantur absque jussu Papæ, sed sententiæ contra eos in contumaciam latæ legitimis præcedentibus indiciis executioni demandentur.

parentes paris essent conditionis, necnon calumniis, & aliis inconvenientibus hujusmodi quantum cum Deo possumus obviare, omnemque disputandi materiam tollere, & in his opportune providere volentes, necnon singularium litterarum prædictarum, ac judiciorum inquisitorum processuum condemnationum, & sententiarum desuper formatarum, & latarum, ac formandarum, & promulgandarum hujusmodi, aliorumque forsan latius exprimendorum tenores, continentias, formas, & compendia, ac reorum delictorum, criminum, & excessuum, ac pœnarum hujusmodi, & Judicum nomina, cognomina, gradus, & qualitates, ac quantitates, & loca, pro plenè, & sufficienter expressis habentes, & decernentes, necnon singulas prænarratas litteras confirmantes, & innovantes, Motu simili, &c. quod banniti, & in contumaciam condemnati in pœnam capitis, & ultimi supplicii, si capti ad manus Curiæ devenerint, per Judices ad novas, sive alias defensiones faciendas, etiam intra dictum tempus non admittantur, nisi habita à nobis, vel signatura nostra desuper gratia speciali, nec litteræ ipsæ, quæ in eorum odium editæ sunt, eis in aliquo suffragentur, aut illis se juvare, sive defendere possint. Quinimmo, quod Judices præfati sententias ipsas condemnatorias, tam in Urbe quam extra eam latas, & ferendas, si tamen legitimis præcedentibus indiciis ad inquirendum promulgatæ fuerint, executioni realiter, & corporaliter, suis loco & tempore congruis respective totaliter & integrè, contra sic captos demandent, & demandari faciant, hac nostra perpetuo valitura declaratione declaramus, & decernimus, & quatenus opus sit, de novo statuimus, & ordinamus, & ita mentis, & intentionis nostræ fuisse, & esse attestamur.

Officialesque omnino observent.

§. 3. Præterea Almæ Urbis nostræ generali Gubernatori, ceterisque Judicibus, ordinariis vel delegatis, in Romana Curia vel extra eam residentibus quibuscumque, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna committimus & mandamus, districte præcipiendo per præsentes, quatenus hujusmodi nostram declarationem, seu novam constitutionem, & ordinationem, necnon ipsas præsentes, & in eis contenta, omnia & singula, in causis criminalibus seu mixtis, & aliis Fiscum & Cameram Apostolicam illiusque interesse quomodolibet concernentes, nunc & pro tempore pendentibus quibuscumque, etiam si forsan aliqui capti nunc in carceribus detineantur, perpetuo inviolabiliter observari mandent, & faciant, & illi observent.

Decretum irritans.

§. 4. Et ita, & non aliter in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, &c. etiam S. R. E. Cardinales, ac Palatii Apostolici causarum Auditores, sublata, &c. judicari, interpretari, & definiri debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque, ac consuetudinibus Provinciarum, Civitatum, oppidorum, & locorum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Universitatibus, Communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum prædictorum, ac etiam singulis prænominatis, & aliis quibuscumque Judicibus, &c. per nos, & prædecessores nostros concessis, & etiam iteratis vicibus innovatis, quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissimè derogamus, ac stylo Palatii, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 6. Volumus autem, quod præsentis Motus proprii, etiam absque data, & registratura, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula contraria non obstante.

Transumptorum fides.

§. 7. Ejusque transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ, seu litteræ desuper per breve nostrum expediri possint, & si videbitur cum omnium, & singulorum prænarratorum, & expressorum, aliorumque necessariorum specificatione, & insertione, & cum aliis clausulis opportunis, & consuetis.

Placet Motu proprio. M.

PP. subscrip

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Idib. Septemb. Anno VI.

Dat. P. A. 6 die 17. Sept

Publicatio

Anno à Nativitate Domini Nostri Jesu Christi, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Indictione decimaquarta, die vero decimaseptima mensis Septembris, Pontificatus autem Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno sexto, retroscriptus Motus proprius affixus, & publicatus fuit in acie Campi Floræ, & ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, dimissis copiis affixis, per me Jo. Andream Panizzam præfati Sanctiss. Domini Papæ Curs.

Jo. Guerardi Mag. Curs.

X.

Innovatio & ampliatio constitutionum à Pont. prædecessoribus editarum contra Homicidas, brigosos, vindictam transversalem, aut hominum collectam facientes, facinorosque homines, eorumque complices, & fautores, Communitates quoque & alios eorum territoria à prædictis non custodientes in Statu Ecclesiastico.

Has constitutiones indicavi hic in apostillis, & eis addo videndam constit. 65. Greg. XIII. Tanta, & constit. 6. Sixti V. Hoc nostri. ubi plenè notabo infrà in hoc Tomo II.

Edita An. D. 1566.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium

EX supernæ dispositionis arbitrio gregis Dominici curæ præsidentes, inter varias animi solicitudines quæ ex pastoralis officii ministerio nobis incumbunt, illam à nobis potissime amplectendam esse putamus, per quam inter singulos gregis ejusdem fideles, præsertim vero nobis, & Romanæ Ecclesiæ subditos, pax & concordia confoventur, seditiones sedantur, scandalis obviatur, & animarum salus procuratur. Unde ea quæ sedula meditatione hactenus à diversis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris præmissorum ratione gesta fuisse ac ordinata comperimus, quo sæpius fideles ipsi illa perspicient innovari, eo ferventius, ac promptius ad illorum observationem excitentur, confirmanda, innovanda, nostræque auctoritatis munimine roboranda esse censemus, aliasque desuper disponimus prout in Domino conspicimus expedire.

Pius II. edidit bullam hic cit.

§. 1. Sanè aliàs postquam fel. rec. Pius Papa II. prædecessor noster, per eum accepto, quod à certis tunc elapsis annis, &c.

Omittitur residuum narrativæ, quia ipsam bullam S. Pii II. habes sup. fol. 292. Ad retinendas. Tom. I.

Paul. II. edidit alteram hic cit.

§. 2. Cum sæpius contingeret, quod offensionis ignarus, aut ob hujusmodi excessus plurimum condolens, horribili &c.

Omittitur pariter residuum relationis hujus bullæ 4. Pauli II. Viros, nam habes eam supra in Tomo I.

Sixt. IV. aliam bullam edidit hic latam & à me propter ea prætermissam in hoc opere.

§. 3. Et successive recol. memor. Sixtus Papa IV. similiter prædecessor noster accepto per eum quod contenta in litteris Pii prædecessoris hujusmodi à certis annis tunc elapsis citra non fuerant observata, & ex illorum non observantia subditi præfatæ Ecclesiæ procliviores erant ad homicidia committenda, ac fere passim quotidie perpetrabantur, & homicidæ præfati ideo ad illa committen-

da promptiores existebant, quia sperabant latere, & suorum excessuum remissionem consequi facile posse, ac detestabilem, & horrendam sicariorum nequitiam talium ad aliorum cautelam juris remediis prosequi studio cupiens indefesso, habita super iis cum fratribus suis præfatæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum consilio per suas litteras, statuta, decretaque Pii prædecessoris hujusmodi, ac prout illa concernebant omnia & singula in dictis litteris Pii prædecessoris præfati contenta approbaverat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverat, ac voluerat & de eorumdem fratrum consilio statuerat, & ordinaverat, quod condemnatis eatenus, & quos in posterum condemnari contingeret ubilibet in civitatibus, terris, & locis prædictis pro homicidio, sive ut principales, sive ut auxilium, consilium, vel favorem præstantes, suarum condemnationum remissionum, aut contra illas salvum conductum, & licentiam securè in loco patrati criminis, vel infra quinquaginta milliaria (ut præfertur) propinquo nullatenus obtinere possent ab alio quam à Rom. Pont. qui pro tempore esset, & alicujus alterius etiam Legati de Latere remissio nemini suffragaretur, & si forsan contingeret eumdem Rom. Pont. ad remissiones sive salvum conductum hujusmodi procedere, talis remissio per præoccupationem processisse censeretur, & nemini prodesse posset, nisi in illa vetus litterarum Sixti prædecessoris hujusmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes inferius insertus foret, & determinata causa exprimeretur, quæ eumdem Rom. Pont. induceret ad derogandum eisdem litteris Sixti prædecessoris, quæ cum tam matura deliberatione ab eodem Sixto prædecessore emanaverant.

.II. edidit am hic cit.

§. 4. Et subsequenter sanctæ mem. Julius Papa II. etiam prædecessor noster habita super iis cum fratribus suis tunc, &c.

Omittitur pariter residuum narrativæ constit. Jul. II. Cum homines, quia est supra. fol. 358.

t aliam hic aram, quã n habes fu- in hoc ere.

§. 5. Et insuper per eumdem Julium prædecessorem accepto quod cum nonnulli Civitatum, Castrorum, & locorum tam Regni nostri tunc Siciliæ citra Pharum, quam aliarum partium dictæ Ecclesiæ subjectarum etiam Urbi prædictæ adjacentium, quam propter homicidia, aliqua nefanda per eos perpetrata excessus, crimina, & delicta, & alias eorum demeritis id exigentibus à Civitatibus, terris, castris, & locis eorum, seu in quibus tunc morabantur exules, rebelles, & banniti, quod in illis propterea securè morari nequirent alii de Civitatibus, Terris, Castris, & locis dictæ Ecclesiæ subjectis ad Regnum, & alias adjacentes hujusmodi, alii autem ex Regno, & adjacentibus partibus prædictis, ad Civitates, Terras, Castra, & loca eidem Ecclesiæ subjecta prædicta etiam dictæ Urbi adjacentia se transferrent, nonnulli Barones, Proceres, & Domini, seu Vicarii in temporalibus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum, ac Regni, & partium adjacentium prædictorum, eorumque Officiales, & subditi dictos homicidas, bannitos, criminosos, atque rebelles homines scienter receptare, & quod gravius erat protegere, & defendere non formidabant, se reos tantorum scelerum, per homicidas & alios bannitos prædictos perpetratorum, apud Deum constituentes, & tam ipsis homicidis, & malefactoribus, quam aliis similia vel gravia delicta perpetrandi, & committendi audaciam, & scelerum hujusmodi impunitatem tribuentes in animarum suarum periculum, justitiæ conculcationem, ac dictæ Sedis auctoritatis contemptum, & scandalum plurimorum. Idem Julius prædecessor Motu proprio omnes, & singulos Barones, Proceres, Milites, ac Dominos, & Vicarios in temporalibus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum eorumdem, necnon nostros, & eorumdem Baronum, Procerum, Militum, & Dominorum Vicarios, Officiales, & subditos per suas litteras requisierat, & monuerat, eisque & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam contrafacientes eo ipso incurrerent, districtius inhibuerat, ne homicidas, bannitos, criminosos, rebelles, aliosque infames homines præfatos, qui propter eorum delicta banniti in locis originis suæ, seu aliis regnorum, Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum locorum prædictorum propter eorum malam vitam commorari non poterant, ex tunc de cetero nullatenus receptare, aut eis consilium, auxilium, vel favorem quovis quæsito colore præstare præsumerent. Quinimmo tales ad eorum Dominia declinantes, seu in eis commorantes capi, & ad forum seu justitias, vel Officiales ad quos punitio, & castigatio criminum, & excessuum per eos perpetratorum, ut præfertur, de jure vel consuetudine pertinebant & spectabant, destinare, aut si partibus læsis, & offensis utilius foret, illos juxta criminum, & excessuum per eos perpetratorum qualitatem ad pœnas à jure statutis in locis ubi deprehensi forent procedere procurarent.

§. 6. Præterea fel. mem. Leo Papa X. etiam prædecessor noster similiter per eum accepto quod nequissimi sicarii, &c.

Leo X. aliam edidit hic cit.

Prætereo insertionem bullæ 36. Leon. X. Omnes, quia ipsa est supra

§. 7. Porro ad notitiam similis memoriæ Clementis Papæ VII. pariter prædecessoris nostri pervento plures Urbis, &c.

Clem. VII. alteram hic cit.

Non pono hic istam bullam 10. Clem. VII. In sancta, quia habes eam sup.

§. 8. Piæ mem. Pius Papa IV. similiter prædecessor noster singulas Pii II. Pauli, Sixti, Julii, Leonis, & Clementis, &c.

Pius IV. aliam edidit hic indicatam.

Prætereo hanc bullam 27. Pii IV. Siquidem habes ipsam sup. fol. 41. In eminenti.

§. 9. Cum autem statim ubi nos ad summi Apostolatus apicem divina cooperante providentia assumpti fuimus, ob earumdem litterarum non observationem in eisdem Civitatibus, Terris, & locis, ac etiam in Alma Urbe nostra varias dissensiones, discordias, & odia vigere, latrocinia, & homicidia, aliaque nefandissima crimina perpetrari, ac præfatos Pium II. Paulum, Sixtum, Julium, Leonem, Clementem, ac Pium IV. prædecessores pro felici ac tranquillo statu & commodo personarum tam dictæ Urbis quam aliarum Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, præmissa statuisse, ordinasse, & peregisse perspexerimus. Idcirco nos quoque eadem ratione, quietis videlicet ac pacis moti, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, ac de illorum unanimi consilio & assensu singulas Pii II. & Pauli, ac Sixti, necnon Julii, & Leonis, & Clementis, & Pii IV. prædecessorum litteras hujusmodi, cum statutorum, ordinationum, extensionum, ampliationum, revocationum, cassationum, irritationum, annullationum, decretorum, confiscationum, incorporationum, applicationum, voluntatum, hortationum, requisitionum, & mandatorum, omnibusque & singulis aliis in eis respectivè contentis clausulis Apostolica auctoritate prædicta tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, illisque perpetuum, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac ab omnibus & singulis quos illæ concernunt penitus ac sub prædictis per contrafacientes irremissibiliter incurrendis pœnis observari volumus atque decernimus.

Hic modo Pont. Pius V. antedictas const. approbat.

§. 10. Easdemque litteras, ad hoc ut si homicidæ, sicarii, banniti in Civitatibus, Terris, Castris, & locis prædictis cuiquam damna aliqua intulerint, ipsique damnis taliter illatis, à Civitatum Communitatibus, ac Terrarum, Castrorum & locorum hujusmodi Universitatibus capti, & deprehensi non fuerint, sed taliter delinquentes impunè evaserint,

Communitatesque obligat ad refectionem damnorum & autumdem pro pœna.

Ad hoc vide bullam Greg. XIII. cit. in sub.

Communitates, ac Universitates hujusmodi (praeter hoc quod ad damnorum quorumcumque sic illatorum parti laesae damnaque hujusmodi patienti, eorumque haeredibus plenariam restitutionem, & satisfactionem omnino teneantur) ad tantumdem quantum damna illata hujusmodi extimata fuerint, Camerae Apostolicae realiter cum effectu persolvendum omnino sint adstricti, auctoritate, & tenore praefatis extendimus, & ampliamus.

Communitates bannitos capere studeant.

§. 11. Mandantes eisdem Communitatibus, & Universitatibus quatenus ipsae in virtute sanctae obedientiae, & sub majoris excommunicationis, ac aliis nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici benevisis poenis, eosdem sicarios, & bannitos in eorum Civitatibus, Terris, Castris, & locis commorantes, seu per eas & ea transeuntes capere, & ad populum convocandum & coadunandum campanas pulsare, eosque sic captos ad carceres conducere, aut Curiae temporali consignare omnino teneantur.

Executores hujus const. deputat.

§. 12. Quocirca dilectis filiis Vitellotio S. Mariae in via lata Romanae Ecclesiae Camerario, & Camerae praefatae Thesaurario, Praesidentibus, Clericis, ac universis, & singulis Legatis, & Vicelegatis Provinciarum nostrarum, & aliis Rectoribus, ac Officialibus Civitatum, Terrarum, & partium praedictarum nobis, & dictae Sedi mediatè, vel immediatè subjectarum districte praecipiendo mandamus, quatenus praesentes litteras, solemniter in singulis Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis praedictis publicari, necnon omnia & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant & mandent. Contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque status, gradus, & praeeminentiae fuerint, sententias, censuras, & poenas praefatas damnabiliter incurrisse declarent, & declarationem hujusmodi per eos faciendam in libris maleficiorum conscribi, & adnotari mandent, & faciant. Necnon capitales praefatas sententias à ministris justitiae absque alicujus incursu Irregularitatis exequi procurent, ac realiter & irremissibiliter exigant, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii saecularis. Necnon pro exactione poenarum pecuniarum hujusmodi contra Communitates, & Universitates, ac in eorumdem inobedientium in temporalibus dominorum vassallos propter eorum hujusmodi inobedientiam repraesalias concedant, necnon & cum effectu exequi faciant. Attentius hortantes, & requirentes in Domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus dominos dicti regni, necnon illius Provinciarum, Civitatum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, ut praefatos homicidas, & fautores, & complices capiant, & capi procurent, captosque ad Praesides nostrarum Provinciarum, unde ipsi homicidae, fautores, & complices originem traxerunt, conduci, & eis realiter consignari similiter cum effectu faciant.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apost. ac omnibus illis quae dicti praedecessores in praefatis eorum litteris voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuscumque aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus super recipiendis bannitis, homicidis, & brigosis, ac aliis praedictis quorumcumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quae quoad hoc cuiquam nolumus ullatenus suffragari.

Formam &

§. 14. Volumus autem quod praesentes litterae

effectus public. adjicit.

nostrae postquam in valvis Basilicae Principis Apostolorum, & in Campo Florae de Urbe affixae fuerint, omnes & singulos Cives Romanos & alios in Urbe commorantes effluxis quindecim diebus, alias vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos, & Vicarios, Communitates, & Universitates, Civitatum, Terrarum, & locorum Sedi praefatae mediatè & immediatè subjectorum hujusmodi decurso mense arctent, & contrafacientes poenas praefatas incurrant in omnibus & per omnia, perinde ac si eis omnibus & singulis contrafacientibus, personaliter & particulariter intimatae fuissent.

Nulli ergo &c.

D. P. An. die 5. Julii

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, tertio Nonas Julii, Pont. nostri Anno primo.

Papae subscript.

Ego Pius Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Cardinalium subscriptiones.

Jo. Card. Moronus Episcopus Portuensis.
Ego Jo. Mi. Cardinalis Saracenus.
Ego Jo. Cardinalis Politianus.
Ego Jo. B. Cicada Cardinalis S. Clementis.
Ego B Card. Tranen.
Ego Jo. Cardinalis Capisuccus.
Ego Jac. Card. Sabellus.
Ego Marcus Ant. Card. Columna.
Ego Ptolomaeus Card. Comens.
Ego Aloysius Card. de Pad.
Ego Zacharias Card. Delphinus.
Ego Marcus Antonius Card. Bobba.
Ego Franc. Ab. Card. Const.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego Ant. Card. Granvelanus.
Ego F. Card. Paciecco de Toledo.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Innicus Avalus Card. Arag.
Ego Guido Card. Vercellen.
Ego Benedictus Lomellinus.
Ego G. Card. Sirletus.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
Ego F. Card. Alciatus.

publicatio

Anno à Nativitate Domini 1566. Indict. 6. die 17. mensis Augusti, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & Domini Pii divina providentia Papae V. Anno primo, suprascriptae litterae Apostolicae lectae, affixae, & publicatae fuerunt ad valvas basilicae Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Florae, dimissis illarum copiis affixis per nos Bernardinum Andreutium, & Jo. Andream Rogerium Apostolicos Cursores.

Julius Parinius Mag. Curs.

Sequitur ampliatio poenarum contra Fautores Bannitorum.

Edita An. D. 1566.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INdefessa pastoralis nostrae providentiae solicitudo, ad ea potissimum diligenter intendit, per quae omnes Christifideles, praesertim subditi, & S. R. E. devoti, & peculiares filii, quietè & pacificè vivere valeant. Unde nos in his nostrae provisionis remedium libenter adhibemus, ac poenas adjicimus, ut si non pacis cupidine, saltem formidine poenae, mandata Apostolica ad ipsorum subditorum nostrorum tranquillitatem spectantia, debitè serventur, & alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Causa hujus constit.

§. 1. Cum itaque (sicut non sine gravi animi nostri molestia nuper accepimus) diversae status Eccle-

sia-

siastici, & dominii nostri temporalis personæ, posthabitis & neglectis constitutionibus & mandatis, tàm à nobis quàm etiam aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris emanatis, homicidas, rebelles, latrones publicos, grassatores viarum, ac in pœnam capitis bannitos, & alios facinorosos homines, in suis locis receptare, ac tenere, eisque diversimode favere, consiliumque & auxilium præstare non reformident, in non modicum Apostolicorum mandatorum contemptum plurimamque eorumdem subditorum nostrorum perturbationem, & offensionem.

Ampliatio pœnarum in auxiliatores prædictorum bannitorum in futurum.

§. 2. Nos igitur, ad quos pro universalis nostræ administrationis munere, præcipue pertinet inconvenientibus hujusmodi, & scandalis, quæ exinde quotidie proveniunt, omni diligentia nostra obviare, in præmissis, quantum cum Deo possumus, opportune, matureque providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine præter alias contra talia perpetrantes à nobis jam factas constitutiones, hac nostra perpetuo valitura sanctione, & constitutione statuimus, ordinamus, volumus, decernimus, & declaramus. Quod quicumque subditi nostri, & ipsius Romanæ Ecclesiæ, cujusvis status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, & præeminentiæ existentes, etiam si Barones, Domicelli, & Feudatarii nostri fuerint, aliquos homicidas, rebelles, publicos latrones, grassatores viarum, ac in pœnam capitis bannitos, & quoslibet alios facinorosos homines, illorumque adhærentes, fautores, & complices, de cetero in suis locis receptaverint aut tenuerint, pœnis confiscationis omnium bonorum, ac demolitionis domorum suarum, & exilii perpetui una cum totis eorum familiis, ultra alias pœnas tam in nostris, quàm eorumdem prædecessorum nostrorum desuper confectis litteris contentas (quas contrafacientes eo ipso incurrere volumus) per dilectos filios Gubernatores, Officiales, ac Justitiæ ministros Provinciarum, Civitatum, terrarum, & locorum nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum (quibus ut præsentes nostras litteras omnino exequantur, sub indignationis nostræ pœna, districte præcipimus) irremissibiliter afficiantur, plectantur, & puniantur, afficique, & puniri debeant.

Declaratio quoad receptatores præteritos.

§. 3. Qui verò præfatos homicidas, rebelles, publicos latrones, viarum grassatores, in pœnam capitis bannitos, & facinorosos homines, hucusque in locis suis receptaverint, aut tenuerint, in exilium una cum ipsorum familiis, ad varia loca per ipsos Gubernatores, Officiales, ac Justitiæ ministros declaranda, & statuenda (data per eos idonea cautione de hujusmodi exilio servando) mittantur, & relegentur. Decernentes præterea, super præmissis procedi posse per accusationem, delationem, inquisitionem, & alio quovis modo.

Clausula sublata.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, in quavis causa, & instantia (sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quidquid secus à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innovatis (quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad effectum præsentium, specialiter, & expresse derogamus) ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 6. Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, in quibus opus fuerit, deferri, volumus etiam ac decernimus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides, in judicio & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

D.P.A.1.die 15. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 18. Calen. Septemb. Pontificatus nostri Anno I.

Sequitur mandatum quotannis dictam Bullam publicandi.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1566.

Ad perpetuam rei memoriam.

Præceptum publicandi hanc bullam anno quolibet, & asservandi in Archiviis.

§. 1. Cum nos nuper pro nostri Pastoralis officii solicitudine, ad pacem & quietem in universo statu nostro Ecclesiastico inducendam & conservandam, mala extirpanda, ac Civitates, Terras, & loca nostra sicariis & aliis nefariis hominibus expurganda, quasdam nostras sub plumbo desuper confectas litteras contra homicidas, bannitos, & alios facinorosos, eorumque receptatores, adhærentes, & fautores publicari fecerimus, volentesque litteras hujusmodi ab omnibus, quos ipsæ concernunt, inviolabiliter observari, nec inobedientes ullo modo sese excusare possint, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, ac sub indignationis nostræ, & mille ducatorum Cameræ Apost. applicandorum contrafacientes eo ipso incurrendis pœnis districte præcipimus, & mandamus, Quod quælibet Communitas, Universitas, & populus quarumcumque Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & locorum nobis & S.R.E. mediate vel immediate subjectorum, statim cum dictæ nostræ litteræ, si earum transumptum impressum ad eos pervenerint, convocato eorum publico consilio in præsentia Officialium, sindicorum, & curam maleficiorum habentium, eas ibi alta & intelligibili voce etiam vulgari sermone illas declarando, ut melius & facilius ab omnibus percipi possint, legi facere, & deinde in eorum Archivio publico diligenter custodiri curare omnino debeant. Ac successivè singulis annis in principio cujuslibet anni perpetuis futuris temporibus similiter, ut præfertur, easdem litteras in eorum publico consilio legendo reiterare teneantur.

Contravenientium pœna.

§. 2. Quod si (quod non credimus) ab aliquibus prætermissum, vel contraventum fuerit, volumus, & sub excommunicationis, & aliis arbitrii nostri pœnis etiam mandamus, quod loci Gubernator, Rector, & quilibet alius Justitiæ minister quocumque nomine nuncupatus, contra statutum, & ordinationem nostram hujusmodi non observantes, ad executionem pœnarum prædictarum sine mora irremissibiliter, procedat, ut quos obedientiæ bonum ad mandatis nostris parendum non adducit, pœnarum saltem metus à contraveniendo absterreat. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Exemplorum fides.

§. 3. Præterea volumus præsentium litterarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, plenam & indubiam fidem æque ac originalibus ipsis adhiberi debere.

Dat.P.An.1. die 4. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die quarta Septembris, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri anno I.

Exem-

XI. Exemptiones Ordinum Mendicantium, pro eorum bonis & personis, à solutione gabellarum & quarumcumque contributionum, onereque hospitandi Milites.

Aliam exemptionem generalem pro omnibus Monialibus & Sororibus cujuscumque Ordinis, à solutionibus & contributionibus hujusmodi, vide sup. in const. 5. Pii IV. De Statu, fol. 6. Et ab onere hospitandi Milites: hic iterum concessit, ut infrà in const. 148. Cum sicut.

Edita An. D. 1565.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Dum ad uberes, quos sacri Mendicantium Ordines in arco dominico quotidie faciunt fructus attentè respicimus, & attente considerationis indagine perscrutamur ipsorum Religionis sinceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus sub humilitatis spiritu devotum Altissimo præstant famulatum, dignum, quin potius debitum reputamus, ut illis ea libenter concedamus, per quæ semotis quibuslibet gravaminibus promptiores ejusdem Altissimi inhæreant servitiis.

Exemptiones Ordinum Mendicantium à gabellis &c. Pro Eorum personis & Bonis & Colonis Mercibus & Animalibus.

§. 1. Hinc est quod nos volentes eosdem Mendicantium Ordines, & dilectos filios eorum Fratres, & Monacos, ceterasque personas, ac etiam Moniales quaslibet ejusdem Ordinis sub illorum cura degentes specialibus favoribus, & gratiis prosequi, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnes & singuli Mendicantium Ordinum hujusmodi Fratres, Monaci, & dilectæ filiæ in Christo Moniales seu Sorores, ac aliæ utriusque sexus personæ regulares ubilibet per totum Christianum Orbem diffusi, & constituti, illorumque Monasteria, cœnobia, domus, Conventus, Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, & alia loca etiam unita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, possessiones, prædia, agri, & alia omnia & singula mobilia & immobilia, ac se moventia, & ubilibet, ac in quibuscumque rebus consistentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatorii, locatarii, & affictuarii, negotiorumque suorum gestores universi quomodolibet nuncupati, nunc & pro tempore existentes in perpetuum, ab omnibus & singulis exactionibus, tam urbanis quam rusticis, necnon datiis, gabellis, pedagiis, vectigalibus, collectis, impositionibus, & oneribus, ordinariis & extraordinariis, ac tam realibus quàm personalibus, meris & mixtis, etiam Subsidio triennali, & augmento, ac focularibus, Equorum taxis, Militumque hospitiis, ac alias quibuscumque nominibus nuncupatis quavis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quæ laicis ac aliis quibusvis quomodolibet imponi consueverunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque mercium, & rerum cujuscumque generis, vel qualitatis existentium, tam per mare, & aquam dulcem quam per terram undecumque & quomodocumque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcumque mortuorum & vivorum, & quæ aliàs quomodolibet & ex quavis causa, ac super quibuscumque rebus tam in Alma Urbe nostra quàm extra eam ubilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur. Necnon à contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & vestitu, quam quocumque alio usu suo tantum, ac tam emendo quam vendendo, & alias quomodolibet negotiando. Necnon etiam à solutione quadrantis pro singulis libris carnium de animalibus, quæ nunc & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon etiam quæ in suis ædibus, prædiis & possessionibus privatim detinent, & nutriunt, ac à contributione sumptuum, & expensarum quæ aliquando pro pontibus, viis, aquæductibus, muris, mœnibus, aliisve machinis struendis, & reparandis, seu reficiendis, ac Civitatum, Terrarum, & locorũ quorumcumq; fortificationibus, necnon etiã alias in omnibus, & per omnia, ac tam, in dicta Urbe, quam extra eam ubilibet penitus, & omnino liberi, imunes, & exempti, ac liberæ, & exemptæ, liberaque imunia & exempta sint, & esse censeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur. Quodque Terræ, agri, possessiones, & loca arativa, ut præfertur in illis quæ aliquando pro pascuis animalium ad certum tempus reservantur, nullatenus umquam comprehendantur, nec comprehendi censeantur.

Exemptio ab onere hospitandi Milites. Adde ut in rubr.

§. 2. Ac etiam monasteria, cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcumque militum tam equitum quam peditum hospitiis, quemadmodum magno cum nostro dolore hucusque in plerisque locis factum comperimus, nequaquam assignentur, nec assignari debeant.

Redditus eorum per ipsos Mendicantes & eorum procuratores tantum exigi, & pro eorundem substentatione expendi possunt.

§. 3. Et insuper quod fructus, redditus, proventus, introitus, & alia quæcumque bona Monasteriorum, cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab aliis quam à Syndicis, & Procuratoribus religiosis Fratribus, Monacis, & Monialibus, aliisque personis præfatis exigi, illaque dumtaxat in beneficium loci, vel substentationem ipsorum religiosorum Fratrum, & Monialium expendi, nec per alios quoscumque quovis nomine censeantur, nec in alium quam præmissum usum converti, seu expendi possint neque debeant, nisi de consensu superiorum illius loci, cui data, vel consignata, aut donata fuerint, quem alias spectabunt, nec etiam soli tutores, ac curatores, seu protectores, & alio nomine Sanctesii, aut alias nuncupati, de eisdem bonis ullo modo disponere possint. Quodque id ipsum etiam de eleemosynis, oblationibus, & quibuscumque aliis donativis intelligi, & observari debeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus.

Repetitio exemptionum.

§. 4. Necnon Fratres, Monacos, Moniales, ac alias regulares personas, eorumque monasteria, cœnobia, conventus, ecclesias, capellas, oratoria & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores, prædicta, ut præfertur libera, immunia, & exempta eisdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore & esse decernimus.

Sal Mendicantibus pro eorum usu detur gratis per Ministros R. Cam.

§. 5. Mandantes propterea dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus Cameræ Apostolicæ Camerario, Præsidentibus, & Clericis, ac Commissariis agentibus, & officialibus quibuscumque, ut omnibus & singulis tam virorum, quam mulierum monasteriis Mendicantium Ordinum hujusmodi existentibus sub ditione nostra temporali mediatè vel immediate constitutis, tantum sal quantum pro eorum usu suffecerit singulis annis omni dilatione cessante, & contradictione remota contribuere, & assignare, ac contribui, & assignari facere debeant realiter, & cum effectu.

Contravenientium pœna.

§. 6. Districtius etiam in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac excommunicationis majoris latæ sententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro una basilicæ S. Petri de Urbe, & pro altera medietatibus singulis Monasteriis, & locis præfatis quæ molestari, seu perturbari contigerit, irremissibiliter applicandorum pœnis eo ipso si & quoties contrafactum fuerit incurrendis, inhibentes tam illis quam dilectis filiis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Datiorum, Gabellarum, onerum, & aliorum præmissorum exactoribus, conductoribus, appaltatoribus, necnon quibusvis Communitatibus, & Universitatibus, illarumque Officialibus, & personis, aliisque quibuscumque ad quos spectat, & quomodolibet spectabit in futurum, quatenus præ-

missa omnia & singula inviolabiliter & perpetuo observent, ac ab omnibus observari faciant, neque Fratres, Monacos, Moniales, & alias religiosas personas aliosque supradictos super præmissis quomodolibet molestent, & perturbent, neque permittant per quoscumque quomodolibet molestari, seu perturbari. Et si quis contradicere, aut quovis modo contravenire præsumpserit, per mandatum executivum contra ipsum cujuscumque dignitatis, status, ordinis, vel præeminentiæ fuerit, ipso facto procedi.

Decretum itans.

§. 7. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

tecentorum putatio & ultates.

§. 8. Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, sive eorum Vicariis in spiritualibus generalibus, necnon dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis quarumcumque Ecclesiarum Prælatis, & personis, ubilibet, & in quibuscumque Regionibus, Terris, & locis existentibus, & aliis ad quos quomodolibet spectat & spectabit, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum, Monacorum, Monialium, aliarumque Religiosarum personarum præfatarum fuerint requisiti solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra illos, & eorum singulos statuto, ordinatione, voluntate, declaratione, constitutione, deputatione, mandato, inhibitione, decreto, aliisque præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per Camerarium, Præsidentes, Clericos, & Commissarios Cameræ hujusmodi, necnon Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Collectores Gabellarum, & Exactores prædictos, aut quoscumque alios ad aliquam solutionem, contributionem, vel præstationem præmissorum occasione quomodolibet facienda quovis modo cogi, & compelli, aut alias contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas aliasque opportunas censuras, & pænas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas hujusmodi incurrisse declarando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc si opus sit auxilio brachii sæcularis.

ausulæ de- atoriæ.

§. 9. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii Generalis de duabus litteris, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non extrahatur, ac omnibus illis quæ in contrarium per quoscumque Officiales & quosvis alios ac præsertim per Officiales Civitatis nostræ Bononiensis & quosvis alios adducta sunt hactenus, & adducentur in posterum, ac adduci, & allegari possent, necnon quibuscumque litibus, & causis, tam in Rom. Cur. quam extra eam ubilibet, ac coram quibuscumque judicibus etiam Palatii nostri causarum Auditoribus, ac S.R.E. Cardinalibus super præmissis inter quoscumque quomodolibet pendentibus ac etiam instructis, & ad sententiam deductis, vel etiam à sententia terminatis, nisi in favorem Ecclesiæ fuerint; Et præsertim quadam lite inter hujusmodi Regulares, ac Cives, & Communitatem dictæ Civitatis Bonon. in Romana Curia pendente, quas & quam, ac omnes processus, & scripturas productas, & producendas, ac Registra, & sententias ubivis comparentes, & latas, ac ferendas ad nos avocamus, & penitus extinguimus, cassamus, annullamus, & delemus, perpetuumque desuper silentium imponimus; Necnon quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus etiam contra exemptos quomodolibet editis, & edendis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis & eorum singulis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis in genere & specie, etiam Motu simili & ex certa scientia etiam consistorialiter, & alias quomodolibet etiam iteratis vicibus in contrarium concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die 29. Julii, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pont. nostri anno primo.

Dat. P. An. 1. die 29. Junii.

XII.

Revocatio facultatis quomodolibet concessæ Græcis, Latino ritu, & Latinis, Græco more celebrandi Missas & divina officia.

Ad materiam celebrandi Missas, vide sup. const. 5. Cum primum. fol. 191. Alia autem de Græcis indicavi sup. in Pii IV. const. 74. Romanus. fol. 112.

Edita An. D. 1566.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PRovidentia Romani Pontificis plurimum circumspecta, nonnumquam ea quæ certis suadentibus causis per ejus prædecessores gesta sunt, ex aliis non minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, prout æquitas suadet, & in Domino conspicit expedire.

Revocatio facultatum concessarum Græcis celebrandi ritu Latino, & Latinis ritu Græco.

§. 1. Sanè cum ad notitiam nostram pervenerit, quod nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini antiquum S.R.E. ritum tam in celebratione Missarum, quam aliorum divinorum officiorum pervertere satagentes, diversas licentias, & facultates, Missas & alia divina officia Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi ab Apostolica Sede, vel ejus Legatis, ac etiam majore Pœnitentiario pro tempore existente variis prætextibus impetrarunt, illisque jam pridem utuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Ecclesiæ instituto, Sanctorumque Patrum decretis deviare considerantes, propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei extirpare, & submovere volentes, omnes, & singulas licentias, & facultates hujusmodi hactenus etiam Motu proprio vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias litteras desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia ac præsenti nostra perpetua valitura constitutione revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, quibusvis presbyteris tam Græcis, quam Latinis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis à divinis pœnis districtius inhibentes, ne deinceps presbyteri Græci, præcipue uxorati Latino more, & Latini Græco ritu, hujusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quovis prætextu Missas, & alia divina officia celebrare, vel celebrari facere præsumant.

Episcopi, & alii faciant in eorum Diœcef. publicari & observari hanc constit.

§. 2. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Civitatibus, & Diœcesibus propriis præsentes nostras litteras publicari, & sub prædictis, & aliis sibi benevisis pœnis per quoscumque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quaslibet inviolabiliter observari faciant. Contradictores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, & locis, illorumque Capitulis, Conventibus, Superioribus, & Personas ac Ordinibus sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores pro expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, illaque quoad præmissa cassamus penitus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publicationis.

§. 4. Volumus autem quod præsentes litteræ ad valvas beati Petri Apostolorum Principis, & Cancellariæ nostræ, ac in acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extravagantes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides ubicumque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ, &c. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 20. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1566. 13. Cal. Septemb. Pont. nostri anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1566. Indict. 9. die vero Veneris 20. mensis Septembr. Pontif. autem Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus primo, præsentes retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe ad Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ per nos Bartholomæum Sottocasa, & Jo. Andream Rogerium præfati S. D. N. Papæ Curs.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curs.

XIII.

Revocatio constitutionis Pii IV. & invocatio alterius constitutionis Greg. XI. & Clem. VI. super exprimendis gradibus propinquioribus, in dispensationibus matrimonialibus impetrandis in diversis gradibus.

De materia dispensationum vide etiam infrà in const. 62. Ad Romanum. ubi notabo.

Edita An. D. 1566.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius divina providentia Papa V. Attendens per quamdam constitutionem dudum per fel. rec. Pium Papam IV. Sanctitatis suæ prædecessorem editam, qua cavetur, quod in dispensationibus matrimonialibus, pro diversis, consanguinitatis seu affinitatis ex eodem stipite provenientibus gradibus conjunctis non remotioris solum, prout olim fieri solebat, sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debeat, alioquin dispensationes, ac desuper confectæ litteræ nullius sint roboris vel momenti, prout in dicta constitutione plenius continetur, à dispositione juris communis, & laudabili, ac antiquo Romanæ Curiæ stylo nimium recedi, ac favorem matrimonii debitum restringi.

Enarratio constitutionis Pii IV.

§. 1. Volensque propterea juri & stylo prædictis, necnon piæ mem. Gregorii XI. & Clementis VI. Rom. Pont. etiam Sanctitatis suæ prædecessorum vestigiis inhærendo, sacramento & libertati matrimonii, quantum cum Deo potest favere, statuit & ordinavit quod de cetero in quibuscumque dispensationibus quas pro matrimoniis contractis, aut contrahendis inter viros & mulieres, invicem diversis prohibitis consanguinitatis & affinitatis, aut mixtis, ex communi seu ab eodem stipite surgentibus, quicumque illi sint, dummodo primum quoquomodo non attingant, cum in eo Sanctitas sua numquam dispensare intendat, gradibus conjunctos, ab eadem Sanctitate sua & pro tempore existente Romano Pontifice, aut Sede Apostolica impetrari, vel alias concedi contigerit, ac litteris commissionibusque desuper etiam locorum Ordinariis faciendis gradus remotior attendatur, trahatque secum propinquiorem, ac ob id sufficiat remotiorem tantum gradum exprimere, obtentis tamen postea super propinquiore litteris declaratoriis juxta Gregorii & Clementis prædecessorum hujusmodi constitutiones, quas quoad hoc innovavit, & inviolabiliter observari mandavit; dispensationesque seu dispensandi commissiones, ac desuper confectas litteras, & processus habitos per easdem dispensatis, seu his cum quibus dispensari mandatur propter proximioris gradus hujusmodi non expressionem, de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus, & per omnia suffragari, perinde ac si in litteris seu commissionibus hujusmodi de proximiore, seu utroque gradu, specialis & expressa mentio facta fuisset.

Revocatio & innovatio de qua in rubr.

§. 2. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his & quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decrevit.

Clausula sublata.

Constitutione Pii prædecessoris hujusmodi ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

PP. subscrip.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Publ. P. An. 1. die 20. Aug.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Domini nicæ 1566. die vero Martis 20 mensis Augusti, Pontific. præfati Sanctiss. D. N. Papæ Anno 1.

A. Lomellinus Custos.

XIV.

Declarationes Concilii Tridentini sess. 24. cap. 2. & 4. circa impedimenta cognationis spiritualis, & affinitatis ex fornicatione, quoad matrimonia post confirmationem Concilii contracta, & de cetero contrahenda.

Hujus Concilii confirmatio habetur in const. 73. Pii IV. Benedictus. fol. 111. ubi dixi de ejus indictione, prosecutione, & quo tempore illud ligare cœperit.

Edita An. D. 1566.

Dubium circa 2. cap. Concilii Trident. sess. 24. de refor. matrim. quoad impedimenta cognationis spiritualis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus D. N. Pius divina providentia Papa V. Ad cujus notitiam pervenit quod cum in decretis Sacri Concilii Tridentini certæ tantum personæ enumerentur, inter quas dumtaxat cognatio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus revocatur in dubium an qui ultra personas in dictis decretis enumeratas quoquomodo cognatione spirituali ante confirmationem dicti Concilii, conjuncti erant absque dispensatione Apostolica matrimonium post dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie & de cetero contrahere possint cum ante prædictam confirmationem id facere de jure minime liceret.

Dubium circa ejusdem Conc. cap. 4. quoad impedimenta affinitatis ex fornicatione.

§. 1. Et insuper cum in eisdem decretis statuatur affinitatem, quæ ex fornicatione contrahitur, in illis solummodo attendi debere qui primo vel secundo affinitatis gradu conjunguntur, ab aliquibus pariter dubitetur. An matrimonia inter personas,

quæ

quæ ante confirmationem dicti Concilii tertio, vel ulteriori hujusmodi affinitatis gradu conjunctæ erant, post confirmationem dicti Concilii absque dispensatione Apostolica contracta & quæ deinceps contrahi contigerit, dirimi debeant.

Declaratio primi dubii, circa cap. 2.

§. 2. Sanctitas sua ad tollendum omne dubium, eos qui ante confirmationem prædicti Concilii cognationem spiritualem contraxerunt, dummodo non sint ex personis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium voluit deinceps contrahi, hanc cognationem spiritualem matrimonii vinculo inter se absque dispensatione aliqua, liberè & licitè copulari posse, ac matrimonia etiam post confirmationem hujusmodi, absque dispensatione Sedis Apostolicæ inter eas jam contracta valere, plenamque roboris firmitatem obtinere.

Declaratio primi dubii circa cap. 4.

§. 3. Et similiter matrimonia post confirmationem Concilii absque dispensatione Apostolica sequuta, & quæ de cetero sequentur, inter personas quæ ante dictam confirmationem, affinitatem (infra tamen secundum gradum ex fornicatione provenientem) contraxerant, propter hujusmodi affinitatem dirimi non debere, sed valida, & efficacia existere declaravit.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit irritum & inane decrevit.

PP. subscrip.

Placet publicetur, & describatur. M.

Publicatio. Pont. Ann. 1. die 20. Aug.

Lecta, & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1566. die verò Martis 20. mensis Augusti, Pontificatus præfati Sanctiss. D. N. Papæ anno primo.

A Lomellinus Custos.

Sequitur alia declaratio circa impedimenta cognationis spiritualis.

Edita An. D. 1566.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum illius vicem licet minimè suffragantibus meritis, geramus in terris, de cujus vultu prodit judicium, & vident oculi æquitatem, officii nostri debitam prosequimur actionem, sic obscuros sacrorum Canonum sensus ita aperire studemus, ut piis Christifidelium mentibus nulla dubitandi occasio relinquatur.

Dubium secundum circa dictum cap. 2.

§. 1. Sane licet ex eo quod in Concilio Tridentino decretum fuerit cognationem spiritualem inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt baptizatum de baptismo, ac baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem, necnon baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem & matrem, in reliquis personis, quæ per antiquos canones occasione cognationis hujusmodi contrahere prohibeantur, omne impedimentum sublatum esse videatur, adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an saltem impedimentum cognationis spiritualis hujusmodi inter maritum vel uxorem suscipientis, & patrem ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de uno conjuge, de altero etiam prohibitum esse videatur.

Declaratio ejusdem dubii.

§. 2. Nos piarum mentium quieti, & matrimoniorum favori (quantum ex alto nobis permittitur) consulere volentes, à præcisis verbis Concilii minimè discedendum in præmissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis hujusmodi subesse decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quascumque alias personas tam ex parte suscipientis quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatum non expressas, matrimonium liberè & licitè contrahi possit, & ita ab omnibus judicari debere mandamus atque statuimus.

Decretum irritans.

§. 3. Decernentes irritum & inane, si quid secus à quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit judicari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque.

Forma public. quæ mox sequitur.

§. 5. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostol., & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuò valituras describantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

D.P.A.1. die 28. Novemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 4. Cal. Decemb. Pont. nostri anno primo.

Visas de curia Jo. Barengus.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1566. indictione 9. die verò 9. mensis Decembris, Pontif. Sanctiss. D. N. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 1. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, ut moris est per nos Antonium Clerici, & Joannem Andream-Rogerium præfati S. D. N. Papæ Cursores.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

Sequitur alia declaratio circa impedimentum affinitatis, & fornicationis.

Edita An. D. 1566.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ad Romanum Pontificem spectat canonicas sanctiones, quæ expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta ita declarare, & alias providere, ut omnis dubietas de piis Christi Fidelium mentibus evellatur.

Dubium secundum circ. dict. c. 5. Conç. Trid.

§. 1. Sane postquam ex eo quod Tridentina Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proveniens, per quod non solum matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo & secundo gradu conjunguntur, in ulterioribus verò gradibus statuit matrimonium postea factum non dirimi, à pluribus Christifidelibus, ut accepimus, est dubitatum, an licet in ulterioribus gradibus hujusmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen juxta antiquos canones contrahi prohibeatur.

Declaratio ejusdem dubii.

§. 2. Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac matrimonii libertati quantum cum Deo possumus consulere volentes, Declaramus, & Apostolica auctoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere quo minus in ulterioribus gradibus hujusmodi liberè & licitè matrimonium contrahi possit.

Decretum irritans.

§. 3. Et ita ab omnibus judicari debere mandamus atque statuimus, decernentes irritum & inane si quid secus à quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit judicari; non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque.

§. 4. Volumus autem quod præsentes litteræ in

Forma publ. quæ mox sequitur.

Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur; & quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 28. Nov.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1566. 4. Cal. Dec. Pont. nostri anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1566. indict. 9. die verò 10. mensis Decemb. Pont. S. D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in valvis Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joannem Andream Rogerium, & Camillum Cherub. Curs.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

XV.

Familiares S. R. E. Cardinalium, & aliorum Prælatorum Romanæ Curiæ, regalia, vel stipendia non conventa, ab eis, vel eorum hæredibus petere prohibentur. Et ordo in satisfaciendis eorumdem creditoribus præfinitur.

Hæc stipendia infra annum à die obitus debitorum, & pro biennio tantum peti posse decrevit Paulus III. in constit. 43. Cùm sicut. sup. in Tomo I.

De consignatione annuli & ornamentorum Capellæ, de quibus hic agitur, vide Julii III. const. 8. Cum sicut. De prælatione autem miserabilium personarum vide inf. in const. 25. Accepimus. Aromatariorum autem, vide in constit. 47. Clem. VIII. Laudabilis. Et Pistorum vide const. 36. Six. V. Cælestis. Quanto autem tempore duret instantia harum discussionum, videre est sup. in Clem. VII. constit. 17. Cum ex multorum. ubi notavi in Tomo I.

Edita An. D. 1566. Causa hujus const.

Sanctiss. in Christo Pater & D. N. D. Pius divina providentia Papa V. Accepto, ut asseruit, quod nonnulli familiares Reverendiss. DD. S. R. Eccl. Card. veluti Parafrenarii, Credentiarii, Coqui, Magistri Stabuli, ita vulgariter nuncupati, & forsan alii cujuscumque sint nominis, & ministerii, defunctis Cardinalibus eorum Dominis, consuetudinis, privilegii, seu quocumque alio prætextu, in non modicam memoriæ ipsorum defunctorum Cardinalium ignominiam, Parafrenarii videlicet mulas cum instrumentis, & phaleris suis, & alii alia ipsorum Cardinalium instrumenta, & bona, per ipsos familiares respectivè in eorum ministeriis teneri, & exerceri solita, etiam invitis ipsorum defunctorum hæredibus, & Cardinalibus, sive testamentorum exequutoribus ab ipso testatore, sive pro hæredibus ab intestato per Constitutiones Pontificias deputatis, etiam argentea, & pretiosa sibi arripere, & usurpare, ac pro illis, plerumque etiam inter se rixari, & digladiari consueverunt, cum magno totius Curiæ scandalo, & Cardinalatus dignitatis opprobrio, & universi etiam S.R.E. Cardinalium Parafrenarii, Caudatarii, universitates, & collegia inter se facientes in novorum Cardinalium creatione, & obitu, & forsan aliis certis temporibus ab eisdem novis Cardinalibus, & defunctorum hæredibus respective certas pecuniarum summas, aut res, alias, magna cum importunitate, & temeritate exigere, & quodammodo extorquere sunt soliti.

Prohibitio petendi Regalia à Cardinalibus vel eorum hæredibus.

§. 1. Volens tam scandalosorum abusuum occasionem tollere, omnes, & singulas consuetudines & usus per prædictos, & alios quoscumque ipsorum Cardinalium familiares, & ministros, tam singulariter quam communiter, & collegialiter, ut præfertur, seu alias quomodolibet prætendi, & exinde actiones, & juris quocumque remedia allegari, & exerceri solita, penitus abrogavit, & sustulit, ac de cetero familiaribus ipsis prædictorum occasione nullum jus, nullamque penitus actionem, aut juris remedium competere, neque eis aliqua ex bonis, & pecuniis prædictis deberi, sed eos debere esse contentos suis salariis, si qua eis promissa fuerunt, & eo amplius si defunctorum hæredibus, aut Cardinalibus prædictis respective aliquid familiaribus ipsis, sive ut singulis sive ut universis, aut alias ex mera ipsorum hæredum, & Cardinalium liberalitate dare placebit, irritumque &c. decrevit.

§. 2. Non obstantibus prætensis constitutionibus prædictis, & forsan per Rom. Pontif. suos prædecessores, & per se, & Sedem Apostolicam etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis, privilegiis quoque, &c. tenores, &c. latissime extenden. &c. Contrariorum derogatio.

Apud S. Marcum in Consistorio habito die Veneris 6. Septembris 1566. Dat. P. An. 1. die 6. Sept.

Sequitur alia in prædictis constitutio.

PIUS PAPA QUINTUS

Edita An. D.

Motu proprio, &c.

Cupientes litium in fratribus, qui post obitum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum quorumcumque Prælatorum in Rom. Cur. decedentium inter eorum creditores oriuntur, dum se unusquisque altero potiorem contendit, dum aliqui prætextu mercedis & regaliarum, alios creditores præcedere conantur, quo fit ut sæpe numero pauperrimi, qui eorum substantiam bona fide crediderunt, non tantum debita satisfactione defraudentur, sed etiam longis, & periculosis litibus gravissimo cum eorum impendio defatigentur, hac perpetuo valitura constitutione sancimus, ut defunctis in Romana Curia eam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quàm Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Cameræ Apostolicæ Clericis, Sacri Palatii Apostolici Auditoribus, Referendariis, majoris præsidentiæ Abbreviatoribus, & aliis quibusvis Prælatis, nullus super eorum bonis mercedem petere possit in præjudicium creditorum, nisi evidenter appareat, quod sub certa constituta mercede, ad servitium hujusmodi accessisset. Familiares non petant mercedem non conventam.

§. 1. Et ut etiam servetur forma constitutionis fel. record. Pauli Tertii super hoc concessa, quam (quatenus opus sit) innovamus. Servetur bulla Paul. III. cit. in rubr.

§. 2. Similiter eorumdem Cardinalium, & Prælatorum familiares abstineant à petitione regaliarum cujuscumque generis, juxta formam decreti de Fratrum consilio de mense Septembris proxime præteriti super hoc editi. Regalia non petantur ut in decreto præced.

§. 3. Porro in satisfactione creditorum dictorum Cardinalium, & Prælatorum in Rom. Cur. decedentium talis ordo servetur, ut post consignationem annuli, & ornamentorum Cappellæ dilecto filio Cameræ Commissario (respectu Cardinalium) in primis & ante omnia faciendam. Camera pro annulo & Capella præferatur omnibus.

§. 4. Prior causa sit eorum, qui pro usu dictorum Cardinalium, & Prælatorum, eorumque familiæ res cibarias dederint. Creditores postea pro cibariis.

§. 5. Secunda eorum, qui res vestiarias, & ad usum corporis ipsorum, non autem ad ornatum, vel ad pompam necessarias, subministraverint: quandoquidem ex causis hujusmodi creditores, ut plurimum sint pauperes, ut mercatores, qui pro illis advehendis innumera pericula subeunt, & sine illis præfati Cardinales & Prælati statum eorum dignitatis, usque ad obitum minime sustentare potuissent, & requisiti, utique verisimiliter omnem honestam obligationem, etiam cum juramento, & in forma Cameræ contraxissent. Successive pro vestiariis.

§. 6. Tertia vero causa sit præfatorum mercenariorum, quibus certa constituta merces appareat; Mercenarii deinde quæ convenerunt de mercede

quibus satisfactis in ceteris servetur jus commune. Quod non tantum in futuris, sed etiam in pendentibus negotiis locum habere decernimus, etiam si ex alia causa creditores instrumenta & obligationes, etiam in forma Cameræ habeant.

Executor bullæ deputatur Audit. Cam.

§. 7. Quo circa dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori nunc & pro tempore existenti, tenore præsentium committimus, & mandamus, quatenus præmissa omnia & singula per hæredes & testamentorum executores & ceteros ad quos pro tempore spectabit, etiam per censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, & alia juris & facti remedia opportuna, inviolabiliter observari faciat.

Contraria tolluntur.

§. 8. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, obligationibus in forma Cameræ concessis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

PP. subscrip.

Placet Motu proprio. M.

Sequitur declaratio quoad Aromatarios.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Dubitatio quoad Aromatarios.

§. 1. Quia sicut accepimus, à nonnullis dubitari contingit, An præmissus Motus proprius in ea parte qua creditores occasione cibariorum ceteris etiam anterioribus, & habentibus hypothecam præferuntur extendatur, vel contineat Aromatarios, qui occasione suorum aromatum, & aliarum mercium ad exercitium eorum spectantium creditores existunt.

Declaratio dictæ dubitationis.

§. 2. Nos dubitationem hujusmodi tollere cupientes, animadvertentes quod illorum merces ad victum quotidianum necessariæ non existunt, sed potius pro deliciis inserviunt, aut pro Medicamentis, quorum occasione magnum sibi quæstum parant, & nihilominus speciali privilegio sunt muniti, cujus vigore concurrunt, cum obligatione in forma Cameræ. Propterea declaramus dispositionem supradictam, Aromatarios quoad medicinalia, & expensas funerum non comprehendere, nec eos qui fuerunt de eorum credito satisfacti, præstito juramento de restitutione prioribus & potioribus, cum non teneantur illud servare, ex quo non vergit in dispendium salutis æternæ.

Fiat Motu proprio. M.

XVI.

Jurisdictio Consulum Artis Agriculturæ Urbis, cognoscendi causas rerum ad Artem spectantium inter quascumque personas, & confirmatio Statutorum ejus.

Latius declaratur hæc jurisdictio, in cap. 23. seqq. ipsorum Statutorum postea editorum à Greg. XIII. Et ejusmodi Artis nonnulla extant privilegia, de quibus mox inf. in const. 19. Cupientes, cum ibi indicandis.

Edita An. D. 1566.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Pia devotio, & assidua cura, & diligentia, quas dilecti in Christo filii Consules, & Collegium nobilis, antiquæ Artis Agriculturæ Urbis, erga nos & Sanctam Sedem Apostolicam Almamque Urbem nostram indesinenter exhibent, nos inducunt, ut quæ ad dicti Collegii conservationem, & augmentum fore dignoscimus liberaliter, & proprio motu concedamus.

Novorum statutorum editio.

§. 1. Cum igitur dilecti filii prædicti nuper antiquissima eorum statuta id usu exigente emendaverint, & suppleverint, multaque etiam de novo, quæ ad necessariam dicti Collegii, ac jurisdictionis Consulum, ipsius Collegii conservationem, & augmentum necessaria visa fuerunt, statuerint, & addiderint, quæ omnia diligenter inspici, & emendari mandavimus, prout inspecta, & emendata fuerunt.

Commendatio nobilis Artis Agriculturæ Urbis.

§. 2. Nos igitur attendentes quod opera, cura, diligentia, & impensa prædictorum dilectorum filiorum, Deo Optimo Maximo favente factum est, ut Civitas nostra, quæ retroactis temporibus mari invecto, & undique perquisito frumento indigebat, nostris felicissimis temporibus non solum frumento abundet, sed etiam quod plus est vicinis, & exteris, terra marique jam agri Romani frumentum subministrari possit prout sæpissime subministratum fuit, & quod non minus est, aer nostræ Almæ Urbis ex assidua agrorum cultura, silvarum & nemorum extirpatione palustriumque locorum exsiccatione, factus est tutior, clementior, & salubrior, & considerantes quod qui agrorum culturæ incumbunt non debent litibus, & per diversa Tribunalia trahi, ne forte à cultura propter lites, dum forum prosequi cupiunt retrahantur, ac etiam attendentes, quod de rebus spectantibus ad artem, nullus magis quam ipsi de arte cognoscere, & terminare valent: cupientesque dictum Collegium illiusque Consules, & eorumdem jurisdictionem amplioribus gratiis, & favoribus prosequi, eosdem dilectos filios à quibuscumque censuris ad effectum validitatis præsentium absolventes, & absolutos fore censentes.

Confirmatio statutorum.

§. 3. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuta prædicta sicut prædictum est reformata, emendata, & suppleta tenore præsentium approbamus, confirmamus, & homologamus, eisdemque nostrum, & Sedis Apostolicæ robur adjicimus.

Jurisdictio Dominorum Consulum ejusdem Artis.

§. 4. Eaque auctoritate prædictis inter homines de arte prædicta, deque rebus spectantibus ad artem, juxta eorumdem statutorum declarationem cujuscumque status, gradus, & conditionis existant, etiam si Clerici & Curiales Romanæ Curiæ sequentes aut quocumque alio privilegio muniti existant, servari volumus, & mandamus, eosdemque dictis Consulibus, eorumque jurisdictioni pro rebus spectantibus ad artem suppetimus, subjicimus, & submittimus.

Decretum irritans.

§. 5. Et sic per quoscumque Judices tam ordinarios, quam delegatos judicari, decerni, & definiri volumus, & mandamus, sublata aliter judicandi, & interpretandi facultate. Irritum quoque, & inane decernentes quidquid in contrarium contigerit attentari. Volumus autem quod de subreptione, & obreptione, aut intentionis defectu, præsentis nostri Motus proprii quovis modo opponi non possit, attento quod Motu proprio.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibuscumque privilegiis, & indultis etiam quibusvis personis, ac judicibus ordinariis, sive delegatis, etiam Dohaneriis Almæ Urbis respectu affidatorum damnum dantium in segetibus, & casalibus Urbis per nos, & quoscumque Romanos Pontifices editis, quorum omnium privilegiorum, & indultorum tenores hic pro sufficienter expressis, perinde ac si de verbo ad verbum inserta, & expressa forent, haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 7. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, attento quod in Urbe.

Fiat Motu proprio. M.

Dat. P. A. 1. die 9. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, quinto Id. Septembris Anno primo.

XVII.

Sclavi baptizati, ad Conservatores Almæ Urbis pro libertate confugientes, libertatem consequuntur, & Cives Romani efficiuntur.

Hoc prius statuit Paul. III. sed postea revocavit. Ejus ergo constitutiones uti otiosas ponere nolui, stante hac postrema piaque dispositione.

Edita An. D. 1566.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Dignum, & rationi congruum esse videtur, ut ea quæ & veteri instituto Officium Senatus Cameræ Urbis, & ipsius Conservatores consueverunt, vel alias illis concessa existunt, munimine Apostolicæ superioritatis in posterum roborentur, & in usum, si adhuc non existant, reducantur.

Paul. III. reintegravit facultatem Conservatorum Urbis, libertate donandi Sclavos ad eos pro libertate confugientes.

§. 1. Nos siquidem, qui etiam in minoribus constituti, semper & continuè Populum Romanum paterno dilectionis amore prosecuti sumus, & ipsius privilegia, ea maxime, quæ Christiano Populo necessaria & utilia esse videntur, confirmare desideramus, fel. rec. Pauli Papæ III. prædecessoris nostri, qui per suas in forma brevis litteras, ipsos Conservatores & Populum in facultate privilegio mancipia quæque sclavos vulgariter nuncupata, qui baptizati, & Christiani prius facti fuerint, ad Senatus Cameræ ipsius Urbis officium, ac illius Conservatores pro eorum libertate confugientia, prout ex veteri consuetudine hactenus, ut ipse prædecessor narraverat, Conservatores præfati tum ex speciali privilegio Pontificali, tum Imperiali potestate ab aspero servitutis jugo liberandi facultatem habuerant, etiam si lapsu temporis deperdita fuissent, reintegravit, vestigiis inhærendo.

Hic Pont. eamdem facultatem confirmat.

§. 2. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eosdem Conservatores pro tempore existentes speciali favore prosequentes, ac litteras Apostolicas Pauli prædecessoris, ac si de verbo ad verbum insererentur pro expressis habentes, illasque in totum juxta illarum tenorem confirmantes, ipsos Conservatores, ac Officium Senatus Cameræ Urbis in jurisdictionem, facultatem, & potestatem mancipia quæcumque sub jugo servitutis quomodolibet alligata, ad hujusmodi Senatus Cameræ Urbis Officium pro tempore existentis ac ipsius Urbis Conservatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eosdem Conservatores libertate donari, & Romani Cives, liberique homines effici possint, prout ipse Paulus prædecessor reintegraverat, reintegramus, ac pro potiori cautela de novo damus, concedimus, & gratiose impartimur. Itaque mancipia seu sclavos eadem, quæ ab eisdem in posterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis civibus in omnibus, & per omnia ubique haberi, teneri, & reputari debere, Dantes & concedentes eisdem mancipiis, sic ut præfertur ab eisdem Conservatoribus liberatis, facultatem in judiciis contra quascumque personas standi, contrahendi, testandi, & alia faciendi, quæ ceteri cives Romani liberi homines facere consueverunt, & faciunt, & ea in omnibus & per omnia habere, & libera esse decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nunc prout ex tunc, & è contra, omni juri cujuslibet statutorum, consuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus rejectis liberamus.

Et ita judicari mandat.

§. 3. Et sic in præmissis omnibus per quoscumque tam ordinarios quam delegatos etiam quacumque jurisdictione fungentes judices, & personas, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi facultate, potestate, & auctoritate, judicari, sententiari, & definiri debere, ac quicquid secus, scienter vel ignoranter contra præsentium tenorem fieri & attentari contigerit irritum & inane decernentes.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus Motu proprio & seu litteris forsan desuper per viam decreti vel alias per dictum Paulum prædecessorem sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Id. Novembris, Anno Pontificatus sui quintodecimo supradictarum suarum litterarum in forma brevis etiam forsan ad instantiam dicti Populi Romani decretis, derogatoriis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Urbis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, ac quibusvis privilegiis, indultis & litteris Apostolicis in genere vel in specie per quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, tam sub plumbo quam in forma brevis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam irritantibus, & aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, tenores illorum ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ dictus Prædecessor voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Volumus autem quod sola signatura præsentium sufficiat, & ubique, in judicio & extra fidem faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, litteræ desuper per breve nostrum seu sub plumbo, aut alias prout melius videbitur expediri possint. — Sola signatura sufficit.

§. 6. Et quoad illos servos dumtaxat, qui antea ut præfertur sacro baptismatis lavacro mediante, Christiani facti fuerint, & non de alio. — Declaratio pro Sclavis baptizatis.

Datum Romæ apud S. Marcum, 5. Id. Septemb. Anno 1. — Dat. P. An. 1. die 9. Sep.

XVIII.

Jurisdictio Vicarii Papæ, circa obligationes & contractus initos in forma Cameræ Apost. quoad loca pia, & personas Ecclesiasticas, in Urbe.

De hac jurisdictione adnotationes vide sup. in Tomo I. in const. 36. Pauli III. Licet.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1566.

Motu proprio, &c.

Causa hujus constitutionis.

Considerantes varia dispendia, & incomoda quæ Ecclesiis, Monasteriis, & aliis piis locis illorumque Rectoribus, Abbatibus, Archipresbyteris, Prioribus, Præpositis, & aliis beneficiatis in Alma Urbe consistentibus inferuntur, si ad diversa Tribunalia Urbis evocari, & proprium Vicarii nostri in dicta Urbe Tribunal deserere cogantur, & ob id sæpe jura, & instrumenta, munimenta, & scripturæ bonorum eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & locis piis deperduntur in detrimentum eorumdem.

Jurisdictio Vicarii in obligation. Cameralibus.

§. 1. Idcirco indemnitati eorum consulere prout tenemur, & occurrere volentes, per facultatem, & potestatem dilecto filio Alexandro Riario causarum Cameræ Apostolicæ Auditori per fel. rec. Pium Papam IV. prædecessorem nostrum sub variis concessionibus concessam, & attributam, quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis etiam cum illarum Dat. haberi seu inseri posse volumus, & decernimus, potestati & jurisdictioni Dilecti filii nostri Jacobi tituli S. Mariæ in Cosmedin presbyteri Card. in Alma Urbe ejusque districtu Vicarii generalis circa personas Ecclesiasticas, loca pia, illorumque bona quæ jurisdictioni præfati Vicarii subsistunt, etiam si inter contractus cum solita obligatione in forma Cam. seu Ripæ & Ripettæ intervenerint, aliquod præjudicium factum non fuisse, sed quod idem Vicarius Cardinalis in omnibus, & per omnia procedere possit quoad personas, & bona præfata prout ante eum ceteri Vicarii pro tempore quondam Franciscus Albericus, & alii ejusdem Cameræ Auditores prædecessores in dicto Auditoratus officio tunc fungebantur procedebant, tenore præsentium auctoritate Apostolica declaramus, & sic per quoscumque, &c. sublata, &c. irritum quoque &c.

§. 2. So-

Sola signatura sufficit.

§. 2. Solamque præsentis nostri Motus proprii signaturam, in judicio & extra etiam absque illius registratura fidem facere, regula contraria non obstante decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & facultatibus, & indultis eidem Auditori Cameræ concessis, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus.

Papæ subscrip.

Placet Motu proprio M.

Dat. P. A. I. die 12. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum pridie Id. Septemb. Anno I.

XIX.

Privilegia pro exercentibus artem Agriculturæ in districtu Almæ Urbis, & frumenta ac blada afferentibus ad eam. Prohibitioque eos impediendi, vel illa ultra usum necessarium suæ familiæ emendi.

Horum privilegiorum declarationem & ampliationem vide inf. in Tomo III. in Clem. VIII. const. 70. Inter. & Paul. V. const. 70. Pastoralis. Et signanter privilegium fori, dedit eisdem hic Pius sup. in const. 16. Pia. fol. 209.

Contra verò impedientes delationem frumentorum ad Urbem, & ementes ultra usum, attende Constit. 50. Greg. XIII. Volentes, cum ibi notandis.

Edita An. D. 1566.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUpientes pro commisso nobis Apostolico munere omnibus regimini ac curæ nostræ subjectis populis, non modo spiritualia fideliter, ut debemus, dispensare, sed in temporalibus etiam quantum cum Deo possumus salubriter providere, nullam prætermittimus diligentiam pro pauperum, qui sub hoc nostro temporali gubernio vivunt, sublevandis necessitatibus, ac potentiorum oppressionibus propulsandis.

Causa hujus constit.

§. 1. Hinc est, quod cum ad rei frumentariæ negotium, quod præcipua pro eorumdem pauperum substentatione & victu cura eget, animum nostrum intendimus, summopere nobis laborandum cognoscimus, ut fraudibus, quæ in dies Annonæ à ditioribus fiunt, quo carius eam vendant, omni studio, ac diligentia provideatur. Intelligentes itaque non sine animi nostri molestia. divites ipsos, ac potentes non modo propria ipsorum frumenta bladaque, quæ ex prædiis suis, propriaque agricultura colligunt, in horreis recondere, ac conclusa supprimere, & donec illorum pretium pro eorum avaritia adauctum conspiciant, ab omni prorsus venditione abstinere, verum etiam à laboratoribus, operariisque propriis, ac etiam subditis (si Barones sint) illud vili pretio comparare, donec tantam undiq; tritici copiam cumulaverint, ut pauperes, qui aliunde frumentum venale non reperiunt, necessitate ducti ab eisdem divitibus, & Baronibus eo pretio emere cogantur, quod venditorum ipsorum avaritia affectaverit. Quinimo eos etiam qui ad Urbem hanc nostram, quo undique ex omnibus mundi partibus Christi fideles confluunt, frumenta, bladaque prædicta importare cupiunt, omni via & ratione impedire, ac retardare præsumunt, contra Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum decreta ordinationesque & in maximum etiam animarum suarum periculum.

Approbatio prohibitionis Clem. VII. cit. in rub. circ. 2. partem ipsius rubr. In aliis autem est immutata ut ibidem notant in apostillis & rubr.

§. 2. Nos præmissis remedium aliquod opportunum adhibere omnino volentes, in primis divites prædictos omnes, ac Barones hortamur in Domino, & monemus, ut Dei largitatem in se ipsos agnoscentes, pauperibus benigniores in posterum sese præbeant, atque ab hujusmodi detestabili frumentario quæstu prorsus abstineant, memores scriptum esse, quod qui abscondit frumenta maledicetur à populis, benedictio autem super caput vendentium. Quod si propria frumenta, quæ ipsis ultra usum eorum supersunt debitis temporibus, prout certe deberent, vendere detrectant, at saltem ab alienorum emptione, & illicita negotiatione abstineant, & quam Dei benignitas populis fertilitatem anni concedere dignatur, eam ipsi invidiose perturbare non præsumant. Quod si tam à prædictis emptionibus frumentorum, quam ab impediendo subditos eorum, aliosque ad Urbem Romam frumenta, bladaque omnia deferentes in posterum non abstinuerint, sciant se pœnas in constitutionibus Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, præcipueque Clemen. VII. pro abundantia rei frumentariæ, & Agriculturæ exercendæ, anno à Nativitate Domini nostri JESU Christi 1523. decimo Cal. Martii, editis incursuros, quas quidem Prædecessorum nostrorum dispositiones præsenti nostra perpetuo duratura constitutione in hac parte innovamus.

Declaratio dictæ prohibitionis.

§. 3. Declarantes insuper omnes cujuscumque generis, qualitatis, & conditionis fuerint, qui frumentum, aliaque blada ultra usum familiæ suæ, animo, & intentione illa carius vendendi emunt, sine licentia in scriptis ab Ordinario Annonæ pro tempore obtenta, quam tamen rationabili de causa tantum, & gratis omnino concedi volumus, non modo pœnas amissionis ipsius frumenti, & bladorum, & alias pecuniarias ab ipso ordinario pro tempore impositas incursuros, sed etiam Dei omnipotentis majestatem summopere læsuros, graviterque in eo peccaturos. Barones vero, & alios dominos, terrarumque universitates, omnesque alios nobis & Sanctæ Sedi Apostolicæ, mediatè vel immediatè subjectos cujuscumque status, aut conditionis extiterint, etiam si Episcopali, Metropolitana, Patriarchali, & Cardinalatus etiam dignitate præfulgeant, qui subditorum suorum frumenta, aliaque blada, ultra usum, & necessitatem suam, & familiæ suæ emerint, quique accedentes ad Urbem cum frumentis aliisque rebus ad victum necessariis, directè vel indirecte impediunt, vel remorantur, pœnas in dicta Clemen. VII. prædecessoris nostri constitutione expressas incursuros, videlicet privationis feudorum, suspensionis, excommunicationis, & interdicti juxta tenorem, & formam prædictæ constitutionis aliorumque in ea expressorum, quas in hac parte per præsentes nostras innovamus, & earum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus.

Exemptio deferentium blada ad Urbem à solutione gabellarum, & aliorum onerum.

§. 4. Ut verò facilius, commodiusque omnes possint ad Urbem hanc nostram frumenta, bladaque libere convehere, eos ut præfertur dicta de causa ad Urbem accedentes, ab omni pedagio, gabella aut onere quocumque pro dictis frumentis bladorumque comportatione eximimus ac liberamus, immunesque & exemptos esse, ac fore perpetuò declaramus.

Prohibitio quidquam ab eis exigendi.

§. 5. Mandantes omnibus tam universitatibus terrarum quam Gubernatoribus, Rectoribus, aliisque dominis, nobis ac Sanctæ Sedi Apostolicæ, mediatè vel immediatè subjectis quocumque titulo, vel dignitate præfulgeant, etiam si S. R. E. Card. existant, ne prædictorum frumentorum, aliorumque bladorum ad Urbem venientium occasione quicquam solvi ab ipsis vectoribus faciant, aut quoquomodo in Civitatibus, Terris, ac Locis regimini eorum subjectis dicta de causa solvi permittant, aut patiantur, sub pœnis supradictis aliisque arbitrio nostro declarandis.

Privilegium eorumdem ne molestentur pro eorum debitis etiam Cameralibus veniendo, stando & redeundo ab Urbe.

§. 6. Volumus etiam quod venientes, ea de causa ad Urbem videlicet ad frumenta, bladaque prædicta convehenda, tuti omnino sint ab omnibus civilibus executionibus, tam pro eorum debitis, quam pro Cameralibus quibuscumque exactionibus, & repræsaliis quacumque de causa, & contra quoscumque decretis, seu decernendis. Irritum, & inane, decernentes quicquid contra, & adversus prædictos, seu eorum animalia, & res quas secum prædicta de causa detulerint, tam in

accedendo ad Urbem, ibique commorando per biduum, ad effectum vendendi ea quæ attulerint, quam etiam in redeundo ad eorum solitam habitationem, executum, vel quoquomodo attentatum fuerit. Inhibentes omnibus cujuscumque generis executoribus, seu curiæ ministris, ne prædictos dicta de causa ad Urbem accedentes ibique ut præfertur commorantes, seu inde discedentes molestare præsumant sub pœnis arbitrio præfecti Annonæ pro tempore infligendis.

Privilegium exercentium agriculturam ne molestentur pro debitis, dum colunt, vel seminant frumenta, aut colligunt.

§.7. Eos etiam qui agriculturam ipsam pro communi bono laudabiliter intra XL. ab Urbe milliarium exercent, dignis favoribus & privilegiis prosequi volentes, tam messium quam seminum tempore, dum scilicet colligendo, vel seminando tritico verisimiliter occupantur, ab omni supradicta executione, etiam si ex obligatione in forma Cameræ processerit, tutos omnino, ac salvos fore, & esse declaramus, dummodo aliunde quam ex agriculturæ fructibus solvere non possint.

Boves aratorios, &c. pro debitis capi non debent, & in tacitis hypothecis non comprehenduntur, & gaudent privilegiis bonorum dotalium.

§.8. Boves vero aratorios, omniaque instrumenta ad agriculturam necessaria non supradictis temporibus tantum, sed perpetuo pro quavis civili obligatione auferri, aut alia ratione impediri prohibemus. Declarantes insuper in tacitis quibuscumque hypothecis à quacumque quavis de causa inductis prædictos boves aliaque instrumenta prædicta minimè comprehensa fore. Et in summa prædictis rebus agriculturæ inservientibus, tamquam commoditatis immo necessitatis publicæ instrumentis omnia privilegia concedentes, quæ bonis dotalibus de jure concessa esse reperiuntur. Sicque per quoscumque Judices, &c. irritum & inane, &c.

Executorum deputatio.

§. 9. Quæ omnia, quo fidelius ab omnibus observentur, volumus dilectos filios nostros Ludovicum Simonetam, Marcum Antonium Amulium, & Vitellotium Vitellium Camerarium S. R. E. Card. ea quæ ipsorum gravitatem, & virtutem decet diligentia curare, Dantes eis in præmissis plenam & omnimodam facultatem, & eam quam nos ipsi habemus potestatem pro præmissorum executione, observantiaque cum potestate declarandi, & decidendi si quid in præsenti nostra constitutione, declaratione, aut definitione egere videbitur.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Urbis, Terrarum, Oppidorum, & villarum quarumcumque juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, reformationibus & decretis, privilegiis quoque, & indultis Apostolicis, communitatibus, universitatibus, baronibus, ac aliis præfatis, à dicta Sede Apostolica, vel à nobis forsan concessis, quæ eis quo ad præmissa nolumus suffragari. Necnon pactis, & conditionibus, ac omnibus aliis quæ dicti Prædecessores voluerunt non obstare contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§. 11. Ceterum ne de præmissis quemquam dubitare contingat, volumus quod præsentium litterarum tenor per omnia loca publica dictæ Urbis solemniter publicari debeat, ipsæque litteræ sic publicatæ perinde arctent omnes quos concernunt, ac si singulis eorum personaliter intimatæ fuissent.

Sola signatura sufficit.

§.12. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, quacumque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

PP. subscrip

Placet Motu proprio. M.

Admissio in Cam. Apost. Pontif. An. 1. die 11. Oct.

Die 11. Octob. 1566. Admissa est hæc cedula Motus proprii ex decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarum Sanctiss. D. N. Papæ apud me Notarium. fol. 113.

Hier. de Tarano.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1566. indictione 9. die vero 20. mensis Octob. Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii Papæ V. Anno I. infrascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ fuerunt, ac publicatæ in acie Campi Floræ, ac valvis Cancellariæ Apostolicæ, ut moris est, per nos Franciscum Sottocasa, & Nicolaum de Matthæis Curs.

Philibertus Chapuis Mag. Curs.

XX.

Quod mulieres, etiam prætextu cujusvis privilegii, facultatis, aut licentiæ, ingredi non possint, (exceptis casibus hic expressis) Monasteria & claustra, cujuscumque Ordinis regularis.

Revocationem autem licentiarum hujusmodi tam ingrediendi Monasteria Monialium quàm virorum, habes inf. in const. 28. Greg. XIII. Ubi gratiæ, in constit. 74. Pauli V. Monialium. De clausura autem Monialium vide hic sup. in const. 8. Circa. fol. 196. ubi notavi.

Mulieres sæculares non possunt uti his licentiis nisi habito consensu Monialium Monasterii, quod præstari debet expresse, capitulariter, & per secreta suffragia prout statuit S. D. N. Urban. VIII. const. 29. Sacrosanctum inf. tom. 4.

PIUS PAPA QUINTUS,

Edita An. D. 1566. & 1570.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regularium personarum, quæ relicto sæculo Dei se obsequio dedicarunt, pro commisso nobis officio, quieti consulere cupientes, ad ea removenda, quæ religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, ut nulla re, quæ eas à divino cultu avocet præpeditæ, secundum Ordinum suorum regularia instituta, & decretum Sacri Tridentini Concilii, tranquillis mentibus gratum Altissimo impendere possint famulatum.

Causa hujus constit.

§. 1. Quia igitur, & Carthusiensium Ordinis, & aliorum regularem vitam professorum quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modestiæ matronalis oblitæ, domos, ac Monasteria eorum, contra ipsorum instituta, prætextu confessionalium, aut aliarum litterarum Apostolicarum ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis præsidentibus aliquando recusantibus, & renitentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine gravi laicorum etiam offensione ac scandalo, si quando admitti nimis facile videantur.

Revocatio licentiarum.

§. 2. Huic rei providere volentes, Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas facultates ac licentias ingrediendi monasteria, ac domos Carthusiensium, & aliorum quorumcumque regularium Ordinum, etiam Mendicantium, mulieribus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac præeminentia præditis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, sub quibuscumque verborum tenoribus & formis, & cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis ab Apostolica Sede quomodocumque concessas, quarum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, tenore præsentium revocamus, & cassas, irritas, & inanes esse decernimus.

Prohibitio & pœnæ mulierum ingredientium.

§. 3. Districtè prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, postquam harum litterarum notitiam habuerint, à qua non possint nisi à nobis, aut Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolvi, præterquam in mortis articulo, ne dictas domos & monasteria ingredi audeant.

Pœnæ Religiosorum eas admittentium.

§. 4. Ipsis verò Monasteriorum & Conventuum Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis Præsidentibus

cibus quocumque nomine vocentur, & eorum Monacis, Canonicis, & Fratribus, sive mendicantibus, sive non mendicantibus, sub privationis officiorum, quæ in præsentia obtinent, & inhabilitatis in posterum, ad illa & alia omnia, & suspensionis à divinis ipso facto, sine alia declaratione, incurrendis pœnis, ne eas introducere, admittereve præsumant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio pœnalis publ.

§. 6. Volumus autem & mandamus, ut hæ litteræ ad valvas Basilicæ beati Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, atque in acie Campi Floræ de more publicentur.

Transumptorum fides.

§. 7. Quia vero difficile foret has litteras ad omnia loca deferri, volumus & declaramus, ut earum exemplis & transumptis manuscriptis vel impressis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, par ubique fides habeatur, ac si præsentes exhibitæ essent vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. die 24. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 24. Octobris millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1566. indict. 9. die 28. mensis Octobris, Pontificatus S. D. N. Pii Papæ V. Anno primo, suprascriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, per nos Bernardinum Andreutium, & Joannem Andream Rogerium Apost. Curs.

Philibertus Chappuis Mag. Curs.

Sequitur declaratio constitutionis præinsertæ.

Edita An. D. 1570.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcet Romanum Pont. certissimum mentis suæ interpretem, si quando quippiam dubietatis in litteris ab eo emanatis occurrit, suæ declarationis oraculo quamprimum explanare.

Hic Pont. edidit const. præsid.

§. 1. Cum alias à nobis emanaverint quædam litteræ in simili forma brevis sub die 24. Octobris 1566. Pontific. nostri anno primo. In quibus, mulieribus quibuscumque Monasteriorum Regularium ingressus cum derogatoriis clausulis, & irritantibus decretis prohibetur, & alias prout in illis plenius continetur.

Extensio dictæ prohibitionis ad quascumque mulieres.

§. 2. Nos intuitu, ac in favorem Congregationis Montis Virginis aliquas dubitationes, quæ circa dictarum litterarum, & mentis nostræ intelligentiam oriri possent elucidare, & submovere volentes, supplicationibus dictæ Congregationis, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Apostolica auctoritate tenore præsentium dicimus & declaramus, fuisse & esse mentem & intentionem nostram quod dictæ litteræ non solum comprehenderent,& comprehendant mulieres habentes prætendentes facultatem & indulta ingrediendi Monasteria, sed etiam omnes & quascumque mulieres alias, tam in genere, quam in specie.

Declaratio ejusdem prohibitionis.

§. 3. Significantes nihilominus, prout significamus, quod propter hoc, & prædictas nostras litteras, non intelleximus nec intelligimus, quod mulieribus præcluderetur, nec præcludatur, aditus ad Monasteria & loca Regularia dictæ Congregationis ac eorum claustra, quando in eis Missæ, & alia divina officia celebrantur, ac dum processiones fiunt, & quando Christi fidelium cadavera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, sed liberè perpetuò concedimus eisdem omnibus mulieribus facultatem, ut ad illa loca dictæ Congregationis in quibus dicta pia opera exercentur cum aliis Catholicis personis accedere liberè & licitè possint & valeant.

Alia declaratio.

§. 4. Et similiter quod quando divinum verbum in Claustris Monasteriorum, & Regularium locorum Congregationis hujusmodi proponitur, vel per aliam quamcumque causam tantus concursus populi fuerit, quod commode ingredi non possint, & egredi per portam Ecclesiæ, perpetuo concedimus, ut dictæ mulieres, una cum aliis sæcularibus personis possint ingredi, & egredi per portam Claustri Monasteriorum & locorum Regularium Congregationis hujusmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam qua exitur è Monasterio, sicque volumus pariter & indulgemus.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Decernentes præsentes de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari vel impugnari non posse, sicque in præmissis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac dictis nostris litteris, cum inde secutis, & quibusvis aliis Apostolicis universalibus, provincialibus, & synodalibus, & specialibus & generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon etiam Monasteriorum & locorum prædictorum, ac illorum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, & etiam novis reformationibus, privilegiis quoque, indultis, & etiam aliis litteris Apostolicis, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, ac aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus & singulis, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 5. die 16. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimasexta Julii, millesimo quingentesimo septuagesimo, Pontificatus nostri anno quinto.

XXI.

De veritate exprimenda à Procuratoribus Pœnitentiariæ, in dispensationibus matrimonialibus, ceterisque gratiis Apostolicis, sub pœna falsi.

Alias pœnas habes infra in const. 83. In omnibus. ubi agitur de Reformatione Pœnitentiariæ.

De Materia autem hujusmodi dispensationum vide infra in const. 61. Ad Romanum. ubi notabo.

Edita An. D. 1566.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Causa const.

CUm sicut accepimus nonnulli suæ conscientiæ prodigi, ac propriæ salutis immemores, ut facilius à nobis, & Sede Apostolica dispensationes matrimoniales, & alias gratias & concessiones obtineant, gradus consanguinitatis vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter quam eis à principio ab ipsis partibus significatum vel narratum fuerit exponunt, & si matrimonia hujusmodi adhuc contracta non fuerint, pro contractis narrant, ac alias diversimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus, quam pro aliis quibuscumque gratiis & concessionibus obtinendis immutent, ac propterea cum non solum in impetrationibus hujusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerumque pro verificatione gratiarum hujusmodi veritas immutetur, & falsitas committatur.

Veritas exprimatur sub pœna falsi.

§. 1. Nos igitur hujusmodi abusibus & erroribus obviare cupientes, Motu proprio &c. omnes

&

& ſingulos Procuratores, tam officii ſacræ Pœnitentiariæ, ſeu Contradictarum, quam alios quoſcumque Sollicitatores & Scriptores quos Copiſtas vocant, qui veritatem facti à narratione, quam ab ipſis partibus habuerunt, quoad ſubſtantialia, & qualitates neceſſario exprimendas diverſam faciunt, ſeu quoquo modo intervertunt, aut immutant, depravantur, & per ſubreptionem & obreptionem gratias à nobis extorquent, pœnam falſi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus & declaramus.

Executorum deputatio.

§. 2. Mandantes propterea Almæ Urbis Gubernatori, Cameræ Apoſtolicæ Auditori & Vicario, quatenus in præmiſſis reos & culpabiles repertos pœna falſi, ut præmittitur, puniant; cum poteſtate citandi, etiam per edictum conſtito ſummariè de non tuto acceſſu, aliaque dicendi & faciendi in præmiſſis neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus præmiſſis, conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, irritum quoque & inane &c dicique &c. judicari & definiri debere, ſublata &c. decernentibus.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 4. Et quod præſentis Motus proprii, & abſque data & regiſtratura ſola ſignatura ſufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extrà, regula contraria non obſtante.

Tranſumptorum fides.

§. 5. Ejuſque tranſumptis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Forma publicationis.

§. 6. Quodque Cameræ & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac audientiæ cauſarum Palatii Apoſtolici valvis, & in acie Campi Floræ dimiſſis inibi copiis affixis omnes ita afficiant & arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Papæ ſubſcript.

Placet Motu proprio. M.

Publ. An. 1. die 5. Dec.

Die 5. Decemb. 1566. ſupraſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in locis ſupraſcriptis, dimiſſis in eiſdem locis copiis affixis, per me Nicolaum de Matthæis Curſ.

Jo. Guerardi Mag. Curſ.

XXII.

Declaratio quod ſententiæ in favorem reorum de hæreſi inquiſitorum à quibuſcumque Judicibus contra ſtylum vel diſpoſitionem juriſdictionis Officii ſanctiſſimæ Inquiſitionis latæ & ferendæ, non tranſierint nec tranſeant in rem judicatam. Et juriſdictio Cardinalium Inquiſitorum ipſas cauſas revidendi. Et confirmatio conſtitutionis Pauli Quarti editæ contra Hæreticos.

Hæc bulla Paul. IV. eſt 19. ſup. in Tomo I. Cùm ex. Et hujus Congregationis Cardd. facultates indicabo in Six. V. conſt. 74. infrà in hoc Tomo II.

Edita An. D. 1566.

PIUS PAPA QUARTUS.

Motu proprio, &c.

Iſte Pont. in minoribus exiſtens, Inquiſitor fuit, & abuſus hic deſcriptos evenire cognovit.

INter multiplices curas quæ animum noſtrum aſſiduè pulſant, illa in primis eſt, prout eſſe debet, ut Eccleſia Dei nobis ex alto commiſſa, purgatis, immo quantum fieri poteſt procul exterminatis omnibus hæreſibus & pravis erronearum opinionum dogmatibus, tutò militare, & tamquam navis in tranquillo mari, ſedatis omnibus tempeſtatum fluctibus & procellis, ſecure navigare, & ad optatum ſalutis portum pervenire poſſit. Cum itaque nos dum in minoribus conſtituti ſanctiſſimi Officii Romanæ, & univerſalis contra hæreticam pravitatem Inquiſitionis negotia pertractaremus, tandem ex longo uſu, atque experientia rerum magiſtra cognoverimus, quod multi rei delati, & in prædicto ſanctiſſimo officio, ſeu alibi coram locorum Ordinariis, & hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus proceſſati, ac de hæretica pravitate inquiſiti falſos teſtes ad eorum defenſam examinari faciendo, ac compurgatorum de eorum vita & doctrina minime informatorum opera, & teſtimonio ſe juvantibus, ac diverſis aliis illicitis modis, excogitatiſque doloſis excuſationibus, & malitiis prædictum ſacrum officium ſanctiſſimæ Inquiſitionis, ceteroſque Judices, & etiam Romanos Pontifices deludendo, & decipiendo, plures etiam veluti innocentes definitivas à prædictis proceſſibus, & Inquiſitionibus abſolutorias, & præcedente canonica purgatione eorum aſſertæ bonæ & catholicæ fidei vitæ & doctrinæ declaratorias ſententias, ſeu decreta ab eodem ſanctiſſimo officio, aliiſque locorum ordinariis ſive delegatis, & Inquiſitoribus, ac etiam Roman. Pont. prædeceſſoribus noſtris obtinuerunt, ſeu extorſerunt, quas ſententias, & decreta præfati Romani Pont. etiam cum perpetui ſilentii impoſitione, ac inhibitione, ne dictum ſanctiſſimum Officium, aut alii Inquiſitores ad ulteriora procedere poſſent ſeu deberent, necnon etiam cum cauſarum avocatione ad ſolum Romanum Pontificem ſub cujus protectione ſubmittebantur, aliiſque derogatoriarum derogatoriis, & efficaciſſimis clauſulis, ac etiam irritantibus, & aliis decretis, etiam in forma gratioſa ampliando, per varios & varios eorum Motus proprios, ac etiam ſub plumbo vel annulo Piſcatoris expeditas litteras, etiam in conſiſtorio, ſeu conſiſtorialiter emanatas confirmarunt. Unde eveniebat quod prædicti rei inquiſiti, ſub velamine & tutamine prædictarum ſententiarum declaratoriarum, & litterarum Apoſtolicarum, & præſertim vigore clauſulæ inhibitoriæ contra Inquiſitores factæ confidentes, clam, & etiam aliquando palam in antiquis eorum erroribus contra fidem catholicam perſeverando, numquam ad gremium Eccleſiæ vere redibant, immo cum aliis ſecurè, & tamquam Catholici converſando, eorumdem aliorum animos corrumpere, & inficere, ac in ſuas hæreticas opiniones trahere de facili potuerunt, in tutius reipublicæ Chriſtianæ non modicum ſcandalum, & in præjudicium, prædictorumque delatorum animarum perniciem & jacturam.

§. 1. Nos huic ſcandalo adeo periculoſo & contagioſo obviare, dictarumque animarum ſaluti conſulere, & providere, omnemque juriſperitorum dubietatem & altercationem, ac quæcumque impedimenta & obſtacula, propter quæ ſancta Inquiſitio hæreticæ pravitatis, quomodocumque & qualitercumque impediretur, vel retardaretur, tollere volentes, Motu ſimili & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, in primis omnes & ſingulas, ac quaſcumque litteras Apoſtolicas ſub quacumque verborum forma, etiam in prædictis ac quibuſvis aliis cauſis hæreſis, etiam Motu proprio &c. ac etiam conſiſtorialiter &c. & alias quomodolibet emanatas, necnon etiam deſuper ſignatas motuum propriorum & alias cedulas quaslibet, ad jus & juſtitiam, ac juris terminos reducentes, necnon Fiſco prædicti ſancti officii Inquiſitionis, & aliorum ordinariorum & delegatorum Judicum adverſus prædictas litteras inhibitiones, ac etiam derogatoriarum derogatorias, aliaſque clauſulas quaslibet os aperientes, & quatenus juriſdictionis diſpoſitioni vel ſtylo dicti officii ſint contraria, illas penitus, & perpetuo revocantes, hac noſtra perpetua, perpetuoque valitura univerſali conſtitutione, omnes & ſingulas, & quaſcumque, etiam ex capite aſſertæ innocentiæ abſolutorias, vel etiam præcedente canonica purgatione ſub quacumque verborum forma declaratorias ſententias, etiam definitivas, & decreta in eorumdem reorum inquiſitorum & delatorum favorem per prædictum ſanctiſſimum Officium, alioſque Judices ordinarios & delegatos, ac etiam Roman. Pontifices latas & lata, aut in futurum per nos etiam & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, ferendas & ferenda, numquam feciſſe, nec in futurum poſſe facere tranſitum in rem judicatam, Apoſtolica auctoritate declaramus, decernimus, ſtatuimus & ordinamus.

*Et ideo reducit ad terminos juris quaſcumque litteras Apoſtol. in cauſis hæreſis emanatas, & revocat eaſdem quatenus ſint contrariæ diſpoſitioni, juriſdictioni ac ſtylo Inquiſitionis, & declarat quod ſententiæ in reorum inquiſitorum favorem contra dictum ſtylum & diſpoſitionem latæ & ferendæ numquam tranſeant in judicatum.

§. 2. Præ-

Facultas Inquisitorum gener. revidendi dictas causas, non obstantib. sententiis à Sede Apostol. confirmatis.

§. 2. Præfatisque sententiis & decretis, & quantumcumque per litteras Apostolicas etiam in forma gratiosa, etiam iteratis vicibus, ac etiam à pluribus Romanis Pontt. emanatis, confirmatis, vel confirmandis, cum prædictis, vel aliis quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, ac etiam irritantibus, aliisque clausulis & decretis, necnon inhibitionibus, ac etiam canonicis sanctionibus, quorum omnium & singulorum, aliorumque præmissorum, & inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis ac totaliter insertis, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque non obstantibus per prædictum sanctum Officium sanctæ Inquisitionis, ac dilectos filios modernos & pro tempore existentes Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales hæreticæ pravitatis Inquisitores, & super dicto Officio nunc & pro tempore deputatos, contra eosdem & reos, delatos & inquisitos, etiam si fuerint, & sint Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Legati, etiam de latere, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, tam de antiquis quam noviter etiam super eisdem articulis, receptis vel recipiendis testibus, aliisque argumentis, probationibus, & indiciis juxta facultates eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, per nos & quoscumque Prædecessores & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam quomodolibet concessas & datas, ac in futurum respectivè dandas & concedendas, denuo inquiri & procedi posse & debere, etiam in omnibus & per omnia perinde ac si prædictæ sententiæ, decreta, & litteræ Apostolicæ, ac etiam canonicæ purgationes in prædictorum reorum delatorum, & inquisitorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, Legatorum, Comitum, Baronum, Marchionum, Ducum, Regum, & Imperatorum favorem non emanassent, novis præsertim supervenientibus indiciis ejusdem vel alterius speciei hæresis, tempus præteritum etiam respicientibus vel ubi appareret per aliena indicia quod illicitis modis prius ipse delatus, vel inquisitus fuisset absolutus, eamdem Apostolica auctoritate volumus pariter & mandamus. Concedentes eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, & super dicto sacro Sanctiss. Inquisitionis officio, nunc & pro tempore deputatis, plenam, liberam, amplam & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem causas hujusmodi etiam auctoritate œcumenici universalis Concilii Tridentini decisas revidendi, ac in statu & terminis in quibus ante prædictas sententias & decreta, ac etiam canonicas purgationes quomodolibet reperiebantur, reassumendi, fineque debito terminandi, prout in aliis causis pendentibus indecisis per eosdem Cardinales Inquisitores, juxta eorum facultates fit, fierique potest, & consuevit.

Paul. IV. const. contra hæreticos approbatur.

§. 3. Et insuper vestigiis fel. rec. Pauli Papæ Quarti prædecessoris nostri inhærendo, Constitutionem aliàs contra hæreticos & schismaticos per eundem Paulum prædecessorem, sub data videlicet Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, quintodecimo Cal. Martii, Pontificatus sui Anno IV. editam, tenore præsentium renovamus, & etiam confirmamus, illamque inviolabiliter, & ad unguem observari volumus & mandamus, juxta illius seriem atque tenorem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Et sic in omnibus & singulis supradictis censeri, ac ita per prædictos & quoscumque judices &c. sublata &c. judicari &c. debere; irritum &c. perpetuò decernimus & declaramus.

Clausula sublata.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac regula nostra de non tollendo jure quæsito, & quibusvis aliis Apostolicis, universalibus, provincialibus, & synodalibus constitutionibus, ordinationibus, necnon juramento &c. roboratis statutis &c. privilegiis quoque, indultis, & prædictis, ac litteris, & etiam Motibus propriis quibuslibet, etiam præfatis reis, & inquisitis etiam Episcopis &c. ac Imperatoribus etiam absolutis, & quibusvis aliis personis, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus &c. ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque clausulis, ac etiam irritantibus, & aliis decretis, ac etiam pœnalibus inhibitionibus etiam Motu proprio, &c. ac consistorialiter &c. & alias in contrarium quomodolibet concessis &c. in posterumque concedendis &c. Quibus omnibus etiam si de illis &c. eorum tenores &c. latissimè hac vice derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat Motu proprio M.

§. 6. Et cum absolutione à censuris ad effectum &c. & de reductione &c. revocatione à singulis, declaratione, decretis, statuto, ordinatione, voluntatibus, mandatis, concessione, revocatione, confirmatione, derogatione, aliisque præmissis ut supra in forma gratiosa perpetuo, & ad perpetuam rei memoriam. Repetitio clausul.

§. 7. Et quod postquam præsentes, seu desuper forsan conficiendæ litteræ, per aliquem vel aliquos ex Cursoribus nostris in basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, ac acie Campi Floræ affixæ & publicatæ fuerint, omnes prædictos etiam Episcopos &c. ac Imperatores & alios quorum interest afficiant & arctent, perinde ac si eis personaliter intimatæ & insinuatæ fuissent, ac vim & efficaciam solemnis, personalis, validæ, & peremptoriæ monitionis & citationis habere, omnesque ligare habeant. Forma & effectus publ.

§. 8. Et quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula contraria non obstante. Et nihilominus si videbitur litteræ desuper, etiam per breve nostrum, aut officium contradictarum, simul vel ad partem, expediri possint. Sola sufficit signatura.

§. 9. Et quod præsentium, seu desuper conficiendarum litterarum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent vel ostensæ. Transumptorum fides.

Fiat Motu proprio. M.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 12. Kal. Januarii, Anno 1. D.P.A.1. die 21. Decemb.

Anno à Nativitate D. 1566. indictione 10. die verò Lunæ 30. mensis Decembris, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 1. suprascriptus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valvas Principis Apostolorum beati Petri de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem ejusdem copiis affixis, ut moris est, per nos Joannem Gerardi, & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. Papæ Cursores. Publicatio.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

XXIII.

Quod fecerit major pars Cardinalium Sanctiss. Inquisitionis; vel aliquibus absentibus, eorum duo, valet ac si omnes fecissent.

Similem const. 79. edidit Pius IV. ut sup. fol. 118. Cum nos.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Cum fel. rec. Pius IV. prædecessor noster per suum specialem Motum proprium &c. ut sup. fol. 118. Pius IV. edidit const. hic enunciatam.

Omittitur relatio quia ipsa bulla est in loco indicato in rubr.

§. 1. Nos postquam divina providentia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, considerantes eosdem præfectos Cardinales, in variis ac diver- Hic Pont. quosdam Cardd. deputavit Inquisitores.

versis publicis negotiis, ob eorum experientiam & doctrinam implicatos & occupatos esse, ut dictum Officium concernentes eo celerius expediri possint, quo illi præpositi aliis negotiis fuerint minus impliciti, loco ipsorum quibus etiam aliorum quorumdam negotiorum ad Sedem Apostolicam spectantium curam dedimus, in eodem sacro officio Inquisitionis hæreticæ pravitatis deputavimus Inquisitores dilectos filios nostros Bernardinum Scotum tit. S. Matthæi, Scipionem tit. S. Anastasiæ Rebibam, Franciscum tit. S. Crucis in Jerusalem Paciechum, Joannem Franciscum de Gambara tit. S. Pudentianæ S. R. E. Cardinales.

Et modo talem deputationem confirmat.

§. 2. Ne tamen in posterum, de eorum jurisdictione hæsitari contingat, Motu simili, & ex certa nostra scientia deputationem hujusmodi tenore præsentiarum approbamus, & confirmamus, & quatenus opus sit de novo eosdem quatuor Cardinales generales hæreticæ pravitatis in eisdem Alma Urbe, Curia Romana, ac tota Rebublica Christiana creamus, confirmamus, & deputamus.

Facultatesque hic expressas eisdem concedit.

§. 3. Et insuper pro faciliori earum expeditione statuimus, decernimus, & ordinamus, ut quicquid per majorem partem præsentium, vel aliquibus absentibus, per duos ex prædictis Cardinalibus deputatis, qui in Congregatione pro dicto Officio intervenerint, seu convenerint, dictum, gestum, statutum, ordinatum, decretum, terminatum, seu sententiatum extiterit, sit validum & firmum, ita & taliter quod nullo modo impugnari possit, perinde ac si omnes & singuli Cardinales prædicti in dicta Congregatione intervenissent, & convenissent, & major pars eorum consensissent; cum plena & omnimoda jurisdictione, auctoritate & potestate dicto Officio, ac omnibus prædictis Cardinalibus, & eorum prædecessoribus, per nos vel alios summos Pontifices alias quomodolibet concessis & attributis; irritum &c. decernentes.

Decretum irritans.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ nos & Prædecessores nostri voluerunt, & voluimus non obstare; ceterisque contrariis quibuscumque.

Signatura sola sufficit.

§. 5. Decernentes solam præsentis nostri Motus proprii signaturam sufficere; & ubique in judicio & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

PP. subscrip.

Placet Motu proprio. M.

XXIV.

Mitigatio constitutionis Pii IV. quoad appellationes condemnatorum, facto deposito, vel data cautione, & declarato quod confessus non appellet.

Ista Pii IV. const. 52. est suprà fol. 71. ubi notavi.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Pius IV. post alios Pontt. prohibuit appellationem non facto deposito in causis criminalib. ut in const. 52.

§. 1. CUm (sicut accepimus à dilecto filio Alexandro Riario Auditore nostro, & appellationum Judice ordinario) ex diversis litteris in forma Motus proprii per felic. recordat. Pium Quartum, & alios Pontifices prædecessores nostros, & præsertim sub dat. Romæ apud S. Petrum, duodecimo Kal. Junii, Anno sexto (quorum omnium tenores hic volumus pro expressis haberi) emanato, de non admittendis appellationibus, neque decernendis inhibitionibus, monitoriis, & citationibus in causis criminalibus Fiscum nostrum quomodolibet concernentibus, in quibus reos contigerit condemnari, nisi prius facto actuali deposito pœnarum, in quibus ex delicto delinquentes ipsi, aut illi qui pro eisdem fidejussissent, vel ex contractu quoquo modo condemnandi venirent, (aut eatenus condemnati fuissent) contingat, quod alii, etiam optimum jus foventes, interdum ob nimiam eorum paupertatem modum talia deposita faciendi non habentes, & sic secluso eis, ob non factum depositum, remedio appellationis, eorum bonum jus, quod prætendunt deducere in appellatione, remaneat incognitum, & deperditum, & præsertim quoad illos, qui non sunt confessi crimen.

Hic autem Pont. concedit appellationem data cautione u hic, quatenu nennisi dive appellat.

§. 2. Nos igitur more pii Pastoris, præmissis omnibus obviare volentes, ne appellationis remedium, ejusque prosecutio pauperibus tolli videatur: Motu simili, & ex certa nostra scientia, dictas litteras mitigantes, & reformantes, tenore præsentium statuimus, decernimus & ordinamus, ac perpetuo observari mandamus, quod in similibus causis Fiscalibus, & aliis de quibus in litteris, & Motu proprio hujusmodi fit mentio, omnes & singulæ appellationes, ac quæcumque desuper pro tempore præsentatæ, ac præsentandæ commissiones per dictum Alexandrum modernum & pro tempore existentem Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditorem tamquam Judicem talium appellationum, necnon per quemcumque alium Judicem hujusmodi jurisdictionem habentem admittant, ac recipiant, & admitti ac recipi, liberè & licitè possint, valeant, ac debeant, illarumque vigore quascumque inhibitiones, citationes, seu monitoria decernentes, & alia facientes in præmissis necessaria, eisdem Auditori nostro, & Judicibus præfatis, ad id jurisdictionem habentibus, auctoritatem damus, ac licentiam impartimur; præstita tamen prius cautione idonea, per partem seu partes appellantes, non tamen confessos, in forma depositi, pro pœna in qua condemnatus extitit, & seu respectivè de se constituendo in carcere, & ibidem remanendo in quacumque parte judicii, & quatenus pars esset dives facto prius actuali deposito, arbitrio Judicis ad quem.

Confessis tamen appellationem denegat.

§. 3. Quo vero ad confessos, liceat Judici à quo, non obstantibus hujusmodi appellationibus & inhibitionibus, & absque aliquarum pœnarum incursu, ad ulteriorem executionem pro pœnæ hujusmo di consecutione procedere; & neque tàm ipsi quam partes ad litterarum, seu Motus proprii præfati observantium, quo ad hæc, & illa quoquo modo concernentia, nisi juxta præsentem limitationem & moderationem, ullatenus teneantur.

Decretum irritans.

§. 4. Et ita in præmissis omnibus & singulis, per quoscumq; Judices, etiam Cam. Apost. Camerarium, Præsidentem, Clericos, Thesaurarios, ac Procuratores Fiscales, & S.R.E. Cardinales, &c. sublata &c. debere; irritum &c. perpetuo decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 6. Volumus autem præsentis nostri Motus proprii solam signaturam sufficere, & fidem facere, in judicio & extrà, regula contraria non obstante, etiam absque eo quod per Cursores præsentetur.

Papæ subscrip.

Placet Motu proprio. M.

XXV.

Reformatio Collegii Capranicensis, à Cardinali de Capranica, & Collegii Nardini, à Card. Nardino, in Urbe pro Scholaribus institutorum; Et confirmatio jurisdictionis Custodum Hospitalis S. Salvatoris, Gubernatorum utriusque Collegii.

Aliud simile Collegium instituit Cardinalis Matthæius, ut videre est in const. 8. Pauli V. Altitudo. in Tomo III.

Privilegia autem Scholarium generalis Gymnasii Almæ Urbis, vide supra in Bonif. VIII. constit. 9. In supremæ. ubi notavi in Tomo I. fol. 180.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Card. Capranica instituit in Urbe Collegium.

ACcepimus quod postquã piæ memoriæ Dominicus & Angelus Cardinalis de nobili familia Capranicensi, & Stephanus Cardinalis Nardinus Col-

le-

Capranicense, & Card. Nardinus Collegium Nardinum, & eorum Gubernium dederunt Custo libus S. Salvatoris.

legia Scholasticorum in Urbe, illud Capranicense, istud Nardinum nuncupata, fundaverunt & erexerunt, & dotaverunt, ac constitutiones pro vita & moribus, habitu, vestitu, & professione inibi studentium scholarium ediderunt, & eorumdem Collegiorum Gubernatores, dilectos filios nobiles viros Custodes pro tempore pii Hospitalis Imaginis S. SALVATORIS ad Sancta Sanctorum de Urbe creaverunt, & esse voluerunt: quibus omnimodam potestatem corrigendi, mulctandi, puniendi, & aliàs prout in dictis constitutionibus latissimè continetur concesserunt, dictique Custodes in præmissorum pacifica & quieta possessione extiterunt.

Sed Scholares eorum jurisdictionem evitare tentabant.

§. 1. Iidem Scholares in pravum animum conversi juramenti per eos præstiti immemores, contra prædictarum laudabilium constitutionum formam quærentes se à jurisdictione, protectione, & gubernio dilectorum filiorum Custodum prædictorum eximere & dicto Collegio, & pio loco abjectis, diversas in dies inhibitiones à diversis U. bis Tribunalibus, ac diversas à Signatura Justitiæ commissiones, extorquere tentabant, & extorquebant, per quas dictorum dilectorum filiorum administrationem, gubernium, & correctionem evitare tentabant.

Paulus ideo III. dictos Custodes competentes eorum Judices esse declaravit.

§. 2. Cumque prædicta ad notitiam felicis recordationis Pauli Papæ Tertii prædecessoris nostri pervenissent, idem Prædecessor quærens non minus menti & voluntati dictorum piorum Cardinalium, quam animabus ipsorum Scholarium consulere, suo proprio Motu voluit, jussit, & mandavit, quod illucusque omissæ causæ ipso jure ad eosdem Custodes redirent, quos solum insolidum Judices eorumdem Scholarium ordinarios, juxta earumdem constitutionum formam esse declaravit, reservata solum eisdem Scholaribus facultate appellandi à diffinitiva, & tunc ad solos dilectos filios Conservatores Urbis; ac de cetero inhibuit, commissiones aut inhibitiones contra prædicta decerni non posse, & insuper voluit & mandavit dictas constitutiones de cetero, ut jacent observari.

Scholaresq; non sustinentes conclusiones juxta statut. Collegiorum, inde expelli decrevit.

§. 3. Et quod qui à Scholaribus secundum statuta Conclusiones infra tempus constitutum sustinere cessarent, ipso facto sine ulla monitione privati existerent, & à Collegiis expellerentur, & alii pro illis substituerentur, & ad restitutionem expensarum quibus se indignos judicaverant, & fecerant Collegii omnino tenerentur.

Paulus IV. prædicta confirmavit.

§. 4. Et successivè sanctæ memoriæ Paulus Papa Quartus prædecessor noster de præmissis certioratus prædicta omnia per suas in forma Motus proprii litteras, confirmavit, & perpetuis futuris temporibus servari mandavit.

Hic modo Pont. ista confirmat.

§. 5. Nos igitur cupientes non solum quæ piè & sanctè constituta sunt observari, sed etiam prolapsa ad viam salutis revocari, & quæ ad animarum salutem, & vitæ Christianæ cultum conveniunt, augeri, & in ampliorem formam redigi, Prædecessorum constitutiones, & ordinationes prædictas, ac dicti Collegii constitutiones, auctoritate Apostolica, & de potestatis plenitudine, Motu proprio, & ex certa nostra scientia confirmamus & approbamus.

Armorum omnium usum & retentionem prohibet, non tamen ensis in Camera.

§. 6. Ac motu simili potestate ad augmentum quietis dicti Collegii, salutem animarum Scholarium prædictorum, & cultum Christianæ fidei de novo hac nostra in perpetuum constitutione valitura, statuimus, decernimus & mandamus, quod de cetero in dicto Collegio nullus Scholaris, nec etiam ipsum Collegium possit retinere, aut habere, neque publicè neque occultè, aliquod genus armorum, tàm defensibilium, quàm offensibilium, excepto solo ense, quem ipsis Scholaribus in eorum Cameris retinere permittimus, & quæ erunt in dicto Collegio, tàm ipsorum Scholarium, quàm Collegii arma cujusvis generis, excepto solo ense, in Visitatione per dilectum filium Franciscum Cardinalem Alciatum tit. S. Susannæ diaconum, & per dictos dilectos filios Custodes, de mandato nostro nuper facta reperta fuerunt, illa omnia per præfatos Custodes vendi mandamus, & pretium ex eis providendum dominis ipsorum, sive sint Scholares, sive ipsum Collegium assignari mandamus; conscientiam eorumdem dilectorum filiorum Custodum onerantes in hoc, videlicet ut pugiones, & quos appellant pistolesios, necnon & falcatos enses, quos vulgo stortas aut alio simili nomine appellant, vendant magistris qui eos fundant, & ad rudem materiam reducant. Et quia qui bonis litteris operam navare, & in sacris initiari incipiunt, paci & quieti, ac togæ & non armis incumbere debent, volumus & mandamus quod quicumque Scholaris de cetero, de die vel de nocte, & quocumque tempore cum ense, quem his solum retinendum videlicet, ut supra reliquimus, vel alio genere armorum per urbem incedere repertus fuerit, etsi licentiam à quovis ad id potestatem habente, excepta sola nostra licentia, & successoris nostri, legitime se habere asserant, & habeant, illico per quoscumque executores, nullo alio expectato mandato carcerentur, & in carceribus per sex continuos menses detineantur, absque eo quod aliquid de mensa dicti Collegii participent, & ulterius illico à loco dicti Collegii priventur. Qui vero de cetero in eorum cameris, aut alio loco dicti Collegii reperti fuerint tenere aliquod genus armorum excepto ense solum, ut præfertur, pro prima vice priventur expensis unius mensis, pro secunda verò vice ejiciantur statim de Collegio.

Ludum quoque alearum & taxillorum eisdem vetant.

§. 7. Non minus etiam quia non solum in Scholaribus & viris togatis, quam in omnibus ludum aleæ, seu taxillorum & chartarum cujuscumque generis, tamquam à legibus & sacris canonibus, ac bonis moribus abhorrentem detestamus, præcipimus, mandamus, & inhibemus, ne de cetero aliquis Scholarium, seu familiarium & servientium in dicto Collegio aliquod genus chartarum, seu aleæ aut taxillorum, publicè vel occultè retinere possit & valeat, quod si alicui chartæ, aut alea seu taxilli in eorum camera, aut alio loco Collegii reperti fuerint illico pro prima vice à mensa & victu per vinum integrum mensem arceantur, & si iterum in tale crimen inciderint à Collegio arceantur, & tamquam incorrigibiles priventur.

Habitumque & capuccium eosdem gestare debere præcipit.

§. 8. Insuper quia ex habitu mens, & animus ut plurimum & cognoscitur, & demonstratur, inhærentes piæ menti testatorum volumus & mandamus quod incipiendo à proximis futuris habendis mensis Novembris, Scholares perpetuo quando eunt extra Collegium, quocumque eant per Urbem incedere debeant in habitu longo & veste longa cum solito capuccio juxta dictarum constitutionum formam. Volentes, & mandantes quod illi qui fuerint reperti extra dictum Collegium sine dicto habitu & capuccio, prima vice per quemcumque executorem etiam absque alio mandato carcerentur, & in carceribus per tres continuos menses detineantur absque eo quod de mensa Collegii aliquod participent, secunda vero vice à dicto Collegio arceantur, & locis ejusdem Collegii priventur.

Et Logicæ, Philosophiæ, ac juri civili operam dare posse declarat.

§. 9. Et quia nonnunquam controversum accepimus circa studia & professiones ipsorum Scholasticorum declaramus dictas constitutiones, ac etiam quando opus sit, supplemus & emendamus, volumus & mandamus, quod de cetero dictorum Collegiorum Scholastici Logicæ, & Philosophiæ operam eo usque dare, quantum, & quousque eis sufficiat pro ingressu ad sacram Theologiam; & similiter possint juri civili eo usque operam dare, quantum & quousque eis sufficiet pro ingressu ad jus canonicum. Medicinæ autem eos operam dare omnino prohibemus & inhibemus.

Licentiasque à Pio IV. concessas revocat.

§. 10. Cassantes & irritantes ac annullantes omnem licentiam etiam per felicis recordationis Pium Papam Quartum eisdem concessam, tamquam piæ menti fundatorum contrarium; quibuscumque in ea clausulis existentibus non obstantibus.

Constitutionesque Collegiorum cir-

§. 11. Et quamvis constitutiones Collegiorum prædictorũ arcent Scholasticos ad se promoveri facien-

ea promotionem ad sacros Ordines declarat.

dum post triennium à die ingressus Collegii saltem ad sacrum subdiaconatus ordinem, nihilominus respicientes ad decreta sacri Concilii Tridentini, volumus quod dicti Scholares elapso triennio teneantur dumtaxat accipere quatuor ordines minores, & teneantur & obligati sint quotidie officium Sacratissimæ Virginis MARIÆ recitare, & ulterius se taliter præparare, ut in eventum quod à nobis & successoribus nostris illis, ut speramus, Ecclesiastica beneficia conferentur, vel probaretur legitime habere eos sufficienter patrimonium, possint apparere habiles & idonei ad suscipiendos sacros ordines, & tunc vel ad titulum beneficii quod eis conferetur, vel patrimonii quod habere eos probabitur, teneantur omnino promoveri ad ordines sacros.

Executores deputat ipsos Custodes.

§. 12. Mandantes propterea dilectis filiis Custodibus hospitalis prædicti, ut prædicta diligenter attendant, & totis viribus auctoritate nostra inviolabiliter observari faciant, prout inviolabiliter nos Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine observari volumus & mandamus.

Contraria tollit.

§. 13. Contrariis non obstantibus quibuscumque; irritum quoque & inane decernentes quicquid in contrarium à quoquam super præmissis contigerit attentari.

Sign. solã sufficere jubet.

§. 14. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra; & quod registretur per secretarium dicti hospitalis in libro constitutionum dicti Collegii, ut nemo de illis ignorantiam quovis tempore prætendere possit.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio M.

XXVI.

Applicatio Rev. Cameræ Apost. fructuum beneficiorum Regni Neapolis Sedi Apost. reservatorum seu affectorum pro tempore aliter quam per obitum vacantium, à die vacationis, usque ad diem, quo à Rom. Pontifice provisi, possessionem ceperint de manu Nuncii Apost. in eodem Regno.

Eamdem applicationem fecit Pius IV. die 7. Decemb. 1560. quam ideo prætermisi. Applicationem verò generalem edixit Pius ibidem IV. fructuum omnium beneficiorum Italiæ reservatorum Sedi Apost. in ejus constit. 14. Cupientes. fol. 24. ubi notavi.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa applicationis.

Cupientes malitiis nonnullorum, qui fructus Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reservatorum usurpare non verentur occurrere, & Cam. nostræ Apostolicæ indemnitati, quantum cum Deo possumus, consulere.

Applicatio de qua in rubr.

§. 1. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos fructus, redditus, & proventus, ac jura, obventiones, & emolumenta quæcumque quomodolibet, & qualitercumq; nuncupata, omnium & singulorum beneficiorum Ecclesiast. cum cura & sine cura, secularium, & quorumvis Ordinum regularium, & Monasteriorum etiam Consistorialium, nobis & Sedi Apostolicæ, quam Cancellariæ Apostolicæ regulas, editas & edendas, seu alias quomodolibet, & ex quavis causa generaliter vel specialiter reservatorum, seu affectorum in Regno Neapolis, & quibusvis illius Provinciis, Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis consistentium per obitum, & alias quovis modo, præterquam per cessum illa obtinentium pro tempore vacantium, à die ipsorum beneficiorum & Monasteriorum vacationis pro rata temporis, usque ad diem, quo provisi per nos de eisdem beneficiis & Monasteriis vigore litterarum nostrarum sub plumbo illorum possessionem de manu dilecti filii Magistri Pauli Odescalchi Notarii, & in dicto Regno Nuncii, & collectoris nostri, per quem alias nostras litteras Commissarium ad capiendum possessionem beneficiorum & Monasteriorum hujusmodi deputavimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta possessio nullius sit roboris vel momenti, ac provisis ipsis nullum jus per eam acquiri, neque eis ullatenus suffragari possit, eidem Cameræ Apostol. auctoritate Apostolica tenore præsentium applicamus, incorporamus, & appropriamus, illaque applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare & pertinere nullumque præter nos & dictam Cameram, aut ipsum Paulum Nuncium & Collectorem, aut ab ipso deputatos subcollectores, ea percipere, exigere, aut alias se in illis intromittere posse, aut debere, statuimus & ordinamus.

Ordinarii & alii non se intromittant in collatione horum beneficiorum.

§. 2. Et nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostræ ordinationi occurrat, quibus Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis à divinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, quoad Archiepiscopos, & Episcopos, quo verò ad alios inferiores, etiam sub excommunicationis & aliis arbitrii nostri, & quo ad omnes, sub privationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis, districte præcipimus & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicæ reservata seu affecta prædicta, quovis prætextu, causa, aut quæsito colore cuiquam conferre, seu de illis providere quoquomodo audeant vel præsumant.

Clausula sublata.

§. 3. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque quavis auctoritate fungentes Judices, Commissarios, & personas, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Facultas Thesaurarii Papæ ut hos fructus exigat.

§. 4. Mandantes eidem Paulo Nuncio & Collectori ut nostro & dictæ Cameræ nomine, fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta hujusmodi exigat, percipiat, & levet, sibique consignari & tradi ab omnibus, ad quorum manus pervenerint pro rata prædicta, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris & facti remedia quacumque appellatione postposita faciat, & curet; invocato etiam si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Super quibus omnibus & singulis plenam & liberam illi per præsentes concedamus facultatem & potestatem.

Quibuscumque non obstan.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum & illorum Ordinum ac beneficiorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ad de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus, illaque adversus præmissa nullatenus suffragari posse sive debere decernimus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 6. Volumus autem, quod præsentium manu Notarii publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 2. die 8. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 8. Januarii 1567. Pontif. nostri Anno 2.

Mise

XXVII. Miserabiles personæ in causis discussionum, ceteris aliis creditoribus præferuntur, pro eorum creditis, usque ad summam scutorum quinquaginta in Urbe.

Ad materiam discussionum videnda est const. 16. Clem. VII. Cum ex sup. & const. 15. hujus Pont. sup. in Tomo I. Sanctissimus. cum ibi not. An autem isti miserabiles præferuntur etiam Pistoribus & Aromatariis attende inf. in const. 36. Six. V. Cœlestis & const. 47. Clem. VIII. Laudabilis. in Tom. 3.

Mox ampliata est ista constitutio à Paulo V. in sua constit. 81. Universi. §. 11. ad finem, Tom. III.

Edita An. D.

PIUS PAPA QUINTUS,

Motu proprio, &c.

Causa constit.

ACcepimus multos pauperes, & personas miserabiles reperiri, qui cum alicujus sint creditores, de eorum credito volentes sibi satisfieri, comparent in causis discussionum bonorum eorum debitoris, jura sua producentes, verum ipsi aut quia non priores, potioresve, aut quia ut priores, nec potiores sunt, propterea evenit quod dum eorum creditum in maximum ipsorum præjudicium consequi non valent, sæpissimè fiat, quod eorum pauperrimæ familiæ in non modicum ipsorum earumque dedecus mendicare cogantur.

Miserabiles personæ in causis discussionum præferendæ sunt pro summa scut. 50. aliis creditoribus.

§. 1. Nos itaque hujusmodi personarum miseriis compatientes, eisdemque in præmissis subvenire volentes, Motu simili, & non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera voluntate & deliberatione, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Apostolica auctoritate volumus, ac perpetuò statuimus & ordinamus, quòd si in causis hujusmodi in Tribunali dilecti filii Alexandri Riarii, nostri & Cameræ Apostolicæ Auditoris, tàm motis, quàm movendis in futurum, comparuerint creditores usque ad summam scutorum quinquaginta inclusive pro quolibet, qui vere sint miserabiles personæ, iis de eorum credito, etiam quod non sint priores aut potiores, satisfieri possit & debeat.

Judex deputatur A. C. Ego vidi omnes Judices Urbis hac facultate uti.

§. 2. Mandantes propterea præfato dilecto filio Alexandro Riario Auditori nostro, quatenus constito sibi prius etiam summarie, & extrajudicialiter, ac quantum sibi sufficere videbitur, de præmissis paupertate & miseria, dictos pauperes ad satisfactionem eorum crediti admittat, eisque satisfieri mandet, & faciat realiter & cum effectu, plenamque & liberam ac omnimodam sibi in super præmissis eadem Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus facultatem. Cum potestate quos, quibus, ubi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito summariè & extrajudicialiter de non tuto accessu, ac etiam sub Ecclesiasticis sententiis, censuris, & etiam pecuniariis pœnis, aliisque arbitrio suo imponendis, moderandis, & applicandis, citandi, monendi, & inhibendi, & in eventum non paritionis declarandi, aggravandi, reaggravandi, & excommunicandi, interdicendi, auxiliumque brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi seu adhibendi, necnon perpetuum desuper silentium, omni & quacumque appellatione & recursu remotis, imponendi, omniaque & singula alia faciendi, dicendi, gerendi, mandandi, & exequendi, in præmissis & circa ea necessaria seu quælibet opportuna.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque etiam in præmissis ab omnibus censeri, ac etiam per quoscumque alios judices &c. sublata &c. judicari &c. debere; irritumque &c. decernimus & declaramus de gratia speciali.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac dicta nostra de non tollendo jure quæsito, & quibusvis aliis Apostolicis, universalibus, provincialibusque & synodabus, ac municipalibus constitutionibus & ordinationibus, specialibus & generalibus, necnon etiam Urbis & Curiæ Romanæ, etiam juramento &c. roboratis, statutis &c. usibus, naturis, stylis, & etiam novis reformationibus, privilegiis, in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis &c. etiam Motu proprio & consistorialiter &c. ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, &c. in posterumque concedendis, necnon legibus, etiam Pontificiis, & Imperialibus &c. editis & edendis, quibus omnibus, etiam si de eis &c. eorum tenores &c. pro plene & sufficienter expressis habentes, latissime, hac vice derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque, statum &c. & merita causarum hujusmodi, ac præmissorum omnium & aliorum necessariorum, tenores &c. etiam pro plene & sufficienter expressis habentes.

§. 5. Volumus autem præsentem nostrum Motum proprium perpetuis temporibus durare, ac illius solam signaturam sufficere, & ubique in judicio & extra fidem facere, regula contraria non obstante. Sola sufficit signat.

Placet Motu proprio. M. Papæ subscript.

XXVIII. Declaratio, reformatio, & revocatio plurimarum gratiarum, immunitatum, & privilegiorum Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani hactenus à Summis Pontif. concessarum.

Huic Militiæ, quæ Regulam S. Augustini profitetur, ut habetur sup. in Tomo I. in const. 1. Alex. IV. fol. 106. Cum à nobis, multa privilegia elargitus est Clem. IV. in const. 2. Cum dilecti. sup. fol. 133. & const. 5. Venerabilibus. fol. 140. & plerique alii Pont. necnon Pius IV. alia plurima indulta dederunt, ut in ipsius Pii IV. const. 95. Inter assiduas, fol. 145.

Eamdem Militiam Greg. XIII. univit Militiæ S. Mauritii martyris nuper institutæ per Emanuelem Philibertum Ducem Sabaudiæ, ejusque perpetuo regimini subjecit, ut in ipsius Greg. const. 6. Christiani. & const. 7. Pro commissa. Et postremo paucis additis hæc approbavit Clem. VIII. in const. 102. Decet. Tom. III.

PIUS EPISCOPUS, &c.

Edita An. D. 1567.

Ad futuram rei memoriam.

Causa hujus reformationis privilegiorum Militiæ S. Lazari.

SIcuti bonus agricola, qui largiorem ex agro quem colit, proventum colligere cupit, temporum vices sollicitus observat, & positis in eo plantis, non semper irriguos rivos, aut pinguem limum admovet, sed collectum quandoque humorem deducit, ac nimiam ramorum lætitiam cohibet; & ne vires frustra effusæ evanescant, ferro comprimit. Ita nos agri Dei nostri culturæ, ipso favente, fidelibus studiis incumbentes, Hospitale S. Lazari Hierosolymitani, ejusque Militiam, feracem sanè, uti speramus, inter ceteras hujus agri, plantam, pridem à compluribus Prædecessoribus nostris, ac nobismetipsis indulgentiis excultam, ne forte inutili frondium sylva luxuriet, refectis, ac veluti putatis ramis sterilibus, intra ordinem ponere, atque ad meliorem & utiliorem cultum (habita horum temporum ratione) reducere cupimus, ut tandem suis in se collectis viribus & tanquam radicibus solo altius adactis, firmius persistens, suaves atque uberes fructus domino perferat.

Pius IV. multa dictæ Militiæ privilegia approbavit, & alia concessit, ut in ejus const. cit. in rubr.

§. 1. Dudum etenim, postquam fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster, institutionem, erectionem, necnon translationem Hospitalis & Militiæ hujusmodi, ac quamplurima privilegia, indulta, facultates, licentias, exemptiones, libertates, indulgentias, gratias, & alia à diversis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, tunc suis, dicto Hospitali, ejusque Magno Magistro & Conventui, ac Fratribus etiam per modum communicationis, & extensionis, in

genere & in ſpecie conceſſa, necnon ſtatuta, uſus, & conſuetudines in eiſdem Hoſpitali, & Militia edita, & introducta, Apoſtolica auctoritate, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, confirmaverat & approbaverat, ac etiam innovaverat, & inſuper alia multa concefferat, eaque omnia ad Hoſpitale Sancti Lazari, quod in civitate Capuana, etiam tunc conſiſtebat, extenderat, ipſumque Hoſpitale & ejus membra & pertinentias, adverſus ſuppreſſiones, extinctiones, uniones, & alias diſpoſitiones quaſcumque, de illis per recolendæ memoriæ Innocentium VIII. & Pium II. ac forſan alios Romanos Pontifices, etiam conſiſtorialiter factas, in priſtinum quo ante illas erant ſtatum reſtituerat, ac plenariè reintegraverat, decernens inter alia, ea tamquam ex cauſa oneroſa conceſſa, reſtituta, & facta, revocari, limitari, vel limitari, ac ſub revocationibus, limitationibus, alterationibus, generalibus vel ſpecialibus ſi forte fierent, comprehendi non poſſe.

Hic etiam Pont. illa confirmavit in quadam ejus bulla, quam hic velut otioſam non poſui.

§. 2. Nos quoque in ipſo ſtatim Pontificatus, ad quem divino afflante Spiritu vocati ſumus, initio, eadem omnia, ipſiuſque Pii IV. prædeceſſoris litteras ſuper eis expeditas, paribus motu, ſcientia, plenitudine, & auctoritate confirmavimus, approbavimus, & innovavimus, ac ſimilibus clauſulis & decretis munivimus, quibuſdam tamen limitationibus & reſtrictionibus adjectis, quas hic quoque pro repetitis eſſe volumus, prout in prædictis litteris, ac quadam cedula, Motu proprio, & manu noſtra ſignata plenius continetur.

Nunc autem juſtis de cauſis illa reformare volens.

§. 3. Verum poſtea experti tam multa ſic conceſſa, non tantum ipſis Hoſpitali & Militiæ incrementum, quantum aliis cupiditatem afferre, illorum vero uſum, & diſpenſationem tum periculo iis ipſis quibus conceſſa ſunt, tum oneri nobis fore. Ac propterea volentes illis modum, & normam, ac certos demum limites ſtatuere, illorumque omnium, necnon prædictarum, & quarumcumque præterea litterarum & cedularum, ſimiliumve ſcripturarum, quæ inde confectæ ſunt, tenores, continentias, & formas, pro plene & ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ad DEI gloriam, & publicam utilitatem manentibus erectione, inſtitutione, ac tranſlatione, necnon reſtitutione, & reintegratione dictorum Hoſpitalis & Militiæ, ac illarum approbatione prædictis, quas prout hactenus factæ ſunt, prout tamen juris fuerit, ratas habemus in præmiſſis, ut præfertur, conceſſis, confirmatis, & innovatis, tenore præſentium ſic perpetuo ſtatuimus & ordinamus.

Firmas remanere declarat reintegrationem, tranſlationem & reſtitutionem d. Militiæ, & Hoſpitalis.

§. 4. Omnia & ſingula dictis Hoſpitali, Magiſtro, Conventui, & Militibus, à prædictis & aliis quibuſcumque Romanis Pontificibus ante ipſum Pium IV. prædeceſſorem conceſſa, eatenus dumtaxat confirmata eſſe, & cenſeri, quatenus temporibus ejuſdem Pii IV. ante factam ab eo illorum confirmationem prædicta obſervabantur, & in uſu erant, atque alienis juribus, ſive ex præſcriptione, ſive alias quocumque titulo legitime quæſitis, detrimentum, aut præjudicium non inferant.

Conceſſiones ante Pii IV. confirmat, quatenus tunc eſſent in uſu & nomini præjudicarent.

§. 5. Ex his vero, quæ ab ipſo Pio IV. conceſſa ſunt, atque ex ſtatutis ordinatis, & decretis ab eodem, erga illa quibuſcumque, non alia ulla, neque aliter omnino valida eſſe, aut ipſis Hoſpitali, Magiſtro, Conventui, & Militiæ licere, quam infraſcripta, & cum moderationibus, reductionibus, limitationibus & imitationibus, tàm in prædicta cedula, Motu proprio, & manu noſtra ſignata poſitis, quàm infraſcriptis. Reliqua autem omnia & ſingula, necnon illa concernentia, confirmationes, litteras, & alia ſupradicta, & indè ſecuta quæcumque revocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus omnino evacuamus, ac revocata, caſſata, irrita & nulla, ac ſine viribus ſemper fore, neque in judicio aut extra judicium attendi, vel etiam allegari, neque cuiquam ſuffragari, neque pro eis, aut ſecundum ea quicquam ſtatui, ac judicari, neque præſentes de intentionis noſtræ, aut alio defectu impugnari, neque earum revocationem, moderationem, vel reductionem, aut adverſus ea reſtitutionem, aliave juſtitiæ, aut gratiæ remedia impetrari, aut etiam motu, ſcientia, & plenitudine ſimilibus, etiam conſiſtorialiter, concedi, aut conceſſis quemquam uti poſſe; & ita per quoſcumque judices, etiam ad id ſpecialiter delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eorum cuilibet quavis aliter interpretandi & judicandi auctoritate, interpretari & judicari debere, ac quicquid ſecus quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Conceſſiones Pii IV. hic non contentas revocat, & contentas limitat &c. ut hic ſequitur.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis clauſulis & decretis, etiam mentes dictorum Prædeceſſorum atteſtantibus, & quantumvis validis & firmis in dictis conceſſionibus, confirmationibus, & litteris, ſub quavis exquiſita verborum formula appoſitis, necnon de jure quæſito non tollendo, aliiſque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, dictique Hoſpitalis etiam juramento ſimili, confirmatione, aut quavis alia firmitate roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, naturis, uſibus, ſtabilimentis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 7. Volumus autem quod Magiſter & Conventus, ac Milites præfati, nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ac Sedi Apoſtolicæ, ubi, ac quoties vocati, aut requiſiti fuerint, contra quoſcumque Romanæ Eccleſiæ hoſtes, vel rebelles armati inſervire, atque opem & auxilium præſtare ſuis impenſis teneantur.

Et cum conditione quod hæc Militia obſequiis S. R. E. ſemper parata eſſe debet contra ejus hoſtes.

Ea verò quæ Magiſtro, Conventui, & Militiæ præfatis licere, ac manere permittimus, ſunt quæ ſequuntur, videlicet.

Indulta conceſſa ſunt infraſcripta.

§. 8. Quod dilecto filio Jannotto Caſtilioneo moderno & pro tempore exiſtente magno Magiſtro, cedente, vel etiam apud eamdem Sedem decedente, ſeu magnum Magiſtratum aliàs quomodolibet etiam per liberam reſignationem in noſtris, vel noſtrorum ſucceſſorum pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum manibus, dimittente, vel amittente, & illo quovis modo vacante, Conventus ejuſdem Militiæ (ſi tamen tunc firmam Sedem in aliquo certo loco, ibi auctoritate, & de licentia dictæ Sedis, ante vacationem hujuſmodi, conſtitutam habuerint, & illic reſederint) inſimul ibidem congregati, alium magnum Magiſtrum, juxta ejuſdem Religionis, & Militiæ ſtabilimenta, de conſenſu ſui Protectoris, edita vel edenda, quæ Concilio Trid. minime ſint contraria, eligant: ita tamen quod ejuſdem electionis confirmationem intra tres menſes à die quo facta fuerit, ab eadem Sede petere omnino debeant, alioquin electio ipſa nulla ſit, & electo aliquod jus non tribuat, ſed Magiſtratus ipſius omnimoda diſpoſitio ad dictam Sedem eo ipſo devolvatur.

Electio Magni Magiſt. ſpectet ad Relig. ſed confirmatio à Sede Apoſt. obtineatur inf. tres menſes alias ad eam devoluta ſit.
Hodie Magnus Magiſter eſt perpetuo Dux Sabaudiæ, ut in rub. notavi.

§. 9. Quodque idem Magiſter pro tempore exiſtens, & Conventus principalem ipſius Militiæ Sedem, ad quemcumque locum, etiam maritimum, èis viſum, conſulta prius Sede Apoſtolica & ab ea licentia & facultate obtenta, transferre, habitumque ſuum regularem, ac etiam Crucem, etiam ſi de ſuis antiquis habitu, cruceque appareat, vel non appareat, in eum meliorem, qui ſibi videbitur modum (citra tamen aliarum Militiarum, & Religionum præjudicium) reformare, in toto vel in parte, immutare, vel ſtabilire, ac innovare, regulamque, ſtabilimenta, & ſtatuta dictæ Religionis & Militiæ, de conſenſu ſui Protectoris, & aliorum Fratrum, vel Definitorum, inſtituere & reformare, ſeu de novo condere, cedere, & illas ac illos corrigere & mutare (dummodo licita & honeſta, nec eidem Concilio contraria exiſtent) toties quoties voluerint.

M. Magiſt. & Conventus, de licentia Sedis Apoſt. principalem locum transferre, ac habitum, regulam & ſtatuta reformare poſſint.
Hodie locus principalis eſt Civitas Sabaudiæ, ut in conſt. Greg. XIII. cit. in rub.

§. 10. Necnon idem Joannottus, & pro tempore exiſtens magnus Magiſter, quæcumque, quodcumque, & qualiacumque ſimplicia dumtaxat beneficia Eccleſiaſtica de jurepatronatus laicorum, ex fundatione & dotatione exiſtentia, & perſonale ſervitiū, in

M. Magiſter poteſt inſtituere oblata qualiacumque ſimplicia beneficia

Cathe-

de jurepatr. laicorum in Commendas eaque ipsi Hospitali, & Militiæ incorporare, ac de eis personas idoneas providere, ut divinus cultus exerceatur.

Cathedralibus & Collegiatis non requirentia (accedente tamen consensu patronorum, de quorum juribus eis, ut præfertur, ex fundatione & dotatione competentibus, per publica documenta, non autem alia probationum genera, coram pro tempore existentibus Vicario nostro in spiritualibus generali, & Auditori Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, vocatis quorum interest, legitime constet, & sine præjudicio ea obtinentium, & ipsis cedentibus vel decedentibus) in Præceptorias, Commendas, Cappellas, autEccl. ipsorumHospitalis, &Militiæ, perpetuo erigere & instituere, dictæque suæ Militiæ perpetuo incorporare, applicare, & appropriare; ac illarum fundatoribus & dotatoribus, juspatronatus & præsentandi dictis Magistro & Conventui, vel eorum deputato personas idoneas, ac Præceptorias, domos, cappellas, seu Ecclesias, & Hospitalia hujusmodi pro tempore vacantia, perpetuo præservare, seu etiam reservare & concedere, & sic à Patronis præsentatos, juxta stabilimenta dictæ Religionis, Ordinariorum locorum, & quorumvis aliorum consensu minimè requisito, in illis instituere, ac aliàs illa conferre, & de eis providere possint: ita tamen, quod debitus divinus cultus per personas idoneas etiam si dicti Ordinis fuerint, ab Ordinario approbandas in eisdem exerceatur. Quodque confirmatio erectionis & institutionis Præceptoriarum, Commendarum, Cappellarum, aut Ecclesiarum pro tempore sic erectarum, ac illarum incorporationis, applicationis, & appropriationis, necnon jurispatronatus ad illas, reservationis, & concessionis hujusmodi, si citra, infra quatuor, si verò ultra montes beneficia hujusmodi consistant, infra sex menses à die quo factæ fuerint, à Sede Apostolica impetrari debeat, aliàs illæ & inde secuta quæcumque, nulla & irrita, nulliusque roboris vel momenti existant; ac beneficia hujusmodi in eorum pristinam naturam restituta esse censeantur, & ab eadem Sede impetrari possint.

Hospitalia & alia loca quæcumque Hospitali S. Lazari censeantur esse subjecta, quæ non per universitates aut alias Ecclesiast. personas, sed per ipsos fratres reguntur, qui eidem Hospitali aliquo censu per Magistrum, Conventum & Definitores imponendo singulis annis respondeant.

§. 12. Necnon quod Hospitalia, Leprosariæ, & alia loca quæcumque, tàm in Alma Urbe, quàm in aliis quibuscumque terris, dominiis, & locis, sub Invocatione S. Lazari leprosorum hactenus fundata, constructa, erecta, & instituta, & quæ in posterum fundari, construi, erigi, & institui contigerit, etiam si per Magistrum, Conventum, & Fratres hujusmodi recepta, aut possessa non sint, ubi ullo umquam tempore fuerit, sit, vel erit Hospitalitas leprosorum seu infirmorum S. Lazari nuncupatorum, de qua legitimè coram locorum Ordinariis constet, etiam si jurispatronatus laicorum sint, cum omnibus unionibus, annexionibus, incorporationibus & applicationibus, illis pro tempore factis, Militiæ & Hospitali S. Lazari hujusmodi, subjecta & incorporata, & ad jus & proprietatem, ac omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem, moderni & pro tempore existentis magni Magistri & Conventus eorumdem, juxta ipsius Militiæ, seu Religionis stabilimenta (salvo tamen jurepatronatus) pertinere censeantur, prout alia etiam dictæ Religionis, seu Militiæ Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia & loca, spectant & pertinent, illaque per dictæ Militiæ Fratres, (non autem per alias Ecclesiasticas aut sæculares personas, etiam civitatum, terrarum, oppidorum, & villarum, Communitates vel Universitates) regi & gubernari, & in signum recognitionis superioritatis dicti Hospitalis de aliquo rationabili canone, seu censu per Magistrum & Conventum, & Definitores generalis Capituli dicti Hospitalis imponendo, singulis annis respondere debeant, sine alicujus præjudicio, & dummodo in illis hospitalitas debita servetur, & cultus divinus nullatenus diminuatur, ac in illorum fundatione vel dotatione secus non fuerit ordinatum.

Præservatio jurisdictionis Ordinariorum & contributio pro Seminariis.

§. 13. Salvis tamen legitimis titulis, & præscriptionibus, & salva jurisdictione Ordinariorum, tàm ea quæ de jure communi eis competit, quàm quæ ex decretis dicti Concilii Tridentini eisdem est attributa; præterquam in iis casibus, in quibus Concilium prædictum expressè exemit, & excepit Religionem S. Joannis Hierosolymitani, in quibus & hæc S. Lazari Religio postquam tamen in aliquo certo loco firmam Sedem Conventualem habere cœperit, & ibi Magister & Conventus præfati resederint, pariter excepta & exempta sit & esse censeatur, excepta taxatione pro Seminariis instituendis.

Facultas percipiendi pensiones annuas usque ad sum. 500. duc. aut loco pensionum similes fructuum reservationes & conjugatis qui cum una tantum, & virgine matrimonium contraxerint. Clem. VIII hanc summam reduxit ad duc. 400. in sua const. 202. Decet.

§. 14. Et insuper Milites, ac Presbyteri & Capellani Hospitalis, & Militiæ S. Lazari hujusmodi, nunc & pro tempore existentes, ac eorum singuli, etiam conjugati, qui cum unica tantum, & virgine matrimonium contraxerint, unam vel plures pensiones annuas usque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera novorum super quorumvis Cathedralium etiam Metropolitanarum & aliarum Ecclesiarum, ac etiam Mensarum, etiam Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, necnon etiam Monasteriorum, etiam Consistorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & præbendarum, dignitatum, personarum, administrationum, & officiorum, aliorumq; beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvisOrdinum regularium, qualitercumque qualificatorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumētis, ac distributionibus quotidianis, alias canonicè sibi assignatas vel assignandas, vel loco pensionum annuarum, omnes & singulos, ac quoscumq; similes fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, ac etiam distributiones quotidianas, usq; dictam summam sibi reservatos & reservandos, etiam si post illarum vel illorum reservationem, uxorem, unicam tamen eamque virginem, ut præfertur duxerint, ad vitam percipere, exigere, ac levare, ac in suos usus & utilitatem convertere, libere & licite valeant; & quo ad hoc, atq; etiam pensiones & fructus assignandos & reservandos, una cum Prioratibus, Præceptoriis, & aliis beneficiis HospitalisS. Lazari hujusmodi recipere.

Religio S. Lazari, ac eorum Vassalli, coloni, & servitores, etiam presbyteri curam animarum exercentes, & eorum bona quæcumque præter patrimonialia sub protectione Sanctæ Sedis Apostolicæ, cum exemptione ab omni jurisdictione, correctione, onere, dominio, &c. quorumcumqueDominorum, tam spiritualium, quam temporalium, & à solutione cujusvis alterius oneris personalis, realis, ordinarii, extraordinarii, &c.

§. 15. Et insuper idem Hospitale S. Lazari, ac illius Prioratus, Præceptoriæ, domus, cameræ, Hospitalia, & loca quæcumque, necnon intra regularia dictorumHospitalis, &Militiæ loca degentes, Magister, Priores, Præceptores, Milites, & personæ ac eorum subditi, vassalli, coloni, & servitores, nunc & pro tempore existentes, etiam presbyteri curam animarum exercentes (servatis tamen decretis Concilii Tridentini) quamdiu illa exercuerint, & in illorum obsequiis fuerint, ac illorum ratione beneficiorum dicti Hospitalis S. Lazari tantum, non autem patrimonialia, res, animalia, prædia, domus, molendina, & bona quæcumque quæ obtinent & possident, ac in futurum canonicè obtinebunt & possidebunt, sub B. Petri & dictæSedis, & nostra protectione, ab omni jurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate & potestate, juxta tamen terminos Concilii Tridentini, & salvis ejus decretis, quorumcumq; Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, etiam locorum Ordinariorum, cum primum sedem Conventualem propriam habere cœperint, ut præfertur. Necnon ex nunc quorumcumq; temporalium dominorum, quavis potestate, etiã Imperiali, Regali, & Ducali fungentium ac Universitatum, & illarum Regentium, (etiam præterquã dicti Hospitalis) Ordinariorum temporalium, ubicunq; tàm citra quam ultra montes, & mare constitutorum cujuscumq; dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium & Judicum, nunc & pro tempore existentium quorumlibet, necnon à solutione, & exactione passagii, arreragii, gabellæ, darii, tractæ, collectæ, procurationis, jucundi adventus, jurium, etiam Synodalium, censuum, & decimarum, etiam novalium, etiam hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum, atque cujuslibet accessus, nullatenus directè vel indirectè prohiberi possint, & terrarum, quas per seipsos vel alios eorum nominibus, etiam colonos, arrendatarios, & emphyteutas excolent, & de quibus fructus percipient ratione beneficiorum Hospitalis S. Lazari hujusmodi, & cujusvis alterius oneris personalis, realis,

seu mixti, ordinarii vel extraordinarii, ubicumque & quacumque causa, impositi vel imponendi pro tempore liberi & exempti, ac nobis, & dictæ Sedi immediatè subjecti existant. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices in spiritualibus, etiam ratione delicti (dummodo illud non sit de atrocioribus) vel contractus, seu rei de qua agetur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa constat, si personæ ipsæ intra regularia loca prædicta degent, & ibi aliquis à dictis Magistro & Conventu ad id specialiter cum jurisdictione deputatus fuerit, postquam Conventus Hospitalis hujusmodi dictam Sedem habuerint, temporales vero Judices, & Domini præfati, etiam ex nunc, nullam in eos, vel ea, jurisdictionem, correctionem, seu potestatem (salvis tamen decretis Concilii Tridentini) exercere, aut excommunicationis, aliasve sententias, censuras, & pœnas promulgare; aut etiam ratione personarum, vel rerum animalium, ac bonorum (non tamen patrimonialium) ad aliquam solutionem pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quàm dictæ Religionis, etiam si forsan hactenus per abusum, seu alterius privilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter observatum non fuerit. Quæ omnia, etiam præscriptiones, nullo pacto, saltem in posterum obstent, quo minus exemptionibus, quibus alii Regulares cujuscumque Militiæ Milites utuntur, & eodem modo quo illi uti possint, eos coarctare, aut alii quicumque cujuscunque Ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis, aut præeminentiæ, status vel conditionis existant, etiam in locis & terris S. R. E. etiam immediatè subjectis, & ad instantiam cujuscumque Principis, seu Communitatis, sub excommunicationis latæ sententiæ seu quadrupli, ultra damna & expensas, restitutionis pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis, eos in judicio vel extra super præmissis, vel eorum usu seu possessione vel quasi, directè vel indirectè quovis quæsito colore vel ingenio, molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet inquietare præsumant, debeant, seu etiam valeant. Sed Priores, Milites, & aliæ personæ Hospitalis & Militiæ S. Lazari hujusmodi sic degentes, post firmatam dictam Sedem, de Justitia coram solo magno Magistro, & Conventu, vel eorum deputato (alioquin & interim, donec ipsam sedem habuerint, coram Ordinariis locorum tamquam Sedis Apostol. delegatis) respondere debeant. Et quicumq; processus contra illos, vel eorum aliquem per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, alias quam ut præmittitur, seu quosvis alios pro tempore facti, & quælibet, etiam excommunicationis vel suspensionis, aliæque sententiæ promulgatæ, nulli & invalidi, nulliusq; roboris & momẽti sint.

Si delictum fuerit atrocius, in ejus sit jurisdictione, ad quem primo pervenerit.

§. 16. In delictis autem atrocioribus, inter magnum Magistrum, seu deputatos ab eo, ac locorum tàm in spiritualibus, quàm temporalibus Ordinarios ita servetur, ut qui ex eis prævenerit, ejus sit in delinquentes jurisdictio.

Exemptio à decimis, & novalibus, ac quartis, seu canonica portione, vel à caritativo subsidio, etiã concesso Regi Hispaniarum, ac quarta in Franciæ Regnis imposita.

§. 17. Nec aliqui ex Hospitalis, & Militiæ S. Lazari, Fratribus, donatis, servitoribus, vassallis, & colonis in prioratibus, commendis, domibus, hospitalibus, leprosariis, aut aliis quibusvis beneficiis, prædiis, sive grangiis quomodocumque à dicto Hospitali dependentibus, in quibuscumq; locis sub quorumcumq; Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Universitatum, Hospitalium, Rectorum, Ecclesiarum, limitibus, & jurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem seu charitativum subsidium, aut quartas nuncupatas, seu alias quascunq; collectas, seu contributiones, tàm ex antiquis Hospitalis S. Lazari, & beneficiorum hujusmodi culturis, quàm ex recenter cultis novalibus, alicui quovis modo solvere teneantur, nisi prout alii regulares cujusvis Militiæ Milites, generalibus vel specialibus circa hoc privilegiis pacifice gaudentes, solvere tenentur; à quibus omnibus exactionibus, atque etiam novo subsidio, charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros concesso, & canonica portione, seu quarta nuncupata in Franciæ Regnis imposita, necnon à quibuscumque aliis facultatibus, Regibus hujusmodi, & aliis Principibus, concessis vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, necnon Ecclesiarum quomodocumque à dicto Hospitali dependentium Fabricæ, ad exemplum aliarum regularium Militiarum locorum, sint libera & exempta.

Facultas extrahendi frumentum, & quosc umque alios fructus, & pecunias ex locis Militiæ & Hospit. S. Lazari illaque ad quæcumque fidelium loca sine datio & gabella asportandi.

§. 18. Et insuper quod præfati Magister & Conventus, Priores, Præceptores, aut quicumque alii ex dicti Hospitalis Fratribus, per quoscumque locorum aut terrarum dominos, tàm spirituales quàm temporales, etiam si Regali dignitate præfulgeant, etiam in terris S. R. E. ab extractione frumenti, ordei, vini, olei, leguminum, & quorumcumque fructuum, atque etiam pecuniarum, ex Prioratibus, Commendis, membris, domibus, grangiis, aliisve præfati Hospitalis locis provenientium, nullo umquam modo impediri possint quo minus præfata omnia, pro sua possessorum voluntate, in quæcumq; fidelium loca, ab omni pedagio, datio, seu tracta, ut præfertur, libera & exempta valeant asportare.

Exemptio etiam pro bonis patrimonialibus post amissam professionem.

§. 19. Et bona Magistri, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac aliarum personarum hujusmodi, tàm acquisita quàm in posterum acquirenda, ex concessione Apostolica vel magistrali, ex die emissæ per eosdem Priores, Præceptores, Fratres & personas professionis, ab omnibus decimis, & aliis oneribus, similiter ad exemplum bonorum aliarum regulariũ Militiarum libera, immunia, & exempta existant.

Jurisdictio M. Magistri & Conventus, seu eorũ delegatorum inter personas Relig. & Militiæ.

§. 20. Et quod quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ, & controversiæ quas ex nunc inter Fratres & subditos Hospitalis & Militiæ S. Lazari, præsentes & futuras, ex quibusvis occasionibus oriri, & moveri contigerit, quovis modo cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, connexis, & annexis ac omnium cujusvis appellationis (præterquam in defectus, ante denegatæ justitiæ, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti Hospitalis gravaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore Magistrum & Conventum dicti Hospitalis, seu illos ex Fratribus, quibus ipse Magister & Conventus id commiserint, etiam usque ad tertiam definitivam sententiam inclusivè audiantur, necnon (juxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis hujusmodi, & alias prout juris fuerit) debito fine decidantur; omnesque & singuli Priores, Præceptores, Milites, & Fratres Hospitalis præfati (postquam de mandato seu auctoritate Magistri, seu Conventus præfatorum, in quibusvis ex prædictis contra eos intentandis causis, an comparendum coram ipsis, & commissariis per eos, ut præfertur deputatis, in locis quantumcumque ab eodem Hospitali remotis, citati fuerint) coram eisdem Magistro, Conventu, & Commissariis, prout contigerit, legitimè comparere debeant & teneantur, juri, & justitiæ (secundum stabilimenta, approbationes, usus, & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis) pariturі.

Milites & aliæ personæ Relig. prohibentur corã aliis litigare seu comparere pro justitia quam coram Judicib. Religionis.

§. 21. Quodque illi ex Prioribus, Præceptoribus, Fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusvis querelis, rebus, vel negotiis, præterquã in casibus præfatis coram alio quam præfatis Magistro & Conventu, ac per eos pro tempore datis Commissariis, in causam traxerint, & ad alium quam ad eosdem appellationes quascumq; interposuerint, causam hujusmodi prorsus perdant, neque super qua contenderint, privati existant eo ipso.

Potestas & jurisdictio M. Magistri, & Conventus super personis & rebus.

§. 22. Necnon modernus & pro tempore existens Magister & Conventus Hospitalis hujusmodi (juxta illius stabilimẽta, & laudabiles consuetudines, ac mores) in Prioratus, & Præceptorias, domos, Hospitalia, membra, bona, & loca quæcumque, necnon quoscumque Priores, Præceptores, Fratres & personas Hospitalis & Religionis hujusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & servitores ubicumq; tàm citra quàm ultra montes, nunc & pro tẽpore constitutos,

& commorantes (qui omnes Magiſtro & ſubdelegatis ab eo, firmiter, tàm perſonaliter quàm realiter, omni exceptione ceſſante, & quocumque à nobis vel ſede prædicta obtento, vel obtinendo indulto, non obſtante, parere, & obedire teneantur) plenariam & omnimodam, etiam meri & mixti imperii, juriſdictionem & ſuperioritatem.

Procedendique contra rebelles, & inobedientes, etiam per edictum publicum, et ad privationem beneficiorum quomodolibet obtentorum.

§. 23. Ipſeque Magiſter contra rebelles, & ſuis mandatis non obedientes, etiam vigore litterarum Apoſtolicarum, etiam in forma brevis, à nobis & ſucceſſoribus noſtris pro tempore emanatarum, ſervatis quatuor terminis ad docendum ſe parviſſe & ſatisfeciſſe in loco Conventus hoſpitalis hujuſmodi, poſt legitimè executam primam citationem, ad mulctam, ſive pœnam perſonaliter, juxta mores & ſtabilimenta prædicta, ſeu etiam ad privationem habitus & beneficiorum, domorum, & prædiorum per eos obtentorum procedendi; vel etiam, ſi magis expedire videbitur, beneficia, domos, & prædia ipſa ad manus ſuas, ſeu receptorum dicti Hoſpitalis reducendi, & (donec ipſi inobedientes contumaciam purgaverint, & debita onera perſolverint) pro ſuo arbitrio retinendi, illorum fructus, redditus, & proventus, arrendandi & percipiendi.

Et advocandi ſingulas cauſas, lites, & querelas, quæ inter ipſos Fratres & Milites oriuntur.

§. 24. Necnon omnes & ſingulas cauſas, lites, & querelas (nondum tamen coram aliis judicibus motas, & pendentes) ſuper quibuſvis dicti Hoſpitalis beneficiis, ac bonis, rebus, & pecuniis ærarii, Fratrum quorumcumque, in quibus inter ſeipſos invicem, realiter, ſive perſonaliter convenient, ſeu convenientur, atque etiam in quibus ab aliis etiam clericis ſæcularibus vel regularibus, aut laicis ſimiliter convenientur, etiam per deputatos ab eis, in locis in quibus cauſæ ipſæ cognoſcentur, audiendi, & decidendi eoſque citandi, & quoties opus fuerit inhibendi, etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, tàm in curia prædicta quàm extra eam, facultatem habeant.

Et exequendi ſententias, & rem judicatam.

§. 25. Necnon illorum ſententiæ, & res judicatæ per Priorem Eccleſiæ dicti Conventus, etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis contra condemnatos, tàm realiter quàm perſonaliter executioni mandentur; ita quod alibi quam in dicto Hoſpitali, aut extra illud ex Magiſtri & Conventus commiſſione cognoſci & terminari nequeant.

Appellationes à ſententiis delegator. ad M. Magiſt. & Conventum, & ab eis ad Capit. gener. declarantur.

§. 26. Nec à ſententiis, per Judices dicti Hoſpitalis pro tempore latis, ad alium quam Magiſtrum & Conventum prædictos, ſeu Judices ab eis deputatos, in quavis inſtantia, neque à ſententiis per ipſum Magiſtrum, & Concilium latis, aliò quam ad generale Capitulum, ſive per ipſius Hoſpitalis Fratres, ſive per ipſos ſubditos, & vaſſallos, quoquomodo appellari poſſit: quinimmo illi uſque ad tertiam ſententiam in eodem Conventu procedere teneantur.

Omnes expeditiones, & executoriales Mag. ſtri, & Convent. exequantur abſque alicujus licentia, nec quopiam poſſint impediri.

§. 27. Et ſimiliter, quod omnes ſententiæ per eoſdem Magiſtrum, & Conventum latæ, omnes item commiſſiones, citationes, collationes, & omnia denique eorumdem reſcripta, ad omnes ſuæ juriſdictioni ſubditorum, ac reliquorum etiam quorum intererit, cauſas, lites, ſeu querelas coram ipſis pertractandas, directè exequi, & à nonnullis locorum & terrarum dominis, etiam Regali, aut Ducali dignitate fulgentibus, aliqua ratione expectandi conſenſus, ſeu alio quovis quæſito colore in eorumdem executione impediri poſſint, ſervato tamen in eis exequendis Datæ ordine, ita quod eorum ultimæ primis anteferri nequeant.

Facultas procedendi contra clericos, ſeu alios indebite occupantes loca, & bona Relig. ſeu non ſolventes annuales cenſus & debitas reſponſiones vacantium mortuariorum, annatorum, &c. communi ærario.

§. 28. Ac quod contra Clericos, ſæculares ſeu laicos, Prioratus, Præceptorias, domos, cameras magiſtrales nuncupatas, & alia beneficia Hoſpitalis hujuſmodi, eorumque res & bona quocumque titulo, ſine tamen conſenſu, & expreſſa licentia Magiſtri & Conventus præfatorum, indebitè occupantes, ſeu illi, aut ejus communi ærario, ſeu Fratribus, occaſione reſponſionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, paſſagiorum, arreragiorum, ſeu alias quomodolibet, & ex quacumque alia cauſa debentes, ſiquidem illi actores ſint, & in quavis inſtantia ad cauſam venient, Magiſter & Conventus præfati, modo & forma quibus contra ipſius Hoſpitalis Fratres procedi conſueverit, pro illorum recuperatione libere procedere, & eos Prioratibus, Præceptoriis, domibus, & aliis beneficiis hujuſmodi, ſervata forma juris, & alias juxta formam privilegiorum prædictorum privare; ſi vero rei fuerint, coram ipſorum competentibus Judicibus ad recuperationem, & alia prædicta agere, & omnia juris remedia tentare, ac demum privatione hujuſmodi legitimè facta, de prioratibus, aliiſque beneficiis prædictis, per privationem eamdem vacantibus, liberè diſponere valeant.

Quælibet perſonæ in dignitate Eccleſiaſt. poſſunt eligi in Conſervatores cum facultatibus neceſſariis.

§. 29. Necnon perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutæ, & quicumque locorum Ordinarii, ac eorum Vicarii & Officiales, per eoſdem Magiſtrum & Conventum, poſtquam dictam Sedem habuerint pro tempore eligendam, ſervata tamen forma Concilii Tridentini, in eorum & quorumcumque Priorum, Præceptorum, & Fratrum Hoſpitalis hujuſmodi, Conſervatores, qui quamdiu exercuerint dictum officium, à nemine quo minus illud exerceant ſub aliquo prætextu impediri vel moleſtari poſſint, deputati ſint; ita quod ipſi electi, ſub excommunicationis pœna eoſdem Priores, Præceptores, & Fratres, ac eorum ſingulos, non tamen extra regularia dicti Hoſpitalis loco degentes, adverſus inferentes eis, aut eorum ſervitoribus & familiaribus injurias, ſeu gravamina vel damna, in perſonis, in rebus, & bonis, ſeu exigentes ab eis contra ac ſupraſcriptum eſt, vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera defendere, & præſervare, ac omnem eorum juriſdictionem exercere; necnon ubi executio realis vel perſonalis adverſus reos fieri non poterit, & reorum contumacia id exegerit, præcedentibus legitimis monitionibus, aliiſque ſervandis rite ſervatis, ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas contra rebelles, & inobedientes, cum effectu promulgare, ac privilegia Prioribus, Præceptoribus, & Fratribus præfatis pro tempore conceſſa, eis obſervari facere debeant & teneantur; in cauſis autem Hoſpitalis & Militiæ hujuſmodi, eorumque bonorum & perſonarum, ubi aliæ probationes non exiſtent, eorum Magiſter, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, vaſſalli, ſubditi, ſervitores, & aliæ perſonæ in teſtes adhiberi & recipi poſſint.

Obtinentes benef. Hoſpitalis tenentur ſolvere Hoſpitali jura mortuariorum & vacantium, &c.

§. 30. Ac jura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, paſſagiorum, & aliorum quorumcumque, ita ut quævis perſonæ cujuſcumque Eccleſiaſticæ dignitatis exiſtentes, beneficia Hoſpitalis hujuſmodi pro tempore obtinentes, illa ſolvere omnino teneantur, & adſtricti ſint, ac ad id etiam ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac aliis juxta eorumdem privilegia, privationis, & apprehenſionis bonorum ad manus ſuas remediis cogi poſſint, ſolvantur.

Facultas ſumendi ordines etiam extra tempora, & celebrandi in quibuſvis Eccleſiis, cum conditionibus quibuſdam.

§. 31. Necnon quod Magiſter, Priores, præceptores, & dicti Hoſpitalis Fratres Cappellani, ab Ordinariis, intra quorum diœceſis fines, eorum Prioratus, Præceptoriæ, & alia loca, in quibus eos reſidere oportuerit, exiſtent, vel ſi ab Ordinariis præfatis legitimè impeditis non poterint, ab eis nihilominus examinati, atque idonei ſecundum canonicas ſanctiones reperti & approbati, habitiſque ab eis dimiſſorialibus litteris, & à ſuis ſuperioribus licentia, & ſervata in omnibus forma Concilii Tridentini, à quocumque catholico Antiſtite ſub Romanæ Sedis obedientia conſtituto, in propria diœceſi reſidente, aut in aliena pro diœceſano Pontificalia exercente, diligenti prævio examine, ſacros Ordines, etiã (ſi id pro utilitate aut neceſſitate Hoſpitalis, Prioratuum, Præceptoriarum, & aliorum locorum hujuſmodi reſpective eiſdem Ordinariis, & Superioribus videbitur expedire) extra tempora à jure ſtatuta, tribus, nec paucioribus diebus feſtivis ſuſcipere, & in quibuſvis tàm ſæcularium quàm regularium Eccleſiis, cum commendatitiis ſui ſuperioris litteris, abſque alicujus licentia celebrare poſſint.

Magister Cõventus, Priores, & Præceptores intra limites suarum jurisdictionum veri Ordinarii existunt.

§.32. Et ipsi Magister & Conventus, necnon Prior Ecclesiæ, aliique Priores & Præceptores, intra limites suarum jurisdictionum & administrationum, veri Ordinarii, juxta formam stabilimentorum & privilegiorum prædictorum, existant, & esse censeantur.

Magister, & Conventus quoscumque delinquentes ubique capere, & ad locum conventus, vel alium ad id destinatum transmittere possunt.

§.33. Necnon Magister & Conventus, quoscumque & singulos Priores & Commendatores, suorum Prioratuum & Commendarum Fratres seu Religiosos delinquentes vel inobedientes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis & præeminentiæ existentes, etiam si quavis, etiam Apostolica exemptione fungantur, in quocumque loco quantumvis privilegiato, & quavis etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum, etiam Ecclesiasticorum Curia, præterquam Romana, per se, aut suos Officiales & Ministros, capere & incarcerare; ac captos à se vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale præfatum per Magistrum & Conventum præfatos (juxta eorum constitutiones & stabilimenta) puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere, liberè & licitè possint.

Officiales omnes tenentur præstare auxilium pro capiendis & transmittendis delinquentibus.

§.34. Ac tàm Ecclesiastici quàm sæculares Officiales, & locorum Potestates, ad eisdem Magistro & Conventui, Prioribus, Commendatoribus, aliisque in præmissis assistendum, ac auxilium, consilium, favorem, & juvamen præstandum, sub excommunicationis, & aliis censuris & pœnis Ecclesiasticis teneantur, & obligati sint.

Cassatio & annullatio quarumcumque expectativarum, reservationum, antianitatũ, concessionum, ac aliarum gratiarum præventivarum super locis Religionis absque consensu Magistri, & Conventus.

§.35. Ac omnia & singula, quæ tamen suum nondum sortita sunt effectum, speciales & generales, etiam mentales reservationes, expectativæ, mandata de providendo, antianitates, sine consensu Coadjutoriæ, necnon præventivæ quæcumque, gratiæ de & super Prioratibus, Præceptoriis, Rectoriis, Domibus, Cameris Magistralibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Ecclesiasticis dicti Hospitalis quovis modo nuncupentur, etiam Angliæ, Castellæ, Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Cathaloniæ, & Comitatu Flandriæ, quandocumque & qualitercumque, absque Magistri & Conventus præfatorum consensu, etiam cum quibusvis fortissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, clausulis, irritantibusque & aliis decretis & inhibitionibus, etiam motu & scientia similibus, quibusvis etiam aliis quam dicti Hospitalis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel præeminentiæ fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus & functuris, etiam per nos, & Sedem præfatam, tàm in genere quàm in specie concessa, & facta, & quasvis etiam præventivas, & restitutorias, ac præservativas, necnon derogatorias juribus dictorum Magistri & Conventus, etiam quoad annuam responsionem illis faciendam, clausulas in se continentia, eorumque vires & effectus, revocata, cassa, & nulla, nulliusque roboris vel momenti sint, ac nemini suffragari possint, neque debeant, nec per ea cuiquam in Prioratibus, Præceptoriis, dignitatibus, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi, jus acquiri possit, neque coloratus titulus possidendi tribui, sed illis effectum suum, ut præfertur, nondum sortitis, nequaquam obstantibus Magister & Conventus præfati, conjunctim vel divisim, juxta consuetudines & stabilimenta hujusmodi Hospitalis, de Prioratibus, Præceptoriis, domibus, cameris, locis & membris, ac aliis Hospitalis beneficiis hujusmodi, liberè disponere.

Licentia apprehendendi propria auctoritate possessionem bonorum & locorum per alios occupatorum, & ea non restituentium.

§.36. Et interim (donec de illis disposuerint) per se, vel procuratores suos possessionem eorumdem vacantem propria auctoritate libere apprehendere, ac illorum fructus, redditus, & proventus percipere, ac in suos & Magistralis & Conventualis mensarum usus & utilitatem convertere & retinere possint, cujusvis licentia super his minime requisita.

Loca Relig. non comprehenduntur sub reservationib. Apostolicis, sed sint manualia.

§.37. Præterea, quod Prioratus, Præceptoriæ, & membra, ac beneficia quæcumque dicti Hospitalis, quæ pro tempore qualitercumque vacaverint extra Romanam Curiam sub quibusvis generalibus vel specialibus reservationibus Apostolicis factis & quas fieri contigerit de beneficiis Ecclesiasticis pro tempore vacantibus, utpote ad Hospitalitatem & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includantur, nec reservata vel affecta existant, sed Hospitalium pauperum, quæ sub reservationibus ipsis non includuntur, quoad id sortiantur naturam.

Loca Relig. per magnum Magistrum & Conventum dumtaxat, & non alios, conferri debent personis relig. quæ professionem jam emiserint, & resignationes, seu cessiones fieri nequeant nisi in personis dicta Religione professis habitum solitum gestantibus.

§.38. Debeatque de illis per pro tempore existentem Magistrum & Conventum prædictos dumtaxat, & non alium, juxta stabilimenta prædicta, Fratribus dicti Hospitalis provideri. Resignationes verò, seu cessiones de illis à pro tempore illa obtinentibus, etiam si obtinentes de dicta militia non sint, in favorem quarumcumque personarum fieri nequeant, nisi personæ ipsæ professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam jam emiserint, aut illam ex tunc intra duos menses expresse emittere, & habitum per eosdem gestari solitum suscipere & gestare paratæ existant, alioquin resignationes & cessiones ipsæ, & quas aliter fieri contigerit, per nos, aut successores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes ac dictam Sedem, vel ejus, aut alia quacumq; auctoritate de Prioratibus, Præceptoriis, membris & beneficiis hujusmodi reservationes, provisiones, collationes, commendæ, uniones, & quæcumque aliæ similes vel dissimiles dispositiones.

Exemptiones concessæ Priorib. & militib. non suffragentur adversus debita per ipsos communi ærario Hospitalis, & obedientia magni Magistri, & Conventus.

§.39. Et exemptiones, Priorum, Præceptorum, & Fratrum à Magistri & Conventus præfatorum obedientia & superioritate, aut debitis per eos præfato ærario responsionibus annuis, & aliis juribus, quacumque ratione vel causa, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, etiam cum expressa derogatione posteriorum litterarum quarumcumque, quæ etiam per nos in contrarium fortasse fieri contigerit, nullius penitus sint roboris vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis, nec censeatur in hac parte umquam derogatum per quascumque clausulas etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores & efficaciores, nisi dum & quoties ipsarum posteriorum litterarum de verbo ad verbum, verè & non per clausulas id importantes, inserto tenore de ipsorum S. R. E. Cardinalium consilio derogari contigerit, nec etiam tunc nisi ad id Magistri & Conventus præfatorum expressus accedat assensus, & non aliter, nec alio modo; & semper in hujusmodi, quæ sic fient de consilio præfato, derogationibus, censeatur apposita clausula, quod effectum sortiantur de consensu Magistri & Conventus præfatorum, & non aliter, nec alio modo.

Loca Relig. non nisi in Religiosis professis, ac habitum gestantibus conferri possint.

§.40. Quodque collationes, provisiones, commendæ, uniones, reservationes, & aliæ dispositiones quælibet, quas de eisdem Prioratibus, Præceptoriis & membris pro tempore, per cessum vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, præterquam apud Sedem vacantibus; alias quam in hujusmodi personis, & modo prædicto fieri contigerit, etiam si per nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem fient, illis, quibus sic fient, nullum jus, nullumque coloratum titulum tribuant possidendi.

Alienationes non fiant, & quæ factæ, viribus omnino careant.

§.41. Alienationes censuum, redditᵾum, jurium, jurisdictionum, & bonorum quorumcumq; ad Prioratus, Præceptorias, domos, Hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi pertinentium, sub excõmunicationis latæ sententiæ, & privationis beneficiorum obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, de cetero ne fiant; & si fiant, viribus omnino careant.

Revocatio jurispatr. & facultas liberandi facta restitutione.

§.42. Et insuper, quod jurapatronatus, & præsentandi personas idoneas ad Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, aliaq; beneficia & loca Hospitalis hujusmodi, à quadraginta annis citra acquisita, & in futurum acquirenda, ex quavis causa, præterquã ratione fundationis, & juxta dispositionem Concilii Tridentini, nisi prævia diligenti cognitione per locorũ Ordinarios habenda, reperta fuerint ob maximè evidentem beneficiorum, & locorum hujusmodi necessitatem constituta esse ab eisdem Ordinariis in totum revocentur, & restituto patronis eo quod ab ipsis propter ea datum fuerit, in pristinam libertatem reducantur, & ex tunc (sine tamen damno illa canonicè possidentium) liceat Magistro & Con-

ventui præfatis, Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra & beneficia hujusmodi conferre.

Prohibitio reservationis pensionum super beneficiis dicti Hospitalis, nisi in favorem Fratrum ejusdem Ordinis & Religionis.

§. 43. Et quod nulla pensio annua super alicujus Præceptoriæ, Commendæ, vel alterius beneficii Militiæ hujusmodi fructibus, etiam ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quavis probabili causa, nisi in personam dictæ Religionis & Militiæ, etiam per ipsum Pontificem reservari, neque Commendæ, & alia beneficia dictæ Religionis pensionibus hujusmodi, aliter quam ut præfertur onerari possint, & si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris vel momenti, nec titulares beneficiorum hujusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris Ecclesiasticis, aliisve pœnis compelli possint.

Ad parochiales & alias dicti Ord. Ecclesias deputari possunt Fratres capellani, non obstante quod per abusum aut alias per longissimum tempus presbyteris sæcularibus fuerint collatæ, aut conferri consuetæ.

§. 44. Et quod liceat Magistro, singulisque Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus hospitalis hujusmodi, Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias vel earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas, vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Præceptoriarum, & Camerarum Magistralium nuncupatarum, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum, de jure, statuto, consuetudine, fundatione, aut privilegio, seu alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Præceptoriis, domibus, hospitalibus, & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, & quæ dudum Fratribus saltem Capellanis ejusdem Hospitalis ab eisdem Magistro, Prioribus, & Præceptoribus, & aliis præfatis conferebantur, à longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cujus initio memoria hominum forsan non existit, per ipsos Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & Fratres per abusum, aut ex defectu Fratrum Capellanorum, vel aliarum personarum ejusdem Hospitalis ad id idonearum, clericis seu presbyteris sæcularibus collata, aut conferri, & per ipsos presbyteros vel clericos sæculares obtineri solita, cum primum per quamcumque dimissionem illa nunc obtinentium vacaverint, ea scilicet quibus presbyteratus ordo annexus est, non aliis quam Fratribus Hospitalis hujusmodi Capellanis nuncupatis, qui à Militibus presbyteris, seu clericis, nisi quo ad gestationem Crucis, vel habitus dicti Hospitalis ad pectus non differunt, dummodo si presbyteri, aut in ea ætate constituti, ut ad ordinem presbyteratus promoveri possint, & ad id aliàs etiam juxta dispositionem Concilii Tridentini, idonei, & habiles sint: reliqua vero ceteris Fratribus Militibus conferre, ac alias de illis providere, & disponere.

Fratres Milites quibus beneficia conferuntur in titulum ea quoad vixerint retinere possunt Parochialib. & aliis Eccles. nonnisi per Capellanos Ordinis etiam non professos, in defectum professorum, deserviatur, qui præsentati ab Ordinariis ad requisitionem Magistri, &c. admittantur. Privilegiis Religiosi dumtaxat gaudeant, qui habitum susceperint, & infra certum tempus professionem emiserint.

§. 45. Ipsique Fratres, quibus Beneficia hujusmodi contigerit, illa, si sibi canonicè alias conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & in titulum etiam quoad vixerint retinere.

§. 46. Et quos presbyteri qui in dicta Religione professionem non emiserint, nisi de expressa licentia, vel consensu Magistri, seu Priorum, Præceptorum, vel Fratrum, quos id tangeret, ad deserviendum Parochialibus, & aliis Ecclesiis, ac capellis Hospitalis hujusmodi, Capellani ejusdem Religionis, vel in defectum eorum presbyteri in ea non professi, dummodo tàm hi, quàm illi (ut præfertur) idonei sint, & juxta decreta Concilii Tridentini hujusmodi, per locorum Ordinarios ad requisitionem, seu præsentationem dictorum Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ad quos id pertinere compertum fuerit, absque aliqua exactione & impositione, recipi & admitti debeant.

§. 47. Quodque illi dumtaxat Privilegiis dicto Hospitali concessis gaudeant, qui à præfato Magistro, seu de juris licentia habitum susceperint, & professionem emiserint, seu de habitu suscipiendo, & professione hujusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuerint.

Qui gaudeant his privilegiis.

§. 48. Nullusque Priorum, Præceptorum, & Fratrum præfatorum, absque mandato seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui Prioris, seu Procuratoris ipsius Hospitalis in Romana Curia existentis, privilegiis prædictis in eadem Curia uti valeat, nec illa absque hujusmodi licentia vagantibus suffragentur.

Non injiciantur manus violentæ in confugientes ad Ecclesias Religionis.

§. 49. Ac manus violentæ in eos qui ad Ecclesias, seu domos ejusdem Religionis pro sua salute confugerint, per quempiam injici nequeant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna.

Facultas deputandi Vicarium, cum facultate conferendi beneficia.

§. 50. Liceat etiam Jannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui præfatis, in singulis Prioratibus ipsius Hospitalis unum Vicarium cum facultate conferendi Præceptorias & domos Hospitalis hujusmodi, deputare, ac pensiones, seu responsiones, & onera super domibus, Præceptoriis, Leprosariis, & aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi imponi solita à quibuscumque etiam Clericis sæcularibus illa in Commendam obtinentibus, eorumque Colonis, & Inquilinis, etiam laicis, eo modo quo à Fratribus dicti Hospitalis exigentur, exigere.

Et Procuratorem generalem in Rom. Cur. cum potestate conferendi benef. etiam reservata, affecta, vel devoluta, etiam in titul. perpetui benefici, vel ad nutum, aut amovibiliter, etiam per viam perpetuæ unionis.

§. 51. Ac in Romana Curia Procuratorem generalem cum generali, vel speciali, aut limitata potestate, & facultate constituere, seu deputare; & in eadem Curia per se, seu dictum Procuratorem quæcumque ejusdem Hospitalis beneficia cujuscumque qualitatis existentia quomodolibet, præterquam per resignationem in manibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pont. pro tempore, aut per obitum, seu alias quomodocumque apud Sedem vacantia, juxta ipsius Hospitalis, & Militiæ stabilimenta, libere conferre, & de illis, de quibus jam dispositum fuit de novo, de aliis verò beneficiis hujusmodi, sive illa tamquam privata prædia in titulum perpetui beneficii Ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amovibiliter uni, vel diversis personis assignari solita sint, juxta solitum hujusmodi, pro beneficiorum eorumdem natura, aut etiam si expediverit per viam perpetuæ unionis, libere disponere; ita tamen, quòd beneficia presbyteris destinata, nullatenus Militibus, seu Fratribus cappellanis in presbyteratus ordine, aut tali ætate qua ad illum canonicè promoveri possint, constitutis, dumtaxat conferantur.

Et concedendi antianitates, ac resignationes.

§. 52. Necnon Antianitates, tàm generales, quam speciales super eisdem beneficiis Fratribus ejusdem hospitalis, quæ eo ipso Apostolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ censeantur, concedere: ac resignationes dictorum beneficiorum recipere, & admittere.

Facultas sepeliendi in eorum Parochialib. quoscumq; etiam interdictos, dummodo &c.

§. 53. Nec Cœmeteria in eorum Parochialibus Ecclesiis habere, & quorumcumque Christifidelium cadavera, etiam si interdicti forent, (dummodo inter dicto causam non dederint) salvo jure, si quo Cathedrali Ecclesiæ, aut alteri Parochiali ratione Quartæ funeralis debitum fuerit, absque alio onere, & solutione Episcopo facienda, recipere, & sepelire.

Exigendi donata, & legata.

§. 54. Legata, & donata, tàm inter vivos, quàm qualibet ultima voluntate exigere, & percipere.

Recipiendi quæcumque Ecclesiastica sacramenta à quocumque Catholico Antistite.

§. 55. Necnon Prioribus, Præceptoribus, Militibus fratribus, & personis præfatis intra Regularia dicti Hospitalis loca degentibus (de suorum Superiorum licentia, aliis verò quo ad confirmationem sine Diœcesani, quo ad alia verò sine Parochialium Ecclesiarum, intra quorum limites eos degere contigerit, præjudicio, & servatis decretis Concilii Tridentini) liceat quæcumque Ecclesiastica Sacramenta à quocumque maluerint Catholico Antistite, sive alio illa licitè administrante, gratiam, & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato, vel soluto recipere.

Defendendi quæcumque Arma ubique locorum.

§. 56. Et tàm ipsis, quàm eorum familiaribus Arma quæcumque & ubicumque locorum pro sua defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestare.

Audiendi confessiones, mini-

§. 57. Liceat similiter Capellanis ejusdem Hospitalis, Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, personarum, vassallorum, subditorum, & familiarium præ-

ſtrandi ſacramenta, ac celebrandi divina pro Fratribus Capellanis etiam tempore interdicti.

fatorum intra hujuſmodi loca degentium, Confeſſiones audire, & pœnitentiam ſalutarem eis injungere, ac Eucharistiæ, & alia Sacramenta eccleſiaſtica miniſtrare, necnon tempore Interdicti, dummodo illi cauſam non dederint, excommunicatis & interdictis excluſis, clauſis januis, & ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia divina officia celebrare.

Erigendi præceptorias, domos, hoſpitalia abſque licentia Ordinariorum locorum, quæ gaudeant privilegiis, & in quibus Ordinariorum nulla ſit juriſdictio.

§. 58. Quilibet autem Chriſtifideles in quibuſvis Civitatibus, locis, diœceſibus, præceptorias, domos, & hoſpitalia, ſub dependentia & ſubjectione dicti Hoſpitalis, & Militiæ, per ejus Fratres, & Milites obtinenda, quæ iiſdem privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, conceſſionibus & indultis, quibus aliæ dicti Hoſpitalis, præceptoriæ, domus, & hoſpitalia utentur, fruentur & gaudebunt, utantur, potiantur & gaudeant, aſſignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumvis aliorum licentia minimè requiſita; & nulla præterea (niſi uſquequo Magiſter, & Conventus Hoſpitalis hujuſmodi propriam Sedem Conventualem in aliquo certo loco habuerint,) in illis Ordinariis ipſis juriſdictione, aut oneris imponēdi facultate reſervata, conſtrui & erigi faciendi, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem habeant.

Facultas teſtandi omnibus etiam miniſtris presbyt. & beneficiatis, de quibuſcumq; bonis & ex fructib. benefic. acquiſitis, & inter quoſcumque conſanguineos inhabiles dummodo quintam partem Hoſpitali relinquant.

Tu attende conſtit. 73. hujus Pont. Sacroſanctū.

§. 59. Ac quod pariter liceat omnibus Prioribus, Præceptoribus, ceteriſque Militibus, ac Fratribus, & Miniſtris etiam presbyteris, & beneficiatis ejuſdem Religionis, & Militiæ, de quibuſcumque, tàm ſtabilibus quàm mobilibus bonis, pecuniarum ſummis, gemmis, & lapidibus pretioſis, aliiſque rebus cujuſcumque qualitatis & quantitatis, ac valoris exiſtant, per eos etiam ratione beneficiorum Eccleſiaſticorum dicti Hoſpitalis dumtaxat per eos obtentorum, ac alias undecumque, & quomodolibet acquiſitis, & ad illos quovis modo ſpectantibus (dummodo quintam illorum partem Conventui præfato relinquant) inter quoſcumque conſanguineos, filios etiam ſpurios, & alios illegitimos, aliaſque quantumvis incapaces perſonas teſtari, ac alias etiam per codicillos, donatione inter vivos, cauſa mortis, & alia quacumque via, prout ſibi videbitur, diſponere, ac illa in pias, & non pias, alias tamen licitas cauſas erogare.

Celebrandi in habitu Pontif. & dandi benedictionem dummodo non ſit præſens aliquis Antiſtes, & tunc de illius licentia.

§. 60. Priori autem Eccleſiæ dicti Conventus pro tempore exiſtenti, quoties ſibi placuerit, Miſſam, & alia divina Officia in præfata aliiſque dictæ Religionis Eccleſiis, in habitu Pontificali cum mitra & baculo paſtorali celebrare; ac poſt Miſſarum ſolemnia (dummodo non ſit præſens aliquis Catholicus Antiſtes, vel de illius conſenſu) ibi benedictionem Chriſti populo impartiri.

Milites, & alii non incurrunt peccatum mortale niſi propter inobedientiam, & cōtumaciam pluries commiſſam, & rebellionem à Religione.

§. 61. Et inſuper, quod nullus ex Magiſtro, & Militibus, ac fratribus pro tempore exiſtentibus, aliiſque perſonis dictæ Militiæ, & Religionis, propter ejus Regulam, Capitula, & Statuta, nunc & pro tempore edita, non obſervata, vel minus rite adimpleta, in peccatum mortale incidat, præterquam propter inobedientiam, & contumaciam pluries commiſſam, & continuatam, & ab ipſa Religione rebellionem, & excommunicationis pœnæ ſibi impoſitæ, ac alios caſus, peccatum hujuſmodi ex divinis præceptis, ſacriſque Canonibus generantes.

Perſonæ religionis tempore ſumptionis habitus & profeſſionis, atque in articulo mortis habent facultatem eligendi Confeſſorem quo recipiant indulg. plenariam, &c.

§. 62. Et quod ipſi Milites, & aliæ ejuſdem Militiæ perſonæ, qui tempore ſumptionis habitus, & Profeſſionis eorum Regularium emiſſionis, atque in articulo mortis conſtituti, de peccatis ſuis corde contriti, & ore confeſſi fuerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam & remiſſionem, cum facultate etiam eligendi ſibi dicto tempore profeſſionis & mortis, confeſſorem ab Ordinario tamen approbatum. Ac tàm Milites, & perſonæ præfatæ quàm quivis alii utriuſque ſexus, qui Eccleſias domorum, & aliorum locorum Hoſpitalis hujuſmodi, ubicumque exiſtentes, ſingulis diebus Feſtivitatum, quæ in honorem D. N. JESU CHRISTI, & Beatiſſ. MARIÆ Virginis ejus Matris, annuatim celebrantur, à primis Veſperis uſque ad occaſum ſolis Feſtivitatum hujuſmodi, devotè viſitaverint, & pro pace inter Principes Chriſtianos confovenda ter orationem Dominicam, & totidem Angelicam ſalutationem recitaverint, ſeptem annorum & totidem quadragenarum de injunctis eis pœnitentiis relaxationem conſequantur.

Notarii tenentur ſub pœna excomm. notitiam dare d legatis fact Hoſpitali, & Militiæ.

§. 63. Necnon quòd Notarii, qui rogati fuerint de teſtamentis, vel ultimis aliis voluntatibus, in quibus aliquid diſponi contigerit in favorem & commodum Hoſpitalis, & Militiæ, ſub excommunicationis pœna diſpoſitionem hujuſmodi, quanto citius commodè poterunt, Magiſtro, & Conventui dicti Hoſpitalis, vel alteri, per quem id poterit ad ipſorum Magiſtri, & Conventus notitiam pervenire, intimare curent.

Priores, & Præceptores in Dominica Palmarum & per ejus Oct poſſint de conſenſu Or dinariorum confeſſ. audire, & cum confitentib. indulgentiis, &c. uti, ac eaſdem illis impartiri.

§. 64. Necnon quòd Priores, & Præceptores quorumcumque Hoſpitalium, & domorum à dicto Hoſpitali S. Lazari dependentium, & illud in caput ſuum recognoſcentium, in die feſto Dominicæ Palmarum, & per ejus octavam, ſi in ſacerdotio conſtituti fuerint, per ſe in ſuis Hoſpitalibus, ac domibus præfatis tantum, confeſſiones quorumcumque de conſenſu Ordinariorum locorum audire, & cum hujuſmodi confitentibus quibuſcumque facultatibus & indulgentiis, ad peccatorum remiſſionem, eis auctoritate Apoſtolica conceſſis, uti, ac eaſdem illis (de licentia tamen expreſſa Magiſtri pro tempore exiſtentis, & Conventus præfati Hoſpitalis, ſingulis annis renovanda) impartiri, iidemque, aut etiam ſi in presbyteratus ordine conſtituti non ſint, alium, vel alios probos, & idoneos presbyteros, ſæculares vel cujuſvis ordinis Regulares per locorum Ordinarios approbatos, ad id deputare plene & libere poſſint; aliis verò temporibus ſint ſicut alii ſacerdotes nullam à Sede prædicta facultatem habentes.

Facultas appendendi campanas, vel ſubſignandi animalia S. Lazaro oblata. Indulgentiæ & gratiæ S. Lazari non intelliguntur ſuſpenſæ.

§. 65. Poſſint etiam Nolas, ſeu Campanas porcis, ſeu aliis quibuſvis animalibus, quæ eidem S. Lazaro offerri contigerit, appendere, ſeu aliqua nota ſubſignare.

§. 66. Necnon quòd durante quacumque ſuſpenſione temporali indulgentiarum, gratiarum conceſſarum, vel in poſterum concedendarum, Indulgentiæ prædictæ, ac omnes facultates, & gratiæ eiſdem Hoſpitali, illiuſque Magiſtro, Conventui, Fratribus, & Membris per Sedem præfatam conceſſæ, non intelligantur ſuſpenſæ; ſed in ſuo priſtino, & vero valore, & firmitate exiſtant, & permaneant.

Facultas cel brādi divina Sacramenta miniſtrandi, ac corpora quorumque fidelium ſepeliendi.

§. 67. Necnon ut liceat ipſis Fratribus in eorum Eccleſiis Miſſas, & alia quæcumque divina Officia legere, vel etiam alta voce celebrare, vel per alios presbyteros idoneos celebrari facere: ac omnibus, & ſingulis Chriſtifidelibus, & leproſis pauperibus infirmis in dictis Hoſpitalibus pro tempore degentibus Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare, ac eorum, & (ſine tamen cujuſcumque præjudicio) aliorum quorumcumque fidelium corpora mortuorum id eligentium, & petentium in Cœmeteriis, & Eccleſiis dictorum Fratrum Eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ.

Verbum D prædicandi.

§. 68. Ac Verbum Dei debitis & congruis temporibus in Parochialibus quidem, Parochianis & populo, in aliis verò Eccleſiis ipſorum pauperibus ipſis, ac leproſis hujuſmodi per ſe ipſos, ſi ſuorum Superiorum licentiam habuerint, atque ab ipſis de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, petita ab Epiſcopis, intra quorum diœceſis fines Eccleſiæ ipſæ conſtitutæ fuerint, benedictione, proponere: & ſi legitimè impediti fuerint, per alios idoneos, ſuperiorum ſuorum, & eorumdem Epiſcoporum licentiam habentes, & in omnibus juxta formam Concilii Tridentini, proponi facere.

Conceſſio quorumcun que aliorum privilegiorū gratiarum, exemptionū & aliarum f cultatum conceſſarum Hoſpitalibus & militiis S. Joannis Hi roſ. S. Jacob de Spata, S. Antonii Vi nen. S. Spiritus de Urbe ac S. Stepha ni in Tuſcia

§. 69. Et inſuper, quòd modernus, & pro tempore exiſtens Magnus Magiſter, & Cōventus, ac ſinguli Milites, & aliæ perſonæ Hoſpitalis, & Militiæ hujuſmodi poſtquam præfatā Sedem Conventualem firmaverint ut præmiſſum eſt, omnibus & ſingulis Privilegiis, immunitatibus, juriſdictionibus, exēptionibus, etiā per viam exceptuationis in ipſa onerum impoſitione, diſpenſationibus, indultis, conceſſionibus, diſpoſitionibus, honoribus, gratiis, libertatibus, favoribus, antelationibus, reſtitutionibus, reintegrationibus, & aliis quibuſvis gratiis hucuſq; S. Joannis Hieroſolymitani, S. Jacobi de Spata, S. Stephani Militiis, ac S. Spiritus in Saxia de Urbe, & S. Antonii Viennenſis Hoſpi-

talibus,

talibus, Religionibus, & Ordinibus, eorumque locis, personis, rebus, & bonis, per quoscumque Romanos Pontifices, etiam prædecessores nostros, ac etiam per Nos, & Sedem prædictam, seu Concilia generalia, vel alios quoscunq; in genere vel in specie, etiam ad Imperatorum, Regum, ac aliorum Principum instantiam, vel Motu proprio, aut alias quomodolibet hactenus concessis, quibus Hospitalia; Religiones, & Militiæ hujusmodi, eorum Magni Magistri, Conventus, & Fratres Milites utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter, absque ulla penitus differentia (citra Indulgentias quæstuarias) uti, potiri, & gaudere, in omnibus & per omnia, liberè ac licite valeant, perinde ac si ea omnia & singula prout illis concessa fuerunt, eorumque omnium, & quorumcumq; litterarum desuper quomodolibet confectarũ tenores hic de verbo ad verbum insererentur: ita quod super illis vel eorum occasione per ipsos Ordinarios, aut quosvis alios molestari, perturbari, vel inquietari non possint, dummodo moderationibus, & limitationibus suprascriptis, Concilio Tridentino prædicto non repugnent: & per hoc dictis Hospitalibus, & Militiis, ac juribus cujuslibet alterius tertii non præjudicetur, ac (quo ad exemptiones) jurisdictio Ordinariorum, tam ea quæ de jure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilii Tridentini eisdem est attributa, semper salva existat. Præterquam in iis casibus, in quibus Concilium præfatum expresse excepit & exemit Religionem S. Joannis Hierosolymitani, in quibus, & hæc S. Lazari Religio, & Militia (præterquam quo ad Seminarii contributionem) excepta, & exempta pariter intelligatur.

Publicatio, & affixio privilegiorum, & aliarum litterarum Apost. & mandatorum Magistri & Conventus ardent, ac si personaliter factæ essent.

§. 70. Præterea, quod tam præsentium quam aliarum quarumcumque litterarum Apostolicarum, seu earum transumptorum, ac mandatorum Magistri, & Conventus præfatorum publicatio, & affixio in singulis Prioratibus, Membris, & Beneficiis Religionis hujusmodi factæ, perinde ardent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factæ essent, facta tamen in præmissis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Fides adhibenda litteris Magistri, & Conventus.

§. 71. Quodque verbis, in ipsorum Magistri, & Conventus litteris, circa singulorum Fratrum Militum dicti Hospitalis professionis emissionem, habitus susceptionem, debitorum, & obsequiorum præstationem, plena fides adhibeatur.

Magister, & Conventus possunt privare quemcumque inobedientem ac ira Relig. non servantem, præsertim si in solutione annuas census morosus fuerit.

§. 72. Et nihilominus, quod si quisquam Priorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum dicti Hospitalis, ac quicumque alius qui professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam emiserit, quandocumque pro servitiis Religionis, aut alias evocatus, seu in solutione jurium communis Ærarii morosus fuerit, & citatus coram dictis Magistro, & Conventu personaliter non comparuerit, ac illis obedientiam, aliaque jura debita non præstiterit, tempore sibi ad id præfigendo elapso, canonico impedimento cessante, habita dignitate, administratione, & beneficio, ac quocumque honore, & officio alias juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum per Magistrum, & Conventum præfatos privari possit.

Nulla exemptio valet adversus obedientiam Magistri quo minus vocati comparere teneantur. Sed Magister, & Conventus possunt disponere de benef. vacantibus per privationem. Claus. harum concessionum præservativa.

§. 73. Nec ulla derogatio, aut exemptio, realis vel personalis, seu alia gratia præservativa, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus quomodolibet pro tempore facta, seu concessa, contra præmissa valeat, nec Magister, & Conventus præfati illis parere teneantur: sed illis non obstantibus, de Prioratu, Præceptoria, Dignitate, Officio, vel Beneficio sic per privationem hujusmodi vacante, juxta stabilimenta, & alia præmissa, libere disponi, aut illa alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos antianitatis, vel alio jure pertinet, acceptari possit.

§. 74. Necnon quod præmissis etiam per quascumque litteras Apostolicas, etiam quasvis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioresque & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari possit, nec quoad illa derogatum censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogationes Consistorialiter factæ, & per trinas distinctas litteras eumdem tenorem continentes, tribus distinctis similibus vicibus Magno Magistro, & Conventui præfatis intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Magistri, & Conventus ad id expressus accedat assensus: & aliter factæ derogationes, nemini suffragentur, ac Magister, & Conventus præfati ad parendum litteris derogatoriis hujusmodi, & decretis super illis processibus, ac illorum executoribus, & subexecutoribus, eorumque mandatis, & monitionibus minimè teneantur: sed litterarum hujusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris Ecclesiasticis per eosdem executores, vel subexecutores latis innodari possint.

Decretum irritans, & clausula sublata, &c.

§. 75. Et sic in præmissis, omnibus & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & cuilibet eorum quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate judicari, & definiri debeat. Et quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit, irritum, & inane fit.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 76. Et quo ad præmissa non obstent ea omnia quæ dictus Pius IV. prædecessor in dictis litteris voluit non obstare.

Sanctio pœnalis.

§. 77. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum ratihabitionis, statutorum, ordinationum, revocationis, cassationis, irritationis, annullationis, evacuationis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserint, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 2. die 26. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1567. septimo Kalendas Febr. Pontificatus nostri Anno 2.

XXIX.

Reservatio Beneficiorum propter crimen hæresis vacantium, & declaratio quod hæc beneficia non comprehenduntur in impetrationibus, in quibus modus vacationis propter crimen hæresis, non sit expressus, nisi in casibus hic nominatis.

Irritavit easdem Impetrationes Greg. XIII. ut inf. in ejus const. 66. In Ecclesiis, ubi etiam notabo, in hoc Tomo II.

Edita An. D. 1567.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus constitut.

CUm ex Apostolatus officio nobis (meritis licet imparibus) credito cura Dominici gregis nobis immineat generalis & exinde teneamur, more vigilis pastoris, vigilare, & attentius providere ut Ecclesiis, Monasteriis, & quibusvis aliis beneficiis Ecclesiasticis nunc & pro tempore propter crimen hæresis vacantibus, & vacaturis, tales viri eis præficiantur idonei, qui detestandas, ac nefarias hæreses diabolo disseminante contra veræ & orthodoxæ fidei puritatem exortas de agro Domini extirpare, & populos sibi commissos ad Catholicæ Ecclesiæ veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant.

Reservatio omnium benefic. propter crimen hæresis vacantium.

§. 1. Præmissorum itaque consideratione inducti, & aliis id suadentibus rationabilibus causis, nonnullis etiam Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia & quorumvis Ordinum etiam S. Joannis Hierolymitani, & aliorum quorumvis Militiarum regularia quæcumque & qualiacumque sint etiam si sæcularia, canonicatus & præbendas, dignitates,

perso-

personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitanis, vel collegiatis, & dignitates ipsæ in cathedralibus etiam metropolitanis post Pontificales majores seu collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, Regularia vero beneficia hujusmodi, Monasteria etiam consistorialia, Prioratus, Præpositurae, præpositatus, dignitates etiam conventuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia & præceptoriæ, & alias quomodocumque qualificata fuerint, ordinationi & dispensationi nostræ, & Sedis Apostolicæ hac perpetuo constitutione valitura auctoritate Apost. tenore præsentium reservamus.

Declaratio quod in impetrationibus benefic. non comprehenduntur beneficia propter hæresim vacantia, nisi specifice sit expressum &c.

§. 2. Declarantes omnes & quascumque impetrationes de beneficiis ut præfertur, quomodocumque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia hujusmodi propter hæresim vacantia, & in futurum vacatura non comprehendere, nisi specialiter, & dispositive vacationis modus propter crimen hæresis expressus fuerit, & illum nullo modo sub quibusvis clausulis, & decretis comprehendi quantumcumque generalibus in quibusvis gratiis & concessionibus per nos & Romanos Pontifices successores nostros faciendis, et á per fiat signatis & concessis; ac decernentes omnes & quascumque impetrationes de quibusvis beneficiis, ut præfertur qualificatis hactenus factas & obtentas, nisi earum vigore in judicio per impetrantes crimen hujusmodi deductum fuerit, & super eo sententiam favorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum possessionem assequuti fuerint, ad vacationem hujusmodi propter crimen hæresis se non extendere, & illum neminem comprehendere.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes etiam S.R.E. Cardinales judicari & interpretari debere, irritum quoque & inane si secus per quoscumque quavis dignitate & auctoritate præditos, judicatum fuerit, decernimus.

Forma publ. Quæ mox sequitur.

§. 4. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur.

Fides Exemplorum.

§. 5. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 27. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567. sexto Kal. Febr. Pontificatus nostri anno 2.

Publicatio.

Anno à Nativit. Domini 1567. Indict. 10. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii Papæ V. anno 2. die verò 17. mensis Febr. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Jo. Andream Rogerium prædicti Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.

Scipio de Octavianis Mag. Curs.

XXX.

Revocatio Indulgentiarum quomodolibet concessarum, continentium facultatem quæstuandi, & pro quibus consequendis porrigendæ sunt manus adjutrices, Prohibitioque de cetero quæstuandi, & quæstores deputandi.

Ad hæc habes etiam hujus Pont. const. 99. Quamplenum. Necnon Concil. Trid. sess. 21. cap. ult. ubi abolito usu quæstarum, datur Ordinariis forma colligendi eleemosynas.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. 1567.

Procœmium.

ET si Dominici gregis saluti semper intenti, singulis cum humilitate poscentibus benigne concedere nos & Prædecessores nostri studuerint, per quæ peccatorum mole deposita salus ipsis succedat, & hostis humani generis servitute ereptas animas lucrifaciant Altissimo, qui eas nobis sua bonitate commisit; id tamen propensiori studio nos præcavendum esse censemus, ne cujusvis Indulgentiæ, remissionis, vel facultatis obtentu, Christifideles prócliviores ad illicita in posterum committenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentivum, & exinde clavium auctoritas deducatur in contemptum, & Christifideles quamplurimum scandalizentur.

Casu revocationis.

§. 1. Sane cum ad auditum nostrum ex diversis mundi partibus quamplurimæ querelæ perlatæ fuerint, quod vigore diversarum Indulgentiarum, & facultatum per Prædecessores nostros, ac etiam nos vel auctoritate nostra, tam fabricæ nostræ basilicæ Principis Apostolorum, & Ecclesiæ S. Joannis Lateranensis de Urbe, ipsiusque Ecclesiæ, necnon S. Joannis, & S. Lazari Hierosolimitani ac S. Spiritus in Saxia, & S. Joannis Lateranen. ac S. Jacobi Incurabilium, de eadem Urbe, necnon S. Elmi, & S. Bovis, ac S. Gothardi, & S. Leuguzoni, necnon S. Nicolai, & S. Bernardi montis Jovii, necnon S. Leonardi, ac S. Marthæ, necnon Sanctiss. Crucifixi Siracusani ac S. Mariæ de monte Serrato, Hospitalibus, ac etiam S. Sebastiani prope, & extra muros dictæ urbis, necnon S. Antonii de S. Antonio Viennensis diœcesis, & Redemptionis captivorum nuper Neapoli institutis Monasteriis, illorumque, ac diversis aliis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, Confraternitatibus, Societatibus, & piis locis concessarum, multi quæstores ex eisdem indulgentiis lucrum temporale tantum quærentes, nominibus fabricæ Ecclesiarum, Hospitalium, Monasteriorum, Militiarum, Confraternitatum, Societatum, & piorum locorum prædictorum in diversis Civitatibus, & Diœcesibus quæstas facere, Confratres describere, Capellas, & Oratoria erigere, illisque erectis Indulgentias hujusmodi communicare, & in diversis gradibus à jure prohibitis dispensare, ac plura etiam concedere, quam eis vigore facultatum prædictarum licitum sit, ipsique lucro intenti, pecuniasque potiusquam Christifidelium salutem quærentes, ac eisdem indulgentiis sic abutentes, quæstum ex illis particularem facere conantur, variosque & diversos Quæstores, Commissarios, Procuratores, Receptores, Thesaurarios, Factores, Nuncios, & alios Ministros constituere, qui non solum supradicta, sed etiam plura alia eis numquam concessa, facere, & concedere, necnon locorum Ordinarios, illorumque in spiritualibus Vicarios generales, & Officiales, ac Ministros, Ecclesiarumque & Ordinum Prælatos, Superiores & personas, quæstas hujusmodi impedientes censuris Ecclesiasticis innodare, & alias in pluribus graviter excedentes in divinæ majestatis offensam, ac suarum, & Christifidelium animarum perniciem, ac Ordinariorum perturbationem, & piarum mentium scandalum, præsumunt.

Revocatio Indulgentiarum continentium facultatē quæstuandi, pro quibus consequendis porrigenda sunt manus adjutrices.

§. 2. Nos qui Deo propitio gregis Dominici meritis licet in sufficientibus curā gerimus, & illum spiritualis Thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem, ex præmissis, & aliis rationabilibus causis animum nostrū moventibus, fel. record. Calisti Quarti, Clementis VII. Pauli III. Julii similiter III. diversorum aliorum Romanorum Pontificum prædecessorū nostrorum vestigiis inhærentes, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnes & singulas indulgentias etiā perpetuas, & peccatorum remissiones fabricæ & Ecclesiæ hujusmodi, necnon S. Joannis Hierosolymitani, etiam pro constructione, & ædificatione illius

novæ Civitatis prædictis, in quibusvis aliis Hospitalibus, Monasteriis, Ecclesiis, Domibus, Militiis, Ordinibus etiam Mendicantium, Congregationibus, Confraternitatibus, & Universitatibus, & piis locis, illorumque Ordinibus, Capitulis, Conventibus, Magistris, Superioribus, & tàm sæcularibus, quàm quorumvis etiam Mendicantium Ordinum Regularibus personis, tam singulariter, quàm universaliter per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros ac etiam non, sub quibuscumque tenoribus, & formis ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac ex quibusvis etiam urgentissimis causis, etiam causa redemptionis captivorum, & alias quomodolibet concessis: pro quibus consequendis manus sunt porrigendæ adjutrices, & quæ quæstuandi facultatem quomodolibet continent, illarum omnium tenores, formas, derogationes & decreta præsentibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuamus.

Prohibitio deputandi quæstores, aut faciendi quæstus, nisi de speciali licentia Papæ.

§. 3. Et insuper perpetuo hac nostra valitura constitutione decernimus, quod ex nunc de cetero sub indignationis nostræ pœna, prætextu indulgentiarum & facultatum per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam etiam Motu simili, ac Sedis Apostolicæ Legatos, & alias quomodolibet concessarum, & quas à nobis & Sede prædicta in posterum verbo, litteris, aut quavis alia scriptura etiam manu nostra signata, etiam cum clausula quod sola signatura sufficiat, etiam in favorem fidei, aut cruciatæ sanctæ, vel cujuscumque alterius piæ causæ etiam privilegiatæ concedi quomodolibet contigerit, nullus quavis etiam Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali, aut majori dignitate etiam Cardinalatus honore, seu etiam regali, vel temporali excellentia præfulgeat, audeat vel præsumat quæstas facere, aut Nuncios, Quæstores, Commissarios, Thesaurarios, Receptores, pro illis recipiendis in dictis Hospitalibus, Ecclesiis, Domibus, Monasteriis, Militiis, & aliis supranominatis, vel pro eis aut illorum nominibus alibi constituere & deputare, nisi ex speciali licentia, & ex certa scientia nostri & Romani Pontificis pro tempore existentis, de qua per litteras nostras, & ejusdem Romani Pontificis pro tempore existentis, locorum Ordinariis, vel eorum in spiritualibus Vicariis, seu Officialibus derogationem præsentis nostræ constitutionis illius tenore de verbo ad verbum inserto expresse continentes.

Decretum irritans.

§. 4. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, constare debeat.

Executorum deputatio.

§. 5. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatibus, & diœcesibus suis, præsentes nostras litteras publicare, & observare debeant, rogantesque omnes, & singulos Principes sæculares & alios Dominos, & Magistratus temporales, eisque per viscera misericordiæ Domini nostri JESU CHRISTI in remissionem peccatorum suorum injungentes, quatenus in præmissis eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum auxilium & favorem præstent, cum auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon fabricæ Ecclesiæ, Hospitalium, Monasteriorum, Militiarum, Confraternitatum, Ordinum, Capitulorum, Conventuum, aliorumque locorum prædictorum; & quorumvis illorum membrorum, Ecclesiarum etiam Cathedral. & Metropol. etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, stabilimentis, usibus & naturis, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis, illis, & præsertim S Joannis, & S. Lazari, ac S. Spiritus in Saxia, Hospitalibus, necnon S. Antonii, & Sanctorum Nicolai, & Bernardi Montis Jovii Monasteriis, ipsorumq; Monasteriorum Hospitalibus, singulorumq; eorum Conventibus, Superioribus, & personis præfatis, per quoscumq; Rom. Pontifices prædecessores, ac nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu simili, & ex certa scientia, ac quavis etiam Imperiali, vel Regali consideratione, vel instantia, & alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio publicationis.

§. 7. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuo valituras describantur.

Transumptorum fides.

§. 8. Et quia difficile foret easdem præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur si originaliter forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. An. 2. die 8. Febr.

Datum Romæ, apud S Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567. sexto Idus Febr. Pontificatus nostri Anno 2.

Publicatio.

Anno à Nativ. D. 1567. Indict. 10. die vero 17. mensis Febr. Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii Papæ V. anno 2. infrascriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, ac publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Jo. Andream Rogerium præfati S. D N. Papæ Cursorem.

Scipio de Octavianis Magister Cursorum.

XXXI.

Confirmatio gratiarum & indultorum Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum, cum aliorum Privilegiorum elargitione.

De hujus Congregationis institutione, & aliis ejus gratiis videnda est const. 11. Clem. VII. Exponi. sup. in Tom. I. & alia const. ejusdem 38. Dudum.

Edita An. D. 1567.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

AD immarcescibilem vitæ æternæ coronam, ad quam fortes Christi athletæ non adversus carnem & sanguinem præliantes, sed contra spirituales antiqui hostis nequitias, & hujus mundi tenebrarum principatus, assiduo fidei clypeo, & scuto bonæ voluntatis armati, lumbisque præcinctis colluctantes, rejectis vanitatibus & illecebris indefesse aspirant, & quo optatum finem tutius consequantur, Religionis arcem, unde inimicorum insultibus, dante Domino, securius resistere, & hostilia tela propulsare queant, animose ascendunt, elevantes oculos mentis nostræ, paterna pietate & benevolentia ex nostri Pastoralis officii debito non abs re jugiter inducimur, ut tranquillo eorum statui,

quantum cum Deo possumus prompte consulamus, & his quæ propterea facta esse dignoscuntur, auctoritatis nostræ adjiciamus firmitatem, aliasque desuper opportune provideamus prout personarum & temporum qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Clem. VII. istam Congreg. approbavit in rubr.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Clemens Papa VII. prædecessor noster sibi pro parte, &c.

Omittitur quia hæc bulla est quæ citatur in rubr. sup.

Et in alia bulla ibid. cit. privilegia concessit.

§. 2. Et deinde pro eadem parte, eidem Clementi prædecessori etiam exposito, quod ipsi, &c.

Omittitur quia ipsa bulla est citata in rubr. sup.

Paulus III. decrevit quod major pars vocaliũ Capituli, ubique repræsentaret totum Capit. cum omnimoda potestate super Præpositos & alios, sed ejus bullam non posui uti hic sufficienter relatam.

§. 3. Ac postmodum recol. mem. Paulus Papa III. similiter prædecessor noster vivæ vocis oraculo eidem Paulo IV. prædecessori qui etiam tunc in minoribus constitutus tit. S. Sixti presbyter Card. erat per eumdem Paulum III. prædecessorem facta eidem Congregationi Clericorum Regularium inter alia. Quod major pars habentium vocem in Capitulo, in quocumque loco commoraretur, repræsentaret totum Capitulum Congreg. Clericorum Regularium hujusmodi, & ubicumq; vocalium major pars foret, semper repræsentaret Capit. Generale, & haberet, in ipsa Congregatione Clericorum Regularium super Præpositos omnes & Superiores Sacerdotes & alios professos in spiritualibus & temporalibus post sanctam Sedem Apostolicam cui immediatè subjiciebantur, supremam jurisdictionem, & potestatem donec Capitulum Generale solemniter celebraretur.

Et vocalium numero pari existente, ubi esset Capit. ubi Vocalium esset antiquior.

§. 4. Et si vocales in Ecclesiis, & locis eorumdem Congregationis Regularium pares numero forent, ibi ex gratia, & privilegio intelligeretur adesse Capitulum repræsentans Generale, ubi foret vocalis, qui antiquior esset omnibus aliis vocalibus, qui in locis particularibus pares numero forent.

Et dicto Capit. jus esset supremum, quibuscumq; necessitatib. & Superiorũ translationibus &c. providendi.

§. 5. Capitulumque hujusmodi haberent in prædictis Congregatione Clericorum Regularium jus supremum, & quandocumque in Ecclesiis & locis prædictis, omnibus casibus & necessitatibus providere possent; & maximè superveniente causa de Superiore cassando, transferendo, & de novo creando, quocumque nomine appellaretur, ut in spiritualibus & temporalibus libere administraret.

Qui Superiores anno durarent.

§. 6. Quodque tempus suæ administrationis non posset ultra annum prorogari, & omnibus Congregationis Clericorum Regularium gauderet privilegiis.

Præpositorũque & eorum Locatenen. eadem esset auctoritas, & tempus administrationis non computaretur triennio Prælaturæ.

§. 7. Et generaliter quicquid possent Præpositi per privilegia, possent etiam eorum Locatenentes. Et si ille, qui ut Superior administrasset, in Præpositum erigeretur, tempus, quo sine titulo Præpositura administravisset, non impediret quo minus posset sicut ceteri Præpositi usque ad triennium confirmari.

Et Præpositoris vacantib. Capit. Præpositis Congregat. dat. auctoritatem.

§. 8. Ac etiam tempore quo contingeret per lapsum anni officia Præpositorum vacare, supradictum Capitulum scribere possent Præpositis sub hac, vel simili forma. Licet officium Præpositura tunc tali die vacaret, tamen ut Superior non desistat in spiritualibus & temporalibus libere, ut antea administrare, donec aliter fuerit provisum, provisioque suum sortiatur effectum.

Antiquiorq; in voce succederet ipso jure Præposituræ vacanti per lapsum annum.

§. 9. Necnon quod antiquior in voce, qui in loco esset, succederet ipso jure Præposituræ vacanti per lapsum anni, cessum, vel decessum præpositi, & gauderet omnibus privilegiis Congregationis Clericorum Regularium hujusmodi donec per Capitulum Generale, vel repræsentans Generale de alio Superiore, vel aliter provideretur, & observaretur, ut dictus antiquior, ut supra administraret in causa absentiæ, vel infirmitatis ipsius Præpositi, nisi ipse Præpositus aliter providisset.

Laici etiam venientes ad Relig. uterentur vestib. clericalib. & absque earum mutatione admitterentur ad professionem, omnibusque privilegiis Cong. eg. gauderent.

§. 10. Quodque laici ad Congregationem venientes, si videretur eos non divino officio mancipandos, uterentur vestibus Clericalibus, quæ tamen secundum conditionem locorum, & personarum honestè censerentur, eisque tempore probationis simpliciter assignatæ ad professionem trium votorum more eorumdem Congregationis sine tamen vestitum mutatione & benedictione admitti. Ac omnibus privilegiis prædictis gaudere possent dicta auctoritate concessit, & declaravit.

Julius III. prædicta omnia confirmavit, sed ejus bullam uti superflue confirmatoriam non posui.

§. 11. Ac postea pro parte quondam Bonifacii presbyteri Alexandrini ejusque sociorum Congregationis Clericorum Regularium hujusmodi, inclitæ memoriæ Julio Papa etiam III. prædecessori nostro exposito quod ipsi qui in locum Pauli prædecess. & Gajetani hujusmodi successerant, ut litteræ prædictæ, firmius permanerent, & inviolabiliter observarentur, cupiebant illas ab eodem Julio prædecessore approbari & innovari, idem Julius prædecessor eorum supplicationibus in ea parte inclinatus, concessiones, & statuta, ac ordinationes, necnon cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis singulas litteras prædictas, etiam per suas in simili forma brevis sub die 10. Junii Anno Domini 1551. Pontificatus sui Anno 2. expeditas litteras approbavit, & innovavit, illisque perpetuæ & validæ firmitatis robur adjecit, ac illa omnia, & singula observari, & Bonifacio, & sociis præfatis, & eorum successoribus Clericis regularibus suffragari, ipsosque illis perpetuis futuris temporibus uti, frui, potiri, & gaudere posse, necnon si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decrevit.

Paul. IV. bullam Julii III. approbavit, & privilegia Congreg. de Somasca, & hujus Congr. à Paulo III. unitarum communicavit, sed hæc bulla est etiam prætermissa quia plene hic relata. Tu scias hanc unionem non perstitisse. & de Congreg. Somasca. vide sup. in Pauli III. const. 21. Ex injuncto.

§. 12. Et deinde prædictus Paulus IV. prædecessor divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumptus, Motu proprio per ejus cedulam dictas in forma brevis præfati Julii prædecessoris litteras præinsertas habentem, sub Dat. videlicet 7. Idus Octob. Pontificatus sui Anno primo, quædam per cedulam ipsam declarata, & Capitula, ac ipsas litteras & omnia in eis contenta, necnon curam & administrationem Congregationis de Somasca eisdem Congregationi Clericorum Regularium per prædictum Paulum III. prædecessorem commissam, etiam ad hoc ut illorum, & de Somasca Congregationis hujusmodi, ac omnes illorum personæ omnibus & singulis privilegiis, & prærogativis, ac illis quibus utebantur, potiebantur & gaudebant, ac uti & gaudere possent quomodolibet in futurum, ad invicem & alter alterius, & è converso uti, potiri & gaudere licitè possent & valerent, Apostolica auctoritate approbans, confirmans, & innovans, illisque perpetuæ & validæ firmitatis robur adjiciens & illa omnia & singula observari, & eis suffragari, eosque perpetuo illis frui, & gaudere, & ita judicandum fore, sublata quavis alter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ac irritum & inane eisdem quicquid secus attentari contigeret.

Facultatemq; administrandi Sacramenta in omnibus Ecclesiis concessit.

§. 13. Decernens Congregationi Clericorum Regularium, ac tunc, & pro tempore existentibus Clericis Regularibus præfatis, ut ipsi, qui idonei forent Eucharistiæ Sacramentum, in omnibus & singulis etiam ad eos non spectantibus Ecclesiis quibuscumque utriusque sexus Christifidelibus debite, etiam non per eos sed alios confessis, & alias, ut moris est administrare.

Privilegiaq; Societatis Jesu dedit. Hæc vide sup. in Pauli III. const. 25. Regimini. cum ibi notatis.

§. 14. Ipsisque, ut omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis dilectis filiis Societati de JESU Almæ Urbis nostræ, tàm in spiritualibus, quàm temporalibus, in specie vel in genere, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & dictam Sedem quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus Societas hujusmodi, tam in vita, quàm mortis articulo, etiam circa peccatorum remissionem, & injunctarum pœnitentiarum relaxationes, & ipsius Eucharistiæ administrationem, & alias quomodolibet utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant, similiter ipsi Congregatio, & Clerici Regulares uti, potiri, & gaudere libere & licite possent, & valerent, ac illorum omnium participes esse deberent concessit, & indulsit. Privilegia quoque, indulgentias, prærogativas, & alia omnia eisdem Societati, ut præfertur, etiam excomunicativè concessa ad Congregationem, & Clericos Regulares præfatos extendit & ampliavit, ipsisque, ut omnia

& sin-

& singula tam per eosdem Clementem VII. Paulum III. quàm Julium etiam III. prædecessores eis concessa, & per eumdem Paulum IV. etiam prædecessorem & alios ex tunc in posterum concedenda privilegia, gratiæ, indulgentiæ, prærogativæ, exemptiones, & indulta toties reintegrata, confirmata, & innovata, ac in pristinum statum restituta esse censerentur, quoties per eumdem Paulum IV. prædecessorem & Sedem prædictam alia quæcumque privilegia aliis Congregationibus & quorumvis Ordinum Religiosis, & Monachis concessa, & concedenda reintegrari, confirmari, vel innovari, & in pristinum statum restitui contingeret, etiam concessit & indulsit, cum decreto & clausulis, ac aliis certis modo & forma tunc expressis, &c.

Hic modo Pont. omnia prædicta confirmat.

§. 15. Cum autem sicut accepimus &c. Motu proprio, &c. prædicta omnia præsentium tenore confirmamus, approbamus, & innovamus, &c.

Præpositoq; dat facultatem absolvendi venientes ad hanc Relig à quibuscumque casibus non reservatis in Bulla Cœnæ Domini.

Ad hoc videnda est etiam const. 115. Clem. VIII. Quæcumque.

§. 16. Et insuper eisdem Congregationi Clericorum Regularium, tàm Romæ, quàm Venetiis, & Neapoli, ac alias ubique locorum degentium, ac illius nunc & pro tempore existentibus Clericis præfatis, ut ipsi, & eorum singuli, qui Præpositi fuerint, quorumcumq; qui Congregationem hujusmodi ingressi juxta illorum ritum professionem per eosdem Clericos Regulares emitti solitam solemniter emittere voluerint, in eorum & cujuslibet ipsorum professionis emissionis, seu alio anteriori die quocumque, eorum confessionibus per dictos Præpositos, aut eorum aliquem diligenter auditis, ipsos & eorum singulos ab omnibus & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, ac quacumque per eos eatenus quomodolibet contracta irregularitate, & peccatis aliis quantumcumque gravibus, & enormibus, per ipsorum & eorum singulos usque ad dictam diem quomodolibet perpetratis, comissis, & incursis, etiam si talia forent, de quibus hic specialis, & expressa mentio habenda, & propterea dicta Sedes merito consulenda esset. Necnon privationis, excomunicationis, suspensionis, & interdicti, & quibusvis aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis in eos à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus profitendos ipsos tunc quomodolibet innodatos, & ut tales declaratos, & publicatos esse reperiri contigerit, sine tamen alicujus præjudicio in quibuscumq; etiam prædictæ Sedi Apost. reservatis casibus, præterquam tamen contentis in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta, hujusmodi Apostolica auctoritate prædicta aliàs in superius dicta forma plene absolvere, & totaliter liberare, & eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere, ac cum ipsis, & eorum quolibet super irregularitate per ipsos, & eorum quemlibet inde, ac etiam quia sententiis, censuris, & pœnis prædictis ligati missas forsan ac alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebraverint, aut alias se in eis immiscuerint per pridem usq; tunc, ac etiam ex quocumq; eorum defectu, & impedimento, non tamen ex homicidio voluntario proveniente, ac alias quomodolibet contracta. Quodque his præmissis, & aliis non obstantibus in suis quos antea susceperunt etiam presbyteratus sacris ordinibus, & quando in illis aut aliquo, vel aliquibus eorum adhuc non fuerint tunc promoti, ad illos omnes etiam sacros, & presbyteratus ordines hujusmodi, alias tamen rite promoveri, & in eis promoti etiam in altaris ministerio in dictis & aliis quibusvis Ecclesiis atque locis ministrare liberè & licite valeant dispensare, & ab illis, & eorum quolibet omnem inhabilitatis & infamiæ maculam, sive notam ex præmissis circa eos quomodolibet insurgentem, & per ipsos contractam penitus abolere. Necnon eos, & quemlibet ipsorum in pristinum, & eum in quo ante præmissa quomodolibet erant statum, & aliàs juxta supradictam formam restituere.

Clericisque auctoritate impartitur administrandi Sacram. omnibus intra habitationes Congreg. existentes, & etiam ceteris in causa necessitatis.

§. 17. Et tam Præpositi, quam ceteri omnes Clerici, Romæ, Venetiis, Neapoli, ac alias ubique locorum degentes, Congregationis hujusmodi, nunc & pro tempore existentes, qui tamen presbyteri fuerint Eucharistiæ etiam pro viatico, ac etiam constitutis in articulo mortis, ac extremæ Unctionis ceteris Clericis, & Fratribus Congregationis hujusmodi, ac etiam mercenariis famulis, operariis, & servis eorumdem Congregationis, ac quibusvis hospitibus etiam sæcularibus, & extraneis, quos in locis, vel habitationibus Congregationis hujusmodi tunc reperiri contigerit, etiam in mortis articulo, & quoties de illo dubitari contigerit, etiam diœcesan. locorum, & Sacerdotum Curatorum quorumcumque, etiam in quorum Civitatibus, & Diœcesibus, ac Ecclesiarum Parochis respective, Ecclesiæ, & loca ipsorum Congregationis nunc & pro tempore fuerint, aut aliorum quorumcumque licentia minime petita, nec obtenta; & in casum quo non daretur spatium petendi talem licentiam propter repentinam necessitatem etiam quibuscumque aliis personis, quæ in hujusmodi necessitate intra Ecclesias, Collegia, domos, & habitationes Congregationis prædictorum reperiri contigerit, ac extra illa aliis quibusvis infirmis etiam mortis articulo constitutis, ubique in causa necessitatis supradictæ, etiam nulla ad hoc per eos petita, nec eis concessa licentia cujusvis Sacerdotis Curati, pœnitentiæ Sacramenta ecclesiastica ministrare possint.

Ad processiones non posse cogi decernit.

§. 18. Ac etiam eisdem, & aliis Clericis Regularibus Congregationis hujusmodi, Romæ, Venetiis, Neapoli, ac alias ubique locorum degentibus, cùm ipsi fere totos dies in orationibus, ac Missis, & aliis divinis Officiis dicendis transigant, & frequenter ipsos ab audiendis pœnitentium confessionibus esse, & verbum Dei populo prædicare oporteat. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus, ipsi sicut alii qui in strictiori clausura perpetuo vivunt ac cum ceteris Urbis nostræ & Neapolit. prædictarum, ac aliarum Civitatum, Terrarum, & locorum in quibus dictæ eorum Eccles. domus & loca sunt, & erunt quomodolibet in futurum, personis Ecclesiast., tàm sæcularibus, quam præfatorum, & aliorum quorumcumque Ordinum Regularium processionaliter in eorum processionibus, publicis vel privatis etiam solemnibus, aut extra illas de per se incedendum minimè teneantur, nec ad id etiam si ceteræ personæ hujusmodi tam de jure, vel statuto, quam usu, & consuetudine, ac alias quomodolibet astringantur inviti, quavis etiam Apostol. auctoritate cogi, moneri, vel compelli, nec propterea aliquibus Ecclesiast. sententiis, censuris, & pœnis innodari, vel ligari possint.

Indulgentias eisdem elargitur.

Ad hoc attendenda est const. 16. Pauli V.

§. 19. Ac etiam singulis ex ipsis, qui tam in eorum propriis Ecclesiis & locis existentes, quàm etiam quoties, ac quamdiu pro quibusvis rebus & causis de suorum Congregat. Regularium hujusmodi Superiorum licentia, jussu, Commissione, vel mandato, propriis Ecclesiis aut domibus abfuerit, & ad quævis alia Civitates, Oppida, Terras & loca declinare, & eos inibi esse, ac etiam permanere contigerit, quadragesimalibus, & quibusvis aliis anni temporibus, atque diebus stationum Basilicarum & Ecclesiarum dictæ Urbis, & extra illius muros, atque dictis eorumdem Congregationis, & aliis quibuscumque Ecclesiis, & locis, illaque, & illa visitantibus concessarum indulgentiarum, propriam Ecclesiam, sive Oratorium, aut unam aliam Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum ad quæ ut præmittitur declinaverint, & ubi permanserint, aut in eis quinque vel quatuor, si tot extent, aut pauciora altaria devotè visitando, & semel Psal. Miserere, &c. & Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostol. pro felici statu, & conservatione militantis Ecclesiæ, & exaltatione fidei Catholicæ, nostra quoque, & successorum nostrorum Rom. Pontt. quorumcumq; prosperitate recitando, omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones visitantibus Basilicas, & alias præfatæ Urbis, & extra illius muros ad id deputatas ac ipsorum Congregationis, & aliorum quorumcumque tam in Urbe, & Neapol. quàm aliis Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis sitas Ecclesias visitantibus concessas consequantur, quas consequerentur, & consequi possent si singulis temporibus, & diebus supradictis Basilicas & alias Urbis prædictæ, ac

ac extra illius muros necnon in Neapolit., & aliis Civitatibus, Oppidis, Villis, & locis præfatis sitas Ecclesias personaliter visitarent, ac omnia & singula, quæ pro hujusmodi indulgentiis consequendis quomodolibet requiruntur adimplerent, Apostolica auctoritate prædicta concedimus, & indulgemus, ac etiam perpetuò statuimus, & ordinamus.

Clausul. præservativas huic bullæ apponit.

§. 20. Decernentes præsentes nostras litteras, quæ ad plenam probationem præmissorum omnium & singulorum, ita, ut nulla probatio in contrarium admittatur, sufficiant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri debeat, ac eadem præmissa seu eorum aliqua de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, seu impugnari non posse, sed semper valida, & efficacia existere, ac eisdem Congregationi, & illius Regularibus Cleric., & aliis personis suffragari, & sub nullis, etiam totum earumdem præsentium tenorem in se continentibus, revocationibus, suspensionibus, derogationibus, aut aliis alterationibus, similium vel dissimilium confirmationum, concessionum & gratiarum sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam motu & scientia similibus, etiam consistorialiter, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontt. pro tempore existentes ex quibusvis causis etiam justissimis pro tempore quomodolibet factis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis excipi, ac quoties illæ emanabunt toties in pristinum statum restituta, & plenaria reintegrata existere, & censeri, & ita per quoscumque Judices & Commissarios, ut præfertur, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate judicari, sententiari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoràter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 21. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Neapolitano, Placentino, ac Amerino Episcopis per Apostolica scripta mandamus quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte Congregationis, & illius Clericorum Regularium, ac aliarum personarum prædictorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque & cuilibet ipsorum in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciat auctoritate nostra litteras, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, illosque, & quemlibet illorum eis pacifice frui & gaudere, non permittentes illos, vel eorum quempiam per quoscumque desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§. 22. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII, etiam prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede Apostolica deputati extra Civitatem, vel Diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumq; procedere, aut alii vel aliis vices suas committere quoquomodo præsumant, & de duabus dietis in Concilio Generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur. Necnon aut regulis nostris de unionibus, & illarum confirmationibus committendis ad partes vocatis quorum interest, ac de indulgentiis ad instar non concedendis. Necnon Lateran. Concilii novissimè celebrati si opus sit, ac aliis constitutionibus, & ordinat. Apostol., necnon supradictis, & omnibus aliis, quæ singuli prædecessores prædicti in dictis eorū cedulis litteris & supplicatione voluerunt, non obstare, & quæ revocarunt, quibusq; derogarunt cum perpetui desuper silentii impositione, & inhibitione aliàs prorsus similibus modo & forma supradictis. Quibus etiam omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione aliàs de illis eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, individua & expressa, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumq;. Aut si aliquibus comuniter vel divisim à præfata sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis credi jubet.

§. 23. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici scriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tàm in Romana Curia quam extra eam ubilibet adhibeatur, & illis stetur etiam in judicio & extra, quæ eisdem litteris adhiberetur, si in medium exhibitæ forent, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, avocationis, extinctionis, perpetui silentii impositionis, approbationis, confirmationis, innovationis, adjectionis, concessionis, indulti, statuti, ordinationis, decreti, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 2. die 13. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, septimo Idus Februarii Pontificatus nostri anno secundo.

XXXII.

Forma expediendi litteras Apostolicas super gratiis resignationum beneficiorum Ecclesiasticorum.

Formam autem publicandi ejusmodi resignationes, videbis in const. 85. Greg. XIII. Humano. ubi notabo, aliis tamquam minus necessariis, prætermissis.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1567.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Cogit nos necessitas, ut novam futuris aliquot hujus Curiæ negotiis formam imponere curemus. Quocirca dilectis filiis S. R. E. Vicecancellario, litterarum Apostolicarum Abbreviatoribus, & in illarum expeditione dicto Vicecancellario assistentibus, Summatori, ceterisque omnibus id expeditionis munus in Curia & Camera Apostolica, & ubicumque gerentibus, tenore præsentium auctoritate Apostolica mandamus.

Forma provisionis primæ.

§. 1. Ut deinceps super omnibus gratiis, & concessionibus Apostolicis de quibusvis beneficiis, cum cura & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, etiam apud Sedem Apostolicam vacantibus, & dispositioni Apostolicæ reservatis, in quibus addita fuerit clausula. Et in forma dignum, litteras Apostol. expediant in eadem forma quæ aut ad Episcopum diœcesanum, aut ad Vicarium Generalem, aut ad Officiales ejusdem Episcopi disjunctivè, ad electionem impetrantis dirigantur, cum limitationibus, & clausulis infrascriptis, videlicet de Parochialibus Ecclesiis, vel earum Parochialibus Ecclesiis dumtaxat, & per resignationem vacantibus in dictis litteris post verbum mandamus, ut si sibi constiterit,

quod dictus N. resignans, si in sacris ordinibus constitutus existat, aliunde commodè vivere possit, ac per diligentem examinationem per te adhibitis examinationibus ad hoc à Concilio Tridentino designatis, si isthic sint ubi esse debent in diœcesana synodo deputati, sin autem absque illis faciendam dictum I. resignatarum ad hoc idoneum esse repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, Ecclesiam prædictam, cujus, &c. & inferius post verba. Cum omnibus juribus & pertinentiis suis, eidem Joanni, quibuscumque aliis sese ad examen prædictum, etiam per mutuum concursum admitti, & sibi de dicta Ecclesia provideri petentibus, penitus exclusis, infra triginta dies postquam præsentes litteræ tibi præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferas, & assignes, &c.

Secunda. In ceteris verò litteris de quibusvis aliis beneficiis per eamdem resignationem vacantibus similiter post verbum mandamus, inferatur ut si sibi constiterit, quod si dictus N. quatenus in sacris ordinibus constitutus existat, aliunde commode vivere possit, ac per diligentem examinationem dictum I. idoneum esse repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, Canonicatum, & præbendam prædictam, quorum, &c. Et inferius post verbum, pertinentiis suis, eidem I. intra 30. dies postquam præsentes litteræ tibi præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferas, &c.

Tertia. Propterea in omnibus mandatis provisionum, seu commendis de quibuscumque beneficiis, & Monasteriis per similem resignationem, seu cessum vacantibus ad finem ante clausulam decreti irritantis, addatur hæc clausula, videlicet. Ceterum ne dum prodesse studemus, aliqua forte irrepat iniquitas in exitium animarum, tu attente his circumspicias, an ex prædictæ N. & I. prædictorum super dicta resignatione, vel cessione, ut fuerit quàm nos nullo hucusque vitio laborare deprehendimus, intercesserit simoniæ labes, aut alia illicita pactio, vel etiam corruptela, nos eum, &c.

Quarta. In reliquis autem provisionibus, & commendis quarumcumque curatorum & simplicium beneficiorum, sæcularium, & regularium prædictorum, etiam reservatorum aliter quam per resignationem quovis modo vacantibus, videlicet quoad parochiales Ecclesias, vel earum perpetuas vicarias dumtaxat, post verbum mandamus, ut si per diligentem examinationem per te adhibitis examinatoribus ad hoc, ut supra usque oneramus, Ecclesiam prædictam cum omnibus juribus, & pertinentiis suis eidem Jo. intra triginta dies, &c. conferas.

Et similiter in omnibus aliis eadem forma servetur omissa clausula adhibitis examinatoribus.

Quinta. Et deinde super omnibus hujusmodi litteris, etiam aliæ litteræ executoriæ dari debeant, directè vel ad Metropolitanum, vel uni ex propinquioribus Episcopis, sive eorum Vicario, vel Officiali, disjunctivè aut nomine dignitatis Episcopi expresse; quando alii executores super hoc à nobis dati pro tempore adfuerint, videlicet pro parochialibus Ecclesiis per resignationem vacantibus in hunc modum, videlicet, Fratri Archiepiscopo N. salutem, &c. Hodie cum dilectus filius N. nuper parochialis Ecclesiæ Rector de N. & N. diœcesis dictam Ecclesiam quam tunc obtinebat, per certum Procuratorem suum ad id ab eo specialiter constitutum, in manibus nostris sponte, & libere resignasset, nosque resignationem hujusmodi duxissemus admittendam, venerabili fratri nostro Episcopo N. per alias nostras litteras dedimus in mandatis, ut si constaret, quod N. in sacris ordinibus constitutus existeret aliunde commode vivere posset, ac per diligentem examinationem per eumdem Episcopum adhibitis examinatoribus ad id à Concilio Tridentino designatis, si isthic sint, ut esse debent in diæcesana synodo deputati, sin autem sine illis faciendam, dilectum filium N. Clericum dictæ diœcesis ad id idoneum esse reperiret, clausulam prædictam per resignationem eamdem tunc vacantem, & antea dispositioni Apostolicæ reservatam, etiam si illa alios quovismodo, aut ex alterius cujuscumque personæ vacaret, cum illis forsan annexis, ac omnibus juribus, & pertinentiis suis, prædicto Jo. quibuscumque aliis sese ad examen prædictum, & per mutuum concursum admitti, & sibi de dicta Ecclesia provideri petentibus penitus exclusis, intra triginta dies postquam dictæ litteræ præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferret, & assignaret, prout in dictis litteris plenius continetur. Quocirca fraternitati tuæ, &c. mandamus, ut si dictus Episcopus eamdem Ecclesiam intra prædictos 30. dies ipsi Jo. non contulerit, & assignaverit, tu illis elapsis postquam tibi constiterit, quod dicto Jo. si in sacris ordinibus constitutus existit aliunde commode vivere possit, ut præfertur, ac solertem examinationem à te, etiam adhibitis tribus vel pluribus aliis probis & peritis viris, quam primum faciendam prædictum N. idoneum esse repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, prædictam Ecclesiam cum annexis, ac juribus, & pertinentiis supradictis eidem N. quibuscumque aliis hujusmodi concurrentibus prorsus exclusis, dicta auctoritate conferre, & de illa etiam providere procures, inducens per te, vel alium, seu alios ipsum N. vel Procuratorem suum ejus nomine in corporalem possessionem Ecclesiæ ac annexorum jurium, & pertinentiarum prædictarum, & defendens inductum amoto exinde quolibet detentore, ac faciens illi de Ecclesiæ & annexorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integrè responderi, contradictores, &c. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis litteris voluimus non obstare, aut si pro tempore existenti Episcopo N. vel quibus aliis communiter vel divisim, Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possit per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Ceterum tu attente istic circumspicias, an ex parte N. & I. prædictorum supradictæ resignationi, ut fieret intercesserit simoniæ labes, aut alia illicita pactio, vel alia corruptela. Dat. &c.

In ceteris vero beneficiis prædictis per similem resignationem vacantibus, ut supra. Venerabili Archiepiscopo N. salutem. Hodie cum dilectus filius F. nuper Canonicus B. Canonicatum, & præbendam Ecclesiæ B. quos tunc obtinebat per certum Procuratorem suum, &c. ut supra duxissemus admittendum, venerabili fratri nostro Episcopo N. per alias nostras litteras dedimus in mandatis, ut si ei constaret, quod dictus F. in sacris ordinibus constitutus esset, aliunde commode vivere posset, ac per diligentem examinationem dilectum filium N. Clericum N. diœcesis ad id idoneum esse reperiret, Canonicatum, & præbendam præfatos per resignationem eamdem tunc vacantes, & antea Apostolicæ dispositioni reservatos, etiã si illi alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona vacaret, cum illis forsan añexis, & plenitudine juris canonici, & omnibus juribus & pertinentiis suis, prædicto Jo. intra triginta dies postquam dictæ litteræ deputatæ forent, auctoritate nostra conferret, & assignaret, prout in dictis litteris plenius continetur. Quocirca fraternitati tuæ &c. mandamus, ut si dictus Episcopus eosdem Canonicatum, & præbendam intra prædictos triginta dies ipsi Jo. non contulerit, & assignaverit, tu illis elapsis, postquam tibi constiterit quod dictus E. si in sacris ordinibus constitutus sit aliunde commode vivere possit, ut præfertur, & per similem examinationem quamprimum faciendam præfatum Jo. idoneum esse repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, Canonicatum, & præbendam prædictos cum omnibus annexis de plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis prædictis, eidem Jo. conferre, & de illis etiam providere dicta auctoritate procures, vel inducens per te vel alium, seu alios ipsum Jo. vel Procuratorem suum ejus nomine in corporalem possessionem Canonicatus, & præbendæ, ac annexorum, juriumque & pertinentiarum Sexta.

prædictarum, & defendens inductum amoto exinde quolibet detentore ac faciens illum, vel pro eo Procuratorem prædictum ad præbendam hujusmodi in dicta Ecclesia in Canonicum recipi & in fratrem, stallo in Choro & loco in Capitulo dictæ Ecclesiæ cum juris Canonici plenitudine assignatis, sibiq; de Canonicatus, & præbendæ, ac annexorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi. Contradictores, &c. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis litteris voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si pro tempore existente Episcopo, & dilectis filiis Capitulo B. vel quibusvis, &c. mentionem. Ceterum tu attente isthic circumspicias, &c. Dat. &c.

Septima.

Aliis autem provisionibus, seu commendis, hujusmodi beneficiorum alias vacantibus, alia forma executoria concipiatur, quæ litteræ congruunt principali.

Octava.

Similiter quando Vicario, vel officiali prædicto hujusmodi litteras, tam pro principali, quam pro executoria dirigi contigerit, communis eis formula servatis aliis omnibus supradictis ordinetur.

Nona.

Ceterum omnibus mandatis de præbendis, vel commendæ Monasteriorum, etiam reservata, tam virorum, quæ extra Consistorium expediuntur, quam etiam mulierum, vetus forma comissaria sicubi desuevit, restituatur, ac litteræ desuper expediantur cum clausula, quod delegatus de meritis, & idoneitate promovendi se informet, & si eum ad regimen, & administrationem Monasterii repererit idoneum conscientiam illius onerando provideat, vel commendet intra triginta dies, ut suprà, & desuper forma executorialium, etiam concipiatur, quæ suis provisionibus correspondeant.

Decima.

Denique in ipsis commendis post verbum idoneũ repereris, interserantur verba, ad Monasterium vel beneficium in commendam obtinendum.

Jussio registrandi.

§. 2. Volentes præsentes tam in dicto Cancellariæ libro, quinterno nuncupato, quam etiam Camera prædicta registrari, & ab omnibus inviolabiliter custodiri. Ac decernentes irritum, &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo Cancellariæ, & Cam. Apost. quantocumque temporum servato, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscript. Dat. P. A. 2. die 13. Mart.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. M.

Lectus & publ. fuit suprad. Motus proprius Romæ in Cancellaria Apost. Anno Domini 1567. die 13. Martii Pont. S. D. N. Pii divina providentia Papæ V. anno secundo.

XXXIII.

Damnatio cujuscumq; collationis Ecclesiarum Parochialium, non servata forma Concilii Tridentini, hactenus factæ, vel de cetero faciendæ.

Edita An. D. 1567.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN conferendis beneficiis Ecclesiasticis, & præsertim Parochialibus Ecclesiis personis dignis & habilibus, quæ in loco residere, & per se ipsos curam exercere valeant, quantam diligentiã adhiberi oporteat, Alexandri III. Lateranensis & Gregorii X. Lugdunen. generalibus Conciliis, ac Innocentii similiter III. & aliorum Romanorum Pont. prædecessorum nostrorum editæ constitutiones testantur.

Conc. Trid. sess. 7. c. 13. & sess. 24. c. 18. de Reformat. tradidit formam conferendi Parochiales Ecclesias, & interim eis de Vicario providendi.

§. 1. Quod ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, ut occurrente vacatione parochialis Ecclesiæ etiam generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti in favorem Sanctæ R. E. Cardinalium, aut alias quomodolibet reservatæ, vel affectæ, debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua ejus arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur. Et deinde Episcopus, & qui juspatronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum; aliquos clericos ad regendum Ecclesiam idoneos Examinatoribus juxta formam ejusdem Synodi deputatis, nominet, & nonnisi ab eisdem Examinatoribus per concursum aliorum Examinatorum, etiam tamquam magis idoneo ab Episcopo judicato & electo de Ecclesia provideatur, aliàs provisiones, seu institutiones omnes præter formam prædictam factæ, surreptitiæ censeantur.

Quidam verò Episcopi de hujusmodi Ecclesiis provident, non servata dicta forma.

§. 2. Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur nisi sit qui eas retineat, ac debitæ executioni demandet, & verendũ sit ne propter constitutionũ hujusmodi transgressionem maximi abusus oriantur. Nos, ad quorum notitiam non sine gravi nostra molestia pervenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis occurrente vacatione Parochialium Ecclesiarum, eas nullo aut minus rite servato examine, præsertim illo quod per concursũ fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine ritè servato, personis minus dignis, carnalitatis aut alium humanæ passionis affectũ non rationis judicium sequentes contulisse, & de eis providisse, volentes quantum cum Deo possumus hujusmodi ac etiam futuris periculis occurrere.

Ideo hic Pont. collationes factas, ac fiendas contra formam dicti Conc. annullat, & beneficia vacare decernit, & Sedi Apost. reservat.

§. 3. Eorumdẽ Prædecessorum nostrorum constitutiones præfatas etiã innovando, auctoritate Apostolica tenore præsentiũ omnes & singulas collationes, provisiones, institutiones, & quasvis dispositiones Parochialium Ecclesiarũ ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibusvis aliis collatoribus, tàm ordinariis quã delegatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Sedis Apostolicæ Legatis, vel Nunciis, præter & contra formã ab eodem Concilio Tridentino, præsertim in examine per concursum faciendo, præscriptam factas aut in futurũ faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris vel momenti fore & esse, nullumque provisis jus aut titulum etiam coloratum possidendi præbere, & parochiales Ecclesias hujusmodi, ut prius ante collationes hujusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easq; omnes pro tempore sic vacantes nostræ & Sedis Apostolicæ, seu eorum quibus jus conferendi eas, præterquam Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis juxta decretum Concilii habere debent competet, dispositioni reservamus.

Immo collationes Parochialium spectare ad Sedem Apost. si de eis servata forma dicti Conc. Ordinarii non providerint in tempore, & modo hic expressis.

§. 4. Insuper ne Parochiales Ecclesiæ diu in suspenso maneant in maximũ animarum periculum, quarumcumq; Parochialium Ecclesiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, & quosvis alios Ordinarios collatores, in mensibus ordinariis, collatoribus etiã per nostras regulas assignatis provisio & collatio spectat & pertinet, de quibus iidẽ Episcopi & Ordinarii prædicti intra sex mensiũ spatiũ à die vacationis earumdẽ perfecto examine juxta formã Concilii Tridentini præfati non providerint, ac illarum etiã quarum collationes nobis & dictæ Sedi generaliter vel specialiter & ex quavis causa reservatæ, seu affectæ existunt, aut alias ex indulto Sedis Apostolicæ cõpetunt, ad quas occurrente illarũ vacatione, Episcopi & Archiepiscopi præfati personas per examen concursu mutuo habito juxta dicti Concilii Tridentini formã approbatas & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis vel successoribus nostris, aut iis ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spatium à die illius vacationis non significaverint, necnon Parochialium Ecclesiarum similium, quæ Jurispatronatus Ecclesiastici, vel aliorum seu clericorum & laicorum simul fuerint, si præsentatus intra tempus eisdem patronis à jure præfixum prævio examine juxta formam dicti Concilii approbatus petatur institui, institutioque ipsa per duos menses à die præsentationis dilata fuerit, collationem, provisionem, institutionem, ac omnimodam dispositionem nobis & ipsi Sedi ac personis indulta hujusmodi conferendi, providendi, seu instituendi obtinentibus respective reservamus; data tamen in Parochialibus Jurispatronatus optione ipsis patronis, ut si institutio ad Ordinarios spectabit, ipsis Ordinariis illam facere negligen-

tibus

tibus, & ultra dictos duos menses deferentibus, possint pro hujusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apostolicam.

Terminus Concilii non prorogetur.

§.5. Prohibentes etiá eisdem Ordinariis ne tempus decem dierum eisdé Ordinariis & Patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos corá deputatis Examinatoribus præfixum, ultra alios decem dies prorogare audeant, vel præsumant.

Beneficia sic reservata Ordinarii non conferant.

§.6. Districtius inhibentes ne quis præter Romanos Pontifices, aut alios indulta hujusmodi obtinentes, ut præfertur quacumq; sit super hoc auctoritate munitus, de hujusmodi beneficiis sic reservatis (ut præfertur) disponere, vel circa illa etiá per viam permutationis, vel alias iñovare quoq; modo præsumat.

Collatio prædictorum fiat idoneis, & gravati appellant.

§.7. Ut autem non solum dignis, sed magis idoneis repertis juxta ejusdem Concilii decretum Parochiales Ecclesiæ conferantur, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod si Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis elegerit, possint ii qui rejecti fuerint à mala electione hujusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropol. aut exemptus fuerit, ad viciniorem Ordin. uti nostrum & Sedis hujusmodi delegatum, aut aliàs ad ipsam Sedé Apost. appellare, ac prælectum ad novum examen corá ipso appellationis Judice & ejus Examinat. provocare, & cõstito de prioris eligentis irrationabili judicio, eoq; revocato, Parochialis, magis idoneo per eumdem judicem appellationis auctoritate nostra (quatenus collatio ad Episcopum à quo appellatú fuit spectaret) conferatur; alias eidem magis idoneo per Judicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eú ad quem collatio, provisio, vel institutio spectabit.

Appellatio autem non suspendit executionem electionis.

§. 8. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat aut suspendat quo minus electio per Ordinariú primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & provisus ab eadem Ecclef. causa appellationis hujusmodi dependente nõ amoveatur.

Et à Judice appellationis ad Sedem Apost. appellabitur.

§. 9. Et si quis à sententia per Judicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad Sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si secus in præmissis omnibus & singulis actum aut attentatum fuerit, irritum decernimus & inane.

Transumptorum fides.

§. 10. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma & effectus publ.

§.11. Quodque litteræ ipsæ Cam. & Cancell. Apostolicarum, & Audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ, dimissis in ibi copiis publicatæ & affixæ, omnes ita afficiant & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 2. die 18. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567. 15. Cal. Apr. Pont. nostri anno 2.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1567. indictione 10. die verò 16. mensis Maji, Pontif. autem Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus II. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt in retroscriptis, ut moris est per nos Alexandrum Astancollum & Joannem Guerardum prælibati S. D. N. Papæ Curs.

Ant. Clerici Mag. Curs.

XXXIV.

Quod Religiosi regulares, ob defectum presbyterorum, in partibus novarum Indiarum, officio Parochorum fungi valeant.

Has novas Indias Alexan. VI. donavit Regi & Elisabeth Reginæ, ut sup. in Tomo I. in ejus const. 2. Inter cætera.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS.

Carissime in Christo fili noster, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Philippus II. Rex Hispan. huic Pont. exposuit, quod in partibus Indiarum, ob defectum presbyterorum religiosi Parochorum officio functi sunt, in maximam Christianæ fidei propagationem. Et ideo supplicat pro indulto in futurum, habita per religiosos licentia ab eorum Superioribus in Capitulis provincialibus.

§.1. EXponi nobis nuper fecit tua Majestas Regia, quod juxta Sacri œcumenici Concilii Tridentini decreta, nulla matrimonia nisi præsente Parocho, aut de illius licentia, contrahi, Nullusque Religiosus absque Episcopi licentia, verbum Dei prædicare, ac sæcularium personarum confessiones audire, Episcopi verò novas Parochias in locis ab invicem longe distantibus constituere possint. Quia tamen in partibus Indiarum Maris Oceani, Religiosi, propter presbyterorum defectum, hactenus officio Parochi functi fuerunt, & id quod ad conversionem Indorum attinet, exercuerunt, & exercent, ex quo non modicos, sed maximos fructus, etiam verbum Dei eisdem Indis prædicando & explicando, ac confessiones audiendo, ad fidei Catholicæ propagationem fecerunt, dicta Majestas tua nobis humiliter supplicari fecit, quatenus ipsis Religiosis, ut illi ad uberiores fructus in dicta conversione Indorum reportandum incitentur, in locis eis assignatis, & assignandis, officium Parochi matrimonia celebrando, & sacramenta Ecclesiastica ministrando, prout hactenus consueverunt, exercendi, & ab eorum Superioribus, in Capitulis Provincialibus obtenta licentia, verbum Dei prædicandi, & sæcularium confessiones de suorum Superiorum licentia audiendi facultatem cócedere, aliasq; in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Quare ipse Pont. concedit dictum indultum religiosis idioma Indorum intelligentibus, & eum de licentia Superiorum ac servata circa matrimonia Conc. Trid. forma in reliquis solemnitatibus absque alia licentia Ordinariorum.

§. 2. Nos igitur qui singulorum, præsertim Catholicorum Regum votis, ad divini cultus augmentum & animarum salutem tendentibus libenter annuimus, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnibus & singulis Religiosis quorumcumque etiam Mendicantium Ordinum, in dictis Indiarum partibus, & in eorumdem Ordinum Monasteriis, vel de illorum Superiorum licentia extra illa commorantibus, ut in locis ipsarum partium, eis de simili licentia assignatis & assignandis, officium Parochi, hujusmodi matrimonia celebrando, & Ecclesiastica sacramenta ministrando, prout hactenus consueverunt (dummodo ipsi in reliquis solemnitatibus dicti Concilii formam observent) exercere, & verbum Dei ut præfertur, quatenus ipsi Religiosi Indorum illarum partium idioma intelligant, de suorum Superiorum licentia ut præfertur, in eorum Capitulis Provincialibus obtenta, prædicare, ac confessiones audire, Ordinariorum locorum, & aliorum quorumcumque licentia minimè requisita, liberè valeant, licentiam, & facultatem auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Episcopis inhibet, ne illos molestent.

§. 3. Et insuper, ne in locis illarum partium, in quibus sunt Monasteria Religiosorum, qui animarum curam exercent, aliquid per prædictos Episcopos innovetur, eadem auctoritate, & tenore statuimus & ordinamus.

Clausula sublata, &c.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere; ac quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Deputatio executorum.

§. 5. Mandantes nihilominus, dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & B. Mariæ de Mercede, ac del Carmen, extra & intra muros Hispalensium Monasteriorum, per Priores gubernari solitorum, Prioribus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, eisdem Religiosis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, facient eis & eorum cuilibet, concessione, indulto, statuto, & ordinatione ac aliis præmissis pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, per locorum Ordinarios, & alios quoscumque, contra præsentium tenorem, quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, eorum arbitrio moderandas, & applicandas, appellatione postposita, compescendo, ac censuras ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum ponendo, invocato ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus & Synodalibus

Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Monasteriorum, & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Monasteriis & Ordinibus prædictis, eorumque Superioribus & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita observata inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadē sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excōmunicari nō possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides. §. 7. Et quia difficile foret, præsentes litteras, ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferre, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus, quod illarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio & extra, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 2. die 24. Mart. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscat. die 24. Mart. anno 1567. Pont. nostri anno 2.

XXXV. Prohibitio alienandi & infeudandi Civitates & loca S. R. E. vel de eorum alienationibus & infeudationibus tractandi, quovis prætextu, etiam evidentis utilitatis.

Hæc prohibitio ab omnibus Successoribus confirmata fuit, initio Pontificatus, ut in eorum bullis, quas omnes tamquam simpliciter confirmatorias prætermisi. Quinimmo extensa est à Greg. XIII. ut notavi in ejus const. 3. Inter. & à Six. V. ut pariter notavi in ejus const. 26. Quanta, ac ab Innoc. IX. in const. 1. Quæ, ubi aliarum alienationum materias indicabo. Et iterum ampliata fuit à Clem. VIII. in const. 1. Ad Romani. Qui Clemens huic bullæ Ducatum Ferrariæ mox ad Sedem Apostolicam devolutum cum suis redditibus subjecit in alia const. 52. Sanctissimus. infra in Tomo 3.

At scias non comprehendi Terras, & loca confiscata ob delicta de quibus in Greg. XIII. constit. 65. Tanta, & Sixt. V. constit. 6. Hoc nostri. Prout neque comprehenduntur ea quæ Camera Apost. emit à Baronibus, juxta constit. Clem. VIII. Justitiæ. Tom. 3.

Attende quæ addidi ad Leon. I. const. 1. sup. tom. 1. fol. 26.

Edita An. D. 1567.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Admonet nos suscepti cura regiminis universalis Ecclesiæ cui auctore Domino præsidemus, ut Civitates, Terræ, Oppida, & Loca, nobis & Sedi Apostolicæ in temporalibus mediatè & immediatè subjecta perpetuo, in jure, dominio, & proprietate ac possessione dictæ Sedis conserventur.

Causa hujus constit. §. 1. Sanè licet nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri per eorum Constitutiones, rerum Ecclesiasticarum alienationes prohibuerint, & jam factas revocaverint, & annullaverint, nihilominus cum retroactis temporibus nonnulli nimium ambitiosi, & dominandi cupidi sub variis prætextibus, coloribus & causis, sæpe etiam falsis (quod non sine maximo animi nostri mœrore referimus) aliquibus Romanis Pontificib. suggestionibus & insinuationibus suis conati sint ostendere, & persuadere magis utile, expediens S. R. E. & Sedi præfatæ fore, si aliquæ Civitates, Terræ, Oppida, Castra, Arces, & Loca, ad jus & proprietatem ejusdem Sedis pertinentia, in feudum, gubernium, vicariatum, ducatum, aut quemvis alium titulum perpetuum, vel ad tertiam generationem, seu ad vitam, aut alias ad longum tempus concederentur vel etiā ex eo quod aliàs in feudū data aut quovis alio titulo hujusmodi alienata fuerint, & propterea tamquam ad Sedem prædictam devoluta, vel devolvenda posse & debere de jure iterum infeudari, & alienari, atque inde nonnullas alienationes, infeudationes, & concessiones à Sede Apostolica emanasse, ex quibus illa non mediocrem diminutionem non solum patrimonii, sed etiam extimationis recepisse dignoscitur.

Declaratio quod Civitates, & loca S. R. E. tam alienata, infeudata & devoluta, quam alienanda, & devolvenda censeantur ipso jure Sedi Apost. incorporata. §. 2. Hinc est quod nos considerantes omnium Civitatum, & locorum prædictorum singularem fidem & promptā devotionem eidem Sedi exhibitam, omni tempore valde utilem & salutarem fuisse, & esse, ac volentes non solum alienationes hujusmodi (quas tempore nostro omnino exulare intendimus) de medio tollere, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus, quos non immemores fore speramus ante Domini nostri JESU Christi in examine diei magni adventus tribunal, villicationis nostræ rationem reddituros non esse, sed ut omnis alienationum hujusmodi fiendarum occasio penitus aboleatur, quantum cum Deo possumus, per amplius providere, constitutionibus Prædecessorum nostrorum hujusmodi etiam inhærendo, illasq; innovando, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera animi nostri deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, habita etiam super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto consultatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu (qui etiam juraverunt præsenti Constitutioni non contravenire, nec Pontificibus alienationes contra tenorem præsentium attentantibus consentire, & absolutiones à juramento hujusmodi non petere, nec acceptare) hac nostra perpetuo valitura Constitutione decernimus & declaramus, Civitates, & loca prædicta etiā hactenus in feudum, aut quemvis alienationis titulum dari solita, vel consueta, ad nos & Sedem præfatam quomodolibet devoluta, & pro tempore devolvenda, absq; alia ulteriori declaratione, & illorum possessionis apprehensione eo ipso Sedi, & Cameræ Apostolicæ incorporata, ac ad jus, & proprietatem, & dominium pristinum, ad possessionem rediisse censeri, perinde ac si per quadraginta annos & ultra, Civitates, & Loca præfata, à nobis & Sede præfata immediatè possessa, & numquā in feudum, aut alium titulum concessa fuissent.

Prohibitio decet quavis de causa infeudandi & alienandi, vel de eis tractandi. §. 3. Statuimusque, & decernimus, quod omnes, & singulæ tam Cōmunitates, & Universitates, quam Cives, & incolæ Civitatum, Terrarum, & Locorum prædictorumq; aliæque quæcumque personæ, tam Ecclesiasticæ quam sæculares, cujusvis dignitatis & ordinis etiam Episcopalis, vel majores existentes ac S. R. E. Cardinales, tam publicè in consiliis Civitatum, & Locorum præfatorum quam privatim alibi in quibusvis locis, etiam Civitatum, & Terrarum earumdem Gubernatores, aut & Sedis Apostolicæ Legati, vel Prolegati existant, tractantes, consulentes, aut aliàs verba facientes de infeudationibus, aut alienationibus de Civitatibus, & locis præfatis immediatè ad nos & Sedem præfatam spectantibus, & pertinentibus, etiam devolutis, etiam in feudum communiter, & pluries dari solitis, etiam ex causa permutationis, vel sub annuo censu, aut canone, aut aliàs quomodolibet, etiam contemplatione meritorum erga Sedem præfatam, aut sub prætextu necessitatis, vel evidentis utilitatis faciendis, seu de postulandis à nobis, & Sede præfata

qui-

quibusvis personis cujusvis dignitatis, status, gradus etiam nobis, & successoribus nostris secundum carnem conjunctis, etiam S. R. E. Cardinalibus, aut quavis alia, temporali vel Ecclesiastica dignitate fungentibus, in Duces, Vicarios, Gubernatores, seu quemvis alium titulum, ad vitam vel in perpetuum, vel longum tempus, aut etiam Sedis Apostolicæ beneplacitum, Civitatum & Locorum præfatorum, ac propterea de eligendis Oratoribus ad nos, & Successores nostros s. per præmissis, vel illorum occasione mittendis proponentes, tam ipsi quam Oratores munus hujusmodi recipientes, aut alii quicumque alienationes hujusmodi Romano Pontifici pro tempore existenti, per se vel alium seu alios, insinuantes, vel suadentes, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi ab ipso Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolvi nequeant. Et insuper S. R. E. & Sedis Apostolicæ præfatæ rebelles, etiam in primo capite læsæ majestatis, & proditores Civitatum, & Locorum præfatorum, ac bona eorum fisco, & Cameræ nostræ Apostolicæ ipso jure devoluta, & incorporata sint, & esse censeantur, omnibusque Ecclesiis, Monasteriis, & aliis per eos quomodolibet obtentis beneficiis Ecclesiasticis eo ipso privati existant, neque ad Civitates, & Loca præfata ullo umquam tempore remitti possint. Et si aliquando eos reintegrari contigerit, nihilominus infames remaneant, illisque bonorum & dignitatum portæ perpetuo claudantur.

Revocatio priv legiorum, de illis mel randis, & retinendis usque ad eorum refectionem.

§. 4. Et quoniam intelleximus aliquos etiam Cardinales, Civitates, Terras, Oppida, Castra, Arces, & Loca ad vitam, seu tertiam, vel aliam generationem, aut alias à dicta Sede, etiam ex causa onerosa, obtinere, habere, & possidere, cum facultate faciendi in illis melioramenta, ita quod ab eis amoveri non possint, nisi restitutis sibi prius pecuniis in melioramenta hujusmodi expositis, omnes, & singulas facultates faciendi melioramenta præfata quibusvis personis etiam Cardinalibus per eosdem Prædecessores nostros aut alios ad id facultatem habentes quomodolibet concessas harum serie revocamus, & annullamus, & nemini deinceps suffragari posse, neque debere, ac cuicumque facultatem faciendi melioramenta hujusmodi habenti, illa, etiam pro munitione, & tuitione, nisi ex causa necessariæ conservationis Locorum eorumdem facta fuerint, post publicationem præsentium facere omnino interdicimus, ac prohibemus, & si secus à quoquam factum, attentatumve fuerit, melioramenta quæcumque per eos contra tenorem præsentium facta locis ipsis cedere, & Cameram ad illorum satisfactionem minimè teneri, & obligatam esse volumus, & declaramus.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Decernentes præsentes litteras sub quibusvis revocationibus, cassationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus sub quibusvis tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis pro tempore quomodolibet factis minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, totiens in pristinum statum restitutas, & de novo concessas esse, & censeri debere.

Decretum irritans.

§. 6. Irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Civitatum, & Locorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Observantiæ ...

§. 8. Sic igitur devotionis, & fidei constantia Civitatum, & Locorum præfatorum erga nos, & successores nostros, & eamdem Romanam Ecclesiam perseveret, ut merito integritatis virtus majora beneficia ab eadem Sede consequi mereatur.

Juramentum Cardd. præstandum pro observantia hujus constitutionis.

§. 9. Volumus autem quod sicut omnes & singuli Cardinales præsentes Constitutionem hujusmodi, quantum in eis erit, observare, illique non contravenire, nec Pontificibus contrafacientibus consentire, aut absolutionem à juramento præstito non petere, nec oblatam, aut concessam acceptare in Consistorio nostro secreto promiserunt, & jurarunt, idem per absentes Cardinales à Consistorio, in habitatione eorum, & à Romana Curia ut quandocumque ad eamdem Curiam se contulerint, ac per futuros pro tempore Cardinales in assumptione pilei promitti, & jurari debet ac promissionem & juramentum hujusmodi in forma juramenti per eosdem Cardinales præstari soliti adjungi, & inferri debere; ac contrafacientes pœnam perjurii, & perpetuæ infamiæ juris & facti, eo ipso incurrere decernimus. Præterea quod ipsi Cardinales, occurrente Apostolicæ Sedis vacatione, in Conclavi quando de observandis litteris Julii Papæ II. prædecessoris nostri super electione Romani Pontificis, & aliis constitutionibus juramentum præstare solent, etiam de inviolabiliter observanda præsenti Constitutione nostra per quemlibet eorum, qui in Romanum Pontificem electus fuerit, & post modum idem ad Summi Pontificatus fastigium assumptus, post ejus assumptionem hoc ipsum promittere, ac jurare & deinde post coronationem suam, promissionem & juramentum hujusmodi per litteras suas speciales harum confirmatorias reiterare debeat. Quod si illud à Pontifice (quod credendum non est) recusabitur, aut differetur, tunc dicti Cardinales in primo Consistorio secreto, & præcipue eorum Decanus, & capita Ordinum apud eum omni cum instantia, & instantissimè pro præsentium observatione petere, & rogare, ac obsecrari non cessent, idque ut omnino efficiat, diligentissimè curare studeant, statuimus, & ordinamus.

Et etiam à Pont. electo.

Quod omnes bene observarunt ut dixi in rubr.

§. 10. Quodque præsentes litteræ in libellum redigantur, & post prædictas Julii litteras, quæ in dicto Conclavi legi solent, inter alias constitutiones nostras adjungantur, & etiam in quinterno Cancellariæ Apostolicæ cum aliis extravagantibus nostris describantur, ac ad valvas basilicæ Beati Petri Principis Apostolorum, & in Cancellaria nostra Apostolica, ac acie Campi Floræ publicentur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, decernimus etiam & declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis manu alicujus Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique, in judicio & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma publ. hanc constit. Quam habes hic in fine.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, revocationis, decreti, statuti, & interdicti, prohibitionis, ordinationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, quarto Cal. Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo.

D. P. An. 2. die 29. Mart.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Papæ subscript.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.

Ego F. Card. Pisanus Episcopus Ostiensis.
Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Portuensis.
Ego Christoforus Card. Madrucius Episc. Præneſt.
Ego A. Card. Farnesius Episc. Tuscul. Vicecanc.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Ego Ful. Card. Perus.
Jo. Card. Politianus.
Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
B. Card. Tranen.
Scipio Card. Pisarum.
Jo. Card. Capisuccus.
Ego Clemens Card. Aræcœli.
Ego Jo. Card. Sabellus.
Ego Jo. Antonius Card. S. Georgii.
Aloysius Card. Cornelius.

Berg. Card. Salviatus.
Ego Phi. Card. à Burdesia,
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego Ant. Card. Granvelanus.
Ego F. Card. Paciecco.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigia.
Ego Jo. Franc. Card. de Gambara.
Ego N. Card. de Sermoneta.
Ego Hipp. Card. Ferrarien.
Ego Innicus Avalos Card. Arag.
Ego Marcus Antonius Card. Columna.
Ego Jo. Franciscus Card. Commendonus.
Ego Marcus Antonius Card. Bobba.
Ego Hugo Boncompagnus Card. S. Sixti.
Ego Alexander Card. Sfortia.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Franciscus Abundius Card. Castilion.
Ego Benedictus Card. Lomellinus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.
Ego F. M. Card. Alexandrinus.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius S. R. E. Cam.
Ego Franciscus Card. Alciatus.

Publicatio. *Anno à Nativit. D. N. JESU CHRISTI 1567. Indict. 10. die verò 23. mensis Maij, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 2. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, per nos Jo. Andream Rogerium, & Nicolaum de Matthæis Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.*

Antonius Clerici Mag. Curs.

XXXVI. Quod festum S. Thomæ de Aquino, uti festum de præcepto S. R. E. in Regno Neapolis, alibi verò uti festum quatuor Catholicæ Ecclesiæ Doctorum, de cetero celebretur.

Hunc Sanctum canonizavit, & ejus festum instituit Jo. XXII. ut in ejus const. 11. Redemptionem. fol. 202. Tom. 1.

Edita A. D. 1567.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Mirabilis Deus in Sanctis suis, qui se daturam illos in laudem & gloriam & honorem prophetæ ore promisit: ut quos sicut Sol in conspectu suo fulgentes, ob merita sanctitatis coronat de cœlo, admirabiliter etiam honoraret in sæculo, & in eo quod illis tribui jubet laudis & venerationis officio, debitum quoque majestati suæ honorem & gloriam agnosceret. Quorum non modo vitam, sed mortem sepulchra, monumenta, reliquias, & imagines, ad Catholicæ fidei confirmationem, & ad confusionem hæreticæ pravitatis, ut felicius etiam, quàm in præsenti vita, doceret vivere mortuos qui in Domino moriuntur, sæpissime dignatus est decorare & illustrare miraculis.

Joan. XXII. canonizavit S. Thomam, ut in bull. cit. in rubrica.

§. 1. Ex quo sanctorum laudabili numero, qui catholicam veritatem, corde, opere, & ore roborarunt, Angelici Doctoris S. Thomæ de Aquino Ordinis Fratrum Prædicatorum in Cœlum assumptio, multis ante annis, orbi terrarum, & divinis & propriis est comprobata testimoniis. Nam & miraculorum signis, quibus servi sui Thomæ perpetua veræ pietatis opera nobilitare voluit inexhausta Dei benignitas, & certissima Christianæ regula doctrinæ, qua S. Doctor Apostolicam Ecclesiam infinitis confutatis hæresibus illustravit, adductus, fel. record. Joannes XXII. prædecessor noster, illo in Sanctorum numero relato, ejus diem festum Nonis Martii, quo die nunc etiam colitur, anniversario honore celebrare jussit.

Hic modo Pont. ex causis hic expressis.

§. 2. Sed quoniam Omnipotentis Dei providentia factum est, ut Angelici Doctoris, vi & veritate doctrinæ, ex eo tempore, quo cœlestibus Civibus adscriptus fuit, multæ, quæ deinceps exortæ sunt hæreses, confusæ & convictæ dissiparentur, quod & antea sæpe, & liquido nuper in sacris Tridentini Concilii decretis apparuit; ejusdem memoriam, cujus meritis orbis terrarum à pestiferis quotidie erroribus liberatur, majore etiam quam antea grati & pii animi affectu colendam statuimus. Quod officium nostrum præter beneficia ex illius salutari disciplina in diem magis profecta in sacrosanctæ Ecclesiæ filios, ad quorum pastoralem, paternamque curam, Dei benignitati humilitatem nostram placuit evocare, postulat etiam aliqua ex parte ejusdem Ordinis Prædicatorum communio, & societas, unde licet imparibus meritis non etiam, tamquam ex fonte profluximus.

Ejus festum celebrari jubet ut in rubr.

§. 3. Itaque primum ut in Civitate & Regno Neapolitano, quod in eam Provinciam, quæ ad salutarem omnium gentium institutionem, ex nobilissima familia Aquinate, clarissimum hoc edidit Ecclesiæ Dei lumen, tantum inde laudis, decorisque divina bonitas redundare voluerit, de venerabilium fratrum S. R. E. Cardinalium consilio atque unanimi assensu, ipsa die nonarum Martii, qua præstantissimus Doctor migravit in cœlum, posthac semper universi utriusque sexus ab omnibus vetitis, ac servilibus operibus, laboribusque abstinentes, festum Divi Thomæ solemniter sub duplici majori officio sicut ceteras ejus generis solemnes festivitates, quæ de ipsius Ecclesiæ præcepto servantur; in aliis autem Orbis terræ partibus, quemadmodum Sanctorum quatuor Ecclesiæ Doctorum festivitates piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri præcepto celebrantur, sic eumdem festum diem S. Thomæ in perpetuum posthac omnes item utriusque sexus Christifideles celebrent, & venerentur, & Apostolica auctoritate statuimus ac sancimus.

Indulg. et altaria visitantibus.

§. 4. Ut vero etiam memoriæ S. Doctoris majori studio ac pietate cultus & debita veneratio adhibeatur, de Omnipotentis Dei, ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus & confessis, qui in ipso S. Thomæ festivitatis die, sacellum vel altare in Ecclesia S. Dominici Neapolitanorum situm, in quo scriptoris Angelici doctrina, Salvatoris Crucifixi ore (sicuti pia testatur historia) mirabiliter probata fuit, à primis ejus diei vesperis, usque ad occasum Solis devote visitaverint, septem annos & totidem quadragenas.

Festumque celebrantibus concedit.

§. 5. In ceteris autem orbis terræ partibus, iis qui eumdem festum diem, ut præfertur solemniter celebraverint, & ad Ecclesiam, quæ apud eos fuerit, vel sacellum, aut altare sub ejusdem S. Thomæ invocatione, pie ac devotè accesserint, quoties id fecerint, toties centum dies de injuncta ipsis pœnitentia per præsentes litteras in perpetuum valituras, quas sub aliis cujuscumque generis indulgentiarum concessionibus & illarum revocationibus nullo modo comprehendi volumus, misericorditer in Domino relaxamus.

Exemplis bullæ credi jubet.

§. 6. Et quia difficile esset has ipsas litteras ad singula orbis terrarum loca pervenire, volumus & auctoritate Apostolica decernimus, ut earum exemplis etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, ubique locorum & gentium, in judicio & extrà eadem prorsus fides adhibeatur.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, voluntatis, relaxationis, statuti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. die 11. Apr

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo

mo septimo, tertio Idus Aprilis, Pontificatus nostri anno 2.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.

Ego F. Card. Pisanus Episc. Ostiensis.
Ego Jo. Card. Moronus Episc. Portuensis.
Ego Christoph. Card. Madrucius Episc. Prænestinen.
Ego A. Card. Farnesius Episc. Tusculan. Vicecancell.
Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.
Jo. Card. Politianus.
Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.
B. Card. Tranen.
Scipio Card. Pisarum.
Jo. Card. Capisuccus.
Ego Clemens Card. Aræcœli.
Ego Ja. Card. Sabellus.
Ego Jo. Antonius Card. S. Georgii.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ber. Card. Salviatus.
Ego Phi. Card. a Burdesia.
Ego Lud. Card. Simoneta.
Ego Ant. Card. Granvelanus.
Ego F. Card. Paciecco.
Ego Marcus Antonius Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego Jo. Franc. Card. de Gambarat.
Ego Hipp. Card. Ferrarien.
Ego Innicus Analos Card. Arag.
Ego Jo. Franciscus Card. Commendonus.
Ego Marcus Antonius Card. Bobba.
Ego Hugo Boncompagnus Card. S. Sixti.
Ego Alexander Card. Sfortia.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Benedictus Card. Lomellinus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.
Ego F. M. Card. Alexandrinus.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Vitellotius Card. Vitellius S. R. E. Cam.
Ego Franciscus Card. Alciatus.

Publicatio.

Anno à Nativit. D. N. JESU Christi 1567. Indict. 10. die vero 30. mensis Junii, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 2. retroscriptæ litteræ lectæ, publicatæ & affixæ fuerunt in valvis Sancti Petri de Urbe, & S. Jo. Lateranen. Cancellariæ Apostolicæ, per nos Jo. Andream Rogerium, & Christianum de Monte prælibati Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

XXVII. Moderatio indultorum S. R. E. Cardinalium, super collatione beneficiorum.

Aliam & strictiorem moderationem fecit Greg. XIV. in sua constit. 19. Sanctissimus. Et postremo Paulus V. in const. 58. Sanctissimus. in Tomo 3.

Quoad indulta Cardinalium circa dispositionem beneficiorum, quod non communicentur Capitulo, & Canonicis, cum quibus illa aliàs essent communia, vide S. D. N. Urb. VIII. const. 59. Accepto inf. to. 4. Quod verò Cardinales prætextu indulti etiam cum expressa facultate concedendi, non possint disponere de beneficiis Ecclesiæ, cujus regimini cesserunt, cum aliquibus exceptionibus habes ejusdem S.D.N. Urb. VIII. const. 60. Licet. inf. dicto tom. 4.

Vita An. D. 1567.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius divina providentia Papa V.

Exordium.

Ex tam multis S. R. E. Cardinalium super beneficiorum Ecclesiasticorum dispositione indultis, & multiplicatione aliarum super aliis facultatum, quæ quotidie litteris dictorum indultorum diffuse inferuntur, sæpenumero impeditus, quo minus solitam antehac Sedis hujus benignitatem erga pauperes, & benemeritos liberaliter exercere possit.

Revocatio indultorum S. R. E. Cardinalium circa beneficiorũ collationem.

§. 1. Idcirco rationem capere volens, ut tanta dehinc ejuscemodi indultorum, & facultatum largitione præcisa, dictis personis commodius beneficandi via sibi libera recludatur, omnia & quæcumq; indulta, concessiones, facultates, & alia privilegia, conferendi quæcumque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia & quorumvis Ordinum regularia qualitercumque qualificata, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & quamcumque aliam dispositionem, dictorum Cardinalium, ratione Patriarchalium, Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum necnon Monasteriorum, Prioratuum, Dignitatum & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt, ac etiam quorum collatio, provisio, & quævis alia dispositio, illis ex causa factæ per eos cessionis, regiminis, & administrationis, seu commendæ, aut resignationis, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum hujusmodi, Apostolica auctoritate reservata existit, vel in posterum reservabitur, necnon quorumcumque inferiorum collatorum & collatricum, de jure, privilegio, consuetudine, ac alias quomodolibet pertinentia, & etiam illa commendandi, ac alias de eis disponendi, omnibus & singulis Cardinalibus prædictis, etiam de dictorum inferiorum collatorum consensu, per quoscumque Rom. Pont. ac Sanctitatem suam, & dictam Sedem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, & etiam ex pactis inter dictos Pontifices & Cardinales diversis temporibus factis, firmatis, & juratis, ac quibusvis onerosis, & aliis causis concessa; & etiam iteratis vicibus innovata atque extensa, quibuscumque concepta formulis, ac etiam restitutivis, mentis attestativis, præservativis, derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon vim contractus inducentibus, & aliis decretis sufulta, quorum omnium tenores Sanctitas sua haberi voluit pro expressis, ac specialiter & expresse revocavit, litterasque Apostolicas desuper confectas, & quoad ea in quibus illa nondũ erant sortita effectum, & inde secuta quæcumque, cassavit & annullavit, viresque & effectum de cetero non habere decrevit.

Declaratio & limitatio circa futuram illarum concessionem.

§. 2. Præterea voluit & ordinavit, quod omnes deinceps litteræ Apostolicæ facultatum & indultorum hujusmodi pro singulis Cardinalibus prædictis, præsentibus & futuris ad unam tantum Cathedralem, vel majorem Ecclesiam, seu illius loco, unum vel duo Monasterium seu Monasteria, aut unum aliud vel duo alia, beneficium seu beneficia in dictis litteris exprimendam seu exprimendum vel exprimenda, quam seu quod, vel quæ ipsi Cardinales ultra illas sex Episcopales ac presbyterales, & diaconales Cardinalium Ecclesias tunc temporis obtinebunt, seu cujus vel quorum collatio eis reservata fuerit, ut præfertur; ac etiam sublata omnino altera hujusmodi indultorum parte super consensu ipsorum Cardinalium requirendo in provisione beneficiorum apud Sedem prædictam pro tempore vacantium, aliàs sub dictis indultis comprehensorum, de quibus omnibus Sanctitas sua posthac libere disponere intendit, & etiam citra facultates commendandi Monasteria, aliaque beneficia Eccl. sæcularia & regularia, necnon disponendi de Monasteriis, etiam cura & conventu carentibus, & de dignitatibus, conventualibus, & in Metropolitanis aliisque cathedralibus post Pontificales majoribus, & in collegiatis Ecclesiis principalibus. Ac etiam disponendi de beneficiis Referendariorum causarum Palatii Apostolici Auditorum, Protonotariorum, & aliorum Officialium dictæ Sedis, necnon familiarium, ceterorumque omnium, qui constitutionibus declaratoriis fel. rec. Pauli Papæ III. ad perpetuam rei memoriam editis continetur. Denique cum moderatione facultatum disponendi de beneficiis familiarium ipsorum Cardina-

dinalium, ac concessionum eis per regulas Cancellariæ Apostolicæ factarum, de consensu per ipsos in provisionibus Apostolicis præstando ad eos solos familiares continuos commensales eorumdem qui vera & actuali familiaritate continua commensalitate hujusmodi durante extra RomanamCur. vel Cardinalibus ipsis in dicta Curia existentibus, apud dictam Sedem decesserint, & ad ea sola beneficia quæ ipsi familiares continui commensales viventes, ad collationem dictorum Cardinalium pertinentia obtinebant, seu quæ ex collatione sibi ab eisdem Cardinalibus facta assecuti fuerant expediantur. Aliter verò etiam motu, scientia, & potestate similibus, ac etiam cum præsentium, speciali & expressa derogatione expeditæ, nullius sint prorsus roboris vel momenti. Et nihilominus hujusmodi constitutiones, & regulas super beneficiis familiarium Cardinalium editas, etiam quoad Cardinales indulta hujusmodi non habentes ad familiares, & beneficia prædicta dumtaxat restrinxit, & moderatus fuit.

Decretum irritans.

§. 3. Decernens sic in iis, ceterisque omnibus præmissis per quoscumque &c. etiam causarum dicti Palatii Auditores, ac etiam ipsos Cardinales, sublata &c. necnon irritum & inane quicquid secus per quoscumque etiam prætextu indultorum, facultatum, & concessionum hujusmodi, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauf. derog.

§. 4. Statuto, ordinatione, decreto, & declaratione Sanctitatis in crastinum ejus assumptionis ad summi Apostolatus apicem editis, quod Cardinalis in constitutionibus & regulis per eam post priorum suorum constitutionum & regularum editionem & publicationem in posterum faciendis, non includantur, nisi illæ eorumdem Cardinalium favorem concernant vel ipsæ edendæ constitutiones de illorum, seu majoris partis eorum consilio editæ fuerint, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscript.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Publ. P. A. 2. die 30. Apr.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1567. die vero Mercurii ultima mensis Aprilis Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno 2.

A. Lomellinus Custos.

XXXVIII. Monasteria quorum fructus reperiuntur taxati in libris Rever. Cam. Apost. & quæcumque beneficia piis locis unita de cetero non vacantia, quindennia & alia jura eidem Rev. Cam. solvere tenentur. Et Capitula, Congregationes, & alia pia loca, indicare debent beneficia quæ possident, & titulum possessionis, & annuos redditus.

Eadem fere jussit Paulus IV. sup. in sua const. 17. Decens. Et ampliavit Sixtus V. in const. 33. Cameræ. ubi de hac materia notabo, infrà in hoc Tomo II.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Apostolicæ Sedis poscit auctoritas, ut quæ providè per Roman. Pont. statuta fuerunt, debitæ executioni demandentur.

Causa hujus constitut.

Cum autem, sicut accepimus, ut annatarum communium, & aliorum jurium semel tantum, vel de xv. in xv. annos ab perpetuas beneficiorum Ecclesiast. uniones persolvendorum, quæ alias fel. rec. Julius Tertius, & Paulus Quartus Rom. Pont. prædecessores nostri per eorum litteras in forma Motus proprii desuper editas, ex præterito dumtaxat Cam. Apost. applicaverunt, eo celerius quo poterit exactio & executio fiat, plurimum intersit, & necessarium existat ut tam Julii Tertii & Pauli Quarti prædecessorum litteræ prædictæ, quam aliæ quæcumque constitutiones, decreta, & declarationes per recolendæ memoriæ Pium Secundum, Paulum etiam Secundum, Innocentium Octavum, Julium similiter Secundum, ac Julium & Paulum præfatos, aliosque diversos Rom. Pont. prædecessores nostros contra pro tempore in Camera Apostolica, aut aliàs ratione annatarum communium, & aliorum jurium prædictos semel tantum, aut de xv. in xv. annos solvendum obligatos, aut alios quoscumque beneficia Ecclesiastica, absque eo quod annatas, communia, & quindennia prædicta solvissent pro tempore possidentes, editæ & factæ per nos innoventur, approbentur, & confirmentur.

Confirm. hic Pont. const. prædecessorum defectus supplet.

§. 1. Nos igitur singularum litterarum, & cujuslibet Motus proprii à prædictis Romanis Pontt. prædecessoribus nostris, ut præfertur, quàm etiam forsanà nobis hactenus emanati veriores tenores, ac si de verbo ad verbum hic inserti essent pro plene sufficienti expressis & insertis haberi volentes, illas & illos, necnon omnia & quæcumque per quoscumque judices, executores, & commissarios in illis deputatos, & ab eis subdelegatos, ac alios ministros in præmissis, & circa eà, quomodolibet gesta & executa reperiuntur, ac inde secuta quæcumque, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, approbamus, & confirmamus, ac rata & grata habemus, necnon illis perpetuæ & irrefragabilis firmitatis robur adjicimus, illaque inconcusse observari debere decernimus & declaramus; omnesque & singulos, tam juris quam facti, & solemnitatum forsan omissarum, & alios quoscumque defectus siqui forsan intervenerint eisdem, & qui necessario exprimi deberent motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus supplemus illasque & illa, quatenus opus sit, innovamus.

Et ex ca[usa] hic expr[...]

§. 2. Et insuper quoniam sicut etiam nobis innotuit à nonnullis nimium scrupulosis, & plusquam oporteat sapere contendentibus hæsitatur, An Monasteria quorum fructus, &c. in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, necnon Prioratus quorumvis Ordinum regularia & regulares, ceteraque beneficia Ecclesiastica quocumque titulo nuncupata, quorum fructus, redditus & proventus in distributiones quotidianas convertuntur, sub litteris Pauli Secundi, & aliorum prædecessorum hujusmodi comprehendantur.

Declara[t] [e]tiam qu[od] Monaster[ia] quorum [fru]ctus in li[bris] Camer. Apost. tax[ati] reperiunt[ur] & quæcu[m]que bene[fi]cia perpe[tuo] unita de [ce]tero non [va]cantia q[uin]dennia, [&] alia jura [sol]vere tene[n]tur.

§. 3. Nos considerantes, quod annatarum communium & aliorum jurium prædictorum exactio, in recognitionem universalis dominii introducta, est antiquissima, quindenniorumque usus & solutio ideo adinventi sunt, ne Camera prædicta ex Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum unionibus, quæ amplius vacare non sperabatur, detrimentum aliquod pateretur; Volentes Cameræ nostræ Apostolicæ, ac venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, necnon dilectorum filiorum Romanæ Curiæ Officialium participantium jura præservare, illorumque indemnati consulere, ad omne dubium, omnemque disputandi & excipiendi occasionem tollendum, Motu simili, &c. omnia & singula Monasteria, tam sæcularia quam quorumvis Ordinum regularia, dummodo in libris ejusdem Cameræ taxata reperiantur, reliqua vero Monasteria, Prioratus, Præposituras, tam Præpositatus, tam sæculares quam quorumvis Ordinum regulares necnon dignitates, personatus, administrationes, officia, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, etiam si manualia, & de jurepatronatus existant quorum fructus, &c. summam 20. ducatorum auri de Camera se. co. æst. valorem annuum excedunt, à quocumque tempore citra etiam ante felicis recordationis Martinum Papam Quintum similiter prædecessorem nostrum, & per nos & successores nostros quibuscumque Cathedralibus, etiam Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesiis, aut capitularibus mensis, etiam pro quotidianis distributionibus, aut alias usibus, necnon Collegiis, Universitatibus, Congregationibus quorumvis Ordinum Monasteriis, Domibus, Hospitalibus, Fabricis, ac utriusq; sexus personarū piis locis quantumvis privilegiatis, & exemptis, sub quibuscumque tenoribus & formis, Apostolica auctoritate unita, seu alias quomodolibet, quovis titulo obtenta & possessa, sub litteris

Pauli

Pauli Secundi, & aliorum prædecessorum hujusmodi comprehendi & includi.

Ideo habentes dict. beneficia ut ita debent se obligare ad solutionem quindenniorum & aliorum jurium.

§. 4. Et propterea omnia & singula Cathedralium etiam Metropolitanarum, Ecclesiarumque Collegiatarum, Capitula, Congregationes, Universitates, Collegia, Hospitalia, & pia loca, & quivis alii in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones hujusmodi factæ reperiuntur, quantumcumque, ut præfertur, exemptæ & privilegiatæ existant, etiam si se superinde in Camera Apostolica non obligaverint, dummodo Monasteria & beneficia ipsa possideant, ad solutionem communium annatarum & aliorum jurium prædictorum eidem Cameræ pro tempore (salvis Collegii & Officialium juribus quoad futura remanentibus) ratione unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, submissionum prædictorum singulis xv. annis à die qua illæ suum fortitæ fuerunt effectum, & aliàs juxta tenorem litterarum in forma Motus proprii à Julio Tertio prædecessore prædicto super applicatione quindenniorum prædictorum eidem Cameræ facta desuper emanatarum faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id per sententias, censuras & pœnas in singulis Pauli Secundi, & aliorum Prædecessorum hujusmodi litteris contentas, cogi & compelli posse.

Clausula sublata.

§. 5. Sicque & non aliter in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, quavis Apostolica auctoritate fungentes etiam Palatii nostri Apostolici causarum Auditores, necnon S.R.E. Cardinales, ac venerabilem fratrem nostrum Hieronymum Episcopum Maceratensem præfatæ Cameræ Clericum, cui omnes & singulas causas occasione præmissorum pendentes commisimus in quavis instantia, sublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi facultate, judicari & definiri debere, irritumque &c. decernimus & declaramus.

Executoris deputatio.

§. 6. Mandantes eidem Hieronymo Episcopo, ut omnes & singulas causas coram eo inter dilectum filium ejusdem Cameræ Collectorem ex una, & quascumque Congregationes, Capitula, Collegia, & quasvis alias personas ex altera partibus, super solutione annatarum communium, & aliorum jurium quindenniorum eorumdem vel eorum occasione, nunc & pro tempore pendentes, juxta præsentium tenorem terminet & decidat. Et pro faciliori indagatione unionum prædictarum, omnia & singula Cathedralium etiam Metropolitanarum & Collegiatarum Ecclesiarum Capitula, Collegia, necnon tam virorum quàm mulierum sæculares, & quorumvis Ordinum regulares Congregationes, seu Collegia & pia loca, eorumdemque Prælatos & procuratores, ad indicandum & profitendum medio juramento, omnia & singula Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Parochiales Ecclesias, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, quæ ipsa Capitula, Congregationes, & alia pia loca prædicta possideant, & quo titulo illa possideant, illorumque annuos valores, sub privationis & aliis in litteris in forma Motus proprii Pauli Quarti prædecessoris hujusmodi contentis sententiis, censuris & pœnis in Romana Curia & extra eam moneat & requirat.

Derogatio contrariorū.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostol. necnon privilegiis, exemptionibus, indultis, & litteris Apost. Congregationibus, Capitulis, & aliis piis locis prædictis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet concessis, ac iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma servanda esset, tenores, &c pro expressis habentes hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, necnon omnibus illis, quæ Prædecessores prædicti in singulis eorum litteris voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 8. Volentes præsentis Motus proprii solam signaturam sufficere, & ubique in judicio & extra, regula contraria non obstante, fidem facere.

Fides transumptorum.

§. 9. Et nihilominus illius transumpto manu publici Notarii Cameræ Apostolicæ subscripto ubique locorum tam in judicio quam extrà, fidem adhiberi, ac si præsentes exhibitæ forent & ostensæ.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio M.

XXXIX.

Moderatio dotium, munerum, & ornamentorum quarumcumque mulierum, etiam tempore nuptiarum in Urbe.

Aliam moderationem edidit Six. V. in const. 52. Cum in. ubi tamen dotes auxit ad scuta 5500.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Populus Romanus ad cohortationem hujus Pont. super moderatione dotis condidit statutum, cujus tenor mox sequitur.

Quoniam nos pluries justis causis moti, cohortati sumus dilectos filios nostros Conservatores Cameræ Almæ Urbis, & populi Romani, ut vellent in modum publici Statuti moderari, ac limitare quantitatem, usque ad quam in futurum ascendere possent dotes mulieribus in ipsa Urbe inter Romanos, seu inter eos & exteros, aliosque suprascriptos constituendæ ac dandæ, ipsiusque propterea in diversis eorum etiam publicis Consiliis negotio tractato prius curam faciendi moderationem & limitationem prædictam, illamque cum pœnis capitulis & clausulis opportunis in scriptis redigendam, Conservatoribus & aliis superius descriptis demandaverint, & præinserta scriptura sic ut supra exemplata, est in eodem publico Consilio lecta, & maturè discussa fuerit, per ipsum Consilium approbata, & in modum publici statuti publicata.

Confirmat Pont. dictum statutum.

§. 1. Nos cupientes ut inviolabiliter observetur, Motu simili statutum ipsum subscriptum prout jacet, cum omnibus suprascriptis ordinationibus, in omnibus & per omnia, etiam Apostolica nostra auctoritate ex certa nostra scientia perpetuo laudamus & approbamus & confirmamus, omnesque & singulos, tam juris quam facti & solemnitatum etiam verbalium forsan omissarum defectus si qui in præmissis intervenerunt, eadem auctoritate Apostolica supplemus. Et pro abundantiori cautela, majorque ipsius Statuti, omniumque suprascriptorum efficacia, etiam nos per eadem verba, statutum ipsum, ac suprascriptas omnes ordinationes de novo facimus, atque inviolabiliter perpetuo observari, & ad executionem per illos ad quos spectat inconcusse demandari volumus & mandamus.

Sola signatura sufficit.

§. 2. Volentes quod hujus nostræ cedulæ sola signatura sufficiat, & clausula contraria non obstante, in judicio & extra fidem faciat.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Et quod præmissis, ac præinserto statuto, & huic nostræ cedulæ ac dispositioni, per nos & successores nostros numquam sufficienter derogatum esse censeatur, nisi in publica signatura proposita supplicatione cum hujus nostræ cedulæ insertione, derogatio fuerit concessa.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes irritum & inane si quid in contrarium contingat.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque dictæ Urbis statutis, reformationibus & consuetudinibus, etiam juramento &c. roboratis, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Placet Motu proprio M.

D. P. An. 2. die 24. Maji.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Nono Calend. Julii, Anno secundo.

Sequitur tenor istius Statuti.

CAP. I.

Statuti tenor in quo extat moderatio dotis ad scuta 4500. de carlenis. Tu scias autem fuisse ad 5500. per Six. V. cit. in rub.

§. 1. Statuimo & ordinamo, che nessuna persona Romana di qualunque stato, grado, ò preeminenza si sia, etiamdio Chierico, ardisca, ne presuma constituire, promettere, pagare, ricevere, tanto in danari contanti, quanto in argento, oro, gioie, proventioni, o altre cose, etiamdio mobili, e se moventi, raggioni, & attioni, dote & acconcio, in una ò più volte, che passi ò ecceda, & computata etiamdio cassa bianca, bacile, e boccale, la somma è quantità di ducati quattromila e cinquecento di carlini, à ragione di dieci carlini per ducato. Ne sia lecito à questo contravenire per alcun patto o consentimento, etiam giurato, da farsi per li contrascritti & altre terre persone, per causa ò occcasione di accrescere somma dotale, constituir pegno, ò in qualunque modo far fraude à questo statuto, ad effetto ch'il marito, ò la donna, ò altri per essi vengano ad haver più della detta somma di ducati quattromila cinquecento, in alcun modo ò via, diretta ò indiretta, alla pena di mille ducati simili da incorrersi per ciascuno che contrafarà, e da applicarsi per la quarta parte all'accusatore, qual sarà tenuto secreto, l'altra quarta all'essecutore, & per lo resto alla fabrica del Palazzo delli Magnifici Signori Conservatori della Camera di quest'Alma Citta di Roma. Et nientedimeno volemo, che pagata ò non pagata la detta pena, tutto quello che oltra la detta somma si desse, overo ancora con intervento di terze persone sotto quale color si sia di donatione, parafreno, ò altro titolo etiam in persona della donna, qual similmente prohibemo sotto la pena predetta ipso facto sia applicato alla fabrica del Palazzo delli prefati Magnifici Signori Conservatori. Et ancora volemo, che colui che constituisce, dà, overo promette in alcun modo oltre la somma predetta, ò suo herede, ò successore, overo la donna per la qual fosse data per verun tempo venendo il caso della restitutione, possa ridimandare il sopra più, & habbi perduta ogn'attione che in ciò & sopra ciò li competesse, e detto sopra più s'applichi ipso jure alla fabrica predetta comme di sopra; ordinando che tutti simili contratti, ò private scritture, quali sopra ciò si facessero siano quanto alla detta quantità eccessa ipso jure nulli & invalidi, e per vigore di essi nulla essecutione se ne possa fare quanto alla quantità eccedente di ducati quatromila, e cinquecento.

CAP II.

Notariorum contra hanc prohibitionem instrumenta conficientium pœnæ.

§. 2. Ancora prohibemo à tutti simili Notarii, che non ardischino ne presumino rogarsi d'alcun instrumento, qual sia contra la prohibitione soprascritta, ne far scrittura che sia incerta, ò che si referisca à quella cedula privata, ò qualunque altra scrittura, ò arbitrio di huomo, sotto la pena del falso, e di scudi ducento per ciaschedun di loro che contrafarà, e d'applicarsi comme di sopra, & detti contratti non invalidi ipso jure, & nullius fidei, & essi Notarii s'intendano nondimeno privati in perpetuo de' loro officii.

CAP. III.

Mediatorum & aliorum scripturis huic prohibitioni contrariis intervenientium pœnæ.

§. 3. Et similmente prohibemo che nessuna persona possa in ciò come mezano intravenire, ò altrimente præsumere far cedula privata, overo esser testimonio incontratto, ò cedula che fosse contra la prohibitione predetta, alla detta pena, da incorrersi & applicarsi come di sopra.

CAP. IV.

Hæc prohibitio quos coprehendat.

§. 4. Vogliamo ancora che nelle soprascritte prohibitioni & pene siano compresi Baroni, Cortigiani, ò forastieri, etiamdio Chierici che apparentaranno con Romani, tanto originarii, come fatti cittadini & incoli di Roma, e tanto dando, e promettendo, quanto ricevendo, e stipulando, overo come mezano, notario, testimonio, fidejussore, ò promissore, ò in qualunque altro modo si intramettano, purche uno delli consorti, cioè, ò sposa, ò marito, ò sposo, ò moglie, sia Romano originario, overo fatto cittadino, ò pur' incola in Roma.

CAP. V.

Sponsa n[on] potest ad pompam [os]tendere pa[ra]phernalia.

§. 5. Ne sia lecito alla sposa poiche se ne sarà gita à marito, ò prima, mostrare ò far mostrare à pompa, ò altrimente, tanto in publico, come in privato, in presenza di persone, che non siano di casa, le robbe che saranno nelle casse, e sponsalitio, quali vogliamo non possano eccedere in numero di due, alla pena di ducati cinquecento, da incorrersi & applicarsi come di sopra.

CAP. VI.

Moderat[io] munerum [in]ter conjug[es] & affines. Ad hæc vi[de] dictam bu[l]lam Sixti

§. 6. Non sia medesimamente lecito al sposo donare più di una veste alla sposa, la quale sia conforme alli habiti liciti per le ultime reformationi sopra ciò fatte, alla pena predetta. E non sia lecito al padre ò madre, ò altra congionta persona della sposa, donar al sposo, ò ad altri per lui, directe overo indirette, nel tempo della subharratione, ò prima ò poi, alcun vaso, bacile, boccale, coppa, nappo, catena, ò altro dono, tanto di oro, come d'argento, denari, gioie, perle, drappi, ò altre cose, etiamdio non simili, alla pena predetta di ducati 500. & perdita delle robbe, d'applicarsi come di sopra. Non sia lecito alli parenti dello sposo nell'atto della subharratione donare alla sposa alcun dona, eccetto che padre, madre, fratelli, e sorelle carnali e consobrini del sposo, alla detta pena. Non sia lecito alla sposa, e suoi, al tempo della subharratione, dar fazzoletti, ò cosa simile ad altre persone, che à coloro che li è permisso di donare, & che donaranno come di sopra, alla pena predetta.

Nomina d[e]putatorum

§. 7. Deputati super præmissis per Populum Romanum in publico consilio Illustrissimi Domini Conservatores Cameræ Almæ Urbis D. Antonius Vellius J. U. D. Advocatus Consistorialis, D. Domitius Cavalerius, D. Vincentius Nobilius, Magnificus D. Angelus Prior Dominorum Capitum Regionum, D. Marcus Antonius Burgesius Advocatus Consistorialis, D. Marius Gabriellius Advocatus Consistorialis, D. Pirrhus Tharus J. U. D. Vincentius Parentius J. U. D. Galeatius Poggius J. U. D. Antonius Massa J. U. D. Dominus Lucas Petus J. U. D. Dominus Marius Frangipanus, D. Cincius Frangipanus, D. Hector Mutinus, D. Horatius Narus, D. Petrus Paulus Fabius, D. Thomas Cavalerius, D. Hieronymus Picus.

XL.

Extensio constitutionis Pii IV. de condemnatis & bannitis non audiendis nisi in carceribus constitutis, & defuncti hæredibus citatis, ut procedat etiam contra condemnatos in contumaciam, & in quacumque instantia, pro quacumque pœna corporis afflictiva.

Hæc bulla Pii IV. est 52. sup. fol. 71. Et si cuncta. Et plenè de materia bannitorum notabo inf. in const. 6. Six. V. Hoc nostri.

PIUS PAPA QUINTUS,

Motu proprio, &c.

Edita An. D[omini] 1567.

Pius IV. ed[i]dit const. d[e] qua hic.

Licet alias fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster Motu proprio, & ex ejus certa scientia, sua perpetuo valitura constitutione sanciverit, &c.

Omit-

Omittitur residuum hujus narrativæ, quia ipsam bullam habes sup. fol. 71. Et si cuncta:

Causa declarationis.

§. 1. Cum tamen à nonnullis in dubium revocetur, an in litteris Pii prædecessoris hujusmodi, comprehendantur etiam illi qui ex aliqua criminali causa pro qua pœna corporis afflictiva imponenda foret, in eorum contumaciam condemnati fuerint, itaut ad purgandum contumaciam, & condemnationem hujusmodi admitti, vel audiri non debuerint nec debeant, nisi prius se in carceribus constituerint.

Declaratio & extensio.

§. 2. Nos omnem circa præmissa ambiguitatem è medio tollere, & penitus amputare volentes, necnon litterarum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, illisque nihil addentes vel minuentes Motu simili ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus & declaramus, eos omnes & singulos qui ex hujusmodi causis, licet in eorum meram contumaciam hactenus condemnati fuerint, & in futurum condemnabuntur, sub eisdem literis omnino comprehensos fuisse & esse, ac fore, ita ut non aliter ad purgandum dictas eorum contumaciam & condemnationem admitti debuerint, vel debeant, nisi sese prius in carceribus constituerint vel constituant. Decernentes quod in quacumque instantia, casu, & causa se absolvi petant, licet forsan in aliqua se constituerint, nullo modo audiantur, nisi se prius in carceribus servatis servandis de novo constituerint, & novæ constitutioni hujusmodi ad plenum satisfecerint.

Annullatio absolutionum aliter factarum.

§. 3. Ac omnes & singulas absolutiones, remissiones & quasvis alias gratias contra Præsentium tenorem quomodolibet pro tempore impetratas, & à quibuscumque judicibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existant, quovis prætextu vel causa emanatas nullatenus attendi debere, minusque cuiquam prodesse modo posse, sed tamquam nullas & invalidas, nulliusque roboris vel momenti rejiciendas esse, licereque præfatis, & aliis judicibus quibuscumque, illis non obstantibus processus hujusmodi reassumere, & prout juris fuerit terminare.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Præsentemque nostrum Motum proprium nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, notari vel impugnari nullatenus posse, sed illum semper validum & efficacem existere, suosque plenarios effectus omnimodè sortiri.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus, etiam per S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Auditores, aliosque Judices &c. sublata eis &c. judicari debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in futurum contigerit attentari, fuisse, esse, & fore, & vitio nullitatis penitus subjacere decernimus.

Clauf. derog.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ idem prædecessor in eisdem litteris voluit non obstare ceterisque contrariis quibuscumq;.

Sola signatura sufficit.

§. 7. Volumus autem quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula quacumque contraria non obstante, cum decreto, quod Præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. M.

Publ. P. A. 2. die 22. Julii.

Anno à Nativitate D. 1567. indictione 10. die verò 22. mensis Julii, Pontif. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii Papæ Quinti anno ejus II. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est per nos Julium Parinum, & Alexandrum Astancollum præfati S. D. N. Papæ Curs.

Camillus Cher. Mag. Curs.

XLI.

Confirmatio & nova concessio plurimorum indultorum pro Ordinibus Fratrum & Monialium Mendicantium. Et declaratio atque extensio Concilii Tridentini circa ea. Et communicatio eorumdem indultorum, cum aliis Ordinibus regularibus. Necnon & jurisdictio Conservatorum.

Hæc bulla ab istomet Pontifice revoca est, quoad examen & approbationem Confessorum per Ordinarios facienda inf. in const. 133. Romani. Et Greg. XIII. in const. 9. In tanta omnia hæc privilegia reduxit ad terminos juris communis, & Concilii Tridentini. Ita quod ea tantum persistunt indulta, quæ ante hujusmodi bullas habebant Mendicantes, & Concilio Trid. non adversantur.

Edita An. D. 1567. & 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ hujus constitut.

Etsi Mendicantium Ordines, qui sedulum in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatum, summo semper studio, etiam dum in minoribus essemus, amplexi sumus, ad summi tamen Apostol. apicem, meritis licet imparibus divina favente clementia assumti, dum id mente recolimus, facere non possumus, quin eos propensiori caritate, & paterno affectu amplectamur, ac exinde pro suis sanctis studiis, honestisque laboribus, proque salute animarum, ab Apostolica Sede, cujus continuè pacem & dignitatem Ordines ipsi fortiter tutati sunt, tam spiritualia, quam temporalia subsidia ornamentaque acceperint, & accipiant, quibus & sancta sua officia, ac vitam suam regularem facilius atque expeditius exequi, & transigere possint, & ceteræ religiosæ personæ, Ordinesque alii, exemplo ipsorum promptiores, alacrioresque ad sua officia persolvenda reddantur.

Episcoporū molestiæ ergaMendicantes hic referuntur.

§. 1. Hinc est quod nos attendentes plerosque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis & Episcopis, qui eosdem Ordines præcipuè tamquam fructiferos in agro Domini palmites, & colere & adjuvare deberent, non solum id exequi negligere, verum etiam Concilii Tridentini decretis in pravum sensum retortis, eos & eorum quemlibet variis afficere incommodis, & perturbationibus, eorumque privilegiis non modicum afferre gravamen.

Hæc prima molestia declaratur infr. num. 1.

1. Quidam enim Episcopi, ut accepimus, nolunt admittere quosdam Regulares ad prædicationem, etiam in suis Ecclesiis faciendam, quamvis de eorum habilitate ad hujusmodi opus exercendum, habeant bonum testimonium à suis Superioribus. Alii verò volunt, ut nedum semel, sed etiam pluries in anno, coram ipsis, vel eorum Vicarii Prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi, quam nonnisi in scriptis dare volunt, aliquid quandoq; exigunt. Alii etiam Episcopi maximam Regularibus injuriam irrogare videntur, dum præter ordinem & veterem consuetudinem, absq; ulla ratione quosdam rejiciunt, & quosdam, pro eorum libito, admittunt ad prædicationem hujusmodi habendam in locis suæ diœcesis.

Hæc secunda declaratur infr. num. 2.

2. Quorumdam etiam locorum Ordinarii, quosdam Religiosos probos viros, & idoneos, etiam à suis Superioribus approbatos, ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt. Quidam ex eis volunt, non solum singulis annis, sed etiam pluries in anno, in aliquibus partibus eosdem confessores sibi præsentari. In aliquibus vero oppidis, tam Episcopi seu eorum Vicarii, quam presbyteri Curati, nolunt ut Fratres mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorum, maximè si infirmitas est gravis, aut etiam sanorum, in privatis illorum domibus, vel alibi præterquam in suis Ecclesiis, aut monasteriis possint accedere.

3. Nonnulli etiam audent confessores Monialium,

qui pleno jure subsunt Regularibus, examinare, cum tamen id minimè per Concilium decernatur, sicut & de Fratribus, qui sunt audituri confessiones aliorum Fratrum.

Hæc tertia declaratur infra num. 3.

Hæc quarta declaratur infra num. 4.

4. Quidam etiam in aliquibus partibus nituntur asserere seu facere, ne quisquam infra annum possit sacram Eucharistiam in Ecclesiis Mendicantium recipere, neque etiam Moniales tertiarias nuncupatas suorum Ordinum, ut aliqui asserunt, in aliquibus partibus fieri, cum tamen solum in Paschate, quoad sæculares dumtaxat, juxta privilegia Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum eisdem Ordinibus concessa; id observari debeat.

Hæc quinta declaratur infra num. 5.

5. Alii vero Episcopi, seu eorum Vicarii audent ad eorum libitum dare licentiam quibuscumque quæcumque Monasteria Monialium etiam S.Claræ ingrediendi, etiam si Regularium curæ subdita sunt.

Et hæc declaratur num. 6.

6. Quidam vero sub prætextu exquirendi voluntates puellarum, ante professionem earum volunt eas extrahere à Monasteriis, & per longum tempus alibi detinere, ipsasque puellas, seu novitias de plerisque rebus interrogant, neque necessariis, neque in decreto Concilii Tridentini desuper contentis, ex quibus non modica potest oriri occasio scandali.

Et hæc declaratur num. 7.

7. Alii verò plerique noluerunt quosdam Regulares aliarum Diœcesum sacris Ordinibus initiare, ac etiam à suis Ordinis Prælatis approbatos admittere nolunt.

Et ista declatur num. 8.

8. Aliqui verò singulis Dominicis diebus in suos Parochianos ad sonum campanæ excommunicationem promulgant ut non possint interesse Missis, Concionibus, & divinis Officiis, nisi in propria Parochia. Alii vero in aliquibus partibus in eorum Ecclesiis Conciones sacræ Scripturæ, & Sermones pro mortuis haberi nolunt, & si aliquid ipsis relictum fuerit, ut ab ipsis Missæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipsi sibi ea usurpant, dicentes quod ipsi ea exequi non possunt, quia ipsi sunt Pastores. Alii vero sub excommunicationis latæ sententiæ, & exilii per decennium à Diœcesi, pœna inhibuerunt, ne Missæ in eorum Ecclesiis celebrentur in diebus festivis, antequam Rector Parochialis Ecclesiæ celebraverit. Alii etiam nolunt, ut dum prædicatio in Ecclesia Cathedrali habetur, alibi prædicetur.

Et ista declaratur num. 9.

9. Ac insuper in quibusdam omnem ordinem & quietem perturbant, dum controversias jamdiu sopitas & extinctas super Præcedentia excitarunt, & ubi nullæ erant pepererunt, dum pro arbitrio & voluntate eorum hoc illis præferre noluerunt.

Et ista declaratur nu. 10.

10. Quidam etiam Episcopi volunt Regulares à cura animarum excludi, & illam solis presbyteris sæcularibus committi.

Et ista n. 11.

11. Quidam vero quartam funeralium extendere etiam ad Missas, legata, & alia quæcumque, quæ domibus Regularium relinquuntur.

Et ista n. 12.

12. Alii autem volunt quartam partem omnium eorum quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & eorum etiam quæ pro victu Fratrum relinquuntur.

Et ista n. 13.

13. Aliqui etiam in quibusdam partibus etiam volunt, ut non solum jus sepulturæ solvi consuetum, quod semper solvitur, neque denegatur, sed etiam omne illud, quod Ecclesiis Ordinum ad eorum libitum partes dant quando sepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum Curatis etiam de novo solvatur, instanter conantur, impedientes ne aliter, corpora defunctorum ad Monasteria Fratrum deferantur, unde in hoc maxime tam partes quam ipsos Fratres gravari contingit.

Et ista n. 14.

14. Aliqui verò etiam ex locis Mendicantium, qui curam habent animarum, volunt pro seminario decimas exigere, ac in casu renitentiæ etiam pignus exigunt. Alii autem præfatos Fratres, ac Moniales sub eorum cura degentes, subsidium regium persolvere cogunt, cum multæ earumdem Monialium vix habeant pro earum victu & vestitu necessaria vitæ.

15. Alii etiam in quibusdam partibus pauperes Mendicantes, eleemosynas petere prohibent pro eorum dumtaxat substentatione, & si invenerint eos panem vel aliquid aliud simile amore Dei sibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes gravi injuria & contumelia. Nonnulli verò Episcopi vel Capitula Canonicorum pauperum Mendicantes, tam Fratres quam Moniales suorum Ordinum, tam de redditibus bonorum si quæ habent, quam de possessionibus, vineis, agris, & aliis suis bonis quibuscumque, non solum largitione fidelium sibi concessis, sed etiam aliàs justis de causis ab eis acquisitis, ac pecuniis emptis sibi decimas, ac primitias aliis respectivè solvere cogunt. Et ista n. 15.

16. Alii autem ausi sunt inquirere, & processus facere contra aliquos Regulares, intra claustra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat suspicio, non expectata suorum Superiorum censura. Alii vero Episcopi Monialium Monasteria ingredi, & illa ingrediendi licentias aliis concedere, & adversus illas processus formare ipsorum Ordinum Superioribus irrequisitis, præsumunt. Aliqui etiam dominium temporale super Moniales habere prætendunt. Nonnulli verò frequentissime Regulares citant, & jurisdictioni suæ subjicere tentant, ac eorum Conventum occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos jurisdictionem vel potestatem exercent. Aliqui vero ipsos carceribus, absque causæ cognitione mancipant, ac manibus pedibusque laborant, ut Regulares mendicantes suæ ditioni subjiciant, & usque adeo se intromiserunt in gubernatione Conventuum, & in correctionibus Fratrum ut Provincialibus & Generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut ulla jurisdictio. Hæc 16. declaratur inf. num. 16.

17. Aliqui autem, Conventuum Priores & Guardianos rationes & computa facere cum syndicis Conventuum hujusmodi prohibent. Hæc 17. declaratur inf. num. 17.

18. Fratres quoque qui ad Episcopos hujusmodi recursum habent, à Prioribus & Guardianis præfatis castigari & puniri interdicunt. Inhibent quoque Superioribus Ordinum, ne faciant processus contra fratres; ac in ipsos imperium, & brachium sæculare exercent. Hæc 18. declaratur inf. num. 18.

19. Alii verò ipsos extra claustra degentes sub eorum protectione recipiunt, eosque sic permanere permittunt, eosque etiam invitis suis Superioribus detinent. Et ista n. 19.

20. Aliqui vero bonorum ipsorum Fratrum tamquam ad eos, si extra claustra defuncti fuerint, spectantium possessionem occupare præsumunt, & ad habitum Religionis reversis, sua bona consignare nolunt. Et ista n. 20.

21. Ac etiam uniones à Sede prædicta, aut alias rite factas de beneficiis Ecclesiasticis impediunt, & sibi relaxari debere volunt, & contradictores excommunicationis gladio feriunt. Et ista n. 21.

22. Alii vero Regulares campanas diebus festivis pulsare, vel eodem tempore, quo ipsi celebrant, Missas celebrare nolunt. Et ista n. 22.

23. Aliqui etiam pro licentia danda ædificandi quamdam Domum regularem, triginta vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt. Et ista n. 23.

24. Alii verò eos mortuorum corpora associare, alii autem illos cum Parocho similia munera subire non permittunt, nisi major Canonicorum pars intervenerit. Et ista n. 24.

25. Alii vero mortuorum Officia in Regularium Ecclesiis peragi nolunt, nisi cum ipsorum præsentia, & ipsorum Moniales, vel alias personas, etiam si in earum funere Parochus intervenire non deberet, sepelire prohibent, nisi ipso Parocho prius certum quid solutum fuerit, & si aliquem ipsi scriverint in Regularium Ecclesiis sepulturam elegisse, Et ista n. 25.

eum,

cum, ut dicitur, non ante ad illas deferre sinunt, quam ad Parochi Ecclesiam delatum, inibique Officium peractum fuerit.

Et ista nu.26.

26. Postremo verò testamenta sine presbyterorum præsentia fieri prohibent, & si quid ipsis Regularibus relictum fuerit, id afferentes contra Concilii Tridentini canones esse, revocare omnino procurant.

Hic ideo Pont. dictis molestiis hunc finem imponit.

§. 2. Ac propterea volentes præmissis, ac aliis similibus excessibus & gravaminibus, ex nostri Pastoralis officii debito providere, attendentes etiam illos qui onus diei & æstus, tam in prædicationibus quam in ceteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent, nisi etiam aliquantisper subleventur, facile fore, ut oppressi, à suis officiis omnino desistant, ne in posterum eis aliquod inferatur gravamen, Concilii Tridentini hujusmodi decreta, quorum falsi, seu minus vera intelligentia præmissa irrepserunt, quorumcumque declaratio non nisi ad nos spectat, & modo & forma infrascriptis declaranda censuimus.

Declaratio primæ molestiæ, de qua supra nu. 1.

In hoc extat alia declaratio infra in alia bulla huic subsequenter annexa.

1. Nos igitur Motu proprio, non ad alicujus instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus Canonem sessionis 24. cap. 4. per quem omnibus Regularibus, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis contradicente Episcopo prædicationis officium interdicitur, Mendicantium Ordinum fratres hujusmodi, quando à suis Generalibus, vel eorum Ministris provincialibus ad id deputati fuerint, non comprehendere, neque eos afficere posse; immo volumus, quod in suis Ecclesiis, quando eis placuerit, licitè & absque ullo impedimento, vel contradictione, etiã Episcopi, nisi ipse prædicaverit, prædicare possint.

Declaratio 2. molestiæ, de qua sup. n. 2.

Sed hoc privilegium hic idem Pont. quo ad approbationem Episcopi tantum revocavit in bulla 133. Romani.

2. Quod vero in sessione 23. cap. 15. circa confessiones à Regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dictorum Ordinum fratres, à præfatis suis Generalibus, vel Ministris Provincialibus ad audiendas confessiones utriusque sexus Christifidelium approbatos, ut præmittitur, minime comprehendat, ita ut à confessionibus audiendis, tam intra eorum Ecclesias, domos, quam extra minimè prohibeantur super hoc litteras felicis recordationis Pauli Papæ Quarti, etiam prædecessoris nostri, concedentes eisdem Fratribus mendicantibus regularis Observantiæ posse confessiones sæcularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos & monasteria sua, & ubilibet audire, approbando, & de novo concedendo. Statuimus etiam quod ille qui semel in una Diœcesi admissus per Episcopum fuerit, semper in eadem Diœcesi habeatur pro admisso, nec amplius examinari vel præsentari in dicta Diœcesi debeat, tam quoad prædicationes faciendas, quã quoad confessiones audiendas, nec aliquid pro prædictis exigi vel recipi debeat.

Declaratio 3. molestiæ, de qua sup. n. 3.

Sed revocationem mox indicavi.

3. Confessores verò Monialium, quæ degunt sub cura Regularium ab Ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam Fratres si debeant audire confessiones aliorum Fratrum examinari debent. Lectores insuper ex eisdem Fratribus, & in Theologia graduati, qui cum licentia suorum Superiorum ad gradum admissi fuerint, cum de ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones audituri, quàm prædicationis munus subituri, ab Episcopis minime examinentur.

Declaratio 4. molestiæ, de qua sup. n. 4.

4. Ipsique Christifideles Sacramentum Eucharistiæ (Resurrectionis Dominicæ festivitate dũtaxat excepta) sumere, eisq; illud Fratres hujusmodi administrare valeant, nec ad illud faciendum per locorum Ordinarios, aut Ecclesiarum Rectores præfatos, seu alios quoscumq; (illorum licentia minimè requisita) etiam sub censuris Ecclesiasticis & aliis pœnis, cogi vel cõpelli possint seu debeant, etiam decernimus & declaramus. Et licet in sessione 25. cap. 12. caveatur, quod censuræ & interdicta Ecclesiastica, etiam à locorum Ordinariis promulgata mandãte Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesiis publicari debeant, tamen si tempore celebrationis alicujus ex festis Sanctorum, Ordinum eorumdem, ac aliis Festivitatibus juxta eorumdem Ordinum privilegia Apostolica, interdictum hujusmodi emanaverit, illud in præfatis festivitatibus, & earum Octavis suspendimus.

Declaratio 5. molestiæ, de qua sup. n. 5.

5. Cum inhonestum sit, quemlibet in alienã messem falcem injicere, cumq; Monialium monasteria nonnisi de Episcopi vel Superioris licentia, & in casibus necessariis, aliquis ingredi præsumat in session. 25. cap. 5. prohibetur, hoc tantum in illis Monasteriis locum habere volumus, quæ Ordinarii ipsis pleno jure subsunt, in quibus, in casibus necessariis ipsi dare licentiã possint, & non in aliis Monasteriis. Ita ut in præfatis monasteriis, quæ Ordinariis ipsis pleno jure non subsunt, ipsi Ordinarii illa ingredi non possint, prout in Regulis earum, seu de jure statuitur, & eis aliquos processus, adversus Moniales ipsas, seu Fratres hujusmodi propterea, seu alias ipsorum Ordinum Superioribus requisitis, quoquomodo formare, aut facere posse omnino prohibemus, ita ut aliquam jurisdictionem, seu aliquod quodcumque dominium in Moniales & Fratres hujusmodi respectivè habere, exercere, aut exequi nullatenus possint aut debeant, immo illas & illos omnes ab eorum Superioritate, dominio, & jurisdictione, & Potestate, eximimus & liberamus, prout eis concessum est per sua privilegia à Sede præfata obtenta. Et ita præfatæ Moniales, ac Fratres sint exclusi à superioritate & jurisdictione Ordinariorũ respectivè hujusmodi, ut etiã in illarum vel illorum Syndicis, aut Procuratoribus deputandis vel in disponendis illorum facultatibus, vel alia sibi non competentia facienda, ullatenus non se intromittant. Nec etiam Ordinarii ipsos Regulares præfatos citare, & jurisdictioni suæ subjicere, ac eorum Conventus occupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos jurisdictionem aliquã & potestatem exercere, ut præmittitur, aut ipsos carceribus mancipare, & contra eos aliud facere possint, ut suæ ditioni subjiciantur.

Declaratio 6. molestiæ, de qua sup. n. 6.

6. Volumus etiam, quod puellarum Deo dicandarum, an scilicet coactæ vel seductæ fuerint, examen faciendum, nonnisi infra quindecim dies, postquam juxta Concilium Tridentinum Episcopi, vel eorum Vicarii requisiti fuerint, fieri possit; quibus elapsis amplius in hoc illis se intromittere non liceat, cujus occasione, nec Episcopus nec ejus Vicarius intra septa Monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream, & interrogationes alias, quam eas quæ præfatum Concilium Tridentinum jubet, eis fieri omnino prohibemus, ac similiter volumus, quod puellæ, seu novitiæ ipsæ ad alias interrogationes respondere minime teneantur.

Declaratio 7. molestiæ, de qua sup. n. 7.

7. Sessione vero 23. cap. 8. neminem nisi à proprio Episcopo ordinari posse statuens, in Regularibus locum non habere omnino declaramus, ita quod Fratres hujusmodi præfatos, etiam sacros ordines à quolibet Antistite, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habente, Ordinarii loci minime requisita licentia, in locis seu domibus Fratrum hujusmodi, aut alibi recipere possint.

Declaratio 8. molestiæ, de qua sup. n. 8.

8. Et insuper sessione 22. decretum, quod per populũ sæpe ad suas Ecclesias, saltem Dominicis, & majoribus Festivis diebus, convenire debere monet in sequendo, volumus quod Fratribus Mendicantibus hujusmodi, non solum prohiberi non possit, ne Missas & alia divina officia faciant in eorum Ecclesiis, verum etiam in quibuscumque aliis ubi celebrari Missas solitum est, etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis, celebrare valeant: ac etiã quod conciones & lectiones sacræ scripturæ, & sermones pro mortuis, etiam in Ecclesiis facere, ac eleemosynas pro celebrandis hujusmodi Missis, & aliis divinis officiis peragendis, si

eis illas donari, seu relinqui contingat, recipere, necnon Missas & divina Officia hujusmodi, etiam in diebus Dominicis vel Festivis, etiam antequam Rector Parochialis Ecclesiæ celebraverit, celebrare, & facere, & quando eis videtur, etiam si tunc in Ecclesia Cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiam quicumque utriusque sexus Christifideles, totius anni tempore, illas & illa in Ecclesiis Fratrum hujusmodi audire possint. Ipsi Christifideles nullatenus desuper molestari, aut impediri per locorum Ordinarios, seu Rectores parochialium Ecclesiarum, aut alios quoscumque ullo pacto, causa vel occasione non valeant seu debeant, sed præfati Christifideles audiendo Missas & alia divina Officia in Ecclesia Fratrum hujusmodi diebus Dominicis aut Festivis, præcepto Ecclesiæ de illis audiendis satisfecisse censeantur.

Declaratio 9. molestiæ, de qua sup. n. 9.

9. Controversias autem omnes de Præcedentia quæ eadem sessione 25. cap. verò 13. per Episcopum terminari mandantur, non nisi durantes per illum dirimi, finitas autem nullo pacto innovari posse statuimus.

Declaratio 10. molestiæ, de qua sup. n. 10.

10. Cumque licet cap. 11. sessionis 25. statuat, quod in Domibus virorum, seu mulierum, quibus animarum personarum sæcularium cura imminet, nulli etiam ad nutum amovibiles, inibi deputentur, nisi de Ordinarii consensu, ac prævio examine hujusmodi præcedente, ad curam hujusmodi admitti posse omnino volumus præfatos Regulares.

Declaratio 11. molestiæ, de qua sup. n. 11.

Alia declaratio est in bulla huic annexa sub §. 11.

11. Quartam autem funeralium, de qua session. 25. cap. 13. nequaquam solvere teneantur Monasteria, quæ à quadraginta annis circa fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de Monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam solvere consueverunt, & ubi solvi consuevit, id tantum ceræ, & aliorum quæ in aliquibus partibus deferri contigerit, tempore quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel aliis, Fratribus ipsis, seu Monialibus hujusmodi relictis, aut aliàs quomodolibet donatis, solvi debet, sicque intelligi Concilii decretum, quoad quartam hujusmodi solvendam debere decernimus. Ubi verò non est consuetudo solvendi quartam hujusmodi, de nullo suprascriptorum solvi debere declaramus.

Declaratio 12. molestiæ, de qua sup. n. 12.

12. Nec ad quartam, seu aliam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum quæ dictis Ecclesiis relinqui vel dari contigerit, etiam si pro victu Fratrum, aut aliàs relinquantur, aliquid contribuere teneantur.

Declaratio 13. molestiæ, de qua sup. n. 13.

Alia declaratio est in bulla huic annexa sub §. 2.

13. Ac etiam jus sepulturæ solvi tantum consuetum Curatis, & non aliquid aliud eis solvi debeat, quamvis partes ad earum libitum Ecclesiis Ordinum hujusmodi, seu eorum Fratribus, alia quæcumque tribuant, seu eleemosynas elargiantur quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum hujusmodi, nec propterea impediri debeant, quin possint defunctorum corpora præfata ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Declaratio 14. molestiæ, de qua sup. n. 14.

Alia est declaratio in dicta bulla huic annexa.

14. Inhonestum quoque esse censentes, Mendicantium Ordines ad aliquorum onerum contributionem teneri, illos, illorumq; loca, etiam si curam animarum habeant, ac quæcumque beneficia illis unita, ad contributionem pro seminario, aut decimarum aliquarum solutionem, immo illos & eorum domos, monasteria, beneficia & loca quæcumque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones, vineas, agros, & prata, ac alia bona quæcumque, tam ad ipsos, quam ad Moniales præfatas, etiã largitionem fidelium, seu alias justis de causis ab eis acquisita, ac pecuniis empta, vel aliàs quomodolibet pertinentia minimè teneri, illosq; & illas, à quibuscumq; decimis, primitiis, quartis, mediis, & aliis fructuum partibus, necnon subsidiis caritativis, etiã per nos concessis, ad quorumcumq; etiã Regum, Principum, & Dominorum tẽporalium instantiam, quæcumque etiã urgentissima, & de necessitate exprimenda causa, ac etiã aliis quibuscumq; oneribus tam ordinariis, quam extraordinariis, etiam ratione fructuum, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliarum quarumcumque rerum, tam pro victu quam vestitu, aut aliàs sibi necessariarũ quomodolibet, etiam auctoritate Apostolica, nunc & pro tempore impositis, ita ut penitus & omnino ad alicujus rei contributionem minimè teneantur, omnino eximimus & liberamus, illosque & illas, ad illos & illa, etiam si sæculares, & aliæ personæ quæcumque in eas exigendi possessione fuerint, minimè teneri debere volumus: nec sub capite 12. sessionis 25. comprehendi posse vel debere decernimus.

15 Quod vero de usu quæstarum eleemosynarum auferendo loquitur sessionis 21. cap. 8. id ad Mendicantium Ordines nullo modo referri posse vel debere etiam decernimus, quin potius cum eleemosynis hujusmodi vivere cogantur, eis id facere liberum omnino esse declaramus.

Declaratio 15. molestiæ, de qua sup. n. 15.

16. Quoniam verò ex nimia Episcoporum sibi irrogata auctoritate, ipsi personas Regulares suæ jurisdictioni subjicere omnino student, ac decreto Concilii præfati, Sessionis 25. capit. 14. edito, quo cavetur, quod si Regularis intra claustra existens, & extra ea, ita notoriè deliquerit, ut populo scandalosus sit, termino ab Episcopo præfigendo, à suo Superiore omnino puniatur, sin minus, ab Ordinario delinquens puniri possit, confisi, quod variis indebitisque gravaminibus Regulares afficiunt, Ordinarios præfatos aliquid contra regulares in claustris degentes hujusmodi, quovis prætextu, occasione, vel causa innovare non posse vel debere, nec aliquos processus contra ipsas personas regulares formare aut facere posse volumus; nisi propter manifestum scandalum, & suorum Ordinum Superioribus prius consultis negligentibus, aliorum omnia & singula contra præmissa facta & gesta, ac facienda in futurum pro nullis & infectis habeantur.

Declaratio 16. molestiæ, de qua sup. n. 16.

Tu ad hoc vide Clem. III. con stit. 39. Suscepti.

17. Neque etiam se intromittant ullo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione Conventuum, tam Fratrum, quam Monialium hujusmodi, & illorum correctionibus, sed omnia ista, & alia necessaria ad correctionem & gubernationem, Fratrum aut Monialium hujusmodi, & eorum Generalibus, ac Ministris, seu Provincialibus, vel aliis eorum aut earum respectivè Superioribus, etiam ratione computa faciendi cum Sindicis conventuum hujusmodi, omnino relinquatur, nec ullo modo in prædictis, per se vel alios se intromittant.

Declaratio 17. molestiæ, de qua sup. n. 17.

18. Fratres quoque si contigerit eos ad hujusmodi Ordinarios recursum habere à præfatis Generalibus Ministris, seu Provincialibus, Prioribus, Guardianis, & aliis Superioribus castigari & puniri posse, & debere, neque ipsos Ordinarios præfatis Superioribus Ordinum hujusmodi, ullatenus inhibere. Quinimmo præfatos Superiores processus contra Fratres suos & Moniales hujusmodi, quando opus fuerit, circa delictorum inquisitionem, vel castigationem facere posse decernimus; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Declaratio 18. molestiæ, de qua sup. n. 18.

19. Inhibemus etiam ipsis Ordinariis, ne Fratres extra claustra degentes, sub eorum protectione recipiant, eosq; invitis suis Superioribus detineant.

Declaratio 19 molestiæ, de qua sup. n. 19.

20. Prohibemus quoque eisdem Ordinariis, ne aliquomodo se intromittant in bonis dictorum Fratrum extra claustra suorum Monasteriorum pro tempore degentiũ sive decedentium, & quamvis in habitu, sive absq; habitu moriantur, volumus quod eorum bona mobilia & imobilia, ad Ordinem quem professi sunt, pertineant, disponenda juxta cõstitutiones seu ordinationes præfatorum Ordinum, neque illa Ordinarii præfati occupare præsumant, immo hujusmodi, & ad habitum Religionis revertentium bona omnia Monasteriis

Declaratio 20. molestiæ, de qua sup. n. 20.

ipsis,

ipsis, cum ea quæ acquirit Monacus de jure Monasterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

Declaratio 21. molestiæ, de qua sup. nu. 21.

21. Ac ipsius Ordinariis, ne quascumque uniones, etiam perpetuas, à Sede prædicta, vel alias, ut præfertur hactenus factas, & pro tempore faciendas, de beneficiis Ecclesiasticis, seu illorum fructibus, quin suum sortiantur effectum impediant, omnino etiam prohibemus, & censuras Ecclesiasticas & alias pœnas per eos in contradictores pro tempore latas, nullius esse roboris vel momenti, similiter decernimus & declaramus. Insuper volumus quod præfati Regulares, quibus cura animarum est, possint per se ipsos juxta suorum Superiorum ordinationem, aut alios Vicarios, seu Capellanos sæculares ipsorum Regularium nutu amovibiles, ab eis deputatos, & ab Ordinario pro idoneis nominatos & approbatos, præfatam curam exercere: neque in eorum deputatione vel amotione, neque alicujus partis fructuum consignatione pro præfatis Capellanis seu Vicariis sæcularibus, si per tales curam exerceri contigerit, Episcopi ullo pacto se intromittant.

Declaratio 22. molestiæ, de qua sup. nu. 22.

22. Prohibemus insuper eisdem Ordinariis, ac aliis quibuscumque personis, ne impediant ipsos Fratres, quando eis placuerit, tam in diebus dominicis seu festivis, aut aliis totius anni temporibus, campanas pulsare, & etiam tempore quo ipsi celebraverint, missas celebrare, necnon mortuorum corpora associare, & illa per Fratres ipsos quando in Ecclesiis suis præfatis delata fuerint, absque præsentia rectorum Ecclesiarum hujusmodi sepeliri facere, ac officia mortuorum hujusmodi peragi posse, necessariamque præsentiam rectorum, aut aliorum clericorum, quin infirmi libere sua possint condere testamenta minimè esse, ac ipsos Regulares legata, aut quævis alia sibi in testamentis relicta, exigere & obtinere posse, neque aliquod jus in contrarium esse decernimus & declaramus.

Declaratio 23. molestiæ, de qua sup. nu. 23. Tu vide bullam 99. Clem. VIII. Quoniam.

23. Licentias verò pro construendis domibus Regularibus, quæ 4. cap. 25. Sessionis, nisi de Ordinarii licentia construi prohibentur, gratis omnino dari; & nonnisi legitima subsistente causa, Superioribus explicanda illas recusari posse.

Declaratio 24. molestiæ, de qua sup. nu. 24.

24. Necnon Fratres præfatos, etiam solos, mortuorum corpora associare, ac mandatum in die Cœnæ Domini fieri solitum in Ecclesiis seu domibus Fratrum cujuslibet Ordinis prædictorum, solemniter facere, & prædicta die prædicare hora qua eis videbitur, nec per locorum Ordinarios, aut rectores Ecclesiarum, seu alios quoscumque prohiberi posse etiam decernimus & declaramus.

Declaratio 25. molestiæ, de qua sup. nu. 25.

25. Mandantes etiam universis locorum Ordinariis, ne mortuorum officia agere rectores parochialium in Ecclesiis ipsorum Fratrum, contra illorum voluntatem permittant. Ac Moniales dictis Fratribus subditas, vel personas sepulturam in eorum Ecclesiis eligentes, nulla soluta parocho portione, sepelire, vel si Fratres ad mortuorum corpora associanda vocati fuerint, illa absque Fratrum hujusmodi præsentia sepeliri facere audeant vel præsumant.

Declaratio 26. molestiæ, de qua sup. nu. 26.

26. Cùmque maximè deceat liberam esse cujusvis testantis voluntatem, pravum illum usum, parvo adhuc tempore, ut præfertur, introductum, per quem testamenta absque presbyterorum præsentia fieri interdicuntur, omnino abrogamus.

Declaratio quo ad accessum ad processiones.

§. 3. Postremo quod cap. 13. sess. 25. cautum fuit, quod omnes, scilicet tam Clerici quàm Regulares quicumque ad publicas processiones vocati, accedere compellantur id quoad Fratres præfatos de illis tantum processionibus intelligi volumus, ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere, vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur; quod etiam de illis Conventibus, qui Collegia nuncupantur, minimè intelligi volumus, in quibus Fratres sub arctiori clausura degunt, ita ut nec in choro cantent nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis & lectionibus vacent.

Extinctio litium desuper pendentium.

§. 4. Præterea si fortè inter Episcopos, vel Collegia, aut Capitula, vel alias quasquis personas, & præfatos Fratres, seu Moniales, aut eorum aliquos, super præmissis vel aliquo eorum, coram quocumque seu quibuscumque judicibus, etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, tam in Romana Curia quàm extra eam, ubilibet lis, seu lites respectivè pendeant, nos litem seu lites, & causam vel causas hujusmodi ad nos advocamus, ac illam & illas, quarum statum, ac nomina & cognomina judicum & collitigantium, præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, cassamus & extinguimus, ac partibus ipsis perpetuum silentium desuper imponimus.

Confirmatio omnium privilegiorum quæ aliter quàm supra concessum est, Conc. Trid, non adversantur.

§. 5. Ac insuper ut facilius præmissa omnia illibata persistant, omnia & singula privilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, dispensationes, favores & gratias, quæ decretis Concilii Tridentini aliàs quam ut superius est dictum, concessum & declaratum, non contrariantur expresse, eisdem Fratribus, necnon Monialibus quibuscumq; & Sororibus Tertii ordinis prædictorum Ordinum respectivè, Ordinibus, ac illorum Ecclesiis, domibus & personis, etiam vivæ vocis oraculo, in genere vel in specie, tàm per recol. mem. Eugenium IV. Sixtum IV. Leonem X. Paulum III. ac dictum Paulum IV. & Pium etiam IV. quàm alios quoscumque Romanos Pontifices etiá prædecessores nostros, ac nos & Sedem eamdem quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, necnon nostras, & Prædecessorum nostrorum, ac alias quascumq; desuper confectas litteras, quarum omnium tenores, ac eorumdem Prædecessorum nostrorum nomina, & alia de necessitate exprimenda, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, etiam præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus & confirmamus, illisque perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, eaque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere, ac Fratribus, Superioribus, & personis Ordinum hujusmodi, necnon aliis quibuscumque quos illa concernunt, suffragari debere, seu posse volumus. Necnon privilegia, immunitates, facultates, libertates, indulta, dispensationes, exemptiones, favores, & gratias, tam spirituales quàm temporales, modo & forma quibus concessa sunt, etiam per viam comunicationis & extensionis, activè & passivè, inter se & alios quoscumque Ordines, respective, de novo concedimus, illaque omnia & singula, ad domos & loca quæcumq; dictorum Mendicátium Ordinum & Monialium quarumcumq; ac Sororum de tertio Ordine nuncupatarum in Congregatione viventium dictorum Ordinum, ut præfertur hactenus recepta, & in posterum recipienda. Necnon eorum personas & bona, etiam si privilegiorum & aliarum gratiarum præfatorum authentica originalia, propter temporis antiquitatem, vel varias Urbis ruinas deperdita existant, dummodo de eis aliàs legitimè constet, extendimus & ampliamus.

Decretum irritans.

§. 6. Et sic in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices & personas quavis auctoritate fungentes, etiam Cardinales & Auditores præfatos, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decrevimus.

Executorum deputatio & facultates.

§. 7. Quocirca dilectis filiis nostris, Prædicatorum Cardinali Protectori, & S. Hieronymi Generali Ordinum, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ etiam generali Auditori, nunc & pro tempore existentibus per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit ac quoties pro parte eorumdem Fratrum, aut Monia-

lium, vel alicujus eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos quos litteræ ipsæ concernunt, pacificè frui & gaudere; non permittentes eos vel aliquem eorum desuper contra præsentium tenorem per quoscumque, etiam locorum Ordinarios, quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisq; super his habendis servatis processibus censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, & interdictum Ecclesiasticum apponendo; invocato etiã ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ

§. 8. Non obstantibus præmissis, & aliis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis, eisdem Episcopis vel quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu simili, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus; necnon omnibus illis quæ in litteris confirmationis, & innovationis privilegiorum eorumdem, alias per eosdem Paulum IV. & Pium etiam IV. prædecessores nostros prædictos, Ordini fratrum Minorum hujusmodi concessorum, concessum est non obstare, contrariis quibuscumque; aut si locorum Ordinaris, vel quibusvis aliis communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

Et quia difficile foret earumdem præsentium litterarum notitiam ad quascumque personas pervenire, & ubiq; illas præsentare, etiam motu & scientia similibus, volumus & decernimus, quod transumptis earumdem præsentium litterarum etiam per impressionem factis, manu alicujus notarii publici subscriptis, aut sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, quemadmodum adhiberetur præsentibus litteris originalibus si præsentarentur, ubique adhibeatur, tam in judicio quàm extra illud, plena & indubitata fides.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, inhibitionis, advocationis, cassationis, extinctionis, impositionis, approbationis, confirmationis, adjectionis, concessionis, extensionis, ampliationis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 2. die 16. Maii.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567. 17. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno 2.

Sequitur extensio istorum privilegiorum Mendicantium, ad alios Ordines.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1567.

Exordium.

Ex supernæ dispositionis arbitrio gregi Dominico præsidentes, inter curas multiplices, quas ex ministerio nostri Pastoralis officii nobis incumbere censemus, illam per quam personarum quarumlibet, earum præsertim quas sub suavi Religionis jugo sedulum in dies Altissimo famulatum exhibere conspicimus, statui & quieti ritè consulitur, libenter amplectimur, ac ut personæ ipsæ idem exoptantes à nobis, gratias & favores reportasse lætentur, grato intendimus animo, ac in his nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout temporum qualitate pensata, id perspicimus in Domino salubriter expedire.

Constit. hujus PP. est præinserta.

§. 1. Nuper siquidem à nobis emanarunt litteræ tenoris subsequentis. Et si Mendicantium &c.

Omittitur tenor, quia est hic supra insertus.

Causa extensionis privilegiorum.

§. 2. Et deinde pro parte dilectorum filiorum Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini Congregationum Lateranensis & S. Salvatoris, ac S. Crucis Olimbriensis & Monacorum S. Benedicti Congreg., & Ordinum Cassinensis Montis Oliveti, Vallis Umbrosæ, necnon etiam Congreg. Cistercienssis & Chartusiensis necnon S. Hieronymi Hispaniarum, ac Camaldulensis & Fratrum Militiæ JESU CHRISTI Reformatorum nuncupatorum Regni Portugalliæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi etiam juxta eorum cujuslibet regularia instituta, tum vita eorum exemplari, tum doctrina, ac verbi Dei prædicatione, aliisque summis eorum laboribus & studiis, animarum salutem ac sanctæ Sedis Apostolicæ dignitatis & auctoritatis augmentum hactenus semper procuraverunt, & in dies circa hoc tam laudabile ministerium magis ac magis versari non cessantes, sibi favente superni Numinis auxilio, suavissimum cunctisque fidelibus gratissimum suæ probitatis & diligentiæ latius diffundunt odorem, pariterque in vinea Domini laborare non desinunt; ac proinde eos aliqua ratione indignos censeri non posse, quin ipsi quoque gratiarum, facultatum, privilegiorum, & aliorum præfatis Fratribus Mendicantibus concessorum participes fieri, necnon Monasteria, etiam Monialium, & alia loca quæcumque ad gratias, facultates, privilegia, ac alia in eisdem præinsertis litteris contenta quæcumque extendi, ac illis gaudere debeant. Quare pro eorumdem Canonicorum, Monacorum, & Fratrum parte nobis fuit humiliter supplicatum, ut eorum statui, & tranquillitati consulentes, eos & eorum singulos, necnon suorum Ordinum, & Congregationum Monasteria, etiam Monialium, ac domos & loca alia quæcumque, ad declarationes, statuta, exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, & decreta, ac alias gratias, facultates, & privilegia quæque prædictis Fratribus Mendicantibus concessa prædicta, ita ut illis omnibus & singulis, æque & pariformiter absque ulla penitus differentia, frui & gaudere possint & debeant, extendere, & quatenus opus sit illa eis de novo concedere, aliasque sibi desuper opportune providere, de benignitate Apost. dignaremur.

Extensio privilegiorum.

Hæc extensio fuit restricta à Greg. XIII. cit. in rubr.

§. 3. Nos igitur qui omni qua fieri potest ratione commodiori personarum quarumlibet, præsertim Deo dicatarum animi quiete sinceris exoptamus affectibus, singulos Canonicos, Monacos, & Fratres prædictos à quibusvis censuris & pœnis Ecclesiasticis, quavis occasione latis, si quibus innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Canonicos, Monacos, & Fratres prædictos, si professionẽ regularem juxta eorum statuta, & laudabiles consuetudines, ac privilegia & indulta eis concessa emiserint respectivè, illorumq; Monasteria, etiã Monialium,

necnon

necnon domos, & loca alia quæcumque ad singula, declarationes, statuta & immunitates (à contributione ratione Seminariorum pauperum Clericorum juxta ordinationem dicti Concilii Tridentini erigendorum, necnon subsidiorum Apostolica auctoritate pro tempore impositorum, ac quæstuatione eleemosynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, decreta, & alia quæcumque, gratias, facultates, & privilegia eisdem Fratribus Mendicantibus, ut præfertur concessa & facta, ac alia in præinsertis litteris contenta, & inde secuta quæcumque, dicta auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò extendimus & ampliamus, illosque declarationibus, statutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extensionibus, decretis & aliis gratiis, facultatibus, & privilegiis hujusmodi pariformiter, & absq; ulla penitus differentia, prout dicti fratres Mendicantes utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri & gaudere poterunt, liberè & licitè uti, potiri, & gaudere posse, atque debere; illaque omnia & singula sibi, eorumque Monasteriis, domibus, & locis hujusmodi, eorumque Superioribus, & personis, quibuscumque, quas illa concernunt, & pro tempore concernunt, suffragari, necnon modo & forma quibus prædictis fratribus Mendicantibus concessa & facta sunt, concessa factaque esse; necnon ad singula Monasteria, domos, & loca quæcumque dictorum Canonicorum, Monacorum, & Fratrum, necnon Monialium, Congregationum & Ordinum prædictorum in Congregatione viventium, extensa & ampliata censeri.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & personas, & S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate judicari & definiri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 5. Quocirca Venerabilibus fratribus, & dilectis filiis ejusdem S. R. E. Cardinalibus, dictorum Ordinum & Congregationum hujusmodi respectivè, nunc & pro tempore Protectoribus per Apostol. scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Canonicorum, Monacorum, & Fratrum, aut Monialium hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes eis[...] in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos quos litteræ ipsæ concernunt, pacificè frui & gaudere, non permittentes eos, vel aliquem eorum desuper, tàm contra præsentium litterarum, quàm præinsertarum tenorem per quoscumque, etiam locorum Ordinarios quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia appellatione postposita compescendo legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, & interdictum Ecclesiasticum apponendo; invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & aliis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Episcopis, aut quibusvis aliis personis sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc servanda foret, tenores hujusmodi, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si locorum Ordinariis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides exemplorum.

§. 7. Et quia difficile foret earumdem præsentium notitiam ad quascumque personas pervenire, & ubique illas præsentare, etiam dicta auctoritate nostra volumus & decernimus, quod transumptis illarum, etiam per impressionem factis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, sive sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, prout eisdem præsentibus adhiberetur si præsentarentur, ubique adhibeatur, tam in judicio quàm extra illud, plena & indubitata fides.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, extensionis, ampliationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567. 17. Kal. Septemb. Pontificatus nostri Anno secundo.

Dat. P. An. 2. die 16. Aug.

Sequitur declaratio præinsertæ constitutionis.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS,

Universis & singulis Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis, in spiritualibus, generalibus, ubilibet constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD hoc nos DEUS prætulit in familiam domus suæ, ut singulis opportuna provisionis auxilia fidelis servitutis, injuncta providentia, pro tempore dispensantes, Religiosorum quorumlibet, præsertim Fratrum Ordinis Prædicatorum, in humilitatis spiritu, sub Religionis jugo, Deo servientium, necessitatibus intendamus, dispendiis & oppressionibus, divina cooperante clementia salubriter occurramus.

Hic Pont. & alii quam plura Ord. Fratrum S. Dominici concesserunt.

§. 1. Sanè licet, nos, & quamplures Romani Pontifices prædecessores nostri, propter uberes fructus, quos dictus Ordo Fratrum Prædicatorum, multa præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ, in propagationem fidei Orthodoxæ, eatenus produxerat, ac in futurum producturum fore, firma sperabatur, & ut Fratres ipsi quietius eorum factis Officiis, vitæque regulari, ac Verbi Dei prædicationibus, libentius & alacrius ad ipsius fidei Christianæ propagationem incumbere valerent, & incumberent cum effectu, quamplura privilegia, indulta, gratias, exemptiones, & immunitates eis concesserint.

Et signanter circa prædicationes, ut sup. nu. 21.

§. 2. Et inter cetera, per quasdam alias nostras litteras declaraverimus, Canonem sess. 24. cap. 4. Trident. Concilii, per quem omnibus Regularibus, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis, contradicente Episcopo, prædicationis officium interdicitur, Fratres hujusmodi, quando à suis Generalibus, vel eorum Ministris Provincialibus, ad id deputati fuerint, non comprehendere, neque eos afficere; immo voluerimus, quod in eorum Ecclesiis, quando eis placeret licitè, etiam absque ullo impedimento, vel

contra-

contradictione, etiam Episcopi, nisi ipse prædicaret, licet in Cathedrali Ecclesia tunc prædicaretur, prædicare possent.

Et quartam funeralium, & sepeliendi ut sup. nu. 11. 12. & 13.

§. 3. Circa autem quartam funeralium, de qua in sessione 25. cap. 13. ejusdem Concilii, Nequaquam domos, seu Conventus, & Monasteria, quæ à quadraginta annis citra tunc fundata existebant, postquã Concilium ipsum loquitur tantum de Monasteriis, seu domibus ante quadraginta annos fundatis, & quæ ipsam quartam solvere consueverunt, & tantum ceræ & aliorum, quæ tempore quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu Legatis, vel aliis, Fratribus ipsis, seu Monialibus, relictis aut alias quomodolibet donatis solvi debere, sicque decretum Concilii hujusmodi, quoad dictam quartam funeralium solvendam intelligendum esse decreverimus. Ubi vero non est consuetudo solvendi quartam funeralium hujusmodi, de nullo suprascriptorum solvi debere declaraverimus. Nec ad quartam, seu aliam partem eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum, quæ dictis Ecclesiis, seu Fratribus, etiam pro eorum victu, aut alias relinqui, vel dari contingeret, aliquid contribuere tenerentur, ac Curatis seu Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, jus tantum sepulturæ eis solvi consuetum, nec aliquid aliud, quamvis partes ad earum libitum Ecclesiis ipsorum Fratrum, seu eisdemmet Fratribus, alia quæcumque tribuissent, seu elargiti fuissent, quando in eorum Ecclesiis corpora mortuorum sepeliuntur eis solvere, seu ad aliquorum onerum contributionem eisdem Curatis faciendam teneri, nec propterea impediri posse Fratres ipsos, quin possent defunctorum corpora præfata, ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Exemptionemque à solutione onerum, & jurisdictione Ordin. ut sup. nu. 14.

§. 4. Neque dictos Fratres, illorumque loca, etiam si curam animarum haberent, aut quæcumque beneficia eis unita ad aliquam contributionem pro Seminario, aut decimarum aliquarum solutionem pariter teneri, nec cogi posse; immo illos, & eorum domos, monasteria, beneficia, & loca ab illis quomodolibet dependentia, eorumque bona quæcumque, tàm ad eos, quam ad Moniales præfatas quomodolibet pertinentia, à quibuscumque decimis, primitiis, quartis, mediis, & aliis fructuum partibus, necnon subsidiis charitativis, etiam per nos, ex quacumque causa concessis, ac aliis quibuscumq; oneribus, tam ordinariis, quam extraordinariis, necnon ab omni jurisdictione & superioritate Ordinariorum locorum, ita ut Ordinarii ipsi aliquam jurisdictionem, sive potestatem in eos exercere, sive eos eorũ jurisdictioni subjicere vel aliquid contra eos facere minimè possent, exemerimus & liberaverimus.

Nonnulli tamen Episcopi & alii molestabant Fratres & Moniales super præmissis ex causis hic enunciatis.

§. 5. Nihilominus, sicut accepimus, nonnulli Episcopi, sive alii locorum Ordinarii, aliique Ecclesiarum Prælati, necnon Canonici, sive capitulares personæ, ac Parochialium Ecclesiarum Rectores, & aliæ tam Ecclesiasticæ, quàm sæculares personæ, qui non cessant dictos Fratres, & Moniales, eorumque personas, sive œconomos, & Procuratores, super præmissis diversimode molestare, & ipsos in eorumdem quiete, & spiritualibus muneribus turbare.

Alii enim prætendentes, quod cum Canon Concilii hujusmodi, super quo, ut præfertur, nostra emanavit declaratio, loquatur nisi de una quarta, Cathedrali seu parochiali Ecclesia solvi consueta, nec dictum Concilium, nec nos cogitaverimus de duabus quartis scilicet ubi consuevit solvi, & Cathedrali, aut parochiali Ecclesiis & ideo dictis in locis cessare dispositionem dictæ declarationis nostræ & Canonis Concilii.

Alii verò etiam prætendentes, quod dictis nostris declarationibus non obstantibus, Fratres prædictos quantumcumque ab eorumdem Superioribus approbatos in eorum Ecclesiis, & locis prædicare non posse nisi primo se coram Ordinariis ipsis, sive eorum Vicariis, & licentiam suorum Superiorum muneris dictæ prædicationis præsentaverint, & ab eisdem Ordinariis, seu dictis eorum Vicariis benedictionem obtinuerint.

Alii etiam locorum Ordinarii, necnon Canonici, & Capitulares personæ, tam Metropolitanarum & Cathedralium, quam Collegiatarum, necnon parochialium Ecclesiarum Rectores, sive aliæ personæ Ecclesiasticæ etiam prætendentes dictos Fratres alienas Parochias cum eorum Cruce elevata ad levanda cadavera eorum qui in Ecclesiis domorum, & locorum eorumdem Fratrum elegerint sepulturam, intrare, & dicta cadavera ad ipsorum Fratrum Ecclesias pro eis inibi tumulandis, recusante ipso loci Ordinario, sive Capitulo, vel Rectore, deferre seu deferri facere non posse.

Alii autem ex consuetudine prætendentes, quod Fratres ipsi cum eorum Cruce non possint levare cadavera defunctorum ex eorumdem domibus, & eorum funus exequi, sed Capitulis, sive capitularibus personis, seu Rectoribus ipsis id tantum licere, & primo ad ipsorum Capitulorum, sive Presbyterorum Ecclesias dicta corpora deferri debere, & in eisdem Ecclesiis funus, sive funeris officium peragi, postea vero per ipsos presbyteros retentis funeralibus universis, sive solutis sibi certis pecuniis per hæredes defuncti pro funere, & exequiis, sive Missis in eorumdem Ecclesiis celebrandis, tunc, & non alias licere Fratribus corpus, sive cadaver defuncti ad eorum Ecclesiam deferre.

Alii etiam prætextu diversarum consuetudinum, & concordatorum, etiam cum dictis Fratribus initorum, prætendentes à dictis Fratribus, & Monialibus velle habere, & sibi exigere licere, quartam, seu aliam portionem, etiam quorumcumque legatorum, & seu aliarum piarum largitionum, ipsis Fratribus, & Monialibus, sive eorumdem domibus, Ecclesiis, & locis quoquomodo factarum.

Alii etiam prætendentes jurisdictionem, & superioritatem in dictos Fratres, & Moniales, eorumdemque domos, Conventus, Monasteria, & loca exercere posse, & propterea ipsos Fratres, & Moniales ad solutionem diversorum onerum, & impositionum, dictorumque subsidii, & decimarum cogunt & compellunt.

Aliique in erectione, sive institutione, & acquisitione novorum locorum, sive domorum, Conventuum, & Ecclesiarum dicti Ordinis, & alias præmissorum occasione eosdem Fratres, & Moniales molestant, & perturbant, contra nostrarum & dictorum Prædecessorum nostrorum litterarum formam, & tenorem.

Hic Pont. ad tollendum has controversias, eas omnes ad se advocat.

§. 6. Nos præmissis, & aliis similibus gravaminibus, perturbationibus & molestiis Fratribus, & Monialibus præfatis illatis, eorumdemque Fratrum & Monialium quieti, & tranquillitati consulere, & ut Fratres ipsi facilius & promptius eorumdem officia, & vitam regularem, ac munus prædicationis eis injunctum, ad summi Dei laudem & fidei Catholicæ propagationem, exequi, & adimplere, illisque incumbere possint, & ad illa promptiores reddantur, opportunè providere, ac omnem ambiguitatẽ, etiam nostræ amplioris declarationis ministerio removere volentes; Ipsosq; Fratres, & Moniales, & eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, & ad effectum præsentium dumtaxat cõsequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes. Necnon litterarum præfatarum, ac cujusvis litis, & causæ, desuper inter quoscumque, & in quavis instantia pendentes status, & merita, nominaque & cognomina Judicum, & collitigantium, eorumque jura, & titulos, ac sententiarum desuper forsan latarum. Necnon transactionum, sive conventionum inter eos initarum, ac instrumentorum, aliarumque scripturarum desuper quomodolibet confectorum, & inde secutarum quorumcumque tenores præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad alicujus pro eis nobis super hoc oblatæ

peti-

petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostra, omnes lites, causas, controversias, & quæstionum materias, super præmissis, & eorum occasione, inter Fratres, & seu etiam Moniales præfatos ex una; necnon Episcopos, & locorum Ordinarios, ac Canonicos, sive capitulares personas, Parochialium Ecclesiarum Rectores, & alias quascumq; personas Eccl. & sæculares præfatas, partibus ex altera, coram quocumque Judice, seu quibusvis judicibus Ecclesiasticis, & sæcularibus, etiam Sedis Apostolicæ de latere Legatis, ac Vicelegatis, ac etiam ab eadem Sede delegatis, & subdelegatis, ac aliis quibusvis etiam S.R.E. Card. & Sacri Palatii Apostolici causarum Auditoribus, quomodolibet in prima, seu alia quacumq; etiam forsan ulteriori instantia introductas, & adhuc forsan pendentes, etiam forsan si super illis, etiam contra dictos Fratres, & Moniales, per unam, vel plures sententias judicatum, & inter ipsas partes concordatum, sive transactum desuper fuerit, Apostolica auctoritate, tenore præsentium ad nos avocamus, eaque omnia, & singula cassamus, & extinguimus, ac pro cassis, & penitus extinctis haberi volumus, & declaramus, eisdemque Episcopis, locorum Ordinariis, Vicariis, Canonicis, capitularibus personis, necnon parochialium Ecclesiarum Rectoribus, & ceteris personis Ecclesiasticis, & sæcularibus, desuper perpetuum silentium imponimus.

Confirmat omnia privilegia eisdem Fratrib. & Monialib. &c. concessa.

§. 7. Necnon omnia & singula privilegia, indulta, concessiones, suppressiones, extinctiones, uniones, incorporationes, applicationes, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, favores, communicationes, indulgentias, & alias quascumq; gratias dicto Ordini fratrum Prædicatorum, & ejusdem pro tempore existentibus Magistro Generali, Provincialibus, Superioribus, Fratribus, & Monialibus præfatis, eorumdemq; domibus, Conventibus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis, ac membris, colonis, servitoribus, procuratoribus, œconomis, ac aliis personis quibuscumque dicti Ordinis regulam profitentibus, etiam oblatis, & tertii habitus Monialibus nuncupatis, per quoscumq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem præfatam, ac dictæ Sedis Legatos, Vicelegatos, Episcopos, locorum Ordinarios, & quascumq; alias personas, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; quibusvis clausulis, statutis, etiam irritantibus decretis, hactenus quomodolibet concessa, approbata, & innovata, litterasque desuper tam sub plumbo, quam in forma Brevis, & alias quomodolibet confectas, & expeditas, ac prout ea, omnia & singula per eosdem Prædecessores, ac Nos, & Sedem præfatam, aliosq; prædictos, concessa, approbata, & innovata fuerunt, quorum omnium & singulorum tenores, formas, & datas, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, eisdem auctoritate, & tenore approbamus, confirmamus, & innovamus, illaq; omnia & singula, efficacia existere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, ac suos plenarios & integros effectus sortiri. Necnon ab omnibus, & singulis, quavis etiam de latere Legati, Vicelegati, necnon Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quavis alia Ecclesiast. sive sæculari & temporali præfulgeant dignitate & præeminentia, etiam sub sententiis, censuris & pœnis in eisdem contentis, perpetuo inviolabiliter observari debere decernimus.

Declarat indultum circa prædicationes de quibus in præinserta bulla. num. 1.

§. 8. Et insuper quod Fratres dicti Ordinis (ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Ecclesiis (non tamen ab Episcopomet) prædicetur, liberè, & licitè absque aliquo impedimento, sive etiam ipsius Episcopi contradictione, & absque eo, quod coram dicto Episcopo se non præsentaverint, nec eidem licentiam muneris prædicationis hujusmodi exhibuerint, & ab eodem Episcopo benedictionem, ut præfertur, non obtinuerint, prædicare, & munus prædicationis hujusmodi exequi.

usque sepulturæ de quo ibidem n. 23.

§. 9. Necnon Fratres ipsi quæcumq; corpora defunctorum, qui se in eorum Ecclesiis sepeliri ordinaverit, vel si à defunctorum hæredibus; sive curam funeris habentibus, vocati fuerint, ipsorum Fratrum Cruce elevata, etiam sine dictorum Canonicorum, ac Capitularium personarum, necnon Curatorum, vel aliorum presbyterorum interventu, ex ipsorum defunctorum domibus levare, eaq; accipere & associare, ac ad ipsorum Fratrum Ecclesias directè deferri, & in eorum Ecclesiis (non tamen tempore interdicti) sepeliri facere, salvo dumtaxat jure parochiali. Nec Fratres ipsi ad alterius cujusvis contrariæ consuetudinis, usus, sive moris, observationem teneri, vel super præmissis à quoquam quavis auctoritate, molestari, seu perturbari possint, vel debeant.

§. 10. Quartam autem funeralium, quoad domos, sive Conventus, & Monasteria ipsius Ordinis, tempore dicti Concilii Tridentini, ante quadraginta annos fundata, & erecta, & ratione illorum ubi consuetudo illam solvendi tantum extitit, ac de ceris & aliis, quæ deferuntur juxta cadaver dum ad sepulturam defertur, non autem de aliis quibusvis eisdem Fratribus, seu Monialibus, aut eorum domibus, Conventibus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis, etiam pro funeris sive Anniversarii, aut Missarum celebratione donatis, legatis, sive alias quomodolibet largitis, & ubi duæ quartæ forsan solvi consueverint, una scilicet Parochiali Ecclesiæ, alia vero Episcopo, sive Cathedrali, aut Collegiatæ Ecclesiæ, sive Canonicis, & Capitulo ejusdem, una tantum, scilicet Episcopo, ubi verò consuetudo illam solvendi non fuit, sive domus, Conventus, & Monasteria dictorum Fratrum, & Monialium, post quadraginta annos erecta sive fundata fuerint, nequaquam nec ullo modo solvere, seu tradere, omnem aliam præmissis contrariam consuetudinem, sive morem, harum serie cassantes, & extinguentes, ac omnibus & singulis quorum interest desuper perpetuum silentium imponentes.

Et quartum funeralium de qua ibid. nu. 11. & seqq.

§. 11. Minusque Fratres, & Moniales ipsi, ad aliquorum onerum, realium vel personalium, etiam ratione eorumdem domorum seu Conventuum, Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, ac quorumcumque beneficiorum eisdem unitorum, etiam si, ut præfertur curam animarum habeant, contributionem sive solutionem etiam pro Seminario, & decimarum quarumcumq; aut cujuscumq; subsidii, etam caritativi, & Triennalis nuncupati, nunc, & pro tempore per nos, & quoscumq; Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam impositorum, & imponendorum ex quavis causa, quantumcumq; urgentissima teneantur, vel desuper aliter molestari possint, seu debeant.

Decimasque & contributiones de quib. ibid. num. 14.

§. 12. Quodque Fratres, & Moniales præfati, ubique locorum novas domos, sive Conventus, & Monasteria, ac Ecclesias, dictorum Ordinis, cum claustris, cellulis, refectuariis, dormitoriis, aliisque officiis necessariis, Ordinarii loci, sive cujusvis alterius licentia, desuper minime requisita, construere, ædificare, erigere, & instituere, nec pariter super his molestari possint, sive debeant, eisdem auctoritate & tenore, etiam perpetuo, statuimus, ordinamus & declaramus, eisque Fratribus, & Monialibus, super præmissis omnibus, & singulis licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

Et ædificationem Monasteriorum de qua sup. num. 23.
Tu vide Clem. VIII. const. 99. Quoniam.

§. 13. Ac etiam ipsos Fratres, & Moniales, eorumque domos, Monasteria, beneficia, & ab illis quomodolibet dependentia loca, ac bona quæcumque, cujuscumque qualitatis & quantitatis existant, dictorumque bonorum colonos, laboratores, & conductores, ac oblatos, & tertii habitus Moniales, aliasque personas præfatas, à quibusvis decimis, etiam prædialibus, & primitiis, quartis, mediis, & aliis partibus fructuum, ac subsidiis, etiam caritativis præfatis, ac ab omni jurisdictione, & superioritate quorumcumque locorum Ordinariorum, etiam de novo, quatenus opus sit, auctoritate & tenore similibus eximimus, & liberamus, ac exemptos, liberos, & immunes penitus esse volumus. Necnon, quatenus opus sit, illis eorumque singulis, in jus & proprietatem B. Petri, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum speciali & immediata protectione suscipimus, ac eos solum, & dumtaxat immediate Sedi præfatæ, & nobis, ac pro tempore

Exemptionemque à jurisdictione Ordinariorum.

existenti

existenti Romano Pontifici, subjacere decernimus, & declaramus.

Facultatem etiam ejusdem Fratrib. & Monialibus concedit, eligendi quascumque personas in Ecclesiastica dignitate constitutas, in eorum Conservatores, & Judices, qui hoc munus recusare non possint.

§. 14. Et ut Fratres & Moniales à præmissis molestiis, & perturbationibus sublevati, quietius Altissimo famulari, & uberiores fructus quotidie in agro Domini, pro Christianæ Religionis defensione & ampliatione perferre possint, tam vos omnes & singulos supradictos, quam quascumque alias personas in dignitate Ecclesiastica ubilibet, & in quibusvis Mundi partibus constitutas, & quoscumque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & officiales; necnon Canonicos Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, per eosdem Fratres, & seu Moniales, ac dicti Ordinis fratrum Prædicatorum Superiores, & domorum Priores, ac eorum singulos pro tempore eligendos, in eorum, & dictorum eorumdem privilegiorum, indultorum, concessionum & gratiarum, & singulorum aliorum præmissorum Conservatores, & Judices unicos, qui, quamdiu dictum officium exercueritis, & ipsi exercuerint à nemine, quominus illud exerceatis, & exerceant, sub aliquo prætextu, ac sub excommunicationis, sive suspensionis à divinis latæ sententiæ quam eo ipso incurrere volumus & declaramus respectivè pœna, impediri, vel molestari possitis, & possint dicta auctoritate deputamus. Ita quod vos, seu alii quicumque sic electi, sub excommunicationis, & seu suspensionis latæ sententiæ pœna hujusmodi, quam statim quod munus, sive officium Conservatoris hujusmodi acceptare, & debitè ac plenariè exequi neglexeritis, & neglexerint, absque alterius declarationis ministerio incurrere volumus, nec ab aliquo quam à nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolvi posse, eosdem Priores, Superiores, & Fratres, ac Moniales, etiam tertii habitus oblatos & alios præfatos, ac eorum singulos, adversus inferentes eis, aut eorum Procuratoribus, Agentibus, servitoribus, & familiaribus in præmissis, & eorumdem aliquo, molestias, sive perturbationes aliquas, seu injurias, gravamina, vel damna, in personis, rebus & bonis, seu exigendo ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera defendere, præsentare, ac omnem eorum jurisdictionē exercere. Necnon sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, contra rebelles, & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus Conservatoribus dicti Ordinis fratrum Prædicatorum, illiusque Fratribus, & personis per quascumque litteras Apostolicas quomodolibet concessis uti, ac privilegia Superioribus, Prioribus, & Fratribus, ac Monialibus præfatis pro tempore concessa, eis observari facere debeatis, & debeant.

Declarat etiam eosdem Fratres, & alias personas ejusdem Ordinis alibi quàm coram eorum Conservatoribus convenire nec conveniri posse.

§. 15. Neque Superiores, Priores, Moniales, oblati, & cæteræ personæ Ord. hujusmodi, & ab eis dependentes præfatæ coram aliis quam vobis, & dictis Conservatoribus, etiam vigore, seu prætextu, quarumcumque constitutionum & ordinationum aliquorum Regnorum, etiam quod non habentes Superiorem in illis Regnis, coram sæcularibus Judicibus respondere debeant, ac teneantur ad judicium vocari, vel alias molestari, quavis occasione vel causa, possint vel debeant. Quodque ipsi Fratres, & Moniales oblati, & aliæ personæ præfatæ, sive actores sive rei existant, coram aliquo alio Judice ordinario vel delegato, quam prædicto suo Conservatore (coram quo primo unam sententiam definitivam, antequam ipsi ad aliud judicium evocentur, seu causa committatur, vel transferatur, obtinere debeant, & teneantur) ut præfertur, etiam quavis occasione vel causa molestari, vel in judicium trahi, sive ad judicium evocari, vel agere minime possint sive debeant, eisdem auctoritate & tenore, etiam statuimus, ordinamus, & decernimus.

Conservatorum jurisdictio & facultates.

§. 16. Et insuper adversus molestatores, inquietatores, & alios injuriatores hujusmodi, volentes ejusdem Ordini, Magistro Generali, Prioribus, Superioribus, Fratribus, Monialibus, oblatis, servitoribus, œconomis, Procuratoribus, & aliis eorum personis præfatis illo remedio providere, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus, & voluntas committendi similia præcludatur. Discretioni vestræ per præsentes mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus estis deputati Conservatores, & Judices Ordini fratrum Prædicatorum, ac illis pro tempore existentibus Magistro Generali, Prioribus, Fratribus, Monialibus, præsentibus & futuris, quibusvis aliis personis præfatis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos super iis, ac eorum privilegiis, immunitatibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, exemptionibus, indultis, ac aliis quibusvis eisdem concessis per quoscumque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Ecclesiarum Prælatos, necnon eorum Vicarios, Officiales, Capitula, Collegia, & Clericos, ac Ecclesiasticas personas, tam sæculares quam S. Benedicti, S. Augustini, Cisterciensis, Cluniacensis, Præmonstratensis & aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum, ac Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, & S. Jacobi de Spata, ac Jesu Christi, & quarumcumque aliarum Militiarum Religiosos, & Milites, exemptos & non exemptos, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Milites, & Laicos, Communitates Civitatum, Universitates Oppidorum, Castrorum, Villarum & aliorum locorum, ac alias singulares personas Civitatum & Diœcesum, ac quarumcumque aliarum partium, super præmissis & eorum aliquo, quovis prætextu, & quæsito colore, & contra præmissorum singulorum tenorem, & formam indebitè molestari, aut eis, vel eorum alicui, molestias, gravamina, damna, seu injurias, & jacturas, irrogari, facturi dictis Prioribus, Superioribus, Fratribus, Monialibus, oblatis, aliisque personis prædictis, cum ab eis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, super dictorum privilegiorum, indultorum, exemptionum, libertatum, facultatum, & aliarum gratiarum præfatarum observatione, necnon super quibusvis molestiis, damnis, injuriis atque jacturis sibi pro tempore illatis, seu inferri comminatis, in illis videlicet, quæ judicialem requirunt indaginem summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, in aliis vero prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum, Molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis extiterint, quandocumque & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis; & nihilominus legitimis super his, per vos habendis servatis processibus, illos, quos censuras, & pœnas præfatas, ac alias per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaretis, ac censuris, & pœnis prædictis, quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare curetis. Ceterum si per summariam informationem, per vos super iis habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca, in quibus molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon ceteros, quos præsentes literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus, requisitionibus, & inhibitionibus ipsis, ac citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus. Nos vobis, monitiones, requisitiones, & citationes, ac inhibitiones quaslibet, tam contra in judicio præsentes, quam alios quoscumque sua quomodolibet interesse putantes, & quacumque auctoritate sive dignitate præfulgentes, in decreto, sive executione dictæ citationis sive inhibitione nominandos, etiam sub eisdem censuris, ac aliis arbitrio vestro imponendis, & applicandis pœnis, etiam pecuniariis, etiam per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura quod ad ipsorum monitorum, requisitorum, & citatorum notitiam pervenire valeant, faciendi, & decernendi, eosque citandi, ac eisdem molestatoribus, injuriatoribus, contradictoribus, & rebellibus, ac aliis quibus opus fuerit,

etiam

etiam sub censuris Ecclesiasticis, ac aliis pœnis, etiam pecuniariis, sub arbitrio moderandis, inhibendi easque incurrisse modo præmisso declarandi, aggravandi, & auxilium brachii sæcularis invocandi. Necnon causas, & controversias quascumque dictorum, Fratrum Monialium, & dicti Ordinis Superiorum, oblatorum, ac aliarum personarum præfatarum, super quibusvis rebus, & negotiis, motas & movendas, activè & passivè, cum omnibus & singulis earum incidentibus, dependentibus, & emergentibus, annexis & connexis, modo præmisso, & tam conjunctim quam divisim, arbitrio vestro, audiendi, cognoscendi, decidendi, & in suis statu & terminis reassumendi & fine debito finiendi, & terminandi; & eorumdem, necnon sententias per nos ferendas, postquam transiverint in rem judicatá, vel alias de jure executioni locus fuerit, debitè exequendi, & executioni demandandi, plená & liberá earumdem tenore præsentium concedimus facultatem, & potestatem. Ac volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod monitiones, requisitiones, citationes, inhibitiones sic factæ hujusmodi, ipsos monitos, requisitos, citatos, & inhibitos arctent, perinde ac si eis factæ, insinuatæ, & intimatæ personaliter extitissent.

Clausula sublata.

§. 17. Sicque in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere. Ac irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 18. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam, à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati extra Civitatem, & Diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumq; procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant; & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultrá tres dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur, seu quod de aliis quam manifestis injuriis, & violentiis, ac aliis, quæ judicialem non requirunt indaginem, pœnis in eos qui secus egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores nullatenus se intromittant, quam aliis quibuscumq; constitutionibus à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, tam de Judicibus delegatis, quam personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut alias editis, quæ vestræ in hac parte possent jurisdictioni, aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare. Quodque vos filii Canonici Officiales & Vicarii non sitis de personis quæ deputari possunt in Conservatores: Privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, ac exemptionibus, facultatibus, & aliis conservatoriis, per nos, ante eosdem Prædecessores nostros Romanos Pontifices, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis piis locis, necnon Ordinibus, Congregationibus, Militiis, Communitatibus, & aliis Collegiis, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium Civitatibus, Castris, Terris, & locis, ac personis tam Ecclesiasticis quam sæcularibus, cujuscumque dignitatis, etiam Parochiali, Episcopali, Archiepiscopali, & alia majori dignitate, seu auctoritate fungentibus, ac Capitulis, Conventibus, Ducibus, & aliis Dominis temporalibus, etiam per modum statuti perpetui, etiam Motu, & scientia similibus, ac quibusvis aliis personis, cujuscumque qualitatis, conditionis, gradus, præeminentiæ, seu dignitatis, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium, seu Collegiis, etiam exemptis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, etiam de non trahendis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Maremagnum, seu bulla Aurea nuncupatis, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressis habenda, aut aliqua aliá exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse pari motu derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari, sed extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, & eorum personis, locis, Ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua ejusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Declaratio facultatum, & jurisdictionis dictorum Conservatorum.

§. 19. Ceterùm etiam volumus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus. Quodque à data præsentium, sit vobis & unicuiq; vestrum, in præmissis & eorum singulis, cœptis & non cœptis, præsentibus & futuris perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis omnibus, cœptis & non cœptis, præsentibus & futuris & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram vobis cœpta fuissent, & jurisdictio vestra & cujuslibet vestrum, in prædictis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium legitimum perpetuata extitisset, constitutione prædicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

Fides Exemplorum.

§. 20. Et quia difficile foret præsentes litteras, ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis & sigillo alicujus Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Septembris, 1571. Pont. nostri Anno 6. Dat. P. An. 6. die 23. Sept.

XLII.

Spoliorum nomine ad R. Cameram Apost. spectantium, non veniunt ornamenta, & paramenta Ecclesiarum, nec supellectilia domestica, neque bona Clericorum qui beneficia aut pensiones, non excedentes summam ducatorum triginta, habuerunt.

Quæ autem comprehendantur nomine spoliorum, videbis plene apud const. 18. Paul. V. in eminenti in Tomo III.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1567.

Causa hujus constitut.

Romani Pontificis providentia circumspecta ad ea sollicitudinis suæ partes potissimum convertit, per quæ singulis Ecclesiis debita obsequia, & opportuna subventionis auxilia minimè subtrahantur. Cum itaque sicut accepimus, nonnisi Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates seu Com-

mendatarii, ac alii beneficia Ecclesiastica obtinentes, proprii honoris, & salutis immemores, etiam prætextu facultatum testandi eis per Sedem Apostolicam concessarum, in eorum ultimis voluntatibus res sacras ac vasa, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, aliaque cultui divino dicata quandoque ex fructibus Ecclesiasticis per eos acquisita, non Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis quibus præfuerunt, seu à quibus proventus Ecclesiasticos, & stipendia acceperunt, prout rationi & honestati consentaneum foret, sed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum eorum consanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apostolicæ Collectores prætextu quod illa sub appellatione spoliorum veniant, tanquam ejusdem Cameræ spolia exigere, & percipere non erubescant, in maximum Religionis dedecus, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum eorumdem detrimentum, ac Relinquentium animarum periculum, scandalumque plurimorum.

Ornamenta & paramenta, ac res sacræ, & alia bona ad usum & cultum divinum spectantia, non veniunt sub nomine spoliorum permittentium Cam. Apost. sed spectant ad Ecclesias, tempore obitus illas obtinentium.

§. 1. Nos abusibus, scandalisque hujusmodi providere, ac singularum Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quorumlibet saluti consulere volentes, Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus, ordinamus, decernimus & declaramus, quod de cetero omnia & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, necnon Missalia, & Gradualia, ac Cantus firmi & Musicæ aliquæ quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res sacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcumque alia bona per quoscumque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, seu Commendatarios, & alios quoscumque, quæcumque & qualiacumque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, in titulum vel commendam, aut alias quomodolibet obtinentes, quocumque nomine vel titulo censeantur, etiam si de illis, & eorum qualitatibus specialis, & expressa mentio habenda foret, ad usum & cultum divinum, etiam in eorum privatis ædibus, & Capellis, vel Oratoriis destinata, tempore eorum obitus ex testamento vel ab intestato relicta, sub quibusvis facultatibus testandi & alias disponendi de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquisitis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores, & Successores nostros, ac nos sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & alias quomodolibet concessis, & concedendis, minimè comprehendantur, nec sub appellatione spoliorum veniant, sed ad singulas Ecclesias, Monasteria, etiam Conventu carentia, & beneficia hujusmodi in quibus resederint, aut quibus præfuerint, seu quæ alias obtinuerint omnino spectent, & pertineant, ac spectare, & pertinere.

Successores in Ecclesiis propria auctoritate illa apprehendere possunt.

§. 2. Illaque post eorum obitum eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, etiam si in Romana Curia, & procul ab illis decesserint, vel ad illa numquam accesserint, etiam si antea Ecclesiarum, & Monasteriorum regimini cesserint, vel beneficia hujusmodi renunciaverint, eo ipso applicata, & incorporata sint & esse censeantur. Ita quod liceat illis defunctis, in eisdem Ecclesiis, Monasteriis & beneficiis successoribus, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum hujusmodi Capitulis, & Conventibus respectivè, illa propria auctoritate libere apprehendere ac eorum Ecclesiis & Sacristiis applicare, & incorporare.

Et de illis etiam ad pias causas disponi prohibetur.

§. 3. Ac quæcumque donationes, ac relicta, & legata, testamenta, & codicilli, ac aliæ ultimæ voluntates seu spolia desuper, contra præsentis constitutionis nostræ tenorem quomodolibet pro tempore facta, quoad præmissa, nulla & invalida, nulliusque roboris & momenti existant, & personis, etiam Ecclesiasticis, seu locis etiam piis, aut Ecclesiasticis aliis quibuscumque, in quarum seu quorum favorem pro tempore facta fuerint, minimè suffragentur, nec per ea eisdem personis, seu locis vel aliis Ecclesiis hujusmodi aliquod jus in rebus prædictis, vel ad illas acquiri posse.

Detentores que illorum bonorum ad restitutionem compelli debent.

§. 4. Quinimmo res sacras, ac alia bona prædicta quocumque nomine, vel titulo pro tempore detinentes ad illa Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquisitis, ut præfertur, juxta præsentium tenorem realiter & cum effectu restituendum & consignandum, quibusvis dispositionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minimè attentis, omnino teneantur, & ad id per censuras & pœnas, etiam furti, & sacrilegii, ac alia juris & facti remedia opportuna cogi & compelli possint, & debeant.

Supellectilia Presbyterorum & Clericorum non veniunt sub nomine spoliorum.

§. 5. Insuper ne deinceps contingat insolentia spoliorum Cameræ Apostolicæ Collectorum, vel subcollectorum, aliquas Ecclesias, nec hominum quemquam damno, & injuria affici, nec cuiquam de cetero vertatur in dubium, quæ res habendæ sint nomine spolii, simili modo statuimus, decernimus, & declaramus, quod quæcumque scamna, cathedræ, arcæ, & etiam ligneæ, vel lapideæ, etiam marmoreæ, mensæ, & tabulæ, ac quæcumque dolia, seu vasa vinaria vacua, & alia similia supellectilia domestica per quosvis presbyteros, seu Clericos ab humanis pro tempore decedentes, tempore eorum obitus in Ecclesiis, seu eorum domibus Ecclesiarum earumdem, vel alibi ubivis locorum relicta, etiam si ex fructibus, & proventibus beneficiorum quæ dum viverent obtinebant acquisita fuerint, sub spoliorum appellatione minime veniant, nec pro spoliis ullo modo reputari possint.

Spolium non potest prætendi per obtinentes beneficia vel pensiones non excedentes 30. ducatos.

§. 6. Præterea quod nullum spolium Cameræ præfatæ fieri, nec quicquam à quibusvis spoliorum Cameræ hujusmodi Collectoribus vel Subcollectoribus exigi possit per obitum illius, qui dum viveret, unum vel plura beneficia Ecclesiastica obtinuerit, cujus vel quorum insimul fructus, redditus, & proventus, triginta ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem, valorem annuum non excesserint, aut qui pensiones annuas super quibusvis fructibus Ecclesiasticis usque ad dictum valorem annuatim perceperit, dummodo tamen is se ab omni illicita negotiatione, & à sacris canonibus prohibita abstinuerit. Ita quod si quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumvis defunctorum qui similia beneficia obtinuerint, seu similes pensiones perceperint, prætextu spoliorum ejusdem Cameræ percepere, aut alias contra præsentes nostras litteras attentare præsumpserint, ad totalem bonorum per eum perceptorum restitutionem teneatur, ac ad viam juris, etiam per similes censuras & pœnas, cogi & compelli possit, & debeat.

Inhibitio contra spoliorum collectores, ne desuper se intromittant.

§. 7. Districtius inhibentes quibusvis Cameræ præfatæ spoliorum Collectoribus, nunc & pro tempore existentibus sub indignationis nostræ, & privationis eorum officiorum pœna, ne in ornamentis, & paramentis ac vasis, & libris præfato cultui divino dicatis, ac alias in rebus sacris, necnon supellectilibus præfatis quomodolibet se intromittant, nec in eorum inventariis tanquam spolia redigant seu describant, sed ornamenta, & paramenta necnon vasa, & libros, aliaque divino cultui dicata hujusmodi Ecclesiis, & Monasteriis, Capellis, & aliis beneficiis hujusmodi, eorumque Rectoribus, & aliis præfatis, liberè admittant, & consignent, ac consignari faciant cum effectu, ac supellectilia prædicta in locis ubi constiterint, relinquant.

Decretum irritans.

§. 8. Ac decernentes sic in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, quicquid secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio & facultates.

§. 9. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & singulis locorum Ordinariis, ac majorem dignitatem post Pontificalem in universis Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis pro tempore obtinentibus per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi

vel

vel duo aut unus eorum præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, quotiens pro parte quorumcumque in præmissis interesse habentium, ut præfertur, fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, ac singulos quos litteræ ipsæ concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes eos desuper quomodolibet indebitè molestari. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 10. Non obstantibus Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, facultatibus testandi, aliisque privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis concessis, approbatis, & innovatis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis & expressa mentio facienda esset, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis in reliquis in suo robore permanentibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Divisio ornamentorum &c. quando Beneficiatus obtinet plura beneficia.

§. 11. Volumus autem quod si aliquis ex Patriarchis, Episcopis, Abbatibus, seu Commendariis, & aliis Beneficiatis præfatis pluribus Ecclesiis, seu Monasteriis, pro tempore simul, vel successivè præfuerit, seu plura beneficia obtinuerit, ornamenta, & paramenta, ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum, & temporis quo eadem beneficia possedit, omnino pertineant, & proportionabiliter inter ea dividatur.

Forma publ. hanc constit. Quam publ. habes in fin.

§. 12. Quodque præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter constitutiones perpetuò valituras describantur.

Fides transumptorum.

§. 13. Et quia difficile foret præsentes ad quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus earum transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, eadem prorsus fides in judicio & extrà, adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, statuti, decreti, declarationis, inhibitionis, mandati, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 30. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567. 3. Kal. Septemb. Pontificatus nostri Anno secundo.

XLIII.

Jurisdictio Consulum Artis Lanæ in Urbe, cognoscendi causas ad Artem ipsam spectantes.

Approbatio est etiam in constit. 61. Urbem. Gregor. XIII. & extensio habetur in constit. 14. Cum alias. Sixt. V. qui ejus Mercatoribus privilegia ibidem concessit, infrà in hoc Tomo 2.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS,

Motu proprio, &c.

Causa hujus const.

UT ad Artis Lanæ quæ tamquam nobilis Mediolani, Neapoli, Florentiæ, aliisque insignibus Civitatibus, in illarum decus & ornamentum, ac Civium, & populi utilitatem & sustentationem, quàm maximè quotidiè exercitatur, exercitium etiam in hac Alma Urbe nostra temporum injuria jam pene collapsum restaurandum, & suo pristino splendori restituendum, dilecti filii Collegium, seu Societas Mercatorum Artis Lanæ Urbis nostræ eo efficacius excitentur, illique alacrius intendant, quo uberiori Sedis Apostolicæ munificentia noverint se confoveri, Collegium, seu Societatem prædictam specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes.

Confirmatio privilegiorum & Statutorum Artis Lanæ Urbis.

§. 1. Omnia & singula ipsius Collegii, seu Societatis capitula, ordinationes, statuta, privilegia, indulta, immunitates, exemptiones aliasque gratias à quibuscumque Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris quomodolibet concessa, approbata, & innovata: etiam si illa in usu esse desierint, illorum omnium, necnon litterarum & instrumenti, seu instrumentorum desuper confectorum tenores pro expressis & insertis habentes, ac prout illa concernunt in dictis litteris, seu instrumentis, contenta, & inde secuta quæcumque licita, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, Apostolica auctoritate perpetuo confirmamus, approbamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem supplemus, quod omnes, & singulas personas dictam Artem exercentes in perpetuum.

Jurisdictio & facultates Consulum ejusdem Artis cognoscendi causas Artem ipsam concernentes.

§. 2. Necnon quod moderni, & pro tempore existentes ipsius Collegii seu Societatis Consules, de omnibus & singulis causis, tam civilibus quàm criminalibus, seu mixtis, etiam ratione præteritorum (quatenus instructæ non sint) Lanæ Artem concernentibus juxta præfata statuta, & ordinationes in futurum cognoscere, easque decidere, & terminare liberè & licitè valeant, ita quod causæ præfatæ per modernos, & pro tempore existentes Urbis præfatæ Gubernatorem, & Senatorem, & Conservatores aliosque Capitolinos Judices, & ceteros etiam majores Magistratus, quovis prætextu vel colore reassumi non possint, ipsos Consules in ordinarios Judices constituendo, & deputando perpetuo statuimus, & ordinamus. Ac confirmationem, approbationem, adjectionem, suppletionem, exemptionem, liberationem, constitutionem, deputationem, statutum, & ordinationem præfata suos plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, ac eisdem exercentibus, & Collegio suffragari, & illos ad omnimodam suorum statutorum observationem teneri, & efficaciter obligatos fore.

Vide quod notavi hic in rubr.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Ac litteras super præsentibus conficiendas in libris Cameræ, & Capitolii si videbitur registrari, & nullo umquam tempore quovis quæsito colore, vel ingenio de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari, nec sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus similium vel dissimilium gratiarum, à nobis vel dicta Sede pro tempore emanatarum, comprehendi, sed semper ab illis exemptas, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de novo etiam sub data per eosdem Collegium, seu Societatem eligenda, concessas, ac validas, & efficaces esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 4. Et sic per quoscumque Judices &c. etiam S. R. E. Cardinales sublata, &c. judicari, & definiri debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Inhibitio contra Judices Urbis, ne Consules, & alios desuper impediant.

§. 5. Necnon modernis, & pro tempore existentibus Camerario, Præsidentibus, & Clericis Cameræ Apostol., ac Senatori, Conservatoribus, Gubernatori, aliisque Urbis prædictæ Magistratibus, Dohaneriis, Commissariis, & aliis personis, ne Collegium, seu Societatem illiusque singulas personas prædictas super præmissis in aliquo, molestare, perturbare, vel impedire quovis quæsito colore, vel ingenio audeant, seu præsumant, in virtute sanctæ obedientiæ, & seu indignationis nostræ, ac mille ducatorum auri de Camera per contrafacientes eo ipso toties quoties &c. incurrenda, partim Collegio, seu Societati hujusmodi, partim Hospitali S. Jacobi Incurabilium de Urbe applicanda, pœnis districtius inhibemus. Quinimmo Collegio illiusque personis præfatis quoad præmissa eorumque executionem quantum in eis fuerit, ac prout ad illos, communiter vel divisim pertinebit,

faveant & assistant, ac eadem præmissa integrè observari faciant præcipimus, & mandamus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac præscriptione etiam longissimi temporis necnon dictæ Urbis, etiam juramento, &c. roboratis, statutis, consuetudinibus, inhibitionibus, declarationibus & decretis, etiam per nos, & quosvis Rom. Pontifices prædecessores nostros etiam Motu simili, &c. hactenus factis, & in posterum faciendis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis etiam Populo Romano, Senatori, Conservatoribus, Gubernatori prædictis, ac Clericis, & Gabellariis, Dohaneriis, Commissariis, aliisque deputatis, & personis quocumque nomine nuncupatis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie etiam motu & scientia similibus concessis, &c. quibus omnibus in litteris latissimè extendentes illorum tenores &c. hac vice latissimè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat ut petitur M.

Repetitio clausularum.

§. 7. Et cum absolutione à Censuris ad effectum &c. & quod instrumenta litterarum, statutorum, privilegiorum, exemptionum, aliorumque prædictorum tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi, aut de verbo ad verbum inseri possint, & cum confirmatione, approbatione, adjectione, suppletione, exemptione, liberatione, statuto, ordinatione, decreto, inhibitione, præcepto, mandato, & derogatione præfatis, quæ hic pro singulariter repetitis habeantur in forma gratiosa ad perpetuam rei memoriam latissimè extendentes, & cum opportuna si videbitur executorum deputatione, qui assistant etiam sub censuris, &c. cum potestate aggravandi, &c. interdictum Ecclesiasticum apponendi, invocato etiam ad hoc si opus sit auxilio brachii sæcularis, cum derogatione constitutionum de una, & duabus dietis non tamen ultra tres.

Sola signatura sufficit.

§. 8. Et quod sola præsentis Motus proprii sufficiat signatura, & ubique etiam in judicio fidem faciat, regula contraria non obstante super qua litteræ etiam per Breve nostrum, cum majori & veriori præmissorum expressione expediri possit.

Dat. P. An. 2. die 5. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Non. Septemb. anno secundo.

Fiat M.

XLIV.

Declaratio quod Ordines tam S. Dominici, & Sancti Francisci, quàm Eremitarum Sancti Augustini, & Carmelitarum, ac Servorum B. Mariæ, sunt verè & propriè Ordines Religiosi Mendicantes, etiam si in communi bona quamvis immobilia possideant, eorumque gratiis omnibus perfruuntur.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, tam universalis Christianæ, quam singularum ejus Religionum præcipuus defensor, omnibus illarum incommodis pro sui Pastoralis officii debito libenter occurrit, & eorum indemnitati salubribus, juxta temporum morumque exigentiam, declarationibus, & alis remediis consulere solet opportunis.

Causa hujus declarationis.

§. 1. Sane licet dilecti filii omnium Mendicantium Ordinum Fratres, à contributione Seminarii Clericorum in qualibet Civitate juxta ejusdem Concilii formam erigendi, per Tridentini Concilii decreta eximantur: Nosque inter alia eisdem Mendicantium Ordinum Fratribus concessa privilegia, eos & eorum quemlibet, tàm à Seminarii hujusmodi contributione, quàm subsidio, quomodolibet, necnon decimis quibuscumque, & certis aliis oneribus Apostolica auctoritate similibus exemerimus, & liberaverimus, eosque ad illorum omnium contributionem nullo umquam tempore cogi & compelli posse decreverimus: Cum tamen non sine animi molestia nuper accepimus, nonnulli locorum Ordinarii, & forsan in provincialibus Conciliis, eo forsan sub prætextu, quod Ordinum Mendicantium Fratres hujusmodi bona stabilia ex indulto seu dispensatione Apostolica retinere possunt, & propterea Mendicantes re vera non sint, eos ad Seminarii subsidii decimarum, & aliorum onerum hujusmodi contributionem cogere forsan præsumpserunt, & in dies præsumunt, in grave ipsorum Ordinum gravamen, & præjudicium non modicum.

Declaratio de qua in rubr.

§. 2. Nos animo revolventes, eos ex fructibus bonorum hujusmodi varias Reipublicæ Christianæ utilitates afferre, cum ex ipsis varios Magistros, & Doctores manuteneant, ex quorum doctrina ipsorum Fratres Novitii eruditi postmodum effecti, gregem Dominicum prædicationibus suis, consiliis, confessionibus, orationibus, aliisque innumeris pietatis operibus juvent, & pascant, eorumque domos non minus, imo magis, quam ea quæ per Ordinarios erecta sunt; Seminaria, vocari posse, & propter ea Mendicantium, nomen amittere nullo modo debere. Volentes idcirco omnem dubitandi materiam amputare, omnes & singulos Mendicantium Ordinum Fratres hujusmodi, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon quarumcumque litium, & causarum coram quibusvis Judicibus, & ubicumque quomodolibet pendentium status, & merita, nominaque & cognomina Judicum & collitigantium, necnon quorumcumque privilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eorumdem Ordinum Mendicantium Fratribus hactenus quomodolibet concessorum tenores præsentibus pro expressis habentes, lites quoque, & causas præfatas ut præfertur, pendentes, ad nos harum serie advocantes, illasque penitus extinguentes, & collitigantibus hujusmodi perpetuum super præmissis silentium imponentes, Motu proprio non ad ipsorum Fratrum vel alicujus eorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostol. potestatis plenitudine, omnes & singulos Quatuor Mendicantium Ordinum, videlicet, S. Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum, & quos etiam recenseri volumus Servorum Beatæ Mariæ nominibus comprehensos Fratres, eorumque domus, Monasteria, & loca etiam si in communi propria bona, tam mobilia quam immobilia, & stabilia, ac alia quæcumque possederint, Mendicantium vocabulo, & omnibus & singulis Mendicantium privilegiis eis quomodolibet concessis, uti posse, & debere, nec super præmissis ullo umquam tempore molestari posse auctoritate Apostol. per præsentes statuimus, & declaramus, ac tam Concilii Tridentini, quàm omnia & singula alia decreta, statuta, ordinationes, privilegia, & jura de Mendicantibus loquentia, ad omnes & singulos Ordines præfatos, eorumque domos, & loca, etiā propria bona, in cōmuni tamen retinentes, extendimus, & ampliamus, illaque de illis loqui etiam auctoritate præfata per easdē præsentes declaramus.

Inhibitio contra Ordinarios & alios dedesuper eos molestent, & si quid exactum est restituant.

§. 3. Ac insuper eisdem Ordinariis, & quibusvis aliis tam Ecclesiasticis quam sæcularibus, quavis auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & aliis arbitrio nostro moderandis pœnis similiter per præsentes mandamus, ut si quid per eos tam nostro quam prædecessoris nostri temporibus, tám ratione Seminarii, subsidii, & decimarū, quam aliorum onerum hujusmodi exactum fuit, id totum eisdem Fratribus, omni mora & dilatione postpositis restituāt: districtius inhibentes eisdem locorum Ordinariis, ceterisque personis tam Ecclesiasticis quam sæcularibus, quavis auctoritate fungētibus, & cujusvis dignitatis, gradus, & conditionis existētibus, ne eosdem Mendicantium Ordinum Fratres præfatos, bona hujusmodi

reti-

retinentes quovis prætextu super Seminarii, subsidii & decimarum contributione molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausul. præservativæ.

§. 4. Decernentes quoque præsentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari vel impugnari nullatenus posse, minusve sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, modificationibus, limitationibus, restrictionibus, & aliis contrariis dispositionibus tam per nos quam etiam successores nostros quomodolibet, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusq; decretis pro tempore factis & faciendis, quorumcumq; tenorum existant includi, sed illis non obstantibus, in suis robore & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas & plenariè reintegratas, etiã sub Data etiã per ipsos eligenda de novo concessas, esse, & ita incomutabilis voluntatis & intentionis nostræ esse, & ad hoc ut perpetua firmitate subsistant, vim validi & efficacis contractus inter Sedem Apost. & præfatorum Ordinum Mendicantium hujusmodi Fratres habere debere. Sicque per quoscumq; Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Card. sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate judicari debere, irritum quoq; & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deput.tio & facultates.

§. 5. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cam. Apost. generali Auditori, necnon quarumcumque tam Cathedralium quam Collegiatarum Ecclesiarũ, Decanis, Præpositis, Archipresbyteris, Archidiaconis, Thesaurariis, & quibusvis aliis in eisdẽ Ecclesiis dignitates obtinentibus, ubilibet & in quibuscumque regionibus, Terris, & locis existentibus per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi & eorum quilibet per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum, vel alicujus eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis omnibus pacificè frui & gaudere, non permittentes eos, vel eorum quempiam super illis quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clauf. derog.

§. 6. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas quis vigore præsentium ad judicium non trahatur, & aliis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis etiã juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoq; indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusq; & aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu simili, & ex certa scientia ac Apostolicæ potestatis plenitudine, ac aliàs quomodolibet, etiã consistorialiter concessis, approbatis, confirmatis, & sæpius innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa mentio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret (tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris) hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus comuniter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 7. Volumus autem quod præsentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, aut alicujus Prælati, vel in dignitate Ecclesiastica constituti, sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Transumptorum fides.

§. 8. Quodque eædem præsentes in valvis Cancellariæ Apostolicæ, & basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, necnon in acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris publicentur, & inter extravagantes constitutiones perpetuò valituras conscribantur, ac postquam publicatæ fuerint, plenam & indubiam fidem faciant, necnon omnes & singulos illas concernentes perinde ligent, ac si essent personaliter intimatæ.

Forma & effectus public.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 3. Octobris 1567. Pont. nostri anno secundo.

Dat. P. A. 2. die 3. Octob.

Anno à Nativitate Dominica 1567. die verò 16. mensis Octobris, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno ejus II. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in retroscriptis locis ut moris est, per me Alexandrum Astancollum præfati S. D. N. Papæ Curs.

Publicatio.

Philippus Chappius Mag. Curs.

XLV.

Prohibitio transeundi ab Ordine Fratrum Minorum Capuccinorum S. Francisci de Assisio, ad Ordinem Minimorum Sancti Francisci de Paula, & è contra.

Capuccinis est etiam prohibita receptio Fratrum de Observantia à Six. V. in ejus const. 20. Pro ea. ubi alia indicabo.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1567.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SEdis Apostolicæ Solertia, dum ad salutare quorumdam remedium extructa, in eorum detrimentum vergere conspicit, nequod illis profuturum maturitate summa prodiisse comperitur, noxium incauto ministerio efficiatur, celeris provisionis opem afferre consuevit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Causa hujus prohibitionis.

§. 1. Sanè accepimus, quod cum aliquando contingat aliquos Fratres Religiosos tã Ordinis S. Francisci Capuccinorum, quam S. Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum, de uno loco ad alium, etiam forsan absque suorum Superiorum licentia transferri, exinde perturbationes, & mala exempla inter eosdem Fratres sæpius oriri solent.

Prohibitio de qua in rub.

§. 2. Nos cupientes perturbationibus, & malis exemplis hujusmodi quantum cum Deo possumus obviare, Motu proprio, non ad alicujus instantiam, sed de mera nostra liberalitate, & ex certa nostra scientia, quod de cetero perpetuis futuris tẽporibus, nullus ex Fratribus Capuccinis ad dictum Ordinem S. Francisci de Paula, nec è converso, quod nullus Frater ejusdẽ S. Francisci dè Paula ad Ordinem Fratrum Capuccinorum hujusmodi, ullo umquam tempore, & quacumq; etiam & quantumcumq; justissima causa, etiam de licentia suorum Superiorum se transferre posse, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus.

Pœna contravenientium.

§. 3. Decernentes statutum & ordinationem hujusmodi per Fratres præfatos, sub indignationis nostræ pœna, inviolabiliter observari debere, ac ex nunc irritum & inane quicquid secus super his à quoquã quavis auctoritate tam ordinaria quam delegata, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantib. Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus editis generalibus vel specialibus

constitutionibus & ordinationibus, ac statutis & consuetudinibus, ceterisq; contrariis quibuscũque.

Fides transumptorum.

§. 5. Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæq; loca, in quibus de eis fides forsitan facienda foret, deferri, volumus ut ipsarũ transumptis manu publici Notarii subscriptis & sigillo alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, in judicio & extrà, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 2. die 6. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 6. Octobris 1567. Pont. nostri anno secundo.

XLVI.

Quod spolia Monachorum Ordinis Cisterciensis spectent ad loca & Monasteria in quibus professionem emiserint. Et Commendatarii, aut Commissarii Rever. Cameræ Apostolicæ in illis se non intromittant.

De institutione & toto statu ejus Ordinis, notavi plenè in const. 1. Pasch. II. sup. fol. 30. Desiderium. in Tomo I.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS,

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem justitiæ supremum assertorem ad ea libenter intendere, per quæ gratiæ à Sede Apostolica in favorem quarumcumque præsertim Religiosarum personarum pro tempore emanatæ suum, ut par est, consequantur effectum, & ut id facilius subsequi possit, dubiis & difficultatibus, quæ superinde pro tempore oriuntur, aliquando per declarationes, quandoque vero per alia remedia providere.

Causa hujus constit.

§. 1. Sanè cum sicut dilecto filio Hieronymo de la Souchiere Abbate generali, vel pro eo dilecto filio Dionysio Lazeronis Procuratore & Vicario etiam Generali Cisterciensis Ordinis referente accepimus, in statutis & consuetudinibus, etiã juramento, confirmatione Apostolica vel alia firmitate roboratis, dicti Ordinis, privilegiis quoque indultis & litteris Apostolicis eidem Ordini concessis, ac per felicis recordationis Pium Papam IV. prædecessorem nostrũ & Sedem Apostolicam confirmatis, inter alia disponatur, quod in spoliis, rebus & bonis Monachorum Ordinem ipsum professorum, in quibusvis locis & Monasteriis pro tempore decedentium, eorum Abbates, & Priores Commendatarii pro tempore existentes se intromittere nequeant, sed illa Monasterii seu Prioratus aut loci in quo dictum Ordinem expresse professi fuerint, & seu eos decedere contigerit, conventuali mensæ applicari & incorporari debeant, defuncto tamen superioribus diebus in Monasterio de Casamari ejusdem Ordinis Verulanensis Diœces. quod dilectus filius Fulvius Philonardus Clericus, in Comendam ex concessione seu dispensatione Apostolica obtinet, quondã Antonio Pollutio ipsius Monasterii Priore, præfatus Fulvius & quidam Cameræ Apostolicæ Procurator, aut Comissarius ipsius Antonii bona, ut ipsa forsan in proprios usus convertere possint, apprehendere & sibi appropriare contendant, in gravem ipsius Monasterii Conventualis mensæ jacturam, præjudicium & gravamen.

Quod spolia Monacorum Ordinis Cisterciensis, non ad eorũ Commendatarios aut Cam. Apost. sed ad loca in quib. professionem emiserunt spectent.

§. 2. Nos cupientes, ut ea quæ per Prædecessores nostros, & Sedem præfatam roborata dicuntur, firmiter observentur, ac finē hujusmodi contentioni, futuris autem quantum cum Deo possumus obviare volentes, eosdemq; Hieronymum Abbatem & Dionysium ac singulos Monachos Ordinis hujusmodi à quibusvis excomunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum seu alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, quod de cetero tam præfatus Fulvius, quam quicumque alii Commissarii quorumcumque Monasteriorum & Prioratuum vel aliorum locorum dicti Ordinis, tàm citra quàm ultra montes, & in quibuscumque Mundi partibus consistentiũm, & quicumq; nostri & Cameræ præfatæ Commissarii & Procuratores quomodocumque in spoliis, bonis & rebus quæcumque sint, tam præfati Antonii quam aliorum quorumcumq; Monachorum dicti Ordinis in ipsorum Comendatariorum Monasteriis, Prioratibus, locis & jurisdictionibus pro tempore decedentium, se intromittere non possint, sed illa ad Monachos Monasteriorum, seu Prioratuum vel locorum hujusmodi & seu eorũ Conventualem mensam conjunctim vel divisim pleno jure spectare, & pertinere, ac eorumdem Monachorum, seu mensæ fore & esse, eorumq; possessionem realem & actualem adipisci & continuare, ipsosq; Monachos desuper per quoscumque Comendatarios etiam prætextu cujusvis indulti seu concessionis sibi desuper facti, aut consuetudinis antiquitus observatæ, & seu præfatum Commissarium, seu quosvis alios quavis auctoritate fungentes molestari, perturbari, vel inquietari non posse, neque debere auctoritate Apost. per præsentes decernimus & declaramus, illaque quatenus opus sit, eisdem Monachis concedimus & assignamus.

§. 3. Necnon tam Fulvio, quam quibusvis aliis Comendatariis, & Comissariis præfatis, ne in spoliis, rebus & bonis pro tẽpore decedentium Monachorũ hujusmodi directè, vel indirectè quovis quæsito colore, vel ingenio se de cetero intromittere audeant vel præsumant, sub excomunicationis majoris latæ sententiæ & aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, etiã pecuniariis arbitrio infrascriptorum Judicum infligendis & moderãdis districtius inhibemus. Inhibitio contra Commendatarios & officiales Cam.

§. 4. Ac tam venerabili fratri Episcopo Soranensi & dilecto filio Curiæ causarum Cameræ præfatæ Auditori generali, quã quibusvis aliis Judicibus quavis auctoritate fungentibus, per quos in præmissis, ut præfertur, & non aliàs sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate judicari debere volumus, per præsentes Motu simili mandamus quatenus ipsi & eorum cuilibet per se vel aliũ seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumq; ubi & quando opus fuerit ac quoties pro parte Hieronymi & pro tempore existentis ejusdẽ Ordinis Abbatis, seu Dionysii & Monachorum hujusmodi fuerint requisiti solemniter publicantes, eisq; in præmissis, ac tã dicti Antonii defuncti, quam quorumcumq; aliorum Monachorum dicti Ordinis decedentium spoliis & bonis eorumque (cum Monachi ipsi decesserint) possessione adipiscenda efficacis defensionis præsidio assistentes faciant Abbatem & Monachos ipsos statutis, privilegiis, & indultis quoad dicta spolia, res, & bona, necnon decreto, declaratione, concessione, & assignatione, ac inhibitione præfatis pacificè frui & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumq; quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas præfatas, aliaq; opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Deputatio executorum hujus const.

§. 5. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres quis vigore præsentium ad judicium non trahatur, & aliis Apostolicis necnon Provincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis etiã juramento, cõfirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis tam Ordini & Commendatariis præfatis eorumque Superioribus & personis, quam Cameræ præfatæ, ac quibusvis illius Commissariis & Procuratoribus sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere vel in specie, etiam Consistorialiter concessis, confirmatis, Clausulæ derogatoriæ.

appro-

approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 2. die 23. Oct.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Octobris 1566. Pont. nostri anno secundo.

XLVII.

Declaratio portionum assignandarum Vicariis perpetuis Ecclesiarum Parochialium, Monasteriis, beneficiis, Ecclesiis vel locis piis perpetuò unitarum.

Hæc bulla in parte respiciente Vicarias Ecclesiarum Mendicantium, ad juris & Concilii Tridentini terminos reducta est à Greg. XIII. in const. 9. In tanta. Et quoad Vicarias Urbis hic idem Pont. assignationem præfinivit hic infrà in const. 139. Et si omnibus. De ejusmodi autem unionibus & portionibus loquitur etiam in Conc. Trid. in c. 5. & seqq. sess. 7. & c. 9. sess. 14. & c. 13. sess. 24. & c. 16. sess. 25.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1567.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD exequendum Pastoralis officii debitum, vigilantibus studiis intendentes, ad ea per quæ Cathedralium aliarumve Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, beneficiorum, seu Collegiorum, ac aliorum piorum locorum prospero profectui, divinique cultus augmento, & opportunæ congruæque sustentationi parochialium Ecclesiarum eisdem unitarum statui feliciter dirigenda, & personarum in illis curam animarum exercentium utilitati recta ratione, & provida moderatione consuli, & salubriter provideri valeat, libenter interponimus nostræ solicitudinis partes.

Ordinarii excedebant ... Concil. Trid. in assignatione portionum Vicariis perpetuis facienda.

§. 1. Hinc est quod nos, ad quorum aures (quod non sine animi nostri molestia referimus) pervenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, in deputandis Vicariis, ac in assignatione portionum Vicariis perpetuis parochialium, dictis Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis, Collegiis, vel locis piis perpetuo unitarum ex Concilio Tridentino facienda, ita modum excessisse, ut parum aut nihil ex fructibus, redditibus, & proventibus parochialium Ecclesiarum sic unitarum Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis, Collegiis, aliisve locis piis remanserint, ob idque multæ ortæ sint super hoc controversæ circa interpretationes decreti dicti Concilii.

Declarat ... Pont. ... quantitatem ... portionum.

§. 2. Nos ad eas tollendas animum intendentes, considerantesque uniones ipsas ideo à Prædecessoribus nostris factas esse, ut ex redditibus, & emolumentis beneficiorum unitorum, Ecclesiis, Monasteriis, Collegiis, beneficiis, & locis piis, quibus illa uniuntur, facilius onera eisdem incumbentia supportentur, & promptius à ministris Ecclesiasticis, in eisdem divina officia celebrentur, hospitalitas servetur, aliaque caritatis opera exerceantur, ac etiam ut nihilominus cura animarum dictarum parochialium laudabiliter exerceretur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica hac nostra perpetuò valitura constitutione statuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiam de ipsius Concilii mente fuisse colligimus, Patriarchas, Archiepiscopos & Episcopos præfatos in assignatione portionis ipsis Vicariis perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum Prælatorum arbitrio facienda, ita se continere & arbitrari debere, ut non major centum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summa computatis omnibus etiam incertis emolumentis & aliis obventionibus communiter percipi solitis eis omnino assignetur, nisi Vicariis solitum fuisset plus assignari, sive in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaque numerata, fundo, seu alia restabili portio hujusmodi constituatur, cujuscumque valoris parochialis Ecclesia unita fuerit, & habita etiam ratione redditum & onerum loci, cui parochialis ipsa unita fuerit, ita quod portiones ultra, vel infra dictas summas scutorum centum, & scutorum quinquaginta hactenus assignatæ, vel in posterum forsan assignandæ, quod excessum, & defectum hujusmodi nullius roboris, & momenti existant, & ad summas prædictas reductæ & auctæ respective censeantur, nisi tamen valor annuus ipsius parochialis unitæ habita ratione, ut præfertur, minor sit quinquaginta scutis: quo casu portio assignata, vel assignanda Vicario perpetuo non debeat excedere summam annuatim valoris dictæ parochialis, sed sufficiat quod omnes fructus ejus dumtaxat attribuantur ipsi Vicario perpetuo.

Et ad quos spectat onus solvendi quindennia pro ipsis portionibus.

§. 3. Et quoniam iniquum esset, eos qui commodis privantur, eadem onera quæ prius sustinebant debere sufferre, volumus & statuimus, quod Ecclesiæ, Monasteria, Collegia, beneficia, & pia loca hujusmodi, in quorum parochialibus Ecclesiis unitis contingat Vicarias prædictas erigi, pro quantitatibus fructuum ipsis Vicariis perpetuis assignatorum, ad solutionem quindenniorum, quam nobis & Cam. Apost. solvunt, ulterius non teneantur, sed eis detractio fiat ad ratam certorum, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen quod Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apost. novam provisionem suæ deputationis, & solvere annatam pro portione fructuum, redditum & proventuum certorum sibi assignata, & expedire litteras Apost. nec aliàs ad possessionem dictarum Vicariarum perpetuarum, & servitium earumdem parochialium admitti possint, nisi soluta annata, & expeditis literis Apostolicis novæ provisionis, ut præfertur, alioquin integrum quindennium solvere debere, nec Vicarii prædicti antea tuta conscientia fructus percipere possint.

Eligendique Vicarios.

§. 4. Volumus insuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui non ad liberam Ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis unitis ponentur, cum ipsorum Ordinariorum, seu eorum Vicariorum prævio examine approbatione deputentur.

Facultas Mendicantium, quoad Vicarias locorum eis unitas.

§. 5. Et si dictæ parochiales unitæ erunt Monasteriis Regularium Mendicantium, possint à Superioribus dictorum Monasteriorum nominari ex ipsis Mendicantibus: quos si Ordinarii prævio examine, per se aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam invenerint, & ita pro idoneis approbaverint, teneantur in Vicarios, ad nutum tamen Superiorum suorum amovibiles, deputare. Idemque etiam servetur in regularibus Monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua unus ex Monachis fuerit, servata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo saltem quatuor alii ex dictis Monachis.

Vide cit. in rub.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi potestate judicari & interpretari debere, necnon irritum & inane decernimus, quicquid secus à quoquam quavis auctoritate attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi. §. 8. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & ad valvas Principis Apostolorum de Urbe de more publicentur, & inter constitutiones perpetuò valituras describantur.

Exemplorum fides. §. 9. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, volumus quod earum transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 2. die 1. Nov. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1567. Cal. Novemb. Pont. nostri anno secundo.

Publicatio. *Anno à Nativitate 1567. Indict. 10. die verò 15. mensis Novemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 2. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ibidem dimissis copiis affixis per nos Jo. Andream Rogerium, & Ant. Clerici Curs. Apost.*

Jo. Guerardi Mag. Curs.

XLVIII. Prohibitio agitationis Taurorum, aliarumque ferarum bestiarum, cum annullatione votorum, & juramentorum desuper adhibitorum.

Circa vota & juramenta illicita, generalior est prohibitio Greg. XIII. inf. in ejus const. 93. Inter Apostolicas.

Edita An. D. 1567.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. De salute gregis Dominici, nostræ curæ divina dispensatione crediti, prout ex debito Pastoralis officii adstringimur, solicite cogitantes, fideles cunctos gregis ejusdem ab imminentibus corporum periculis etiam animarum pernicie perpetuo arcere studemus.

Causa prohibitionis. §. 1. Sanè licet detestabilis duellorum usus à diabolo introductus, ut cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex decreto Concilii Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in plerisque Civitatibus, & aliis locis, quamplurimi ad ostentationem virium suarum & audaciæ, in publicis privatisque spectaculis, cum Tauris, & aliis feris bestiis congredi non cessant, unde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur.

Prohibitio agitationis Taurorum & ferarum bestiarum. §. 2. Nos igitur considerantes hæc spectacula, ubi Tauri, & Feræ in circo vel foro agitantur, à pietate, & caritate Christiana aliena esse, ac volentes hæc cruenta turpiaque, dæmonum & non hominum, spectacula aboleri, & animarum saluti quantum cum Deo possumus providere, omnibus & singulis Principibus Christianis quacumque, tam Ecclesiastica quam mundana, etiam Imperiali, Regia, vel quavis alia dignitate fulgentibus, quovis nomine nuncupentur, vel quibusvis Communitatibus & Rebuspublicis, hac perpetuò nostra constitutione valitura sub excommunicationis, & anathematis pœnis ipso facto incurrendis prohibemus & interdicimus, ne in suis Provinciis, Civitatibus, Terris, Oppidis & locis, hujusmodi spectacula, ubi Taurorum aliarumque Ferarum bestiarum agitationes exercentur, fieri permittant, Militibus quoque ceterisque aliis personis, ne cum Tauris & aliis bestiis in præfatis spectaculis, ipsi tam pedestres quam equestres congredi audeant, interdicimus.

Moriens ibi careat Ecclesiastica sepultura. §. 3. Quod si quis eorum ibi mortuus fuerit, Ecclesiastica careat sepultura.

Clerici spectaculis non intersint neque Milites. §. 4. Clerici quoque tam regularibus quam sæcularibus beneficia Ecclesiastica obtinentibus, vel in sacris Ordinibus constitutis, sub excommunicationis pœna ne eisdem spectaculis intersint, similiter prohibemus,

Contractus omnes de cujusmodi agitationibus irritantur. §. 5. Omnesque obligationes, juramenta & vota, à quibusvis personis, Universitate vel Collegio de hujusmodi Taurorum agitatione, etiam ut ipsi falso arbitrantur, in honorem Sanctorum, seu quarumvis Ecclesiasticarum solemnitatum, & festivitatum, quæ divinis laudibus, spiritualibus gaudiis, piisque operibus, non hujusmodi ludis celebrari & honorari debent, hactenus factas, & facta, seu in futurum fienda, quæ & quas omnino prohibemus, cassamus, & annullamus, ac pro cassis, nullis & irritis haberi perpetuò decernimus atque declaramus.

Principes hanc sanctionem servari faciant. §. 6. Mandamus autem omnibus Principibus, Comitibus, & Baronibus S. R. E. feudatariis, sub pœna privationis feudorum, quæ ab ipsa Ecclesia Romana obtinent. Reliquos vero Principes Christianos, & Terrarum dominos prædictos hortamur in Domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, ut pro divini nominis reverentia & honore, præmissa omnia in suis dominiis, ac Terris hujusmodi exactissimè servari faciant, uberrimam ab ipso Deo mercedem tam boni operis recepturi.

Prælati sub censuris Ecclesiast. idem procurent. §. 7. Ac universis, venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in Civitatibus, & Diœcesibus propriis præsentes nostras litteras sufficienter publicari faciant, & præmissa, etiam sub pœnis & censuris Ecclesiasticis observari procurent.

Quibuscumque non obstantibus. §. 8. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac exemptionibus, privilegiis, indultis, facultatibus, & litteris Apostolicis, quibusvis personis cujuscumque qualitatis, & conditionis existentibus, sub quibuscumque tenoribus & formis ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §. 9. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuò valituras describantur, & earum transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino, &c.

Dat. P. An. die 1. Nov. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimoseptimo, Cal. Novembris, Pont. nostri anno secundo.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1567. indict. 10. die verò 15. mensis Novembris, Pont. Sanctiss. D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno ejus II. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ibidem dimissis copiis affixis per nos Antonium Clerici, & Joannem Andream Rogerium præfati S. D. N. Papæ Curs.*

Joannes Guerardus Mag. Curs.

XLIX. Declaratio quod Ordo Fratrum Minimorum Sanct. Francisci de Paula, inter Ordines Mendicantes comprehenditur, eorumque gratiis & privilegiis perfruitur.

Alia de hoc Ordine notata sunt in const. 5. Six. IV. Sedes. sup. fol. 390. in Tomo I.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Apost. Sedis benignitas sicut ex debito Pastoralis officii erga omnes fideles generaliter affectum

cari-

charitatis extendit, sic eos quos sub regularis observantiæ jugo divino cultui emancipatos esse cognoscit speciali tenetur patrocinio confovere.

Ordo Minimorum S. Francisci de Paula habet omnia privilegia Mendicantium ut sup. in const. 1. Jul. II. l. 411.

§. 1. Exponi sanè nobis nuper fecerunt dilecti filii Fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula jamdudum Apostolica auctoritate approbati, quod licet inter alia eis concessa privilegia & indulta, omnia & singula quatuor Mendicantium Ordinum privilegia ad Ordinem Minimorum hujusmodi, ac illius professores & domos, eorumque Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuerint, & propter ea Fratres Ordinum hujusmodi etiam sub Mendicantium nomine comprehendi debeant, nec super præmissis à quoquam molestari possint: cum tamen (sicut eadem expositio subjungebat) ex eo quod nos nuper in quadam declaratione per nos sub Mendicantium Fratrum Ordinibus certis tunc expressis de causis facta, præter S. Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines etiam in illis B. Mariæ Servorum inseri voluerimus, ac propterea facile à quibusdam dubitari merito posset, quod si Ordinis Minimorum Fratres hujusmodi sub illis comprehendi voluissemus, nos specialem etiam de illis mentionem omnino fecissemus. Quare ne super præmissis umquam dubitari contingat, iidem Fratres nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Sic modo ont. idem cernit, & er Ordines Mendicantes illum mprehendeclarat.

§. 2. Nos attendentes, eos (cum actu mendicent) nonnisi honesta de causa in Mendicantium Ordinem esse adscriptos, ac propterea sua privilegia illæsa conservare volentes, eosque & eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon quarumcumque litium, & causarum, status, ac merita, nomina & cognomina Judicum, coram quibus illæ pendent, ac collitigantium, aliorumque necnon quorumcumque privilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eis concessorum præsentibus pro expressis habentes, causasque hujusmodi ad nos harum serie advocantes, illasque penitus & omnino extinguentes, ac litigantibus hujusmodi perpetuum super præmissis silentium imponentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tàm per nos nuper quam quoscumq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus concessa, ad præfatum Minimorum Ordinem de novo extendimus, & ampliamus, ipsosque vere Mendicantes esse, & sub Mendicantium ordinibus esse & comprehendi debere, necnon omnia & singula Concilii Tridentini decreta prò Mendicantibus Ordinibus declarata, & modificata, etiam pro Ordine Minimorum hujusmodi declaramus, & modificamus.

Eorumque privilegia observari præcipit.

§. 3. Districtius in virtute sanctæ obedientiæ, ac aliis arbitrio nostro infligendis pœnis inhibentes quibusvis locorum Ordinariis, ac aliis quibuscumque, ne eosdem Fratres Ordinis Minimorum contra eos sic concessa privilegia molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulas præservativas huic bullæ apponit.

§. 4. Decernentes quoque præsentes litteras ullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse minusve sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, & aliis contrariis dispositionibus, tam per nos quàm etiam Successores nostros quomodolibet, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis, pro tempore factis & faciendis quorumcumque tenorum existant, includi, sed illis non obstantibus in suis robore & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt toties in pristinum statum restitutas, repositas & plenariè reintegratas, etiam sub data per ipsos Fratres Ordinis Minimorum eligenda, de novo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis & intentionis nostræ esse, & ad hoc ut perpetua firmitate subsistant, vim validi & efficacis contractus inter dictam Sedem, & præfatorum Ordinum Mendicantium Fratres hujusmodi habere.

Clausulam sublatam, &c. addit.

§. 5. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Card. sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores ejus deputat.

§. 6. Quocirca venerabilibus fratribus Archiepiscopo Theatino, & Episcopo Amerino, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Fratrum Ordinis Minimorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ipsos Fratres Ordinis Minimorum hujusmodi voluntate statuto, declaratione, & aliis præmissis omnibus & singulis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas quis vigore præsentium ad judicium non extrahatur, & aliis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus quoque & aliis decretis in genere vel in specie, & quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros præfatos, ac nos & Sedem præfatam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia etiam consistorialiter, & de Fratrum nostrorum consilio, necnon Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 2. die 9. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 9. Novembris 1567. Pontificatus nostri anno secundo.

L.

Declaratio quod Congregatio Fratrum S. Hieronymi Jesuatorum nuncupata, verè comprehendatur inter Ordines Mendicantium, eorumque perfruatur gratiis & indultis.

Recordare quod ista Congregatio specialiter gaudet omnibus gratiis & privilegiis concessis & concedendis Ordini Fratrum Eremitarum S. Augustini, cujus Regulam profitetur, ut in 16. const. Clem. VII. Sacræ. sup. in Tomo I. Alia autem dicam in const. 16. Paul. V. Religiosos. Tom. III.

Vide quæ addidi ad const. 11. Piæ. Mart. V. sup. tom. 1. pag. 307.

Edita An. D. 1567.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex privilegia religiosis Altissimo famulantibus à Sede Apostolica concessa, illis nedum conservare, sed aliis etiam religiosis concessa ad eos quandoque extendere & ampliare consuevit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Causa hujus const.

§. 1. Sanè sicut accepimus, licet inter alia privilegia dilectis filiis & Congregationi Fratrum S. Hieronymi Jesuatorum nuncupatorum, cujus Fratres illam pro tempore ingredientes professionem per religiosos Ordinis S Augustini emitti solitam expressè emittere, & in communi vivere soliti sunt, concessa etiam omnia & singula privilegia, exemptiones, immunitates, gratiæ, & indulta Ordini Eremitarum ejusdem S. Augustini, & illius professoribus, ac forsan aliis Ordinibus Mendicantium concessa, ad ipsam Congregationem, & illius Fratres, eorumque domos, & Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuissent. Et propterea Congregatio hujusmodi, & illius Fratres dictis privilegiis gaudere, & sub Mendicantium numero comprehendi debeant, nec super præmissis à quoquam molestari possint. Cumque nos nuper in quadam declaratione per nos super Mendicantium Fratrum Ordinibus, certis tunc expressis, de causis facta, ultra S. Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, solum in illis Ordinem B. Mariæ Servorum inseri voluerimus. Et propterea facile à quibusdam dubitari merito posset quod si dictam Congregationem, & illius Fratres sub illis comprehendi voluissemus, non specialem etiam de illis omnino fecissemus mentionem.

Concessio indultorum Ordinib. Mendicantium elargitorum.

§. 2. Nos itaque attendentes, eos cùm actu mendicent, non nisi honesta de causa in Mendicantium Ordinibus hujusmodi esse adscriptos, ac propterea sua privilegia hujusmodi illæsa conservare volentes, ac quarumcumque litium, & causarum status & merita, ac nomina, & cognomina Judicum, coram quibus illæ pendent, & collitigantium, aliorumque necnon quorumcumque privilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum ipsi Congregationi concessorum, tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad ipsius Congregationis, vel illius Fratrum aut alicujus ex eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de ejusdem Sedis potestatis plenitudine, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias tam per nos nuper, quam quoscumque Romanos Pontifices prædecessores, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus concessa, eorum omnium ac desuper, & tam sub plumbo, quàm in forma brevis confectarum litterarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes, ad ipsam Congregationem Jesuatorum, illiusque Fratres, domos, Ecclesias, & loca quæcumq; de novo quoad ea quæ eorum Regulæ & modo vivendi non repugnant tantùm, auctoritate Apostolica tenore præsentium extēdimus & ampliamus.

Connumeratio inter Ordines Mendicantium.

§. 3. Ipsosque verè Mendicantes, & sub Mendicantium Ordinibus esse & comprehendi debere, necnon omnia, & singula Concilii Tridentini decreta pro Mendicantibus hujusmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregatione hujusmodi, ejusque Fratribus declaramus, & modificamus. Districtius inhibentes quibusvis locorum Ordinariis, ne dictam Congregationem, illiusque Fratres contra eis sic concessa privilegia molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Decernentes quoque præsentes litteras ullo umquam tempore de subreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari vel impugnari nullatenus posse, minusve sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, & aliis contrariis dispositionibus tam per nos, quàm etiam Successores nostros, quomodolibet, ac etiam cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus decretis pro tempore factis, & faciendis, quorumcumque tenorum existant, includi, sed illis non obstantibus in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, & sub data etiam per ipsos eligenda de novo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostræ esse. Et ad hoc, ut perpetua roboris firmitate subsistant, vim validi & efficacis contractus inter Sedem Apostolicam, & præfatos Ordines Mendicantium, & Congregationem hujusmodi illiusque Fratres habere debere. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate judicari debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Judicum & executorum deputatio.

§. 5. Quocirca venerabilibus Fratribus Amerino & Maceranensi Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes Motu simili committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, dum & quando ac quoties opus fuerit, & pro parte Congregationis vel illius Fratrum hujusmodi aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos & eorum quemlibet dictis privilegiis, exemptionibus, facultatibus, gratiis, & indultis, dictis Ordinibus Mendicantibus concessis, pacificè frui & gaudere, ac præsentes litteras observari, non permittentes eos desuper per quoscumq; quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari, Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, ipsasque censuras etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & felicis recordationis Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, ac quibusvis litispendentiis, quas nos harum serie ad nos advocamus, illasque extinguimus, & litigantibus hujusmodi perpetuum silentium imponimus, ac Apostolicis necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque & aliis decretis ac clausulis, etiam motu proprio etiam consistorialiter, & de Fratrum nostrorum consilio concessis, confirmatis, & pluries innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore

per-

permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 18. Novembris 1567. Pont. nostri anno 2.

LI.

Prohibitio signandi & expediendi commissiones causarum, & inhibitiones in causis spoliorum & illicitæ negotiationis, non citato prius Commissario R. Cam. Apost.

De munere & auctoritate Commissarii, vide plenè in const. 82. Pii IV. Cum inter. fol. 120. & infra in const. 44. Six. V. Ad excelsum. ubi notabo.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

ATtendentes quàm frequenter contingat, quod qui bona ad Cameram Apostolicam spectantia & signanter spolia per Clericos decedentes relicta detinent, variis prætextibus, & calumniis, dilationes & subterfugia quærentes, illorum consignationem facere, & debitam satisfactionem impendere recusant, & ut se in hujusmodi injusta detentione confoveant, modò frivolas appellationes confingunt, modò inhibitiones summa malitia extorquent, quibus causas ad Judices non informatos, & ubi non est qui causarum hujusmodi expeditioni vacet, trahunt in grave animarum suarum præjudicium, & Cameræ præfatæ læsionem.

§. 1. Et propterea incommodis hujusmodi obviare volentes, dilectis filiis Vitellotio S.R.E. Card. Camerario, ac omnibus Romanæ Curiæ Judicibus, tam ordinariis quàm delegatis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna præcipimus & mandamus, ne in causis spoliorum, vel illicitarum negotiationum per Clericos factarum, inhibitiones aliquas, tam auctoritate sua ordinaria, quàm etiam vigore rescripti extra Romanam Curiam ad quasvis Mundi partes, & contra quosvis collectores, decernant, & relaxent, nisi prius in ipsa Romana Curia ad illas decerni videndum dilectus filius Cameræ Apostolicæ Commissarius generalis fuerit citatus, & de citatione hujusmodi in actis appareat, & de ea in inhibitione ipsa mentio fiat.

§. 2. Porro Signaturæ nostræ tam gratiæ quàm Justitiæ Referendarii, ac Cancellariæ Apostolicæ Corrector, & Auditor contradictarum, similiter commissiones in causis hujusmodi nullo modo, nisi prævia citatione ejusdem Commissarii expediant.

§. 3. Et si quandoque contingat ita sub verborum involucro, vel alia narrativa commissiones concipi, ut discerni non possit, an de causis spoliorum, vel illicitarum negotiationum agatur, tunc tam nuncii Apostolici in Provinciis residentes, & de causis hujusmodi cognoscentes, quàm dilecto filio Thesaurario nostro generali spoliorum collectore, & eisdem nunciis deputati subcollectores, quibus inhibitiones hujusmodi præsentari contingat, illis minimè parere teneantur, sed absque aliquo scrupulo, aut pœnarum incursu, illis rejectis, ad ulteriora procedere possint & debeant, partibus aliàs justitiam ministrando, & nihilominus irritum & inane decernimus, quicquid contra præsentium tenorem, fuerit decretum vel attentatum.

§. 4. Volumus autem quod præsentis Motus proprii cedula, valvis Cancellariæ & Cameræ Apostolicæ per unum ex Cursoribus nostris, ut moris est publicata, ita omnes Romanæ Curiæ officiales, & Judices afficiat, ac si personaliter singulis intimata foret.

§. 5. Et quod illius sola signatura, etiam absque data & registratura sufficiat, & ubique fidem faciat, contrariis non obstantibus quibuscumque. — Sola signatura sufficit.

Placet Motu proprio. M. — Papæ subscript.

Die 5. Januarii 1568. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in valvis Cancellariæ Apostol. per me Nicolaum de Matthæis Curs. — Dat. P. An. 2. die 5. Jan.

Franciscus Sottocasa Mag. Curs.

LII.

Quod Fratres Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia, semper possint extra tempus Quadragesimæ & Adventus, in feria quinta, in qua non occurrit aliquod festum, aut ejus octava, recitare officium Sanctiss. Corporis Christi.

Alia de hoc Ordine indicavi sup. in const. 23. Leon. X. Ite. in Tom. I.

PIUS PAPA V.

Edita An. D. 1568.

Dilectis filiis Ministro Generali, & universis fratribus Ordinis Minorum de Observantia.

§. 1. EXponi nobis nuper fecistis, quod cùm vos mente recolentes Dominum nostrum JESUM Christum transiturum de hoc mundo ad Patrem in ultima cœna, qua pascha cum discipulis suis manducavit admirabile Sacramentum pretiosissimi corporis & sanguinis sui instituisse, ut universi Christicolæ illud tamquam suæ Caritatis, quam in Cruce ostendit, memoriale recolerent, pro ipsius Dominici corporis solemniori & specialiori veneratione, desideratis qualibet quinta feria officium de Christi corpore, prout in Breviario Romano ipsius solemnitatis die habetur recitare, si vobis ad id Sedis Apostolicæ suffragaretur auctoritas. Quare nobis humiliter supplicare fecistis, ut vobis in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur. — Fratres Minores de Observantia supplicarunt pro licentia celebrandi qualibet 5. fer. officium corp. Christi.

§. 2. Nos pium hoc vestrum desiderium plurimum in Domino collaudantes, ac hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis & vestrum cuilibet ubilibet existentibus, ut qualibet quinta feria, quæ toties Quadragesimæ, & Adventus Domini non fuerit, aut in qua aliquod festum seu octava non inciderit, omisso occurrenti officio, illud de corpore Christi, juxta illud quod in præsenti Breviario Romano, in ejus solemnitatis die recitandum proponitur, recitare liberè & licitè valeatis, ita tamen quod illud sic recitando, debito ad quod adstricti estis, in omnibus & per omnia perinde satisfacere censeamini, ac si officium pro tempore currens, & vobis à Romana Ecclesia propositum recitaretis; nec propterea illo recitato ad occurrentes hujusmodi, vel alicujus alterius officii recitationem teneamini, nec ad id, à quoquam inviti, cogi aut compelli possitis, minus ut aliquas sententias, censuras, & pœnas quomodolibet latas incurrentes, auctoritate Apostolica per præsentes indulgemus. — Hic ergo Pont. dictam licentiā concedit, præter quam in quadragesima & Adventu, & in festo vel octav. occurrente in dicta 5. feria.

§. 3. Districtius inhibentes quibusvis locorum Ordinariis, & quibusvis aliis, quacumque auctoritate fulgentibus, vel cujuscumque gradus existentibus, ne vos & vestrum quemlibet quovis prætextu super præmissis quomodolibet molestare, perturbare, aut inquietare sub excommunicationis sententia, aliisque arbitrio nostro moderandis & infligendis pœnis audeant vel præsumant. — Ordinariis & aliis mandat ne Fratres desuper molestent.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus constitutionibus & ordinationibus generalibus ac synodalibus Conciliis editis, atque Ordinis præfati, & quibusvis aliis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, statutis, consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. — Contrariis derogat.

§. 5. Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca in quibus expediens foret deferre, volumus & similiter Apost. auctoritate prædicta decernimus, quod illorum transumptis — Transumptis credi jubet.

manu

manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus personæ in dignitate Apostolica constitutæ munitis, eadem prorsus in judicio & extrà, ac aliàs ubilibet fides indubia adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 2. die 8. Januar.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die octava Januarii millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, Pontificatus nostri anno tertio.

LIII.

Unio Fratrum Amadeorum, & Clarenorum, Ordini Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia.

Scias nonnullos de prædictis Fratribus, ad Conventuales Fratres transivisse, quos tandem ibi permanere posse concessit Greg. XIII. die 20. Decembris 1581. cujus tamen bullam uti minus necessariam prætermisi. De toto autem Ordine Franciscano plene notavi sup. ad const. 6. Honor. III. Solet. fol. 66. Tom. I.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

S. Franciscus in humanis existens multos fratres sub unica regula collegit.

Beatus Christi Salvatoris Confessor Franciscus dum adhuc mortalis hujus vitæ spatia decurreret, ardentissimo cœlestium amore captus, nec sibi tantum illa, sed quamplurimis hominum fieri potest, quæsita cupiens, totusque in idipsum incumbens, quæ Ordinis Minorum initia fuerunt, confluentes ad se veluti ad meliorem frugem undique Fratres suos in unam familiam collegit, collectosq; ipsorum omnium vitam & mores, ad unam eamdemque regulam dirigens, iis præceptis instituit, ea disciplina formavit, quæ ad conjunctionem, atque adeo unionem inter illos conciliandam ac tuendam maximè pertinerent, humilitatem illis præcipuè amplectendam proponens, qua humana hæc omnia & fluxa, quod ejusdem Salvatoris consilium fuerat, aspernati, solidam ac permanentem à Deo felicitatem expectarent. Itaque hac ipsa familia suas operas ad præscriptam rationem graviter conferente, Domini Dei nostri ager egregiè cultus uberrimos & præstantissimos fructus continuò protulit, & subinde profert, atque, ut speramus, proferet in dies suaviores & largiores.

Sed dicta regula in plures congregationes segregata fuit.

§. 1. Verùm quoniam eadem familia, quæ una ab uno constituta fuerat, in quasdam quasi partes paulatim ita concessit, ut jam non una, ne ipso quidem, quo à parte suo vocata est, nomine consistat, sed variis agnominibus cum de illa, vel illa parte agitur sit distinguendum. Propterea nos ne animorum quidem, aut mentis inter eos, quos exterius ita rebus sejunctos cernimus, interiorem conjunctionem sperare tuto valemus, quin etiam quando in eam de qua supra diximus, spem erecti ab ejusdem Ordinis fratribus optima quæque, & maxima ad Dei gloriam, & militantis Ecclesiæ utilitatem & optamus, & sanè pro ea, quam in hoc præcelsæ Dignitatis fastigio collocati, nostro muneri debemus diligentia exigimus, non finimus carere cura, ne forte rebus ita neglectis, quod Deus Opt. Max. avertat, magna inde sensim incommoda subeamus.

Hic dignosce ex his quæ notavi in constit. Hon. III. cit. in rub.

Ideo hic Pont. interdicit omnes Congregationes discrepantes ab institutis regulæ fratrum Minorum de Observantia.

§. 2. Id igitur qua possumus ope post petitum à Deo auxilium cavere volentes, atque hic potissimum incipientes, Motu proprio atque ex certa scientia & matura deliberatione nostra Apostolica auctoritate, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Amadeorum & Clarenorum, etiam della Becca nuncupatorum S. Petri in Monte Aureo, & S. Hieronymi, sive S. Bartholomæi in Insula de Urbe, aliarumque quarumlibet provinciarum respectivè fratrum Ordinis S. Francisci eorumdem institutiones, congregationes, conventus, denominationes, nomina & vocabula quæcumque, necnon quatenus regularibus institutis fratrum dictis S. Francisci Ordinis familiæ, Minorum de Observantia vocatorum, discrepant, eorum regulas, instituta, constitutiones, statuta, consuetudines, & ritus, modumque & normam vivendi interdicimus & prohibemus; illaque necnon illorum promissiones, confirmationes & approbationes Apostolica auctoritate factas, & illorum causa privilegia, indulta, gratias, & litteras, etiam à Sede Apostolica, & forsan occasione concordiarum inter ipsos Fratres initarum confirmatorias, ac motu, scientia, potestatisque plenitudine similibus, vel etiam consideratione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum concessa, & quibuscumque concepta formulis, ac suffulta decretis, quorum omnium tenores iis litteris haberi volumus pro expressis, extinguimus, supprimimus, revocamus, cassamus, & in perpetuum, penitus & omnino omnia tollimus.

§. 3. Eos autem omnes & singulos Fratres qui ejusmodi segregationum, & denominationum erant, cum eorum omnibus domibus, Ecclesiis, Oratoriis, & locis quibuscumque ubicumque consistant, Fratribus Ordinis Minorum familiæ de Observantia vocatis, eorumq; Congregationi aggregamus atque unimus. Et sic in posterum ex nunc perpetuò aggregatos & unitos esse dictis de Observantia adhærere, & eisdem, quibus illi utuntur, regula, regularibus institutis, professione, moribus, habitu, ac vivendi forma, ac agnominibus & denominationibus uti, ac unam familiam tantum de cetero esse, eisdemque Generalibus seu Provincialibus Ministris, ceterisque Superioribus, aut officialibus, quibus illi subsunt, aut pro tempore suberunt, subjectos esse, & in eamdē immediatè cum illis obedientia Deo servire, purè, ordinariè & uniformiter, nullaq; prorsus re, nulloq; discrimine sejunctos, aut dissimiles habere decernimus.

§. 4. Quinimmo ut hæc puriore conscientia, ac tranquilliore animo præstare valeant, debeantque & non aliter, eosdem priorum institutorum, rituumque & aliorum supradictorum, iis scilicet dumtaxat, quibus ab institutis & ritibus Fratrū de Observantia differebant, necnon si quibus quavis ratione, aut modo, jureve aut facto iis tenebantur, vel etiam tenentur, aut teneri se opinantur, promissione, professione, juramento, aut voto, quorum observatio scandalum, aut perturbationem judicio superioris ceteris allatura esset, absolvimus & liberamus, mandantes ipsorum universis & singulis, ut præmissa non impediant, neque eis ulla ex parte ulla ratione, ulloq; modo resistant vel adversentur, ac nihil faciant vel experiantur, aut tentent, quo minus plenè aut celeriter, aut facile suos effectus consequantur. Neque ut eā virent, sæcularium habitu lateant, vel tamquam Clerici sæculares ad aliquos Ordines minores vel majores promoveri præsumant. Neque verò ad alias religiones aliosve Ordines etiam paris vel arctioris regulæ, regularisque Observantiæ transeant, sine licentia Sedis Apostolicæ speciali, sed præfatis Fratribus de Observantia, eorumque congregationi & obedientiæ adhæreant, & omnibus aliis supradictis quam primum pareant, & obsequantur re ipsa.

§. 5. Quod si eorum quispiam secus fecerit, omnes illasmet sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrat, & patiatur, quæ mere Apostatæ ipsi, tam juxta canonicas sanctiones, quam dicti Ordinis regularia instituta incurrant & patiantur, ac perinde contra illum, sive ab Ordinariis locorum, sive ab ipsis superioribus Fratrum de Observantia ad quos pertinet, procedatur, & severè animadvertatur, atque contra verè Apostatam procederetur, & animadvertetur. Et si quando ad obedientiam reversus in aliorum consortium receptus fuerit, vocis tam activæ quam passivæ, suorumque Ordinum omnium perpetuo careat.

§. 6. Ceterum ut universa Congregatio Fratrū hujusmodi de Observantia hoc additamento quasi colonis aucta, placida simul perpetuaque pace fruantur, & conquiescant, neque uno tantum nomine, sed una etiam mente consistant, nullaque ibi altercandi occasio subrepat, eisdem Motu, scientia, & potestatis plenitudine statuimus & ordinamus, ut nullus ex veteribus Fratribus de Observantia quemquam sic noviter aggregatorum recordatione priorum nominum,

aut

aut vitæ, vel alias quocumque modo irritare, aut Amadæum, vel Clarenum, seu alia, quam de Observantia nuncupatione appellare audeant. Qui contra ausus fuerit, à suo superiore graviter puniatur, ipsi quin etiam sic aggregati Fratres suos gradus, & quæ ratione suorum graduum privatim habent, privilegia, facultates, & auctoritates, institutis tamen regularibus de Observantia expresse non contraria, ut prius retineant.

Universorum autem privilegia & præcedentiam declarat.

§.7. Universi verò eisdem privilegiis, facultatibus, immunitatibus, prærogativis, indultis, & gratiis indistinctè fruantur & potiantur, quibus & ipsi veteres; ac quoties provincialia, vel generalia Capitula habebuntur, ita horum quisque pro ea in qua ipse fuerit, provincia, si tamen alias vocem in Capitulo habiturus fuisset, illis intersit, quemadmodum & veterum quilibet intersit vel interesse poterit, & pariter ut illi, tam in eisdem capitulis ipsorum capitulorum electione, quam extra capitula, Superiorum, ad quos pro tempore pertinebit, dispositione, ad quoscumque gradus, & quæcumque officia, in quibuslibet Provinciarum, sub quibus deget, Conventibus & domibus regularibus, tam antiquis quam noviter unitis de Observantia promoveri & assumi valeat. Denique ita utrique semper inter se agant, ut ceteris pares, sola antiquitate alteri alteris præferantur: ita scilicet, ut inter gerentes pares gradus vel pares ordines, suscepti gradus vel ordinis, inter alios verò emissæ professionis tempora inspiciantur, & prout quisque antecedit tempore, sive sit ex veteribus, sive ex noviter aggregatis, loco in Choro, & Capitulo, processionibus, ac quibuscumque aliis prærogativis antecedat, servata interim graduum & ordinum majoritate.

Loca regularia non referantur absque permissione Pontificis.

§.8. Præterea nulla omnino Domus, quamvis parva, & exigua, nullusque locus regularis, ubi dicti Fratres hactenus ante aggregationem de ipsis, ut supra factam habitare soliti sunt, ad ipsos quacumque ratione pertinens, relinquatur absque permissione nostra expressa, sed tot Fratribus unaquæque continuo habitetur, quot ibi commode esse, & alii poterunt, & quæ eisdem Domibus eleemosynæ, vel alio nomine pia hominum largitione offeruntur subsidia, pariter si quæ ad restaurationes fulcimenta, vel alium usum fabricarum, necnon ad Ecclesiarum lumina, & ornatum, vasorumque ac ceteræ supellectilis comparationem tradita, legata, relicta, aut quocumque nomine donata sunt, etiam consideratione prioris institutionis, quæ ibi tunc vigebat, ac contemplatione Congregationum, quarum tunc temporis erant, illarumque nomine expresso, eadem omnia, & alia insuper quæcumque, quavis aliter donantium hujusmodi dispositione absumenda, novis habitatoribus, in supradictos tantum, neque alios ullos convertenda usus, omni prorsus quantum ad unionem præfatam pertinet, caducitate, ejusve prætensione seclusa, integre debeantur.

Gubernatio Monialium ad quos spectet.

§.9. Gubernatio quoque & cura quorumcumque Monasteriorum Monialium, quæ antea Conventibus, aut Superioribus hujusmodi Domorum, & locorum demandata erat, ad illos pertineat, qui ibi erant, in posterum.

Ministri Generalis facultas circa deputationem Officialium & Fratrum usque ad celebrationem Capituli.

§.10. Proinde possit Generalis Minister in omnibus quarumcumque Provinciarum Domibus, sicut supra, unitis, donec Generalem, vel in ipsa Provincia, in qua illæ sitæ fuerint, Provinciale Capitulum celebretur, Officiales & Fratres, sive ex veteribus, sive ex nunc aggregatis, sive etiam ex utrisque, quo & qui sibi visi fuerint arbitrio suo liberè deputare, & ad illarum regimen & directionem mittere; interea vero temporis ipsi Fratres sic noviter aggregati, si Citramontani fuerint, in illius, in qua nati sunt, si vero Ultramontani, in illius, cujus maluerint Provinciarum Domibus regularibus sint, & maneant, usquequo aliter constituatur, & ipsos ad aliam domum, aliumve locum mitti, sive Capituli, sive Generalis Ministri hujusmodi ordinatione contingat. Porro in Capitulo Provinciali Mediolanensium fratrum de Observantia, quod Mediolani proximè celebrabitur, omnibus Provinciæ Mediolanensis regularibus Domibus de Observantia, tam antiquis quam nunc unitis, ut præfertur, de Guardianis aliisque Officialibus & Superioribus, ac Fratribus, qui illas regere, & in illis esse debeant, ex utrorùmque Fratrum veterum scilicet, & nunc aggregatorum numero indifferenter, alias tamen ex more inter Fratres de Observantia prius observato provideatur; idem deinceps in ceteris, quæ per Provincias subinde celebrabuntur Capitulis quoad ipsarum Provinciarum Domos, observetur, ac in Provinciarum numero, terminisque & denominationibus ea ratio atque distinctio habeatur, quæ inter Fratres de Observantia ante has ipsas litteras habebatur.

Loca aggregata sunt ejus provinciæ intra cujus fines existunt.

§.11. Nuper autem aggregatæ Domus eam Provinciam transeant, & in ea numerentur, intra cujus fines quæque consistit; & cum pro tempore Provinciale Capitulum celebrandum erit, ii tantum ad illud conveniant, quæ ex illa Provincia fuerint, in qua tunc Capitulum celebrabitur. In ipso vero Mediolanensi, quod primum omnium post has litteras propediem celebrandum est, quicumque ex Fratribus aggregatis, qui ante aggregationem à nobis, ut supra factam, ubicumque locorum degentes erant, & Provincia S. Petri in Monte Aureo de Urbe, & alia comprehendebantur, & idcirco vocem in Capitulo habeant, quoniam litterarum ignari illuc forte omnes se conferrent, possint quidem liberè omnes hac vice celebrationi adesse, sed ii tantum ex eis jam nunc ibi vocem habeant, & suffragia ferant, qui sunt ex illis Domibus, quæ juxta aggregationem prædictam intra antiquos limites, & fines Provinciæ Mediolanensis Fratrum de Observantia sunt sitæ.

Clausulæ præservativæ.

§.12. Has porro litteras, & his litteris contenta, decreta, statuta, ordinationes, & alia omnia usque adeo firma & valida, atque observanda esse volumus, ut numquam revocari, aut infringi, vel suspendi, numquam de voluntatis, aut mentis nostræ defectu oppugnari possint, numquam adversus & restitutionem in integrum, reductionem ad terminos juris, aut aliud quodcumque gratiæ vel justitiæ remedium quisque impetrare, vel etiam ab aliis impetrato, aut motu simili concesso uti valeat ex quavis causa quantumlibet rationabili, & ita de his omnibus & singulis, ac simul quod hæc eadem aliquibus ejusmodi statutorum, & ordinationum revocationibus, suspensionibus, & aliis contrariis dispositionibus, generalibus vel specialibus, ab eadem Sede Apostolica pro tempore factis, non comprehendantur, sed ab aliis semper excepta sit.

Decretum irritans.

§.13. Sicque à quibuscumque Judicibus ordinariis & delegatis, & causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac S.R.E. Cardinalibus, etiam de latere Legatis, in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter interpretandi & judicandi facultate & auctoritate, interpretari & judicari debeat, necnon quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executorum deputatio & facultates.

§.14. Propterea dilectis filiis Carolo tit. S. Praxedis presbytero Card. Borrhomæo nuncupato, dicti Ordinis Protectori & correctori, necnon pro tempore existenti ejusdem Ordinis generali Ministro mandamus, ut ambo, vel ipsorum alter has litteras, & quidquid in proximè Provinciali Capitulo Mediolanensi utroque vel altero ipsorum præsidere pro suprascriptorum omnium executione & observatione ordinabitur, faciant per se vel alium, seu alios, ab omnibus & singulis Fratribus præfatis exactissimè observari. Contradictores quoslibet & non parentes, ac rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam graduum, officiorum, & vocis, tam activæ quam passivæ privationem, ac cetera quæ sibi videbuntur opportuna juris & facti remedia, quacumque prorsus appella-

tione postposita, & etiam rejectis, compescendo, atque eosdem in sententias, censuras & pœnas prædictas incidisse declarando, easque sæpius aggravando, adhibita etiam, si opus fuerit, manu militari, & invocato auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo jure quæsito, ac piæ mem. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis & Congregationum hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, & quavis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, & indultis Apostolicis, illis per quoscumque Romanos Pontifices, ac Sedem Apostolicam, & etiam nos sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere & in specie concessis, & quotiescumque confirmatis & innovatis, & Mare Magnum nuncupatis, ac quibuslibet aliis indulgentiis, & litteris Apostolicis, per quæ his litteris, non expressa vel etiam non inserta harum effectus & executio impediri valeret, vel tardari, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda esset mentio specialis.

Transumptorum fides.

§. 16. Volumus etiam quod harum litterarum exempla, etiam impressa dicti Caroli Cardinalis & Protectoris, aut Generalis seu alicujus Provincialis Ministri Fratrum sigillo, & ejusdem Caroli Cardinalis Secretarii, vel ipsiusmet Generalis, aut Provincialis Ministri manu obsignata, eamdem fidem in judicio & extra judicium ubique locorum faciant, quam hæ litteræ ipsæ facerent, si ostenderentur vel exhiberentur.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 23. Jan.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568, 10. Kal. Febr. Pontificatus nostri Anno 3.

LIV.

Jurisdictio & facultates S.R.E. Cardinalis Protectoris, ac Judicis causarum Monasterii S. Catharinæ de Rosa nuncupatæ & Congregationis in Urbe institutæ ad ibi recipiendas, pieque educandas Virgines miserabiles, in periculo amittendæ pudicitiæ commorantes.

Ordinationes circa istarum Virginum contractus, ultimasque voluntates, & alimentorum subministrationem edixit Clem. VIII. in const. 93. Apostolici. in Tomo III.

Edita An. D. 1568.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Facultas Protectoris & deputatorum, puellas in periculo amittendæ pudicitiæ existentes invitis parentibus capiendi illasque & alios eas occultantes &c. coercendi.

Cupientes ut Monasterium Beatæ Catharinæ della Rosa nuncupatæ de Urbe, jamdudum pro receptandis, & advocandis miserabilibus puellis, quæ in periculo pudicitiæ subvertendæ, in dicta Urbe reperiuntur erectum, & Confraternitas ibidem pro gubernio dicti Monasterii canonicè instituta, non solum manuteneantur, verumetiam indies incrementum suscipiant, Monasteriumque & Confraternitatem hujusmodi specialibus gratiis & favoribus prosequi volentes, Motu simili ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, dilecto filio nostro Hippolito tit. S. Mariæ Novæ presbyt. Card Ferrariensi nuncupato, nunc & pro tempore Monasterii, & Confraternitatis hujusmodi existenti Protectori, seu Confraternitates prædictæ, illiusque Administratoribus, Gubernatoribus, & deputatis, quod quascumque puellas in periculo pudicitiæ existentes amittendæ, & si bene visum fuerit propria auctoritate, etiam invitis parentibus capere, & in dictum Monasterium introducere, illasque tam dum in dicto Monasterio manserint, quam etiam inde egressæ sive nuptæ, sive viduæ fuerint, necnon occultantes & latitare facientes, carcerare, punire, corrigere, & castigare, eorum arbitrio, seu alias juxta eorum statuta & providas ordinationes possint & valeant, concedimus, statuimus, decernimus & mandamus.

Facultas Protectoris & Judicis causas civiles & criminales, Monast. S. Catharinæ, ejusque Confraternit. Monialium, & puellarum etiam à Monast. egressarum, & nuptui traditarum in quacumque instantia summariè &c. cognoscendi.

§. 1. Necnon pro ipsius Monasterii, Confraternitatisque Monialium, & puellarum minori dispendio, ne cogantur per diversa tribunalia litigare, omnes & singulas causas, lites, quæstiones, & controversias civiles, criminales, profanas, spirituales, meras & mixtas inter Confraternitatem, seu ejus Administratores, gubernatores, & deputatos hujusmodi, Moniales, seu puellas in dicto Monasterio degentes, seu quæ inde egressæ, & nuptui traditæ sunt ex una & quascumque alias personas cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ existentes, Universitates, Societates, Congregationes, & Monasteria, aut alia loca pia, ex altera partibus, etiam si coram S.R.E. Camerario, Clerico, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & ejusdem Cameræ generali Auditore, necnon Vicario, Gubernatore, & Senatore dictæ Urbis, illorum Locatenentibus, Collateralibus, & Judicibus, ac dictæ Urbis causarum Appellationum Capitaneo, & Sacri Palatii Apostolici Auditoribus, & ejusdem S.R.E. Cardinalibus, aliisque Judicibus ordinariis seu delegatis, hujusmodi motas, & pendentes, & desuper statu & bonis, tam Monialium quam puellarum, necnon quibuscumque locationibus, venditionibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, atque illorum discussionibus, atque quorumcumque jurium, & actionum cessionibus, aliisque inter vivos contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus & actionibus ad Confraternitatem prædictam, ejusque Gubernatores, Administratores, & deputatos, Moniales & puellas prædictas, tam conjunctim quam divisim, ac tam active quam passive spectantibus & pertinentibus, in quacumque instantia, (quarum omnium & singularum statum, & merita, necnon judicum & collitigantium nomina & cognomina, ac qualitates, ceteraque de necessitate exprimenda pro expressis habentes) in statu, & terminis in quibus nunc reperiuntur, harum serie ad nos advocantes, illasque omnes & singulas, motas & pendentes, ac quam & quas Confraternitas, gubernatores, administratores, & deputati, necnon Moniales, & puellæ ibi degentes, & illæ quæ exinde egressæ, & nuptui traditæ sunt, & pro tempore fuerint, habere volent contra easdem personas, Universitates, & Collegia, Congregationes, Confraternitates, Monasteria, & alia hujusmodi pia loca, pro rebus, bonis, hæreditatibus, juribus & actionibus hujusmodi, nunc & pro tempore Monasterii Confraternitatis præfatarum existenti Protectori præfato, una cum illarum emergentibus, dependentibus, incidentibus, annexis, & connexis, summariè, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura judicii, per seipsum, seu alios à se deputandos, in quacumque instantia usque in finem audiendas, cognoscendas & fine debito terminandas, auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus & mandamus. Ipsumque Protectorem nunc & pro tempore existentem in dictis causis motis pendentibus, & in futurum movendis, in judicem ordinarium cum facultate easdem causas, in quacumque instantia usque ad finem per seipsum vel alium, seu alios ejus Auditores, illas cognoscendi, decidendi & terminandi & aliis facultatibus prædictis, facimus, constituimus, & deputamus.

Inhibendique in Curia & extra, & inobedientes coercendi. Necnon singulis dieb. & horis procedendi.

§. 2. Necnon cum potestate citandi & inhibendi, quos, quibus, & quoties, in Curia & extra eam, etiam per edictum publicum constito etiam de non tuto accessu eisdemque, quam & quibusvis aliis ejusdem Urbis judicibus & personis, tàm Ecclesiasticis quàm sæcularibus, quibus & quoties opus sit, & sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis & pecuniariis, quibus sibi, seu ab eo pro tempore deputando Auditori videbitur inhibendi, & in eventum non paritionis contra inobedientes,

con-

contumaces, & rebelles ad declarationem incursus censurarum & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationes & reaggravationes, & alias juxta morem & stylum Curiarum Urbis in similibus servari solitum, & prout sibi videbitur procedendi sententiasque suas debitæ executioni demandandi, sive demandare faciendi auxiliumque brachii sæcularis ad hoc si opus fuerit invocandi, omniaque & singula alia in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, gerendi & exercendi, ac in omnibus & singulis eis prædictis ad dictam Societatem, Moniales, & puellas, ut præmittitur, spectantes, singulis diebus & horis feriatis & non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indictarum & indicendarum procedere.

Notarium deputandi.

§. 3. Ac quemcumque Notarium, sibi bene visum in causis hujusmodi deputare possit & valeat.

Mandatarii omnes citant.

§. 4. Quodque citationes & inhibitiones, quæ in eis fieri oportuerit, etiam per Curiæ Capitolii, & quoscumque alios Mandatarios fieri possint.

Executoresque exequantur.

§. 5. Et quicumque executores Urbis possint & debeant effectualiter executioni demandare, omnes & singulas sententias, decreta, & mandata prædicti Cardinalis Protectoris, sive ab eo deputatorum, quæ non obstante regula Cancellariæ sub ejus parvo sigillo expediri possint.

Confraternitas, Moniales puellæ, & administrat. coram Protectore dumtaxat convenire & conveniri possunt.

§. 6. Ac insuper Confraternitatem prædictam, ejusque Administratores, gubernatores, & deputatos, necnon Moniales, aut puellas ibidem degentes, & inde egressas nuptas, seu viduas hujusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi quàm coram prædicto Protectore convenire, aut ad alios convenientibus constringi non posse; ac processus, sententias, & decreta, per alium seu alios, tam ordinarios quàm delegatos Judices, in omnibus prædictis quomodolibet pro tempore formatos latas, & facta, cum inde secutis quibuscumque nulla, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti fore.

Clausulæ præservativæ.

§. 7. Præsentemque cedulam sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, seu revocationibus, similium vel dissimilium concessionum & gratiarum, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel ejus Legatos, etiam per Regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas, & quoties illæ emanabunt præsentem cedulam in pristinum statum restitutam esse, & censeri debere, nec eidem cedulæ per quascumque litteras, etiam quasvis clausulas, generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, irritantiaque & alia decreta, sub quacumque verborum expressione continentes, derogari posse, etiam si illi ullo umquam tempore ex aliqua etiam quantumvis necessaria, & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor ejusdem cedulæ de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogatio per trinas distinctas litteras eumdem tenorem continentes tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, Gubernatoribus, deputatis, & Confratribus hujusmodi, omnibus & singulis legitimè insinuata & intimata fuerit, eorumque expressus ad id accesserit assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragare, nullius esse roboris vel valoris, & sic per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes etiam prædictæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata &c. ac irritum &c. judicari & definiri debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, & ordinum, juramento &c. roboratis statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, Conservatoribus, exemptionibus, & litteris Apostolicis eisdem, ac dilectis filiis Populo Romano necnon Judicibus, Curiis & Tribunalibus, eorumque personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos ad dictam Sedem, etiam motu, & scientia similibus concessis, approbatis, & innovatis, etiam disponentibus, & causæ hujusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant, quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione aliàs de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma illius contenta, observata inserti forent, præsentibus pro sufficientes expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque; aut si præfatis, aut quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, aut excommunicari, vel extra, aut ultra certa loca Curias & Tribunalia ad judicium trahi non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existentibus per quæ præsentibus non expressa, aut totaliter non inserta jurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valeat quomodolibet, vel deferri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in præsentibus mentio specialis.

Sola sufficit signatura.

§. 9. Volumus autem præsentium solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere in judicio & extra, regula contraria non obstante, & earumdem transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris, seu Confraternitatis hujusmodi munitis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus manu nostra subscriptis.

Dat. P. An. 3. die 10. Febr.

Placet M. Romæ, apud S. Petrum, quarto idus Februarii Anno tertio.

LV.

Reservatio beneficiorum omnium vacantium, Sede Episcopali vacante.

Edita An. D. 1568.

Reservatio benefic. omnium vacantium, Sede Episcopali vacante.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius divina providentia Papa V.

§. 1. Cupiens pauperibus Clericis, & aliis beneficiis meritis personis, de beneficiis Ecclesiasticis providere, omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, qualitercumque qualificata, & ubilibet existentia, Sede Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & Primatiali quarumcumque Ecclesiarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Patriarchalium, ac Primatialium pro tempore Pastoribus destitutarum vacante, quomodolibet vacantia & vacatura, tàm in prædictis quàm aliis Ecclesiis, necnon Civitatibus & Diœcesibus quibuscumque, ad eorumdem Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & Primatum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem quomodolibet pertinentia, dispositioni suæ reservavit.

Decretum irritans.

§. 2. Sicque in præmissis per quoscumque &c. sublata &c. judicari debere, irritum quoque &c. decrevit.

PP. subscrip.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Publ. P. A. 3. die 9. Martii.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apost. anno Incarnationis Dominicæ 1568. die verò 9. mensis Martii, Pontif. prælibati S. D. N. Papæ anno tertio.

LVI.

Facultas Collegii Fabricæ S. Petri Apostolorum Principis de Urbe, circa legata quæ fiunt Ecclesiæ B. MARIÆ Lauretanæ, si ejus Ministri in illis exigendis, fuerint negligentes.

Hanc bullam Clem. VIII. innovavit die 16. Martii 1599.

1599. *sed uti simpliciter confirmativam consultò prætermisi. Et alia de materia Fabricæ videbis hic infrà in const. 96. Decet.*

Edita An. D. 1568.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romani Pontificis spectat officium opportunis providere remediis, ne Ecclesiæ, & alia pia loca, præsertim Romanæ Ecclesiæ immediatè subjecta, & in honorem Gloriosissimæ Dei genitricis dedicata, suis tàm spiritualibus quàm temporalibus bonis, aliquorum malitia vel negligentia fraudentur.

Causa hujus constit.

§. 1. Sanè nuper ad aures nostras non sine dolore pervenit, complures Christifideles personas, diversarum Civitatum, & locorum, tàm in Italia, quàm extra eam, multas variasque pecuniarum summas, & res ac bona Ecclesiæ B. MARIÆ Virginis de Laureto nuncupatæ, nullius Diœcesis, devotionis causa reliquisse, donasse, aut alias concessisse, de quibus certa notitia propter injuriam & negligentiam Notariorum, qui in dictis Civitatibus, & locis de relictis, donationibus, & concessionibus hujusmodi rogati fuerunt, aut aliarum personarum, quæ de illis scripturas confecerunt, hactenus haberi non potuit, nec potest in præsenti, unde dicta Ecclesia non modicum sentit detrimentum.

Notarii infra tempus hic expressum notificent Officialib. vel deputatis Ecclesiæ B. M. de Laureto, omnia ei relicta.

§. 2. Nos igitur ne Ecclesia præfata, pecuniis, rebus, ac bonis hujusmodi defraudetur, atque immodicis sumptibus per Commissarios pro eorum exactione fieri solitis oneretur, ipsasque pecunias, res, & bona eadem Ecclesia facilius consequatur, de aliquo opportuno remedio providere, ipsiusque Ecclesiæ indemnitati, quantum cum Deo possumus, prout tenemur, consulere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus & singulis Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum locorum quorumcumque Notariis, aliisque personis, ex quorum tam publicis, quàm privatis scripturis constare quovis modo potest, aut poterit in futurum de aliquibus pecuniarum summis, rebus, ac bonis cujuscumque quantitatis, qualitatis, generis, ac valoris extiterint, quæ Ecclesiæ præfatæ, purè vel conditionaliter, aut aliàs quomodocumque, saltem à triginta annis citra, in aliqua ultima voluntate relicta, vel inter vivos donata, vel quomodolibet concessa, aut promissa fuerint, aut in posterum relinquentur, donabuntur, concedentur, aut promittentur, in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo, & sub privationis suorum officiorum, ac solutionis dupli pecuniarum, rerum, ac bonorum præfatorum, pro una videlicet ipsi Ecclesiæ, & altera medietatibus solutionis dicti dupli accusatori, & executori æqualiter inter eos dividendis & applicandis pœnis præcipimus & mandamus, & insuper hac nostra in perpetuum valitura, ordinatione & constitutione sub eisdem pœnis statuimus & ordinamus, ut de cetero perpetuis futuris temporibus, Notarii & personæ præfatæ, omnes & singulas dispositiones in favorem dictæ Ecclesiæ à quocumque & quomodocumque faciendas, de quibus, tam per suas proprias, quàm per aliorum etiam defunctorum scripturas penes ipsos existentes, quomodocumque constare potest, in Italia intra trium, extra verò eam infra octo mensium spatium, si eas per viam ultimæ voluntatis fieri contigerit, à die mortis Disponentium, si verò inter vivos à die solutionis faciendæ computandum, dispositiones autem jam factas infra simile spatium, a die tamen intimationis Præsentium, sibi etiam per earumdem Præsentium, vel earum transumptorum, ut infra subscribentur ac sigillandorum affixionem ad valvas Cathedralium Ecclesiarum in Civitatibus, & insigniorum Ecclesiarum, in terris, castris, & locis præfatis faciendam computandum Gubernatori pro tempore existenti ipsius Ecclesiæ, seu personis ab eo pro majori commoditate eorumdem Notariorum, & aliarum personarum in certis præcipuis Civitatibus, seu locis ejus arbitrio ad hoc deputandis revelare ac notificare.

§. 3. Præfati vero deputandi, ipsum Gubernatorem notificationum & denunciationum sibi per Notarios factarum hujusmodi singulis quibusque mensibus certiorem facere, & easdem notificationes, ac denunciationes in libris suis, etiam ad hoc specialiter confectis vel conficiendis, manu propria adnotare, eosdemque libros ad Gubernatorem præfatum, quoties ab eo super hoc requisiti fuerint, mittere, aut deferre, necnon ut idem Gubernator denunciationes, & notificationes, non solum Notariorum, & aliarum personarum, sed etiam deputandorum prædictorum adnotare, seu manu Cancellarii ipsius Ecclesiæ adnotare facere in libro ad hoc etiam specialiter confecto vel conficiendo, dictosque libros in fine sui officii, suo in officio Gubernatoris immediato successori coram Notario ad hoc specialiter vocato & rogato consignare respective teneantur & debeant, & unusquisque eorum teneatur & debeat.

Deputati præd. dicti notificationes istas describant, &c.

§. 4. Quoniam verò Commissarii Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, vigore nonnullorum privilegiorum à diversis Romanis Pontificibus, eidem Fabricæ super exactione certorum legatorum concessorum quintam partem legatorum ipsi Ecclesiæ de Laureto relictorum exigendi facultatem habere prætendunt, volumus, & eisdem Fabricæ prædictæ Commissariis nunc & pro tempore existentibus, Motu & scientia, ac potestate similibus, etiam districtè præcipiendo mandamus, ne in posterum vigore præfatorum, aut quorumcumque aliorum privilegiorum quintam partem præfatam, nisi postquam de Ministrorum ipsius Ecclesiæ in exigendis dictis legatis negligentia constiterit, exigere possint, audeantur aut præsumant. Quodque negligentiam prædicti Ministri non aliter, quàm si infra annum in Italia, vel infra biennium extra eam, à die quo denunciationes & notificationes Gubernatori, vel deputandis prædictis facta fuerint; vel si denunciationes & notificationes prædictæ factæ non fuerint, infra biennium in Italia, & quinquennium extra eam, à die mortis testatorum seu alias disponentium computandum legata hujusmodi non exegerint, aut desuper litem contra hæredes, seu alios eorumdem legatorum debitores non moverint, incurrisse censeantur.

Fabricæ S. Petri de Urbe, non potest quintam partem dictorum relictorum prætendere, nisi probata negligentia Ministrorum dictæ Ecclesiæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis dictæ Fabricæ concessis, quorum omnium tenores haberi volumus pro sufficienter expressis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Et quia difficile esset earumdem præsentium notitiam, ad singulos Notarios, aliasque personas Civitatum, Terrarum, Castrorum & locorum hujusmodi pervenire, & ubique illas affigi vel intimari, etiam motu & scientia similibus, volumus & decernimus, quod illarum transumptis, etiam per impressionem factis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo dictæ Ecclesiæ, aut alicujus Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, ea prorsus fides indubia, in judicio & extrà, ac aliàs ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Transumptorum fides.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die decima Martii, millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, Pontificatus nostri anno tertio.

Dat. P. A. 3. die 10. Mart.

LVII.

Fructus beneficiorum lite pendente deponendi, apud idoneam personam à Judice eligendam, deponi debent, non obstantibus quibuscumque statutis, disponentibus quod Capitula & Canonici eos recipiant.

De sequestris autem à Judicibus decernendis super fructibus beneficiorum lite pendente, vide sup. in Pii IV. constit. 17. Sanctissimus. fol. 29.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

COrdi nobis est lites minuere, & à laboribus subditos maxime personas Ecclesiasticas divino cultui deditas, relevare.

Beneficiorũ litigiosorum fructus lite pendente percipiebantur à Capitulo & Canonicis, vigore eorum statutorum, unde lites efficiebantur immortales.

§. 1. Sanè cum sicut accepimus, in plerisque Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis earum constitutionibus & statutis, etiam à Sede Apostolica approbatis & confirmatis, cautum sit, quod occurrentibus litibus, & controversiis inter provisos de dignitatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, portionibus, & præstimoniis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis qualitercumque qualificatis, tam ordinaria quàm Apostolica auctoritate, tàm super illorum provisione seu institutione, aut possessione, quàm illorum idoneitate & habilitate, aut ex quavis causa, & eorumdem ad dignitates, canonicatus & præbendas, ceteraque beneficia Ecclesiastica prædicta admissione & receptione, & Capitulum, & Canonicos, ceterasque Capitulares personas ad quos admissio & receptio, tàm de jure quàm ex consuetudine spectat & pertinet, aut etiam alias personas Ecclesiasticas asserentes beneficia prædicta ad se de jure spectare, ipsi sic provisi interim beneficiorum hujusmodi fructus, ac distributiones non percipiant, sed Capitulum & Canonici illas, vel in suos usus, & utilitatem convertendas, seu restituendas ei cui de jure restituendæ erunt, recipiant, prout in dictis constitutionibus & statutis, seu consuetudinibus continetur, quo factum est, ut lites hujusmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri possit.

Hic Pont. modo decernit eos deponi debere penes idoneam personam à Judice eligendam.

§. 2. Hinc est quod nos hac nostra perpetuò valitura constitutione, auctoritate Apostolica statuimus atque decernimus, quod fructus, redditus, & proventus, ac distributiones, ceteraque emolumenta, quæ vigore constitutionum, consuetudinum, & statutorum prædictorum, à Capitulo & Canonicis recipienda, ut præmittitur, erant, amplius non ab eisdem Capitulo & Canonicis recipiantur, sed penes personam, fide & facultatibus idoneam per Judicem coram quo causæ hujusmodi pendere reperta fuerint, eligendam & nominandam deponantur, restituenda ei cui de jure postea restituenda fuerint.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, in quavis instantia judicari debere, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate; irritum quoque & inane decernimus, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, & quarumvis Ecclesiarum prædictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Capitulis, & superioribus per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac quavis etiam Imperiali, vel Regali, consideratione vel instantia, & aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, individua, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, perinde ac si tenores hujusmodi de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserti, & forma in illis tradita observata foret, pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus; contrariis quibuscumque.

Exemplorum fides.

§. 5. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extrà adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma publ. quæ mox sequitur.

§. 6. Quodque litteræ ipsæ in Cameræ & Cancellariæ Apostolicarum, & audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ dimissis inibi copiis, publicatæ & affixæ, omnes ita afficiant & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 30. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568. tertio Kalen. Aprilis, Pontificatus nostri anno 3.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1568. Indictione 11. die verò 2. mensis Junii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Cameræ & Cancellariæ Apostolicarum, & Audientiæ causarum Palatii Apostolici, ac acie Campi Floræ, dimissis in omnibus locis præfatis earumdem retroscriptarum litterarum copiis, per nos Julium Parinum, & Jo. Bornotum prælibati Sanctiss. D. N. PP. Curs.

Jo. Freile Mag. Cursorum.

LVIII.

Quæ beneficiorum Ecclesiasticorum resignationes per Episcopos & alios Collatores admitti possint.

De forma autem ea resignandi, attende infra Gregor. XIII. const. 85. Humano. ubi de materia hac notas apponam.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUanta Ecclesiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat, Ministrorum in eam ingressio vitiosa, jam latè perspiciant, & cum mœrore expendant Præsules omnes & Pastores, quando hæc pernicies ceterarum omnium maxima, tàm multas Orbis Ecclesias impie violarit.

Pont. iste alias suspendit facultates admittendi resignationes benef. & de illis sic vacantibus disponendi.

§. 1. Quia vero hoc malum cum in ceteris frequens, tum maximè in beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum esse debet, quod perinde de reprimendis quotidianis fraudibus, quæ hac in re frequentiores internoscuntur, certam aliquam rationem tandem inituri officii nostri partes, in prohibenda omnibus interim resignationum hujusmodi acceptione paulo severius interposuerimus, omnesque beneficiorum interim resignandorum dispositiones quæ fierent, in irritum revocaverimus, ac etiam decreverimus nullum per eas in illis jus, neque titulum, vel coloratum, tam in petitorio quàm in possessorio ipsis provisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuò inhabiles fore. Collatores verò aliàs in illorum dispositione, etiam tamquam devolutionis jure sese interponere non posse, sed de eis ut verè vacantibus, sive per Romanos Pontifices, sive alios collatorum eorumdem Superiores uti præventum esset liberè providere.

Hic modo Pont. ex causis hic enunciatis.

§. 2. Nunc autem intendentes institutum hoc nostrum, quo sanctuarium Domini cupimus illibatum, auctore Domino persequi, ac simul quantum in nobis est cavere, ne resignationes ipsæ dehinc pro cujusque arbitrio, nullisque vel certè levibus causis passim & temerè admittantur, prohibitionem, & alia prædicta, ac cetera omnia nostris super

his litteris contenta eatenus relaxamus, ut posthac.

Declarat, quæ resignationes de cetero admitti & recipi possint.

§.3. Episcopi & alii facultatem habentes, eorum dumtaxat resignationes recipere & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarii, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxii, censurisque Ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Ecclesiæ vel beneficio inservire; seu qui unum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoveri; religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur; denique cum quis ex aliis casibus acciderit, qui constit. fel. record. Innocentii Papæ Tertii de dimittendis Cathedralibus Ecclesiis edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt vel non audent in loco beneficii residere securi. Sed nec horum ullus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat ullo modo beneficium vel officium Ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commodè sustentari. Ad hæc beneficiorum & officiorum permutationes admittere, quæ Canonicis sanctionibus, & Apostolicis constitutionibus permittuntur.

Hæc Innoc. III. const. est in c. 10. de Renunciat.

Et præcipit Episcopis præsentatorib. & electorib. quæ cavere debeant.

§.4. Caveant autem Episcopi, & alii prædicti, itemque omnes electores præsentatores, & patroni, tam Ecclesiastici, quàm laici quicumque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo, futuri in hujusmodi beneficiis & officiis successores, ab ipsis resignantibus, aut aliis eorum significatione, vel hortatu designentur, aut de his assumendis, promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscumque intercedat.

Prohibetque beneficia resignanda non conferri consanguineis collatorum vel resignantium.

§.5. Ceterum præcipimus atque interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alii collatores, de beneficiis & officiis resignandis prædictis, aut suis, aut admittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant providere; quod si secus ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocumque temerè attentatum, id totum ex nunc vires & effectum decernimus non habere.

Contravenientib. pœnas infligit.

§.6. Qui verò contrafecerint, ut in eo quo deliquerint puniantur, à beneficiorum & officiorum collatione, necnon electione, præsentatione, confirmatione & institutione, prout cuique competierit, tamdiu suspensi remaneant, donec remissionem à Romano Pontifice meruerint obtinere; & qui talia beneficia seu officia receperint, eos prædictis pœnis volumus subjacere. Et nihilominus in eos qui sic suspensi conferre, eligere, præsentare, confirmare, vel instituere, ausi fuerint, excommunicationis quo ad personas, quo verò ad Capitula & Conventus, à divinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus; quibus etiam nullus alius quàm ipse Romanus Pontifex, sive absolutionis, sive relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire, prohibitione, & litteris nostris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuò valituris.

Contrariis derogat.

§.7. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus & specialibus quibuscumque Episcopis & aliis Superioribus, ac inferioribus Ecclesiarum Prælatis, necnon Ecclesiis, Monasteriis, & Capitulis, Conventibus, Collegiis & Universitatibus, eorumque & aliis personis, etiam Regia & Imperiali majestate prædictis, sub quacumque verborum forma & conceptione concessis, per quæ effectus Præsentium impediri posset quomodocumque, vel differri, etiam si de eis, ipsorumque totis tenoribus ad verbum, ac de propriis nominibus eorum, necnon Ecclesiis, Monasteriis, locis, Ordinibus, & dignitatibus, de quibus necnon causis, propter quas illa concessa sunt, specialem & expressam, Præsentibus fieri oporteret mentionem.

Publicari hanc constit. præcepit.

§.8. Ceterum jubemus easdem Præsentes ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi. Volumusque eas sic publicatas, omnes & singulos perinde afficere & obligare, ac si illis ipsis fuissent singulariter intimatæ.

Exemplis credi jubet.

§.9. Exemplis quoque prædictis, etiam impressis, manuque Notarii publici, & sigillo Prælati Ecclesiastici, vel ejus Curiæ obsignatis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1568. Kalen. Aprilis, Pontificatus nostri anno tertio.

Dat. P. An. 3. die 1. April.

LIX.

Reformatio Fratrum Ordinis Cruciferorum, præcipuè circa proprietatem, administrationem, munusque Officialium.

Nonnulla de hoc Ordine scripsi sup. ad constit. 1. Urbani III. Cum antecessor. fol. 47. in Tomo I.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Regulares in observantia eorum disciplinæ coadjuvandi sunt, & ab ea exorbitantes, ad eandem revocandi.

Nihil in Ecclesia Dei, aut præclarius, aut utilius arbitramur, quàm optimam disciplinam eorum, qui divini spiritus instinctui obsecuti, sese regularibus institutis devinxerunt. Hi namque cum genere vitæ, tum doctrina, operibus & exemplis, certum directumque iter, ad cælestem beatitudinem consequendam, ceteris omnibus fidelibus in sæculo viventibus ostendunt. Quocirca magnam undique curam & diligentiam adhibere necesse est, ut quicumque huic sacro sunt contubernio mancipati, in suæ quisque regulæ observatione, piè sanctèque nutriantur & confirmentur. Exorbitantes verò, salutaribus remediis ad proprium institutum revocentur.

Hujusmodi regularis disciplinæ restitutioni iste Pont. multum studuit.

§.1. Quam quidem solicitudinem nos, ex quo fuimus ad regimen universalis Ecclesiæ divina pietate vocati, perpetuam habuimus, pluribusque Ordinibus à vetusta disciplina declinantibus, nunc novarum constitutionum editione, nunc antiquarum restitutione vel correctione, ita profecimus, ut jam non mediocres & ex labore nostro fructus latè per Orbem progrediantur.

Et modo istum Ordinem reformare intendit.

§.2. Quare institutum hoc nostrum persequi, annuente Deo, intendentes, inter ceteras Religiones, quæ reformatione indigere noscuntur, Fratrum Cruciferorum Ordo nobis nunc occurrit, cujus pristinos mores ex effusa sensim licentia in multis corruptos, ad suam quantum potest integritatem referamus.

Cujus Ord. Regula ab Alex. III. juxta B. Cleti disciplinã instituta, dum in illius observantia stetit, multum profecit.

§.3. Quondam enim hæc regula à fel. rec. Alexandro Papa Tertio, juxta disciplinam B. Cleti instituta, quamdiu in veterum institutorum suorum observatione permansit, ejus professores, cum integritate vitæ, tum salubri Prioratuum, Hospitalium, & locorum suorum directione, bonorumque pia & fideli administratione, egregiis apud omnes laudibus, merito floruerunt.

Ab observantia postea declinans, fere defecit.

§.4. Ubi verò primum Prioratuum, Hospitalium, & locorum prædictorum cura perpetua, certis quibusdam id forte pro meritis, aut Religioni maximè utilibus, de benignitate seu providentia Sedis Apost. demandata est, ea tunc demum cupido tam multorum animos incessit, ut illa ferè omnia, aut in titulum, aut in commendam perpetuum, variis prætensis causis, sibi paulatim usurparint; & qui illa sic postea possederunt, minus morigeri atque obedientes suis Superioribus effecti, fructus qui prius ad publicam utilitatem, commoditatemque Religionis, & in alendis pauperibus dispensabantur, proprios sibi fecerunt, profanis etiam usibus applicantes.

Innoc. VIII. ideo perpetuitatem officiorum, ad triennium reduxit juxta antiquum institutum.

§.5. Unde cum hujus frugiferæ disciplinæ cultus jã perverti, ac labascere conspiceretur, piæ mem. Innocentius Papa VIII. procurante Priore generali, &

Ego autem ejus bullam uti hic plenè relatam prætermisi.

& Definitoribus dicti Ordinis bene ac providenter statuit, ut ipse Generalis, ac ceteri omnes Priores, necnon Definitores, Rectores, & Administratores dicti Ordinis, deinceps non ad vitam, sed ad triennium dumtaxat juxta primævam institutionem assumerentur, & suum quisque Prioratum, vel aliam administrationem semper in proximo Capitulo generali resignare deberet.

Verum tamen perpetuatio officiorum denuo revixit.

§. 6. Quod quidem etsi tam regulari disciplinæ reintegrandæ spem optimam in ipso statim principio præseferret, grassante tamen non multo post magis magisque hujusmodi cupiditate, rursus ex perpetua Prioratuum, & Hospitalium prædictorum, in titulum & commendam concessione, eadem illa, & forte deteriora incommoda ipsi Religioni successerunt.

Clem. VII. propterea, formam eligendi officiales edixit. Ego autem ex supradicta causa, eam bullam omi[si].

§. 7. Quamobrem recol. mem. Clemens Papa VII. prædecessor noster perpetuò statuit & decrevit, ut in proximo, & futuris deinceps Capitulis generalibus dicti Ordinis, tres ipsius Ordinis professores idonei, Priores, & Rectores annales, in spiritualibus & temporalibus, ad singulos Prioratus, & singula Hospitalia ita eligerentur, ut primo loco nominatus, primo anno, alter vero secundo, & tertius tertio regeret; ac secundus primo, tertius vero secundo, etiam pro reliquo illo anni tempore, quo primus vel secundus aliqua causa regere nequiret, per seriem suæ cujusque nominationis usque ad sequens Capitulum generale subrogaretur. Et si celebrato Capitulo generali, interim usque ad celebrationem sequentis Prioratus vel aliud beneficium ejusdem Ordinis, in titulum vel commendam, perpetuam aut temporalem, obtentum, etiam dispositioni Apostolicæ ratione Conventualitatis, aut aliàs specialiter vel generaliter reservatum, quovis modo vacaret, nullus de illo, quam Prior generalis, seu ejus Vicarius, sed nec ille nisi ad annum dumtaxat, & sic deinceps usque ad proximum generale Capitulum disponere valeret, quemadmodum fuerat jam ab ipso Innocentio Papa salubriter ordinatum.

[...] Prioratus, [...] Hospitalia [v]acantia à [P]riore & Ca[p]. generali [co]nferri. [...]

§. 8. Ceterum hujusmodi Prioratus & Hospitalia, etiam à Sede Apostolica impetrari non possent, nec de illis cum vacarent, ex quo ulterius vacare non censerentur, aliter quàm per Priorem generalem, & Capitulum generale, modo & forma prædictis disponi posset.

[C]lem. prædi[ct]us, & Pau[lu]s III. multa [...] pro dicti [O]rd. restitu[ti]one decre[ve]rant, quæ [m]inime ob[ser]vata fue[ru]nt. At ipsorum [co]nstit. ex [ea]dem causa, [ret]inere non [cu]ravi.

§. 9. Multaque præterea, tàm ab ipso Clemente, quàm etiam fel. rec. Paulo Papa Tertio prædecessore nostro pro conservatione dictæ Religionis edita & promulgata fuerunt, quibus antiquus ipse cultus regularis facile restitui in ea poterat, si dicti Fratres illorum observationi verè & ex animo incubuissent; sed hujusmodi ambitio ex multorum cordibus numquam satis excussa, in tantum prævaluit, ut plerique ex iis, qui aut sese dimissuros Prioratus assimilaverant, aut intentionem aliquam id faciendi præstiterant, non modo id postea neglexerint, sed & aliis exemplo fuerint, eamdem viam fidentius insequendi. Hinc toti Ordini tanta quotidie parantur detrimenta, ut nisi efficax illi remedium tempestivè quæratur, verendum est ne illa sit in majorem denique perniciem ruitura.

Hic Pont. [O]rd. pristinæ [o]bservantiæ [re]stituere vo[len]s, bullas [In]noc. VIII. [Cl]em. VII. [&] Pauli III. [ap]probat, in [ii]s quæ huic [co]nst. non [ad]versantur.

§. 10. Nos hæc mala ex ipsa perpetua rerum administrandarum facultate, vel maximè provenire arbitrati, illis omni qua potest industria occurrere, ac simul dictam Religionem pristino suo candori, quantum in nobis est, restituere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, singulas Innocentii, Clementis, & Pauli prædecessorum prædictorum litteras super præmissis confectas, ac quæcumque in eis contenta, Præsentibus nostris non contraria, harum serie innovamus, approbamus, & confirmamus, effectumque suum plenarium, in omnibus & per omnia, sortiri debere volumus.

[P]rovisiones[...] [...]e & colla[ti]ones bene[fic. & locorum Ord. vel eorum fructuum hactenus factas, revocat.]

§. 11. Ut vero hæc nostra voluntas, institutique nostri ratio impedimentis omnibus explicita, promptos & felices successus habeat, omnes & quascumque, tam Apostolicas, quam ordinarias collationes, provisiones, commendas, in administratorem deputationes, & alias dispositiones de Prioratibus etiam Conventualibus, Hospitalibus, & aliis beneficiis, cum cura & sine cura, dicti Ordinis, & etiam super illorum fructibus quarumcumque pensionum annuarum, aut aliarum rerum, vel etiam ipsorum fructuum, seu partis eorum reservationes, Fratribus supradictis, ac etiam ipsum Ordinem profesuris, perpetuò sive ad certum & qualecumque tempus, necnon omnia & quæcumque regressus, accessus, & ingressus, ac regrediendi, accedendi, & ingrediendi facultates & indulta, Coadjutorum quoque deputationes ad illos & illa, ac etiam reservationes ædium, & earum partium, camerarum, cœnaculorum, ædificiorum, hortorum, & quarumcumque aliarum rerum, tam prædictorum quàm etiam omnium aliorum Prioratuum, Hospitalium, & locorum Conventualium dicti Ordinis, quæ vel illorum septis continentur, vel ut propinqua illorum Conventibus, vel ad Hospitalitatem exercendam usui sunt, etiam de consensu, ac ex resignationis seu cessionis juris, ac etiam litis, & causa, aut concordiæ Apostolica auctoritate confirmatæ, aliave causa quantumcumque onerosa, & considerabili, tam eisdem Fratribus, quàm quibuscumque aliis, etiam S. R. E. Cardinalibus, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, necnon consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumque Principum facta & concessa, quibuscumque concepta formulis, ac etiam restitutivis, præservativis, derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necon vim contractus inducentibus, & aliis decretis suffulta, quorum omnium tenores Præsentibus haberi volumus pro expressis, dicta auctoritate Apostolica, tenore Præsentium specialiter & expresè revocamus, & Apostolicas, ac quascumque alias litteras, necnon processus habitos per easdem, & inde secuta quæcumque cassamus, & annullamus, ac volumus illa omnia vires & effectum de cetero non habere.

§. 12. Et nihilominus omnes & singulos Priores, & ceteros Fratres, illos & illa obtinentes prædictos, ac eos qui profiteri volentes, ut præfertur, receperunt, etiam quantumcumque longissimo tempore possessores, eisdem omnibus ex nunc privamus, & ab illorum possessione amovemus, amotosque denunciamus.

Provisos possessione privatos, ac inde amotos declarat.

§. 13. Jubemus quoque Generalem ac alias Priores, Commendatarios, Administratores & Rectores prædictos in universum & singulatim, aut quamprimum Præsentes illis intimatæ fuerint, non expectata alia à nobis jussione, aut mentis declaratione, ab omnimoda administratione abstineant, ac possessionem hujusmodi vacuam, liberam, & expeditam, realiter dimittant, deque omnibus & singulis bonis mobilibus, necnon fructibus & rebus ab eis perceptis, etiam in pecuniis consistentibus, Priori Generali, ac Visitatoribus rationem reddant, reliqua vero locis suis omnino dimittere debeant. Quod si horum quisquam secus quoquomodo contenderit, illum talem excommunicationis sententia innodamus, ac dignitatibus, administrationibus, & officiis dicti Ordinis perpetuo indignum decernimus eo ipso.

Non dimittentibus pœnas imponit.

§. 14. Ipsi tamen sic dimittentes, titulum, nomen, & insignia omnia Prioris ita retineant, ut quoad vixerint, & in unitate fidei, atque obedientia, & observatione Præsentium perstiterint, nec quicquam quod eos meritò reddat indignos admiserint, vocem, & suffragium activè & passivè, etiam quoad electionem dicti Prioris generalis habeant; & tam in proximo, quàm in ceteris deinceps Capitulis generalibus, ad curam & regimen aliorum Prioratuum & Hospitalium commutentur, sed anna-

Dimittentib. autem, titulum, nomen & insignia retinere, electionisque tam activæ quàm passivæ votum permittit.

les dumtaxat, uti præscriptum est, eligi possint.

Prioris gener. officium triennio finiri, & in Capit. gen. eum eligi jubet.

§. 15. Ceterum ex iis, quæ pro salubri dictæ Religionis statu, & felici directione alioqui instituta hucusque reperiuntur, quæque nec præsentibus contraria sunt, nec illorum effectum impedire possunt, nihil omnino detrahere, sed illa omnino immota custodiri; rursus, ea quæ ad ipsius regulæ conservationem, ædificationem, vel deesse vel obesse possunt, præsenti pagina supplere vel emendare intendentes, ac etiam inhærentes prædictis Innocentii, Clementis, & Pauli prædecessorum litteris, quarum singularum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus statuimus & ordinamus, quod futuris temporibus in perpetuum Prior generalis dicti Ordinis triennalis dumtaxat, ac tertio quoque anno, in Capitulo generali singulis trienniis celebrando, per suffragia secreta, juxta Concilii Tridentini dispositionem, & alias secundum litteras Innocentii prædecessoris hujusmodi, & regularia dicti Ordinis instituta, laudabilesque consuetudines eligatur, ita quod excurso prædicti triennii spatio, ipsum officium nequeat illi deinceps prorogari.

Aliorum Priorum eligendi formam & tempus designat.

§. 16. Ut verò uniformis in dicto Ordine ratio habeatur, dehinc tres professores idonei Priores annales ad unum quemquam ceterorum omnium Prioratuum prædictorum in dicto Capitulo generali dumtaxat, ita per seriem eligantur, & instituantur, ut primus solum primo anno, secundus secundo, ac tertius tertio, regimen & administrationem ejus Prioratus, ad quem sic electus fuerit, in spiritualibus & temporalibus habeat; & si horum trium quemvis cedere vel decedere, vel inde ex aliqua causa amoveri contingat, ille qui finito eo anno ei immediatè successurus erit, etiam pro toto illo tempore, quod cedenti, vel decedenti, aut amoto reliquum esset, succedat. Rursus, si duo ex eisdem qualescumque in Ordine electi, vel primo anno cesserint vel decesserint, aut amoveantur, superstes in reliquum omne tempus, modo prædicto, usque ad proximum generale Capitulum administret; omnibus verò tribus eodem intervallo quandocumque deficientibus, ei Prioratui ac etiam aliis, in titulum vel commendam, perpetuam vel temporalem obtentis prædictis cùm vacabunt, etiam si, uti præfertur, aut alias reservata fuerint, alium vel alios Fratres idoneos annales dumtaxat usque ad proximum generale Capitulum subrogabit, quocumque privilegio Apostolico generali vel speciali, quibusdam Prioratibus & Conventibus dicti Ordinis concesso, & etiam multiplicatis vicibus approbato, aut statuto quacumque firmitate munito, seu consuetudine quantocumque tempore observata, quod ipsi non à Capit. generali electos recipiunt, sed suos sibi Priores aliàs juxta formam litterarum Clementis hujusmodi eligunt penitus abrogatis & annullatis. Priores autem omnes suo rite defuncti officio annali, rursus poterunt in ipso futuro Capitulo generali itidem, ut antea Priores in aliis Prioratibus & domibus dicti Ordinis, si rursus idonei judicati fuerint, ad alium annum, & sic deinceps deputari. Ad eumdem verò Prioratum, unde Priores exierint, nequeant ante exactum omnino triennium remeare.

Administratorum cujusque Prioratus munus.

§. 17. Ad hæc nullus omnino Priorum, curam aut administrationem bonorum, & aliarum rerum temporalium, dispensationemque reddituum sui Prioratus, seu domus, etiam nomine sui Conventus habere, sive exercere, vel sese in iis interponere possit, sed universum id onus tribus Religiosis in unoquoque Capitulo generali ita demandetur, ut primus, rerum & bonorum mensæ, tàm Prioris quàm Prioratus, inferendorumque in eum redditum curam habeat. Alter tamquam depositarius pecunias & cetera ab illo importata fideliter asservet. Reliquus de pecuniis & rebus à Depositario captis Priori, Fratribus, & domui universæ de necessariis veluti dispensator, cum Prioris auctoritate provideat, officiorum hujusmodi invicem confusione penitus interdicta. Sed & ii tres, tam accepti quàm impensi singulis mensibus Priori suo, adhibitis etiam duobus vel tribus Fratribus ejusdem Prioratus probatioribus, rerumque usu peritis, deinde ipsimet rursus præsentibus ipsis Priore & peritis, Priori Generali vel Visitatoribus quotiescumque visitationis officium fecerint. Denique Prior generalis, tàm de illis omnibus, quàm etiam suæ mensæ proventibus, & rebus, semper in proximè sequenti Capitulo generali, & coram tribus Judicibus ab ipso Capitulo deputatis, suæ administrationis rationem reddere teneatur.

Prioribus vitam communem & alia præcipit.

§. 18. Omnes verò Priores vitam cum suis Fratribus communem ducant, nec proprium quidquam habeant; omnibus divinis officiis, diurnis & nocturnis, in Ecclesia & Choro semper adesse debeant. In Refectorio semper comedant, ubi silentium perpetuum agatur, & lectura sacra ab initio ad finem de more aliorum Religiosorum regularem disciplinam observantium habeatur. Ædes separatas, neque in claustro neque alibi usquam habeant, sed unica cella, aut si necessitas postulaverit, duabus dumtaxat, eisdemque cum ceteris aliorum Fratrum conjunctis, contenti esse debeant.

Proprietatem omnibu[s] interdicit.

§. 19. Pari quoque ratione ceteri Fratres nil sibi proprii vendicantes, necessarium victum & vestitum à suo quisque Conventu, sive domo, ac per ejus Ministros, prout cuique opus erit capiant, pecuniæ usu veluti olim ad libitum abutebantur, deinceps omnibus penitus interdicto; eam tamen diligentiam Prior adhibere debebit, uti singulorum, maximè infirmorum & senum necessitatibus juxta cujuscumque exigentiam consulatur. Quicquid verò fuerit cuique privatim, & intuitu personæ undecumque donatum, illud omne Superiori, horarum vigintiquatuor intervallo, exhibeatur, ut deposito statim committat, & inde ex eo tantum exhibitori ministrare jubeat, quantum præsens rei convenientis usus & necessitas videbitur postulare. Quod si quisquam donatum hujusmodi non exhibuerit, ut præfertur, in censuras & pœnas, etiam per constitutiones nostras promulgatas, se noverit incidisse.

Vestitum uniformem purum & honestum præfinit.

§. 20. Vestitus autem omnis omnino conformis, nulla exquisita arte elaboratus, sed purus & honestus in universum habeatur.

Hospitalitatem & Studium in locis commodis restitui jubet.

§. 21. In omnibus verò locis vetus Hospitalitas, quoad fieri poterit, restituatur; & in Prioratibus Civitatum insignium, ceterisque locis commodis optimarum litterarum studium, atque exercitium omni tempore habeatur.

Mulierum admissionem prohibet.

§. 22. Nullus insuper sive Prior, sive simplex Religiosus, intra septa domus suæ, neque omnino alibi, mulieres quantumcumque provectas, seu matres, seu sorores, seu alias propinquas, etiam infirmitatis tempore, admittat.

Numerum Fratrum in quolibet Conventu, minorem septem prohibet.

§. 23. Postremo ut in Prioratibus prædictis, justus Ministrorum numerus perpetuò constet, numquam pauciores, quam septem Fratres in singulis educantur. Illi verò in quibus tot commodè ali nequiverint, aliis Prioratibus, ejusdem Ordinis per dictum Capitulum generale, seu, si id commode tunc fieri nequiverit, cura Protectoris dicti Ordinis, adhibitis etiam Priore generali & Definitoribus prædictis, perpetuò uniantur, seu de opulentiorum Prioratuum, & locorum redditibus, ceteris angustioris proventus Prioratibus & locis, commodis rationibus prospiciatur.

Dispositiones de Prioratib. & beneficiis Ordinis sic & non aliter fieri jubet.

§. 24. Districtius inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ Generali, ceterisque omnibus & singulis Prioribus & Conventibus supradictis, eorumque personis, ne de Prioratibus, Hospitalibus, ac aliis beneficiis dicti Ordinis sub ipsa revocatione nostra comprehensis prædictis, aliter quàm in dicto Capitulo generali, & ut illis præscriptum est, disponere quoquo modo præsumant.

Aliterque f[a]ctas annulla[t].

§. 25. Ac decernentes ex nunc quascumque præsentationes, electiones, collationes, provisiones, commendas, & alias dispositiones, etiã à Sede prædicta, motuque, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac cum Præsentium speciali & expressa

derogatione pro tempore factas, tamquam in læſionem & detrimentum reformatæ Religionis ſubreptas & exortas, nullius prorſus momenti fore, nec per eas jus aliquod cuiquam acquiri.

Omnem recurſum &c. removet.

§. 26. Nec ullum ex iis, quorum collationes, proviſiones, & commendæ Prioratuum, Hoſpitalium, & beneficiorum prædictorum, ac penſionum, ceterarumque reſervationes, necnon regreſſus, acceſſus, & ingreſſus, & Coadjutorum deputationes ad illa revocata ſunt, ut præfertur, at quemquam alium, quocumque tempore, quaviſque cauſa quantumlibet rationabili, reſtitutionem in integrum, reductionem ad terminos juris, aut quodvis aliud gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrare, vel etiam ab alio, vel aliis impetrato, aut motu ſimili conceſſo uti.

Harum litterarum impugnationem interdicit.

§. 27. Nec præſentes litteras de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel alio quopiam defectu notari nec impugnari, nec ſub illis revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, ſimilium vel diſſimilium ordinationum ab ipſa Sede, quandocumque vel quomodocumque emanandis, comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum & validum ſtatum reſtitutas, & plenariè reintegratas eſſe, & cenſeri.

Et ſecundum eas judicari præcipit.

§. 28. Sicque per quoſcumque Judices ordinarios & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Card. in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi & judicandi facultate & auctoritate, ubique interpretari, judicari & definiri debere, necnon irritum & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Obſervantiam earumdem toto Ordini injungit.

§. 29. Porro Generali, & aliis Prioribus ac Conventibus, Fratribus, & perſonis, tàm conjunctìm quàm diviſim diſtrictius præcipimus, ut præſentes noſtras litteras humiliter recipiant, & quæcumque in eis expreſſa, ac per eas decreta, ſtatuta, & mandata ſunt, alia deſuper à nobis non expectata juſſione, aut mentis noſtræ declaratione, firmiter cuſtodiant, & in omnibus ſtudioſe obedire procurent.

Executionemque Cardinalis Ordinis Protectori demandat.

§. 30. Quin etiam dilecto filio noſtro Aloyſio tit. S. Marci presbytero Card. Cornelio nuncupato, moderno dicti Ordinis Protectori, motu ſimili mandamus, ut ipſe eaſdem Præſentes, ac quicquid pro earum executione & obſervatione in dicto Capit. generali, vel etiam extra illud ab ipſo adhibitis, ſi ei videbitur, Generali, & aliquot ex aliis Prioribus, vel Definitoribus prædictis, quos duxerit eligendos, ſtatuetur, ordinabitur, & decernetur in omnibus Prioratibus, Hoſpitalibus & beneficiis, ac ab omnibus & ſingulis Prioribus, Fratribus, & perſonis prædictis inviolatè faciat, per ſe vel alium, ſeu alios obſervari; contradictores quoslibet & rebelles, ac etiam proteſtantes, & reclamantes, eiſque auxilium, conſilium vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæſito colore vel ingenio præſtantes tàm Eccleſiaſticos quàm laicos, cujuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam Prioratuum, dignitatum, & adminiſtrationum privatorias, ceteraque juris & facti remedia opportuna; appellatione poſtpoſita compeſcendo; quin etiam contendentes prædictos, in cenſuras & pœnas ſupradictas incidiſſe declarando; invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Obſtantibus derogat.

§. 31. Non obſtantibus noſtris de non tollendo jure quæſito, & de annali ac triennali poſſeſſore, aliiſque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis prædicti, juramento, confirmatione Apoſt. vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus; privilegiis quoque, exemptionibus, & indultis Apoſtolicis, illi, ejuſque Superioribus & perſonis, ac eorum ſingulis per quoſcumque Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem Apoſtolicam, etiam per modum ſtatuti perpetui, ac initi & ſtipulati contractus, ac alias ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis & decretis, in genere & in ſpecie conceſſis, confirmatis, ac etiam aliis reformationibus, quotieſcumque & quocumque tempore factis & promulgatis, ac quibuslibet aliis indulgentiis, & litteris Apoſtolicis ſpecialibus & generalibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ Præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum, ſeu dictorum Ordinariorum juriſdictio, ſeu executio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis, quæ omnia contra earumdem Præſentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari.

Tranſumptis credi jubet.

§. 32. Denique etiam volumus, quod ipſarum Præſentium exempla, etiam impreſſa, dictique Aloyſii Cardinalis, & pro tempore exiſtentis Protectoris, aut Capituli, vel Prioris generalis ſigillo, & Secretarii cujuſvis eorum, vel Notarii publici manu obſignata, eamdem illam fidem ubique locorum, in judicio & extra illud faciat, quam ipſæ Præſentes ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 23. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1568. nono Kal. Maji, Pontificatus noſtri anno 3.

LX.

Revocatio omnium privilegiorum à Sede Apoſtolica Officialibus, & aliis quibuſcumque conceſſorum, creandi Doctores, Licentiatos & Magiſtros. Et declaratio quod ab illis jam promoti, non gaudeant prærogativa quoad beneficia & dignitates.

De hujuſmodi prærogativa habes etiam in Conc. Trid. ſeſſ. 22. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 12.

Formam vero profeſſionis fidei quam promoti & proviſi emittere debent, vide in Pii IV. conſt. 88. In ſacroſanctæ. fol. 136. & in conſtit. ſeq.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUamvis à Sede Apoſtolica ad quam negotiorum multitudo undique confluit, curis omnino plena innumeris nonnulla interdum ex juſtis cauſis concedantur, quæ ſucceſſivis temporibus in publicum detrimentum, & alieni juris præjudicium tendere noſcuntur, non debet reprehenſibile videri, ſi Romanus Pontifex, ad cujus providentiam pro debito paſtoralis officii ſpectat ſuper iis debitè providere, illa rationabilibus & juridicis ſupervenientibus cauſis deinde cognitis, quandoque revocat & annullat, ac in ſtatum redigit rationis.

Cauſa revocationis.

§. 1. Sanè cum fide digna plurimorum relatione non ſine animi noſtri moleſtia intellexerimus, nonnullos Comites Palatinos, & diverſos alios prætextu facultatum ſibi à Romanis Pontificibus, & Sede Apoſtolica conceſſarum quamplurimos, tam laicos quàm clericos, tam jure civili quàm canonico, & theologia, nullo, aut non debito examine prævio, indoctos & inhabiles, Doctores, Licentiatos, & Magiſtros, creaſſe & promoviſſe, uti ad dignitates, ceteraque beneficia Eccleſiaſtica facilius aſſumerentur, & de eis providerentur in animarum ſuarum jacturam, & quamplurimorum ſcandalum.

Revocatio indultorum c. eand. Doctores.

§. 2. Nos hujuſmodi ſcandalis quantum in nobis eſt obviare, & aliàs ne de cetero inhabiles ad hujuſmodi gradus admittantur providere volentes; Motu proprio non ad alicujus ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera deliberatione, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione, omnia & ſingula facultates & indulta eiſdem Comitibus, ac etiam quibuſvis Officia-

lium

lium Romanæ Curiæ Collegiis, singulisque aliis personis cujuscumque status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentibus, ad Doctoratus, Licentiaturæ, & Magisterii gradum promovendi per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam, ac etiam nos etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, illorum tenores Præsentibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore Præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus.

Doctores jam creati non gaudeant prærogativa.

§. 3. Ac decretis Concilii Tridentini inhærentes, decernimus & declaramus, eos qui à Comitibus & aliis præfatis promoti fuerunt, quo ad dignitates, ceteraque beneficia Ecclesiastica, nulla gradus prærogativa frui & gaudere posse, vel debere.

Clausulæ sublatæ.

§. 4. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, interpretari, judicari, & definiri debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac præfatis, & quibusvis aliis facultatibus, privilegiis & indultis, & litteris Apostolicis, eisdem Comitibus & Collegiis, necnon quibusvis aliis, etiam ex quavis causa, etiam urgentissima, aut in vim contractus inter eos & Sedem prædictam initi, vel ex causa onerosa etiam Motu proprio, ac consistorialiter, & aliàs quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innovatis, quibus omnibus illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, quo ad hunc effectum specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§. 6. Ut autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, volumus quod in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuò valituras describantur.

Exemplorum fides.

§. 7. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 3. die 1. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1568. Kal. Junii, Pontificatus nostri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1568. Indictione 11. die verò 28. Junii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ Apostol. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, dimissis ibidem præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde amotis, per nos Julium Parinum, & Philibertum Chappuu præfati Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.

LXI.

Reformatio Fratrum Minorum Conventualium Ord. S. Francisci.

Aliam reformationem iidem Fratres in Capitulo ediderunt, quam hic Pont. comprobavit inf. in ejus const. 66. Illa. Et conveniunt decreta Conc. Trid. sess. 25. c. 2. & seqq. Et alia multa de Ord. isto notavi sup. in const. 5. Honor. III. Solet. sup. fol. 66. in Tomo I.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Fratres Conventuales nihil proprium habere posse decernit.

AD extirpandos cupitæ proprietatis abusus, summum bonum in frugifera religione fratrum MinorumConventualium nuncupatorum pervertentes, simulque frangendam pessimam corruptelam, quæ de administrationibus & officiis hujus Ordinis, per gratiam & sordes consequendis, perperam inolevit: De nobis attributæ potestatis plenitudine, omnes & singulos Fratres prædictos, etiam si Magistri Generales, Provinciales, Custodes, & alii quicumque sint, privato rerum, bonorumque omnium immobilium, mobilium, & semoventium dominio, usu, usufructu, possessione, & proprietate, quocumque per eos modo acquisitis, & ad ipsos obventis, perpetuò privamus, à dictaque possessione amovemus, & amotos nunciamus, illaque omnia & singula in communes suarum cujusque domorum, & prædictæ Religionis usus convertenda concedimus.

Et dispensationes quascumque desuper concessas, revocat & annullat.

§. 2. Ac omnia & quæcumque privilegia, dispensationes, licentias, permissiones, & indulta, eis & ipsorum singulis super his, ac domibus, cellis, hortis, pecuniis, aliisque rebus, etiam causa senii, infirmitatis, parentum subventionis, congerendæ sororibus dotis, & cujuscumque alterius pii officii intuitu habendis, retinendis, & fruendis, etiam per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata, & innovata, quibuscumque concepta formulis, ac clausulis & decretis suffulta (quorum omnium tenores Præsentibus habemus pro expressis) specialiter & expresse revocamus, volumusque illa omnia & singula vires, & effectum de cetero non habere.

Et bona quæcumque in communes omnium usus converti mandat.

§. 3. Et nihilominus mandamus Magistris & Superioribus omnibus, in virtute sanctæ obedientiæ, ut rerum & bonorum omnium prædictorum possessionem nomine domorum & locorum suorum capiant, ut illa, illorumque fructus in communes omnium usus convertantur. Statuentes ut deinceps nullus omnino Fratrum dicti Ordinis, sive Custos, sive Provincialis, sive Generalis Magistri officio fungens, etiam prætextu hujusmodi privilegiorum, dispensationum, permissionum, & indultorum, seu inveteratæ consuetudinis voto repugnantis, aut quacumque alia causa, proprium quicquam, aut privatum habeat, sed omnia ubique communia & indivisa omnibus religiosis esse.

Officiales comedere jubet cum aliis Fratribus in tinello.

Quod ampliatur infra in const. 66. Illa.

§. 4. Quin etiam Magistri, Custodes, & Guardiani vitam cum Fratribus suis communem ducere debeant, in Refectorio semper comedant; nullas ædes separatas, sive in Claustro sive alibi habeant, sed unica cella, eademque cum ceteris aliorum Fratrum conjuncta, contenti esse debeant. Pari quoque ratione ceteri Fratres, nil sibi proprii vendicantes, necessarium victum & vestitum à sua quisque domo, & per ejus Ministros capiant.

Donata Superioribus consignari.

§. 5. Pecuniæ vero & quæcumque aliæ res, quæ cuique privatim, etiam intuitu personæ, unde cumque donatæ, & relictæ fuerint, Superiori horarum viginti quatuor intervallo exhibeantur, qui illas statim deposito committat, & inde tantum exhibitori ministrari jubeat, quantum præsens rei convenientis necessitas videbitur postulare.

Infirmosque curari jubet.

§. 6. Eam præterea diligentiam Superior adhibere debebit, ut singulorum maximè infirmorum necessitatibus, juxta cujusq; exigentiam debitè consulatur.

Bonorum administrationis, ac dispensationis, & rationis reddendæ formam ponit, ut hic.

Ad quod vide inf. const. 66.

§. 7. Ad hæc nullus omnino Magistrorum, Custodum, & Guardianorum, administrationem prædictorum bonorum, & aliarum rerum temporalium, dispensationemque pecuniarum, & redditiuum suæ custodiæ, vel domus, etiam nomine Conventus habere, sive exercere, vel sese in eis interponere possit, sed universum id onus tribus religiosis à Magistro Generali ita demandetur, ut primus rerum & bonorum custodiæ, sive domus, inferendorumque in eam redditiuum curam habeat; alter tamquam depositarius, pecunias & cetera ab illo importata fideliter asservet; reliquus de pecuniis, & rebus à depositario captis, Custodi, Guardiano, & Fratribus, ac domui universæ de necessariis veluti dispensator, cum ipsius Custodis, seu Guardiani auctoritate provideat, Officiorum hujusmodi invicem con-

fu-

fusione penitus interdicta, Sed & ii tres, tam accepti quàm impensi singulis mensibus, suo Custodi, vel Guardiano, adhibitis etiam duobus vel tribus Fratribus ejusdem domus probatioribus, rerumque usu peritis; deinde ipsimet, rursus præsentibus Custode, Guardiano, & peritis, Magistro Generali, vel Visitatoribus, quótiescumque Visitationis officium fecerint. Denique ipse Magister Generalis, in proximè sequenti Capitulo generali, coram tribus Judicibus ab ipso Capitulo deputatis, illorum omnium & etiam universæ administrationis suæ publicæ & privatæ rationem reddere teneantur.

Officiorum ambitus prohibet. §. 8. Ceterum præcipimus atque interdicimus, omnibus & singulis, ne pro Magistratibus, & officiis prædictis, quæcumque sint, ulli ambitus fiant, aut pecuniæ, etiam pro confirmationibus, sigillo vel scriptura, aut quacumque alia re vel causa solvantur, aliæve pactiones, seu promissiones intercedant, seu munera, aut xenia quocumque modo mittantur, neve quisquam etiam in officio existens pecunias, aut aliud quicquam, de domo vel custodia sibi commissa, vel aliunde Generali, seu alii cuicumque conferat vel remittat.

Contravenientium pœna. §. 9. Quicumque secus fecerint, in pœnam privationis Magistratuum & officiorum suorum incidant, & ad futura inhabiles & infames reputentur, & pro culpis, etiam tamquam fures puniantur, prout nos illos privatos, inhabiles & infames declaramus eo ipso.

Decretum irritans. §. 10. Decernentes irritum & inane, quicquid secus in præmissis, per quoscumque, scienter vel ignoranter contigerit attentari, Procurationibus tamen Generali ex universo ordine, ac Provincialibus Magistris ex sua cuique Provincia, & Visitatoribus, ex domibus & locis visitandis debitis & necessariis, nequaquam per Præsentes sublatis.

Clausulæ derogatoriæ. §. 11. Non obstantibus prædictis, & nostra de non tollendo jure quæsito, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apost. ac dicti Ordinis juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, necnon Bulla aurea, & Maremagnum nuncupatis, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostol. generalibus & specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia, contra prædicta nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Transumptorum fides. §. 12. Ceterum quia difficile valde esset easdem præsentes ad singula loca, ubi illis opus erit transferre, volumus ut earum exemplis, etiam impressis, manuque Notarii publici, & sigillo Prælati Ecclesiastici, vel ejus curiæ obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. An. 3. 8. Junii. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568. 6. Idus Junii, Pontificatus nostri anno 3.

Publicatio. *Anno à Nativitate D. 1568. Indictione 11. die vero 10. mensis Junii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ & publicatæ fuerunt in generali retroscriptorum fratrum Conventualium, videlicet Magistri Generalis, & Provincialium Congregatione habita in Conventu SS. Apostolorum de Urbe, per me Robertum Fontanam Clericum Mutinensem Archivii Romanæ Curiæ scriptorem. præsentibus ibidem Illustriss & Reverendiss. D. Alexandro Card. Cribello Viceprotectore, & Reverendiss. P. D. Episcopo S. Agathæ testibus &c. In quorum fidem hic me subscripsi.*

Robertus Fontanus Archivii Rom. Curiæ scriptor.

LXII.

Declaratio Concilii Tridentini sess. 24. cap. 3. super impedimento publicæ honestatis, circa sponsalia vel matrimonia.

Ad materiam dispensationum matrimonialium, circa exprimenda in supplicationibus, vide hic sup. in const. 13. Sanctissimus. fol. 206. & const. 21. Cum sicut. fol. 213.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1568.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. AD Romanum spectat Pontificem sua solicitudine diligenter providere, ut sacrorum Conciliorum decreta ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio cuiquam relinquatur.

Dubium. §. 1. Sanè ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, an decretum œcumenici Concil. Trid. sess. 24. de reformatione matrimonii cap. 3. quo cavetur, impedimentum publicæ honestatis, ubi sponsalia valida non fuerint, prorsus tolli, ubi verò valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in ulterioribus gradibus non possit hujusmodi prohibitio servari, de sponsalibus per verba (ut aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præsenti contracta, non tamen consummata, quæ interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita ut etiam eo casu impedimentum inde proveniens sublatum fuerit.

Declaratio dicti dubii. §. 2. Nos itaque ut omnis difficultas, dubitatioque tollatur, attendentes quod sponsaliorum appellatione, qua dictum Concilium utitur, nonnisi impropriè matrimonium verbis de præsenti conceptis contractum continetur, quodque agitur de correctione Juris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum est, præsertim cum longe majorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præsenti contracto, quam in sponsalibus de futuro vigere à nemine dubitetur; idcirco Motu proprio auctoritate Apostolica tenore præsentium, declaramus & definimus, decretum Concilii hujusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio sic, ut præfertur, contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus & gradibus, quibus de jure veteri ante prædictum decretum Concilii introductum erat. Et ita ab omnibus judicari debere mandamus atque statuimus.

Derogatio contrariorũ. §. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque.

Forma publicationis. §. 4. Volumus autem quod præsentes litteræ in Cancell. nostra, & in acie campi Floræ de more publicentur, & inter constitutiones perpetuò valituras describantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubicumque adhibeatur, ac si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 1. Julii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568. Kalend. Julii, Pontificatus nostri anno tertio.

LXIII.

Reformatio Fratrum & Sororum Tertii Ordinis de Pœnitentia S. Francisci, in communione & sub trium substantialium votorum professione viventium.

Istam constitutionem moderatus est in quibusdam Sixtus V. in ejus const. 28. Romani. Institutionem verò hujus Tertii Ordinis notavi sup. in Tomo I. in const. 42. Leon. X. Inter cætera. fol. 276.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1568.

Exordium.

EA est officii nostri ratio, ut cum de ceteris Ecclesiæ nobis commissæ Ordinibus, vel in sua integritate continendis, vel ad institutum revocandis, curam perpetuam capiamus, majore tamen solicitudine eadem illa in Religiosorum sodalitatibus requirimus, quos ideo Altissimus in suum sibi sanctuarium segregavit, ut ceteros fideles viam doceant, qua & ipsi æternæ salutis beatitudinem consequantur.

Causa hujus reformat.

§. 1. Itaque inter ceteras religiones, Fratrum quoque Tertii Ordinis S. Francisci de Pœnitentia nuncupati in Congregatione viventium, ac tribus votis substantialibus adstrictorum status nos commovet, ut ad illud reformandum studia nostra conferamus, quando vel ex tam multis, quæ bonæ mem. Rodulphus Episcopus Ostiensis Cardinalis Carpensis nuncupatus, dicti Ordinis Protector, Sedis Apostolicæ auctoritate fretus in reparanda horum disciplina præclare & salubriter edidit, religionem hanc parum admodum profecisse agnovimus.

Extinctio offic. Visitatoris Ministri, & Vicarii generalis.

Hoc revocavit Six. V. cit. in rubr.

§. 2. Proinde nos hac præcipua morbi causa ex propria Præsidentium, & aliorum Ministrorum negligentia, vel inscitia comperta, in communem dicti Ordinis salutem alia ratione intenti, de nobis attributæ potestatis plenitudine officia Ministratus & Visitatoris generalis dicti Ordinis perpetuò extinguimus, & abolemus, ac Ministrum, Visitatorem, & Vicarium generalem ejusdem Ordinis, officio, usu & exercitio omnimode interdicimus, edictoque prohibemus, ne ullus post hac Minister, Vicarius, ac Visitator generalis de dicto Ordine habeatur.

Subjectio ejusdem Ord. Gen. & Provincialib. Ministris fratrum Min de Observantia.

Hoc revocavit Sixt. V. ib.

§. 3. Ceterum ut deinceps Ordo ipse utiliorum Rectorum consilio, & opera dirigatur, nos diversorum etiam Prædecessorum nostrorum ordinationes sequentes, universos & singulos Fratres, Sorores, Professos, & Conversos, necnon domos, monasteria, & loca virorum & mulierum, ac custodias, & Provincias per universum Orbem constitutas, gregemque ipsum universum Tertii Ordinis utriusque sexus Generali, & Provincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum prout in eorum Provinciis consistunt ita perpetuo supponimus, ut Minister generalis in universo Ordine, Provinciales vero Ordinis Minorum de Observantia in suis quisque Provinciis plenum jus, liberamque auctoritatem, ac in spiritualibus & temporalibus jurisdictionem omnimodam habeant, domos omnes, ac monasteria & loca quæcumque, necnon personas utriusque sexus, tam in capite quàm in membris visitandi, & corrigendi, vagantes & quoscumque alios puniendi, carcerandi, mutandi, transferendi, ordinibus, officiis, & administrationibus, deponendi, excommunicandi, suspendendi, interdicendi, & restituendi, ac super iis & ceteris omnibus Ordinem ipsum illiusque domos & personas utriusque sexus quomodolibet concernentibus, eorum tamen regulæ prædictæ, & sacris canonibus, ac præsentibus litteris non contrariis statuendi, mutandi, innovandi & exequendi, quemadmodum illis est in suo proprio Ordine attributum.

Fratres & sorores Tertii Ordin. recipiant in Superiores Fratres de Observ.

Hoc revocavit Six. V. ut sup.

§. 4. Præcipimus igitur in virtute sanctæ obedientiæ universis & singulis Fratribus & Sororibus Tertii Ordinis prædicti ubilibet constitutis, ut Generalem & Provinciales Ministros Ordinis Fratrum Minorum de Observantia, tamquam Patres, & Superiores suos, eorumque monita & mandata humiliter & devote recipiant & re ipsa adimplere procurent, alioquin contradictores quoslibet & rebelles, sententiæ, censuræ & pœnæ quos quisque ipsorum ritè tulerint in eosdem ipso facto volumus subjacere.

Protectorem eumdem habeant.

§. 5. Pari quoque ratione eis Cardinalem Protectorem Fratrum de Observantia in Protectorem tribuimus, qui eam in eosdem omnes curam & auctoritatem obtineat, quam alius quisque plenissimè hucusque comperitur habuisse.

Six. V. il confirma[...]

In eorum Capitul. inter[...] veniant [...]periores Observ. [...] Six. V. mutavit i[...]

§. 6. Statuentes præterea quod futuris omnibus Capitulis Provincialibus Fratrum Tertii Ordinis hujusmodi pro Visitatorum Provincialium, & aliorum officiorum electione, Fratrum divisione, & salubri cujusque Provinciæ directione annis singulis celebrandis, aut Generalis aut ejus Commissarius, aut in cujus Provincia Capitulum illorum habebitur, Provincialis Minister Ord. Minorum de Observantia hujusmodi semper præsideat, aliter verò celebrata, ac omnia in eis decreta pro irritis habeantur.

Electio [...]vincialiu[...] fiat per [...] secreta. In hoc [...] Clem. V[...] constit. 3[...] Decet.

§. 7. In ipsis autem Capitulis Provincialibus Visitatorum Provincialium electio de idoneis Fratribus Tertii Ordinis hujusmodi per secreta suffragia, & aliàs eo modo, quo de Fratrum Minorum de Observantia Provincialibus celebretur, celebrata per Ministrum generalem prædictum ante omnia confirmetur.

Eorum [...]cia quan[...] durent.

§. 8. Hæc verò officia annalia dumtaxat esse, & in singulis Capitulis Provincialibus prædictis resignari debeant, ita ut lapso primo anno illa vacare censeantur. Poterunt tamen ipsimet Visitatores Provinciales rursus in sequentem annum, & eo finito, etiam in tertium, si idonei reperientur, eodem modo eligi & confirmari, sed omnes suis hujusmodi officiis quandocumque perfuncti, denuo ad illa nisi transacto sexennio nequeant revocari.

Visitator[...] Provinci[...]lium fac[...]tates.

Tu in hoc [...]tende d. [...]lam Six.

§. 9. Ceterum omnes & singuli Fratres & Sorores Tertii Ordinis hujusmodi in sua quisque Provincia Visitatori suo tamquam Superiori in omnibus quæ suis regularibus institutis non adversantur, obediant. Omnes vero Visitatores Provinciales hujusmodi sic electi tamquam vices gerentes Ministrorum Provincialium Ordinis Fratrum Minorum de Observantia, & illis subditi prædicandi, & docendi munus in singulis utriusque sexus domibus, Conventibus & locis suæ cujusque Provinciæ obire, eamque in sibi subditos Fratres & Sorores jurisdictionem, quam ipsimet Ministri Provinciales Ordinis Minorum de Observantia obtinent, in omnibus & per omnia exercere ac quandocumque opus erit confessiones omnium & singulorum Fratrum, & Sororum Tertii Ordinis hujusmodi per se vel alios suæ regulæ sacerdotes idoneos audire, illosque ab omnibus & singulis sententiis, excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque censuris & pœnis Ecclesiasticis, necnon peccatis, criminibus & delictis, dummodo talia non sint propter quæ Sedes Apostolica merito consulenda foret, in foro conscientiæ dumtaxat absolvere, & pro commissis pœnitentiam salutarem injungere, ac cum Clericis, & Presbyteris ejus Ordinis super irregularitate si quam sententiis & censuris hujusmodi illaqueati, Missas & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebraverint, vel aliàs sese illis immiscendo contraxerint, dispensare libere & licite valeant.

Fratres, & Sorores huj[...] Tertii Or[...] professi, n[...] privatim [...]bere poss[...]

§. 10. Ad hæc nullus omnino Fratrum & Sororum Tertii Ordinis hujusmodi, qui prædicta tria vota substantialia fecerint, etiam prætextu quorumcumque privilegiorum, dispensationum, indultorum, permissionum Apostolicorum, aut etiam inveteratæ consuetudinis voto repugnantis, seu quacumque alia causa proprium quicquam aut privatum liceat obtinere, sed omnia etiam privatim, ac intuitu cujuscumque personæ donata, oblata, & concessa, ubique communia & indivisa omnibus Religiosis esse debeant. Quicumque verò pecuniam, aut aliam rem qualemcumque sibi quacumque causa concessam Prælato suo celaverint, furti reus censeatur, & tamquam fur puniatur. Eam tamen diligentiam Superior cujusque domus adhibeat, ut communi ipsius domus singulis juxta exigentiam consulatur.

§. 11. Præterea Sorores dicti Tertii Ordinis in com-

Sorores ejusdem Ord. in communi & sub clausura vivere debeant.

communi in domibus, monasteriis, vel hospitalibus, aut alia Congregatione viventes, & dicta tria vota substantialia Religionis emittentes sub perpetua clausura maneant, nullusque Frater, aut Confessor earum, vel quicumque Prælatus ad domos, monasteria, vel alia loca Sororum hujusmodi, in communi aut collegialiter viventium, nisi quibus ex officio incumbit, & in casibus necessariis à jure permissis, & tunc cum uno vel duobus sociis provectis, & honestis, ingredi audeat; qui secus fecerit carceribus mancipetur, omnibusque administrationibus, & officiis deponatur.

Confessores & Concionatores approbentur.

§. 12. Ipsarum vero Sororum, & omnes alii Confessores, & sacri Concionatores, per Generalem vel Provincialem Ministrum approbentur.

Decreta Rodulphi Card. Protect. observentur.

§. 13. In ceteris autem omnibus quæ ad religiosam vitam pertinent, illa prædicti Fratres & Sorores Tertii Ordinis observare teneantur, quæ à prædicto Rodulpho Episcopo, & Protectore vigesima octava Aprilis, Anno Domini 1549. fuerunt ordinata, substantiam totius hujusmodi regulæ maximè continentia, quam fel. rec. Nicolaus Papa IV. prædecessor noster ad incrementum fidei Catholicæ approbavit, ita tamen ut præsentibus nullatenus adversentur.

Dubia desuper oritura, à Gen. & Provinciali declarentur. Tu in hoc attende '. bullam Six. V. Clausulæ præservativæ hujus reformat.

§. 14. Quæcumque verò dubia in eis contigerit exoriri, illa omnia Generalis, & Provincialis Ministri Ordinis Minorum hujusmodi debeant declarare, quorum declarationi & determinationi eorum regulæ, & præsentibus non contrariæ stari debeat.

§. 15. Ac decernentes præsentes litteras de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu nullo umquam tempore notari, seu impugnari posse, aut debere, nec adversus eas, & in eis contenta quæcumque restitutionem in integrum, aut reductionem ad terminos juris, vel aliud quodcumq; gratiæ seu justitiæ remedium quisquam impetrare, vel etiam ab aliis impetrato, aut Motu proprio concesso uti valeat ex quavis causa quantumlibet rationabili, ac omnia & singula præmissa aliquibus ejusmodi Ordinis statutorum, ac quibusvis aliis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus, generalibus vel specialibus per quoscumque Romanos Pontifices successores nostros pro tempore factis non comprehendantur, sed semper ab illis excepta sint. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debeat, necnon irritum & inane quicquid secus super iis per quoscumque quavis auctoritate, etiam prætextu privilegiorum, facultatum, dispensationum, & indultorum Apostolicorum, quæ quo ad hoc penitus abolemus, aut quovis alio quæsito colore scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Privilegia Minorum de Observ. conceduntur huic Tertio Ordini.

§. 16. Insuper universis & singulis Fratribus & Sororibus Tertii Ordinis hujusmodi, eorumque domibus, monasteriis & locis, omnia & singula privilegia, indulgentias, dispensationes & indulta Apostolica, Fratribus & Sororibus dicti Ordinis Minimorum de Observantia, etiam quo ad Sacramentorum ecclesiasticorum administrationem & receptionem, quomodolibet concessa & concedenda quæcumque sint & fuerint (Præsentibus tamen non repugnantia) ita ut illis omnibus & singulis pariformiter, & æque principaliter uti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeant, concedimus & indulgemus.

Observantia hujus reformationis injicitur.

§. 17. Ceterum omnibus & singulis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis hujusmodi districtius injungimus, ut præsentes nostras litteras humiliter recipiant; & quæcumque eis expressa, ac per eas statuta decreta & mandata sunt, alia desuper à nobis non expectata jussione, aut mentis nostræ declaratione firmiter custodiant, & in omnibus studiose obedire procurent.

Executorum deputatio & facultates.

§. 18. Quin etiam dilectis filiis nostris Carolo tit. S. Praxedis presbytero Card. Borrhomæo nuncupato dicti Ordinis Protectori, & illius Ministro generali per Apostolica scripta mandamus, ut ipsi vel eorum alter easdem præsentes, ac quicquid pro earum executione & observatione in dictis futuris Capitulis Provincialibus, vel etiam extra illa ab Generali, & Provincialibus Ministris Ordinis fratrum Minorum de Observantia hujusmodi statuetur, ordinabitur, & decernetur in omnibus, domibus, monasteriis & locis virorum, & mulierum, ac ab omnibus & singulis Fratribus & Sororibus Tertii Ordinis hujusmodi inviolate faciant per se vel alium, seu alios observari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac etiam protestantes, & reclamantes, eisque auxilium, consilium vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè quovis quæsito colore vel ingenio præstantes, tam Ecclesiasticos quàm laicos, cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, ceteraque juris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 19. Non obstantibus nostra de non tollendo jure quæsito, & piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Tertii Ordinis, illiusque domorum, & etiam mulierum monasteriorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis, eorumque Superioribus & personis, ac eorum singulis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac aliàs sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere & in specie concessis, confirmatis, ac etiam aliis reformationibus quotiescumque, ac quocumque tempore factis & promulgatis, etiam Mare magum, & bulla Aurea nuncupatis, ac quibuslibet aliis indulgentiis, & exemptionibus Apostolicis, specialibus & generalibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio. Quæ omnia contra earumdem præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Declaratio quod non intelligatur præjudicatū Reformationi Tertii Ordinis in Regnis Hispan.

§. 20. Per prædicta tamen non intendimus Reformationi Fratrum & Sororum Tertii Ordinis in Hispaniarum Regnis constitutis, in aliquo præjudicare, quominus litteræ nostræ desuper editæ, & quæcumque illarum vigore pro rerum, locorum, & personarum qualitate, & exigentia facta sunt præsentibus non conformia, possint quoquo modo impediri, vel retractari.

Exemplorum fides.

§. 21. Denique volumus quod ipsarum præsentium exempla etiam impressa, dictique pro tempore existentis Protectoris, aut Ministri generalis, vel Provincialis sigillo, & Secretarii cujusvis eorum, vel Notarii publici manu obsignata eamdem illam fidem ubique locorum in judicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 3. die 3. Julii.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1568. 5. Non. Julii, Pontificatus nostri anno tertio.

LXIV.

Breviarii Romani, ad psallendum horas Canonicas ex decreto sacri & Oecumenici Concilii Tridentini restituti approbatio, cum prohibitione usus aliorum Breviariorum, præterquam à primæva institutione Ordinis à Sede Apost. vel à consuetudine supra annos ducentos approbatorum.

Hoc idem Breviarium denuò corruptum restituit Clem. VIII. in const. 76. Cum in Ecclesia. Scias etiam usque ad hæc tempora, Ordines Monachorum militantes sub regula S. Benedicti, diverso Breviario usos fuisse, sed Pauli V. auctoritate hoc anno 1613. unanimiter illud reformarunt, & eo uno pariformiter omnes utuntur.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Divini Officii forma à Gelasio I. & Greg. I. instituta & à Greg. VII. reformat sed tamen postea multis modis immutata fuit. Et ex hac varietate orandi, mala hic expressa orta sunt.

QUod à nobis postulat ratio Pastoralis officii, in curam incumbimus, ut omnes, quantum Deo adjutore fieri poterit, sacri Tridentini Concilii decreta exequantur, ac multo id etiam impensius faciendum intelligimus, cum ea quæ in mores inducenda sunt, maximè Dei gloriam, ac debitum Ecclesiasticarum personarum officium complectuntur. Quo in genere existimamus in primis numerandas esse sacras preces, laudes, & gratias Deo persolvendas, quæ Romano Breviario continentur. Quæ divini officii formula, pie olim, ac sapienter à summis Pontificibus, præsertim Gelasio, ac Gregorio primis constituta, à Gregorio autem Septimo reformata, cum diuturnitate temporis ab antiqua institutione deflexisset, necessaria visa res est, quæ ad pristinam orandi regulam conformata revocaretur. Alii enim præclaram veteris Breviarii constitutionem, multis locis mutilatam, alibi incertis, & advenis quibusdam commutatam deformarunt. Plurimi, specie officii commodioris allecti, ad brevitatem novi Breviarii à Francisco Quignonio tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero Card. compositi, confugerunt. Quin etiam in Provincias paulatim irrepserat prava illa consuetudo, ut Episcopi in Ecclesiis, quæ ab initio communiter cum ceteris veteri Romano more horas Canonicas dicere ac psallere consuevissent, privatum sibi quisque Breviarium conficerent, & illam communionem uni Deo, una & eadem formula, preces & laudes adhibendi dissimillimo inter se, ac penè cujusque Episcopatus proprio officio discerperent. Hinc illa tam multis in locis divini cultus perturbatio, hinc summa in clero ignoratio ceremoniarum, ac rituum Ecclesiasticorum, uti innumerabiles Ecclesiarum ministri in suo munere indecore, non sine magna piorum offensione versarentur.

Ideo Paul. IV. id emendare tentavit, sed morte præventus non perfecit.

§. 1. Hanc nimirum orandi varietatem gravissimè ferens fel. rec. Paulus Papa IV. emendare constituerat, itaque provisione adhibita, ne ulla in posterum novi Breviarii licentia permitteretur, totam hanc rationem dicendi, ac psallendi horas Canonicas, ad pristinum morem, & institutum redigendam suscepit.

Pius IV. perfectionem hujus operis commisit Patribus Conc. Trid.

§. 2. Sed eo postea nondum iis quæ egregiè inchoaverat, perfectis, de vita decedente, cum à piæ memoriæ Pio Papa IV. Tridentinum Concilium, antea varie intermissum revocatum esset, Patres in illa salutari reformatione eodem Concilio constituta, Breviarium ex ipsius Pauli Papæ ratione restituere cogitarunt. Itaque quicquid ab eo in sacro opere collectum, elaboratumque fuerat, Concilii Patribus Tridentinum à prædicto Pio Papa missum est.

Sed Conc. id remisit Pont. ut habet in Conc. pag. pen. sed Pius IV. non perfecit mort præventus.

§. 3. Ubi cùm doctis quibusdam, & piis viris à Concilio datum esset negotium, ut ad reliquam cogitationem, Breviarii quoque curam adjungerent, instante jam conclusione Concilii, tota res ad auctoritatem, judiciumque Romani Pontificis ex decreto ejusdem Concilii relata est, qui illis ipsis Patribus ad id munus delectis, Romam vocatis, nonnullisque in Urbe idoneis viris ad eum numerum adjunctis, rem præficiendam voluit. Verum eo etiam in viam universæ carnis ingresso.

Hic vero Pont. perfecit Breviarium & approbavit.

§. 4. Nos, ita divina disponente clementia, licet immeritò, ad Apostolatus apicem assumpti, cum sacrum opus adhibitis etiam ad illud aliis peritis viris, maximè urgemus magna in nos Dei benignitate, (sic enim accepimus) Romanum hoc Breviarium vidimus absolutum. Cujus ratione dispositionis ab illis ipsis, qui negotio præpositi fuerant, non semel cognita, cum intelligeremus, eos in rei confectione ab antiquis Breviariis nobilium Urbis Ecclesiarum, ac nostræ Vaticanæ bibliothecæ non decessisse, gravesque præterea aliquot eo in genere Scriptores secutos esse, ac denique remotis iis, quæ aliena, & incerta essent, de propria summa veteris divini officii nihil omisisse, opus probavimus, & Romæ imprimi, impressumque divulgari jussimus. Itaque ut divini hujus operis effectus re ipsa consequatur, auctoritate præsentium tollimus in primis, & abolemus Breviarium novum à Francisco Cardinale prædicto editum, & in quacumque Ecclesia, Monasterio, Conventu, Ordine, militia, & loco, virorum, & mulierum, etiam exempto, tam à primæva institutione, quam aliter ab hac Sede permissum.

Et modo prohibet aliud Breviar. alias editum à Franc. Card. omniaque alia Breviaria non approbata in primæva institutione, vel consuetudine excedente annos ducentos.

§. 5. Ac etiam abolemus quæcumque alia Breviaria vel antiquiora, vel quovis privilegio munita, vel ab Episcopis in suis Diœcesibus promulgata, omnemque illorum usum de omnibus Orbis Ecclesiis, monasteriis, conventibus, militiis, ordinibus, & locis virorum, ac mulierum, etiam exemptis, in quibus alias officium divinum Romanæ Ecclesiæ ritu dici consuevit, aut debet; illis tamen exceptis, quæ ab ipsa prima institutione à Sede Apostolica approbata, vel consuetudine, vel quæ ipsa institutio ducentos annos antecedat, aliis certis Breviariis usu fuisse constiterit, quibus, ut inveteratum illud jus dicendi, & psallendi suum officium non adimimus, sic eisdem, si forte hoc nostrum, quod modo promulgatum est, magis placet, dummodo Episcopus, & universum Capitulum in eo consentiant, ut id in Choro dicere, & psallere possint, permittimus.

Revocat etiam quæcumque statuta, & facultates orandi, juxta formam antiquorum Breviariorum.

§. 6. Omnes vero, & quascumque Apostolicas, & alias permissiones, ac consuetudines, & statuta, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel alia firmitate munita, necnon privilegia, licentias & indulta precandi, & psallendi, tàm in choro quàm extra illud, more & ritu Breviariorum sic suppressorum, prædictis Ecclesiis, monasteriis, conventibus, militiis, ordinibus, & locis, necnon S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ceterisque omnibus & singulis personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & regularibus utriusque sexus, quacumque causa concessa, approbata, & innovata, quibuscumque concepta formulis, ac decretis, & clausulis roborata, omnino revocamus, volumusque illa omnia vim & effectum de cetero non habere.

Breviariumque istud novum recipi, & juxta ejus formam orari præcipit.

§. 7. Omni itaque alio usu, quibuslibet, ut dictum est interdicto, hoc nostrum Breviarium, ac precandi, psallendique formulam in omnibus universi orbis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & locis etiam exemptis, in quibus officium ex more, & ritu dictæ Romanæ Ecclesiæ dici debet, aut consuevit, salva prædicta institutione, vel consuetudine prædictos ducentos annos superante, præcipimus observari. Statuentes Breviarium ipsum nullo umquam tempore, vel in totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel omnino detrahendum esse, ac quoscumque, qui horas Canonicas ex more & ritu ipsius Romanæ Ecclesiæ, jure vel consuetudine dicere, vel psallere debent, propositis pœnis per canonicas sanctiones constitutis, in eos qui divinum officium quotidie non dixerint; ad dicendum, & psallendum posthac in perpetuum Horas ipsas diurnas & nocturnas ex hujus Romani Breviarii præscripto & ratione omnino teneri, neminemque ex iis, quibus hoc dicendi, psallendique mu-

nus

nus necessario impositum est, nisi hac sola formula satisfacere posse.

Monet quoque Ecclesiarum Prælatos ut hoc Breviarium introducant.

§. 8. Jubemus igitur omnes, & singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, & ceteros Ecclesiarum Prælatos, ut omissis quæ sic suppressimus, & abolevimus, ceteris omnibus etiam privatim per eos constitutis, Breviarium ipsum in suis quisque Ecclesiis, monasteriis, conventibus, ordinibus, militiis, Diœcesibus, & locis prædictis introducant; & tam ipsi, quàm ceteri omnes presbyteri, & clerici, sæculares & regulares utriusque sexus, necnon milites, & exempti, quibus officium dicendi, & psallendi quomodocumque sicut prædicitur, injunctum est, ut ex hujus nostri Breviarii formula, tam in choro quàm extra illum, dicere & psallere procurent.

Indulg. dat dicentib. Psal. Pœnit. vel Gradual. vel Offic. B. M. & Defunct. dieb. in eis præscriptis.

§. 9. Quod verò in rubricis nostri hujus officii præscribitur, quibus diebus officium B. MARIÆ semper Virginis, & Defunctorum, item Septem Psalmos Pœnitentiales, & Graduales dici, ac psalli oporteat nos propter varia hujus vitæ negotia, multorum occupationibus indulgentes, peccati quidem periculum ab ea præscriptione removendum duximus, verum debito providentiæ pastoralis admoniti, omnes vehementer in Domino cohortamur, ut remissionem nostram, quantum fieri poterit, sua devotione ac diligentia præcurrentes, illis etiam precibus, suffragiis, & laudibus, suæ, & aliorum saluti consulere studeant. Atque ut Fidelium voluntas, ac studium magis etiam ad salutarem hanc consuetudinem incitetur, de omnipotentis Dei misericordia, beatorumque Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, qui illis ipsis diebus, in rubricis præfinitis, beatæ Mariæ, vel Defunctorum officium dixerint, toties centum dies, qui vero Septem Psalmos, vel Graduales, quinquaginta, de injuncta ipsis pœnitentia relaxamus.

Forma publ.

Quæ mox sequitur.

§. 10. Ceterum ut præsentes litteræ omnibus plenius innotescant mandamus illas ad valvas basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, earumque exempla de more affigi. Volumusque & Apostolica auctoritate decernimus quod post hujusmodi publicationem, qui in Romana Curia sunt præsentes, statim lapso mense, reliqui verò, qui intra montes, tribus, & qui ultra ubique locorum degunt sex mensibus excursis, vel cum primum venalium hujus Breviarium voluminum facultatem habuerint, ad precandum, & psallendum juxta illius ritum, tam in Choro, quàm extra illum, maneant obligati. Ipsarum autem litterarum exempla manu Notarii publici, & sigillo Prælati Ecclesiastici, aut illius curiæ obsignata, vel etiam ipsius voluminibus absque prædicto, vel alio quopiam adminiculo Romæ impressa, eamdem illam ubique locorum fidem faciant, quam ipsæ præsentes, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Breviar. Romæ tantum, & non alibi sine licentia Pont. imprimi potest.

Ad hoc vide Clem. cit. in rub.

§. 11. Sed ut Breviarium ipsum ubique inviolatum, & incorruptum habeatur, prohibemus ne alibi usquam, in toto orbe, sine nostra, vel specialis ad id Commissarii Apostolici, in singulis Christiani orbis regnis, & provinciis deputandi, expressa licentia, imprimatur, proponatur, vel recipiatur. Quoscumque verò, qui illud secus impresserint, proposuerint, vel receperint, excommunicationis sententia eo ipso innodamus.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ablationis, abolitionis, permissionis, revocationis, jussionis, præcepti, statuti, indulti, mandati, decreti, relaxationis, cohortationis, prohibitionis, innodationis, voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Si quis &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1568. septimo Id. Julii, Pontificatus nostri anno 3.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1568. Indict. 11. die verò 15. mensis Julii, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno tertio retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium, ut moris est affixis & deinde amotis, per nos Julium Parinum, & Joannem Bornoium prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

LXV.

De residentia Rectorum Ecclesiarum Parochialium, quibuscumque indultis etiam Apostolicis non obstantibus.

Ad hac vide etiam Conc. Trid. sess. 23. cap. 1. & sess. 24. cap. 12. de reformat. & supra Pii IV. constit. 10. De salute. fol. 21. & const. 91. In suprema, fol. 140.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An D. 1568.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUpientes pro nostri Pastoralis officii munere Christifidelium animarum saluti quantum cum Deo possumus salubriter consulere, & Parochialibus Ecclesiis ab earum Parochis prout tenentur, in divinis debitè & laudabiliter deserviri, inhærendo etiam decretis sacri Concilii Tridentini.

Rectores Parochialium compellantur ad residendum per Ordinarios ut hic.

§. 1. Motu proprio, & ex mera deliberatione, certaque scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuò valitura constitutione, omnes & singulos Rectores Parochialium Ecclesiarum cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ fuerint, in quibuscumque Regnis, Provinciis, Civitatibus, Diœcesibus, ac aliis Christiani Orbis partibus consistentes, qui Parochialem Ecclesiam, ac Canonicatum, aut dignitatem, etiam post Pontificalem majorem, seu principalem in quibusvis Patriarchalibus, aut Metropolitanis vel Cathedralibus, seu Collegiatis Ecclesiis, seu aliud quodcumque beneficium Ecclesiasticum, etiam quarumcumque dispensationum à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, seu etiam à nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac litterarum Apostolicarum desuper expeditarum titulo, quas omnes hac præsenti constitutione abolemus & revocamus, seu quocumque alio prætextu obtinent, cum prima & præcipua debeat esse cura animarum, eos ad residendum in Ecclesia Parochiali, & ibi in divinis deserviendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorum Ordinarios, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatos, sub sententiis & censuris Ecclesiasticis, ac pecuniariis, arbitrio eorum declarandis, ac etiam privationis dictarum Parochialium, & aliorum quorumcumque beneficiorum pœnis, quacumque appellatione remota, cogi & compelli posse, & debere auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, præcipimus & ordinamus. Eos tamen sic residentes in Ecclesiis Parochialibus, omnes & singulos fructus, redditus, & proventus, etiam Canonicatus sui, vel dignitatis, seu alterius cujuscumque beneficii, exceptis dumtaxat quotidianis distributionibus, & aliis quæ ex justa causa absentes percipere non solent, lucrari volumus.

Decretum irritans.

§. 2. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, interpretari, judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari, decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis dispensationibus, & exemptionibus, litterisque Apostolicis

licis desuper confectis, necnon Apostolicis in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, & etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis personis in genere vel in specie; & aliàs quomodolibet concessis, & approbatis; in posterumque concedendis, & approbandis; quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod harum litterarum transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides tam in judicio quàm extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis. §. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ abolitionis, revocationis, statuti, præcepti, ordinationis, decreti, declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Si quis autem &c.

Dat. P. An. 2. die 13. Julii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568. octavo Id. Julii, Pontificatus nostri anno tertio.

Publicatio. *Anno à Nativitate D. 1568. Indictione 11. die verò 15. mensis Julii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ lectæ, affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancellar. Apost. & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium, ut est moris, affixis & deinde amotis, per nos Joannem Bornotum, & Julium Parinum prælibati Sanctiss. D. N. Papæ Curs.*

Jo. Andreas Panizza Mag. Cursorum.

LXVI. Approbatio reformationis Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, in Capitulo ejusdem Ordinis per eos præfinitæ.

Aliam reformationem jam ediderat hic Pont. ut sup. in const. 61. Ad extirpandos. fol. 274. Et multa sunt videnda quæ notavi sup. in Tomo I. ad const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. edidit reformationem de qua in rubr. ILla nos cura inter cetera solicitat, ut optimæ disciplinæ cultus in omnibus Religiosorum Sodalitatibus nutriatur, & confirmetur. Quid quidem nos pridem in amplissimo Ordine Fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum magnopere expetentes, rerum omnium proprietatem illis ademimus, multaque præterea de ratione vivendi, & officiis eorumdem edidimus, litterasque nostras super iis confectas in eorum Capitulo generali, apud Basilicam duodecim Apostolorum de Urbe proxime celebrato palam omnibus jussimus promulgari.

Fratres in Capitulo aliam ediderunt. §. 1. Qui illis ea qua docuit obedientia receptis, ad tollenda, & corrigenda alia præterea intenti, quæ ad hujus religionis statum in sua integritate continendum maximè obesse intelligebamus, nonnulla inter sese statuere cogitarunt. Verum instante jam ipsius Capituli conclusione, cum temporis angustia id minus pareretur, negotium universum ad arbitrium, & auctoritatem Generalis, & Provincialium Magistrorum, necnon Definitorum dicti Ordinis ex voluntate nostra demandatum est, qui diversas alias præsentibus subjectas constitutiones, ab ipso Magistro Generali subscriptas ordinarunt.

Quæ hic idem Pont. observari præcipit. §. 2. Quas omnes (salvis aliàs litteris nostris prædictis) præsentium auctoritate approbamus, & confirmamus. Supplentes omnes & quoscumque sive solemnitatum omissarum, sive alios juris & facti defectus qui intervenerint in eisdem. Quin etiam illas omnes prout conscriptæ sunt facimus, & ordinamus, jubemusque ipsas æquè atque nostras in omnibus Provinciis, custodiis, domibus, & locis, necnon ab omnibus, & singulis Fratribus dicti Ordinis firmiter observari, ac quoscumque qui illis non paruerint censuris, & pœnis omnibus, quæ litteris prædictis continentur, eo ipso volumus subjacere.

Executores deputat. §. 3. Et nihilominus dilecto filio nostro Carolo tit. S. Praxedis presbytero Cardinali Borrhomæo nuncupato moderno, & pro tempore existenti Protectori, ac etiam Magistro Generali dicti Ordinis per Apostolica scripta mandamus, ut ipsi, vel eorum alter, per se vel alium seu alios, ubi & quando opus fuerit, tàm supradictas quàm præsentes litteras, & eisdem insertas constitutiones omnes, in omnibus & singulis Provinciis, custodiis, domibus, & locis prædictis, ac ab omnibus & singulis Magistris, Guardianis, Fratribus, & personis in eis expressis, juxta singularum litterarum, & constitutionum hujusmodi tenorem, inviolatè observari. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas aliis nostris litteris contentas prædictas, ceteraque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, censurasque & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat. §. 4. Non obstantibus præmissis, & fel. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisque Apostolicis constitutionibus, ac etiam dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, contrariis quibuscumque. Aut si Magistris, Guardianis, & Fratribus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, necnon Mare magnum, & Bulla aurea nuncupatis, ac quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, indulgentiis, & litteris Apostolicis, generalibus & specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia contra ipsarum præsentium, & constitutionum hujusmodi tenorem & effectum, nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Quin etiam ex nunc irritum decernimus & inane, quicquid secus super his per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ita igitur Constitutiones prædictæ scriptæ sunt. Reformationis tenor.

§. 5. Novitii etiam oblati, ante decimum octavum ætatis suæ annum completum ne recipiantur, neque ante decimum nonum item completum ad professionem admittantur. Novitiorum recipiendorum ætas.

§. 6. Qui hactenus recepti etiam oblati, quintum decimum annum non expleverint, detracto habitu Religionis, domum ad parentes, vel necessarios, etiam inviti remittantur, vel aliàs omni- Et etiam oblatorum.

no emittantur, nec postea in ædibus unde exierint, aut in aliis ejusdem Ordinis domibus versari ullo modo possint.

Laicorum ætas.

§. 7. Laici qui vigesimumquintum annum non attigerunt, ad serviendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores sunt, ejiciantur.

Novitiorum recipiendorum loca.

§. 8. Novitii ne recipiantur, aut educentur, nisi in Conventibus insignioribus, in quibus Dormitorium, & Capitulum habeant seorsum ab aliis Fratribus.

Provinciales eligendi ex aliena Provincia.

§. 9. Nullus deinceps Provinciæ præficiatur, qui ejusdem Provinciæ sit, sed Provinciales ex aliena Provincia semper assumantur, qui tamen idonei sint ad officium, & cultores regularis observantiæ.

Guardianatus officium quantum duret.

§. 10. Guardianatus insigniores & privilegiati, ut Roman. Assisten. & hujusmodi, triennio, non privilegiati biennio diuturniores ne sint; in quo tamen habenda est ratio Provinciarum externarum. In illis enim locis hæc officia justa de causa in longius tempus arbitrio Superioris protrahi poterunt.

Paternitatis titulo qui donantur.

§. 11. In paternitatibus hactenus concessis, & posthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, ut nemo paternitatis titulo, vel privilegio fruatur, nisi qui Provincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadragesimum annum agat, & aliàs etiam eo titulo & privilegio dignus existat.

Fratres stent per bienniũ in uno Conventu.

§. 12. Nulli in eodem Conventu plus biennio manere liceat, exceptis sexagenario majoribus, quibus aliquid ex causa Superioris arbitrio condonari poterit.

Fratrum numerus in quolibet Conventu.

§. 13. In Conventu vel domo pauciores ne sint duodecim Fratribus. Si qua autem domus hunc familiæ numerum alere non possit, vel tota Provincia victum, & quæ præterea necessaria sunt suppeditet, vel Fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur; provisione tamen adhibita, ne Ecclesiæ destruantur, sed ad ejus populi commoditatem conserventur. Permittimus tamen ut in Conventibus, qui Fratribus iter facientibus commodi sint, saltem quatuor Fratres, non minores quinquaginta annis, constanti & probata vita maneant, si plures ea domus alere non possit.

Regentes Studiorum quot lectiones interpretari debeant.

§. 14. In majoribus Studiis Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam, veluti de Sacramentis, vel de vita recte sanctèque instituenda, ex Magistro sententiarum, ac S. Bonaventura, alteram speculativam ex Scoto: in minoribus vero Studiis, una lectione ex Theologia practica contenti sint.

Fratrũ exercitium quotidianum.

§. 15. Curent autem Superiores, ut in singulis Conventibus, Fratres maximè in conscientiæ casibus, & reliquis quæ ad audiendas confessiones pertinent, ob rei gravitatem, & necessitatem, summo studio ac diligentia exerceantur.

Proprium nihil habeant.

§. 16. Fratres etiam si Superiores sint, nihil proprium habere possint, sed omnia in commune conferantur, distribuenda singulis, ut unicuique opus fuerit: ita ut ex communibus cujusque Conventus facultatibus & eleemosynis, pro viribus domus, unicuique Fratri quæ sunt necessaria præbeantur.

In communi vivant.

§. 17. Fratres omnes & Superiores, & quomodocumque privilegia, ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi mensa utentes, communibus epulis vescantur.

Infirmi & senes curentur.

§. 18. In primis autem ægrotorum & senum cura habeatur. Quod si propriæ facultates domui non suppetant ad subveniendum necessitati ægrotantium, vicini Conventus ditiores suppleant, aut etiam tota Provincia contribuat.

Bonorum custodia.

§. 19. In omnibus Conventibus vel domibus, locus communis thesauri, vel capsa sit tribus clavibus clausa, quarum unam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depositarius: quo in loco, vel capsa, aurea, argentea, jocalia, & quæque pretiosa, pecunia item Conventus, cum inventario earumdem rerum, condita custodiantur; servata tamen distinctione sacrarum, & profanarum rerum.

Quisque unica cella, lectoque & humili mensa sit contentus.

§. 20. Nullus ex Fratribus, quamvis Magistratus, & Superioris titulo fungantur, privatas ædes aut in claustro, aut alibi usquam habeat, sed singuli unica Cella, in communi Dormitorio, nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & mensa humillimis contenti sint, quemadmodum pauperes Religiosos decet.

Dormitoria communia efficiantur.

§. 21. Cameræ, sive ædiculæ, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas, vel alios usus, toti Conventui communes redigantur, vel si Cellæ communis Dormitorii pro Fratrum numero non sufficiant, & illæ Cameræ, vel ædiculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorii redigi possint, in Dormitorium commune redigantur; sin minus, destruantur, ac materia, & cæmenta ad reparandam fabricam Conventus, si opus fuerit, convertantur; vel vendantur, & pretium ad communem usum Conventus conferatur.

Horti sint communes exceptis hortis Novitiorum & Infirmorum.

§. 22. Nullus ex Fratribus privatum hortum habeat, sed horti sint totius Conventus communes; verumtamen Novitii, & Infirmaria, hortum, seu viridarium à communi viridario sejunctum, habere potuerunt, quo ceteris ingredi nullo modo liceat.

Bona Fratrum deceden. quib. Mon. danda.

§. 23. Vestes, libri, & reliqua, à Superioribus cuiquam Fratri ad usum & necessitatem concessa quæcumque apud eos mortis tempore reperta fuerint, nulli Fratri privatim assignentur, sed ita distribuantur, ut dimidia pars sit nativi Conventus, altera ejus, ubi mortuus fuerit.

Pro Officialium deputatione vel confirmatione nihil recipiatur.

§. 24. Generalis à Provincialibus, Custodibus, & aliis Religionis Ministris quovis illis nomine appellentur, Provinciales item à Guardianis, aliisve Officialibus, ob eorum deputationem vel confirmationem nihil omnino, neque magnum neque parvum exigant, ac ne sponte quidem oblatum accipiant, neque Cancellario, aut scribæ, pro sigillo, sive scriptura, quicquam detur, sed omnia gratis fiant ac dentur. Neque Generalis, neque Provincialis minister, neque Custos, neque Guardianus, à quovis Fratre sui Ordinis, aliquid etiam sponte oblatum, sive dono datum acceptet, vel recipiat.

Subventiones Prælatis dentur ut in alia const. cit. in rub.

§. 25. Pro communibus autem impensis, quas necessariò ad commodum totius Ordinis, vel alicujus privatæ domus, fieri contigerit, Generali, Provinciali, & aliis eo modo consulatur, quo in litteris Sanctissimi Domini Nostri Pii V. proximè editis, cautum esse constat.

Alexandrinæ const. serventur ut hic.

§. 26. Quo verò ad promotiones & gradus attinet, id omnino servetur, quod Alexandrinis Constitutionibus sancitum est, ut nihil à promovendo exigatur, aut quovismodo sponte oblatum accipiatur. Quod si promotione facta Conventus promotorum, aliquid Religioni donare voluerit, quicquid id sit, Procuratori detur, ut ad levationem onerum, & communium sumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expensorum rationem reddat.

Habitu & vestibus ut hic utantur.

§. 27. Fratres omnes quocumque gradu & honore sint, camisiis laneis, & reliquo vestitu, honesto ac Religioso, omnique suppellectile, & instrumento paupere, atque humili, quemadmodum aliis etiam constitutionibus cautum est, utantur.

Constitutiones ad Ordinis reformationem editæ serventur.

§. 28. Reliquum est, ut constitutiones omnes, ad disciplinam regularem restituendam, conservandam, & augendam, (quæ tamen iis contrariæ non sint) præcipuè vero ea quæ à Sanctissimo Domino nostro Pio Papa V. ad reformationem hujus Ordinis proximè sunt editæ, ab omnibus sanctè inviolateque serventur.

Jussio publicandi hanc const.

§. 29. Ceterum ut præsentes litteræ omnibus plenius innotescant, mandamus illas ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla de more affigi.

Transumptorum fides.

§. 30. Volumusque & Apostolica auctoritate decernimus, quod hujusmodi exempla etiam impressa, manuque Notarii publici, & sigillo dicti Magistri Generalis, vel Prælati Ecclesiastici, aut illius

Curiæ obsignata, eamdem illam ubique locorum fidem faciant, quam ipsæ præsentes, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis. §. 31. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, suppletionis, ordinationis, jussionis, mandati, decreti, præcepti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 23. Julii. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, decimo Cal. Augusti, Pont. nostri anno tertio.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1568. indictione 11. die verò 2. mensis Augusti, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ Quinti Anno III. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas basilicæ Principis Apost. de Urbe, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem eorumdem retroscriptarum copiis, ut moris est affixis, per nos Julium Parinum, & Philibertum Cappium prælibati S. D. N. Papæ Curs.*

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

LXVII. Contra Notarios & alios, responsiones eorum, depositionesque testium, quomodolibet propalantes, vel eis aut testibus, in secretis carceribus Urbis detentis, aut aliis pro eis, nuncium deferentes.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1568.

Motu proprio, &c.

Approbatio constit. editarum contra Notarios propalantes &c. Licet contra Notarios qui in causis, tam criminalibus quàm civilibus, dicta testium aut reorum responsiones absque Judicis decreto partibus patefaciunt, multæ constitutiones editæ sint, eosque tamquam falsi reos & infames, ac perjuros puniri debere statutum sit, nihilominus quia magis timetur quod sæpius cavetur, & ut in futurum timore pœnæ si non Dei timore, arceantur, omnes & singulas censuras, & pœnas contra eos qui talia deliquerint latas, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus & innovamus, nec de earum rigore, propter illarum forsan inobservantiam, aut Prædecessorum nostrorum & etiam nostram, ac officialium, & ministrorum eorumdem, & nostrorum tolerantiam quicquam relaxatum, aut remissum esse, ac easdem in suo pristino robore & vigore permanere decernimus & declaramus.

Impositio aliarum pœnarum contra eosdem vel nuncium eis in secretis detentis vel aliis pro eis deferentes. §. 1. Et ut pœnarum certitudo omnibus hic in Alma Urbe nostra innotescat, statuimus, decernimus & declaramus omnes & singulos Notarios, tam principales quàm Substitutos, Executores quoque, ac Carcerum Custodes, ceterosque, quibus tam vigore sui officii quàm aliàs quomodocumq; reos, dum in Carceribus secretis detinentur, facultas alloquendi conceditur, qui reorum responsiones, ac testium in dictis causis depositiones propalare in totum vel in parte, dicto, aut facto, quibusvis personis cujuscumque conditionis, prærogativæ, & dignitatis, tam mundanæ quàm Ecclesiasticæ existant, absque Judicis coram quo causa vertitur, & Procuratoris Fiscalis licentia ausi fuerint, aut eisdem reis & testibus, donec in secretis retinentur, etiam quarumvis personarum, ut suprà quomodolibet qualificatarum, vel nomine eorumdem reorum & testium, vel aliis etiam extra carceres existentium nomine eorumdem carceratorum nuncium, epistolam, litteras, vel (ut vulgo dicitur) ambasciatas ferre absque ejusdem Judicis, & Procuratoris Fiscalis licentia, ultra pœnas eis à jure vel statuto inflictas, pœnam relegationis in perpetuum, vel ad tempus ad triremes, & si qualitas facti id exegerit, & Judici videbitur, etiam ultimi supplicii incurrere, & puniri debere præcipimus, & mandamus. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes puniri, & condemnari, & non aliter declaramus. Irritum quoque & inane, &c. decernimus.

Derogatio contrariorum. §. 2. Non obstantibus præmissis, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo & consuetudine, ceterisque contrariis quibuscumque,

Forma, & effectus publ. §. 3. Volumus quod præsentis statuti, decreti & constitutionis cedula in acie Campi Floræ, & in Cancellaria nostra Apostolica de more publicetur, & ita omnes quos tangit afficiat, quodque illius nostra signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, regula contraria non obstante, &c.

Placet Motu proprio. M.

PP. subscrip. Publ. P. A. 3. die 23. Julii. *Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, indictione undecima, die verò vigesima tertia mensis Julii, Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 3. supradictæ litteræ publicatæ & affixæ fuerunt in locis supradictis, per me Jo. Andream Rogerium prælibati S. D. N. Papæ Curs.*

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

LXVIII. Jurisdictio & facultates Visitatorum Carcerum Almæ Urbis, in causis tam civilibus quam criminalibus carceratorum.

Statuta ab eisdem Visitatoribus observanda præscripsit suprà in Tomo I. Paulus III. in const. 44. Ad onus. & novissime alia edidit Paul. V. inf. in const. 71. Universi. §. 24. vide in Tomo III.

Dilationes his carceratis concessas, eorum fidejussoribus non suffragari decrevit Julius III. in constitut. 13. Cum nuper. Et de eleemosynis pro eisdem colligendis habetur hic infrà in constit. 100. Volumus.

PIUS PAPA QUINTUS,

Edita An. D. 1568.

Motu proprio, &c.

Facultas Visitatorum. Reverendi DD. Visitatores Carcerum possint relaxare debitores à carceribus ex causis infrascriptis.

Concedendi dilationes carceratis ad solvendum eorum Debita. §. 1. Et primo concedendo dilationem, data cautione de solvendo infra tempus assignatum, & hoc præsertim quando Visitatores considerant retentionem debitoris cedere non solum in ipsius præjudicium, verum etiam creditoris, cum debitor in Carceribus existens efficiatur deterioris conditionis, & in dies minus solvendo, ubi extra carceres facilius infra tempus assignatum, modum satisfaciendi reperturus sit, & hoc, dummodo creditores sint ditiores, & ære alieno non onusti. Secundo, Relaxare possint debitorem, qui licet non habeat pecunias in promptu, habet tamen tot bona, ex quorum venditione potest creditoribus satisfieri, & ex tunc ipse consentit eorumdem bonorum subhastationi. Et Visitatores hoc faciant data cautione de se repræsentando in eisdem statu, & terminis, in quibus carceratus reperitur, ne contingat creditorem decipi ex aliquo impedimento præstito venditioni bonorum. Et si bona non sufficiant, deferant biretum viride. Et si bona non sufficiant, nec bonis cedere velit, nec biretum viride deferre, non nisi de omnium creditorum consensu quemquam relaxare possint. Idemque servetur etiam sit clarum debitores nullum prorsus habere modum satisfaciendi creditoribus suis nisi ex sudore vultus sui. Tertio, Relaxare possint, quando creditor executionem habet realem, & est in bonis captis per executionem sibi bene cautum.

Infirmosque relaxandi. §. 2. Quarto, in casu infirmitatis creditores eorum sumptibus debitoribus alimenta, & medicamenta ministrent in carceribus quibus creditoribus

re-

recusantibus, relaxentur, habita fide à Medicis deputatis, & recepta cautione, si illam habent, sin autem, recepta juratoria cautione.

Pauperesque non habentes alimenta à creditoribus.

§. 3. Quinto, Relaxentur debitores, quando cognita eorum paupertate, ac pertinacia creditoris, ei mandatum fuit ut carcerato debitori subministret alimenta, & ipse hoc facere recusat.

Mulieresque honestas.

§. 4. Sexto, Relaxentur à carceribus mulieres pro debito civili retentæ quando sunt honestæ, etiamsi captæ sint pro debito publico.

Indebite carceratos.

§. 5. Septimo, Relaxare possint debitores, qui ex natura debiti non tenentur de jure ultra id quod facere possunt, quia tunc nec carcerari poterant, & propterea contra bona est dirigenda executio.

Suspectos de fuga.

§. 6. Octavo, Relaxentur debitores capti ut suspecti de fuga, data cautione de se repræsentando sub pœna debiti.

Cedentes bona.

§. 7. Nono, Relaxentur debitores, facta cessione bonorum prout de jure, & servata forma Motus proprii.

Nulliter carceratos.

§. 8. Decimo, Relaxentur debitores nulliter & indebitè capti, de qua nullitate manifestè constat. In quibus omnibus relaxationibus sint præsentes Judices, qui mandata relaxarunt, & uti edocti & instructi, de meritis causæ rationem reddant.

Arbitrium Visitatorum in prædictis.

§. 9. Et in præmissis habeatur ratiò paupertatis creditoris, & an debitor calumniose litem diu sustinuerit, fatigando creditorem expensis, & laboribus, & an aliam dilationem habuerit, & creditori non satisfecit, non constito de legitimo impedimento. Et in his omnibus DD. Visitatores arbitrio utantur, qui pensatis qualitatibus tam creditoris quàm debitoris, ac facultatibus, & natura debiti, decernant ea, quæ juri, & æquitati, & utilitati etiam creditorum conveniant.

Papæ subscript.

Ita est. M.

Sequitur jurisdictio in causis criminalibus.

Edita An. D. 1568.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Causa hujus constitutionis.

Cum sicut accepimus Visitatores carcerum Almæ Urbis nostræ, homicidii aliorumque capitalium criminum reos carceratos ad illorum absolutionem, & liberationem nimia humanitate proni atque proclives, sæpe à carceribus liberari faciunt sub cautione de se præsentando, aut aliàs sub aliis obligationibus, & conditionibus eis bene visis, & ita processus debilitantur, & causarum expeditiones differuntur, (vel quod molestius ferimus) eos quandoque liberant, aut leviori pœna quàm Justitia exposcit, afficiunt, ac propterea delicta impunita remanent contra jus & utilitatem publicam.

Declaratio facultatum Visitatorum, circa relaxationes carceratorum ex causa criminali.

§. 1. Nos considerantes impunitatem scelerum esse incentivum malorum, nolentesque in futurum reos homicidii, ac aliorum delictorum capitalium, nisi in casibus à jure expressis è carceribus liberari, & extra carceres audiri, aut levius puniri, tenore præsentium eisdem Visitatoribus sub pœna indignationis nostræ inhibemus, atque interdicimus, ne posthac reos carceratos, ut præmittitur arbitrio suo relaxent, & liberent. In levioribus autem delictis reos confessos aut convictos non relaxent, neque liberent, nisi prius sententiæ, aut condemnationi, quam eis infligendam, & imponendam duxerint, paruerint, & illius executio facta fuerit. Volumus autem quotiescumque viderint æquitatem juris rigori, attenta facti qualitate præferendam esse, cùm solum Principem jus decernendi inter jus & æquitatem non scriptam spectet & pertineat, tunc facti qualitas diligenter in visita consideretur, & si quid ab eis de jure relaxandum videbitur, id nobis unus ex Visitatoribus una cum Judice causæ referat, præsente Procuratore Fiscali, vel Advocato Fiscali ejusdem Cameræ, & Fisci, ac etiam pauperum Advocato, ut à nobis quid statuendum, & deliberandum sit, intelligant.

Præceptum quod Judices non obediant Visitatoribus aliter se gerentibus.

§. 2. Mandantes propterea Judicibus coram quibus causæ criminum hujusmodi pendent, aut in futurum pendere contigerit sub similis pœna indignationis nostræ ne vigore ordinationis Visitatorum prædictorum contra aut præter ordinationem & mandatum nostrum, quosvis carceratos relaxare, aut mandatum de relaxando decernere, vel subscribere audeant, vel præsumant.

Quibuscumque non obstantib.

§. 3. Non obstantibus præmissis, indultis, & privilegiis eisdem Visitatoribus quomodolibet concessis, & innovatis latissimè extendendis, quibus omnibus illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. M.

Publ. P. A. 3. die 29. Julii.

Anno à Nativ. 1568. Indict. 11. die verò 29. mensis Julii, Pontificatus Sanctiss D. N. Pii Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Philibertum Cappium, Jo. Guerardi Curs.

LXIX.

Revocatio facultatum Camerarii, Clericorum, & aliorum Officialium R. Cameræ Apost. concedendi commissiones in forma, si in evidentem, super alienationibus bonorum Ecclesiasticorum aut locorum Piorum cujuscumque valoris.

Judices autem hujusmodi causarum, quid agere debeant, vide in Pauli II. const. 2. Cùm in omnibus. fol. 381. ubi notavi, & in const. 5. ejusdem Papæ fol. 384. ubi notavi de materia ejusmodi alienationum. in Tomo I.

Edita An. D. 1568.

PIUS PAPA QUINTUS,

Motu proprio, &c.

Causa hujus const.

Volentes indemnitati Ecclesiarum aliorumque piorum locorum quantum cum Deo possumus, consulere, ac providere, ne illorum bona sine nostra aut Successoris nostri scientia & licentia alienentur, aut perpetuò, vel ad longum tempus, aut unam, vel plures illa conducere volentes vitam locentur, aut de his alio titulo disponatur.

Revocatio facultatis, de qua in rubr.

§. 1. Omnes, & singulas facultates, & licentias concedendi commissiones alienationum vel permutationum aut affrancationum, aut illarum confirmationum quorumvis bonorum Ecclesiasticorum, aut locorum piorum cujuscumque valoris existentium, etiam summam annuam cujuscumque ducatorum auri de Camera non excedentium, aut alterius minoris valoris in forma quæ dicitur, Si in evidentem, Dilecto filio Vitellotio S. Mariæ in Via lata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato S. R. E. Camerario, ejusque antecessoribus, & Clericorum Cameræ Apostolicæ Collegio tam per fel. rec. Gregorium IX. Bonifacium IX. Urbanum VI. Martinum V. Nicolaum V. Sixtum IV. Innocentium VIII. Julium II. Leonem X. Paulum III. & Julium similiter III. ac alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam Motu proprio, ex certa scientia, & ex quavis causa etiam urgentissima cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, ac quibusvis decretis, etiam irritantibus, & in vim contractus concessas, confirmatas, & innovatas, illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, perpetuò revocamus, cassamus, & annullamus. Interdicentes, & expresse prohibentes eidem Camerario, & Clericis, ac aliis ejusdem Cameræ Apostolicæ Officialibus sub pœna indignationis nostræ, ne in futurum licentias, & facultates, ac commissiones alienationum hujusmodi sub quovis prætextu concedant. Ac commissiones, & concessiones commissionum hujusmodi contra voluntatem, ordi-

Locus restitutus.

Decretum irritans.

nationem, & decretum nostrum nullas, invalidas, & irritas esse decernimus, & declaramus.

§. 2. Sicque in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, &c. sublata &c. judicari &c. debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à dictis Camerario, Clericis, & aliis Officialibus, & judicibus præfatis, vel quibusvis aliis quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis prædictis, & aliis quibusvis quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores, &c. pro sufficienter expressis habentes, derogamus, illaque quoad præmissa cassamus, revocamus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii etiam absque illius data, & registratura sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, tam in judicio quàm extra, quacumque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Jussio pœnalis publ.

§. 5. Volumus autem quod præsens noster Motus proprius in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Floræ de more publicetur, & inter constitutiones perpetuas describatur.

Transumptorum fides.

§. 6. Et quia difficile foret præsens ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod ejus transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsenti Motui proprio adhiberetur, si foret exhibitus, vel ostensus.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. M.

Publ. P. A. 3. die 17. Aug.

Lectus & publicatus fuit supradictus Motus proprius Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, die verò Martis decimaseptima Augusti, Pont. S. D. N. Pii Papæ V. anno 3.

A Lomellinus Custos.

LXX.

Contra non revelantes, & non restituentes scripturas ad Rev. Cam. Apost. quomodolibet spectantes.

Hæc bulla confirmatur à Six. V. in const. 56. Non sine. ubi Commissario dictæ Cameræ dat facultatem contra eos procedendi. ibi notabo.

Edita An. D. 1568.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Causa hujus const.

Cum de litteris, auctoritatibus, & instrumentis omnibus sive custodiendis, & memoriæ demandandis, sive aversis requirendis, sedulam pro se quemque curam capere oporteat, hoc impensius multo pro S. R. E. ceterarumque omnium matre & magistra, expedit procurare, ut ipsa non modo suis, ut par est, juribus protegatur, sed & propriis munimentis subnixa, etiam nefarios insurgentium quotidie in eam impiorum conatus comprimere, eademque opera reliquo omni ordini Ecclesiastico, quandocumque venerit usus, auxilio atque præsidio promptior esse possit.

Jussio adnotandi omnes scripturas ad R. Camer. Apost. spectantes.

§. 1. Itaque ut de scripturis, litteris, instrumentis, registris & munimentis omnibus ad ipsam Romanam Ecclesiam, & hanc sanctam Sedem Cameramque Apostolicam pertinentibus certior deinceps ratio habeatur, & quæ neglecta jacent, in integrum restituantur, ac transportata vel ablata, aut interversa, revocentur, eorum omnium quæ in Palatio, & Vestiario nostro, Bibliotheca item Vaticana, & Arce S. Angeli asservantur, quæque in Archiviis, Chartophilaciis, Armariis, Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & locis publicis & privatis Urbis Romæ, Avinionis, ceterarumque omnium Civitatum, Provinciarum & locorum, nobis & dictæ S. R. E. immediatè, mediateve subjectorum reconduntur, & habentur, breviarium sive compendium cum indice idoneo conficiendum.

Subtractas autem & celatas recuperandi.

§. 2. Dispersa verò vel suppressa ac celata, subtracta, & evolata ad præfatam Sedem, & Cameram revocanda & repetenda, pari quoque ratione dicto Breviario adscribenda esse statuimus.

Executorum deputatio ad prædicta.

Hodie hoc spectat ad Commissarium Ca. eræ ut in rubrica dixi.

§. 3. Eamque curam venerabili fratri nostro Carolo Episcopo Montis Flasconensis unum ex officiis Clericatus præfatæ Cameræ ex indulto Apostolico obtinenti, & dilecto filio Honuphrio Camajano Clerico Aretino, ipsius Cameræ Præsiden. quorum fidem, rerum usum, diligentiam, & animi integritatem jam pridem perspectam, & exploratam habemus, auctoritate præsentium ducimus delegandam qua in re, ut instituti nostri effectus & executio ocius subsequatur.

Monitio ad revelandum, & restituendum dictas scripturas.

§. 4. Monemus in primis, omnia & quæcumque Communia Provinciarum, Civitatum, & locorum præfatorum, necnon Ecclesiarum Prælatos, Capitula, Conventus & Collegia, omnes item alios & singulos ejusdem S. R. E. Card. aut Comites, Duces, & quovis alio potiori titulo Illustres sint, tam dictæ Urbis quàm etiam Provinciarum, Civitatum, & locorum immediatè & mediatè subjectorum, publicè & privatim, ut infra terminum per supradictum Carolum Episcopum & Honuphrium arbitrandum postquam præsentium litterarum promulgatio in Urbe, & quaque alia Civitate, Provincia, Terra & loco ubi consistunt facta fuerint, omnia & quæcumque exemplaria, libros, protocolla, scripturas, exempla, instrumenta, & munimenta rerum & jurium quorumcumque R. E. ac Sedis & Cameræ prædictarum penes se existentia, sive ad ipsas legitimè pertineant, sive commodato, vel deposito, aut alio quocumque jure & titulo illa obtineant, vel etiam subrepta & extorta detineant, præfatis Carolo Episcopo, & Honuphrio Præsidenti seu eorum in dictis Civitatibus, Provinciis & locis Commissariis, omnino revelare procurent, ut scilicet eorum omnium & singulorum inventarium conficiatur. Deinde adnotatis Communitatibus, Civitatibus, Ecclesiis, Capitulis, Conventibus, Archiviis, locis, & personis ubi constant, ipsa quoque præfato breviario, seu compendio adscribantur, exemplaribus sive exemplis, regestris & instrumentis, penes eos ad quos illa jure pertinent, tamquam ipsorum fideicommissis remanentibus, ita ut numquam sine Sedis Apostolicæ speciali & expressa licentia inde amoveri, transferri, aut aliàs immutari possint. Subrepta vero & extorta, vel incerta ad præfatam Cameram referantur, & in dictum compendium atque Indicem conferantur.

Pœna in Contravenientes.

§. 5. Quod si forte aliqui lapso tempore prædicto non paruerint, eos & ipsorum singulos, libris, juribus, & scripturis omnibus præfatis, eorumque omnium usu, & commodo privamus. Præterea Ecclesias, Capitula, & Monasteria, Conventus, & Collegia Ecclesiastica, necnon Civitates, Provincias, & loca quæcumque Ecclesiastico interdicto subjicimus, singulares verò personas eorumdem, ceterosque præfatos excommunicationis sententia innodamus eo ipso, qua illaqueatos nullus alius quam Rom. Pont. excepto mortis articulo, valeat liberare.

Jurisdictio dictorum Judicum in prædictis exequen.

§. 6. Ceterum, ut præfata promptius exequantur, præfatis Carolo Episcopo & Honuphrio Præsiden. Motu proprio, & ex certa nostra scientia mandamus ut ipsi ad Arcem, Palatium, Bibliothecam, Vestiarium, Capitolium, Ecclesias, Capitula, Monasteria, Conventus, Archivia, Domos, & loca præfata, tam publica quàm privata, itemque particularium personarum, etiam S. R. E. Cardinalium, necnon Ducum, aliorum quorumcumque Ædes in dicta Urbe, & ejus districtu positas, & ubicumque illa esse intellexerint, vel conjecerint, adhibita etiam ad ipsos privatos armata familia etiam ante promulgationem præsentium, ac quamprimum se conferant, & omni cunctatione respon-

den-

dendi vel consulendi præcisa, vel appellatione remota, ad præfata omnia è vestigio adhibenda, etiam manu regia, ac per censuras & pœnas præfatas ac etiam pecuniarias, aliasque graviores arbitrio suo irrogandas, moderandas, & applicandas, ceteraque juris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compellant; exhibita, producta, & inventa recognoscant, ac de eis inventarium, ac breviarium & indicem præfatum conficiant; quæque ibi relinquenda, vel deinde ad Cameram præfatam referenda erunt, statuant, & decernant, eademque illa omnia per se vel alium seu alios, probos & peritos cum simili aut limitata potestate substituendos, extra dictam Urbem in Provinciis, Civitatibus, & locis præfatis; efficere præterea Notarios descriptores, & Antigrapharios quotquot ad præfata negotia fuerint, cum salariis seu mercede cuique convenientibus, de Cam. præfata redditibus constituendis, & de mandato ipsorum Caroli Episcopi, & Honuphrii Præsidentis utriusque manu subscripto, arbitrio vestro persolvendis, ubique locorum præfatorum constituere & ordinare procurent. Nos enim ipsis omnia & quæcumque alia, in prædictis, & circa ea necessaria & opportuna, etiam si talia forent, quæ mandatum & facultatem exigerent magis specialem, tam conjunctim quàm divisim, per se vel alium, seu alios faciendi, & exequendi plenam & liberam ipsarum tenore præsentium concedimus facultatem. Decernentes irritum & inane quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus statutis, & consuetudinibus Urbis, ac Civitatum, Provinciarum, & locorum præfatorum, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & Ordinum quorumcumque juramento &c. roboratis, ac quantocumque tempore observatis, præscriptionibus quoque, & privilegiis, exemptionibus, indultis & litteris Apostolicis, illis & eorum singulis, necnon Pop. Rom. & Card. ac quibuscumque aliis nullis prorsus exceptis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis concessis, confirmatis &c. Quæ omnia quatenus prædictis in aliquo obstare, aut effectum præsentium quoquomodo impedire possent, illorum omnium tenores &c. pro expressis habentes, Motu & scientia similibus revocamus, tollamus & abrogamus; litterasque omnes & scripturas desuper confectas cum inde secutis omnibus cassamus, annullamus, viribusque & effectu carere volumus eo ipso; quodque aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quod interdici, &c. non possint per litteras Apostolicas non facientes &c. mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma publ. Hanc publ. non habes hic, sed in const. Six. V. cit. in rub.

§. 8. Ceterum ut præsentes, quarum solam Signaturam sufficere, & ubique tam in judicio, quàm extra illud fidem facere volumus, omnibus plenius innotescant, mandamus illas ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe & Cam. præfatæ, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, earumque exempla de more affigi: ac etiam volumus & Apostolica auctoritate decernimus quod hujusmodi exempla etiam impressa, manuque Notarii publici, ac sigillo Caroli Episcopi seu Honuphrii Præsidentis prædictorum obsignata, eamdem illam ubique locorum fidem faciant, quam ipsæmet præsentes facerent si essent exhibitæ vel ostensæ; & nihilominus mandamus litteras Apostolicas sive sub plumbo sive in forma Brevis tam conjunctim quàm divisim, quandocumque videbitur expediri.

Placet Motu proprio. M.

Dat. P. An. 3. die 16. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum 14. Cal. Septemb. anno 3.

LXXI. Declaratio quod Fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici ubique præcedant ceteris Fratribus cujuscumque Ordinis religiosorum Mendicantium.

Hæc declaratio, quæ circa processiones mutata videtur infra ex constit. 84. Greg. XIII. Exposcit. fuit postea à Clem. VIII. ampliata in ejus const. 13. Inter cetera. ubi Fratribus Prædicatoribus præcedentiam ubique concedit, quoad omnes Religiosos tam Mendicantes quàm non Mendicantes, post Canonicos, & Clericos sæculares, ac antiquos Ordines Monacales. De toto autem Ordine Dominicano plene notavi supra in const. 2. Honor. III. Religiosam. fol. 64. in Tomo I.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita A. D. 1568.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Divina disponente clementia omnium mortalium Judices in terris constituti, nos id potissimum curare decet, ut unicuique quod suum est, sublatis quibusvis jurgiis & litium dispendiis, tribuatur, veritas, justitia, & pax invicem se amplexentur, honorque & ordo debitus inter omnes, præsertim Religiosos, nobiscum sub uno & eodem vexillo Deo militantes, servetur.

Ordo S. Dominici ante alios Ordines Mendicantium à Sede Ap. st. approbatos, præcedentiam habere debet, & tamen diversæ lites desuper exortæ sunt.

§. 1. Cùm itaque nuper acceperimus, quod sacer Ordo Fratrum Prædicatorum præ ceteris aliis Fratrum Mendicantium Ordinibus, à Sede Apostolica primo etsi approbatus, & confirmatus fuerit, illiusque professores in processionibus, & aliis actibus, ac ministeriis, publicis & privatis tam coram Romano Pontifice in ejus Capella, generaliumque Conciliorum sessionibus, & congregationibus, quàm plerisque aliis Christifidelium partibus, primum locum inter alios Fratres Mendicantes obtineant, tamen si ad Religionis propagationem in Civitatibus & aliis locis, in quibus aliorum Ordinum Mendicantium Religiosi, Conventus & domos prius habebant, domos, aliave Religiosa loca pro eorum habitatione ædificarunt, seu construi fecerunt, aut jam ædificata receperunt, sæpe contingit quod aliorum Ordinum fratres Mendicantes, antiquitatis Ecclesiarum, vel suorum Conventuum & domorum, quas in eisdem locis prius habuerunt, seu aliis prætextibus, dictos Ordinis Prædicatorum fratres in processionibus, & aliis actibus, ac ministeriis prædictis contingentibus, præcedere satagunt, præeminentiamque & locum debitum eisdem denegant, & impediunt: quo fit, ut non solùm inter eos intestina odia & dissensiones, in eorum animarum perniciem, ac ceterorum Christifidelium scandalum non modicum, sed etiam forsan lites & controversiæ judiciales quandoque subortæ sint, & indecisæ pendeant.

Hic ideo Pont. eas extinguit.

§. 2. Nos, qui de antiquitate & præeminentia cujuslibet Ordinis Fratrum Mendicantium, plenam & indubitatam notitiam habuimus & habemus, eorum honoris, & jurium conservationem, ac pacem & quietem inter eos confovere, necnon scandala inde quomodolibet orta, quæve oriri possent, removere paterno affectu zelantes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, litem & causam quamcumque, seu quæstionis & controversiæ materiam, si quæ desuper ubilibet in Romana Curia, vel extra eam, etiam in nostro causarum Palatii Apost. Auditorio, in quacumque instantia, inter quoscumque quomodolibet pendeant, illarum statum, & merita, & non aliqua sententia, etiam in contradictorio judicio à quovis Judice, ordinario vel delegato, quæ in rem transiverit judicatam, contra ipsos Fratres Prædicatores super hoc prolata fuerit, ac alia etiam necessariò magis exprimenda, præsentibus pro expressis habentes, ad nos advocamus, & penitus extinguimus, ac Fratribus aliorum quorumcumque Ordinum Mendicantium super his perpetuum silentium imponimus.

§. 3. Et nihilominus Fratres ipsos Ordinis Præ-

Ipsisque Fratribus dictam praecedentiam concedit.

dicatorum, primum digniorem & honorabiliorem locum inter ceterorum quorumcumque aliorum Ordinum Mendicantium Religiosos, etiam si tales essent, qui non generali sermone comprehenderentur, sed nota, & expressione speciali indigerent, tam in Sessionibus & Congregationibus quorumcumque Generalium, Provincialium, & Synodalium Conciliorum, quàm Processionibus, Ministeriis, & aliis actibus publicis vel privatis, in quibuscumque Civitatibus, Oppidis, Terris, Castris, & aliis locis obtinere, & speciali praeeminentia omnino gaudere perpetuò debere, etiam si illic Ecclesias, Domos, aut Conventus non habuerint, seu habeant, aut aliorum Ordinum Mendicantium Fratres, & Religiosi in eisdem Civitatibus, & locis antiquiores pro tempore, eorumque Ecclesiae, Capellae, domus & loca regularia ibi primò instituta, & fundata fuerint, eosdemve Fratres Praedicatores adhuc, etiam per centum annorum, aut diuturnius, vel aliàs quantumvis longè magis immemorabile tempus praecedere consueverint, declaramus, statuimus, & etiam definimus.

Et desuper non molestari jubet.

§. 4. Districtè in virtute sanctae obedientiae, & sub excommunicationis majoris, eo ipso incurrenda poena, omnibus & singulis quorumcumque aliorum Mendicantium Ordinum pro tempore Religiosis inhibentes, ne de cetero praemissorum occasione Ordinem Fratrum Praedicatorum hujusmodi, illorumque pro tempore Religiosos quoscumque molestare, inquietare, perturbare, aut quoquomodo impedire audeant vel praesumant, supplentes in hoc citationum, omnesque alios, tam juris quàm facti, & quarumcumque aliarum solemnitatum, etiam substantialium & processuum, defectus.

Clausulas praeservativas apponit.

§. 5. Ac decernentes, praesentes nostras litteras de subreptionis vel obreptionis, intentionisve nostrae aut alio quovis vitio seu defectu, nullo umquam tempore impugnari posse, ac constitutionem nostram de non tollendo cuiquam per quamcumque gratiam, seu concessionem, aut declarationem jus quaesitum, adversus eas locum sibi vendicare non posse, nec debere.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in praemissis omnibus & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum dicti Palatii Apostolici Auditores, in quavis causa, & instantia, etiam per appellationem pendente, judicari & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter interpretandi & judicandi facultate, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 7. Ceterùm, ut declaratio, statutum, definitio, inhibitio, aliaque omnia & singula praemissa inviolabiliter observentur, universis & singulis venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis Ecclesiarum Praelatis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis per Apostolica scripta in virtute sanctae obedientiae committimus, & mandamus, ut has litteras nostras, & in eis contenta quaecumque inviolabiliter observent, ipsique duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, ubi, quando & quoties opus fuerit, & pro parte dictorum Fratrum Praedicatorum, vel aliquorum ex eis fuerint requisiti eis efficaci praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos hujusmodi litteris nostris, & in eis contentis quibuscumque pacificè frui & gaudere, non permittentes à Religiosis quorumcumque aliorum Ordinum Mendicantium, vel quibuslibet aliis, quacumque auctoritate fungentibus, super praeeminentia, & aliis antedictis contra earumdem nostrarum tenorem, quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut impediri, contradictores & rebelles quoscumque, status, gradus, ordinis, conditionis & dignitatis cujusvis existentes, per censuras Ecclesiasticas, & poenas etiam pecuniarias arbitrio eorum moderandas & applicandas, quacumque appellatione postposita compescendo. Et nihilominus eos, qui sententiam excommunicationis antedictam, censuras, & alias poenas per eos, aut aliquem eorum pro tempore latas incurrerint, legitimis super his habendis servatis processibus, illas incidisse declarent, nec non aggravare etiam iteratis vicibus curent, invocato ad id, si opus fuerit auxilio brachii saecularis.

Obstantia tollit.

§. 8. Non obstantibus praemissis, & tam hujusmodi nostra de non tollendo cuiquam jus quaesitum, & aliis Apostolicis, quàm in quibusvis generalibus, Provincialibus vel Synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, Domorumque, Ordinum & locorum praedictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, fundationibus, statutis, usibus, naturis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, Fratribus Mendicantibus aliorum Ordinum quorumvis, eorumque Ecclesiis, Capellis, Domibus, & locis & Superioribus, in specie vel in genere, tam per fel. rec. Sixtum Papam IV. quàm alios quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, etiam bulla Aurea, Mare Magnum nuncupata, contentis, ac per nos Motu proprio consistorialiter, etiam per modum legis & statuti perpetui, iteratis vicibus, cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, concessa pro tempore, in contrarium forsan revocantibus, etiam si eis expresse caveretur, quod nisi per trinas distinctas litteras cum temporis intervallo competenti ternis distinctis vicibus, illis quos concernunt intimandas, derogatum esse non censeatur, aut alia forma in id servanda sit, concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, expressa & individua mentio habenda esset, illorum, omnium & singulorum, tenores vim & effectum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, formaque in eis tradita observata insererentur, pro sufficienter expressis habentes, illas aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse latissimè derogamus, & ceteris contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis, locis, Ordinibus, & nominibus mentionem.

Transumptis credi jubet.

§. 9. Et quoniam difficile esset praesentes litteras ad singula quaecumque loca deferri, volumus & eadem Apostolica auctoritate etiam decernimus, quod illarum exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis sigilloque alicujus Praelati, vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, seu Curiae Ecclesiasticae munitis, in judicio & extra ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus originalibus, si exhiberentur, vel ostenderentur.

Dat. P. An. 3. die 27. Aug.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 27. Augusti 1568. Pontificatus nostri anno 3.

LXXII.

Contra quoscumque Clericos, tam saeculares quàm regulares, nefandi criminis reos.

Ad hoc habes etiam sup. Leon. X. const. 7. Supernae. fol. 406. Tom. I. & hujus Pont. const. 5. Cùm primum. fol. 191.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

HOrrendum illud scelus, quo pollutæ fœdatæque Civitates a tremendo Dei judicio conflagrarunt, acerbissimum nobis dolorem inurit, graviterque animum nostrum commovet, ut ad illud quantum potest comprimendum, studia nostra conferamus.

Concilii Lateranensis dispositio est in bulla Leonis cit. in rub.

§. 1. Sane Lateranensi Concilio dignoscitur constitutum, ut quicumque Clerici, illa incontinentia quæ contra naturam est, propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ, deprehensi fuerint laborare, à Clero dejiciantur, vel ad agendam in Monasteriis pœnitentiam detrudantur.

Causa hujus novæ dispos.

§. 2. Verùm ne tanti flagitii contagium, impunitatis spe, quæ maxima peccandi illecebra est, silentius invalescat, Clericos hujus nefarii criminis reos, gravius ulciscendos deliberavimus, ut qui animæ interitum non horrescunt, hos certe deterreat civilium legum vindex gladius sæcularis.

Impositio pœnæ capitalis.

§. 3. Itaque quod nos jam in ipso Pontificatus nostri principio hac de re decrevimus, plenius nunc fortiusque persequi intendentes, omnes & quoscumque presbyteros & alios Clericos sæculares & regulares, cujuscumque gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni privilegio clericali, omnique officio, dignitate & beneficio Ecclesiastico præsentis canonis auctoritate privamus. Ita quod per Judicem Ecclesiasticum degradati, potestati statim sæculari tradantur, qui de eis illud idem capiat supplicium, quod in laicos hoc in exitio devolutos, legitimis reperitur sanctionibus constitutum.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 3. die 30. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568. tertio Cal. Septemb. Pont. nostri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, Indictione undecima, die verò vigesima tertia mensis Septemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Canc. Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. Papæ Curs.

Jo. Andreas Panizza Mag. Curs.

LXXIII.

Moderatio, & revocatio privilegiorum, Officiis Romanæ Curiæ, ac Militiis concessorum, circa pensiones obtinendas, & transferendas, ac expectativas concedendas, unionesque & suppressiones beneficiorum faciendas, ac facultatem de bonis Ecclesiasticis testandi.

De unionibus habes etiam Conc. Tridentini sess. 7. cap. 6. & sess. 14. cap. 9. & sess. 24. cap. 13. & 15. Et de facultatibus testandi, attende etiam aliam hujus Pont. const. 117. Quæ ordini, cum ibi not.

Militiæ varias reintegrationes circa hæc sancita obtinuerunt, quas feriosum fuisset singulas hic adnotare, ideo eas quære in Indice verb. Militiæ.

Reservationes autem pensionum perpetuarum super Beneficiis Ecclesiasticis ad Collegiorum, & piorum locorum favorem factarum, & indulta imponendi pensiones etiam temporales, revocavit S. D. N. Urban. VIII. const. 69. Sanctissimus. inf. tom. 4.

Edita An. D. 1568.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAcrosanctum Ecclesiæ Dei statum, integrum & incolumem præstare officii nostri cum sit, quæcumque illi detrimentum afferre noscuntur, nostra nos decet consideratione movere.

Causa hujus const.

§. 1. Sanè tantæ tamque immoderatæ de rebus dominicis, etiam extra ordinem Ecclesiasticum largitiones, his novissimis temporibus succrevisse perhibentur, ut jam optima quæque alieni sensim exhauriant, & quod in fovendis multiplicandisque Ministris Ecclesiasticis, fundandis Seminariis, alendis pauperibus, recreandis infirmis, instaurandis Ecclesiis, fulciendis ædibus vetustate consumptis, educendis viris religione, & doctrina claris, quibus Ecclesia ipsa tantopere dignoscitur indigere, id ferè universum multitudo præripiat laicorum. Hinc manifesta nos impellit necessitas, ut hac indomita cupiditate repressa, de communi Ecclesiæ salute consulamus. At quia omnia incommoda statim ubique facilè subducere non valemus, ea saltem, quæ nobis proxima sunt, & ante oculos frequentius observantur, in primis tollere curabimus, ut ceteri omnes cum venerit usus, æquiore animo patiantur.

Revocatio indultorum transferendi pensiones Collegiis & Officialibus Rom. Cur. concessorum & per laicos, vel clericos conjugatos eas retinendi.

§. 2. Itaque de nobis attributæ potestatis plenitudine revocamus, & abolemus omnia & quæcumque privilegia, facultates, dispensationes, & indulta Militum S. Petri, S. Pauli, Sancti Georgii, Pii, de Laureto, & de Lilio, necnon Secretariorum, Cubiculariorum, Scutiferorum Apostolicorum, ac quibuscumque aliis Romanæ Curiæ, & Apostolicæ Sedis collegiis, & officiis, tam in dicta Curia quàm extra eam constitutis, ipsorumque personis, necnon Conclavistis, de pensionibus, fructibus & aliis rebus Ecclesiasticis, etiam ad certam & determinatam summam & quantitatem constitutis, per Clericos conjugatos, Bigamos, & alios Laicos, obtinendis, eisdem per ipsos, ac aliis similibus per alios Clericos in alium, vel alios transferendis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & prædictam Sedem, tam in ipsorum officiorum institutione, quàm deinceps quandocumque, & quotiescumque, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, & aliàs sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis restitutionibus, præservationibus, mentis attestationibus, derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, etiam pro defensione fidei Catholicæ aut dictæ Sedis, & quibuslibet aliis causis quantumlibet gravibus, urgentibus, necessariis & onerosis, ac etiam consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumque Principum, necnon S. R. E. Cardinalium, deque illorum consilio, & matura deliberatione prius desuper habita, concessa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innovata, extensa & moderata. Ita quod deinceps illorum sic revocatorum prætextu, Laici etiam extra conjugium & in cælibatu viventes, ac Bigami, & Clerici conjugati nullas novas pensiones, aut fructus, aut omnino alias res Ecclesiasticas habere, nec ipsi etiam qui conjugati non sunt, si ad primas, aut alias nuptias transierint, antiquas deinceps percipere, Clerici verò, & alii matrimonium etiam cum unica & virgine contracturi, postquam illud contraxerint, nec antiquas retinere, nec novas assequi possint. Sed nec ulli Laici, nec Clerici privilegio transferendi pensiones, fructus, aut alias res hujusmodi de cetero potiantur. Decernentes omnes transferendi facultates ex nunc, antiquas verò pensiones, & alias reservationes, tam Laicis quam Clericis concessas, & quas ipsos Clericos habere contigerit, per futurum contractum matrimonium hujusmodi extinctas esse.

Revocatio similis privilegii quarumcumque Militiarum & Hospitalium obtinendis pensionibus.

§. 3. Ac etiam revocamus, & abolemus omnia & quæcumque privilegia, facultates, dispensationes, & indulta obtinendi & transferendi similes pensiones, fructus, & alias res Ecclesiarum, Mona-

ſteriorum, & aliorum beneficiorum & officiorum Eccleſiaſticorum, ſæcularium & regularium S. Jacobi de Spata, de Calatrava, de Alcantara, Jeſu Chriſti, & Sancti Stephani, ceteriſque Militiis, necnon Sancti Lazari Hieroſolymitani, ac omnibus & ſingulis aliis Hoſpitalibus, eorumque Militibus, Fratribus & perſonis, tam Clericis quàm conjugatis, etiam modo & forma prædictis, & ex eiſdem ac quibuſcumque aliis fortioribus cauſis conceſſa, approbata, & etiam à nobis moderata, & reſtituta, ita quod ipſi, ſive conjungati ſive bigami, ſive clerici ſive etiam presbyteri, nullas de cetero recipiant, ſed eas ſolas quas nunc habent ſine facultate ipſas transferendi retineant, & eæ quoque per futurum contractum Matrimonii extinctæ cenſeantur.

Declaratio privatæ diſpenſationis, Militibus conceſſæ in prædictis.

§. 4. Omnes verò privatas diſpenſationes, & gratias habendi, & retinendi penſiones, fructus, & alias res Eccleſiaſticas, Militibus & Fratribus quibuſcumque Militiarum, & Hoſpitalium prædictorum, tam à nobis quam à Prædeceſſoribus, & dicta Sede hucuſque ſingulatim conceſſas, ita moderamur, & reſtringimus, ut illarum vigore ſoli Milites, & Fratres non conjugati, nec bigami, novas deinceps penſiones, aut fructus aliaſque res Eccleſiaſticas recipiant, & in cælibatu viventes, illas & alias jam receptas dumtaxat percipiant. Alii verò, etiam cum unica, & virgine conjugati, ſi rurſus matrimonium contraxerint, eas omnes quas nunc habent, per hujuſmodi contractum amittant, nec illæ ipſis ulterius debeantur, ſimili facultate transferendi tam antiquas quàm futuras penſiones, fructus, & res hujuſmodi omnibus prædictis, etiam non conjugatis ex nunc penitus interdicta, & ſuppreſſa. Sed nec ulli Milites, aut Fratres, etiam ſimplices clerici, vel presbyteri prætextu hujuſmodi diſpenſationum, vel presbyteri prætextu hujuſmodi diſpenſationum, & gratiarum aliqua ſimplicia, aut alia beneficia Eccleſiaſtica ſæcularia, aut aliorum Ordinum regularia, etiam nullum omnino onus, aut ſervitium habentia, ut præſtimonia deinceps recipere, & retinere poſſint.

Revocatio facultatum Militiarum concedendi expectativas, & reſervationes ad beneficia, & uniendi, incorporandi, vel ſupprimendi beneficia.

§. 5. Ad hæc quoque revocamus & abolemus omnia & quæcumque privilegia, facultates, licentias & indulta, Magiſtris, & Conventibus, aliiſque perſonis, & locis Militiarum, & Hoſpitalium prædictorum, eorumque perſonis, etiam ut prædictum eſt conceſſa, confirmata, extenſa, & moderata, concedendi expectativas, reſervationes, & alias gratias præventivas ad Prioratus, præceptorias, Hoſpitalia, & alia beneficia, & officia Militiarum, & Hoſpitalium prædictorum. Itemque uniendi, & incorporandi perpetuò vel ad tempus, & ſupprimendi beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, ſæcularia & quorumvis Ordinum regularia, etiam de jurepatronatus Laicorum ex fundatione, & dotatione exiſtentia, ac etiam nullum penitus ſervitium, aut ordinem annexum, ſeu aliud onus qualecumque habentia, etiam ruinoſa, & deſerta, ac etiam ſponte à Patronis oblata, vel donata, illorumque fructus, res, & proprietates applicandi, & appropriandi Militiis, & Hoſpitalibus ſupradictis, ſeu beneficia ipſa in Monaſteria, Prioratus, præceptorias, beneficia, Hoſpitalia & alia loca Militiarum & Hoſpitalium eorumdem erigendi, & inſtituendi, ac aliàs commutandi & reformandi.

Revocatio expectativarum & unionum, & ſuppreſſionum, quæ plenarium effectum ſortitæ non ſunt.

§. 6. Ac etiam omnes & ſingulas expectativas, reſervationes, & alias gratias præventivas, ſpeciales & generales, necnon uniones, annexiones, & incorporationes perpetuas & temporales, ſuppreſſiones, applicationes, appropriationes, & alias diſpoſitiones hujuſmodi beneficiorum & fructuum, per Magiſtros, Conventus, & alios prædictos hucuſque factas, & conceſſas, ac etiam dicta Apoſtolica auctoritate, & ex certa ſcientia confirmatas, quæ plenarium nondum ſunt ſuum ſortitæ effectum.

Revocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de bonis Eccleſiæ, vel fructibus. Ac teſtamentorum quæ hucuſque non habuerunt effectum.

§. 7. Præterea omnes & quaſcumque licentias, & facultates teſtandi, & alias quomodocumque diſponendi, etiam ad certam, & quantumvis modicam ſummam, & quantitatem, de rebus, fructibus, & bonis immobilibus, mobilibus, & ſe moventibus ad Magiſtros, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & perſonas Militiarum, & Hoſpitalium prædictorum ratione illorum, necnon Præceptoriarum, Hoſpitalium, & beneficiorum Eccleſiaſticorum, etiam ſæcularium, & aliorum Ordinum regularium, ac penſionum, & fructuum quorumcumque provenientes, necnon facta hucuſque, non tamen effectum ſortita vigore licentiarum & facultatum prædictarum, teſtamenta & alias diſpoſitiones hujuſmodi, etiam ſi per eaſdem licentias & facultates diſponatur, quod dimidia, vel alia pars rerum & bonorum prædictorum Militiis, Hoſpitalibus, Domibus, & locis, unde illa provenerint, aut aliis piis locis relinquantur. Decernentes omnes & ſingulas reſervationes, aſſignationes, translationes, uniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes, appropriationes, teſtamenta, donationes, & alias diſpoſitiones quaſcumque, quas prætextu privilegiorum, facultatum, diſpenſationum, & indultorum prædictorum ſic revocatorum, ac contra præſentium tenorem per quoſcumque, etiam dicta Apoſtolica auctoritate fieri, vel factas perſequi contigerit, tamquam ſubreptas & extortas, nullius prorſus roboris & momenti eſſe, nec per eas jus, titulum etiam coloratum cuiquam acquiri, nec quemquam quocumque tempore quaviſque cauſa reſtitutionem in integrum, reductionem ad terminos juris, aut quodvis aliud gratiæ remedium impetrare, aut etiam ab alio vel aliis impetratis, aut motu ſimili conceſſis uti.

Tu vide inf. conſt. 117. Quæ Ordi-ni.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 8. Nec præſentes litteras de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel alio quopiam defectu notari, vel impugnari, nec ſub ullis revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus ſimilium vel diſſimilium revocationum, & ordinationum ab ipſa Sede quandocumque emanandis comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validum ſtatum reſtitutas, & plenariè reintegratas eſſe & cenſeri.

Decretum irritans.

§ 9. Sicque in iis ac omnibus & ſingulis aliis ſupradictis per quoſcumque Judices ordinarios & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, in quavis cauſa & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi & judicandi facultate & auctoritate, ubique interpretari, judicari & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem ſimilium privilegiorum, diſpenſationum, facultatum, & indultorum conceſſionem noſtris explodi temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris Succeſſoribus indicamus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 10. Non obſtantibus præmiſſis, & noſtris de non tollendo jure quæſito, aliiſque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Collegiorum, Officiorum, Militiarum, Hoſpitalium, Conventuum, necnon S. Benedicti, Ciſtercienſis, Sancti Auguſtini, & aliorum Ordinum, & regularum quorum Militia, & Hoſpitalia prædicta ſunt juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, ſtamilimentis, uſibus, & naturis quantocumque tempore obſervatis, necnon fundationibus eorumdem, aliis quoque privilegiis, indultis, exemptionibus, & litteris Apoſtolicis illis omnibus ipſarumque Militiarum, & Hoſpitalium Magiſtris, Conventibus, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & perſonis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & prædictam Sedem, etiam per modum ſtatuti perpetui, ac initi & ſtipulati contractus, ſeu quaſi, necnon motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſideratione, intuitu, contemplatione, vel

ad

ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumque Principum, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, ac de eorum consilio, & assensu etiam consistorialiter habito, tam pro Militiarum, Hospitalium, & regularum hujusmodi restitutione, & ampliatione, quam alias quomodocumque, ac sub quibuscumque tenoribus & formis, necnon cum quibusvis restitutivis, præservativis, annullativis, derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis quotiescumque concessis, confirmatis & etiam iteratis vicibus extensis, & moderatis, etiam si in eis, ac statutis, stabilimentis, & fundatione prædictis caveatur expresse, quod numquam prædicta revocata, vel moderata, aut immutata intelligantur, nec illis, in toto vel in parte derogatum censeatur per quascumque litteras, etiam derogatoriarum derogatorias, ac alias fortiores & efficaciores clausulas in se continentes, nisi dum & quoties de illorum, ac etiam certarum specialium litterarum Apostolicarum inde confectarum vere, non autem per clausulas generales vel speciales idem importantes, inserto tenore, ac de simili Cardinalium consilio, & semper in hujusmodi quæ sic fierent de consilio prædicto derogationes, & aliæ dispositiones conseretur apposita clausula, quod tunc demum, nec aliter, nec alio modo effectum sortiantur, cum Magistrorum, & Conventuum prædictorum ad id accedat assensus, quodque derogationes, & aliæ dispositiones hujusmodi aliter effectum non habeant, nisi hujusmodi derogationes, & aliæ dispositiones consistorialiter factæ, & per trinas distinctas litteras eumdem tenorem continentes, tribus distinctis vicibus Magistris, & Conventibus prædictis fuerint intimatæ, eorumque pariter ad id expressus accedat assensus, aliter vero factæ viribus & effectu omnino careant, ac Magistri, & Conventus prædicti ad parendum illis, & decretis desuper processibus, eorumque executoribus, & subexecutoribus, ac ipsorum mandatis & monitionibus minime teneantur, sed litterarum hujusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris Ecclesiasticis per ipsos executores vel subexecutores latis innodari possint. Quibus omnibus, etiam si alias de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, harum serie specialiter & expresse derogamus. Et quatenus, effectum præsentium quoquomodo impedire vel retardare, vel illis obesse possent, omnino tollimus & abrogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma publ. hanc const.

§. 11. Ut autem præsentes litteræ omnibus plenius innotescant, mandamus illas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in Cancellaria Apostolica, necnon in acie Campi Floræ publicari, earumque exempla de more affigi, & in dictæ Cancellariæ libro Quinterno nuncupato describi.

Exemplorum fides.

§. 12. Volumusque & decernimus ipsarum præsentium exempla etiam impressa, manuque Notarii publici, & sigillo Prælati Ecclesiastici, aut illius Curiæ obsignata eamdem illam ubique locorum fidem faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. An. 3. die 9. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, quinto Idus Septembris, Pont. nostri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1568. die verò 13. mensis Septembris, Indict. 11. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostol. de Urbe, & Canc. Apost. & in acie Campi Floræ, ibique dimissis copiis affixis per nos Joannem Andream Rogerium, & Joannem Andream Panizzam prælibati S. D. N. Papæ, ac Sanctæ Sedis Apostolicæ Curs.

Julius Parinus Mag. Curs.

LXXIV.

De dignitatibus & præbendis Ecclesiarum Insulæ Sardiniæ, aliis Ecclesiis unitarum, earumque suppressione, & Parochialium ad primævum statum reductione, ac Vicariorum in Parochialibus quæ sunt annexæ dignitatib. &c. deputatione.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An D. 1568.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus const.

Quantum animarum cura ceteras omnes superat & excellit, tanto nos impensius providere necesse est, ut id officii genus, omni ubique adhibita industria excolatur. Ex multis enim offensionibus, quæ ad nostram quotidie notitiam perferuntur, illam quoque gravissimam intelligimus, quod Canonici, & alii habentes dignitates, personatus & officia earum Insulæ Sardiniæ Ecclesiarum, quas partim rerum inopia depressas, partim etiam aeris inclementia desertas, jampridem Apostolica Sedes proximis Metropolitanis, & aliis Cathedralibus Ecclesiis providenter adjunxit, quamquam personali in ipsis obsequio soluti residentiam detrectant atque refugiunt, apud parochiales Ecclesias, quæ sunt, vel in præbendas suorum hujusmodi Canonicatuum institutæ, vel prædictis dignitatibus, beneficiis & officiis applicatæ, nullum habentes perpetuum Vicarium, vel alium proprium sacerdotem, qui curam exerceat animarum. Rursus multæ parochiales Ecclesiæ, sive pro præbendis habitæ, sive dignitatibus, beneficiis & officiis non unitarum, nec suppressarum Ecclesiarum incorporatæ reperiuntur, quæ sunt hujusmodi Vicariorum solatio destitutæ.

Extinctio beneficiorum Ecclesiasticorũ InsulæSardiniæ, aliis unitorum vel suppressorũ, quæ habent parochiales uti præbendas &c.

§. 1. Nos adversus periculosam hanc negligentiam, volentes juris prosecutione cavere, de nobis attributæ potestatis plenitudine extinguimus & abolemus omnes dignitates, etiam majores & principales, necnon canonicatus, præbendas, personatus, administrationes, officia, ceteraque beneficia, omnium & singularum dictæ Insulæ Ecclesiarum aliis unitarum, vel etiam suppressarum, quæ parochiales Ecclesias habent uti præbendas, vel alias annexas, ubi non est vicaria perpetua constituta.

Reductio parochialium ad primævum statum &c.

§. 2. Ipsas vero parochiales Ecclesias ad primævum statum simplicem et liberum revocamus, ita ut in earum collatione dehinc ab Ordinariis locorum facienda, Concilii Tridentini forma, quæ de parochialibus Ecclesiis super hoc præscripta est, omnino debeat observari. Statuentes, ut quicumque dignitates, canonicatus, præbendas, beneficia, & officia prædicta sic extincta, etiam plura, & diversis hujusmodi Ecclesiis ex dispensatione Apostolica, aut alias obtinebant, ex quo jam amplius non sunt, nullum in dictis principalibus Ecclesiis locum habere contendant, sed singulas prædictas parochiales Ecclesias, ut simplices earum rectores retinentes, debeant ibi præsentes perpetuo residere, ac debita parochialia officia per se ipsos, ut congruit, exercere: nec ulli omnino id effugere, aut consuetudine immemorabili, aliave prætensa juris cautione defendi possint, etiam si eam curam ad solos Episcopos objiciant pertinere, sed eos qui canonica monitione præmissa in dictis parochialibus Ecclesiis præsentes residere neglexerint, censuris & pœnis omnibus contra non residentes, tam à dicto Concilio quam etiam nostris, & aliis canonicis sanctionibus impositis, volumus subjacere. Verum, si de pluribus etiam diversarum Diœcesum parochialibus unica dumtaxat præbenda constiterit, aut unio de illis uni tantum dignitati, beneficio, vel officio sic suppresso facta fuerit, singuli professores, etiam qui plura ex suppressis præfatis

obtinebant, ut præfertur, in una parochiali Ecclesia dumtaxat perpetuo residentes, quam intra sex menses post publicationem præsentium eligere debeant si censuras & pœnas prædictas effugere voluerint, potuerunt, vita eis comite, in ceteris omnibus tolerari, dummodo reliquis Vicarii idonei ab Ordinariis locorum cum debito stipendio assignentur. Illis vero cedentibus & decedentibus, singuli rectores in singulis ordinentur, nisi forte loci propinquitas, rerum angustia, aliave legitima causa connexionem patiatur.

Deputatio Vicariorum in Parochialibus, quæ sunt annexæ dignitatibus &c.

§. 3. Porro Ecclesiis parochialibus, vel in præbendas canonicatuum erectis, vel dignitatibus, officiis, & beneficiis non unitarum, nec suppressarum Metropolitanarum, Cathedralium, & aliarum dictæ Insulæ Ecclesiarum perpetuo annexis, in quibus nullæ sunt vicariæ hucusque perpetuæ institutæ, quoniam canonici & alii dignitates, officia & beneficia hujusmodi obtinentes, in ipsis Metropolitanis, Cathedralibus, & aliis Ecclesiis deservire tenentur, prædicti Ordinarii locorum illas quam primum ordinare, vel alias providere debeant, quemadmodum in generalibus, & prædicto Tridentino Conciliis dignoscitur ordinatum, portione fructuum, etiam super certa re assignanda, ac per Vicarios propria auctoritate percipienda, quæ tamen centum annue non transcendat, inferior vero quam quinquaginta scutorum esse possit, quando sine notabili principalis incommodo nequeat esse pluris, & ea sit annonæ vilitas, ut sacerdos queat ex minori commode sustentari.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 4. Præcipimus igitur universis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis per dictam Insulam constitutis in virtute sanctæ obedientiæ, ut prædicta omnia & singula in suis quisque civitatibus, Diœcesibus, & locis quamprimum exequantur, & inviolate faciant ab omnibus observari. Contradictores quoslibet & rebelles per prædictas & alias, quas viderint ipsi censuras & pœnas, ceteraque remedia opportuna appellatione quacumque postposita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus prædictis & nostris de non tollendo jure quæsito, ac de Vicariis hujusmodi aliter instituendis, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, in quibus canonicatus & præbendæ, ac dignitates, beneficia & officia prædicta consistunt, juramento, confirmatione Apost., vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus contrariis quibuscumque, seu quod aliquibus communiter vel divisim, à dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut contra hujusmodi statuta & consuetudines, ac privilegia eis concessa, ad residentiam, & alia prædicta compelli non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de statutis & consuetudinibus, necnon Ecclesiarum, locorum, & personarum hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia contra prædicta nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Quin etiam ex nunc irritum decernimus & inane, quicquid secus per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Jussio publ.

§. 6. Ceterum mandamus easdem Præsentes ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ publicari, earumque exempla de more applicari, volumusq; & Apostolica auctoritate decernimus, quod litteræ ipsæ sic publicatæ, omnes & singulos absentes, & ubique extra dictam Insulam degentes, ac etiam monitiones, citationes, & inhibitiones per quemcumque Ordinarium edicto publico valvis suæ Cathedralis Ecclesiæ affigendo, vigore præsentium faciendæ, monitos, citatos, & inhibitos perinde arctent, ac si eis personaliter factæ fuissent.

Transumptorum fides.

§. 7. Quia vero difficile, & incommodum valde esset, easdem præsentes ad singula loca, ubi illis opus fuerit, transferre, similiter volumus, ut earum exemplis etiam impressis, manuque Notarii publici, & sigillo Prælati Ecclesiastici, vel ejus curiæ obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. An. 3. die 1. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, Cal. Octobris, Pont. nostri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1568. Indictione 11. die vero 13. mensis Octobris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem earumdem retroscriptorum litterarum copiis affixis per nos Julium Parinum, & Joannem Bornotum prælibati S. D. N. Papæ Curs.

LXXV.

Decretum Concilii Tridentini de Clericorum sæcularium ad sacros ordines promotione, extenditur ad Clericos regulares sive sæculares more Religiosorum in communi viventes.

Contra male ad sacros, vel minores ordines, seu clericalem characterem ordinantes, & male ordinatos, extat const. S. D. N. Urb. VIII. 33. Secretis. inf. Tom. 4.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex sacrorum Conciliorum auctor & interpres, illa quæ in hujusmodi Conciliis à prudentibus Patribus in Spiritu Sancto legitime congregatis salubriter sancita sunt, pro sui pastoralis officii debito, cum æquitas, honestas, & decus suadet, sicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios casus extendere consuevit.

Conc. Trid. sess. 21. cap. 2. de refor. statuit formam promovendi Clericos sæculares ad ordines sacros.

§. 1. Sane cum non deceat divino ministerio adscriptos cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere, sacro Tridentino Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps Clericus sæcularis, quamvis alias moribus, scientia, & ætate esset idoneus, ad sacros Ordines promoveretur, nisi prius legitime constaret eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficeret, pacifice possidere, vel alias ordinari non posset, nisi juxta decreti ab ipso Concilio desuper editi formam & tenorem.

Ex causis modo hic expressis.

§. 2. Cum autem nulla in hujusmodi decreto Religiosorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli, uti moleste accepimus, certorum Ordinum religiosi, seu Canonici vel Clerici, intra claustra monasteriorum, seu domorum more Regularium in communi viventes, qui numquam, seu non nisi ad certum tempus professionem emittunt, & ex claustro exire, vel dimitti, ad sæculum redire libere & licite possunt Religionis prætextu titulo sufficientis beneficii, nec juxta dicti decreti tenorem, ad sacros Ordines se promoveri prætendunt, & à nonnullis Episcopis passim promoveantur, atque inde plerumque illud inconveniens eveniat, ut sic promoti, & è claustro exeuntes, & per sæculum vagantes, vel mendicare, vel sordidum quæstum exercere, non sine ipsorum dedecore, ac Ordinis vilipendio, & quamplurimorum Christifidelium scandalo cogantur.

Pontifex iste extendit dictum decretum ad Clericos regulares sive sæculares more Religiosorum in communi viventes.

§. 3. Nos igitur, qui singulorum Dei Ministrorum honorem & decus, quantum in nobis est, sinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac perpetuo valitura sanctione decretum

prædictum de Clericis sæcularibus loquens, ad omnes & singulos, etiam cujuscumque ordinis Clericos religiosos, sive sæculares more Religiosorum viventes in communi, non professos, harum serie extendimus & ampliamus, ac Religiosis & aliis prædictis non professis, ut ad sacros ordines promoveri, necnon omnibus & singulis venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habentibus, ut ordines ipsos hujusmodi Religiosis personis impendere, nisi observata forma dicti decreti nos virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna, interdicimus & prohibemus, ac contrafacientes per annum à præstatione talium ordinum ipso jure suspendimus.

Promotionesq; non servata forma dicti Concilii factas nullas esse, & Ministrantes puniri decernit.

§. 4. Statuentes & decernentes promotiones quarumlibet religiosarum personarum prædictarum ad ordines hujusmodi contra ipsius decreti Concilii Tridentini formam, etiam cujusvis licentiæ illis ab Apostolica Sede vel illarum Superioribus cujuscumque dignitatis, status, gradus, & præeminentiæ existant, si Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant concessæ, prætextu factas, executione prædictorum Ordinum omnino carere, nullasque prorsus & irritas existere, sicque promotas personas in altaris Ministerio ministrare non posse. Quinimmo ministrantes, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratiis Clericis concessis omnino privari, & irregularitatis, aliasque in dicto decreto contentas pœnas eo ipso incurrere, à quibus nisi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minimè absolvi possint.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 5. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis ac quorumvis Monasteriorum, & Ordinum, etiam juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, illorumque superioribus & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, restitutivis & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, etiam si aliàs pro illorum sufficienti derogatione, de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas, datas & decreta in illis imposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Publicationis formam tradit.

§. 6. Et ut præsentes litteræ ad omnium notitiam perveniant, neve quis illarum ignorantia excusari possit, volumus & Apostolica auctoritate decernimus præsentes litteras ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi & imprimi, illarumque exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici, & sigillo Prælati ecclesiastici, vel ejus Curiæ obsignatis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 14. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, pridie idus Octobris, Pont. nostri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, Indictione undecima, die verò 12. mensis Novemb. Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 3. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancell. Apost. & in acie Campi Floræ, dimissis in superius expressis locis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde, ut moris est, amotis per nos Thomam Gallarum, & Julium Parinum prælibati S. D. N. Pii Papæ V. ac Sanctæ Apostolicæ Sedis Curs.

Christianus de Monte Mag. Curs.

LXXVI.

De solemni trium votorum substantialium professione regulari emittenda, & una ex Regulis approbatis eligenda, ab omnibus qui in diversis Congregationibus & domibus, sub voluntaria obedientia & extra solemne votum Religionis vivunt, & habitum à sæcularibus Presbyteris distinctum deferunt.

Edita An. D. 1568.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa constit.

Lubricum vitæ genus eorum veriti, qui Regularium formam præ se ferentes, nec propriis renunciant, nec ullam profitentur ex Regulis approbatis, quando horum plerique proprio instinctui obsequentes, alii odio incensi, alii, dum quod ambiunt minus consequuntur, alii vel dilapidatis vel interversis rebus, & ad sese, vel propinquos translatis, ut ratiocinia effugiant, quidam etiam in suos ipsorum mores inquisitum iri præsentientes, quasi impunitatem adepturi, è sodalitio suo, ut libet, exiliunt, ejectisque illius insignibus, vestem recipiunt sæcularem. Hinc graves & periculosæ quotidie offensiones in populos concitantur, dum quos disciplinæ regulari perpetuò mancipatos credunt, rursus eos, etiam ubi consueverint, contempto post tot annos, & relicto, indignis sæpe modis, ejus cui sese dediderant vitæ instituto, liberos vident, & solutos in sæculum evagari. Cùm igitur conveveniat, ut cujus arma induit, eam miles militiam persequatur, hanc de prædictis rationem capere instituimus, ut vel permanendi, vel abscedendi facultate semel singulis proposita, certus deinceps & immobilis disciplinæ regularis cultus debeat in ipsis sodalitatibus perpetuò observari.

Viventes sub obedientia voluntaria & extra solemne votum Religionis debet professiones trium votorum emittere, sub una ex Regulis approbatis.

§. 1. Itaque de nobis attributæ potestatis plenitudine, statuimus, ut omnes & singuli Priores, Præpositi, & alii Præsidentes Generales, Provinciales, & Conventuales, necnon Canonici & Fratres Sancti Georgii in Alga Venetiarum, ac Eremitarum Sancti Hieronymi, alias Beati Petri Pisarum & omnium ac quorumcumque aliarum Congregationum, necnon Ecclesiarum, domorum, & conventuum, in communi, & sub obedientia voluntaria, & extra votum solemne Religionis viventes, quorum habitus à sæcularibus Presbyteris est distinctus, qui religionem amplecti, & professionem regularem solemnem emittere voluerint, id in suis quisque Conventibus, & domibus intra vigintiquatuor horarum spatium, postquam Delegatus noster præsentes litteras eis significaverit, palam & sponte deliberent & declarent; inde convocato quamprimum per singulas hujusmodi Congregationes Generali vel alio supremo juxta morem cujusque Congregationis, Capitulo, ibique electa una sub qua degant ex regulis approbatis, in quam major pars vocum ipsius Capituli consenserit, trium votorum substantialium professionem regularem, intra mensem solemniter emittant, & in eam, tam ipsi quàm illam deinceps ingressuri atque professuri, perpetuum ferant Altissimo famulatum. Sicque professi, vel in suis quisque Prioratibus, Præpositturis, Præsidentiis, administrationibus & officiis confirmentur, vel ad alia transferantur, prout cuique Congregationi & Superioribus suis videbitur utilius expedire.

Contraventientes coerceantur.

§. 2. Qui verò excurso tam anni spatio in ipsa Congregatione morati, refugerint intra tempus prædictum profiteri, detracto Religionis habitu, ac redditis etiam in vinculis, si opus sit, receptorum & administratorum omnium rationibus, ejiciantur, nec deinceps patiantur in illis ejusdem Congregationis domibus seu Conventibus amplius conversari. Quocirca mandamus universis & singulis Prioribus, Præpositis, Generalibus, Provincialibus, & Conventualibus, ac aliis cujuscumque dignitatis & nominis Ministris, necnon Conventibus, Canonicis, Fratribus, & personis Congregationum hujusmodi, ut statutum nostrum prædictum, non expectata alia jussione, aut mentis nostræ declaratione, humiliter recipiant, & studiosa observare procurent. Quod si fortè aliqui in eo quo nunc sunt, statu, quem omnino tollimus & abolemus, contra nostrum hoc statutum persistere contenderint, singulos omni dignitate, officio, administratione & beneficio privamus, & ad futura perpetuo indignos decernimus, excommunicationis quoque sententia innodamus eo ipso.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus fundationibus & institutionibus ac statutis & consuetudinibus Congregationum domorum, & conventuum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, exemptionibus & indultis Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis, ac eorum singulis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac aliàs sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere & in specie, concessis & confirmatis, ac etiam aliis reformationibus, quotiescumq; & quocumque tempore, factis & promulgatis, & quibuslibet aliis indulgentiis & litteris Apostolicis, specialibus & generalibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis quæ omnia tamquam abrogata, contra earumdem præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Jussio publicandi.

§. 4. Ceterum mandamus præsentes ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, & earum exempla de more applicari.

Fides transumptorum.

§. 5. Ac etiam volumus, quod ipsarum præsentium exempla etiam impressa, & Prælati ecclesiastici, vel ejus Curiæ sigillo, & Notarii publici manu obsignata, eamdem illam fidem ubique locorum, in judicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si ibi ostenderentur, aut exhiberentur. Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. An. 3. die 17. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, quintodecimo Kal. Decembris, Pont. nostri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1568. indict. 11. die verò 4. mensis Decembris, Pont. Sanctiss in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno III. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basil. Principis Apostol. de Urbe, & Canc. Apost. & in acie Campi Floræ, dimissis in omnibus supradictis locis earumdem retroscriptarum litterarum copiis affixis, ut moris est, per nos Joannem Freyle, & Julium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Curs.

LXXVII. Confirmatio exemptionum Fratrum Militum Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, eorumque familiarium &c. à solutione decimarum, & aliorum quorumcumque onerum. Et præservatio jurisdictionis Ordinariorum quoad personas curam animarum exercentes.

Quoad exemptionem hoc idem voluit Greg. XIII. in const. 60. Quo magis. necnon & Greg. XIV. ut in ejus const. 5. Quanta. ubi notabo infrà in Tomo III. Cetera autem de hac Militia judicavi sup. in const. 2. Anast. IV. fol. 39. Christianæ. in Tomo I.

Quo verò ad dictam jurisdictionem Ordinariorum, attende aliam hujus Pontificis sanctionem infrà in hoc Tomo II. in const. 136. Exposcit. & aliam Greg. XIII. in const. 67. Circumspecta.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1568.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Et si cuncta, quæ ex multa Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum providentia in favorem Militiarum quarumlibet in fidei Catholicæ defensionem salubriter institutarum processerunt, executioni debitæ demandanda esse censemus, illa tamen præcipuè quæ ad illarum statum prospere dirigendum per eosdem Romanos Pontifices prudenter concessa comperimus, ut illibata firmaque perpetuò subsistant, libenter approbationis nostræ munimine roboramus.

Leo X. & alii concesserunt exemptionem à decimis & aliis oneribus.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus, licet aliàs felicis recordationis Leo Decimus, Clemens Septimus, Paulus Tertius, & Pius Quartus Romani Pontifices prædecessores nostri, inter alia privilegia & indulta Dilectis Filiis Magistro & Conventui Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani à Sede Apostolica concessa, eumdem & pro tempore existentem Magistrum, Bajulinos, Castellanum Empostæ, Priores, Præceptores, Milites, aliasque personas Hospitalis hujusmodi necnon eorum subditos, vassallos, colonos, & servitores, & alios in eorum obsequiis & dicti Hospitalis beneficiis quomodolibet nuncupatis existentes, etiam Presbyteros curam animarum exercentes, quamdiu illam exercerent, & in illorum obsequiis forent, illorumque animalia, prædia, domus, molendaria, & bona quæcumque, quæ obtinebant, ac in posterum obtinerent & possiderent, à solutione & exactione decimarum, censuum, jurium etiam synodalium & canonicarum portionum, seu charitativi subsidii, aut jucundi adventus, seu quartæ, aut aliàs quomodolibet, aut aliorum quorumcumque onerum, sub certis modo & forma exemerint & liberaverint, & prout in diversis ipsorum Prædecessorum desuper confectis litteris plenius continetur.

Ordinarii tamen Milites desuper molestabant vigore Conc. Trid. sess. 23. c. 18.

§. 2. Et licet privilegia, exemptiones, libertates, & indulta præfata, si umquam à primæva erectione dicti Hospitalis, nunc præcipuè favore & complemento digna sint, cum ipsi pro fide Catholica defendenda non modo facultates & fortunas, verum etiam eorum vitam & sanguinem perdere non dubitaverint: nihilominus diversi locorum Ordinarii, & parochialium Ecclesiarum Rectores, ac multæ Capitulares personæ id sibi omnino, juxta sacri Concilii Tridentini decreta, licere asserentes, eosdem Magistrum, Bajulivos, Castellanum Empostæ, Priores, Præceptores, Milites, & personas, diversis oneribus contra eorum privilegia pergravare, illosque ad decimas, census, subsidia etiam caritativa, congruas portiones, jucundum adventum, pastor bonus, aut aliàs nuncupata onera, etiam jura synodalia cogere præsumant, in grave ipsius Hospitalis detrimentum & gravamen.

Hic ideo Pont. eamdem exemptionem approbat, & iterato concedit.

§. 3. Nosque attendentes quod nuper inter alia Mendicantium Ordinum Fratribus concessa privilegia, eos & eorum quemlibet, tam à seminarii clericorum in qualibet civitate, juxta ejusdem Concilii Tridentini decreta erecta, seu erigendi, quàm decimarum, subsidii, & aliorum onerum contributione totaliter exemisse & liberasse, præfatosq; Magistrum, Bajulivos, Priores, Castellanum Empostæ, Præceptores, Milites, Fratres, & personas non minus dignos esse, ut eos paribus favoribus & gratiis prosequamur, illosq;

& eorum singulos ac singulares dicti Hospitalis personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentiũ dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon omnium & singulorum privilegiorũ, indultorum, facultatum, exemptionum, imunitatũ, libertatum, & gratiarum, per præfatos, & alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam Hospitali, illiusq; Magistro, Conventui, & Fratribus Militibus, aliisque quibusvis personis præfatis hactenus concessorum, ac litterarum desuper confectarum tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad Magistri & Conventus Hospitalis hujusmodi, aut alicujus alterius super hoc pro eis nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de mera nostra liberalitate, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula privilegia, indulta, facultates, exemptiones, immunitates, libertates, & alias gratias, eisdem Magistro & Conventui quomodolibet concessa, Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac omnes & singulos, tam juris quàm facti defectus, siqui forsan intervenerint in eisdem supplemus.

Clausf. derog. apponit.

§. 4. Decernentes præsentes litteras nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostræ vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod locorum Ordinarii vocati non fuerint, notari, impugnari, vel invalidari minimè posse, minusque sub quibuscumque similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, restrictionibus, & derogationibus comprehendi posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas esse, sicque ab omnibus censeri. Et ita per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Eexcutores deputat.

§. 5. Quocirca dilectis Filiis in Regnis Hispaniarum, & Neapolitano nostris & Sedis Apostolicæ pro tempore existentibus, Nunciis, aut Curiæ earum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdẽ Magistri & Conventus fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem Magistrum & Conventum, confirmatione, approbatione, adjectione, suppletione, decreto, & aliis præmissis pacificè uti, frui, & gaudere, non permittentes eos per Ordinarios præfatos, aut quoscumque alios contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari, contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas hujusmodi incurrisse declarando, illasq; etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstante piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dumodo ultra tres dietas auctoritate præsentium ad judicium non extrahatur, ac aliis quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus & synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis personis, etiam præfatis locorum Ordinariis, sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq; & aliis decretis, etiã Motu & scientia similibus, etiã consistorialibus, & de Fratrum nostrorum consilio, in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis & innovatis, quibus omnibus, etiã si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus comuniter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Concilium Tridentin. præservat.

§. 7. Volumus autem quod præsentes litteræ non comprehendant neque Ecclesias, neque personas in his quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Concilii Tridentini hujusmodi omnino servari debeant.

Dat. P. An. 3. die 29. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Nov. 1568. Pont. nostri anno tertio.

LXXVIII.

Constitutio Congregationis Clericorum regulariũ S. Majoli, aliàs de Somascha, sub regula Sancti Augustini, cum privilegiorum elargitione.

De origine & aliis quæ eam concernunt, notavi sup. in const. 21. Paul. III. Ex injuncto. Tom. I.

Edita An. D. 1568.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INjunctum nobis desuper Apostolicæ servitutis officium, dignè peragere credimus, si ad ea per quæ Congregationes præsertim Orphanorum causæ institutæ, facilius stabiliri, & firmius conservari valeant, considerationis aciem extendamus.

Paul. III. huic Congregationi caput sibi eligendi, facultatem dedit, & alias ut sup. in ejus const. 21. Ex injuncto. fol. 533. & ipse Paulus ac Pius IV. nonnullas gratias cõcesserunt, sed Pii const. non posui, quia in ea contenta, & majora sunt in aliis const. indicatis in dicta const. Paul. III.

§. 1. Sanè exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii, Sacerdotes Clerici & laici Congregationis loci de Somascha Mediolanensis Diœcesis dudum canonicè institutæ, quod aliàs fel. rec. Paulus Papa Tertius prædecessor noster Congregationi prædictæ, cuique Hieronymus Emilianus olim patricius Venetus vir eximiæ pietatis insignis, Spiritu Sancto, ut piè creditur, afflatus, omnibus sæculi curis posthabitis, initium antea dederat, quamque multi illius exemplo adducti amplexi fuerant, & in Januensi, Mediolanensi, Ferrariensi aliisque Italiæ Civitatibus & Urbibus acciti illam dilataverant, caput sibi eligendi, constitutiones condendi facultatem concessit eamque ab Ordinariorum superioritate, jurisdictione, & potestate exemit, ac tam ille quàm deinde piæ memoriæ Pius Papa Quartus etiam prædecessor noster dictam Congregationem, nonnullis aliis privilegiis & gratiis prosecuti fuerint.

Card. Borromæus Ecclesiam S. Majoli Papiensis eidem Congregationi concessit & hic Pont. dictam concessionem confirmavit, ejus tamen bullã non posui.

§. 2. Necnon successivè dilectus filius noster Carolus tituli Sanctæ Praxedis presbyter Cardinalis Borromæus nuncupatus, sufficienti ad id facultate, ut asserebat suffultus, dictæ Congregationi Ecclesiam Sancti Majoli Papiensis olim per Monachos Cluniacensis Ordinis obtineri solitam, certis annuis redditibus illis assignatis donavit. Nosque postmodum donationem prædictam Apostolica auctoritate approbavimus, prout in singulis prædecessorum, & Caroli Cardinalis prædictorum parentibus ac nostris litteris desuper confectis plenius continetur.

Ideoque dictæ Congreg. dictam Ecclesiam caput aliarum constituit.

§. 3. Quarum litterarum vigore, prædicti Sacerdotes Clerici & laici Ecclesiam prædictam in domum patrimonialem, & tamquam aliarum Ecclesiarum dictæ Congregationis caput pro futuris Præposito qui inibi resideat, ac una cum aliis deputandis professis, non solum illius, sed etiam aliarum Ecclesiarum ejusdem Congregationis curam, regimen & administrationem habeat, necnon professis, qui dicto Præposito reverentiam & obedientiam præstent, sibi delegerunt.

Orphanos etiam bonis artib. erudire, curamque Seu mariorũ Clericorum gerere studuit. ideoq; non est dubium quod perpetuò duratura est.

§. 4. Cùm autem sicut eadem expositio subjungebat, licet iidem Sacerdotes, Clerici & laici religiose admodum vivant, ac præcipuè inter alia pietatis opera, Orphanorum in disciplina Christiana, bonisque artibus, & literis secundum cujusque ingenii captum erudiendorum, ac nonnullis in locis Seminariorum Clericorum curam summo cum studio gerunt, ac propterea dubium non sit, quin hæc Congregatio perpetuo duratura sit.

Verum tamẽ ex causis hic expressis, eam melius stabiliri exoptatur.

§. 5. Nihilominus quia plerique illorum ob professionem non emissam, existimantes se nón verè religiosos, ab illa recedunt; & ad aliquam Religionem convolant, alii pauperes, non habentes titulum beneficii, & patrimonium repugnante Concilio Tridentino, ad Ordines promoveri nequeuntes, aut aliis rationibus adducti, aliud vivendi genus eligunt, multi ipsius Congregationis Sacerdotes, Clerici & laici ad firmius stabiliendam hujusmodi Congregationem, & ad obviandum hisce & aliis inconvenientibus tria Vota, videlicet Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ emittere summoperè desiderant, si ad id nostra Sedisque Apostolicæ suffragetur auctoritas. Quare iidem Sacerdotes, Clerici & laici nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus illi vota prædicta in manibus alicujus Prælati Ecclesiastici emittendi licentiam concedere, & aliàs perpetuæ illius Congregationi, & Orphanorum prædictorum utilitati consulere opportuneque providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pontifex normam emittendæ professionis, & sub clericali habitu regulam S. Augustini profitendi præscribit.

§. 6. Nos igitur qui piis, honestisque petentium votis gratum solemus præstare assensum, dictorum Sacerdotum, Clericorum & laicorum, piam vitam, optimumque vivendi modum, & instituti propositum plurimum in Domino collaudantes, ipsosque & eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum absolventes, & absolutos fore censentes, necnon prædictarum litterarum, & inde secutorum quorumcumque tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, prædictis Sacerdotibus, Clericis & laicis vota prædicta emittere volentibus, illa in manibus alicujus Prælati Ecclesiastici per Congregationem hujusmodi ad id eligendi donec sex ex ipsis fuerint professi, & sibi Præpositum ipsius Congregationis generalem, secundum illorum Constitutiones factas seu faciendas, eligendum & confirmandum elegerint, & deinde dictis sex professis, & electo Præposito, omnibus & singulis aliis Christifidelibus, etiã in Orphanotrophiis educatis & eruditis dictã Religionẽ ingredi volentibus in ipsius Præpositi, seu illius Vicarii manibus emittendi & profitendi, ac sub Regula S. Augustini, in habitu tamen clericali & honesto, ac locis in quibus vixerint conformi incedendo vivendi, necnon Prælato, & Præposito, Vicarioque prædictis vota hujusmodi in manibus illorũ recipiendi, liberã facultatẽ concedimus; ac quod infra trieñium proximè futurum, hi, qui per decennium in dicta Congregatione laudabiliter vixerint, vota prædicta emittere volentes, non expectato año probationis, trieñio vero elapso hujusmodi alii ipsa vota emittere volentes, non nisi elapso año probationis, & cõpleto año decimosexto suæ ætatis in Ecclesia prædicta, aut alibi, ubi cõmodius Præposito seu Vicario visum fuerit, vota prædicta, ita ut non sit locus tacitæ professioni, emittere, & profiteri. Quodque præfati & pro tempore existentes Præpositus, Sacerdotes, Clerici & laici sub dicta regula, secundum constitutiones per eos factas seu faciendas vivere.

Bonaque etiã stabilia recipiendis & in communi possidendi facultatem elargitur.

§. 7. Omniaque & singula quæcumque, quotcumque & qualiacumque, bona mobilia seu immobilia, dictæ Congregationi, seu illius locis vel Ecclesiis, ab Universitatibus, Communitatibus, & aliis etiam privatis personis cujusvis status, gradus, ordinis, qualitatis, & præeminentiæ existant, testamento, vel codicillis, aut alia ultima voluntate, seu donatione, etiam inter vivos, aut alias quomodolibet, necnon sibi relicta, & relinquenda recipere, exigere, & in communi tantum possidere, liberè & licitè possint & valeant.

Et Congregationem istam, Clericorum regularium S. Majoli, sive de Somalch. denominari jubet.

§. 8. Quodque de cetero Congregatio prædicta, Clericorum Regularium S. Majoli, sive de Somascha appelletur, similiter perpetuò statuimus & ordinamus.

Legataque simpliciter relicta Ecclesiæ S. Majoli applicari posse decernit.

§. 9. Ac insuper quomodocumq; relicta Congregationi prædictæ, & non aliter expresso & declarato loco, ex nunc prout ex tunc, & è contra Ecclesiæ S. Majoli, ita quod liceat pro tempore existenti Præposito, per se vel alium seu alios, dictorum relictorum fructus & emolumenta, in sibi bene visos, & necessarios usus & utilitatẽ Ecclesiæ S. Majoli, & Congregationis prædictæ, liberè & licitè convertere, Diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minimè requisita, auctoritate & tenore præmissis etiam perpetuò applicamus & appropriamus.

Clausulas hujus constitutionis præservativas apponit.

§. 10. Decernentes præsentes litteras, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis, aliové vitio seu intentionis nostræ defectu, notari, argui & impugnari, ac revocari, limitari, moderari, suspendi, aut illis derogari, & sub quibusvis similium gratiarum revocatione, derogatione, limitatione, moderatione, suspensione, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi non posse. Et quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum, restituta ac de novo concessa, & perpetuò valida & efficacia esse, ac fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri.

Clausulam sublatam addit.

§. 11. Ac ita per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis ac eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari ac definiri debere, ac ex nunc irritum & inane, quicquid secus super his à quoque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executoresque deputat.

§. 12. Quocirca Venerab. Fratribus Amerinensi & Papiensi ac Cremonensi Episcopis, per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum per se vel alium, seu alios, Congregationi, & futuro Præposito hujusmodi, ac illius singulis personis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Congregationem, illiusque Præpositum & singulas personas concessione, indulto, statuto, ordinatione, applicatione, appropriatione, & decreto hujusmodi, pacificè frui & gaudere. Non permittentes eos, desuper per quoscumque contra præsentium tenorẽ quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque juris remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis, servatis processibus, illos censuras & pœnas ipsas incurrisse declarando, necnon eas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac recol. memoriæ Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præsentium ultra tres dietas ad judiciũ non evocetur, & aliis quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon ipsius Cõgregationis, ac quorumvis Monasteriorum & Ordinum, etiam juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & cõsuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis, illis, eorumque Superioribus & personis, sub

qui-

quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, reiteratis & insolitis clausulis, irritantibus & aliis decretis, in genere vel in specie, & aliàs quodolibet iteratis vicibus, concessis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si aliàs pro illorum sufficienti derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostol. non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 3. die 6. Dec. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Decemb. 1568. Pont. nostri anno 3.

LXXIX. Reformatio contractuum de annuis censibus creandis, alienandis, & redimendis. Et declaratio quarumdam dubitationum desuper exortarum.

Quoad quantitatem quæ ex censibus Communitatum Status Ecclesiastici percipi potest extat const. 6. Clem. VIII. Quæ ad sublevationem. Tom. III.

Edita An. D. 1569. & 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus reformationis. CUm onus Apostolicæ servitutis obeuntes, cognoverimus innumeros celebratos fuisse, & in dies celebrari censuum contractus, qui nedum non continentur intra limites à nostris Antecessoribus eisdem contractibus statutos, verum etiam quod deterius est, contrariis omnino pactionibus, propterea ardentem avaritiæ stimulum, legum etiam divinarum manifestum contemptum præseferunt, non potuimus animarum, prout tenemur saluti consulentes, ac piarum mentium petitionibus etiam satisfacientes, tam gravi morbo, læthiferoque veneno salutari antidoto non mederi.

Census creandus est supra certa re immobili fructifera. §. 1. Hac igitur nostra constitutione statuimus, censum seu annuum redditum creari, constituive nullo modo posse, nisi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de sui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus designata sit.

Et cum pecunia numerata. §. 2. Rursum nisi vere in pecunia numerata, præsentibus testibus, ac Notario, & in actu celebrationis instrumenti, non autem prius, recepto integro justoque pretio.

Solutiones anticipatæ prohibentur. §. 3. Solutiones quas vulgo anticipatas appellant, fieri, aut in pactum deduci prohibemus.

Oneraque contra naturam contractus. §. 4. Conventiones directè aut indirectè obligantes ac casus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus non tenetur, nullo modo valere volumus.

Et pacta auferentia facultatem alienandi. §. 5. Quemadmodum nec pactum auferens, aut restringens facultatem alienandi rem censui suppositam, quia volumus rem ipsam semper, & libere, ac sine solutione laudemii, seu quinquagesimæ, aut alterius quantitatis, vel rei, tam inter vivos, quam in ultima voluntate, alienari.

In re vendenda præfertur dominus census. §. 6. Ubi autem vendenda sit, volumus dominum census aliis omnibus præferri, eique denunciari conditiones quibus vendenda sit, & per mensem expectari.

Pacta contra morosos, quæ licita, & quæ non. §. 7. Pacta continentia morosum census debitorem teneri ad interesse lucri cessantis, vel ad cambium, seu certas expensas, aut certa salaria, aut ad salaria, seu expensas medio juramento creditoris liquidandas, aut rem censui subjectam, sive aliquam ejus partem amittere, aut aliud jus ex eodem contractu, sive aliunde acquisitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita sint & nulla.

§. 8. Immo & censum augeri, & novum creari super eadem, vel alia re in favorem ejusdem, aut personæ per eum suppositæ pro censibus temporis vel præteriti vel futuri, omnino prohibemus. Census augeri vel creari non potest de fructibus.

§. 9. Sicuti etiam annullamus pacta continentia solutiones onerum ad eum spectare, ad quem alias de jure, & ex natura contractus non spectarent. Onera extranea prohibentur.

§. 10. Postremò census omnes in futurum creandos, non solum re in totum vel pro parte perempta; aut infructuosa in totum vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, sed etiam posse pro eodem pretio extingui. Non obstante longissimi etiam temporis, ac immemorabili, immò centum & plurium annorum præscriptione; non obstantibus aliquibus pactis directè aut indirectè talem facultatem auferentibus, quibuscumque verbis, aut clausulis concepta sint. Census petit pro rata rei censuatæ perempta.

§. 11. Cum verò traditione pretii redditus extinguendus erit, volumus per bimestre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & post denunciam intra annum tamen, etiam ab invito pretium repeti posse; & ubi pretium, nec volens intra bimestre solvat, nec ab invito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocumque redditum extingui posse, prævia tamen semper denuncia, de qua supra, & non obstantibus his, de quibus supra, idque observari mandamus etiam quod pluries ac pluries denunciatum fuisset, nec umquam effectus secutus fuisset. Redimi quando possit.

§. 12. Pacta etiam continentia pretium census extra casum prædictum, ab invito, aut ob pœnam, aut ob aliam causam repeti posse, omnino prohibemus. Repeti ab invito non licet.

§. 13. Contractusque sub alia forma posthac celebrandos fœneratitios judicamus. Et ita illis propterea non obstantibus, quicquid, vel expresse vel tacitè contra hæc nostra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, à Fisco volumus posse vendicari. Contractus aliter initi fœneratitii judicantur, & pœna Fisco solvitur.

§. 14. Hanc autem salutiferam sanctionem nedum in censu noviter creando, verum etiam in creato quocumque tempore alienando, modo post publicationem constitutionis creatus sit, perpetuò, & in omnibus servari volumus. Hæc Bulla quos census capiat.

§. 15. Declarantes pretium semel censui constitutum numquam posse, ob temporum aut contrahentium qualitatem, seu aliud accidens, nec quoad ultimò contrahentes minui vel augeri. Pretium constitutum non immutandum.

§. 16. Et licet legem ipsam ad contractus jam celebratos non extendamus, illos tamen omnes in quos sub alia forma pervenerunt census, hortamur in Domino, ut singulos contractus censuræ bonorum Religiosorum subjiciant, & animarum saluti consulant. Hortatio ut census aliter facti subjiciantur censuræ Religiosorum.

§. 17. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis & consuetudinibus, necnon privilegiis & litteris, etiam per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, necnon irritantibus decretis, ex quavis causa, etiam per modum legis universalis, aut aliàs quomodolibet editis, sive in favorem Universitatum, Communitatum, Collegiorum, Congregationum, Civitatum, & locorum concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus & singulis, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, quatenus directè vel indirectè præsenti nostræ constitutioni, in toto vel in parte contrarientur, specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Derogatio contrariorum.

§. 18. Volumus autem quod præsentes in Cancellaria & acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extravagantes perpetuò valituras conscribantur. Jussio publicandi. & describ.

§. 19. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu Fides transumptorum.

alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis. §. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, annullationis, statuti, mandati, hortationis, derogationis, declarationis & voluntatis infringere, vel ei ausi temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4. die 19. Jan. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, quartodecimo Kal. Februarii, Pont. nostri anno quarto.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Indictione duodecima, die verò vigesima nona mensis Januarii, Pontificatus Santiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus quarto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt Romæ in locis retroscriptis, videlicet ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ, per nos Camillum Cherubinum & Christianum de Monte, prælibati S. D. N. Papæ Curs.*

Jo. Guer. Mag. Curs.

Admissio in Cam. Apost. *Lecta & publicatæ fuerunt retroscriptæ litteræ Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, die verò Sabbati vigesima nona mensis Januar. Pontificat. S. D. N. Pii Papæ V. anno 4.*

Sequuntur declarationes dubitationum desuper exortarum.

Edita An. D. 1570.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium. Etsi Apostolica Sedes magna adhibita industria operam dat, omnia perspicue promulgare, vix tamen est, ut umquam satis queat usque quaque cavere; quin scrupulosæ quorumdam mentes, novos illi sensus inducant, quorum perplexitate, multi in dubium evocantur.

Relatio præcedentis constitutionis. §. 1. Pridem enim per constitutionem nostram de censuum creatione, inter alia voluimus, Census omnes in futurum creandos, non solum re, in totum vel pro parte perempta, aut infructuosa in totum effecta, ad ratam perire, sed etiam pro eodem pretio extingui posse. Ac pacta continentia morosum census debitorem, ad interesse lucri cessantis, vel ad cambium, seu salaria, & expensas medio creditoris juramento liquidandas teneri, aut rem censui subjectam, sive aliquam ejus partem amittere, aut aliud jus, sive ex eodem contractu, sive aliunde acquisitum perdere, aut aliquam pœnam cadere, ex toto nulla atque irrita esse; Censum autem seu annuum redditum, non nisi in re immobili, aut quæ pro immobili habetur, ex sui natura fructifera, atque nominatim certis finibus designata sit; sed nec censum ipsum, nisi verè in pecunia numerata, præsentibus Notario & testibus in actu celebrationis instrumenti, non autem prius, recepto integro, justoque pretio constituive nullo modo posse.

1. Dubium desuper exortum circa infructuositatem. §. 2. Deinde per dilectum filium Octavium Spinolam Regni Siciliæ Magistrum Portulanum hac de causa ad nos destinatum, accepimus in dicto Regno Siciliæ scrupulum exoriri, an rerum prædictarum infructuositas etiam annalis, aut aliàs temporalis intelligatur.

2. Dubium circa expensas. §. 3. Et an per nullitatem pactorum, & aliorum prædictorum, etiam jus recuperandi, sive repetendi impensas, quas litigando contra morosos prædictos, aut executores ad eorum loca transmittendo, aut aliàs ex Judicum mandato subire oportet, auferatur.

3. Dubium circa cautelas. §. 4. Præterea an tam pro ipsis expensis, quàm etiam pro censu recuperando contra tertium possessorem procedi: Et etiam fidejussores dari, aliave bona pro prædii censu gravati evictione, & ipsius census solutione hypothecari. Denique an census hujusmodi super pluribus rebus inter se divisis constitui possint.

4. Dubium circa census dotales. §. 5. Postremo an id quod de pecunia numerata dicitur, prohibeat quominus in dotium assignatione census creari possit.

Solutio 1. dub. §. 6. Nos hæc discrimina quantum in nobis est tollere cupientes, tenore Præsentium declaramus, rem infructuosam, quæ tota vel ex parte infructuosa perpetuò redditur, non autem ex qua fructus uno, duobus, pluribusve annis, sive tempestate, sive alio casu non proveniunt, salva aliàs juris communis dispositione, intelligi debere.

Solutio 2. dub. §. 7. Præterea exactionem illarum expensarum prohiberi, quæ ex pacto vel conventione tantum inter contrahentes initia, & instrumento census specialiter appositæ refici promittuntur, non autem ea quæ ex dicti juris dispositione repetendæ veniunt, & mandato judicis adjudicantur.

Solutio 3. dub. §. 8. Ceterùm fidejussores dari, aliave bona hypothecari pro prædii census gravati evictione, aut si prædium in alium devenerit, aut aliquis tertius fidejussor intercesserit, tertium possessorem, vel ejus bona obligari minimè prohibemus. Hæc autem omnia pro evictione dumtaxat, non autem solutione pœnæ adjudicari posse intelligimus.

Solutio 4. dub. §. 9. Postremò in dotium assignandarum casu censuum creationem prædictam respectu actualis numerationem coram Notario & testibus faciendæ, locum non habere. Sed in hoc casu census ipsos etiam pecunia ad manum non habita creari posse declaramus.

Propositio & resolutio alterius dubii circa pecuniam præsentem & cedulam bancariam. §. 10. Denique ut periculis quæ ex transportatione pecuniarum frequenter in dicto Regno eveniunt occurratur, permittimus, ut si in creatione census pecuniam ad manum commodè haberi nequierit, illius loco, emptor apocam, sive cedulam bancariam idoneam integri pretii venditori in ipso emptionis actu debeat exhibere.

Præservatio præceden. const. in reliquis. §. 11. Constitutione nostra prædicta, tam in casu dotium, quàm ceteris omnibus in ea contentis, in suo robore permanentibus.

Fides transumptorum. §. 12. Volumus autem ut præsentium exempla etiam impressa, Notarii publici manu, & Prælati Ecclesiastici, ejusve Curiæ sigillo obsignata, eamdem illam prorsus, tam in judicio quàm extra illud, fidem faciant, quam ipsamet Præsentia facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. die 10. Junii. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 10. Junii 1570. Pontificatus nostri anno quinto.

LXXX.

Judæorum expulsio ab omnibus locis dominii S. R. E. ejusque subditorum, præterquam ab Urbe Roma, & Civitate Ancona.

De materia Judæorum notavi sup. ad const. 3. Paul. IV. Cum nimis. in Tomo I.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus constit. Hebræorum gens sola quondam à Domino electa, quæ divinis eloquiis infusa cœlestium mysteriorum particeps esset, quantum ceteris omnibus gratia & dignitate excelluit, tantum postea incredulitatis suæ merito, contempta & neglecta in præceps meruit deturbari, quod adveniente temporis plenitudine perfida & ingrata suum Redemptorem indigna morte peremptum impie reprobarit. Amisso namque sacerdotio, legis auctoritate adempta, propriis dejecta sedibus, quas tamquam lac & mel fluentes, clementissimus, &

beni-

benignissimus Deus jam inde à prima ipsius gentis origine illi præparaverat, terrarum Orbem tot jam sæculis pererrans, invisa, probris contumeliisque omnibus objecta, fœdas, & infames quasque artes, quibus famem tolerare possit, haud secus quàm vilissima mancipia, cogitur attrectare. Sed Christiana pietas hunc ineluctabilem casum in primis commiserans, illam humanius satis apud se passa est diversari, ut scilicet crebro illius intuitu passionis Dominicæ memoria fidelium oculis frequentius obversetur, simulque ea exemplis, doctrina, monitis, ad conversationem & salutem, quæ reliquiis Israel, Prophetæ oraculo futura est, amplius invitetur, à qua, si Christianorum sedibus explosa, ad eas gentes quæ Christum non norunt diverteret, magis magisque aliena reddetur. Verumtamen illorum impietas pessimis omnibus artibus instructa, usque eò processit, ut jam pro communi nostrorum salute expediat, tanti morbi vim celeri remedio prohibere. Nam ut tam multa usurarum genera omittamus, quibus Hebræi egentium Christianorum substantiam usquequaque exinaniverunt, perspicuum satis putamus eos, furum & latronum receptores, atque participes, qui quasque res ab iis subreptas, & interversas, non modo profanas, sed etiam divino cultui servientes ne internoscantur, aut ad tempus supprimere, aut alio transferre, aut omnino transformare conatur: plerique etiam specie tractandæ rei proprio exercitio convenientis, honestarum mulierum domos ambientes, multas turpissimis lenociniis præcipitant: quodque omnium perniciosissimum est, sortilegiis, incantationibus, magicisque superstitionibus & maleficiis dediti, quam plurimos incautos atque infirmos Satanæ præstigiis inducunt, qui credant eventura prænunciari, furta, thesauros, res abditas revelari, multaque præterea cognosci posse, quorum ne investigandi quidem facultas ulli omnino mortalium est permissa. Postremò cognitum satis, & exploratum habemus, quam indigne Christi nomen hæc perversa progenies ferat, quàm infesta omnibus sit, qui hoc nomine censentur, quibus denique dolis illorum vitæ insidietur. His, aliisque gravissimis rebus adducti, & augescentium quotidie ad Civitatum nostrarum perniciem scelerum gravitate permoti, cogitantes præterea supradictam gentem præter mediocres ex Oriente commeatus nulli Reipublicæ nostræ usui esse, nostris verò populis, qui præsertim à nobis aliquanto remotiores sunt, conducibilius fore illius nomen flagitia, miserias, aliunde ad se relatas audire, quàm ullo charitatis stimulo eam in suo deinceps sinu ut antehac confovere.

Judæi omnes discedant de locis dominii S. R. E. Roma, & Ancona exceptis, infra tres menses à die publicationis.

§. 1. Auctoritate præsentium præcipimus, ut omnes & singuli utriusque sexus Hebræi in omni ditione nostra temporali, & sub ea consistentium Civitatum, Terrarum, & locorum, Domicellorum, Baronum, aliorumque Dominorum temporalium etiam merum & mixtum imperium, ac vitæ necisque potestatem & quamcumque aliam jurisdictionem atque exemptionem habentium, de ipsis omnino finibus intra trium mensium spatium postquam præsentes litteræ hic fuerint publicatæ, omnino excedãt.

Inobedientium pœnæ.

§. 2. Quibus præteritis quicumque sive incolæ, sive peregrini, sive præsentes, sive futuri, in quacumque dictæ ditionis Civitate, Terra, vel loco, etiam Domicellorum, Baronum, Dominorum, & aliorum exemptorum prædictorum quandocumque inventi fuerint, rebus omnibus spolientur, & Fisci juribus applicentur, mancipia Romanæ Ecclesiæ fiant, & in perpetuam servitutem asserantur, dictaque Ecclesia illud idem jus in eos quod ceteri Domini in servos, & mancipia, sibi debeat vendicare. Urbe Roma & Ancona dumtaxat exceptis, ubi eos solos Hebræos, qui nunc eas habitant, ad prædictam memoriam amplius excitandam, persequendasque cum Orientalibus negotiationes, mutuosque commeatus, cum eisdem permittimus tolerandos; cum eo tamen, ut nostras, & Prædecessorum nostrorum, aliasque Canonicas de eis constitutiones studeant observare; sin minus, in pœnas omnes quæ dictis constitutionibus continentur, quasque in hoc innovamus, eo ipso incidant. Futurum enim speramus, eos qui præsertim nostro, & hujus Sedis conspectui proximi sunt, noxæ metu à maleficiis temperaturos, & interdum aliquos, uti antehac nostro quoque hortatu satis multis contigit, lumen veritatis cum gaudio agnituros. Sed neutri ad alteros, nec in alium dictæ ditionis locum ullo tempore demigrent, nec proficiscantur, neque quempiam ex proscriptis ad se recipiant, si servitutis jugum, & supplicia voluerint evitare. Jubemus igitur omnium Provinciarum, Civitatum & locorum dictæ ditionis, Legatos, Gubernatores, Præsidentes, Prætores & Magistratus, ac etiam locorum Ordinarios, necnon Domicellos, Barones, Dominos, & exemptos supradictos, ac quoscumque alios ad quos id pertinet, ut quisque pro se, nulla alia à nobis expectata jussione, aut mentis declaratione, omnia prædicta quamprimum exequantur; & caveant diligenter, ulli posthac Hebræi ad ipsas Provincias, Civitates & loca etiam Domicellorum, Baronum, & aliorum prædictorum ex quacumq; causa amplius accedant. Quicumq; verò, etiam de iis qui Romæ, & Anconæ nunc sunt, excurso trimestri proximo inventi in quacumq; dictæ ditionis nostræ parte, etiam quæ dominii temporaliter eorumdem Domicellorum, Baronum, Dominorum, & exemptorũ sit, statim Ecclesiæ prædictæ mancipati in servitutem perpetuam conjiciantur; quorum etiam cervicibus graviores pœnas impendere significamus, ut ceteri eorum exemplo discant quanti fuerit hanc nostram prohibitionem temerè neglexisse.

Barones & Gubernatores & alii exequantur hanc const.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus prædictis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, legibus communibus & municipalibus, Provinciarum, Civitatum, & locorum prædictorum, necnon Cameræ Apostolicæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, & conventionibus cum Hebræorum prædictorum universitate, etiam sub fide publica, pactis; privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, & litteris Apostolicis illis omnibus, ac etiam prædictis Domicellis, Baronibus, & Dominis, ipsorumque Civitatibus, terris, locis, & populis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem prædictam etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ac aliàs quomodocumque, & sub quibuscumque tenoribus & formis, & ex quibusvis causis etiam onerosis, ac cum restitutionibus, præservationibus, derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere & in specie quotiescumque concessis, confirmatis, & sæpius iteratis vicibus innovatis. Quæ omnia & singula, etiam si de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis habentes, quatenus prædicta impedire vel differre, aut aliàs illis obesse possent, harum serie de simili potestatis plenitudine, specialiter & expresse revocamus & abolemus, viribusque & effectu prorsus carere, ac quicquid secus per quoscumque, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 4. Volumus autem ut Præsentium exempla, etiam impressa edantur, eaque Notarii publici manu, & cujuscumque Curiæ Ecclesiasticæ, aut Prælati sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem ubique locorum faciant, quam ipsæ Præsentes facerent si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ permissionis, præcepti, innovationis, jussionis, significationis, revocationis, abolitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum

Dat. P. An. 4. die 26. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1569. quarto Kalend. Martii, Pontificatus nostri anno 4.

Publicatio.

Anno à Nativ. D. 1569. indict. 12. die verò Sabbati 26. mensis Febr. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 4. præsentes retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Bartholomæum Sottocasa, & Joan. Andream Rogerium Apost. Curs.

Christianus de Monte Mag. Curs.

LXXXI.

Quod in singulis Provinciis Fratrum Minorum Ord. S. Francisci de Observantia, duæ saltem domus assignentur Fratribus strictioris Observantiæ, à quibus absque Prælatorum licentia nullatenus ad alia loca se transferre possint.

Assignationem domorum hujusmodi hactenus præcepit Clem. VII. qui fratres istos Reformatos approbavit, ut sup. in ejus const. 35. In suprema. ubi plenè de materia dixi Tomo I.

Edita An. D. 1569.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INjunctum nobis desuper Apost. servitutis officium crebro nos admonet & inducit, ut personis quibuslibet Regularibus, vigilantiæ nostræ partes efficacius exhibentes, eos in institutorum suorum regularium candore salubriter manuteneamus.

Jussio de qua in rub.

§. 1. Accepimus sanè, nuper, quod in Ordine S. Francisci de Observantia nonnulla sunt domus & loca, recollecta nuncupata, in quibus dicti Ordinis Fratres arctiorem quam in ceteris vitam degunt, & propterea eidem Ordini commodum & opportunum esse censentes, ut in singulis dicti Ordinis Provinciis, duæ domus & loca recollecta hujusmodi existant, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò decernimus atque statuimus, quod in qualibet Provincia dicti Ordinis duæ ad minus domus & loca recollecta esse debeant. Et præfata monasteria recollecta nullatenus ab hujusmodi recollectione separari possint: & Fratres in illis degentes, etiam si velint (nisi de Ministri generalis ipsius Ordinis, vel Provincialis & Discretorum Conventuum dictorum locorum recollectorum pro tempore existentium consilio) ad alia loca non recollecta transferri nequeant, nisi eisdem Superioribus, ut aliter fiat visum fuerit expedire.

Clausulæ præservativæ.

§. 2. Decernentes præsentes litteras nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari vel impugnari, aut invalidari nullatenus posse, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi nullatenus posse, sicque ab omnibus censeri.

Clausula sublata.

§. 3. Et ita per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari debere; irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 4. Et nihilominus pro majori præmissorum occasione venerabili fratri Episcopo Conchen. & dilectis filiis causarum Curiæ Cam. Apost. generali Auditori, ac Officiali Toletano per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, faciant illas ab omnibus quos illæ concernunt, inviolabiliter observari, non permittentes aliquid contra præmissa quomodolibet innovari. Contradictores quoslibet & rebelles per easdem pœnas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo.

Clauf. derog.

§. 5. Non obstantibus præmissis quibusvis Apostolicis necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§. 6. Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, ubi expediens foret, deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An 4. die 9. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die nona Martii 1569. Pontificatus nostri anno 4.

LXXXII.

Contra offendentes statum, res, & personas sanctissimi Officii Inquisitionis hæreticæ pravitatis, eorumque filios, necnon complices, & fautores.

Ad hæc habes etiam sup. constit. 11. Julii III. Licet à diversis. Tom. I. fol. 484.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Forma publicandi.

SI de protegendis ceteris omnibus Ecclesiæ ministris, quos in fidem & clientelam nostram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana insidet, quanto majore studio eam nos solicitudinem capessere necesse est, ut qui in sacro Inquisitionis hæreticæ pravitatis Officio versantur, sub tutela inviolatæ auctoritatis hujus Sedis periculorum omnium expertes quæque munera ad exaltationem fidei Catholicæ exequantur?

Causa hujus constitut.

§. 1. Cum itaque ejus generis impiorum vis quotidie magis invalescat, qui omnibus malis artibus prædictum Officium subvertere, Ministrosque functionibus disturbare moliuntur, eo jam nos detrusit necessitas, ut nefariam & scelestam illorum audaciam acerbiore castigationis verbere reprimamus.

Offendentes, seu impedientes personas inquisitorum &c.

§. 2. Hac igitur generali constitutione de Fratrum nostrorum consilio sancimus, ut quicumque sive privatus, sive cuncta civitas, sive populus, sive Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo Illustris, quemvis ex Inquisitoribus, Advocatis, Procuratoribus, Notariis, aliisve Ministris prædicti officii, vel Episcoporum id munus in sua Diœcesi aut provincia obeuntium, seu accusatorem, denunciatorem, aut testem in causa fidei quomodocumque productum vel evocatum occiderit, verberaverit, dejecerit, seu perterrefecerit.

Bonaque diripientes.

§. 3. Quive Ecclesias, ædes, aliasve res, sive publicas, sive privatas, Officii aut Ministrorum expugnaverit, invaserit, incenderit, expilaverit, aut libros, litteras, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliave instrumenta, sive publica sive privata, ubicumque posita combusserit, diripuerit, seu interverterit, seu ex incendio aut direptione, aut alio quocumque modo illa exportaverit, seu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione etiam inermis, sive capiendi, sive comburendi, sive supprimendi causa fuerit, sive res aut personas servari defendive prohibuerit.

Et carceres frangentes, &c. pœnas hic descriptas incurrunt.

§. 4. Quive carcerem, aut aliam custodiam, seu publicam seu privatam effregerit, vinctum extraxerit, seu emiserit, capiendũ prohibuerit, captũve eripuerit,

receperit, occuluerit seu facultatem effugiendi dederit, seu jusserit id fieri, qui cœtum, concursumve fecerit, sive ut aliquid prædictorum fieret manus accommodaverit, sive aliàs auxilium, consilium, aut favorem, publicè vel occultè, in quolibet prædictorum scienter præstiterit, licet nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, successum, direptumve, nullum denique damnum reipsa sit secutum: nihilominus is sit anathemate præsentis canonis auctoritate ligatus; idem quoque læsæ majestatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quoque alio beneficio temporali & perpetuo eo ipso privatus, sæcularis Judicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipsas pœnas exigat, quæ damnatis primo capite dictæ legis per constitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebusque omnibus fisci juribus applicatis, uti etiam est de damnatis hæreticis per sanctiones canonicas constitutum ejus filii paterna infamia subjecti, omnis & cujuscumque hæreditatis, successionis, donationis, & legati, sive propinquorum sive extraneorum omnino sint expertes, eisdem præterea portæ numquam pateant dignitatum.

Delinquen- tet claras tantummodo probationes in contrarium adducere possunt.

§. 5. Nemo autem expurgationem habere, aut causam ullam proponere vel prætendere possit, qui tantum nefas in contemptum & odium hujus Officii admiserit, nisi contrarium per claras probationes docuerit se fecisse. Quod porro de prædictis, eorumque filiis statuimus illud idem de omnibus Clericis, & Presbyteris sæcularibus & quorumvis Ordinum etiam exemptorum Regularibus, & quarumcumque etiam Episcopali, & majori dignitate præditis, ac etiam privilegio quomodocumq; suffultis, decernimus exequendum, ita ut ipsi beneficiis & officiis omnibus Ecclesiasticis, præsentium auctoritate privati, per Judicem ecclesiasticum hæreticorum more degradentur, demum potestati sæculari traditi, pœnis prædictis laicorum instar subjiciantur.

Episcoporum tamen causæ Rom. Pont. reservantur.

§. 6. Pontificum tamen causis, nobis & Successoribus nostris reservatis, ut re quæsita, & nobis renunciata, contra eos ad depositionem & alias pœnas prædictas procedamus, uti criminis atrocitas videbitur postulare.

Intercedentes pro præfatis delinquentib hæresis pœnas incurrūt.

§. 7. Quicumque autem pro talibus veniam petere, aut aliàs intercedere tentaverint, in easdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores à sacris constitutionibus inferuntur, ipso facto se noverint incidisse.

Revelantes hujusmodi delicta, impunitatem consequuntur.

§. 8. Verum si quis etiam hujusmodi criminum conscius vel affinis, sive Religionis studio, sive pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, supplicio liberetur.

Forma servanda in absolutionibus hujusmodi criminum à Pont. concedendis.

§. 9. Ceterum eam omnium & quarumcumque absolutionum rationem à prædictis criminibus, necnon habilitationum & restitutionum, etiam ad famam & honores, ita deinceps habendam optamus, ut successores nostri nullas nisi saltem semestri post cujusque assumptionem ad hujus dignitatis fastigium excurso, ac precibus apud supremum officium Inquisitionis hic institutum verificatis, concedant. Decernentes omnes & quascumque hujusmodi absolutiones, habilitationes, & restitutiones, quæ precibus sic non verificatis de cetero fient, nemini prorsus prodesse, sed nec præsentibus nisi toto ipsarum tenore ad verbum inserto, & gratia ex certa Romani Pontificis scientia facta, & propria manu subsignata, ulla in parte derogatum censeri debere, & si illis ex quacumque causa aliter derogari contigerit, derogationes hujusmodi nullius prorsus fore roboris & momenti.

Deputatio executorum.

§. 10. Jubemus igitur universos & singulos Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & ceteros Ecclesiarum Prælatos per universum Orbem constitutos, ut per se vel alium seu alios, præsentes litteras, aut earum exempla in suis quisque Provinciis, Civitatibus, Diœcesibus, & locis solemniter publicare, & quantum in se est, firmiter observari procurent, contradictores quoscumque, per censuras & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo, ipsasque censuras & pœnas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorū.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 12. Volumus autem ut præsentium exempla etiam impressa edantur, eaque Notarii publici manu, & cujuscumque curiæ Ecclesiasticæ, vel Prælati sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem ubique locorum faciant, quam ipsæ præsentes facerent si essent exhibitæ vel ostensæ.

Obtestatio ad Principes.

§. 13. Ceterum omnes orbis terrarum Principes, quibus gladii sæcularis potestas ad malorum vindictam est permissa, per eam quam se tueri promiserunt fidem, obtestamur, ita suas quisque partes, sive in præstando Ministris auxilio sive in criminum post Ecclesiæ sententiam animadversione, interponere, ut eorum quoque præsidiis Ministri ipsi tanti officii munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, amplissimum à Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ assertoribus in æternæ beatitudinis consortio præparavit.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, legationis, statuti, decreti, jussionis, obtestationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 4. die 1. Aprilis

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1569. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno 4.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.

F. Cardinalis Pisanus Episcopus Hostien.
Jo. Card. Moronus Episcopus Portuen.
Christophorus Madrucius Episcopus Prænestin.
Otho Card. Truchses Episcopus Albanen.
A. Card. Farnesius Vicecanc. Episcopus Tusculan.
Jo. Bapt. Cicada Episcopus Sab. Card. S. Clem.
Ego Ph. Card. à Burdisera.
Ego Antonius Card. Granvelanus.
Ego Franciscus Card. Pacecus.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Nicolaus Card. de Sermoneta.
Ego Ind. de Avalos Card. de Aragona.
Ego M. Antonius Card. Columna.
Ego Ptolemæus Card. Comensis.
Ego P. Card. de Sancta Cruce.
Ego Z. Card. Delphinus.
Ego Hu. Card. S. Sixti.
Ego Julius Cardinalis Urbinus.
Ego Fulvius Cardinalis Perusinus.
Ego Jo. Riccius Card. Politianus.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jacobus Sabellus.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Guido Card. Vercellus.
Ego Guilelmus Card. Sirletus.
Ego F. Michael B. Card. Alex. Camer.
Ego Hieronymus Card. de Claravalle.
Ego Ludovicus Card. Madrutius.
Ego Innocentius Card. de Monte.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Ferd. Card. de Medicis.
F. Cardinalis Alciatus.
Jo. Paulus Card. ab Ecclesia.
A. Cardinalis Caraffa.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1569. Indictione 12. die verò 2. mensis Maji, Pontificatus Sanctissimi in Christo

Pa-

Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, ut moris est, dimissis in locis præfatis præsentibus litteris per alinquantulum temporis spatium affixis, & deinde amotis, per nos Julium Parinum, & Joannem Bornotum prælibati sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Mag. Curs.

LXXXIII.

Reformatio Pœnitentiariæ Apostolicæ, & ejus Officialium.

Alia reformatio habetur sup. in Pii Quarti const. 53. In sublimi. in hoc Tomo 2. fol. 75. Auctoritatem vero Summi Pœnitentiarii vide suprà in Tomo I. in const. 23. Sixt. IV. Quoniam. fol. 427. ubi notavi. Et de Officialibus agitur in const. subseq. in d. Tomo I.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN omnibus rebus humanis nihil tam perfectè institui, nihil ullis legibus, sanctionibusque tam diligenter muniri potest, quin id lubrica, & præceps, malorumque omnium effectrix cupiditas novis quotidie artibus pervertere atque corrumpere moliatur. Quocirca omnes ad hujus præcelsæ Dignitatis fastigium evecti, perpetua quadam necessitate coguntur, nusquam oculos à commisso sibi grege avertere, sed continenter vigiles circumferre, ut quandocumque usus poscit, novis modo legibus ferendis, modo veteribus corrigendis, vel ad usum revocandis, ea quæ paulatim depravata sunt, in melius reformentur. Quod quidem nos jam inde ab ipso Pontificatus nostri principio, & libenter fecimus, & quantum in nobis est, illud idem statutum urgere, & persequi, annuente Deo conamur; neque quicquam nobis est, vel præclarius vel optabilius, quàm ut collapsos à vetere disciplina mores, ad pristinam suam integritatem denuo erectos, & in agro Domini à pravarum consuetudinum sentibus omnia diligenter perpurgata videamus.

Causa hujus reformat.

§. 1. Sed ne dum ea quæ ad communem totius Corporis salutem pertinent, tantoperè procurantur, quisquam nos accuset, quod eam partem, quæ nobis proxima est negligamus, neque illius ulceribus necessarium salutis remedium applicemus, divino auxilio freti, Curiæ nostræ universæ reformationem jamdudum oculis nostris obversantem aggredi decrevimus; pro qua etsi antehac nonnulli Prædecessores nostri, multa sanctè & salutariter ordinarunt, hominum tamen fragilitate non ita multo post, aut neglecta aut corrupta sunt, aliis atque aliis aliena suo sibi officio usurpantibus, & dictæ Curiæ expeditiones invicem confundentibus, quarum singulis sagax illa vetustas, proprium & distinctum, pro cujusque diversitate & materiæ genere officium tanto studio assignavit. Unde nos operæ pretium fore arbitrati illud in primis conari, ut quod cuique ordini, quod cuique officio congruit, ad illud idem revocetur, demum sapienter providere, & providenter statuere per quos viros, quibusque modis Curiæ prædictæ negotia, pro rerum, temporum, & locorum qualitate deinceps dirigantur. At quia ceteris omnibus illa anteponere necesse est, ex quibus pendere dignoscitur periculum animarum.

Revocatio facultatum Pœnitentiariæ.

§. 2. Nos hujusce reformationis exordium à Pœnitentiariæ nostræ officio capere instituimus, ejusque rei causa omnem auctoritatem, ordinariam & delegatam, omniaque privilegia, facultates, & indulta ideo duximus revocanda, ut habita de Ministrorum qualitate, numero, functionibus & officiis ratione explicita, novam futuris formam de integro præscribere valeamus, qua ipsum Pœnitentiariæ officium certis quibusdam facultatibus, quæ aliis officiis magis conveniunt exoneratum atque expeditum, dehinc ea quæ animarum salutem præcipuè concernunt, attentiore studio prosequatur.

Amotio quorumdam officiorum ab eadem.

§. 3. Primum igitur omnium de hujusmodi officio, ministris & functionibus rationem prodere volentes, de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula loca, seu officia Referendariorum, Correctorum, & Revisoris, necnon functiones & exercitia Scriptorum, qui viginti septem, & Procuratorum, qui viginti quatuor sunt quorumque Procuratorum octo officia ad dispensationem pro tempore existentis majoris Pœnitentiarii pertinere noscuntur, in eodem Pœnitentiariæ officio perpetuò supprimimus & abolemus; eorumque scriptorum & Procuratorum rationem aliorsum habituri, illos omnes jam nunc ab ipso Pœnitentiariæ officio amovemus.

Deputatio aliorum Officialium.

§. 4. Ac dictum officium dehinc majore Pœnitentiario, Regente, Datario, uno Correctore, uno Magistro in Theologia, uno Doctore in decretis, duobus Procuratoribus, duobus Scriptoribus, & uno Sigillatore, quos pro futuris rebus & negotiis illius satis esse duximus, perpetuò constare volumus.

Quorum officia vendibilia esse prohibet.

§. 5. Illorumque omnium officiorum in ipso Pœnitentiariæ officio constitutorum venditionem, aut quamvis aliam voluntatem, tacitam vel expressam ea dimittentium dispositionem, expresse prohibemus; sed illa omnia probis & peritis gratis omnino, & sine aliqua dimittentium, aut aliorum quorumcumque acceptione concedantur; quod si secus factum fuerit, quæcumque concessiones de illis pro tempore factæ, nullius sint roboris vel momenti.

Pœnitentiarius major qui.

§. 6. Præterea statuimus & ordinamus, ut deinceps in perpetuum major Pœnitentiarius officium suum per seipsum exerceat; quare sit Presbyter, magister in Theologia, seu decretorum Doctor; & si causa legitima à Romano Pontifice admissa, absens seu impeditus fuerit, unum alium ex S. R. E. Cardinalibus prædictis qualitatibus insignitum sibi Propœnitentiarium subroget, qui interim hoc munus etiam per se ipsum prosequatur, litterasque non Pœnitentiarii delegantis, sed suo proprio nomine jubeat expediri.

Regensque & Datarius qui.

§. 7. Similiter Regens, Datarius, Magister in Theologia & Decretorum Doctor, viri eximia doctrina præstantes, casuumque conscientiæ periti.

Corrector.

§. 8. Item Corrector in Decretis, stylo, ceterisque Pœnitentiariæ rebus diligenter versatus & instructus.

Sigillator.

§. 9. Ac etiam sigillator probatæ vitæ, & uti id munus postulat omnium officii expeditionum peritus. Qui omnes majoris Pœnitentiarii cura & solicitudine delecti, & à Romano Pontifice confirmati, ad suum quisque officium admittantur.

Procuratores & Scriptores qui.

§. 10. Procuratores quoque & Scriptores prædicti, vita, moribusque integris ornati ad suum quisque officium exercendum idonei. Ad hæc omnes prædicti officii Ministri, etiam Procuratores & Scriptores sint presbyteri, vel certè in aliquo ex sacris Ordinibus constituti, hujusmodi arcanorum continentissimi; quorum etiam de juramento de fidelitate præstando adscribatur, quod nec occultos casus hujusmodi, nec personas umquam cuiquam extra officium revelabunt; qui secus fecerint, non levius quam Presbyteri peccatorum confessiones prodere audentes, puniantur.

Et à quo examinandi.

§. 11. Procuratoriæ autem & Scriptoriæ officia ita demum à majore Pœnitentiario illis concedantur, qui prius à Regente & Correctore, super vita, moribus, ætate, scientia, & aliis qualitatibus requisitis, diligenter ac propositis edictis, & mora sex dierum præcedente per concursum examinati, & idonei comprobati fuerint, alioquin omnes concessiones, etiam si à Romano Pontifice ex aliqua causa pro tempore factæ fuerint, pro irritis habeantur.

Officiales per seipsos exerceant, suisq; stipendiis sint contenti.

§. 12. Omnes vero supradicti officia sua per seipsos cum diligenter, tum etiã fideliter exerceant, solique præsentes & actu exercentes, nisi legitimè impediti, fructus & emolumenta percipiant; quorum singulis certum, statutumq; aliunde stipendium cuiq;

con-

conveniens assignare intendimus, quo solo contenti esse debeant, nihilque aliud etiam sponte oblatum, à partibus, aut alias sive pro expeditionis celeritate, sive pro alio extraordinario labore, tam procurando quam scribendo, aut recognoscendo & examinando, capere possint; quicumque secus fecerint officio suo hujusmodi privati, excommunicationis quoque sententia innodati eo ipso censeantur, cujus absolutionis beneficium ab alio quam Romano Pontifice, excepto mortis articulo, nequeat obtinere.

Regentis Pœnitentiariæ munus.

§. 13. Ut autem negotia universa, qua decet puritate & diligentia dirigantur, prædictus Regens, petitiones casusq; omnes ad prædictum officium deductos in primis examinet diligenter; quæque perspicua, & secundum communem in eodem officio cursum, absque difficultate expediri, consueverunt, eadem expediri jubeat, nihilque omnino vel ordinarium, aut clarum, nisi prius ab ipso recognitum & probatum, Procuratores expedire incipiant. Dubia vero vel obscura, vel difficultate obstructa, Regens ipse ad majorem Pœnitentiarium referat, ut diligentius examinentur, demum in ejus signatura proposita, cum maturo omnium judicio decidantur.

Materiæ dividantur.

§. 14. Ceterum materiæ omnes sive conficiendæ, sive scribendæ, inter Procuratores & Scriptores, cura Sigillatoris æqualiter dividantur.

Correctoris officium.

§. 15. Sed ut litteræ prædictæ stylo suo conscriptæ, sanæ & incorruptæ emittantur, Corrector prædictus, antequam illæ scribantur, schedulas sive minutas earum à prædictis Procuratoribus conficiendas, cum supplicatione expedita diligenter recognoscat, examinet, & corrigat, ut inde litteræ ipsæ mundæ & integræ, rasurisque prorsus carentes expediantur. Itemque super omnibus materiis, tam ordinariis quam extraordinariis, supplicationes ubi illis opus erit, in totum expediri debeant, prius quam ad expeditionem litterarum super illis quoquo pacto procedatur.

Sigillatoris officium.

§. 16. Denique Sigillator prædictus litteras omnes eatenus recognoscat, ut manus requisitæ illis appositæ sint, & eorum datæ cum libello supplicationis concordet; deinde ipsius sigillo Pœnitentiariæ obsignatas, & in totum gratis ubique expeditas, tunc demum eas procuratoribus resignet.

Pro expeditione litterarum nihil solvatur.

§. 17. Illud autem sancte & inviolate apud officium prædictum volumus observari, ut nihil prorsus pro litterarum confectione & expeditione, nec alias etiam pro charta, atramento, cera, capsula, cordulis, aliisque rebus ad ipsam expeditionem pertinentibus exsolvantur, rationem aliunde habituri, unde hæc omnia, simulque Ministrorum omnium stipendia debeant comparari.

Sigillator custodiat omnes scripturas Pœnitentiariæ officium concernentes.

§. 18. Sed ne quid rerum dictæ Pœnitentiariæ lapsu temporis pereat, neglectumque jaceat, Sigillator ipse omnia exemplaria, litteras, scripturas, & instrumenta quorumcumque privilegiorum, facultatum, concessionum, prohibitionum, reformationum, & ceterorum omnium dictum officium Pœnitentiariæ in universum & privatim concernentium, fideliter ac cum periculo suo asservet, deque his omnibus authenticum inventarium, ac regestrum conficiat; cui quicquid postea additum, statutum, concessum, vel vetitum erit, illud totum qualecumque quamprimum adscribatur, & sic deinceps hæc omnia in futurorum Sigillatorum fidem cum eisdem conditionibus & periculis deponantur.

Officialium juramenta.

§. 19. Ad retinendam vero in dicto officio puritatem & confirmandum singulorum fidem, districte præcipimus, ut juramenta quæ in admissione Officialium requiruntur, ad præsentem nostram reformationem accommodata, quotannis in manibus dicti majoris Pœtitentiarii debeant iterari.

Inobedientium pœnæ.

Quas habes etiam in const. seq.

§. 20. Monemus insuper omnes & singulos supradictos, ut caveant diligenter, ne in officiorum suorum exercitio, fraus vel dolus quoquo pacto admittatur, vel captio inducatur, neve ipsi partibus quidquam dolose & fraudulenter suggerant, quo facilius optata impetrare possint, sed solum petitiones justas, rationabiles, & honestas, recipiant & proponant. Quod si dolum vel fraudem fecisse, aut quidquam vel minimum pro labore, aut alias quoquo modo accepisse convicti fuerint, præter illas censuras & pœnas, quæ contra talia admittentes quomodocumque propositæ sunt, in pœnam privationis officiorum suorum incurrant, & ad futura inhabiles, infamesque, reputentur, prout nos illos privatos, inhabiles, & infames declaramus eo ipso.

Decretum irritans.

§. 21. Decernentes ex nunc irritum & inane, quicquid secus super prædictis, aut eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 22. Non obstantibus nostra de non tollendo jure quæsito, & aliis Apostolicis constitutionibus, ac de certo officiorum prædictorum numero, etiam pluries à Romanis Pontificibus reducto, necnon officii Pœnitentiariæ hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, vetere stylo & consuetudinibus quantocumque tempore observatis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio observantiæ.

§. 23. Depulsa igitur omnis avaritiæ fœditate, pro se quisque, piam castamque mentem ad impositum sibi munus pro Dei æterni gloria, & Christifidelium salute acriter intendat, & pro virili parte conetur ut cuncta prospera, & hoc tanto Officio digna succedant, Sedesque Apostolica pro bene gestis condignæ laudis præconio in singulis Christiani Orbis partibus plenius celebretur. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1569. 15. Kal. Junii, Pontificatus nostri anno quarto. D. P. An. 4. die 18. Maii.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1569. Indictione 12. die vero 1. mensis Junii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 4. retroscriptæ litteræ Apostol. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per me Jo. Guerardum Curs.

Camillus Cher. Mag. Curs.

LXXXIV.

Scriptores & Procuratores Pœnitentiariæ Apostolicæ ad Cancellariam Apostolicam transferuntur, & Scriptores & Procuratores litterarum minoris gratiæ instituuntur.

De materia Pœnitentiariæ, vide in const. præced. De materia vero Cancellariæ, vide supr. in Pii IV. const. 54. Universi gregis. fol. 77.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1569.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN earum rerum commutatione, quam magnis suadentibus causis facere compellimur, hoc quoque à nobis sedulo curandum est, ut ille Ministrorum numeris, qui novo ordine composito uno in loco usui esse desiit, in alium magis convenientem commodis rationibus elocetur.

In const. præc. subduxit hic Pont. à Pœnitentiaria offici. Correctorũ, Scriptorum, & Procuratorum exceptis duob.

§. 1. Cum igitur in generali reformatione officii nostri Pœnitentiariæ, & quam nuper edidimus, inter talia multa, duo officia Correctorum, itemque functiones & exercitia, omnium & singulorum Scriptorum, qui vigintiseptem, & procuratorum litterarum dictæ Pœnitentiariæ, qui vigintiquatuor sunt, in prædicto Pœnitentiariæ officio, de Apostolicæ potestatis plenitudine extinxerimus & aboleverimus, ac eorumdem Scriptorum & Procuratorum, qui tunc litterarum Pœnitentiariæ erant, rationem aliorsum habituri, eos omnes ab ipso Pœnitentiariæ officio subduxerimus, quemadmodum litteris nostris desuper confectis plenius continetur.

Et nunc officia Scripto. & Procur. ad Cancellariam transfert.

§. 2. Nos dictis officiis Scriptorum & Procuratorum eorumque Collegiis novum statum inducere, & quantum in nobis est, singulorum ea obtinentium indemnitati consulere volentes. De simili potestatis plenitudine, omnia & singula officia & loca

Scriptorum & Procuratorum prædictorum, ipsorumque personas & collegia (novo nomine & titulo utriusque indito, ac libera concessione, & omnimoda alia dispositione octo officiorum hujusmodi Procuratorum majori Pœnitentiario eodem quo antea jure perpetuo remanente) ad Cancellariam Apostolicam transferimus, & cum ea perpetuo conjungimus. Ita ut quondã Scriptores litterarum Pœnitentiariæ, de hic scriptes litterarum Apostolicarum minoris gratiæ, alteri vero Procuratores litterarum earumdem minoris gratiæ appellentur, & inscribantur.

Et locum illis in ea assignat.

§. 3. Quibus concedimus & assignamus mensam, seu bancum utriusque commune in eadem Cancellaria post milites sanctorum Petri & Pauli, aut alio ibi loco à dilecto filio nostro S. R. E. Vicecancellario constituendo, ad quod litteræ omnes hoc de hinc officio litterarum minoris gratiæ expediendæ in primis deferantur.

Formamque statuit expeditioni litterarum.

§. 4. Statuentes ut materiæ, quæ in dicto Pœnitentiariæ officio proximis ante dictam reformationem temporibus cõmuniter habebantur, & ex ordinatione nostra in summam redactæ sunt, deinceps per nostram, ac Romani Pontificis pro tempore existentis, deputatorumve signaturam fiant. Harum omnium libellos supplices, & idem litterarum super eis conficiendarum schedulas sive minutas, soli Procuratores ad dictæ Cancellariæ stylum conscribant. Conscriptas minutas Abbreviatores litterarum Apostolicarum de majori præsidentia in primis examinent, & corrigant. Correctas soli Scriptores hujusmodi litterarum minoris gratiæ describant, ut inde litteræ ipsæ ad Cancellariam prædictam, & Defensores, aliosque Præsidentes in banco prædicto deferantur, ibique secundum regulam ad ritum dicti officii Pœnitentiariæ moderandam taxentur. Mox ab Abbreviatoribus prædictis, instar aliarum in eadem Cancellaria recognitæ, & ad supplicationem collectæ, ad Bullariam mittantur, subjectoq; plumbo protinus à sigillatore prædicti officii Pœnitentiariæ capiantur; qui taxa ad præscriptum nostrum recepta eas per descriptores ad id assumendos juxta nostras super hoc ordinationes regestari, & regestatas ad exemplum ut in aliis moris est, conferre; deniq; singulis literis prædictis omnem impensam per verbum Exposcit, uti literis officii Pœnitentiariæ prædictæ moris erat subscribere, idque etiam regesto prædicto adnotare procuret.

Emolumenta Officialibus assignat.

§. 5. Percipiendorum autem à quoque fructuum & emolumentorum suorum ea ratio esse debeat, ut finito mense in primis salaria eorum omnium, qui ad mensam prædictam Defensores & alio officii munere ex Scriptoribus & Procuratoribus litterarum minoris gratiæ hujusmodi constituantur, & solvantur; demum Procuratores & Scriptores suam quisq; portionem viritim per sua collegia, ut antea distribuendam capiant. Regens vero Cancellariæ, & Abbreviatores prædicti, pro laboribus illud idem de singulis expeditionibus, quod olim prædicti duo Correctores, & stipendium, & emolumentum libere & licite percipient. Cetera item salaria, & emolumenta in plumbo, & utroque regresso, videlicet supplicationum & litterarum prædictarum, & alibi necessaria, juxta ordinationes nostras prædictas capiantur. De taxa vero à dicto Sigillatore capienda, stipendia Regentis, Datarii, Correctoris, Theologi, Doctoris, Procuratorum, Scriptorum, Sigillatoris, ceterorumque Ministrorum officii Pœnitentiariæ, item impensæ omnes etiam pro charta, atramento, cera, capsula, cordulis, & aliàs quomodocumque ad expeditionem litterarum dictæ Pœnitentiariæ necessaria, quas gratias ubique fieri & concedi jam præcipimus, ante omnia desumantur, & singulis persolvantur; quod vero his omnibus omnino deductis & persolutis, reliquum erit majoris Pœnitentiarii prædicti esse debeat.

Sigillatoris officium.

§. 6. Ad hæc quoq; prædictus Sigillator curam habeat prædictas supplicationes è manu Datarii recipiendi, & per alios ad id ordinandos describendi, in regressum ab altero distinctum referendi & utrumq; fideliter custodiendi. Ceterum nullæ omnino supplicationes super hujusmodi materiis signandæ inter Abbreviatores prædictos distribuantur, neq; cuipiam relinquantur, neq; super iis sumpta, alia exempla ex regestis describantur, etiam postquam litteræ Apost. super illis expeditæ, & partibus eas prosequentibus redditæ fuerint, sed supplicationes ipsæ apud regestum prædictum sub cura dicti Sigillatoris, qui pariter ipsi regesto præfectus sit, fideliter custodiantur.

Inhibitio contra Officiales ne aliquid accipiant pro quocumque extraordinario labore, sub pœnis hic expressis.

§. 7. Præcipimus igitur atq; interdicimus Abbreviatoribus, Scriptoribus, Procuratoribus, ceterisque prædictis tam conjunctim quam divisim, ne quid, vel minimum etiam sponte oblatum à Patribus, sive pro expeditionis maturatione, sive alio extraordinario labore capiant, aut à famulis aliisque personis capere permittant, sed suis quisque taxis, & stipendiis uti constituta sunt, contenti esse debeant. Quicumque secus fecerint, præter illas censuras & pœnas, quæ in talia perpetrantes impositæ sunt, suorum Officiorum privationem incurrant, & ad futura inhabiles, ac etiam infames censeantur, uti nos illos privatos, inhabiles, & infames declaramus eo ipso.

Executores deputat.

§. 8. Et nihilominus mandamus prædictis Vicecancellario & Abbreviatoribus, necnon Rescribendario, & Scriptoribus Apostolicis, ceterisque ad quos pertinet, tam conjunctim, quam divisim, ut Scriptores & Procuratores prædictos, eorumque singulos sic cum universo Corpore prædicto conjunctos fraterna charitate prosequatur, & ad hujusmodi officia & ipsorum liberum exercitium, necnon honores, onera & emolumenta omnia recipiant, & admittant, ac faciant prædicta omnia & singula inviolabiliter observari, non permittentes quemquam contra Præsentium tenorem quomodolibet impediri. Rursus eisdem Scriptoribus, & Procuratoribus sic cooptatis, & adscriptis, ut prædicto Vicecancellario tanquam capiti aliorum dictæ Cameræ collegiorum instar, obediant, & obsequantur.

Clausf. derog.

§. 9. Non obstantibus de cetero Scriptorum litterarum Apostolicarum numero, & aliis eorum ac dictæ Cancellariæ statutis, stylo, institutione, consuetudinibus, stabilimentis, & reformationibus quanto cumque tempore observatis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4. die 18. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1569. 14. Kal. Junii, Pontificatus nostri anno quarto.

LXXXV.

Declaratio casuum, ac præsumptionum, in causis confidentiæ beneficialis, contra quoscumque, etiam S. R. E. Cardinales cum appositione pœnarum.

Ad hæc vide sup. const. 85. Pii IV. Romanum. fol. 128. ubi cetera de simoniis & confidentiis notavi.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1569.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INtolerabiles multorum perversitas, qui sacrosanctas constitutiones novis quotidie fraudibus eludere nituntur, sæpe illarum auctores in necessitatem adducit cautius providendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus graviore sanctione postposita reprimantur.

Pius IV. in rubr. cit. prohibuit confidentias.

§. 1. Bene quidem & providenter fel. record. Pius Papa IV. prædecessor noster ad tollendam fiduciariæ mancipationis beneficiorum Ecclesiasticorum corruptelam, statuit & decrevit, &c.

Ut in bulla cit. in rubr.

Sed cognovit hic Pont. multas fraudes desuper committi, quæ in judiciis minime probari possunt.

§. 2. Verumtamen propter improbas multorum cupiditates prædictas, quæ ad purgandam hac perniciem Ecclesiam, & animarum salutem ab ipso Prædecessore edita sunt, in multis deprehendimus viã aperuisse gravius delinquendi. Siquidem cum frequentibus plurimum querelis pridem concitari, quod Judices in causis hujusmodi confidentiarũ expediendis

remissio-

remissiores essent, omnes & singulas causas ipsas ubicumque, & inter quoscumque motas ad nos advocavissemus, ac omnimodam hujusmodi causarum, præsentium & futurarum, rerumque omnium ex ipsis resultantium cognitionem Nobis & Successoribus nostris reservavissemus, & super quibusdam coram nobis processum fuisset, variis inde, nec levibus conjecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occulte irrepsisse, sed plerisq; causis præsumptiones, & conjecturas, quæ ad illud probandum deducuntur, minimè sufficere, ejusque rei causa plurimos qui ante litterarum prædictarum editionem hujusmodi confidentias exercebant, ubi cognoverunt obstructam veritatem propter difficultates probandi in judiciis confidentias ipsas, contempta constitutione prædicta, Ecclesias, Monasteria, & beneficia sic recepta, ut prius retinere, alios fructus, pensiones, & alias res accipere, alias eorum exemplo ad similia & graviora fidentius commoveri. Multi enim ipsa beneficia jure retinere nequeuntes, alii ne cogantur ad sacros Ordines, ad residentiam, ad incedendum in habitu clericali, ut ad bellum proficiscantur, ut inimicos occidant, alieno nomine lites agant, aut defendant, alii propter crimina incapaces, quidam ut purgato delicto vel absolutione consecuta, illa repetant, eadem in alios deponunt, & in plerisque fructus ipsorum aut eis ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, sæpe laicis, & inhabilibus. Plerique vel senes, vel infirmi, ut beneficia in domibus suis perpetuent, illa renunciarunt & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de fructibus Ecclesiasticis alant, vel illa etiamnum infantibus, aut nascituris asservent, facto interdum circuitu retrocessionis, cum reservatione fructuum, & aliarum rerum, aut accessu, præsertim ab illis qui præstandorum jurium Cameræ Apost. sunt immunes; alii aut incapaces, aut aliis beneficiis Ecclesiasticis onusti, aut Ecclesiastico ordini sese mancipare refugientes, aut mere laici beneficia Ecclesiastica aliis conferenda procurant, ut de illis postmodum ad libitum suum disponatur, fructus etiam percipientes illorum. Ad hæc plerique Ordinarii, & Collatores, ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia, ut fructus, seu pensiones capiant eorumdem, aliisve faciant ministrari. Alia item permulta ejuscemodi admittuntur, quibus immaculata rerum divinarum puritas impiè violatur, disciplinæ Ecclesiasticæ nervus dirumpitur, & imminens patratur exitium animarum.

Ideo certis regulis confidentias declarat.

§. 3. Quare nos volentes periculosam talium audaciam novi juris subsidio cohibere, præsentium auctoritate statuimus.

1. Ut si quis quacumque auctoritate, Ecclesiam vel Monasterium, aut aliud beneficium Eccl. qualecumq; ex resignatione, vel cessione cujuscumque personæ, simpliciter aut cum circuitu retrocessionis, cum regressu vel accessu, etiam sola dimittentis intentione receperit, ut illa vel illud etiam in eventum regressus, vel accessus, eidem dimittentur, vel alteri postea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alii vel aliis concedantur, vel pensiones solvantur, ex eisdem hæc confidentia censeatur.

2. Itidem si Ordinarius, vel alius Collator contulerit antehac, aut conferat in futurum, beneficium Ecclesiasticum quovis modo vacans, ea conditione, tacita vel expressa, ut postea in alterum pro arbitrio Collatoris, seu alterius cujuscumq; contra juris comunis ordinationem disponatur, sive ut de eo provisus fructus illius, vel partem ad utilitatem vel libitum conferentis, vel decedentis, aut alterius relinquat, & remittat, seu pensionem illi vel illis, quem vel quos idem Collator, aut cedens, vel alius per se vel alium scripto aut verbo jusserit seu significaverit, persolvat, & pariter si à patrono etiam laico, vel alteri præsentatori, seu electori contigerit, aut contingat id fieri.

3. Adhæc si Clericus prædictæ Cameræ, aut Cardinalis aut alius à solutione jurium ipsius Cameræ, vel etiam Cancellariæ Apostol. exemptus, post resignationem vel cessionem alicujus extranei, de Ecclesia, Monasterio, vel alio beneficio Ecclesiast. in se, Apostolica, vel alia auctoritate sacram & admissam, illam, vel illud etiam confectis litteris Apostol., & possessione apprehensa, in eundem resignantem vel cedentem, modico spatio interjecto, veluti duorum vel trium mensium retrocesserit, aut retrocedat in futurũ, & ex illa retrocessione fructus Ecclesiæ, seu Monasterii, aut beneficii, vel eorum pars, seu pensio, seu quid aliud super his reservatum, aut regressus, seu accessus, & ingressus ad illam vel illud, ipsi Clerico, vel Cardinali, aut alii exempto sit, fueritve concessus.

Postremo si quis crimine aliquo absolutus, aut cum quo super irregularitate dispensatum est, denuò receperit quacumq; auctoritate Ecclesiam, Monasterium, vel aliud beneficium Ecclesiasticum, quod ante, vel post commissum delictum aut contractam irregularitatem dimiserit, in quibus horum casuum confidentiæ pravitas sit contracta, casusque hujusmodi litteris prædictis comprehendantur, ac si illis specialiter expressi fuissent, licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum partis conscientia sit admissum. 4.

Et ad probandum confidentiam, certas præsumptiones sufficere declarat.

§. 4. Ad probandum verò plenè confidentiarum abusum, inter alias etiam hæ præsumptiones, & conjecturæ habeantur legitimæ. Videlicet.

Si quis post cessam ab se Eccl. vel Monasterium, aut beneficium, & publicatam resignationem, seu cessionem, captamque à successore possessionem, sese in illa vel illo, seu rebus illius, per se vel alium seu alios, de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicumque successor illi, vel ejus propinquis, ipso aut partem aliquam remiserit eorumdem. 1.

Si recipiens beneficium constituerit dimittentem vel ejus parentes aut propinquos, procuratores ad percipiendum, vel locandum fructus beneficii dimissi, & illi vel illis de fructibus perceptis, aut percipiendis donationem fecerit. 2.

Si vel sola procuratoris depositione, vel libris rationalibus mensariorũ ex parte dimittentis, expeditio quæ personã recipiẽtis concernit, prosecuta sit, simulq; expẽsæ pro ea necessariæ ab illo factæ fuerint. 3.

Testes singulares quid probent.

§. 5. Denique si quis pro concessione alicui facta quacumq; auctoritate de beneficio Ecclesiastico, per se vel alium seu alios intercesserit, vel alias in negotio concessionis sese imiscuerit quoquomodo, deinde aliquid de fructibus talis beneficii de facto, etiam per manus possessoris, ac etiam simplicis donationis titulo perceperit, seu de illo postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quandocumque.

Præsumptiones quod, plene probant.

§. 6. Testes autem de quaque re singulares singulas probare valeant præsumptiones, & conjecturas, pluresque hujusmodi præsumptiones & conjecturæ plenam probationem faciant in prædictis.

Alii testes rejiciendi.

§. 7. Ceterum criminosi, & ceteri omnes, qui ad perhibendum in casibus simoniæ testimonium recipi possunt, ad prædicta omnia admittantur.

Confidentia pœnæ & causarum cognitio ad quos spectat.

Ad quod vide etiam const. Six. V. cit. in rubr.

§. 8. Sed ne quisquam etiam vana fiducia fretus, non intendendi contra se judicii in crimine perseveret, utque hoc malum gravioris censuræ stimulo usquequaq; prohibeatur, omnes & singulos qui hucusque Ecclesias, Monasteria, beneficia, fructus, pensiones, aliasve res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reversi, & resipiscẽtes celeri dimissione sibi prospexerint, & qui quid tale admiserint in futurum, etiã omnibus & singulis aliis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, administrationibus, officiis, & beneficiis obtentis, quæ pariter sub dicta reservatione comprehendi volumus, necnon fructibus, pensionibus & aliis rebus Ecclesiasticis, ac etiam Rom. Curiæ & aliis officiis temporalibus præsentium auctoritate privamus, & ad futura inhabiles decernimus, & in juris subsidium excommunicationis sententia innodamus, à qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio quàm à Rom. Pontifice, absolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim advocatione causarũ hujusmodi, & reservatione cognitionis illarum, rerumq; omnium inde emergentium. Nobis & prædictis Successoribus, ut prædictũ est facta, causis illis dumtaxat exceptis, quæ jam coram nobis pendere noscuntur, ac etiã iis quas ratione Ecclesiarum, & Monasteriorum, quorum dispo-

dispositio in Consistorio fieri consuevit, aut debet, itemque contra Ordinarios, Collatores, Episcopos, & alios Superiores Praelatos, etiam Cardinales haberi contigerit, ut jam aliis nostris litteris statutum est audiendis, decidendis, & terminandis, harum serie prorsus relaxata, decernimus, ita deinceps quoscumq; Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostol. Auditores, ac praedictae Rom. Eccl. Cardinales, sublata eis & ipsorum cuicumque, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, interpretari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid secus in praedictis per quoscumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 9. Quocirca omnibus locorum Ordinariis districtius injungimus, ut in suis quisq; Ecclesiis, Civitatibus, Dioecesibus, & locis etiam exemptis, ad praedicta studiose attendat, & quatenus illis relaxavimus, in delinquentes severè animadvertant, si divinae Majestatis judicium, dictaeque Sedis censuram voluerint evitare. In ceteris verò causis, & negotiis (Nobis, & praedictis Successoribus exceptis) eosdem locorum Ordinarios praesentium auctoritate delegamus, ut gratia, & favore postpositis, pro se quisque cum venerit usus, contra praedictos omnes sub ipsa exceptione comprehensos diligenter inquirant, suasque inquisitiones omnes sigillo obsignatas ad praedictamSedem quamprimum transferat, ut Nos, & praedicti Successores in causis hujusmodi procedentes, quod justum fuerit decernamus. Nos enim singulis Ordinariis ipsis praedictos omnes, & quoscumque alios, etiam exemptos etiam per edictum publicum, constito prius summariè, & extrajudicialiter de non tuto ad illos accessu, citandi, & monendi, eisque ac Judicibus ordinariis & delegatis, aliisque personis quibuscumque ne praedictorum executionem quoquo modo impediant, vel aliàs in illis sese interponant, etiam per simile edictum inhibendi, eosdem ac alios contradictores, & rebelles quoscumque per censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac omnia alia juris & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachii saecularis quandocumque opus erit invocandi, ceteraque in praedictis, omnibus & singulis necessaria faciendi & exequendi, plenam & liberam tenore praesentium concedimus facultatem.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus fel. record Bonifacii Papae Octavi praedecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisq; Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, quodq; Episc., Collatoribus, & Praelatis praedictis, etiam Cardinalibus, vel quibusvis aliis, comuniter vel divisim à praedicta sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excomunicari, aut contra indulta hujusmodi ad judicium trahi non possint per litteras Apost. non facientes plenā & expressā, & ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis indulgentiis, & litteris Apost. generalibus vel specialibus, quorumcumq; tenorum existant, per quae Praesentibus non expressa, aut in totum non inserta, effectum Praesentium aut attributae praedictisOrdinariis jurisdictionis explicatio, seu exercitium, vel executio impediri valeat quomodocumq; vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, caeterisq; contrariis quibuscumque.

Constit. d. Pii IV. in suo robore remanet.

§. 11. Litteris Praedecessoris hujusmodi nihilominus in suo robore duraturis.

Transumptorum fides.

§. 12. Volumus autem ut praesentium exempla etiam impressa edantur, eaq; Notarii publici manu, & cujuscumq; curiae Ecclesiasticae, vel Praelati sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem, in judicio & extra, ubique locorum faciant, quam ipsae praesentes facerent, si essent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4. die 1. Jun.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicae 1569. Kalendis Junii, Pontificatus nostri anno 4.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1569. Indictione 12. die verò Sabbati 6. Augusti, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papae V. anno ejus 4. retroscriptae litterae affixae & publicatae fuerunt ad valvas Basilicarum Lateranens. & Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariae Apost. & in acie Campi Florae, ut moris est, dimissis in omnibus supradictis locis earumdem retroscriptarum litterarum copiis affixis, per nos Julium Parinum, & Joannem Andream Panizzam praedicti S.D.N. Pii Papae Curs.

Christianus de Monte Mag. Curs.

Sequitur extensio ad Cardinales.

PIUS PAPA QUINTUS. &c.

Edita An. D. 1569.

Dubium an praecedens constit. liget Cardd.

Hodie in Consistorio nostro secreto, ut moris est accepto, quod à nonnullis praetendebatur S.R.E. Cardinales obtentu privilegiorum sub constitutione nostra de confidentiis beneficialibus, saltem quo ad privationem, censuras, & alias poenas in dicta constitutione contentas, propter non factam in clausula impositionis illarum specialem & expressam de dictis Cardinalibus, & privilegiis mentionem, minimè comprehendi licet aliter mentis & intentionis nostrae fuerit, quemadmodum & ex litteris dictae constitutionis colligi posset.

Declaratio quod eos comprehendit.

§. 1. Ad tollendum tam omne dubium atque impedimentum, quo minus constitutio praefata commune bonum, & salutem animarum concernens plenarium effectum sortiatur, declaravimus, omnes S. R. E. Cardinales, in constitutione, & litteris praefatis, ac singulis earum partibus, etiam quoad privationes, omnesque & singulas alias censuras, & poenas, in ipsis litteris contentas comprehendi, ac contrafacientes, privationes, censuras & poenas ipsas incurrere, prout nos illos omnes includi, & incurrere volumus eo ipso.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes sic per quoscumque &c. etiam Cardinales, in quavis causa & instantia, sublata &c. judicari, &c. debere; necnon irritum &c. attentari.

Revocatio privilegiorum ad effectum praesentium.

§. 3. Ac privilegia praefata, necnon exemptiones, conservatorias, & indulta omnia, per quoscumque Romanos Pontifices &c. etiam Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter, & ex quibuscumque causis in genere vel in specie concessa, confirmata, extensa, & moderata, & quantocumque tempore observata, ad effectum praefatorum revocavimus, & annullavimus, viribusque & effectu quo ad haec prorsus carere decrevimus. Volumusque & statuimus, tenores privilegiorum &c. qualiacumque sint, praesentibus pro plenè & sufficienter expressis haberi.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Solamque hanc schedulam manu nostra signatam, & in Cancellariae Apost. libro ad perpetuam rei memoriam registratam, absque alia litterarum confectione, sufficere, eamque & ejus exempla ubique locorum in judicio & extra illud fidem facere.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Cancellariae praefatae regulis, editis & edendis, ceterisque contrariis, non obstantibus quibuscumque.

D. P. An. 4. die 14. Nov.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 14. Novembris 1569. Pontificatus nostri anno 4.

Papae subscr.

Ita est. M.

LXXXVI.

Quod facultas erigendi Capellas Rosarii, sit solummodo Magistri Generalis Ordinis S. Dominici, & ab eo Deputatorum. Et Confratres Sodalitatum Rosarii ab eis institutarum, oblationes & legata in pios ejus usus convertenda recipere valeant. Indulgentiasque hic enunciatas consequantur.

Haec eadem facultas instituendi has Confraternitates concessa est etiam Vicario generali d. Ord. à Sixt. V. in const. 21. Dum ineffabilia infrà in hoc Tomo II. Et antiquiorē Rosarii approbationem, habes in const. 18. Six. IV. Ea quae. Tom. I. fol. 418. ubi notavi.

Qui-

Quibus adde aliam const. Leonis X, positam in Appendice.

Edita An. D. 1569.

PIUS PAPA QUINTUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter desiderabilia cordis nostri, illud intensis desideriis affectamus, ut singulorum Christifidelium quorum nobis ex commissi Pastoralis officii debito cura imminet, generalis animarum salus proveniat, unde pia & salubria fidelium vota ad hoc tendentia, & alias ex quibus divini cultus provenit augmentum, pii Patriis affectione prosequimur, ac plenis favoribus confovemus, & ut optatum consequatur effectum, Christifideles ipsos ad illa, indulgentiis videlicet & peccatorum remissionibus libenter invitamus.

Causa hujus constitutionis.

§. 1. Exhibita sanè nobis nuper pro parte dilecti filii Magistri Provincialis Ordinis Prædicatorum Provinciæ Neapolitanæ petitio continebat, quod cùm dilectus filius Fr. Ambrosius Salvius loci de Balneolo Nutean. sive alterius Diœc. ad erigendum Societates Sanctiss. Rosarii in quibuscumque Ecclesiis, per nos & Sedem Apostolicam specialiter deputatus fuerit, si alias hujusmodi facultas, præterquam ejusdem Ordinis Magistro Generali interdiceretur, ex hoc profectò diversis abusibus, qui in illarum erectione intervenire possent, satis consultum foret. Quare nobis pro parte ejusdem Provincialis fuit supplicatum, ut sibi in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Facultas erigendi Capellam Rosarii, spectat ad Mag. Gener. Ord. S. Dominici, & ab eo deputatos tantum.

§. 2. Nos qui honestis quorumlibet votis libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis, eumdem Provincialem à quibusvis excomunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet inodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica per præsentes statuimus, quod nulli licitum existat, minusque aliquis Capellam Sanctiss. Rosarii in quavis Ecclesia sive loco erigere, præter dictum Generalem, aut ab eo deputatos, ac præfatum Ambrosium.

Nihil ingredientes Sodalitatem solvant.

§. 3. Minusque aliquis Confrater, seu vir sive mulier, aliquid eidem Societati pro illius ingressu, vel alia quavis de causa persolvere.

Confratres process. accedant, & ad sepel. mortuos insignia deferant.

§. 4. Ac singuli Confratres ad quasvis processiones accedere, & in quibus corpora defunctorum ad sepeliendum deferuntur, cum eorum insigniis, cujusvis etiam Superioris licentia desuper minimè requisita, etiam absque aliquo conscientiæ scrupulo, & censurarum Ecclesiasticarum incursu possint & valeant, seu eorum quilibet possit & valeat.

Prohibitio Confratres in his molestandi.

§. 5. Districtius inhibentes quibusvis, ne eosdem Generalem, seu deputandos, & Ambrosium, super erectione, & institutione Societatum hujusmodi in quibuscumque Civitatibus, terris, & locis factis & faciendis, neque eosdem Confratres super exercitio piorum operum, & profectu ad processiones, seu incessu cum signo eorum, aut dicti signi delatione molestare, perturbare, aut inquietare audeant nec debeant, quinimmo Generali, deputatis, & Ambrosio præfatis in præmissis auxilium, consilium, vel favorem præbeant. Nos enim omnes præmissis contravenientes, indulgentiis, & peccatorum remissionibus eis concessis privamus, & privatos esse ac indignos effici, & quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Confirmatio indulgentiarum.

§. 6. Postremò verò, ut animarum Christifidelium præsertim ex aliqua Societate hujusmodi erectarum, seu per eumdem Ambrosium erigendarum existentium, & eamdem Societatem ingredi volentium, quieti, & spirituali consolationi salubrius consulatur, & ad illam ubicumque erectam Christifideles ipsi accedentes eo ferventiores, & promptiores reddantur, quo se dono cœlestis gratiæ decoratos senserint, De omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi Christifidelibus præfatis de dicta Societate, ut præfertur instituta, vel instituenda existentibus, ut omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones, tam per nos quàm quoscumque alios Romanos Pontifices, & præsertim Leon. Papam X. prædecessores nostros concessas consequantur, & consequi possint, auctoritate & tenore prædictis misericorditer in Domino concedimus & indulgemus. Illasque nonnisi in Ecclesiis, in quibus, ut præfertur eadem Societas instituta erit, præterquam in casu summæ necessitatis & infirmitate grandi, seu detentione carcerum, in quibus & alio in loco consequi possint, observando tamen illa omnia, quæ in dictis indulgentiis continentur, consequi posse decernimus. Omnesque & singulas per eumdem Ambrosium, sive Generalem, aut deputandos præfatos auctoritate nostra, modo tamen supradicto, concessas confirmamus & approbamus.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Publ. P. A. 4. die 28. Jun.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. Junii 1569. Pontificatus nostri anno quarto.

Sequitur alia constitutio super prædictis.

Edita An. D. 1569.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Oratio ad Deum in vexationib. proficua.

COnsueverunt Romani Pontifices, & alii Sancti Patres prædecessores nostri, cum bellis corporalibus vel spiritualibus premerentur, aut aliis tentationibus vexarentur, quo facilius ab illis evaderent, & tranquillitatem adepti, Deo quietius & ferventius inservirent & vacarent, divinam opem implorare, & Sanctorum suffragia per supplicationes, seu per Litanias deposcere, ac oculos cum Davide in Montes levare, certa spe confidentes, inde illis auxilia affutura.

Psalterium instituit B. Dominicus ad deprimendas hæreses.

§. 1. Quorum exemplo adductus, & Spiritu sancto, ut piè creditur, afflatus Beatus Dominicus Ordinis Fratrum Prædicatorum auctor, (cujus institutum, & regulam cum in minoribus essemus expressè professi sumus) simili, qua nunc temporis occasione, quo Albigensium hæresi partes Galliarum, & Italiæ miserè vexabantur, & tam multos excæcaverunt sæculares, ut in Domini sacerdotes, & clericos sævissime furerent, levans in cœlum oculos, & montem illum Gloriosæ Virginis MARIÆ Almæ DEI Genitricis, quæ germine suo tortuosi serpentis caput obtrivit, & cunctas hæreses sola interemit, ac benedicto fructu ejus ventris, Mundum primi parentis lapsu damnatum salvavit, & de quo sine humanis manibus abscissus est lapis ille, qui ligno percussus gratiarum aquas affluentes produxit, respiciens modum facilem, & omnibus pervium, ac admodum pium orandi, & precandi Deum, Rosarium seu Psalterium ejusdem B. MARIÆ Virginis nuncupatum, quo eadem Beatissima Virgo Salutatione Angelica centies & quinquagesies ad numerum Davidici Psalterii repetita, & Oratione Dominica ad quamlibet decimam cum certis meditationibus totam ejusdem D. N. JESU CHRISTI vitam demonstrantibus interposita, veneratur, excogitatum per S. R. E. Patres propagavit, orandique modo prædicto per asseclas B. Domini Fratres, videlicet Ordinis prædicti divulgato, & à nonnullis accepto, cœperunt Christifideles iis precibus inflammati in alios viros repente mutari, hæresum tenebræ remitti, & lux Catholicæ fidei aperiri, & ad hanc orandi formam pro locorum diversitate Sodalitates per Fratres ejusdem Ordinis ad hoc à suis Superioribus legitimè deputatos institui, & Confratres in eis describi.

Hic Pont. ex causis hic indicatis illud servari admonet.

§. 2. Nos quoque illorum prædecessorum vestigia sequentes, militantem hanc Ecclesiam divinitus nobis commissam, his temporibus tot hæresibus agitatam,

tam, tot bellis, pravisque hominum moribus atrociter vexatam & afflictam, cernentes lachrymabundos, sed spei plenos oculos in montem illum, unde omne auxilium provenit levamus, & singulos Christifidelibus ad simile faciendum benignè in Domino hortamur, & monemus.

Idemq; confirmat una cum suis gratiis & Indulgentiis.

§. 3. Utque facilius modus ille ab omnibus cum ea qua decet devotione, & mentis Religionisq; Christianæ sinceritate amplectatur, auctoritatis nostræ partes, quantum nobis ex alto conceditur, favorabiliter impartientes, modum orandi & precandi prædictum, omniaq, & singula indulta, indulgentias, peccatorum remissiones, relaxationes, immunitates, privilegia, & alias gratias per quoscumq; Rom. Pontifices Prædecessores nostros, & dictæ Sedis, etiam de latere Legatos, ac alios Apostol. ad id auctoritate suffultos, juxta precandi modum prædictum orantibus, & Confraternitatibus, seu Sodalitatibus, sub dicto Rosario institutis, & illarum Ecclesiis, seu Altaribus, aut Capellaniis, vel Confratribus, aut Sodalibus, tam Motu proprio, & ex certa scientia, sive in genere, vel in specie, quàm alias quomodolibet, etiam pluries concessa, confirmata & innovata, quorum omnium & singulorum tenores & compendia, præsentibus haberi volumus pro expressis & insertis, eadem auctoritate harum serie perpetuò confirmamus & approbamus, ac illis perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus. Necnon potiori pro cautela, præmissa omnia eisdem modo & forma, quibus concessa reperiuntur, etiam perpetuò innovamus.

Et Confratribus Sodalitatum institutarum à Deputatis Ordinis S. Dominici omnes gratias concedit.

§. 4. Ac omnibus & singulis Christifidelibus utriusque sexus Confratribus, per dilectos filios modernos & pro tempore existentes Fratres Ordinis prædicti in suis, & tam per eos quàm per alios Sacerdotes, etiam in aliis Ecclesiis à dilecto filio, etiam moderno & pro tempore existente ipsius Ordinis Generali Magistro, vel ejus Vicario dumtaxat deputatos, in hujusmodi Sodalitatem, seu Confraternitatem Rosarii receptis & descriptis, Ecclesias, Altaria, & Capellas hujusmodi visitantibus, necnon Deo preces juxta Rosarii modum prædictum effundentibus, quod omnibus & singulis indultis, indulgentiis, peccatorum remissionibus, relaxationibus, privilegiis, aliis gratiis præfatis frui, uti, potiri & gaudere.

Et etiam facultatem percipiendi legata.

§. 5. Necnon eisdem Confraternitatibus, seu Sodalitatibus, quod illarum ad id deputati Confratres omnia & singula oblationes & legata, seu donationes, aut alias quovismodo, sive in testamento sive codicillis, aut alia ultima vel inter vivos voluntate illis relicta, & erogata, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque, etiam si speciali nota digna sint, percipere, exigere, levare, & in Confraternitatum hujusmodi pios usus convertere, etiam Ordinarii loci, aut cujusvis alterius licentia desuper minimè petita, liberè & licitè possint.

Indulgentiasque hic descriptas.

§. 6. Et insuper quo quisque ad se numero Confratrum præfatorum aggregandum, promptior & alacrior fiat, de Omnipotentis DEI misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis Confratribus prædictis per deputatos prædictos descriptis verè pœnitentibus & confessis, qui prima vice qua describi fuerint, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in aliqua Ecclesia, aut Capella dictæ Confraternitatis perceperint & unam saltem quinquagenam Rosarii recitaverint, & pro tranquillitate Sanctæ Matris Ecclesiæ oraverint, necnon qui in mortis articulo constituti salutaris pœnitentiæ & viatici Sacramento muniri fuerint, plenariam omnium & singulorum peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus & elargimur. Qui verò in Resurrectionis Domini Nostri JESU CHRISTI, & Annunciationis, ac Assumptionis ejusdem beatæ MARIÆ præfatum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, & partem Rosarii, ut præfertur, recitaverint, decem annos, & totidem quadragenas, eisdem autem Confratribus, qui in reliquis D. N. JESU CHRISTI, & B. MARIÆ Virginis præfatorum festis diebus, in quibus sacra ipsius Rosarii mysteria recensentur, unam saltem Rosarii quinquagenam recitaverint, necnon aliis omnibus & singulis utriusq; sexus Christifidelibus, etiam non Confratribus, qui in ejusdem Rosarii Processione, quæ mense quolibet fieri consuevit, devotè interfuerint, & pariter Confratribus præfatis qui ipsum Rosarium integrum qualibet hebdomada devotè recitaverint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis sibi pœnitentiis, etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Clausulæ præservativæ.

§. 7. Decernentes Confratres, & alios præfatos à quoquam desuper molestari, præsentesque litteras de subreptionis, vel obreptionis aut nullitatis, aliove vitio, aut intentionis nostræ defectu notari, argui, vel impugnari, & sub quibusvis, similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, alterationibus, limitationibus, suspensionibus comprehendi non posse; sed quoties illæ emanaverint, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, de novo, etiam sub posteriore data per ipsos deputatos Confratres eligenda concessas, ac perpetuò valitas & efficaces esse, & fore, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri debere.

Decretum irritans.

§. 8. Et ita per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac ex nunc irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac Cancellariæ Apost. regulis editis & edendis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 10. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides tam in judicio quàm extra adhibeatur, quæ præsentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 4. die 17. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 17. Septembris 1569. Pontificatus nostri anno 4.

LXXXVII.

Confirmatio & declaratio privilegiorum & gratiarum Collegii Scriptorum Archivii Curiæ Romanæ.

Hujus Collegii institutionem, ejusque statum vide suprà in const. 15. Julii II. Sicut. ubi alia notavi in Tomo I. fol. 492.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Confirmatio const. Julii citatæ in rub. & alterius Leon X. prætermissæ, tamquam nihil relevans continentis.

PRidem nos anxio solicitoque animo cogitantes, &c. Collegii erectionem, & institutionem à fel. rec. Julio Papa II. Kal. Septemb. Pontif. sui anno 5. factam, necnon omnia & quæcumque privilegia, facultates, exemptiones, prærogativas, dispensationes, gratias & indulta ab eadem dicta die, & Idibus Dec. dicti anni, necnon à Leone X. Pridie Non. Octob. Pontif. sui anno primo aut alio veriori tempore, necnon aliorum omnium inde usque Rom. Pont. concessiones eidem Collegio & personis, in genere & in specie, tam conjunctim quàm divisim factas, & super his omnibus & singulis confectas litteras, scripturas, & instrumenta, ac inde secuta quæcumque, cum prohibitionibus, clausulis, & decretis in eis contentis quæ omnia & singula æque atque ad verbum præsentibus inserta expressa & repetita habemus, litterisq; super præsentibus conficiẽdis in totum vel in partem exprimi, totosque tenores singulorum inseri posse volumus, etiam si talia, & multa sint, quæ speciali expressione indigeant, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus renovamus, approbamus, & confirma-

firmamus, effectumque plenarium & integrum prorsus sortiri volumus, ac omnes & singulos juris & facti defectus si qui intervenerint in eisdem supplemus. Decernentes illa omnia, perpetuum & inviolabile robur obtinere, ac irritum &c. attentari.

Concessio, quod scriptores Archivii sint Notarii causarum cujuscumque Judicis Commissarii.

§. 1. Quin etiam in perpetuum ampliamus, & appropriamus, ac etiam annectimus, unimus & incorporamus dicto Collegio scripturas præfatas, ac omnia & quæcumque jura, fructus & emolumenta ratione officiorum Notariatuum eorum omnium Judicum ordinariorum, & Commissariorum Curiæ & Urbis in præfata institutione expressorum; quibus etiam S.R.E. Cardinales adjungimus, & similes etiam si ordinarii dicantur comprehendi volumus. Ut verò in habendo proborum peritorumque Notariorum delectu melior deinceps ratio capiatur, statuimus ut posthac, in omnibus & quibuscumque causis coram præfatis Judicibus etiam Cardinalibus quomodocumq; habendis & agitandis, Collegium ipsum Notarios idoneos qui in ejusmodi causis scribant constituere debeat. Nullique omnino ipsorum Judicum etiam Cardinalium alios Notarios, etiam dicti Archivii scriptores in causis hujusmodi pro arbitrio constituere possint, sed eos dumtaxat assumere teneantur, quos Collegium præfatum suo ex gremio, in genere vel in specie duxerit eligendos. Decernentes alias quascumq; constitutiones, ordinationes, & assumptiones Notariorum, etiam de dicti Collegii Scriptoribus, sive in genere, sive in specie, tam per Judices etiam Cardinales, quàm etiam Sedem Apostolicam ex quibuscumque causis, etiam motu simili, & potestatis plenitudine similibus, necnon processus & alia quæcumque coram eisdem Judicibus, etiam Cardinalibus aliter facienda, irrita & inania esse, viribusque & effectu carere. Notariosque tamquam falsi reos puniri debere. Cæterùm Collegium præfatum rationes, & curas omnes hujusmodi processuum, scripturarum, & instrumentorum, etiam præteritorum omni tempore habeat, omnia & quæcumque emolumenta, ordinaria & extraordinaria inde quomodocumque provenientia, ad communem usum percipiat, & delegandis sive substituendis Notariis suis stipendia constituat, vel aliàs super hoc conveniat cum eisdem &c.

Decretum irritans.

§. 2. Sicque in his & aliis præfatis omnibus & singulis per quoscumque, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, ad Cameram ipsam, in quavis causa & instantia, sublata &c. judicari &c. debere &c. necnon irritum &c. attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus præmissis, & Pauli Secundi, Tertii, & Quarti, aliorumque Romanorum Pontificum, ac nostris de rebus Ecclesiæ non alienandis, & alienatis revocandis, ac alias constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, etiam de gratiis ad instar non concedendis Cancellariæ Apostolicæ regulis editis & edendis, ejusque & dictæ Cameræ earumq; Collegiorum, & etiam Urbis Romæ juramento &c. roboratis, statutis &c. necnon institutione & fundatione, ac veteri stylo quantocumq; tempore observato, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, eorumque personis omnibus & singulis, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, & aliàs quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisq; efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis per præfatos, & alios quoscumque alios Romanos Pontifices, ac nos & dictam Sedem ex quibuscumque causis, etiam Motu, & scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam Consistorialiter concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, quibus omnibus, etiam si de illis &c. tenores &c. in genere & in specie ad effectum sufficientis derogationis eorum latissimè extendentes Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus derogamus, necnon omnibus illis, quæ in singulis litteris præfatis concessum est non obstare, ceterisq; contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis &c.

Papa subscr.

Fiat Motu proprio. M.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quintodecimo Calen. Augusti, Anno quarto. Dat. P. An. 4. die 19. Julii.

LXXXVIII.

Cosmus Medices Reipublicæ Florentinæ Dux, ejusque successores Magni Duces Etruriæ creantur.

Iste Cosmus Militiam S. Stephani, de licentia Pii IV. instituit; ut sup. in ejusdem Pii constitut. 60. His quæ, fol. 91. ubi de ea dixi in hoc Tomo 2.

Edita A. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex in excelso militantis Ecclesiæ Throno disponente Domino super gentes & Regna constitutus post perlustratas suæ indefessæ mentis acie Orbis Christiani Provincias, circumspecta sua providentia præclaros, ac principes viros, qui de Sancta Sede Apostolica, fideque Catholica benemereri videntur, singulari suæ benignitatis clementia, quantum sibi ex alto conceditur, augere, eosque insignibus, ornamentis, ac speciosis honorum titulis decorare, atque illustrare consuevit, necnon alias disponit, prout temporum, locorum, & personarum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

Ethruriæ Provinciæ commendatio.

§. 1. Sanè cùm nos his nostris luctuosissimæ tempestatis diebus, animo nostro diu multumq; gravissimo cum dolore versaremus, quot & quantæ pestiferarum hæresum sectæ quotidie undique erumperent, diraq; & exitiosa perditorum hominum à fide Catholica aberrantium semina passim serperent, & usquequaq; propagarentur, omnia Italiæ loca circumspicientes, Ethruria Provincia nobilitatis decore, & antiquitatis nomine à majoribus celebrata, cujus maxima pars, quæ nobis & ipsi Apostolicæ Sedi subjecta non est, ab omnibus ferè lateribus ditioni nostræ Ecclesiasticæ contermina atque conjuncta existit, nobis præcipuè occurrit, quam divinæ primum bonitatis gratia, solicitudineque ac vigilantia nostra, deinde præstantissimi ac Religiosissimi ejus Principis virtute, consilio, diligentia, præ ceteris intactam & incorruptam, ab hujusmodique perniciosa labe & contagione, sartam tectam conservatam esse conspicimus.

Maximè ob ejus obsequia Romanis Pont. præstita.

§. 2. Huc accedit, quod profectò magnopere nos movet, Sedem Apostolicam, cùm ob regionis vicinitatem, tum propter loci opportunitatem gratissima plerumque obsequia, atque etiam commoda subministratis ab Ethruscis auxiliis à multis jam ante sæculis recepisse, idque complures Romanos Pontifices prædecessores nostros, & præsertim fel. record. Innocentium Quartum, Clementem etiam Quartum, Gregorium Decimum, Benedictum Undecimum, Martinum Quintum, & Leonem Decimum luculenter testatos fuisse, adeo ut tam eamdem Provinciam, quàm ejus Rectores & Magistratus ob peculiarem eorum erga Romanam Ecclesiam devotionem & observantiam, propenso paternoque affectu, variis gratiis, honoribus, ac privilegiis jure cohonestandos, atque ornandos esse duxerint.

Qua signanter Cosmus Medices præstare studuit & præstitit.

§. 3. Quibus rebus debita meditatione maturè cõsideratis, attendentes quoq; in primis, quod dilectus filius vir Cosmus Medices Reipublicæ Dux, majorem in dies suæ eximiæ virtutis splendorem, ferventioremq; Catholicæ Religionis cultum, & in administrãda justitia præcellens studium, ex eo tempore quo imperare cœpit, nusquam prætermissum, laudabiliter præseferre non cessat. Quod omnibus in occasionibus, nobis, ac Prædecessoribus nostris, & Apostolicæ Sedi, prompto ac libenti animo obsequi semper studuerit. Quod nos & eamdem Sedem ab ipso nostri Pontificatus initio continuato debitæ reverentiæ honore coluerit, mandatis nostris filiali obedientia paruerit, honestis nostris petitionibus obsequentissimè morem gesserit. Quod à nobis requisitus, cœpta nostra pecuniis, peditatu, equitatuq; alacriter juverit, præsertim pro ferendo auxilio Carissimo in CHRISTO filio nostro Carolo Francorum Regi Christianissimo, adversus ejus rebelles, & hæreticos, cen-

tum etiam aureorum millia, ultra alia, illi mutuando, hortatu nostro id fecerit. Quod majora, si usus venerit, ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementum se præstaturum ultro pollicetur.

Militiam S. Stephani instituit.

§. 4. Quod pro inclyta ejus in Deum pietate, superioribus annis, Militiam Sancti Stephani, ad sanctæ fidei exaltationem ac propagationem instituerit, bonis ditaverit & ampliaverit.

Statum suum optimè regit.

§. 5. Quod universæ prope provinciæ Ethruscæ imperscrutabili DEI judicio ad summæ dignitatis potestatem civium Florentinorum assensu vocatus felicissime præsit ac dominetur. Quod delatum sibi admirabiliter Principatum admirabilius regat & moderetur, illumque incomparabili prudentia ac sapientia, in pacis ac justitiæ amœnitate, ab ineunte ejus ætate diligentissimè contineat & conservet.

Præclara multa operatur.

§. 6. Quod terra marique præpotens existat. Quod Piratis, facinorosis, sicariis, quietis & otii turbatoribus, necnon nostris & hujus Sanctæ Sedis rebellibus, & adversariis hostis acerrimus, scelerumque & delictorum severus vindex sit. Quod numerosa ac frequenti populorum ei subditorum Deo benedicente multitudine, copiosis grandibusque redditibus, & amplissimis proventibus gaudeat, & fruatur. Quod validus peditum & equitum numerus in omnes usus ei præsto semper esse possit. Quod quamplures florentissimas Urbes, tam Cathedralium quàm earum nonnullas Metropolitanarũ Ecclesiarum dignitates insignes, ac Studiorũ generaliũ universitatibus ornatas, munitissimos portus, validissimas arces, tota tutissima, triremium classem paratam, & instructam tam ad Tyrrheni sui maris, quàm etiam ad nostræ oræ maritimæ tutelam habeat. Quod rerum omnium copia, Ditionis amplitudine, locorum ubertate, continua vitæ felicitate, demumque gentis celebris admodum & opulentæ viribus firmissimè subnixus vigeat. Quod cuncta hæc ipsa bona per immensam Dei omnipotentis benignitatem sibi elargita, ad divinum honorem & gloriam paratissima semper fore profiteatur.

Superiorumque in suo dominio non recognoscit.

§. 7. Quod absoluta potestate ratione liberi & directi dominii Florentini nemini sit subjectus ita ut juxta distinctionem piæ memoriæ Pelagii similiter Romani Pont. prædecessoris nostri, uti Rex & Magnus Dux ac Princeps merito existat, & inter ceteros Magnos Duces, ac Principes re ipsa esse, censeri & connumerari possit, & debeat.

Creatio Cosmi Medices, & ejus successorum in Magnos Duces Ethruriæ.

Quam intellige, ut hic in fine.

§. 8. Nos igitur tot ac tantis rationabilibus, dignisque de causis, clarissimis quoque ipsius Cosmi Ducis erga nos & Sedem eamdem meritorum, & officiorum monumentis inducti firmaque spe freti, quod is, & ejus Successores, collati nostri in eos beneficii memores debitam nobis, futurisque Romanis Pontificibus grato animo fidei ac devotionis sinceritatem, perpetuò exhibere, conservareque studebunt. Attendentes etiam, quod sanè plurimi facimus, dictum Cosmum Ducem, ac dilectum filium nobilem virum Franciscum ejus filium primogenitum arctis admodum affinitatis, sanguinis & necessitudinis vinculis cum carissimo in Christo filio nostro Maximiliano in Imperatorem electo, & maximis Christiani nominis Regibus conjunctos esse, eosque à nobilissima stirpe Medicea multis honoribus & titulis decorata, & ex qua tot illustres proceres, ac tres Romani Pontifices prodierunt, ortum habere. Propterea eumdem Cosmum Ducem specialibus favoribus, & gratiis paternè benignèque prosequi volentes, ipsumque à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Eccl. sententiis, censuris & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, Motu proprio non ad ipsius Cosmi Ducis, seu alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, maturaque deliberatione & mera liberalitate nostris, ac de supremæ nostræ Apost. potestatis plenitudine, tam dictorum Prædecessorum, quàm etiam Alex. III. & Innoc. pariter III. ac Pauli IV. similiter prædecessorum nostrorum, qui Portugalliæ, & Bulgarorum, ac Blancorum, necnon Hiberni Reges, & ut tunc Dux Bohemiæ, Rex in suis litteris nominari possit, respectivè crearunt, constituerunt & concesserunt, aliorumque Romanorum Pontificum erga diversos Principes exempla sequentes, vestigiisque inhærentes, ut potissimum ceteri Principes hoc exemplo invitati ad bene de sancta hac Sede promerendum incitentur, eumdem Cosmum Ducem ejusque Successores pro tempore existentes Duces perpetuis futuris temporibus in Magnos Duces, & Principes Provinciæ Ethruriæ sibi pro maxima illius parte subjectæ, & in ipsa Provincia respectivè auctoritate Apostolica tenore præsentium creamus, constituimus, pronunciamus, declaramus, Magnorumque Ducum Ethruriæ Provinciæ, ut præfertur, ejus subjectæ, nomine, titulo, & denominatione extollimus, & amplificamus, necnon eos dictæ Ethruriæ Provinciæ eis subjectæ Magnos Duces, & Principes ab omnibus nominari, appellari, inscribi, dici, haberi, censeri & tractari debere volumus, præcipimus, ac mandamus, atque Cosmum Magnum Ducem, ejusque Successores præfatos omnibus & singulis exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, favoribus, præeminentiis, prærogativis, indultis, privilegiis, aliisque quibuslibet gratiis, & honoribus quibus alii verè liberi, & directi Domini, ac Magni Duces, & Principes etiam Ducali, aut alia quavis etiam majori dignitate præfulgentes, acquacumque libera, & absoluta potestate fungentes, in genere vel specie, in quibuscumque locis, pompis, sessionibus, celebritatibus, cæremoniis, & actibus publicis vel privatis, tam de jure quàm de consuetudine, etiam in Aula nostra Vaticana, & ubique Terrarum, etiam si aliqui alii Magni & similes Duces & Principes præsentes fuerint, quoquo modo utuntur, fruuntur, potiuntur & gaudere in futurum quomodolibet poterunt, & soliti sunt, non quidem ad illorum instar, sed pariformiter, & absque ulla prorsus differentia uti, frui, potiri & gaudere posse ac debere.

§. 9. Et insuper in evidens clarumque propensæ nostræ voluntatis erga dictum Cosmum Magnum Ducem testimonium, certamque dilectionis significationem, eum amplioris quoque gratiæ, & favoris prærogativa, maximè dignum censentes, ut juxta sententiã Clementis Quarti prædecessoris nostri prædicti, ex majori decore ornatuum, majoritas appareat dignitatis, ipsum Cosmum Magnum Ducem, & ejus Successores hujusmodi Regali Corona, ut inferius depingi mandavimus, qua super eorum gentilibus insignibus, ad illustrius nobiliusq; ipsorum decus & ornamentum, uti, eamq; portare, ferre, & gestare, depingique & insculpi facere libere & licite possint & valeant, motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus decoramus, exornamus, & insignimus, decoratosq; exornatos & insignitos fore & esse. — Corona Regalis donatio.

§. 10. Præsentesque litteras de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, seu quocumque alio defectu ex quavis etiam quantumlibet justissima, & urgentissima, rationabilique causa nullo umquam tempore à quoquam notari vel impugnari posse, sed illas validas & efficaces perpetuò fore & esse, suosque plenarios, totales & omnimodos effectus sortiri posse ac debere in omnibus & per omnia, ac si consistorialiter & de Fratrum nostrorum consilio factæ, & in ipso Consistorio nostro secreto lectæ fuissent. — Clausulæ præservativæ.

§. 11. Sicque per quoscumque Judices etiam Imperiali, Regia, Ducali, vel quavis alia excellentia, ac dignitate præditos, & alios Commissarios qualibet auctoritate fungentes, etiam causarum Sacri Palatii nostri Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, definiendi, & interpretandi, facultate & auctoritate, judicari, definiri & interpretari debere, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus. — Decretum irritans.

§. 12. Non obstantibus quibusvis constitutionib. & ordinationibus Apostolicis, ac Provinciarum, Civita- — Clausulæ derogatoriæ.

tum

tum, & locorum quorumlibet statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & quibusvis aliis personis etiam Ducibus quibus forsan per Sedem Apostolicam concessum sit, quod privilegiis, præeminentiis, favoribus, indultis & gratiis ad instar Magnorum Ducum, perinde ac si ipsi magni Duces realiter & cum effectu essent, uti & gaudere possint, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, & quantumcumque efficacissimis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis (quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda esset, eorum omnium tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus totaliterque & latissimè derogatum esse volumus & decernimus) ceterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio quod talis creatio non præjudicat jurisdictioni S.R.E. nec Imperatoris, Regum &c.

§. 13. Salva nihilominus in nostris dictæ Provinciæ, Civitatibus, & locis, nostra & Romanæ Ecclesiæ auctoritate, jurisdictione, & potestate, necnon Imperatoris, & Regum superioritate, jurisdictione, ac quibusvis juribus respectivè in locis mediatè vel immediatè eis subjectis, ac citra aliquod præjudicium Civitatum, Terrarum, & locorum in eadem Ethruriæ Provincia consistentium, quæ non sunt ditionis dicti Cosmi Ducis, nec ei quomodolibet subjecta sunt, neque aliquo modo obediunt.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum absolutionis, creationis, constitutionis, pronunciationis, declarationum, amplificationis, voluntatum, præcepti, mandati, decorationis, exornationis, insignitionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 4. die 27. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, 6. Kal. Septemb. Pontificatus nostri Anno 4.

LXXXIX. Revocatio indultorum præter juris communis dispositionem concessorum, recipiendi vel retinendi Religiosos alterius Ordinis, etiam laxioris.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hæc dispositio Concilii Trid. habetur in sess. 14. c. 11. & sess. 25. c. 19. de Regularib.

QUæcumque sacrum Religionum statum offendere noscuntur, nostrum nos incitat officium de medio removere. Quamquam enim de cohibendis Regularibus ad alium Ordinem translatis Sancta Synodus Tridentina salubri consilio decrevit, ut nemo cujuscumque Ordinis Prælatus, vel Superior vigore cujusvis facultatis, illorum quempiam ad habitum, & professionem admittere possit, nisi in Ordine ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustro perpetuò maneat, multi tamen Superiores, & Prælati, obtentu privilegiorum, quamplurimos Apostatas & alios diversorum Ordinum ad se ob jurgia, contentiones, levitatem, & malefacta, ut maximè fugientes, eo etiam consilio receptare non desinunt, ut illorum opera in curandis infirmis, gerendisque eorum locorum rebus, & negotiis utantur, ex qua re plerique solutiores effecti, & quasi impunitatem assecuti, non personas tantum eorum Ordinum, unde animadversionis metu forte exierant, sed & ipsorum Ordinum ritus moresque maledictis insequuntur.

Revocatio privilegiorum recipiendi vel retinendi Regulares alterius Ordinis etiam laxiores.

§. 1. Quocirca cum ejusmodi privilegia veniant abroganda, quandocumque insigniter comperiuntur nocere, vel etiam scandala generare, nos his, aliisque rationabilibus causis adducti, & ut quibuslibet hujusmodi effugia præcludamus, de nobis attributæ potestatis plenitudine revocamus & abolemus omnia & quæcumque privilegia, facultates, dispensationes, & indulta præter juris communis dispositionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monacos, Canonicos & alios etiam laxiorum Ordinum professores, quibuscumque Ordin. Monasteriis, Hospitalibus, Militiis & piis locis, etiam Sancti Antonii Viennensis Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, S. Joannis Hierosolymitani, JESU CHRISTI, Sancti Jacobi de Spatha, Sancti Lazari Hierosolimitani, eorumque Ecclesiis, membris, Superioribus, & personis, per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, tam in ipsorum Monasteriorum Hospitalium & locorum institutione, quàm deinceps quomodocumque, ac quotiescumque, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus & aliàs sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis restitutionibus, præservationibus, mentis attestationibus, derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum miserabilium, & cujuscumque alterius piis operis intuitu, ac etiam ex quibuscumque aliis causis, quantumvis gravibus, caritativis & necessariis, etiam consideratione, vel ad supplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, deque illorum consilio, & matura deliberatione prius habita, concessa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innovata, extensa, vel etiam moderata. Cassamus quoque & annullamus, quoad illa, omnes Apostolicas, & alias litteras super iis confectas, ac processus, & alia inde secuta quæcumque.

Prohibitio de cetero eos accipiendi.

§. 2. Ac volumus ea omnia, vires & effectum de cetero non habere, ita ut posthac illorum sic revocatorum prætextu, Prælati & Superiores prædicti, aut alii quicumque nullum prorsus alterius, etiam laxioris Ordinis, vel observantiæ regularem, etiam specialem transeundi ad ipsos licentiam (juxta hujusmodi privilegia dumtaxat) ferentem, ad habitum & possessionem regularem in suis quisque Monasteriis, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam ut in claustro perpetuo maneat, admittant, nec omnino quemquam recipiant, vel retineant. Eos verò, quos in aliquo ex casibus supradictis (vigore hujusmodi privilegiorum tantum, ac præter juris communis dispositionem) jam habent translatos ad eorum Superiores, & loca ejus Ordinis unde erant profecti, quamprimum remittant.

Annullatio litterarum Apost. desuper confectarum, & processuum &c.

§. 3. Decernentes admissiones, receptiones, & retentiones hujusmodi nulla firmitate subsistere, neminemque prorsus ulli voto, ullive regulæ, vel observantiæ, etiam juramento, aliave solemnitate promissæ obligare, necnon irritum & inane quicquid secus per prædictos, aut quoscumque alios quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contravenientium pœnæ.

§. 4. Quicumque verò aliquem contra hujus nostræ revocationis tenorem admiserint, aut receperint, aut illos, aut quos jam habent, modo prædicto, translatos, aut receptos retinuerint, ipsos omnibus & singulis dignitatibus, administrationibus, beneficiis, officiis, fructibus, & pensionibus Eccl. præsentium auctoritate privamus, ad futura inhabiles esse volumus eo ipso.

Ordinarii contra prædictos procedant.

§. 5. Quocirca omnibus locorum Ordinariis, in quorum Diœcesibus loca prædicta consistunt, per Apostolica scripta mandamus, ut per se vel alium seu

alios

alios de translatis prædictis auctoritate nostra cognoscentes, in eos quos contra hoc præscriptum nostrum degere invenerint, ac etiam recipientes, vel retinentes, rejecto quocumque exemptionis privilegio animadvertant, ipsosque præterea translatos, vel retentos, ad Priores Ordines, & disciplinam remittere procurent. Contradictores quoscumque per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ceteraque juris & facti remedia opportuna, quacumque appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, Ordinum & locorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus & naturis, quodque Prælatis, & Superioribus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim à prædicta sit Sede indultum, quod litteris revocatoriis sub quacumque formula editis nullatenus, vel nisi modis, & formis in hujusmodi indultis contentis parere, & ob non paritionem aliquas censuras & pœnas incurrere, aut alias interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, necnon Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, & Ordinibus hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, indulgentiis & litteris Apostolicis generalibus & specialibus, etiam Motu, scientia & potestatis plenitudine prædictis, concessis, cujuscumque tenoris existant, per quæ præsentibus non expressa vel omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda, sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia nolumus cuiquam contra prædicta in aliquo suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 7. Volumus autem, ut ipsarum præsentium exempla edantur, eademque etiam impressa, Notarii publici manu, & Prælati Ecclesiastici, ejusve Curiæ sigillo obsignata, eamdem illam ubique locorum fidem in judicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c.

Dat P. An. 4. die 14. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, Prid. Id. Octobris Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1569. Ind. 12. die verò 1. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno quarto retroscriptæ litteræ Apost. lectæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum Lateranens. Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, dimissis in omnibus supradictis locis earumdem retroscriptarum litterarum copiis affixis per nos Julium Parinum, & Joannem Bornotum prædicti S. D. N. Papæ Curs.

Scipio de Octavianis Mag. Curs.

XC.

Reformatio officii Correctoris Cancellariæ Apostolicæ, & litterarum minoris Justitiæ contradictarum nuncupatarum.

Aliam reformationem fecit Pius IV. ut supra in ejus constit. 54. Universi. fol. 77. Et de materia Cancellariæ attende sup. Mart. V. const. 3. In Apostolicæ. Tom. I. fol. 298, cum ibi notatis.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus reformation.

Romani Pontificis circumspecta providentia nonnumquam gesta per Romanos Pontifices Prædecessores revocat & moderatur, prout in Domino salubriter expedire conspicit. Hinc est, quod ad reformationem litterarum officii Correctoris minoris Justitiæ contradictarum nuncupatarum Cameræ nostræ Apostolicæ attendentes, licet à felic. rec. Pio Papa IV. prædecessore nostro quamplura salubria statuta & ordinata fuerunt, tamen quia experientia compertum est propter nimias subtilitates adhuc sæpe ex dicto officio rescripta contra mentem nostram in grave partium præjudicium emanasse, quibus, prout ex debito officii nostri tenemur, providè consulere volentes, hac nostra constitutione perpetua statuimus, decernimus atque prohibemus.

§. 1. Ne Corrector & Procuratores Collegii officii litterarum præfatarum ex officio, ut antea, commissiones causarum sub quacumque forma, subrogationes, & Judicum mutationes concedant, minusque Judicibus ordinariis, aut aliis delegatis aliquos illis adjungant, aut quorumvis testium, etiam ad perpetuam rei memoriam examen ipsi delegent, neque litteras ad effectum revelationis, aut aliquid restituendi, aut deponendi, seu testimonium veritatis perhibendi contra occultas personas in forma significavit, concedi solitas, aut litteras, quas juris declaratorias super Religionis validitate, aut quibusvis aliis quæstionibus, causis & negotiis, & quas conservatorias appellant, expediant, sed omnes ad nos & futurum Rom. Pont. referantur per signaturam nostram, aut ejusdem Rom. futuri Pont. expediendas & decidendas, prout negotiorum & personarum qualitas, ac rei gravitas, & necessitas postulaverit. Litteras verò commissionum secundum supplicationes hujusmodi, super negotiis causis, & quæstionibus præfatis signandas, Corrector, & Collegium hujusmodi per illius officium expediat. Correctores & Procuratores abstineant à commissionibus causarum &c.

§. 2. Possit tamen idem Corrector, ut antea ex officio litteras super confirmatione contractuum ad supplicationem partium, & sive alterius præjudicio ac sententiarum, & laudorum de consensu partium cum solitis clausulis in forma communi expedire. Corrector concedat cōfirmationes contractuum & sententiarum ut hic.

§. 3. Regulas Cancellariæ non nisi de consensu S. Rom. Eccl. Vicecancellarii, aut illius Regentis concedat. Regulas aliis non det.

§. 4. Abstineat verò Corrector & Collegium præfatum quibus justitiæ majoris litterarum expeditio commissa fuit ab omnibus materiis beneficialibus, tam principalibus quàm accessoriis, & materiis perpetuis, necnon à concessione absolutionis à censuris, seu commissionibus illarum. Beneficiales materias non expediat.

§. 5. Licentias testandi nisi pro summa centum ducatorum, juxta formam in quinterno Cancellariæ nostræ traditam, concedat, & dummodo aliam similem non obtinuerint, & quod in omnibus licentiis præfatis hæc clausula (dummodo similem antea non obtinuerint) apponatur. Licentias testandi quas concedat.

§. 6. In confirmationibus statutorum, constitutionum, ordinationum, & privilegiorum, se non intromittat. Statuta & privilegia non confirmet.

§. 7. Licentias alienandi bona Ecclesiastica, seu ad loca pia pertinentia, confirmationes alienationum hujusmodi bonorum, cujuscumque etiam modicæ quantitatis existant, ipse non attingat, nec expediat. Licentias alienandi non det.

§. 8. Litteræ verò per Correctorem & officium præfatum expediendæ ad Bullariam non mittantur, nisi prævio examine, & censura Vicecancellarii, aut Regentis & in eadem Cancellaria nostra de majori præsidentia assistentium probatæ fuerint, post cujus judicium neque Corrector aut quivis alius manu eas immutando, sub pœna falsi apponat. Litteræ per Officiales examinentur.

§. 9. Abstineat quoque ab omnibus materiis concernentibus statum & personas regulares utriusque sexus cujuscumque Ordinis. Materias Regularium non tangat.

§. 10. Conficiant præterea Procuratores præfati Archivium in Palatio nostro Apostolico, in loco per Procuratores Collegium faciant.

nos

hos designando, & litteras omnes extense & integrè registrent, & ad minus singulo quoque trimestri ad dictum Archivium custodiendas deferant.

Contra hanc bullam & aliam Pii IV. nihil agant.

§. 11. Inhibentes Collegio & Correctori præfatis sub pœna privationis officiorum ne contra declarationem, ordinationem & decretum præfatum aliquid innovare præsumant. Ceteris omnibus aliis, quæ à Pio præfato, & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris statuta & decreta sunt, firmis manentibus.

Decretum irritans.

§. 12. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quavis aliter interpretandi & judicandi facultate, judicari & definiri debere. Et quicquid secus super his à quoquã quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritũ & inane similiter decernimus.

Derogatio contrariorũ.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoq; & indultis eisdem Correctori & Procuratoribus, eorumq; Collegio sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis per quoscumq; Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac forsan nos concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus etiã si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac individua & de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumq;

Supplicationes commissionum quomodo expedien.

§. 14. Volumus autem quod liberum sit omnibus supplicationes commissionum causarum in præsentia nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis signatis, non solum per officium contradictarum, ut præfertur, sed etiam, ut antea per litteras in forma Brevis expediendas obtinere, dummodo per extensum, & non supplicatione introclusa, litteræ præfatæ expediantur.

Taxa non augeatur.

§. 15. Inhibentes Secretariis, & Scriptoribus dicti Collegii sub pœnis indignationis nostræ, & privationis officiorum, ne propter extensionem hujusmodi, taxam & impensam, etiam occasione scripturæ aut laboris vel celerioris expeditionis, augeant.

Litteræ registrentur &c.

§. 16. Mandantesque Collegio & Scriptoribus, quod litteræ præfatæ per eosdem registrentur, & in Palatio nostro ad Archivium, in loco similiter per nos designando, singulo quoque trimestri ad minus, ut supra deferantur.

Forma & effectus public.

§. 17. Ut autem præsentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & eos quorum interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus & mandamus illas in Palatii nostri Apostolici, ac Audientiæ litterarum contradictarum valvis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium relicta ibidem earum copia affixa detineri, ut ii, quos litteræ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare quod ad ipsorum notitiam non pervenerint: Cùm non sit verisimile apud eos incognitum remanere, quod tam patenter publicatum fuerit. Et quod in quinterno Cancellariæ præfatæ describātur.

Nulli ergo, &c. Si quis &c.

D. P. An 4. die 11. Oct.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, 12. Cal. Novembris, Pont. nostri Anno quarto.

Sequitur declaratio prædictæ Reformationis.

Edita An. D. 1569.

PIUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causa hujus declarationis.

Nuper certis rationabilibus causis tunc suadentibus circa officium Correctoris litterarum Cancellariæ nostræ contradictarum nuncupatarum, statuimus ut nihil omnino eorum quæ tunc expressa sunt, quæ antea ex dicto officio concedi consueverant, deinceps absque signatura nostra, & in litterarum Apostolicarum expeditione S. R. E. Vicecancellario assistentium recognitione & censura, à prædicto Correctore expediretur.

Declaratio dictæ Reformationis, & facultatum Correctoris, & Procuratorum.

§. 1. Nos causis prædictis postea plenius cognitis, cupientes propitiori eorum expeditioni quæ justitiã concernunt, minoriq; partium dispendio consulere, Motu simili, &c. certaq; scientia volumus, ac dilectis filiis Correct. & Procurator. hujusmodi litterarum contradictarũ concedimus, ut rescripta & cõmissiones omnium causarum, tam civilium quàm criminalium, necnon Judicum subrogationes, mutationes, adjunctorum dationes sive ordinariis sive delegatis faciendas, testium ad futurã rei memoriam examinandorũ concessiones, & reliquas materias majorem vel minorem nuncupatam Justitiam more concernentes, super quibus omnibus supplicationes nostras seu Romani Pontificis pro tempore existentis, aut signaturæ nostræ justitiæ Præfecti prius signaturæ, & non aliàs, absq; assistentium prædictorum recognitione vel censura valeant expedire. Et simili modo super supplicationibus manu nostra signatis, litteras ad effectũ revelandi, aut aliquid restituendi, ac testimoniũ veritatis perhibendi, contra occultas personas in forma, Significavit, etiam privativè quoad omnes, quibus id (excepto dumtaxat nostro in spiritualibus Vicario Urbis, qui in Urbe ipsa & suburbiis tantum illa expedire possit) omnino inhibemus. Et eos ac etiam Notarios qui contrafecerint, emolumentis omnibus suorum officiorum per annum integrum privamus, locis piis applicandis, & præterea quingentorum ducatorum auri de Camera, ac aliis pœnis arbitrariis afficiendos decernimus. Quæ omnia (donec aliter per nos aut Sedem Apostolicam reformando fuerit constitutum) omnino volumus observari, reliquis omnibus in reformatione nostra super hoc edita contentis salvis remanentibus; ita tamen quod nullus alius quàm prædictus Vicecancellarius seu ejus Locumtenens litteras prædictas ad Bullariã transmittere possit.

Sola Signatura sufficit.

§. 2. Ceterum volumus solam signaturam Præsentibus sufficere, atque in judicio & extra fidem facere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Regulis nostris in contrarium editis, & de non tollendo jure quæsito, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & in reformatione prædicta contentis, etiam specialem & expressam derogationem & mentionem requirentibus, & clausulas derogatoriarum continentibus, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscript.

Placet Motu proprio. M.

XCI.

Indulta, gratiæ & indulgentiæ Confraternitatis nationis Florentinæ sub invocatione S. Joannis Baptistæ Decollati, de Misericordia nuncupatæ, nuper in Urbe institutæ ad caritativè confortandum viã Justitiæ morituros, eisque ecclesiastica Sacramenta subministrandum, & eorumdem corpora sepeliendum.

Confraternitatem istam instituit Innocentius VIII. ut sup. in Tomo I. fol. 44. in ejus const. 16. Inter desiderabilia. ubi notavi. Et quoad communicationem Indulgentiarum cum aliis ejusmodi Confraternitatibus, videte formam traditam à Clemente VIII. in const. 115. Quæcumque. Et quoad Indulgentias ipsorum Confratrum, habetis novam dispositionem. Pauli V. mox publicandam, firmatam die 23. Augusti 1608. Tom. 3.

Edita An. D. 1569.

PIUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Innocentius VIII. erexit Sodalitatem.

Cum sicut accepimus postquam alias fel. rec. Innoc. Papa VIII. prædecessor noster, venerabilem Societatem seu Confraternitatem Misericordiæ nuncupatam nationis Florentinorum de Urbe erexerat & instituerat.

§. 1. Ac

Ad co. fortandum via Justitiæ ad mortem damnatos ac sepeliendum.

§. 1. Ac Confratribus ipsius Confraternitatis quemdam locum intra Urbem, in quo unam Ecclesiam ædificare, & construere, in qua unum Capellanum presbyterum sæcularem, qui inibi Missas, & alia divina officia celebrare, & omnes qui via Justitiæ, ultimo supplicio afficiendi essent, confortare, & eorum confessionibus auditis Ecclesiastica Sacramenta eis ministrare, ac eos in sinceritate fidei Catholicæ manutenere haberet, ad eorum dispositionem deputare & tenere, ac inibi eorumdem ultimo supplicio afficiendorum corpora, Ecclesiasticæ sepulturæ absque aliqua particulari licentia tradere & humare liberè valerent, donaverat.

Statuta cond. facultas.

§. 2. Quodque Confratres Gonfraternitatis hujusmodi pro tempore existentes, quæcumque statuta & ordinationes secundum misericordiam & charitatem, convenientia & expedientia concedere & facere.

Confratribus eligendi Confessorem dedit.

§. 3. Atque unum Confessorem idoneum, & sæcularem, ac cujusvis Ordinis regularem, qui eos in certis casibus tunc expressis absolvere, & eorum vota etiam, certis casibus tunc expressis, exceptis, in alia pietatis opera commutare.

Indulgentias concessit.

§. 4. Eisdemque Confratribus verè pœnitentibus & confessis plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam semel in vita, & in mortis articulo impendere posset, eligere valerent.

Judicem eorum A. C. deputavit.

§. 5. Et quod in omnibus causis civilibus, non tamen criminalibus, concernentibus bona ipsius Societatis, nonnisi coram Auditore Cameræ conveniri possent. Et quod casu quo aliquis ultimo supplicio afficiendus vellet dictam Confraternitatem instituere hæredem omnium vel partis bonorum suorum, Confratres dictæ Confraternitatis pro tempore existentes, possent absque Fisci præjudicio, & nomine dictæ Confraternitatis exigere & recuperare in judicio & extra illud, ac ubique locorum bona prædicta sibi relicta ab omnibus illa habentibus, licet juris solemnitates servatæ non essent; dummodo per instrumentum, vel relationem duorum aut trium testium, sive alias legitimè constaret & appareret, talem fuisse voluntatem, & loqutionem ultimo supplicio afficiendi.

Hereditates à condemnatis habere posse concessit.

Indulgentiã eorum Ecclesiam visitantibus dedit.

§. 6. Et ultimò omnibus utriusque sexus personis verè pœnitentibus & confessis, quæ dictam eorum Ecclesiam à primis Vesperis usque ad secundas Vesperas, festivitatis Decollationis Sancti Joannis Baptistæ devotè visitarent, & pro subventione dictæ Confraternitatis manus porrexerint adjutrices, viginti unius anni, & totidem quadragenarum indulgentiam & remissionem concesserat, & indulserat.

Leo X. hæc omnia approbavit.

§. 7. Piæ mem. Leo X. etiam prædecessor noster donationem, concessionem, & indultum Innocentii prædicti, ac alia præmissa confirmavit & approbavit.

Confratres Nationis Florentinæ esse jussit.

§. 8. Ac ordinavit quod Confratres prædicti aliquem voluntariè acceptare, nec ab aliquibus ad acceptandum in eadem Confraternitate aliquem qui nationis Florentinæ non esset compelli & cogi non possent.

Aliasque Indulgentias elargitus est.

§. 9. Et ulterius omnibus qui dictam Ecclesiam in dicta festivitate singulis annis, aliorum viginti, & qui omnibus diebus Dominicis eamdem Ecclesiam visitarent, ac manus porrigerent adjutrices ut supra, aliorũ decẽ, & qui ultimo supplicio dictos condemnatos associarent, & confortarent aliorum septẽ annorum, & qui eorumdem ultimo supplicio affectorum corpora ad sepulturã associarent, aliorum septem annorum, & totidem quadragenas, de injunctis eis pœnitentiis indulgentiã & remissionẽ concessit.

Clemens VII. præmissa confirmavit &c.

§. 10. Quæ omnia per recol. mem. Clementem VII. etiam prædecessorem nostrum approbata & confirmata fuerunt, qui etiam eidem Confraternitati, quod illius Capellani in die Paschatis Resurrectionis, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, omnibus utriusque sexus Confraternitatis Confratribus in dicta eorum Ecclesia, absque præjudicio Rectorum in quarum Parochiis degerent, ministrare.

Missas ante diem pro carceratis celebrare permisit.

§. 11. Atque Missas in præsentia ultimo supplicio condemnatorum etiam ante diem, dummodo circa auroram celebrare possent.

Indulg. visitantibus Ecclesiam concessit.

§. 12. Necnon omnibus verè pœnitentibus & confessis, aut firmum temporibus debitis confitendi propositum habentibus, qui dictam Ecclesiam in Paschatis Resurrectionis, & Decollationis S. Joannis Baptistæ festivitatibus & diebus, à primis Vesperis usque ad occasum Solis festivitatum & dierum singulis annis devotè visitarent, & pro manutentione dictæ Confraternitatis manus porrigerent adjutrices, quoties id fecerint indulgentiam plenariam, & omnium peccatorum suorum remissionem.

Legatum & vestes condemnatorum etiam in præjudicium Fisci habere indulsit.

§. 13. Eisdemque Confratribus quod in quocumque legato summam sex ducatorum non excedenti, per quemlibet condemnatum eis verbo vel in scriptis relicto, licet esse in præjudicium Fisci, & in ejus damnum, satisfactis prius executore, & Capitaneo Carceris de expensis pro victu condemnati factis, liberè succedere & omnia indumenta, & vestimenta dictorum condemnatorum cum quibus carcerati aut ad ultimum supplicium conducti forent, à quorumcumque etiam illa auctoritate Judicis detinentium manibus, propria auctoritate & absque alicujus personæ licentia accipere, aut accipi facere, & liberè retinere, & in opera pia, aut alia substentationi, & oneri dictæ Confraternitatis convertere valerent & possent, similiter concessit.

Paulus III. confirmavit, & ampliavit quoad legata.

§. 14. Quodque claræ mem. Paulus Papa III. pariter prædecessor noster donationes, concessiones, ampliationes, ordinationes, gratias & indulgentias Prædecessorum confirmando & approbando & renovando Confratribus prædictis, quod etiam cum præjudicio Fisci, in legatis sibi, ut supra usque ad summam decem ducatorum pro quolibet legato relictis, executore & capitaneo carceris, ut suprà satisfactis per manus dictorum Confratrum, de his quæ habere deberent, etiam liberè succedere.

Carceratum unum liberare permisit.

§. 15. Atque in die Decollationis S. Joannis Baptistæ, unum carceratum ad mortem pro quocumq; excessu condemnatũ, ad eorũ electionem singulis annis liberare, omnibusq; privilegiis, quibus aliæ Confraternitates in die S. Mariæ de mense Augusti gaudent, perpetuò gaudere possent, pariformiter concessit.

Julius III. approbavit.

§. 16. Quæ omnia per ejusdem claræ mem. Julium Tertium etiam prædecessorem nostrum confirmata & approbata fuerunt. Qui etiam voluit, quod dictus carceratus liberandus, ut præfertur, absque aliquibus expensis tam suis quàm dictæ Confraternitatis sive Societatis tam ratione capturæ quàm carcerationis, liberari deberet.

Legata condemnatorum usque ad sc. 25. ampliavit.

§. 17. Et quilibet condemnatus ad mortem, per viam testamenti, sive donationis, aut alio quocumque modo usque ad summam vigintiquinque ducatorum, eidẽ Confraternitati libere relinquere valeret.

Facultatem dedit aggregandi alias Confraternitates. Tu vide quod dixi in rubr.

§. 18. Quodque Confratres dictæ Confraternitatis, omnia privilegia, gratias & indulgentias sibi concessa & concedenda, omnibus Confratribus & Societatibus Mundi erectis aut erigendis, quæ condemnatorum ultimo supplicio morti interveniunt, & in similibus operibus misericordiæ exercitantur, ac si pari modo, privilegia, gratiæ, & indulgentiæ prædictæ eisdem propriis Confraternitatibus, illorumque Confratribus, concessa fuissent, communicare & concedere possent. Atque quod ad processiones ire seu accedere nisi ad eorum commoditatem, non tenerentur, nec ad id compelli possent, omnibus in contrarium facientibus derogando.

Pius IV. confirmavit.

§. 19. Et ultimo beatæ memoriæ Pius Papa Quartus prædecessor noster, donationes, concessiones, ampliationes, gratias, indulgentias & alia præmissa per prædictos Prædecessores dictæ Confraternitati illiusque Confratribus concessas & concessa approbando & confirmando.

Confratribus infirmis domi Missas celebrari concessit.

§. 20. Eisdemque Confratribus quod ipsis infirmis existentibus in eorum domibus Missam per Presbyterum sæcularem, vel regularem ad eorum beneplacitum eligendum, singulis diebus, dum eorum infirmatis duraret, etiam ante diem in casu

neces-

necessitatis, & circa diurnam lucem celebrari facere libere possent.

Capellano dedit facultatem pro condemnatis de nocte celebrare eosque absolvere & eisdem Indulg. impartiri.

§. 21. Necnon quod si Capellano dictæ Confraternitatis constaret, & sibi videretur, dictos condemnandos ad ultimum supplicium esse dispositos ad recipiendum sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum, posset in eorum præsentia etiam de nocte in casu necessitatis Missam celebrare, & absolutionem, ac indulgentiam plenariam in forma Jubilæi impendere, & dictum Eucharistiæ Sacramentum eis ministrare similiter concessit & indulsit, prout in singulis Prædecessorum supplicationibus desuper signatis, seu litteris desuper forsan expeditis latius & plenius contineri dicitur.

Hic Pontif. omnia approbat, & defectui supplet.

§. 22. Nos igitur qui ea, quæ à Prædecessoribus nostris ita piè & caritativè concessa & ordinata esse noscuntur, ut firma perpetuo & illibata persistant, Apostolicæ confirmationis munimine libenter roboramus, eorum vestigiis inhærentes Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, donationem, concessiones, ampliationes, privilegia, indulta, gratias, indulgentias & peccatorum remissiones, ac alia præmissa Confraternitati Misericordiæ illiusq; Confratribus prædictis per dictos Prædecessores nostros quomodolibet concessas & concessa, cum omnibus inde secutis, ac omnium & singulorum tam juris quam facti si qui in præmissis intervenerunt defectum, ac solemnitatum etiam de jure requisitarum forsan omissarum suppletione approbamus, confirmamus & innovamus, illisq; perpetuæ firmitatis robur adjicimus, & ab omnibus quos concernit, & in futurum concernet inviolabiliter observari debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Contraria tollit.

§. 23. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, &c. etiam juramento, &c. roboratis; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque; cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat Motu proprio M.

Papæ subscript. Repetitio clausularum.

§. 24. Et cum absolutione à censuris ad effectum, &c. pro omnibus, & quod donationum, concessionum, indultorum, ampliationum, gratiarum, indulgentiarum, & peccatorum remissionum, & aliorum præmissorum, per dictos Prædecessores nostros, & dictæ Confraternitati, & illius Confratribus concessorum veriores tenores, &c. habeantur pro expressis, seu in totum vel in partem exprimi possint in litteris. Et de approbatione, confirmatione, invocatione, suppletione, adjectione, indulto, extensione, prorogatione prædictis, de & pro omnibus & singulis supradictis quæ hic pro repetitis ad partem habeantur, Motu proprio, &c. ac perpetuo in forma gratiosa. Et cum opportuna si opus sit Judicum executorum deputatione, qui assistant, &c. cum plena & libera facultate citandi etiam per dictum publicum, constito summariè, &c. de non tuto accessu, ac inhibendi, & sub sententiis, & censuris Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis eorum arbitrio moderandis & applicandis pœnis, ac aggravandi, &c. contradictores, &c. per quascumque eis videbitur censuras & pænas compescendi invocato, &c. brachii sæcularis, cum derogatione constitutionum de una, & duabus, non tamen tribus dietis, si opus fuerit latissimè extendentes.

Sola Signatura sufficit.

§. 25. Et quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra illud, quacumq; regula contraria non obstante, seu si videbitur litteræ cum omnium singulorum præmissorum etiam nominum, cognominum, modernorum Confratrum, dictæ Confraternitatis invocationum, situationum, denominationum, qualitatum, & aliorum circa præmissa quomodolibet necessariorum, majori & veriori specificatione, & expressione simul vel ad partem super quolibet articulo, prout utilius videbitur expediri possint & quo ad indultum celebrandi Missas in domibus, in Oratorio ad id à Vicario Urbis designato, & per presbyterum per dictum Vicarium approbandum tantum.

Declaratio circa liberationem condemnati.

§. 26. Volumus autem quod dicta Confraternitas dictum condemnatum liberandum, nobis & Rom. Pont. pro tempore existenti, denominare debeat, & teneatur.

Fiat M.

XCII.

Confirmatio & innovatio quarumcumque gratiarum & signanter præcedentiæ hactenus Congregationi Canonicorum sæcularium S. Georgii in Alga Venetiarum concessarum. Et concessio omnium privilegiorum, aliis Ordinibus etiam Mendicantium concessorum & concedendorum.

Quoad præcedentiam etiam respectu Canonicorum regularium Lateranen. habes hujusmet Pont. declarationem infr. in ejus const. 127. Cum alias, ubi notabo.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1569.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Ex incumbenti nobis Apostolicæ servitutis officio, quorumlibet Ecclesiasticorum præsertim Religiosorum locorum illorumque personarum, in via mandatorum Domini, ad illius honorem & gloriam deambulantium, ac in pio laudabilique illarum proposito permanentium, directioni prosperoque statui assiduè intenti, illa propterea providè statuta dignoscuntur quo firmius persistant, libenter Apostolici muniminis præsidio sublatis quibusvis obstaculis roboramus, personas ipsas paternis confovendo affectibus.

Congregatio acceptavit bullam hujus Pont. nu. 76. Lubricum, quæ est supra fol. 291. & professi sunt regulam S. Augustini.

§. 1. Sanè cùm sicut accepimus dilecti filii Rector Generalis & Canonici Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, qui in eorum Capitulo, in Monasterio seu domo Sancti Salvatoris in Lauro de Urbe Congregationis hujusmodi novissimè celebrato tamquam nostri, & Apostolicæ Sedis obedientiæ filii, præcepto per nos eis aliàs facto super professione regulari, ut eam qui in hujusmodi Congregationem de cetero degere vellent profiterentur obtemperando, illam professionem debita cum reverentia acceptarunt, in eorum Monasteriis sive domibus religiose laudabiliter prout hactenus vixerunt de cetero vivere, & gratum Altissimo famulatum impendere intendant.

Hic modo Pont. ejus gratias omnes & privilegia Concilio Trid. non contraria confirmat & privilegia cuicumque aliæ Religioni concessa & concedenda communicat.

§. 2. Nos Rectoris & Canonicorum ipsorum laudabile propositum plurimum in Domino commendantes, & quo liberius in pace & tranquillitate juxta eorum instituta vivere possint, impedimenta siquæ sint de medio tollere, ipsosque Rectorem & Canonicos specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes ac illos & eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes, necnon constitutionum, regularium statutorum, privilegiorum, indultorum & aliorum concessionum ac gratiarum infrascriptorum, omniumque in contrarium aut præjudicium illorum, seu Congregationis hujusmodi, ac litterarum etiam in forma brevis, etiam Motu proprio, vel aliàs quomodolibet desuper concessorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererentur, præsentibus pro expressis habentes, Motu simili non ad ipsorum Rectoris & Canonicorum, vel alicujus eorum, aut quorumvis aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò omnes & singulas constitutiones, ac ritus & mores, aliaq; regularia ipsius Congregationis instituta, quoad ea quæ sacris canonibus, & decretis Concilii Tridentini contraria non sunt, ita quod Rector & Canonici prædicti in processionibus & actibus publicis præcedant, prout

antea soliti erant; necnon concessiones, gratias, privilegia & indulta ipsis Congregationi ac Rectori, & Canonicis per quoscumq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem eamdem, principaliter sive per viam communicationis, aut alias quomodolibet concessa, confirmamus, ac illa de novo: necnon etiam omnia alia per ipsos Prædecessores, ac nos quibusvis Ordinibus & Religionibus etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet concessa, & quæ de cetero concedentur, eisdem Rectori & Canonicis, ac Congregationi gratiose concedimus, ac confirmata & concessa esse volumus.

Contrarias concessiones irritat.

§. 3. Necnon omnia etiam per Prædecessores prædictos, & nos etiam per quascumque etiam in forma brevis litteras in contrarium præmissorum, seu ipsius Congregationis, & privilegiorum eidem concessorum præjudicium, quomodolibet etiam hactenus concessa, revocamus, irritamus & annullamus, ac irrita & nulla esse, necnon quicquid à dicto Rectore & dilectis filiis Patribus, Capitibus Congregationis hujusmodi nuncupatis, factum seu definitum fuerit, observari volumus, ac perpetuo statuimus & ordinamus.

Et ita & non aliter judicari decernit.

§. 4. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, ac ita mentis & voluntatis nostræ incommutabilis esse volumus & declaramus.

Executores hujus const. deputat.

§. 5. Quocirca venerabili Fratri nostro Episcopo Amerino, & dilectis filiis S. Georgii Majoris Venetiarum, ac S. Justitiæ Paduanæ Monasteriorum Abbatibus per Apostolica scripta Motu pari mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris & Canonicorum prædictorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis & illorum singulis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa observari, ac Rectorem & Canonicos prædictos confirmatione, concessione, voluntatibus, statuto, ordinatione, decreto & declaratione hujusmodi pacificè frui & gaudere: non permittentes eos, & illorum singulos, desuper per quoscumque contra præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari, perturbari aut inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias ipsorum, vel cujuslibet ipsorum eorum arbitrio imponendas, moderandas & applicandas aliaque opportuna juris remedia compescendo; necnon legitimis ad hoc servatis habendis processibus, illos censuras & pœnas ipsas incurrisse declarando, ac ipsas censuras & pœnas etiam iteratis vicibus aggravando, & interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac dictæ Congregationis etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis Ordinibus, & illorum Superioribus, ac aliis personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet, etiam per prædecessores nostros prædictos, ac nos & Sedem prædictam, etiam motu & scientia similibus, concessis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis sufficienter habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, & illis derogatum esse volumus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim à dicta Sede sit indultum, quod interdici, suspendi, aut excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ad de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, tertio idus Decemb. Pontificatus nostri Anno quarto.

D. P. An. 4. die 31. Dec.

XCIII.

Constitutio Bonifacii VIII. contra offendentes S. R. E. Cardinales, extenditur etiam contra scientes & non revelantes.

Hoc idem prohibitum est in bullis quas in die Cœnæ Domini Romani Pontifices publicare consueverunt, de quibus dicam in const. 63. Pauli V. Tom. III.

Eadem Bonifacii VIII. dispositio quæ est in cap. fœlicis, de Pœn. in 6. fuit à Leone X. extensa ad invadentes eorum domos, ut in ejus constit. 16. Temerariorum. Tom. I. Alia autem de Cardinalibus indicabo in const. 50. Six. V. Postquam, vide hic infra.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1569.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INfelicis sæculi pericula miserati, dolorem comprimere non valemus, quod nefarii homines, justorum sanguinem sitientes, ad illorum quoque perniciem in festiore animo incumbant, quos Spiritus Sanctus membra constituit præcipua Ecclesiæ Dei, quam suo sibi sanguine acquisivit.

Bonifac. VIII offend ntibus Cardinales, illorumque fautoribus pœnas hic descriptas imposuit in c. felicis, de Pœnis in 6.

§. 1. Magna igitur ratione post alios fel. rec. Bonifacius Papa VIII. de Fratrum suorum consilio perpetua constitutione sancivit, ut si quis S. R. E. Cardinalem fuerit hostiliter insecutus, aut percusserit, aut ceperit, aut mandaverit id fieri, sociusque fuerit facientis, factumve ratum habuerit, seu dederit consilium vel favorem, aut receptaverit, aut defenderit scienter eumdem, tanquam læsæ majestatis reus, perpetuo sit infamis, & præterea diffidatus, bannitus, & intestabilis: omnia ejus ædificia ruinæ perpetuæ subjaceant, nullus ei debita reddere, nullus ei in judicio respondere teneatur, bonis omnibus Fisco, vel Reipublicæ applicatis. Idem etiam feudis, beneficiis & officiis, spiritualibus & temporalibus, sit ipso jure privatus, sed & ipse infectans excommunicationis sententiam incurrat, quam solus Rom. Pontif. excepto mortis articulo, valeat relaxare.

Sed eam non sufficere constitutionem inquit hic Pontif.

§. 2. Sed ne hæc quidem constitutio, propter abdita consceleratorum consilia, omnino satis esse noscitur ad hujusmodi sacrilegia amplius prohibenda. Qui enim alicui vim inferre sibi proponunt, id secreto, in occulto ut maxime machinantur, veluti impium illud facinus indicat in personam dilecti filii nostri Caroli tituli sanctæ Praxedis presbyteri Cardinalis Borrhomæi, Ecclesiam Mediolanensem sanctissimis institutis studiose informantis proxime attentatum. Quæ res Nos gravius commovet, vehementiusque excitat omnia exquirere, ut nobilissimæ corporis nostri partes undique protegantur. Quibus enim præsidio erimus, quibus suppetias afferemus, quos denique tutabimur, si templi DEI bases, si clarissima Ecclesiæ lumina, si speciales Filios, qui pro animabus populorum, pro fide, pro justitia, pro unitate pervigilant, inultos deseramus.

Propterea easdem pœnas imponit scientibus & non revelantibus.

§. 3. Itaque sanctioni prædictæ de simili Fratrum nostrorum consilio adjicientes, Statuimus, ut quisquis, etiam à nudo consilio, aut simplici favore, aut omnino à ceteris prædictis alienus, quempiam auctorum, administrorum, vel consciorum, conjurationis sive conspirationis, aut comissi, comittendive criminis in personam Cardinalis, illorumve fautorum, receptorum, vel occultatorum, siveex renunciatione sibi protinus, vel per interpositam personam, aut litteras, facta, cognoverit, sive ex scripturis, cœtu, conatu, concursu, insidiis, aliisve signis & indiciis qualecumque scientiam habuerit, vel etiam conjecerit, quive horum quicquam intellexerit, quantumcumque res aliàs occulta sit: quamprimum id Rom. Pont. si in Curia fuerit, sin autem Ordinario loci, vel si Cardinalis ipse Ordinarius extiterit, propinquiori Episcopo, & si crimen nondum commissum fuerit, etiam ipsi Cardinali properet revelare. Quicumque verò etiam non subditus, & omnino extraneus defecerit, cujuscumque dignitatis fuerit, prædicto sit excommunicationis laqueo innodatus, pariterque majestatis reus infamiam, & omnes pœnas prædictas eo ipso incurrat.

Pœnas alias præsentibus.

§. 4. Eadem nihilominus constitutione quoad reliquas ejus partes, ac ceteris omnibus sanctionibus canonicis & civilibus, ad talium coertionem editis in suo robore duraturis.

Rem deferens liberatur.

§. 5. Porro si quis ad sanitatem revertens, rem adhuc incognitam retexerit, omni noxa penitus liberetur.

Ordinarius Papæ significet.

§. 6. Ceterum loci Ordinarius secretò cum casum ad se delatum, prædicto Pontifici primo quoque tempore nunciare, & interim rem omnem ab stirpe exquirere, & si necessitas tunc postulet, sæculare quoque brachium adhibere.

Jussio public. in Urbe, & extra.

§. 7. Sed ne quisquam horum ignorationem valeat excusare, jubemus præsentes valvis Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ubi publicabuntur appendi, eisque detractis earum exempla eo in loco relinqui, & eas pariter ab omnibus locorum Ordinariis, in suis Ecclesiæ, locisque insignibus promulgari.

Transumptorum fides.

§. 8. Quia verò difficile nimis esset ipsas Præsentes, quocumque illas opus erit perferre, Volumus earum exempla etiam impressa, notarii publici manu, & Prælati ecclesiastici, ejusve Curiæ sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem, in judicio & extra illud ubique gentium facere, quam ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ adjectionis, statuti, jussionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4. 19. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, quartodecimo Calend. Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.

Jo. Card. Moronus Episcopus Portuen.
Christophorus Madrucius Episcopus Prænestin.
Otho Card. Truchses Episcopus Albanen.
A. Card. Farnesius Vicecan. Episcopus Tusculan.
Jo. Bapt. Cicada Episcopus Sab. Card. S. Clem.
Ego Julius Cardinalis Urbinus.
Ego Jo. Riccius Card. Policianus.
Ego Scipio Cardinalis Pisarum.
Ego Jacobus Cardinalis Sabellus.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Ph. Card. à Burdisera.
Ego Hugo Boncompag. Card. S. Sixti.
Ego Alexander Card. Sfortia.
Ego Flavius Card. Ursinus.
Ego A. Cardinalis Cribellus.
Ego Guido Card. Vercellen.
Ego B. Card. Lomellinus.
Ego Gulielmus Card. Sirletus.
Ego Antonius Card. Granvelanus.
Ego Franciscus Card. Pacecus.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Hip. Card. Ferrarien.
Ego Ind. de Avalos Card. de Aragona.
Ego P. Card. de Sancta Cruce.
Ego Z. Card. Delphinus.
Ego Jo. Fran. Card. Commendonus.
Ego Marcus Ant. Cardinalis Bobba.
Ego F. Michael B. Card. Alex. Camer.
Ego F. Cardinalis Alciatus.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Ferd. Card. de Medicis.
Jo. Paulus Cardinalis ab Ecclesia.
A. Cardinalis Caraffa.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1570. indictione 13. die quinta Januarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D.N.D. Pii divina providentia Papæ V. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Ecclesiæ S. Jo. Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancell. Apostolicæ & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joannem Freile & Julium Parinum, & Joannem Bornotum Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores dimissis copiis in omnibus supradictis locis earumdem litterarum copiis impressis affixis.

Jo. Gerardi Magister Cursorum.

XCIV.

Confirmatio constitutionis Greg. XI. ac sententiæ latæ in Rota Romana ad favorem sacrosanctæ Ecclesiæ Lateranen. de Urbe, circa ejus præeminentiam, & superioritatem, & prærogativam, supra omnes Urbis & Orbis Ecclesias, ac Basilicam S. Petri de Urbe.

Aliqua de hac Lateranen. Ecclesia vide suprà in constitut. 4. Honor. III. Sedis. fol. 66. Et de ejus præeminentia, vide in const. 1. Greg. XI. supra fol. 263. in Tomo I.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1569.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INfirma ævi conditio sæpe efficit, ut res vel maximè perspicuæ & immemorabiles, perplexi erroris caligine sensim obductæ, in gravia discrimina prolabantur.

Causæ ob quas Ecclesiæ Lateranensis prærogativa in dubium revocata fuit.

§. 1. Quo genere affecta sacrosancta Ecclesia nostra Lateran. post tot insignes ruinas, quæ ei tenebrosis illis sæculis acciderant, quibus plerique omnes Rom. Pontif. aut Religionis studio, aut componendæ pacis gratia, aut bellorum periculo, longe ab Urbe, sæpe enim in Galliis agebant, de summa quoque juris sui, & honoris prærogativa perperam laboravit. Etenim longo post intervallo, quàm fel. rec. Leo Papa Quartus parta de Saracenis spectabili victoria, Urbem sui nominis, præsidiumque ac Vaticanum statuerat, cùm reduces deinceps Pont. in aliis, atque aliis Urbis Ecclesiis uti cuique tutum aut commodum erat considerent, prædicta Ecclesia, ex tam multis direptionibus, quasi solitudine facta, Sacerdotes Basilicæ Principis Apostolorum cum parilis vetustatis gloria, tum nomine & dignitate illustres & insignes ab ea rerum commutatione, prædictum sibi jus nixi sunt vindicare.

Gregorius XI in rubr. citatus, eam supremum locum tenere definivit.

§. 2. Quam rem non ferens Gregorius Papa XI. qui etiam tunc Avinione sedebat, ut omnem dubitationem eximeret, declaravit & definivit, prædictam Ecclesiam Lateranensem præcipuam Sedem suam dictæ Basilicæ, ac ceterarum omnium Urbis & Orbis Ecclesiarum maximum supra illas omnes locum tenere.

Rota etiam cui Pius IV. hunc articulum decidendum commisit, idem pronunciavit.

§. 3. Sed dicti Sacerdotes translato inde prorsus Pontificum domicilio, elatiores quandocumque res tulit audentius institerunt, donec Pius Papa Quartus antecessor noster merito commotus, quod in Cleri conventu & supplicationibus res turbæ intercederent, molestæque dissensiones fierent, huic tamen controversiæ finem constituere volens, causam universam dilecto filio Magistro Francisco Sermento causarum Palatii Apostolici Auditori commisit audiendam, & omni appellatione præcisa penitus terminandam. Qui vocatis utrimque Capitulis, in ipsa causa ritè procedens, definitiva sententia ex communi aliorum dicti Palatii Auditorum consilio nuper prolata, declaravit, jus præcedendi & prærogativam honoris, locique nobilioris ac supremi, etiam supra canonicos, beneficiatos, clerum, & personas prædictæ Basilicæ in processionibus solemnibus, & decretis, ceterisque omnibus actibus, publicis & privatis, ad canonicos, beneficiatos, & clerum dictæ Ecclesiæ Lateranensis omnino pertinere. Quin etiam perpetuo silentio his rebus imposito, res judicata ita executioni mandata est, ut habitis postea Cleri Conventibus ac supplicationibus, sacerdotes omnes prædictæ Ecclesiæ Lateranensis supremum ibi locum etiam supra omnem clerum dictæ Basilicæ re ipsa obtinuerint.

Hic Pont. omnia confirmat suppletque defectus.

§. 4. Quocirca nos tuendi juris studio, hanc sententiam atque declarationem & definitionem, & litteras prædicti Gregorii Papæ, & quæcumque in litteris ipsis continentur, Motu proprio, certaque quam habemus prædictorum omnium scientia, auctoritate Apostolica approbamus & confirmamus, deque Apostolicæ potestatis plenitudine supplemus omnes & quoscumque juris & facti defectus, si qui in processu & actibus reperiantur inesse: & uti ipse Gregorius Papa optimo jure fecit itidem definimus, jubemusque Capitulum & Sacerdotes, personasque omnes dictæ Basilicæ ubique semper sententiæ & definitioni parere.

Appellationem rejicit.

§. 5. Statuentes ut nulla omnino ipsorum provocatio & testificatio, vel reclamatio, sive in judicium producta, sive clam interjecta, præterita & futura noceat, nec prorsus vim habeat, materiamve denuò tribuat litigandi.

Nihil in contrarium tentari mandat.

§. 6. Præcipimus igitur atque interdicimus eisdem ne posthac quicquam audeant suscitare: quicumque, sive universi sive singuli, contrafacient, vel nitentur, eos canonicatu, præbenda, dignitate, beneficio, & officio privamus, privatosque ad futura inhabiles declaramus, eo ipso.

Sic semper judicari jubet.

§. 7. Decernentes sic in his, & aliis omnibus supradictis, per eosdem Judices, & quosvis alios, omni & quacumque aliter judicandi & interpretandi facultate penitus adempta ubique judicari debere, ac irritum & inane quicquid secus per quoscumque scienter vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus contrariis quibuscumque.

Transumptis credi præcipit.

§. 8. Volumus autem, ut Præsentes in Cancellariæ Apostolicæ libro, appellato quinterno, describantur, ipsorumque exempla notarii publici manu, & Prælati ecclesiastici, ejusve Curiæ sigillo obsignata, eamdem illam omnino fidem in judicio & extra illud, ubique locorum faciant, quod ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem addit.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, suppletionis, definitionis, jussionis, statuti, præcepti, interdicti, decreti, privationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4. 21. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, 12. Calend. Januarii Anno Domini 1569. Pontificatus nostri anno quarto.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

XCV.

Duæ sententiæ definitivæ conformes latæ pro Fabrica S. Petri de Urbe, faciunt rem judicatam in ea parte, in qua sunt conformes. Et commissiones appellationum quæ simpliciter concederentur à Signatura, semper intelliguntur, cum clausula, sine præjudicio executionis duarum conformium.

Ceteram quæ Fabricam respiciunt indicavi sup. in Tomo I. ad const. 3. Clem. VII. Admonet, & in tribus const. subseqq.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETsi omnium litium finem ea quæ possumus celeritate procuramus, eas tamen quæ Fabrica nostra S. Petri pro executione legatorum ad pias causas relictorum recuperatione, bonorum Ecclesiasticorum male alienatorum, & aliorum jurium suorum agitat, ne in nimis longum cum ipsius Fabricæ detrimēto protrahātur libenter accelerare satagimus, & ad eas operarias manus favorabiliter impartimur.

Causa hujus const.

§. 1. Accepimus sanè nuper, quod tenores bonorum, & pecuniarum ad pias causas relictorum, ac bonorum Ecclesiasticorum male alienatorum, & aliorum quorumcumque jurium ad Fabricam ipsam spectantium, in consignationibus hujusmodi bonorum, & solutionibus faciendis adeo sunt morosi, ut illam quantum possunt subterfugere nitantur, Fabricam proinde expensis & laboribus frustrando.

Duæ sententiæ pro Fabrica faciunt rem judicatam, & commissiones appellationum signatæ censentur cum clausula, sine præjudicio executionis duarum conformium. Scias tamen quod à prima sententia Judicis Collegii, appellatur ad ipsum Collegium ut sup. in bulla 3. Clem. VII.

§. 2. Nos præmissis opportuna remedia adhibere volentes, ac dilectos filios Deputatos, & Collegium Fabricæ hujusmodi, eorumque singulares personas, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Deputatorum & Collegii, vel alicujus eorum, aut pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, eisdem Deputatis & Collegio, illorumque Ministris, ut in hujusmodi causis, duabus pro se reportatis sententiis conformibus, in ea parte in qua erunt hujusmodi sententiæ conformes, executionem paratam habeant, atque hujusmodi sententiæ executioni debitæ demandentur; partesque proinde appellantes minimè audiri, nec eorum appellationes admitti, minusque illarum virtute, commissiones, preces, aut rescripta ullo modo impetrari aut concedi, neque etiam quoquo modo impetratis aut concessis uti, aut se illis juvari ullatenus possint vel præsumant, & si quæ etiam per nos aut successores nostros Romanos Pontifices, & manu nostra propria, vel Cardinalem Signaturæ nostræ Justitiæ Præfectum pro tempore existentem, aut officium Contradictarum, sub quibusvis verborum formis concepta & signata, etiam si Motu simili concedi contigerit, illa semper intelligantur esse cum clausula, sine præjudicio executionis duarum conformium, decreto irritanti etiam apposito, nec judicibus ad quos directæ erunt aliquam facultatem tribuant, inhibitionesque & censuras earum vigore emanatas, nullas & nullius esse valoris & momenti, volumus atque decernimus.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Decernentes præsentes litteras nullo umquam tēpore, de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostræ, vel quopiā alio defectu notari, impugnari, vel invalidari, etiā ex eo capite quod interesse habētes vocati non fuerint, aut ad juris terminos reduci, minusq; in jus vel controversiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosq; plenarios effectus sortiri, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus & derogationibus comprehendi ullatenus posse, sed sēper ab illis exceptas,

&

& quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi facultate, judicari debere; irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis & approbatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio, seu quævis expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 6. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu Secretarii, & sigillo dictæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem prorsus in judicio & extra fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, voluntatum, decretorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4. die 22. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, undecimo Calen. Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XCVI.

Facultas Collegii Deputatorum Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, exequendi omnia pia legata, infra annum à die mortis testatorum realiter non adimpleta, cum retentione quintæ partis pro subventione dictæ Fabricæ.

Istud Collegium instituit Clem. VII. ut sup. in ejus constit. 3. Admonet. ubi plenè dixi in Tomo I. Et de ea habes etiam in const. hanc præcedente, & in duabus subseqq.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet nos qui omnium Ecclesiarum specialem in Domino curam gerimus, Basilicæ nostræ Sancti Petri ita intendere, ut ei omnia quæ possumus auxilia præbeamus.

Causa hujus concessionis.

§. 1. Sanè sicut accepimus, licet aliàs diversi Romani Pontifices prædecessores nostri, cupientes perfectioni Fabricæ Basilicæ hujusmodi, quæ omnium Ecclesiarum totius Orbis mater est, & magistra, & admodum crescit structura, de necessariis expensarum pecuniis opportunè providere, pro tempore existentibus ejusdem Fabricæ Collegio Deputatis, eorumque Ministris, diversas facultates, privilegia, & indulta, per eorum litteras concesserint, quibus, inter cetera, quod omnia & singula legata pia eatenus & pro tempore executioni non demandata exequi facere, & pro hujusmodi executione ipsorum legatorum, quintam partem pro ipsa Fabrica, sub certis modo & forma retinere possint expresse cavetur. Ipsique Collegium, tam in multis civitatibus jurisdictioni nostræ subjectis, quàm dominiis Regni Neapolitani, & dilecti filii nobilis viri Cosmi Medices Florentiæ & Senarum Ducis passim hujusmodi pia legata exequi faciant, ex quorum quinta parte maximis expensarum oneribus Fabricæ præfatæ in magna parte succurratur, dilectus Filius noster, in Alma Urbe & ejus districtu Vicarius in spiritualibus generalis vigore specialis super hoc à Sede Apostolica licentiæ & facultatis concessæ, in hujusmodi legatis in dicta Urbe executioni demandandis, à ceteris annis se intromiserit in grave ipsius Fabricæ præjudicium.

Facultas de qua in rub.

§. 2. Nos qui intimis cordis desideriis exoptamus, ut dicta Fabrica quanto citius fieri poterit, ad debitum finem perducatur, ipsaque Fabrica attentâ malâ temporum qualitate ob pecuniarum defectum, magna parte substiterit, verendumque sit, ne si in totum deseratur, etiam quod jam factum est corruat, in divinæ Majestatis offensam, & Reipublicæ Christianæ decus, ac propterea omnibus quibus possumus favoribus succurrere cupientes, eosdemque Collegium & Deputatos, eorumque Ministros à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon facultatis eidem Vicario concessæ tenores Præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad ipsorum Deputatorum & Collegii, & Ministrorum hujusmodi, vel alicujus eorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate & certa scientia nostris, eisdem Deputatis & Collegio Fabricæ hujusmodi facultatem eidem Vicario concessam ad hoc ut elapsis quindecim mensibus à die obitus testatorum, & quomodolibet per ultimam voluntatem disponentium computandis, Collegium & Deputati Fabricæ hujusmodi legata, in quibus ipse Vicarius non prævenerit, juxta formam facultatum præfato Vicario, & aliarum ipsi Fabricæ concessarum exequi facere possit, per præsentes concedimus & impartimur, illamque ad eosdem Deputatos extendimus & ampliamus, illosque desuper à quoquam impediri minime debere.

Hoc intellige etiamsi legitarii vellent in exacta relinquere, ut sup. in bulla 31. Pauli 3. Dum ad. fol. 660.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Necnon præsentes litteras nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, vitio aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, aut invalidari, etiã ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerunt, aut ad juris terminos reduci, minusq; in jus vel controversiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, & derogationibus comprehendi ullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi facultate, judicari debere, ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis ac quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis, etiã juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis personis, in genere vel in specie, quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio seu qualibet alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autẽ quod Præsentium transumptis etiã impressis, manu Secretarii, & sigillo Collegii dictæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem pror-

sus in judicio, & extra fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4 die 22. Dec. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, undecimo Calend. Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XCVII. Facultas Collegii & Deputatorum Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, exequendi quæcumque legata pia, infra triennium à die obitus testatorum non impleta, cum retentione medietatis eorum pro dicta Fabrica.

Alia de Fabrica plenè indicata sunt in constit. 3. Clem. VII. sup. in Tomo I. Admonet. Et de ea habes etiam in duabus const. istam præcedentibus.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EXigit incumbentis nobis Apostolicæ servitutis officium, ut Fabricæ nostræ Basilicæ sancti Petri utilitati prospicere satagentes, ea libenter ipsi concedamus, quæ ejus utilitati credimus expedire.

Applicatio de qua in rubric. §. 1. Hinc est quod nos qui nuper accepimus, quod tam in Alma Urbe nostra, quàm in aliis civitatibus, terris, dominiis, locis & regnis, reperiuntur multa legata à piis testatoribus facta, ad effectum celebrationis Missarum, & citationis divinorum Officiorum; necnon erogationis eleemosynarum diversis Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, & aliis piis locis, ipsaque legata hæredum avaritia seu aliàs per triennium retroactum executioni debitæ demandata non fuerint, volentesque tam super præmissis ea quæ conveniunt adhibere remedia, quàm Fabricæ præfatæ utilitatem aliqua ex parte procurare, ac dilectos filios Deputatos & Collegium Fabricæ hujusmodi, eorumque singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Deputatorum & Collegii, vel alicujus eorum, aut pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Deputatis & Collegio hujusmodi, si & postquam juxta tenorem privilegiorum, & facultatum sibi concessorum legata hujusmodi executioni debitæ demandari fecerint, unam illorum medietatem, reliquam verò loco cui legata fuerint, applicamus & appropriamus.

Clausulæ præservativæ. §. 2. Decernentes præsentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, aut invalidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad juris terminos reduci, minusque in jus vel controversiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, minusq; sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus & derogationibus comprehendi ullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse censeri.

Decretum irritans. §. 3. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, judicari debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ. §. 4. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis personis, in genere vel in specie, quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §. 5. Volumus autem quod Præsentium transumptis etiam impressis, manu Secretarii, & sigillo Collegii præfatæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem prorsus in judicio & extra fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 4. die 22. Dec. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo nono, undecimo Calendas Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XCVIII. Facultas Collegii Deputatorum Fabricæ basilicæ S. Petri de Urbe, revidendi & rescindendi quascumque alienationes bonorum Ecclesiasticorum male alienatorum, & ejusmodi causas cognoscendi, cum applicatione Fabricæ fructuum exinde a detentoribus indebitè perceptorum &c.

Alia de materia Collegii & Fabricæ, notavi sup. in constit. 3. Clem. VII. Tom. I. Admonet. Et de ea habes etiam in tribus const. istam præcedentibus.

De alienationibus autem bonorum Ecclesiasticorum, dixi sup. ad constit. 5. Pauli II. Ambitiosæ, fol. 384. Tom. I.

Edita An. D. 1569.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ETsi de singulis Pastoralis officii cura nos admonet esse sollicitos, Fabricam tamen sancti Petri, quam speciali quadam cura nobis cognoscimus esse commissam, specialis intentionis favore prosequimur, eamque gratiis attollimus opportunis.

Symmachi const. est in c. 6. de Reb. Eccl. non alien. Pauli Secundi bulla est sup. fol. 299. §. 1. Accepimus sanè nuper quod diversæ personæ tam Ecclesiasticæ quam sæculares, quamplura bona, possessiones & terras ad Ecclesias etiam Metropolitanas monasteria, beneficia, domos, & alia regularia, ac alia pia loca, necnon Hospitalia, pertinentia & spectantia, prætextu diversarum alienationum eis contra tenorem litterarum felicis record. Symmachi, & Pauli Secundi, ac aliorum Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum, aut sine Apostolicæ Sedis licentia, seu illarum forma non servata, aut aliàs in evidens dãnum & præjudicium Ecclesiarum, monasteriorum, beneficiorum, & piorum locorum hujusmodi factorum occupaverunt, & detinuerunt, ac de præsenti occupent & detineant.

Facultas Fabricæ rescindendi alienationes bonorum Eccles. absque licentia Sedis Apostolicæ, aut non servatis solemnitatibus, aut in damnum Ecclesiarum factas. §. 2. Nos præmissa conniventibus oculis pertransire nequeuntes, utpote, quæ in divinæ Majestatis offensam, ac Ecclesiarum & Ordinis clericalis detrimentum tendant, utque Fabricæ præfatæ maximis necessitatibus succurramus, dilectos filios Collegium, & Deputatos Fabricæ præfatæ, eorumque pro tempore Auditores & Ministros, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Deputatorum & Collegii, ac Auditorum, & ministrorum præfatorum, vel alicujus eo-

rum,

rum, aut pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac de mera nostra liberalitate & Apostolicæ potestatis plenitudine, eisdem Collegio, & deputatis, eorumque pro tempore Auditoribus & Ministris præfatis, ut omnes & singulas alienationes in emphyteusim, seu censum perpetuum, aut tertiam vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus ultra triennium, locationes vel concessiones, seu permutationes, aut occupationes, de quibusvis terris, possessionibus aut aliis bonis immobilibus, seu rebus & juribus, tam spiritualibus quàm temporalibus Ecclesiarum Monasteriorum, domorum, beneficiorum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet sine Sedis Apostolicæ licentia, aut illius forma non servata, in damnum Ecclesiarum, seu solemnitatibus jure requisitis, aut constitutionibus ipsorum Monasteriorum seu domorum minimè servatis, aut alias nulliter hactenus factas revidere, & constito sibi quantum sufficere videbitur de præmissis, illas, & contractus superinde, sub quibusvis formis & verborum expressionibus habitos & celebratos, etiam si juramento vallati existant, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro expressis habentes, auctoritate Apostolica ad solius præfatæ Fabricæ procuratoris instantiam, etiam parte invita, & contradicente, facta sibi prius intimatione per tres menses, tenore præsentium rescindere, irritare, cassare, & annullare.

Et tertiam partem bonorum tractuum recuperandorum applicandi Fabricæ.

§. 3. Ipsosque detentores & occupatores, ad terras, possessiones, & bona, res, & jura præfata, ut præfertur detenta & occupata relaxandum, & de fructibus, tam hactenus perceptis, & qui percipi potuerunt, quàm in posterum percipiendis, realiter satisfaciendum, cogere & compellere. Bonorumque & fructuum recuperandorum hujusmodi tertiam partem ipsi Fabricæ, reliquis duabus partibus Ecclesiis, monasteriis, beneficiis, domibus, Hospitalibus, & piis locis ad quæ bona ipsa spectabunt, cum effectu consignatis, vendicare & applicare possint & valeant, facultatem & auctoritatem, concedimus & impartimur. Ita ut eisdem Collegio, deputatis, eorumque Auditoribus & ministris liceat dictæ tertiæ partis hujusmodi bonorum præfatæ Fabricæ, ut præmittitur, applicatorum corporalem possessionem propria auctoritate liberè apprehendere, illamque in dictæ Fabricæ usus, & utilitatem absque alia Sedis Apostolicæ, & Superiorum Ecclesiarum, monasteriorum, domorum, beneficiorum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum, ad quæ bona ipsa, & fructus spectabunt licentia, alienare, vendere, & convertere, Diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minimè requisita.

Imò loco tertiæ partis possint percipere omnes fructus indebite perceptos & cet. ut infra mox declaratur.

Clausul. præservativæ.

§. 4. Decernentes præsentes litteras nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, aut invalidari, etiam ex eo capite quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad juris terminos, reduci, minusque in controversiam vocari posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, & derogationibus comprehendi ullatenus posse, sed ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse, & censeri. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi facultate, judicari debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantib. præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autem quod Præsentium transumptis etiã impressis manu Secretarii & sigillo Collegii dictæ Fabricæ subscriptis & munitis, eadem prorsus in judicio & extra fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 5. die 31. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, prid. Cal. Januarii, Pontific. nostri Anno 4.

Sequitur extensio dictæ facultatis, etiam quo ad cognitionem causarum dictarum alienationum.

Edita An. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXigit incumbentis nobis Apostolicæ servitutis officium, ut Fabricam Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, tamquam peculiari, nostræ curæ commissam, specialiori cura amplectentes, non modo ea quæ illi concessa reperimus conservemus, verum etiam novis semper concessionibus decoremus, ut exinde majoribus suffulta præsidiis celerius ad finem debitum perducatur.

Hic Pontifex facultatem dedit Collegio Fabricæ S. Petri, revidendi, & rescindendi alienationes bonorum Eccles. factas absque licentia Sedis Apostolicæ aut non servatis solemnitatibus, vel in damnum Eccles. ut hic & sup. in constitut. præinserta.

§. 1. Sanè licet aliàs nos ex certis tunc expressis causis per alias nostras, Motu proprio confectas litteras, dilectis Filiis Collegio & Fabricæ præfatæ deputatis, eorumque pro tempore Auditoribus & ministris ut omnes & singulas alienationes, in emphyteusim seu censum perpetuum, aut ad tertiam vel aliam generationem, seu hominis vitam, vel aliud tempus, ultra triennium locationes vel concessiones, seu permutationes, aut occupationes, de quibusvis Terris, possessionibus, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus & juribus, tam spiritualibus quàm temporalibus, Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet sine Sedis Apostolicæ licentia, aut illius forma non servata, vel in damnum Ecclesiarum, seu solemnitatibus à jure requisitis, aut constitutionibus ipsorum Monasteriorum seu domorum minimè servatis, aut alias nulliter eatenus factas revidere, & constito sibi quantum sufficere videretur de aliquo ex præmissis, illas & contractus superinde, sub quibusvis formis & verborum expressionibus factos & celebratos, etiam si juramento, & confirmatione Apostolica vallati existerent, ac aliàs sub certis modo & forma, Apostolica auctoritate, ad solius ipsius Fabricæ procuratoris instantiam, etiam parte invita, & contradicente, facta sibi prius intimatione per tres menses, rescindere, irritare, cassare, & annullare; ipsosque detentores & occupatores ad terras, possessiones, & bona, necnon res & jura præfata, ut præfertur, detenta & occupata, relaxandum & de fructibus tam eatenus perceptis, & qui percipi potuissent, quam in posterum percipiendis realiter, satisfaciendum, cogere & compellere, bonorumque & fructuum hujusmodi tertiam partem ipsi Fabricæ, reliquis duabus partibus Ecclesiis, monasteriis, beneficiis, domibus, Hospitalibus, & piis locis, ad quæ bona ipsa spectarent, cum effectu consignatis, vendicare & applicare possent & valerent, facultatem & auctoritatem concesserimus, prout in dictis litteris plenius continetur.

Quia tamen multæ causæ coram diversis Judicibus pendebant super præ-

§. 2. Nuper tamen, sicut nos accepimus, in prosecutione litterarum hujusmodi in hac Alma Urbe, & multis aliis Civitatibus, & locis Collegium præfatum, & ejus Ministri invenerint nonnullas causas

 super

missis & non expediebantur, ideo Pont. dat facultatem collegi illas, ad se avocandi, & cognoscendi.

super recuperatione hujusmodi terrarum, possessionum, & aliorum bonorum immobilium, rerum & jurisdictionum diversis judicibus, etiam causarum Palatii Apost. Auditoribus commissas & delegatas, vel ordinaria auctoritate agitatas, in quibus à multo tempore circa Abbatum, Priorum, & Commendatariorum, Rectorum, Administratorum, Canonicorum, Capitulorum, & aliorum beneficiatorum negligentia, seu impotentia, aut alia ex causa aliquis judiciarius actus relevans servatus non extitit, & interim Monasteria, Ecclesiæ, domus, Hospitalia, & alia loca præfata detrimentum non modicum sustineant. Nos singularum causarum præfatarum status, & merita, nominaque & cognomina Judicum & collitigantium Præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, eisdem deputatis & Collegio, eorumque Commissariis, Auditoribus, & Ministris, ut omnes, & singulas causas hujusmodi, in quibus saltem per biennium aliquis judiciarius revelans actus ultra fatalium prorogationes servatus non fuerit, in eisdem statu, & terminis in quibus reperiuntur, à quibuscumq; Judicibus, tam ordinariis, quàm delegatis, etiam si causarum Palatii hujusmodi Auditores fuerint, ad solius præfatæ Fabricæ procuratoris instantiam, etiam Abbatibus, Prioribus, Comendatariis, Administratoribus, Rectoribus, Capellanis, Hospitalariis, & aliis beneficiatis invitis, reassumere, & avocare, illasq; postquam, ut præfertur, reassumptæ, & avocatæ fuerint, juxta privilegia, & facultates eidem Collegio concessas, & indultas, & prout procedere possunt contra ejusdem Fabricæ debitores, & in causis relictorum ad pias causas cognoscere, ac fine debito terminare, facultatem concedimus.

Item, quia Episc. Bononien. & Ravennaten. in causis alienationum hujusmodi in sua diœcesi procedebat, & ideo facultates Fabricæ impediebantur.

§. 3. Insuper cùm sicut etiam accepimus, licet in Civitate nostra Bononiensi venerabilis Frater noster Episcopus Bononiensis vigore Concilii Tridentini, & Ravennatensis nonnullos ex Clero ad locationes bonorum Ecclesiasticorum, revidendas, & rescindendas deputasset, & ipsi admodum paucas fine debito terminassent, tamen post emanatas dictarum facultatum nostrarum in dictæ Fabricæ favorem litteras, sub nomine ipsorum Deputatorum certum edictum publicatum fuerit, per quod inter cetera omnes & singulæ personæ Ecclesiasticæ, necnon Rectores & Administratores Ecclesiarum, Monasteriorum, & piorum locorum moniti fuerunt, ut pro adimplemento sacrorum canonum, & constitutionum factarum, tam à nobis quam Prædecessoribus nostris omni adhibita diligentia curarent recuperationem bonorum Ecclesiasticorum per triginta annos ante Concilium Tridentinum quocumque titulo malè alienatorum, eisdem jubendo, ut omni studio & diligentia in officio præfatorum Deputatorum, & posse eorum Notarii infra certum statutum terminum omnium bonorum à triginta annis, ut præfertur, computandis occupatorum eorumque occupatorum cum ipsorum nominibus, & cognominibus, & ipsorum bonorum descriptionibus, & confinibus notitiam dare, ac quæcumque instrumenta, & scripturas tales causas concernentia exhibere deberent, ad hoc ut ipsi facilius in hujusmodi causis procedere possent, & successivè postquam Commissarius præfatæ Fabricæ suum edictum juxta tenorem præfatarum nostrarum litterarum publicari fecerat, idem Episcopus à nobis quasdam litteras in forma Brevis obtinuerit, per quas eidem & pro tempore existenti Episcopo, præsuli seu Administratori, aut ejus, vel illius Vicario in spiritualibus generali, necnon dilectis filiis Judicibus, & Revisoribus, ac Syndicis ad id ab eodem Episcopo in synodo Diœcesana, deputatis & pro tempore deputandis concessimus & indulsimus, ut omnes & singulas, ac quascumque alienationes, & concessiones quorumcumque bonorum Ecclesiasticorum, factas & faciendas, Civitatis & Diœcesis Bononien. & aliarum causam & causas, revidérent & cognoscerent summariè, simpliciter, & de plano, ac sola facti veritate inspecta, & in illis quæ constitutiones fel. record. Symmachi Secundi, & Pauli etiam Secundi Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & in damnum Ecclesiarum, Monasteriorum, & piorum locorum facta fuisse comperissent, præhabita superinde congrua revisione, adhibitisque legitimis probationibus procederent, & prout juris foret deciderent, & alia facerent, prout in edicto & litteris præfatis plenius continetur, quarum litterarum vigore aliud edictum super similibus publicatum extitit, quibus ipsæ personæ Ecclesiasticæ, ut decet, obtemperantes dictas denunciationes in eorum Officio detulerunt, & ut Commissarium præfatum deluderent, præfati Deputati ab edicto per eumdem Commissarium facto appellarunt, & ipsum fere in omnibus causis præfatis prævenerunt.

Propterea Pontifex declarat Fabricæ deputatores cognoscere posse omnes causas Ecclesiarum & locorum exemptorum à jurisdictione Ordinariorum & etiam omnes alias causas Ordinariis non institutendis.

§ 4. Nos attendentes præmissa, prout in Civitate Bononien. hactenus occurrerunt, etiam in multis aliis Civitatibus & Diœcesib. simili vel alio modo occurrere posse, & si præfata Fabrica sic impediretur, hoc non sine gravi ipsius detrimento succedere posse, volentesque propterea ejusdem Fabricæ utilitati consulere, ac edictorum & litterarum nostrarum præfatarum tenores similiter præsentibus pro expressis habentes, Motu & scientia similibus Collegio, Deputatis, Auditoribus, Commissariis & Ministris Fabricæ præfatæ, ut ipsi in omnibus & singulis causis Monasteriorum, Abbatiarum, Prioratuum, domorum & aliorum exemptorum, sub jurisdictione ordinaria non comprehensorum, necnon aliis, in quibus processus nondum est instructus, etiam si in eis Ordinarius virtute litterarum nostrarum, vel ipsa ordinaria auctoritate prævenerit, modo & forma, quibus per præfatas litteras, vel alias concessum extitit procedendi, easque cognoscendi, & fine debito terminandi liberam & amplam facultatem concedimus per præsentes.

Facultatemque eidem Collegio concedit bona sic pro locis piis recuperata, de novo in evidentem illorum utilitatem dare in emphyteusim, vel ad tertiam generationem, aut aliter & super fructibus componere.

§. 5. Præterea cùm per litteras nostras præfatas eisdem Collegio & Deputatis concesserimus facultatem cogendi quaslibet personas ad restituendum bona, proprietates, & redditus Monasteriorum, Ecclesiarum, beneficiorum, domorum, & piorum locorum, ut præmittitur alienata, sive detenta & occupata, una cum eorum fructibus per possessores & alios perceptis, & de facili evenire posset, ut plurimæ personæ, quæ per multos annos ipsa bona possederunt, & in eis plurima melioramenta fecerunt de bonis ipsis priventur, canones, census, redditus, quæ pro bonis ipsis solvunt, cuperent augere, ita ut cederent in evidentem utilitatem ipsorum Monasteriorum, Ecclesiarum, beneficiorum, domorum, Hospitalium, & locorum piorum. Alique tanta premerentur necessitate, ut ipsis, de fructibus per eos & eorum antecessores, & alias personas perceptis, integrè satisfaciendi nulla sufficiat facultas, onerosumque eis omnino videatur, cùm ipsi forsan bonæ fidei possessores fuerint, talem summam solvere. Nos super præmissis paterna pietate providere cupientes, Volumus Collegium & Deputatos præfatos, ejusque Commissarios, Auditores, & Ministros, postquam bonorum partem debitam hujusmodi juxta formam litterarum nostrarum Monasteriis, Ecclesiis, domibus, capitulis, capellanis, beneficiatis, & piis locis, ad jus & proprietatem Monasteriorum, Ecclesiarum, domorum, capitulorum, rectorum, capellanorum, beneficiorum, & piorum locorum, quorum antea erant, reduxerint, posse & valere eisdem possessoribus, aut aliis personis, de consensu eorum quorum intererit, sub honesto canone sive censu, aut aliàs prout justum eis videbitur, in evidentem tamen utilitatem ipsorum Monasteriorum, Ecclesiarum, domorum, capitulorum, parochialium, Ecclesiarum, capellaniarum, & beneficiorum, ac locorum piorum, de novo in emphyteusim seu censum perpetuum, aut ad tertiam vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus eorum arbitrio locare & concedere, ac super fructibus malè perceptis hujusmodi, si Beneficiorum

eorumdem

eorumdem ad id acceſſerit aſſenſus componere. Deque tertia parte bonorum & fructuum hujuſmodi ipſi Fabricæ, per dictas noſtras litteras aſſignata arbitrio ſuo, etiam ſine pro tempore exiſtentium Abbatum, Priorum, Commendatariorum, Adminiſtratorum, Canonicorum, Capitulorum, Rectorum, & Beneficiatorum eorumdem conſenſu, & eis etiam invitis, diſponere & componere, ipſoſque poſſeſſores, & alias perſonas cum eis contrahentes quietare, & abſolvere poſſe.

Poſſeſſoreſque bonorum in utilitatem Eccleſiæ, ſed non ſervatis ſolemnitatibus alienatorum pœnis pecuniariis Fabricæ applican. punire, pro tali exceſſu, & fructibus perceptis, & certum terminum præfigere ad obtinendum confirmationem à Sede Apoſtolica &c.

§. 6. Cumque ut ſimiliter accepimus inveniantur multa bona in evidentem utilitatem Monaſteriorum, Eccleſiarum, & piorum locorum hujuſmodi, ſed conſuetis ſolemnitatibus vel aliis, de jure vel ex forma Ordinum & conſtitutionum Monaſteriorum, capitulorum, Eccleſiarum, domorum, hoſpitalium, & piorum locorum requiſitis non obſervatis, ac ſine licentia vel confirmatione Apoſtolica alienata, Collegium, & Deputatos, & eorum Commiſſarios, ac Miniſtros præfatos, poſſeſſores ipſos, pro exceſſibus & temerario auſu, ac fructibus perceptis indebitè hujuſmodi, eorumdem Collegii Deputatorum, Comiſſariorum, & Miniſtrorum arbitrio, pœnis pecuniariis, omni & quacumque appellatione remota, in ipſius Fabricæ utilitatem convertendis punire & mulctare, eiſdemque poſſeſſoribus, & detentoribus competentem terminum ſub præfatis pœnis, ad obtinendum debitam confirmationem, à nobis & Sede Apoſtolica præfigere, quod ſi neglexerint ipſo termino elapſo, ad incurſus pœnarum hujuſmodi, & ipſorum bonorum privationem, omni appellatione poſtpoſita, procedere, etiam poſſe volumus & declaramus.

Poſſidentes quoque monere, ut inſtrumenta cōceſſionum hujuſmodi; ac pacificam poſſeſſionem & canonis ſolutionem oſtendant, alioquin eos bonis ipſis privare &c.

§. 7. Ulterius quoque cùm plurima reperiantur Monaſteria, Eccleſiæ, beneficia, Hoſpitalia, & pia loca, quæ inſtrumenta alienationum bonorum ſuorum penes ſe non retineant, ſed ſolum eis canones, ſeu cenſus illarum ratione perſolvuntur, licetque qui ea poſſident forſan penes ſe talia inſtrumenta habeant, illa tamen oſtendere minimè volunt, ſeque tuentur, quod per multum temporis ſpatium in bonorum eorumdem ſolutionis poſſeſſione exiſtunt, eiſdem Collegio, Deputatis, Commiſſariis & Miniſtris, ut omnes & ſingulas perſonas bona eccleſiaſtica, ut præfertur, retinentes, poſſidentes, vel detinentes, niſi legitimam cauſam habuerint ſe excuſandi, ad exhibendum per documenta & inſtrumenta publica titulos ſuos, quorum vigore bona hujuſmodi poſſident, intra terminum eis præfigendum, ſub pœnis & cenſuris ſibi benè viſis monere, quod facere recuſantibus, aut non curantibus, iidem Collegium, & Deputati, in iis in quibus dicti poſſidentes à quadraginta annis citra non oſtenderint dicta inſtrumenta, & ab inde pacificè poſſediſſe & ſolviſſe, ac de canone ſolito ipſis Beneficiatis reſpondiſſe, ad pœnarum & cenſurarum hujuſmodi incurſum, ac ipſorum bonorum privationem, fructuumque eorumdem ſolutionem procedere poſſint, concedimus & indulgemus.

Fructus bonorum pro quibus prima ſententia pro Fabrica lata fuerit, deponi faciendis penes idoneum depoſitarium uſque ad finem litis.

§. 8. Et quoniam indignum videtur, quod Monaſteria, Eccleſiæ, & loca pia, ac Fabrica ipſa, dum per litium anfractus circumduci contingit, fructibus bonorum, pro quibus primam ſententiam in eorum favorem obtinuerint, priventur, Volumus, quod Collegium & Deputati præfati, necnon eorum Commiſſarii, Auditores, & Miniſtri, poſt primam latam ſententiam, ſi ab ea appellari, & cauſam proſequi contingit, fructus bonorum ſuper quibus lis verti contigerit, ſub arcto ſequeſtro, aut penes idoneum Depoſitarium per ipſum Collegium, & eorum Miniſtros eligendum, uſque ad ejus cognitum in ſecunda ſententia, deductis tamen his quæ alias ex forma locationum præcedentium Rectoribus, Adminiſtratoribus, Monaſteriis & piis locis fuerint perſolvenda, quæ minimè retardari debeant, & ſine litis ac jurium Monaſteriorum, Eccleſiarum, & piorum locorum ac partium præjudicio ponant, dent, & deponant.

Notarios etiam rogatos de ſcripturis bonorum Eccleſiaſticorum & alios informatos cogere ad illas notificandum.

§. 9. At quoniam Eccleſiarum bona, confinia, canones, cenſus, redditus, & proventus, jura, inſtrumenta, ſcripturæ à diverſis avaritia obcæcatis occultantur, adeò quod à multis Abbatibus, Prioribus, Commendatariis, Capitulis, Canonicis, Rectoribus, Capellanis, Guardianis, & aliis Beneficiatis, beneficiorum ſuorum bona & illorum confinia, & inſtrumenta ignorentur, eiſdem Collegio & Deputatis, eorumque Commiſſariis, Auditoribus, ac ſubdelegatis ſubſtitutis, & Miniſtris, ut ſub pecuniariis, & in illarum ſubſidium Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, ac aliis juris & facti remediis opportunis, omnes & ſingulos utriuſque ſexus Chriſtifideles, de præmiſſis informatos, ac Notarios, & Tabelliones, ac alios quoſcumque de inſtrumentis & ſcripturis, ac documentis in præmiſſis, & circa ea neceſſariis rogatos, in Eccleſiis dum divina celebrantur, vel aliàs, etiam per edictum publicum, vel ſimplicem citationem, ut ea omnia ipſis Monaſteriis, Eccleſiis, Beneficiatis, & piis locis denuncient, propalent, notificent, exhibeant, & conſignent, citare & monere, ac contra contumaces, & inobedientes ad incurſus pœnarum, & cenſurarum hujuſmodi declarationem uſque ad illam effectualem obedientiam, omnibus, & ſingulis juris, & facti remediis opportunis procedere poſſint, & valeant, concedimus, & indulgemus.

Cauſaſque hujuſmodi cognoſcere, & terminare, & procedere, ſicut in cauſis debitorum Fabricæ.

§. 10. Et quoniam juſtum eſſe cenſemus, ut cauſæ, quæ per ipſos Collegium, Deputatos, eorumque Auditores, Comiſſarios & Miniſtros cognoſcuntur, tractantur, & deciduntur, celerem, & optatum finem accipiant; Volumus quod Collegium & Deputati, eorumque Auditores, Comiſſarii, & Miniſtri, in omnibus cauſis, quas ipſos & eorum quemlibet pro tempore avocare, agere, cognoſcere, decidere, & ſine debito terminare contigerit, illas juxta privilegia, & facultates eidem Collegio conceſſas, & indultas, ac prout procedere poſſunt contra ejuſdem Fabricæ debitores, & in cauſis legatorum piorum unà cum illarum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, procedere, cognoſcere, decidere, & ſimiliter ſine debito terminare, necnon partes in illis intereſſe habentes citare, & ſi abſentes, aut ſui copiam non facientes, aut aliàs non reperibiles fuerint, dummodo prima vice perſonaliter citati fuerint, facta prius diligentia de eos reperiendo per unum ex Curſoribus noſtris, vel Mandatariis præfatæ Fabricæ, domi, ubi aliàs reſederint, dimiſſa copia, vel per edictum in valvis Baſilicæ S. Petri hujuſmodi, & in acie Campi Floræ affigendum, vel aliàs, prout in obligationibus in forma Cameræ fieri ſolet, arbitrio ſuo ſimili modo citare, necnon viduis, pupillis, & aliis perſonis de jure curatore indigentibus, curatores ipſos ex officio deputare, ac quibuſvis tam apoſtolica, quàm ordinaria auctoritate deputatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, vel cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus, aliiſque Judicibus, necnon quibus & quoties opus fuerit, ſub pœnis pecuniariis arbitrio ſuo imponendis, ac cenſuris Eccleſiaſticis inhibere, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna facere poſſint & valeant.

Inhibitio contra moleſtantes Fabricam & ejus deputatos ſuper præmiſſis aut illorum executionem impedientes.

§. 11. Diſtrictius inhibentes quibuſvis locorum Ordinariis, etiam S. R. E. Cardinalibus, & aliis perſonis, quavis auctoritate etiam Apoſtolica fungentibus, etiam cujuſcumq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuſpenſionis à divinis, & excommunicationis latæ ſententiæ, aliiſque noſtro arbitrio moderandis, infligendis pœnis, ne eoſdem Collegium, & Deputatos moleſtare, aut præmiſſorum executionem quoquomodo impedire, vel in eis ſe directè, vel per indirectum ingerere, vel intromittere poſſint, ſeu audeant, vel præſumant. Decernentes quoq; præſentes litteras ullo umquam tempore, de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod intereſſe habentes vocati non fuerint, notari, in jus vel controverſiam, ſeu aliàs revocari non poſſe, nec per ſubreptionem, vel obreptionem, obtentas præſumi, & ob id viribus carere, minuſque ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſio-

Clauſulæ præſervativæ

nibus,

nibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus quantumvis generalibus, ac fortissimis clausulis, & decretis irritantibus roboratis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant statum, etiam sub data per Collegium, & Deputatos hujusmodi eligenda plenariè restitutas esse.

Decretum irritans.

§. 12. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Auditores & Cardinales præfatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, judicari debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo jure quæsito, & quibusvis Apostolicis, etiam per nos, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis etiam Collegii Cardinalium, & Auditorum, eorumdem, ac aliorum tribunalium, necnon quorumcumque Monasteriorum, Ecclesiarum, domorum, beneficiorum, ordinum, capitulorum, & piorum locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis, etiam ipsis Auditoribus, & aliis Judicibus, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu simili, & ex certa scientia concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Duæ partes bonorum recuperandorum consignentur Ecclesiis ad quas spectant.

§. 14. Volumus autem, quod dicti deputati retenta tertia parte bonorum, per eos pro tempore recuperatorum hujusmodi, reliquas duas partes suis quibusvis Ecclesiis pro rata consignare debeant, & teneantur.

Fides transf.

§. 15. Quodque Præsentium transumptis, etiam impressis, manu Secretarii Fabricæ hujusmodi subscriptis, & sigillo ejusdem Fabricæ sigillatis, eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum, &c.

Dat. P. An. 5. die 11. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1570. tertio Id. Septembris, Pontif. nostri Anno quinto.

Sequitur facultas Fabricæ circa applicationem fructuum.

Edita An. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex debito Pastoralis officii, cui disponente Domino præsidemus, ad ea libenter intendimus, per quæ quarumlibet Ecclesiarum, Fabricæ præsertim Basilicæ nostræ Principis Apostolorum de Urbe, cujus cura nobis peculiaris est attributa, congruam suscipiant sustentationem, utque id facilius subsequatur nonnumquam ea quæ per nos ad ipsarum favorem nata sunt, quæque non ita felicem successum habitura credimus, ad aliam formam reducimus, prout locorum, & temporum qualitate pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

Omittitur relatio const. præced.

§. 1. Sane licet alias, &c. ut suprà.

Modo autem idem Pont. ex causis hic expressis, loco dictæ tertiæ partis bonorum recuperandorum applicat Fabricæ omnes fructus ex illis bonis, à conductorib. vel ab aliis occupatorib. indebitè perceptos, sive fructus unius anni percipiendos.

§. 2. Verùm quia, ut accepimus, dictæ Fabricæ difficile foret tertiam partem proprietatis bonorum eidem Fabricæ, ut præfertur, assignatam vendere, & in usum dictæ Fabricæ convertere, cùm non de facili emptores reperirentur, & plurima bona non ita commodam divisionem patiantur, ut tertia ab ipsis pars sine duarum partium detrimento dismembrari & separari possit. Cupientes indemnitati dictæ Fabricæ consulere, arbitrantesque, quod si loco dictæ tertiæ partis proprietatis bonorum recuperandorum, ut præfertur dictæ Fabricæ assignatæ, omnes fructus contra leges & canones, ac constitutiones Antecessorum nostrorum per quosvis conductores & successores, universales vel singulares, quomodolibet indebitè ex dictis bonis percepti, & qui percipi potuerunt, & non sine animæ eorum periculo, retineri possunt, quatenus exigibiles sint, & in alienationibus, in quibus pauci, aut nulli fructus indebitè percepti fuerunt, vel ex inopia debitorum, vel ex quavis causa, vel occasione per ipsos Deputatos arbitranda, nullum vel modicum emolumentum reportare posset (cùm non sit conveniens, quod ex ejus bono opere detrimentum sentiat) omnes fructus, redditus & proventus integros unius anni ex hujusmodi bonis recuperatis exigendi & percipiendi dictæ Fabricæ assignarentur, & appropriarentur, celeriorem utilitatem, tam dictæ Fabricæ, quàm Ecclesiæ ipsæ consequerentur. Eosdem itaque Collegium, & Deputatos, ac Auditores & Ministros, eorumq; quoslibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon litterarum præfatarum tenores Præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos fructus, redditus, proventus, canones, census, affica, & seu alias responsiones, quocumq; nomine nuncupentur, quomodolibet, tam per conductores bonorum ecclesiasticorum, quàm eorum successores quoscumq; universales, vel singulares, aut particulares, ac alios detentores, occupatores, & debitores, sub quovis prætextu, & invalido contractu, contra leges, canones, extravagantes, & constitutiones Antecessorum nostrorum, aut aliàs indebitè, nulliter, & invalidè perceptos, & ob infectam radicem primi contractus invalidi, aut aliàs nulliter cum Ecclesia celebrati, vel occupationis, detentionis, & usurpationis factæ indebitè dictorum bonorum. Si verò, vel quia modici, aut nulli admodum fructus sint exacti, vel ex debitorum inopia, vel quavis alia causa per ipsos Deputatos arbitranda, fructus prædicti non essent exigibiles, tunc fructus, redditus, proventus, census, & canones integros unius anni ex dictis bonis recuperatis percipiendis, loco dictæ tertiæ partis, plenariè, & integrè dictæ Fabricæ assignamus, & applicari mandamus. Ita quod eisdem Collegio, & pro tempore existentibus Deputatis, Auditoribus, & Ministris prædictis liceat illos propria auctoritate recuperare, exigere, & levare, illosque locare, vendere, & alienare, ac in usum & utilitatem dictæ Fabricæ convertere, Sedis Apostolicæ vel Superiorum Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum eorumdem, vel Ordinarii, aut cujusvis alterius licentia desuper minimè requisita.

Fabricaque deputatis facultatem concedit componendi, & trāsigendi in casib. dubiis, ità ut qui sic transigerint, amplius molestari nequeant.

§. 3. Et ut facilius Ecclesiæ integram proprietatem, & Fabrica fructus, ut præmittitur, sibi assignatos consequi possint sine litium cursu, eisdem Collegio, & Deputatis concedimus, & elargimur ut quoties eis videbitur opportunum, per seipsos tantum in causis prædictarum alienationum, sive detentionum bono-

rum

rum ecclesiasticorum, in quibus jus Ecclesiarum, Monasteriorum, domorum, Hospitalium, beneficiorum, & piorum locorum præfatorum non adeò clarum existit, ut de facili bona, & fructus, pro Ecclesiis, Monasteriis, domibus, beneficiis præfatis, & Fabricæ vendicari possint, jus ipsum debitum sit cum dictis detentoribus, possessoribus, & successoribus, universalibus vel particularibus sub beneplacito Sedis Apostolicæ transigere, & componere de consensu Rectorum eorumdem arbitrio, possint & valeant. Quodque aucta & soluta parte, in qua convenerint, seu pro qua composuerint, occupatores, possessores, vel successores prædictos, absolvere & liberare, ita ut de cetero à nemine sub prætextu quarumcumque constitutionum, canonum, legum, extravagantium, ac bullarum per Antecessores nostros prædictos, & per Nos super rescissione & recuperatione bonorum, & fructuum ecclesiasticorum editarum quomodolibet molestari, inquietari, vel perturbari possint & valeant, sed facta solutione prædicta, sint & esse intelligantur etiam liberati, tam ab omni periculo, quàm ab omnibus pœnis & mulctis, quas occasione dictorum fructuum indebitè perceptorum incurrissent, & contractus necessarios conficere, qui postquam celebrati fuerint idem robur obtineant, ac si à Sede Apostolica confirmati fuissent, & super præmissis omnibus & singulis perpetuum silentium impositum sit, & esse censeatur.

Inhibitio contra molestantes Fabricæ Ministros super præmissis.

§.4. Districtius inhibentes quibusvis quibuscumque status, gradus, & conditionis existentibus, & quacumque auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis, aliisque nostro arbitrio moderandis, & imponendis pœnis, ne eosdem Collegium & Deputatos, eorumque Auditores & Ministros præfatos in præmissis molestare, perturbare, vel inquietare audeant vel præsumant.

Clausulæ præservativæ.

§.5. Ac decernentes præsentes litteras nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, vel intentionis nostræ, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, aut invalidari, etiam ex eo capite, quod interesse habentes vocati non fuerint, aut ad juris terminos reduci, minusque in jus vel controversiam vocari quovis modo posse, sed semper validas & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, nec sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, & derogationibus comprehendi nullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum, etiam sub quacumque data per ipsos eligenda restitutas esse & censeri.

Decretum irritans.

§.6. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio, & familiares.

§.7. Et nihilominus venerabilibus Fratribus nostris Amerino & Marceratensi ac Aquinatensi Episcopis, Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Collegii, Deputatorum, Auditorum, & Ministrorum præfatorum fuerint requisiti solemniter publicantes, sibique in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque ab omnibus, quos illa concernunt, inviolabiliter observari, non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super iis habendis servatis processibus sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.8. Non obstantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis dummodò ultra tres dietas quis vigore Præsentium ad judicium non extrahatur, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit, nostris de non tollendo jure quæsito, ac unionibus committendis ad partes vocatis quorum interest, & exprimendo valore, necnon Lateranensis Concilii novissimè celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus à jure permissis fieri prohibentis, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio & scientia similibus, ac aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si de illis, ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Per Præsentes autem litteras derogatum non esse, nec intelligi volumus, in parte vel toto, primis & secundis cedulis, Motu proprio confectis, & in favorem dictæ Fabricæ, super bonis Ecclesiæ alienatis, nisi tantum quoad dictos integros fructus, etiam facultatem percipiendi fructus unius anni, ut præfertur, in omnibus verò aliis & singulis in dictis cedulis, & litteris concessis omnia stent, & esse intelligantur firma & in suo robore valida, ac si Præsentes nobis non essent emanatæ.

In aliis autem firma remaneant, const. hic inserta.

§.9. Insuper quoque statuimus, ut earumdem Præsentium transumptis, manu Secretarii, & sigillo dictæ Fabricæ subscriptis, & munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

D. P. A. 6. die 1. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Calend. Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

XCIX.

Prohibitio ad quæstum publicandi indulgentias, & confessionalia.

Ad hæc vide etiam hic sup. fol. 228. constit. 30. Et si dominici. cum ibi notatis.

Edita An. D 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quidam Præsules Ecclesiarum Hispaniæ publicabant aliquid solventibus Indulgentias, & facultates eligendi confessores, &c.

QUàm plenum sit periculi noxia populis ingerere, nimium his temporibus afflicta Religio testatur, quod malum cum in ceteris ministris, tum præcipuè in Ecclesiarum Prælatis animadvertendum est, quod ab his temerè profecta longè maxima Ecclesiæ Dei conferant detrimenta. Rem sanè indignam audivimus, quod non solum quondam Gometius Tello Giron temporarius administrator Ecclesiæ Toletanæ, sed etiam quidam Hispaniæ Ecclesiarum Præsules officii paterni prætextu, facultates sibi à sacris canonibus concessas excedentes, litteras suas in ipsorum Civitatibus, ac Diœcesibus ausi sunt publicare, quib. inter cetera periculosa deprehendi-

tur,

tur, quod cuicumq; illas accipienti certâ solutâ pecuniâ licitum sit, quem voluerit sibi sumere Sacerdotem, qui confessione audita ipsum absolvere valeat, non in eis tantum casibus, in quibus simplex sacerdos absolvere potest, sed etiam in iis quæ solis Episcopis reservata reperiuntur, aliquo præterea casu admixto veluti simoniæ reatu, qui ad examen hujus sanctæ Sedis esset referendus. Non animadvertentes ipsi Præsules, & Administratores quàm periculosum sit, ea passim in certis personis committere, quæ ad Episcoporum judicium arbitriumque idcirco deferuntur, ut qui melius lepram à lepra discernere norint, causis & circumstantiis subtili indagine exploratis, salutaria cuique morbo remedia valeant adhibere. Ad hæc ipsi in dispensandis cœlestis gratiæ donis nimium prodigi, iis sic litteras prædictas accipientibus, indulgentias, & pœnitentiarum injunctarum remissiones, nulla cum re temporali conferendas, profusius & indiscretè largiuntur, quibus, & aliis licentiis prædictis non pauci fluctuantes & infirmi, veniæ facilitate inducti, ad peccandum procliviores fiunt, quando tot & tantorum delictorum remissionem, certo & vilissimo pretio acquirere posse confidant. Indicem præterea casuum, & indulgentiarum ædibus sacris appendi jusserunt, quo palàm significatur solventibus suprascripta concedi, & inter alia absolvendi facultatem ab esu prohibitorum tribui, itemque indulgeri Missæ sacrificium, & sepulturam tempore interdicti, assumptionem duorum, pluriumve compatrum ad sacrum Baptisma præter eos, qui synodalibus, ut dicunt, constitutionibus asciscuntur, Reparationem Ecclesiarum, erectionem Confraternitatum, & alias pias causas prætexendo.

Ideo hic Pont. gesta per illos annullat, & publicationes hujusmodi indulgentiarum prohibet.

§. 1. Cùm igitur inter cetera scandala, etiam Simoniæ pravitas redoleat, ex prædictis Sacri Tridentini Concilii decretis, & aliis sanctionibus Canonicis, nostræ præterea constitutioni & indulgentiis ad quæstum non emittendis, adversetur, clavium auctoritas evilescat, & pœnitentialis satisfactio enervetur, Nos his malis celeri remedio occurrendum, eademque opera futuris præcavendum fore censentes, De Apostolicæ potestatis plenitudine supradicta omnia, quæ in ipsa Toletana, & quibuscumq; aliis Civitatibus, Diœcesibus, & locis, tam Hispaniæ, quàm aliarum quarumcumq; Provinciarum & Regionum quocumque prætextu hucusque emanarunt, perpetuò abolemus, ac nulla & irrita nunciamus; jubemusq; litteras, & indices, necnon scripturas, & monumenta quæcumq; publica & privata, per ipsos locorum Ordinarios, & alios Ecclesiarum Rectores ubicumque reperiuntur dilacerari, penitusque deleri. Et ne talia de cetero à quoquam fiant, publicentur vel concedantur, districtius prohibemus.

Contravenientibusque pœnas hic descriptas imponit.

§. 2. Quicumque secus egerint, seu attentaverint, Antistites, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, ab ingressu, & perceptione fructuum suarum Ecclesiarum tamdiu suspensi jaceant, donec satisfactione præviâ illis per Sedem prædictam suspensio relaxarunt. Inferiores verò ab Episcopis sententiam excommunicationis incurrant, à qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio quàm Romano Pontifice absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes etiam irritum & inane quicquid secus per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Transumptis credi jubet.

§. 3. Volumus autem, ut Præsentium exempla, etiam impressa, Notarii publici manu, & Prælati Ecclesiastici sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem in judicio, & extra illud ubique locorum faciant, quam ipsæmet Præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, nunciationis, jussionis, prohibitionis, decreti, & voluntatis infringerê, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4. die 2. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1570. 4. Non. Januarii, Pontificatus nostri anno 4.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1570. indictione 13. die verò 23. mensis Jan. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 4. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas EcclesiæS. Jo. Lateranen. & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, dimissis in supradictis locis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde amotis per me Julium Parinum Sanctissimi D. N. Papæ Cursorem.

Jo. Guerardi Mag. Curs.

C.

Eleemosynæ pro Carceratis in Urbe colligendæ, exponantur pro solvendis debitis pauperum Carceratorum. Et pro debito merè civili infra septem aureos, nemo carceretur.

De materia istorum Carceratorum vide sup. in const. 60. Reverendi. fol. 282. ubi notavi.

Edita An. D. 1570.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Eleemosynæ quomodo expendendæ.

§. 1. Volumus ut omnes eleemosynæ Carceratorum, tàm quæ per Quæstores colliguntur, quàm quæ in capsis reponuntur, expendantur pro solvendis debitis pauperum Carceratorum arbitrio R. D. Cardinalis Moroni, quem confidimus præ oculis habiturum miserabiliores personas, & justiores causas.

Jussio conservandi Hospitale.

§. 2. Eumdem rogamus, ut in Carceribus Turris Nonæ erigi faciat Hospitale aliquod sumptibus Charitatis, in quo curentur pauperes infirmi, donec adhibeatur diligentia, quam celerem esse volumus, pro illis liberandis, juxta Motum proprium felic. record. Pauli Papæ Tertii, quem servari prorsus volumus.

Hoc utique constructum fuit.

Prohibitio carcerandi pro minori summa septem aureorum.

§. 3. Insuper jubemus, ne infra septem aureos carcerari quis possit pro debito, præterquam cum debitum habet annexam criminalem causam.

Papæ subscript.

Placet, & ita mandamus. M.

CI.

Damnatio & excommunicatio Elisabeth Reginæ Angliæ, eique adhærentium, cum aliarum pœnarum adjectione.

Henricus quoque Rex ejus pater itidem damnatus fuit à Paulo III. ut in ejus const. 7. Ejus. in Tomo I.

Edita An. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regnans in excelsis, cui data est omnis in Cœlo & in terra potestas, unam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, extra quam nulla est salus, uni soli in terris, videlicet Apostolorum Principi Petro, Petrique successori Romano Pontifici, in potestatis plenitudine tradidit gubernandam. Hunc unum super omnes gentes, & omnia regna Principem constituit, qui evellat, destruat, dissipet, disperdat, plantet, & ædificet, ut fidelem Populum mutuæ charitatis nexu constrictum, in unitate Spiritus contineat, salvumque & incolumem suo exhibeat Salvatori.

Henric. VIII. Rex Angliæ hæresim introduxit in illo Regno, ut sup. in Pauli III. constit. cit. in rub.

§. 1. Quo quidem in munere obeundo, nos ad prædictæ Ecclesiæ gubernacula Dei benignitate vocati, nullum laborem intermittimus, omni opera contendentes, ut ipsa unitas, & Catholica Religio (quam illius auctor ad probandam suorum fidem, & correctionem nostram, tantis procellis conflictari permisit) integra conservetur. Sed impiorum numerus tantum potentia invaluit, ut nullus jam in Orbe locus sit relictus, quem illi pessimis doctrinis corrumpere non tentarint, adnitente inter ceteros flagitiorũ serva Elisabeth prætensa Angliæ regina, ad quam vel-

uti

uti ad aſylum omnium infeſtiſſimi profugium invenerunt. Hæc eadem, regno occupato, ſupremi Eccleſiæ capitis locum, in omni Anglia, ejuſque præcipuam auctoritatem atque juriſdictionem monſtruoſe ſibi uſurpans, regnum ipſum jam tum ad fidem Catholicam & bonam frugem reductum rurſus in miſerum exitium revocavit.

Eliſabeth Regina hæretica, etiam fuit & eſt, committendo multos errores, hic expreſſos.

§. 2. Uſu namque veræ Religionis, quam ab illius deſertore Henrico Octavo olim everſam, claræ mem. Maria Regina legitima, hujus Sedis præſidio reparaverat, potenti manu inhibito, ſecutiſque & amplexis Hæreticorum erroribus, regium conſilium ex Anglica nobilitate confectum diremit, illudque obſcuris hominibus hæreticis complevit, Catholicæ fidei cultores oppreſſit, improbos concionatores, atque impietatum adminiſtros repoſuit; Miſſæ ſacrificium, preces, jejunia, ciborum delectum, cælibatum, rituſque Catholicos abolevit; libros manifeſtam hæreſim continentes, toto regno proponi, impia myſteria, & inſtituta ad Calvini præſcriptum à ſe ſuſcepta, & obſervata, etiam à ſubditis ſervari mandavit; Epiſcopos, Eccleſiarum Rectores, & alios Sacerdotes Catholicos, ſuis Eccleſiis, & beneficiis ejicere, ac de illis & aliis rebus Eccleſiaſticis, in hæreticos homines diſponere, deq; Eccleſiæ cauſis decernere auſa, Prælatis, Clero, & Populo, ne Romanam Eccleſiam agnoſcerent, neve ejus præceptis, ſanctionibuſq; Canonicis obtemperarent, interdixerit; pleroſq; in nefarias leges ſuas venire, & Romani Pontificis auctoritatem atq; obedientiam abjurare, ſeq; ſolam in temporalibus & ſpiritualibus dominam agnoſcere jurejurando coegit, pœnas & ſupplicia in eos qui dicto non eſſent audientes, impoſuit, eaſdemq; ab iis, qui in unitate fidei, & prædicta obedientia perſeverarunt, exegit; Catholicos Antiſtites, & Eccleſiarum Rectores in vincula conjecit, ubi multi diuturno languore & triſtitia confecti, extremum vitæ diem miſerè finiverunt. Quæ omnia cùm apud omnes nationes perſpicua & notoria ſint, & graviſſimo quamplurimorum teſtimonio ita comprobata, ut nullus omnino locus excuſationis, defenſionis, aut tergiverſationis relinquatur.

Hic ideo Pont. illam eique adhærentes hæreticos declarat.

§. 3. Nos multiplicantibus aliis, atque aliis ſuper alias impietatibus, & facinoribus, & præterea fidelium perſecutione, Religioniſq; afflictione, impulſu & opera dictæ Eliſabeth quotidie magis ingraveſcente, quoniam illius animum ita obfirmatum atq; induratum intelligimus, ut non modò pias Catholicorum Principum de ſanitate & converſione preces, monitioneſque contempſerit, ſed ne hujus quidem Sedis ad ipſam hac de cauſa Nuncios in Angliam trajicere permiſerit, ad arma juſtitiæ contra eam de neceſſitate converſi, dolorem lenire non poſſumus, quod adducamur in unam animadvertere, cujus majores de Republica Chriſtiana tantopere meruere. Illius itaque auctoritate ſuffulti, qui Nos in hoc ſupremo juſtitiæ throno, licet tanto oneri impares, voluit collocare, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus prædictam Eliſabeth hæreticam, & hæreticorum fautricem, eique adhærentes in prædictis, anathematis ſententiam incurriſſe, eſſeque à CHRISTI corporis unitate præciſos.

Regno & Dignitatibus privat.

§. 4. Quin etiam ipſam prætenſo regni prædicti jure, necnon omni & quocumque dominio, dignitate, privilegioque privatam.

Vaſſallos liberat.

§. 5. Et item Proceres, ſubditos, & populos dictæ Regni, ac ceteros omnes qui illi quomodocumque juraverunt, à juramento hujuſmodi, ac omni prorſus dominii fidelitatis, & obſequii debito, perpetuò abſolutos, prout nos illos Præſentium auctoritate abſolvimus, & privamus eamdem Eliſabeth prætenſo jure Regni, aliiſque omnibus ſupradictis. Præcipimuſque & interdicimus univerſis & ſingulis Proceribus, ſubditis populis, & aliis prædictis, ne illi ejuſve monitis, mandatis, & legibus audeant obedire. Qui ſecus egerint, eos ſimili anathematis ſententia innodamus.

Exemplis credi jubet.

§. 6. Quia verò difficile nimis eſſet, Præſentes quocumque illi opus erit perferre, volumus, ut earum exempla, Notarii publici manu, & Prælati Eccleſiaſtici, ejuſve Curiæ ſigillo obſignata, eamdem illam prorſus fidem in judicio & extra illud, ubique gentium faciant, quam ipſæ Præſentes facerent, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 5. die 25. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1570. die 5. Kal. Maji, Pontificatus noſtri anno 5.

CII.

Reformatio totius Ordinis Ciſtercienſis, tam quoad ſtatum Monachorum, & divinum cultum, quàm reſtaurationem Monaſteriorum, privationemque fructuum menſæ Conventualis in locis commendatis.

Aliam reformationem jam edidit Pius IV. ut ſup. in ejus conſt. 70. In eminenti. fol. 106. & poſtea aliam publicavit Greg. XIII. inf. in ejus conſt. 18. Superna. ubi alias tibi indicabo, in hoc Tomo II.

De inſtitutione & aliis iſtius Ordinis, notavi ſup. in conſt. 1. Paſchal. II. fol. 30. Tom. I. Deſiderium.

Edita An. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. per moleſtè accepit, cœnobia Ord. Ciſterc. deſtitui.

Ex innumeris curis, quibus ſine intermiſſione vexamur, illa nobis duriſſima eſt, quod tot ſacrarum Religionum Conventus, ſuis orbati juribus paſſim interdicere conſpicentur, neque ſanè quicquam inexpertum relinquimus, quantum quidem fert difficillima præſentis ſæculi conditio, quod ad illorum reſtitutionem pertinere exiſtimantes. Inter ceteros autem Ordo Ciſtercienſis longè latèque per orbe propagatus, nobis frequentius obſervatur, cujus tam multa Cænobia viris cum doctrina, tum ſanctitate claris olim florentiſſima, maligno temporum errore ad nihilum propemodum rediguntur. Quod cùm aliunde ex toto orbe plus ſatis nobis jampridem innotuit, tum maximè ex recenti viſitatione, quam Commiſſarius & Procurator Capituli generalis Ciſtercienſis in utraque Sicilia id nobis quoque jubentibus confecit, permoleſtè intelligimus, quamplurima ejus regni monaſteria, aut debitis officiis deſtituta, aut Monachis ob non præſtitam alimoniam deſerta, aut omnino collapſa, retecta, recluſa, patentia, & ut profana habita, quæ Religionis cultrix illa vetuſtas tantis impendiis evexit.

Volenſque propterea huic malo mederi, hanc edit conſtit. in qua determinat.

§. 1. Sed his incomodis tametſi pater Abbas monaſterii Ciſtercii, Cabilonenſis Diœc. & prædictum Capitulum generale, etiam per privilegia & indulta illis à fel rec. Pio II. Sixto IV. Pio etiam IV. & diverſis aliis Rom. Pont. conceſſa & innovata in univerſum occurrendi, & ipſos Commendatarios, ad habendum & retinendum competentem Monachorū numerum, cum menſa ad victum & veſtitum idonea, & etiam alia ad Monaſticum cultum pertinentia compellendi facultatem habeant, utile tamen & percommodum illis fore exiſtimavimus, noſtras quoq; huic rei partes adſcribere, & certa quædam prædicto Ordini convenientia, illiuſq; moribus & ſtatutis magis cohærentia ſpeciatim proponere, quibus illi amplius ſuffulti poſſint ſupradicta Monaſteria ad Conventum, diſciplinam, & bonam frugem facilius revocare. Neque enim ſuſtinere poſſumus, quod tam multi, qui hujuſmodi Monaſteria in Comendam recipiunt, Commendæ conditiones à Conc. Later. præſcriptas, & eaſdem, ac alias ſingulis lit. Apoſt. de hujuſmodi Commendis confectis, ad ſpecialem cujuſq; ſignificationem appoſitas in animæ ſuæ periculum adverſentur, quibus de ceteris fructibus Monaſterii ſibi comendati diſponere nemini prius permiſſum eſt, quàm debitis & conſuetis ejuſdem, ac ipſius conventus oneribus omnino ſupportatis, & Quarta ubi menſa Abbatialis ſeparata, ubi verò communis eſt, ac etiam in Monaſterii Conventu & cura orbatis, Tertia parte omnium fructuum eorūdem in reſtaurationem fabricæ, aut ornamento-

rum emptionem, aut fulcimentum, seu pauperum alimoniam, ubi major exegerit, suaseritque necessitas quotannis erogata. Quin etiam in ipsis Monasteriis divinus cultus, solicitusque monachorum, & ministrorum numerus nullatenus minuatur, nec aliàs illa in spiritualibus & temporalibus ulla subeant detrimenta.

Monasteria omnia etiam commendata & unita, & de jurepatronatus laicorum refici, & ad debitam clausuram reduci.

§. 2. Quare nos ex iis, quæ pro salubri dictæ Religionis statu, & felici directione, à prædictis Prædecessoribus, & aliàs quomodocumq; instituta hucusque reperiuntur, nec Præsentibus contraria, nec effectum earum impedientia nihil omnino detrahere, sed illa prorsus imota custodiri volentes, de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuimus & ordinamus, ut omnia Monasteria & loca dicti Ordinis, tã in utraque Sicilia, quàm ceteris omnibus orbis partibus constituta, etiam comẽdata & unita, ac etiã de jurepatronatus laicorum quocumque modo existentia, quæ convulsa, diruta, & extenuata sunt, reficiantur, & ad debitam clausuram reducantur, statuta pecunia convenienti, quæ quotannis in id opus, donec absolutum fuerit, erogetur.

Numerum competentem Monachorum in eis restitui

§. 3. In eisdem & ceteris locis uti pro facultatum ratione idonea erunt, competens Monachorum & ministrorum numerus restituatur.

Ad divinum & monasticum usum necessaria instrui.

§. 4. Ipsorum Ecclesiæ, sacristiæ, dormitoria, & officinæ, vasis, vestimentis, libris, sacra & communi suppellectile, ac ceteris omnibus ad divinum cultum & Monasticum usum necessariis, convenienter instruantur.

Divina quotidie celebrari.

§. 5. Missæ sacrificium, & alia omnia divina officia, diurna & nocturna quotidie in choro psallendo, juxta ritum dicti Ordinis sine intermissione celebretur.

Mensam Conventualem & eleemosynas restitui.

§. 6. Mensa Conventualis, & ad communem victum & vestitum, necnon eleemosynas & visitationes, & alia onera subeunda conficiatur, intercisa reparetur.

Libros sacros haberi.

§. 7. Ubi sacra lectio juxta Concilii Tridentini dispositionem haberi non poterit, præter eos libros, qui ad divini officii, & chori usum necessarii sunt, saltem Biblia & Catechismus ad Parochos recens editus, item opera S. Bernardi, & si qui alii ad honestam Monachorum occupationem poterunt, habeantur, nisi de illis in assignatione mensæ Conventualis jam perspectum reperiatur. De his omnibus necnon vasis, vestimentis, & cetera suppellectile prædicta semel recepta, Conventus omnes rationem reddere debeant.

Novitiatus constitui.

§. 8. Et ut Novitii qua decet disciplina informentur, unum aut duo monasteria in quaque provincia uti commodè fieri poterit, ordinentur, in quibus Magistri, etiam ceterorum Monasteriorum novitios divini officii rationem, & regularis observantiæ instituta doceant; ita ut quodque Monasterium necessaria suis suppeditet, & si nullos habuerit, alii pro eo, ejusque impensis recipiantur & instruantur.

Conventus ædificia &c. ad certam formam reduci.
Hoc voluit idem Greg. XIII. ibid.

§. 9. Omnia ædificia Conventus quoquo versus claudantur, portæ non necessariæ obstruantur, clathri fenestris ubicumque opus erit infigantur. Templa, sacristiæ, capitula, dormitoria, refectoria, infirmariæ, & omnino aliæ claustri partes nihil profani patiantur. Nec Conventus horreum, penu, præsepia, nec prorsus ulla promercalia Abbatum, Commendatariorum, Conductorum, aut aliorum recipiant, nec à commendatariis, pensionariis, aliisve de claustro non existentibus occupentur, sed illis solum proprii Claustrales utantur, prout ad divini officii celebrationem, regularemque observantiam fuerunt constituta.

Mulieribus ingressum denegari.

§. 10. Mulieribus omnibus cujuscumque qualitatis, dignitatis, & ætatis, ingressus claustri, ac aliorum locorum regularium, etiam ædium partis, quæ ab Abbatibus, Commendatariis, Prioribus, aliisve ministris, etiam divisim possidetur, sit penitus interdictus; quod si secus factum erit, tam ingredientes quàm recipientes excommunicationis sententiam incurrant.

Carcerem ad correctionẽ constitui.

§. 11. Carcer ad coerctionem monachorum, ubi non est, constituatur.

Inventaria bonorum & scripturarum confici.
Hoc voluit etiam Greg. XIII. cit. in rub.

§. 12. In omnibus Monasteriis inventarium omnium prædictorum, necnon instrumentorum, fundationum, donationum, auctoritatum, exemplarium, omniumque monimentorum conscribatur, & in formam authenticam redigatur, illudque & cetera omnia prædicta fideliter asserventur. Sicubi verò horum quicquam producendum erit, exemplum ab archetypo desumatur & transmittatur, nisi talis contigerit necessitas, ut ipsum exemplar producendum sit; quod tunc in fidem alicujus probati deponatur, qui idoneè caveat illud ipsum quamprimum reportaturum.

Monasteria non tuta, ad Civitates transferri.
Hoc jussit etiam Greg. XIII. cit. in rub.

§. 13. Illa monasteria locis patentibus constituta, quæ propter Turcharum, seu prædonum, vel hæreticorum incursiones tutè servari non poterunt, facto de ipsorum juribus, litteris, auctoritatibus, tabulis, monimentis, atque omni prorsus suppellectile, mobilibusque, bonis, jocalibus, & rebus fideli inventario, & si opus erit earum omnium deposito apud personam fide & facultatibus idoneam, ita ut nihil omnino inde sine consensu expresso, & speciali mandato Conventus moveri valeat, in civitates, oppidave vicina transferantur.

Visitationes prudenter fieri.

§. 14. Ceterum ad restituendam Monasticam disciplinam, & restitutam conservandam, Cistercii, & ceteri patres Abbates in Capitulo generali provideant diligenter, ut omnes visitationes, solicitè & prudenter, ac cum pietate fiant, salutem animarum, Religionis zelum, perpetuum cultum divinum, clausuram, obedientiam, & cetera omnia quæ ad mores, correctionem, & Religiosorum ædificationem pertinent, procurando.

Necessaria ei subministrari.
Hæc statuit etiam Greg. XIII. cit. in rub.

§. 15. Quibus in rebus ubicumq; non sunt mensæ conventuali assignati redditus qui hoc onus ferre possint, Abbates & Commendatarii, ac alii quicumque administrationem spiritualium & temporalium visitandorum Monasteriorum habentes, necessaria omnia ministrare, ac contributiones & sumptus pro gerendis aliis comunibus negotiis Apostolicæ Sedis auctoritate impositas, ac etiam ad brachii sæcularis adhibitionem præstare, Visitatores, ac solitos & necessarios ipsorum famulos, & jumenta debita hospitalitate recipere, & eisdem in omnibus auxiliari omnino debeant, & ad id etiam censuris & pœnis Ecclesiasticis per Capitulum, ac etiam per ipsos Visitatores compellantur.

Commendatarios nihil de necessariis Monachis detrahere, aut numerum eorum minuere neque eos ejicere posse.

§. 16. Ne porro deserendi monasterii occasio Monachis præbeatur, quod ex vagandi libertate illis à Commendatariis oblata, ut expensis pareant, plerumque evenit, præcipimus & interdicimus ne ulli omnino Commendatarii quicquam, vel minimum de mensa, & aliis necessariis detrahant, neque ullo modo numerum diminuant, aut quempiam etiam propter delictum ejiciant. Sed quotiescumque Monachi quid admiserint, quod quidem animadversione dignum sit, id quamprimum Priori claustrali, vel, si gravius sit delictum Visitatori significent, qui correctionem juxta Ecclesiæ, & Ordinis prædicti statuta faciat. Quod si ulterius ultra sex menses distulerit, eo ipso sit ab eo officio depositus, & ad illud ceteraque omnia Ordinis ejusdem officia triennio inhabilis censeatur, statimque Præsidentes, correctionem hujusmodi aliis committere teneantur.

Tertiam vel quartam partem redditum omnis Monasterii, in ejus refectionem, & deinde juxta Conc. Trid. exponi.

§. 17. Prædicta autẽ tertia vel quarta pars redditum omnis Monasterii in Comẽndam concessi & concedendi, ex ipsamet proprietate, prædictorum Superiorum cura & solicitudine exigatur, & ex eis prædicta pecunia conficiatur, eaque quoad ædificia omnia refecta erunt, in id opus impendatur. Eo verò perfecto ipsa tertia vel quarta pars juxta Concilii dispositionem, & litterarum prædictarum tenorem, annis singulis eadem cura convertatur.

Archivium in Conventu Cistercii constitui, & ibi indicẽ bonorum cujuscumque Conventus poni.

§. 18. Postremo volumus & mandamus, ut Monasterium Cistercii constituantur, constitutumve restituatur Archivium, in quo index ordine compositus omnium aliorum monasteriorum, prioratuum, Ecclesiarum, & beneficiorum dicti Ordinis in omni

par-

Hoc statuit etiam Greg. XIII. cit. in rub.

parte orbis constitutorum etiam in Comendam obtentorum vel unitorum habeatur, & item distinctum cujusque inventarium sive repertorium bonorum, proprietatum, rerum, jurium & actionum omnium, necnon exemplum authenticum instrumentorum, privilegiorum, fundationum, donationum, litterarum, auctoritatum & monumentorum quorumcumque conficiatur, confectumque fideliter asservetur.

Indulta omnia quoad proprietatem irrita remanere.

Hoc statuit etiam Bened. XII. in const. 3. Fulgens. sup. fol. 181. lib. 1. & Greg. XIII. cit. in rub.

§. 19. Quia verò proprietas omnium malorum radix ubicumque gliscit omne bonum in regula quamvis benè instituta pervertit, ideo ne hoc quoq; sicubi habetur, ad perfectionem prædictorum obstare possit, revocamus & abolemus omnia & quæcumque privilegia, auctoritates, licentias, dispensationes, & indulta cujusque privati rerum & bonorum usus, proprietatis, possessionis & dominii, omnibus cujuscumque gradus & dignitatis Monachis dicti Ord. per quoscumque Rom. Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & Sedem prædictam, ejusve Legatos ex quibuscumque causis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata & innovata, quibuscumque concepta formulis, ac clausulis & decretis suffulta, quorum omnium tenores Præsentibus habemus pro expressis, ac volumus illa omnia vires, & effectum de cetero non habere; quin etiam Visitatores, & ceteros omnes, qui in hujusmodi proprietarios severè non animadverterint, ad hujusmodi officia & alia ipsius Ordinis ministeria perpetuò inhabiles esse.

Observantiamque omnium prædictorum executioni demandari.

§. 20. Quocirca Cisterciensi & ceteris omnibus Patribus Abbatibus, & Visitatoribus dicti Ord. edicimus, ut pro se quisque omnia prædicta studeant adimplere. Omnibus aut nostris, & prædictæ Sedis Legatis & Nunciis ubicumque existentibus, necnon Ord. prædicti Conservatoribus ab ipsa Sede constitutis & constituendis, ipsorumque singulis per Apostolica scripta mandamus, ut præsentes litteras, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiescumque pro parte Abbatum, Definitorum, Visitatorum, & aliorum prædictorum seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ipsisque efficacis defensionis præsidio assistentes, prædicta omnia in omnibus Regnis & Provinciis sedulò exequantur, & quæcumque alia quæ ad Religionis incrementum ipsis utilia vel necessaria videbuntur, ubique locorum statuant. Et præterea Abbates & Commendatarios cujuscumque dignitatis, gradus, & conditionis fuerint, ad prædictorum omnium præstationem etiam per subtractionem proventuum, ac censuras & pœnas præfatas, ceteraque opportuna juris & facti remedia, omni & quacumque appellatione postposita compellat, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Ceterùm ut vicina plebs egena pro Religionis consuetudine & instituto confoveri possit, ac ceteri piam & fidelem rerum administrationem collaudare possint, prædictis Commendatariis præcipimus, ut in suis Monasteriis pauperes eleemosynis pro modo facultatum prosequantur. Decernentes prædicta omnia inviolata & immutabilia perpetuò consistere, necnon irritum & inane, si secus per præfatos aut quoscumque alios quavis auctoritate fungentes, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 21. Non obstantibus piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis ac dicti Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; quodque aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad præstationem prædictorum minimè teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & quibuslibet aliis privilegiis, conservatoriis, exemptionibus, indulgentiis, & litteris Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusque, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam Motu proprio, aut etiam consistorialiter, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innovatis; necnon concordiis, conventionibus, pactis & aliis obligationibus, etiam ut prædictum est roboratis, per quæ Præsentibus non expressa aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia ad effectum omnium suprascriptorum penitus abrogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum fides.

§. 22. Quia verò difficile nimis esset præsentes quocumque opus illis erit perferre, volumus ut illarum exempla, etiam impressa, Notarii publici, vel Secretarii dicti Abbatis Cistercii manu, & ejusdem Abbatis, vel Capituli alteriusve Prælati ecclesiastici, aut ejus Curiæ sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem in judicio & extra illud ubique locorum faciant, quam ipsæ præsentes facerent si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 5. die 8. Martii.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1570. 8. Idus Martii, Pontificatus nostri anno quinto.

CIII.

Reformatio Ordinis Fratrum Servorum B. MARIÆ Virginis.

Reformationes, decreta latius sunt definita, atque plenius præscripta in const. 60. Clem. VIII. Nullus. Tomo III. ubi omnino videas, quia in apostillis vix potuissent hic indicari.

Alia de hoc Ordine notavi ad const. 1. Benedicti XI. Dum levamus. sup. Tom. 1. fol. 182.

Edita An. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Congregatio hujus Ord. fuit sublata.

POstquam nos Deo auctore Ordinem Fratrum B. MARIÆ Servorum, antehac in duas familias divisum, antiquato Congregationis nomine quod altera sibi asciverat, in unum idemque corpus, ac in unam eamdemque familiam, uni dumtaxat Capiti subjectum sub eadem Regulari disciplina reduximus; expedit certa quædam incommoda, quæ bonum omne in Religione pervertunt, excidere, ut deinceps omnes communibus institutis, & legibus suæ possessioni magis convenientibus viventes, salubrius dirigantur.

Reformatio ipsius Ord. subsequitur.

§. 1. Quocirca cum omnis Religio privatæ proprietatis usu labefactetur & corruat, nos ad illam ex dicta familia exterminandam, ac simul emendandos eos qui de officiis, & muneribus ambitiosè obtinendis jampridem inoleverunt, & alios nocentes ejus mores, novosque inducendos ante omnia intenti.

Revocatio omnium indultorum aliquid privatim retinendi.

§. 2. De nobis attributæ potestatis plenitudine revocamus & abolemus omnia & quæcumque privilegia, dispensationes, licentias, permissiones, & indulta habendi & retinendi privatum dominium, usumfructum, possessionem & proprietatem quorumcumque bonorum immobilium, mobilium, & semoventium, necnon domorum, cellarum, hortorum, pecuniarum & aliarum rerum, Generali, Provincialibus, Conventualibus, Prioribus, ac aliis Fratribus, etiam causa senii, infirmitatis, vel cujuscumque pii operis prætextu vel intuitu, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & Sedem Apostolicam, ejusque Legatos, vel etiam dicti Ordinis Superiores, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata & innovata, quibuscumque concepta formulis, ac clausulis & decretis suffulta, quorum omnium tenores habemus Præsentibus pro expressis; volumusque illa omnia & singula, vires & effectum de cetero non ha-

habere. Quin etiam Fratres prædictos, quicumque sint, privato & bonorum, & rerum omnium prædictorum; quomodocumque acquisitorum & ad eos obventorum, dominio, usu, usufructu, proprietate, titulo & possessione privamus, dictaque possessione amovemus, & amotos nunciamus, resque, & bona ipsa omnia in communes suarum cujusque domorum, & prædicti Ordinis usus convertenda concedimus. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ Generali, Provincialibus, & Conventualibus, Prioribus supradictis, ut rerum & bonorum omnium prædictorum possessionem, nomine domorum & locorum suorum capiant. Et illa illorumque fructus in communes Conventuum usus convertantur.

Prohibitio quicquam privatim habendi.

§. 3. Ceterùm præcipimus atque interdicimus, ne deinceps ullus omnino Fratrum prædictorum, sive privatus, sive Prioris Conventualis, sive Provincialis, aut Generalis officio fungens, etiam prætextu hujusmodi privilegiorum, dispensationum, permissionum & indultorum, seu inveteratæ consuetudinis, aut quacumque alia causa, proprium quicquam aut privatum, neque ædes, sive in claustro sive alibi, separatas habeat, sed omnia ubique communia sint, & quisque unica cella eademque cum ceteris aliorum Fratrum conjuncta, nudis omnino parietibus, ac lectulo & mensa humilibus, quemadmodum pauperes Religiosos decet, contentus esse debeat.

Cameræ redigantur in commune Dormitorium.

§. 4. Proinde Cameræ sive ædiculæ, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas, aut alias ad communem usum, & commoditatem cujusque Conventus redigantur, vel si cellæ communis Dormitorii pro Fratrum numero non sufficiant, & illæ Cameræ, vel ædiculæ, ad formam communis Dormitorii aptari possint, in Dormitorium commune redigantur; sin minus destruantur, ac materiæ & cementa ad fabricam Conventus, si opus fuerit, convertantur, vel vendantur, & pretium ad communem usum Conventus conferatur.

Ambitus recedant & munera.

§. 5. Sed nec ulli omninò ambitus fiant, aut pecuniæ etiam pro confirmationibus, sigillo, vel scripturæ, aut quacumque alia re vel causa solvantur, aliæve pactiones, seu promissiones intercedant, seu munera, aut xenia quocumque modo mittantur; neve quisquam, etiam in officio existens, pecunias, aut quicquam aliud de Provincia seu domo sibi commissa, vel aliunde Priori Generali, seu alii cuicumque conferat, vel remittat. Quicumque secus fecerint, in pœnam privationis Prioratuum & officiorum omnium incidant, & ad futura inhabiles habeantur, & pro culpis etiam tamquam fures puniantur, prout nos illos privatos & inhabiles declaramus eo ipso; procurationibus tamen, Generali ex universo Ordine, ac Provincialibus, Prioribus ex sua cuique Provincia, & Visitatoribus ex domibus & locis visitandis debitis, nequaquam per præsentes sublatis.

Superiores dispensare valeant Prædicatores, & Lectores, & Officiales, circa recitationem divini officii in communi.

§. 6. Ad reformandos autem alios dicti Ordinis mores ulterius progrediendo, ex iis quæ pro salubri hujus Religionis statu, & felici directione alioqui instituta hucusque reperiuntur, quæ nec Præsentibus contraria sunt, nec illorum effectum impedire possunt, nihil omnino detrahere, sed illa immota custodiri volentes, de simili potestatis plenitudine statuimus & ordinamus, ut Fratres omnes, etiam Superiores, & quicumque privilegiati, nisi tempore Quadragesimæ & Adventus Domini prædicationis munus obierint, omnibus divinis officiis, diurnis & nocturnis intersint, aliis verò temporibus cum ipsis Prædicatoribus, & Lectoribus, iis diebus quibus prædicant & legunt, Superiores pro arbitrio dispensare possint. Ipsis etiam Superioribus, & aliis Officialibus, eo tantum tempore quo actu in negotiis Conventus & Ordinis occupati sunt, aliquid remittatur.

Divina officia juxta institutum celebrentur.

§. 7. Missæ, Matutinum, & aliæ horarum Canonicarum preces, Processiones item, Anniversaria & Defunctorum memoriæ, integræ suo debito tempore attentè cum cantu solenni, in diebus quibus convenit, juxta regularia dictorum Fratrum instituta celebrentur; nec satis habeat quæque domus, Missas sive fundatione sive statuto, sive consuetudine debitas, vel præscripto Superioris Conventus designatas dumtaxat celebrasse, sed Fratres omnes Sacerdotes, Missam etiam non adstricti frequentissimè celebrent.

Confessiones, communiones, & jejunia serventur.

§. 8. Clerici & Conversi, semel in Hebdomada peccata sua confiteantur, & singulis saltem mensibus sacram Eucharistiam sumant. Jejunia juxta suam regulam, & constitutiones omnino servent.

Numerus Fratrum cujusque Domus præscribatur.

§. 9. In quaque domo pauciores Fratres non sint duodecim. Si qua autem domus hunc familiæ numerum alere non potest, Fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, provisione adhibita ne Ecclesiæ destruantur, sed ad ejus populi commoditatem conserventur. Permittimus tamen, ut in Domibus quæ iter facientibus Fratribus commodæ sunt, saltem quatuor Fratres non minores quinquaginta annis, constanti & probata vita maneant, si plures ea domus alere non potest. Nullæ porro domus supra vires onerentur.

Prædicationes habeantur singulis diebus festivis.

§. 10. In singulis domibus omnibus Dominicis, & festis diebus Prædicationes verbi Dei habeantur.

Lectiones quæ in studiis generalibus, & aliis.

§. 11. In majoribus Studiis Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam veluti de Sacramentis, vel de vita sanctè recteque instituenda, alteram verò speculativam, ex Catholicis & approbatis Doctoribus, Superioris arbitrio statuendis; in minoribus verò una lectione ex Theologia practica contenti sint.

Exercitium circa casus conscientiæ.

§. 12. Ceterùm curent Superiores, ut in singulis Conventibus Fratres maximè in conscientiæ casibus, & reliquis quæ ad audiendas confessiones pertinent, ob rei gravitatem & necessitatem, summo studio ac diligentia exerceantur.

Catechismus legatur diebus festivis.

§. 13. Singulis item diebus festis Romanus Catechismus ad Parochos, in singulis Conventibus legatur.

Libri prohibiti non teneantur.

§. 14. Siqui Regentes & Lectores, aut alii Fratres, libros prohibitos habere sine speciali Sedis Apostolicæ licentia fuerint deprehensi, ultra pœnas juris communis, & quæ à Sancto Officio Inquisitionis hæreticæ pravitatis talibus imponuntur, perpetuò munere legendi, prædicandi, & confessiones audiendi privati existant, ad omnia item officia inhabiles activa voce careant & passiva.

Formæ promovendi ad gradus, & qualitates promovendorum.

§. 15. Nullus ad aliquem gradum promoveatur, nisi ætate, vitæ probitate, & litteratura præstans, & in eis probatus per examen diligens à Priore Generali, seu ab aliis qui per eum huic muneri ordinabuntur faciendum, deinde in Capitulo generali publicè iterandum. Ætas autem & tempus studii, ac cursus exprimatur; & præterea probetur quod promovendus nulla umquam infamia, seu sinistra opinione fuerit maculatus. Ac promovendis ad gradus hujusmodi nihilominus exigatur, nec etiam sponte oblatum accipiatur; verumtamen si promotione facta Conventus promotorum, aliquid Religioni donare voluerit, id quicquid sit Procuratori generali Ordinis tribuatur ut ad levationem onerum, & omnium sumptuum Religionis conferatur; eodem Procuratore, acceptorum & expensorum rationem Priori generali, & Definitoribus redditurо. Ceterùm omnes à decem annis promoti, rursus per probos & idoneos viros à Priore generali in quaque Provincia constituendos examinentur; & qui saltem mediocri scientia in Theologia præditi reperti non fuerint, usu, & exercitio gradus suspendantur, nec debeant privilegio gradus hujusmodi gaudere. Caveant præterea Superiores licentiam ulli Fratri concedere, ut ad aliquos Ordines sacros, sive majores sive minores, promoveri possint, nisi ille in ætate legitima constitutus, & litteratura ad eos requisita præditus sit, habeatque omnia quæ à sacris canonibus regularibusque institutis requiruntur;

aliter promotus ab suorum Ordinum executione suspendatur, & licentiam concedens officio deponatur, & per sexennium inhabilis ad omnia officia habeatur. Sed & nostra constitutio, qua cavetur, ne quis Regularis ante emissam à se expressam professionem regularem, ad sacros ordines promoveri possit, inviolabiliter observetur.

Confessorum qualitates.

§. 16. Sacerdotes ad audiendas peccatorum confessiones ordinandi, vita, moribus & litteratura probati, & quo ad mulieres ætatis provectæ habeantur. In omni domo hujusmodi Sacerdotes ex prædicto Ordine constituantur, quibus & non alii Fratres omnes peccata sua debeant confiteri.

Priorum officium duret biennio.

§. 17. Priores omnes numquam ultra biennium durent, sed biennio functo ipsorum officium vacet; nec ad illudmet in eodem Conventu in sequens protinus biennium rursus constitui possint.

Fratres non senes ultra biennium non maneant in eodem Conventu.

§. 18. Nulli item Fratri in eodem Conventu plus biennio manere liceat; exceptis sexagenario majoribus, quibus aliquid ex causa, Superioris arbitrio, poterit condonari.

Forma administrandi Conventus.

§. 19. Adhæc nullus omnino Priorum administrationem bonorum, & aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum & redditutum suæ domus, etiã nomine Conventus, per seipsum habere sive exercere, vel sese in eis interponere possit, sed universum id onus tribus Religiosis à Priori generali ita demandetur, ut primus, rerum & bonorum, inferendorumque in eam redditurum curam habeat, alter tamquam depositarius, pecunias ac cetera ab illo importata fideliter asservet, reliquus de pecuniis & rebus à Depositario captis, Priori & Fratribus, ac domui universæ de necessariis veluti dispensator provideat, mandante tamen ipso Priore, qui unicuique non secundum proprium affectum, sed caritatis regulam provideri curabit, officiorum hujusmodi invicem confusione penitus interdicta.

Forma reddendi administrationis rationes.

§. 20. Ceterum ii tres tam impensi quàm accepti singulis mensibus suo Priori, adhibitis etiam duobus, vel tribus Fratribus ejusdem domus probatioribus, rerumque usu peritis; deinde ipsemet rursus præsentibus Priore, & peritis prædictis, Priori generali, vel Provinciali, vel Visitatoribus, quotiescumque visitationis officium fecerint. Denique ipse Prior generalis in omni proximo Capitulo generali saltem coram tribus Judicibus ab ipso Capitulo constitutis illorum omnium, & etiam universæ administrationis suæ, tam publicè quàm privatè rationem reddere teneatur.

Donata & relicta Fratres consignent Superioribus.

§. 21. Pecuniæ omnes & quæcumque aliæ res cuicumque privatim, etiam intuitu personæ undecumque donatæ, sive relictæ fuerint, Superiori, horarum vigintiquatuor intervallo, exhibeantur, qui illas statim Depositario committat & inde tamen exhibitori ministrari jubeat, quantum rei convenientis præsens necessitas videbitur postulare.

Fratres omnes in Refectoriis communibus epulis vescantur.

§. 22. Fratres omnes, etiam Superiores, & quomodocumque privilegiati, ægrotis tantùm exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi mensa utentes, communibus epulis vescantur. In primis autem senum & ægrorum, necnon Prædicatorum & locorum cura habeatur, ita ut nihil eorum necessitati & commoditati desit. Omnes prædicti, quocumque gradu & honore sint, camisiis laneis, & reliquo vestitu uniusmodi, eodemque honesto & professioni convenienti, omni præterea supellectile, & instrumento pauperi atque humili utantur. Nullus privatum hortum habeat, sed omnes omnibus domus sint communes, præterquam quoad infirmariam, & novitios, qui hortum sive viridarium sejunctum habere possint, in quo ceteri nullatenus ingrediantur.

Novitii qui, ubi, & quando recipiendi & quomodo instruendi sint.

§. 23. Novitii etiam oblati ante decimumoctavũ ætatis suæ annum completum non recipiantur; neque ante decimumnonum completum ad professionem admittantur. Qui hactenus recepti, etiam oblati, decimumquintum annum non compleverint, dimisso habitu Religionis, domum ad parentes & necessarios etiam inviti remittantur, vel aliàs omnino emittantur, nec postea in ædibus unde exierint, aut in aliis ejusdem Ordinis domibus, ullo modo debeant conversari. Laici, qui vigesimumquintum annum non attigerint, ad serviendum non accipiantur, & qui recepti, etiam nunc ea ætate minores sunt, rejiciantur. Novitii non admittantur, aut educentur nisi in Conventibus insignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant omnino separatum, cujus ingressus aliis Fratribus sit penitus interdictus. In eisdem domibus sit unus Magister ætatis provectioris, moribus & doctrina præditus, qui diligentem habeat prædictorum Novitiorum curam, & illis præsit. Ipsi autem in Grammatica, cantu, cæremoniis, & iis quæ ad Christianam disciplinam faciunt, instruantur; nec è loco novitiatus, nisi ad Ecclesiam, Refectorium, & ad publicas processiones, & interdiu ad aliquam honestam recreationem, cum fida custodia exire debeant.

Ad hoc vide bullam Six. V. n. 71. & alias ibi indicandas.

Vestiarium quale esse debeat, & quæ eorum vestes.

§. 24. In quaque domo sit unum vestiarium commune, in quo omnia omnium Fratrum vestimenta conferantur; quæ uniusmodi sint, eademque nulla exquisita arte laborata, sed simplicia & honesta, ita ut nec unum ab altero distinguatur. Cui vestiario Custos præficiatur, qui munditiæ, refectionis & distributionis eorumdem vestimentorum curam gerat.

Formã servandi scripturas & res Eccles.

§. 25. In omni domo, locus tutus cum armariis, seu capsis habeatur, in quibus scripturæ, privilegia, contractus, & omnia jura ad domum pertinentia, itemque res pretiosæ Ecclesiarum, etiam sacræ, cum suo inventario, seu repertorio authentico asserventur, præter eas, quæ quotidiano sunt Ecclesiæ usui necessariæ, quæ in Sacristia, & per Sacristiam custodiantur; ita tamen ut res sacræ à profanis distinguantur. Hujus autem loci tres sint claves, quarum unam Prior, alteram Depositarius, tertiam Procurator domus habeat. Simili quoque modo inventarium bonorum mobilium cujusque Ecclesiæ & domus, necnon immobilium, & quorumcumque jurium ad Conventum pertinentium, in forma probanti conscribatur, deque eo exemplum authenticum fiat duplicatum, ut alterum in propria domo remaneat, alterum vero in Archivio insignioris, seu principalis domus ejus Provinciæ reponatur.

Infirmaria in quocumque Conventu instituatur.

§. 26. In omni domo, infirmaria commodo loco constituatur pro Fratribus infirmis, cui infirmarius ordinetur, per quem domus ipsa de illis omnibus, quæ ad animæ & corporis infirmorum salutem, commoda & necessaria sunt, caritativè provideatur.

Prioris officium circa Eccles. & earum ornamenta.

§. 27. Postremo Prior cujusque domus præcipuam curam gerat, ut Ecclesiæ in suis structuris conserventur, & reparentur; mundæ præterea & expurgatæ, uti decet, contineantur, atque illis de libris, vasis, ornamentis, & aliis ad Altaris ministerium, & divinum cultum pertinentibus provideatur, quæ pariter munda & nitida conserventur.

Res Sacristiæ non alienentur.

§. 28. Res Sacristiæ, cujusvis generis sint, nullo modo alienentur, nec pignori opponantur, nec ullo modo alicui acommodentur, sed solum Ecclesiæ propriæ serviant.

Decretum irritans.

§. 29. Decernentes irritum & inane quicquid secus per quoscumque, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Fratres omnes servent hanc reformationem.

§. 30. Quocirca Priori generali, ac omnibus Fratribus prædictis per Apostolica scripta mandamus, ut quisque pro se præsentes litteras humiliter recipiant, & quæcumque in eis statuta, decreta, & mandata sunt, alia desuper à nobis non expectata jussione, aut mentis nostræ declaratione, firmiter custodiant, & in omnibus studiosè obedire procurent.

Prior generalis deputatur executor hujus const.

§. 31. Quinetiam eidem Priori generali committimus ut ipse easdem præsentes, in proximo & deinceps futuris generalibus & provincialibus Capitulis, & frequenter in omnibus domibus, publicè legere, ac eas, & quicquid pro earum executione & ob- ser-

servatione, tam in ipsis Capitulis generalibus, vel etiam extra illa ab ipso adhibitis aliquot ex aliis Prioribus, vel Definitoribus prædictis, quos duxerit eligendos, statuetur, ordinabitur, & decernetur, in omnibus Prioratibus, ac ab omnibus & singulis Prioribus, Fratribus, & personis prædictis inviolatè faciat, per se vel alium seu alios observari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac etiam protestantes, & reclamantes, eisque auxilium, consilium vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæsito colore vel ingenio præstantes, tam Ecclesiasticos quàm laicos cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam Prioratuum, dignitatum, & administrationum privatorias, ceteraque juris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo. Quin etiam contendentes prædictos, in censuras & pœnas suprascriptas incidisse declarando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 32. Non obstantibus nostris de non tollendo jure quæsito, & de annali & triennali possessore, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis prædicti juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, exemptionibus & indultis Apostolicis, illis, ejusque Superioribus & personis, eorumque singulos per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & Sedem Apostolicam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac aliàs, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere & in specie concessis, confirmatis, ac etiam aliis reformationibus, quotiescumque, ac quocumque tempore factis & promulgatis, ac quibuslibet aliis indulgentiis & litteris Apostolicis, specialibus & generalibus quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum, seu dictorum Ordinariorum jurisdictio seu executio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Quæ omnia contra earumdem Præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari.

Exemplorum fides.

§. 33. Denique etiam volumus, ut ipsarum Præsentium exempla etiam impressa, Capituli vel Prioris generalis, seu alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut ejus Curiæ sigillo, & Secretarii cujusvis eorum, vel Notarii publici manu obsignata, eamdem illam prorsus fidem ubique locorum, in judicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. die 30. Maji.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1570. Kal. Junii, Pontificatus nostri anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1570. Indictione 13. die verò 20. mensis Sept. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 5. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per me Scipionem de Octavianis, & Jo. Andream Rogerium præfati S. D. N. Papæ Cursores,

Antonius Clerici Mag. Cursorum.

LXIV.

Declaratio & ampliatio Concilii Tridentini cap. 14. sess. 24. de prohibitione aliquid exigendi vel petendi, in collatione aliave provisione beneficiorum Ecclesiasticorum, vel ad illorum possessionem admissione.

Ad hoc videri potest etiam Conc. Trid. sess. 21. cap. 1. & sess. 24. cap. 18.

Alia ad materiam simoniæ beneficialis plenè indicavi in const. 3. Julii II. Cum tam divino. fol. 466. in Tomo I.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1570.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DUrum nimis & incommodum arbitramur, quod Ecclesiarum ministri in iis quæ ad ipsorum sustentationem suppeditant, dispendia patiantur. Quocirca cum hanc ad rem, simulque prohibendam ab Ecclesia Dei avaritiæ pravitatem, editas antehac sanctiones minimè satis esse intelligimus, novæ constitutionis subsidio cogimur providere.

Conc. Trid. sess. 24. c. 14. mandavit Episcopis ut pravas consuetudines & statuta, aliquid recipiendi in provisionib. beneficiorũ rejicerent.

§. 1. Cùm itaque alias ex plurium Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligeretur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficii, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra interponerentur, licet Sancta Synodus hæc detestata, mandaverit Episcopis, ut quæcumque hujusmodi quæ in usus pios non converterentur, atque ingressus eos qui simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem haberent, fieri non permitterent, ipsique diligenter de eorum constitutionibus, sive consuetudinibus super prædictis cognoscerent, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas ut pravas & scandalosas rejicerent, eos verò qui adversus prædicta quavis ratione commisissent, pœnis contra simoniacos editis teneri decreverit, multorum tamen indomita cupiditate, tam prædicta quàm alia ad beneficium & commodum ipsorum Ministrorum edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios sensus traducta, perperam eluduntur.

Hic Pont. modo revocat consuetudines & const. hujusmodi.

§. 2. Quare Nos pro divini cultus exercitio, simulque evocatorum ad illum auxilio plenius evidentiusque consulendum fore rati, revocamus & abolemus omnia & quæcumque privilegia, consuetudines, & statuta quarumcumque Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac majorum, necnon Collegiatarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, aut alio quovis præsidio munita, ac etiam supra hominum memoriam, & longissimo, ac quantocumque tempore etiam continuo observata, sive pro solvendis Ecclesiarum, vel Prælatorum debitis, sive pro supportandis illorum oneribus, sive aliis etiam majoribus, maximis & urgentissimis causis concessa & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innovata, extensa & moderata, quod vacantibus ipsarum Ecclesiarum dignitatibus, canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficiis, & officiis, fructus ac etiam quotidianæ distributiones ex eis primo ab ipsa vacatione anno, aut longiore, vel etiam breviore tempore proventuri, mensæ Episcopali, seu Capitulari, aliove loco, integrè vel partim remaneant, seu applicentur, aut in communes usus cedant, seu inter alios Canonicos, & personas Ecclesiæ, seu Capituli dividantur. Quodque nullus etiam Apostolica auctoritate provisus in Canonicum recipi, aut ad dignitatem, seu portionem beneficium, vel officium admitti, vel aliàs in ejus possessionem induci possit, nisi prius de observandis hujusmodi privilegiis, consuetudinibus & statutis juramentum præstiterit, & obtentæ illorum derogationi, ac fructuum, & distributionum perceptioni renunciaverit, seu Capitulo, & personis prædictis cesserit, seu (ut appellant) dulciaria, aut quid aliud præstiterit; quorum omnium tenores, causas & effectus habemus Præsentibus pro expressis, quibuscumque illa concepta sint formulis, necnon irritantibus, & aliis decretis roborata. Volentes ea

omnia

omnia vires & effectum de cetero non habere.

Pœnasque aliquid recipientibus imponit.

§. 3. Præcipimus igitur & interdicimus omnibus Episcopis, Capitulis, Collegiis, & personis ad quos id pertinet, ne posthac fructus, aut distributiones hujusmodi, nec prorsus ullam eorum partem retineant, neve ipsorum cessionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocumque petant vel exigant, aut quemquam sive Ordinaria, sive Apostolica auctoritate provisum, ad præstandum hujusmodi juramentum inducant, aut illi prædicta non facienti possessionem impediant, vel remorentur. Quicumque contrafecerint, si Ecclesiarum Antistites, tamdiu à Pontificalis officii exercitio sint suspensi, donec satisfactione prævia illis per Sedem Apostolicam suspensio relaxetur. Capitula verò & Collegia quæcumque Ecclesiastico subjaceant interdicto, ac singulares personæ in excommunicationis sententiam incurrant, à qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio quàm à Rom. Pont. absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes hujusmodi præstita juramenta non tenere, nec quemquam illis obligari, quinimmo jurantes in hujusmodi censuram incidere, necnon irritum & inane quicquid super his per quoscumque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Declaratio prædictorum.

§. 4. Et nihilominus statuimus, ut ubicumque hujusmodi fructus & distributiones Fabricæ, vel Sacristiæ, aut alterius pii loci usibus ultra semestre tempus reperiuntur concessi, horum dumtaxat dimidia pars ipsi Sacristiæ, vel Fabricæ, aut pio loco deinceps tribuatur, alteram verò beneficiati prædicti integrè percipiat.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, decreto prædictæ Synodi, ac etiam constitutione fel. rec. Joannis Papæ XXII. quæ incipit, Suscepti, & aliis juribus hac de re disponentibus, nihilominus aliàs in suo robore duraturis.

Alia declaratio.

§. 6. Ceterùm per prædicta non intendimus illis præjudicare Capitulis, Collegiis, mensis, aut personis, fructus & distributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, sive possessionis apprehensionem provenientes ex statuto, consuetudine vel privilegio hujusmodi percipientibus, vel retinentibus, quo minus ipsi illos interim ut antea exigere valeant & habere.

Transumptorum fides.

§. 7. Postremò volumus, ut Præsentium exempla etiam impressa, Notarii publici manu, & Prælati Ecclesiastici, ejusve Curiæ sigillo obsignata eamdem illam prorsus fidem ubique locorum in judicio & extra illud faciant, quam facerent ipsæmet præsentes, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ revocationis, abolitionis, præcepti, interdicti, decreti, statuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 5. die 31. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1570. Pridie Kal. Junii, Pontificatus nostri anno 5.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1570. Indictione 13. die verò 13. Julii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D.N.D. Pii divina providentia Papæ V. anno quinto retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, ad valvas Ecclesiæ S. Jo. Lateranensis, & ad valvas Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, per nos Scipionem de Octavianis, & Antonium Clerici Cursores Apostolicos.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

CV.

Innovatio Officii Summatoris litterarum Apostolicarum, uni ex S.R.E. Cardinalibus de cetero conferendi, cum indultorum, gratiarum & jurisdictionis in suos Officiales concessione.

Hoc officium perpetuum vacabile esse voluit Alexander VI. in const. 10. In eminenti. sup. fol. 461. in Tomo I.

Edita An. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

PONTIFICE dignum est, & Romanæ Sedis Majestate, illius officia augere, & locupletare, ut ipsorum nobilitas, & suscipiendorum ad ea Illustrissimorum virorum splendor, Romanæ Ecclesiæ dignitatem faciat ampliorem.

Officium Summatoris ab Alex. VI. erectum fuit, in perpetuum & vacabile ut in ejus bulla indicata in rubr.

§. 1. Quod nos in animo cogitantes, unum ex omnibus magni momenti animadvertimus Officium Summatoris litterarum Apostolicarum à fel. rec. Alexandro Papa VI. perpetuum effectum, quod per assumptionem dilecti filii nostri Petri Donati tit. S. Vitalis in S.R.E. Presbyterum Cardinalem Cæsium nuncupatum, vacare proximè decrevimus, unius solius arbitrio moderari, in quo dirigendo, egregii unius viri auctoritas, peritorum auxilio subnixa magnopere expediret. Quocirca eidem Officio novam formam, eamdemque excellentiorem, atque utiliorem inducere, simulque ipsum ita promovere, & amplificare instituimus, ut cum ceteris Officiis & muneribus, quæ supremi Ordinis viris conveniunt meritò coæquetur.

Et concessit Summatori privilegia Scriptorum litterarum Apostolicarum.

§. 2. Cum igitur in prædicta perpetuatione, idem Alexander Papa inter alia statuerit, ut quicumque illud obtineret eo quemadmodum litterarum prædictarum Scriptores, de officio Scriptoriæ disponeret &c. Idem quoque omnibus privilegiis, exemptionibus, prærogativis, immunitatibus, facultatibus, gratiis & indultis, Collegii dictorum Scriptorum omni tempore frueretur.

AliaqueSummatori indulta hic enunciata data fuerunt.

§. 3. Ad hæc nonnullis, qui dictum officium postea habuerunt inter alia sit concessum, quod officium ipsum, etiam per alium, seu alios regere & exercere singulis Cancellariæ Apostolicæ diebus, & quandocumque sibi videretur expeditionem extraordinariam dictarum litterarum facere possent, eaque de causa Bullator ad Summatorem quotidie veniret, qui captas ab ipso litteras, bullare deberet. Porro nullus alius ad exercitium, regimen, subrevisionem, aut superintendentiam dicti Officii, etiam boni publici, aut alia quacumque majori, magisque considerabili causa, à Romano Pontifice directè vel indirectè uspiam constitueretur, neque in eo sese interponere ullo modo posset, nec ullæ omnino litteræ quantumcumque secretæ, nisi prius à Summatore examinatæ expediri deberent. Nullusque Secretarius, sive domesticus, sive de numero participantium, aut alius quisque litteras plumbatas, nisi in Officio prædicto expeditas registraret, secus faciens crimen falsi incurreret, atque Officiorum suorum emolumenta amitteret, quæ ad Summatorem prædictum pertinerent. Ceterùm pro omnibus litteris per dictam Cameram expediendis merces ordinaria in dicto Summatoris officio dari solita, illis dumtaxat exceptis, quæ statum Rom. Ecclesiæ vel Catholicam fidem concernerent, integrè persolveretur. A qua nullus Secretarius Papæ etiam domesticus, aut Scriptor, vel alius etiam majoris conditionis, & quocumque privilegio fretus, exemptus censeretur. Quin etiam Summator ipse quæcumque salaria, recognitiones & jura à quibusvis Romanæ Curiæ Officialibus, eorumque Collegiis præstari solita perciperet, exigeret, & levaret. Ac Officiales & Collegia ad ea solvenda, quacumque reformatione facta & facienda non obstante, compellere liberè & licitè valeret. Postremò idem Summator, vel ab eo in dicto Officio substitutus, mansionem, seu cameram, aliàs solitam in Palatio Apo-

ſtolico, necnon victum pro ſe & uno famulo in Tinello. Et præterea pro ipſo Summatore panem & buccellas, ſingulis diebus, Prælatorum domeſticorum inſtar, habere deberet. Ipſumque Officium, & quod ad illud dictum Summatorem ab omni onere etiam decimarum Papalium, etiam ratione fidei, & expeditionis contra infideles, aut ſternendarum, reficiendarum viarum cauſa exempta eſſent, neque ad illorum contributionem compelli poſſent, quemadmodum diverſis litteris Apoſtolicis deſuper confectis plenius continetur.

Hic modo Pont. inſigniorem ſtatum dicti Officii inducit inſtituendo Præſidentem unum.

§. 4. Nos ad dictæ Sedis ornamentum, & ſalubriorem litterarum prædictarum expeditionem, hujus Officii ſtatum perfectiorem, inſignioremque conſtituere volentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine in ipſo officio unum Præſidentem, qui Summatoris pro tempore exiſtentis vices gerat, ipſius Summatoris nutu, atque arbitrio ſumendum, & removendum.

Recognitores quatuor.

§. 5. Item quatuor alia perpetua Officia Recognitorum litterarum prædictarum per proximum Summatorem dotanda perpetuò erigimus, & inſtituimus.

Quædam officia hic enunciata, valoris ſcut. 70. mill. dicto officio Summatoris annectit.

§. 6. Ac Summatoris officio, unum Secretarius Apoſtolici de numero participantium, quod Marcellus Auguſtinus, & unum Præſidentis Annonæ, quod Anaſtaſius Pozzuti, ac aliud ſimile, quod Hieronymus Lippomanus, & duo portionum Ripæ officia, quæ Marcus Cornelius dum viverent obtinebant, per liberam reſignationem dilecti filii Magiſtri Antimi Marcheſani Datarii noſtri in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam, aut aliàs quibuſvis modis, & ex quarumcumque perſonis vacantia, necnon quæcumque, quotcumque, & qualiacumque alia dictæ Curiæ officia, ſimilia vel diſſimilia, & qualitercumque qualificata, ad diſpoſitionem Romani Pontificis pro tempore exiſtentis pertinentia, pretio concedi ſolita, quæ prædicta omnia, ſimul valorem ſeptuaginta millium ducatorum auri in auro conficiant, ab ipſo proximo Summatore conquirenda, & comparanda, ex nunc prout ex tunc, & è contra perpetuò unimus & annectimus, & incorporamus. Ita ut quiſque Summator, qui pro tempore fuerit, itidem Secretarius Præſidens, Portionarius, & omnium aliorum futurorum officiorum hujuſmodi titularius exiſtat, illorumque omnium corporalem poſſeſſionem per ſe vel alium, ſeu alios propria auctoritate liberè apprehendere valeat.

Recognitorib. prædictis dotem conſtituit.

§. 7. Singulis verò quatuor Officiis Recognitorum pro dote ipſorum decem, aut plura loca, ſeu portiones cujuſcumque Montis, ſeu Montium in Urbe, ſeu ditione temporali S.R.E. conſtitutorum non vacabilium, quorum fructus hic ſolvuntur, ſumptu ejuſdem proximi Summatoris conficienda & exhibenda, perpetuò applicamus, & appropriamus. Declarantes quod ſi dicto officio Summatoris tot alia, quæ ad valorem prædictum ſeptuaginta millium ſcutorum, ut prædictum eſt non aſcendant, vel ſi nulla alia quàm prædicta, quæ jam vacarunt uniantur, nihilominus Præſentes valere, & plenarium effectum ſortiri debere.

Indulta, privilegia, juriſdictiones, emolumenta, &c. Summatoribus prædeceſſorib. competentia, huic Summatoris officio concedit & approbat.

§. 8. Ceterùm ex prædictis, & aliis quæ ad dictum Summatoris officium, quocumque modo pertinent, & in eo conſueverint & obſervantur, nihil prorſus detrahere, ſed illa ac omnia, & quæcumque privilegia, facultates & auctoritates, exemptiones & indulta ipſi officio, & ejus perſonis quomodocumque conceſſa, confirmata, & extenſa, quæ ac ſi de verbo ad verbum infererentur Præſentibus habemus pro expreſſis, perpetuò ſtabilia & inviolata eſſe intendentes, ac futuros omnes Summatores, & dicti officii perſonas, tàm conjunctim quàm diviſim in illis omnibus potiri; ac etiam omnia & quæcumque jura, ſalaria, regalia, recognitiones, & emolumenta prædicta, & aliàs conſueta, & ab Officialibus, & Collegiis ſupradictis præſtari ſolita, quemadmodum prædictus Petrus Donatus Cardinalis, & quicumque ante eum Summatores, ampliſſimè obtinuerunt, eodem modo, jure, & titulo habere & poſſidere volentes; quin etiam omnia & quæcumque jura, juriſdictiones, facultates, conſuetudines, & indulta dicti officii, & illud, necnon expeditionem dictarum litterarum concernentia, à quibuſcumque aliis, cujuſcumque qualitatis, & conditionis, perſonis & officiis uſurpata, & quantocumque tempore uſitata, ad jus, & proprietatem ipſius revocantes, perpetuò ſtatuimus & ordinamus, ut ad dictum Officium unus ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus aſſumatur, & dicta quatuor Recognitorum Officia, cum quibuſvis aliis dictæ Curiæ officiis compatibilia ſint, & ad liberam Summatoris pro tempore exiſtentis diſpoſitionem omnino pertineant; qui etiam hac prima vice, & deinceps perpetuum illa, ſeu per reſignationem, ſeu per obitum, ſeu quemcumque alium modum vacabunt, concedere, vendere, transferre, & de eis, ac ſuper eis cum quibuſcumque convenire, paciſci & decernere liberè & licitè valeat, quemadmodum de aliis ipſius Curiæ officiis fieri conſuevit pro pretio concedantur, viros probos & peritos ad ea admittat, qui per ſuam quiſque, & aliàs pro materiarum qualitate, & rerum exigentia, vel ejus vel Præſidentis arbitrio expeditioni incumbant.

Formam examinandi litteras Apoſt. præſcribit.

§. 9. Omnes litteræ, quæ ſecundum communem in dicto officio curſum, abſque difficultate expediri conſueverunt, ab illorum cognitore, qui tunc vicem obtinebit, præſente Summatore, vel Præſidente, diligenter & accuratè examinentur, & ipſi referantur, ut illis tunc demum ſcribat, & ipſas de more jubeat expediri.

Dubiaque deſuper occurrentia decidendi.

§. 10. Ad ea verò dubia diſſolvenda, quæ in litteris ipſis occurrere contigerit, Summator certum diem in ſingulas hebdomadas conſtituat, quo die coram ſe, ſeu Præſidente ſuo, omnes Recognitores conveniant; & præterea ſi ipſi Summatori viſum fuerit, aliquot alii egregii viri harum rerum uſum habentes, ab eodem Summatore adhibeantur, ut dubia omnibus propoſita, cum maturo eorum omnium judicio decidantur; gravioribus tamen, & obſtructioribus dubiis, propter quæ Romanus Pontifex merito conſulendus erit, noſtræ & Succeſſorum noſtrorum declarationi nihilominus reſervatis.

Summatori etiam abſenti officium per Subſtitutos exercendi facultatem concedit, & dictorum Subſtitutorum auctoritatem deſignat.

§. 11. Ad hæc omnis Summator, ſive in dicta Curia præſens, ſive ab ea quantumcumque tempore abſens, etiam omnia officia prædicta unita, præſentia & futura, quotcumque, & qualiacumque, ac etiam unius & ejuſdem Collegii, per ſubſtitutum ſeu ſubſtitutos omnino exercere poſſit, qui menſtruis, ac omnibus aliis Congregationibus interſint, vota, vocem, & ſuffragia, tam activè quàm paſſivè habeant. Ad officia Reſenſoriatuum, Menſariatuum, ceteraque omnia munera, functiones, & negotia, publica & privata, etiam pro ſingulis ejuſdem Collegii officiis, etiam eodem tempore, & veluti Principales admittantur, litteris Apoſtolicis, & aliis ſcripturis, & inſtrumentis ſubſcribant, veſtibus & inſignibus Officialium cujuſcumque Collegii in Palatio Apoſtolico, proceſſionibus, pompis, & aliis omnibus actibus, publicis & privatis incedant, & ſedeant, & pro antiquitate præcedant, & prorſus omnia, ut Principales faciant, & exequantur, pro ſingulis officiis etiam unius, & ejuſdem Collegii quantumcumque in eo fuerint, quorum pluralitas & multitudo, nullum prorſus impedimentum ſibi invicem, nullamque imcompatibilitatem faciant, ſingula Congregationum, & munerum omnium emolumenta & ſalaria ordinaria & extraordinaria percipiant, & aliàs quemadmodum ipſe Summator faceret, facereque poſſet, ſi eadem officia, ut non unita poſſidens, ibi adeſſet. Eoſdem enim ad effectum omnium prædictorum dumtaxat, Secretarios, Scriptores, & alios omnium Collegiorum hujuſmodi Officiales, & titularios creamus & inſtituimus.

§. 12. Præterea omnis Summator nullo omnino

inter-

intermisso mensium, dierum, aut alterius temporis spatio, per consuetudines & statuta, etiam jurata & confirmata, seu privilegia & indulta Secretariorum, Scriptorum Apostolicorum, & aliorum Collegiorum præfinito, sed statim à principio, fructus, emolumenta, Congregationes, salaria & jura omnia singulorum Officiorum hujusmodi, præsens & absens integrè capiat.

Emolumenta eidem dari præcipit.

Statuta pro Officialib. condere.

§. 13. Ad omnes autem in suo officio continendos, Summator quæcumque statuta, prosperum officii statum concernentia, condere, condita corrigere & mutare, aliaque rursus, & quotiescumque sibi videbitur edere.

Jurisdictionemque in eis corrigendis habere declarat.

§. 14. Prælatos,& quoscumque alios Officiales, personas dictæ expeditionis participes, quicumque fuerint, quo ad ea quæ expeditionem ipsam concernunt castigare, corrigere & punire, ac contra eos civiliter & criminaliter procedere, vicesque suas tam in his quàm supradictis omnibus & singulis, alii vel aliis delegare liberè & licitè possit.

Exemptiones Camerarii & Clericorum tribuit.

§. 15. Itemque omnibus & quibuscumque privilegiis, & exemptionibus, etiam Ripæ & Ripettæ ac Dohanæ Urbis, quibus Camerarius noster, Clerici, Præsidentes, & alii Camerales habent, eodem jure liberè potiantur & gaudeant.

Præsidentis & Recognitorum litteras Apost. gratis expediri decernit.

§. 16. Præsidens verò & Recognitores omnes prædicti, litteras Apostolicas etiam Monasteriorum, & Ecclesiarum Cathedralium pro se gratis ubique prout litterarum Apostolicarum Scriptores expediant. Et propterea omnibus & quibuscumque aliis privilegiis, facultatibus, exemptionibus & indultis eisdem Scriptoribus, & eorum Collegio concessis, eodem modo quo illi gaudent, & quisque pro se, super his Apostolicas litteras, tam conjunctim, quàm divisim expedire poterunt,

Summatoris officium resignari posse concedit.

§. 17. Postremo omnis Summator quandocumque ei videbitur, officium ipsum Summatoris in manibus Pontificis pro tempore existentis in favorem S. R. E. Cardinalis, aut alterius cujuscumque personæ per nos approbandæ, etiam pacto pretio resignare, & aliàs de eo disponere etiam liberè & licite valeat, quemadmodum de ceteris dictæ Curiæ Officiis pretio receptis, cuique est permissum, &c.

Clausulæ præservativæ.

§. 18. Decernentes omnia & supradicta, firma & inviolata perpetuò consistere, vimque validi & efficacis contractus, inter Nos, & Sedem, & Cameram Apostolicam, necnon omnes deinceps Summatores habere: Ac irritum & inane quicquid secus super his per quoscumque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Jussio admittendi prædictos Officiales.

§. 19. Jubemus igitur omnium Collegiorum, & Officiorum prædictorum defensores, Mensarios, Depositarios, necnon Vectigalium Redemptores, & ceteros omnes, ad quos pertinet, ut quisque pro se, alia à nobis non expectata jussione, aut mentis nostræ declaratione, prædictum Summatorem, & ab eo Substituendum & Substituendos, necnon Præsidentem, & Recognitores omnes, tam conjunctim quàm divisim ad prædicta omnia recipiant & admittant, eisque de ipsis omnibus integrè respondeant, & ab aliis faciant responderi. Qui contrafecerint, eos tamdiu ab Officiorum exercitio suspendimus, & ab emolumentorum perceptione privamus, donec satisfactione prævia, meruerint à Romano Pontifice restitutionis beneficium obtinere.

Derogatio contrariorum.

§. 20. Non obstantibus nostra de non tollendo jure quæsito, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Secretariatus, Scriptoriæ, Archivii, ceterorumque officiorum, & Collegiorum, necnon Cameræ Urbis, & vectigalium prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, usibus & naturis, quantocumque tempore observatis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Præsidentibus, Ministris, & personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & Sedem prædictam, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, & aliter sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis restitutivis, præservativis, derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, & motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, necnon consistorialiter, ac ex causis quantumcumque onerosis, concessis, confirmatis, innovatis, extensis, & moderatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus. Quodque aliquibus communiter vel divisim, à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ &c. infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 5. die 24. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, octavo Calend. Julii, Pontificatus nostri anno quinto.

CVI.

Missalis Romani, ad ritè Missas celebrandas ex Concilii Tridentini decreto reformati, approbatio, & aliorum abolitio.

Hoc Missale iteratò restituit Clem. VIII. ut infrà in ejus const. 108. Cum Sanctissimum. Tom. III.

Edita An. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Quo primum tempore ad Apostolatus apicem assumpti fuimus, ad ea libenter animum, viresque nostras intendimus,& cogitationes omnes direximus, quæ ad Ecclesiasticum purum retinendum cultum pertinerent, eaque parare, & Deo ipso adjuvante omni adhibito studio efficere contendimus.

Ex decret. Concil. Trid. Catechismus Missale & Breviarum emendando erant, & Breviarium jam fuit emendatum, & ab isto Pont. confirmatum, ut sup. in const. 64.

§. 1. Cumque inter alia sacri Tridentini Concilii decreta,nobis statuendum esset de sacris libris, Catechismo, Missali, & Breviario, edendis atque emendandis, edito jam, Deo ipso annuente,ad populi eruditionem, Catechismo, & ad debitas Deo persolvendas laudes Breviario castigato, omnino ut Breviario Missale responderet, uti congruum est, & conveniens (cum unum in Ecclesia Dei psallendi modum, unum Missæ celebrandæ ritum maximè deceat necesse jam videbatur, ut quod reliquum in hac parte esset, de ipso nempe Missali edendo, quàm primum cogitaremus.

Et mox emendari fecit Missale, quod nunc confirmat, ac recipi juxta illud ubique celebrari jubet nisi alia institutio, à Sede Apost. approbata, vel consuetudo supra ducentum annos observata sit.

§. 2. Quare eruditis delectis viris onus hoc mandandum duximus, qui quidem diligenter collatis omnibus cum vetustissimis nostræ Vaticanæ bibliothecæ, aliisque undique conquisitis, emendatis, atque incorruptis codicibus, necnon veterum consultis ac probatorum Auctorum scriptis, qui de sacro eorumdem rituum instituto monumenta nobis reliquerunt, ad pristinam Missale ipsum Sanctorum Patrum normam ac ritum restituerunt. Quod recognitum jam, & castigatum maturè adhibita consideratione, ut ex hoc instituto, cœptoque labore fructus omnes percipiant, Romæ quampri-

Quoad Monachos S.Benedicti hic repeto quæ notavi supra in rubr. const. 64. fol. 100.

primum imprimi, atque impressum edi mandavimus, nempe ut Sacerdotes intelligant, quibus precibus uti, quos ritus, quasve ceremonias in Missarum celebratione retinere posthac debeant. Ut autem à Sacrosancta Romana Ecclesia, ceterarum Ecclesiarum Matre & Magistra, tradita ubique amplectantur omnes, & observent, ne in posterum perpetuis futuris temporibus in omnibus Christiani Orbis Provinciarum Patriarchalibus, Cathedralibus, Collegiatis, & Parochialibus, sæcularibus & quorumvis Ordinum Monasteriorum, tam virorum quàm mulierum, etiam Militiarum regularibus, ac sine cura, Ecclesiis, vel Capellis, in quibus Missa Conventualis alta voce in Choro, aut demissa celebrari juxta Romanæ Ecclesiæ ritum consuevit, vel debet, aliàs quam juxta Missalis à nobis editi formulam, decantetur aut recitetur, etiamsi eædem Ecclesiæ quovis modo exemptæ Apostolicæ Sedis indulto, consuetudine, privilegio, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel aliis quibusvis facultatibus munitæ sint, nisi ab ipsa prima institutione à Sede Apostolica approbata, vel consuetudine quæ vel ipsa institutio super ducentos annos Missarum celebrandarum in eisdem Ecclesiis assiduè observata sit, à quibus, ut præfatam celebrandi constitutionem vel consuetudinem, nequaquam auferimus, sic si Missale hoc, quod nunc in lucem edi curavimus, iisdem magis placeret, de Episcopi vel Prælati, Capitulique universi consensu, ut quibusvis non obstantibus, juxta illud Missas celebrare possint permittimus, ex aliis verò omnibus Ecclesiis præfatis eorumdem Missalium usum tollendo, illaque penitus & omnino rejiciendo.

Illudque immutari prohibet.

§. 3. Ac huic Missali nostro nuper edito, nihil umquam addendum, detrahendum, aut immutandum esse decernendo, sub indignationis nostræ pœna, hac nostra perpetuò valitura constitutione statuimus & ordinamus. Mandantes, ac districtè, omnibus & singulis Ecclesiarum prædictarum Patriarchis, Administratoribus, aliisque personis quacumque Ecclesiastica dignitate fulgentibus, etiamsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, aut cujusvis alterius gradus & præeminentiæ fuerint, illis in virtute sanctæ obedientiæ præcipientes, ut ceteris omnibus rationibus & ritibus ex aliis Missalibus quantumvis vetustis hactenus observari consuetis, in posterum penitus omissis, ac planè rejectis, Missam juxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à nobis nunc traditur, decantent ac legant, neque in Missæ celebratione alias cæremonias vel preces, quàm quæ hoc Missali continentur, addere vel recitare præsumant. Atque ut hoc ipsum Missale in Missa decantanda aut recitanda in quibusvis Ecclesiis absque ullo conscientiæ scrupulo, aut aliquarum pœnarum, sententiarum & censurarum incursu posthac omnino sequantur, eoque liberè & licitè uti possint & valeant, auctoritate Apostolica, tenore Præsentium, etiam perpetuò concedimus & indulgemus. Neve Præsules, Administratores, Canonici, Capellani, & alii quocumque nomine nuncupati presbyteri sæculares aut cujusvis Ordinis regulares, ad Missam aliter quàm à nobis statutum est, celebrandam teneantur, neque ad Missale hoc immutandum à quolibet cogi & compelli.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Præsentesve litteræ ullo umquam tempore revocari aut moderari possint, sed firmæ semper & validæ in suo existant robore, similiter statuimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, necnon Ecclesiarum prædictarum in usu longissima & immemorabili præscriptione, non tamen supra ducentos annos roborata, statutis & consuetudinibus contrariis quibuscumque.

Hæc constitutio quando incipiat ligare.

§. 6. Volumus autem, & eadem auctoritate decernimus, ut post hujus nostræ constitutionis, ac Missalis editionem, qui in Romana adsunt Curia presbyteri, post mensem, qui verò intra montes, post tres; & qui ultra montes incolunt, post sex menses, aut cum primum illis Missale hoc venale propositum fuerit, juxta illud Missam decantare vel legere teneantur.

Impressores non imprimant Missale absque licentia.

§. 7. Quod ut ubique terrarum incorruptum, ac mendis & erroribus purgatum præservetur, omnibus in nostro & S. R. E. dominio, mediatè vel immediatè subjecto commorantibus Impressoribus, sub amissionis librorum ac centum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ ipso facto applicandorum, aliis verò in quacumque orbis parte consistentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, & aliis arbitrii nostri pœnis, ne sive nostra, vel specialis ad id Apostolici Commissarii in eisdem partibus à nobis constituendi, ac nisi per eumdem Commissarium eidem impressori Missalis exemplum, ex quo aliorum imprimendorum ab ipso impressore erit accipienda norma, cum Missali in Urbe secundum magnam impressionem impresso collatum fuisse, & concordare, nec in nullo penitus discrepare, prius plena fides facta fuerit, imprimere vel proponere vel recipere ullo modo audeant vel præsumant, auctoritate Apostolica & tenore Præsentium similibus inhibemus.

Jussio publ. & Fides exemplorum.

§. 8. Verum quia difficile esset præsentes litteras ad quæque Christiani Orbis loca deferri, ac primo quoque tempore in omnium notitiam perferri, illas ad Basilicæ Principis Apostolorum, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, de more publicari & affigi, ac earumdem litterarum exemplis, etiam impressis, manu alicujus publici Tabellionis subscriptis, necnon sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus indubitatam fidem ubique gentium & locorum haberi præcipimus, quæ præsentibus haberetur si ostenderentur vel exhiberentur.

Nulli ergo &c.

Dat.P.An.5. die 12. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, pridie idus Julii, Pont. nostri Anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo septuagesimo, indictione 13. die verò 29. mensis Julii, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 5. retroscriptæ litteræ publicatæ & affixæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, ac Cancellariæ Apostolicæ & acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joannem Andream Rogerium, & Philibertum Cappuis Curs.

Scipio de Octavianis Mag. Curs.

CVII.

Quod Gubernatori Almæ Urbis, quicquam de mandato Papæ dicere vel facere asserenti, plenè credatur.

Alias Gubernatoris jurisdictiones plenè notavi sup. in Leon. X. const. 8. Et si pro. in Tomo I.

Recordare, quod diversis Tribunalibus, & Judicibus Urbis varia fuerunt concessa Indulta cognoscendi causas criminales super delictis quarumcumque personarum privativè quoad alios, quæ S.D.N. Urban. VIII. intelligi voluit non privativè quoad Gubernatorem Urbis in ejus const. 93. Decet, inf. Tom. 4.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1570.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CUm Apostolica Sedes quasi lucerna super candelabrum sit constituta, ne civitas quæ supra montem posita est, abscondi possit, nos qui ei licet immeriti præsidemus, diligenti debemus cura

sata-

satagere, ut non solum ita luceat lux nostra coram hominibus, ut videntes opera nostra glorificent Patrem luminum à quo bona cuncta procedunt, verum etiam ceteri Christifideles curæ nostræ divinitus commissi, ubique locorum, sed præcipuè in Alma Urbe nostra existentes, quos Domini timor ad virtutes non allicit, juris rigore perterriti gressus suos in ejusdem Domini mandatorum via dirigendos impellantur.

Causa hujus concessionis.

§. 1. Quod ut magis votivè nobis succedat, cùm conditionis humanæ defectu omnia per nos ipsos exequi nequeamus, vices nostras aliis committimus, qui sciant, velint & valeant mandata nostra fideliter & prudenter exequi, quod profectò in dilecto filio magistro Monte de Valentibus, Urbis prædictæ Gubernatore, notario, & familiari nostro, nos comperisse fateri audemus. Hac sanè ratione allecti & adducti, facere nullo modo possumus, quin continuè ei gravissima peragenda imponamus negotia, ad quorum executionem ipsi procedenti si prout negotiorum gravitas exigit, pro illorum singulis peculiare, esset assignandum voluntatis nostræ testimonium, facile foret, ut voluntas nostra non ea qua volumus celeritate executioni demandaretur. Volentes itaque præmissis ea adhibere remedia, ne ullo umquam tempore ipsius Montis Gubernatoris auctoritati & jurisdictioni iniquorum calumniis derogari contingat, aut ipse Montes Gubernator voluntati nostræ exequendæ anhelans, illius occasione molestetur, salubriter providere.

Gubernatori aliquid dicenti vel facienti de ordine Papæ, plenè credatur.

§. 2. Motu simili &c. & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, volumus & declaramus, omnes & singulas sententias, decreta, bannimenta, proclamationes, aliasque ipsius hactenus gesta, & in posterum gerenda, & tam in scriptis quàm aliàs, etiam ex sui officii mera auctoritate, in quibus ipse Montes Gubernator ex ordine nostro hactenus processisse attestatus fuerit, vel in posterum procedere attestabitur, eam prorsus vim & efficaciam, idemque robur obtinere, & ab omnibus inviolabiliter observari, omnesque quos illa concernunt, ita & perinde afficere, ac si ea omnia, de speciali & expressa commissione nostra, de qua etiam per cedulam manu nostra, etiam Motu proprio signatam constaret, emanassent, ipsiusque Montis Gubernatoris assertioni absque aliqua per ipsum exhibenda probatione stari, eumque merum mentis & voluntatis nostræ executorem super sic per eum, ut præmittitur gestis, tam in judicio quàm extra, etiam per Nos & Successores nostros Romanos Pontifices, seu de eorum mandato per quoscumque molestari, inquietari, aut perturbari ex quavis causa non posse.

Præceptum quod desuper molestari non possit.

§. 3. Interdicentes quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis, ac ordinis existentibus, & quacumque dignitate, facultate, & auctoritate fulgentibus, & in præmissis, tam de nostro quàm successorum prædictorum mandato procedentibus eumdem Montem Gubernatorem super præmissis, vel eorum aliquo molestandi, inquietandi, aut perturbandi facultatem.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Decernentes quoque prædictas, & desuper conficiendas litteras nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, ad terminos juris deduci, in jus vel controversiam vocari nullatenus posse, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus comprehendi nullatenus posse, sed ab illis exceptas, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè, etiam sub quacumque data per ipsum Montem eligenda reintegratas esse, vimque validi & efficacis contractus inter Nos & Sedem Apostolicam, ac eumdem Montem Gubernatorem initi sortiri.

Clausula sublata &c.

§. 5. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices &c. etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata &c. judicari debere; irritum quoque &c. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, necnon sinodalibus & Provincialibus editis constitutionibus & ordinationibus, ac legibus, etiam municipalibus & imperialibus, etiam in corpore juris clausis, ac dictæ Urbis, & quibusvis aliis etiam juramento vallatis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque &c. quibus omnibus &c. etiam si de illis &c. illorum tenores &c. hac vice latissimè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Papæ subscript.

Fiat Motu proprio. M.

Clausularum repetitio.

§. 7. Et cum absolutione à censuris ad effectum, &c. & de declaratione, statuto, mandato, decreto, reductione, attestatione, interdicto, & aliis præmissis, quæ hic pro repetitis habeantur, & ad partem in forma gratiosa latissimè extendentes & cum opportuna, si videbitur, Judicum & executorum deputatione, qui assistant, & præmissa observari faciant sub censuris, &c. cum potestate citandi, &c. aggravandi, &c. invocato, &c. sæcularis, &c. & cum derogatione Bonifacianæ latissimè extendentes.

Sola signatura sufficit.

§. 8. Et quod prædicti Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, regula quacumque contraria non obstante, seu si videbitur litteræ desuper cum majori præmissorum expressione expediri possint.

Fiat M.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Id. Augusti, anno quinto.

Dat. P. An. 5. die 9. Aug.

CVIII.

Prohibitio à Pio IV. edita contra frumenta de Statu Ecclesiastico extrahentes, extenditur ad extrahentes quodcumque genus Grasciæ.

Eamdem prohibitionem extendit etiam ad recollecta ex bonis Ecclesiasticis Greg. XIII. infrà in hoc Tomo II. in const. 50. Volentes. ubi revocavit licentias etiam ex causa verè onerosa concessas. Et ampliavit Paul V. in const. 12. Inter. Tom. III.

PIUS PAPA QUINTUS,

Edita An. D. 1570.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta Prædecessorum suorum gesta, quæ præcipuè pro annona, & ad usum vivendi necessaria facta sunt, pensatis opportunis occasionibus confirmat, innovat, atque extendit prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Pius IV. edidit bullam 99. sup. fol. 164.

§. 1. Dudum siquidem à fel. rec. Pio Papa IV. prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis, videlicet, Pius Papa IV. Motu proprio, &c. Inter multiplices curas, &c.

Omittitur tenor hujus constitutionis quia habes supra f. 164.

Hic Pont. approbat.

§. 2. Nos præmissa firmiter observari, perpetuaque roboris firmitate subsistere sinceris desiderantes affectibus, revocationem, cassationem, annullationem, decretum, declarationem, innovationem, voluntatem & inhibitionem præfata, ex certa nostra scientia, ac de ejusdem potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò confirmamus & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, dictamque Motus proprii cedulam innovamus.

Extenditque omne genus Grasciæ.

§. 3. Ac illam ad licentias & facultates quodcumque genus Grasciæ etiam in carnibus, ovibus, agnis, & aliis animalibus, necnon oleo, ac rebus aliis quibuscumque consistentibus quomodocumque, & qualitercumque nuncupatis concernentes, quibuscumque (præterquam ex causa onerosa à præfata) quomodocumque concessas, ita ut illæ similiter revocatæ, cassæ & irritæ sint,

& esse censeantur, auctoritate, potestatis plenitudine, & Motu similibus extendimus & ampliamus.

Executorum deputatio.

§. 4. Necnon eidem Vitellotio Cardinali præter ordinariam sui facultatem quoad extensionem, & ampliationem hujusmodi, eamdem exequendi, publicandi & notificandi ac declarandi potestatem, facultatem & auctoritatem, quæ illi quoad contenta in præinserta Motus proprii cedula ab eodem Prædecessore concessa, data, & attributa extitit, damus, concedimus & impartimur.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus omnibus quæ dictus Prædecessor voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Prohibitio utendi licentiis vel indultis absque patentibus Cameralis. Tu vide ampliationem Gregor. XIII. cit. in rubr.

§. 6. Volumus autem ut deinceps perpetuis futuris temporibus nulli quarumcumque licentiarum etiam ex causa onerosa, etiam si propria auctoritate extractio illis permissa sit, concessarum & concedendarum vigore extractiones granorum, bladorum & leguminum, necnon carnium, olei, & aliorum ut supra specificatorum, etiam cujuscumque alterius generis, etiam ut præfertur specificatæ Grasciæ hujusmodi absque ejusdem Camerarii Cardinalis patentibus desuper concedendis litteris, aliquo pacto in toto Statu Ecclesiastico facere possint, aut valeant. Necnon quoscumque contrafacientes in præfatas pœnas incidisse & incurrisse declaramus, & ab eodem Cardinali Camerario declarandos esse decernimus, &c.

Sola signatura sufficit.

§. 7. Quodque sola præsentis Motus proprii signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra, quacumque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

PP. subscrip.

Placet Motu proprio. M.

CIX.

Moniales Ordinis S. Dominici in articulo mortis constitutæ professionem emittere possunt, ante annum probationis expletum, dummodo sint legitimæ ætatis.

De Monialibus hujus Ordinis absolvendis à Prælatis dicti Ordinis, & à quibus, vide inf. in constitut. 124. Debitum. De toto autem Ordine materiam vide sup. in const. 2. Honor. III. Religiosam. in Tomo I.

Edita An. D. 1570.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Summi Sacerdotii cura, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissa, requirit ut votis illis, per quæ animarum Christi fidelium, præsertim Sanctimonialium virtutum Domino sub suavi Religionis jugo virgineaque perpetuæ castitatis laureola famulantium, saluti spiritualique consolationi consulitur, libenter annuamus, illaque favoribus prosequamur opportunis.

Causa const.

§. 1. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum Monialium Novitiarum nuncupatarum, ad Regulam profitendum S. Dominici Fratrum Prædicatorum petitio continebat: Quod quoniam aliquando accidit, ut illæ, durante tempore probationis illarum ad emittendum professionem Regularem, & ante illius emissionem, ab hac vita migrent, & in dicto tempore probationis obstantibus constitutionibus, sive statutis, & ordinationibus dicti Ordinis, non valentes dictam professionem emittere, careant cælesti merito, quo ex dono, benignitate Sedis Apostolicæ ceteræ dicti Ordinis Moniales professæ in dicta professione, & Regula decedentes, gaudent. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportunè providere ex benignitate Apostolica dignaremur.

Declaratio de qua in rub.

§. 2. Nos igitur (qui salutem animarum dictarum Monialium Novitiarum, sic ante professionis emissionem, & durante tempore probationis earumdem decedentium sincero desideramus affectu (ipsasque Moniales Novitias, & earum singulas, à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eisdem Monialibus Novitiis, nunc & pro tempore existentibus, & earum singulis, ut quando & quoties aliqua ex eis nondum professa de alicujus Medici consilio, ab hoc sæculo transitura conspicitur, ipsa pro consolatione animæ suæ, professionem prædictam ante tempus requisitum (quatenus tamen ætate legitima constituta sit) ad illam emittendam, in manibus Abbatissæ, seu Priorissæ, vel alterius Superioris Novitiarum ipsius Monasterii, seu Domus, ita tamen, quod ipsæ Moniales Novitiæ sic decedentes, indulgentiam & alias gratias, quas Moniales verè professæ decedentes consequuntur, consequi possint, emittere in articulo mortis liberè & licitè valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo concedimus, & indulgemus. Necnon eisdem Monialibus Novitiis ita tunc professis decedentibus, plenariam peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem in forma Jubilæi misericorditer in Domino eisdem auctoritate & tenore largimur.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Ac concessionem, indultum, & elargitionem hujusmodi, ac præsentes litteras sub quibusvis similium vel dissimilium indulgentiarum & gratiarum suspensionibus, revocationibus, & limitationibus etiam in favorem quorumcumque factis & faciendis, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, repositas & de novo concessas existere, ipsisque Monialibus, & professionem emittentibus suffragari posse.

Clausula sublata, &c.

§. 4. Et sic per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac quicquid secus super his, à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii, seu Domus & Ordinis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Augusti, 1570. Pont. nostri anno quinto.

Dat. P. An. 5. die 23. Aug.

CX.

Confirmatio privilegiorum & gratiarum Societatis Cruce Signatorum, pro Sanctæ Inquisitionis contra hæreticos præsidio, antiquitus institutæ.

Hujusmodi gratias & indulta, vide supra in const. 17. Innoc. IV. Ut nihil. fol. 103. & const. 19. Malitia. fol. 103. & constit. 2. Urb. IV. §. 13. fol. 123. & Clem. VII. const. 27. Cum sicut. vide in Tomo I.

Edita An. D. 1570.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAcrosanctæ Romanæ, & universali Ecclesiæ divina disponente clementia, meritis licet insufficientibus præsidentes, omnem Pastoralis officii curam, atque vigilantiam in id potissimum adhibere debemus, ac fides Catholica ubique Terrarum, quantum in nobis est, integra inviolataque conservetur, & impii ac detestandi Hæreticorum conatus, ipsam unam fidem violare satagentium, omnibus rationibus comprimantur. Unde si quæ ad juvandum hujusmodi nostrum propositum, ac debitum, aliàs piè instituta, ac concessa fuisse à Prædecessoribus nostris comperimus, libenter approbamus & aliàs desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Societas Cruce Signatorum instituta fuit pro Inquisitorum præsidio, & à Prædecessoribus varia privilegia ei concessa fuerunt.

§. 1. Cùm itaque inter ceteras, quæ in Ecclesia Dei hactenus institutæ sunt Christifidelium Societates, illa satis uberes, Christianæ Religionis fructus afferre videatur, quæ sub Cruce signatorum vocabulo ad assistendum Hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, auxiliumque, quando & quoties opus sit, in Cathol. fidei negotiis adversus Hæreticos, etiam vita ipsa præstandum, instituta existit, ut non immeritò à diversis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris specialibus gratiis, & privilegiis fuerit decorata.

Et hic Pont. dictam instituit, ac privilegia, quæ sunt in usu, & Concilio Trident. non repugnantia confirmat.

§. 2. Nos attendentes, quod ea majorem obtinent roboris firmitatem, quæ pluries Apostolicæ confirmationis præsidio sint communita, utque paternum nostrum erga ipsam Societatem charitatis affectum ostendamus, ejusdem Societatis Cruce signatorum creationem & institutionem, ac privilegia, quæ sunt in usu necnon indulgentias, prærogativas, facultates, gratias & indulta quæcumque, eidem Societati, & illius utriusque sexus Confratribus Cruce signatis pro tempore existentes, tam per Innocentium IV. Innocentium VIII. Julium II. Leonem X. Clementem VII. quàm quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibuscumvis clausulis, & decretis hactenus quomodolibet concessa & confirmata, decretis tamen Concilii Tridentini non repugnantia, necnon litteras desuper emanatas, illorum omnium & singulorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore Præsentium confirmamus, approbamus & innovamus, illisque perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque & singulos juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 4. Volumus autem quod Præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem ubique fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 5. die 13. Oct.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 13. Octobris 1570. Pont. nostri anno quinto.

CXI.

Tonsores monetæ tam aureæ quàm argenteæ in Urbe, aliisque locis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediatè & immediatè subjectis, ultimo supplicio plectuntur.

Adversus autem falsificantes monetam Regis Franciæ in ejus Regno & locis circumvicinis, habemus const. Joann. XXII. in suis extravag. c. 1. de crim. falsi. fol. 191. Tom. I.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Procemium.

CUm nil magis humanæ vitæ commercio sit necessarium, quàm pecuniarum usus, quæ hominibus cuncto humano victui necessaria præbent, decet Rom. Pontificem ad ea libenter intendere, per quæ pecuniæ ipsæ non solum non adulterentur, verùm etiam in primævo illarum statu ab omnibus illæsæ conserventur. Quod & si cunctis in locis, præcipuè tamen in hac Alma Urbe nostra, quam gloriosi Apostolorum Principes martyrio suo consecrarunt, & ad quam veluti comunem omnium Matrem gentes undequaq; concurrunt, singulisque aliis Dominiis, Terris & locis, nobis & Sedi Apostolicæ mediatè vel imediatè subjectis, curandum est, ut ad illam venientibus vitiorum exempla non proponantur, & quibusvis id peccandi materies succidatur.

Causa constitutionis ex l. quicumque DD. de Fals.

§. 1. Attendentes itaque, quod licet monetarum aurearum tonsoribus ultimi supplicii de jure sit inflicta pœna, argenteas tamen monetas tondentibus, satis minor pœna imposita sit. Ac animo revolventes, quàm par sit utriusque delictum, cum ii qui argenteas minuunt, nulla alia de causa ab aurearum mutilatione, nisi ob earum defectum subsistant, ac propterea eodem juris rigore, in utroque sæviendum esse æquum reputantes.

Sanctio de qua in rub.

§. 2. Motu simili, &c. hac nostra perpetuò valitura constitutione statuimus, eos qui argenteas tondent monetas, ultimi supplicii, & ea quæ aureorum tonsores hactenus puniti sunt, & de jure puniri debent, pœna puniendos esse, & ita ab omnibus, quibus Judicis officium tam in Urbe nostra quàm alibi in toto Statu Ecclesiastico comissum est, quovis nomine censeantur, & quavis auctoritate præfulgeant, injunctum est, puniri volumus & mandamus.

Barones non impediant Judices in hic.

§. 3. Districtius inhibentes singulis Terrarum, locorum, & Civitatum Dominis in temporalibus, ne Judices præfatos in præmissis hoc modo sævientes, sub excommunicationis &c. impedire, molestare, vel inquietare audeant vel præsumant.

Clausula sublata.

§. 4. Decernentes quoque, sic & non aliter, per præfatos & quoscumque alios Judices, &c. etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata &c. judicari debere, irritum quoque &c.

Clauf. derog.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, ac legibus etiam Imperialibus, etiam in corpore juris clausis, ac tam municipalibus & particularibus, quàm quibusvis aliis etiam juramento &c. roboratis, statutis &c. privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam Motu simili &c. etiam consistorialiter &c. concessis &c. quibus omnibus illorum tenores &c. hac vice latissimè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat Motu proprio. M.

Clausularum repetitio.

§. 6. Et quod quorumcumque privilegiorum, stabilimentorum, pœnarum, statutorum, legum, & aliorum necessariorum tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbum inseri possint. Et de declaratione, sanctione, mandato, inhibitione, decreto, & aliis præmissis, quæ hic pro repetitis habeantur, & ad partem perpetuò in forma gratiosa. Et cum deputatione, quatenus opus sit, Judicum, qui assistant &c. invocato &c. sæcularis, cum derogatione dictarum latissimè extendentes.

Jussio public.

§. 7. Et cum decreto opportuno, quod ut Præsentes ad omnium quorum interest notitiā deducantur, nullusque deinceps adversus eas aliquā excusationem prætendere, aut ignorantiā allegare queat, quod illæ imprimantur, & in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & S. Joannis Lateranensis, ac Cancella-

cellariæ Apostolicæ, necnon acie Campi Floræ affigantur, & inibi earum copiæ dimittantur, quodque affixio hujusmodi omnes perinde afficiat, ac si personaliter exhibitæ, intimatæ, & ostensæ.

Fides exemplorum.

§. 8. Quodque earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sola signatura sufficit.

§. 9. Et quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula quacumque contraria non obstante, seu litteræ super illis cum majori præmissorum expressione, per Breve expediri possint.

Fiat. M.

Dat. P. An. 5. die 25. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, octavo Cal. Novemb. anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1570. indict. 13. die verò 3. mensis Novembris, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno V. retroscriptus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valvas Principis Apostol. de Urbe, & S. Jo. Lateranensis & Canc. Apost. & in acie Campi Floræ, per nos Joannem Guerardi, & Jo. Freyle, S. D. N. Papæ Curs.

Joannes Bornotus Mag. Curs.

CXII.

Contra fraudulentos, & dolosos decoctores, capitali pœna plectendos.

De materia autem Cessionis bonorum & dilationum, vide suprà Pii IV. const. 39. Cupientes. fol. 56. ubi notavi, in hoc Tomo.

Edita An. D. 1570.

PIUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causa hujus constit.

POstquam quousque humana processit in temperantia, ut Christifideles qui in sacri baptismatis susceptione, diabolo, ac omnibus vanitatibus ejus, sponte ac solemniter renunciarunt, diabolica fraude seducti, ita mundi hujus illecebras expetant, ut pro illis assequendis, non modo filii prodigi in Evangelio per Dominum demonstrari exempla sequentes, sua luxuriose vivendo profundant, verum etiam illis absumptis, aliena appetant, grandè æs alienum à proximis suis, qui id eis, prout mutuum fert hominum commercium, sub variis instrumentorum obligationibus liberaliter mutuant, extorquendo, ac deinde dum id eis sub paupertatis specie restituere negligunt, proximos suos una cum tota familia aliquando mendicare cogunt, facere nullo modo possumus, quin & Pastoralis officii nostri debito, cui disponente Domino præsidemus, moniti, & ea qua Christus prior dilexit nos caritate impulsi, clementiæ & misericordiæ rejectis viis, justitiam & judicium in tales acriter insurgendo assumamus, jurisque rigorem acriorum reddamus, ut saltem per hoc eos quos timor Domini à malo non retrahit, ultimi supplicii pœna exterreat, sicque universas Dominici gregis oves ad ovile ad quod, dante Domino, omnes dirigi cupimus, salubre perducamus.

Paul. IV. statuit debitores obtinentes alternativas dilationes, teneri deferre birretum viride.

§. 1. Sanè licet aliàs fel. recor. Paulus Papa Quartus prædecessor noster inter cetera dilectis filiis Populo Romano concessa privilegia per quasdam suas litteras voluerat, quod dilationes quæcumque nisi juxta dispositionem juris ac formam statutorum Almæ Urbis concedi nullatenus possent, & qui illas obtinerent, semper biretum viride portare tenerentur, ac alias prout in dictis litteris plenius continetur.

Multi autem eorum bona, prodigalitate & luxu dilapidabant. & tandem cessione bonorum, creditores deludebant.

§. 2. Nihilominus diversi iniquitatis filii, præmissis non attentis, propriaque temeritate confisi, postquam propriis eorum bonis, non adversa fortuna aut fortuitis casibus, sive hostium incursu, vel ventorum, marisque violentia atque injuria (quod quidem vel certè ferendum esset, cùm ab iis facile caveri nequeat humana providentia) sed sua ipsorummet incuria, negligentia, prodigalitate, atque luxu in explendis propriis voluptatibus, penitus dilapidatis, proximos suos ad varia eorum bona sibi mutuanda sub spe restitutionis compulerunt, illis similiter profusis, creditores suos, cessione bonorum deludentes, ac tam litteras præfatas, quàm alia per nos contra hujusmodi decoctores, fallitos nuncupatos, edita statuta deridere audent, in grave Apostolicæ auctoritatis vilipendium, proximorum suorum detrimentum & gravamen, ac animæ suæ periculum non modicum.

Hic igitur Pont. decernit hujusmodi personas nedum ad cessionem bonorum non esse admittendos, sed ultimo supplicio plecti debere.

§. 3. Nos præmissa conniventibus oculis pertransire nequeuntes, & attentè considerantes nulla alia de causa in fures ultimi supplicii pœnam esse impositam, nisi ut talia perpetrandi hominibus via interclusa, liberum esset unicuique sua absque periculo possidere & uti, hos autem adeo furibus & latronibus similes esse, ut ab illis in nihilo differant, nisi ut quod eis nisi cum vitæ suæ periculo agitur, hoc decoctoribus impunè liceat, volentesque propterea, ut par, immo gravis delictum, parem etiam sortiatur pœnam, jurisque rigorem in hos graviorem reddere, ac genus hoc hominum tamquam humano generi infestum, è ceterorum cœtu segregandum merito esse dijudicantes, omnium & singularum legum & constitutionum, tam Imperialiū quàm Apostolicarum, etiam in corpore juris descriptarum, tenores & formas, ac si de verbo ad verbum inserti forent, Præsentibus pro expressis habentes, sine illarum aliquo præjudicio, quinimmo illas revalidantes & confirmantes, Motu proprio hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, statuimus, & declaramus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus quæcumque persona, tam sæcularis quàm Ecclesiastica, etiam si clericali & Ecclesiastico foro gaudeat, cujuscumque status, gradus, ordinis & conditionis existat, & quacumque dignitate, tam mundana, etiam si Domicellus, Comes, aut aliter Nobilis aliquando fuerit, quàm Ecclesiastica, non tamen Episcopali, præfulgeat, qui omnem eorum substantiam non præmissis de casibus fortuitis, sed incuria, negligentia, prodigalitate, & luxu suis, proprias voluptates explendo, & cupiditatibus non mediocri intemperantia servientes subverterint & dilapidaverint, necnon qui se bona sua decoxisse simulantes, illa in fraudem creditorum suorum occultant, & eorum pecuniam totam in eorum utilitatem forsan converterint, ut eorum creditores ad secum componendum facilius alliciant, ultimi supplicii, & ea qua fures ipsi, de jure vel consuetudine, aut particulari vel municipali statuto plecti solent, puniri debeat.

Executorum deputatio.

§. 4. Mandantes tam Urbis præfatæ Gubernatori, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, quàm omnibus & singulis nostris & Sedis Apostolicæ in quibuscumque provinciis Legatis & Vicelegatis, necnon quarumcumque civitatum, terrarum, oppidorum & locorum, nobis & eidem Sedi, tam mediatè quàm immediatè subjectarum Gubernatoribus, Prætoribus, Capitaneis, Commissariis, & aliis quibuscumque Judicibus, quavis etiam subdelegata potestate fungentibus, ut præsentes nostras inviolabiliter in eorum judiciis observent, nec contra tales, nisi illarum forma servata, procedere audeant vel præsumant.

Inhibitio contra impedientes eos, qui ita super præmissis judicaverint.

§. 5. Districtius quoque inhibentes quibuscumque terrarum, oppidorum, & locorum Dominis in temporalibus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis &c. pœnis, ne sic in præmissis judicantes, eorum sæculari auctoritate molestare, inquietare, perturbare, vel impedire, audeant vel præsumant.

Forma, & effectus publ.

§. 6. Decernentes postremò Præsentes, & desuper conficiendas litteras nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostræ defectu notari, manusq; sub quibusvis similiū vel dissimilium gratiarū revocationibus cōprehendi, vel illis derogari nullo modo tacitè vel expressè

posse,

posse, nisi de illis, eorumque totis tenoribus; ac eorum Datum de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio & expressio facta fuerit, aliterque factas derogationes, nullus roboris vel momenti fore, & tamquam tales à nemine attendi, nec ulli suffragari posse.

Decretum irritans.

§. 7. Sicque per quoscumque Judices &c. etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, eorumque Collegium, sublata &c. irritum quoque &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, constitutionibus ac legibus, etiam Imperialibus, etiam in corpore juris, ut præfertur clausis, ac quibusvis etiam municipalibus & particularibus, etiam juramento &c. roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis &c. sub quibuscumque tenoribus &c. etiam Motu simili &c. consistorialiter &c. ac sub quibusvis verborum formis concessis, &c. Quibus omnibus, etiam si de illis &c. illorum tenores &c. illis aliàs &c. latissimè, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat Motu proprio. M.

Forma & effectus public.

§. 9. Et quod quorumcumque statutorum, constitutionum, & legum, &c. tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbum inseri possint. Et de sanctione, statuto, declaratione, decreto, inhibitione, mandato, & aliis præmissis quæ hic pro repetitis habeantur, & ad partem perpetuò in forma gratiosa, & cum opportuna, si videbitur Judicum deputatione qui assistant &c. invocato &c. sæcularis & cum opportuno decreto, quod ut Præsentes ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullusque deinceps adversus eas aliquam excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare queat, quod illæ imprimantur, & in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & S. Joannis Lateranensis, ac Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ assignantur, & inibi earum copiæ dimittantur. Quodque affixio hujusmodi omnes perinde afficiat, ac si fuissent personaliter exhibitæ, intimatæ, & ostensæ. Quodque earum transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, aut personæ dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sola Signatura sufficit.

§. 10. Et quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula quacumque contraria non obstante, seu litteræ super illis cum majori præmissorum expressione per Breve expediri possint.

Fiat. M.

Dat. P. An. 5. die 1. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, Kalen. Novemb. anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativit. Domini 1570. Indict. 13. die verò 3. mensis Novemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 5. retroscriptus Motus proprius affixus & publicatus fuit ad valvas Principis Apostol. de Urbe, S. Joannis Lateranensis, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Jo. Guerardi, & Joannem Freyle prælibati S. D. N. Papæ Curs.

CXIII.

Reformatio Tribunalis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditoris, una cum taxa expeditionum.

Aliam ejusdem Tribunalis reformationem præfinivit Pius IV. sup. in const. 56. Inter multiplices fol. 81. Et alteram Pauli V. in const. 28. Eximiæ. ubi de hac jurisdictione plene notabo. Et postremò in alia ejus const. 71. Universi. §. 4. in Tom. III.

PIUS PAPA V. *Motu proprio, &c.*

Edit. 15. D.

Proœmium.

INter illa, quæ in singulis in Urbe Curiis, & Officiis emendanda, seu rectius disponenda decrevimus, hæc de Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris officio, ac Tribunali seorsum ab universali reformatione, Apostolica auctoritate perpetuò statuimus & ordinamus, quæ & ab Auditore, & ab ejus Locumtenentibus, Curiæque ipsius Judicibus & Notariis exactissimè servari præcipimus.

Debitor ex confessione procuratoris non condemnetur.

§. 1. In primis, ne quisquam ex confessione debita procuratore suo ad id in ipsamet obligatione in posterum constituto, in judicio vel alibi facta, condemnetur, nisi idem etiam procurator ad defendendum in judicio fuerit constitutus, & ipse cum constitueretur, defendendi onus hujusmodi sponte præsens acceptaverit.

Neq; excommunicetur.

§. 2. Neve quisquam ratione sui consensus in contractu, seu quasi contractu, aut aliàs in judicio vel extra judicium, per se vel alium quocumque modo, etiam in susceptione, quam vocant, censurarum, de cetero præstiti, purè, aut sub conditione, aut in diem, censuris Ecclesiasticis innodetur, aut innodatus declaretur.

Procuratoris constitutio aut censurarum suscep-tio, in oblig. non apponatur.

§. 3. Quinimmo nec procuratoris, ad confitendum debitum, constitutio, in ipsa debiti obligatione nisi & ad defendendum una constituatur, & ipse defendendi onus acceptet, ut præfertur, nec censurarum consensus, aut susceptio hujusmodi usquam recipiatur vel admittatur; sive etiam describatur, neque de his quisquam rogetur etiam in Cameralis formula, sive principaliter, sive incidenter; neque judicium ullum, aut ulla executio inde fiat, aut decernatur.

Nisi de rebus Cameræ agatur.

§. 4. Excipimus autem ab his, quæ de confessione debiti, & procuratoris ad id constitutione, supra statuimus, obligationes quæ de rebus ac juribus ad Cameram Apostolicam pertinentibus factæ jam sunt, aut in posterum fieri oportuerit, in quibus quoad hujusmodi confessionem & constitutionem, liceat illud idem fieri, quod hactenus est observatum.

Forma strictioris obligationis hic traditur.

§. 5. Quod si quando aliqui seipsos in Urbe efficacius obligare voluerint, ut in exactionibus laborandum non sit, quas pro commodiori hominum commercio faciles esse expedit, poterit Judex parti præsenti, & se obliganti præcipere, ut die certa tunc statuenda solvat; monens, quod si ea die sponte non solverit, nulla exinde facta personali citatione, sed prævia tantum unica dilatione, quæ per affixionem locis consuetis intimabitur, ad executionem contra ipsum procedet, & in subsidium, ubi executio realis, personalisve facile fieri non poterit; in ipsum tamquam contumacem, contemptoremque sui præcepti, excommunicationem decernet. Hæc tamen, quoad excommunicationem monitio, ubicumque facilis futura esset executio, non adhibeatur.

Obligati in Curia quomodo citandi.

§. 6. Cùm autem præscripta dies cesserit, ea distinctio servetur, ut si obligatio, vel in Urbe erit contracta, vel in Urbe sit solvenda, sola intimationis affixio prædicta sufficiat.

Obligati extra Curiam ut citandi.

§. 7. Si verò extra Urbem & obligatio contracta, & solutio destinata fuerit, non aliter ad executionem procedatur, nisi facta legitimè debitori intimatione dilationis hujusmodi. Rursus, ubi in obligatione extra Urbem facta, pariter solutio extra Urbem destinata fuerit, præter dictam dilationem, detur etiam alia pro loci distantia, intra quam docere possit & debeat debitor se solvisse.

Confitentes debitum quam dilationem habere possint.

§. 8. Quod si parti petenti debitum agnoscenti, danda videbitur aliquando longior aliqua dilatio ad solvendum (intra quam nullum omnino mandatum, aliumque executionis genus relaxari poterit) ea erit dierum triginta, aut saltem viginti, arbitrio Judicis, qui pro debitoris qualitate, & debiti summa, utrum voluerit de prædictis terminis eliget.

Dilatione finita, mandatum antea relaxatum sufficiat.

§. 9. Qua in re illud observetur, ut si forte post decretum & relaxatum, atque etiam actori à Notario traditum mandatum executivum, visum fuerit Judi-

Judici dilationem hanc concedere, non alio postea judicio, aut etiam mandato, opus sit actori, si reus intra dilationem ipsam non solverit, sed eodem illo quod antea traditum aut relaxatum sive decretum fuerat executionem suam prosequatur.

Excommunicatio quando fit contra obligatos.

§. 10. Sed & in omnibus, quæ aliter quàm cum supradictis præcepto & monitione ubicumque locorum factæ fuerint obligationibus, & aliàs semper, illud omnino servetur, ut ad excommunicationem cujusquam non deveniatur, nisi cujus fuerit erga Judicem contumacia, ipso etiam, nec tantum procuratore suo, quamvis specialiter constituto, prius legitimè citato.

Causæ obligationis Camerales fint A. C. tantum nisi contra Romanos laicos in Capitolio.

§. 11. Verùm sicuti antea, earum quæ in forma Cameræ erant obligationum, ita & harum quæ futuræ sunt, pro illis judicium, sive cognitio & executio in Urbe ad Auditorem Cameræ solum spectet in universum, juxta suas facultates. Romanos tamen debitores laicos, liceat creditoribus etiam in Curia Capitolii convenire, juxta privilegia Populo Romano concessa.

Vel contra Clericos in Curia Vicarii.

§. 12. Quo verò ad Clericos, ratione originis, vel beneficii Romanos, locus sit præventioni inter ipsum Auditorem, & nostrum in Urbe Vicarium.

Appellationes à sententiis extra Curiam latis, quando & quomodo recipi debeant.

§. 13. Ceterum idem Auditor appellationes non aliter audiat, sive admittat, quàm si exhibita fuerit Notario in actis ab Appellante fides publica seu publicum instrumentum sententiæ à qua extitit appellatum, eaque sit definitiva, vel vim habeat definitivæ, neque aliter earum ratione inhibeat, quàm inserto in litteris inhibitionis toto fidei, seu instrumenti hujusmodi tenore. Quare Judices à quibus appellari continget, eorumque Notarii, fidem seu instrumentum hujusmodi partibus petentibus, & debitam Notariis mercedem solventibus tradent in tempore, alioquin Judices officio judicandi, Notarii exercitio notariatus tamdiu suspensi sint, donec Appellanti omnia damna & interesse propterea passa, ab ipso Auditore extrajudicialiter æstimanda, resarserint. Et nihilominus facta ab Appellante fide de sua petitione, & Judicis sive Notarii derogatione, idem Auditor inhibere, & in causa procedere possit.

Litteras Apostolicas quando & quomodo exequi possit A. C.

§. 14. Litteras Apostolicas, quibus certus, qui per se ipsum procedat, executor præscriptus est, nullo modo exequatur, sed & omnes præterea, in quarum executione pars vocanda fuerit, non aliter exequatur, quàm servatis, pro rerum contingentia, constitutionibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, nisi ipsis constitutionibus derogatum fuerit expressè in litteris, quæ fuerint exequendæ, sed & tunc, ne quemquam extra Dioecesim ultra tot dietas evocet quod in ipsis litteris expressum erit, neve alii vices suas committat vel subdeleget, quam constitutis in dignitate Ecclesiastica, aut Cathedralium Ecclesiarum Canonicis: exceptis litteris pensionum quarum solutio in Romana Curia destinatur, & his omnibus, quibus ipse nominatim executor præscriptus fuerit; his enim casibus possit ad se undecumque & quotcumque partes evocare.

Monitoria generalia non dentur.

§. 15. Monitoria generalia, vulgò Significavit appellata, quæ scilicet, ut aliquid reveletur, seu restituatur vel probetur, cum censuris Eccl. publicari solent, nullo modo decernat sive expediat.

Episcopi & alii non impediantur in executione Concil. Trident.

§. 16. Similiter nihil sine speciali nostra commissione decernat, aut faciat, aut mandet, quod Episcopos, aut alios locorum Ordinarios impedire possit, ne ad executionem decretorum sacri Concilii Tridentini, correctionemque morum liberè procedant.

Expeditiones non dentur in his, quæ non pertinent ad jurisdictionem.

§. 17. Ab omnibus autem & singulis iis, quæ ad ejus jurisdictionẽ secundum præmissa pertinere nolumus, usq; adeo abstineat, ut neq; monitoria, neq; citationes, neq; inhibitiones neq; sequestra, neq; mandata de manutenendo, neque aliud quicquam quocumq; sub prætextu, super iis aut ipse decernat, aut ab aliis decreta revocet, & pariter ejus Notarii nihil omnino expediãt, aut etiã scribãt, sub pœna amissionis officii.

Nihil in contumaciam expediatur in causis civilibus.

§. 18. In causis verò sui fori civilibus, etiam in quibus summariè, & ad instar beneficialium procedendi ei concessa est facultas, numquam omnino ad pœnas contumaciales deveniat; sed potius receptis probationibus ad negotium principale spectantibus, datoque competenti termino parti absenti, demum super his servatis servandis definitivè pronunciet, etiam sine litis contestatione.

Mandata de manutenendo non dentur parte non citata

§. 19. Mandata de manutenendo, numquam nisi parte legitimè citata, & compendiosa ac summaria causæ cognitione adhibita, decernat.

Sequestra etiam.

§. 20. Idem & in sequestris servetur, nisi aliqua ratione timendum sit; Judicis arbitrio, de suspicione fugæ, vel bonorum dilapidatione.

Absentes extra Italiam non citentur ad comparendum inscio Papa.

§. 21. Ne autem contingat, ut absentes, & in remotissimis ab Urbe partibus degentes, si ob prætensum aliquod crimen moneantur ad personaliter comparendum, deinde inculpabiles reperti, maxima itineris incommoda, & dispendia nulla sua culpa passi sint, neminem posthac extra Italiam existentem ad comparendum personaliter moneat, nisi facto verbo nobiscum, de quo verbo habito fiat mentio in litteris monitoriis.

Expeditiones extra Curiam subscribantur ab A. C.

§. 22. Postremò Notarii nihil umquam cujusvis generis scripturæ ad judiciũ pertinentis, quod extra Curiam mittendum sit, expediant, & parti tradãt, nisi cum subscriptione Auditoris, vel ejus Locũtenentis.

Reformatio circa expensas.

§. 23. Circa impensas autem, quæ à partibus, pro scripturis & expeditionibus faciendæ sunt, ultra ea quæ in universum in omnibus Curiis observari volumus, infrascripta specialiter in eadem Curia Auditoris, etiam in causis pendentibus observentur.

Causæ ordinariæ, non efficiuntur commissariæ per supervenientem commissionem.

§. 24. In causis quæ ordinariè secundum Auditoris facultates in ejus Tribunali introductæ fuerint, vel introduci potuerint, sive post cœptam causam superveniat commissio, sive ante impetrata sit, sive in prima, sive in ulteriori instantia, nulla in re augeat impensam, sed quoad hoc habeatur semper causa per ordinaria, ita ut etiam ratione sententiæ, neque Notarii, neque Judices quicquam propterea accipiant, ultra id quod accipere potuissent, si commissio non adesset.

Sive igitur adsit commissio, sive non, in causis ordinariè ad hunc Forum pertinentibus exigatur, ut infra, & non amplius.

Sit itaque pretium perfectæ expeditionis taxa, & aliis omnibus comprehensis.

Taxa expeditionum in causis civilib. Tribunalis A. C.

§. 25. PRo monitorio speciali ad partes, jul. novem.

Pro monitorio speciali per edictum, jul. duodecim.

Pro monitorio in vim bullæ Eugenianæ, jul. duodecim.

Pro Eugeniana per edictum, jul. quindecim.

Pro monitorio in vim bullæ Cœnæ Domini, jul. duodecim.

Pro citatione cum inhibitione, vigore appellationis extra Curiam, cum insertione instrumenti sententiæ à qua appellatur, jul. decem.

Pro instrumento remissoriæ, jul. novem.

Pro instrumento litis pendentiæ extra curiam, jul. novem.

Pro transumpto simplici unius bullæ, seu instrumenti, aut cedulæ, vel etiam plurium similium, vel aliorum jurium in eodem transumpto descriptorum, si fuerint in forma probanti, jul. duodecim.

Si verò in forma Vidimus, jul. novem. habita tamen ratione excessus scripturarum arbitrio Judicis, quoad laborem Notarii.

Pro sequestro extra curiam, jul. novem.

Pro litteris superviventiæ, quæ non taxentur, jul. quatuor una cum sigillo.

Pro fide legalitatis apponendæ in instrumentis Notariorum in totum unà cum sigillo, jul. duos.

Pro mandato de exequendo, jul. novem.

Pro nota sententiæ, nihil exigatur.

Pro sportulis, etiam nihil.

Taxa expeditionum in causis Commissariis Cur. A.C.

§. 26. At in causis quæ per commissionem introducuntur, & ab initio sunt commissariæ, neq; aliàs ad hujus Fori cognitionem spectant solvatur ut sequitur.

Pro

Pro citatione vigore commissionis absque inhibitione extra curiam, jul. novem.
Pro citatione cum inhibitione simplici, jul. undecim.
Pro citatione cum inhibitione sub censuris, jul. quatuordecim.
Pro citatione cum inhibitione sub censuris per edictum, etiam pro necessario examine, jul. decem & octo.
Pro inhibitione simplici extra Curiam, jul. novem.
Pro inhibitione extra Curiam sub censuris, jul. duodecim.
Pro inhibitione in Curia, jul. tres cum dimidio.
Pro monitorio speciali, jul. quindecim.
Pro notis sententiarum definitivarum, quæ in scriptis proferuntur, in prima instantia, jul. quadraginta, in secunda, jul. triginta, in tertia, jul. viginti.
Pro nota absolutoria ab observatione judicii, jul. quindecim.
Pro nota interlocutoriæ, jul. quindecim.
Pro nota declaratoriæ, jul. octo.
Pro mandato de exequendo, jul. quindecim.
Pro sequestro, jul. quindecim.
Pro sportulis Judicum, pro sententiis definitivis ex scripto proferendis, non ultra id quod in aliis curiæ Tribunalibus ordinariis à fel. recor. Pio Papa Quarto præscriptum est.

Taxa expeditionum, actorum, ac scripturarum in causis Ordinariis & Commissariis Cur. A. C.

§. 27. De ceteris verò actis, scripturis, & expeditionibus infrascriptis, sive causæ sint ordinariæ, sive commissariæ, solvatur tantummodo infrascriptum pretium, videlicet.
Pro compulsorialibus generalibus, sive specialibus, jul. duodecim.
Pro palmo rotuli remissoriæ, jul. tres. Sit autem palmus linearum triginta, & linea syllabarum decem & octo.
Pro instrumento remissoriæ, jul. duodecim.
Pro instrumento litis pendentiæ in Curia, jul. quatuor cum dimid.
Pro interdicto speciali, jul. quindecim.
Pro instrumento relaxationis interdicti, jul. quindecim.
Pro executorialibus, jul. triginta sex.
Pro mandato de immittendo in possessionem vigore litterarum Apostolicarum, seu in forma Brevis, jul. decem.
Pro absolutione, sive absolutionis commissione, pro uno, jul. novem.
Pro duobus litis consortibus, jul. quatuordecim.
Pro tribus litis consortibus, jul. decem & octo.
Pro quatuor litis consortibus, jul. viginti tres.
Ultra quatuor quotcumque addantur personæ litis consortes, nihil augeatur pretium expeditionis.
Pro Capitulo, Collegio, Confraternitate, aut Universitate, jul. quinquaginta.
Pro instrumento absolutionis, jul. duodecim.
Pro decretis à Judice prolatis non ex scripto, etiam vim definitivæ habentibus, eorumve nota & sportulis, nihil.
Pro simplici fide etiam plurium actorum, jul. duos.
Pro examine testium, cum articulis & interrogatoriis in causa, quæ sit æstimationis à quinquaginta scutis suprà usque ad quamcumque summam, si articuli non excedant numerum vigintiquinque, interrogatoria numerum triginta quinque, in domo vel officio Notarii, jul. quatuor; extra verò officium non ultra duplum.
In causa æstimationis à quinquaginta scutis infrà solvatur tantum pro dimidia. Quod si articuli excedant numerum vigintiquinque, & interrogatoria trigintaquinque, solvatur merces Notarii arbitrio Judicis.
Pro instrumento sententiæ, si extrahatur, jul. quindecim.
Pro instrumento declaratoriæ, non tamen vigore obligationis in forma Cameræ, jul. duodecim.
Pro brachio sæculari ob non parationem monitorii, aut litterarum Apostolicarum, vel executorialium, jul. triginta.
Pro mandato suspicionis fugæ, usque ad quamcumque summam, etiam in vim obligationis Cameralis decreto, jul. quatuor cum dimidio.
Pro mandato de consignando vigore sequestri, etiam ubi pro illius verificatione debitor prius fuisset conventus via executiva, vigore obligationis Cameralis, jul. quatuor cum dimidio.
Pro mandato de consignandis pignoribus subhastandis, aut deliberandis, jul. quatuor cum dimidio.
Pro mandato de relaxando pro debito civili, jul. quatuor cum dimidio.
Pro mandato in causis civilibus loco litterarum, pro parva summa, jul. quatuor cum dimidio.
Computato in his omnibus mandatis, julio sigilli.

Divisio pretii dictarum expeditionum.

§. 28. De pretio autem sic præscripto, in omnibus supradictis expeditionibus, sive ordinariis sive commissariis, dentur Auditori & MassæNotariorum, item (quoad ordinarias) Camerario eædem portiones, quæ, & prout antea pro eisdem expeditionibus dabantur, nulla ex parte diminutæ. Reliquum quod iis portionibus detractis supererit, sit Notarii expeditionis, præterquam in expeditione absolutionis, sive commissionis absolvendi, in qua singulis detrahatur pro rata, ita ut non tantum portio Notarii, sed cujusque aliorum minuatur ad eam rationem, ut tantum unicuique portioni pro ejus modo decrescat, quantum omnibus in universum detraximus.

Taxa mandatorum executivorum.

§. 29. Pro mandato executivo, sive brachio, ubi invocatione opus fuerit sæculari, per omnia expedito, omnibusque comprehensis, pretium sit ut infrà, videlicet.
Ab uno scuto, usque ad quindecim, jul. quatuor cum dimidio.
A scutis quindecim usque ad vigintiquinque, jul. viginti duo.
A scutis viginti quinque usque ad quingentos, jul. triginta tres.
A scutis quingentis usque ad mille, jul. sexaginta sex.
A scutis mille usque ad quamcumque summam, jul. centum & decem.
§. 30. Hoc autem pretium ita dividatur, ut ex juliis viginti duobus, Auditor habeat julios sex, Camerarius pro sigillo habeat julios quatuor cum dimidio, Massa Notariorum habeat jul. quatuor cum dimidio, Reliquum habeat Notarius expeditionis.
Ex juliis triginta tribus, Auditor habeat julios octo & bajochos duos cum dimidio, Sigillum julios quinque cum dimidio, Massa habeat jul. octo, & bajochos duos cum dimidio, Residuum Notarius.
Ex juliis sexaginta sex, Auditor habeat julios sexdecim cum dimidio; Sigillum, julios undecim; Massa, julios sexdecim cum dimidio; Notarius, quod superest.
Ex juliis centum & decem, Auditor habeat julios vigintiquatuor, & bajochos septem cum dimidio; Sigillum, julios sexdecim cum dimidio; Massa, julios viginti duos; Notarius, reliquum.
Ad constituendas autem supradictas summas, computentur julii undecim pro singulo scuto, quilibet verò julius sit decem bajochorum.

Taxa expeditionum censurarum Ecclesiasticarum.

§. 31. Censurarum Ecclesiasticarum nomine nihil accipiatur, vel in expeditione mandati executivi seu brachii sæcularis, vel seorsum ab eo, neque usquam aliàs, nisi ubi ad illas rite processum fuerit re ipsa.

Cum verò ad illas procedi contigerit, tunc pro declaratoria, aggravatoria, & reaggravatoria simul junctis, & totali earum omnium expeditione, tantumdem exigatur, quantum pro brachio sæculari, habita ratione prædictæ distinctionis summarium; ita ut omnis impensa utriusque expeditionis, mandati scilicet vel brachii sæcularis, & censurarum simul collecta, duplum non excedat ejus pretii, quod mandato seu brachio sæculari supra taxatum est, pro qualibet supradictarum summarum. Excepta ultima majori summa, videlicet à mille suprà. In ea enim summa etiam si contingat ultra, vel post mandatum executivum seu brachium sæculare, censuras

ſuras quoque relaxari, nihil tamen earum nomine exigatur; ſed tantum præter id pretium, quo pro ſolo mandato ſeu brachio ſæculari ſupra taxatum eſt, accipi poſſit juſta merces pro ſcriptura.

Numquam tamen cogantur partes invitæ, unà cum mandato executivo, ſeu brachio ſæculari, cenſurarum quoque expeditionem accipere, aut earum expeditionis pretium ſolvere, etiam ſi ad cenſuras ipſas in ſubſidium contra contumacem Judex comminando ritè proceſſerit, & extra loca temporali dominio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubjecta, vel etiam extra Italiam expeditio mittenda foret.

Quod ſi forte quiſquam legitimè ſervatis proceſſibus utramque expeditionem, mandati ſcilicet ſeu brachii ſæcularis, & cenſurarum eodem tempore habere voluerit, tunc apponatur verbis expreſſis in ipſa expeditione, quoad cenſuras, ne is pretium, quod illarum ratione expendit, ullo modo repetere poſſit ab iis contra quos decretæ, & prolatæ fuerunt, niſi adverſus eoſdem, vigore mandati executivi, ſeu brachii ſæcularis non ſatisfacientes, aut aliàs non parentes, cenſuris ipſis neceſſe fuerit uti.

Diviſio pretii expeditionum.

§. 32. Ipſius verò expeditionis cenſurarum pretium prædictum eadem ratione, & eiſdem portionibus dividatur quibus pretium mandati executivi, ſeu brachii ſæcularis, ut ſuprà dictum eſt.

Duplicata dentur ſolu ta mercede ſcripturæ.

§. 33. Pro duplicatis etiam poſt quodcumque tempus expeditis, nihil exigatur præter ſcripturæ mercedem.

Sigilli jul. 1.

§. 34. Pro ſigillo parvo appenſo in qualibet expeditione ſolvatur julius unus tantum, ubi non adeſt minor taxa.

Mandata non expedita non ſolvantur.

§. 35. Pro mandatis executivis, vel aliis quibuſcumque expeditionibus, Notarii nihil recipiant, niſi illis effectualiter partibus conſignatis.

Nemo cogatur accipere expedit.

§. 36. Nec partes ipſæ cogantur accipere aliquam expeditionem, niſi eam quam voluerint.

Pauperes, & miſerabiles habeantur ut hic.

§. 37. Pauperibus item expeditiones in forma pauperum, miſerabilibus verò gratis omnino tradant etiam ſcripturæ mercedem, diſtinctio verò iſtarum perſonarum Judicis arbitrio remittitur.

Gratis hic indicata fiant.

§. 38. Pro terminis coram Judice ſervandis, Judicibus informandis, ſcripturis ad eos deferendis, ſeu etiam in officio perquirendis, regeſtis, ſeu extractibus tranſportandis, & aliis hujuſmodi, Notarii vel eorum ſubſtituti, & in eorum officiis ſcribæ, & copiſtæ, etiam nomine regalium, ſeu bibaliorum, nihil prorſus, etiam à ſponte dantibus accipiant.

Taxa in cauſis criminalib. ſit tertiæ partis ultra in prædictis, & in aliis ſervetur taxa Pii IV.

§. 39. In cauſis criminalibus expeditionum, quæ erunt ejuſdem generis, ſeu nominis, cujus ſunt ſupraſcriptæ, pretium augeri non poſſit ultra tertiam partem ejus, quod ſupra in civilibus, præſcriptum eſt, in regeſtis, extractibus, copiis judiciorum, & alterius quàm ſupradicti generis ſeu nominis, expeditionibus criminalibus, ſervetur taxa ab eodem Pio prædeceſſore aliis Tribunalibus ordinariis Urbis præſcripta.

Expenſa notetur in calce exped.

§. 40. In omnibus expeditionibus ima earum parte Notarius apponat integram ſummam ejus, quod verè expoſitum fuit ſub his verbis, videlicet. Expoſuit in totum tantum, idemque etiam in libro expeditionum ipſius Notarii deſcribatur.

Tabella retineatur.

§. 41. Et ut præmiſſa omnibus pateant, ſciatque quilibet quid, & quantum in præmiſſis exponere debeat, quilibet Notarius Auditoris teneatur poſthac tabulam ſupradictorum pretiorum expeditionum litteris majuſculis, ordinatè & diſtinctè ſcriptam, in ejus Officio palam loco eminenti, & cognito proponere, & ſemper retinere.

Alia reformationi non contraria confirmantur.

§. 42. Conſtitutiones item, quæ tam à nobis quàm ab aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, ad reformationem hujus Curiæ pertinentes emanarunt, & in futurum emanabunt, modò his contrariæ non ſint, omninò in eadem Curia obſerventur.

Pœna contravenientium.

§. 43. Diſtrictius inhibentes Auditori ſub indignationis noſtræ, & Locumtenentibus, ſive Judicibus, ac Notariis prædictis, ſub privationis Officiorum ſuorum hujuſmodi, & aliis etiam gravioribus, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio, infligendis & applicandis pœnis, ne de expeditionibus, & aliis ſibi per Præſentem interdictis, ac contra Præſentis formam & tenorem, etiam quorumvis privilegiorum & indultorum, ac litterarum eis quomodolibet conceſſarum, aut conſuetudinis & ſtyli immemorabiliter obſervari, vel alio quovis prætextu ſe intromittere quoquomodo audeant ſeu præſumant.

Annullatio in contrariu geſtorum.

§. 44. Decernentes quæcumque decreta & acta ab eiſdem Auditore, Judicibus, Notariis pro tempore contra Præſentis formam & tenorem emanata & facta, nulla & invalida, ac extorta, ſubreptitia, nulliuſque roboris vel momenti fore & cenſeri, neminique propterea ſuffragari poſſe vel debere.

Decretum irritans.

§. 45. Et ita per quoſcumque Judices & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores in quavis cauſa & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 46. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtylo, conſuetudine, ac quocumque temporis curſu, etiam immemorabili roboratis, privilegiis quoque, indultis, eidem Tribunali, ac illius Auditoriatus officio, & Auditori etiam in ejuſdem officii erectione & inſtitutione, ac Judicibus & Notariis ipſis, illorumque Collegio, etiam ſimili Motu, etiam conſiſtorialiter &c. ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis & decretis, in genere vel in ſpecie, & aliàs quomodolibet, etiam per nos conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa, ac de verbo ad verbũ, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi Præſenti, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & litteris Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ Præſenti non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus Præſentis impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus ſpecifica, & individua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum habenda eſſet mentio ſpecialis.

Forma publicandi.

§. 47. Ut autem præſens Motus proprius ad omnium notitiam deducatur, ac omnes quorum intereſt, vel intereſſe poterit, afficiat; volumus & mandamus, illius copiam in Palatii noſtri Apoſtolici, ac domus, ſeu Curiæ prædicti Auditoris valvis, necnon in acie Campi Floræ affigi, & ibidem relicta ejus copia aliquandiu detineri.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 48. Volumus item, quod præſentis noſtri Motus proprii ſola ſignatura ſufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula contraria non obſtante.

Fides exemplorum.

§. 49. Quodque ejus tranſumptis Notarii publici manu ſubſcriptis, & perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſigillo ſignatis, plena & indubia fides, eaque prorſus adhibeatur, ſi foret exhibitus & oſtenſus.

Papæ ſubſcript.

Placet, & ita Motu proprio ſtatuimus & mandamus. M.

Dat. P. An. 5. die 22. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, duodecimo Calend. Decembris, anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo, Indict. 13. die verò 4. menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſ. in Christo patris, & D. N.D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus

5. re-

5. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis.

CXIV. Prohibitio disputandi in publicis Prædicationibus de Conceptione Beatæ MARIÆ Virginis, aut de ea vulgari sermone scribendi vel dictandi.

De Prædicatorum autem officio, & approbatione, vide sup. in Leon. X. const. 21. Supernæ. ubi notavi. in Tomo I. De Conceptione B. MARIÆ habes in Conc. Trid. sess. 5. De peccato originali, in fin.

Paul. V. postea prohibuit, quod in actibus publicis asseratur Beatissimam Virginem MARIAM fuisse conceptam in peccato originali, in const. 105. Sanctissimus, inf. tom. 3. Quam ampliavit, & respective declaravit Greg. XV. in const. 29. Sanctissimus in d. Tomo 3.

Edita A. D. 1570.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Causa hujus constitut.

SUper speculam Domini, viribus licet exiguis, constituti, Prophetæ solicitudinem imitantes, die noctuque ad diversos Ecclesiæ status nostræ mentis aciem intendimus, studiosè providentes ut communi Domino ab omnibus gradibus fideliter serviatur, ac illis maximè, quibus digniora ministeria divini Spiritus favore credita sunt, inter quos divini verbi prædicatores adnumerandos esse nemo dubitare poterit, qui eorum munus ab ipso Domino consecratum, Apostolis præcipuè injunctum fuisse animadvertet, qui si adepto gradu dignè fungerentur, evangelizantes pacem, annunciantes bona, prædicantes salutem, non solum vox eorum dulcis, verum & speciosi pedes viderentur, & fraternæ salutis uberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini. Verùm quod neque sine animi dolore accepimus, nec referre possumus, quidam diversorum Ordinum Regulares, Clericique sæculares, omissis quæ divinæ majestatis gloriam, & Sanctissimæ Dei Genitricis, aliorumque Divorum venerationem, atque fidelium pietatem promovere poterant, quod Apostolus in quibusdam arguit, languent circa quæstiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur invidiæ, & contentiones, ceteraque vitiorum monstra, potissimum verò cum de Gloriosæ Virginis MARIÆ Conceptione sermo inciderit, tam pertinaciter pro alterutra parte contendunt, ac si de illis dogmatibus esset, quæ corde credere ad justitiam, ore confiteri ad salutem necessarium est. Quibus illud Prophetæ convenire videtur, dicunt, ait Dominus, cum ego non sim locutus, cum Sancta Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum magistra, & doctrix disciplinæ de ea re hucusque non definierit, nemo absque temeritate, præjudicare, vel alterius partis sententiam damnare potest, & quasi desint præclarissima inventricis gratiæ merita, quæ nec Angelica quidem lingua satis dignè referri possunt, & ex illo uberrimo fonte, puteoque aquarum viventium non possint saluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cum utilitate atque dulcedine, reficeretur, ad dissipatas cisternas occurrunt, stultas scilicet, & sine disciplina quæstiones, quæ generant lites, quas nec frequens multitudo intelligere, nec viri sapientes, qui capiunt, utiliter percipere valeant, præsertim quoniam, ut experimento didicimus ipsorum Concionatorum, qui ad quæstiones hujusmodi proponendas facilius erumpere solent, major numerus materiæ difficultatem prorsus ignorantes, neque intelligentes quæ loquuntur, aut de quibus affirmant, simplicium animos, indiscretæ devotionis obtentu, vel potius loquacitatis, & ostentationis effectu, ad tumultus & simultates concitant, quos, tumultuantes atque dissidentes, componere sedareque potius oportebat. Cumque parvulis in Christo lac infundere, provectis solidum cibum apponere deberent, dum in hujusmodi controversiis interminatis versantur, omnibus ubera proferunt arentia, quod non absque maledictionis nota legimus in Propheta.

Confirmatio decreti Sixti IV. approbati à Concil. Trid. sess. 5. de peccato orig. in fin.

§. 1. Nos igitur qui Prædecessorum nostrorum saluberrima decreta pro viribus salva esse cupimus, potissimum illa, quæ à sacrosancta Synodo Tridentina denuò sunt confirmata, liberam cuique facultatem relinquentes opinandi hujus controversiæ quamlibet partem, prout vel magis pium, vel magis probabile esse judicaverit. Prædictorum igitur concionatorum, aliorumque contentioni, atque temeritati, populorumque scandalis occurrere studentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statutum fel. record. Sixti Quarti prædecessoris nostri, super ea re, quod à præfata synodo innovatum est (illud Præsentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertum, pro plenè & sufficienter expresso & inserto habentes) Apostolica auctoritate tenore Præsentium confirmamus & approbamus.

Prohibitio disputandi in popularibus concionibus de Conceptione B. Mariæ Virginis, aut de ea vulgari sermone scribendi, vel dictandi.

§. 2. Atque ut deinceps efficacius à cunctis observetur perpetuò statuimus & ordinamus, ac per Apostolica scripta mandamus, quatenus nemo cujuscumque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel ubicumque promiscua virorum & mulierum multitudo convenire solet, de hujus controversiæ alterutra parte disputare, rationibus vel Doctorum auctoritate asserendo propriam sententiam, & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac ipsa quæstione, cujusvis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere vel dictare præsumant. Qui contrafecerit suspensionis pœnam à divinis absque nova declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus, & quocumque præterea gradu, sive dignitate, vel administratione fungatur, illis omnibus sit ipso jure privatus, & ad eadem, vel similia munera obtinenda perpetuæ inhabilitatis censuræ ipso etiam facto sit obnoxius, super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente dispensari sive absolvi non possit. Et nihilominus aliis pœnis, si opus fuerit, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subjiciatur, prout subjicimus.

Permissio disserendi de Conceptione, disputationibus, cessante occasione scandali.

§. 3. Ceterùm quamdiu per Apostolicam Sedem, altera pars definita non fuerit, oppositaque sententia condemnata, liceat viris doctis, in publicis Academiæ disputationibus, sive generalium, aut Provincialium Capitulorum, vel ubi aliàs intersunt, qui rem capere possunt, nec scandali ulla subest occasio, de ulla quæstione disserere, & argumentis utramlibet partem, vel asserere, vel impugnare, dum tamen neutra, veluti erronea prædicetur, serventurque illa omnia, quæ à dicto Sixto prædecessore nostro statuta sunt, quorum singula, ut præfertur, etiam quantum ad alias pœnas, duximus innovanda, & innovamus per Præsentes.

Jussio publicandi hanc bullam ubique.

§. 4. Ut autem hæc nostra constitutio, & præmissa omnia, ad eorum omnium quorum interest, notitiam congruentius pervenire possint, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna privationis ab ingressu Ecclesiæ, etiam eo ipso incurrenda, si in his quæ mandamus exequendis se negligentes exhibuerint, præcipimus & mandamus omnibus & singulis locorum Ordinariis, ac eorumdem Vicariis suffraganeis, & Officialibus quibuscumque, & aliis singulis ad quos quomodolibet spectat, & pertinet, quatenus hujusmodi nostram Constitutionem singulis suæ Diœcesis, vel districtus Prædicatoribus, & aliis quibus expedire judicaverint opportunè insinuent, & publicent, ac insinuari & publicari faciant. Et ne quis in posterum quoquomodo ignorantiam de præmissis possit prætendere, aut se contra præmissa, valeat excusare.

Forma & effectus publicationis in Urbe.

§. 5. Volumus, & similiter eadem auctoritate decernimus & mandamus, quod præsentes litteræ per ali-

quos ex nostris Cursoribus in Basilicarum Sancti Joannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apost. valvis, ac in acie Campi Floræ de Urbe de more publicentur, & affigantur, & illis inde amotis remaneant in eisdem locis earumdem exempla affixa: quæ publicatio & affixio, ita omnes ad quos spectat, afficiat, & arctet, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis indultis & litteris Apostolicis, quibusvis personis, etiam quantumcumque qualificatis & in quacumque etiam Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quavis alia dignitate & honore constitutis, etiam quod interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant quomodolibet concessis, quæ eis contra præmissa in aliquo suffragari non posse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus insuper & decernimus, quod Præsentes vim perpetuæ & irrefragabilis constitutionis obtineant, & quod illarum transumptis, etiam impressis manu alicujus Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus litteris adhiberetur, si ostensæ vel exhibitæ forent, Regula Cancellariæ nostræ Apostolicæ qua cumque in contrarium disponente, non obstante.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, statuti, ordinationis, mandati, subjectionis, innovationis, præcepti, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 5. die 30. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, prid. Kal. Decemb. Pont. nostri anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D.N.JESU Christi 1570. indict. 13. die vero 7. mensis Decembris, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno V. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in Basilicarum S Joannis Lateranensis, & Principis Apostol. de Urbe, ac Cancell. Apostol. valvis, & in acie Campi Floræ dimissis illarum copiis affixis per nos Joannem Andream Panizzam, & Petrum Aloysium Gaitam prælibati S. D. N. Papæ Curs.

Camillus Cher. Mag. Curs.

CXV.

Facultas Canonicorum regularium Congregationis Lateranensis Ordinis S. Augustini, festum illius celebrandi, etiam in die Dominico, si in ea illud vel illius Octava occurrerit, & celebrandi etiam festa nonnullorum Sanctorum sui Ordinis juxta antiquum ritum.

De materia autem hujus Congregationis vide à me dicta sup. in const. 2. Paschal. II. Quanto. fol. 31. Tom. I.

Edita An. D. 1570.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Licet Ecclesia Dei sponsa tunc veræ jubilationis suæ fructum reportet, cum Christifideles omnes ad precum effundatum exercitium excitat, eumdemque orandi, psallendique ritum & morem omnibus proponit, alienum tamen à ratione minimè censendum erit, si aliquos Sanctorum quorumdam patrocinio specialius suffultos ad eorumdem particularem venerationem, etiam per crebras illorum commemorationes sese excitare permiserit, ut peculiare ipsorum meritum agnoscentes, eorum quoque vestigia sequi quàm maximè studeant.

Hic Pont. Breviarium edidit, & juxta illud sacra celebrari jussit, ut in sua const. 64.

§. 1. Hinc est, quod nos licet aliàs ex certis tunc expressis causis omni alio Breviarii usu interdicto Breviarium, quod imprimi curavimus, ac psallendi, precandique formulam in omnibus universi Orbis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & locis etiam exemptis, in quibus juxta ritum Romanæ Ecclesiæ dici debet, aut consuevit, sub certis modo & forma servari mandaverimus, statuentes Breviarium ipsum nullo umquam tempore, in toto vel in parte mutandum aut ei aliquid detrahendum, ac alia fecerimus, prout in ipsis litteris, quas in cujuslibet Breviarii prædicti principio imprimi voluimus, plenius continentur.

Quod à nobis. sup. fol. 278.

§. 2. Attendentes tamen dilectos filios Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis Ordinis S. Augustini, eorum Patrem, ac primum Apostolici illius Ordinis Reformatorem S. Augustinum prædictum, ac præterea insigniores ejusdem Ordinis Sanctos Martyres, ac Confessores, quorum meritis eadem Congregatio per orbem propagata, & illustrata extitit, & in dies ejusdem Congregationis personæ adjuvantur, atque proteguntur, debita, ut par est, veneratione cupere, in eorum præsertim diebus, quibus in Domino obdormire eisdem obtigit celebrare: Nos propterea pium eorum desiderium plurimum in Domino commendantes, Motu proprio, non ad dictorum Canonicorum, seu alicujus eorum super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, Congregationi dictorum Canonicorum concedimus primum, quod ultra consuetas Salvatoris Lateranensis, & S. Augustini prædicti eorum Patris, ad Vesperas & Laudes commemorationes, ejusdem S. Augustini festum, die vigesima octava Augusti occurrens, & per totam illius octavam, tam in canonicis horis, quàm in Missæ celebratione, prout hactenus, celebrare possint, videlicet in ipsa quidem die, & octava sub duplici, infra octavas autem sub semiduplici, cum commemoratione festorum simplicium occurrentium. De Decollatione autem S. Joannis Baptistæ fiat suo die cum commemoratione octavæ. De Dominica autem si occurrat infrà octavas, fiat de ea cum commemoratione octavæ, sin autem in ipsa die, vel octava Dominica occurrerit, fiat de Sancto cum Dominicæ commemoratione, cum Antiphonis videlicet, Hymnis, Responsoriis, ac reliquis ipsorum Canonicorum propriis ordinatis à Divo Thoma Aquinate, juxta eorum antiquum morem, seu & prout, melius, ac congruentius videbitur, ab ipsis reformandis, dum tamen tres primæ lectiones sint de Scriptura intra octavas quidem de occurrente, in ipso autem die, & octava de Scriptura ab assignata ipsis Canonicis, atque congruentius eidem festo aptata. Mediæ tres, partim de vita ejusdem Patris collecta è dictis ejusdem, in libris præcipuè confessionum, necnon & Possidonii ejus contemporanei, ac socii, qui cum per annos quadraginta cum eo familiarissimè vixisset, vitam etiam ejus veriori & integriori modo descripsit, partim de sermonibus ejusdem Patris de communi vita Clericorum. Tres verò postremæ lectiones de Homilia Sancti Joannis Chrysostomi super Evangelium Matthæi: Vos estis sal terræ; pariter & ejus conversionem die quinta Maji cum lectionibus ut suprà authenticis ex ipso S. Augustino, & Possidonio, necnon & cum lectionibus in ultimo nocturno Divi Gregorii Papæ, super Evangelio Lucæ: Erant appropinquantes ad JESUM publicani & peccatores. Primam quoque ejus, quæ undecima Octobris, & secundam, quæ ultima die Februarii occurrit, translationes, necnon & quolibet mense semel ipsius commemorationis festum, die in quo festum alicujus Sancti non occurrerit, sub duplici possint celebrare. Et similiter Sanctorum Aniani Episcopi die Decembris secunda. S. Thomæ Cantuariensis Episcopi & Martyris, vigesimanona Decembris: Aquilini martyris, Januarii vigesima nona. Guarini Episcopi, Februarii sexta die: Theotoni Confessoris, decima octava die Februarii: Albini Episcopi, prima Martii: Herculani Episcopi, & Martyris, Martii secunda: Patritii Episcopi, Martii decimasexta: Monicæ Viduæ, Maji quarta: Ubaldi Episcopi, Maji decimasexta: Ivonis Episcopi, Maji vigesima: Bernardi Confessoris, Junii decimaquinta:

Nunc autem dat licentiam Congregationi Festa de quibus hic, celebrandi juxta Ordinis ritum &c.

Joannis, Octobris decima: Frigdiani Episcopi, Novembris decimanona: Gelasii Papæ, Novemb. vigesima prima: Prosperi Episcopi, Novemb. vigesima quarta: Omnium quoque aliorum dictæ Congregationis & Ordinis Sanctorum festa, etiam sub duplici officio celebrare, atque iis omnibus & singulis, proprias eorum, atque authenticas lectiones, & orationes, servata prædicta Breviarii forma accommodare valeant, officiaque prædicta recitantes, debito suo perinde censeantur satisfecisse, ac si ea quæ in Breviario assignantur recitassent, nec ad aliam ulterius recitationem ullo umquam tempore possint compelli; prædictaque eorum particularia officia seorsum & separatim à Breviario, ubicumque illis placuerit, absque alia nostra, vel Commissarii nostri in illis partibus licentia imprimi facere, liberè & licitè valeant.

Inhibitio contra molestantes Canonicos super præmissis.

§. 3. Districtius inhibentes, tam locorum Ordinariis quam quibusvis librorum impressoribus, ceterisque quavis auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis majoris, necnon indignationis nostræ pœnis, ne eosdem Canonicos super recitatione horarum, aut impressione officiorum hujusmodi impedire, molestare, vel inquietare, audeant vel præsumant.

Clausulæ præservativæ hujus concessionis.

§. 4. Ac decernentes præsentes litteras nullo umquā tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari nullatenus posse, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus comprehendi ullatenus posse, sed quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum, etiam sub quacumque Data per ipsos eligenda restitutas, repositas, & plenarie reintegratas esse, sicque ab omnibus censeri & ita per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum hujus bullæ deputatio.

§. 5. Quocirca dilectis filiis nostris Flavio Ursino & Paulo ab Ecclesia, S. R. E. presbyteris Cardinalibus, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Canonicorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, non permittentes eos, seu eorum aliquem desuper contra earumdem præsentium tenorem quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo. Necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas, ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ cōtrariorum derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore Præsentium ultra tres dietas ad judicium non trahatur, ac literis nostris prædictis, quas eosdem Canonicos ligare nullatenus posse volumus, ac quibus aliis Apostolicis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, eisdem Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem, quod Præsentium transumptis, etiam impressis, manu tamen alicujus Notarii publici subscriptis & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. die 18. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimo octavo Decemb. millesimo quingentesimo septuagesimo, Pontificatus nostri anno quinto.

CXVI.

Privilegium præcedentiæ Canonicorum Regularium Congregationis Lateranensis, Ordinis S. Augustini, ante alios quoscumque Regulares, post clerum sæcularem.

Hic Pont. postea, ante istos Canonicos, præcedere jussit Canonicos sæculares S. Georgii in Alga, ut infrà in ejus const. 127. Cum aliàs nos.

Alia quæ hanc respiciunt Congregationem notavi supra fol. 53. in const. 2. Paschal. II. Quanto. Et de præcedentia cum Monachis S. Benedicti Congregationis Cassinensis extat supra declaratio Pii IV. in ejus const. 75. Sedis fol. 113. in hoc Tomo 2.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1570.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Cum ex Ordinum universitate, qui in Dei Ecclesia reperiuntur, illa castrorum aciei comparetur, illius autem gubernium Rom. Pontif. Beati Petri vero successori sit demandatum, mirum nemini videri debet, si ille, curæ sibi divinitus commissæ invigilans, cuilibet quod suum est benignè concedendo, & quæ clara etiam sui ipsorum natura sunt, ne in recidivæ contentionis scrupulum relabantur, opportunæ declarationis, ac novæ concessionis remedio consolidat; ut quibusvis sublatis obstaculis, quilibet pacis amœnitate frui liberè possit, ac scandalorum occasio penitus tollatur.

Canonici regulares ab Apostolis originem traxerunt.

§. 1. Cùm itaque sicut accepimus dilecti filii universi Canonici Regulares Ordinis S. Augustini Congregationis Lateranensis, qui ab Apostolicis originem traxerunt, quique ab eodem S. Augustino eorum reformatore, iterum per reformationis viam mundo geniti, meritò prætendere possunt, se, omnes alias personas Ecclesiasticas, tam sæculares quàm regulares, in processionibus, & aliis actibus publicis præcedere debere.

Præcedentia itaque eis datur immediate post clerum sæcularem.

Tu adverte quod notavi in rub.

§. 2. Cùm tamen non liceat membra à capite separare, sed tamen eis locum debitum assignare, ipsorumque indemnitati, ut sine populi scandalo in publicum prodire, exemploque potius ceteris Christifidelibus esse possint, consulere volentes, ac omnium & singularum litium, quæ forsan super præmissis exortæ sint, aut exoriri quoquomodo possint, status & merita, nominaque & cognomina Judicum & collitigantium, Præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad dictorum Canonicorum, vel alicujus alterius pro eis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes &

singulos Canonicos prædictos, ubicumque locorum existentes, quos deinceps processionibus, & aliis actibus, publicis vel privatis, interesse contigerit, statim ipsum Clerum sæcularem non exemptum subsequi, dum ipsi subsequendo præcedunt, dum verò præcedendo præcedunt, illum immediatè sequi debere, auctoritate Apostolica per Præsentes declaramus. Ac insuper in omnibus locis, in quibus talis viget consuetudo in processionibus, ut dicti Clerici non exempti, præcipuè quando Canonici alicujus Ecclesiæ Cathedralis, paramenta ecclesiastica induunt, ut cultus divinus magis vigeat, ac ut Sanctissimum Corpus Christi, seu aliæ reliquiæ, quæ processionaliter deferuntur, decentius & honorificentius associentur, aut quando hoc ipsius Ordinarii mandato contiget, ipsi Canonici similiter ac illi, Pluvialia, Planetas, Tunicellas, & alia paramenta super eorum clericalem habitum deferre, necnon pro cruce associanda quæcumque luminaria deferre, liberè & licitè possint, statuimus & ordinamus.

Inhibitio in perturbatores.

§. 3. Districtius inhibentes quibusvis locorum Ordinariis, etiamsi Patriarchali, Provinciali, Archiepiscopali, Episcopali, aut alia dignitate perfulgeant, sub excommunicationis majoris, & indignationis nostræ pœna, ne eosdem Canonicos, seu aliquem eorum molestare, aut præmissa quovis modo declarare, vel interpretari audeant.

Clausulæ hujus privilegii præservativæ.

§. 4. Decernentes præsentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod locorum Ordinarii, aut alii forsan interesse habentes, vocati non fuerint, aut nullitate notari, imputari, invalidari, ad terminos juris deduci, in jus vel controversiam vocari, causamque vel causas quare præmissa à nobis emanaverint verificandum nullatenus teneri, nec ob id viribus carere; minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, substentationibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi; sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, ac plenariè reintegratas, etiam sub Data per ipsos Canonicos eligenda esse; sicque ab omnibus censeri. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, & ipsosmet Ordinarios, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoq; & inane, si secus super his à quocumq; quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatis.

§. 5. Quocirca dilectis filiis dictæ Congregationis Protectori, seu ejus Vice-protectori, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Vicario Ven. Fratris nostri Episcopi Laudensis in spiritualibus generali, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Canonicorum prædictorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem Canonicos, illorumque singulos, præmissis omnibus & singulis vi Præsentium, continentia, & tenore pacificè frui & gaudere. Non permittentes eos, seu eorum aliquem desuper per quoscumque indebitè molestari, perturbari, & inquietari, contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis, servatis processibus, illos censuras & pœnas ipsas incurrisse declarando, necnon eas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus fel. rec. Papæ Bonifacii prædecessoris nostri, etiam qua caveatur, ne quis extra Civitatem vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede Apostolica deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere præsumant, ac de duabus dietis in Concilio generali edita dummodo ultra tres dietas quis vigore Præsentium ad judicium non trahatur; ac aliis Apostolicis in provincialibus ac synodalibus Conciliis editis, specialiter vel generaliter, constitutionibus & ordinationibus, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis Ecclesiis, Congregationibus, Capitulis, Collegiis, Monasteriis, & aliis locis, eorumque Superioribus & personis, sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & aliis decretis, motu, scientia & potestate similibus, etiam consistorialiter concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso, ac forma in illis tradita observata inserti forent, eisdem præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1570. 10. Cal. Januarii, Pontificatus nostri anno 5. D. P. An. 5. die 23. Dec.

CXVII.

Revocatio facultatum testandi, & quovis alio modo disponendi de acquisitis ex bonis Ecclesiasticis, ac de aliis rebus, etiam proprio labore partis, aut patrimonialibus, ad commodum illegitimorum, etiam legitimatorum, non tamen Hospitalibus expositorum, & Orphanorum. Et abrogatio habilitationum eorumdem illegitimorum succedendi in dictis bonis, aut rebus feudalibus, & emphyteuticis à piis locis profectis.

De hujusmodi facultatibus, vide pro Curialibus indultum Pauli V. in const. 18. In eminenti, ubi plenè notabo in Tomo 3. Et attende etiam reintegrationem Militiarum Hispaniarum in const. 30. Greg. XIII. Rom. Quod autem generaliter bona illegitimis relicta, uti spolia deveniant ad Rev. Cameram Apost. habetur in Six. V. constit. 100. In conferendis. cum ibi indicatis in hoc Tomo II.

De facultate autem legitimandi, vide sup. in Tomo I. in Jul. II. const. 15. Sicut. fol. 492. ac Pii IV. const. 45. Quamvis. in hoc Tomo II. fol. 64. Et etiam vide privilegium Protonotariis Apostolicis concessum à Six. V. in const. 12. Romanus.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1571. & 1572.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Quæ Ordini ecclesiastico noxia esse, & scandala objicere perhibentur, necesse est è medio submovere.

Revocatio indultorum testandi & disponendi de acquisitis, ex bonis Ecclesia-

§. 1. Quod nos pro nostri muneris officio, inter alia incommoda quæ in oculos nostros incurrunt, de Christi peculio, ne ab indignis & rejectis ignominiosè consumatur, neve illorum causa, Ecclesiis & pauperibus præripiatur, curam præcipuam habere volen-

ſticis, ac de aliis rebus in favorem ille-gitimorum etiam legitimatorum non tamen Hoſpitalibus expoſitorum, & Orphanorum.

Hæc declaratur mox hic inf.

volentes, de Nobis attributæ poteſtatis plenitudine, revocamus & abolemus omnia & quæcumque privilegia, licentias, diſpenſationes, & indulta faciendi teſtamenta, donationes, ſive inter vivos ſive cauſa mortis, legata & quaſcumque alias diſpoſitiones, de dominiis, terris, caſtris, domibus, & quibuſlibet aliis bonis & rebus, immobilibus, mobilibus, & ſe moventibus, necnon pecuniis, juribus & actionibus, ex beneficiis, fructibus, penſionibus, & aliis rebus Eccleſiaſticis qualibuſcumque confectis, acquiſitis, & aliàs quomodocumque provenientibus, necnon de peculio, & aliis etiam ſola induſtria, labore, muneribus, aut quocumque alio modo partis, cujuſcumque qualitatis, quantitatis, ſpeciei, naturæ, & valoris exiſtentibus, in quoſcumque illegitimos, ſive ſuos, ſive extraneos, etiam legitimatos, eoſdemque ex toto vel in parte hæredes inſtituendi, & ſubſtituendi, ſeu quod ipſi in prædictis ab inteſtato, ſuccedant, ceteraſque hujuſmodi facultates, & permiſſiones ac etiam habilitationes, & capacitates ſuccedendi in bonis & rebus feudalibus, & emphyteuticis, ab Eccleſiis, Monaſteriis & piis locis profectis, quibuſcumque perſonis ſæcularibus, & quorumcumque Ordinum, necnon Militiarum & Hoſpitalium regularibus, ac Romanæ Curiæ officialibus, & aliis Curialibus Curiamque ipſam ſequentibus, & etiam Urbis Romæ Civibus, ac Palatia, ædes, cenſus, aliaque bona, in ea ejuſque diſtrictu habentibus, noſtris quoque & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus, Eccleſiarum Prælatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, & aliis cujuſcumque dignitatis, ordinis, & conditionis exiſtentibus, illorumque & aliis Eccleſiis, Capitulis, Conventibus, Ordinibus, Militiis, Hoſpitalibus, Collegiis, officiis, & locis, ac prædictæ Urbi, aliiſque Civitatibus, Provinciis, & dominiis, eorumque dominis, populis, civibus, & incolis, tam per felicis recordationis Sixtum Quartum, Innocentium Octavum, Alexandrum Sextum, Julium Secundum, Leonem Decimum, Clementem VII. Paulum Tertium, Julium Tertium, Paulum Quartum, Pium Quartum, & qui ante illos fuerunt alios quoſcumque Romanos Pontifices, ac Nos & Sedem Apoſtolicam, ejuſque Legatos, etiam de latere, Nuncios, Notarios, Comites, Collegia, officia, & loca, etiam per modum ſtatuti perpetui, generalis legis, initi, & ſtipulati contractus, ſeu quaſi, & aliàs ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis reſtitutivis, præſervativis, mentis atteſtativis, derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis plenitudine, ac prædictorum Cardinalium conſilio & matura deliberatione in Conſiſtorio habita, necnon conſideratione, intuitu, contemplatione, vel ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum, & obſequiorum in nobis & dictæ Sedi impenſorum, refectionem damnorum, compenſationem jurium ceſſorum, vel ablatorum, navatæ Militiæ contra Hæreticos, & infideles, ſeu pro prædictæ Urbis ornatu, & frequentatione, ac quibuſcumque aliis uſibus, ac etiam neceſſariis & piis cauſis conceſſa, & multiplicatis vicibus confirmata, innovata, extenſa, & moderata, & quantocumque tempore pacificè obſervata, quoad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit dumtaxat, etiam ſi illa contineant, quod omnes Curiales Curiam ſequentes, & alii, ſive Eccleſiaſtici, etiam Cardinales, ſive mundani, qui Palatia, domos & prædia, urbana vel ruſtica, ædificaverint, aut cenſus, aliave bona acquiſiverint, aut aliàs acquiſita habuerint in dicta Urbe, & circum eam ad milliaria decem, ex bonis, ſeu fructibus Eccleſiaſticis, hi tales de illis, necnon juribus, & juriſdictionibus omnibus, in favorem illegitimorum, ac quomodolibet inhabilium, & incapacium, ſive inter vivos ſive cauſa mortis diſponere, eoſque hæredes & ſucceſſores, univerſales vel particulares inſtituere, & ſubſtituere, & ſi inteſtati deceſſerint, ipſi illegitimi & incapaces, in illis ſuccedere poſſint, quodque per quaſcumque revocationes, derogationes, aut alias contrarias diſpoſitiones, illis, quorum intereſt præjudicari nequeat, & ullo umquam tempore præjudicatum, aut derogatum quoquomodo apparuerit, jus quæſitum ablatum, & litteræ revocationum & derogationum hujuſmodi, juris quæſiti ablata cenſeantur. Sicque per quoſcumque Judices judicari debeat, & etiam definiri.

Revocatio facultatum legatorum Nunciorum & aliorum ſimilia concedendi.

§. 2. Ac pariter tollimus & abrogamus omnes & quaſcumque facultates ſimilia concedendi, Legatis, Nunciis, Notariis, Comitibus, Collegiis, Officiis, & aliis ſupradictis, quorum omnium tenores, ac ſi ad verbum infererentur, habemus Præſentibus pro expreſſis. Ita ut privilegiorum, diſpenſationum, facultatum, habilitationum, capacitatum, indultorum, & aliorum ſupradictorum ſic revocatorum, aut etiam litterarum, legitimationis prætextu, nullus omnino de hujuſmodi bonis, rebus, pecuniis, juribus, juriſdictionibus, & actionibus, in commodum & favorem illegitimorum utriuſvis ſexus, ſive eorum filiorum, ſive conſanguineorum, affiniumve, ſive extraneorum etiam in ſtatu ſæculari procreatorum, ac legitimati quacumque auctoritate donatorum, & ad hujuſmodi res & bona, ejuſque ſucceſſionem teſtato vel inteſtato, idoneorum & capacium effectorum, ſive teſtamento, ſive donatione, ſive legato, ſive eleemoſina, ſive alio quocumque titulo, & pio opere (exceptis in communi, ac omni fraude, conventione, ſeu compoſitione ceſſante, Hoſpitalibus expoſitorum & Orphanorum) diſponere, nec illegitimi ipſi in eis ab inteſtato, ſive protinus ſive per interpoſitas perſonas, ac quomodocumque ſuccedere, aut illa alias ad eos, etiam per quemcumque circuitum multiplicatarum in alios capaces ſucceſſionum, ullo tẽpore devenire poſſint.

Annullatio contrariarum diſpoſitionum, quæ non ſunt ſortitæ effectum.

§. 3. Ac etiam nulla eſſe, & pro infectis habere volumus, omnia & quæcumque facta hucuſque teſtamenta, legata, donationes, & alia diſpoſita hujuſmodi, quæ viventibus adhuc teſtatoribus, aut aliàs locum non habuerunt, ac pariter ab inteſtato ſucceſſiones, non tamen litigioſas, quæ plenarium non ſunt effectum ſortitæ.

Prohibitio diſponendi, ut aliquid ipſis illegitimis concedatur.

§. 4. Dehinc verò diſtrictius prohibemus, ne talia ſive in prædictos illegitimos utriuſlibet ſexus, ſive in illorum conjuges, ſive ipſorum parentes, filios, deſcendentes, aſcendentes, vel alios cognatos, ſive viventibus, ſive defunctis illegitimis, etiam paupertatis, dotis, aut alterius cujuſcumque pii operis intuitu fiant, neve ipſi umquam in rebus, bonis, pecuniis, juribus, juriſdictionibus, & actionibus prædictis, ſive totis, ſive in parte ſuccedant, aut illa ad ipſos, quavis diſpenſatione ſuffultos, etiã per prædictum circuitum deveniant, neve de eis ulla in alium ſeu alios conceſſio, donatio, tranſlatio, aliave diſpoſitio fiat, ut alia bona ſimilia, vel diſſimilia, illegitimis aut aliis ſupradictis concedantur.

Annullatio diſpoſitionum aliter fiendarum & pœnæ diſpoſitionum.

§. 5. Quod ſi prædictorum quiſquam fuerit præſentium violator, teſtamentum, donatio, legatum, & diſpoſitio omnino non teneat, nec etiam quoad alios capaces, & res alias valeat, ſicque diſponens, privilegio, diſpenſatione, facultate, & indulto prædicto, ejuſque uſu & commodo, etiam in ceteris omnibus ipſo jure ſit privatus. Nemo quantumvis capax illius prætextu, fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa detinens præſcriptione, aut ullo alio juris præſidio adjuvetur, ſed ad integram illorum reſtitutionem quocumque temporis lapſu non obſtante, debeat coerceri.

Succeſſores in beneficiis, bona de quibus aliter proviſum eſt, recuperare poſſint, & eis non inſiſtentibus idẽ faciant Locorum Ordinarii pro Sede Apoſt.

§. 6. Ita ut omnes in Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis ſucceſſores, tam conjunctim quàm diviſim, quiſque videlicet pro rata parte ſua, illa omni tempore recuperare poſſint, & qui primus ceteris ab eo monitis, & negligentibus, judicium intenderit, ei ſoli res tota meritò vendicetur. Nullis verò hujuſmodi ſucceſſoribus, pro prædictis inſiſtentibus, ac etiam de peculio alias quàm ex rebus Eccleſiaſticis confecto, locorum Ordinarii, tam conceſſorum, & relictorum illegitimis, eorumve cauſa, quàm quo-

rumcumque

rumcumque aliorum bonorum immobilium, mobilium, & se moventium, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & jurium, aliàs sub dictis testamentis, donationibus, legatis, & dispositionibus comprehensorum, corporalem possessionem, amotis inde & expulsis quibuscumque detentoribus, sive incapacibus sive capacibus, per se vel alium, seu alios, liberè apprehendant, & apprehensam hujus Sedis nomine custodiant, donec ipsa Sedes de illis, uti tum tulerit piorum operum necessitas, duxerit providendum.

Bona Ecclesiastica feudalia non existentibus legitimis, ad Eccl. devolvuntur.

§. 7. Bona verò, res, & jura, feudalia vel emphyteutica (aliis legitimis ad ea forte vocatis non existentibus) eo ipso devoluta, & juri, ac proprietati suarum Ecclesiarum & locorum restituta, & cum reliquis eorum bonis consolidata esse declaramus.

Vide quod notavi in rub.

Decretum irritans.

§. 8. Decernentes irritum & inane, quicquid secus per quoscumque, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus Ecclesiarum, Capitulorum, Conventuum, Ordinum, Militiarum, Hospitalium, Urbium, Provinciarum, Collegiorum, etiam Cardinalium, & Officiorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia communitis, & in Consistorio prædicto, seu Conclavi habitis, aliisque privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis generalibus, & specialibus, illis, eorumque & aliis quibuscumque personis, cum quibusvis clausulis & decretis, etiam supradictis fortioribus, ac etiam disponentibus, quod prædicta per quascumque litteras numquam, aut sine consensu illorum, quorum interest, revocata, aut sublata intelligantur, & alias cujuscumque tenoris existant, per quæ Præsentibus non expressa, aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, ad verbum habenda esset nostris litteris mentio specialis: quæ omnia, quatenus prædictis adversentur, illorumve executionem disturbare possint, viribus prorsus, & effectu carere decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque. Quia verò difficile nimis esset Præsentes quocumque istis opus erit perferre,

Transumptorum fides.

§. 10. Volumus, ut earum exempla, etiam impressa, Notarii publici manu, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, ejusve Curiæ sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem in judicio & extra illud, ubique gentium faciant, quam ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P An. 6. die 27. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimoprimo, sexto Cal. Februarii, Pont. nostri anno sexto.

Publicatio.

Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Indictione 14. die verò 1. mensis Martii, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus sexto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum S. Joannis Lateranen. Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancell. Apost. & acie Campi Floræ, dimissæque fuerunt in eisdem locis per aliquod temporis spatium, per nos Petrum Sprengerium, & Petrum Aloysium Gaitam S. D. N. Papæ Curs.

Scipio de Octavianis Mag. Curs.

Sequitur extensio dictæ constitutionis, etiam ad bona patrimonialia.

Edita An. D. 1572.

PIUS PAPA QUINTUS,

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD Roman. spectat Pontif. sua solicitudine inde confessa diligenter providere, ut ea quæ ab eo emanata sunt, ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio ei relinquatur.

Pius IV. edidit const. de qua hic.

§. 1. Licet etenim &c.

Omittitur hic relatio bullæ Pii IV. quia ipsam totam habes sup Quamvis.

Hic autem Pont. edidit præinsertam hic bullam.

§. 2. Nos deinde per quasdam nostras sub dat. sexto Calend. Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto, confectas in forma Motus proprii litteras, &c.

ut sup. in bulla quæ præcedit.

Dubitatum est an constitutio intelligatur etiam quoad bona patrimonialia.

§. 3. Quia tamen sicut postea accepimus, lite & causa in partibus coram dilecto filio Gubernatores Civitatis nostræ Faventinæ inter dilectum filium Bartholomæum de Lanzonibus laicum Faventinum ex una, & quemdam Sanctum filium spuriumque Barnabæ etiam de Lanzonibus presbyteri, ipsius Bartholomæi proximioris, de & super hæreditate, & bonis dicti Barnabæ presbyteri defuncti, quam & quæ Bartholomæus tamquam proximior, seu aliàs quomodolibet de jure, Sanctus verò præfatus tamquam assertus hæres testamentarius, & prius legitimatus ejusdem Barnabæ, ad se spectare respectivè contendunt, ac dictus Sanctus de eodem Barnaba tunc presbytero illegitimè natus fuit, & defectum natalium patitur, rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi deductis, & illorum occasione deducendis in Rom. Curia pendentibus, partibus ex altera, contingit dubitari, an contra tales illegitimos dictæ nostræ litteræ editæ loquantur, & intelligantur etiam de bonis patrimonialibus, ipseque Bartholomæus sit pauper, ejus facultates ad sustinendum litem non suppetant, ac propterea dictus Bartholomæus cupiat mentem & intentionem nostram super præmissis expresse declarari.

Declarát modo idem Pont. eamdem constitutionem procedere etiam quoad bona patrimonialia.

§. 4. Nos hujusmodi dubium elucidare, & voluntatem nostram patefacere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore Præsentium declaramus, dictas litteras nostras loqui & intelligi etiam de quibuscumque bonis patrimonialibus, tam mobilibus quam immobilibus, & se moventibus, juribus & actionibus quibuscumque, sicque etiam ab initio intentionis & incommutabilis mentis nostræ, fuisse & esse attestamur.

Decretum irritans.

§. 5. Ac ita in præmissis ab omnibus censeri, ac per præfatos, & quoscumque alios Judices, etiam Curiæ, & Palatii Apost. Auditores, & S. R. E. Card. & de latere Legatos, sublata ipsis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, & si secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & quacumque alia litis pendentia, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac regula nostra de non tollendo jure quæsito in Cancell. Apostol. edita, ac legibus & statutis, juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apost. in contrarium quomodolibet concessis, necnon omnibus aliis, quæ in dictis litteris nostris volumus non obstare: ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Dat. P. An. 7. die 5. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die quinta Martii millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Pont. nostri anno septimo.

Cambiorum illicitorum declaratio & prohibitio. CXVIII.

De pœnis ejusmodi cambiorum, attende sup. Pii IV. const. 1. Cum sicut. fol. 1. Sed prætextu usurariæ pravitatis non retardatur exactio creditorum ad instantiam Fisci coram A. C. ut in ejusdem Pii IV. const. 56. Inter multiplices. fol. 81. Qui Auditor has Cambiorum causas cognoscit, ut habetur infrà in Tomo III. in const. 28. Paul. V. Eximiæ.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN eam pro nostro pastorali officio curam diligenter incumbimus, ut Domini nostri ovibus opportuna pro animarum salute remedia adhibere minimè differamus.

Causa constit.

§. 1. Cum itaque ad aures nostras pervenerit, legitimum cambiorum usum, quem necessitas, publicaque utilitas induxit, sæpenumero ob illiciti quæstus cupiditatem depravari, ut sub illius prætextu usuraria pravitas à nonnullis exerceatur: Nos petitionibus, quæ super his nobis nuper factæ sunt, hac perpetuò valitura decretali, respondendum esse duximus, ut neque dolosis sua fraus suffragetur, neque ignaros perdat inscitia: sic enim Pastoris officium exequimur, dum gregem nobis commissum ab æternæ damnationis periculo eripere modis omnibus studemus.

Cambiorum illicitorum declaratio, & prohibit.

§. 2. Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ sicca nominantur, & ita confinguntur, ut contrahentes ad certas nundinas, seu ad alia loca cambia celebrare simulant, ad quæ loca ii qui pecuniam recipiunt, litteras quidem suas cambii tradunt, sed non mittuntur, vel ita mittuntur, ut transacto tempore unde processerant, inanes referantur, aut etiam nullis hujusmodi litteris traditis pecunia ibi denique cum interesse reposcitur, ubi contractus fuerat celebraturus, nã inter dantes & recipientes, usque à principio ita convenerat, vel certe talis intentio erat, neque quisquam est, qui in nundinis, aut locis supradictis hujusmodi litteris receptis solutionem faciat. Cui malo simile etiam illud est, cum pecuniæ, sive depositi, sive alio nomine ficti cambii traduntur, ut postea eodem in loco, vel alibi cùm lucro restituantur. Sed, & in ipsis cambiis, quæ realia appellantur, interdum, ut ad nos perfertur, campsores præstitutum solutionis terminum, lucro ex tacita vel expressa conventione recepto, seu etiã tantummodo promisso, differunt. Quæ omnia nos usuraria esse declaramus, & ne fiant districtius prohibemus. Porrò ad tollendas quoque in cambiis, quantum cum Deo possumus, occasiones peccandi, fraudesque fœneratorum, statuimus, ne deinceps quisquam audeat, sive à principio sive aliàs, certum & determinatum interesse, etiam in casum non solutionis pacisci, neque realia cambia aliter quàm pro primis nundinis, ubi illæ celebrantur, ubi verò non celebrantur, pro primis terminis juxta receptum locorum usum exercere, abusu illo prorsus rejecto, cambia pro secundis, & deinceps nundinis, sive terminis exercendi.

Curandum autem erit in terminis, ut ratio habeatur longinquitatis & vicinitatis locorum, in quibus, solutio destinatur, nedum longiores præfiguntur quàm loca destinatæ solutionis desiderant, fænerandi detur occasio.

Contravenientium pœnæ.

§. 3. Quicumque contra hanc nostram constitutionem commiserit, pœnis à sacris Canonibus contra usurarios inflictis, se noverit subjacere. Eos verò, qui conspirationes fecerint, vel congestam undique pecuniam ita ad se redegerint, ut quasi monopolium pecuniæ facere videantur, pœnis quæ à jure contra exercentes monopolia, constitutæ sunt, retineri sancimus.

Forma publ.

§. 4. Volumus autem quod præsentes litteræ in Camera Apostolica, & ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ etiam Apostolicæ publicentur, & in ipsa Camera describantur.

Fides transumptorum.

§. 5. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus ejusdem Cameræ, vel alterius Notarii subscriptis, & sigillo dictæ Cameræ, vel Prælati Ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 28. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, 5. Kal. Febr. Pont. nostri anno sexto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1571. indict. 14. die verò 7. mensis Februarii, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno VI. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Cam. Apost. Principis Apostol. Basilicæ de Urbe, ac Cancell. Apostol. ut moris est, per nos Bartholomæum Sottocasa, & M. Ant. Brutum, præfati S. D. N. Papæ Curs.

Scipio de Octavianis Mag. Curs.

CXIX.

Extinctio Ordinis Fratrum Humiliatorum, cum reservatione Sedi Apostolicæ beneficiorum & bonorum propterea vacantium.

Alia de exinde secutis vide in const. subsequenti.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus extinctionis.

QUemadmodum sollicitus Pater quem unice carum educavit filium, via salutis ingressum revocare cupiens primum hortatur, indulget, prætermittit, increpat, alia præterea atq; alia tentare non desinit, dum quod expetit modo aliquo consequatur, omnia denique expertus, cùm nihil jam proficere intelligit, desperata prorsus salute, omnem de illo parentis animum ejicit, domo expellit, indignum existimans qui parta hæreditate fruatur; sic Romanus Pontifex, quem divina Majestas Patrem, & Pastorem omnium Ecclesiæ suæ Ordinum constituit, sic ubi quampiam sacrarum Congregationum à Regula, & vitæ præscripto aberrare percipit, modò admonendo, modò concedendo, modò corripiendo, connititur, eam vel primis institutis restituere, vel certè quo pacto emendatam in aliquo statu illis magis cohærenti continere, omnibus tandem ad illius sanitatem conquisitis, ubi salutaria remedia fastidire, & viam iniquitatis obstinantius procedere, atque adeò in pravum indurescere animadvertit, ut potius confringi, quàm corrigi possit, omni curatione rejecta, de ipsa removenda decernit, ne inveterati atque indomiti mali vis, in alias insurgat, eisque exitio sit futura. Quod (ut nostrum hac in re studium flagrat) cùm in plurimis, tum maximè in Fratrum Humiliatorum familia enixè curavimus, nihil inexpertum relinquentes, quin illa multis jampridem modis affecta, etsi non protinus, certè accommoda rerum moderatione directa, ad pristinum institutum paulatim regrederetur.

Cardin. Borromæus statuit pro emẽdatione Fratrum Humiliatorum.

§. 1. Etenim postquam dilectus filius noster CAROLUS Tit. S. Praxedis presbyter Cardinalis Borromæus hujus Ordinis Protector, & Apostolicæ Sedis delegatus, animadvertens dictos Fratres in luxum jampridem effusos esse, multa de ratione cultus divini, de obedientia, & vita, ut antea communi, deq; modo recipiendorum & educandorum Religiosorum, providenter statuerat, cum intelligeremus, eos illa ceteraque omnia Regulæ suæ instituta, omnino aspernari, vitamque omnium voluptatum varietate confertam ducere, ac Præpositos, & qui ex eo Ordine rerum administrationem habebant, bonam magnamq; fructuum partem veluti propriam in vanitatibus mundanis, turpitudinibusq; flagitiose profundere, innumeraque scelera committere.

Iste Card. in Sanctorum numerum relatus est à S. D. N. Paul. V. ut in ejus const. 43. Tom. 3.

Et hic Pont. alia decrevit pro eorumdem reformatione.

§. 2. Nos vias omnes, quæ illos in aperta hujusmodi pericula atque incommoda conjecerant, excindere conati, pleraque alia de ipsorum vita, moribus, & proprietate Regulæ inimica, deq; modo, & tẽpore gubernandæ cujusq; Præposituræ, necnon ratione administrationis bonorum, & dispensatione proventuum, aliisq; muneribus & officiis, ad prolapsi

Sed tamen iidem Fratres flagitiosam vitam reti nuerunt, & multos excessus commiserunt, necnon Hieronymus Lignana, & quidam alii Fratres necem Card. Borromæi Protectoris procurarunt.

hujus status, & disciplinæ regularis reparationem maximè conferentibus, edidimus, sperantes illa prosperos tandem successus dicto Ordini allatura.

§. 3. Sed obsistente bonarum rerum perturbatore, plerique omnes (quoniam otio & desidia nimium assueverant) regulæ instituta, & emendationem abhorrentes, etsi statuta & præcepta nostra communi consensu palam acceptarunt, clam tamen quibus illa modis supprimerent comminiscentes, nefarias protestationes in occulto fecerunt, necessarios suos, & alios potentiores laicos ad intestinas seditiones concitarunt, suasores præterea, & impulsores ad intimos summorum Principum Ministros dimiserunt, qui magnis præmiis & pollicitationibus eos pellicerent, in animos prædictorum Principum inducere, ut nos ad illam rescindendam inclinarent, multaque alia de ea tollenda pravis artibus sunt conati, ut turpem illam & flagitiosam vitam suam retinerent, lætalesque mundi voluptates sequerentur. Inter quos non defuit, qui altius præcipitatus, etiam à Catholica fide ad Hæreticos, & impia illorum dogmata declinarit. Quibus cognitis, omnium gravissimum impœnitentiæ peccatum in eis animadvertimus, qui toties frustrà correpti, in eadem obstinatione perdurare contendunt, non satis habentes talia attentare, nisi,& ii, qui inter ipsos qui posse putant, illis in primis qui saluti eorum sedulo invigilant, exitium machinentur, illius stimulis concitati, qui scelestum Judam in funestum avaritiæ morbum injecisse non contentus, etiam ad prodendum Dominum suum pecunia impulit. Hujus nimirum spiritus nequissimi ductu, quondam Hieronymus Lignana Præpositus præpositurræ Sancti Christophori Vercellensis & plures alii conscelerati hujus Ordinis, in necem dicti Caroli Cardinalis propitiatoris sui conspirantes, ut pecuniam ad tantum nefas expeditam conficerent, de trucidando in primis dilecto filio Fabio Simoneta fratre dicti Ordinis, proventuum præpositurræ Bredæ Mediolanensis depositario, apud quem nummos invenire credebant, secreto convenerunt, inde ad Ecclesiá dictæ præpositurræ, in qua ipsum orantem laqueo suffocare decreverant, profecti, sed inter se de modo aggregiendi misericordia Salvatoris nostri, discordes, hoc conatu destiterunt, mutatoque consilio sacra aurea & argentea furati sunt. Quibus clam venditis, seu pignori datis, prædictus Hieronymus quondam Donatum Farinam comprofessorem suum, apostatam, pactâ pecuniâ induxit, ut ipsum Carolum Cardinalem occideret; qui nacta loci & temporis opportunitate, in eum vesperi de more in sacello cum familia precantem, ut transverberaret, sclopum glandibus confertum, igne admoto exoneravit, sed telorũ parte ad vestes orantis exinanita, aliis utrimque in proximo violentia ictus defixis, innocentem divina pietas, salvum & incolumem conservavit. Quare ambo, & quidam alii hujus nefandi criminis participes, postea capti pœnas debitas persolverunt.

Ideo Hic Pont. Ord. Fratrum Humiliatorum extinguit.

§. 4. Quando igitur familiam prædictam, nulli studio ad Ecclesiæ Dei utilitatem proficienti incumbentem, nulli disciplinæ Ecclesiasticæ deditam, nullum omnino futuræ virtutis specimen ostendentem, tam detestandis facinoribus infectam, tã atroci sacrilegio contaminatam, & præterea impœnitentem atq; incorrigibilem agnoscimus, omni de illa spe prorsus exclusa, ipsã tamdem tollere constituimus, tamquã malã arborem fructus pessimos proferentem. Habita itaq; cum Fratribus nostris deliberatione matura, de illorum consilio & nobis attributæ potestatis plenitudine, extinguimus & abolemus Ordinem prædictorum Fratrum Humiliatorum, & officium Præpositi Generalis, ac Provincialium, & quæcumque alia ministeria Ordinis sic suppressi, necnon omnia & quæcumque statuta, consuetudines, & decreta ejusdem, etiam juramento, confirmatione Apostolica vel alia quacumque firmitate munita, & pariter privilegia & indulta, generalia & specialia, quorum omnium tenores, ac si ad verbum insererentur, Præsentibus habemus pro expressis, quibuscumque illa concepta sint formulis, necnon irritantibus aliis decretis & vinculis roborata.

Generalem & alios omnibus officiis & beneficiis, & Conventib. & bonis privat.

§. 5. Privamusque Generalem, ac ceteros omnes Præpositos, & Fratres omnibus Præposituris, dignitatibus, administrationibus, officiis & beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, necnon domibus, Conventibus, & locis immobilibus, mobilibus & se moventibus, in Italia, & ubicumque gentium constitutis, sacra quoque & communi suppellectile, ac ipsorum omnium usu, usufructu, administratione ac possessione, spirituali & temporali, ac etiam jure & actione, sive per statuta nostra, sive aliàs quomodolibet pertinente. Ac tollimus eis omnimodam facultatem, usum & auctoritatem, generalia, provincialia, & alia capitula de cetero celebrandi.

Et professos in locis eis assignandis, regularem vitam ducere, aut ad pares vel strictiores Ordines transire præcipit.

§. 6. Volumus tamen, ut omnes Fratres qui nunc sunt, qui professionem regularem emiserunt, deinceps in domibus & locis, quos eis cum victu & aliis necessariis proximè assignandos curabimus, omnino redigantur, ut ibi vitam ducant regularem, suæ professioni conformẽ, sub cura & visitatione Ordinariorum locorum, aut alterius, vel aliorum, quos eis duxerimus delegandos, vel juxta juris communis dispositionem transeant, ad pares vel strictiores Ordines approbatos.

Novitiosque & non professos expelli mandat.

§. 7. Novitii verò & alii quicumque non professi, detracto Religionis habitu, ex professorum consortio, & domibus expellantur.

Aliosque ad hunc Ordinem recipi, & alia loca acquiri prohibet.

§. 8. Quibus professoribus, nominatim præcipimus, atque interdicimus, ne posthac quemquam expulsorum, aut omnino alium, etiam voventem, ad professionem, vel habitum admittant, nec novas domos vel loca, recipiant, vel acquirant; quod si secus fiat, professio sit inanis, neminemque obliget, neque in specie neque in genere, sic professum. Novarum domorum, seu locorum receptiones vel acquisitiones, viribus & effectu careant, & contrafacientes, excommunicationis sint sententiâ eo ipso innodati, à qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus absolvi possit, absque Romani Pontificis licentia speciali.

Reservátque Sedi Ap. st beneficia sæcularia ob hujusmodi privationem vacantia, & loca, & bona hujus ord.

§. 9. Ceterum intendentes, & cultui divino, & Ecclesiæ ministris quamprimum prospicere, omnes præposituras, dignitates, personatus, administrationes, officia, ceteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, quæ deinceps sæcularia sint, per privationem prædictam, apud Sedem Apostolicam vacantia, necnon domos, Conventus, loca, suppellectilem, bona, res, actiones, & jura supradicta, eorumque proprietatem & dominium, nostræ & dictæ Sedis liberæ dispositioni, specialiter & expressè reservamus. Decernentes irritum & inane, quicquid secus per prædictos, aut quoscumque alios, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Fides exemplorum.

§. 10. Volumus autem ut præsentium exempla, Notarii publici manu, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem, in judicio & extra illud, ubique locorum faciant, quam ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 8. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1571. 7. Idus Febr. Pontificatus nostri anno sexto.

Papæ subscript.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Cardinalium subscriptiones.

Jo. Card. Moronus Episcopus Ostien.
Ego Otho Card. Augustanus Episcopus Prænestin.
Ego A. Card. Farnesius Vicecanc. Episcopus Tusculan.
Ego Jo. Card. Politianus Episcopus Albanen.
Ego Fulvius Cardinalis Perusinus.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Jacobus Card. Sabellus.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Ind. de Avalos Card. de Aragona.
Ego M. Antonius Card. Columna.
Ego P. Card. de Sancta Cruce.

Ego

Ego Jo. Franc. Card. Comendonus.
Ego M. Ant. Card. Bobba.
Ego Hu. Boncompagnus Card. S. Sixti.
Ego Fla. Card. Ursinus.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Benedictus Card. Lomellinus.
Ego Guilelmus Card. Sirletus.
Ego F. Michael B. Card. Alex.
Ego F. Hieronymus Card. de Claravalle.
Ego F. Card. Alciatus.
Jo. Paulus Card. ab Ecclesia.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.
Ego Aloysius Card. Camerarius.
Ego Antonius Card. Granvelanus.
Stan. Card. Vuarmien.
Ego F. Card. Pacieccus.
Ego M. Ant. Card. Amulius.
Ego Hieronymus Card. de Corrigio.
Ego M. Ant. Card. Maffæus.
Ego Jul. Ant. Card. S. Severinæ.
Ego C. Card. de Grassis.
Ego C. Card. Rambullietus.
Ego F. A. Card. Theanen.
Ego F. Fœlix. Card. de Montealto.
Ego P. Card. Placentin.
Ego J. Card. Aldobrandin.
Ego F. Vincentius Card. Justinianus.
Ego Hier. Card. Rusticuccius.
Ego Jo. Hier. Card. Albanus.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus.
Ego Ferd. Card. de Medicis.
Jul. Cardinalis de Aquaviva.

Publicatio. *Anno Incarnationis Dominicæ 1571. Indictione 14. die verò 2. mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. P. Pii divina providentia Papæ V. anno 6. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum S. Jo. Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ dimissæque fuerunt in eisdem locis per aliquod temporis spatium, per nos Marcum, & Antonium Clerici S. D. N. PP. Curs.*

Scipio de Octavianis Mag. Curs.

CXX. Præpositurarum nuper extincti Ordinis Fratrum Humiliatorum distributio & applicatio, ipsorumque Fratrum divisio, cum locorum & alimentorum assignatione. Et cum earumdem dignitatum & beneficiorum sæcularium dicti Ordinis, reservatione dispositioni Sedis Apostolicæ.

Hanc extinctionem habes, cum simili reservatione, in præced. constit.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Constit. præced. summam refert.

QUoniam per extinctionem Ordinis Fratrum Humiliatorum, & privationem Generalis, ac ceterorum omnium Præpositorum, & Fratrum illius, omnibus, Præposituris, dignitatibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis; cum cura & sine cura nuper à nobis de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine factas, intendentes, & cultui divino, & ministris Ecclesiasticis, quamprimum prospicere, præposituras, dignitates, officia, & beneficia prædicta, quæ deinceps sæcularia essent, necnon bona, domos, redditus, res, actiones, & jura Ordinis sic suppressi, nostræ & Apostolicæ Sedis dispositioni specialiter & expresse reservavimus. Præterea volumus, ut omnes Fratres, qui professionem emiserant regularem, deinceps in domibus & locis, quæ eis cum victu, & aliis necessariis assignandos curaremus omnino redigerentur, ut ibi vitam ducerent regularem suæ professioni conformem, sub cura & visitatione Ordinariorum locorum aut alterius vel aliorum, quos eis delegaremus, vel juxta juris communis dispositionem transirent ad pares vel arctiores Ordines approbatos.

Et modo dissolvit uniones Præpositurarum dicti Ordinis.

§. 1. Nunc autem ad inducendum novum in dictis præposituris & locis statum cuique quantum potest convenientem, & item subveniendum aliis Ecclesiis, Conventibus, piis locis, officiis, & ministris ad Religionis cultum, & fidei Catholicæ propagationem, & tutelam utilibus & necessariis, simulque ad prædictorum Fratrum distributionem, & divini officii celebrationem paterna caritate intenti, ut ea quæ facere instituimus, omni impedimento soluta plenarium consequantur effectum, De simili potestatis plenitudine, dissolvimus omnes & quascumque uniones, annexiones, & incorporationes, perpetuas & temporales Præpositurarum S. Mariæ Elisabet de Busto parvo Mediolanensis diœcesis, & S. Catharinæ Cremonensis, ac forsan aliarum quæ nominatim Præsentibus exprimuntur, sive ut aliæ aliis, sive ut invicem, aut alias quacumque causa antehac factas, restituentes eas in liberum & solutum statum quantocumque ipsæ tempore ut unitæ pacificè sint possessæ.

Quorum aliquas distribuit & applicat.

§. 2. Rursus, verum annuum valorem fructuum, redditum, & Proventuum singularum Præpositurarum, necnon Ecclesiarum, Capitulorum, Domorum, Conventuum, Collegiorum, Hospitalium, & aliorum locorum omnium Præsentibus comprehensorum, secundum communem illorum æstimationem, & quanticumque sint, necnon fructuum reservationes, & pensionum assignationes, quos & quas perpetuò vel ad tempus seorsum facere intendimus, Præsentibus pro expressis habentes, perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus Præposituram S. Petri Bergomensis cum omnibus rebus & juribus suis, & quæ ei competunt actionibus, Præposituræ SS. Simonis & Judæ; Ac simili modo Præposituram S. Mariæ Ticini Novariensis diversis, Præposituræ S. Crucis Novariensis, & Præposituram S. Jacobi Moncalerii, Præposituræ SS. Trinitatis Avilliani Taurinensis diœcesis; Et Præposituram S. Joannis Baptistæ de Damaso, Præposituræ S. Ursulæ de Surrigo; Et Præposituras S. Michaelis de Paganica, & S. Corpetis Præposituræ S. Mariæ Cigoli; Et Præposituram S. Bartholomæi Aquensis, mensæ Episcopali Aquensi; Et Præposituram S. Georgii Canturii, mensæ Capitulari ecclesiæ S. Vincentii plebis Galliani ad Canturium; Et Præposituram S. Syri Alexandrinensis cui cura parochianorum imminet animarum, Hospitali pauperum SS. Blasii & Antonii; cura & parochianis omnibus ad viciniorem parochialem Ecclesiam quam Ordinarius loci aptiorem, commodioremque viderit translatis; Et Præposituram S. Bartholomæi Veronensis, officio Inquisitionis hæreticæ pravitatis, Apostolica auctoritate ibi statuto. Ad hæc in singulis domibus, de Canonica, & S. Joannis Evangelistæ, & SS. Trinitatis Mediolanensis, & S. Bartholomæi Bergomensis, & S. Francisci Paduan. & S. Marci Terdonæ, & S. Odorici, & omnium Sanctorum Papien. & etiam omnium Sanctorum Modoetiæ supprimimus perpetuo & extinguimus nomen, titulum, dignitatem, & essentiam Præposituræ, omniaque insignia veteris instituti dividimus & separamus, omnia harum sic suppressarum Præpositurarum, bona, res, actiones, & jura à sua quaque Ecclesia & domo, necnon hortis, viridariis, & pertinentiis intra clausuram cujusque domus consistentibus, in hoc qui sequuntur usus perpetuo assignatis. Siquidem concedimus Ecclesias, ædes, hortos, viridaria, & pertinentias intra prædictam clausuram existentes ipsarum suppressarum præpositurarum, videlicet de canonica S. Joannis Evangelistæ, & Sanctissimæ Trinitatis Mediolanen. ad usum Seminarii, seu aliorum Collegiorum, Congregationum, & Hospitalium, prout dilecto filio Carolo Cardinali Borrhomæo Ecclesiæ Mediolanen. præsuli videbitur utilius expedire. Sancti Francisci verò Paduan. ad eumdem usum Seminarii arbitrio Episcopi statuendi; & omnium Sanctorum Papien. Ordini, & Fratribus Car-

thusien. necnon S. Odorici Collegio Ghisleriorum, quod in universitate Studii generalis Papien. nuper instituimus; & S. Bartholomæi Bergomensis, tam cum hortis, viridariis, & pertinentiis intra suam clausuram existentibus, quàm etiam ei contiguis terrenis, pratis, & vineis suis, Fratribus Ordinis Prædicatorum regularis Observantiæ, provinciæ Lombardiæ, juxta morem ejus Ordinis, qui illam ad mores suos reforment; & S. Marci Terdonen. Fratribus domus S. Francisci Ordinis Minorum, qui ad sua domo, & ejus Ecclesia Episcopo, & Capitulo Terdonen. pro illorum futura loco occuparæ cathedrali relicta in dictam Ecclesiam S. Marci debeant demigrare; ac etiam concedimus Congregationi regularium S. Pauli decollati Barnabitorum nuncupatæ, Ecclesiam & domum præpositurae suppressæ omnium Sanctorum Modoetiæ, cum omnibus bonis, rebus, juribus, & actionibus suis ubicumque constitutis, ut illas habeant & instituant quemadmodum aliæ suæ congregationis diriguntur.

Aliarum distributionem committit Card. Borrhomæo.

§. 3. De Præposituris autem Lugani, Lucarni, S. Laurentii de Canobio, & S. Catharinæ de Pallenza, earumque bonis, rebus, juribus, & actionibus hac vice disponendis prædicto Carolo Cardinali, qui in ipsarum Lugani & Lucarni, erectione & restitutione qualicumque, laboriosam operam præstitit, delegamus vices nostras, ut vel ipsas Societati JESU, vel alteri Congregationi, aut Ordini approbato, vel Seminario ad usum Collegiorum, seu etiam Hospitalium aut aliorum piorum operum tribuat sive illas uniat, appropriet, & applicet, vel alias de illis eorumque bonis & proprietatibus prædictis, aliisve modis liberè disponat, uti temporis, rerum & temporum qualitate, conditione, & necessitate perspecta noverit commodius convenire.

Aliis ipse Pont. applicat bona dicti Ordinis.

§. 4. Postremò applicamus & appropriamus perpetuò, omnia & quæcumque alia bona, res, actiones, & jura divisa & separata, prædictarum Præpositurarum suppressarum, videlicet de Canonica S. Joannis Evangelistæ, & Sanctissimæ Trinitatis, Præpositurae Sanctorum Bredæ Mediolanen., & alia S. Bartholomæi Bergomensis, Præpositurae Sanctorum Simonis & Judæ, & alia S. Francisci, domui & Fratribus Beatæ MARIÆ Paduan. dicti Ord. Prædicatorum; & alia S. Odorici, & omnium Sanctorum, etiam domui, & Fratribus S. Thomæ Papien. super quibus, videlicet S. Odorici, & omnium Sanctorum, pensionem annuam, omnino liberam & exemptam, centum ducatorum auri in auro de Camera infirmariæ domus à nobis constitutæ Sanctæ Crucis, & omnium Sanct. ad oppidum Boschi ipsius Ord. annis singulis integrè persolvendam, seu per Priorem, & Fratres dictæ domus ad Boschum, si & quoties maluerint, super pinguiorib. & liquidioribus proventibus illorum propria auctoritate exigendam, & in prædictæ infirmariæ usus penitus convertendam perpetuò reservamus; & alia S. Marci pro dimidia in dotem unius Archidiaconatus, & unius Cantoriæ dignitatum prædictæ Ecclesiæ Terdonen. & pro alia dimidia parte domui S. Martini Terdonæ, constitutæ ad usum Fratrum dicti Ord. Prædicatorum in ea superioribus annis introductorum. Ita ut liceat tam futuris omnibus principalium Præpositurarum Præpositis, necnon Aquensi Capitulo Ecclesiæ Canturii, Rectoribus hospitalis Sanctorum Blasii & Antonii, ac ministris officii Inquisitionis Veronen. unitarum Præpositurarum, prout cuique tangit, quam etiam aliis omnibus, quibus Ecclesiæ, & domus aliarum suppressarum Præpositurarum conceduntur, quorumq; Præposituris, domibus, collegiis & locis, bona, res, & proprietates, actiones, & jura prædicta appropriantur, per se vel alium seu alios, corporalem possessionem illorum, necnon jurium & pertinentiarum suorum omnium, propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere, ac fructus, redditus & proventus, jura, obventiones, & emolumenta omnia eorumdem in suos, necnon Præpositurarum, domorum, mensarum, collegiorum, hospitalium officii & locorum prædictorum usus & utilitatem convertere diœcesanorum locorum aut quorumvis aliorum licentia super his minimè requisita.

Fratresq; distribuit cum alimentorum & locorum assignatione.

§. 5. Hanc autem de distributione, & alimentis Fratrum extincti Ordinis prædicti rationem futuram esse volentes, statuimus, ut de iis qui nunc sunt Ecclesiæ Bredæ viginti octo presbyteros, & septem servientes, aliæ verò sequentes Ecclesiæ, videlicet S. Abundii Cremonensis, sexdecim presbyteros, & quatuor servientes, Beatæ MARIÆ de Glarea Veronen. octo presbyteros, & duos servientes; S. Catarinæ Cremonen. tres presbyteros & unum servientem, S. MARIÆ de Ronderario cum Ecclesia S. Martini in suburbiis Comen. alios tres & unum servientem; Sanctorum Petri & Pauli cum Ecclesia S. MARIÆ Caravagii quatuor presbyteros & unum servientem; S. Agathæ de Urbe, duos presbyteros & unum servientem; Sanctorum Simonis & Judæ Bergomen. tres presbyteros; Sanctissimæ Trinitatis Avillianæ alios tres; S. Crucis Novarien. duos; S. Ursulæ de Surrigo cum illi unita prædicta, duos; singulæ Ecclesiæ S. Mariæ Veteris Varesii, Sanctorum Jacobi & Philippi Brixiensis, S. Nicolai Ballani, S. Joannis Evangelistæ Appiani, S. Elisabeth de Busto, S. Pauli Conilliani, S. Pauli Soncini, S. Marini Cremæ, S. MARIÆ Cigoli, & S. Thomæ Senen. singulos presbyteros recipiant & retineant ad deserviendum ibidem in divinis, quibus, ut ibi plures assignantur, in commune vivant, pro suis alimentis prædictis reservamus, constituimus, & assignamus, pensiones annuas prorsus liberas & exemptas, videlicet trigintaquinque personis Ecclesiæ Bredæ mille & quadringentorum scutorum auri & viginti; S. Abundii octingentorum & decem, B. MARIÆ de Glarea, quadringentorum & quinque, Sanctorum Petri & Pauli, ac S. MARIÆ Caravagii ducentorum; & ubi quatuor personæ, centum sexaginta, ubi tres, centum viginti, ubi duo, octoginta, & denique ubi singuli destinati sunt, quadraginta scutorum similium super earum Præpositurarum, & ipsarum annexorum fructibus, redditibus, & proventibus, etiam si super illis aliæ pensiones annuæ aliis assignatæ, aut illorum reservationes factæ sint, eorumq; dimidiam partem longe excedant, per omnes deinceps Præpositos suos, quos & etiam suarum Præpositurarum fructus, & bona omnia ad id efficaciter obligamus annis singulis pro una, videlicet in B. Joan. Baptistæ à proximè futura incipiẽdo pro rata temporis, & altera medietatibus singularum pensionũ hujusmodi in Domini N. JESU CHRISTI Nativitatem festivitatibus integrè persolvendas; ita tamen, ut dictis trigintaquinq; personis Ecclesiæ Bredæ sive singulis sive simul pluribus decedentibus, aut ad alios Ordines transeuntibus, pariter rata dictæ pensionis mille & quadringentorum scutorum eo ipso extincta sit, Propositoq; accrescat, donec hi omnes ad numerum viginti, & inter eos omnes sexdecim Sacerdotes deveniant; ac tunc demum eis octingenta dumtaxat scuta similia quotannis modo prædicto persolvantur; quibus ad dictum numerum redactis, postea diminuentibus, ac etiam aliis aliarum Ecclesiarũ prædictarum dehinc quandocumq; deficientibus, statim alius vel alii, ejusve vel eorum usque ad præscriptum in quaq; Ecclesia numerum, ac totidem Sacerdotes sive regulares sive sæculares subrogentur, donec omnibus de medio sublatis, vel alio translatis, Ecclesiæ ipsæ de aliis ad eumdem numerum presbyteris hujusmodi regularibus, vel ibi perpetuis beneficiatis sæcularibus idoneis, à suo quoque Præposito liberè assumendis & instituendis illico reformentur; qui cum suis ubi statuuntur servientibus deinceps loco suæ pensionis annuum ejusdem quantitatis redditum de bonis Præpositurae pro mensa communi, ubi quantitas & numerus personarum id postulaverit, conficiendum, sin autem in singulos statuendum, futuris deinceps temporibus perpetuis habeant; & ex eo foveantur. Volumus supradicta omnia omni tempore inviolata fore, & ab omnibus firmiter custodiri.

Executorum deputatio.

§. 6. Quocirca omnibus locorum Ordinariis, præsertim in quorum Civitatibus & Diœcesibus Præposituræ distributos Fratres prædictos habentes consi-

stunt,

ftunt, per Apoftolica fcripta mandamus, ut quifque per fe vel alium feu alios, ubi, & quandocumque opus fuerit, prædictis omnibus efficacis defenfionis præfidio affiftentes, faciant auctoritate noftra numerum præfinitum presbyterorum, & aliorum prædictorum in fingulis Ecclefiis & locis in quibus fic à nobis difponuntur, integrum confervari, omnes penfiones fupradictas omnibus illis quibus affignantur integrè perfolvi, res, quibus Ecclefiæ, domus, ædes, bona, res, jura, actiones, & alia prædicta conceduntur, ac prorfus univerfos & fingulos alios quos præfentes litteræ concernunt, illis & earum effectu pacificè frui & gaudere, menfas, & redditus annuos, inftitui & affignari, ceteraque omnia eifdem, præfentibus contenta, femper & ubique obfervari, non permittentes quemquam contra ipfarum tenorem per quofcumque moleftari, vel aliàs quomodolibet impediri. Contradictores quoflibet, ac prædictis non parentes, per cenfuras & pœnas Ecclefiafticas, ceteraque juris & facti remedia opportuna, appellatione poftpofita compefcendo, cenfurafque, & pœnas ipfas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc auxilio brachii fæcularis.

Contrariis derogat.

§. 7. Non obftantibus noftris de unionibus ad partes committendis, & valore fructuum utrimque exprimendo, ac etiam de fructibus beneficiorum in omnibus gratiis etiam Motu proprio factis, fecundum verum annuum valorem exprimendis, alioquin gratiæ ipfæ non valeant, & de non tollendo jure quæfito, necnon Lateranenfis Concilii noviffimè celebrati uniones perpetuas, nifi in cafibus à jure præmiffis fieri prohibentis, ac etiam de unionibus beneficiorum in diverfis Diœcefibus confiftentium non faciendis, aliifque conftitutionibus & ordinationibus Apoftolicis, necnon Ecclefiarum, Ordinum & locorum prædictorum juramento, confirmatione Apoftolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ftatutis & confuetudinibus, ac quod caufæ propter quas prædictas uniones, & applicationes facimus, prius coram locorum Ordinariis examinatæ & approbatæ non fuerint, quæ propterea per fubreptionem obtentæ numquam intelligantur, & quibuflibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apoftolicis, generalibus vel fpecialibus quorumcumque tenorum exiftant, per quæ Præfentibus non expreffa, vel omnino non inferta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus ad verbum habenda fit in noftris litteris mentio fpecialis, quæ omnia, & quæcumque alia prædictis impedimentum præftantia, aut præftare valentia omnino tollimus & abrogamus, ac nemini contra ipfas Præfentes, & earum executionem atque effectum fuffragari poffe decernimus; ceterifque contrariis quibufcumque.

Concedit Fabricæ Eccleſ. Terdonen. jus redimendi non. ulla bona dictarum Præpofiturarum vendita ufque ad valorem decem millium fcut. pro neceffitatib. Sed. Apoft.

§. 8. Cùm autem alias pro neceffitatibus hujus Sedis quædam bona, feu cenfus vel livelli nonnullarum præpofiturarum prædictarum ufque ad valorem decem millium fcutorum auri in auro diverfis perfonis, cũ pacto illos reluendi intra certum tempus tunc expreffum, & nondum elapfum, auctoritate noftra venditi fuerint, Nos novæ Fabricæ Ecclefiæ prædictæ Terdonen. fuadente jampridem illius Civitatis tutela occupatæ, quantum in nobis eft fubvenire cupientes, jus reluendi, five redimendi, omnia bona feu cenfus, aut livellos prædictos, omnemque actionem olim dicto extincto Ordini, & illius Præpofitis competentia, pro ufu & commodo dictæ Fabricæ, uti poftea ftatuemus, & declarabimus, nobis & dictæ Sedi retinemus.

Refervatque Sed. Apoft. beneficia d. Ord. vacantia & vacatura.

§. 9. Demum pio ftudio inducti, ut fancta & falubris hujus novi ftatus ratio per peculiarem folicitudinem omni tempore capiatur, tã prædictas quàm omnes alias Præpofituras, ac cetera beneficia Ecclefiaftica, cum cura & fine cura fuppreffi Ordinis prædicti, extra Romanam curiam quibufvis modis, & ex quorumcumq; perfonis vacantia, & deinceps quandocumq; ac quotiefcumque vacatura, noftræ, & fucceflorum noftrorum Romanorũ Pontificum, ac dictæ Sedis dumtaxat collationi & difpofitioni, fpecialiter & expreffe in perpetuum refervamus. Decernentes irritum & inane, quicquid fecus fuper his ac aliis fupradictis per quofcumque etiam S.R.E. Cardinales, & de latere Legatos, etiam prætextu facultatum, privilegiorum & indultorum, ac aliàs quomodocumque fcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Exemplorum fides.

§. 10. Quia verò difficile nimis effet Præfentes in quinterno Cancellariæ Apoftolicæ defcribendas quocumque illis opus erit perferre, volumus, ut eorum exempla pro fingulis quorum intereft edantur, eaque Prælati Ecclefiaftici, ejufve Curiæ figillo, & Notarii publici manu obfignata, eamdem illam prorfus fidem ubique locorum, in judicio & extra illud faciant, quam ipfæmet præfentes facerent, fi effent exhibitæ vel oftenfæ.

Nulli ergo omnino, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1571. 6. Idus Februarii, Pontificatus noftri anno fexto.

Dat. P. An. 6. die 8. Febr.

CXXI.

Epifcopi regni Siciliæ quotannis inventarium actorum criminalium conficere & cuftodire tenentur.

PIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1571.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Caufæ hujus conftitut.

MUneris noftri eft, aditum prohibere, per quem falubris delictorum animadverfio perperam difturbatur. Nefarium etenim facinus in plerifque Epifcopatibus Regni Siciliæ citra & ultra Fatum audivimus exoriri, quod Cathedralibus Ecclefiis Præfule viduatis, Vicarii à Capitulis conftituti, gratia, timore, odio, vel fordibus, quas volunt inquifitiones & teftimonia rerum & caufarum criminalium violant, fubripiunt, & lacerant, ne delictorum cognitio vel vindicta ufpiam confequatur.

Præceptum quod Epifcopi conficiant inventarium actorum criminalium quolibet anno & confectum cuftodiant.

§. 1. Nos ad hoc malum, qua poteft induftria, coercendum, pro noftro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepifcopis & Epifcopis dicti Regni, præfentibus & futuris, ut deinceps inventarium authenticum, omnium & quarumcumque fuæ Curiæ querelarum, accufationum, inquifitionum, denunciationum, teftificationum, inftrumentorum, proceffuum, ceterorumque actorum, caufarum, & negotiorum criminalium, etiam mixtorum, quæ apud Curiæ fuæ Notarium fuerint quotannis in perpetuum conficiant; confectum, & dicti Notarii manu fubfcriptum, penes fe cuftodiant, donec fuper iis fuerit judicatum. Et fi eos de vita decedere interim contigerit, illud univerfum figillo fuo obfignatum, fides Sacerdotis cui peccata confitentur, morte impendente committant, qui ea fecuta protinus ipfum Prælato, ac domui, feu Conventui digniori Regularium illius Civitatis, debeat refignare, ut ab eis tutè & fideliter affervetur, donec futurus advenerit Præful, cui illud itidem claufum & integrum tribuatur; quod ipfimet per fe faciant, fi quando neceffe habuerint peregrè proficifci, ita ut illud ipfum ftatim cum præfentes redierint, recipiant ab eifdem.

Pœnarum impofitio contra fubtrahentes, aut corrumpentes ipfa acta, & fcripturas.

§. 2. Quicumque autem teftimonia, proceffus, fcripturas, & inftrumenta hujufmodi quocumque modo violaverit, corruperit, fubtraxerit, combufferit, ac jufferit id fieri, feu auxilium, confilium vel favorem præftiterit, omni fit dignitate, officio, & beneficio Præfentium auctoritate privatus, & ad futura inhabilis eo ipfo. Idem quoq; & pariter Notarius, cui quid prædictorum defuerit, aut alias deliquerit in prædictis, tamquam falfi reus declaretur, pœnafque omnes fubeat, quæ funt in hujufmodi rerum falfarios per fanctiones canonicas, & conftitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo omnino &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1571. Kal. Martii, Pontificatus noftri anno fexto.

Dat. P. A. 6. die 1. Mart.

Anno Incarnationis Dominicæ 1571. Indictione 14. die verò ultima mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Pii Papæ V. anno ejus 6. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum Ecclesiarum S. Jo. Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, dimissis illis in eisdem locis affixis per multum temporis spatium, per nos Scipionem de Octavianis, & Joannem de Soya Apostolicos Cursores.

Petrus Aloysius Gayla Mag. Curs.

CXXII. Officii B. MARIÆ nuper reformati approbatio, cum indulgentiarum elargitione pro illud recitantibus, & aliorum ejus Officiorum abolitione.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Superni Omnipotentis DEI providentiæ, ac benignitatis exemplo excitati, qui ut humanum genus ab errorum tenebris vendicaret, & in veritatis semitam perduceret, suæ gloriæ splendorem è cœlis in terram demittere, lucisque æternæ radiis bonos pariter & malos perfundere dignatus est, meditatio cordis nostri ad id potissimum tendit, ut fides Catholica non solum ubique augeatur, & floreat, sed etiam ne errorum tenebræ, atque superstitionum abusus piis Christifidelium mentibus inducantur, & si quæ irrepserunt protinus evellantur.

Conc. Trid. emendari jussit Catechismum, Breviarium & Missale, & emendata fuerunt, ut habes sup. in constit. 64. & const. 106.

§. 2. Cum itaque in executionem decretorum sacri Concilii Tridentini, gratia divina assistente, Catechismo ad populi eruditionem edito, Breviario ad sacras preces, laudes, & gratias Deo Optimo Maximo ab utriusque sexus Ecclesiasticis persolvendas reformato, atq; Missali, ut sacerdotes intelligerent, quibus precibus uti, qui ritus, quæque cæremoniæ in Missarum celebratione observandæ sint, ad pristinam Sanctorum Patrum normam restituto, eamdem curam & operam adhiberi mandaverimus, in emendando ac corrigendo gloriosissimæ Dei genitricis B. MARIÆ Virginis Officio: cujus recitatio sicut pusillis, & rudibus Christifidelibus peculiaris esse dignoscitur, ita multis superfluis non sine legentium etiam scandalo, & quæ ad varias superstitiones facile rudes ipsos inducere possunt, avaritia impressorum, qui ut Christifideles ad emendum ejusdem Officii libros à se impressos facile allicerent, multa sub colore pietatis, & animarum spiritualis consolationis, ex eorum capite addiderunt, jamque ad antedicti Breviarii uniformitatem ejusdem Dei genitricis, ut credimus, intercessione, eruditorum & piorum virorum, quos ad hoc delegimus, studio Officium ipsum, resecatis quæ aliena & incerta erant, correctum fuerit & à nobis probatum, Romæ imprimi, & impressum divulgari jusserimus, ut inde spiritualibus quam optamus Christifidelium animabus proveniat consolatio.

Hic Pont. emendari postea fecit officium B. Mariæ ut hic.

Et modo illud observari præcipit.

§. 3. Motu proprio &c. & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Officia quæcumque, in primis Italico, seu quovis alio vulgari idiomate & sermone quomodolibet composita, atque Officium anno proximè præterito millesimo quingentesimo septuagesimo Venetiis apud Junctas impressum his verbis, licet falso, inscriptum, Officium B. Mariæ Virginis per Concilium Tridentinum Pio Quinto Pontifice Maximo reformatum, denique omnia & singula alia Officia hujusmodi, etiam Latino sermone sub Hortuli animæ, seu Thesauri spiritualis compendii, aut quovis alio titulo & nomine quomodolibet pervulgata, omnemque illorum usum approbatione Apostolica, ac consuetudine, & institutione (inveteratis infrà dicendis semper salvis) harum nostrarum serie perpetuò, ab omnibus & singulis utriusque sexus Christifidelibus, sæcularibus vel Ecclesiasticis, etiam quorumvis Ordinum regularium, & militiarum Religiosis, qui de jure, consuetudine, usu, statuto, institutione, ac constitutionibus etiam eorumdem Ordinum, militiarum & regulæ, seu alias quomodolibet ad recitationem Officii B. Mariæ tenentur, & obligati sunt, tollimus & abolemus.

Aliaque officia tollit & abolet nisi in primæva institutione, vel à consuetudine supra 200. annos approbatæ fuerint & nō sint vulgari sermone composita.

§. 4. Ipsisque in virtute sanctæ obedientiæ interdicimus, ne aliud quam hoc de mandato nostro emendatum B. Mariæ Virginis Officium, & in impressoria officina Populi Romani pro fideliter & incorruptè imprimendis libris sacris in Alma Urbe nostra erecta impressum, quovis prætextu dicere, recitare, legere, seu tenere quoquo modo audeant vel præsumant; omni verò alio usu ipsis (ut uniformiter ab omnibus sic adstrictis & obligatis recitetur, nec inter eos diversitas illud recitandi ullo umquam tempore oriatur) interdicto, præfatum hoc nostrum Officium, ac precandi, psallendique formulam per universum Orbem in privatis domibus, ac Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, Capellis, Oratoriis, Ordinibus, Militiis, & locis etiam exemptis, tam virorum quàm mulierum, in quibus Officium ipsum beatæ Mariæ Virginis recitari (ut præmittitur quomodolibet debet, præcipimus legi, dici, & observari; illis tamen officiis exceptis (dummodo vulgari sermone, ut præfertur, non sint composita) quæ ab ipsa prima eorum institutione à Sede Apostolica expressa approbata fuerunt, vel quorum officiorum certum usum consuetudine, aut ipsa institutione, supra tamen ducentos annos, assiduè in Ecclesiis, Monasteriis, domibus, & locis utriusque sexus Ecclesiasticorum observatum fuisse constiterit. Quibus sic adstrictis & obligatis, ut inveteratum illum ritum dicendi & psallendi suum officium (dummodo ut præmittitur, vulgari sermone non sit compositum) non adimimus, sic eisdem si forte hoc nostrum, quod modo pervulgatum est, magis placet (dummodo Episcopus, vel Prælatus, & universum capitulum in eo consentiant) ut illud etiam in choro dicere & psallere possint permittimus.

Hortatur omnes alios non obligatos recitare offi. B. Mariæ ut officio isto reformato uti velint.

§. 5. Ab eis verò qui ad ejusdem Officii B. Mariæ Virginis recitationem non aliqua obligatione tenentur, omnem eorumdem Officiorum vulgari sermone quomodolibet compositorum, atq; similis idiomatis vulgatis orationum, etiam aliis Officiis Latini sermonis insertarum, usum penitus etiā auferimus, illos nihilominus, ne vanis involvantur superstitionum erroribus, quibus alia fere omnia hujusmodi Officia etiā Latino sermone referta esse deprehensū fuit, in Domino hortantes, ut ab aliorum B. Mariæ quàm hujus nostri Officii lectione, ac usu abstineant, firmiterque, credant eisdem aliis Officiis multas sub falsis & confictis Sanctorum nominibus confictas orationes fuisse insertas, de quibus, sicut de indulgentiis, peccatorumq; remissionibus, quæ recitantibus plerasq; ex orationibus aliis Officiis hujusmodi insertis, prout rubricis ibidem appositis designatur, conceduntur, nullam certam extare apud Ecclesiam rationem: propterea ritui & ordinationi hujus Officii recitatione sic à nobis in universali Ecclesia instituti se conformantes, aliud ejusdem B. Mariæ quam hoc nostrum officium non perlegant vel recitent.

Officiaque antiqua Inquisitoribus consignari mandat.

§. 6. Ac ut ipsorum Officiorum vulgaris idiomatis & sermonis abusus re ipsa penitus aboleatur, eadem omnia per omnes & singulos sæculares vel Ecclesiasticos, etiam ad recitationem antedictam nequaquam adstrictos, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis absque spe illorum umquam recuperationis, alia verò Latino sermone, & aliis liberis inserta, ad effectum emendandi, & à maculis seu erroribus expurgandi, sibi postmodum, cum sic per eosdem Inquisitores expurgata fuerint, restituenda, consignari quamprimum jubemus.

Officium verò reformatum, immutari non posse statuit.

§. 7. Statuentes huic nostro Officio nuper edito nihil ullo umquā tempore per quamcumq; quavis auctoritate fungentem, quovis prætextu addi, detrahi, vel immutari debere. Ac omnes & singulos, qui ipsū B. Mariæ Officium, ut præfertur, dicere, psallere, & recitare tenentur, ex hujus nostri Romani

Offi-

Officii præscripto, & ratione ad id omnino obligatos esse, & neminem muneri suo nisi hac formula satisfacere posse.

Indulgentias illud recitantib. concedit.

§. 8. Ac ut fidelium omnium voluntas & studium magis ad salutarem hujus nostri Officii B. Mariæ Virginis, & orationum in eo reductarum lectionem & suum invitetur, de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis, qui ad recitationem hujusmodi non tenentur, quoties istud sic de mandato nostro reformatum quinquaginta dies, qui verò Defunctorum Officium, eodem volumine insertum, alios quinquaginta, qui septem Psalmos, aut Graduales, etiam eodem volumine insertos, alios quinquaginta, & qui aliquam ex orationibus ibidem pariter insertis devotè recitaverint, alios quindecim dies de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus: obligatis verò, eas dumtaxat indulgentia concedimus, quæ litteris nostris super reformatione novi Breviarii editis designantur, & hujusmodi B. Mariæ Virginis, aut Defunctorum Officium, vel septem Psalmos, aut Graduales recitantibus conceduntur.

Prælatis etiā præcipit ut illud introducant.

§. 9. Mandantes omnibus & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & ceteris Ecclesiarum Prælatis, ut reliqua omnia B. Mariæ Virginis, etiam per nos privatim constituta, ab omnibus ad recitationem hujusmodi quomodolibet adstrictis, ipsa verò vulgaris idiomatis & sermonis Officia etiam ab his qui nullo pacto ad id adstricti sunt, penitus omitti, rejici, atque vulgari; sic & pariter alia etiam latino sermone composita, etiam aliis libris inserta, Inquisitoribus prædictis ad effectum antedictum tradi & consignari juris opportunis remediis curent, Officium vero istud nostrum B. Mariæ Virginis in omnibus & singulis suarum Civitatum & diœcesum Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, Ordinibus, Militiis, Oratoriis, domibus, & locis etiam laicorum introducant, & tam ipsis quàm ceteris omnibus Presbyteris, Clericis, & aliis utriusque sexus sæcularibus, & regularibus personis Ecclesiasticis, necnon Militibus etiam exemptis, quibus dicendi, recitandi, psallendique officium hujusmodi quomodolibet, ut præfertur, injunctum est, ut ex hujusmodi formula ubique illud recitare, & psallere procurent, prædicta institutione vel consuetudine ducentos annos superante (non tamen quod vulgaris sermonis officia) semper salva.

Concionatorib. & Confessoribus idem præcipit.

§. 10. Concionatoribus quoque verbi Dei, atque Confessoribus, ut in eorum prædicationibus atque confessionibus omnibus utriusque sexus Christifidelibus prohibitionem & abolitionem dictorum Officiorum vulgari idiomate, & sermone cōpositorum, quodque Inquisitoribus hæreticæ pravitatis quamprimum consignari debeant, insuper alterius quam hujus nostri Officii usum & lectionem periculo superstitionum non carere, ac illud & alia eo inserta, ut præfertur, recitantibus supradictam de injunctis sibi pœnitentiis relaxationem nostram significare, & eos ad conformandum se in hoc prompta devotione, ritui, & ordinationi à nobis institutis excitare, ad usumque & recitationem hujusmodi nostri Officii pietatis zelo hortari studeant. Ceterum hæreticæ pravitatis Inquisitorum, quibus officia hæc & libros, tradi & consignari continget, munus & Officium præcipuum erit omnia, superstitiones & errores in fide Catholica redolentia omnino delere.

Illudque Romæ tantum imprimi posse declarat.

§. 11. Quod nostrum B. Mariæ Virginis Officium, ut ubiq; terrarum incorruptum, ac mendis & erroribus purgatum præservetur, omnibus in nostro & S. R. E. Ecclesiæ dominio, mediatè vel immediatè subjecto commorantibus, vel ad illud quovis prætextu advenientibus impressoribus, & aliis quibuscumque, sub amissionis librorum, ac quingentorum ducatorum auri de Camera ipso facto quoties contravenerint officio Sanctiss. Inquisitionis applicandorum, reliquis verò in quacumq; Orbis parte consistentibus sub excommunicationis latæ sententiæ & aliis arbitrii nostri pœnis inhibemus illud infra sex annos proximos separatim, vel aliis libris insertum, sub prædictis Horculi animæ, Thesauri spiritualis, vel compendii, aliis quibusvis nominibus, & titulis imprimere, aut alibi quàm in Alma Urbe nostra, & antedicta Po. Rom. officina impressum tenere, recipere, donare, aut venundare publicè vel occultè audeant vel præsumant. Dictis vero sex annis elapsis, id etiam aliter non liceat, nisi cum nostra, & Romani Pontificis pro tempore, vel specialis ad id Commissarii Apostolici in singulis Christiani orbis Regnis, & Provinciis deputandi, expressa licentia.

Clausulæ præservativæ.

§. 12. Quas quidem nostra perpetua roboris firmitate subsistere, & ullo umquam tempore revocari, alterari, suspendi, limitari, aut moderari posse.

Forma publ. hanc constit.

§. 13. In valvisque Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ de more publicari & affigi, per hujusmodique publicationem & affixionem, omnes & singulos in eis comprehensos, videlicet qui in Romana Curia adsint lapso mense, qui verò alia loca intra montes, post tres, qui ultra incolunt, post sex menses, aut cum primum sibi Officium hoc nostrum venale propositum fuerit, ita volumus obligatos esse, & adstrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ, & intimatæ essent; ipsarum quoque exempla manu Notarii publici & sigillo Prælati Eccl. aut illius curiæ obsignata, vel etiam dicti Officii nostri Beatæ Mariæ Virginibus voluminibus absque prædicto vel alio quopiam adminiculo, Romæ tamen, & in Officina antedicta impressa, eamdem prorsus ubique fidem facere, quæ Præsentibus adhiberetur, si essent ostensæ vel exhibitæ.

Decretum irritans.

§. 14. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & interpretandi debere, necnon irritum & inane decernimus, quicquid secus super iis à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac in quibusvis synodalibus, provincialibus, vel generalibus, ac universalibus Conciliis editis, aliisque etiam Apostolicis constitutionibus & ordinationibus, necnon Ecclesiarum, Militiarum, & Ordinum quorumcumque statutis, usibus, naturis, & consuetudinibus, etiam juramento roboratis, quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque tenoribus specialis, expressa, & individua mentio habenda esset, illis alias in suo robore permansuris, specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ abolitionis, interdicti, præcepti, permissionis, ablationis, jussionis, statuti, mandati, voluntatis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An 6. die 11. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1571. 5. Idus Martii, Pontificatus nostri anno 6.

Publicatio.

Anno Incarnationis Dominicæ 1571. indictione 14. die verò 5. mensis Aprilis, Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 6. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valvis seu portis Basilicæ Principis Apostolorum in Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, necnon acie Campi Floræ, per nos Joannem Freyle & Scipionem de Octavianis, prælibati ejusdem Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursores.

Petrus Aloysius Gaya Mag. Curs.

CXXIII. Jurisdictio S. R. E. Cardinalis protectoris & Judicis causarum Archiconfraternitatis Trinitatis nuncupatæ ad pauperes Peregrinos, atq; Convalescentes recipiendos, pieq; alendos in Urbe institutæ.

Institutionem habes in const. Pii IV. num. 6. Illius, fol. 7. ubi alia notavi.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS,

Motu proprio, &c.

Causa hujus const. Cum sicut accepimus, Archiconfraternitas, seu Societas sub invocatione Sanctissimæ Trinitatis Convalescentium, & Peregrinorum Regionis Arenulæ de Urbe, ejusque Custodes, & Confratres, ob lites, quæstiones, controversias civiles, criminales, profanas, spirituales, meras, & annexas, inter Archicõfraternitatem, seu Societatem, ejusq; Administratores, Gubernatores, & Deputatos hujusmodi per diversa Urbis Tribunalia litigantes occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorũ, domorum, & diversarum aliarum rerum, tã agendo quàm defendendo, pro ipsius Archiconfraternitatis, seu Societatis juribus defendendis, & consequendis jugiter implicita existat, ex quo sæpissimè quãplurima damna & interesse patiatur, ac impensa litis valorem rei de qua ex tẽpore agitur sæpenumero existat.

Commendatio Confaternit. SS. Trinitatis. §. 1. Nos Archiconfraternitatem, seu Societatem prædictam, in qua piissima charitatis & misericordiæ opera, tam pauperes, & alias quasvis personas utriusque sexus Christifideles, ex quibusvis mundi partibus ad Urbem peregrinantes ad Hospitale hujusmodi devotionis causa confluentes recipiendo, & eos tribus ac quandocumque pluribus diebus hospitando, & nutriendo, ac charitativè tractando, quàm pauperes convalescentes, qui dum ab infirmitate liberi, sed debiles, ex aliis Hospitalibus emissi, quo se recipiant non habentes, in eodem suo Hospitali similiter excipiendo, ac eos non solum corporaliter donec robustiores evadant piè alendo, verùm etiam rudes & ignaros interim dum ibidem morantur, in mandatis Domini audiendo, in divini nominis obsequium, & S. R. E. exaltationem exercere noscuntur, quantum cum Deo possumus sublevare volentes.

Facultas Protectoris, & Judicis Archiconfraternitatis cognoscendi qualcumque causas illius interesse concernente, & ab aliis Judicibus reassumendis. §. 2. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine; Venerabili fratri nostro Othoni S. R. E. Cardinali Augustano nuncupato, nunc, & pro tempore Archiconfraternitatis, seu Societatis hujusmodi existent, & ab eadem Confraternitate eligendo Protectori, omnes, & singulas causas, quæ quæstiones, lites, & controversias inter dictam Archiconfraternitatem, seu Societatem, seu ejusdem dilectos filios Custodes, Officiales, & Ministros, & quascumque alias personas, laicas, seu Ecclesiasticas cujuscumque gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ existentes, etiam Cardinalatus dignitate fulgentes, Universitates, Societates, Congregationes, Monasteria, & alia loca pia hujusmodi, etiam si coram S. R. E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus, Cameræ Apost. & ejusdem Cameræ causarũ Auditori generali, necnon Vicario, Gubernatore, ac Senatore Urbis prædictæ, eorumq; Locumtenentibus, Collateralibus, & Judicibus, ac dictæ Urbis causarum appellationum Capitaneo, & Sacri Palatii, etiam causarum Auditoribus, & ejusdem S. R. E. Cardinalibus aliisque Judicibus, ordinariis seu delegatis, hucusq; moras penden. & quomodolibet movendas, de, & super quibuscumque locationibus, venditionibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus ac illarum distributionibus, ac quorumcumque jurium, & actionum certioribus, aliisque quibuscumque, inter vivos & causa mortis, & quasi contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ execution. revocationibus, bonis, rebusq; juribus & actionibus ad Archiconfraternitatem, seu Societatem prædictam, ejusq; Custodes, Gubernatores, Administratores, Officiales, & deputatos Ministros eorumq; litis consortes, tam conjunctim quàm divisim, ac tam activè quam passivè, tam secundario quàm principaliter interesse concernentes spectantibus, & pertinentibus ad Archiconfraternitatem, seu Societatem ipsam in quacumque instantia (quorum omnium, & singulorum statum, & merita, necnon Judicum & collitigantium, nomina, & cognomina, & qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimenda pro expressis habentes) in statu & terminis in quibus reperiuntur, nunc harum serie ad nos avocantes, illasque omnes & singulas, motas & pendentes ac quam, & quas Archiconfraternitas, seu Societas, Gubernatores, Officiales, Administratores, & Deputati, necnon pauperes ibi degentes, habere velint contra easdem personas, Universitates, Monasteria, & alia hujusmodi pia loca, pro rebus, bonis, hæreditatibus, juribus, actionibus hujusmodi, nunc & pro tempore Archiconfraternitatis, seu Societatis prædictæ existenti Protectori, una cum illarum dependentibus, emergentibus, incidentibus annexis.

§. 3. Summarie, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu, & figura judicii, per seipsum, alios à se deputandos in quacumq; instantia, usq; ad finem audiendi, cognoscendi, seu committendi, reassumendi auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus, & mandamus. Ipsumq; Protectorem nunc & pro tempore existentem in dictis causis motis pendentibus, ac in futurum movendis, in Judicem ordinarium cum facultate easdem causas in quacumque instantia, usque ad finem, & per seipsum, seu alium, vel alios ejus Auditores deciden. & terminan. & aliis facultatibus prædictis, facimus, constituimus & deputamus. Summarieque &c. procedendi.

§. 4. Necnon cum potestate citandi & inhibendi quos, quibus, & quoties opus fuerit, in Curia & extra eam, etiam per edictum publicum, constito summariè & extrajudicialiter de non tuto accessu; eidemq; ac quibusvis aliis ejusdem Urbis Judicibus, ac personis, tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus, quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis, & pecuniariis, quibus sibi, seu ab eo pro tempore deputando Auditori videbitur inhiben. & in eventum non paritionis contra inobedientes, contumaces & rebelles ad declarationem incursus pœnarum & censurarum hujusmodi ex actionem, illarumque aggravationes, & reaggravationes, & alias juxta morem & stylum Curiarum Urbis in similibus servari solitum, & prout sibi videbitur procedendi, sententiasque suas debitæ executioni demandandi, sive demandari faciendi, auxiliumque brachii sæcularis ad hoc si opus fuerit invocandi omniaque alia, & singula in præmissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna, faciendi, gerendi & exequendi. In Curia & extra inhibendi.

§. 5. Ac in omnibus & singulis causis prædictis singulis diebus, & locis, feriatis & non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indictarum, & indicendarum procedendi. Et singulis diebus, & horis præterquam in honorem Dei feriatis procedendi.

§. 6. Ac quemcumque Notarium qui bene visum in causis hujusmodi deputandi. Notariosque Mandatarii huic Judici serviant omnes.

§. 7. Volumus etiam, quod citationes, monitiones, & intimationes, quæ in dictis causis fieri oportuerit, etiam per Curiæ Almæ Urbis Vicarii, & quoscumque alios mandatarios fieri possint.

§. 8. Et quicumque executores Urbis, possint & debeant, effectualiter executioni demandare omnes & singulas sententias, decreta & mandata prædicti Cardinalis Protectoris, sive ab eo deputatorum, quique non obstante regula Cancellariæ sub ejus parvo sigillo expediri possint. Executoresque omnium Curiarum.

§. 9. Et insuper Archiconfraternitatem, seu Societatem prædictam ejusq; Priores, Administratores, & Gubernatores, ac Deputatos hujusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum, principaliter seu secundario alibi quàm coram prædicto Card. Protectore convenit, aut ad alios convenien. constringi nõ posse; ac processus, sententias, & decreta per aliũ, seu alios, tam ordinarios quã delegatos Judices in causis Sententiæ aliorum Judicum nullæ sint.

præ-

prædictis quomodolibet pro tempore formata, lata, & facta, cum inde secutis quibuscumque, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris vel momenti fore.

Clausulæ præservativæ.

§. 10. Præsentemque cedulam sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & exemptionibus, limitationibus, seu renovationibus, similium vel dissimilium concessorum, & gratiarum, etiam per Nos & successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel ejus Legatos, etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas, ac quoties illæ emanabunt præsentem cedulam in pristinum robur restitutam esse, & censeri debere, nec eidem cedulæ per quascumque litteras, etiam quasvis regulas generales & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, irritantiaque, & alia decreta, sub quacumque verborum expressione continentes posse, & si illi ullo umquam tempore, ex aliqua etiam quantumvis necessaria & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor cedulæ de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogatio per trinas distinctas litteras eumdem tenorem continentes tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, Primiceriis, Gubernatoribus, Deputatis, & Confratribus hujusmodi, omnibus & singulis legitimè intimata, & insinuata fuerit, eorumque ad id accesserit assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari, & nullius esse roboris, vel valoris.

Clausula sublata.

§. 11. Et sic per quoscumque Judices quavis auctoritate fungen. etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores sublata, ac irritum judicari, & definiri debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres dies aliquis vigore Præsentium ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus & ordinibus Apostolicis, necnon Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque piorum locorum, & Ordinum juramento, corroboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis Conservatorique, exemptionibus, & litteris Apostolicis eisdem, ac dilectis filiis Populo Romano, eorum Judicibus, Notariis, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscumque etiam Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Nos, ac dictam Sedem, etiam motu & scientia similibus concessis, approbatis & innovatis, etiam disponendis quod causæ hujusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant. Quibus omnibus & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione, aliàs de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata, inserti forent. Præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, etiam in vim contractus concessi & concedendi, vel si prædictis, aut quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad judicium trahi non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & quibuslibet aliis privilegiis, indultis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, proque Præsentibus non expressa aut totaliter non inserta, jurisdictionis ipsius Protectoris, explicatio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus eorūq; totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per regulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expeditio habenda sit, in præsentibus litteris mentio specialis.

Fides exemplorum.

§. 13. Volumus autem Præsentium solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere, in judicio & extra, regula contraria non obstante, & earumdem transumptis, etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris, seu Archiconfraternitatis, seu Societatis hujusmodi munitis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur Præsentibus manu nostra subscriptis, ac etiam litteras ad partem expediri posse.

Placet Motu proprio. M.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 12. Kal. Aprilis, anno sexto. — Dat. P. An. 6. die 22. Mart.

CXXIV.

Facultas Magistri Generalis, & Prælatorum Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici creandi, & deputandi Fratres ipsius Ord. in Notarios, pro executione mandatorum Apostolicorum.

De hoc Ordine alia notavi sup. in constit. 2. Honor. III. Religiosam. fol. 64.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1571.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

DEbitum pastoralis officii nobis, meritis licet imparibus ex alto commissi, nos admonet & inducit, ut circa Religionum quarumlibet, præsertim Ordinis Fratrū Prædicatorum S. Dominici, ad quem patrio quodam jure peculiarem gerimus paternæ caritatis affectum, statum prospere dirigendum, & rescripta Apost. quæcumque publicam, ac aliàs privatam dicti Ordinis & Fratrum, sive Monialium ejusdem, utilitatem concernentia, per probos & idoneos ejusdem Ord. Religiosos, personis quibus opus fuerit intimanda & insinuanda, ac debitè exequenda, studiis invigilemus assiduis, ac aliàs omnibus illorum incommodis, & necessitatibus consulamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Causa hujus constit.

§. 1. Cùm itaque sicut nobis dum in minoribus constituti essemus, satis comprobatum fuit, quod Fratres Religiosi, & Moniales dicti Ord. fratrum Prædicatorum S. Dominici, sive Ordinem ipsum, vel illius Regulam profitentes, quem quidem Ordinem expresse professi fuimus, tam universaliter quàm particulariter, quamplura damna, incommoda, & detrimenta patiuntur, & impensas sustinent ex eo, quod Notarii tam clerici quàm laici sæculares, etiam Apostolica, Imperiali, Regali, aut alia auctoritate creati & constituti, in plerisque mundi partibus, regionibus, regnis, provinciis, dominiis, & locis existentes, & eis oriundi, sive aliàs inibi commorantes, mandata, concessiones, gratias, privilegia & indulta, aliaque rescripta Apost. tam ad publicam, quàm privatam utilitatem emanata, sive concessa, & bonum sive commodum, publicum sive privatum concernentia, dominis temporalibus, sive Potestatibus, Regibus, Ducibus, Principibus, Marchionibus, ac aliis Dominis & personis, quibus intimanda, sive insinuanda veniunt, ac intimare & insinuare oportet, intimare, notificare, sive insinuare, variis confictis respectibus recusant, sive non audent contra eorumdem officii liberum & publicum exercitium, debitamque Sedi Apostolicæ obedientiam, ac in non modicum publicæ & privatæ utilitatis & commodi, præjudicium & detrimentum.

Privilegium de quo in rubr.

Hoc idem concesserat Jul. III. die 27. Febr. 1554. sed ejus bullam, stante hac pleniori, consulto prætermisi.

§. 2. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo possumus in præmissis, Ordini & Fratribus præfatis, ac etiam Monialibus ipsis de opportuno remedio providere, & incommodis, detrimentis, expensis, & damnis eorum obviare, neque mandata, privilegia, gratias, concessiones, indulta, & rescripta Apostolica, in genere vel in specie dicto Ordini, seu ipsius Ordinis Magistro generali Provincialibus, aliisq; Superioribus, Prioribus, & Fratribus, & eorum singulis, dictisq; Monialibus, sive earumdem Abbatissis, Priorissis, & earumdem etiam singulis ejusdem Ordinis, sive dictum Ordinem, & illius regulam profitentibus, quomodolibet, in genere vel in specie concessa, aliaque mandata & rescripta Apost. publicam vel privatam ipsius Ordinis utilitatem quomodolibet concernentia, & emanata, ob id debito careant effectu, & vacua remaneant; providere volentes, ipsosque Ordinem, ac illius Magistrum generalem, Vicarium, Procuratorem, & Fratres, ac Abbatissas, Priorissas,

& Mo-

& Moniales, eorumq; singulos specialibus favoribus & gratiis prosequentes, & à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon nomina cognomina Magistri generalis, Provincialium, Vicariorum, Procuratorum, & aliorum Superiorum, ac dictarum Abbatissarum, Priorissarum, & Monialium, invocationesque denominationes, & dependentias Monasteriorum, Domorum, Conventuum, & aliorum Regularium locorum, tam virorum quàm mulierum dicti Ordinis, ac etiam mandatorum, concessionum, indultorum, & rescriptorum, aliarumque gratiarum tenores, Præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, modernis, & pro tempore existentibus dicti Ordinis Magistro generali, Vicariis, & Provincialibus, tam citra quàm ultra, ac aliàs ubilibet constitutis. Quod in unaquaque eorum Provincia, unum, duos, tres, quatuor, vel quinque, aut plures eis bene visos dicti Ordinis Religiosos, seu Fratres probatos, tamen, ac fide & doctrina idoneos, & ab ipsis approbatos, in notarios creare, constituere & deputare. Qui sic creati, constituti, & deputati, sine aliquo respectu, & omni cessante recusatione, liberè quoties requisiti fuerint, omnia & singula mandata, privilegia, concessiones, gratias, & indulta Apostolica, aliaque tam universalia, quàm particularia dicti Ordinis, ac quibusvis aliis, quæ de observantia sunt tantum locis, domibus, Conventibus, Monasteriis, & Ecclesiis, tam virorum quàm mulierum, & seu ejusdem Ordinis Magistro generali, Provincialibus, Vicariis, Prioribus, & aliis superioribus Fratribus, ac Abbatissis, Priorissis, Monialibus, & aliis personis sub Regula dictorum Fratrum degentibus, & quæ observantiæ tantum in genere vel in specie, ut ad universam sive privatam utilitatem concessa & emanata rescripta Apostolica eisdem Regibus, Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Dominis, aliisque personis Ecclesiasticis, & sæcularibus quibuscumque, ubi & quoties opus fuerit, ac ad id requisiti fuerint, notificare, & intimare. Ac eosdem juxta mandatorum, concessionum, indultorum, privilegiorum, & rescriptorum hujusmodi formam, continentiam, & tenorem monere, & requirere, aliaque omnia & singula circa ea requisita & opportuna jacere, agere, exercere & exequi, ac de eisdem omnibus & singulis, publicos, & publica, actus & instrumenta coram testibus ad hoc requisitis conficere, & stipulari, ac in notam redigere, & exinde semel vel pluries, prout ad id requisiti fuerint, unum vel plures, ac plura, publicos & publica, actus, & instrumenta quibus eadem prorsus fides adhibeatur in judicio & extra, ac ubique, ac si per alios quoscumque publicos & authenticos rogatos notarios stipulata, confecta & publicata, & authenticata fuissent conficere, & debitis signis & characteribus subscribere, publicare, & authenticare, liberè & licitè possint & valeant Apostolica auctoritate tenore Præsentium licentiam & facultatem impartimur, concedimus & indulgemus; eisdemque actis, notis, instrumentis, & scripturis per dictos Religiosos ut præfertur Notarios deputatos stipulatis, confectis & ut præfertur authenticatis, plenam & indubitatam fidem ubique, tam in judicio quàm extra adhibere, ac eosdem sic intimatos, monitos, & requisitos eis affici & arctari debere volumus, statuimus, & ordinamus.

Jussio quod prædicti notarii non impediantur.

§. 3. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ, & indignationis nostræ, ac suspensionis à divinis, quoad Archiepiscopos, & Episcopos, quoad alios verò inferiores sub majoris excommunicationis latæ sententiæ pœnis, locorum Ordinariis, & aliis quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, & quacumque etiam dictæ Sedis auctoritate, facultate, seu potestate, etiam Legati de latere, ac Cardinalatus honore fungentibus, ne ipsos Notarios, ut præfertur deputatos & electos, sive eorum aliquem in executione supradictorum omnium quovis modo impediant, seu impedire aut perturbare audeant vel præsumant.

Clausulæ præservativæ hujus privilegii.

§. 4. Ac decernentes præsentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis, seu intentionis nostræ vitio seu defectu, notari seu impugnari, ac sub quibusvis revocationibus, derogationibus & aliis contrariis dispositionibus à nobis vel Successoribus nostris emanandis, comprehensas, sed semper ab illis exceptas existere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum, & validissimum, etiam sub data per eosdem Magistrum generalem Provinciales, & alios supra nominatos eligenda, concessas, restitutas, & plenarie reintegratas existere. Et sic per quoscumq; Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 5. Quocirca dilectis filiis Jacobo tit. S. Mariæ in Cosmedin. presb. Card. de Sabellis nuncupato, nostro in Alma Urbe Vicario, & Curiæ causarum Cam. Apost. generali Auditori, & Cancellariæ Apost. Regenti, nunc, & pro tempore existentibus, per Præsentes motu simili mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumq; ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri Gener. Procur. Provincialium, & aliorum prædictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos, & eorum singulos, indulto, concessione, voluntate, statuto, ordinatione, mandato, & decreto nostris hujusmodi, juxta eorumdem Præsentium tenorem, pacifice frui, & gaudere: Non permittentes eos desuper per quoscumq; quomodolibet, & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiast. ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus sententiam, censuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus fel. rec. Bonif. PP. VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilio generali de duabus dietis, dummodo quis auctoritate Præsentium ultra tres dietas ad judicium non trahatur, aliisque quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apost. necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac etiam juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis etiam dictæ Sedis de latere Legatis, Nunciis, locorum Ordinariis & aliis quibusvis personis in præjudicium præmissorum per quemcumque Rom. Pont. etiam prædecessores nostros, ac Nos & Sedem præfatam tam sub plumbo, quàm in forma Brevis, & etiam motu & scientia similibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras

Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 7. Volumus autem, quod transumptis Præsentium manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra ubique locorum adhibeatur, & adhibere debeat, quæ litteris ipsis originalibus adhiberetur si exhibitæ forent vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. die 21. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 21. Martii 1571. Pontific. nostri Anno sexto.

CXXV.

Quod Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, regulam S. Augustini dudum professi, ultra gratias dictæ Congregationis, perfruantur privilegiis omnibus ab isto Pontifice Mendicantium Ordinibus elargitis.

De his Fratribus notavi sup. in constit. 12. Eugen. IV. fol. 329. Provenit, in Tomo I.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Dilectis filiis Congregationis Fratrum Eremitarum B. Petri de Pisis Ordinis S. Hieronymi.

Exordium.

Religionis zelus, eximiumque regularis observantiæ desiderium, ac illibatus sinceræ devotionis erga Nos & Sedem Apostolicam affectus, quibus, in Domino flagrare comprobamini, promerentur ut nostram quoque & Sedis prædictæ paternam sentiatis benignitatem, & clementiam.

Confirmatio omnium gratiarum Ordinis, cum clausula, quatenus &c.

§. 1. Hinc est quod Nos Congregationem vestram Fratrum Eremitarum B. Petri de Pisis Ordinis S. Hieronymi, dictosque Fratres, & alias ejusdem Congregationis personas, aliqua nostra, & dictæ Sedis benevolentia amplecti, ac specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, Motu proprio, non ad vestram, aut alicujus vestrum, seu alterius pro vobis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula privilegia, facultates, libertates, immunitates, exemptiones, prærogativas, indulta, & alias gratias universas, spirituales, & temporales, vobis, & dictæ vestræ Congregationi, illiusque capitulo, & personis, ac monasteriis, & locis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & etiam forsan Nos ac Sedem prædictam & etiã illius Legatos, necnon etiam locorum Ordinarios quorumlibet hactenus, & in præsentem usque diem, ac etiam à quantumvis antiquo tempore concessa (quatenus sacri Tridentini Concilii decretis, & regulari observantiæ contraria non sint, & quoad ea quæ decretis Concilii, & regulari observantiæ hujusmodi non contrariantur) necnon desuper confectas litteras, instrumenta, documenta, & scripturas qualscumq; & in eis contenta, ac inde secuta, & sequenda quæcumq; illarum, & illorum, ac præmissorum omnium, & aliorum necessariorum tenores, & etiam datas cum inde secutis, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, & haberi decernentes, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, ac innovamus, & etiã de novo perpetuò concedimus, necnon illis plenariæ, inviolabilis, & perpetuæ firmitatis Apostolicæ robur adjicimus, omnesq; & singulos, tam juris quàm facti, & quoscumq; alios defectus, si qui forsan intervenerint quomodolibet in eisdem supplemus, illaq; valida, & efficacia fuisse, esse, & perpetuò fore, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, necnon vobis, & Congregationi vestræ prædictæ, illiusque Fratribus, personis, monasteriis, & locis suffragari, ac ab omnibus, & singulis, quos ea quomodolibet concernunt, & pro tempore concernent, inviolabiter perpetuò observari debere, vosque & Congregationem vestram, ac illius Fratres, personas, Monasteria & loca super præmissis, & infrascriptis, per quoscumque quavis auctoritate quomodolibet molestari vel impediri non posse, decernimus, & declaramus.

Inhibitio contra perturbatores.

§. 2. Districtius etiam inhibentes omnibus, & singulis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis ubilibet existentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac aliis arbitrii nostri pœnis, ne vos aut aliquem vestrum super præmissis, per se vel alium seu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæsito colore vel ingenio quomodolibet molestare, inquietare, impedire, vel perturbare audeant seu præsumant.

Indulgentiæ pro Congregatione.

Tu ad hoc attende bullam S. D. N. Pauli V. n. 6. Romanus.

§. 3. Ac insuper de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, vobis & dictæ vestræ Congregationi, illiusque Fratribus, & personis, ac vestrum & eorum singulis plenariam omnium peccatorum vestrorum indulgentiam, & remissionem à culpa, & pœna in forma Jubilæi amplissima, quarto die Dominico cujuslibet quadragesimæ, in perpetuam rei memoriam professionis trium votorum, quam vos Fratres dictæ Congregationis, præeunte dilecto filio Fratre Joanne Baptista de Monselice, vestro, & hujus Congregationis generali, prompto, & libenti animo in manibus nostris solemniter sub regula S. Augustini, & sub constitutionibus dictæ Congregationis, Romæ in Ecclesia monasterii sancti Honuphrii die decima octava mensis Martii, Anni Domini millesimi quingentesimi sexagesimi noni emisistis eisdem auctoritate, & tenore misericorditer in Domino perpetuò concedimus, & impartimur.

Communicatio omnium gratiarum ab isto Pont. Ordinibus Mendicantium concessarum.

Tu eas vide sup. in const. 41. Et si.

§. 4. Et præterea vos, & eamdem Congregationem vestram, illiusque Fratres, & personas, ac monasteria & loca, bullæ confirmationis, novæq; concessionis privilegiorum; omnium Ordinum Mendicantium per nos nuper, seu dudum editæ, illius etiã tenores, & datam cum inde secutis Præsentibus pro plene & sufficienter expressis & insertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad instar dictorum Ordinum, & æque principaliter, ex nunc & perpetuò, auctoritate & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, censeri, & teneri, in judicio, & extra judicium ubilibet, volumus, declaramus, & mandamus.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Præsentes quoque de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari vel impugnari, seu aliàs quomodolibet infringi, vel retractari, suspendi, vel revocari, seu eis in aliquo derogari nullatenus umquam posse, sed illas semper validas, & efficaces existere, ac suos plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, necnon ab omnibus, & singulis, quos ea quomodolibet concernunt, & pro tempore concernent, inviolabiliter ut præfertur, observari, sicq; etiam in præmissis, & supradictis omnibus, & singulis ab omnibus censeri.

Clausula sublata &c.

§. 6. Ac ita per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam locorum Ordinarios, etiã tamquam à Sede Apostolica delegatos, necnon etiam Rotæ Auditores, seu Locatenentes ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, seu Nuncios, eorumque Vicelegatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa, & instantia judicari, sententiari, & definiri debere, necnon quicquid super his à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus, & declaramus.

Executorum deputatio.

§. 7. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Sedis Apostolicæ Legatis etiam de latere & Nunciis ubilibet, nunc & pro tempore existentibus, præsentibus, & futuris, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, si & postquam Præsentes nostræ litteræ eis præsentatæ fuerint, per se vel alium, seu alios litteras ipsas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte vestra, aut ali-

cujus vestrum fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque & cuilibet vestrum in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta hujusmodi, firmiter observari, vosque, & quemlibet vestrum illis pacificè frui, & gaudere: Non permittentes vos aut vestrum quempiam per quoscumque contra earumdem Præsentium tenorem desuper quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ. §. 8. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, qua cavetur, nequis extra suam civitatem vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede Apostolica deputati, extra civitatem vel Diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, seu alii vel aliis vices suas committere præsumant, ac in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur, & quibusvis aliis Apostolicis, ac universalibus provincialibusq; & sinodalibus, specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam quibusvis personis, & locis, in genere vel in specie sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiã derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, ac etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, & etiam consistorialiter, ac aliàs quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, aliàs de illis eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 6. die 30. Mart. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die trigesima Martii, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Pont. nostri Anno sexto.

CXXVI. Reductio ad terminos juris communis, constitutionum à Sixto IV. Leone X. & Pio IV. ac aliis Pontificibus editarum, super Jure congrui, & super novis (exceptis tamen sacris aut publicis) ædificiis construendis, aut ampliandis in Urbe.

Hanc reductionem revocavit Greg. XIII. infrà in hoc Tomo II. & amplissimam desuper edidit constitutionem nu. 22. Qua publicè ubi videas supradictorum Pont. constitutiones indicatas.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Prooemium. Ad hoc nos Deus militanti Ecclesiæ præficere dignatus est, ut singulorum Prædecessorum nostrorum gesta (eo inspirante qui dat spiritum bonum petentibus se) revolventes, ea quæ certis tunc suadentibus rationabilibus causis emanarunt, ex aliis non minus attendendis rationibus ad rationis tramitem reducamus, prout rerum, & temporum qualitate digesta salubriter in Domino conspicimus expedire.

§. 1. Sanè licet aliàs fel. rec. Sixtus Papa IV. Motu proprio, & ex ejus certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine statuerit, & ordinaverit, quod tunc & pro tempore existentes Romanæ Ecclesiæ Camerarius, & Magistri ædificiorum, & stratarum dictæ Urbis, ad requisitionem dominorum quorumcumq; domorum & aliorum bonorum, tenerentur in certis expressis casibus cõpellere vicinos ad domos, & alia bona expressa vendendum pro pretio per peritos extimando, quodque vicini vendere volentes nonnisi vicinis emere volentibus vendere possent, & aliàs ac latius prout in dicti Prædecessoris litteris continetur sub dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo, prid. Kal. Julii, Pont. sui anno nono. — Sixtus IV. citatus in rubr. jussit vicinos domos vendere vicinis ad ornatum Urbis.

§. 2. Et successivè Leo Decimus sub dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis prædictæ 1516. quarto nonas Novemb. Pontificat. sui Anno quarto. — Leo etiam X. ut in rubr.

§. 3. Ac Pius IV. sub dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis prædictæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, decimo Kal. Septemb. Pont. sui anno sexto, & alii Romani Pontifices prædecessores nostri litteras prædictas Sixti confirmaverint, innovaverint, declaraverint, ampliaverint, & extenderint, & aliàs prout latius in dictis litteris continetur. — Pius IV. eorum const. ampliavit. ut in bulla indicata in rubr.

§. 4. Cùm autem sicut accepimus, occasione litterarum prædictarum diversæ lites, quæstiones, & controversiæ ortæ, ac diversa gravamina, & læsiones, perturbationes, & incommoda diversis personis generata, & illata, ac litteræ hujusmodi, quæ correctoriæ juris communis existant, secundum propriam significationem strictè interpretari deberent, rigorosæ executioni, etiam in casibus in illis forsan non expressis demandatæ fuerint, & in dies demandentur, in earumdem personarum animorum molestiam non modicam, ac propterea plurimorum ad nos querelæ delatæ fuerint, & in dies deferantur, conquerentium potissimum de rigore, vel potius injustitia litterarum prædictarum. — Hic modo Pontif. ad tollendum lites desuper ortas.

§. 5. Nos attendentes quod ea quæ juri communi, & sacris Canonibus cõtrariantur, & ex certis necessitatibus imminentibus, & ita forsan requirentibus, statuta, & admissa sunt, perpetua esse non debent, & quod si legi civili multa rigorosa admittenti gravis visa est injuria quæ inani honestatis colore velatur, ut homines de rebus suis facere, aliquid cogantur inviti, neque suo arbitratu vendenda distrahere possint, & propterea constitutiones cassaverit, quæ liberum arbitrium distrahendi res proprias impedirent, multò gravior nobis esse videtur, qui Sanctorum Patrum decretis inhærentes, nitimur ut nonnisi ea quæ ad pietatem, & æquitatem, ac liberam disponendi de rebus suis facultatem, & ad quietem, & tranquillitatem subditorum nostrorum, & querelarum, ac litium præfatarum amputationem tendunt, admittamus: Litterarum omnium præfatarum veriores, necnon processuum desuper formatorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, necnon quarumcumq; litium desuper forsan motarum, & in quacumq; instantia, etiam super justitiæ vel injustitiæ revisione penden. status, merita, ac nomina, & cognomina Judicum, & collitigantium Præsentibus pro expressis habentes illasque ad nos harum serie advocantes, & extinguentes, perpetuumque super præmissis silentium imponentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera animi nostri deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine litteras, & constitutiones Sixti, Leonis, Pii, & aliorum prædecessorum nostrorum hujusmodi, quoad penden. in quacumq; instãtia, refectis tamen expẽsis, illis qui sub prætextu — Eas reducit ad terminos juris communis.

dicta-

dictarum bullarum justam hucusque habuerunt causam litigandi, & futuras causas ac si numquam emanassent, ad jus commune, & terminos, & viam juris communis omnino reducimus, revocamusque, cassamus, & annullamus, ac viribus vacuamus. Ita quod in causis hujusmodi secundum juris communis dispositionem, posthabitis litteris præfatis, procedi, sententiari, & definiri debeat.

Præterquam in sacris vel publicis ædificiis, ut hic.

§. 6. Excipimus tamen à præsenti nostra reductione, & cassatione, quod si pro una vel pluribus ædibus sacris, ædificiis, viis, & plateis publicis construendis, ampliandis, vel dirigendis, aliquæ domus vel alia ædificia, & bona essent in totum vel in parte incorporanda, demolienda, vel restringenda, quod in casibus præfatis, & non in aliis possint vicini, & habentes domos, sedimina, plateolas, & alia quæcumque bona, etiam si aliter vendituri non essent, compelli ad ea vendendum. Ita tamen quod compulsi præfati ultra æstimationem domus, sediminis, plateolæ, & aliorum bonorum prædictorum faciendam per duos peritos communiter eligendos, & in casu discordiæ, per Magistros viarum loco tertii, quartam partem pretii ultra valorem, ut supra æstimandum consequantur.

Jussio sic & non aliter judicandi.

§. 7. Districtius inhibentes quibusvis &c. ne aliter quàm ut præmittitur judicare, vel contra præmissa sententiare, aut lites prædictas prosequi quovis quæsito colore, audeant vel præsumant. Decernentes quoque omnes, & singulas aliter quàm ut præfertur ferendas sententias nullas, irritas, inanes, nulliusque roboris vel momenti, & tamquam tales nemini suffragari, nec à quoquam exequi quovis prætextu deberi.

Clausulæ præservativæ

§. 8. Præsentes verò vim perpetuæ constitutionis, & legis habere, & inter extravagantes constitutiones nostras registrari, ac publicari debere, nec ullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio notari, impugnari, invalidari, ad terminos juris reduci, in jus vel controversiam vocari, quacumque occasione vel causa minimè posse, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, & limitationibus comprehendi nullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo ante præmissa quomodolibet erant statum, restitutas, repositas, & plenariè reintegratas esse. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices quacumque auctoritate fungentes, etiam causarum sacri Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis aliter judicandi potestate, judicari, & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus à quoquam quavis auctoritate contigerit attentari.

Mandamusque propterea dilectis filiis &c.

Non obstantibus litteris Sixti, Leonis, & Pii præfatis, & aliis Apostolicis, necnon &c.

Dat. P. An. 6. die 10. April.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quarto Idus Aprilis, Anno sexto.

Placet Motu proprio. M.

Sequitur extensio supradictæ reductionis, etiam ad inquilinos.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Tanta est præsentis sæculi depravata malitia, ut dum uni inconvenienti &c. ut sup.

Causa hujus extensionis.

§. 1. Cùm tamen nuper ad notitiam nostram devenerit, aliàs in Camera Apostolica inter alia decretum fuisse, quod exinde in posterum nullæ venditiones de domibus aliis locatis per earumdem domorum Dominos, sive illi Romani essent, sive curiales, etiam si pupilli vel vigintiquinque annis juniores, vel mulieres, laici vel Clerici, seu etiam Religiosi, seu alias quarumcumque Ecclesiarum Rectores, sive earumdem domorum ju-

Hoc decretum Cameræ est in viridi observantia, stante dicta const. Greg. cit. in rubr.

re, quorumvis beneficiorum per eos obtentorum jus aut dominium habentes, etiam pro eorum quavis necessitate vel causa, etiam si cum juramento, & quavis etiam obligatione in ampliori forma Cam. Apostol. seu aliàs quibuscumque excogitari possent cautelis & modis contractæ essent, valerent, seu alicujus roboris vel momenti existerent, nisi primitus & ante omnia iisdem domorum Domini earumdem inquilinis, per authentica instrumenta, & in præsentia notarii publici, & testium fide dignorum, bis, cum intervallo decem dierum requisitis, si pro justis conditionibus, & eisdem pretiis, pactis, & conventionibus easdem domos in eamdem emptionem habere vellent, alias dictæ venditiones exinde nullius essent roboris vel momenti, ac aliàs prout in dicto decreto Camerali plenius dicitur contineri. Quod si profectò remaneret, eadem inconvenientia sequerentur, quæ ex dictis Prædecessorum nostrorum litteris orta fuerunt.

Extensio d. reductionis etiam ad inquilinos.

§. 2. Licetque non immeritò censeri posset in dictarum litterarum revocatione, etiam decretum Camerale præfatum saltem ex identitate rationis, ne quis de rebus suis disponere arbitrio suo prohibitus videatur, comprehensum fuisse & esse, ut tamen scrupulosis omnibus, qui varia litium semina subministrare non cessant, cavillandi materiam succidamus, decreti præfati tenorem Præsentibus pro plenè & sufficienter expresso habentes, Motu simili &c. declaramus atque decernimus, decretum præfatum sub eadem cedula nostra comprehensum fuisse, & comprehendi debere quo ad liberas domorum venditiones earumdem, inquilinis irrequisitis per earum Dominos factas (dummodo super earum retractione lis mota per inquilinos, & plenariè hucusque finita non fuerit) & in futurum contrahendas, perinde ac si de dicto decreto specialis, specifica & expressa mentio facta fuisset. Et nihilominus pro præmissorum majori cautela & firmitate, omnia & singula, quæ in dicta cedula contra Prædecessorum litteras præfatas, statuimus & ordinamus & observari volumus, eadem omnia, cum omnibus & singulis clausulis & derogationibus in dicta nostra cedula contentis, ac si de verbo ad verbum hic expressa essent, quo ad hujusmodi decretum & liberam vendendi facultatem inquilinis domorum non requisitis, statuimus & ordinamus, & observari volumus & mandamus.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis &c. judicari debere, irritum quoque &c. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus dicto decreto Camerali hujusmodi, etiam pluries confirmato, ac aliis præmissis, ac quatenus opus sit, nostra de non tollendo jure quæsito, etiam quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon juramento &c. roboratis, statutis, consuetudinibus, necnon legibus etiam municipalibus, privilegiis quoque &c. sub quibuscumque tenoribus &c. concessis &c. ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque, statum & merita causarum Præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. M.

Dat. P. An. 6. die 9. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Quinto Nonas Julii, Anno sexto.

CXXVII.

Declaratio quod Canonici sæculares Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, præcedant etiam Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, Ordinis S. Augustini.

Hoc privilegium præcedentiæ, quo ad alios regulares, concessit hic idem Pont. d. Cong. S. Georgii ut sup. in const. 92. Ex incumbenti.

Institutionem vero hujus Congregationis vide sup. in constit. 1. Greg. XII. Illis. fol. 283. ubi alia indicavi. in Tomo I.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Hic Pont. istis Canonicis sæcularibus dedit præcedentiam ut suprà in const. 92. Et deinde præcedentiam etiam dedit Canonicis regularib. Lateranen. ut in alia ejus const. 116. Ideo dubitari poset, an hæc posterior bulla præcedenti deroget.

CUm aliàs nos postquam dilecti filii Rector generalis, & Canonici Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, mandatis nostris obtemperando, professionem regularem emiserant, Nosque propterea ipsos sub Nostra & Sedis Apostolicæ protectione receperamus, ac inter alia per quasdam volueramus, quod Rector & Canonici prædicti in processionibus, & actionibus publicis, prout antea soliti erant præcederent, ex certis causis tunc expressis, omnes ac singulos Canonicos regulares Ord. S. August. Congreg. Lateranen. ubique locorum existentes, quod deinceps processionibus & aliis actibus publicis vel privatis interesse contigisset, statim ipsum Clericum sæcularem non exemptum subsequi, dum ipsi subsequendo præcedunt, dum verò præcedendo præcedunt, illud immediatè sequi debere per illas nostras litteras declaraverimus, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur, à nonnullis non immeritò dubitari posset, an per posteriores litteras prædictas prioribus ita derogatum sit, ut Canonici regulares prædicti, Canonicos Congregationis S. Georgii prædicti præcedere debeant, quod profectò, si ita declaretur, non sine maximo ipsius Rectoris & Canonicorum S. Georgii præjudicio & gravamine esse posset.

Hic modo Pontif. non derogare declarat & præcedentiam Canonicorum sæcularium præservat.

§. 1. Nos præmissa declaratione debita dilucidare satagentes, nolentesque litteras nostras, quæ non sine causæ cognitione prodierunt, in alienum sensum, ac aliorum præjudicium distrahi, litterarum nostrarum ultimo datarum id, ac si de verbo ad verbum inserti forent, Præsentibus pro expressis habentes, seu exprimi & inseri posse decernentes, motu simili declaramus, & in verbo Rom. Pont. attestamur, intentionis nostræ nunquam fuisse nec esse, quod secundò datas litteras prioribus ita præjudicare, ut ipsi Canonici Congreg. S. Georgii locum mutare debere censeantur, aut censeri possint, sed locum ipsis Canonicis regularibus assignatum, citra ipsorum Canonicorum Congregationis S. Georgii præjudicium, concessum fuisse ac esse intelligatur, ipsique Canonici Congreg. S. Georgii deinceps, & perpetuis temporibus sub nomine Clerici sæcularis venire, & ita ab omnibus censeri, nec super eo à quoquam molestari posse vel debere.

Observantiamque hujus bullæ præcipit.

§. 2. Districtius inhibentes omnibus & singulis tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus Judicibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, ac conditionis existentibus, & quacumque auctoritate etiam Apostolica fungentibus & præsertim secundò dictis litteris deputatis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis majoris, aliisque arbitrio nostro moderandis & infligendis pœnis, ne contra prædicta quovis quæsito colore venire, aut quominus illa suum plenarium ac integrum sortiantur effectum, impedire audeant vel præsumant, quinimò eos & alios quoscumque pœnas in eis appositas incurrere minimè posse volumus.

Observantiamque hujus bullæ præcipit.

§. 3. Decernentes quoque Præsentes, & desuper conficiendas litteras, nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod dicti Canonici Regulares, aut alii forsan interesse habentes, vocati non fuerint, notari, impugnari, invalidari, aut contra illas de nullitate opponi, ad terminos juris reduci, in jus vel controversiam vocari, causamque vel causas, propter quas à nobis Præsentes emanaverint verificare nullatenus teneri, nec ob id viribus carere, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum, revocationum, suspensionum, limitationum, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restrictæ, repositæ, & plenariè reintegratæ esse, etiam sub quacumque data per ipsos Canonicos dictæ Congregationis S. Georgii eligenda, vimque validi & efficacis contractus, inter Nos & Sedem Apostolicam ac eosdem Canonicos, etiam cum juramento initi ac stipulati, sortiri, sicque ab omnibus censeri: Et ita per quoscumque Judices etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis &c. judicari debere, irritum quoque &c.

Contrariis omnib. derogat.

§. 4. Non obstantibus litteris nostris præfatis, quas quo ad hujusmodi effectum, & in ea parte, quæ Præsentib. contrariantur, revocamus & annullamus, ac quibuscumque litium pendentiis (quas ad nos harum serie avocamus & extinguimus) perpetuum super illis silentium imponimus, illarumque status & merita, nominaque & cognomina Judicum, Præsentibus pro expressis habentes, ac quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apost. dictis Canonicis Regularibus & quibusvis aliis, sub quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritum &c. hac vice latissimè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat Motu proprio. M. — PP. subscrip.

Repetitio clausular.

§. 5. Et cum absolutione à censuris &c. & quod singularum litterarum præfatarum tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbum inseri possint. Et de declaratione, attestatione, voluntate, deliberatione, decreto, & aliis prædictis pro repetitis habeantur, & ad partem perpetuò in forma gratiosa &c. & cum deputatione Judicum & executorum, qui assistant, & præmissa observari faciant, etiam sub censuris &c. cum potestate citandi, inhibendi &c. aggravandi & reaggravandi, ac interdicendi &c. & cum derogatione &c. de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres, ac prædictorum & singulorum Præsentibus quomodolibet contrariorum. Quorum &c. latissimè extenden. & quod præmissorum omnium &c. & per breve litteræ expediri possint.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 11. Cal. Junii, Pontif. nostri Anno 6.

Dat. P. An. 5. die 22. Maji.

CXXVIII.

De electione & officio Ministri generalis, & aliorum Superiorum Ordin. Minorum S. FRANCISCI de Observantia. Et de modo recipiendi Novitios.

Hæc reformatio his quo ad primam ejus partem declarata fuit à Greg. XIII. infrà in hoc Tomo II. in ejus const. 13. Consuevit. Et quo ad secundam partem, tam ab ipso Greg. quàm à Six. V. innovata est, ut inf. in ejus const. 71. Cùm de omnibus, ubi notabo.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

PAstoralis officii nobis divinitus injuncti assidua sollicitudo nos admonet, ut omni cura ac vigilantia ad ea semper intendamus, per quæ omnes personæ Regulares sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantes, in regularium ac salutarium institutorum observatione non modò conserventur, sed ad alia observanda modis, & rationibus congruentibus admoneantur & impellantur. Considerantes autem quam uberes fructus Ordo Fratrum Minorum S. Frãcisci de Observantia, qui in humilitate & patientia potissimum fundatus existit, hactenus in agro Domini attulerit, & in dies magis cooperante eo,

à quo bona cuncta & procedunt, afferre non cesset, nonnulla ordinanda, & à Fratribus prædictis observanda censuimus, per quæ DEO Omnipotente auctore, dictus Ordo per nostræ providentiæ ministerium, felicia in Domino suscipere possit incrementa: Motu igitur proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura sanctione statuimus & ordinamus.

Qui & quomodo eligi possint in Superiores hujus Ordinis.

§. 1. Quod illi Fratres ejusdem Ordinis posthac in Generalem ministrum, & reliquos Superiores solum eligantur, qui regulam ipsius Beati Patris Seraphici bene observare, & qui in choro, victu & vestitu, quantum officii necessitas concesserit, cum aliis se conformare soleant ac debeant, super quo Barchinonenses constitutiones harum serie innovamus, omnesque, tam Superiorum quorumcumque, quàm Definitorum, Custodum, & Discretorum electiones, per vota secreta fiant, juxta sacri Concilii Tridentini decreta, aliter electiones factæ pro tempore nullæ, & penitus irritæ sint, & inanes, electique pœnas in dictis decretis contentas incurrant eo ipso.

Et illi quando vocem habeant in Capit. Tu vide Gregor. 13. cit. in rub.

§. 2. Quodque Minister generalis, Commissarius, vel Procurator generales & provinciales, in eo Capitulo quo absolvi debent, Definitores non sint, neque vocem habeant, sed facta successoris electione discedant, ut si quis eos accusare velit, liberè agat.

Ministrorum provincialium electio fiat per vota secreta.

§. 3. Quod provincialium Ministrorum electio liberè per vota secreta, ut supra fiat, ita ut Commissarius generalis, vel qui electioni præsederit, si formam prædictam transgredi, seu electores quo minus liberè eligant, quovis modo impedire convictus fuerit, officio privatus existat.

Subornantes & subornati in elect. excommun.

Tu vid. dictam bullam Greg.

§. 4. Qui verò in electionibus omnibus, vel ante eas per sex menses, pro se vel pro alio subornaverit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua nisi à Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo absolvi non possit, ac voce activa & passiva perpetuò careat, subornatus vel alius, etiam pro quo subornatio fiet, qui subornantem non detulerit, eamdem pœnam incurrere censeatur.

Favorem procurantes extra Regulam coercentur. Hoc declarat Greg. ibid.

§. 5. Qui autem ad officium obtinendum quorumvis favorem extra Religionem procuraverint, ultra prædictas pœnas per mensem carceri mancipetur.

Prælatorum officium quando expletur. Tu vide dictam bullam Greg.

§. 6. Quod officium generalis Ministri octo annos duret, Commissarii & Procuratores generalis ac provincialis quatuor, ipsique semel officio functi, ad idem eligi non possint, nisi post sexdecim annos, nec Minister generalis in Commissarium vel Procuratorem generales, nec Commissarius generalis in Ministrum seu Procuratorem generales, nec Procurator generalis in Ministrum vel Commissarium generales, nisi post dictos sexdecim annos, ut munus sibi injunctum cum majori fructu exercere valeant. Possit tamen Minister provincialis in alia provincia provincialis esse. Et Capitulum quod dicitur intermedium, post quatuor annos ab electione Generalis celebrari debeat.

Discretorum officium & præcedentia.

Hoc officium tollit Greg. ibid.

§. 7. Quod generalis Minister habeat duos discretos secum, unum ex qualibet familia, quorum consilio uti debeat in gravioribus, sintque immediatè subditi Ministro generali, ac in generali & Provincialibus Capitulis habeant vocem, & præcedant omnes alios, tam in loco, quàm in voce, nisi illos dumtaxat qui Ministri Generalis munus obierint; Unaquæque autem familia suum eligat post electionem Ministri generalis & definitorum. Si moriantur aut occupentur à Nobis seu Romano Pontifice pro tempore existente occupatione longa, arbitrio Ministri generalis, vel ab ipso Ministro generali legitimè priventur, alium seu alios eligat Minister generalis præcedente voto Provincialium ejusdem familiæ, eorumque officium cum ipso Ministro generali expiret, tametsi in Capitulis generalibus officio Discretorum hujusmodi functi vocem habere possint.

Secretariorum officium & numerus.

§. 8. Quod generalis Minister duos Secretarios habeat, alterum videlicet ex altera familia, quo cum negotia cujuslibet familiæ expediat, eisque arbitrio suo uti possit.

Theologiæ lectores quando habeant vocem in Capitulo provinciali.

§. 9. Quod sacræ Theologiæ lector qui quatuor cursus absolverit, activa & passiva voce utatur in provinciali Capitulo.

Officiales servent paupertatem.

§. 10. Quod Magister generalis, Commissarius, Provinciales, & alii Visitatores, & domi & foris ita parcè & modestè in expensis se gerant, ut sanctæ paupertatis memores, tam Conventus relevare, quàm proximos ædificare procurent. Qui tamen hoc non servabit, si Generalis fuerit, à Definitoribus Capituli generalis, reliqui à Superioribus condignè puniantur.

Novitiorum recipiendorum forma. Tu vide Six. V. & Gregor. in rubr. citatis.

§. 11. Postremò quod in Novitiis recipiendis fiat inquisitio de moribus & vita eorum juxta regulam ejusdem Beati FRANCISCI, quæ ait, Diligenter examinent eos de fide catholica, & de Ecclesiasticis sacramentis &c. Et fiat inquisitio de progenitorum suorum defectu: volentes quod iis, qui ex Mahumetanorum vel Judæorum genere descendunt, cum post susceptum ab eis sacrum baptisma, Græci & Judæi distinctio esse non debeat, nullatenus defectu generis hujusmodi quo minus in Ordinem prædictum recipiantur, & ad consequendas in dicto Ordine dignitates, gradus, & officia Religionis, vel cuipiam alteri nocere possit vel debeat. Et quo ad descendentes ex hæreticis, videlicet conversis, pariter minimè circa præmissa quicquam obstet.

Qui recipiantur descendentes ab hæreticis.

§. 12. Quo ad verò illos qui ex hæreticis damnatis, & non conversis, vel quorum statuæ combustæ fuerint, originem ducunt, per lineam paternam usque ad secundam generationem, per lineam autem maternam usque ad primam tantùm in præmissis obesse decernimus, & idem servetur in Fratribus, qui ad sacros etiam presbyteratus ordines admittuntur.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & quibusvis dicti Ordinis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis Ordini & Superioribus hujusmodi per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam Nos & Sedem Apost. etiam motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus & efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innovatis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 6. die 28. Maji.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, die 28. Maji, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio in generali congregatione.

Anno Incarnationis Dominicæ 1571. indictione 13. die verò ultima mensis Maji, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno sexto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ lectæ & publicatæ fuerunt in generali retroscriptorum Fratrum Minorum de Observantia, videlicet Ministrorum generalis & Provincialium, ac vocalium congregatione, habita in Conventu S. Mariæ de Aracæli de Urbe, per me Robertum Fontanum Archivii Curs. scriptorem Clericum Mutinen. præsentibus Illustriss. & Reveren-

diss. D. Alexandro Card. Cribello Viceprotectore, & R. P. D. Hieronymo Albernoz electo Tucumanen. Episcopo testibus &c. In quorum fidem hic me subscripsi.

Robertus Fontanus Archivii Rom. Curs. Scriptor.

CXXIX. Facultas Prælatorum Congregationis Cassinensis, alias S. Justinæ, Monachorum Ordinis S. Benedicti, Monachos à quibuscumque reatibus, censuris & pœnis absolvendi, & cum eisdem dispensandi.

Circa usum hujus facultatis, advertenda est sanctio 115. Clementis VIII. Quæcumque. vide in Tomo III.

Institutionem hujus Congregationis, & alias quæ ad eam spectant, notavi sup. in Julii II. constit. 1. Super Cathedram. fol. 464. Tom. I. Et adde quod circa ejus privilegia extat alia constit. 41. hujus Pontif. Et si Mendicantium. in fin.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

DUm ad Congregationem Cassinen. in qua dilecti filii illius professores mortui mundo, sed CHRISTO, qui est vera vita, sub Regula & Ordine Sancti Benedicti, transitoriis & caducis hujus labilis sæculi illecebris abdicatis, viventes, pro universali salute fidelium preces ad Dominum incessanter fundunt, oculos nostræ pietatis dirigimus, dignum, quin potius debitum reputamus, & illius monasteriorum pro tempore existentibus Abbatibus & Prælatis, ea liberaliter concedamus, quæ pro ejusdem Congregationis, & aliarum personarum illius regularibus institutis se conformare volentium, conscientiarum emundatione & securitate, & irregularitatis, & quarumcumque aliarum macularum per easdem personas pro tempore contractarum abolitione credimus profutura.

Facultas de qua in rub.

Ad quam vide quid requirat Clem. VIII. in ejus constit. 115. Quæ cumque. in Tomo III.

§. 1. Motu itaque proprio, non ad ipsorum Abbatum & Prælatorum, seu alicujus pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de mera liberalitate nostris, Apostolicæque potestatis plenitudine, omnibus & singulis modernis & pro tempore existentibus Abbatibus & Prælatis Congregationis hujusmodi, quoscumque illius pro tempore existentes Monachos, conversos, commissos, & oblatos, & tam professos quàm novitios, in ea tamen perseverantes, à quibusvis criminibus, reatibus, culpis, censuris & pœnis, per eos & eorum quemlibet, tam antequam post illorum in Congregationem hujusmodi, ac monasteria sub illius obedientia existentia ingressum, seu professionem regularem ibidem per eos emissam, ex quavis causa, & ob quemvis excessum & delictum, publicum vel occultum, casu, seu data opera quomodolibet ab eis & singulis, etiam si homicidium voluntarium, seu membri mutilatio, non tamen post ingressum hujusmodi, pro tempore subsecutum, seu subsecuta fuerit, incursis, & in futurum incurrendis, etiam si de casibus reservatis Sedi Apostolicæ, vel de comprehensis in bulla quæ die Cœnæ Domini singulis annis legi consuevit, fuerint, plenarie toties quoties opus fuerit, injuncta sibi pro modo culpæ pœnitentia salutari, quo ad reatum homicidii tantum, in foro conscientiæ tantum absolvendi & liberandi, ac in pristinum & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant & fuerant statum reintegrandi, omnemque inhabilitatis & infamiæ maculam sive notam inde quomodolibet insurgentem ab eis & eorum quolibet prorsus abolendi, secumque quod præmissis non obstantibus non promoti ad omnes etiam sacros & presbyteratus Ordines promoveri, atque monasteriis ejusdem Congregationis in Abbates, Priores, & Prælatos præfici, necnon ad quascumque alias dictæ Congregationis prælaturas eligi & assumi, munusque benedictionis suscipere, & tam illi, quàm qui jam ante vel post præmissa, sint vel fuerint promoti, præfecti vel electi, etiam si munus benedictionis hujusmodi scienter susceperint, irregularitatibus, inhabilitatibus, reatibus, censuris & pœnis hujusmodi, vel aliis quibuscumque criminibus irretiti & innodati, scienter missas & alia divina officia celebrassent, simulve seu aliàs munere benedictionis hujusmodi quomodolibet usi essent, in altaris Ministerio ministrare, & dicto munere uti, necnon omnes & quascumque Prælaturas, obedientias, administrationes & officia, Ordinis & Congregationis hujusmodi, retinere, recipere, gerere, & exercere liberè & licitè possint & valeant, nullamque de præmissis in quibusvis privilegiis, facultatibus, dispensationibus & concessionibus, etiam gratiam vel justitiam, seu mixtim concernentibus, etiam per Sedem Apostolicam sibi pro tempore concessis, mentionem facere teneantur, misericorditer in Domino dispensandi, licentiam & facultatem liberam, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò concedimus & elargimur.

§. 2. Statuentes, absolutiones, liberationes, reintegrationes, dispensationes, necnon omnia alia & singula, quæ harum vigore fient, & inde perpetuò sequentur, valida & efficacia fore, omnibusque & singulis, nunc & pro tempore existentibus Monachis, conversis, commissis, oblatis, donatis, & aliis personis Congregationis hujusmodi, ita demum suffragari, si & dummodò donec vixerint in habitu & professione regulari ejusdem Congregationis virtutum Altissimo famulati fuerint, sub obedientiaque Prælatorum & Superiorum dictæ Congregationis permanserint. Declaratio dictæ concessionis.

§. 3. Decernentes quoque præsentes litteras perpetua roboris firmitate subsistere, & nullo umquam tempore sub quibusvis similium vel dissimilium facultatum vel licentiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, prohibitionibus, moderationibus, aliisve contrariis dispositionibus, & in dicta bulla Cœnæ Domini pro tempore contentis minimè comprehensas esse, aut comprehendi debere, sed semper ab illis exceptas esse & censeri, & quoties contraria hujusmodi emanabunt, toties easdem Præsentes, & in eis contenta in pristinum & validissimum statum restituta, & perpetuò reintegrata esse. Sicque in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Clausulæ præservativæ.

§. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Congregationis & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, in genere vel in specie concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti fo- Clausulæ derogatoriæ.

rent,

rent, Præsentibus pro sufficienter expressis haben. illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ &c. infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P.An.6. die 13. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1571. Idibus Julii Pontificatus nostri Anno sexto.

CXXX.

Quod Confraternitates Sanctissimi Nominis DEI in Ecclesiis Ordinis Fratrum S. Dominici, si extant, sin autem de licentia Prioris ejusdem Ordinis, in aliis Ecclesiis instituantur.

Ad hæc vide etiam sup. constit. 78. Pii IV. fol. 117.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem æqui, & boni supremum assertorem, ita cuncta provido suo judicio discutere, ut scandalis quibuslibet obvietur, & ea quæ in divini nominis gloriam sunt stabilita, votivum suscipiant incrementum.

Sodalitas ista ab Ordine S. Dominici processit.

§. 1. Accepimus sanè nuper quod Societas nominis Dei, sive Juramentorum, originem & ortum habuerit ab Ordine Prædicatorum, eo quod ab ejusdem Ordinis professoribus fuerit instituta & aucta, necnon interventu dilectorum filiorum Fratrum dicti Ordinis multæ Indulgentiæ, aliaque privilegia, & favores dictæ Societati ab Apostolica Sede fuerunt concessa, tamen multi Clerici, & Parochi in suis Ecclesiis dictam Societatem erigere student, ita ut aliquando sint plures in eadem Civitate Societates, seu Confraternitates dictæ invocationis Nominis Dei, seu Juramentorum, in diminutionem observantiæ, & devotionis, quæ ex frequentia convenientium oriri solet, & non sine aliqua confusione, quæ ob præfatam causam in die Circumcisionis Domini, quando festum prædictæ Societatis, seu Confraternitatis celebrari debet, accedere consuevit.

Hic ideo Pont. eam in Ecclesiis Ordinis &c. erigi mandat.

§. 2. Nos in præmissis pro nostri Pastoralis officii debito opportunè providere volentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Quod in Civitatibus, oppidis, & locis totius orbis Christiani in quibus fuerint Ecclesiæ Ordinis Prædicatorum, ibi tantum, vel in hujusmodi Civitatibus, oppidis, & locis, in dictis Ecclesiis Prædicatorum dumtaxat, dicta Societas, seu Confraternitas hujusmodi instituatur in Civitatibus, oppidis, aut locis, in quibus non fuerit dicti Ordinis domus, aut in finitimis Ecclesiis, absque licentia Prioris Provincialis, seu Conventualis dicti Ordinis, in cujus districtu sita fuerit Ecclesia in qua dicta Confraternitas, seu Societas est, vel erit erigenda.

Confratresque aliter admissos Indulgentias non consequi decernit.

§. 3. Quod si secus factum fuerit, Confratres taliter admissi, dictæ Confraternitatis seu Societatis indulgentias non consequantur, nec favoribus, aut privilegiis gaudeant, quæ Confratribus legitimè adscriptis per Sedem præfatam conceduntur, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus, ac etiam districtius inhibemus, sicque volumus, & præcipimus.

Et contravenientes coerceri mandat per conservatores ejusdemOrdinis.

§. 4. Et nihilominus dilectis filiis Conservatoribus dicti Ordinis per Præsentes Motu simili mandamus, ut contradictores, seu attentantes auctoritate nostra prohibeant, ac etiam per censuras aliasque pœnas etiam pecuniarias, ac cetera juris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescant, & reprimant, super quibus illis facultatem, potestatem, & auctoritatem eisdem auctoritate & tenore concedimus, & impartimur.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Decernentes præsentes litteras de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari, seu aliàs quomodolibet infringi, vel retractari nullatenus umquam posse, sed eas semper validas, & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, necnon ab omnibus quos illæ concernunt inviolabiliter perpetuò observari.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in præmissis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, ac Palatii nostri Apostolici causarum Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac felic. recordat. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres ad judicium vigore Præsentiũ non trahatur, & Apostolicis constitutionibus, & Ordinationibus, necnon dicti Ordinis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam motu, & scientia similibus etiam consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata insererentur, Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Exemplorum fides.

§. 8. Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca ubi necessarium fuerit deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in judicio & extra adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P.An.6. die 21. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 21. Junii, Pontificatus nostri Anno Sexto.

CXX XI

Declaratio, quod Religio Clericorum Regularium Societatis JESU, est verè de Ordinibus Mendicantibus, eorumque gratiis & privilegiis tam concessis quàm concedendis perfruitur.

Alia de hac Religione vide sup. in Const. 25. Pauli III. Regimini, ubi plenè notavi in Tomo I.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DUm indefessæ considerationis intuitu perscrutamur, quantam Christianæ Reipublicæ utilitatem attulerint Dilecti filii Presbyteri Societatis JESU, ac plenè conspicimus eos verè mundi hujus relictis illecebris, adeò Sevatori suo se dedicasse,

casse, ut conculcatis thesauris, quos ærugo & tinea comedit, lumbisque paupertate & humilitate præcinctis, non contenti terrarum finibus, usque ad Orientales, & Occidentales Indias penetraverint, ac eorum aliquos ita Domini amor perstrinxerit, ut etiam proprii sanguinis prodigi, ut verbum Dei inibi efficacius plantarent, martyrio voluntario se supposuerint, perque eorum spiritualia exercitia, etiam regna ipsa fidem Christi agnoverint, ac tam inibi, quàm ubique terrarum caritatis, & misericordiæ opera exercere studeant, facere nullo modo possumus, quin eos tamquam veros palmites in Christo per caritatem conjunctos, & benignè amplectamur, & ea sibi specialiter concedamus, quæ & paupertatis per eos emissæ voto, & eorum instituto, ac commoditati credimus profutura.

Causa hujus declarationis.

§. 1. Hinc est quod Nos attendentes, quod licet dilecti filii Præpositus generalis, & presbyteri Societatis hujusmodi, tum quia ipsa Societas mendicans existit, quippe quæ ex ejus instituto, & constitutionibus Apostolica auctoritate confirmatis, bona stabilia possidere nequit, sed incertis eleemosynis fideliumque largitionibus, & subventionibus vivit; tum quia non minus quàm ceteri Mendicantes in excolenda vinea Domini assiduè laborant, fructusque ingentes & salutiferos producunt, ac propterea eisdem privilegiis, indultis, & gratiis Fratribus Mendicantibus hactenus concessis uti, frui, potiri, & gaudere meritò possint ac debeant. Cùm tamen illud aliquando in controversiam deduci posset, & ex eo quod dicta Societas Collegia habeat secum adjuncta.

Declaratio quod Societas est de Ordinibus Mendicantibus.

§. 2. Nos ambiguitatem hujusmodi omnino amputare volentes eosdemque Præpositum, & Societatem, eorumque singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes; necnon dictæ Societatis instituti, constitutionum, & dispositionum, tam de jure, quàm ab homine provenientium, necnon Privilegiorum, immunitatum, indulgentiarum, & gratiarum Mendicantibus fratribus hujusmodi quomodolibet concessorum, ac litterarum desuper confectarum tenores Præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio non ad ipsorum Præpositi Generalis, & Societatis, vel alicujus eorum, aut alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & certa scientia nostris, illam, & illius Præpositum, ac singulas personas Societatis hujusmodi verè, & non ficte Mendicantes fuisse, esse, & fore; & inter aliorum fratrum, & Religiosorum Mendicantium ordines, aliosque fratres, & Religiosos Mendicantes, prout illos nos connumeramus, & connumerari debere; ac omnes & singulas tam juris, quàm hominum dispositiones, in favorem Religiosorum, seu fratrum Mendicantium nunc & pro tempore emanatas, etiam in Societate, illiusque Domibus, Collegiis, Præposito, & aliis Religiosis locum habere.

Eorumque omnibus gaudet gratiis & privilegiis.

§. 3. Necnon omnia, & singula quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, etiam speciali nota digna Privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentias, peccatorum remissiones, & gratias, tam spirituales, quàm temporales, litterasque Apostolicas, etiam justitiam sive mixtim concernentia, hactenus per Nos, & quoscumque alios Romanos Pontifices, tam prædecessores, quàm successores nostros, & denique Sedem Apostolicam, & illius Legatos de latere, sive Nuncios, & quavis auctoritate fungentes, etiam motu, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter tam in genere, quàm in specie, & tam communiter, & conjunctim, quàm particulariter, & divisim, etiam per modum extensionis, seu communicationis, & aliàs quomodolibet, quibusvis Ordinibus fratrum, & sororum Mendicantium quocumque nomine nuncupentur, illorumque Congregationibus, Conventibus, & Capitulis, ac utriusque sexus personis, ac illorum Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, Hospitalibus, & aliis piis locis hactenus concessa, & in posterum concedenda; quorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent, Præsentibus pro expressis, & insertis haberi volumus, eisdem Præposito, ac Societati, & omnibus illius personis, Domibus ac Collegiis ubique terrarum sitis, ita quod Societas, Domus, Collegia, Præpositus, & personæ hujusmodi omnibus, & singulis prædictis Privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, Indulgentiis, remissionibus, gratiis, & litteris, eisdem fratrum, & sororum Mendicantium Ordinibus, Congregationibus, Conventibus, Capitulis, personis, Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, Hospitalibus, & aliis piis locis, ut præfertur concessis & concedendis, antea potuerint, & nunc ac in futurum, dummodò instituto Societatis, & Præpositi, seu deputatarum personarum hujusmodi voluntati, & beneplacito non refragentur, possint libere, & licitè uti, frui, potiri, & gaudere in omnibus & per omnia, non solum ad illorum instar, sed pariformiter, & æque principaliter, absque ulla prorsus differentia, perinde ac si Societati, Præposito, personis, Domibus, & Collegiis prædictis nominatim, & specialiter & generaliter concessa fuissent, Apostolica auctoritate, tenore Præsentium perpetuò sancimus, volumus, & declaramus, ac pariter concedimus, indulgemus, & elargimur.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Decernentes præsentes litteras nullo umquam tempore per Nos, aut Sedem prædictam revocari, aut limitari, vel illis derogari posse, neque sub ullis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, alterationibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, nunc & pro tempore emanatis, comprehendi, sed semper ab illis excipi, & quoties revocari, alterari, limitari, vel derogari contingat, toties in pristinum, & eum in quo antè præmissa erant, statum restitutas, & de novo, etiam sub posteriori data per pro tempore existentem Societatis hujusmodi Præpositum Generalem eligenda, concessas esse, & fore, ac ita, & non aliter per quoscumque Judices, tam ordinaria, quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Card. etiam Sedis Apostolicæ Legatos de latere, & Nuncios, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, ubique, & in quavis instantia interpretari, censeri, judicari, cognosci, & decidi debere. Irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§. 5. Quocirca venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, ac dilectis filiis eorum Vicariis in spiritualibus, aut Officialibus generalibus, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis ad quos id quomodolibet spectat, & spectabit, per Præsentes Motu simili, mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Præpositi, & personarum Societatis hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos præmissis omnibus, & singulis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumq; quomodolibet indebitè molestari: contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque oppor-

tuna,

tuna, juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus nostra de non expediendis litteris super indulgentiis ad instar, ac felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii Generalis de duabus dietis, dummodò ultra tres dietas quis vigore Præsentium ad judicium non trahatur, & aliis Apostolicis constitutionibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus. Privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis personis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, etiam Motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, declarativis, mentis ac testativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliàs quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, & singulis, etiam si in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa mentio habenda, seu aliqua alia forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus contrariis quibuscumque: aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 7. Volumus autem quod Præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & signo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. A. 6. die 7. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 7. Julii 1571. Pontificatus nostri Anno sexto.

CXXXII. Facultas Prælatorum Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, absolvendi suos Fratres & Moniales, & cum eis dispensandi, sicut Episcopi cum Clericis, interdicto eis usu Cruciatæ vel alterius privilegii ad eligendos confessores, & obtinendas ejusmodi absolutiones, & dispensationes.

Alia de his Fratribus vide sup. in constit. 2. Hon. 3. Religiosam. fol. 64. & de Sororibus vide itidem sup. in Tomo I. in constit. 1. Innoc. VIII. Sedis. fol. 280. Et ad hanc bullam, necessarium puto videndam quoque esse constit. 115. Clem. VIII. Quacumque. Tom. III.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Roman. Pont. circumspecta benignitas, honestis petentium votis, quæ personarum, sub Religionis jugo Altissimo famulantium, statum & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & favoribus prosequitur opportunis.

Petitio Ordinis.

§. 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Prior Provincialis Provinciæ Hispaniæ Ordinis Fratrum Prædicatorum, quod cùm in Bulla Cruciatæ Sanctæ & aliis privilegiis, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi confessorem idoneum, ab Ordinario approbatum, qui possit Christifideles absolvere à casibus Ordinario reservatis, & à quibusdam etiam quæ dictæ Sedi reservata sunt: Religiosi dicti Ordinis, seu eorum nonnulli etiam his facultatibus uti præsumunt, & illarum prætextu eligunt confessorem aliquando, præter eos, qui à suis Prælatis, pro audiendis eorum confessionibus, deputati sunt, quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Prior nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Declaratio Papæ quod isti Fratres & sorores non utantur Cruciata aut aliis privilegiis, quoad electionem Confessorum, & absolutionem à casibus reservatis.

§. 2. Nos igitur hujusmodi obviare volentes, ac eumdem Priorem à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati talem concessionem Cruciatæ Sanctæ, & aliorum indultorum particularium, quantum ad prædictum articulum eligendi Confessorem, & absolvendi à casibus reservatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus totius Ordinis prædicti, tam Provinciæ Hispaniæ hujusmodi, quàm extra eam ubilibet locum minimè habere nec censeri, sed nostræ intentionis existere, quod iidem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramenti Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subjecti sint, Apost. auctoritate tenore Præsentium perpetuò declaramus: eisdem tamen Prælatis, ut in usu hujus potestatis, se cum subditis benignos & faciles exhibeant præcipientes, & mandantes.

Confessio facultatis Prælatis hujus Ordinis absolvendi Fratres & Sorores, & cum eis dispensandi sicut Episcopi cum Clericis.

§. 3. Et insuper, quia Sacrum œcumenicum Generale Tridentin. Concil. concessit Episcopis, ut absolvere possint in foro animæ, seu conscientiæ ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus prout sess. 24. cap. 6. habetur, ne Prior Conventualis, & superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta Provincia, quàm extra eam ubilibet, in hac parte deterioris conditionis quàm Clerici, aut sæculares existant, eisdem Priori Conventuali, & superioribus Prælatis, ut ipsi per se ipsos idem omnino possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos quod possunt Episcopi in Clericos & laicos sibi subjectos, tam quoad absolvendi, & dispensandi hujusmodi, quàm aliàs quascumque facultates, eadem auctoritate, & tenore, etiam perpetuò concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Decernentes præsentes litteras perpetuò durare, & valere, & sub quibusvis illarum consimilium, vel dissimilium concessionum, indulgentiarum, & gratiarum revocationibus, suspensionibus, alterationibus, derogationibus, vel aliis contrariis dispositionibus, etiam per Nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, aut Sedem Apostolicam, etiam ex quavis causa, aut aliàs quomodolibet, canonicè vel de facto, nunc, & pro tempore factis & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de novo concessas existere, & fore, ac censeri, & suffragari debere. Irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis, ac Universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, Constitutionibus, & Ordinationibus. Necnon quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & Consuetudinibus, privilegiis quoque,

indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenorem suum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita observata insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 6. die 21. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 21. Julii, 1571. Pontificatus nostri Anno Sexto.

CXXVIII. Regulares cujuscumque Ordinis, etiam Mendicantes, Lectores, aut in Theologia graduati, non possint sæcularium confessiones audire, nisi fuerint ab Ordinariis prævio examine approbati.

Hoc idem habetur in Concil. Trid. sess. 23. cap. 15. & infra in hoc Tomo in Greg. XIII. constit. 9. In tanta, & Clem. VIII. const. 115. Quæcumque, in Tomo III.

Privilegia, & indulta omnia, etiam per modum communicationis concessa Militiis, Hospitalibus, Collegiis, Capitulis, Religionibus, Societatibus, Congregationibus, & Ordinibus tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus, ceterisque locis piis, & eorum, sive earum respectivè personis, sæcularium personarum Confessiones audiendi absque Ordinarii examine, & approbatione, revocavit S. D. N. Urban. VIII. Const. 97. Cum. sicut inf. tom. 4.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta nonnumquam gesta per eum, rationabilibus & honestis suadentibus causis, moderatur & commutat in melius, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Hæ declarationes Concilii habentur suprà in constit. 41.

§. 1. Nuper siquidem quasdam declarationes & moderationes circa nonnulla Concil. Tridentini decreta Regulares personas Ordinum Mendicantium eorumque instituta concernentia edidimus & promulgavimus: Et quia uti accepimus illarum vigore sacerdotes Regulares prædictorum Ordinum quandoque minus idonei, & inhabiles confessionibus sæcularium audiendis ab eorum Superioribus præpositi, absque aliqua Episcoporum, sed sola Magistri Ordinis Generalis, aut Provincialium ministrorum approbatione admittuntur.

Regulares non audiant confessiones sæcularium nisi ab Ordinariis sint approbati, ut habet etiam Concil. Trident. sess. 23. cap. 15.

§. 2. Nos super his pro debito Pastoralis officii prout tenemur salubriter providere volentes, tenore Præsentium hac nostra constitutione perpetua sancimus, decernimus, & declaramus, decretum Concil. Tridentini de approbatione Regularium audiendis confessionibus sæcularium præpositorum ab Episcopis facienda, observari debere etiam in omnibus Regularibus, quorumvis Ordinum etiam Mendicantium, etiam sub regulari disciplina viventibus, etiam si sint Lectores, aut in Theologia etiam de Superiorum suorum licentia, graduati, vel promoti, vel à suis Magistris Generalibus, vel Provincialibus Ministris, sæcularium confessionibus audiendis expositi. Volumus tamen eos qui semel ab Episcopo in Civitate & Diœcesibus suis prævio examine approbati fuerint, ab eodem Episcopo iterum non examinari. Ab Episcopo autem successore pro majori conscientiæ suæ quiete examinari de novo poterunt.

Inhibitio contra inobservantes.

§. 3. Inhibentes quibuscumque Regularibus quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ut præfertur, ne vigore deputationis, & approbationis ab eisdem Magistris, & Ministris provincialibus, etiam quod illarum occasione ab Ordinariis hucusque tolerati fuerint, absque speciali in posterum licentia, & approbatione ab Ordinariis obtinenda, sæcularium confessiones audire præsumant. Decernentes irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac nostris litteris prædictis, & aliis postea quibuscumque Regularibus concessis, & forsan extensis, quas quo ad ea quæ Præsentibus adversantur & contrariantur, penitus & omnino revocamus, cassamus, & irritamus, necnon Monasteriorum, & aliorum Regularium locorum, ac Ordinum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam Mari magno, seu bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, quibusvis Monasteriis, Regularibus locis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso & forma in illis tradita observata inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus contrariis quibuscumque.

Forma publicationis.

§. 5. Ut autem præsentes litteræ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate statuimus & decernimus, ut ipsæmet litteræ, vel earum transumptum in basilica Principis Apostolorum de Urbe, Sancti Joannis Lateranensis, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, ac in acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valvis & acie prædictis affixo & dimisso.

Fides transumpti.

§. 6. Verum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earumdem litterarum transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in judicio & extra illud, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 6. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, octavo Id. Augusti, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1571. indictione 14. die verò 22. mensis Augusti Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia

Papa

Papæ V. Anno ejus sexto, retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis, per nos Joannem Guerardum, & Alamanum de Alamanis Cursores.

Philibertus Chapius Mag. Curs.

CXXXIV. Revocatio regressuum, accessuum, & coadjutoriarum quibuscumque ad beneficia Ecclesiastica concessarum.

Prohibitionem verò de cetero accessus & regressus concedendi, extendendi, aut transferendi, habes in Conc. Trident. sess. 25. cap. 7.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontific. providentia circumspecta nonnumquam gesta per Prædecessores suos rationabilibus & honestis suadentibus causis, moderatur & revocat, prout id Ecclesiarum indemnitati, conspicit in Domino expedire.

Revocatio regressuum, & coadjutoriarum ad beneficia concessarum, super quibus litteræ Apost. integraliter expeditæ non fuerunt.

§. 1. Hinc est quod Nos volentes omnem hæreditariam beneficiorum Ecclesiasticorum successionem de Ecclesia Dei tollere, ac libertati beneficiorum hujusmodi providere, & ut de persona magis utili & idonea, prout requiritur, facilius providere valeat, Omnes & singulos regressus, accessus & ingressus, etiam eventuales, aut pœnales, ac coadjutorias etiam de consensu, aut aliàs quomodolibet sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis efficacissimis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, clausulis irritantibus, & aliis decretis quomodolibet per quosvis Romanos Pontifices prædecessores nostros ad beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam si sæcularia, Canonicatus, & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam Metropolitanis aut Collegiatis Ecclesiis, & dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, Regularia verò beneficia hujusmodi, Monasteria etiam consistorialia, prioratus, præpositura, dignitates etiam conventuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia & præceptorias etiam Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, etiam quarumvis aliarum Militiarum quibusvis personis cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali dignitate, aut Cardinalatus honore pollentibus concessos, super quibus litteræ Apostolicæ integraliter hactenus expeditæ non fuerunt, etiam si in Plumbaria nostra aut penes Summatorem nostrum reperiantur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica tenore Præsentium revocamus, cassamus, & abolemus.

Cancellariæ & Cameræ Apost. offi ia les, litteras desuper non expediant.

§. 2. Mandantes dilectis filiis nostris Vicecancellario, & dicto Summatori, ceterisque Officialibus tam Cancellariæ Apostolicæ, quàm Cameræ nostræ ad quos spectat in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna, ne in futurum super dictis gratiis regressus, accessus, & ingressus, necnon coadjutoriarum litteras expediant aut relaxent.

Decretum irritans,

§. 3. Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid illorum prætextu contra præmissa scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac etiam nostra de non tollendo jure quæsito regula ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma publ. hanc constit.

§. 5. Ut autem præsentes litteræ ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate statuimus & decernimus ut ipsæmet litteræ vel earum transumptum, in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Sancti Joannis Lateranensis ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valvis, & acie prædictis affixo & dimisso.

Transumptorum fides.

§. 6. Verùm quia difficile foret præsentes litteras, ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus quod earumdem litterarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio & extra illud, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 12. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, prid. Id. Septembris, Pont. nostri Anno sexto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRISTI 1571. indict. 14. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri, D. Pii Papæ V. Anno Sexto, die verò mercurii 19. mensis Septembris, Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Sancti Joannis Lateranensis, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis illarum copiis in supradictis locis affixis per nos Joannem de Soya, & Petrum Sprengerium Sanctiss. Domini Nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici pro Domino Magistro Cursorum.

CXXXV. Contra habentes beneficium Ecclesiasticum, non recitantes horas Canonicas.

Edita An. D. 1571.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Leo X. decrevit non recitantes horas Canonicas, amittere fructus benefic. pro rata, ut sup. in const. 7. §. 38.

EX proximo Lateranensi Concilio, salubris sanctio emanavit ut quicumque habens beneficium Ecclesiasticum, cum cura, & sine cura, si post sex menses, quàm illud obtinuerit, divinum officium, legitimo cessante impedimento non dixerit, beneficiorum suorum fructus, pro rata omissionis officii, & temporis, suos non faciat, sed eos tamquam injustè perceptos, in fabricas ipsorum beneficiorum, vel pauperum eleemosynas erogare teneatur. Verumtamen multorum animi suspensione tenentur, cujusmodi ratæ prædictæ ratio sit habenda.

Hic modo Pont. hanc ratam declarat.

§. 1. Nos huic rei evidentius atque expressius providere volentes, statuimus, ut qui horas omnes Canonicas uno, vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficii, seu beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie dividerentur, qui verò Matutinum tantum, dimidiam, qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum singulas, sextam partem fructuum ejusdem diei amittat; tametsi aliquis choro addictus non recitans omnibus horis Canonicis cum aliis præsens adsit, fructusque, & distributiones fortè aliter assignatas, sola præsentia juxta statuta, consuetudinem, fundationem, vel alias sibi lucrifecisse prætendat etiam præter fructuum, & distributionum amissionem. Item ille, qui primis sex mensibus officium non dixerit, nisi legitimum impedimentum ipsum excusaverit, grave peccatum, intelligat admisisse. Declarantes præstimonia, præstimoniales, portiones, & qualiacumque

alia

alia beneficia, etiam nullum omnino servitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter conveniri. At quicumque pensionem, fructus, aut alias res Ecclesiasticas, ut Clericus percipit, cum modo prædictum ad dicendum officium parvum Beatæ MARIÆ Virginis decernimus obligatum, & pensionum, fructuum, rerumque ipsarum amissioni obnoxium.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, declarationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 6. die 20. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo primo, duodecimo Calend. Octob. Pontificatus nostri Anno sexto.

CXXXVI.

Jurisdictio Episcoporum visitandi parochiales Ecclesias Fratrum Militum S. Joannis Hierosolymitani, quoad animarum curam, & administrationem Sacramentorum.

Hæc jurisdictio à Pontt. successoribus semper præservata fuit, ut liquet ex lectura constit. 5. Greg. XIV. Quanta, in Tomo III. & aliarum Bullarum quas ibi indicabo. Cetera autem de hac Militia plenè notavi sup. in constit. 2. Anast. IV. Christianæ, fol. 39. Tom. I.

De privilegiis exemptorum circa animarum curam & alia vide Greg. XV. Const. 18. Inscrutabili. inf. tom. 4.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EXposcit Pastoralis officii debitum, cui disponente Domino præsidemus, ut ad ea sollicitè intendamus, per quæ discordiarum & litium, ac controversiarum quarumlibet materia tollatur.

Ortæ erant lites inter Episcopos & Militiam istam super jure visitandi.

§. 1. Sanè cùm nonnulli ex venerabilibus fratribus Episcopis dilectos filios Magistrum, Balivos, Castellanum Empostæ, Priores, Donatos, Capellanos, Fratres, Milites, & alias quascumque personas Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani ratione Ecclesiarum curam animarum habentium, illarumque Rectores & Ministros ad ipsum Magistrum spectantes & pertinentes juxta Sacri œcumenici Concilii Tridentini visitare, dictus verò Magister, & alii prædicti, ipsos illorumque Ecclesias, capellanos, & Ministros dictis decretis minimè comprehendi, sed ab illis exemptos esse prætenderent, materia quæstionis orta.

Hic Pont. eas extinguit.

§. 2. Nos igitur eorum paci & quieti consulere volentes, omnes lites, & controversias hujusmodi tam in Romana Curia, quàm alibi coram quibuscumque Judicibus in quacumque instantia pendentes, illarumque status, & merita pro sufficienter expressis habentes ad Nos avocantes, eas cassamus, extinguimus, & super illis perpetuum silentium imponimus, ac omnes dictæ Militiæ personas à quibusvis censuris harum controversiarum occasione, contra eas per quoscumque latis & incursis absolvimus.

Jurisdictio Episcoporum de quà in rubr.

§. 3. Et ne in futurum aliqua amplius controversia oriri possit, decernimus, declaramus, statuimus, omnes & singulos locorum Episcopos, & alios Superiores tamquam Apostolicæ Sedis delegatos, omnes & quascumque Parochiales Ecclesias, ceteraque beneficia Ecclesiastica suarum Civitatum & Diœc. quibus animarum cura imminet, ad dictam Religionem, ejusque Milites, Capellanos, Ministros, Rectores quomodolibet pertinen. etiam quod in eis Episcopalem, & temporalem jurisdictionem Religio & Milites prædicti haberent, eorumque Ecclesias, Rectores, Vicarios, & Ministros quoscumque (in his tamen dumtaxat, quæ animarum curam illiusque exercitium, & Sacramentorum administrationem respiciunt) visitare, omnesque actus visitationem concernentes exercere posse, & debere, ac Rectores, ceterosque hujusmodi Ministros curam animarum exercentes minus idoneos repertos, siquidem ad nutum amovibiles sint, statim amovere, sin verò titulares sint, illico suspendere, ac Superiores eorum monere, ut intra aliquem brevem terminum in locum amotorum subrogent alios idoneos, prius tamen per ipsos Episcopos, & alios Superiores examinatos, & approbatos, titularibus verò suspensis deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, ut suprà coadjutores, seu Vicarios juxta decretum Concilii, sessione vigesima prima, capite sexto. Interea verò dum hæc subrogatio, seu deputatio fiat, ipsi Episcopi, & alii Superiores pro necessitate curæ animarum provideant arbitrio suo, quod si Superiores dictorum Rectorum, & Ministrorum intra tempus præfixum non subrogaverint, aut deputaverint, ut suprà, tunc dicto termino elapso ipsi Episcopi, & alii Superiores alios prævio examine juxta ejusdem Concilii formam idoneos repertos in locum amotorum subrogent. Titularibus verò suspensis coadjutores deputent juxta dictum capitulum sextum, sessione vigesima prima, qui tamen in dictis parochialibus perinde inserviant, ac si subrogati, aut deputati ab ipsis Superioribus Religionis, & Militum prædictorum fuissent.

§. 4. Volumus autem, quod Episcopi, & alii Superiores prædicti visitationem hujusmodi, & prædicta omnia solum tamquam delegati Apostolicæ Sedis, & gratis, & absque ullis dictæ Religionis Rectorum, & Ministrorum impensa, & onere faciant. 1. Declaratio circa dictam jurisdictionem.

§. 5. In collatione item ordinum, necnon consecratione Ecclesiarum, & sacrorum vasorum, ac benedictionibus, & aliis actibus spiritualitatem concernentibus, ac institutione præsentatorum ab eisdem Militibus ad beneficia, aut approbatione, seu confirmatione, quas ab eisdem fieri harum præsentium vigore contigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, ut nullos admittant, qui qualitates à Concilio requisitas non habeant, aut prævio examine juxta ejusdem Concilii decreta idonei non existant. 2. Declaratio.

§. 6. Nolumus autem Episcopos, & alios Superiores locorum suprascripta facultate visitandi uti, qui cum eadem Religione, & Militibus super jurisdictione Episcopali in locis visitandis coram quibuscumque Judicibus litigant, nisi ipsi Episcopi, & alii Superiores in quasi possessione antiqua exercitii jurisdictionis hujusmodi existerent, salvo tunc jure utrique illæso in petitorio, sed quod Episcopi, & alii Superiores viciniores jus aliquod in jurisdictione hujusmodi non habentes nullumque interesse prorsus prætendentes, facultate prædicta utantur. 3. Declaratio.

§. 7. Nolumus item per Præsentes ullum afferri præjudicium juri visitandi dictas parochiales Ecclesias, & alia beneficia curam animarum habentia, quod antea Religioni, & Militibus prædictis competebat. 4. Declaratio.

§. 8. Inhibemusque expresse dictis Episcopis, & aliis Superioribus, ne hac visitandi facultate eis per præsentes concessa alio utantur modo, quàm præscripto. 5. Declaratio.

§. 9. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Clausula sublata. &c.

§. 10. Non

Clausulæ derogatoriæ.

§. 10. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, in Provincialibusque, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, necnon quibusvis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium forsan quomodolibet concessis, & confirmatis, quibus omnibus, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum Præsentium specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 11. Volumus autem, quod Præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. die 22. Sept.

Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum sub Annulo piscatoris, die vigesimosecundo Septembris, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, Pontificatus nostri Anno Sexto.

CXXXVII. Jussio instituendi ab Ordinariis locorum Confraternitates Doctrinæ Christianæ, ad pueros aliosque divinæ legis expertes, bonis moribus, sanaque doctrina instruendum, Et indulgentiarum tam pro Confratribus, quàm per eos instruendis elargitio.

Consonat Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 4. In cujus, nec non istius bullæ executionem, statim ferè in Urbe Congregatio Doctrinæ Christianæ instituta fuit; Et postea nonnulli ex dictis Confratribus Clerici in communi vivere cæperunt; Ac postremò ex eisdem Clericis, atque aliis, unam Doctrinæ Christianæ in Urbe Congregationem constituentibus Paulus V. eam in Archiconfraternitatem erexit in basilica S. Petri, & suum Vicarium ejus Protectorem deputavit, amplissimasque indulgentias concessit, ut in ejus const. 36. Ex credito.

Clerici Congregationis Doctrinæ Christianæ de Urbe, elapso Novitiatus anno, emittebant votum cum juramento sponte de manendo in Congregatione, quod Greg. XV. Romano Pontifici reservavit in Const. 12. Ex incumbenti. inf. tom. III.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex debito Pastoralis officii, Nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissi, ad ea libenter intendimus, per quæ divinus cultus, fideliumque devotio ubique suscipiat incrementum, ac ipsos fideles ad id indulgentiis, & remissionibus invitamus, ut Christifideles ipsi per temporalia quæ egerint, consequi valeant præmia felicitatis æternæ.

Commendatio operis docendi Doctrinam Christianam.

§. 1. Nos igitur attendentes, quod infantes & pueri bonis moribus & exercitiis educari, quasi semper vitam pudicam, honestam, & exemplarem, ac aliquando sanctam agunt, è converso autem qui parentum carentia, seu paupertate, aut incuria, vel ignavia, non sic educati, persæpe ducuntur in exitium, & quod pejus est, secum ducunt plures in interitum, unde si diligenter educati, & in doctrina Christiana instructi fuerint, à vitiis, & multis aliis erroribus retraherentur. Considerantes etiam, prout ex fide dignis relatibus intelleximus, quod nonnulli approbatæ vitæ Christifideles, caritate omnium suprema virtute, circa hoc tam pium, tamque Reipublicæ saluberrimum opus accersiti, in singulis festivitatibus & Dominicis diebus in diversis Ecclesiis & locis, hoc opus sanctissimum amplexi sunt, & ibi eosdem infantes & pueros, ac alias miserabiles personas Christianæ veritatis ignaras, congregari faciunt, & eos bonis moribus, & sana doctrina instruunt, ac diligenter in via mandatorum Domini dirigunt, ex quo salutiferi fructus hactenus provenerunt, & in dies magis auxiliante Domino speramus: Et quod si ad hoc opus sanctissimum ubique locorum exercendum, præfatos Christifideles paternis favoribus & indulgentiarum muneribus invitaremus, proculdubio non solum eorumdem infantium & puerorum ac personarum aliarum saluti consuleretur, verùm etiam devotio Christifidelium omnium ad præfatum opus amplectendum multò magis augeretur.

Jussio instituendi Confraternitates doctrinæ Christianæ ab Ordinariis in eorum Diœcesibus.

§. 2. Cupientes igitur tam pio tamque laudabili operi viribus totis favere, & animas lucrifacere Creatori, ex certa nostra scientia universos & singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, ceterosque Ecclesiarum Prælatos, & locorum quorumcumque Ordinarios, ubilibet constitutos præsentes & futuros rogamus & hortamur attentè, eis, ac eorum in spiritualibus & temporalibus Vicariis seu Officialibus generalibus per Apostolica scripta mandantes, quatenus hoc opus sanctissimum toto pectore amplectentes, aliquas Ecclesias in suis Civitatibus, & Diœcesibus respectivè, seu loca honesta, in quibus præfati infantes & pueri ad audiendum doctrinam Christianam convenire possint, deputent, & viros ad id idoneos, vita & moribus approbatos, qui diebus saltem Dominicis eosdem infantes & pueros, ac alias personas divinæ legis expertes, in articulis fidei, & præceptis sanctæ matris Ecclesiæ instruant, confirment, & eligant, atque tot Societates, seu Confraternitates quot ad hoc tam sanctissimum opus exercendum eis opportunæ videbuntur, inibi auctoritate nostra erigant & instituant.

Concessio Indulgentiarum pro Confratribus, & etiam pro instruendis per eos.

§. 3. Nos enim ut promptius & alacrius ad hanc curam subeundam omnes Christifideles alliciantur, & eò libentius curam ipsam suscipiant, quo ex hoc dono cælestis gratiæ conspexerint se uberius refectos: De omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis utriusque sexus Christifidelibus verè pœnitentibus & confessis, seu statutis à jure temporibus firmum confitendi propositum habentibus, qui in aliqua dictarum Societatum, seu Confraternitatum ubilibet constitutarum intraverint, & adscripti fuerint, illis videlicet tam qui alios docuerint, quàm qui ab aliis in articulis fidei & præceptis Ecclesiæ hujusmodi instructi fuerint, quotiescumque in præfato sanctissimo exercitio se occupaverint, quadraginta dies de injunctis eis pœnitentiis auctoritate Apostolica tenore Præsentium misericorditer in Domino relaxamus, Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Fides transumptorum.

§. 4. Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret deferri, volumus quod ipsarum transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio & extra, ubi opus fuerit eadem prorsus fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. die 6. Octob.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Octob. 1571. Pontificatus nostri Anno Sexto.

CXXXVIII. Appellationum causæ, in quibus rei ad favorem Fisci R. Cameræ Apost. in pœnam pecuniariam condemnantur, infra sex menses expediri debent per appellantem, alioquin Judex à quo sententiam exequi tenetur.

De hac materia appellationum plenè notavi in const. 52. Pii IV. Et si cuncta. sup. fol. 71.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Exordium.

LIcet juri maximè consentaneum, nobisque præcipuè cordi sit, ut delinquentes condignis pœnis afficiantur, tamen re ipsa, experiendoque cognovimus, quamplures subterfugiis & cavillationibus legum disciplinam evitare.

Causa const.

§. 1. Siquidem compertum est, eos qui tam in Alma Urbe nostra, quàm in provinciis ditionis Ecclesiæ in pœnis pecuniariis condemnantur, clypeo appellationum suffultos, ab aliis Judicibus inhibitiones obtinere. Cumque tam dicti Judices appellationum, quàm qui coram eis jura Fisci & Cameræ sunt promoturi, de rei & causæ qualitate minus informati existant, ac ipsi appellantes non modo appellationem suam prosequi non curant, quinimmo illius expeditionem totis viribus satagunt retardare, quo fit, ut modò Officialium mutatione, quæ interim contingit, modo alio quovis prætextu, condemnatio oblivioni tradatur, & sic delictum impunitatem, & exinde ditionis nostræ tranquillitas perturbationem, ac ipsa etiam Camera Apostolica detrimentum non modicum consequatur. Quibus malis providere volentes cùm remedium appellationis contra Judicum injuriam à legibus introductum minimè tollere intendamus, saltem cùm eo homines abuti, & illud in calumniam versum prospiciamus, illius tempus limitandum, & restringendum duximus, ut eo magis hominum malitiis occurratur, & benè vivere volentium quieti & securitati consulatur.

Appellationum causæ in criminalibus infra sex mēses expediri.

§. 2. Hac igitur perpetuò valitura constitutione decernimus, ut lata in causis criminalibus sententia continente pœnam pecuniariam Fisco nostro applicandam, appellantes ab ea (in casibus tamen, quibus aliàs de jure communi permissa est appellatio, & servatis iis quæ ex forma constitutionum Apostolicarum circa depositum faciendum seu cautionem præstandam sunt servanda) teneantur infra sex menses à die ipsius interpositæ appellationis computandos, ita coram Judice appellationis causam suam prosequi, ut etiam expeditionem reportent, quibus elapsis & expeditione coram Judice à quo non reproducta, teneatur præfatus Judex à quo, ad quamcumque Fisci instantiam, etiam si acta fuerint transportata, sententiam præfatam debitæ executioni omni mora postpositâ demandare, ita ut effectualis incameratio subsequatur.

Judices tradi faciant acta appellantibus.

§. 3. Verùm ne malitia Judicis jus litigatorum efficiatur deterius, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ ac privationis officiorum, etiam si illa ex causa onerosa obtineant, ac refectionis omnium damnorum & interesse, quibuscumque Judicibus totius status nostri Ecclesiastici quacumque dignitate & præeminentia fulgentibus, etiam si Legati, Vicelegati, ac provinciarum Gubernatores existant, committimus & mandamus, ut appellantibus sine mora acta & processus quoscumque effectualiter tradi curent & faciant.

Judices ad quos, causas appellationis expediant.

§. 4. Et ipsi Judices ad quos respectivè, bona fide & omni versutia remota ad causarum legitimam expeditionem procedant, scituri nos acriter vindicaturos, si per eorum quempiam in præmissis fuerit appellantibus ipsis præjudicium generatum.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis legibus, & statutis ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. M.

Publicatio Pont. Ann. 6. 16. Octobr.

Anno à Nativitate Domini Nostri JESU CHRISTI, 1571. indict. 14. die verò 16. mensis Octobris Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. Domini Pii divina providentia Papæ Quinti Anno Sexto, suprascriptæ litteræ affixæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per me Joannem de Soya Cursorem.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

CXXXIX.

Institutio undecim Vicariarum perpetuarum in totidem Basilicis & Ecclesiis Almæ Urbis, cum assignatione portionum & obventionum pro singulis earum.

Ad hæc omninò vide aliam hujus Pontificis constit. 47. Ad exequendum. sup. ubi notavi.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS,

Motu proprio, &c.

Exordium.

ET si omnibus universi Orbis Ecclesiis divina dispositione præsidemus, propius tamen Ecclesiarum Urbis cura nos tangit, ac de illis potissimum, quibus animarum cura imminet solliciti sumus, utque illa in eis congruè exerceatur quantum cum Deo possumus, sedulò providemus.

Causa hujus const.

§. 1. Unde nos attentè considerantes, quod Basilica S. Joannis Lateranensis & Principis Apostolorum de Urbe: Item Sanctæ MARIÆ in Via lata, & ejusdem S. MARIÆ Transtiberim, & S. Laurentii in Damaso, & S. Marci, & S. Angeli in foro Piscium, necnon S. Quirici in Montibus, & S. Nicolai in Carcere Collegiatæ, necnon S. Blasii della Pagnotta, & S. Catharinæ della Rota nuncupatæ, quæ ejusdem Basilicæ Principis Apostolorum, ac S. Pantaleonis, quæ Ecclesiæ S. Eustachii mensis Capitularibus perpetuò unitæ sunt, Parochiales Ecclesiæ ejusdem Urbis curam animarum, & satis amplas Parochias habent, quodque anima rum cura ab iis ad quos ea communiter spectat, sæpe negligi solet.

Institutio undecim Vicariarum de qua in rub.

§. 2. Idcirco expediens, imò & necessarium fore duximus, ut singulis Basilicis, & Ecclesiis prædictis singuli Vicarii perpetui, congrua fructuum & proventuum portione, qua honestè substentari valeant eis assignata, prout in Sacro Concilio Tridentino, & aliàs à nobis per nostras litteras statutum est, ponantur, & deputentur, qui animarum curam hujusmodi eo diligentius, ac vigilantius gerant, quo magis eam propriè ad se pertinere, & sibi incumbere noverint. Quapropter & ejusdem Concilii, & nostris hujusmodi statutis inhærentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in singulis ex Basilicis, & Ecclesiis supradictis, singulas Vicarias perpetuas pro singulis Vicariis perpetuis, qui curam animarum Basilicis & Ecclesiis respectivè incumbentem gerere, ac Sacramenta Ecclesiastica ibi ministrare, Missas celebrare, & alia juxta providam ordinationem pro tempore existen. in Urbe Vicarii nostri in Spiritualibus Generalis, cuique assignanda onera subire debeant, ad nominationem dictorum filiorum Capituli cujuslibet ex eisdem Basilicis, & Ecclesiis, quæ nominatio fit ex numero approbatorum ab eodem Vicario, prævio illorum examine coram examinatoribus ad id in ipsa Urbe deputatis per dictum Vicarium, seu Vicarii Vicegerentem, instituendos, ponendos & deputandos perpetuo erigimus, & constituimus.

Assignatio portionum pro Vicariis.

§. 3. Singulisque Vicariis hujusmodi singulas portiones, videlicet in qualibet Basilicarum prædictarum centum & viginti, in S. Blasii verò septuaginta, in S. Catharinæ sexaginta, in S. Pantaleonis aliorum sexaginta, in S. MARIÆ in Via lata, octoginta, in S. MARIÆ Transtiberim aliorum octoginta, in S. Laurentii centum, in S. Angeli sexaginta, in S. Quirici quinquaginta, in S. Nicolai Ecclesiis prædictis similiter quinquaginta scutorum monetæ annuatim ex fructibus, redditibus, & proventibus earumdem Basilicarum, & Ecclesiarum, eisdem Vicariis per Capitula

Basilicarum, & Ecclesiarum, in quibus Vicariæ hujusmodi consistunt, vel quarum mensis Capitularibus Ecclesiæ ipsæ unitæ sunt, ut præfertur, quorum Capitulorum ad hæc expressus accedit assensus, pro una in Sancti Joannis Baptistæ, & altera medietatibus portionum hujusmodi in Domini Nostri JESU Christi Nativitatum Festivitatibus integrè persolvendis. Idem omnia & singula emolumenta, & obventiones, quæ ratione exercitii, curæ, & administrationis Sacramentorum hujusmodi, ac officiorum funeralium, quæ ipsa die humationis cadaverum celebrabuntur, non autem ratione anniversariorum, & ad ipsas Ecclesias, & Basilicas in posterum pertinebunt, per ipsos Vicarios propria auctoritate percipiendi, exigendi & levandi, ac in suos usus & utilitatem convertendi, & convertenda loco pensionũ annuarum pro congrua ipsorum Vicariorum sustentatione perpetuo assignamus, & applicamus.

Deputatio Vicarii Urbis in executorem.

§. 4. Mandamus Motu simili tenore Præsentium Dilecto Filio nostro Jacobo tituli Sancti MARIÆ in Cosmedin. Presbytero Cardinali Sabello nuncupato nostro in Alma Urbe Vicario in Spiritualibus Generali, quatenus per se vel alium seu alios, dictos Vicarios ad nominationem & institutionẽ hujusmodi, in Vicarium prædictarum possessionem corporalem inducat auctoritate nostra, & defendat inductos, amotis ab illis quibuslibet illicitis detentoribus, ac faciens singulis eisdem Vicariis de portionibus eis debitis prædictis integrè responderi, eosque portionum ipsarum, necnon emolumentorum, & obventionum eis ut supra assignatorum perceptione, & perceptionis pacifica possessione seu quasi pacificè frui, & gaudere. Non permittens eos desuper à quoquam quavis occasione indebitè molestari, præmissaque omnia & singula efficaciter adimpleri; & ab omnibus inviolabiliter observari curet; Contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Nos obstante nostra, qua statuimus & ordinavimus, & declaravimus, non majorem centum, nec minorem quinquaginta scutorũ annuorum summam computatis omnibus etiã incertis emolumentis, & aliis obventionibus communiter percipi solitis, Vicariis perpetuis ex præfato Concilio erigendis omnino assignari; nisi Vicariis temporariis solitum fuisset plus assignari, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Basilicarum, & Ecclesiarum præfatarum etiam juramento, &c. privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis Basilicis & Ecclesiis præfatis, earumque Capitulis, Archipresbyteris, Titularibus, Cardinalibus, & personis, ac dilectis filiis Po. Rom. de non conferendis beneficiis dictæ Urbis aliis quàm originariis, &c. quibusvis aliis in genere vel in specie, & aliis in contrarium quomodolibet, etiam per Leon X. & alios Roman. Pontifices etiam pluries concessis, &c. Quibus omnibus &c. illorum tenores &c. latissimè derogantes, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscript.

Fiat Motu proprio. M.

Clausularum repetitio.

§. 6. Et cum absolutione à cens. ad affectum, &c. Et de erectione, constitutione, assignatione, & applicatione, mandato, ac derogatione aliisque præmissis, quæ hic pro sufficienter repetitis habeantur ad partem etiam separatim, & in una, nulla facta mentione, ac aliis, & quod sola signatura præsentis nostri Motus proprii sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra illud, non obstan. quibuscumque.

Fiat M.

Dat. P. An. 6. die 5. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum nonis Novembris Anno sexto.

CXL.

Contra ambientes dignitates, & officia jurisdictionis administrationem habentia, eaque pretio, seu promissione procurantes vel assequentes, aut assecuta manutenentes, in Statu Ecclesiastico.

PIUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1571. & 1572.

Exordium.

Etsi Romani Pontificis continua indefessaque meditatio circa subditorum suorum commodum, & utilitatem continuè implicatur, ac quæ iis, quos ut filios tenere diligit, obesse posse credit, de medio tollit; negotiorum tamen multitudine pressa, singula in dies singulos considerans, illorum executionem, etiam dietis disponit, ut & negotia ipsa salubrius dirigantur, ac ipsi subditi paulatim sui in eos amoris cognoscant indicia.

Jure civili cavetur, Judices, & alios justitiæ ministros: sine quoquam suffragio eligi debere, ut in auth. ut Judices, sine &c.

§. 1. Sanè licet aliàs ne ordo justitiæ perverteretur, & ex certis aliis inibi expressis per civiles constitutiones salubriter fuerit statutum, ut Judices, & alii justitiæ Administratores sine quoquam suffragio fieri debeant, gravissimis etiam injunctis pœnis, qui præmissã constitutionẽ transgredi ausi quoquomodo fuissent, accepimus tamen nuper, non sine animi nostri displicentia, nonnullos pro consequendis officiis, & dignitatibus jurisdictionis exercitium habentibus, pecunias & alias res solvere, & promittere aliquibus Curialibus, quorum intercessionibus & favoribus talia officia, & dignitates obtinent. Licetq; nos pro nostri Pastoralis officii debito præmissa conniventibus oculis pertransire nequeuntes omnem adhibuerimus diligentiam, ut tam ambitiosi hujusmodi, quàm pecuniarum hujusmodi receptores, & stipulatores, tam publicè quàm secretè reperirentur; nihilominus exinde nihil certi expiscari hactenus potuimus.

Hic autem Pontif. pœnas omnes in transgressores inflictas innovat, & confirmat.

§. 2. Cupientes igitur præmissis modum aliquem imponere, ac eos, quos civilium pœnarum timor à similibus non coercet, per Canonicas sanctiones auctoritate Apost. omnino deterreri, & avaritiæ hujusmodi genus juri & justitiæ hujusmodi tam obnoxium de medio tollere, constitutionis civilis, ac pœnarum per illas statutarum tenorem & formam Præsentibus pro expressis habentes, Motu simili, &c. & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas leges, constitutiones, statuta, & decreta contra delinquentes hujusmodi, tam à jure civili, quàm à sacris Canonibus facta, ac in illis contenta, punitiones, & pœnas quascumque in tales inflictas, harum serie innovamus, easque idem robur, eamdemque vim obtinere volumus atque statuimus, quod & quam habuissent, & haberent, si hactenus ad unguem observatæ fuissent, vel à nobis per Præsentes emanarent.

Quinimo alias pœnas hic expressas imponit procurantibus, vel obtinentibus mediante pecunia, dignitates, & officia.

§. 3. Insuper quoque, ut earum usus pœnarum multiplicatione stabilior efficiatur, hac nostra perpetuò valitura constitutione, quamque vim legis, etiã inviolabilis habere sancimus, legibus, constitutionibus, statutis, & decretis prædictis præjudicium non inferendo, quinimo illis addendo, decernimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus nemini cujuscumq; dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis fuerit, liceat mediante pecunia, vel solutione, & traditione, ac promissione aliarum rerum, etiam per interpositas personas, aut alias quovis modo faciendas, aliquas dignitates, & officia, exercitium & administrationem jurisdictionis habentia procurare, assequi, vel obtinere, ac si quis his Præsentibus contravenisse quoquomodo dici, aut censeri potuerit, ipsum cõtravenientem eo ipso confiscationis omniũ bonorum, degradationis, & amissionis tam privilegii doctoratus, quàm quorumcumq; per eum obtentorum officiorum, tam sæcularium quàm Ecclesiasticorum, ac demum ultimi supplicii pœnas irremissibiliter incurrere volumus.

Et exceptionem ignorantiæ, non admitti decernit.

§. 4. Ceterum, ut fraudibus, quæ circa præmissa exoriri possent facilius occurratur, pari modo statuimus, quod ubicumq; & quandocumq; compertum fuerit per interpositam personam aliquas pecunias, seu alias res traditas seu promissas fuisse alicui Curiali familiari, vel cuicumq; alteri personæ pro officiis, & dignitatibus jurisdictionis administrationem habẽtibus, is qui officium hujusmodi obtinuerit se à præmissis, attenta interpositione personæ hujusmodi

nullatenus excusare queat: quinimo nulla admissa ignorantiæ excusatione ipso jure præsumatur solutionem, & promissionem hujusmodi de eorum qui officia & dignitates similia obtinuerint consensu, & mandato penitus esse facta, iisdemque propterea pœnis subjacere omnino intelligatur. Postremo ne ii qui in præteritum talia officia, seu dignitates solutionibus, seu promissionibus mediantibus impetraverint, credant se per præsentes absolutos esse; eisdem Motu, scientia, & potestatis plenitudine perpetuò declaramus, eos pœnas in tales à jure communi inflictas incurrisse, & contra eos ad pœnarum hujusmodi prosecutionem procedi posse.

Solventibusque aliquid ex causa manutentionis officiorum jam obtentorum, easdem pœnas infligit.

§. 5. Eos verò qui similibus mediis aliqua officia, & dignitates similiter jurisdictionis administrationē habentia obtinent, si in futurum quippiam umquam vigore præcedentium promissionum in assecutione officii hujusmodi factarum solverint, ipso jure, & facto pœnas in hac nostra constitutione contentas incurrere, præsentesque nostras, tam eos qui in futurum officia similia, & dignitates solutionibus, & promissionibus præcedentibus obtinebunt, quàm eos qui jā obtinuerunt, si in futurum aliquid manutentionis in eis, aut alia causa solverint ligare volumus.

Promissionesque desuper factas annullat.

§. 6. Decernentes contra præmissa quodvis pactum, etiam juramento vallatum, ac instrumenta, & alias forsan desuper editas scripturas minimè in causa esse posse quo minus solvere habentes, si pro præmissis solverint pœnas Præsentibus contentas incurrant. Nos enim pacta, conventiones, promissiones, & scripturas, ac alia quæcumque quomodolibet ut præfertur inita exinde cassamus, irritamus, & annullamus, eosque à juramentis, & aliis nexibus prædictis absolvimus.

Clausulæ præservativæ.

§. 7. Necnon Præsentes, & desuper forsan conficiendas litteras perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes & singulos à data Præsentium irremissibiliter ligare volumus, illasque nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusvis revocationibus, & derogationibus comprehendi nullatenus posse.

Decretum irritans.

§. 8. Sicque per quoscumque judices, &c. & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata, &c. judicari debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis etiam Almæ Urbis, & aliarum Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum, etiam juramento, &c. roboratis, ac Provincialibus, municipalibus, & particularibus statutis, ac legibus, etiam Imperialibus, & in corpore juris scriptis, privilegiis quoque, &c. hac vice latissimè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma publ. hanc constit.

§. 10. Ut autem Præsentium tenor omnibus innotescat, nullusque earum ignorantiam allegare queat, eas in valvis Basilicæ principis Apostolorum, ac Sancti Joannis Lateranensis, & in acie Campi Floræ de Urbe publicari mandamus, ipsasque sic publicatas, omnes & singulos quos illæ concernunt ita afficere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatæ. Decernentes quoque Præsentium earumdem solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere in judicio & extra, regula quacumque contraria non obstante.

Fides exemplorum.

§. 11. Ac illarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Almæ Urbis Gubernatoris, aut alicujus alterius Judicis munitis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Placet Motu proprio. M.

Dat. P. An. 6. die 5. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, Non. Decembris Anno sexto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini nostri JESU-CHRISTI, 1571. indictione 14. Pontificatus verò Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno sexto, die verò 8. mensis Decembris, supradictæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum Principis Apostolorum de Urbe, Sancti Joannis Lateranen. & in acie Campi Floræ, per nos Scipionem de Octavianis, & Alamanum de Alamanis prælibati Sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

Jo. And. Panizza Magister Cursorum.

PIUS PAPA QUINTUS.

Edita An. D. 1572.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum nuper ne ordo justitiæ perverteretur, & ex certis aliis causis animum nostrum moventibus fuerunt &c. ut sup.

Declaratio, quod dicta constitutio ligat, etiam recipientes pecunias, pro impetratura officiorū, ac mediatores.

§. 1. Attendentesq; quod fortè probabiliter dubitari contingat, an dicta nostra constitutio comprehendat recipientes hujusmodi pecunias, ac res, ac promissiones sibi factas stipulantes ut officia prædicta exercitium ac jurisdictionis administrationem habentia conferri faciant, ac mediatores & interpositas personas: Propterea Nos motu simili & ex certa scientia, & de potestatis plenitudine hac nostra perpetuò valitura constitutione declaramus, & quatenus opus sit addendo prædictæ nostræ constitutioni decernimus, quod dicta nostra constitutio, ac omnes & singulæ pœnæ in ea expressæ, perinde ligent & afficiant omnes & quoscumque cujusvis dignitatis, gradus, conditionis, ac præeminentiæ existant qui pro hujusmodi officiis jurisdictionis administrationem habentibus conferendis, ac mediatores & interpositas personas quascumque pecunias vel alias res ut suprà receperint, ac si supradicti in dicta nostra constitutione comprehensi essent, & de illis in ea expressa mentio facta esset.

Clausulæ præservativæ.

§. 2. Necnon Præsentes, & desuper conficiendas forsan litteras perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes & singulos à data Præsentium irremissibiliter ligare volumus, illasque nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusvis revocationibus & derogationibus comprehendi nullatenus posse.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices, &c. causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardin. sublata, &c. judicari debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Clausul. derog.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis etiam Almæ Urbis, & aliarum Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum etiam juramento, &c. roboratis, ac provincialibus, municipalibus, ac particularibus statutis, ac legibus, etiā Imperialibus, & in corpore juris scriptis, privilegiis quoque, &c. etiam motu simili, &c. etiam consistorialiter, &c. quibus omnibus illorum tenores, hac vice latissimè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma publ. hanc constit.

§. 5. Ut autem Præsentium tenor omnibus innotescat, nullusq; earum ignorantiam allegare queat, eas in valvis Basilicæ Principis Apostolorum ac S. Joannis Lateranen. in acie Cāpi Floræ de Urbe publicari mandamus, ipsasq; sic publicatas omnes & singulos quos illæ concernunt ita afficere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatæ. Decernentes quoq; Præsentium earumdem solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere, in judicio & extra, regula quacumque contraria non obstante.

Fides exemplorum.

§. 6. Ac illarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Almæ Urbis Gubernatoris, aut alterius alii Judicis sigillatis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Placet Motu proprio M.

Dat. P. An. 7. die 21. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum pridie idus Februarii Anno Septimo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1572. indict. 15. die verò 13. Mensis Februarii, Pontific. S. N. D. Domini Pii Papæ V. Anno 7. Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in locis retroscriptis

per

per me P. Paulum de Matthæis præfati Sanctissimi D. N. Papæ Curs.

Philibertus Magister Cursorum.

CXLI.

De electione Prioris Generalis, & aliorum Prælatorum Congregationis Canonicorum Regularium S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, bonorumque temporalium administratione.

Hæc bulla paucis immutatis confirmata est à Greg. XIII. in ejus constit. 59. Quæ inter, ac Sixto V in constit. 98. Ex varietate, ibi videas.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter ceteras Pastoralis officii nostri curas, illa nos præcipuè urget, per quam Regularium Congregationum, illarumque personarum commoditati, & felici directioni consulitur, ac Monasteria, domos, Ecclesias, & loca, tam in spiritualibus quàm temporalibus, prudentia, & vigilantia Prælatorum canonicè electorum, incrementum suscipere posse arbitramur.

Hic Pont. justis de causis Priorem generalem Cögregationis deputavit.

§. 1. Sanè cùm Nos nuper per alias nostras in forma Brevis litteras, justis de causis animum nostrum moventibus, dilectum filium Stephanum tunc Congregationis S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium Priorem generalem, in Capitulo generali Bononiæ proximè celebrato electum, ab onere sui Generalatus officii absolverimus, & liberaverimus, ac in ipsius locum dilectum etiam filium Ambrosium de Lamis Eugubinum ipsius Congregationis Priorem Generalem substituerimus, & deputaverimus, prout in dictis litteris plenius continetur.

Visitatores modo & Procuratorem generalem deputat.

§. 2. Et arbitrantes pro negotio reformationis Congregationis prædictæ expedire, quod etiam Visitatores, & Procurator generalis ejusdem Congregationis à nobis deputentur, idcirco dilectos filios modernos prædictæ Congregationis Visitatores, & Procuratorem generalem in prædicto Capitulo Bononiæ electos, ab onere suorum officiorum etiam absolvimus, & liberamus, & in ipsorum locum, quo ad prædicta officia, in Visitatores videlicet, N.N.N. in Procuratorem verò generalem N. dilectos filios, ipsius Congregationis canonicos, cum honoribus, oneribus, potestatibus, facultatibus, jurisdictionibus, & prærogativis solitis & consuetis substituimus, & subrogamus.

Canonici in sacris constitutis tantum, vocem activam, & passivam habeant.

§. 3. Cumque per alias nostras litteras statuerimus & ordinaverimus, quòd nullus ex dicta Congregatione Canonicus in Capitulis, tam generalibus quàm conventualibus pro tempore celebrandis, vocem activam, seu passivam in electionibus faciendis obtineat, nisi sit in sacris ordinibus constitutus, & post per eum legitimè emissam professionem in eadem Congregatione, quoad electiones in capitulo generali, per septennium, quo verò ad alias electiones in capitulis conventualibus faciendas, per quadriennium laudabiliter vixerit.

Absentes non eligant.

§. 4. Et quoad vocem activam in capitulo actu præsens fuerit.

Electio Generalis requirit duas partes votorum. Aliorum autem fit pro majore parte votorum.

§. 5. Eligendique in Priorem generalem, duas ex tribus partibus.

§. 6. Alii verò suffragiorum majorem partem obtinuerint.

Electio Prioris, Visitatorum & Procuratoris spectat ad Cap. generale eorum qualitates designantur.

§. 7. Quodque in Capitulo generali, Prior, & Procurator Ordinis generales, necnon Visitatores, eorumque substituti, pro casibus necessitatis dumtaxat eligantur.

§. 8. Et eligendi in Priorem, & Procuratorem generales, necnon in Visitatores, scientia, prudentia, vitæ integritate, ac pietate præditi existant.

Generalis in quibusdam Monasteriis Priores eligit, in aliis vero capitula conventualia.

§. 9. Factaque ipsorum canonica electione juxta hoc nostrum statutum, & ordinem, ac Congregationis præfatæ regularia instituta, Prior generalis sic electus, una cum Definitoribus eligat Priores pro Monasteriis, in quibus non adsunt plures quàm sex Canonici, ac disponat & ordinet familias solitas & necessarias pro quolibet Monasterio, ita quòd in qualibet familia sint aliquæ personæ idoneæ, quæ possint eligi in Priores, aut Abbates, sive Præpositos juxta cujuslibet Monasterii titulum, ipsorumque Vicarios, & Discretos mittendos ad Capitulum generale. Quorum Prælatorum Conventualium, & Vicariorum electiones, non amplius in Capitulo generali fiant, sed illi, sicut discreti, in Capitulis conventualibus cujuslibet Monasterii, cujus Canonici excedent numero sex Canonicorum, modo infrascripto eligantur, videlicet.

Hoc tamen non fuit usu receptum, ut percipitur ex bulla Greg. XIII. cit. in rubr.

Formam dictæ electionis in Capitulis Conventualibus præfinit.

§. 10. Postquam familiæ omnes in Capitulo generali (ut præmittitur) pro quolibet Monasterio dispositæ & ordinatæ, ad locum sibi destinatum statuto tempore pervenerint, antiquior Canonicus in quolibet Monasterio existens, deputet diem & horam ad celebrandum Capitulum, & ad sonum campanellæ convocari faciat omnes Canonicos habentes vocem activam & passivam. Illisque convocatis & residentibus, præfatus antiquior Canonicus advertat an sint omnes præsentes, deinde eos interroget, an eis placeat dies & hora ad futuram electionem, & illis annuentibus, præmissa generali confessione à capitulo recitanda, eos absolvat dicens. Misereatur vestri &c. Et si tenemini aliquo vinculo excommunicationis &c. Et dispenso vobiscum super irregulari tate &c. Postea dicatur Hymnus Veni creator Spiritus &c. Kyrie eleison, &c. Pater noster &c. Oratio Deus, qui corda, &c. Quibus peractis in conspectu omnium cum duobus aliis de capitulo, qui primitus habitum Religionis susceperunt, ipsum concomitantibus, simulque cum eo residentibus ad mensam decenter præparatam cum capsula, seu urna, ubi schedulæ suffragiorum poni debent, & papyro, & atramento ad scribendum processum electionis, accedat. Et quoniam vota, seu suffragia juxta decreta Concilii Tridentini, debent esse secreta, ita quod eligentium nomina numquam publicentur, singuli electores schedulas accipiant omnino similes, & unusquisque in sua schedula nomen eligendi inscribat, vel dicat, Eligo N. in Priorem: & antiquior Canonicus, & alii duo capitulares prædicti, postquam ipsi schedulas, ordine antiquitatis inter eos servato, in urnam seu capsulam demiserint, aliorum schedulas accipiant, & in urnam, seu capsulam præfatam inferant, & inspiciant an schedulæ sint numero pares cum electoribus ibi præsentibus, & si invenerint esse in majori, vel in minori numero, quàm sint capitulariter ibidem præsentes, illas comburant, rursusque ad scrutinium modo præmisso procedant donec invenerint scrutinium esse canonicè factum, & tunc legant schedulas, & si electio numero suffragiorum secuta fuerit, schedulæ etiam comburantur, factaque electione, antiquior Canonicus, & alii duo scrutatores prædicti publicent electorum nomina, exprimendo numerum suffragiorum quæ quisque habuerit, quod faciendum est, licet aliquis non habuerit vota, vel suffragia ad sufficientiam, ut ad secundum scrutinium (sicut præmittitur) deveniri possit. Decretum verò electionis ab illo, qui inter scrutatores primus fuerit, licet electo suum suffragium non contulerit, per hæc verba formetur. Ego N. vice præsentium capitularium eligo (F. in Priorem, Vicarium, seu) Discretum nostri Monasterii, quòd si primus scrutator fuerit electus ad aliquod officium, secundus scrutator ad publicandum scrutinium, & formandum decretum succedat, completaq; electione, & decreto (ut præmittitur) formato, scrutatores processum electionis compleant, atque subscribant, subjungendo: Invenimus quod N. in Priorem, seu Vicarium, aut Discretum nominatus habuit tot suffragia, & ego N. decreta electionum formavi: In quorum fidem manibus nostris subscripsimus, & sigillo Monasterii præfati roboravimus, die ut suprà. His peractis, antiquior Canonicus dicat sine cantu Psalmum, Laudate Dominum omnes gentes, cum versu, Salvos fac servos tuos &c. Et Oratione, Prætende Domine famulis tuis &c. deinde dicat Adjutorium nostrum &c. & dicto responso ab omnibus; Qui fecit cœlum &c. terminetur capitulum, & scrutinium, seu processum, ac decretū electionis mo-

do præmisso factum transmittitur ad Priorem generalem pro confirmatione obtinenda, qui Prior generalis cum Voto Visitatorum, quatenus electio fuerit canonicè facta, & personæ electæ nullam patiantur exceptionem, ipsam electionem cõfirmare, & approbare debeat, alioquin legitima causa subsistente mandet ad aliam electionem (ut præmittitur) deveniri, & idem servetur, quoties officium Prælati conventualis quovis modo vacare contigerit: & hanc formam & ordinem in singulis electionibus. In reliquis verò omnibus, & singulis casibus constitutiones, statuta, & consuetudines ipsius Congregationis inviolabiliter observari volumus, & mandamus, & aliter factæ electiones nullius sint roboris, vel momenti. Et si quis aliàs quàm ut præmittitur quovis modo, aut quæsito colore se intromiserit, excõmunicationis sententiam ipso facto incurrisse censeatur. Et acceperimus, quod nonnulli Priores, Abbates, seu Præpositi conventuales dictæ Congregationis, illorumq; Vicarii in Capitulo prædicto præter, vel contra dictarum nostrarum litterarum formam electi fuerũt, Nosq; cupiamus hujusmodi formã inviolabiliter observari, eosdem Priores, Abbates, seu Præpositos, eorumq; Vicarios conventuales in eodẽ Capitulo electos & deputatos, ab eorũ, & cujusq; ipsorum officiis similiter absolvimus, eximimus, & liberamus, volumus tamen quòd singuli ejusdem Congregationis conventus ubi adsunt plures quàm sex Canonici, cùm primum sibi per Priorem Generalem, & Visitatores prædictos injunctum & ordinatum fuerit, ad novam electionem Priorum, Abbatum, vel Præpositorum, necnon Vicariorum in unoquoque Monasterio, Abbatia, seu Præpositura juxta prædictum nostrum statutum deveniant, & devenire debeant: quodque interea Abbates, Priores, seu Præpositi, eorumque Vicarii conventuales per nos (ut præmittitur) ab eorum officiis absolvi, donec novæ electiones & confirmationes Prælatorum conventualium hujusmodi fiant, eorum officia, ut prius, exerceant, ac si ab eis absoluti non fuissent.

Capitulum generale quolibet triennio celebrandum est.

Hoc approbat & amplius non immutari jubẽt Greg. XIII. & Six. V. citati in rubrica.

§. 11. Et insuper considerantes, quod prædicta Congregatio pro electione Prioris generalis, Visitatorũ, Procuratoris etiam generalis, & aliis hujusmodi peragendis negotiis, Capitulũ generale singulo quoque anno maximà cum impensa, & non minore Canonicorum incommodo celebrare soleat, ac propterea magna inde evagandi, & sese dissolvendi Canonicis ipsis occasio præbeatur; cumq; Prioris ipsius Generalis, Visitatorum, Procuratoris etiam Generalis, necnon Prælatorum Conventualium, Vicariorumq; prædictorum officia annalia tantum sint, id plerumq; usu venire solet, ut Prior ipse generalis, & Visitatores vix omnia ipsius Congregationis Monasteria, & loca, prout eorum officio incumbit, visitare, & operam suam illis pro re nata impendere, Procurator vero generalis similiter officii sui munus agnoscere, negotia, & causas Congregationis pertractandas percipere, usum Curiæ Romanæ apprehendere, atque alia ad officium suum spectantia providere; Prælati autem conventuales, eorumq; Vicarii, & ministri Monasteriorum & locorum, Curiæ & regimini suo commissorum statum intelligere, res, & bona agnoscere, consuetudines percipere, negotia obire, vix tam brevi temporis spatio possint, quin etiam quando rerum & personarum vel Congregationis, aut Monasteriorum, & locorum aliquam, vel mediocrem notitiam, & cognitionem habere incipiunt, tum maximè temporis exclusi angustia eorum officia dimittere, negotia tam spiritualia quàm temporalia aut intacta aut certè inchoata, atque interrupta novis successoribus relinquere cogantur. Volentes igitur desuper opportunum adhibere remedium, ac ut electiones Prælatorum, & Ministrorum ipsius Congregationis canonicè, ritè, & rectè fiant, quod de cetero ejusdem Congregationis Capitulum generale quolibet trienio tantum celebretur, ubi Prior generalis, Visitatores, & Procurator generalis eligantur, & cetera ejusdem Congregationis negotia juxta infrascriptum nostrum statutum, & ipsius Congregationis regularia instituta pertractentur & disponantur.

Dieta autem quolibet anno.

§. 12. Quodque quolibet anno Prior generalis, & Visitatores, una cum tribus aliis ex majoribus Prælatis conventualibus ipsius Congregationis ejusdem Prioris generalis arbitrio eligendis die ad id statuta in aliquo loco commodo ad tractandum negotia Congregationis juxta eorum exigentiam conveniant, significando prius omnibus & singulis Prælatis conventualibus diem, & locum, ita ut si aliquis ipsorum haberet aliquid in hujusmodi Congregatione proponendum, commodè vel ipsemet personaliter ad prædictum locum accedere, vel per nuntium, aut Epistolam ea de re Priorem generalem, & alios prædictos certiores reddere, ipsosque consulere possit.

Generalis, Visitatorum, & Procuratoris officia triennio explentur, aliorum vero biennio.

Confirmat hoc idem Greg. XIII. cit. in rub. ubi etiam omnia officia ad triennium extendit, & etiam Six. V. ibid. cit.

§. 13. Necnon quòd Prioris generalis, Visitatorum, Procuratoris etiam generalis in posterum triennalia, Prælatorum verò conventualium officia biennalia sint, & esse censeantur; ita tamen ut hac vice Prior generalis, Visitatores, & Procurator etiam generalis (ut præmittitur) per nos deputati, usque ad Capitulum generale de anno futuro millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Dominica tertia post festum Resurrectionis D. N. JESU CHRISTI, in loco opportuno juxta prædicta regularia instituta celebrandum, Prælati verò conventuales juxta præmissum nostrum statutum jam electi, & postmodum eligendi usque ad novam electionem, & confirmationem in Capitulis conventualibus de anno 1573. tempore congruo celebrandis faciendas, eorum officiis fungi possint, & valeant, atque omnino fungantur. Etsi deinceps perpetuis futuris temporibus Capitulum generale de triennio in triennium celebretur, ac Prior generalis, Visitatores, & Procurator etiam generalis per triennium, Prælati vero conventuales ipsius Congregationis per biennium eorum officia, cum honoribus, oneribus, facultatibus, & jurisdictionibus solitis, & consuetis, prout antea cum annalia erant, exerceant, & exercere possint, ac valeant.

Et si interim vacat, provideatur ut hic,

Hoc n. servari circumfertur. Ideo vide const. Six. V. mox indicatam.

§. 14. Quodque si triennio, vel biennio hujusmodi durantibus Prioris generalis, Visitatorum, Procuratoris etiam generalis, aut Prælatorum, seu Vicariorum conventualium præfatorum, vel alicujus eorum officia per privationem, dimissionem, vel obitum, aut alio quovis modo vacarent; Prælati conventuales juxta suprascriptum statutum, Prior vero generalis, Visitatores, & Procurator etiam generalis præfati, juxta dictæ Congregationis regularia instituta eligantur, & eligi debeant.

Administratio bonorum temporalium præscribitur.

Id approbat Six. V. mox cit.

§. 15. Ac ut res, & bona temporalia Congregationis prædictæ, ipsiusque Monasteriorum, & locorum hujusmodi non solum conserventur, verum etiam augeantur, quòd in unoquoque Conventu tres probi Canonici per Prælatum conventualem eligendi constituantur, quorum unus Depositarius, alter Procurator, reliquus Oeconomus existat, ita ut Procurator pecunias omnes Monasterii capiat, easq; deinceps Depositario tradat, & asservandas committat. Depositarius verò illas in ærarium, sive arcam, ad hoc destinatam reponat, & Oeconomo, ubi opus fuerit, de expresso Prælati mandato præbeat. Oeconomus autem acceptas, ut præfertur, pecunias pro communibus Monasterii usibus, ac necessitatibus, & prout Prælatus jusserit, fideliter eroget, ac expendat. Dictaque arca duabus sit clavibus munita, quarum altera penes Prælatum, altera verò penes Depositarium custodiatur; arca verò ubi tutus apud Depositarium locus non existat, apud Prælatum tutiore in loco statuatur, & quàm diligentissimè asservetur; præfatique Procurator, Depositarius, & Oeconomus unoquoque mense collatis invicem ratiociniis Prælato, astantibus duobus aliis Monasterii discretis Canonicis eligendis ab ipso Prælato, rationem pro suo quisque officio accuratè reddere teneantur, sub pœna illis Prælati arbitrio imponenda, ipsis verò Prælatis privationis officii sui si id facere neglexerint, hac in perpetuum valitura lege statuimus & ordinamus, irritum & inane decernentes quicquid secus à quoquam quovis modo scienter, vel ignoranter attentari contigerit.

§. 16. Non

Contrariis derogat.

§. 16. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Congregationis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Congregationi, illiusque Superioribus, & personis in contrarium quomodolibet concessis, innovatis, & approbatis, quibus omnibus, & singulis, illorum tenores, etiam si de illis specialis, specifica, ac de verbo ad verbum mentio habenda esset, Præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ceterisq; contrariis quibuscumq;

Dat. P. An. 6. die 6. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 7. Decemb. 1571. Pontificatus nostri anno sexto.

CXLII.

Turcæ, qui in bello contra eos peracto, captivi sunt effecti, durante bello non dimittantur, neque distrahantur.

Adjuvantibus hoc bellum indulgentias elargitus est hic Pontif. inf. in const. 146. Cum nos. Deoque auxiliante, victoriam Christiani reportarunt die 7. Octobris 1571. Ideo sub illa die, quotannis celebratur festum S. Mariæ de Victoria, sub invocatione Rosarii, ut videre est infra in constit. 11. Greg. XIII. Monet.

Christianis autem apud Turcas in captivitate repertis, hic Pontifex libertatem concessit infra in const. 149. Licet omnibus.

Edita An. D. 1571.

PIUS PAPA QUINTUS,

Motu proprio, &c.

Hic Pont. cum Rege Hisp. & Repub. Venet. bellum fecit contra Turcas, & Victoriam reportarunt, & ex classe Turcarum captivi multi effecti sunt.

POstquam nuper inter nos, & Sedem Apostolicam, ac carissimum in Christo filium nostrum Philippum Hispaniarum Regem Catholicum, necnon dilectum filium nobilem virum Aloysium Mocenicum Venet. Ducem, & ejus Reipub. Dominium, inito fœdere, & classe communibus viribus comparata, dilecto filio nobili viro Jo. ab Austria, ejus generali Præfecto, & ductori, commissum fuit prælium omni potestati commemorandum, initio illud quidem, quatenus poteramus nobis ab humanis viribus polliceri periculosissimum, ipso autem exitu fœlicissimum, hostibus maximam partem cæsis, fugatis, reliquis captivis factis, (causam nimirum suam Domino Deo nostro juvante, proque suo Israele pugnante,) perlatum fuit ad nos plerosque Christianorum, partim captivos illos sibi ipsis retinuisse, partim vendidisse, alios donasse, nonnullos etiam pacta pecunia in spem redemptionis adduxisse.

Ipse modo Pont. ex causa hic relata,

§. 1. Quod sanè graviter, ut debuimus, accepimus, ab ipsa enim superiorum temporum experientia edocti sumus, quanto semper hæc cum Christianorum damno facta fuerint; plerosque enim ipsorum captivorum esse navigandi peritissimos, ad classem adornandam, instruendam, ducendam, propter multam Maris tempestatum orarumque peritiam, atque ad bellandum utilissimos, & si umquam alias, certè hoc tempore ceteris suis similibus cæsis esse hostibus pernecessarios, ex quorum missione, ut magna decessio, cùm etiam ab omni ratione, & jure belli alienissimum sit, ut ipso bello durante mittantur illi qui possint aliquando ipsis mittentibus bellum instaurare, & contra eos venire.

Prohibet captivos hujusmodi relaxari durante bello,

§. 2. Quod quidem malum, tametsi dilectum filium nobilem virum Joannem ab Austria pro ejus singulari prudentia prævidisse, eique providisse non dubitamus, tamen, ut ad ejus cautionem Apostolicæ etiã auctoritatis robur accedat, præcipimus & mandamus omnibus, & singulis quocumque sint gradu, conditione, statu, nomine, honore apud quos captivi aliqui ex classe Turcarum, vel nunc sunt, vel in posterum erunt, sive ipsi eos receperint, sive ab aliis emptione, donatione, permutatione, vel alia quacumq; ratione acceperint, ne illos hoc fœdere, & bello durante, quocumq; nomine, ratione, colore, mittere, alienare, liberare, fungere, atq; abire permittere audeant, sed eos debeant omni cura, & diligentia custodire, & eorum numerum, nomina, patriam, parentes, ætatem, dignitatem, sive conditionem, & alias si quæ extant magis certæ, & particulares demonstrationes, nobis, aut nostris Nunciis si ibi præsentes fuerint, si verò absentes, ipsarum Civitatum, & locorum in quibus dictos captivos habentes reperiuntur, Rectoribus, Gubernatoribus, Judicibus, Locatenentibus, aut alio nomine nuncupatis, in ipsa verò classe existentes, nostris aut nostrorum fœderatorum ductoribus, præfectis, judicibus, quàm primum à publicatione Præsentium indicare. Illi autem quibus captivi prædicti fuerint indicati, debeant similiter eorum numerum, & ceteras omnes circonstantias supradictas, prout eas acceperint, nobis quanto citius significare.

Et contravenientibus pœnas hic descriptas imponit,

§. 3. Si quis verò ex prædictis contravenerint, eos excomunicationis majoris latæ sententiæ, à qua nisi à Nobis, ac Successoribus nostris canonicè intrantibus absolvi nequeant, necnon amissionis omnium, & singulorũ feudorum, dominiórum, & aliorum quorumcumq; bonorum, tam mobilium quàm imobilium, quo ad eos qui Ecclesiasticæ jurisdictionis fuerint, nobis, & Fisco nostro, qui verò aliarum ditionum suæ cujusque ditionis Fisco applicandorum, & læsæ etiam Majestatis criminis pœnas eo ipso incurrisse declaramus; sperantes etiam quod dicti nostri fœderati hujusmodi nostrum præceptum in suis quisque locis inviolabiliter observari curabunt.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 4. Et propterea omnibus, & singulis locorum Ordinariis, illorumque Vicariis in spiritualibus generalibus, ac Gubernatoribus, Judicibus, Locatenentibus, Barisellis, & aliis executoribus quarumcumque Civitatum, Oppidorum, terrarum, & locorum contra præcepti, & mandati nostri hujusmodi transgressores ad executionem pœnarum prædictarum irremissibiliter, etiam executivè, & figura judicii, ac absque alio à nobis vel confœderatis nostris expectato mandato procedendi, plenam & liberam licentiam, auctoritatem, & facultatem concedimus, & impartimur.

Sola signatura sufficit.

§. 5. Volumus autem ut præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra quacumque regula, seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Exemplorum fides.

§. 6. Quodque illius exempla, etiam impressa edantur, eaque Notarii publici manu, & cujuscumque Curiæ Ecclesiasticæ, aut Prælati sigillo obsignata, eamdem prorsus fidem ubique faciant, quam ipse præsens Motus proprius faceret si esset exhibitus vel ostensus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; ac etiam legibus, etiam Castrensibus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis, quibusvis Communitatibus, Universitatibus, aliisque particularibus personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, &c. & aliàs quomodolibet concessis, quibus omnibus & singulis, illorum tenores Præsentibus pro expressis habentes specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fiat Motu proprio. M.

Dat. P. An. 6. die 21. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, 12. Kal. Januarii, anno 6.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1571. Indict. 14. die verò 22 Decemb. Pont Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno 6. supradictæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Principis Apostolorum de Urbe, necnon in valvis Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ ut moris est, per nos Camillum Cherubinum, & Joannem Sprengerium prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

CXLIII. Approbatio Congregationis Fratrum Joannis Dei nuncupatæ, ad regimen Hospitalium pro curandis pauperibus infirmis nuper institutæ, sub Ordinariorum correctione, & Regula S. Augustini.

Reformavit istam Congregationem Clem. VIII. infra in constit. 44. Romani. Tom. 3. fol. 65. Et quo ad Sacerdotes novam dispositionem edidit Paulus V. in ejus const. 36. Inter in Tom. 3.

Hanc Congregationem Italiæ, Hospitalia Germaniæ, Galliæ, & Poloniæ comprehendentem, in veram Religionem sub tribus Votis substantialibus, & quarto de juvandis Infirmis, ac sub Regula S. Augustini, erexit Paul. V. in const. 100. Romanus, inf. tom. 3. Ejus constitutiones approbavit idem ibidem const. 103. Ea quæ. Jurisdictionemque Ordinariorum in eam præfinivit idem Paul. in const. 113. Romanus. Privilegia aliorum Ordinum & Clericorũ ministrantium Infirmis communicavit Sanctiss. D.N. Urban. VIII. constit. 18. Sacrosanctum. inf. tom. 4. Qui etiam declaravit eorum præcedentiam cum Ordinibus Mendicantium in const. 76. Commissi. Et de fratribus Sacerdotibus, eorumque officiis alia decrevit in const. 84. Circumspecta dicti tom. 4.

Edita An. D. 1572.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Licet ex debito summi Pontificatus officii nobis desuper injuncti, circa piorum locorum quorũlibet profectus, nos deceat intentos existere, Hospitalium tamen ac in eis degentium pro tempore miserabilium personarum commodo, utilitati, & subventioni, tanto nos potioribus studiis insistere convenit, quanto ipsorum miserabili conditione pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Hospitalia quædam in Hispan. constructa sunt sub invocatione Joannis Dei, pro infirmorum pauperum curatione. Et circa eleemosynarum collectionem impedimentum præstabatur, Fratribus ipsa Hospitalia regentibus.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Roderici Seguenza moderni Confratris majoris nuncupati, Hospitalis Joannis Dei nuncupati civitatis Granaten. petitio continebat, quod licet in dicto Hospitali ipsius Civitatis, in qua adest Cancellaria Regia, & ad eam maximus extraneorum numerus pro suis negotiis ibidem pertractandis affluere solet, & unus Major nuncupatus, & alii decem, vel octo Confratres dicto Confratri majori nuncupato, obedientiam præstantes reperiantur, qui in eleemosynis pro ipso Hospitali, in quo diversi CHRISTI pauperes, utpote incurabiles, senes, mente capti, & membris impotentes, ad numerum quadringentorum, & ultra ascendentes, continuè suis infirmitatibus curantur, & aluntur, & pro quorum curatione, & alimento, summam sexdecim millium ducatorum & ultra, ex eleemosynis à piis Christifidelibus ipsis confratribus erogari solitis provenientem, singulis annis exponitur quæritandis, ipsisque CHRISTI pauperibus gubernandis sua caritate impendant opera, & in eodem Hospitali dictorum CHRISTI pauperum numerus, propter bellum superiori anno in Regno Granaten. contra Mauros gestum, admodum auctus existat, & eleemosynæ minus frequenter quàm antea hodie fieri soleant, ipsique Confratres maximo cum labore, & pro eorum cœpto opere minimè retardentur, sed maximo cum fervore opus ipsum adeo laudabile assiduè prosequantur. Nihilominus hominum malitia crescente, nonnulli laici, avaritiâ ducti, Deique timore postposita, habitu Capotto nuncupato panni vulgariter Layal in illis partibus nuncupati, quo ipsi Confratres indui solent, accepto, sub falso nomine, tam dicti quam civitatis Corduben. necnon de Madrid, Toletan. ac de Lucerna Oppidorum Corduben. respectivè Diœcesibus Hospitalium, ad instar dicti Hospitalis Granaten. fundatorum, & in quibus similia caritatis opera, quæ à Confratribus dicti Hospitalis Granaten. exerceri solent, eleemosynas quæritare, illasque in pravos & damnabiles eorum usus convertere ausi sunt, in maximum pauperũ Christifidelium in eisdem Hospitalibus pro tempore existentium necessariæ subventionis detrimentum.

Supplicat propterea huic Pontifici pro opportuna provisione.

§. 2. Cùm autem, sicut eadem petitio subjungebat, dictus Rodericus ad præmissa à medio facilius tollenda, sibi, aliisque tam Granaten. quam Corduben. & de Lucerna Oppidorum hujusmodi Hospitalium, aliorumque ad illorum instar de cetero erigendorum Confratribus, nunc & pro tempore existentibus, scapularium ejusdem pañi Layal nuncupati super veste, seu capotto per eos gestari solito, ad genua usque, ut ipsi ab omnibus Christifidelibus eis eleemosynas pro præmissis porrigendas, ab aliis ex eorum Confratribus non existentibus, & sub falso nomine dictorum Hospitalium, vel alicujus eorum eleemosynas dolose & malitiose petentibus, facilius internosci valeant, deferendi, necnon in quolibet eorumdem Hospitalium, & aliorum ad eorum instar erigendorum, inter eos Confratrem unum Sacerdotem similem habitum & scapularium qui missas, aliaque divina officia ibidem celebrare, necnon sacramenta Ecclesiastica, tam ipsis Confratribus, quàm CHRISTI pauperibus eisdem Hospitalibus pro tempore existentibus ministrare, illosque in Dei mandatis piè observandis instruere & confortare debeat, habendi & retinendi, necnon eleemosynas pro eorumdem Hospitalium CHRISTI pauperum subventione, non solum in Civitatibus & Oppidis, in quibus Hospitalia ipsa consistunt, verum, & etiam in toto districtu, diœcesi, & provincia earum, de loci Ordinarii licentia, petendi & recipiendi licentiam & facultatem impetrari summopere desideret, nobis humiliter supplicari fecit, quatenus pio desiderio, ac dictorum Hospitalium, & Christi pauperum in eis, nunc & pro tempore existentium statuti consulere, aliasque, in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pont eisdem Confratribus (dummodo sub reg. S. Augustini vivant) concedit habitum & facultatẽ colligendi eleemosynas pro Hospitalibus infirmorum.

§. 3. Nos qui Christi pauperum consolationem & subventionem sinceris desideramus affectibus, volentes Rodericum ac Confratres, in tam pio & laudabili proposito confovere, necnon eumdem Rodericum à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Roderico, ac omnibus & singulis aliis dictorum Hospitalium, nunc & pro tempore existentibus Confratribus, dumodo sub regula S. Augustini vivant, ut super eorum veste seu cappotto per eos gestari solito, scapularium ad genus usque ejusdem panni Layal nuncupati, continuè deferre, necnon sacerdotem unum in quolibet eorum Hospitalium, qui Confrater existat, similemque habitum ejusdem panni, majorem tamen & latiorem, ac dignitate sacerdotali decentiorẽ, loci Ordinarii arbitrio pro prima vice designandum deferat, habere possit, necnon eleemosynas pro præfatis Hospitalibus, eorumque Christi pauperibus, tam in Civitatibus, & Oppidis, in quibus ipsa Hospitalia, ut præfertur consistunt, quàm toties eorum districtibus, diœcesibus & provinciis ab omnibus Christifidelibus petere & recipere, illasque in dictorum Hospitalium, & eorum Christi pauperum usus & subventiones, convertere liberè & licitè possint & valeant, licentiam & facultatem Apostolica auctoritate tenore Præsentium, perpetuò concedimus & elargimur.

Ad hæc vide etiam const. 44. Clem. VIII. Romani.

§. 4. Necnon tam ipsum Sacerdotem, quàm Majorem nuncupatum, & alios Confratres hujusmodi sub loci Ordinarii jurisdictione, correctione, visitatione, & obedientia, etiam perpetuò supponimus & subjicimus, ipsosque Majorem, & alios Confratres de eleemosynarum hujusmodi administratione singulis annis in tempore eidem Ordinario bene viso, legale computum eidem Ordinario loci tantum, & nulli alteri reddere debere.

Ordinariorũ jurisdictioni, & correctioni supponit.

Hic habes etiam in dicta const. Clem. VIII.

§. 5. Nec-

Habitum dimittere prohibet.

§. 5. Necnon quod prædicti moderni & pro tempore existentes eorumdem Hospitalium Confratres, postquam habitum prædictum susceperint, illum dimittere, minusve eum alicui exhibere, nisi de consensu omnium aliorum Confratrum Hospitalis, in quo habitum ipsum exhiberi contigerit, sub majoris excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrenda pœna, audeant vel præsumant perpetuò statuimus & ordinamus.

Declarat Clem VIII. in d. ejus constit.

Ordinariis tantum de Hospitalium regimine, rationem reddendam esse præcipit.

§. 6. Necnon omnibus & singulis personis cujuscumque status, gradus, ordinis & conditionis existentibus, præterquam locorum Ordinariis, ne quovis prætextu in regimine, gubernio, aut administratione eorumdem Hospitalium, aut aliorum ad ipsorum instar erigendorum, sub dicta pœna per contravenientes, similiter ipso facto incurrenda, quomodolibet se intromittere audeant seu præsumant districtius inhibemus. Decernentes Majorem nuncupatum, & alios Hospitalium hujusmodi, nunc & pro tempore existentes Confratres super libera administratione, gubernio, & regimine dictorum Hospitalium, à quibusvis personis cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam sub prætextu illorum in toto vel parte fabricationum, etiam ex quocumque pro legato, vel aliàs quomodolibet factorum molestari, perturbari, vexari, aut inquietari nullatenus posse.

Clausulas præservativas huic const. apponit.

§. 7. Præsentesque litteras nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel invalidari, aut in jus vel controversiam quacumque ratione vel causa vocari, aut ad terminos juris reduci, vel quodvis aliud juris, seu gratiæ remedium, contra illa impetrari posse, causamque vel causas propter quas Præsentes ipsæ à nobis emanarunt coram loci Ordin. aut quocumque alio Judice, etiam delegato, ac facultate quacumque fungente, verificare non debere, nec ob id viribus carere, aut per obreptionem obtentas, nec minus dictum Rodericum ad verificandum præmissa teneri, minusque sub quibuscumque similium vel dissimilium gratiarum, tam per Nos, quàm Romanos Pontifices successores nostros quomodolibet, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis pro tempore factis quorumcumque tenorum existant includi, sed illis non obstantibus in suis robore vigere, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & plenariè reintegratas, & sub data per dictum Rodericum, & pro tempore existentem, Majorem nuncupatum Confratrem dicti Hospitalis Granaten. eligenda, de novo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis & intentionis nostræ esse. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis alia judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 8. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Granaten. ac Amerin. & Corduben. Episcopis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Roderici, seu Majoris nuncupati pro tempore existentis ipsius Hospitalis Granaten. Confratres fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra prædicta, Rodericum & pro tempore existentem Majorem nuncupatum, aliosque Confratres prædictos, præmissis omnibus & singulis, juxta Præsentium continentiam & tenorem pacificè frui & gaudere, non permittentes eos, seu eorum quemlibet, à quoquam quomodolibet indebite molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo; ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos censuras & pœnas ipsas incurrisse declarando, necnon eas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§. 9. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore Præsentium, ultra tres dietas ad judicium non trahatur, ac aliis quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus & Sinodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac statutis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis Ordinibus & locis, illorumque Superioribus ac personis, sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in contrarium forsan quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eisdem Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumq; aut si aliquibus comuniter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. A. 6. die 1. Janua.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1572. Kalen. Januarii, Pontificatus nostri anno 6.

CXLIV.

Jurisdictio & facultates S. R. E. Cardinalis, Protectoris & Judicis causarum Confraternitatis Annunciationis B. MARIÆ Virginis, in Ecclesia supra Minervam de Urbe dudum institutæ, ad miserabilibus puellis dotes elargiendas, pupillosque & egenos sublevandos.

Quo ad Confraternitatis indulgentias attende in Pauli V. const. mox edenda, quam jam vidi firmatam sub die 6. Aug. 1608.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1572.

Causæ hujus constitut.

CUm sicut accepimus, Confraternitas, seu Societas sub invocatione Annunciationis B. MARIÆ Virginis, in Ecclesia domus ejusdem B. Mariæ supra Minervam de Urbe, ejusque Priores, Custodes, Officiales & Confratres, ob lites, quæstiones, controversias civiles, criminales, profanas, spirituales, meras & mixtas infra Confraternitatem, seu Societatem, ejusq; Priores, Administratores, Gubernatores, ac Deputatos hujusmodi per diversa Urbis Tribunalia litigare, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, dotium, & diversarum aliarum rerum ejusdem, tàm agendo quàm defendendo pro ipsius Confraternitatis seu Societatis juribus defendendis, jugiter implicita existat, ex quo sæpissime quamplurima damna & interesse patiatur, ac impensa litis valorem rei, de qua ex tempore agitur, sæpenumero exuperet.

Confraternitatem piorum operum enarratio.

§. 1. Nos Confraternitatem seu Societatem prædictam, in qua piissima charitatis & misericordiæ opera, tam pauperibus & miserabilibus puellis annuatim dotes elargiendo, quàm aliis pupillis, viduis, & egenis sublevandis, Missisque & aliis divinis officiis in sua Capella ibi fundata dietim celebrandis, in divini numinis obsequium, Sanctæque Matris Ecclesiæ exaltationem exercere noscuntur, quantum cum Deo possumus sublevare volentes.

Jurisdictio Judicis dictæ Confraternitatis cognoscendi omnes ejus causas, cum facultate.

§. 2. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Venerabili Fratri nostro Alexandro Episcopo Tusculano Cardinali de Farnesio nuncupato, S. R. E. Vicecancellario, nunc & pro tempore Confraternitatis seu Societatis hujusmodi existenti Protectori, omnes & singulas causas, quæstiones, lites, & controversias, inter dictam Confraternitatem seu Societatem, sive ejusdem dilectos filios Priores, Custodes, Officiales, & Ministros, & quascumque alias personas cujuscumque gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, & præeminentiæ existentes, etiam Cardinalatus dignitate fulgentes, Universitates, Societates, Congregationes, Monasteria, aut alia loca pia hujusmodi, etiam si coram S. R. E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & ejusdem Cameræ causarum Auditore generali, necnon Vicario, Gubernatore, ac Senatore Urbis prædictæ, illorumque Locatenentibus, Collateralibus, & Judicibus, ac dictæ Urbis causarum appellationum Capitaneo & sacri Palatii etiam causarum Auditoribus, & ejusdem S. R. E. Cardinalibus, aliisque Judicibus Ordinariis seu delegatis hucusque motas, pendentes, & quomodolibet movendas; de & super quibuscumque locationibus, venditionibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, ac illarum discussionibus, atque quorumcumque jurium & actionum cessionibus, aliisque inter vivos contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ, executionibus, revocationibus, bonis, rebusque, juribus & actionibus ad Confraternitatem seu Societatem præfatam, ejusque Priores, Custodes, Gubernatores, Administratores, Officiales, & deputatos Ministros, eorumque litis consortes, tam conjunctim quàm divisim, ac tam passivè quàm activè concernentibus, spectantibus, & pertinentibus, ad Confraternitatem, seu Societatem ipsam, in quacumque instantia, quorum omnium & singulorum statum & merita, necnon Judicum & collitigantium nomina & cognomina, ac qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimenda, pro expressis habentes, in statu & terminis in quibus nunc reperiuntur, harum serie ad nos advocantes, illasque omnes & singulas, motas & pendentes, ac quam & quas Confraternitas seu Societas, Priores, Gubernatores, Officiales, Administratores, & Deputati, necnon pauperes puellæ, ac pupilli, & viduæ ibi degentes, ac illæ quæ nuptui traditæ sunt, & pro tempore fuerint, habere volent, contra easdem personas, Universitates, Monasteria, & alia hujusmodi pia loca, pro rebus, bonis, hæreditatibus, juribus, actionibus, & dotibus hujusmodi, nunc & pro tempore Confraternitatis seu Societatis prædictorum existenti Protectori, una cum illarum emergentibus, dependentibus, incidentibus, annexis & connexis, summariè, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura judicii, per seipsum, seu alios à se deputandos in quacumque instantia, usque ad finem audiendas, cognoscendas & fine debito terminandas auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus & mandamus. Ipsumque Protectorem nunc & pro tempore existentem in dictis causis motis pendendis ac in futurum movendis, in Judicem ordinarium, cum facultate easdem causas, in quacumque instantia, usque ad finem, per seipsum, seu alium vel alios ejus Auditores illas cognoscendi & decidendi & terminandi & aliis facultatibus prædictis facimus, constituimus & deputamus.

In Curia & extra citandi & inhibendi.

§. 3. Necnon cum potestate citandi & inhibendi quos, quibus, & quoties opus fuerit, in Curia & extra eam, etiam si per edictum publicum, constito etiam summariè, de non tuto accessu, eisdemque ac quibusvis aliis ejusdem Urbis Judicibus, ac personis, tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus, quibus & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis & pecuniariis, quibus sibi, seu ab eo pro tempore deputando Auditori, videbitur inhiben.

Inobedientes coercendi.

§. 4. Et in eventum non paritionis contra inobedientes contumaces & rebelles, ad declarationem incursus censurarum & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationes, & reaggravationes, ac alias juxta morem & stylum Curiarum Urbis in similibus servari solitum, & prout sibi videbitur procedendi.

Sententias suas exequendi &c.

§. 5. Sententiasque suas debitæ executioni demandandi, sive demandari faciendi, auxiliumque brachii sæcularis ad hoc si opus fuerit invocandi, omniaque alia & singula, in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, gerendi & exequendi.

Singulis dieb. & horis procedendi.

§. 6. Ac in omnibus & singulis causis prædictis ad dictam Confraternitatem, seu Societatem, ut præmittitur, spectantibus singulis diebus & horis, feriatis, non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum, ob necessitatem hominum indictarum seu indicendarum procedere.

Notarium deputandi.

§. 7. Ac quemcumque Notarium sibi benevisum, in causis deputandi hujusmodi.

Per quoscumque Mandatarios & executores citandi & exequendi.

§. 8. Volumus etiam, quod citationes, monitiones, & intimationes, quæ in dictis causis fieri oportuerit, etiam per curiæ Capitolii, & quoscumque alios Mandatarios fieri possint. Et quicumque executores Urbis possint & debeant effectualiter executioni demandare omnes & singulas sententias, decreta, & mandata præfati Cardinalis Protectoris, sive ab eo deputatorum, quæ non obstante regula Cancellariæ sub ejus parvo sigillo expediri possint.

Privativè quoad alios Judices.

§. 9. Ac insuper Confraternitatem seu Societatem prædictam, ejusque Priores, Administratores, Gubernatores, & Deputatos hujusmodi, ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quàm coram præfato Cardinali Protectore convenire, aut ad alios convenien. constringi non posse, ac processus, sententias, & decreta, per alium seu alios, tam ordinarios quàm delegatos Judices, in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatos, latas & factas cum inde secutis quibuscumque, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris vel momenti fore.

Clausulæ præservativæ.

§. 10. Præsentemque cedulam sub quibusvis revocationibus, suspensionibus & exemptionibus, limitationibus, seu revocationibus similium vel dissimilium concessionum & gratiarum, etiam per Nos & Successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel ejus Legatos, etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas, & quoties illæ emanabunt, præsentem cedulam in pristinum robur restitutam esse, & censeri debere, nec eidem cedulæ, per quascumque litteras, & quasvis clausulas generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, irritantiaque & alia decreta, sub quacumque verborum expressione continentes, derogari posse, etiam si illi, ullo umquam tempore, ex aliqua, etiam quantumvis necessaria & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor cedulæ de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogatio per trinas distinctas litteras eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, Prioribus, Gubernatoribus, Deputatis & Confratribus hujusmodi, omnibus & singulis legitimè intimata & insinuata fuerit, eorumq; expressus ad id accesserit assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari, & nullius esse roboris vel valoris.

Clausulæ sublatæ.

§. 11. Et sic per quoscumque Judices, quavis auctoritate fungentes etiam præfatæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum palatii Apostolici Auditores, sublata &c. ac irritum &c. judicari & definiri debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Hospitalium, Ecclesiarum,

Mona-

Monasteriorum, & aliorum quorumcumque piorum locorum & Ordinum juramento roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, conservatoriis, exemptionibus, & litteris Apostolicis eisdem, ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Curiis, & Tribunalibus, eorumque personis per quoscumque etiam Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Nos ac dictam Sedem, etiam motu & scientia similibus, concessis, approbatis, & innovatis, etiam disponentibus quod causæ hujusmodi, ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant; quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, aliàs, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque; aut si prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad judicium trahi non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, & indultis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa, aut totaliter non inserta jurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda sit in præsentibus litteris mentio specialis.

[Margin: Sola signatura sufficit.]

§. 13. Volumus autem Præsentium solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere, in judicio & extra, regula contraria non obstante.

[Margin: Transumptorum fides.]

§. 14. Et earumdem transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris seu Confraternitatis, seu Societatis hujusmodi munitis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur Præsentibus manu nostra subscriptis, ac etiam litteras ad partem expediri posse.

[Margin: Papæ subscr.]

Placet Motu proprio. M.

CXLV.

Prohibitio deferendi pugiones, cultellos, & aliud genus armorum brevioris mensuræ trium palmorum, in statu Ecclesiastico.

[Margin: Edita An. D. 1572.]

PIUS PAPA QUINTUS,

Motu proprio, &c.

[Margin: Exordium.]

CUm vices ejus licet immeriti geramus in terris, qui de cælo ad ima descendens, pro salute humani generis seipsum ad crucis patibulum obtulit, omni quo possumus studio invigilare debemus, ut omnis prorsus occasio homicidia tamquam in ejusdem humani generis perniciem tendentia committendi, quantum in nobis est, submoveatur.

[Margin: Pius IV. prohibuit declarationem & retentionem archibusetorum brevioris mensuræ duorum palmorum, ut in ejus const. 49. ...rum vices.]

§. 1. Et quia experientia cognovimus quamplura ex armis brevioribus, quæ occulto deferri possint, & ad necem inferendam aptiora, & ferè inevitabilia esse videntur, in dies committi & perpetrari, inhærentes vestigiis fel. mem. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri, qui volens proditorium, & abominabile & detestãdum armorum genus hujusmodi penitus & omnino destruere, & ab Alma Urbe, aliisque terris status nostri Ecclesiastici in totum eliminare, Motu suo proprio, & in perpetuum valitura constitutione sancivit, nemini cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, conditionis, aut præeminentiæ licere tormenta ignea, archibusetta vulgariter nuncupata brevioris mensuræ duorum palmorum, modo & forma & sub gravissimis pœnis, etiam quæ pro crimine læsæ Majestatis à jure inflictæ sunt, & prout latius in dicta constitutione edita pridie nonas Martii, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, quam & ejus totum tenorem hic pro inserto haberi volumus, continetur.

[Margin: Hic Pont. extendit eamdem const. ad pugiones, cultellos, &c. breviores mensuræ trium palmorum, & easdem pœnas imponit.]

§. 2. Nos propterea attendentes, quod eadem ratio militat etiam in aliis armis, veluti pugionibus, & aliis armorum generibus, quæ occultè deferri possunt, cupientes quod metu ejusdem pœnæ à similium armorum delatione, & eorum usu quilibet abstineat, Motu nostro proprio & ex certa nostra scientia, & potestatis plenitudine, dictæ constitutioni felicis memoriæ Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri addentes, hac nostra in perpetuum valitura constitutione sancimus, nemini cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, conditionis, aut præeminentiæ existat, licere pugiones, cultellos, nec aliud quodvis genus armorum brevioris mensuræ trium palmorum (exceptis tamen cultellis aptis ad incidendum panem, qui tamen esse non possint majoris longitudinis unius palmi, & sine cuspide, & ut vulgò dicitur spontati) in Urbe nostra, Civitatibus & locis Status nostri Ecclesiastici, & suburbiis quovis modo, aut etiam quovis militiæ, aut executionis justitiæ prætextu deferre. Qui verò contrafecerint, dictumque genus armorum detulerint, pœnas in constitutione prædicta expressas incurrant.

[Margin: Inhibetque Officialibus ne desuper licentias concedant.]

§. 3. Inhibentes prout tenore Præsentium inhibemus omnibus & singulis, etiam de latere nostro Legatis, ne sub indignationis nostræ & quibuscumque Vicelegatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Præsidentibus, ac aliis Ministris, & Sedis Apostolicæ, seu civitatum, & terrarum præfatarum Officialibus, ne sub suspensionis à divinis, ac excommunicationis latæ sententiæ, aliisque arbitrio nostro pœnis cuiquam tale genus armorum sub quovis colore deferendi, licentiam & facultatem ad quodcumque etiam brevissimum tempus concedere audeant vel præsumant.

[Margin: Licentias autem dandas annullat.]

§. 4. Decernentes nihilominus licentias, ac facultates, sic concedendas, nullas penitus & invalidas existere, ac illis non obstantibus, eos qui sub illarum clypeo dictum genus armorum detulerint, pœnam præfatam omnino incursuros, illosque irremissibiliter puniendos fore, & contra omnes & singulos huic nostræ constitutioni contravenientes ad Fisci nostri instantiam, & etiam ex officio procedi & inquiri posse, ac ad pœnarum præfatarum executionem deveniri omnino debere.

[Margin: Jussio publicandi.]

§. 5. Ut autem præmissa ad omnium notitiam deducantur, nec aliquis prætextu ignorantiæ excusari possit, volumus quod præsentes nostræ per aliquos nostros Curiæ nostræ Cursores ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranensis, necnon Cancellariæ Apostolicæ valvas, ac in acie Campi Floræ, affigantur & publicentur.

[Margin: Fides transumptorum.]

§. 6. Quodque earum transumptis manu Notarii publici, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, certa & indubitata fides adhibeatur, prout ipsis litteris originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Et transumpta hujusmodi Legati, Vicelegati, Rectores vel Præsidentes, aut Gubernatores, seu alii Superiores Provinciarum, Civitatum, Terrarum, Oppidorum, locorum prædictorum per publicum præconem publicari, & valvis Cathedralis seu matricis Ecclesiæ loci, ac Palatii eorum residentiæ affigi faciant, publicationemque & affixionem præfatas lapsis viginti diebus perinde omnes arctare, ac si personaliter intimatæ forent.

[Margin: Clausulæ derogatoriæ.]

§. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis; privilegiis quoque & indultis quibuscumque personis forsan concessis & innovatis, assertis consuetudinibus, quas si quæ forent per præsentes improbamus, nullasque & invalidas esse declaramus, & quæ omnia, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, revocamus & annullamus, nullaque & irrita esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ ſubſcr.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Placet Motu proprio. M.

Dat. P.An.7. die 12. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum pridie Idus Febr. anno 7.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1571. Indictione 15. die verò 13. menſis Februarii, Pontificatus Sanctiſſ. D. N. D. Pii Papæ V. anno 7. retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in locis retroſcriptis, per me Petrum Paulum de Matthæis S. D. N. Papæ Curſ.

Philibertus Magiſter Curſorum.

CXLVI.

Indulgentiæ & gratiæ pro adjuvantibus bellum contra Turcas.

Similes indulgentiarum & gratiarum conceſſiones, adjuvantibus ejuſmodi bellum pro recuperatione Terræ Sanctæ dederunt Innoc. III. & alii Pont. à me indicati ſuprà in ipſius Innoc. conſt. 12. Ad liberandam. fol. 61. Tom. I. Et de hoc bello habes etiam hic ſup. conſt. 142. & infrà conſt. 149.

Edita An. D. 1572.

PIUS PAPA QUINTUS.

Univerſis & ſingulis Chriſtifidelibus præſentes litteras inſpecturis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hic Pont. fœdus contraxit cum Rege Hiſpaniarum, & Venetis, contra Turcas, & victoriam reportavit.

CUm Nos pro Paſtoralis officii divinitus nobis injuncti, cura ac ſolicitudine divino auxilio adjuti pro univerſæ Chriſtianæ Reipubl. bono, ac tutela, cum chariſſimo in Chriſto filio noſtro Philippo Hiſpaniarum Rege Catholico, ac dilectis filiis nobili viro Duce & Senatu Venetorum, adverſus perfidiſſimum, importuniſſimumque Turcarum tyrannum efferata rabie cuncta Chriſtianæ ditionis regna, provincias, & alia loca incendiis, ferro, cædibus expugnantem, atque vaſtantem, non minus ſalutare quàm neceſſarium fœdus iniverimus, jamque admirabili DEI clementia, & beneficio navalem glorioſiſſimamque victoriam feliſſimè conſecuti fuerimus, modoque à nobis Principibus fœderatis copiæ, tam maritimæ quàm terreſtres ut cœptam contra deterrimum hoſtem expeditionem mõnſtrante Deo perſequamur, ſummis viribus, ſummo ſtudio, ſumma diligentia comparentur atque inſtruantur.

Et modo pro feliciori proſecutione hortatur omnes, ut hoc bellum perſonis vel facultatibus adjuvent.

§. 1. Attamen conſiderantes immanem Turcarum potentiam, infinitamque multitudinem, qua potiſſimum res Chriſtianorum omni tempore miſerabiliter perculiſſe, atque afflixiſſe non ignoramus, magnopere idoneum & opportunum eſſe cenſemus, ſi Chriſtiani majori quo fieri poterit militum numero, bellicoque apparatu contra hoſtilem ferociam inſurgere conabuntur, ſic enim facilius ſperandum eſt felicia noſtra cœpta, adjuvante Domino fore in dies feliciora, atque optatum exitum gravi cum hoſtium formidine, ac pernicie habitura.

Pleniſſimamque peccatorum indulgentiam eis concedit &c.

Iraque decrevimus omnes & ſingulos fideles ad piiſſimum juſtiſſimumque bellum, ubi de JESU CHRISTI Domini & Salvatoris noſtri cauſa, & gloria, Chriſtianique nominis ſalute, (ſicut omnes aperte vident) in primis agitur, monere, requirere, & enixè hortari, prout monemus, requirimus, & hortamur per præſentes, ut unuſquiſque ſanctiſſimum hoc bellum, vel perſonis, vel facultatibus adjuvare velit. Negabit enim ſervus Domino opes temporales largiter exhibere, cùm Dominus ſervum vivere faciat, & habere, ipſique demum divitias largiatur æternas? & ſi Deus ſubiit mortem pro homine, dubitabit homo mortem ſubire pro DEO? Quod ut eo libentius & alacrius cuncti facere ſtudeant, quo ex hoc ſpiritualibus muneribus, & temporalibus quoque gratiis à nobis ſe refectos pariter & munitos eſſe cognoverint, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli auctoritate confiſi, ex illa quam nobis Deus licet indignis ligandi & ſolvendi contulit, poteſtate, omnibus qui ad ſubveniendum huic ſacro bello in perſonis propriis & expenſis ſe ſe contulerint.

Tu vide indulta Crucesignatorum in bulla Innoc. III. cit. in rubr.

Necnon eis qui non in perſonis propriis illuc acceſſerint, ſed ſuis tantum expenſis juxta facultatem & qualitatem ſuam viros idoneos deſtinaverint, donec milites noſtri ibi fuerint, commoraturos. Et illis ſimiliter, qui licet alienis expenſis, propriis tamen perſonis belli laborem & pericula ſuſtinuerint. Ac demum eis, qui de bonis ſibi à Deo collatis congruam ad id portionem benignè erogaverint, pleniſſimam & ampliſſimam omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, & eamdemmet, quam Romani Pontifices prædeceſſores noſtri Cruceſignatis proficiſcentibus ad ſubſidium Terræ Sanctæ concedere ſoliti fuerunt, veniam, remiſſionem, & abſolutionem tenore Præſentium indulgemus & elargimur. Bona inſuper proficiſcentium ad bellum hujuſmodi, ex quo profecti fuerint, ſub beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, necnon ut talia ſub Archiepiſcoporum, & omnium Prælatorum Eccleſiæ Dei tutela conſiſtant, & nullam de iis, quæ dum fuerint in dicto bello quiete poſſident, ſuſtineant quæſtionem, ſed integra maneant & quieta.

Superſeſſoriamque aliam concedit in eorum cauſis.

§. 2. Quinimmo in quibuſvis eorum cauſis & litibus à Judicibus, coram quibus vertuntur omnino ſuperſederi debere, donec de eorum obitu vel reditu certiſſimè cognoſcatur, ſtatuimus & mandamus.

Et ab uſurarum ſolutione liberat.

§. 3. Ad uſuras quoque ſi juramento teneantur alicui, non cogantur, verùm abſoluti maneant & quieti. Quod ſi quiſquam contra attentare præſumpſerit, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcatur. Si quis autem creditorum contra tenorem Præſentium ipſos ad ſolutionem coegerit uſurarum, cum ad illarum reſtitutionem appellatione etiam remota ſimili cenſura compelli volumus. Judæos verò ad remittendas ipſis, ut præfertur, uſuras etiam per Principes, & ſæcularem compelli præcipimus poteſtatem, & donec eis remiſerint, tam in mercimoniis quàm aliis rebus & commerciis, ſub excommunicationis ſententia per Ordinarios promulganda, univerſis Chriſtifidelib. jubemus communionem omnimodam ipſis Hebræis denegari.

Juſſio publicandi hanc bullam.

§. 4. Mandantes quibuſcumque locorum Ordinariis in virtute ſanctæ obedientiæ, ut ſtatim Præſentes litteras vel earum tranſumpta per ſuas quiſque diœceſes publicari, & etiam per Prædicatores ad populi notitiam abſque ullo quæſtu devenire quamprimum curent & faciant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Exemplorum fides.

§. 6. Volumus autem quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur quæ adhiberetur originalibus litteris, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P.An.7. die 12. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 12. Martii 1572. Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

CXLVII.

Contra ſcribentes, dictantes, retinentes, tranſmittentes, & non lacerantes libellos famoſos, & litteras nuncupatas de Aviſi, continentes alicujus famæ læſionem, futurorumque ſucceſſuum, & eorum quæ pro regimine Status Eccleſiaſtici ſecreto tractantur revelationem.

Conſonat Gregor. XIII. conſtit. 4. Ea eſt rerum. Hic infrà.

Edita An. D. 1572.

PIUS PAPA QUINTUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis providentia circumſpecta, ad ea ſolicitudinis ſuæ partes potiſſimum convertit, per quæ inter ſingulos gregis ejuſdem fideles, præſertim vero Nobis & Romanæ Eccleſiæ ſubditos, pax,

& con-

& concordia confoventur, seditiones evitantur, scandalis obviatur, & animarum salus procuratur.

§. 1. Cùm itaque iracundia sit perturbatio immanis, affectio dura, violenta potentia, cædium causa, calamitatis socia, jacturam concilians & dedecus, pecuniarum pernicies, atque perditionis origo, eaq; potissimum ex injuriis, verbo, vel scriptis, vel facto illatis nascatur. Nos qui non sine maxima mentis nostræ perturbatione sepenumero accepimus, quod licet tam per sacras leges quàm canonicas sanctiones, sub certis etiam gravissimis pœnis prohibitum fuerit, ne quis famosum libellum componere audeat, & repertum sive domi, sive in publico, vel in quocumq; loco, aut corrumpere, vel igne consumere teneatur prius quam alter inveniat, & nulli fateatur inventum, & qui secus fecerit quasi auctor hujusmodi delicti eisdem pœnis subjaceat. Nihilominus considerantes, quod indies crescente malitia, quamplures iniquitatis filii, perditionis alumni, & pœnas prædictas parvipendentes, easque variis fraudibus evitare satagentes, ausu temerario non erubescunt variis modis nonnullos Principes, Prælatos, nobiles, publicas & privatas personas variis injuriis & convitiis afficere, eorumque famæ & honori detrahere, sub quodam ficto colore quarumdam litterarum incerto auctore scriptarum, nedum ab Urbe nostra, sed etiam ex diversis provinciis, in quibus nedum ea quæ in unaquaque regione successerunt, narrantur, sed ea etiam quæ in futurum quodam eorum temerario judicio fore opinantur, adeo ut plerumque odia, inimicitiæ, seditiones, rixæ, & homicidia permulta oriantur, in divinæ Majestatis offensam, animarum periculum, & perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum.

§. 2. Volentes præmissis quantum possumus obviare, cōsiderantes attentius quod plures pœnarum gravitas, quàm Dei timor arcere solet à voluntate delinquendi, & propterea tanto periculo occurrere volentes, ac tam nefarios præsumptores; & facinorosos homines, atrocibus pœnis torpescere, ut metus pœnæ meta hujusmodi præsumptionis existat: hujus perpetuæ & irrefragabilis constitutionis edicto, pœnas omnes, tam temporales quàm Ecclesiasticas in talia præsumentes per sacras leges, & canonicas sanctiones latas, & promulgatas, auctoritate Apostolica approbantes & innovantes, ac ad omnes & singulos prædictos, qui forsan sub illis comprehensi non essent, extendentes & ampliantes, statuimus & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus nemo cujusvis qualitatis, dignitatis, etiam Ecclesiasticæ, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ fuerit, audeat nec præsumat libellos famosos, nec litteros monitorum vulgò appellatas, Lettere d'Avisi, continentes convitia, injurias, vel famæ & honoris alicujus læsionem, nec aliquam scripturam in qua de futuris successibus disseratur, vel ea quæ coram nobis vel aliis ad universalis Ecclesiæ status regimen deputatis secretò tractantur, revelentur, componere, dictare, scribere, exemplari, retinere, nec ad aliquem transmittere, etiam si aliunde ab aliis provinciis, civitatibus, terris & locis, ad eorum manus pervenerint, sed statim quod aliqui similes libelli, litteræ, sive scripturæ, alicui delatæ fuerint, statim quod illos, seu illas habuerit, antequam vim earum manifestaverit, corrumpere, seu igni tradere, vel dilecto filio nostro Cardinali Rusticucio consignare teneatur, sub pœnis prædictis quas hic pro expressis haberi volumus, ac aliis etiam gravioribus, etiam ultimi supplicii, & confiscationis bonorum, secundum qualitatem facti, & personarum, arbitrio nostro irremissibiliter infligendis, quibus pœnis etiam eos ligari volumus, qui in hujusmodi libellis, litteris, seu scripturis de aliquo oblocuti fuerint, alicujusque famæ & honori, vera etiam exprimendo, detraxerint, ac ea quæ coram nobis vel aliis ut suprà, secretò tractantur, revelaverint; ex hoc equidem animus deprehenditur parvus, injuriandi vel nocendi, atque ideò eos eadem pœna teneri convenit.

§. 3. Necnon præsentes, & desuper conficiendas forsan litteras perpetuis futuris temporibus durare, ac omnes & singulos à data Præsentium irremissibiliter ligari volumus, illasque nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusvis revocationibus, & derogationibus comprehendi nullatenus posse. — *Clausulæ præservativæ.*

§. 4. Sicque per quoscumque Judices &c. etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata &c. judicari debere &c. irritum quoque &c. decernimus. — *Decretum irritans.*

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis etiam Almæ Urbis, & illarum civitatum, oppidorum, terrarum, & locorum, etiā juramento &c. roboratis, ac provincialibus, municipalibus, ac particularibus, statutis, ac legibus, etiam Imperialibus, & in corpore juris scriptis, privilegiis quoque &c. etiam Motu simili &c. etiam consistorialiter &c. quibus illorum tenores &c. hac vice latissimè derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque. — *Clausulæ derogatoriæ.*

§. 6. Ut autem Præsentium tenor omnibus innotescat, nullusq; earum ignorantiam allegare queat, in valvis Principis Apostolorum, ac S. Joannis Lateranensis, & in acie Campi Floræ de Urbe publicari mandamus, ipsasque sic publicatas, omnes & singulos quos illæ concernunt ita afficere volumus, ac si essent omnibus personaliter intimatæ. Decernentes quoq; Præsentium earumdem solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere, in judicio & extra, regula quacumque contraria non obstante. Ac illarum transumptis, & sigillo Almæ Urbis Gubernatoris, aut alterius alii Judicis sigillatis eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. — *Forma, & effectus publ.*

Placet Motu proprio. M. — *PP. subscrip.*

Datum Romæ apud S. Petrum, 16. Kal. Aprilis, anno 7.

Anno à Nativitate Dom. 1572. Indictione 15. die verò 19. mensis Martii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno 7. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum Principis Apostolorum, ac S. Jo. Lateranensis & in acie Campi Floræ de Urbe, per me Antonium Clerici S. D. N. Papæ Curs. — *Publicatio.*

Michaelangelus Piraurus Mag. Curs.

CXLVIII.

Exemptio Monasteriorum, omniumque locorum piorum ab onere Hospitandi Milites.

Hanc exemptionem pro Ordinibus Mendicantium habes etiam sup. in const. 11. Dum ad uberes. fol. 204. in hoc Tom. II.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c. — *Edita An. D. 1571.*

CUm sicut non sine gravi dolore nobis innotuit, omnia & singula, seu quamplurima hujus Almæ Urbis, ac etiam Status nostri Ecclesiastici Conventus, & Monasteria, & alia Ecclesiastica, & pia loca, tam sæcularia quàm regularia & à personis religiosis quomodolibet inhabitata, eo tempore, quo equites, & milites ejusdem Almæ Urbis, ac Status Ecclesiastici præfati pro defensione ipsius Urbis & status adversus infestissimum Turcarum tyrannum, vel ob alias quæ pro tempore sese offerunt causas expediri, & ad diversa ejusdem Status loca transmitti contingit, ab eisdem equitibus & militibus perturbentur & molestentur, ipsique Conventus, Monasteria, & alia Ecclesiastica & pia loca in eorumdem equitum, seu militum distributione nonnullos eorumdem equitum & militum intra eorum domos & monasteria hospitio excipere & recipere cogantur, in maximum eorum detrimentum, divini cultus — *Causa hujus const.*

perturba-

perturbationem gravissimum religionis dedecus, Dei optimi offensam, & non solum præter omnem nostram intentionem, verum etiam intolerabilem animi nostri amaritudinem.

Impositio pœnarum contra assignantes Milites in monasteriis & locis Piis.

§. 1. Quapropter Nos in præmissis, quantum cum Deo possumus de optimo remedio celeri manu providere, ac monasteriorum & aliorum Ecclesiasticorum & piorum locorum hujusmodi personarum Deo Altissimo, die, noctuque famulantium quieti, integritati, & decori consulere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, universis & singulis tam dictæ Almæ Urbis, quam totius Status præfati Gubernatoribus, Potestatibus, Ducibus, & Capitaneis, Communitatibusque & Universitatibus, & aliis ad quos spectat & pertinet, ac spectabit & pertinebit quomodolibet in futurum, ne deinceps perpetuis futuris temporibus in eorumdem militum & equorum distributione, tam in transeundo, quàm inibi commorando, Communitatibus, & Universitatibus videlicet ne dictos equites, ac militis in eisdem monasteriis, cœnobiis, domibus, & aliis Ecclesiasticis & piis locis, sub duorum millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ ipso facto applicandi, & aliis arbitrii nostri pœnis quovis quæsito colore, causa, ingenio, sive prætextu distribuere sive assignare, vel ad illos recipiendum, & hospitio excipiendum cogere.

Et contra Capitaneos, & alios distribuentes ibi milites.

§. 2. Ipsis verò Capitaneis & Ducibus ne eosdem suos equites & milites, sub indignationis nostræ, ac privationis officiorum suorum, aliisque etiam arbitrii nostri pœnis in dictis monasteriis, cœnobiis, domibus, & aliis Ecclesiasticis & piis locis, etiam Communitates & Universitates ipsæ eadem loca eisdem assignassent, distribuant.

Et Gubernatores locorum, & alios Officiales hæc fieri permittentes.

§. 3. Gubernatoribus verò & ipsarum civitatum & locorum Prætoribus, ac aliis Officialibus quibuscumque, quominus præmissa ab ipsis Communitatibus & Universitatibus, ac Capitaneis & Ducibus fiant, sub ejusdem indignationis nostræ, ac etiam privationis officiorum suorum præfatorum respectivè pœnis, auctoritate Apostolica, sinant vel permittant, inhibemus, præcipimus, committimus & mandamus.

Exemptio de qua in rub.

§. 4. Et insuper tam illis, quàm equitibus & militibus præfatis, ne monasteria, cœnobia, & loca pia hujusmodi in personis, rebus, & bonis, aut aliàs desuper quomodolibet molestare, perturbare, impedire & inquietare, seu molestari, perturbari, vel aliàs inquietari facere audeant seu præsumant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub jam dictis pœnis eadem auctoritate inhibemus, præcipimus, cōmittimus & mandamus, ipsa monasteria, cœnobia, domus & alia Eccl. & pia loca ex nunc ab eisdem militibus, & equitibus, ab onere illos hospitio excipiendi, Motu & auctoritate similibus eximendo, & totaliter liberando, ac libera & immunia faciendi.

Deputatio executorum.

§. 5. Necnon dilectis filiis nostris Vitellotio Cardinali Vitellio nuncupato, & pro tempore existenti S.R.E. Camerario, ac Præsidentibus & Clericis Cameræ Apostolicæ, ut eisdem monasteriis & piis locis in præmissis efficacis defensionis, & præsidii assistentes, non permittant, illa seu eorum personas, à prædictis militibus & equitibus, illorumque hospitio gravari contra Præsentium tenorem, sed litteras, & exemptiones hujusmodi eis desuper concedant, ac favorabiliter defendant, etiam præcipimus & mandamus. Et sic per quoscumque Judices sublata &c. judicari &c. debere; irritum quoque &c. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis, etiam juramento &c. roboratis; privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis, quibusvis etiam prædictis, ac aliis quibusvis personis, sub quibuscumque tenoribus, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis & concedendis. Quibus omnibus illorum tenores &c. latissimè derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Repetitio clausularum.

§. 7. Et cum absolutione ad effectum &c. & de commissione, mandato, inhibitione, præcepto, exemptione, liberatione, decreto, derogatione, aliisque præmissis extendendis perpetuò in forma gratiosa; & si videbitur cum opportuna executorum deputatione qui assistant, ac sub censuris & pœnis etiam pecuniariis, &c. cum facultate gravandi. &c. invocato &c. sæcularis; cum opportuna dictarum derogatione latissimè extendenda, & quod præmissorum omnium & singulorum etiam major & verior specificatio & expressio fieri possit in litteris etiam ad partem pro quomodolibet monasterio & pio loco, si videbitur per Breve nostrum expediendis, seu si videbitur præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio extraque, regula contraria non obstante.

Placet Motu proprio, & ita mandamus. M.

*Papæ subscript.

CXLIX.

Quod Christiani apud Turcas sclavi reperti in bello contra eos parato, liberi cum suis bonis dimittantur ab Officialibus classis Christianæ.

Adjuvantibus hoc bellum, hic Pontifex indulgentias concessit in const. 142. Postquàm, ubi de hoc bello dixi suprà.

Edita An. D. 1572.

PIUS PAPA QUINTUS.

Motu proprio, &c.

Causa declarationis.

Licet omnibus notissimum sit, bellum hoc, quod cum impio Turcarum tyranno geritur, non ea tantum de causa geri, ut imminens ab illius viribus nobis periculum dimoveamus, sed ut etiam plurima Christianorum millia, quæ sub dira illius tyrannide, servilem ac miserabilem vitam ducunt, in libertatem, ac ad CHRISTI nomen liberè confitendum, ac excolendum vindicemus: non defuerunt tamen qui Christianæ Confraternitatis obliti, loca Turcarum hostium nostrorũ invadentes, Christianos ibidem repertos in servitutem redegerunt, bonis ac fortunis spoliarunt, triremibus alligarunt, ac talleam imposuerunt; quo fit, ut CHRISTI sanguine redempti, qui cumulatis votis Christianorum adventum, & victoriam exoptaverunt, ea à victoribus fratribus suis patiantur, quibus paulo pejora à Turcis expectare potuissent.

Declaratio de qua in rub.

§. 1. Nos igitur ejus locum, licet immeritò, tenentes in terris, qui de Cœlo ad liberandum nos venit, ut de manu inimicorum nostrorum liberati deinceps sine timore serviamus illi, verentes ne si injunctæ nobis ab eo erga filios nostros charitatis & dilectionis immemores simus, omnipotentis Dei contra Nos, classemque nostram iram provocemus, malis hujusmodi obviare cupientes, tenore Præsentium decernimus & mandamus, ut nullus deinceps sive sacri fœderis miles, sive alius, Christianos capiat, aut præter eorum voluntatem, etiam data mercede remigare cogat, talleam imponat, aut ejus bona diripiat, quinimmo fraternè & amicabiliter, ut Christianam pietatem decet, tractet, ac liberè cum liberis suis, conjugibus & bonis abire permittat.

Jussio eam servandi.

§. 2. Illos autem omnes & singulos, qui huic constitutioni contraire præsumpserint, declaramus ipso facto in pœnam excommunicationis latæ sententiæ incidisse, à qua non possint nisi à Nobis & Successoribus nostris, præterquam in mortis articulo, absolvi; & ulterius volumus eos à Superioribus suis ad quos spectabit, severè & graviter juxta contraventionis qualitatem puniri.

Jussio eam publicandi.

§. 3. Mandantes omnibus & singulis, tam ipsius classis, quam locorum ipsorum Superioribus quibus spectat, & in futurum spectabit, ut pro quanto student divinam gratiam, nostramque benevolentiam promereri, hoc nostrum, immo verò potius Dominicum præceptum & mandatum in locis suæ jurisdictionis sive iis ad quæ Christianorum Principum fœderatorum præfectos, tam generales quàm particulares appellare contigerit, ea lingua cujus ejus loci

habi-

habitatores intelligentes fuerint, & in ipsa etiam classe, publice editæ, affigi, & sub pœnis sibi benevisis faciant ab omnibus inviolabiliter observari, ut à Deo Opt. Max. præmia æterna, & à nobis de re deligenter gesta laudem reportare mereantur.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Volumus autem, ut præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, quacumque regula seu constitutione Apostolica contraria non obstante.

Exemplorum fides.

§. 5. Quodque illius exempla etiam impressa edantur, eaque Notarii publici manu, & cujuscumque Curiæ ecclesiasticæ, aut prælati sigillo obsignata, eadem prorsus fidem ubique faciant, quam ipse præsens Motus proprius faceret, si esset exhibitus vel ostensus; contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. M.

CL.

Forma expediendi litteras Apostolicas monitoriales, de excommunicandis his, qui bona deperdita vel subtracta restituere, aut revelare recusant.

Quid autem servare debeant Episcopi, cum ejusmodi litteras monitoriales ipsi decernunt, docuit Conc. Trid. sess. 21. cap. 3.

Edita An. D. 1570.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster D. Pius divina providentia Papa V.

Mandata excommunicandi dentur ad instantiam quorum civiliter interest.

§. 1. Volens super expeditione mandatorum, quæ fiunt in forma significavit, pro rerum subtractarum aut deperditarum restitutione, seu illarum & illas subtrahentium revelatione, modum & formam statuere (manente in aliis reformatione officii Correctoris litterarum contradictarum à Sanctitate sua edita) præsenti quod perpetuo observari vult scripto, ordinat, ut mandata pro restitutione seu revelatione hujusmodi, dentur (modo super illis supplicationes in præsentia suæ Sanctitatis signata fuerint) ad eorũ dumtaxat instantiã quorum civiliter interest.

Res & bona exprimantur.

§. 2. Quæ supplicationes rem ipsam de qua agitur, reique valorem nominatim & specificè exprimant, nisi forte sint pro Ecclesiis, locis piis, Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, aut universalibus successoribus, quos verisimile est certam rerum notitiam non habere; tunc etenim hac ipsa personarum qualitate expressa, ita demum fieri poterit quædam in genere designatio rerum, si designatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inverisimilis sit, & tamen ostendat res ipsas (id quod præcipuè in omnibus attendendum est) minimè vulgares existere.

Mandata prædicta Episcopis aut eorum Vicariis committantur, sub forma Conc. Trid. sess. 25. cap. 3.

§. 3. Committantur autem Episcopo ordinario loci, vel ejus Vicario in spiritualibus generali, sub hac forma verborum; quæ est ex Concilio Tridentino videlicet. Si causa diligenter & magna maturitate per ipsum examinata pro rei, loci, temporis, & personæ qualitatibus, sibi pro sua conscientia videbitur expedire.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes irritum &c.

PP. subscript.

Placet publicetur, & describatur. M.

Publicatio An. Pont. 5. die 27. Jun.

Lecta & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancell. Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1570. die verò martis 27. mensis Junii, Pontificatus prælibati Sanctissimi D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno quinto.

Jo. Lomellinus Custos.

CLI.

Oppidi Ripæ Transonis in Provincia Picena, in Civitatem sublimatio, ejusque Parochialis Ecclesiæ S. Benigni, in Cathedralem & Episcopalem erectio.

Edita An. D. 1572.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

ILlius fulciti præsidio, cujus sunt terræ cardines, & cui cogitationes hominum præparantur, ac cujus providentia ordinationem suscipiunt universa, ut Christifideles Nobis & Sedi Apostolicæ, etiam temporali dominio subditi, ob eorum erga Nos & eamdem Sedem fidem & devotionẽ specialem, consolationem cum divini cultus augmento suscipiant, & in Oppidis insignibus & populosis novæ Sedes Episcopales plantentur, libenter cum à Nobis petitur opem & operas nostras impendimus efficaces.

Oppidi Ripæ Transon. qualitates enunciantur.

§. 1. Sanè cum Oppidum Ripæ Transonis Firmanæ diœcesis situm in agro Piceno, inter Asculum, & Firmum, in conspectu Adriatici sinus, muro & fossa vallatum, mille & ultra familiis constans, & à quatuor viris Antianis nuncupatis in Palatio Communis cum honesta familia residentibus gubernatur, ac multis & variis mercium apothecis, & officinis refertum, & diversorum ordinum virorum & mulierum Monasteriis, Conventibus, seu domibus, & in quibus multa pia & caritatis opera exerceantur, quatuor Confraternitatibus, & uno Hospitali, necnon quatuordecim Parochialibus Ecclesiis, & honorificis incolis decoratum, habens amplum Territorium, ubi familiæ tercentum, vel circa inhabitant, & decem & octo sine cura ecclesiæ, quarum quælibet suum habet Rectorem, adsint, inter cetera Provinciæ nostræ Marchiæ Anconitatæ oppida admodum insignia existat, noverimusque incolas eidem Sedi semper fidelissimos ac devotissimos extitisse, dignum, quin potius debitum reputamus, ut in ea Sedes Episcopalis collocetur.

Ejusque Universit. supplicatio, pro obtinenda erectione in Sedem Episcopalem, cui dos assignata fuit.

§. 2. Cumque præsertim ipsius Oppidi Universitas, quæ pluries Nobis desuper supplicavit propriis impensis ecclesiam S. Benigni ipsius Oppidi, quæ Parochialis existit, si in Cathedralem erigatur, una cum ejus domo pro Episcopi habitatione ampliare & ornare pollicita est, & validis obligationibus spopondit, necnon ipsam Cathedralem erigendam, in scutis annuis sexcentis, & fructibus, & redditibus, seu terrarum, tenimentorum ipsi Ecclesiæ erigendorum solemniter consignatorum, unius videlicet septuaginta sex in Contrada dicta di Coco, & alterius capacitatum centum & triginta salmarum, mensuræ illarum partium, in Contrada Guardiæ, & territorio dicti Oppidi, ad ipsam Universitatem spectantium & pertinentium, dotavit, & una cum Consiliariis dicti Oppidi, qui ut singuli ad id se obligaverunt, mensæ Episcopali erigendæ Ecclesiæ hujusmodi in proprietatem & in perpetuum assignavit.

Erectio dicti Oppidi in Civitatem, & eccles. S. Benigni in Sedem Episcopalem pro Episcopo Ripano nuncupando, una cum Archidiaconatu, Archipresbyteratu & duodecim Canonicatibus.

§. 3. Nos qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere añuum valorem etiam beneficii cui aliud uniri peteretur, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, habita super his cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de illorũ consilio & assensu, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Oppidum præfatum cum toto illius territorio, Ecclesiis & personis, tam sæcularibus quàm ecclesiasticis, à diœcesi Firmana, necnon à jurisdictione, & superioritate Firmani, Aprutini, & Asculani Episcoporum, necnon Abbatis vel Cõmendatarii, Monasterii Campifellonis Ordinis S. Benedicti nullius diœcesis pro tempore existentium, vel alterius Episcopi, Capituli, Abbatis, & Monasterii, quibus in totum vel in parte subesse dignoscitur, perpetuò segregamus, dismẽbramus, separamus & eximimus, ipsumq; Oppidum in Civitatem Ripæ Transonis nuncupandam, cum juribus, honoribus, & præeminentiis, quibus aliæ Civitates, & earum Cives utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, & Ecclesiã S. Benigni hujusmodi in Cathedralem Sedi præfatæ imediatæ subjectam sub eadem invocatione S. Benigni, & in ea Sedem Episcopalem pro uno Episcopo Ripano nuncupando, qui eidem Ecclesiæ, illiusque Civitati, & diœcesi præsit, illamque in perfectam Cathedralis ecclesiæ formam ordinet & redigat, Abbates, Prælatos, & alios ad Synodum convocet, evellat, destruat, ædificet, plantet, ac omnia & singula officia,

& jura Episcopalia habeat, & exercitet, cum suis Capitulo Episcopali & Capitulari mensis, ceterisq; omnibus, Cathedralibus, & Pontificalibus insignis, necnon juribus, jurisdictionibus, facultatibus, prærogativis, privilegiis, honoribus, gratiis, favoribus & indultis, realibus, personalibus & mixtis, quibus aliæ Cathedrales Ecclesiæ, earumq; Præsules, Capitula, & personæ quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, necnon ut ipsa Cathedralis Ecclesia Ripana ex omni parte reddatur perfecta, in illa duas Dignitates, videlicet unum Archipresbyteratum, dignitatem inibi post Pontificalem majorem, pro uno Archipresbytero qui curam animarum Parochianorum Ecclesiæ S. Benigni in Cathedralem erectæ hujusmodi exerceat, & unum Archidiaconatum pro uno Archidiacono, necnon duodecim Canonicatus cum totidem præbendis pro duodecim Canonicis, qui eidem Ecclesiæ in divinis deserviant, & insimul unum Capitulum constituant, moderni quo ad Ecclesiam S. Benigni prædictam illius Rectoris ad hoc accedente consensu, ad Omnipotentis DEI laudem & gloriam, ac ejus gloriosissimæ Genitricis Virginis MARIÆ totiusque Curiæ cœlestis honorem, & fidei Catholicæ exaltationem perpetuo erigimus & instituimus.

Assignatio emolumentorum, & proventuum.

§. 4. Oppidumque prædictum Civitatis, ipsiusque incolas Civium, necnon Ecclesiam S. Benigni prædictam Cathedralis Ecclesiæ honore, nomine, titulo, & insigniis decoramus, ac dictæ Ecclesiæ Ripanæ, & illius mensæ Episcopali pro dote dicta, duo petia terrarum, ut præfertur consignatarum, necnon Archipresbyteratui Ecclesiæ Ripanæ, hujusmodi res, bona, fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumq; Ecclesiæ S. Benigni præfatæ perpetuo applicamus & appropriamus. Archidiaconatui vero B. Mariæ Annunciationis de Agello cum suis ruralibus, & uni & unæ SS. Nicolai, Rustici, & Eleutherii plebaniæ, ac alia, & aliæ S. Angeli de Colle, & alio, & aliæ S. Mariæ de Valle, & alio & aliæ SS. Salvatoris, & Antonini & alio & aliæ S. Thomæ in Cleris, & alio & aliæ S. Blasii de Platea, & alio & aliæ SS. Hippolyti, & Cassiani, & alio & aliæ SS. Gregorii, & Margaritæ prioratus, & alio & aliæ S. Angeli de Rofflano, & alio & aliæ S. Rocchi, & Pastoris, & alio & aliæ S. Eumerii præposituræ nuncupatæ, necnon reliquo & reliquæ Canonicatibus & præbendis prædictis, reliquam S. Salvatoris de Agello parochiales Ecclesiæ in dicta Civitate Ripæ Transonis sitas, & fundatas, vacantes ex nunc, reliquas vero ex nunc prout ex tunc cum primum illas seu ipsarum aliquas per cessum vel decessum, aut privationem illas nunc obtinentium, aut alias quovis modo vacare contigerit, etiam si nunc vacantes per liberas resignationes quorumvis de illis in Romana Curia vel extra eam, etiam coram Notario publico & testibus sponte factas, aut constitutionibus fel. record. Joannis Papæ XXII. prædecessoris nostri, quæ incipit; Execrabilis, vel assecutionem alterius beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint quod earum collatio, juxta Lateranensis statuta Concilii, ad Sedem eamdem legitimè devoluta, ipsæque Ecclesiæ dispositioni Apostolicæ specialiter vel generaliter collatæ existant, & super eis inter aliquos lites, quarum status Præsentibus haberi volumus pro expressis pendeant indecisæ, dummodo earum dispositio ad nos hac vice pertineat, cum omnibus & singulis illarum, & earum cujuslibet annexis, ita quod liceat eisdem Archipresbytero, Archidiacono, & Canonicis pro tempore existentibus illarum corporalem possessionem propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuo retinere, illarumque fructus, redditus & proventus, propria auctoritate percipere, exigere & levare, & in suos & cujuslibet ipsorum usus & utilitatem convertere, perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus.

Facultas Episcopi & Canonicorum edendi statuta pro felici successu Cathedralis Ecclesiæ.

§. 5. Ac Episcopo & Canonicis prædictis, ut pro salubri directione & prospero statu, feliciq; successu Cathedralis Ecclesiæ erectæ hujusmodi, & illius personarū prædictarum divinorumque officiorum in ea celebratione, fructuumque, redditumm, proventuum, jurium, obventionum & emolumentorum, ac distributionum quotidianarum perceptione, & inter eos divisione, & repartitione, ac quibusvis rebus, & occurrentiis suis quæcumque statuta, ordinationes, & capitula (rationabilia tamen & honesta, ac sacris Canonibus non contraria) condere, & condita quoties opportunum fuerit immutare, limitare, corrigere, & interpretari secundum rerum & temporum qualitates & loco illorum, alias ordinationes, capitula, & statuta, quoties eis expedire visum fuerit, de novo edere & facere, quæ omnia postquam edita & facta fuerint, ex nunc, prout ex tunc, & è contra (si licita, & honesta ac sacris Canonibus non contraria fuerint) eadem auctoritate etiam cum defectuum suppletione confirmata sint, & esse censeantur, eo ipso concedimus & indulgemus.

Constitutio quatuor ecclesiarum parochialium in quatuor regionibus dictæ Civitatis.

§. 6. Cumque Civitas Ripæ Transonis præfata in quatuor regiones divisa existat, ita ut in qualibet regione una tantum Parochialis Ecclesia pro uno Parocho, qui curam Parochianorum inibi habitantium exercere possit, videlicet in Agelli S. Benigni in Cathedralem erectæ, in S. Dominici S. Angeli de Rofflano; in montis Antiqui SS. Nicolai, Rustici, & Eleutherii; & in Capitis Montis nuncupatis regionibus, SS. Georgii & Margaritæ Ecclesiæ sufficere videantur, parochianos, & vicinos, omnes & singulos utriusque sexus ab aliis Parochialibus ecclesiis Civitatis Ripæ Transonis, & jura Parochialium Ecclesiarum hujusmodi separamus & dismembramus, & curā animarum in illis perpetuò supprimimus, illosq; & illam ac jura præfata quoad Agelli ad S. Benigni in Cathedralem erectam, quoad S. Dominici S. Angeli de Rofflano; quoad Montis Antiqui, ad SS. Nicolai, Rustici & Eleutherii; quo verò ad Parochianos & vicinos Capitis Montis regionem hujusmodi, ad SS. Gregorii & Margaritæ Parochiales Ecclesias præfatas, ita ut quælibet regio proprium habeat Sacerdotem, & pastorem, perpetuò transferimus.

Facultas Rectorum dictarum parochialium habendi in illis Vicarios perpetuos.

§. 7. Necnon eorumdem S. Angeli & SS. Nicolai, Rustici & Eleutherii, ac SS. Gregorii & Margarithæ Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, dictæ Cathedralis ecclesiæ Canonicis, ut illis per Vicarios perpetuos ab Ordinario loci approbandos, in divinis deservire facere illorumque parochianorum animarum curam gerere possint indulgemus.

Constitutio Archipresbyteratus, Archidiaconatus, & Canonicatuum prædictorum.

§. 8. Necnon Archipresbyteratus, Archidiaconatus, ac duodecim Canonicatus cum præbendis à primæva erectione hujusmodi vacantes, Ecclesiæ videlicet S. Benigni in Cathedralem erectæ, quæ sit Archipresbyter dictæ Ecclesiæ Ripanæ, & in ea post Pontificalem, dignitatem majorem obtineat; & ecclesia S. Mariæ Annunciationis de Agello, qui sit Archidiaconus ejusdem Ecclesiæ Ripanæ, & dignitatem, non tamen post Pontificalem majorem, obtineat; alias verò Parochiales Ecclesias ut præmittitur unitas, quarum cujuslibet fructus, redditus, & proventus, vigintiquatuor ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem, valorem annuum non excedunt eorumdem Rectoribus, qui Canonici ejusdem Ecclesiæ Ripanæ existant conferimus, & de illis etiā cum plenitudine juris Canonici providemus.

Eorumque præcedentia.

§. 9. Volumusque quod deinceps perpetuis futuris temporibus, in Choro, Capitulo, processionibus & aliis actibus, publicis seu privatis, Archipresbyter primum, Archidiaconus secundum locum, Canonici verò nuper creati post Archipresbyterum & Archidiaconum prædictos, juxta illorum receptionem & admissionem si ad id consenserit unusquisque illorum loca habeant.

Unio beneficii S. Angeli ad dictam ecclesiam Cathedralem.

§. 10. Cumque fructus, redditus, & proventus, Canonicatuum & præbendarum dictæ Ecclesiæ Ripanæ satis tenues videantur, perpetuum simplex beneficium Ecclesiasticum sub invocatione S. Angeli Villesmagnæ intus dictam Civitatem Ripæ Transonis, de consensu illius Rectoris perpetuò supprimimus, & extinguimus, illiusq; & illi annexorum fructus, jura, & obventiones quæcumque, necnon decimas fructuum, redditumm, & proventuum quorumcumque ex

nova-

novalibus dictæ universitatis de Fulgaja nuncupatis, de ejusdem Universitatis consensu, singulis annis eidem Capitulo, & illius mensæ Capitulari in distributionibus quotidianis juxta providam Episcopi Ripæ Transonis ordinationem, inter Dignitates obtinentes, & Canonicos præfatos distribuendas, perpetuò applicamus & appropriamus.

Multorumq; locorum, & personarum ad alias Dioeceses vel ecclesias spectantium, pro Clero, & Populo, & Dioecesi dictæ ecclesiæ Ripanæ.

§. 11. Necnon pro majori Christifidelium illarum partium commoditate & spirituali consolatione, Columnellæ, Aquævivæ, S. Benedicti, Marani, S. Andreæ, Grottarum ad Mare, Giffi, Quinzani, Montis Prandoni, Furcarum, Montis Alti, Montis de novem, Rotellæ, Porculæ, Cossignani, & Passignani loca, Castra & Oppida Asculanæ, Firmanæ, & nullius respectivè Dioecesis in Provincia Marchiæ prædictæ & ubivis consistentia, & quæ nunc & pro tempore existentibus, Monasterii Farfensis Abbatibus, seu Commendatariis, & Firmanis, & Asculanis Episcopis, ratione Monasterii, & Firmanæ, & Asculanæ Ecclesiarum hujusmodi, mediatè vel immediatè respectivè subjectæ reperiuntur, necnon in eis consistentia, Collegiatas, Parochiales, & alias Ecclesias, Monasteria, Præposituras, Præpositatus, Prioratus, & alia quæcumque, quotcumque, & qualiacumque, cum cura & sine cura, sæcularia & quorumvis Ordinum regularia beneficia Ecclesiastica, etiamsi sæcularia Canonicatus & præbendæ, personatus, administrationes, officia, etiam curata & electiva etiam in Collegiatis ecclesiis, regularia verò beneficia hujusmodi, præpositatus, præposituræ, dignitates, etiam Conventuales, personatus, administrationes & officia etiam claustralia, Capellaniæ, Capellæ, Hospitalia, & alia pia loca fuerint, & ad dignitates, Prioratus, Præposituras, & Præpositatus hujusmodi consueverit, qui per electionem assumi, ac eorumdem locorum, Castrorum & Oppidorum utriusque sexus personas habitatores & incolas, tàm laicos quam clericos, presbyteros, beneficiatos & religiosos quoscúnque, cujuscumque status, ordinis & conditionis existant, à jurisdictione, potestate, dominio & quavis alia superioritate Firmanæ, & Asculanæ ecclesiarum, ac Farfensis Monasterii, & illorum nunc & pro tempore existentium Episcoporum, Abbatum, seu Commendatariorum, quibus nunc loca, Castra, & Oppida hujusmodi earumque Ecclesiæ & personæ præfatæ subjectæ dignoscuntur, etiam perpetuò dismembramus, separamus, & eximimus, locaque, castra, & Oppida hujusmodi, illorumque personas tàm sæculares quam Ecclesiasticas, & quorumvis Ordinum regulares Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, & alia beneficia Ecclesiastica, Hospitalia, & loca pia hujusmodi, cum ipsorum juribus & pertinentiis universis, ecclesiæ Ripanæ prædictæ, pro dioecesi, Clero & Populo, ita quod liceat Episcopo eidem ecclesiæ Ripanæ, tam hac prima vice quàm in posterum præficiendo, per se vel alium seu alios ejus nomine, corporalem possessionem, seu quasi administrationis spiritualitatis, & omnimodi juris dioecesani, propria auctoritate, Firmani & Asculani Episcoporum, ac ejusdem Monasterii Farfensis Abbatis, seu Commendatarii nunc & pro tempore existentium licentia desuper minimè requisita, liberè apprehendere, & apprehensam perpetuò retinere de ejusdem potestatis plenitudine similiter perpetuò concedimus & assignamus, ac ejusdem Ecclesiæ Ripanæ illiusque Præsuli pro tempore existenti, jurisdictioni, dominio, potestati, & superioritati, eisdem modo & forma quibus Firmanis & Asculanis ecclesiis ac Monasterio Farfensi, illorumque Episcopis, Abbati vel Commendatario hujusmodi respectivè suberant, subjicimus & supponimus.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obstantibus priori voluntate nostra, ac de non tollendo jure quæsito, Concilii Lateranensis novissimè celebrati, uniones perpetuas nisi in casibus à jure permissis fieri prohibentis, necnon piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, aliisque Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, ac Firmanæ & Asculanæ ecclesiarum, & Farfensis Monasterii & ordinis hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Firmanis, & Asculanis ecclesiis, & Farfensi Monasterio, illorumque Capitulis, Conventibus, Superioribus & personis, sub quibusvis tenoribus ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusq; & aliis decretis etiam consistorialiter, in genere vel in specie concessis, quibus omnibus & singulis, illorum causas & effectus Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Præservatio jurium aliarum ecclesiarum & Monasteriorum quoad bona temporalia & Monasteria in locis dismembratis existentia.

§. 13. Volumus autem, quod Firmanæ, Aprutinæ & Asculanæ ecclesiis, ac Farfensi, & Campi Fellonis Monasteriis, illorumq; Præsulibus, Abbatibus, seu Commendatariis, nunc & pro tempore existentibus prædictis, per separationem, dismembrationem, & exemptionem hujusmodi, quoad bona temporalia, si quæ in dictis locis ab eis separatis, dismembratis & exemptis hujusmodi habeant, quoad bona temporalia, sique in dictis locis ab eis separatis, dismembratis, & exemptis hujusmodi habeant, & quoad superioritatem qua Farfense, & Campi Fellonis Monasteria, & illorum Abbates seu Commendatarii hujusmodi, in Monasteriis seu Prioratibus regularibus dicti Ordinis, in locis separatis prædictis existentibus habent, nullum præjudicium inferatur, sed Episcopus Ripæ Transonis, in Monasteriis prædictis eam tantum habeat & exerceat jurisdictionem, quam ceteri Episcopi in similibus habere & exercere solent.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo primo, tertio Cal. Augusti, Pont. nostri anno sexto. — Dat. P. An. 6. die 30. Jul.

GREGORIUS XIII. PONT. CCXXX.

ANNO DOMINI MDLXXII.

Gregorius Decimus tertius, Italus, ex Civitate Bononiæ, Hugo antea dictus, Christophori de Boncompagnis filius, S. R. E. presbyter Cardinalis tt. S. Sixti, Creatus tertio Idus Maji anno 1572. Coronatus in festivitate Pentecostes. Sedit annos duodecim, menses 10, dies decem & octo. Creavit Cardinales triginta quatuor. Obiit die 10. Aprilis anno Domini 1586. ejus cadaver ad Basilicam S. Petri in sacello, quod ipse construxerat, & de suo nomine Gregorianum nuncupaverat, conditum fuit. Vacavit Sedes dies duos.

I.

Facultas Religiosorum Societatis JESU, eligendi Conservatores in ejus causis, ac jurisdictio ipsorum Conservatorum ex indulto Pii V.

Hanc religionem primo loco approbavit Paulus III. sup. in ejus const. 25. Regimini, ubi alia de ea tibi indicavi in Tomo I.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1572.

Exordium.

Aequum reputamus, & rationi consonum, ut ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu litteræ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum sortiantur effectum.

Ad supplicationem Societatis Jesu.

§. 1. Dudum siquidem fel. recor. Pio Papæ V. prædecessori nostro pro parte dilectorum Præpositi Generalis, & Religiosorum Societatis JESU exposito, quod cùm dicta Societas benedicente Domino, longe lateque esset propagata, ac ad Dei laudem & honorem, militantisque Ecclesiæ profectum in dies augeretur, & propter diversa bona temporalia, quæ Collegia scholarium sub eorum cura instituta possi-

debant, conservanda, & recuperanda, lites aliaque forensia frequenter subire necessariò cogeretur, exindeque fieret, ut ejus personæ, quæ animarum saluti implicitæ, litium anfractus, qui ab eorum institutis valde dissonabant, evitare cupiebant, ab earum ministerio, non sine animi sui dolore, cum animarum hujusmodi dispendio distraherentur, & eidem Prædecessori pro parte eorumdem Præpositi Generalis & Religiosorum asserentium, eorum bona à quorumcumque locorum Ordinariorum jurisdictione libera & exempta, ac sub Romani Pontificis, & Sedis Apostolicæ protectione aliàs recepta fuisse, humiliter supplicato, ut eorum quieti more pii Patris, ac aliàs in præmissis opportunè consulere, de benignitate Apostolica dignaretur.

Pius V. ei concessit, ut in omnib. causis Conservatores & Judices eligere possint.

§. 2. Idem Prædecessor, qui ad gratos Deo, & universæ Reipublicæ Christianæ utiles & necessarios fructus, quos Societatis prædictæ personæ in vinea Domini semper proferebant, debitum respectum habebat, facere nullo modo poterat, quin ipsis ea concederet, per quæ ipsi, eorumque res & bona à noxiis justitiæ ministerio præservarentur, eosdem Præpositum generalem & Religiosos, ac eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequendum absolvens, & absolutos fore censens, hujusmodi supplicationibus inclinatus, sub data videlicet octavo Calen. Junii, Pontificatus sui anno tertio, eidem Societati, singulisque illius personis, ac eorum familiaribus clericali charactere tamen insignitis, ut in quibuscumque causis, tam civilibus quàm criminalibus ac mixtis, etiam in eis in quibus actores vel conventi rei forent, ipsis contra quascumque Communitates, & Collegia hujusmodi, omnes & singulos Archiepiscopos, & Episcopos, ac Abbates, necnon alias personas in dignitate Ecclesiastica constitutas, ac Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicos, ac eorumdem Archiepiscoporum & Episcoporum Vicarios in spiritualibus, & Officiales generales ubilibet constitutos, in suos possent assumere Conservatores & Judices ordinarios indulsit.

Ipsique Judices & Conservatores amplam de qua hic jurisdictionem habeant.

§. 3. Ipsis verò sic electis, vel duobus, aut uni eorum, ut per se vel alium seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus Conservatores & Judices deputati forent, eidem Societati efficacis defensionis præsidio assistentes, non permitterent Societatem, Collegiaque hujusmodi super terris, locis, domibus, possessionibus, & juribus, necnon fructibus, censibus, redditibus, & proventibus, ac quibuscumque aliis bonis mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, necnon privilegiis & indultis eis & dictæ Societati, tam Apostolica quàm ordinaria & aliàs rite Regia auctoritatibus concessis, & aliis rebus ad dictam Societatem, communiter vel divisim spectantibus, à quibuscumque personis, tam sæcularibus quàm Ecclesiasticis, ac quacumque auctoritate & superioritate fungentibus, quoquomodo indebitè molestari, vel eis gravamina, damna, aut injurias irrogari, facerentque cùm ab eisdem Societate, aut personis, vel Procuratoribus suis, seu aliquo ex eis forent requisiti, super restitutione locorum, terrarum, domorum, possessionum, jurium, & bonorum mobilium & immobilium, redditunm quoque & proventuum, ac aliorum quorumcumque bonorum, necnon privilegiorum & indultorum, eis tunc & pro tempore concessorum observatione, necnon de quibuslibet molestiis, injuriis, damnis, tunc præsentibus & futuris, in illis videlicet quæ judicialem requirerent indaginem summariè, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii, in aliis verò prout eorum qualitas exegisset, justitiæ complementum, occupatores, seu detentores, præsumptores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles, etiam si aliàs quàm ut præfertur qualificati existerent, quandocumque & quotiescumque expedisset, auctoritate Apostolica, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna, juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis, servatis processibus, eos, quos sententias, censuras, & pœnas, per eosdem Conservatores seu Judices pro tempore latas incurrisse, eis constitisset, eas incurrisse declararent, & quoties opus fuisset, etiam iteratis vicibus aggravarent, necnon auxilium brachii sæcularis invocarent, commisit & mandavit. Ac insuper si per summariam informationem, per eos super his habendam, ipsis constitisset quod ad loca, in quibus occupatores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios quos litteræ tunc desuper conficiendæ concernerent, pro tempore morari contigisset, pro monitionibus & inhibitionibus ipsis, ac citationibus eis faciendis, tutus non pateret accessus, Judicibus & Conservatoribus hujusmodi monitiones & citationes præfatas, ac inhibitiones quaslibet, per edicta publica locis publicis affigenda, de quibus esset verisimilis conjectura, quod ad ipsorum monitorum, citatorum, & inhibitorum notitiam pervenire valerent, faciendi, necnon eisdem occupatoribus, detentoribus, præsumptoribus, molestatoribus, injuriatoribus, contradictoribus, & rebellibus, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis eorum arbitrio moderandis, inhibendi, ac quibusvis inhibitionibus, eis pro tempore, etiam prætextu quarumcumque litterarum Conservatoriarum, seu privilegiorum Apostolicorum quibuslibet concessorum & concedendorum, pro tempore factis non obstantibus, eorum jurisdictionem libere exercendi, loca ad quæ eos declinare contigerit, & in quibus scienter stare permissi forent, Ecclesiastico interdicto subjiciendi, plenam & liberam facultatem concessit. Ac monitiones, requisitiones, inhibitiones & citationes sic factas, perinde ipsos monitos, requisitos, inhibitos, & citatos arctarent, ac si eis personaliter factæ, insinuatæ & intimatæ forent.

§. 4. Ac tunc desuper conficiendis litteris, & in eis contentis dispositionibus, per quascumque derogationes, in quibusvis aliis litteris Apostolicis gratiã vel justitiam, & mixtim continentibus, per eumdem Prædecessorem & Sedem Apostolicam, etiam cum derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, & per quas earũdem litterarum tunc desuper conficiendarum tenor, ac si de verbo ad verbum in eis insertus foret, pro expresso haberetur, quibuscumque personis, seu in eorum favorem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, concessas & factas, ac faciendas & concedendas, nullatenus derogatum censeretur, aut derogari posset, nisi tenor earumdem tunc desuper conficiendarum litterarum, de verbo ad verbum nihil penitus omisso, foret in illis insertus, & derogatio pro tempore facta hujusmodi per trinas distinctas litteras eumdem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus, eidem Societati intimata, & insinuata foret, & quod aliter earumdem litterarum tunc desuper conficiendarum pro tempore factæ derogationes nemini suffragarentur.

Et istam concessionem per quascumque derogationes non ablatam nec diminutam censeri decrevit.

§. 5. Quodque quilibet Judicum & Conservatorum præfatorũ valeret prosequi articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nonnullo foret canonico impedimento præpeditus, quodque cuilibet Conservatorum, & Judicum eorumdem ab eodem die octavo Cal. Junii esset in præmissis omnibus, ac eorum singulis, cœptis & non cœptis, tunc præsentibus & futuris, perpetua potestas & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaq; firmitate possent in præmissis omnibus, cœptis & non cœptis, tunc præsentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram eis cœpta fuissent, & eorum ac cujuslibet ipsorum jurisdictio de præmissis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimè extitisset, sicque per quoscumque Judices & Commissarios, & causarum Palatii Apostol. Auditores, ac S. R. E. Cardinales,

Unumque ex ipsis Judicibus articulum per aliũ inchoatum prosequi posse declaravit.

subla-

sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contingeret, irritum & inane decrevit.

Contrariis omnibus derogavit.

§. 6. Non obstantibus piæ mem. Bonifacii Papæ Octavi etiam prædecessoris nostri, qua cavebatur, ne quis extra suam Civitatem vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocaretur; seu ne Judices à Sede prædicta deputati extra Civitatem vel Diœcesim, in quibus deputati forent, contra quoscumque procedere præsumerent, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò non ultra tres dietas aliquis, vigore earumdem litterarum tunc desuper conficiendarum extraheretur, & quibusvis aliis Apostolicis, ac provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac quibusvis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis Regibus, Ducibus, Comitibus, ceterisque cujuscumque dignitatis, qualitatis, & præeminentiæ, ac Ordinis etiam Mendicantium, & conditionis existentibus personis, in genere vel in specie, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innovatis. Quibus omnibus idem Pius prædecessor, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad id servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat specialiter & expressè derogavit, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis suæ bullæ credi voluit.

§. 7. Voluit insuper idem Pius prædecessor, quòd litterarum tunc desuper conficiendarum transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhiberetur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sed quia ipsius Pii obitu superveniente bulla non fuit expedita, ideo hic Pont. de ejus validitate non dubitari decernit.

§. 8. Ne autem de absolutione, indulto, & aliis præmissis, pro eo quod super illis ipsius Pii prædecessoris, ejus superveniente obitu, litteræ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipsaque Societas illorum frustretur effectu, volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod indultum & alia præmissa perindè à dicta die octavo Calen. Junii, suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Pii prædecessoris litteræ confectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodque præsentes litteræ ad probandum plenè absolutionem, indultum, & alia præmissa ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 25. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimosecundo, octavo Kalen. Junii, Pont. nostri anno primo.

II.

Prohibitio depingendi sive miniandi, aut venales proponendi, Agnus Dei à Romano Pontifice benedictos.

Munus autem Agnus Dei, juxta ritum S. R. E. in cera signandi, & fractos renovandi, Paul. V. demandavit Congregationi Monachorum B. MARIÆ Fuliensis de Urbe, Ordinis Cisterciensis S. Benedicti, ut inf. in ejus const. 43. Romanum.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1572.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus prohibitionis.

OMni certè studio, & operâ à nobis procurandum est, ut ea tollantur, quæ non conveniant, ac nostrum & aliorum bonorum, piorumque Christifidelium animos offendunt. Itaque providè considerantes certas formas innocentissimi Agni imagine figuratas, & per Romanos Pontifices statutis temporibus consecrari solitas, sicut agni puri & mundi à summo Pontifice benedicuntur, ita ab omnibus postmodum immaculatas, non autem auro & coloribus ullis depictas, sed in sua albedinis mundicie sanctificatas congruenti cum reverentia teneri & conservari debere.

Prohibitio depingendi, aut miniandi seu venales habendi Agnus Dei à Pont. benedictos.

§. 1. Statuimus & ordinamus ac sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, prohibemus & interdicimus, ne quisquam sive vir sive mulier, sæcularis aut Ecclesiastici, etiam regularis Ordinis ille sit, & quocumque gradu, conditione, statu, nomine, dignitate & honore præcellat, posthac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore existentem benedictos, depingere, inficere, minio notare, vel aurum aut colorem aliquem illis imponere, aut quidquam aliud superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, seu tenere quovis prætextu, qualibetve de causa audeat. Verùm eos albos & mundos Agnum illum purum, & innocentem repræsentantes, qui occisus pretiosissimo sanguine suo nos redemit, decenter, ac reverenter à cunctis haberi, & custodiri præcipimus, & ita ab omnibus fieri, & censeri debere decernimus.

Ordinarii hanc prohib. publicent.

§. 2. Mandantes omnibus & singulis locorum Ordinariis per universum Christianum Orbem constitutis, eorumque Vicariis in spiritualibus generalibus, ut præsentem nostram constitutionem & prohibitionem in suis quisque civitatibus & Diœcesibus statim publicare procurent, ita ut ad omnium notitiam quamprimum pervenire possit.

Contravenientium pœna.

§. 3. Quicumque verò inobedientes fuerint, præter excommunicationis pœnam, quam, ut præfertur, incurrent, etiam aliis pœnis ipsorum Ordinariorum seu Vicariorum plecti & mulctari volumus & jubemus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 5. Volumus etiam, quod præsentium litterarum exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici obsignatis, plena eademque prorsus fides ubique adhibeatur, quæ ipsi Præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. die 25. Maji.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1572. 8. Cal. Junii, Pontificatus nostri anno 1.

Publicatio.

Anno Incarnationis Dominicæ 1572. indict. 15. die verò 11. mensis Junii, Pontif. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno I. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostol. de Urbe, & Cancell. Apostol. ac in acie Campi Floræ, per nos Scipionem de Octavianis, & Ant. Clerici Curs.

Camillus Cher. Mag. Curs.

III.

Confirmatio constitutionis Pii V. de non alienandis, & infeudandis Terris & locis S. R. E.

Hanc constit. Pii V. habes sup. fol. 136. num. 35. Admonet. & ibi ejus extensiones indicavi. Quibus addo, quod hic Pontif. die 3. April. 1581. in Consistorio

declaravit sub dicta bulla Pii V. comprehendi etiam concessiones guberniorum, quæ ultra triennium, de locis S. R. E. fieri contingeret.

Addidi alia ad Leon I. const. 1. sup. fol. 6. Tom. 1.

Edita An. D. 1572.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter cetera, quæ ad Romani Pontificis curam ac solicitudinem pertinent, illud quoque non mediocri studio providendum est, ut res Ecclesiastica sarta tecta usquequaque conservetur; quod cùm de aliis omnibus, tum præcipuè iis quæ specialis jurisrisdictionis Romanæ Ecclesiæ sunt, curare debet, ne ulla usquam illorum imminutio fiat.

Pius V. prohibuit alienari, vel infeudari loca S. R. E.

§. 1. Cujus rei causa fel. record. Pius Papa V. prædecessor noster, ut talium distractionibus omnem viam, quantum in ipso erat, in perpetuum præcluderet, litteras edidit in hæc verba, Pius Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Admonet nos suscepti.

Omittitur tenor, quia habes sup. in Pii V. const. cit. in rubr.

Hic Pont. modo confirmat illius constitut.

§. 2. Cum autem eæ litteræ ad retinendam Sedis Apostolicæ dignitatem valde pertineant, nobis nihil optabilius fuit cum primum ad Summi Apostolatus apicem, divina nos clementia evocavit, quàm ut ipsis primo quoque tempore Præsentium nostrarum robur adjungeremus. Quocirca prædictas litteras & omnia in eis contenta auctoritate Apostolica tenore Præsentium comprobamus, confirmamus, & innovamus, volumusque ea perpetuò observari.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ comprobationis, confirmationis, innovationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, in indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 1. die 27. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimosecundo, sexto Cal. Augusti, Pont. nostri anno primo.

IV.

Contra Famigeratores nuncupatos Menantes, eorumque scripta recipientes, & famosos libellos scribentes & mittentes.

Consonat constit. 147. Pii V. quæ est hic supra.

Edita An. D. 1572.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

EA est rerum humanarum infelicitas, ut non vetera tantum vitia pertinaciter adversus omnem legum latorum solertiam luctentur, & quamvis acribus compressa suppliciis renascantur, sed nova etiã indies, & superioribus sæculis ignota succrescant. Quo nos pro injuncto nobis divinitus munere diligentius adjuti, par est, ut & illa coerceamus, & horum quæ se nunc primum offerunt, antequam se corroborent, radices ipsas, si qua ratione possumus, amputemus.

Famigeratorum mala.

§. 1. Cùm igitur haud ita pridem in Urbe nostra, secta quædam emerserit hominum improbè curiosorum, qui quoscumq; de publicis privatisq; negotiis, vel aliunde rimari possunt, vel ipsi etiã pro sua libidine cominiscuntur, domi, forisq; facta, infecta, vera, falsa nullo discrimine proponunt, recipiunt, & scriptitant, ita ut hujus rei jam artem quasi quamdam instituerint, ac pleriq; eorum etiam vili mercedula conducti, harum rerum cõmentariolos, ex falsis plerumq; vulgi rumoribus incerto auctore collectos, huc illuc mittitent, aut etiam tãquam primum ex Urbe ad diversa loca missos, deinde iisdem ex locis in Urbem remissos circumferant ac venditent, quibus non tantum de præteritis arbitratu suo nugantur, sed etiam quid ex hac aut illa re, eventurum sit, stolidè vaticinantur.

Prohibitio cum insc[illegible] tione pœnarum.

§. 2. Nos qui & facile prospicimus, & rerum experimentis edocti sumus, quæ quantaq; mala ex eo proveniant, cùm & sæpius sparguntur falsa pro veris, seu directè, seu obliquè, ac quodam quasi colore quæsito, multorum existimatio & fama violatur, his ac talibus incommodis occurrere cupientes, hujus constitutionis auctoritate prohibemus, ne quis in posterum, tales commentarios conficere, neve, ab aliis confectos recipere, describere, spargere, aut ad alios mittere audeat. Qui horum quid fecerit, ipso facto perpetua ignominiæ nota affectus, sine ulla spe veniæ ad triremes, aut perpetuò aut ad tempus pro admissi qualitate damnetur. Qui verò hujusmodi commentariorum, aut scriptorum quicquam undecumque & à quocumque receperit, id quam primum Urbis nostræ Gubernatori significare, & eidem omnia consignare debeat. Quod si non fecerit, ipsum pœnis prædictis decernimus subjacere. Antiquis juribus contra scribentes aut mittentes libellos famosos editis, nihilominus in suo robore duraturis.

Confirmatio legum de famosis libellis.

Exemplorum fides.

§. 3. Volentes Præsentium exemplis, etiam non impressis, Notarii publici manu, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eamdem illam ubique fidem, in judicio & extra adhiberi, quæ Præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. die 1. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Calend. Septembris, Pont. nostri anno primo.

Publicatio.

Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Indictione 15. die verò Sabbati sexta mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. anno primo, affixæ & publicatæ fuerunt Romæ, ad valvas S. Joannis Lateranen. & S. Petri, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joannem della Guardia, & Scipionem de Octavianis S. D. N. Papæ Curs.

Philibertus Mag. Curs.

V.

Facultas Ordinis tam Fratrum quàm Monialium Eremitarum S. Augustini, permutandi & alienandi bona cujuscumque Monasterii in evidentem ejus utilitatem, cum licentia vel approbatione Prioris generalis dicti Ordinis.

Aliæ extabant Pontificiæ dispositiones circa hanc facultatem, sed eas prætermisi, hac contentus uti pleniore. Cetera autem de hoc Ordine dixi sup. ad const. 6. Alexan. IV. Licet. fol. 110. T. 1.

Edita An. D. 1572.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DUm ad uberes salutiferosque fructus, quos benedicente Domino sacer dilectorum filiorum Fratrum Eremitarum S. Augustini Ordo in vinea Domini protulit, & in dies proferre non cessat, debitum respectum habemus, ac planè agnoscimus quod ii tamquam hujus Sedis speciales filii, tam verbum Dei per Urbes & Regiones disseminando, quàm ubique varia caritatis opera adimplendo, nos in hujus Pastoralis officii onere coadjuvare non cessant, facere nullo modo possumus, quin eos speciali quadam hujus Sedis benevolentia prosequentes, ea sibi favorabiliter concedamus, per quæ eorum indemnitati, Monasteriorumque suorum utilitati potest salubriter provideri.

Causa hujus concessionis.

§. 1. Exponi sanè nobis nuper fecerunt iidem

Fratres

Fratres Eremitæ, quod sæpenumero accidit, ut pro aliqua urgenti necessitate vel utilitate Monasteriorum, domorum, & locorum dicti Ordinis, tam virorum quàm mulierum, illorum bona locare, alienare, permutare, vel in emphyteusim seu livellum dare expediret, ac quandoque contingit, ut conditio semel oblata, si prætermittatur, maximam afferat jacturam, præterquam quod difficile admodum existit pro singulis minimis commutationibus, & aliis contractibus ad Sedem præfatam recurrere, ac id non sine ipsius Ordinis in paupertate fundati inquietudine esse potest. Quare iidem Fratres Eremitæ nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio facultatis alienandi bona Ordinis, cum licentia vel approbatione Prioris generalis, & dummodo fiat in evidentem utilitatem dicti Ordinis.

§. 2. Nos fel. record. Sixti Quarti & Leonis Decimi, ac aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærere volentes, ipsosque Fratres Eremitas, & eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eisdem Fratribus Eremitis, ut ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus Fratres & Moniales dicti totius Ordinis Eremitarum S. Augustini, omnium & quorumcumque monasteriorum, domorum & locorum ejusdem Ordinis, ubilibet nunc & pro tempore consistentium, liberè & licitè possint & valeant quæcumque bona stabilia & immobilia, seu quasi stabilia cujuscumque qualitatis & quantitatis, & valoris, & in quocumque loco existentia eorumdem Monasteriorum, domorum & locorum vendere, alienare, & permutare, & etiam in emphyteusim, seu ad livellum, etiam ad longum tempus concedere, & pro pretio, affictu, pactis, modis, & formis hinc inde conveniendis, licentiam & facultatem Apostolica auctoritate tenore Præsentium concedimus. Proviso tamen quod fiant pro commoditate vel utilitate ipsorum Monasteriorum, domorum, & locorum, & quod consensus duarum partium ex tribus partibus Fratrum vel Monialium illius Monasterii, domus, vel loci, cujus dicta bona erunt, accedat & interveniat, & quoad concessionem in emphyteusim, dummodo illa non fiat ultra duas generationes vel nominationes, absque alia à Nobis vel Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, aut Sede Apostolica, vel illius de latere Legatis, seu Nuntiis, aut etiam locorum Ordinariis, petenda vel obtinenda licentia, seu confirmatione; ita tamen quod loco consensus Sedis Apostolicæ, dilectus filius Prior generalis dicti Ordinis, nunc & pro tempore existens, & diligenter examinata, & evidenter utili comprobata habeat, prout sibi ex nunc perpetuò concedimus potestatem ratificandi hujusmodi locationes, concessiones, venditiones, & alienationes, ac contractus. Sic quod ubi talis ordo non fuerit servatus, locatio, concessio, venditio, & alienatio, ac contractus aliter facta, nulla & invalida, nulliusque roboris ac momenti existant; & donec præfatus Prior generalis modo præfato non ratificaverit, possessio remaneat, & remanere intelligatur penes ipsos Fratres seu Moniales dicti Monasterii seu domus, aut loci sic locantis & alienantis, ac ita in præmissis sic perpetuò declaramus & decernimus. Et nihilominus ex nunc prout ex tunc, & è contra, postquam locationes, concessiones, venditiones, & alienationes, ac contractus, servatis supra narratis, pro tempore facti, & per dictum Priorem generalem ratificati fuerint, ut præfertur, seu consensus ejusdem Prioris generalis intervenerint, easdem locationes, concessiones, venditiones, alienationes, & contractus, ac inde secuta quæcumque, necnon instrumenta & scripturas desuper pro tempore confecta, approbamus & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere statuimus, omnesque & singulos tam juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem quomodolibet supplemus. Decernentes quoad utilitatem seu comoditatem Monasteriorum, domorum, & locorum præfatorum, assertioni duarum partium ex tribus partibus Fratrum vel Monialium illius loci cujus bona erunt, postquam ratificatio facta fuerit, illasque & illa, necnon Præsentes, & in eis contenta, validas & efficaces, ac valida & efficacia perpetuò fore, necnon ab omnibus observari debere, ipsosque & cum eis contrahentes præfatos, super præmissis, & inde secutis quibuscumque per quoscumq; quavis auctoritate quomodolibet molestari vel impediri non posse; necnon irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio & facultates executorum.

§. 3. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Joanni Episc. Albanensi Cardinali de Montepolitiano nuncupato, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini Protectori, & Alexandro Patriarchæ Alexandrino Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Bartholomæo Episcopo Amerino Cancellariæ Apostolicæ Regenti, nunc & pro tempore existentibus, per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, Præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit requisiti, solemniter publicantes, eisque & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem Præsentes, & in eis contenta quæcumque ab omnibus quos illa concernunt, integrè & inviolabiliter observari. Non permittentes eos, aut eorum aliquem contra earumdem Præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri de una, & Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas quis vigore Præsentium ad judicium non trahatur, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisq; contrariis quibuscumq; seu si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 1. die 5. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die quinta Septemb. millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, Pontificatus nostri anno primo.

VI.

Institutio Militiæ S. Mauritii Martyris, sub regula Cisterciensi, ac sub regimine Emanuelis Philiberti Sabaudiæ Ducis, suorumque Successorum, qui dictæ Militiæ Magni Magistri perpetuò sint.

Huic Militiæ hic idem Pontifex univit postea aliam Militiam S. Lazari Hierosolymitani, ut in constit. seq. De qua S. Lazari Militia, vide plene notata sup. in constit. 28. Pii V. Sicuti. fol. 219.

Edita An. D. 1572.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Christianæ Reipublicæ vexatio.

CHristiani populi corpus, sic summa Dei providentia cernitur constitutum, ut quemadmodum Ecclesiasticis personis propria est operatio attributa, ita strenuis & fortibus viris, tamquam Christi Athletis, sua benemerendi occasio sit oblata. Cum ad eum quoque finem Deus sæcularem Principibus potestatem dederit, ut debitum sanctæ Religioni præstent famulatum, atque his inter se cohærentibus, & militiæ præsidio Sacerdotum pietas in suo officio protegatur, & militum virtus amore Religionis augeatur, unde illius fides, & gloria sit propaganda; id verò summo conatu pro tempore esse agendum, ut quàm maxima Christianæ & Catholicæ fidei adjumenta comparentur, Reipublicæ Christianæ gravissima vulnera ab hæreticis sathanæ ministris inflicta, & ab eisdem, ac infidelibus in posterum impendentia mala, satis apertè nos admonent: ac inter ceteras Christiani populi partes, his præcipuè malis hæreticorum venenis, dolis, insidiis, atque oppressionibus obnoxiæ conspiciuntur Sabaudiæ & finitimæ Regiones, ob vicinitatem adjacentium quorumdam locorum, præsertim Genevæ, à qua ipsa hæresum contagio, & pestis circum quaque serpsit, atque manavit.

Ducis Sabaudiæ propositio, de instituenda militia S. Mauritii, & petitio licentiæ.

§. 1. Itaq; cùm dilectus filius nobilis vir Emanuel Philibertus Sabaudiæ Dux, pro sua præstanti pietate, ac prudentia, hæc diligenter considerans in animum induxerit, ad alia quæ ipse consuevit, tuendæ & augendæ Catholicæ Religionis causa, in locis ditioni suæ subjectis adhibere remedia illa, & adjungere, ut ex delectis omnis generis Christiani populi militibus, unam Sanctæ Sedis auctoritate conficiat militiam, Beati Mauritii Martyris nuncupandam, quem idem Emanuel Philibertus Dux, & ejus Antecessores, ut præcipuum suum, ac rerum suarum protectorem, eximio ac perpetuo studio & veneratione sunt prosecuti, idque nobis exponi fecerit, ac simul supplicari, ut hoc ei impartire dignaremur.

Pontificis collaudatio de dicta propositione, & concessio dictæ licentiæ.

§. 2. Nos optimum illius consilium, ac ipso majoribusq; ejus clarissimis & præstantissimis Principibus dignum animum, meritis in Domino laudibus commendantes, ac prospicientes ipsam sic constituendam militiam, maximo sui & præsidio fore non solum ipsis Sabaudiæ, & Pedemontium Provinciis, sed toti etiam Italiæ ad substinendos & propulsandos quosvis hæreticorum, & infidelium impetus, ac opportunissimum ibi propugnaculum, munimentum, & auxilium habituros esse, Nos, Ecclesiamq; Romanam, ac universam Christianam Rempublicam in ipso Militiæ robore, ac talis Ducis maxima virtute, rerumque bellicarum summa, & sæpe cognita peritia, illi super hac re, prompto ac libenti animo annuendum, piosque ejus conatus speciali favore, & gratia duximus prosequendos.

Ipsaque institutio Militiæ S. Mauritii sub regula Cisterciensi, & sub Duce Sabaudiæ, qui dotem 25. mill. scutorum de propriis bonis tribuere debeat.

§. 3. Quare ipsum Emanuelem Philibertum Ducem à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ejus supplicationibus inclinati, unà Militiam, ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, qui Dominus est exercituum, & per quem Reges regnant, ac Principes imperant, & Fidei Catholicæ in dictis Sabaudiæ & Pedemontis Regionibus defensionem, ac universæ Italiæ, totiusque Christianæ Reipublicæ salutem & commodum, sub invocatione S. Mauritii Martyris & regula Cisterciensi nuncupandam per universum Christianum orbem, cujus suprema Sedes, & Militum Conventus in loco ab eodem Emanuele Philiberto Duce in Sabaudia statuendo & assignando, perpetuò sit; & in ipsa Militia unum Magistrum Magnum vocandum, supremam ejusdem Militiæ dignitatem pro uno Magistro, qui illius caput existat, cum eo quo sibi expedire videbitur militum & ministrorum numero. Qui Milites cùm unica tantum, & virgine conjugati, ad habitum & professionem regularem admitti, seu qui pro tempore admissi fuerint matrimonium, cum simili virgine & unica dumtaxat contrahere possint, aliàs verò ipsi castitatem conjugalem, & obedientiam expressè profiteantur, cum mensa Magistrali, officiis, juribus, jurisdictionibus, & insignibus consuetis aliarum hujusmodi Militiarum instar, ex nunc prout postquam ipse Emanuel Philibertus Dux dotem annui redditus quindecim millium scutorum de propriis & patrimonialibus bonis suis illi constituerit, & è contra auctoritate Apostolica tenore Præsentium perpetuò erigimus & instituimus. Ac illi sic erectæ, ejusq; mensæ dictam dotem quindecim millium scutorum, etiã perpetuò applicamus & appropriamus, ita ut liceat eidem Emanueli Philiberto Duci, & pro tempore existenti Magno Magistro, bonorum dictæ dotis corporalem possessionem, seu quasi liberè apprehendere, ac perpetuò retinere, fructusq; & proventus, in suos & dictæ Militiæ usus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia minimè requisita. Et nihilominus Magistratum prædictum, cujus fructus, redditus, & proventus nulli sunt ab hac ejus primæva erectione vacantem, cum omnibus juribus & pertinentiis suis, prædicto Emanueli Philiberto Duci, ejusque Successoribus omnibus Sabaudiæ Ducibus qui pariter Magni Magistri esse debeant, & perpetuum concedimus & assignamus.

Facultas M. Mag. milites ad habitum recipiendi.

§. 4. Ipsisque præterea, & ipsorum singulis liberam facultatem tribuimus, ut quotquot illis visi fuerint milites nobiles, aut optima virtute cognitos, vel aliàs pro eorum arbitrio vel statuto qualificatos, ex omnibus nationibus post factam ab ipsis juxta formam Præsentibus adnotatam Catholicæ fidei professionem, ad habitum, & regularem professionem admittere.

Beneficia erigendi.

§. 5. Ac & in quibuscumque mundi partibus, Prioratus, Bajulivatus, Præceptorias, & alia beneficia dictæ militiæ erigere.

Bona laicalia pro dote assignandi.

§. 6. Eisque sic erectis Patrimonialia & laicalia bona eorum qui illa relinquere voluerint, dotis nomine assignare.

Jus patronatus fundatorib. reservandi.

§. 7. Jus patronatus fundatoribus, seu dotatoribus id petentibus validè reservare, quod sic reservatum idem robur, eamdemque vim & efficaciam obtineat, quod obtineret si per Nos concessum foret.

Provincias, & Nationes separandi.

§. 8. Necnon Provincias & nationes dividere, ac ex erigendis dictæ militiæ beneficiis quæ Prioratus, quæ Præceptoriæ, quæ superiora vel inferiora beneficia esse, eaque & eorum singula quos fructus habere, & tam ipsa quàm illa obtinentes, quæ onera supportare ad illa quoque admittendi, quibus qualitatibus suffulti esse, & quibus legibus subjacere debeant, aliaque ad usum militiæ hujus necessaria decernere & declarare.

Statuta condendi.

§. 9. Atque tam de prædictis, quàm aliis quibuscumque rebus & negotiis occurrentibus, quæcumque statuta condere, facere, & ordinare, illaque postquam condita & ordinata fuerint quotiescumque visum fuerit, pro eorum arbitrio & voluntate interpretari, mutare, alterare, limitare, corrigere, seu in meliorem formam reducere, aut in totum delere, aliaque de novo edere, ac quascumque pœnas apponere, & ad illorum executionem procedere valeant.

Decretum irritans.

§. 10. Decernentes supradicta, firmitate perpetua consistere, ac irritum & inane, quicquid secus super illis per quoscumque, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma

Forma verò professionis Fidei per singulos Milites præstanda hæc est, videlicet.

Forma professionis fidei ipsorum Militum.

§. 12. EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet. Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem Cœli & terræ, visibilium omnium & invisibilium. Et in unum Dominum JESUM Christum Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex MARIA Virgine, & Homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in Cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram scripturam juxta eum sensum quem tenuit & tenet Sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum admitto, nec eam umquam, nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè & propriè Sacramenta novæ legis à JESU CHRISTO Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium sacramentorum solemni administratione recipio & admitto. Omnia & singula quæ de peccato originali, & de justificatione in Sacrosancta Tridêtina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio; profiteor pariter in Missa offerri Deo verũ proprium & propitiatorium sacrificium, pro vivis & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, ac substantialiter, corpus & sanguinem, una cum anima & divinitate Domini nostri JESU Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substãtiæ vini in sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia transsubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi: constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari, similiter & Sanctos una cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmiter assero Imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem atque venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem & Magistram agnosco, Romanoque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac JESU Christi Vicario, veram obedientiam spondeo ac juro. Cetera item omnia à sacris Canonibus, œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas & rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram & immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adjuvante, retinere & confiteri, atque à meis subditis, seu illis quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro, sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, erectionis, institutionis, applicationis, appropriationis, concessionis, assignationis, tributionis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 1. die 16. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo secundò, 16. Kal. Octobr. Pontificatus nostri anno primo.

VII.

Unio Militiæ S. Mauritii Martyris, & Militiæ S. Lazari Hierosolymitani, sub denominatione SS. Mauritii & Lazari, & regimine Sabaudiæ Ducis Magni Magistri perpetui.

Institutionem Militiæ S. Mauritii nuper erectam, vide in const. praced. Et de Militia S. Lazari plene notavi sup. in constit. 27. Pii V. Sicuti. fol. 219.

Edita An. D. 1572.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Solicitudo pastoralis.

PRo commissa nobis nullis nostris exigentibus meritis, sed sola Dei benignitate, Ecclesiarum omnium, ac piorum religiosorumque locorum cura & solicitudine, in eam nos cogitationem assiduè incumbere decet, qua potissimum ratione providere possimus, ut ex eis quàm maxima & quàm uberrima, ad sanctam Dei religionem, & fidem Catholicam, atque universum populum Christianum commoda proveniant, ordine etiam & consuetudine in illis mutata, sicut rerum usus & eventus, ac ipsa temporum ratio, & qualitas docuerit expedire.

Recensetur institutio Militiæ S. Mauritii de qua sup. in const. præcedente.

§. 1. Cùm autem nos pridem ad Dei omnipotentis laudem, & fidei Catholicæ gloriam in Sabaudiæ & Pedemontis Regionibus defensionem, totiusque Christianæ Reipublicæ salutem & commodum, militiam S. Mauritii Martyris, sub regula Cisterciensi per universum Christianum Orbem, cujus suprema Sedes, & Militum Conventus in loco à dilecto filio nobili viro Emanuele Philiberto Sabaudiæ Duce in ipsa Regione Sabaudiæ assignando & statuendo perpetuo sit, & in eadem Militia unum Magistratum, Magnum vocandum, supremam ejusdem Militiæ dignitatem, pro uno Magistro qui illius caput existat, cum eo qui sibi expedire videbitur, Militum & Ministrorum numero, qui Milites etiam cum unica, & virgine tantum conjugati ad habitum & professionem regularem admitti, seu qui pro tempore admissi fuerint sic dumtaxat contrahere possint, & aliàs castitatem conjugalem, & obedientiam expresè profiteantur, cum mensa magistrali, officiis, juribus, jurisdictionibus & insignibus consuetis aliarum hujusmodi Militiarum instar ex tunc, prout postquam dictus Emanuel Philibertus Dux, dotem annui redditus quindecim millium scutorum de propriis & patrimonialibus bonis illi constituisset, & è cõtra, erexerimus & instituerimus, ac illi sic erectæ dictã dotem perpetuò applicaverimus & appropriaverimus, Magistrũque prædictum à primæva ipsius erectione vacantem

eidem Emanueli Philiberto Duci, ejusque Successoribus omnibus Sabaudiæ Ducibus, qui Duces pariter & Magni Magistri essent, concesserimus & assignaverimus. Ac præterea ipsis, ut quos sibi viderentur nobiles, aut optima virtute cognitos, ac aliàs pro ipsorum arbitrio vel statuto qualificatos ex omnibus nationibus, ad habitum & regularem professionem admittendi, ac etiam in quibuscumque mundi partibus dictæ Militiæ, Prioratus, Bajulivatus, Præceptorias, & alia beneficia erigendi, Provincias & nationes dividendi, aliaque tunc expressa faciendi, liberam licentiam tribuerimus, sicut litteris nostris super his confectis latius continetur.

Enarrantur fructus proventuri si dicta nova Militia S. Mauritii antiquæ uniatur Militiæ S. Lazari.

§. 2. Nos postea diligenti meditatione considerantes ipsam de novo erectam & conficiendam Militiam, magnos absque dubio fructus, tali præsertim ductore, atque Magistro fidei Catholicæ esse allaturam; sed multò tamen majores si aliis adjumentis & auxiliis fulcita, atque munita fuerit, ac præterea cernentes Militiam Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani sub regula S. Augustini jampridem Magistri regimine destitutam, nobilem illam quidem & antiquam, sed ipsa vetustate, ac temporum injuria valde dejectam & prolapsam esse, optimum nobis visum est, si hanc veterem illi novæ, & nunc nascenti adjungeremus, ut quod hæc in ipso initio per se agere perfectè non posset, id alterius adjuta auxilio, & viribus geminatis fortior sit ad agendum, atque citius & facilius hæ simul junctæ, optatos Ecclesiæ Dei & Christiano populo fructus afferre possint.

Maximè quod Dux Sabaudiæ duas triremes pro Sede Apost. promptas tenere debeat.

§. 3. Id verò facere instituimus, cum eo quod Emanuel Philibertus, & pro tempore existens Dux & Magister prædictus annexionis hujusmodi ratione duas Triremes dictis Militibus instructas pro Sedis Apostolicæ defensione contra hæreticos, infideles, piratas, & quoscumque alios ejus hostes continuè de suo manutenere debeat.

Unio itaque utriusque Militiæ firmatur sub denominatione SS. Mauritii & Lazari.

§. 4. Quare eumdem Emanuelem Philibertum Ducem & Magnum Magistrum, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, Motu proprio non ad ipsius Emanuelis Philiberti Ducis, vel alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instatiam, sed ex mera liberalitate, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Militiam S. Lazari prædictam cum illius Magistratu, ac omnibus & quibuscumq; illius Prioratibus, Præceptoriis, Hospitalibus, & aliis beneficiis regularibus, eorumq; membris, grangiis, castris, villis, domibus, possessionibus, proprietatibus, fructibus & bonis tam mobilibus quàm immobilibus, ac semoventibus, juribus & actionibus universis: necnon Ecclesiis, Capellis, terminis & pertinentiis quibuscumque ad dictam Militiam S. Lazari spectantibus, quæcumque, quotcumque, qualiacumque, & ubicumque sint, non tamen aliis Ecclesiis, piis locis, & Militiis canonicè unita, quæ ab his quibus unita sunt avocari aut illorum ratione molestari noluimus, ac etiam exceptis iis quæ in Regnis & Dominiis charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici existunt, eidem Militiæ S. Mauritii, quæ in posterum Militia SS. Mauritii & Lazari nuncupetur, auctoritate Apostolica tenore præsentium ita perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus ut posthac in perpetuum prædictus Emanuel Philibertus, & pro tempore existens Sabaudiæ Dux Militiæ SS. Mauritii & Lazari Magister sit, & appelletur.

Tu quoad loca hic excepta vide const. 102. Clem. VIII. Decet.

Militiamque S. Lazari subjicit Duci Sabaudiæ Mag. Magistro in perpetuum.

§. 5. Ac Prioratus, Præceptoriæ, & alia beneficia Militiæ S. Lazari, & ea obtinentes, aliique Milites, servientes, Capellani, & personæ, curæ, gubernationi, & jurisdictioni ipsius Ducis, & Magni Magistri, in omnibus & per omnia subsint, prout suo antea Magistro suberant, eique tamquam membra capiti obediant & obsequantur; liceatque eidem Duci & Magistro corporalem possessionem militiæ S. Lazari, ejusque Magistratus, & aliorum unitorum prædictorum per se vel alium seu alios, propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere, fructusq; redditus, & proventus, in suos & dictæ Militiæ usus & utilitatem convertere, diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia minime requisita.

Facultas compellendi ad habitum suscipiendum.

§. 6. Insuper his qui præceptorias S. Lazari, in titulum seu commendam, vel aliter quovis modo obtinent habitum per dictum Ducem, & Magistrum Militibus SS. Mauritii & Lazari, designandum suscipiendi, & eidem Emanueli Philiberto Duci, & Magno Magistro, hisque habitum S. Lazari jam susceperunt & deferunt, novum, dimisso antiquo volentibus tradendi; eos verò qui dictum S. Lazari habitum nondum susceperunt, ad novum habitum, ut præfertur designandum suscipiendum, & deferendum oppositionis remediis compellendi, auctoritate & tenore prædictis facultatem concedimus.

Qui duas triremes paratas ut supra tenere debeat.

§. 7. Volentes, & dicta auctoritate statuentes eumdem Emanuelem Philibertum, & pro tempore existentem Ducem, & Magnum Magistrum in perpetuum, unionis hujus ratione, ad duas triremes dictis Militibus instructas, pro nostra & Romani Pontificis pro tempore existentis, ac Sedis Apostolicæ contra prædictos & quoscumque alios defensione continua manutenendas teneri, & ad id efficaciter obligatum existere.

Principes ne impediant executionem hortatur.

§. 8. Ut autem prædicta omnia certiorem consequantur effectum, omnes & quoscumque Reges, Respublicas, Duces, Marchiones, Principes, & quosvis Civitatum & locorum Dominos, hortamur & rogamus attentè, ac eorum subditis, in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, ut prædictis quantum in se est faveant, & quo minus illa suum sortiantur effectum, impedire, perturbare, vel molestare quovis quæsito colore non audeant.

Clausulam sublatam &c. apponit.

§. 9. Decernentes irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 10. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Taurinensi & Nicensi & Montis Regalis Episcopis, per Apostolica scripta motu simili mandamus, ut ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumq; ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Emanuelis Philiberti, & pro tempore existentis Ducis, & Magni Magistri fuerunt, solemniter publicantes, eique in prædictis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra litteras ipsas ab omnibus quos illæ concernunt, inviolabiliter observari, non permittentes eos per quoscumq; quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaq; opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 11. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas quis vigore Præsentium ad judicium non trahatur, ac nostra de unionibus committendis, ad partes, & valore exprimendo. Necnon Lateranensis Concilii novissimè celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus à jure permissis fieri prohibentis, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostol. necnon Hospitalis prædicti S. Lazari juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis Militiæ prædictæ, illiusq; Magistris, Conventibus, Militibus, & administratoribus, sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarū derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere vel in specie, & motu, & scientia similibus, ac alias quomodolibet, & iteratis vicibus, concessis, approbatis, & innovatis;

quibus

quibus omnibus, etiam si de illis, ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, expressa & individua mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumq; aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excōmunicari, aut extra vel ultra certa loca ad judicium trahi non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac ad verbum de indulto hujusmodi mentionē.

Sanctionem pœnalem addit.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, unionis, annexionis, incorporationis, concessionis, voluntatis, statuti, hortationis, rogationis, decreti, mandatorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 1. die 13. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, idibus Nov. Pont. nostri anno primo.

VIII.

Declaratio circa eleemosynas Monialibus servantibus clausuram præstandas.

Ad hæc vide etiam supra fol. 196. const. Pii V. Circa num. 8. Et ante eam, Concilii Trid. dispositionem in cap. 5. sess. 25.

Edita An. D. 1572.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Deo sacris virginibus, quæ contemptis illecebris sæculi divinis se obsequiis manciparunt, æquissimum est præcipua quadam à nobis, ac singulari solicitudine provideri, tum ut ab eis omnia, quæ sanctum ipsarum propositum impedire possent, removeantur, tum etiam ut eis in cultu Dei castè ac religiosè permanentibus, quæ ad victum necessaria sunt, subministrentur.

Conc. Trident. decretum istud habes in sess. 25. c. 5. Pii V. constit. istam habes sup.

§. 1. Et quidem post sacri Conc. Trident. decretum, quo constitutio fel. recor. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris, quæ incipit, Periculoso, renovatur, prohibens ne aut ipsis monialibus ex monasteriis suis egredi, aut ulli cujuscumq; sexus, aut ordinis personæ ad eas ingredi liceat. Et præterea universis Episcopis præcipitur, ut in omnibus monasteriis sibi subjectis, in aliis verò Sedis Apost. auctoritate clausuram Sanctimonialium, ubi violata, diligenter restitui, ubi verò inviolata, conservari maxime procurent, piæ mem. Pius Papa V. etiā prædecessor noster, victui quoq; & necessitatibus ipsarum prospicere cupiens, cum superiora illa approbasset atque innovasset, eademq; omnia etiam in Monialibus quarumcumq; militiarum etiam Hierosolymitanæ, omnibusq; aliis tacitè vel expresse religionem professis, quocumq; nomine censerentur locum habere decrevisset; ne illæ quicquam detrimenti in necessitatibus suis hac occasione paterentur, etiam præcepit locorum Ordin. & Superioribus earū, ut fidelium eleemosynas per Conversas non professas, vel professas quidem, sed ætatis saltem quadraginta annorum, & jampridem Conversas, quæ in domibus contiguis, extra tamen Monasterium degerent, colligendas curarent; ita tamen ut prædictæ Conversæ neque clausuram aliarum Monialium, nisi in casibus permissis ingrederentur, nec ex illis ipsis habitationibus suis ad tales eleemosynas colligendas sine permissu Ordinariorum, aut Superiorum suorum exire possent. Quod si ne hoc quidem sufficere videretur, idem Pius Prædecessor mandavit ipsis Ordinariis & superioribus ut negotium darent aliquibus personis piis tales eleemosynas colligendi, aliaque arbitratu suo prospicerent, quæ ad sublevandam Monialium inopiam expedire judicarent.

Causa hujus constit.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, multæ Moniales etiam quæ Tertiariæ vocantur, sub solemni Religionis voto, perpetuaque clausura degentes, aliæq; talibus litteris comprehensæ, & in ipsa clausura permanentes, multis præterea ad se sustentandas necessariis egeant, neq; usque ad hoc tempus ullo sufficienti remedio earum necessitatibus subventum sit. Quin etiam aliæ Tertiariæ citra ullum solemne huc usq; votum vivant, quæ ad suas suorumve domos neutiquam rediture essent, sed sub solemni religionis voto, & clausura prædictis permanerent, si earum congruæ sustentationi provideretur, nos, qui illas necessariis rebus destitui nolumus, certioresq; facti sumus in multis Civitatibus, oppidis, villis, aut aliis locis tam in Ecclesiis, & Monasteriis, quàm hospitalibus, collegiis, confraternitatibus, & aliis locis piis, etiam quæ à privatis hominibus, tum Ecclesiasticis tum laicis multas ac diversas eleemosynas Christi pauperibus erogari, considerantes in ejusmodi personas vel in primis exercendam esse caritatem, quæ voluntaria paupertate suscepta ab omni hominum cōmercio segregatæ Deo serviunt, & assiduis precibus irā ipsius ob peccata conceptā, Christiano populo deprecantur; illud quoq; cogitantes, si eis ad tales eleemosynas petendas ad loca prædicta conferre se liceret, vix fore, ut prædicta Monasteria, Ecclesiæ, loca, ac personæ eis singulis non tantum saltem tribuerent, quantum singulis aliis pauperibus eodem concurrentibus solent, universo illi Deo devotarum mulierum generi de opportunæ ac sufficientis subventionis auxilio providere cupientes.

§. 3. De nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, ut omnes, & quicumq; Patriarchiæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alii Eccl. Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpositi, & alii Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias Ecclesias, necnon Monasteria, prioratus, præposituras, canonicatus, præbendas, dignitates, personatus, administrationes, officia, cæteraq; beneficia Eccl. cum cura, & sine cura, sæcularia, & S. Benedicti, S. Augustini, Cistercien. Cluniacen. Præmonstraten. Cartusien. Camaldulen. S. Basilii, Cassinen. alias S. Justinæ, Montis Oliveti, S. Salvatoris, ac Lateranen. & Cruciferorum, seu fratrum S. Hieronymi necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum ejusdem S. Augustini, Servorum B. MARIÆ S. Claræ, quorumcumque aliorum tam virorum, quàm mulierum etiam Mendicantium Ordinum, & Congregationum, & Militiarum regularia, etiam de jure patronatus laicorum, etiam Nobilium, Ducum, Regum, & aliorum Principum existentia, in titulum, commendam, administrationem, & aliàs quomodocumque obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, Confratres, Administratores, ceterique omnes, qui ratione illorum, necnon Capitulorum, Conventuum, mensarum, Hospitalium etiam laicorum, & per laicos administrari solitorum, Christifidelium confraternitatum, scholarum, collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocumque nomine nuncupatorum, & in quibusvis mundi partibus consistentium, quæ singulis annis, mensibus, hebdomadis, vel diebus ex Ecclesiarum, Monasteriorum, prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac congregationum, Hospitalium, confraternitatum, scholarum, collegiorum, piorum & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & proventibus, pauperibus Christi aliquas eleemosynas in pane, frumento, farina, vino, eduliis, pecunia, seu aliis ad victum vel vestitum pertinentibus, etiam ad supplicationem & preces, & per cedulas & bolettina, aut alias distribuere, & elargiri ab immemoriabili tempore consueverunt, aut alio quocumq; jure tenentur ex dictis fructibus, redditibus, & proventibus, & quoad Hospitalia prædicta ex iis quæ servata in illis actuali hospitalitate supersunt seu superint, necnon quæcumque personæ particulares etiam laicæ, vel universitates etiam laicorum, quam testamento, ultima voluntate, vel alia dispositione, etiam inter vivos, aliquales tales eleemosynas facere tenentur, dimidiam partem omnium,

Et modo ab isto Pont. applicatur Monialibus clausuram servantibus, medietas eleemosynarum, pro Christi pauperum victu & vestitu destinatarum & erigendarum.

nium, & quarumcumque eleemosynarum, & largitionum hujusmodi, quocumque nomine nuncupatarum, quocumque tempore, & modo distribui solitarum, etiam si speciali nota dignæ, & secundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates sub certa forma ab eis in testamento, vel alia quacumque dispositione distribuendæ sint (dumodò non in certas personas, nec ad certos usus pios alios quàm victus & alimenta pauperum distribuantur) quibuslibet prædictarũ Monialium etiam Tertiariarum sub solemni Religionis voto, & perpetua clausura de cetero viventibus, & in terris, & locis quorum pauperibus hujusmodi eleemosynæ distribuuntur, consistentibus, verè, realiter, & cum effectu, & absque ulla eleemosynarum, & largitionum hujusmodi petitione, exactione, & conquisitione, aut alia desuper à nobis expectata jussione, aut mentis nostræ declaratione, ac quibusvis mora, subterfugio, ac exceptione cessantibus, & ejectis, dare atq; distribuere omnino teneantur, & quã dimidiam partem nos illis applicamus.

Ordinarii locorum exigant, & applicent, & distribuant hujusmodi eleemosynas.

§. 4. Ut autem præmissa omnia, cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter suum effectum sortiantur, universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis per Apostolica scripta mandamus, ut quisque per se, vel alium seu alios ad Præsentium executionem in suis Civitatibus, & Diœcesibus procedens, ab Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegiis, & locis, & Ecclesiasticis, ac laicis personis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemosynarum hujusmodi exigant, ac proportione, ut Ordinariis ipsis locorum æquum esse videbitur, singulis pauperum Monialium etiã Tertiariarum Monasteriis hujusmodi suarum Civitatum, & Diœcesum, etiamsi aliis Superioribus subjectæ sint, cum effectu distribuant. Nos enim eisdem locorum Ordinariis etiam tamquã Apostolicæ Sedis delegatis, ac cuilibet illorum tam per se quàm alium, vel alios, præmissa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles per pœnas pecuniarias eorumdẽ Ordinariorum, & cujuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in subsidium sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna juris, & facti remedia, quacumq; appellatione postposita respectivè compescendi, auxiliumque brachii sæcularis invocandi, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi; plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur.

Consanguineosque Monialium, & alios hortentur ut eisdem Monialibus caritativè subveniant.

§. 5. Insuper, quia valde rationi consonum est, ut etiam ii, qui ipsis Monialibus etiam Tertiariis indigentibus præfatis consanguinitate aliqua sunt conjuncti, aliquod in præmissis subsidium conferant, cum ratio sanguinis, & debitum charitatis, & honestatis id postulet, singulis locorum Ordinariis committimus, ut omni eos officio, & diligentia monere, eisque persuadere studeant, parentes verò, & fratres ac alios, ad quos illas, si in sæculo permansissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & successiones devenerunt, & qui si eas nuptui tradidissent, multò amplius, quàm ingredientibus Monasterium dedissent, vel qui si eas nunc domi retinerent, vel si ad illorum domus redirent, eas alere tenerentur, quibuscumq; viis ipsis benevisis inducant, ut Monialibus etiam Tertiariis prædictis juxta eorum facultates charitativè subveniant, scituri id sibi etiam ad animarum salutem plurimum profuturum.

Declaratio constitutionis Pii V. editæ circa Conversas professas & non professas. Quam habes sup. cit. in rub.

§. 6. Ceterum quod attinet ad Conversas professas, quæ prædictus Pius prædecessor per prædictas litteras sub certis conditionibus ibi contentis permisit posse manere extra Monasteria pro colligendis eleemosynis, eisdem locorum Ordinariis injungimus, ut quibus Monasteriis prædictarum Monialium quotidianis laboribus computatis, supradicta vel alia qualibet ratione de sufficienti subventione, & sustentatione provisum esse cognoverint, easdem Conversas sub eadem clausura cum aliis Monialibus reducant, neque à suis Monasteriis amplius exire permittant. Conversas verò non professas, & profiteri nolentes, dimisso habitu domum remittant, neq; alias in futurum, nisi professionem suo tempore emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras in Monasteria hujusmodi recipi permittatur. Quod autem id Pius prædecessor statuit de cetero nullas alias Conversas professas recipi amplius etiam de consensu suorum Superiorum posse, ita esse intelligendũ declaramus, præter illas Conversas, quæ extra Monasterium in domibus contiguis degerent. Eleemosynarum verò prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere, donec numerus Monialium etiã Tertiariarum hujusmodi (quem per ipsos locorum Ordinarios etiã in Monasteriis ab eorum cura, & regimine quomodocumq; exemptis, cum illarum Superiorum interventu stabiliri, & ordinari, neq; supra illum numerum alias recipi posse, etiam de consensu Superiorum suorum, volumus, & mandamus) ita iminutus fuerit, ut reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex propriis redditibus Monasteriorum ipsorum, vel consuetis eleemosynis se comodè sustentare queant: super quo eorumdem Ordinariorum conscientiam oneramus, ita tamen, ut decedentibus singulis ex tribus earumdem Monialium partibus, tertiæ quoq; earumdem eleemosynarum partis distributio, & sic successivè in totum extinguatur atque in pristinum statum sub debitis aut solitis oneribus revertantur, & remaneant. Declaramus præterea nullis Monialibus etiam Tertiariis licere habere ostium, per quod ex Monasterio introiri possit ipsarum Monialium Ecclesiam exteriorem, in quam sæcularibus ad Missas, & divina officia patere solet accessus, sed omnino muro obstruendum, neque itidem licere Monialibus etiam Tertiariis egredi à janua Monasterii, quæ est pro clausura ipsius Monasterii etiam ad claudendum aliam ulteriorem januam, qua patere solet aditus sæcularibus venientibus, vel ad totam, vel ad crates, seu loca colloquiis destinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulsandum ipsam januam clausuræ; quæ loca, cum saltem pro causis prædictis patere soleant sæcularibus, extra clausuram censeri debent, etiam pro tempore clausa sunt.

§. 7. Insuper quoscumque Dominos, & Magistratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus, ut ad omnem ipsorum Ordinariorum, aut alicujus ipsorum petitionem, vel simplicem requisitionem, illis in præmissis assistentes, omnem opportunum favorem, & auxilium præstent & exhibeant.

Domini temporales faveant in præmissis Ordinariis.

§. 8. Ipsis denique Patriarchis, Archiepiscopis, & aliis locorum Ordinariis præcipimus, & mandamus, ut has præsentes nostras litteras (quarum transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eandem ubique fidem, in judicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ) singuli in sua Civitate, & Diœcesi publicent ac publicari, easque juxta earum continentiam, & tenorem, una cum prædictis ac aliis prædicti Pii V. & aliorum Prædecessorum nostrorum litteris, & constitutionibus, & jussionibus pro integra clausuræ instauratione, custodia, & firmitate editis, inviolabiliter observent, & observari faciant.

Ordinarii faciant publicari & observari hanc constit.

§. 9 Non obstantibus testatorum & aliorum voluntatibus, ac fundationibus, & Bonifacii prædicti de una, & Concilii generalis de duabus, non tamen tribus dietis, ac quibusvis aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis Ecclesiarum, Monasteriorum, & illorum Ordinum, hospitalium, militiarũ, Confraternitatum, Collegiorum, & aliorum piorum locorum, prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, libertatibus, gratiis, & litteris Apostolicis, Ecclesiis, Monasteriis, & Ordinibus, hospitalibus, Confraternitatibus,

Derogatio contrariorum.

colle-

collegiis, & piis locis, ac eorumSuperioribus,&personis quibuscumq; tenoribus,& formis,ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, ac aliàs quomodolibet concessis,confirmatis, approbatis, & pluries innovatis, etiam si in eis caveatur expresse quod illis nisi sub certa inibi expressa forma,aut aliàs derogari non possit, quibus omnibus, & singulis etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur Præsentibus pro plenè,& sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suò robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si supradictis vel quibusvis aliis ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. I. 30. Decemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, 3. Kalen. Jan. Pontificatus nostri Anno I.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1573. indict. I. die verò 11. mensis Januar. Pont. Sanctissimi in Christo patris, & D. N. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno I. retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, sancti Joannis Lateranensis, Cancellariæ Apostolicæ & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Scipionem de Octavianis & Alexandrum Astancollum Cursores Apostolicos.*

Petrus Sprengerius Mag. Cursorum.

IX. Reductio ad terminos juris communis, & Concilii Tridentini, trium Constitutionum à Pio V. pro Ordinibus Mendicantium, aliisque editarum.

Edita An. D. 1573.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. IN tanta, rerum, & negotiorum mole, qua Rom. Pont. ex omnibus mundi partibus assiduè premitur, vix vitari potest, ne aliqua interdum exiliant, quibus postea recognitis necesse est moderationis remedium adhibere.

PiusV. privilegia multa mendicantibus concessit ut sup. in tib. const. 41. Et si. fol. 243. §. 1. Cùm itaque aliàs fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster, auditis gravaminibus, quæ fratribus OrdinumMendicantium ab Ordinariis locorum, & parochialium Ecclesiarum Rectoribus, multis modis inferri dicebantur, super sacris concionibus, & lectionibus habendis, confessionibus audiendis, pœnitentiis injungendis, fratribus ad ordines promovendis, celebratione Missarum, cura animarum, sacramentorum administratione, sepulturis, quarta funeralium, legatis, donationibus, eleemosynis, collectionibus, aliisque hujusmodi juribus, necnon decimis, & diversis oneribus, ac etiam super statu & regimine Sanctimonialium ipsis Fratribus subjectarum,formatione processuum, censurarum publicatione, processionibus, præcedentia, locorum acquisitione, certisque aliis rebus tunc expressis,multa per quasdam suas litteras pro dictis Fratribus non modò statuerit, sed & quæ jam in Concilio Tridentino decreta fuerant ad hæc pertinentia declaravit, multaque præterea privilegia eisdem decimo septimo Calen. Junii, Pontificatus sui anno secundo.

Et illa extendit ad alios ordines ut ibid. in fin. §. 2. Et deinde ea omnia diversis aliis Ordinibus, & Congregationibus regularium non mendicantium, etiam per modum communicationis, concesserit.

Et alia decrevit circa parochias ut sup. in bull. 47. Ad exequendum. §. 3. Postea per quamdam suam constitutionem de Vicariis perpetuis parochialibus Ecclesiis unitis per Ordinarios locorum instituendis, & portione illarum Vicariis assignanda editam, alia super constitutione Fratrum eorumdem ad exercitium curæ animarum in eis parochialibus Ecclesiis, quæ domibus & locis suis unita sunt, decreverit.

Postea alia statuit. §. 4. Demum animadverso quod ea omnia multis dubitationibus involuta, magnisque difficultatibus obstructa, multas magnasque dissensiones, altercationes,& lites inter prædictos locorum Ordinarios, & Fratrum ipsorum Ordines, non sine gravi divini cultus, & animarum detrimento, ac populorum scandalo concitaverant, contra ac ipse sperabat, & præter suam expectationem, ut qui interdum conquereretur multa aliter alioq; sensu à se prolata fuisse, quàm litteris expressa essent: Cupiens his mederi incommodis, primùm illa omnia quæ Regularibus aliorum Ordinum quàm Mendicantium communicaverat, & secundum præmissa concesserat, Motu proprio restrinxerit; Deinde plenius providere volens, prioribus litteris à se quoad ipsos Mendicantes magna in parte moderatis, omnes, & quascumque alias litteras quæ de aliis Ordinibus,&Congregationibus extra Mendicantium ordines de Observantia nuncupatos emanaverant, omnino aboleverit, causas omnes jam de his etiam in Romana Curia pendentes ad se advocando, lites extinguendo,ac formatos super illis processus latasque sententias annullando, quemadmodum aliis suis litteris in registro proximè compertis, numquam tamen publicatis, plenius continetur.

Deinde circa confessiones aliam edidit bullam sup. num. 133. §. 5. Postremò circa confessariorum Regularium etiam Mendicantium approbationem juxta Concilii prædicti decretum faciendam, etiam lectores in Theologia graduatos, & certos alios tunc expressos comprehendi debere declaraverit.

HicPont. omnes prædictas const. Pii V. reducit ad termines juris, & Conc. Triden. §. 6. Nos hac tanta varietate cognita, quæ etiam multiplici litterarum, & constitutionum editione procedit, præsentibus & futuris discriminibus occurrere volentes, de Nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, de prædictis & aliis omnibus litteris, & constitutionibus, quæ ab eodem Prædecessore eisdem de rebus pro quorumcumque Regularium, etiam Mendicantium Ordinibus, & Congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus, & quibuscumque in eis contentis, eam deinceps dispositionem atque decisionem pro subjecta materia futuram esse, quæ sive ex jure veteri, sive ex sacris dicti Concilii decretis, sive aliis legitimè ante dictarum litterarum & constitutionum editionem erat, &, si ipsæ non emanassent, futura fuisset, ad quam dispositionem & decisionem, suumque pristinum, & integrum statum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, necnon prohibitiones, declarationes, mandata, & quæcumque alia ipsis litteris, & constitutionibus apposita, & aliis eorum occasione vel causa factis, his nostris statuto, ordinationi, & reductioni adversantia, quibuscumque illa sint concepta formulis, ac præservationibus, declarationibus, modificationibus, restitutionibus, mentis attestationibus, derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortissimis, efficacissimis, & inviolabilibus clausulis, etiam motu & potestatis plenitudine similibus & ex certa scientia, etiam pro conservatione status Regularis, & ex quibuscumque aliis urgentissimis causis quotiescumque roborata. Decernentes illa omnia pro nullis & infectis haberi, omnesque supradictos, illarum usu, commodo & effectu carere.

Lites secundum hanc bullam decidi valet. §. 7. Ac omnes lites, & controversias, quæ coram quibusvis Judicibus, sive Ordinariis sive Commissariis, etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & S. R. E. Cardinalibus, etiam de latere Legatis prædictarum litterarum & constitutionum occasione super præmissis jam motæ sunt, necdum decisæ aut finitæ, vel etiam quæ jam decisæ sunt, si modo

tractum habeant successivum, easque rursus, & inter quoscumque excitari in posterum contingat, secundum prædictā dispositionem nec aliter decidendas.

Dubiorumque futurorum declarationes Sedi Apost. reservat.

§. 8. Futura verò dubia & difficultates, quandocumque & ubicumque orientur, ad Nos & Sedem Apostolicam, ubi & cetera quæ ad decreta dicti Concilii pertinent quotidie declarantur, omnino referenda esse.

Decretum irritans.

§. 9. Necnon irritum & inane quicquid secus super his per quoscumque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Præceptum observantiæ.

§. 10. Mandamus itaque in virtute sanctæ obedientiæ Præsentes ab omnibus ubique Episcopis, & locorum Ordinariis, necnon Ecclesiarum Prælatis, Rectoribus, Fratribusque prædictis ac ceteris ad quos pertinet, semper inviolata observari.

Derogatio contrariorū.

§. 11. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Domorum, locorum & Ordinum quorumcumque juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam Maremagnum, & bulla aurea nuncupatis, dictis Ecclesiis, Ordinibus, & Congregationibus quomodolibet concessis & confirmatis: quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, expressa, individua, & ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserentur Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publ.

§. 12. Ut autem Præsentes omnibus plenius innotescant, volumus earum exempla fieri, & etiam imprimi, illisque Notarii publici manu, & Curiæ Ecclesiasticæ, vel Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignatis, eamdem illam prorsus fidem, in judicio & extra illud ubique locorum adhiberi, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. An. 1. d. 1. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimotertio, Cal. Martii, Pont. nostri anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. N. JESU Christi 1573. indict. 1. die verò 23. mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. anno 1. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum Principis Apostolorum, & S. Joannis Lateranensis, de Urbe, & Cancell. Apostolicæ & in acie Campi Floræ, per nos Joannem de Soya, & Marcum Antonium Brutum, ejusdem S. D. N. Pap. Curs.

Antonius Ludovicus Mag. Curs.

X.

Quod omnibus liceat, in quacumque die infra octavam Sanctissimi Corporis Christi, processionem solemniter facere, in honorem suæ festivitatis.

De hujus festivitatis institutione, & aliis eam concernentibus, dixi apud constit. 1. Urb. IV. Transiturus. fol. 121. Tom. I.

Edita An. D. 1573.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm interdum contingat Romanum Pontificem aliquas concessiones & gratias elargiri, quas postmodum experientia rerum magistra, docet in alterius præjudicium resultare, mirum nemini videri debet, si tandem præjudicio cognito gratiæ ipsæ sic concessæ in melius reformentur, prout & populi devotio exposcit, ac rerum, & temporum qualitate pensata conspicitur in Domino salubriter expedire.

Pius V. jussit ordini Fratrum Prædicatorum solummodo licere, solemnem processionem Corporis Christi facere, in die Dominica infra octavam.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Pio Papæ V. prædecessori nostro pro parte dilecti Joannis Gallo Ordinis Prædicatorum, & Theologiæ professoris exposito, quòd licet in omnibus ferè Conventibus provinciæ Hispaniæ Ordinis prædicti, solemniter fieri consuevisset processio Sanctissimi Sacramenti Corporis Christi die Dominica infra octavam illius festivitatis, idque ab immemorabili consuetudine, propterea quod dicti Ordinis religio, utpote à B. Thoma de Aquino docta peculiarem semper gesserat devotionem erga Sanctissimam Eucharistiam, unde cum magno apparatu, & frequentia populi eadem festivitas à fratribus Ordinis hujusmodi celebrari solebat. Nihilominus ante aliquot annos aliqui alii partium illarum Religiosi, præsertim in Civitate Salamantina contendebant eisdem die & hora festivitatem seu processionem hujusmodi celebrare, populum ad se trahentes, & ornamenta quæ ipsis fratribus Ordinis hujusmodi concedi solebant conquirentes; unde & populi devotio minuebatur, & aliquando viri timorati videntes Religiosos pro hujusmodi rebus inter se contendere, offendebantur, ejusdem Joannis supplicationibus inclinatus eidem Ordini Prædicatorum, ut in omnibus, & singulis Civitatibus, terris, oppidis, & locis, tàm dictæ provinciæ, quàm extrà, & alii ubilibet, in quibus ab immemorabili consuetudine fratres dicti Ordinis processionem hujusmodi dicta die Dominica infra octavam ejusdem Corporis Christi solemniter celebrari soliti fuerant, eisdem fratribus Ordinis Prædicatorum dumtaxat, eadem die Dominica solemnem processionem ejusdem Corporis Christi celebrare liceret, ita ut nulli super eo, illos impedire, seu eodem tempore vel die eamdem processionem facere possent, & deberent, perpetuò concessit, & indulsit; ac aliis prædictis desuper districtius inhibuit, aliaque fecit, prout in dictis litteris plenius continetur.

Hic modo Pont. omnibus licere decernit dictam processionem celebrare, in quacumque die inf. octavam dictæ festivitatis.

§. 2. Nos tamen attendentes id non fine divini cultus diminutione esse aliquo modo posse, cùm omnes ad unam, & eamdem dumtaxat Ecclesiam confluentes, in ea commodè recipi, sicque processioni hujusmodi interesse nequeant, præter id quod inibi sæpe contingit, ut propter populi frequentiam sic confluentem, varia scandala, & jurgia oriantur, & populus ipse spirituali venerationis Sacramenti hujusmodi multiplici fructu privetur. Neque propterea diutius discussa honestum esse censentes, litteris prædictis modum aliquem præbere, illarum tenorem, ac si de verbo ad verbum Præsentibus insertus foret, pro plenè & sufficienter expresso habentes, Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostris, universis & singulis, clero & clericis, ac personis Ecclesiasticis, tam sæcularibus quàm quorumvis Ordinum, religionum, & Militiarum Regularibus, ut litteris Pii prædecessoris hujusmodi non obstantibus, liceat ipsis, tam die ipsa Dominica infra octavas Corporis Christi, quàm aliis totius octavæ prædictæ diebus processiones suas celebrare, nec super eo tam ab Ordinis Prædicatorum hujusmodi, quàm aliis quibuscumque personis, etiam prædictarum, aut quorumvis aliarum litterarum privilegiorum, vel concessionum prætextu, seu aliàs quomodolibet molestari, inquietari, vel perturbari, nec etiam aliquibus censuris vel pœnis, etiam Ecclesiasticis innodari, seu illas incurrere possint, tenore Præsentium concedimus, & permittimus.

Et bullam Pii V. revocat.

§. 3. Etnihilominus, pro potiori præmissorum cautela, litteras Pii prædecessoris hujusmodi harum serie penitus & omnino, quo ad effectum prohibitionis celebrandi processiones hujusmodi cassamus, irritamus, & annullamus, viribusque & effectu evacuamus, & tamquam tales minimè atten-

di, vel eisdem fratribus Prædicatoribus suffragari posse volumus.

Observantiam hujus constit. cuicumque præcipit.

§. 4. Districtius inhibentes eisdem Fratribus Ordinis Prædicatorum, & quibusvis aliis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis majoris latæ sententiæ, necnon suspensionis, & interdicti, aliisque arbitrio nostro moderandis, infligendis, & imponendis pœnis, ne contra Præsentium litterarum tenorem venire, aut suprascriptos, vel quoscunque alios, quorum interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, quo minus præmissa liberè fieri possint, per se vel alium, seu alios publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expressè, quovis quæsito colore vel ingenio, impedire audeant, vel præsumant.

Eamque clausulis præservativis ornat.

§. 5. Decernentes quoque Præsentes litteras nullo umquam tempore de subreptionis, aut obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes vocati non fuerint notari, impugnari, invalidari, ad terminos juris reduci nullatenus posse, minusque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas & de novo concessas esse.

Decretum irritans apponit.

§. 6. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices, Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi facultate, judicari debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executoresque deputat.

§. 7. Et nihilominus universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis ceteris locorum Ordinariis, necnon illorum, & eorum Vicariis, seu Officialibus, in spiritualibus, & cuilibet ipsorum insolidum, motu simili per Præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicujus, seu aliquorum, & quorumcumque in præmissis interesse habentis, vel habentium fuerint requisiti, solemniter publicari, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant præmissa õnia, & singula, ab omnibus quos illa concernunt inviolabiliter observari, ac prædictos interesse habentes, illis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper prædictos fratres Ordinis Prædicatorum, vel eorum Conservatores, Judices, defensores, seu protectores, aut quoscumque alios quavis auctoritate, quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras & pœnas aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his haberi servatis processibus sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§. 8. Non obstantibus litteris prædecessoris hujusmodi cum inde secutis & aliis prædictis, necnon piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi etiam prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas quis vigore Præsentium ad judicium non extrahatur, & aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus, ac quibusvis etiam dicti Ordinis Prædicatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Ordini, illiusq; Superioribus, & personis, ac quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis, & Bulla Aurea, ac Maremagnum nuncupatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum prædictum specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si fratribus Ordinis Prædicatorum, eorumque conservatoribus, ceterisque prædictis, & quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem: Ceterum quia difficile foret, præsentes litteras ad quæque loca in quibus publicatio hujusmodi facienda deferri:

§. 9. Volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus quod Præsentium transumptis, etiam impressis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. *Transumptis credi jubet.*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Martii 1573. Pontificatus nostri Anno primo. *Dat. P. An. 1. die 11. Mart.*

XI.

Institutio Festivitatis sub invocatione Rosarii B. MARIÆ Virginis, prima Dominica die mensis Octobris, in Ecclesiis vel Capellis Rosarii duplici majori officio celebrandæ, pro gratiarum actione de Victoria die 7. dicti mensis Octobris parta contra Turcas.

Hoc bellum paravit Pius V. & aliqua statuit sup. in Const. 142. 146. & 149. De Sodalitate autem Rosarii dixi sup. ad const. 18. Sixt. IV. Ea quæ. fol. 418. Tom. I.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1573.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Festivitates celebrantur ad Deo gratias referendas, præsertim pro aliqua populi liberatione.

MOnet Apostolus in omnibus gratias agere, monent quoque Sacrarum litterarum historiæ, insignia DEI beneficia, tum ut ei, à quo accepta sint, meritæ referantur gratiæ, cum ut fideles, quibus collata sunt, illarum memores ad divinum cultum magis in dies excitentur, solemnibus annuis festivitatibus celebranda esse. Quod cùm multoties institutum fuerit, tum verò maximè, cùm DEUS patrum nostrorũ populum suum à servitute Ægyptiaca per manum fortem liberavit.

Et quia die 7. Octobris anni præteriti, Populus Christianus contra Turcas victoriã habuit, Ideo hic Pont. anniversariam memoriam ad gratiarum actiones instituere decrevit.

§. 1. Nos itaque qui non minora beneficia quotidie à DEO optimo Maximo accipimus, inter quæ illud singularissimum superiore anno ab ineffabili ipsius clementia nobis concessum fuit ut Turcarum Classis, & numero longè superior, & præteritis elata victoriis à Christianorum classe in virtute Domini DEI Sabaoth decertante, die 7. Octobris, non longè à Corinthiaco sinu penitus devicta, & quassata fuerit, qua nempè victoria universum Populum Christianum, ab impiissimi Tiranni faucibus, & divino munere ereptum fuisse inficiari nemo potest. Apostoli præcepto parere, & Sanctorum Patrum exempla sequi volentes, ut hujus ingentissimi beneficii anniversaria habeatur memoria instituere omnino decrevimus.

Memor quod B. Dominicus ad iram Dei placandam, Rolarii orandi modũ instituit.

§. 2. Quia verò preces ad DEUM oblatæ, eo gratiores ad illius conspectum ascendunt, quo dignioribus intercessoribus, & pio aliquo orandi modo offeruntur, memores Beatum Dominicum Ordinis Prædicatorum institutorem, cùm & Gallia, & Ita-

Italia à perniciosis premeretur hæresibus, ad iram DEI placandam, & Beatissimæ Virginis intercessionem implorandam, piissimum illum orandi modum instituisse, quod Rosarium seu Psalterium Beatissimæ Virginis MARIÆ nuncupatur.

Et quia dicta die 7. Con fraternitates Rosarii, quæ erat prima mensis Dominica, processiones de more fecerant, quas dictæ victoriæ multum profuisse, piè credi potest.

§. 3. Animadvertentes quoque eadem die septima, quæ tunc fuit Dies Dominica prima dicti mensis Octobris, Fraternitates omnes sub dicti Rosarii nuncupatione militantes per universum Orbem juxta earum laudabilia instituta & consuetudines, processionaliter incedentes, pias ad DEUM preces effudisse, quas per intercessionem Beatissimæ Virginis ad dictam Victoriam consequendam multum profuisse piè credendum est, operæ pretium nos facturos esse existimavimus, si ad tantæ victoriæ cœlitus proculdubio concessæ memoriam conservandam, & ad gratias Deo, & Beatissimæ Virgini agendas, festum solemne sub nuncupatione Rosarii, primâ Dominicâ mensis Octobris singulis annis celebrandum institueremus.

Hic ideo Pont. Festum sub invocatione Rosarii, qualibet prima Dominica d. mensis Octobris in Ecclesiis ubi sit altare Rosarii celebrari jubet. Hoc festum communiter S. Mariæ de Victoria nuncupatur.

§. 4. Quocirca Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad laudem DEI, & Domini nostri JESU Christi, ejusque gloriosæ Virginis Matris, tenore Præsentium decernimus, ut de cetero perpetuis futuris temporibus, qualibet prima die Dominica mensis Octob. per universi Orbis partes, in iis videlicet Ecclesiis, in quibus altare, vel Capella Rosarii fuerit, ab omnibus & singulis utriusque sexus Christifidelibus, festum solemne sub nuncupatione Rosarii prædicti, sub duplici majori officio ad instar aliarum solemnium festivitatum celebretur, & sanctificetur, eademque die officium de Beatissima Virgine novem electionum more Ecclesiastico persolvatur, & recitetur.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Decernentes Præsentes, quas perpetuò valere volumus, nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis, seu alio vitio, vel intentionis nostræ, aut alio defectu notari, argui, vel impugnari posse, sed plenarios effectus sortiri debere.

Clausula sublata. &c.

§. 6. Et ita per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, aut interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari, & definiri debere, ac ex nunc irritum & inane, &c.

Quibuscumque non obstantib. Exemplorum fides.

§. 7. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

§. 8. Volumus autem quod Præsentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in judicio quàm extra adhibeatur, quæ Præsentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. die 1. April.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Aprilis 1573. Pont. nostri anno primo.

XII.

Confirmatio constitutionis Pii Quarti, contra acclamantes, aut habentes Franchitias in Urbe, vel sub illarum prætextu, Justitiæ ministros impedientes, exactè ab omnibus observandæ.

Hanc bullam auctis pœnis, innovavit Sixtus V. ut inf. in ejus const. 6. Hoc nostri. Et ante omnes prohibitionem non tamen sic generalem in hoc publicavit Jul. III. sup. in ejus const. 17. Cum civitates. vide in Tomo I.

Edita An. D. 1573.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ET ipsa ratio, & usus docet, nihil perniciosius in Civitate contingere posse, quam legum, judiciorumque impedimentum.

Jul. III. edidit const. cit. in rubr. & eam approbavit &c. Pius IV. sup. in const. 47. Inter.

§. 1. Quod malum satis opportunè prohibere volens fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster, cui post alias hac de re præsertim à piæ mem. Julio Papa Tertio promulgatas constitutiones, innotuerat, quamplurimos adhuc esse in Urbe, qui vel ob commissa crimina, vel ob æs alienum contractum, sibi à Ministris, Justitiæque executoribus timentes, ad ædes Primatum, etiam S. R. E. Cardinalium, ac Oratorum Principum, uti loca tuta, quas franchitias appellabant, confugerent, eaque ratione impuniti evaderent, & creditores eluderent, aliam edidit constitutionem qua etiam sub arbitrariis pœnis sanxit, ne ullus post id tempus cujuscumque dignitatis, ac præeminentiæ foret, ædes prædictas, aut alia quæcumque loca franchitias appellare audeat: neve Cardinales, Oratores, ac Primates prædicti, etiam si sui, & Romani Pontificis pro tempore existentis nepotes, aut alio consanguinitatis vel affinitatis vinculo conjuncti essent, eorumque familiares, aut in ipsorum domibus commorantes, in eisdem domibus, seu locis circumvicinis maleficos quosvis etiam indemnatos, aut ære alieno obstrictos (contra quos tamen mandata executiva instantibus creditoribus jam decreta, & relaxata essent) ut è potestate Curiæ sæcularis sic eximerentur, receptare, vel prætextu franchitiæ securos reddere, aut Justitiæ executores, quo minus liberè officio suo contra eosdem fungi possent, quocumque modo impedire auderent: alioquin receptantes hujusmodi, aut securitatem præstantes, seu executores Justitiæ impedientes, vel excitatis clamoribus, Cardinalium, Oratorum, seu Primatum quorumlibet nomen, auxilii causa invocantes, aut quoscumque alios in ipsos Justitiæ Ministros concitantes, velut criminis læsæ Majestatis rei dignis pœnis afficerentur, contra quos etiam ad alias pœnas, quibus malefici ipsi puniti fuissent, vel quas promeruissent, necnon ad satisfactionem creditorum, etiam ex officio, & ad Fisci, partiumque instantiam inquiri, procedi, & condemnari debere, voluit atque decrevit. Sed cum hæc ipsa Pii prædecessoris constitutio propter nimiam corruptelam, minimè postea sit eum, quem decuit effectum consecuta.

Hic vero Pont. mandat const. Pii IV. ab omnib. observari.

§. 2. Nos volentes omnino in Alma Urbe nostra, ita Justitiæ debito ab omnibus satisfieri, ut perpetua subditis nostris quies & salus inde patiatur, & ceteris præbeatur exemplum, constitutionem prædictam exactè ab omnibus, & omni tempore præcipimus observari.

Executores deputat.

§. 3. Mandantes Gubernatori, Magistratibus, Judicibus, & executoribus dictæ Urbis, ac ceteris omnibus ad quos spectat, ut gratia & favore postpositis, illam, & contrafacientes, juxta illius tenorem afficiant: & alioqui in prohibendis usquequaque his incommodis invigilent, si nostram, & Apostolicæ Sedis ultionem voluerint evitare.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. An. 2. die 5. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1573. Non. Septembris, Pont. nostri anno 2.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini, millesimo quingentesimo septuagesimotertio, Indictione 1. die verò 24. mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. anno 2. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum S. Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joannem Guerardum, & Joannem de Soya Apost. Curs.

Alexander Astancollus Mag. Curs.

XIII.

Declarationes Constitutionis à Pio V. editæ, circa electionem & munus Ministri generalis, aliorumque Prælatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, ac formam & qualitatem Novitiorum recipiendorum, &c.

De toto Ordine Franciscano, notavi sup. in Tomo I. in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. & signanter de

his Fratribus de Observantia scripsi ad const. 23. Leon. X. Ite. fol. 583. Tom. I.

Edita An. D. 1573. & 1579.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CONsuevit Romanus Pontifex cui universi Christifideles curæ sunt, de religioni adscriptis viris, ut in regularis observantiæ candore iidem conserventur, specialem cogitationem suscipere, quod si aliqua per Prædecessores suos ad eum finem statuta sunt, quæ experientia docente minimè expedire cognoscit, declarationibus, aliisque rationibus non desinit prospicere.

Pii V. ordinatio circa electionem Prælatorum, est sup. in const. 128. Pastoralis. ubi notavi.

§. 1. Accepimus nuper felic. recordation. Pium Papam V. prædecessorem nostrum per suas in forma Brevis litteras, quarum seriem Præsentibus pro expressis habemus, circa Ordinem Fratrum Minorum de observantia salubriter in via Domini dirigendum, inter alia de Ministro generali, Commissario, & Procuratore, etiam generalibus, & provincialibus, ut eo in Capitulo, quo absolvi debent, Definitores non essent, neque vocem haberent, statuisse.

Hujus Pont. declaratio circa dictam electionem. Tu vide hic inf. aliam declarat.

§. 2. Nos eam prædecessoris ordinationem, nonnullis de causis, quæ rationi maximè consonæ sunt, adducti, ad eum actum coarctamus, dum in officio quod gesserunt, successor eligitur.

Pii V. ordinatio de discessu Prælatorum à Capit.

§. 3. Dictarum verò litterarum partem, quæ ante dictæ proxima est, in qua cavetur, ut iidem omnes Minister generalis, & alii prædicti facta successoris electione discedant,

Hujus Pont. declaratio circa hunc discessum. Aliam fecit declarationem hic inf.

§. 4. Nos ita declaramus, ut statim facta renunciatione officii discedere debeant, ut si qui eos accusare velint, durante tempore Sindicatus, liberè id facere possint; eo autem finito, juxta seriem dicti Ordinis generalium statutorum, in Definitorio recipiantur.

Pii V. ordinatio circa subornantes, & subornatos, pro electionibus.

§. 5. Ac dum per easdem litteras præcipiebatur, quod Provincialium Ministrorum electi, liberè per vota secreta fieret, ita ut Commissarius generalis, vel qui electioni præsideret, si formam prædictam transgredi, seu electores, quominus liberè eligerent, quovis modo impedire convictus fuisset, officio privatus existeret: Qui verò in electionibus omnibus, vel ante eas, per sex menses, pro se vel pro alio subornasset, excommunicationis sententiam à qua nonnisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo absolvi posset, & voce activa & passiva perpetuò careret.

Hujus Pont. declaratio quoad excommunicationem dictorum subornantium & subornatorum.

§. 6. Facultatem quoad casus prædictos Romano Pontifici dumtaxat per dictum Prædecessorem reservatam, etiam Ministro & Commissario generalibus, quando de ipsis non agitur, in omnes eventus prædictos, impartimur. Quod autem de subornato, & eo pro quo subornatio fieret, qui subornantem non detulisset, ut eamdem excommunicationis pœnam incurreret, per dictum Prædecessorem statutum fuit, penitus abolemus.

Pii V. ordinatio circa tempus quo Prælati durarent in officio, & ad illud reeligi non possent.

§. 7. Et quod disponebatur de officio generalis Ministri, quod per octo annos duraret; Commissarii verò, ac Procuratoris generalis, necnon Provincialis per quatuor, ipsique semel officio functi, ad idem eligi non possent, nisi post sexdecim annos.

Hujus Pont. declaratio circa tempus reelectionis. Hodie circa tempus servatur bulla 22. Leon. X. sup. fol. 581. in Tomo I.

§. 8. Nos ad Statutorum generalium dicti Ordinis seriem & formam reducimus, quibus dicitur expresse quod officia semel exercentes, ab eis quæ gesserunt, per duplum temporis vacare debent, ita ut duæ electiones celebrentur, antequam ad eadem officia iterum eligantur.

Hujus Pont. correctio d. bullæ pii V. circa electionem Ministri gen. in Procuratorē &c. Ad hoc vide aliam declarationem quæ mox subsequitur.

§. 9. Corrigimus etiam litterarum prædictarum eam partem, in qua statuitur, quod nec Commissarius generalis in Ministrum, seu Procuratorem generales, nec Procurator generalis in Ministrum seu Commissarium generales, nec Minister generalis in Procuratorem vel Commissarium generales, nisi post dictos sexdecim annos eligi possint, dantes, & concedentes eis ad quos spectat facultatem, Commissarium generalem in Ministrum seu Procuratorem generales, & è converso etiam immediatè postquam aliquo ex dictis officiis functi fuerint, etiam lapsu temporis prædicto non expectato pro tempore eligendi.

Et circa Custodes & Theologiæ lectores.

§. 10. Præterea ex eisdem litteris quod de duobus Discretis quorum consilio generalis Minister uti deberet, mandatum fuerat, cùm expertum sit, dictos Discretos habere, nequaquam Ordini prædicto expedire, quodque de Sacræ Theologiæ lectore, qui quatuor cursus absolvisset, ut activa & passiva voce in Provinciali Capitulo uteretur, in eisdem statuebatur, tollimus.

Confirmatio bullæ Pauli IV. circa descendentes ab hæreticis &c.

§. 11. Decernentes de novo, quod quo ad illos, qui ex Mahometanorum, Judæorum, vel Hæreticorum damnatorum descendunt origine, servetur quod piæ mem. Paulus Papa IV. prædecessor noster per suas in forma Brevis litteras sub Dat. videlicet vigesima quarta Aprilis 1559. Pontificatus sui anno quarto, statuit.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstantibus litteris prædictis in partibus per nos alias declaratis & reformatis, quas in reliquis firmas esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 2. die 8. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die octava Septemb. millesimo quingentesimo septuagesimotertio, Pontificatus nostri anno secundo.

Sequitur alia declaratio præinsertæ constit. & alterius Pii V. de qua ibidem.

Edita An. D. 1579.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

COnsuevit Romanus Pontifex, &c.

Omittitur hæc narrativa, quia ipsa bulla est, quæ præcedit.

Declaratio dictarum ordinationum, circa vocem Prælatorum, & discessum eorumdem à Definitorio.

§. 1. Ad tollendam autem omnem ambiguitatem & difficultatem, quæ super istis nostris, vel Prædecessoris nostri verbis oriri inter Fratres prædictos possent, ita ut sequitur, quid circa prædicta servari velimus, expressius declaramus; Volentes omnes prædictos scilicet generalem Ministrum, Commissarium, & Procuratorem generales, vel Commissarium Curiæ non debere admitti in Definitorio Capituli generalis, in quo à suis officiis absolvuntur, neque in eo loco vocem habere, dum is actus agitur, in quo Syndicatus sui rationem reddere tenentur, sic quod Minister generalis facta officii renunciatione antequam successor eligatur discedat ex Definitorio, ut eo absente liberè agere possint contra eum, si qui ex Provinciis accusare eum velint, & ullas habeant versus eum querelas; quo actu finito, in omnibus aliis actibus, & electionibus, & definitoriis adesse possit, & vocem habere, in quibus secundum generalia Ordinis prædicti statuta adesse, & vocem habere possit. Idem de Commissario generali respectivè servetur; sic quod Commissarius generalis post redditam Syndicatus sui rationem, in aliis actibus, & electionibus, vocem habere possit, in quibus secundum statuta generalia vocē habere Commissarii generales hactenus potuere. Provinciales quoque Ministri post redditam Syndicatus sui rationem, possint & debeant in Definitorio admitti, & vocem in reliquis actibus Capituli Provincialis electionibusque habere. Idem de Procuratore generali, Commissarioque Curiæ observetur, respectu Capituli generalis; quod scilicet sint de Definitorio, vocemque in omnibus actibus, & electionibus Capituli generalis habeant, præterquam dum is actus agitur, in quo Syndicatus sui rationem reddere tenentur. Neque enim æquum censemus, ut iis qui negotiorum Ordinis habent experientiam & notitiam exclusis, per solos Generalem, & Definitores novos, rerum Religionis non ita

ignaros aut expertos, atque opus esset, de illis pronuntietur, statuatur, & definiatur. Declarantes etiam, non esse mentis nostræ aut voluntatis, generalem Ministrum, aut Commissarium generalem Ordinis, concessa illis per statuta generalia voce privare, aut à Capituli generalis Definitorio excludere, nisi tum, dum de particulari uniuscujusque eorum accusatione & correctione agitur, & deliberatur.

Alia declaratio.

§. 2. Eam autem partem litterarum nostrarum quà dicimus, corrigimus etiam litterarum prædictarum eam partem in qua statuitur, (quod nec Commissarius generalis in Ministrum seu Procuratorem generales, nec Procurator generalis in Ministrum, vel Commissarium generales, nec Minister generalis in Procuratorem vel Commissarium generales, nisi post sexdecim annos eligi possunt, dantes & concedentes eis ad quos spectat facultatem Commissarium generalem in Ministrum seu Procuratorem generales, & è converso, etiam immediatè postquam aliquo ex dictis officiis functi fuerint, etiam lapsu temporis prædicto non expectato, pro tempore eligendi) pariter mutandum decrevimus, ut omninò juxta Prædecessoris nostri decretum illi qui Ministri fuerint, Commissarii, aut Procuratores generales vel Curiæ Commissarii, non possint nisi post sexdecim à sua ab officiis prædictis absolutione, finitos annos in generales Ministros, Commissarios, aut Procuratores, vel Curiæ Commissarios eligi aut assumi, quatenus dum in officiis prædictis fuerint, ablata illis omni ambitionis occasione, totos se ad ea, quæ suarum partium esse dignoscuntur, sincerè diligenterque agenda convertant, & intendant, omni ambitus cogitatione abjecta. Ministri autem Provinciales per duplum temporis officii Ministeriatus, postquam absoluti à tali officio fuerint, in Ministros Provinciales reeligi non possint. In reliquis litteras nostras prædictas firmas esse volumus atque in suo permanere robore.

Declaratio const. Pii V. circa procurationem favorum extra Relig.

§. 3. Ad ea autem, quæ in prædictis Prædecessoris nostri litteris, contra recurrentes ad sæcularium, & aliquarum extra dictum Ordinem personarum favores, ad aliquod officium in Ordine habendum statuta sunt, aliquid addendum censuimus. Nam dum aliquæ extra dictum Ordinem personæ pro aliquo Fratre officium quodpiam, vel per se ipsos, vel per nuncios suos aut per litteras petebant, negare dicti Fratres consueverunt, se ullo modo dictas personas ad prædicta sollicitasse. Idem quoque dictæ personæ facere solitæ erant, negantes se à dictis fuisse Fratribus solicitatas ad tale pro eis faciendum officium, sicque ad eorum correctionem, qui contra prædictam Prædecessoris nostri ordinationem faciebant, procedi nullo modo poterat. Unde ut huic malo obviam convenienti eatur remedio, statuimus & decernimus, quod is Frater, pro quo sæcularis aliquis, cujuscumque gradus aut conditionis fuerit, & quæcumque alia extra dictum Ordinem persona rogaverit, & petierit, verbo, litterisve, aut nunciis, seu alias quomodocumque per se vel alios, ut aliquod illi officium in Ordine prædicto detur, ipso facto activa, passivaque voce privatus sit, ad omniaque Ordinis officia inhabilis habeatur; nisi legitimè constiterit, aliquem ex malitia rogatores hujusmodi subornasse, ut illi pro quo rogarent, aut scriberent, occasione hujusmodi statuti nocerent, & præjudicarent, ut pro eo quod amicos suos extra Ordinem Fratres prædicti solicitare consueverant, ad aliquod in Ordine officium eorum favore assequendum, majori utantur de cetero diligentia, ad eos hortandos & rogandos, ne ullum pro ipsis officium petant, aut ad aliquod pro illis habendum officium suum interponant favorem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, necnon omnibus illis, quæ in litteris prædictis concessum fuerit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 29. Aprilis 1579. Pontificatus nostri anno septimo.

Dat. P. An. 7. die 29. April.

XIV.

Nova institutio Collegii Germanici in Urbe, pro Scholaribus nationis Germanicæ, piè ibidem educandis & instruendis, cum assignatione annui redditus, privilegioque exemptionis à decimis & pedagiis.

Huic Collegio hic idem Pontifex, Protectores, ac Judices suarum causarum deputavit, ut infrà in const. 10.

Edita An. D. 1573. & 1574.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa const.

Postquam Deo placuit omnipotenti, qui ex summa misericordia, & bonitate sua, vocat ea quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt, humilitatem nostram ad universalis Ecclesiæ regimen vocare, ex eo tempore Nos, ejusdem adjuvante gratia, ea cogitare, & urgere non destitimus, quæ, sicut officii nostri ratio postulat, ad divinum ubique cultum & Ecclesiasticam disciplinam restaurandam, & augendam, animarumque salutem procurandam maximè cognovimus pertinere. In primis verò animo recolentes amplissimam Germaniæ Provinciam, quæ perpetuis superioribus sæculis inter cæteras fortissimæ ipsius nationis laudes atque virtutes, tanto synceræ fidei, & Christianæ Religionis cultu eminere solebat, ut reliquis Christianæ Reipublicæ partibus non minori exemplo, quàm ornamento, atque decori esset, nunc tot tantisque in ea instinctu Satanæ excitatis de Religione dissidiis, ita miserandum in modum afflictam & deformatam esse, ut nemo vel mediocri pietate præditus sine lacrymis tam gravem animarum jacturá recordari, nedum intueri queat, eam præcipuè curam suscepimus, ut quibuscumque possimus modis, nullis laboribus, nullisve sumptibus parcentes, apta sanandis illius vulneribus remedia adhibeamus.

Jul. III. erexit in Urbe Colleg. Germanicum ad alendum, & instruendum pueros nation. Germanicæ, sed quasi destitutum remansit.

§. 1. Ac præter alia, quæ, & litteris scribendis, & Nunciis in quasdam Germaniæ partes hac ipsa de causa mittendis, agere aggressi sumus, considerantes felic. recordation. Julium Papam III. prædecessorem nostrum, optimo quidem consilio Collegium in Urbe alendorum, & latinis, græcis, hebraicisque litteris, Logica, Physica, aliisque liberalibus disciplinis, & sacra demum Theologia, ac piis & Christiano homine dignis moribus instituendorum Germanicæ nationis puerorum causa erexisse, ut ii non per se solum boni doctique evaderent, sed ad patriam remeantes, habendis concionibus, ac disputationibus, refellendis hæresibus, fideique orthodoxæ veritati dilucidandæ, ac præterea exercendæ animarum curæ, aliisque piis, & sanctis operibus apti, & idonei essent, & quàm maximum in Ecclesia Dei fructum ex se proferrent; tamen id ejus cœptum atque conatum, tum propter obitum ipsius, tum ob varias quæ postea sequutæ sunt temporum & rerum difficultates, parum processisse, nullumque incrementum suscepisse, quin potius quasi destitutum, ac prætermissum esse, quoniam nec redditus ullus, nec quicquam ferè certi attributum ei Collegio fuerat, & ob id exiguum admodum puerorum hujusmodi numerum præ magnitudine Provinciæ, & messis quæ in ea est, hoc tempore ali & institui.

Hic igitur Pontif. denovo illud erigit.

§. 2. Nos propterea ad opus hoc eidem nationi adeo utile & salutare, totis viribus promovendum, animum & mentem nostram convertimus. Quocirca ad Dei omnipotentis laudem, sanctæque ipsius Ecclesiæ incrementum, præcipuamque Germanicæ nationis salutem & commodum, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, auctoritate Apostolica Collegium prædictū Germanicum appellandum renovantes, illud rursus de integro in alma Ur-

be

be nostra erigimus & instituimus; Volumusque in eo post hac non minus quàm centum pueros ex universa Germania, Septentrionalibusque illi adjacentibus regionibus colligendos, dictis scientiis ac disciplinis, necnon sacris Canonibus institui atque erudiri.

Et pro illius substentatione applicat annuos duc. decem mille.

§. 3. Ad quorum substentationem redditus annuos decem millium aureorum ipsi Coll gio attribuimus, quos ex Cam. Apost. pecuniis quotannis volumus numerari, distributa in menses singulos pro rata solutione, quoad de totidem redditùum summa in bonis stabilibus eidem Collegio à nobis fuerit provisum. Ceterum cum Societatis presbyterorum JESU, in hoc educandorum instituendorumque puerorum munere diligentia, fides, integritas, & in aliis hujusmodi Collegiis, & in hoc ipso satis cognita sit, atque perspecta, volumus idem Collegium atque scholares sub ipsorum, sicut adhuc fuit, regimine, institutione, doctrina atque obedientia esse.

Ejusque gubernium concedi presbyt. Societ. Jesu.

Exemptionemque à decimis, & gabellis concedit. Quod melius declarat infra.

§. 4. Necnon Collegium ipsum illiusque Rectores, Gubernatores, Magistros, Præceptores, atque Scholares pro tempore in eo existentes, eorumque bona, mobilia & immobilia cujuscumque qualitatis & quantitatis, in dicta Urbe vel extra, ac alias ubique locorum consistentia, ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentis Senatoris, & Consulum, ac Conservatorum, & Reformatorum dictæ Urbis, necnon Rectoris studii generalis; aliorumve quorumcumque Judicum & Officialium in ipsa Urbe, vel alias ubilibet constitutorum.

§. 5. Illaque ac in propriis eorum rebus & bonis cum eis contrahentes, à solutione & exactione quorumcumque pedagii, gabellæ, bollettini, decimarum, & cujusvis alterius tam ordinarii quàm extraordinarii oneris, ex quacumque causa impositorum & imponendorum, eximimus & prorsus liberamus, ac sub beati Petri, & Sedis Apostolicæ, atque nostra protectione suscipimus, Nobisque, & dictæ Sedi immediatè subjicimus, ac liberos, immunes & exemptos declaramus.

Privilegia studii Urbis tribuit.

§. 6. Atque insuper eidem Collegio, & Scholaribus, Rectoribus, & Gubernatoribus, ut omnibus & quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus & indultis, quibus studium generale Almæ Urbis, & illius Rector, Doctoresque, & in eo legentes quovis modo utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed æqualiter & pariter uti, potiri, & gaudere valeant, in omnibus & per omnia concedimus & indulgemus, illaque eis communicamus.

Quæ vide sup. in const. Bonif. VIII. col. 180. in Tomo I.

Inhibetque omnibus Officialibus ne Collegium desuper molestent.

§. 7. Necnon Senatori, Consulibus, Conservatoribus, Reformatoribus, Rectorique, & aliis Judicibus, Officialibus, & personis prædictis, ac pro tempore existenti S. R. E. Camerario, Præsidentibusque, & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac quibusvis Commissariis ad exactionem onerum præfatorum pro tempore deputatis, ne quarumcumque litterarum eis sub quibuscumque tenoribus & formis concessarum prætextu, Collegium, Scholares, Rectores, & Gubernatores prædictos, seu eorum aliquem in præmissis quomodolibet molestent, seu molestari permittant, districtius inhibemus.

Regentibus, & Superiorib. Collegii concedit facultatem, ut una cum Protectoribus, possint scholares ad gradus promovere &c.

§. 8. Et præterea Regentibus, ac Superioribus dicti Collegii, cum assistentia tamen Cardinalium Protectorum qui pro tempore constituti fuerint, seu alicujus eorum, vel de ipsorum consilio, & expresso consensu, illos quos in dicto Collegio, & alibi per debitum tempus studuisse, ac scientia, & moribus idoneos esse repererint, in prædictis facultatibus ad Baccalaureatus, Licentiaturæ, Doctoratusque, & Magisterii gradus, servata forma Concilii Viennensis juxta Universitatis ejusdem Urbis consuetudinem, seu aliàs promovendi, & ipsorum gradum solita insignia eis exhibendi. Quodque in facultatibus supradictis sic promoti, illas legere & interpretari, ac de eis disputare, & quoscumque gradui seu gradibus hujusmodi convenientes actus exercere, ac omnibus & singulis privilegiis, gratiis, favoribus, prærogativis & indultis, quibus alii in prædicta seu aliis Universitatibus, & alibi juxta illius, & aliarum Universitatum hujusmodi constitutiones & mores, ad gradus prædictos promoti, de jure vel consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, ac debeant, perinde ac si gradus prædictos in ipsa Universitate, juxta consuetudines & mores prædictos suscepissent, concedendi, & indulgendi, liberam eadem auctoritate damus facultatem & potestatem.

Deputatque Collegii Protectores pro ejus regimine.

§. 9. Præterea, ut ejusdem Collegii conservationi, bonoque regimini, tam in his quæ ad scholarium institutionem & disciplinam, quàm quæ ad victum, vestitum, aliaque hujusmodi necessaria pertinent, opportunius consulatur, & promptum eis paratumque auxilium sit, Venerabiles fratres nostros Joannem Moronum Ostien. & Alexandrum Farnesium Prænestinen. Episcopos, ac dilectos filios Marcum S. Georgii ab Altaemps, Ptolemæum Comen. S. Agathæ, ac Ludovicum Madruccium S. Honuphrii titulorum S. R. E. presbyteros Cardinales, ejusdem Collegii Protectores & defensores constituimus, & deputamus, quorum consilio, & ope, tam supradicta, quàm quæcumque alia ad eosdem in Collegio admittendos scholares, retinendosve, atque de beneficiis Ecclesiasticis providendos spectantia agantur, statuantur, & ordinentur. Dantes eisdem, & pro tempore existentibus Protectoribus, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem pro salubri directione & conservatione dicti Collegii, illiusque bonorum & rerum, ac jurium tam temporalium quàm spiritualium, Oeconomos, Advocatos, Procuratores, aliosque Ministros, & Officiales in eo deputandi, amovendique, & alios eorum loco sufficiendi: ordinationes prætera, & statuta (æqua tamen, & honesta, sacrisque Canonibus, & Conc. Trident. non repugnantia) faciendi, & edendi, eaque cum opus visum fuerit, revocandi, immutandi, corrigendi, aliaque de novo condendi, quæ postquam facta, edita, revocata, immutata, & correcta fuerint, perinde haberi volumus, ac si auctoritate Apostolica approbata & confirmata essent, illaque ab omnibus Rectoribus, Magistris, Scholaribus, aliisve personis in Collegio servientibus & ministrantibus inviolabiliter observari, ac juxta eorumdem dispositionem à quibusvis Judicibus, sublata quavis aliter judicandi facultate, judicari & definiri debere: & si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Senatori, Consulibus, Conservatoribus, Reformatoribus, Camerario, Universitatibus, ac earum Collegiis, Rectoribus, & personis, aliisque prædictis, necnon prædictì Urbi, & Populo Romano sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Indulgentias Scholaribus dicti Collegii elargitur.

§. 11. Ut verò etiam temporalibus commodis spiritualia munera addamus, quibus fidelium devotio, & merita crescere magis, & augeri possint, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate, nostra que confisi, omnibus & singulis Scholaribus, qui

in id Collegium recepti fuerint, in ipso ingressu, ac deinde in exitu, si quidem confessi & contriti sacram communionem devote perceperint, atque etiam si eodem in Collegio decedere eos ab humanis contigerit, in mortis articulo plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem concedimus & elargimur.

Transumptis credi jubet. §. 11. Volumus insuper, ut Præsentium transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo communi dicti Collegii, aut alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra, ac alias ubicumque opus fuerit, habeatur, quæ haberetur eisdem Præsentibus, si exhibitæ forent vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. An. 2. die 8. Aug. Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1573. octavo Id. Augusti, Pontificatus nostri Anno 2.

Sequitur amplior concessio exemptionis à Datiis &c.

Edita An. D. 1574.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. UT ceteri de Repub. benemeriti immunitate interdum juvandi sunt, ita maximè eorum ratio hac in re habenda est, quos ad fidei catholicæ incrementum in sinu nostro confovemus.

Amplior exemptio à datiis & gabellis. §. 1. Quocirca ut Collegium Germanicum pridem à nobis in Urbe nostra de integro institutum, in quo non minus quàm centum pueros ex universa Germania, septentrionalibusque illi adjacentibus regionibus colligendos, liberalibus scientiis ac disciplinis, necnon sacris Canonibus & Theologia institui atque erudiri volumus, & ad illorum sustentationem redditus annuos decem millium aureorum ipsi Collegio perpetuò attribuimus, speciali privilegio prosequi volentes, Motu proprio deque nostra mera liberalitate, Collegium præfatum ejusque res & bona quæcumque, præsentia & futura, ac ipsius Collegii Scholares, & alios in eo degentes ab omnibus & singulis Portarum, Molendinorum Farinæ trium pro centenario, ac quatuor juliorum pro quolibet vegete vini solvi solitorum, aliisque datiis, vectigalibus, angariis, ac terræ, marisque gabellis & dohanis, ordinariis & extraordinariis hactenus quomodolibet impositis, & in posterum quandocumq; quavis occasione vel causa etiam de necessitate exprimenda imponendis, etiam ad instar exemptionis dilectorum filiorum Cameræ Apostolicæ Clericorum, etiam ratione Ripæ & Ripettæ dohanæ terræ, ac etiam Grasciæ nuncupatæ Urbis prædictæ, necnon carnium, vinorum, pannorum lini, lanæ, serici, & quarumcumque aliarum rerum ad humanum victum & vestitum necessariarum, ex toto Statu nostro Ecclesiastico & quibuscumque aliis locis extra dictum Statum consistentibus, ad Collegium præfatum, tam per terram quàm per mare & aquam dulcem, ac alias quomodolibet conducendorum, ac etiam jam ad dictam Urbem quomodolibet conductorum, ac in ea existentium, & pro eodem Collegio in magna seu parva quantitate tam in barchis, quàm in magazenis, & alias ubilibet emendorum, auctoritate Apostolica tenore Præsentium perpetuò eximimus & liberamus, liberaque, immunia & exempta esse volumus.

Inhibitione Collegium desuper molestetur. §. 2. Districtius inhibentes omnibus & singulis tam Urbis, quàm status prædictorum gabellarum, datiorum, & vectigalium eorumdem Datiariis, Conductoribus, seu Appellatoribus; ceterisque ad quos spectat & spectare poterit quomodolibet in futurum, ne Collegium præfatum, illiusque Scholares & personas, vel pro eis Agentes, & eorum bona quæcumque, aut eorum quemlibet directè vel indirectè, quovis quæsito colore vel ingenio molestare, impedire, vel perturbare audeant seu præsumant. Quinimmo eis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant ipsos, & eorum quemlibet immunitate, exemptione, & aliis præmissis pacificè frui, & gaudere. Ac decernentes irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Urbis & dohanarum prædictarum, ac quorumcumque Tribunalium & Curiarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis eisdem Tribunalibus & Curiis, illorumque Judicibus necnon Appaltatoribus & Dohaneriis prædictis, ac quibuscumque aliis personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam Motu & scientia similibus, ac aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si pro sufficienti eorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, individua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque. Derogatio contrariorum.

§. 4. Volumus autem quod Præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici ejusdem Collegii Secretarii subscriptis, & sigillo communi ejusdem Collegii munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra, ac aliàs ubicumque opus fuerit adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem Præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Fides transumptorum.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1574. Idibus Julii, Pontificatus nostri anno tertio. Dat. P. An. 3. die 15. Julii.

XV.

Forma observanda in electione Abbatissarum Monasteriorum Monialium Congregationis Cassinensis Ord. S. Benedicti.

De ætate & qualitate Abbatissarum, habes Conc. Trid. sess. 15. cap. 7. de Regularib. Et de ista Congregatione vide etiam const. subseq. cum ibi indicandis.

Quo verò ad facultates Ordinariorum in electione Abbatissarum Monasteriorum, quæ Regularibus subjiciuntur, habes Greg. XV. const. 18. Inscrutabili. inf. tom. 3.

GREGORIUS PAPA XIII.

Edita An. D. 1574.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX nostri Pastoralis officii debito ad ea libenter attendimus, per quæ Monasteriorum quorumlibet, præsertim verò Sanctimonialium, quæ relictis hujus mundi illecebris, sese earum sponso JESU CHRISTO Salvatori, & Domino nostro perpetuò manciparunt, prospero statui, & felici directioni consulitur; quod potissimum animi nostri voto successurum conspicitur, si in Abbatissarum ipsorum Monasteriorum Monialium dum pro tempore vacant electionibus omnis dilatio, & tergiversatio, quantum fieri possit, removeatur, & ad electionem ipsam quanto citius procedatur, ne alias Monasteria ipsa diutinæ vacationi Abbatissarum sentiant incommoda. Exordium.

Causæ hujus constitut. §. 1. Cùm itaque, sicut accepimus, in electionibus Abbatissarum Monasteriorum Monialium sub cura, regimine, & gubernio Congregationis Cassinensis,

nensis aliàs S. Justinæ de Padua Ordinis S. Benedicti existentium, dum eorum vacatio pro tempore occurrit, duæ partes ex tribus partibus vocum, seu votorum, vel suffragiorum Monialium ipsorum Monasteriorum requirantur, & ea de causa sæpenumero multæ difficultates, & discrepantiæ, ac scandala oriantur, priusquam vota, seu suffragia unita & concordantia usque ad dictum numerum requisitum inveniri, & haberi possint.

Forma eligendi Abbatissas Monialium regimini Congreg. Cassinen. subjectarum.

Scias autem vota secreta esse debere ex Conc. Trid. sess. 25. de Regularibus cap. 6.

§. 2. Nos in præmissis opportunum remedium adhibere volentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc factæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, dilecti filii, nunc & pro tempore existentes dictæ Congregationis Visitatores, ac Abbates, seu Prælati respectivè, quibus Moniales ipsorum recommendatæ, seu sub quorum regimine, gubernio, & cura, ut præfertur, existunt, toties quoties faciendarum electionum Abbatissarum hujusmodi pro tempore casus evenerit, in eventum quod dictæ Moniales prædictorum Monasteriorum in electionibus ipsarum Abbatissarum faciendis per duo scrutinia non convenerint, possint, valeant, & debeant ipsorum Monasteriorum Monialibus proponere duas vel tres ejusdem Monasterii Moniales, quas ad regimen & gubernium aptiores esse judicaverint, gravantes in hoc eorum conscientiam, & illa ex dictis duabus vel tribus Monialibus sic propositis, quæ plura Monialium vota sive suffragia in sui favorem habuerit, sit, & esse censeatur legitimè & canonicè electa in Abbatissam ipsius Monasterii, & tamquam talis in Abbatissam Monasterii hujusmodi, per eos ad quos spectat, & spectabit, omnino institui seu confirmari debeat: neque de cetero electiones dictarum Abbatissarum, aliàs quàm ut præfertur, & per Præsentes disponitur, fieri possint, nec debeant, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò statuimus & ordinamus.

Prælatorum dictæ Congreg. facultas circa ejusmodi Abbatissarum electionem.

§. 3. Necnon etiam Visitatoribus, & Abbatibus, seu Prælatis præfatis, ut duas, vel tres Moniales, modo & forma præmissis, ac ad effectum prædictum proponere, necnon Moniales dictorum Monasteriorum ad easdem duas vel tres Moniales sic pro tempore eis propositas acceptandum, & unam ex ipsis duabus vel tribus, ut præfertur eligendum, aliaque præmissa omnia & singula, necnon per Præsentes disposita observandum, etiam sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis etiam sæpius aggravandis, ceterisque juris & facti remediis opportunis, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, etiam quacumque appellatione, recursu, & reclamatione postpositis penitus, & semotis, auctoritate nostra cogere, & compellere, aliaque in præmissis, & infrascriptis, ac circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere & exercere liberè & licitè possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac plenam, liberam, amplam & omnimodam desuper licentiam, potestatem, facultatem, & auctoritatem impartimur; necnon etiam dictis Monialibus ipsorum Monasteriorum, ut Præsentibus nostris, ac Visitatoribus, Abbatibus, & Prælatis prædictis in præmissis omnino pareant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, necnon aliis pœnis districtè præcipiendo mandamus.

Clausulæ præservativæ hujus constit.

§. 4. Præsentes quoque de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut aliàs quomodolibet infringi, vel retractari, nullatenus umquam posse, sed eas semper validas, & efficaces existere, suosque plenarios effectus sortiri & obtinere, necnon ab omnibus quos præmissa concernunt, & in futurum concernent, perpetuò inviolabiliter & ad unguem observari, sicque in præmissis ab omnibus censeri; ac ita per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ omnium contrariorum.

§. 5. Non obstantib. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis ultra tres dietas vigore Præsentium ad judicium non trahatur, & quibusvis aliis Apostolicis, provincialibusque & synodalibus constitutionibus, & ordinationibus; necnon Monasteriorum, & Ordinum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis, illorumque Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & efficacissimis, & insolitis clausulis, & decretis, in genere vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, ac expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; aut si aliquibus, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 2. die 16. April.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Aprilis 1574. Pontificatus nostri anno secundo.

XVI.

Innovatio constitutionum Eugenii IV. circa potestatem Definitorum, & Visitatorum Congregationis Cassinensis, aliàs S. Justinæ Monachorum Ordinis S. Benedicti; & prohibitio Ambitus, necnon appellationis à Prælatis ejusdem Congregat.

Quæ respiciunt istam Congregationem notavi supra ad const. 1. Julii II. fol. 464. in Tomo I.

Edita An. D. 1574.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

In Religione nihil utilius obedientia erga Superiores.

Nihil in unaquaque religiosa Familia, in qua obedientia firmissimè jactis fundamentis, plerique fideles in claustris Altissimo famulari student, æquè arbitramur esse utile, quàm supremam in eisdem auctoritatem gerentibus omni contentione exclusam, ea qua decet reverentia, universos parere, eorumque dictis audientes esse, necnon à regularis observantiæ Professorum pectoribus, bonorum assequendorum nimiam cupiditatem exulare.

Hæc ut vigeat in Congregat. Cassinensi hic Pont. exoptat.

§. 1. Utque hæc divina assistente gratia, maximè in Congregatione Monachorum de Observantia Congregationis Cassinen. aliàs S. Justinæ de Padua Ordinis S. Benedicti, quæ vitæ sanctitate claruit, ex sententia nostra succedant, antiquas constitutiones approbandas, & in illarum transgressores duriores pœnas proponendas, & aliàs opportunè providendum esse censemus, prout in Domino conspicimus expedire.

Eugen. IV. decrevit Definitorib. generalib. hanc obedientiam præstari, & ad eos electionem & desti-

§. 2. Accepimus enim, quod licet aliàs fel. rec. Eugenius Papa IV. prædecessor noster, sub Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Domini 1432. nono Kalen. Decemb. Pontificatus sui anno 2. inter alia voluerit, in Capitulo generali ejusdem Congreg. singulis annis celebrando novem Definitores ex

Monachis

tutionem Abbatuum spectare, ut sup. in ejus const. 5 sup. fol. 322. in Tomo I.

Monachis dictæ Congregationis eligi, qui vocem in Capitulo haberent, sicque electos totum Capitulum præfatum repræsentare, eorumdemque Definitorum statutis, constitutionibus, ordinationibus, definitionibus, & correctionibus, singulos Congregationis ejusdem Monachos, cujuscumque dignitatis, status, gradus, sive conditionis existerent, in omnibus efficaciter parere, ac hujusmodi Definitores de Monasteriis, & locis, illorumque bonis (prout viderent expedire) disponere. Necnon ex Monachis tunc præsentibus, & futuris, quos ad id idoneos judicavissent, in Abbates pro tempore vacantium Monasteriorum, ac Prioratuum hujusmodi, aliàs juxta dictæ Congregationis constitutiones, ordinationes, & statuta eligere, sive nominare. Necnon ad eorum beneplacitum taliter electos absque aliqua etiam causæ cognitione, à regimine etiam dictorum Monasteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censerentur, absolvere, & amovere posse.

Voluitque servari, etiam si Abbatiæ vacarent apud Sedem Apost. sed ejus const. non posui.

§. 3. Idemque per alias litteras Datas Florentiæ, Pontificatus sui anno quarto, decreverit, dum occurrente vacatione Monasteriorum & Prioratuum dictæ Congregationis, etiam apud Sedem Apostolicam vacantium, qua illis ratione providendum esset ordinavit, prout in singulis ejusdem Prædecessoris litteris plenius continetur.

Hæc autem decreta non observantur.

§. 4. Nihilominus nonnullos dictæ Congregationis Monachos, ejus quam Deo voverunt obedientiæ planè oblitos, præfatis Superioribus in electione, & amotione Abbatum, & aliorum ad eorumdem nutum, & beneplacitum Monasteriis & aliis officiis absolvendis, & liberandis, aut ad illa eligendis, & nominandis, adversari, & contradicere, & cum illis ad contentiones devenire; alios verò, ne contra eos veluti inobedientes, vel alia etiam ex causa, aut ex quantumvis gravi crimine & excessu procedi possit, contra ejusdem Congregationis statuta & ordinationes, varias oppositiones & subterfugia, aut alia impedimenta afferre vel interponere; necnon absque eorumdem Superiorum licentia, in his quæ ad morum correctionem & regimen, administrationemque Congreg. ejusdem pertinent, Jurisperitos & alios consulere temerè ausos fuisse, & nunc præsumere; quosdam etiam professionis & regulæ quam sub humilitatis habitu professi sunt immemores reperiri, qui sic ambitione dignitatum, & officiorum Ecclesiasticorum, in dicta Congregatione consequendorum, quo facilius de Congregationis rebus, & personis ad eorum libitum disponant, se efferri patiuntur, vel ad Ecclesiasticorum & sæcularium Principum auxilia, vel occultè vel palam recurrant, & à S.R.E. Cardinalibus, aliisque Prælatis commendatitias litteras propterea expetant, & novi aliquid semper, ut optati compotes fiant, in eorum animæ perniciem parando, ac moliendo, ejusdem Congreg. quietem cum animarum illorum periculo non modico perturbent.

Hic idem Pont. ea iterato decernit.

§. 5. Nos igitur præmissis occurrere, ac ejusdem Congregat. Monachorum honori & quieti, quos in visceribus gerimus caritatis; necnon ad deterrenda maleficia gravioribus etiam pœnis propositis, consulere cupientes, ac dictarum Prædecessoris litterarum seriem, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, singulas Prædecessoris præfati litteras, ac in parte qua illæ auctoritatem illorum, qui pro tempore regendæ Congregationi deputati erunt, respiciunt quod ad eorum nutum & beneplacitum, Abbates & alios quovis nomine nuncupatos dictæ Congregationis Prælatos, vel Officiales eligere, & electos similiter absque aliqua causæ cognitione, servatis aliàs ipsius Congregationis constitutionibus, ab Officio amovere & absolvere possint, Apostolica auctoritate tenore Præsentium approbamus & confirmamus, & quatenus etiam opus sit, easdem quoad præmissa dumtaxat innovamus; quodque contra eos, qui in præmissis eisdem Superioribus, in electionibus vel amotionibus hujusmodi contradicere, vel se opponere, aut cum illis contendere præsumpserint, per pœnam privationis Officiorum quæ obtinuerint, ac personæ coerctionem & carcerationem animadvertatur, statuimus.

Judicia contra Monacos summariè, & appellatione remota egi &c. debere declarat.

§. 6. Cumque idem Prædecessor districtius inhibuerit, ne cui Prælatorum vel Monachorum dictæ Congregationis, ab institutis, ordinationibus, correctionibus & mandatis Capituli generalis, sive Præsidentis, aut Visitatorum vel Rectorum ejusdem Congreg. ad quemcumque, etiam Sedem Apostolicam, nisi de speciali indulto Summi Pontificis liceret appellare, quamcumque appellationem, si aliquam quandocumque interponi contigeret, cum inde secutis irritam decernendo. Si autem contra aliquem Prælatum vel Monachum dictæ Congregationis civiliter aut criminaliter ageretur, secundum statuta & consuetudines Congreg. præfatæ juris communis apicibus, dilationibus, terminis & litium anfractibus omissis procedi debere mandaverit, ejusdem Prædecessoris exemplo adducti, quod quandocumque contra Monachos judicium ex quavis causa institui contigerit, summariè, simpliciter, & de plano, ac sola facti veritate inspecta, necnon omni & quacumque appellatione remota agi.

Appellantes coerceri mādat, cum eorum Consultoribus.

§. 7. Appellantes verò, aut de nullitatibus sententiarum, processuum, & aliorum quorumcumq; contra se decretorum vel actorum dicentes, vel aliquod aliud impedimentum interponentes, illis non obstantib. privatione officiorum, & carceris pœnis itidem affici, & ad ulteriora in causis, quas pro tempore agitari continget, privationisq., carceris, & aliarum pœnarum propterea inflictarum executionem procedi posse volumus, easdemq; ad eos etiam Monachos, qui à Jurisperitis, aut aliis quibusvis personis extra dictam Congregationem, absq; eorum Superiorum licentia, in his quæ ad obedientiam, aut correctionem, ejusdemve Congregationis regimen pertinebunt, consilium capient extendimus.

Ambientibus & eorum complicibus pœnas imponit.

§. 8. Ac omnes & singulos Monachos Congregationis præfatæ cujuscumque ætatis, gradus, conditionis, præeminentiæ, & litteraturæ existerent, & quacumque dignitate præfulgentes, qui ad Prælaturas, & alia officia dictæ Congregationis assequenda intenti, ad Principum & Prælatorum de gremio dictæ Congregationis non existentium favores recurrerint, vel etiam pactis, pollicitationibus, aliisque viis directè vel indirectè, palam vel occultè, ad Dignitates seu Officia in Congregatione præfata obtinenda aspiraverint, vel aliis minus legitimis & honestis rationibus ea obtinere quæsiverint, illorumque complices & fautores, ad quascumque Prælaturas, Dignitates, & officia spiritualia vel temporalia, & præsertim in ipsa Congregatione, obtenta & obtinenda, perpetuò inhabiles declaramus, ac obtentis Prælaturis, dignitatibus, administrationibus vel officiis, eo ipso privamus, ac privatus voce tum activa tum passiva carere decernimus, & declaramus.

Promotiones canonicè fieri jubet.

§. 9. Et in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ omnibus dictæ Congregat. Monachis qui pro tempore regimini dictæ Congregationis deputati erunt, præcipientes, districteque mandantes, ne aliquos precibus, litteris, vel favoribus Principum vel Prælatorum, aut aliorum extra dictum gremium existentium adducti, ad cujusvis generis Prælaturas, Dignitates, Officia, administrationes & gradus promovere præsumant; immo promovendorum meritis & virtutibus tantum inspectis, quod Dei causam agant memores sint, quo magis puro & sincero corde, nulla privata aut mundana affectione commoti, in electionum negotio procedant. Decernentes electiones & promotiones ad Monasteria, sic litteris, aut aliis favoribus Principum & Prælatorum, vel aliorum extra gremium, ut præfertur, existentium, eorumque precibus aut pollicitationibus, injustè & indebite

ex-

extortas, nullas, invalidasque esse, & adversus eos qui his minus legitimis rationibus ad regenda Monasteria vel Prioratus, aut alia officia se eligi, aut assumi obtinuerint; per ejusdem Congregationis Superiores quandocumque procedi, & rei veritate cognita, condignis pœnis tamquam publicæ dictæ Congregationis quietis perturbatores affici posse & debere. Et ita per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi auctoritate & facultate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis [de]rogat.

§. 10. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac dictorum Congregat. & Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & illorum Superioribus, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, concessis & confirmatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice, Motu, & scientia similibus latissimè derogamus, ac derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque. Aut si præfatis Congregationi & Monachis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

[T]ransumptis [cr]edi jubet.

§. 11. Ac ut harum litterarum notitia ad omnes dictæ Congreg. Monachos facilius deveniat, volumus illas in generali dictæ Congreg. Capitulo singulo quoque anno publicè legi, illasque in dicto Capitulo lectas sic arctare, ac si legitimè unicuique intimatæ fuissent, illarumque exemplis, vel impressis, manu Scribæ dicti Capituli, vel Notarii publici subscriptis, & sigillo Præsidentis ipsius Congreg. vel alterius in dignitate Ecclesiastica constituti obsignatis, eamdem prorsus fidem haberi, quæ Præsentibus haberetur si eædem exhiberentur.

[D]at. P. An. 2. [di]e 17. April.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 17. Aprilis, 1574. Pontificatus nostri anno secundo.

XVII.

Ordinationes circa electionem Præpositi generalis, & aliorum Prælatorum Congregat. Monachorum Eremitarum S. Hieronymi de Observantia, eorumque studia, & accessus ad Urbem.

Ad hæc vide quæ immutavit hic idem Pont. in sua const. 90. Ea quæ. ubi notabo.

[E]dita An. D. 1574.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PRo nostri muneris officio & caritate paterna, qua omnes religiosorum Ordines prosequimur, quæcumque ad illorum statum, salutaremque tranquillitatem pertinere arbitramur, ea adjuvante Domino instituere nitimur, atque studemus.

Congreg. [M]onachorū [S.] Hieronymi [e]t ejus instituto habet

§. 1. Inter eos autem ad Congregationem Monachorum Eremitarum S. Hieronymi respeximus, quæ paucorum numero continetur, utpote cujus Monachi & Fratres ad centum sexaginta vix ascendunt, & ex antiquis constitutionibus & consuetudinibus Priores habet annales; necnon in eodem Monasterio in quo Prioratus officium aliquem gerere contigerit, vel aliis ejusdem Congregationis Monasteriis; possunt singulis annis usque ad tres annos tantum, in Priores de novo eligi, ita tamen ut triennio elapso quo rursus in Priores eligi valeant, ab hujusmodi officio saltem per annum vacare debeant.

Priores annales, & ii per tres annos in Priores eligi possunt, & postea per annum vacare debent.

§. 2. Hæc autem assidua mutatio, plurium desideria ita excitat, ut nonnulli professionis quàm in habitu sinceritatis & humilitatis Deo voverunt, immemores, ambiendis illius Dignitatibus & Officiis assiduè incumbant, quo magis pro eorum libito de rebus & bonis ad eamdem Congregationem pertinentibus disponere possint; effrænata verò hac cupiditate sic nonnulli efferri patiuntur, ut Principum sæcularium & aliorum auxilia & favores plerumque occultè, quandoque etiam palam expetant, illosque implorare non vereantur, diversa super his pacta ineundo, seditiones excitando, prænsationes quas practicas vocant exercendo, in maximum Christifidelium scandalum, ac publicam dictæ Congregationis perturbationem, quæ ad labefactandum Religiosorum statum apertissimè tendunt.

Ex qua frequenti mutatione, ambitus occasio præbetur.

§. 3. Nos igitur in commodis per novas editas ordinationes occurrendum esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, modernos dictæ Congregationis Priores, ab officiis Prioratuum hujusmodi absolvimus & amovemus; necnon dilectos filios Hieronymum Cremascum modernum Præpositum generalem, Martinum, Julium, Constantinum, Deodatum, Urbanum, Aloysium Comensem, Hippolytum, Eusebium, Leandrum, Angelicum Locatum, Felicem & Stephanum, Dominicum & Timotheum in Priores Monasteriorum eorumdem loco prædictorum eligimus. Assignationem autem eorumdem Prioratuum unicuique Priori per nos electo, à generali Capitulo faciendam remittimus.

Hic ideo Pont. præsentes Priores amovet & alios deputat, eisque Prioratus à futuro Capit. assignari mandat.

§. 4. Ac ex ipsis Prioribus, Hieronymum, Deodatum, Urbanum, Aloysium, Eusebium, Leandrum, Angelicum Locatum, Felicem & Stephanum pro hac vice dumtaxat in ejusdem Congregationis Definitores constituimus & deputamus.

Definitores dicti Capit. aliquos dictorum Priorum constituit.

§. 5. Priores verò hujusmodi in posterum perpetuò Priores durare decernimus, nisi aliquis sic ejus exigentibus demeritis Priorali dignitate privandus esset; qui privati ad dicta officia in posterum exercenda inhabiles postmodum existant.

Priores postea eligendos perpetuò Priores remanere decernit.

§. 6. Ultra autem tres annos Priores in administratione ejusdem Monasterii non permaneant, sed illi aliis Monasteriis administrandis præficiantur, & ad illa transferantur; ac triennium hujusmodi à Capitulo generali proximis temporibus celebrando numeretur.

Sed eodem in Monast. triennio tantum permanere, & postea aliis præfici jubet.

§. 7. Possit tamen idem generale Capitulum quos judicaverit expedire, de uno ad aliud Monasterium regendum singulis annis transferre.

Confirmat hic Clem. VIII. const. 21.

Capit. tamen singulis annis eos transferre valet.

§. 8. Quod si aliqui ex supranominatis, qui in Priores per Nos, ut præfertur, electi fuerunt, Prioratus sibi delatos acceptare recusaverint, aut eos vel statim, vel paulo post dimittere voluerint, tunc & eo casu liceat Capitulo generali proximè celebrando hac vice dumtaxat eorum loco alios dictæ Congregationis professores, etiam si de numero Vicariorum, ut infrà dicetur non extiterint, in Priores eligere, ac illos subrogare, & ad Prioratus hujusmodi officia exercenda per tempus prædictum deputare.

Hoc approbat infr. in const. 90.

Capit. proximum loco Priorum ut suprà deputatorum vacantium alios subrogare potest.

§. 9. Præterea cum antea liceret quemcumque Monachum in presbyteratus ordinem constitutum, in Præpositum generalem, Visitatorem & Consultorem eligere, & dummodo vocem haberet in generali Capitulo prædicto, etiam in Definitores illi omnes assumi valerent, & multitudo vocem & suffragium in electione habentium, & eligendorum ma-

Præpositum gen. Visitatores, Consultores, & Definitores ex numero Priorum eligendos esse decernit.

Imo ex omnibus subditis eligi possunt Præpositus & Definitores, ut in d. const. Clem. VIII. num. 21.

ximam pareret confusionem, propter varias, illicitasque pactiones & pollicitationes quæ præmissorum occasione ineunt. Nos hujusmodi malo obviare volentes, quod iidem omnes, Præpositus videlicet generalis, Visitatores, Consultores, & Definitores, ex numero Priorum, ab ipsismet Prioribus tantum eligantur mandamus, præterquam in S. Alexii de Urbe, & S. Pauli Civitatis Albanensis Monasteriis, in quibus pro evitandis expensis & incommodis duos ex illis Monachis qui ad ibi degendum, aut eorum alter constituentur, pro tempore etiam si Priores non essent, Visitatores deputari posse permittitur. Qui tamen uti eorumdem Monasteriorum Visitatores in generali Præposito vel Definitoribus eligendis, vocem non habeant, quo ad reliqua autem concessa sibi per generale Capitulum auctoritate fungantur.

Procuratores à Monast. missos ad Capit. gen. voce electiva carere declarat. Hoc corrigit inf. in Clem. VIII. in const. 21.

§. 10. Insuper ex causis prædictis, vitandique ambitus gratia, eos Procuratores qui ab unoquoque Monasterio ad generale Capitulum destinantur, ut de statu Monasteriorum à quo missi fuerint, generale Capitulum prædictum planè edoceant, & ea omnia quæ ad illud pertinent postmodum referant, necnon vocem in electione Præpositi generalis, & Definitorum, tam activam quàm passivam habeant, illa in posterum volumus carere.

Electio Prioris vacantis ad Capit. deferen. est, &c.

§. 11. Ad hæc si medio tempore à celebrato Capitulo generali usque ad aliud celebrandum alicujus Monasterii Prioratum, quomodocumque, & ex quavis causa vacare contigerit, novi Prioris electio usque ad Capitulum generale proximè celebrandum, nec ultra differenda erit. Et interim Monasterii Vicarium, vel quemvis alterum per Præpositum generalem, cum voto Consultorum per modum provisionis dumtaxat deputandum.

Priores ex Vicariis eligendi sunt. Imo etiam ex non Vicariis, ut in d. bulla 21. Clem. VIII.

§. 12. Nec aliquis ad Prioratum assumendus erit, nisi & tempore vacationis, & tempore electionis sit alicujus Monasterii Vicarius.

Vicariorum electio ad quos spectet.

§. 13. Vicariorum autem electio per Capitulum generale facienda erit, ut est moris. Quod si medio tempore aliqua Vicariatuum officia quomodocumque vacare contigerit, cum voto Consultorum generalis Præpositus poterit Monacos in Vicarios eligere, prout ea in re duxerit expedire.

Monacis extra Claustra lectiones audire vel profiteri vetat. Et in Monasteriis certo modo permittit.

§. 14. Ad evitandam etiam extra claustra Monasteriorum Monachis præfatis vagandi ac discurrendi occasionem, Monachos ad quodcumque gymnasium vel publicam Academiam quibusvis amplissimis privilegiis suffultam, ad audiendas cujusvis facultatis lectiones accedere, aut illas publicè vel privatim profiteri prohibemus. In propriis autem Monasteriis dummodo in facultatibus, vel in Theologia Magisterii, vel Licentiaturæ, aut alios gradus suscipere non audeant, ipsis arbitrio Præpositi generalis dumtaxat litterarum studiis à jure permissis, operam dare concedimus.

Accessum ad Urbem, absque Protectoris, vel Præpositi gen. licentia prohibet.

§. 15. Monacorum prædictorum nullus absque expressa licentia à Venerabili fratre nostro Joanne Episcopo Ostiensi Cardinale Morono nuncupato, nunc dictæ Congregationis, & pro tempore existente apud Nos Sedemque Apostolicam Protectore, aut à Præposito generali in scriptis obtenta, ad Almam Urbem nostram sub quovis prætextu se conferre audebit; si secus fecerit, carceris, à quo per integrum annum ad pœnam inobedientiæ luendam detinebitur, ac vocis tam activæ, quàm passivæ privationis, aliisque etiam gravioribus arbitrio pro tempore generalis Præpositi imponendis pœnis plectendus erit.

Constit. Procurat. ad negotia vel causas Congreg. vel ejus locorum, omnibus interdicit.

§. 16. Sub eisdem pœnis edicimus, ne aliquis dictæ Congregationis Ordinem expresse professus, in Urbe, vel alibi procuratores, aut negotiorum gestores, aut alio nomine nuncupatos, circa causas & negotia ad dictam Congregationem universam, vel illius Monasteria, aut regularia loco quomodolibet directè vel indirectè spectantia vel pertinentia, constituere audeat.

Præpositum gen. ex Priorib. & ad annum eligi mandat.

§. 17. Demum Præpositum generalem ex Prioribus in posterum eligi debere, & Capituli generalis auctoritate electum, ultra annum in Generalatus officio minimè perseverare posse.

Imo ex omnib. ut inf. in const. 21. Clem. VIII. Aliter gesta irritat.

§. 18. Sicque & non aliter in præmissis per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, definirique debere, prædictaque omnia firma & inviolabilia fore & esse, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Omnes prædicta observare præcipit.

§. 19. Quocirca moderno & pro tempore existenti Præposito generali, ac universis & singulis dictæ Congregationis Monachis per Apostolica scripta, illis etiam in virtute sanctæ obedientiæ præcipiendo mandamus, ut Præsentes litteras humiliter recipiant, & quæcumque in ipsis continentur, alia desuper à nobis non expectata jussione aut mentis nostræ declaratione, firmiter custodiant, & in omnibus illis studiose ac reverenter obedire procurent.

Public. hujus const. & ejus execut. Præposito gen. demandat.

§. 20. Quin etiam ipsi Præposito generali præcipimus, ut easdem Præsentes in omnibus ejusdem Congregationis Monasteriis, necnon ab omnibus Monachis prædictis inviolabiliter faciat per se vel alium observari, quoscumque contradictores & rebelles, ac etiam reclamantes, eisque auxilium vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæsito colore vel ingenio præstantes, tam Ecclesiasticos quàm laicos cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ceteraque juris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, censurasque & pœnas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 21. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis edita de duabus dietis, & quibusvis Apostolicis, ac provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinibus, ac dictorum Congregationis & Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis & illorum Superioribus, super quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter, ac aliàs quomodolibet concessis, ac etiam pluries confirmatis & innovatis; quibus omnibus, etiam si pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas datas, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis habentes & insertis, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice, motu & scientia, ac potestatis plenitudine paribus, latissimè derogamus, ac derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque; aut si prædictis Congregationi & Monacis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Const. Ord. quo ad casus hic non expressos, & deputationem Præpositi gen. factam à Pio V. præservat.

§. 22. Per hæc autem antiquis dictæ Congr. constitutionibus, & laudabilibus consuetudinibus more utentium in dicta Congregatione comprobatis, aut statutis, etiam forsan juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, vel privilegiis, indultis, vel litteris Apostolicis super præmissis forsan emanatis, nisi quo ad casus expressos, in nihilo penitus detrahere, aut litteris piæ

mem.

mem. Pii Papæ Quinti circa deputationem moderni Præpositi generalis derogare non intendimus; quinimmo tempore deputationis expleto Capitulo generali minimè ademptam esse volumus facultatem, quò minus idem ad officium generalis Præpositi eligi possit.

Dat. P. An. 3. 26. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 26. Maji 1574. Pontificatus nostri anno tertio.

XVIII.

Confirmatio & extensio gratiarum, privilegiorum, & indultorum Ordinis Cistercienfis Monachorum S. Benedicti, novæque ordinationes pro feliciori ejus regimine.

Alias ordinationes ad eumdem finem, statuerunt Eugen. III. in const. 2. Sacrosancta. sup. fol. 34. Clem. IV. in const. 3. Parvus. sup. fol. 134. Bened. XII. in constit. 3. Fulgens. fol. 209. Tom. I. Pius IV. const. 70. In eminenti. fol. 106. ac Pius V. in const. 102. Ex innumeris. suprà in hoc Tomo II.

De institutione autem hujus Ordinis, ac aliis eum concernentibus, notavi sup. in Paschal. II. const. 1. Desiderium fol. 30. in Tomo I.

Edita An. D. 1574.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

SUperna dispositione, cujus inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, in supereminenti Apostolicæ dignitatis specula meritis licet imparibus constituti, ad ea, per quæ sacræ religionis Cisterciensis Ordinis, Nobis, & Sedi Apostolicæ immediatè subjecti, status feliciter dirigatur, & regularis vitæ institutio jamdiu à Sanctis viris, tam piè & religiosè tradita & constituta conservetur, & si quid deperire incœperit, Domino concedente reformationem suscipiat, & in suum pristinum statum reflorescat, ac denique personæ sub suavi Religionis hujusmodi jugo, Domino secundum regulæ suæ puritatem famulantes, sua in pacis & quietis suavitate vota reddere, & fructus in Dei Ecclesia uberiores proferre valeant, libenter intendimus, & his quæ per Rom. Pontifices prædecessores nostros propterea concessa & ordinata fuisse reperiuntur, etiam nostræ approbationis robur adjicimus, ac alias desuper statuimus, ordinamus, moderamur & reformamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Pius IV. confirmavit antiquas ordinationes & indulta Ord. & alia statuit ut sup. in ejus const. 70. In eminenti.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Pio Papa Quarto prædecessori nostro, pro parte bonæ mem. Ludovici olim Abbatis Monasterii Cistercii, Cabilonensis Diœcesis exposito, quod licet sacer Cisterciensis Ordo in summa puritatis & devotionis perfectione, permulta retroactorum annorum sæcula, ac tamdiu exemplari Religiosorum suorum vita atque sanctimonia, non solum in Regno Franciæ, ubi supremum ejus caput videlicet Cistercii præfatum, cum aliis quatuor illius præcipuis nempe Firmitatis, Pontigniaci, Clarevallis, & Morimondi, Cabilonensis prædictæ, & Antisiodorensis ac Lingonensis respectivè Diœc. Monasteriis, filiabus Cistercii nuncupatis, sed etiam per alia ferè universa Christiani Orbis climata cum bonæ famæ, & virtutum odore, eximioque Religionis decore, ad ædificationem militantis Ecclesiæ quamdiu juxta Sanctorum Patrum institutiones, & regularia illius instituta, præfatis aliisque Monasteriis de Monacorum dicti Ordinis personis provisum, ejusque laudabilia instituta, ritus, consuetudines & privilegia firmiter observata fuerant, Domino cooperante floruisset. Nihilominus tunc à pluribus annis citra, præsertim postquam pleraque Monasteriorum, ac Prioratuum suorum, aliis quàm dicti Ordinis personis commendari, ac ab eorum Superioris obedientia per exemptionum, unionum, aliasque diversas vias tamquam membra à suo corpore divelli, abstrahi, & dismembrari cœperant, specioso illo regularis disciplinæ candore paulatim offuscato, universi Ordinis status in miserabilem dispersionem, & desolationem prolapsus erat, & in eadem expositione subjuncto, quòd tantis hujus olim Deo, mortalibusque gratiæ Religionis incommodis aliter quàm per antiquorum statutorum, consuetudinum, rituum & privilegiorum prædictorum undique convulsorum, & diversimodè oppressorum restitutionem mederi non posse videbatur, præfatus Prædecessor supplicationibus ipsius Ludovici Abbatis in ea parte tunc inclinatus, antiqua privilegia per quoscumque Rom. Pontifices prædecessores suos eidem Cisterciensi Ordini, & ejus Capitulo generali indulta & concessa, per suas litteras approbavit, confirmavit & innovavit, & alia desuper statuit & ordinavit.

Pius V. cit. in rub. eadem confirmavit, & quædam alia de novo concessit pro reformat. ejusdem Ord.

§. 2. Et deinde piæ mem. Pius Papa Quintus etiam prædecessor noster eodem erga præfati Cisterciensis Ordinis bonum statum, & reformationem, zelo & animi propensione affectus, antiqua illa eidem Ordini, ut præfertur, concessa privilegia & indulta, per suas litteras, etiam approbavit & confirmavit, ac litteris Pii Quarti prædecessoris ejusmodi, etiam suæ approbationis robur adjecit. Necnon nonnulla allia opportuna pro temporis conditione præfati Cisterciensis Ordinis reformationem concernentia, de novo eidem Ordini & Capitulo generali concessit & indulsit, prout in singulis litteris præfatis plenius continetur. Cùm autem firmiora sint ea, quibus Sedis prædictæ sæpius intercedit auctoritas.

Hic modò Pont. eorum bullas approbat, & omnes ordinationes & statuta d. Ord. confirmat, volens quod Abbas & Prælati loca, & personas visitent & corripiant.

§. 3. Nos cupientes, ut illa, quæ pro dicti Ordinis, cujus decus & integritatem, ac pristini candoris restitutionem non minori quàm prædicti Prædecessores nostri zelo affectamus, salubri directione, tam piè ac sanctè statuta sunt, inconcussa perpetuò remaneant, omnium & singulorum immunitatum, libertatum, exemptionum, conservationum, facultatum, ordinationum, statutorum, privilegiorum, indultorum, & aliarum gratiarum, necnon litterarum Pii Quarti & Pii Quinti prædecessorum hujusmodi tenores Præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, Motu proprio non ad Abbatis generalis, & Superiorum Ordinis hujusmodi, vel quorumvis aliorum instantiam; sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, omnes & singulas ab Abbate Monasterii Cistercii, aliisque Superioribus & Capitulo generali Ordinis hujusmodi, ejusque deputatis, immunitates, libertates, & exemptiones quibusvis, tam virorum, quàm S. Catharinæ Cajetanæ & S. Mariæ de Cœlestia nuncupatæ Venetiarum, aliisque Monialium Monasteriis, ac Prioratibus, & aliis regularibus locis dicti Ordinis, ac dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, dilectisque in Christo filiabus, Abbatissis & Priorissis, necnon Conventibus, Capitulis, & Personis eorumdem, tam in Gallia, Italia, Hispania, Portugallia, Germania, Anglia & Scotia, quàm alibi ubilibet consistentibus, ita quod immunitatibus, libertatibus & exemptionibus hujusmodi non obstantibus, pro tempore existentes Abbas generalis nuncupatus, & alii Superiores dicti Ordinis, eorumque Vicarii, juxta ipsius Ordinis instituta, Monasteria, Prioratus, & loca prædicta, ac illorum personas, tam in capitibus quàm in membris visitare liberè & licitè valeant.

Indulta Apost. Episcopis, & aliis concessa visitandi eadem loca, limitaturita ut Abbas præfatus, Superiores illa etiam visitare possint. Hoc idem statuit Pius IV. ibid.

§. 4. Ac quæcumque privilegia & indulta Apostolica visitandi Monasteria, tam virorum quàm mulierum Ordinis hujusmodi quibusvis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum Ordinariis, Abbatibus & aliis, quàm Generali Cisterciensi prædicto, ac aliis quatuor primis nuncupatis quatuor Monasteriorum filiarum Cistercii nuncupatorum præfatorum Abbatibus, ceterisque Superioribus ejusdem Ord. ad id ab ipso generali Capitulo deputatis personis, cujuscumque status, gradus, ordinis & præeminentiæ existentibus, per quoscumque

Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & dictam Sedem, etiam ad quorumvis Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, vel etiam Motu proprio, & ex certa scientia, etiam consistorialiter, & cum causæ cognitione, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, hactenus quomodolibet concessa, & etiam iteratis vicibus approbata, & Apostolicas, & alias litteras desuper confectas, & inde secuta quæcumque, ad hoc dumtaxat ut Abbati generali & aliis Superioribus Ordinis, eorumque Vicariis, Monasteria hujusmodi, ut præfertur, visitare liceat, Apostolica auctoritate tenore Præsentium moderamur & limitamus.

Inhibitio contra Episc. & alios impedientes illos in visitationibus.

Hoc idem voluit Pius IV. ibid.

§. 5. Inhibentes Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis superioribus Prælatis, videlicet sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis à divinis, Abbatibus verò, & aliis inferioribus præfatis, ceterisque quibuscumque personis sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne Abbatem generalem, & alios Superiores Ordinis, eorumque Vicarios præfatos quo minus visitationes, juxta regularia Ordinis instituta hujusmodi, liberè facere possint, per se vel per interpositas personas, directè vel indirectè, aut aliàs quoquo modo impedire audeant vel præsumant.

Monachi & Moniales omnes, admittant Abb. & alios Superiores visitantes sub pœnis hic expressis.

§. 6. Ipsis autem Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Conventibus, Monachis, Monialibus, & personis, ut Generalem, aliosque Abbates, Superiores, & Vicarios præfatos, ut præfertur, visitare volentes, benignè recipiant, eisque & eorum mandatis, in concernentibus eorum visitandi officium hujusmodi pareant, & humiliter obediant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub similis excommunicationis pœna districtè præcipiendo mandamus.

Confirmatio omnium gratiarum Ord.

Hoc habetur etiam in dicta const. Pii IV.

§. 7. Et insuper universa & singula privilegia, prærogativas, immunitates, exemptiones, libertates, conservatorias, facultates, indulta, & alias gratias Cistercii, & quatuor filiabus nuncupatis Monasteriis, ac Ordini, ejusque Capitulo generali, Definitoribus, & aliis Superioribus præfatis per piæ mem. Paschalem Secundum, Callistum etiam Secundum, Eugenium Tertium, Alexandrum etiam Tertium, Lucium similiter Tertium, Honorium pariter Tertium, Gregorium Nonum, Innocentium Quartum, Sixtum etiam Quartum, præsertim commendas, & Commendatarios Monasteriorum, & aliorum locorum Ordinis hujusmodi concernentia, & quod Commendatarii pro tempore existentes nullam in Monasteria dicti Ordinis sibi commendata, & eorum Monachos jurisdictionem exerceant, & quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem hujusmodi hactenus quomodolibet concessa.

Confirmatio ordinationum, & statutorum dicti Ord.

Hoc habetur in d. const. Pii IV.

§. 8. Necnon ordinationes & statuta ab exordio fundationis ejusdem Ordinis usque in præsentem diem in dicto Capitulo concorditer edita, etiamsi in usu esse desierint, dummodo per lapsum temporis immemorabilis, videlicet centum annorum in desuetudinem non abierint. Ac præterea super contributionibus, per omnia & singula ejusdem Ordinis Monasteria Abbati Cistercii seu Capitulo generali prædictis, faciendis & solvendis, ac prout illa concernunt omnia & singula alia in litteris Apostolicis, aliisque documentis desuper confectis contenta, & inde secuta quæcumque, licita tamen & honesta, ac decretis Concilii Tridentini non adversantia, eisdem auctoritate & tenore Præsentium ex certa scientia confirmamus & approbamus, ac illis perpetuæ & inviolabilis firmitatis, & nostræ approbationis robur adjicimus, omnesque & singulos, juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus. Necnon potiori pro cautela eadem omnia & singula privilegia, prærogativas, facultates, exemptiones, quatenus sint in usu, conservatorias, indulta, & alias gratias eisdem modo & forma, quibus Ordini, ejusque Abbatibus, Capitulo generali, & Superioribus prædictis per dictos Prædecessores concessa sunt, illis de novo auctoritate & tenore prædictis concedimus & innovamus.

In Monast. Commendatis aliis personis, quàm ipsius Ord. institui debet mensa Convent. distincta ab Abbatia & sufficiens pro Monacis.

§. 9. Et præterea quod in Monasteriis dicti Ordinis, quæ diversis personis, etiam si Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, & S. R. E. Cardinales existant de præsenti commendata, etiam reperiuntur, & in futurum commendari, seu aliàs quoquo modo aliis quàm Ordinis ipsius personis concedi contingat, ubi non fuerit, instituatur mensa Conventualis, ab Abbatiali mensa distincta & separata, cum annuis fructibus, redditibus & proventibus, juxta Monasteriorum ipsorum facultates competentibus & honestis, pro sufficienti Conventus & Monachorum, aliorumque Religiosorum ejusdem Ordinis numero in unoquoque ex ipsis Monasteriis per ipsos Generalem, & ceteros Ordinis ipsius Superiores, aut eorum Vicarios ordinando, quam quidem mensam quia etiam ædificiorum & locorum, ad disciplinæ monasticæ observationem pertinentium, scilicet templorum, ornamentorum, jocalium, librorum ecclesiasticorum, dormitorii, refectorii, aliorumque locorum regularium, necnon Monasteriorum clausuræ necessariis, & ordinariis reparationibus faciendis obligatam & obstrictam esse volumus, ut in ea instituenda expensarum annuarum ad hæc necessariarum ratio habeatur, statuimus, & mandamus, ac ad eamdem mensam sic instituendam, congruosque redditus assignandos ipsi Commendatarii omnino teneantur; & ad id etiam per censuras Ecclesiasticas, fructuum, redditnum, & proventuum sequestrationes, & alia opportuna juris remedia cogi possint, & debeant.

Religiosi alterius Ord. intrusi in locis hujus Ordinis aut inde ejiciantur, aut ejusdem Ordinis professionem faciant.

§. 10. Et quia sicut accepimus in multis dicti Ordinis tam virorum quàm mulierum Monasteriis quamplures mendicantium aliorum Ordinum Religiosi utriusque sexus ab immemorabili tempore citra se intruserunt, & persæpe intrudere præsumunt, quod illi vel inde realiter, & cum effectu ejiciantur, vel saltem habitum infra annum suscipiant, ac professionem regularem ejusdem Cisterciensis Ordinis expresse emittant, debitamque obedientiam, & reverentiam illius Abbati generali, & reliquis Superioribus prædictis præstent, ac divinum officium secundum ipsius Ordinis morem celebrent, seque regularibus ejus institutis omnino conforment. Quodque Monachi in Monasteriis, & Prioratibus ejusdem Ordinis, aliis piis locis pro tempore unitis, annexis, & incorporatis degentes, sint & remaneant sub obedientia, & correctione Abbatis generalis, aliorumque Superiorum Ordinis Cisterciensis præfatorum, & suorum Vicariorum in omnibus, & per omnia, perinde ac si uniones, annexiones, & incorporationes hujusmodi non emanassent, etiam si in illis aliter caveretur, & usus, non tamen à tempore immemorabili, ut præfertur, contrarium obtineat, quæ contra statuti hujusmodi tenorem nemini suffragentur.

Moniales alterius Ordinis quando recipi possint in Abbatissas.

§. 11. Quod nullæ alterius Ordinis Moniales nisi causa legitima subsistente, in Abbatissas Monasteriorum Monialium dicti Ordinis assumi, vel si assumantur in eisdem Monasteriis recipi possint, nisi immediato Patre Superiore præsente, qui habitum illis exhibeat, & ab eis tria substantialia vota, necnon juramenta observandi statuta dicti Ordinis, ac secundum ea vivendi recipiat.

Monasteria omnia teneantur ad contributiones solvendas Abbati & Capitulo.

§. 12. Quodque omnia & singula Monasteria Ordinis hujusmodi, tam virorum quam mulierum ubicumque existentium seu eorum Abbates vel Priores, etiam Commendatarii, Abbatissæque vel Priorissæ in signum obedientiæ & superioritatis solita regalia, videlicet, contributiones solitas Abbati Monasterii Cistercii, & Capitulo generali prædictis, omnibus exceptione, recusatione, præscriptione, & alia excusatione penitus cessantibus annuatim solvere teneantur, & ad id compelli possint sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eadem auctoritate statuimus, & ordinamus.

§. 13. Et

Monast. etiam commendata, & de jurepatronatus laicorum destituta reficiantur & reducantur ad clausuram.

§. 13. Et insuper ut Monasteria Cisterciensis Ordinis hujusmodi, quorum quamplurima, ut accepimus præsertim in utraque Sicilia consistentia, aut debitis officiis destituta, aut Monachis ob non præstitam alimoniam deserta, aut omnino collapsa, retecta, reclusa, patentia reperiuntur, & ut prophana habentur, ad Conventum, disciplinam, & bonam frugem revocentur, de Apostolicæ potestatis plenitudine etiam statuimus, & ordinamus ut omnia Monasteria, & loca dicti Ordinis, tam in utraque Sicilia, quàm ceteris omnibus Orbis partibus constituta, etiam commendata, ac etiam de jurepatronatus laicorum quocumque modo existen. quæ convulsa, diruta, & extenuata existunt, reficiantur, & ad debitam clausuram reducantur. Ac pro faciliori præmissorum executione conveniens pecunia statuatur, & quotannis in id opus donec absolutum fuerit, erogetur, ac in eisdem, & ceteris locis, quemadmodum eorum facultates ad id fuerint sufficientes, competens Monachorum & Ministrorum numerus restituatur.

In Ecclesiis provideantur necessaria ad usum Monacorum, & cultum divinum Missæque & alia officia in eisdem quotidie celebrentur.

§. 14. Ipsorumque quoque Ecclesiæ, sacristiæ, dormitoria, & officinæ vasis, vestimentis, libris, sacra & communi suppellectile ac ceteris omnibus ad divinum cultum, & monasticum usum necessariis convenienter instruantur. Missæ præterea sacrificium, & alia divina Officia nocturna, & diurna quotidie in choro psallendo juxta ritum dicti Ordinis sine intermissione celebrentur. Insuper ubi sacra lectio juxta Concilii Tridentini dispositionem haberi non poterit, præter eos libros, qui ad divini officii & chori usum necessarii sunt, saltem Biblia & Catechismos ad Parochos ante aliquot annos editus, item opera Sancti Bernardi, & si qui alii ad honestam Monachorum occupationem haberi poterunt habeantur, nisi de illis in assignatione mensæ Conventualis jam prospectum reperiatur, ita tamen, ut de his omnibus, necnon vasis, vestimentis, & cetera suppellectile præfata semel receptis, omnes Conventus rationem reddere debeant.

Novitii instruantur in duobus Monasteriis cujuscumque Provinciæ.

§. 15. Et ut Novitii ea qua decet disciplina informentur, unum aut duo Monasteria in quacumque Provincia ubi commodè fieri poterit, ordinentur, in quibus Magistri etiam ceterorum Monasteriorum Novitios divini Officii rationem, & regularis observantiæ instituta doceant, ita ut quodlibet Monasterium suis necessaria suppeditet, & si nullos habuerit, alii pro eo ejusque impensis recipiantur, & instruantur.

Conventus claudantur, & nullo modo impediantur à Commendatariis vel aliis.

§. 16. Omnia ædificia Conventus quoque versus claudantur, portæ non necessariæ obstruantur, clathri fenestris, ubique opus fuerit infigantur. Templa, Sacristiæ, Capitula, Dormitoria, Refectoria, Infirmariæ, & omnino aliæ Claustri partes nihil prophani patiantur, nec Conventus horreum, penu, præsepia, nec prorsus ulla promercalia Abbatum, Commendatariorum, conductorum aut aliorum recipiant, nec illa à Commendatariis, pensionariis, aliisve de Claustro non existentibus occupentur, sed illis solum proprii claustrales utantur, prout ad divini officii celebrationem, regularemque observantiam fuerunt constituta.

Mulieres loca Ordinis non ingrediantur. Hoc strictius vetuit Pius V. suprà in hoc Tomo II. in ejus bulla 20. Regularium fol. 212.

§. 17. Mulieribus omnibus cujuscumque qualitatis, dignitatis, & ætatis, ingressus claustri, & aliorum locorum regularium, etiam ædium partis, quæ ab Abbatibus, Commendatariis, Prioribus, aliisve ministris, etiam divisim possidentur, sit penitus interdictus, & si secus factum erit, tam ingredientes quàm recipientes excommunicationis sententiam incurrant, carcer quoque ad correctionem monachorum, ubi non est, constituatur.

Inventarium fiat in quolibet Monasterio omnium jurium & bonorum.

§. 18. Et in omnibus Monasteriis inventarium omnium præfatorum, necnon instrumentorum fundationum, dotationum, auctoritatum, exemplarium, omniumque munimentorum conscribatur, & in formam authenticam redigatur, illudque & cetera omnia præfata fideliter asserventur, sicubi vero locorum quicquam producendum erit, exemplum ab Archetypo desumatur & transmittatur, nisi talis contigerit necessitas, ut ipsum exemplar producendum sit, quod tunc in fidem alicujus probati deponatur, qui idoneè caveat illud ipsum quàm primum reportandum.

Monasteria existentia in locis non tutis transferantur ad loca vicina.

§. 19. Illa quoque Monasteria locis patentibus constituta, quæ propter Turcarum, seu Prædonum, vel Hæreticorum incursiones tutè servari non poterunt, facto de ipsorum juribus, litteris, auctoritatibus, tabulis, monumentis, atque omni prorsus suppellectile, mobilibusque bonis, jocalibus, & rebus fideli inventario, & si opus erit earum omnium depositio fiat apud personam fide & facultatibus idoneam, ita ut nihil omnino inde sine consensu expresso, & speciali mandato Conventus moveri valeat, in Civitates, oppidave vicina transferantur.

Visitationes fiant sollicitè & prudenter.

§. 20. Ceterum ad restituendam monasticam disciplinam, & restitutam conservandam, Cistercii, & ceteri patres Abbates, in Capitulo generali provideant diligenter, ut omnes visitationes sollicitè, & prudenter, ac cum pietate fiant, salutem animarum, Religionis zelum, perpetuum cultum divinum, clausuram, obedientiam, & cetera omnia, quæ ad mores, correctionem, & Religiosorum ædificationem pertinent, procurando. Quibus in rebus ubicumque non sunt mensæ Conventuali assignati redditus, qui hoc onus ferre possint, Abbates, & Commendatarii, ac alii quicumque, administrationem spiritualium, & temporalium visitandorum Monasteriorum habentes; necessaria omnia ministrare, ac contributiones, & sumptus pro gerendis aliis communibus negotiis dictæ Sedis auctoritate impositas, ac etiam ad brachii sæcularis adhibitionem præstare teneantur.

Visitatores hospitari debent à Commendatariis.

§. 21. Visitatores, ac solitos & necessarios ipsorum famulos, & jumenta debita Hospitalitate recipere, & eisdem in omnibus auxiliari omnino debeant, & ad id etiam censuris & pœnis Ecclesiasticis per Capitulum, ac etiam per ipsos Visitatores compellantur.

Commendatarii nihil detrahant de necessariis Monacorum, & eas ob delicta non ejiciant, sed ad Superiores deferant.

§. 22. Ne porro deferendi Monasterii occasio Monachis præbeatur, quod ex vagandi libertate illis à Commendatariis oblata, ut expensis parcant, plerumque evenit, præcipimus, & interdicimus, ne ulli omnino Commendatarii quicquam, vel minimum, de mensa, & aliis necessariis detrahant, neque ullo modo diminuant, aut quempiam etiam propter delictum ejiciant, sed quotiescumque Monachi quid admiserint, quod quidem animadversione dignum sit, id quamprimum Priori Claustrali, vel si gravius sit delictum Visitatori significent, qui correctionem juxta Ecclesiæ & dicti Ordinis statuta faciat, qui si ultra sex menses distulerit, eo ipso sit ab Officio depositus, & ad illud, ceteraque omnia Ordinis ejusdem Officia triennio inhabilis censeatur, statimque Præsidentes correctionem hujusmodi aliis committere teneantur.

Archivium fiat Cistercii cum Judice cujuscumque Monast. & beneficiorum ac bonorum & jurium eorum.

§. 23. Ad hæc volumus, & mandamus, ut apud dictum Monasterium Cistercii constituatur, constitutumve restituatur Archivium in quo Index ordine compositus omnium aliorum Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & beneficiorum dicti Ordinis in omni parte Orbis constitutorum, etiam in Commendam obtentorum, vel unitorum habeatur, & item distinctum cujusque inventarium sive repertorium bonorum, proprietatum, rerum, jurium & actionum omnium, necnon exemplum authenticum instrumentorum, privilegiorum, fundationum, donationum, litterarum, auctoritatum & monumentorum quorumcumque conficiatur, confectumque fideliter asservetur.

Revocatio indultorum & licentiarum habendi aliquid proprium.

§. 24. Revocamus quoque, & abolemus omnia & quæcumque privilegia, auctoritates, licentias, dispensationes, & indulta cujusque privati rerum, & bonorum usus, proprietatis, possessionis, & dominii, omnibus cujuscumque gradus, & dignitatis Monachis dicti Ordinis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos,

& dictam Sedem ejusque Legatos ex quibuscumque causis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata & innovata, quibuscumque concepta formulis, ac clausulis, & decretis suffulta, quorum omnium tenores Præsentibus haberi volumus pro expressis, ac volumus illa omnia vires, & effectum de cetero non habere; quin etiam Visitatores, & ceteros omnes, qui in hujusmodi proprietarios severè non animadverterint ad Officia hujusmodi, & alia ipsius Ordinis ministeria perpetuò inhabiles esse.

Eleemosynas pauperib. subministrent Commendatarii.

§. 25. Ceterum, ut vicina plebs egena, pro Religionis consuetudine, & instituto confoveri, ac ceteri piam, & fidelem rerum administrationem collaudare possint, eisdem Commendatariis præcipimus, ut in suis Monasteriis pauperes eleemosynis pro modo facultatum prosequantur.

Appellatio non datur ad Legatos, vel Nuncios Apostolicos à sententia Abbatis, & aliorum Superiorum hujus Ord.

§. 26. Quia verò nihil æquè dissolutè, & indisciplinate vivendi licentiam adfert, quàm impunitatis spes, eamque non ita pridem, tam nonnulla ejusdem Ordinis Monasteria, quàm illorum personæ ex eo nancisci cœperint, quod à sententiis, & decretis per ipsius Ordinis Generalem, aut ejus Vicarios in Provinciis deputatos, contra se latis, ad Nostros, & dictæ Sedis Legatos, & Nuncios provocando, pœnas in se constitutas eludere satagunt, in antiquorum statutorum, consuetudinum, rituum, & privilegiorum præfatorum præjudicium, & ipsius Ordinis Superiorum contemptum, ideo ne abusus, & incommoda hujusmodi tractu temporis altius irrepant, providere volentes, Motu, scientia, & potestate similibus, statuimus, & ordinamus, ac districtè præcipimus, interdicimus, ne ulli omnino dictæ Sedis Legati, vel Nuncii appellationes à sententiis, & decretis per Abbatem generalem, vel ejus Vicarios, aut Superiores præfatos, latis vel promulgatis, ut præfertur, pro tempore interpositas, ullo modo recipiant, aut admittant, neque de illis cognoscant, seu illarum, vel quocumque alio prætextu, Monasteria, Prioratus, aut alia loca ejusdem Ordinis visitent, sed quotiescumque ad illos aliquid in Monachos, aut personas hujusmodi animadversione dignum deferri contigerit, juxta formam Commendatarii circa delicta Monachorum, & personarum earumdem per Nos, ut præfertur, præscriptam, Vicarium ipsius Ordinis in illa Provincia institutum monendum curent, qui delinquentes sub pœna superius ad id constituta exemplariter corrigere, & punire teneatur. Decernentes appellationes, provocationes, aut quascumque alias reclamationes à Monachis, & personis hujusmodi ad dictos Legatos, seu Nuncios, vel locorum Ordinarios, ut præfertur, pro tempore interpositas, vel interponendas, ac processus desuper habitos, vel habendos, necnon inde secuta, vel sequenda quæcumque, nullius fore roboris, vel momenti, ac Generalem Abbatem, & Vicarios, necnon Superiores præfatos, ad correctionem, & punitionem delinquentium Monachorum, & personarum Ordinis hujusmodi, appellationibus, procurationibus, & reclamationibus hujusmodi nequaquam obstantibus procedere posse, & debere.

Clausulæ præservativæ hujus const.

§. 27. Præsentes quoque litteras, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vitio, seu intentionis nostræ defectu, quovis prætextu, quæsitove colore, vel ingenio nullatenus notari, argui, vel impugnari posse, neminemque illas quavis de causa etiam justissima impugnantem in judicio, vel extra audiendum esse, nec illas sub quibusvis similium, vel dissimilium concessionum, gratiarumque revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per Nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum intuitu, & contemplatione, aut in eorum, vel etiam nullius favorem sub quibuscumque tenoribus, & formis ac cum quibusvis clausulis, ac etiam vim contractus, aut legis, seu statuti perpetui inducentibus decretis, & aliàs quomodolibet concessis, & concedendis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis desuper quomodolibet editis, & edendis aliquatenus comprehendi, neque illis aliquo umquam tempore, etiam per Sedem præfatam derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de toto tenore, & data Præsentium expressa mentio habita, & derogatio, suspensio, revocatio, limitatio, modificatio, aliaque præmissa de Cistercii, aliorumque quatuor primorum nuncupatorum Abbatum prædictorum expresso consensu facta fuerint, & si aliter derogari, revocari, suspendi, limitari, aut emendari contigerit, hujusmodi derogationem, revocationem, suspensionem, limitationem, correctionem, & emendationem nullius esse roboris, vel momenti, & quoties illæ, vel illa emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restituta, & de novo, etiam sub quacumque data per ipsum Abbatem Monasterii Cistercii pro tempore existentem eligenda concessa esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 28. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes etiam Sanctæ R. E. Cardinales, aut causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum, & facultates.

§. 29. Et nihilominus omnibus nostris, & dictæ Sedis Legatis, & Nunciis, ubicumque existentibus ac locorum Ordinariis, necnon Ordinis præfati Conservatoribus, ipsorumque singulis per Apostolica scripta mandamus, quatenus præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatum, Vicariorum, Visitatorum, & aliorum præfatorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes ipsisque efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra Abbates, Vicarios, Visitatores, & alios præfatos, confirmatione, approbatione, adjectione, suppletione, concessione, statuto, ordinatione, innovatione, præcepto, interdicto, renovatione, abolitione, ac sui generalis voluntatis mandatis, decretis nostris, aliisque præmissis pacificè frui, & gaudere, ac præsentes litteras ab omnibus, quos illæ concernunt, inviolabiliter, & inconcussè observari, non permittentes Abbates, Vicarios, Visitatores, Superiores, ac alios præfatos desuper contra earumdem Præsentium tenorem quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per præfatas, ac alias sententias, censuras, & pœnas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 30. Non obstantibus præmissis, & sanctæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi pariter Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisque Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, necnon quibuslibet etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, declarationibus, inhibitionibus, & decretis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis Legatis, Nunciis, & Ordinariis præfatis, ac aliis quibusvis personis sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, aut aliàs quomodolibet concessis ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro il-

lorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum veriores tenores, formas, Datas, & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, necnon omnibus illis, quæ in litteris Pii Quarti & Pii Quinti, ac aliorum Prædecessorum præfatorum expressum fuit non obstare, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides danda transumptis hujus bullæ.

§. 31. Ceterum quia difficile foret easdem Præsentes ad diversa loca, Provinciasque circumferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis, seu exemplis, etiam formis impressis manu alicujus publici Notarii subscriptis, & sigillo Abbatis generalis, aut alicujus ex aliis Superioribus Ordinis hujusmodi munitis, plena, & indubia, ac ea prorsus fides ubique etiam in judicio adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. 3. die 12. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 12. Julii, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Pontificatus nostri anno tertio.

XIX.

Declaratio super executione Brevium seu litterarum Apostolicarum de capienda possessione beneficiorum Ecclesiasticorum, cum interpretatione Conc. Trid. sess. 24. cap. 20.

Contra impedientes executionem litterarum Apostolicarum, vid. in Tomo I. const. 39. Clem. VII. Romanus. & Pauli V. const. 63. §. 14. cum ibidem notatis infrà in Tomo III.

Edita An. D. 1574.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ad Romani Pontificis providentiam circumspectam pertinere dignoscitur, dubia super sacrorum Conciliorum decretis pro tempore insurgentia, sic suæ declarationis oraculo dilucidari, & interpretari, ut exinde litium dispendia inter fideles quoslibet valeant submoveri.

Rom. Pont. solet quandoque præcipere, ut possessio, & fructus beneficiorũ Sedi Ap. reservatorum, nomine ejusdem Sedis apprehendantur, donec litteræ Apost. expediuntur, & quandoque etiam mandat, provisos ipsos in possessionem induci &c.

§. 1. Accepimus sanè nuper, quod licet multoties Romanus Pontifex, ut provisiones, & gratiæ per eum de beneficiis pro tempore vacantibus, ac Suæ, & Sedis Apostolicæ dispositioni, & ordinationi reservatis, in favorem diversarum personarum sibi gratarum & acceptarum factæ, executioni debitæ demandentur, & ne (dum litteræ Apostolicæ sub plumbo desuper expediuntur) beneficia ipsa ab aliquibus indebitè occupentur, aut aliqua in spiritualibus. & temporalibus detrimenta sustineant, nonnumquam corporalem possessionem ipsorum beneficiorum, & illis annexorum, juriumque & pertinentiarum quomodocumque Sedis, & Cameræ Apostolicarum nominibus apprehendi, ac omnes, & quoscumq; fructus, redditus, & proventus beneficiorum, & annexorum eorumdem percipi, exigi, eosque integros personis prædictis, postquam ipsæ litteras sub plumbo expeditas haberent, una cum dicta possessione consignari, quandoque verò, dum litteræ sub plumbo hujusmodi expeditæ existunt, ut jus suum unicuique illorum conservetur, & temerariorum audacia debita castigatione compescatur, ac ipsæ litteræ Apostolicæ facilius debitæ executioni, ut par est, demandentur, provisos de beneficiis in corporalem, realem, & actualem possessionem, beneficiorum, & annexorum, juriumque & pertinentiarum prædictorum induci, & inductos in ea manuteneri amotis quibuslibet intrusis detentoribus ab eisdem, aliaque fieri, & exequi per diversas suas in forma Brevis, & sub Annulo Piscatoris confectas litteras mandet, & præcipiat, certis inibi modo, & forma tunc præscriptis, dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, seu aliis executoribus desuper deputatis, quibus omnino parendum esset.

Multi tamen ad impedien. executionem dictarum litterarum Ap. dicebant causas omnes in prima instantia spectare ad Ordinarios, exceptis causis a Pont. per speciale rescriptum committendis.

§. 2. Nihilominus nonnulli beneficiis prædictis inhiantes, ac gratias prædictas eludere, eorumque intrusiones, & detentiones improbè tueri satagentes, executionem litterarum in forma Brevis hujusmodi, & facultatem per eas ipsis executoribus, attributam, diversis dubiis, & cavillationibus remorentur, & processus per eosdem Executores desuper habitos, & formatos, ac inde secuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti esse, neque attendi debere contendunt, sub prætextu quod in decreto sacri Concilii Tridentini sessione vigesimaquarta, capitulo vigesimo, dispositum fuerit, quod causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur, exceptis his, quæ juxta Canonicas sanctiones apud Sedem prædictam sunt tractandæ, vel quas ex urgenti, rationabilique causa judicaverit Summus Pontifex Romanus, per speciale rescriptum Signaturæ suæ ejus manu propria subscribendum committere, aut avocare. Verùm cum decretum hujusmodi Concilii concessionem prædictarum litterarum in forma Brevis, & illarum executionem nihil afficiat, neq; per illos causa, seu instantia introducatur, sed merè executivè procedi mandetur, litteræ quoque in forma Brevis Annulo Piscatoris munitæ non minoris sint efficaciæ, & auctoritatis quàm rescripta Signaturæ Romani Pont. ejus manu propria subscripta.

Ideo hic Pont. declarat executionem hujusmodi litterarum Apostolicarum impedire non posse ex prædictis,

§. 3. Nos in his nostræ debitæ declarationis cautelam adhibentes, ac provisorum prædictorum jus adversus dubia, & cavillationes hujusmodi, æquitate, & justitia suadentibus præservare volentes, necnon prædictarum, & quarumcumque litterarum in forma Brevis super capienda possessione nomine Cameræ hujusmodi, aut favorem litterarum sub plumbo expeditarum, tam à Prædecessoribus nostris, quàm Nobis, & dicta Sede hactenus concessarum tenores, ac litis, & causæ si quæ desuper executæ sint statum, & merita, nominaque & cognomina Judicum, executorum, & collitigantium Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio non ad ipsorum provisorum, aut aliorum Nobis pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed ex certa scientia, ac de mera nostra deliberatione decernimus, & declaramus, per concessionem litterarum in forma Brevis, & sub annulo Piscatoris super capienda possessione quorumcũque beneficiorum dispositioni Apostolicæ reservatorum seu affectorum, Sedis, & Cam. Apostolicarum nominibus apprehendenda, & in ejusdem possessionis in favorem provisorum ab ipsa Sede de eisdẽ beneficiis, postquam litteras sub plumbo super provisionis hujusmodi habuerunt expeditas relaxationes, necnon assistentia ipsis provisis litteras desuper sub plumbo expeditas habentibus præstanda, & aliorum inibi expressorum executione facienda, quæ mandata executiva sunt, & summariam dumtaxat causarum propter quas illæ emanarunt cognitionem requirunt, decretis Concilii hujusmodi non contravenire, nihilque præjudicii illis inferri, vel eorum formam in aliquo violari, neque id dici, aut censeri, vel executionem litterarum earumdem propterea in aliquo suspendi sive remorari, aut facultatem litterarum executoribus concessam impediri, sed executores ipsos, & ab eis deputatos subexecutores

facultates sibi per easdem litteras, ut præfertur concessas, uti, frui, gaudere, & contra illis non parentes ad declarationẽ incursus pœnarum, & censurarum in eisdem litteris in forma Brevis contentarum, ac innovationem brachii sæcularis procedere, ac alia omnia, & singula in eisdem litteris contenta (illarum tamen forma servata) facere, & exequi, liberè, & licitè potuisse, & posse, necnon processus desuper habitos, & formatos, habendosq; & formandos, ac inde secuta, & sequenda quæcumq; firma, valida, & efficacia fuisse, & esse, & fore, suosq; integros, & plenarios effectus sortiri debere in omnibus, & per omnia.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Præsentes quoque litteras, de subreptionis, vel obreptionis, vitio aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel invalidari nullatenus posse.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios quacumque auctoritate fungentes, etiam Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales (sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contravenientium pœnæ.

§. 6. Districtius inhibentes, in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis cujuscumq; status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentibus, & quavis etiã Episcopali, Archiepiscopali, vel alia majori dignitate, & Ecclesiastica, etiã Cardinalatus honore fulgentibus, & quavis sæculari potestate fungentibus, ne decreto, & declarationi nostris prædictis, quovis quæsito colore directè, vel indirectè contravenire audeant, vel præsumant.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 7. Et nihilominus universis, & singulis nostris, & dictæ Sedis Nunciis, ac locorum Ordinariis, eorumque Officialibus, quatenus ipsi & eorum singuli, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, & quoties pro parte provisorum, & executorum, & sub executorum prædictorum, seu quarumcumque aliarum personarum in præmissis interesse habentium, vel alicujus ex eis fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra prædictos provisos, & executores, & subexecutores, seu alios in præmissis interesse habentes, eorumque singulos, decreto, declaratione, inhibitione, & aliis præmissis pacificè frui, & gaudere, ac præsentes litteras, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus quos illa concernunt, & concernent quomodolibet in futurum inviolabiliter observari. Non permittentes aliquem desuper contra illarum tenorem quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii PP. VIII. prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis (dummodo non ultra tres dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur) aliisque Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Exemplorum fides.

§. 9. Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singulas loca ubi opus fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 3. die 10. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 10. Julii, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno tertio.

XX.

Jurisdictio, & facultates S. R. E. Cardd. Protectorum Collegii Germanici in Urbe.

De institutione & privilegiis ejus, attende sup. const. 14. Postquam, in hoc Tomo II.

Edita An. D. 1574.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PRo nostri muneris officio æquum est providere, ut qui in scholis bonarum disciplinarum operam dant, à perturbationibus quantum potest liberentur.

Jurisdictio Cardd. Protectoris Collegii Germanici cognoscendi ejus causas summariè &c.

§. 1. Quocirca Collegium Germanicum pridem à Nobis in Urbe nostra institutum, in quo non minus quàm centum pueros, ex universa Germania Septentrionalibusque illi adjacentibus regionibus colligendos, liberalibus scientiis, ac disciplinis, necnon sacris Canonibus, & Theologia instrui, atque erudiri volumus, & ad illorum sustentationem, redditus annuos decem millium aureorum ipsi Collegio perpetuò attribuimus, speciali privilegio prosequi volentes, Motu proprio Venerabilibus fratribus nostris Jo. Ostien. Morono, & Alexandro Prænestino Episcopis, Farnesio, ac dilectis filiis nostris Marco S. Georgii ab Altaemps, & Ptolomæo S. Agathæ Comen. ac Ludovico S. Onuphrii titulorum Madrucio nuncupatis, presbyteris Cardd. ejusdem Collegii Protectoribus, & Defensoribus à Nobis constitutis, ac eorum cuilibet, omnes, & singulas causas civiles, criminales, & mixtas dicti Collegii, illiusque Collegialium, Scholarium, Rectorum, Magistrorum, Oeconomorum, Advocatorum, Procuratorum, aliorumque Ministrorum, & Officialium pro tempore existentium, Collegium prædictum, illiusque res, jura, actiones, & bona concernentes dumtaxat, tam activè, quàm passivè, per se ipsos, aut quemlibet ipsorum, vel eorum, aut cujuslibet ipsorum Auditorum, seu Auditores, aut alium, vel alios qui eis videbuntur, etiam summariè, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, necnon manu regia, nullaq; tela judiciaria servata, sed sola facti veritate inspecta, atque etiam omni, & quacumq; appellatione remota, audiendi, cognoscendi, decidendi, & sine debito terminandi, vel etiam delegandi, & ad hunc effectum quoscumque citandi, ac quibus, & quoties inhibendum fuerit, etiam sub pœnis pecuniariis, & aliis eorum arbitrio, ac in subsidium juris, censuris Ecclesiasticis, inhibendi, ceteraque omnia in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, & exequendi, liberam auctoritate Apostolica tenore Præsentium concedimus facultatem.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes irritum, & inane si secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Palatii, & Romanæ Curiæ, necnon quorumcumque tribunalium Urbis prædictæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Tribunalibus, & Curiis, illorumque Judicibus etiam ejusdem Palatii Auditoribus, ac quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decre-

tis,

tis, in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus, aut aliàs quomodolibet in genere, vel in specie, ac aliàs concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si prò sufficienti eorum derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides danda transumptis & Sanctio pœnalis.

§. 4. Volumus autem quod Præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici, dictique Collegii Secretarii subscriptis & sigillo communi ejusdem Collegii munitis, eadem prorsus fides, in judicio, & extra illud, ac aliàs ubicumque opus fuerit adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem Præsentibus si exhibitæ forent, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. P. An 3. die 15. Julii.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Idibus Julii, Pontificatus nostri Anno tertio.

XXI.

Jurisdictio Inquisitorum hæreticæ pravitatis, in eos qui ad ordinem Presbyteratus minimè promoti, Missas celebrant, & Pœnitentiæ Sacramentum ministrant.

Hoc idem supponunt Paulus IV. Six. V. atque Clemens VIII. dum ab Inquisitoribus ejusmodi reos prævia degradatione, Curiæ sæculari tradendos esse decreverunt, ut videre est in dicta Clem. const. 81. Et si aliàs. Tom. III.

Hanc Clem. VIII. const. contra non promotos ad sacrum Presbyteratus Ordinem, Sacramentales confessiones audientes, aut Missam celebrantes, eisque prævia degradatione Curiæ sæculari tradendos, editam, extendit, & ampliavit ad omnes etiam minores viginti quinque annis, dummodo vigesimum ætatis annum compleverint. S. D. N. Urban. VIII. in const. 79. Apostolatus. inf. tom. 4.

Edita An. D. 1574.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Officii nostri partes sedulò præstare tenemur, ut dubia quæ variis Doctorum opinionibus hinc inde diversa sentientibus agitantur, ad jurisdictionem Sanctissimi Officii Inquisitionis hæreticæ pravitatis pertinent, nostræ declarationis oraculo (prout ratio ipsa suadere videtur) dilucidentur, ut nulla cuiquam dubitandi occasio in posterum relinquatur.

Dubium, an qui non sunt in Ordine presbyteratus &c. missas celebrant &c. possint ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis puniri.

§. 1. Ad aures nostras siquidem nuper pervenit, multos esse qui dubitent, an contra eos, qui in sacro Presbyteratus ordine non constituti, Missas celebrare, confessiones, ac absolutionem impartiri, ausi fuerint, per officium Sanctissimæ Inquisitionis hæreticæ pravitatis in Hispaniarum Regnis institutum, & illius Inquisitores procedendum, vel etiam animadvertendum sit, ac hi, qui talia patraverint, per Inquisitores prædictos puniri debeant. Nam etsi multorum sententia affirmetur, prædictum delictum ab Inquisitoribus plectendum esse, hisce præsertim temporibus, quibus hæretici temerè audent proferre, etiam sæculares eorum sacramentorum ministros esse posse, non desunt tamen hi, qui contrariæ adhærent opinioni, unde plerumque per eorumdem Regnorum Inquisitores diversa feruntur in hujusmodi causis suffragia.

Declaratio quod possint.

§. 2. Nos itaque, ut omnis difficultas dubitatioque tollatur, animadvertentes, eos qui Presbyteratus ordine non sunt insigniti, & se in administrandis dictis Sacramentis ingerunt, facto catholicam veritatem impugnare, quæ solos Presbyteros ministros eorumdem sacramentorum constituendo, illis dumtaxat quibus eadem munera congruere existimavit, committi voluit, eorum qui in Presbyteratus ordine non constituti Missas celebrant, ac confessiones audiunt, ut præfertur, cognitionem, & punitionem, etiam ad Inquisitionis officium, & Inquisitores ante dictos pertinere, & quod hujusmodi delicti ratione adversus eos inquirere, procedere, ac culpabiles repertos punire, Officium, & Inquisitores prædicti valeant, Apostolica auctoritate Præsentium tenore perpetuò declaramus, & definimus.

Et ita, & non aliter judicetur.

§. 3. Et ita ab omnibus, & singulis Ordinariis, & delegatis Judicibus, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon juribus municipalibus, legibus Regnorum prædictorum pragmaticisque sanctionibus, ac statutis, & consuetudinibus Civitatum, & locorum quorumcumque dictorum Regnorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis forsan per Nos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros sub quibusvis verborum formis, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, seu de Apostolicæ potestatis plenitudine, vel ad supplicationem Regum, Ducum, & aliorum Principum concessis, & confirmatis, quibus omnibus illorum tenores Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 3. die 6. Aug.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die sexto Augusti, millesimo quingentesimo septuagesimo quartò, Annò à Nativitate Domini, Pont. autem nostri Anno 3.

XXII.

De Ædificiis, & Jure congrui, ac jurisdictione, & facultatibus S. R. E. Camerarii, & Magistrorum Viarum Urbis.

Hoc officium in Urbe antiquissimum reintegravit Martinus V. in const. 9. Et si in cunctarum. in Tomo I. fol. 305. Et ejus jurisdictionem ampliavit Six. IV. in const. 20. Et si de. fol. 421. Leo X. in const. 19. Inter. fol. 568. in d. Tom. I. ac hic suprà Pius IV. in const. 102. Inter. fol. 168. ac Pius V. omnes eorum dispositiones ad terminos juris reduxit in const. 126. Ad hoc nos. Et idcircò iste Pont. d. officium innovat, & facultates, jurisdictionemque præscribit, ampliat, & declarat.

Ad hæc omnia vide etiam novum Stat. Urbis lib. 3. cap. 39.

Edita An. D. 1574.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Quæ publicè utilia, & decora esse huic Almæ Urbi ratio ipsa atque usus docuit, ea privatis cupiditatibus, ac commodis præferenda censemus.

Causa hujus constit.

§. 1. Cùm itaque felic. mem. Pius Papa V. prædecessor noster nonnullas per fel. record. Sixtum IV. Leonem X. & Pium etiam IV. similiter prædecessores nostros ad ornatum Urbis editas constitutiones, una cum decreto Cameræ Apostolicæ de inquilinis in emptionibus domorum præferendis, tamquam juris communis correctorias, & quæ nimis latè à Judicibus interpretatæ causam injuriæ quàmplurimis pauperibus inferendæ præberent, duobus editis scriptis, quorum solam signaturam sufficere voluit, Motu proprio abrogasset, & ad viam juris communis reduxisset, Dilecti filii Senatus Populusque Romanus abrogationem, & inductionem hujusmodi ægrè ferentes, initio Pontificatus nostri, & aliàs persæpe publico decreto à Nobis enixè postularunt supplices, ut litteras præfatas Pii V. uti decori publico, ac multorum civium commoditati infensas tollere pro nostro erga hanc Almam Urbem paterno amore dignaremur. Quam rem dum Nos diutius differimus, plurimorum eamdem ob causam querimonias expostulantium substinuimus, quin etiam intelleximus publicum ipsius Urbis ornatum deseri, & magnifica ædificia jampridem inchoata, propter nimiam quorundam cupiditatem interrupta pendere, plurimosque ea de causa ædificandi consilium abjecisse. Quibus malis, quod minimo Civium nostrorum, ac Curialium detrimento fieri possit, mederi cupientes, cum etiam in litteris Sixti, ac Leonis, ac Pii Quarti hujusmodi multa addenda, & minuenda, ac aliàs animadversione digna apparerent, opportunum arbitrati sumus, omnibus prædictis Sixti, Leonis, & Piorum litteris antiquatis, & abrogatis, quæ ab illis ad publicum Urbis, illiusque districtius ornatum, aeris salubritatem, ac privatorum etiam commoditatem providè tunc ordinata fuerunt, ea magis commoda his temporibus ratione moderata, simulque ea quæ Nos de novo statuenda duximus, una complecti omnia, ne publicum bonum, ac decus jacere diutius pateremur.

Abrogatio constitutionum Apostolicarum circa dispofita in hac constit. & facultas Camerarii & Magistrorum cogendi dominos locorum ad ea vendendum pro viis & locis publicis dirigendis.

§. 2. Itaque dictas ac quascumque aliàs Prædecessorum litteras, quatenus ad aliquod eorum, quæ his nostris litteris continebuntur, pertinent, deque aliquo eorum statuunt, aut disponunt antiquantes, & abrogantes, atq; penitus revocantes, & tollentes, de potestatis Nobis tributæ plenitudine statuimus, quod qui pro tempore fuerint S. R. E. Camerarius, atque ædificiorum, & viarum Urbis Magistri, quacumque Urbis parte necessarium atque utile fore cognoverint, possint pro viis, areis, plateis, aliisq; locis publicis, sive veteribus dirigendis, & ampliandis, sive novis ducendis, & constituendis, cogere dominos domorum, & locorum quorumlibet, tam Ecclesiasticos quàm sæculares quacumq; dignitate præditos, ut vendant Cõservatoribus, aut Sindico ejusdem Urbis domos, & loca, quæ Camerarius, & Magistri prædicti ad id necessaria duxerint, sive illa domini ipsi habitent, sive aliis locare soliti sint, pretio à Magistris prædictis statuendo.

Domosque dirutas, areas aliaque loca vacua existentia penes vias publicas claudant.

§. 3. Ubi verò aliquas ruinas esse perceperint, locave aperta viis publicis hærentia, ne laceræ atque inhabitatæ domus, interruptaque spatiis interjacentibus viarum septa, Urbi deformitatem atque incommoditatem afferant, curent ipsi Camerarius, & Magistri eas celeriter sarciri, itaque quoscumque dominos, sive directos, sive utiles domorum dirutarum, vel arearum, aliorumve locorum vacuorum secus vias publicas jacentium gravibus pœnis propositis, brevique ipsorum arbitrio præfinito tempore, cogant domos dirutas, vel areas, aliave loca hujusmodi ab eis possessa, muro saltem claudere, murumque ipsum ad eam altitudinem, quæ proxima ædificia, proximosque muros æquet, vel ad aliam, quam ipsi præscripserint, attollere. Eamque ob causam iidem Camerarius, & Magistri, si ipsis visum fuerit, interdicant interim inde dominis exactionem, ac conductoribus, si qui fortè fuerint, solutionem pensionum seu canonum, aut censuum, easque faciant in hujusmodi opus ipsosmet conductores impendere, quas cum conductores ita impenderint, domini acceptas ferre debeant, cum verò impendere jussi neglexerint, opus quod in tempore juxta hujusmodi præscriptum factum non fuerit, sua ipsi impensa perficient. Quod si vel nulli sint conductores, vel pensiones interea temporis debitæ satis operi non sint, neq; tamen domini possidentes domos dirutas aut areas locave aperta hujusmodi sic clauserint, ex tunc præfinito tempore elapso, si utiles tantum domini sint ab utili eorum dominio, omnique jure quod inde eis competebat, cecidisse intelligantur, locaq; ipsa ad directos dominos liberè, cum onere tamen illa ita claudendi, devoluta sint eo ipso. Si verò etiam directum dominium, sive per proximè dictam devolutionem sive aliàs habeant, liceat prædictis Camerario & Magistris, postquam sic præfinitum ipsis dominis tempus affluxerit, tunc exigendis propositis pœnis, tum aliis crescente contumacia etiam gravioribus, & sæpius incutiendis eos plectere, tum verò etiam captis ex aliis illorum bonis pignoribus, eisq; per subhastationem de more distractis, pecuniam cogere, unde murus, & præscriptum opus omnino perficiatur. Vel si hac quoq; ratione non profecerint, loca eadem, modo domini ipsi illa non incolant, propositis ad hoc semel vel pluries edictis, quibuscumque personis illa novis ædificiis instaurare, vel saltem sic claudere volentibus locare, aut in emphyteusim, etiam ad longum tempus, vel ad unius aut plurium personarum, sive successivarum, sive nominandarum vitas, atq; etiam perpetuò concedere, vel etiam vendere, aut aliàs alienare, pro pensione aut canone, aut pretio quod reperiri poterit, ita quidem ut ex pluribus hoc casu, oblatoribus, si quis rei particeps, aut consors fuerit, is præ omnibus obtinet, nisi forsan, & ipse in claudendo negligens fuerit, præter hunc autem, vicinis ceteris, & inter vicinos qui magis indiget, vel qui vicinus est à pluribus partibus, inter ceteros verò qui plus, quique ad majorem Urbis ornatum ædificare voluerit, præferatur, judicio eorumdem Camerarii & Magistrorum.

Ædificantes possunt muro propinquo uti soluto pretio.

§. 4. Pro privatis autem ædificiis similiter, aut novis construendis, aut veteribus ampliandis, liceat cuicumque quovis muro sibi propinquo liberè uti, eiq; tigna, lapides, aliamq; materiam ædificii sui, totumque ipsum ædificium injungere & annectere, etiam si murus is ad vicinum suum totum pertineat, persoluto tamen ejusdem muri dimidio pretio, ad eam æstimationem, quam duo periti, quorum singulæ partes elegerint; vel illis discordibus, ipsi viarum Magistri declaraverint.

Viculosque inter medios eorum domibus adjungere.

§. 5. Et si inter duas domos viculus fortè sive intercapedo trium circiter, ut solet palmorum intersit, liceat ei qui primus in altera earumdem domorum ædificare cœperit, habita tamen ab ipsis Magistris licentia, totum sibi vinculum nullo persoluto pretio occupare ac domui suæ adjungere, domumque ad vicini murum producere, muroque ut supra dictum est, communiter uti.

Vicinos etiam cogere ad eis vendendum loca vicina aliis locata, vel etiam ab eis ii habitata, aucto pretio ad 12. vel 5. partem respectivè.

§. 6. At si quis domum, fundum, solumve habens, ibi ædificare voluerit, illi Camerarius & Magistri præfati cogant vendi domos, aliaque loca eidem domui, fundo, solo vicina, quæ eorum domini non incolunt, sed locare solent, quæq; iidem Camerarius, & Magistri hujusmodi ædificio utilia & necessaria putaverint, pretio tamen aucto duodecima ejus parte, ultra æstimationem modo prædicto faciendam. Et nihilominus si ædificium ipsum insigne futurum sit, eiq; perficiendo aliqua domus etiam à domino habitata, vel hortus, aliusve locus muris clausus opportunus cohæreat, eo casu (dummodò ædificium jam cœptum sit, idque à duobus saltem lateribus cohæreat domui, horto, vel loco hujusmodi, illiusque æstimationem quadruplo sit excessurum) cogant dominum etiam sic habitantem, ut domum, hortum, vel locum vendat aucto tamen dicto pretio ad quintam ejus partem, dataque ipsi domino sex mensium dilatione post factam ven-

venditionem, quo interim ibidem permanens aliam sibi habitationem parare possit.

Domini domus, Parte diruta ob ornatum Urbis, cogant vicinos contiguos domus non habitatores, eis vendere. Et si plures sint domini, electio datur ei qui minorem jacturam passus est vel qui domum suam sarsit.

§. 7. Præterea cum ob ducendam sive dirigendam viam vel ob aliud opus publicum, aliqua pars alicujus domus quam dominus sine ulla fraude tunc habitaret, mandato dictorum Magistrorum diruta fuerit, unde domus habitationi domini incommoda efficiatur ut familiam non capiat, si juxta illam fuerit alia domus annua pensione vel aliàs locari solita cujus conjunctione hujusmodi incommoditati subveniri possit, ut id fiat cogant eam domino domus dirutæ, si ibi deinceps habitaturus sit, vendi pretio quod supradicto modo æstimatum fuerit. Quod si diversorum dominorum domus hujusmodi jacturam passæ locari solebant, non autem habitari, alio ipsorum dominorum petente, cogatur alius domum suam sic dirutam vel excisam vendere, constituto pretio ad æstimationem prædictam, hac tamen distinctione habita ut detur optio illi, qui minorem jacturam in sua passus fuerit, an ipse velit aliam emere. Quin etiam, si quis post hujusmodi ruinas, propter publicum aliquod opus factas propriam domum, ea de causa aliqua parte dirutam vel excisam, quam ipse habitare solebat sarserit, eique alia domus, similem passa jacturam contigua sit, quam dominus similiter habitans intra tempus à Magistris præfinitum neque sarserit neque muro clauserit, sed deformem reliquerit, velitque is, qui suam sarsit, truncam illam sibi contiguam suæ conjungere & ædificare, ac propterea pretio, ut supra dictum est, æstimando, & amplius addita ejusdem pretii quinta parte emere, cogatur ejus dominus, licet habitans, ita vendere.

Vendere volentes fundos, debent vicinis intimare, ipsique emptores jurare venditionem esse veram, alioquin vicini retrahunt inf. annum à d. c. scientiæ. Imo debent, intimare etiam Inquilino, ut mox sequitur.

§. 8. Sed & cùm aliqua domus, sive fundus, aut solum volente sua sponte domino vendendum erit, teneatur venditor perquirere à vicinis, quotquot erunt, qui rem aliquam immobilem illi contiguam habuerint (etiam si se empturos nullo modo antea professi sint) an aliquis eorum velit rem vendendam emere, eisque pretium atque omnia pacta & conditiones, quibus cum alio verè, omnique procul fictione contraxit, intimare, perquisitio autem & intimatio fiat per unum ex Cursoribus seu mandatariis personaliter quidem si reperti fuerint, sin autem, duorum Cursorum, seu mandatariorum diligentia reperiri commodè non poterint, fiant domi dimissa copia, absentibus autem ab Urbe, dicto extrajudicialiter & summariè coram eisdem Camerario & Magistris eos abesse, fiant per publicum edictum locis, quibus in Urbe consuetum est, affigendum. Quibus ita factis jurent tam venditor quàm emptor apud acta Notarii dictorum Magistrorum, venditionem de hujusmodi re jam factam, & intimatam, esse veram, & in ea ejusque pretio non intercessisse dolum, fraudem, simulationemve aliquam.

Vicini autem quib. venditiones intimatæ fuerint, si emere voluerint, debent hoc declarare &c. Imo inquilini præferuntur vicinis nolentib. ædificare ut mox sequitur.

§. 9. Post hæc si vicini prædicti se eisdem pretio, ac pactis, & conditionibus empturos non deliberaverint, & ibi ædificaturos non promiserint, præsentes scilicet intra quindecim dies, absentes verò intra triginta, à die præstitorum hujusmodi juramentorum rursus tam præsentes quàm absentes intra alios quindecim dies ab hujusmodi declaratione, & promissione, si fiat, omnia juxta ea quæ in venditiove intimata continebuntur, non præstiterint, pretiumque si quod in illa solutum fuerat, non persolverint, & de ædificando ibi ad certam summam, certumque tempus, ac sub certa pœna, prout ab eisdem Magistris præscriptum fuerit, se non obligaverint, illis posthabitis, venditio cuicumque alii facta maneat, & rata sit. Qui verò intra utrumque dictorum terminorum prædicta impleverit, ei ceteris exclusis venditio sic fieri debeat. At si perquisitio, & intimatio ita factæ, juramentaque ita præstita non fuerint, quæcumque venditio de ea domo, sive solo cuicumque alii facta nullum jus emptori tribuat, & quoad illum pro infecta sit, quamdiu vicini intra annum à die quo illam resciverint, se opposuerint. Siquidem aliquo ipsorum intra dictum annum petente, seque, ut præ dictum est, obligante ad ædificandum, & pretium emptori (si is illud accipere, & emptioni suæ renuntiare, ac ratione illius, prout Camerarius & Magistri mandaverint, cavere voluerit,) restituente, alioquin pretium ipsum deponente, venditio ei facta censeatur, & perinde ex illa in rei possessione inducatur, expulso inde dicto primo emptore, ac si cum eo & ad ejus commodum celebrata esset. Rescivisse autem, quoad hoc attinet, intelligatur quocumque modo perceperint, vel hoc solum, rem scilicet, fuisse venditam, licet neque pretium neque alias conditiones aut qualitates perceperint. Post dictum verò annum maneat prima venditio, neque hac de causa à quoquam amplius impetatur.

Simulatoresque hujusmodi venditionum pœnas hic expressas incurrunt.

§. 10. Ceterum eo casu quo perquisitio, & intimatio prædictæ fient, si in illa venditione aliqua simulatio, præsertim circa pretium augendum, admissa fuerit, tum venditio nulla sit, tum simulatores ipsi alter re, alter pretio privati sint, ipsumque pretium ipsaque res Cameræ Apostolicæ applicentur eo ipso. Et præterea iidem simulatores pœnis falsi, &, si juraverint, etiam perjurii puniantur.

Inquilinis etiam intimatio præfata fieri debet, & ipsi præstare tenentur contenta in venditione, non autem ædificari: vicini autem eis præferuntur, si ædificare velint.

§. 11. Eadem omnia & inquilino locum habeant, cùm domus volente domino venalis erit, videlicet ut etiam ipsius domus inquilino, si quis erit, perquisitio, & intimatio fiant modo prædicto, ipseque, si emere voluerit, tum intra eosdem terminos, tum deinceps eadem faciat, quæ vicini facere debent, excepta dumtaxat oblatione & obligatione de ædificando. Etenim inter inquilinum, & vicinos ea sit distinctio, ut volentibus ædificare vicinis, inquilini nulla ratio habeatur, sed tantum vicinorum. At illis non promittentibus ædificare, inquilino, etiam si ædificaturus non sit, idem jus in emptionem competat, quod vicinis, si ædificare vellent, secundum prædicta competeret.

Vicinisque plurib. concurrentib. quis præferri debeat.

§. 12. Verumtamen quando in singulis casibus prædictis, sive coactæ sive spontaneæ venditionis, duo vicini fuerint, quorum ædificiis vendenda res opportuna existat, & propterea illam sibi quisque ex hac constitutione vendi postulet, is obtineat qui magis illa indiguerit, aut si uterque æquè indigeat, inter utrumque dividatur, quatenus utrique commoda portio tribuatur. At si hujusmodi portiones utrique forent inutiles, tota illi detur, cujus ædificio à pluribus partibus, vel aliàs magis adhæserit. Si verò alteri tantum divisio inutilis futura sit, nihil illi, sed tota alteri detur. Quod si nulla fuerit ædificantium indigentia, is præferatur, qui magis fuerit vicinus, vel in vicinitate pari, is qui plus, quique ad majorem Urbis ornatum, judicio eorumdem Camerarii & Magistrorum, ædificare voluerit.

Ædificare volentes in re stabili in emphyteusim, &c. concessis obtinebunt à Camerario & Magistris eorum liberationem, prædicta alia re stabili ejusdem pretii & redditus cum oneribus quæ erunt in re sic liberata.

§. 13. Præter supradictos autem vicinitatis casus, si quis domum aliumve fundum aut solum in emphiteusim, aliumve titulum, perpetuò vel ad unius aut plurium personarum vitam, pro annuo canone aliave responsione concessum habeat, ibique ædificare velit, liceat eisdem Camerario & Magistris, eo petente, domum, fundum, aut solum hujusmodi ab ejus directi domini, licet nolentis, proprietate, dominio, ac jure, necnon à canonis seu responsionis præstatione eximere & liberare, alia re stabili prius constituta, pretii, commoditatis, redditus, ac bonitatis saltem paris, quæ loco illius liberatæ sit quoad omnia, & ad eumdem directum dominium ratione proprietatis, dominii, devolutionis & aliàs cujuscumque juris & oneris, eisdem modo & forma pertineat, quibus illa pertinebat, translato quoque ad istam hujusmodi canone sive responsione, cum augmento quintæ illius partis, & insuper præstita idonea cautione & etiam facta per illum qui ædificaturus est, obligatione omnium suorum bonorum, tum quod res in quam facta est hujusmodi translatio libera est, tum etiam de evictione in ea forma, qua in Urbe præstari solet.

§. 14. In rusticis quoque prædiis, ut illorum nitori

ad

Vineæ aut canneta intra milliaria tria ab Urbe existentia, & locari solita vendenda sunt vicinis habentib ibi vineas majores & nobiliores.

ad honestam in illis hominum commoditatem, salutaremque sive animi sive corporis refectionem, aliqua ratione consulatur, illud observetur, ut qui vineas aut canneta intra tria ab Urbe milliaria, sive partiariis colonis aliqua parte fructuum, sive aliis pecunia solent locare, cogi possint eadem vendere, pretio æstimando ut suprà dictum est, & amplius duodecima ipsius pretii parte, iis qui prope illa vineas possident, quas colunt sua impensa, dummodo emptorum vineæ sint non solum majoris pretii & mensuræ, sed magis etiam & cultæ, & ædificiorum structuris conspicuæ, hisque omnibus illa tantopere superent, ut magna inter utraque adsit inæqualitas, judicio eorumdem Camerarii, & Magistrorum. Non possint autem cogi ut partem tantummodo earum vendant.

Prædiola decem rubrorum intra 12. milliaria ab Urbe existentia & majoribus prædiis contigua, vel ea intersecantia vicinis vendenda sunt.

§. 15. Ii verò qui usque ad duodecim ab Urbe milliaria habent prædiola mensuræ decem dumtaxat, vel pauciorum rubrorum, quas linguas seu pedicas dicunt, contigua majoribus aliorum prædiis, quæ casalia appellantur. Item ii quoque ex quorum casalibus similes linguæ seu pedicæ ejusdem mensuræ, in aliorum intra idem spatium duodecim milliarium constituta casalia excurrunt, eaque intersecant, ut à duobus, ut minus, lateribus linguæ ipsæ à vicinis casalibus circumdentur, cogi possint, sive ipsi colant sive aliis locent, illas vendere, constituto pretio ad æstimationem de qua suprà dictum est, adjectaque ejusdem pretii quinta parte.

Declaratio quod dispositio circa prædictas venditiones sponte vel coactè fiendas, locum habent etiam in bonis ad pia loca spectantibus, aut fideicommisso subjectis.

§. 16. Quæcumque autem supra statuta sunt, tum de Urbanis tum de rusticis prædiis, aut sponte aut coactè vendendis, vel etiam à directis dominis liberandis, ea locum habeant omnino, sive prædia ipsa sint ecclesiastica, & ad quascumque Ecclesias, & basilicas etiam dictæ Urbis etiam Patriarchales, aut cujusvis Ordinis monasteria, & etiam Mendicantium domos, aliaque loca religiosa, necnon hospitalia, etiam nationum, aut regularium, militiarum, sodalitesque aut confraternitates, ceteraque pia loca pertinentia, dummodo neque contigua Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, religiosisque ac piis locis hujusmodi, neque intra illorum septa consistant, sive sint privatarum personarum capellæ, & oratoria, vel domus aut loca servandæ hospitalitati destinata, modò hospitalitas inibi jam neque exerceatur actu, neque amplius exerceri debeat, sive sint laicalia, & cuicumque fideicommisso, substitutioni, successioni vel dispositioni obnoxia, & tam hæc laicalia, quàm illa ecclesiastica, eorum qui illa reliquerunt seu dederunt, ultima vel alia voluntate alienari prohibita, ac quocumque onere gravata.

Facultas Camerarii & Magistrorum & forma procedendi in casibus in quibus recusat quis vendere aliqua bona, juxta formam hujus constitutionis.

§. 17. Sed quoties casus evenerit, quo res aliqua hac constitutione vendi debeat, si is ad quem pertinet eam vendere, bis monitus à Camerario & Magistris, cum assignatione convenientis termini ad vendendum, id recusaverit, vel malitiose distulerit, tunc Camerarius, & Magistri vice ac nomine recusantis, vel differentis rem ipsam vendant, cum promissionibus, obligationibus, renunciationibus, pactis etiam pœnalibus, & clausulis consuetis, pretiumque quod inde cum ejus augmento proveniet apud ædem sacram, vel personam fide & facultatibus idoneam deponant. Deinde si res ecclesiastica erat, vel etiam si laicalis, sed quod sciatur, fideicommisso, similive dispositioni subjecta, alienarive prohibita, aut onere gravata, antequam emptor ejus possessionem assequatur, pretium ipsum totum in aliquorum bonorum immobilium emptionem utiliter convertatur, cavente de evictione etiam ipso emptore & ad id omnia bona obligante denturque bona inde empta domino rei venditæ. Quo facto, venditio rei illius nequaquam rescindi, aut etiam impugnari possit, prætextu quarumvis obstantium dispositionum, sive etiam inutilitatis Ecclesiæ, aut loci vel personæ cujusquam. Et insuper res illa vendita libera sit, & exempta ab omnibus hujusmodi dispositionibus, prohibitionibus, & oneribus, eaque ad bona, in quæ illius pretium conversum est, sint translata. Et exinde bona ipsa dictæ venditæ rei loco maneant, eisdemque prorsus dispositionibus, prohibitionibus, & oneribus subjaceant, quibus illa subjacebat, sintque nihilominus de evictione illius emptori obligata eo ipso.

Et procedendi etiam quando quis consensit vēdere juxta hanc dispositionem.

§. 18. Sin autem res vendita neque ecclesiastica erat, atque ejusmodi vinculis obnoxia habeatur, & qui ejus dominus fuerat, venditioni ita factæ consentire velit, ac fidejussores de evictione præstare, pretium illi solvatur. Quod si hujusmodi fidejussores præstare noluerit, vel etiam non potuerit, emantur ex ipso pretio, arbitrio eorumdem Camerarii & Magistrorum, vel loca montium non vacabilium, vel alia bona immobilia, de quorum evictione idoneis fidejussoribus sit cautum, eaque dicto domino tradita sint loco similis cautionis pro re vendita; donec aliter emptori idoneè caveatur, & interim vendi, aut aliàs alienari nullo modo possint. Verùm usquequo pretium, vel ex pretio alia res empta, ut præfertur, domino tradatur, pensio quæ ex ipsius rei venditæ locatione percipi solebat, vel percipi verisimiliter potuisset, eidem ab emptore persolvatur.

Facultas eorumdem præscribendi tempus ad ædificandum summam ibi exponendam à volentib. uti favore hujus constitutionis ex causa ædificandi.

§. 19. Curent autem Camerarius, & Magistri, ut quisquis per causam ædificandi hujus constitutionis favore uti voluerit, ei ante omnia, consideratis tum ipsius loci qualitatibus, summam quam ædificando, ut minimum, impendere, ac tempus quo inchoasse, quoque perfecisse debeat, propositis quas voluerint pœnis præscribant. Isque ad præscriptum hujusmodi promittat, & se bonaque sua omnia arctissimè obliget, subiturus omnino pœnas ipsas nisi promissa præstiterit, omnia purgatione moræ ex quocumque jure, & etiam canonica æquitate competenti penitus sublata. Et nihilominus compellendus ab eisdem Camerario, & Magistris, vel promissa perficere, vel quæ propterea emit, & etiam illis vicina, quorum occasione emit, & in quibus se ædificaturum proposuerat, loca, & domos aliis ædificare volentibus, justo pretio, sicut supràdictum est æstimando, absque ullo augmento vendere.

Qui emerunt bona vigore dictarum litterarum Sixti 4. Leon. X. ac Pii 4. & ædificare promiserunt, debent ea adimplere infra sex menses.

§. 20. Sed ne aliquorum impunitas, qui ut accepimus, beneficio litterarum Sixti & Leonis, ac Pii Quarti dum illæ vigerent abusi, domos, & loca ex illarum depositione acquisita, infabricata adhuc retinent, aliis admittendi similia audaciam præbeat, iidem Camerarius & Magistri, illos omnes qui à viginti annis citra loca aliqua ex dictarum litterarum dispositione emerunt, seque in illis ædificaturos promiserunt, nec præstiterunt, cogant ea omnia quæ tunc facere debebant, intra spatium sex mensium à die præcepti eis hac de re faciendi implere, alioquin pœnas præmissas ab iis exigant omnino. Et præter illas, loca eadem dominis quibus ablata fuerunt, si ipsi velint, eodem pretio quod tunc solutum fuit restitui, vel illis nolentibus aliis qui ibi ædificaturi sint pretio, ut supradictum est, æstimando, vendi compellant.

Applicatio locis piis pœnarum incurrendarum ob contraventiones.

§. 21. Ceterum pœnæ omnes quas incurrent, qui adversus constitutionem hanc, seu Camerarii & Magistrorum pro ipsius constitutionis executione mandata vel decreta admiserint, piis locis dictæ Urbis ita applicata sint, ut illi ex ipsis locis irrevocabiliter debeantur, pro quo primum pœnæ ipsæ post illarum incursum petitæ fuerint, ad quam petitionem, lapsis ab hujusmodi incursu triginta diebus, nisi dicti Camerarius, & Magistri illas jam pro eorum debito exegerint, quilibet in dicta Urbe, vel in Romana Curia Judex ad illarum exactionem indesinenter procedat, donec eidem loco verè & integrè persolutæ fuerint. Nullo autem dictorum locorum petente, noster in Urbe Vicarius eas de manu dictorum Camerarii & Magistrorum acceptas, vel eis ab ipso interpellatis negligentibus, ab eorum debitoribus exactas, inter dicta loca, juxta eorum indigentiam, arbitrio suo distribuat.

§. 22. Nos

Facultas Camerarii, & Magistrorum procedendi summarie &c pro executione prædictorum.

§. 22. Nos enim ad supradicta omnia & singula faciendum, & exequendum, inque illis, & pro illis summariè, simpliciter, & de plano, solaque veritate inspecta, ac manu regia, etiam ex officio procedendum, plenam, expeditam, liberamque auctoritatem, & potestatem, Camerario scilicet in ecclesiasticas, eidemque & Magistris viarum prædictis in laicas, ac quoad pœnas prædictas Vicario ac singulis Urbis, vel Curiæ Judicibus hujusmodi, in quascumque personas, de eadem potestatis plenitudine præsentis constitutionis auctoritate tribuimus & demandamus.

Decretum irritans.

§. 23. Decernentes eadem omnia, & singula quæ supra statuta sunt, si quando in aliquo casu de eorum sensu controversia continget, in eam partem interpretanda esse, quæ ad Urbis ornatum magis facere videbitur. Ac semper, & ubique, sive in judicio sive extra judicium favorabilia censeri. Et ita ab omnibus Judicibus etiam Palatii Apostolici Auditoribus & Cardinalibus sublata quavis aliter interpretandi, & judicandi potestate, interpretari & judicari debere. Et si secus fiat, fore irritum & inane.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 24. Non obstantibus præmissis, ac fel. recor. Symmachi, & Pauli II. de rebus Ecclesiæ non alienandis, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus etiam Imperialibus, dictæque Urbis, atque Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum religiosorum sive piorum, Ordinumque, quorum bona hujusmodi fuerint, statutis & consuetudinibus, necnon testantium voluntatibus, aliisque dispositionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque & litteris Apostolicis eisdem Ecclesiis, Monasteriis & locis, eorumque Superioribus, Capitulis, & Conventibus, seu Populo Romano, aliisque quibuscumque concessis, & quibusvis aliis Sedis Apostolicæ indulgentiis, per quæ Præsentium executio, & per eas tributæ jurisdictionis explicatio posset quomodolibet impedire vel retardari, quibus omnibus eorum tenores pro plenè & integrè expressis habentes, de potestatis plenitudine prædicta derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 3. 1. Octob.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno incarnationis Dominicæ 1574. Kal. Octobris, Pont. nostri Anno tertio.

XXIII.

Privilegium Doctorum Romanorum, publicè legendi in quacumque facultate, in generali Studio Almæ Urbis.

Hujus Studii erectionem, & alia quæ ipsum concernunt, vide in Tomo I. sup. in const. 9. Bonif. VIII. In supremæ. fol. 180. & Leon. X. const. 4. Dum suavissimos. fol. 540. & inf. in const. 74. Six. V. Immensa, in Congreg. x. cum aliis quæ ad eas notavi infrà in hoc Tomo.

GREGORIUS PAPA XIII.

Edita An. D. 1574.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa const.

Cupientes universos Almæ Urbis nostræ origine Civium filios ad bonarum litterarum cognitionem & doctrinam, pro communi, & publica utilitate, dictæque Urbis ornamento, & honore, paterna charitate & Sedis Apostolicæ munificentia, atque liberalitate allicere, ut ipsis, & etiam ceteris ad virtutem calcar honorificum, & fructuosum ad datur; Motu proprio non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de mera nostra liberalitate dilectis filiis Senatui, & Populo Romano.

Doctores ex patre & avo Romæ natis, admittantur ad legendum in hoc Studio.

§. 1. Quod ex nunc deinceps, & perpetuis futuris temporibus omnes, & singulos adolescentes & juvenes Doctores ex patre & avo Romæ natis Romani, excedentes vigesimum secundum suæ ætatis annum, qui in Studio seu Gymnasio publico dictæ Urbis in quacumque facultate pro tempore legere voluerint, ad lecturam hujusmodi, facta tamen prius per eos coram dilectis filiis nostris S. R. E. Cardinalibus super eodem Studio, seu Gymnasio deputatis, ac illius Rectore, & Reformatoribus pro tempore existentibus, una lectione, admitti debeant cum salario vigintiquinque scutorum quolibet anno pro unoquoque, qui ut præfertur legere voluerit, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò concedimus, & elargimur. Necnon eisdem Doctoribus, ut præfertur, qui in eodem Gymnasio munus legendi subibunt, dictum salarium annuum vigintiquinque scutorum, ipsis, & eorum cuilibet debitis, & consuetis in eodem Studio seu Gymnasio temporibus, ac de, & ex ejusdem Studii, seu Gymnasii redditibus, proventibus, vectigalibus, & aliis emolumentis universis per eos, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, persolvendum, Motu, & auctoritate similibus constituimus, & assignamus, ipsosque ad lecturam hujusmodi recipi, & admitti, & salarium eis, & eorum singulis persolvi debere, ut præfertur, decernimus.

Executorum deputatio.

§. 2. Mandantes propterea dilectis filiis Conservatoribus Cameræ dictæ Urbis, ac Rectori, & Reformatoribus dicti Studii seu Gymnasii, præsentibus, & futuris, aliisque omnibus, & singulis, ad quos id quomodolibet spectat, & pro tempore spectabit, quatenus præsentes nostras litteras recipiant, & admittant, ac inviolabiliter observent, & ab omnibus quos eæ quomodolibet concernunt & concernent observari mandent, & faciant: necnon Doctoribus legentibus hujusmodi de dicto salario, debitis ut præfertur temporibus annuatim respondeant, & etiam faciant ab aliis responderi realiter & cum effectu. Et si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorũ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Studii, seu Gymnasii, necnon Urbis hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis Superioribus, & personis, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu simili, ac consistorialiter, & aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Pont. Ann. 3. 12. Octob.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris die 12. Octobris 1574. Pont. nostri Anno Tertio.

XXIV.

Confirmatio, & extensio constitutionis Bonifacii VIII. editæ contra dantes aliquid vel promittentes, vel recipientes, pro obtinenda gratia, vel justitia apud Sedem Apostolicam.

Hæ bullæ à Clem. VIII. approbatæ & extensæ fuerunt, ad quoquo modo aliquid dantes vel recipientes de rebus Communitatum Status Ecclesiastici in const. 10. Pro commissa. ubi notabo. in Tomo III. fol. 9.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1574.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ab ipso Pontificatus nostri principio quàm maximè possumus enitimur atq; contendimus, ut do-

domus & curia nostra à sordibus expurgetur.

Bonif. VIII. excommunicavit dantes vel recipientes ut in ejus const. 1.

§. 1. Cui salubri consilio incumbens fel. rec. Bonifacius Papa VIII. excommunicavit, & anathematizavit omnes Clericos, religiosos, & laicos utriusque sexus, sive familiares Curiæ, sive undecumque alios, qui aliquod pactum facerent, seu quid parvum vel magnum promitterent, &c.

Residuum prætermittitur quia est sup.

Hic Pont. eam confirmat & ad fautores extendit.

§. 2. Sed hoc scelus ita hodie in mores inductum est, ut plerique cupiditate improbi quæstus, potentiorum suffragationibus adnixi, hujusmodi negotiorum expeditiones hac illac conquirentes turpissimè nundinentur. Alii alios, quos gratia præstare arbitrantur, donis pollicitationibus ambiant. Quidam etiam se talium operam atque industriam pretio, & muneribus quæsisse affingant. Quæ cùm pessima sint, & Curiæ prædictæ existimationem gravissimè offendant, in eos qui talia agunt animadvertendum fore arbitrati, Constitutionem prædictam cum suis censuris & pœnis omnibus innovamus, easdemque omnes extendimus ad audentes qualecumque horum facinorum quæ adscripsimus, dantesque illis, & aliis supradictis auxilium, consilium, vel favorem.

Aliasque pœnas imponit.

§. 3. Quin etiam eos omnes, omni beneficio & officio Ecclesiastico, & sæculari, sive temporali sive perpetuo ipso jure privamus, ac privatos esse declaramus, & præterea infamiæ subjectos perpetuò, ac inhabiles ad illa & alia esse volumus. A quibus etiam, prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ ceteris sint exemplo.

Revelantibus eas condonat.

§. 4. Illis tamen qui rem adhuc incognitam, complicesque, fautores, & socios retexerint, impunitas concedatur.

D. P. An. 3. 9. Novembr.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimoquarto, Nonis Novembris, Pont. nostri Anno tertio.

Anno à nativitate Domini 1574. indictione 2. die verò 8. mensis Novembris, Pont. Sanctissimi in Christo patris & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno tertio, Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum Sancti Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Alexandrum Astanco'lum, & Antonium Clerici S. D. N. Papæ Cursores.

Petrus Aloysius Gayta Mag. Curs.

XXV.

Quod Subcollectores, & Commissarii Nuntii Apostolici in Regno Neapolitano, ejus dumtaxat jurisdictioni subjaceant, in causis criminalibus contra eos promovendis.

Edita An. D. 1575.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilecto filio Magistro Antonio Saulio utriusque Signaturæ nostræ Referendario, moderno, & pro tempore existenti in Regno Neapolitano Nuncio, & Collectori nostro Generali.

Exordium.

Cupientes pro nostri officii cura indemnitati dilectorum filiorum Cameræ nostræ Apostolicæ Ministrorum, ne illi molestiis, litibus vel incommodis fatigentur, quantum cum Deo possumus opportunè providere, Motu proprio & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, tenore Præsentium statuimus & ordinamus.

Privilegium fore pro subcollectoribus & Commissariis Nuncii Apost. in Regno Neapolis.

§. 1. Quod omnes, & singulæ causæ nunc motæ, & pro tempore movendæ, quorumvis prætensorum excessuum, criminum, & delictorum per quoscumque Subcollectores, & Commissarios, tam generales quàm particulares in quibuslibet provinciis, & Civitatibus, & Diœcesibus istius Regni Neapolitani, per te, & pro tempore isthic existentem nostrum, & Sedis Apostolicæ Nuncium & Collectorem generalem deputatos commissorum, à te, & pro tempore existente Nuncio solum, non autem à quibusvis aliis Judicibus, etiam locorum Ordinariis deinceps in futurum non modo durante eorum officio, sed etiam post ipsum dimissum, donec vixerint, audiri, cognosci, & decidi possint, & debeant. Aliisque Judicibus, & locorum Ordinariis, ne in illis sese quovis prætextu, seu quæsito colore intromittere quoquomodo ullatenus audeant vel præsumant, districtius inhibemus.

Clausula sublata & decretum irritans.

§. 2. Sicq; per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, & definiri bebere. Necnon irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Facultas Nuncii in contravenientes.

§. 3. Quocirca tibi & pro tempore existenti Nuncio, contradictores quoslibet & rebelles, etiamsi Episcopali, aut Archiepiscopali dignitate fungentes fuerint, sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis à divinis quoad Episcopos, ac Archiepiscopos, quo verò ad inferiores, sub pecuniariis arbitrio vestro declarandis, & applicandis pœnis, & demum sub sententiis, & censuris Ecclesiasticis, & per alia juris & facti remedia, appellatione postposita compescendi, brachiumque sæculare ad hoc si opus fuerit invocandi, ceteraque ad id necessaria faciendi, mandandi, & exequendi, plenam & liberam per easdem Præsentes facultatem concedimus, & potestatem.

Derogatio contrariorũ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium forsan concessis, & confirmatis, quibus omnibus, eorum tenores ac si de verbo ad verbum insererentur Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad effectum Præsentium specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 3. 4. Jan.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 4. Januarii 1575. Pont. nostri anno tertio.

XXVI.

Reformatio Curiæ de Sabellis, Marescalli Almæ Urbis.

Marescalli officium antiquissimum est, ejusque curæ Conclavis custodia demandata est, ut vidi in quadam constitutione Innoc. VI. sub die 26. Julii 1351. quam sine mendo habere potui. Et de ejus jurisdictione, & reformatione, vide etiam sup. in const. 28. Julii II. Decet. fol. 514. Tom. I. & in const. 58. Pii IV. fol. 85. & infra in Tomo III. in const. 71. Pauli V. Universi, in tit. 8.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1575.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Dum rectè administrandæ ubique justitiæ rationes omnes bene constitutas, & cupimus, & pro nostro munere veterique studio, quo possumus enitimur, haud postrema esse debet minorum hujus Urbis Tribunalium cura, in quibus quicquid delinquitur, eò deterius contingit, quò pauperiores afficit, quibus in re tenui, & acrius ex injuria damnum, & difficilius remedium afferri solet.

Causa reformationis.

§. 1. Dum igitur nuper officium Marescallatus Sedis

dis Apostolicæ dilecto filio nobili viro Bernardino de Sabellis Marescallo dictæ Sedis concesserimus, volentes eidem officio non minus de legum præstantia, quàm de viri solertia esse prospectum, ut in illius Curia de Sabellis nuncupata, tum judicia, tum cetera ad id munus pertinentia, ad justi & recti normam directa, sine sorde peragantur, infrascripta hæc, quorum aliqua pridem à Julio II. & à Pio IV. fel. record. Prædecessoribus nostris, licet prudenter constituta, jam in usu non erant, ibi deinceps inviolatè servanda perpetuò statuimus, & ordinamus, atque etiam innovamus.

Judex gratuitò deputetur. Hoc idem voluit Pius IV. cit. in rubr.

§.2. Judex ibi jus dicturus, gratuitò à Marescallo deputetur, adeo, ut neque Judici dare, neque Marescallo accipere propter hoc quidquam liceat, etiam mutui aliove nomine quavis de causa vel ante, vel post deputationem, etiam auctoritate, sive prætextu cujuscumque consuetudinis, aut etiam indulti à Sede Apostolica concessi illam enim improbamus, hoc autem revocamus expresse.

Et ad annum & ex rationabili causa ad biennium.

§.3. Deputatio verò fiat ad annum dumtaxat, quo finito finitum etiam sit ejus Judicis officium, nisi propter aliquã rationabilem causam prorogandum visum fuerit, sed prorogatio alium annum omnino non excedat, semel tantum fieri possit.

Sindicatuique stare caveat.

§.4. Antequam incipiat exercere officium, caveat idoneis fidejussoribus de stando Sindicatui. Finito officio, etiam si nec querelatus, nec requisitus fuerit, offerat se Sindicatui coram Gubernatore Urbis, & Auditore Cameræ, illi verò quadraginta diebus Sindicatum absolvant, Judicemque, prout jure faciendum erit, vel liberent, vel condemnent, & puniant, quod si intra dictorum dierum numerũ non fecerint, Camerarius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui tunc erit, duos viros deputet, qui intra alias viginti dies hujusmodi Sindicatum peragant. Lapsis autem dictis terminis pro absoluto habeatur.

Commentariensis & Capitanei, ac Executoris, officia non vendantur nec locentur.

§.5. Commentariensis, & Capitanei, necnon Executoris ejusdem Curiæ munia, per idoneos, & fidos ministros gerantur, & neque vendantur, neque locentur ullo modo, neque quidquam pro illis habendis, aut exercendis quovis nomine, & prætextu solvatur, sive respondeatur, qui aliquid solverint, sive responderint, officio privati sint, & publicè fustigentur.

Notarii sint duo tantum. Hoc idem decrevit idem Pius IV.

§.6. Notariorum officia ibi duo tantummodo habeantur, quodque soli Notarii sint, neque hic numerus aliquo prætextu augeri unquam possit.

Judex non cognoscat causas quibus statuta est Pœna corporalis.

§.7. Ceterum de causis criminum capitalium, item de illis criminibus pro quibus pœna corporis afflictiva, vel jure, vel statutis, vel bannimentis à majoribus Magistratibus promulgatis est imposita, neque Marescallus, neque Judex ab eo deputatus cognoscant.

Neque alias si alibi sit præventum.

§.8. Sed de aliis minoribus delictis, nisi jam in alio Tribunali judicium de illis finitum, aut prius cœptum fuerit, cognoscere possint.

Significationesque non concedat.

§.9. Numquam tamen salvum conductum, aut significationem, ut vocant, vel in levissimis delictis, & prætextu cujusvis dependentiæ concedant, nisi forte reus data fidejussione relaxatus esset, aliter concessum, vel concessam ceteri Judices non servent.

Fiscus citetur in causis criminalibus ejusdem Curiæ.

§.10. In quacumque autem causa criminali, quæ in hac Curia cœpta fuerit, citetur Procurator Fisci in omnibus illis terminis & actis, in quibus solet in aliis Curiis Urbis citari.

Pœnarum solutiones adnotentur ut hic.

§.11. Præterea in quacumque causa ibi cœpta, proferatur omnino sententia, sive absolvendo, sive condemnando. Et si quæ solutiones pœnarum, in eadem Curia recipientur, scribantur in libro ad hoc ordinato, singulisque solutionibus subscribat ipsemet reus, vel si is nesciverit, ipsius Procurator, vel alius in causa defensor.

App. detur in Civilibus causis ab A. C.

§.12. In civilibus verò causis, à gravaminibus in dicta Curia illatis appelletur ad Auditorem.

Tributum non exigatur ab inhonestis mulieribus.

§.13. Postremò exactiones illas, quæ mulieribus inhonestis singulis annis singulisq; sex mensibus, aut aliàs sub nomine tributi fieri solebant, omnino prohibemus, proposita Marescallo illas attentari pœna privationis officii ipso facto incurrenda.

Clauf. derog.

§.14. Non obstantibus dictæ Curiæ, etiam longissimi, & immemorabilis temporis observantia, ac confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, & stylo, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illi vel pro tempore existenti Marescallo, ex quavis causa concessis, & etiam sæpius confirmatis, quibus omnibus, illorum tenores hic pro integrè expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisq; contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino, &c.

Dat. P. An. 3. die 27. Jan.

Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimoquinto, sexto Kal. Februarii, Pontificatus Nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1575. indict. 3. die verò ultima mensis Januar. Pont. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ originaliter affixæ & publicatæ fuerunt in valvis Ecclesiæ sancti Joannis Lateranensis, Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Camillum Cherubinum, & Guglielmum Marchs Cursores.

M. Antonius Brutus Mag. Cursorum.

XXVII.

Prohibitio apellandi per Religiosos Ordinis S. Francisci de Observantia, à Prælatis ejusdem Ordinis ad Tribunalia sæcularia vel mutandi ordinationes Ministri Generalis. Permissioque habendi recursum ad ipsum Ministrum, vel Protectorem, aut Rom. Pont.

Alia de hoc Ordine attende sup. in constitut. 23. Leon. X. fol. 583. in Tomo I.

Edita An. D. 1575.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

QUoniam nostro Pastorali potissimum incumbit officio, ut ea quæ ausu temerario ab Ecclesiasticis, præsertim Regularibus personis plerumq; attentantur, quantum nobis ex alto conceditur, opportunis remediis compescamus, & removeamus.

Causa hujus prohibitionis.

§.1. Idcirco cùm referente dilecto filio fratre Christophoro de Capite fontium, Fratrum Minorum de Observantia ordinis S. Francisci Generali Ministro, non sine animi nostri molestia, nuper intellexerimus nonnumquã quosdam Religiosos, & Religiosas Ordinis hujusmodi, Dei timore postposito & suæ professionis imemores, ut in eorum malefactis & inobedientia se diutius confoveant, ab iis quæ per Prælatos ejusdem Ordinis, etiã Guardianos, sive Provinciales, vel Comissarios ab ipso Generali Ministro pro tempore deputatos acta sunt, & decreta, ad Tribunalia sæcularia appellare, & ad ea temerè confugere.

Prohibitio appellandi à Prælatis hujus Ordinis ad sæcularia Tribunalia.

§.2. Auctoritate Apostolica, tenore Præsentium præcipimus, & inhibemus sub excomunicationis latæ sententiæ pœna, à qua non nisi à Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, præterquã in mortis articulo absolvi possint, necnon privationis perpetuæ officiorũ per eos obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia quæcumque dicti Ordinis officia exercenda, ac vocis, tam activæ quàm passivæ eo ipso incurrendis pœnis, ne quis Provincialis, aut alius cujuscumq; dignitatis, status, gradus & conditionis Ordinis hujusmodi Religiosus aut Religiosa ad ipsa Tribunalia sæcularia quovis prætextu, aut quæsito colore, ut præfertur, appellare, vel illa propterea quoquo modo adire audeant vel præsumant, sed si se à Prælatis suis gravari prætendent, ad Generalem Ministrum ipsius Ordinis, seu illius Protectorem, aut Viceprotectorem in Romana Curia, vel ad Nos, sive Romanum Pontificem successorem nostrum Supremum in Ecclesia DEI Judicem sicut antiquitus semper consuetum fuit, recursum habeant, unde illis brevi manu Justitia ministrabitur.

Contraventientium eorumque fautorum pœnæ.

§. 3. Declarantes nihilominus non modo eorumdem Religiosos & Religiosas contrafacientes, in dictas pœnas incidere, verum etiam eorum quomodolibet directè vel indirectè fautores, & consultores, illas quoque incurrere.

Prohibitio resistendi Commissariis missis pro visitandis Provinciis sub eisdem pœnis.

§. 4. Præterea sub pœnis prædictis prohibemus, ne quis Provincialis, aut Guardianus, vel cujuscumq; alterius gradus Religiosus aut Religiosa ejusdem Ordinis ab ipso Ministro generali missis pro visitandis Provinciis, Comissariis, resistere, nec eis se opponere, aut contradicere, seu se rebellem exhibere, ipsos quacumque de causa, vel quæsito colore non recipiendo audeat, neque debeat.

Facultas Ministri generalis mittendi Commissarios.

§. 5. Volentes eumdem Ministrum generalem quotiescumq; sibi expedire videbitur, quos voluerit Commissarios ad quascumque sui Ordinis utriusq; familiæ Provincias quibusvis consuetudinibus ac statutis per quaslibet personas in contrarium factis, non obstantibus, liberè mittere posse.

Ministri Provinciales non immutent ordinata ab ipsis Commissariis.

§. 6. Insuper, quia, ut etiam accepimus, aliquando nonulli Ministri ex visitatis Provinciis, per Commissarios ad hoc ab ipso Generali Ministro deputatos, quæ à dictis Comissariis rectè, & salubriter ordinata, & gesta fuerunt, rescindere, mutare, aut contemnere solent, sub omnibus, & singulis pœnis supradictis expresse prohibemus, ne quisquā ab eisdē Comissariis facta, & ordinata, mutare, alterare, aut pervertere, sine expressa licentia, & permissione ipsius Ministri generalis, qui solus ea mutare valeat, ullo modo præsumant. Decernentes irritum & inane quicquid secus super his à quoquā quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Claus. derog.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis etiā juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrariū quomodolibet concessis, & confirmatis, quibus omnibus eorum tenores Præsentibus ac si de verbo ad verbū insererentur pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum Præsentium specialiter & expresse derogamus ceterisq; contrariis quibuscumq;

Dat. P. An. 3. die 8. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, &c. die octava Aprilis 1575. Pont. nostri Anno tertio.

XXVIII.

Revocatio licentiarum & indultorum quibuscumq; mulieribus concessorum ingrediendi Monasteria cujuscumque Ordinis Regularium. Prohibitioque utendi ejusmodi licentiis, pro casibus necessariis concedendis, præterquam ipsis necessitatibus urgentibus. Et declaratio quod Prælati Monialium, in casibus necessariis, & paucis comitati religiosis & ingredi possint.

Aliam declarationem circa usum ejusmodi licentiarum mulieribus sæcularibus concedendarum, vide in const. 52. Pauli V. Facultatum. Et postremò revocationem generalem omnium concessarum edidit idem Paul. in alia const. 74. Monialium. in Tomo 3.

Edita An. D. 1575. & 1581.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

UBi gratiæ, & indulta ab hac Sede concessa, successu temporis incomodum afferre noscuntur, expedit illa salubri præsidentis consilio submoveri.

Revocatio licentiarum ingrediendi Monasteria Monialium, & virorum cujuscumque ordinis.

§. 1. Proinde Sanctimonialium quieti & tranquillitati consulere, ac omnia quæ illas à spiritualium rerum cogitatione & exercitio avocant impedimenta tollere, periculaque, & scandala ab eis removere cupientes, auctoritate Præsentium revocamus, & abolemus omnes, & quascumque licentias ac facultates ingrediendi Monasteria, Domos, & loca Monialium, ac etiā virorum quorumvis Ordinum, quibusvis etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & aliis cujuscumque status & conditionis mulieribus, ac etiam omnes & quascumque licentias ingrediendi Monasteria, Domos & loca ipsarum Sanctimonialium, quibuscumque viris, etiam ejusdem status, & dignitatis tam à Prædecessoribus nostris, quàm etiam à Nobis, & Sedis Apostolicæ Legatis, aut aliis ex quibusvis quantumcumq; urgentibus causis sub quibuscumque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatoriis, revocatorum restitutoriis, aliisque efficacioribus clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumve Principum contemplationem, vel supplicationem, concessas, confirmatas, & etiam iteratis vicibus renovatas. Cassamusque & annullamus litteras desuper confectas, & processus habitos per easdem.

Prohibitio, & pœnæ Monasteria ingredientium, vigore licentiarum.

§. 2. Inhibentes eisdem qui illas obtinuerunt, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, super qua à nemine nisi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impertiri, ne ipsarum licentiarum prætextu Monasteria hujusmodi quovis modo ingredi audeant.

Pœnæ Religiosorum eos admittentium.

§. 3. Abbatissis verò, necnon Abbatibus, Conventibus, ac aliis Monasteriorum utriusq; sexus Superioribus, & personis quocumq; nomine vocentur, districtè præcipimus sub eadem excomunicationis pœna, necnon privationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne in Monasteria, Domos, & loca, quemquam prætextu hujusmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant.

Prohibitio utendi licentiis in casibus necessariis concedendis nisi ipsæ necessitates urgeant.

§. 4. Quin etiam sub eisdem pœnis ipso facto incurrendis prohibemus atq; interdicimus omnibus, & quibuscumque personis Ecclesiasticis, & sæcularibus, ac etiam Ordinum quorumcumque etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in consilio necessariis tantum ex decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne Monasteria ipsa Monialium pro libito, sed necessitatibus urgentibus dumtaxat ingredi, neve Moniales sub eisdem pœnis illos aliter admittere præsumant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, Monasteriorumque, & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, exemptionibus, & indultis Apostolicis illis eorumque Superioribus prædictis ac aliis quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, concessis, & confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, quibus omnibus, eorum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Quoniam autem difficile esset præsentes ad omnia loca perferri, volumus earum exemplis etiā impressis, manu Notarii publici, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem fidem in judicio, & extra illud ubique locorum adhiberi, quæ adhiberetur Præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P An 4. die 13. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Idibus Junii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1575. indict. 3. die vero 24. mensis Junii Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. Domini Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno 4. retroscriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ & affixæ fuerunt in valvis Ecclesiæ S. Joannis Lateranen. ac Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ & in acie Campi Floræ, per nos Scipionem

de Octavianis, & Jo. Andream Panizzam Apost. Cursores.

Joannes Freile Mag. Cursorum.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis quoad Prælatos Monialium.

Edita An. D. 1581.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Causa const. DUbiis, quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere. Cùm igitur super eo quod optima primum ratione Concilium sanxit Tridentinum, deinde in constitutione fel. re. Pii Papæ V. prædecessoris nostri nonis Julii Pontificatus sui Anno tertio, atque item nostra idibus Junii Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit provisum, ne cui in posterum, nisi in casibus necessariis septa Monasteriorum Monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuisse sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sed sui auctoritate officii nituntur, an liceat eis pro libito suæ voluntatis hujusmodi septa ingredi, vel potius servare debeant ipsi quoq; regulam à Concilio præscriptam.

Declaratio quod Prælati Monasteriorum Monialium in casibus tantummodo necessariis ea ingredi valeant. §. 1. Nos omnem hæsitationis materiam tollere, & viam scandalis præcidere, ac Sanctimonialium quieti consulere volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Prælatos omnes tam sæculares quàm regulares, quibus cura & regimen Monasteriorum Monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi Monasteria prædicta ita demum uti posse, si id faciant in casibus necessariis, & à paucis iisque senioribus, ac Religiosis personis comitati. Quocirca universos & singulos Episcopali, seu majori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, necnon quorumvis Ordinum Abbates, Priores, Ministros, & alios, quoscumque Superiores regulares seriò monemus, ut facultate hujusmodi, qui eam habent, præterquam in casibus, ut præfertur, necessariis neutiquam utantur.

Contravenientium pœnæ. §. 2. Quod si contrafecerint, eadem auctoritate Apostolica statuimus, atq; decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu Ecclesiæ interdictos, pro secunda à munere Pontificali, & à divinis suspensos, ac deinceps ipso facto absque alia declaratione excommunicatos existere, Regulares verò omni officio ac ministerio privatos excomunicationi similiter subjacere.

Derogatio contrariorum. §. 3. Non obstantibus Apostolicis, ac in generalibus & Provincialibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis Ecclesiis earumve Prælatis, aut Ordinibus, in genere vel in specie sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis quovis modo concessis, approbatis, & innovatis, etiam si illis caveretur expresse, quod nemo interdici, suspendi, vel excommunicari posset per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam de indulto hujusmodi mentionem, quibus eorumq; totis tenoribus, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur Præsentibus, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §. 4. Quoniam verò difficile esset Præsentes ad singula loca perferri, volumus earum exemplis, etiam impressis, manuque Notarii publici, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem fidem adhiberi, quæ haberetur ipsis Præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P.A. 10. die 23. Dec. Dat. Romæ apud S.Petrum, sub annulo Piscatoris die 23. Decemb. 1581. Pont. nostri Anno Decimo.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1582. Ind. 11. die verò Sabbati 30. Mensis Decembris, Pontificatus S. D. N. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno Decimo, Retroscriptæ litteræ in forma Brevis publicatæ, & affixæ fuerunt in acie Campi Floræ ut moris est, per me Scipionem de Octavianis Apostolicum Cursorem.*

Calistus Brunettus Magister Cursorum.

XXIX.

Ordinationes à Collegio Physicorum, necnon à Collegio Aromatariorum Urbis, observandæ, eorumque, in prima, & Auditoris Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ in secunda instantia jurisdictiones.

Quoad prædictam Physicorum jurisdictionem vide Pauli V. reformationem infrà in const. 71. Universi, in ult. tit. & ibi habetur etiam de Collegii Aromatariorum reformatione. Vide in Tomo 3.

Edita An. D. 1575.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. CUm officio Pastorali incumbat gregem sibi commissum secundum juris tramites, ac etiam juxta facti exigentiam vigili cura gubernare, ac abusus, & pravas corruptelas introductas, litesque, & controversias ex quibus maximè resultant dispendia partium, & totius populi damnum, maximaque jactura non sine vitæ periculo pro viribus tollere, acceperimus autem inter Collegium Aromatariorum circa modum visitationis Apothecarum, jurisdictione, pœnarum applicatione, ac rebus aliis diu controversum fuisse, & quotidie hinc inde querelæ ad aures nostras deferantur.

Prima definitio sum non sortita effectum. §. 1. Ac volentes has controversias, & differentias omnino & in perpetuum extinguere, vivæ vocis oraculo dilecto filio nostro, Francisco Tituli S. MARIÆ in Porticu Alciato, ac bo. me. Joanni Paulo Tituli Sancti Pancratii Presbyteris Cardinalibus ab Ecclesia nuncupatis, ut tam Collegium Medicorum, quam Collegium Aromatariorum, ac separatim, & in contradictorio audirent, jura ipsa viderent, Nobisque referrent, & cum pluries hoc fecissent & deinde re imperfecta ab eadem Urbe dictum Joannem Paulum Cardinalem decedere contigisset, in locum illius similis me. Julium S.Theodori, Diaconum Cardinalem de Aquaviva nuncupatum deputavimus, qui simul cum prædicto Francisco Cardinali differentias prædictas, & jura Medicorum, & Aromatariorum audiverunt, & cognoverunt, Nobisque retulerunt, & relatione facta quædam Capitula ab ipsis concepta, Motu proprio confirmavimus, & observari mandavimus, prout in schedula dicti Motus proprii manu nostra signata, sub data videlicet Romæ apud S. Petrum Kalendis Decembris Pontificatus Nostri Anno secundo, apparet.

Postrema definitio nunc firmata super. §. 2. Cumque deinde pro parte Collegii Medicorum prædictorum, iterum fuerit supplicatum super novis rationibus, & juribus audiri, Nos, ut omnis materia, & occasio conquirendi, & reclamandi in perpetuum tolleretur, commisimus eidem Francisco, & Julio Cardinalibus, ut Medicorum, & Aromatariorum Collegia iterum audirent, & cùm differentiæ jam ferè sopitæ essent, ab humanis, sicut Altissimo placuit dictus Julius Cardinalis recessit, unde Nos cupientes has differentias quantocitius terminari, commisimus dicto Francisco Cardinali informato, ut iterum (si opus esset) audiret Collegium Medicorum, & deinde Nobis referret, qui Franciscus Cardinalis iterum de novo Medicorum, & Aromatariorum Collegiis hujusmodi auditis, nobis retulit Medicos, & Aromatarios hujusmodi ad infrascripta Capitula convenisse, & concordasse, videlicet.

Aromatariorum punitione, si aromatarias non approbati exercent. Ad hoc vide const. Pauli Vendicatam in rubr. §. 3. Quod nemini liceat artem Aromatariam Magistri Institoris, sive apothecæ præpositi, aut quovis alio nomine, ac titulo exercere, nisi antea à Protomedico, ejusque Consiliariis, & ab Aromatariorum Consulibus examinatus, probatusq; erit, qui secus fecerit, vigintiquinq; ducatorum pœna mulctetur, eaq; de re soli Protomedicus, & Consiliarii ejus in suo solo Tribunali, vocatis etiam Aromatariorum Consulibus inquirant, procedant, cognoscant, decidant, puniant,

niant, sed in singulis actibus cum dictorũ Consulum Aromatariorum consilio, quod si à Protomedico, & Consiliariis non probabitur, tunc recta via ad pro tempore existentem Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generalem Auditorem, pro ejus decisione eatur, & deciso eo articulo, in quo Protomedicus & Consiliarii non probabũt Consilium Consulum Aromatariorum, revertatur in reliquis cognitio & decisio ad ipsos solos Protomedicum, & Consiliarios, qui in aliis sequentibus actibus idem observare teneantur.

De Patentium expeditione.

§. 4. Patentes autem approbationis juxta stylum, & solitum fiant.

De Aromatariorum coercitione, quando ex simplicibus composita medicamenta conficiunt, non servata forma hinc tradita. Ad hoc etiam vide dictam const. Pauli V.

§. 5. Nullus Aromatarius ex Simplicibus composita medicamenta conficiat, eadem vigintiquinque ducatorum pœna proposita, nisi prius Simplicia hujusmodi inspecta, & probata sint à Protomedico, & Consiliariis, aut certè ab aliis idoneis personis Protomedici jussu, præsente etiam uno aliquo ex Collegii Medicis, qui semper interesse debeat, donec omnis inspectio absolvatur, qui contrafecerit in eum Protomedicus, & Consiliarii inquirant, & animadvertant de consilio Consulum Aromatariorum servata forma, & modo expresso in proximo præcedenti Capitulo, & non aliàs aliter, nec alio modo. Quod si Protomedicus, & Consiliarii Simplicia inspicere, aut alios ad hanc inspectionem, ut suprà deligere rogati prætermittent, mulctentur arbitrio Collegii Medicorum, quod si iterum lapso triduo rogati negligant, liceat Aromatariis solis sua composita facere.

De visitatione Aromatariorum. Hoc tempore visitationis juramentum Aromatariis præstari jussit Paul. V. in dicta ejus const.

§. 6. Protomedicus, semel, iterum, ac sæpius in eodem anno, & deinde quoties id expedire judicaverit, per se aut per alios à se eligendos, ut suprà dictum est, una cum Consulibus Aromatariorum, omnia simplicia, & composita medicamenta inspiciet, eaque ostendere Aromatarii sine recusatione debeant, ut quæ proba, & idonea videbuntur probari possint, quæ verò tamquam mala & vitiosa rejiciantur, ea in Capitulo, legitimo die, quo jus diceretur publicè comburantur, iique apud quos inventa fuerint luant pœnas contentas in Motu proprio fel. re. Pauli PP. IV. prædecessoris nostri, cui nolumus in hac parte derogare. Qui non obtemperaverit, à Protomedico, & Consiliariis, de consilio Consulum Aromatariorum, servata semper forma, de qua in primo Capitulo, & non aliàs, ut suprà, eadem pœna coerceantur, ut multis incommodis, & periculis, quæ facile oriri possunt occurratur.

De venditione medicamentorum.

§. 7. Nulli Aromatario liceat rem medicinalem in medicamentum redactam electivè evacuantem, neque Scamoneatam, aut valde opiatam vendere, donare, aut nullo modo cuiquam viro, vel mulieri capiendam dare, nisi id ei verbo, aut scripto imperarit Medicus Physicus, qui ex alicujus probati Collegii auctoritate Doctor, aut Licentiatus, aut denique is sit, cui in Urbe medicinam exercere sit permissum. Qui deliquerit à Protomedico, & Consiliariis ejus eadem pœna puniatur.

Rerumq; venenatarum.

§. 8. Nemini venena, aut res venenatas dent, nisi eis constet ad quem usum expetantur. Qui contrafecerit, eadem vigintiquinque ducatorum pœna, Protomedici & Consiliariorum sententia mulctetur.

De libro receptarum.

§. 9. Librum habeat, in quo diligenter medicinas omnes à Medicis imperatas, quas vulgò receptas vocant, nec usque alibi describant, qui secus fecerit à Protomedico, & Consiliariis quinque ducatorum pœna plectatur.

De rebus retinendis.

§. 10. Res omnes, quæ usu quotidiano, & more ad medicinam pertinent, Aromatarii in suis apothecis habeant, atque asservent, quænam verò res illæ sint Protomedicus, & Collegium Medicorum, & Consules Aromatariorum declarabunt, easque in Judice notatas, & descriptas singulis Aromatariis dabunt. Teneantur autem Aromatarii infra mensem à die declarationis hujusmodi, sive intra aliud certum tempus, Protomedici, & Consiliariorum suorum arbitrio præfiniendum, res illas sibi, sive parcè sive copiosè pro cujusque facultate emere, qui neglexerint, decem ducatorum pœnam subeant, deque eo Protomedicus, & Consiliarii, de consilio Consulum Aromatariorum, & servata forma, de qua in primo Capitulo, & non aliàs, ut suprà cognoscant, & puniant, citent, inquirant, procedant, seu cognosci, puniri, citari, inquiri, & procedi, ac alia faciant, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna.

Vendendisq;

§. 11. Ne cui det Aromatarius rem medicinalem à Medico præscriptam, nisi ad pondus quod quidem in pagella, quam receptam dicunt disertè, expressum sit rem ipsam appendent, delinquenti Protomedicus, & Consiliarii quinque ducatorum pœnam irrogent.

De pretio rerum aromatariæ artis præscribendo.

§. 12. Singulis annis Protomedicus, Consiliarii, & Consules Aromatariorum, coram dictæ Cameræ Præsidentibus, rebus artis Aromatariæ certum pretium constituant, ne quis injusto pretio, jure queri possit, quod si quo minus id fiat per Consules steterit, quivis ex ipsis, & quoties in eo peccarit, ducatos vigintiquinque pendat pœnæ nomine. Cognitio autem constitutionis pretii ad Protomedicum, & Consiliarios, de consilio Consulum Aromatariorum, servata semper forma, de qua in primo Capitulo, & non aliàs, aliter, nec alio modo pertineant, animadversio autem in Consules ad solum Protomedicum, & ejus Consiliarios, à quibus si Consules se gravari putaverint, adeant dictum Auditorem Cameræ, qui quod juris erit præcipiat, exequatur.

De Societate inter Medicos & Aromatarios interdicta.

§. 13. Neque Medico, sive Physico, sive Chirurgo cum Aromatario, neque Aromatario cum Medico, societatem ullo modo inire liceat, qui aliter fecerit vigintiquinque ducatorum pœna à Collegio Medicorum si Medicus fuerit, si vero Aromatarius à Consulibus Aromatariorum afficiatur.

De taxatione pretii.

§. 14. Si in rebus medicinalibus à taxatione Consulum, eorumque calculis appellatum sit, & Protomedicus, & Revisores, ex forma Constitutionum artis Aromatariorum adeantur, qui si discordes intra se fuerint, de eo dictus Auditor cognoscat, & decidat.

De Medicinis per Aromatarios subministrandis.

§. 15. Nulli physico, nulli Chirurgo, aut cuivis alteri medicinam, aut rem ad medicamentum pertinentem cuipiam, præterquam ex justa aliqua causa à Protomedico, & ejus Consiliariis in scriptis probanda, vendere liceat, nisi prius ea res in Aromataria sit consignata, & per ipsum Aromatarium subministrata, qui secus fecerit à Collegio Medicorum, si Medicus fuerit, si verò Aromatarius, vel extraneus ab Aromatariorum Consulibus vigintiquinque ducatorum pœna plectatur.

De Protomedici visitatione Aromatariarum.

§. 16. Protomedicus, per se aut per alium à se electum uno præterea aliquo ex Medicorum Collegio adhibito, ut suprà explicatum est, quoties ei libuerit etiam extra ordinationem, apothecas Aromatariorum visitare, inspicere, & perquirere liberè quidem possit, nihil verò absque Consiliariis, & Consulibus Aromatariorum damnare, aut improbare possit, liceat ei tantum arbitratu suo quæ voluerit obsignare, & ne quisquam iis utatur interdicere, quoad ipsius Protomedici & Consiliariorum judicio de consilio, ut supra Consulum de tota re definiatur, servata forma, de qua in primo Capitulo, & non aliàs aliter, nec alio modo.

De librorum Aromatariorum fide.

§. 17. Quod autem ad fraudum occasiones tollendas facit, Aromatariorum libri ultra tres annos fides in judiciis ne habeatur, nisi aut instrumentum publicum, aut syngrapha exhibeatur, quæ fidem faciat, quæque cum nominibus, & rationibus in eisdem libris descriptis consentiat, aut certè constet de diligentia ab Aromatariis infra dictum tempus adhibita, adversus debitores ob causas in libris notatas, planumque sit per debitores ipsos stetisse, quo minus solverent; aut aliter Aromatariis caverent, ut postremo nomina, & partitæ, ut appellant, in libris descriptæ à debitoribus recognitæ, earumdem subscriptione comprobentur, non obstante dispositione dicti Pauli, & aliorum forsan Prædecessorum contrarium determinante.

De Consulũ Aromatariorum jurisdictione.

§. 18. Quivis etiam Ecclesiasticus quantum ad medicamenta, & cetera ad artem Aromatariam spectãtia

Con-

Consulibus Aromatariorum subjectus sit, atq; apud illos, & non alibi querelæ de hujusmodi rebus habeantur, & decidantur, servatis servandis. Hi verò ex præscripto Statutorum, tam dictæ Urbis quàm artis suæ cognoscant, & procedant.

De Moratoriarum prohibitione.

§. 19. Nemo cujusvis conditionis sit ob res medicinales, & Aromatarias solutionis dilationem, quam moratoriam, aut cinquinam vocant impetrare possit.

De visitatione Aromatariarum extra Urbem.

Ad hoc vide etiam Paul. V. const. cit. in rubr.

§. 20. Quotiescumq; ad visitandas tabernas Aromatarias, quæ extra Urbem sunt, Medicus ex Urbe mittendus erit, ne is forsan artis Aromatariæ imperitum sibi comitem adjungat, Protomedicus, qui visitatoris designandi jus obtinet, Urbanis Aromatariis id denuntiet, atque ab eis exquirat habeant ne aliquem peritum, & idoneum hominem, qui Medico illi in hujusmodi visitationis munere comes, & Minister esse velit, quo invento Protomedicus utriusque eam visitandi Provinciâ delegabit, curabitque Aromatario viaticum competens præstari, quod si Aromatarii negligentes ea in re fuerint, solus Protomedicus hunc etiam eligat. Si autem Protomedicus non adnunciaverit, in vigintiquinque ducatorum à Sindicis, tempore sindicatus mulctetur.

De Medico ad visitandum Aromatarias destinato.

§. 21. Medicus verò ad visitandum destinatus, singulas apothecas, & officinas Aromatarias, non fictè aut fallaciter, sed verè visitet, atque inspiciat, & debitis pœnis puniat, idque se fecisse testimonio publico allato doceat, si contrafecerit, Protomedici, & Consiliariorum communi decreto, vigintiquinque ducatorum pœnam subeat, quæ pœna pro numero apothecarum, quas non inspexerit toties ab eo exigatur.

De Pœnarum exactione ac ratione.

§. 22. Ut autem pecuniæ, quæ ab iis qui his decretis non obtēperaverint pœnæ nomine exigentur ratio constet, singulis añis à Protomedico & Consulibus unus Depositarius ex Aromatariis conjunctim eligatur, penes quem pecunia omnis ex hujusmodi mulctatione collecta deponatur, eiq; ex pœnis exigendis certum stipendium Protomedici & Consulũ arbitrio statuatur, ita tamen ut antea de reliqua summa restituenda idoneā cautionem præbeat. Is autem in fine cujuslibet anni, de pœnis exactis Protomedico, & Consuli Aromatariorum rationem reddat. Duo autem libri rationum fiant, quorum alter apud Protomedicum, alter verò apud Consules sit.

De earumque petitione.

§. 23. In partiendis verò pœnis, & mulctis, quæ ex delictis, & contraventionibus Urbanorum Aromatariorum, sive aliàs, & ex quacumq; causa, etiam extra visitationem, à quibuscumq; exigerentur, piæ mem. Pii Papæ V. etiam prædecessoris nostri, Motus proprius servetur, qui datus est die duodecima Augusti, Pontificatus sui Anno quinto. Ita videlicet, ut quarta pars Medicorum Collegio attribuatur, reliquæ Hospitali S. Laurentii in Miranda, non obstante altero posteriore ejusdem Pii V. Motu proprio, quo pecuniæ omnes pœnæ nomine colligendæ, domui dicti Hospitalis attribui videbantur.

De earumdemque applicatione.

§. 24. Si ex cujusvis accusatione, aut denunciatione aliquem ex Aromatariorum, vel Medicorum numero adversus hæc decreta deliquisse constiterit, tunc ex integra summa, qua reus mulctabitur, quarta pars à Protomedico, & Consiliariis, eidem accusatori, aut denunciatori, statim adjudicetur, quod reliquum erit à Depositario conservetur, ut in fine anni inter Collegium Medicorum, & Hospitale Aromatariorum, ratione paulò ante dicta dividatur.

De cognitione quoque ac declaratione transgressionum.

§. 25. Cognitio, & declaratio an aliquis adversus supradicta decreta deliquerit, & in pœnam inciderit, necne, ejusq; pœnæ exigendæ jussio ad eos solos, & in ea forma pertineat, quibus in ipsis singulis Capitulis Decretorum expressis verbis definitum est, quoties autem his Decretis Protomedico, & ejus Consiliariis, de consilio Consulum Aromatariorum, ut suprà aliquod mandatum est, ita semper intelligatur, ut tã in inquirendo quàm in procedendo, citando, cognoscendo, declarando, decidendo & puniendo, & in quoscumq; alios actus similes faciendo, ipsorum Consulum Aromatariorum consilium petere teneantur, quod si Protomedicus, & Consiliarii minus probaverint, neque cum iis consenserint, tunc eatur rectà ad Auditorem prædictum, qui manu regia, omni, & quacumque appellatione remota cognoscat, & decidat; & deinceps servetur forma suprà in primo Capitulo expressa.

De A. C. Jurisdictione.

§. 26. Idem Auditor his omnibus decretis exequendis præsit, ac quibus in rebus solis Protomedico, & Consiliariis cognoscendi, & decidendi, puniendiq; facultas absq; alio consilio Consulum Aromatariorum data est, liceat Aromatariis; si quando se injustè lædi conquerantur, corā eodem Auditore, de eorum injuriis agere, qui pariter manu regia, omni & quacumq; appellatione remota eos audiat, & prout juris erit præcipiat, & exequatur, & quos calumniose conquestos esse repererit, arbitrio suo mulctet, mulctasque hac ex causa exactas, physicorum Collegio, & Hospitali prædicto in totum applicet.

De Protomedici & Consiliariorum Conventu.

§. 27. Consules Aromatariorum ex eorum Decretorum facultate cum Protomedico & Consiliariis de re aliqua in consilium venire debent, Protomedici domum adeant quoties ab eo fuerint vocati, facta prius præcedenti die intimatione, quod si venire neglexerint, Protomedicus, & Consiliarii absque consulibus omnia agere, & decernere possint.

Supplicatio pro approbatione Papæ.

§. 28. Quare pro parte Medicorum, & Aromatariorum prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut Capitulis prædictis pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adjicere, aliasque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Approbatio Papæ.

§. 29. Nos igitur eosdem Medicos, & Aromatarios, illorumq; singulares personas à quibusvis excōmunicationis, suspensionis & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet iñodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac statum, & merita causarum hujusmodi Præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati dicta Statuta, & Decreta, de Medicorum & Aromatariorum prædictorum consensu, Apostolica auctoritate tenore Præsentium approbamus, & confirmamus, ac illa inviolabiliter in perpetuum, & singulis futuris temporibus, per Protomedicum, & Collegium Medicorum, ac Consules, & Collegium Aromatariorum, pro tempore existen. & alios quoscumque inviolabiliter observari, processusq; & acta quæcumque in causis hujusmodi facta cassari, & annullari, ac Medicis & Aromatariis perpetuum silentium imponi, & impositum esse volumus, prout cassamus, & silentium imponimus.

Clausula sublata &c.

§. 30. Et ita tam per dictum Auditorem, & ejus in civilibus Locumtenentem pro tempore existentem, quàm etiam per alios quoscumque Judices, etiam Rotæ Auditores, ac S. R. E. Cardinales decerni, & judicari debere, irritumque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausulæ præservativæ.

§. 31. Et ita perpetuæ sententiæ, & voluntatis incommutabilis nostræ esse dicimus, neq; has nostras litteras de subreptionis, vel obreptionis, vel intentionis nostræ fraudatæ, vel alio quoquam vitio notari, impugnari, revocari, moderari vel añullari posse, & quoties illas annullari, moderari, revocari, impugnari, vel notari contigerit, toties in pristinum statum repositas, reintegratas, & restitutas esse, & illis nullatenus derogari, nisi Consistorialiter, de trina derogatione separatim intercedente uno anno inter unam & aliam, etiam Consistorialiter, & accedente consensu amborum Collegiorum, & cum insertione Præsentium, volumus, & mandamus.

Clausul. derog.

§. 32. Non obstantibus rescriptis fel. re. Julii III. & Pauli IV. ac Pii V. & aliorum Prædecessorum nostrorum, ac Capitulis factis per quondam Cæsarem Brancatium, & Cardinalem de Salviatis, dictæque Cameræ decretis, vel confirmationibus, seu declarationibus, Statutis dicti Collegii Medicorum,

etiam juramento, & auctoritate Apostolica confirmatis, quorum tenores, & formas, ac si de verbo ad verbũ Præsentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, consuetudinibus, & usibus quibuscumque, quibus omnibus & singulis, ad effectum Præsentiũ dumtaxat derogamus, & derogatũ esse intendimus, ac præcipimus, ceterisq; contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 4. die 1. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Julii, millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno quarto.

XXX.

Reintegratio licentiarum, & facultatum, Fratrum, & militum Hospitalium, & Militiarum, tã Sancti Jacobi de Spatha, quàm de Calatrava, & etiã de Alcantara, testandi, & disponendi de eorum bonis.

Vide de ejusmodi Militiis, quæ tibi indicavi sup. ad constit. 1. Adriani VI. fol. 540. Dùm intra. Vide in Tomo 1.

Edita An. D. 1575.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentiæ & benignitatis proprium est, ubi æquitas suadet ac Catholicorum vota exposcunt, quæ generaliter à Prædecessoribus suis statuta sunt, moderari, illaque interdum tollere quæ facultatem testandi & disponendi de bonis quæ sub regulari habitu militiarum degentes personæ possident, adimunt.

Pius V. facultatem testandi, Militum S. Jacobi de Calatrava & de Alcantara revocavit ut sup. in ejus const. 74. sacrosanctum.

§. 1. Licet enim felicis recordationis Pius Quintus prædecessor noster, per suam perpetuò valituram constitutionem, inter alia omnes & quascumq; licentias, & facultates testandi, & alias quomodolibet disponendi, & ad certã quantumvis modicam summam, & quantitatem, de rebus, fructibus, & bonis imobilibus, mobilibus, & se moventibus, inter alios, ad Magistros, Priores, Præceptores, milites, fratres, & personas Militiarum, & Hospitalium videlicet Sancti Jacobi de Spatha, de Calatrava, & Alcantara militiarum Hispaniarum, ratione præceptoriarum, Hospitalium & beneficiorum Ecclesiasticorum etiã sæcularium, & aliorum Ordinum Regularium, ac pensionum, ac fructuum quorumcumq; provenientium, necnon facta usq; tunc non tamen effectum sortita licentiarum, & facultatum prædictarum testamenta, & alias dispositiones hujusmodi, etiamsi per easdem licentias & facultates disponeretur, quod dimidia, vel alia pars rerum, & bonorum prædictorum militiis, Hospitalibus, domibus, & locis, unde illa provenirent, vel aliis piis locis relinquerentur, revocaverit, & aboleverit, decernens testamenta, donationes, & alias dispositiones, quas prætextu privilegiorum, facultatum, dispensationum, & indultorum prædictorum sic revocatorum, ac contra dictarum litterarum tenorem, per quemcumq; etiã Apostolica auctoritate, fieri, vel factas prosequi contigerit, tãquã subreptitiè extortas nullius prorsus roboris vel momenti esse, nec per eas, jus, aut titulum etiam coloratum cuiquã acquiri posse, & alias prout in ejusdem prædecessoris nostri litteris latius explicatur.

Philippus Hispaniarum Rex huic Pót. exponit hanc revocationem dictis Militibus damnosam esse, & supplicavit pro opportuna provisione.

§. 2. Nihilominus charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, Sancti Jacobi de Spatha, de Calatrava, & de Alcantara militiarum perpetuus administrator Apost. auctoritate deputatus, animadvertens, plerosque ex militibus Militiarum prædictarum pro fide Catholica tuenda, & conservanda, arma induere, & ei rei plerumque perpetuam operam (ut veros Christi athletas decet) navare, alios verò gravibus negotiis pertractandis esse distentos, & ex earumdem Militiarum stabilimentis, aut etiam Apostolicis indultis, liberè uxores ducere posse, & in habitu militari, quãdam Religiosorum imaginem referre, nihilque hominibus præsertim militibus prædictis gratius evenire posse intelligens, quàm ut libera eis sit de bonis quæ viventes possident, tam in ultima voluntate (quando amplius velle non possunt,) quàm alias disponendi tributa potestas: Propterea Nobis humiliter supplicari fecit, ut ex consueta Sedis Apostolicæ benignitate opportunè circa præmissa providere dignaremur.

Qui Pontifex dat facultatem.

§. 3. Nos igitur commodis Militum Militiarum prædictarũ quibus idem Philippus Rex præest consulere, ac Philippi Regis voluntati hac in parte satisfacere volentes, constitutionisque prædictæ seriem, ac si de verbo ad verbum insereretur, Præsentibus pro expressa habentes, illam, necnon omnes illius effectus quoad hoc, ut Sancti Jacobi de Spatha, & de Calatrava, & de Alcantara Prioribus, Præceptoribus, & aliis ipsarum Militiarum obtinentibus beneficia, & quovis nomine nuncupatis Militibus, quæcumque licentiæ, & facultates testandi, & aliàs quomodolibet disponendi de rebus, fructibus, & bonis mobilibus, immobilibus & se moventibus, ut præfertur, suffragentur, eædemque licentiæ, & facultates in posterum valeant, ac perpetuam ro boris firmitatem obtineant, suosque effectus plenè sortiantur penitus, & omnino Apostolica auctori tate tenore Præsentium tollimus, & abolemus.

Testamentaque eorum dem quorum causa integra est plenarium effectum sortiri decernit.

§. 4. Necnon testamenta, & alias dispositiones in vim licentiarum, facultatum, & consuetudinum prædictarum jam condita, disposita & ordinata, quæ prædicta edita Constitutione, juxta testatoris, vel disponentis voluntatem, effectum minimè sortiri potuerunt, & quorum causa adhuc integra est, & medio hoc tempore nihil novi acciderit, adversus ejusdem Constitutionis dispositionem, omniaque & singula quæ in ea continentur, in eum in quem à dicto Pio prædecessore constitutio prædicta edita fuisset, quomodolibet erant, statum restituimus, & reponimus, & plenariè reintegramus, suosque plenarios & integros effectus, impedimentis omnibus sublatis, quæ ex dicta Constitutione provenerunt, sortiri debere volumus, statuimus, & ordinamus, omnesque, & singulos earumdem trium Militiarum Militibus præsentibus, & futuris testandi, & alias disponendi de bonis prædictis concessas facultates & consuetudines, potiori pro cautela approbamus, & firmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus.

Clausula sublata.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices Ordinarios earumdem Militiarum, & delegatos, & quoscumque alios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales (sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate) ubique judicari, & definiri debere, irritumque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogatio contrariorũ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, tam per dictum, quàm per quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, sub quibuscumque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis etiã derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis etiam motu proprio, & certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis etiam iteratis vicibus approbatis. Quibus omnibus etiam si de eis eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, & individua mentio, aut quævis alia expressio habenda esset, illorum tenores Præsentibus pro expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem, quod Præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ Præsentibus haberetur exhibitis, vel ostensis.

Dat. P. An. 4. die 6. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 6. Octobris, 1575. Pontificatus nostri anno 4.

Quod

XXXI.

Quod Prælati Ordinis Fratrum Sanctissimæ Trinitatis redemptionis Captivorum benedicere possint vasa, vestimenta & ornamenta Ecclesiastica.

Hanc facultatem specialiter concessit Paul. V. istis Fratribus se transferentibus ad partes Infidelium pro illorum conversione, inf. in ejus const. 40. Ex omnibus. Alia autem de hoc Ordine notavi sup. ad const. 1. Innoc. III. Operante. fol. 52.

Edita An. D. 1575.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXposcit Pastoralis officii cura Nobis ex alto commissa, ut singulorum Christifidelium, præsertim sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantium votis rationi non contradicentibus, favorabiliter annuamus.

Causæ hujus constitut.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Fratris Francisci Bochet in Theologia Magistri Parisiensis, Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, Vicarii Generalis in Romana Curia residentis, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet dilecti Provinciales, Vicarii, & Ministri prædicti Ordinis in Hispaniarum Regnis consistentes, qui Triennales dumtaxat existunt, casulas, tunicas, albas, & mappas, & alia vestimenta, & ornamenta, ac etiam vasa Ecclesiastica ad divinum officium peragendum necessaria, ac solita, & consueta, benedicendi à Sede Apostolica licentiam habeant, nihilominus Provinciales Vicarii, & Ministri Ordinis prædicti in Galliis, Flandria ac Provincia Provinciæ, aliisque Galliarum Regnis, & Dominiis consistentes, qui ad vitam eligi, & deputari consueverunt, eadem licentia hactenus minimè usi sunt, nec in futurum absque speciali indulto nostro uti possunt, cuperet idem Franciscus sibi à Provincialibus, & aliis Vicariis, & Ministris ejusdem Ordinis in Galliis, Flandria, & Provincia Provinciæ hujusmodi, aliisque Galliarum Regnis, & Dominiis, nunc & pro tempore existentibus licentiam prædictam per Nos concedi. Quare Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio facultatis de qua in rubrica.

§. 2. Nos igitur honestis ejusdem Francisci postulatis grato concurrentes affectu, ipsumq; à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac licentiæ hujusmodi, & litterarum desuper expeditarum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati eidem Francisco, ac aliàs Vicariis generalibus, Provincialibus, & Ministris dicti Ordinis in Galliis, Flandria, & Provincia Provinciæ hujusmodi, aliisq; Galliarum Regnis, & Dominiis, nunc & pro tempore existentibus, casulas, tunicas, albas, zonas, mappas, corporalia, & alia quæcumq; ornamenta, ac vasa Ecclesiastica (illis tamen exceptis, quibus sanctum Chrisma applicandum est) benedicendi juxta tenorem licentiæ Vicariis, Ministris, & aliis prædictis Regnorum Hispaniarum concessam tantum, licentiam Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus, illamque ad eosdem Galliæ, Flandriæ, Provinciæque hujusmodi, ac aliorum Galliarum Dominiorum, & Regnorum Vicarios, Provinciales, & alios prædictos, nunc, & pro tempore existentes, etiam perpetuò extendimus, & ampliamus: Ipsosque ut de cetero, illa uti, frui, & gaudere liberè, & licitè valeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac si illis principaliter eadem licentia Apostolica auctoritate concessa fuisset, decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in litteris ejusdem licentiæ expressa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 7. Octobris, 1575. Pont. nostri anno 4.

Dat. P. An. 4. die 7. Octob.

XXXII.

Quod omnes gratiæ, & privilegia Militiis S. Jacobi de Spatha, & de Calatrava, ac de Alcantara in Regnis Castellæ & Legionis existentium concessa, & concedenda, sint communia Militiis S. Jacobi de Spatha, & de Avis, Regni Portugalliæ, & Algarbiorum.

De his Militiis, dixi sup. in Tom. 1. ad const. 1. Adrian. VI. fol. 540. Dum intra, ad ea te remitto.

Edita An. D. 1575.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EX Apostolicæ Sedis, in qua meritis licet insufficientibus divina disponente clementia constituti sumus, benignitate procedit, ut super eis, quæ personis sub regulari habitu contra Christi nominis æmulos pro orthodoxæ fidei ampliatione, & conservatione continuè militantibus, per ejusdem Sedis clementiam circumspectam pro tempore concessa reperiuntur, an ad alias ejusdem professionis extendantur personas, ambiguitatis scrupulos pro tempore exercentes, declarationes nostræ ministerio dilucidemus, ac in his officii nostri partes favorabiliter impartiamur.

Militia S. Jacobi de Spatha, & Militia de Avis. Regni Portugalliæ à Sede Apost. institutæ gaudent omnibus gratiis, & privilegiis Militiarum S. Jacobi, & de Calatrava & de Alcantara in Regnis Castellæ & Legionis.

§. 1. Sanè charissimus in Christo filius noster Sebastianus Portugalliæ, & Algarbiorum Rex Illustris, qui Militiarum S. Jacobi de Spatha S. Augustini, & de Avis Cisterciensis Ordinum Regni Portugalliæ magnus Magister, seu perpetuus administrator per Sedem Apostolicâ deputatus existit, tam suo, quàm dilectorum filiorum Magistrorum, Conventus, Priorum, Comendatorum, Præceptorum, Fratrum, militum, & aliorum Religiosorum, ac personarum militiarum prædictarum nominibus, nobis nuper exponi fecit, quod licet ex diversis Romanorum Pontificum, & præsertim fel. rec. Nicolai V. & Julii Secundi, & Pauli Tertii, prædecessorum nostrorum privilegiis & concessionibus, prædictæ Militiæ in eodem Regno adversus Mauros, aliosq; fidei Catholicæ hostes antiquitus per Sedem prædictam institutæ salubriter, illarumque tunc & pro tempore existentes Magistri, seu Administratores, Conventus Priores, Commendatores, Præceptores, fratres, & Milites, eorumq; singuli, necnon personæ & loca domus ac Ecclesiæ Militiarum earumdem, perpetuis futuris temporibus omnibus & singulis privilegiis, prærogativis, concessionibus, indultis, libertatibus, conservatoriis, indulgentiis, exemptionibus, honoribus, litteris Apostolicis, & aliis gratiis, Magistris, seu Administratoribus Conventibus, Prioribus, Commendatariis, præceptoribus, fratribus & militibus ejusdem Sancti Jacobi, & de Calatrava ac de Alcantara Militiarum in Castellæ, & Legionis Regnis institutarum, in genere quovis modo ab ipsis Romanis Pontificibus & Sede prædicta concessis, & in posterum concedendis, ac quibus illi utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere possent quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere ac si eis in genere concessa fuissent, & loco Judicum in litteris Apostolicis Regnorum Castellæ, & Legionis Militiis hujusmodi pro tempore concessis deputatorum alios Judices in dignitate tamen Ecclesiastica similiter constitutos in dicto Regno Portugalliæ, qui eamdem potestatem haberent, quam Judices in eisdem litteris deputati habebant, seu habere possent quomodolibet in futurum, deputare liberè, & licitè possint & valeant.

Quidam tamen Ordinarii dubitarunt an litteræ Pii V. emanatæ ad favorem dictarum Militiarum in Regnis Castellæ & Legionis suffragentur Militiis antedictis Regni Portugalliæ.

§. 2. Nihilominus ac nimium forsan scrupulosis locorum Ordinariis ejusdem Regni Portugalliæ, certis prætensionibus dubitari contingit, an litteræ per piæ memoriæ Pium Papam V. prædecessorem nostrum sub Data videlicet quinto Idus Januarii pontificatus sui anno primo procuratæ Christianissimo filio Philippo Rege Catholico, qui militiarum in Castellæ, & Legionis Regnis institutarum hujusmodi perpetuus Administrator per eamdem Sedem deputatus existit concessæ, privilegiorum, indultorum, confer-

conservatoriarum & aliarum gratiarum, ipsis Militiis Regnorum Castellæ, & Legionis concesso um præservatione, innovatione, militiis Regni Portugalliæ, & Sebastiano Regi ac pro tempore existentibus magnis Magistris, Conventibus, Prioribus, Commendatoribus, præceptoribus, fratribus, militibus, personis, Ecclesiis, domibus, locis, bonis, possessionibus, juribus, & jurisdictionibus militiarum Regni Portugalliæ hujusmodi suffragari, & illis gaudere possint vel debeant, & exinde effectus litterarum Pii Prædecessoris hujusmodi, quoad Regni Portugalliæ Militias, illarumque singulas personas prædictas frequenter impeditur, & retardatur, militiæque Regni Portugalliæ & illarum personæ hujusmodi sæpenumero gravamina, injurias & incomoda sustinent, in earum detrimentum, ac privilegiorum, indultorum & facultatum sibi concessarum læsione.

Et quia nulla est ferè differentia inter prædictas Militias.

§. 3. Cùm autem sicuti eadem petitio subjungebat, Magistri, Conventus, Priores, Commendatarii, Præceptores, Fratres, milites & aliæ personæ ejusdem S. Jacobi de Spatha, sive in Legionis, Castellæ & Aragonum, sive in Portugalliæ & Algarbiorum Regnis constituti, sive ejusdem professionis existant, & sub eisdem regularibus institutis militent, neque alia inter eos differentia quàm quod in diversis Regnis consistunt fore dignoscantur, ac in favorem ipsius militiæ de Spatha, & de Avis in genere concessa appareant, & neutiquà conveniens videatur, ùt Militiæ prædictæ etiam si in diversis Regnis institutæ diverso jure fulciri aut inniti debeant; præsertim, quod illæ semper in omnibus & per omnia per alios Romanos Pontifices prædictos æquiparata fuerunt.

Rex Portugalliæ petiit dictum dubium submoveri.

§. 4. Ac propterea, idem Sebastianus Rex nominibus prædictis Nobis humiliter supplicari fecerit, quatenus ambiguitatis prædictæ scrupulis antequam altius irrepant, ac jurgiorum & litigiorum materiam parturiant, declarationis nostræ ministerio summovere, & aliàs in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pontifex omnia privilegia dictarum Militiarum in Regnis Castellæ & Legionis existentium concessa, & concedenda, Militiis antedictis Regni Portugalliæ & Algarbiorum, communicat.

§. 5. Nos igitur qui præter commune debitum quo ex Apostolatus officio ceteris fidelibus debitores existimus, Militias Regni Portugalliæ, illarumque personas hujusmodi, eo specialius paterna dilectione complectimur, quo pro tuitione prædictæ fidei ejusq; propagatione atq; præsidio, contra immanissimos Christi nominis hostes, Mauros scilicet, & alias barbaras nationes, cum proprii effusione cruoris, & vitæ periculo, continuè decertari, facti evidentia cognoscimus, eumdem Sebastianum Regem à quibusvis excomunicationis, suspensionis & interdicti aliisq; Ecclesiasticis sententiis & censuris à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eorumdem Nicolai, Julii & Pauli Prædecessorum prædictorum vestigiis inhærentes, omnemq; dubitationem in præmissis removere volentes, necnon omnium & singulorum privilegiorum, concessionum, indultorum, conservatoriarum & aliarum gratiarum per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedem prædictam eisdem militiis, tam in Legionis, & Castellæ, quàm Portugalliæ Regnis prædictis institutis, illorumq; magnis Magistris, seu Administratoribus, Conventibus, Prioribus, Commendatoribus, Præceptoribus, fratribus, Militibus & personis prædictis ac desuper confectarum, & dictarum Pii Prædecessoris litterarum tenores Præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, prærogativas, immunitates, exemptiones, libertates, facultates, indulgentias, conservatorias, indulta & alias gratias, Militiis Castellæ & Legionis & Regnorum hujusmodi, ac prædicto Philippo Regi, & pro tempore existentibus Administratoribus, Conventibus, Prioribus, Commendatoribus, Præceptoribus, fratribus, Militibus & aliis personis, Ecclesiis, domibus, locis, bonis, possessionibus, juribus, jurisdictionibus Militiarum Castellæ & Legionis Regnis institutarum hujusmodi, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos & Sedem eamdem, hactenus quomodolibet tam in genere quàm in specie concessa, & in posterum concedenda, eisdem modo & forma quibus concessa sunt, & in posterum concedentur ad Militias Regni Portugalliæ, ac Sebastianum Regem, & pro tempore existentes magnos Magistros, seu Administratores, Conventus, Priores, Commendatores, Præceptores, Fratres, Milites, personas, & Ecclesias, domos, loca, bona, possessiones, jura, jurisdictiones militiarum in Regno Portugalliæ institutarum hujusmodi extendi, & illa eis in omnibus & per omnia ac pariformiter & æque principaliter absque ulla prorsus differentia, ac si Militiis Regni Portugalliæ, & Sebastiano Regi, ac pro tempore existentibus magnis Magistris, seu Administratoribus, conventibus, Prioribus, Comendatoribus, præceptoribus, fratribus, militibus, personis & Ecclesiis, domibus, locis, bonis, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, Militiarum Regni Portugalliæ hujusmodi, specificè & expresse concessa fuissent & concederentur, perpetuò suffragari, ac illis uti, potiri, necnon loco Judicum in privilegiis & aliis litteris Apostolicis Regnorum Castellæ & Legionis, Militiis hujusmodi, pro tempore concessis deputatorum, dilectos filios Capellanum majorem prædicti Regis, & successorum Regum Portugalliæ, Archidiaconos Dolicierva Brancheren. & Electoren. Ecclesiarum nunc & pro tempore existen. in dicto Regno Portugalliæ, qui eamdem potestatem habeant, quam Judices in ejusdem litteris & privilegiis deputati habent, seu habere poterunt quomodolibet in futurum, deputatos esse, nec desuper prædictos Ordinarios seu alios cujuscumq; status, gradus, conditionis, ordinis, præeminentiæ & qualitatis existentes, etiam Cardinalatus honore fulgentes, molestari, perturbari vel inquietari posse. Ipsasque Militias Regni Portugalliæ illarumq; singulares personas, in eodem statu, quo Militiæ Regnorum Castellæ & Legionis, illarumq; personæ hujusmodi, quomodolibet existunt & pro tempore reperiuntur, & perpetuò conservari debere & ita intentionis Prædecessorum prædictorum fuisse, & etiam nostræ esse, & perpetuò fore Apostolica auctoritate tenore Præsentium decernimus & declaramus. Et nihilominus pro potiori cautela eadem, omnia & singula, privilegia, & prærogativas, exemptiones, facultates, indulgentias, conservatorias, indulta, & alias gratias eisdem modo & forma quibus, Militiis Castellæ ac Legionis Regnorum, earumq; Superioribus & personis hujusmodi, ut præfertur concessa sunt, & in posterum concedentur, ad Militias Regni Portugalliæ illarumque Superiores & personas hujusmodi similiter perpetuò extendimus, eisque auctoritate & tenore prædictis, modo tamen & forma in litteris Pii prædecessoris hujusmodi contentis, concedimus & indulgemus.

§. 6. Decernentes præsentes litteras nullo unquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel quoquá alio defectu notari vel impugnari posse, nec illas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi.

Clausulæ hujus bullæ præservativæ.

§. 7. Sicque per quoscumq; Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Card. ac causarum Palatii Apost. Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & diffiniri debere, ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata.

§. 8. Quocirca venerabili Fratri Episcopo Amerinen. & dilectis filiis Capellano majori prædicti Sebastiani Regis moderno & pro tempore existenti, ac Archidiacono Elborensi per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorú per se vel alium, seu alios, præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte prædicti Regis moderni & pro tempore existentis Magni Magistri seu Administratoris

Executorum deputatio.

Con-

Conventuum, Priorum, Commendatorum, Præceptorum, fratrum, militum, personarum, Ecclesiarum, domorum, locorum, bonorum, possessionum, jurium, jurisdictionum militiæ Regni Portugalliæ hujusmodi, seu alicujus eorum desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, Litteras hujusmodi, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, ac singulos quos eædem Litteræ concernunt illis pacificè gaudere, non permittant eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari: Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Militiarum prædictarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, necnon quibuscumque declarationibus, inhibitionibus & decretis, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere vel in specie & Motu proprio & ex certa scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine etiam consistorialiter ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 10. Volumus autem quod privilegiorum, indultorum & aliarum gratiarum præfatarum, ac etiam præsentium Litterarum transumptis, manu alicujus notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, plena, & integra, ac eadem fides prorsus adhibeatur, in judicio & extra, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si originaliter forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 4. die 8.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die octava Mensis..... Millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Pontificatus Nostri Anno quarto.

XXXIII.

Professio Orthodoxæ fidei à Græcis emittenda.

De materia Græcorum indicavi in constit. 14. Innoc. IV. Sub Catholicæ. fol. 100. Tom. I.

Forma professionis Fidei.

SAnctissimus Dominus Noster Dominus Gregorius &c.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet.

Artic. 1.

§. 1. Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli, & terræ, visibilium omnium & invisibilium. Et in unum Dominum JESUM Christum, Filium DEI unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula; DEUM de DEO, lumen de lumine; DEUM verum de DEO vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu S. ex MARIA Virgine; & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum; sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos: cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur: qui loquutus est per Prophetas. Et unam S. Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen.

§. 2. Credo etiam, suscipio, atque profiteor ea omnia, quæ sacra œcumenica Synodus Florentina super unione Occidentalis, & Orientalis Ecclesiæ definivit & declaravit, videlicet quod Spiritus Sanctus à Patre, & Filio æternaliter est; & essentiam suam, suumque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio, & ex utroque æternaliter, tamquam ab uno Principio, & unica Spiratione procedit. Cùm id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex patre per Filium procedere Spiritum Sanctum, ad hanc intelligentiam tendat, ut per hoc significetur Filium quoque esse, secundum Græcos quidem, causam, secundum Latinos verò, principium subsistentiæ Spiritus Sancti, sicut & Patrem. Cumque omnia quæ Patris sunt, ipse Pater unigenito Filio suo gignendo dederit, præter esse Patrem; hoc ipsum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre æternaliter habet, à quo æternaliter etiam genitus est. Illamque verborum illorum, Filioque explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc necessitate, licitè ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam. Artic. 2.

§. 3. Item in azymo, sive fermentato pane triticeo corpus Christi veraciter confici. Sacerdotesque in altero ipsum Domini corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suæ Ecclesiæ, sive Occidentalis, sive Orientalis consuetudinem. Artic. 3.

§. 4. Item si verè pœnitentes in DEI charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis, eorum animas pœnis Purgatorii post mortem purgari, ut & à pœnis hujusmodi releventur, prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiæ instituta. Illorumque animas qui post Baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutæ corporibus, prout superius dictum est sunt purgatæ, in cœlum mox recipi, & intueri clarè ipsum DEUM trinum & unum sicuti est, meritorum tamen diversitate alio perfectius. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. Artic. 4.

§. 5. Item Sanctam Apostol. Sedem, Romanum Pontificem in universum orbem tenere Primatum, & ipsum Pontificem Romanum Successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem ac doctorem existere, & ipsi in Beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro JESU CHRISTO plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in actis œcumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur. Artic. 5.

§. 6. Insuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex decretis sacræ œcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, sacrosancta Romana, & Apostolica Ecclesia, etiam ultra contenta in supradictis fidei Symbolo, profitenda ac recipienda proposuit atque præscripsit, ut sequitur. Artic. 6.

§. 7. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & Constitutiones firmissimè admitto & amplector. Artic. 7.

§. 8. Item sacram scripturam juxta eum sensum, quem tenuit & tenet Sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto; nec eam unquam nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Artic. 8.

§. 9. Pro-

Artic. 9. §. 9. Profiteor quoque septem esse verè & propriè sacramenta nostræ legis à JESU Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem & Matrimonium: illaque gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine Sacrilegio reiterari non posse.

Artic. 10. §. 10. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione, recipio & admitto.

Artic. 11. §. 11. Omnia & singula, quæ de peccato Originali, & de Justificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerint, amplector, & recipio.

Artic. 12. §. 12. Profiteor pariter in Missa offerri DEO verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro vivis, & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem, una cum anima, & divinitate D. N. JESU Christi; fierique conversionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat.

Artic. 13. §. 13. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi.

Artic. 14. §. 14. Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter, & Sanctos una cum Christo regnantes, venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

Artic. 15. §. 15. Firmissimè assero Imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Artic. 16. §. 16. Indulgentiarum etiam potestatem, à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo.

Artic. 17. §. 17. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac JESU CHRISTI Vicario veram obedientiam spondeo ac juro.

Artic. 18. §. 18. Cetera item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia & schismata atque hæreses quacumque ab Ecclesia damnatas, & rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, anathematizo & abjuro.

Iterata sponsio. §. 19. Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quàm in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inviolatam usque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè DEO adjuvante, retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. Spondeo.

Juramentum. §. 20. Voveo, ac juro: Sic me Deus adjuvet; & hæc Sancta DEI Evang.

XXXIV. Quod liceat Fratribus & Monialibus Ordinis B. MARIÆ de Monte Carmelo, bona etiam stabilia pro necessitate vel utilitate Monasteriorum alienare.

Alia quæ hunc Ordinem respiciunt indicavi tibi sup. in const. 8. Hon. III. Ut vivendi. fol. 70. Tom. 1.

Edita An. D. 1576.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EX incumbenti nobis Apostolicæ servitutis officio, ad ea libenter animum nostrum convertimus, per quæ religiosam vitam ducentibus personis, quæ assiduos labores pro fide Catholica constanter tuenda & defendenda, sustinent, inter quas familias Fratrum Ordinis gloriosissimæ DEI genitricis semperque Virginis MARIÆ de Monte Carmelo, jure enumerari potest, commodis, & utilitati opportunè consulatur.

Ordo Carmelitarum supplicat Papæ pro provisione alienandi sua bona occurrente aliaque necessitate vel utilitate.

§. 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt Fratres dicti Ordinis, quod sæpenumero accidit, ut pro aliqua urgenti necessitate, vel utilitate Monasteriorum, domorum, & locorum dicti Ordinis, tam virorum, quàm mulierum illorum bona alienare vel permutare expediret, ac quandoque contingit, ut conditio semel oblata, si prætermittatur, maximam offerat jacturam, præterquam quod difficile admodum existit, pro singulis faciendis permutationibus, & aliis contractibus, ad Sedem Apostolicam recurrere, ac id non sine Fratrum ipsius Ordinis molestia fieri potest. Quare iidem Fratres Nobis humiliter supplicare fecerunt, ut in præmissis providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pont. dat Ordini facultatem alienandi bona etiam stabilia absque aliqua Sedis Apost. vel alterius licentia.

§. 2. Nos, ipsos Fratres, & eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati eisdem Fratribus, ut ex nunc de cetero, perpetuis futuris temporibus, Fratres, & Moniales dicti totius Ordinis Carmelitarum, omnium & quorumcumque Monasteriorum, Domorum, & locorum ejusdem Ordinis ubilibet nunc & pro tempore consistentium, liberè & licitè possint, & valeant quæcumque bona, stabilia & immobilia, seu quasi stabilia, cujuscumque qualitatis, & quantitatis, & valoris, & in quocumque loco existentia eorumdem Monasteriorum, Domorum, & locorum, vendere, alienare, & permutare pro pretio, pactis, modis, & formis, hinc inde conveniendis, licentiam, & facultatem, Apostolica auctoritate, tenore Præsentium concedimus: Proviso tamen quod præmissa omnia fiant pro commoditate, vel utilitate ipsorum Monasteriorum, Domorum, & locorum & quod consensus duarum partium, ex tribus partibus Fratrum, vel Monialium ipsius Monasterii, Domus, vel loci, cujus dicta bona erunt, accedat, & interveniat absque aliàs à Nobis, vel Successoribus nostris Romanis Pontificibus, pro tempore existentibus, aut Sede Apost. vel illius de latere Legatis, seu Nunciis, aut etiam locorum Ordinariis petenda vel obtinenda licentia seu confirmatione.

Dummodo alienationes fiant pro utilitate vel commoditate Monasteriorum & accedat consensus duorum ex tribus partium Fratrum vel Monialium loci, & accedat consensus vel ratificatio Generalis. Imo requiritur, quod fiat in vestimentum ut hic infra ad fin.

§. 3. Ita tamen, quod loco consensus Sedis Apostol. dilectus filius Prior Generalis dicti Ordinis nunc & pro tempore existens, & diligenter examinata, & re evidenter utili comprobata habeat, prout sibi ex nunc perpetuò concedimus, potestatem ratificandi hujusmodi permutationes, & alienationes, ac contractus, sicque ubi talis ordo non fuit servatus, concessio, venditio, alienatio, ac contractus, desuper aliter facti, nulli, & invalidi, nulliusque roboris, ac momenti existant, & donec prædictus Prior Generalis, modo prædicto non ratificaverint, possessio remaneat & remanere intelligatur penes ipsos Fratres, seu Moniales dicti Monasterii, seu domus, aut loci, seu permutantis, & alienantis, ac ita in præmissis perpetuò declaramus, & decernimus. Et nihilominus ex nunc prout ex tunc, & è contra, postquam permutationes, alienationesque, necnon contractus, servatis enarratis pro tempore facti, & per dictum Priorem Generalem ratificati fuerint, ut præfertur, seu consensus ejusdem Prioris Generalis intervenerit, easdem permutationes, & alienationes, ac contractus, & deinde sequuta quæcumque, necnon instrumenta, & scripturas desuper pro tempore confecta, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere statuimus.

Utilitas autē & necessitas

§. 4. Decernentes, quod ad utilitatem, seu commodi-

robata fit fertione di- arum dua- m partium ratrum vel onialium lienantium.

moditatem Monasteriorum, Domorum, & locorum prædictorum assertioni duarum partium ex tribus partibus Fratrum, vel Monialium illius loci, cujus bona erunt, postquam ratificatio facta fuit illasque, & illa, necnon Præsentes, & in eis contenta, validas, & efficaces, ac valida & efficacia perpetuo fore, necnon ab omnibus observari debere, ipsique, & cum eis contrahentes prædictos super præmissis, & inde sequutis quibuscumque, per quoscumque quavis auctoritate, quomodolibet molestari, vel impediri non posse, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ad hoc vide lo hic in- a sequitur l fin.

Executores ujus con- essionis de- utat.

§.5. Quocirca Vener. Fratri Episcopo Maceratensi & dilectis filiis causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, & Cancellariæ Apostolicæ Regenti, nunc & pro tempore existentibus, per Præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se vel alium, seu alios præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, & quoties pro parte eorumdem Fratrum Carmelitarum, vel Monialium, aut alicujus eorum super his fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq; & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque ab omnibus, quos illa concernunt integrè & inviolabiliter observari. Non permittentes, eos aut eorum aliquem desuper contra earumdem Præsentium tenorem, quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas ontrario- am deroga- orias appo- it.

§.6. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ Octavi de una, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas, quis vigore Præsentium ad judicium non trahatur, & piæ mem. Symmachi, ac Pauli Papæ Secundi, Prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, vel alienatis recuperandis, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis: Necnon quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Monasteriorum, Domorum, & Ordinis prædictorum statutis & consuetudinibus, Privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusvis sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis & irritantibus, ac aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio, ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, ac totis eorum tenoribus, specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum Præsentibus insererentur pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumq; seu si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

lienationes on antea eri permi- t, quam fit epertum in estimentum Ordini uti- us.

§.7. Volumus autem, quòd si ad alienationem bonorum stabilium, ex causa majoris utilitatis, aut alia ratione suadente deveniendum erit, alienationes bonorum ad Monasteria, & domos ejusdem Ord. spectantium; non antea fiant, quàm cum reperta fuerint bona eisdem Monasteriis, & Domibus utiliora, in quibus pretium rerum hujusmodi alienatarum unico contextu realiter & cum effectu investiatur, vel convertatur, aliàs alienatio ipsa sit ipso jure nulla.

Transumptis edi jubet.

§.8. Volumus autem quod Præsentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, etiam impressis, eadem prorsus fides in Judicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus Litteris adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 4. die 3. Febr.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris die tertia Februarii, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Pontificat. nostri Anno quarto.

XXXV.

Jurisdictio & facultates Præfecti Annonæ Urbis, & totius Status Ecclesiastici.

Pro regimine Annonæ Congregationem nonnullorum S. R. E. Cardinalium instituit Sixt. V. in constit. 74. Immensa in 4. Congreg. Tom. 2. Et subsidium ducentorum millium scutorum paravit pro ejus subventione, in alia const. 78. Abundantes. Et iste Præfectus cognoscit etiam causas Pistorum Urbis, ut in ejusdem Sixt. constit. 36. Cœlestis. §. 6. Et procedit etiam contra mercantes frumenta, &c. ut in const. 49. Clem. VIII. Frumenti. Vide in Tomo 3. fol. 71.

Edita An. D. 1576.

GREGORIUS PAPA XIII.

Motu proprio, &c.

Exordium.

INter ceteras Pastoralis officii nostri curas, quibus assiduè premimur, libenti illam fovemus animo, per quam in statu nostro Ecclesiastico Annonas & abundè inveniri, & communi haberi pretio possit, nostrique ex hoc subditi, quoad fieri possit subleventur.

Deputatio Andreæ Spinolæ Præfecti Annonæ, cum facultatibus & privilegiis consuetis, & maximè infra scriptis.

§.1. Quare cupientes insignem probitate, & experientia virum, qui prout res expostulat ipsa, nos adire quotidie cuncta ad Annonam hujusmodi pertinentia collaturus commodè possit, de dilectorum tamen filiorum Cameræ nostræ Apostolicæ Clericorum Præsidentium numero juxta antiquam hactenus observatam consuetudinem præficere, ac de fide, probitate, integritate, prudentia, & multiplici rerum gerendarum experientia Dilecti filii Andreæ Spinolæ in utraq; signatura nostra Referendarii, dictæq; Cameræ Clerici Præsidentis Nobis affatim perspectis, plurimum in Domino confisi, sperantesq; ea quæ ejus curæ demandaverimus, omni cum laude gesturum, & executurum fore, Motu simili &c. eumdem Andream frumentariæ Annonæ Almæ Urbis, & reliqui Status nostri Ecclesiastici generalem Præfectum, ad nostrum & dictæ Sedis beneplacitum, cum honoribus, oneribus, facultatibus, & auctoritatibus, jurisdictione, privilegiis, exemptionibus, & prærogativis solitis & cõsuetis, ac dilecto filio nostro Cæsari Brumano tunc ejusdem Cameræ Clerico præsidente & dictæ Annonæ nuper Præfecto & quibusvis aliis ad hujusmodi Præfecturæ officium Annonæ hactenus deputatis quomodolibet in hunc usque diem concessis, Apostolica auctoritate harum serie approbantes & ratificantes, omnia & quæcumq; per eum hactenus gesta, facta, & ordinata hucusque de novo constituimus, facimus, & deputamus.

Facultas cogendi quoscumque ad notifican. eorum frumenta & legumina.

§.2. Dantes illi in præmissis omnibus & singulis plenam facultatem & auctoritatem, tam in præfata Alma Urbe, quàm quibusvis aliis Nobis, & S. R. E. mediatè vel imediatè subjectis Provinciis, Civitatibus, oppidis, & locis, frumenta ac legumina cujusvis generis, seu speciei adnotandi & describendi, seu adnotari & describi faciendi, ac universas & singulas utriusq; sexus personas cujusvis status, gradus, ordinis, dignitatis & præeminentiæ existentes, eisdem S. R. E. mediatè vel immediatè subjectas, tam Ecclesiasticas, quàm sæculares, etiam si personæ sæculares hujusmodi Ducali, Marchionali, & Comitis, vel alia majori; Ecclesiasticæ verò, Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primitiali, vel alia majori dignitate, seu dignitatibus præfulgeant, ac etiam si Card. fungantur honore, vel etiam majores existant, ad veram frumentorum & leguminum, quæ ipsos tempore desuper publicandorum edictorum seu bannimentorum habere continget quantitatem, etiam in scriptis medio juramento denunciandi, quarum denunciationum notulam etiam ad

dilectum filium Aloysium Card. Cornelium necnon pro tempore Camerarium nostrum deferri volumus, sub censuris Ecclesiasticis, ac pecuniariis, necnon manifestæ rebellionis læsæque Majestatis, ac Dominiorum & aliorum bonorum suorum confiscationis, aliisque ejus arbitrio imponendis & applicandis, ceterisque pœnis etiam quibusvis eidem Andreæ videbitur, etiam per publicum edictum in locis sibi benevisis affigendum, vel aliàs publicandum monendi & requirendi.

Et prohibendi ne illa asportentur de loco ad locum sine ejus licentia.

§. 3. Eisque ne frumenta & legumina hujusmodi extra dictum Statum Ecclesiasticum, neque de loco ad locum, etiam loca ejusdem Status sine ejusdem Andreæ licentia asportare ullo modo audeant, sub similibus pœnis inhiben. inobedientes, seu contravenientes quoslibet, censuras & pœnas prædictas, incidisse & incurrisse declarandi, aggravandi, & reagravandi, invocato etiam auxilio brachii sæcularis, necnon executiones quaslibet, tam reales quàm personales fieri mandandi.

Fraudesque desuper committentes coercendi.

§. 4. Præterea quoscumque in præmissis fraudes committentes, vel aliàs noxios, & delinquentes mulctandi, ac quibusvis etiam ultimi supplicii, vel aliis corporis afflictivis pœnis condemnandi, & seu ipsos ac prædictos inobedientes, seu non parentes à quibusvis censuris & mulctis, ac ut præfertur afflictivis, etiam ultimi supplicii pœnis absolvendi & liberandi, desuperque cum eis concordandi & accordandi, componendi & transigendi, ac quascumque sibi benevisas concordias, compositiones, & transactiones faciendi.

Frumentaq; & legumina undique cogendi, & emendi pro pretiis sibi bene visis.

§. 5. Item quascumque frumentorum & leguminum hujusmodi quantitates cogendi, ac emptionis & mutui, vel alio quovis titulo pro pretiis, & modis de quibus sibi videbitur acquirendi, propterea que quasvis pecuniarum summas mutuo, vel aliter capiendi, ac super præmissis omnibus & singulis cum quibusvis Mercatoribus, & aliis personis quibuslibet conventiones & partitias quascumq; etiam cum quorumvis donativo, cum mutuantibus dandorum promissione & donatione faciendi, ac desuper contractus, & instrumenta quælibet, cum pactis, conditionibus, capitulis & clausulis sibi benevisis celebrandi & ineundi, ac pro illorum observatione præfatam Cameram, & omnia illius bona præsentia & futura, in quavis, etiam pleniori ipsius Cameræ forma obligandi.

Ministros desuper deputandi cum salariis ab eo declarandis.

§ 6. Necnon quoscumq; Commissarios, Officiales, & Ministros opportunos, aut aliàs sibi benevisos deputandi, & hactenus quomodolibet deputatos revocandi & removendi, prout nos harum serie quoscumque Commissarios, Officiales, & Ministros super hujusmodi frumentorum negotio hactenus etiam per Nos quomodolibet deputatos revocamus & removemus, eorumq; provisiones & salaria declarandi, eisq; illas & illa, ac aliis, quibus opus fuerit quasvis pecuniarum summas & quantitates ex frumentorum & leguminum hujusmodi venditione conventionibusq; seu partitis ineundis, vel aliàs hujusmodi rei frumentariæ negotio quomodolibet provenientes, solvi & exbursari mandandi, omnesq; & singulos quarumvis Civitatum Annonæ Præfectorum à Nobis hactenus quomodolibet deputatorum Ministros, quovis nomine nuncupatos, quos circa hujusmodi Annonæ negotium se quomodolibet ingessisse constabit, ad sibi, seu à se deputandis de à se gestis & administratis rationes & computa reddendi & reliqua si quæ sint restituendi per similes censuras & pœnas, aliaq; juris & facti remedia opportuna cogendi & compellendi, cogique & compelli faciendi.

Ceteraque omnia necessaria & opportuna faciendi.

§. 7. Ac denique cetera omnia & singula ad hujusmodi rei frumentariæ negotium quomodolibet pertinentia gerendi, exercendi, & exequendi, ac edicendi, seu edici & proclamari faciendi, necessaria & opportuna, quæque omnes Clerici præsidentes Cameræ hujusmodi, dum simul coadunati & congregati ipsam Cameram faciunt & repræsentant, facere, gerere, exercere, & exequi, ac edicere, seu edici & proclamari facere possint & valeant. Unumque vel plures loco sui cum simili, vel limitata potestate substituendi & ejus arbitrio removendi.

Officiales status, & omnes ob[...] diant Præfecto.

§. 8. Mandantes propterea dilectis filiis Camerario & Thesaurario generali nostris, necnon Clericis præsidentibus dictæ Cameræ, ceterisq; ad quos spectat, & in futurum spectabit, ut has nostras in præfata Camera admittant, & in illius libris describi & registrari faciant, desuperque patentes Litteras, & alias scripturas opportunas expediant & expediri mandent, auctoritate nostra & Sedis Apostolicæ, & Legatis de latere, eorumque Vicelegatis, ac tam dictæ Urbis, quàm aliarum Provinciarum, Civitatum, & locorum Nobis & S. R. E. mediatè vel immediatè subjectorum quorumcumq; Gubernatoribus, Locatenentibus, Prætoribus, Vicariis, & aliis quovis nomine nuncupatis, Officialibus, & justitiæ Ministris, necnon Communitatibus & Universitatibus, eorumque Magistratibus & personis publicis & privatis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna, etiam strictius inhibendo, ne eumdem Andream, aut ejus pro tempore Ministros in præmissis, vel aliis ad dictum rei frumentariæ negotium pertinentibus ullo modo, vel obtemptu impediant, vel remorentur, aut molestent, immo ejus & eorum nomine requisiti, illi & illis desuper opportunè faveant, & assistant, ejusq; & eorum mandata, edicta, seu proclamationes, aut alias ordinationes exequi mandent & faciant, realiter & cum effectu.

Clausulæ d[...] rogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus, etiam Apostolicis, necnon statutis & reformationibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam eisdem personis, & earumdem Urbis Civitatum, Provinciarum, Oppidorum, & locorum populis, Communitatibus, seu Universitatibus, necnon tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus, ceterisque suprà designatis & aliis quibusvis personis, etiam super extractione frumentorum & leguminum, etiam per Sedem Apostolicam & Cameram præfatam, in genere vel in specie, tam ex causa onerosa, ac sub quibuscumque tenoribus & formis, ac aliàs quomodolibet concessis, & concedendis; quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis &c. eorum tenores, &c. illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse harum serie latissime derogamus, illaque adversus præmissa nullatenus suffragari posse seu debere decernimus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signa[...] tura sufficit.

§. 10. Decernentes Præsentium nostram solam signaturam sufficere, & ubique in judicio & extra, in Romana Curia & extra, plenam fidem facere, regula contraria non obstante, seu si eidem Andreæ videbitur desuper litteras, etiam per Breve nostrum, etiam cum omnium & singulorum præmissorum pleniori specificatione & expressione, ac quarumcumque scripturarum desuper necessariarum ad verbum si videbitur insertione, aliisque clausulis & cautelis necessariis & opportunis, adeo quod contraria quæcumq; prorsus tollantur, & non obstent, simul vel separatim expediri posse.

Fides tran[...] sumptorum.

§. 11. Ipsarumque Præsentium, & etiam dictarum litterarum transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

PP. Subscrip[...]

Placet Motu proprio. V.

Admissio i[...] Camera Pōt[...] An. 4. die 7[...] Maii.

Die 7. Maii 1576. admissa fuit in Camera Apost. & per RR. PP. DD. Clericos registrari mandata, quam ego Not. infrascriptus in lib. divers. fol. 39. registravi.

XXXVI.

Quod Religiosi & personæ Societatis JESU ad publicas processiones accedere non cogantur.

Alia de hac Societate vide sup. apud constit. 25. Pauli III. Regimini. Tom. I.

GREGO-

Edita An. D. 1576.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUæcumque sacrarum Religionum instituta offendere, & illarum personarum functiones, & salutaria ministeria retardare noscuntur, nostrum nos incitat officium de medio removere.

Hæc Societas ex ejus instituto non cogitur ire ad publicas supplicationes.

§. 1. Sane licet sicut accepimus dilecti filii Præpositus Generalis, & alii presbyteri religiosi Societatis JESU, ab illius primæva erectione, à Sede hac Apostolica juxta divinæ vocationis directionem emata, & per Nos etiam confirmata, ad divinum officium privatim tantum, & non in communi seu in choro recitandum teneantur, ac propter ipsius Societatis, tam multa Collegia & Seminaria, quæ specialem postulant instituti religiosi modum, necnon ministeriorum illius amplitudinem, ac difficultatem, & in Ecclesia Dei utilitatem, ex antiqua consuetudine jam inde ab hujusmodi erectione recepta observatum; decretoque etiam generalis eorum Congregationis desuper edito, ne ad publicas supplicationes, seu processiones quivis ex illius personis accederet, nisi ubi propter hæreticorum vel gentilium conversionem, aut aliàs expediens esse pro tempore existens Generalis ipsius Societatis Præpositus judicaret, ordinatum fuerit.

Ordinarii tamen cogebant vigore Concil. Trid. sess. 25. cap. 13.

§. 2. Nihilominus nonnulli locorum Ordinarii, forsan Concilii Tridentini auctoritate & decreto moti, dictos Presbyteros ad supplicationes prædictas procedere nuper coegerunt, non sine illorum functionum, ac ministeriorum retardatione.

Hic modo Pont. justis de causis, eam eximit ab hujusmodi publicis supplicationibus.

§. 3. Nos igitur, qui præfatos Presbyteros & Religiosos dictæ Societatis à studiis, lectionibus, prædicationibus, confessionibus audiendis, & aliis verbi Dei ministeriis, ac pietatis operibus, quibus continuè laudabiliter incubuerunt, & incumbere non desistunt, quavis ex causa distrahi nolumus; Considerantes in Ecclesia Dei non deesse alios Ordines religionum qui vel ex instituto, vel absque propriarum functionum impedimento, supplicationibus hujusmodi interesse, aliaque publica divina officia exercere, sanctè, continenterque valeant, in præmissis opportunè providere, ipsosque Præpositum, Presbyteros, & eorum singulos specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, & à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes; Motu proprio, non ad dictorum Præpositi, & Presbyterorum, vel aliorum pro eis Nobis super oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, Præpositum, ac omnes & singulos Presbyteros ac Religiosos & personas alias omnes dictæ Societatis, ubique locorum existentes, ab interessentia supplicationum seu precum, aut processionum hujusmodi, Apostolica auctoritate, tenore Præsentium, perpetuo eximimus & liberamus.

Nulli igitur eam desuper molestent.

§. 4. Districtius inhibentes quibusvis locorum Ordinariis, etiam Patriarchali, vel Archiepiscopali dignitate, ac etiam Cardinalatus & Legationis Sedis Apostolicæ honore præfulgentibus, & aliis personis quacumque auctoritate fungentibus, ne modernos, & pro tempore existentes Præpositum & alios Presbyteros & Religiosos Societatis hujusmodi ad processionibus præfatis interessendum, quavis occasione, causa, seu quovis prætextu, ingenio vel colore, directè, vel indirectè, mediatè vel immediatè cogere, aut eos desuper præmissis molestare, perturbare, vel inquietare seu molestari, perturbari, aut inquietari facere, audeant vel præsumant seu permittant.

Executorum & defensorum Societatis deputatio.

§. 5. Quocirca Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis eorum Vicariis in spiritualibus, aut officialibus generalibus, & Curiæ causarum Cam. Apost. generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis ad quos id quomodolibet spectat & spectabit, per easdem præsentes mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Præpositi, Presbyterorum & religiosorum Societatis hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos, præmissis omnibus & singulis pacificè frui & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorũ.

§. 6. Non obstantibus felic. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres dietas quis vigore Præsentium, ad judicium trahatur, & aliis Apostolicis, necnon in generalibus, provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem quod earumdem Præsentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam, Præpositi ipsius Societatis munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Julii 1576. Pontificatus nostri Anno 5. — Dat. P. An. 5. die 16. Julii.

XXXVII.

Quod Confessores in vim privilegiorum Cruciatæ sanctæ eligendi, neminem ab incursu & lapsu in hæresim absolvere possint.

Edita An. D. 1576.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

OFficii nostri partes sedulò præstare tenemur, ne gratiæ & privilegia à Sede Apostolica ad animarum salutem emanata, in illarum detrimentum interpretentur aut extendantur.

Causa hujus declarationis.

§. 1. Nuper siquidem accepimus, nonnullos curiosa & subtili magis quàm vera interpretatione prætendere in vim privilegiorum Cruciatæ sanctæ ab eadem Sede concessorum eligendi Confessores, qui à nonnullis criminibus & excessibus absolvere possint, à lapsu, & incursu in hæresim absolvendi facultatem & auctoritatem, saltem in foro conscientiæ habere.

Declaratio de qua in rubrica.

§. 2. Nos autem omnem dubitandi occasionem in præmissis removendam esse existimantes, ne circa id ullo tempore hæsitari contingat, Motu proprio & ex certa nostra scientia fel. recordat. Pii Papæ V. prædecessoris nostri, ac nostræ intentionis numquam fuisse vel esse, dictis Confessoribus aliquo modo absolvendi ab incursu & lapsu in hæresim, quod crimen uti ceteris gravissimũ speciali nota est dignum, facultatem concedere, nec illã per dictum prædecessorem, & Nos umquam concessam fuisse vel esse censeri, aut ipsis Confessoribus dictorum privilegiorum auctoritate electis absolutionem impartiri licuisse, nequein posterum licere, aut absolutiones, quæ jam forsan eo casu sub datorum privilegiorum præ-

textu per Confessores impensas, nemini suffragari potuisse sive posse, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus & declaramus.

Facultas Commissarii Cruciatæ, illam in vulgare idioma redigendi &c.

§.3. Et ut Christifideles supradictæ declarationis commodius notitiam habere possint, licentiam & facultatem concedimus Commissario generali dictæ Cruciatæ, illam de latino sermone in vulgari juxta Linguam Provinciæ, ubi publicatio ipsius Cruciatæ facienda erit redactam, una cum facultatibus dictæ Cruciatæ, & per modum exceptionis, in suo loco, sive ad partem imprimi posse facere, in contrarium facientibus quibuscumque non obstantibus.

Fides transumptorum.

§.4. Ceterum quia difficile foret Præsentes Litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii Apostolici subscriptis, & sigillo dicti Commissarii, seu alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 5. die 23. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 23. Septembris, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno 5.

XXXVIII.

De Confraternitate Recommendatorum B. MARIÆ Virginis, Confalonis postea nuncupata, Romæ anno 1264. à nonnullis Patritiis Romanis instituta. Ac de modo orandi, sive de Corona à S. Bonaventura ejus Confratribus præscripta, indulgentiarumque elargitione.

Hanc sodalitatem, in Archiconfraternitatem hic idem Pont. postea erexit, cum potestate alias sibi Confraternitates aggregandi, cum indulgentiarum communicatione, die 26. Aprilis 1579. sed ejus bullam prætermisi. Extat etenim de forma aggregandi nova dispositio Clem. VIII. in sua const. 115. Quæcumque, quam vide in Tomo 3. fol. 812. Et de dicta erectione habetur in omnibus bullis mox cit.

Eidem Archiconfraternitati opus captivos Sedis Apost. subditos ab infidelibus redimendi delegavit hic idem Pontif. infra in const. 69. Christianæ, ubi etiam privilegium duos incarceratos liberandi concessit. Et pro opere dictæ redemptionis annuos redditus elargitus est Sixtus V. in sua const. 27. Cum benigna, Judicemque specialem causarum Archiconfraternitatis delegavit in alia const. 37. Cum sicut. Et circa indulgentias videnda erit nova dispositio Pauli V. firmata sub die 23. Octob. 1606. mox in lucem edenda.

Edita An. D. 1576.

GREGORIUS PAPA XIII.

Universis Christifidelibus præsentes Litteras inspecturis salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

PAstoris æterni, qui non vult mortem, sed conversionem peccatoris, vices licet immeriti gerentes in terris, Christifideles singulos, præsertim piis Sodalitatibus, ad charitatis & misericordiæ opera exercenda sub gloriosissimæ Virginis MARIÆ nomine & vexillo institutis adscriptos, ad devotionis sinceritatem erga Salvatorem, & Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, cui pro ipsis ab æterna morte redimendis in ara Crucis immolato, nulla condigna reverentia, nullusque satis congruus honor, ulla ratione posset umquam exhiberi, peramplius augendum, frequentesque & efficaces orationes sibi, tam pro eorum, quàm aliorum Christifidelium etiam defunctorum animarum salute devotè effundendum, esca spiritualium alimentorum, indulgentiis videlicet, & peccatorum remissionibus libenter invitamus, ut exinde suorum abolita macula delictorum, promissæ redemptionis fructum facilius consequi, & ad sempiternæ gloriæ beatitudinem feliciter pervenire mereantur.

Sodalitas B. Mariæ Confalonis de anno 1264. in Urbe instituta fuit & à Pontificibus decorata diversis privilegiis.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus, superioribus temporibus, videlicet de Anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, in Alma Urbe nostra admodum insignis Societas Regulæ Recommendatorum ejusdem Beatæ MARIÆ Virginis primò, & deinde Confalonis nuncupata, per nonnullos patritios Romanos, & alios eximios ac egregios viros ex revelatione ipsius MARIÆ Virginis, ut piè creditur, canonicè instituta, ac insignibus, & præclaris privilegiis, indulgentiis, aliisque peccatorum remissionibus diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros decorata.

Et quædam Corona pro modo orandi à S. Bonaventura Confratribus data fuit.

§. 2. Et inter cetera pro illius felici directione, & animarum dilectorum filiorum ipsius Societatis Confratrum, tunc & pro tempore existentium salute, eorumque devotionis incremento, divini nominis, ac ejusdem beatæ MARIÆ Virginis honore & gloria per Sanctum BONAVENTURAM, tunc in humanis agentem, & Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum professorem, piè statuta & ordinata eisdem Confratribus, certa, facilis, commoda, & omnibus pervia orandi, & Altissimo preces effundendi ratio, & forma, Corona nuncupata, præscripta fuerit, videlicet quod ipsi Confratres loco horarum canonicarum, viginti quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam, cum versu incipiente Gloria Patri, in fine psalmorum recitari solito, necnon septies orationem, salutatio nemque hujusmodi, cum versiculo Defunctorum nuncupato, qui incipit, Requiem æternam, & ejus responsorio recitare tenerentur.

Confratribus sic orantibus variæ indulgentiæ concessæ fuerunt.

§. 3. Ipsis autem Confratribus sub hujusmodi forma piè orantibus varias indulgentias, & peccatorum remissiones concessas fuisse, multorum fide dignorum testimonia à suis Majoribus quasi per manus tradita & accepta comprobent. Ceterum propter diuturni temporis hujusmodi lapsum, illiusque varias calamitates ac injurias, de concessionibus indulgentiarum, & remissionum hujusmodi, aliter quàm ut præfertur non constet.

Hic modo Pontif. ut illi ferventius dictam formam orandi observent, & aliis piis operibus ardentius studeant.

§. 4. Nos cupientes ut ipsa Societas, cujus Confratres prædicti, ut etiam accepimus, in Virginibus pauperibus nuptui singulis annis tradendis, Missis & aliis divinis Officiis in eorum Oratorio celebrandis, aliisque piis operibus, non sine summo Religionis, & charitatis Christianæ fervore intenti, laudabiles effectus producere non cessant, & ad quam dilectus filius noster Alexander tituli Sanctæ Mariæ in Via presbyter Cardinalis Sforcia nuncupatus, Viceprotector, & Angelus Capranica, ac Hortensius Francipanis, necnon Joannes Dominicus Guelphus, & Valerius de Valle Patritii Romani moderni Custodes ejusdem Societatis dilecti filii singularem gerunt devotionis affectum, prosperis incrementis jugiter proficiat, & in debita veneratione habeatur, ac non solum illius, sed etiam quarumcumque aliarum ei nunc aggregatarum, & deinceps aggregandarum Societatum Confratres pro tempore existentes, eo ferventius & libentius formam orandi hujusmodi cum devotionis incremento observent, & recitationi Coronæ præfatæ intendant, quo exinde majoribus donis spiritualibus se refectos fore conspexerint, de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi.

Indulgentias hic enunciatas elargitur. Quoad indulgentias vide quod hic notavi in rubr.

§. 5. Omnibus & singulis utriusque sexus Christifidelibus in Confratres, tam Confalonis quàm aliarum ei aggregatarum & aggregandarum Societatum hujusmodi pro tempore receptis, qui forma præscripta hujusmodi oraverint, & dictam Coronam devotè recitaverint, Dominicis & aliis festivis viginti, ceteris verò non feriatis diebus decem annos de eis injunctis, vel aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis, quo die prædictorum id fecerint, Apostolica auctoritate

tenore Præsentium misericorditer in Domino relaxamus. Dictis verò Confratribus in Nativitatis & Resurrectionis, ac Pentecostes Domini nostri JESU CHRISTI, ceterisque tam in illius, quàm ejusdem B. MARIÆ Virginis honorem celebrari solitis festivitatibus, eamdem Coronam etiam recitantibus, quo die festivitatum id fecerint, plenarium omnium peccatorum suorum, de quibus ore confessi, & corde contriti fuerint, indulgentiam & remissionem auctoritate & tenore prædictis concedimus & elargimur. Declarantes eamdem indulgentiam assequi etiam illos ex Confratribus prædictis, qui eorum vita durante singulis diebus cessante legitimo impedimento, eamdem Coronam similiter recitaverint, & in mortis articulo confessi & contriti decesserint, seu id facere nequeuntes contritionis signa exhibuerint & ostenderint, vel ad minus ter in hebdomada eamdem Coronam recitantes, & in illorum mortis articulo dictam Coronam suprà se habentes, sanctissimum nomen JESUS ore, seu saltem corde invocaverint. Et insuper ut animam Christifidelium, tam vivorum quàm defunctorum saluti peramplius consulatur, eisdem Confratribus nunc & pro tempore existentibus, ut Coronam prædictam quadragesimalibus, & aliis anni temporibus ac diebus, quibus in Ecclesiis dictæ Urbis & extra illius muros existentibus stationes sunt indictæ recitando, omnes & singulas indulgentias, peccatorumque remissiones, tam pro se, quam per modum suffragii pro Confratribus in CHRISTI caritate defunctis, pro quibus illam recitaverint, consequantur, quas consequerentur, si eisdem temporibus & diebus, Ecclesias ipsas pro eisdem stationibus & indulgentiis deputatas personaliter visitarent. Et postremò ut si ipsi Confratres pariter confessi & contriti singulis secundis feriis cujuslibet mensis, ac etiam die Commemorationis defunctorum Coronam ipsam cum versiculo & responsorio prædictis incipien. Requiem æternam, genibus flexis, pro cujuscumque Confratris anima, quæ DEO in caritate conjuncta ab hac luce migraverit, pariter recitaverint, per hujusmodi recitationem anima ipsa, eorumdem Domini nostri JESU CHRISTI, & beatissimæ Virginis MARIÆ, ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli, aliorumque Sanctorum meritis suffragantibus, à Purgatorii pœnis liberari valeat, eisdem auctoritate & tenore etiam concedimus & indulgemus.

Clausulæ præservativæ.

§. 6. Præsentibus litteris quas sub quibusvis similium vel dissimilium indulgentiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus, ac aliis contrariis dispositionibus comprehendi, quavis etiam dicta auctoritate, etiam per Nos & pro tempore existentes Romanos Pontifices successores nostros, & Sedem Apostolicam, aut aliàs ex quacumque quantumvis urgentissima ac necessaria causa, etiam in favorem Basilicæ ejusdem Sancti Petri de dicta Urbe Cruciatæ sanctæ, vel expeditionis contra infideles, ac etiam Motu proprio, & ex certa scientia, in genere vel in specie, & aliàs quomodolibet factis & emanatis nullatenus umquam comprehensas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, ac de novo, etiam sub quacumque etiam posteriori data per pro tempore existentes ipsius Societatis Confalonis Custodes eligenda, concessas, restitutas, & plenariè reintegratas esse, fore & censeri, ac Confratribus & aliis prædictis suffragari debere decernimus, perpetuis futuris temporibus valituris, etiam si Societati & illius Confratribus prædictis aliqua alia indulgentia, perpetuò vel ad tempus nondum elapsum duratura, per Nos vel Sedem eamdem concessa fuerit.

Fides transumptorum.

§. 7. Volumus autem quod Præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo dictæ Societatis, seu alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. die 12. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 12. Octobris millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXXIX.

Quod pro Religione Clericorum Regularium Societatis JESU, ubique Ecclesiæ & domus ædificari possint, non obstante privilegio aliis Ordinibus concesso & concedendo, quod prope eorum loca nova Monasteria construi nequeant.

Hoc privilegium quod omnibus ferè Mendicantibus ob communicationem privilegiorum prodesse puto, specificè Sedes Apost. dedit Ordinis S. Francisci, & Ordini S. Dominici, ut videre est sup. in Tomo I. in const. 21. Jul. II. Exponi, ubi notavi. Ac Ordini Eremitarum S. Augustini, ut in constit. 2. Bonifacii VIII. fol. 174. in d. Tom. 1. Alia autem de hac societate indicabo hic inf. in constit. 89. Ascendente.

GREGORIUS PAPA XIII.

Edita A. D. 1576.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

SAlvatoris Domini nostri JESU CHRISTI qui caritas est, & Deus Pacis, his in terris vices licet immeriti gerentes, ea quæ pacis sunt, præsertim cum militantis Ecclesiæ firmamentum, omnisque filiæ Sion decor, in animorum conjunctione, pace, & tranquillitate versetur, nosque unum in CHRISTO corpus simus, pro nostri debiti officio, tamquam ipsius mystici corporis Caput, quærentes, litium quarumvis quæ fraternam dilectionem lacerant, maximè verò quæ inter Religiosas personas ventilantur, occasionibus obviamus, exortasque quantum cum Deo possumus consopimus.

Societatis Jesu multa sunt pia opera & fructus.

§. 1. Sane, ut accepimus, licet dilecti filii Presbyteri venerabilis Societatis JESU in vinea Domini, tamquam fructiferi palmites, in toto ferè orbe, tam in continendis in via mandatorum Christifidelibus, infirmis in fide consolidandis, ægrotisque sanandis, confractis alligandis, & abjectis reducendis, ovibusque dispersis, & lupis vespertinis, leonumque famelicis catulis, in devorationem expositis, reclamandis & defendendis, quàm etiam iis, quæ extra ovile CHRISTI, sacrosanctique Imperii nostri tutelam, sub ignorantiæ jugo in obscuris & tenebricosis lucis, ac desertis, per montuosas ac difficiles vias aberrant, convertendis, & ad nationes Catholica religione imbutas, & ad immanes, barbarasque divini cultus, politicique ornatus ignaras gentes, ferino potius quàm humano more viventes, sese extendentes, optimum & uberrimum fructum attulerint, & in dies majori cum solicitudine afferre, zizania extirpare, bonum semen renovare, plantare, terrasque incultas Evangelico sulco, ad Ecclesiasticæ disciplinæ vomere eruderare non cessent.

Ideoq; Paul. III. ejus institutum confirmavit suprà in const. 25. Regiminis.

§. 2. Ac dudum propter ipsius Societatis tam utiles, tamque necessarias functiones, quæ tum in domibus per frequentem Pœnitentiæ, & Eucharistiæ sacramentorum administrationem, & ad eorum frequentationem sectandam exhortationem, prædicationemque spiritualia exercitia, ac alia verbi Dei ministeria, tum in Collegiis per lectiones, tam bonarum litterarum quàm Philosophiæ etiam & Theologiæ ad juventutem bonis moribus & litteris imbuendam, ex ipsius Societatis primæva instituti erectione, ac divina vocatione, magno Dei beneficio, & Ecclesiæ spirituali emolumento exercet, felicis recordationis Paulus Papa Tertius speciali privilegio, ut quæcumque domos, Ecclesias, & Collegia ædificare, vel concessa recipere & inhabitare posset indulserit.

Jul. III. etiam const. 9. in Tomo I. Pius IV. concessit indultum cann. 140. ut hic, sed ejus bullam non posui.

§. 3. Et deinde piæ memoriæ Julius etiam Papa Tertius indultum hujusmodi confirmaverit.

§. 4. Et successivè recolendæ memoriæ Pius Quartus prædecessor noster idem indultum, etiam intra centum quadraginta cannas Ordinum Mendicantium, de novo concesserit.

Hic Pont. confirmavit.

§. 5. Neque postremò cum lis & causa, seu controversia, aut quæstionis materia desuper occasione certæ domus per ipsos Presbyteros à dilecto filio Comite de Orgaz Toleti emptæ, concessionem ejusdem Pii prædecessoris confirmantes, emptionem dictæ domus rectè factam, & in ea Presbyteros ipsos habitare posse & debere declaraverimus, & aliàs prout in singulis litteris Apostolicis desuper confectis plenius continetur.

Quia tamen Societas adhuc molestatur.

§. 6. Nihilominus præfati Presbyteri à diversis dictorum Ordinum religiosis diversimodè, vigore seu prætextu privilegiorum hujusmodi cannarum adhuc, prout de facto, tam in Mexicana quàm in Guaxicana novæ Hispaniæ civitatibus, non sine animi nostri displicentia, molestantur, immo & excommunicationis sententia interdum feriuntur, in Christiani populi scandalum non modicum.

Hic propterea Pont. ex justis causis hic relatis.

§. 7. Nos igitur attendentes dictam Societatem quæ quamvis Collegia habeat annexa, & hæc redditus pro studentium necessitate habere possint, inter Mendicantium Ordinum religiones, per sanctæ memoriæ Pium Papam Quintum similiter prædecessorem nostrum per quasdam suas in forma Brevis litteras, sub die septima mensis Julii, Pontificatus sui Anno sexto, expeditas, adscripta & declarata, ac privilegiorum Ordinum Mendicantium particeps effecta fuit, ex ejus instituto & constitutionibus, Apostolica auctoritate confirmatis, bona stabilia possidere non posse, sed incertis eleemosynis, fideliumque largitionibus & subventionibus vivere, nec minus quàm ceteros Mendicantes Ordines, in excolenda vinea Domini, assiduè laborare, immo nec alios juxta se, domos, & monasteria ædificare prohibere, neve ullum aut certè quàm minimum præjudicium aliis Religiosorum monasteriis ex Societatis, Domorum, Collegiorum, & Ecclesiarum vicinitate provenire, ex eo quod propter diversam sanctionum & instituti rationem, Societas ipsa nec chori usum habet, nec ad funerales associationes accedit, nec defunctorum funera, nisi rara, nulla item Missarum, vel sepulchralia stipendia, nullas sepulchrorum, vel capellaniarum fundationes, nullam denique prorsus eleemosynam, quæ ad quodvis ipsius Societatis ministerium, vel opus dirigi intelligatur admitti. Ac, prout nostrum Nos invitat officium, inconvenientibus hujusmodi obviare, ac scandala quæcumque & contentionum, præcipuè inter religiosas personas, occasiones removere, necnon tam salubris dictæ Societatis ministeriis, quæ pro eorum dignitate, ac majori fidelium fructu, in locis aptis, ubi major seges, & frequentior populi consuetudo viget, exerceri & ministrari debent, viam potius aperire, quàm impedimenta ulla objici permittere volentes.

Privilegium cannarum quibuscumq; Ordinib. concessum, respectu hujus Societatis revocat, non obstante nova concessione per eos obtinenda.

Tu vide novum privilegium Carmelitis Discalceatis elargitum à S. D. N. Paulo V. in sua constit. 8. Ad Ecclesiæ.

§. 8. Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, eosdem presbyteros, eorumque singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac supradictarum literarum, necnon & aliorum Ordinum, privilegiorum, & in eis contentarum clausularum tenores, ac alia etiam forsan circa præmissa de necessitate exprimenda, præsentibus pro expressis habentes, ac privilegia dictorum Ordinum super non ædificatione infra dictas cannas, quo ad dictam Societatem tantum, suspendentes, revocantes ac invalidantes, silentium perpetuum quibusvis super præmissis, aut eorum aliquo vigore cujusvis confirmationis aut ampliationis, & de novo concessionis dictarum cannarum à Sede Apostolica quomodolibet, & pari motu, etiam consistorialiter, ac cum quibusvis Præsentium derogationibus, specificè factis, obtentarum, & in futurum obtinendarum contra Præsentium tenorem venientibus imponentes.

Et facultatem Ecclesias & domos fabricandi concedit.

Tu ad hoc vide constit. 99. Clem 8. Quoniam.

§. 9. Eisdem Presbyteris & Societati, ut, quæcumque Domos, Collegia, Ecclesias & alia ædificia erigere, ac per eos ubivis locorum erecta inhabitare, ac quæcumque loca, Domos, Ecclesias, Oratoria, & alia cujuscumque structuræ ædificia, sibi quomodolibet relicta vel oblata recipere, acceptare, emere, possidere & retinere; ac in eis omnia & singula, functiones, lectiones & ministeria, in aliis ejusdem Societatis, Domibus, Collegiis, Ecclesiis, & aliis locis fieri & exerceri solita, habere, facere, & exercere liberè & licitè possint & valeant, earumdem Præsentium tenore de specialis dono gratiæ concedimus & indulgemus. Eosque à quibusvis censuris & pœnis, in illos præmissorum occasione forsan latis, absolvimus.

Privilegia Societatis omnia confirmat.

§. 10. Necnon indulta per Paulum, Julium, & Pium prædecessores nostros prædictos, & Nos eis, ut præfertur, concessa & confirmata, cum omnibus & singulis in eis contentis concessionibus, privilegiis, facultatibus, prærogativis, & aliis gratiis, declarationibus, derogationibus, aliisque, etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & aliis decretis & clausulis, approbamus & confirmamus, illisque perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus.

Clausulas præservativas apponit.

§. 11. Necnon oppositionem & contradictionem quorumcumque quovis titulo, vigore, prætextu, colore ipsis Presbyteris præjudicium afferre, ac præsentes litteras de opreptionis seu subreptionis vitio, aut intentionis nostræ defectu, notari vel impugnari, suspendi, revocari, annullari, invalidari, aut ad viam juris reduci, vel contra illas attentari non posse, neque debere, sed illas perpetuò validas, efficaces, & illibatas existere, & ubi aliquid contra eas extorqueri & obtineri contigerit, illas nihilominus in suo pleno & integro robore, absque eo quod desuper impetranda sit à Sede prædicta illarum confirmatio, restitutio, revalidatio, vel nova concessio, permanere; irritumque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter in posterum contigerit attentari decernimus. Ac quasvis excommunicationis sententias, vigore talium privilegiorum cannarum, contra dictos Presbyteros vel Societatem latas & ferendas, eos vel eorum aliquem nullatenus afficere posse declaramus.

Executores deputat.

§. 12. Quocirca universis & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Præsentes, pari motu, mandamus, quatenus ipsi vel eorum quilibet, per se vel alium seu alios, præsentes Litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Presbyterorum, aut alterius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos decreto, confirmatione, indulto, aliisque præmissis pacificè gaudere ac easdem præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque perpetuò inviolabiliter observari. Non permittentes eos super eisdem præmissis, vel eorum aliquo, per quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium religiosos seu locorum Ordinarios, aut alios quoscumque Judices & personas cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quacumque etiam Pontificali, regia, vel alia auctoritate fungantur, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expressè, quovis quæsito colore vel ingenio impediri, molestari, perturbari, vel aliàs quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonif. PP. Octavi etiam prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali de duabus dietis, dummodo non ultra tres dietas quis auctoritate Præsentium

ad

ad judicium trahatur, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictorum Ordinum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ordinibus, illorumque Superioribus, & personis, etiam super non ædificandis Ecclesiis, Domibus, Collegiis, & aliis ædificiis aliarum Religionum intra centum quadraginta cannas ab eorum cœnobiis & conventibus, vel monasteriis & domibus, ac aliàs sub quibuscumque tenoribus & formis, per quoscumque Romanos Pontifices concessis, confirmatis, & innovatis, ac omnibus aliis quæ Nos & prædicti Prædecessores nostri in singulis litteris prædictis voluimus non obstare. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non tamen per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, tenores illorum ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, motu simili, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§. 14. Volumus autem, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ, vel etiam Generalis Præpositi ipsius Societatis munitis in judicio & alibi ubi opus fuerit, eadē prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem Præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 5. die 30. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 30. Octob. 1576. Pontificatus nostri Anno quinto.

XL.

Jurisdictio Protomedici & Collegii Physicorum Almæ Urbis, quoscumque Medicos in ea medentes examinandi, & non repertos idoneos, ab exercitio Medicinæ expellendi atque coercendi.

Ejusdem Collegii & Protomedici auctoritatem in Urbe doctorandi, & jurisdictionem causas ad Artem spectantes cognoscendi habes sup. in const. 19. Jul. III. Meritis. in Tomo 1. & latius infrà in Clem. VIII. const. 12. fol. 16. Et aliquid circa visitationem Aromatariarum in Paul. V. const. 71. §. 25. Vide in Tomo 3.

Edita An. D. 1576.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN Apostolicæ dignitatis culmine, meritis licet imparibus, divina dispositione constituti, ad ea nostræ considerationis aciem libenter dirigimus, per quæ provisionis nostræ auxilio Artis Medicinæ ministerium, rectè & fideliter exerceatur, & ne in eo nonnullorum imperitia errores in alterius jacturam fiant, nostri Pastoralis officii partes libenter impartimur, prout temporum qualitate pensata id perspicimus salubriter expedire.

Causa hujus const.

§. 1. Cùm itaque sicut accepimus in Urbe nostra à diversis Medicis & Artem Medicinæ exercentibus, etiam publicè Doctoratis, & privilegium Doctoratus, etiam à publicis & generalibus Studiorum Universitatibus habentibus, quamplurimi & gravissimi errores medendo, & Artem Medicinæ exercendo, etiam in hominum perniciem, & grave damnum committantur, dum nempe dicti Medici non admodum experti ea remedia, & præsidia, quæ non conveniunt, quinimmo contraria & diversa utcumque præscribant, adhibeant, & consulant, etiam interdum, vel sæpius experientiam & periculum dictæ Artis in rebus dubiis, & ipsis incognitis, cum maximo & evidenti hominum vitæ discrimine faciendo.

Concessio jurisdictionis de qua in rub.

§. 2. Nos pro nostri Pastoralis officii debito, huic gravi malo occurrere, & in præmissis opportunè providere volentes, dictorum filiorum Protomedici & Collegii Physicorum dictæ Urbis in hac parte supplicationibus inclinati, eisdem Protomedico nunc & pro tempore existenti, ac Collegio Phisicorum dictæ Urbis, in eadem Urbe, omnes & singulos, ac quoscumque Artem Medicinæ exercentes, etiam Medicos publicè, & in publicis Gymnasiis, vel Universitatibus quibuscumque doctoratos, & promotos, exceptis tamen illis Medicis, qui longo usu, tam in stationibus Medicorum, sive Collegiis habitis, quàm aliàs in exercitio Medicinæ probi & periti communiter existimantur, ad se examini subjiciendum, & per indictionem exercitii medicinæ compellere, & per ipsum Protomedicum, & duos alios de eodem Collegio examinare, & illos quos ad Medicinam exercendam non idoneos, nec sufficientes repererint, exercitio Medicinæ hujusmodi in ipsa Urbe prorsus interdicere, seu ab ipso exercitio, ad tempus, & donec & quousque studio mediante ad melius profecerint, suspendere, aut eis, ne dictam Artem nisi cū præsentia, vel consilio alterius, vel aliorum Medicorum idoneorum, & à dictis Protomedico, & duobus de Collegio hujusmodi approbatorū ullatenus exercere audeant, nec debeant, prohibere. Ac in contrafacientes, aut contradicentes quoslibet, quasvis pœnas ipsi Collegio bene visas, & arbitrio ejusdem Collegii, piis usibus applicandas infligere, illasque ab eis exigere, omniaq; & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere & exercere liberè & licitè valeant, ac etiam debeant, Apostolica auctoritate tenore Præsentium concedimus & mandamus, sicque etiam perpetuò statuimus & ordinamus. Necnon eisdem Protomedico & Collegio, in & super præmissis omnibus & singulis plenam, liberam, amplam, & omnimodam facultatem, licentiam, potestatem, & auctoritatem impartimur.

Inhibitio contra omnes impedientes.

§. 3. Ac etiam Protomedicum & Collegium hujusmodi, eorumque deputatos & deputandos super præmissis ōnibus & singulis, ac illorum executione, per quoscumque quavis auctoritate, & quocumque quæsito colore, ingenio, vel prætextu quomodolibet molestari, vel impediri non posse decernimus. Mandantes præterea dictis Medicis, qui ut præfertur non idonei, nec sufficientes pro tempore reperti fuerint, ut in virtute sanctæ obedientiæ, & etiam sibi per Collegium prædictum cōminandis & infligendis pœnis, ejusdem Collegii mandatis pareant & obediant.

Officiales eis faveant, & hujus bullæ observantiam quærant.

§. 4. Necnon dilectis filiis Curiæ causarum generali Auditori, Gubernatori, Vicario, & Senatori, ac Conservatoribus Cameræ dictæ Urbis, ceterisque jus dicentibus Ecclesiasticis & sæcularibus, quavis auctoritate fungentibus & functuris, ac justitiæ Ministris dictæ Urbis, & quibusvis aliis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, quatenus ipsi & eorum quilibet eisdem Protomedico & Collegio in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes Præsentes nostras recipiant & admittant, ac inviolabiliter observent, & ab omnibus ad quos spectat & spectabit, observari mandent & præcipiant, faciantque Protomedicum & Collegium hujusmodi præmissis omnibus pacificè & quietè uti, frui, & gaudere, nec permittant eos, per quemlibet contra earumdem Præsentium tenorem, quoquomodo molestari aut impediri, contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas etiam pecuniarias, aliaque opportuna juris & facti remedia, quacumque appellatione remota compescendo, ac censuras ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac privilegiis Doctoratus in Medicina dictis Medicis, qui ut præfertur non idonei, nec sufficientes pro tempore reperti fuerint quomodolibet, & etiam per quæcumque Gymnasia, Collegia & Universitates, etiam generales, ac etiam prævio rigoroso examine, etiam publicè facto concessis & concedendis, necnon quacumque præscriptione etiam longissimi temporis, quo ipsi tales Medici, etiam absque aliqua contradictione medicati fuerint, & artem prædictam etiã palam, & publicè nemine contradicente exercuerint, ac regula nostra de non tollendo jure quæsito, si opus sit, aliisque constitutionibus & ordinationibus, dictæque Urbis & quorumcumq; Gymnasiorum, Collegiorum, & Universitatum, Studiorum, etiam generalium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, legibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam illis eorumq; Superioribus, & personis, ac etiam dictis Medicis, qui pro tempore non idonei, nec sufficientes, ut præfertur reperti fuerint, in genere vel in specie, sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiã Motu proprio, & consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, ac in posterum concedendis, confirmandis, & innovandis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad id servanda esset, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Exemplorum fides.

§. 6. Volumus insuper quod Præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut dicti Collegii munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in judicio & extra illud, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 5. die 1. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Novembris, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Pontificatus nostri anno quinto.

XLI.

Declaratio Concordatorum inter Sedem Apostolicam & nationem Germanicam, circa collationes beneficiorum Ecclesiasticorum, in mensibus reservatis.

Ista Concordata firmavit Nicolaus V. in const. 1. Ad sacram. ubi notavi in Tomo I. fol. 357.

Edita An. D. 1576.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

QUæ in Ecclesiam Dei incommoda inferant, nostra nos expedit animadversione removere.

Nicol. V statuit Ordinarios posse disponere de beneficiis vacantibus in mensib. Sedi Apost. reservatis, nisi fuerit à dicta Sede provisum, ut sup. in ejus constit. cit. in rub.

§. 1. Cum itaque per Litteras fel. record. Nicolai Papæ Quinti nationi Germaniæ pro illius unione & concordia cum Sede Apostolica inter alia concedatur, ut quoties aliquo vacante beneficio Ecclesiastico, in mensibus Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris, in quibus vacantium Germaniæ beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio dictæ Sedi specialiter reservata est, non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea, Ordinarius, vel alius ad quem illius dispositio pertinet, de illo disponere possit, & sæpenumero contingat, ut antequam inquisitio, quam plerumque etiam in concursu plurium, sive in partibus sive apud dictam Sedem, fieri oportet in vitam, mores & doctrinam eorum, quibus de dictis beneficiis per Sedem eamdem providendum est, compleri possit, aut antequam de ipsis provisionibus, seu de mandatis, quæ ad inquisitiones & provisiones hujusmodi faciendas ab eadem Sede impetrantur, vel Motu proprio procedunt, litteræ Apostolicæ conficiantur, vel etiam antequam mandata ipsa à Judicibus ad quos directa sunt recipiantur vel recepta expediantur, interdum quoque litteris Apostolicis expeditis, & gratia purificata, seu mandatis prædictis receptis, & inquisitione completa, antequam omnimoda executio perficiatur, propter diversa impedimenta, quæ frequenter succedunt, tempus trium mensium, ex quo vacatio beneficii in loco ipsius nota est, expiret, ac proinde Ordinarii locorum, aut alii ad quos talium beneficiorum dispositio, cessantibus Apostolicis reservationibus, pertinet, lapso tempore prædicto licet priusquam illud laberetur, provisionis sive alterius dispositionis de illis à dicta Sede jam gratia facta fuerit (quod ipsum ad tribuendum & quærendum jus satis superque esse certa juris interpretatione frequenter declaratum est) illa tamen conferre contendant. Qua de causa multis Religione & pietate insignibus, quando ii post ostensum virtutis & doctrinæ suæ specimen, atque inde emensos labores & sumptus, beneficiis potiri deberent, alii præoccupatores obtentu ordinariæ collationis hujusmodi contra adversantur.

Hic Pont. modo declarat dictam const. Nicol. V.

§. 2. Nos indignum rati, quod temporis mora, quam ad perscrutandum accuratius talium probitatem, industriam, & alia requisita intercedere pro utilitate Ecclesiæ necesse est, locum injuriis aperiat, attendentesque verba prædicta, in loco beneficii, cum verbis, notæ vacationis, quæ protinus antecedunt conjungi, & ad illa dumtaxat referri, ac voluntatem concedentis, sensumque concessionis, & Litterarum prædictarum sic esse, ut dispositio beneficii intra tres menses à die notæ vacationis à Sede prædicta fieri, deque gratia facta alicubi apparere debeat, quemadmodum re inter utriusque juris Interpretes jampridem controversa summa ratione judicatum apparet, vix enim est, ut itineribus non modo infestis, aut prohibitis, quod ferè semper aliquo contingit, sed etiam expeditis, qui ex tam longinquis regionibus ad dictam Sedem profectus, & in ea ad expediendum negotium, vel paulisper moratus, in easdem recipere tanta temporis angustia possit. Quocirca æquitate & justitia suadentibus, Præsentium auctoritate declaramus, concessionem Nicolai Papæ, & litteras prædictas locum omnino non habere, quod Ordinarii, aut alii Collatores prædicti, post lapsum trium mensium ex die notæ vacationis in loco beneficii disponere possint de ullis beneficiis prædictis, aliàs sub concessione & litteris prædictis comprehensis extra Rom. Cur. in mensibus prædictis quoquomodo vacantibus vel vacaturis, de quibus intra dictum tempus trium mensium per Romanum Pontificem, ac dictam Sedem qualiscumque gratia, vel dispositio, aut concessio facta fuerit. Ne tamen cuiquam licitum sit factam à Sede prædicta dispositionem hujusmodi in longum obtegere, illi quibus deinceps gratiæ hujusmodi concedentur, etiam concessionum fidem & testimonium, intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii hujusmodi, vel dictis Collatoribus significare, vel in ipso beneficii loco publicare quoquomodo teneantur.

Decretum irritans.

§. 3. Decernentes omnes & quascumque dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem Collatoribus post significationem, seu publicationem hujusmodi pro tempore factas, nullas & invalidas, nulliusque roboris vel momenti fore. Sicque in quibusvis causis pendentibus, & futuris judicari debere; necnon irritum, & inane, quicquid secus super his ab eisdem Collatoribus, aut quibuscumque aliis scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Quod

Collatorum nobe lienium pœnæ.

§. 4. Quod si forte quisquam collatorum prædictorum fuerit Præsentium violator, eum à beneficiorum & officiorum collatione tamdiu suspendimus, donec ipse veniam petens restitutionis gratiam à Sede prædicta meruerit obtinere.

Exemplorum fides.

§. 5. Ceterum volumus ut Præsentium transumptis, etiam impressis Notarii publici manu, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in judicio & extra illud ubique locorum adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis Præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, suspensionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 5. die 1. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Calend. Novemb. Pont. nostri anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1576. indict. 4. die verò 29. mensis Novemb. Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papa XIII. Anno V. retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valvis S. Jo. Lateranen. & Principis Apostol. de Urbe & in acie Campi Floræ, per nos Joannem Freyle, & Claudium Mongeat ejusdem S. D. N. Papæ Curs.

Ant. Ludovicus Mag. Curs.

XLII.

Institutio Collegii Græcorum in Urbe, pro Scholaribus Nationis Græcæ piè alendis & instruendis, cum annuorum redditum assignatione, & indultorum concessione.

Ad materiam Græcorum plenè notavi sup in const. 14. Innoc. IV. Sub Catholicæ. in Tom. 1. fol. 100. ibi videas.

Edita An. D. 1577.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

IN Apostolicæ Sedis specula disponente Domino, meritis licet imparibus constituti, ad universarum gentium, populorumque Christi fidem colentium salutem procurandam, ita nos esse agnovimus debitores, ut non minus longè quàm juxta positis, charitatis & vigilantiæ nostræ studium impartientes, quod expedire censemus, hucusque pro viribus exequamur.

Græci imperio & scientia erant sublimes, sed præsens in maxima sunt calamitate, & ignorantia, & à fide Catholica deviarunt.

§. 1. Itaque cum Christiani Orbis partes mentis nostræ oculis perlustramus, inter varias horum temporum ærumnas animum nostrum jubet miseratio Græcæ Nationis, quæ diu olim litterarum, scientiarumque erudit. præstant. & imperii floruit sublimitate, postea Turcarum subjecta tyrannidi, ad extremam fuit redacta calamitatem, & quod miserrimum est, corporum servitutem secuta est captivitas animorum, quia in tantam scientiarum omnium ignorantiam Græciæ populi devenerunt, ut vix ullus inter eos reperiatur, qui illas profiteri, & alios docere possit, atq; adeo omnes, qui Episcoporum, Presbyterorum, alteriusque Ecclesiastici Ordinis gradum inter eos obtinent fœdissimis ignorantiæ tenebris obvoluti, sacræ Theologiæ rudes, Catholicorum dogmatum ignari, & ab Orthodoxorum religionis semita, & S. R. E. omnium Matris & Magistræ obedientia, recedentes, in varios errores, & schismata prolapsi sunt, & laicos in eamdem erroris foveam secum pertraxerunt.

Hic igitur Pont. volens eos ad salutis viam & lumen reducere in Urbe Collegium Græcorum erigit, cum assignatione redituum.

§. 2. Quocirca cupientes antiquam & celebrem Nationem ab hujusmodi ignorantiæ, & eorum caligine ad veritatis lucem, & salutis viam revocare, nullum ad id aptius remedium à Nobis existimavimus posse adhiberi, quàm si in Alma hac Urbe nostra Collegium erigatur, in quo pueri & adolescentes Græci ex ipsa Græcia, & aliis Provinciis ac locis, ubi commorantur inquisiti, alantur, & Græcis litteris, liberalibus Disciplinis ac scientiis, sacra præsertim Theologia, ecclesiasticis præterea ritibus, à viris probatæ fidei & doctrinæ sedulò instituantur, & postquam in Catholicæ fidei firmitate solidati fuerint, & in hujusmodi studiis profecerint, ad eorum Provinciam & loca redeunt, alii, qui Monasticam vitam maluerint profiteri, ceteros Monachos & Religiosos Catholicè instruere, & ad Monasticam Disciplinam, regularemque observantiam à qua penitus declinare videntur, juxta Sanctorum Patrum instituta revocare studeant. Alii autem qui in Clerum adscribentur, Nationis suæ populis prodesse, & præesse, animarum curam exercere, verbum Dei sincerè prædicare, Populos ab erroribus & schismate removere, & ad salutarem Orthodoxæ fidei veritatem reducere possint. Reliqui verò qui in laicali vita permanserint, publicè per Civitates aliorum Græcorum filios, ejusdem fidei rudimenta & veritatem, litterasque & artes liberales edocere, ac similiter in Orthodoxæ Religionis cultu continere valeant. Atque ita divina favente gratia sperari possit, ut sana & integra fidei prædicatio & doctrina in ipsa Græcia, & totius præterea Orientis partibus, aliquando restituatur, Priscorumque gentis ejusdem Patrum lumina clarescant. Proinde ad Omnipotentis Dei gloriam, sanctæ fidei Catholicæ exaltationem, animarum eorumdem Græcorum salutem, ac perpetuam ipsorum cum Ecclesia Romana unionem, Motu proprio, certaque scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, unum Collegium Græcorum puerorum, & adolescentium in eadem Urbe nostra, loco ad id statuendo auctoritate Apostolica tenore Præsentium erigimus & instituimus, eique dotis nomine centum scuta auri, ex nostris & Cam. Apost. pecuniis, donec aliter opportunè provideatur in singulos menses solvenda assignamus. Præterea cum Cathedralis Ecclesia Chisamen. Insulæ Cretæ certo modo vacaverit, & vacet ad præsens, Nos considerantes Ecclesiam ipsam, Clero populoque Latino, exceptis paucis quibusdam Canonicis, qui tamen ab immemorabili tempore, sive ob tenuitatem præbendarum, sive alias ob causas ibi nunquam resederunt, sed Cydoniæ ibi propinquæ habitare soliti sunt, omnino carere convenire judicavimus, subsidium aliquod Collegio prædicto in substentationem Scholarium ex hujus Ecclesiæ fructibus applicare, donec Deo dante talis constitui possit Episcopus, qui etiam Clero & populo Græco sacramenta, & quæ sunt Pontificalis Ordinis valeat ministrare; quare omnes dictæ Chisamen. Ecclesiæ fructus, redditus, & proventus, omniaque jura, obventiones, & emolumenta, exceptis ducentis scutis, annuè administratori seu Vicario, qui à Nobis eidem Ecclesiæ deputabitur persolvendis, & annua pensione centum scutorum auri similium, quam Venerabili fratri nunc Episcopo Milovien. ut commodius sustentari possit, assignari decrevimus, ipsi Græcorum Collegio à Nobis erecto attribuimus, & assignamus, ita ut ab ipsius Collegii procuratoribus, propria auctoritate ea omnia exigi, percipi, & legari, prædiaque, domus, & bona quæcumque locari, aliaque ad id opportuna & necessaria fieri possint.

Exemptionem à superioritate Ordinariorum, & aliorum concedit.

§. 3. Volumus autem idem Collegium, illiusque Rectores, Oeconomos, Magistros, Præceptores atq; Scholares pro tempore in eo existentes, & eorum Domesticos, Officiales & Ministros, ipsiusque Collegii bona mobilia & immobilia cujuscumque qualitatis & quantitatis, in dicta Urbe extrà, ac aliàs ubique locorum consistentia, exempta esse ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate & potestate pro tempore existentis Senatoris, Conservatorum, Reformatorumque dictæ Urbis, necnon Rectoris studii generalis, Vicarii Urbis, & Ordinariorum locorum, aliorumve quorumcumq; Judicum & Officialium in ipsa Urbe, vel aliàs ubilibet constitutorum. Collegiumque ipsum

etiam propriis ejus rebus, & bonis cum ipso, & ejus nomine supradicta contrahentes à solutione & exactione omnis & cujuscumque pedagii, gabellæ, bullettini, decimarum, & cujuscumque alterius, tam ordinarii quàm extraordinarii oneris ex quacumq; causa impositorum & imponendorum eximimus, & prorsus liberamus, ac sub beati Petri & Sedis Apostolicæ, atq; nostra protectione suscipimus, Nobisque & dictæ Sedi immediatè subjicimus, ac liberos, immunes, & exemptos declaramus.

Privilegia Studii Urbis, ejusque Doctorum elargitur.

Quæ vide sup. in Bonif. VIII. const. 9.

§. 4. Eidemque quoque Collegio, & Scholaribus, Rectoribusque & Oeconomis, omnibus & quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus & indultis, quibus studium generale Almæ Urbis, & illius Rector, Doctoresque in eo etiam actu legentes, quovis modo utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere valeant in omnibus & per omnia concedimus & indulgemus, illaque eis communicamus.

Officialibus observantiam prædictorum demandat.

§. 5. Necnon Senatori, Conservatoribus, Reformatoribus, Rectoriq; & aliis Judicibus, Officialibus, & personis prædictis, ac pro tēpore existenti S.R.E. Camerario, Præsidentibusque & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac quibusvis Commissariis ad exactionem decimarum, & aliorum onerum præfatorum pro tempore deputatis, ne quarumcumq; Litterarum eis sub quibuscumque tenoribus & formis concessarum prætextu, Collegium, Scholares, Rectores, Oeconomos, Officiales & Ministros prædictos, seu eorum aliquem in præmissis quovis modo molestent, seu molestari permittant districtius inhibemus.

Facultatem promovendi Scholares Collegii ad gradus tribuit.

§. 6. Et præterea Regentibus, ac Superioribus dicti Collegii, cum assistentia tamen Cardinalium Protectorum, qui pro tempore fuerint, sive alicujus eorum, vel de ipsorum consilio & expresso consensu, illos, quos in dicto Collegio, & alibi per debitum tempus studuisse, ac scientia & moribus idoneos esse repererint, ad Baccalariatus, Licentiaturæ, Doctoratusque Magisterii gradus, servata forma Concilii Viennensis juxta Universitatis ejusdem Urbis consuetudinem, seu aliàs promovendi, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi, quodq; sic promoti facultates in quibus studuerunt legere & interpretari, & de eis disputare, & quoscumq; gradui, seu gradibus hujusmodi concernentes actus exercere, ac omnibus & singulis gratiis, favoribus, prærogativis, & indultis, quibus alii in prædicta, seu aliis Universitatibus, & alibi juxta illius, & aliarum Universitatum hujusmodi constitutiones & mores, ad gradus prædictos promoti, de jure vel consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, & debeant, perinde ac si gradus prædictos in ipsa Universitate juxta cōsuetudinem & mores prædictos suscepissent, cōcedendi & indulgendi liberam eadem auctoritate tribuimus facultatem.

Cardinales Protectores Collegii deputat.

§. 7. Insuper ut ipsius Collegii conservationi, bonoque regimini, tam in his quæ ad institutionem & disciplinam, quàm quæ ad victum & vestitum, aliaque hujusmodi necessaria pertinent opportunius consulatur, Dilectos filios nostros Jacobum S. Mariæ in Transtiberim Sabellum, & Guglielmum S. Laurentii in Panisperna Sirletum, ac Julium Antonium S. Bartholomæi in Insula Sanctæ Severinæ titulorum Presbyteros, necnon Antonium S. Mariæ in Cosmedin. Diaconum Carafam, nuncupatos Cardinales ejusdem Collegii Protectores & Defensores constituimus & deputamus, quorum consilio & spe supradicta, & alia quæcumq; ad eosdem in Collegio admittendos Scholares, retinendosve, ac admittendos spectantia agant & ordinent. Dantes eisdem & pro tempore existentibus Protectoribus, plenam & liberam facultatem & auctoritatem pro salubri directione & conservatione dicti Collegii, illiusq; bonorum & rerum, ac jurium tam spiritualium quàm temporalium Oeconomos, Advocatos, Procuratores, aliosque Ministros & Officiales in eo deputandi, amovendique, & alios eorum loco sufficiendi, ordinationesque & statuta, licita tamen & honesta, sacrisque Canonibus & Concilio Tridentino non repugnantia, faciendi & edendi, eaq; cùm visum fuerit revocandi, immutandi, corrigendi, aliaque de novo condendi, quæ postquam facta, edita, revocata, immutata & correcta fuerint, perinde haberi volumus, ac si auctoritate Apostolica approbata, & confirmata essent, illaque ab omnibus Rectoribus, Magistris, Scholaribus, aliisve personis in Collegio servientibus & ministrantibus inviolabiliter observari, ac juxta eorumdem dispositionem, & quibusvis Judicibus, sublata eis quavis aliter judicandi facultate, judicari ac definiri debere. Et si secus super his à quoquā quavis auctoritate, scienter vel ignoranter cōtigerit attentari, irritū & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostol. & dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis & litteris Apost. eisdem Senatori, Conservatoribus, Reformatoribus, Camerario, Universitatibus, ac earum Collegiis, Rectoribus, & personis, aliisque prædictis, necnon præfatæ Urbi & Populo Romano sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresè derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. An. 5. die 13. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Idibus Jan. Pontificat. nostri anno quinto.

Admissio & registratio in Cam. Apost.

Die 28. Martii 1577. præsentes litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in Camera Apost. & ex decreto in ea facto admissæ, & registratæ fuerunt libro signaturarum diversorum Pontificum penes me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium existentem.

Tydeus de Marchis Notarius.

XLIII.

Declaratio quod spolia Regularium extra claustra vagantium, spectant ad R. Cameram Apostolicam, juxta constitutiones Pauli III. & aliorum Prædecessorum.

De materia Spoliorum notas inspice infrà in const. 18. Pauli V. In eminenti.

Edita An. D. 1577.

GREGORIUS PAPA XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Officii nostri partes sedulò præstare tenemur, ut dubia, quæ ab aliquibus falso sub prætextu, vel nimis subtiliter excitata, in Cameræ nostræ Apost. præjudicium tendunt, declaratione nostra dilucidentur.

Pius IV. in const. 3 fol. 3. ad terminos juris & sacrarum const. reduxit bullam 14. Paul. IV. quæ est suprà in qua applicaverat bona Regularium degentium extra claustra Monasteriis in quibus illi primo professi fuerant.

§. 1. Nuper accepimus quod etsi fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster constitutionem, & quæcumque in illa continerentur per piæ mem. Paulum Papam IV. etiam prædecessorem nostrum contra Apostatas editam, per quam inter cetera decrevit bona quæcumque mobilia & immobilia ac census, redditus, & proventus, jura, & actiones per regularem Ordinem professos, extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia suorum Superiorum degentes, tempore quo extra claustra hujusmodi fuissent acquisita, etiam si acquisitiones hujusmodi ab ipsis professis ex redditibus beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura vel sine cura per eos obtentorum seu detentorum, aut ex propria industria seu artificio, mercatura, vel ex testamento, sive successione ab intestato quorumvis consanguineorum, affinium, vel amicorum suorum, aut quorumcumque aliorum factæ essent, non Fisco, aut Cameræ Apostolicæ, sed Religioni, aut Monasteriis, in quo seu quibus primo professi fuissent, eo ipso applicata esse, & censeri debere, ad juris & sacrarum constitutionum formam reduxerit.

§. 2. Necnon præfata bona Regularium extra clau-

Sed ex const. 29. Paul. III. quæ est sup. ista spolia spectabunt ad Cam. At multi contrarium dicebant.

claustra ut præfertur degentium, sive Mendicantium sive non Mendicantium, ut Militiarum professorum, etiam si loca, & canonicales portiones, aut dignitates, in cathedralibus vel collegiatis Ecclesiis cujusvis Ordinis regularibus obtinuerint, ac Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primatiali, vel quavis alia præfulserint dignitate, post eorum obitum ad eamdem Cameram Apostolicam, & juxta constitutionem fel. rec. Pauli Papæ III. super spoliis sub Data videlicet, tertio nonas Januarii, Pontificatus sui anno tertio promulgatam, legitimè spectent & pertineant, idque per Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos dum Collector generalis ad recuperandum spolia Regularium specificè deputatus fuit, apertè demonstratum extiterit, ac in possessione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera merito semper fuerit, nihilominus nonnulli vano sub dictæ constitutionis Pauli IV. prædecessoris præfati prætextu contrarium aliquando asserere non dubitarint.

Ideo Pont. declarat bona eorumdem ad Cam. Apost spectasse & spectare pleno jure juxta bullas Pauli III. & aliorum Prædecessorum.

§. 3. Nos omnem circa prædicta dubitandi occasionem dimovere, simulque æquitate & justitia suadentibus ejusdem Cameræ indemnitati, ne in dies molestiis & incommodis afficiatur, consulere volentes, Præsentium auctoritate, declaramus, res & bona quæcumque per dictos Regulares extra claustra Ecclesiarum, Monasteriorum, domorum, & quorumcumq; regularium locorum degentes, quocumque jure & actione, sive ex causa testati sive intestati acquisita, & in posterum acquirenda, vel ad eos delata in quibusvis provinciis, dominiis, regnis, & locis consistant, nisi iidem ad quos illa spectaverint, sufficienti fuerint testandi, aut de illis disponendi facultate suffulti, eaque legitimè usi fuerint, ad eamdem Cameram pleno jure pertinuisse & spectare, ac bona quæcumque eorumdem sub spoliorum nomine comprehensa per ipsam Cameram, ejusque nomine à quibuscumque illa quandoque occupantibus & detinentibus recuperari ac vindicari potuisse & posse, ac juxta Pauli Tertii & aliorum Prædecessorum nostrorum Litteras eadem Camera Apostolica in hujusmodi bonis spolia nuncupatis verè universaliter succedente, quod ipsa Camera præ ceteris hæredibus & successoribus ampliori est privilegio munita, cuique merito magis favendum est, dum in eam rerum & bonorum dominium, ac possessio nulla traditione præcedente transeat, in quacumque bonorum & spoliorum, sive ad Regulares dum viverent spectantium successione, quibuscumque in rebus sive pecuniis illa consistant, etiam si nominatim, aut alia speciali nota illa designanda essent, quæ ad eamdem Cameram jure spoliorum pertinuerunt & pertinebunt in posterum, omni prorsus fictione penitus cessante, jus & nomen veri hæredis in eisdem spoliis habere, illiusque naturam fortiri, ac veri hæredis privilegiis & juribus in quibuscumque bonis, pecuniis, juribus & actionibus, uti antehac potuisse & nunc posse, idque eorumdem Prædecessorum ac nostræ etiam intentionis semper fuisse & esse auctoritate Præsentium declaramus.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices in quibusvis causis, etiam per appellationem aut aliàs pendentibus & futuris, ac in quacumque causa vel instantia, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executor deputatur Thesaurarius generalis.

§. 5. Mandantes dilecto filio Magistro Ludovico Tabernæ Notario & Thesaurario, necnon spoliorum ad dictam Cameram pertinentium in universa Italia Collectori generali nostro, ejusque in dictis officiis successoribus, quatenus præsentem nostram declarationem, & in ea contenta quæcumque inviolabiliter observari curet & faciat, non permittendo eamdem Cameram contra illius seriem, quacumque ratione vel causa, aut quovis quæsito colore vel ingenio, directè vel indirectè, molestari aut perturbari, contradictores quoslibet & rebelles, per opportuna juris & facti remedia, ac demum per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, & Ordinum, vel Militiarum, cujus illæ fuerint, Monasteriorumque vel regularium locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis earūdem Ecclesiarum Præsulibus, Capitulis, ac Monasteriorum, regulariumque locorum Conventibus, illorumque Ordinibus, Superioribus, & personis, necnon Civitatibus, Provinciis, Dominiis, & Regnis, in quibus bona vel pecuniæ collocatæ, aut illarum redditus percipiendi forsan fuerint, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & ad favorem Religionis concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio aut quævis alia expressio habenda esset, illorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis & indulgentiis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus Præsentium impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ quoad hoc volumus eis nullatenus suffragari.

Fides transumptorum.

§. 7. Ceterum præcipimus Præsentium exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & dicti Thesaurarii, seu alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eamdem prorsus fidem adhibendam in judicio & extra, quæ Præsentibus adhiberetur si exhiberentur vel ostenderentur.

Dat. P. An. 5. die 21. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 21. Januarii 1577.

XLIV.

Confirmatio gratiarum & privilegiorum Archihospitali S. Spiritus in Saxia de Urbe concessorum, quatenus Concilio Tridentino, & sacris canonibus non sint contraria. Illorumque communicatio inter omnia loca Ordinis.

Privilegia vide sup. in constit. 22. Six. IV. Religionis fol. 426. Tom. 1. ubi notavi. Et cetera quæ Hospitale respiciunt indicavi sup. in const. 7. Innoc. III. Inter. fol. 58. in d. Tomo 1.

Edita An. D. 1577.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Si inter præcipuas virtutes, quas Theologicas dicimus, charitas principem locum obtinet, jactis fidei & spei fundamentis, ut cujus virtutis effectus, qui insignes Nobis ante oculos obversantur, ac præsertim in Archihospitali nostro S. Spiritus in Saxia de Urbe elucent, dum in cujusvis generis languentes, vulneratos, infirmosque curando, infantibus expositis alendis, puellis nubilibus in matrimonium collocandis, summo Chrstianæ pietatis studio officia exercentur, illa non solum eo in Archihospitali conservari, verum etiam in dies augeri, summa ope curandum Nobis est, eamque ob causam facile induci patimur, ut quæ à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & ad ejus Archihospitalis, & ab

illo dependentium locorum decus & ornamentum, & pauperum subventionem concessa sunt, Apostolicæ firmitatis robur, adjiciamus, aliasque desuper disponamus, prout in Domino cóspicimus expedire.

Innoc. III. erexit in Urbe Hospitale Sancti Spiritus, & Sixt. IV. illud ampliavit, ut sup. in const. cit. in rubr.

§. 1. Dudum siquidem Innocentius Papa Tertius, qui dictum Archihospitale fundavit & instituit, ac deinde successivè plerique Romani Pontifices prædecessores nostri, inter quos Sixtus Papa Quartus idem Archihospitale maximè auxit, cupientes illud, ac ejus bona & jura perpetuò conservari, defendi, & protegi, idem Archihospitale, illiusque Præceptoriam, quæ conventualis, aut caput aliarum Præceptoriarum Hospitalis & Ordinis prædictorum existit, & à qua omnes aliæ Præceptoriæ per fratres ejusdem Archihospitalis teneri solitæ dependent, ac personas, quæ ejus curam gerent ab eodem Archihospitali dependentes prædictas Præceptorias, Prioratus, Oratoria, Ecclesias, Capellas, membra, grangias, ac in eis respectivè institutas & erectas Confraternitates, illarumque Confratres variis indulgentiis etiam plenariis, ac facultatibus, privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & gratiis, tam spiritualibus quàm temporalibus, etiam per solam signaturam, aut vivæ vocis oraculo, in genere & in specie, tam per viam communicationis, sive extensionis privilegiorum, tam Mendicantium quàm non Mendicantium Ordinibus concessorum, ornarunt & decorarunt, ac locupletarunt, illaque antea concessa confirmarunt & approbarunt, ad omnia loca prædicta ab ipso Archihospitali dependentia extenderunt & ampliarunt, & aliàs prout in singulis dictorum Prædecessorum litteris desuper confectis plenius continetur.

Confirmat hic Pont. indulgentias, & privilegia dicti Hospitalis cum clausula quatenus sint in usu, & sacris Canonibus & Conc. Trid. non contrariis.

§. 2. Cùm autem ea firmius subsistere, ac majorem vim & robur obtinere noscantur, quo sæpius fuerint Apostolica auctoritate communita. Propterea dilectus filius Theseus Aldrovandus modernus ejus Archihospitalis Præceptor nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis ejusdem Thesei Præceptoris honesto desiderio satisfacere, aliàsque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur gravium onerum quæ dicto Archihospitali incumbunt, dum facultas, redditusque omnes in pauperum, miserabiliumque subventionem erogantur, rationem haberi esse censeri, & propterea nedum privilegia & facultates, & alia eidem Archihospitali, & ab eo dependentibus locis, illorumque personis, ac quibusvis intuitu dicti Archihospitalis concessa conservanda, verùm etiam quantum cum Deo nobis licet augenda esse existimantes, ac quarumcumque indulgentiarum, privilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cujusvis generis gratiarum cum quibusvis clausulis & decretis, tam per dictos quàm quoscumque Romanos Pontifices quibusvis prædictis, ac aliis forsan rationibus concessarum tenores, & prout illa concernunt omnia & singula in eis contenta Præsentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, omnia & singula privilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, peccatorum remissiones, concessiones, & indulta supradicta, & alia quæcumque, sive dicto Archihospitali, sive ejus Præceptori, ac ab eodem Archihospitali dependentibus Prioratibus, Præceptoriis, Oratoriis, Capellaniis, membris, grangiis, & locis, necnon illorum respectivè Ministris & Officialibus, ac tam in dicto Archihospitali, quàm alibi institutis Confraternitatibus, & Confratribus, quandocumque & qualitercumque concessa, indulta, & approbata, quatenus sint in usu, ac sacris Canonibus, & Concilio Tridentino non contraria, ex certa nostra scientia denuò Apostolica auctoritate tenore Præsentium approbamus & confirmamus ac innovamus, illisque perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, omnesque & singulos, tam juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus, eademq; omnia & singula, quæ per dictos Prædecessores concessa fuerunt, prout per illos concessa, indulta, & elargita extiterunt, quatenus, ut præfertur sint in usu, adversus quascumque contrarias dispositiones restituimus, reponimus, & plenariè reintegramus.

§. 3. Illaque omnia & singula dicto Archihospitali, aut in eo institutæ Confraternitati, aut quibusvis certis & designatis locis dumtaxat forsan concessa, universis & singulis, quæ ab eodem Archihospitali dependent Prioratibus, Præceptoriis, Ecclesiis, Capellaniis, Hospitalibus, Oratoriis, Eremitoriis, grangiis, membris, & locis, ac Confraternitatibus, illarumque Confratribus, & quæ illis in vim privilegiorum prædictorum jam fuerunt, & in posterum uniri contigerit, illorumq; Ministris ac servientibus communicamus, concedimus, & impartimur, eademque omnia ad illa extendimus & ampliamus. — Locisque omnibus dicti Ordinis cómunicat.

§. 4. Decernentes præsentes litteras sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, aut derogationibus similium gratiarum, indulgentiarum, concessionum, & aliorum quorumcumque nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, censerique debere, ac de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu, notari aut impugnari non posse, sed validas semper & efficaces existere, ac perpetuò suffragari. — Clausulæ præservativæ.

§. 5. Sicque & non aliter in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere; irritumque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. — Decretum irritans.

§. 6. Quocirca venerabilibus Fratribus nostris sacri Concilii S. R. E. Cardinalium Decano, ac Cancellariæ Apostolicæ Regenti, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditori generali nunc & pro tempore existentibus, per Apostolica scripta committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Thesei, & pro tempore dicti Archihospitalis Præceptoris, aut aliorum in præmissis jus & interesse quomodolibet habentium, vel dependentium, fuerint requisiti, solemniter publicantes, illique in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Theseum, & pro tempore Præceptorem prædictum, & alios quoscumque confirmatione, approbatione, aliisque præmissis juxta Præsentium continentiam & tenorem pacificè frui & gaudere, non permittentes illos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, & inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, censuras & pœnas, aliaq; opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo; necnon legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras & pœnas incurrisse declarando, necnon etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. — Executorum deputatio & facultates.

§. 7. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octavi de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore Præsentium ultra tres dietas ad judicium non trahatur, ac piæ memoriæ Pii Papæ V. etiam Prædecessorum nostrorum revocatione dictarum indulgentiarum cum clausula manus adjutrices porrigentibus, quas dempta ea clausula, nec aliàs suffragari volumus, in provincialibusque & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, necnon aliorum Hospitalium, Monasteriorum, Ecclesiarum, etiam Cathedralium, vel Metropolitanarum, tam Mendicantium quàm non Mendicantium Ordinum, Confraternitatum, piorumque locorum quorumcumque, statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, stabilimentis, usibus, & naturis; — Clausulæ derogatoriæ.

privi-

privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem vel alicui eorum, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis etiam Motu proprio, ac ex simili scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam forsan consistorialiter concessis, confirmatis & innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret eorum tenores Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto hujusmodi mentionẽ.

Transumptorum fides.

§. 8. Ceterum quia difficile foret præsentes Litteras ad quæcumq; loca, ad quæ necesse fuerit deferri, volumus Præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii seu Secretarii prædicti Archihospitalis subscriptis, ac sigillo dicti & pro tempore Archihospitalis prædicti Præceptoris munitis, eamdem fidem in judicio & extra adhiberi, quæ Præsentibus exhibitis vel ostensis ubique gentium & locorum haberetur.

D. P. An. 5. die 15. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 15. Martii, millesimo quingentesimo septuagesimoseptimo, Pont. nostri Anno 5.

XLV.

Jurisdictio S. R. E. Cardinalis Archipresbyteri & Judicis, causarum Capituli Canonicorum & aliarum personarum, sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ.

Declarata & extensa fuit hæc jurisdictio à Paulo V. in ejus constit. 49. Ad ea.

Hanc Basilicam Greg. XI. & Pius V. & alii, ceteris Urbis & Orbis Ecclesiis majorem esse declararunt, ut notavi in ipsius Greg. XI. constit. 1. Super. fol. 262. in Tomo 1. & const. 94. Pii V. Infirma in hoc Tomo 2.

Edita An. D. 1577.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus constitut.

CUm sicut accepimus, sæpe contingat dilectos filios Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Capellanos, Cantores, Sacristas, Ministros, & alias personas Ecclesiæ Lateranensis pro suis ratione Archipresbyteratus, & dictæ Ecclesiæ negotiis, rebus, & bonis per diversa Tribunalia distrahi, & exinde variis sumptibus, & expensis, & molestiis defatigari.

Avocatio quarumcumque causarum tangentium Ecclesiam, Capitulum, &c. S. Lateran. coram quocumque Judice Ro. C. vertentium.

§. 1. Nos cupientes eorum indemnitatibus hac in parte opportunè providere, ac illorum intuitu personas ipsas à similibus, sumptibus, expensis, & molestiis eximere, ac favore prosequi gratiæ specialis, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas civiles, & beneficiales, spirituales, profanas, meras & mixtas, ac etiam criminales inter ipsosmet Capitulum, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Cappellanos, Cantores, Sacristas, Ministros, & personas hujusmodi, earumdemque litium consortes, seu quomodolibet ab eis causam habentes in Romana Curia coram quibuscumque judicibus ordinariis vel delegatis, seu executoribus quavis auctoritate fungentes, etiam Almæ Urbis Vicario, Gubernatore, Senatore, & Conservatoribus, ac aliis Judicibus, necnon Cameræ Apostolicæ Clericis, causarum Curiæ ejusdem Cameræ, seu Palatii Apostolici Auditoribus, vel eorum Locatenentibus ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, super quibuscumque bonis etiam emphyteoticis, censibus, canonibus, responsionibus, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, actionibus, creditis, debitis, pecuniarum summis, & aliis rebus Capitulum & Ecclesiam hujusmodi tangentibus, etiam in vim Cameralium, & aliarum quarumcumque obligationum, etiam cum juramento, & quibuscumque renuntiationibus factarum, in prima vel secunda, aut alia ulteriori instantia indecisas pendentes, in eisdem statu & terminis in quibus reperiuntur, ab ipsis Judicibus ad suos harum serie avocamus.

Deputatio Archipresbyteri ejusdem Ecclesiæ, ad audiendas omnes causas ipsius Ecclesiæ & Capituli summariè &c.

§. 2. Illasque etiam, quatenus de novo inchoandas, & quascumque alias similes vel dissimiles causas civiles, & beneficiales, seu spirituales & profanas, meras & mixtas, ac etiam criminales, citra tamen pœnam sanguinis, & corporis afflictivam, quas de cetero perpetuis futuris temporibus, inter Capitulum, Canonicos, & singulos alios prædictos, ac eorum quemlibet litis consortes, & causam habentes prædictos super bonis, censibus, responsionibus, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, actionibus, creditis, debitis, pecuniarum summis, obligationibus etiam Cameralibus, ceterisque rebus prædictis, etiam in actis causarum hujusmodi latius deductis & deducendis, cujuscumque qualitatis, quantitatis, & annui valoris, & illorum occasione moveri & exoriri contigerit, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, Dilecto filio Marco tituli S. Georgii in Velabro presbytero Cardinali Altaemps nuncupato, & aliis pro tempore existentibus Archipresbyteris dictæ Ecclesiæ, tam conjunctim quàm divisim, per se seu Vicarium seu Vicarios ad id ab eis deputatos seu deputandos summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura judicii, sed sola facti veritate inspecta, & quatenus opus sit executivè, & manu regia absque terminorum substantialium, & alicujus telæ judiciariæ observatione, sine confectione regestri, seu extractus, etiam singulis diebus & horis, ac etiam quarumcumq; feriarum, præterquã in honorem Dei indictarum vel indicendarum temporibus audiendas, cognoscendas, decidendas, & fine debito terminandas comittimus & mandamus.

Facultas ejusdem in Curia & extra citandi & inhibendi & inobedientes coercendi.

§. 3. Sibique dictas partes respectivè sua, comuniter vel divisim interesse putantes, etiã in executione citationis, seu citationũ desuper decernendarum nominandos, in dicta Curia vel extra, docto tamen etiã extrajudicialiter de non tuto accessu, citandi, ac quibus & quoties oportuerit, sub censuris Eccl. & pecuniariis pœnis suo arbitrio moderandis & ampliandis etiam per simile edictum inhibendi, & in eventũ non paritionis pœnas & censuras prædictas incurrisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, ac brachii sæcularis auxilium invocandi, vel loco sententiæ, seu sententiarũ per eum ferendarum, mandatũ seu mandata executiva, in forma solita & consueta decernendi, illudq; & illa, ac quicquid per eum judicatum fuerit exequendi, expensas quascũq; taxandi & moderandi.

Canonicosq; & alios ab excommunicatione absolvendi.

§. 4. Necnon Capitulum, Canonicos, & alias dictæ Ecclesiæ personas ab excommunicationis, aliisque sententiis, censuris, & pœnis, simpliciter vel ad cautelam, prout justum fuerit absolvendi.

Fataliaque prorogandi & adversus lapsum restituendi. Attentata revocandi &c.

§. 5. Necnon adversus lapsum temporis, & fatalium si necesse fuerit restituendi, & quatenus lapsa non sint, eorum arbitrio prorogandi.

§. 6. Attentataque & innovata quæcumque, prout juris fuerint revocandi, omniaque alia & singula in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, exercendi & exequendi.

In causis appellationum non obstantibus feriis procedendi.

§. 7. Necnon Judici seu Judicibus coram quibus causas hujusmodi per viã appellationum à sententiis dictæ Ecclesiæ latis interpositarũ introduci contigerit dictis feriis indicendis, ac modo & forma permissis ad illarum totalem & celerem expeditionem procedere possint, plenam, liberam, & omnimodam facultatem & potestatem & auctoritatẽ concedimus & elargimur.

§. 8.

Causæ ab Archipresbytero avocari non possint nisi à Pontifice illo citato.

§. 8. Decernentes causas hujusmodi à dicto Cardinali & pro tempore Archipresbytero existente, vel ejus Vicario prædicto nullo umquam tempore avocari posse, & quascumque illarum avocationes, nullius roboris vel momenti fore, nisi illa per speciale rescriptum, nostra vel pro tempore existentis Rom. Pontificis manu signatum, etiam cum Præsentium litterarum de verbo ad verbum facienda insertione, Motu simili vocatis & citatis Marco Cardinali, & pro tempore existente Archipresbytero & Capitulo prædictis factæ fuerint.

Decretum irritans.

§. 9. Irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausul. derogator.

§. 10. Non obstan. feriis, & aliis præmissis, ac Regula Cancellariæ Apostolicæ prohibente mandata executiva aliàs quàm sub plumbo expediri, necnon aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, Stylo Palatii, & aliarum dictæ Urbis Curiarum & Tribunalium, ac Universitatum, Collegiorum, & locorum, statutis, & consuetudinibus, juramento roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, illorumque Judicibus & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, vel alias quomodolibet concessis, approbatis & innovatis. Quibus omnibus etiamsi de illis specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. die 13. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 13. Junii, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pontificatus nostri anno sexto.

XLVI.

Erectio Eremitorii del Tardon, in Monasterium Ordinis S. Basilii, ejusque & aliorum Monasteriorum dicti Ordinis in Regnis Hispaniarum aggregatio eidem Ordini, cum privilegiorum concessione.

In hoc postea Monasterio præfinita est institutio Monachorum Reformatorum, ut habetur infrà in Clem. VIII. const. 103. Altissimi. fol. 169. in Tomo 3. ubi videas alia judicanda.

Edita An. D. 1577.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Cogit muneris Apostolici ratio de omnium Religiosorum statu nos esse solicitos, atque eorum curam suscipere diligentem, qui rejectis mundi delitiis & illecebris, antiquorum sanctorum Patrum exemplo in solitudines concesserunt, jejuniis, orationibus, & cœlestium contemplationi assiduè insistentes, ut cùm talium numerum alicubi auctum intelligimus, ipsorum vitam, & mores sub certa alicujus approbatæ regulæ norma ad Dei gloriam, & eorumdem salutem providè dirigamus.

Matthæus de la Fuente certam religiosam vitam degit, & multi eum sequuti sunt.

§. 1. Ad nostram siquidem pervenit notitiam, quòd cùm viginti abhinc, vel circiter annis quondam Matthæus de la Fuente de Halmiruete Toletan. Diœcesis dum soli Deo placere studeret, una cum duobus, vel tribus sociis in Eremum del Tardon Corduben. Diœcesis se recepisset, & in ea proprio laborè victum parans pauperem vitam duceret, non nulli alii ejus exemplo, & religiosæ vitæ fama commoti, sæculi curis posthabitis eamdem vivendi rationem amplexi sunt, & se illis socios adjunxerunt, ipsum præterea Matthæum per loci Ordinarium ad sacros, & Presbyteratus ordines fuisse promotum.

Qui habita notitia const.

§. 2. Et licet Eremi cultores inter se distinctas cellulas inhabitarent, eos tamen consuevisse ad eumdem Matthæum tanquam eorum Patrem, & superiorem, à quo in via Domini instruerentur recurrere, statutisque horis in quodam Oratorio ad piè orandum simul convenire, ac sub dicti Matthæi voluntaria obedientia degere, huncque vivendi morem eo usque fuisse servatum, donec ad eorum notitiam felicis recordationis Pii Papæ V. Prædecessoris nostri deducta fuit, qua sancitum est, ab iis, qui in Congregationibus sub obedientia voluntatis viverent, quorum habitus à Presbyteris sæcularibus esset distinctus, prout ipsorum erat, professionem omnino esse emittendam, electa ab ipsis una sub qua degerent, ex Regulis approbatis.

Pii V. 76. quæ est sup regulam S. Basilii professi sunt.

§. 3. Nam postquam idem Matthæus, & socii constitutionis hujus certiores facti fuerunt, Regulam S. Basilii eorum vivendi instituto, ut censuerint magis accommodatam, ad cujus præscriptum Altissimo pium exhiberent in habitu humilitatis obsequium, delegerunt. Et deinde Matthæus professionem juxta dictam Regulam emittere volens, Presbyrum ex suis sociis Eremitis, in cujus manibus profiteretur, suo arbitrio elegit, & in manibus tria vota juxta regulam prædictam quantum in se fuit, professus est. Reliqui verò omnes Eremitæ in dicti Matthæi manibus similem professionem emiserunt, & derelicto cellularum usu in domos apud Eremum del Tardon, ut præfertur & Vallis del Galleguillos Ispalen. diœc. propriis eorũ manibus ad Monasterii formam constructas, clausuraque munitas numero quadraginta, & ultra demigrarunt, ubi Religiosorum, & Monachorum more viverent, prout de præsenti vivunt, horasque canonicas in Choro, & Missas conventualiter quemadmodum in aliis Monasteriis fieri consuevit, juxta Romanum usum celebrarunt, necessariaque ad vitam propriis manuum laboribus juxta eorum institutum parando, nec eleemosynas petierunt, nec oblatas acceperunt.

Et domos in ipso Eremo habitare cœperunt Monacorum more vivendo, & divina conventualiter recitando, necessariaque ad victum propriis laboribus parando.

§. 4. Religiosisque in prædictis locis, sic ut præfertur redactis, idem Matthæus in utriusque domibus quasi illæ in Monasteria jam erectæ essent, nonnullorum qui periti habebantur consilium sequutus, Abbatis munere donec vixit sine canonica provisione functus fuit, & post ejus obitum credentes Religiosi prædicti Monasteria veri, & legitimi Abbatis regimine esse destituta alium Religiosum ex eorum numero, videlicet dilectum filium Didacum Vidal in ejusdem Matthæi locum elegerunt.

Ipseq; Matth. Abbatis munere functus fuit. Eoque mortuo Didacus Vidal Abbas creatus fuit.

§. 5. Cùm autem iidem Eremitæ prædictam professionem in manibus ejus, qui illam recipiendi facultatem non habebat emiserint, eademque professio nulla & invalida reddatur, ac del Tardon, & Vallis de Galleguillos Domus, & Eremitoria hujusmodi in Monasteria Ordinis Sancti Basilii adhuc canonicè erecta non fuisse, nec esse constet.

Quia tamen eorum professio nulliter emissa erat, & dicta Eremitoria canonice non erant erecta in Monasteria Ordinis. Ideo hic Pont. in Monasteria erigit in illis dignitatem Abbatialem & alia officia instituit.

§. 6. Nos dictorum Eremitarum statui opportunè consulendum esse existimantes, ipsosque, & eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Ad omnipotentis Dei gloriam, & Religionis Christianæ propagationem prædicta del Tardon, & Vallis de Galleguillos Eremitoria, seu Domos in Monasteria dicti Ordinis Sancti Basilii, cum suis Ecclesiis, & Conventibus, necnon Mensis, Sigillis, Arcis, aliisque omnibus insignibus ad id requisitis, & consuetis, ac in singulis dignitatem Abbatialem, administrationes, & officia, in aliis Monasteriis ipsius Ordinis haberi solita pro Abbatibus, & Monachis ad justum numerum Conventus, monasticum cultum, & regularem disciplinam ibidem observaturis, perpetuò erigimus, & instituimus. Ac illis sic erectis, eorumque Mensis, bona, census, actiones, & jura omnia suarũ cujusque domorum, seu Eremitoriorum sic in Monasteria erectorum perpetuò applicamus, & appropriamus.

§. 7.

Illique dat facultatem, in eorū Eccl. Euch ristiam retinendi & alia officia celebrandi, juxta Missale & Breviarium nuper restituta.

§. 7. Ac ipsorum Monasteriorum sic erectorum, Abbatibus, Conventibus in suis quisque Ecclesiis prædictis sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum cum debitis honore & reverentia habendi & retinendi; Missas, & alia divina Officia latina lingua secundum consuetudinem, seu ritum Romanæ Ecclesiæ, & juxta Breviarium, & Missale Roman. ex decreto Concilii Tridentini novissime restituta, & jussu prædicti Pii Papæ edita, donec aliud Sedi Apostolicæ expedire videbitur celebrandi, recitandi, & cantandi licentiam tribuimus.

Monasteriaque prædicta & alia in Regnis Hispaniarum construenda subjicit Ordini S. Basilii, & sub protectione Sedis Apost. recipit, & ab Ordinariorum jurisdict. liberat.

§. 8. Ipsaque sic erecta Monasteria del Tardon, & de Galleguillos, ac etiam Monasteriorum S. MARIÆ de Oviedo ejusdem Ordinis S. Basilii Giennen. Diœc. à fel. recordat. Pio Papa IV. erectum, & institutum & à Nobis per nostras litteras in forma Brevis Monachis ejusdem Ordinis in Italia existentibus, sub unius Abbatis, seu Præsidentis generalis in toto Ordine eligendi obedientia subjectum, ac perpetuo conjunctum, & quæcumque alia Monasteria ejusdem Ordinis S. Basilii in Hispaniarum Regnis in posterum construenda, & erigenda, dicto Ordini S. Basilii, sub obedientia futuri, & pro tempore existentis Abbatis, seu Vicarii generalis ejusdem Ordinis aggregamus, annectimus, & incorporamus, eademque sic erecta, & erigenda Monasteria, eorumque Abbates, & Monachos sub immediata nostra, & Sedis Apostolicæ protectione recipimus, illaque & illos ab omni Ordinarii jurisdictione, auctoritate, & potestate eximimus penitus, & liberamus.

EademMonasteria constituant inter se unam provinciam nuncupandam Hispaniarum, in qua provinciale Capitulum fiat quolibet triennio.

§. 9. Ita tamen, ut tam del Tardon, & Galleguillos, quam de Oviedo, & alia in dictis Regnis sub eadem Regula in futurum construenda, & erigenda Monasteria, ut præfertur postquam constructa & erecta fuerint, unam faciant, & inter se constituant Provinciam Hispaniarum nuncupandam, in qua Provinciale Capitulum unoquoque triennio per Abbates, & Monachos, à Conventibus singulorum Monasteriorum suorum deputandos celebretur, & in eo unus Visitator eligatur, qui cum primum electus fuerit, eo ipso Apostolica auctoritate confirmatus censeatur, nulla alia requisita confirmatione, nisi eidem Capitulo Abbatem, vel Vicarium ejusdem Ordinis generalem contigerit præsidere, vel esse præsentem, cujus auctoritate eo casu omnino debeat confirmari, dictæque Provinciæ Monachi secundum Regulam ejusdem S. Basilii quam profitentur de cetero vivere.

Habitu nigro Monaci utantur.

Forma autem habitus declarantur inf.

§. 10. Atque ut Monachi prædicti del Tardon, & Galleguillos in habitu cum reliquis dicti Ordinis Monachis etiam in Italia existentibus conveniant, loco habitus Grisei, seu Brunei coloris cujusmodi in præsentiarum gerunt, monasticum habitum nigrum, prout etiam alias Monachis dicti Monasterii de Oviedo per dictas nostras literas concessimus deferre, & ita in posterum reliqui omnes ejusdem Ordinis, & Provinciæ Monachi futuri, eodem habitu regulari uti debeant.

Privilegia quoque Ordinis S. Basilii, & Congreg. Cassinen. concedit.

§. 11. Præterea eisdem, ac Provinciæ Hispaniarum Monasteriis quibuscumque, ac aliis membris, & locis ab ea dependentibus, illorumque Abbatibus, Prælatis, Monachis & personis, omnia privilegia, indulta, immunitates, prærogativas, exemptiones, libertates, gratias, & indulgentias Ordini S. Basilii prædicti, necnon Congregationi Montis Cassinensis alias Sanctæ Justinæ de Padua Ordinis S. Benedicti, tam per Nos, quam per alios Roman. Pontifices prædecessores nostros, Sedemque prædictam alias in genere vel in specie quomodolibet concessa (quatenus usu recepta sint, & Concilii Tridentini decretis, aliisque sacris canonibus, & ipsius Ordinis S. Basilii institutis non adversentur) concedimus & communicamus.

Monaci celebrent quantocitius Capitulum provinciale.

§. 12. Ac insuper ut eadem Monasteria feliciter in via Domini dirigantur, prædictorum omnium Monasteriorum dictæ Provinciæ Conventibus, & Monachis præcipimus, ut quamprimum provinciale Capitulum eorumdem Monasteriorum Provinciæ Hispaniarum celebrent, in quo usque ad numerum viginti, eorum Abbates, & Conventuum Discreti, seu Procuratores, & Monachi habitu vel professione in eisdem Monasteriis, tam de Oviedo, quam del Tardon & Galleguillos antiquiores, donec tot Monasteria dicti Ordinis S. Basilii in eadem Provincia erecta fuerint quot illorum Abbates, & Conventuum Discreti, seu Procuratores in eodem Capitulo congregandi eumdem numerum viginti constituant, conveniant.

Visitatoremque ad Triennium eligant ex Monachis provinciæ Hisp.

§. 13. Atque in eo ex Monachis ejusdem Provinciæ unum, quem magis ad id habilem & idoneum duxerint eligendum, in eorum Visitatorem ad Triennii tempus, & eo completo successive in provinciali Capitulo tertio quoque anno, ut præmittitur, celebrando eligant.

Visitatores provinciæ Hispan. facultates.

§. 14. Qui omnem in quibuscumque Monasteriis prædictæ Provinciæ jurisdictionem habeat, & exerceat, ipsorumque Monasteriorum Monachos, tam in capite, quam in membris visitet, corrigat & reformet, salva semper & reservata dicti Abbatis, seu Vicarii ejusdem Ordinis generalis pro tempore existentis etiam in præmissis obedientia, auctoritate, & superioritate, ac Capitulis provincialibus hujusmodi præsit, & electioni Abbatum, quorum munus etiam triennale erit, per Monachos singulorum Monasteriorum faciendæ assistat, vel ad assistendum electioni hujusmodi alium ex dictæ Provinciæ Monachis specialiter deputet.

Visitator, Abbates, & ceteri dictæ provinciæ Hisp. subjecti sint Abbati seu Vicario generali Ordinis.

§. 15. Prædictus autem Visitator Provinciæ Hispaniarum hujusmodi, necnon Monasteria, Abbates, Monachi, & personæ dictæ Provinciæ Hispaniarum prædicto Abbati, seu Vicario generali universi Ordinis S. Basilii in Italia, pro tempore eligendo, constituendo, vel deputando subjecti existant, & ab eo dependeant. Ita ut idem Abbas, seu Vicarius generalis pro tempore existentes, tam in dictum ejusdem Provinciæ Hispaniarum pro tempore Visitatorem, quam in prædicta, & alia omnia ejusdem Provinciæ erecta & erigenda Monasteria, Abbates, Priores, & alios Prælatos, ac Monachos, & personas pro tempore existentes, plenam & omnimodam jurisdictionem, auctoritatem, & superioritatem habeat, dictumque Visitatorem, Monasteria, Abbates, Priores, & Prælatos, ac Monachos, & personas, tam in capite, quam in membris visitare, corrigere, & reformare, simul vel ad partem valeat, ipsique Visitator, Abbates, Priores, & Prælati, ac Monachi, & personæ dicto Abbati, seu Vicario generali pro tempore existenti tanquam membra capiti subjaceant, ejusque monitis, & mandatis in præmissis, & aliis omnibus, omni prorsus appellatione, reclamatione, & recursu postpositis, parere, & obedire, illumque, cum ad eos, vel dicta Monasteria divertere, seu pro visitatione hujusmodi, aut alias accedere contigerit, honorifice & benigne recipere, & pertractare teneantur.

Visitator convenire debet in electione Abbatis generalis, &c.

§. 16. Idemque Visitator Provinciæ Hispaniarum in ejusdem Abbatis generalis electione pro tempore facienda, ac aliis rebus ad universum Ordinem S. Basilii pertinentibus, pro quibus pertractandis aliarum Provinciarum Visitatores, & Superiores evocabuntur, convenire debeat.

Et habet vocem act vam & passivam.

§. 17. Ac in electione Abbatis generalis hujusmodi idem Visitator activam, & passivam vocem habeant.

In Capitulo provinciali fieri possint ordinationes Conc. Trid. & Ordinis constitutionibus, & sacris Canonibus non contrariæ.

§. 18. Necnon eidem Visitatori, & aliis in Capitulo provinciali congregatis, tam hac prima vice, quam in posterum singulis Trienniis quæcumque statuta, & ordinationes licita & honesta, sacris Canonibus, ac prædicto Concilio Tridentino, dictique Ordinis regularibus institutis, ac generalibus illius ordinationibus, & constitutionibus non contraria condendi, & postquam condita fuerint illa in toto vel in parte, juxta rerum & temporum qualitates mutandi, reformandi, illaque in toto vel in parte tollendi, & abrogandi, aliaque de novo statuendi, quæ tamen ab Abbate, seu Vicario dicti Ordinis generali, & in ejus defectum à Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinale ejusdem Ordinis Protectore, qui tunc erit, approbari debeant, licentiam, & facultatem concedimus.

Degentes in dictis Eremitoriis, si professionem Ordinis S. Basilii emittere voluerint recipiantur in Monacos.

§. 19. Ceterum personis Eremitoriorum, seu Domorum, del Tardon, & de Galleguillos sic in Monasteria erectorum; & earum statui quamprimum consulendum esse rati, Dilectis filiis prædictis S. MARIÆ, & Sancti Benedicti Ispalensis Ordinis ejusdem Sancti Benedicti Monasteriorum Abbatibus, per Apostolica scripta mandamus, ut ipsi, vel alter eorum illos singulos in Monachos, & in Fratres suorum quemque Monasteriorum del Tardon, & Galleguillos admittant, & ab eis professionem regularem dicti Ordinis Sancti Basilii, si illam sponte emittere voluerint, recipiant; facientes eos sincera ibi in Domino charitate tractari.

Et post annum professionem emittant.

§. 20. Sed & eos qui in prædictis Domibus, seu Eremitoriis del Tardon, & de Galleguillos sub voluntaria obedientia per annum & ultra jam permanserint, statim ubi Præsentium notitiam habuerint, ad profitendum, ut præfertur, omnino teneantur, quod ut faciant præcipimus per Præsentes.

Exemptio à decimis.

§. 21. Postremò animadvertentes eosdem del Tardon, & de Galleguillos post prætensam professionem in dicti Matthæi manibus sic ut præfertur emissam pro verè professis habitos fuisse, decernimus, & declaramus illos juxta exemptiones, ac privilegia Ordinis S.Basilii vel alias concessa, ad solutionem decimarum frugum, & animalium ac aliarum rerum, quæ ex suarum manuum labore à die professionis prætensæ hujusmodi usque ad hæc tempora collegerunt, ac in posterum usque ad novæ professionis tempora colligent, vel administrabunt, minimè teneri, nec obligatos fuisse, aut esse, nec ad id per locorum Ordinarios aut alios quoscumque ad quos decimarum earumdem collectio spectat, cogi sive compelli posse.

Decretum irritans.

§. 22. Irritumque & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quin etiam eos universos & singulos à solutione prædicta absolvimus, & liberamus.

Executorum deputatio & facultates.

§. 23. Quocirca venerabili Fratri nostro Patriarchæ Alexandrino, & dilectis filiis Archiepiscopo Ispalen. ac Abbati Sanctæ Fidei in Ecclesia Granaten. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumq; ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte prædictorum, & aliorum quorum interest, intererit, aut interesse poterit, aut præsentes Litteræ quomodolibet concernent, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem litteras, & quæcumque in illis continentur firmiter observari. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper à quibuscumque indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per juris & facti remedia opportuna, ac demum per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Ac legitimis super his habendis servatis servandis processibus illos sententias, censuras, & pœnas hujusmodi incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 24. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dumodo ultra tres dietas aliquis vigore Præsentium ad judiciū non trahatur, & quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis prædicti, illiusq; Monasteriorum etiā juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis: quibus omnibus, etiāsi de illis, eorumq; totis tenoribus habenda esset mentio specialis, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur Præsentibus pro expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Exemplorum fides.

§. 25. Volumus autem, Præsentium exemplis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem in judicio & extra haberi, quæ eisdem Præsentibus haberetur exhibitis, vel ostensis. Nulli ergo omnino &c.

Dat.P. An.6. die 24. Jun.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1577. octavo Cal. Junii, Pontificatus nostri anno 6.

XLVII.

Confirmatio gratiarum, exemptionum atque Indulgentiarum Congreg. Fratrum Jesuatorum S. Hieronymi.

De hac Congregatione plenè notabo infrà Paul.V. const. 16. Religiosos. fol. 223. Et quoad Indulgentias attende ejusdem Sanctiss. const. 21. Romanus. fol. 229. Tom. 3.

Edita An.D. 1577.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus const.

SPectatus, qui in castitatis, paupertatis & obedientiæ præceptis, diligenter & exactè custodiendis, in vobis elucet, religionis zelus, quo duce cœlestis beatitudinis assidua contemplatione, sive corporis afflictione, sive orationis sanctæ studio, contra humani generis adversarium vos communitis, Nos inducunt, ut his, quæ à Prædecessoribus nostris ad vestræ Congregationis decus, commodum, & ornamentum, ac animarum salutem concessa sunt, Apostolicæ firmitatis robur adjiciamus, aliasque desuper disponamus, prout in Domino conspicimus expedire.

Martin.V. approbavit hanc Congregationem sup. in ejus constit. 11. Piæ. tom. 1.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Martinus Papa Quintus prædecessor noster vestræ Congregationis, qui tunc essent, & in posterum forent personas, oratoria, domos, atque loca constructa, & construenda ubicumque forent constituta, cum personis, juribus, & pertinentiis, necnon possessionibus, rebus, & bonis sub Sedis Apostolicæ protectione suscepit.

Alii Pont. alias gratias ei dederunt, sed hic habes solum bull. 9. Alex. VI. sup. tom. 1. & Clem. VII. const. 36. Sacræ. ibid.

§. 2. Ac deinde piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus, Nicolaus Quintus, Pius Secundus, Sixtus Quartus, Innocentius Octavus, Alexander Sextus, Julius Secundus, Leo Decimus, Adrianus etiam Sextus, Clemens Septimus, Paulus Tertius, & Julius etiam Tertius, ac Paulus Quartus, & Pius Quartus, & forsan alii Romani Pontifices prædecessores nostri, Congregationis ejusdem utriusq; sexus personas, variis indulgentiis etiam plenariis, ac peccatorum remissionibus, & facultatibus, privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & gratiis, tam spiritualibus quàm temporalibus, etiam per solam signaturam, ac vivæ vocis oraculo, ac aliàs per Litteras sub plumbo, & sub annulo Piscatoris concessas in genere, vel in specie, tam principaliter eidem Congregationi, quàm per viam communicationis, sive extensionis privilegiorum, tam in Mari magno nuncupatis, quàm aliis Litteris quibuscumq; tam Mendicantium Ordinibus concessorum contentis ornarunt, & decorarunt, ac locupletarunt, illaque antea concessa confirmarunt, & approbarunt, ac perpetua roboris firmitate consistere voluerunt.

Pius V. Ordinum Mendicantium privilegia communicavit, sup. in const. 50. Romanus. tom. 2.

§. 3. Necnon ultimo loco recol. mem. Pius Papa Quintus etiā Prædecessor noster, omnia & singula privilegia, facultates, immunitates, exemptiones, gratias, libertates, indulta, tā nunc per ipsum, quàm quoscumque alios Roman. Pontif. prædecessores nostros, & Sedem Apostolic. quomodolibet Mendican-

tibus

tibus Ordinibus concessa, ad vos, vestramque Congregatio iem Fratres, domos, ecclesias, & loca quæcumque, quoad ea quæ vestræ regulæ, & modo vivendi non repugnarent, extendit & ampliavit, vosque verè Mendicantes, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendi debere; necnon omnia & singula Conc. Trid. decreta pro Mendicantibus hujusmodi declarata & modificata, etiam pro vestra Congregatione hujusmodi declaravit & modificatus fuit, & aliàs prout in singulis prædictorum Prædecess. Litteris desuper confectis plenius continetur.

Quæ omnia hic Pont. confirmat.

§. 4. Cum autem ea majorem vim & robur obtinere noscantur, quæ sæpius fuerint auctoritate nostra communita, ac pro parte vestra, qui prædicta auctoritate nostra communiri, & approbari mirum in modum desideratis, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis petitiones ad exauditionis nostræ gratiam admittere, vobisq; satisfacere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur vos specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, privilegiorum, facultatatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cujusvis generis gratiarum per dictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices, quibusvis etiam specialibus rationibus concessorum tenores, Præsentibus pro expressis habentes, omnia & singula privilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, ac peccatorum remissiones (citra tamen clausulam porrigendi manus adjutrices) & concessiones, etiam per vos sufficienti ad id facultate suffultos, ad vestræ Congregationis aggregatos, infraternatos, nuncupatos, extensas, ac indulta supradicta quomodocumque, & qualitercumque concessa & approbata (quatenus sint in usu ac sacris Canonibus, & Conc. Trid. non contraria) ex certa nostra scientia denuò in perpetuum Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus: illisque perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, Præsentisque Scripti patrocinio communimus: omnesque & singulos, tam juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus.

Clausulæ præservativæ & decretum irritans.

§. 5. Decernentes præsentes Litteras sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, aut derogationibus, indulgentiarum, concessionum, & aliorum quorumcumque nullatenus comprehendi; sed semper ab illis exceptas esse, &c. Sicque, & non aliter &c.

Executores deputat.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus Patriarchæ Venetiarum, Archiepiscopo Mediolanensi ac Episcopo Bononiensi, sive eorum in spiritualibus Vicariis generalibus per Præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra, aut alicujus ex vobis, & pro tempore dictæ Congregationis Fratribus, nunc, & in futurum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra vos, & pro tempore dictæ Congregationis Fratres, & alios quoscumque confirmatione, approbatione, suppletione, decreto, aliisque præmissis juxta Præsentium continentiam & tenorem pacificè frui & gaudere: Non permittentes vos & vestræ Congregationis pro tempore Fratres per quoscumque indebitè molestari, perturbari, aut inquietari: Contradictores quoslibet, ac rebelles, & in iis, quæ præmissa concernunt, non parentes per opportuna juris & facti remedia, ac demum per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo: Necnon legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias adjungit.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac similibus mem. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore Præsentium ultra tres dietas ad judicium non trahatur, ac quibusvis aliis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon dictæ Congregationis, & Ordinis S. Hieronymi, ac Regulæ S. Augustini, sub qua militatis, necnon aliorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem, vel alicui eorum sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis etiam Motu proprio, & ex simili scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores Præsentibus pro expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, necnon omnibus illis quæ dicti Prædecessores in eorum Litteris voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque.

§. 8. Ceterum quia difficile foret præsentes Litteras, &c. — Transumptis credi jubet.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die prima Februarii, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pontificat. nostri anno sexto. — Dat. P. An. 6. die 1. Feb.

XLVIII.

Quod Clerici Regulares Congregationis S. Pauli Decollati, absque licentia ejus Præpositi generalis, ad alium quemcumque Ordinem, præter Carthusianum, transire nequeant.

Hujus Congregationis institutionem, & alia eam tangentia notavi sup. apud Clemen. VII. const. 37. Vota. Tom. 1. Quibus adde, quod postmodum Paul. V. huic Congregationi indulsit, quod nova Monasteria de sola Ordinariorum licentia fundare valeat, inf. in sua constit. 64. Ecclesiæ. Et in recipiendis Novitiis formam præscripsit in alia const. 84. In supereminenti.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1577.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN specula supremæ dignitatis dispositione divina meritis licet insufficientibus constituti, inter multiplices curas quibus rerum negotiorumque varietatibus obruimur, ad ea ex debito Pastoralis officii Nobis commissi solicitè nos intendere decet, per quæ personæ religiosæ in regularis vitæ ac Ecclesiasticæ disciplinæ norma coadjuvante Domino salubriter conservari valeant, & quæ his contraria esse noscuntur, per nostræ providentiæ studium penitus evellantur.

Causa hujus constitut.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Præpositi generalis, & Clericorum Regularium Congregationis S. Pauli Decollati Barnabinorum nuncupatorum petitio continebat; quod licet ipsi ad animas pretiosissimo Domini JESU Christi sanguine redemptas eidem Domino lucrifaciendas semper dictæ Congregationis Religiosos, ab eorum adolescentia bonis moribus, ac litteris imbuere, omni ratione studuerint, & ea in re nullis umquam sumptibus, neque laboribus pepercerint, nihilominus nonnulli ex dictis Religiosis ob scientiam per eos Congregationis prædictæ auspiciis acquisitam, tumidiores effecti, immemoresque officii sui ac beneficiorum ab ipsa Congregatione acceptorum, cùm primum in litteris ita versati, & eruditi reperiuntur, ut & proximorum saluti, & dictæ Congregationi adminiculo esse possent, libertatem appetentes, tamquam ingrati filii Congregationem ipsam ad effugiendam obedientiam, &

observantiam, quæ in ea arctissimè custodiuntur, sub arctioris vitæ prætextu deserunt, ac quod gravius est, etiam ipsius Congregationis personas, ritus, & mores maledictis insequentes, alios quoque variis multisque laxioris vitæ pollicitationibus subvertere non cessant. Quare pro parte Præpositi, & Clericorum prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus incommodis hujusmodi occurrere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Prohibitio transeundi ad alios Ordines, excepto Carthusiano, &c.

§. 2. Nos igitur qui religiosos quoslibet in suis regularibus institutis laudabiliter continere omni studio affectamus, Præpositum & Clericos prædictos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò statuimus, & ordinamus, ac sub excommunicationis sententia per contrafacientes, eisque consilium, auxilium, vel favorem præstantes ipso facto incurrenda, & à qua præterquam in mortis articulo constituti ab alio quàm Roman. Pontif. vel ipsius Congregationis Præposito generali pro tempore existente absolvi non possint, districtè præcipiendo interdicimus, quod de cetero nullus dictæ Congregationis Religiosus cujuscumque conditionis, sive clericus sive laicus fuerit, ipsam Congregationem post vota per eum secundum illius institutiones emissa, prætextu cujusvis indulti ab eodem Romano Pont. pro tempore existente seu illius Majori Pœnitentiario, aut aliquo Sedis Apostolicæ Nuncio, vel Legato, etiam de latere, impetrati vel impetrandi, absque speciali & expressa pro tempore existentis Præpositi prædicti licentia desuper obtenta, exire, aut ab ea recedere, etiam ob frugem melioris vitæ, aut strictioris observantiæ, aut alio quæsito colore, ad quemvis alium, etiam Minorum, vel aliorum Fratrum Mendicantium, aut Cistercienfis vel Sancti Benedicti, aut aliorum Monachorum Ordinum transire, vel etiam per Superiores Ordinum, & Monasteriorum hujusmodi (Carthusiensi Ordine dumtaxat excepto) recipi seu admitti possit, seu præsumat.

Formaque transeundi præscribitur.

§. 3. Quodque is qui pro tempore ab ipsa Congregatione ad Carthusiensem vel de licentia prædicta ad alium Ordinem hujusmodi transire voluerit, ad Carthusien. videlicet infra tres menses, à die quo ab ipsa Congregatione recesserit, ad alium verò Ordinem hujusmodi infra tempus, & à pro tempore existente Præposito prædicto præfigendum, accedere, ac illorum Monasteria, seu domos, & loca actu ingredi. Et si in eis permanere noluerit, aut non possit, absque ulla mora ad dictam Congregationem redire teneatur.

Pœnæ contra venientibus infliguntur.

§. 4. Et nihilominus si quis ex Clericis dictæ Congregationis animo indurato contrarium tenere præsumpserint, vel à dicta Congregatione post emissionem votorum hujusmodi absque licentia prædicta exire, & in sæculo, vel alio etiam sæculari loco degere præsumpserit, liceat præfato Generali, seu aliis dictæ Congregationis Præpositis, & Superioribus, eosdem transgressores & exeuntes tamquam apostatas, etiam invocato si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, summariè, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, ad dictam Congregationem revocare, eosque capere, & carcerare ac debitis pœnitentiis subjicere. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum hujus const. deputatio, & facultates.

§. 5. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Patriarchæ Alexandrino, & Archiepiscopo Mediolanensi, ac Archipresbytero Ecclesiæ Mediolanensis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, Præsentes Litteras & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Præpositi, & Clericorum prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, in illis præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes Litteras, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observari; ac Præpositum, & Clericos præfatos illis omnibus pacificè frui & gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari: Contradictores quoslibet, ac rebelles, & præmissis non parentes, per prædictas, ac alias sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, ceteraque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, ac pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogatur.

§. 6. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam Civitatem vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices qui à dicta Sede deputati fuerint contra quoscumque procedere, vel alii seu aliis vices suas committere præsumant; & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis constitutionibus, & ordinationibus, necnon quorumcumque Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, & Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis ac exemptionibus sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis restitutionibus, præsentationibus, ac mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliis fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam intuitu, consideratione & ad supplicationem Imperatoris, Regum, Ducum, aliorumque Principum, necnon S. R. E. Cardinalium & de illorum consilio, ac matura deliberatione prius habita, seu etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, confirmatis, ac etiam multiplicatis vicibus innovatis, quorumcumque tenorum existant, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Exemplis fides datur.

§. 7. Ceterum quia difficile foret præsentes Litteras ad singula quæque loca ubi necesse fuerit, deferre volumus & dicta auctoritate decernimus, quod præsentium Litterarum exemplis seu transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis & sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici Romanæ Curiæ munitis, eadem fides tam in judicio quàm extra illud ubilibet adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Idibus Septembris, Pont. nostri Anno sexto.

Dat. P. An. 6. die 13. Sept.

XLIX.

Prohibitio Sal exterum mercandi, in locis Sedi Apostolicæ mediatè vel immediatè subjectis.

Hæc prohibitio prodiit à Calixt. III. sub die 1. *Maji* 1455. *sed hac stante consulto à me fuit illa prætermissa. Extenditur autem à Clemente VIII. inf. in const.* 49. *Frumenti. fol.* 71. *Tom.* 3.

Edita An. D. 1577. & 1582.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX incumbenti Nobis Apostolicæ servitutis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ Subditorum nostrorum commoditati, & Cameræ Apostolicæ indemnitati opportunè consulatur.

Causa hujus constitut.

§. 1. Cùm itaque, sicut accepimus, quantitas salis, quod in salinis Civitatis nostræ Cerviæ ob necessariam dilectorum filiorum illius Civium, & incolarum sustentationem quotannis conficitur, & à Camera Apostolica certo convento pretio emi consuevit, adeo aucta sit, ut nonnisi congrui temporis spatio distrahi possit, & ex hoc nisi remedium opportunum adhibeatur, vel ipsos Cives, & incolas ab ulteriori ejusdem salis fabrica non sine gravi eorum dispendio cessare, vel ipsam Cameram pecuniarum recuperatione, quas pro dicto pretio erogat, frustrari opporteat.

Prohibitio mercandi sal exterum in locis S. R. E.

§. 2. Nos cupientes, ut par est, non solùm eorumdem Civium & incolarum, quos paterna benevolentia prosequimur, verùm etiam indemnitati ejusdem Cameræ opportunè prospicere, ac fel. rec. Julii Papæ III. prædecessoris nostri vestigiis inhærentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, quòd de cetero in Civitatibus, Terris, & locis Sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subjectis, nulli prorsus locorum Universitati, Collegio, Communitati, vel privatis personis quavis dignitate etiam Archiepiscopali, Cardinalatus, vel majori Ecclesiastica vel laicali dignitate fulgentibus, sal exterum, & illud præsertim, quod ab oris Dalmatiæ, seu Orientalibus vel Meridionalibus, & aliis mundi regionibus advehitur, in publicos, vel privatos usus mercari liceat, & sub excommunicationis latæ sententiæ, & quoad Communitates aut Universitatis mille, & quoad reliquas privatas personas, & collegia personarum Ecclesiasticarum, centum ducatorum auri de Camera, & amissionis salis exteri hujusmodi, Cameræ præfatæ applicandorum ipso facto per quemlibet contravenientem, & pro qualibet contraventione incurrendis pœnis, auctoritate Apostolica tenore Præsentium statuimus, & decernimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 3. Mandantes dilectis filiis Legatis, Præsidentibus, & Gubernatoribus Provinciarum, & illorum Locatenentibus, ac locorum Gubernatoribus, & aliis Officialibus ad quos pertinebit, in virtute sanctæ obedientiæ, ut statutum, & decretum nostra hujusmodi inviolabiliter observari faciant; contemptores & inobedientes, per opportuna facti & juris remedia compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, aliisque constitutionibus, & ordinationibus tam Apostolicis generalibus, quàm provincialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, quomodolibet concessis; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 5. Volumus autem atque decernimus, quod Præsentium transumptis manu alicujus Cameræ Apostolicæ Notarii subscriptis, & sigillo dilecti filii nostri & S. R. E. Camerarii munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. die 17. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 17. Decembris, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pontificatus nostri anno sexto.

Sequitur extensio præcedentis Confirmationis.

Edita An. D. 1582.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Refertur constit. præcedens.

ALiàs emanarunt à Nobis Litteræ tenoris subsequentis, videlicet. Ex incumbenti, &c. ut suprà.

Declaratio & extensio dictæ prohibitionis.

§. 1. Cùm autem mentis, ac voluntatis nostræ fuerit, non modo immediatè, sed etiam mediatè Nobis & Apost. Sedis subjectos in præinsertis litteris comprehendi, Idcirco Motu proprio & certa nostra scientia similibus tenore Præsentium decernimus, & declaramus, etiam mediatè nobis, & dictæ Sedi subjectos, in dictis litteris fuisse comprehensos, easque etiam ad hoc validas, & efficaces fuisse, esse, & fore, ac illos qui post earum datam hactenus quomodolibet eis contravenerunt, & ex nunc in futurum contravenient, pœnas prædictas incurrisse & incurrere & in omnibus & per omnia, perinde ac si in eisdem Litteris de mediatè & immediatè subjectis specialis, specifica, & expressa mentio facta fuisset. Sicque ab omnibus censeri, & judicari debere, necnon irritum, & inane quicquid secus à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 2. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis Litteris voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 3. Volumus etiam quod Præsentium transumptis manu Notarii Cameræ Apostolicæ subscriptis, & sigillo nostri, & S. R. E. Camerarii munitis, plena ubique fides adhibeatur, ac si originales Litteræ exhiberentur.

Dat. P. A. 11. die 3. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 3. Decembris, 1582. Pontificatus nostri Anno Undecimo.

L.

Prohibitio extrahendi de locis Status Ecclesiastici, triticum, ordeum, legumina, animalia & omnis generis fruges & frumenta, etiam ex bonis Ecclesiasticis collecta, vel impediendi illa afferentes ad Urbem, aut ea emendi, præterquam pro usu suo, suarumque familiarum unius anni. Necnon revocatio licentiarum & indultorum extrahendi, etiam ex causa onerosa concessorum.

Has constitutiones approbavit Clemens VIII. & alias pœnas (sublata excommunicatione) imposuit in const. 49. Frumenti. Tom. 3. fol. 71. Et ampliavit Paulus V. in const. 12. Inter. fol. 216. ubi excommunicationis pœnam contra extrahentes tantum innovavit, & supradicta indulta declaravit, & latius revocavit.

Pauli V. const. mitigavit, & extrahentes non incurrere censuras Ecclesiasticas certis casibus declaravit Greg. XV. in const. 30. Romani. inf. tom. 3.

Edita An. D. 1577. & 1578.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

VOlentes pro nostra Pastorali solicitudine providere, ut ea quæ communem vitæ usum & sustentationem concernunt, in statu nostro Ecclesiastico, honesto pretio habeantur, vestigiis quoque fel. record. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri inhærentes.

Prohibitio extrahendi frumenta &c.

§. 1. Motu proprio & ex certa scientia nostra omnibus & singulis Communitatibus, Universitatibus, ac personis, tam laicis quàm Ecclesiasticis, etiã quorumvis Ordinum Regularibus, cujusvis status, conditionis, & ordinis existentes, etiã Archiepiscopali & Episcopali, vel alia majori dignitate fungentibus ac etiam Baronibus, Domicellis & Dominis temporalibus Status nostri Ecclesiastici, ac Sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subjectis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac excommunicationis latæ sententiæ pœnis, tenore

præsentium inhibemus, ne quovis prætextu directè vel indirectè cujusvis generis frumenta, blada, & legumina, atque animalia quæcumque, extra statum Ecclesiasticum extrahere & asportare audeant, seu præsumant. Eos verò, qui contra inhibitionem nostram hujusmodi commiserint, ultra prædictas, etiam amissionis frumentorum, bladorum, leguminum, & animalium præfatorum, necnon quinque scutorum pro qualibet salma frumenti, bladorum, & leguminum hujusmodi, & duorum scutorum pro quolibet capite animalis, pœnas Fisco & Cameræ nostræ Apostolicæ applicandas, ipso facto incurrere volumus ac decernimus.

Executorum deputatio & facultates.

§. 2. Mandantes dilectis filiis Aloysio tituli S. Marci presbytero Cardinali Cornelio nuncupato, nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, necnon Magistro Andreæ Spinolæ dictæ Cameræ Clerico, & Annonæ Præfecto, quatenus ipsi præcipuam in præmissis curam habentes, præsentes nostras Litteras, & in eis contenta quæcumque ab omnibus, quos illa concernunt, firmiter observari, executionique debitæ demandari; necnon in Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis Status Ecclesiastici præfati, ubi opus fuerit publicari, & notificari curent, ac ad exactionem pœnarum prædictarum, quacumque appellatione remota, quibusvis opportunis, juris & facti remediis procedant, & procedi faciant. Contradictores ac præmissorum executionem quomodolibet impedientes per prædictas alias pecuniarias, ac sibi visas pœnas, etiam omni appellatione cessante, compescant. Super quibus omnibus, aliisque circa ea necessariis & opportunis plenam, & liberam per easdem Præsentes ipsis concedimus facultatem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis Communitatibus, Universitatibus, ac personis quibuscumque, etiam ut præfertur qualificatis, etiam Motu simili, vel aliàs quomodocumque & qualitercumque concessis, confirmatis & innovatis, quibus omnibus, eorum tenores ac si ad verbum insererentur Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ad effectum Præsentium specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Exemplorum fides.

§. 4. Volumus autem præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. die 18. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die decimaoctava Decembris, millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pontificatus nostri anno sexto.

Sequitur latior Prohibitio extrahendi frumenta, &c. extra Statum Ecclesiasticum, & impediendi afferentes illa ad Urbem, & emendi ultra usum unius anni, & revocatio Indultorum.

Edita An. D. 1578.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter multiplices Nobis ex alto commissi pastoralis officii curas, ad eam libenter intendimus, per quam in Statu nostro Ecclesiastico annonæ abundantia habeatur, & Subditi nostri in rerum humano victui necessariarum copiosa affluentia latè vivant, neque illarum penuria opprimantur. Quod ut fiat experientia rerum magistra docente, id maximè necessarium esse cognovimus, ut ne ipsa annona è Statu nostro prædicto extrahatur, utque ad Almam Urbem nostram undique liberè afferatur, neque afferentibus ullum impedimentum præstetur, neque aliqui proprii commodis studentes, contra publicam utilitatem de his rebus monopolia facere valeant, omni studio provideamus.

Prohibitio extrahendi ut in rubr.

§. 1. Idcirco Nos pro nostri officii debito in præmissis opportunè providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, quòd nulli Nobis & S. R. E. mediatè vel immediatè subjecti, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, etiam si Barones, Domicelli, Comites, Marchiones, vel Duces, & Domini temporales, aut Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, vel etiam S. R. E. Cardinales extiterint, sub excommunicationis majoris, ac læsæ Majestatis criminis, dominiorum, & bonorum suorum confiscationis, feudorum amissionis, & quorumvis privilegiorum suspensionis, & aliis etiam pecuniariis arbitrio nostro imponendis, & applicandis, ac etiam in publicis edictis, & proclamatibus per Præfectos Annonæ pro tempore tam hactenus editis & emissis, quàm in futurum edendis & emittendis, quæ Nos ex nunc prout ex tunc Apostolica auctoritate approbamus & confirmamus, contentis censuris, & pœnis, triticum, ordeum, legumina, ac omnis generis frumenta, & fruges etiam ex bonis Ecclesiasticis collecta, à terris, & locis dicti Status nostri Ecclesiastici, absque expressa nostra, & à Nobis obtenta in scriptis, & manu signata licentia, extrahere, vel extrahi facere.

Prohibitio impediendi ut in rubr.

§. 2. Nullique ex prædictis eorum subditos & vassallos, aut alias quascumque personas quo minus triticum, ordeum, legumina, frumenta, & fruges præfata, à quibusvis locis eis subjectis, quovis prætextu, etiam molituræ, aut cujusvis alterius oneris solutionis ad Almam Urbem nostram afferant, prohibere, aut per se vel alium seu alios, directè vel indirectè impedire audeant, quin potius illis sic afferentibus omnem opem, & favorem præstent.

Prohibitio emendi ultra usum unius anni.

§. 3. Ac insuper nullis aliquam tritici, ordei, leguminum, omnisque generis frumentorum & frugum quantitatem, nisi pro suo, suarumque familiarum unius anni dumtaxat usu emere valeant, & contrafacientes, pœnas prædictas incurrisse declarentur & aggraventur ipso facto, statuimus atque decernimus.

Deputatio, & facultates executorum.

§. 4. Mandantes dilecto filio Aloysio tituli Sancti Marci presbytero Cardinali Cornelio nuncupato, nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac dictæ Annonæ Præfectis, ut contra eos, qui statuto, & decreto nostro hujusmodi in aliquo contravenerint, manu regia, & tela judiciaria servata procedant, ac eos pœnas prædictas incurrisse declarent, aggravent, reaggravent, interdicant, & brachium sæculare in eos adhibeant.

Licentiæ etiã ex causa onerosa revocantur.

Declarat & ampliat Paul. V. cit. in rubr.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris, ac gratiis Apostolicis, eisdem personis, ac Civitatibus, terris, & locis, ac quibusvis aliis per Cameram, aut per Nos, & Prædecessores nostros in genere vel in specie, etiam ex causa onerosa, ac sub quibuscumque tenoribus & formis forsan concessis, confirmatis & sæpius innovatis, quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat latissimè derogamus, & ad effectum prædictum ad beneplacitum nostrum suspensa esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 6.

Forma & effectus publ.

§. 6. Et ut præmissa omnia ad notitiam omnium deducantur, ne aliquis de eis ignorantiam prætendere possit, volumus quod præsentes Litteræ per aliquos Curiæ nostræ Cursores ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe & Cancellariæ Apostolicæ valvas, & in acie Campi Floræ affigantur, & cum inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Mandantes quoque Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus & aliis dictorum locorum Officialibus, quatenus Præsentes publicent, & publicari faciant. Et quod earum transumptis, etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur quæ adhiberetur eisdem Præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. die 1. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Maji 1578. Pontificatus nostri Anno sexto.

Admissio in Cam. Apost.

Die 12. Maii 1578. præsentes litteræ Apostolicæ exhibitæ, & præsentatæ in plena Camera Apostolica, instante magnifico D. Rodulpho Bonfiolo, illius Commissario generali, & ex decreto in eadem Camera facto admissæ, & registratæ fuerunt libro tertio Signaturarum S. D. N. apud me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1578. Indict. 6. die verò 7. mensis Maii, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. anno ejus 6. affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem copiis affixis eorum, per me Petrum Aloysium Gaytam ejusdem S. D. N. Papæ Cursorem.

Claudius Mongeat Mag. Curs.

LI.

Exemptio Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU à solutione & præstatione decimarum, & aliorum onerum quorumcumque.

Istam exemptionem jam concesserat Paul. III. sup. in ejus Const. 48. Licet. in Tomo I. & etiam Pius IV. hic relatus. Sed iste Pontifex eam declarat & ampliat. Cetera autem de hac Societate notata sunt sup. in ejusdem Pauli III. const. 25. Regimini.

Edita An. D. 1578.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PAstoralis officii cura Nobis meritis licet imparibus ex alto commissa, Nos admonet, ut nostræ provisionis efficiatur ministerio, quod ea quæ Religiosis quibuslibet, præsertim sub Sacratissimi Nominis JESU, totius humani generis Redemptoris vexillo, ad illius honorem & gloriam, proximorumque spiritualem profectum, ac orthodoxæ fidei defensionem, & propagationem in terris militantibus, ab Apostolica Sede providè concessa reperiuntur, sublatis quibuslibet impedimentis, suos ut par est, debitos effectus perpetuis futuris temporibus sortiantur.

aul. III. dedit exemptionem à decimis.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Everardus Mercurianus, &c.

Omittitur hæc narrativa, quia ipsa bulla est in loco cit. in rub.

Pius IV. eam ampliavit, ed ejus bullam non potui uti hic ufficienter elatam.

§. 2. Et successivè piæ memoriæ Pius Papa Quartus etiam prædecessor noster, exemptionem, ac cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis Litteras ipsius Pauli prædecessoris desuper confectas, necnon inde secuta quæcumque, per suas Litteras ex certa scientia confirmaverit, approbaverit, & etiam plenariè innovaverit. Ac pro potiori cautela universam Societatem prædictam, omniaque & singula ejus Domos, etiam probationis, & Collegia ubilibet consistentia, præsentia & futura, eorumque personas, fructus, redditus, & proventus, etiam bonorum Ecclesiasticorum, sæcularium & regularium quorumcumque, illis pro tempore unitorum, aliasque res, & bona quæcumque à quibusvis decimis, etiam Papalibus, prædialibus, personalibus, quartis, medietatibus, & aliis fructuum partibus, subsidiis, etiam caritativis & aliis ordinariis oneribus etiam pro expeditione contra infideles, defensione patriæ, ac aliàs quomodolibet, etiam ad Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, pro tempore impositis: etiam si in illorum impositione caveretur, quod nulla prorsus exemptio cuiquam, adversus illa suffragaretur: Ita quod Societas, ejusque Domus, etiam probationis, Collegia, fructus, res, & bona præfata semper ab illis absque declaratione desuper facienda, excepta essent, & esse censerentur, perpetuò liberaverit, & exemerit, prout in singulis litteris Prædecessorum hujusmodi plenius continetur.

§. 3. Nihilominus quia in illis nulla de constitutione recol. memor. Innocentii Papæ Tertii, similiter prædecessoris nostri, in Concilio generali super decimis edita, quæ incipit, Nuper, expressa, & specifica mentio facta, nec ei specialiter & expresse derogatum fuit, idem Præpositus dubitat, singulas Litteras prædictas de subreptionis, seu nullitatis vitio notari, ac Societati, illiusque Domibus, Collegiis & personis prædictis minus utiles reddi, aut illa super exemptione hujusmodi molestari, vel perturbari posse tempore procedente. Sed dubium faciebat quod non erat derogatum cap. nuper de decim.

§. 4. Nos igitur, qui votivum ipsius Societatis profectum sincero paternæ caritatis affectu libenter amplectimur, eisdem Societati, illiusque Domibus, etiam probationis, Collegiis, & personis, ne propterea dictarum Litterarum frustrentur effectu opportunè providere volentes, ipsumque Præpositum, & singulares personas Societatis hujusmodi à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes; necnon singularum Litterarum prædictarum veriores tenores, ac quarumcumque litium, & causarum super præmissis jam forsan motarum, statum, & merita, nominaque, & cognomina Judicum, & collitigantium, ac titulos, & jura eorum, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ipsius Præpositi supplicationibus in hac parte inclinati, volumus, ac Societati, illiusque Domibus, etiam probationum, Collegiis, & personis prædictis eadem auctoritate concedimus, quod singulæ Litteræ prædictæ cum exemptionis ceterisque, omnibus & singulis in eis contentis clausulis, & decretis, processusque habiti per easdem, ac inde secuta quæcumque valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & eis quibus concessæ existunt, perpetuò suffragentur in omnibus & per omnia, perinde ac si in illis de Constitutione Innocentii prædecessoris, & seu Concilii generalis hujusmodi specifica & expressa mentio facta, eique specialiter, & expresse derogatum fuisset, prout Nos eidem Constitutioni ad effectum præmissum specialiter, & expresse harum serie derogamus. Decernentes ita in quibuscumque causis, pendentibus & futuris, per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, judicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Hic ideo Pont. eamdem exemptionem iterato concedit & ampliat.

§. 5. Non obstantibus litis pendentiis, si quæ sint, & aliis præmissis, ac Innocentii prædecessoris, & seu generalis Concilii hujusmodi, aliisque Apostolicis, necnon provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, Constitutionibus & ordinationibus, ac omnibus illis, Obstantia tollit.

quæ in singulis Litteris prædictis expressum fuit non obstare ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptis tribuit.

§. 6. Volumus autem quod earumdem Præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam pro tempore existentis Præpositi Generalis dictæ Societatis, munitis, eadem prorsus fides, in judicio & extra ubicumque adhibeatur, quæ ipsis originalibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 6. die 8. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 1. Januarii, millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, Pontificatus nostri Anno 6.

LII.

Jurisdictio S. R. E. Cardinalium Protectorum & Judicum causarum Domus Piæ, ad recipiendas, & piè alendas mulieres peccatrices pœnitentes, in Urbe institutæ.

Erecta fuit hæc Domus Pia tempore Pii IV. & ejus regimen spectabat ad Sodalitatem duodecim SS. Apostolorum nuncupatam, ut in ejus constit. 90. In Apostolicæ, sup. fol. 139. Hodie autem gubernatur & regitur à Cardd. pro tempore Protectoribus, & à Congregatione desuper instituta quamplurium piorum hominum, inter quos ego Laertius spatio multorum annorum licet minimus, non modicum insudavi.

Edita An. D. 1578.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

CUpientes, Domum Piam nuncupatam in Urbe nostra per fel. recor. Pium Papam IV. prædecessorem nostrum pro mulieribus peccatricibus & conversis ac pœnitentibus institutam, in qua eædem cognoscentes se à via salutis aberrare se recipere possent, ibidemque deliberare valerent, an vellent nubere, seu Moniales effici, ac pro ejusdem Domus regimine & gubernio erectam Confraternitatem illarumque personas, specialibus gratiis & favoribus prosequi, & juxta debitum Pastoralis officii eorum occurrere dispendiis, quærimus & ut in via Domini molestiis quibuscumque quàm primum sublatis, proficiant, salubriter intendimus.

Causæ concessionis.

§. 1. Nos igitur cùm Domus & Confraternitatis hujusmodi personas gravibus incommodis & dispendiis affici contingat, dum per diversa Urbis nostræ Tribunalia, pro variis causis rebus & negotiis litigare cogerentur.

Deputatio Cardinalium Protectorum Domus Piæ cum facultatibus infrascriptis, & primo cognoscendi causas ad Domum Piam ejusque Congregationem Moniales, Mulieresque ibi degentes vel inde ingressas spectantes summarieq; &c. procedendi.

§. 2. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, lites, quæstiones, & controversias, civiles, criminales, spirituales, meras, & mistas nomine dictæ Domus vel in ea degentium personarum ac Confraternitatis, seu ejus administratorum, Gubernatorum, & Deputatorum, ac Monialium, seu mulierum in eadem domo degentium, seu quæ inde egressæ & nuptui traditæ vel Monasticam vitam amplexæ fuerint, contra alias quascumque personas cujuscumque gradus, dignitatis, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentes, Universitates, Societates, Congregationes, Monasteria aut alia loca pia in quibus Domus sive personæ prædictæ Rei vel Actoris partes substinuerint, etiam si coram S. R. E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, ac Curiæ Causarum dictæ Cameræ Generali Auditore, necnon Vicario, Gubernatore, & Senatore dictæ Urbis, illorumque Locatenentibus, Collateralibus, Judicibus, ac dictæ Urbis Causarum Appellationum Capitaneo, & Causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & ejusdem S. R. E. Cardinalibus aliisque Judicibus ordinariis seu delegatis, hucusque motas & pendentes, de & super statu ac bonis tam dictæ Domus, quàm Mulierum in illa degentium, necnon quibuscumque locationibus, venditionibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, ac illarum discussionibus, necnon quorumcumque jurium & actionum cessionibus, aliisque inter vivos contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus & actionibus ad dictam Domum, sive ejus nomine Confraternitatem, ejusque Gubernatores, Administratores & Deputatos, Moniales, ac mulieres hujusmodi, tam conjunctim quàm divisim, ac tam activè quàm passivè, spectantibus & pertinentibus in quacumque instantia, quorum omnium & singulorum statum & merita, necnon Judicum & collitigantium nomina & cognomina, ac qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimenda, Præsentibus pro expressis habentes, in statu & terminis in quibus nunc repeciuntur quatenus instructæ non sint, harum serie ad Nos advocantes, illasque omnes & singulas, motas & pendentes, ac quam & quas Domus & Confraternitas ac Gubernatores, Administratores, & Deputati, necnon Moniales & Mulieres ibidem degentes, penitus & omnino contra easdem personas, Universitates, Collegia, Congregationes, Confraternitates, Monasteria, & alia hujusmodi pia loca, pro rebus, bonis, hæreditatibus, juribus, & actionibus hujusmodi, dilectis filiis nostris Marco Sitico S. Georgii in Velabro de Altaemps, & Ptolomæo S. Agathæ Titulorum Comen. nuncupatis Cardinalibus Presbyteris, ejusdem Domus, ac Confraternitatis apud Nos Sedemque Apostol. Protectoribus una cum illarum emergentibus, dependentibus, incidentibus, annexis, & connexis, summariè, simpliciter & de plano, ac sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura judicii, per se ipsos aut alios ab eis deputandos, in quacumque instantia, usque ad finem audiendas, cognoscendas, & fine debito terminandas, committimus, & mandamus.

Judices deputandi.

§. 3. Ipsosque Marcum & Ptolomæum Cardinales, ac nunc & pro tempore existentes Protectores Domus & Confraternitatis prædictarum, in dictis causis motis & movendis, pendentibus, & in futurum movendis, in Judices ordinarios, cum facultate easdem causas in quacumque instantia usque ad finem, per se ipsos vel alios eorum Auditores, illas cognoscendi, decidendi & terminandi, facimus, constituimus & deputamus.

Citandi & inhibendi in Curia & extra.

§. 4. Ac cum potestate citandi & inhibendi quos & quibus, ac quoties opus fuerit, in Curia & extra eam, etiam per Edictum publicum, constito etiam summariè de non tuto accessu, eisdemq; ac quibusvis aliis ejusdem Urbis Judicibus ac personis, tam Ecclesiast. quam sæcularibus, etiam sub sententiis, censuris & pœnis Eccl. ac pecuniariis, inhibendi, & in eventum non paritionis contra inobedientes, contumaces & rebelles, ad declarationem incursus pœnarum & censurarum hujusmodi, illarumq; aggravationes & reaggravationes, & alias juxta morem & stylum Curiarum dictæ Urbis in similibus servari solitum, & prout eis videbitur procedendi, sententiasque suas debitæ executioni demandandi sive demandari faciendi, auxiliumque brachii sæcularis ad hoc si opus fuerit invocandi, omniaque & singula alia in præmissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, gerendi, & exequendi.

Diebus etiā feriatis procedendi.

§. 5. Ac in omnibus & singulis causis prædictis, ad Domum, Confraternitatem, Moniales, & Mulieres hujusmodi, ut præfertur spectantes, singulis diebus, & horis, feriatis & non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indictarum & indicendarum, procedere.

Notarium deputandi.

§. 6. Ac quemcumque Notarium eis benevisum in causis hujusmodi deputare possint.

Mandatarii & executores omnes eis serviant.

§. 7. Quodq; citationes, monitiones, & intimationes, quæ in dictis causis fieri oportuerit, etiā per Curiæ Capitolinæ & quoscumq; alios Mandatarios fieri possint. Et quicumque Executores Urbis possint & debeant effectualiter executioni demandare omnes & singulas sententias, decreta & mandata dictorum Marci & Ptolomæi Cardinalium prædictorum

& pro

& pro tempore existentium Protectorum, sive ab eis Deputatorum; quæ non obstante Regula Cancellariæ, sub eorum parvis sigillis expediri possint.

Alii Judices ... his causis ... on proce- ... ant.

§. 8. Et insuper Domum, ac Confraternitatem prædictas, ejusque Administratores, Gubernatores & Deputatos, necnon Moniales & Mulieres hujusmodi, in eadem Domo degentes, & inde egressas, nuptas, seu viduas, ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi quàm coram dictis Protectoribus conveniri, aut ad alios conveniendum constringi non posse, ac processus, sententias & decreta per alios tam ordinarios quàm delegatos Judices in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatos, latas, & facta, cum inde secutis quibuscumque nulla irrita, & inania, nulliusque roboris vel momenti fore.

Clausulæ ... præservativæ.

§. 9. Præsentes litteras sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, seu revocationibus similium vel dissimilium gratiarum, etiam per Nos & successores nostros Romanos Pontifices, vel Sedem Apostolicam, aut ejus Legatos, etiam Cancellariæ Apostolicæ regulas, pro tempore factas, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse & censeri debere, necnon per quascumque Litteras etiam quasvis clausulas generales vel speciales etiam derogatoriarum derogatorias, irritantiaque, & alia decreta, sub quacumque verborum expressione continentes, derogari posse, & si illis ullo umquam tempore ex aliqua etiam quantumvis necessaria & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor earumdem Præsentium de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus & hujusmodi derogatio per trinas distinctas Litteras, eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, Gubernatoribus, Deputatis, & Confratribus hujusmodi omnibus & singulis legitimè insinuata & intimata fuerint, eorumque expressus ad id accesserit assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari, & nullius esse roboris vel momenti.

...ecretum ...tans.

§. 10. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam Auditores, & Cardinales prædictos, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

...ausulæ de...gatoriæ.

§. 11. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum Piorum locorum & Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Curiis & Tribunalibus, earumque personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam motu & scientia similibus concessis, approbatis & innovatis, etiam disponentibus, quod causæ hujusmodi ad forum seu Curiam Capitolinam reassumi debeant. Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficiendi derogatione, aliàs de illis illorumque totis tenoribus specialis mentio habenda esset, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, seu si prædictis vel quibusvis, aliis, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad judicium trahi non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, & indultis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa aut totaliter non inserta jurisdictiones dictorum Protectorum impediri valeant quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in præsentibus mentio specialis.

Fides adhibenda transumpt.s.

§. 12. Volumus autem, quod Præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectorum, seu alterius eorum, seu Confraternitatis hujusmodi munitis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur Præsentibus exhibitis vel ostensis.

Dat. P. An. 6. die 12. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die duodecima Februarii, millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, Pontific. nostri Anno 6.

LIII.

Institutio Collegii Anglici in Urbe, pro Scholaribus Nationis Anglicæ piè ibi educandis, & instruendis, Cùm annuorum redditunm assignatione, Exemptionumque & Indultorum concessione, & S. R. E. Cardinalis Protectoris, & Judicis, in cognoscendis eorum causis jurisdictione.

Multa de Regni Angliæ calamitate & hæresiarum labe, videri possunt supra in Pauli III. Constitutione 7. Ejus qui, Tom. 1. & Pii V. constitutione 101. Regnans, & infra Sixti V. constit. 39. Afflictæ. in hoc Tomo 2.

GREGORIUS PAPA XIII.

Edita An. D. 1579.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

QUoniam Divinæ bonitati visum est, humilitatem nostram turbulentissimis Christianæ Reipubl. temporibus, ad excessum universalis Ecclesiæ culmen sublevare, hæreditatisque, quam pretioso sanguine suo quæsivit, administrationem curæ nostræ commendare, ea nostrum perpetua sollicitudo exacuit animum ad piè meditandum, quo pacto, & DEI misericordiæ à qua tantum accepimus Nos gratos exhibeamus, & nostram Ecclesiæ suæ operam, quantum divina benignitate adjuti possumus, non inutilem sacramus.

Causa hujus erectionis.

§. 1. Quare cum quotidie, non sine gravi animi nostri dolore, Sanctam Domini Nostri JESU Christi Sponsam diversorum ejus hostium conspiratione, & violento ex multis partibus incursu oppugnari cernamus, antiquisque hostibus Infidelibus Turcis, Judæis, novosque Hæreticos, & Schismaticos accessisse, qui omni impietate & scelere imbuti, ac veluti adversarii nostri furiis exagitati, in piæ Matris exitium feruntur, quod officii nostri ratio à nobis expostulat ad hominum impetus, quo maximè opus esse videmus vires Nobis à Domino traditas opponimus, populosque imbecillitati nostræ à divina benignitate concreditos præsidiis contra hostium oppugnationes paratis communimus. Cumque nullum firmius præsidium, aut remedium certius inveniri possit, quàm ut Regionum ab hac peste oppressarum Juventus, cujus teneros animos facile est ad virtutem flectere, Catholica Religione imbuatur, ab initio usque nostri Pont. operam dedimus, ut diversarum nationum Collegia, veluti Catholicæ Religionis & sinceræ ad eam institutionis seminaria, nostris sumptibus in Urbe erigerentur.

Greg. I. induxit Anglorum nationem ad fidem Catholicam. Angli verò qui tunc erga Rom. Pont. obedientes & Cath fuerunt, in hæresim postea prolapsi sunt.

§. 2. Quæ interea dum sedulò agimus, ad Angliæ Regnum magnis quondam opibus, & Catholicæ fidei Studio florentissimum, nunc verò à teterrima Hæresis labe, quæ omnes fere ejus partes comprehendit, devastatum, pietatis oculos dirigentes, ejusq; calamitatem, ut sæpe alios, miseranter reperimus Anglorum nationem ad CHRISTI fidem à Beato Gregorio Pontifice conversam, ex eo tempore singularem fidem reverentiam, atq; obedientiam contra Romanos Pontifices, Sanctamque Sedem Apostolicam præstitisse, quæ etiam in tanta nostrorum temporum caligine, in aliquibus, insignibus illis quidem & Illustribus viris refulsere, qui pro hujus Sedis dignitate, & Orthodoxæ fidei veritate, vitas suas cum sanguine ponere non dubitarunt, versanturque quotidie ante oculos nostros, Juvenes, ex

illo miserrimo Regno huc profugientes, qui divino Spiritu ducti, patria, parentibus, & bonis relictis, sese Nobis ad Catholicæ Religionis, in qua nati sunt institutionem suscipiendam miserabiliter offerunt, eo animo ut salutem sibi primum comparent, deinde verò, ut post adeptam divinarum rerum scientiam in Angliam ad alios, qui à via veritatis declinarunt erudiendos revertantur.

Hic igitur Pont. ad imitationem dicti Greg. I. pro Anglorum ab hæresi revocatione Collegium Anglicum in Urbe erigent.

§. 3. Nos igitur Gregorii ejus nominis Primi pia in Anglos officia, ejusque erga illos bonitatem imitari cupientes, ut quemadmodum ipsi concessionis, sic, & Nobis ab errore revocationis beneficium accepisse in Domino lætentur, ac propensam eorum erga Sedem prædictam devotionem Adolescentium, item Catholicæ doctrinæ adipiscendæ studium amplectentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine ad Omnipotentis Dei laudem, & fidei Catholicæ incrementum, dilectæque nobis Nationis Anglicanæ commodum & salutem, in ædibus Hospitalis Anglorum de Urbe, unum Collegium Anglicanum nuncupandum perpetuò erigimus & instituimus, in quo non minus, quàm quinquaginta Scholastici, ex omni natione, & linguæ idiomate Regni Angliæ cum suo Rectore, & ministris necessariis alantur, qui inibi, in Philosophia, ac Theologia se exerceant, Græcis item Hebraicisque litteris pro captu, cujusque operam dent, in eisque tantum proficere studeant, quantum satis esse videatur.

Annuos redditus eis assignat.

§. 4. His porro omnes ii studiis operam navabunt, ad quæ, à Superioribus dirigentur, seque præterea in pietate, & devotione, Cantibus Ecclesiasticis Cæremoniis, & sacris officiis, ut melius ipsis Superioribus visum fuerit exercebunt. Ad eorum autem omnium sustentationem nos annuos redditus trium millium scutorum auri in auro ex Apost. Cam. seu Datariatus rationibus singulis mensibus pro rata, donec eis aliunde à Nobis, aut Successoribus nostris de simili annuo redditu, prospectum fuerit, liberè, & integrè præstandos constituimus.

Locum pro Collegio concedit, &c.

§. 5. Et præterea eis perpetuò concedimus, & assignamus pro eorum habitatione & usu, ædes prædictas, in quibus Capellani Angli habitabant, nunc verò dicti Scholastici jussu nostro habitant, cum duabus domibus dicto Hospitali contiguis ad sinistram partem versus Ecclesiam S. Brigidæ Suetiorum, & quæcumque illis circumcedunt. Ac pro divini cultus exercitio Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis, & S. Thomæ martyris Anglorum, necnon pro dote dicti Collegii ac Rectoris, Scholasticorum, & ministrorum prædictorum sustentatione, omnes & quascumque alias Domos, tabernas, sive apothecas, stabula, hospitia, hortos, areas, proprietates, census, fructus, ceteraq; omnia bona mobilia, immobilia, & se moventia, necnon res, actiones, & jura dicti Hospitalis, tam in Urbe, quàm extra eam ubicumque existentia, cujuscumque qualitatis, speciei, naturæ, pretii, quantitatis, ac etiam annui valoris existentia, quæ omnia, eorumque situationes, nuncupationes, confinia, & latera, ac si nominatim, & in specie describerentur, Præsentibus pro expressis haberi, & ædes, ac cetera quæ signari possunt, ut à ceteris internoscantur, quamprimum armis, & signis dicti Collegii forinsecus notari volumus, eaque omnia à dicto Hospitale omnino separamus, & ad ipsum Collegium transferimus, ita ut Protector, & Scholastici prædicti corporalem illorum omnium possessionem per se vel alium, seu alios, propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuò retinere, illorumque fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, ac emolumenta omnia percipere, exigere, & levare, ac suos dicti Collegii communes usus & utilitatem convertere liberè & licitè valeant, Vicario Urbis aut cujusvis alterius licentia desuper minimè requisita. Oeconomus verò, & alii Ministri, ac servientes dicti Collegii, ipsius Rectori subsint, & ad ejus præscriptum & mandatum omnino obsequantur, nihilque contra illius voluntatem faciant, vel attentent; ipseque Oeconomus, Protectori dicti Collegii pro tempore existenti, vel etiam ipsi Protectori volenti & requirenti, aut ab eorum quolibet deputatis, bis in anno, vel quotiescumq; ei vel eis visum fuerint, rationem reddere teneantur. Cum eo tamen, quod si aliquo tempore prædictum Collegium, ex quacumque causa dissolvi contingat, ædes, Ecclesia, domus, census, ceteraque omnia prædicta perinde prædicti Hospitalis sint, ac si erectio Collegii, & alia præscripta, nunquam emanassent, prout nos ex nunc in eum eventum Hospitale ipsum, quoad illa omnia in integrum restituimus.

Ministris dicti Hosp. molestent Collegium & ejus personas super prædictis præcipit.

§. 6. Eo ipso districtius inhibentes Capellanis prædictis, necnon dicti Hospitalis Gubernatoribus, & Administratoribus cujuscumque nominis, & dignitatis, ac deinceps in ædibus, Ecclesia, domibus, apothecis, censibus, fructibus, aliisque rebus, juribus, & actionibus prædictis, directè vel indirectè quovis quæsito colore sese interponere, aut Collegium, Rectorem, Scholasticos, & Ministros præsentes & futuros molestare audeant, vel perturbare. Ac decernentes ex nunc irritū & inane quidquid contra præmissa, & etiam Præsentibus contenta per eosdem, aut quosvis alios, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Collegium à jurisd. Ordinariorum, & quorumcumque Judicum eximit.

§. 7. Præterea Collegium, ejusque Rectorem, Scholasticos, & ministros in perpetuum, ac prædicta, ceteraque omnia eorum bona, mobilia, & immobilia, cujuscumque qualitatis & quantitatis, in dicta Urbe, & extra, & alios ubique locorum consistentia, sub nostra, beatique Petri, & hujus Sedis protectione suscipientes, ac Nobis, & eidem Sedi protinus subjicientes, illa omnia in universum & singulatim ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentis Vicarii, Gubernatoris, Senatoris, Consulum, Conservatorum, & Reformatorum dictæ Urbis; causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, necnon Rectoris Studii generalis & aliorum quorumcumque Tribunalium, & Judicum, & Officialium, necnon Ordinariorum locorum Rectorum, Parochialium ecclesiarum, & quorumcumque aliorum in dicta Urbe, vel alibi constitutorum.

Et à solutione pedagiorum & gabellarum.

§. 8. Illoque, ac etiam in propriis eorum rebus, & bonis, cum eis contrahentes, à solutione, & exactione quorumcumque pedagii, gabellæ, bollettini, etiam ratione vini Ripæ, & Ripettæ, necnon grani, olei, pannorum cujuscumque generis, & quarumcumque aliarum rerum, necnon decimarum, & cujusvis, tam Ordinarii quàm extraordinarii oneris ex quacumque causa impositorum, & imponendorum perpetuò eximimus, & prorsus liberamus.

Indulta Studii Urbis concedit. Tu ea videas in const. 9. Bonif. VIII.

§. 9. Insuper eisdem Collegio, & Scholasticis, Rectoribus, & Gubernatoribus, ut omnibus, & quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, & indultis, quibus Studium generale dictæ Urbis, & illius Rectores, Doctoresque in eo exegerint quomodocumque utuntur, potiuntur, & gaudent, aut uti, potiri & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed pariformiter, & æque principaliter, uti, potiri, & gaudere valeant, in omnibus & per omnia concedimus, illaque eis communicamus.

Inhibitio contra omnes Officiales ne Collegium, & ejus personas super præmissis molestent.

§. 10. Præcipimusque, & interdicimus Vicario, Gubernatori, Auditori, Senatori, Consulibus, Conservatoribus, Reformatoribus, Rectorique, Judicibus, Officialibus, & aliis prædictis, necnon S. R. E. Camerario Præsidentibusque & Clericis Cameræ Apostol. ac quibusvis Camerariis ad exactionem vectigalium portorium, decimarum, & aliorum onerum prædictorum pro tempore deputatis, universe & singulatim, ne quarumcumque facultatum, privilegiorum, & litterarum eis sub quibuscumque tenoribus & formis concessarum occasione vel prætextu, Collegium, Scholasticos, Rectorem, Ministros, & Gubernatores prædictos, seu eorum aliquem, etiam super usu, & perceptione prædictorum, & aliis præmissis impediant, vel molestent, nec impediri, vel molestari permittant.

Facul. Superiorum Collegii promo-

§. 11. Ad hæc, Superioribus dicti Collegii cum consensu tamen Protectoris prædicti illos, quos in dicto

Col-

Collegio, & alibi per debitum tempus studuisse, ac scientia & moribus, idoneos esse repererint, in prædictis facultatibus artium, & Theologiæ Baccalariatus, licentiaturæ, doctoratusque & Magisterii gradus, servata forma Concilii Viennensis & alias juxta universitatis Studii ejusdem Urbis consuetudinem promovendi, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi, utque in facultatibus supradictis sic promoti illas publicè & privatim, etiam in omnibus Universitatibus Studiorum generalium interpretari, & alios docere, ac de eis disputare, gradui seu gradibus hujusmodi convenientes actus exercere, ac omnibus privilegiis, gratiis, favoribus, prærogativis, & indultis, quibus alii in prædicta, seu aliis Universitatibus, & alibi juxta illius, & aliarum Universitatum hujusmodi constitutiones, & mores ad gradus prædictos promoti de jure, vel consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, & debeant, perinde ac si gradus prædictos in ipsa Universitate juxta statuta, consuetudines, & mores prædictos suscepissent, concedendi licentiam tribuimus.

§.13. Postremò cùm eosdem Scholares hujus Collegii alumnos post longos studiorum, vel cœptorum, vel consummatorum labores, sacerdotali Militiæ pro temporis, vel loci necessitate adscribere conducat, ut ministeriis, & pensionibus sacris assuescant, dictæ Ecclesiæ Sanctissimæ Trinitatis officia præstent, seu, ut operarii mittantur, eisdem Alumnis ut de licentia Protectoris, ac dicti Collegii Rectoris consensu, & examine præcedente etiam extra tempora à jure statuta, interstitiisque temporum à Concil. Trid. præstitutis non expectatis, etiam absque suorum Ordinariorum litteris dimissorialibus, ac sine aliquo beneficii, vel patrimonii titulo, & non obstante quovis natalium defectu, super quo cum talibus per easdem Præsentes dispensamus, ad omnes, etiam sacros & presbyteratus ordines promoveri, postquam promoti fuerint, in illis etiam in altaris ministeriis ministrare, ac etiam tam ipsi, quàm ceteri omnes in dicto Collegio degentes, ut Pœnitentiæ, ac Eucharistiæ, etiam die Paschatis, & Extremæ unctionis sacramenta à Confessario, aut alio sacerdote ipsius Collegii à Rectore, vel illius constituendo, suscipere liberè & licitè valeant indulgemus.

§. 14. Ut verò ejusdem Collegii conservationi, bonoq; regimini, tam iis, quàm ad alumnorum ipsorum institutionem, & disciplinam, quàm ad victum & vestitum aliaq; hujusmodi necessaria pertinent opportunius consulatur, utq; promptum, paratumq; sit eis auxilium, venerabilem fratrem nostrum Joannem Episc. Ostiensem Card. Moronum nuncupatum, ejusdem Collegii Protectorem, & defensorem constituimus & deputamus, cujus consilio & operâ, tam supradicta, quàm quæcumque alia ad Scholasticos in eodem Collegio admittendos, & retinendos, & ab eo admittentes spectantia agantur, statuantur, & ordinentur; dantes eidem, & pro tempore Protectori existenti prædicti Collegii pro salubri illius conservatione, & directione Scholasticorum, bonorum & rerum, ac jurium temporalium & spiritualium ejusdem plenam & liberam facultatem, & auctoritatem, Oeconomos, Advocatos, & Procuratores in eo deputandos, & amovendos, & alios eorum loco sufficiendos, differentias, lites, & controversias inter quascumq; personas, tam alumnorum, quàm ministrantium clericorum, & laicorum, non tamen presbyterorum ipsius Societatis exortas, summarie, simpliciter, & de plano, sine figura aut strepitu judicii, appellatione quacumq; remota decidendi, definiendi, terminandi, & exequendi, statutaq; ordinationes, sacrisq; Canonibus, & Concil. Trid. prædicto non contraria faciendi, & accedendi, eaque cum opus fuerit revocandi, immutandi, & corrigendi, aliaq; de novo condendi, quæ postquam facta, edita, revocata, immutata, & correcta fuerint, perinde habeantur, & observentur, ac si auctoritate Apost. approbata & confirmata essent, prout eos illa ab omnibus dicti Collegii alumnis, ita haberi, & inviolabiliter observari mandamus.

§.15. Quod autem ad dictorum alumnorum admissionis modum, & formam deinceps habendam attinet, statuimus, & ordinamus, eos qui admittendi erunt, prius ab examinatoribus per dictum Protectorem in Gallia, etiam Belgia, aut alibi, prout illi convenientius videbitur designatis & designandis, juxta formam ab ipso Protectore præscribendam examinare, & præhabito hujusmodi examine, si constiterit ipsi Protectori prædictorum Examinatorum significatione sibi verbo vel scripto faciendâ, eos ingenio aptos, & moribus probatos, & tales, qui recipi debeant, illos admittant. Forma recipiendi alumnos Collegii

§.16. Postquam verò in Collegio recepti fuerint, non statim Collegii alumni censeantur, sed per quatuor, & sex menses, plus vel minus, prout Superioribus, & Collegii moderatoribus visum fuerit eorum conversatio probetur, deinde si Collegio digni videbuntur, juramentum præstetur se vitâ ecclesiasticam perducturos, seque omni tempore ad jussum Superiorum in patriam revertendum, & ad animas quantum in Domino potuerit adjuvandas paratos fore. Forma probationis fiendæ ab ipsis antequam admittantur. & forma juram. præstandi post admissionem Rectori Collegii.

§.17. Ceterum Rectori presbytero dicti Collegii pro tempore existen. ut per se vel Confessarium idoneum, quem duxerit eligendum, singulos alumnos prædictos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis, quavis occasione vel causa latis, quas ipsi pro tempore quomodolibet incurrerint, & à quibusvis peccatis, excessibus, & delictis, quantumcumq; gravibus & enormibus, etiam in casibus in litteris die Cœnæ Domini legi solitis, contentis, conspirationis in personam, vel statum Rom. Pont. falsitatis scripturarum, & litterarum Apost. delationis armorum, vel aliorum prohibitorum ad partes infidelium, injectionis manuum violentarum in Prælatos dumtaxat exceptis, dispensare, liberè, & licitè valeat, liberam tribuimus facultatem. Facultas absolvendi ipsos alumnos à quibusvis excessibus, etiam reservatis in bulla Cœnæ D. ut hic.

§. 18. Decernentes prædicta omnia perpetuò subsistere, sicq; in illis universis & singulis per quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardin. in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his, per quoscumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Clausulæ præservativæ.

§. 19. Non obstantibus nostris de non tollendo jure quæsito, & de vero valore fructuum exprimendo, ac de commissione in hujusmodi unionibus facienda, & vocandis quorum interest, necnon Lateran. Conc. novissimè celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus à jure permissis fieri prohibentis, aliisque Apost. constitut. ac Hospitalis Urbis, & Cameræ prædictorum juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis illis, & eisdem Senatori, Consul. Reformat. Cam. Universitatibus, ac eorum Collegiis, Rectoribus, & personis, aliisque prædictis, necnon Pop. Rom. vectigalibus, Redemptoribus, & aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam iteratis vicibus, aut etiam in favorem Hospitalium concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque. Clausul. derogator.

§.20. Ut verò temporalibus commodis spiritualia quoque munera conjungamus, quibus fidelium devotio eis munita crescere magis, & augeri possit, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, omnibus Scholasticis, Rectoribus, & Ministris, qui in hoc Collegio recepti fuerint, in ipso ingressu, ac etiam quos in eodem Collegio decedere ab huma- Indulgentiar. concessio pro Scholast. Rectorib. & ministris Collegii.

nis

nis contigerit, si pœnitentes & confessi verè ipsi fuerint, in mortis articulo plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem in perpetuum concedimus. Nulli ergo, &c.

Dat.P. An.7. die 23. April. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1579. nono Kal. Maji, Pontificatus nostri anno septimo.

Admissio, & publ. in Cam. Apost. *Die 9. Januarii 1580. præsentes litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in Cam. Apost. & ex decreto in eadem facto admissæ, & illius libris resignatæ in libro quarto signaturarum diversf. Pont. fol. 44. penes me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium.*

Tydeus de Marchis Not.

LIV. De munere & electione Prælatorum Congregat. S. Bernardi in Italia Monacorum Ord. Cisterciensis Regularis observantiæ.

Constitutionem istam quo ad viros ad Prælaturas eligendos revocavit & in ceteris approbavit Sixt. V. in const. 10. Nuper.

Congregationem istam erexit Alex. VI. ut sup. in ejus const. 7. Plantatus. fol. 457. Tom. 1. ubi plenè notavi.

Edita An. D. 1578.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Prœmium. Romanus Pontifex ex comisso sibi desuper Apostolicæ servitutis officio, circa felicē Statū Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac piorum locorū omniū ex visceribus caritatis intendens, ea per quæ Ecclesiæ, Monasteria, & loca cum Dei honore, in spiritualibus & tēporalibus, salubribus proficiant incrementis, ac sublatis dissensionum discordiarumq; fomentis, & aliis contrariis quibuslibet in eis regularis observantia, divinusq; cultus inviolabiliter observetur, personæq; religiosæ sub suavi religionis jugo in pace, & quietis mansuetudine Altissimo vota reddere, & fructus in Dei Ecclesia proferre valeant ampliores, ac Christifidelium animarum saluti consulatur, statuit & ordinat, & jam desuper statuta, & ordinata approbat, & confirmat, aliaque facit & disponit, prout pensatis circumstantiis universis id conspicit in Domino salubriter expediri.

Petitio Card. Moroni Protectoris, circa mutationem Capituli Gen. & electionem Prælatorum. §. 1. Sanè venerabilis frater noster Joannes Episcopus Ostien. Card. Moronus nuncupatus, Nobis nuper exposuit quod licet olim salubri ut tunc sperabatur consilio, de Capitulis per Abbates, Prælatos, & Conventus monasteriorum Cistercien. Ordinis Congregationis S. Bernardi in Italia, Tusciæ, & Lombardiæ Provinciarum insimul unitarum regularis observantiæ, statuto ad id loco & tempore, quotannis celebrandis, lata decreta etiam Apostolica auctoritate per fel. record. Alexandrum VI. & Julium II. Romanos Pontifices prædecessores nostros confirmata fuerint, longè tamen aliter evenire, & cùm ubiq; pauci vix reperiantur ad dignitates, & officia, ac illis ingruentia munera ritè obeunda sufficientes & idonei, nihilominus plerosq; nullius meriti, & inhabiles Monacos, inter frequentes Capitulorū hujusmodi celebrationes, & crebras inde provenientes dignitatum, & officiorum ac munerum attributiones, & translationes, illas hac opportunitate dumtaxat sibi patefactas ambire, & ad illas administrandas, non mediocri totius Universitatis & Congregationis hujusmodi discrimine, & dedecore pervenire, immensis præterea sumptibus qui pro continenter comigrantium in hæc Capitula annua delectarum personarum viatico suppeditantur, rem familiarem Monasteriorum prædictorum exhauriri, multiplici hactenus documento compertum est; & sicut ipsius Congregationis decreta & statuta, quæ perpetuā illius Universitatis utilitatem continent immutata manere, & omni peræquè tempore observari, similiter illa quæ aut usus coarguit, aut status ipsius Ordinis inutilia fecit, vel ostendit, pro rerum & temporum conditione, meliorem accipere formam, & prout conducit illa accomodari convenit. Ac propterea dictus Joannes Episcopus, & Cardinalis qui totius Cistercien. Ordinis Protector existit, re maturè respecta ac ex novissi na Monasteriorum, & locorum ejusdem Congregationis de mandato nostro facta visitatione, de illorum, & personarum in eis residentium statu debitè informatus, tam Capitulorum hujusmodi celebrationem differri, quàm de nonnullis aliis ipsius Congregationis ordinationibus convenienter, & ex utilitate communi statui summopere desiderat. Quare idem Joannes Episcopus, & Cardinalis Nobis humiliter supplicavit, quatenus in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui cunctarum præsertim Religiosarum personarum pacem, quietem, ac salubrem directionem sinceris exoptamus affectibus, hujusmodi supplicationibus inclinati, ut deinceps Capitulum prædictum singulo quoque triennio tantum, in loco ubi singulis annis celebrari antea consueverat celebrari. Pontificis jussio dictum Capitulum celebrandi quolibet triennio.

§. 3. Et ne dilatio temporis hujusmodi efficiat, quod assumpti ad novas dignitates, arbitrio suo, non servatis constitutionibus, res & negotia dictæ Congregationis, illiusque Monasteriorum administrent, singulis annis loco Capituli annuatim celebrari antea soliti Visitatores destinari. Visitatoresq; singulis annis destinandi.

§. 4. Ac quod socii Prælati, Discreti nuncupati, unus videlicet isque sacerdos pro quolibet Monasterio per sortes sine fraude, ac servatis solemnitatibus in novis desuper conficiendis, & renovandis constitutionibus eligi, & ex consuetudine per bursas Monasteriorum ad arbitrium Patrum Regiminis distribui. Ad fraudes autem in sortibus ponendis, illisque distribuendis contingentes evitandas, Superiores utriusque Provinciæ prædictarum & anno in quo Capitulum celebrandum fuerit, omnes Monacos vocales in eodem Monasterio in quo eligendi sunt Discreti infra totam Dominicam Septuagesimæ distribuere, dictasque distributiones ad singula monasteria ad hoc ut à Prælatis illorum Monasteriorum pro extrahendis postea in una ex tribus proximis feriis Paschalis Sanctissimæ Resurrectionis, ex eis Discretis, qui sacerdotes vocales existant, ad Capituli celebrationem mittendis imbursentur mittere; sin autem aliquo Monasterio quatuor sacerdotes vocales ut suprà reperti non fuerint, unus vel plures prout opus fuerit ad supplendum talem numerum ex alio viciniori Monasterio, in quo ultra quatuor extiterint assumi, & imbursatio in ipso Monasterio, præsentibus & intervenientibus pro veritatis testimonio ceteris aliis in illo Monasterio commorantibus inter saltem quatuor sacerdotes interveniant ex alio Monasterio vocandi, si in eo haberi non poterunt fieri, sicque electi Discreti ad Capitulum accessuri, Litteras testimoniales fidem facientes, de legitima eorum electione, ab omnibus sacerdotibus, seu saltem à quatuor eorum qui intervenerint electioni, omni invidia, & malevolentia cessantibus, sub utriusque vocis per sexennium privatione omnino, nisi aliqua justa de causa Patribus Capitularibus notificanda, & ab eis judicanda recusarent, subscribendas, & coram Prælato statim secuta electione subscriptas, aliter sine litteris hujusmodi ad Capitulum non admittendi, secum deferre, & habere, ac comitia deinde Capitularia tertiā Dominicā post Pascha Resurrectionis hujusmodi celebrari. Ad dictum autem Capitulum Visitatores, & singuli Prælati Monasteriorum seu locorum cum suo Discreto, ut præfertur electo accedere. Discretos ut hic eligendi.

§. 5. Præsidens autem ætate non minor annis trigintaquinq; qui per decenniū sacerdotis officio functus fuerit, & non minus sexennio in Prælaturis honorificè se gesserit, qui etiā per Definitores Prælatus alicujus monasterii Provinciæ in qua Regimen comoratur, videlicet pro Provincia Tusciæ in partibus Florentiæ, & pro Provincia Lombardiæ in partibus Mediolani, auctoritatē tā in spiritualibus, quàm in temporalibus in omnibus Monasteriis dictæ Congregationis, & tam in Capitibus, quàm in membris habiturus, super hujusmodi Congregatione similiter eligatur eligi, & dictus Præsidens omnes Prælatos dictæ Præsidentem etiam totius Congregationis caput constituendi.

Con-

Congregationis pro emergentibus causis intra suum triennium convocare, & omnia utilia universæ Congregationi de consensu majoris partis, assistentibus etiam Visitatoribus decernere debeat, ac in Regimine utriusque Provinciæ quoties & ubicumque ipse Præsidens interfuerit si quid agendum erit ipse idem, licèt ex ea Provincia non existat, nihilominus assistat, & vocem habeat, & tamquam caput universæ Congregat. Monachos de loco ad locum mutare, & ex Provincia ad Provinciam legitimis intervenientibus causis auctoritate etiam propria mittere possit; illosque sic mutatos, & mittendos Superiores locorum perinde recipere, ac si à Definitoribus factum foret teneantur. Ipsique soli Præsidenti ad Romanam Curiam, etiam non habita à Regimine licentia, sed tantùm notificato priùs suo recessu accedendi sit auctoritas; & singulis annis cum Visitatoribus ad visitationem se conferre, etiam causas terminare, ac decidere, necnon congregatis omnibus Capitularibus æqualiter vocem & suffragium habentibus, ordinem consuetum omnes Officiales, & se ipsum absolvendi servare debeat.

§. 6. Et si prædictum Præsidentem intra suum triennium decedere contingat, alius Præsidens, in illius locum cum simili potestate ad proximè futurum usque Capitulum tunc duraturus per duodecim Patres Regiminis utriusque Provinciæ insimul congregatos, & de consensu illorum omnium seu saltem octo ex illis eligi.

§. 7. Præterea duo Scrutatores qui vota scripta in schedulis singulorum vocalium de Definitoribus eligendis aperiant, & super illis scrutinium faciant, præstito priùs coram omnibus juramento de veritate referenda & servanda fidelitate pro qualibet Provincia juxta solitum ab omnibus Capitul. eligi, qui casu quo fefellerint ipso facto excommun. sententiam, à qua nonnisi in mortis articulo à Præsidente, vel ab eo cui ipse Præsidens suam auctoritatem subdelegaverit absolvi possint in foro conscientiæ, incurrant. Et si fraus manifesta erit & probata, sint etiam privati in perpetuum voce activa & passiva, & inhabiles ad quæcumque officia exercenda, nisi ex dispensatione Apostolica, & de consensu Definitorum aliter fuerit decretum. Ipsique Scrutatores utriusque Provinciæ insimul schedulas ipsas ut legitimè adnotentur Definitores videre debeant; & si ipsi Scrutatores in aliquam fraudem invicem consenserint, eamdem pœnam incurrant.

§. 8. Præterea septem Definitores per schedulas pro qualibet Provincia, ac unoquoque vocale, ut moris est, sigillatas priùs sigillo Præsidentis, & subscriptas à duobus Senioribus majoribus qui astiterint, ut recognoscantur in quibus schedulis nomina omnium vocalium habeantur, ex quibus nomina illorum qui in illo Capitulo Prælati accesserint signata sint in margine paginæ signo Crucis, & ex ipsis signatis eligi, & reliqui in dictis schedulis ad minus quinque, & reliqui duo numerum septenarium conficientes pro Definitoribus cujusque Provinciæ arbitrio, & secundum conscientiam eligentium eligi; & si aliqua ex illis schedulis à Scrutatoribus reperta fuerit non habens septem nomina relicta pro Definitoribus, & non fuerint in ea quinque signati dicto signo Crucis, schedula illa pro nulla habeatur, & ut invalida rejiciatur, ita etiam quod nullus in sui favorem votum dare, aut se ipsum eligere possit.

§. 9. Utque electiones faciendæ à Definitoribus maturè & consideratè, & non casualiter fiant. In primis prædicti Definitores unum ex ipsis Præsidentem Capituli, qui tamen non sit illius Provinciæ in qua Capitulum tunc celebratur, ætatis & qualitatis in Præsidente triennali supra dicto requisitæ eligere, ut si contingat postea illum eligi in Præsidentem triennalem, nulla in electione occurrat alia inquisitio.

§. 10. Et deinde in isto primo Capitulo pro qualibet Provincia tot Sacerdotes, quot sunt Prælaturæ in Provincia, & ultra alios Sacerdotes quatuor habiles ad Prælaturam exercendam approbare debeant; qui etiam ad Visitatoris majoris officium similiter approbati intelligantur; quodque ii tantùm ad Prælaturam, & ad Visitatoris majoris officium approbentur, qui officia minora dignè gradatim saltem biennio in quolibet officio fideliter exercuerit; semel autem approbati semper habiles intelligantur.

§. 11. In futuris verò Capitulis numero approbatorum, per obitum aut ratione perpetrati per aliquem delicti privationem deficiente, & non aliter, alii in illorum locum approbentur. Ita quod semper numerus quatuor tantùm extra Prælaturas à quolibet Capitulo habeatur.

§. 12. Et si intra triennium aliquem Prælatorum decedere vel à Visitatoribus, vel à Capitulo ob aliqua demerita privari contigerit, alius extra numerum approbatorum assumi minimè possit, aliterque facta irrita sit & nulla, & à Capitulo non recipiatur electio, necnon talem Prælaturam acceptans se non probatum, nec in electione sua fuisse servatam formam electionis suprà traditam sciens, ipso jure utraque voce per decennium privatus censeatur, sua electione hujusmodi propterea nulla & invalida remanente.

§. 13. Ex illis autem approbatis, & priùs publicatis Definitores Provinciarum Prælatos & Visitatores majores per schedulas, ut moris est, eligere.

§. 14. Præsidens verò triennalis à Definitoribus utriusque Provinciæ, seu saltem à decem ex ipsis per suffragia fabarum eligi, & nullus Prælatus eodem tempore & anno, præterquam in isto primo Capitulo approbari & eligi. Itemque præfati Definitores omnimodam auctoritatem super tota Congregatione.

§. 15. Ita quod ab eorum sententiis nemini appellare liceat, quinimò eorum decretis & terminationibus quorum acta per Scribam deputatum in libro perpetuò servando à prædicto Præsidente pro tempore existente adnotentur, omnes acquiescere teneantur, habere; ipsorum tamen officio ultra decem dies minimè, nec minus quinque duraturo.

§. 16. Ac iidem in isto primo Capitulo taxam viatici pro Præsidente ordinare.

§. 17. Necnon duos ex qualibet Provincia Prælatos, qui infra sex menses constitutiones & reformationes ipsius Congregationis quæ necessariæ fuerint ex antiquis & novis colligere, illasque ad prædictum Joannem Episcopum & Card. Apost. auctoritate postea confirmandas vel rejiciendas mittere, & postquam confirmatæ fuerint, typis cum Præsentibus Litteris excludi, & ab omnibus & singulis prædictæ Congregationis personis inviolabiliter observari, nec in posterum quidquam desuper maximè in his quæ statum publicum ipsius Congregat. concernunt, immutari debeant, eligere.

§. 18. In faciendis autem electionibus Capitularium, Scrutatorum, Definitorum, Visitatorum, Prælatorum, & Præsidentis, quoniam difficillimum est, & quasi impossibile foret votum aliquando non communicari, liceat unicuique pro exoneratione suæ conscientiæ ante votum suum ferendum, aliquem magis instructum consulere, & per modum informationis, & consilii vocem suam si ita videbitur accommodare, absque alicujus censuræ, aut pœnarum incursu.

§. 19. Quatuor autem Visitatores, duo ex una Provincia, & duo ex altera eligi, ac majores professione tantùm ex ipsis Visitatoribus vocem capitularem habere, qui majores quolibet non autem illo quo Capitulum generale celebratum fuerit anno, de mense Maii assumpto Præsidente, & pro Scriba Visitatore minore illius Provinciæ cujus fuerit Præsidens sese ad visitandum Monasteria dictæ Congreg. cum eadem quam habet Abbas Cistercii, & aliis quatuor primi Abbates dicti Ordinis auctoritate confer-

Margin notes: cia tot approbent Sacerdotes quot sunt Prælaturæ, & alios quatuor. — Deficienteq; approbatorum numero, alii in futuris Capit. sufficiantur. — Prælato infra triennium decedente vel privato, alius numero approbatorum eligatur. — Ex eisdem Definitores & Visitatores eligantur. — Præsidensq; à Definitoribus eligatur. — Definitores auctoritatem habeât super tota Congr. durante eorum officio. — Taxam Præsidentis præfiniant. Prælatos ad firmandas novas constitut. deputent. — Vota in eligendis Prælatis alteri per modum consilii communicare liceat. — Visitatores quatuor eligantur, quorum Majores professione visitent ut hic.

re, ac illorum visitatio singulis vicibus per totum mensem Junii absolvi.

Acta Visitationis ad Cap. referantur.

§.20. Acta autem Visitationis quæ facta fuerint in duobus annis præcedentibus singula ad Capitulum generale celebrandum, ut etiam ipsi Visitatores rationem illorum visitationis reddere possint, deferri debeant.

Prælato aliquo privato Vicarius deputetur usquequo &c.

§.21. Et si contigerit Prælatum aliquem privari suo officio, unus Vicarius tantùm à Visitatoribus usquequo à Patribus regiminis illius Provinciæ alter ex probatis Prælatus in illius locum eligatur, eligi.

Electiones minores permittuntur Visitatoribus.

§.22. Electiones autem minores, videlicet aliquorum Officialium Prælaturis exceptis, in capsa privationis hujusmodi ab ipsis Visitatoribus fieri.

Visitationesque Monialium, & deputatio Confessorum.

§.23. Moniales à Visitatoribus illius Provinciæ cujus erunt, visitari, & in illarum Monasteriis confessores, prout opus fuerit, per triennium deputari, dictoque triennio elapso in aliud triennium prorogari, ita tamen quod quamdiu confessores extiterint, neque Prælaturam exercere, neque inter Patres regiminis adnumerari possint, eligi.

Hoc revocavit idem Pont. in sua const. quam omisi nihil aliud continente.

Prælati quando possint à Visitatoribus vel Definitoribus deponi.

§.24. Prælati autem neque ab ipsis Visitatoribus, neque à Definitoribus, nisi ob notoria demerita, & seu ob incursum alicujus ex infra scriptis erroribus videlicet; In divinorum officiorum & Missarum celebratione notabili negligentia, & Ecclesiæ sibi commissæ, ita quod ejus culpa horæ canonicæ & alia divina officia non recitentur, semel saltem à Visitatoribus desuper admonitus neglectu, aut de hæresis incursu vel suspicione vehementi, necnon pro falsi testimonii, aut calumniæ, detractionis crimine convicto, aut Judicum & Principum sæcularium, vel non habentium jurisdictionem super Congregat. & Ordinem ad impediendum Ordinis observationes, & tuenda sua crimina imploratione, & refugio petito, vel contagione carnis, ordine juris prius servato, verificata, aut enormium suorum subditorum criminum notabili post præcedentem monitionem dissimulatione, vel blasphemiæ, & percussionis consuetudine, vel bonorum Monasterii notabili dissipatione, & contemptu, seu libelli infamatorii editione vel scriptura, necnon mercaturarum propriarum exercitio, ac notabili absentia, aut non residentia in Monasterio cum commisso sibi grege sine Superiorum permissione, monitione etiam præcedente. Ex quibus omnibus casibus Privatus, amplius nisi à Capitulo, & tunc visa ejus humiliatione approbari debeat, nec præter hos casus privari vel amoveri, nisi eum ad majorem dignitatem ob supervenientem alicujus mortem assumendi causa non possit.

Et ultra triennium confirmari.

§.25. Ac non modo triennium eidem Monasterio integrum præesse, sed si administratio ejus laudabilis in eo triennio reperta fuerit, & utilis suo Monasterio, à Capitulo in eodem Monasterio per aliud triennium confirmari possit; quod quidem institutum, initium à proximè futuro Capitulo, nulla adhibita temporis præteriti, neque Prælaturarum antea obtentarum consideratione, sumere.

Et à Prælatura postea vacare.

§.26. Talis autem per sexennium Monasterio præfectus, tempore sex annorum à Prælatura illius Monasterii per triennium tantùm vacare, & postea de novo eidem Monasterio præfici valeat.

Regimen utriusq; Provinciæ in quibus Prælatis de Cap. ad Cap. consistat.

§.27. Regimen verò utriusque Provinciæ prædictarum de uno Capitulo ad aliud spectet, prout in nostris reformatione, & divisione per quam Capitulo dictæ Congregat. licentiam & facultatem concessimus, ut duo regimina singulis annis constituat, quorum unum Lombardiæ, alterum verò Tusciæ Provinciis præsit, & quorum quodlibet sex Monachis constet; in hunc videlicet modum, ut quando Præsidens qui eligitur erit ex Provincia Lombardiæ, tunc regimen ipsius Provinciæ Lombardiæ consistat ex dicto Præsidente, & duobus visitatoribus Lombardiæ, necnon tribus Abbatibus etiam Lombardis à Capitulo nominandis. Regimen verò Tusciæ eo anno sit penes Abbatem Monasterii Septimi dicti Ordinis, Florentinæ Diœcesis, ac duos visitatores Tuscos, necnon tres Abbates etiam Tuscos à Capitulo pariter nominandos. Cùm verò contigerit Præsidentem eligi unum ex Provincia Tusciæ, tunc regimen illius provinciæ sit penes ipsum Præsidentem, ac duos Visitatores Tuscos, necnon tres alios Abbates etiam Tuscos à Capitulo, ut supra constituendos. Regimen verò provinciæ Lombardiæ eo anno habeant Abbas Clarevallensis, Mediolanensis & duo Visitatores Lombardi, necnon tres alii Prælati etiam Lombardi à Capitulo, ut præfertur eligendi. In quorum omnium electione forma in eligendis dictæ Congreg. Prælatis observari solita omnino observetur, & Superiores electi ultra triennium non durent; & si contingeret unum ex Superioribus electis suo durante officio decedere, & alium in ejus locum subrogatum in proximo sequenti Capitulo confirmari, seu de novo eligi, declaravimus, tempus triennii ad obtinendas Prælaturas concessi, non à die subrogationis, sed à die confirmationis, seu electionis in Capitulo generali factæ incipere debere.

Eorum acta ad Cap. deferantur.

§.28. Et acta omnia dictorum Patrum regiminis, fideliter à Scriba notata, ad Capitulum in libro deputato deferantur.

Monasteria reformanda viciniori Provinciæ annexa censeantur.

§.29. Et si contigerit aliquem Commendatarium Monasteriorum Ordinis prædicti, Monasterium sibi commendatum reformare, & mensas peculiares & separatas in bonis assignare per litteras Apost. juxta consuetudinem Congregat. talia Monasteria sub regulari observantia esse per totam Italiam prædictæ Congregat. & annexa Provinciæ viciniori censeantur, prout in litteris Alexandri, & Julii prædecessorum prædictorum desuper confectis continetur.

Prælati Cistelli & Bonisolatii sint propriè Abbates cum jurisdictione solita.

§.30. Ac quod Prælati Cistelli & Bonisolatii ad Capitulum cum Discreto accedere, ut moris est. Et quamquam sint Monasteria subjecta Abbati dicti Monasterii Septimi, nihilominus etiam ipsi Abbates cum jurisdictione solita & consueta ceteris Abbatibus vocari, & illis per Definitores in primo celebrando Capitulo per Monachorum in eis existentium faciliori sustentatione; & ne divinus cultus in eis negligatur bona aliqua ex dicto Monasterio Septimi per ipsos Cistelli & Bonisolatii Prælatos ad instar aliorum Prælatorum ejusdem Congreg. regenda & gubernanda assignare debeant; Ac eisdem Monasteriis Cistelli & Bonisolatii, idem pro tempore existens Abbas dicti Monasterii Septimi in spiritualibus tantùm præesse, & in Septimi hujusmodi Monasterio residere teneatur.

Prior Morimundi titulo Abbatis utatur.

§.31. Liceatque Priori nunc & pro tempore existenti Monasterii Morimundi ejusdem Congregat. cujus titulus Abbatialis per bonorum illius mensæ Abbatialis per piæ mem. Pium PP. IV. etiam prædecessorem nostrum hospitali majori Mediolanensi suppresso dicto titulo Abbatiali applicatæ separationem à mensa Monachis assignata factam vacat, & in quo studium existit, ac in eo Novitii ab Abbate benedicendi ad professionem admittuntur titulo Abbatis Monachorum sui Monasterii & suæ mensæ uti Apost. auctoritate tenore Præsentium statuimus & ordinamus.

Constitut. Alex. VI. & Jul. II. confirmantur.

§.32. Ad hæc Litteris piæ mem. Alex. VI. & Leonis, ac Julii II. per quas inter alia voluerunt quod Monachus professus unius Monasterii, intelligatur professus aliorum Monasteriorum dictæ Congreg. & professus unius Provinciæ non possit ad aliam Provinciam nisi ob demerita, vel ex gratia transmitti. Et Procuratores in Curia ad Capitulum tamquam Prælati accedere, ibique vocem activam & passivam, quatenus per Patres Definitores decretum ita fore habere possint, ac privilegia & indulta in suo robore remanere, & omnibus Monasteriis communia esse, æqualitasque in negotiis Provinciarum administrandis servari debeat.

§.33. Necnon recol. mem. Leonis Decimi similiter

Constit. Leonis X. approbatur.

liter prædecessoris nostri, per quas quod nullis dictæ Congreg. personis sub excommunicationis latæ sententiæ, ac inhabilitatis ad vocem activam & passivam, necnon ea quam fugitivi ex dicta Congreg. juxta illius instituta, & Sedis Apost. ordinationem incurrunt pœnas ipso facto si contravenirent incurrentibus, districtè præcipiendo mandavit, ne de cetero quispiam eorum, per se vel alium seu alios, directè vel indirectè, quovis quæsito colore, quodvis ex his quæ circa dictæ Congregat. & illius locorum regimen, & bene vivendi normam, sive per dictam Sedem, sive per generale Capitulum Congregationis ejusdem providè essent disposita, & disponerentur in posterum impugnare quoquo modo præsumerent; & si quæ controversiæ inter eos dum Capitulum generale hujusmodi celebraretur pro tempore suscitarentur, per illius Capituli Definitores, si verò extra Capitulum orirentur, per Præsidem & Visitatores dictæ Congregationis, qui pro tempore forent, componi eas & terminari liberè permitterent, & dictorum Definitorum ac Præsidentis, ac Visitatorum decreta & ordinationes desuper facienda inviolabiliter observarent.

Const. Pauli III innovatur.

§ 34. Postremò sanctæ mem. Pauli III. itidem prædecessoris nostri per quas statuit, quod de cetero omnes & singuli Prælati & Superiores, ac etiam dictæ Congregat. Monachi cujuscumque gradus existentes, qui bona seu fructus Monasteriorum Congreg. hujusmodi sibi sub quocumque prætextu sine ipsius generalis Capituli expressa, vel omnium Definitorum hujusmodi Congregat. licentia usurpare præsumerent, ultra pœnas & censuras in tales per regularia instituta Ordinis & Congregat. hujusmodi latas, regimine & administratione omnium Prælaturarum & officiorum Ordinis & Congreg. prædictorum, ac voce activa & passiva eo ipso privari, & ad illa & alia quæcumque, Prælaturas & officia in posterum habenda & exercenda perpetuò inhabiles censerentur. Quodque ipsi Prælati & Superiores eorum Monachis de victu & vestitu, ac aliis necessariis juxta eadem instituta providere, ipsosque Monachos & alios eorum subditos errantes corrigere, ac singuli eorum de gestis & administratis per eos Visitatoribus dictæ Congreg. seu Deputatis ab eis rationem reddere tenerentur; necnon monasteria Monialium nisi illarum Confessores per ipsius Congreg. Definitores pro tempore existentes deputati forent ingredi, ac cum ipsis Monialibus conversari nequirent, ac electiones Prælatorum, & Superiorum eorumdem, rite & sine ambitione ac corruptela celebrarentur, nec in hujusmodi electionibus libertas quoquo modo directè vel indirectè impediretur, sed unicuique animi sui sententiam exprimere liceret robur Apostol. confirmationis adjicimus.

Definitores possint in unaquaque Provincia creare tres titulos Abbatiales.

§. 35. Postremò dictis Definitoribus creandi tres titulos Abbatiales ex unaquaque Provincia illius distribuendis inter senes effectos & inhabiles ob maturam eorum ætatem nominandos quorumdam locorum annexorum aliis monasteriis majoribus dictæ Congregationis. Et Abbates titulares hujusmodi, privilegiis aliorum Abbatum gaudeant, sed vocem Capitularem non habeant, & locum suum teneant post Prælatum illius loci in quo resederint, & servitus, ac honor debitus illis exhibeatur. De quibus titulis Abbatialibus unus servetur, & detur illi, qui fuerit electus Visitator major dictarum Provinciarum, qui Visitatoris, non tituli Abbatialis, sed Visitatoriatus causa & respectu ad Capitulum accedat sicut antea, absque tamen socio discreto, sed tantùm retineat hujusmodi dignitatem majoris honoris causa, & ad conservandum dicti Ordinis decus, licentiam & facultatem concedimus ac impartimur.

Impositio perpetui silentii circa quæstiones omnes, non detegendas in futuro Capit.

§. 36. Decernentes quod causarum seu quæstionum & differentiarum quæ non fuerint motæ in novissima visitatione, de mandato præfati Joannis Episcopi & Card. Apost. tamen auctoritate per Præsidentem dictæ Congreg. facta, & in proximo futuro Capitulo non detegentur, & justificatæ non fuerint, nulla in posterum actio habeatur, sed de eis ac rebus elapsis annis præteritis censeri impositum perpetuum silentium ad effectum post celebrationem Capituli proximè futuri nemini liceat improperare alicui defectus præteritos verbo vel in scriptis, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, à qua nonnisi per Sedem prædictam, & præterquam in mortis articulo absolvi possit, & privationis utriusque vocis per decennium; quæ verò cognitæ fuerint, & punitæ in dicta visitatione, & quæ forsan cognoscentur & punientur, in proximo Capitulo observentur, sed nulli liceat eas alteri improperare sub eisdem pœnis, teneanturque Prælati intimare Monachis suis, ut si quis aliquam adversus quempiam habeat querelam, notificet Capitulo proximè celebrando, alioquin amplius non audiantur, & silentium imponatur, sub eisdem pœnis, finito Capitulo ordinario.

Deputatio executorum hujus Bullæ.

§. 37. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apost. generali Auditori, & Venerab. Fratr. nostrorum Mediolanensis ac Florentini Archiepisc. in spiritualibus Vicariis generalibus, per Apostol. scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, Præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando expedierit, solemniter publicantes, faciant easdem præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque inviolabiliter observari, contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 38. Non obstantibus similis mem. Bonifacii Papæ VIII. pariter prædecessoris nostri, illa præsertim qua inter alia cavetur, ne quis extra suas Civitatem & Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra dictam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati extra Civitatem & Diœcesim in quibus deputati fuerint contra quoscùmque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere audeant vel præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra duas dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apost. necnon Ordinis, & Monasteriorum, ac locorum hujusmodi, juramento, confirmatione Apost., vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis & litteris Apost. Ordini & Monasteriis, ac locis prædictis, illorumque Abbatibus, Prioribus, Prælatis, ac aliis Superioribus & personis quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & efficacissimis ac insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innovatis; quibus omnibus etiamsi de illis eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostol. non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali cujuscumq; tenoris existat, per quam Præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris Litteris mentio specialis.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. Romæ apud S. Marcum, anno Incarnatio- D. P. A. 7. die 22. Maii.

nis Dominicæ 1578. 10. Kal. Junii, Pontific. nostri anno 7.

LV.

Ordinationes pro bono regimine Fratr. Minorum S. Francisci strictioris Observantiæ.

Congregationem istorum Fratrum tempore Clem. VII. institutam, approbavit ipse, & nonnulla pro ejus gubernio statuit, ut supra in ejus constit. 35. In suprema. fol. 502. ubi plenè notavi de his Fratribus, & remissivè de toto Ordine S. Francisci.

Hanc autem constitutionem declaravit Clem. VIII. inf. in ejus const. 45. *Pro injuncti.* fol. 67. Tom. III. Ultra quam, vide etiam const. 31. Pauli V. *Postulat.* in d. Tomo III.

Edita A.D. 1579.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm illius vicem, meritis licèt minimè suffragantibus, geramus in terris, qui pacem in terras intulit, charitatemque ad invicem præ ceteris omnibus ejus fidelibus præcipit, officii nostri debitam prosequimur actionem, si Regularium personarum, quæ relicto sæculo, sub suavi voluntariæ paupertatis jugo, Dei obsequio se dedicarunt, pro commisso Nobis officio, concordiæ, ac quieti consulere cupientes, pacem & charitatem inter ipsos inducere, inductamque confovere, & quæ iis contraria sunt, falce vigilantiæ Pastoralis ad radicem posita, prout rerum & temporum qualitas requirit, quantum Nobis ex alto conceditur, totis viribus curamus.

Clem. VII. approbavit istam Cong. Reformatorum & nonnullas edidit ordinationes in const. de qua in rubr.

§. 1. Sanè licèt aliàs per fel. record. Clem. VII. prædecessorem nostrum multa ad quietum & tranquillum statum pertinentia dilectorum filiorum professorum Ord. Frat. Minorum S. Francisci de strictiori Observantia Reformatorum nuncupatorum (ut qui Regulam ipsam B. Francisci purè & plenè juxta illius litteram, & declarationes Nicolai III. ac Clem. V. Rom. Pont. prædecessorum nostrorum, ut veri B. Francisci filii & alumni observare contendant) edita & statuta fuerint, ut in litteris Clem. VII. sub datum Romæ apud S. Petrum 16. Kal. Decembris, Pontific. sui anno 9. latiùs continetur.

Fratres de Observantia illos desuper molestabant.

§. 2. Nihilominus quidam ex Reformatis supra dictis Nobis detulerunt, quod ipsis Reformatis, quamplures perturbationes, damnaque non mediocria à dilectis filiis Frat. Minoribus de Observantia nuncupatis, sub quibusdam prætextibus, etiam contra dictarum litterarum Clem. VII. formam, inferebantur.

Hic ideo Pont. aliqua addit circa.

§. 3. Nos igitur eorumdem Frat. Reformat. nuncupatorum quieti & indemnitati, ejusdemque Ordinis prosperitati ac propagationi consulere volentes, Venerab. Frat. nostris S.R.E. Card. super causis Episcoporum & Regularium deputatis, atque etiam ejusdem Ordinis prædicti Protectori, causam hujusmodi audiendam & cognoscendam commisimus. Qui re maturè discussa, necnon quorum interest, aut interesset partibus auditis, Litterisque Clem. VII. prædictis plenè consideratis, Nobis retulerunt, quæ reformationem hujusmodi magis prosperè dirigere visa sunt. Quare de eorumdem Cardinalium consilio, Litteris Clem. VII. prædictis addenda quædam decrevimus.

Novitiorum professionem

§. 4. Itaque volumus, & Apost. auctoritate statuimus & ordinamus, ut Novitii Reformatorum præsentes & futuri annum continuum inter dictos Reformatos agant, ad deliberandum, an inter Reformatos prædictos permanere velint à die ingressus in Custodias, seu loca Reformatorum. Si verò in familia Fratr. de Observantia professionem emiserint, & ad Reform. de strictiori Observantia transierint, vel in futurum transire voluerint, habeant itidem annum continuum à die ingressus ad deliberandum, an remanere in hac strictiori Observantia voluerint.

De eorum recessu post professionem.

§. 5. Post præsentium autem nostrarum publicationem, & dictum annum completum, declaramus prædictos professos extra Reformatos, haberi ut professos inter custodias Reformatorum, nec ipsos, sicut nec alios inter easdem custodias professos, ab iis, sine speciali Apost. Sedis licentia, recedere posse, sine Apostasiæ nota. Quo etiam anno peracto, tam Novitios in Custodiis expressè professos, quàm professos in Familia, & in Custodiis annum continuum agentes, volumus ad puram & plenam Regulæ S. Francisci Observantiam, juxta ipsius litteram, ac Nicolai III. & Clem. V. Rom. Pont. declarationes, & Clem. VII. Litteras prædictas teneri; nec ab ea, Reformatorumque ipsorum obedientia recedere, minusque à Reformatis ipsis expelli valeant, nisi incorrigibiles, juxta antiqua eorum instituta hactenus observata, & nisi qui ad Capuccinos transeundi licentiam in scriptis, juxta Pauli III. & Julii III. litteras, à proprio Custode obtinuerint.

Custodis munus in recipiendis Novitiis & Fratribus de Observantia

§. 6. Liberum verò sit eidem Custodi, etiam nullo Ministri Provincialis, vel aliorum suorum Prælatorum habito vel requisito consensu, vel licentiâ, nulloque cum iisdem verbo facto, per se vel alium juxta Tridentini Concilii formam, atque Ordinis consuetudinem, Novitios, necnon & Frat. Ordinis prædicti de Observantia, tam propriæ quàm alienæ Provinciæ reformandos, ad Ordinem ac professionem & reformationem pro sua Custodia, absque ullo penitus impedimento, de consilio tamen & consensu Frat. illius loci, pro quo recipiuntur admittere.

Loca Reformatis assignanda. Ad hoc extat etiam constit. Clem. VII. cit. in rubr.

§. 7. Teneantur autem Minister Provincialis, vel illo absente Præsidens Capituli, vel Congregat. & Definitores in Capitulis & Congregationibus Provincialibus, quando familiæ mutari solent, ad petitionem dictorum Reformatorum, alia etiam Provinciæ loca sive Monasteria, aliis Reformatorum locis, quantum fieri poterit contigua vel commoda, juxta ejusdem Clem. VII. litteras, dare & assignare, & Prioribus eorum locis addere; nec Frat. Reformatorum paucitatem, (dummodo ad decem Fratr. recipiendos sint idonea, vel brevi tempore in ea illos introduci posse sperandum sit) nec aliam quampiam excusationem quo minus id faciant, objicere possint.

Minister Generalis Frat. de Observ. & non alii, facultatem habet visitandi & corrigendi Reformatos ut hic.

Tu vide const. 21. Paul. V. Postulat.

§. 8. Generalis Minister dictorum Fratrum de Observantia tantùm, minimè autem Provincialis, sive alii dictorum Fratrum de Observantia Prælati aut Commissarii, in dictos Fratres Reformatos, sive illorum Custodias jurisdictionem, visitandique & corrigendi facultatem, sive per seipsum, sive per ejusdem Ordinis, etiam alienæ Custodiæ Reformatos ipsos habeat; minimè tamen possit aliquem ad Prælationem vel officia, etiam in Custodia promovere, aut correctionis, vel quovis prætextu, statutis, censuris, casibus, reservationibus propriis vel Ordinis, Reformatos subjugare, aut Custodiæ, Custodis, vel Frat. Reformatorum respectivè potestatem, facultatem, immunitatem, concessiones, gratias, statuta, & pacem, quovis prætextu, modo, & quæsito colore, directè vel indirectè annullare, suspendere, arctare, alterare, immutare, impedire, contra facere, aut inquietare, nec etiam de propria eorum Custodia, domibusque & locis, nisi pro aliarum Custodiarum dicta visitatione, dictos Reformatos, vel eorum aliquem amovere, extrahere, mittere, vel transferre, nec illos ad quascumque alias partes, Provincias vel Custodias & alia propriæ ipsorummet Custodiæ loca, etiam sub specie prædicationis, mittere, collocare, vel retinere, nisi prout in singularum Custodiarum Capitulis, vel ab ipso Custode fuerit ordinatum, locaque hujusmodi eisdem Reformatis fuerint assignata;

&

& multo minus ad Reformatorum vel Custodiarum loca non Reformatos, etiam Novitios, vel Monialium confessores, aut alios quoscumque etiam reformandos à Reformandis non receptos mittere, aut in eisdem collocare vel retinere.

Reformati non retineant aliquem non reformandum, nisi Lectores & Prædicatores cum suorum Superiorum licentia.

§. 9. Nec etiam Reformati ipsi aliquem prædictorum non reformandum recipere, vel ad convivendum, sive de familia in eorum locis retinere ullo modo possint, exceptis Lectoribus à Prælatis ipsorum licentiatis, propriæ Custodiæ necessariis. Qui tamen in Custodia vocem activam vel passivam habere non possint, sed illa ad Reformatos tantùm in Custodia pertineat; exceptis quoque opportunis Prædicatoribus similiter licentiatis, vel impetratis, & hæc pro tempore tantùm necessitatis, sed sine consensu Custodis in scriptis, non possint quicumq; dicti Ordinis Prælati, fratres non Reformatos in auditoriis ad ipsorum locorum confines, juxta morem Ordin. pertinentibus ad prædicandum, nec eisdem confinibus quoscumque Fratres ad eleemosynas colligendas destinare.

Custos potest mittere Fratres etiam ad loca extra Reformatorum Custodias pro negotiis necessariis & piis causis.

§. 10. Pro necessariis autem negotiis & aliis piis causis, possint Custodes ad quæcumque Ordin. & aliorum loca, etiam extra Reformatorum Custodias, maximè ad Sedem Apostolicam, & ad totius Ordin. Protectorem, & pro prædicatione ire, ac Frat. suos mittere, sed causa manendi de familia in locis Ordinis extra Reformatos, pro studio vel alia causa, nullo modo Custodes vel Custodiæ mittere, vel licentiam dare, nec Frat. ire vel manere, nec Prælati Ordinis eos recipere vel retinere possint.

Capitula custodialia singulis annis in locis custodiæ ad electionem Custodis fieri debeant. Capitulo præesse possit Custos, vel eo mortuo Commissarius, vel ipse Minister generalis fratrum de Observantia.

§. 11. Capitula Custodialia singulis annis in propriis Custodiæ locis distinctè, & non extra Custodiam per Reformatos, quando, & ubi per proprium Custodem, vel Custodiam fuerit constitutum, fiant, eant tamen & ipsi Reformati ad Capitula etiam Provincialia, ut in dictis Litteris Clem. VII. statuitur, & in illis vocem non activam tantùm, sed passivam posthac habeant. Hujusmodi autem Custodiarum Capitulis, solus Custos qui erit pro tempore, vel eo decedente Commissarius Custodiæ, vel ipse Generalis Minister, si personaliter tantùm interesse voluerit, præsidere posthac valeat.

Custodes ad triennium eligantur, & confirmationem petant à Ministro Provinciali.

§. 12. In iis autem Capitulis unaquæque Reformatorum Custodia plenam & absolutam habeat potestatem quæcumque statuta & ordinationes, dummodo contra Deum, animam, ac Regulam, & decreta Concilii Tridentini non sint, juxta litteras Clem. VII. prædictas, concedendi & statuendi, nec in eo per Ministros generales vel Provinciales, vel eorum Commissarios, aut alios dicti Ordinis Prælatos quomodolibet impediri valeat. Electione Custodum per Reformatos ad triennium facta, Custodes per se, vel per litteras in signum humilitatis confirmationem tantùm infra mensem petere teneantur à Ministro Provinciali, quandocumque statim facto exhibendam. Possint autem Custodes, etiam dum expectatur, & antequam petatur confirmatio prædicta, cum plena auctoritate liberè officio suo fungi, quod si confirmationem hujusmodi intra tres dies non obtinuerint, à Sede Apostol. ipso facto tenore Præsentium confirmati censeantur. Guardiani verò in Capitulis electi, vel à Custodibus instituti, à Ministro, vel alio quopiam confirmari deinceps non egeant, sed eorum institutio, in Capitulis vel extra ab ipsis Custodibus facta sufficiat. Custos pro tempore electus vel eligendus in suo officio à prima electione continuet ad triennium, videlicet usque ad Capitulum Custodiale, sive citra, sive ultra triennium fiat, absque eo, quod singulis annis rursus eligatur. Custodis autem successoris electio à Custode prædecessore, Guardianis, & Discretis locorum Custodiæ fiat, si tamen etiam intra triennium in singula annalibus Capitulis universitati electorum videretur custodem minimè idoneum esse, & universitati Reformatorum non utilem, alium sibi Custodem ex regulæ ipsius præscripto eligere possint & teneantur.

Custode decedente, eligatur Commissarius usque ad Capitulum Custodiale.

§. 13. Ipso autem Custode decedente, alius Custos extra Capitulum posthac non eligatur, sed aliquis erit Custodiæ Commissarius, usque ad proximum Capitulum Custodiale, prout Reformati in suis Capitulis ordinaverint.

Custodum facultates.

§. 14. Potestatem verò eamdem habeant singuli Custodes in suas Custodias, & Fratres, quam Ministri Provinciales in suas Provincias, & Fratres habent, tam ex vigore Regulæ, quàm ex Rom. Pont. concessis gratiis, dummodo hujusmodi strictiori Observantiæ Reformatorum non sint contrariæ. Præsertim verò Custodes possint loca ipsa juxta eorum exigentiam resarcire & augere locis quæ Guardianum habere non solent, ipsum Guardianum in Capitulis Custodialibus constituere, & in eisdem Capitulis, sive prout in illis fuerit ordinatum, Prædicatores & Confessarios sæcularium, servatâ formâ Concilii Tridentini examinare & approbare, & illis Officium prædicationis, & Confessionum audiendarum concedere, & ad illa promovere, atque à casibus & censuris, Prælatis Ordinis reservatis & reservandis, per se absolvere, vel per alium absolvi curare, eos quoque, qui idonei sunt, pro suo arbitrio ad sacros Ordines recipiendos approbare & mittere.

Constit. non contrariæ huic Reformat. serventur.

§. 15. Volumus tamen, quod si in Capitulis generalibus constitutiones aliquæ vel decreta, præsentibus litteris & huic Observantiæ strictiori non contraria, sed quæ magis ei favere videantur, ordinata fuerint, Reformati ea observare omnino teneantur.

Vestes non designantur.

§. 16. Quo verò ad vestitum, induantur prædicti Reformati vilioribus indumentis, & despecto colore, & possint ea repetiare secundum B. Francisci regulam.

Const. Clem. 7. in ceteris approbatur.

§. 17. Litteras verò prædictas Clem. VII. quatenus supra dictis non adversentur, auctoritate Apost. tenore Præsentium confirmamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus.

Clausulæ præservativæ.

§. 18. Decernentes præsentes Litt. nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu, etiam ex eo quod omnes interesse habentes, vel Fratres de Observantia prædicti, aut quicumque alii vocati non fuerint, notari, argui, seu impugnari, aut sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam ab eadem Sede Apostol. emanatis, & in posterum emanandis comprehendi posse, sed illas pro omnibus & singulis prædictorum Reformatorum Custodiis, Custodibus & fratribus Reformatis, præsentibus & futuris, semper validas & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri debere.

Clausula sublata.

§. 19. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Card. sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari ac definiri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Districtiùs inhibentes Generali & Provincialibus Ministris dictorum Fratrum de Observantia nuncupatorum, & eorum Commissariis nunc & in perpetuum pro tempore existentibus, & illorum Generalibus & Provincialibus Capitulis, personisq; quibuscumque in illis congregandis, ac omnibus & quibuscumque quos præmissa concernunt, aut in posterum quomodolibet concernent, & quibusvis aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, ne sub indignationis nostræ, & excommunicationis latæ sententiæ eo ipso, si contrafecerint, incurrendæ pœnis, Reformatos prædictos, illorumque Custodias, Custodes, Discretos, Officiales, & Fratres, aut alios quoscumque, quos præmissa quomodolibet concernunt, aut in posterum concernent, quominus prædictus omnibus &

singulis pacificè fruantur, seu prædicta omnia, & singula suum debitum sortiantur effectum impedire, retardare, aut perturbare audeant, vel præsumant.

Executorum deputatio & facultates. §.20. Quocirca Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Mediolanensi, & Episcopo Laudensi, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apost. generali Auditori, necnon universis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis per Præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum Reformatorum prædictorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, illisque in præmissis omnibus & singulis, juxta Præsentium continentiam & & tenorem pacificè frui & gaudere. Nos permittentes eos desuper per Ministrum generalem, aliosque prædictos quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet ac rebelles, & præmissis non parentes per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, omni appellatione postposita compescendo; necnon legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras & pœnas prædictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ. §.21. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostol. præsertim fel. record. Leonis X. prædecessoris nostri super unione omnium Fratr. Minorum de Observantia, & nuncupatione eorumdem, & aliis in dictis litteris Clem. VII. contentis, & quæ eidem Clementi placuit non obstare, necnon dicti Clem. VII. litteris prædictis pro Reformatis, & Bonifacii VIII. de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore Præsentium ad judicium ultra tres dietas non trahatur, Bulla aurea, Mari magno, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apost quibuscumque, dictique Ordinis, statutis, consuetudinibus; privilegiis, indultis, & litteris Apost. etiam juramento, confirmatione Apostol. vel quavis firmitate etiam roboratis, etiam in forma Brevis, vel quibuscumque verborum formis, solemnitatibus, clausulis, etiam insolitis, & quantumcumque fortissimis dicto Ordini, vel quibuscumque Prælatis ejusdem in contrarium concessis, approbatis, & innovandis, etiam si talia forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales mentio habenda foret Quibus omnibus eorum tenores, ac si de verbo ad verbum Præsentibus insererentur, pro plenè & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apost. non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides. §.22. Ceterum quia difficile foret præsentes Litteras nostras, & Litteras Clem. VII. prædecessoris nostri, dictis Reformatis, ut præfertur, concessas, ad singula quæque loca, ubi necesse fuerit, deferri, volumus & auctoritate Apost. decernimus, quod transumptis præsentium Litterarum, & transumptis dictarum Litterarum Clem. VII. etiam impressis, sigillo alicujus in dignitate Ecclesiastica constituti munitis, & manu Notarii publici subscriptis, eadem fides tam in judicio quàm extra illud ubilibet adhibeatur, quæ ipsis originalibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 8. die 8. Junii. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 3. Junii, 1579. Pontificatus nostri anno 8.

Institutio Archiconfratern. Pietatis Carceratorum in Alma Urbe, ad eos visitandos, consolandos, & adjuvandos. Cum Indulgentiarum concessione. LVI.

Alias indulgentias concessit hic idem Pontif. sed ejus Bullas prætermisi, quia Paulus V. novam desuper dispositionem fecit mox publicandam, quam formatam vidi sub die 10. Martii 1608. Et circa facultatem alias Confraternitates aggregandi, formam novam tradidit Clem. VIII. in const. 115. Quæcumque. *fol. 182. Tom. III.*

Eidem Archiconfraternitati, nonnulla privilegia, quo ad Carcerum Urbis visitationem, & condemnatorum ad Triremes provisionem, & unius carcerati singulis annis liberationem, concessit Sixtus V. in const 97. *Ex debito.* Et postremò annuum subsidium ad liberandos pauperes pro debito civili carceratos, eidem commisit die 30. Julii 1590. in altera ejus constit. quam hic indicasse sufficiat.

GREGORIUS EPISCOPUS, Edita A. D. 1579.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. PIi Patris Altissimi, qui antequam ineffabili pietatis & charitatis suæ exuberantiâ, pro peccatorum nostrorum expiatione, acerbissimum Crucis tormentum subiret, opera pietatis & charitatis hujusmodi fidelibus suis instanter commendavit, vices licèt immeriti, gerentes in terris, ad ea, per quæ opera ipsa ubique, præsertim in Alma Urbe nostra, quæ ceteris illustre exemplar præstare debet, ad pauperum Carceris incommodis, ac miseriis afflictorum subventionem, & spiritualem consolationem valeant propagari, libenter intendimus, & ad id fideles quoslibet spiritualibus muneribus, indulgentiis videlicet, & peccatorum remissionibus invitamus, ac alias desuper officii nostri partes interponimus, prout rerum & personarum qualitatibus debitè pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Quidam Christi fideles, Societat. Pietatis Carceratorum in Urbe ad pia cum eis opera exercenda instituere proposuerint Papæ accedente licentia. §. 1. Sanè exhibita Nobis nuper, pro parte quamplurium piorum dictæ Urbis Christi fidelium petitio continebat. Quod ipsi pia atque sincera devotione ducti, ac de proximi sui salute juvamineque recogitantes, ac re ipsa comperientes, diversos in dies in dicta Urbe varias ob causas carceratos, tempore eorum carcerationis, tamquam ab amicis, propriisque consanguineis derelictos, vel illis in eadem Urbe carentes, & præcipuè extraneos diversarum Orbis Christiani Nationum, quorum maxima in eadem Urbe, tam pro locis sanctis dictæ Urbis visitandis, quàm etiam variis negotiis apud Nos, Sanctamque Sedem Apost. & aliàs peragendis commorari solet copia, qui illis in suis necessitatibus tam spiritualibus quàm temporalibus subveniant, eorumque causas, & liberationem procurent in varios miserrimosque incidere casus. Unde, ut his casibus, infortuniis, & calamitatibus in futurum remedium aliquod salubre adhiberi possit, præfati Christi fideles unam utriusque sexus Christi fidelium, sub denominatione Pietatis Carceratorum, Archiconfratern. in eadem Urbe, ac quodam ad id congruo & decenti loco, sub nostro & dictæ Sedis beneplacito instituendam proposuerunt, cujus Confratr. pro tempore existentium præcipuum sit institutum, pauperes in quovis Carcere dictæ Urbis, tam pro civili quàm pro criminali causis, pro tempore detentos, quibus cum colloqui permissum sit, omni cum humanitate & charitate, ac spirituali consolatione per ipsos ordinatim visitare, & ad patientiam in suis adversitatibus fortiter & animosè pro

CHRISTO habendam, necnon confessionem sacramentalem eorum peccatorum faciendam exhortari & consolari eleemosynisque pauperibus subvenire, & qui ex eisdem Confratribus Sacerdotes, & ad confessiones audiendas approbati fuerint, eorumdem carceratorum confessiones audire, ipsisque carceratis diversos spirituales libros, in quibus legendis, & legere ignorantes alios legentes audiendis occupentur, elargiri; ac ut eisdem carceratis, Dominicis & aliis diebus Festivis de præcepto Ecclesiæ servari solitis, verbi Dei conciones, & exhortationes fiant, & his præcipuè diebus, ipsi carcerati ab illicitis ludis, blasphemiis, aliisque Christiana pietate indignis abstineant, ad Dei laudem, ipsorumq; carceratorum spiritualem consolationem procurare, pacemque & concordiam inter ipsos carceratos, & eorum inimicos inire & componere, aliaque pietatis opera circa eosdem carceratos in dies occurrentia pro viribus exercere. Quare pro parte eorumdem piorum Christi fidelium Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus præmissis annuere, ac aliàs desuper opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic itaque Pont. dictam Archiconfr. erigit.

§. 2. Nos igitur, qui honestis petentium votis, per quæ opera pietatis & charitatis hujusmodi in dies, nostris potissimum temporibus incrementum suscipiant, & ad ceteras nationes hujusmodi dilatentur, libenter annuimus, eaq; favoribus prosequimur opportunis, pium, rectumq; eorumdem Christi fidelium animum & voluntatem in tam laudabili proposito, quantum cum Deo possumus, confovere & adjuvare volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, in dicta Urbe Archiconfrat. Pietatis Carceratorum hujusmodi ad munera prædicta & alia charitatis & misericordiæ officia erga dictos carceratos exercenda, Apost. auctoritate tenore Præsentium sine alicujus præjudicio, erigimus & instituimus, eamque Archiconfrat. Pietatis Carceratorum denominari volumus. Ac illi sic erectæ & institutæ quæcumque bona mobilia & immobilia, legata, relicta, & alia jura eidem Archiconfrat. tam per illius Confratres pro tempore existentes, quàm alias quascumque personas cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentes pro tempore quomodolibet elargienda, donanda, & relinquenda, auctoritate & tenore prædictis perpetuò applicamus & appropriamus.

Statutaque condendi facultatem concedit.

§. 3. Necnon eisdem Confratribus pro tempore existentibus quæcumque statuta, & ordinationes, felix regimen & prosperum statum, Archiconfrat. ac pia opera hujusmodi, circa eosdem carceratos, ut præfertur, exercenda, concernentia (sacris tamen Canonibus, Decretisque Concilii Tridentini minimè contraria, nec jurisdictionem, officium, & executionem Judicum, aliorumve Ministrorum dictæ Urbis, circa ipsos carceratos impedientia, & per dictæ Urbis Vicarium dicta auctoritate approbanda) condendi & faciendi, ac condita toties quoties opus fuerit corrigendi, mutandi, alterandi, & alia de novo faciendi.

Carceres non secretos intrandi, & cum carceratis tractandi, auctoritatem impartitur.

§. 4. Necnon quemlibet dictæ Urbis carcerem, non tamen eis loca, quæ Secreta dicuntur, nisi permissu Judicum, toties quoties eis & eorum cuilibet visum fuerit ad effectum præmissum ingrediendi, & in eo ad tempus benevisum præmissa opera exercendo commorandi, licentiam eisdem auctoritate & tenore etiam perpetuò concedimus. Districtiùs præcipientes, & mandantes cujusvis dictæ Urbis carceris custodi, & quibuscumque aliis personis, cujuscumq; status, gradus, conditionis, & præeminentiæ existentibus, ut eisdem Confratribus, & ab eis constitutis quemvis dictæ Urbis, & illius Burgi carcerem non tamen Secretum, toties quoties fuerit requisitus, ingredi permittat.

Indulgentias Confratribus elargitur. Quoad hoc vide Bullam S.D.N. Pauli V. cit. in rub.

§. 5. Et insuper cupientes ut Christi fideles, eò libentius dictam Archiconfrat. ingrediantur, & piis operibus hujusmodi intendant, quò ex hoc dono cœlestis gratiæ se uberius refectos esse cognoverint, de omnipotentis DEI misericordia, ac Beat. Petri, & Pauli Apostol. ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, qui dictam Archiconfrat. pro tempore ingredientur, die eorum ingressus, si tunc verè pœnitentes & confessi S. Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, ac in cujuslibet eorum mortis articulo, si etiam verè pœnitentes & confessi, Sanctissimum nomen JESU ore vel corde invocaverint, necnon eisdem Confratribus similiter verè pœnitentibus, & confessis, qui prima quaque die Dominica mensis S. Eucharistiæ Sacramentum hujusmodi sumpserint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem, auctoritate & tenore prædictis, misericorditer in Domino concedimus. Præterea eisdem Confratribus, quoties se invicem aggregaverint, eleemosynam elargiti fuerint, ipsos carceratos visitaverint, & circa eos aliqua alia pia opera exercuerint, centum dies de eis injunctis, seu aliàs qvomodolibet debitis pœnitentiis, auctoritate, & tenore prædictis etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Alias Confrat. aggregandi & Indulgentias communicandi, auctoritatem tribuit. Tu vide reformationem Clem. VIII. cit. in rubr.

§. 6. Postremò ipsis Confratribus, ut quascumque alias similes Confraternitates, ubique locorum pro similibus piis operibus exercendis, sub eadem denominatione Pietatis carceratorum erigendas dictæ Archiconfrat. tamquam membra capiti aggregare, ac in eorum numerum, seu dependentiam recipere, illisque & earum Confratribus, indulgentias, aliaque privilegia, & indulta eidem Archiconfraternitati per Præsentes concessa, prædicta communicare, eosque de illis participes facere, liberè & licitè valeant, eisdem auctoritate, & tenore pariter perpetuò indulgemus.

Clausulæ præservativæ.

§. 7. Decernentes præsentes Litteras sub quibuscumque revocationibus, suspensionibus, & modificationibus, similium indulgentiarum, etiam per Nos, & successores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes factis, ac Cancellariæ Apost. regulis pro tempore editis, etiam in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostol. de eadem Urbe, ac Cruciatæ sanctæ, nullo umquam tempore comprehendi, sed ab illis omnino exceptas esse, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum ac validissimum statum restitutas, & de novo, etiam sub data per eosdem Confratres eligenda, concessas fore & censeri, ac perpetuis futuris temporibus durare.

Clausula sublata.

§. 8. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublatâ eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, voluntatis, applicationis, appropriationis, concessionis, præcepti, mandati, relaxationis, indulti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac B. Petri & Pauli Apostol. ejus, se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. 1579. 4. Kal. Julii Pontificatus nostri anno 8. D. P. A. 6. die 28. Junii.

LVII.

Usus altaris portatilis Religiosis Soc. JESU restituitur, non obstante Concilii Tridentini dispositione, ut in eo inter Missiones quæ à Superioribus de ipsis fiunt ubique in loco tuto Missam celebrare, & Eucharistiam ministrare possint.

Alia de hac Societate notavi sup. in Tom. I. ad const. 25. Pauli III. Regimini.

Edita A. D. 1579.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilectis filiis, Præposito generali & Presbyteris Soc. JESU.

Restitutio de qua in rubr.

USum altaris viatici Societatis vestræ à fel. record. Paulo Papa III. concessum, deinde à Concilio Tridentino universe sublatum, vobis eatenus restituimus, ut inter Missiones, quæ à Superioribus fiunt, Presbyteri vestri, servatâ aliàs formâ dictæ concessionis, Missæ sacrificium licitè valeant celebrare super hujusmodi Altari ubique gentium, etiam in castris militum, modo loca, etsi communia, & profana, tuta & honesta sint, & Generalis, aut per eum Provinciales Præpositi, eo tum utendum fore judicaverint. Itidemque possint ibi Presbyteri ipsi S. Eucharistiæ Sacramentum ministrare fidelibus ad illud sumendum debitè præparatis.

Derogatio contrariorum.

§.2. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostol. ceterisque contrariis quibuscumque. Eadem porro fides ubiq; detur Præsentium exemplis, eo quo solent alia in vestra Societate transumpta modo, munitis, quæ daretur ipsis Præsentibus, si exhiberentur vel ostenderentur.

Dat. P. A. 8. die 1. Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 1. Octobr. 1579. Pontificatus nostri anno 8.

LVIII.

Reductio Monachorum Ordinis S. Basilii in unam Congregationem, & sub regimine unius Abbatis, cum privilegiorum, & gratiarum elargitione, pro dicti Ordinis reformatione.

Hanc reductionem approbavit etiam Clem. VIII. inf. in Tomo III. in constit. 103. *fol.* 169. Altissimi. *Et Abbatis auctoritatem etiam quoad Monachos reformatos consistere voluit ipse Clem. ibid. ubi alia indicabo.*

Edita A. D. 1579.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

S. Basilius Magnus Monachorũ Ordinem erexit

BEnedictus Domin. Deus noster, à quo Sancti sui intelligentiæ spiritu repleti, tamquam imbres sapientiæ suæ eloquia emiserunt, eumque in oratione confessi sunt. Quo gratiæ munere B Basilius cognomento Magnus, à divina benignitate locupletatus, omnis bonitatis, tantæque in se beneficentiæ auctori, quod recepit fertilissimi agri more, cum centesimo reddidit incremento. Nam præter ea quæ effudit Theologicæ scientiæ, eloquentiæque flumina, quæq; edidit continentiæ, abstinentiæ, & susceptorum pro CHRISTO laborum tolerantiæ documenta, adoptatos sibi novæ sobolis fœtus, in Cœnobiaque procul à cõmuni vivendi ratione segregatos in compositum Ordinem redegit, & salutaribus præceptis instituit, ut perpetua futurorum temporum successione verbo, & opere à se instructi, Deum confiterentur, Catholicæque Ecclesiæ ornamento essent, atque in dubiis rebus adjumento.

Cujus Ordinis Monachi in sanctitate, & doctrina olim floruerunt, nunc autem quasi defecerunt.

§.1. Qui vitæ sanctitate, & doctrina insignes toto terrarum Orbe, maximè verò in Asia, Palestina, Thracia, Græcia, & Italia multis sæculis floruerunt. Postea verò, (quod non sine maximo animi nostri mœrore recensemus) temporum injuriâ, totiusque Orientis à dira Turcarum Tyrannide oppressi calamitate, crebrisque ita hominum exigentibus culpis, exorientium schismatum dissensionibus, Ordo ille alibi penitus corruit, alibi ita fuit imminutus, ut disciplinâ regulari laxatâ, charitas illa pristina deferbuerit, Monachique alii aliò dispersi sine capite sicuti oves sine pastore erraverint, in aliquibus autem, ne vestigium quidem Monastici remanserit instituti, Monasteria eversa & bona fuerint dissipata.

Ideo hic Pont. pro reformatione dicti Ordinis, præcipit fieri Capitulum eligique Abbatem generalem & alios Officiales inhærendo constitutioni Innoc. 3. quæ est in cap. 7. de Stat. Monac.

§.2. Cui incommodo, quod à Nobis nostri Apost. ratio exposcit, providere, ipsumque Ordinem pristinæ dignitati, regularique observantiæ, quantum Domino adjuvante possumus, restituere volentes, ut quamprimum in agro Domini uberes fructus majorum suorum, & præcipuè tanti Patris, & Magistri exemplo edere valeant, maximè expedire duximus à Monasteriis, quæ in Italia, & in utriusque Siciliæ Regnis consistunt, quorum plagas propiùs inspeximus, hujusmodi Ordinis instaurationem inchoare, ipsaque Monasteria in unam Congreg. juxta constitutionem felicis recordationis Innocent. Papæ III. prædecessoris nostri in Concilio generali editam quæ incipit, In singulis; ad Concilii Tridentini decreta redigere. Et ut hæc facilius optatum consequi possent effectum, primum Generale Capitulum dicti Ordinis celebrari mandavimus, in quo Abbas generalis, qui in singula prædicta & alia ejus Ord. Monasteria, Conventus, & regularia loca ubicumque sub obedientia nostra & S.R.E. illa fuerint, illorumque personas absoluta sit auctoritate præditus. Ac præterea Visitatores, Procurator generalis & alii Officiales, quorum electio in Capitulo generali facienda esset, in Monasterio S. Philareti ejusdem Ordinis, Militensis Diœcesis, in festo Pentecostes proximè præterito eligerentur, illo prius de more indicto per dilectum filium nostrum Gulielmum tit. S. Laurentii in Panisperna Presbyt. Card. Sirletum nuncupatum, dicti apud Nos Sedemque Apostol. Ordinis, Protectorem, dilecto filio Paulo Abbate Monasterii Castri Villariis Ordinis S. Benedicti Cassinensis Diœcesis Congreg. Cassinensis, eidem Capitulo ejusdem Gulielmi Card. nomine præsidente, ac in ejus manibus, antequam ad electionis negotium procederetur, per Priores & alios Monachos Monasteriorum dicti Ordin. S. Basilii præsentes, vocemque in Capitulo generali habere debentes, professione regulari quæ per Monachos ejusdem Ordinis S. Basilii emitti debet, expresse emissa.

In quo Cap. Abbas, Visitatores & alii Officiales electi fuerunt.

§. 3. Et tamdem cùm pro electionibus, ut præfertur, celebrandis jam in unum convenissent, vocatis omnibus, qui voluerunt, potuerunt, & debuerunt electionibus hujusmodi commodè interesse, die ad eligendum præstituta, ut mos est, dilectum filium Nicolaum Anton. Abbatem Monasterii S. Nicolai de Butramo dicti Ordinis S. Basilii, Hieracensis Diœcesis in Abbatem generalem, ac duos Visitatores, & unum Procuratorem generalem, aliosque Officiales per secreta suffragia elegerunt.

Et modo hic Pont. dicto Capit. celebrationem, & dictorum Officialium electiones confirmat.

§.4. Nos autem reductionem eorumdem Monasteriorum, Priorum, & Monachorum in Congreg. & Capitulum dictique Capituli indictionem & præsidentiam ac electiones hujusmodi ratas & gratas habentes, Motu proprio & ex certa scientia nostra, deque Apost. potestatis plenitudine, easdem tenore Præsentium approbamus & confirmamus, omnesq; tam juris quàm facti, ac omissarum solemnitatum, etiã substantialium, vel ex Ord. prædicti S. Basilii statutis requisitarum defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus.

Abbatemq; gen. in electum de novo ipse Pont. eligit illique curam & administrationem concedit, omnium Monachorum & Monasteriorum Ord. S. Basilii Hanc reductionem probat Clem. VIII. in const. 14.

§.5. Et nihilominus prædictum Nicol. Ant. Abbatem eidem Congreg. universæ in Abbatem generalem præficimus, curam illius universam, & in spiritualibus & temporalibus plenissimè committendo, ita ut ipse, & Abbas generalis pro tempore electus, æquè ut alii aliorum Ordin. in Congreg. reductorum Abbates generales, & Præsidentes, in suisq; Capitulis, Congreg. & ordinationibus, de jure, & privilegio, & consuetudine habent & exercent, habereque & exercere possunt, plenam & omnimodam superioritatem, jurisdictionem & auctoritatem habeat & exerceat, tam in ea omnia quæ in Italia & Regnis prædi-

ctis

ctis sunt, quàm etiam in S. Mariæ de Oviedo Genuensis, & del Tardon Cordubensis, ac Vallis del Galleguillos Ispalensis Diœcesis, ejusdem Ordin. S. Basilii Provinciæ Hispaniæ, dudum à Nobis in Regnis Hispaniarum institutæ, & prorsus in alia quæcumque Monasteria, domos & loca in eadem Provincia sub regula S. Basilii hactenus erecta, & in posterum erigenda, eorumque Abbates, Conventus, Monachos & personas, quæ nos pridem cum Monachis ejusdem Ord. S. Basilii in Italia existentibus, & eorum Congreg. prædictæ sub obedientia inde futuri Abbatis seu Vicarii generalis ejusdem Congregat. perpetuò conjunximus: eaque, necnon Visitatorem ejusdem Provinciæ Hispaniæ Abbati seu Vicario generali Congregat. hujusmodi in Italia pro tempore eligendo subjecimus, & ab eo dependere decrevimus inter alia, quemadmodum nostris diversis Litteris prioribus, videlicet Kalen. Maii, 2. posterioribus verò 8. Kal. Julii, 6. Pont. nostri annis datis pleniùs continetur.

Eique omnes Monachos subjicit.

§. 6. Jubemus itaque universos & singulos ejusdem Congreg. S. Basilii Abbates, Priores, & Prælatos, necnon Monachos, & alias quascumque personas, ipsi Abbati generali, tamquam membra capiti, & eorum legitimo Superiori, in omnibus quæ ad officium Abbatis generalis pertinent, eorumque animæ salutem, regularisque observantiæ rationem concernunt, promptè & humiliter obedire.

Habitum præfinit.

§. 7. Et ut habitus qui exterius geritur, religiosis mentis affectibus pariter respondeat, statuimus, ut omnes Congreg. ejusdem professores eumdem habitum à Novitiis distinctum ex panno nigri coloris cum Capitulo sive cuculla Monachali omnino deferant, veluti ex antiquo ejusdem Ordinis instituto prisci Patres & Monachi gestare solebant.

Professionem regularem per omnes emitti mandat.

§. 8. Utque omnes ejusdem Ordinis S. Basilii Monachi & Religiosi, qui in dicto Ordine jam admissi sunt, ad professionem regularem ejusdem Ordinis in manibus Abbatis, si ibi fuerit, vel Prioris Monasterii in quo reperientur, expresse emittant. Deinceps verò nemo in dicto Ordine, illiusque Monasteriis ad ejusdem Ordinis professionem regularem, sive tacitam sive expressam admittatur, nisi in ætate legitima constitutus, anno demum integro in probatione juxta ejusdem Concilii Tridentini decreta perstiterit.

Capit. gen. quolibet triennio cogi jubet. Officia sint triennalia.

§. 9. Generale autem Capitulum in quo de Ordinis prædicti reformatione, & regulari observantia agendum erit, tertio quoque anno celebretur.

§. 10. Eorumdem, sive Abbatis generalis; sive Visitatorum, sive Procuratoris item generalis munera, sive officia triennalia sint; licebit tamen in eodem Capitulo generali, ubi manifeste cognitum fuerit expedire, eosdem omnes aut eorum aliquos ad aliud triennium in eodem quod gesserint officio, nec ultra confirmare; qui tandem ab eisdem muneribus absoluti, saltem per aliud simile triennii spatium officio vacent.

Capit. præsideat eligendus à Card. Protector.

§. 11. Ceterum si dicto Gulielmo Cardin. & pro tempore dicti Ordinis Protectori videbitur opportunum, ac quousque ille id expedire censuerit, consilium, & auxilium alicujus Abbatis Congreg. Cassinensis, in hujusmodi Capitulis celebrandis, ex longa consuetudine & experientia pleniùs instructi, ad ipsum Capitulum generale poterit adhiberi, qui ejusdem Protectoris auctoritate etiam eidem Capitulo præsideat generali.

Locus futuri Capit. designetur.

§. 12. In singulis verò Capitulis generalibus locus, in quo proximè futurum Capitulum generale celebrandum sit, designetur.

Electiones per suffragia secreta fiant.

§. 13. Electiones autem per suffragia secreta fiant, prout Concilii Tridentini prædicti decretis est statutum.

In monast. commendatis, mensa

§. 14. Ad hæc, ut ipsi Monachi degentes in Monasteriis in quibus mensa Conventualis non est ab Abbatiali separata, quæque Clericis sæcularibus, & aliis cujuscumque gradus & dignitatis, etiam si Card. honore præfulgeant commendata sunt, obsequiis Altissimi liberiùs vacare possint, mensam Conventualem à mensa Abbatiali distinguimus, & ab eisdem Monasteriis quousque illa commendata fuerint, eam bonorum stabilium, proprietatum, juriumque partem, quæ tamen inter immobilia censeantur, perpetuò dismembramus, atque dividimus, quæ ad alendum solitum Monachorum & Ministrorum numerum, ac victum & vestitum, aliaque ad eorum sustentationem necessaria comparanda sufficiant, eosdemque Commendatarios ad assignandum totidem bona, proprietates, & jura prædicta intra tempus per eumdem Gulielmum Cardin. protectorem præfigendum omnino teneri volumus. Hæc autem bona stabilia, proprietates & jura sic per Nos dismembrata, necnon omnia alia mobilia & immobilia, quæ ex piorum fidelium testamentis, legatis, legationibus, aut aliàs quomodocumque ipsis Conventibus & Monachis in posterum donata, concessa, & relicta fuerint, pro quorum consecutione Monachi Conventuum eorumdem nomine, etiam in judicio agere, & experiri, ac illo intervenire valeant, sed & oblationes atque eleemosynas in eorumdem Monasteriorum Ecclesiis erogandas pro constituenda mensa Conventuali in singulis Monasteriis prædictis, ac pro augmento earumdem mensarum Conventualium etiam perpetuò applicamus & appropriamus.

Conventualis sit distincta ab Abbatiali, & Commendatarii assignant bona quæ pro Monachorū subventione sufficiant.

§. 15. Nihilominus tamen Commendatariis incumbat prout tenentur, in eisdem Monasteriis quæ Conventum habent, Monasteriorum & Ecclesiarum eorumdem reparationi, ac aliis divinum cultum necessariis providere; quorum Monasterior. claustra & ædificia pro usu Monachorum constructa, ad quæ Monachos prædictos in eis permanere contigerit, eorum liberi atque absoluti juris esse decernimus.

Commendatarii Monasteria reparent necessaria ad cultum divinum assignent.

§. 16. Liceat porro Abbatibus, Prioribus, ceterisque dicti Ordinis Monachis & Religiosis, corporalem possessionem bonorum sic dismembratorum & applicatorum, ac ut præfertur assignandorum, cùm primum illa per Commendatarios assignata fuerint, & claustrorum ac ædificiorum Monasteriorum prædictorum Conventum habentium, per se vel alium seu alios, propria auctoritate absque alicujus Judicis ministerio liberè apprehendere & apprehensam retinere, ac eorumdem bonorum, sive proprietatum & jurium fructus in communes eorumdem Monachorū & Ministrorum usus & utilitatem convertere, ipsorumque claustrorum & ædificiorum libero usu pacificè frui & gaudere, quorumvis licentia super his minimè requisita.

Et Monac. possessionem capiant.

§. 17. Ut autem prædicta Monasteria Ordinis S. Basilii in unam Congreg. redacta, eliminatis omnibus abusibus, in via Domini quotidie magis proficiant, Conventus omnium Monasteriorum virorum Conventum habentium dicti Ordinis S. Basilii, quæ tam in Italia & prædictis Regnis erecta sunt, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, & per quoscumq; etiam S.R.E. Card. in titulum, commendam, vel administrationem, aut aliàs obtineantur, dignitatibus Abbatialibus eorumdem semper salvis, ita ut de eis quotiescumque vacabunt per Rom. Pont. & Sedem prædictam omni tempore disponi liberè debeat, & sine præjudicio jurium ejusdem Sedis, quæ inviolata permanere volumus, ac etiam de Oviedo, & del Tardon, ac Vallis del Galleguillos prædictorum, necnon omnium & quorumcumque aliorum, quæ deinceps à Congreg. & Monachis prædictis, Deo adjuvante, erigentur & construentur in eisdem Italia & Regnis, ac Provincia Hispaniæ, ipsi Congregationi in perpetuum aggregamus.

Monast. etiam commendata huic Congr. aggregata censeantur, salvis remanentibus dignitatibus Abbatialib. de quibus Sedes Apost. liberè disponere possit.

§. 18. Ac Monasteriis, Conventibus, Prioribus & Monachis prædictis, necnon Conversis & Oblatis, aliisque etiam dictorum Monasteriorum S. Basilii Religiosis & personis, ut de cetero omnibus & qui-

Hic Ordo privilegiis Congreg. Cassinen. gaudeat.

quibuscumque privilegiis, prærogativis, immunitatibus, exemptionibus libertatibus, indulgentiis, favoribus, gratiis, & indultis, tam spiritualibus quàm temporalibus, Congregationi prædictæ Cassinensi, illiusque personis & locis per quoscumque Romanos Pont. prædecessores nostros, ac Nos & dictam Sedem, in genere & in specie concessis, confirmatis, & innovatis, ac etiam per viam communicationis ad eamdem Congregat. Cassinensem extensis, quibus illi utuntur, potiuntur, & gaudent, & uti, potiri, gaudere poterunt quomodolibet in futurum (quæ tamen usu recepta sint, & sacris Canonibus, ac dicti Concilii Tridentini decretis, ipsiusque Ordinis S. Basilii non adversentur) uti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeant, concedimus & indulgemus.

Exemptio à jurisdictione Ordinar. & Commend. qui regulam S. Basilii pro fessi non sint

§. 19. Eamdemque Congreg. S. Basilii, illiusque, ab omni Ordinariorum locorum, ac etiam eorum, qui Monasteria dicti Ordinis etiam Archimandritatus appellata, in commendam vel aliàs quomodolibet obtinuerint, eumdemque Ordinem S. Basilii expresse professi non fuerint jurisdictione, auctoritate & potestate penitus eximimus, & liberamus, ac sub nostra & B. Petri protectione immediatè suscipimus. Ita tamen ut omnes sub dicta exemptione comprehensi, Abbatis generalis, Visitatorum, Abbatum, Priorum & aliorum Officialium, tam in dicto generali Capitulo quàm extra illud canonicè electorum, & aliorum, qui pro tempore eligentur, jurisdictioni, visitationi, morumque correctioni juxta eamdem regulam S. Basilii, ac ejus Ordinis instituta omnino, prout eorum incumbit muneri, sint subjecti.

Abbas & Visitat. visitent & reforment Monachos & inobedientes corrigant &c.

§. 20. Insuper Abbati generali & Visitatoribus in Capitulo generali deputatis, ut Monasteria, Prioratus, & alia loca, ac Abbates, Priores, Conventus, & personas Congreg. prædictæ, juxta dicti Concilii decreta, & regularia instituta prædicta visitare, & tam in capite quàm in membris reformare, delinquentes, inobedientes, & rebelles corrigere, punire, & castigare, regularia dicti Ordinis S. Basilii instituta in illis exactè custodienda introducere, ac in dicto Capitulo generali pro tempore congregatis ejusdem Congreg. Monachis, quæcumque statuta & ordinationes ad salutare ipsius Congreg. regimen, & ad regularem observantiam pertinentia (licita tamen & honesta, ac sacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis, necnon regulæ S Basilii prædictis minimè contraria) ab ipso tamen Gulielmo Cardin. & pro tempore existente dictæ Congreg. Protectore antequam promulgentur examinanda & approbanda, condere valeant, licentiam tribuimus.

Decretum irritans.

§. 21. Decernentes supra dicta omnia perpetuò inviolata fore, sicque per quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apost. Auditores, ac S.R.E. Card., in quavis causa & instantia, sublatâ cuique aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate ubique judicari debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Gulielmus Sirletus Card Protector, deputatur executor hujus constit. cum facultatibus hic expressis.

§. 22. Sed ne præsentium Litter. effectus in longum protrahatur, Gulielmo Card. prædicto præcipimus, ut per se, vel alium, seu alios ipsas præsentes Litteras, & quicquid in eis continetur, ab universis & singulis Ordinis & Congreg. S. Basilii prædicti Abbatibus, Prioribus, & Monachis, aliisque prædictis, & dictorum Monasteriorum & Archimandritatuum prædictorum Commendatariis, etiam ut præfertur qualificatis inviolatè faciat observari, & ad assignandum, & cum effectu tradendum pro Monachorum & ministrorum numero alendo, ac mensa Conventuali in his Monasteriis, quibus eorum Conventus existunt, partem bonorum, & proprietatum, ac jurium, claustraque & ædificia prædicta liberè consignandum intra duos menses à die publicationis earumdem Litterarum, hic de more constitutionum & litterarum Apostol. faciendæ numerandos, etiam per privationem Monasteriorum & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum ab eis obtentorum, ceteraque omnia juris & facti remedia opportuna compellat. Nos enim illi & pro tempore existenti Protectori, per se, vel alium, seu alios, contra Commendatarios omnes Monasteriorum & locorum Conventuum prædictorum sic in Congregat. reductorum, qui congruam assignationem bonorum, proprietatum, ac jurium dismembratorum prædictorum præstituto tempore facere distulerint, recusaverint, negaverint, vel etiam quovis modo impediverint, ceterosque omnes sua in præmissis quomodolibet interesse putantes, etiam per edictum locis publicis affigendum citandi & monendi, ac contra eos, & prorsus contra quoscumque alios contradictores & rebelles, eisque auxilium, consilium & favorem, publicè vel occultè præstantes, etiam summariè, simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura judicii, sed sola facti veritate inspecta, omni & quacumque appellatione remota, procedendi; & ad hunc aliorumque præmissorum omnium executionem & effectum, tam eisdem quàm etiam quibuscumque Judicibus & personis, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam per simile edictum inhibendi, censuras & pœnas etiam sæpius aggravandi, interdictum Ecclesiasticum apponendi, auxiliumque brachii sæcularis ubicumque opus fuerit invocandi, necnon partem proprietatum & possessionum mensarum Abbatialium prædictarum, quæ ad reditum annuum pro victu & aliis ad usum soliti Monachorum & ministrorum numeri satis sint arbitrio ejusdem Gulielmi Card. & pro tempore Protectoris, vel eorum qui ab eo deputabuntur, eligendorum, pro mensa Conventuali, etiam per subtractionem & aliàs, prout ei visum erit, perpetuò constituendi & assignandi, ceteraque in præmissis & circa ea necessaria & opportuna faciendi & exequendi, etiamsi talia fuerint, quæ mandatum requirant magis speciale quàm præsentibus est expressum, plenam & liberam tenore Præsentium concedimus facultatem.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 23. Non obstantibus præmissis, ac nostris de unionibus committendis ad partes, ac valore fructuum exprimendo, necnon de non tollendo jure quæsito, ac generalis, & uniones perpetuas nisi in casibus à jure permissis fieri prohibentis novissimè celebrati Lateranensium Conciliorum, ac piæ mem. Innocentii IV. quæ incipit; Volentes, & Bonifacii VIII. Rom. Pont. de una, & in eodem Concilio Generali edita de duabus dietis, aliisque Apostol. constitutionibus, necnon Monasteriorum & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostol. eisdem Monasteriis, & Ordinibus eorumque Superioribus & personis, etiam Monasteria Archimandritatus ejusdem Ordinis in Commendam obtinentibus, per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac Nos & eamdem Sedem, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac aliàs, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere & specie, etiam ab immemorabili tempore quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, ac etiam usu receptis, ac quocumque tempore factis & promulgatis, & quibuscumque aliis indulgentiis & litteris Apostolicis, specialibus vel generalibus quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeant quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris Litteris mentio specialis, quæ omnia contra earumdem Præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari, contrariis quibuscumque; aut si Commendatariis & personis prædictis,

vel

vel quibusvis aliis communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apost. non facientes plenam & expressam, & ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

(Hæc const. litat post duos menses à die publicationis.) §. 24. Postremò volumus ut lapsis statim duobus mensibus à publicatione prædicta, Litteræ prædictæ ita unumquemque supra dictorum arctent, ac si singulatim intimatæ fuissent; earum quoque exempla etiam impressa, Notarii publici manu, & Prælati Ecclesiastici sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem ubique locorum, in judicio & extra illud faciant, quam ipsæmet Præsentes facerent, exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino &c.

(D. P. A. 8. die 2. Nov.) Dat. Romæ apud S. Marcum, anno Incarnat. Dom. 1579. Kal. Novemb. Pontificatus nostri anno 8.

(Publicatio.) *Anno à Nativ. Dom. 1580. indict. 8. die verò 8. mensis Jan. Pont. Sanct. D. N. D. Greg. divina providentia PP. XIII. anno 8. præsentes Litt. Apost. affixæ & publicatæ fuerunt in valvis Principis Apostolor. de Urbe, & acie Campi Floræ, & Cancell. Apost. & per aliquod temporis spatium dimissæ per me, Jo. Freile S.D.N. Papæ Cursorem.*

Jo. Andreas Panizza Mag. Curs.

LIX.

De electione quolibet triennio in Capitulo generali fienda, Prioris Generalis, & aliorum Prælatorum Congreg. Canonic. Regularium S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, ejusque bonorum temporalium administratione.

(Edita An. D. 1579.) *Omnia hic disposita, approbat Six. V. inf. in ejus const. 98. Ex varietate. ubi videas quæ indicabo.*

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Dilectis filiis Priori Generali, Visitatoribus, Abbatibus, Præpositis, Prioribus, Vicariis, Prælatis, Procuratoribus, ac Officialibus quibuscumque, nunc & pro tempore existentibus, quocumque titulo nuncupatis, necnon Canonicis, Novitiis, Conversis, commissis, ac quibusvis aliis personis in Congreg. Canonicorum regularium S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini degentibus, salutem & Apostol. benedictionem.

(Pius V. decrevit quolibet triennio celebrari Cap. gen. & eligi Priorem gen. & alios Prælatos, ut in illius const. 41.) QUæ inter Religiosorum cœtus dissidia excitant, ea ne altius expullulent, sunt à Nobis radicitus extirpanda. Cùm igitur fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster per suas in forma Brevis litteras, super reformatione Congreg. vestræ S. Salvatoris Ordinis S. Augustini emanatas, sub dat. 6. Decemb. 1571. Pontif. verò sui anno 6.; justis & gravibus de causis inter alia statuisset, ordinasset, & decrevisset, ut de cetero Capit. generale ejusdem Congreg. in quo Prior Gen. Visitatores, ceteriq; Prælati, ac etiam Procurat. gen. eligerentur, quolibet triennio tantùm, non autem ut antea singulis annis celebraretur.

(Hic Pont. hoc confirmavit, ac officium omnium Prælatorum triennio durare jussit.) §. 1. Nosque per alias nostras Litteras sub dat. 23. Martii 1574. licèt quo ad rationem eligendi Priores, aliosque Prælatos Conventuales tantùm prædictas Litteras, ita ratione & novo rerum eventu suadente immutaverimus, ac modificati fuerimus ceteris tamen omnibus in eisdem Litteris contentis & ordinatis, ac præsertim triennali electioni hujusmodi non solùm non aliqua alia ex parte detrahere, aut ullatenus derogare velle professi expresse fuerimus, ut ipsa quoq; Conventualium Prælatorum officia ad triennium extendentes, ea omnia confirmaverimus atque approbaverimus, quemadmodum in dictis nostris Litteris pleniùs continetur.

§. 2. Nihilominus quia nuper Nobis est insinuatum, nonnullos vestra Congreg. hujuscemodi ordinationi ac statuto à Prædecessore nostro, provida ac matura deliberatione invento, à Nobis confirmato, & in vestro generali Capitulo acceptato, & jam in usu recepto, non solùm acquiescere velle, sed colore quodam de hujusmodi Litter. nostrarum validitate dubitandi, re autem vera temeritatis, & ambitionis stimulis agitatos de illa immutanda, infirmanda, vel etiam revocanda, verba facere ausos fuisse. (Quidam tamen in his dubium excitabant.)

§. 3. Nos ad tollendum omne dubium, & hujusmodi audaciam compescendam, & pacem tranquillitatemq; in dicta Congreg. vestra perpetuò confovendam, & retinendam, Apost. auctoritate tenore Præsentium hac nostra declaratione, determinatione, ac definitione, supra dictam de triennali electione & administratione, ordinationem, constitutionem, & decretum, iterum & de novo, quatenus opus sit, approbamus, confirmamus, eique perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac super eo specialiter & expresse perpetuum silentium imponimus. (Ideo hic Pont. denuò eadem statuit.)

§. 4. Mandantes propterea vobis omnibus & singulis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub privationis perpetuæ tam officiorum, dignitatum, & administrationum quarumcumque, quàm vocis activæ & passivæ, aliisq; Ecclesiast. censuris arbitrio nostro moderandis & infligendis pœnis districtè præcipientes & inhibentes, ne quis vestrum publicè vel privatim, secreto vel palam, in Capit. generalibus vel conventualibus, intra Monasterior. septa vel extra, ac tandem usque vel umquam de supra dicto triennio corrigendo vel mutando amplius loqui, seu tractare præsumant. (Inhibetque sub pœnis hic expressis ne de cetero tractetur de immutando hoc decreto ejusque confirmatione.)

§. 5. Contrariis quibuscumque non obstantibus. (Clausulæ derogatoriæ.)

§. 6. Volumus autem ad hujus declarationis & prohibitionis nostræ faciliorem notificationem, Præsentium exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel etiam Prioris generalis pro tempore existentis vestræ Congregat. munitis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ Præsentibus haberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. (Fides transumptorum.)

(D. P. An. 8. die 16. Dec.) Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 16. Decemb. 1579. Pont. nostri anno 8.

LX.

Declaratio quorumdam statutorum & privilegiorum Militiæ & Religionis S. Joan. Hierosolymitani, circa professionem emittendam, habitumque suscipiendum. Et confirmatio exemptionis à solutione decimarum, & aliorum onerum quorumcumque.

Quo ad primam partem videri potest const. 9. Pii IV. Circumspecta. *sup. fol. 10. Et quo ad secundam partem, attende const. 77. Pii V.* Etsi cuncta. *fol. 292. ubi etiam cetera de hac Militia indicavi.*

GREGORIUS PAPA XIII.

(Edita An. D. 1580.)

Ad perpetuam rei memoriam.

(Exordium.) QUo magis ac firmius Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, Ordini, sanctæ Sedi Apostolicæ, & Nobis acceptissimi, ac de Christiano nomine, fideique Catholicæ defensione optimè merito, illiusque Magno Magistro, Præceptoribus, & Commendatariis hactenus per Sedem Apostolicam concessa privilegia præserventur, quo eumdem Ordinem complectimur, æquum est providere.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Pius Papa IV. prædecessor noster, dum favore ejusdem Hospita-

Clem. VII. statuit beneficia & pension. habentes, habitum susci pere debere, & profess. emittere infra sex menses, ut in Pii IV. const. 9. fol. 10.

lis & Religionis, privilegia eidem antea concessa confirmavit atque approbavit, vel etiam ampliavit, animadvertēs piæ mem. Clem. Papam VII. etiam prædecessorem nostrum statuisse, quod omnes & singuli Bajulivatuum, Prioratuum, Præceptoriarum, domorum, & beneficiorum in vim collationum eis factarum possessores, sæculares aut alterius Ordinis regulares, seu pensiones super illorum fructibus, reditibus, & proventibus hujusmodi, eatenus etiam per Sedem eamdem reservatas, percipientes, illas & illa infra sex menses à die intimationis dictarum Litterarum in manibus Magistri & Conventus prædictorum juxta formam stabilimentorum dictæ Religionis dimittere & transferre, seu illarum cassationi consentire tenerentur, alioquin beneficia & pensiones hujusmodi nisi illa possidentes, & illas percipientes infra dictum tempus habitum susciperent, & professionem Regularem ipsius Religionis emitterent, lapsis mensibus ipsis vacarent, ac cassæ & extinctæ essent, & esse censerentur eo ipso.

Paul. III. statuit Capellanos provideri posse de Eccles. hujus Ord. ut habetur in d. const. Pii IV

§. 2. Ac deinde recol. mem. Paul. Papam III. etiam prædecessorem nostrum, ut Magister, & singuli Priores Bajulivi, Præceptores Milites & Frat. Hospitalis hujusmodi pro eorum libito parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, seu earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Bajulivatuum, Præceptoriarum, etiam Camerarum magistralium nuncupatarum, Hospitalium, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum de jure statuto, consuetudine, fundatione, aut privilegio. vel aliàs quomodolibet spectantia & pertinentia, ab ipsis Bajulivis, Præceptoriis, domibus, Hospitalibus, & aliis beneficiis dependentibus seu illis annexa, quæ dudum forsan Frat. saltem Capellanis ejusdem hospitalis, & ab eisdem Magistro, Prioribus, Bajulivis, ac Præceptoribus, & aliis prædictis conferebantur, à longo tamen & forsan longissimo tempore citra, de cujus initio memoria hominum forsan non existebat per ipsos Magistrum, Priores, Bajulivos, Præceptores, Milites, & Fratres, per abusum aut ex defectu hujusmodi Capellanorum, vel aliarum personarum ejusdem hospitalis ad id idonearum, Clericis seu Presbyteris sæcularibus collata, aut conferri, & per ipsos Presbyteros vel Clericos sæculares obtineri solita, etiam Frat. hujusmodi, præsertim Capellanis nuncupatis, qui, ut asseritur, à Presbyteris seu Clericis, nisi quoad gestationem Crucis vel habitus dicti hospitalis ad pectus non differebant, imò privilegiis Clericorum sæcularium, juxta forsan eorum privilegia & consuetudines gaudere solebant, si ad id aliàs idonei & habiles reperirentur, conferre, ac aliàs de illis providere, & disponere, ipsiq; Fratres, quibus beneficia hujusmodi conferri contingeret, illa si sibi aliàs canonicè conferrentur, aut ipsi eligerentur, præsentarentur, vel aliàs assumerentur ad illa, & instituerentur in eis recipere, & in titulum, etiam quo ad viverent retinere, respectivè liberè & licitè valerent, statuta & ordinationes extendisse & ampliavisse, eisque desuper indulsisse.

Pius IV. statuit Clericos sæculares non posse cedere benefic. nisi certo modo de quo in ipsa Pii const. 9.

§. 3. Idem Pius IV. concessiones & privilegia dictorum Prædecessorum confirmans, ipsos Magistrum & Conventum, necnon Priorum Ecclesiæ, aliosque Priores & Præceptores intra limites suarum jurisdictionum & administration. veros ordinarios, juxta formam suorum stabilimentorum & privilegiorum existere, & esse censeri decrevit, ac beneficia Ecclesiast. ad præsentationem seu collationem Bajulivorum, Priorum, & Præcept. Hospit. hujusmodi suffragari debere, ita quod Presb. sæculares illa tunc temporis Commendam seu aliàs quomodolibet obtinentes Commendæ hujusmodi cedere, aut illa aliàs dimittere non possent, nisi de consensu eorum ad quos præsentatio, seu collatio spectaret & in favorem dicti hospitalis, seu personarum, quæ habitum per frat. Capellanos ejusdem hospitalis deferri solitum susciperent, & professionem per eos emitti solitam emitterent, nec illa deinceps ipsi nisi intra sex menses à die intimationis habitum ipsius Religionis suscepissent, & regularem professionem infra alios sex menses emisissent, possidere possent, & si secus fieret, aut cessionem seu resignationem hujusmodi, aut de dicti Ordinis beneficiis, etiam in manibus suis in futurum fieri contingeret, hujusmodi cessiones, resignationes, & provisiones nullius essent roboris vel momenti, nisi in illis expresse diceretur, & de consensu Magni Magistri, & de illis juxta formam privilegiorum dictæ Religionis provideretur.

Paul. III. confirmavit quædam Statuta Relig. circa provisiones beneficiorum.

§. 4. Inter statuta etiam ejusdem Religionis per similis mem. Paul. Papam III. similiter prædecessorem nostrum, approbata & confirmata, ita cautum reperitur. Priores in suis Cameris, Prioratibus, Bajulivi & Commendat. in suis Commendis habeant provisionem, vel præsentationem benefic. Ecclesiast. cum cura animarum vel sine, à suis Commendis dependentium nisi id privilegio vel consuetudine ad alios pertineat. Item frat. Claudius dela Sengle Magister statuit, ut omnia benefic. Ecclesiast. ejusdem Ord. quorum collatio aut præsentatio ad dictum Ord. pertinet, nullis conferrentur, aut nulli ad ea præsentarentur, nisi essent Fratr. ipsum Ordin. expresse professi, & aliàs prout in ejusdem Pii IV. prædecessoris præfati Litteris, ac statutis & stabilimentis, vel privilegiis dicti hospitalis pleniùs continetur. Quæ omnia cum dispositione juris communis maximè congruunt, tum auctoritate sacrosancti Conc. Tridentini nituntur.

Hinc quæstiones aliquæ ortæ sunt.

§. 5. Verùm cùm, sicut accepimus, Clerici sæculares possessores, cum cura & sine cura beneficiorum eorumdem ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Priorum, Bajulivorum, Commendat. & possessorum aliorum dictæ Religionis bonorum, jure eorumdem Prioratuum, Bajulivatuum, Commendarum, & aliorum bonorum ejusdem Religionis habitum suscipere, & professionem regularem, prout in eadem Religione consuevit emittere negligant ac recusent, in statutorum ejusdem Religionis contemptum, ac juris communis dispositioni, & Concilii præfati decretis, privilegiis quæ ab hac sancta Sede Apost. ut præmittitur, concessis, contraveniendo, ac prætendant ejusdem Pii IV. prædecessoris nostri, mentis & intentionis non fuisse ad habitus susceptionem, & professionis emissionem eos teneri qui post ab eodem prædecessore obtentam privilegiorum confirmationem & ampliationem, de eisdem sive similibus beneficiis concessiones fieri quomodocumque obtinuerunt, cùm de illis qui tunc temporis in Commendam seu aliàs obtinerent, eumdem Pium IV. prædecessorem sub isto verbo ad præsens statuisse dumtaxat prætendatur. Allegantes quod Commendæ, provisiones, sive aliàs quomodocumque concessiones de similibus beneficiis eisdem factæ post datam ejusdem Pii IV. prædecessoris Litterarum, sive mentio fiat, sive retineatur beneficia esse dictæ Religionis, sunt loco absolutionis, ac derogationis tacitæ, statutorum & privilegiorum ejusdem Ordinis, ita ut ad suscipiendum illius habitum, ac professionem emittendam minimè teneantur, cùm susceptio habitus, & professio ab eis emittenda ex ipsarum Litterarum serie expresse injunctæ fuisse non appareant; ex quibus eidem Ordini, illiusque Magistro, Prioribus, Bajulivis, & Commendatariis, maxima in dies exoriuntur incommoda, atque perturbationes, præsertim dum eorumdem beneficiorum status ponitur in incerto.

Hic modo Pont. inhærendo Conc. Trid. supra dictorum Pont. gratias confirmat.

§. 6. Quare Nos, ut par est, debito Pastoralis officii omnium Christi fidelium, præsertim verò ejusdem Ord. præfatarum Regularium personarum pro JESU CHRISTI nomine, ac Catholicæ fidei tuitione ad interitum usque jugiter laborantium,

com-

commodis & indemnitate, quantum in Nobis est, prospicere cupientes, simulque de communi ejusdem Ordin. ac Religionis bono vehementer solliciti, ne quid ei indebitè detrahatur, sacrorum Canonum ac decretorum dicti Concilii, eorumque statutorum & privilegiorum auctoritati, & tenoribus innitentes, eademque privilegia, statuta & ordinationes, ac dictorum Prædecessorum nostrorum Litterarum tenores Præsentibus pro expressis habentes, illaque omnia approbantes & confirmantes, præsentisque nostri Scripti patrocinio communientes, ac rata & grata habentes, ac quatenus opus sit, innovantes & de novo concedentes.

Declarat etiam provisos per Sedem Apost. teneri habitum suscipere.

§. 7. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Præsentium declaramus, numquam intentionis Prædecessorum nostrorum, vel nostræ, fuisse, in provisionibus, sive commendis, aut quibusvis aliis concessionibus beneficiorum Ordinis & Religionis hujusmodi, sive illa curata sive sine cura sint, per eosdem Prædecessores nostros, vel per Nos & eamdem Sedem forsan etiam cum simplici derogatione privilegiorum & stabilimentorum religionis prædictæ, non tamen speciali, de non suscipiendo habitum, & non emittendo professionem mentione, seu per Magistrum, Conventum, Priores, Bajulivos, ac Commendatarios, vel alios quibuscumque personis cujuscumque status & dignitatis, factis & concessis, tacitè illos absolvendi quo minus juxta ejusdem Ordinis statuta & privilegia infra tempus præfixum habitum suscipere, & professionem per Fratres ejusdem Ordinis emitti solitam emittere debeant regularem, etiam si hoc explicitè in eorumdem Prædecessorum, aut nostris litteris adjectum, vel injunctum his ad quorum favorem hujusmodi beneficia concessa extiterint, nequaquam fuerit.

Et non suscipientes infra sex menses has pœnas hic enunciatas incurrunt.

§. 8. Ac quo nostra hæc intentio singulis apertiùs innotescat, statuimus, ut omnes & singuli, qui vel per Sedem præfatam, vel per Nos aut Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam cum simplici derogatione privilegiorum, seu per Priores, Bajulivos, & Commendatarios fuerint de beneficiis hujusmodi provisi, sive hi, quibus eadem commendata, aut quomodolibet concessa extiterunt, etiamsi super his in Curia vel extra aliqua lis pendeat, ac de eisdem in posterum perpetuis futuris temporibus providebuntur, aut demum quibus eadem commendabuntur, vel concedentur, etiam per Sedem Apostolicam si post sex menses, à die quo id eis legitimè indictum atque denunciatum fuerit, illico numerandos, professionem non emiserint, & habitum non susceperint Ordinis prædicti, absque alia desuper facienda declaratione & citatione, omni & quocumque jure in dictis beneficiis vel ad illa competente, careant eo ipso, ipsique tanquam illiciti detentores & occupatores, & intrusi ab eisdem amoveantur, deque illis tamquam de jure atque de facto vacantibus, Magistrum, ac Conventum, Priores, Bajulivos, & Commendatarios, & alios ad quos spectat, liberè providere, ac de illis juxta Magistri & Religionis præfatæ stabilimenta & consuetudines exequi posse, eorumdemque possessores ab eorumdem beneficiorum possessione, vel potiùs detentione & occupatione amovendos esse, prout Nos in dictum casum & eventum amovemus, ac regulis de annali & triennali possessore, & aliis privilegiis, remediisque quibuscumque etiam in corpore juris clausis, quibus diutini beneficiorum possessores utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere non posse, quavis etiam longissimi temporis præscriptione minimè obstante, verùm eosdem pro amotis & expulsis habendos esse, & censeri; amotisque & expulsis actionem spolii, nec unde vi vel aliud quodvis remedium possessorium sive petitorium competere, seu desuper propterea agere non valere.

Suscipientes autem spolia consequi possunt.

§. 9. Et quo faciliùs si qui ad præsens reperiuntur quomodolibet provisi de beneficiis à Prioratibus, Bajulivatibus, & Commendis hujusmodi dependentibus, seu ad illorum collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem spectantibus, etiam habitum dictæ Religionis non susceperunt, ad habitus ipsius susceptionem, & professionis emissionem inducantur, eisdem Prioribus, Bajulivis, & Commendatariis, licentiam & facultatem concedimus, ipsis condonandi & relaxandi eorum spolia, quæ ad dictos Priores, Bajulivos, & Commendatarios spectant, ita ut de illis disponere possint, tam in vita quàm in mortis articulo, condonationemque ac relaxationem hujusmodi ejusdem roboris ac momenti esse, ac si ab eadem Sede emanassent.

Confirmat Pii V. exemptionem à decimis & aliis oneribus.

Hanc const. Pii V. indicavi in rubr.

§. 10. Necnon fel. record. Pii Papæ Quinti etiam prædecessoris nostri Litteris inhærentes, illasque approbantes & confirmantes, omnes & singulas personas in dicti Ordinis beneficiis quomodolibet existentes à seminarii Clericorum in qualibet civitate, juxta dicti Concilii decreta erecti, seu erigendi, ac decimarum, subsidii, & aliorum onerum contributione totaliter eximimus & liberamus, ac liberos & exemptos esse volumus. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dicti Ordinis apud Nos dictamque Sedem, Protectores & alios S. R. E. Cardinales, sublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Deputat executores hujus Bullæ.

§. 11. Quocirca dilectis filiis in Regnis Hispaniarum, & Neapolitani, nostris & Sedis Apostolicæ pro tempore existentibus Nunciis, aut Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & quibuscumque Conservatoribus, per eosdem Magistrum, Bajulivos, Priores, & Commendatarios juxta formam privilegiorum Ordinis prædicti in dignitate Ecclesiastica constitutis, electis & eligendis, per Præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri & Conventus, sive Priorum, Bajulivorum, Præceptorum, & Commendatariorum præfatorum, & aliarum personarum, & possessorum præfatorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos præmissis omnibus & singulis, juxta Præsentium continentiam & tenorem, pacificè frui & gaudere, non permittentes eos desuper à quoquam quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet ac rebelles, & præmissis non parentes per opportuna juris & facti remedia, ác demum per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postpositâ compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obstantibus Commendis & provisionibus, aliisque dispositionibus, vel concessionibus, quibuscumque verborum formulis illa concessa fuerint, ac fel. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Cōcilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Clausulas præservativas apponit.

§. 13. Decernentes Præsentibus, & in eis contentis omnibus per quasvis Litterarū concessiones, provisiones, & alias quaslibet dispositiones, aliterquàm ut præmittitur, per nos vel eamdem Sedem factas, vel forte quomodolibet faciendas aut concedendas, etiam Motu proprio & ex certa scientia derogari non posse, nec derogatum censeri, cujuscumque tenoris & formæ emanaverint, & cum quibuscumque decretis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortioribus & insolitis, etiam si causas quascumque legitimas & favorabiles continerent; quinimmo præsentes illis omnibus expresse derogamus; earum tenores pro sufficienter expressis habentes, Præsentibus sem-

per in suo robore permansuris, nisi harum tenor de verbo ad verbum in illis esset insertus, & Magistri & Conventus consensus accederet.

Transumptorum fides. §. 14. Volumus autem quod Præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 8. die 23. Mart. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Martii 1580. Pontificatus nostri anno octavo.

LXI.

Statutorum Almæ Urbis confirmatio, cum declaratione quod Statuta ordinatoria in Curia Capitolina observentur; decisoria verò in omnibus Tribunalibus Urbis, ejusque districtibus, ubi non extent particularia statuta, de eisdem casibus disponentia.

Sciat autem in causis criminalibus, Senatorem hæc Statuta quo ad processum non servare; sed juxta facultates Gubernatoris Urbis procedere posse, ut consuevit à Summis Pontificibus explicari in Brevi, quod pro Senatore expeditur in ejus electione. Et quo ad Universitates Artium ponitur, hic reintegratio hujusmet Pontificis quo ad earum jurisdictionem.

Edita An. D. 1580.

GREGORIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium. URbem Romam, ex qua, veluti à capite, juris civilis prudentia defluxit, atque inde in alias nationes, longè latèque est diffusa legibus semper atque optimis abundare oportet institutis, ut quæ tot donis prærogativisque excellit, seipsam in primis optimè regat; alisque deinde Urbibus, exemplo Reipublicæ recta ratione administrandæ antecedat. Quod cùm Nobis, pro eo quo illam Principis Apostolorum, ejus successorum, nostrique & Christianæ Religionis Sedem, prosequimur, veræ dilectionis affectu debito, quã nostræ servitutis officium maximè semper curæ fuerit; plurimum in Domino lætati sumus; dilectos filios Populum Romanum, justitiæ colendæ studio, sollicitudini huic nostræ respondisse. Illi enim, cùm Urbis mores, consuetudines & pleraque omnia negotia, ita viderent esse confusa, ut jus sibi cùm ab antiquis tum à junioribus traditum, & denique ipsæmet Canonicæ sanctiones, in controversiis, quæ quotidie in judicium vocantur, dirimendis, alisque rebus explicandis, prout tempus moresque postulant, non ita conveniant, ne quid ab eis in concessa sibi facultate, desiderari contingat, privatas leges sive statuta præsentibus temporibus ac negotiis congruentia, sibi condere, nostris auctoritate & præsidiis freti, instituerunt.

Pop. Rom. instituit reformare antiqua Urbis & nova condere Statuta; §. 1. Id verò, dum seriò agunt, noviterque in juris hujusmodi compositionem; Nobis annuentibus incumbunt, Statuta Urbis, quæ sibi à majoribus suis relicta habebant, satis perplexa & confusa invenerunt, in quorum libris, ob temporum vetustatem, Magistratuum fortasse negligentiam, multiplicesque superiorum ætatum editas reformationes sæpe, quæ adhuc vigebant, constitutiones, unà cum abrogatis & obsoletis, aliæque aliis contrariæ promiscuè continebantur.

Lucas Pætus a Pop. unà cum aliis deputatus, in tres libros Statuta redigit, & huic Pont. exhibuit. §. 2. Cupientes itaque idem Populus, ut jus proprium in certam formam, & quasi non dissentientium inter se Statutorum consonantiam redigeretur, ad præsentiumque temporum mores & negotia accommodaretur, provinciam hanc dilecto filio Lucæ Pæto utriusque juris Doctori, nonnullisque aliis Civibus Romanis demandandam curarunt; eorum verò aliquibus vita functis, aliis diversorum negotiorum occupatione districtis, idem Luc. stat. prædicta in quinq; libros prius distributa, supervacaneis amputatis, necnon invicem pugnantibus, & iis quæ vel desuetudine antiquata, vel contraria lege abrogata erant sublatis, additisque nonnullis reformationibus; ad dilectorum filiorum Conservatorum, Populique Romani Officialium regimen & directionem spectantibus, qui Nobis Populi ejusdem nomine obtulerant, in tres breves admodum libros, certo distinctoque Ordine redegit; Nobisque superioribus annis exhibuit.

Pontif. autem deputavit Cardinalem S. Severinæ, & alios hic nominatos ad illa examinandum, & corrigendum, prout emendarunt & correxerunt. §. 3. Qui intelligentes multa in populum Romanum prædictum commoda, ex nova hujusmodi Statutorum compilatione esse profectura, Dilecto filio nostro Julio Antonio tituli Sancti Bartholomæi in Insula Presbytero Cardinali, Sanctæ Severinæ nuncupato, mandavimus, ut convocatis dilectis filiis Conservatoribus Cameræ Urbis, & Prioribus Capitum Regionum, qui pro tempore fuissent, necnon Hortensio Frangipanio Urbis Cancellario, Antonio Velio, Fabricio Lazaro, & qui ejusdem Populi Romani Advocatus est, Horatio Burghesio, & Vincentio Parentio Aulæ nostræ Consistorii, necnon Bernardino Biscia, & Horatio de Arrigonibus in Romana Curia Advocatis, Stephano Crescentio, Marcello Alberino, Petro Paulo Fabio, Hieronymo Alterino, Augustino Palonio, Valerio de Valle, Prospero Cafarello, & Ricardo Mazzatosta, Romanis Civibus, à dicto Populo in suis Consiliis ad hanc rem, diversis & successivis temporibus, unà cum prædicto Luca dilectis, congregatis quoque dilectis filiis nostris Alexandro tituli S. MARIÆ in Aracœli presbytero Cardinali Riario nuncupato, tunc Cameræ Apostolicæ generali Auditore, deinde magistro Hieronymo Matthæio, in ejusdem Alexandri Cardinalis locum ad munus Auditoris suffecti, necnon venerabili Fratre Hieronymo Episcopo Maceratensi, locum unius ex officiis Clericatus Cameræ Apost. ex indulto Apostolico obtinente, ac dilectis item filiis, Magistris Alexandro Frumento, & Pyrrho Tharo, Notariis nostris in utraque Signatura nostra Referendariis, ac etiam Mario Gabrielio ejusdem Aulæ nostræ Consistorii Advocato, à Nobis ad hoc specialiter deputatis, Statuta hujusmodi, per dictum Lucam compilata, diligenter excuterent, atque examinarent, & quæ eis viderentur supplerent, corrigerent, delerent, & emendarent. Qui frequentissimè per plures annos in unum congregati, eisdemque Statutis diligenter visis, & sigillatim examinatis, matureque discussis, alia emendaverunt, alia explanaverunt, nonnulla addiderunt, nonnullaque etiam sustulerunt. Denique Julius Antonius & Alexander, Cardinales, ac Hieronymus Episcopus, necnon Marius Gabrielius, & Lucas Pætus prædicti, eorumdem Statutorum relectione & recognitione, omni studio & diligentia ab ipsis, de mandato nostro facta postremam illis manum adhibuerunt.

Antiqua igitur Statuta abrogat hic Pont. §. 4. Nos volentes ea, quæ tanto labore & maturitate ad publicam utilitatem digesta sunt, inviolabiliter observari, Motu proprio, & ex certa scientia nostra deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & quæcumque antiqua Urbis Statuta, etiam reformata & innovata, ac quibusvis approbationibus & confirmationibus Apostolicis roborata, Præsentium auctoritate abrogamus, tollimus, & penitus abolemus, neminemque ad illa deinceps obligari volumus.

Novaque confirmat. §. 5. Novissimè verò compilata Statuta prædicta, etiam certis in eis expressis casibus, juramenti validitatem restringentia, sicuti prædictis tribus libris digesta sunt, approbamus, & confirmamus.

Observari etiam præcipit in Curia Capitolina generaliter, & in aliis Curiis Urbis, & districtus quoad decisoria tantùm; §. 6. Et ut approbatio hujusmodi amplius innotescat, has Præsentes in principio omnium librorum eorumdem voluminum, quæ vel manu scribentur vel imprimentur, omnino describi volentes, statuimus & Apostolica auctoritate decernimus, ut de cetero, post triginta dies à publicatione Præsentium nulla alia Statuta, quàm hæc nova ad futurarum causarum decisionem, ad negotiorum expeditionem allegari possint, nec quisquam illa allegans, audiri debeat, sed tantùm, secundum prædicta nova, à Nobis confirmata, in Curia Capitolina, & apud eam in futuris,

omni-

omnibus causis, in ipsa Curia Capitolina videlicet, etiam quoad causarum processum, & quoad alia ubique in ipsa Urbe, illiusque districtu, ubi particularia Statuta, de eisdem causis & earum casibus disponentia, non habentur, quavis alia sinistra, dolosa, vel captiosa interpretatione sublata; in quacumque instantia, inviolate, ac perpetuò observentur, ac juxta illa lites & controversiæ omnes in futurum judicari, decidi & definiri debeant.

Derogatio neinque Statutorum sibi reservavit.

§. 7. Nec illis nisi per Signaturam nostram & pro tempore existentis Romani Pontificis manu factam, nequeat derogari. Sitque irritum & inane quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus, necnon privilegiis & indultis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, irritantibusque & aliis decretis concessis, confirmatis & innovatis, quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa, aut omnino non inserta, effectus earum impediri valeat, quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus, ad verbum habenda sit in nostris Litteris mentio specialis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 9. Volumus autem ut Præsentium exemplis etiam impressis, Notarii publici manu, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignatis, ac etiam prædictis voluminibus descriptis, eamdem prorsus fidem ubique in judicio & extra illud adhiberi, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur, si exhibitæ essent vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 9. die 25. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octogesimo septimo, octavo Cal. Junii. Pont. nostri anno nono.

Sequitur reintegratio jurisdictionis & indultorum Universitatum Artium Urbis præservatæ superioritate Gubernatoris, & aliorum Judicum.

Edita An. D. 1580.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus const.

Almam Urbem nostram, dilectosque filios illius cives & incolas, eos præsertim quorum laboribus & industriâ, bona & merces ad usum quotidianum necessariæ & utiles ad Urbem ipsam, ex diversis mundi partibus convehuntur & conservantur; ac onera ipsi Urbi incumbentia, cura & labore assiduo sustinent, paterno affectu prosequentes, in ea libenter intendimus, per quæ privilegia & gratiæ illis à Prædecessoribus nostris, Nobisque ipsis concessæ, & consuetudine confirmatæ & approbatæ fuerunt, Apostolica auctoritate roborantur, & hæsitationes circa ea subortæ elucidantur, & de medio tolluntur.

Plures Pont. diversis Artibus dederunt cognitionem causarum suæ Artis inter quoscumque.

§. 1. Cùm itaque dilecti filii Mercatores, Merciarii, Aromatarii & quamplurimi alii diversi generis Artifices, quorum omnium & singulorum artes, exercitia, denominationes, ac alia hic forsan latiùs, vel de necessitate exprimenda, ac speciali nota digna, pro expressis, ac de verbo ad verbum pro insertis haberi volumus, perinde ac si specialiter ac seriatim exprimerentur, ad Urbem ipsam confluentes, illius necessitati & utilitati ac decori & ornamento, Altissimo cooperante maximè prospexerint. Et propterea fel. recordationis Martinus V. Paulus III. Julius etiã III. Pius IV. & nonnulli alii Romani Pontifices prædecessores nostri, ac etiam Nos ipsi, considerantes Artes hujusmodi, illarumque Artifices ipsi Urbi admodum necessarias & utiles existere, singulosque ipsos Artifices sine Rectoribus & Ducibus, ac sine certis Judicibus degentes, ipsi Urbi parum utiles, sibique ipsi non admodum proficuos futuros, dum pro suorũ creditorum consecutione, ad diversa Tribunalia, & quod pejus est, ad Judices de artificio, & minus pretio ipsarum artium omnino inexpertos & ignaros distracti, propria eorum negotia, & artes ipsas deserere cogerentur, Artibus ipsis Collegia habere, & Consules, Officiales, ac Judices ex ipsorum corpore creare, & de mercibus & mercedibus, aliisque rebus, causis, & negotiis cujusque artis, & ad artem quomodolibet respectivè spectantibus usque ad certas, in singulis Litteris & privilegiis hujusmodi comprehensas & expressas summas, agnoscere & judicare concesserunt & indulserunt.

Consuetudo etiam Artib. tribuit eamdem jurisdictionem.

§. 2. Ac insuper ex antiqua consuetudine, quæ vim legis habere dignoscitur, ut etiam Collegia specialibus privilegiis non munita causas easdem de rebus ad Artes ipsas spectantibus, etiam inter homines extra ipsa Collegia constitutos cognoscere & decidere consueverint, inductum & observatum fuerit, eademque privilegia, indulta & consuetudo usu ipso approbata, in ipsius Urbis, Artificumque prædictorum utilitatem non parvam cedere comperta sunt. Quo factum est, ut Urbs ipsa civibus & incolis, omnisque generis artis excellentium virorum copia redundaverit, & redundet de præsenti.

Sed Statuta Urbis noviter edita lib. 3. c. 42. talem Consulum jurisdictionem limitarunt ad homines de Arte.

§. 3. Cùm autem elapsis mensibus antiqua statuta ipsius Urbis de mandato nostro reformata & innovata, & inter cetera eorumdem Statutorum lib. 3. cap. 12. statutum & decretum fuerit, ut Consules Artium hujusmodi causas tantummodo inter ipsos homines de arte, & de rebus spectantibus ad artem ipsam cognoscere & judicare possent; ea propter à nonnullis nimium scrupulosis, privilegiis, indultis, & consuetudine cujuslibet artis & Collegii, circa cognitionem & decisionem causarum & negotiorum, quæ licèt de rebus ad artes ipsas spectantibus, contra homines extra artes & Collegia degentes pro tempore oriuntur & agitantur, maxima ex parte derogatum & præjudicatum extitisse hæsitatum fuerit, & hæsitetur adhuc. Unde aliqua ex ipsis Collegiis penè dissoluta & dilapsa reperiuntur, Consulum jurisdictione penè, præter & contra mentem & intentionem nostram sublatâ, Quapropter dilecti filii Angelus Clavarius, Franciscus Calvius, & Curtius Sergardius Cameræ dictæ Urbis Conservatores, necnon Baltasar Cincius Prior Capitum regionum, Nobis ex dubietate & hæsitatione hujusmodi maximum ipsi Urbi, illiusque incolis & præcipuè jurisdictioni ipsius Curiæ Capitolii provenisse, ac in futurum provenire posse damnum & incommodum, non sine animi nostri displicentia suggesserunt.

Hic modo Pont. declarat hæc statuta earum jurisdictioni non præjudicare.

§. 4. Malis igitur & incommodis hujusmodi quantocitius occurrere, quantum cum Deo possumus satagentes, Motu proprio, non ad ipsorum Conservatorum, & Prioris, nec Consulum aut Artificum prædictorum, seu alicujus eorum, vel pro eis, aut eorum aliquo, Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra merâ & deliberata voluntate, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hæsitationem & dubitationem prædictam de medio tollentes, intentionis & voluntatis nostræ minimè fuisse nec esse, privilegiis, indultis, statutis, & consuetudinibus singularum artium, earumque Collegiorum, Consulum & Judicum quorumcumque, circa cognitionem & decisionem omnium & singularum causarum, de rebus & bonis ad artes singulas respectivè spectantibus, etiam inter & contra homines, qui de ipsis Artificibus & Collegiis non sunt, nec pro tempore erunt, vertentes & quæ futuris perpetuis temporibus verti contigerit, in aliquo derogare, aut derogatum fuisse declaramus & attestamur, decernimus & definimus Præsentium per tenorem.

Jurisdictionemque eorum, iem reintegrat. Hæc idem facit Sixt. V. in const. 36. Cœlestis, & Clem. VIII. in const. 17. Laudabilis.

§. 5. Et nihilominus pro potiori eorumdem Corporum & Collegiorum, omnium & singulorum, ipsorumque & cujuslibet eorum privilegiorum, indultorum, statutorum & consuetudinum circa cognitionem & decisionem causarum similium, denuò quatenus opus sit, privilegia, indulta, & consuetudines, Apostolica auctoritate eorumdem tenore Præsentium, confirmamus & approbamus, illisq; omnibus & singulis per-

petuæ firmitatis robur adjicimus. Decernentes omnes & singulos Consules, & alios quoscumque Officiales & Judices omnium & singularum artium & Collegiorum hujusmodi, de negotiis & causis ad singulas quasque Artes respectivè spectantibus, etiam inter & contra homines qui de Corporibus & Collegiis Artium ipsarum pro tempore non sint, cognoscere & judicare potuisse & debuisse, posseque & debere, prout & quemadmodum ipsi omnes & singuli Consules & Judices singularum Artium ante dictorū statutorum publicationē & confirmationem per Nos, ut præfertur, editam & promulgatam, & juxta cujusque ipsorum privilegia, indulta, & consuetudines cognoscere, decidere, & judicare poterant & consueverant, de rebus tamen ad singulas artes ipsas respectivè spectantibus, cognoscere & judicare in prima instantia dummodo in articulis juris, Consultorem, seu Assessorem adhibeant, auctoritate & tenore præmissis concedimus & indulgemus.

Appellarique ab eorum sententiis permittit ut hic. Sed hoc mox infra est immutatum.

§. 6. Declarantes à sententiis, declarationibus & decretis Consulum & Judicum prædictorum infra terminum octo dierum à die latæ sententiæ, seu facti decreti, ad Conservatores, & non alios quoscumque Judices appellari & recurri posse & debere. & aliter, seu ab aliis factæ inhibitiones & significationes prætextu appellationum & recursuum, nemini suffragari.

Clausulæ præservativæ.

§. 7. Præsentesque litteras de subreptionis & obreptionis vitio, mentisque aut intentionis nostræ defectu, notari aut impugnari nullatenus posse, sicque per quoscumque Judices, etiam S. R. E. Cardinales judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis statutis ipsius Urbis, ut præfertur, per Nos editis, promulgatis & confirmatis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Cancellariæ nostræ regulis, etiam de non tollendo jure quæsito; privilegiis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, per Nos & Prædecessores nostros quibusvis dictæ Urbis Judicibus & Tribunalibus quomodolibet concessis & innovatis, illorum tenores Præsentibus pro expressis habentes; ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 9. die 1. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die prima Maii; millesimo quingentesimo octogesimo primo.

Publicatio in Urbe.

Anno à Nativitate Domini 1581. Indict. 9. die verò 12. mensis Maii, tempore Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. anno ejus 9. retroscriptæ litteræ Apostolicæ in forma Brevium affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, Cancellariæ Apostolicæ, & Curiæ Capitolii valvis, cum dimissione copiæ illarum, ut moris est, per me Alamanum de Alemanis Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

Jo. Andreas Panizza Mag. Curs.

Admissio apud Conservatores.

Die 23. ejusdem mensis Maii 1581. Illustrissimi D. Conservatores Cameræ Almæ Urbis, existentes in Camera nova eorum Palatii, dictum Breve admiserunt & mandaverunt registrari mihi scriptori infra scripto, prout registratum apparet libro rubeo fol. 226. præsentibus &c. dd. Jacobo de Orlandis, & Nicolao Piroto testibus &c.

Petrus Paulus Mutianus scriptor Illustrissimorum DD. Conservatorum rogatus &c.

Sequitur declaratio, quod constitutio præinserta non præjudicat facultatibus Gubernatoris Urbis, Capitanei Appellationum, & aliorum Judicum.

Edita An. D. 1581.

GREGORIUS PAPA XIII.

Motu proprio, &c.

Constitutio præinserta

§. 1. NE per præinsertas Literas in forma Brevis nostri aliquod præjudicium bono & pacifico regimini Almæ Urbis nostræ, & illius Gubernatori, ac aliis Judicibus ordinariis ipsius Urbis inferatur. Dicimus & declaramus intentionis nostræ minimè fuisse nec esse, quod per præinsertas Litteras in aliquo jurisdictionibus, & facultatibus, ac superintendentiæ ejusdem moderni ac pro tempore existentis ejusdem Urbis nostræ Gubernatoris, ac aliorum Judicum ordinariorum dictæ Urbis, circa causarum cognitiones in præinsertis Litteris expressas, perinde ac si præinsertæ Litteræ à Nobis emanatæ non fuissent; minimè præjudicetur. Nec ullo umquam tempore eisdem Gubernatori & Judicibus ac eorum Locatenentibus, & eorum cuilibet, præjudicatum esse intelligatur, prout præjudicare nolumus, sed quod eorumdem Gubernatoris, & Judicum, & Capitanei Appellationum jurisdictiones & facultates, quas per prius habebant, salvæ & illæsæ circa præmissa perpetuò maneant, & illis præinsertas eis non obstare volumus, appellationesque & provocationes omnes ad eos, ceterosque Urbis, & Curiæ ordinarios, & eorum tribunalia, sicut prius, videlicet ante dicta statuta, sine ullo impedimento deferantur.

Non præjudicat facultatib. Gubernatoris & Capitanei Appellationis Urbis.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes &c. & sic per quoscumque etiam S. R. E. Cardinales ac alios Judices &c. judicari &c. debere; sublata &c. irritum quoque &c. scienter contigerit attentari &c. ac solam Præsentium signaturam, in judicio & extra sufficere, & plenam fidem facere, regula contraria non obstnte.

Fiat Motu proprio V.

Papa subscrip. D. P. A. 10. die 7. Julii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Non. Julii anno 10.

LXII.

Quod Fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici, ad instantiam cujuscumque personæ extra ipsum Ordinem, aliquam gratiam facere, aut pœnam remittere non possint, neque conquisitis favoribus & suffragiis officia procurare.

Quoad secundam partem Clem. VIII. declaravit hanc prohibitionem & ampliavit, ut infrà in ejus constit. 7. Religiosos. *Quo verò ad primam partem confirmavit, ut ibidem. Alia autem de his Fratribus, & eorum Ordine, plenè scripsi sup. apud const. 2. Honor. III.* Religiosam. *fol.* 79.

Edita An. D. 1580.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm nihil magis religiosorum statum perturbet, quàm favorum & suffragiorum sæcularium aucupatio, & conquisitio, quibus Superiorum æqua mens, quæ pro meritis suorum unicuique subditorum, tribui debet, pervertatur.

Prohibitio faciendi gratiam aut remittendi pœnam ad instantiam personæ extra Ordinem.

§. 1. Nos malum hoc ab Ordine Fratrum Prædicatorum, cujus prosperum regimen & incrementum ad Ecclesiæ Sanctæ utilitatem, sinceris exoptamus affectibus, pro nostra Pastorali sollicitudine propellere summoperè cupientes, Dilectis filiis Magistro Generali, ac Provincialibus, & reliquis ejusdem Ordinis Prælatis nunc & pro tempore existentibus, per Apostolica scripta, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, ne ad instantiam, & requisitionem quarumcumque personarum, tam laicarum quàm Ecclesiasticarum, extra supra dictum Ordinem constitutarum, etiam Cardinalatus honore, ac quacumque sæculari dignitate, & excellentia, etiam Ducali & Regali, & Imperiali fulgentium, cujus dicti Ordinis religiosi ullam gratiam concedere, vel pœnas aliquas remittere audeant seu præsumant.

Et conquisitis favoribus suffragiis officia procurandi.

§. 2. Quinimo quoscumque ejusdem Ordinis Fratres & Religiosos, qui contra decreta suarum constitutionum hac via, & iis mediis per mendicatos favores & suffragia, aliquid sibi procuraverint, ad alia & similia, & etiam majora in eodem Ordine consequenda, Apostolica auctoritate, tenore Præsentium inhabilitamus, ac inhabiles perpetuò fore & esse,

neque per quoſcumque, niſi per Sedem Apoſtolicam rehabilitari, aut cum ipſis deſuper diſpenſari poſſe.

Sublata aliter judicandi poteſtate.

§. 3. Sicque per quoſcumque Judices ordinarios & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, ſublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid contra præmiſſa aliquibus conceſſum fuerit, aut ſuper iis à quoquam contigerit attentari, auctoritate & tenore prædictis decernimus & declaramus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti Ordinis, etiam juramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, Præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ad earumdem Præſentium effectum ſpecialiter & expreſſe derogamus; ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 5. Volumus autem quod Præſentium tranſumptis, etiam non impreſſis manu alicujus publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo dicti Magiſtri Generalis obſignatis, eadem ubique fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus Litteris adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

D. P. An. 9 die 1. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris die primo Junii, milleſimo quingenteſimo octogeſimo, Pontificatus noſtri anno nono.

LXIII.

Contra non ſolventes in Feſto SS. Petri & Pauli cenſus, canones, & alia jura Rev. Cameræ Apoſtolicæ debita.

Contra non ſolventes hos cenſus primam ſanctionem edixit Innoc. VIII. ut ſuprà in ejus conſt. 3. Apoſtolicæ, *fol.* 434. *Et deinde latiorem conſtitutionem firmavit Paul. IV. ſup. in conſt.* 11. Incumbentia. *ubi etiam notavi in Tomo* 1.

Edita An. D. 1580.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romani Pontificis ſpectat officium, boni patris familias exemplo, curare ſedulò ac providere, ne Sedis & Cameræ Apoſtolicæ dominia, proprietates, & jura depereant, neve contra jus faſque ab aliis occupentur, ac ſi quæ ex eis vel temporum injuriâ, vel hominum malitiâ & cupiditate; vel aliquo alio caſu detineri, & uſurpari contingat, illorum recuperationi decenter inſtare, quo & ipſius Sedis, ac aliorum Chriſtianorum Principum, atque adeo univerſæ Chriſtianæ Reipublicæ neceſſitatibus & opportunitatibus valeat ſubvenire.

Plerique Pontif. pœnas impoſuerunt non ſolventibus annatas Cameræ Apoſt.

§. 1. Hoc ſanè conſilio, & animo complures Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, & in his piæ mem. Innocentius VIII. ſexto non. Maii, octavo; Alexander VI. quintodecimo Kal. Januarii, ſexto; & Paulus IV. octavo Kal. Novembris, ſecundo Pontificatuum ſuorum annis editis Conſtitutionibus, & litteris, adverſus omnes, & quoſcumque S. R. E. & Cameræ Apoſtolicæ feudatarios, vicarios, gubernatores, cenſuarios, emphyteutas, & alios Cameræ Apoſtolicæ debitores, eiſdem Sedi, & Cameræ debitas ſolutiones, certis die, & loco ſtatutis re ipſa non facientes, pactaque, & conventiones in eorum inveſtituris, & aliis conceſſionibus, necnon modos, & formas; aliaque omnia in eiſdem Prædeceſſorum litteris contenta non adimplentes; ſententias, cenſuras, & pœnas, tam Eccleſiaſticas quàm privationis, & caducitatis feudorum vicariatuum, guberniorum, locationum, cenſuum, & aliorum bonorum, & jurium per eos à Sede & Camera prædictis quomodolibet obtentorum impoſuerunt.

Fiſcus quolibet anno in vigilia & feſto SS. Petri & Pauli; acceptavit caducitates, & devolutiones & non ſolventes moroſos & contumaces declarari à Cameralibus obtinuit.

§. 2. Quarum deinde Conſtitutionum, & Litterarum vigore, ac etiam juxta antiquam & laudabilem conſuetudinem, ſingulis annis in vigilia, & feſto beatorum Apoſtolorũ Petri & Pauli hactenus in Camera Apoſt. ſervatam coram ejuſdem S.R.E. Camerario, & Cam. prædictæ Præſidentibus, Clericis, & aliis Cameram prædictam facientibus, & repræſentantibus, pro recipiendis cenſibus, & aliis prædictis ibidem congregatis, ejuſdem Cameræ & Fiſci Procurator pro tempore exiſtens, acceptando prius omnes & quaſcumque dictarum conceſſionum, & inveſtiturarum caducitates, devolutiones, & privationes, necnon contractuum, & inſtrumentorum reſolutiones, extinctioneſque & alias pœnas, legales ſeu conventionales, ac aliter per eos incurſas, eoſdem non ſolventes, ſeu non adimplentes promiſſa, ac in dictis inveſtituris, & conceſſionibus contenta, ſeu aliàs per eos quomodolibet debita, ab eorum feudis, vicariatibus, guberniis, locationibus, adminiſtrationibus, cenſibus, & bonis, ac conceſſionibus, & inveſtituris cecidiſſe, & illis privatos fuiſſe, nec per quamcumque receptionem, in totum ſeu in partem de eiſdem cenſib. poſtea tam in eadem Camera quàm extra eam, & tam per ipſum quàm alios quoſcumque factam, juribus ejuſdem Cameræ præjudicari, ſed quod ſemper ad bonum computum, ac eoſdem ſicut præfertur non ſolventes, & non adimplentes moroſos declarari per Cameram prædictam ſingulis annis petiit, & inſtetit, ac moroſos, & contumaces, vel aliàs decerni & declarari obtinuit.

Paulus IV. comprobavit dictas Fiſci proteſtationes & Cameralium ſententias, & decreta; ut habes in dicta ejus conſt. xi. cit. in rubr.

§. 3. Itaque idem Paulus prædeceſſor proteſtationes, declarationes, ſententias, & decreta prædicta per eaſdem ſuas Litteras confirmans, & approbans perpetuò ſtatuit, omnes occupatores, & detentores feudorum, & aliorum prædictorum, ad illa eidem Cameræ relaxandum, & reſtituendum infra certum terminum quod jampridem præteriit, quacumque præſcriptione; etiam centum annorum & forſan ultra non obſtante obligatos eſſe, cogique poſſe, & debere; & aliàs prout in conſtitutionibus & litteris, necnon proteſtationibus, interpellationibus, declarationibus, ſententiis, & decretis prædictis latiùs continetur.

Poſteà quolibet anno Feudatarii, & alii Cameræ debitores, in vigilia, & Feſto SS. Petri & Pauli citati, ut illa ſolverent, & non ſolventes, cenſuris & pœnis de quibus hic innodati fuerunt.

§. 4. Poſteà verò tam Pauli prædeceſſoris quàm prædictarum, & aliarum Prædeceſſorum noſtrorum; conſtitutionum, & litterarum hujuſmodi vigore feudatarii, & alii prædicti ad ejuſdem Cameræ Fiſcique procuratoris inſtantiam ſolemniter ſingulis annis; in vigilia & feſtivitate prædictis, ut moris eſt, ad legitimè in eadem Camera comparendum; ac dictos cenſus, recognitiones, ſeu reſponſiones, aliaque per eos promiſſa, conventa; & quomodolibet debita cum effectu adimplendum, ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis, tam in ejuſdem Pauli quàm dictorum, & aliorum Prædeceſſorum noſtrorum litteris contentis, necnon privationis, & caducitatis feudorum, vicariatuum, guberniorum, locationum, cenſuum, adminiſtrationum bonorum, jurium, & aliorum in eorum conceſſionibus quomodolibet contentorum, ſæpe ſæpiuſque citati, & interpellati fuerunt.

Multi tamen a hic Terras & bona Sedis Apoſt. detinent, & in pœnas prædictas non incurriſſe prætendunt, ex cauſis hic narratis.

§. 5. Qui tamen præmiſſis, ac etiam Litteris quotannis die Cœnæ Domini legi ſolitis, quibus detinentes loca, & bona ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & illa non reſtituentes, cenſuris quoque, & pœnis Eccleſiaſticis innodantur minimè attentis, non modo cenſus, & alia per eos ut præfertur debita ſolvere, & adimplere ceſſarunt, & ceſſant, ſed etiam loca & bona, ac alia prædicta temerè, atque indebitè & de facto occupata detinuerunt & detinent, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas, ac etiam privationis, & amiſſionis dictorum feudorum & aliorum, & aliàs in eiſdem litteris contentas damnabiliter incurrendo. Cùm autem de mandato noſtro, & ad inſtantiam dilecti filii Rodulphi Bonfioli dictæ Cameræ Cõmiſſarii, contra omnes, & ſingulos moroſos occupatores, & detentores hujuſmodi, non ſolum generatim in vigilia, & feſto prædictis proximè præteritis, ſed poſtea nominatim contra multos ex eis in eadem Camera, & corã diverſis illius Præſidentibus, & Clericis legitimè, & cum proteſtatione, ad devolutiones caducitateſque,

& privationes, necnon ſententiarum, cenſurarum, & pœnarum prædictarum incurſus agi cœptum fuerit, & in dies agatur, & ſicut accepimus nonnulli eorum ad ſe in occupatione, detentione, & intruſione Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Caſtrorum, locorum, tenutarum, arcium, fortalitiorum, & aliorum bonorum, & jurium hujuſmodi, ſic ut præfertur, ac aliàs ad Sedem, & Cameram prædictas devolutorum confovendum, ſub prætextu, quod tam Pauli prædicti quàm aliorum Prædeceſſorum conſtitutiones, & litteræ prædictæ non fuerint nec ſint perpetuæ, ſed ad tẽpus, nec vim legis ſive conſtitutionis perpetuæ habuerint aut habeant, ſed feudatarios, vicarios, & alios prædictos, tunc ſcilicet tempore emanatarum earumdem conſtitutionum ac Litterarum exiſtentes tantummodo comprehenderint, ac quod numquam in uſu fuerint, ſeu eſſe definierint, & quod ipſi de illis ſcientiam etiã ex defectu nullitatis & publicationis earumdem, ſeu aliàs non habuerint, quodque ad conceſſiones & inveſtituras ex cauſa oneroſa, etiam in vim contractus, ſeu alias quomodolibet factas, pro quibus certa annua ſolutio parvi pretii, nempe in cera vel alia minima re, non commodum ſeu utilitatem, ſed potius recognitionem Superioritatis, Sedis, & Cameræ hujuſmodi concernente, fiat ſeu fieri debeat, ſe non extenderint ſeu extendant, & quod in eorum conceſſionibus ſeu inveſtituris prædictis, conventiones & pacta aliqua expreſſa inita fuerint per quæ cautum fuerit, & ſit quod non factam cenſuum, & aliorum prædictorum debito tempore ſolutionem, ſeu ob pacta non ſervata, vel niſi ſub certa qualitate, & niſi infra certum tempus, vel aliàs niſi in certis caſibus devolutionem ſeu caducitatem vel privationem, & prædictas aliaſque pœnas non incurrant, vel ſaltem quod eis quamcumque moram ob præmiſſa vel aliàs quomodolibet incurſam & tunc incurrendam purgare, ac ſeſe ab eiſdem devolutione, caducitate, privatione, vel incurſu, & aliis pœnis à dictis conſtitutionibus, & Litteris, ac jure communi traditis, ex variis, & diverſis per eos allegatis prætextibus licuerit & liceat excuſari, & ſic iſtis, aliiſque ſubterfugiis, & cavillationibus, lites, & cauſas deſuper in eadem Camera, ut præfertur, motas ſeu movendas in longum protrahere, & quotidie nova impedimenta objicere conantur, in maximum Sedis & Cameræ prædictarum præjudicium, ac eorumdem animarum periculum.

Ideo hic Pont. innovat & confirmat Prædeceſſorum conſtitutiones & Fiſci proteſtationes, & ſententias, ac decreta præ[dic]ta.

§. 6. Nos cupientes, quantum cum Deo poſſumus, pro munere Nobis ex alto commiſſo, Sedis & Cameræ prædictarum indemnitati providere, ac oppoſitionibus & aliis præmiſſis opportunum remedium adhibere, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, certaque ſcientia noſtra etiam Prædeceſſorum noſtrorum prædictorum veſtigiis inhærendo, eaſdem Innocentii, Alexandri, & Pauli, ac omnium aliorum Romanorum Pontificum conſtitutiones ſuper præmiſſis, & illorum occaſione vel cauſa quomodolibet editas, & emanatas, ac earum ſingulas, & deſuper confectas Litteras, ac in eis contenta quæcumque, necnon proteſtationes & interpellationes, ſententias, & decreta in vigilia & feſto prædictis, præſertim año præterito in eadem Camera factas, illarum ſingularum tenores, ac ſi de verbo ad verbũ infererentur, Præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, cum omnibus & ſingulis in eis contentis clauſulis, & decretis, tenore Præſentium perpetuò confirmamus, approbamus, & quatenus opus eſt, innovamus, ac ab omnibus, & quibuſcumque feudatariis, aliiſque prædictis inviolabiliter obſervari debere volumus, & mandamus.

Et declarat quoſcumque feudatarios &c. comprehenſos fuiſſe in diſpoſitionibus dictarum conſtitutionum ejus Prædeceſſorum. Et Cam. Apoſtol. ad realem locorum incorporationem potuiſſe devenire.

§. 7. Declarantes illa omnia perpetuò fuiſſe, eſſe, & fore, vimque, & robur perpetuarum legum obtinuiſſe, & obtinere, & ſic omnes, & ſingulos, præteritos, præſentes, & futuros Feudatarios, Vicarios, Gubernatores, Adminiſtratores, & alios cenſuum, recognitionum, ac jurium debitores, etiam antiquos & antiquiſſimos diu, ante vel poſt dictas conſtitutiones, ſeu tempore illarum creatos, ſeu deputatos, ac futuris deinceps temporibus in perpetuum quomodolibet creandos, & deputandos, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis & præeminentiæ, Eccleſiaſticæ vel laicalis, fuerint & ſi[n]t, etiamſi Cardinalatus honore, ſeu Regiâ, Ducali, vel alia etiã majori dignitate, & auctoritate præfulſerint, & præfulgeant, ſingulis dicti Innocentii, Alexandri, & Pauli prædeceſſorũ noſtrorum conſtitutionibus, & Litteris comprehenſos fuiſſe & eſſe. Illaſque ipſos omnes, & ſingulos affeciſſe, & afficere, & propterea ſingulas Litteras, clauſulas, & conditiones, ac alia præmiſſa, tamquam talia habenda & cenſenda eſſe, itemque acceptiones, declarationes, proteſtationes, interpellationes per dictum Fiſci procuratorem, ut præfertur, factas, ac ſententias, & decreta per dictam Cameram ſingulis annis in vigilia, & feſto prædictis, ut præfertur, latas, & factas, ac in futurum ferendas, & faciendas, omnes & ſingulos Feudatarios, Vicarios, Gubernatores, Cenſuarios, & alios prædictos, tam præteritos quàm præſentes & futuros, & in ipſis generaliter & aliàs ſpecialiter, ac quomodolibet nominatos perinde affeciſſe, & afficere; ac ſi in contradictorio judicio cauſa cognita, & ſervatis de jure ſervandis, facta & lata fuiſſent & eſſent, ac tranſgreſſores, & moroſos caducitatis, devolutionis, & privationis quorumcumque Feudorum, Vicariatuum, Guberniorum, & aliorum prædictorum eo ipſo, abſque aliqua Judicis declaratione, incurriſſe, & incurrere, dictoſque Camerarium, & Præſidentes, ac Clericos & alios ad quos ſpectat, ad realem incorporationem Civitatum Terrarum, Caſtrorum, locorum, bonorum, jurium, & aliorum prædictorum pro Sede, & Camera prædictis omnibus præmiſſis, necnon omni, & quacumque appellatione, reclamatione, ſeu recurſu penitus remotis, devenire debuiſſe & potuiſſe, ac teneri, & obligatos fuiſſe, & eſſe.

Feudatariosque, & alios decernit anno quolibet in Camera Apoſtolica ubi eam adeſſe contigerit in vigilia & feſtivitate SS. Petri, & Pauli, debita jura Cameræ Apoſtolicæ ſolvere debere.

§. 8. Et nihilominus omne dubium removere volentes, de poteſtate, & ſcientia prædictis, ſtatuimus, & ordinamus, ut omnes, & quicumque Feudatarii, Vicarii, Gubernatores, & alii prædicti ſuperius, & etiam in eiſdem Prædeceſſorum Litteris comprehenſi, qui vel quorum auctores, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis etiam quacumque de cauſa, gratioſa, oneroſa, vel mixta, etiam in vim cujuſcumque contractus, Regna, Ducatus, Civitates, Caſtra, oppida, terras, arces, fortalitia, villas, agros, poſſeſſiones, cultas, & incultas, caſalia, lacus, ſylvas, proprietates, bona, & jura quæcumque, ac cujoſcumque generis, & conditionis fuerint, & ſint, in verum, proprium vel improprium feudũ Regale, Ducale, vel aliàs quomodolibet nobile & gentile, ſeu ignobile, antiquũ, ſeu novum, vel in vicariatum, gubernium, cenſum vel emphyteuſim ad quamcumque aguationem & nominationem, & in perpetuum vel ad tempus, aut aliàs quomodocumque & qualitercũque à Sede & Camera prædictis, ſub conventione vel proviſione jurata vel non jurata, ac ſub præſtatione cenſus, canonis, penſionis, regalium, & aliarũ quarumcumque reſponſionum & recognitionum, cujuſcumque qualitatis, & quantitatis, etiam parvi vel minimi valoris, ſuperioritatem, præeminentiam, recognitionem dominii, commodum pecuniarum, aut alium quemcumque effectũ, & reſpectum denotantium receperint, & habuerint, ac habent de præſenti, & hujuſmodi cenſus, canones & reſponſiones, per ſe ipſos vel eorum legitimos Procuratores, juxta formam dictarum Litterarum, in vigilia & feſtivitate prædictis ſingulis, quibuſvis ſucceſſivis, non autem intermiſſis annis in ipſa Camera ubicumque eam adeſſe contigerit, & non alibi, nec alio die, quibuſcumque conventionibus, in contrarium quomodolibet factis & uſu receptis, ac conſuetudinibus etiam immemorabilibus quomodolibet introductis, & aliis quibuſcumque poſſeſſionibus ipſi, vel eorum auctoribus factis non obſtantibus, non ſolverint, & integrè non ſatisfecerint, ac pacta, & conventiones & ad quæ tam ex forma dictarum conceſſionum, quàm interpellationum, & requiſitionum, aliàs de jure, uſu, & conſuetudine tenentur, non adimpleverint, & adimpleviſſe ibidẽ docuerint & oſtenderint, eo ipſo abſque alia monitione, requiſitione, vel quavis alia Jud. declaratione deſuper facienda, feudis, vicariat. guberniis, & aliis præfatis omnibus, & ſingulis privati, ipſaq. feuda,

vica-

vicariatus, gubernia, & alia ad Sedem & Cameram prædictas devoluta, utileque dominium cum directo consolidatum, etiam absque illorum possessionis apprehensione ad jus, proprietatem, dominium, & omnimodam possessionem ejusdem Cameræ eo ipso rediisse censeantur, & sint, etiam si feuda, vicariatus, gubernia, & alia hujusmodi antiqua, & hæreditaria, formalia vel informalia, ac descendentibus, vel collateralibus, aut quibuscumque aliis hominis vel legis providentia eis jus aliquod ad illa competierit vel competat, seu aliàs acquisitum foret, & esset, ac omni quantumvis longo tempore, & quacumque immemorabili præscriptione, etiam centum annorum & non ultra, non obstantibus sine spolii, aut attentatorum, vel alio quocumque vitio illorum possessionem actualem apprehendi, & ad illorum realem incorporationem pro Sede, & Camera prædictis deveniri possit, & solutiones aliter, ac alibi, quàm die, & loco præfatis deinceps faciendæ, & recipiendæ, nullæ nulliusque roboris & momenti sint, & perinde habeantur, ac si factæ, & receptæ non fuissent, & quod mora etiam modici temporis non admittatur.

Solutiones que semper intelligi factas sine Præjudicio jurium Cameræ.

§. 9. Quodque solutiones omnes, quæ in eadem plena Camera, in vigilia seu festivitate prædictis factæ, & receptæ fuerint, & in futurum perpetuis futuris temporibus fient, ac recipientur, semper cum clausula sine præjudicio jurium ipsius Cameræ receptæ intelligantur, & sint, etiam quod clausula ista in aliquibus fo[illegible]aliter apposita, in aliis verò omissa fuerit.

Et post dictum Festum recipi non posse.

§. 10. Ac præterea quod solutiones, quæ ex aliquo legitimo impedimento in plena Camera, post vigiliam seu festivitatem prædictas oblatæ fuerint, etiam cum eadem clausula, & citato eodem procuratore Fisci, seu Cameræ Commissario, & non aliter, nec alio modo recipi debeant, aliàs eo ipso nullæ, ac nullius efficaciæ, & effectus habeantur.

Contentaq; in prædictis Bullis observari.

§. 11. Volentes omnia in dictis & aliis Prædecessorum nostrorum Litteris per Nos, ut præmittitur, confirmatis, approbatis, & innovatis, contenta, & narrata Præsentibus non contraria perpetuis futuris temporibus, à prædictis, & aliis quos præmissa, aut eorum aliqua quomodolibet concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum omnino servari.

Sicque & non aliter judicari debere.

§. 12. Ac decernentes ita per quoscumque Judices, ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quavis causa, & instantia, sublatâ eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid secus ab eisdem, & quibuscũque aliis scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus etiam immemorabilibus, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ac quacumq; præscriptione etiã immemorabili, contractibus quoque, investituris, concessionibus, pactis & conventionibus, necnon privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Vicariis, Feudatariis, Gubernatoribus, & aliis prædictis omnibus per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & Sedem prædictam sub quibusvis verborum formis, ac etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quomodocumque ac quotiescumque concessis, confirmatis, & innovatis, ac concedendis, confirmandis & innovandis, etiamsi in eis caveretur expresse, quod vicariatibus, feudis, guberniis, & concessionibus, administrationibus, ac aliis præfatis ob non solutionem vel pacta non servata, vel alia quacumque de causa, seu ut nisi infra certum tempus privari non possint, quibus omnibus ac stylo, usu, & aliis præmissis, etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si ad verbum, & forma in illis tradita observata insererentur, Præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes, de simili potestatis plenitudine specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus aliis quæ iidem Prædecessores nostri in dictis eorum Litteris voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sine præjudicio causarum pendentium.

§. 14. Quæ omnia nolumus cuiquam adversus præmissa in aliquo suffragari, quoad causas tamen tunc in Camera prædicta pendentes nulli per Præsentes intendimus præjudicium generari.

Forma hanc Bullam publicandi, & etiam legendi in Camera &c.

§. 15. Sed ne quisquam Præsentium ignorantiam excusare possit, jubemus illas per unum vel duos Cursores valvis Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ ac Cameræ prædictæ, & in acie Campi Floræ, ubi publicabuntur de more, appendi, eisque detractis, ipsarum exempla etiam impressa eis in locis relinqui, & præterea in ipsa Camera dum die statuto illius Præsidentes, & Ministri convenient, alta & intelligibili voce perlegi, & in libris ipsius Cameræ ad perpetuam rei memoriam describi.

Dies qua hæc Bulla ligare incipit.

§. 16. Volentes etiam ut illæ Præsentes hic in Urbe statim, extra verò eam ubicumque locorum prædictorum mediatè vel immediatè subjectorum ditionis prædictæ post decem dies, quàm in dicta Camera lectæ, & publicatæ fuerint, quemcumque Feudatariorum, Vicariorum, Gubernatorum, Administratorum, & aliorum censuum, recognitionum & jurium debitorum prædictorum, perinde arctent atque afficiant, ac si eis singulis præsentibus, ac in propriis eorum personis, & locis intimatæ fuissent.

Transumptorum fides.

§. 17. Utque ipsarum Præsentium exempla etiam impressa edantur, Notarii publici manu, & Camerarii prædicti, vel alterius in dignitate Ecclesiastica constituti sigillo obsignata, eandem [illegible] ubique locorum in judiciis, & extra illa [illegible], quam ipsæmet Præsentes facerent, si exhi[illegible]r vel ostenderentur.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, innovationis, mandati, declarationis, statuti, ordinationis, voluntatum, decreti, derogationis, & jussionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 9. die 1. Junii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octogesimo, Kalendis Junii; Pont. nostri Anno nono.

Regist. & admissio in Camera Apost.

Die decima Junii 1580. præsentes litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in Camera Apostolica, & ex decreto in eadem plena Camera facto, admissæ, & in illius libris registratæ s. lib. IIII. signaturarum diversorum Pontificum fol. 20. penes me infra scriptum dictæ Cameræ Notarium, mandatum fuit illas servari.

Tydeus de Marchis.

Publicatio in Urbe.

Anno à Nativitate D. 1580. indict. 8. die verò 9. Junii, Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno nono, retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Ecclesiæ S. Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cameræ & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem copiis impressis affixit. Necnon die 10. ejusdem dum Reverendissimi D. dictæ Cameræ Clerici præsidentes ad jura reddendum, & causas audiendum congregati erant, altâ clarâ, & intelligibili voce pluribus personis Curialibus assistentibus & audientibus de verbo ad verbum & juxta earumdem tenorem lectæ & publicatæ fuerunt per nos Julium Fontanam, & Petrum Aloysium Gaytam Cursores Apostolicos.

Petrus Guerra Mag. Curs.

LXIV.

Approbatio Congregationis Fratrum & Monialium Ordinis B. MARIÆ de Monte Carmelo in Regnis Hispan. sub denominatione Discalceato-

rum institutæ, cum declaratione muneris Provincialis eorum Prioris, ac Superioritatis Prioris generalis totius Ordinis, gratiarumque ejusdem Ordinis communicatione.

Istam Congregationem totaliter postea separavit ab omni superioritate Fratrum Mitigatorum Ordinis, Clemens VIII.infr.in ejus const.25. Pastoralis. *Altera autẽ eorumdem Discalceatorum Congregatio erecta est in Italia, cui Sixtus V. quædam indulta, circa celebrationem festorum, & recitationem officiorum concessit in sua const.* 96. Eximium. *Et eam à Congregatione illa Hispanica separavit Clem. VIII. ut in ejus const.* 71. In Apostolicæ. *fol.* 112. *Tom.* 3. *Eique facultatem erigendi nova Monasteria de sola licentia Paul. V. in const.* 10. Ad Ecclesiæ *fol.* 213. *Et Seminarium ad propagationem fidei postea instituit in Urbe in const.*50. Romani. *in dicto Tomo* 3.

Utraque Congregatio profitetur dictam Regulã declaratam & firmatam ab Innocentio IV. sup. in ejus constit. 6. *Quæ honorem*, fol. 96. Ceteri autem Carmelitæ observant eamdem Regulam Mitigatam ab Eugenio IV. & aliis, ut sup. in ejus const. 3. *Romani*. fol. 257. ubi notatum fuit.

Hujus Ordinis Discalceatorum fundatrix extitit Teresia Hispana, quam Sanctarum Virginum catalogo adscripsit Greg. XV. const. 20. *Omnipotens* infr.

Edita An. D. 1580.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PIa consideratione Romanum decet Pontificem, circa statum Religiosum ita attendere, ut ipsi Religiosi regulam quam ab initio professi sunt observare nitentes, ab omni molestia vindicentur.

Innoc. IV. confirmavit Regulam mitigatam Ordinis Carmelitarum in const. cit. in rubr.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, & dilecti filii Religiosi Discalceati nuncupati Ord. MARIÆ de Monte Carmelo in Regnis Hispaniarum existentes, quod cùm aliàs fel. rec. Innocentius Papa IV. prædecessor noster supplicationibus Prioris & Fratrum Eremitarum B. MARIÆ de Monte Carmelo, ea in parte inclinatus, declarationem & correctionem Regulæ eorum Ordinis à bonæ memoriæ Alberto Patriarcha Hierosolymitano sibi traditæ, per bonæ etiam memoriæ Hugonem tituli S. Sabinæ Presbyterum Cardinalem, & Guilielmum Episcopum Anteradensem de ejusdem Innocentii Papæ mandato factam & per eosdem Fratres firmiter observandam confirmasset.

Eug. IV. regulam mitigavit in constit. de qua hic in rubr.

§. 2. Ac postmodum piæ memoriæ Eugenius Papa IV. etiam prædecessor noster, per eum accepto quod in quibusdam capitulis dictæ Regulæ inter alia cavebatur, quod Fratres prædicti Ordinis ab usu carnium se abstinerent, nisi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio. Eisdem etiam quod singulis diebus, Dominicis dumtaxat exceptis, à festo Exaltationis S. Crucis usque ad festivitatem Resurrectionis D.N. JESU Christi jejunare tenerentur. Quodque singuli eorum manere deberent in cellis suis, die ãc noctu in lege Domini meditantes, ac in orationibus vigilantes præcipiebatur, rigorem hujusmodi mitigans, ac Regulam ipsam moderans, statuisset, ordinasset, & concessisset, quod dicti Ordinis professores, tunc & pro tempore existentes, tribus singularum hebdomadarum, etiam quibus, ut præfertur, jejunare, juxta eamdem Regulam essent adstricti, præterquam in Adventu, & in Quadragesima, & aliis generalibus prohibitis diebus carnibus vesci, ac horis congruis in eorum Ecclesiis manere, & per claustra ac eorum ambitus deambulare, liberè & licitè valerent; Decernens eosdẽ Fratres, & eorũ singulos circa præmissa ad arctiorem observantiam, quàm supra, præmittitur occasione professionis in dicto Ord. emissæ, vel in posterum emittendæ minimè tenerentur. Et aliàs prout in eorumdem Innocentii & Eugenii litteris desuper confectis pleniùs bontinetur.

Sed postea de anno 1565. multi ex eis, primitivam regulam Innoc. IV. observare cœperunt.

§. 3. Demum de Anno Domini, millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, seu alio veriori tempore nonnulli dicti Ordinis professores, divina inspirante gratia, primum dictæ regulæ institutum imitari cupientes, postpositis quibuscumque corporis commodis, dummodo Christum lucrifacerent, cum licentia sui Prioris generalis tunc in Hispaniarum partibus existentis, ibi aliquot Fratrum & Monialium Monasteria, in quibus primitiva Regula prædicta cum omni observantia & rigore retineretur, sub obedientia tamen Provincialis fundare & ædificare cœperunt. Quam quidem Regulam & observantiam Fundatores prædicti, ac etiam qui pro tempore admittebantur, ex mitigatis, renunciando mitigationi & relaxationi dicti Eugenii prædecessoris, transacto probationis anno, denuò, ac etiam alii de sæculo venientes profitebantur, & successivè benedicente Domino numerus Religiosorum primitivam Regulam hujusmodi profitentium & observantium adeo hoc tempore excrevit, ut de præsenti viginti duæ domus Fratrum & Monialium hujusmodi, in quibus ferè trecenti Fratres, & ducentæ Moniales existunt, devotum Altissimo famulatum exhibentes in prædictis Regnis Hispaniarum reperiantur.

Immo etiam alia instituta hic enunciata & Discalceati dicti sunt.

§. 4. Religionem autem hujusmodi ultra contenta in Regula prædicta de licentia dicti Generalis, & cujusdam Vicarii ab eodem Generali in Provincia Castellæ deputati, ac cum approbatione Visitatorum Apostolicorum, qui fuerunt dictæ Religionis, quædam instituta ad carnis mortificationem, & populi ædificationem ab initio suæ institutionis observare incœperunt, veluti Discalceatos incedere, unde Discalceatorum nomen sortiti sunt, indui sacco, dormire super tabulis, ad sublevandam suam inopiam manibus propriis operari, multum in oratione se exercere, atque divinum officium sine cantu, seu modulatione recitare.

Ipsi tamen Discalceati, à Fratribus profitentibus Regulam, ut suprà Mitigatam ab Eugenio IV. diversimode molestabantur, ideo supplicarunt pro separatione.

§. 5. Cùm autem sicut eadem expositio subjungebat ipsis Religiosis Discalceatis, quamplures molestiæ & impedimenta, eorum pium institutum turbantia per Fratres mitigatam ab eodem Eugenio prædecessore Regulam, ut præfertur, profitentes, mitigatos nuncupatos super præmissis illatæ fuerint. Ipsique Discalceati Prælatum ordinarium ex suis Discalceatis, ut par esset, non habebant, sed ad præsens per dilectum filiũ Angelum de Salazar ex Fratribus mitigatis Vicarium generalem à Venerabili Fratre Philippo Episcopo Placentino, in dictis Regnis, nostro Apostolicæ Sedis Nuncio, donec de idoneo Superiore ejusdem professionis Discalceatorum provideatur, deputatum, regantur, ac summopere cupiant ad eorum quietem & tranquillitatem conservandam, ac pro Religionis, & strictæ eorum observantiæ, atque instituti progressu & augmento, ut de omnibus Monasteriis, quæ in dictis Regnis nunc sunt, & pro tempore erunt vel erigentur, ipsorum Discalceatorum, tam virorum quàm mulierum dictam primitivam Regulam profitentium, una Provincia fiat separata à Provinciis Fratrum mitigatorum hujusmodi, quæ subsit immediatè Priori generali dicti Ordinis, & gubernetur per Priorem provincialem, ex ipsismet Fratribus Discalceatis in Capitulo dictæ Provinciæ canonicè eligendum, prout alii Priores provinciales ejusdem Ordinis in similibus Capitulis provincialibus eliguntur & deputantur. Propterea tam dicti Religiosi Discalceati, quàm dictus Philippus Rex, qui profectum Religiosorum hujusmodi maxime exoptat, Nobis humiliter supplicare fecerunt, ut honestis petitionibus hujusmodi annuere, & aliàs in præmissis opportuna providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic igitur Pont. dictos Discalceatos in Regnis Hispan. ab ipsis Mitigatis sejungit.

§. 6. Nos igitur æquum, & rationi consonum ducentes, ut qui arctioris Regulæ observantiam sectantur, Superioribus eorum, qui in laxiori non degunt, subjaceant, sed quilibet ejusdemmet professionis Superiores habeant, & ab illis juxta eorũ instituta regularia prosperè & feliciter gubernentur, prædictorũ Fratrum & Monialium Discalceatorũ tranquillitati,

& in-

Immo Clemens VIII. separavit omnes Discalceatos ut inf. in ejus const. 25. Pastoralis.

& indemnitati, eorumque instituti propagationi, & profectui consulere cupientes, eosdem Fratres & Moniales, eorumque singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super visitatione Apostolica & consultatione Episcoporum, & regularium Reformatione deputatorum. quibus hoc negotium examinandum mandavimus consilio, institutum hujusmodi, quod juxta primitivam Regulam prædictam dicti Fratres Discalceati profitentur, laudantes & approbantes, dictos Fratres & Moniales primitivam Regulam hujusmodi in Regnis Hispaniarum observantes, Discalceatos nuncupatos, eorumque domus, Conventus, Monasteria & loca, nunc & pro tempore existentia, à Provinciis Fratrum & Monialium ejusdem Ordinis B. MARIÆ de Monte Carmelo regulam per prædictum Eugenium prædecessorem mitigatam, nunc & pro tempore observantium mitigatorum nuncupatorum, penitus & omnino in perpetuum, Apostolica auctoritate tenore Præsentium sejungimus, separamus, & dismembramus, ipsosque Discalceatos ab omni & quacumque jurisdictione, visitatione, correctione, & superioritate Prioribus, Provincialibus, & aliis Prælatis & Superioribus mitigatis in ipsos Discalceatos competente, perpetuò eximimus & liberamus.

Monasteriaque eorum, in unam provinciam reducit, regendam a Priore provinciali Discalceat. sub obedientia Prioris generalis Ordinis.

Immo Clem. VIII. in totum separavit ut ibid.

§. 7. Necnon eorumdem Fratrum & Monialium Discalceatorum prædictorum Domus, Monasteria, & loca quæcumque hactenus erecta & instituta, ac in posterum erigenda & instituenda, in unam Provinciam de per se Discalceatorum nuncupandam, per unum Priorem provincialem in Capitulo dictæ Provinciæ, ex eisdem Discalceatis, ut præfertur eligendum, regendam, & gubernandam in perpetuum erigimus & instituimus. Ac dictam Provinciam Fratrum & Monialium Discalceatorum, sub obedientia & superioritate Prioris generalis totius Ordinis prædicti, sicut aliæ Provinciæ ejusdem Ordinis subsunt, & subjacent, perpetuò subesse, atque subjectam remanere & subjacere volumus.

Prioris provincialis Discalcea. munus describit.

Sed Clem. VIII. ampliavit ut ibid.

§. 8. Qui per se ipsum tantùm, vel per alium virum idoneum ex ipsis Fratribus Discalceatis, & juxta eorum primitivam Regulam, & instituta regularia ab ipsis Fratribus Discalceatis observari solita, eos visitare, reformare, corrigere, & punire possit; in monasteriis tamen, domibus, & locis eorumdem fratrum Discalceatorum, extra quam nullatenus ipsi Fratres Discalceati, vel aliqui eorum ab eodem Priore generali, quovis prætextu vel occasione amoveri, assignari, mutari, extrahi, aut transferri, aut ad alias Provincias mitti aut retineri, nisi aliter in eorum Capitulo provinciali fuerit ordinatum. Ipsi verò dictæ Provinciæ Discalceatorum Fratres in præmissis perpetuò eidem Priori generali parere & obedire; & cùm ipsum ad eorum Monasteria, domos & loca divertere, aut pro visitatione hujusmodi, aut aliàs accedere contigerit, cum omni humilitate & reverentia benigne recipere, & pertractare, prout decet, teneantur & debeant. Necnon Priori provinciali ejusdem Provinciæ Fratrum Discalceatorum ipsos Fratres & Moniales Discalceatos, illorumque domos, monasteria, & loca quæcumque, regendi, gubernandi, visitandi, reformandi, corrigendi, puniendi, & castigandi, ad Capitulum provinciale, suis loco & tempore indicendi, convocandi, congregandi, & celebrandi, & quoscumque Officiales necessarios, unà cum capitularibus eligendi, ac quæcumque statuta & ordinationes bonum regimen dictæ Provinciæ ad Dei servitium concernentia in eodem Capitulo condendi, mutandi, alterandi, & in totum si videbitur abrogandi, & de novo edendi, dummodo sacris Canonibus & decretis sacri generalis Concilii Tridentini, & constitutionibus Apostolicis, ac eorum primitivæ Regulæ, & instituto prædictis non adversentur. Et abusus quoscumque tollendi, & emendandi, Monasteria item, domos & Conventus, tàm virorum quàm mulierum ejusdē Provinciæ in quibuscumque locis, cujusvis licentia desuper minimè requisita, de consensu dicti eorum Capituli, & aliàs servata forma ejusdem Concilii, construi & ædificari faciendi, ipsique Priori provinciali, ut postquam electus fuerit, officium suum exercere absque alia confirmatione, quam tamen à Priore totius Ordinis mox petere teneatur, plenam & liberam facultatem concedimus & impartimur.

Privilegia Ordinis eis communicat.

§. 9. Et insuper omnibus & singulis dictæ Provinciæ personis utriusque sexus, nunc & pro tempore existentibus, quod omnibus & singulis privilegiis, gratiis & indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus, prærogativis, favoribus, & indultis, tam spiritualibus quàm temporalibus quibus Fratres seu Moniales, vel Sorores dicti Ordinis, de jure vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, decretis ejusdem Concilii, constitutionibus Apostolicis, ac primitivæ Regulæ, & instituto prædictis, & Præsentibus Litteris non contrariis, uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeant indulgemus.

Ad Carthusianos tantum transire conceditur.

§. 10. Ne autem instituta dictæ Provinciæ relaxentur, Fratribus & Monialibus Discalceatis prædictis secundum dictam primitivam Regulam professis, ne ad suum Fratrum Mitigatorum, vel alium Ordinem, præterquam Carthusianorum sine apostasiæ nota transire possint absque Sedis Apostolicæ licentia perpetuò prohibemus.

Officiales Mitigatorum, non molestent ipsos Discalceatos super præmissis.

§. 11. Inhibentes dicto Angelo de Salazar, & Priori generali, ac Provincialibus & Commissariis, aliisque dictorum Fratrum Mitigatorum Prælatis, Ministris & Officialibus, ne eosdem Fratres Discalceatos, seu Moniales, aut Sorores hujusmodi super præmissis quoquo modo molestare, perturbare, vexare, seu inquietare audeant vel præsumant. Quod si secus fecerint, eos, & eorum singulos, excommunicationis sententia innodamus. Dicti verò Fratres Discalceati nullo modo parere, aut deferre teneantur. Salvâ tamen in reliquis obedientiâ dicti Prioris generalis totius Ordinis, cui eos perpetuò subjectos esse, & subjacere volumus, ut præfertur.

Discalceati possunt habere recursum ad Sedem Apost. vel Ordinis Protectorem.

§. 12. Liceatque tam Priori provinciali dictæ Provinciæ Fratrum Discalceatorum, quàm aliis ejusdem Provinciæ Fratribus, de licentia tamen ipsius Prioris provincialis, ad Sedem Apostolicam, & totius Ordinis protectorem liberum habere recursum.

Facultates Mitigatis concessæ visitandi & gubernandi Discalceatos revocantur.

§. 13. Et si alicui, vel aliquibus ex dictis Fratribus Mitigatis sit concessa facultas visitandi aut gubernandi, seu puniendi dictos Fratres sive Moniales Discalceatos, etiam à Nobis, aut nostro & dictæ Sedis in partibus illis commoranti Nuncio, aut quocumque alio facultatem hujusmodi ex nunc cassamus, revocamus, & annullamus.

Clausulæ præservativæ.

§. 14. Decernentes præsentes litteras ullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostræ defectu, etiam ex eo quod omnes interesse habentes forsan vocati non fuerint, notari, argui, seu impugnari, aut sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam ab eadem Sede emanatis, & in posterum emanandis comprehendi posse, sed illas semper validas & efficaces existere, suosque plenarios & integros effectus sortiri debere.

Decretum irritans.

§. 15. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere. Necnon irritum & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 16. Quocirca Venerabilibus Fratribus Toletano & Hispalensi Archiepiscopis, & Episcopo Palenti-

no, ac dilecto filio causarum Cur. Cam. Apost. generali Auditori, necnon universis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis per Præsentes mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes Litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, aut quoties pro parte Fratrum Discalceatorum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos præmissis omnibus & singulis, juxta Præsentium continentiam & tenorem, pacificè frui & gaudere. Non permittentes eos desuper per Priorem generalem, aliosque prædictos quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet ac rebelles, & præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Necnon legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausula derogatoria.

§. 17. Non obstantibus præmissis, ac aliis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apost. eisdem Mitigatis, vel quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq; & aliis decretis, in genere, vel in specie etiam Motu proprio, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§. 18. Ceterùm quia difficile foret earumdem præsentium Litterarum notitiam ad quascumque personas pervenire, & ubique illas præsentare, eadem auctoritate volumus & decernimus, quod transumptis earumdem præsentium Litterarum manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, eadem fides ubique, tam in judicio quàm extra illud adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 9. die 22. Jun.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 22. Junii, millesimo quingentesimo octogesimo, Pontificatus nostri anno nono.

LXV.

Innovatio constitutionum à Prædecessoribus editarum, contra homicidas & alios capitaliter bannitos. Et majorum pœnarum inflictio in eorum receptatores, & auxiliantes, Communitatesque eos non persequentes & capientes.

Aliam contra eosdem receptatores, & Communitates, & cæteros severiorem edidit const. 6. Sixtus V. Hoc nostri. *ubi alia de materia indicabo infrà in hoc Tomo 2.*

Edita A. D. 1580.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus const.

Tanta, tamque horrenda quotidie succrescunt sanguinariorum, & sceleratorum hominum maleficia, ut Nos, qui Subditos nostros charitatis potius vinculo, quàm severitate pœnarum in officio contineri semper optavimus, tandem necesse sit ad ipsos procul à societate humana submovendos, nova remedia adhibere, ac simul cogitare quomodo illos confovendi facultas tolli ab iis possit, sine quorum auxilio impurissimi illi pleraque omnia delicta neque perficere, neque pœnas effugere possent.

Innovatio Bullarum editarum contra Bannitos.

§. 1. Quæ fel. record. Pius Secundus, Paulus item Secundus, Sixtus Quartus, Julius Secundus, Leo Decimus, Clemens Septimus, Pius Quartus, Pius Quintus, & diversi alii Romani Pontifices prædecessores nostri suo quisque tempore, prout necessitas tulit, benè & providenter respicientes, Constitutiones suas in exitiale hoc genus, pro temporis & criminum ratione ediderunt, quas Nos cum suis censuris, & pœnis omnibus, ac si ad verbū insererentur Præsentibus, haberi volumus pro expressis, ex certa scientia nostra innovantes, ita ut illæ omnes Præsentibus, & vicissim Præsentes illis universis & singulis ad omnes earum omnium casus & partes subsidio sint.

Subditi Papæ aut ejus Statu bona possidentes, Bannitos vel extra, in locis suis receptatores.

§. 2. Hoc edicto perpetuo de Fratrum nostrorum consilio statuimus, ut quicumque etiam Ecclesiastica, & quacumque dignitate præditus, sive Dux, aut Comes, Marchio, Vicarius, Feudatarius, Gubernator, sive alius cujusvis conditionis, & ordinis, hujus Status & ditionis nostræ tēporalis S. R. E. in eisdem temporalibus mediatè vel immediatè subjectus, etiam dominia, jurisdictiones & loca extra Statum prædictum obtinens, ac etiam quicumq; extraneus bona in eodem Statu habens, homicidas, latrones, grassatores, & alios quocumque crimine capitali bannitos, vel diffamatos, & in suis quisque dominiis, locis, seu domibus tam in ipso Statu quàm extra eum consistentibus receptaverit, seu quod in hujusmodi locis receptentur permiserit quoquo modo.

Faventesque.

§. 3. Ac etiam quicumque, ne ii capiantur, impediverit, captosque eripuerit, vel occultaverit, potestatemve evadendi fecerit, vel carcerem, aut aliam quamcumque custodiam fregerit, conatusve fuerit, sive ad hoc homines, arma, aliave ministraverit, seu aliàs auxilium, consilium, vel favorem palam vel in occulto aut quocumque modo præstiterit.

Justitiæque ministros in eis perquirendis impedientes.

§. 4. Præterea quicumque Judices, ministros, vel executores justitiæ, in perquisitione, captura, seu abductione, ac omnino in libera eorum officii executione impediverit, verberaverit, insecutus fuerit, concusserit, perterrefecerit, armaverit conclamaverit, aliosve concitaverit seu mandaverit.

Excommunicatur.

§. 5. Cum Præsentium auctoritate excommunicationis majoris sententiā innodamus, à qua solus Romanus Pontifex absolvere possit, nisi in mortis articulo & satisfactione debita præcedente.

Hanc excommunic. abstulit Sixt. V. in rub. cit. Criminisque læsæ majestatis rei sunt.

§. 6. Ac præterea ipsum læsæ majestatis reum, & S. R. E. Rebellem pronunciamus.

Bonis omnibus privantur.

§. 7. Necnon Ducatu, Comitatu, Marchionatu, terris, oppidis, castris, dominiis, vicariatibus, guberniis, feudis, & aliis, quæ à Romana, & quibuscumque aliis Ecclesiis obtinet ac obtinebit in futurum, ceterisque omnibus bonis, immobilibus, mobilibus, & se moventibus, rebus & juribus suis, necnon omni & quacumque etiam Ecclesiastica dignitate, gratia, exemptione, reali & personali, honore, privilegio, & beneficio, Ecclesiastico & temporali privamus eo ipso.

Ad dignitates cum filiis inhabilitantur.

§. 8. Ac ipsum & ejus filios indignos decernimus ad illa & alia in posterum obtinenda, & ad quoscumq; actus legitimos exercendos, quibus etiam portæ numquam pateant ullius dignitatis Ecclesiasticæ vel mundanæ.

§. 9.

Vasalli liberantur.
Et aedificia destruantur, vel Camerae applicentur.
Dominia Camerae praedicta acquirantur.

§. 9. Sintque vasalli, custodes, & populi à fidelitatis juramento, & quocumque alio jure absoluti.

§. 10. Omnia ejus aedificia disjiciantur, aut aliis Camerae Apostolicae juribus adscribantur.

§. 11. Ducatus verò ac Dominia, vicariatus, guberniâ, feuda, ceteraque bona & jura praedicta, eorumque fructus, & emolumenta, aliis Fisci nostri juribus perpetuò applicamus. Et ità Cam. Apost. eo ipso absque declaratione super incursu poenae privationis hujusmodi, aut citatione ejus, vel eorum, qui poenam hujusmodi incurrerint facienda, aut Judicis sententia, vel decreto, vel alia juris & facti solemnitate habenda, perpetuò applicata, appropriata, & incorporata, & ad nostram, Romanique Pontificis pro tempore existentis liberam dispositionem pertinere volumus, ac si per lapsum temporis concessionis eorum, aut finitam lineam ad ipsam revertissent.

Privilegia in recipiendis bannitis revocantur.

§. 12. Nec quisquam exemptionis, vel vetusti privilegii, de recipiendis, & non consignandis hujusmodi facinorosis, & bannitis, aut alio quocumque praetextu juvari possit.

Bona confiscata sub const. 35. Pii V. non comprehenduntur.

§. 13. Declarantes, Ducatus, dominia, vicariatus, guberuia, feuda aliaque praedicta, sub constitutione dicti Pii V. praedecessoris super hujusmodi dominiis & jurisdictionibus in feudum, aut aliàs non concedendis edita, minimè comprehendi.

Communitates non capientes bannitos iisdem poenis ligantur.

§. 14. Communitates necnon Universitates omnium Civitatum, terrarum, & locorum Status praedicti, cùm primum de accessu, statione, vel transitu bannitorum, & aliorum praedictorum notitiam habuerint, si statim populos suos armatos pulsu campanarum, & aliis signis non convocaverint, illosque non ceperint, & tutè custodierint, vel si illos capere non potuerint, finitimas quasque Communitates, & Universitates, aut dominos non commonefecerint, vel ipsi, aut eorum aliqui illos receptaverint, vel toleraverint, vel cibis, commeatu, auxilio, consilio, vel favore, aut quocumque alio modo etiam ut evadant, per se vel alios juverint, censuris & poenis omnibus supra dictis supponimus, earumque etiam res & bona omnia, necnon fructus & emolumenta Fisco praedicto, modo & forma praemissis applicamus eo ipso.

Executorum deputatio & facultates.

§. 15. Et nihilominus dilecto filio Camerario nostro, ceterisque omnibus singularum Litterarum praedictarum executoribus, & praeterea Gubernatori Urbis, ac causarũ Curiae Camerae praedictae generali Auditori per Apostolica scripta mandamus, ut quisque pro se ad omnimodam illarum, & Praesentium nostrarum, ac censurarum & poenarum omnium in eis contentarum executionem omnino procedentes, faciant illas omnes, & in eis contenta quaecumque, semper & ubique per omnia loca praedicta, & ab omnibus sub illis comprehensis; juxta singularum Litterarum earumdem continentiam & tenorem, inviolabiliter observari.

Clausulae derogatoriae.

§. 16. Non obstantibus praemissis, ac omnibus, quae singulis Lit. praedictis concessum est non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publ.

§. 17. Ut autem praesentes Litterae omnibus amplius innotescant, & ne quisquam illarum ignorationem excusare possit, jubemus illas valvis Ecclesiae S. Jo. Lateranen. & basilicae Principis Apostolorum de Urbe, ac acie Campi Florae, de more appendi, eisque detractis, ipsarum exempla etiam impressa eisdem in locis affixa relinqui: factaque hujusmodi publicatione, volumus ipsas Praesentes hic in Urbe publicatas die sequenti, extra verò eam post decem dies, quoscumque perinde arctare, atque afficere, & contrafacientes, poenas & alia supra dicta omnino incurrere, ac si eis singulis praesentibus in propriis eorum personis & locis intimatae fuissent.

Exemplorum fides.

§. 18. Insuper earumdem Praesentium exempla, etiam impressa, Not. publici manu, & Camerarii praedicti, vel alterius personae in dignitate Ecclesiast. constitutae sigillo obsignata, eamdem prorsus fidē ubique locorum in judiciis & extra illa facere, quae ipsaemet Praesentes facerent, si exhiberentur vel ostenderentur.

Nulli &c.

Dat. P. A. 9. die 9. Julii.

Dat. Romae apud S. Petrum, anno Incarn. Dominicae 1580. quinto idus Julii, Pontificatus nostri an. 9.

Papae subscript.

Ego Gregorius Catholicae Ecclesiae Episc. subscr.

Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis.

Cardinalium subscriptiones.

Jo. Card. Moronus Episcopus Ostien.
Ego Jac. Card. Sabell. Episc. Tusc.
Ego Jo. Antonius Card. S. Georgii Episc. Praenestin.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
M. S. Card. de Altaemps.
A. Card. Gesualdus.
Ego In. Card. de Aragon.
Ego Ptol. Cardinalis Comensis.
Ego P. Card. Sanctacrucius.
Zachar. Card. Delphinus.
Jo. Fr. Card. Commendonus.
A. Card. Sfortia.
Fla. Card. Ursinus.
Gul. Sir. Card.
Fr. Michael B. Card. Alex.
Lud. Card. Madrucius.
Marcus Ant. Card. Maffaeus.
N. Cardinalis de Pelleve.
Julius Ant. Sanctorius Card. Sanctae Severinae.
C. Card. Rambovilletus.
F. Felix Card. de Montealto.
F. Vincentius Cardin. Justinianus.
Hieron. Card. Rusticucius.
Jo. Hieron. Card. Albanus.
Ego Ph. Boncompagnus Cardinalis S. Sixti.
Petrus Card. de Deza.
Ego Fer. Card. de Medicis.
Ego Ant. Card. Carafa.
Ego Phil. Card. Vastavillanus.

Publicatio.

Anno à Nativ. D. 1580. indict. 8. die verò 17. mensis Julii, Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Gregorii divina providentia Papae XIII. anno 9. retroscriptae Lit. Apost. publicatae & affixae fuerunt ad valvas Ecclesiae S. Jo. Later. & Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, ac in acie Campi Florae; dimissis ibidem earum exemplis impressis per nos Petrum Aloysium Gaytam, & Nicolaum Tagliettum Cursores Apost.

Julius Fontana Mag. Curs.

LXVI.

Annullatio dispositionum beneficialium, quae contra Canonicas Sanctiones, Statuta, vel Apost. privilegia fiunt personis prohibitis propter genus, aut haeresim, & à fide apostasiam. Cum declaratione, quod ad novam Rom. Pont. dispositionem pertineant.

Similem const. nu. 29. edidit Pius V. ut sup. fol. 227. Cùm ex Apostol.

De aliis poenis Haereticorum vide suprà in Pauli IV. const. 19. *Cum ex*, & cùm ibi notatis. Tom. 1.

Edita An. D. 1580.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus const.

IN Ecclesiis praesertim insignibus, hoc magnopere curandum est, ut Sacerdotes & personae salubribus etiam institutis convenientes ordinentur, quod quantum in Nobis est enitimur; atque eos ab illis repellendos in primis contendimus, qui propter genus aut haeresim, & à fide apostasiam, sive proprio, sive stirpis, sive cognatorum vitio contaminati, per Canonicas sanctiones, aut statuta ab hac Sede firmata, aut Apost. privilegia, praedictis Ecclesiis prohibentur. Sed Nobis negotiorum magnitudine distentis, hujus generis nonnulli ad illarum sacerdotia frequenter obrepunt, inter quos quidam existimationis suae prodigi; etsi se ab illis expulsum iri sciant, spe tamen inconcessa praesumunt, se inde vel permutatione, vel aliquo pacto beneficium; pensionem, aut quid aliud exacturos.

§. 1. Nos malum hoc, quo dictae Ecclesiae saepius

dive-

Annullatio dispositionum beneficiorum pro personis hic enunciatis.

divexantur, penitus evellere volentes, Præsentium auctoritate decernimus, omnes & quascumque Apostolicas, necnon Legatorum dictæ Sedis, & aliorum omnium ab ea facultatem disponendi habentium, ac etiam ordinarias dispositiones dignitatum, præbendarum, beneficiorum, & officiorum ejusmodi Ecclesiarum in quascumque personas sic infectas, & per hujusmodi sanctiones, seu statuta vel privilegia, ut præfertur inhabiles, vires & effectum non habere, personasque hujusmodi, illarum prorsus usu & commodo carere, beneficiaque ipsa ut prius vacare, & quæ ex illis tempore dispositionis Apostolicæ prædictis personis, illi reservata fuerint vel affecta, sub eadem reservatione vel affectione manere.

Reservatio beneficiorum eisdem contaminatorum, et modus ea impetrandi.

§. 2. Et tam illa, quàm etiam omnia alia non reservata neque affecta, de quibus ab ipsa Sede, ac Legatis & aliis facultatem habentibus prædictis, in hujusmodi personas quomodocumque dispositum fuerit, ad novam Rom. Pont. dispositionem dumtaxat pertinere, eaque ab aliis idoneis ab ipsa Sede dumtaxat, liberè impetrari posse. Impetrationes tamen, ac etiam Motu proprio concessiones, nisi modus vacationis, necnon casus ac decretum hujusmodi, non conditionaliter, aut per æquipollens, sed definitè, nominatim, ac dispositivè in illis exprimantur, omnino non valere. Ab Ordinariis verò cessantibus reservationibus vel affectionibus Apostolicis, pro tempore collata, devolutioni, juxta Lateranen. statuta Conc. subjacere, necnon irritum & inane, quicquid secus per quoscumque scienter vel ignoranter contigerit attentari. Reservationibus Apostolicis fructuum, pensionum, & aliarum rerum hujusmodi beneficiorum, in personas idoneas, etiam de hujusmodi contaminatorum consensu factis, eisdemque ab illis interim præstitis vel solutis, nihilominus valituris. Nemo autem ignorationem prætexens valeat excusari, cùm prædictæ prohibitiones satis manifestæ sint, & quisque ante petitionem vel acceptationem beneficiorum hujusmodi, num illorum capax sit, debeat se probare. Nulli ergo &c.

D. P. An. 9. die 13. Nov. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1580. Idibus Novemb. Pontificatus nostri Anno 9.

LXVII. Jurisdictio Ordinariorum, in puniendis vicariis, familiaribus, colonis, & Ministris fratrum Militum Hospitalis S. Jo. Hierosolymitani, juxta dispositionem Conc. Trid. sess. 24. cap. 11.

Hæc jurisdictio à Pontt. successoribus semper præservata fuit, ut videre est inf. in const. 5. Greg. xiv. Quanta, & aliis const. ibi indicatis. Cetera de hac Militia notavi sup. in constit. 2. Anast. iv. Christianæ fol. 39. in Tomo 1.

Edita An. D. 1580.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Circumspecta in omnibus actibus suis Rom. Pont. providentia, interdum ea quæ certis etiam rationalibus tunc suadentibus causis à Sede Apost. emanata reperiuntur, alia superveniente ratione, qua præsertim populorum offensioni occurritur, & Episcoporum jurisdictioni ritè consulitur, reducere, ac suam declarationem interponere consuevit, & aliàs desuper disponit, prout temporum, rerum, & personarum qualitate pensata, perspicit in Domino salubriter expedire.

Causa hujus const.

§. 1. Cùm itaque compertum sit, quamplurimos Clericos sæculares, necnon laicos gratiis & privilegiis, quibus Sedes Ap. dilectos filios Magistrum, Conventum, & Milites Hospit. S. Jo. Hierosol. de Repub. Christiana optimè semper meritos, ac eorum Eccl. & loca liberaliter prosecuta est, abutentes, unde sibi religiosius vivendi legem imponere deberent, inde laxioris vitæ occasionem arripere, dum varios, sæpe etiam vanos exemptionis, libertatisq; titulos prætexunt; alii quidem quod pro Vicariis, Capellanis, ministris, & inservientibus Eccles. d. Hospital. quomodolibet adscripti sint, alii verò quòd coloni, procuratores & familiares ipsorum Militum existant, quamvis in propriis domibus licenter degant, nihilominus ex prædictorum Militum privilegiis, illorumque confirmatione, etiam post Concil. Trident. à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore nostro obtenta, prætendant se ab omni jurisdictione Ordinariorum exemptos esse, nec ab illis inquiri, visitari, puniri, aut corrigi posse, eoque ipso delictorum suorum sibi immunitate promissa, gravem in populo offensionem præbere, & in Episcoporum jurisdictione perturbationem in dies majorem excitare dignoscantur.

Reductio privilegiorum, & exemptionum Militiæ ad terminos Concilio Trident. ut in rub.

§. 2. Idcirco Nos huic malo, quod à prædicto Concilio multo ante prævisum fuerat, salubriter providere volentes, Motu proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra voluntate ac deliberatione, & certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula privilegia, exemptiones, gratias & indulta, Magistro, Conventui, Militibus; & Militiæ dicti Hospitalis per quoscumq; Rom. Pont. prædecessores nostros, & Sede prædictam in genere vel in specie quomodolibet concessa & confirmata, necnon d. Pii V. Litteras super eorumdem confirmatione emanatas sub dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Novemb. 1568. Pontif. sui anno tertio, ad prædicti Concilii decretorum terminos tenore Præsentium reducimus, ac reducta esse, nihilque ex ipsis privilegiis, exemptionibus, gratiis & indultis, Ordinariis locorum detractum esse, quo minus ipsorum Militum Vicarii, Capellani, Ministri, servientes, adscripti, coloni, Procuratores, & familiares Militum hujusmodi, quibus ea jam concessa sunt, & in posterum concedi contigerit, ab ipsis Ordinariis tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, etiam extra visitationem, quando & quoties opus fuerit, inquiri, visitari, puniri, & corrigi possint, ipsorumque Ordinariorum jurisdictioni plenè in prædictis subjecti existant, (exceptis tamen iis, qui Ecclesiis, aliisque locis dd. Militum actu serviunt, & intra eorum septa & domos resident, ac sub eorum obedientia vivunt, quæ omnia debere simul concurrere intelligantur, sive iis, qui legitimè & secundum regulam prædictæ Religionis professionem fecerint, de qua loci Ordinario constare debeat.) Et ita in præmissis omnibus & singulis per quoscumq; Judices, ordinarios & delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia judicari & definiri debere.

Clausulæ præservativæ.

§. 3. Præsentesque Litteras de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu, notari vel impugnari non posse, sed illas semper validas & efficaces esse, nec per Magistrum, Conventum, & Milites prædictos quorumcumque privilegiorum, statutorum, consuetudine & styli prætextu ullatenus infringi, vel contra illas, & in eis contenta veniri posse, neque debere; irritumque quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Hospitalis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, necnon declarationibus, sententiis, juramentis, concordiis; privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis Magistro & Conventui, ac Militibus prædictis, & eorum Vicariis, Capellanis, colonis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet, ipsorum Militum intuitu vèl contemplatione, per quoscumque Romanos Pont. & Sedem prædictam quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione, de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores

ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso & forma in illis tradita observata inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, ad effectum Præsentium dumtaxat specialiter & expresse, motu simili derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Confirmatio dictæ const. Pii V.

§. 5. Eisdem Pii Papæ Quinti Litteris memoratis, quo ad alia, & in eo maximè quod voluit prædictorum Militum privilegia, illorumque confirmationem non comprehendere neque Ecclesias neque personas, in his quæ ad curam animarum pertinent, sed in his dicti Conc. Trid. decreta omnino servari debere, in suo robore permanentibus.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autem quod Præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem ubique fides, tam in judicio quàm extra adhibeatur, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 9. die 25. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 25. Novemb. 1580. Pontificatus nostri anno 9.

LXVIII.

Medici Hebræi, vel infideles, ad curandos Christianos infirmos non admittantur. Et Medici omnes servent constit. Pii V. in monendis infirmis ad confessionem peccatorum.

Hoc idem quò ad Medicos Hebræos, statuit Paul. IV. sup. in ejus const. 3. Cum nimis, Tom. 1. ubi alia de Hebr. adnotavit.

Edita An. D. 1581.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Paul. IV. prohibuit Medicos Judæos curare posse Christianos. Pius V. approbavit.

Aliàs piæ mem. Paulus Papa Quartus prædecessor noster, edita perpetua constitutione inter alia sancivit, ne Medici Judæi etiam vocati & rogati ad Christianorum ægrotantium curam accedere, aut illi interesse possent.

§. 1. Quam constit. postea Pius Papa V. etiam prædecessor noster per suas Litteras approbavit, innovavit, & confirmavit, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decrevit, ac voluit, & sub intimatione divini judicii præcepit & mandavit, omnia in eadem constit. contenta in posterum firmiter observari, non solùm in terris & dominiis S. R. E. subjectis, sed etiam ubique locorum.

Innoc. III. & Pius V. sup. in const. 3. jusserunt Medicos non posse ad infirmos non confessos accedere.

§. 2. Quia tamen Nobis non sine magna animi nostri molestia innotuit, ea minimè observari, sed multos adhuc ex Christianis hominibus esse, qui dum suos corporum languores illicitis mediis, & præcipuè Judæorum ac aliorum infidelium opera sanari cupiunt, veræ salutis animarum suarum, & corporum simul immemores fiunt, & quod valde dolendum est, in damnationis æternæ maximum sæpe discrimen incidunt, Medicis Judæis, & infidelibus hujusmodi ad ipsorum curationem vocatis & adhibitis; unde fit, ut & Judæis, ac aliis infidelibus magna detur delinquendi occasio, & simul salutare præceptum negligatur, ab Innoc. Papa III. similiter prædecessore nostro in Concilio generali quondam emissum, & deinde à prædicto Pio V. innovatum, quod omnes Medici, cùm ad infirmos in lecto jacentes vocati essent, ipsos ante omnia monerent, ut idoneo Confessori omnia peccata sua juxta ritum S. R. E. confiterentur, neque tertio die ulterius visitarent nisi longius tempus infirmo Confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo jus concessisset, & eis per fidem Confessoris in scriptis factam constaret, quod infirmi peccata sua confessi fuissent.

Pont. iste approbat, & innovat dictas const. Pauli IV. & Pii V.

§. 3. Idcirco Nos tam Judæos, qui adversus mandata hujusmodi Apost. committere audeant, quàm Christianos qui illos ad se accersunt, vel medendi licentiam concedunt, & viam ad delinquendum eisdem aperiunt, coercere volentes, supra dictas Prædecessorum nostrum constitutiones, auctoritate Apostolica tenore Præsentium approbamus, confirmamus & innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus; atque hac nostra in perpetuum valitura constitutione, eisdem constitutionibus & præceptis, pro firmiori illorum observatione addentes, universis utriusque sexus Christi fidelibus districtè inhibemus, & interdicimus, ne posthac Judæos vel alios infideles ad ipsorum Christianorum ægrotantium & infirmorum curam, vocent seu admittant, aut vocari admittivè faciant, concedant, vel permittant.

§. 4. Mandantes propterea omnibus & singulis venerab. Fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis, necnon dilectis filiis aliis locorum Ordinariis, & quibusvis Parochis, aliisve animarum curam habentibus & exercentibus sub indignationis nostræ, ac aliàs arbitrio nostro infligendis pœnis, ut præsentes nostras Litteras in suis Ecclesiis, quæ in illis civitatibus vel diœcesi. constitutæ sunt, in quibus Hebræi, vel alii infideles moram trahunt, quamprimum ad eos perlatæ fuerint, & deinde, singulis annis initio quadragesimalis jejunii publicent aut publicari faciant. — Publicetur hæc con. singulis annis initio Quadragesi.

§. 5. Et quod si quis post earum publicationem, etiam quomodolibet exemptus, ac cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ existens adversus illa facere ausus fuerit, sacramenta ei Ecclesiastica nullatenus ministrentur, nec etiam à Regularibus exemptis, & sic decedens, Ecclesiastica careat sepultura; quæ quidem omnia parochi ægrotantibus significare apto tempore non omittant, præsertim cùm Judæum, vel infidelem Medicum ab eis admissum esse cognoverint; & aliàs ipsi locorum Ordinarii contra hujus mandati transgressores debita animadversione procedant, Judæosque ipsos nihilominus juxta Pauli & Pii Pont. prædictorum Litteras contra illos editas pro earum transgressione puniant. — Contravenientium pœnæ.

§. 6. Non obstantibus constit. & ordinationibus Apost. ac omnibus illis, quæ iidem Paulus & Pius in suis litteris prædictis voluerunt non obstare; privilegiis quoque, indultis & litteris Apost. quibusvis personis etiam Regularibus, privilegiatis & exemptis, eorumve Ordinibus & congregationibus, sub quibuscumque tenoribus & formis etiam Mari magno, seu Bulla aurea nuncupata, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innovatis; quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus & formis, specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Seu si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. — Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Et quia difficile foret easdem Præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiast. constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubicumque habeatur, quæ Præsentibus haberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. — Transumptorum fides.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 30. Martii 1581. Pontificatus nostri Anno 9. — D. P. An. 9. die 30. Mart.

Anno à Nativit. D. 1581. indict. 9. die verò 5. mensis Aprilis, Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. ann. 9. retroscriptæ litteræ Apostol. affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Canc. Apost. & in acie — Publicatio.

Campi Floræ, per me Petrum Aloysium Gaytam, ejusdem S. D. N. Papæ Curs.

Petrus Stoch. Mag. Curs.

LXIX.

De auctoritate Archiconfraternitatis B. MARIÆ Virg. Confalonis de Urbe, quoscumque Christi fideles S.R.E. ditioni subjectos, piorum eleemosynis perquisitis, ab infidelium captivitate liberandi. Duosque carceratos, in festo ejusdem B. MARIÆ, & in ejus honorem, anno quolibet liberandi.

Alia de hac sodalitate dixi suprà ad hujus Pont. const. 38. Pastoris.

Edita An. D. 1581. & 1583.

GREGORIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Christianorum apud infideles captivorum mala hic Pont. deplorat.

CHristianæ nobiscum Religionis consortes, gravi captivitatis & servitutis jugo à Christiani nominis hostibus oppressos, durisque operibus quotidie vexatos immensa S. Matris Ecclesiæ clementia piè miseratur, eorumque afflictiones, fusis ad misericordiarum Patrem & totius consolationis Deum devotis precibus adjuvare, atque illorum Christianorum memoriam, in mysticis maximè, & ad purificandas fidelium mentes sanctiùs institutis diebus, revocare non intermittit. Quod clemens piæ Matris officium Nos quoque admonet, ut miserorum Captivorum ærumnis succurramus, fratrumque charitatem ad idem, quantum in nobis est, excitemus; ne languescente paulatim extremis malis conflictatæ carnis infirmitate, & hoste diabolo, se infirmis & verbi Dei prædicatione, sacrificiorum & sacramentorum solatio destitutis eorum mentibus insinuante, desperationi succumbentes, ad susceptæ in baptismo fidei desertionem inducantur, tandemque cùm nulla, si quam habebant, subsidii spes appareat, ad æternam redemptarum pretioso Domini nostri JESU Christi sanguine animarum perditionem misere perducantur.

Et ad eorum liberationem & redemptionem, qui sunt de statu ecclesiastico.

§. 1. Quare ne hujusmodi, quæ toto animo horrescimus, accidant, neve in qua re sacris rebus, & pretiosis vasis non parcitur, in qua à Deo acriter interrogamur, cur tot captivi in captivitatem ducti sunt, nec redempti, negligentes diutius fuisse, aut quicquã pretiosius, quàm animas ipsas habuisse arguamur, quando nostra & Sedis Apost. auctoritate redimendorum Captivorum opus in alia jamdiu loca est diffusum, illud quoque in Alma Urbe nostra constituere decrevimus, ad quod etiam ingemiscentium captivorum matrum, aliorumque propinquorum lamentis & lacrymis quotidie urgemur, eorũ maximè qui nostræ & dictæ Sedis temporali ditioni subjecti, ut ipsi tutelam primum, & in mari nostro Tyrreno & Adriatico securitatem sic post vincula liberationem quoque à Nobis jure suo exposcere videntur. Quibus omnibus valde ad hoc opus sollicitati, cùm adjumenta Nobis ad illud requireremus, in dilectos filios Custodes & Confratres Archiconfraternitatis Gloriosiss. Virg. MARIÆ Confalonis nuncupatæ de dicta Urbe, quos huic operi præficeremus, mentem nostram intendimus; de quorum insigni Christianæ pietatis affectu confisi, qui Nobis, cùm ob præstitam in Ecclesiarum Archiconfraternitati prædictæ unitarum divino cultu & conservando & augendo, inopibusque dotandis, & locandis puellis, necnon pauperibus, aliisque variis casibus afflictis, multos annos in Urbe operam, tum etiam dilecti filii nostri Julii Antonii S. Bartholomæi in Insula Presbyt. Card. S. Severinæ nuncupati, testimonio Nobis satis innotescit.

Archiconfraternitatem Confalonis deputat.

§. 2. Motu igitur proprio, & ex certa scientia, necnon matura deliberatione nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, onus hoc universum, quod magnum esse intelligimus, curæ & sollicitudini Archiconfraternitatis prædictæ in perpetuum imponimus, ad hoc ut ipsa Archiconfraternitas illiusq; Custodes & Confratres pro tẽpore existentes, quoscumque Christi fideles dictæ Urbis, ac Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorũ nostræ & dictæ Sedis temporali ditioni mediatè & immediatè subjectorum, ubicumque captos conquirant, ex infidelium servitute redimant, eaque de causa omni loco dictæ ditioni nostræ, ut præfertur, subjecto, eleemosynas & oblata quæcumque quærant & accipiant, Collectores probos & ad charitatis officium exercendum propensos, ac aliàs ad id ab Ordinariis locorum approbatos, quotquot necessarii fuerint, servatâ formâ Conc. Trident. constituant; qui eleemosynas, oblationes, legata & quæcumque alia subsidia, tam in dicta Urbe, quàm in quibusvis Provinciis, Civitatibus, oppidis, castris & locis ipsi ditioni, ut suprà, subjectis, pro hujusmodi redemptione, & causis ad eam pertinentibus perquirant, pecuniasque inde congerendas, penes publicum Mercatorem fide & facultatibus idoneum deponant, donec illæ in redemptionem captivorum hujusmodi arbitrio ipsorum Custodum & Confratrum erogentur; ita tamen ut de aliis ipsius Archiconfraternitatis reditibus ad alios pios usus, juxta illius laudabilia instituta destinatis, nihil omnino detrahatur.

Hort. tur Confratres, ut Redemptionis curam suscipiant.

§. 3. Itaque Custodes & Confratres prædictos, necnon omnes utriusque sexus Christi fideles per redemptionis nostræ Sacramentum omni cordis affectu obtestamur, ut ejus membris laborantibus & oppressis compati non negligant, qui pro omnibus pati ipse dignatus est. Custodes siquidem & Confratres, ut cum nostræ benedictionis gratia redemptionis captivorum causam prompto animo suscipiant, seque ad salutem animarum in Infidelium potestate periclitantium ferventer exerceant, ac tam ipsi quàm alii Christi fideles nascenti huic operi semper & ubique faveant, piisque largitionibus prosequantur, centuplum in æternis cœli tabernaculis fœliciter recepturi.

Ordinarii & alii faveant Confraternitati.

§. 4. Insuper universis, singulis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, necnon Rectoribus Parochialium, & aliarum Ecclesiarum, eorumque Vicariis, ac ceteris ordinis Ecclesiastici personis sæcularibus, & etiam Mendicantium regularibus in quacumque dignitate Ecclesiastica constitutis ditionis prædictæ injungimus, ut quotiescumque pro parte Custodum, & Confratrum prædictorum, seu, alicujus eorum fuerint requisiti, laudabile hoc opus per se, vel alium, seu alios, etiam adhibitis verbi Dei Concionatoribus, in suis quisque Ecclesiis, plateis & locis, & ubicumque opus erit, omnibus Christi fidelibus publicent atque denuncient, ipsosque ad illud omni studio & charitate ad eleemosynas, oblationes, & legata prædicta certatim conferendo, omni studio & charitate accendant, ut miseris & afflictis captivis. quorum animarum periculum imminet, copiosiùs succurratur.

Facultas Societatis condendi statuta &c.

§. 5. Ceterum ut pium hoc opus salubribus institutis directum, felicia in dies suscipiat incrementa, Custodibus & Confratribus prædictis licentiam tribuimus ut ad faustum & incolumem statum ipsius operis ritè atque ordine constituendum, quæcumque statuta, ordinationes, & decreta licita & honesta, sacrisque canonibus, Conciliique Tridentini decretis non contraria, & à nostro in Urbe in spiritualibus Vicario approbanda concedere, ac condita, quotiescumque opus erit, mutare & corrigere, & etiam omnino vel in parte abrogare, aliaque ut præfertur approbanda de novo edere, ac cetera gerere, exequi, & exercere quæ in præmissis necessaria fuerint quomodocumque, & opportuna.

Clausulæ præservativæ, & decretum irritans.

§. 6. Decernentes Præsentes, ac omnia in eis contenta perpetuò inviolata consistere, Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Ecclesiæ Cardinales, sublatâ eis quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, ubique judicari & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid contra illas per quoscumque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 7. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Hostiensi, & Bononiensi, ac Perusino, Episcopis per

Apo-

Apostolica scripta Motu simili mandamus, ut ipsi vel duo aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes Litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Custodum ac Confratrum præfatorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ipsas Litteras, & in eis contenta quæcumque, ab omnibus semper & ubique firmiter observari, ac Custodes, Confratres, Collectores prædictos, ceterosque omnes, quos Litteræ ipsæ concernunt illis pacificè frui & gaudere; non permittens quemquam ipsorum desuper quomodolibet molestari, Contradictores quoslibet & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas etiam sæpius aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis constitutionibus, Conciliis quoque universalibus, etiam facultatum quæstuandi revocatoriis, necnon prohibitionibus desuper factis, ac Eccl. Monasteriorum, Hospitalium, piorum locorum, Collegiorum, & aliarum Confraternitatum, necnon Sanctiss. Trinitatis Redemptionis captivorum & B. MARIÆ de Mercede, aliorumque Ordinum quorumcumque juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & Litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumque Principum instantiam, aut etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, & aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, & ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas non facientes plenam, expressam & ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 9. Volumus autem, ut earumdem Præsentium transumptis etiam impressis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel dictæ Archiconfraternitatis munitis, manuque ejusdem Archiconfraternitatis, vel alterius Notarii publici subscriptis, eadem prorsus fides ubique in judicio & extra illud adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. A. 10. die 28. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ann. Incarn. Dominicæ 1581. 5. Cal. Jun.

Sequitur Indultum liberandi carceratos, de quo in rubr.

Edita A. D. 1583.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Jul. III. ann. 1. sui Pont. indultum dedit liberandi unum carceratum.

§. 10. CUm aliàs fel. rec. Julius Papa III. prædecessor noster dilectis filiis Custodibus & Confratribus Archiconfraternitatis Confalonis de Urbe, ut ad laudem & honorem B. MARIÆ semper Virg. in ejus Assumptionis festo unum carceribus detentum etiam si talis ultimo supplicio plectendus veniret, ad illorum electionem annis singulis extrahere, & liberare valerent, indulserit.

Pius IV. anno etiam sui Pont. 1. illud confirmavit. Sed has Bullas consultò prætermisi.

§. 11. Et deinde piæ me. Pius Papa IV. etiam prædecessor noster, ut hujusmodi indultum majorem obtineret roboris firmitatem, illud, ac in eo contenta quæcumque approbaverit, & confirmaverit, ac perpetuæ firmitatis robur adjecerit, necnon quatenus opus esset Custodibus & Confratrib. prædictis ea omnia de novo concesserit; prout in supplicationibus motu proprio eorumdem Prædecessorum signatis; quorum solam signaturam ipsi Julius & Pius prædecessores sufficere respectivè voluerunt, pleniùs continetur.

Hic Pont. dedit auctoritatem redimendi captivos ut in præmissa constit.

§. 12. Cùm autem, sicut exhibita Nobis nuper pro parte Custodum & Confratrum prædictorum petitio continebat, licèt ipsi in possessione excarcerandi, & liberandi hujusmodi abinde circa fuerint & sint, ac eleemosynam, quam liberandus hujusmodi ipsi Archiconfraternitati offerre & dare vellet, in ejusdem Archiconfraternitatis usus convertere possint, tamen quia nuper Nos per quasdam nostras sub plumbo expeditas Litteras onus universum, quod magnum esse intelleximus, redimendi captivos curæ & sollicitudini dictæ Archiconfraternitatis in perpetuum motu proprio imposuimus, &c. ut sup.

Modò hic idem Pont. pro hujus operis subventione.

§. 13. Volentes ipsi Custodes & Confratres, totoque cordis affectu exoptantes, onus hujusmodi eis per Nos impositum, quod libenter acceptarunt, juxta nostram voluntatem & dictas Litteras exequi, & totali executioni nunc & in omnibus redimendi dictos captivos occurrentibus necessitatibus demandare; sed cùm ad id faciendum quamplurimum Christi fidelium eleemosynæ sint necessariæ, & ipsi sperent, ex nunc in carceribus dictæ Urbis detentis, pro tempore detinendis aliquam eleemosynam habere, & illam in redimendos captivos præfatos convertere parati sint, si in eis non solùm unum, sed duos carceratos, & pro quocumque crimine, (præter quàm læsæ Majestatis, & assassinii, ac propinati veneni, necnon falsificationis litterarum, supplicationum, commissionum & aliarum gratiarum Apostolicarum, vel monetæ) in dictis carceribus existentes, & ad triremes, ac etiam ultimo supplicio condemnatos liberandi quolibet anno in perpetuum eis, ac dictæ eorum Archiconfraternitati licentia & auctoritas per Nos concedatur.

Indultum liberandi duos carceratos, recepta ab eis aliqua eleemosyna, concedit.

§. 14. Nos Custodes & Confratres hujusmodi, in præmissis tam sanctis de laudabilibus operibus confovere ac eos, & ipsam Archiconfraternitatem amplioribus favoribus & gratiis prosequi volentes, motu simili, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, præmissa in dictis supplicationibus motu proprio contenta, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque nostrum, & dictæ Sedis firmitatis perpetuæ robur adjicimus, ac ea omnia, & singula, ad hoc ut ipsi Custodes, & Confratres, quolibet anno perpetuis futuris temporibus non solùm unum, sed duos carceratos, & pro quocumque crimine, & delicto quantumcumque gravi & enormi, (supra dictis exceptis) in dictis carceribus detentos, & detinendos, & ad triremes, & etiam ultimo supplicio condemnatos, & condemnandos, in vigilia dicti festi excarcerare, liberare, & absolvere, liberè & licitè valeant, qui eo ipso absoluti sint, & esse censeantur à quibusvis aliis criminibus (præterquam prædictis exceptis,) auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuò harum serie extendimus, & ampliamus, ac eis, & dictæ Archiconfraternitati similiter perpetuò concedimus, plenamque & liberam semper licentiam & facultatem impartimur.

Officiales omnes illud observent.

§. 15. Mandantes dilectis filiis, dictæ Urbis Gubernatori, Senatori, Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & Vicario, aliisque Judicibus, & Carcerum Custodibus, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum cuilibet, quatenus visis Præsentibus, omni mora & dilatione & excusatione postposi-

tis, eisdem Præsentibus pareant, & obediant, ac illas observent, & observari faciant realiter & cum effectu.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 16. Non obstantibus præmissis, ac omnibus illis, quæ dicti Prædecessores nostri in eisdem motu proprio, & supplicationibus motu proprio, voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. A. 12. die 26. Julii.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 26. Julii, 1583. Pontificatus nostri anno 12.

LXX.

De Judæorum, aut Infidelium flagitiis, in quæ hæreticæ pravitatis Inquisitores animadvertere possunt.

Ad hoc facit const. 1. *Nicol. IV. sup. fol.* 159. Turbato. *Et de materia Judæorum notavi sup. in Paul. IV. const.* 3. Cum nimis *in Tomo* 1.

Inquisitorum verò generalium auctoritatem, vide inf. in Six. V. const. 74. *Immensa.* in prima Congreg. cum ibi indicatis.

Edita An. D. 1581.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Judæi qui pro eorum conversione in gremio S. R. E. recipiuntur, audent in Religionem Christianam multa nefanda committere.

ANtiqua Judæorum improbitas, qua divinæ bonitati semper restiterunt, tanto execratior consistit in filiis, quanto ipsi ad cumulandam patrum suorum mensuram in Dei filio repudiando, ejusque in mortem nefariè conspirando, graviùs deliquerunt: qui propterea suis effecti majoribus nequiores, propriis sedibus expulsi, atque in omnes dispersi orbis terrarum regiones, servitutique perpetuæ mancipati, non majorem in cujusquam ditione clementiam, quam in Christianorum Provinciis, maximè verò in Apostolicæ pietatis gremio invenerunt; quæ pro eorum conversione laborans, eos misericorditer excepit, atque in cohabitatione unà cum filiis suis sustinuit, ad veritatisque lumen allicere pio semper studio conata est, rebusque ad vitam necessariis juvit, injuriis & contumeliis prohibuit, multis denique beneficentiæ suæ privilegiis circummunivit; illi verò nullis beneficiis mansuefacti, nihilque de suo pristino scelere remittentes, Dominum nostrum JESUM Christum in cœlo triumphantem adhuc in synagogis suis, & ubique persequuntur. Christi quoque membris infensissimi non desinunt in Religionem Christianam horrenda facinora quotidie magis audere.

Hic ideo Pont. decernit procedere in eos.

§. 1. Quibus Nos, ne pietatis nostræ puritas polluatur, aut à fœdis mancipiis Christo, Christianorumve nomini impunè illudatur, obviare volentes, statuimus, ac etiam declaramus, Inquisitores hæreticæ pravitatis liberè procedere posse in omnibus causis, & casibus, qui sequuntur.

Quod Judæus & infidelis, negans quæ communia habet circa fidem cum Christianis.

§. 2. Si quis Judæus, aut infidelis, in iis quæ circa fidem cum illis Nobis sunt communia, veluti Deum unum, & æternum, omnipotentem, creatorem omnium, visibilium & invisibilium, & similia, non esse asseruerit, prædicaverit, vel privatim alicui insinuaverit.

Dæmones invocans, & illis immolans.

§. 3. Si dæmones invocaverit, consulueritve, aut eorum responsa acceperit, ad illosve sacrificia, aut preces ob divinationem, aliamve causam direxerit, aut quid eis immolaverit, vel thuris alteriusve rei fumigationes obtulerit, aut alia quævis impietatis obsequia præstiterit.

Christianos nefaria ista docens.

§. 4. Si Christianos verbo, facto, vel exemplo, aut alio quovis modo nefaria hujusmodi docuerit, vel ad ea perpetranda perduxerit, aut perducere attentaverit.

Blasphemiasque circa Christum & ejus Matrem proferens.

§. 5. Si Salvatorem, & Dominum nostrum JESUM Christum purum hominem, vel etiam peccatorem fuisse, Matremve Dei non esse Virginem, & alias hujusmodi blasphemias, quæ per se hæreticæ dici solent, in Christianæ fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem, impiè protulerit.

Christianos à fide devians.

§. 6. Si cujusvis eorum operâ, auxilio, consilio, vel favore aliquis Christianus à fide desciverit, quamq; semel susceperat abnegaverit, vel ad Judæorũ seu aliorum infidelium ritus, cæremonias, superstitiones vel impias sectas transierit, vel redierit, seu in hæresim aliquam inciderit, aut qui, ut Christi fidem abneget, seu in hæresim incidat, opem, consilium, auxilium, vel favorem quomodocumque præstiterit.

Infideles ad fidem Christi transire impediens.

§. 7. Si quis Catechumenum vel quemcumque ex Judæis, aut infidelibus Deo inspirante ad fidem Christianam venire volentem, post declaratam nutu, verbo, facto, aut quocumque alio modo ejus voluntatem, à fide, vel fidei instructione, aut à sacri baptismi susceptione retrahere, avertere, vel dehortari, aut ne ad fidem veniat, neve regenerationis lavacro abluatur, quovis modo impediverit.

Hæreticos scienter receptans, vel auxilians.

§. 8. Si quis apostatas, hæreticosve scienter domi suæ acceptaverit, aluerit, commeatu juverit, seu quovis modo eis cibaria ubicumque præbuerit, aut dona, vel munera dederit, vel miserit, aut de loco ad locum deduxerit, seu associaverit, vel deducendos seu associandos curaverit, aut sumptus ministraverit, duces, comitesve illis adjunxerit, vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut investigari queant, fecerit. Quique dictos apostatas, aut hæreticos scienter aliquo modo receptaverit, occultaverit, defenderit, aut eis opem, consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præstiterit.

Libros prohibitos retinens.

§. 9. Si libros hæreticos, vel thalmudicos, aut alios Judaicos quomodolibet damnatos, aut aliàs prohibitos tenuerit, custodierit, vel divulgaverit, vel in quæcumque loca detulerit, aut ad eam rem operam suam accommodaverit.

Hostiam Altaris despiciens, aut Crucem deridens, &c.

§. 10. Si Christianos deriserit, redemptionisque nostræ hostiam salutarem in ara crucis immolatam, Christum Dominum ludibrio & despectui habens, quandocumque maximè verò in sacro Parasceves die agnum, sive ovem, aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamve conspuerit, seu quodcumque contra ipsam fecerit.

Nutrices Christianas habens sive eas cogens lac in latrinas effundere.

§. 11. Si nutrices Christianas contra sacrorum Canonum statuta, diversorumque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum sanctiones adhuc retinuerit; aut eas retinens die, qua sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, lac, uno, vel pluribus diebus in latrinas, cloacas, vel alia loca effundere coegerit.

Consonat Innoc. IV. const. 2. fol. 93.

Ab Inquisitorib. coerceatur, ut hic.

§. 12. In quibus casibus, universis & singulis omnes prædictæ pravitatis Inquisitores omnium Regnorum, Provinciarum, Civitatum, Dominiorum, & locorum universi orbis Christiani Judices in suis quemque locis perpetuò delegamus, ut super his contra Judæos, atque infideles quoscumque, simul vel separatim, prout in causis fidei juxta sacrorum canonum formam, necnon officii Inquisitionis hujusmodi constitutiones, diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo vel aliquibus horum flagitiorum excessibus culpabiles repererint, in eos pro culpæ modo, ac etiam pro criminum numero, vel multiplicatione, aut consuetudine delinquendi, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoque publicationes, exilia, aliaque atrociora decernant, & aliàs de eis exempla edant, quæ sceleratos illos deterreant ab hujusmodi flagitiis in posterum admittendis.

Præceptum publicandi hanc const.

§. 13. Nos enim venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Inquisitoribus generalibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Prælatis, ac etiam aliis prædictis Inquisitoribus in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipimus & mandamus, ut præsentes nostras Litteras in Civitatibus, & locis cuique subjectis publicare, & juxta illarum tenorem procedere, ipsasque debitæ executioni mandare procurent.

Decretum irritans.

§. 14. Decernentes irritum, & inane quicquid secus per quoscumque, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon exemptionibus, privilegiis, immunitatibus, commeatibus, in fidem publicam receptionibus, & tolerantiis, prædictis Judæis, & aliis infidelibus, Maranis, & Apostatis, tam in Dominiis, Terris, & locis nostris, &

Sedi

Sedi Apostolicae, mediatè vel immediatè subjectis, quàm alibi ubicumque Regnorum, Provinciarum, & Dominiorum, gentium, & locorum commorantibus, vel in ea ex quibusvis Regnis & partibus, tam fidelium quàm infidelium confluentibus, eorumque Judicibus, Advocatis, & defensoribus quacumque auctoritate, potestate, & dignitate fungantur, etiam ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, & quorumvis aliorum Principum tam per felicis recordationis Paulum III. Decimo Cal. Martii, & Julium etiam III. Non. Decembris, Tertio anno sui cujusque Pontificatus, quàm etiam quoscumque alios anteriores & posteriores Romanos Pontifices, ac Nos, & Sedem Apostolicam, ejusque Legatos, ac etiam Cameram Apostolicam, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & aliàs quomodocumque hactenus concessis, confirmatis, & innovatis, atque in posterum concedendis, confirmandis, & innovandis, quae omnia, etiamsi de illis, illorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio, aut aliqua alia forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si ad verbum insererentur Praesentibus pro plenè expressis habentes, harum serie specialiter & expressè revocamus, abrogamus, & omnino abolemus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publ. & exemplis credendi. §. 16. Volumus autem Praesentes in locis Urbis consuetis de more publicari, & earum exemplis impressis, manu Notarii publici, & sigillo Sanctae Romanae, & universalis Inquisitionis, vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eamdem prorsus fidem ubique tam in judicio, quàm extra illud adhiberi, quae adhiberetur eisdem Praesentibus si essent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino &c.

D. P. A. 10. die 1. Junii. Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octogesimo primo, Calend. Junii, Pontificatus nostri anno 10.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1581. Indict. 9. die verò 10. mensis Junii, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papae XIII. anno 10. retroscriptae litterae Apostolicae affixae, & publicatae fuerunt ad valvas Ecclesiae S. Joannis Lateranen. Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi Florae, ac etiam ad valvas septi Hebraeorum, per nos Petrum Aloysium Gaytam, & Nicolaum Taglietium Apostolicos Cursores.*

Antonius Ludovicus. Mag. Curs.

LXXI.

Furnarii Urbis, pro pretio Panis, in causis discussionum, ceteris aliis creditoribus praeferantur. Et omnes Judices Urbis, in eorum litibus manu regia procedere possint.

Haec privilegia confirmantur & extenduntur à Six. V. inf. in sua const. 36. Coelestis. *ubi notabo. Et quoad praelationem in discussione seu concursu creditorum vide sup. const. 15. Pii V.* Sanctissimus, *& quae tibi illic indicavi.*

Edita An. D. 1581.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa const. Cum sicut accepimus, dilecti filii Pistores Almae Urbis nostrae, ut plurimum, panem & furfur in eorum apothecis pro tempore existentia, diversis personis dictae Urbis incolis ad credentiam ut vocant, dare soliti sint, & pro illorum pecuniis inde recuperandis, tam ab ipsis personis quàm etiam defunctarum personarum hujusmodi haeredibus lites suscipere, & judicia movere, non sine maximis eorum impensis & laboribus cogantur; ac etiam saepe contingat, ut ipsis personis decoctis, sive defunctis, eorum bonorum & haereditatum discussione facta, bona, seu haereditates ipsae ad omnia eorum debita satisfacienda minimè sufficiunt; ipsique Pistores, quamvis eorum panes inter res cibarias ferè praecipuum, & magis necessarium locum obtineant, & juxta constitutionem fel. rec. Pii Papae V. praedecessoris nostri super ordine in satisfactione creditorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, & aliorum Romanae Curiae Praelatorum servando editam, in priori causa connumerari videantur; tamen saepè tamquam vigore dictae constitutionis in prima causa hujusmodi minimè comprehendi, sed ut posteriores eorumdem bonorum, seu haereditatum creditores eorum creditis frustrati remaneant, in maximum eorum qui granum à Camera Apostolica per eos pro tempore acceptum, via executiva, & manu Regia solvere coguntur, damnum & praejudicium. Unde quamplures ex ipsis Pistoribus eorum creditis sic frustrati, & aliena fide decepti, & deterioris conditionis effecti, eorum Pistoris artem deserere, ac etiam aliquando ab eadem Urbe, ne pro debitis suis exsolvendis in carcerem detrudantur, & in eo marcescant, recedere coguntur.

§. 1. Nos igitur pro nostri Pastoralis officii debito in praemissis opportunè providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, modernis, & pro tempore existentibus dictae Urbis Pistoribus, ut de cetero perpetuis futuris temporibus, in omnibus & singulis bonorum, & haereditatum quarumvis personarum, etiam cujuscumque dignitatis, gradus & conditionis, existentium, coram quibusvis Judicibus dictae Urbis, tam ordinariis quàm delegatis & subdelegatis, pro tempore faciendis discussionibus, etsi earumdem personarum potiores, & priores creditores non fuerint, in priori & potiori loco, sive gradu, primaque causa in eadem constitutione contenta, nempe pro pane tantùm haberi, & teneri debeant, ceterisque aliis personis ratione tantùm pecuniarum ex occasione panis debitarum in similibus causis discussionis praeferri possint, & debeant, Apostolica auctoritate tenore Praesentium concedimus & indulgemus. Furnarii Urbis in causis discussionum ceteris creditorib. praeferri debent.

§. 2. Et insuper pro minori eorumdem Pistorum dispendio, in omnibus & singulis eorum causis, litibus, controversiis, & differentiis, occasione panis hujusmodi de cetero movendis, illarum omnium Judices quoscumque dictae Urbis, prout etiam in Litteris piae mem. Julii Papae III. etiam praedecessoris nostri confirmationis statutorum, ac ampliationis jurisdictionum & privilegiorum ejusdem artis, quas, quatenus opus sit, innovamus & confirmamus, cum facultate illas, omnes & singulas summarie simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura judicii, manuque Regia, ac sola facti veritate inspecta, & prout exactione pecuniarum pretii grani eisdem Pistoribus ab Officialibus ejusdem Camerae Apostolicae pro tempore dati, contra eosdem Pistores procedi solet, audiendi, recognoscendi, decidendi, fineque debito terminandi, necnon citandi, & in forma inhibendi, omnibusque aliis facultatibus necessariis & opportunis, similiter perpetuò constituimus, & deputamus. Omnesque Judices Urbis in eorum causis manu Regia procedere possint.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictae Urbis statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis; quibusvis dictae Urbis Judicibus, ordinariis & extraordinariis, ac delegatis, & quibusvis aliis personis, & locis etiam piis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu simili, & consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis specialis mentio habenda foret, illorum tenores Praesentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Clausulae derogatoriae.

§. 4. Volumus autem, quod Praesentium tran- Fides transumptis

sumptis, sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentes Litteræ ostensæ forent.

D.P. An. 10. die 13. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die decimo tertio Novembris, millesimo quingentesimo octogesimo primo; Pontificatus nostri anno decimo.

LXXII.

Hortatio ad Christi fideles, ad subveniendum pauperibus Collegii Anglicani Rhemis, & ceteris Anglis pro Fide Catholica dispersis.

Hoc idem Pontifex tam in Urbe instituit Collegium, pro Catholicis Anglis, ac introitus & reditus annuos perpetuos assignavit, & privilegia concessit, ut sup. in ejus const. 53. Quoniam. *Et similem adhortationem fecit etiam Sixt. V. ut inf. in ejus const.* 39. Afflictæ.

Edita An. D. 1582.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus præsentes Litteras inspecturis; Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Omnipotens Deus, qui immensæ misericordiæ suæ effectus sine ullo adjutore explere potest, plerumque miserorum laboribus per homines subvenit, omniumque Dominus servis pietatis officia præstantibus, ampliora præmia pollicetur. Quæ tanta cœlestis Patris benignitas infirmitatis nostræ studia maximè accendere debet ad bene de calamitosis merendum, ut & nos de tali dignatione, quam possumus ei gratiam referamus, & oppressorum subleventur angustiæ, eorum præsertim qui propter Christum tribulationes patiuntur.

Collegii Anglicani eversio.

§. 1. Cùm igitur ad Collegium Anglicanum, quod Rhemis est, ex Anglia, & aliis finitimis regionibus, hæreticorum furore ejecti, & veluti è sævientis tempestatis turbine naufragi, à dirisque teterrimæ mortis erepti cruciatibus, ad propiorem, & tutiorem quasi portum quotidie plures, (aliis per Galliæ, atque Italiæ, & alias Christiani orbis partes dispersis) se recipiant, cùmque crescente, ob grassantem in dies magis pestem, exulum numero vitæ præsidium, quod Collegio prædicto à Nobis comparatum est, quodque ei pro Anglorum prædictorum necessitatibus quotidie suppeditamus, minimè satis sit ad tantam multitudinem sustentandam: Nosque, quibus multis, & diversis hujusmodi piis locis subveniendum est, & ad quos pauperes undique confugiunt, integros illi sumptus (ut expediret, & certè esset in optatis) subministrare nequeamus, intimo tangimur dolore cordis, nationemque illam, tanta quondam pietate insignem, Sedi Apostol. gratissimam, ex prima pietatis tranquillitate in tam turbulentam seditionem incidisse, cruentæque impiorum sævitiæ esse objectam vehementer excruciamur. Quam quanto fortius in fidei fundamento, & Dei gratia nitentes perferunt, militiamque Christi, cui se obligarunt, tot periculis propositis præsentiori tolerant animo, tantò magis paternum & misericordem nostræ in se provocant sollicitudinis affectum.

Hortatio ad Christi fideles ad illis subveniendum.

§. 2. Quare Deum in primis humiliter precati, ut illis ad calamitates tot & tantas perferendas, atque etiam superandas auxilio esse dignetur; omnes Christi fideles, quantum possumus, in Domino hortamur, & per viscera misericordiæ Dei obsecramus, ut promissam à Domino nostro JESU CHRISTO misericordibus benedictionem, quæ ipsa est misericordia, memoria repetentes, afflictorumque Anglorum miserias sibi ante oculos ponentes, ministri Dei in pietatis opere effecti, eos, vel deputatos ab eisdem, præsentes Litteras, vel earum autentica exempla ostensuros largis, ut quisque poterit, hac sæviente persequutione adjuvent eleemosynis, Christumque in afflictis, & rerum omnium inopia confectis pro Christo fratribus suscipiant. Mandantes universis & singulis Ecclesiarum Prælatis, eorumque Vicariis, necnon Rectoribus, & verbi Dei Prædicatoribus, ceterisque omnibus personis Ecclesiasticis, ut eas in suis quisque locis & Ecclesiis, etiam in ipsis concionibus, populo promulgari (fraude & lucro cessantibus) faciant, & permittant; unamque vel plures probatæ fidei personas, non tamen quæstores, pro quærendis, recipiendis, & ipsis Anglis, seu Deputatis integre consignandis eleemosynis hujusmodi statuant.

Alia hortatio ad Principes.

§. 3. Quin etiam charissimos in Christo filios Imperatorem, ceterosque orbis Christiani Reges, & Principes rogamus, ut pro sua in Deum pietate, & propensa in pauperes egenos, præsertim pro fide Catholica laborantes, benignitate, facultate illis à Deo miseris subveniendi elargitâ, pietatis studia exerceant, eorumque in quibus tanta, adjuvante Domino, elucet Christianæ Religionis perseverantia, tantum viget veræ pietatis exemplum, egestatem sublevent, & quibuscumque potuerint favoribus prosequantur. Scituri quicumque illis misericordiam fecerint, se è Redemptore nostro JESU Christo, cujus certa sunt promissa, retributionis præmium in æterna Cœlestis regni beatitudine percepturos.

Transumptorum fides.

§. 4. Quia verò præsentes ad omnia loca, quibus illis opus esset, deferri nequeunt, decernimus ut illarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ eisdem originalibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. A. 10. die 21. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octogesimo secundo, duodecimo Cal. Februarii, Pontif. nostri anno decimo.

LXXIII.

Quomodo permittatur Ordini Fratrum S. Antonii Viennensis pro eorum Hospitalibus eleemosynas colligere.

Consonat Concilium Trident. sess. 21. *cap.* 9. *& constit. Pii IV. num.* 100. Ex debito. *sup. fol.* 165. *Et ipsa constitutio confirmata fuit à Clem. VIII. die* 15. *Octobris sui Pontif. ann.* 6. *quam uti simpliciter confirmatoriam prætermisi, unà cum hujus Greg. const. edita die* 19. *Augusti Pont. sui ann.* 6. *quia hæc plenior est, illamque superfluam reddit.*

Cetera de hoc Ordine dixi sup. in constit. 5. Bonif. VIII. *In dispositione* fol. 174. Tom. 1.

Edita An. D. 1582.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta, dum in singulis Monasteriis & aliis Regularibus locis cogitare impellitur, ad illa vel in primis mentis suæ aciem dirigit, quæ ex eorum instituto languidorum, & aliarum miserabilium personarum hospitalitati obnoxia congruè subventionis auxilio indigere dignoscuntur.

Conc. Trid. quæstus prohibuit, sed non eleemosynas colligi vetuit in cap. 9. sess. 21.

§. 1. Sanè licèt Sacrum Concilium Tridentinum propter pravos, eleemosynarum quæstorum abusus, eorum nomen atque usum penitus aboleverit, neque ipsos ad officium hujusmodi exercendum, ullo modo admitti voluerit, attamen noluit ut eleemosynarum hospitalibus in quibus hospitalitas actu exercetur, ad eorum sustentationem à devotis Christi fidelibus erogari solitarum perquisitio atque collectio ab honestis personis honestoque modo facta prohiberetur.

Hic idem Pont. declarat licere Ord. S. Antonii eleemosynas certo modo colligere.

§. 2. Quocirca ne hoc prætextu Monasterium ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinens S. Antonii de Sancto Antonio Ordinis Sancti Augustini Viennensis Diœc. illiusque hospitalia & domus per orbem

Chri-

Christianum longè lateque dipersa, ad quæ (sicut dilecti filii Abbas & Conventus dicti Monasterii Nobis nuper exponi fecerunt) miserabiles illæ personæ horrendo sacri ignis cruciatu correptæ, recursum habere, ibique recipi atque curari & sustentari solent, & in quibus Hospitalitas servatur, piis Christi fideles eleemosynis sine quibus hospitalitas hujusmodi exerceri, & alia onera illis incumbentia supportari nequeunt destituta remaneant, paternâ charitate providere, eorumque indemnitati consulere volentes, ipsorum Abbatis & Conventus supplicationibus in hac parte inclinati, eisdem Abbati & Conventui, necnon dilectis filiis Præceptoribus, Administratoribus, & aliis Religiosis Hospitalium dicti Monasterii in quibus hospitalitas actu exercetur, ut petita & obtenta in primis ab Ordinariis locorum annis singulis inscriptis licentia, quam ipsi Ordinarii omnino gratis dare debeant, eleemosynas, & quæcumque alia charitatis subsidia per personas honestæ vitæ ad id ab ipso Abbate seu aliis dictæ Religionis Superioribus pro tempore deputatas, pro usu ejus Hospitalis S. Antonii, in quo Hospitalitas actu exercetur, simulque existit intra fines illius Civitatis vel Diœcesis in qua eleemosynæ perquirantur, aut ejusmodi est in quo curari soleant pauperes omnes eo morbo laborantes, qui ex tota illa Diœcesi adducuntur perquirere & colligere, illaque recipere & levare liberè & licitè valeant, dummodo hujusmodi eleemosynæ convertantur dumtaxat in usus pauperum infirmorum & ministrorum deservientium hospitalibus quæ in illa Diœcesi sunt aut in quibus curari solent pauperes illius Diœcesis in qua eleemosynæ colliguntur, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò concedimus & indulgemus, ipsosque per dictos Ordinarios seu eorum Vicarios in spiritualibus Generales aut Officiales, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cruciatæ Sanctæ, ac Neapolitanæ & aliarum Redemptionis captivorum societatum deputatos, vel quoscumque alios nullatenus perturbari, impediri vel inquietari, minusque sub nomine Religionis S. Antonii hujusmodi ab aliis quàm personis, ut præfertur deputatis eleemosynas ipsas perquiri & colligi, vel ejusdem Religionis insignia circumferri quocumque prætextu posse.

Ordinariis que publicationem & executionem hujus Bullæ committit.

§. 3. Et nihilominus universis & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis eorum in spiritualibus Vicariis Generalibus atque Officialibus, necnon Abbatibus, Prioribus & aliis Ecclesiarum Prælatis, in virtute sanctæ obedientiæ per Præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi omnes & singuli per se vel alium, seu alios, præsentes Litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatis & Conventus necnon Præceptorum, Administratorum, Religiosorum & personarum ut præfertur deputatarum hujusmodi seu alicujus eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes Litteras, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus ad quos spectat aut spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari, ipsosque Abbatem, Conventum, Præceptores, Administratores, Religiosos & personas ut præfertur deputatas illis pacificè frui & gaudere. Non permittentes eos vel aliquem ipsorum desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, inquietari vel impediri. Contradictores quoslibet ac rebelles, per pœnas etiam pecuniarias eorum arbitrio infligendas & applicandas, ac denique per sententias censuras & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, ac in Concilio generali edita de duabus dictis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis, in Provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 5. Volumus autem quod personæ ut præfertur deputatæ, quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter eleemosynarum collectores nuncupentur, & propter hanc operam, eleemosynarum hujusmodi participes non sint, atque hoc munere citra ullum dolum & cum omni modestia fungantur, quodque ad stabula pro benedictionibus super animalia faciendis accedere easque sigillare, & aliqua sigilla & præter Præsentes seu earum Transumpta alia privilegia necnon instrumenta quædam quæstorum insignia, reliquias, chartas, imagines, acus & alia his similia ad excitandas personas, circumferre, indulgentias publicare, aut per se vel alium prædicare, fideles ad eleemosynas sibi erogandas minis aut imprecationibus inducere, aut tamquam debitas, vel solitas, seu aliqua arte etiam prætextu dicendi orationem S. Antonii extorquere, vel super locis ullam quovis nomine conventionem etiam in utilitatem Monasterii, Præceptoriarum, Hospitalium & domorum hujusmodi facere nullo modo præsumant, seu simpliciter, piè & modestè unicâ dumtaxat campanellâ pulsatâ (cujus usus soli religioni prædictæ à Sede Apostolica concessus fuisse perhibetur) eleemosynas pro subventione Hospitalium & domorum hujusmodi petendo accipiant tantum quod sibi offeretur.

Eleemosynas colligendi formam præscribit.

§. 6. Ceterum prædicti Ordinarii diligenter animadvertant, ut hæc omnia præcisè observentur, atque non solùm ad delationem aliorum, sed ex suo mero officio inquirant, si quæ fraus præsertim adversus leges eis præscriptas hujusmodi committatur ab ipsis Collectoribus; quos si verè reos compererint pro modo culpæ arbitrio suo puniant, eosque statim à collectione amoveant, atque alios, qui boni & idonei sint, ab eisdem Superioribus suffici curent. Et quia difficile foret præsentes Litteras ad singula quæque loca in quibus de illis fides facienda erit transmittere.

Eam non observantes puniri jubet.

§. 7. Volumus & similiter dicta auctoritate decernimus, quod earumdem Præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, ea prorsus ubique, etiam in judicio fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Transumptis credi mandat.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 1. Februarii 1582. Pontificatus nostri anno decimo.

D. P. An. 10. die 1. Febr.

LXXIV.

Calendarii nuper restituti pro Festivitatibus S.R.E. suo tempore celebrandis, divinisque itidem officiis recitandis approbatio, & veteris Calendarii abolitio.

Addendæ sunt Calendario, aliæ Festivitates à successoribus Pontificibus adscriptæ, quæ infra suo loco ponentur, & in indice materiarum requiret.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1582.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Inter gravissimas Pastoralis officii nostri curas, ea postrema non est, ut quæ à sacro Tridentino Concilio Sedi Apostolicæ reservata sunt, illa ad finem optatum, Deo adjutore, perducantur.

Conc. Trid. remisit Pont. curam restituendi Breviarium in sess 45. proper si.

Duo igitur hic expressa exequenda erant.

§. 1. Sanè ejusdem Concilii Patres, cùm ad reliquam cogitationem, Breviarii quoque curam adjungerent, tempore tamen exclusi, rem totam ex ipsius Concilii decreto ad auctoritatem & judicium Romani Pontificis retulerunt.

§. 2. Duo autem Breviario præcipuè continentur, quorum unum, preces laudesque divinas, festis profestisque diebus persolvendas complectitur, alterum pertinet ad annuos Paschæ, festorumque ex eo pendentium recursus, Solis & Lunæ motu metiendos.

Primum executus est Pius V. ut sup. in ejus const. 64.

§. 3. Atque illud quidem fel. record. Pius V. prædecessor noster absolvendum curavit; atque edidit.

Secundum non fuit usque modo executum.

§. 4. Hoc verò; quòd nimirùm exigit legitimam Calendarii restitutionem, jamdiu à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & sæpius tentatum est, verùm absolvi, & ad exitum perduci ad hoc usque tempus non potuit, quod rationes emendandi Calendarii, quæ à cœlestium motuum peritis proponebantur, propter magnas, & ferè inextricabiles difficultates, quas hujusmodi emendatio semper habuit, neque perennes erant, neque antiquos Ecclesiasticos ritus incolumes (quod in primis hac in re curandum erat) servabant.

Hic igitur Pont. peritissimos viros præposuit emendationi Calendarii.

§. 5. Dum itaque Nos quoque, credita Nobis, licèt indignis, à Deo dispensatione freti, in hac cogitatione curaque versaremur, allatus est Nobis liber à dilecto filio Antonio Lilio artium & medicinæ Doctore, quem quondam Aloysius ejus germanus frater conscripserat, in quo per novum quemdam Epactarum Cyclum ab eo excogitatum, & ad certam ipsius Aurei numeri normam directum, atque ad quamcumque anni Solaris magnitudinem accommodatum, omnia quæ in Calendario collapsa sunt, constanti ratione, & sæculis omnibus duratura, sic restitui posse ostendit, ut Calendarium ipsum nulli umquam mutationi in posterum expositum esse videatur. Novam hanc restituendi Calendarii rationem exiguo volumine comprehensam ad Christianos Principes, celebrioresque Universitates paucos ante annos misimus, ut res quæ omnium communis est, communi etiam omnium consilio perficeretur, illi cùm, quæ maximè optabamus, concordes respondissent, eorum Nos omnium consensione adducti, viros ad Calendarii emendationem adhibuimus in Alma Urbe harum rerum peritissimos, quos longè ante ex primariis Christiani orbis nationibus delegeramus. Ii cùm multum temporis & diligentiæ ad eam lucubrationem adhibuissent, & Cyclos tam veterum quàm recentiorum undique conquisitos, ac diligentissimè perpensos inter se contulissent, suo, & doctorum hominum, qui de ea re scripserunt judicio, hunc præ ceteris elegerunt Epactarum Cyclum, cui nonnulla etiam adjecerunt, quæ, ex accurata circumspectione visæ sint ad Calendarii perfectionem maximè pertinere.

Cognovitque hic expressa necessaria fore.

§. 6. Considerantes igitur Nos, ad rectam Paschalis festi celebrationem juxta sanctorum Patrum, ac veterum Romanorum Pontificum, præsertim Pii & Victoris primorum, necnon magni illius œcumenici Concilii Nicæni, & aliorum sanctiones, tria necessaria conjungenda, & statuenda esse, Primum certam Verni æquinoctii sedem; Deinde rectam positionem XIV. Lunæ primi mensis, quæ vel in ipsu æquinoctii diem incidit, vel ei proximè succedit; Postremò primum quemque diem Dominicum, qui eadem XIV. Lunam sequitur; curavimus non solùm æquinoctium Vernum in pristinam sedem, à qua jam à Concilio Nicæno decem circiter diebus recessit, restituendum, & XIV. Paschalem suo in loco, à quo quatuor & eo amplius dies hoc tempore distat, reponendam, sed unam quoque tradendam rationem, qua cavetur, ut in posterum æquinoctium, & XIV. Luna a propriis sedibus numquam dimoveantur.

Primo igitur loco reponit Vernum æquinoctium in sede sua ad diem 21. Martii.

§. 7. Quo igitur Vernum æquinoctium quod à patribus Concilii Nicæni ad XII. Calend. Aprilis fuit constitutum, ad eamdem sedem restituatur, præcipimus, & mandamus, ut de mense Octobris anni 1582. decem dies inclusivè à tertia Nonarum usque ad pridie Idus eximantur, & dies, qui festum S. Francisci IIII. Nonas celebrari solitum sequitur, dicatur Idus Octobris, atque in eo celebretur festum SS. Dionysii, Rustici, & Eleutherii, martyrum, cum commemoratione S. Marci Papæ & confessoris, & SS. Sergii, Bacchi, Marcelli, & Apulei martyrum. Septimo-decimo verò Cal. Novembris, qui dies proxime sequitur, celebretur festum S. Callisti Papæ & martyris. Deinde XVI. Calen. Novem. fiat officium & Missa de Dominica XVIII. post Pentecosten, mutata littera Dominicali, G. in C. Quinto-decimo denique Cal. Novemb. dies festus agatur S. Lucæ Evangelistæ, à quo reliqui deinceps agantur festi dies, prout sunt in Calendario descripti.

Judices subtractionis dierum rationem habeant.

§. 8. Ne verò ex hac nostra decem dierum subtractione, alicui quod ad annuas vel menstruas præstationes pertinet, præjudicium fiat, partes Judicum erunt in controversiis, quæ super hoc exortæ fuerint, dictæ subtractionis rationem habere, addendo alios X. dies in fine cujuslibet præstationis.

Et ne inde æquinoctium recedat, o... hic servandum proponit.

§. 9. Deinde ne in posterum à 12. Cal. April. æquinoctium recedat, statuimus Bissextum quarto quoque anno (uti mos est) continuari debere, præterquàm in centesimis annis: qui quamvis Bissextiles antea semper fuerint, qualem etiam esse volumus annum 1600. post eum tamen, qui deinceps consequentur centesimi, non omnes Bissextiles sint, sed in quadringentis quibusque annis primi quique tres centesimi sine Bissexto transigantur, quartus verò quisque centesimus Bissextilis sit, ita ut annus 1700. 1800. 1900. Bissextiles non sint. Anno verò 2000. more consueto dies Bissextus intercaletur, Februario dies 29. continente, idemque ordo intermittendi, intercalandique Bissextum.

Cyclumque Epactarum substituit in Calend. loco aurei numeri.

§. 10. Quò item XIIII. Paschalis rectè inveniatur, itemque dies Lunæ juxta antiquum Ecclesiæ morem ex Martyrologio singulis diebus edisc endi fideli populo verè proponantur, statuimus, ut amoto aureo numero de Calendario, in ejus locum substituatur Cyclus Epactarum; qui ad certam (uti diximus) aurei numeri normam directus efficit, ut Novilunium, & XIV. Paschalis vera loca semper retineant. Idque manifestè apparet ex nostri explicatione Calendarii, in quo descriptæ sunt etiam tabulæ Paschales secundum priscum Ecclesiæ ritum, quo certius & facilius sacrosanctum Pascha inveniri possit.

Et Cyclum solarem antiquum ad novam & quamcumque intercalandi rationem accommodatum.

§. 11. Postremò quoniam partim ob decem dies de mense Octobris anni 1582. (qui correctionis annus rectè dici debet) exemptos, partim ob ternos etiam dies quolibet quadringentorum annorum spatio minimè intercalandos interrumpatur, necesse est Cyclus litterarum Dominicalium 28. annorum ad hanc usque diem usitatus in Ecclesia Romana; Volumus in ejus locum substitui eumdem Cyclum 26. annorum ab eodem Lilio tum ad dictam intercalandi Bissexti in centesimis annis rationem, tum ad quamcumque anni solaris magnitudinem accommodatum; ex quo littera Dominicalis beneficio Cycli solaris æquè facile ac priùs, ut in proprio canone explicatur, reperiri potest in perpetuum.

Calendarium sic restitutum approbat.

§. 12. Nos igitur ut quod proprium Pont. Max. esse solet, exequamur, Calendarium immensâ Dei erga Ecclesiam suam benignitate jam correctum atque absolutum hoc nostro decreto probamus, & Romæ unà cum Martyrologio imprimi, impressumque divulgari jussimus.

Illudque imprimi prohibet sine licentia Pont. Hæc prohibitio fuit postea revocata.

§. 13. Ut verò utrumque ubique terrarum incorruptum, ac mendis & erroribus purgatum servetur, omnibus in nostro & S. R. E. dominio mediate vel immediatè subjecto commorantibus Impressoribus sub amissionis librorum, ac centum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ ipso facto applicandorum; aliis verò in quacumque orbis parte consistentibus sub excommunicationis latæ sententiæ arbitrii nostri pœnis, ne sine nostra licentia Calendarium aut Martyrologium, simul vel separatim imprimere, vel proponere, aut recipere ullo modo audeant vel præsumant, prohibemus.

Eodem quoque omnes uti præcipit post diem 10. Octobr. 1582. & respectivè

§. 14. Tollimus autem & abolemus omnino vetus Calendarium, volumusque, ut omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, & ceteri Ecclesiarum Præsides, novum Calendarium (ad quod etiam accommodata est ratio Martyrologii) pro divinis officiis recitandis, & festis celebrandis in suas quisque Ecclesias, Monasteria, Conventus, Ordines, Militias, & Diœceses introducant, & eo solo utantur, tam ipsi quàm ceteri omnes Presbyteri & Clerici, sæculares & regulares utriusque sexus; necnon milites, & omnes Christi fideles; cujus usus incipiet, post decem illos dies ex mense Octobris anni 1582. exemptos, iis verò, qui adeo longinquas incolunt regiones, ut ante præscriptum à Nobis tempus harum Litterarum notitiam habere non possint, liceat, eodem tamen Octobris mense insequentis anni 1583. vel alterius, cùm primum scilicet ad eos hæ nostræ Litteræ pervenerint, modo à Nobis paulo ante tradito ejusmodi mutationem facere, ut copiosius in nostro Calend. anni correctionis explicabitur.

Hortaturque Imperatorem & Principes ut Calendarium sic emendatum recipiant & servari faciant.

§. 15. Pro data autem Nobis à Domino auctoritate hortamur & rogamus charissimum in Christo filium nostrum Rodulphum Romanorum Regem Illustrem in Imperatorem electum, ceterosque Reges, Principes, ac Respublicas, iisdemque mandamus, ut quo studio illi à Nobis contenderunt, ut hoc tam præclarum opus perficeremus, eodem, immo etiam majore, ad conservandam in celebrandis Festivitatibus inter Christianas nationes concordiam, nostrum hoc Calendarium & ipsi suscipiant, & à cunctis sibi subjectis populis, religiose suscipiendum, inviolatèque observandum curent.

Forma publ. hanc const.

§. 16. Verùm quia difficile foret, præsentes Litteras ad universa Christiani orbis loca deferri, illas ad Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ valvas, & in acie Campi Floræ publicari & affigi, & earumdem Litterarum exemplis, etiam impressis, & voluminibus Calendarii, & Martyrologii insertis & præpositis, sive manu tabellionis publici subscriptis, necnon sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eamdem prorsus indubitatam fidem ubique gentium & locorum haberi præcipimus, quæ originalibus Litteris exhibitis omnino haberetur.

Sanctio pœnalis.

§. 17. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum præceptorum, mandatorum, statutorum, voluntatis, probationis, prohibitionis, sublationis, abolitionis, hortationis, & rogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. A. 10. die 28. Febr.

Datum Tusculi, anno Incarnationis Dominicæ 1582. sexto Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 10.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi 1582. Indict. 10. die verò Jovis 3. mensis Martii, Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Gregorii divina providentia PP. XIII. anno ejus 10. retroscriptæ Litteræ Apost. publicatæ & affixæ fuerunt in valvis Principis Apostolorum de Urbe, & Cancell. Apost. ac in acie Campi Floræ, ut moris est, per me Scipionem de Octavianis Apostolicum Cursorem.

Franciscus Barbon. Mag. Curs.

Sequitur Declaratio sup. observat. Calendarii nuper editi, pro illis qui de mense Octob. 1582. illud servare non cæperunt.

Edita An. D. 1582.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus declarationis.

CUpientes pro Pastoralis officii Nobis divinitus injuncti sollicitudine, Calendarium nuper, cura & jussu nostro correctum atque editum, ubique locorum ab omnibus, qui illud propter diversa impedimenta, statuto die mensis Octobris proximè præteriti, observare non cœperunt, quamprimum in usum recipi, & prout maximè expediens est, diligenter & exactè servari. Idcirco ne subsequens mensis Octobris, quod quidem nimis longum esset, expectetur: volentes vigilantiæ nostræ providentiâ, opportuna remedia hisce difficultatibus celeriter adhibere.

Declaratio super observatione Calend. pro iis quid. mense Octob. 1582. observare non cœperunt.

§. 1. Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura sanctione statuimus, præcipimus & mandamus, ut quicumque in quibusvis Regnis, Provinciis, Civitatibus, & locis constituti, Calendarium emendatum prædictum hactenus nondum observare cœperunt, illud modo & formula infra scriptis, semotis cunctis excusationibus, & impedimentis, omnino fervent; videlicet: Cùm perventum fuerit ad diem 10. Februarii anni millesimi quingentesimi octogesimi tertii, in quem cadit Dominica Quinquagesimæ secundum antiquum Calendarium, transitus statim fiat ad diem 21. ejusdem mensis Februarii, omissis decem diebus inter diem decimum, & diem 21. Februarii hujusmodi interpositis, quæ erit feria secunda post Dominicam Quinquagesimæ (mutata littera Dominicali F, in B.) in qua dicatur officium, & Missa de S. Valentino Presbytero & martyre, cum commemoratione SS. Faustini & Jovitæ martyrum, & S. Simeonis Episcopi & martyris, & feria tertia de Cathedra, proxima autem feria quarta erit dies Cinerum, atque hoc pacto nulla amplius erit discrepantia in Festorum, tam mobilium quàm fixorum celebratione.

Transumptorum fides.

§. 2. Verùm quia difficile foret præsentes Litteras ad universa Christiani orbis loca deferri, volumus quod illarum transumptis etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus indubitata fides ubivis gentium & locorum habeatur, quæ originalibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. A. 11. die 7. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 7. Novemb. 1582. Pontificatus nostri anno 11.

LXXV.

Qui Presbyteri Religionis & Societatis JESU, Litteras Sacræ Pœnitentiariæ Apostolicæ aperire possint.

Plura de hac Societate notavi sup. ad const. 25. Pauli III. Regimini. *Vide in Tomo 1.*

GREGORIUS PAPA XIII.

Edita An. D. 1582.

Dilecto filio Claudio Aquævivæ Præposito Generali Societatis JESU.

Causa hujus concessionis.

EXponi Nobis nuper fecisti, quod aliàs quondam Alexander Frumentus, tunc officii Sacræ Pœnitentiariæ Regens dilectis filiis presbyteris Societatis JESU. cui præesse dignosceris, etiamsi nullo Magisterii in sacra Theologia, & Doctoratus in jure canonico gradibus insigniti essent, aliàs tamen idoneis, & approbatis ipsius Societatis confessariis, ut quascumque obsignatas, etiam Magistris in Theologia, vel Jure Canonico Doctoribus directas, in foro conscientiæ ejusdem Sacræ Pœnitentiariæ litteras aperire, & absolutionis beneficium juxta illarum dispositionem impendere possent & valerent, verbotenus concessit, eaque facultate ipsi presbyteri hactenus usi sunt. Cùm itaque ipsius Societatis Religiosi ad hujusmodi gradus, nisi pro necessitate scholarum suarum promoveri non soleant: pœnitentes etiam ad ipsos Presbyteros cum suis litteris absolutionis in dies recurrant, & importunè obsecrent, opportunè etiam eos juvari convenit.

Concessio quod aliqui Presbyteri Societatis aperiant litteras Sacræ Pœnitentiariæ.

§. 1. Nos idcirco tuis in hac parte supplicationibus inclinati, Presbyteri Societatis hujusmodi per te, vel tibi subordinatos illius Superiores de tua licentia designandis, & ab ordinariis locorum approbatis, vel approbandis, etiam si Magisterii vel Doctoratus, aut aliis gradibus insigniti non sint, Litteras hujusmodi aperiendi, confessionibusque fidelium ad ipsos recurrentium auditis, & imposita salutari in illis

expressa, vel de jure infligenda pœnitentia, absolvendi, ac in foro conscientiæ quascumque sibi verbo vel scriptis commissas absolutiones, dispensationes, & pœnitentiarum injunctiones excipiendi, & exequendi, licentiam & facultatem tenore Præsentium concedimus & impartimur.

Contrariorum derogatio. §. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §. 3. Volumus autem quod Præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo tuo, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem ubique fides adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. A. 10. die 3. April. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 3. Aprilis 1582. Pontificatus nostri anno 10.

LXXVI. De auctoritate Præpositi Generalis Clericorum Regularium Societatis JESU, circa contractus censuum, alienationumque & aliorum.

Cetera de hac Societate notata habes ad const. 25. Pauli III. Regimini. *sup. in Tomo 1.*

Edita An. D. 1582.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Apostolicæ Sedis circumspecta benignitas, in quarumvis Religionum, præsertim earum quæ gregi Dominico invigilant, ac prædicationibus & lectionibus, cùm humanis tum sacris insistunt, commodis & utilitatibus consequendis, providentiæ suæ auctoritatem interponit, & quanto potest favore prosequitur.

Omnis facultas celebrandi contractus residet in Præposito gen. ex constitutionibus Societatis. §. 1. Sanè dilectus filius Everardus Mercurianus Præpositus Generalis Societatis JESU Nobis nuper exponi fecit, quòd cùm litteris, tam fel. record. Pauli Tertii, quàm piæ mem. Julii etiam Tertii Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, in favorem dictæ Societatis emanatis, & per dictorum Pontificum Successores, & Nos respectivè confirmatis, ac ejusdem Societatis constitutionibus, omnimoda Collegiorum illius, ac etiam temporalium bonorum, ad ipsa Collegia spectantium gubernatio, ad pro tempore existentem Præpositum Generalem, vel ipsam Societatem, ita tamen quod in ipsius Præpositi, aut professæ Societatis vel alios, quàm ipsorum Collegiorum usus, bona hujusmodi expendi, aut distrahi non possint, sed in studentium utilitatem sic converti, ut illi dictis bonis abuti non valeant, spectare & pertinere dignoscatur: indeque fiat, ut Collegia ipsa capitulariter nullo modo congregentur, sed omnis facultas celebrandi contractus, prout per easdem constitutiones, ac etiam primam ipsius Societatis generaliter habitam Congregationem stabilitum & declaratum fuit, penes eumdem Præpositum pro tempore existentem resideat.

Ac etiam ex constitutionib. Apost. §. 2. Cùmque etiam dicta Societas, quæ Ordo Mendicans existit, aliorum Ordinum Mendicantium super contractibus ineundis, à Sede Apostolica concessis privilegiis gaudeat.

Et hic Pont. idem concessit in alia Bulla quam hic non posui, contentus ista pleniore. §. 3. Nosque eisdem Everardo Præposito, & Societati ut intervenientibus illis dumtaxat, qui more Societatis prædictæ, & secundum ejus constitutiones & statuta, regimen & administrationem domorum & Collegiorum juvare & promovere solent, servato in ejusmodi Congregationibus peculiari ac proprio dictæ Societatis procedendi modo, privilegiis illis utendi, necnon contractus ineundi licentiam & facultatem concesserimus, prout in singulis Litteris Apostolicis, desuper confectis, pleniùs continetur.

Idem modo Port. ex causis hic elatis. §. 4. Tamen quia nec modus ille quis sit, nec omnes per quos Præpositus Generalis facultatem hujusmodi alioqui exercere potest, in dictis nostris Litteris satis expressi fuere; ac etiam quia eidem Societati privilegiis & litteris Apostolicis hujusmodi, tum quod variis Litteris, & munimentis concessa sunt, uti, & illa ad singulos contractus ineundos afferre dispendiosum molestumque existit, tum quod in nonnullis regionibus emphyteuses ad tres vitas concedi solent, nec particulares homines illas ad brevius tempus accipere facile adducuntur. Et propterea, ac etiam ex eo quod nonnumquam pro Collegiorum ipsorum, necnon domorum probationis, vel aliorum locorum ejusdem Societatis necessitate, bona hujusmodi locare, alienare, permutare, vel in emphyteusim seu livellum dare expedit: ac quandoque contingit, ut conditio semel oblata, si prætermittatur, non parvam afferat jacturam, pro parte dicti Everardi Præpositi Nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissa omnia pleniùs declarare, & aliàs in eisdem opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Facultatem alienandi, & aliis modis contrahendi dicto Præposito concedit. §. 5. Nos igitur qui operarios in vinea Domini præsertim pondus diei & æstus sustinentes, syncero prosequimur affectu; nostrarum, ac eorumdem Prædecessorum nostrorum Litterarum, necnon Societatis prædictæ constitutionum, aliorumque præmissorum tenores, Præsentibus pro expressis habentes, & eumdem Præpositum, ac dictæ Societatis singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati eisdem Societati, ac Generali Præposito moderno, & protempore existenti, ut ex nunc de cetero, perpetuis futuris temporibus, informatione de contractibus ineundis per Litteras vel aliàs pro ut ipse Generalis statuerit, à subordinatis localibus Præpositis, vel Rectoribus aut præfectis, seu eorum Vicegerentibus, vel à Provincialibus seu Visitatoribus, aut Commissariis, vel ab aliis sibi bene visis, auditis juxta eorum institutum Consultoribus, accepta, quæcumque Domorum, tum professarum tum probationis, Collegiorum, & aliorum locorum ejusdem Societatis ubilibet consistentium, bona stabilia & immobilia, seu quasi stabilia, necnon, & pretiosa mobilia, cujuscumque qualitatis, & quantitatis ac valoris, & in quocumque loco posita, pro pretio, & sub pactis, conditionibus, modis, & formis hinc inde conveniendis, in evidentem tamen Domorum, & Collegiorum hujusmodi utilitatem, per se, vel alium, seu alios vendere, alienare, permutare ac etiam in Emphyteusim seu livellum ad tres generationes vel nominationes tantùm, seu aliud longum tempus, pro affectu sibi bene viso concedere, absque alia à Nobis vel Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, aut Sede prædicta, vel illius de latere Legatis, seu Nunciis, aut etiam locorum Ordinariis petenda vel obtinenda licentia, seu confirmatione, liberè & licitè possit & valeat, concedimus & indulgemus. Ita tamen quod si ex ejusdem Generalis Præpositi facultate, pro rerum exigentia, opus sit, in Europæ videlicet Provinciis, ante datam eidem Præposito informationem, contractus alienationum fieri, dominium nihilominus, & possessio bonorum quorumvis, super quibus contractus hujusmodi initi fuerint, penes Domos, Collegia, ac loca prædicta, donec ipse Generalis rem confirmaverit, aut suum consensum desuper præstiterit, remaneat, ac remanere intelligatur. In Indiis verò & aliis extra Europam regionibus, contractuum hujusmodi confirmatio ipsis Provincialibus, aut Vice provincialibus, Visitatoribus seu Commissariis, simili per eos informatione accepta, committi possit ab ipso Generali Præposito. Aliàs & in eventum in quem ordo supra scriptus non fuerit observatus, venditio, alienatio, permutatio, locatio, & concessio, ac contractus, necnon inde sequuta quæcumque, nulla, & invalida, nulliusque roboris vel momenti existant. Ac ita in præmissis sic perpetuò declaramus, & decernimus.

§. 6.

Contractus ab eo servatis hic expressis initos, & ineundos, approbat.

§. 6. Et nihilominus ex nunc prout ex tunc, & è contra postquam venditiones, alienationes, permutationes, locationes, concessiones ac contractus pro tempore, ut præmittitur, facti & per dictum Præpositum Generalem approbati & ratificati fuerint, seu consensus ejusdem Præpositi Generalis intervenerit, easdem venditiones, alienationes, permutationes, locationes, concessiones, & contractus, & inde sequuta quæcumque, necnon instrumenta, & scripturas desuper pro tempore confecta, Apostolica auctoritate approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere statuimus, omnesque & singulos tàm juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint quomodolibet in eisdem supplemus, decernentes ea omnia, absque alio desuper ordinaria vel Apostolica aut alia auctoritate, seu de Sedis Apostolicæ commissione faciendo examine, ac Præsentes, & in eis contenta validas & efficaces, validaque & efficacia perpetuò fore, necnon ab omnibus observari debere, ipsosque contrahentes ad contractum & stipulatarum conventionum observationem omnino teneri, ac super præmissis & inde sequutis quibuscumque per quoscumque quavis auctoritate quomodolibet molestari vel impediri non posse. Necnon irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 7. Quocirca Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis Filiis, eorum in spiritualibus Vicariis, aut Officialibus generalibus, Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis, ad quos id quomodolibet spectat, & in futurum spectabit, per easdem Præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Generalis Præpositi vel aliarum personarum ejusdem Societatis, aut alicujus eorum, super his fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque, & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem Præsentes, & in eis contenta quæcumque, ab omnibus quos illa concernunt integrè & inviolabiliter observari. Non permittentes eos aut eorum aliquem desuper contra earumdem Præsentium tenorem, quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 8. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii VIII. de una, & in Concilio generali edita, de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis vigore Præsentium ad judicium non trahatur, & piæ memoriæ Symmachi ac Pauli II. prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, vel alienatis recuperandis, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis, quoque indultis, & Litteris Apostolicis quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis ac irritantibus, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac aliàs quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, ac totis eorum tenoribus, specialis, specifica, individua & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Seu si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis credi mandat.

§. 9. Volumus autem quod earumdem Præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam ipsius Præpositi Societatis, munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. 5. die 18. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annullo Piscatoris, die 18. Decembris millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Pont. nostri Anno quinto.

Sequitur ampliatio dictæ auctoritatis alienandi.

GREGORIUS EPISCOPUS;

Edita An. D. 1582.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex debito Pastoralis officii ad ea libenter intendimus, per quæ religiosorum locorum ac personarum in eis degentium utilitates, & commoda valeant procurari.

Auctoritas Præpositi in celebrandis contractibus refertur.

§. 1. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilecti filii Claudii Aquavivæ Præpositi Generalis Societatis JESU petitio continebat, Quod postquam aliàs per diversas litteras Apostolicas diversorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, & dictæ Societatis Constitutiones, & decreta, illius Præposito Generali pro tempore existenti, vel ipsi Societati omnimodam Collegiorum, & Domorum probationum, bonorumque ad illa spectantium gubernatio, absque alia personarum in eis degentium capitulari congregatione facienda: etiam cum facultate quosvis contractus emptionum, venditionum, aliarumque venditionum, alienationum, necnon obligationum, & cessionum quarumlibet rerum temporalium, mobilium & immobilium, etiam in beneficialibus ac spiritualibus aliisque quibuscumque etiam præjudicialibus, necnon Instrumenta quæcumque tam per se quàm per alios celebrandi, ac insuper Mendicantium, necnon per nostras Litteras aliorum Ordinum, & piorum locorum privilegiis omnibus utendi, & aliàs sub certis modo & forma inibi expressis concessa fuisset.

Dubia desuper orta itidem recensentur.

§. 2. Denique cùm usus privilegiorum hujusmodi dictæ Societatis parum prodesset, eo quod contrahentes renuerent, neque adducerentur ad contrahendum solo privilegio communicationis, essetque frequentissimum, & maximè necessarium ipsi Societati in his suis quasi primordiis, pro Collegiorum & domorum illius fundationibus, & ampliationibus, domos, agros, & bona aliò commutare, & vendere, ac super his census imponere. His aliisque de causis.

Continentia Bullæ hic præinsertæ refertur.

§. 3. Nos eidem Societati, illiusque Præposito Generali pro tempore existenti, quod informatione de contractibus ineundis, per Litteras vel aliàs, prout ipse Præpositus generalis statueret, à subordinariis localibus Præpositis vel Rectoribus, aut Præfectis, seu eorum Vicegerentibus, vel à Provincialibus, seu Visitatoribus, aut Commissariis vel ab aliis sibi benevisis, auditis juxta eorum institutum Consultoribus, accepta quæcumque Domorum, tum professarum, tum probationis, Collegiorum, & aliorum locorum ejusdem Societatis ubilibet consistentium bona stabilia, necnon etiam pretiosa mobilia, cujuscumque qualitatis, & quantitatis, ac valoris, & in quovis loco posita pro pretio, & sub pactis, conditionibus, modis, & formis hinc inde conveniendis, in evidentem tamen Domorum, & Collegiorum hujusmodi utilitatem per se, vel alium, seu alios vendere, alienare, permutare, in emphyteusim, seu livellum ad tres generationes, vel nominationes tantùm, pro affictu sibi beneviso dare, licitè valere; etiam absq; alia Sedis Apostolicæ vel locorum

Ordinariorum licentia, seu confirmatione desuper obtinenda, ita quod venditiones, alienationes, permutationes, locationes, concessiones, contractus, instrumenta, & inde sequuta quæcumque, postquam ab ipso Præposito Generali ratificata fuissent; seu illius consensus intervenisset, eo ipso Apostolica auctoritate, nullo alio desuper habendo examine; vel commissione; approbata; & confirmata essent, indulsit, prout in singulis Litteris Apostolicis desuper confectis pleniùs continetur.

Alia dubia sunt post ea exorta.

§. 4. Cùm autem sicut eadem subjungebat petitio, ea quæ de novo emergunt, novo indigeant auxilio, ipsique contrahentes præsertim in Curia varias quotidie requirant cautelas, sine quibus existimant sibi non fore satis cautum, inter quas ea potissima est; quod in indulto hujusmodi non fuerit expressum, quod etiam census redimibiles super eisdem bonis possent vendi, quæ tamen species est, eaque minima, venditionis, & idcirco ab aliquot jam annis frequens fuit ut census redimibiles aliàs juxta formam privilegii hujusmodi venderentur & imponerentur. Quare pro parte dicti Claudii Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus sibi, dictæque Societati in præmissis consulere de benignitate Apostolica dignaremur.

Datur itaque dicto Præposito amplior facultas;

§. 5. Nos igitur eumdem Claudium; & singulares ipsius Societatis personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes; ac prædictarum literarum, & constitutionum tenores Præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Claudio, & pro tempore existenti Præposito Generali dictæ Societatis, vel ipsi Societati, dum ea scilicet erit generaliter congregata, ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus, per se vel alios, ut informatione, sicut præmittitur, vel si utrilibet visum erit, extrajudicialiter ac summariè; & simpliciter accepta, vel etiam ea omnino omissa, bona Domorum, Collegiorum & locorum hujusmodi stabilia, & etiam mobilia pretiosa, præsentia; & futura; pro illorum utilitate, seu necessitate, quibuscumque personis, tam Ecclesiasticis; quàm sæcularibus cujuscumque gradus, ordinis; & dignitatis existentibus, etiam Collegiis, Communitatibus, & Universitatibus, ad eam rationem quæ facilius inveniri poterit, & pro pretio reperibili vendere, alienare, permutare, in emphyteusim, seu livellum ad tres generationes, vel in aliud longum tempus dare, locare, etiam cum donationis, seu investituræ receptione, ac repræsentata pecunia, sine tamen soliti illorum reditus diminutione, necnon generaliter & specialiter obligari; & hypothecare, super illis census quoscumque redimibiles imponere, & vendere, necnon de bonis eisdem compromittere, & quomodolibet super illis transigere, illisque simpliciter, vel liti desuper habitæ, ac actioni, etiam in non possessorem cedere, & reum citare; utilitatemque venditionum & aliorum hujusmodi, vel etiam necessitatem, aut aliam causam, propter quam fiant simpliciter, & absque figura judicii cognoscere; judicare, definire, & penitus terminare, liberè & licitè valeat, & aliàs juxta dictarum Litterarum tenorem, harum serie, Apostolica auctoritate concedimus. Et ad hoc, si opus sit, licentias, & facultates omnes prædictas extendimus, & ampliamus. Ipsosque contrahentes, habita sola Præpositi Generalis vel congregatæ Societatis per Litteras patentes more ipsius Societatis vel aliàs confirmatione, aut consensu, solo contractu securos existere, nec ad venditionum; communicationum, & aliarum hujusmodi alienationum, utilitatis, seu necessitatis, aut in æquivalentia, vel meliora bona pretii conversionis vel aliam demonstrationem teneri. Necnon contractus quoscumque super his hactenus initos perpetuò valere, partesque ipsas ad illorum observationem omnino obligari, & tam ipsos hactenus initos contractus, quàm in futurum ineundos, quibus ipsius Generalis Præpositi, nunc, & pro tempore existentis, vel etiam congregatæ Societatis consensus seu confirmatio accesserit, alia Sedis Apostolicæ confirmatione, & approbatione non indigere.

Clausula sublata &c,

§. 6. Sicque per quoscumque Judices, ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate; & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Deputatio executorum

§. 7. Quocirca venerabilibus Fratribus nostris, Toletano, & Treverensi & Rigensi Archiepiscopis per Præsentes committimus; & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium seu alios easdem Præsentes, & in eis contenta quæcumque, ubi & quandò opus fuerit, ac quoties pro parte Claudii vel pro tempore existentis Præpositi generalis, aut Societatis hujusmodi vel alicujus eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes; eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra Præsente, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos Litteræ ipsæ concernunt, pacificè frui, & gaudere, Non permittentes eos vel aliquem eorum desuper contra Præsentium tenorem per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus fel. record. Symmachi & Pauli, aliorumque Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, sed alienatis recuperandis, aliisque Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus. necnon quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque; indultis, & litteris Apostolicis quibusvis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam Motu proprio, & Consistorialiter ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi; ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, Præsentibus pro expressis habentes; illis aliàs in suo robore permansuris, ac dictis Litteris, si in aliquo obstent, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 9. Ceterum quia difficile foret easdem Præsentes ad singula quæque loca, ubi necessarium fuerit, deferre volumus, quod illarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu etiam ipsius Societatis Præpositi Generalis munitis eadem prorsus fides adhibeatur in judicio, & extra, quæ ipsis originalibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo; &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octogesimo secundo, Nonis Augusti, Pont. nostri Anno 11. D.P. An. 11. die 5. Aug.

LXXVII.

Quod personæ societatis JESU, à quocumque Antistite etiam extra tempora, de licentia suorum Prælatorum ad sacros ordines transire possint, habita licentia Præpositi generalis.

Quamplura de hac Societate indicavi suprà in const.

25. Pauli III. qui illam primo approbavit, & in alia ejusdem constit. 48. in Tomo I.

Edita A. D. 1582.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PIum, & utile Societatis JESU institutum non patitur certa quædam ab iis, qui sub ejus vexillo & disciplina salutari militant, obiri quæ in sacris ineundis generaliter præscribuntur.

Paulus III. concessit sociis istis, ut cum Præpositi licentia à quolibet Antistite promoverentur ad Sacros Ord.

§. 1. Quocirca cum dictæ Societatis ac disciplinæ alumni nulli Ecclesiæ, nullive loco certo mancipati sint, ut ibi permaneant, sed veluti viatores omni tempore parati, expectantesque diem & horam qua, vel ad extremas orbis regiones, cùm venit usus, emittantur ubi quisque pro captu suo, & juxta datam sibi à Domino sapientiam, sese in vinea Domini excolenda exerceat, ejusque rei causa fel. rec. Paulus Papa III. Præposito ejusdem Societatis concesserit, ut idoneos, & comprobatos ab ipsa Societate quibuscumque mallet catholicis Antistitibus, & gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentibus, præsentare posset, qui illos sic præsentatos, absque ulla promissione vel obligatione, ad ordines hujusmodi promoverent.

Nonnulli tamen Ordinarii observantiam Concil. Trid. Sess. 23. c. p. 8. requirebãt.

§. 2. Nonnulli tamen Antistites, post Concilii Tridentini decreta, eos sic præsentatos, prius in cujusque, tam minorum quàm sacrorum Ordinum hujusmodi præscripto munere exercitatos, temporumque determinatorum post susceptos præscriptum finem, antequam ad superiores Ordines ascendant, omnino expectandum, eosque in eorũdem Ordinum functionibus, chorique officiis plenè instructos, & denique super eorumdem vita, moribus, ætate, & natalibus ad Parochi inquisitionem, aut aliàs testimonium, & certa alia requisita habenda esse contendunt, quamvis nonnisi ad eosdem Ordines suscipiendos muneris alioqui omnibus idonei dimittantur.

Hic ideo Pont. dictam facultatem reintegrat, & ampliat.

§. 3. Nos his incommodis, quantum in Nobis est, occurrere volentes omnibus Episcopis, & aliis Antistitibus, præsentibus, & futuris, in perpetuum præcipimus, atque interdicimus, ne ab hujusmodi promovendis, qui licentiam à Præposito Generali dictæ Societatis pro tempore existente, vel ab eo delegatis habuerint, quidquam prædictorum requirant, vel exigant, sed ipsos etiam absque ulla functione in Ordinibus ipsis, interstitiorumque ad illos suscipiendos observatione, aut inquisitione de cantu, officiis, & ceremoniis Ecclesiasticis, idoneitate, proprii Ordinarii licentia, & aliis in aliis requisitis ad minores, ac etiam extra tempora à jure statuta, tribusque Dominicis, vel aliis festis diebus etiam continuis ad sacros etiam Presbiteratus Ordines promoveant, acsi illi omnibus requisitis præditi essent. Nos enim illis Ordines omnes prædictos sic suscipiendi, ac prædictis Antistitibus eos ipsis conferendi facultatem tribuimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Præsentis autem gratiæ communicationem omnibus aliis, etiam qui sua privilegia cum ipsa Societate copiose participant, participareque poterunt, quomodolibet in futurum, fieri omnino prohibemus. Ceterum quia difficile esset Præsentes quocumque illis opus erit, deferre,

Transumptorum fides.

§. 5. Volumus ut earumdem Præsentium transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ seu etiam dicti Præpositi munitis, eadem prorsus fides, in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 11 die 12. Sept.

Datum Tusculi, sub annulo Piscatoris, die 21. Septembris, millesimo quingintesimo octuagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Sequitur facultas transeundi ad alios Ordines Regulares.

GREGORIUS PAPA XIII.

Edita A. D. 1582.

Ad futuram rei memoriam.

Paul. III. jussit egredientes à Societate solum ad Carthusien. transire posse, ut sup. in ejus constitut. cit. in rubr. Pius IV. cujus const. non posui, idem vetuit.

CUm aliàs fel. rec. Paulus Papa III. Societati JESU inter alia concesserit, ut eorum nemo, sive Professus, sive Scholaris, sive Coadjutor ex dicta Societate egrediens, ad alium quàm ad Carthusiensium Ordinem nisi de expressa Romani Pontificis, vel Præpositi Generalis dictæ Societatis licentia se conferret:

§. 1. Itemque Pius Papa Quartus voluerat, ut nequis prædictorum, ab eadem Societate prætextu cujusvis indulti, vel quæsito colore melioris vitæ, vel strictioris observantiæ, etiam ad Mendicantium, vel Cistercienfium, seu S. Benedicti, aut aliorum Monachorum Ordinem (Carthus. excepto) transire possit, dubitare contingit; An Præpositus pro tempore existens valeat etiam Professos, ex causis id exigentibus ab ipsa Societate emittere, aut eis sic emissis, liberum sit de ejus licentia, se ad quemvis alium Mendicantium, vel non Mendicantium Ordinem transferre.

Hic modo Pontif. ad omnem Ordinem transire posse declarat, licentia habita à Præposito.

§. 2. Nos, re perpensa, atque diligenter examinata, Societatis ipsius puritati, atque incremento, emissorumque pro tempore saluti consulere volentes: statuimus, ut deinceps in perpetuum liceat dicto Præposito, quos judicaverit ab ipsa Societate emittere, eosque de ipsius Præpositi licentia, non tantum ad Carthusiensium, sed ad quemvis alium Mendicantium, paris, laxioris aut arctioris observantiæ Ordinem, per ipsum Præpositum illis præscribendum, de consensu tamen Superiorum loci illius, quo destinabuntur, demigrare; in eisque professionem per loci illius Monachos, aliosque ejusdem emitti solitam, emittere, habitumque suscipere, & consueta uti eorum disciplinâ. Ipsis inhibentes sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne quid contra Præsentium tenorem quomodolibet audeant attentare.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 3. Non obstantibus omnibus iis, quæ dicti Pontifices voluerunt non obstare ceterisque contrariis quibuscumque; Præsentis autem gratiæ communicationem omnibus aliis etiam qui sua privilegia cum prædicta Societate copiose participant, participareque poterunt quomodolibet in futurum, fieri omnino prohibemus.

Fides transumptorũ.

§. 4. Ceterum quia difficile esset Præsentes quocumque illis opus erit deferre, volumus, ut Præsentium transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ seu etiam dicti Præpositi munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An 11. die 22. Sept.

Datum Tusculi, sub Annulo Piscatoris die 22. Septembris 1582. Pontificatus nostri Anno 11.

LXXVIII.

Concilii Tridentini prohibitio de Duellis, extenditur ad duella privatim commissa.

Hanc extensionem confirmavit, & ampliavit Clem. VIII. infra in ejus constit. 11. Illius. ubi alia hujus materiæ indicabo fol. 14. Tom. 2.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1582.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Conc. Trid in sess. 25. c. 19. prohibuit duella.

AD tollendum detestabilem Duellorum usum, Concilium Tridentinum, excommunicationem, & alias gravissimas pœnas in concedentes locum ad Monomachiam, ac pariter in pugnantes, necnon Patrinos, consulentes, suadentes, & spectatores, salubriter quidem decrevit: sed crescente hominum malitia facinorosi non desunt, qui quod publicè prohibitum est, privatim exequi non dubitent, dum se

pœnas prædictas hoc modo eludere poſſe arbitrantur.

Hic Pont. prohibitionem ampliat.

§.1.Nos ad hæc coercenda plenius evidentiuſque providendum eſſe rati, conſideranteſque Duellum privatum non minus cruentum, & animæ, & corpori noxium eſſe, quàm quod publicè perpetratur, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, omnes illos, qui ex condicto ſtatuto tempore, & in loco convento Monomachiam commiſerint, etiam ſi nulli Patrini, ſociive ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæve provocatoriæ litteræ, aut denunciationis chartulæ præceſſerint, cenſuris, & pœnis omnibus à dicto Concilio propoſitis teneri, perinde ac ſi publico, & conſueto abuſu ſingulare certamen iniviſſent. Volentes etiam locorum Dominos, ſi certamen ex condicto hujuſmodi permiſerint, aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint, omneſque illud fieri mandantes, inſtigantes, auxilium, conſilium, vel favorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes, aut ex compoſito ſpectatores, vel ſocios quovis modo ſeſe præbentes, eiſdem cenſuris, & pœnis ſubjacere, etiam ſi illi qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediri pugnam non commiſerint, ſi per ſe ipſos non ſteterit, quo minus illa committatur.

Contrariis derogat.

§. 2. Non obſtantibus privilegiis, immunitatibus, & exemptionibus, ceteriſque contrariis quibuſcumq;.

Aliæ conſt. firmæ remaneant.

§. 3. Conſtitutionibus tamen, & aliis ſanctionibus Apoſtolicis hac de re diſponentibus in ſuo robore duraturis.

Dat. P. A. 11. die 5. Dec.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1582. Non. Decembris, Pontif. noſtri Anno undecimo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1582. indict. 10. die verò Veneris menſis Decemb. Pont. Sanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno 10. retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Eccleſiæ ſancti Joannis Lateranenſis, Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, Cancellariæ Apoſtolicæ & in acie Campi Floræ, per nos Petrum Aloyſium Gaytam, & Nicolaum Tagliettum Apoſtolicos Curſores.

Petrus Delbequez Magiſter Curſorum.

LXXIX.

Erectio Eccleſiæ Epiſcopalis Civitatis Bononiæ, in provincia Lombardiæ, in Eccleſiam Archiepiſcopalem.

Hanc erectionem approbavit, ſed limites & Eccleſias ſubjectas immutavit Clem. VIII. in conſtit. 166. Romanus fol. 184. Tom. 2.

Similem erectionem de Eccleſia Senenſi ſtatuit Pius II. in conſtit. 3. Triumphans. Et de Eccleſia Firmana Sixtus V. in conſt. 95. Univerſi.

Edita A.D. 1582.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ.

UNiverſi Orbis Eccleſiis, eo diſponente qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licet imparibus præſidentes, in omnes agri Dominici partes oculos noſtræ mentis, vigilis more Paſtoris intendimus, inſpicientes, quid Eccleſiarum ipſarum, præſertim Cathedralium inſignium, ſtatui & decori maximè conveniat: atque hoc quidem tantò liberalius promptiuſque curandum cenſemus, quantò magis Civitatum celebritas, ac civium, & populorum ſuorum vota id expoſcunt ac divino fulti præſidio, illius qui cuncta ex ſua benignitate ad fidelis populi ſui ſalutem diſponit, ad ea quæ ad dignitatem, & ſtatum Eccleſiarum hujuſmodi augendum pertinent, officii noſtri partes libenter convertimus, prout cognoſcimus in Domino ſalubriter expedire.

Eccleſiæ Bononienſis commendatio.

§.1. Cùm itaque Eccleſia Bononienſis Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecta, cui dilectus filius noſter Gabriel Tit. S. Martini in Montibus Presbyter Cardinalis Paleottus nuncupatus, ex diſpenſatione Apoſtolica præeſt, & quæ in primis S. Petronii Epiſcopi, & Protectoris Bononiæ interceſſionibus, & meritis, omni quidem tempore divinæ pietatis abundantia magnis multiſq; ornamentis exculta, non modo Diœceſis magnitudine ſatis in omnem partem patens, ſed Cleri, populique pietate, dignitate, & amplitudine florens, Epiſcoporum quoque ordine ſuccedentium, quos item multos ab initio ferè naſcentis Religionis, ſævientibus adhuc infidelium perſecutionibus, fidei defenſores, & in Sanctorum conſortio adſcriptos habet, numero affluens, ſacrarum præterea reliquiarum copia abundans, religioſiſſimis quoque templis, Baſilicis, Monaſteriis, locis piis, & aliis quæ ad omnem ejuſdem Cleri, populique Bononienſis laudem inſignia ſunt, pietatis Chriſtianæ monimentis ornata, valde per ſe ipſa elucet.

Civitatis Bonon commendatio.

§.2. Cùmque Civitas ipſa jam inde uſque à Theodoſio Imper. ampliſſimis illuſtrata privilegiis, & à diverſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ad Regum congreſſus, Imperatoris coronationem, Concilii Ocumenici translationem, aliaſque maximas res gerendas delecta, ejuſdemque Apoſtolicæ Sedis primogenita, & ſtudiorum Mater ab omnibus meritò nuncupata, nobiliſſimo Gymnaſio, Doctorumque & Scholarium ex omnibus orbis Chriſtiani partibus illuc confluentium frequentia, clariſſimo Quadragintavirum Senatu, & Magiſtratibus decorata: aliorum item illuſtrium virorum, apud quos & veræ Religionis cultus, & ſumma in Rom. Pont. ipſamque Sedem obſervantia, & ſtudium ſemper enituit, copia quidem inſignis: quippe quæ in omnibus ſchiſmatibus partes veri Pontificis perpetuò ſuſtinuerit, & viros dignitatibus Eccleſiaſticis claros, Epiſcopos, Cardinales, Pontificeſque de Eccleſia Dei optimè meritos ſæpenumero tulerit: ædificiorum item magnificentiâ, opibus, fertilitate, populi magnitudine, egregiâ erga exteros hoſpitalitate, ac præcipuâ erga omnes benevolentiâ, & caritate, omnique alia virtute illuſtris, & ſit & habeatur.

Eccleſiæ Bonon. erectio, in Eccleſiam Metropolitanam & Archiepiſcopalem. cum privilegiis omnibus Archiepiſcopalibus.

§. 3. Nos aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, qui eodem honore patriam ſuam condecorarunt, morem exemplumque ſecuti, & ejuſdem etiam Cardinalis Epiſcopique Bonon. cujus non ignota eſt cura, & ſolicitudo, in gloria Dei ſaluteque animarum procuranda pio ſtudio adducti, & patriæ ipſius noſtræ Bononienſis, quam unicè in Chriſto diligimus, ſingularibus erga hanc Sedem meritis commoti, paternoq; deſiderio, & ea ſpe qua tenemur, id fore, ut patria ipſa Bononienſis hoc ſingulari beneficio noſtro excitata, ſeſe in dies ad bene agendum magis magiſque conformet accenſi, necnon Eccleſiæ ipſius, quam totis in Chriſto viſceribus complectimur, meritis permoti, ad illam meritis honoribus augendam & promovendam adducti, piis quoque ſupplicationibus dilectorum filiorum ejuſdem Civitatis Quadragintavirum, aliorumque Magiſtratuum excitati, poſt habitam cum venerabilibus noſtris S.R.E. Cardinalibus maturam deliberationem, de illorum conſilio, atque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ad laudem, gloriam & honorem Omnipotentis Dei, ac Beatæ Mariæ ſemper Virginis, & Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ejuſdemque S. Petronii Epiſcopi, & Patroni Bononienſis, necnon ad univerſalis Eccleſiæ exaltationem, Eccleſiam ipſam Bononienſem in Metropolitanam Eccleſiam, & Sedem Epiſcopalem Bononienſem in Archiepiſcopalem, Archiepiſcopaliſque, & Metropolitani Præſidis Sedem, & Provinciæ caput pro illius Archiepiſcopo pro tempore exiſtenti, qui pallii, & crucis uſum aliorum Archiepiſcoporum more habeat, omnibuſque aliis inſignibus Archiepiſcopalibus, necnon privilegiis, honoribus, & prærogativis aliis Archiepiſcopis debitis, & conceſſis, gaudeat, tenore Præſentium perpetuò erigimus, & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiſcopali, & Metropolitano decoramus.

Eccleſiarum Placentinæ, Parmenſis &c.

§. 4. Necnon Placentin. Parmenſem, Regienſem, Mutinē. Imolen. Cervien. & Cremen. Eccleſias earumq; omnium, & ſingularum Civitates, & Diœceſes

Subjectio Archiepisc. Bononien. vel hoc vide bullam Clem. VIII. indicatam in rubr.

cum omnibus, & singulis earum Territoriis, & terminis, ac dilectos filios Clerum, & Populum universum cum suis Collegiatis, Parochialibus, & aliis Ecclesiis, necnon Monasteriis utriusque sexus ceterisque beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, saecularibus, & quorumvis ordinum Regularibus, necnon Hospital. domibus, collegis, & locis religiosis quibuscumque ab ejusdem Sedis Apost. immediatè sive alterius cujuscumque etiam Metropolitani subjectione etiam perpetuò dividimus, & separamus: illasque & earum Dioeceses, ac Civitates, posthac in Provincia Bononiensi esse, & consistere, neque in alia Provincia censendas, & numerandas esse decernimus, & declaramus: & quatenus alteri Provinciae Archiepiscopove etiam Mediolanensi, & Ravennatensi, tam antiquo jure, consuetudine, privilegio, vel alterius Metropolis erectione sive institutione, quam jure electionis ex Sac. Conc. Trid. decreto factae, vel alia quavis ratione, & causa antea adjunctae subjectaeque, in toto aut in parte, essent vel censerentur, sive in illius possessione vel quasi, se esse praetenderent, ab omni illius sive alterius Provinciae, vel Archiepiscopi, etiam Mediolanensis, & Ravennatensis, aut illorum Capitulorum jure Metropolitico correctione, visitatione, subjectione, & omni quacumque alia jurisdictione, obedientia, & superioritate, si qua forsan quavis occasione illis competeret, sive competat, similiter perpetuò eximimus, & liberamus.

Episcoporũ Suffraganeorum eidem Archiepisc. subjectio. Vide d. bullam Clement. VIII.

§. 5. Necnon dictae Bononiensi Ecclesiae praedictas Placentin. Parmensem, Regiensem, Mutinensem, Imolensem, Cerviensem & Cremensem Civitates, & Dioeceses pro sua Metropolitana Provincia, ac Placentin. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Cervien. & Cremen. Ecclesias praefatas, modernosque, & pro tempore existentis illarum singularum Praesules pro suis & pro tempore existentis Archiepiscopi Bononiensis suffraganeis, qui necnon earum singularum Capitula etiam quocumque privilegio suffulta tamquam membra capiti eidem Archiepiscopo Bononienti jure Metropolitico subsint, sibique obedientiam, & reverentiam tamquam proprio Metropolitano prorsus exhibeant, pariter perpetuò subjicimus: eidemque Archiepiscopo Bononiensi praedictos suos suffraganeos consecrandi, ad provinciales Synodos evocandi, ac cum eis etiam Ecclesiastica negotia terminandi, eorum Ecclesias disponendi, ad causas quarumcumque appellationum, sive querelas alias juxta sacrorũ Canonum statuta cognoscendi omniaque alia & singula, quae de jure vel consuetudine, aut alias quomodolibet ad Archiepiscopos, & Archiepiscopale munus spectare, & pertinere solent, & debent, gerendi & exercendi plenam, & omnimodam concedimus facultatem, Provinciae quoque Bononiensi Clerum, & populum universum pro eorumdem Ecclesiae, & Archiepiscopi Bononiensis provincialibus similiter perpetuò concedimus, & assignamus.

Decretum irritans.

§. 6. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulae derogatoriae.

§. 7. Non obstantibus regulâ nostrâ de jure quaesito non tollendo, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Placentinae, Parmen. Mutinen. Regien. Cervien. Imolen. & Cremen. ac Ravennaten. & Mediolanensis Ecclesiarum praedictarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ecclesiis, illarumque Praesulibus, & Administratoribus, ac Capitulis, & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de simili Apostolicae potestatis plenitudine, & consistorialiter, & de simili consilio, ac aliàs quomodolibet etiam pluries concessis, cõfirmatis & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorũque totis tenoribus specialis, specifica expressa, & individua, nõ autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi. ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, exprimerentur, & insererentur, Praesentibus pro sufficiēter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie, de consilio, & potestatis plenitudine similibus, specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae erectionis, institutionis, derogationis, divisionis, separationis, declarationis, exemptionis, liberationis, subjectionis, concessionis, assignationis, decretorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D.P.An.11. die 10.Dec.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1582. 4. Idus Decemb. Pontificatus nostri Anno undecimo.

LXXX.

Abbatissae & aliae Praefectae Monasteriorum Monialium in Italia ad triennium tantummodo eligantur.

Quoad modum eligendi, habes Concil. Trident. in sess. 25. cap. 7.

Edita A. D. 1583.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exposcit debitum Pastoralis officii, quod disponente Domino gerimus, ut ad ea sollicite intendamus, per quae Monasteria & alia Religiosa loca, praesertim Deo dicatarum Sanctimonialium, secundum regularis disciplinae normam regantur, & gubernentur.

Causa hujus const.

§. 1. Perpendentes igitur, varia, & multiplicia damna, quibus plerumque afficiuntur Monasteria Monialium, quae per Abbatissas, vel alias praefectas perpetuas reguntur, e contra verò Abbatissas, & alias Praefectas triennales, scientes se lapso triennio suae administrationis rationem esse reddituras, ac sperantes de bene gestis laudem promereri, poenam verò si male gesserint, metuentes, majori studio, ac diligentia, regimen & administrationem Monasteriorum sibi commissorum gerere.

Abbatissa Monialium ad trienniũ tantumodo eligantur, juxta suorum Ordinum instituta, & Conc. Trid.

§. 2. His & aliis rationabilibus causis adducti, hac nostra perpetuò valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, in omnibus & singulis Monasteriis Monialium S. Benedicti, Cisterciensium, Carthusiensium, & aliorum quorumcumque Ordinum in universa Italia, & praesertim in utriusque Siciliae Regnis consistentibus, quae nunc per Abbatissas, vel alias praefectas perpetuas reguntur, & gubernantur, cùm primum Abbatissae, aut aliae Praefectae hujusmodi regimini, & administrationi ipsorum Monasteriorum cesserint, etiam apud Sedem Apostolicam, vel decesserint, eorum Abbatissatus, seu Praefecturas vacare contigerit, Abbatissae, aut aliae Praefectae non amplius perpetuae, seu ad vitam, quarum nomen, ac titulum ex nunc, prout ex tunc, Apostolica auctoritate ex certa nostra scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, tenore Praesentium perpetuò extinguimus, & abolemus, sed triennalis tantum à Conventu uniuscujusque Monasterii, & aliàs juxta decreta Sac. Conc. Trid. & regularia suorum Ordinum instituta eligantur, & praeficiantur, quae postmodum elapso triennio, suis officiis perfunctae, praeesse desinant, omnique prorsus careant auctoritate, ac à regimine, & administratione Monasterii per triennium à die finitae administrationis inchoandum abstineant, quo elapso, servatâ eâdem forma Concilii Tridentini iterum & pluries eligi possint.

Prohibitio iterum eligendi.

§. 3. Districtius inhibentes omnibus, & singulis dicto-

dictorum Monasteriorum Conventibus, Superioribus, & personis, aliquam Abbatissam, aut aliam Præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantum eligere, & præficere ullo modo audeant, vel præsumant.

Decretum irritans.

§. 4. Quod si secus à quoquam quavis auctoritate fuerit attentatum, electionem, & præfectionem hujusmodi, ac omnia & singula, quæ inde sequentur, irrita, nulla & inania, nulliusque roboris vel momenti fore. Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa, & instantia judicari, & definiri debere decernimus.

Clauf. derog.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Monasteriorum, & Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Monasteriis, eorumque Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis, eorum tenores, ac si ad verbum insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 6. Ceterum quia difficile foret Præsentes nostras ad singula quæque loca, ubi necessarium fuerit, deferre, volumus quod illarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 11. die 1. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Januarii, millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, Pontificatus nostri anno undecimo.

Publicatio.

Anno à nativitate Domini 1583. *indictione* 11. *die verò* 4. *mensis Januarii, Pontificatus S. D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno* 11. *retroscriptæ Litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, dimissâ earum copia auscultatâ & collationatâ cum dictis Litteris in valvis ejusdem aciei affixa per me Joannem Freyle Curs. S. D. N. Papæ.*

Petrus Delbequez Mag. Curs.

LXXXI.

Excommunicatio & anathematizatio quorumcumque hæreticorum, necnon aliorum omnium, qui contentis in hac bulla Cœnæ Domini contraveniunt.

Alias habes ejusmodi bullas, quas tibi indicabo in constit. 63. *Pauli V. Pastoralis, apud quam posui notas, quæ etiam huic bullæ congruæ videntur.*

Edita A. D. 1583.

GREGORIUS EPICOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Excommunicantur infra script.

Consueverunt Romani Pontifices prædecessores nostri ad retinendam puritatem Religionis Christianæ, & ipsius unitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput, Christum videlicet, ejusque Vicarium principaliter consistit, & Sanctam Fidelium Societatem ab offensione servandam, arma justitiæ per Ministerium Apostolatus in præsenti celebritate exercere.

Hæretici, eorumque fautores & libros prohibitos legentes & ab obedientia Rom. Pontif. recedentes.

§. 1. Nos igitur vetustum, & solemnem hunc morem sequentes excommunicamus & anathematizamus ex parte DEI Omnipot. Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apost. Petri, & Pauli, ac nostra quoscumque Ussitas, Viclevitas, Lutheranos, ZWinglianos, Calvinistas, Ugonottos, Anabaptistas, Trinitarios, ac omnes, & singulos Hæreticos quocumque nomine nuncupentur, & cujuscumque sectæ existant, & eorum credentes, ipsorumque receptatores & fautores, & generaliter quoslibet defensores, ac eorumdem libros hæresim continentes, vel de religione tractantes, sine auctoritate nostra, & Sedis Apostolicæ scienter legentes, aut tenentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes ex quavis causa publicè vel occultè, quovis ingenio vel colore, necnon schismaticos, & eos, qui sic à nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter subtrahunt vel recedunt.

Appellantes à Papa ad futurum Concilium, & eorum fautores.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos cujuscumque status, gradus, seu conditionis fuerint, & interdicimus Universitates, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupentur, ab ordinationibus, sententiis seu mandatis nostris ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium, ad universale futurum Concilium appellantes, necnon eos, quorum auxilio vel favore appellatum fuerit.

Piratæ, & eorum auxiliantes.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes Piratas, Latrunculos maritimos, & illos præcipue qui mare nostrum, à Monte argentario, usque ad Terracinam discurrentes, eos, qui in illo navigant, deprædantur, mutilant, interficiunt, rebusve & bonis suis spoliant, omnesque receptatores eorumdem, & eis auxilium scienter dantes vel favorem.

Naufragorum bona scienter rapientes, aut ab aliis rapta accipientes.

§. 4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui Christianorum quorumcumque navibus, tempestate in transversum, ut dici solet, jactatis, naufragium passis, aut etiam submersis, sive in ipsis navibus, sive eis delapsa, & in mari, vel litore inventa, cujuscumque generis bona, tam in nostri Tyrrheni, & Adriatici, quàm in quibuscumque aliis cujuscumque maris regionibus, & litoribus rapuerint, aut scienter ipsi sibi acceperint, aut ab aliis rapta, seu accepta scienter receperint, ita ut nec etiam ob quodcumque privilegium, cõsuetudinem, aut longissimi etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemcunque prætextum excusari possint.

Pedagia nova abs que potestate imponentes.

§. 5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes qui in Terris suis nova pedagia, seu gabellas ad id potestatem non habentes imponunt, vel augent, aut imponi, vel augeri prohibita exigunt.

Falsificantes litteras Apostol. vel falsa fabricantes.

§. 6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios Litterarum Apostolicarum, & in forma Brevis, ac supplicationum, gratiam vel justitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium, seu Gerentes vices eorum aut de mandato ejusdem Romani Pontif. signatarum, aut sub nomine ejusdem Roman. Pontif. seu Vicecancellarii, aut gerentium vices prædictorum, signantes supplicationes easdem, ac etiam falso fabricantes litteras Apostolicas, & in forma Brevis, ac supplicationes hujusmodi. Extendentes constitutionem felicis recordationis Innocentii Papæ Tertii, quæ incipit, Ad falsariorum, cum omnibus pœnis in ea contentis, ad eosdem fabricantes, & etiam ad falsificantes seu mutantes supplicationes per Nos, seu de mandato nostro signatas, & datas sine nostra aut Datarii nostri licentia.

Arma & alia quibus Christiani impugnantur ad infideles deferentes aut concernentia statum Reipubl. Christianæ eisdem nunciantes.

§. 7. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrũ, filum ferri, stannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipso canape, quàm ex quacumque alia materia, & ipsam materiam, aliaque hujusmodi, quibus Christiani impugnant, deferunt Saracenis, Turcis, & aliis CHRISTI nominis inimicis. Necnon illos qui per se, vel alium, seu alios, de rebus Christianæ Reipublicæ statum concernentibus, in Christianorum perniciem, & damnum, ipsos Turcas & Christianæ Religionis inimicos certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstant. Non obstantibus quibuscũq; privilegiis, & concessionibus quibuscumq; Principibus & Domin. sive privatis personis, per Nos & Sedem prædictam hactenus concessis, quæ illis nolumus in aliquo suffragari.

§. 8. Item excommunicamus, & anathematizamus

Victualia, & alia ad Urbem deferentium perturbatores, eorumque fautores.

mus omnes impedientes, sive invadentes eos, qui victualia, seu alia ad usum Romanæ Curiæ necessaria adducunt, ac etiam eos, qui ne ad Romanam Curiam adducantur vel afferantur, impediunt seu perturbant, vel pro eis aliquid exigunt, aut solvere faciunt, seu hæc facientes defendunt per se, vel alium, seu alios, cujuscumque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & status, ac etiamsi Pontificali vel Regali, aut alia quavis Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate.

Peregrinorum & aliorum ad Sedem Apost. venientium, &c. ex proposito offensores.

§. 9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes ex proposito interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu deprædantes Romipetas, seu Peregrinos ad Urbem causa devotionis, seu peregrinationis, & prorsus omnes alios ad Sedem Apostolicam accedentes, vel apud eam morantes aut recedentes ab ipsa, & illis dantes auxilium, consilium vel favorem.

Commorantium in Curia absque jurisdict. perturbatores.

§. 10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos qui non habentes in eadem Curia jurisdictionem ordinariam vel delegatam, ejus prætextu capiunt, spoliant, detinent morantes in eadem, vel qui talia fieri mandant.

Cardinalium & aliorum Prælatorum offensores eorumque auxiliatores.

§. 11. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, verberantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes vel hostiliter insequentes SanctæRomanæ Ecclesiæ Cardinales ac Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicæ Legatos seu Nuncios, aut eosdem ejicientes à suis Diœcesibus, territoriis, Terris, seu Dominiis, eaque mandantes vel rata habentes, seu præstantes eis auxilium, consilium vel favorem.

Offendentes eos qui ad Romanam Curiam recurrunt procuratoresque eorum.

§. 12. Item excommunicamus, & anathematizamus illos, qui per se, vel alium, seu alios, quascumque personas Ecclesiasticas vel sæculares ad dictam Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, illasque in eadem Curia prosequentes aut procurantes, negotiorumque gestores, Advocatos, Procuratores, & Agentes ipsorum, seu etiam Auditores vel Judices, super dictis causis vel negotiis deputatos, occasione causarum vel negotiorum hujusmodi verberant, mutilant, occidunt, bonis spoliant, seu qui per se, vel alium, seu alios, directè vel indirectè, prædicta exequi vel procurare, aut in eisdem consilium, auxilium, vel favorem præstare non verentur, cujuscumque præeminentiæ, & dignitatis fuerint.

Impedientes executionem litterarum Apostolicarum & aliarum expeditionum vel prohibentes recursum ad Sedem Apost. vel gratiarum impetrationem.

§. 13. Ac etiam omnes, tam Ecclesiasticos quàm sæculares, cujuscumque dignitatis, qui prætexentes frivolam quandam appellationem à gravamine vel futura executione litterarum Apostolicarum, & in forma Brevis, tam gratiam quàm justitiam concernentium, nec non citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum, executorialium, & aliorum decretorum, à Nobis, & à Sede prædicta, seu Legatis, Nunciis, Præsidentibus, Cameræ Apostolicæ Auditoribus, Commissariis, aliisque Judicibus, & delegatis Apostolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanaverint, aut aliàs ad Curias sæculares, & laicam potestatem recurrunt, & ab ea, instante etiam Fisci procuratore, appellationes hujusmodi admitti, ac Litteras, citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt Quive illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, consensu vel examine exequutioni demandari, aut ne tabelliones, & Notarii super hujusmodi litterarum, & processuum executione instrumenta, vel acta conficere, aut confecta parti, cujus interest, tradere debeant, impediunt vel prohibent, ac etiam partes, seu earum agentes, Notarios, executores, & subexecutores litterarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex Civitatibus, locis, & Regnis ejiciunt, bonis spoliant, perterrefaciunt, concutiunt & comminantur, per se, vel alium seu alios, publicè vel occultè, seu capi, carcerari, detineri, percuti, vulnerari, minisq; agitari faciunt. Quive alias quibuscumq; personis, in genere vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotiis prosequendis, seu gratiis, vel Litteris impetrandis ad Rom. Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas, vel Litteras a dicta Sede impetrent, seu impetratis utantur, directè vel indirectè prohibere, statuere, seu mandare, vel eos apud se, aut Notarios, seu tabelliones, vel aliàs quomodolibet retinere præsumunt.

Avocantesque causas ecclesiasticas à Judicibus ecclesiasticis eorumque fautores.

§. 14. Item excommunicamus & anathematizamus omnes, & singulos Cancellarios, Vicecancellarios, & Consiliarios, ordinarios, & extraordinarios quorumcumque Regum, & Principum, ac Præsidentes Cancellariarum, Consiliorum, & Parlamentorum, necnon Procuratores generales eorumdem, vel aliorum Principum sæcularium, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, quocumque nomine nuncupentur, aliosque Judices, tam ordinarios quàm delegatos, necnon Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Commendatarios, Vicarios, & Officiales, qui per se, vel alium, seu alios, auctoritate propria, & de facto, quarumcumque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & litterarum Apostolicarum prætextu, beneficiales, & decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas ab Auditoribus, & Commissariis nostris, aliisque Judicibus ecclesiasticis avocant, illarumve cursum, & audientiam, ac personas, capitula, Conventus, Collegia, causas ipsas prosequi volentes impediunt, ac se de illarum cognitione tamquam Judices interponunt, quique partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad revocandum, & revocari faciendum citationes vel inhibitiones, aut alias litteras in eis decretas, & ad faciendum vel consentiendum eos contra quos tales inhibitiones emanarunt, à censuris, & pœnis in illis contentis absolvi, per statutum vel alias compellunt, vel executionem litterarum Apostolicarum seu executorialium, processuum ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id favorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, seu etiam donec ipsi ad Nos informandos, ut dicunt, supplicaverint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes hujusmodi coram Nobis, & Sede Apostolica legitimè prosequantur.

Trahentes ad sæcularia Tribunalia præter juris dispositionem personas Eccl. vel ecclesiasticam libertatem lædentes.

§. 15. Quive ex eorum prætenso officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcumque, personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, & Collegia Ecclesiarum quarumcumque coram se ad suum Tribunal, audientiam, Cancellariam, Consilium vel Parlamentum, præter juris Canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant, directè vel indirectè, quovis quæsito colore. Necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quævis alia decreta, in genere vel in specie, ex quavis causa, & quovis quæsito colore, ac etiam pretextu Litterarum Apostolicarum usu non receptarum, seu revocatarum vel cujusvis consuetudinis, aut privilegii, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinaverint, & publicaverint, vel factis, & ordinatis usi fuerint, unde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur vel deprimitur, aut aliàs quovis modo restringitur, seu Nostris, & dictæ Sedis, ac quarumcumque Ecclesiarum juribus quomodolibet, directè vel indirectè, tacitè vel expressè præjudicatur.

Impedientes jurisdictionem Judicum Ecclesiasticorum, eorumque fautores.

§. 16. Necnon qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Superiores vel inferiores Prælatos, & omnes alios quoscumque Judices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet impediunt, quo minus sua jurisdictione Ecclesiastica contra quoscumque utantur, secundum quod Canones, & sacræ constitutiones Eccl. & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt. Ac etiam eos qui post ipsorum Ordinariorum vel etiam delegatorum quorumcumque sententias & decreta, aut aliàs fori Ecclesiastici Judicium eludentes, ad Cancellarias, & alias curias sæculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, & mandata etiam pœnalia, Ordinariis aut delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant. Eos quoque qui hæc decernunt, & exequuntur, seu dant auxilium, patrocinium, & favorem in eisdem.

Usurpantes Sedis Apost.

§. 17. Quive jurisdictiones, seu fructus, redditus, & pro-

& quarum unquam Ecclesiarum jurisd. & fructus, vel eos sequestrantes.

& proventus, ad Nos & Sedem Apostolicam, & quascumque Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes usurpant, vel etiam quaquis occasione vel causa, sine Romanorum Pontificum vel eorum ad quos jure pertinent, expressa licentia sequestrant.

Imponentes decimas & alia onera personis ecclesiasticis, aut Ecclesiis & eorum fructibus absque licentia Pontificis.

§. 18. Quive collectas, decimas, taleas, præstantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis illorumque fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi absque simili Rom. Pont. speciali, & expressa licentia imponunt, & diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam à sponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Necnon qui per se, vel alium, seu alios, directè vel indirectè prædicta facere, exequi vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem, aut votum seu suffragium, palam vel occultè præstare non verentur, cujuscumq; sint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicæ, & alii Potentatus quicumque, etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, Terris quoquo modo præsidentes, aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti. Innovantes decreta super his per sacros Canones, tam in Lateranen. novissimè celebrato, quàm aliis Conciliis generalibus edita, etiam cum censuris & pœnis in eis contentis.

Judices sæculares se interponentes in causis criminalib. contra personas Ecclesiasticas.

§. 19. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscumque Magistratus, Senatores, Præsidentes, Auditores, & alios Judices quocumque nomine vocentur, ac Cancellarios, Vicecancellarios, Notarios, Scribas, ac executoaes, & subexecutores, & alios quoquomodo se interponentes in causis capitalibus seu criminalibus contra personas Ecclesiasticas, illas banniendo, capiendo, processando, seu sētentias contra illas proferendo, vel exequendo etiam prætextu quorumcumque privilegiorum à Sede Apostolica ex quibusvis causis, ac sub quibuscumque tenoribus & formis, in genere, & specie concessorum quibuscumque Regibus, Ducibus, Principibus, Rebuspublicis, Monarchis, Civitatibus, & aliis quibuscumque Potentatibus, quocumque nomine censeantur, quæ nolumus illis in aliquo suffragari, illa omnia ex nunc in irritum revocando.

Occupantes Terras, & loca S.R.E. aut in illis jurisdictionem usurpantes, eorumque fautores.

§. 20. Item excommunicamus, & anathematizamus illos, qui per se vel alium, seu alios, directè vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore, de facto occupant vel detinent, vel hostiliter destruunt vel invadunt, occupare, detinere, vel destruere, aut invadere hostiliter præsumpserint, in totum vel in partem, Almam Urbem, Regnum Siciliæ, Insulas Sardiniæ, & Corsicæ, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venaysinum, Sabinensem, Marchiæ Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimas Provincias, illarumque Terras, & loca, ac Terras specialis commissionis Arnulphorum, Civitatesque nostras Bononiam, Cæsenam, Ariminum, Beneventum, Perusium, Avinionem, Civitatem Castelli, Tudertum, & alias Civitates, Terras, & loca, vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, dictæque Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjecta, quive supremam jurisdictionem in illis Nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ competentem, de facto usurpare, perturbare, retinere, & vexare, variis modis præsumunt. Necnon adhærentes, fautores, & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes.

Raptores bonorum Cam. Apost. tempore infirmitatis Pontificis, aut vacationis Sedis Apost.

§. 21. Necnon omnes, & singulos supellectilium, librorum, scripturarum, & bonorum Cameræ, & Palatii Apostolici ex eodem Palatio, infirmitatis Rom. Pont. ac Sedis Apostolicæ vacationis tempore, ablatores, raptores, & illorum detentores, ac quoscumque alios ad quorum manus bona prædicta quocumque titulo, & ex quavis causa scienter pervenerint.

Hæc constitutio durat usque ad publicationem alterius similis const.

§. 22. Volentes Præsentes nostros processus, ac omnia & quæcumque his literis contenta, quousque alii hujusmodi processus, à Nobis aut Romano Pontifice pro tempore existen. fiant, aut publicentur, durare, suosque effectus omnino sortiri.

Reservatio absolutionis.

§. 23. Ceterum à prædictis sententiis nullum per alium, quàm per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo cautione præstita, absolvi possit, etiam prætextu quarumvis facultatum, & indultorum, quibuscumque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, & Militiarum regularibus, etiam Episcopali vel alia majori dignitate prædictis, ipsisque Ordinibus & eorum Monasteriis, Conventibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus, & locis piis, necnon laicis etiam Imperiali, Regali, & aliâ mundanâ excellentiâ fulgentibus; per Nos, & dictam Sedem, ac cujusvis Concilii decreta, verbo, litteris, aut alia quacumque scriptura, in genere & in specie, concessorum, & innovatorum, ac concedendorum, & innovandorum.

Absolventes alios casibus hic reservatis excommunicantur.

§. 24. Quod si fortè aliqui contra tenorem Præsentalibus excommun. & anathem. laqueatis, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus, gravius contra eos spiritualiter, & temporaliter prout expedire noverimus processuri.

Absolutio Pontificis quos comprehendat.

§. 25. Declarantes ac protestantes quamcumque absolutionem etiam solemniter per Nos faciendam, prædictos excommunicatos sub præsentibus comprehensos, nisi prius à præmissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi, destiterint, ac quoad eos, qui contra libertatem ut præmittitur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta hujusmodi publicè revocaverint, & ex Archiviis seu Capitularibus locis, aut libris, in quibus adnotata reperiuntur, deleri, & cassari, ac Nos de revocatione hujusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere nec eis aliter suffragari. Quin etiam per hujusmodi absolutionem, aut quoscumque alios actus contrarios, tacitos vel expressos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam nostram, vel Successorum nostrorum quantocumque tempore continuata, in præmissis omnibus & singulis, ac quibuscumque juribus Sedis Apostolicæ, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ undecumque, & quomodocumque quæsitis vel quærendis nullatenus præjudicari posse seu debere.

Clausulæ derogat.

§. 26. Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus, supradictis, vel eorum alicui, seu aliquibus, & aliis cujuscumque Ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiamsi ut præmittitur Pontificali, Imperiali, Regali, seu quavis Ecclesiasticâ & mundanâ præfulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Provinciis, Civitatibus seu locis, à prædicta Sede ex quavis causa, etiam per viam contractus aut remunerationis, & sub quavis alia forma, & tenore, ac cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis concessis, etiam continentibus quod excommunicari, anathematizari, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac de Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus & dignitatibus eorum nominationem. Necnon consuetudinibus etiam immemorabilibus, ac præscriptionibus quantumcumque longissimis, & aliis quibuslibet observantiis, scriptis, vel non scriptis, perquæ contra hos nostros processus ac sententias, quominus includantur in eis, se juvare valeant, vel tueri, quæ omnia quoad hoc, earum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererentur, præsentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, & omnino revocamus ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publicandi hanc const. in Urbe.

§. 27. Ut verò præsentes nostri processus ad communem omnium notitiam facilius deducantur, chartas seu membranas processus ipsos continentes valvis Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe appendi faciemus.

quæ

quæ processus ipsos quasi sonoro præconio, & patulo judicio publicabunt, ut ii quos processus hujusmodi contingunt, quod ad ipsos non pervenerint, aut quod ipsos ignoraverint nullam possint excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cùm non sit verisimile id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Ordinarii locorum debēt quotannis hanc constitutionem in eorum Ecclesiis frequenti populo publicare.

§. 28. Insuper, ut processus ipsi, ac præsentes Litteræ, ac omnia, & singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque civitatibus & locis fuerint publicata, universis & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiep. Epicosp. & locorum Ordinariis, Prælatis, & Rectoribus ubilibet constitutis per hæc scripta committimus & virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, ut per se, vel alium, seu alios præsentes Litteras, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesiis suis, dum in eis major populi multitudo ad divina convenerit, solemniter publicent, & ad Christifidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Confessarii habeant transumptum hujus constitutionis.

§. 29. Ceterum hortamur eosdem universos, & singulos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque locorum Ordinarios, & Ecclesiarum Prælatos, necnon Rectores, ceterosque curam animarum exercentes, ac presbyteros, sæculares, & quorumvis Ordinum regulares ad audiendum concessiones quavis auctoritate deputatos, ut transumptum harum Litterarum penes se habere, legere, & diligenter examinare procurent.

Transumptis subscriptis detur fides.

§. 30. Volentes earumdem Præsentium transumptis, etiam impressis, notarii publici manu subscriptis, & sigillo Judicis ordinarii Romanæ Curiæ, vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem, in judicio, & extra illud ubique locorum adhibendam fore quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 31. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, declarationis, protestationis, sublationis, revocationis, commissionis, innodationis, mandati, hortationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D.P.An. 11. die 4. April.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1583. pridie Nonas Aprilis, Pont, nostri Anno xi.

LXXXII.

Quod præceptoriæ Militiæ, & Ordinis S. Joannis Hierosolymitani vacent per promotionem ad Episcopatum.

De hac Militia latè notavi supra ad const. 2. Anast. IV. Christianæ. fol. 39. Tom. 1.

Edita An. D. 1583.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Controversiæ super vacatione de qua in rubr.

Controversia inter Venerabilem fratrem nostrum Thomam Episcopum Melevitan. & dilectum Michaelem Palentrin proximè suscitata, occasione Præceptoriæ de Masden, Prioratus Cathaloniæ Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, de qua pridem vacante per susceptionem muneris consecrationis ejusdem Episcopi, dicto Michaeli canonicè provisum fuerat, ipse verò Episcopus, illam, non ut beneficium vacationi obnoxium, sed ut prædium possidere posse contendebat.

Decisio dictæ controversiæ emanata ab Aud. Cam.

§. 1. Nos causam hujusmodi, causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori audiendam commisimus, & fine debito terminandam, omni, & quacumque appellatione remotâ, qui voto Auditorum causarum Palatii Apostolici de mandato nostro adhibito, provisionem prædictam Canonicam declaravit, perpetuum Episcopo silentium imponendo, ac prætensam ejus appellationem rejiciendo.

Approbatio Pontificis.

§. 2. Quare nos attendentes, Episcopum dictam præceptoriam sive prædium, sive beneficium, sive quodvis aliud, cum sua Ecclesia sine dispensatione Apostolica retinere non posse, ideoque justæ Michaelis postulationi assentientes, prædictam declarationem & quicquid ab ipso Auditore in hac decretum est, Præsentium auctoritate confirmamus, appellatione hujusmodi, & quacumque provocatione, vel protestatione ex parte Episcopi interjecta non obstante.

Nulli ergo &c.

D.P.An. 11. die 29. April

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, tertio kal. Maij Pont. nostri Anno xi.

LXXXIII.

De Electione, numero & qualitatibus Magistrorum sacræ Theologiæ, de cetero in Provinciis Italiæ eligendorum ex Ordine Fratrum Eremitarum S. Augustini.

Alia de hoc Ordine scripsi apud Alexand. IV. constitut. 6. Licet. sup. fol. 110. in Tomo 1.

Quoad promovendos hujus Ordinis Fratres ad Doctoratus, & Magisteria in sacra Theologia in Provinciis Hispaniarum, & Indiarum attende constitut. S. D. N. Urbani VIII. 40. Romanus. inf. tom 4. ubi alias Constit. de hoc Ordine tractantes indicatas reperies.

Edita An. D. 1583.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilectis filiis Priori generali, & Fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini Provinciarum Italiæ.

Exordium.

Dominicum gregem sollicitudini nostræ commissum, internis oculis perspicacius introspicientes, Religiosorum, & eorum, qui mundanis abjectis illecebris, Altissimo in humilitatis spiritu famulantur, præcipuam curam gerere, & ea, quæ professioni illorum adversari, seu quomodolibet illorum quietem, & felicem statum perturbare posse videntur, de medio tollere, quantum ex alto Nobis conceditur, satagentes, mentis nostræ aciem ad ordinem vestrum ab ipso Sancto Aurelio Augustino institutum præcipua cura convertimus.

Causa hujus const.

§. 1. Cumque inter vos summa cum totius agri Dominici fertilitate, quamplurimi sacris litteris operam navantes, ad Lectoris, Baccalaurei, & postremò Magistri, seu Doctoris in sacra Theologia gradum promoveri, & promoti certis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, & superioritatibus, juxta Ordinis & regulæ vestræ statutorum, & institutionum formam, & continētiam frui, & gaudere cōsueverint. Et propterea multi propriis potius quàm communibus commodis servientes, seipsos publicis officiis, oneribus, & laboribus subtrahere satagentes, ad Magisterii, seu Magistri sive Doctoris gradum properanter anhelant illum modis omnibus ambientes adeo, ut nisi malo hujusmodi celeriter occurratur, brevi tempore dubitandum sit, ne plures Magistri, quam discipuli in vestro Ordine præsertim in Provinciis Italiæ, reperiantur, & cum omnes privilegio magisterii, seu magistri, vel doctoris suffulti fuerint, nemo qui necessaria singulorum Monasteriorum, seu domorum vestrarum munia exercere velit, reliquus futurus sit. Unde factum est, ut fratres Eremitæ Ordinis vestri Provinciarum extra Italiam constitutarum, Magistros seu Doctores, nisi magna cum cautela, & parvo numero à certis annis citra non admiserint, nec admittant de præsenti.

Præscriptio numeri, & qualitatum Magistrorum in Theologia eligendorū. Ac tempus promovendi, & locus.

§. 2. Nos igitur malis hujusmodi occurrere, & communi utilitati vestrum omnium consulere, & ut posthac nōnisi idonei, & in numero decenti ad Magisterium, sive Magistri aut Doctoris gradum promoveantur, providere volentes, Prædecessorum nostrorum, & præsertim felicis recordationis Bonifacii Papæ

Octavi, qua aliàs per suas Litteras sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Kal. Maij, Pontificatus sui Anno decimotertio, Ordinis Fratrum Prædictorum Magistros hujusmodi creandi modum & normam præscripsit, inhærentes. Motu proprio, non ad vestram, seu alicujus vestrum super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra certa scientia, & spontanea voluntate, ac de Apost. potestatis plenitudine, decernimus, ordinamus, volumus, mandamus, vetamus, & prohibemus, ne posthac Prior Gener. Ordinis vestri pro tempore existens, neque etiam ipsum Capitulum generale capitulariter congregatum, aut quodcumque Capitul. sive Congregatio Provincialis, cujuscũque Provinciæ intra Italiam constitutæ, sive alii quicumque, quacumque Ecclesiastica sive mundana præfulgeant dignitate, & potestate, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, prætextu cujuscumque consuetudinis etiam immemorabilis, sive privilegii aut indulti Apostolici ex quacumque causa quomodolibet pro tempore, etiam Motu proprio per quoscumque Prædecessores nostros, aut Nos forsan concessi, & innovati, quoscumque quantumcumque idoneos, & habiles ad Magisterium, sive Magistri, aut in sacra theologia Doctoris gradum, & dignitatem quomodolibet efferre aut promovere, seu efferri, & promoveri permittere possit aut valeat, audeat seu præsumat, nisi singulis sex annis in singulis Capitulis Generalibus, coram Definitoribus, & in ipso Definitorio, & non ultra duos ex singulis Italiæ Provinciis, seu Congregationibus, ac aliàs modis, formis, locis, temporibus, & à personis infrascriptis examinandos, & approbandos, videlicet, ut in Capitulis Provincialibus, à vobis, & singulis vestris Italiæ Provinciis seu Congregationibus, statutis temporibus celebrari solitis ex vobis ipsis, & ex singulis quibusque respectivè Provinciis seu Congregationibus, si fieri possit, sin autem ex vicinioribus, viri Magistri in sacra Theol. moribus, & doctrina idonei duo, qui ad Magisterii gradum, modo, & forma infrascriptis promovendos examinare, & in eorum, & cujuslibet eorum vitam, & mores inquirere, illorumque concursus audire, ut de eo sive eis rectè judicare possint, & valeant, eligantur, jurentque Electi ipsi, se solo Religionis zelo, omni humano affectu postposito, illos sese electuros, quos vita, moribus, & doctrina idoneos, seu idoneiores ex suæ cujusque conscientiæ judicio judicabunt.

Expérimentum & examen eorumdem.

§. 3. Omnes verò, & singuli de singulis quibuscumque Italiæ Provinciis, seu Congregationibus respectivè, qui se ad Magistri seu Magisterii vel Doctoratus hujusmodi gradum, & dignitatem ascendere posse confident, ex ipsis quibusque respectivè Provinciis seu Congregationibus, (si aderunt) sin autem etiam ex aliis dummodo proveniendi ipsi ad aliquod Monasterium illius Provinciæ, in qua promovendi fuerint, transferantur, & ab eo in filios legitimè suscipiantur, summa cum diligentia, & maturitate ab Electis hujusmodi examinentur, & in eorum omnium, & singulorum scientia, & doctrina periculum fiat, & experientia, & centum formatis schedulis distinctiones, & punctos ex quatuor Magistri sententiarum libris, vigintiquinq; scilicet ex libro quolibet exceptos continentibus, illisque in urnam conjectis, singulæ fortè extrahantur, quæ singulis promovendis incontinenti assignentur, & super schedulis ipsis sive punctis sibi assignatis, qui fortè obvenerint, singuli promovendi, vigintiquatuor horarum spatio in præsentia duorum, sicut præmittitur, Electorum, & aliorum doctorum, virorum, ac Patrum vocalium ipsius Capituli Provincialis, lectionem, ut vocant, scholasticam legere, & ex ea conclusiones suo arbitrio disputandas proponere, & contra ipsos omnes & singulos, sicut præfertur, electi seu aliàs præsentes, saltem tres Magistri arguere & contradicere teneantur. Et insuper inter promovendos ipsos fiat concursus, ut quis eorum alio seu aliis magis idoneus repertus fuerit, aliis posthabitis, præferatur. Examinibus verò, & concursibus singulis in suis quibusque Provincialibus Capitulis modo, & forma præmissis, perfectis, omnes, & singuli, qui examinibus, & concursibus ipsis, sicut præfertur, electi præfuerint, prævio eorum, & cujuslibet ipsorum juramento, singulis pro suis conscientiis solum Deum, & Religionis Christianæ profectum præ oculis habentes, omni, & quocumque alio affectu postposito, quos idoneos, seu magis idoneos reputaverint, in schedula eorum, & cujuslibet eorum propria manu scripta seu subscripta adnotare, & Priori Generali in generali Capitulo quolibet sexennio celebrari solito coram Definitoribus, seu majori illorum parte, & in ipso Definitorio, & non alibi, sub poena excommunicationis præsentare curabunt.

Facultas Prioris generalis eos promovendi.

§. 4. Ex ipsis autem modo, & forma præmissis, & singulis Provinciis, seu Congregationibus electis examinatis, & pro idoneis, seu magis idoneis approbatis, & receptis Prior generalis pro tempore existens, in loco ipso Definitorii, & non alibi, & coram ipsis Definitoribus, seu majori illorum parte, duos, & non plures singulis sex annis, & in Generali Capitulo ex singulis Italiæ Provinciis seu Congregationibus eligere, illosque in sacra Theologia Ministros, sive Doctores, creare, & facere, auctoritate nostra possit, & valeat, sicque per ipsum Priorem Generalem assumpti, & promoti, in ipsa sacra Theologia Magistri verè, & realiter ubique, tam tota Italia quàm extra in quacumque Provincia vel Congregatione censeantur, & existant. Omnibusque & singulis gratiis, privilegiis, exemptionibus, præeminentiis, & superioritatibus, tam à jure communi quàm statutis, & consuetudinibus Ordinis vestri in sacra Theologia Magistris, & Doctoribus concessis, & indultis, & quibus alii quicumque in sacra Theologia Magistri, seu Doctores in publicis quibuscumque Gymnasiis, aut Universitatibus ad Magisterii, seu Magistri vel Doctoris gradum promoti, & assumpti, uti, frui, potiri, & gaudere soliti sunt, & consueverunt, utunturque, potiuntur, & gaudent, uti, frui, potiri, & gaudere possint, utanturque, fruantur, potiantur, & gaudeant, liberè, & licitè, ac pacificè, & quietè. Nos enim tibi dilecto filio Priori generali moderno, & pro tempore existenti, modo & forma præmissis à Provincialibus Capitulis electos, & pro tempore eligendos, etiam absque alicujus loci Ordinarii, sive Collegii, aut Universitatis, sive Studii, aut Gymnasii generalis, sive illius Rectoris, aut cujuscumque Administratoris quocumque nomine nuncupati, & quacumque Ecclesiastica seu mundana auctoritate, & potestate fungentis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis licentia, ad Magisterii, sive Magistri, seu Doctoris in sacra Theologia hujusmodi gradum, præeminentiam, dignitatem, auctoritatem, & facultatem promovere, illisque omnibus, & singulis Magistri seu Doctoris in sacra Theologia insignia, auctoritates, facultates, & potestates singulis Magistris, & Doctoribus in ipsa sacra Theologia, per Nos aut quoscumque locorum Ordinarios sive Universitates, Collegia, Studia, Gymnasia, illorumve Rectores, sive Administratores quoscumque, aut alias quascumque personas, quacumque auctoritate, & potestate suffultas, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & de latere nostro Legatos, vel etiam quæcumque loca concedi solita, ipsis, sicut præfertur, electis, examinatis, & approbatis, quos ex singulis Provinciis, modo, & forma præmissis prævia de more professione fidei elegeris, & in Magistros seu Doctores assumpseris, dare, indulgere, concedere, & attribuere, etiamsi Capitulum Generale hujusmodi in Alma Urbe nostra, aut alibi, ubi Nos, & curiam nostram Romanam tunc temporis commorari contigerit, aut in aliis quibuscumq; Civitatibus in quibus Gymnasia & Studia generalia vigere dignoscuntur, aut in futurum quomodolibet erigentur, fieri, & celebrari contigerit, plenariè concedimus & indulgemus, Præsentium per tenorem.

Revocatio privilegii quibuscumque concessi

§. 5. Decernentes & districtè præcipiendo mandantes ne quisquam vestrum qui posthac cujuscumq; privilegii, etiam à Nobis, & Successoribus nostris, etiam Motu proprio cócessi, aut alias, quomodolibet impetrati prætextu, ad cujuscumque Doctoratus, aut Magisterii gradus, etiam a quibuscumque locorum Ordinariis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus

aut

aut de latere Legatis. sive in quibuscumque Gymnasiis aut Universitatibus in posterum promoti fuerint, Magistri aut in sacra Theologia Doctoris titulum, nomen, insignia, aut præeminentiam, seu privilegia, & exemptiones quascumque usurpet, aut usurpare, sive alias, aut aliter quam modo, & forma præmissis, concessis uti quomodolibet publicè vel occulte audeat seu præsumat sub pœna privationis ceterorum graduum, & inhabilitatis ad Magisterium, etiamsi aliquibus per Nos aut Successores nostros, ac Sedem Apostolicam, ut in sacra Theologia vere, & realiter Magistri seu Doctores sint, & existant, & omnibus gratiis, privilegiis, exemptionibus, & indultis, quibus ceteri Magistri & Doctores potiri, & gaudere consueverint, potiantur, & gaudeant, quomodolibet concessum extiterit. Interdicentes etiam, prout earum tem Præsentium tenore interdicimus omnibus, & singulis Italiæ Provinciis prædictis, & quibuscumque Congregationibus vestris, ne quemquam ad Magisterium, sive Doctoratum, approbare aut proponere aliter, alibi, aut aliàs, quàm præscriptis modis, formis, personis, & locis, ac temporibus, possint aut valeant, quovis quæsito colore vel ingenio.

Execut. torū deputatio. §. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Jacobo Episcopo Portuensi, moderno ac pro tempore existenti Ordinis vestri Protectori, necnon Mediolanensi Archiepiscopo, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ nostræ Apostolicæ generali Auditori, per Præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes nostras Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra, aut alicujus vestrum fuerint requisiti, seu eorum alter fuerit requisitus, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes; faciant auctoritate nostra, præmissa omnia, & singula, ab omnibus, & singulis, quos tangunt, seu tangere poterunt quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari. Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas, per eos seu eorum alterum inflictas, & comminatas, sæpius aggravando, & reaggravando, etiam invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ. §. 7. Non obstantibus felicis recordationis, Gregorii Decimi, ac Bonifacii Octavi prædecessorum nostrorum de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore Præsentium ad judicium ultra tres dietas non trahatur, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, etiam Maremagnum appellatis, ex quacumque, etiam onerosa, & necessario exprimenda causa, tam vobis & Ordini vestro, quàm singulis vestris Provinciis, Congregationibus, & domibus, seu Monasteriis, aut particularibus personis, quàm etiam quibuscumque locorum Ordinariis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus aut de latere Legatis, vel etiam Gymnasiis, & Studiis, seu Universitatibus quibuscumque, etiam Magistros, ipsos in sacra Theologia creandi, & promovendi modum, formam, & normam præscriben. etiam cum quibusvis etiam insolitis, & efficacioribus, ac derogatoriarum derogatoriis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio concessis, & innovatis, ceterisque contrariis quibuscumque Quibus omnibus etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die 25. Junii, millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, Pontificatus nostri Anno 12. D. P. An. 12. die 25. Junii.

Declaratio præcedentiæ inter Ordines Mendicantium, & inter Confraternitates Laicorum, in processionibus. LXXXIV.

Adverte quod Pius V. generaliter dedit Præcedentiam Fratribus Prædicatoribus Ordinis S. Dominici ante alios Mendicantes, ut sup. in ejus const. 71. Divina. Et Clem. VIII. eisdem eam concessit ante omnes Regulares, exceptis canonicis, & clericis sæcularibus, ac antiquis Ordinibus Monachorum inf. in sua const. 13. Inter cætera. Tom. 2.

GREGORIUS PAPA XIII.

Edita A. D. 1583.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EXposcit Pastoralis officii munus, cui disponente Domino præsidemus, ut ad ea sollicitè intendamus, per quæ discordiarum & litium, ac controversiarum quarumlibet, præsertim inter personas Ecclesiasticas materia tollatur.

Causa const. §. 1. Sanè Nobis nuper innotuit, quòd in multis civitatibus, & Diœcesibus diversarum mundi partium nonnullæ lites, causæ, & controversiæ inter fratres Mendicantes, aliæ etiam similes lites, & controversiæ inter confratres Confraternitatum Christifidelium, super præcedentia vel jure præcedendi, ortæ jam sint, & oriri facile possint.

Extinctio litium. §. 2. Nos considerantes lites, causas, & controversias hujusmodi in Ecclesia, præsertim inter religiosas personas, quæ relictis mundi vanitatibus famulatum & votum suum in humilitatis spiritu Domino, & Deo nostro, qui se pro nobis usque adeo humiliavit ut formam servi acciperet, exhibere, & persolvere profitentur, non modicam illi præclaræ, Deoque præcipu dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem infundere, populoque scandalum generare, ac propterea illas omni ratione submovendas, publicæq; religionis tranquillitati, ac ministrorum Ecclesiasticorum reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum consulendum esse rati, ac supremam huic negotio manum apponere volentes, necnon causas, lites, seu controversias hujusmodi ubilibet, & coram quibusvis Judicibus motas, & in quibusvis instantiis indecisas pendentes ab eisdem Judicibus harum serie ad Nos advocantes, illasque penitus extinguentes, eisdemque Fratribus Mendicantibus, ac Confratribus super præmissis perpetuum silentium imponentes.

Definitio differentiæ circa præcedentiam. §. 3. De Nobis attributæ potestatis plenitudine volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quod quicumque ex dictis fratribus Mendicantibus inter se de præcedentia hujusmodi contendentibus, aut Confratribus Confraternitatum prædictarum, inter quos lites & causæ præmissorum occasione ortæ jam sint, seu oriri contigerit in futurum, qui in quasi possessione præcedentiæ ac juris præcedendi sunt, ii, (quibuscumque reclamationibus, protestationibus, appellationibus, & aliis subterfugiis prorsus remotis, & cessantibus, & postpositis) in processionibus tam publicis quam privatis præcedere debeant. Quando verò non probetur, aut non constet de quasi possessione præcedentiæ hujusmodi, inter fratres quidem Mendicantes, ii, qui antiquiores in loco controversiæ, inter Confratres verò inter se litigantes, ii, qui prius saccis usi sunt, in processionibus tam publicis quàm privatis præcedere debeant, ita ut si contigerit nova Monasteria aut domus alicujus Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria aut domus prius erecta, & instituta sint, ille Ordo, qui prius Monasterium seu domum in loco habuerit, præcedat.

Declaratio definitionis. §. 4. Præterea quia inter prædictos Ordines plerumque alia in processionibus, & alia in Conciliis generalibus,

libus, & aliis actibus, publicis sive privatis, ratio circa modum præcedendi servatur, nolumus per præsentes prærogativis dictorum Ordinum, quoad præcedentias hujusmodi quæ propriis Ordinibus, præterquam in processionibus prædictis debentur, aut Fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in processionibus publicis sub Conventualium Sancti Francisci, aut Minorum de Observantia Fratrum nuncupatorum, Cruce, ut solent, incedere possint, aliquod præjudicium generari.

Clausula sublata.

§. 5. Sicque per quoscumque Judices,& Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari,& definiri debere, ac quicquid secus super his à quoquâ quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogat.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus,& ordinationibus Apostolicis, Ecclesiarum, Monasteriorum, Ordinum, Congregationum, domorum, ac Confraternitatum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis,& innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem ut Præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in judicio quàm extra adhibeatur, quæ Præsentibus Litteris adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 12. die 15. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die 15. Julii, millesimo quingentesimo octuagesimo tertio, Pontificatus nostri anno duodecimo.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1583. Indict. 12. die vero Dominico 17. mensis Junii, Pontificatus vero Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. Gregorii divinâ providentiâ Papæ XIII. Anno duodecimo, retroscriptæ Litteræ Apostolicæ in forma Brevis expeditæ, & affixæ fuerunt in acie Campi Floræ ut moris est, per nos Petrum Guerram, & Melchiorem Riccium ejusdem Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Jo. Baptista Bagni Magister Cursorum.

LXXXV. Forma publicandi resignationes beneficiorum Ecclesiasticorum, in Curia, & extra.

Quæ autem resignationes ab Episcopis admitti possint, definivit Pius V. sup. in ejus constitut. 58. Quanta. Formamque desuper litteras Apostolicas expediendi præfinivit in constit. 32. Cogit fol. 232.

De consensus autem resignationum receptione, & extensione, & aliis vide Clemen. VIII. constitut. 17. Sanctissimus. ubi notavi, fol. 75. Tom. 3.

Edita A. D. 1584.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa const.

HUmano vix judicio ita bene quicquam,& providenter sanciri potest, quin usus sæpe aperiat, doceatque, id quod salubre fore credebatur, minus experiendo prodesse, quod in illis constitutionibus, quas ad prohibendas simulatas occultasve beneficiorum Ecclesiasticorum resignationes diversi Romani Pontifices multifariam ediderunt, & fel. recordat. Pius Papa Quintus prædecessor noster novissimè promulgavit, cognoscimus accidisse.

Omnes resignationes & jurium concessiones publicari debent intra sex menses si beneficia sint citra montes, si verò ultra intra novē.

§. 1. Nos hoc malum, prout occasio necessitasque postulat, coercere volentes, statuimus, ut posthac omnes & quæcumque resignationes, etiam causa permutationis ac commendarum, & etiam Litteris Apostolicis non confectis, & possessione non habita, necnon litis, & jurium quorumcumque concessiones ac retrocessiones, quæ deinceps de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, in nostris seu Romani Pontificis pro tempore existentis manibus, ac etiam coram Notario publico,& testibus fient,& à Nobis vel illo, seu nostro vel illius mandato admittentur,& super eis provisiones, & quæcumque aliæ dispositiones, sive temporales, sive perpetuæ, aut ad hoc mandata Apostolica sub quacumque forma,& quibuscumque etiam S. R. E. Cardinalibus, ac piis locis quocumque privilegio suffultis, facta publicari debeant cum Litteris Apostolicis desuper confectis, intra sex mēses, si beneficium citra montes fuerit, ultrà verò intra novem à data concessionis gratiæ, non autem à die præstiti super ea consensus numerandos, etiam si postea concessio gratiæ hujusmodi ex quavis causa, diversisque subsequentibus datis, ac quotiescumque & quovis modo reformata,& valida reddita fuerit pluresque & quotquot in alium vel alios cessiones, ac etiam in ipsummet primum resignantem vel cedentem, retrocessiones termino prædicto nondum elapso intercesserint, ita ut unicus dumtaxat terminus omnibus his successivis cessionibus ac retrocessionibus decurrat, ut qui postremus gratiam habuerit, publicationem hujusmodi facere, ceteraque omnia hic præscripta intra eumdem terminum præstare teneatur.

Forma publicandi resignationes, & cessiones.

§. 2. Ipsa autem publicatio in Cathedrali,& in beneficii Ecclesia, vel Ecclesiis, si in pluribus illud sit, fiat ubique, dum frequens populus ad Missarum solemnia convenerit palam omnibus litteræ Apostolicæ prædictæ, earumve transumptum authenticum exhibeatur claraque & intelligibili voce resignatio, seu cessio hujusmodi, ac beneficii qualitas,& invocatio, nominaque & cognomina resignantis, seu cedentis, ac illius in cujus favorem gratia hujusmodi facta est, pronuncientur, ita ut hæc omnia possint ad notitiam omnium ibi existentium verisimiliter pervenire, scriptoque de his omnibus exemplo collato valvis dictarum Ecclesiarū affixum relinquatur. Si verò Ecclesia beneficii ruralis, sit, aut populo, conventuque careat, eo casu in Parochiali, intra cujus Parochiæ limites beneficium ipsum consistit,& in Cathedrali Ecclesia, vel si locus bello, seu peste, aliisve manifestis periculis subjaceat, tunc in proxima parochiali, ac etiam in Cathedrali Ecclesia, vel si aditus ad illas, aut utramvis minimè sit securus, in alia cathedrali vel parochiali viciniori periculorum immuni publicatio hujusmodi peragatur.

Declaratio circa apprehensionem beneficiorum &c.

§. 3. Is quoque in quem disponi, vel mandari de beneficio etiam litigioso, vel accedente non possesso, sub quacumq; forma contigerit possessionem beneficii intra dictum tempus vigore LitterarumApostolicarum desuper confectarum, nec aliàs apprehendere debeat,& si propter litem aut aliud legitimum impedimentum nequiverit, saltem litteras Apostolicas cum earum publicatione si tunc facta erit, Judici seu executori illarum vel aliis ad quos pertinet, per se vel procuratorem suum legitimum, intra idem tempus præsentare, & apud illum vel illos pro ipsarum Litterarum executione instare, & possessionem hujusmodi instanter petere teneatur.

Forma prædicta servari debet in omnibus beneficiis specificè & non per æquipollens.

§. 4. Ceterum modus,& forma hic tradita, semper & ubique debeat observari, nec alia vel æquipollens ullo modo admitti in omnibus hujusmodi resignationibus, cessionibus,& retrocessionibus, de quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, tam virorum quàm mulierum dignitatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, sæcularibus & quorumvis Ordinum, etiam Militiarum regularibus, etiam electivis, & manualibus, ac etiam de jure patronatus laicorum illu-

illustrium, & aliàs quomodocumque existentibus, sive pacificis sive in petitorio, sive in possessorio litigiosis, etiam de quibus in Consistorio nostro disponi consuevit, seu debet, quæ posthac ex quacumque causa fient, & per Nos ac prædictos Successores, extra tamen dictum Consistorium, administrationis, possessionis, fructuum, etiam omnium, ac rerum, & jurium quorumcumque. Ad prædictorum tamen observationem eum, in quem juris sit cessio beneficii, quod tempore cessionis hujusmodi, & ante illam vigore litterarum Apostolicarum, ut suprà si ad id tenebatur, publicatarum realiter possidebat, nolumus obligari.

Annullatio resignationum & cessionum, non observatis prædictis.

§. 5. Quod si quicquam prædictorum omnium omissum fuerit, dictis terminis, ut cuique præscripti sūt, elapsis, omnes dispositiones & gratiæ resignatorum, & cessorum beneficiorum, aut jurium hujusmodi cum omnibus inde secutis, sive pacificis, sive de litigiosis, sint irritæ, & inanes, nullaque alia gratia super hujusmodi beneficio, sive jure cesso, iis quibus concessa fuerit, suffragetur, sed ipsi tales inhabiles, & incapaces sint ad hujusmodi beneficia sic resignata, & cessa, quandocumque obtinenda, illaque sive jura ab ipsa statim prima resignatione seu cessione, etiansi illæ aliàs nullæ, & invalidæ essent, vacavisse & vacare censeantur eo ipso, nec resignantibus, seu cedentibus, si postea in sua possessione remanent, constitutiones de annali, & triennali possessore, nec præsumptæ, aut tacitæ retrocessiones, etiam propter diuturnam continuæ possessionis hujusmodi tolerantiam, nec omnino aliud jus vel beneficium ullo tempore suffragetur, sed ipsa beneficia, sive jura sic à principio vacantia, à Sede Apostolica prædicta dumtaxat impetrari valeat, ac concedi. Illorum vero impetrationes, vel etiam Motu proprio concessiones, quibuscumque derogationibus suffultæ numquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus, vel implicitis comprehendatur, sed specialiter, & expresse ob non servatam præsentis constitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum resignantis, seu cedentis, & gratiam habētis dispositivè, & non conditionaliter fieri omnino debeant, quicumque sic impetrans, aut gratiam, etiam Motu simili habēs præfinitum cuique casui tempus prædictum a data concessionis gratiæ sibi factæ hujusmodi, ea omnia quæ cadens à jure prædicto debebat, præstare teneatur, & si pluribus gratiam hujusmodi fieri contigerit, is præ omnibus obtineat, qui primus publicationem suæ impetrationis fecerit, & possessionem adeptus fuerit, aut petierit, omniaque requisita prædicta adimpleverit, quamvis in data sit postremus, & possessio ab alio in publicando negligentiore prius apprehensa fuerit vel petita. Reservationibus omnibus nominis, administrationis fructuum etiam omnium, ac pensionum, & aliarum rerum quarumcumque, necnon facultatibus, indultis, & aliis concessionibus, tam ipsis resignantibus, seu cedentibus, qui tamen possessionem ab initio re ipsa dimiserint, quàm aliis, ex hujusmodi resignationibus cessionibus à Sede Apostolica factis nihilominus validis, plenumque effectum sortituris.

Declaratio quod procedi possit, causa liti ipsi contra cedentem nec successor vene ad causam.

§. 6. Sed ne in beneficiis super possessione vel proprietate litigiosis litis prosecutio turbari valeat, vel differri, in causis hujusmodi contra cedentem ad ulteriora, etiam ad sentētiam definitivam, & rem judicatam ac illius executionem quousque ille qui gratiam ex resignatione seu cessione, aut ex omissa forma publicationis hujusmodi obtinuit, ad causam, per se, vel Procuratorem legitimum accesserit, litemque hujusmodi susceperit, eodem modo, & ordine procedi possit, quo potuisset legitimè si cessio hujusmodi facta non fuisset, ac quicquid interim sic procedēdo decretum, & expeditum fuerit, sive cum cedente, sive contra eum, etiam postquam ipse vel quivis alius incumbentia sibi secundum prædicta prætermiserit, nō solum circa fructum, sed etiam circa possessionem, & ipsum jus, quod cessum est, valeat omnino & vim obtineat, illumque ipsum, cui gratia facta est, non minus afficiat, quàm si ipso legitimè citato contra eum decretum & expeditū fuisset, nec ipse adversus hæc, prætextu nōacceptatæ gratiæ, vel etiā illius ignoratæ, aut citationis, vel intimationis executioni contra ipsum minimè demandatæ, aliave ratione valeat excusari. Possit tamen ipse, etiā si in lite, & causa hujusmodi subrogatus non sit quandocumque ad illius prosecutionem, & terminationem venire, & à Judices coram quo causam ipsam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipsis statu, & terminis, in quibus tunc eam esse repererit, etiam absque rescripto speciali admitti.

§. 7. De beneficiis autem quæ deinceps in manibus Ordinariorum collatorum, etiam, Cardinalium, etiam indulta, & facultates ad hoc ab Apostolica Sede habentium, ac Legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam specialium ejusdem Sedis extra Romanam curiam resignari, etiam ex causa permutationis contigerit, ipsi intra mensem negotium universum admissionis, vel rejectionis resignationis hujusmodi, & si per eos facienda erit, provisionis resignati beneficii, juxta Apostolicas, & alias canonicas sanctiones omnino absolvant. Et qui sic provisus fuerit, intra tres menses à die sibi factæ provisionis illam publicet, & possessionem beneficii capiat modo & forma supradictis, alioquin illis elapsis nulla sit ejus provisio, & beneficium vacare censeatur eo ipso.

Forma admittendi & publicandi resignationes, quæ fiunt coram Ordinariis vel Legatis.

Pœnæ inobedientium.

§. 8. Ordinariique, & alii prædicti qui hæc, uti eis præscribuntur, non perfecerint, eo casu potestate disponendi de ipsis beneficiis sint ea vice privati, eorumque dispositio eo ipso ad Sedem Apostolicam devoluta existat, aut aliis idoneis ab ipsa Sede dumtaxat modo, & forma prædictis concedantur. Decernentes sic per quoscumque judicari debere, necnon irritum, & inane, quicquid secus super his per quoscumque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ. Hæc bulla Pii quinti est indicata in rubr.

§. 9. Non obstantibus prædicti Pii Quinti, & aliis omnibus aliorum Prædecessorum nostrorum constitutionibus de publicandis resignationibus hujusmodi hactenus editis, & reformatis, quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis resignationibus, & cessionibus, quæ, in manibus nostris hucusque factæ, & à Nobis admissæ sunt, & tempus ad eas publicandas, juxta dicti Pii prædecessoris constitutionem nondum effluxit, constitutio ipsa, quoad eas dumtaxat, integrè observetur. Necnon resignantium sive cedentium voluntatibus, conditionibus, protestationibus, & clausulis, in ipsismet resignationibus, & cessionibus, seu procuratorum constitutionibus, & mandatis, ac alias etiam ad præservationem suorum jurium & significationem quod non aliter nec alio modo resignant seu cedunt, appositis, & quacumque verborum vi formula, & multiplicatione expressis, necnon indultis, privilegiis, & gratiis Apostolicis, etiam prædictis Cardinalibus, ac eorum & nostris familiaribus continuis commensalibus, necnon Litterarum Apostolicarum Scriptoribus Abbreviatoribus, ceterisque Romanæ Curiæ officialibus, & ex quibusvis causis quomodocumque concessis & confirmatis, quæ omnia etiam tollimus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum fides.

§. 10. Ut autem Præsentes amplius innotescant, volumus, ut earum exemplis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique, in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Mandamusque illas in librum quinternum appellatum, Cancellariæ Apostolicæ ad perpetuam rei memoriam de more referri.

D.P.An. 12. die 5. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Non. Januarii, Pontificatus nostri anno duodecimo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1584. *indict.* 12. *die verò* 19. *mensis Januarii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii divina providentiā Papæ XIII. Anno* 12. *retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valvis seu portis Ecclesiarum S. Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, necnon in valvis Cancell.*

apo-

1584. *Apostol. & in acie Campi Floræ, per nos Jo. Freile, & Nicolaum Taglittum Curs.*

Claudius Mongeat Mag. Curs.

LXXXVI Major sacri Eremi Camaldulensis, potest quando sibi expedire videtur, conferre Eremitis sibi in Eremo subjectis, quatuor Odines minores. Et Cardinales Episcopi ad dictum Eremum accedentes, possunt, etiam extra tempora, & non servatis interstitiis, sacros Ordines eisdem conferre, si ipsi Majori idonei videntur.

Cuncta quæ concernunt Ordinem Camaldulensem indicavi sup. in Alex. II. const. 1. Nulli. fol. 26. in Tomo 1.

Edita An. D. 1584.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilecti filiis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus indulti.

CUm interna quies Fratrum Eremitarum Eremi Camaldulensis ad quam consequendam ipsi Fratres Eremitæ, deserti loca petierumt, non parum soleat perturbari, quando ad Ordines sacros suscipiendos foras exeunt.

Indultum de quo in rubr.

§. 1. Nos huic incommodo providere volentes, Tibi ut quando expedire videbitur, quatuor minores, necnon S. R. E. Cardinalibus qui ad dictum Eremum pro tempore accesserint, si Episcopi fuerint, ut omnes sacros etiam Presbyteratus Ordines, etiam extra tempora à jure statuta, & non servatis interstitiis, Fratribus Eremitis prædictis, dummodò ad id judicio tuo idonei existant, super quo conscientiam tuam oneramus, conferre, ipsisque fratribus Eremitis illos recipere, liberè, & licitè valeatis, Apostolica auctoritate tenore Præsentium facultatem concedimus.

Clauf. derog.

§. 2. Non obstantibus Synodalis, Provincialis, & Generalis Conciliorum, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 12. die 7. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 7. Januarii millesimo quingentesimo octuagesimoquarto, Pontificatus nostri Anno Duodecimo.

LXXXVII. Institutio Festivitatis S. ANNÆ matris B. MARIÆ Virginis, pro die 26. mensis Julii duplici officio celebrandæ.

Hoc festum de præcepto ubique observari jussit Greg. XV. in sua Const. 24. Honor laudis. inf. tom. 4. ubi vide notata de S. Joachimo sponso S. Annæ, & de S. Joseph sponso Beatissimæ Virginis Mariæ, cujus ista mater extitit.

Edita A. D. 1584.

GREGORIUS EPICOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

B. Anna peperit Mariã Virginem, ex qua natus est nobis Salvator Mundi.

SAncta mater Ecclesia, quæ salutaribus nos semper instruit documentis, annuas fidei filiis venerandas proponit Sanctorum celebritates, qui in terris non solum exempla ad salutem reliquerũt, sed in cœlo beati fidelium patrocinium suscipere, eorumque orationes, & vota suis precibus adjuvare non cessant. Quam Nobis opem apud misericordem DEUM credimus Beatam ANNAM assiduè impẽdere, quæ tanta in humanum genus præstitit beneficia, ex ea enim nata est Beata MARIA semper Virgo, digna à DEO effecta, quæ Nobis JESUM CHRISTUM pareret SALVATOREM. Et licet ejus nomini sanctis obsequiis honorando humana par esse non queat infirmitas, ne tamen quod potest omittatur.

Hic ideo Pont. S. Annæ festum celebrari jubet.

§. 1. Nos ad ejus merita pro cultu decoranda, universalemque Ecclesiam jucundissima illius recordatione lætificandam, necnon aliquam in illa devotionem, quam usque ab exordio nascentis Ecclesiæ, insignia quoque templa, & religiola loca in ejus honorem toto Orbe constructa testantur, in Christianorum cordibus excitandam præcipimus, ut perpetuis futuris temporibus, B. ANNÆ dies festus septimo Kal. Augusti per totius Orbis Ecclesias duplici Officio, de Sancta, videlicet, nec Virgine nec Martire, quod est in communi, quotannis recolatur, diesque prædictus imprimendis Romanis, & aliarum Ecclesiarum kalendariis addatur, & duplex ei adscribatur. Sicubi verò festus B. ANNÆ dies supradictus ex fidelium devotione seu consuetudine, præcepto aut indulto Apostolico majore aliqua celebrari consuevit observantia, ea omnino ibidem retineatur.

§. 2. Mandantes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & ceteris Ecclesiarum Prælatis per universum Orbem constitutis, ut faciant præsentes Litteras in suis quisque Ecclesiis, Provinciis, Civitatibus, & Diœcesibus solemniter publicari, & ab omnibus Ecclesiasticis personis tam sæcularibus quam quorumvis Ordinum regularibus inviolate observari, etiam si in recentibus Breviarii, & Missalis reformationibus prædicta solemnitas fuerit prætermissa.

§. 3. Volumus autem ut Præsentium exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigilli personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides ubique gentium, & locorum adhibeatur quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Kal. Maij, Pont. nostri anno duodecimo.

Anno à Nativitate D. 1584. Indictione 12. die verò Mercurii 9. mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. anno duodecimo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Ecclesiæ S. Joannis Lateranen. & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ per nos Alexandrum Parabiacum, & Nicolaum Tagliettum Apostolicos Curs.

Franciscus Beron Mag. Curs.

Declaratio, & extensio constitutionis Pauli III. de privilegio Mercatorum Ripæ Urbis, quod eorum libri concordantes cum libris Proxenetarum plenè probent, & executionem paratam habeant sicut obligationes Camerales, contra quascumque personas, & etiam mulieres conjugatas.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

CUm alias fel. rec. Paulus Papa Tertius prædecessor noster quadam sua perpetuò valitura constitutione, etiam rec. mem. Pium Quartum, & Pium Quintum Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros confirmata, inter alia statuerit, & ordinaverit, quod ad probandum credita dilectorum filiorum Mercatorum Ripæ Almæ Urbis nostræ, sufficerent libri eorumdem Mercatorum, cum libris dilectorum filiorum Proxenetarum concordantes, qui haberent eamdem executionem, ac si essent obligationes in forma Cameræ Apostolicæ, contra omnes personas, etiam S. R. E. Card. cum decreto etiam irritanti, ac sublata quavis aliter judicandi facultate, & aliàs prout in dicta constitutione plenius continetur.

§. 1. Cumque tractu temporis plures difficultates ortæ fuerint, an dicta constitutio etiam contra mulieres in eisdem libris descriptas, tam cum earum viris, quàm viduas locum habeat, unde datur ansa debitoribus altercandi, & sic solutiones effugiendi, vel in longum protrahendi, in grave ipsorum mercatorum damnum, & præjudicium. Nos pro pastoralis officii nostri debito, omnes hujusmodi litium, & controversiarum occasiones & ambages de medio tollere, omnemque in posterum

super

super præmissis hæsitandi vel dubitandi materiam succidere, aliasque super præmissis opportunè providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas, ac qualcumque lites, & causas, seu controversias, tam judiciales, quàm extrajudiciales inter prædictos Mercatores dictæ Ripæ, & quemcumque, vel quoscumque ipsorum ex una, & qualcumque mulieres, & conjugatas, ac etiam absque vel cum earum viris agentes, ac etiam eosdem viros, necnon etiam viduas, & quascumque alias personas ex altera partibus, super præmissis hactenus quomodolibet ortas, ac etiam coram quibuscumque Judicibus, & Tribunalibus, ordinariis, & extraordinariis, delegatis & subdelegatis, ac aliàs quomodolibet, & ubilibet, indecisas pendentes, in statu & terminis in quibus reperiuntur, illarum statum, seu status & merita, nominaque & cognomina & gradus, & qualitates Judicum, & collitigantium, juraque & titulos illorum, Præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, ad Nos harum serie avocamus, illasque sic avocatas, perpetuò extinguimus, cassamus & abolemus. Dictamque constitutionem ipsius Pauli prædecessoris, etiam contra qualcumque mulieres, tam liberas, quàm conjugatas, & etiam tam per se, quam cum earum viris, aut absque illis in dictis libris debitrices descriptas, etiam viduas, & quascumque alias personas, etiam perinde, ac si ita expresse in eadem constitutione cautum, specificatum, & dictum fuisset, omnino comprehendi, & locum habere, Apostolica auctoritate tenore Præsentium declaramus, sicque tam in præteritis, quàm in præsentibus & futuris perpetuò statuimus & ordinamus.

Aliter judicari prohibet, et partib perpetuum silentium imponit.

§. 2. Ac ita per prædictos, & quoscumque alios Judices, & Commissarios, etiam nostri Sacri Palatii causarum Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, sublatâ eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Ac etiam ipsis partibus collitigantibus, & quibusvis aliis personis perpetuum, in, & super præmissis silentium imponimus; necnon tam illis, quàm ipsis Judicibus, Commissariis, Auditoribus, Cardinalibus, & Legatis ne contra Præsentium tenorem quicquam facere, & attentare audeant, districtius, & expresse inhibemus.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obstantibus quibusvis litis pendentiis, & aliis præmissis, ac aliorum Prædecessorum, & nostra de non tollendo jure quæsito, si opus sit, necnon etiam quadam ejusdem Pii IV. prædecessoris, de similibus vel dissimilibus gratiis in Camera Apost. intra tres menses præsentandis, & registrandis, si opus sit, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon etiam Almæ Urbis, & Curiæ Romanæ, ac etiam ipsius Ripæ & quorumcumque aliorum Tribunalium, etiam Cameræ Apostolicæ, necnon Gubernatoris, ac Vicarii & Auditoris dictæ Cameræ, ac etiam Senatoris, & Curiæ Capitolii, etiam juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam illis & illorum, ac prædictis, necnon quibusvis aliis Judicibus, & personis, in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, & etiam consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, & confirmatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda esset, eorum tenores Præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis aliis quæ Paulus III. ac Pius IV. & Pius V. prædecessores prædicti, in constitutionibus, & illius confirmationibus hujusmodi voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 3. Maji 1584. Pontificatus nostri Anno duodecimo.

Dat. P. A. 12. 3. Maii.

Admissio & registratio in Cam. Apost.

Die 26. Novembris 1584. præsentes supradictæ litteræ Apostolicæ in plena Camera Apostolica præsentatæ, & die 3. Decembris subsequentis per eamdem Cameram referente Reverendiss. D. Ludovico de Torres dictæ Cameræ Decano, & Judice, ex ejusdem Cameræ decreto, dicta die 26. Novembris facto specialiter deputato, citato Magnifico D. Antonio Bonsiolo dictæ Cameræ generali Commissario, vigore specialis Chirographi manu suæ Sanctitatis signati, & eidem Cameræ transmissi, & admissi, & successivè in ejusdem Cameræ libris, scilicet lib. 5. Signaturarum, prælibati S. D. N. fol. 9. penes me infrascriptum ejusdem Cameræ Notarium, registratæ fuerunt.

Tydeus de Marchis Not.

LXXXIX.

Approbatio tertia, instituti & constitutionum Religionis, Clericorum Regularium Societatis Jesu, cum aliquorum dubiorum totali remotione, & privilegiorum confirmatione.

Similem ob alias excitatas difficultates sanctionem edidit Gregor. XIV. ut inf. in ejus constit. 10. Ecclesiæ, & aliam Paulus V. quam adhuc habere non potui. Et cetera de hac Religione inspice sup. in const. 25. Pauli III. Regimini. ubi notavi in Tomo I.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1584.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

AScendente Domino, & Salvatore nostro in naviculam, ecce motus magnus factus est in mari, ipse autem à Discipulis rogatus ventis imperavit, & facta est tranquillitas, quam Nos in Petri navicula collocati, turbinibus excitatis ab eodem Domino assiduis precibus postulantes, nostram interea operam, & laborem in frangendis procellosis fluctibus impendere non desistimus, cumque tanti laboris socios, & validos remiges divina Nobis providentia præparaverit, eorum opera in superandis sævientis pelagi tempestatibus Nos maximè sublevat, qui pro communi fluctuantium animarum salute propria commoda nihil pendunt, seque ad omnia discrimina exponunt.

Religionum omnium & signanter Societatis Jesu ministerium Christi fidelium valde prodest.

§. 1. In quo cùm aliarum Religionum studia, tum Societatis Jesu assiduus pro Christo labor, necnon usque ad finem perseverantia promptam se ostendit; cùmque prolem catholicæ Religioni valde proficuam, & ad omnia pericula pro universali Ecclesia subeunda paratam procreaverit, aliam atque aliam à prima non degenerem præstante gratia Dei quotidie substituit, ut Nobis eorum alumni per multiplices probationum gradus altius provecti, semper præsto sint, quos in rebus arduis suscipiendis fructuosos operarios adsciscamus; eos autem ut firmiorem Nobis opem ad prædicta navare possint, ab omni non modo injuria, sed etiam calumnia studemus intactos conservare. Quod ut à Nobis efficiatur, ipsius instituta tamquam fundamenta ejus præsidii, quod catholicæ Religioni impendunt, immota atque inconcussa, aliorum etiam Romanorum Pontificum exemplo, debemus Apostolica auctoritate tueri.

Cujus regul. Paulus & Julius III. approbarunt.

§. 2. Quorum fel. rec. Paulus III. & Julius etiam Tertius constitutiones, & laudabile dictæ Societatis institutum confirmarunt.

Paulus IV. à jurisd. Ordin. exemit.

§. 3. Paulusque idem eam ipsam ab omni quorumcumque Ordinariorum jurisdictione exemit.

Pius V. inter Mendicantes connumeravit.

§. 4. Quo instituto per Paulum Quartum examinato, & à Synodo Tridentina commendato, Pius Quintus idem prædecessor noster Societatem ipsam

Hujus religionis ad Christi fidelium animarum salutem instituta constitutionibus cavetur, quod

sam Ordinem esse mendicantem declaravit.

§. 5. Quæ omnia non immeritò ab eis sunt concessa ob egregias virtutes, & bona Societati antedictæ divinitus elargita, cujus præcipuus finis catholicæ est Religionis defensio, ac propagatio, animarumque in Christiana vita, & doctrina profectus: gratiæ quoque ejus vocationis est proprium diversa Orbis terrarum loca ex Romani Pontificis, seu Præpositi Generalis ejusdem Societatis directione peragrare, vitamque in quavis mundi parte agere, ubi salvandarum sua opera animarum copiosior proventus ad Dei gloriam speretur. Ad quem finem Spiritus sanctus, bonæ me. Ignatii Loyolæ Societatis ipsius Institutoris, ejusque sociorum excitator, media quoque prædicationum, ac cujuscumque ministerii verbi Dei, doctrinæque Christianæ, & spiritualium exercitiorum, aliorum item charitatis operum, & sacramentorum administrationis, ac præcipuè Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, horumque frequentioris usus accommodavit. Ad quæ sufficienter & pro dignitate præstanda, difficultates superandas, periculaque adeunda, quibus dictæ Societatis Religiosi in hujusmodi discursionibus, & ministeriis exponuntur, necesse est, ut ipsi talia obituri, magno virtutis, & devotionis præsidio muniantur, quod illis gratia in primis Omnipotentis Dei, simulque educatio ipsa, longa item in Societate probatio, necnon regularium, & constitutionum observantia præstare noscuntur.

Novitii biennio probentur, & deinde ad vota substantialia simplicia admittantur.

§. 6. Quibus constitutionibus, ut tantæ ponant rudimenta virtutis ad quam aluntur, statutum est, ut Novitii in Societate biennio probentur, quo expleto si ipsi perseverare voluerint, & Societati fuerit ab eis satisfactum (quoniam Societas ipsa non solis Novitiis & professis, ut reliqui regulares Ordines constat) tria substantialia vota simplicia, nisi quis interdum ad professionem, vel gradum Coadjutorum formatorum admittendus videretur, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ in eadem Societate ex Apostolico indulto, ac juxta vovendi formulam in eisdem constitutionibus expressam emittunt, ac secundum illas promittunt se eamdem Societatem ingressuros, hoc est ulteriorem aliquem illius gradum, prout Præposito videbitur Generali.

Postea vel ut Scholares, vel ut Coadjutores temporales cooptantur.

§. 7. Quibus votis emissis Novitii esse desinunt, & in Societatis corpus, qui litteris operam dederint, vel daturi sunt, ut Scholares approbati, alii verò ut Coadjutores temporales nondum formati, cooptantur, ac quantum est ex parte ipsorum perpetuò, ex parte verò Societatis, juxta Apostolica indulta, & constitutiones prædictas, tamdiu obligati sunt, quamdiu Præpositus Generalis eos in Societate retinendos esse censuerit. Quod ad Societatis conservationem maximè est necessarium, idque ab illius exordio provisum, & post experimento comprobatum est, idque initio ingressus illis explicitè manifestatur, atque ipsi conditionem hanc amplectuntur, quæ eis, si quos dimittere oporteat, multo est commodior, ut liberi potius quam votis obligati dimittantur, aliisque justis, & rationabilibus de causis.

Coadjutores simplicia vota post. emittunt.

§. 8. Coadjutores temporales non formati, qui non ad studia litterarum, sed ad domestica munia curanda destinantur, post aliquos annos, quibus Generali Præposito, & Societati satisfecerint, per tria item Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ vota licet publica, & in manibus Superioris emissa, non tamen solemnia, sed tum ex constitutionum præscripto, tum ex voventis, & admittentis intentione simplicia existunt, in Adjutorum temporalium formatorum gradum admittuntur.

Scholares prædicti alio probationis anno retinentur.

§. 9. Scholares vero studiis in Soietate absolutis, antequam professi, vel Adjutores spirituales formati fiant, non solum tertium adhuc ulterioris probationis annum, in devotionis, & humilitatis exercitiis impendunt, ut, si qua fortasse in re harum virtutum fervor per Litterarum occupationem intepuerit, per earumdem virtutum frequentiorem excitationem, ardentioremque divini auxilii invocationem recalescat, sed etiam in verbi Dei sacrarum, & scholasticarum lectionum, Pœnitentiæ que & Eucharistiæ sacramentorum Societatis ministerii tamdiu probantur, quamdiu Præposito Generali videtur, nec antequam ipsi Præposito sint planè perspecti, eique in omnibus satisfecerint, ad hujusmodi gradus promoveantur.

Ex iis, qui deinde ad professionem quatuor votorum admittendi sint.

§. 10. Qui enim ad professionem quatuor votorum admittendi sunt, eos juxta constitutiones easdem, & Apostolica decreta, & indulta, viros omnino humiles ac prudentes in CHRISTO, & in vitæ puritate, ac litteris conspicuos, diuturnisque ac diligentissimis experimentis probatos, atque Sacerdotes, & in ministeriis hujusmodi prius diu multumque versatos vocatio hæc requirit, utpote quos ardua maneant ministeria. Quo fit ut non omnes ad eamdem professionem idonei esse, nec tales sine longa exercitatione atque experimento fieri, aut etiam cognosci possint. Quapropter Societatis corpus in sua membra, & gradus idem Ignatius divino instinctu ita duxit disponendum, ut præter eos, quæ Præpositus Generalis ad professionem quatuor votorum idoneos esse censuerit, & nonnullos, quos interdum ad professionem trium admittere potest, reliqui etiam Sacerdotes, quorum vita, & doctrina in Societate diu probata esset, ac præposito Generali perspecta, & de ipsius licentia in Coadjutorum spiritualium formatorum gradum, per tria illa vota similiter publica, sed simplicia in superioris manibus emissa admitterentur.

Admissi autem sunt incapaces hæreditariæ succes.

§. 11. Quibus emissis tam hi qui spirituales, quàm qui temporales Coadjutores formati fuerint, certum in Societate gradum habent, suntque omnis hæreditariæ successionis incapaces, nihilque omnino proprii juxta constitutiones easdem habere possunt. Nec propter emissa hujusmodi vota publica, aut per mortem ab intestato in illorum, sicuti nec in professorum bonis domus ulla, aut Ecclesia, vel Collegium dictæ Societatis succedere potest.

Et votum obedientiæ erga Papam specialiter emittunt.

§. 12. Qui verò quatuor votorum professi futuri sunt, ii tribus illis solemnibus substantialibus votis quartum similiter solemne addunt, specialis Summo Pontifici obedientiæ circa Missiones præstandæ, ob certiorem Spiritus sancti in Missionibus ipsis directionem ac majorem ipsorum mittendorum Sedi Apostolicæ obedientiam, majoremque devotionem, humilitatem, mortificationem, ac voluntatum abnegationem.

Aliaque simplicia vota.

§. 13. Post emissam verò professionem sive quatuor sive trium votorum, professi ad Paupertatis, quæ regularis instituti murus est & propugnaculum, perfectionem tuendam, omnemque ambitionis occasionem excludendam, nonnulla alia simplicia vota emittunt, quibus promittunt se numquam quacumque ratione acturos vel consensuros, ut quæ in constitutionibus Societatis circa paupertatem ordinata sunt immutentur, nisi quando ex justa rerum exigentium causa paupertas magis restringenda, videretur, neque prætensuros, ne indirectè quidem, ut quam prælationem vel dignitatem, intra vel extra Societatem, eligantur, nec extra Societatem in sui electionem quantum in eis fuerit, consensuros, nisi coacti obedientiâ ejus qui id ipsis possit sub pœna peccati præcipere. Item Societati, vel ejus Præposito manifestaturos, si quem sciant aliquid hujusmodi moliri.

Discedentes postea sine licentia apostatæ censentur.

§. 14. Porro non solum professi, & Coadjutores formati, sed ex aliis, quicumque absoluto probationis biennio prædicta tria substantialia vota etiam simplicia emiserint, si absque expressa licentia à Societate discedant, etiamsi prætextu melioris frugis, & transitus ad alium quemcumque Ordinem (Cartusiensium dumtaxat excepto) id faciant, apostasiæ, & excommunicationis ex Apostolicæ Sedis decreto pœnas incurrunt, à quibus nonnisi a Summo Pontifice, vel à Generali Præposito absolvi possunt. Inique enim cum Societate

ipsa

ipsa ageretur si viris multo labore ad ardua ministeria eruditis,cum religionis Catholicæ, & hujus Sedis detrimento privaretur, præsertim cùm Societatis constitutiones, & privilegia quæ supradicta continent, in separata, antequam ad Novitiorum convictum admittantur, habitatione eis maturius consideranda tradantur.

Omnes post novitiatum in communi vivunt.

§. 15. Biennio Novitiatus completo, & emissis votis simplicibus, una est omnibus omnino vivendi, & obediendi ratio,debent enim omnes in omnibus obedire, & in communi vivere non secus alii, atque ipsi professi, & Coadjutores formati, idque in domibus quidem probationum, & Collegii ex redditibus, in domibus verò professorum, quæ nullos omnino redditus habere possunt, ex eleemosynis tantum.

Paupertatem servant, licet non professi dominium bonorum retinent.

§. 16. Et licet, qui ad gradus professorum, & Coadjutorum formatorum nondum pervenerunt, bonorum suorum jus atque dominium, tum alias ob justas causas, tum etiam ut majorem Societas habeat libertatem, illos, si opus fuerit, cum minori offensione dimittendi, ad tempus Generalis Præpositi judicio præscribendum valeant retinere,ut in pauperes tandem seu alios pios usus pro ipsorum devotione distribuant, juxta Evangelicum consilium ac promissionem, quam initio Novitiatus faciunt, interim tamen, quantum ad illorum usum religiosam paupertatem servant, ne ulla re tamquam propria, & sine Superioris facultate uti possunt.

Verè Religiosi sunt,& Ordinis privilegiis gaudent.

§. 17. Et quamvis ii omnes, qui post biennium Novitiatus dicta tria vota simplicia, ut præfertur, emiserint, ac in corpus Societatis cooptati, illiusque meritorum, & privilegiorum, non secus atque ipsi professi participes effecti, quique quantum in eis est, & professionem emittere parati, si ipse Præpositus Generalis id prædictæ Societatis instituto congruere judicaverit, & in perpetuum Dei servitio votis simplicibus consecrati, ac sua sorte, prout laudabile Societatis institutum exigit, contenti, verè & propriè Religiosi existant, & si à Societate deficiant, excommunicationis, & aliis apostatarum pœnis sint subjecti.

Et quia desuper nonnulla dubia sunt excitata.

§. 18. Tamen cùm non ita pridem intellexissemus nonnullorum animos, qui pii alioqui, & utiles operarii existebant, solicitari interdum, & affligi, quasi non essent Religiosi, eo quod non essent professi; nec etiam deesse qui Religionis prætextu transfigurante se in angelum lucis Satanâ, non solum ea occasione inquieti existerent, sed etiam aliorum pacem, & vocationem disturbare, eosque in fraudem, & defectionem deducere conarentur, unde fructuosa hæc Religio gravissima potuisset accipere detrimenta. Idcirco cum divina providentia pro temporum necessitate, varia & salutaria Ordinum instituta in Ecclesia sua produxerit, novisque subinde in ea nascentibus morbis, nova remedia, novisque emergentibus hostium impugnationibus, nova regularium Ordinum auxilia excitarit, & cuique illorum, juxta cujuslibet peculiaris gratiæ vocationem, peculiares quasdam notas, propria insignia, ac opportuna ad finem quem intendit, media suggesserit, & nunc maxime (ut felicissimi toto Orbe successus testantur) mirificos in agro Dominico fructus prædicto Societatis JESU instituto proferat, quæ Societas (quemadmodum, & alia nascentium regularium Ordinum exordia) à spiritu contradictionis impugnatur, cumque ipsi Ordines Romanorum Pontificum propterea constitutionibus circummuniri consueverint, cujus rei Sanctorum Dominici, & Francisci præclarissimi Ordines exempla abunde suppeditarunt, ita Nos, licet alias institutum prædictum, privilegia, & constitutiones ipsius Societatis confirmaverimus, & declaraverimus, Motu proprio statuentes, eos qui biennio Novitiatus peracto, tria vota, tametsi simplicia emiserunt, esse verè & propriè Religiosos, cum præcepto, ne quis hæc in dubium revocare audeat, ac cum irritante, & aliis decretis, prout in nostris super hoc confectis Litteris plenius continetur. Quia tamen non desuit temeraria quorumdam audacia, qui post declarationem, decretum, præceptum, & interdictum nostrum hujusmodi, non solum multa ex prædictis, & fortasse, alia ad Societatis institutum ac vivendi formam spectantia, labefactare, sed, & ipsa Apostolica decreta ac præcepta, publicè, & ex cathedra, ausu temerario impugnare, mentemque nostram perversè interpretari non erubescunt, disputantes, & prædicta in dubium revocantes, omniaque ex aliorum regularium Ordinum communibus rationibus, formis ac statutis metientes Societatis institutum; peculiares constitutiones, ac vim votorum simplicium illius, à Sede Apostolica in eadem Societatis Religione probata admissorum penitus ignorantes, ac nonnulla jure antiquo, quæ post illud successu temporum hujus Sedis auctoritate, approbatione, & confirmatione, ac peculiaribus privilegiis sancita, & roborata esse dignoscuntur, perperam interpretantes, convellere nituntur, quin etiam Nos supradicta, Motu simili, & ex certa scientia, de Apostolicæ potestatis plenitudine decernentes, ac præcipientes privato sensu loquutos fuisse, ac tamquam privatos Doctores errare potuisse, immo verè, & de facto ob falsam supradictorum informationem errasse, ideoque præceptum nostrum nullam ad obligandum vim habere. Neminem præterea eorum, qui solemnem professionem in dicta Societate non emiserunt, de illius corpore Religiosum esse posse, sed eos merè sæculares, ac Ordinariorum jurisdictioni subditos existere, nec Societatem ipsam, aut illius Superiores, immo necnon jus in eos ullum ex vi votorum hujusmodi, habere vel acquirere, aut Superioribus ipsis conferre posse, non considerantes voti solemnitatem sola Ecclesiæ constitutione inventam esse, triaque hujusmodi Societatis vota tametsi simplicia, ut substantialia Religionis vota ab hac Sede fuisse admissa, illaque emittentes, in statu Religionis verè constitui, quippe qui per ea ipsa se Societati dedicant, atque actu tradunt, seque divino servitio in ea mancipant. In quibus votis nullus præter Romanum Pontificem potest manum apponere, aliisque atque aliis modis Societatem ipsam impetunt universali Ecclesiæ perutilem, quæ diversis functionibus, & personarum gradibus distributa, à Romanis Pontificibus Presbyterorum, à Tridentina Synodo Clericorum Religio appellata, habitu, nomine, plerisque personarum gradibus, votorumque differentiis ab aliis regularibus Ordinibus distinguitur. Quibus etiam adjungunt licere iisdem non professis, etiam invitis dictæ Societatis Superioribus, ad quosvis alios regulares Ordines se transferre. Transgressoresque horum votorum, ac inobedientes, aut etiam uxorem ducentes, nullam ipsi Societati injuriam facere, immo posse Episcopos cum eis dispensare, ut invitis etiam Superioribus eisdem uxorem ducant Quibus, cùm glossatores & obtrectatores hujusmodi sua falsa doctrina favere pergunt, horum votorum naturam & pœnarum vim vel non intelligentes, vel eludere conantes, eo sunt progressi, ut etiam vi facultatum, quæ Litteris indulgentiarum Cruciatæ sanctæ nuncupatarum continentur, omnes transfugas, & ab ipsa Societate deficientes non professos quoties ab ea defecerint, ab excommunicationis latæ sententiæ pœna à quocumque confessario absolvi posse, nullamque ipsi Societati suis operariis privatæ injuriam fieri, aut præjudicium generari existiment, sed & votorum substantialium Religionis prædictæ, ac decretorum contra eosdem Apostatas Sedis hujus auctoritate editorum vim, quantum in eis est, enervare contendat. Insuper asserunt non posse vota in sæculo emissa in tria hæc substantialia Societatis commutari (cum tamen hæc vota sint status, ut præfertur Religiosi alio utilis, & præfecti, ut illa in hæc possint, hæc verò in aliorum Ordinum etiam solemnia vota commutari, fit ab hac Sede ju[illegible] de

cautis interdictum.) Nec etiam de fint alia quæ in animarum suarum præjudicium, Societis perturbationem, & scandalum plurimorum comminiscantur.

Ideo hic Pont. his non obstantibus dictum institutū, & privilegia & constitutiones approbat.

§. 19. Nos universalis Ecclesiæ utilitati, quam ex inviolato, & inconcusso dictæ Societatis instituto, & religiosæ sobolis educatione sentimus, & majorem in dies speramus, prospicientes, & præterea ejusdem Societatis indemnitati, paci, quieti, & incremento consulere volentes, Motu simili, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, laudabile ipsius societatis institutum, & quæ illud concernunt, præmissa omnia, & singula, prædictaque illius, ac quæcumque alia privilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta à prædictis Prædecessoribus nostris & à Nobis etiam per communicationem concessa, constitutiones quoque, ac statuta, & decreta qualiacumque, ac si ad verbum Præsentibus insererentur, pro expressis habentes, tenore Præsentium approbamus, & confirmamus, supplentes omnes juris, & facti defectus siqui intervenerint in prædictis Constitutionibus, & statutis.

Dictaque tria vota etiam simplicia verè tamen substantialia esse declarat.

§. 20. Ad hæc dictam Societatem firmo Sedis hujus præsidio communire volentes, hac nostra perpetua Constitutione, motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, statuimus atque decernimus tria vota hujusmodi etsi simplicia, ex hujus Sedis institutione, ac nostra etiam declaratione, & confirmatione, esse verè substantialia Religionis vota, ac in dicta Societate tamquam in religione approbata per Sedem eamdem admissa fuisse, & esse, ac per Nos admitti, nec illis à quoquam, præter Nos, & Sedem hujusmodi dispensari, nec ea ullo alio modo quàm per legitimam dimissionem à Societate cessare posse.

Eaque emittentes veros esse Religiosos decernit.

§. 21. Et non modò eos, qui in Coadjutorum formatorum, sive spiritualium sive temporalium gradus, & ministeria, ut præfertur, admittuntur, sed & Scholares ipsos, ac supradictos alios omnes, & quoscumque, qui in ipsam Societatem admissi, biennio probationis à quolibet eorum peracto, tria vota substantialia prædicta tametsi simplicia emiserint, aut emittent in futurum, verè & propriè Religiosos fuisse, & esse, ac fore, & ubique semper & ab omnibus censeri & nominari debere, non secus atque ipsos tum Societatis, tum quorumvis aliorum Regularium Ordinum Professos, suisque Præpositis, in omnibus, & per omnia obedire, & huic Sedi immediatè subjectos, & à quorumvis Ordinariorum & Delegatorum, seu aliorum Judicum jurisdictione omnino exemptos, prout Nos etiam vigore Præsentium eximimus.

Discedentes ideo à dicta relig. Apostatas declarat.

§. 22. Denique ut omnium Societatis privilegiorum juxta Generalis Præpositi dispositionem sunt participes, ita quoque excommunicationis majoris latæ sententiæ, & aliis Apostatarum pœnis si qui à Societate deficiant, subjacere, ac tamquam veros Apostatas puniri posse, nec à quoquam, nisi per Nos, & sedem prædictam, aut Generalem Præpositum ab eisdem pœnis absolvi, nec ante hujusmodi absolutionem, & à Societate dimissionem matrimonium contrahere, quinimmo eos omnes ad contrahendum inhabiles, ac contractus hujusmodi nullos, & irritos esse, prout irritos facimus & annullamus.

Et supradictas dubia reprobat.

§. 23. Et ut contradicentium audacia coerceatur, præmissas omnes, & quasvis alias illis similes assertiones contra dictæ Societatis institutum, vel quomodolibet in illius præjudicium pronuntiatas, aut scriptas, falsas omnino, & temerarias esse, & censeri debere.

Impugnari dictum institutum prohibet.

§. 24. Præcipimus igitur in virtute Sanctæ Obedientiæ ac sub pœnis excommunicationis latæ sententiæ, necnon inhabilitatis ad quævis officia, & beneficia, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem Nobis, & Successoribus nostris reservamus, ne quis cujuscumque status, gradus, & præeminentiæ existat, dictæ Societatis institutum, Constitutiones, vel etiam Præsentes, aut quemvis earum, vel supradictorum omnium articulum, vel aliud quid supradicta concernens, quovis disputandi vel etiam veritatis indagandæ quæsito colore, directè vel indirectè impugnare, vel eis contradicere audeat, districtius inhibentes, ne quis, sive extra sive intra dictam Societatem, nisi de illius Generalis aut inferiorum Præpositorum licentia, notationes, declarationes, glossas, vel scholia ulla super præmissis facere, vel ea, nisi quantum verba ipsa sonant, interpretari, aut de eis disceptare, seu scrupulum quicquam injicere, vel in controversiam aut dubium revocare audeat quoquomodo, nec glossas, aut interpretationes, sive impressas, seu scriptas, ad id pertinentes legere, docere, aliisque tradere, vendere, vel apud se retinere præsumat.

Dubiorum declarationem Præposito reservat.

§. 25. Si quid verò dubii de eisdem oriri contigerit, ad Sedem prædictam vel ad Generalem Præpositum dictæ Societatis, aut ad eos quibus id ipse commiserit, referatur.

Et ita ubique judicari mandat.

§. 26. Sicque in præmissis, omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales in quavis causa, & instantia, sublatâ eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Observantiam hujus bullæ præcipit.

§. 27. Mandantes universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & ceteris Ecclesiarum & locorum etiam Regularium Prælatis per universum orbem constitutis, ut præsentes Litteras in suis quisque Ecclesiis, Provinciis, Civitatibus, Diœcesibus, & jurisdictionibus ab omnibus inviolatè observari: quin etiam Præpositum ac personas Societatis hujusmodi defendant, eosque præmissis omnibus, & singulis pacificè frui faciant, & gaudere, non permittentes ipsos per quoscumque quomodolibet molestari. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, & alia Juris, & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo. Invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 28. Non obstantibus recol. mem. Bonifacii Papæ VIII. quæ incipit. Quod votum, & aliis Apostolicis constitutionibus, ac etiam aliorum Ordinum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibuscumque hujusmodi Ordinibus, Universitatibus, locis, vel personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, etiam motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere, vel in specie, ac aliàs quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi in eis caveatur expressè, quod illis nullatenus, aut nonnisi sub certis modo, & forma in illis, expressis, derogari possit, pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica, & expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 29. Præsentis autem Constitutionis, & gratiæ com-

Communicationem harum gratiarum aliis derogat.

communicationem omnibus aliis, qui ſua privilegia cum ipſa Societate copioſe participant, participareque poterunt, quomodolibet in futurum fieri omnino prohibemus.

Tranſumptis credit mandat.

§. 30. Ceterum volumus, ut Præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu Secretarii dictæ Societatis vel Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Præpoſiti Generalis ejuſdem Societatis, vel alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem omnino fides adhibeatur, in judicio & extra illud, quæ litteris ipſis originalibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c.

D. P. A. 12. 25. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octuageſimo quarto, octavo Kal. Junii, Pont. noſtri Anno duodecimo,

Publicatio.

Anno à nativitate Domini 1584. indictione 12. die verò Lunæ 14. menſis Junii, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto patris, & D.N.D. Gregorii divina providentia Papæ XIII. Anno Decimo-tertio, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt & per aliquod temporis ſpatium dimiſſæ in valvis Baſilicarum Principis Apoſtolorum de Urbe, & S. Joannis Lateranen. necnon Cancellariæ Apoſtolicæ & in acie Campi Floræ, per me Joannem Freil, & Nicolaum Tagliettum Sanctiſſ. Domini Noſtri Papæ Curſ.

XC.

De electione Præpoſiti generalis, & aliorum Prælatorum Congregationis Monachorum Eremitarum S. Hieronymi de Obſervantia celebrationeque Capituli generalis, & retentione regularis obſervantiæ.

Ad hæc vide conſt. 21. Clem. VIII. Qua ad. ubi habes etiam Ordinis reformationem. fol. 29. Tom. I.

Edita A. D. 1584.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilectis filiis Præpoſito Generali, & Conſultoribus Congregationis Monachorum Eremitarum S. Hieronymi de Obſervantia, ſalutem, & Apoſt. bened.

Exordium.

Ea quæ ad proſperos Religionis veſtræ ſucceſſus ordinata fuerunt, nonnumquam pro eorum varietate, & temporum ratione expedit immutare.

Hic Pont. multa conſtituit quæ habentur in conſt. 17. quæ emendatione indigere dignoſcit.

§. 1. Alias ſiquidem, rebus veſtræ Congregationis emendatione indigentibus, pleraque ad preces veſtras decrevimus, & præſertim de tempore celebrationis Capituli veſtri generalis, deque modo electionis Præpoſiti generalis, Conſultorum, Viſitatorum, Definitorum, necnon Priorum, Vicariorum, & aliorum ad munia dictæ Congregationis deſumendorum, eorumque qualitatibus, muneribus, & officiis, aliiſque regimen & ſalubrem directionem ejuſdem Congregationis concernentibus, ut diverſis aliis noſtris litteris plenius continetur, ſed ut probavit eventus, eorum nonnullis, ſive mutandis ſive corrigendis, nova eſt opera adjungenda.

Capitulum ideo generale quolibet triennio celebrari jubet.

§. 2. Quare illis omnibus, quæ, & quatenus Præſentibus obſunt, ſubductis, & reſciſſis, ceteris verò in ſuo robore permanentibus, auctoritate Præſentium ſtatuimus & ordinamus, ut poſthac in perpetuum, Capitulum veſtrum generale tertio quoque anno celebretur. Interim verò ſingulis annis Præpoſitus generalis, & Conſultores qui tempore erunt, pro novorum ſi eis expedire videbitur Vicariorum & Oeconomorum dictæ Congregationis electione congregentur.

Præpoſito generali interim decedente, vel amoto aliter eligatur ut hic.

§. 3. Et ſi contingat eumdem Præpoſitum intra hoc triennium decedere, vel officio amoveri, Conſultores Congregationis hujuſmodi, ſuos Priores illico ad ſe avocent, qui intra vigeſimum diem ad locum celebrationis futuræ electionis novi Præpoſiti generalis præſto adſint.

§. 4. Interim verò Conſultor profeſſione antiquiſſimus, vices auctoritatemque Præpoſiti generalis in omnibus gerat.

Priores cum Procuratoribus electioni Præpoſiti & Definitorum interſint. Ad hoc vide bullam Clem. VIII. nu. 21.

§. 5. Ipſi autem Priores, cum Procuratoribus ſingulorum Monaſteriorum, & aliorum regularium locorum dictæ Congregationis, juxta antiquas illius conſtitutiones, ad Capitulum generale accedent, & electioni Præpoſiti generalis ac Definitorum hujuſmodi interſint.

Illi autem ex Prioribus eligantur.

§. 6. Præpoſitus verò, & Definitores hujuſmodi de Priorum eorumdem corpore eligantur.

Judex omnibus, ut in bulla Clem. VIII. nunc cit. Prioratu aliquo vacante, Præpoſitus, & Conſultores alium ex Vicariis ſubſtituant.

§. 7. Ceterum conſtitutionibus prædictis inhærendo, ſi contingat aliquem dictorum Priorum, intra triennium quo Capitulum ipſum generale celebrandum erit decedere, vel à Prioratu ſuo regulariter amoveri, eo caſu Præpoſitus generalis, & Conſultores prædicti ſtatim aliquem ex Vicariis monaſteriorum, aut aliorum regularium locorum Congregationis hujuſmodi, in locum defuncti vel amoti ſubſtituant, ne hoc negotium ad ſubſequens Capitulum generale deferant.

Imo etiam ex non Vicariis, ut in ead. bul. Præpoſitus durante triennio & poſtea Prioratum quem habebat, retinet & eſt etiam Prior S. Alexii de Urbe.

§. 8. Adhæc, Præpoſitus ipſe generalis ſic electus, quem obtinebat Prioratum non amittat, ſed etiam Præpoſitus triennalis hujuſmodi illum cum hoc retineat. Triennioque ipſo peracto, ipſe Prior ſui Prioratus, ut antea remaneat, & nihilominus ipſe dicto durante triennio ſui Præpoſitatus, etiam Prior Monaſterii Sancti Alexii de Urbe ejuſdem Congregationis non autem alterius ſit.

Poſt triennium vacare debet per ſex annos ab officio.

§. 9. Perfuncto verò Præpoſituræ triennalis hujuſmodi officio, nullus ad ſequens triennium, aut aliud tempus Præpoſitus generalis confirmetur, nec quiſquam ante ſex completos à fine hujus officii rurſus in Præpoſitum generalem eligatur.

Ambitus prohibetur. Latior prohibitio eſt inf. in bull Clement. VIII. nu. 1 Tom. III fol. 29.

§. 10. Nulli præterea Monachorum Congregationis hujuſmodi, cujuſcumque dignitatis vel conditionis, liceat litteras etiam commendatitias, ſeu favorem, auxilium vel gratiam, aut quicquam aliud à Principibus ſæcularibus, Dominis, vel Nuntiis, per ſe aut interpoſitas perſonas ex quavis cauſa, aut quovis prætextu quærere vel impetrare, quod in detrimentum, præjudicium, vel derogationem dictæ Congregationis, aut illius perſonarum, ſeu conſtitutionum, ordinationum, vel ſtatutorum directè vel indirectè cedat, qui ſecus fecerit per annum in carcere conſtrictus pœnitentiam agat, ſitque præterea ad dignitates & officia dictæ Congregationis perpetuò inhabilis.

Pecunia Congregationis ... Monaſterio non applicetur.

§. 11. Præpoſitus inſuper generalis, & Conſultores pro tempore exiſtentes prædicti, per ſe, vel alium, ſeu alios nullam pecuniarum ſummam ad Congregationem ipſam ſpectantem, alicui Monaſterio vel regulari loco, pro ejus fabrica, ſine noſtra, aut Protectoris veſtri licentia erogent, qui contrafecerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, ſintque ſuis dignitatibus & officiis eo ipſo privati, ac pariter inhabiles ad futura.

Capitulum generale ubi celebrandum.

§. 12. Poſtremò, Capitulum ipſum generale, ſeu Congregatio alibi quam Romæ aut Bononiæ, ſeu Mediolani, vel in Monaſterio Hoſpitalis nullo modo celebretur.

Regularis obſervantia in quibus locis retinenda.

§. 13. Regulæ verò obſervantia ſaltem in Hoſpitalis prædicti, necnon Caſtellarii & S. Hieronymi Mantuanen. ac Sancti Sigiſmundi Cremonen. & S. Savini Placentinen ac S. Barbatiani Bononien. Monaſteriis, numeruſque ſaltim centum ſexaginta Monachorum inter Sacerdotes & Clericos, ultra Converſos & Servientes, perpetuò conſervetur. Decernentes irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Hujus conſtitutionis obſervantia præcipitur.

§. 14. Quo circa vobis & pro tempore exiſtentibus Præpoſito generali ac Conſultoribus, necnon univerſis & ſingulis Prioribus, Monachis & perſonis dictæ Congregationis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, ut præſentes Litteras humiliter ſuſcipiatis, & quæcunque in eis continentur, alia deſuper à Nobis non expectata juſſione, aut mentis noſtræ declaratione, inviolatè cuſtodiatis.

Ejusque publicatio Præposito committitur.

§. 15. Tibi verò Præpositæ, ut ipsas Præsentes in omnibus dictæ Congregationis Monasteriis & locis solemniter publicare, & ut illis omnino ab omnibus pareatur efficere procures. Contradictores quoslibet & rebelles, eisque auxilium vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæsito colore præstantes, tam Ecclesiasticos, quàm sæculares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque juris & facti remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, censurasque & pœnas ipsas etiam sæpius aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 16. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii VIII. prædecessoris hujusmodi de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, & aliis Apostolicis constitutionibus: necnon Congregationis, ac Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumque Superioribus & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam consistorialiter, ac aliàs quomodolibet concessis, & etiam pluries confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque tenoribus, specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, acsi ad verbum insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Congregationi, Prioribus & Monachis prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. A. 13. 25. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 25. Maji, millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno 13.

XCI.

Institutio Collegii, ad scholares nationis Maronitarum, piè & catholicè, bonis artibus, Christianisque moribus, & doctrina instruendos in Urbe, Et deputatio Cardinalis pro ejus regimine annuorumque redditiuum assignatio pro eorumdem substentatione.

Majores posteà redditus assignavit Sixt. V. die 2. Augusti anno 1585. & die 7. Februarii 1586. ut in ejus bullis, quas hic indicare satis esse putavi.

Edita An. D. 1584.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

HUmana sic ferunt quandoque consilia, ut quæ vel provida deliberatione ab initio constituuntur, operæ pretium sit spe melioris futuræ frugis postea immutare.

Hic Pontifex instituit in Urbe Hospitale pro natione Maronitarum, ad eorum fidem catholicam retinendam & augendam.

§. 1. Nuper enim ut Nationi Maronitarum, qui in Libani montibus degentes, à multis sæculis sub S. R. E. obedientia & devotione fidem Catholicam inter tot circumstantes Infidelium, & Schismaticorum sectas retinent, ac certis annorum spatiis ad Apostolorum limina visitanda, Sedemque Apostolicam amplectendam, & recognoscendam, aliquos destinare soliti sunt, de peculiari loco ad usum Hospitalitatis erga ejusdem Nationis Indigenas ad Urbem confluentes exercendæ, nostra ope provisum esset, ipsiusque Nationis erga Sedem ipsa devotio continuum susciperet incrementum, ne tanto labore conservata fidei semina arescerent, per quasdam unionem, annexionem & incorporationem olim de parochiali Ecclesia S. Joannis de Ficocia Regionis Trivii de Urbe, parochiali Ecclesiæ Sancti Andreæ ejusdem Regionis Apostolica auctoritate factas perpetuò dissolvimus, & apud ipsam Ecclesiam S. Joannis, nomine, denominatione, & essentia parochialis Ecclesiæ in ea etiam perpetuo suppressis & extinctis, ac cura animarum illius parochianorum una cum eisdem parochianis, juribusque parochialibus ad dictam Ecclesiam Sancti Andreæ translatio, unum Hospitale in quo pauperes peregrini dictæ Nationis recipi & confoveri deberent, similiter perpetuo ereximus & instituimus, illique sic erecto & instituto eamdem Ecclesiam S. Joannis sine cura effectam cum suis domibus, ædificiis, hortis, membris, & pertinentiis illi contiguis, eorumque situ & ambitu pariter perpetuò concessimus.

Deinde annuos redditus, domos, &c. assignavit.

§. 2. Per aliàs verò nostras Litteras eidem Hospitali, ut onera ei incumbentia commodius perferre possent, pensionem annuam certis modo & forma tunc expressis liberam, immunem & exemptam, ac ad quindecim annos tunc proximos dumtaxat duraturam ducentorum ducatorum monetæ illarum partium, super mensæ Episcopalis S. Agathæ fructibus, redditibus & proventibus ac Rectori vel Administratori pro tempore existenti dicti Hospitalis seu illius Procuratori legitimo, durantibus dictis quindecim annis tantum, per Venerabilem fratrem nostrum Fælicianum Episcopum Sanctæ Agathæ, & Successores suos Ecclesiæ S. Agathæ Præsules seu Administratores pro tempore existentes, etsi ipsis mille ducati, annuatim ex fructibus, redditibus & proventibus prædictis non remanerent, annis singulis in certis loco & terminis, ac sub sententiis, censuris & pœnis, etiam tunc expressis, integreque solvendum reservavimus, & constituimus & assignavimus, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur.

Hic modo Pontifex dictum Hospitale supprimit, ad magis spiritualem dictæ Nationis utilitatem.

§. 3. Nunc verò erectionis Hospitalis hujusmodi negotio maturius perpenso, etsi illud insigne pietatis opus, dictæque Nationi gratum & commodum sit, meliora tamen æmulando charismata majorem DEI laudem, utilioremque eidem Nationi operam fore censemus, si loco dicti Hospitalis, quod in suis primordiis adhuc recens est, unum Collegium pro recipiendis & instituendis illius Nationis pueris ad bonas litteras capessendas aptis, erigeretur & instituerctur. Cùm enim in partibus illis, sub gravi Turcarum jugo & tyrannide constitutis, vix facultas detur bonarum litterarum studia excolendi, & exinde multos à fide catholica aversos æternis tenebris detineri, simplicesque & rudes à susceptæ veritatis cultu abduci facile contingat, futurum omnino speramus ut successu temporis ipsius Collegii alumni, pietatis & veræ Religionis odore, à Montis Sion cipressis & Sanctæ Ecclesiæ Romanæ, quæ sola caput est aliarum documentis largius imbuti, illum in cedros Libani nationemque suam refundant, ac collabentem & perturbatam in suis Regionibus fidem Dei beneficio sustineant, atque resarciant; & ita prædictum corporale opus, quod paucis in hac Urbe tantum profuturum erat, in magis spiritualem ad totius Nationis utilitatem salutem convertatur.

Collegium Maronitarum erexit, ad d. Nationis juventutem bonis moribus sanaque doctrina instruendum.

§. 4. Quo circa motu simili, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, in dicto Hospitali nomen, de nominationem & essentiam Hospitalis, ac quodcumque onus hospitalitatis ibidem exercendæ, salvis tamen & illæsis remanentibus dissolutione, concessione, pensione & aliis supradictis, Apostolica auctoritate tenore Præsentium, perpetuò supprimimus & extinguimus, illudque in Collegium Maronitarum nuncupandum, ad alendam, bonisque moribus ornandam,

ac vera pietate ſanaque doctrina, & reliquis Chriſtiano homine dignis virtutibus inſtruendam ipſius Nationis juventutem, auctoritate & tenore prædictis etiam perpetuò erigimus, & inſtituimus. Ipſumque Collegium ſic erectum & inſtitutum in locum dicti Hoſpitalis, quo ad Eccleſiam S. Joannis, ac illius domos, ædificia, hortos, membra, & pertinentia, eorumque ſitum & ambitum, necnon penſionem ducentorum ducatorum hujuſmodi, ejuſdemque penſionis terminos decurſos & non ſolutos, ſicui ſint, in omnibus & per omnia perinde, ac ſi pro ipſo Collegio non autem Hoſpitali ſpecialiter & expreſſe, ab initio emanaſſent, illique conceſſa & reſervata fuiſſent, ſubrogamus.

Eique dictas domos & redditus aſſignat & Miſſam & alia divina officia Arabico vel Chaldaico idiomate celebrandi licentiam concedit. Majores poſtea redditus dedit Sixtus V. ut dixi hic in rubr.

§. 5. Et nihilominus eidem Collegio Eccleſiam Sancti Joannis, cum domibus, ædificiis, hortis, membris & pertinentiis, eorumque ſitu & ambitu hujuſmodi, ita quod liceat Protectori ſeu Rectori dicti Collegii, pro tempore exiſtenti illorum omnium corporalem poſſeſſionem per ſe, vel alium, ſeu alios, nomine ejuſdem Collegii propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere, fructuſque, redditus, proventus, jura, obventiones & emolumenta, quæcumque inde provenientia, in Collegii & Eccleſiæ Sancti Joannis hujuſmodi uſus & utilitatem, ac neceſſitates convertere. Necnon eidem Eccleſiæ S. Joannis per unum, vel plures, etiam dictæ Nationis Sacerdotes ſæculares vel regulares, ad nutum pro tempore exiſtentis Protectoris Collegii hujuſmodi ponendos & amovendos deſerviri, miſſaſque & alia divina officia etiam Arabico, vel Chaldaico idiomate celebrari facere, cujuſvis licentia deſuper minimè requiſita eiſdem Apoſtolica auctoritate & tenore, ſimiliter perpetuò concedimus. Penſionemque annuam ducentorum ducatorum hujuſmodi, ſuper prædictæ menſæ fructibus, redditibus & proventibus eidem Collegio, ſeu illius pro tempore exiſtenti Protectori, vel Rectori, aut ejus Procuratori, vel Oeconomo ad id, ab ipſo Protectore ſeu Rectore ſpeciale mandatum habenti, durantibus dictis quindecim annis dumtaxat, per Fælicianum Epiſcopum, & Succeſſores, prædictis annis ſingulis, in loco & terminis, ac ſub ſententiis, cenſuris & pœnis; Necnon cum omnibus & ſingulis exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, decretis, & clauſulis, ac aliàs modo & forma, quibus dicto Hoſpitali reſervata erat, & ſolvi debebat, integrè perſolvendam, Apoſtolica auctoritate & tenore ſimilibus reſervamus, conſtituimus, & aſſignamus.

Exemptionem à juriſdictione quorumcumque Ordinariorum & Judicum.

§. 6. Inſuper Collegium prædictum, illiuſque Rectorem, Oeconomos, Magiſtros, Præceptores, atque Scholares pro tempore in eo exiſtentes, eorumque domeſticos, Officiales, & Miniſtros, necnon ipſius Collegii dona mobilia & immobilia, præſentia & futura, cujuſcumque qualitatis & quantitatis exiſtentia, ac tam in dicta Urbe, quàm extra eam, & alias ubicumque locorum conſiſtentia, ab omni juriſdictione, dominio, ſuperioritate, & poteſtate pro tempore exiſtentium Vicarii, Senatoris, Conſervatorum, & Reformatorum dictæ Urbis, necnon Rectoris Studii generalis ejuſdem Urbis, ac Ordinariorum locorum, aliorumque Judicum & Officialium quorumcumque in ipſa Urbe, vel aliès ubilibet conſtitutorum.

Gabellarumque & quorumcumque pedagiorum ſolutione elargitur.

§. 7. Necnon idem Collegium in propriis ejus bonis & rebus, ac dicti Collegii ratione, Scholares perſonaſque in eo degentes, ac alios cum ipſo contrahentes, ab omnibus & ſingulis portarum, Molendinorum, Farinæ, trium pro centenario, ac quatuor Juliorum pro quolibet vegete vini ſolvi ſolitorum, aliiſque datiis, pedagiis, vectigalibus, angariis, ac terræ mariſque gabellis, Dohanis, Bulletinis, & quibuſcumque aliis oneribus ordinariis & extraordinariis, hactenus quomodolibet impoſitis, & in poſterum quandocumque quavis occaſione vel cauſa, etiam de neceſſitate exprimenda imponendis, etiam ad inſtar exemptionis dilectorum filiorum Clericorum Cameræ Apoſtolicæ, etiam ratione Ripæ, Ripettæ, Dohanæ Terræ, etiam Graſciæ nuncupatæ Urbis prædictæ, necnon carnium, vini, granorum, pannorum, lini, lanæ, ſerici, librorum, cartarum, & quarumcumque aliarum rerum ad humanum victum & veſtitum neceſſarium, ex toto noſtro Statu Eccleſiaſtico, & quibuſcumque aliis locis extra dictum Statum conſiſtentibus ad dictum Collegium, tam per terram quàm per mare, & aquam dulcem, & alias quomodolibet conducendorum, & etiam jam ad Urbem ipſam conductorum, & in ea exiſtentium, ac pro eodem Collegio in magna ſeu parva quantitate tam in Barchis, quàm in Magazinis, & aliàs ubilibet emendorum, Apoſtolica auctoritate, & tenore prædictis eximimus & liberamus, ac ſub Beati Petri, & dictæ Sedis, atque noſtra protectione ſuſcipimus, Nobiſque & eidem Sedi immediatè ſubjicimus.

Indulta & privilegia Studii generalis Almæ Urbis, & ſimilium Collegiorum in Urbe inſtitutorum eidem Collegio concedit.

§. 8. Ipſis quoque Collegio, Rectori, Scholaribus, Præceptoribus, Magiſtris, Oeconomis, Officialibus, Miniſtris & perſonis, ut quibuſcumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, gratiis & indultis, quibus Studium generale dictæ Urbis, necnon alia Germanicæ, Anglicæ & Græcæ Nationum Collegia, in ipſa Urbe à Nobis inſtituta, illorumque Rectores, Scholares, Præceptores, Magiſtri, Oeconomi, Officiales, Miniſtri & perſonæ, quovis modo utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, non ſolum ad eorum inſtar, ſed æque principaliter & pariformiter in omnibus, & per omnia uti, potiri & gaudere valeant, eiſdem Apoſtolica auctoritate & tenore pariter perpetuò concedimus & indulgemus.

Hæc ut videas require in U. Studium, & in U. Collegium quia onerosum nimis eſſet hic indicare.

Officialibus Curiæ Romanæ & aliis prohibet, ne in præmiſſis Collegium perturbent.

§. 9. Diſtrictius inhibentes Vicario, Senatori, Conſervatoribus, & Reformatoribus Urbis, ac Rectori Studii, aliiſque Judicibus & Officialibus hujuſmodi, necnon pro tempore exiſtenti S. R. E. Camerario, Præſidentibus, ac prædictis Clericis, ac quibuſcumque Commiſſariis ad exactionem decimarum, & aliorum onerum prædictorum pro tempore deputatis, ne quarumvis litterarum, eis ſub quibuſcumque tenoribus & formis conceſſarum prætextu, Collegium Maronitarum, illiuſque Rectorem, Scholares, Præceptores, Magiſtros, Oeconomos, Officiales, & Miniſtros prædictos, ſeu eorum aliquem in præmiſſis quovis modo moleſtent, aut moleſtari permittant.

Cardinalem ejus Protectorem & gubernatorem deputat.

§. 10. Ut autem ipſius Collegii Maronitici conſervationi, bonoque regimini tam in his quæ ad inſtructionem & diſciplinam, quam quæ ad victum, veſtitum, aliaque hujuſmodi neceſſaria pertinent, opportunè conſulatur, dilectum filium noſtrum Antonium tit. S. Euſebii Presbyterum Cardinalem Caraffam nuncupatum, ejuſdem Collegii Maronitici Protectorem & defenſorem, cujus conſilio & ope, omnia ſupradicta, & alia quæcumque ad eoſdem in ipſum Collegium Maronitarum admittendos retinendoſque Scholares ſpectantia, ac aliàs quomodolibet neceſſaria agantur, ſtatuantur, & ordinentur, conſtituimus & deputamus. Necnon Antonio Cardinali & pro tempore exiſtenti Protectori prædicto pro ejuſdem Collegii Maronitici, illiuſque perſonarum, bonorum, rerum & jurium, tam ſpiritualium quàm temporalium ſalubri directione & conſervatione, Rectores, Præceptores, Magiſtros, Oeconomos, Advocatos, Procuratores, ceteroſque Miniſtros & Officiales in eo deputandi & amovendi, & loco amovendorum alios ſufficiendi, necnon ſtatuta, ordinationes, & decreta quæcumque, licita tamen & honeſta, ac Sacris Canonibus & decretis Concilii Tridentini non contraria, faciendi & edendi, ac illa quoties pro eorum & temporum qualitate, ſeu aliàs expediens videtur immutandi, corrigendi, moderandi, reformandi, interpretandi, & etiam alia ex integro condendi, quæ poſtquam edita, immutata, correcta, moderata, reformata, & condita fuerint, eo ipſo dicta Apoſtolica auctoritate confirmata & appro-

bata sint & esse censeantur, ac ab omnibus ad quos pro tempore spectabit, etiam sub pœnis in contravenientes statuendis observari debeant plenam liberamque facultatem tribuimus.

Clausulas præservativas huic bullæ apponit.

§. 11. Decernentes præmissa omnia & singula, ac præsentes Litteras, nullo umquam tempore, sive pro eo quod causæ propter quas hæc omnia facta sunt, coram dicto Vicario, vel quocumque alio examinatæ, verificatæ & approbatæ, ac quicumque interesse habentes ad id vocati non fuerint, nec eisdem præmissis consenserint, sive alias ex quibuscumque causis, de subreptionis vel obreptionis, nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quocumque alio defectu, notari, impugnari, retractari, seu etiam revocari, suspendi, restringi, limitari, aut in jus vel controversiam vocari, seu ad terminos juris reduci posse, nec quemquam ad easdem præsentes Litteras in Camera prædicta, juxta Constitutionem Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri desuper editam, aut alias quandocumque præsentandum, insinuandum & registrari faciendum teneri, neque propterea illas irritas esse, sed omnimodo valere, acsi constitutio prædicta, & alia contraria minimè emanassent.

Decretum irritans adjicit.

§. 12. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulas derogatorias subjicit.

§. 13. Non obstantibus præmissis & Lateranen. Concilii ultimo celebrati uniones perpetuas nisi in casibus à jure permissis fieri, & pensiones annuas super fructibus mensarum Episcopalium, nisi excessionis aut alia probabili causa reservari prohibentis, ac quatenus opus sit nostris de unionibus committendis ad partes vocatis interesse habentibus, exprimendoque valore etiam beneficii cui aliud petitur uniri, necnon de præstando consensu in pensionibus, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis locorum, & Cameræ prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis, illis ac Vicario, Senatori, Conservatoribus, Reformatoribus, Ordinariis aliisque Judicibus, & Officialibus, necnon Camerario, Præsidentibus & Clericis prædictis, ac quibusvis Dohaneriis, Commissariis, & aliis personis, ad exactionem pedagiorum & aliorum onerum hujusmodi pro tempore deputatis, necnon dilectis filiis Populo Romano, ac quorumcumque locorum Communitatibus, Universitatibus, & Hominibus, sub quibuscumque tenoribus & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus. necnon omnibus illis quæ in singulis Litteris prædictis voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 13. 27. Jun.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, quinto Cal Julii, Pont. nostri anno 13.

De prædicatione verbi DEI, semel in Hebdomada facienda Hebræis, pro eorum ad Christi fidem conversione in Terris, & locis, in quibus extant eorum Synagogæ.

De materia Judæorum notavi supra in Pauli IV. const. 3. Cùm nimis. Tom. I.

dita A. D. 1584.

GREGORIUS EPICOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa constitutionis.

Sancta mater Ecclesia, cujus Christus caput est, ingenitam suam charitatem ad omnes latè diffundens, antiquæ Israeliticæ gentis populique DEI peculiares reliquias, pio numquam desinit affectu miserari, graviterque contristatur Judæorum quondam nationem, præcipuis auctam muneribus & gratiis, cujus erat adoptio filiorum, gloria, testamentum, legislatio, obsequium, & promissa, unde etiam Christus Salvator noster secundum carnem nasci dignatus est, per diversas Orbis partes tot jam sæcula dispersam, ac contagiosi gregis more per invia, & inaquosa misere vagantem, verbi DEI fame, & aquæ refectionis siti perire, longeque non à terrena tantum, super quam Dominus flevit, sed, quod gravius est, à cœlesti quoque Hierusalem, nisi Christus quem negavit confiteatur, exturbari, qua miseratione, & mœrore Nos quoque non leviter commoti, in dies semper aliquid excogitamus, unde eorum conversioni, & saluti opportunius provideatur, ipsisque ad intelligentiæ viam, quam sibi præcluserunt, valeant DEO propitio pervenire.

Episcopi, & alii curent qualibet hebdomadâ prædicari Judæis in Terris ubi sunt synagogæ & Prædicatores de hic expressis disserant.

§. 1. Quares sollicito hæc animo meditantes, ac felicis recordationis Nicolai Papæ III. nonnullorumque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, præsenti constitutione generali præcipimus, omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, etiam Cardinalatus honore præditis, ut in suis quisque Civitatibus, Terris, & locis, in quibus competens aliquis numerus Judæorum, qui Synagogam constituat, commoratur, curent Sabbati, vel alio cujuscumque hebdomadis statuto die, ad Judæos ipsos in locum præstitutum, non tamen sacrum, nec ubi sacra confici solent, convocatos, per aliquem magistrum in Theologia, aliumve idoneum virum ab eis eligendum cum mercede congrua illi ex ipsorum Hebræorum collatione, aut aliàs, prout commodius eis videbitur, Hebraicæ (si fieri poterit) linguæ pretium sermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponantur scripturæ veteris Testamenti, Moysis scilicet, & Prophetarum, præsertim verò, quæ eo Sabbato leguntur, seu lectæ in eorum sunt Synagogis, juxta Sanctorum tamen Patrum interpretationes, & verum Catholicæ Ecclesiæ sensum, ac in eis disseratur de veritate Christianæ fidei, de certo Adventu, & Incarnatione Filii DEI, illiusque Nativitate, vita, miraculis, passione, morte, sepultura, descensu ad Inferos, Resurrectione, in Cœlum ascensione, de ejus Evangelio in toto Terrarum Orbe per Apostolos ejus, & alios Sanctos prædicato, innumeris atque clarissimis virtutibus, & illustrium miraculorum gloria confirmato, ac de ejus spirituali, & vero Regno, & de impio idolorum cultu sublato, & gentium vocatione, de perpetua tum Hierusalem, & Terræ eorumdem Judæorum desolatione, tum ipsorum ubique Terrarum dispersione, & captivitate, & de aliis similis argumenti dogmatibus, & articulis ex lege, & Prophetis, de diutina prætererea, & irrita Judæorum Adventus Messiæ & carnalis illius Regni expectatione, de vana eorum, quæ sæpe quinimo quotidie eos frustrata est spe reditus in terram promissionis, & restaurationis tertii templi, & demum de multiplicibus, & variis erroribus, & hæresibus eorum, in quas miserrime se demerserunt postquam Christum Dominum in carne venientem agnoscere noluerunt, & de falso per eorum

rum Rabbinos tradita sacrarum scripturarum interpretatione, quarum litteram,& sensum fabulis,mendaciis, & variis dolis,& modis detorquentes corruperunt, & depravarunt, & hactenus corrumpere, & depravare non desinunt,deque omnibus aliis,quæ eos possint ad agnitionem fidei, ad errorum suorum correctionem, ad Orthodoxamque fidem convertere,pro loci, temporis, sumptique argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex sacra scriptura depromptis demonstrationibus,nulla cum obtrectatione, aut iracundia, sed magna cum charitate, & modestia, veritatis lumen illis aperire conentur.

Judæi majores annis 12. utriusque sexus prædicationibus intersint.

§. 2. Ad quos sermones & lectiones volumus, universos,& singulos utriusque sexus Judæos à duodecim annis suprà, infirmitate, aut alia legitima causa, de qua Ordinarios docere debeant non impeditos, in Civitate, & locis, ut præfertur habitantes, vel aliunde advenientes, etiamsi inibi domicilium non habeant, ita per circuitum convenire, ut tertia saltem eorum pars, nec unquam minor semper adsit. Quod si facere neglexerint, interdicti cum fidelibus commercii, & aliis pœnis arbitrio Ordinarii pro contumaciæ modo imponendis,donec satisfecerint competenter, ad ipsos sermones audiendos compellantur.

Christiani autem Judæos ab hujusmodi prædicatione seducentes, puniantur.

§. 3. Si quis verò de numero fidelium ita fuerit salutis, aut sui, aut proximi sui, de quo unicuique mandatum est immemor, qui eos à salutaribus hujusmodi sermonibus, seu lectionibus, directè abduxerit, aut impediverit, seu contenderit quoquomodo, excommunicationis sententia sit eo ipso ligatus, & contra eum ad alias pœnas Ordinarii arbitrio omnino procedatur.

Principes faveant Ordinariis in præmissis.

§. 4. Ceterum Imperatorem, Regesque, & Principes omnes, necnon Respublicas, Magistratus, & Dominos temporales sæculares rogamus, & obtestamur in Domino, ut Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ordinariis prædictis, eorumque Vicariis, & Ministris suum in præmissis auxilium præstent, amplissimum ab omnipotenti Deo præmium in supremis gloriæ æternæ tabernaculis habituri.

Fides transumptis, adhibeatur.

§. 5. Et quoniam difficile nimis esset Præsentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus, ut earum exemplis etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiasticâ constitutæ munitis, eadem omnino fides ubique adhibeatur quæ adhiberetur eisdem Præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 13. 1. Sept.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, Kal. Septembris,Pont. nostri Anno tertiodecimo,

Publicatio.

Anno à nativitate Domini 1584. indictione 12. die verò 24. mensis Septembris, Pontificatus Sanctissimi D.N. Gregorii divina providentia Papæ XIII. anno 13. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt, in valvis S. Joannis Lateranen. Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostol. & acie Campi Floræ, & ibi per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Calixtum Brunettum, & Nicolaum Taliettum ejusdem Sanctiss. Domini Nostri Papæ Curs.

Joannes Freile Magister Cursorum.

XCIII.

Innovatio constitutionis Nicolai III. & aliarum sanctionum, contra jurantes, & jurare facientes, illicita, impossibilia, damnosa, & Ecclesiasticæ libertati, ac decretis Concilii Tridentini adversantia.

Hæc Nicolai constitut. est. in capitulo primo de Jurejur. in 6.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1584.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Consuetudo erat, quod Prælati & Canonici, in eorū Ecclesiis non admitterētur, & Civitatum officia non reciperentur, nisi præstito prius juramento observandi statuta illarum.

INter Apostolicas, & alias canonicas sanctiones, quæ de jurisjurandi Religione variis temporibus prodierunt, fel. recor. Nicolaus Papa Tertius intelligens in nonnullis Ecclesiis de earum consuetudine observari, ut cum earum Prælati ad Ecclesias ipsas primo accedunt, vel cùm de recipiendis ibidem novis canonicis agitur, nec Prælatos admitti, nec canonicos aliter recipi in dictis Ecclesiis nisi jurato ab eis, statuta, & consuetudines ipsarum Ecclesiarum, scripta, & non scripta inviolabiliter observare, inter laicos etiam multarum Civitatum, Castrorum, & Terrarum eum consuetudinis morbum in assumendis Potestatibus, Rectoribus, vel Officialibus suis irrepsisse, ut ipsi Potestates, Rectores, & Officiales ad hujusmodi potestarias, rectorias, & officia, nullo modo admittantur, nisi prius se statuta ipsorum locorum clausa juraverint servaturos.

Nicolaus III. declaravit, talia juramenta non ligare jurantes ad observandum illicita, impossibilia, ac libertati Ecclesiasticæ contraria, ut in cap. 1. de jurejur. in 6.

§. 1. Et quia in statutis, consuetudinibusque supradictis interdum aliqua reperiebantur illicita, seu impossibilia, vel obviantia Ecclesiasticæ libertati, idcirco ne sub tali generalitate jurandi, sic jurantibus peccandi occasio præberetur, cùm juramentum non fuerit institutum ut vinculum esset iniquitatis, prædictus Nicolaus Papa animarum periculis obsistere cupiens, frugifera & salubri constitutione præcepit quibuscumque scientibus contineri in prædictis consuetudinibus, & statutis illicita, impossibilia, vel libertati Ecclesiasticæ obviantia, hujusmodi juramenta ab eis nullo modo præstari, & juramenta ea intentione facienda, vel facta ut etiam illicita, vel impossibilia, seu libertati Ecclesiasticæ obviantia observentur, cùm etiam sub tali intentione præstari non possent absque divinæ Majestatis offensa, decrevit in hujusmodi illicitis, impossibilibus, seu libertati Ecclesiasticæ obviantibus non servanda, quin potius pro animarum salute, si sub forma prædicta vel simili aliquos ignorantes prædicta illicita seu impossibilia, vel libertati Ecclesiasticæ obviantia jurare contingeret, ad observanda dumtaxat licita, possibilia, & libertati Ecclesiasticæ non obviantia juramentorum intentio referri deberet, declarans juramenta sub hujusmodi generalitate qualitercumque, & sub quacumque verborum forma præstita vel præstanda, ad licita, possibilia, ac Ecclesiasticæ libertati non obviantia dumtaxat extendi, ipsosque jurantes ad alia per præstationem juramenti hujusmodi non teneri. Verumtamen multi infirmi, cupidique sensus sese in hujusmodi juramenta cum animarum suarum periculo præcipitant.

Hic modo Pont innovat Nic. III. & alias canonicas constitutiones, dietas circa reprobationem hujusmodi juramentorum.

§. 2. Nos quoniam hæc sanctorum quoque Patrum institutis, & salubri rerum Ecclesiasticarum directioni advertantur, & tamquàm de radice ambitionis procedentia omne bonum in Ecclesiis Rebusque publicis, pervertunt, ea novæ provisionis subsidio prohibere volentes, Præsentium auctoritate innovamus prædictam constitutionem Nicolai Papæ, itidemque alias omnes Canonicas sanctiones de abusu, & reprobatione hujusmodi juramentorum promulgatas, volumusque eas ubique ab omnibus etiam quoad præterita inviolabiliter observari.

Et exigentibus de cetero juramenta illicita præter eas hic expressas imponit.

§. 3. Ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis, & aliis supradictis, necnon Ecclesiarum Capitulis, & Monasteriorum, ceterisque Conventibus, Civitatum quoque, Castrorum, & Terrarū, Communitatibus, & personis quacumque dignitate præditis, ne ulla omnino juramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel libertati Ecclesiasticæ, aut decretis Concilii Tridentini obviantia, sive ante, sive post electiones, confirmationes, provisiones, receptiones, admissiones, aut alios actus, ubicumq; ac quocumque tempore, etiam prætextu cujusvis consuetu-

di-

dinis quantocumque tempore observatæ, quæ potius corruptela est censenda, sive in genere, sive in specie præstare, reddere, vel exigere, neve super præstitis, redditis, vel exactis hucusque quemquam, in judicio vel extra inquietare audeant quoquo modo, vel turbare; illos enim qui juramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel Ecclesiasticæ libertati, aut decretis dicti Concilii obviantia, exigere contenderint, Episcopos videlicet, & alios quoscumque Pontificali dignitate præditos suspendimus à divinis, Capitula verò, & Conventus, eorumque Ecclesias & loca omnia interdicto ecclesiastico supponimus, ac singulares personas excommunicationis sententia innodamus, inhabilesque facimus ad obtenta, & alia obtinenda eo ipso, Nobisque & Romano Pontifici pro tempore existenti relaxationem suspensionis, & interdicti, necnon absolutionem ab excommunicationis sententia hujusmodi perpetuò reservamus.

Jurantibus quoque infligit pœnas de quibus hic.

§. 4. Decernentes eos, qui talia juramenta scienter præstiterint, usu, & commodo rei, & gratiæ cujus causa juraverint, eo ipso privatos esse: alios verò ignorantes ad præstitorum juramentorum hujusmodi observationem minimè teneri. Necnon irritum, & inane quicquid secus per quoscumque, scienter vel ignoranter attentatum est hactenus, & deinceps contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, seu quod Prælatis, Capitulis, Conventibus, & personis prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, & ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Et quoniam difficile nimis esset, Præsentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus ut earum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem Præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 13. 5 Sept.

Dat. Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1584. Nonis Septemb. Pontificatus nostri anno 13.

Anno à Nativitate Domini 1584. indict. 12. die verò 14. mensis Septemb. Pontif. Sanctiss. D. N. D. Gregorii divina providentia PP. XIII. anno 13. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valvis, seu portis Ecclesiarum S. Joannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancell. Apost. ac in acie Campi Floræ ibidemque per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Calixtum Brunetum, & Nicolaum Tagliettum ejusdem S. D. N. Papæ Curs.

Joannes Freile Mag. Curs.

XCIV.

Deposita pecuniarum actualia supra summam scutorum quinque occasione litium in Alma Urbe fienda, apud Montem Pietatis de cetero fiant.

Ampliorem in hoc dispositionem fecit Clem. VIII. inf. in ejus const. 88. Quæ ad Pietatis fol. 150. Tom. III. ubi etiam illius Protectorem deputavit in Judicem, ad ejus lites dijudicandas.

Edita A. D. 1584.

GREGORIUS EPICOPUS,

Servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter multiplices animi nostri curas, quæ pro Pastorali officio Nobis incumbunt, illa præcipue pectus nostrum pulsat, ut quilibet sibi legitimè debitum facile consequatur, & ut pietatis opera, quæ in Urbe nostra exercentur, continuum suscipiant incrementum.

Causa hujus constit.

§. 1. Sane rerum experientia edocti comperimus sæpissime in causis, quæ in universis Romanæ Curiæ Tribunalibus, atque etiam in ipso Rotæ Auditorio ventilantur, fieri actualia deposita pecuniarum penes Notarios actuarios, quorum consignationis cum tandem dies advenerit, novum ipsis creditoribus inchoandum esse judicium pro ipsius depositi consignatione, cum vel ex morte Notarii, vel alia quavis occasione difficultates innumeræ oriantur. Conspeximus etiam liquido quandoque debitores cùm aliâ viâ solutionem ulterius effugere non valeant, curare, ut in eorum manibus pecuniæ sequestrentur, ut creditor quandoque non ita subito cavere valeat, aut controversiam patiens diutius jure suo frustretur, & nova lis exoriatur, cujus periculo id sit cessurum, ac etiam cavillationibus impediunt, quo minus sibi debitam pecuniam consequantur. Sæpe etiam pecuniæ discussionum occasione otiosæ jacent, quas in pauperum utilitatem interim mutuare longè præstaret. Conspeximus quoque magnum commodum quod ex Monte Pietatis omnibus Urbis incolis resultat, cùm sub minima mercede, & ea necessaria quidem in sumptus operi incumbentibus omnibus succurratur. Verùm propter ipsius Montis tenues facultates non posse ea largitate omnibus subveniri, quæ in tam magna Civitate, & pauperum multitudine expedire, & considerantes quàm tutè in eo Monte pecuniæ collocentur, cùm ibidem non nisi pignoribus creduntur, optimum fore censuimus, si eodem tempore, & abusus ac difficultates, quæ circa ipsa deposita, & illarum consignationes exoriuntur tolleremus, & ut pecuniæ abundantiores in eodem Monte confluerent, quo largius & amplius necessitatem patientibus succurratur, & usurarum occasio arceatur, consuleremus.

Judices Almæ Urbis summas pecun. deponendas deponi faciant penes Montem Pietatis.

§. 2. Itque his, & aliis, animum nostrum dignè moventibus, rationalibus causis, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, omnibus & singulis Romanæ Curiæ Judicibus, tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus, etiam sacri Palatii Apostolici Auditoribus, ac etiam S. R. E. Cardinalibus, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, ut in quibusvis causis etiam criminalibus coram eis pendentibus in quavis instantia, & quas in futurum perpetuò pendere contingeret, ubi actualis pecuniarum depositio supra summam scutorum quinque, aliàs locus sit, juxta decreta per ipsos Judices facienda, illud non amplius penes Notarios, ut hactenus, sed sine ipsorum Notariorum præjudicio, penes ipsum Montem Pietatis, seu illius pro tempore Depositarium, qui fide & facultatibus insignis sit, fieri & deponi mandent.

Depositi consignatio fiat nullâ facta expensâ.

§. 3. Cujus depositi consignatio fiat per mandatum Judicis absque alia expensa quàm ea quæ regulariter, juxta stylum cujusque Tribunalis pro illius consignatione hactenus penes Notarium fieri consueverat, eidem Notario tantum solvenda.

Usus cedularum ac pignorum non tollitur.

§. 4. Sanè, usum & consuetudinem cedularum bancariarum, & cautionum, ac pignorum, dum res est dubia, & super ea lis pendet, nequaquam tollimus.

Lite vertente inter aliquos debitor deponat penes Montem.

§. 5. Porro ubi super pecuniis sequestratis, vel pensionibus domorum, casalis, aut aliarum quarumcumque rerum litigiosarum, tam profanarum quàm ecclesiasticarum, lis inter alios pendet, verus debitor interim penes ipsum Montem pecunias deponere, nedum ad cujusvis partis instantiam, sed etiam ex officio compellatur.

Debitores omnes tutè penes Montem deponent.

§. 6. Insuper ad evitandum moram, & omnem pœnam exinde juridicè provenientem, liceat unicuique debitori, qui creditoris sui copiam non habuerit, pecunias in eodem Monte actualiter deponere, quæ creditori venienti possint liberè consignari; quod si etiam ipse debitor velit moræ litem effugere, & prætendat non esse locum consignationi, & desuper audiri, ad ipsum facto prius in ipso Monte pecuniario deposito, tam in futuris quàm in pendentibus negotiis, & præcipuè in quibuscumque discussionibus

pro

pro loco tuto ipsum Montem eorum arbitrio eligere possint.

Judicum contraveniemtium pœna. Partiumque.

§. 7. Judices verò quacumque præfulgeant dignitate aliter decernentes indignationis nostræ pœnam incurrant.

§. 8. Partes verò aliter deponentes periculo omni subjaceant, nec à creditoribus se propterea liberatum iri intelligant.

Ministri Montis sint diligentes.

§. 9. Ac ipsius Montis Provisores & Ministri, ita sint in conservatione fideles, & consignatione celeres, ut ceteri etiam non litigantes ad deponendum penes eos alliciantur.

Deponentium assecuratio.

§. 10. Utque magis sic deponentibus sit consultum, volumus non solum ipsius Montis, sed & Depositarii ab eo pro tempore eligendi bona, fore & intelligi pro dictorum depositorum restitutione efficaciter obligata, perinde ac si cum unoquoque à se talis obligatio intercessisset, eaque in eventum discussionis, tamquam publicatio Camerali instrumento munita, ceteris præferri.

Decretum irritans.

§. 11. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Notariorum & Judicum inobedientium pœnæ.

§. 12. Et quod Notarii & Judices contra præmissa venientes, Notarii videlicet omnibus emolumentis suorum officiorum unius anni dicto Monti applicandis, prima vice, deinde ipsis officiis privati sint, & præterea excommunicationis sententiam prima vice prædicta incurrant eo ipso. Itidemque etiam si Archiepiscopi, Episcopi, seu alii Prælati fuerint, pœna quingentorum ducatorum auri de Camera eidem Monti pariter applicandorum sine remissionis spe mulctentur, earumdem Præsentium auctoritate statuimus.

Executorum hujus const. deputatio.

§. 13. Quocirca dilecto filio nostro Philippo S. Angeli in foro piscium Diacono Card. Vastavillano nuncupato S. R. E. Camerario, præsenti ac pro tempore existenti dicti Montis protectori, tenore Præsentium præcipimus & mandamus, ut Monti præfato, ac illius Revisoribus & Ministris, in præmissis efficacis defensionis auxilio assistens, faciat omnia & singula præmissa, etiam sub censuris Ecclesiasticis, & pecuniariis ejus arbitrio moderandis pœnis, per eos ad quos spectat inviolabiliter observari.

Camerarii facultas declarandi dubia.

§. 14. Et ubi super præmissis tempore procedente dubium aliquod emerserit, illud auctoritate nostra declaret, & interpretetur, & in casibus dubiis semper depositum in ipso Monte faciendum esse decernat.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo palatii, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

D. P. A. 13. 1. Octob.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die 1. Octob. 1584. Pontificatus nostri anno 13.

XCV.

Quod Religiosi Societatis Clericorum Regular. Jesu, etiam sacris Ordinibus non initiati, verbum Dei prædicare possint.

Alia de hac religione indicavi tibi sup. in constit. 25. Pauli III. qui eam primo confirmavit. Regimini. Tom. I.

Edita A. D. 1584.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilectis filiis Præposito & Religiosis Societatis JESU, salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus declarationis.

Vigore privilegii vestræ Societati à fel. rec. Paulo Papa III. prædecessore nostro concessi, ut vestrum quisque idoneus, & à Præposito pro tempore existente ejusdem Societatis deputatus, verbum Dei publice prædicare, & qui ex vobis Presbyteri fuerint quorumcumque utriusque sexus Christi fidelium confessiones audire possint, ex illo concessioni hujusmodi tempore, etiam Scholares & alii Religiosi vestri sacris Ordinib. nondum initiati, aliàs tamen idonei ad prædicandum verbum Dei passi, & ubique mittuntur. Verùm quia nonnullis dubitatio curiosius incessit, an dictum privilegium prædicandi, etiam eos comprehendat qui ad Ordines ipsos nondum ascenderunt.

Declaratio de qua in rub.

§. 1. Nos quemcumque hoc scrupulo eximere volentes, Præsentium auctoritate declaramus, ac etiam decernimus, vestrum unicuique etiam ad sacros Ordines prædictos non promoto, prædicationis munus in vim privilegii hujusmodi exercere potuisse & posse. Vobis insuper concedentes, ut etiam Clerici vestri primâ tantum tonsurâ insigniti, prout hucusque fecerunt, valeant deinceps ipsum Dei verbum ubique populo prædicare.

Inhibitio contra perturbatores.

§. 2. Districtius inhibentes universis & singulis locorum Ordinariis, & quibusvis aliis quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, ne quemquam vestrum quovis prætextu præmissorum occasione, impedire, vel molestare audeant quoquo modo.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus Apostolicis, ac in generalibus, & provincialibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorū.

§. 4. Volumus autem ut Præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici, seu Secretarii Societ. subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiast. constitutæ, seu etiam dictæ Societ. Præpositi generalis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. A. 13. 20. Nove.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris die 20. Novemb. 1584. Pontificatus nostri anno 13.

XCVI.

De forma, qua Clerici R. C. Apost. expeditiones Camerales signare debent, sub nomine & sigillo S. R. E. Card. Camerarii.

Hæc bulla confirmata & innovata fuit prævia ejus insertione a Six. V. die 1. Aprilis 1587. sed à me uti simpliciter confirmatoria hic solummodò indicatur.

Reformationes Cameræ & alia de materia, vide sup. in Pii IV, constit. 55. Romanus. fol. 79. ubi plenè notavi. Et jurisdictiones Camerarii attendè infra in constit. 65. Clem. VIII. In conferendis, ubi fusius omnia indicabo, in Tomo III. fol. 100.

Edita An. D. 1584.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Quæ à Rom. Pontificibus optima ratione sunt decreta, ac roborata, ea ne sensim labefactentur & pereant, nostrum in primis est officium providere.

Paul. III cujus const non est hic jussit Clericos expeditiones dare sub nomine & sigillo Camer.

§. 1. Olim igitur fel. rec. Paulus Papa III. prædecessor noster, propositis pœnis gravissimis officiorum, & beneficiorum privativis, atque excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrendis perpetua const. prohibuit Decano, & Clericis Cam. Apost. qui omnia quæ in eadem Camera agunt, S. R. E. Camerarii nomine agunt, ne res Camerales inscio ipso Camerario cui rerum & jurium Cameræ cura est specialiter commissa, quique vivæ vocis oraculum habet, & in suo officio personam Pontificis repræsentat, ullo modo expedirent, neve ullas expeditiones Camerales gratiam vel justitiam concernentes, seu mixtas, aut ab illis dependentes, aliter quam sub nomine Camerarii, & sub sigillis penes ipsum existentibus, facere aut expedire possent.

§. 2. Postea verò piæ mem. Julius Papa III. dictam

Jul. 11 I. eam refert & approbat in conft. 3. To. I.

ctiam Pauli prædecessoris constitutionem cum omnibus suis clausulis approbavit & innovavit, decrevitque, quòd Camerarius solus posset officii sui sigillum tenere, Clerici verò & Decanus dictæ Cameræ sigillum nullum habere possent.

Sed tamen Clerici absque nomine, & sigillo Camerarii expeditiones novis cum claus. hic expressis dabant.

§. 3. Et quamvis decreta hujusmodi, & propter suam ipsorum æquitatem, & propter Romanorum Pontt. auctoritatem, & propter pœnarum in eis propositarum gravitatem, debuissent diligentissimè servari quemadmodum antea fuerant servata; tamen accepimus nonnullis abhinc annis violari cœpta esse, ac multas recentes Camerales expeditiones, tam gratiam quàm justitiam, aliaque negotia concernentes, sine debito ac usitato nomine Camerarii, & ejus sigillo, sine solita subscriptione, Visa, &c. privatim autem, & singulariter sub ipsorum Clericorum, etiam prætextu rescriptorum, & commissionum ipsis singulis, seu etiam ipsis omnibus Clericis directarum nominibus & sigillis factas, totidemque in Camera sigilla, quot in ea sunt Clerici irrepsisse, novumque expediendi genus, tam in Curia quàm extra introductum esse, sub prætensis tit. Præfecturæ Annonæ, Præsidentatuum viarum, Dohanarum, Grasciæ, Zecchæ, Riparum, Carcerum, superintendentiæ Collis Scipionis, aliisque noviter repertis Salariæ, & Gabellæ carnis, privatis etiam singulorum Secretariis quandoque ad hujusmodi expeditiones adhibitis; sicque tam vigore commissionum & rescriptorum, in causis Cameralib. & aliis infrascriptis, quàm etiam auctoritate ordinaria, ac ex decreto Cameræ, monitoria, decreta, citationes, mandata executiva, brachia sæcularia, aliasque expeditiones, Annonam, Vias, Ripas, Dohanas, Grasciam, Carceres, Zeccam, superintendentiam Collis Scipionis, Salariam, Gabellam carnium, Annatam, Quindennia, Spolia, ac Commissariorum deputationes, omissis plerumque fidejussionibus & juramentis, præstari consuetis, expedita esse novis cum clausulis, Camerario tantum, & non supradictis Clericis permissis ac convenientibus, dum alii ita scribunt: Expositum fuit nobis in Cam. Apostolica; alii, Auctoritate qua fungimur in hac parte; alii, Juxta mandatum Sanctissimi nobis oretenus factum; alii, Dat. Romæ in Cam. Apostolica; alii, Dat. Romæ in palatio nostro; & hæc nonnumquam sola cum subscriptione Auditorum, aut Secretariorum dictorum Clericorum, talibus etiam expeditionibus in Cam. quandoque minimè registratis, magna cum summi Camerariatus Tribunalis indignitate, & rerum tum privatarum, tum publicarum incommodo & jactura, etiam aliquando Clericos causas à Camerario ad se advocasse, Camerarioque inhibuisse.

Ideo hic Pont. innovat & confirmat dd. constit. Paul. III. & Julii III. & invalidas esse decernit prædictas exped. à Clericis faciendas.

§. 4. His igitur omnibus intellectis, perspectáque inanitate causarum hujus tantæ rerum perturbationis à dictis Clericis ad excusationem propositarum, indignum judicantes, justa, ac legitima Rom. Pontt. decreta perfringi privatâ licentiâ, neque suum Camerario jus atque honorem, ab his præsertim quorum ipse est caput, relinqui, & conservari, istumque Clericorum expediendi modum contra antiquas expeditiones, & constit. Apost. esse intelligentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetua constitutione, supradictas Rom. Pontt. prædecessorum nostrorum constitutiones, declarationes, & decreta omnia auctoritate Apostolica tenore Præsentium approbamus & confirmamus, & quatenus opus, eadem omnia de novo decernimus dictasque Clericorum expeditiones omnes, necnon banna, edicta, causarum à Camerario avocationes, & inhibitiones de cetero faciendas, nullas, irritas, & invalidas ex nunc esse declaramus, omnesque à dictis Clericis ita ut dictum est, ad quævis officia, exercitia, curationes, administrationes deputatos revocamus, neve se in eis amplius ingerere possint sub pœnis nostro & Rom. Pontificis pro tempore existentis arbitrio statuendis, prohibemus.

Præcepitque eisdem Clericis, ut omnes

§. 5. Eisdem quoque Decano, & Clericis universis & singulis, nunc & pro tempore existentibus, sub omnibus pœnis quæ per supradictas constit. irrogantur, ipso facto incurrendis, præcipimus & mandamus, ne ullo umquam tempore, sive universè sive privatim & singulariter, quicquam etiam vigore quorumcumque Officiorum, præsidentatuum, & præfecturarum, seu rescriptorum, & commissionum, etiam manu nostra vel Successorum nostrorum signatarum, ipsis Clericis & cuicumque eorum directarum expedire possint, nec quascumque patentes Lit. ac supradictas, aliasque ejusmodi expeditiones, aliter quàm sub nomine, & sigillo Camerarii facere, aut subscribere audeant, neque alia subscriptione uti, quam, Visa, &c. neque expeditiones alibi quam in Camera registrari patiantur. Hæcque in omnibus expeditionibus per Clericos supradictos faciendis diligenter servari volumus & mandamus, exceptis dumtaxat & reservatis Guberniis Civitatis Veteris, Tulphæ, Cæsarum & Terrarum Arnulphorum, in quibus de more expedire possint.

exped. sub nomine & sigillo Camerarii signent, & cum sola sub scrip. visa, &c. exceptis causis gubernicrum eis datorum.

Inhibet Notariis ne expeditiones aliter scribant.

§. 6. Sub eisdem quoque pœnis omnibus ejusdem Cameræ Notariis inhibemus, ne in posterum prædictas, nec ullas alias expeditiones quocumque nomine appellatas, gratiam vel justitiam concernentes, aut mixtas, tam in Rom. Curia quàm extra eam aliter quam sub nomine & sigillis pro tempore existentis Camerarii scribere, subscribere, aut expedire audeant.

Jubet etiã Clericorum Auditoribus &c. ne expedit. super rebus ad Cameram pertinent. subscribant.

§. 7. Itidem quoque & sub eisdem pœnis, simili modo incurrendis inhibemus dictorum Clericorum Secretariis, & Auditoribus, & aliis quibuscumque extra Cameram existentibus, ne ullas omnino expeditiones ex supradictis, nec alias quascumque super rebus ad dictam Cameram pertinentibus, vel ab eis dependentibus facere, aut subscribere, seu in eis se ingerere quocumque prætextu seu colore audeant.

Cameræ expedit. & tractæ frumentorum spectant ad Camerarium.

§. 8. Omnes autem supradictas, & alias Camerales expeditiones, necnon tractas tritici, & aliarum segetum, etiam extra Statum ecclesiasticum, earumque expeditiones ad Camerarium solum, & non ad alium spectare, & pertinere decernimus.

Decretum irritans.

§. 9. Et quas contra formam hujus nostræ constit. in totum vel in partem in futurum fieri contigerit, omnino nullas atque irritas esse declaramus. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apost. Auditores, & S.R.E. Card. sublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & decidi debere mandamus. Decernentes irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Camerarii facultates contra inobedientes.

§. 10. Ac mandantes dilecto filio nostro Philippo S. Angeli in foro piscium Diac. Card. Vastavillano moderno, ac pro tempore existenti, nostro & S.R.E. Camerario, ut pro præmissorum observatione, executione & implemento, omnibus & singulis præfatis, & quibus opus fuerit præcipiat, mandet, & inhibeat, illosque citet, cogat, & compellat, & aliàs, prout sibi videbitur, contra eos procedat, ceteraque alia faciat & exequatur, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, & sibi videbuntur quomodolibet opportuna. Nos enim motu, & potestatis plenitudine similibus eidem Philippo Card. & Camerario, ultra ejus potestatem & auctoritatem, in præmissis plenissimam licentiam & facultatem concedimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 11. Non obstantibus præmissis, & nostra de non tollendo jure quæsito, ac aliis Apostolicis constitutionibus, dictæque Cameræ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis illi, ac prædictis Præsidentibus, & Clericis quocumque concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, perinde ac si ad verbum insererentur Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie ad effectum omnium præmissorum, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si Decano, Clericis, ceterisque prædictis, ac quibusvis aliis, com-

communiter vel divisim ab Apostolica in Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. A. 3. 5. Dec. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1584. Nonis Decem. Pontificatus nostri anno 13.

Admissio, & registratio in Cam. *Die 17. Decemb. 1584. Ex decreto Cam. Apostolicæ, admissæ & registratæ fuerunt præinsertæ litteræ Apostolicæ, & collationatæ concordant.*

A Martini.

XCVII. Institutio Confraternitatis seu Congregationis Externorum Scholarium, studiis Collegii Societatis JESU de Urbe insistentium, sub invocatione Annunciationis B. MARIÆ, ad pia opera exercendum. Et facultas alias aggregandi Congregationes, cum Indulgentiarum communicatione.

Extendit istam Congregationem etiam ad Scholares, Sixtus V. in const. 53. Superna. ubi alia notabo, quæ advertenda sunt.

Edita An D. 1584.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. OMnipotentis Dei Salvatoris Nostri, qui ex pietatis suæ superabundantia, fidelium mentibus cælestis inspirationis gratiam, & devotionis ardorem, ad divinæ Majestatis obsequia, & piorum operum exercitia salubriter peragenda, continuo infundit, exemplo adducti, in eam Pastoralis officii curam cogitationemque sedulo incumbimus, per quam ipsorum fidelium fructuosis hujusmodi operibus & exercitiis vacantium, religio, & devotio continuum suscipiat incrementum, eisque votiva salus proveniat animarum.

Pii adolescentes Studiis Colleg. Societ. Jesu de Urbe incumbentes ad pia opera hic enunciata exercendum se consociarunt. §. 1. Aliàs siquidem per nos accepto quod plerique probi & pii adolescentes, bonorum litterarum studiis in Collegio nostro Societatis JESU de Urbe insistentes, singulari erga Beatissimum MARIAM Virginem Dei Genitricem affectu ducti, ac etiam Lectorum, & Magistrorum suorum spiritualibus cohortationibus ad id accensi, Ecclesiam Annunciationis ejusdem B. Mariæ in corpore ædificiorum dicti Collegii consistentem, certis statutis diebus & horis frequentare, & cum eximia devotionis sinceritate, cordisque contritione, conscientiam suam per Confessionis, & sanctissimæ Eucharistiæ ministerium expurgare, ac divinis officiis, colloquiis, & exhortationibus spiritualibus, aliisque piis & salutaribus operibus vacare soliti erant, factoque inde ad illorum exemplum majore aliorum concursu, mutuis studiis se invicem consociaverant. Nos ut pium hoc institutum peramplius coalesceret, eisdem, & aliis Christifidelibus, hujusmodi spiritualibus operibus & exercitiis pro tempore addictis, nonnullas Indulgentias, & peccatorum suorum remissiones concessimus, prout in nostris inde confectis Litteris plenius continetur.

Postea in diversis mundi partibus, ubi fiunt dictæ Societ. Collegia, externi scholares, eadem imitari cœperunt. §. 2. Cum autem sicut exhibita Nobis nuper pro parte dilecti filii Præpositi Generalis dictæ Societatis petitio continebat, in diversis mundi partibus & præsertim insignioribus Europæ civitatibus, ejusdem Societatis Collegia ad juventutem bonis moribus & virtutibus ornandam, ac vera pietate, sacraque doctrina imbuendam, propagare, illorumque externi Scholares ibidem studiorum causa confluentes, optima devotionis, & piorum operum hujusmodi exercitia ferventi studio imitari, & exinde multiplices fructus ad Dei gloriam ipsiusque divini Numinis cultum, ac B. Mariæ Virginis honorem necnon publicam salutem, & spiritualem consolationem provenire cœperint.

Unde opportunum videtur, ut stabiliatur in dicta eccles. de Urbe, primaria Congreg. à qua aliæ ortum habuerunt. §. 3. Et operæ pretium sit, ut quemadmodum piarum, & fructuosarum exercitionum hujusmodi institutum à Scholaribus dicti Collegii de Urbe, quod nostris auspiciis & impensis, magnifico ædificiorum & structurarum opere a fundamentis innovatur & extruitur, primordium suum in dicta Ecclesia Annunciationis B. Mariæ habuit, ita quoque inibi eorumdem Scholarium primaria Congregatio, seu primarium Sodalitium, sub titulo ejusdem Annunciationis B. Mariæ ad laudabile eorum in piis operibus & officiis hujusmodi studium nostris beneficiis & Indulgentiarum præmiis conservandum ac augendum, stabiliatur & instituatur, pro parte ipsius Præpositi Nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissis annuere, & desuper opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pont. eam ibi erigit sub regimine Præpositi gen. Societ. Jesu. §. 4. Nos igitur religiosum ipsorum Scholarium, & in his spiritualibus exercitiis studium, piæ voluntatis affectu prosequi volentes, ipsumque Præpositum à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes; Necnon Litterarum prædictarum tenores Præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, in eadem ecclesia, unam seu unum, externorum Scholarium dicti Collegii nostri, ac etiam aliorum Christifidelium Societati prædictæ devotorum primariam Congregationem, seu primarium Sodalitium, sub titulo Annunciationis B. Mariæ hujusmodi, quæ, seu quod per prædictum, & pro tempore existentem Præpositum Generalem dictæ Societatis, seu illo defuncto, donec alius ad officium Præpositi Generalis hujusmodi canonicè assumatur, per Vicarium etiam Generalem ejusdem Societatis dirigi debeat, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò, sine tamen ipsius Societatis præjudicio, erigimus, & instituimus.

Sodalibus, Indulg. plen in ingressu, & articu.o mortis largitur. §. 5. Ut autem primaria Congregatio, seu primarium Sodalitium hujusmodi, per gratiarum & munerum cœlestium largitionem, devotionis ac pietatis jugiter proficiat incrementis, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis Christifidelibus verè pœnitentibus, & confessis, qui deinceps in Sodales ejusdem primariæ Congregationis, seu primarii Sodalitii recipientur; tam die receptionis eorum, si sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in prædicta ecclesia, aut ubicumque potuerint eo die sumpserint, quam in mortis articulo.

Visitantibusque ejus eccles. d.e Annunciationis B. Mariæ. §. 6. Necnon ipsis, ac omnibus & singulis aliis utriusque sexus Christifidelibus etiam verè pœnitentibus & confessis, sacraque communione refectis, qui ecclesiam prædictam die festivitatis ejusdem Annunciationis B. Mariæ à primis vesperis usque ad occasum solis ipsius festivitatis devotè visitaverint, & inibi pro Reip. Christianæ conservatione & augmento, hæresum extirpatione, Principumque Christianorum mutua & universali pace, ac nostra & pro tempore existentis Rom. Pont. prosperitate, vel alias preces, prout unicuique suggeret devotio, ad Deum devote effuderint.

Sodalibus confessis &c diebus hic expressis, indulg. plenar. concedit. §. 7. Insuper eisdem Sodalibus similiter verè pœnitentibus & confessis, qui in Nativitatis & Ascensionis D. N. Jesu Christi, ac Annunciationis, Assumptionis, & Conceptionis, necnon Nativitatis B. Mariæ Virginis festis diebus, prædictum Sanctissimum Sacramentum, ibidem vel alibi acceperint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem, Apostolica auctoritate, & tenore Præsentium misericorditer in Domino concedimus & elargimur.

Annum autem de pœnitentiis relaxat Sodalib associantib. corpora de funct. §. 8. Ipsisque Sodalibus, qui de eorum numero existentium, vel aliorum Christifidelium defunctorum corpora ad sepulturam ecclesiasticam associaverint.

Aut si impediti sint, pro defunctis vel infirmis orantibus.

§. 9. Aut infirmi vel impediti, audito signo campanæ, genuflexi, si per infirmitatem licebit, orationem Dominicam, & salutationem Angelicam, pro salute animæ defuncti, vel corporis infirmi recitaverint.

Intereffentibusque Congregationi, &c.

§. 10. Necnon qui Congregationibus, tam publicis quàm privatis, ac divinis officiis, spiritualibusque colloquiis exhortationibus & aliis piis officiis, etiam in Sodalis, seu aliorum Christi fidelium defunctorum suffragium per primariam Congregationem, seu primarium Sodalitium ordinandis, & ab ipso Præposito, seu Vicario Generali approbandis, quique diebus feriatis Missæ sacrificio interfuerint.

Conscientiam examinantib.

§. 11. Aut Vespertino tempore antequam cubent, conscientiam suam diligenter examinaverint.

Infirmos vel carceratos visitantibus.

§. 12. Seu pauperes infirmos, tam Sodales quàm alios in hospitalibus vel privatis domibus, necnon carceratos visitaverint.

Inimicosque reconciliantib.

§. 13. Aut pacè inter inimicos conciliaverint, quoties horum quodvis fecerint, unum annum de eis injunctis, vel aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis Apostolica auctoritate, & tenore similibus etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Revocatio aliarum indulg.

§. 14. Quascumque alias Præsentibus non expressas indulgentias, & peccatorum remissiones, etiam plenarias, & relaxationes, Scholaribus & aliis prædictis, ratione dicti eorum instituti, vel alias in communi, per Nos & Sedem Apostolicam quomodolibet concessas, revocando & abrogando.

Sodales absentes & dicta opera exercen gaudeat eisdem indul.

§. 15. Insuper ne præfati Sodales, si aliquando eos ab ipsa Urbe abesse vel alibi commorari contingat, hujusmodi indulgentiarum & aliarum gratiarum spiritualium effectu & fructu frustrati remaneant, eisdem Sodalibus extra Urbem ubivis locorum pro tempore commorantibus, ut in locis ubi eos pro tempore residere, seu morari contigerit, opera prædicta, quæ ipsi Sodales in Urbe præsentes pro singularum indulgentiarum, remissionum, & relaxationum hujusmodi consequutione observare deberent, apud ecclesias eorumdem locorum aut alibi prout poterunt observando, & exequendo, omnes easdem indulgentias, remissiones, & relaxationes habeant, & illæ eis pariter suffragentur.

Et tam præsentes in Urbe, quàm absentes, Statione Urbis consequantur visitando ecclesf. ut hic.

§. 16. Necnon tam in Urbe presentes quàm alibi ubivis locorum commorantes, Sodales primariæ Congregationis, seu primarii Sodalitii hujusmodi, qui singulis quadragesimalib. & aliis anni temporibus, ac diebus Stationum ecclesiarum dictæ Urbis, & extra illius muros, quæ à Christifidelibus pro consequendis indulgentiis & remissionibus visitari solent, dictæ Societatis, si ibi fuerit, alioquin aliam ecclesiam, seu cappellam in locis ubi eos pro tempore residere seu morari contigerit, ut præfertur, devotè visitaverint, & ibi septies orationem Dominicam, & septies salutationem Angelicam recitaverint, tot, & easdem indulgentias consequantur, quas consequerentur, si iisdem temporibus & diebus singulas ecclesias dictæ Urbis, & extra illius muros hujusmodi pro iisdem Stationibus & Indulgentiis consequendis deputatas personaliter visitarent, ac omnia & singula, quæ pro hujusmodi gratiarum consequutione quomodolibet requiruntur plenè adimplerent.

Facultas Præpositi gen. aggregandi alias Congreg.

Hoc ampliavit Six. V. & declaravit Clem. VIII. cit. in rub.

§. 17. Preterea eidem Præposito, seu Vicario Generali pro tempore existenti, ut in quibusvis aliis dictæ Societatis Collegiis extra Urbem prædictam per universum Orbem nunc & pro tempore erectis, seu eorum ecclesiis pro eorumdem piorum operum incremento, quascumque alias, seu quæcumque alia Scholarium ibidem litterarum studiis insistentium, & aliorum Christifidelium ipsi Societati devotorum Congregationes, seu Sodalitia sub eo titulo Annunciationis B. Mariæ, quæ ab ipsa primaria Congregatione, seu primario Sodalitio tamquam membra à capite dependeant, auctoritate nostra, sine tamen Societatis, aut Collegiorum, & ecclesiarum hujusmodi præjudicio, erigere & instituere.

Eisque gratias & indulg. communicandi.

§. 18. Illasque, seu illa eidem primariæ Congregationi, seu primario Sodalitio aggregare, ac eis sic rectis, institutis, & aggregatis eorumque Sodalibus, prædictas ac omnes, & quascumque alias Indulgentias, peccatorum remissiones, relaxationes, gratias, & facultates, tam spirituales quàm temporales, à Nobis dictaque Sede primariæ Congregationi, seu primario Sodalitio de cetero concedendas, ita ut Sodales aliarum Congregationum, seu aliorum Sodalitiorum hujusmodi, observantes & exequentes ea, quæ ipsius primariæ Congregationis, seu primarii Sodalitii Sodales pro indulgentiis, remissionibus, relaxationibus hujusmodi consequendis, observare & exequi debent, easdem indulgentias, peccatorum remissiones, & relaxationes pariter consequantur, facultate aggregandi, & gratias hujusmodi aliis concedendi dumtaxat exceptâ, communicare.

Tu vide bullam Clem. VIII. mox citatam.

Congreg. visitandi, & statuta condend pro fratrum regimine.

§. 19. Necnon tam Primariam, seu Primarium, quàm omnes & singulas ei aggregandas Congregationes, seu omnia & singula ei aggreganda Sodalitia hujusmodi, per se, vel alium, seu alios ejusdem Societatis presbyteros idoneos ad id ab eo deputandos visitare, & pro earum felici statu, regimine, & directione, quæcumque statuta, constitutiones & decreta, licita tamen & honesta, sacrisque Canonibus, & Concilii Tridentini decretis non contraria, necnon ab ipso Præposito, seu Vicario, si per alium, vel alios deputandos hujusmodi fiant, examinanda & approbanda edere, ac postquam edita fuerint, quoties pro eorum & temporum qualitate, aut aliàs expediens ei videbitur immutare, corrigere, moderari, & reformare, aut alia ex integro condere, liberè & licitè valeat, eisdem auctoritate Apostolica & tenore, perpetuò concedimus & indulgemus. Decernentes statuta, constitutiones, & decreta hujusmodi, postquam edita, immutata, correcta, moderata, reformata & condita fuerint, ab omnibus Sodalibus prædictis inviolabiliter observari debere.

Clausulæ præservativæ.

§. 20. Ac præsentes Litteras sub quibuscumque similium vel dissimilium indulgentiarum, & aliarum gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus, etiam in favorem Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, seu Cruciatæ Sanctæ, aut aliàs per Nos, vel alios Romanos Pontifices successores nostros, aut dictam Sedem etiam Motu proprio, & ex certa scientia, Apostolicæ potestatis plenitudine, seu ad quorumvis etiam Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam pro tempore quomodolibet factis minimè comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, ac de novo concessas esse, & censeri. Necnon omnibus, quos illæ concernunt suffragari debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 21. Non obstantibus præmissis, & nostra de Indulgentiis ad instar non concedendis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque, Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Transumptorum fides.

§. 22. Volumus autem ut earumdem Præsentium transumptis etiam impressis, Secretarii ipsius Societatis, vel Notarii publici manu, & personæ alicujus in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel pro tempore existentis Præpositi, aut Vicarii generalis ejusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides ubique locorum in judicio & extra adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem Præsentibus si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. A 13. 5. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1584. Nonis Decemb. Pontificatus nostri anno 13.

XCVIII.

Contra Exules & alios in Italia commorantes, qui ani-

animalia & alia bona in Statu ecclesiastico diripiunt, abducunt, recipiunt, vel permutant.

Ad materiam Exulum & Bannitorum, vide hic infrà Six. V. const. 6. Hoc nostri.

Edita An. D. 1584.

GREGORIUS PAPA XIII.

Universis & singulis præsentes Litteras inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus constit.

NOn sine gravi animi nostri molestia nuper accepimus, quod licet Nos jampridem per nostras constitutiones, & Ministri nostri per proclamata, & ordinationes, ac etiam cohortibus armatis, exulum, ac perduellium, flagitiosorumque hominum audaciam in Statu nostro ecclesiastico reprimere, latrociniaque, & delicta prohibere, ac delinquentes ad aliorum terrorem graviter punire omnibus modis conati fuerimus, nihilominus complures exules & latrones hujusmodi adhuc supersunt, qui propriæ salutis immemores, pœnasque impositas parvifacientes, assidua furta & latrocinia in animalibus, & jumentis, in statu & ditione nostra existentibus committere non verentur; nec desunt alii, tam nobis quàm temporalibus dominis circumvicinis subditi, qui animalia & jumenta illa ita subrepta, sine timore ab ipsismet latronibus emere, & quoquo versum abigere, & distrahere non dubitent, quo fit, ut illis major præbeatur occasio, & materia delinquendi, & affidati Cameræ Apostolicæ, ipsique Dohanerii dohanæ nostræ Patrimonii, ac alii pecudarii, & aratores animalia hujusmodi habentes maximum inde patiantur detrimentum.

Excommunicantur diripientes animalia, & alia bona in Statu Eccl. vel illa ementes &c.

§. 1. Quare Nos huic malo obviam ire, & quieti, ac indemnitati publicæ, quantum in Nobis est, prospicere volentes, ac, ut quos legum, pœnæque corporalis timor non retinet, saltem gladii spiritualis fulgor à malo deterreat, præsertim cum non solum pium, & meritorium, sed etiam justum ac necessarium sit, tales continuos ac notoriè criminosos, ac ab eis ementes res furtivas utroque gladio, severitate opportuna, corrigi, atque puniri, perpetuo hoc edicto statuimus, omnes & quoscumque tam hujusmodi animalia & jumenta, aliasque res & bona cujuscumque generis & speciei in statu nostro temporali deripientes, abducentes, & furto subtrahentes, quàm ementes, permutantes seu ab eis illa quovis modo recipientes, & cum eisdem contrahentes, seu quovis titulo, colore, causa, vel prætextu penes se habentes & retinentes, cujuscumque status, gradus, conditionis, sexus, qualitatis, dignitatis aut praeeminentiæ fuerint, tam laici quam clerici, & presbyteri, etiam regulares & sæculares, & non solum in dicto Statu nostro ecclesiastico, sed etiam in quovis Regno, Statu, Dominio, Territorio, Civitatibus, Terris, & locis universæ Italiæ commorantes, ultra alias pœnas juris, constitutionum, & proclamatum prædictorum, excommunicationis majoris latæ sententiæ pœnam ipso facto incurrere, à qua nullus ab alio quàm à Romano Pontifice, aut de ejus speciali mandato, præterquam in mortis articulo constitutus, factaque, aut mandata restitutione, vel satisfactione dictorum animalium, jumentorum, rerum & bonorum hujusmodi dictis affidatis, Dohanerio, & aliis, ut præmittitur, pro tempore subreptorum, absolutionis beneficium valeat obtinere, ipsamque excommunicationis pœnam ex nunc, prout ex tunc, & è contra adversus inobedientes, & rebelles quoscumque, & ipsorum quemlibet promulgamus per Præsentes.

Episcopi &c. Status Eccl. & Regni Neap. ac Ducat. Hetruriæ, Ferrariæ, & Urbin. faciant publicari hanc const. quæ sic publicata omnes afficiat.

§. 2. Ac mandamus universis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, eorumque Vicariis in spiritualibus generalibus totius nostri Status prædicti, ac etiam in Regno Neapolitano, ac Statu Magnæ Hetruriæ, ac Ferrariæ, & Urbini Ducum in virtute sanctæ obediendiæ, ut cum harum exemplaria, etiam impressa manu Notarii publici subscripta, sigilloque personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita, exhibita eis fuerint, in omnibus Civitatibus, terris, oppidis, locis, castris, ac Diœcesibus, præsertim Statui nostro prædicto circumvicinis ad valvas Ecclesiæ matricis Civitatum, terrarum, oppidorum, castrorum & locorum suæ Diœcesis quamprimum affigi & publicari faciant. Quæ quidem exemplaria, seu transumpta, sic affixa & publicata, ubique, in judicio & extra illud fidem faciant, omnesque supradictos, ac alios præsentibus Litteris nominatos, vel quomodolibet comprehensos taliter ligent, arctent, afficiant, & obligent, ac si unicuique personaliter intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, exemptionibus, & litteris Apostolicis quibuscumque personis quacumque dignitate Ecclesiastica vel temporali præditis, conjunctim vel separatim concessis, etiam quibus caveatur expresse, quod excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, & ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 13 7 Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 7. Decemb. 1584. Pontificatus nostri anno 13.

Admissio, & reg. in Cam. Apost.

Die 10. Decemb. 1584. Suprascriptæ litteræ in forma Brevis, ex decreto in plena Camera Apostolica facto, admissæ & registratæ fuerunt in actis meis, & in libro diversorum fol. 99.

Scipio Penellus Cam. Apost. Not.

XCIX.

Quod Eremitæ Congregationis Camaldulensis Ordinis S. Benedicti, Religiosos alterius Ordinis recipere possint. Ipsi verò ad alium etiam Eremitarum S. Romualdi Montis Coronæ transire nequeant.

Quæ spectant ad istam Congregationem Camaldulensem, vide sup. in constit. 1. Alex. II. in Tom. I. fol. 26. Nulli. ubi plenè dixi. Quæ verò Congregationem Eremitarum S. Romualdi respiciunt attende sup. in Clem. VII. const. 23. Vestrum. ubi dixi in Tomo I.

Edita A. D. 1585.

GREGORIUS PAPA XIII.

Dilecto filio Priori Generali Monachorum Ordinis Camaldulen. nunc & pro tempore existenti.

Eremi Camaldulensis commendatio.

EA est Eremi Camaldulensis Aretinensis Diœcesis antiquitas, & Monachorum in aspera illa solitudine Deo assidue famulantium religio, ac morum, vitæque innocentia & sanctitas, quæ omnia non solum ab aliis sæpe audivimus, sed etiam nostris oculis aliquando vidimus, & admirati sumus, ut merito sacrum illum locum, & Ordinem dignum semper qui præcipuè privilegiis fulciatur judicemus.

Confirmatio privilegiorum.

§. 1. Itaque omnes gratias, indulta, & privilegia eidem Ordini, & Eremo à Rom. Pontificibus prædecessoribus, sub recipiendis quibuscumque quarumvis Religionum, & Ordinum mendicantium Fratribus religiosis, ad ipsos transire volentibus concessa, rata & firma esse volentes, & quatenus opus sit auctoritate Apostolica tenore Præsentium innovantes, Tibi qui ex illis unus es, ac omnibus tecum in eodem Eremo Altissimo famulantibus, districtè præcipimus & inhibemus, ne ad alium Ordinem, & Religionem, nec etiam ad aliam quæ Montis Coronæ vocatur ejusdem Ordinis Camaldulensis, sine expresso consensu & licentia Superioris ipsius Eremi, qui Major appellatur, in scriptis obtenta, transire audeant.

Contravenientibus pœnæ infliguntur.

§. 2. Et si qui contrafecerint, excommunicationis, Apostasiæ, & aliis congruis & arbitrio suo, Successorumque suorum infligendis, & declarandis pœnis, subjacere decernimus, ita ut contrafacientes capi,

puniri, & ad redeundnm cogi possint; ad quæ omnia facienda, decernenda & exequenda, & ubi opus sit brachium sæculare invocandum, plenam & liberam tibi & Successoribus tuis eadem auctoritate damus & concedimus facultatem.

Contraria submoventur.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon indultis, privilegiis, exemptionibus, aliis Religionibus quocumque modo concessis, approbatis & innovatis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 13. 4. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 4. Januarii 1585. Pontificatus nostri anno 13.

C.

Institututio Collegii presbyterorum rugularium Societatis JESU, universitatisque Studii generalis diversarum scientiarum, bonarumque artium, in Oppido Pontis Monsonii Metensis Diœcesis in Lotharingia, cum redituum assignatione, privilegiorumque assignatione.

Ultra ea quæ de hac Societate Jesu notata habes ad Pauli III. const. 25. Regimini. sup. tom. 1. vide etiam inf. tom. 3. ad Pauli V. const. 119. In fede. ubi alias posteriores Constitutiones habes.

Edita An. D. 1572.

GREGORIUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN supereminenti Apostolicæ Sedis specula, meritis licet imparibus disponente Domino constituti, & intra mentis nostræ arcana revolventes quantum ex litterarum studiis Catholica fides, tenebrosâ ignorantiæ caligine, ac hæresum peste expulsa, augeatur, divini numinis cultus protendatur, veritas agnoscatur, justitia colatur, reliquæ virtutes illustrentur, ac bene, beatèque vivêdi via paretur, ad ea per quæ studia ipsa ubilibet excitentur, & studiosæ personæ ad excelsum doctrinæ fastigium aspirantes, opportunæ subventionis auxilia suscipiant, libenter intendimus, & in his nostræ sollicitudinis partes propensius impartimur prout pia personarum præsertim S.R.E. Cardinalium, ac nobilium virorum Ducum vota exposcunt, Nosque locorum & temporum qualitate pensata in Domino conspicimus salubriter expedire.

Carolus Card. de Lotharingia, & Carolus Dux Lotharingiæ, & Barriducis decreverunt, accedente tamen Sedis Apost. auctoritate in Oppido Pontis Monsonii diœc. Meten. unum erigere Studium diversarum scientiarum generale, & unum presbyterorum regular. Soc. Jesu Collegium, ut Juventus illarum partium ubi hæresis malum diffusum est, sana doctrina bonisque morib. & artib. instituatur.

§. 1. Exhibita si quidem nuper pro parte dilectorum filiorum nostri Caroli, tit. S. Apollinaris presbyt. Card. de Lotharingia nuncupati, & nobilis viri Caroli Lotharingiæ, & Barriducis Ducis petitio continebat, quòd aliàs cùm Carolus Cardinalis, qui noster, & Sedis Apost. in Lotharingiæ & Barriducis Ducatibus de latere Legatus, ac ratione Ecclesiæ Rhemensis, cui ex dispensatione Apostolica præesse dignoscitur Dux Rhemensis, & primus Par Franciæ existit, quique Ecclesiæ Metensis perpetuus administrator in spiritualibus & temporalibus per dictam Sedem deputatus existit, necnon etiam Carolus Dux prædicti pia meditatione cogitassent, quod longe, lateque diffusum undique esset hæresis malum, quanta que incommoda & damna universo Orbi attulisset, illique tutius & fortius remedium afferri nequaquam posse, nisi ubique terrarum doctorum virorum Conventus erigerentur, qui sanâ imbuti doctrinâ Populos sibi propinquos Catholicam docerent disciplinam, qua & sibi prodesse & ceteros hæresibus expulsis in vera fide valerent confirmare, tanta in Deum religione permoti, necnon ferventi in proximum caritate adducti decreverunt in Oppido Pontis Monsonii Metensis Diœcesis, sub dominio prædicti Caroli Ducis existente; unum diversarum scientiarum & artium Studium generale, in quo Theologiæ, utriusque Juris, ac Medicinæ & Philosophiæ lectiones continue haberentur, ac etiam inibi ut illud Studium majoribus proficiat incrementis, etiam unum presbyterorum regularium Societatis JESU Collegium erigere & instituere, ad effectum ut illarum partium Juventus non solum doctrina, quæ ad bene beateque vivendum via præcipua est, sed etiam bonis instituatur moribus & exemplis, si ad id nostra & Sedis prædictæ intervenirent auctoritas.

Petuntque donum quamdam Præceptoriæ S. Antonii, & annuos redditus propterea per hunc concedi, & quibusdam prædictum Coll. & prædictum Studium gen. instituit.

§. 2. Quare pro parte eorumdem Caroli Card. & Legati ac Caroli Ducis Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus Præceptoriæ & hospitalis S. Antonii Ord. S. Augustini dicti Oppidi domum, & illorum ambitum, ab eisdem Præceptoria & hospitali, illorumque Ordine & superioritate, ac mille scut. auri in auro annuum redditum ex monasterio S. Gorgonii Cozien. Ordinis S. Benedicti, dictæ Diœcesis, seu illius mensa Conventuali, & ipsius monasterii officiis claustralibus, ac ab illo dependentibus, & illi unitis Prioratibus, etiam perpetuum dismembrare & separare, illaque sic dismembrata & separata hujusmodi, eidem Societati JESU ad effectum ut ipsi Presbyteri in dictis domo & ambitu dismembratis, unum Collegium juxta illorum statuta erigere, recipere, regere, visitare & corrigere valeant, pro illius Collegii dote & personarum ipsius Societatis, quæ Humaniores litteras, Grammaticam & Philosophiam ac Theologiam edocebunt substentatione concedere, applicare & appropriare, necnon ipsi Collegio pensionem annuam aliorum mille & quingentorum scutorum similium, quingentorum videlicet super mensæ Episcopalis Metensis & reliquorum mille super universis & singulis quorumcumque Monasteriorum & Prioratuum cujusvis Ordinis existentium, in Metensi, Tullensi & Virdunensi Diœcesibus consistentium, seu illorum mensarum Abbatialium vel Conventualium fructibus, redditibus & proventibus etiam perpetuò, donec Episcopus Metensis & Abbates, Priores seu Commandatarii dictorum Monasteriorum & Prioratuum aliqua simplicia beneficia ecclesiastica, ad illorum collationem aut aliam dispositionem spectantia, quorum annuus valor dictam summam mille scut. insimul constituat dicto Collegio pro pensionis hujusmodi extinctione uniri procuraverint pro rata facultatum cujusque & juxta partitionem per ipsum Carolum Cardinalem ac Venerabiles fratres nostros Virdunensem & Tullensem Episcopos faciendam persolvendam, reservare, constituere & assignare, ac in dicto Oppido universitatem Studii generalis erigere & instituere aliasque in præmissis opportunè providere & statuere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui Pont. concedit petita, & Collegium prædictum instituit.

§. 3. Nos igitur qui dudum inter alia voluimus quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, secundum extimationem prædictam, etiam beneficii cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, quique hodie prædictum Monasterium S. Gorgonii ex certis tunc expressis causis, regularitate omnique statu & observantia regulari in eo penitus & omnino suppressis, ad sæcularitatem per alias nostras Litteras reduximus, prout in illis plenius continetur, attendentes quod ex litterarum studio animarum saluti consulitur, ac aliàs spiritualia & temporalia bona mundo proveniunt, pium & laudabile Caroli Card. Legati, ac Caroli Ducis prædictorum decretum plurimum in Domino commendantes, ipsumque Carolum Ducem à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris ac pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censêtes, necnon dicti Monasterii suppressionis tenorem Præsentibus pro expresso habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò Præceptoriæ & hospitalis hujusmodi domum & illorum ambitum, una cum horto, hortalitiis, aliisque rebus circumcirca adjacentibus, ad Præceptoriam & hospitale hujusmodi legitimè spectantib. & pertinentibus, dummodo ad hoc dilecti filii moderni ipsius domus Præceptoris accedat assensus, ab eisdem Præceptoria & hospitali illorumque Ordine & superioritate, ex Monasterio verò S. Gorgonii seu illius mensa Conventua-

tuali & illius officiis regularibus, & ab illo dependentibus & illi unitis Prioratibus præfatis, mille & quingentorum scut. prædictorum annuum redditum dismembramus & separamus, illaque sic dismembrata & separata dicto Collegio Societatis JESU ad effectum ut presbyteri Societatis hujusmodi, inibi unum Collegium juxta eorum consuetudines & instituta, ac cum omnibus & singulis solitis privilegiis erigere, illudque per seipsos regere & gubernare, ac visitare & corrigere possint & valeant, ac Carolus Card. & Legatus, necnon Carolus Dux locum & habitationem idoneam & commodam præstare, suppellectilem quoque necessariam & solitam secumdum Collegiorum usum instruere teneantur pro illius Collegii dote, necnon personarum ipsius Societatis quæ Humaniores litteras, Grammaticam & Philosophiam, ac Theologiam edocebunt substentatione, concedimus, applicamus & appropriamus. Præterea ut dictum Collegium majores in Vinea Domini proferat fructus, quo majoribus suffultum præsidiis, eidem Collegio pensionem annuam immunem & exemptam mille & quingentorum scut. similium, quingentorum videlicet super dictæ Mensæ Episcopalis Metensis & reliquorum mille super universis & singulis quorumcumque Monasteriorum & Prioratuum cujusvis Ordinis existentium & in Meten. Tullensi & Virdunensi Diæcess. præfatis consistentium seu illorum mensarum Abbatialium vel Conventualium fructibus, redditibus & proventibus, etiamsi super illis aliæ pensiones annuæ aliis assignatæ existant per ipsum Carolum Card. & Legatum, ac pro tempore existentem Episcopum Metensem & dilectos filios singulos Monasteriorum & Prioratuum eorumdem Abbates & Priores seu Commendatores, & illorum Conventus annis singulis in loco & terminis per ipsum Carolum Card. & Legatum per se, vel alium, statuendis ipsi Collegio ac illius personis, vel illarum Procuratori ad id ab eis speciale mandatum habenti perpetuò, donec tamen Episcopus Metensis & Abbates, Priores seu Commendatarii præfati aliqua perpetua simplicia beneficia ecclesiastica ad eorum collationem, provisionem, & aliam quamcumque dispositionem spectantia & pertinentia, quorum annuus valor dictam summam mille scut. insimul constituat, dicto Collegio sufficienter & cum effectu pro pensionis hujusmodi extinctione uniri procuraverint, pro rata facultatum cujusque & juxta partitionem seu commodam divisionem per Carolum Card. & Legatum, ac Virdunensem & Tullensem Epicopos præfatos faciendam, integrè quotannis persolvendam, dummodo ad id Caroli Cardinalis ac Legati, ac omnium & singulorum Monasteria & Prioratus hujusmodi obtinentium accedat assensus, reservamus, constituimus & assignamus.

Lectorum Collegii præ dicti munus præscribit & numerum.

§ 4. Et insuper quod in dicto Collegio presbyteri præfati plenissimum, & eum qui juxta dictæ Societatis statuta & formam in singulis eorum Collegiis etiam quàm amplissimis, & quibus Universitates famosæ annexæ sunt saltem septuaginta personarum ejusdem Societatis numerum compleant; in eo quoque adsint quatuor Theologiæ professores, quorum unus Sacras litteras, alii duo Scholasticam Theologiam, quartus verò Concientiæ casus, singuli una lectione quotidiana exponant, ac tres Philosophiæ Regentes, quorum quisque duas quotidie legat lectiones; ordine tamen hujusmodi servato, ut quolibet triennio Philosophiæ cursus integer absolvatur, & quolibet anno unus incipiat, alter verò desinat, ita quod duæ lectiones Rhetoricæ ordinariæ singulis diebus, una quoque Humaniorum litterarum, necnon tres aliæ Grammaticæ Classes instituantur; duæ insuper lectiones Græcæ, una in alicujus Auctoris interpretatione, altera verò in Grammatices institutione habeatur; una itidem litterarum Hebraicarum, & altera Mathematicarum lectiones quotidie inibi legantur. Statuimus in ipso quoque Oppido Universitatem Studii generalis sub invocatione per Carolum Cardinalem & Legatum ac Carolum Ducem præfatos eligenda, in quinque facultatibus præfatis quarum duæ Theologiæ scilicet & Philosophiæ presbyteres dictæ Societatis juxta eorum statuta, reliquæ tres earum Decanis, Doctoribus, & Professoribus dirigendæ ad instar Bononiensis & Parisiensis Universitatum, juxta illarum consuetudines & statuta erigimus & instituimus.

Personis dicti Collegii privilegia personarum Studii Bononiensis & Parisiensis concedit.

§. 5. Illique sic erectæ & institutæ, ac ejus pro tempore existentibus Rectori, Magistris, Doctoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholaribus, Bidellis, Nunciis & aliis Officialibus & personis, necnõ membris & subditis, quod omnibus & singulis privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, prærogativis, honoribus ac præeminentiis Bononiensi & Parisiensi Universitatibus præfatis, illorumque pro tempore existentibus Rectoribus, Magistris, Doctoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholaribus, Procuratoribus, Bidellis, Nunciis & aliis Officialibus ac personis, necnon membris & subditis in genere, tam dicta Apostolica quàm aliàs ritè Imperiali & Regia auctoritatibus, ut aliàs quomodolibet concessis seu legitimè præscriptis, aut in posterum concedendis & præscribendis, ac quibus illi & illæ utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere.

Doctoratusque & graduũ insignia conferendi, & respectivè recipiendi facultatem tribuit promotisque indulta promotorum in aliis Studiis generalibus elargitur.

§. 6. Necnon iis qui in quavis Universitate disciplinis & facultatibus præfatis studere incæperint, studium suum in ea continuare, & qui in dicta sic erecta aut quavis alia Universitate per tempus debitum studuisse, ac scientia & moribus idonei comperti fuerint, in Artibus & Medicina, & Philosophia ac Theologia, necnon juribus, aliisque facultatibus prædictis, Baccalaureatus etiam formalis, Licentiaturæ ac Laureæ, necnon Doctoratus & Magisterii, & quosvis alios solitos gradus ad ipsius Universitatis Rectore, seu scientiarum in quibus promovendi pro tempore studuerint, Lectoribus aut aliis personis per dictum Carolum Cardinalem & Legatum in & ad tempus in perpetuum deputandis & constituendis, aliisque modo & forma per ipsum statuendis, recipere & ipsorum gradum solita insignia sibi exhiberi facere, & postquam hujusmodi gradus & illorum insignia susceperint, facultates in quibus promoti fuerint, legere & interpretari, ac in eis disputare, necnon quoscumque actus, gradui, seu gradibus per eos receptis convenientes exercere, aliisque omnibus & singulis privilegiis, gratiis, favoribus, prærogativis & indultis, quibus alii in Bononiensi & Parisiensi Universitatibus præfatis juxta illarum constitutiones & mores ad gradus ipsos promoti de jure vel consuetudine, aut aliàs utuntur, potiuntur & gaudent; ac uti, potiri & gaudere poterunt, ut præfertur, quomodolibet in futurum, uti, potiri & gaudere in omnibus & per omnia, perinde ac si gradus hujusmodi in Bononiensi & Parisiensi præfatis & aliis quibusvis Universitatibus juxta illarum constitutiones & consuetudines hujusmodi suscepissent.

Carolo Cardinali facultatem edendi statuta pro hujus Studii regimine concedit.

§. 7. Necnon eidem Carolo Cardinali & Legato, & per se, vel alium, seu alios quos ad id duxerit deputandos, & si ei videbitur vocatis Metensi, Virdunensi & Tullensi Episcopis, pro salubri dictæ sic erectæ Universitatis directione & conservatione, ac Rectorum, Magistrorum, Doctorum, Lectorum, Præceptorum, Procuratorum, Bidellorum, Nunciorum & aliorum Officialium hujusmodi institutione & electione, & quavis alia provisione ac Scholari manutentione, ipsius tamen Collegii quo ad Theologiam & Philosophiam cum Humanioribus litteris, necnon promotionum in dictis facultatibus & Scholasticorum inibi pro tempore degentium vitæ & studiorum disciplina & Scholasticorum correctione, admissione & dimissione, necnon regimine seu administratione & politiæ litterariæ forma, juxta Societatis præfatæ statuta & instituta pro tempore existenti ejusdem Collegii Rectori, & ipsius Societatis Superioribus præservata, ac in præmissis & infrascriptis omnibus & per omnia salva & integra permanente personarum, bonorum & exercitio-

rum hujusmodi Societatis exemptione, ac regulari observantia, quæcumque statuta & ordinationes licita & honesta, ac sacris Canonibus non contraria facere, edere, ac pro rerum, temporum, & personarum qualitate & varietate corrigere & reformare, seu illa cassare, & alia de novo condere, ac super illorum observatione quascumque pœnas imponere, ac juxta dispositionem judicari debere: ac quicquid secus super his àquoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernere.

Jurisdictionemque in omnes illius personas, (non tamen ipsius Societ.) eidem Carolo Card. tribuit.

§. 8. Necnon in omnes & singulos dictæ Universitatis Rectorem, & Magistros, Doctores, Lectores, Præceptores, & Scholares ac Procuratores, Bidellos, Nuncios & Officiales personas & suppositas, tam sæculares quàm quorumvis Ordinum regulares cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis & præeminentiæ extiterint, etiamsi exemptæ & Sedi Apostolicæ immediatè aut alteri Prælato subjecti, seu alterius Diœcesis fuerint, præterquam ipsius Societatis personas, omnimodam tam civilem quàm criminalem & mixtam jurisdictionem, Apostolica auctoritate prædicta exercere, visitare, reformare & corrigere, ac errantes punire & castigare.

Jusque easdem personas eligendi, constituit.

§. 9. Necnon ipsius Universitatis Rectores, Magistros, Lectores, Præceptores & Scholares, ac Procuratores, Bidellos & alios Officiales hujusmodi eligere, seu eorum electiones aliis committere, easque postquam factæ fuerint per se, vel alium, seu alios, ad id per ipsum Carolum Cardinalem & Legatum deputandos confirmare & approbare libere & licitè valeant, concedimus & desuper indulgemus.

Huic institutioni clausulas præservativas apponit.

§. 10. Decernentes præsentes Litteras sub quibusvis revocationibus, alterationibus, suspensionibus, limitationibus, etiamsi de Præsentibus, eorumque toto tenore ac data, specialis, specifica mentio fiat, minimè includi, sed illis ac quibusvis aliis contrariis non obstantibus in suo robore, vigore & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, ac de novo sub quacumque data per dictos Carolum Cardinalem & Legatum, ad Carolum Ducem eligenda concessas esse, sicque incommutabilis voluntatis & intentionis nostræ esse & fore, easdemque præsentes Litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quopiam defectu notari, aut in jus vel controversiam quacumque ratione, vel causa etiam rationabili deduci, causamque seu causas propter quas præmissa facta fuerunt coram quibuscumque locorum Ordinariis, etiam tamquam à Sede prædicta Delegatis minimè verificari, nec propterea seu pro eo interesse prætendentes vocati non fuerint, per subreptionem obtentas præsumi viribusque propterea carere.

Et decretum irritans.

§. 11. Et ita in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari debere, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Recusantibus solvere Colleg. annuos reddit. supradictas pœnas indicit.

§. 12. Necnon præfatum Carolum Cardinalem & Legatum, ac pro tempore existentes Metensem Episcopum, seu perpetuum Administratorem, necnon Monasterii & Prioratuum Abbates, Priores seu Commendatarios ac Conventus hujusmodi, ad integram solutionem pensionis præfatæ eidem Collegio faciendam juxta reservationis constitutionis & assignationis præfatarum tenorem efficaciter obligatos fore, ac volentes & eadem auctoritate statuentes, quod qui ex Carolo Cardinale & Legato, ac Episcopo seu Administratore Metensi necnon Abbatibus & Prioribus seu Commendatariis ac Conventibus præfatis in dictis terminis vel saltim intra triginta dies illorum singulos immediatè sequentes, pensionem præfatam per eos tunc debitam non persolverint cum effectu, lapsis diebus eisdem Carolo Cardinali & Legato, seu Episcopo vel Administratori Metensi, & si Cardinalis aut Antistes sit Abbati ac Priori seu Commendatario hujusmodi ingressus ecclesiæ interdictus existat. Si verò Abbas & Prior, seu Commendatarius inferiores Cardinali & Antistite sint aut Conventus fuerint, sententiam excommunicationis incurrant, cujus interdicti relaxationem hisce interdictus, excommunicatus verò ab excommunicationis sententia hujusmodi absolutionis beneficium donec Collegio vel Procuratori præfato de pensione præfata tunc debita integrè satisfactum, aut aliàs cum Collegio seu Procuratore hujusmodi amicabiliter concordatum fuerit, præterquam in mortis articulo constitutus, nequeat obtinere. Si verò per sex menses dictos triginta dies immediatè sequentes interdictus sub interdicto permanserit, excommunicatus verò præfatæ excommunicationis sententiam ejusmodi sustinuerit, animo quod absit indurato, ex tunc effluxis mensibus ipsis interdictus à regimine & administratione Ecclesiæ ac Monasterii & Prioratus hujusmodi suspensus, excommunicatus verò præfati ipso Monasterio & Prioratu perpetuò privatus existat, illiusque commoda cessare, & ea cessante Monasterium & Prioratus hujusmodi vacare censeantur eo ipso.

Executores hujus const. deputat.

§. 13. Quocirca dilectis filiis Virdunensi & Tullensi & Metensi mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes Litteras & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Caroli Cardinalis & Legati, ac Caroli Ducis, necnon Collegii illiusque personarum præfatorum, aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque & illorum singulis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes Litteras & in eis contenta hujusmodi inviolabiliter observari, & illos quos dictæ Litteræ concernunt omnibus & singulis præmissis pacificè frui & gaudere, ac pensionem præfatam Collegio aut Procuratori præfato juxta præservationis, constitutionis, assignationis & decreti præfatorum continentiam & tenorem integrè persolvi, non permittentes eos aut eorum quemlibet per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari vel inquietari. Et nihilominus quemlibet ex Carolo Cardinali & Legato ac Episcopo seu Administratore Metensi ac Abbatibus & Prioribus seu Commendatariis & Conventibus præfatis, quem interdicti & suspensionis aut excommunicationis sententias & privationis pœnam hujusmodi incurrisse eis constiterit, quoties super hoc pro parte Collegii præfati fuerint requisiti, tamdiu Dominicis & aliis festivis diebus in Ecclesiis dum major inibi Populi multitudo ad divina convenerit, interdictum & suspensum, vel excommunicatum & privatum respectivè publicè nuncient, & faciant ab aliis nunciari, excommunicatumque ab omnibus arctius evitari, donec Collegio vel Procuratori præfato de dicta pensione tunc debita fuerit integrè satisfactum, ipseque interdictus & suspensus relaxationem interdicti & suspensionis, aut excommunicatus ab excommunicationis præfatæ hujusmodi absolutionis beneficium meruerit obtinere. Contradictores quoslibet & rebelles ac præmissis non parentes, si Cardinales aut Antistites auctoritate nostra, si verò inferiores Cardinali aut Antistite sint per sententias & censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos in sententias, censuras & pœnas præfatas incurrisse declarando, ac etiam eas iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§. 14. Non obstant. priori voluntate nostra præfata & Lateranensis Concilii novissimè celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohiben. ac fel. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, etiam illa qua cavetur ne quis ex-

extra ſuam civitatem vel Diœceſim niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam a fine ſuæ Diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne Judices à Sede præfata deputati extra civitatem vel Diœceſim in quibus deputati fuerint contra quoſcumque procedere, aut alii vel aliis vices ſuas committere præſumant, ac de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate Præſentium ad judicium non trahatur, ac aliis Apoſtolicis, necnon in provincialibus & ſynodalibus Conciliis editis generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus oc ordinationibus Eccleſiæ Metenſis & Monaſteriorum, Prioratuum & Ordinum ac Univerſitatum præfatorum juramento, confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, exemptionib. & immunitatibus ac litteris Apoſtolicis, illis illorumque Superioribus, Conventibus & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis irritantibuſque & aliis decretis in genere vel in ſpecie etiam conſiſtorialiter quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innovatis. Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione aliàs de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & individua, ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, acſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, Præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus; contrariis quibuſcumque. Aut ſi Carolo Cardinali & Legato ac Epiſcopo ſeu Adminiſtratori Metenſi & Abbatibus, Prioribus ſeu Commendatariis & Conventibus præfatis, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ Præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris Litteris mentio ſpecialis.

Sanctionemque pœnalem adjicit. §. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, diſmembrationis, ſeparationis, conceſſionis, applicationis, appropriationis, reſervationis, conſtitutionis, aſſignationis, ſtatuti, electionis, inſtitutionis, indulti, decreti, voluntatis, mandati & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Si quis autem &c.

Dat. P.A.1. Decemb. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1572. Nonis Decemb. Pontificatus noſtri anno 1.

CI. Inſtitutio Congregationis Clericorum ſæcularium de Oratorio nuncupatæ, in Eccleſia S. Mariæ de Vallicella de Urbe.

Hujus Congregationis presbyteri, ex indulto Sixti V. ſub die 5. Septembris 1586. (quod volens prætermiſi) per dimidium horæ ante auroram, & poſt meridiem Miſſas celebrare, & a Vicario Papæ ad confeſſiones audiendas, prævio examine in Urbe approbati, extra eam abſque alio examine illas audire valent. Ordinationes autem & inſtituta dictæ Congregationis approbavit, & nonnulla indulta eidem elargitus eſt Paul. V. in ſua conſt. 92. Chriſti fidelium, inf. tom. 3.

Aliam ſed diverſam Congregationem, Oratorii JESU CHRISTI nuncupandam, inſtituit idem Paul. V. in ſua conſt. 91. Sacroſanctæ. inf, tom. 3.

Hujus Congregationis fundator extiti Philippus Nerius Florentinus, quem Sanct. Confeſſorum numero adſcripſit Greg. XV. qui morte præventus Bullam deſuper expedire non potuit, ſed cum expedivit Sanctiſſ. D. N. Urban. VIII. ut in conſt. 2. Rationi. inf. tom. 4. Gregor. tamen conceſſerat huic Congregationi Eccleſiam S. Cæciliæ in monte Jordano pro Sacriſtiæ & Oratorii ædificatione, ac domus dilatatione, ſuppreſſâ prius animarum curâ eidem incumbenti, & aliò tranſlata, ut videre eſt in ejuſdem Gregor. conſtit. 11. Cùm ad uberes. d. tom. 4.

Edita A.D. 1575.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmiũ. COpioſus in miſericordia Dominus, & in cunctis glorioſus operibus, à quo omnia dona defluunt, ad hoc Nobis licet immeritis ſuæ ſponſæ univerſalis Eccleſiæ regimen committere, & noſtræ debilitati jugum Apoſtolicæ ſervitutis imponere voluit, ut inter alias multiplices curas, operarios quos ipſe Dominus in meſſem ſuam, multitudinem utique magnam populorum ad fructum divinæ gratiæ diſpoſitam ne pereat, quotidie pro ſua miſericordia dignatur emittere, conducere non differamus, eoſque ad ſuſcipiendam ipſius Domini miſericordiam in medio templi ſui, ejuſque vias Chriſtifidelibus demonſtrandum, eorumque corda divinorum ſermonum declaratione illuminandum, novas etiam interdum piorum virorum Congregationes propterea conſtituendo noſtræ ſollicitudinis ope, Apoſtoliciſque favoribus propenſius excitemus.

Philippus Nerius ſupplicat Papæ, pro erectione Congregation. Clericorũ ſæcularium eOratorio nuncupandæ in Urbe. §. 1. Dudum ſiquidem omnia beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura apud Sedem Apoſtolicam tunc vacantia, & inantea vacatura, collationi & diſpoſitioni noſtræ reſervavimus; decernentes ex tunc irritum & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Cùm itaque poſtmodum parochialis Eccleſia B. Mariæ Vallicellæ nuncupatæ, Regionis pontis ſeu parionis de Urbe, per liberam reſignationem dilecti filii Antonini de Adjuto, nuper ipſius eccleſiæ Rectoris, de illa quam tunc obtinebat in manibus noſtris ſponte factam & per Nos admiſſam, apud Sedem eamdem vacaverit & vacet ad præſens, nulluſque de illa præter Nos hac vice diſponere potuerit ſive poſſit, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis. Et ſicut dilectus filius Philippus Nerius presbyter Florentinus, ac Præpoſitus nonnullorum presbyterorum & Clericorum ſæcularium, tam ſuo quàm aliorum presbyterorum & Clericorum præfatorum nominibus Nobis nuper expoſuit quod hi in ipſa Eccleſia introduci cupiant, ac ita illis gratia aſſiſtente divina circa Miſſarum & aliorum divinorum officiorum in eadem Eccleſia celebrationem, & verbi Dei populo inibi intereſſenti prædicationem, aliaque ſalubria monita ad ſalutem animarum Chriſti fidelium procurandam, & quam plurima pietatis opera exercenda intendere ſperent, ut ex eorumdem presbyterorum & Clericorum laudabili vita & doctrina dilecti filii ipſius Eccleſiæ parochiani non parvam conſolationem ſpiritualem ſuſcepturi ſint, ſi in eadem Eccleſia una Congregatio presbyterorum & Clericorum de Oratorio nuncupanda, perpetuò erigeretur & inſtitueretur, ipſaque Eccleſia cum onere curæ animarum ipſius parochianorum præfatorum eidem Congregationi concederetur, ex hoc profectò divinus cultus ac miniſtrorum Eccleſiaſticorum numerus, in ea ad Dei laudem & eorumdem Chriſti fidelium animarum ſalutem maximum ſuſciperet incrementum. Quare dictus Philippus aſſerens dictæ Eccleſiæ, & illi forſan annexorum, fructus, redditus, & proventus, ſuper quibus penſio annua quadraginta ſcut. monetæ certæ perſonæ Eccleſiaſticæ illam annuatim perci-

pienti, Apostolica auctoritate, ut dictus Philippus etiam asserit reservata existit, centum & triginta ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem valorem annuum non excedere, eisdem nominibus Nobis humiliter supplicavit, quatenus præmissis annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui illam erigit.

§. 2. Nos igitur qui dudum inter alia voluimus quod semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, quique divini cultus augmentum & Christifidelium animarum salutem sinceris desideramus affectibus, pium & laudabile Philippi Præpositi, ac presbyterorum & Clericorum præfatorum desiderium summopere commendantes, ipsosque Philippum Præpositum, ac presbyteros & Clericos a quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, in dicta Ecclesia unam Congregationem presbyterorum & Clericorum sæcularium de Oratorio nuncupandam, sine alicujus præjudicio, auctoritate Apostolica tenore Præsentium perpetuò erigimus & instituimus.

Eique Parochialem in Urbe eccles. S. Mariæ in Vallicella, cum omnibus suis bonis, introitibus, & juribus concedit.

§. 3. Illique sic erectæ & institutæ Ecclesiam præfatam sive præmisso sive alio quovis modo aut ex alterius cujuscumque persona seu per similem resignationem dicti Antonini, vel cujusvis alterius de illa in Rom. Curia vel extra eam etiam coram Notario publico & testibus sponte factam, aut constitutionem fel. rec. Joannis Papæ XXII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Execrabilis, vel assecutionem alterius beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati vacet, etiam si tanto tempore vacaverit quod ejus collatio juxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem præfatam legitimè devoluta, ipsaque Ecclesia dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generaliter reservata existat, & super ea inter aliquos lis, cujus statum Præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodò ejus dispositio ad Nos hâc vice pertineat, cum onere curæ animarum illius Parochianorum præfatorum, aliisque omnibus & singulis oneribus & honoribus ac annexis, necnon omnibus bonis, censibus, jurisdictionibus, fructibus, redditibus & proventibus, aliisque juribus & pertinentiis suis eidem Congregationi, auctoritate Apostolica & tenore præfatis etiam perpetuò concedimus & assignamus; ita quod liceat ipsi Congregationi, illiusque Rectori, Presbyteris, Clericis & Procuratoribus seu Agentibus, vel deputatis per se, vel alium, seu alios, eorum & dictæ Congregationis nomine, Ecclesiæ & annexorum ac bonorum juriumque & pertinentiarum præfatorum, corporalem & realem & actualem possessionem propria auctoritate liberè apprehendere, & etiam perpetuò retinere, curamque animarum eidem Ecclesiæ imminentem per se ipsos Presbyteros, seu unum, vel plures ex eis, sive per alium, vel alios Presbyteros, illis tamen prius a dilecto filio nostro, & Romani Pontificis pro tempore existentis in dicta Urbe & ejus districtu, Vicario in spiritualibus generali seu Sede præfata approbatis, exercere vel exerceri, eidemque Ecclesiæ in divinis deservire seu deserviri facere, illiusque fructus, redditus & proventus, jura, obventiones & emolumenta quæcumque percipere, exigere & levare, ac in suos & Congregationis ac Ecclesiæ præfatorum usum & utilitatem convertere.

Facultatemque Ordinationes pro salubri statu suo condendi & immutandi tribuit.

§. 4. Necnon eidem Congregationi, illiusque Rectori, ac Presbyteris & Clericis pro tempore existentibus, ut pro salubri statu & directione Ecclesiæ & Congregationis hujusmodi illiusque personarum quæcumque statuta & ordinationes rationabilia, honesta, ac sacris Canonibus & Concilio Tridentino non contraria edere, & edita reformare, limitare, & mutare, ac alia de novo condere prout & quoties eis secundum rerum & temporum qualitates videbitur expedire, quæ quidem statuta & ordinationes postquam edita, reformata, limitata & mutata, ac de novo condita fuerint, à Sede præfata approbari, & per singulares personas de gremio dictæ Congregationis existentes inviolabiliter observari debeant, liberè & licitè possint & valeant, auctoritate Apostolica & tenore præfatis indulgemus, liberamque desuper facultatem concedimus & elargimur.

Clausulas præservativas apponit.

§. 5. Decernentes præsentes Litteras de subreptionis, vel obreptionis aut nullitatis vitio, & ex eo quod interesse prætendentes vocati non fuerint notari, impugnari, aut in jus vel controversiam vocari nullatenus posse neque debere, minusque sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, annullationibus, limitationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus à Sede præfata etiam in favorem quorumvis quomodolibet emanatis & emanandis nullatenus comprehendi posse aut debere, necnon quoad concessionem & assignationem prout est, & attentatum forsan est hactenus, ac tam quoad illas quàm omnia alia supradicta ex tunc irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 6. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Patriarchæ Alexandrino ac Amerino & Aquinatensi Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes Litteras & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, & quoties pro parte Philippi Præpositi ac Congregationis præfatorum, & singularum illius personarum nunc & pro tempore existentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes Litteras & in eis contenta quæcumque firmiter observari, ac singulos quos ipsæ litteræ concernunt illis pacificè frui & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque contra Præsentium tenorem quomodolibet indebitè molestari. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Contraria omnia removet.

§. 7. Non obstantibus priori voluntate nostra præfata, ac Lateranensis Concilii novissimè celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus à jure permissis fieri prohibentis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, & aliis Apostolicis constitutionibus & ordinationibus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis venerabili fratri nostro Alexandro Episcopo Tusculan. Cardinali Farnesio nuncupato, ad quem ratione Ecclesiæ S. Laurentii in Damaso etiam de Urbe, aut aliàs dictæ Ecclesiæ S. Mariæ Vallicellæ dum vacat, collatio, provisio, præsentatio, & omnimoda alia dispositio pertinet, ac dilectis filiis Populo Romano sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ac Fratrum nostrorum consilio, etiam iteratis vicibus etiam per recol. mem. Leonem Papam X. aliosque Romanos Pontifices similiter prædecessores nostros, ac forsan etiam Nos & Sedem præfatam concessis, approbatis & innovatis; illis præsertim quibus inter alia caveri dicitur expresse, quod de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis dictæ Urbis vacatione illorum pro tempore occurrente, aliis quàm Civibus Romanis & originariorum Civium Romanorum filiis, & forsan aliàs certo modo qualificatis provideri, vel aliàs disponi non possit, & aliter de illis etiam per Sedem præfatam pro tempore factæ collationes, concessiones, uniones & aliæ dispositiones nullius sint roboris vel momenti; quodque eisdem privilegiis & indultis nullatenus aut non nisi modo & forma in illis expressis derogari aut derogatum censeri possit, & si illis aliter derogari contingat, derogationes hujusmodi nemini suffragentur. Quibus omnib. & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti de-

ro-

rogatione aliàs de illis eorumque totis tenoribus, speciali, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu alia quævis expressio habenda, aut etiam aliqua etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus. Quodque de gremio dictæ Congregationis diversæ personæ ex dicta Urbe oriundæ vel aliàs juxta dicta statuta qualificata non existant, contrariis quibuscumque. Aut aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in ipsa Urbe speciales vel generales dictæ Sedis vel Legatorum ejus Litteras impetrarint; etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem & decretum vel aliàs quomodolibet sit processum. Quas quidem Litteras & processus habitos per easdem & inde sequuta quæcumque ad dictam Ecclesiam B. MARIÆ volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem beneficiorum aliorum præjudicium generari. Et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis & litteris Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris Litteris mentio specialis; proviso, quòd ipsa Ecclesia S. MARIÆ debitis propterea non fraudetur obsequiis, & animarum cura in ea nullatenus negligatur, sed illius congruè supportentur onera consueta.

Nulli ergo omnino, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P.A. 4. 15. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, Idibus Julii, Pontificatus nostri anno 4.

CII.

Institutio Universitatis Studii generalis, diversarum scientiarum, bonarumque artium, in Collegio Presbyterorum regularium Societatis JESU, in Civitate Vilnensi, in Regno Poloniæ per Valerianum illius Episcopum fundato, cum privilegiorum elargitione.

Edita A. D. 1579.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemiū.

DUm attenta considerationis indagine perscrutamur quàm pretiosum sapientiæ & scientiæ donum, per quod ignorantiæ & vitiorum tenebræ profligantur, erroresque tolluntur, solliciti reddimur & solertes ut litterarum & pietatis studiosi debitis virtutum insigniantur honoribus, ac indefessi laboris ad Dei gloriam suscepti præmium tandem reportent.

Valerianus Episcopus Civitatis Vilnē. erexit in ea Collegium Presbyterorum Societatis JESU, inde non modicus bonorum morum scientiarumque profectus habitus est, majorque speratur, si ibidem Universitas Studii generalis à Papa instituatur.

§. 1. Sanè pro parte venerabilis fratris nostri Valeriani Episcopi Vilnensis Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum idem Valerianus Episcopus à decem annis vel circa, ad patriæ & Dioecesis suæ quæ multiplici sectarum labe ac schismaticis erroribus, itemque Mahometanorum infidelitate obsidebatur tutelam, unum Collegium presbyterorum Societatis JESU in Civitate Vilnensi canonicè erigi & institui, illudque nonnullis redditibus & proventibus annuis dotari curaverit, ac à dicto tempore ex ipso Collegio in morum & disciplinarum exercitio non tenuis profectus exortus spectetur, & numerus Scholarium mirum in modum accreverit, & singulis diebus benedicente Domino augmentetur, in optima Theologiæ ac Philosophiæ, necnon Liberalium, Moralium, Græcarumque lectionum studia cumulatissimè versans, si in ipsa Civitate quæ inter ceteras magni Lituaniæ Ducatus Civitates percelebris fertur, ac ampla Dioecesi decoratur, una generalium tam divinorum quàm Humaniorum studiorum Universitas erigeretur, & institueretur, ac in dicto Collegio, Theologia, Philosophia & Artes liberales publicè, & ea quæ in Studiorum generalium Universitatibus Poloniæ & aliorum Christianæ fidei Regnorum leguntur ac explicantur, & auctoritate comprobantur, ad fidei orthodoxæ propugnaculum, Civitatis prædictæ ornamentum, feliciciflimum totiusque Provinciæ decus, per ipsos Presbyteros interpretarentur & perlegerentur, necnon qui in ipso generali Studio & Universitate, & alibi per tempus debitum studuisse, ac scientia profecisse, ab eisdem Presbyteris prævio rigoroso examine in privato, seu adhibitis quæstionibus & argumentis, quæ proborum ac Doctorum virorum præsentia confirmari solent, publico congressu comperti fuerint, in Theologia, Artibus & Philosophia, Baccalaureatus, Licentiaturæ, Doctoratus & Magisterii, pro studiorum ratione, ac juxta decreta sacri Concilii Tridentini, & ipsius Societatis constitutiones, ac morem in illius Universitatibus receptum, & ad instar aliarum Universitatum hujusmodi gradus consequerentur, ipsique Scholares per tot studiorum labores præmii honorificentia, & litterarum ludicri favore donarentur, profecto profecti ardentiores fierent, plurimique hujus vitæ stadium spretis illecebris ad sempiterna, indagine mentis contemplanda se transferrent, idque carissimo filio nostro Stephano Poloniæ Regi illustri, cujus expressus ad hoc accedit assensus gratum foret. Quare pro parte ejusdem Valeriani Episcopi Nobis fuit humiliter supplicatum ut fidei præsidio ac Civitatis hujusmodi decori, necnon publicæ utilitati consulere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pont. Universitatem Studii generalis ibi instituit.

§. 2. Nos igitur attendentes quod ex litterarum studio animarum salus maximè procuratur, eumdem Valerianum Episcopum à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris ac poenis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, in dicto Collegio Studium generale Theologiæ, & pro illius cognitione necessaria artium liberalium & Philosophiæ, ac in illo Universitatem Studii generalis quod ibidem perpetuò futuris temporibus vigeat ad instar aliarum Universitatum hujusmodi, ac juxta illarum statuta & consuetudines, aliasque ipsius Societatis constitutiones per Presbyteros Societatis hujusmodi in omnibus ac per omnia moderandam & gubernandam, auctoritate Apostolica tenore Præsentium erigimus & instituimus.

Illique privilegia aliorum Studiorum generalium concedit.

§. 3. Illique sic erectæ & institutæ ac ejus pro tempore existentibus Rectori, Cancellario, Magistris, Doctoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholaribus, Bidellis, Nunciis & aliis Officialibus & personis, tam in ipso Collegio residentibus quam Universitatis hujusmodi studia frequentantibus, quod omnibus & singulis privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, prærogativis, honoribus & præeminentiis Universitatibus præfatis illarumque poo tempore existentibus Rectoribus, singulis personis & Officialibus, necnon membris & subditis in genere vel specie, tam dicta Apostolica quàm aliàs ritè Imperiali & Regia auctoritatibus aut aliàs quomodocumque concessis, seu legitimè præscriptis, aut in posterum quovis modo etiam motu proprio & consistorialiter concedendis, & præscribendis, ac quibus illi & illæ utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri & gaudere poterunt quomodolibet in futurum pariformiter & æquè principaliter uti, potiri & gaudere valeant. Quod illi qui in quavis aliarum Universitatum disciplinis, facultatibus & artibus præfatis studere incoeperunt, studium suum in ea continuare, & tam ipsi quàm in dicta vel alia Universitate per tempus debitum studuisse, ac scientia & moribus idonei comperti fuerint, in Artibus, Philosophia, ac Theologia,

nec

necnon facultatibus præfatis Baccalaureatus etiam formalis, Licentiaturæ ac Laureæ, necnon Doctoratus ac Magisterii ac quoscumque alios solitos gradus ab ipsius Universitatis Rectore seu Cancellario aut Doctoribus, Lectoribus, vel aliis personis per dictæ Societatis Præpositum generalem, aut de ejus licentia per illius Provinciæ Præpositum Provincialem deputandis, prævio rigoroso examine, vel disputationibus peragitatis, juxta Concilii præfati decreta, ipsiusque Societatis & aliarum Universitatum constitutiones, consuetudines & statuta, necnon alias, ut præfertur, recipere, ac graduum hujusmodi solita insignia sibi adhiberi facere, & postquam in ipsis facultatibus promoti fuerint illas perlegere & interpretari, ac in eis disputare, necnon quoscumque actusgradui seu gradibus per eos receptis convenientes exercere, & alias omnibus & singulis privilegiis, gratiis, favoribus, prærogativis & indultis, quibus alii in ceteris Universitatibus juxta illarum ritus & mores ad gradus ipsos promoti de jure vel consuetudine aut aliàs utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, æque principaliter uti, potiri & gaudere liberè & licite possint & valeant in omnibus & per omnia, perinde ac si gradus hujusmodi in aliqua ex præfatis Universitatibus suscepissent.

Et auctoritatem statuta condendi pro bono ipsius regimine.

§. 4. Quodque pro felici Universitatis hujusmodi directione, regimine, ac litterariæ politiæ forma, liceat pro tempore existenti ejusdem Societatis Præposito generali, salvo semper manente ipsius Societatis jure, per se, vel alium, seu alios, quæcumque statuta & ordinationes, licita tamen & honesta, ac sacris Canonibus & Concilii Tridentini decretis non adversantia, facere & edere, illaque pro rerum, temporum & personarum qualitate alterare, immutare & abrogare, & alia toties quoties opus fuerit de novo, etiam cum impositione pœnarum condere, ac contumaces & rebelles etiam quantumvis exemptos debitè corrigere, auctoritate Apostolica concedimus.

Molestiam eidem inferri omnibus prohibet.

§. 5. Ac quibuscumque aliarum Universitatum ludi moderatoribus & Præsidentibus, Rectoribus, Cancellariis, Præceptoribus & Magistris, ac quibuscumque aliis etiam Civitatum & aliorum locorum in spiritualibus vel temporalibus aut mixtim Gubernatoribus, ne Rectorem aut Universitatis hujusmodi personas & Scholares in aliquo præmissorum quovis prætextu per se, vel alium, molestare vel inquietare audeant, seu præsumant, inhibemus. Nullumque loci Ordinarium vel Metropolitanum quovis quæsito, etiam conservationis ac superioritatis, colore vel ingenio seu titulo præmissis se ingerere aut contravenire posse nec debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Contrariis quibuscumque derogat.

§. 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictarum Universitatum juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiisquoque, indultis & litteris Apostolicis, eisdem Universitatibus, ac quibusvis personis vel locis aliis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi in illis caveatur expresse quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo & forma in illis expressis derogari possit, illorum tenores acsi de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, erectionis, institutionis, inhibitionis, decreti & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1579. 3. Kal. Novemb. Pontif. nostri anno octavo. D.P.An.8. die 29. Oct.

SIXTUS V. PONT. CCXXXI.
ANNO DOMINI MDLXXXV.

Sixtus Quintus, de Monte Alto, Ordinis S. Francisci Conventualium, Picenus, Frater Felix Perettus antea dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Hieronymi Illyricorum. Creatus die duodecima Aprilis, anno Domini 1585. Coronatus Kalendis Maij, eodem anno. Sedit annos quinque, menses quatuor, dies tres. Creavit Cardinales 33. Obiit sexto Kalendas Augusti, anno Domini 1590. Cadaver ejus in Vaticanum transportatum, & die tertia ibidem in monumento Lateritio sepultum fuit. Vacavit sedes dies decem & novem.

I. Jubilæi indictio, ad implorandum Dei auxilium pro bono regimine Reipub. Christianæ.

Similem indictionem omnes ferè Pontifices promulgare solent, eas tamen præterii, hac dumtaxat pro exemplo retentâ, & alia addita Pauli V. num. 1. Quod in omni. Tom. III. fol. 195.

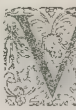
Alias indictiones pro eadem causa reperies initio Pontificatuum Greg. XV. inf. tom. 3. const. 2. Spiritus. & S.D.N. Urban. VIII. sed sub forma orationis quadraginta Horarum, ut in ejus const. 7. Æternus. inf. d. Tom. IV.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1585.

Servus Servorum Dei. Universis Christifidelibus præsentes Litteras inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

VIRIUM nostrarum infirmitati Pastoralis officii molem nuper impositam considerantes, non possumus susceptum tantæ administrationis munus non maximè formidare. De illius tamen benignitate desperantes, qui operari dignatur in Nobis, non desinimus ejus auxilium implorare, eique mentis nostræ sensus, ne altius extollantur, humiliter subjicere; illud agnoscentes, & verè confitentes, unius Dei clementiam, nullis præcedentibus meritis, nostri in imbecillitate nostra memorem magna in Nobis fecisse mirabilia, quos tot, & tantis gratiarum donis cumulatos honoris Principis Apostolorum admirabili dignatione voluit esse consortes. Quam tamen dignitatem & potestatem, cùm multæ graves curæ consequantur, valde sollicitamur, tam quod de collatis in Nos maximis beneficiis, quæ Dei benignitati referimus accepta, nullam dignam gratiam, quam ejus clementiæ persolvamus, nostra potest infantia reperire; tum etiam quòd sub tanto pondere exiguas vires initio contremiscere, ac pene jam corruere sentimus, non tamen animo deficientes ad summam Dei bonitatem confugimus, fideliumque, & Deum timentium, quorum ipse (ut speramus) voluntatem faciet, orationes experimus, quibus omnipotenti Deo semper benedicendo, gratiisque misericordiæ ejus agendis adjuvemur, viribusque à cœlesti Rege subministratis, suffulta nostra infirmitas commissas Nobis curarum, & salutarium Reipublicæ Christianæ officiorum partes, orantis simul populi instantia promerente, valeat sustinere, opemque agitatæ, & ubique ferè depressæ Catholicæ Religioni suppeditare, ne cùm in altitudinem

ma-

maris venerimus, tempestate demergamur, sed potius horribiles tot peccatorum flatus, & excitatas toto mari procellas discutientes, cum credito Nobis grege optatum cursum, & æternæ salutis portum teneamus.

Forma consequendi Jubileum.

§. 1. Omnes igitur, & singulos utriusque sexus Christifideles ubicumque existentes monemus, ac in Domino requirimus, ut qui in hac Alma Urbe sint, proximè sequenti hebdomadâ, aut alterâ protinus post eam item sequenti; qui verò extra Urbem degunt cùm primum harum notitiam habuerint, primâ, aut secundâ itidem immediatè sequenti hebdomadâ, conscientia suâ diligenti prius examinatione discussâ, peccata sua omnia humili & contrito corde confiteantur, & ante Festum Pentecostes ejusdem hebdomadæ quartâ, & sextâ feriâ, & Sabbato (cum hoc tempore jejunia non indicantur) eleemosynas erogent, piaque earum largitione, quantum pro sua cuique facultate visum fuerit, Christi pauperum egestatem, & inopiam sublevent, orationibusque à Deo impetrare studeant, ut Nobis lumen suum ostendat, pares tanto oneri vires præbeat, omnesque actiones nostras dirigat, ac hostium Ecclesiæ suæ conatus infringat. Die verò Dominica, quæ dictas eleemosynas, atque orationes proximè sequetur, Sacrosanctam Eucharistiam devotè accipiant. Ita, ut qui post Festum Pentecostes voluerint infrà dicendæ Indulgentiæ beneficio frui, dictis tribus diebus præter orationes, & eleemosynas, etiam jejunare teneantur. Et nihilominus, ut Deum magis propitium Nobis & populo Christiano reddere, ipsique quantum nostræ tenuitati conceditur, gratias agere valeamus, & ad tantum onus sustinendum vires impetremus, Nos ipsi supplicationes, processionesque una cum Venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus omnibusque Prælatis, & Romanæ Curiæ magistratibus, die Lunæ qui erit 27. dies, præsentis mensis Maji ab Ecclesia S. MARIÆ in Aracœli, usque ad Basilicam S. MARIÆ Majoris habere, atque incedere, statuimus. Ceterùm ut infideles ipsi ad hæc omnia peragenda magis idonei efficiantur, de tradita Nobis à Domino potestatis plenitudine Ecclesiæ thesauros, quorum divina favente clementia dispensatores effecti sumus, copiose, ac benignè aperientes, omnibus Christifidelibus supradictis, ut hac vice tantum confessores idoneos Presbyteros, sæculares vel cujusvis Ordinis regulares, ab Ordinariis tamen approbatos eligere, qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos à quibusvis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam in casibus Sedi Apostolicæ reservatis, ac in Litteris die Cœnæ Domini quotannis legi solitis contentis, in foro conscientiæ dumtaxat, ac etiam à sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis per eos quomodolibet incursis, injunctainde eis pro culpæ modo pœnitentia salutari absolvere, ac quæcumque per eos emissa vota (præterquam Castitatis, & Religionis) in alia pietatis opera commutare valeant, per Præsentes concedimus.

Jubilei concessio.

§. 2. Nos enim omnibus, qui præmissa devotè adimpleverint, de ejusdem omnipotentis Dei misericordia, ad beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, plenissimam omnium peccatorum remissionem, ad eamdem, quæ Christifidelibus anno Jubilæi hujus Almæ Urbis Ecclesias, & extra eam deputatas statutis diebus devotè visitantibus concessa est, misericorditer in Domino elargimur, eos quoque, qui morbo, vel aliquo alio impedimento detenti præmissa adimplere nequiverint, si alia pia opera fecerint, in quæ arbitrio suorum confessorum (quibus super hoc facultatem impartimur) commutata fuerint, ac etiam illos qui in itinere fuerint, si cum primum iter perfecerint, præmissa exequi studuerint, ipsius Indulgentiæ, & doni, ac aliorum prædictorum participes fieri volumus.

Jussio publicandi ubique d. Jubileum.

§. 3. Præcipientes universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & quibusvis aliis Ecclesiarum Prælatis, & locorum Ordinariis, ut statim cùm præsentes Litteras, seu earum transumptum authenticum, etiam impressum ad eos deferri contigerit, solemnes Processiones tribus diebus, scilicet quartâ & sextâ feriis, ac Sabbato prædictis, juxta locorum oportunitatem ad effectum præmissorum indicent, & celebrent, ac easdem Præsentes, seu earum transumptum per suas quisque Provincias, Civitates, & Diœceses sine ulla fraude, aut lucro publicent, & per Ecclesiarum Rectores publicari faciant.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum fides.

§. 5. Quia verò Præsentes ad omnia loca, quibus illis opus esset, perferri nequeunt, decernimus, ut illarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem originalibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 1. 25. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimoquinto, octavo Calend. Junii, Pontificatus nostri anno primo.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1585. indictione 13. die verò 25. mensis Maji, Pontif. Sanctiss. D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno 1. retroscriptæ Litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valvis, seu portis Basilicarum S. Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe, & necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Joannem Freyle, & Nicolaum Taglietum Sanctiss. D. N. Papæ Curs.

Jo. Bapt. Bagni Mag. Curs.

II.

Revocatio exemptionum omnium, ab onerum Cameralium solutione, quibuscumque personis, quomodolibet concessarum.

Similem, sed ampliorem dispositionem, in hoc statuit Paul. V. infrà in ejus const. 11. In maximis. ubi hæc bulla, sub generali confirmatione comprehenditur. & alias ad hoc tibi ibidem indicavero, folio 214. Tom. III.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1585.

Servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ hujus revocationis.

INter varias curas quæ ex Pastoralis officii ministerio Nobis incumbunt, illa potissimum animum nostrum pulsat atque perturbat, ut Nobis & Romanæ Ecclesiæ subditi, præsertim pauperes, prætextu exemptionum aliarumque similium gratiarum à Sede Apostolica concessarum, nullatenus graventur, neque id totum quod à potentioribus, & majores facultates habentibus eximitur, in pauperiorum caput eorumque damnum & præjudicium crescat.

Revocatio quarumcumque exemptionum à solutione onerum Cameralium exceptis hic enunciatis.

§. 1. Unde ex his & aliis rationabilibus causis adducti ac nonnullorum Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas exemptiones, concessiones, gratias, & immunitates à solutione omnium & singulorum datiorum, pedagiorum, gabellarum, collectarum, impositionum, & quorumlibet aliorum onerum, personalium, mixtorum, ordinariorum, & extraordinariorum, solitorum, insolitorum, aliarumque exactionum etiam Cameralium quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis Status nostri Ecclesiastici, ac etiam quibuscumque feudatariis, censuariis, dominis locorum, Baronibus, Comitibus, seu quocumque nomine nuncupa-

patis, & quacumque etiam Ducali, vel alia dignitate, & auctoritate, seu etiam Cardinalatus honore fulgentibus, qui Castra & Jurisdictiones infra limites dictionis Ecclesiasticæ possident, etiam qui nihil ratione Castrorum, & Jurisdictionis hujusmodi Sedi Apostolicæ annuatim, seu aliàs persolvunt, & tam incolis quàm extraneis atque forensibus bona stabilia, seu mobilia, vel se moventia, habentibus & tenentibus, seu possidentibus, omniumque supradictorum Colonis, & laboratoribus, per Prædecessores nostros & Sedem Apostolicam, ejusque etiam de latere Legatos, seu Vicelegatos, & Cameram Apostolicam ejusque Præsidentes, ac aliàs quomodocumque sub quibusvis formis & verborum expressionibus, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus (præterquam ob susceptionem liberorum juxta juris dispositionem, & ob causam verè effectualis, & congruè exbursationis pecuniarum, seu ex aliis causis per Nos cognoscendis & approbandis) perpetuò, seu ad certum tempus concessas, ac etiam pluries confirmatas, eorum omnium tenores acsi de verbo ad verbum insererentur Præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò cassamus, revocamus, & annullamus, ac viribus omnino evacuamus, illasque pro cassis, nullis, irritis, & revocatis, ac penitus infectis haberi volumus.

Declaratio quod à Data Præsentium revocatio afficiat.

§. 2. Necnon exemptiones, concessiones, gratias, & immunitates prædictas, nulli penitus, nec in petitorio, nec in possessorio suffragari posse, sed prædictos omnes exemptos ad omnium, & singulorum prædictorum onerum impositionem, ac gabellarum solutionem, & contributionem, perinde ac si exemptiones prædictæ eis concessæ non fuissent pro rata ipsos tangente à data Præsentium decurrenda, realiter & cum effectu contribuere, eorum ut bona accatastari, allibrari, describi, seu annotari facere quamprimum debeant & teneantur, etiam perpetuò statuimus, & declaramus.

Confirmatio bullæ Pii V. & aliorum Pont.

§. 3. Ac omnes & quascumque, tam per felicis recordationis Pium V. quàm alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, super præmissorum revocatione quomodolibet editas, constitutiones similiter perpetuò confirmamus, approbamus, & innovamus.

Lites quascumque desuper ortas extinguit.

§. 4. Et insuper quascumque lites, & causas super præmissis, & eorum occasione ubilibet motas atque pendentes, illarum status & merita nominaque, & cognomina Judicum & colligitantium etiam Præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes, ad Nos harum serie advocamus, litesque hujusmodi penitus extinguimus & annullamus, ac pro extinctis & annullatis haberi volumus.

Sic & non aliter judicari mandat.

§. 5. Sicque per quoscumque Judices etiam Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam dictæ Cameræ Clericos & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Executores deputat.

§. 6. Quocirca dilecto filio nostro Philippo S. Angeli in Foro piscium, Diacono Cardinali Vastavillano nuncupato, moderno & pro tempore existenti, nostro & ipsius Romanæ Ecclesiæ Camerario, per Apostolica scripta mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios ejus nomine, præter Ordinariam sui Camerariatus officii Jurisdictionem, omnes & quoscumque supradictos exemptos per censuras Ecclesiasticas ac etiam privationis feudorum & inhabilitatis ad illa, aliasque etiam pecuniarias pœnas, ad realem & actualem cujusvis summæ, tam hactenus debitæ quàm debendæ, solutionem juxta taxas hactenus impositas cogat & compellat; ac pro faciliori exactione, & satisfactione consequenda eidem Philippo Cardinali, & pro tempore existenti Camerario quoscumque quatenus opus fuerit citandi & etiam ad personaliter comparendum monendi, etiam per edictum publicum, constito summariè & extrajudicialiter de non tuto accessu, necnon quoscumque inobedientes & rebelles, censuras, & pœnas comminatas incidisse, & incurrisse, servatâ formâ Concilii Tridentini, declarandi, aggravandi, reaggravandi, & interpretandi, auxiliumque brachii sæcularis invocandi, & relaxandi, aliaque omnia & singula faciendi, quæ in præmissis & circa ea necessaria fuerint, seu aliàs quomodolibet opportuna, plenam tenore Præsentium concedimus facultatem.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, necnon quibusvis immunitatibus, exemptionibus, aliisque præmissis, ac aliqua possessione, vel forsan usurpatione de non solvendo, & contribuendo, necnon nostra de non tollendo Jure quæsito aliisque Cancellariæ Apostolicæ regulis; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusvis personis, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque clausulis, & decretis, sub quibuscumque verborum formis & tenoribus etiam Motu simili, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda esset, illorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus specialiter & expresse harum serie derogamus. Aut si aliquibus, communiter vel divisim à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino hominum, &c.

D.P.An. 1. 19. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, 3. Calen. Julii, Pontificatus nostri anno 1.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1585. indictione 13. die verò 9. mensis Julii, Pontificat. Sanctiss. in Christo patris & D.N.D. Sixti divina providentia Papæ V. anno 1. retroscriptæ Litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valvis seu portis Ecclesiarum S. Joannis Lateranen. & Principum Apostolorum de Urbe, necnon in valvis Cancell. Apostolicæ & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Catherinum Menandi, & Nicolaum Tagliettum S. D. N. Papæ Curs.

Pompeus Guerra Mag. Curs.

III.

Prohibitio alienandi per subditos Status Ecclesiastici, in non subditos & forenses, bona in eo existentia, aut fortalitia & castra, absque Sedis Apostolicæ licentia.

Hanc constit. approbavit, declaravit, & ampliavit Clem. VIII. in sua const. 78. Romanum, in Tom III. fol. 135. ubi de similibus materiis etiam notabo in rubrica.

Ampliavit novissimè, & declaravit has Sixti, & Clem. const. & extendit tam in forenses, quàm in subditos, absque Sedis Apostolicæ expressa licentia in scriptis obtinenda, Paul. V. constit. 108. Pastorale. inf. tom. 3. Quas omnes approbavit, & respectivè extendit etiam ad Castra diruta, Tenutas, & Prædia, etiam non jurisdictionalia in confinibus loci jurisdictionalis, & bona in dicto Statu in confinibus Principum exterorum sita, illorumque locationes, & censuum annuorum super præmissis impositiones, & impositorum venditiones S. D. N. Urban. VIII. const. 65. Decens. inf. dicto tom. 4. Qui etiam partibus præfixit ter-

terminum ad revocandum acta contra has Constitutiones in sua const. 72. Sedes d. tom. 4. Et ne de cetero fierent hujusmodi alienationes erexit Congregationem super hujusmodi confinibus cum facultatibus quas videre poteris ad ejusdem S. D. N. Urb. VIII. const. 73. Debitum.

Edita An. D. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Solicitudo, paternusque affectus, quo Sedis Apostolicæ subditos prosequimur, Nos inducunt, ut ea diligenti cura prospiciamus, quæ ad illorum conservationem, statusque Ecclesiæ utilitatem & commodum pertinent.

Causa hujus constit.

§. 1. Accepimus siquidem, quod in diversis Civitatibus, terris, oppidis, & castris, Nobis & dictæ Sedis temporali ditioni subjectis extant statuta prohibētia, res ac bona stabilia in forenses & non subditos alienari. Nihilominus nonnulli cives & incolæ Civitatum, terrarum, castrorum & locorum hujusmodi bona stabilia, aliis personis extraneis vendere & alienare præsumunt in maximum & præjudicium & damnum civium & incolarum prædictorum.

Confirmatio statutorum prohibentium alienationem bonorum in non subditos.

§. 2. Quocirca Nos considerantes quantum statuta præfata utilia & favorabilia sint, quantumque Reipublicæ intersit dicta bona in illius cives, & habitatores conservari, Motu proprio, nō ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, statuta hujusmodi, etiam si non sint in usu, Apostolica auctoritate tenore Præsentium de cetero observari mandamus.

Prohibitio alienandi bona in Statu Ecclesiastico existentia aliis, quam vassallis absque Sedis Apostolicæ licentia.

§. 3. Et nihilominus, quod perpetuis futuris temporibus, Universitates, Civitates, Collegia, feudatarii quicumque, ac personæ cujusvis status, gradus, ordinis, qualitatis, & conditionis existant, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quavis auctoritate & dignitate, etiam Ecclesiastica, quæ specialem & individuam mentionem requireret, præditi sint, nullatenus sine nostra & Sedis prædictæ licentia, audeant seu præsumant Civit. oppida, castra, feuda, jurisdictiones, ac bona quæcumque stabilia vel immobilia in dicto Statu Ecclesiastico existentia cujuscumque qualitis, quantitatis, & valoris per eos, nunc & pro tempore possessa vendere, permutare, ultra triennium locare, in emphyteusim, feudum, livellum, pignus seu precarium concedere, in aliquam Communitatem, Universitatem, Collegium vel personam extraneam seu forensem, quæ Nobis & dictæ Sedi ratione temporalis jurisdictionis, Status nostri subdita, & supposita non sit, vel quæ domicilium legitimè non contraxerit in dicto nostro Statu, cujuscumque dignitatis, status, gradus, conditionis, & qualitatis existat, etiamsi, ut præfertur, Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quavis auctoritate & dignitate, etiam Ecclesiastica, quæ specialem & individuam mentionem requirit, prædictuss sit.

Prohibitio alienandi castra, & fortalitia, etiam Vassallis absque simili licentia.

§. 4. Insuper quia decens & conveniens existit, quod si vendantur vel permutentur seu etiam donentur Civitates, castra, & oppida, multo magis fortalitia, id ad notitiam Principis deducatur, & præsertim si feuda & jurisdictiones feudales, ea omnia, nec in exteros, nec in alios quoscumque nisi de expressa præcedente, nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis eadem supradicta licentia, vendi, permutari, vel donari valeant.

Præceptum, quod non reversuri ad Statum Ecclesiast. illa vendant intra biennium.

§. 5. Neque etiam extraneus aut subditus originarius, bona hujusmodi in dicto Statu habens, & in eo habitans, si ab illo discedat amplius ad ipsum non reversurus illa retinere possit, sed intra biennium, ex quo ipse demigraverit, ea vendere, seu pro aliis extra dictum Statum existentibus permutare, aut aliàs transferre in alium immediatè subjectum teneatur, auctoritate & tenore Præsentium, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, perpetuò statuimus & ordinamus.

Declaratio circa supradictas prohibitiones.

§. 6. Licitum tamen erit omni dicti Status habitatori, sive extraneo sive subdito, de bonis suis in eodem Statu positis, vel in consanguineos, vel in alios de dicto Statu non existentes, quocumque alio quàm venditionis seu permutationis, vel donationis titulo disponere, ac suis, etiam ab intestato hæredibus pariter licebit in illis succedere, qui tamen intra triennium, vel in eumdem Statum habitatum veniant, vel bona ipsa, in alium seu alios habitatores & subditos, ut præfertur, transferant. Quod etiam illis extraneis, ad quos bona hujusmodi ex quibuscumque aliis quàm venditionis, seu permutationis, aut donationis hujusmodi causis pervenerint, illave acquisiverint, censeatur permissum.

Declaratio bonorum, ut supra alienari prohibitorum.

§. 7. Bonorum autem præfatorum appellatione, neque census, neque portiones, seu loca Montium, nec mulierum dotes, sed neque Urbem nostram, quæ communis patria est, cum ejus decem passuum milia circuitu, volumus comprehendi; filii tamen & hæredes dictarum mulierum soluto matrimonio, si extranei fuerint, aut in eodem Statu ad habitandum aut vendendum seu permutandum, ut dictum est, sint adstricti.

§. 8. Decernentes, Communitates, Universitates, Collegia, vel personas extraneas, seu forenses hujusmodi ad dictorum bonorum, pro tempore contra earumdem Præsentium tenorem alienatorum acquisitiones omnino inhabiles; necnon quoscumque contractus, venditiones, & alienationes contra hujusmodi prohibitionem quocumque modo vel causa pro tempore faciendas, nullas & invalidas existere, nullumque jus per eas emptoribus attributum esse, seu tribui posse. Necnon omnes scripturas desuper conficiendas, ac inde secuta quæcumque nullius roboris vel momenti esse, nec ex illis audiri, agi, & excipi posse, in judicio vel extra; ipsaque bona alienata ad eos, ad quos de jure pervenire debent, spectare & pertinere.

Clausula sublata & Decretum irritans.

§. 9. Sicque per S. R. E. Card. etiam Legatos ac Vicelegatos, necnon sacri Palatii Apostolici Auditores, Gubernatores, seu illorum Locatenentes, aliosve Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Præceptum de observantia hujus const.

§. 10. Mandantes eisdem Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, ac Judicibus, nunc & pro tempore in toto statu prædicto existentibus, & eorum cuilibet, ut statutum & ordinationem, & alia præmissa perpetuo ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, per censuras ecclesiasticas, & alia eis bene visa remedia observari faciant & mandent.

Clausula derogat.

§. 11. Non obstantibus nostris de non tollendo jure quæsito, aliisque Apostolicis constitutionibus, necnon civitatum, oppidorum, terrarum & locorum prædictorum statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque alia firmitate munitis, ac etiam immemorabili, & quantocumque tempore pacifice observatis, necnon civilitatibus, civitatumque juribus, privilegiis, exemptionibus & indultis Apostolicis, illis eorumque Dominis prædictis, ac quibusvis aliis per quoscumque Rom. Pont. ac nos & dictam Sedem quomodocumque & quotiescumque concessis, confirmatis, & innovatis, quæ omnia, illorum tenores præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, omnino tollimus & abrogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publicandi hanc const. quam publ. habes hic in fin.

§. 12. Volumus autem easdem præsentes, quoniam in Consistorio nostro, & de consilio prædicto promulgatæ sunt, a die datæ ipsarum quoscumque, tam præsentes quam absentes, & ubicumque etiam extra dictum statum existentes perinde obligare, acsi cuique singulatim intimatæ fuissent. Et nihilominus,

minus, ut illæ amplius innotescant, mandamus eas valvis Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, aliisque locis consuetis appendi, & in libris dictæ Cameræ describi. Ac etiam volumus, ut ipsarum exempla, etiam impressa edantur, eaque Notarii publici manu, & sigillo cujuscumque Curiæ, Ecclesiæ, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignata, eam ipsam prorsus fidem ubique locorum, in judicio & extra illud faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum mandatorum, statuti, ordinationis, decreti, sublationis, abrogationis & voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 1. die 1. Julii.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Kal. Julii, Pont. nostri anno primo.

Papæ subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Jo. Anton. Episc. Tusc. Card. S. Georgii.
M. Sitic. Card. ab Altaemps.
Ego In. Ava. Card. de Arag.
Ergo P. Card. Sanctacrucius.
Ego Gulielm. Sirletus Card.
F. Mic. Bo. Card. Alex.
Ego Lud. Card. Madrucius.
Ego N. Card. Senonensis.
Jul. Ant. Sanctorius Card. S. Severinæ.
P. Card. Cæsius.
Ego Hier. Card. Rusticucius.
Jo. Hier. Card. Albanus.
P. Card. Deza.
Ego Ant. Card. Carafa.
Jo. Ant. Car. SS. Quatuor.
Ego Jo. Bap. Card. S. Marcelli.
Ego Aug. Card. de Verona.
Ego Vin. Card. Montis Regalis.
Ego M. Card. S. Stephani.
Scipio Card. Lancelottus.
Ego Aloysius Card. Esten.
Ego Fer. Card. de Medicis.
Phil. Vast. Card. Cam.
Ego Vincen. Card. Gonzaga.
Alex. Card. de Montealto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini nostri JESU Christi 1585. Indictione 13. die vero Mercurii 25. mensis Septembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Ecclesiarum Sancti Joannis Lateranensis, Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joan. Barlurault, & Franciscum Baron, prælibati S. D. N. Papæ Apost. Curs.

Jo. Andreas Panizza Mag. Curs.

IV.

Exemptiones & gratiæ Clericorum Regularium Congregationis S. Majoli alias de Somascha à Gregorio XIII. elargitæ.

Ad hæc vide per me notata sup. in constit. 21. Paul. III. Ex injuncto. Tom. 1.

Edita A. D. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Æquum reputavimus, ac rationi consonum, ut ea, quæ de Romani Pontificis providentia præsertim in personarum ecclesiasticarum commodum processerunt, licet ejus superveniente obitu, litteræ Apostolicæ desuper confectæ, non fuerint suum sortitæ effectum.

Greg. XIII. Congregat. exemptionem à jurisdictione & superioritate ac visitatione Ordinariorum, aliorumque Judicum concessit.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Gregorio PP. XIII. prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Præpositi & Clericorum, aliarumque personarum Regularium Congregationis S. Majoli aliàs Somaschæ, sub Regula S. Augustini canonicè institutæ, & Apostolica auctoritate confirmatæ supplicato, quatenus eos specialibus favoribus & gratiis prosequi, de benignitate Apostolica dignaretur, præfatus prædecessor, qui circa statum personarum quarumlibet divino cultui emancipatarum salubriter dirigendum paterna solicitudine libenter prospiciebat, ac earum oppressiones & gravamina relevabat, ut quibuslibet perturbationibus semotis, facilius valerent Altissimo suum exhibere famulatum, eosdem Præpositum, Clericos, & personas regulares specialis gratiæ favore prosequi volens & à quibusvis excõmunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sentẽtiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequen. harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinatus sub dat. 3. idus Martii, Pontificatus sui anno 13. omnes & singulas dictæ Congregationis, Præpositum generalem, Superiores, Officiales, Presbyteros, Clericos, ceterasque personas professas & non professas, necnon familiares & ministros, cum omnibus & singulis Ecclesiis, Oratoriis, Cæmeteriis, Capellis, Domibus, Conventibus, mobilibus & immobilibus, præsentibus & futuris, bonis, ac juribus & jurisdictionibus quibuscumque, ac rebus, tam sacris & religiosis quam profanis ad ipsam Congregationem spectantibus & pertinentibus, ac ubicumque existentibus, quæ de præsenti legitime possident, & in posterum, Deo juvante, canonice per eos acquiri contigerit, ab omni jurisdictione, dominio, potestate, superioritate, subjectione, visitatione, correctione quorumcumque Ordinariorum, quacumque dignitate, præeminentia & auctoritate fungentium, & aliorum Judicum ecclesiasticorum & sæcularium, Apostolica auctoritate in perpetuum exemit & liberavit, & sub sua & Sedis Apostolicæ, ac Beati Petri protectione immediate recepit. Ipsisque Præposito Generali, clericis & personis, ut iidem Ordinarii & officiales, aut alii quicumque Judices, etiam ratione criminis, delicti, contractus, nullam in Præpositum, personas Congregationis, ac res & bona præfata, jurisdictionem, potestatem, superioritatem & dominium exercere possent.

Licentiamque divina sacramenta omnibus Christifidelib. etiam alienæ parochiæ, subditis omni præter quam Paschatis tempore ministrandi. Et exemit etiam à servitiis prælatorum ministrantium, & funeralium.

§. 2. Necnon quod omnes & singuli ipsius Congregationis presbyteri regulares, a suis superioribus ad id specialiter approbati, eorumque licentia vel consensu desuper requisito & obtento, possent in Ecclesiis propriis ipsius Congregationis, vel in aliis etiam quibuscumque, de licentia illorum Superiorum, missas celebrare, confessiones quorumcumque Christifidelium etiam alienæ Parochiæ subditorum audire, & sanctum Eucharistiæ Sacramentum ministrare, quibuscumque festivis ac non festivis, ac Dominicis diebus, & omnibus temporibus, Paschatis dumtaxat exceptis, neque sub prætextu antiquæ consuetudinis, & ex eo quod Ecclesiæ in quibus sacramenta hujusmodi ministrarent, & munera prædicta obirent, aut alio modo iis deservirent, subditæ essent alteri Ecclesiæ tamquam matrici, aut cathedrali, seu titulari, vel alias, idcirco in aliquibus solemnitatibus, aut temporibus juxta priscum morem clericorum deservientium in talibus Ecclesiis subditis, ipsi presbyteri & clerici regulares dictæ Congregationis majoribus hujusmodi Ecclesiis, vel locorum Ordinariis, & Episcopali vel Archiepiscopali, aut majori dignitate fungentibus, etiam S. R. E. Cardinalibus, quocumque privilegio & facultate suffultis, assistere, seu inservire, sive ullum personale servitium præstare, aut aliquo modo ministrare, neque ad funera defunctorum,

nisi

nisi eorum quos in Ecclesiis ipsius Congregationis sepelire contigerit, etiam vocati accedere tenerentur, neque ad id cogi aut compelli ullo modo possent, de eadem auctoritate concessit & indulsit.

Transitum ad alium etiam arctiorem Ordinem, praeterquam Capuccinorum & Cartusianorum absque Superioris hujus Congregationis licentia interdixit.

§. 3. Praeterea universis & singulis qui in ipsa Congregatione professionem emiserant, vel emitterent, ne in posterum ad quemcumque alium Ordinem vel Congregationem, etsi arctior in eo vigeret Regularis Observantia, (Fratrum Minorum Capuccinorum nuncupatorum, & Cartusianorum dumtaxat Ordinibus exceptis) nisi obtenta prius à Superiore dictae Congregationis licentia, transire valerent, & in singulo transeuntes apostasiae poenam, quam ipsos & illorum receptatores, etiam cujuscumque privilegii Apostolici praetextu, cui ad hunc effectum, idem Praedecessor specialiter & expresse derogavit, excommunicationisque sententiam à qua non nisi per Rom. Pontificem pro tempore existentem absolvi possint, promulgavit.

Emittentibusque professionem concessit, ut ea die confessorem eligerent, qui ipsos absolveret, & cum eis dispensaret &c. In hoc attendenda est const. 115. Clem. VIII. Quacumque fol. 181. Tomo 3. ubi nonnulla generaliter corrigit.

§. 4. Postremò omnibus & quibuscumque personis professionem regularem in dicta Congregatione emissuris, in ipso professionis emissionis die, ut aliquem dictae Congregationis presbyterum possent sibi eligere confessorem qui ipsos, confessione eorum audita, à quibusvis excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & poenis, à jure vel ab homine, & in quibus insordescerent, & declarati, ac publicati forent, etiam in casibus Sedi Apostolicae reservatis, & in Bulla die Coenae Domini legi solita contentis, facta prius debita satisfactione, & sine alicujus praejudicio, semel tantum injuncta salutari poenitentia, absolvere possent facultatem concessit & indulsit, ac cum eisdem super quacumque irregularitate ex quacumque causa (praeterquam ex homicidio voluntario, ac bigamia) quomodolibet contracta, sint censuris praefatis ligati, missas & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebrarent, vel aliàs divinis se immiscerent, ita ut ea non obstante, nondum promoti, omnes & sacros etiam presbyteratus Ordines suscipere, & promoti in susceptis per eos Ordinibus hujusmodi, etiam in altaris ministerio ministrare liberè & licitè valerent, eo ipso quod professionem emitterent auctoritate praefata dispensavit.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, necnon quibusvis decretis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Hic modo Pontif. Litteras praedicti Greg. XIII. ob ejus mortem non expeditas totaliter validat.

§. 6. Ne autem de absolutione, extentione, liberatione, receptione, singulis concessionibus, indultis, & dispensatione Gregorii praedecessoris hujusmodi, pro eo quod super illis, ejus superveniente obitu Litterae confectae non fuerunt, valeat quomodolibet excitari, ipsique Praepositus Generalis, Clerici, & aliae personae Congregationis hujusmodi illorum frustrentur effectu, volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, exemptio, liberatio, receptio, singulae concessiones, indulta, & dispensatio Gregorii praedecessoris hujusmodi, perinde à dicta die Id. Martii suum sortiantur effectum, acsi super illis praefati Gregorii praedecessoris Litterae, sub ejusdem diei data confectae fuissent, prout superius enarratur. Quodque praesentes Litterae ad probandum plenè absolutionem, extentionem, liberationem, receptionem, singulas concessiones, indulta, & dispensationem Gregorii praedecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Sanctionemque poenalem apponit.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Calen. Maji, Pontificatus nostri anno primo.

D.P. An. 1. die 1. Maii.

V.

Quod Clerici regulares Congregationis S. Pauli Decollati, ad processiones & actus publicos accedere non cogantur, ex indulto Greg. XIII.

HujusCongregationis institutionem, & cetera quae eam concernunt, indicavi sup. Clem. VII. const. 37. Vota. fol. 691. Tom. I.

Edita A. D. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit, & convenit honestati, ut ea quae de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu, litterae Apostolicae desuper confectae non fuerint, suum sortiantur effectum.

Greg. XIII. ex causis hic expressis concessit huic Congregationi, ne ejus Clerici ad processiones, & ejusmodi actus publicos inviti accedere cogantur.

§. 1. Dudum siquidem per fel. record. Geregorium Papam XIII. praedecessorem nostrum accepto, quod licet dilecti filii, Clerici, Presbyteri, Superiores, & personae Congregationis Clericorũ Regularium Sancti Pauli Decollati, à quinquaginta annis vel circa, auctoritate Apostolica institutae, à principio institutionis Congregationis hujusmodi, ut juxta pium eorum institutum, à quibuscumque occupationibus expediti, animarum saluti liberè consulerent & invigilarent, ad publicas processiones quae in Civitatibus & locis, in quibus ipsa Congregatio propagata erat fiebant & celebrabantur, ac ab Ordinariis locorum indicebantur, convenire non consuevissent, attamen bonae mem. Carolus tit. S. Praxedis presbyter Cardinalis Borromaeus nuncupatus, Ecclesiae Mediolanensis ex dispensatione Apostolica Praesul, S. Barnabae Mediolanensis & Beatae MARIAE Virginis Corobioli nuncupati Oppidi Moderiae Mediolanensis Dioecesis domorum dictae Congregationis Clericos, Presbyteros, Superiores, & personas ad processiones hujusmodi comitandum induxerat, cui ipsi Clerici, Praepositi, Superiores, & personae ob singularem observantiam, qua eum prosequebantur obtemperarant, quibus quoque idem Carolus Cardinalis locum in hujusmodi processionibus post omnes quorumcumque Ordinum regulares constituerat, quod Canonici regulares fe aegrè molesteque ferre cum plurimis protestationibus significarant, prout tunc temporis praedicto Carolo Cardinali, sicut Domino placuerat vita functo, id pati nullatenus se velle profitebantur. Idcirco cùm eorumdem Clericorum, Presbyterorum, Superiorum, & personarum institutioni non inveniret, ad similes processiones accedere, & quae propria erant eorum instituti praetermittere cogerentur, idem Praedecessor ex incumbenti sibi Apostolicae sollicitudinis studio, circa statum personarum Ecclesiarum quarumlibet divino cultui emancipatarũ salubriter dirigendum, libenter prospiciens, & intendens, ac earum quas suavi Religionis jugo noverat esse suppositas, ut quibuslibet perturbationibus semotis, faciliùs valerent suum Altissimo exhibere famulatum, oppressiones & gravamina revelare, necnon quaecumque scandala, quae praecedẽtiae causa inter Clericos, Presbyteros, Superiores, ac personas, necnon Canonicos Regulares hujusmodi, ac forsan alios, intercedere possent, tollere volens, ac Congregationem, illiusque Clericos, Presbyteros, Superiores, & personas hujusmodi eorumque singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum dumtaxat infrascriptorum consequendum absolvens, & absolutos fore censens, sub datis videlicet Idib. Martii, Pontificatus sui anno

tertio decimo, Motu proprio non ad Congregationis, illiusque Clericorum, Presbyterorum, Superiorum, & personarum prædictorum, vel aliorum pro eis ipsi Prædecessori super eo oblatæ petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, Congregationi, necnon Clericis, Presbyteris, Superioribus & personis prædictis, quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus, quibuscumque processionibus & aliis qui buslibet actibus publicis quocumque tempore, de more vel consuetudine, aut aliàs pro tempore fiendis & celebrandis, ac ab Ordinariis prædictis indicendis, interesse minimè tenerentur, nec ad id ubique locorum per quoscumque Ordinarios, aliasque personas inviti, cogi, aut compelli possent, Apostolica auctoritate prædicta perpetuo concessit & indulsit, ac quicquid secus super his à quo quam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decrevit.

Obstantibusque derogavit.

§. 2. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem vel Diœcesim, nisi in certis inibi expressis casibus, & in illis ultra unam dietam ad judicium extrahatur, seu ne Judices à Sede Apostolica deputati extra Civitatem vel Diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur, necnon quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus & generalibus constitutionibus & ordinationibus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem esset Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Hic Pont. litteras Greg XIII. ejus superveniente obitu non expeditas, validat & servari mandat.

§. 3. Ne autē de absolutione, concessione, indulto, & decreto prædictis, pro eo quod super illis ipsius Gregorii Prædecessoris, ejus superveniente obitu, Litteræ confectæ non fuerant, valeat quomodolibet hæsitari, ac Congregatio necnon etiam Clerici, Presbyteri, Superiores, & personæ hujusmodi illarum frustrentur effectu, volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, concessio, indultum, & decretum Gregorii Prædecessoris hujusmodi, perinde à dicta die Id. Martii suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Gregorii Prædecessoris Litteræ, sub ejusdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodque Præsentes Litteræ ad probandum plenè absolutionem, concessionem, indultum, & decretum hujusmodi, ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executoresq; e deputat.

§. 4. Quocirca dilectis filiis Archipresbytero Ecclesiæ Mediolanensis & Vicariis venerabilium Fratrum nostrorum Papien. ac Lauden. Episcoporum in spiritualibus generalibus, per Apostolica scripta mandamus motu simili, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios easdem Præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Congregationis & Clericorum, Presbyterorum, Superiorum, & personarum prædictarum, aut pro eis agentium, fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, Congregationem ac Clericos, Presbyteros, Superiores, & personas, necnon pro eis agentes, prædictis concessione, indulto & decreto, aliisque præmissis juxta earumdem Præsentium continentiam & tenorem, pacificè frui & gaudere, non permittentes eos aut eorū aliquem desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari aut impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo; ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas hujusmodi incurrisse declarando; ac easdem censuras & pœnas, etiam iteratis vicibus aggravando, & interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, non obstantibus omnibus supradictis.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum &c.

D.P. An. 1. die 1. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Kalen. Maji, Pontificatus nostri anno 1.

VI.

Innovatio omnium constitutionum à Romanis Pont. hactenus editarum, contra exules, bannitos, aliosque facinorosos homines, eorumque receptatores & fautores, & multarum impositio pœnarum in eosdem, necnon contra Communitates & alios, sua teritoria ejusmodi scelestis hominibus expurgata, non custodientes.

Quoad primam partem, extat in hoc opere constit. 8. Pii II. Ad retinendas Tom. I. fol. 373. constit. 4. Pauli II. Viros, fol. 382. const. 14. Innoc. VIII. Licet ea. fol. 446. const. 6. Julii II. Cum homines const. 36. Leonis X. Omnes fol. 599. const. 10. Clem. VII. In sancta, fol. 656. const. 17. Julii III. Cùm civitates, & const. 25. Cùm sicut, in dicto Tomo I. Et extat etiam supra in hoc Tomo 2. Pii IV. const. 27. In eminenti, fol. 41. Pii V. const. 10. Ex supernæ, fol. 200. & Greg. XIII. const. 65. In tanta. lib. 2. quo verò ad secundam partem, contra non custodientes eorum territoria, habes suprà in Tomo 1. fol. 465. constit. 2. Julii II. Quia & const. 28. Leon. X. Romani, fol. 593. nec non const. 27. Pii IV. In eminenti. fol. 41. & constit. 10. Pii V. jam citatas in hoc Tomo 2. supra fol. 200.

Præterea adversùs ejusmodi perfidos homines, omnesque vindictam transversalem sumentes, Paulus II. edidit d. constit. 4. Viros, Tom. 1. fol. 382. ubi notavi. Prout contra minantes pro habenda pace, aliam edidit const. jam citatam Innocen. VIII. fol. 447. ubi dixi lib. 1. Necnon contra Franchitias in Urbe tenentes vel acclamantes, habes sup. const. 17. Jul. III. Cum Civitates; cum aliis ibi indicatis Et contra facientes cavalcatam, habes infra const. 7. Dum pro, ubi alias notabo. Prout circa appellationes istorum in contumacia condemnatorum notavi suprà in hoc Tomo 2. in const. 52. Pii IV. Et si cuncta. fol. 71. & in Pii V. constit. 138. Licet juri. Et tandem de prohibita eorum remissione, attende const. 15. Clem. VIII. infra fol. 21. Tom. 3.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1585.

Causa hujus constitut.

HOc nostri Pontificatus initio, inter multa Reipublicæ damna & incommoda, quæ menti nostræ observabuntur, Nobis longè fuit gravissimum quod Populos Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ditioni temporali subjectos, non modò ad rerum substantiarumque suarum perturbationem & jacturam, sed etiam vitæ periculum redactos invenerimus, exulibus, bannitis, ceterisque id genus facinorosis hominibus, ita undique ingruentibus & grassantibus, ut vix quilquam ab hac hominum peste, tutus alicubi consistere posse videantur. Quare cùm ad hæc sananda mala, ex officii, nostri debito, & præcipua erga nostros, ac ejusdem Romanæ Ecclesiæ subditos charitate assidue extimulemur, nihil non agere & tentare decernimus quo Populis optata quies, salus, securitas & tranquillitas per Nos restituatur. Quod ita demum, Deo auxiliante, speramus Nos esse consecuturos, si cautè provideatur, ne ullum, domi forisque, intra extrave fines nostros, criminosis hominibus hujusmodi pateat diffugium, aut receptaculum, sed omnino Legum & Magi-

Magistratuum securitatem, justitiæque gladium subire, ac debitas pœnas luere cogantur.

Confirmatio const. Prædecessorum cum earum pœnis præterquam excommunicationis. Tu adverte quod omnes istæ Bullæ sunt à me indicatæ hic in rub. præter unam Sixt. IV. quæ est relata in præcit. const. 10. Pii V. §. 3. & 5.

§. 1. Itaque de Fratrum nostrorum consilio, omnes & singulas constitutiones à fel. record. Pio Secundo, & Paulo etiam Secundo, Sixto Quarto, Julio similiter II. Leone Decimo, Clemente Septimo, Julio Tertio, Pio etiam Quarto, Pio Quinto, Gregorio Decimotertio, & quibusvis aliis Roman. Pontt. prædecessoribus nostris, suo cujusque tempore, in detestabile prædictorum & aliorum infrascriptorum hominum genus, pro temporis, & criminum ratione editas, cum omnibus & singulis in eis contentis, quoad ea quæ Præsentibus non contrariantur, & exceptâ excommunicationis sententiâ, per easdem constitutiones in illis contravenientes promulgatâ, quam ne animarum perniciem potius quàm salutem adferat, consultò tollendam & submovendam duximus, ex certa scientia nostra approbantes & innovantes, illarumque omnium tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis & insertis haberi volentes.

Barones & Communitates eorum territoria à bannitis &c. libera custodiant. Vide ad hoc Bullam Pii V. & aliorum cit. in 2. part 2. rubr. & etiam hic infra.

§. 2. Universis & singulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Domicellis, etiam quacumque Ecclesiastica dignitate fulgentibus, necnon Vicariis, Feudatariis, Armorum ductoribus, Capitaneis, Magistratibus, Communitatibus, Universitatibus, & Officialibus civitatum, terrarum, castrorum, oppidorum, & aliorum quorumcumque locorum prædictæ Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectorum, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, necnon duorum millium per Communitates, & mille per Universitates, ac quinque millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ irremissibiliter ipso facto applicandorum per Dominos temporales, & alios prædictos absque alia declaratione incurrẽdis pœnis (ultra alias in eorumdem Prædecessorum nostrorum Litteris contentas) districtè præcipiendo mandamus, quatenus adhibita exactissima diligentia, de qua per publica documenta & alias probationes fidem faciant, eorum Civitates, terras, oppida, castra, villas, dominia, loca, & territoria omnia à perduellionibus, homicidis, latronibus, viarum grassatoribus, raptoribus, incendiariis, sicariis, exitiis, publicæ quietis perturbatoribus, armatas facientibus, Statum Ecclesiasticum hostiliter peragrantibus, pro quocumque crimine capitali, etiam in contumaciam bannitis, aliisque similibus notoriis delinquentibus, & facinorosis hominibus, etiam nondum condemnatis, eorumque fautoribus & complicibus, quos omnes, nostros dictæque R. E. rebelles, ac publicos hostes esse decernimus, secura, libera, & expurgata, custodire, tenere & præservare.

Eosque capiant & officialibus Pontificis consignent, & capere non valentes persequantur, convocatis Dominis & Communitatibus convicinis.

§. 3. Necnon si quos ex ipsis eo accedere, vel commorari, seu ad prædicta loca declinare, vel illa pertransire contigerit, statim illos capere & apprehendere, ac ad carceres conducere, captosque nostris & pro tempore existentium Romanorum Pontificum Magistratibus & Officialibus fideliter tradere & consignare, populosque suos pulsu campanarum, & aliis signis ad arma convocare & coadunare teneantur. Quod si illos capere & apprehendere per seipsos nequiverint, finitimas quasque Communitates & Universitates, necnon Dominos temporales commonefaciant, & in auxilium convocent, junctisque simul viribus eosdem perduelliones, homicidas, latrones & alios prædictos forti manu, & incessanter quocumque se verterint, etiam extra proprium territorium, & jurisdictionem ipso prosequutionis actu, usque ad ultimam eorum profligationem persequantur, ac ut capiantur & apprehendantur, seu profligentur omnem operam adhibeant.

Et ad cavillosas proponendas excusationes non admittantur.

§. 4. Cumque verisimile non sit hujusmodi hominum genus in occulto versari, & eos qui ad custodiam tenentur, si diligenter invigilent, illorum notitiam non habere, neque tantam multitudinem esse posse, quin à Dominis temporalibus, ac Communitatibus & Universitatibus prædictis vinci & opprimi queat, juncto præsertim finitimorum auxilio, cavillosæ excusationes sibi in posterum nullo modo suffragentur.

Particulares personæ contra bannitos, &c. arma capiant, & accurrant.

§. 5. Particulares verò personæ cujuscumque status, gradus, & conditionis existentes, sub quingentorum ducatorum similiter eidem Cameræ ipso facto applicandorum, aliisque corporalibus, etiam ultimi supplicii inclusivè, Gubernatorum & Officialium prædictorum arbitrio, juxta cujuscumque personæ & culpæ qualitatem, extendendis pœnis, cùm primum campanæ sonitum, aliave signa, populum adversus dictos facinorosos homines convocantia audiverint, vel alias de illis quomodolibet notitiam habuerint, arma capere, & ad locum necessarium accurrere, ac una cum aliis, & per seipsum omnem conatum in persequendis, capiendis & profligandis bannitis, aliisque nefariis hominibus prædictis adhibere teneantur.

Executoribusque justitiæ non se opponant vel resistant, sed armata manu subveniant.

§. 6. Præterea sub eisdem pœnis, omnes & singuli prædicti, tam in Urbe quàm extra eam, ad quamcumque Curiæ, seu ministrorum & executorum justitiæ, vel cujusque eorum simplicem requisitionem, ac etiam nulla requisitione prævia, si aliquos ipsos resistere, vel sese opponere seu aliquod impedimentum adferre, eosve ad aliquam executionem faciendam auxilio egere quoquomodo cognoverint, eisdem Curiæ ministris & executoribus, opem & favorem, armata etiam manu conferre & subvenire, ac præsto esse, & denique obedire, eosque si opus fuerit in perquisitione, executione, permansione, transitu & aliis præmissis comitari debeant.

Barones & Communitates facinorosos non capientes, ultra alias pœnas, ad damna reficiẽda adstringuntur. Tu ad hoc vide Bullas supracit. in 2. par. 1. rubr.

§. 7. Insuper statuimus & ordinamus, ut si qui ex perduellionibus, homicidis, latronibus, furibus, & aliis facinorosis hominibus prædictis, in Civitatibus, terris, oppidis, castris, villis, dominiis, locis, & territoriis hujusmodi damna aliqua intulerint, seu furtum aut latrocinium commiserint, nec capti & deprehensi fuerint, sed impunè evaserint, Domini temporales, seu Communitates, Universitates, Nobis & Sedi Apostolicæ mediatè ac immediatè subjecti, in quorum locis, territoriis & jurisdictionibus respectivè similia perpetrata fuerint, præter hoc quod ad damnorum quorumcumque sic illatorum parti læsæ damnaque hujusmodi patienti, ac eorum hæredibus plenariam restitutionem & satisfactionem omnino teneantur, ad tantumdem etiã quantum damna illata extimata fuerint, Cameræ prædictæ realiter & cum effectu persolvendum eo ipso sint adstricti, ac alias prout latius continetur in aliis Litteris dicti Pii V. prædecessoris, contra Dominos, ac Communitates, & Universitates, eorum territoria non custodientes editis, quas firmis tamen remanentibus aliis suprà, & infrascriptis pœnis, tenore Præsentium etiam innovamus.

Barones & alii majores an. 14 & S. R. E. mediatè & immediatè in temporalib. subjecti in statu & extra auxiliantes, aut eosdem bannitos receptantes vel eorum persecutionem impedientes pœnas hic descriptas incurrant.

§. 8. Duces quoque, Principes, Marchiones, Comites, Barones, Domicellos, Vicarios, Feudatarios, Gubernatores, Magistratus, Ductores, Capitaneos, & Officiales prædictos, necnon quoscumque alios cujuscumque etiam Ecclesiasticæ dignitatis, conditionis, status, gradus, ordinis, excellentiæ, sexus & ætatis dummodo decimum quartum illius annum excedant, hujus Status & jurisdictionis nostræ temporalis, ac prædictæ Romanæ Ecclesiæ in eisdem temporalibus mediatè vel immediatè subjectos etiam dominia, jurisdictiones & loca extra Statum prædictum obtinentes, qui perduelliones, homicidas, latrones, & alios nefarios homines prædictos in suis quisque dominiis, terris, oppidis, castris, fortalitiis, villis, locis, territoriis, seu domibus, tam in ipso Statu quàm extra eum consistentibus receptaverint seu confoverint, aut quod in illis recipiatur, vel confoveantur quoquomodo permiserint, seu ne ii capiantur impediverint, vel captos eripuerint seu occultaverint, aut illis potestatem seu commoditatem evadendi fecerint, vel carcerem, aut aliam quamcumque custodiam effregerint, invaserint, aut quoquomodo violare tentaverint, sive ad hoc homines, vel arma, aliave ministraverint, sive alias auxilium, consilium vel favorem, palam vel in occulto, per se, vel alium, seu alios quoquomodo, etiam

extra territoria, jurisdictiones & domos proprias præstiterint, seu præstare permiserint, vel etiam quoscumque Judices, ministros, aut executores justitiæ in perquisitione captura vel abductione, ac omnino in eorum officii libera executione, sive in Urbe, sive extra ubique locorum impediverint, seu verberaverint, vel insecuti fuerint, aut concusserint, seu minis vel aliàs perterrefecerint, aut ad arma conclamaverint, aliosve cōcitaverint, seu fieri talia mādaverint, facientibus adhæserint & faverint, seu alicujus Magnatis nomen auxilii causa adversus Curiam, executores & ministros prædictos invocaverint, seu franchisias appellaverint (contra quas aliam constitutionem dicti Gregorii prædecessoris desuper editam similiter innovamus acrioribus etiam remediis in dies usuri pro hujusmodi Asylis, præsertim in dicta Urbe tollendis, & omnino extirpandis) læsæ Majestatis reatum ac nulla juris aut hominis fictione confictum crimen incurrisse, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ rebelles, omnibusque & singulis privilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus & personalibus, necnon Ducatibus, Principatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Civitatibus, terris, oppidis, castris, dominiis, vicariatibus, guberniis, locis, jurisdictionibus, dignitatibus etiam Ecclesiasticis, honoribus, juribus, officiis, pensionibus, beneficiis, & fructibus Ecclesiasticis, ac etiam quibuscumque feudis & concessionibus, quæ à Rom. prædicta, & quibuscumque aliis Ecclesiis obtinent. & in futurum obtinebunt, ceterisque etiam immobilibus, mobilibus, & se moventibus bonis, juribus & actionibus, eo ipso privatos, ipsosque & illorum filios ad illa, & quælibet alia in posterum obtinenda, ac quoscumque actus legitimos exercendos inhabiles & indignos fore, atque esse; Necnon à toto Statu Ecclesiastico, una cum eorum familiis perpetui exilii pœna damnari, domosque, ædificia, arces, & fortalitia eorumdem demoliri, & solo æquari, seu aliis dictæ Cam. juribus adscribi debere, nec illis portam illius dignitatis, Ecclesiasticæ vel mundanæ unquam patere decernimus & declaramus. Vassallos verò, Custodes, Capitaneos, Officiales, Populos & subditos eorumdem, à fidelitatis juramento, ac homagii, & quocumque alio jure, quo ipsis quomodolibet adstricti fuerint, ex nunc penitus absolvimus & liberamus. Ducatus autem, dominia, vicariatus, gubernia, feuda, civitates, terras, oppida, castra, ceteraque bona prædicta, necnon jura & actiones, cum fructibus & emolumentis eorumdem, Fisco nostro & Cameræ prædictæ ipso facto absque aliqua declaratione, citatione, Judicis senteutia, seu decreto, vel alia juris & facti solemnitate habenda, etiam in præjudicium filiorûm descendentium, & aliorum quorumcumque agnatorum in investituris, concessionibus, seu aliis dispositionibus comprehensorum, in omnibus, & per omnia, perinde ac si per lapsum temporis illorum concessionis, & finitam lineam ad ipsam Cameram rediissent, seu devoluta essent, confiscamus, applicamus & incorporamus, illaque sic Nobis, & pro tempore existentibus Romanis Pontificibus & Cameræ prædictæ aperta, devoluta, confiscata, applicata & incorporata sub constitutione ejusdem Pii V. prædecessoris de hujusmodi dominiis & jurisdictionibus in feudum, aut aliàs non concedendis minimè comprehendi etiam declaramus. Necnon quæcumque fideicommissa, substitutiones, & alias dispositiones sub quacumque verborum forma, etiam cum expressa alienationis prohibitione, aliisque strictissimis clausulis & cautelis conceptas, ad hoc ut fructus bonorum hujusmodi fideicommissis subjectorum durante via naturali delinquentis, etiam in contumaciam in prædictis causis condemnati, Fisco applicentur, & in dictæ Cameræ usum convertantur, proprietatesque dictorum bonorum quamdiu ipse delinquens naturaliter vixerit per Fiscum & Cameram hujusmodi possideantur & detineantur, tollimus & abrogamus.

Hæc bulla Greg. XIII. est sup. nu. 12. & ipsa ratio. lib. 2.

Hæc const. Pii V. est sup.

Communitates eos tolerantes,

§. 9. Ad hæc, Communitates & Universitates hujusmodi, si homines facinorosos prædictos receptaverint, toleraverint cibis, commeatu, auxilio, consilio, vel favore, aut quocumque alio modo, etiam ut evadant, per se, vel alios, juverint, omnibus pœnis supradictis supponimus, eorumque res, & bona omnia, necnon fructus & emolumenta eidem Fisco, modo & forma præmissis applicamus & appropriamus.

eadem pœnas incurrunt.

§. 10. Particularibus autem hominibus, qui ad facinorosos prædictos capiendos & apprehendendos, justitiæque ministris tradendos sufficientibus viribus fuerint destituti, nisi eosdem illico propalaverint, Officialesque populos, & finitimos, ita ut nullo modo evadant, convocaverint.

Particulares autem eos capere non valentes illos propalare & convicinos convocare debent.

§. 11. Ac demum iis, qui aliquem in præmissis culpabilem sciverint, nec Nobis vel Successoribus nostris, seu alicui per quem ad Nos vel dictos Successores fideliter deferatur, intra trium dierum spatium revelaverint, pœnam arbitrio Judicis pro modo culpæ, etiam usque ad mortem inclusivè infligendam statuimus.

Scientes in præmissis aliquem esse culpabilem, revelare tenetur.

§. 12. Decernentes super omnibus & singulis præmissis per accusationem, delationem, inquisitionem, & quovis alio modo procedi posse.

Judices procedant etiam per inquisitionem &c.

§. 13. Ac quæcumque vetusta privilegia sive exemtiones, etiam immemorabiles, vel alias quascumque prætensiones, de recipiendis, & non consignandis hujusmodi bannitis, & aliis facinorosis hominibus, nemini contra Præsentium tenorem suffragari, etiam si de eis specialis & individua mentio facienda esset.

Privilegia de non consignandis bannitis revocantur.

§. 14. Neque receptatores, fautores, auxiliatores, consultores, & alios quoscumque, præsentibus nostris ac Prædecessorum nostrorum litteris, ut præfertur, approbatis & innovatis quomodolibet contravenientes quocumque prætextu, etiam agnationis, & cujuscumque consanguinitatis, etiam in primo gradu, aut unice, & non dolosè & penitus inculpatè, nec ad malum finem receptionis ullatenus excusari, cùm beneficium publicum sit privatæ necessitudini præferendum, nec dolus absit ab eo, qui ipsis nefariis hominibus, & publicis inimicis quoquomodo se amicum præstat, genusque hominum hujusmodi facile cognoscatur. Eum quoque qui sese vi & metu, ad manifestum & instans vitæ periculum evitandum, de quo tamen per legitimas probationes docere teneatur, eis receptum dedisse, sive victum, & alia præstitisse asseruerit, nequaquam excusari, nisi quam primum se subripere, vel alios transmittere potuerit, nulla interposita mora, de transitu vel statione dictorum facinorosorum hominum vicinorum locum, illiusque Magistratus & officiales certioraverit.

Receptatores non excusantur, prætextu agnationis, vel consanguinitatis, aut non dolosæ receptionis.

§. 15. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauf. derog.

§. 16. Et nihilominus, ut præmissa suum debitum (prout ex intimo cordis affectu exoptamus) consequantur effectum, Dilectis filiis ejusdem S.R.E. Camerario, Urbis Gubernatori, causarum Curiæ Cameræ prædictæ generali Auditori, necnon Provinciarum nostrarum Legatis, de quibus plurimum confidimus, ac Vicelegatis & Præsidibus, Civitatumque & aliorum locorum prædictorum Rectoribus & Officialibus, ac ceteris omnibus singularum constitutionum & Litterarum prædictarum executoribus similiter in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ pœna per Apostolica scripta mandamus, ut quisque pro se ad omnimodam præsentium, ac aliarum Litterarum & constitutionum prædictarum, necnon pœnarum omnium in eis contentarum executionem omnino procedentes, illas omnes, & in eis contenta quæcumque semper & ubique per omnia loca prædicta, ac ab omnibus sub illis comprehensis inviolabiliter observari, Capitalesq; sententias prædictas à justitiæ ministris absque alicujus irregularitatis incursu exequi mandent & faciant, ac pro executione pœnarū pecuniarum contra Communitates, Universitates,

Executorū deputatio & facultates.

Domi-

Dominos temporaria et alios prædictos propter eorum inobedientiam represalias concedant, realiterque & irremissibiliter dictas pœnas pecuniarias exigant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 17. Non obstantibus fideicommissis, investituris, concessionibus, substitutionibus, testamentis, & aliis dispositionibus, necnon privilegiis, exemptionibus, ac aliis præmissis, quorum omnium tenores, acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus haberi volumus pro expressis insertis, necnon omnibus quæ in singulis litteris prædictis concessum est non obstare; ceterisque contrariis quibuscumque.

Hortatio ad Principes extra Statum Ecclesiasticum, temporalem jurisdictionem habentes, ut bannitos nõ assecurent, sed capiant, & remittant.

§. 18. Rogamus quoque & hortamur attentè in Domino, omnes & singulos quamcumque jurisdictionem temporalem extra Statum ecclesiasticum prædictum exercentes, etiam Regia, Ducali, vel alia quacumque mundana vel Ecclesiastica auctoritate, superioritate & excellentia fulgentes, velint pro sua, in Nos & hanc sanctam Sedem Apost. devotione & observantia, reique ipsius æquitate providere, ne posthac in provinciis, dominiis, & locis suis perduelliones, homicidæ, & alii facinorosi prædicti ullo modo recipiantur, assecurentur, vel tuti reddantur; quinimo si ipsos ad illa declinare, aut ibidem reperiri contigerit, per suos justitiæ ministros & executores capi & apprehendi, ac ad Præsides & Gubernatores Provinciarum & locorum nostrorum, unde ipsi originem traxerint, vel delictum commiserint, liberè conduci & remitti, eisque consignari mandent & procurent. Ac quoscumque salvos conductus, & alias assecurationes revocent & annullent, prout Nos vice versa id ipsum contra hujusmodi facinorosos homines a dictis eorum provinciis & dominiis bannitos, fieri & observari curabimus; sperantes hac optima ratione omnino futurum, ut ejusdem R. E. & cujusque eorum ditionis, Status, annuente Domino, expurgetur, Populique Nobis & illis subditi, pacis & tranquillitatem dulcedine fruantur.

Forma & effectus publ. hanc const.

§. 19. Ut autem præsentes Litteræ omnibus innotescant, & ne quisquam illarum ignorationem allegare possit, jubemus illas valvis Ecclesiæ S. Joannis Lateranensis & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac in acie Campi Floræ appendi, eisque detractis illarum exempla etiam impressa in eisdem locis affixa relinqui, factaque hujusmodi publicatione volumus ipsas præsentes hic in Urbe publicatas die sequenti, extra eam verò post decem dies quoscumque perinde arctare atque afficere, ac contrafacientes, pœnas & alia supradicta omnino incurrere, acsi eis singulis præsentibus in propriis eorum personis & locis intimatæ fuissent.

Fides exemplorum.

§. 20. Insuper earumdem Præsentium exempla, etiam impressa, Notarii publici manu, & Camerarii prædicti, aut alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignata, eamdem prorsus fidem ubique locorum in judiciis, & extra illa facere, quæ ipsæmet Præsentes facerent, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Communitates publicent hanc const. in eorum publicis consiliis, in Archivis custodiant, & quolibet anno eam cum aliis hic nominatis in publico consilio recitent. Quod voluit etiam Pius V. sup in ejus const t. cit. in rub.

§. 21. Necnon quod quælibet Communitas, Universitas & Populus quarumcumque Civitatum, Oppidorum, Castrorum & locorum prædictorum, sub indignationis nostræ, ac mille ducatorum dictæ Cameræ applicandorum pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis, statim cum præsentes Litteræ nostræ hujusmodi, sive earum transumptum etiam impressum ad eorum notitiam pervenerit, convocato publico consilio, in præsentia Officialium, syndicorum, & curam maleficiorum habentium, eas unà cum aliis Prædecessorum nostrorum constitutionibus, sic ut præfertur, confirmatis & innovatis, ibi alta & intelligibili voce, etiam vulgari sermone illas declarando, ut melius & facilius ab omnibus percipi, & intelligi possint, legi facere, & deinde in eorum Archivio publico diligenter custodiri curare omnino debeant, ac singulis annis successivè in principio cujuslibet anni perpetuis futuris temporibus similiter easdem Litteras præsentes, & alias innovatas in eo cem publico consilio legendo reiterare teneantur. Alioquin loci Gubernator & Rector, & quilibet alius justitiæ minister quocumque nomine nuncupatus, contra eos ad executionem pœnarum hujusmodi sine mora irremissibiliter procedat.

Dat. P. A. 1. die 1. Julii.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Kal. Julii, Pont. nostri anno primo.

Papæ subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Alexan. Farnesius Episcopus Ostien.
Ego Jo. Anton. Episc. Tusc. Card. S. Georgii.
M. Card. ab Altaemps.
Ego In. Ava. Card. de Arag.
Ego P. Card. Sanctacrucius.
Ego Gulielm. Sirletus Card.
F. Mic. Card. Alex.
Ego Lud. Card. Madrutius.
Ego N. de Pelleve Card. S. Praxedis.
Jul. Ant. Sanctorius Card. S. Severinæ.
P. Card. Cæsius.
Ego Carolus Card. Rambouillettus.
Ego Hier. Card. Rusticuccius.
Jo. Hier. Card. Albanus.
Ego Phil. Boncom. Card. S. Sixti M. P.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
P. Card. Deza.
Ego Ant. Card. Carafa.
Jo. Ant. Car. SS. Quatuor.
Ego Jo. Bap. Card. S. Marcelli.
Ego Aug. Card. de Verona.
Ego Vin. Cad. Montis Regalis.
Ego M. Presb. Card. S. Stephani in Monte Cælio.
Scipio Card. Lancelottus.
Ego Aloysius Card. Esten.
Ego Fer. Card. de Medicis.
Phil. Vast. Card. Cam.
Ego Carol. à Lotharingia Card. Vademontanus.
Ego Vincen. Card. Gonzaga.
Ego Franciscus Card. Sfortia S. Georgii.
Alex. Card. de Monte alto.

Publicatio

Anno à Nativitate Domini 1585. Indictione 13. die verò quinto mensis Julii, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno primo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis seu portis Ecclesiarum Sancti Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, necnon valvis Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joan. Gauce, & Nicolaum Taglittum S. D. N. Papæ Apost. Curs.

Jo. Freyle Mag. Curs.

Quod Festum Præsentationis B. MARIÆ Virginis die vigesimaseptima mensis Novembris duplici officio celebretur. VII.

SIXTUS EPICOPUS,

Edite A. D 1585.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

B. Virginem quam Angeli admirantur in Cœlis, hic Pontif. in terris venerari studet.

INtemeratæ Matris Dei MARIÆ, ex cujus purissimis visceribus, salva per Spiritus Sancti virtutum integritate virginitatis, auctor vitæ nasci dignatus est, saluriferam fecunditatem humiliter veneramur, & quæcumque ultimis Orientis adhuc Ecclesiæ, aliisque temporibus à Sanctis Patribus in ejus honorem instituta fuerunt, nostræ imbecillitatis ope tueri, atque augere, & si quid fuerit prætermissum, ipsa adjuvante quæ supra Choros sedet Angelorum, renovare studemus, ut spiritualium gaudiorum celebritate devota nobiscum plebs lætetur. & cujus splendorem Angelici cœtus admirantur in Cœlis, ejus in terris per sacras festivitates recolendæ, laudan-

laudandæ, atque invocandæ pia memoria non prætermittatur. Aliis igitur celebritatibus perpetuæ Virgini, quæ ab æterno præparata, & Propheticis testificationibus prænunciata, nondum tamen Mater Dei Angelo nunciante fuerat effecta, à Catholica Ecclesia consecratis, ejusdem quoque quæ Templum Dei futura erat, & Sacrarium Spiritus Sancti, in templum Præsentationem ab antiquissimis usque temporibus summa ubique gentium cum veneratione observatam adscribi volumus, & sic ubi intermissa est, restitui, ac jugiter custodiri.

Ideo ejus Præsentationis festum celebrari mandat.

§. 1. Quare hac perpetua constitutione mandamus, ut Præsentationis B. MARIÆ semper Virginis festus dies undecimo Cal. Decembris, per omnes totius Orbis Ecclesias duplici officio, prout in Nativitatis die, sumpto Præsentationis vocabulo peragatur, idemque in Calendario cum duplicis adjectione inseratur.

Jussio publicandi & observandi.

§. 2. Præcipientes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum Prælatis in universi Orbis ambitu constitutis, ut in suis quisque Ecclesiis, Provinciis, Civitatibus & Dioecesibus Præsentes nostras solemniter publicari faciant, ab omnibusque Ecclesiasticis personis, sæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus omnino observari, licet adnotatio hujus celebritatis in postremis Breviarii & Missalis reformationibus fuerit prætermissa.

Fides exemplorum.

§. 3. Volumus quoque, ut Præsentium exemplis etiam impressis, manus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 1. die 1. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1585. Cal Septemb. Pontif. nostri anno primo.

VIII. Quod Festum S. Francisci de Paula, Ordinis Fratrum Minimorum institutoris, singulis annis die secunda mensis Aprilis duplici officio celebretur.

Canonizationem hujus Sancti, habes sup. in Leonis X. constit. 38. Excelsus fol. 581. Et de dicto ejus Ordine attende const. 5. Sixti IV. Sedes. fol. 390.

Edita An. D. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

B. Franciscus de Paula, multis virtutibus, & miraculis elatus.

IN cæli throno qui sedet rex Omnipotens, terramque scabellum pedum suorum calcat, supremo è solio pusillorum servorum respicit humilitatem, eosque in quibus illa elucet ad excelsa sublimium honorum, & gaudiorum culmina extollit. Quod in Sanctis suis omni tempore demonstravit, recenti verò Patrum nostrorum memoria in B. Francisco de Paula, amplè testificari dignatus est. Is enim ab ineunte ætate coelestium rerum amore incensus est minimo, qualem se in Dei hominumque conspectu fecerat, magnus evasit: interque alia, quibus claruit virtutum ornamenta, unam mirificè amplexus est Regi regum sem er acceptam humilitatem, quam sicuti noverat primum ingressum fuisse Christi Salvatoris nostri in mundum, ita in angusto ad pietatem & sanctitatem introitu, patefaciendo primam sibi, & ducem, & sociam ascivit. Hac atque aliis divinæ gratiæ præsidiis Beatus Confessor munitus apud magnos Principes & Reges, cùm adhuc in mundo quasi hospes, peregrinaretur; in patria verò coelestes inter choros post absolutam peregrinationem a Deo, cui fideliter serviverat, seque in primis humiliaverat, est exaltatus; magnasque virtutes, ut etiam in vita cum summa omnium qui viderunt vel audierunt admiratione, meruit operari.

Ordinem F F. Minimorum instituit, ut habetur sup. in const. ... cit. in rub.

§. 1. Quibus virtutibus Fratrum Minimorum congruente suæ humilitatis denominatione, Ordinem, quem vivens instituerat mirum in modum auxit, ita ut ex sancti viri imitatione, devotisque Fratrum ipsorum studiis, multis jam in Italia, quæ de ejus nativitate, atque in Gallia quæ de sancta obdormitione in Domino gloriantur, totiusque Christiani orbis regionibus ædificatis templis coenobiisque constructis, ejus memoria in die magis propagetur.

Leo X. illum canonizavit ut in bulla cit. in rubr.

§. 2. Ipse autem à fel. rec. Leone Papa X. prædecessore nostro, sanctorum, quos catholica veneratur Ecclesia, catalogo solemni ritu adscriptus, in coelo pro ipsa semper Ecclesia assiduisque Pastoralis servitutis, & solicitudinis nostræ laboribus apud Deum, una cum omnibus Sanctis, & sibi cognomine, atque æternæ felicitatis consorte Beato Francisco, Ordinis Fratrum Minimorum fundatore, intercedit.

Hic modo Pontif. ejus festum duplici officio celebrari jubet.

§. 3. Quare nos ejus nomen & sanctitatem, dignis, quantum nostra patitur infirmitas, honoribus decorare volentes, hac præsenti constitutione mandamus, ut ejusdem Beati Francisci de Paula confessoris gloriosi dies festus, qui Quarto Non. Aprilis peragitur, duplici posthac & proprio, & ubi propria non erunt, de Communi Confessorum non Pontificum officio, per cunctas totius Christiani orbis Ecclesias, quotannis celebretur, & in Calendario cum duplicis festi adjectione inscribatur.

Observarique mandat & promulgari.

§. 4. Præcipientes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum Prælatis in universo terrarum orbe constitutis, ut faciant in suis quisque Ecclesiis, Provinciis, Civitatibus & Dioecesibus, Præsentes nostras solemniter promulgari, & ab omnibus Ecclesiasticis personis sæcularibus, & quorumcumque Ordinum regularibus omnino observari.

Exemplis bullæ credi præcipit.

§. 5. Volumus quoque, ut Præsentium exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 1

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimoquinto, Pontificatus nostri anno primo.

IX. Renovatio Studii generalis in Civitate Firmi Status Ecclesiastici, olim à Bonifacio VIII. instituti, cum privillegiis & indultis aliorum Studiorum generalium.

Quod Lectores & Scholares Studiorum ejusmodi, vide etiam Concil. Trident. cap. 1. sess. 5. & const. 8x. Pii IV. In sacrosancta sup. fol. 137.

Edita An. D. 1585.

SIXTUS EPICOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

MUneris nostri debito incumbit, ut ad ea propensiori cura intendamus, per quæ litterarum studia propagentur, Studiorumque generalium Collegia & Universitates, unde scientia ipsa, & præsertim juris utriusque prudentia, sine qua Respublica rite administrari nequiret, & per quam justitia undique colitur, & omnis prosperitas humanæ eruditionis augetur, instituantur, & his quæ propterea à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, Civitatibus, illarumque Civibus & personis, præsertim Nobis & Sedis Apostolicæ temporali ditioni subjectis, providè processerunt, ut firma, perpetua, & illibata persistant, implementum auctoritatis nostræ libenter impertiamur, illaque nonnumquam innovemus, aliasque desuper disponamus, prout Civitatum & hominum prædictorum, singularis erga dictam Sedem devotio, & merita exposcunt atque requirunt,

runt, & Nos conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Sanè cùm sicut accepimus, alias postquam fel. rec. Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster, certis tunc expressis causis adductus, ac supplicationibus dilectorum filiorum existentium Communitatis & hominum nostræ tunc suæ Firman. inclinatus, per quasdam statuerat & ordinaverat. &c.

Bonif. 8. in Civitate Firmi status Ecclesiastici studium generale erexit ad instar studii Bononiensis ut sup. in ejus cōst. 8. In supremæ fol. 179. Tomo I

Residuū omittitur, quia tota bulla est sup. fol. cit: hic in marginq.

§. 2. Piæ memoriæ Callistus Papa Tertius etiam prædecessor noster, per alias suas Litteras inter alia statutum & ordinationem Bonifacii prædecessoris hujusmodi, ita ut ipsi Communitas & homines Firmani, Studium generale in Civitate prædicta retinere valerent, approbaverit & confirmaverit, prout in singulis Litteris prædictis plenius continetur.

Callist. III prædicta confirmavit die 26. Junii 1455. sed ejus bullam volens prætermisi.

§. 3. Et licet studium generale hujusmodi in dicta Civitate Firmana, vigore dictarum Litterarum eatenus introductum fuisse credatur, tamen temporum injuria, vel ex quavis causa, illud intermissum seu extinctum esse reperitur ad præsens. Unde Communitas & homines prædicti per dilectos filios Sigismundum Tostum, & Cæsarem Octinellum, Cives Firmanos, Utriusq; Juris DD. ad Nos ab eis ad effectum infrascriptum destinatos Oratores, quos libenter vidimus, & benigne audivimus, Nobis exponi curarunt, quòd ipsi dictum generale Studium in prædicta Civitate restitui, seu institui & stabiliri cupientes, sumptuosa quædam ædificia publica valde ampla & capacia, ac apprimè ad hoc commoda, in platea dictæ Civitatis consistentia, animo & intentione Theologiam, & utriusq; juris Prudentiam, ac Medicinam, Philosophiam, aliasque Artes liberales, & quasvis licitas facultates, per viros eruditos ibidem legi, doceri & interpretari faciendi, destinaverint & assignaverint. Et pro manutentione pro tempore existentium Rectoris & Rectorum Universitatis Studii generalis hujusmodi alioque exinde incumbentium onerum supportatione, annuum redditum duorum millium scutorum ex propriis proventibus & juribus ad eosdem Communitatem & homines legitimè spectantibus, applicaverint & appropriaverint.

Communitas Firmana pro hujus Studii renovatione Papæ supplicavit, cum prius ad hoc ampla construxerit ædificia, & annuū redditum assignavit.

§. 4. Nos qui eidem Ecclesiæ Firmanæ, dum Cardinalatus honore fungebamur, ex dispensatione Apostolica præfuimus, dignum, & rationi consentaneum censentes, ut postquam divina Majestas Nos ad summi Sacerdotii fastigium evexit, nostri in eosdem Nobis benemeritos grati, benevoli animi affectus, quos possumus, non libenter modò sed etiam liberaliter addamus, ita quod in dicta Civitate, quam singularis benevolentiæ affectu complectimur, & in qua unum insigne Collegium utriusque juris Doctorum ab immemorabili tempore institutum extitit, unam Universitatem Studii generalis instiui, Collegiumque prædictum structuris, atque ædificiis capacioribus pro Congregationibus, sessionibus, deambulationibus, aliisque officiis necessarie construi & ampliari, ipsosque Communitatem & homines, specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, ac Communitatis & hominum hujusmodi singulares personas, quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon Litterarum Bonifacii & Callisti prædecessorum hujusmodi, tenores etiam veriores, ac dat. Præsentium pro expressis habentes, eorumdem prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, Motu proprio, non ad ipsorum Communitatis & hominum, vel alterius pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas Bonifacii & Callisti prædecessorum hujusmodi Litteras, omniaque & singula in illis & earum singulis contenta, quoad ea quæ infrascriptis, ac decretis Concilii Tridentini non repugnent, Apostolica auctoritate, tenore Præsentium approbamus & confirmamus, ac etiam illa innovamus, omnesque & singulos, tam juris quam facti, ac solemnitatum etiam substantialium, & quoscumque alios defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus.

Hic modo Pont. dispositiones Bonifac. 8. & Callisti III approbat.

§. 5. Et insuper in ipsa civitate Firmana, unam Universitatem Studii generalis, in qua aliqui Magistri & Doctores, seu alii docti & eruditi Professores, Theologiam, jus canonicum & civile, Medicinam & Artes liberales, necnon alias quascumq; licitas facultates, publicè legant, doceant, & interpretentur, & quicumque scholares, sive laici, sive Clerici, sæculares vel quorumvis etiam Mendicantium Ordinum regulares ubicumque oriundi, & undecumque advenientes, in eisdem facultatibus studeant; necnon illis qui catholici, & ad id idonei reperti fuerint, Baccalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus & Magisterii, ac alii cujuslibet licitè facultatis, gradus, & insignia conferantur & concedantur; cum arca, sigillo, & aliis insignibus Studii generalis, ad instar Bononiensis, Paduanensis, Perusinensis, Senensis & Maceratensis, ac aliarum quarumcumque Universitatum Studiorum generalium, tam in Italia quàm extrà eam consistentium auctoritate & tenore præfatis, perpetuò erigimus, & instituimus.

Studiumque prædictum innovat.

§. 6. Illique sic erecto & instituto, ac ejus pro tempore existentibus, Rectori, Magistris, Doctoribus, Professoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholaribus, Bidellis, nunciis, ac aliis Officialibus, Ministris & personis, necnon ibidem ad quoscumq; gradus promotis, quod omnibus & singulis, ac quibuscumq; privilegiis, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, prærogativis, antelationibus, præeminentiis, favoribus, honoribus, dignitatibus, concessionibus, indultis & aliis universis gratiis, spiritualibus & temporalibus, quibus Bononiensis, Paduanensis, Perusinensis, Senensis, & Maceratensis ac quæcumque aliæ Universitates, tam in Italia quàm extra eam consistentes prædictæ, illarumque pro tempore existentes, Rectores, Magistri, Doctores, Professores, Lectores, Præceptores, Scholares, Bidelli, Nuncii, ac alii Officiales, Ministri & personæ, necnon ibidem ad quoscumque gradus promoti, de jure vel consuetudine, aut ex privilegiis & concessionibus Apostolicis & Imperialibus, necnon Conciliis generalibus seu universalibus, provincialibus & synodalibus, ac aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri & gaudere possent, & poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter & æque principaliter absque ulla prorsus differentia, uti, potiri, & gaudere, perinde ac si eis specialiter, nominatim & expresse concessa fuissent.

Illique sic innovato, ejusque personis ac ibi promotis, privilegia omnia aliorum Studiorum generalium concedit.

De Studio Urbis, vide sup. in bulla 9. Bonif. 8. fol. 179. Tomo I. & de Studio Perusino est sup. fol. 187. constit. 2. Clem. V. & De Maceraten. est suprà fol. 736. const. 22. Paul. III. in d. Tom. I.

§. 7. Præterea illis, qui in ipsa Universitate Studii generalis Firmani, vel alibi studuerint in Theologia, ac utroque, vel altero jure, & Medicina, necnon Artibus liberalibus, aliisque facultatibus prædictis, Baccalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus & Magisterii, ceterosque omnes solitos gradus, si per Magistros vel Doctores illius facultatis in qua voluerint promoveri, ad hoc præsentari, & debito prævio examine, assistentibus ibidem aliquibus Doctoribus seu Magistris in eadem facultate ibi legentibus, vel de gremio prædicti Collegii Doctorum ipsius Civitatis Firmanæ existentibus, desuper faciendis ac alias servatis servandis idonei reperti fuerint, à pro tempore Episcopo Firmano, seu ejus Vicario in spiritualibus generali, aut quocumque alio, quem ad hoc ipse Episcopus duxerit deputandum, dicta verò Ecclesia Firmana pro tempore Pastore carente, ab eo qui per Capitulum Ecclesiæ Firmanæ hujusmodi deputatus fuerit, emissa prius per promovendos hujusmodi in ejus manibus fidei Catholicæ professione juxta articulos pridem à Sede Apostolica ad hoc propositos, ac formam, quam sub bulla nostra mittimus introclusam, ipsorum graduum solita insignia recipere, illaque sibi exhiberi facere.

Doctorandique formam præscribit.

§. 8. Necnon postquam hujusmodi gradus, & illorum

Promotis in eo, facultatem ubique legendi &c. elargitur.

illorum insignia susceperint facultates, in quibus promoti fuerint, ubicumque absque alio examine vel approbatione, legere & interpretari, ac in eis disputare, necnon quoscumque alios gradus per eos receptos, & convenientes exercere libere & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus, sicque etiam statuimus & ordinamus.

Rectori statuta condendi pro dicti studii regimine, auctoritatē tribuit.

§. 9. Necnon Universitati Studii generalis Firmani, ac illius Rectori pro tempore existenti, pro salubri & felici ejusdem Universitatis Firmanæ, ac illius personarum, rerum, bonorum, & jurium regimine, directione & conservatione, reique litterariæ progressu, quæcumque statuta & ordinationes, licita tamen & honesta, ac sacris canonibus, & dicti Concilii decretis non contraria, eis benevisa, à moderno & pro tempore existente Episcopo Firmano examinanda & approbanda, condendi, illaque postquam condita fuerint, prout temporum, locorum, personarum, vel rerum, aut aliæ qualitates exegerint, mutandi, corrigendi, & reformandi, ac etiam declarandi & interpretandi, illisque addendi & minuendi, seu etiam ea in totum abrogandi, ac alia illorum loco de novo edendi & faciendi, quæ omnia postquam pro tempore condita, mutata, correcta, reformata, declarata, interpretata, aucta, vel diminuta, & de novo edita fuerint, ab Ordinario loci, vel pro tempore existente Romano Pontifice approbari debeant, plenam & liberam facultatem & auctoritatem concedimus & impartimur.

Clausulæ hujus bullæ præservativæ.

§. 10. Decernentes præsentes Litteras, etiam ex eo quod Paduanensis, Perusinensis, Senensis & Maceratensis, & aliarum Universitatum prædictarum Rectores, Officiales, Doctores, Professores, seu Lectores, Procuratores, Defensores, Protectores, vel Agentes, aut aliàs quomodolibet interesse habentes, vel putantes, ad hoc vocati fuerint, aut ex quavis, vel quibusvis aliis causis, occasionibus, vel prætextibus, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari vel impugnari, aut alias infringi vel quomodolibet retractari, seu etiam per Nos ac Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, aut Sedem præfatam, vel illius Legatos etiam de Latere, aut quoscumq; alios quavis auctoritate revocari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nulla tenus umquam posse, sed illas semper & perpetuò validas & efficaces, existere & fore, suosque plenarios effectus sortiri & obtinere, ab ab omnibus ad quos spectat & spectabit quomodolibet in futurum, perpetuò & inviolabiliter observari debere; necnon Universitatis Studii generalis Firmani hujusmodi, illiusq; Rectorem, Officiales, Doctores, Lectores, Professores, Scholares, Ministros, ceterosque prædictos super præmissis omnibus & singulis, vel illorum occasione, etiam per alias Universitates prædictas, vel quoscumque alios quavis auctoritate, quomodolibet molestari, perturbari, inquietari, vel impediri, nequaquam posse, ac etiam Communitatem & homines præfatos, aut quoscumque alios ad probationem seu verificationem Litterarum Bonifacii & Callisti prædecessorum hujusmodi, ac in eis & etiam eisdem præsentibus Litteris narratorum nullatenus umquam teneri, nec ad id in judicio vel extra, cogi seu compelli posse; & nihilominus easdem Litteras & in eis contenta hujusmodi semper valere, ac eisdem Universitati & hominibus suffragari, sicque in præmissis ab omnibus censeri.

Clausula sublata.

§. 11. Ac ita per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, eorumque Locumtenentes, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obstantibus præmissis, & quatenus opus sit, nostra de jure quæsito non tollendo, ac aliis Apostolicis, & etiam in Universalibus, Provincialibus, & synodalibus Conciliis, editis & edendis, specialibus, vel generalibus, constitutionibus & ordinationibus, necnon Firmanæ, Bononiensis, Paduanæ, Perusinæ, Senensis & Maceratensis prædictarum, ac quarumvis aliarum Universitatum & Gymnasiorum etiam publicorum, Provinciæque nostræ Marchiæ Anconitanæ, & totius status Ecclesiastici, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, decretis & etiam novis reformationibus, legibus, tam Pontificiis quàm Imperialibus, Regiis, Ducalibus, & municipalibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis & eorum Superioribus & personis cujuscumque status, gradus, ordinis & conditionis existentibus, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam in vim contractus inibi stipulati & jurati, ac etiam statuti perpetui, & perpetuæ legis inducentibus motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, & etiam consistorialiter, ac aliàs quomodolibet, etiam pluries & iteratis vicibus concessis, confirmatis & innovatis, ac etiam in posterum condendis, confirmandis & innovandis, quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressâ & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresse, motu simili derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorū.

§. 13. Ceterum volumus, quod earumdem Præsentium Litterarum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Communitatis seu Studii Generalis Universitatis Firmanæ hujusmodi, aut alicujus Ecclesiasticæ vel sæcularis curiæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus Litteris adhiberetur, si exhibitæ forent vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 13. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto. Idibus Septembris, Pontificatus nostri Anno primo.

X.

De electione Prælatorum Congregationis S. Bernardi in Italia Monachorum Ordinis Cisterciensis regularis observantiæ, de cetero fienda ex universo numero Sacerdotum dictæ Congregationis, qui minora officia laudabiliter biennio exercuerint.

Aliter in hoc disposuerat Gregor. XIII. in sua constit. 54. Romanus. ubi videas quæ notavi suprà in hoc Tomo.

Edita An. D. 1585.

SIXTUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Congregatio conuenit ad Prælaturas eligere viros magis idoneos ex universo numero sacerdotum.

NUper pro parte dilectorum filiorum Abbatis Cistercii, Cabilonensis Diœcesis, generalis Ordinis Cisterciensis, necnon Abbatum, Prælatorum, & Conventuum, Monasteriorum dicti Ordinis fuit Nobis expositum, quod aliàs regimen ipsius Congregationis medio tempore, inter unum & alterum Capitulum solebat de universo Sacerdotum numero Provinciæ, auctoritate Apostolica illos eligere ad Prælaturas vacantes, quos magis idoneos magisque dignos judicabat; in qua quasi possessione sic eligendi per longum tempus perseveraverit, donec de

anno

anno 1579. fel. recordat. Gregorius Papa Decimus tertius prædecessor noster, inter alia statuta ad reformationem Monachorum dicti Ordinis pertinentia decrevit & mandavit, ut de cetero Capitulū dictæ Congregationis fieret de triennio in triennium, & in primo futuro Capitulo pro qualibet Provincia, tot Sacerdotes quot essent in ea Prælaturæ, & insuper alii quatuor Sacerdotes habiles ad Prælaturas exercendas, in quaque Provincia approbarentur; qui etiam ad Visitatoris majoris officiū similiter approbati esse intelligerentur; quodque ii tantū ad Prælaturas & Visitatoris majoris officium hujusmodi approbari deberent, qui officia minora, nempe Cellerariatus & Prioratus dignè gradatim, saltem per biennium in quolibet officio fideliter exercuissent, atque ut semel approbati, semper habiles fore censerentur. Præterea ut deficiente approbatorum hujusmodi numero, sive per obitum illorum, sive per privationem ob commissa delicta, in proxime futuris Capitulis & non aliter, alii in illorum locum sufficerentur; itaque semper numerus quatuor tantum, extra Prælaturas à quolibet Capitulo haberetur. Et si intra triennium aliquem Prælatorum decedere, aut à Visitatoribus vel à Capitulo ob aliqua demerita privari contingeret, alius extra numerum approbatorum prædictorum, minimè assumi possent, ac aliàs prout in prædictis Prædecessoris nostri Litteris latius fuit expressum.

Sed comperto quod ejusmodi decretum est Congregationi damnosum.

§. 1. Sed quia sicut eadem expositio subjungebat, ab eo tempore, usu & experientia compertum est, hujusmodi ad quatuor tantum simul nominatos restrictiori Universitati dictæ Congregationis nequaquam expedire, tum quia dicti quatuor electi postquam securi sunt se omnino futuros Prælatos, ab obedientia, & disciplina regulari non parum recedunt, & quasi immunes & exempti à communibus religionis oneribus esse prætendunt; tum quia alii multi Sacerdotes ejusdem Congregationis, qui habiles & inclinati ad laudabilia religionis opera essent, videntes ob aliorum jam factam electionem se exclusos, nec posse ad gradus majores aspirare, animum despondent, nec curant ulterius progredi; quod haud dubiè in magnum totius Congregationis damnum redundare dignoscitur, præsertim cum contingere posset, ut durante electione quatuor approbatorum hujusmodi secundum casuum & temporum varietatem, vel omnes, vel pars eorum, vita decedant, seu etiam aliqui interim, minus idonei, alii verò magis capaces & utiles Congregationi detegantur; unde fieret, ut deficientibus quoquomodo approbatis, in eorum locum subrogandi nulla superesset facultas.

Fuit huic P...t. supplicatum pro opportuna provisione.

§. 2. Quare cum his & aliis justis & gravibus causis & rationibus adducti, iidem Abbas Cistercii generalis, qui pridem dictas provincias visitavit, necnon Prælati & Monachi dictæ Congregationis utriusque Provinciæ Lombardiæ & Tusciæ, Nobis humiliter supplicaverint, ac etiā dilectus filius Aloysius S. MARIÆ in Via lata diaconus Cardinalis Estensis nuncupatus, illorum Protector, pro eis apud Nos vehementer intercesserit, petieritque ut ad majorem ipsius Congregationis profectum & incrementum, bonorumque incitamentum, de opportuno remedio providere ex benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pont. illud revocat.

§. 3. Nos tota re, maturè diligenterque cognita & discussa, ut obviam incommodis & malis inde imminentibus eamus, supplicationibusque hujusmodi inclinati, prædictum numerum quatuor sacerdotum in singulis Provinciis, ad Prælaturas, & ad Visitatoris majoris officium eligendorum, auctoritate Apostolica tenore Præsentium supprimimus & abolemus, perinde ac si Litteræ Gregorii prædecessoris nostri hujusmodi super eo, non emanassent; quæ tamen in reliquis ad reformationem prædictam spectantibus suum robur obtineant.

Virosque magis idoneos ex universo Sacerdotum numero, qui minora officia per biennium exercuerint eligi mandat.

§. 4. Statuimusque & ordinamus, posthac de toto numero Sacerdotum propriæ provinciæ per regimen ejusdem Provinciæ Sacerdotes magis digni & magis idonei ad quamlibet Prælaturam, & Visitatoris majoris officium de tempore vacationis ipsius officii vel Prælaturæ, arbitrio ipsius regiminis eligantur ex illis, qui officia minora Cellerariatus, & Prioratus dignè gradatim, ut præmittitur, saltem per biennium in quolibet officio hujusmodi fideliter exercuerint. Utque etiam tempus, quo quilibet sacerdos officium Visitatoris minoris exercuerit, computetur, perinde ac si idem Sacerdos per totidem tempus Cellerariatus vel Prioratus officium exercuisset. Quare eisdem Generali, Congregationi, & regiminibus, Abbatibusque & Monachis dicti Ordinis, universis & singulis, in virtute sanctæ obedientiæ, ut in Domino observent, eadem auctoritate præcipimus atque jubemus.

Clausulæ hujus bullæ præservativæ.

§. 5. Præsentesque Litteras, & in eis contenta quæcumque nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis, seu intentionis nostræ, aut alio quovis vitio seu defectu notari, argui, vel impugnari posse, sed illas semper validas & efficaces existere, ac suos integros effectus sortiri.

Clausula sublata.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices, ordinarios & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublatā eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritumque & inane, siquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Claus. derog.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis, Congregationis, Monasteriorum, regulariumque locorum hujusmodi statutis, usibus, naturis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium quomodolibet, etiam Motu proprio, ac iteratis vicibus, & sub quibuscumque tenoribus & formis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam Nos & Sedem Apost. concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 8. Volumus autem ut harum exemplis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Præsidentis vel Protectoris, nunc & pro tempore existentium dictæ Congregationis obsignatis, eamdem prorsus fidem adhiberi, quæ adhiberetur eisdem Præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P.A. I die 25. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 25. Septembris 1585. Pontificatus nostri anno 1.

XI.

De regimine Studii generalis Valentinensis ab Alexandro VI. instituti, & applicatione beneficiorum Ecclesiasticorum &c.

Quo ad admissionem alienigenarum & illegitimorum, ad beneficia in Regno Valentiæ, vide infrà in constit. 64. *In sacrosancto. & const.* 84. *Cum cœlestis.*

Edita A. D. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Copiosus in misericordia Dominus, & in cunctis suis operibus gloriosus, à quo omnia bona defluunt, ad hoc Nobis licet immeritis, suæ sponsæ universalis Ecclesiæ regimen committere, & nostræ debilitati jugum Apostolicæ servitutis imponere voluit, ut tamquam de summo vertice montis ad hujus mundi infima reflectentes intuitum, quid pro hujusmodi illustranda Ecclesia ad fidei orthodoxæ, diviniq; cultus, & beneficiorum propagation. conferat, quidve

statui

latui & profectui,animarumque saluti fidelium quorumlibet conveniat, attentius prospiciamus, fidelesque ipsos ad quærenda Litterarum studia, per quæ militantis Ecclesiæ respublica geritur,divini nominis, ac ejusdem fidei cultus protenditur,omnibusque prosperitas humanæ conditionis augetur, nostræ solicitudinis ope excitemus,ac in id pro nostri Pastoralis officii debito propensius incumbamus,ut singulæ Studiorum generalium Universitates,præsertim in locis Maurorum, & aliorum infidelium, non ita pridem ad Christi fidem conversorum progenie refertis constitutæ, Lectores fide & eruditione probatos,ad aliorum instructionem, & sanæ doctrinæ conservationem nanciscantur,ac eisdem Lectoribus pro suis necessitatibus, fluctuosique eorum instituti prosecutione & exercitio congruæ subventionis auxilio favorabiliter subministrentur.

Præpositura Ecclesiæ Valentin. vacat.

§. 1. Dudum siquidem omnia officia, ceteraque beneficia Ecclesiastica apud Sedem Apostolicam tunc vacantia, & inantea vacatura, collationi & dispositioni nostræ reservavimus, decernentes ex tunc irritum & inane,si secus super his à quoquam quavis auctoritate,scienter vel ignoranter contingeret attentari. Cùm itaque postmodum Præpositura mensis Februarii in Ecclesia Valentin. per liberam resignationem dilecti filii Thomæ de Borja Canonici Ecclesiæ Toletanæ & nuper Præpositi mensis Febr. in d. Eccl. Valentin. de illa quam tunc obtinebat in manibus nostris sponte factam & per nos admissam, apud Sedem præfatam vacaverit & vacet ad præsens, nullusque de illa præter Nos,hac vice disponere potuerit,sive possit,reservatione & decreto obsistentibus supradictis. Et sicut exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Consulum juratorum,Rationalis & Syndici civitatis Valentin. petitio continebat,ex duodecim singulorum mensium Præpositu ris, olim in dicta Ecclesia Valentin. pro totidem Præpositis,qui annuatim fructus,redditus & proventus ejusdem Ecclesiæ Valentin. Mensæ Capitularis recolligerent,ac inter illius Canonicos pro tempore residentes,juxta certam taxam ad id præscriptam singulis mensibus distribuerent institutis, dicta Præpositura mensis Februarii sola ibidem remanente, omnes aliæ aliorum mensium Præposituræ hujusmodi,pridem Apostolica auctoritate, perpetuo suppressæ & extinctæ illarumque fructus,redditus, & proventus, prædictæ mensæ Capitulari dicta auctoritate etiam perpetuò applicati,& appropriati fuerint,ac ex fructuum reddituum, & proventuum mensæ hujusmodi augmento ipsius Ecclesiæ Valentin. Canonici decentem eorum gradui commodè sustinere possint.

Alex. VI. gen. studium instituit, sed propter tenuitatem reddituum Lectorum salarias solvere non valet,unde mala hic descripta oriuntur.

§. 2. Universitas verò Studii generalis Valentin. à fel. rec. Alexan. PP. VI. prædecessore nostro ad quarumcumque personarum, tam Ecclesiasticarum quàm sæcularium,in Theologia, utriusque juris prudentia,Medicina, & Artibus liberalibus,ac quibusvis aliis licitis facultatibus instructionem & profectum instituta,propter illius reddituum& proventuū quingentorum ducat.auri de Cam. secundum comm. expens. valorem annuum non excedentium tenuitatem, tantis necessitatibus & angustiis prematur,ut neque competentem mercedem singularum facultatum hujusmodi Lectoribus præstare, nec multorum aliorum onerum illi jugiter incumbentium gravitatē sustinere possit, & exinde utriusque juris prudentiæ lectiones ibidem saltem ex professo, hactenus haberi commodè non potuerint, illiusque Regni indigenæ, harum usu & commodo destituti, desideratos in hujusmodi facultatū studiis progressus cōsequi nequeant, vel pro illis capessendis ad alias longinquas & remotas Studiorum generaliū Universitates,non sine magno personarum ac rerū suarum incommodo & dispendio se transferre cogantur, quin etiam in universo Regno Valentiæ, quod præ ceteris Hispaniarum Regnis, Maurorum noviter ad fidem conversorum multitudine refertum ac spectatæ fidei & doctrinæ virorum copia,pro ipsis Mauris & infidelibus ad Religionis & fidei Catholicæ cultum convertendis, ac conversis in eadem religione & fide instruendis & confirmandis, maximè indigere dignoscitur, nullum Seminarium à locorum Ordinariis,juxta formam Cōcilii Trident.hucusque institutum existat,si dicta Præpositura mensis Febr. quæ nullum amplius ibidem servitium, aut obsequium requirit, perpetuò supprimeretur, aut extingueretur, ac ex illius sic suppressæ & extinctæ fructibus, redditibus, & proventibus decem & octo aliæ Præposituræ, in eadem Ecclesia Valentin. pro totidem Præpositis Cathedraticis nuncupandis, qui apud eamdem Ecclesiam Valentin. residerent, ac in illius Choro Missarum solemnibus & aliis divinis officiis assisterent, quocumque sex Theologiam & aliis sex Canonica,reliqua autem sex civilia jura, inibi in totidem publicis dictæ Universitatis Cathedris,eis ad id assignandis,pro una videlicet matutinis,altera vero partibus Præpositorum hujusmodi pomeridianis horis,legere & interpretari teneantur,ex hoc profecto nedum ipsius Ecclesiæ Valentin. dignitati & decori, ac divini cultus, ministrorumque & beneficiorum Ecclesiasticorum in ea augmento consuleretur,verumetiam in ipsa Universitate litterarum studia,peramplius propagarentur,ac doctissimorum,& in hujusmodi facultatibus exercitatissimorum virorum concursus,pro ipsis lectionibus habendis,in dies major fieret,eorumque opera,eruditione,& doctrina, tam dicti Regni indigenæ in patrio solo,absque longo peregrinationis labore, quàm undecumque advenientes, ibidem tamquam uberrimo sacrarum, ac aliarum optimarum scientiarum Seminario, in Theologiæ, & utriusque jurisprudentiæ facultatibus hujusmodi, instrui & edoceri, seque in illis exercere, ac tandem emeritos gradus & honores consequi, necnon Reipub. decori & ornamento, sibique & aliis utiles esse possent.

Civitas ergo Valentin. supplicat pro concessione dictæ Præposituræ, pro Lectorib. dicti Studii &c.

§.3.Quare pro parte Consulum juratorum,Rationalis, & Syndici præfatorum asserentium, Universitatē prædictam,eorum cura & gubernio maximè dirigi,ac illius Professorum,Lectorum,Præceptorum, Bidellorum,aliorumque Officialium & Ministrorum electionem & deputationem,necnon publicarum Cathedrarum hujusmodi, ac salariorum & mercedum assignationem,atque distributionem,ad se & nonnullos alios de ipsorum consilio existentes pertinere, ac dictæ Præposituræ mensis Febr.fructus,redditus,& provētus, qui omnes pro una videlicet, Petro Ludovico Galcerando,etiam de Borja, Magistro militiæ S.Mariæ de Montesa,& S.Georgii Cisterciensis Ordin dicto Regno Valentiæ institutæ,pro altera verò illorum medietatibus Joan. similiter de Borja, Præceptori præceptoriæ majoris dictæ Militiæ ipsius Petri Ludovici nato,ex dispensatione Apostolica; necnon super eisdem pensio annua ducentorum ducat. auri de Camera, Petro Ferra pariter de Borja Clerico, dilectis filiis, illos & illam annuatim percipientibus dicta auctoritate reservari existunt,quatuor millium & quadringentorum ducatorum auri similium secundum extimationem prædictam val. annui non excedere,nobis fuit humiliter supplicatū,quatenus præmissis ac aliis infrascriptis annuere,& desuper opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pont. petita concedit.

§. 4. Nos igitur,qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia Ecclesiastica aliis uniri,tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum extimationem præfatam etiam beneficii,cui aliud uniri peteretur,alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes,vocatis quorum interesset, quique hodie reservationem medietatis fructuum reddituum, & proventuū Petro Ludovico factam hujusmodi,quo ad summam quingentarum librarum monetæ Valentin. dumtaxat eadem reservatione,quo ad reliquam partem medietatis fructuum hujusmodi,ipsi Petro Ludovico, salva & illæsa remanente, ejusdem Petri Ludovici ad hoc expresso accedente consensu, cassari & extingui, cassamque & extinctam fore & esse decerni, ac prædicto Thomæ partem fructuum, redditiuum, & proventuum suppressæ Præposituræ mensis Febr. hujusmodi cassatæ similem, quæ ad valorem annuum dictarum 500. librarum ascenderet,ex tunc,ita tamen quod omnes & quæcumque aliæ assignationes sibi per d. Petrum

Ludo-

Ludovicum ex hujusmodi fructibus, reditibus, & proventibus, hactenus quomodolibet factæ, etiam cassæ & extinctæ essent, & esse censerentur, nec dictusThomas quicquam ultra quingentas libras hujusmodi à Petro Ludovico & Jo.prædictis,ex fructibus, reditibus, & proventibus eis reservatis hujusmodi, quovis etiam alimentorũ vel congruæ sustentationis prætextu prætendere,ac hujusmodi partem, quæ ad summam quingentarum librarum similium dumtaxat ascenderet,simul vel successivè,in toto vel in parte,in dictaCuria vel extra eam,etiam in mortis articulo,vel aliàs quandocumq; sibi placeret,etiam absq; aliqua litterarum Apostolicarum desuper conficiendarum, ac Præsentium insinuatione vel præsentatione,in unam vel plures personas Ecclesiasticas, etiam quæcumq; quotcumq;& qualiacumq;beneficia Ecclesiastica obtinentes & expectantes, per eumdemThomã nominandas absq; Præpositorum Cathedraticorum prædictorum vel quorumvis aliorum desuper præstando vel requirendo consensu, transferre valeret; reservari, concedi & assignari, necnon Consulibus, Juratis, Rationali, & Syndico prædictis, omnes & singulas expensas in supplicationis per Nos super præsentibus gratiis signatæ, ac desuper conficiendarum, & præsentiumLitterarum expeditione pro tempore factas cujuscumq;summæ & quantitatis forent, absq; eo quod quicquam à Thoma & Petro Ludovico,ac Jo.& PetroFerra prædictis repetere possent, solvendi & præstandi licentiam elargiri concessimus. ConsulesJuratos, Rationalem & Syndicum prædictos,eorumq; singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, prædictam Præposituram mensis Febr. quæ inibi beneficium, seu officium simplex, aut personatus vel administratio existit, & personalem residentiam non requirat,sive præmisso sive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumq; persona, seu per similem resignationem dicti Thomæ, vel cujusvis alterius de illa inRom.Curia vel extra eam,etiam coramNotario publico & testibus sponte factam,aut assecutionem alterius beneficii Ecclesiastici, quavis auctoritate collati, vacet,etiamsi tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranensis Statuta Concilii ad Sedem Apost. legitimé devoluta, ipsaque Præpositura mensis Febr. dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generaliter reservata existat, & super ea inter aliquos lis, cujus statum Præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo ejus dispositio ad Nos hac vice pertineat, dicta Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò supprimimus & extinguimus, ac illius & aliarum suppressarum Præpositurarum prædictarum loco, in dicta Ecclesia Valentina decem & octo alias Præposituras, quæ ibidem simplicia officia, seu beneficia existant, ac etiam per Canonicos dictæ Ecclesiæ, seu Dignitates, aut Capellanias, vel alia simplicia beneficia Ecclesiastica ibidem obtinentes; etiam unà cum ipsius Ecclesiæ Valentinæ Canonicatibus & præbendis, seu Dignitatibus vel Capellaniis,aut aliis beneficiis hujusmodi absq; dispensatione Apostolica obtinere possint, pro totidem Præpositis,sex videlicet primariis,& sex secundariis, ac reliquis sex tertiariis Cathedraticis nuncupandis, qui habitum & insignia per olim Præpositos mensium hujusmodi deferri solita gestare & deferre ac ad illorum instar stallum in Choro, necnon locum in processionibus ceterisq; actibus publicis & privatis, omnibus & quibuscumq; non tamen capitularibus dictæ Ecclesiæ Valentinæ immediate post illius Canonicos, juxta ordinem ad id eis præscribendum habere, necnon apud dictam Ecclesiam Valentinam residendo, & divinis officiis interessendo, omnibus & singulis distributionibus quotidianis, tam diurnis quàm nocturnis,aliisq; juribus, obventionibus, & emolumentis,in quibuscumq; rebus consistentibus,& quocumq; nomine nuncupatis (non tamen ex fructibus, reditibus, & proventibus, aliarum undecim Præpositurarum hujusmodi prædictæ mensæ Capitulari applicatis, & appropriatis provenientibus) necnon Privilegiis, indultis,facultatibus,honoribus, præeminentiis, prærogativis,exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, ceterisq; gratiis,tam spiritualibus quàm temporalibus,quibus Præpositi mensium hujusmodi,qui pro tempore fuerint, ratione dictarũ Præpositurarum suppressarum,apud ipsamEcclesiam Valentinam residendo, & divinis officiis interessendo,frui,potiri,& gaudere poterant & debebant,pariformiter, & absq; ulla prorsus differentia uti, potiri, & gaudere possint & debeant. Et quorum sex in primis,& alii sex in secundis,ac reliqui sex in tertiis singularumFacultatum Theologiæ,& utriusq;juris Prudentiæ hujusmodi Cathedris eis ad id assignandis easdem facultates pro unavidelicet matutinis,altera verò medietatibus decem & octo Præpositorum hujusmodi pomeridianis horis, publicè legere & interpretari teneantur auctoritate & tenore præfatis, etiam perpetuò erigimus & instituimus. Illisque sic erectis, & institutis,pro earum dote, ac illas pro tempore obtinentium sustentatione, omnia, & singula fructus, reditus, proventus, jura, obventiones & emolumenta suppressæ Præposituræ mensisFebr. hujusmodi per dilectos filios Capitulum dictæ Ecclesiæ Valentinæ interPræpositosCathedraticos præfatos tantùm,modo,& forma infra scriptis distribuenda & repartienda, eisdem auctoritate & tenore, similiter perpetuò applicamus & appropriamus. Quodq; omnia & singula, fructus, reditus, proventus, jura, obventiones & emolumenta suppressæ Præposituræ mensisFebr. hujusmodi,deductis prius illius oneribus quibuscumq; & salvis omnibus supra dictis,in duodecim æquales, partes, ac ex eis quinq; inter primarios, & aliæ quatuor inter secundarios,ac reliquæ tres partes hujusmodi inter tertiarios Præpositos Cathedraticos præfatos proportionabiliter à prædictis Capitulo singulo quoq; quadrimestri, ut præfertur,dividi & repartiri debeant. Ita tamen quòd eorum singuli pro cujusq; lectionis sibi incumbentis omissione legitimo impedimento cessante, ratam partem portionis,quæ illius ratione facto justo calculo, aliàs ad ipsos pertineret, omnino amittant,illaq; per Censorem seuPunctatorem ad id pro tempore deputatum retineri, ac pro una RectoriUniversitatis,& alia ipsiCensori seu Punctatori,reliqua verò partibusCõfraternitati pauperum Scholarum dictæ Universitatis irremissibiliter applicari debeat. Si verò Rector,autCensor,seu Punctator præfati ratam partem eos tangentem acceptare recusaverint, eadem dictæ Confraternitati cedat.

§.5. Et quia singulis trienniis unus ex Lectoribus Cathedraticis dictæ Universitatis in illius Rectorem per ConsulesJuratos,Rationalem, & Syndicum, ac nonnullos alios de eorum consilio existentes præfatos,hactenus eligi consuevit, & ex longo rerum usu compertum sit non expedire,ut dictusRector,à gremio Lectorum Cathedraticorum hujusmodi assumatur;quod ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus pro tempore existentes ConsulesJurati, Rationalis,&Syndicus præfati,& alii ad quos electio hujusmodi pertinet, unum ex Canonicis dictæEcclesiæ Valentinæ seu aliquam illiusDignitatum obtinentibus, non tamen de gremio Præpositorum Cathedraticorum præfatorum existentibus, in Rectorem ejusdem Universitatis de triennio in triennium, cum omnibus & singulis honoribus, favoribus, gratiis, prærogativis, præeminentiis, facultatibus, jurisdictionibus, libertatibus, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, oneribus, & emolumentis pro tempore existenti Rectori dictæ Universitatis de jure vel consuetu- | Rectoris Studii eligendi formam præscribit.

suetudine aut ex privilegio tam Apost. quàm Imperiali, & Regia auctoritatibus concesso, aut aliàs competentibus & competituris, eligere debeant; ipseq; sic electus triennio sui Rectoratus elapso, in eo continuari seu confirmari, aut ad aliud triennium immediatè subsequens iterum eligi nullatenus possit.

Collationis etiam in futurum fiendæ modum præfinit.

§.6. Quodq; omnes, & singulæ Præpositura præfatæ tam hac prima vice à primæva erectione hujusmodi, quàm deinceps, quoties illas & earum quamlibet per cessum etiam ex causa permutationis vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, aut privationem pro tempore existentium Præpositorum Cathedratic. præfatorum, vel aliàs quovis modo etiam apud Sedem præfatam, ac etiam in aliquo ex mensibus in quibus vacantium officiorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum collatio, & quævis alia dispositio Nobis, & dictæ Sedi etiam per constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apost. regulas reservata existit, seu pro tempore fuerit, aut etiam Ord. collatoribus per easdem constitutiones seu regulas, vel Litt. alternativarum, aut alia privilegia & indulta concessis hactenus, & in posterum concedendis, simul vel successivè vacare contigerit, sex primarum, & sex secundarum, ac sex tertiarum Cathedrarum Theologiæ, & utriusque Jurisprudentiæ, hujusmodi Lectoribus per Consules Juratos, ac Rationalem, & Syndicum, necnon alios ad quos electio & deputatio eorumdem pertinet, prævio diligenti & rigoroso examine, ac aliàs juxta ipsius Universitatis instituta, & laudabiles consuetudines eligendis & deputandis, perpetuò affectæ sint, & esse censeantur: ac illis nominationem, & electionem Consulum Juratorum, Rationalis, & Syndici, ac aliorum intervenire debentium, & solitorum præfatorum sine aliquo obstaculo, ac omni impedimento & tergiversatione cessante (postquam in ejus manibus Catholicæ fidei professionem, juxta articulos pridem à Sede præfata propositos expresse emiserint) conferantur, & assignentur, ac conferri, & assignari debeant. Quodq; singulæ Præpositura hujusmodi sub nullis, specialibus vel generalibus, etiam mentalibus, reservationibus, affectionibus etiam in corpore Juris clausis, necnon expectativis, coadjutoriis, mandatis, facultatibus, indultis de providendo, commendando aut aliàs disponendo, vel aliis gratiis præventivis, per Nos aut Prædecessores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes, & dictam Sedem, vel ejus Legatos etiam consideratione, & intuitu, ac contemplatione, seu ad instantiam Imperatoris, Regum, Reginarum, ac etiam S.R.E. Card. vel aliorum Principum, & ex quacumq; causa quantumlibet urgenti pro tempore factis, comprehendantur, nec etiam tamquam vacantes apud Sedem præfatam, aut ulla alia ratione, generaliter vel specialiter reservari, nec illorum vacatione per resignationem etiam ex causa permutationis, etiam apud Sedem eamdem pro tempore occurrente, per Nos aut pro tempore existentem Roman. Pontif. vel Sedem hujusmodi de illis provideri, aut aliàs quoquo modo disponi possit, & quæcūq; collationes, provisiones, comendæ, & aliæ dispositiones, quas ex nunc de cetero de Præpositurís præfatis quibusvis personis aliàs quàm per dictum Rectorem, ad nominationem & electionem Consulum Juratorum, Rationalis, Syndici, ac aliorum jus nominandi & eligendi hujusmodi habentium, quovis modo etiam per Sedem præfatam fieri contigerit, nullæ, & invalidæ, nulliusq; roboris & momenti sint, & esse censeantur, ac pro nullis, & infectis habeantur; nec cuiquam jus seu etiam coloratum possidendi titulum tribuant. Ad hæc nullus omnino Præpositorum præfatorum, Præposituram per eum pro tempore obtentam in alterius quàm dicti Rectoris manibus, & id quidem liberè, resignare aut dimittere, seu juri sibi in eis vel ad illas competenti cedere, nec reservationi fructuum, redituum, proventuum, jurium, obventionum, & emolumentorum, aut quotidianarum distributionum ejusdem Præpositura, seu alicujus partis eorum, aut pensionis annuæ, super eisdem consentire possit. Et quicumq; ex ipsis Præpositis, per tres menses continuos à legendi munere sibi pro tempore incumbente, legitimo cessante impedimento, per Rectorem, Consules Juratos, Rationalem, & Syndicum prædictos approbando cessaverit; ex tunc dictis tribus mensibus elapsis, Cathedra sibi assignata, & illi affecta Præpositura pro ipso jure & facto, absq; alia declaratione perpetuò privatus sit; & esse censeatur: indeque sine spolii, & attentatorum vitio amoveri, ac Consules Jurati, Rationalis, & Syndicus cum ceteris in electione intervenire solitis, alium in illius sic privati & amoti locum, ad Cathedram hujusmodi prævio examine, ac aliàs modo & forma præmissis eligere & deputare; Rector verò prædict. sic electo & deputato Præposituram eidem Cathedræ affectam, tamquam per privationem & amotionem hujusmodi vacantem, nullo alio facto examine, omniumq; exceptione & tergiversatione cessante, conferre & de illa etiam providere, ipsumq; in corporalem possessionem Cathedræ, & illi affectæ Præpositura hujusmodi, juriumq; & pertinentium suorum quorūcumq; inducere debeat. Quodq; singuli Præpositi prædicti intra sex menses à die habitæ per eos possessionis suæ cujusq; Præpositura, duodecim ad minus conclusiones, earum facultatum quas lecturi sunt, coram loci Ordinario, tamquam ejusdem Universitatis Cancellario à Sede prædicta deputato, ac prædictis Capitulo tueri teneātur; alioquin eisdem sex mensibus elapsis, omnibus insignibus, ipsis rationem suarum Præpositurarum hujusmodi competentibus, donec & quousq; easdem conclusiones, ut præfertur, sustinuerint destituti remaneant.

Lectorem ad missionis normam ponit.

§. 7. Ceterùm ut virtutis æmulatione majores fructus & progressus ibidem proveniant, ac cognitæ & spectatæ cujusq; doctrinæ convenientiæ præmia conferantur, quilibet Præpositorum prædictorum de inferiori ad superiorem Cathedram, per mutuum concursum, singulo quoq; triennio admitti, & si rigoroso examine prævio, magis idoneus repertus fuerit, ad superiorem Cathedram hujusmodi ascendere, & eo casu Præposituram eidem superiori Cathedræ affectam, tamquam ipso jure & facto vacantem consequi, alter verò evictus, ad aliam sibi adjudicandam Cathedram & illi affectam Præposituram transire debeat. Singuli quoque Præpositi Cathedratici præfati, examini eorum qui ad Baccalaureatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magisterii gradus, in sua cujusque facultate pro tempore promovebuntur, intervenire possint, ac eamdem portionem, ex emolumentis inde provenientibus, quam singuli alii examinatores percipere debeant.

Lectoribus distributiones quotidianas pro tempore quo legunt, concedit.

§.8. Et tam ipsi Præpositi quàm dictus Rector, omnibus illis horis, & temporibus, quibus suis officiis, & functionibus vacabunt, aut Scholarium disputationibus, examinibus, promotionibus, aliisq; actibus publicis suæ cujusq; facultatis, & professionis assistent & intervenient, ad residendum in dicta Eccles. Valentina & illius Choro, ac interessendum divinis officiis, minimè teneantur: & nihilominus distributiones quotidianas percipiant & lucrentur cum ea integritate qua illas perciperent, & lucrarentur, si statutis horis & temporibus hujusmodi in ipsa Eccles. Valentina & illius Choro residerent, & divinis officiis interessent.

Lectoris munus circa lites, & prædicationes.

§. 9. Qui verò Præposituras primarum Cathedrarum hujusmodi pro tempore obtinuerint, quando & quoties à præfatis Capitulo requisiti fuerint, in omnibus, & singulis litibus, causis, & negotiis Ecclesiæ Valentinæ illiusq; Capituli hujusmodi, tam conjunctim quàm divisim, (non tamen contra Universitatem Studii generalis, ac Communitatem, & Rempublicam Civitatis Valentinæ hujusmodi) advocare, & patrocinari, ac consilium, & operam fideliter præstare; Theologi verò, verbum Dei in ipsa Ecclesia Valentina prædicare, & concionari gratis, & absque ulla prorsus mercede debeant, & teneantur, auctorit. & te-

nore

nore similibus pariter perpetuò statuimus, & ordinamus.

Archiep. & illis dat facultatem concedendi statuta, circa Lectorum servitia, &c

§ 10. Necnon pro tempore existentibus Archiep. Valentino tamquam Cancellario seu ejus Vicario, ac Rectori Universit. necnon Juratis Consulibus, Rationali, & Synd. Civitatis Valentinæ ceterisq; jus eligendi hujusmodi habentibus, ut vocatis, & adhibitis secum aliquibus dictæ Ecclesiæ Valentinæ Canonic. litter. scientia ac rerum usu præditis, quos ad hoc duxerint eligendos, ac aliàs juxta facultatem eis à præfato Alex. prædecessore concessam, quæcumq; alia statuta, ordinationes, & decreta, ad electionem, deputationem, qualitates, onera & servitia Lectorum Cathedratic. hujusmodi pertinentia, ac aliàs in præmissis & circa ea necessaria & opportuna, licita tamen & honesta, ac sacris Canonibus, & Concilii Trid. decretis non contraria, condere, eaq; postquam condita fuerint, quoties pro illorum, ac rerum, & temporum qualitate, vel aliàs expediens videbitur mutare, corrigere, reformare, alterare, moderari, interpretari, ac in toto vel parte revocare, atque alia de novo edere, liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore præfatis de speciali gratia indulgemus.

Clausf. præservativas apponit.

§. 11. Decernentes præmissa omnia, necnon præsentes Litteras, nullo umquam tempore, etiam ex eo quod causæ propter quas emanarunt, coram Ordin. loci, etiam tamquam Sedis præfatæ delegato, vel alibi examinatæ, verificatæ, & approbatæ, ac ad id interesse habentes vocati non fuerint, neque ipsi illis consenserint, aut alio quocumque prætextu, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alioquovis defectu notari, impugnari, invalidari, ad terminos juris reduci, in jus vel controversiam revocari, aut adversus illas quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse; nec sub quibusvis unionum, annexionum, incorporationum, supplicationum, extinctionum, separationum, dismembrationum, applicationum, appropriationum, etiam effectum non sortitarum, aliarumq; similium vel dissimilium, gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per Nos seu alios Rom. Pont., successores nostros, aut Sedem hujusmodi etiam cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis pro tempore factis, etiamsi de eisdem præsentibus ac earum toto tenore & data, specialis, specifica, expressa, & individua mentio fiat, comprehendi; sed tamquam in fidei Catholicæ, & divini cultus favorem, ac publicam utilitatem & salutem concessa, semper valida & efficacia fore, ac quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo antea erant statum, restituta, reposita, & plenariè reintegrata, ac de novo, etiam sub data per Consules Juratos, Rationalem, & Syndicum præfatos, eorumq; Successores, ac alios, quos ipsæ Presentes Litter. concernunt, & concernent in futurum eligenda, concessa esse.

Clausulam sublata &c. addit.

§. 12. Sicque per quoscumq; Judices Ordinarios, vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apost. Auditores, ac S.R.E. Card., sublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia judicari ac definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorum hujus const. deputatio.

§. 13. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris, Archiep. Valentino & Episcopo Oriolensi ac dilecto filio Archid. Ecclesiæ Valentinæ per Apost. scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte, pro tempore existentium Consulum Juratorum, Rationalis, & Syndici, ac Præpositorum prædictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, easdem præsentes, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus ad quos spectat, & pro tẽpore spectabit, inviolabiliter observari, ipsosque Consules Juratos, Rationalem, & Syndicum, ac Præpositos pro tempore existentes, ceterosq; omnes, quos eædem Præsentes quomodolibet concernunt, & concernent in futurum, illis, omnibus & singulis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos, vel quempiam ex ipsis, desuper per quoscumq; quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaq; opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas contrariorũ derogatorias subdit.

§. 14. Non obstantibus priori voluntate nostra & aliis præmissis, ac Lateran. Conc. novissimè celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus à jure permissis, fieri prohibentis: necnon piæ mem. Bonif. Papæ VIII etiam prædecessoris nostri, etiam illa qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem vel Diœcesim nisi in certis expressis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis, ad judicium evocetur; seu ne Judices à Sede præfata deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, seu præsumant; & in Concilio generali edita, de duabus dietis, dummodò ultra tres dietas, aliquis auctoritate præf. ad judicium non trahatur; aliisque Apost. ac in Provinc. & Synod. Conc. editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Ecclesiæ Valentinæ & Universit. hujusmodi, juramẽto, cõfirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoq; indultis, & Litt. Apost. illis, ac ipsius Ecclesiæ Valentinæ Præsuli pro tempore existenti, necnon Capitulo, Rectoribus, Consulibus Juratis, Rationali & Syndico prædictis, ac quibusvis aliis personis, sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum instantiam, seu etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apost potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, in genere vel in specie, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus etiamsi de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de officiis dictæ Ecclesiæ Valentinæ speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiast. in illis partibus gen. d. Sedis, vel Legatorum ejus Litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet sit processum, quas quidem Litt. & processus habitos per easdem, ac inde secuta quæcumq;, ad dictam Præposituram mensis Febr. volumus non extendi; sed nullum per hoc eis quo ad assecutionem officiorum vel beneficiorum aliorum præjudicium generari; & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litt. Apost. quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumq; totis tenoribus habenda sit de verbo ad verbum in nostris Litt. mentio specialis, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indul-

tum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nō possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. P.A. 1. die 30. Oct. — Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Domin. 1585. 3. Kal. Nov. Pontific. nostri Anno 1.

Publicatio. — *Anno Incarnationis Dom. 1585. die 31. Octob. Retroscripti Thomas, per Illustriss. & Reverend. D. Petrum Card. de Deza nuncupatum, resignationis, ad effectum suppressionis erectionum, & applicationis retroscriptarum; & Consules Jurati, Rationalis, & Syndicus Civitatis Valentiæ, per Jo Bapt. Vives, eorum respective Procuratores, ac litt. expeditioni consenserunt, &c.*

Pro Paride Doria. Jo. Bapt. Zianus.

XII.

Ampliatio Collegii septem Notariorum Sedis Apostolicæ antiquitus instituti, ad numerum duodecim, cum gratiarum & privilegiorum extensione, pro ipsis septem Notariis.

Hi Notarii, Protonotarii nuncupantur, ut sup. in const. 3. Pii II. Cùm servare. fol. 369. Tom. I. ubi de ipsorum & Episcoporum præcedentia definitio habetur.

Prædictis septem Notariis hic idem Pontifex exemptionem à gabella pro sex doliis vini elargitus est, in alio speciali diplomate sub die 22. Febr. 1586. expedito; quod hic inserere consultò prætermisi.

Edita A.D. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium. — Romanus Pontifex, Christi Vicarius, uti prudens paterfamilias providè animadvertens in agro Dominico multam messem esse, & ut opus Domini rectè & sine confusione adimpleatur, singulis curas partitur, & officia distribuit, & ea nonnumquam pro felici ipsius agricultura & directione adauget, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Collegium 7. Protonotariorum institutum fuit ad gesta Ecclesiæ describenda. — §. 1. Hinc est quòd Nos volentes Collegium Notariorum Sedis Apostol. de numero participantium, quod olim per fel. record. Clem. I. Antherum etiam I. & Julium similiter I. prædecessores nostros, ad res Martyrum, & quæcumq; ad Ecclesiam pertinerent fideliter describenda, & descripta Scriniis Ecclesiæ recondenda institutum, ordinatum & destinatum fuit, ad Romanæ Ecclesiæ decorem, & ornamentum (ut par est) augere dictis, & aliis rationabilibus de causis animum nostrum moventibus.

Quod hic Pont. modo extendit ad 12. — §. 2. Ultra septem Notariorum de numero participantium officia ad præsens in dicto Collegio existentia, quinque alia similia officia, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, Apostolica auctoritate, tenore Præsentium perpetuò erigimus & instituimus pro duodecim Notariis. Ita quòd deinceps quinque alii viri per Nos, & pro tempore existentem Rom. Pont. eidem Collegio Notariorum adscribendi, & deputandi, unà cum ex nunc existentibus Notariis unum corpus & Collegium integrum, & indistinctum constituant, & efficiant, & duodecim officia pro duodecim Notariis, omni prorsus inter eos sublata differentia, omnino similia & æqualia, in omnibus & per omnia, ejusdemque juris, potestatis, jurisdictionis & auctoritatis existant.

Omnesque iisdem gratiis & privilegiis pariformiter exornat. — §. 3. Ipsumque Collegium sic auctum & institutum, & in unum corpus prorsus redactum, & duodecim Notarii prædicti pro tempore existentes, eisdem privilegiis, exemptionibus, facultatibus, prærogativis, & gratiis quibuscumque, ubique indifferenter potiantur, utantur, & gaudeant, quibus antea ipsum Collegium: & septem illius Notarii quovis modo, conjunctim vel separatim, potiebantur, utebantur, & gaudebant; necnon reditus, proventus, emolumenta, & omnia alia singula tam ex communi massa, quàm alibi quocumque tempore debita, & debenda, ordinaria & extraordinaria, æqualiter percipiant, ac munera, functiones & officia, tàm publica quàm privata, semper sortiantur, & obtineant, exerceant & assequantur, prout priùs ante auctionem ad duodenarium numerum hujusmodi, Collegium ipsum & illius septem Notarii habebant, percipiebant, & obtinebant, perinde ac si à principio Collegium prædictum sic auctum, ac cum antiquo confusum, unitum, & incorporatum, & illius officia pro duodecim Notariis instituta fuissent. Statuentes quòd perpetuis futuris temporibus dictum Collegium habeat duodecim Notariatuum officia inter se promiscua, & confusa; ita quòd quinque Notarii eidem Collegio adscribendi cum aliis septem nunc existentibus omnino pares & æquales existant, & nullum inter eos discrimen, neq; differentia prioritatis, potioritatis, & antiquitatis adsit, quo posteriores à prioribus, vel alter ab altero discernantur. Ita quòd adveniente vacatione sive antiquorum, sive augmentatorum semper in supplicatione exprimatur quòd unum ex duodecim ex officiis Notariorum, alioquin Notarii nequaquam admittere teneantur.

Annuum reditum eis assignat. — §. 4. Et insuper ut duodecim Notarii prædicti onera sibi incumbentia supportare, & juxta ipsorum qualitatem & dignitatem decentiùs se sustentare valeant, providere volentes, reditum annuum mille nongentorum & octoginta scut. monetæ ex fructibus, reditibus, & proventibus Dohanæ & Thesaurariæ nostri patrimonii per pro tempore existentem Dohanerium & Thesaurarium ejusdem patrimonii singulis mensibus pro rata massæ communis dicti Collegii persolvendum. Ita quòd liceat eidem Collegio & duodecim illius Notariis posthac, unà cum aliis ipsius Collegii reditibus, proventibus, juribus, obvētionibus, & emolumentis sibi hucusque assignatis seu in futurum assignandis, aut quovis modo provenientis, illum percipere, exigere, & levare, ac inter eos æquis portionibus distribuere & dividere, motu & auctoritate similibus perpetuò applicamus, illumque cum omnibus aliis reditibus & emolumentis confundimus. In recompensam verò dicti annui reditus Dohanæ & Thesaurariæ prædicti, affictum seu reditum annuum terræ nostræ Bladæ Viterbiensis Dioecesis, qui est scutor. mille centum & octoginta, & alia octingenta scuta similia ex residuo gabellæ civitatis nostræ Spoletanæ dictam summam scutor. mille nongentorum & octoginta constituentia, etiam pro majori ipsius Dohanerii & Thesaurarii cautela perpetuò concedimus & assignamus, Decernentes prædicta omnia & singula ab omnibus ad quos spectat prorsus observari, & adimpleri debere, & præsentes Litt. vim validi & efficacis contractus inter Sedem & Cameram Apost. ac Nosmetipsos, & successores nostros Rom. Pont. ex una, & Collegium, ac singulos duodecim Notarios hujusmodi, illorumq; successores vel causam ab eis habentes, ex altera partibus solemniter & legitimè stipulari perpetuò obtinere, dictamque Cam. ad eosdem Notarios omnes & singulos in juribus prædictis tuendos, & ab omni incommodo, læsione, lite, causa, & controversia immunes, indemnes, & exemptos conservandos teneri, & obligatam esse.

Clausulæ derogatoriæ. — §. 5. Et sic per quoscumq; Judices etiam causarum Palatii Apost. Audit. & S.R.E. Card. sublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judic. & interpret. facultate & auctoritate, judicari & definiri debere. Irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctorit., scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Assecuratio dictæ assignationis. — §. 6. Et pro prædictis omnibus & singulis firmiter observandis & adimplendis, ac pro potiori Collegii duodecim Notariorum prædictorū, tam pro pecuniis quas pro Cam. & Sedis prædictarum occurrentibus ne-

necessitatibus jam solverunt, & in posterum solvent, quàm pro fructibus, redditibus, & proventibus sibi assignatis, quæ numquam in sortem principalem computari volumus, ac damnis, expensis & interesse passis, factis, patiendis, & faciendis, omnia & singula dictæ Cameræ bona mobilia, & immobilia, jura, actiones, & emolumenta, ac reditus, proventus, præsentia & futura, ita quòd liceat propria ipsius Collegii auctoritate nullo alio à Nobis seu pro tempore existente Rom. Pont. desuper expectato mandato, licentia seu decreto, dictorum bonorum, redituum seu proventuum pro dictis pecuniis, damnis, expensis, & interesse, possessionem capere & retinere Motu & auctoritate similibus obligamus & hypothecamus.

Executoris hujus Bullæ deputatio & facultates.

§. 7. Quocirca Venerabili fratri nostro Alexandro Episcopo Ostiensi Card. Farnesio nuncupato, ejusdem S.R.E. Vicecanc. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipse per se, vel alium, seu alios, faciat quinque Notarios prædictos sic auctos, si & postquam per Nos aut pro tempore existentem Roman. Pontif. deputati fuerunt ad quinq; officia hujusmodi ad instar aliorum septem Notariorū absq; aliqua prorsus differentia, eorumq; liberum exercitium, necnon honores, onera, salaria & emolumenta, juxta Præsentium tenorē & continentiam admitti, eisq; de emolumentis prædictis integrè responderi, ac easdem præsentes Litteras ab omnibus ad quos spectat & spectabit in futurum, inviolabiliter observari. Non permittens Collegium & duodecim Notarios prædictos seu eorum aliquem, à quoquā desuper molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras & alias de quibus ei videbitur pœnas compescendo; adhibito etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac nostræ Cancellariæ regula de non tollendo jure quæsito, necnon Cameræ & Collegii prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, Cameræ, Collegio, & Notariis prædictis, sub quibuscumque tenoribus & formis quomodolibet concessis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi Præsentibus pro sufficienter expressis & totaliter insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

D. P. A. 1. die 16. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1585. 16. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno 1.

Admissio in Cam. Apost.

Die 15. Januarii 1580. Ex decreto in Cam. Apost. facto admissæ & registratæ fuerunt præinsertæ litteræ Apostolicæ.

Andreas Martini.

Sequuntur privilegia pro supra dictis septem Notariis antiquioribus.

Edita A. D. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Laudabilis Sedis Apostolicæ rectitudo, quæ in suis actibus provida circumspectione dirigitur, non immeritò eos gratia & favore prosequitur, quos sibi operosæ eorum diligentiæ studium continuò impendere cognoscit; ac ea quæ illis per prædictam Sedem concessa fuisse dicuntur, ut firmiora persistant Roman. Pont. in eadem Sede constitutus libenter approbat, & confirmat, aliasque desuper disponit, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Collegium 7. Notariorum Sedis Apost. aliàs institutum fuit.

§. 1. Sanè cùm sicut accepimus Collegium septem Notariorum de numero participantium nuncupatorum, olim per felic. record. Clem. I. Antherum etiam I. & Julium similiter I. Rom. Pont. prædecessores nostros, ad martyrum gesta, & quæcumque ad Romanam Ecclesiam pertinerent fideliter describenda, & descripta recondenda, ordinatum & institutum fuerit, ipsisque in septem Urbis regionibus divisis, tàm à prædictis, quàm aliis Romanis Pontificibus, etiam prædecessoribus nostris, ut creditur quamplurima privilegia, honores, gratiæ, præeminentiæ, & prærogativæ concessa fuerint, ipsiq; Notarii abinde citra, omnibus Romanis Pontificibus præfatis, tam in eorum Capella, quàm in aliis publicis locis ubi iidem Pontifices interfuerint, uti illorum Prælati domestici inservierint, & ad diversas legationes, & officia missi, illa laudabiliter exercuerint.

Cui hic Pont. confirmat emolumenta & privilegia alias concessa.

§. 2. Propterea non solum prædictum Collegium in sua antiquitate & nobilitate, ut par est, conservare, sed etiam majoribus favoribus & gratiis prosequi volentes, Motu proprio non ad dictorum Notariorum, seu alicujus eorum, vel etiam alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra liberalitate Collegio hujusmodi, eisdemque septem Notariis nunc & pro tempore existentibus, & eorum cuilibet omnia & singula privilegia, gratias, exemptiones, libertates, immunitates, favores, facultates, præeminentias, decreta, declarationes & indulta quæcumque per quoscumque Rom. Pontifices prædecessores nostros ipsi Collegio, & illius Notariis concessa quatenus sint in usu, & Concilii Tridentini decretis minimè contraria, nec sub ullis revocationibus comprehensa, necnon omnia & singula reditus, jura, & emolumenta quæcumque dicti Collegii per ipsos septem Notarios hucusq; habita & percipi solita, sicuti ea justè & pacificè possident, Apostolica auctoritate tenore Præsentium confirmamus, illaque eis de novo concedimus & innovamus.

Doctorandi que facultatem concedit.

§. 3. Ac nunc & tempore existentibus Notariis de dicto numero & eorum cuilibet, quoscumque qui in Jure canonico, & civili, seu altero eorum per diligentem examinationem per se adhibitam, & assumptis secum duobus aut tribus illius & facultatis Doctoribus, scientia & moribus idonei & sufficientes fuerint, in utroque seu altero jurium hujusmodi quos verò in Theologia non tamen alicujus Ordinis regulares, seu artibus vel Medicina, aut alia licita facultate studuisse, ac per similem examinationem duorum aut trium, & per eos eligendorum Doctorum, seu Magistrorum facultatis in qua studuerunt, coram eis vel aliquo eorum habendam, ad Magistrorum, seu Doctorum eorumdem attestationem eis faciendam petitos, ac scientia & moribus præfatis, ad hoc idoneos & sufficientes esse repererint, de eorumdem Doctorum seu Magistrorum, quo ad præmissa omnia consilio & assensu in Theologia, seu Artibus, vel Medicina, aut alia licita facultate hujusmodi ad Baccalaureatus, licentiaturæ, Doctor. & Magisterii gradus promovendi, & illis in eis legendi & alios actus ad personas in hujusmodi gradibus constitutis quomodolibet pertinentes, faciendi, auctoritatem concedendi, & ipsorum graduum solita insignia eis, qui eisdem auctoritatibus, facultatibus & privilegiis ac si hujusmodi gradus in aliqua etiam famosa Universitate suscepissent, præterquam quo ad habilitatem ad Cathedrales Ecclesias utantur & gaudeant conferendi.

Notarios etiam creandi

§. 4. Notariosque & Tabelliones publicos creandi, ac creatos de Tabellionatus, & Notariatus officiis hujusmodi per pennam & calamare, ut moris est, recepto prius ab eis solito juramento investiendi.

Spurios legitimandi ad successionem bonorum etiam Eccles.

§. 5. Cum spuriis, bastardis, manseribus, incestuosis & aliis ex quovis illicito & damnato coitu procreatis, ut in parentum & aliorum bonis, tam ex testamento quàm ab intestato, sine tamen præjudicio venientium ab

ab intestato, aut ex fideicommisso, vel alia de jure valida dispositione, & citra bona emphyteutica & feudalia Ecclesiastica, aut ex fructibus, aliisq; rebus Ecclesiasticis confecta, vel per Ecclesiam acquisita, necnon derogationem constitutionis fel. record. Pii Papæ V. similiter prædecessoris nostri in illegitimos emanatæ, succedere & quoscumque actus legitimos exercere, & ad quosvis honores, dignitates, & officia, publica vel privata assumi, illaque gerere & exercere in omnibus, ac si de legitimo matrimonio procreati essent, liberè & licitè valeant dispensandi.

Statuta pro Collegio condendi.

§. 6. Necnon statuta & ordinationes dicti Collegii prosperum statum concernentia condendi, & pro tempore condita restringendi, ampliandi, & quoties expedire videbitur in totum vel partem delendi, & alia de novo ordinandi, eaque sub pecuniariis eidem Collegio applicandis & aliis etiam suspensionis à perceptione emolumentorum distribuendorum arbitrio dicti Collegii pœnis, per deputandos per ipsum Collegium exigendis, observari faciendi auctoritate & tenore Præsentis tribuimus facultatem & potestatem.

Familiares Papæ & ejus Prælati domestici declarantur.

§. 7. Eosdemque Notarios de numero hujusmodi veros & indubitatos familiares, continuos commensales, ac Prælatos domesticos nostros & pro tempore existentis Rom. Pont. existere, eisdemque privilegiis & gratiis, quibus veri & intimi familiares, utuntur, potiuntur & gaudent, necnon ad eorum instar, sed pariformiter & æquè principaliter sine ulla differentia uti, potiri, & gaudere posse.

Panem, Vestes, & locum in Cavalcatis habeant.

§. 8. Ac illis panem honoris, ejusdem bonitatis & qualitatis, prout eisdem intimis familiaribus & dilectis filiis Cam. Apost. Clericis dari consuevit, dandum, ac ipsis & eorum cuilibet, obitus & coronationis Rom. Pontif. temporibus vestes lugubres ratione obitus, & violaceas ratione Coronationis hujusmodi assignandas esse; & in cavalcatis Pontificalibus duos ex ipsis Notariis equitare cum mantelloibus immediatè post Prælatos assistentes si voluerint, liberè posse decernimus.

Litteræ Apost. gratis pro iis expediantur.

§. 9. Eisdemque Notariis pro tempore existentibus, ut singulæ pro eorum quolibet litteræ Apostolicæ, etiam sub plumbo, super omnibus & singulis quorumcumque cum cura & sine cura, sæcularium vel quorumvis Ordinum regularium, beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam si Canonicatus, & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes vel officia & dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pôtificales majores, vel Collegiatis, aut aliis Ecclesiis principales fuerint, & ad dignitates, personatus, administrationes vel officia hujusmodi consueverint, qui per electionem assumi, eisq; cura immineat animarum, ac etiam ipsarum Cathedralium, vel Metropolitanis aut Patriarchalium Ecclesiarum provisionibus, commendis, ac fructuum, redituum & proventuum Ecclesiasticorum, necnon pensionum annuarum super eisdem fructibus, reditibus, & proventibus, reservationibus, & aliis gratiis, etiam per Cameram vel Cancellariam Apostolicam gratias expedire possint, de speciali gratia indulgemus.

Emolumenta hic assignata nusquam eis diminuantur.

§. 10. Et insuper, quod pro singulis quorumcumque Cathedralium, Metropolitanarum & Patriarchalium Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, ceterorumq; beneficiorum pro tempore faciendis expeditionibus, quarum ratione taxa dicto Collegio solvi solet, semper eidem Collegio jura prædicta omnino solvi debeant; ita quòd in quibuscumque gratiis, & mandatis à Nobis & pro tempore existente Rom. Pont. emanandis, etiamsi per ea expeditiones hujusmodi, sive per Cameram, sive per Cancellariam, aut viam secretam gratis ubique fieri concessum sit, nihilominus jus semper integrum & illæsum prædicto Collegio reservatum esse censeatur, nec expeditio fieri possit nisi prius solutis juribus præfatis Coll. quodq; nullo modo, nulloq; tempore præmissis quamquam per Nos & Successores prædictos specialiter & expressè, & quavis causa illis derogatum fuerit, derogatum esse prætendi valeat, quinimo jura ipsa dicto Collegio integrè, ut præfertur, solvi non debeant, auctoritate & tenore præmissis, etiam perpetuò statuimus & ordinamus.

Licentia deferendi arma pro ipsis & eorum familiaribus.

§. 11. Præterea eorumdem septem Notariorum & cujuslibet eorum consanguineis, affinibus, & familiaribus continuis commensalibus actu inservientibus, quòd quælibet arma, non tamen brevioris mensuræ aliàs prohibita, tam per Urbem, quàm totum Statum Ecclesiasticum hujusmodi absque aliqua speciali licentia deferre possint, quibusvis prohibitionibus & bannimentis nequaquam obstantibus, à quibus semper exempti & excepti sint & esse censeantur; ipsorumque listis desuper dandis ministri justitiæ Urbis & locorum Status hujusmodi credere, & acquiescere debeant.

Facultas testandi etiam de acquisitis ex bonis Ecclesiasticis pro ducatis duobus mille.

§. 12. Iisdemque Notariis, & eorum cuilibet, ut de quibuscumque eorum bonis, mobilibus & immobilibus per eos tam ex Ecclesiis, aut aliis beneficiis Ecclesiasticis, & Hospitalibus, vel aliis piis locis cujusvis etiam privilegiati Ordinis, seu Militiæ existentibus per eos obtentis, ac obtinendis, aut aliàs quomodolibet, licitè tamen acquisitis, & acquirendis etiamsi juxta piæ mem. Six. IV. Jul. II. Leonis X. & aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædecessorum nostrorum desuper expeditas Litteras immobilia bona non possederint, etiam in dicta Romana Curia, & extra eam testari, & de eis inter quascumque personas utriusque sexus, non tamen illegitimas, aut aliàs incapaces, gratis & absque alicujus compositionis solutione disponere, testari, codicillari, & ea etiam inter vivos erogare, concedere, & donare, ac testamenta, dispositiones, & concessiones hujusmodi, etiam dimisso Notariatus officio usque ad summam duorum millium ducatorum auri de Camera, quoad bona Ecclesiastica, & aliis beneficiis prædictis acquisita, facere liberè & licitè valeant plenam & liberam auctoritate & tenore prædictis concedimus licentiam & facultatem.

Exemptio à jurisdictione Ordinariorum. Hanc dedit etiam Leo X. in rubr. cit.

§. 13. Eosdemque Notarios à quorumcumq; Ordinariorum locorum, & illorum omnium Judicum jurisdictione, potestate, superioritate & dominio, ita ut Ordinarii & alii prædicti, eorumque Officiales, & Vicarii, ac quicumque alii Judices nullam in eos, etiam ratione delicti contracti, aut rei de qua agi contigerit, superioritatem, potestatem, jurisdictionem, vel dominium valeant exercere, aut excommunicationis, vel alias sententias, censuras, & pœnas proferre, nisi de nostro, seu pro tempore Rom. Pontificis mandato, ipsique in flagranti aliquo delicto deprehendantur penitus eximimus & totaliter liberamus, ac nostræ & Sedis Apostolicæ jurisdictioni, & potestatis dumtaxat immediatè subjicimus. Inhibentes locorum Ordinariis, & aliis cujuscumq; qualitatis & dignitatis Judicibus, ne prædictos Notarios aliquo colore vel causa, nisi de nostro vel pro tẽpore existentis Romani Pontificis mandato vel in flagranti delicto, ut præfertur, repertos, aliquo modo molestare, inquietare, capi facere, processare audeant vel præsumant, irritum & inane decernentes, quicquid, si secus ipsi, aut eorum quispiam præsumpserit attentare.

Facultas creandi unum Notarium.

§. 14. Quodque dicti septem Notarii Collegialiter congregati, unum Notarium quolibet anno sine Notariorum prædictorum participantium præjudicio, & absque exemptionibus & privilegiis ipsis septem Notariis concessis ita quòd illis non gaudeant, creare.

Locus eorum in Signaturis

§. 15. Necnon, qui ex dictis septem Notariis utriusq; juris Doctores fuerint, utriusq; Signaturæ Referendariorum numero adscribantur, & unus ex eis antiquior in Signatura gratiæ semper assistere possit.

Et in actibus publ. Consistorii.

§. 16. Ac in quibuscumque actibus in Consistorio publico pro tempore faciendis, unus sit accersendus Notarius, qui & alii ibi præsentes Notarii si rogentur instrumentum ad perpetuam rei memoriam conficiant; cum omnibus aliis instrumentis, & scrip-

turis

ptoris quibuscumque acta publica, quibus intervenerint concernentibus, unius ex eisdem Notariis manu subscriptis, ac suo sigillo munitis, absque testibus, plenaria fides in judicio & extra ubique locorum omnino adhiberi debeat.

Canonizationibusque Sanctor.

§. 17. Et cùm Notariatus officia hujusmodi ad res Martyrum describendas antiquitus, ut præfertur, instituta sint, quod unius eorumdem Notariorum in Canonizatione Sanctorum, ac etiam in fabricando desuper processu conjunctim unà cum uno ex causarum Palatii Apostolici Auditoribus intervenire, & procedere.

Consistoriis publicis & Capellis.

§. 18. Illisque omnibus, & eorum singulis Consistoria publica, & Capellæ à Cursoribus intimari, ac eis in Capella, & omnibus actibus Candelas, Agnusdei, & palmas ejusdem qualitatis & quantitatis, prout Episcopis assistentibus de more fieri solet.

Monetas Coronationis habeant.

§. 19. Necnon aureas, argenteasq; monetas in die Coronationis, cujuslibet Rom. Pontificis dictæ Cameræ Clericis dari solitas, eisdem septem Notariis & eorum singulis in signum honoris distribui & dari.

Papæ quando serviant.

§. 20. Duoque ex illis si Princeps & eorum Oratores & Patriarchæ, necnon Archiepiscopi, & Episcopi assistentes desint, à Magistris ceremoniarum ad nostram & pro tempore existentis Romani Pontificis caudam deferendam ceteris Prælatis in illis actibus in quibus ad ipsos spectat, & Baronibus postpositis assumi.

Pontificalibus quando utatur.

§. 21. Et qui ex eis in Presbyteratus ordine constituti fuerint, in Missis solemnibus mitra, & quibuscumq; aliis Pontificalibus insignibus, etiam in Cathedralibus Ecclesiis, de illorum tamen Præsulum, si præsentes sint, si verò absentes absque illorum consensu, etiam illis irrequisitis extra dictam Curiam uti.

Altarique portatili.

§. 22. Necnon quilibet eorum septem Notariorum nunc & pro tempore existentium, ut sibi habere liceat Altare portatile cum debita reverentia & honore, super quo in locis ad hoc convenientibus & honestis, etiam non sacris ac etiam non ordinaria, vel Apostolica, seu utraque auctoritate, ex quavis causa interdictis, seu etiam tempore cessationis à divinis, dummodo causam interdicti hujusmodi non dederit, etiam ante diluculum, & etiam circa meridiem in illius & domesticorum & familiarium suorum præsentia Missam per se, vel quemcumque sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem Sacerdotem idoneum, ab Ordinario approbandum, celebrari facere, illique interesse, & eam audire libere & licitè valeat.

Post decennium etiam dimisso officio Notarii remanent.

§. 23. Quodque iidem nunc & pro tempore existentes septem Notarii & eorum singuli, qui jam per decennium officium Notariatus hujusmodi obtinuerint, quique in futurum saltem per prædictum tempus à die quo in Collegium eorumdem Notariorum admissi fuerint computandum illud obtinuerint, si forte illud resignaverint, nihilominus Notarii sint, & vocentur, eisdemque honoribus, præeminentiis, antelationibus, privilegiis, immunitatibus & exemptionibus, aliisque omnibus præmissis ad quinquennium tantùm utantur, perinde ac si in dicto Collegio adhuc essent; qui tamen Rocchettum, præterquam extra Urbem non deferant, nec locum in Capella habeant, alios tamen Prælatos immediatè post Notarios incedendo, præterquam causarum dicti Palatii Auditores, & Cameræ Apostolicæ Clericos, procedant, auctoritate, & tenore præmissis concedimus pariter & indulgemus.

Executorum hujus Bullæ deputatio & facultates.

§. 24. Mandantes dilectis filiis Vicecancellario, Camerario, Summatori, & dictæ Cameræ generali Auditori, Clericis, Thesaurario, ac ejusdem Urbis Gubernatori, Senatori, necnon Legatis, Vicelegatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, & Gubernatoribus quarumcumque Civitatum, Castrorum & locorum dicti Status Eccles. per Collegium dictorum septem Notariorum pro tempore existentium, & eorum singulos eligendis, & eorum singuli, per se, vel alium, seu alios, auctoritate nostra dictis septem nunc, & pro tempore existentibus Notariis in præmissis omnibus & singulis efficacis defensionis præsidio assistant, faciantque eos & eorum singulos quoties pro ipsorum parte super hoc fuerint requisiti, omnibus & singulis præfatis pacificè frui & gaudere, non permittentes eos & eorum aliquem, per quoscumque desuper quomodolibet indebitè molestari, inquietari, aut impediri. Contradictores quoslibet & rebelles cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas & pecuniarias pœnas, aliaque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo. Decernentes præmissa omnia & singula perpetuò valida & efficacia existere, ac suos plenarios & integros effectus sortiri, ac ab omnibus observari, & sic non aliter per eosdem Cardinales, & Auditores, aliosque Judices & Commissarios, sublata eis & cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, Irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 25. Non obstantibus Sanctæ memoriæ Symmachi & Innocentii IV. Pauli II. & aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædecessorum nostrorum contra exemptos editis & prædictis, aliisque Apostolicis, ac in generalibus & provincialibus & synodalibus, & præsertim Tridentino non tamen quoad exemptionem ab eo sublatam, Concilii editis generalibus constitutionibus & ordinationibus, legibus, statutis nostris & aliorum Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum, vel aliis Extravagantibus, quibuscumque editis generalibus constitutionibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibuscumq; Romanæ Curiæ Officialibus, Collegiis, eorumque personis per quoscumque Prædecessores nostros, etiam motu simili & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusq; & aliis declarationibus, & decretis, etiam talibus quod illis nullatenus, vel nisi de eorum quorum interest expresso consensu, & Fratrum nostrorum consilio etiam consistorialiter habito, aliisq; modis & formis tibi traditis usquequaque servatis derogari possit; etiamsi inter alia caveatur expresse, quòd si eis derogari contingat, derogatio hujusmodi non valeat, nisi talis intentio derogandi aliquibus personis tunc expressis per diversas in forma Brevis litteras cum intervallo unius mensis, seu alterius temporis eis præsentata prius & intimata, ac insinuata fuerit, ac aliàs quomodolibet concessis & concedendis. Quibus, illorum tenores; ac si de verbo ad verbum insererentur Præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, & ad effectum præmissorum omnium harum serie specialiter & expresse, motu pari derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 26. Volumus autem, quòd Præsentium transumptis, etiam impressis, manu pro tempore existentis Decani, ac antiquioris ex dictis septem Notariis subscriptis, & præfati Collegii sigillo munitis, eadem fides in judicio & extra adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. P. A. 1. die 5. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octogesimo sexto, Nonis Februarii, Pontificatus nostri anno primo.

Admissio & reg. in Cam. Apost.

Die 14. Aprilis 1586. præsentes litteræ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in plena Camera Apostolica, & die decima-octava ejusdem, Camera ipsa referente Reverendissimo Domino Alexandro Glorierio dictæ Cameræ Clerico, & Judice ad id dicta die decima-quarta

ſpecialiter deputato, citato prius Magnifico D. Joanne Bernardino Piſcina ipſius Cameræ generali Commiſſario, illas admiſit & regiſtrari mandavit, prout regiſtratæ fuerunt, libro primo ſignaturarum Sanct. D. N. fol. 112. penes me inſcriptum dictæ Cameræ Notarium.

Tydeus de Marchis.

XIII. Inſtitutio Archiconfraternitatis Chordigerorum S. Franciſci, chordam per Fratres ejus Ordinis geſtari ſolitam, devotè deferentium, cum indulgentiarum conceſſione, & alias Confraternitates aggregandi poteſtate.

Quoad Indulgentias, vide novam conſtitutionem Paul. V. mox edendam, quam firmatam vidi ſub die 2. Martii 1607. Et quoad facultatem aggregandi, vide formam traditam à Clem. VIII. infrà in ſua conſt. 115. Quæcumque. *Tom.* 3. *fol.* 182.

Edit. An. D. 1585 & 1586

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. EX ſupernæ diſpẽſationis arbitrio gregi Dominico præſidentes, inter curas multiplices, quæ ex Paſtoralis officii miniſterio Nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam omnium Chriſti fidelium, præſertim ſub ſuavi Religionis jugo, & vexillo, Altiſſimo famulantium, animarum ſalus cum divini cultus incremento proveniat; ipſoſq; Chriſti fideles, ut eorum vota ad id faciliùs concurrant, ſpiritualibus muneribus, indulgentiis videlicet, & peccatorum remiſſionibus, inapricum eis adducendo, juſtos variis ſignis & miraculis coruſcantes, invitamus, & confovemus, ac aliàs deſuper diſponimus, prout ad eorumdem Chriſti fidelium ſpiritualem devotionem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

B. Franciſcus Ordinis Minorum inſtitutor, miraculis claruit, & Sanctorũ numero adſcriptus fuit à Greg. IX. in ejus conſt. 2. Mira fol. 84.

§ 1. Cùm itaque B. Franciſcus, à quo Ordo dilectorum filiorum fratrum Minorum inſtitutus fuit, quique inter ceteros in numerum Sanctorum cooptatos, ſignis, & miraculis maximè claruit, ita vixerit, ut penes omnes ad ſui devotionem & imitationem pertraxerit, multique ex ipſis Chriſti fidelibus, chordam ſimilem ei, qua ipſe dum in hoc ſæculo verſaretur, cinctus erat, hodie deferant; quin etiam plures ejus laudabile inſtitutum amplexi, & ſub ſuavi jugo Religionis ab eo inſtitutæ diverſiſq; S.R. Cathol. Eccleſiæ Prælatis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & poſtea ad ſummi Apoſtolatus apicem evectis illuſtratæ militantes, tantumque virum imitati, in numerum eorumdem Sanctorum relati fuerint.

Hic Pont. ejuſdem Ordinis profeſſor ad decorandam Eccleſiã in qua requieſcit corpus dicti Sancti, & fideles ad majorem devotionẽ excitandum Archiconfraternitatem Cordigerorum erigit in dicta Eccleſia.

§. 2. Nos qui etiam à teneris annis ſingularem devotionis affectum erga ipſum S. Franciſcum, cujus corpus ſub Altari majori Eccleſiæ domus Fratrum Ordinis, Fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum Aſſiſienſium quæ inibi inſignis, maximeque celebris, & diverſis privilegiis decorata exiſtit, requieſcit, ſub habitu dicti Ordinis ſui incedentes geſſimus, cupientes domum, & Eccleſiam hujuſmodi amplius decorari pietatiſque & Chriſtianæ charitatis opera, ubique cum divini cultus augmento ac ad ejuſdem S. Franciſci honorem & venerationem, animarumque ſalutem exerceri, fideleſque ipſos ad faciendum ea per quæ ad æternam beatitudinem valeant faciliùs pervenire, mediis opportunis excitare, infra ſcriptum fratrem Clementem magiſtrum Generalem, ac ſingulares perſonas Conventus domus prædictæ à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure vel ab homine; quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum Præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes. Motu proprio, non ad alicujus Nobis deſuper oblatæ petitionis inſtantiam, ſeu de noſtra mera liberalitate, & certa ſcientia, in Eccleſia domus, & ad Altare hujuſmodi, unam Archiconfraternitatem utriuſq; ſexus Chriſti fidelium, qui Chordam per ejuſdem Ordinis Fratres geri ſolitam, ex illorum devotione deferant, ac illa cingantur, ſub invocatione ejuſdem S. Franciſci, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, perpetuò erigimus, & inſtituimus. Ut autem ipſa Archiconfraternitas Confratrum cordigerorum præfatæ chordæ, numero in dies magis ampliata decoretur, ipſique Confratres ad piorum operum exercitium propenſiores reddantur, ac ad Eccleſiam, & altare hujuſmodi devotionis cauſa confluant, quo per hoc ſe majora cœleſtis gratiæ dona cognoverint adipiſci; de Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi.

Indulgentia Confratribus elargitur pro die ingreſſus

§. 3. Omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus, qui verè pœnitentes, & confeſſi, ac præfatam chordam, quæ priùs à Superioribus dicti Ordinis benedici debeat, ad reverentiam & memoriam ejuſdem S. Franciſci gerentes, ſacraque Communione refecti, præfatam Archiconfraternitatem ingrediuntur, die prima illorum ingreſſus, ac in mortis ipſorum articulo, Nomen JESU, ore vel corde invocantibus, ſi etiam verè pœnitentes, & confeſſi fuerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem.

Aliaſque Indulg. Fratrũ Conventualium & Confraternitatis Confalonis. Tu adverte ad not. in rubr.

§. 4. Et inſuper eidem Archiconfraternitati illiuſque Confratribus, omnes & ſingulas Indulgentias, & peccatorum remiſſiones, ac relaxationes Archiconfraternitati Confalonis B. MARIÆ Virg. in Eccleſia S. Luciæ de Urbe inſtitutæ, necnon prædicto Ordini, ac illius fratribus, & perſonis, quandocumque, & per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac etiam per Nos conceſſas, quoad illas tantùm, quæ hactenus revocatæ non fuerunt, motu, & auctoritate, ac tenore ſimilibus, etiam perpetuò concedimus & elargimur, ac communicamus.

Generali Mag. Conventualium dat facultatẽ aggregandi alias Confraternitates. Tu vide mox infra.

§. 5. Poſtremò, dilecto filio Fratri Clementi Bontadoſio nunc & pro tempore exiſtenti dicti Ordinis Generali Magiſtro Ordinis Fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum; quaſcumque Confraternitates utriuſq; ſexus Chriſti fidelium Chordigerorum hujuſmodi in quibuſcumq, Eccleſiis, domorum tam Minorum Conventualium, quàm Capuccinorum, & de Obſervanti nuncupatorum Fratrum prædictorum, in quibuſcumq; mundi partibus & locis pro tempore erigendis, & inſtituendis, erigendi, & inſtituendi, illaſq; poſtquam erectæ, & inſtitutæ fuerint, præfatæ Archiconfraternitati per Præſentes erectæ & inſtitutæ, cum omnibus & ſingulis Indulgentiis, peccatorum remiſſionibus, & relaxationibus aggregandi, ac ipſas Indulgentias, illis, & earum Confratribus communicandi, pariterq; concedendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, & auctoritatem damus, & concedimus, prout Nos eaſdem omnes Confraternitates, ex nunc prout ex tunc, poſtquam erectæ, & inſtitutæ fuerint, ipſi Archiconfraternitati per Præſẽtes erectæ & inſtitutæ hujuſmodi, aggregamus, præfataſque Indulgentias, illis & earum Confratribus communicamus, & concedimus.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 6. Decernentes eaſdem præſentes Litteras, nullo umquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis, ſeu quopiam alio defectu, notari, impugnari, vel retractari, aut revocari ullatenus poſſe, neque debere; ſed ſemper & in perpetuum validas & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios effectus ſortiri debere.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac Regula noſtra de indulgentiis ad inſtar non concedendis, ac aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis; ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. r die 19. Nov

Dat. Romæ ad S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octogeſimo

quinto,

quinto, 13. Kal. Decembris, Pont. nostri anno 1.

Sequitur extensio dictæ constitutionis.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edit. An. D. 1586.

Hic Pont. edidit const. præced.

DIvinæ charitatis altitudo, eminentissima & summi amoris Seraphici inexhausta bonitas, &c.

Omittitur relatio ejusdem Bullæ.

Et modo omnia in ea contenta approbat, & dictam Archiconfraternit. caput aliarum ubique institutarum constituit.

§. 1. Ne autẽ de præmissorum validitate ullo umquã tempore dubitari contingat: nostram denuo in præmissis auctoritatem interponere, ipsiusque Archiconfrat. auctoritatem extendere, ac pium dictorum Confrat. Chordigerorum propositum amplius promovere, eosque spiritualibus muneribus, Indulgentiis videlicet, & peccatorum remissionibus, prosequi cupientes; supplicationibus dicti Clem. hac in parte inclinati, Institut. hujusmodi, Apost. auctoritate præfata, tenore præsentium perpetuò approbamus & confirmamus, supplentes omnes, & singulos, tam juris quàm facti defectus, si qui intervenerint in eisdem; Ipsam Archiconfr. in caput omnium Confrat. Chordigerorum hujusmodi, ubilibet institutarum, & instituendarum, etiam perpetuò, auctoritate & tenore præmissis erigimus, & instituimus.

Indulgentias frat. Minorum iteratò concedit.

§. 2. Omnesque & singulas Indulgentiàs, & peccatorum remissiones & relaxationes, Religioni & Ordini Frat. Minor. hujusmodi per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac Nos concessas, quoad eas dumtaxat, quæ hactenus non sunt revocatæ, nec sunt ullis revocationibus comprehensæ, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuò approbamus & confirmamus, ac illis perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus.

At revocavit Paul. V. cit. in rubr.

Alias hic expressas elargitur.

Quæ sunt revocatæ ut notavi in rubr.

§. 3. Illasque Archiconfr. & Confr. Chordigerorum hujusmodi, sub eisdem modo & forma, quibus illæ Religioni & Fratr. præfatis concessæ fuerunt, dummodo (ut præfertur) non fuerint revocatæ, etiam perpetuò concedimus, elargimur, & communicamus. Necnon de omnipotentis Dei misericordia, ac B. Petri & Pauli Apost. ejus auctoritate confisi, utriusque sexus Confr. Chordigerorum hujusmodi, præter Indulgent. Religioni præfatæ concessas, in mortis articulo, necnon quoties processionibus Archiconfr. Chordigerorum hujusmodi, singulis mensibus fieri solitis interfuerint, eisdem quidem Confratr. plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem perpetuò concedimus.

Et non Confratrib. alias tribuit.

Revocationem tibi indicavit rubr.

§. 4. Aliis verò non Confratr., qui processionibus hujusmodi interfuerint, centum annos de injunctis eis, vel aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Ac præfatis Confratr., qui aliis dictæ Archiconfr. processionibus, aut dum B. MARIÆ, vel quodvis aliud divinum officium per ipsos Confratr. Chordigeros recitabitur, interfuerint, ac quoties S. Christi corpus, dum infirmis defertur, vel defunctum ad sepulturam associaverint, aut alicui miserabili personæ subvenerint, vel pacem inter inimicos composuerint, seu aliquod horum fecerint, toties centum dies, de eis injunctis, seu aliàs, quomodolibet debitis pœnitentiis etiam misericorditer in Domino relaxamus. Eisdemque Confrat. Chordigeris, ut Indulgentias & peccatorum remissiones præfatas, per modum suffragii, pro fidelibus qui in gratia Dei decesserint, consequi, & impartiri valeant.

Alias Confr. aggregandi facultatem concedit.

Tu quod hoc vide Bull. 115. Clem. VIII. Quacumq; Tom. 3. fol. 182.

§. 5. Necnon quascumque Confrat. utriusque sexus Christi fidelium Chordigerorum hujusmodi, in quibuscumque Ecclesiis domorum, tam Minorum Conventualium, quàm de Observantia, & Capuccinorum nuncupatorum Frat. præfatorum, in quibuscumque mundi partibus, & locis pro tempore erigendas, & instituendas, postquam erectæ & institutæ fuerint Archiconfr. illorum aggregandi. Illisque omnes, & singulas eorum Indulgentias, & peccatorum remissiones, & relaxationes communicandi, & concedendi, plenam, liberamq; facultatem præfato, ac pro tempore existenti Generali dicti Ord. Min. Conventual., auctoritate & tenore præfatis concedimus.

Clausulæ derogatoriæ

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac nostra de Indulgentiis ad instar non concedendis, & quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Fides transumptorum.

§. 7. Volumus autem quòd Præsentium transumptis, manu alicujus Notarii subscriptis, & sigillo pro tempore existentis Ministri, vel Procuratoris Generalis Ord. Frat. Minor. Conventualium hujusmodi, vel cujusvis personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Canonici alicujus Cathedr. Ecclesiæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubiq; locorum & gentium, in judicio & extra, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnat. Dom. 1586. Nonas Maii, Pontificatus nostri anno 2. Dat. P. A. 2. die 7. Maii.

XIV.

Jurisdictio Consulum Artis Lanæ in Urbe, & privilegia Mercatorum ejusdem Artis.

Hanc jurisdictionem primò concessit Pius V. in sua const. 43. Ut ad Artis. fol. 255. ubi notavi.

SIXTUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Hic Pont. ad renovandam Artem Lanæ in Urbe Cardin. S. Crucis deputavit.

CUm aliàs considerantes artem Lanæ, quam in multis Italiæ civitatibus insignibus, in decus & ornamentum illarum, publicamq; utilitatem exerceri accepimus, ejus esse industriæ, ut facile omnes, omnis generis personæ ex ea, & ejus exercitio vivere & se manutenere possent. Cupientesq; exercitium hujusmodi in hanc nostram Urbem introducere, seu jam aliàs introductum hodie tamen penè extinctum renovare, ut sic pauperes & miserabiles personæ, etiam vagabundæ utriusq; sexus, hujus nostræ Urbis haberent in quo se exercerent, & exercendo victum sibi compararent, Dilectum filium nostrum Prosperum tituli S. Clementis Presbyterum Cardinalem, de Sancta Cruce nuncupatum, desuper deputaverimus.

Qui cum hominibus dictæ Artis cõvenit quod.

§. 1. Et dilecti filii Alexander Capocefalus, & Fenizius Alfanus, Mercatores lanæ, sese eidem obtulerint, & paratos esse dixerint, id onus, & hanc curam artis lanæ, & illius exercitium in dictam Urbem introducendi, & ut panni cujuscumque generis conficiantur curandi suscipere, & sub his conditionibus, capitulis, & statutis, nimirum.

Camera mutuet Arti scut. decem millia.

§. 2. Quod per Cameram nostram Apost. duodecim millia scuta eis mutuò, & in contanti (idoneè per eos cauto de illis infra decem annos proximè venturos restituendis) darentur.

Alia bis mille Arti donet

§. 3. Et præterea alia mille scuta ex pecuniis ejusdem Cam. satisfactionem & seu commoditatem eorumdem Alex., & Fenizii pro ædificio purgament. vulgo dicti il Purgo, quod dudum tempore Pont. fel. recor. Pii PP. V. prædecessoris nostri, prope fontem Trivii de Urbe cæptum fuit, & tincturæ, ac instrumentis ad dictam artem necessariis statim exponerentur, nec ipsi Alex & Fenizius ad horum mille, nec aliorum mille scutorum, quæ tempore prædicto pro eodem ædificio à dicta Camera data fuere, aliter restituere tenerentur: sed ipsa bis mille scuta commodo, & beneficio dictæ artis omnino cederent.

Statuta Artis confirmet.

§. 4. Et statuta Collegii, sive Societatis Mercatorum artis lanæ hujusmodi, necnon statuta & alia præmissa ipsis confirmarentur.

Præferantur Mercatore. Artis, in Lo-

§. 5. Nec qui de dicta Arte essent, tenerentur pro eorum creditis concernentibus materiam & exercitium lanæ, atque tincturæ, ejusque membra decoctis

debi-

ris debitorum sicut mercatores Ripæ. Consules hujus temporis ad triennium confirmentur.

debitoribus cum aliis creditoribus discurrere; sed semper præferantur, prout & quemadmodum Mercatores Ripæ præferuntur.

§.6. Dictique Alexander, & Fenizius, ac pro tempore existentes Consules dictæ Artis lanæ ad tres annos proximos, & continuos confirmarentur, ut sic melius & commodius ipsi formam, & modum introducendi artem, & exercitium lanæ, atque tincturæ cum suis annexis, & dependentiis tradere, ac statuta Collegii, sive Societatis prædictæ ad usum & observantiam reducere.

Pecunia penes eos existat.

§.7. Nec prædicta duodecim millia, & alia mille scuta ipsis Alexandro, & Fenizio, per succedentes eis Consules, aut alios quoscumque dictæ artis auferri possent.

Consules utantur voto Assessoris in pœnis afflictivis.

§.8. Quodq; Consules hujusmodi pro tempore existentes quemcumque in ulla afflictiva pœna etiam in causa criminali, vel mixta absq; voto assessoris ipsorum ex omnibus qui de dicta arte extiterint ad tempus eis benevisum eligendi condemnare nequirent.

Consules dent lanam omnibus huic exercitio vacantibus.

§.9. E contra verò, dicti Alexander, & Fenizius obligati essent dare lanam omnibus iis, qui voluerint tali exercitio vacare, observare statuta, ac præstita cautione de restituendo valore lanæ in termino ab ipsis Consulibus statuendo, ut sic capitale, & corpus perpetuò eidem Cameræ conservaretur.

Certam pannorum qualitatem singulis annis conficere debeant.

§.10. Insuper tenerentur prædicti Alexander, & Fenizius statim habitis dictis pecuniis, incipere, facere, & conficere, ac fieri, & confici facere hic in Urbe pannos cujuscumq; generis & in specie conficere, & fabricare singulis annis, excepto primo anno dictorum decem quolibet reliquorum novem annorum, centum petias pannorum, ut dicunt, mixtorum, & quinquaginta pannorum exquisitorum, aliàs finorum, & viginti-quinque stameggiatorum nigrorum guadi de septuaginta in octoginta, ut vocant. Pannorum verò monachinorum etiam viginti-quinque petias, & totidem rasciæ, ac petias quinquaginta saiette. Non possent autem ullo modo pro pannis stameggiatis, monachinis, rasciæ, & saiettis hujusmodi, lanam ex pellibus pecorum evulsam, quam aliàs appellant pellatam, adhibere, sub pœna amissionis ipsorummet pannorum, & quinquaginta scutorum pro qualibet petia, & in fine cujuscumque anni docerent in Camera Apostolica se hujusmodi pannos confecisse sub restitutionis illico faciendæ earum pecuniarum, quas receperint, & aliis pœnis ad beneplacitum dictæ Cameræ, seu Præsidentium ipsius infligendis. Et casu quo monachini, & rasciæ non ita expeditè venderentur, possent de licentia tamen eorumdem Præsidentium Cameræ Apostolicæ tales pannos, seu confectionem ipsorum intermittere, & alios conficere, ita ut pecuniæ non remanerent inutiles, & pauperes haberent in quo se ad vitam sustentandam exercerent Cùm hoc tamen quod dicti Alexander, & Fenizius teneantur continuò habere in eorum fundaco monachinos, rasciam, & alios pannos exquisitos, Romæ confectos, & elaboratos, & aliàs, ut in ipsis capitulis, conditionibus, & seu statutis pleniùs dicitur contineri. Quæ omnia per dictum Prosperum Card. ut suprà à nobis deputatum, approbata, & confirmata fuerunt.

Et modo idē Pont. ordinationes prædictas, & etiam statuta Concil. Trid. non contraria confirmat.

§.11. Propterea Nos exercitium hoc magis, ac magis promoveri peroptantes, ac dilectos filios Collegium, seu Societatem Mercatorum artis lanæ dictæ Urbis ad id excitare, eosdemque specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, ac capitula, conditiones, & statuta hujusmodi rata habentes, illorumq; omnium tenores, & qualitates pro expressis habentes, & Alex. & Fenizium, ac Mercatores prædictos & eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq; Ecclesiast. sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, capitula, & conditiones, ac nova hujusmodi, necnon vetera Collegii prædicti statuta & ordinationes, felix regimen & gubernium ipsius Collegii, seu societatis concernentia, ac aliàs licita & honesta, nec sacris Canonibus, aut Concilio Tridentino contraria, quæ descripta sunt in quodam ejusdem Collegii libro in membrana manuscripto, & coperturis ligneis corio rubro tectis compacto, cum quatuor non cartulatis, sic incipientibus. (Cùm hoc sit, quod ex forma cujusdam statuti;) ac finientibus in hunc modum, & onera sustinendo accipiant, & honores; & aliis 150. chartis, seu foliis cartulatis, ut præfertur, scriptis, & sic pro rubrica incipientibus. Incipiunt statuta Mercatorum artis lanæ, & deinde hæc verba subjunguntur. In nomine Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & ad honorem, &c. Quæ quidem verba nigro colore sive atramento sunt scripta, in fine autem ejusdem libri, videlicet ultimo fol. subsequens Notarii recognitio finem facit. Die 21. Jan. 1574. D. Horatius Fuscus Notario medio juramento tactis, &c. recognovit prædicta statuta esse universitatis lanæ Urbis in forma auctoritate Apostol. per Præsentes perpetuò approbamus, & confirmamus, supplentes singulos, tam juris quàm facti defectus, si qui desuper intervenerint.

Consulibus concedit facultatem & à statuta mutandi & cognoscendi causas concernentes artem lanæ, etiam quoad Hebræos.

§.12. Ac insuper, nunc & pro tempore existentibus dicti Collegii Consulibus, ut in eorum Congregatione, statuta & ordinationes prædicta, toties quoties pro rerum, & temporum qualitate expediens fuerit reformare, corrigere, & in toto vel in parte mutare, & de novo condere; ac de omnibus & singulis causis tam civilibus quàm criminalibus, seu mixtis, etiam ratione præteritorum lanæ artem concernentibus, juxta prædicta statuta, & ordinationes in futurum recognoscere, easque decidere, & terminare, ac etiam pœnas per dicta statuta contra non observantes, illa, aut alias impositas augere, seu immutare liberè & licitè valeant. Ita quod causæ prædictæ per modernos, & pro tempore existentes dictæ Urbis Gubernatorem, Senatorem, & Conservatores, aliosque Capitolinos Judices, & ceteros etiam majores Magistratus quovis prætextu vel colore reassumi non possint. Quodque dum ipsi Consules in unum convenerint, aut totum Collegium prædictum congregabunt, pro negotiis dictæ artis lanæ licentiam à dilectis filiis dictæ Urbis Conservatoribus petere minimè teneantur, licentiam concedimus, & facultatem, eosdemque ad hunc effectum in Judices ordinarios, idoneos & competentes, coram quibus solis, qui dictam artem lanæ exercuerint, etiam pro creditis eorum ab Hebræis consequendis, non autem coram Urbis prædictæ Vicario, aut ejus Vicegerente, nunc & pro tempore existente, vel quoquam alio conveniri, & ipsos Hebræos convenire debeant, perpetuò constituimus, ac deputamus.

Clausulæ præservativæ.

§.13. Decernentes præsentes Litteras semper, & in perpetuum ab omnibus ubique inviolabiliter observari, ac sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum à Nobis, & successoribus nostris Rom. Pont. Sedeque Apost. pro tempore emanatis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, sub quibuscumq; tenoribus, & formis, & ad quorumvis instantiam, & etiam Motu proprio concessis comprehendi: sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & de novo etiam sub data per eosdem Collegium, seu Societatem eligenda concessas, ac validas & efficaces esse censeri.

Decretum irritans.

§.14. Et sic per quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, etiam S.R.E. Card., sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate judicari & definiri debere, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§. 15.

Clausulæ derogat.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon tam dictæ Urbis, quàm aliarum quarumcumque Civitatum, & locorum dicti Status nostri mediate vel immediatè subjectorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis, quoque indultis, & litteris Apostolicis quibusvis personis sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac clausulis in contrarium forsan quomodolibet concessis; Quibus omnibus, etiamsi de illis specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio habenda esset, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat.P.A.1. die 18. Dec.

Dat. Rom. apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 18. Dec. 1585. Pontificatus nostri anno 1.

XV.

De Visitandis certis hic statutis temporibus, S. Petri & Pauli de Urbe liminibus &c. ab Episcopis, Patriarchis, & aliis Ecclesiarum Primatibus.

Isti Prælati Romano Pont. aut Congregationi Cardinalium sup. Interpretatione & executione Concilii Tridentini institutæ, de Statu suarum Ecclesiarum rationem reddunt, ut infrà in const. 74. Immensa *in* §. *Congr.* 8.

Edit. A.D. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

ROmanus Pontifex, Beatissimi Petri Apostolorum Principis Successor, in altissima militantis Ecclesiæ specula, divina dispositione collocatus, ex credito sibi Apostolicæ servitutis officio omnium Ecclesiarum sollicitudinem habere, totiusque Dominici Gregis, qui unius sanctæ Catholicæ & Apostol. Ecclesiæ per universum Orbem terrarum diffusæ, sacro ovili concluditur, curam gerere tenetur. Hujus verò tam gravis & ingentis oneris, angelicis plene humeris formidandi, magnitudinem, ut facilius ferre posset, venerabiles fratres suos Catholicos Episcopos in partem suæ sollicitudinis advocavit; qui tamquam Seniores in populo Dei, pleni sapientiæ spiritu, in sua quisq; pastorali vigilia excubantes, illius supremi in terris Pastoris immensos labores sublevarent, in quo uno, Deo auctore, plenitudo residet potestatis. Nimirum, ut Episcoporum opere, & adjumento, ubique locorum gregis sibi commissi vultum agnosceret, & spiritualium ovium morbos intelligeret, curationesque adhiberet, atque ex sui muneris officio, perdita requireret, abjecta reduceret, cōfracta alligaret, infirma consolidaret, pinguia, & fortia custodiret: denique assiduis Pastorum vocibus admonitus, de toto Ecclesiarum singularum statu certior redderetur, ne quicquam omnino illum lateret earum rerum quas ad Dei gloriam augendam, ad Christianam religionem propagandam, ad animarum salutem procurandam necessariò eumdem scire, atque intelligere oportet, ut omnibus cognitis & examinatis, pro ea quæ sibi à Christo Domino tributa est, summa potestate, alia in vinea Domini Sabaoth evellat, alia plantet, alia ædificet, destruat, quemadmodum ex rerum & temporum conditione salubriùs in Domino viderit expedire.

Episcopi &c. antiquo instituto certis temporibus limina Apostolorum visitare curabant.

§. 1. Ob quas sane causas jure optimo, & Spiritus Sancti instinctu, à sanctissimis Pontificibus prædecessoribus nostris tam ab antiquissimis temporibus institutum est, & per multas ætates magno Ecclesiæ Dei commodo observatum, ut singuli Episcopi, Archiepisc. Primates, & Patriarchæ, certis præscriptis temporibus, per se ipsos, vel per certum eorum Nuncium, omni occasione seposita, Beatissimorum Apostol. Petri & Pauli, qui hanc Almam Urbem suo sanguine consecrarunt, limina, tamquam fidei petrā, & totius Sacerdotalis unitatis fontem jurejurando se visitaturos pollicerentur, atque ita S.R.E. Matris suæ complexu recreati, & paterno Summi Pontificis colloquio roborati, ad Ecclesias suas regendas, alacriores & instructiores redirent.

Sed variis ex causis hoc institutum refriguit.

§. 2. Ceterùm hæc tam salutaris, atque necessaria constitutio, partim hominum negligentiâ, partim antiqui humani generis hostis astutiâ, variis etiam insurgentibus temporum calamitatibus, valde refriguit, aliis alia atq; alia impedimenta prætexentibus, in grave animarum suarum periculum, & quibus præsunt Ecclesiarum detrimentum. Nec verò dubitandum est, quod sine maximo animi mœrore commemorare non possumus, perniciosissimas hæreses, quibus multis jam annis, hominum peccatis ita promerentibus, Ecclesia vexatur, & Christi Domini vestis dilaceratur, ex ejusmodi saluberrimæ visitationis intermissione partim ortas esse, partim latenti progressione magnum incrementum accepisse. Nam si celeriter in ipso nascentis mali initio, ab ipsis Episcopis pro rei gravitate ad Rom. Pontificem relatum esset, fanè illius providentia & auctoritate, statim venenatæ stirpes ex agro Domini evulsæ essent, atque restinctæ, in tot flammas & luctuosa incendia non erupisset.

Hic ideo Pont. præcipit omnibus Prælatis ad Ecclesiam promovendis aut transferendis, quod limina Apost. statutis his temporib. visitare jurent, & etiam Pontifici de Pastorali eorum officio rationem reddere, & mandata Apostolica diligentissime exequi.

§. 3. Hæc, atq; alia gravissima incommoda, cùm primum ad summi Apostolatus apicem, meritis licèt imparibus, Deo ita volente, vocati sumus, attētius considerantes, non solum ex intimis animi sensibus indoluimus, sed statim adhibendo remedio, divina gratia adjutrice, cogitare cœpimus. Urget enim Nos Dei timor, & acres animo nostro stimulos, dies noctesque subjicit, quemadmodum in tremendo illius judicio, administrationis nostræ rationem reddamus. Nam si huic tanto malo, quod magis quotidie ingravescit, non occurramus, non possumus Nobis ipsis non valde timere, cùm crebro in mentem veniant, & quasi aures nostras personent sacræ illæ voces, comminationis, & terroris plenæ: Fili hominis, speculatorem dedi te domui Israel, & sanguinem ejus de manibus tuis requiram. Et quod Petro à Domino dictum est; Confirma fratres tuos. Et illud Apost. Pauli, quod tanto magis ad nos pertinet quanto majorem præter ceteros, Pastoralis officii curam sortiti sumus; Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanct. præfecit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. Quocirca eorum Prædecessorū nostrorum vestigiis inhærentes, simulq; modum & temporum spatia Ecclesiarum earumdem præsulibus, pro cujusq; intervallo, & locorum distantia moderantes, hac perpetua constitutione sancimus, decernimus & mandamus, ut omnes Patriarchæ, Primates, Archiep. Episcopi, per universum terrarum Orbem constituti à Nobis deinceps ordinandi, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant antequam munus consecrationis suscipiant, seu eis consecratis pallium de B. Petri corpore sumptum tradatur, aut si ad aliam Eccles. transferatur, antequam illius regimini & administrationi se immisceant, siquidem præsentes in Curia fuerint, in manibus S.R.E. Diaconi Card. ordine prioris, si verò absentes in manibus Antistitis, qui ad impendendum munus prædictum, aut ad tradendum pallium hujusmodi à Sede Apost. delegabitur, jurent juxta formulam in libro Cancellariæ Apost. quinterno appellato, nuper descriptam, se B. Apost. Petri & Pauli limina, statutis in hac nostra constitutione temporibus, personaliter, ac per se ipsos visitaturos, ac nobis Successoribus nostris pro tempore existentibus Rom. Pontificibus rationem reddituros de toto eorum Pastorali officio, deq; rebus omnibus ad ipsarum quibus præsunt Eccles. statum ad Cleri & Pop. disciplinam; animarum deniq; quæ illorū fidei creditæ sunt salutē quovis modo pertinentibus,

& vi-

& vicissim mandata Apostolica recepturos, & quàm diligentissimè executuros.

Et legitimè impediti, per certum Nuncium hæc adimplebunt.

§. 4. Quod si legitimo impedimento detenti fuerint, jurent se prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad id speciale mandatum habentem, de gremio suorum capitulorum, aut alium in dignitate Ecclesiast. constitutum, seu aliàs personatum habentem, aut si hujusmodi hominem Ecclesiastica dignitate, & personatu præditum non habeant, per Diœcesanum sacerdotem, & si Clero careant, omnino per aliquem alium Presbyterum, sæcularem vel regularem spectatæ probitatis, & religionis, de supra dictis omnibus plenè instructum. De hujusmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes, ad dictum primum Diaconum Cardinalem, per supra dictum Nuncium transmittendas.

Idem Pont. hortatur, ut operâ ipsorum Episcoporum aut aliorum, à Sede Apost. auxilia & subsidia petant Principes.

§. 5. Quin etiam Principes temporales, si quid pro eorum pietate, & erga hanc Apostolicam Sedem observantia Rom. Pontifici voluerint significare, eosdem, sive Episcopos, sive alios qui ab eis mittentur, fidos habebunt nuncios ac relatores, quorum operà, ab eadem Sede pro illorum dominiis, ditionibus, & rebus firmandis, ac stabiliendis, & cum Dei & sanctæ Religionis causa, sine qua tutò consistere haud possunt, conjungendis, opportuna sinceræ charitatis officia, consilia, atq; subsidia expectare certò poterunt.

Tempus præfinitur omnibus Prælatis ad explendū hoc visitationis officium.

§. 6. Ad hoc autem debitum visitationis officium commodè explendum supra dicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi, Itali videlicet, vel ex Italicis Insulis, unde in Italiam commodius trajici potest, veluti Siculi, Sardi, Corsi, & alii adjacentium Provinciarum Italiæ, ac etiam Dalmatiæ & Græcarum, quæ è regione ipsis Italiæ & Siciliæ oris sunt, tertio anno; Germani verò, Galli, Hispani, Belgæ, Bohemi, Ungari, Angli, Scoti, Iberni, & ceteri omnes, qui in Europa sunt citra mare Germanicum, & Balticum, ac omnium Insularum maris mediterranei, quarto anno, & qui intra Europæfines sunt, his Provinciis remotiores, ac etiam Africanis littoribus nostris adversi, ac insularum maris Oceani Septentrionalis & Occidentalis Europæ & Africæ citra continentem novi Orbis, tam qui nunc sunt, quàm qui ad Catholicam fidem per misericordiam Dei aliquando redierint, quinto anno, Asiatici verò, & qui extra Asiam, & in aliis novis terris Orientalibus, Meridionalibus, Occidentalibus, & Septentrionalibus, tam in Insulis quàm in continentibus, & denique in quibuslibet mundi partibus decimo anno iter suscipiant, & Deo concedente perficiant. Idemque institutum tertio quoque, quarto, quinto, & decimo anno repetant & observent. Hæc autem annorum spatia tempore suscepti muneris consecrationis, vel pallii traditionis, aut translationis, ut præfertur, incipiant. Quæ ne longius differantur, volumus quod tempus qualecumq; excursum alicui ex supra dictis Præsulibus, qui sive morte præventus, sive alia quacumq; de causa ob non finitum tempus ei præscriptum, dicta limina non visitaverit, ita illius Successori effluxisse, & excurrisse intelligatur, ut termino ipso juxta Prædecessoris sui jusjurandum completo debitam tunc visitationem quamprimum conficere teneatur.

Obedientiam Prælatis indicit.

§. 7. Hi verò ex supra dictis Antistitibus, qui hactenus ab hac sancta Sede ordinati sunt, aut dictum pallium ab ea susceperunt, aut ad aliam Ecclesiam translati sunt, prout cuique distantiæ locorum, & temporum intervalla præscripta sunt, ad supra dicta omnia observanda à die publicationis præsentis Constitutionis omnino teneantur. Jubemus igitur in virtute sanctæ obedientiæ supra dictis omnibus Antistitibus, præsentibus, & futuris, ut visitationem prædictam; sibi suisque Ecclesiis adeò utilem ac necessariam, juxta præscriptam formulam omnino conficiant.

Inobedientibus pœnas imponit.

§. 8. Si verò, quod absit, non egerint, eos ab ingressu Ecclesiæ, ac etiam ab administratione, tam spiritualium quàm temporalium, necnon à perceptione fructuum suarum Ecclesiarum, à Capitulis eorum omni exceptione, & mora cessante, interim liberè exigendorum, & in opus fabricæ, seu ornamentorum Ecclesiæ emptionem, prout major exegerit necessitas, insumendorum, ipso facto tam diu suspensos esse volumus, donec à contumacia resipiscentes relaxationem suspensionis hujusmodi à Sede prædicta meruerint obtinere.

Clausulas contrariorum derogatorias apponit.

§. 9. Non obstantibus privilegiis, absolutionibus, indulgentiis & aliis concessionibus de non visitandis liminibus ejusmodi quibuscumque Ecclesiarum Prælatis, & per quoscumque Rom. Pont. ac etiam Nos & dictam Sedem ex quibusvis causis, perpetuò vel ad tempus, concessis, extensis & innovatis, quæ omnia contra præmissa quicquam nolumus suffragari, aliisque contrariis quibuscumq;. Ceterum Nos saluti & conscientiæ securitati eorum Præsulum, qui ad hujusmodi visitationem obligati, eam contra jusjurandum hucusq; distulerunt, consulere volentes, eos singulos à perjurii reatu, & à Canonicis, Apostolicisque omnibus sententiis, quas propterea incurrerunt, auctoritate Præsentium absolvimus, quos tamen pro excessu hujusmodi eleemosynam, quantam & cui, vel quibus eorum Confessarius statuerit applicandam, volumus erogare.

Exemplis credi jubet.

§. 10. Quia verò difficile nimis esset præsentes Literas quocumque illis opus perferri, volumus quoq; ut earum exemplis etiam impressis, manu Not. publici, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus adhibeatur fides, quæ eisdem Præsentibus, etiam in dicto quinterno describendis haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. die 20. D[ec.]

Dat. Rom. apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1585. 13. Cal. Jan. Pontificatus nostri anno 1.

Publicatio

Anno à Nativitate Domini 1585. indictione 13. die verò 20. mensis Dec. Pontif. S. D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno 1. retroscriptæ litteræ affixæ, & publicatæ fuerunt, in valvis, seu portis S. Joannis Lateran. & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, & necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Joannem Freyle, & Nicolaum Taglietum S. D. N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

XVI.

Innovatio festivitatis S. Nicolai de Tolentino, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, duplici officio die 10. mensis Sept. celebrandæ.

Canonizationem hujus Sancti, & suæ festivitatis primævam institutionem fecit Eug. IV. ut sup. in ejus const. 27. Licet. *fol.* 353. *Tom.* 1.

Edita A. 1585.

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

SAncta Romana universalis Ecclesia, quos Omnipotens Deus sicut Sol in conspectu suo fulgentes in Cœlo coronat, pio cultu & admirabili honore, per anni circuitum, die ut plurimum, qua eos ad cœlestia regna migrare contingit in terris voluit venerari, ut eorum Christi fideles gloriosa memoria incensi, & exemplis inflammati per exercitium bonorum operum, piis etiam suffragiis adjuti, divinæ Majestatis gloriam in Sanctis suis agnoscere, & ipsius beneficia promereri faciliùs valeant.

S. Nicolai virtutibus miraculis clarus fuit

§. 1. Ad hunc itaque laudabilem Sanctorum numerum B. Nicolaus Tolentinas, de cujus vita, conversatione, & facta obdormitione in Domino Tolentinates gloriantur, regularia S. Augustini Eremitarum instituta amplexus, cum tanta vitæ puritate, & integritate contendit, ut ipsius viri sanctitas longè lateque

illorum

per diversas mundi regiones ad Indos usque Occidentales, propagata diffusaque sit.

Joan. XXII. & Innoc. VI. illius canonizationem cœperunt, & Eugen. IV. perfecit.

§ 2. Hunc itaque miraculorum signis, in quo inexhausta Dei benignitas, in vita ac post mortem operari voluit, adducti, fel. rec. Joan. XXII. & Innoc. VI. primò in numerum Sanctorum referre concurrerunt, & deinde piæ mem. Eugenius IV. Rom. Pont. prædecessores nostri eorumdem S. Catalogo solemni ritu adscripsit.

Postea omne schisma cessavit.

§. 3. Post cujus relationem inter numerum Sanctorum celeberrimum maximumque illud miraculum extitit, quod Ecclesia Romana jam per annos amplius quinquaginta schismatum dissidiis graviter afflicta, hujus Beati viri meritis & intercessione sublatis erroribus pacem, præter spem, summam consecuta est.

Hic Pont. illius festum duplici officio agi jubet.

§. 4. Quare Nos qui Ecclesiæ Firmanæ, in cujus Diœcesis oppidum S. Angeli, ubi Sanctus ipse Nicolaus est ortus, consistit in minoribus constituti præfuimus, nomen & sanctitatem ipsius B. Nicolai dignis, quantum nostra patitur infirmitas honoribus decorare volentes, hac præsenti nostra constitutione mandamus, ut ejusdem B. Nicolai Confessoris gloriosi dies festus quarto idus Septembris agatur, duplicique posthac, & proprio, & ubi propria non erunt, de Communi Confessorum non Pont. officio per cunctas totius Christiani Orbis Ecclesias singulis annis perpetuis futuris temporibus celebretur, & in Calendario Romano cum duplicis festi adjectione inscribatur. Sicubi verò festus B. Nicolai dies supra dictus, ex fidelium devotione seu consuetudine, præcepto aut indulto Apostolico, majori aliqua celebrari consueverit observantia, eo omnino ibidem retineatur.

Prælatis injungit, ut observari faciant.

§. 5. Mandantes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum Prælatis in toto Orbe terrarum constitutis, ut faciant in suis quisque Ecclesiis, Provinciis, Civitatibus, & Diœcesibus, præsentes nostras Litteras solemniter publicari, & ab Ecclesiasticis personis sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, omnino observari, quamvis in ultimis Breviarii & Missalis reformationibus adnotatio hujus solemnitatis posita non fuerit.

Transumptis credi jubet.

§. 6. Volumus quoque, ut Præsentium exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique locorum & gentium adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 1. die 23. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domin. 1585. 10. Kal. Januarii, Pont. nostri anno 1.

Publicatio.

Anno à Nativit. Dom. 1586. Indictione 14. die verò 28. mensis Jan. Pont. S. D. N. D. Sixti divina providentia PP. V. anno 1. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valvis seu portis Ecclesiarum S. Joan. Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium in ipsis valvis dimissæ, per nos Jo. Freyle, & Nicolaum Taglietttum S. D. N. Papæ Apost. Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

XVII.

Contra exercentes artem Astrologiæ judiciariæ, & alia quæcumque divinationum genera, librosque legentes vel tenentes.

De ejusmodi divinationum ac sortilegiorum materia extant plures Prædecessorum constitutiones indicatæ superius in const. 1. Innoc. VIII. Summis. *fol. 429.*

Contra Astrologos Judiciarios de statu Reipublicæ Christianæ vel Sedis Apostolicæ, seu Vita Romani Pontificis, aut ejus consanguineorum judicia facientes, vel ipsos Astrologos desuper consulentes cum innovatione hujus sanctionis, const. edidit S. D. N. Urb. VIII. quam habes 4. tom. num. 113. *Inscrutabilis*, Qui postea prohibuit omnes libros de materia tractantes, vel aliter prohibitos, licentiasque illos habendi & legendi revocavit in const. seq. 114. *Apostolatus.*

SIXTUS EPISCOPUS.

Edit. An. D. 1585.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Multa mala proveniunt ex arte Astrologiæ judiciariæ Magica, Negromantiæ & fumilium.

Coeli & Terræ Creator Deus, quem unum Omnipotentem corde credimus ad justitiam, & ore confitemur ad salutem, etsi homini, quem ad imaginem & similitudinem suam creavit, mentem dederit, quæ non solùm divino fidei lumine illustrata mysteria illa cognosceret, quæ humanam intelligentiam superant, sed etiam naturæ suæ vi, magno licet cum labore, præclara multa investigaret, atque intelligeret, tamen ut superbum animal homo non altum saperet, sed timeret, & immensam Conditoris sui Majestatem humi stratus venerartur sibi soli eorum quæ eventura sunt, scientiam & futurarum rerum cognitionem reservavit, Solus enim ipse cujus oculis omnia nuda & aperta sunt, & ad intimas hominum cogitationes penetrat, & consequentes eorum actiones intuetur, solus ipse, qui vocat ea quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt, omnia præsentia, & ante oculos posita habet, solus denique omnia & singula quæcumque totius temporis decursu, & sæculorum ætatibus futura sunt, ab omni æternitate novit, & admirabili providentia disposuit, quæ non modò humanæ mentis imbecillitas ignorat, sed nec dæmones ipsi præsentire possunt. Quare idolorum in futuris annunciandis falsitatem & imbecillitatem, & eorum, qui eis cultum adhibebant, vanitatem irridet S. Spiritus apud Isajam illis verbis: Annunciate quæ ventura sunt in futurо, & sciemus, quia Dii estis vos, & in Novo Testamento Dom. discipulorum suorum de futuris eventibus paulo curiosius inquirentium, interrogationem gravi illa responsione retudit, qua etiam omnium fidelium suorum curiositatem coercuit. Non est vestrum scire tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate. Nec verò ad futuros eventus & fortuitos casus prænoscendos (futuris eventibus ex naturalibus causis necessariò vel frequenter provenientibus, quæ ad divinationem non pertinent, dumtaxat exceptis) ullæ sunt veræ artes aut disciplinæ, sed fallaces & vanæ improborum hominum astutiæ, & dæmonum fraudibus introductæ, ex quorum operatione, consilio vel auxilio omnis divinatio dimanat; sive quod expresse, ad futura manifestanda invocentur, sive quod ipsi pravitate sua, & odio in genus humanum, occultè, etiam præter hominis intentionem se ingerant & intrudant vanis inquisitionibus futurorum, ut mentes hominum perniciosis vanitatib. & fallaci contingentium prænunciatione implicentur, & omni impietatis genere depraventur. Quæ quidem ipsis cognita sunt, non divinitate aliqua, nec vera futurarum rerum scientia, sed naturæ subtilioris acumine, & aliis quibusdam modis, quos hominum obtusior intelligentia ignorat. Quamobrem dubitandum non est, in hujusmodi futurorum, contingentium & fortuitorum eventuum inquisitione & præcognitione, diaboli operationem se fallaciter immiscere, ut sua fraude ac dolis, miseros homines à via salutis, & laqueo damnationis involvat. Quæ cùm ita sint, nonnulli hæc fideliter & religiose, ut debent, non attendentes, sed curiosa sectantes, graviter Deum offendunt, errantes ipsi & alios in errorem mittentes; tales in primis sunt Astrologi olim Mathematici, Genethliaci, & Planetarii vocati, qui vanam falsamque syderum & astrorum scientiam profitentes, divinæque dispositionis ordinationem, suo tempore revelandam prævenire audacissimè satagentes, hominum nativitates seu genituras, ex motu syderum, & astrorum cursu metiuntur, ac judicant futura, sive etiam præsentia &

præterita occulta, atque ex puerorum ortu & natali die, sive quavis alia temporum & momentorum vanissima observatione & notatione, de uniuscujusq; hominis statu, conditione, vitæ cursu, honoribus, divitiis, sobole, salute, morte, itineribus, certaminibus, inimicitiis, carceribus, cædibus, variis discriminibus, aliisque prosperis, & adversis casibus & eventibus præcognoscere, judicare, & affirmare temerè præsumunt, non sine magno periculo erroris & infidelitatis; cùm S. Aug. præcipuum Ecclesiæ lumen, eum, qui hæc observat, qui attendit, qui in domum recipit, qui interrogat, Christianam fidem & baptismum prævaricasse affirmet, ut illos meritò Apostolus arguat atq; increpet illis verbis: Dies observatis, & menses, & tempora, & annos, timeo vos ne forte sine causa laboraverim in vobis. Hi igitur levissimi & temerarii homines in miserandam animarum suarum ruinam, grave fidelium scandalum & Christianæ fidei detrimentum, futuros rerum eventus, & quæcumque prosperè vel adverse obventura sunt, ac actus humanos, ea deniq; quæ ex libera hominum voluntate proficiscuntur, astris syderibusq; ascribunt, eisque eam facultatem, vim, seu virtutem & efficaciam tribuunt significandi futura; & ad præcognita ita inclinandi, ut sic omnino nec aliter eventura sint, atq; ob eam causam de iis rebus omnibus judicia facere, prognostica, prædictiones, & præcognitiones sibi assumere, & palam venditare non dubitant; quibus pauci rudes & Imperiti, aliique nimis creduli & imprudentes tantam fidem præstant, ut ex hujusmodi judiciorum, & prædictionum præscripto, aliquid certò esse credant aut sperent; quorum sanè & mendacium magistrorum temeritas, & infelicium discipulorum credulitas magnopere deploranda est, qui vel divinis litteris admoniti non intelligunt hominis præstantiam, cui Cœli & Stellæ, & clarissima Cœli sydera, Sol & Luna, Deo ita disponente, non imperant, sed inserviunt, sic enim Moyses populum Dei, ut hunc errorem caveret, præmonebat: Ne forte elevatis oculis ad Cœlum; videas Solem & Lunam, & omnia astra Cœli, & errore deceptus adores ea, & colas, quæ creavit Domin. Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub Cœlo sunt. Sed quid sydera mirandum est homini servire? nonne nobilissimæ intelligentiæ Angeli ipsi, omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis? nam rationales Oves, ita diligit Deus, ut non solùm Episcopos, quemadmodum à S. Ambrosio scriptum est, ad tuendum gregem ordinaverit, sed etiam Angelos destinaverit. Præclarè etiam S. Hieronymus: Magna dignitas animarum, ut unaquæque habeat ab ortu nativitatis in custodiam sui Angelum delegatum. Quod si Angeli homines custodiunt, quid adversus Angelor. custodiam & tutelam astra moliri, aut efficere poterunt, quæ cum ipsis Angelis nullo modo sint comparanda? Nec sane hoc loco prætereunda est eximii Ecclesiæ Doctoris, & Beatiss. Pont. Magni Gregorii sententia, qui Priscillianistas hæreticos unumquemq; hominem sub constitutionibus stellarum nasci putantes, magno rerum & verborum pondere confutat: Absit, inquit, à fidelium cordibus, ut aliquid esse Fatum dicant, vitam quippe hominum solus hanc conditor, qui creavit administrat, neque enim propter Stellas homo, sed stellæ propter homines factæ sunt, etsi stella fatum hominis esse dicitur, ipsis suis ministeriis subesse homo perhibetur. Utinam insani homines hæc saperent & intelligerent, ac Dei monitis obtemperarent in Levitico dicentis: Non declinetis ad Magos, nec ab Ariolis aliquid sciscitemini, ut polluamini per eos. Neque enim quæ Christiana & vera pietas, repellit ac damnat, tanto studio investigarent, iisdemque miserè se decipi, atq; irretiri paterentur. Sunt etiam inanes quidam homines & curiosi vel impii & irreligiosi, qui futurarum & occultarum aliarum rerum notitiam adeo anxiè habere student ut ob eadem prænoscenda & investiganda in divinæ legis offensionem multipliciter incurrant. Alii enim Geomantiæ, Hydromantiæ, Aëromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, aliisq; sortilegiis & superstitionibus, non sine Dæmonum saltem occulta societate aut tacita pactione, operam dare, seu illis, ac sortibus illicitis taxillorum, granorum triticeorum, vel fabarum jactu uti non verentur. Alii verò aliquas pristinæ & antiquatæ, ac per Crucis victoriam prostratæ Idololatriæ reliquias retinentes, quibusdam auguriis, auspiciis, similibusve signis, & vanis observationibus ad futurorum divinationem intendunt. Alii autem sunt, qui cum Morte fœdus ineunt, & pactum faciunt cum Inferno, qui similiter ad occultorum divinationem, ad inveniendos thesauros, vel ad alia facinora perpetranda, etiam expressa cum Diabolo pactione facta, in manifestam suarum perniciem animarum, nefarias magicæ artis incantationes, instrumenta & veneficia adhibent, circulos & diabolicos caracteres describunt, Dæmones invocant, aut consulunt, ab eis responsa petunt, aut accipiunt, eis preces & thuris, aut aliarum rerum suffimenta, seu fumigationes, aliave sacrificia offerunt, candelas accendunt, aut rebus sacris, vel Sacramentis, aut Sacramentalibus sacrilegè abutuntur, adorationis, genuflexionis, aut quævis alia impietatis obsequia præstant, cultum venerationemve tribuunt; aut annulum vel speculum, aut parvas phyalas sibi fabricant, aut fabricari curant ad Dæmones in eis alligandos, seu includendos, ut putat, ad responsa ab ipsis inde petenda, aut habenda. Alii præterea etiam in corporibus obsessis, vel sympathicis, & phantasticis mulieribus Dæmon. de futuris, vel occultis rebus, aut factis exquirunt, ut meritò ab eis, quos Dominus in Evangelio tacere imperavit, vanas mendacesque referant responsiones. Alii quoque præstigiatores, frequentiùs verò mulierculæ quædam superstitionibus deditæ, in phyalis seu vasculis vitreis aqua plenis, vel in speculo accensis candelis, etiam benedictis sub nomine Angeli Sancti & Albi, Diabolum omnium malorum satorem supplices adorantes, vel in unguibus, aut palma manus, quandoque etiam oleo perunctis eumdem omnium fallaciarum Architectum orant, ut similiter futura vel occulta quævis per spectra, & apparentes imagines, seu phantasticas visiones sibi ostendat, aut ab eodem patre mendacii Diabolo aliis incantationibus, aut variis superstitiosis observationibus, futurorum, & occultorum hujusmodi veritatem quærunt & hominibus prædicere contendunt. Quorum omnium, quos supra enumeravimus consimilis impietas parem exitum habet, nimirum, quod Dæmonis præstigiis ac dolis, tum qui divinat, tum qui divinationem expetunt illusi ac delusi miserrimè reperiuntur. Itaque cùm futuros eventus in se ipsis considerare, antequam fiant, sit Dei proprium illud necessariò consequitur, ut Astrologi & alii prædicti qui hujusmodi futura prænunciare, aut prænoscere quocumque modo, nisi Deo revelante audent, injustè atque impudenter, quod Dei est sibi assumant, & usurpent. Sic fit, ut dum ab eis, quod solius est Creatoris perperam creaturis tribuitur, divina majestas graviter lædatur, fidei integritas violetur, & animabus pretioso Christi sanguine redemptis, pestis atque exitium importetur.

§. 2. Et licèt jampridem regulis Indicis librorum prohibitorum ex decreto sacri generalis Trid. Conc. confecti, illud inter cetera constitutum fuerit, ut Episcopi diligenter providerent ne hujusmodi Astrologiæ judiciariæ libri, tractatus & indices legerentur, vel haberentur, qui de futuris contingentibus successibus, fortuitisve casibus, aut iis actionibus, quæ ab humana voluntate pendent certò aliquid eventurum affirmare audent, permissis tamen judiciis, & naturalibus observationibus, quæ navigationis, agriculturæ, sive medicæ artis juvandæ gratia conscripta fuissent. Libros verò omnes & scripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, sive in quibus continentur sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, in- (Ordinariis ideo jussum fuit ut ejusmodi artes & libros extirparent, sed extirpatio perfecta non fuit.)

can-

cantationes artis magicæ, prorsus rejici & aboleri curarent. Non tamen errorum, corruptelarum, delictorum & abusuum prædictorum extirpationi usque adeo provisum est, quin etiam adhuc in nonnullis locis, & apud plurimos curiosius vigeant, cùm valde frequenter, detectis diaboli insidiis, divinationum, sortilegiorum, & variarum superstitionum omnia plena esse in dies detegantur.

Hic itaque Pont. Astrologos judiciarios Mathematicos, Divinatores &c. ab Ordinariis, & ab Inquisitorib. severè coerceri mandat.

§.3. Nos igitur, qui pro nostro Pastoralis officii munere fidei integritatem inviolatam conservare debemus, & animarum saluti prospicere, quantum divina gratia adjutrice possumus ex paternæ charitatis visceribus optamus, damnantes & reprobantes omne genus divinationum, quæ diabolo auctore ad fidelium deceptionem à prædictis curiosis, vel perditis hominibus fieri solent. Cupientes præterea sanctam illam Christianæ Religionis simplicitatem, præsertim ubi agitur de summa Creatoris Dei potestate, sapientia, & providentia, ab omni erroris labe, integram atque incorruptam, ut par est, retineri. Volentes quoque prædictæ falsæ crudelitati, ac hujusmodi illicitarum divinationum & superstitionum, detestabili studio, & execrandis flagitiis, atq; impuritatibus occurrere, ut de Christiano populo meritò dici possit, quod de antiquo Dei populo scriptum est. Non est augurium in Jacob, neque divinatio in Israël. Hac perpetuò valitura constitutione, Apost. auctoritate statuimus & mandamus, ut tam contra Astrologos, Mathematicos, & alios quoscumque dictæ judiciariæ Astrologiæ artem, præterquam circa agriculturam, navigationem, & rem magicam in posterum exercentes, aut facientes judicia, & nativitates hominum quibus de futuris contingentibus successibus fortuitisq; casibus aut actionibus ex humana voluntate pendentibus aliquid eventurum affirmare audent, etiam si id se non certò affirmare asserant, aut protestentur, quàm contra alios utriusq; sexus, qui supra dictas damnatas, vanas, fallaces, & perniciosas divinandi artes, sive scientias exercent, profitentur & docent aut discunt, quive hujusmodi illicitas divinationes, sortilegia, superstitiones, veneficia, incantationes, ac præmissa detestanda scelera & delicta, ut præfertur, faciant, aut in eis se quomodolibet intromittunt, cujuscumq; dignitatis, gradus, & conditionis existant, tam Episcopi & Prælati, Superiores, ac alii Ordinarii locorum, quàm Inquisitores hæreticæ pravitatis ubiq; gentium deputati, etiamsi in plerisque ex his casibus antea non procedebant aut procedere non valebant, diligentiùs inquirant & procedant, atque in eos severiùs Canonicis pœnis & aliis eorum arbitrio animadvertant.

Librosque harum retineri vetat.

§.4. Prohibentes omnes & singulos libros, opera, & tractatus hujusmodi judiciariæ Astrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, Artis Magicæ, aut in quibus sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, execrabiles incantationes, ac superstitiones continentur, ac ut suprà in memorato Indice interdictos sub censuris & pœnis in eo contentis à quibuscumq; Christi fidelibus legi, aut quomodolibet retineri, sed illos Episcopis & Ordinariis locorum, vel Inquisitoribus prædictis præsentari & consignari debere. Et nihilominus eadem auctoritate statuimus & mandamus, ut contra scienter legentes, aut retinentes libros & scripta hujusmodi, seu in quibus talia continētur, similiter iidem Inquisitores liberè & licitè procedant, ac procedere & pœnis condignis punire & coercere possint.

Claus. derog.

§.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis; ceterisq; contrariis quibuscumq.

Jussio publ. in Urbe.

§. 6. Ut autem præsentes nostræ Litteræ ad communem omnium notitiam faciliùs deducantur, jubemus illas in valvis basilicarum S. Jo. Lateranen. & Principis Apost. de Urbe, ac in acie Campi Floræ affigi seu appendi, eisque detractis ipsarum exempla etiam impressa eisdem in locis affixa relinqui.

Et extra.

§.7. Et insuper universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, locorum Ordinariis & Prælatis, necnon Inquisitoribus hæreticæ pravitatis ubilibet constitutis, per hæc committimus & in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, ut per se, vel alium, seu alios easdem præsentes Litteras, postquam eas receperint seu earum notitiam habuerint in suis & singulis Parochialibus Ecclesiis, dum in eis populi multitudo ad divina convenerit, dein de verò semel in anno, & quoties eis expedire videbitur, vulgari sermone publicent, aut publicari faciant.

Fides exemplorum.

§.8. Quia verò difficile foret præsentes Litteras ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit deferri, volumus ut earum transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, ac parvo sigillo S. Romanæ & universalis Inquisitionis, aut alicujus Prælati, vel Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra ubique locorum adhibeatur, quæ eisdem originalibus litteris adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. A. 1. die 5. Jan.

Dat. Romæ apud S.Petrum, anno Incarnat. Dom. 1585. Nonis Januarii, Pont. nostri anno 1.

Publicatio.

Anno à Nativit. Dom. 1585. indict. 14. die verò mensis Januar. Pont. S.D.N.D. Sixti divina providentia Papæ V. anno 2. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valvis seu portis S.Joan. Lateranen. & S.Petri Principis Apost. de Urbe, necnon Cancellariæ Apost. & acie Campi Floræ, & per aliquòd temporis spatium dimissæ per nos Jo. Freyle & Nicolaum Tagliettum S.D.N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

XVIII.

Quod festum S.Antonii Lusitani, de Padua nuncupati, sub die 13. mensis Junii duplici officio de cetero celebretur.

Hunc S. canonizavit Greg. IX. ejusq; festivitatem instituit ut sup. in ejus const. 4. Cùm dicat. fol. 73.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita An. D 1585.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IMmensa divinæ sapientiæ altitudo, cujus inscrutabilia sunt judicia, dignata est olim per Prophetam revelare, Deum in Sanctis suis laudari velle. Quod Nos ad eorumdem Sanctorum memoriam debita solemnitate celebrandam eo magis invitat, quia dum eorum merita recensentur, virtutum quoque exempla fidelibus imitanda proponantur, ut per ea fideles ipsi gradientes, ad cœlestem beatitudinem eorumdem Sanctorum suffragiis adjuti faciliùs valeant pervenire.

S.Antonii de Padua merita & laudes recensentur.

§. 1. Quapropter Nos considerantes quod inter multos sanctitate & doctrina præclaros viros, qui S. Francisci vestigia secuti fuerint, Beatus Antonius Ulyssiponensis, Patavinus nuncupatus, eximiæ sanctitatis vir fuit, qui ab ineunte ætate mundum, ejusque illecebras veluti venenum aspidum fugiens, Deo se dicavit, ipsiusque Seraphici Francisci institutum, magna cum spe, desiderioque martyrii religiose est complexus, in suscepta vitæ disciplina progrediens, cooperante Domino, mundi, carnis & diaboli, humani generis hostium, egregiis dimicationibus triumphum reportavit, divina præterea imbutus sapientia, multisque, variisq; Provinciis peragratis, maximam hominum ab eo, qui lux, via, veritas, & vita est, aberrantium, copiam præclaris Christianorum virtutum exemplis illustravit; ac verbi Dei; quod velut imber de cœlo descendens, terramque inebrians facit eam germinare, pia fecundaque prædicatione mentes hominum salutaribus præceptis fecundavit, multosque ad catholicæ doctrinæ lucem & verbis, & consequētibus signis perduxit, ac demum diversis in vita, & post obitum miraculis clarus, ad permanentē illam,

nullique mutationi obnoxiam patriam, recto atque incitato cursu evolavit, ubi in æternis cœlestis regni mansionibus Beatus perfruitur.

Canonizatio ejusdem refertur.

§. 2. Ipse autem à fel. record. Gregor. Papa IX. prædecessore nostro, Sanctorum quos catholica veneratur Ecclesia, catalogo solemni ritu adscriptus in cœlo pro ipsa semper Ecclesia apud Deum, unà cum omnibus Sanctis ejusdem gloriæ consortibus assiduè, & pro peccatoribus intercedit.

Institutio duplicis officii.

§. 3. Quare ut ejusdem Beati viri qui Ordinis ipsius S. Francisci professor fuit, memoria à fidelibus crebrius recolatur, celebrique totius Ecclesiæ veneratione celebretur, Nos & divinis illius meritis adducti, & præcipuè erga illum nostræ devotionis studio excitati, hac præsenti constitutione præcipimus & mandamus, ut ejusdem Beati Antonii de Padua nuncupati Confessoris gloriosi dies festus Idibus Junii, quo die ex hoc collachrymabili sæculo ad cœlestem patriam abiit, solemniter peragatur, ac sub duplici minori, & proprio officio, atque ubi propria non erunt, de Communi Confessorum non Pont. posthac perpetuis futuris temporibus in omnibus universis Orbis Ecclesiis ritè celebretur, & in Calendario cum duplicis festi adjectione inscribatur; sicubi verò dies supra dictus ex fidelium devotione, seu consuetudine aut præcepto vel indulto Apostolico majori observantia, etiamsi duplici majoris in die festi, & duplici minoris per octavam, ut apud Fratres ejusdem Ordinis S. Francisci celebrari consueverit, id omnino ibidem retineatur.

Jussio eam observandi.

§. 4. Præcipientes omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum Prælatis, ac quorumcumq; Regularium locorum, & Ordinum Superioribus, quatenus in suis quisque Ecclesiis, provinciis, civitatibus & Diœcesibus, ac regularibus locis præsentes Litteras solemniter publicari, & ab omnibus Ecclesiasticis personis, tam sæcularibus quàm quorumvis Ordinum regularium secundum ritum S.R.E. officium persolventibus, omnino observari faciant, si in Breviarii & Missalis reformationibus nuper editis præfata solemnitas apposita non fuerit.

Transumptorum fides.

§. 5. Quoniam autem difficile esset easdem Præsentes ad singula Orbis loca pervenire, volumus, & Apost. auctoritate decernimus, ut earum transumptis & exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique gentium & locorum adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus literis adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

D.P. An. 1. die 14. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnat. Dom. 1586. 19. Kal. Februarii, Pont. nostri anno 1.

XIX.

Innovatio indulti Capitulo sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ de Urbe concessi, dandi licentiam in ejus locis, erigendi loca pia, accedente licentia Ordinariorum, quibus subjecta remaneant.

Hæc Lateranensis Ecclesia, supremum locum obtinet, super omnes Urbis & Orbis Ecclesias, & centenaria gaudet præscriptione, ut videre est sup. in Greg. XI. const. 1. Super. *fol.*262. *ubi aliorum Pontificum Bullas indicavi.*

Edita An. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Prœmium.

SI cunctas per Orbem terrarum diffusas Ecclesias in eorum juribus & privilegiis libenter conservare studemus, multo magis & ampliori sollicitudine erga sacrosanctam Basilicam nostram Lateranensem de Urbe, quam Summi Rom. Pont. illorum Patriarchium esse voluerunt, id facere tenemur, ac proinde quæ ab eisdem pro decore & commodo illius, necnon divinis obsequiis ibidem insistentium emanarunt, si quandoque revocata fuisse constat, quantum cum Deo possumus, adhibito moderationis remedio innovare congruum censemus.

Bonifac. IX. statuit quod quilibet in locis ad Ecclesiam Lateranen. spectantibus, loca pia erigere posset, illaque sub mero & mixto imperio, & dispositione Capituli & Archipresbyt. ex[…] taret, sed Bonifacii Bullam hic non habes.

§. 1. Sane cùm dudum fel. recordat. Bonifac. Papa IX. prædecessor noster, qui singularem devotionis affectum ad eamdem gerebat Basilicam, cujus Archipresb. dum minori officio fungebatur ex concessione Apostolica obtinuerat, considerans ex quorumdam Rom. Pont. declaratione ipsam omnibus aliis Urbis & Orbis Ecclesiis anteferri, volens propterea specialis alicujus prærogativæ privilegio eam decorare, tunc Archipresb. & Capitulo, singularibusque personis & Ministris illius ac aliis quibuscumq; personis utriusque sexus, ut in quibusvis fundis, terris, possessionibus & locis ad eorumdem Archipresb. & Capituli mensam Capitularem spectantibus, Diœcesani loci, aut alterius licentia minimè requisita, Ecclesias, Monasteria, Oratoria, Prioratus, Dignitates, Personatus, officia, & alia beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, necnon Conventus, Hospitalia, & pia loca quæcumque fundare, construere, instaurare, erigere, ædificare & toties quoties placeret valerent, (jure tamen Parochialis Ecclesiæ, & aliàs cujuslibet in omnibus semper salvo) auctoritate Apost. indulserit, statuens & ordinans, quod postquam prædicta fundata, constructa, erecta, ædificata, & dotata essent, permanerent, ac essent & esse deberent, censerenturque immediatè subesse sub ipsorum Archipresb. & Capituli dominio, protectione, jurisdictione, defensione, auctoritate & potestate, ac eorum plenum jus, dominium, merumque & mixtum imperium, necnon institutio, destitutio, collatio, provisio, præsentatio, & quævis alia dispositio, ad ipsos solùm & in solidum pertinerent in perpetuum atque spectarent, prout ejusdem Prædecessoris Litteris, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro plenè & sufficienter expressis haberi volumus, pleniùs continetur.

Pius IV. indulta revocavit, ut sup in ejus const. 57. Regimini fol. 59.

§. 2. Et sicut nuper exposuistis, Capitulum & Canonici ipsius Basilicæ, qui possmodum fuerunt litteris patentibus à se sub hoc eorum titulo & nomine tantùm expeditis, licentias & facultates, Ecclesias, Monasteria, ceteraque prænarrata fundandi, instaurandi, erigendi & faciendi diversis, etiam sub præstatione & solutione censūs perpetuò in recognitionem directi dominii annuatim sibi facienda concesserint, atque concedere continuaverint, donec recol. mem. Pius Papa IV. itidem Prædecessor noster motu suo proprio, omnia & singula privilegia, facultates, & indulta per eum & Sedem Apost. sive Rom. Pont. prædecessores, erigendi & instituendi Ecclesias, Capellas, Capellanias, Oratoria, Altaria, Societates, & Confrat. illaq; in grancias vel membra recipiendi, nobis & certis aliis tunc expressis in specie vel genere quomodolibet concessa, cassaverit, irritaverit penitus, & aboleverit, aliaq; statuerit & ordinaverit, prout Litteris suis hac de re promulgatis, quarum pariter tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro plenè & sufficienter expressis haberi volumus pleniùs continetur, humiliterque supplicaveritis, ut adversus hujusmodi cassationem & abolitionem vos restituere dignaremur.

Hic modo Pont. innovat dictum indultum à Bonifac. IX. concessum, addita modificatione quod accedat licentia Ordinariorum & loca erigenda cum personis subsint iisdem Ordinariis.

§. 3. Nos moti tam prænarrata Bonifacii Papæ prædecessoris consideratione, quàm præclara memoria Imperatoris Constantini, cujus morbum suscepto hic olim baptismo divina gratia sanavit, vestris hujusmodi supplicationibus benigne annuentes, prænarratasque Bonifacii Papæ litteras, cum omnibus & singulis decretis, clausulis & aliis in eis contentis, Apostolica auctoritate (modificationibus infra scriptis semper salvis) harum nostrarum serie revalidantes & innovantes, vosque ad illarum pristinum usum adversus supra dictas Pii IV. litteras revocatorias

resti-

restituentes, & plenariè reintegrantes, ex speciali gratia indulgemus, quod perpetuis futuris temporibus, Litteris vestris patentibus, sub solitis titulo & nomine supra dictis, etiam absque Præsentium nostrarum insertione expediendis, licentiam & facultatem liberas quibuslibet bene visis, in fundis, terris, & locis mensæ vestræ Capitularis, ac aliàs juxta earumdem Bonifacii Papæ Prædecessoris Litterarum formam, quæcumque Monasteria, Prioratus, Conventus, Ecclesias dignitates, personatus, officia & alia beneficia Ecclesiastica cum cura vel sine cura, necnon Hospitalia, & alia pia loca, fundandi, erigendi, ædificandi, dotandi, ac alia quomodolibet in illis contenta faciendi, quæ quidem dominio, protectioni, jurisdictioni, defensioni ac potestati vestris immediatè subsint, necnon earumdem plenum jus, dominium, merumque & mixtum imperium, institutio, insuper, destitutio, collatio, provisio, præsentatio, & quævis alia dispositio ad vos solùm & in solidum perpetuò spectet, dummodo Episcoporum in quorum Civitatibus seu Diœcesibus illa fuerint, licentia expressa ad hoc accedat: Ecclesiæque & alia ut præfertur fundanda, erigenda, ædificanda, & dotanda, atque illa pro tempore obtinentes, libertatis, immunitatis & exemptionis, privilegium aliquod à jurisdictione & superioritate ipsorum Episcoporum, aliterve contra formam decretorum & ordinationum sacri Concilii Tridentini propterea non acquirant, licentiam & facultatem, liberas ut prius in omnibus & per omnia, perinde ac si Litteræ hujusmodi revocatoriæ nullatenus emanassent, concedere valeatis.

Clausulæ derogatoriæ. §. 4. Non obstantibus dicti Pii IV Litteris revocatoriis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis quoq; & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, in contrarium quomodolibet, etiam iteratis vicibus, sub quibuscumq; verborum formis & tenoribus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa & individua mentio habenda esset, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro plenè & sufficienter expressis habentes, latissimè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §. 5. Volentes quod harum nostrarum exemplis à Notario publico subscriptis, & sigillo Capitulari obsignatis, eadem prorsus fides ubique, in judicio & extra adhibeatur, quam originalibus Litteræ ipsæ facerent, si exhiberentur.

Dat. P. An. 1. die 15. Jan. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 15. Januarii, 1586. Pontificatus nostri anno 1.

XX. Prohibitio transeundi ab Ord. Fr. Minorum S. Francisci de Observantia, ad Fr. Capuccinos.

Transitum hujusmodi inter Capuccinos & Fr. Minimos S. Francisci de Paula interdixit, etiam Pius V. ut sup. in ejus const. 45. Sedis. fol. 257.

Alia de Capuccinis, & eorum Regula notavi sup. in const. 21. Clem. VIII. *Religionis.* fol. 673. Et de toto Ordine notavi ad const. 5. Honor. III. *Solet.* fol. 66. Tom. I.

Edita An. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus prohibitionis. PRo ea, quam præcipuam gerimus erga S. Franciscum devotione, illius familiam universam paterno amore complectentes, ea studemus de medio tollere, quæ dissidii inter ipsos Religiosos, ejus regulam sectantes occasionem præbent, aut iis qui levitate animi, minus constantes persistunt in obedientia cui se ipsos dicaverunt, ab ea se subtrahendi viam aperiunt.

Paul. III. & Jul. III. transitum Fratrum de Observantia ad Capuccinos vetarunt in eorum Bullis, uti minus necessariis omissis. §. 1. Sanè jam pridem felicis recordationis Paulus Papa III. & Julius etiam III. Romani Pont. prædecessores nostri justis de causis adducti prohibuerunt, ne ullo modo Fr. de Observantia, sine suorum Generalium vel Provincialium licentia in scriptis habita, ad Congreg. Capuccinorum se transferre, sive ab ipsis Capuccinis recipi, aut in illorum domibus retineri possent vel deberent, certis etiam gravioribus pœnis adjectis, prout in illorum Litteris plenius continetur.

Hic Pont. idem prohibet. §. 2. Quare Nos quoq; eorumdem Prædecessorum exempla secuti, toto negotio cum quibusdam ex venerabilibus Fratr. nostris S. R. E. Card. communicato, ac diligenter considerato, Litterarum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, de eorumdem Card. consilio, etiam de novo auctoritate Apost. per præsentes districtiùs interdicimus, tam ipsis Capuccinis, ne quemquam eorumdem Fratr. de Observantia, post emissam professionem regularem juxta instituta ejusdem Ordinis de Observantia, ad eos quovis habitu, & quacumque de causa transeuntem, sine nostra, aut Rom. Pont. pro tempore existentis licentia speciali per Litteras Apost. expressam, & in specie, non autem per clausulas generales idem importantes, præsentis prohibitionis mentionem & derogationem continentes, aut eorumdem Generalis, vel Provincialium ministrorum Fratr. de Observantia licentia in scriptis, ut præfertur, obtenta admittere, recipere, & retinere, quàm Fratr. de Observantia prædictis, ne quisquam eorum ad Congreg. Capuccinorum sine hujusmodi licentia se transferre in futurum præsumant.

Contravenientium pœnæ. §. 3. In singulos verò Capuccinorum Superiores, Provinciales, Min. domorum, Guardianos, Vicarios, seu Præsides, necnon ipsos Fratr. de Observantia, qui in præmissis quoquo modo contravenerint, excommunicationis sententiam ferimus, eosque omnibus & quibuscumq; dignitatibus, administrationibus & officiis per eos pro tempore obtentis auctoritate Præsentium privamus, & ad futura, ac quoscumq; actus legitimos exercendos inhabiles esse volumus eo ipso. Decernentes receptiones, admissiones, & retentiones quascumque de illis ex quavis causa sine dicta licentia faciendas, nulla omnino firmitate subsistere, neminemq; penitus ulli voto, aut promissioni, etiam juramento, aliave solemnitate roboratis obligare posse.

Clausulæ præservativæ. §. 4. Præsentesque Litteras, de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari seu impugnari, aut sub prætextu quod contra alias Apostolicas, ac canonicas sanctiones jampridem usu receptas (quod scilicet unicuique regulari ad arctiorem regulam & religionem transeundi, petita dumtaxat, ac etiam non obtenta Superiorum licentia, transitus liberè & licitè permittatur) aut aliàs quovis prætextu, seu quæsito colore, in jus & controversiam, revocari aut invalidari, ac ad terminos reduci non posse, sed semper validas & efficaces existere.

Clausula sublata &c. §. 5. Sicque in præmissis universis & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, ordinarios & delegatos, ac S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum. §. 6. Mandantes universis & singulis locorum Ordinariis, ut quando, ubi, & quoties opus fuerit, ac pro parte alicujus ex Fratr. de Observantia hujusmodi fuerint requisiti, præsentes litteras solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant quemquam ex prædictis, siqui forsan in posterũ se de facto transferre præsumpserint, contra earumdem Præsentium continentiam & tenorem in aliqua domo seu loco ipsorum

Capuccinorum admitti, recipi, & retineri. Contradictores quoslibet & rebelles, eisque auxilium vel favorem, directè, vel indirectè quomodolibet præstantes, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias & censuras ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, ac Ordinis & Congreg. Capuccinorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; necnon facultatibus, dispensationibus, & indultis, ipsi Congreg. Capuccinorum, eorumque Superioribus & personis, aut domibus quibuscumque recipiendi, vel retinendi fratres de Observantia, etiam suorum Superiorum licentia petita dumtaxat, & non obtenta, aut non petita transeuntes, tam expresse & principaliter quàm per communicationem ad instar aliorum Ordinum & Congreg. quorum gratiarum & indultorum ipsi forsan Capuccini participes effecti sunt; etiamsi pariformiter, & æque principaliter ipsa communicatio & extensio facta fuerit per quoscumque Rom. Pont. prædecessores aut successores nostros, etiam Motu proprio, ac de Apost. potestatis plenitudine, ac de eorumdem Card. consilio pro tempore concessis, approbatis & innovatis; quæ omnia, ac desuper confectas Litteras, processusque habitos per easdem, quatenus præmissis in aliquo adversantur, abrogamus, cassamus & annullamus. Aut si ipsis Capuccinis, eorumque Prælatis & Superioribus, vel quibusvis aliis communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod Litteris revocatoriis, sub quacumque formula editis nullatenus, vel nisi modis & formis in hujusmodi indultis contentis parere, & ob non paritionem aliquas sententias, censuras & pœnas incurrere, aut aliàs interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apost. non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; etiam quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, exemptionibus & litteris Apost. generalibus, vel specialibus, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus concessis, quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri; & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris mentio specialis. Quæ omnia volumus nemini contra prædicta in aliquo suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 8. Volumus autem, ut Præsentium exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & alicujus Prælati Ecclesiastici, ejusve Curiæ sigillo obsignatis, eadem fides ubique, in judicio & extra illud habeatur, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 1. die 28. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 28. Januarii 1586. Pont. nostri anno 1.

XXI.

Confirmatio & ampliatio indultorum ac indulgentiarum Rosarii B. MARIÆ Virginis; Et facultatis Magistri Generalis & Vicarii Ordinis S. Dominici, in erigendis Capellis & instituendis Confraternitatibus Rosarii, pro quibus aliæ etiam gratiæ & indulgentiæ conceduntur.

Indulgentiæ hujus Confraternitatis præservatæ fuerunt à Paulo V. & comprobatæ in ejus constit. data die 20. *Septembris* 1608. *mox publicanda. De Rosario autem sive Psalterio notavi sup. in const.* 18. *Six. IV.* Ea quæ. *fol.*418. *Tom. I.*

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edit. An. D. 1586.

Beat. Mariæ Virginis merita & laudes.

Dum ineffabilia meritorum insignia, quibus Dei Genitrix Beata Virgo Maria Regina cælorum gloriosa, sedibus prælata sydereis, tamquam stella matutina prærutilat, devotæ considerationis indagine perscrutamur, & inter arcana pectoris revolvimus quod ipsa utpote Mater misericordiæ, Mater gratiæ & pietatis, humani generis amica & consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum culpa prægravantur, sedula exoratrix, & pervigil ad Regem, quem genuit, & maternis lactavit uberibus intercedit, dignum, quin potius debitum arbitramur, ut Ecclesias, & Capellas, ac Confrat. in ejus honorem erectas & institutas, gratiosis remissionem prosequamur impendiis, ac indulgentiarum muneribus decoremus, ac per Romanos Pont. prædecessores nostros, eisdem Confratribus concessas indulgentias, & privilegia, nostræ approbationis munimine roboremus easque innovemus, prout salubriùs cognoscimus expedire.

Psalterium seu Rosarium B. Virg. à D. Dominico institutum.

§. 1. Attendentes itaque quàm Religioni nostræ fructuosum fuerit S. Psalterii, Rosarii nuncupati, gloriosæ semperque Virg. Mariæ, Almæ Dei genitricis institutum, per Beatum Dominicum Ordinis Frat. Prædicatorum auctorem, Spiritu sancto, ut creditur, afflatum, excogitatum, quantaque exinde mundo provenerint, & in dies proveniant bona, & quod propterea utriusque sexus Christi fidelium Confrat. sub invocatione Rosarii ejusdem Beatæ Mariæ Virginis in diversis Orbis Ecclesiis, ac Capellis & Altaribus canonicè institutæ,

Hoc idem habetur in const. 86. P. V. Inter fol. 305. hoc Tomo.

Sodalitas Rosarii gratias & indulg. à multis Pont. obtinuit.

§. 2. Earumque Confratres ac Sorores, à quampluribus, & præsertim fel. record. Urbano IV. & Joanne XXII. ac Sixto etiam IV. necnon Innocent. VIII. & Alexandro VI. ac Julio II. & Leone X. ac Adriano VI. Clem. VII. & Paulo III. ac Julio etiam III. ac Paulo IV. & Pio etiam IV. ac Pio V. & postremo Greg. XIII, Rom. Pont. prædecessoribus nostris, ac nonnullis Sedis Apostolicæ, cum potestate Legati de latere, Nunciis, nedum confirmationem & augmentum earumdem Confraternitatum, sed etiam indulgentias, ac privilegia & indulta meritò obtinere meruerint.

Hic Pont. omnes gratias, indulgen. & indulta confirmat, & innovat.

Confirmavit etiam Paul. V. ut dixi in rub.

§. 3. Nos dictorum prædecessorum vestigiis inhærendo, ac eodem quo ipsi Prædecessores nostri, devotionis affectu divinitus excitati, necnon dilecti filii nostri Michaëlis tituli Beat. Mariæ super Minervam Presbyt. Card. Alexandrini nuncupati supplicationibus inclinati, singularum Litterarum prædictarum tenores & formas Præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, omnia & singula privilegia, immunitates, & exemptiones, concessiones, indulta, indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remissiones, ac relaxationes, omnibus & singulis Confratern. dicti Rosarii ubicumque terrarum canonicè institutis, earumque Confratr. & Sororibus, tam per dictos Prædecessores nostros & Sedem prædictam, seu illius Nuncios, cum potestate Legati de latere concessa, elargita, & confirmata, ac cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis desuper confectas Litteras prædictas, & vivæ vocis oraculo, aut aliàs quomodolibet emanatas, auctoritate Apostolica, tenore Præsentium, perpetuò confirmamus & approbamus, illaque omnia & singula prout per ipsos Prædecessores nostros, & alios prædictos concessa fuerunt, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere decernimus, omnesque & singulos tam juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Et innovat.

§. 4. Et potiori pro cautela, omnes & singulas indulgentias etiam plenarias, & peccatorum remissiones ac relaxationes, exemptiones, facultates, concessiones, aliaque privilegia & indulta prædicta, omnibus & singulis Confraternitatib. dicti Rosarii,

in

in quibusvis Ecclesiis, & Capellis, ac Altaribus ubicumque terrarum canonicè erectis, earumque Confratribus & Sororibus, necnon Officialibus & ministris eisdem modo & forma, quibus per eosdem Prædecessores nostros, & dictæ Sedis Nuncios concessa fuerunt, dicta auctoritate Apostolica de novo concedimus & innovamus, ac omnibus & singulis Confrat. Rosarii hujusmodi Confratrib. & Sororibus nunc & pro tempore existentibus suffragari debere, eosque illis perpetuò uti, potiri, & gaudere posse, decernimus & declaramus.

Facultatem instituendi Confratern. Rosarii concedit Magistro & Vicario gen. Ord. S.Dominici, & deputatis per eos.

§. 5. Et insuper ut omnibus & singulis dicti Ordinis Fratribus, per Magistrum & Vicarium generales dicti Ordinis Prædicatorum, & eorum quemlibet pro tempore deputandis, in quibusvis Civitatibus, Oppidis, Terris, & locis ubicumq; existentibus, ut in eorumdem Prædicatorum vel aliorum Ordinum, Monasteriorum, seu domorum Ecclesiis, Capellis, & Oratoriis, & etiam in sæcularibus Ecclesiis, in quibus nullæ Confraternitates ejusdem S.Rosarii, ad Dei & ejusdem B. Virginis laudem & gloriam, erigere & instituere liberè & licitè possint & valeant, plenam & liberam licentiam & facultatem, dicta Apostolica auctoritate tenore Præsentium concedimus.

Eisque sic erectis, omnes gratias & indulta aliis Rosarii Confraternit. data elargitur.

§. 6. Ac postquam erectæ fuerint, ut omnibus & singulis privilegiis, indultis, facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac relaxationibus, & gratiis quibusvis aliis ejusdem Rosarii Confratern. earumq; Confratribus ac Sororibus, per prædictos & quoscumque alios Romanos Pont. etiam prædecessores nostros, ac etiam Nos & Sedem prædictam ejusque Nuncios, & etiam de latere Legatos, hactenus quomodolibet concessis ac concedendis, & quibus Confraternitates hujusmodi, earumque Confratres, & Sorores quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum pariformiter, & æque principaliter, in omnibus & per omnia, ac perinde, ac si illis specialiter & expresse, ac nominatim concessa fuissent, uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè possint, pariter concedimus & indulgemus; ac privilegia, indulta, facultates, exemptiones, immunitates, concessiones, indulgentias etiam plenarias, ut præfertur, concessas & concessa, ad ipsas Confrat. erigendas, illarumque Confrat. & Sorores pro tempore existentes perpetuò extendimus & ampliamus.

Confratribusque alias indulg. hic enunciatas concedit.

§. 7. Ut autem animarum Christi fidelium Confraternitatum, tam erectarum quàm per Fratres deputandos hujusmodi erigendarum, easdem Confratern. ingredi volentium spirituali consolationi per amplius consulatur, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beat. Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis utriusq; sexus Confratribus singularum Confratern. Rosarii hujusmodi, tam hactenus erectarum quàm in posterum erigendarum, ut præfertur ubicumque nunc & pro tempore existentibus, & in dictis Confratern. pro tempore descriptis & describendis, itinerantibus vel navigantibus, ac servientibus totum Rosarium, infirmis verò, aut aliàs legitimè impeditis, tertiam ejus partem, devotè recitantibus, necnon temporibus debitis, & ab Ecclesia statutis, confitendi & communicandi firmum propositum habentibus, qui Capellam B. Mariæ Rosarii, in Ecclesia ipsius B. Mariæ supra Minervam de Urbe ejusdem Ordinis Prædicatorum institutam, vel alias Ecclesias, seu Capellas ubicumque dicta Confraternitas canonicè fundata fuerit, iis diebus, quibus festa mysteriorum ejusdem Rosarii celebrantur visitare, & processioni, quæ prima Dominica cujuslibet mensis fieri solet, interesse non potuerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem, auctoritate & tenore prædictis concedimus & elargimur; illisque omnes & singulas indulgentias & peccatorum remissiones, etiam plenarias aliis Confratribus & Sororibus, Capellas seu Ecclesias Rosarii hujusmodi dictis diebus visitantibus, ac dictæ processioni interessentibus, specialiter vel generaliter concessas, & in futurum concedendas, in omnibus & per omnia, perinde ac si dictas Capellas seu Ecclesias dictis diebus personaliter visitarent, & processionibus hujusmodi interessent, auctoritate & tenore prædictis communicamus, ac communicatas esse, specialiter vel generaliter, decernimus & declaramus.

Transumptis hujus Bullæ credi jubet.

§. 8. Quia verò difficile foret præsentes Litteras ad singula quæcumque loca, in quibus expediens foret deferri, volumus, & etiam Apostolica auctoritate prædicta decernimus, quod earum transumptis etiam impressis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio & extra, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Quibuscumque non obstan.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P.A. 1. die 30. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 30. Januarii 1586. Pontificatus nostri anno 1.

XXII.

Innovatio Festivitatis S. Januarii Episcopi & martyris, & sociorum ejus, die 19. Septemb. simplici officio celebrandæ.

Edita An. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam

Exordium.

Pia S. Patrum providentia institutum est in Ecclesia Dei, & posteris traditum, ut complurium martyrum insignium memoria statis diebus, solemnibusque cæremoniis, atque anniversariis sacris in cunctis Ecclesiis recolatur. Ita enim & illis honor debitus tribuitur, & fideles ad eorum imitanda exempla pro suo quisque modulo invitantur.

S. Januarii & socior. merita & laudes recensentur.

§. 1. Proinde Nos operæ pretium duximus efficere, ut sanctorum martyrum Januarii Episcopi & sociorum ejus, qui post vincula & carceres gloriosa martyrii corona propter Christi nominis confessionem sunt donati, jucundam recordationem diu intermissam renovando, plebem Dei hilaremus; cujus quidem B. Januarii sanctitatem, Deus omnipotens multis, iisque clarissimis editis miraculis ad nostram usque ætatem in Neapolitana potissimum civitate, in qua ejus corpus sepultum religiosè asservatur, celeberrimè apud omnes gentes testatam esse voluit; adeo ut non immerito, tum in divinis officiis, tum in ipso sacrificio ab universo fidelium cœtu eorum commemoratio fieri debeat, prout ante novam reformationem Romani Missalis & Breviarii fieri consueverat.

Eorumque festum die 19. Sept. singulis annis celebrari præcipitur.

§. 2. Hac igitur nostra perpetuò valitura constitutione præcipimus, ut eorumdem sanctorum Januarii & sociorum ejus dies festus, 13. Kal. Octobris, in totius Orbis terrarum Ecclesiis simplici officio de communi plurimorum martyrum celebretur; ac decernimus, ut in novo etiam quo nunc utimur, sicut antea in veteri Calendario ad eum diem sanctorum eorumdem nomina, & Simplicis nota adscribatur.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§. 3. Mandantes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisq; Ecclesiarum Prælatis in universo Orbe constitutis, ut in suis quisque Ecclesiis, Provinciis, Civitatibus, & Diœcesibus, Præsentes nostras, solemniter publicari faciant, ab omnibusque Ecclesiasticis personis, sæcularibus & quorumvis Ordin. regularibus omnino observari, licèt adno-

tatio hujus celebritatis in postremis Breviarii & Missalis reformationibus fuerit prætermissa.

Fides exemplorum.

§. 4. Volumus autem ut Præsentium exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 1. die 1. Febr.

Dat. Romæ apud S. Marcum, anno Incarnat. Dom. 1586. Kal. Februarii, Pontificatus nostri anno 1.

Publicatio.

Anno à Nativit. Dom. 1586. indict. 14. die verò 10. mensis Februarii Pont. S. D. N. D. Sixti Divina providentia Papæ V. anno 1. retroscriptæ litteræ Apost. affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valvis seu portis SS. Joan. Lateranensis, & S. Petri Principis Apost. de Urbe, necnon Cancell. Apost. & in acie Campi Floræ, per nos Joan. Freile, & Nicolaum Tagliettum S. D. N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

XXIII.

Renovatio Pontificalium Capellarum, in Basilicis, ceterisq; Almæ Urbis Ecclesiis, Dominicis Quadragesimæ, & Adventus, aliisque statis solemnibus diebus, celebrandarum.

Edita An. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Stationum consuetudo antiquissima est.

EGregia Populi Romani pietas, magnis S. Patrum laudibus celebrata, posteaquam terrarum Principis civitas Beatiss. Apostolis Evangelii lucem annunciantibus, suave Christi jugum accepit, & per Beati Petri Sedem verè caput Orbis terræ effecta, latius cœpit præsidere potestate divina, quàm dominatione terrena, præclara adhuc, singulari Dei benignitate, religiosæ antiquitatis monimenta conservat. Inter quæ vetus admodum est, ab Apost. usque ducta temporibus, sacrarum Stationum consuetudo; in quibus fidelium multitudo ad Apost. sepulchra, & fortissimorum Martyrum memorias conveniens, hymnis & canticis spiritualibus Deum in sanctis suis mirabilem laudabat, & salutaribus immaculatæ Hostiæ sacrificiis placabat, & adversus multiplices antiqui hostis oppugnationes, tamquam in castris Dei, Statione tutissima consistebat.

Romæ hanc stationum consuetudinem retinet, & observat antiquas Basilicas, & Ecclesias devotè certis temporibus visitan.

§. 1. Quem morem à majoribus acceptum, nunc etiam Roma antiquissimis Urbis Basilicis, & Martyrum Ecclesiis visitandis, statis Dominicis, aliisque solemnibus diebus, in primis verò sacro Adventus Domini, Quadragesimæ tempore, magna populi frequentia anniversaria celebritate devote observat. Nos autem, quibus pro nostra Pastorali sollicitudine, nihil optabilius est quàm animas Christo lucrari, tam pium ac salutare institutum, non solùm retinere cupimus, sed etiam ornare, ac omni Religionis officio propagare summopere studemus, his præsertim luctuosis Christianæ Reipub. temporibus, quæ ad placandam Dei iram, ad detestabiles hæreses extirpandas, ad pacem & tranquillitatem Ecclesiæ obtinendam, ad vitia & peccata hominum corrigenda, crebriora pœnitentiæ & pietatis opera, ac multiplicatas Sanctorum cum Christo regnantium preces & intercessiones maximè requirunt, sed potissimum Sanctorum omnium Reginæ, Dei nostri Genitricis, semperque Virginis Mariæ Christiani populi Advocatæ, Cæleste patrocinium desiderant.

Septem præsertim Basilicas in Urbe admodum celeberrimas

§. 2. Et verò cùm multis antiquis & religiosissimis Ecclesiis, quas majorum pietas magnifice extruxit, hæc Alma Urbs ornatissima sit, tum illæ potissimum intra atque extra mœnia positæ, septem Basilicæ, quas veteri instituto fideles, pia ac salutari peregrinatione obire solent, magnam jure optimo, non solùm apud Cives sed apud externos populos venerationem habent; sunt enim antiquitate, Religione, S. Martyrum venerandis Reliquiis, sacris indulgentiis, & deniq; mystica septenarii numeri ratione celeberrimæ; nam quemadmodum Joan. Apostolus admirabilem illam Apocalypsim septem Asiæ Ecclesiis scribens universam Ecclesiam adumbravit, quam Deus cœlestibus Spiritus sancti donis perficit, & in qua una habitat & requiescit, ita Romæ septem Ecclesiæ magno ejusdem numeri mysterio sunt institutæ, ut totius Ecclesiæ unio, & perfectio, in ipso capite unde omnium Ecclesiarum unitas dimanat, illustriùs appareret.

In quibus antiqui Pontifices divina celebrare so lebant.

§. 3. Quod cùm ita sit, sanè non possumus non dolere, numquam ferè nostris quidem temporibus, apud eas, una Vaticana excepta, Pont. Capellas celebrari, cùm tamen primarias illas Urbis Basilicas toto terrarum Orbe illustres à Summo Rom. Pont. & sacro Card. Collegio ita interdum adiri debere, ut ibi quoque divina Missarum officia solemniter fiant, & ipsarum Ecclesiarum majestas, in quibus divinæ gratiæ redundant, & Pont. officii ratio, & majorum nostrorum exempla id à Nobis omnino requirere videantur. Notum est enim ex Ecclesiasticæ antiquitatis monimentis, veteres illos S. Pont. prædecessores nostros, in his Basilicis frequenter admodum divina officia, cum Clero & Populo obivisse; quod duorum præsertim Beat. Pontificum quos ob sanctitatem & rerum gestarum gloriam meritò magnos appellamus, Leonis & Gregorii sermones complures, divina quadam spiritus eloquentia pleni, inter ipsa Missarum solemnia ad populum habiti, apertè declarant.

Hic itaque Pont. ad ipsarum Basilicarum venerationem & populi devotionem augendam in eisdem Basilicis solemnes Missarum Capellas Pontificales, in futurum celebrari decernit, uno ex Card. Missam cantante.

§. 4. Quare cùm septem sint, Paschali connumerata, Quadragesimæ Dominicæ & rursum quatuor illæ Adventus, cùm Natali, Circumcisione, & Epiphania Domini, septenarii item numerum conficiant, inquibus omnibus celebritatibus Capellæ, in Apost. Palatio, aut in Basilica Vaticana, de more fieri solent, decrevimus de consilio Venerabilium fratrum nostrorum, verbo cum eis ea de re in Consistorio nostro secreto maturè facto, ad Dei & Sanctorum gloriam, & Ecclesiarum ipsarum venerationem, ac fidelis populi devotionem augendam, senectuti nostræ nequaquam parcentes, sed Pastoralis officii munus exequentes, tametsi gravissimis pro universæ Ecclesiæ curâ, occupationibus distineamur, in eisdem Basilicis solemnes Missarum Capellas facere, uno ex S. R. E. Cardin. Missam celebrante, idq; quotiescumq; in eisdem Basilicis Capella Pont. fiet, ritu perpetuo observabitur. Sermo item tempori accommodatus, ad divinas Sanctorumq; laudes prædicandas, & audientium pietatem inflammandam, de more, semper habebitur, ut duplicatio septenarii numeri, sacrosancta sacrificia, & septem capitalium peccatorũ veniam, & septiformem S. Spiritus gratiã Christiano populo à Deo impetrent.

§. 5. Ad quas quidem venerandas Basilicas, ut commodius & decentius adiri possit atque ut in eis frequentius celebrandis populi religio augeatur, jam vias latas & directas patefecimus.

Et ideo ad dictas Basilicas vias aperuit, ut dicitur etiam inf. in const. 66. Decet. Et modo in locum Ecclesiæ S. Sebastiani ad hujusmodi celebrationes commodè Ecclesiam S. Mariæ de Populo sub rogat.

§. 6. Ceterùm cùm Ecclesia S. Sebastiani Mart. vetustissima illa quidem, & religiosissima, cùm propter loci distantiam, tum etiam angustiam, aliaque incommoda, minus idonea sit ad Pont. Missarum celebrationem: decrevimus in ejus locum Ecclesiam S. Mariæ, quæ de Populo dicitur, substituere, non solùm amplitudine & loci commoditate opportunam, sed magna etiam Religione venerabilem, sæpe enim & pluribus locis ad sanctissimam illam gratiarum Matrem, & misericordiæ parentem recurrendum est, ut ubi multa illius clementiæ extant monimenta, precibus nostris invocata, pro populo oret, pro clero interveniat, & pro devoto fœmineo sexu intercedat. Nec verò Ecclesiæ S. Sebastiani sua privilegia & indulgentias adimimus, quæ etiam in altera novam Ecclesiam visitatione, quas pia multorum fide

lium devotio lustrare solet, suo loco atque ordine permanebit. At verò Ecclesiæ S. Mariæ de Populo, easdem ita indulgentias concedimus, quemadmodum nec ulla stationum translatione aut mutatione, in Quadragesima sive in Adventu, ceterisque diebus quicquam detrahimus, sed gratias gratiis cumulamus, ut apud plures Ecclesias, majore pietatis zelo, Deo, & sanctis ejus honor & cultus tribuatur. Ipsas verò Pontificales Capellas hoc ordine distribui volumus.

Capellarumque in dictis septem Ecclesiis celebrandarum ordinem hic subnectit.

§. 7. In Quadragesima, Dominica prima ad S. Mariam de Populo, secunda ad S. Paulum, tertia ad S. Laurentium extra muros, quarta ad S. Crucem in Hierusalem, quinta ad S. Mariam majorem, sexta in Palmis ad S. Petrum, Dominica Paschæ ad S. Joan. in Laterano, ubi populo solemniter benedicemus. In Adventu verò, Dominica prima ad S. Laurentium, secunda ad S. Joannem, tertia ad S. Crucem in Hierusalem, quarta ad S. Paulum, in Natali Domini ad S. Mariam majorem, ad præsepe Domini more antiquissimo, in Circumcisione Domini ad S. Mariam de Populo, in Epiphania ad S. Petrum.

Aliasque Capellas aliis festivitatibus Sanctorum, quorum nomini ipse Basilicæ dicatæ Deo sunt, celebrari jubet.

§. 8. Præterea cùm festi anniversarii dies advenerint, sanctorum illorum, quorum nomine Basilicæ ipsæ Deo dicatæ sunt, apud eas pariter Pont. Capellas faciemus; nimirum in Assumptione B. Virginis ad S. Mariam majorem, de more; in ejus Nativit. ad S. Mariam de Populo, in Inventione S. Crucis ad S. Crucem in Hierusalem, in Natali S. Petri in Basilica ejus Vaticana, in Conversione S. Pauli in ejus Basilica, in Natali S. Jo. Baptistæ in Basilica Lateranensi, in die festo S. Laurentii martyris in ejus Basilica extra mœnia. Missam item Annunciationis Beat. semper Virgin. Mariæ, Pont. Capellam faciemus apud Ecclesiam S. Mariæ supra Minervam, dotesque de more pro maritandis puellis distribuemus; in tribus verò celebritatibus, hoc est, in die Ascensionis Domini, quo etiam die Rom. Pont. populo solemniter benedicit, item Pentecostes, & omnium Sanctorum, Pont. Capellæ fient in Basilica S. Petri; in die verò festo Sacratissimi Corporis Christi post Missam solemnem, quæ de more in Capella Palatini habebitur, erit Pont. processio, & sacrosanctæ Eucharistiæ repositio in eadem Basilica Vaticana; ceteris Festis solemnibusque diebus, Missæ in Capella Palatii Apostolici, de more celebrabuntur.

Aliamquoq; Capellam in prima die Quadrag. in Ecclesia S. Sabinæ Card. Majore Pœnitentiario Missam cantāte celebrare, cineresq; per ipsum Pontif. benedici, & spargi discernit.

§. 9. Ut igitur hunc sacrum, solemnemque ritum Pont. Capellas apud nobilissimas Basilicas celebrandi, sanctissimorum Pont. prædecessorum nostrorum vestigiis insistentes, & venerandæ vetustatis memoriam renovantes, felicius ac religiosius inchoemus, quarta proxima feria in capite jejunii Ecclesiam S. Sabinæ mart. non modò de more superiorum Pont. adibimus, sed Card. Majore Pœnitentiario, ut mos est Missæ sacrum faciente unà cum Vener. fratribus nostris S.R.E. Card. in eadem Ecclesia consistemus, sacrosque cineres à Nobis, solemni more, benedictos, supra capita ad pœnitentiæ testificationem spargemus; ac deinde sequentibus Dominicis diebus, ad Basilicas & Ecclesias supra notatas, Missarumq; celebrationem cum sacro Card. Collegio, & aliorum Prælatorum præsentia conveniemus; idemque suo tempore in Adventu ceterisque festis diebus, Deo auctore præstabimus. Quem ritum statum atque solemnem, & Nos quamdiu disponente Domino vixerimus, perpetuò annis singulis observare statuimus, & à Successoribus nostris servari optamus, ac sanè etiam pro eorum pietate, & rei condecentia speramus.

Hortatur etiam Christi fideles, ut in tempore Quadrag. in jejunio, & lacrymis convertantur ad Dominum.

§. 10. Quod igitur ab omnibus Christi fidelibus acceptabili Quadragesimæ tempore, quod jam advenit, ubiq; terrarum faciendum est, ut in toto corde suo, in jejunio, & lacrymis convertantur ad Dominum, id quidem Romæ ubi Religionis est domicilium, ubi sacrarum indulgentiarum thesauri uberius dispensantur, ubi innumerabilium Martyrum, quorum sacra corpora apud Nos magno Dei munere requiescunt, peculiari patrocinio sublevamur, multo certe impensius & devotius faciendum est, atque, ut re ipsa fiat, pro nostra erga hanc Almam Urbem paterna & præcipua charitate, omnes in Domino, etiam atque etiam hortamur, zelo incensi domus Dei, quam decet sanctitudo, Satanæ astutias non ignorantes.

Stationalesque Ecclesias verè pœnitentes, & castè, pieque visitent.

§. 11. Illud quoque vehementiùs admonemus, ut omnes & singuli stationales Ecclesias, cum omni timore & tremore, ut verè penitentes, castè & piè adeant, nemini dantes ullam offensionem; ne illis in locis, iisque diebus, quibus aliorum temporum culpæ, piis operibus & castis jejuniis redimendæ sunt, inter ipsa martyrum sepulchra Deus ad iracundiam magis provocet, sed contra potius hujus Civitatis pœnitentia, eleemosynis, orationibus, sanctorumque intercessionibus placatus Pater misericordiarum Deus, Nobis & cunctis populis curæ nostræ commendatis (omnes enim unum sunt in Christo) propitius & placabilis efficiatur, & quorum fides Apostolico ore laudata est in universo mundo annunciatur, eorum etiam modestia & disciplina ad pietatis & sanctitatis exemplum omnibus nationibus proponatur.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1586. 6. Idus Febr. Pontific. nostri anno 1. — D. P. A. 1. die 13. Feb.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. — Papa subscr.

Cardin. subscriptiones.

Ego Jac. Card. Sabellus Episc. Portuen.
Ego Jo. Anton. Episc. Tusc. Card. S. Georgii.
Ego Jo. Franc. Card. de Gambara, Prænestin.
Ego M. S. Card. ab Altaemps.
Ego Inn. Avalus Card. de Arag.
Ego M. Antonius Card. Columna.
Fr. Michaël Bonellus Card. Alex.
Nic. Card. de Sens.
Jul. Ant. Card. S. Severinæ.
P. Card. Cæsius.
Ego Hier. Card. Rusticucius.
Ego Jo. Hier. Card. Albanus.
Ego Hier. Card. Simoncellus.
P. Card. Deza.
Ego Jo. Ant. Card. SS. Quatuor.
Ego Jo. Bapt. Card. S. Marcelli.
Ego Aug. Card. de Verona.
Ego Vin. Card. Montis Regalis.
Ego Scipio Card. Lancellottus.
Ego Vincen. Card. Gonzaga.
Ego Jo. Bapt. Card. Castruccius.
Ego Fed. Card. Cornelius.
Ego Hippolytus Card. Papien.
Ego Dominicus Card. Pinellus.
Ego Decius Card. Azzolinus.
Ego Hip. Card. Aldobrandinus.
Phil. Vast. Card. Cam.
Alex. Card. Montaltus.

Publicatio.

Anno à Nativitate D.N. Jesu Christi 1585. indict. 14. die verò 15. mensis Febr. Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Sixti divina providentia Papæ V. anno 1. retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt ad valvas S. Jo. Lateran. & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per nos Callistum Brunettum, & Jo. Freile ejusdem S. D. N. Papæ Curs.

XXIV.

Lauretani Oppidi Provinciæ Picenæ, in Civitatem sublimatio, ejusque Collegiatæ Ecclesiæ, in Cathedralem & Episcopalem erectio.

SIXTUS

Edita A. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SummiPont. auctoritas Episcopales Eccl. instituendi & causa hujus institutionis.

PRo excellenti præeminentia Sedis Apost. in qua post Beatum Petrum Apost. Principem, quamvis imparibus meritis, pari tamen auctoritate, constituti sumus, in exiguæ militantis Ecclesiæ agro, novas Episc. Sedes, Ecclesiasq; plantare dignum arbitramur, ut per hujusmodi novam plantationem, popularis augeatur devotio, divinus cultus effloreat, & animarum salus subsequatur, ac humilia loca dignioribus titulis, & condignis favoribus illustrentur, necnon propagatione novæ Sedis, honoratique Præsulis assistentia & regimine, cum Apostolicæ potestatis plenitudine, & orthodoxæ fidei profectu & exaltatione, Populi ipsi, propositum eis æternæ felicitatis præmium faciliùs valeant adipisci.

Lauretanæ Ecclesia laudes.

§. 1. Considerantes itaque Oppidum Lauretanum in Provincia Piceni situm nullius Diœcesis, Sedi Apostolicæ immediatè subjectum, in toto Orbe celeberrimum, & in eo unam insignem collegiatam Ecclesiam sub invocatione B. Mariæ Virginis Dei Matris fundatam excellere, in cujus medio inest illud sacrum cubiculum divinis mysteriis consecratum, in quo Virgo Maria nata fuit, & ibidem ipsa ab Angelo salutata, Salvatorem mundi de Spiritu Sancto concepit, ministerio Angelorum illuc translatum, & ad dictam Ecclesiam ob miracula quæ in dies Omnipotens Dominus, intercessione & meritis ejusdem B. Mariæ Virginis in eodem cubiculo operari dignatur, Christi fideles ex omnibus mundi regionibus, devotionis peregrinationis causa confluere.

Lauretani Oppidi in Civitatem sublimatio, ejusque Ecclesiæ in Cathedralem & Episc. erectio.

§. 2. Et propterea cupientes, Oppidum & Ecclesiam hujusmodi dignioribus titulis & nominibus decorare, habita super hoc cum Fratribus nostris deliberatione matura, de eorum consilio & assensu, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad ejusdem Omnipotentis Dei laudem & gloriam, & ipsius B. Mariæ Virginis honorem, necnon Christi fidelium devotionis augmentum, Oppidum in Civitatem Lauretanam nuncupandam, Ecclesiam verò in Cathedralem, sub eadem invocatione pro uno Episcopo Lauretano nuncupando, qui jurisdictionem Episcopalem habeat & exerceat in spiritualibus, cum mensa Episcopali, arca, sigillo, aliisque insignibus & honoribus & privilegiis, quibus alii Episcopi, de jure vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet in eisdem spiritualibus utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri & gaudere quomodolibet possunt, Apostolica auctoritate tenore Præsentium, perpetuò erigimus & instituimus, illasque sic erectas, necnon Episcopum Lauretanum pro tempore existentem, ac ipsius Ecclesiæ Capitulum, dictæ Sedi immediatè perpetuò etiam subjicimus, & sub protectione Beatorum Petri & Pauli Apostolorum suscipimus. Necnon cùm nuperrimè unionem olim de Ecclesia Recanatensi & Ecclesia Maceratensi eadem auctoritate perpetuò factam, de consilio & potestatis plenitudine similibus dissolverimus, & Venerabilem fratrem nostrum Galeatium Episcopum Maceratensem à vinculo quo dictæ Ecclesiæ Recanatensi cui tunc ratione unionis hujusmodi præerat, tenebatur, absolverimus ac in dicta Ecclesia Recanatensi nomen & titulum Cathedralis, necnon Sedem, dignitatem, & mensam Episcopales suppresserimus, ipsamque Ecclesiam Recanatensem in Collegiatam reduxerimus, Civitatem tamen Recanatensem titulum & denominationem civitatis propterea non amisisse, ita ut illius inhabitatores, cives denominari, & privilegiis civium uti possent, decernendo Castrum Ficardi ab Anconitana, & S Mariæ in Casciano ab Auximana, & Montis Luponi oppida, à Firmana Diœcesibus, quibus in spiritualibus subjecta sunt, auctoritate & tenore præmissis, similiter perpetuò dismembramus, dividimus & separamus, illaque sic dismembrata & separata, ac eorum incolas & habitatores, ab omni jurisdictione & potestate & subjectione Anconitan. & Auximan. ac Firman. Episcoporum pro tempore existentium, necnon solutione decimarum eisdem Episcopis per eos debitarum, ex tunc de cetero facienda, itidem perpetuò eximimus & liberamus.

Diœcesis designatio.

§. 3. Necnon ipsa, ac civitatem Recanatensem prædictam, illiusque & Castri Ficardi, ac oppidorum prædictorum territoria, pro Diœcesi dicti Episcopi Lauretani; illos verò, necnon Civitatis Lauretanæ Ecclesiasticas personas pro clero, & habitatores pro populo, auctoritate & tenore præmissis, similiter perpetuò concedimus & assignamus.

Dotis duorum mill. scut. pro Lauretano Episcopo assignatio.

§. 4. Ac pro Episcopi Lauretani pro tempore existenti, dote, quam summam duorum millium scutorum dictæ Provinciæ constituere debere declaramus, omnia & singula fructus, reditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta, in quibusvis rebus & actionibus, & ubique locorum consistentia & provenientia, & ad quamvis summam ascendentia dictæ mensæ Episcopalis Recanatensis sic suppressæ & extinctæ, & quæ ad illam quomodolibet spectant & pertinent, ac ante illius suppressionem & extinctionem hujusmodi quovis jure spectabant & pertinebant, spectareque & pertinere poterant, necnon Castri Ficardi, & oppidorum territoriorum hujusmodi decimas Anconitan. Auximan. & Firman. Episcopis solvi solitas, residuum verò dictorum duorum millium scutorum pro dote dictæ Ecclesiæ Lauretanæ constitutorum hujusmodi, ex tot prædiis & possessionibus dictæ domus Lauretanæ per dilectum filium nostrum Philippum S. Angeli in foro piscium Diac. Card. Vastavillanum nuncupatum, dictæ domus Protectorem ejus arbitrio declarandis & assignandis, etiam perpetuò concedimus & assignamus.

Dignitatum ejusdem Ecclesiæ distinctio.

§. 5. Necnon in dicta Ecclesia Lauretana, in qua unus Archipresbyteratus, qui ante erectionem hujusmodi inibi principalis existebat, pro uno Archipresbytero, ac una Præpositura, pro uno Præposito, ac unius Decanatus dignitates, pro uno Decano necnon duodecim Canonicatus, & totidem præbendæ pro duodecim Canonicis, ac etiam duodecim Beneficiatis, & totidem clericatus, nuncupata perpetua simplicia beneficia, pro totidem personis eidem Ecclesiæ Lauretanæ deservientibus, erecta & fundata existunt. unum Archidiaconatum, qui inibi dignitas major post Pontificalem Ecclesiam pro uno Archidiacono, qui in choro & Capitulo ipsius Ecclesiæ Lauretanæ, ac processionibus aliisq; actibus capitularibus primum locum, ac primam vocem, ante obtinentes alias dignitates prædictas habeat, auctoritate & tenore præmissis, etiam perpetuò erigimus & instituimus. Ac Præpositurae in Primiceriatum pro uno Primicerio, Decanatus verò dignitatum hujusmodi denominationes, in Thesaurariam, pro uno Thesaurario commutamus; necnon Archipresb. secundam pro uno Archipresb. qui secundum, & Primiceriatum tertiam pro uno Primicerio qui tertium ac Thesaurariam quartā inibi dignitates uno Thesaurario, qui quartum locum in choro, Capitulo, processionibus & actibus prædictis aut Canonicos prædictos habeant, necnon Canonicatus & præbendas, ceteraque beneficia prædicta, aliàs juxta collationes & provisiones de illis eorum possessoribus factas, pro Capitulo ejusdem Ecclesiæ Lauretanæ remanere declaramus.

Jurispatronatus ad præsentandum Archipresb. reservatio pro hujus Pont.

§. 6. Ac insuper Motu proprio non ad alicujus desuper nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate Familiæ nostræ de Perettis de Monte alto juspatronatus, & præsentandi personam idoneam ad Archipresb. prædictum, quoties illum, per obitum aut resignationem, vel aliàs quovismodo, etiam apud Sedem prædictam vacare contigerit. Episcopo Lauretano pro tempore existenti, per eum ad præsentationem hujusmodi instituendam, auctoritate & tenore prædictis pariter perpetuò reservamus, concedimus & assignamus.

§. 7.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus sive nostra de non tollendo jure quæsito, ac quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Lauretan. Recanaten. Maceraten. Auximan. Anconitan. & Firman. Ecclesiarum prædictarum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia, roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, illis earumq; Præsulibus, Capitulis & personis, sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam motu simili & consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si ad verbum insererentur, Præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresso, ceterisque quibuscumque motu simili derogamus.

Nulli ergo &c.

D. P. A. 1. die 17. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Domin. 1586. 16. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 1.

XXV.

Approbatio Congreg. Cleric. Regularium Ministrantium infirmis, in Hospitalibus & extrà degentib. Romæ nuper institutæ, cum habitus assignatione.

Ista Congreg. sibi Regulam constituit, quam confirmavit, & privilegia concessit Greg XIV. inf. in ejus const. 17. Illius. *Et eam postea declaravit, & reformavit Clem. VIII. inf. in sua const.* 75. Superna *fol.* 119. *Tom.* 3.

Quod Clerici professi in hac Congreg. ad Sacerdotium destinati, possint in Domibus novitiatuum, vel aliis distinctis Domibus habitare, & donec Presbyteri ordinentur, ac illarum perpetuis reditibus vivere, indulsit Sanct. D. N. Urbanus VIII. ut in constit. 10. *Sacrosanctæ.* inf. in tom. 4. Et de electione Præfecti Generalis, Consultorum, & Arbitri horum Clericorum statuit in alia const. 75 *Romanus.* d. tom. 4.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Institutio Societatis Ministrantium infirmis.

Ex omnibus Christianæ charitatis officiis, quibus æterna salus per gratiam Dei comparatur, illa Redemptori nostro J. C. vel maximè placere credimus, per quæ pauperes Christi infirmi, & Hospitalibus existentes, in necessitatibus suis spiritualibus & corporalibus adjuvantur. Quod genus officii dilectus filius Camillus de Læliis Presbyter Theatinæ Diœcesis & alii ejus socii, quam Deo gratum, & saluti animarum necessarium esse intelligentes, hisce diebus erga pauperes Christi, in Hospitalibus Urbis nostræ existentes, non minori affectu, quàm mater erga quem unicè educavit filium demonstrarunt, quotidie hoc modo cum omni qua decet mansuetudine & charitate ad patientiam, alios ad sacramentorum Ecclesiasticorum susceptionem commonendo, alios in articulo mortis constitutos consolando, & denique ad bene moriendum die noctuque hortando demonstrare non cessant. Idemque præstare intendunt, tempore etiam, quod absit, pestilentiæ.

Petitio confirmationis à Papa.

§. 1. Hi itaque Camillus & socii, insimul & in communi sub paupertate, castitate & obedientia, ita tamen, ut voto adstricti non sint vivere, & Altissimo ac ejus pauperibus famulari, proponentes, unam inter se Societatem seu Congregationem, sub vocabulo seu nomine Ministrantium infirmis, cujus principale institutum est, speciali quodam charitatis fervore, infirmis prædictis inservire, sub nostro & Sedis Apostolicæ beneplacito inierunt, sperantes ex hoc multis incommodis & periculis, in quæ sæpenumero dicti infirmi ob defectum talium ministrorum inciderunt, obviam iri, ac salutem animæ & corporis multaque Christi fidelibus commoda parari.

Confirmatio dictæ institutionis.

§. 2. Nos eorum supplicationibus inclinati, ac de hujusmodi pio proposito, & vivendi modo, quo ipsi intendunt uti, plenè, etiam ex relatione dilectorum filiorum nostrorum S. R. E. Card. super consultatione & causis Episcoporum ac regularium, ac visitatione Apost. deputatorum informati, ex certa nostra scientia, Congreg., sub vocabulo seu omnine Soc. Minist. infirmis, per unum majorem Ministr. seu Superiorem (qui Presbyter esse, ac per eamdem Congreg. de triennio in triennium per majorem partem suffragiorum eligi debeat) regendam & gubernandam, Apost. auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus & confirmamus, supplentes omnes & singulos, tam juris quàm facti defectus, si qui intervenerint in eisdem.

Licentia eleemosynas colligendi in Urbe, ministrandique infirmis & audiendi eorum confessiones &c.

§. 3. Et quia dicta Congreg. proprietate rerum temporalium carere instituit, Nos pariter Camillo & præfatis, ac pro tempore existentibus ipsius Congreg. sociis, & aliis ab eis deputatis & deputandis, quod eleemosynas ubicumque, præterquam intra Ecclesias, Monasteria & pia loca, colligere, ac in dictæ Congreg. communes usus convertere, Vicarii Urbis, seu cujusvis alterius licentiâ desuper minime requisitâ. Dictaque pietatis opera erga quoscumque infirmos, in quibuscumq; Hospitalibus, seu aliis dictæ Urbis locis à dictorum Hospitalium, seu locorum præfectis, vel administratoribus vocati, seu de eorum licentia vel consensu exercere, ipseq; Superior vel major Minister, qui, ut præfertur, Presbyter esse debet, & alii ejusdem Congreg. Presbyteri, dummodo aliàs sint idonei, & ab Urbis Vicario approbati, infirmorum & ægrotantium, in dictis hospitalibus & locis existentium confessiones audire (sine præjudicio eorûdem Hospital. aut locorum, vel eorum Officialium, seu administratorum) liberè & licitè valeant, tenore præsentium facultatem concedimus & indulgemus. Ita tamen, ut tam Superior quàm alii dictæ Congregat. socii, ipsius Congregat. instituta, & ordinationes jam factas & pro tempore faciendas, (dummodo illa, quamdiu ab Apostolica Sede approbata non fuerint per ipsius Congregat. Protectorem revisa & approbata sint) in communi, ex dictis piorum eleemosynis vivant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis; ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 1. die 18. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 18. Martii 1586. Pontificatus nostri anno 1.

Sequitur assignatio Habitus.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Petitio Habitus.

Cum nos nuper &c. ut supra. Ipsique Camillus & socii pro feliciori dictæ Societatis, seu Congregationis directione piè desiderent, sicuti eorum institutum ab aliis distinctum est, ita eorum habitum ab aliis distingui.

Habitus concessio.

Ad hoc vid. Bullas in rubricis.

§. 1. Nos tenores dictarum Litterarum Præsentibus pro expressis habentes, de consilio dilectorum filiorum nostrorum S. R. E. Card. super statu Regularium dicta auctoritate deputatorum, Camillo & aliis prædictis, ac pro tempore existentibus Superiori, & personis dictæ Congregationis, Crucem ex crassiori panno fulvi coloris, (qui vulgò Tanè appellatur) super eorum vestibus à latere dextero perpetuò deferendi licentiam & facultatem, aucto-

auctoritate Apostolica tenore Præsentium concedimus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis; ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 1. die 26. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 26. Junii 1586. Pontific. nostri anno 2.

XXVI.

Confirmatio constitutionis Pii V. de non infeudandis & alienandis Castris & locis S.R.E.

Hanc const. Pii V. habes sup. Admonet. *ubi ejus extensiones & declarationes tibi indicavi. Et hic Pont. die 16. Jan. 1589. ex decreto in Consistorio habito, (quod hic ponere non curavi) declaravit sub d. Bulla Pii V. comprehendi etiam gubernia locorum Sedis Apost. ultra triennium, affirmans idem statuisse Greg. XIII.*

Vide addita ad const. 1. Leon. I. sup. tom. 1. pag. 6.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1586.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus confirmationis Bullæ Pii V.

QUanta Apostolicæ Sedis dignitati detrimenta, & ejus subditis incommoda ex Civitatum, Terrarum, & locorum Status Ecclesiastici distractione obvenerint, assidua mentis nostræ cogitatione revolventes, Pastoralis sollicitudinis Nobis divinitus commissæ zelo urgemur illorum conservationi solertioris diligentiæ studio incumbere, & quæ propterea à Prædecessoribus nostris maturo consilio, ac optima ratione sunt sancita, approbationis nostræ robore communire. Aliàs siquidem à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore nostro, emanarunt litteræ tenoris subsequentis. Pius Episcopus &c.

Omittitur tenor hujus constit. quia habetur supra fol. 166.

Confirmatio ejusdem Bullæ editæ à Greg. XIII.

§. 1. Et deinde piæ memoriæ Gregor. Papa XIII. etiam prædecessor noster, litteras prædictas, Apostolica auctoritate approbavit & confirmavit, prout in ipsius Gregorii prædecessoris litteris desuper confectis plenius continetur.

Confirmatio dictæ const. Pii V. nunc editur ab isto Pont.

§. 2. Quocirca ne Litteræ Pii prædecessoris hujusmodi labentis temporis cursu valeant labefactari, sed eo validiùs subsistant, quo multiplici firmitatis vinculo sæpius fuerint stabilitæ, vestigiis ipsorum prædecessorum inhærendo easdem litteras Pii V. prædecessoris, & in eis contenta quæcumque ex certa scientia nostra, auctoritate prædicta tenore Præsentium approbamus & confirmamus, ac etiam innovamus, easque inviolabilis firmitatis robur obtinere, ac perpetuò observari debere volumus & mandamus. Nulli ergo &c.

D.P. An. 1. die 18. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. 1586, 15. Kal. Aprilis, Pont. nostri anno 1.

Publicatio.

Anno à nativitate D. 1586. indict. 14. die verò 1. mensis Aprilis, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D.N.D. Sixti divina providentia Papæ V. anno primo, retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valvis seu portis Basilicarum S. Joan. Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ per nos Catherinum Menandi, & Nicolaum Tagliettum S.D.N. Papæ Curs.

Alex. Parabiac. Mag. Curs.

XXVII.

Annuorum redituum concessio Archiconfraternitati Beatæ MARIÆ Virginis Confalonis de Urbe, nuncupatæ, cum facultate ubique eleemosynas colligendi, ad Christianorum redemptionem ab infidelium captivitate.

Hoc piissimum redemptionis opus huic Archiconfraternitati delegavit Greg. XIII. ut in sua const. 69. Christianæ. *Et alia quæ eamdem concernunt Archiconfraternitatem, attende sup. in ejusdem Greg. const. 38.* Pastoris.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita A. 1586. & 15[illegible]

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

CUm benigna mater Ecclesia filios suos, qui in teterrima infidelium captivitate constituti, non solùm corporum, sed etiam animarum discrimen patiuntur, adeò intimis misericordiæ suæ in visceribus complectatur, ut pro illis in libertatem reducendis, facultates suas libenter exponat, sacrisque rebus & prætiosis vasis materna liberalitate non parcat. Nos qui ipsius Ecclesiæ administrationem curæ nostræ divina dispositione commissam gerimus, magnopere adstrictos esse cognoscimus, ut eorumdem Captivorum, qui in baptismatis fonte Christum induerunt, templumque, Dei facti sunt, miserandis calamitatibus & tormentis, quibus in odium Christiani nominis sævissimè excruciantur condolentes, illorum libertatem dilectione ac religione ipsa procuremus, & quæ propterea piè facta fuisse comperimus, ut firmiora perdurent, confirmanda & innovanda fore censeamus; ac ne tam pium opus quod ceteris corporalibus misericordiæ operibus antecellit, & in quo uno ferè omnia quasi per compendium simul exercentur, necessariis subsidiis deferatur operarias manus interponendas, Christique fidelibus agros uberes, in quibus charitatis semina mittant, messem in regno cœlorum amplissimam expectaturi, toto cordis affectu offerendos esse judicavimus, illos spiritualibus muneribus, indulgentiis videlicet, & peccatorum remissionibus invitantes, ut ad tantæ & tam salutaris operationis exercitium vehementiùs excitentur, promptioresque reddantur, & piis eorum eleemosynis redempti, gratiarum Deo referant actiones.

Greg. XIII Redimendorum captivorum [illegible] tus Ecclesia[illegible] ti i opus in Urbe instituit, & Ar chiconfraternitati Confalonis com misit, ut in jus Bulla ci in rub.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Gregorius Papa XIII. prædecessor noster, qui miserorum Captivorum, & præsertim eorum, qui suæ & Sedis Apostolicæ temporali ditioni subjecti erant oppressionibus, ne languescente carnis infirmitate, ac verbi Dei prædicatione, & sacramentorum solatio destituti, desperationi succumbentes, ad susceptæ in baptismo fidei desertionem (uti non raro, proh dolor, solet contingere) inducerentur, succurrere volens, redimendorum Captivorum opus jam diu in alia Orbis loca diffusum, etiam in Alma Urbe salubriter instituit, illiusque onus universum, quod magnum esse intelligebat, curæ & sollicitudini venerabilis Archiconfrat. Confalonis Gloriosissimæ Virg. MARIÆ, antiquitate & nobilium virorum copia admodum insignis, Motu proprio imposuit; ad hoc ut ipsa Archiconfr. illiusq; Custodes & Confratr. pro tempore existentes, quoscumq; Christi fideles dictæ Urbis, ac Provinciarum, Civitatum, Terrarum & locorum dictæ ditioni mediatè & immediatè subjectorum, in dira infideliū servitute detentos redimerent, eleemosynas ve & oblata quæcumq; in omni loco eidem ditioni ut præfertur subjecto, quærerent & acciperent, prout in ejusdem Prædec. litteris desuper confectis pleniùs continetur.

Quæ sedulo tam pio operi studere cœpit.

§. 2. Cùm autem, sicut accepimus dilecti filii, Magister Hieronymus Avila Juris utriusque Doctor, litterarum Apostolicarum Corrector & Abbreviator, ac in utraque Signatura nostra Referendarius & Prælatus noster domesticus, Paulus Matthæius, Carolus de Maximis, & Ulysses Lancerinius Patritii Romani, moderni ipsius Archiconfraternitatis Custodes, & alii Confratres maximo pietatis zelo ducti in hujusmodi tam pio opere se pro viribus exercere intendentes, ac eorumdem Captivorum nedum liberationem, sed etiam spiritualem consolatio-

nem

nem & animarum salutem quærentes, Redemptores inter quos duos Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum nuncupatorum professores, qui non solum Captivos redimerent, sed illos spiritualiter eorum confessiones audiendo, & sacramenta Ecclesiastica illis ministrando juvare, afflictis solatium præbere, debiles in fide consolidare, dubios & vacillantes confirmare, & eos qui doctrina indigerent erudire, ac denique ubi majus periculum immineret, ibi sese diligentiores Christi ministros exhibere possent & deberent, Algerium de ipsius prædecessoris licentia miserunt. Illi autem profecti, ac de eorumdem Captivorum libertate, & animarum salute solliciti, verbo & exemplo eos illuminantes, multa, ad proximorum utilitatem & ædificationem, ac fidei Catholicæ exaltationem, Domino cooperante, in medio nationis pravæ & perversæ fecerunt; qui demum pestis contagione affecti cum maximo Captivorum gemitu & dolore ac lacrymis, obdormiverunt in pace.

Hic Pont. dictam institutionem Redemptionis captivorum confirmat.

§. 3. Nos igitur, illius qui sui preciosissimi sanguinis effusione genus humanum de manibus adversarii quærentis quem devoret, eripere dignatus est, exemplo edocti, ac de Statu filiorum, more pii patris cogitantes, cupientesque ut hujusmodi Redemptionis opus, etiam in Urbe, & toto Statu Ecclesiastico hujusmodi sic feliciter inceptum, ab eisdem Custodibus & Confratribus in Domino provehatur, ipsique Custodes & Confratres, Redemptores ac alios Religiosos ad easdem infidelium partes proficisci faciant, ne filii Status Ecclesiastici in servitute degentes, qui alios concaptivos de tenebris & umbra mortis educi quotidie vident, se solos ibi perpetuæ oblivioni traditos & derelictos existiment, Custodes & Confratres prædictos, eorumque singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac litterarum Gregorii prædecessoris, hujusmodi tenores etiam veriores, Præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad Custodum & Confratrum prædictorum, seu alicujus eorum, aut alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, ac scientia nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Institutionem & erectionem Redemptionis Captivorum hujusmodi per eumdem Prædecessorem, ut præfertur factas, Apostolica auctoritate, tenore Præsentium approbamus & confirmamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes & singulos, tam juris quàm facti defectus, si qui intervenerunt in eisdem, supplemus. Et nihilominus hujusmodi opus Redemptionis Captivorum, in dicta Urbe, totoque Statu Ecclesiastico, ut præfertur, mediatè & immediatè subjecto, quod Redemptio Captivorum Sedis Apostolicæ, & Status Ecclesiastici, mediatè & immediatè subjecti Archiconfraternitatis Confalonis nuncupetur, de novo auctoritate & tenore prædictis perpetuò erigimus & instituimus.

Curamque dictæ Redemptionis eidem Archiconfraternitati iterum concedit.

§. 4. Illudque sic erectum & institutum solerti curæ & sollicitudini ejusdem Archiconfraternitatis, quam singulari dilectione prosequimur, & cujus Confratres laudabiles charitatis effectus continuò producere non cessant, committimus & demandamus. Ita quod ipsius Archiconfraternitatis, nunc & pro tempore existentes, Custodes & Confratres, ac ab eis deputati, quoscumque Christi fideles ejusdem Status, in infidelium servitute detentos redimere, & propterea in dicta Urbe ac omni, & quocumque alio loco dictæ ditioni mediatè, & immediatè subjecto, eleemosynas, & oblata quæcumque quærere, & accipere.

Facultatem deputandi quæstores in Statu Ecclesiast. ad colligendum eleemosynas pro dicta Redemptione indulget.

§. 5. Ac ad id Quæstores probos quot eis videbitur deputare, qui eleemosynas, oblationes, legata, & quæcumque alia subsidia hujusmodi in toto Statu prædicto, ut præfertur subjecto, pro hujusmodi Redemptione, & causis ad eam pertinentibus perquirant, pecuniasque inde congerendas penes publicum mercatorem, fide, & facultatibus idoneum, deponant, donec illæ in redemptionem Captivorum hujusmodi arbitrio ipsorum Custodum, & Confratrum erogentur, liberè & licitè possint & valeant.

Fratrib. Sanctiss. Trinitatis, & aliis ne eleemosynas hujusmodi in Statu Ecclesiast. quærerent vel reciperent prohibet.

§. 6. Volentes, & ita decernentes, quod tam in dicta Urbe, quàm in quibusvis Provinciis, Civitatibus, Oppidis, castris, & locis ipsi ditioni, ut præfertur subjectis, nulli etiam Sanctissimæ TRINITATIS, ac beatæ MARIÆ de Mercede Redemptionis Captivorum, seu aliorum quorumvis Ordinum professores, seu quicumque alii etiam prætextu quorumcumque privilegiorum, & indultorum Apostolicorum, ac quarumvis aliarum concessionum, gratiarum, eisdem seu quibusvis aliis Ordinibus vel personis quomodolibet concessorum, & pro tempore concedendorum, tam pro Redemptione generali quàm particularium personarum, eleemosynas seu etiam sponte oblata, aut aliàs quærere quomodolibet & accipere ullo modo possint, neque debeant, præfati tamen Sanctissimæ TRINITATIS professores, in Urbe ac toto Statu Ecclesiastico, ut præfertur, subjecto hujusmodi, in illis locis in quibus eorum Ordinis regulares domos habent, & pro tempore habebunt, ad eorum victum necessaria tantùm nullâ tamen Redemptionis Captivorum factâ mentione, in aliis verò civitatibus & locis extra dictum Statum, ut præfertur, mediatè & immediatè subjectum, etiam eleemosynas pro Captivis redimendis petere, & accipere valeant privilegiorum suorum vigore, quibus ac aliis juribus, & actionibus, & præsertim ratione Monasterii, & Hospitalis Sancti Thomæ in Formis in monte Cœlio, ac Ecclesiæ, & domus sancti Stephani in Trullo de dicta Urbe eidem Ordini competentibus, quoad hoc nullo modo præjudicare intendimus, auctoritate & tenore prædictis etiam perpetuò statuimus & ordinamus. Districtiùs inhibentes prædictorum ac quorumvis aliorum Ordinum professoribus & aliis quibusvis personis, etiam quantumvis privilegiatis, ne eleemosynas, & oblata, sive legata pro redemptione Captivorum, in Urbe ac toto Statu Ecclesiastico, ut præfertur, subjecto hujusmodi Redemptionis opere quomodolibet se intromittere audeant seu præsumant.

Reditus expeditionum hic descriptarum eidem Archiconfraternitati assignat.

§. 7. Insuper pro majori ipsius Redemptionis subventione, ex omnibus, & quibuscumque facultatibus seu licentiis testandi de bonis Ecclesiasticis, quibusvis personis per Nos, & Sedem prædictam quomodolibet concedendis (non tamen S.R.E. Cardinalibus, nec aliis quibus similes facultates, gratias, & absque alicujus compositionis solutione de mandato nostro, & pro tempore existentis Rom. Pontificis concedentur) ducatum unum auri in auro pro quolibet centenario. Si verò hujusmodi facultates fuerint usque ad quamcumque summam, solvatur similiter ducatus unus pro quolibet centenario, habita ratione compositionis Datario pro tempore existenti persolvendæ. Ac pro singulis absolutionibus ab homicidii reatu, tam in Dataria nostra, seu per Breve expediendis, quàm toto Statu Ecclesiastico immediatè subjecto, à quibusvis Legatis, Vicelegatis, vel Gubernatoribus, quibusvis personis quomodolibet concedendis, etiamsi gratis concedantur, ducatos duos similes, Necnon pro singulis concessionibus, seu licentiis, alienandi vel permutandi bona Ecclesiastica, seu illarum confirmationibus, quibusvis personis quomodolibet concedendis, quorum bonorum annuus reditus valorem quinque ducatorum similium non excedat, ducatum unum, si verò eumdem valorem excesserint ducatos duos, Ulterius pro singulis plumbis omnium, & quarumcumque Litterarum Apostolicarum sub plumbo, tam per Cancellariam, vel Cameram, aut viam secretam, quàm per minoris gratiæ, & contradictarum officia quomodolibet, etiam gratis expediendarum, julium unum monetæ currentis eidem Archiconfraternitati, ita ut illius Custodes &

ab eis deputati pro tempore existentes, taxas, ac julium hujusmodi à quibusvis personis, illas, & illum, nunc,& pro tempore habentibus,seu solvere debentibus,propria auctoritate exigere,ac de exactis quietare,& in Captivorum Sedis,& Status prædictorum Redemptionem convertere, liberè & licitè valeant etiam perpetuò auctoritate, & tenore prædictis, gratiosè concedimus, & elargimur. Necnon taxas & julium hujusmodi ex nunc eidem Archiconfraternitati similiter perpetuò applicamus, & approbamus, ac applicatas,& applicatum,necnon appropriatas,& appropriatum fore, & esse volumus atque decernimus. Districtè præcipientes modernis,& pro tempore existentibus Datario, Secretariis, plumbatoribus, ac etiam tam in Dataria quàm Secretaria, & plumbo nostris Officialibus, expeditoribus, Legatis, Vicelegatis, vel Gubernatoribus prædictis,illisque in virtute sanctæ obedientiæ mandantes, ne supplicationes, Motus proprios, Brevia, seu alias patentes litteras super facultatibus testandi, absolutionibus, licentiis alienandi, seu illarum confirmationibus, aut alias quascumque litteras Apostolicas hujusmodi expediant,seu partibus relaxent,nisi prius integrè eidem Archiconfraternitati de illis secundum præmissa satisfactum fuerit. Aliàs gratiæ ipsæ nullius sint roboris,& nihilominus ipsi Officiales,expeditores,plumbatores, seu ministri,taxas,& julium hujusmodi eidem Archiconfraternitati,ut præfertur, debitas, & debitum de eorum proprio solvere teneantur & obligati existant.

Bonorum etiam emphyteutic. dispositiones ad favorem dictæ Archiconfraternitatis pro hac Redemptione fieri posse declarat.

§.8. Necnon ut quæcumque,& qualiacumque bona etiam emphyteutica eidem Archiconfraternitati pro Redemptione Captivorum, prædictorum tam inter vivos quàm mortis causa, seu testamento, vel codicillis dari, concedi, seu relinqui liberè possint, dummodo ipsa Archiconfraternitas ad eadem onera, ad quæ donator, seu testator hujusmodi occasione bonorum eorumdem tenebatur, & quæcumque alia quæ ipse donator seu testator etiam imposuerit omnino teneatur. Et si ad certum numerum generationum aut nominationum eadem bona concessa fuerant,ipsa Archiconfraternitas,non perpetuò, sed per viginti annos pro qualibet generatione seu nominatione hujusmodi bona prædicta tenere,illaque locare, & dislocare, ac illorum reditus in Redemptionem Captivorum hujusmodi convertere posse,quæ finitis ipsis annis ad eorum directos dominos devolvantur, etiam perpetuò statuimus & ordinamus.

Legata in Statu Ecclesiast.(non tamen pro aliqua certa persona, seu regulari loco) pro Redemptione captivorum Redemptioni prædictæ applicat.

§.9. Declarantes quod quæcumque legata,& aliæ dispositiones pro redemptione Captivorum à quibusvis personis,tam in Urbe quàm in toto Statu Ecclesiastico mediatè & immediatè subjecto,non tamen in favorem certæ personæ, seu alicujus regularis loci, vel S. TRINITATIS, aut beatæ MARIÆ de Mercede Redemptionis Captivorum Ordinum hactenus facta,& non soluta,& pro tempore quomodolibet facienda,censeantur,& intelligantur, facta fuisse,& esse ad favorem Redemptionis Captivorum Sedis, & Status prædictorum illaque ab eis ad quos spectat,& pro tempore quomodolibet spectabit Custodibus, seu ab eis deputatis prædictis ad effectum præmissorum realiter & absque alia exceptione solvi omnino debeant.

Ecclesiasticis personi (tertia parte Archiconfraternitati soluta) usque ad scuta 300 disponere posse indulget.

§.10. Insuper omnibus,& singulis, ac quibuscumque personis Ecclesiasticis,seu beneficia Ecclesiastica, obtinentibus, ut de illorum bonis, mobilibus, & immobilibus, ac se moventibus, etiam ex fructibus beneficiorum Ecclesiasticorum,ac aliàs quomodolibet, etiam propriis labore, & industria acquisitis, usque ad summam trecentorum ducatorum similium in ejusdem Archiconfraternitatis pro ipsa redemptione,seu in aliarum quarumcumque,etiam extranearum (non tamen incapacium,& de jure prohibitarũ) personarum favorem disponere,ipsaque bona usq;ad dictam summam, tam ex testamento quàm donatione inter vivos, aut alia quavis dispositione Archiconfraternitati, seu personis prædictis relinquere, dummodo si in aliorum,ut præfertur, quàm in ipsius Archiconfraternitatis favorem disposuerint, tertia pars dictorum bonorum ad eamdem Archiconfraternitatem deveniat, aliàs dispositiones hujusmodi nullæ sint eo ipso, licentiam, & facultatem impartimur.

Causas ad colligendum eleemosynas in Statu Eccles. deputandi facultatem d. Archiconfrat. concedit.

Quinimo etiam extra Statum ut hic inf. sequitur.

§.11. Præterea eidem Archiconfraternitati, illiusque Custodibus,seu ab eis deputatis,quod in quibuscumque Cathedralibus,etiam Metropolitanis,Collegiatis,Parochialibus, & aliis quibusvis sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus Ecclesiis, ac in quibuscumque Maritimis,& aliis Portibus,tam dictæ Urbis,quàm Provinciarum, Civitatum, oppidorum, Castrorum, & locorum quorumlibet totius Status Ecclesiastici, mediatè & immediatè subjectis, capsas pro colligendis fidelium eleemosynis pro ipsa Redemptione tenere, & manutenere, ac à dilecto filio moderno,& pro tempore existente nostro Vicario in spiritualibus generali in dictæ Urbis illiusque districtu,ac ab aliis locorum Ordinariis,illorumque Vicariis,& Officialibus,in eorum Civitatum, & Diœcesum Ecclesiis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus,etiam quantumcumq; privilegiatis, & exemptis,necnon à Gubernatoribus,& aliis Officialibus,& ministris,in dictis portibus,ac aliis benè visis locis,contradictione seu reclamatione quibuscumq; postpositis, perpetuò manuteneri facere liberè valeant,ipsique locorum Ordinarii,ac noster,& eorum Vicarii,& Officiales,Gubernatores,& ministri omnino debeant, & teneantur, nec super præmissis dicta Archiconfraternitas,illiusque Custodes,& Deputati prædicti ab aliquo quovis prætextu impediri possint, etiam perpetuò concedimus, & indulgemus.

Ordinarios & alios hortatur, ut huic operi faveant.

§.12. Hortamur denique,& per Redemptionis humani generis sacramentum obtestamur universos, & singulos Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Priores,& alios Ecclesiarum Prælatos, necnon Rectores Parochialium Ecclesiarum,ac nostrum in dicta Urbe, illiusque districtu eorumque Vicarios & Officiales, ac ceteras Ecclesiasticas, sæculares, & quorumvis Ordinum regulares personas, nunc, & pro tempore existentes,quatenus huic operi faveant,illudque per seipsos,vel alium,seu alios,etiam adhibitis verbi Dei concionatoribus in suis quisque Ecclesiis,plateis, & locis,ac ubicumq;opus fuerit,etiam sæpe,& sæpius, ac quoties pro parte Custodum prædictorum,seu ab eis deputatorum,aut alicujus eorum requisiti fuerint, omnibus Christi fidelibus publicent, atque denuncient, illosque ad conferendum eleemosynas, oblationes, & legata prædicta, omni studio, & charitate accendant, & efficacibus hortationibus inducant.

Pœnasque delinquentium in aliqua parte huic operi applicent.

Statuta condendi licentia tribuit.

§.13. Et insuper supra dictos omnes locorũ Ordinarios,ac alios jurisdictionem exercentes, vehementer suademus,quod aliquam portionem pœnarum delinquentibus imponendarum,tam pio operi applicent, ut miseris & afflictis Captivis,quorum animarum periculum imminet copiosiùs succurratur. Ceterum ut pium hoc opus salubribus institutis dirigitur,Custodibus & Confratribus prædictis quæcumque statuta, ordinationes & decreta,licita & honesta,ac sacris Canonibus & Concilii Tridentini decretis non cõtraria, ac ab eodem nostro Vicario approbanda ad faustum & incolumem statum ipsius operis ritè & rectè instituendum condere ac condita quoties opus fuerit mutare & alterare aliaque de novo etiam ab eodem nostro Vicario approbanda edere,ceteraque in præmissis quomodolibet necessaria & opportuna facere, exequi & exercere licentiã tribuimus & facultatem.

Indulgentiasque hic expressas Archiconfraternitati & aliis ei aggregandis Confraternitatibus ceterisque personis respective concedit.

§. 14. Ut autem tam ipsius Archiconfraternitatis, illique aggregatarum & pro tempore aggregandarum Confraternitatum utriusque sexus Confratres, nunc & pro tempore existentes, quàm alii Christi fideles in hujusmodi instituto alacriùs persistant, quo ex hoc dono cœlestis gratiæ conspexerint se esse refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis Archiconfra-

ter-

Quoad indulgentias vide quod notavi in rub. const. 38. Greg. XIII. Pastoris.

ternitatis, & Confraternitatum prædictarum Confratribus, ac aliis utriusq; sexus Christi fidelibus, qui Orationi quadraginta horarum quandocumq; ab eadem Archiconfraternitate & singulis Confraternitatibus prædictis haberi contigerit, vere pœnitentes & confessi, ac sacra communione refecti devotè interfuerint, & ibi pro S. Matris Ecclesiæ exaltatione, Captivorum in fide Catholica constantia, ac hujus instituti progressu & augmento, pias ad Deum preces effuderint, bis in anno quolibet, plenariam omnium & singulorum peccatorum suorum indulgentiam, & remissionē misericorditer in Domino concedimus & elargimur. In aliis verò vicibus, quibus hujusmodi oratio habebitur, centum annos. Ac tam Archiconfraternitatis, quàm singularum Confraternitatum prædictarum Confratribus, & aliis utriusq; sexus Christi fidelibus, qui captivis prædictis, dum ad Urbem veniunt processionaliter obviam iverint, vel illos ad visitandum limina Apostolorum, aut aliam dictæ Urbis Ecclesiam pro gratiarum actione eorum liberationis processionaliter comitati fuerint, vel ipsas processiones, seu earum alteram associaverint, & ut præfertur oraverint, pro qualibet processione hujusmodi, decē annos & totidem quadragenas. Necnon, tam Confratribus quàm aliis Christi fidelibus prædictis, qui in hoc pro negotio operam suam quoquo modo posuerint, quocumq; die quo id fecerint, etiam decem annos, & decem quadragenas. Illis verò, qui eosdē captivos, tam in itinere post eorum liberationem, dum omnes simul ad Urbem veniunt, quàm in ipsa Urbe hospitio exceperint, ac fraterna in Domino charitate tractaverint & adjuverint, illisq; inservierint, quoties id fecerint, similiter decem annos & totidem quadragenas de injunctis his, aut aliàs; quomodolibet debitis pœnitentiis, etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Clausulæ præservativæ.

§. 15. Præsentibus, quas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum, concessionum & indulgentiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus, derogationibus, ac aliis contrariis dispositionibus, quavis auctoritate, etiam per Nos & pro tempore existentes Romanos Pontifices successores nostros, ac Sedem eamdem, aut aliàs ex quacumq; quantumvis urgentissima aut necessaria causa, etiam in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Urbe, Cruciatæ Sanctæ, vel expeditionis contra infideles, ac etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, in genere vel in specie, & aliàs quomodolibet factis & emanatis nullatenus umquā cōprehensas, sed semper illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & plenariè reintegratas, ac de novo etiam sub posteriori data per pro tempore existentes ipsius Archiconfraternitatis Custodes eligenda, concessas fore & esse ac censeri. Ipsisque Custodibus & Confratribus, ac aliis supra dictis suffragari debere decernimus perpetuis futuris temporibus duraturis, etiamsi Archiconfraternitati, & singulis Confraternitatibus, ac aliis fidelibus prædictis pro præmissis peragendis, aut aliàs aliqua alia indulgentia, perpetuò vel ad tempus nondum elapsum duratura, per quoscumq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & Sedem eamdem concessa fuerit. Et ne præsentes Litteræ sub revocationibus, limitationibus, suspensionibus, derogationibus, ac aliis dispositionibus prædictis comprehendantur, ipsique Custodes & Confratres, ac ab eis Deputati super præmissis, aut eorum aliquo, à quoquam molestentur seu perturbentur, easdem Præsentes nullo umquam tempore, etiam ad quorumvis instantiam ex quacumque causa revocari, suspendi, alterari, limitari; aut ad juris terminos reduci, vel illos contra eas in integrum restitui, neque easdem Litteras, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari posse, nec causam seu causas, propter quam, seu quas illæ emanarunt, coram locorum Ordinariis, etiam tamquam à dicta Sede delegatis, vel aliis quibusvis Judicibus verificari debere, neque propterea, aut ex eo quod interesse habentes, seu prætendentes ad hoc vocati non fuerint per subreptionem obtentas præsumi, & viribus carere.

Decretum irritans.

§. 16. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublatâ eis & eorum cuilibes quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubiq; judicari & definiri debere, irritum quoq; & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Executorum hujus constitutionis deputatio & facultates.

§. 17. Et nihilominus venerabilibus fratribus nostris Ravennatensi & Bononiensi Archiepiscopis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Custodum, vel Confratrum, seu ab eis deputatorum prædictorum, aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistētes, faciant auctoritate nostra easdem Præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumq; ab omnibus, semper & ubique, firmiter & inviolabiliter observari, suosque plenarios & integros effectus in omnibus & per omnia sortiri, ac debitæ executioni demandari. Necnon Custodes, Confratres & deputatos, ac illarum Quæstores prædictos, ceterosque omnes, quos Litteræ ipsæ concernunt, & concernent quomodolibet in futurum illis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes quemquam ipsorum per quoscumque super præmissis quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores, molestatores, & perturbatores quoslibet, ac præmissis non parentes, per sententias, censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, eorum & cujuslibet ipsorum arbitrio imponendas, ac eidem Redemptionis operi applicandas pœnas, aliaque opportuna juris & facti remedia, quacumque appellatione postposita compescendo. Nos enim illis, & eorum cuilibet, omnes & singulos sua in præmissis quomodolibet interesse putantes, etiam per Edictum publicum constito summariè & extrajudicialiter de non tuto accessu citandi, eisdemque, ac quibus, & quoties opus fuerit, sub similibus vel dissimilibus sententiis, censuris, & pœnis inhibendi, ac legitimis super habendis servatis processibus, ipsos sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarandi, illasque etiam sæpius aggravandi, & interdictum Ecclesiasticum apponendi, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, plenam & liberam auctoritatem, & tenore præmissis concedimus facultatem. Ac ut tam salutare opus in dies augeatur, universos & singulos Reges, Duces, Marchiones, Comites, & Principes sæculares, & alios Dominos, ac Magistratus temporales Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, & locorum quorumlibet, illorumque Communitates, Universitates, & homines rogamus, requirimus, & per viscera misericordiæ Dei nostri obsecramus; eisdem in remissionem peccatorum injungentes, quòd in præmissis, Custodibus, Confratribus, Quæstoribus, & Deputatis prædictis, ac cuilibet ipsorum assistant, suumque favorem, & auxilium præstent, ac illos, & eorum quemlibet à malignorum incursu defendant, nullisque molestiis, datiis, gabellis, & exactionibus quibuscumque affligi, seu prægravari aliquo modo sinant, atque permittant impedientes etiam temporalibus pœnis afficiant.

Clausulæ derogat.

§. 18. Non obstantibus quatenus opus sit, una de jure quæsito non tollendo, & altera Cancellariæ nostræ regulis, per quam voluimus, quòd in Litteris indulgentiarum apponatur clausula, quod si Ecclesiæ, aut Ecclesiis, vel personis, quibus indulgentiæ

tiæ cōceduntur aliqua alia indulgentia foret cōcessa, de qua inibi specialis mētio facta non esset, hujusmodi litteræ essent nullæ; ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam Civitatē vel Diœcesim ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati extra Civitates vel Diœcesim in quibus deputati fuerint contra quoscumq; procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, vel præsumant, & in Concilio generali edita de duabus dictis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judiciū non trahatur; aliisq; constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, Conciliis quoque universalibus, etiam facultatum quæstuandi revocatoriis, necnon prohibitionibus desuper factis, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, piorum locorum, Collegiorum, & aliarum Confraternitatum, necnon Sanct. Trinitatis, & B. MARIÆ de Mercede Redemptionis Captivorum, aliorumq; Ordinum quorumcumq; etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, illis eorumq; Superioribus, & personis, ac Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & aliis Officialibus, & ministris, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Urbe, sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam ad quorumvis instantiam, aut etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, ac etiam consistorialiter, & aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum & nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata, exprimerentur & insererentur, Præsentibus pro plenè & sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse, ad effectum omnium præmissorum, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§. 19. Volumus autem, quod Præsentium transumptis, etiam impressis, & sigillo ejusdem Archiconfraternitatis munitis, illiusque Secretarii manu subscriptis, eadem prorsus fides, in judicio & extra illud adhibeatur, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. A. 1. die 21. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octogesimo sexto, Calendis Aprilis, Pont. nostri anno 1.

Sequitur extensio dictæ facultatis colligendi eleemosynas pro ejusmodi Redemptione.

Edit. A. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Redemptionis captivorum opus piissimum.

CUm adeo pium Redemptionis captivorum opus ceteris misericordiæ operibus antecellat, ut captivum redimendo omnia quasi per compendium adimpleri videantur, quodq; omnium maximum est, à periculo abnegandæ fidei Christi fidelium animæ liberentur, ac propterea tantæ pietatis operi ita faveant omnia jura, ut non qualiacumq; profana sive temporalia bona, sed argentum, aurum, & sacra templi vasa pro redimendis captivis distrahi venundariq; decernant. Quis enim est adeo durus & humanæ conditionis prorsus oblitus, ut sine maximo gemitu & lacrymis considerare possit, quot ærumnas, quot infirmitates, quot vincula, & tormentorū genera Christi fideles in dira infideliū captivitate detēti, fame & siti, frigore & nuditate penè cōsūpti cōtinuò patiantur.

Greg. XIII. huic Sodalitati delegavit, & hic Pontif. approbavit & extendit ut sup.

§. 20. Nos hæc omnia cogitantes, & dolenter examinantes tanti doloris contēplatione accensi, redimendorum captivorum opus aliàs per fel. rec. Gregor. Pap. XIII. prædecessorem nostrum in Alma Urbe, ac toto Statu Ecclesiastico mediatè & immediatè subjecto erectum, & institutum, ac curæ, & sollicitudini venerabilis Archiconfraternitatis Confalonis Gloriosissimæ Virginis MARIÆ impositum & demandatum, confirmavimus & approbavimus, ac etiam de novo ereximus, diversasque tam spirituales quàm temporales gratias, facultates, & indulta pro ipsius operis incremento & subventione, eidem Archiconfraternitati concessimus, prout in nostris inde confectis Litteris pleniùs continetur.

Sodalitas ideo multos captivos redemit.

§. 21. Unde tunc existentes ipsius Archiconfraternitatis Custodes, & alii Confratres, cupientes in agris suberibus dicti operis charitatis semina mittere, messem amplissimam in Regno cœlorum expectaturi, ex Algerii, & aliis Africæ partibus ducentos & ultra pauperes captivos, non sine maximis laboribus ac nummaria quantitate singulari ac præcipua pietate & charitate redemerunt; illosque postquam ad Urbem venerunt, ad venerandam ipsius Gloriosissimæ Virginis Confalonis imaginem in Basilica B. MARIÆ Majoris existentem, dum in Capella Pontificali ejusdem Basilicæ coram Nobis, & Sacro Cardinalium Collegio, ac multis Prælatis divina peragebantur, processionaliter ad agendum gratias humani generis Redemptori cum maxima Populi frequentia, & Christi fidelium ingenti lætitia associarunt; quibus ad pedes nostros in eadem Capella provolutis Dei benedictione lætantes benediximus.

Hic propterea Pontifex eidem dat facultatem etiam extra Statum Ecclesiastic. pro dicto opere colligendi eleemosynas.

§. 22. Quare Nos eorumdem Custodum, & Confratrum singularem pietatem plurimum in Domino commendantes, ac pro his gratias agentes Deo, volentesq; ut tam pium opus fidelium eleemosynis subveniatur, ac latius diffundatur & propagetur; & nedum ipsius Archiconfraternitatis Confratres, verùm etiam omnes, & singuli quarumcumq; Confraternitatum eidem Archiconfraternitati hactenus aggregatarum, & pro tempore aggregandarum Confratres, aliique utriusq; sexus Christi fideles in hujusmodi pio opere se exercere, illudque eleemosynis, ac ope & operibus augere contendant, atque procurent; Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, eidem Archiconfraternitati, illiusque nunc & pro tempore existentibus Custodibus, & Confratribus, ut nedum in dicta Urbe, ac toto Statu Ecclesiastico, ut præfertur subjecto hujusmodi, sed etiam extra dictum Statum eleemosynas, & oblata quæcumque pro redemptione captivorum quærere, & accipere, ac ad id Confraternitates, eidem Archiconfraternitati hactenus aggregatas, & pro tempore aggregandas, illarumque Confratres, ac alios quæstores, quot eis videbitur deputare, qui eleemosynas, oblationes, legata & quæcumque alia subsidia pro hujusmodi redemptione, & causis ad eam pertinentibus, perquirere liberè & licite possint & valeant, Apostolica auctoritate tenore Præsentium licentiam, & facultatem, ac omnimodam potestatem perpetuò concedimus & impartimur, eisque desuper de speciali gratia indulgemus.

Episcopisq; & aliis mandat ut eidem faveant.

§. 23. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque locorum Ordinariis, & Ecclesiarum Prælatis, ac dilectis filiis illarum Officialibus, & Vicariis, necnon Abbatibus, Prioribus, Capitulis, Conventibus Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus,

& il-

& illorum Vicariis, ac quorumcumq; Ordinum etiam Mendicantium Generalibus, Provincialibus, & aliis Superioribus, ac verbi Dei concionatoribus, & quibusvis aliis, tam exemptis quàm non exemptis Ecclesiasticis personis, tam in Urbe, & toto Statu Ecclesiastico hujusmodi quàm per universum orbem Christianum constitutis, quatenus omnes & singulos utriusque sexus Christi fideles ad conferendum eleemosynas, oblationes, & legata omni studio, & charitate accendant, & efficacibus hortationibus indicant, suasque Litteras ad id favorabiles & hortatorias absque alicujus præmii, vel mercedis exactione tradant.

Clausulæ hujus concessionis præservativæ.

§. 24. Præsentibus, quas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum, & facultatum revocationibus, limitationibus, suspensionibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus, etiam per Nos & pro tempore existentes Romanos Pontifices successores nostros, ac Sedem eamdem, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, in genere vel in specie, ac aliàs quomodolibet pro tempore factis & emanatis, nullatenus umquam comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, ac de novo etiam sub posteriori data per pro tempore existentes Custodes & Confratres præfatos eligenda, concessas fore, & esse, ac censeri, ipsisque Custodibus, Officialibus, & Confratribus, ac aliis prædictis suffragari debere decernimus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 25. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Mendicantium & non Mendicantium Ordinibus, Archihospitalibus, Hospitalibus, ac locis piis, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Urbe, Cruciatæ Sanctæ, & aliis quibuscumque contra præmissa, aut aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quævis alia expressio habenda esset, illorum omnium & singulorum tenores Præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permanuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresse Motu, scientia & potestatis plenitudine paribus derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 26. Volumus autem quòd Præsentium transumptis etiam impressis, ac ipsius Archiconfraternitatis pro tempore existentium Custodum, & Secretarii manibus subscriptis, ejusdemque Archiconfraternitatis sigillo munitis, eadem prorsus fides, in judicio & extra illud adhibeatur, quæ eisdem Præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 1. die 23. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Aprilis, 1588. Pontificatus nostri anno 3.

XXVIII.

Moderatio constitutionis editæ à Pio V. quoad electionem Visitatoris generalis, & exemptionem Fratrum Tertii Ordinis de Pœnitentia S. Francisci, à superioritate Ministrorum Provincialium Fratrum Minorum de Observantia in Italia.

De hoc Ordine dixi sup. ad constit. 42. Leon. X. Inter. ibi videas in Tomo I. fol. 616.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta, numquam ea, quæ per Prædecessores suos rationabilibus & honestis suadentibus causis, pro quibuscumque Ecclesiæ Ordinibus vel in sua integritate continendis, vel ad institutum revocandis, statuta & ordinata fuerunt, ex aliis non minus justis causis moderatur & revocat, prout id conspicit in Domino salubriter expedire.

Pius V. edidit reformationem hujus Ordinis sup. in const. 63. Ea est.

§. 1. Aliàs siquidem fel. recor. Pius Papa V. prædecessor noster, officia Ministratus, & Visitatoris generalis Tertii Ordinis S. Francisci de Pœnitentia nuncupati perpetuò extinxit, abolevit, ac Ministrum, Visitatorem, & Vicarium generalem ejusdem Ordinis officio usu, & exercitio quomodo interdixit, Edictoque prohibuit, ne ullus Minister, Vicarius & Visitator generalis de dicto Ordine haberetur.

Eumque suppofuit Ordini de Observantia

§. 2. Insuper universos & singulos Fratres, Sorores, professos, & conversos, necnon Domos, Monasteria, & loca virorum & mulierum, ac custodias, & Provincias per universum orbem constitutas, gregemque ipsum universum Tertii Ordinis utriusque sexus, Generali & Provincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, prout in eorum Provinciis consistebant, ita perpetuò supposuit, ut Minister Generalis in universo Ordine, Provincialis verò Ordinis Minorum de Observantia in suis quisque Provinciis plenum jus, liberamque auctoritatem, in spiritualibus, & temporalibus, jurisdictionem omnimodam haberet, Domos omnes, ac Monasteria, & loca quæcumque necnon personas utriusque sexus, tam in capite quàm in membris visitandi, & corrigendi, vagantes, & quoscumque alios puniendi; carcerandi, mutandi, transferendi, Ordinibus, officiis & administrationibus deponendi, excommunicandi, suspendendi, interdicendi, & restituendi, ac etiam super iis, & ceteris omnibus Ordinem ipsum, illiusque Domos, & personas utriusque sexus quomodolibet concernentibus, eorum tamen regulæ, & sacris Canonibus, & Litteris tunc desuper confectis non contrariis, statuendi, mutandi, innovandi, & exequendi quemadmodum illis erat in suo proprio Ordine attributum, ac alia statuit, & ordinavit, prout in ipsius Prædecessoris litteris, sub Data videlicet quinto Nonas Julii Pontificatus sui anno tertio desuper confectis, quarum tenorem Præsentibus haberi volumus pro expresso, plenius continetur.

Hic Pont. eam moderatur & innovat, quoad Fratres Italiæ circa electionem Visitatoris generalis &c.

§. 3. Nos itaque, quibus nuper innotuit, quod Fratres Tertii Ordinis hujusmodi sub obedientia Magistri generalis, & Provincialium Fratrum de Observantia prædictorum manentes, nihil in Vinea Domini profecerunt, imò in eodem Tertio Ordine varii abusus tam circa Regulæ observationem, quàm etiam Fratrum dictæ Regulæ transgressorum, & aliàs delinquentium castigationem irrepserunt. Ac considerantes, quod si Fratres ipsi Tertii Ordinis eorum Visitatorem Generalem juxta sua regularia instituta, ante Litteras dicti Prædecessoris faciebant, eligere possent, & sic electo tamquam eorum Superiori obedirent, præmissis, & aliis malis, quæ occurrere possent, plurimum consultum foret. Propterea ex his, & aliis causis animum nostrum moventibus, de Nobis attributæ potestatis plenitudine ipsos Fratres Tertii Ordinis adversus Litteras dicti prædecessoris (illis quo ad Protectoris deputationem in suo robore permanentibus,) in pristinum, & eum, in quo antequam ipsæ Litteræ emanassent, erant, statum restituentes & plenariè reintegrantes, eisdem Fratribus Tertii Ordinis per universam Italiam existentibus, quod perpetuis futuris temporibus juxta eorum regularia instituta singulo Triennio Capitulum generale dicti Tertii Ordinis convocare, & celebrare, ac in eo Visitatorem generalem, & alios Ministros, & Officiales (non tamen Commissarium generalem) eisdem modo, & forma, quibus antequam Litteræ prædictæ emanassent, consueverant, eligere, eumdemque Visitatorem generalem peracto Triennio hujusmodi in alio Capitulo Generali postea faciendo confirmare liberè & li-

citè valeant perpetuò Apoſtolica auctoritate concedimus, & indulgemus.

Hæc moderatio eſt fortaſſe extenſa etiam ad Provinciam Dalmatiæ & Juſtipolitan. a Clem. VIII. in ejus conſt.91 eam videas Tom. 3. fol.155.

§.4. Decernentes Viſitatorem ſic electum omnimodam poteſtatem, auctoritatem, juriſdictionem & ſuperioritatem in omnes & ſingulos dicti Tertii Ordinis Fratres, & Miniſtros, & Officiales per univerſam Italiam conſiſtentes, eorumque domos & loca, ac res & bona habere, necnon Fratres & Miniſtros, ac Officiales Tertii Ordinis hujuſmodi ei ſic electo tamquam vero Superiori morem gerere, ejuſq; mandatis ſalubribus obedire tenere, ipſoſque per Miniſtrum Generalem, ac alios Fratres de Obſervantia, quo minus ad electionem prædictam, prout ante dictas Litteras faciebant procedere valeant nequaquam impediri, aut moleſtari poſſe. Et ita per quoſcumque Judices ordinarios & delegatos; quavis auctoritate fungentes ſublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi, facultate & auctoritate judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.5. Non obſtantibus Litteris prædictis, quibus, ac omnibus aliis, quæ præmiſſis obeſſe poſſent, ſpecialiter & expreſſe derogamus; ceteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod dictus Viſitator eligendus, infra duos menſes à die ſuæ electionis computandos confirmationem electionis hujuſmodi à Miniſtro Generali de Obſervantia petere omnino teneatur; quà petitâ, & non obtentâ, vel denegatâ, idem Viſitator Tertii Ordinis Apoſtolica auctoritate con firmatus cenſeatur, quodque dictus Miniſter de Obſervantia per ſe ipſum dumtaxat, unà cum duobus aliis ſui Ordinis profeſſoribus, poſſit ſingulo quadriennio poſt Viſitationem à Viſitatore Tertii Ordinis hujuſmodi factam, & non ante, Tertium Ordinem, ac Fratres, Domos, loca, res, & bona prædicta, viſitare, eaque tam in capite, quàm in membris prout opportunum fuerit, juxta regularia inſtituta dicti Tertii Ordinis corrigere, & moderari.

Fides tranſumptorum.

§.6. Ac quod Præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, dictique Protectoris, aut Viſitatoris Tertii Ordinis hujuſmodi ſigillo munitis, aut manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ eiſdem Præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

D. P. A. 1. die 29. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 29. Martii 1586. Pontificatus noſtri anno 1.

XXIX.

Reformatio Officii & emolumentorum Secretarii Domeſtici, Summi Romani Pontificis; Cum indultorum Collegii Secretariorum conceſſione & ampliatione.

De Inſtitutione, & extenſione dicti Collegii, & de Officio hujus Secretarii, & emolumentorum elargitione, vide ſup. in Bull.12. Innoc. VIII. Non debet. *fol.441. Tom. I.*

Edita A. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis providentia circumſpecta, ea nonnumquam alterat & immutat, quæ rerum, temporum, ac perſonarum qualitate penſata, vel evidens ſuadet utilitas, vel cogit neceſſitas reformari. Induſtrios quoque & doctrina probatos viros, honoribus & favoribus proſequitur opportunis, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Innoc. VIII. Collegium Secretariorum Apoſt. erexit, eorum numerum præfinivit, certoſque annuos reditus aſſignavit facultatemque ſibi reſervavit deputandi unum Secretarium domeſticum, ut ſup. in ejus conſt.12. fol. 443. Tom. I.

§.1. Sanè licèt aliàs fel. rec. Innocentius Papa Octavus prædeceſſor noſter, Collegium dilectorum filiorum Secretariorum Apoſtolicorum inſtituerit, & certo tunc expreſſo probatorum virorum numero, qui & Romanæ Curiæ decori atque ornamento eſſet, ac expeditioni Brevium, & aliarum litterarum Apoſtolicarum, quæ per Secretarios Apoſtolicos expediri conſueverant, accuratius & diligentius attenderent, conſtare voluerit: eidemque Collegio, & Secretariis diverſos annuos reditus, & emolumenta, inter ſingulos Secretarios prò tempore exiſtentes, æquis portionibus dividenda & diſtribuenda aſſignaverit, & in quinterno ejus manu ſubſcripto adnotari mandaverit. Ita tamen, quòd liceret ipſi Innocentio, & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici ultra numerum ab eo tunc præſcriptum, unum Secretarium, Domeſticum nuncupandum, habere, qui ſua, & Romanæ Eccleſiæ negotia ſecreta, aut Orthodoxæ fidei ſtatum concernentia dumtaxat expedire poſſet, & deberet, quique duabus integris portionibus dictorum emolumentorum ultra numerum Collegarum faciendis contentus, ab omnibus & ſingulis aliis emolumentis, & expeditionibus Officium Secretariorum quomodolibet concernentibus penitus abſtineret.

Pius V. prædicta confirmavit ſuprà in hoc Tom.

§.2. Et recol. me. Pius Papa V. etiam prædeceſſor noſter, poſt diverſos alios Rom. Pont. etiam Prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, Litteras Innocent. prædeceſſoris præfati approbaverit, & confirmaverit, ac etiam innovaverit, aliaque etiam de novo conceſſerit, voluerit, & ordinaverit, prout in ipſorum Pii, & Innocentii prædeceſſorum præfatorum Litteris plenius continetur.

Sed evenit, quod talis Secretarius domeſticus ſeorſum à Collegio quædam emolumenta percipiebat &c.

§.3. Nihilominus temporis ſucceſſu, multiplicato Secretariorum domeſticorum numero pro Romanorum Pont. arbitrio, ipſi Secretarii domeſtici præter dictas duas portiones, diverſa alia emolumenta ſeorſum à Collegio percipere conſueverunt, necnon Collegii in Curia, ſeu forſan per deſuetudinem effectum fuit, ut nonnulla alia ex emolumentis Innoc. notata reperiuntur, à debitoribus non exigantur.

Hic igitur Pontif. dictum officium Secretariatus domeſtici nunc ſupprimit, ejuſque curam Collegio concedit.

§.4. Cùm autem Nos circa Officium Secretariatus domeſtici, quod dilectus filius Joan. Bapt. Canobius Clericus Bononienſis pro nutu & voluntate noſtra nunc exercet, novam rationem inire conſtituiſſemus, Collegium præfatum, in quo virtutibus, experientia, ac uſu rerum, & negotiorum ad Romanam Curiam confluentium, & ad dictum Officium pertinentium, inſignes viri connumerantur, ſe Nobis obtulit ipſius Officii, cujus ratione pleraque ad ipſum Collegium ſpectantia emolumenta exigi conſueverunt, ac eorum quæ in eo geruntur, curam omnem, cogitationemque ſuſcipere, idque munus, qua decet fide, & integritate, per idoneos & peritos, ab ipſo Collegio electos, & per Nos approbatos viros, obire &c. Nos igitur, &c. ipſumq, Collegium, & Secretarios gratioſo affectu proſequi volentes, ſingularum Innocentii, & Pii, aliorumq; prædeceſſorum præfatorum Litterarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur Præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad dicti Collegii, aut alicujus pro eis Nobis deſuper oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera liberalitate, & ſcientia noſtris, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Officium Secret. domeſtici, quod dictus Joan. Baptiſta, ut præfertur exercebat, penitus, & omnino perpetuò ſupprimimus, & extinguimus, ita quod nullo umquam tempore per Nos, aut Rom. Pont. pro tempore exiſtentem, & Sedem Apoſtolicam in ſtatum priſtinum reſtitui, aut reintegrari valeat.

Facultatem dictum Secretarium domeſticum à Pont. approbandum, deputandi, &c. Manſioneſque in Palatio Apoſt. aſſignavit.

§. 5. Curam autem, & exercitium dicti ſuppreſſi Officii, ac cuſtodiam Regiſtrorum Brevium & litterarum Apoſtolicarum, via quæ ſecreta appellatur, expeditarum, & pro tempore expediendarum, in manſionibus Palatii Apoſtolici in Vaticano quas dictus Joan. Baptiſta, ſuique famuli, & Scriptores habitant, aſſervandorum, deinceps per unum, ex numero dicti Collegii Secretarium, aut aliam æque idoneam perſonam, à Nobis, & Rom. Pont. pro tempore exiſtente, approbandum, ſeu approbandam, ad ipſius Collegii nutum, & liberum arbitrium nominandum, & deputandum, ac removendum,

juxta

juxta ipsius Collegii præscriptum, haberi, teneri, & administrari, ipsasque mansiones, in octo cubicula partim infra, partim supra distributas, quibus per duas portas patet ingressus, & ab uno Dataria Apostolica, ab altero mansiones Substituti ipsius Datarii cohærent, cum cella vinaria, sub Officio Registri supplicationum, & aliis suis pertinentiis, per Secretarium, aut personas à Collegio præfato deputandas, inhabitari volumus, & mandamus: curamque, & exercitium hujusmodi, & Registrorum custodiam, mansionumque præfatarum usum, & habitationem, Collegio, & personæ ab eo deputandæ hujusmodi, ex nunc perpetuò concedimus, & assignamus.

Unam ex duabus portionib. ab Innoc. VIII. reservatis pro Secretario domestico, prædicto Collegio concedit.

§. 6. Et insuper unam integram ex duabus portionibus emolumentorum dicti Collegii, extra numerum, ut præfertur faciendis, & Secretario domestico olim ab Innocentio prædecessore præfato assignatis, ab ipso Officio Secretariatus domestici, etiam perpetuò dismembramus, & separamus, illamque, necnon quatuor alias partes cibariorum, pro victu, & alimento quotidiano Secretarii, aut personæ, ut præfertur, ad curam, & exercitium hujusmodi deputandæ, ac trium famulorum, & unius equi, eisdem modo, & forma, quibus præfato Joanni Baptistæ dari hactenus consueverunt, Collegio præfato, pro Secretario, vel persona deputanda hujusmodi, perpetuò concedimus, & assignamus, & per eos, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, dari, præstari, & assignari volumus, & mandamus.

Medietatemque emolumentorum quæ Secretarius domesticus seorsum à Collegio percipere consuevit eidem Collegio tribuit.

§. 7. Necnon medietatem omnium, & singulorum aliorum emolumentorum, quæ hactenus præfatus Joannes Baptista Canobius pro se, & aliis duobus Secretariis domesticis, percipere, exigere, & levare consuevit, ita ut alia medietas emolumentorum hujusmodi, unà cum altera ex dictis portionibus pro uno vel duobus, aut pluribus Secretariis domesticis, salva remaneat, sive illa ratione taxarum litterarum Apostolicarum, via, quæ secreta appellatur, expediendarum, sive cedularum propositionum Ecclesiarum, aut Monasteriorum, vel sententiarum à Rom. Pont. pro tempore latarum, aut investiturarum ab eo quomodolibet factarum, percipiantur, seu quovis alio nomine nuncupentur, Collegio præfato pariter concedimus, & assignamus.

Licentiam quoque dat Collegio possessionem prædictorum propria auctoritate capiendi.

§. 8. Ita quòd liceat ipsi Collegio, per se, vel alium, seu alios ejus nomine præfatæ curæ atq; exercitii, & integræ portionis hujusmodi, necnon mansionum, registrorum, portionum, cibariorum & aliorum emolumentorum præfatorum, possessionem propria auctoritate vigore Præsentium, apprehendere, seu forsan interim apprehensam perpetuò retinere, nec desuper, à Secretario domestico uno, vel pluribus (pro quo, seu quibus altera dumtaxat integra portio emolumentorum ex duabus illi, ab Innocentio prædecessore præfato assignatis, ac reliqua medietas aliorum emolumentorum supra dictorum salvæ remaneant) quomodolibet molestari possit.

A Collegio deputandus, computa Secretariis ostendat.

§. 9. Ita tamen quod Collegium Secretariorum, seu ad exercitium hujusmodi Deputatus, ipsis Secretariis domesticis rationes, & computa ostendere, & reddere teneantur.

Secretarii domestici ne se ultra hic contenta ingerat.

§. 10. Ipsis Secretariis domesticis pro tempore existentibus, sive unus fuerit, sive plures, sub mille ducatorum auri, & aliis arbitrio nostro, pœnis, eo ipso, pro qualibet vice, qua contravenerint, incurrendis, districtiùs inhibentes, ne aliquas Litteras in forma Brevis, aut etiam sub plumbo expedire audeant, vel præsumant, præter illas, quæ Rom. Pont. pro tempore existentis, & Romanæ Ecclesiæ negotia secreta, aut orthodoxæ fidei statum concernent, & emolumentis sibi, ut suprà, remanentibus contenti, nihil aliud, etiam occasione eorum hujusmodi Officii, à quoquam percipere possint, sed quicquid lucri ex supra dictis taxis Bullarum per viam secretam expediendarum, & quibusvis aliis regulis prædictis percipietur, ad Custodem Brevium, seu emolumentorum, ab eodem Collegio deputandum destinent, ac omnino transmittant, quæ quidem omnia, & singula, ut inviolabiliter observentur, sub eisdem pœnis præcipimus, & mandamus.

Collegii facultas deputandi, & removendi tres personas ad scribendum Brevia, & registrandum Bullas secretas & cibaria dictis scriptoribus assignantur.

§. 11. Præterea eidem Collegio liberam tribuimus facultatem & auctoritatem nominandi, eligendi, & deputandi tres idoneas personas, pro scribendis Litteris in forma Brevis per dictum Deputatum expediendis, & tam illis, quàm litteris Apostolicis, via, quæ appellatur secreta, expeditis, registrandis, dictasque personas, ad ipsius Collegii nutum removendi, & aliàs remotarum, recedentium vel decedentium in locum subrogandi, & deputandi, quibus sic electis, & deputatis personis, singulas portiones cibariorum, ex Palatio Apostolico, prout illas hactenus habuerunt, & percipere consueverunt, iisdem auctoritate, & tenore, perpetuò concedimus, & assignamus, ac ab iis, ad quos spectat dari, concedi, & præstari volumus, & mandamus: pari auctoritate, & facultate præfato Collegio attributis hujusmodi loca personis ab eo electis perpetuò vel ad tempus, ex nunc prima vice, & deinde quotiescumque loca ipsa pro tempore vacare contigerit, pro pretio inter ipsum Collegium, & personas hujusmodi convento vendendi, seu pignorandi, vel aliàs de locis ipsis disponendi, ac pretium hujusmodi in dicti Collegii usus, & utilitatem convertendi.

Taxasque ab Innoc. VIII. dicto Collegio assignatas hic Pont. de novo assignat, easque singulis sex mensibus incipiendo à die 1. Julii 1586. solvi præcipit.

§. 12. Insuper omnes, & singulas taxas Officiorum Rom. Curiæ, & quorumvis aliarum Terrarum, Provinciarum, Communitatum, & locorum totius Status Ecclesiastici in quinterno Innocentii prædecessoris præfati adnotatas, & designatas, & Collegio præfato applicatas, & assignatas, etiamsi de præsenti non solvantur, pro quibus Collegium ipsum debitam recompensam, in genere vel specie non constiterit recepisse, ipsi Collegio, eisdem modo, & forma, quibus per dictum Innocentium assignatæ, & applicatæ fuerunt, de novo applicamus, & assignamus, & per Officiales, & Ministros Urbis, & Provinciarum, ac Communitatum, Terrarum, locorum, ac præsertim per Almæ Urbis, & Civitatis nostræ Bononiensis (post tamen Præsentes, qui pro tempore extiterint Gubernatores, & eorum Locatenentes) necnon tam præsentes, quàm pro tempore existentes Provinciæ nostræ Marchiæ Thesaurarium, etiam ratione propriæ ejus taxæ, etiam de præterito, non obstante decreto ad Motum proprium piæ memoriæ Gregorii Papæ XIII. etiam prædecessoris nostri, super prætensa concordia inter Collegium præfatum, & dilectum filium Franciscum Sangallettum, ad cujus commodum pro pecuniis ab ipso etiam solutis hujusmodi concessio cedit, ac Cameram Apostolicam adjecto, & quosvis alios, integrè, & absque ulla diminutione, juxta formam quinterni, & litterarum Innocentii prædecessoris hujusmodi, singulis sex mensibus in principio, sub pœnis in Litteris dicti Innocentii contentis, incipiendo à prima Julii post datam Præsentium, & successivè singulis sex mensibus in principio, persolvi volumus, & mandamus, sine tamen præjudicio quorumcumque jurium dicto Collegio pro præteritis taxis competentium, præsertim respectu litium huc usque motarum.

Taxasque aliorum locorum post publicationem quinterni Innoc. VIII. Sedi Apost. incorporatorum concedit.

§. 13. Insuper quoque eidem Collegio liberam tribuimus facultatem, & auctoritatem, singula quæque Officia quarumvis Provinciarum, Terrarum, Communitatum, & locorum Romanæ Ecclesiæ, post publicationem quinterni ab Innocentio prædecessore confecti, quomodolibet incorporatorum, & in posterum incorporandorum, juxta facultatem ab eodem Innocentio prædecessore Collegio prædicto attributam, & cum consilio dilecti filii Benedicti Justiniani moderni, & pro tempore existentis Thesaurarii Generalis, taxandi, taxasque impositas hujusmodi, ab illis exigendi, & reci-

piendi, modo, & forma ab ipso Innocentio prædecessore, quoad alios præscriptis, quas quidem taxas de novo imponendas, ipsi Collegio perpetuò etiam applicamus, concedimus, & assignamus.

Secretarios Doctores post annum 25. in habitu Prælatorum incedentes, utriusque Signat. Referendarios esse decernit.

§. 14. Ut autem Collegium ipsum præcipua aliqua honoris, dignitatis prærogativa à Nobis etiam decoretur, & qui pro tempore fuerint Secretarii Apostolici de numero participantium, peramplius honorentur, singulos Secretarios de numero præfato, præsentes & futuros, qui in utroque jure, aut in decretis ad Doctoratus gradum in aliqua publica Universitate fuerint promoti & vigesimum quintum suæ ætatis annum excesserint, si habitu Prælatorum, juxta Innocent. prædecessoris præscriptum, incedere voluerint, ex nunc, prout ex tunc & è contra postquam habitum Prælatorum susceperint eo ipso, absque alia approbatione, & admissione, Referendarios perpetuos utriusque Signaturæ nostræ, & Rom. Pont. pro tempore existentis, creamus, constituimus, & deputamus, ac creatos, constitutos, & deputatos fuisse, & esse declaramus, & nunciamus, eisque, & eorum cuilibet de omnibus, & singulis privilegiis, emolumentis, immunitatibus, præeminentiis, facultatibus, gratiis, & indultis, aliisque utriusque Signaturæ Referendariis, quomodolibet concessis, & quibus ipsi utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, pariformiter uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, concedimus, & indulgemus.

Secretarium ex dictis Referendariis antiquiorem, singulis Papæ Signaturis intervenire posse, concedit.

§. 15. Illi verò Secretariorum eorumdem, qui antiquior, Doctor, & Referendarius fuerit, ut singulis nostris, & Rom. Pont. pro tempore existentis Signaturis, nomine Collegii Secretariorum, eo ipso intervenire valeat, pariter indulgemus. Quòd si ab Urbe absens, vel aliàs impeditus fuerit, vel antiquior Secretarius alia ratione, vel causa dictæ Signat. intervenire habuerit, qui post illum erit antiquior Secretarius, & Referendarius indulto hujusmodi eo ipso potiatur.

Habitum eis designat, & in Capella locum assignat.

§. 16. Cùmque Secretarii ipsi, qui Clerici erunt, nostri, & Rom. Pont. pro tempore existentis sint Prælati domestici, & familiares, ac continui commensales; teneanturque juxta præscriptum Innoc. prædecessoris præfati, nisi in majori fuerint dignitate constituti, Notariatus habitum suscipere, & deferre, ne quod pro ornamento, & decore Rom. Curiæ providè institutum est, negligentiâ, & desuetudine abrogetur, Præsentium auctoritate volumus, singulisque Secret. præfatis præsentibus, & futuris, præcipimus, & mandamus, quatenus; qui clericali militiæ adscribi voluerint, viginti-quinque annis majores, habitum, & insignia deferant Notariorum Apostolicorum, etiamsi voluerint, violacei coloris: qui verò fuerint primæ tonsuræ dumtaxat Clerici, in aliis Ordinibus nondum constituti, seu sæculares, etiam conjugati, vestibus utantur, si eis placuerit, etiam violaceis, prout Cubicularii Apostolici de honore nuncupati. Habeant etiam qui Notarii fuerint Sedis Apostolicæ, locum in Capella, & aliis actibus publicis, in quibus cum cappis, & rochettis interfuerint, eorum dignitati congruentem, quem ipsis assignari curabimus.

Pii V. concessiones, confirmation. suppletione defectuum.

§. 17. Et nihilominus Litteras Pii prædecessoris præfati, ut suprà, eidem Collegio super confirmatione, & approbatione Litter. Innoc., & aliorum Pont. prædecessorum nostrorum, tunc suorum, rebusq; aliis in eis contentis concessas, auctoritate, tenore, scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine similibus, approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos tam juris, quàm facti defectus supplemus.

Clausulas hujus Bullæ præservativas apponit.

§. 18. Præsentesque, & in eis contenta quæcumque, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari, aut per Nos, vel Rom. Pont. pro tempore existentem suspendi, revocari, limitari, moderari, seu ad juris terminos reduci non posse, neque debere, sed validas, & efficaces perpetuò existere, ac dicto Collegio, & Secret. pro tempore existentibus, in omnibus & per omnia, etiam perpetuò suffragari, ac vim validi, initi, & stipulati contractus inter Nos, & Sedem, ac Cameram Apostolicam ex una, & Collegium præfatum ex altera partibus, habere, debere ipsumq; Collegium ad verificationem, seu justificationem præmissorum, vel partis eorum, aut ad registrationem, vel adnotationem Præsentium in Camera, juxta constitutionem piæ mem. Pii Papæ IV. etiam prædecessoris nostri faciendam, minimè teneri, nec ob non registrationem hujusmodi, Præsentes nullitatis, aut invaliditatis vitio subjacere, sed valere, & ipsi Collegio, & Secretariis suffragari debere, perinde ac si in ipsa Camera registratæ fuissent, constitutione præfata non obstante.

Decretum irritans.

§. 19. Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, sublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, & interpretandi facultate, judicari, definiri, & interpretari debere, & quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus &c.

Clausulas derogatorias subdit.

§. 20. Non obstantibus præmissis, ac Pauli II. & Pii etiam II. & quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apost. de bonis Ecclesiast. non alienandis, quatenus adsint, & nostra de non tollendo jure quæsito in Cancellaria Apost. publicata, necnon statutis, quavis firmitate roboratis, & consuetudinibus, exemptionibus, immunitatibus; privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Provinciis, Communitatibus, Terris, & locis præfatis, illarumq; incolis, & personis quomodolibet concessis, & quibus forsan potiuntur, & gaudent, quomodolibet contrariis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur Præsentibus, pro expressis haberi volentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus; ceterisq; contrariis quibuscumq.

D. P. A. 1. die 1. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Aprilis 1586. Pontificatus nostri Anno 1.

XXX.

Quod Festum S. Petri Martyris, duplici officio de cetero celebretur.

Hunc Sanctum canonizavit, ejusque festum pro die 29. mensis Aprilis instituit Innoc. IV. sup. in ejus const. 11. Magnis *fol.* 94.

Edita A.D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INvictorum Christi militum numerus ingens propriam vitam contempsit, præ studio tuendæ, propagandæque Christianæ fidei, ideoque immarcescibili gloriæ coronâ donatus in cœlo, jure, & pia veneratione colitur, & celebratur in terris, sed non minus ad ejusdem fidei firmitatem profuit, Beati Petri Martyris virtus, qui pro Catholica Religione strenuè militans eam conservavit, ac defendit adversus dolos atque insidias inimicorum, occulto veneno longè plus nocentium quàm sit hostium infesta oppugnatio, qui aperto impetu nefarium Ecclesiæ Dei bellum indicunt.

S. Petrus Martyr Ord. Prædicatorum professor fuit.

§. 1. Quare ex promissione Omnipotentis Dei nomine facta fortiter pugnantibus, cùm eorum laudes cantet Ecclesia, est etiam invicti hujus martyris concelebranda solemniter memoria. Is enim præclarus Ordinis Prædicatorum alumnus, inexplebilem extirpandæ hæreticæ perfidiæ cupiditatem, jam inde à puero tota penitus mente combibit: qua in re mirari debemus singulare erga illum Dei beneficium, cùm credibile non sit, sine divina ope potuisse eum, hæreticorum parentum domestica exempla, tam sanctè detestari.

§. 2. Imò verò imitatione accensus Beati Petri

Inquisitorisque officio functus, & hæreticos mirabiliter persecutus.

Dominic , ut ille perpetuis, & concionibus, & disputationum congressibus, officioque Inquisitionis, quod ei primum prædecessores nostri Innocent. III. & Honorius III. commiserant, contra hæreticos mirabiliter se gessit, ita ipse cùm nullum iis perditionis filiis monendis locum in omni sermone umquam reliquisset, tum in obeundo Inquisitoris munere sibi Litteris Apostolicis commisso, mira quadam diligentia illos insectari, atque urgere non destitit.

Martyrii quoque coronam suscepit sanguinem pro fide Christi effundendo.

§. 3. Demum verò in se odiis concitatis arripuit summa constantia, atque animi magnitudine oblatam sibi divino permissu martyrii occasionem, cujus quidem martyrii antea piis precibus ac votis à Deo expetiti, præcipuo desiderio exarserat. Quamobrem post Beatissimæ Dominicum non immeritò Princeps appellari debet sacrosancti officii Inquisitionis, cùm ipse primus illud suo sanguine consecraverit; quo factum est, ut etiam nostris potissimum, hujusque sanctæ Sedis ministris, qui in hæc turbulenta & calamitosa tempora inciderunt, seu potius sunt divina providentia reservati, quasi facem prætulerit, ac viam commonstrarit, quam ejus exemplo ingressi audeant quæcumque pericula pro munere commisso, fortiter subire, ac sanguinem ipsum, si ita res ferat, vitamque pro Catholica fide gloriose profundere.

Jussio ejus festum duplici officio celebrandi.

§. 4. Dignam itaque Pontificio munere cogitationem suscepturi videmur, si sancti hujus viri memoriam majori veneratione recolamus; ita enim fiet ut ei de Ecclesia Dei optimè merito honor debitus tribuatur. Deinde, ut ejus in officio Inquisitionis Successores ad prosequenda fortissimi Ducis vestigia incitentur. Præcipuè verò decet, ut ad conciliandam Nobis cœlestem gratiam imploremus illius opem, quem propter initam ante actæ vitæ sanctitatem, castimoniam, innocentiam martyrio consummatam, apud Deum maximè gloriosum intelligimus; & satis compertum est ejusdem Ecclesiæ amantissimum esse, pro qua gravissimos labores; dies noctesque perpessus est. Quare hac nostra perpetua constitutione mandamus, ut ipsius sancti viri dies festus, tertio Cal. Maii, per omnes totius Orbis terrarum Ecclesias duplici officio de Communi Unius Martyris, ubi proprium deest, celebretur; ac decernimus ut in Calendario ad eum diem S. Petri Martyris nomen, cum specificatione Ordinis Prædicatorum, ac duplici nota adscribatur.

Et hanc Bullam publicandi & observandi.

§. 5. Præcipientes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum Prælatis in universo terrarum Orbe constitutis, ut faciant in suis quisq; Ecclesiis, Provinciis, Civitatibus, & Diœcesibus, Præsentes nostras solemniter publicari, & ab omnibus Ecclesiasticis personis, sæcularibus & quorumcumq; Ordinum regularibus, omnino observari.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus quoque, ut Præsentium exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quæ ipsis Præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 1. die 17. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octogesimo sexto, Id. Aprilis, Pontificatus nostri anno primo.

XXXI.

De decies centenis millibus nummûm aureorum, in Arce Sancti Angeli sepositis, & nullo umquam tempore, nisi in præscriptis casibus detrahendis.

Alia centena millia idem Pont. in secundo anno sui Pont. & alia in tertio simili modo reposuit, ut infrà in ejus constit. 69. & 80. Ejusque Bullas, quisque Pontifex initio sui Pontificatus confirmavit.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Plurimis de causis necesse est. Sedem Apostol. aliquem Thesaurum habere.

AD clavum Apostolicæ servitutis in puppi Militantis Ecclesiæ, non meritis nostris, sed divinæ voluntatis dispositione, difficillimis his temporibus constituti, non solùm præsentes fluctus, quibus B. Petri navicula sæpius jactatur, mente pervigili circumspicimus, sed procul etiam atque à longe impendentes tempestates, non sine magna animi sollicitudine prospicimus, easque consilio & vigilantia, quantum cum Domino possumus, præcavere, ac vitare studemus. Circumstant nos undique multorum generum pericula, mala intestina quotidie magis ingravescunt, bello ardent Provinciæ, Hæretici implacabili odio inflammati in Nos rapiuntur, hostis teterrimus & potentissimus Turca, alter Assur virga furoris Domini cervicibus nostris semper imminet, quique communes sunt Catholicæ Religionis, & Christiani nominis inimici, iidem Romanam in primis Ecclesiam, & Apostolicam hanc Sedem fidei petram, & fidelium omniũ Matrem acerbissimè oderunt, ejusque auctoritatem, amplitudinem, statum convellere, quòd Deus avertat, ac labefactare, vehementer atque avidè concupiscunt. Et Nos quidem dubios rerum eventus, & occulta discrimina, quæ non sine causa timere cogimur, sæpenumero expendentes, non in Nobis ipsis spem collocamus, neq; carnem ponimus brachium nostrum, sed oculos in cœlum sustollimus, ad custodem Israel, eumq; ipsum qui nunquam dormit, neq; dormitat, sæpe cum lacrymis excitamus, ut aliquando è somno exsurgens mari & ventis imperet, & tranquillitatem faciat; sed tamen ab eodem, in quo spes omnes nostræ resident, edocti sumus noctu vigilandum esse patrifamilias, ne fures domum perfodiant, servumq; supra ejus familiam constitutum, non solum fidelem esse debere, sed prudentem; nec temerè tentandum Dominum, ut in iis quæ consiliis nostris & ratione gubernari possunt, non tam divinam opem, quæ semper expetenda est, quàm miracula requirere videamur. Quare ad humanæ prudentiæ subsidia ita confugimus, ut in Deo potissimum speremus, ad cujus gloriam, atque ad S. R. E. utilitatem, populorumq; nostrorum quietem & defensionem omnia dirigimus. Nam cùm illius vicem in terris, licèt immeriti geramus, qui Rex pacificus & Sacerdos est in æternum, utraq; potestate Sacerdotali & Regali eorum præcipuè commodis & incolumitati consulere debemus, qui sub peculiari tutela, & ditione hujus sanctæ Sedis sunt constituti; in quo quidem Pastoris etiam officium exercemus, ut præclarè nos admonet Beatissimus Pont. Greg. à quo Pastores objurgantur, qui de externa gregis utilitate non sunt solliciti. Pastores, inquit, sic erga interiora studia subditorum suorum ferveant, quatenus in eis exterioris quoque vitæ providentiam non relinquant.

Hic ideo Pont. decies centena millia aureorum nummûm in primo anno sui Pontificat. hinc inde licitè, & absque alicujus oneris impositione colligit.

§. 1. Quod igitur à Nobis Pastoralis providentiæ debitum requirit providere cupientes, ne aliquando repentina aliqua & improvisa vi, quod Superiorum temporum luctuosa monent exempla. Nos Successoresve nostri, & populi Nobis subjecti opprimantur, neve ad dubios casus à pecunia omnino imparati simus, quæ in ipso motu & trepidatione difficulter admodum, non sine magno Civitatum & Provinciarum incommodo conficitur, quibus parcere cupimus, & quod gravius est jam serâ & inopportunâ diligentiâ sæpius frustra & inutiliter conficitur, quæque si in tempora curata & præparata sit, ad copias aliaque præsidia comparanda, magno usui & adjumento esse potest; ob eas causas decrevimus certam pecuniæ summam, benedicente Domino, nullo nostrorum extraordinario onere congestam, sed præter alias rectè colligendæ pecuniæ vias, nostra etiam parsimonia, frugalitateque Pontificia comparatam, hoc est, ad decies centena millia aureorum nummûm seponere, tamquam factum Ecclesiæ Romanæ peculium, & præcipuum ærarium, quod bonorum immobilium instar sit, atque ad certos casus hac nostra ordinatione præscriptos erogandum, fideliter, integreque reservatum, ac præclarè paratum, ipsa Sedes Apostolica, Ecclesiaque Romana habeat. Etenim in-

ter

ter omnia præsidia ac firmamenta, quæ ad Reipublicæ defensionem & conservationem necessaria, sapientum judicio putantur; magnam sapientissimus Salomon, vim & facultatem pecuniæ tribuit verbis illis: Utilior est sapientia cum divitiis, & magis prodest, sicut enim protegit sapientia sic protegit pecunia. Quod sane divino consilio à Veteris Testamenti patribus factum esse animadvertimus, cùm in Dei etiam templo, magnam auri argentique copiam, in gentemque thesaurum ad necessitates reservatum esse, sacris libris, & Regum, & Maccabæorum testatum sit. Habuit etiam Christus Dominus loculos, & quæ à fidelibus oblata erant, reservavit, ut Ecclesiæ necessitatibus subveniret, sicque formam instituit Ecclesiasticæ pecuniæ servandæ, inquit Sanctus Augustinus; Habet etiam Ecclesia aurum, ait Beatus Ambrosius, ut cùm necesse est, illud tunc non servet sed servatum eroget; & ex eo tempore, quo prima Christianæ Religionis jacta fuerunt fundamenta; Sanctus Sixtus prædecessor noster & Martyr, Levitæ Laurentio, qui martyrio insignis fuit, Ecclesiæ thesauros tradiderat asservandos, quos idem Christi athleta fortissimus, ex manibus Tyranni, qui præter Christianorum innocentem sanguinem, & aurum Ecclesiæ sitiebat, in pauperes celeriter distribuendo eripuit.

Et modo in Arce S. Angeli pro Sedis Apost. præsidio reponit, Deoque & ejus Virgini Matri Mariæ, & Apost. Petro & Paulo dicat, indeque promi (præterquam in casibus hic exceptis) prohibet. Hi casus ad alios etiam ad majorem rationem habentes extendi nequeunt, ut mox hic infrà declaratur. Tu autem vide Bullas in rubr. indicatas.

§. 2. His itaque rationibus & causis, aliisque ad Dei gloriam, atque Ecclesiæ utilitatem spectantibus Nos adducti, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, habita super hoc cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto matura consultatione, de eorum consilio, & unanimi assensu, hac nostra perpetuò valitura constitutione, atque ordinatione, supra dictam à Nobis simul congestam pecuniæ summam, in Pontificia S. Angeli arce, certo sanctiori ærarii loco, quem eo nomine constituimus, in quibusdam certis designatis scriniis collocamus, reponimus, asservamus atque assignamus, eamque ita collocatam & asservatam, Christo Domino, cujus in terris vices gerimus, Beatissimæ Virgini Dei genitrici MARIÆ, ac Sanctis Apostolis Petro & Paulo, ea lege offerimus atque dicamus, ut inde, ne Nobis quidem eam, neque totam nec verò partem aliquam etiam minimam umquam liceat, præterquam si pro recuperatione Terræ sanctæ, & generali contra Turcas expeditione bellum aliquando suscipiendum erit; tuncque etiam postquam Christianus exercitus comparatus erit, ac mare ad ipsorum Turcarum fines trajecerit. Si præterea tanta Annonæ, & rei frumentariæ inopia sit, ut fames populo interitum allatura videatur, aut si pestilentiæ lues grassetur. Si manifestum periculum immineat, ne aliqua ex Christianis Provinciis ab infidelibus, & Catholicæ Ecclesiæ hostibus occupetur, tuncquam subsidii tantum ferendi causam. Si bellum contra Statum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in Italia inferretur, tuncquam dumtaxat cum justus atque integer exercitus in ipsos etiam Ecclesiasticæ ditionis fines pervaserit, vel prope jam sit, ut qui loca finitima invaserunt, ad occupandum Civitates & loca ditionis Ecclesiasticæ irrumpant. Si belli sumptus faciendus erit pro Civitatis, quæ temporali ditioni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjecta, ab ipsius obedientia, (quod Deus avertat) defecerit recuperatione & conservatione, aut pro Civitate, ac ditione, quæ ad Sedem Apostolicam devolveretur, recuperanda & conservanda. Si quando quis in eam se intruderet seu occuparet, aut occupationis & intrusionis periculum instaret atque urgeret. In his autem omnibus casibus præscriptis ac permissis, in quibus aliqua pecuniæ portio, semel aut sæpius sumi licebit, id semper moderatè fiat, atque cautio ratioque adhibeatur, ut omnino saltem integra medietas, constitutæ hujus ærarii pecuniæ remaneat. Præterea consensum duarum saltem ex tribus partibus Cardinalium, qui Consistorio interfuerint, præstari, decretumque ipsum eorumdem Cardinalium consentientium subscriptione roborari volumus.

Idque se servaturum jurando vovet & ejus Successores dictum juramentum ligare declarat.

§. 3. Extra hos autem præscriptos casus, omnem hujus pecuniæ, Deo ut suprà dicatæ, vel omnino, vel aliqua ex parte amovendæ aut erogandæ potestatem à Nobis prorsus abdicamus, abdicatamque planè esse volumus. Statuentes quemadmodum suprà dictum est, ut instar bonorum immobilium Ecclesiæ sit & habeatur; eamdemq; sic asservatam & repositam, ac Deo dicatam, Nos integram conservaturos esse, ac perinde omnino atque res & bona Ecclesiæ immobilia Nos habituros esse promittimus, juramus & vovemus. Cujus rei servandæ vinculo, sicut Nos adstringimus, ita successores etiam nostri se eodem devinctos esse norint. Tum boni publici causâ, quod summo studio procurare debent, tum Pontificalis muneris religione, qua obstrictos non modò non rescindere, sed inviolatè observare oportet, quæ à Prædecessoribus utiliter sancteque constituta esse vident. Tum denique divinæ justitiæ lege, ex qua intelligant se, prout divinæ Litteræ, exemplaq; significant, ac Patrum documenta declarant gravissimas pœnas daturos esse, si rem Deo dicatam, aliter ac præscriptum est, dispensarint.

Exemplum quoque eisdem proposuit impii Heliodori qui pecuniam ab ærario Templi Dei auferre moliens, Dei jussu acriter percussus & verberatus fuit.

§. 4. Cujus rei non minus insigne, quàm tremendum exemplum in Maccabæorum historia memoriæ traditum est, de impio atque audaci Heliodoro, qui cùm pecuniam à sacro templi Dei ærario auferre moliretur, armato quodam equite, aspectu terribili subito divinitus apparente, equi calcibus impetitus à duobus quoque juvenibus, Dei etiam jussu apparentibus flagellis verberatus, ac plagis gravissimis affectus est. At verò Nos religiosa eorum conscientia, Pontificiaque charitate confisi, non modo non dubitamus, sed planè speramus fore, ut ærarium hoc nostrum, quod nostra Pontificali sollicitudine partum, ac Deo dicatum ad necessarios præscriptos casus reservavimus, ita diligentissimè reservent, ut Nos maximè facturos esse professi sumus, ac profitemur.

Casus hic præscriptos, ad alios etiã majoris rationis vim habentes, non extendi, sed ad litteram intelligi debere decernit, ex causis hic expressis.

§. 5. Si verò alii casus aliquando inciderint, qui etiam majorem ex ærario promendæ pecuniæ rationem haberent, nolumus tamen quod de his certis casibus, constituimus & præscripsimus, ullo umquam tempore, nec etiam dum Sedes Apostolica per obitum Romani Pontificis vacaverit, ad illos qui majoris rationis vim habere viderentur, extensionem fieri, aut ullo modo de illis interpretari licere. Sed nostram hanc ordinationem, constitutionemve ad litteram intelligi debere decernimus. Nam Successoribus nostris æque ac Nobis etiam, si qui alii casus inciderint in quibus magnæ etiam impensæ insumendæ aliquando erunt pecuniæ, opes aliunde non deerunt, quibus conservata hac in hoc à Nobis constituto & sancito ærario summa, occurri necessitatibus incidentibus poterit. Etenim si à Nobis, qui in hoc ipso Pontificatus nostri ingressu multis difficultatibus oppressi, ad sublevandam Annonæ inopiam ad exules facinorosque homines publicæ quietis perturbatores coercendos, atque ob Basilicas religiosissimas, & toto terrarum Orbe celeberrimas reficiendas, atque instaurandas, cultumque divinum in hac Alma Urbe, quæ Christianæ religionis Sedes est & domicilium, novis etiam sacris ædificiis, atque ad loca Urbis acclivia, quæ illa maximè indigent operosam deductionem, aliasque gravissimas ob causas, multiplices & maximas impensas subire coacti sumus, ærarii hujus pecunia, nostra sedulitate & diligentia reposita, & ad certos præscriptos casus reservata non esset, sed in varios alios usus à Nobis pro justo arbitratu nostro erogaretur, nullus quidem locus justæ adversus Nos querelæ successoribus nostris relinqueretur, & nihilominus pro necessitatibus, etiam quæ de repente inciderent, sumptus subire & eis providere cogerentur. Propterea iis durum videri nullo modo debet, si conservata ærarii

prædicti

prædicti ſumma, quæ faciliorem ad alios nummos ſibi comparandos viam munit, aliunde pecuniam ſumere debeant, quam in ſumptus, pro temporum varietate neceſſarios erogent.

ecuniam ...ictis caſibus ...ceptam, ...uamprimũ ...eponi jubet.

§.6. Immo verò illud rationi valde conſentaneum eſt, ut quam inde pecuniæ partem in præſcriptis illis caſibus ſumpſerint, eam integram cùm primum ſumptus in iis faciendi occaſio ceſſaverit, planè in ipſum ærarium unde acceperunt, reſtituant ac reponant.

...laves ſex ...d cuſto...iam dictæ ...ecuniæ in...itutas ſex ...erſonis hic ...ominatis ...ſſignat, præ...ito jura...ento de ...bſervandis ...ræmiſſis ...ub pœna ...xcommuni...ationis.

§.7. Et verò, ut ob cauſas tantùm ſuprà planè præſcriptas, ex eodem ærario pecunia juſtè legitimeque ſumatur, ad illius cuſtodiam ſex claves adhiberi jubemus, quarum tres Cardinalibus item tribus, qui Ordinum capita dicuntur, quiq; in Romana Curia præſentes adſint, illis verò abſentibus, tribus aliis, qui in eiſdem Ordinibus eis proximi erunt, eorumq; locum eo tempore geſſerint, ſigillatim aſſignentur, quarta S.R.E. Camerario, quinta Decano Clericorum Cameræ Apoſtolicæ, à quo illam aliàs tradi non liceat, niſi præſentibus & conſentientibus ejuſdem Cameræ Clericis duobus, ſexta deniq; Theſaurario generali. Claves verò duæ portarum ærarii hujus ſic à Nobis conſtituti, altera Collegii Card. Decano, eoq; abſente antiquiori in ordine Card. in Urbe exiſtenti, altera noſtro & pro tempore exiſtenti Romani Pontificis Theſaurario ſecreto aſſervandæ tradantur; qui omnes jurabũt, ſe neq; claves daturos, neq; extractioni præfatæ pecuniæ conſenſuros, niſi in caſibus ſupra ſcriptis, & tunc niſi conſenſu duarum partium Cardin. ut ſuprà interveniente.

...ræfectus ...aſtri S. ...ngeli præ...iſſa ſervari ...bet.

§ 8. Volumus inſuper ejuſdem Caſtri S. Angeli, nunc & pro tempore Præfecto juramentum deferri, atque ad illud præſtandum in manibus S. Rom. Eccleſiæ Camerarii teneri, ſe non permiſſurum, quavis juſſione, & quibuſvis clauſulis munitâ non obſtante, ex ærario per Nos conſtituto aliquam pecuniarum quantitatem auferri, niſi forma per Nos tradita obſervata. Si verò contra hoc juramentum fecerint, pecuniæq; ex ærario partem aliquam vel minimam contra hujus ordinationis, conſtitutioniſque noſtræ præſcriptum ſumi, promi, detrahique permiſerint, anathematis pœnàm ipſo facto ſubeant.

...ontrarium ...entantes ...œnas hic ...ictas incur...ant.

§.9. Id quoq; ſtatuimus & ſancimus, ut omnes & ſinguli, tam ſæculares quavis dignitate, etiam Ducali, aut Regia fulgentes, quàm Eccleſiaſtici, cujuſvis ordinis & dignitatis, etiam Epiſcopi vel Archiep. vel Card. qui de pecuniis ex eodem ærario, præter caſus & formam ſuprà præſcriptos, ſumendis, amovendiſve tractarint, conſuluerint, ſuaſerint, aut ſuadere tentarint, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant, à qua niſi ab ipſo Pontifice, præterquam in mortis articulo abſolvi nequeant, ac præterea S. Rom. Eccleſiæ, Sediſque Apoſtolicæ iidem rebelles, læſæq; majeſtatis rei eſſe cenſeantur, omnibuſque Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis per eos quomodolibet obtentis Eccleſiaſticis beneficiis eo ipſo privati, cùm ad illa, tũ ad alia in poſterũ obtinenda inhabiles exiſtant. Quod ſi aliquando eos reintegrari contigerit, nihilominus infames etiam remaneant, nec verò umquam iis adhonores, gradus, dignitateſq; in poſterũ aditus pateſiat.

...ardinales ...mnes in ...ſſumptione ...el acceſſu ...d Curiam ...bſervatio...em hujus ...Bullæ curent.

§.10. Volumus autem quod ſicut omnes & ſinguli Card. præſentes conſtitutionem hujuſmodi quantum in eis erit obſervare, illique non contravenire, nec Pontificibus contra facientibus conſentire, aut abſolutionem à juramento præſtito non petere, nec oblatam aut conceſſam acceptare in Conſiſtorio noſtro ſecreto promiſerunt & jurarunt, idem per abſentes Card. à Conſiſtorio in habitatione eorum & à Rom. Curia, ut quandocumque ad eamdem Curiam ſe contulerint, ac per futuros pro tempore Card. in aſſumptione pilei promitti & jurari debeat, ac promiſſionẽ & juramentum hujuſmodi in formula juramenti per eoſdem Card. præſtari ſoliti, adjungi & inſcribi debere, & contrafacientes pœnam perjurii & perpetuæ infamiæ, juris & facti eo ipſo incurrere decernimus.

...n Conclavi ...dem ipſi

§.11. Præterea quod ipſi Card. occurrente Apoſtolicæ Sedis vacatione, in Conclavi quando de obſervando felicis recordat. prædeceſſorum noſtrorum Julii Secundi litteris ſuper electione Romani Pontificis, & Pii Quinti, ne Civitates & loca S.R.E. infeudentur, & aliis conſtitutionibus juramentum præſtare ſolent, etiam de inviolabiliter præſenti conſtitutione noſtra, per quemlibet eorum qui in Romanum Pontificem electus fuerit, & poſtmodum idem ad Summi Pontificatus faſtigium aſſumptus poſt ejus aſſumptionem hoc ipſum promittere ac jurare, & deinde poſt coronationem ſuam promiſſionem & juramentum hujuſmodi per Litteras ſuas ſpeciales harum cõfirmatorias reiterari debeat. Quod ſi illud à Pontifice, quod credendum non eſt recuſabitur, aut differetur, tunc dicti Cardin. in primo Conſiſtorio ſecreto, & præcipuè eorum Decanus, & Capita Ordinum apud eum omni cum inſtantia, & inſtantiſſimè pro Præſentium obſervatione petere & rogare, ac obteſtari non ceſſent. Quod ſi ſemel atque iterum enixè rogatus ejuſmodi juramentum paæſtare diutius etiam diſtulerit, tunc demum omnes ſinguloſque Card. ea lege adſtringimus, ut in ſingulos annos quinquies, in die ſcilicet Natalis Domini, in Paſcha Reſurrectionis, in feſto ſolẽni S. Petri, die præterea Anniverſario Creationis & Coronationis ipſum Pontificem inſtanter, inſtantius, atque inſtantiſſimè rogent, orent, obſecrent, atque obteſtentur, ut de ſancito hoc ærario, quod Deo obtulimus & dicavimus, ad præſcriptum cuſtodiendo ſervandoq; ſanctè juret, idque ut omnino efficiat tamdiu quoad plenè effecerit diligentiſſimè curare ſtudeant, ſtatuimus & ordinamus.

Carḍ. & etiam Pont. poſt coronationem juramento promittant.

§.12. Has verò noſtras Litteras in libellum redigi, & poſt prædictas Julii Secundi & Pii Quinti litteras, quæ in ipſo Conclavi legi ſolent, aliiſque conſtitutionibus Apoſtolicis adjungi, & in quinterno etiam Cancellariæ Apoſtolicæ unà cum aliis conſtitutionibus noſtris deſcribi, & in valvis Baſilicæ B. Petri Principis Apoſtolorum, & in Cancellaria noſtra Apoſtolica, ac in acie Campi Floræ publicari.

Hæc Bulla in Conclavi legatur, & in quinterno Cancellariæ deſcribatur.

§.13. Earumque tranſumptis & exemplis etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem fidem ubique haberi, in judicio & extra, quæ Præſentibus haberetur, volumus & jubemus.

Tranſumptis credatur.

§.14. Si quis autem fortaſſe noſtrorum Succeſſorum, id quod minimè credimus, huic noſtræ conſtitutioni omnino aut aliqua ex parte derogare, aut contra ſtatuere voluerit, aut depromptam pecuniam, ut ſuprà ſancitum eſt, in idem ærarium non reſtituerit admonemus poſt derogantis, aut contra ſtatuentis, contraque facientis obitum liberum eſſe Succeſſoribus ea derogatione, & quibuſvis aliis, quæ contra ſtatuta ſunt non obſtantibus, pro pecunia contra hujus conſtitutionis præſcriptum ſumpta ac deprompta recuperanda adverſus Pontificis derogantis, & contrafacientis, & Card. idem conſentientium poſteros, ſeu conjunctos omnes, quibus ab ipſo Pontifice aut Card. bona quovis titulo, vel quavis ratione obvenerint agere, & poſſeſſionem bonorum, quæ ad ipſos poſteros pervenerint, adipiſci, retinerique, donec quicquid pecuniæ depromptum eſt, id omne in ærarium referatur & reſtituatur, eaque ipſa bona, ſi quo modo, ut ſuprà dictum eſt, à forma per Nos conſtituta recedi contigerit, hujuſmodi obligationi atque oneri, obnoxia & addicta eſſe voluimus, ſingulis quæ in noſtris Litteris adverſari poſſent, vel quoquomodo obeſſe penitus remotis, ac non obſtantibus.

Si Succeſſores contravenerint agi poterit contra eorum, A. Card. conſentium conjunctos.

In hoc aliquid eſt mutatum in Bullis cit. in rub.

§.15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, collocationis, repoſitionis, aſſervationis, aſſignationis, oblationis, dicationis, abdicationis, promiſſionis, juramenti, voti, profeſſionis, ſanctionis adſtrictionum, decretorum, ſtatutorum ordinationis, juſſionum, admonitionis, & voluntatum infringere, vel ei auſu temerario con⁊aire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, ii. ſi-

Sanctio pœnalis.

gnationem

gnationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejùs, se noverit incursurum.

D. P. A. 1. die 12. April. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dom. 1586. 1. Kal. Maii, Pont. nostri anno 1.

Papæ subsc. Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus promitto, voveo, & juro.

De ventre matris meæ tu es Deus protector meus.

Card. subsc. Ego A. Cardinalis Farnesius Episcopus Ostien. Vicecancellarius, promitto, voveo, & juro.
Ego Jac. Card. Sabellus Episcopus Portuen. promitto, voveo, & juro.
Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii, Episcopus Tusculanus, promitto, voveo, & juro.
Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara Episc. Prænestin. promitto, voveo, & juro.
Ego M. S. Car. ab Altaemps, promitto, voveo, & juro.
Ego Innicus Avalus Card. de Aragonia, promitto, voveo, & juro.
Ego Marc. Ant. Card. Columna, promitto, voveo & juro.
Ego P. Card. Sanctacrucius, promitto, voveo, & juro.
Fr. Michael Bonellus Card. Alexandrinus, promitto, voveo, & juro.
Ego Lud. Mudrucius, promitto, voveo, & juro.
Ego N. Card. Senonensis, promitto, voveo, & juro.
Jul. Antonius Card. Sanctæ Severinæ, promitto, voveo, & juro.
P. Card. Cæsius, promitto, voveo, & juro.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius, promitto, voveo, & juro.
Ego Jo. Hieronymus Card. Albanus, promitto, voveo, & juro.
Ego Philippus Boncompagnus Card. Sancti Sixti, promitto, voveo, & juro.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus, promitto, voveo, & juro.
Ego P. Card. Deza, promitto, voveo, & juro.
Ego Ant. Card. Caraffa, promitto, voveo, & juro.
Ego Jo. Ant. Card. Sanctorum Quatuor, promitto, voveo, & juro.
Ego Jo. Bapt. Card. S. Marcelli, promitto, voveo, & juro.
Ego Vinc. Card. Montis Regalis, promitto, voveo, & juro.
Ego Scipio Card. Lancellotus, promitto, voveo, & juro.
Ego Vinc. Card Gonzaga, promitto, voveo, & juro.
Ego Henr. Card. Cajetanus, promitto, voveo, & juro.
Ego Jo. Baptista Card. Castrucius, promitto, voveo, & juro.
Ego Federicus Card. Cornelius, promitto, voveo, & juro.
Ego Dominicus Card. Pinellus, promitto, voveo, & juro.
Ego Decius Card. Azzolinus, promitto, voveo, & juro.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus, promitto, voveo, & juro.
Ego Ferdinandus Card. de Medicis, promitto, voveo, & juro.
Ego Philippus Vastavillanus, promitto, voveo, & juro.
Ego Franciscus Card. Sfortia, promitto, juro, & voveo.
Ego Alexander Card. Montaltus, promitto, juro, & voveo.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1586. indictione 14. die verò 3. mensis Maii, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno 2. retroscriptæ litteræ Apostol. affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valvis seu portis S. Joannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Claudium Mongeat, & Nicolaum Tagliettum S. D. N. Papæ Curs.*

Alex. Patabiacus Mag. Curs.

Confirmatio Congregationis B. MARIÆ Fuliensis strictioris observantiæ Monachorum Ordinis Cisterciensis S. Benedicti, cum gratiarum elargitione.

Hujusmodi gratias ampliavit, aliaque concessit privilegia hic idem Pontif. in const. 70. Super. *& Clem. VIII. infrà in Tomo* 3. *fol.* 21. *in sua const.* 12. Pastoralis, *& latiùs extendit Paul. V. in ejus const.* 23. Divina *fol.* 231. *Insuperque prædictus Clemens præcedentiam respectu Fratrum Mendicantium, his Monachis dedit in const.* 56. Regis. *Et eosdem ad alium Ordinem transeuntes, ad istam Congregationem redire vetuit in alia sua const.* 107. Pro nostro. *Ac postremò idem Paul. V. operi conficiendi Agnus Dei hos Monachos præfecit, in sua const.* 43. Romanum. *Vide in d. Tomo* 3.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Religiosos viros, qui divino spiritu afflati, arctiorem quam ab initio professi fuerint, ac priscis Sanctorum Patrum moribus magis similem vitæ rationem sibi ipsis suapte sponte præscribant, in suo laudabili proposito confovere, & ita alios ad eorum imitanda vestigia incitare, pro Pastorali officio divinitus commisso, plurimum semper intendimus.

§. 1. Sanè cùm ad Nos nuper perlatum fuerit, in vestro Monasterio, sublatis quibuscumque pravis abusibus, institutionem & disciplinam monasticam in longè meliorem formam restitutam & reintegratam, Vosque Religionis & pietatis amore ita incensos existere, ut non solùm ab esu carnium quibuscumque temporibus, etiam ab Ecclesia permissis, & à potu vini abstineatis, sed etiam in laboribus, jejuniis, orationibus, carnis maceratione & mortificatione aliisque pœnitentiæ operibus exercendis, strictiorem & severiorem quàm reliqui Monac. S. Benedicti Cisterciensis Ordinis regulam observare studeatis.

§. 2. Nos vestram hanc piam & salutarem intentionem plurimùm in Domino commendantes, quo magis pacato & tranquillo animo in humilitatis spiritu divinis obsequiis insistere, piumque institutum prosequi absque impedimento possitis, vestris supplicationibus inclinati, ritus, mores, vitæ normam, & reformationem ad arctiorem regularis disciplinæ observantiam in istud Monasterium nuper introductam, dummodo sacris Canonibus & Concilii Tridentini decretis, ac supra dictæ S. Benedicti regulæ jampridem auctoritate Apostolica approbatæ, consona sint, auctoritate Præsentium approbamus & confirmamus, illaque præsentium Litterarum patrocinio communimus, vobisque ac illis qui perpetuis futuris temporibus in isto Monasterio regularem professionem emiserint, ut ea observare licitè possitis licentiam concedimus.

§. 3. Interdicimus etiam dilectis filiis Abbati Monasterii Cistercii, Cabilonensis Diœcesis, cæterisque Superioribus pro tempore existêtibus ejusdem Ordinis, ne vos, aut eos qui posthac erunt in isto Monasterio recepti, & ad professionem admissi, ad relaxandum & remittendum aliqua ex parte rigorem istius observantiæ, utendumque indultis & dispensationibus Apostolicis, quibus vetustam vestri Ordinis, & primævam institutionem, illiusque austeritatem diversi nostri prædecessores, mansuetudine quadam temperarunt, & laxiorem, honestam tamen, vivendi

normam permiserunt, & benignè indulserunt, quovis prætextu aut quæsito colore, invitos cogere vel compellere, aut vos in præmissis molestare, aut impedire audeant vel præsumant. Quod si quid tale attentaverint, aut vobis injungere, præcipere, & mandare præsumpserint, Vos ac pro tempore futuros istius Monasterii Abbatem & Monachos ad obediendum talibus illorum præceptis & jussis minimè teneri decernimus. Ita ut nihilominus, etiam illis contradicentibus, absque alicujus pœnæ vel censuræ Ecclesiasticæ incursu in hoc vestro instituto perseverare, liberè & licitè valeatis.

[S]uperioritatem verò & omnem jurisdictionem eis præservat Quinimo Clem. & Paul cit. in rub. ea penitus abstulerunt.

§.4. Ceterum volumus, ut in reliquis, quæ præmissis vestris arctioribus institutis, & disciplinæ regulari non erunt contraria, eorum visitationi, correctioni, omnimodæ jurisdictioni, & superioritati, sicuti hactenus fuistis, & in posterum vos, vestrique successores subjecti sitis, & ab illorum obedientia nequaquam tali occasione recedatis.

Cognitionem dubii circa vivendi normam oriundi sibi reservat.

§.5. Quod si umquam controversia, dubitatio, seu discordia exorta erit super præmissis, utrum scilicet vestri mores, vestrumque vivendi genus prædictæ S. Benedicti regulæ adversentur, talis controversiæ cognitionem, definitionem, & decisionem, Nobis dumtaxat & Romano Pontifici pro tempore existenti reservamus.

Contrariis quibuscumque derogat.

§.6. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, & prædictorum, ac aliorum quorumvis Ordinum & Monasteriorum juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, illorum Superioribus & Generalibus, ceterisque personis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores pro expressis habentes, ad effectum Præsentium dumtaxat, specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

[D]at. P. A. 2. [d]ie 5. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 5. Maii, 1586. Pontificatus nostri anno 2.

XXXIII. Approbatio, declaratio, & extensio constitutionum editarum à Pont. prædecessoribus, circa solutionem Annatarum, Communium, & Quindenniorum, de beneficiis Ecclesiasticis R. Cam. Apost. debitorum.

De hac materia, ultra ea quæ sunt in extravagantibus, extant in hoc opere Paul. II. const. 6. Decet. *fol. 384. Innocent. VIII. const. 3.* Apostolicæ. *fol. 434. Jul. II. const. 4.* Romani. *fol. 468. Clem. VII. const. 33.* Cum sicut. *Jul. III. const. 20. in Tomo I.* Cupientes. *Paul. IV. const. 11.* Incumbentia. *& const. 17.* Decens. *necnon Pii V. const. 38.* Apostolica. *fol. 240. suprà in hoc Tomo.*

[E]dita An. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

[C]ausa hujus [c]onstit.

CAmeræ nostræ Apostolicæ, & Collegii Fratrum nostrorum S.R.E. Cardin. & Officialium Romanæ Curiæ, de annatis & quindenniis participantium indemnitati, prout tenemur, consulere, & eorum jura illæsa præservare volentes, ea quæ propterea à Prædecessoribus nostris providè statuta fuerunt & ordinata, ut inviolatè observentur confirmationis nostræ munimine roboramus & innovamus, & aliàs desuper disponimus, prout rationi consentaneum esse, & in Domino conspicimus expedire.

[C]onfirmatio [B]ullarum Paul. II. & [P]aul. IV. & Pii V. & aliorum Pontificum.

§.1. Itaque Motu proprio & ex certa scientia nostra, quascumque, tam sub plumbo quàm in forma Brevis, & Motus proprii Litteras fel. rec. Pauli Secundi, & ejusdem nominis Tertii, Pauli IV. ac Pii V. necnon quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum super solutione annatarum, communium, quindenniorum, & aliorum jurium, ratione provisionum, & seu unionum perpetuarum, quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, per Sedem Apostolicam factarum & faciendarum, editas, confirmatas, & innovatas, cum omnibus clausulis, decretis, derogationibus, ac censuris & pœnis in illis contentis, necnon omnia & singula per quoscumque Judices, executores, & Commissarios, in præmissis & circa ea quomodolibet gesta & executa, ac inde secuta quæcumque, auctoritate Apostolica tenore Præsentium approbamus & confirmamus, necnon illis perpetuæ & irrefragabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque & singulos juris & facti, ac solemnitatum, & alios defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus, atque illas & illa, quatenus opus sit, innovamus.

Has Bullas indicavi hic in rubr.

Extensio ad quascumque uniones beneficiorum hic non exceptorum.

§.2. Præterea quoniam quindenniorum usus, & solutio ratione beneficiorum unitorum constituta sunt, quia illorum vacatio amplius non speratur, & ut propterea damnum ex hoc Cameræ Apost. & Collegio Card., & Romanæ Curiæ Officialibus prædictis emergens sarciatur; Nos attendentes, quod tantumdem detrimenti Cameræ, Collegio, & Officialibus præfatis, ex unionibus quæ ab Ordinariis locorum, & aliis fiunt, provenit, ac propterea æquum esse censentes, ut quod in unionibus per Sedem Apostolicam factis obtinet, illud idem & fortius in unionibus per ipsos Ordinarios factis & faciendis observetur; licetque in constitutionibus & litteris Prædecessorum præfatorum comprehendi videatur, tamen, ut cuivis dubitandi occasio præcidatur, Motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore Præsentium statuimus, decernimus & declaramus, quod uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones, de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, tam sæcularibus quàm regularibus, etiamsi Monasteria Monialium, & Hospitalia fuerint, quæ tamen tempore ipsarum unionum cura Conventu & Hospitalitate caruerint, & quorum singulorum, vel si plura beneficia unicis Litteris comprehensa sint, quorum quodlibet annuus valor viginti-quatuor ducatos auri de Camera, secundum communem extimationem non excedat, dummodò tamen omnium insimul illum transcendat, cuicumque Ecclesiæ, Monasterio, Collegio, domui, Societati, Congregationi, Ordini, Militiæ, Hospitali, Seminario, aut alii loco pio, tam per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, necnon Sedis præfatæ Legatos, Nuncios, & alios quoscumque subdelegatos, & aliàs quomodolibet auctoritate Apostolica, quàm per quemcumque loci Ordinarium, in qualibet mundi parte, hactenus factæ & faciendæ, etiamsi manualia, & de jure patronatus laicorum, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum nobilium & illustrium illa beneficia fuerint, sub dictorum Prædecessorum constitutionibus ac declarationibus omnino comprehendantur & includantur, ac ab omnibus comprehensæ & inclusæ censeantur. Et propterea omnia & singula Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Collegiatarumque Ecclesiarum, Capitula, Congregationes, Societates, Universitates, Collegia, Seminaria, Hospitalia, Monasteria, & pia loca hujusmodi; & quivis alii, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes & submissiones hujusmodi factæ reperientur, aut posthac fient, quantumcumque exemptæ & privilegiatæ existant, etiamsi se superinde in Camera Apostolica non obligaverint, dummodò beneficia ipsa possideant, ad solutionem quindenniorum præfatorum eidem Cameræ, ac Collegio & Officialibus, ratione unionum, annexionum, incorporationum,

applicationum, & submissionum, præfatarum singulis quindecim annis, à die quo illæ suum sortitæ fuerint effectum, juxta tenorem Litterarum Prædecessorum præfatorum super hoc editarum faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id per sententias, censuras & pœnas in ipsis Litteris contenta cogi & compelli posse.

Decretum irritans.

§.3. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Card. sublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere, irritumque & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Judicis deputatio & facultates, in causis & exigentiis annatarum &c.

§.4. Mandantes dilecto filio Magistro Alexandro Glorierio, Clerico dictæ Cameræ, quem super cognitione & decisione causarum, tam occasione præmissorum quàm annatarum beneficiorum pro tempore vacantium, per illorum provisos dictis Cameræ Collegio & Officialibus, debitarum & debendarum, & pendentes & movendas Judicem deputavimus, ac aliis in ejus locum, per Nos vel Successores nostros subrogandis Judicibus, ut pro faciliori indagatione unionum præfatarum, omnia & singula Cathedralium, etiam Metropolitanarum & Collegiatarum Ecclesiarum, Capitula & Collegia, necnon tã virorum quàm mulierum, sæculares & quorumvis Ordinum regulares, Congregationes, seu Collegia, Seminaria, & pia loca, eorumdemque Prælatos & Procuratores, ad judicandum & profitendum medio juramento, omnia & singula Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Parochiales, Ecclesias, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, etiamsi manualia, & de jure patronatus, ut præfertur, fuerint, quæ ipsa Collegia, Seminaria, Congregationes, & alia pia loca præfata possideant, illorumque annuos veros valores, sub privationis & aliis in Litteris in forma Motus proprii Pauli IV. & Pii V. prædecessorum hujusmodi contentis sententiis, censuris & pœnis, in Romana Curia & extra eam, moneant & requirant. Dantes eis plenam & liberam facultatem pro eorumdem quindenniorum & jurium exactione, omnes & singulos illorum debitores sub singulis præfatis, & præsentibus nostris Litteris comprehensos, etiam per edictum publicum; constito summariè de non tuto accessu, tam in dicta Curia quàm extra eam, citandi, monendi, & requirendi, ac eis & aliis, quibus & quoties opus fuerit, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, Alexandri & subrogandorum præfatorum arbitrio ferendis, statuendis, moderandis & applicandis, ac etiam privationis beneficiorum unitorum, etiam simili edicto inhibendi, ipsosque debitores ad indicandum beneficia unita, & solvendum quindennia decursa, etiamsi ad id in Camera Apost. non se obligaverint, constito tamen de sortito effectu unionum per similes sententias, censuras, & pœnas, etiam interdicti, tam localis quàm personalis appositionem, per Alexandrum, & subrogandos præfatos, quoties opus fuerit, ferendas & promulgandas, necnon fructuum, redituum, & proventuum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ ipsi debitores possidebunt pro quantitate eorum debiti sequestrationem, & alia opportuna juris & facti remedia, etiam cum invocatione auxilii brachii sæcularis, cogendi & compellendi, ac in præmissis omnibus & singulis, etiam summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, ac aliàs more Camerali procedendi, ac eos qui sententias, censuras & pœnas præfatas, ut præmittitur incurrerit, ab eisdem censuris & pœnis, prævia satisfactione absolvendi & liberandi, aliaque faciendi, gerendi & exercendi, quæ in præmissis necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus quacumque centenaria, etiam completa, & etiam majori à jure statuta præscriptione, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus, necnon privilegiis, exemptionibus, indultis, & litteris Apostolicis, Capitulis, Congregationibus, Collegiis, Seminariis, Hospitalibus & aliis piis locis præfatis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, & ex causa initi contractus, aut aliàs quomodolibet concessis, ac iteratis vicibus approbatis & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, Præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, necnon omnibus illis, quæ prædecessores præfati, in singulis eorum Litteris voluerunt non obstare; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides

§ 6. Volumus autem ut Præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ Præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. [...] die 14. Maii

Dat. Romæ apud S.Petrum, sub annulo Piscatoris, die 14. Maii, 1586. Pontificatus nostri anno 2.

XXXIV.

Confirmatio & nova concessio gratiarum & privilegiorum Ordini Cisterciensi, ejusque Abbatibus, Monachis, & Monasteriis a Greg.IX. Innoc.IV. Six.IV. Innoc.VIII. Pio IV. Pio V. Greg.XIII. & aliis Summis Pont. concessorum.

Institutionem hujus Ordinis, & omnia ipsum concernentia inspice sup. in Paschal. II. const. 1. Desiderium. *fol.* 30.

Similes autem Statutorum Ordinis, & privilegiorum confirmationes habes sup. in Pii IV. constit. 70. *In eminenti.* fol. 106, & in Greg.XIII. const. 18. *Superna.*

SIXTUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Edita A. [...] 1586.

Exordium.

PONtifex Romanus primarias Christi Dei & Domini nostri in terris gerens vices, sicut totius Dominici gregis pascendi curam & onus sustinere dignoscitur, ita in eos, quos gravius laborare, & suo præcipuo auxilio indigere perspexerit, propensius & favorabilius incumbere debet. Cùm primis verò Religiosorum Monachorum, qui mundanis abjectis illecebris in spiritu humilitatis Altissimo famulantur, paternam curam gerere, nutantemq; illorum statum quantum ex alto conceditur, celeri ac salubri munimine fulcire.

Plures Summi Pont. Ordini Cisterc. diversas gratias & privilegia conce[...] ferunt.

§.1. Sanè sicut pro parte dilecti filii Edmundi à Cruce Abbatis Monasterii Cistercii Cabilonensis Diœcesis totius Ordinis Cisterciensis Generalis, necnon dicti Ord. Capituli generalis Nobis fuit expositum, quod Cisterciensium Monachorum Ordo à Divo Roberto institutus, & à Divo Bernardo illustratus, ceterisque eorum successoribus propagatus, multorum virorum sanctimonia præcellens, tam à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, quàm etiam ab Imperatoribus, Regibus, Ducibus, & aliis Principibus, tot & tantis privilegiis, gratiis, & favoribus meruit decorari, ut nullo quovis temerario ausu, nullaque temporis diuturnitate, privilegia, exemptiones, & gratias hujusmodi, à

quo-

quoquam violari, aut modo aliquo infringi posse viderentur. Sed tamen ea est quorumdam hominum improbitas, talisque rerum humanarum conditio, ut nisi sæpius eadem iterentur, & legum pœnis fulciantur, hujusmodi hominum audacia, & temporis injuria, optimæ leges & privilegia conculcentur. Quo factum est, ut quemadmodum eadem expositio subjungebat, multi piæ mem. Prædecessores nostri, præcipuè verò Paschalis Secundus, Callistus etiam Secundus, Eugenius Tertius, Alexander Tertius, Lucius similiter Tertius, Honorius etiam Tertius, Gregorius Nonus, Innocentius Quartus, Alexander etiam Quartus, Urbanus Quartus, Clemens Quartus, Gregorius Decimus, Nicolaus Quartus, Bonifacius Octavus, Clemens Quintus, Joannes Vigesimus-secundus, Benedictus Duodecimus, Clemens Sextus, Urbanus Quintus, Jo. Vigesimus-tertius, Martinus Quintus, Eug. Quartus, Nicol. Quintus, Callistus Tertius, Pius Secundus, Sixtus Quartus, Innoc. Octavus, Leo Decimus, Pius Quartus, Pius Quintus, Greg. Decimus-tertius Romani Pontifices privilegia, prærogativas, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, conservatorias, facultates, & alias gratias, Monasterio, seu Abbati Cistercii, necnon Firmitatis Pontiniaci, Clarevallis & Morimondi, Cabilonensis, Antisiodorensis & Lingonensis respectivé Diœcesum quatuor ipsius Monasterii Cistercii filiabus appellatis, totique Ordini Cistercien. & Capitulo generali ejusdem concesserint & indulserint.

Greg. IX. signanter Abbatis electionem à nemine impediri jussit.

§. 2. Inter cetera verò Gregorius Nonus ne ullus Episcopus, aut quælibet alia persona cujuscumque dignitatis & præeminentiæ existat, regularem electionem Abbatum ipsius Ordinis impedire, aut in ea se quomodolibet ingerere.

Inn. IV. Ordinem à jurisdictione Epis. exemit

§. 3. Innocentius Quartus eisdem Episcopis, ne Monachos & Abbates Religionis ejusdem, etiam ratione cujuscumque delicti, causa fidei dumtaxat exceptâ, ad sua judicia & tribunalia trahere.

Sixt. IV. Commendatariis nonnulla prohibuit.

§. 4. Sixtus Quartus Commendatariis Monachorum numeri taxationem, & novitiorum receptionem & benedictionem in Monasteriis commendatis prohibuit, atque ejus rei curam penes Abbates, aliosque Ordinis Superiores remanere voluit.

Innoc. VIII. difformitatem habitus vetuit.

§. 5. Innocentius Octavus, ne quisquam ex Abbatibus & Monachis ipsius Ordinis, in habitu & vivendi ritu longo usu passim recepto, se ab aliis difformare præsumeret.

Pius IV. Pius V. & Greg. XIII. alia Commendatariis prohibuerunt, ut notavi in Greg. const. 18. Superna.

§. 6. Pius Quartus, Pius Quintus, & Gregorius Decimus-tertius, Commendatariis eisdem, eorumq; ministris, ceterisque personis sæcularibus quovis titulo ipsius Ord. Monasteriorum fructus, atque proventus percipientibus, ne templa & alia loca regularia, & ad Monachorum usum destinata, Abbatiarum hujusmodi, & Monasteriorum quomodolibet occuparent, aut profanarent, neve in illis mulieres, cujuscumque conditionis introducerent, nec sese in bonis per Monachos pro tempore decedentes relictis, illorumve spoliis quomodolibet intromitterent, aut bona ipsa sibi appropriarent, respectivè statuerūt, mandarunt, & districtius præcipiendo vetarunt.

Nonnulli alii Pont. quædam alia Ordini concesserunt.

§. 7. Ac etiam alii Romani Pontifices prædecessores nostri aliàs & aliter in favorem Ordinis ejusdem statuerunt, ordinarunt, concesserunt, indulserunt, prohibuerunt, & inhibuerunt, prout in singulis, tam prædictorum quàm aliorum quorumcumque Prædecessorum nostrorum Litteris, sub quacumque forma & data respectivè (quarum tenores Præsentibus haberi volumus pro expressis) expeditis & emanatis latius dicitur contineri.

Hic modo Pont. omnia confirmat, & quatenus sint in usu, & Concilio riden. non contraria innovat.

§. 8. Quare ipsius Ordinis Cistercien. afflicto statui paterno affectu, & ex Pastoralis officii nobis ex alto injuncti munere providere volentes, Motu proprio, non ad Abbatis Cistercii ipsius Ord. generalis, nec alterius cujusque, pro eo, sive toto Ordine ipso Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra mera & spontanea voluntate, & certa scientia, acde Apostolicæ potestatis plenitudine, prædicta omnia & singula privilegia, prærogativas, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, conservatorias, facultates, indulta & alias gratias Cistercii, & quatuor filiarum nuncupatarum præceptis Monasteriis & Ordini universo, ejusque Capitulo generali, Definitoribus & aliis Superioribus quibuscumque per supra dictos, & alios quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros concessa & innovata, concessasque & innovatas, præsertim verò ipsas litteras, Gregorii Noni, Sixti Quarti, Innocentii Octavi, Pii Quarti, Pii Quinti & Gregorii Decimi-tertii, per quarum ausu temerario contemptam à multis observationem ejusdem Ordinis convellitur immunitas, regularis status periclitatur, uniformitas decoloratur, confirmamus, roboramus & approbamus, illisque omnibus & singulis perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, & quatenus opus sit concedimus & indulgemus, vetamus, prohibemus, & inhibemus, ac etiam solemnitatum, etiam substantialium, & quoscumq; alios defectus, si qui in singulis privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis prædictis, vel aliis quibuscumque quomodolibet intervenerint, motu & scientia similibus eodem Præsentium tenore supplemus. Decernimus omnia & singula in ipsis privilegiis & indultis, ac Præsentibus nostris contenta & comprehensa, quatenus sint in usu, & sacris canonibus, præcipuè verò Concilii Tridentini decretis non adversentur, perpetuò valida, & efficacia, ac firma & stabilia fore & esse, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, ac omnibus & singulis, quos tangunt, seu tangere poterunt quomodolibet in futurum inviolabiliter observari debere.

Clauf. præservativas apponit.

§. 9. Ac Præsentes nostras, etiam ex quavis causa de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, seu impugnari, & aliàs quomodolibet infringi, vel retractari nullatenus umquam posse, sed eas semper & perpetuò valere, & tenere, ac viribus subsistere, necnon eis, quos, vel quorum favorem concernunt & concernent, omnino suffragari.

Clausulam sublatâ &c. addit.

§. 10. Sicque per quoscumque Judices, etiam causarum sacri nostri Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam Legatos de Latere, & quacumque potestate & dignitate fulgentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere, irritumque & inane si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Executores deputat.

§. 11. Quocirca omnibus nostris, & dictæ Sedis Legatis, ac Nunciis, ubicumque existentibus ac quorumcumque locorum Ordinariis, necnon Ordinis præfati Conservatoribus, ac dilecto filio moderno, & pro tempore existenti Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ipsorumque singulis per Apostolica scripta mandamus, quatenus præsentes Litteras, & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Patris Generalis, Abbatum, Procuratoris Generalis, Vicariorum, Visitatorum, & aliorum præfatorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, ipsisque efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Patrem Generalem, Abbates, Procuratorem Generalem, Vicarios, Visitatores, & alios prædictos confirmatione, approbatione, adjectione, suppletione, concessione, statuto, ordinatione, invocatione, præcepto, interdicto, revocatione, abolitione, ac sui Generalis voluntatis, mandatis, decretis nostris, aliisque præmissis pacificè frui, & gaudere, ac præsentes Litteras ab omnibus, quos illæ concernunt inviolabiliter & inconcusse observari, non permittentes P. Generalem, Abbates, Procuratorem Generalem, Vicarios, Visitatores, Superiores, ac alios prædictos desuper contra

Litterarum earumdem, Præsentiumque tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas, ac alias sententias, censuras, & pœnas aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac sanctæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. pariter prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisq; Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, necnon quibuslibet, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, inhibitionibus, & decretis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, Legatis, Nunciis, & Ordinariis prædictis, ac aliis quibusvis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu simili, etiam consistorialiter, aut aliàs quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, ne illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum veriores tenores, formas, datas, & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, necnon omnibus illis, quæ in Litteris Pii IV. Pii V. & Greg. XIII. ac aliorum prædictorum expressum fuit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fidem exemplis dari jubet.

§. 13. Ceterum quia difficile foret easdem Præsentes ad diversa loca Provinciasque circumferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus publici Notarii subscriptis, & sigillo Abbatis Generalis, aut alicujus ex aliis Superioribus Ordinis hujusmodi munitis, plena, & indubia, ac ea prorsus fides ubiq; etiam in judicio adhibeatur quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 2. die 17. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 17. Maii 1586. Pontificatus nostri Anno secundo.

XXXV.

Quod Eremitæ S. Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis sub Regula S. Benedicti, alterius Ordinis Religiosos recipere possint. Ipsi verò ad alium etiam Eremi Camaldulensis transire nequeant.

Ad hoc vide notata sup. in Clem. VII. const. 22. Vestrum fol. 675. Tom. I.

Edit. An. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Congregationis Eremitarum S. Romualdi est strictior observantia, ceteris in Italia existentibus.

Ea est Congregationis Eremitarum sancti Romualdi Ordinis Camaldulensis Montis Coronæ austeritas, & observantia, ut quemadmodum non solùm relatu aliorum, sed propriis etiam interdum oculis vidimus, & percepimus, meritò, & verè eam sub strictiori regula custodiri, quàm omnes aliæ, quæ in tota Italia reperiuntur, dici, & censeri possit.

Unde aliqui minus fortes ad alios Ordines transfire non verentur.

§. 1. Quo etiam fit, ut nonnulli parum cauti, & constantes; ac minus fortes ad resistendum pravis tentationibus, ab ipsa Congregatione ad alios Ordines se transferre non verentur, cum magno plurimorum scandalo, & animarum suarum periculo.

Hic ideo Pontifex, hujus Congr. indultum recipiendi quoscumque alterius Ordinis Religiosos confirmat & ex ea ad alios etiam sacri Eremi Religiosos transitum prohibet. Hoc idem indultum antea Greg. 13. concesserat, sacro Eremo, ut supra in ejus constit. 99. Ea est.

§. 2. Hinc est quod Nos his malis occurrere, eamdemque Congregationem specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, omnes gratias, indulta, & privilegia eidem Congregationi, & illius Eremitis à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, super recipiendis quibuscumq; quarumvis Religionū, & Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium Religiosis ad ipsos transire volentibus concessa, rata, & firma esse volentes, & quatenus opus sit auctoritate Apostolica tenore Præsentium innovantes, omnibus & singulis Eremitis prædictæ Congregationis nunc, & pro tempore existentibus, & cuilibet eorum in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis majoris eo ipso incurrendæ, à qua nullus præter Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo, absolutionis beneficium impendere possit, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, necnon apostasiæ reatus, suspensionis à divinis, aliisque arbitrio Majoris ejusdem Congregationis pro tempore existentis moderandis, infligendis, & declarandis pœnis, ne ad alios quoscumque Ordines, nec etiam ad sacrum Eremum ejusdem Camaldulen. Ordinis Aretin. Diœc. sine expresso consensu, & licentia ab eodem Majore pro tempore existente supra dictæ Congregationis in scriptis petita, & obtenta, transire, & transmeare audeant, vel audeat, eisdem auctoritate, & tenore interdicimus, & prohibemus.

Contravenientes ultra alias pœnas, ad Congreg. redire debere præcipit. Majori dict. Congreg. contra eos procedere posse indulget.

§. 3. Volumus etiam quod ultra supra dictas pœnas, qui contrafecerint personaliter capi, & apprehendi, necnon incarcerari, puniri, & etiam ad redeundum cogi, libero prædicti Majoris pro tempore existentis arbitrio possint, & valeant.

§. 4. Eidemque Majori pro tempore existenti prædicta omnia, & singula, per se, vel alium, seu alios sibi bene visos faciendi, exercendi, & effectualiter, ac omnino exequendi, & brachii sæcularis auxilium, si opus fuerit, invocandi omnimodam, plenam, amplam, & absolutam auctoritate Apostolica prædicta tenore Præsentium licentiam, auctoritatem, & facultatem concedimus, & impartimur.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon indultis, privilegiis, & exemptionibus aliis Religionibus, Congregationibus, & Ordinibus, Eremis, & Eremitoriis quibuscumque, quocumque modo, & sub quibusvis verbis, & clausulis concessis, & iteratis etiam vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores acsi de verbo ad verbum insererentur Præsentibus pro expressis habentes auctoritate prædicta earumdem tenore Præsentium quas perpetuis futuris temporibus valere decernimus, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 2. die 9. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 9. Julii 1586. Pontificatus nostri anno 2.

XXXVI.

Confirmatio, & extensio Jurisdictionis Consulum Artis Pistorum, & Præfecti Annonæ Almæ Urbis, in rebus ipsam Artem tangentibus, ac privi-

le-

legiorum, & gratiarum eorumdem Pistorum.

Hæc Bulla non præjudicat facultatibus Gubernatoris Urbis, quo ad recursum à sententiis dictorum Consulum, ut hic Pontifex (me Gubernatoris Locumtenente tunc instante) declaravit die 9. Octob. anni 1586. quam non pono, quia est similis Bullæ 61. Greg. XIII. quam habes suprà & registrata etiam est apud acta Notariorum Civilium d. Gubernatoris.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

Coelestis Pater ad hoc Nos universalis Ecclesiæ Rectorem constituit, & à Nobis oves suas pascendas commisit, ut omnibus personis præcipuè Romanam Curiam sequentibus, ne indebitis molestiis afficiantur, sed pro earum qualitate justitia ministretur, quantum cum Deo possumus salubriter providea mus, & ea, quæ pro ipsarum personarum facili regimine, & gubernatione à nostris Prædecessoribus provida consideratione emanarunt, ut eò firmius illibata persistant, quo frequentius Apostolico fuerint stabilita præsidio, nostræ approbationis munimine, dum à Nobis petitur, roboremus.

LeoX. & Jul. III. decreverunt quæ leguntur in Bulla Jul. III. hic cit.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Universitatis Pistorum Urbis nostræ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs postquam fel. rec. Leo Papa Decimus prædecessor noster, &c.

§. 2. Et deinde per recol. mem. Julium Papam III.

Omittitur relatio Bullæ 18. Jul. III. quia ipsam habes suprà in Tomo I. & quia ibi relata Bulla Leon. ideo hic omittitur ejusdem relationis repetitio.

Greg. XIII. aliam edidit constit. hic in dicatam.

§. 3. Cùm postmodum antiqua Statuta ipsius Urbis, de mandato sanctæ mem. Gregorii Papæ XIII. &c.

Omittitur etiam relatio Bullæ Greg. XIII. quia est sup. Almam.

Ars modo supplicat Papæ pro uberiori provisione.

§. 4. Cùm autem eadem petitio subjungebat, plerique dubitent, aliqua artis Pistorum hujusmodi statuta, & præsertim illud quo dispositum est, quoscumque artem prædictam exercere, & clibanum habere volentes, priusquam ad hoc admitti possint, ad solutionem trium scutorum pro una Consulibus artis hujusmodi, & reliquis duabus partibus Hospitali Beatæ Mariæ de Laureto de dicta Urbe applicandorum teneri, per prædictas Litteras Gregorii prædecessoris hujusmodi declarationis, & reintegrationis jurisdictionum artium, earumque Collegiorum, & Consulum hujusmodi nullatenus reintegrata fuisse. Quare pro parte Universitatis Pistorum hujusmodi Nobis humiliter fuit supplicatum, ut Litteris Prædecessorum hujusmodi robur nostræ approbationis adjicere, aliaque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pont. omnes prædecessorum const. ad favorem Pistorum Urbis confirmat.

§. 5. Nos igitur Universitatem Pistorum hujusmodi, illiusque singulares personas, quarum quietem, & commodum, non minori quàm prædecessores nostri prædicti paternæ dilectionis affectu prosequimur, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon singularum Litterarum prædictarum tenores veriores Præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, statuta, & ordinationes dictæ Universitatis, ac singulas etiam reintegrationis jurisdictionum Litteras Prædecessorum hujusmodi, ac in eis contenta quæcumque, prædicta auctoritate, tenore Præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus.

Jurisdictionemque Consulibus in causis usque ad duc. 30. & in hac suprà Præfecto Annonæ contra quoscumque concedit.

§. 6. Ac insuper eisdem nunc, & pro tempore Pistoribus, ut facilius, & minori cum dispendio jura sua consequi possint, in omnibus, & singulis eorum causis, litibus, controversiis, & differentiis, ratione panis per eos crediti, & rerum ad artem hujusmodi spectantium, de cetero movendis, videlicet, quæ triginta ducatos auri de Camera non excesserint, Consules pro tempore existentes dictæ artis, contra quoscumque ejusdem Urbis Cives, opifices, habitatores, ac alias quascumque personas sæculares; in aliis verò usque ad quamcumque summam, Præfectum pro tempore existentem Annonæ Judices, contra quoscumque S.R.E. Card., Episcopos, Prælatos, Oratores, proceres, & alios Ecclesiastica, vel temporali dignitate fungentes, dictæ Urbis originarios, vel exteros, auctoritate, & tenore prædictis perpetuò constituimus, & deputamus, eisdemque nunc, & pro tempore existentibus Pistoribus, facultatem omnes, qui eis occasione crediti panis, ac aliarum rerum artem ipsam concernentium debitores fuerint, pro consequenda satisfactione, ad judicium, coram Consulibus, & Annonæ Præfecto Judicibus hujusmodi evocandi, dictis verò Consulibus, & Annonæ Præfecto pro tempore existentibus, singulas causas hujusmodi summariè, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, manuque Regia, ac sola facti veritate inspecta, & prout in exactione pecuniarum pretii grani, eisdem Pistoribus ab Officialibus ejusdem Cameræ Apostolicæ pro tempore dati, contra eosdem Pistores procedi solet, audiendi, cognoscendi, decidendi, fineque debito terminandi, necnon citandi, & in forma inhibendi, omnibusq; aliis facultatibus necessariis, & opportunis, auctoritate, & tenore similibus, etiam perpetuò tribuimus.

Pistorum credita occasione panis in dispositionibus non venire, sed ceteris creditoribus etiam habentibus obligationes Camerales anteriores esse decernit.

§. 7. Quodque debita cum ipsis Pistoribus ratione panis crediti, & aliarum rerum hujusmodi contracta, ad bonorum, & hæreditatum quarumvis personarum, etiam cujuscumq; dignitatis, status, gradus, & conditionis existentium, coram quibusvis Judicibus dictæ Urbis, tam Ordinariis, quàm delegatis, & subdelegatis, pro tempore faciendas discussiones nullo pacto trahi possint. Quinimò ipsi Pistores, pro consequenda debitorum hujusmodi satisfactione, in omnibus eorum litibus, & causis, etiamsi priores, & potiores creditores non sint, primum, & potiorem locum obligationibus etiam in forma Cameræ Apostolicæ, etiam juramento vallatis, ac privilegiis, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque, habere, & obtinere omnino debeant, eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuò statuimus, & ordinamus, necnon sententiarum, mandatorum executivorum, & decretorum per Consules, & Annonæ Præfectum, Judices præfectos pro tempore latorum, & relaxatorum exequutionem, & quovis prætextu, etiam quarumcumque appellationum, recursuum, inhibitionum, & significationum etiam dotalium nullo modo impediri posse, sed easdem significationes, & inhibitiones, per Gubernatorem, & alios dictæ Urbis Judices, ad quos ipsi appellantes, & recurrentes recursum habuerint, denegandas esse, easque concessas, illico revocatas, & ipsis recurrentibus minimè suffragari volumus.

Hoc ultimum concessit etiam Greg. XIII. in ejus constit. supra cit.

Appellationem à scutis 10. suprà ad Conservatorès permittit.

§. 8. Decernentes à sententiis, declarationibus, & decretis eorumdem Consulum, ad Conservatores, & non alios quosvis Judices appellari posse, & appellationes non nisi in causis, & litibus super majori quàm decem scutorum summa vertentibus, admittendas esse, nec à decem infra recursus ad aliquos Judices haberi, minusque concedi posse.

Tu vide quod dixi in rubr.

Decretum irritans apponit.

§. 9. Ac præsentes Litteras de subreptionis, vel obreptionis vitio, mentisque, aut intentionis nostræ defectu notari, aut impugnari nullatenus posse. Irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Urbis, statutis, legibus, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel qua-

vis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Auditori Cameræ, seu obligationibus Cameralibus, ac quibusvis dictæ Urbis Judicibus, ordinariis, & extraordinariis, ac delegatis, illorumque tribunalibus, & quibusvis aliis personis, etiam locis piis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu simili, etiam consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq; totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc servanda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice, & dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 2. die 19. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1586. 14. Kal. Sept., Pontific. nostri Anno 2.

XXXVII.

Jurisdictio S.R.E. Card. & Judicis causarum Archiconfraternitatis B. Mariæ Virginis de Urbe Confalonis nuncupatæ, ad Redemptionem Captivorum ab infidelium servitute, aliaque pia opera exercenda, dudum institutæ.

Alia quæ hanc Sodalitatem concernunt, notavi suprà ad const. 38. Greg. XIII. Pastoris.

Edit. An. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causæ concessionis.

Cum sicut accepimus venerabilis Archiconfraternitas Confalonis Gloriosissimæ Virg. MARIÆ, ejusque pro tempore existentes Custodes, Camerarius, Officiales, & Ministri, ob lites, quæstiones, & controversias civiles, profanas, spirituales, meras, & mixtas, per diversa Urbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum legatorum, dotium, & diversarum aliarum rerum ejusdem, tam agendo pro ipsa Archiconfraternitate, quàm eam defendendo, vel aliàs jugiter implicati existant, ex quo sæpissimè quàm plura damna & interesse patiuntur, ac impensa litis valorem rei, de qua ex tempore agitur, sæpenumero superet.

Hic Pont. volens Archiconfraternitatem Confalonis ab expensis litium sublevare, dat facultatem ejus Custodibus quatuor Prælatos nominandi, Card. Protectori, qui ex eis unum eligat Judicem causarum dictæ Archiconfraternitatis cum potestate eas summariè cognoscendi.

§. 1. Nos Archiconfraternitatem præfatam, quam singulari dilectione prosequimur, & in qua diversa pietatis, charitatis, & misericordiæ opera, etiam eleemosynas pauperibus erogando, ac miserabilibus Puellis dotes elargiendo, necnon Captivos à durissima infidelium servitute maxima cum charitate redimendo, continuò impendi spectantur, necnon dilectos filios Magistrum Hieronymum de Avila U. I. D. litterarum Apostolicarum Correctorem, & Abbreviatorem, ac in utraque Signatura nostra Referendarium, Prælatum nostrum domesticum, Paulum de Matthæis, Carolum de Maximis, ac Ulissem Lancerinium patritios Romanos, necnon Franciscum Covarucium ipsius Confraternitatis modernos, & pro tempore existentes Custodes, & Camerarium ab hujusmodi dispendiis, quantum cum Deo possumus sublevare volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus, moderni, & pro tempore existentes dictæ Archiconfraternitatis Custodes quatuor ex Referendariis Utriusque Signaturæ nostræ, & pro tempore existentis Romani Pontificis, moderno, & pro tempore existenti ipsius Archiconfraternitatis Protectori nominare, & proponere possint, & valeant, ad effectum ut ex illis quatuor, unus per eumdem modernum, & pro tempore existentem Protectorem eligi, seu deputari debeat, Apostolica auctoritate tenore Præsentium perpetuò statuimus, & ordinamus. Ac eidem Referendario sic pro tempore electo, & deputato, ex nunc prout ex tunc, & è contra, post electionem, & deputationem hujusmodi omnes, & singulas causas, lites, quæstiones, & controversias inter dictam Archiconfraternitatem, sive illius Custodes, Camerarium, Officiales, & Ministros nunc, & pro tempore existentes, ac quascumque alias, tam laicas, quàm Ecclesiasticas personas, cujuscumque gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, vel præeminentiæ existentes, etiam Cardinalatus honore præfulgentes, Universitates, Societates, Congregationes, Collegia, ac tam Virorum, quàm Mulierum Monasteria, Hospitalia, aut alia loca pia, etiam si coram nunc, & pro tempore existentibus S.R.E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & ejusdem Cameræ causarum Auditore generali, necnon Vicario, Gubernatore, & Senatore dictæ Urbis, illorumque Locatenentibus, Collateralibus Judicibus, ac Appellationum causarum Curiæ Capitolii ejusdem Urbis Capitaneo, necnon causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac ejusdem S. R. E. Card., & aliis quibuscumque Judicibus ordinariis, ac à Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus specialiter quomodocumq; Commissariis deputatis, & delegatis, ac deputandis, & delegandis, nunc & pro tempore motas, & pendentes, ac quomodolibet movendas, & pendendas, de & super quibuscumque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, & illarum discussionibus, ac quibusvis aliis dispositionibus, ad favorem, tam ejusdem Archiconfraternitatis, quàm Redemptionis Captivorum dictæ Archiconfraternitati, per Sedem Apostolicam injunctæ factis, ac dotibus, & quorumcumque jurium, & actionum cessionibus, aliisque quibuscumque inter vivos, ac causa mortis, & quasi contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus, & actionibus ipsius Archiconfraternitatis ejusque Custodes, Camerarium, Officiales, & Ministros præfatos, eorumque litis consortes, tam conjunctim quàm divisim, & tam activè quàm passivè, tam secundariò quàm principaliter interesse concernentes, & ad ipsam Archiconfraternitatem, etiam per viam necessariæ defensionis, & aliàs quomodolibet spectantes, & pertinentes, in quacumque instantia, quorum omnium status, & merita, ac Judicum, & collitigantium nomina, & cognomina, & qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimenda, Præsentibus pro expressis habentes, in statu, & terminis, in quibus ad præsens reperiuntur, & quandocumque reperientur, harum serie, ad Nos, & Sedem Apostolicam advocantes, illasque omnes, & singulas alias, similes, vel dissimiles causas quomodolibet nunc, & pro tempore motas, & pendentes, ac quas dicta Archiconfraternitas, illius Custodes, Camerarius, Officiales, & Ministri habere, & movere volent contra easdem personas, Universitates, Societates, Congregationes, Collegia, Monasteria, Hospitalia, aut alia æque, vel magis pia loca, etiam quomodolibet, & qualitercumque privilegiata, & exempta, pro ipsius Archiconfraternitatis rebus, bonis, hæreditatibus, legatis, juribus, & actionibus hujusmodi, tam agendo pro ipsa Archiconfraternitate, & quacumque persona ab ea causam habente, quàm etiam si contra ipsam Archiconfraternitatem, ad instantiam quarumcumque personarum, qualitercumque qualificatarum, & privilegiatarum quomodolibet agatur, eidem Referendario, ut præfertur electo & deputato, unà cum omnibus & singulis earum

in-

incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, & ſola facti veritate inſpecta, ac ſine ſtrepitu & figura judicii, & abſque tela judiciaria, ac aliquorum terminorum ſubſtantialium obſervatione, aut alicujus Regiſtri vel extractus confectione, per ſe ipſum, vel in ejus à dicta Urbe abſentia, aut aliàs ex quavis cauſa, per alium ab eiſdem Cuſtodibus, accedente, ut ſuprà, dicti Protectoris approbatione, durante abſentia, ſeu aliàs quomodolibet eligendum, uſque ad finalem ſententiarum exequutionem incluſivè, audiendas, cognoſcendas, fineque debito terminandas, ac etiam alibi introducendas, ſeu committendas, reaſſumendas, &c. auctoritate & tenore præfatis, etiam perpetuò committimus & mandamus.

Citandique, & inhibendi tam in Curia quàm extra, & quibuſcumque Judicibus.

§.2. Ipſumque Referendarium, ut præfertur, electum & deputatum in dictis cauſis, tam pro ipſa Archiconfraternitate quàm contra illam motis & pendentibus, & in futurum movendis, in Judicem ordinarium, & Apoſtolica auctoritate deputatum, cum facultate eaſdem cauſas uſque ad finem, abſque tamen alicujus propinæ receptione, cognoſcendi, decidendi, atque terminandi, ac etiam cum poteſtate citandi, & inhibendi quos, quibus ac quoties opus fuerit, etiam per ſe, vel alium, ſeu alios quoſcumq; , tam in Romana Curia, quàm extra eam, etiam per edictum publicum, conſtito ſibi etiam ſummariè de non tuto acceſſu, eiſdemque & prædictis, ac quibuſcumque aliis ejuſdem Urbis Curiarum ſeu Tribunalium Judicibus & perſonis, tam Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus cujuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, quibus ac quoties opus fuerit, etiam ſub ſententiis, cenſuris Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis pœnis, prout ſibi videbitur, inhibendi, & in eventum non paritionis contra inobedientes, contumaces, & rebelles, ad declarationem incurſus cenſurarum & pœnarum hujuſmodi, illarumque aggravationes, & reaggravationes, ac aliàs prout ſibi melius expedire videbitur, ſeu placuerit, ſervata forma Concilii Tridentini procedendi, ſententiaſque, ſeu mandata, per eum pro tempore lata ſeu relaxata, debitæ exequutioni demandandi, ſive demandari faciendi.

Contradictores etiam coercendi.

§.3. Contradictores quoſlibet & rebelles, ac præmiſſis quovis prætextu non parentes, per cenſuras Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias pœnas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendi, auxilium brachii ſæcularis ad hoc ſi opus fuerit invocandi, aliaque omnia & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria & opportuna faciendi, gerendi, & exequendi, ac cum aliis facultatibus ad id quomodolibet neceſſariis, auctoritate & tenore prædictis ſimiliter perpetuò facimus, conſtituimus & deputamus, ſibique plenam, liberam & amplam ſuper præmiſſis licentiam & facultatem atque auctoritatem etiam concedimus, & impartimur.

Appellatio ab ejus ſententiis ſemel tantùm, & non ſuſpenſivè, ad alium Judicem à Protectore deputata, admittatur, & tres nullitates tantùm opponi poſſint.

§.4. Decernentes quod à pro tempore exiſtentis Referendarii, ut præfertur electi & deputati, ſententiis, mandatis, ordinationibus & decretis, nullatenus ſuſpenſivè appellari, reclamari, de nullitate dici, ſive quomodolibet adverſus illa ad effectum impediendi exequutionem aliquod remedium attentari poſſit. Devolutivè autem ſemel tantùm liceat appellare, & alia remedia intentare coram alio Judice prædicto pro tempore exiſtenti Protectori, ut præfertur nominando, & ab eo approbando. Secundò autem, vel ulterius, ſublata ſit omnis & quæcumque appellatio, ſed prædictæ duæ ſententiæ plenariam exequutionem obtineant, ac firmæ & illibatæ permaneant, ac ſi eſſent tres conformes, ac nullitas aliqua, exceptis tribus ſubſtantialibus opponi nullo modo poſſit.

Judicis facultas in cauſis diſcuſſionum.

§.5. Et licèt ad inſtantiam quorumcumque hæredum ſive quorumlibet aliorum committatur in futurum, vel etiam modo pendeat commiſſa cauſa diſcuſſionis alterius hæreditatis, & dictæ Archiconfraternitati, ſeu illius Cuſtodibus, Camerario, Officialibus, & Miniſtris, etiam virtute commiſſionis fuerit inhibitum, tamen ne exactio creditorum in præjudicium ipſius Archiconfraternitatis protrahatur, data idonea cautione per dictos Cuſtodes, Camerarium, Officiales, ſeu Miniſtros, de reſtituendo ſummam debitam in eventum ſuccumbentiæ prioribus & potioribus creditoribus, pro tempore exiſtens Referendarius prædictus, eoſdem hæredes ſive alios quoſcumq; debitores, ſeu ipſorum quemlibet, ex quacumq; cauſa ceſſionarios, vel ab eis quomodolibet & ex quocumque titulo cauſam habentes, ad ſatisfaciendum integraliter dictæ Archiconfraternitati de ejus credito, juris & facti remediis cogat, & compellat.

Singuliſque diebus & horis procedendi.

§.6. Ac in omnibus & ſingulis cauſis prædictis ad dictam Archiconfraternitat., ut præfertur, quomodolibet ſpectantibus, ſingulis diebus & horis, feriatis & non feriatis præterquam in honorem Dei, procedat.

Notarium deputandi.

§.7. Et Notarium actuarium per eoſdem Cuſtodes eligendum, ac ab eis & eorum arbitrio, ac ad eorum nutum ponendum & amovendum quem eis placuerit, habeat; qui teneatur dare idoneam cautionem eiſdem Cuſtodibus in ejus deputatione, de reſtituendo abſque aliqua pecuniarum ſolutione & fraude, ac omni morâ & dilatione, atque exceptione ſeu excuſatione poſtpoſitis, quoties ab eiſdem Cuſtodibus, ab hujuſmodi Notariatus officio amotus fuerit, omnes & ſingulas ſcripturas ad dictam Archiconfraternitatem, ut præfertur, quomodolibet ſpectantes, per eoſdem Cuſtodes facto de illis Inventario, Notario ſucceſſori, ab eiſdem Cuſtodibus deputato conſignandas.

Citationes fieri poſſint per quoſcumque Mandatarios.

§.8. Quodque citationes in cauſis prædictis etiam per Curiæ Capitolii, ſeu alios quoſcumque etiam dictæ Archiconfraternitatis Mandatarios, fieri poſſint.

Executores omnes exequi debeant mandata prædicti Judicis.

§.9. Ac quod quicumque Executores Curiarum, ſeu Tribunalium dictæ Urbis, poſſint & debeant exequi, & effectualiter exequutioni demandare omnes & ſingulas ſententias, decreta, & mandata pro tempore exiſtentis Referendarii hujuſmodi ſive in ejus abſentia, aut aliàs ipſo impedito, ab eiſdem Cuſtodibus eligendi, ac ut ſuprà, nominandi, ac à Protectore approbandi; quæ non obſtante Regula Cancellariæ ſub ejus parvo ſigillo expediri poſſint.

Alii Judices haſce cauſas non cognoſcant.

§.10. Ac inſuper Archiconfraternitatem prædictam, ejuſque Cuſtodes, Camerarium, Officiales, & Miniſtros, ex nunc deinceps occaſione præmiſſorum principaliter, ſeu ſecundariò alibi quàm coram pro tempore exiſtente Referendario, ut præfertur, electo & deputato conveniri, aut ad alios conveniendum conſtringi non poſſe, & proceſſus, ſententias, mandata, & decreta per alium ſive alios, tam ordinarios quàm etiam ſpecialiter deputatos, & delegatos Judices, quavis auctoritate fungentes, in cauſis prædictis quomodolibet pro tempore formatos, in quacumque inſtantia latas & facta, cum inde ſequutis quibuſcumque nulla irrita & inania nulliuſque roboris, & momenti fore.

Clauſulæ præſervativæ.

§.11. Præſentem quoque Motus proprii cedulam, ſub quibuſcumque ſimilium vel diſſimilium gratiarum, aut conceſſionum, revocationibus, ſuſpenſionibus, moderationibus, ſeu limitationibus, etiam per Nos & Succeſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, vel ejus etiam de latere Legatos, & per Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de dicta Urbe nullatenus comprehenſam, ſed ſemper ab illis penitus & omnino exceptam, ac quoties illæ emanabunt, toties præſentem cedulam in priſtinum robur reſtitutam eſſe, & cenſeri debere, necnon eidem cedulæ per quaſcumq; clauſulas generales vel ſpeciales, etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores & inſolitas, ac etiam irritantia decreta, ſub quacumque verborum expreſſione in ſe continentes, derogari poſſe, & ſi illi ullo umquam tempore ex aliqua etiam

quantumvis necessaria & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor cedulæ hujusmodi de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogatio consistorialiter facta, & per trinas distinctas litteras eumdem tenorem continentes tribus similibus distinctis vicibus, Custodibus, Camerario, & aliis Officialibus Archiconfraternitatis hujusmodi legitimè insinuata & intimata fuerit, eorumque ad id expressus accedat assensus, derogationes hujusmodi nemini suffragari debere, & si ac quoties illa aliquo alio modo revocari, aut aliàs illi derogari contigerit, toties in pristinum statum restitutam, & de novo etiam sub posteriori data, per prædictos Custodes, Camerarium, & Officiales eligenda, concessam & stabilitam esse.

Decretum irritans.

§. 12. Et sic per quoscumque Judices etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E.Card. sublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere. Irritum quoque &c. attentari.

Declaratio quod sub eodem Judice sint omnes Redempti, & puellæ ab Archiconfraternitate dotatæ.

§ 13. Volumus etiam & mandamus quod omnia & singula præmissa, habeant locum ad favorem quarumcumque pauperum Puellarum quæ à prædicta Archiconfraternitate dotem habuerint, pro dictarum dotium consequutione, ac quorumcumque ab eadem Archiconfraternitate redemptorum; ita quod sint & esse intelligantur sub dicta jurisdictione in omnibus & per omnia, ac si principaliter cum illis & quolibet illorum agendo, seu defendendo de interesse prædictæ Archiconfraternitatis ageretur.

Præfectus Signaturæ Justitiæ Regensque & Referendarii, non signent commissiones, contra formam præsentium, & Judices quibus essent commissæ nullatenus procedant.

§. 14. Inhibentes expresse moderno, & pro tempore existenti Signaturæ Justitiæ Præfecto, aut aliàs pro tempore Justitiæ Signaturam habenti, necnon Regenti Cancellariæ qui pro tempore erit, omnibusque & singulis Referendariis, ne de cetero, ad instantiam & requisitionem cujuscumque, supplicationem aliquam recipere, referendariare seu proponere Præfecto Signaturæ Justitiæ audeant vel præsumant, & similiter Signaturam facienti non signet, sive avocatoriam, sive simplicis Justitiæ, sive appellatoriam & similem, neque in initio neque in medio litis; & signatæ nullius sint roboris & momenti, nullamque tribuant jurisdictionem, neque ipse Judex, cui fuerint commissæ, audeat illarum virtute citare, inhibere, vel quomodolibet procedere; irritum & inane quicquid scienter vel ignoranter secus factum fuerit, ipso jure decernimus, salva semper nostra manu propria signata, sine qua omne rescriptum censeatur & sit invalidum, & à nostra voluntate alienum. Et nihilominus Referendarius sicut præmittitur, deputatus à prædicta Archiconfraternitate, absque vitio attentatorum procedere possit & valeat.

Judex præfatus cogere possit, Notarios omnes, ad sibi consignan. instrumenta concernentia aliquod interesse Archiconfraternitatis Redemptionis Captivorum.

§. 15. Et insuper ne propter difficultatem habendi seu recuperandi Instrumenta publica super testamentis, seu aliis quibuscumque dispositionibus piorum Christi fidelium, per Notarios & Tabelliones confecta & stipulata, in quibus per ipsos Christi fideles in ejusdem Archiconfraternitatis, seu Redemptionis Captivorum favorem diversa legata facta, illisque bona relicta & erogata fuerint, & de quibus illius Custodes, Camerarius, Officiales, & Ministri prædicti notitiam habere non possunt, ipsa Archiconfraternitas varia in temporalibus damna, & detrimenta sustineat, & patiatur, eidem Referendario, ut præfertur, electo, & deputato, omnes, & singulos etiam quorumcumque Tribunalium ac Curiarum dictæ Urbis, & in Archivio Romanæ Curiæ, & Capitolii descriptos Notarios, & Tabelliones publicos, etiam quantumcumque privilegiatos & exemptos, qui deinceps perpetuis futuris temporibus quæcumque Instrumenta publica super testamentis, codicillis, & quibusvis tam inter vivos quàm causa mortis dispositionibus pro quibuscumque utriusque sexus Christi fidelibus, conficient aut stipulabunt, vel de quibus ipsi Notarii, & Tabelliones pro tempore rogati fuerint, in quibus pia legata etiam jure donationis perpetuæ vel fideicommissi, seu cujusvis alterius dispositionis, aut quocumque alio titulo eidem Archiconfraternitati, sive Redemptioni Captivorum per Christi fideles de eorum bonis in toto vel in parte hactenus quomodolibet facta fuerunt, & in futurum fient, seu quæ utilitatem vel commodum aut augmentum bonorum, jurium, & emolumentorum Archiconfraternitatis seu Redemptionis Captivorum hujusmodi; tam conjunctim quàm divisim, & tam activè quàm passivè, ac tam secundariò quàm principaliter concernunt, & concernent quomodolibet in futurum, aut in Archiconfraternitatis seu Redemptionis Captivorum hujusmodi utilitatem cesserint vel cedant ad dictorum Instrumentorum, seu illorum particulam interesse dictæ Archiconfraternitatis seu Redemptionis, ut præfertur, concernentem, copiam autenticam, & fide dignam, in forma juris valida, & probanti, seu instrumentum publicum, postquam ad id per ipsam Archiconfraternitatem, illiusque Custodes, Camerarium, Officiales, & Ministros coram eodem Referendario requisiti fuerint, & post testatorum obitum, sub pœna falsi, ac excommunicationis, aliisque sententiis, & censuris Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis pœnis, per contrafacientes eo ipso incurrendis, ac arbitrio ejusdem Referendarii infligendis & exequendis, eidem Archiconfraternitati, sive illius Custodibus, Camerario, Officialibus seu Ministris, soluta per eosdem Custodes, Camerarium, Officiales seu Ministros ipsis Notariis, & Tabellionibus mercede, pro scriptura ipsius copiæ autenticæ, seu instrumenti publici tantùm, omni mora, & dilatione aut subterfugio cessantibus ac quacumque appellatione, seu recursu postpositis, realiter & cum effectu, ac sine aliqua fraude dandum, tradendum & consignandum, auctoritate nostra moneat, omnibusque sibi visis remediis opportunis, usq; ad omnimodam paritionem cogat atque compellat.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 16. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodò ultra tres dietas aliquis auctoritate Præsentium ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, ac personarum, Universitatum, Societatum, Congregationum, Collegiorum, Monasteriorum, & Hospitalium hujusmodi, aliorumque quorumcumque piorum locorum, & Ordinum, etiam exemptorum, ac qualitercumq; privilegiatorum, etiam juramento, &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, conservatoriis, exemptionibus, & litteris Apostolicis, illis ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Notariis, Tabellionibus, Curiis seu Tribunalibus, eorumque personis, & Collegiis quibuscumque, & Romanæ Curiæ Officialibus, per quoscumq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos & dictam Sedem etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac aliàs sub quibuscumque tenoribus, & formis ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium, etiam in vim contractus, aut aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, necnon Reformationibus noviter factis, & paribus motu, & scientia approbatis, etiam si in eis caveatur expresse, quod causa hujusmodi ad forum seu Curiam Capitolii, & seu Auditoris dictæ Cameræ, vel Vicarii, aut aliorum ejusdem Urbis Tribunalium reassumi debeant, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet disponentibus. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, & nihil penitus omisso, nec per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum expressi, & forma in illis tradita observata inserti forent, Præsentibus pro sufficien-

ter

ter expressis, & insertis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse eisdem motu, scientia,& potestatis plenitudine derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque. Aut si personis, Universitatibus, Societatibus, Congregationibus, Collegiis, Monasteriis, Hospitalibus, aliisque piis locis prædictis, eorumque Administratoribus, Officialibus, seu Ministris, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad judicium trahi non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, ac litteris Apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ Præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, jurisdictionis ipsius pro tempore existentis Referendarii, ut præfertur, deputati explicatio, sive exequutio impediri valeat quomodolibet vel differri. Et de quibus quorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & de verbo ad verbū habenda sit in nostris Litteris mentio specialis.

Sola signatura sufficit. §. 17. Volumus solam præsentis Motus proprii signaturam sufficere, & ubique fidem facere in judicio, & extra.

Exemplorū fides. §. 18. Quodque eadem Motus proprii exempla etiam impressa, Notarii publici, sive ejusdem Archiconfraternitatis Secretarii manu subscripta, & sigillo dictæ Archiconfraternitatis vel illius Protectoris sive Referendarii pro tempore ut præfertur, electi, & deputati obsignata, eamdem prorsus, in judicio, & extra illud fidem ubique faciant, quam ipse Motus proprius faceret si foret exhibitus vel ostensus, regula contraria quacumque non obstante.

Fiat Motu proprio F.

Dat.P.A. 2. die 19. Aug. Dat. Romæ apud S. Marcum, die 19. Aug. Anno 2.

XXXVIII.

Jurisdictio S. R. E. Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum Collegii Cantorum Capellanorum Romani Pontificis, cum privilegiorum, & gratiarum concessione.

Edita A. D. 1536.

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus Constit. In suprema militantis Ecclesiæ cathedra, nullis nostris meritis, sed sola Redemptoris nostri benignitate constituti, ad universa per orbem terrarum diffusa loca cultui dicata divino, provisionis nostræ remedia tenemur extendere; præcipuè verò circa Capellæ nostræ Pontificiæ, cujus cura strictiori jure Nobis incumbit, prosperum statum, & felicem directionem, Nos convenit intendere, & providentiæ nostræ studium propensius adhibere, ut in ea Missarum solemnia, & alia divina officia continuè decantentur, illiusque Cantores, ad eum numerum, qui ejusdem Capellæ decori, & servitio satis sit reducti, congruis facultatibus pro eorum vitæ subsidio, valeant communiri.

Reductio numeri Cantorum Capellanorum Capellæ Pontificiæ. §. 1. Quocirca huic rei sedulò incumbere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, numerum Cantorum Capellanorum prædictorum qui ad præsens viginti quatuor existunt, ad numerum viginti unius dumtaxat, quorum nomina, & cognomina in calce Præsentium describuntur, Apostolica auctoritate, tenore earumdem Præsentium reducimus, & retrahimus, reliquos verò tres Cantores Capellanos ibidem non descriptos illorum rationem aliorsum habituri, ab ipsius Capellæ servitio, & canendi onere, Cantorumque Capellanorum hujusmodi numero, & consortio absolvimus, & amovemus.

Erectio Collegii viginti unius Cantorū Capellanorū & descriptio qualitatum eorumdem. §. 2. Necnon in eadem Capella, unum Collegium viginti, & unius Cantorum Capellanorum, ut præfertur descriptorum, loco quorum pro tempore decedentium vel recedentium, alii artis Musicæ peritia, & vocis suavitate pollentes, ab aliis de gremio Collegii hujusmodi existentibus, prævio diligenti examine, ac aliàs juxta laudabilem consuetudinem hactenus observatam eligi debeant, sic tamen quod dictum numerū viginti & unius numquam excedant, & quorum unus dictæ Capellæ Magister existat.

Concessio privilegiorum, & reddituum. §. 3. Et tam ipse quàm alii pro tempore existentes Cantores Capellani, de gremio Collegii hujusmodi existentes, sint & esse censeantur, prout hactenus semper fuerunt, nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis, veri & indubitati Familiares, continui commensales, ac ex Palatio Apostolico solitam portionem panis, & vini percipere, & habere debeant, cum massa communi ex Monasterio S. Mariæ de Crespiano Ordinis S. Benedicti Tarentinensis Civitatis seu Diœcesis, eidem Capellæ per Nos nuper ad usum & sustentationem ipsorum Cantorum Capellanorum dumtaxat dicta auctoritate uniti, ac aliis eisdem massis usque ad valorem annuum trium millium scutorum monetæ assignandis, fructibus, redditibus, proventibus, rebus, & bonis, ac etiam quoad de totidem redituum annuorum summa, illi à Nobis, vel Successoribus nostris Romanis Pontificibus provisum fuerit, ex Cameræ Apostolicæ pecuniis eisdem Cantoribus Capellanis, loco salarii, per menses singulos, deducta rata parte fructuum Collegii, & illius massæ communis hujusmodi præstandis conficienda, ac inter ipsos viginti & unum Cantores Capellanos proportionabiliter, prout desuper ab ipsius Collegii Protectore pro tempore existente ordinatum fuerit dividenda, ex qua tamen Diacono, & Subdiacono, qui olim substitutis nuncupatis in dicta Capella quotidie non tamen in præsentia nostra ministrantibus, ac Scriptori, & custodi Librorum ejusdem Capellæ congruam portionem loco salarii arbitrio ipsius Protectoris assignare. Nec de cetero quicquam à S. R. E. Cardinalibus Missam in eadem Capella pro tempore celebrantibus, etiam prætextu cujuscumque consuetudinis, quantumlibet inveteratæ, petere, & exigere, aut etiam sponte oblatum recipere debeant, auctoritate, & tenore prædictis perpetuò erigimus, & instituimus.

Concessio insignum Collegii, ac facultatis eligendi ex eorū gremio Magistrum Capellæ, & alios ministros. §. 4. Illique sic erecto, & instituto, arcam, sigillum, aliaque collegialia jura, & insignia, necnon facultatem, & auctoritatem Magistrum dictæ Capellæ de ipsius collegii gremio existentem, qui per quindecim annos, eidem Capellæ deservierit, vel saltem ex antiquioribus personis dicti Collegii existat, & quem duæ ex tribus partibus illius Cantorum Capellanorum hujusmodi ad hoc idoneum judicaverint, ceterosque Officiales, & Ministros necessarios ad tempus desuper statuendum eligendi.

Statutaque pro bono Collegii regimine condendi. §. 5. Necnon pro felici statu, regimine & gubernio dicti Collegii, illiusque personarum, rerum, & bonorum, tam spiritualium quàm temporalium, ac super electionibus, qualitatibus, oneribus, servitiis, & ministeriis Magistri Capellæ, aliorumque Officialium, & Ministrorum ejusdem Collegii, quæcumque statuta, ordinationes, & decreta sacris canonibus, & Concilii Tridentini decretis non contraria, condendi, & condita quoties pro illorum, ac rerum, & temporum qualitate, vel aliàs expediens videbitur, mutandi, corrigendi, reformandi, alterandi, moderandi, in toto vel in parte revocandi, ac alia de novo edendi, eaque omnia, dummodo Apostolica, vel saltem ipsius Protectoris pro tempore existentis auctoritate approbata fuerint, ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, sub pœnis pecuniariis arbitrio ejusdem Collegii infligendis, & illi applicandis, observari faciendi, concedimus, & elargimur.

§. 6. In-

Elargitio exemptionis ab omni superioritate Ordinariorum, & Judicum in Urbe & extra.

§.6. Insuper Collegium prædictum, illiusque pro tempore existentes particulares personas, Officiales, & Ministros, ac eorum res, & bona quæcumque, mobilia, & immobilia, præsentia, & futura, cujuscumque qualitatis & quantitatis existentia, & tam in dicta Urbe, quàm extra eam ubicumque locorum consistentia, ab omni jurisdictione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentis Vicarii, Senatoris, Conservatorum, & Reformatorum Urbis, ac Auditoris causarum Curiæ dictæ Cameræ, necnon Ordinariorum locorum, aliorumque Judicum, & Officialium quorumcumque, in ipsa Urbe vel extra eam ubilibet constitutorum, etiam perpetuò eximimus, & liberamus, ac sub B. Petri, & nostra, Sedisque Apostolicæ protectione suscipimus, ac Nobis, & eidem Sedi immediatè subjicimus.

Confirmatio & innovatio quorumcumque privilegiorum hactenus concessorum.

§.7. Omniaque, & singula privilegia, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, gratias tam spirituales quàm temporales, & indulta eisdem Magistro, & Cantoribus Capellanis, in genere vel in specie, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam Nos, & dictam Sedem hactenus quomodolibet concessa, approbata, & innovata, quoad ea videlicet decretis prædicti Concilii contraria, & sub ullis revocationibus comprehensa non sunt, approbamus, confirmamus, & innovamus.

Privilegium quod Cantores de collegio non amoveantur nisi data eis prius æquivalenti recompensa, si 25. annorum spatio deservierint vel legitimè impediti fuerint.

§.8. Præterea statuimus, & ordinamus, ut illi ex Cantoribus Capellanis prædictis, qui spatio viginti-quinque annorum Capellæ prædictæ deservierint, ex tunc de cetero ab omni illius onere, & servitio sint, & esse censeantur excusati, exempti, & liberati, neque ipsi, nec alii quicumque eorumdem Cantorum Capellanorum, quos deinceps gravi ægritudine, aut corporis seu vocis imbecillitate, vel alio legitimo impedimento detineri contigerit, ab ipso Collegio, illiusque Cantorum Capellanorum numero, & consortio amoveri, neque alii in eorum locum subrogari ullatenus possint, nisi eis prius de æquivalenti recompensa fuerit omnino provisum.

Quodq; privilegia Cantorum etiam amotorum perpetua sint.

§. 9. Quodque tam per Nos, ut præfertur, amoti, quàm deinceps propter hujusmodi aut similia impedimenta amovendi, omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, prærogativis, facultatibus, gratiis, & indultis, quibus alii Cantores Capellani de gremio, & consortio Collegii hujusmodi existentes utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar sed æque principaliter, & pariformiter, in omnibus, & per omnia uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant.

Deputatio Protectoris dicti Collegii cum facultate prædicta omnia ordinandi, & gubernandi.

§. 10. Ut autem ipsius Collegii conservationi, & bono regimini consulatur, ipsique Cantores Capellani ab indebitis molestiis præserventur, dilectum filium nostrum Decium tituli Sancti Matthæi in Merula Presbyterum Cardinalem Azzolinum nuncupatum, ejusdem Collegii, & illius particularium personarum, rerumque, & bonorum quorumcumque Protectorem, defensorem, conservatorem, & Judicem ordinarium cujus consilio & ope, omnia supra dicta, & alia quæcumque, ad electionem Magistri Capellæ aliorumque Officialium, & Ministrorum, necnon receptionem, & admissionem Cantorum Capellanorum prædictorum spectantia, & aliàs quomodolibet necessaria agantur, statuantur, & ordinentur.

Jurisdictione que causas omnes dicti Collegii, ejusque persona rum cognoscendi summarié, appellationeque remota &c.

§. 11. Cum plena, & omnimoda potestate, & auctoritate, omnes, & singulos dicti Collegii, ejusque personarum, Officialium, & Ministrorum pro tempore existentium causas, etiam beneficiales, profanas, meras, & mixtas, tam activè quàm passivè motas, & movendas, per se ipsum; vel ejus Auditorem, aut alium, seu alios ei bene visos, exclusivè quoad omnes alios Judices, tam ordinarios quàm delegatos, etiam summariè, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, manuque Regia, & nulla tela judiciaria servata, sed sola facti veritate inspecta, ac etiam omni, & quacumque appellatione remota, audiendi, cognoscendi, decidendi, & fine debito terminandi, ac quibus, & quoties opus fuerit in forma, etiam sub pecuniariis, & aliis ejus arbitrio infligendis pœnis, & in subsidium juris censuris Ecclesiasticis inhibendi, quæcumque mandata etiam exequutiva decernendi, & relaxandi, censuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggravandi, auxiliumque brachii sæcularis innovandi, ac alia omnia, & singula in præmissis, & circa ea, ac aliàs quomodolibet necessaria, & opportuna faciendi, dicendi, gerendi, & exercendi, cæterisque facultatibus ad id requisitis, quæ etiam ad ipsius Decii Cardinalis in officio Protectoris hujusmodi Successores perpetuò se extendere, auctoritate, & tenore similibus, constituimus, & deputamus.

Clausulæ præservativæ.

§. 12. Decernentes præmissa omnia, & singula, ac præsentes Litteras, nullo umquam tempore, ex quavis causa quantumvis legitima, & urgenti, de subreptionis, vel obreptionis vitio seu intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, retractari, seu etiam revocari, suspendi, restringi, limitari, aut in jus vel controversiam revocari, seu ad terminos juris reduci posse, sed semper valida, & efficacia existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, & Cantoribus Capellanis, & aliis supra dictis perpetuò suffragari.

Decretum irritans.

§. 13. Sicque per quoscumque Judices, ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique & in quavis instantia judicari, atque definiri debere, necnon irritum, & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 14. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon stylo Palatii, ac Urbis, Cameræ, & locorum prædictorum etiam juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac etiam novis reformationibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis ac Vicario, Auditori, Senatori, Conservatoribus, Reformatoribus, Ordinariis, aliisque Judicibus, & Officialibus prædictis, & quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi Præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat &c. Si quis &c.

Dat. P.A. 2. 1. Sept.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octogesimo sexto, Kalendis Septembris, Pont. nostri anno 2.

XXXIX.

Hortatio ad omnes Christi fideles, ut Rhemensi Collegio pro Catholicis Anglis à Sede Apostolica instituto, pie, & liberaliter subveniant, & ad Imperatorem, Reges, & Principes Christianos, ut Anglos propter Justitiam persecutionem patientes, juvent, & foveant.

Similem hortationem fecit Gregorius XIII. ut sup. in ejus const.72. Omnipotens. *Qui jam in Urbe Collegium pro Catholicis Anglis instituit, ut in alia ejus Bulla* 53. Quoniam.

Edita A.D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus servorum Dei. Universis Christi fidelibus præsentes Litteras inspecturis, salutem, & Apost. bened.

Anglorum hæreticorum immanitatis execratio.

Afflictæ, & crudeliter vexatæ Anglorum religionis, quiæ, communi piorum mœrore ac luctu, animos cunctorum mortalium in sui misericordiam, & admirationem convertunt. Quocirca Nos, qui Pontificii muneris nostri esse putamus, cunctarum Ecclesiarum, etiam quæ Dei beneficio pace fruuntur, curam gerere, multò etiam magis solliciti sumus de ovibus perditis quærendis, & afflictis populis, & personis pro viribus sublevandis, sævit enim in dies acrius dira hæreticorum immanitas, in eos præcipuè Ecclesiastici Ordinis viros, qui de ipsa orthodoxa fide vocem paulò liberiorem mittere aut hiscere audent, ita ut plerique novis, & ante hunc diem inauditis tormentorum generibus dilacerati, atq; membratim discerpti, exquisitis suppliciis trucidentur. At quibus divina benignitas annuit è cruentis impiorum manibus elabi, ii verò quasi funesti tantæ cladis nuncii, ad augendum nostri doloris acerbitatem missi, vix aliquod ærumnarum suarum solatium reperiunt, nam extorres patriis finibus, bonis, ac fortunis suis spoliati, summa rerum omnium egestate miserè premuntur, ac dispersi incertis sedibus vagantes, externarum, atq; ignotarum Gentium, sed fidei ac communionis Catholicæ sociarum opem implorant. Et cùm divitias, & ampla atque opulenta patrimonia possiderent, quibus in patria secundum carnem abunde affluentes frui poterant, si à vera pietate declinassent, maluerunt divino spiritu ducti ea prædæ ac direptioni sacrilegorum domi relinquere, quàm fidem negare.

Anglorum Catholicorum præclara laudatio.

§.1. Numquam ergo satis Anglorum Catholicorum laudari potest constantia, dum præ studio Religionis, illi acerbissimos cruciatus, & necem, hi verò exilium, mendicitatem, quæque ultima censentur in malis data optione cunctis hujus sæculi deliciis, & commodis anteponunt. Neque sane est, quod miseri exules à suis necessariis, & amicis in patria relictis opem aliquam expectent, ipsi namque nefariis edictis deterriti, aut paribus depressi angustiis, suas nequeunt miserias tolerare, nedum aliis adjumento esse.

Collegii Rhemensis pro Catholicis Anglis à Sede Apost. instituti, bonorumque fructuum inde provenientium enarratio, & commendatio.

§. 2. Quare horum calamitatis miserata Sedes Apostolica, per omnes Christiani Orbis partes dispersis Angliæ populis, iis præsertim qui in Collegium Rhemense hac ipsa de causâ auctoritate Apostolica institutum se receperunt, superioribus annis cœperat aliquid auxilii suppeditare, quod pium institutum Nos quoque persolvendo ex ærario nostro, in singulos menses certum subsidium prosequi non cessamus, nec sine magno fructu, siquidem ex sancto illo Anglorum, illuc pietatis & Catholicæ disciplinæ capessendæ causa profugientium Seminario, multos ferè quotidie prodire audimus, qui Deo juvante in Angliam ad confirmandos Catholicorum animos redeuntes, gloriosis, & apud posteros quoque illustribus futuris martyriis, suam erga Catholicam fidem, & hanc Sanctam Sedem devotionem usque ad sanguinis, & spiritus effusionem testentur. Horum autem eximia virtus, & infracti animi robur sævissimos hæreticos urit, spemque eis eripit quam de Catholicorum nomine ad internecionem delendo, aut certè penitus profligando, animo conceperunt. Sed cùm haud desinant propterea pios omnes vexare crescente in dies exulum numero, idem Collegium Rhemense in maximas difficultates est adductum, ac ne ipsius quidem, ærarii Apostolici ingentibus oneribus gravati tenuitas sufficere potest tot necessitatibus sublevandis, cùm præsertim Nos turbulentissimis temporibus ad Ecclesiæ gubernacula vocati, imminentibus undique periculis circumsessi, ex toto terrarum Orbe ad Nos confluentium fidelium pauperum necessitatibus succurrere, pro communi Christianæ Reipublicæ bono, ingentes sumptus facere, & gravissima onera sustinere assiduè cogamur.

Pontificis ad Deum oratio pro Angliæ liberatione.

§.3. Primum igitur confugimus ad divinam opem implorandam, ut Deus omnipotens cohibeat aliquando effrænatæ tyrannidis in cæde ac strage piorum debacchantis furorem, & nobilissimam nationem veræ Religionis studio quondam florentem ac beatam, & adhuc pro sua ab hæreticorum intolerabili jugo liberatione, usque ad sanguinem gloriosissimè concertantem, tali peste ac pernicie liberet, ac in pristinam quietem, & tranquillitatem vindicet.

Ejusdem pro dicti Collegii subventione ad Christi fideles exhortatio.

§.4. Mox imitati felicis recordationis Gregorium Papam XIII. nostrum prædecessorem, ejus exemplo ut plus ponderis habeat duplicata Romanorum Pontificum commendatio, Nos quoque denuo per præsentes universos Christi fideles enixè obtestamur, & obsecramus in Domino, cujus causa nunc maximè agitur, ut sublevent Anglorum fidelium, præsertim dicti Collegii Rhemensis supplicum manus tendentium, inopiam pia, & liberali pro suarum quisque facultatum modo eleemosynarum largitione, nec denegent eis, vel à dilecto filio Guglielmo Alano Rectore ejusdem Collegii moderno, ac pro tempore existente deputatis, promptum auxilium, ne quos divina misericordia incolumes defendit ab efferata crudelissimæ tyrannidis sævitia, eos nunc in media Christianorum Republica enectos fame, nudos, macie, & squalore confectos, tabescere, ac perire summa cum ignominia patiantur.

Ecclesiasticorum cura præsentes litteras publicandi, & eleemosynas colligendi.

§.5. Mandamus præterea universis, & singulis Ecclesiarum Prælatis, & Rectoribus, ceterisque personis Ecclesiasticis quibuscumque, ut curent præsentes Litteras, earumve autentica exempla in suis quisque Ecclesiis, & locis, ac etiam concionibus publicari, spectatæque integritatis viros, non autem Quæstores deligant, qui eleemosynas, & oblata charitatis subsidia colligant, ac sine lucro, & fraude, dicto Rectori vel ab eo deputatis fideliter tradant, ex quibus idem Rector modernus, & pro tempore futurus, ubi ejusdem Collegii necessitatibus satis esse provisum noverit, ceteris Anglis exulibus dispersis Presbyteris opportunè subveniat.

Hortatio ad Principes Christianos, ut Anglos exules recipiant, & foveant.

§.6. Demum charissimos in CHRISTO filios Imperatorem, cunctosque Reges ac reliquos Principes Christianos, etiam atque etiam rogamus, & monemus, ut eosdem Anglos exules, qui persequutionem patiuntur propter justitiam, Christianorum quidem Principum patrocinio dignissimos, juvent pro viribus, & foveant, vel in eis potius ipsummet Christum, cujus nutu omnia regna, & dominia sibi ab eo tradita regi meminerint.

Transumptorum fides.

§.7. Et quia præsentes nostræ Litteræ ad singula loca ubi illis opus est deferri nequeunt, decernimus, ut earum exemplis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo Prælati Ecclesiastici munitis, eadem ubique fides habeatur, quæ eisdem originalibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ 1586. 3. Nonas Septembris Pontificatus nostri Anno 2. D. P. A. 2. die 3. Sept.

XL.

Quod Fratres Minores Ordinis S. Francisci de Observantia licitè retineant loca quæ etiam sine titulo possident, dummodo Ordinariorum consensus accedat, quoad ea quæ possident à decem annis citrà.

Alia de his Fratribus videri possunt supra in const.23. Leon.X. Ite. *sup. fol.*433.

Edit. An. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Generalis Minister exponit Pont. quod multa loca, & Ecclesias ipsi possident licèt de legitimo titulo, seu concessione, ex causis hic expressis docere nequeant.

CUm sicut Nobis nuper exposuisti, tu annis proximè lapsis pro injuncto tibi Ministeriatus tui generalis Ordinis Fratrum Minorum de Observantia onere, omnes, & singulas præfati Ordinis Provincias, tam in Italia quàm extra eam existentes visitaveris, multasque domos, Ecclesias, & loca Ordinis præfati, ab eorum Ministris, Custodibus, seu Guardianis, & Fratribus retineri reperieris, absque eo quod ipsi Ministri, seu Guardiani, & Fratres de aliquo Ecclesiarum, & domorum ac locorum hujusmodi titulo, seu concessione à Sede Apostolica, vel aliàs legitimè habita, & facta docere valeant, cùm dictæ concessiones aut non obtentæ, vel non expeditæ, seu dictarum domorum Ministrorum, Guardianorum, seu Custodum incuria, sive etiam ob bella, aut depopulationes, vel alios casus sinistros, aut aliàs deperditæ sint, quàvis domus, & Ecclesiæ, ac loca prædicta, ab eorum Ministris sive Guardianis, & Fratribus bona fide, ac pacificè, & quietè possideantur. Tuque Nobis humiliter supplicasti, ut potiori pro dictorum Ministrorum, Custodum, sive Guardianorum, & Fratrum conscientiarum securitate, & cautela, tibi, dictisque Ministris, Custodibus, sive Guardianis, & Fratribus in præmissis de aliquo opportuno nostro, & Sedis Apostolicæ remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic itaque Pont. eisdem concedit, ut ea libere, & licite retinere valeant dummodo habeant consensum Ordinariorum quoad loca quæ habent à decem annis citra.

§.1. Nos igitur pro nostri Pastoralis officii munere, tuisque supplicationibus in hac parte inclinati, in præmissis opportunè dictarumque domorum, & Ecclesiarum, ac locorum qualitates, & quantitates, aliaque necessaria exprimenda hic pro plenè, & sufficienter expressis habere volentes, teque ac dictos Ministros, Guardianos, seu Custodes, & Fratres à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum Præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, tibiq; ac ceteris Ministris Custodibus, seu Guardianis, & Fratribus dicti Ordinis, nunc, & pro tempore existentibus, ut quæcumque loca, domos, & Ecclesias, quæ vos in hanc usque diem, in quibuscumq; Mundi partibus, ac etiam Insulis, & Regnis novis Indiarũ Occidentalium, & Orientalium, quomodolibet, ea videlicet quæ à decem annis supra, quæ verò à decem annis citra de consensu Ordinariorum possidetis, liberè, & licitè ac absque aliquo conscientiarum vestrarum scrupulo, aut censurarum, & pœnarum incursu, etiamsi de illorum concessionibus à Sede Apostolica vel aliàs quomodolibet factis, ac fieri necessariis nullibi, ut præmittitur, appareat, perpetuò retinere, & possidere, ac in eorum quieta, & pacifica possessione remanere, illamque in omnibus, & per omnia, perinde ac si antequam loca, domos, & Ecclesias hujusmodi, & eorum singula recepta fuissent, de illis recipiendis competens, & sufficiens facultas à Sede Apostolica, & locorum Ordinariis, in quorum Civitatibus, & Diœcesibus consistunt, obtenta fuissent, continuare valeatis, Apostolica auctoritate, Præsentium tenore concedimus.

Indulgentias que, & privilegia eisdem concedit, quæ concessa fuerunt locis & Ecclesiis à principio licite receptis, & ædificatis.

§.2. Necnon Ecclesiis, domibus, & locis prædictis, illorumque Ministris, & Guardianis, seu Custodibus, & Fratribus nunc & pro tempore existentibus, ut omnibus, & singulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, prærogativis, antelationibus, præeminentiis, indultis, favoribus, gratiis, concessionibus, indulgentiis, & peccatorum remissionibus, & relaxationibus, quibus aliæ dicti Ordinis Ecclesiæ, domus, & loca, quæ à principio de ejusdem Sedis Apostolicæ, & Ordinariorum locorum licentia recepta, & ædificata fuerunt, eorumque Ministri, Guardiani, seu Custodes, & Fratres, ac aliæ personæ, tam de jure, usu, consuetudine, privilegio, & concessione, quàm aliàs quomodolibet in genere vel in specie utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, ipsi similiter ac pariformiter, & sine ulla penitus differentia uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, indulgemus.

Ampliatio supra dicti indulti.

§.3. Decernentes insuper te, ac Ministros, Custodes seu Guardianos, & Fratres Ecclesiarum, domorum, & locorum prædictorum de cetero, ad docendum de facultate sive licentia recipiendi Ecclesias, domos, & loca prædicta ab eadem Sede, & locorum Ordinariis obtenta, aliàs quàm per Præsentium ostensionem, quam ubique, tam in judicio quàm extra, præter quàm quod ad docendum de dicto consensu Ordinariorum, in his quæ possidetis à decem annis, citrà, sufficere volumus pro sufficienti, & plena probatione omnium, & quorumcumque necessariò probandorum, ad effectum consequendi præmissa, hisque omnibus plenariè fruendi, minimè teneri nec obligatos existere.

Decretum irritans.

§.4. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios ordinarios, & delegatos, etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & S.R.E. Card., sublatâ eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, definiendi, & interpretandi facultate, judicari, definiri, & interpretari debere, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

§.5. Non obstan. præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, de novis locis per Mendicantes, absque dictæ Sedis licentia non recipiendis, & quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§.6. Volumus autem quod præsentium transumptis seu copiis, in opere novo, de omnibus domibus, Ecclesiis, & locis prædicti Ordinis, eaq; concernentibus prope diem, te auctore in Typographia Romana dilecti filii Dominici Basæ cudendo, aut etiam separatim imprimendis, & à te, seu pro tempore existente Ministro, seu Commissario generali Ordinis præfati separatim imprimendis, subscriptis & sigillo officii Generalatus, seu Commissariatus hujusmodi munitis, eadem prorsus ubique fides tam in judicio quàm extra dictis in dicto opere, ac separatim imprimendis adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si originaliter exhibitæ vel ostensæ forent.

D. P. A. 2. die 3. Sept.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 3. Septemb. 1586. Pontificatus nostri anno 2.

XLI.

Præfinitio numeri, & qualitatum Prælatorum Referendariorum Utriusque Signaturæ Romani Pontificis, cum privilegiorum concessione.

Ampliare concessit indulta Paul.III. sup. in Tomo I. in ejus constit.23. Debita. *fol.*737. *ubi in apostillis notavi eorum statum.*

De officio autem Referendariorum, vide sup. in Pii IV. constit.90. *Cum nuper.* sup. fol. ubi etiam notavi de materia Signaturæ Justitiæ, & Gratiæ.

Edita An. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Iste Pont. ex causis hic expressis.

QUemadmodum providus agricultor, ad uberiorem ejus futuram frugem, temporum vices sollicite observat, arbores ordine disponit, & ne illarum vires latius diffusæ evanescant, nimiam frondium, ramorumque frequentiam comprimit & resecat, ac ibidem inordinata & indisposita, si quæ sint,

ad meliorem formam reducere satagit; ità nos agri Dominici curæ, superna dispositione præpositi, efficacem & fructuosam operam in illius cultura impendere credimus, cùm ad ea vigilantiæ nostræ studium sedulò convertimus, per quæ hujus Sedis Apostolicæ dignitates & officia, præsertim nostram Gratiæ, & Justitiæ Signaturam concernentia, tamquàm feraces plantæ in ipso agro Dominico consitæ, utili & commoda rerum dispositione salubriter dirigantur, & ex eorum administratione sperati fructus ad Dei gloriam, & illius gregis utilitatem, dictæque Sedis decorem majori in dies cum fœnore proveniant; abusus verò, qui in illis passim, absque personarum defectu conferendis irrepserunt, resectis & veluti amputatis ramis sterilibus, de medio submoveantur. In quam curam cogitationémque pro officii nostri debito incumbentes, opportunum, imò necessarium esse censemus, ut ad ejusdem Signaturæ tàm Gratiæ quàm Justitiæ ministeria, non nisi cognitæ & spectatæ virtutis viri assumantur, & proindè illius Referendariorum cœtus nimia præteritorum temporum indulgentia, & quorumdam instantia suprà modum, non sine pristinæ suæ dignitatis diminutione adauctus, resecata illorum multitudine, ad certum & determinatum numerum, inque compositum ordinem redigatur, ne multitudo ipsa rebus gerendis confusionem & impedimentum afferat, & spes uberioris fructus, quæ in eorum muneribus ritè & fideliter obeundis posita esse debet, nos atque ipsos frustretur.

Referendariorum numerum ad centum præfinit.

Hic numerus augetur arbitrio Papæ.

§. 1. Itáque opportuna circà hæc remedia adhibere volentes, Motu proprio &c. & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione, statuimus & ordinamus, quòd nullus deinceps in Referendarium alterutrius Signaturæ prædictæ, etiam cedentibus vel decedentibus, aut alias deficientibus, qui nunc sunt Referendariis præfatis, omninò admittatur, donec & quousque omnium Referendariorum hujusmodi numerus imminutus, & ad centum, dumtaxat reductus fuerit. Illo autem sic reducto & imminuto, præscriptus centenarius numerus Referendariorum hujusmodi, nullo umquàm tempore augeatur. Sed neque inter hos omnes ultrà septuaginta Signaturæ Referendarii esse possint.

Admittendorum ad Signaturam Justitiæ qualitates præscribit.

§. 2. Nec ullus numero & consortio Referendariorum Justitiæ de cætero adscribatur, nisi sit ex legitimo matrimonio, honestisque parentibus procreatus, & clericali charactere insignitus, ac utriusque vel alterius Jurium Doctor, in aliqua Studii generalis Universitate promotus, & in Romana Curia habitu & tonsura clericalibus incedendo, per biennium versatus, vitæque integritate, ac morum probitate commendatus, & saltem in vigintiquinque ætatis suæ annis constitutus, habeatque in bonis temporalibus, vel beneficiis Ecclesiasticis, undè in ipsa Curia dignitatis suæ gradum valeat decenter sustinere.

Admissionisque formam.

§. 3. Porrò antequàm ad ipsius admissionem procedatur, per ejusdem Signaturæ Justitiæ Præfectum, vocatis, & congregatis, ad id sex antiquioribus Referendariis, secretò examinari, & ad hunc effectum saltem binas supplicationes, seu commissiones, sibi ab ipso Præfecto ex tempore porrectas proponere debeat; quòd si collectis Præfecti & sex antiquiorum Referendariorum, præfatorum suffragiis, super quibus eorum conscientiam oneramus, taliter in hujusmodi propositione se habuerit, ut relatione super hoc, per dictum Præfectum Nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici facta, meruerit commendari & approbari, tunc & non aliàs in Referendarium ejusdem Signaturæ Justitiæ admittatur; præstito priùs per eum in manibus ejusdem Præfecti solito juramento.

Triennium in Signatu. Et in ea versatos per triennium, ad Signaturam Gratiæ admitti posse declarat.

§. 4. Ad Signaturam verò Gratiæ nemini pateat ascensus, nisi saltem triennio in Signatura Justitiæ fuerit laudabiliter versatus, exceptis dumtaxat causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & Cameræ Apostolicæ Clericis, quorum quisque ad utramque Signaturam quovis tempore adscisci valeat.

Assistentium Signat. Gratiæ numerùm & ordinem poni.

§. 5. Insuper, quòd eidem Signaturæ Gratiæ semper decem & octo Referendarii in Curia præsentes, nec legitimo impedimento detenti, duodecim videlicèt antiquiores, penès quos sententiæ dicendæ in ipsa Signatura Gratiæ, suo quisque loco, & ordine facultas existit, & alii tres, quibus onus libellos supplices proponendi incumbit, reliqui verò tres successivè propositituri, necnon Thesaurarius generalis, & etiam generalis Auditor causarum Curiæ dictæ Cameræ, ac unus ex Palatii Apostolici Auditoribus, & unus ex ejusdem Cameræ Clericis, alternatis vicibus, item nostri in Urbe Vicarii, & causarum Curiæ præfatæ Auditoris Locatenentes, necnon Secretarius Apostolicus, ac in eadem Signatura Gratiæ proponendi munus à Referendariorum Decano ad cæteros omnes per turnum, juxtà suæ cujusque receptionis & admissionis ordinem, deducatur.

Rationem proponendi non mutat.

§. 6. In Signatura verò Justitiæ circa rationem proponendi ibidem servari solitam, nihil ducimus innovandum.

Referendarios super concessione Referendariatus infrà tres menses literas Apostolicas expedire præcipit.

§. 7. Ne autem, quo quisque tempore in Signatura tàm Justitiæ quàm Gratiæ sit admissus, hæsitari contingat, singuli Referendarii nunc existentes, quibus suum cuique locum & ordinem salvum & illæsum esse volumus, intrà tres menses à data præsentium computandos, alii verò in futurum admittendi, antè cujusque eorum admissionem, literas Apostolicas, sub plumbo super concessione sui Officii Referendariatus hujusmodi expedire teneantur, quæ nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis Datarii manu subscriptæ, eamdem prorsùs roboris firmitatem obtineant, quam obtinerent, si juxtà stylum Cancellariæ Apostolicæ, seu dictæ Cameræ per omnes & singulos Officiales, & alios, ad quos literarum Apostolicarum expeditio pertinet, ritè & legitimè forent expeditæ.

Familiaritatis, & veræ Nobilitatis privilegia ac insignia sua gentilitia eisdem concedit à jurisdictione ordinariorum eximit.

§. 8. Cæterùm, ut Referendarii præfati, ad suscipiendos pro dicta Sede labores eò promptiores reddantur, quo exindè spiritualibus & temporalibus gratiis se cognoverint uberiùs esse refertos, omnes & singulos nunc & pro tempore existentes Referendarios, utriusque vel alterius Signaturæ hujusmodi, in nostros & pro tempore existentis Romani Pontificis familiares, continuos commensales, gratiosè, recipimus, & ab omni jurisdictione Ordinariorum locorum quorumcumque eximimus, & totaliter liberamus, ac nobis & dictæ Sedi immediatè subjicimus, Nobilitatisque titulo decoramus, ac veros & indubitatos familiares, continuos commensales nostros, & pro tempore existentis Rom. Pontif. ut præfertur, liberos, exemptos, & Nobiles esse, seque tales in quibuscumque Apostolicis, & aliis literis, scripturis & actibus, tàm publicis quàm privatis inscribere & nominare, ac ab aliis inscribi & nominari debere decernimus & declaramus; eisdémque Referendariis nunc & pro tempore existentibus, in signum honoris & veræ Nobilitatis, insignia nostra gentilia, una cum suis armis, & insigniis gestare, ac omnibus & singulis privilegiis, præeminentiis, indultis, immunitatibus, honoribus & gratiis, quibus alii veri & indubitati Nobiles ex nobilium, etiam Illustrium genere, ex utroque parente procreati, tàm in judicio, quàm extrà ubicumque locorum de jure vel consuetudine, ac aliàs quomodocumque utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti,

Familiarium privilegia vide suprà in Paul. III. const. 3. in Tomo 1. fol. 703.

potiri & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum in omnibus & per omnia perindè ac ſi de Nobilium etiam Illuſtrium genere, verè & non fictè procreati & geniti forent, uti & potiri, & gaudere.

Et in ſuis Monaſteriis Mitra &c. utendi, & populo benedicendi facultatem elargitur.

§. 9. Necnon in Monaſteriis per eos in Commendam pro tempore obtentis, quorum præteriti Abbates Mitra, & aliis Pontificialibus inſignіis, ex privilegio Apoſtolico, aut aliàs uti conſueverunt, etiam Mitra, annulo, & baculo, cæteriſque Pontificalibus inſigniis & ornamentis perindè ac ſi eiſdem Monaſteriis, tamquàm Abbates præeſſent, etiam uti, necnon poſt Miſſarum, & aliorum divinorum officiorum ſolemnia, populo tunc intereſſenti ſolemni more, dummodò inibi præſens non ſit aliquis Antiſtes, ſeu dictæ Sedis Legatus, aut ſi præſens fuerit, ad id ejus accedat aſſenſus, benedicere liberè & licitè valeant.

Confeſſoremque ab Ordinario approbatum eligendi, qui ſemel in vita & in articulo mortis plenariam eis concedat indulgentiam.

§. 10. Necnon aliquem idoneum Presbyterum, Secularem vel cujuſvis Ordinis Regularem ab Ordinario approbatum, in ſuum poſſint eligere Confeſſorem, qui omnium peccatorum de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, ſemel in vita, & in mortis articulo plenariam remiſſionem & indulgentiam, eis ſacra communione refectis, & in Catholicæ fidei ſinceritate, Romanæque Eccleſiæ unitate, ac Romani Pontificis canonicè intrantis obedientia perſeverantibus, dicta auctoritate concedere poſſit.

Celebrandique ac celebrari faciendi circà auroram, & etiam in locis interdicto Eccleſiaſtico ſuppoſitis.

§. 11. Liceatque eiſdem Referendariis, ubi negotiorum & temporum ratio expoſtulabit, Miſſas antequàm elucеſcat dies, circà tamen Auroram, necnon ſi forſan ad loca Eccleſiaſtico interdicto, tàm ordinaria quàm Apoſtolica auctoritate ſuppoſita, eos declinare contigerit, in illis ſubmiſſa voce, clauſis januis, & non pulſatis campanis, ac excommunicatis, & interdictis excluſis, in ſua familiariúmque ſuorum domeſticorum, & trium aliarum perſonarum eorum arbitrio eligendarum præſentia, dummodò ipſi, & qui præſentes fuerint cauſam non dederint interdicto, neque eis ſpecialiter interdictum fuerit, ſimiliter Miſſas, & alia divina officia per ſeipſos, ſi Presbyteri fuerint, vel per proprium, aut alium idoneum Sacerdotem ab Ordinario approbatum, celebrare, & celebrari facere, illáque audire, & eis intereſſe, necnon tempore interdicti hujuſmodi, ſacram Euchariſtiam, & cætera Sacramenta recipere, ipſiſque dicto tempore decedentibus eorum corpora Eccleſiaſticæ ſepulturæ, etiam cum funebri pompa, Chriſtiano ritu tradi poſſint.

Stationes Urbis dictis Referendariis viſitantibus Eccleſias ab eis eligendas concedit.

§. 12. Necnon Quadrageſimali, & aliis temporibus ac diebus Stationum Baſilicarum, & Eccleſiarum dictæ Urbis, & extrà ejus muros, ſi in iis locis in quibus eos etiam Romæ eſſe contigerit, duas Eccleſias aut unius vel diverſarum Eccleſiarum eorum arbitrio eligendas, viſitaverint, ac ibidem Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam ſaltem ter devotè recitaverint, omnes, & ſingulas indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi eiſdem temporibus & diebus Stationum, Baſilicas, ac Eccleſias Urbis, & extrà ejus muros hujuſmodi, ad id deputatas, perſonaliter viſitaſſent.

Carnibus quando veſci poſſint.

§. 13. Eidem quoque Quadrageſimali, & aliis temporibus, quibus eſus carnium, ovorum, & lacticiniorum uſus de jure vel conſuetudine eſt prohibitus, eiſdem carnibus, ovis, & lacticiniis de conſilio utriuſque Medici, at ſecretò, & ſine ſcandalo uti, & veſci, liberè, & licitè valeant dicta auctoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus.

Dignitate gaudeant, de qua in cap. Statutum de Reſcript. in 6.

§. 14. Prætereà conſtitutionem fœl. recordationis Bonifacii Papæ Octavi, Prædeceſſoris noſtri quæ incipit, Statutum. Ad eoſdem Referendarios, nunc, pro tempore exiſtentes extendimus, ita ut ipſi omnes ſint, & eſſe cenſeantur Eccleſiaſtica dignitate præditi, & juxtà diſpoſitionem conſtitutionis hujuſmodi qualificati, etiam ad hoc ut in eorum tamquàm perſonarum in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutarum manibus, penſiones ab iis qui ſufficienti ad hoc facultate ſuffulti fuerint, transferri valeant, ac tranſlationes penſionum ab ipſis faciendæ hujuſmodi validæ, & efficaces exiſtant, ſuóſque effectus ſortiri debeant.

Clauſulas præſervativas apponit.

§. 15. Decernentes præſentes literas nullo umquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, aut in jus vel controverſiam revocari, nec ſub quibuſvis ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, aut aliis diſpoſitionibus comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, validáſque & efficaces eſſe, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, ac ab omnibus ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit obſervari, ſicque per quoſcumque Judices ordinarios vel delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores hujus conſtitutionis deputari, & facultates concedit.

§. 16. Quocircà univerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, necnon dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & quibuſvis aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica, & ubicumque locorum conſtitutis, per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, aut quoties pro parte Referendariorum prædictorum, vel alicujus eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari, ipſóſque Referendarios, ac eorum ſingulos illis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos deſuper, per quoſcumque quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulas derogatorias addit.

§. 17. Non obſtantibus præmiſſis, hac præfati Bonifacii Prædeceſſoris de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad judicium non trahatur, necnon Lateranenſis etiam noviſſimè celebrati, & præfati Generalis, & aliorum Conciliorum, ac piæ memoriæ Innocentii IV. Sixti etiam IV. Innocentii VIII. Pauli II. & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, contrà exemptos editis, necnon Pii IV. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, de gratiis intereſſe dictæ Cameræ concernentibus, in eadem Camera regiſtrandis, aliiſque Apoſtolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon Cameræ præfatæ, ac Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis

firmi-

firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, illis eorúmque Præsulibus, Capitulis, Abbatibus, Conventibus & Personis, necnon præfatis locorum Ordinariis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & dictam Sedem sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac aliàs quomodolibet, etiam iteratis, & multiplicatis vicibus concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, & ad effectum præmissorum omnium, harum serie specialiter, & expressè derogamus, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis credi jubet. §. 18. Verùm, quia difficile foret præsentes literas ad singula loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferre volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & alibi, ubi opus fuerit adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli &c.

Dat. P. A. 2. die 22. Sept. Datum Romæ, 10. Kalendas Octobris, Anno secundo.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1586. indict. 14. die verò 16. mensis Octobris, Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. Anno 2. retroscriptæ literæ lectæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in Portis seu valvis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ & acie Campi Floræ, per nos Joannem Freile, & Octavium Tagliettum S. D. N. Papæ Curs.*

Alex. Parabiachus Mag. Curs.

XLII. Communitates Status Ecclesiastici pro aliis obligatæ, infrà annum ab earum obligationibus liberentur. Et de cætero pro aliis se obligare, & eorum bona alienare, ac præterquàm ratione locationis obligare, vel Oratores sumptibus publicis ad Pontificem mittere, nequeant.

Confirmatur, & ampliatur Bulla ista à Clem. VIII. infrà in ejus const. 10. Pro commissa. Ubi alia de Civitatibus notabo, in Tomo 3. fol. 9.

Consonat Constitutio 18. Pii IV. hìc suprà fol. 30. in qua decrevit, Vassallorum obligationes pro eorum Dominis esse nullas, Dominósque teneri Vassallos ab obligationibus pro eis factis relevare, & pecunias solutas restituere.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1586.

Exordium. Inter varias, ac multiplices solicitudines quas pro communi utilitate universæ Christianæ Reipublicæ, nostræ curæ (divinâ Providentiâ) commissæ, dies noctésque suscipimus, id potissimùm nobis cordi est, ut subditorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ commodis paterna charitate, & præcipua quadam ac singulari vigilantia consulamus, quòd illos quasi nostros peculiares eximiéque caros, & acceptos, ac præ cæteris dilectos filios, in nostram clientelam, ac fidem receptos, speciali quadam & propria paterni amoris prærogativa complecti, æquum censemus.

Causa hujus constitutionis. §. 1. Quare cùm eos ab omni injuria, & violentia tutos & illæsos defendere, & custodire pro viribus studeamus sicuti ad id vel ab initio nostri Pontificatus opportuna remedia, quæcumque potuimus, non sine magno fructu, Deo annuente, comparavimus, ità etiam nunc eodem ergà illos pietatis affectu permoti, duximus omni studio occurrendum dolis callidorum hominum, qui privatis suis lucris intenti, plerumque commune bonum, ac publicam nostrarum Civitatum, & oppidorum utilitatem, non mediocriter lædunt. Quoniam verò in tota ferè ditione, & Statu temporali hujus Sanctæ Sedis parvus inolevit abusus, ut plerumque ex levissimis, minimè necessariis, neque utilibus, ac forsan etiam magnoperè damnosis causis, dilecti filii Communitates, sive Universitates, & homines eorumdem Civitatum, & Oppidorum, respectivè, ad instantiam, & suasu quorumdam, qui privatum suæ rei familiaris ac domesticæ, etiam cum communi aliorum dispendio lucrum quærere non erubescunt, universi, ac publico nomine se, suaque bona obligare, & hypothecare, aut pro aliis fidejubendo, sed principaliter pro suo interesse consueverint & contractus celebrare, magno olim eisdem Universitatibus, & Communitatibus detrimento, & damno futuros, sive etiam expensas minimè necessarias, interdùm verò prorsus supervacaneas facere, sicuti jam in multis Communitatibus, & Universitatibus, ingenti ære alieno gravatis, ærariisque earum planè exhaustis, res ipsa & experientia docuit.

Communitates pro quibuscumque personis obligatæ, infrà annum à die denunciationis liberentur. §. 2. Nos propterea indemnitati illorum, & huic malo, antequàm latiùs serpat, & graviora afferat damna & incommoda, quamprimùm providere cupientes, de attributæ nobis Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium præcipimus, & mandamus universis & singulis personis, quavis dignitate & auctoritate fulgentibus, pro quarum utilitate, commodo & interesse, directo vel indirecto, aliqua Universitas, seu Communitas cujuscumque Civitatis, Terræ, Oppidi, Castri, Villæ, aut alterius loci nostræ, & dictæ Romanæ Ecclesiæ ditioni mediatè vel immediatè in temporalibus subjecti vel subjectæ, universi insimul ex quacumque causa, & quocumque modo fidejussisse, vel aliàs etiam uti principales obligati hactenùs fuisse reperientur, ut ipsi, & eorum unusquisque debeant ac teneantur intrà annum à die denunciationis, vel intimationis, in vim præsentium literarum eorum cuilibet faciendæ, etiamsi ipsi ex eadem Civitate & loco, vel aliunde oriundi sint, atque inibi vel alibi domicilium habeant, bonáque stabilia, cujuscumque valoris etiam maximi possideant, eáque minimè dilapident, ab hujusmodi fidejussione, & alia quacumque obligatione, reali & personali, vel hypotheca, generali aut speciali etiam à modico tempore citrà contractis, easdémque Communitatem, seu Universitatem, earúmque res & bona

penitùs exemisse & liberasse, curentque vel cassatis penitùs, & extinctis ipsis obligationibus & instrumentis desuper confectis, aut dato alio expromissore in locum ipsius Communitatis, vel Universitatis, aut aliàs quoquomodo re ipsa efficere, ut ii in quorum favorem ipsæ Communitates aut Universitates se obligaverint, illarum liberationi spontè & expressè consentiant.

Etsi obligationes sint ejus naturæ ut ipsi Creditores ad eas extinguendas cogi nequeant, tunc eisdem Communitatibus idonei reservatores dentur.

§. 3. Cujusmodi consensum, si nec ipsi in quorum favorem Communitates vel universitates prædictæ se suáque bona obligaverint, præstare ullo modo voluerint, & ea fuerit contractus vel obligationis natura, ut neque etiam facta aliqua oblatione, aut solutione ad consentiendum, ipsi inviti cogi, seu alias obligationes ipsæ cassari & annullari possint, tunc dictæ personæ à quibus eædem Communitates & Universitates, occasione talium obligationum indemnes relevandæ sunt, alios fidejussores & expromissores arbitrio pro tempore existentis Gubernatoris, seu Legati, cui ipsa Universitas, vel Communitas mediatè seu immediatè suberit, de conservando easdem Communitates vel Universitates indemnes, præstare teneantur.

Communitates & particulares personæ ad præmissa agere valeant, Judicésque unica citatione præcedente, mandatum executivum, post annum à die denuntiationis, exequendum relaxent.

§. 4. Liceátque ipsarum Communitatum seu Universitatum Magistratibus, Procuratoribus, Agentibus, seu etiam particularibus personis ad præmissa, contrà quoscumque vigore præsentium literarum coràm quocumque Judice agere & judicio experiri, ac ipsi Judici unica citatione præcedente, mandatum executivum in rem & personam contrà eum, pro quo est facta fidejussio vel obligatio, statim elapso prædicto anno, exequendum relaxare, perindè ac si eædem personæ ad id expressè in specie atque efficaciter se obligassent, etiamsi hoc ipsum naturæ & substantiæ contractuum, quorum occasione obligationes hujusmodi initæ fuerint, omninò repugnet & adversetur, aut aliàs ne quis ad extinguendum, & redimendum census super bonis suis stabilibus venditos, creatos & impositos, cogi aut compelli queat, Apostolicis constitutionibus expressè cautum fuerit.

Communitates in futurum absque licentia bona alienare, vel præterquàm ratione locationis, & non ultrà decennium obligare nequeant.

Ampliavit Clem. VIII. ut in rubr.

§. 5. Cæterùm hac nostra in perpetuum valitura Constitutione prohibemus, ne in posterùm sine nostra, aut Romani Pontificis pro tempore existentis, vel Cameræ Apostolicæ licentia speciali, ulla Communitas, aut Universitas ex quacumque causa etiam justissima, urgentissima, & omninò necessaria, & in evidentem utilitatem, aut necessitatem, bona sua immobilia, seu jura percipiendi quoscumque fructus, redditus, proventus, ac introitus annuos, distrahat, vendat, quovis modo alienet, hypothecet, aut super illis census annuos creet, imponat, seu vendat, vel illa aliàs quàm ratione locationis, nec ultrà decennium alicui obligationi vel hypothecæ subjiciat, aut supponat, neque etiam mutui, depositi vel aliàs quocumque titulo, in rem, nec in personam, immediatè vel per interpositam personam se obliget, aut quoquomodo ære alieno se obstringat.

Nec pro aliis fidejubeant.

Confirmavit Clem. VIII. ibid.

§. 6. Pro alio verò quocumque incola, seu originario, vel forensi, aut vicissim Universitas seu Communitas una pro altera, nequaquam quavis occasione, vel causa unquam fidejubeat, aut tamquàm principalis alienæ obligationi quoquomodo accedat.

Obligationes, alienationes, &c. contrà hanc const. de cætero à Communitatibus quovis modo, etiam in earum utilitatem hen-

§. 7. Decernentes nihilominùs, omnes & singulas distractiones, alienationes, hypothecas, fidejussiones, accessiones, etiam cum clausula, principaliter insolidum, necnon uti principales, & tàm personales quàm reales, & alias quascumque obligationes, & promissiones, ac renuntiationes, & pacta de non petendo liberationem & exemptionem hujusmodi, in vim supradicti nostri mandati & præcepti, per dictas Universitates, seu Communitates, earumvè procuratores, aut Magistratus, etiam speciale ad id mandatum habentes, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum juramento censurarum, ac mandati executivi, etiam susceptione, & quavis submissione, cautela, & promissione etiam jurata, ac de non utendo remedio præsentium nostrarum literarum ultrò & spontè, seu ad preces & instantiam, ad commodum vel utilitatem aliorum quocumque modo posthàc faciendas, sub quibuscumque verborum formulis, & clausulis etiam efficacissimis & insolitis concipiendas, & instrumenta desuper conficienda, etiam guarentigiata, jurata, vel aliàs sub dicta forma Cameræ Apostolicæ celebranda, nulla, irrita & invalida, nulliúsque roboris vel momenti esse, aut fore, nullam fidem facere, neque ullam actionem aut exceptionem, vel officium Judicis, neque obligationem, civilem seu naturalem parere, vel ullum omninò effectum aut vires habere posse, sed neque ipsas Communitates & Universitates, etiamsi id omne quod gestum est in eorum utilitatem versum esse constiterit, ullo modo aut obligationis, vel juramenti vinculo teneri. Et ità per quoscumque judicari & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

læ, nullæ & invalidæ erunt.

Communitates Oratores ad Pont. sumptibus publicis sine licentia mittere nequeant.

Ampliavit Clem. VIII. ibid.

§. 8. Ac ne easdem Communitates, seu Universitates sumptibus minimè necessariis nimiùm gravari contingat, districtiùs interdicimus, ne qua Communitas, aut Universitas ex prædictis, Legatos sive Oratores ad nos, & Sedem Apostolicam, ex quacumque etiam urgenti, & similiter necessaria, ac utili occasione vel causa sumptibus publicis mittat, nevè quis hujusmodi munus obeat, vel suscipiat, nisi priùs simili licentia à nobis, vel pro tempore existente Romano Pontifice vel dicta Camera ut præfertur, obtenta, revocantes omnes qui ad præsens deputati reperiuntur.

Contravenientes puniantur, ut hic.

§. 9. Quòd si quis Magistratus dictarum Communitatum vel Universitatum fuerit negligens, quoad utendum remedio præsentium literarum, & petendum suas Communitates vel Universitates ab ipsa fidejussione vel obligatione eximi & liberari, aut aliàs contra dictam prohibitionem easdem Communitates, & Universitates, illarumvè bona obligare attentaverit, aut Legatos, vel Oratores mittere, seu aliquis munus hujusmodi suscipere sine dicta licentia præsumpserit, eos singulos, qui in culpa fuerint, pœnam nostro & Romani Pontificis, aut Gubernatorum vel Legatorum seu Præsidentium prædictorum arbitrio infligendam, eo ipso incurrere volumus.

Pii IV. constit. ista est suprà in hoc Tomo, totum istud est in lib. 3. c. 31.

§. 10 Literis fœlicis recordationis Pii Papæ IV. quoad Communitates aut Universitates, quæ pro suis Dominis temporalibus fidejusserint, aut se obligaverint (quibus nequaquam derogando hæc omnia supradicta addimus) & Statutis novissimis Urbis Romæ, per quæ certa forma obligationibus & contractibus per dilectos filios nostros Senatum Populúmque Romanum celebrandis præscribitur, nihilominùs in suo robore permansuris.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 1. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quarumcumque Provinciarum, Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & locorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis earumque Communitatibus, Universitatibus, Magistratibus, quocumque nomine nuncupatis, & aliis personis, Motu proprio & ex certa scientia, ac de similis potestatis plenitudine, aut consistorialiter, vel per modum statuti perpetui, vel inter illos ex una & nos

Sedém-

Sedémque prædictam ex altera partibus, initi & stipulati contractus, vel aliàs quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existentibus, quæ omnia, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, quatenùs præmissis in aliquo adversentur, omninò tollimus & annullamus, ac nolumus cuiquam ullatenùs suffragari; cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides transumptis adhibeatur.

§. 12. Ut autem præsentes literæ ampliùs innotescant, volumus, ut earum exemplis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extrà illud habeatur, quæ eisdem præsentibus haberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Hæc Constitutio in vulgarem sermonem versa, in Consiliis publicetur, & inviolabiliter observetur.

§. 13. Mandamúsque universis & singulis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, eorúmque Locatenentibus, ac etiam Ducibus, Marchionibus, aut aliis Baronibus & Domicellis, ac Dominis temporalibus, Nobis & eidem Sedi in temporalibus, mediatè vel immediatè subjectis, ut in Civitatibus, Terris, Castris, Villis, & locis eorum cuique subjectis, & consiliis vel congregationibus generalibus earumdem Communitatum & Universitatum, præsentium literarum exempla in vulgarem sermonem versa, quamprimùm publicari, ac deinceps inviolatè observari omninò curent.

Dat. P. An. 2. die 30. Sept.

Datum Romæ, apud S. Marcum, pridiè Calendas Octobris Anno secundo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1586. Indictione 14. die verò 16. mensis Octobris, Pontificatus Sanctissimi D. N. D. Sixti divinâ Providentia PP. V. anno secundo, retroscriptæ literæ Apostolicæ lectæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valvis seu portis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, per nos Joannem Freyle, & Octavium Tagliettum S. D. N. Papæ Curs. necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per eosdem Cursores.

Alexander Parabiacus Mag. Curs.

XLIII.

Quòd omnes etiam S. R. E. Cardinales, beneficia & pensiones Militiæ S. Joannis Hierosolymitani, etiam ex Sedis Apostolicæ provisione obtinentes, ad solutionem jurium communis ærarii omninò teneantur, Receptorésque propria auctoritate exigere valeant, ex indulto Pii V.

Multa quæ de hac Militia in hoc opere habentur, indicata sunt suprà in Constitut. 2. Anastasii IV. Christianæ. fol. 39. Tom. 1.

Edita A. D. 1585. & 1586.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pius Quintus censuit privilegia Militiæ approbare & extendere.

Aequum arbitramur, & congruum, ut ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licèt ejus superveniente obitu literæ desuper confectæ non fuerint, suum debitum consequantur effectum. Dudum siquidem fœl. record. Pius Papa V. Prædecessor noster solicita considerationis indagine perscrutans, quantis periculis quantísque bellorum turbinibus tunc agitata fuerit Insula Melevitana menteque recolens, quàm indefesse & viriliter dilecti filii, Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani Milites, in illa à Christianæ fidei hostibus defendenda se præstiterant, dignum, quin potiùs debitum reputavit, ut ea quæ à Romanis Pontificibus illis liberaliter concessa fuerant, non solùm confirmationis suæ munimine roborarentur, verùm etiam illa quæ suam utilitatem & commodum concernerent, si minùs generaliter facta viderentur, ita extenderet, ut propter illa omnis in posterum dubitandi materia tolleretur.

Cùm itaque caveretur statutis & privilegiis hujus Ordinis, quoscumque eidem à Sede Apostolica provisos, certa jura communi ærario solvere, certáque onera subire debere.

§. 1. Accepto igitur per eumdem Prædecessorem, quòd licet aliàs, stabilimentis, usibus, & naturis Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani hujusmodi, seu privilegiis, indultis, & literis Apostolicis eidem Hospitali, & dilectis filiis illius Magistro & Conventui concessis, expresse cautum fuerat, quòd etiam Apostolica auctoritate, etiam per resignationem in manibus pro tempore existentis Romani Pontificis factam provisi ac provisiones, Commendas, seu alias dispositiones, etiam Apostolicas, de Præceptoriis, seu aliis beneficiis dicti Hospitalis, sibi pro tempore factas, prosequentes, certa jura vacantia, seu mortuaria, aut aliàs nuncupata, forsan duplicata, communi Hospitalis prædicti Thesauro, seu aliàs persolvere, ac quædam alia tunc expressa onera subire tenerentur. Quódque de redditibus & proventibus hujusmodi Præceptoriarum, primo & secundo, ac forsan aliis annis provenientibus disponere, seu illos percipere minimè possent, sed illo dicto Thesauro, ac aliàs in usum & utilitatem Hospitalis, ac illius Militum seu mensæ applicari, & pro illius necessitatibus sublevandis, ac tuitione fidei adversus Turcas, Christiani nominis Hostes, distribui deberent. Ac insuper Prioratus, Bajulivatus, Castellaniam Empostæ, Præceptorias, & alia illius beneficia quæcumque pro tempore qualitercumque obtinentes, certas responsiones, ac ordinarias, & extraordinarias impositiones eidem communi Thesauro annis singulis solvere tenerentur. Ipsisque Prioratibus, Bajulivatibus, Castellaniis, Præceptoriis, & Beneficiis, per obitum seu resignationem, etiam in manibus prædicti Romani Pontificis, aut aliàs quomolibet pro tempore vacantibus, illorum fructus, redditus, & proventus, si per resignationem, juxtà verò novam reformationem, usque ad festum SS. Jacobi & Philippi, de mense Maji, ex tunc immediatè sequentis pro mortuario, & vacantibus ab eodem festo, usque ad aliud proximum ejusdem S. Joannis Baptistæ, seu ut præfertur, SS. Jacobi & Philippi de dicto mense respectivè, eidem Thesauro cederent.

Et nonnulli à Sede Apostolica provisi derogationem extorquerent.

§. 2. Cùm tamen sæpè contingeret, nonnullorum petentium ambitionem ità se extendere, ut Sedis Apostolicæ liberalitate non contenti, etiam ea, quæ in magnum dictæ Religionis præjudicium tendere conspiciebant, à Sede prædicta extorquere, Romanúmque Pontificem ob ejus innumeras occupationes, ad aliquas gratias sibi concedendas impellere non erubescerent, quas si plenè cognovisset, eas profectò illis non concessisset.

Pius prædictus considerans quòd hac via debilitarentur vires ipsius Ordinis,

§. 3. Attendens itaque dictus Prædecessor, quanta & quàm gravia discrimina dicta Insula passa fuerat, & quàm graves Magister & Conventus prædicti, tàm in illa defendenda, quàm in Civitate nova per eos constructa, munienda & reparanda, subierant expensas & incommoda, quòd si ipsi, qui pro expensis hujusmodi supportandis, certa jura, quæ super quibuscumque dicti Ordinis Prioratibus, Bajulivatibus, Castellaniis, Præceptoriis, & aliis beneficiis prædictis exigere consueverant, ab illorum exactione desisterent, illorum vires non parùm debilitarentur, consideránsque

Quandam ejus provisionem dictis statutis & indulgentiis non præjudicasse declaravit.

§. 4. Quòd postquàm piæ mem. Pius Papa Quartus etiam Prædecessor noster, tunc suas, unam S. Jacobi in Platea Nursiæ Spoletanæ, & alteram Sanctissimæ Trinitatis Tudertinæ respectivè Diœcesis dicti Hospitalis Præceptorias, tunc certo modo vacantes, tunc dilecto filio Simoni Brombillæ Clerico Bergomensi, sub certis modo & forma commendaverat, & seu de illis per suas literas providerat,

dictúsque Simon, sub earumdem seu aliarum literarum prætextu, per quas stabilimentis, usibus, naturis, privilegiis & indultis prædictis per eumdem Pium Quartum prædecessorem derogatum esse prætendebat, fructus earumdem Præceptoriarum, & juxta illarum ratione dicto communi Thesauro, ut præfertur, debita solvere & relaxare recusaverat & recusabat, eumdem Pium Quartum prædecessorem, Motu proprio; non ad Magni Magistri; aut Conventus, seu Hospitalis Fratrum prædictorum sibi pro eis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed ex suis certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, per suas in simili forma Brevis desuper confectas literas, declarasse; per derogationem hujusmodi aliquod, vel minimum Thesauro hujusmodi præjudicium afferri noluisse, & alia fecisse, prout in ipsius Pii Quarti Prædecessoris literis pleniùs continetur.

Et quoscumque etiam S. R. E. Cardinales beneficia, & pensiones obtinentes dicti Ordinis, quamvis à Sede Apostol. provisos, ad dictam solutionem teneri definivit.

§. 5. Idem Pius Quintus Prædecessor, tàm Pii Quarti Prædecessoris hujusmodi vestigiis inhærens, quàm præmissis de causis motis, omnia & singula in ejusdem Pii IV. Prædecessoris literis contenta approbans & confirmans, illisque perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjiciens, omnésque & singulos, tàm juris quàm facti defectus, siqui forsan intervenissent, in eisdem supplens, necnon quarumcumque litium, inter Venerabiles Fratres nostros, tunc suos, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Religionem prædictam, pendentium, status & merita, & in qua pendebant instantia, pro expressis haberi volens, Motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, sub dato videlicet duodecimo Calendas Aprilis, Pontificatus sui anno secundo, decrevit, & declaravit, omnes & singulos Prioratus, Bajulivatus, Castellanias, Præceptorias, & alia Beneficia hujusmodi, seu illorum membra, & ab illis dependentia obtinentes, & ab illis regressus, accessus, Coadjutorias, & alias gratias, tàm à Sede Apostolica quàm quavis auctoritate concessas habentes, necnon illorum fructus & proventus, aut alia jura loco pensionis annuæ, seu pensiones ipsas, super eorumdem fructibus, redditibus & proventibus, quavis de causa impositas & imponendas percipientes, pro rata fructuum & pensionum eorumdem, de omnibus & singulis Annatis, Vacationibus, Mortuariis, & aliis quibuscumque juribus per eos dicto communi Thesauro quomodolibet debitis satisfacere, nec quascumque literas statutorum, stabilimentorum, usuum, ac privilegiorum, indultorum, etiam quod Præceptoriarum fructus, redditus & proventus, & aliorum dicti Hospitalis Beneficiorum, pro primo & secundo annis, vel aliàs, communi Thesauro dicti Hospitalis, pro mortuariis, seu aliis causis applicati essent, & esse censerentur, seu applicari deberent.

Ordinemque ipsum auctoritate propria percipere, & de illis disponere posse decrevit.

§. 6. Dictique Hospitalis Præceptores seu Receptores, aut alii pro eis Agentes, illos propria auctoritate exigere & percipere, ac interim possessionem Præceptoriarum, & Beneficiorum prædictorum, nomine dicti Hospitalis apprehendere & retinere, ac hujusmodi fructus de facto exigere, & aliàs de illis, certis modo & forma tunc expressis disponere possent, disponendi, vel aliis illorum totali insertione, vel cum decreto quòd pensiones ipsæ à quocumque onere mortuario & passagio, vel aliàs quomodolibet nuncupato, quavis etiam Apostolica, seu Magni Magistri dicti Hospitalis pro tempore existentis auctoritate exempti essent, vel titulares beneficiorum, ratam partem ipsos pensionarios tangentem, pro solutione pensionis hujusmodi sibi retinere valerent, & ad solutionem pensionis hujusmodi minimè tenerentur, ac aliàs hujusmodi titulares renunciassent, onusque illam solvendi in se suscepissent, in quibuscumque gratiis, Commendis, provisionibus, regressibus, accessibus, ingressibus, Coadjutoriis, cæterisque dispositionibus de Prioratibus, Bajulivatibus, Castellaniis, Præceptoriis, & aliis Beneficiis hujusmodi quovis modo, etiam apud eamdem Sedem vacantibus, necnon fructuum & pensionum hujusmodi reservationibus, per eum, etiam Motu simili, & quorumvis etiam Imperatoris, vel Regum intuitu, ac etiam quibusvis eatenus factis & in posterùm faciendis, quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis & præeminentiæ existentibus, etiam forsan Cardinalatus honore & officio fungentibus, per eum quomodolibet eatenùs concessis, & in posterùm concedendis derogatorias, ac desuper confectas, & pro tempore conficiendas literas Apostolicas, etiam quascumque generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, & efficaciores & insolitas clausulas, necnon irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentia, personas, quibus Prioratus, Bajulivatus, Castellaniæ, Præceptoriæ, seu ab illis dependentia beneficia prædicta, aut illorum membra collata, seu ad vitam commendata fuerant, seu fructus, redditus & proventus, aut pensiones annuæ reservatæ & assignatæ fuerant, aut in quorum favorem de illis dispositum extiterat, vel illæ commendarentur, seu conferrentur, aut fructus vel pensiones reservarentur & assignarentur, vel aliàs disponeretur, à solutione & præstatione fructuum, censuum, passagiorum, annatarum, vacationum, & mortuariorum, aut aliorum quorumcumque jurium, seu responsionum, aut ordinariarum vel extraordinariarum impositionum, vigore dictorum stabilimentorum & privilegiorum debitorum, in toto vel in parte, eximere, vel liberare, aut aliàs communi Thesauro Hospitalis hujusmodi, seu illius juribus in aliquo præjudicasse, nec per illas præjudicatum, seu præjudicium aliquod generatum fuisse vel esse, vel in posterùm fore, sed derogatorias ipsas, ad effectum validitatis collationum, Commendarum, & aliarum dispositionum hujusmodi dumtaxat, processisse & suffragari debuisse, illásque, in quantum communi Thesauro, & illius juribus in aliquo præjudicassent aut præjudicarent, à se & Sede Apostolica, per occupationem & circumventionem, præter & contrà voluntatem suam extortas, ac nullius roboris vel momenti fuisse & esse, & in posterùm fore, illisque non obstantibus, omnes & singulas hujusmodi derogationes, tunc & pro tempore habentes & prosequentes, etiamsi à jurisdictione Magni Magistri & Conventus prædictorum, & aliorum quorumcumque Judicum Apostolica auctoritate prædicta exempti, ac ei & Apostolicæ Sedi immediatè subjecti essent, ad exhibitionem & relaxationem fructuum, ac pensionum hujusmodi, ut præfertur, eidem communi Thesauro faciendam teneri, & adstrictos fore, in omnibus & per omnia, perindè ac si provisiones Commendarum, & regressus, accessus, Coadjutoriæ, & aliæ dispositiones, nec non fructuum & pensionum reservationes non à Sede Apostolica, sed à Magistro & Conventu prædictis emanassent, & ad id etiam per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia, cogi & compelli posse.

Clausulas dictæ constitutionis præservativas apposuit.

§. 7. Literásque tunc desuper conficiendas, & in eis contenta quæcumque, nullo umquam tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis suæ defectu, notari vel impugnari, minusvè sub quibusvis revocationibus, suspensionibus & limitationibus similium vel dissimilium gratiarum comprehendi ullatenùs posse, sed quoties illæ emanarent, toties in pristinum & validissimum; ac eum, in quo antequàm illa emanarent, statum restitutas; & plenariè reintegratas; ac de novo etiam sub quacumque data per Magistrum & Conventũ benè visa, toties quoties opus esset, concessas esse censerentur.

Sicque

Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac causarum sacri Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi, definiendi, & interpretandi facultate, judicari, definiri, & interpretari debere, & quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contingeret, irritum & inane decrevit. Et nihilominùs pro potiori cautela, supradictas & alias derogatorias clausulas in quibuscumque literis appositas, in quantum, communi Thesauro hujusmodi, quoad præmissa præjudicare videbantur, revocavit, cassavit, irritavit, & annullavit, ac toties quoties concessa essent, quoad jura vacantia, & mortuaria, ratione gratiarum, per eum & quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, tunc suos, concessa, quoad ea quæ suum tempus nondùm effluxerant tantùm, toties pro nullis & infectis haberi, nullámque prorsùs in judicio vel extrà, fidem facere, vel effectum sortiri debere, & constitutionem suam de non tollendo jure quæsito adversùs tunc conficiendas literas prædictas, locum sibi vendicare non posse, ac illis minimè suffragari voluit.

[Clausulas contrariorum derogatorias addidit.]

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Prioratuum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium forsan quomodolibet concessis. Quibus omnibus, etiamsi de illis specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

[Et quia hæc Pii V. constitutio, ejus superveniente obitu non fuit expedita, indè hic Pontif. eam validat à die suæ datæ.]

§. 9. Ne autem de decreti declaratione, revocatione, cassatione, irritatione, annullatione, voluntate, & derogatione dicti Pii Prædecessoris, pro eo quòd super illis, ipsius prædecessoris ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ac Magnus Magister, Conventus, & Fratres, seu Milites Hospitalis prædicti illarum frustrentur effectu, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd decretum, declaratio, revocatio, cassatio, irritatio, annullatio, voluntas, & derogatio dicti Pii Quinti Prædecessoris, à dicta die duodecima Calendas Aprilis suum sortiantur effectum, perindè ac si super illis, ipsius Prædecessoris literæ sub ejusdem diei data, confectæ fuissent, prout superiùs enarratur. Quòdque præsentes literæ ad probandum plenè decretum, declarationem, revocationem, cassationem, irritationem, annullationem, & derogationem dicti Pii Quinti Prædecessoris ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

[Executores deputat dictæ constitutionis.]

§. 10. Quocircà Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Toletano, & Episcopo Parisiensi, sivè eorum Officialibus, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque valere decernentes, ac pro tempore existenti Magno Magistro, Conventui, & Fratribus prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præmissa omnia, ab omnibus quos illa concernunt, integrè & inviolabiliter observari, illósque eis pacificè & quietè uti, frui, & gaudere. Non permittentes eos aut eorum aliquem, contrà earumdem præsentium tenorem quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Non obstantibus omnibus suprà dictis.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Maji, millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Pontificatus Nostri Anno primo. [Dat. P.A. 1. die 1. Maij.]

Sequitur alia constitutio, quæ præcedentem ampliat.

SIXTUS EPISCOPUS,

[Edita An. D. 1586.]

Servus Servorum Dei. Universis & singulis nostris & Apostolicæ Sedis in quibusvis nobis & Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectis Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis, etiam de latere Legatis, ac singularum Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum hujusmodi Gubernatoribus, aliísque in eis jus dicentibus, & justitiæ Ministris, necnon quorumcumque Regum, Ducum, Marchionum, & aliorum Christianorum Principum, Magistratibus & Officialibus, ac eorum cuilibet, Salutem & Apostolicam benedictionem.

[Receptores hujus Militiæ pro consecutione jurium communis Ærarii, possessionem beneficiorum, &c. capere solent.]

§. 1. Cum sicut accepimus sæpiùs contingat, ut Receptores Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, in singulis illius Prioratibus pro tempore deputati, Prioratus, Bajulivatus, & Præceptorias dicti Hospitalis, ac alia Beneficia per Fratres ejusdem Hospitalis obtineri solita, tàm per ipsos Fratres, quàm ex concessione seu dispensatione Apostolica per Clericos Seculares, in titulum aut Commendam, aut aliàs pro tempore obtenta, ob non solutionem passagiorum, spoliorum, responsionum, vacationum, & mortuariorum, ac aliorum jurium per eos communi Thesauro prædicti Hospitalis pro tempore debitorum, ad manus suas, juxtà formam stabilimentorum & laudabilium consuetudinum dicti Hospitalis, ac privilegiorum & indultorum Apostolicorum eis desuper concessorum recipere, & usque ad integram passagiorum, spoliorum, responsionum, vacationum & mortuariorum, ac aliorum jurium prædictorum satisfactionem, pro dicto Hospitali, seu communi Thesauro, retinere, ac ad hujusmodi effectum, possessionem Prioratuum, Bajulivatuum, Præceptoriarum, & aliorum Beneficiorum præfatorum capere & apprehendere, eorúmque fructus, redditus, proventus percipere, colligere & levare, seu Prioratus, Bajulivatus, Præceptorias & beneficia hujusmodi, eorúmque fructus, redditus & proventus, aliis locare & & arrendare habeant.

[Hic ideò Pontif. mandat ut Officiales omnes & Principes eis faveant & assistant.]

§. 2. Nos cupientes, quòd Præceptores prædicti, officium suum contrà Fratres, & alios non solventes prædictos, liberè exercere, & facultatibus eis per Sedem Apostolicam contrà eosdem non solventes concessis, sine aliqua difficultate uti possint, Vos & vestrum quemlibet per præsentes requirimus, vobis videlicet, nobis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subditis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna districtè percipientes & mandantes, Vos verò, qui nobis subjecti non estis, in Domino hortantes, quatenùs vos & vestrum singuli, quoties pro parte Præceptorum præfatorum, seu alicujus eorum, aut Procuratorum suorum, vel pro eis Agentium desuper requisiti fueritis, per vos vel alium seu alios, brachium vestrum sæculare eisdem Receptoribus seu Procuratoribus vel Agentibus, ad hoc ut Prioratus, Bajulivatus, Præceptorias &

beneficia prædicta, juxtà stabilimenta & consuetudines, ac privilegia & indulta hujusmodi, quoties illis locus fuerit, ad manus suas recipere, & usque ad integram passagiorum, spoliorum, responsionum, vacantium, & mortuariorum, ac aliorum jurium prædictorum satisfactionem, pro Hospitali seu Thesauro prædicto retinere, ac ad hujusmodi effectum, possessionem Prioratuum, Bajulivatuum, Præceptoriarum, & aliorum Beneficiorum hujusmodi capere & apprehendere, eorúmque fructus, redditus, & proventus percipere, colligere & levare, vel Prioratus, Bajulivatus, Præceptorias, Beneficia, ac eorum fructus, redditus, & proventus hujusmodi plus offerentibus, locare & arrendare, necnon census seu affictus annuos locationum & arrendationum hujusmodi exigere pro rata debiti, possint statim & incontinenti, omni dilatione seu exemptione remota, præstetis & exhibeatis, præstarique & exhiberi faciatis.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis provisionibus seu commendis, aut aliis dispositionibus per nos & Sedem Apostolicam de eisdem Prioratibus, Bajulivatibus, Præceptoriis, & Beneficiis, quibusvis personis & dicti Hospitalis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis existentibus pro tempore factis, necnon omnibus illis, quæ privilegiis & indultis prædictis concessum fuit non obstare, quæ præsentibus pro specialiter & expressè repetitis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 4. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsùs fides in judicio & extrà adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 2. 3. Octobris.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 3. Octobris 1586. Pontificatus nostri Anno secundo.

XLIV.

Erectio Officii Commissariatus Reverend. Cameræ Apostolicæ in officium perpetuum vacabile, cum jurisdictionis, emolumentorúmque & indultorum concessione.

Hodiè hoc Officium non est perpetuum, sed ad nutum Pontificis Commissarius deputatur. Et de ejus munere, & auctoritate, vide supra in Pii IV. Constitut. 55. Romanus. fol. 79. Et Pii V. Constitut. 70. Cùm de literis. fol. 284. Et in alia Constitut. 51. Attendentes. fol. 263. Et infrà in hujus Pontif. Constitut. 56. Non sine.

Et in specie quòd in causis cambiorum illicitorum in Urbe contractorum, ad ejus instantiam procedatur, vid. suprà in Pii IV. Const. 1. Cùm sicut. fol. 1. in hoc Tomo 2.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proëmium.

AD excelsum universalis Ecclesiæ culmen, nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate sublevati, in eam curam cogitationémque ex pastoralis Officii nostri debito propensius incumbere nos convenit, ut Camera Apostolica à rerum suarum jacturis sarta tectáque præservetur, & quæ pro fœliciori illius jurium tuitione, negotiorúmque prosecutione, ac officiorum ad id institutorum decore & stabilimento sunt maximè profutura, nostris auspiciis ordinentur, ipsáque officia egregiorum virorum prudentiæ & industriæ commissa personis votivis jugiter proficiant incrementis.

Commissariatus officium, quòd Bernardinus Piscina ab isto sum. Pontif. ad ejus beneplacitum deputatus, obtinebat, vacavit, qui ipse Civitatis Nursiæ (patriæ meæ) & totius Montanæ Præfectus eodem Pontif. deputatus fuit.

§. 1. Cùm itaque pro tempore existenti dictæ Cameræ Commissario generali graviorum ipsius Cameræ negotiorum cura incumbat, & ex frequenti illius mutatione eadem Camera, in rebus & juribus ad eam spectantibus, plurimùm damni & incommodi patiatur, expediénsque sit, ut pro negotiorum, rerum, & jurium, eorumdem votiva directione, prosecutione, & defensione officium Commissariatus hujusmodi, quod dilectus filius Joannes Bernardinus Piscina, ad id à nobis ad beneplacitum nostrum deputatus, ab initio nostri Pontificatus usque huc obtinuit, seu exercuit, aliquo certo & firmo statu constituatur, illúdque pro tempore obtinens non amovibilis, ut hactenùs, sed donec officium ipsum per ejus cessum vel decessum, aut aliàs vacet, perpetuus existat, ac speciali honoris & dignitatis prærogativa fruatur. Nos qui nuper dictum Joannem Bernardinum in Civitatis nostræ Nursiæ, pro nobis & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Gubernatorem in temporalibus constituimus, præmissorum consideratione, & certis aliis causis inducti, ejusdem Cameræ indemnitati & utilitati, ac Officii Commissariatus hujusmodi stabilimento & incremento, prout sollicitudinis nostræ partes requirunt, consulere, & quæ ad illud pertinent quibusvis facultatibus & gratiarum muneribus potiri debeat, pleniùs explicare volentes, necnon beneplacitum nostrum præfatum harum serie revocantes, illúdque cessare & expirare decernentes.

Illud itaque idem Pontif. in Officium perpetuum & vacabile ad instar aliorum Romanæ Curiæ Officiorum erigit.

§. 2. Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Officium Commissariatus hujusmodi in officium perpetuum, ad instar Clericatuum dictæ Cameræ, & aliorum Officiorum Romanæ Curiæ vacabile, pro uno Clerico vitæ ac morum probitate prædito, & utriusque, vel alterius jurium Doctore, non conjugato futuro, ejusdem Cameræ Commissario generali, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò erigimus & instituimus.

Facultates solitas ei concedit.

§. 3. Ac ipsi Commissario generali pro tempore existenti, omnes ad ejus officium hujusmodi pertinentes, & illi per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac nos, dictámque Sedem, cæteris omnibus & singulis aliis Commissariis concessas facultates, jurisdictiones & prærogativas.

Archivii scripturarum Cameræ Apostol. administrationem eidem annectit.

§. 4. Ac etiam eas facultates, præcipuámque curam & administrationem Archivii scripturarum dictæ Cameræ, ita ut sine expressa ejusdem Commissarii licentia aliquæ scripturæ ad Cameram præfatam spectantes ex ipso Archivio extrahi, ac earum exempla intra eamdem Cameram, aliísque illius Cameralibus dari & consignari non possint, ipsiusque Archivii Archivistæ, & Ministri, nunc & pro tempore existentes, illi de dicto Archivio, ac omnibus ejus scripturis rationem reddere, & ejus ordinationes ac mandata, necnon statuta & decreta, quæ per eum pro bono gubernio & regimine dicti Archivii pro tempore fieri contigerit, observare omninò teneantur.

Detinentes scripturas Cameræ ubique & scientes, & non revelantes coërcendi jurisdictionem concedit.

Hanc Bullam Pii V. Constitut. citavi in rub.

§. 5. Necnon plenam & liberam facultatem, omnes & singulas alias scripturas ad Cameram præfatam spectantes, & extrà Archivium hujusmodi, in quocumque loco, vel penès quoscumque existentes, recuperandi, ac contrà quoscumque easdem scripturas indebitè detinentes, ac scientes & non revelantes, eos à quibus detinentur pro illarum recuperatione, tàm in Urbe quàm in omnibus Terris & locis Sedi Apostolicæ mediatè vel immediatè subjectis. Civitate nostra Bononiensi etiam comprehensa, summariè, manu regia & via executiva, telaque judiciaria omissa, etiam per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam juxtà constitutiones fœl. record. Julii Secundi & Julii Tertii, ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum contrà dictas scripturas indebitè detinentes

& occul-

& occultantes, aut scientes & non revelantes, non tamen privativè quoad alios, quibus per dictas constitutiones fuerit hujusmodi facultas tributa procedendi. Præterea super præmissis illas facultates, quas piæ mem. Pius Papa V. etiam Prædecessor noster olim pro recuperatione scripturarum, Cameræ & Sedis præfatarum bon. mem. Carolo de Grassis Episcopo Montis Flasconensis, & quas Honuphrio Camarano dictæ Cameræ Præsidenti, dùm in humanis agerent, per cedulam Motus proprii sub Datum videlicet 14. Calendas Septembris Pontificatus sui anno tertio, concesserat.

Prælatósque & Clericos, ingerentes se in beneficiis, antè expeditionem literarum Apost. coercendi, juxtà Const. Jul. 2. & Jul. 3. in Tomo 1.

§. 6. Ac etiam facultatem contrà Prælatos & Clericos, possessionem Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Beneficiorum quorumcumque, cum cura & sine cura, Secularium, & quorumvis Ordinum Regularium, absque literarum Apostolicarum super provisionibus, Commendis, concessionibus, & aliis dispositionibus, sibi de illis dicta Apostolica auctoritate factis, expeditione, præterquàm vigore Brevis de eorumdem possessione, nomine dictæ Cameræ capienda, apprehendentes, & in illis se quomodolibet immiscentes, similiter summariè, etiam via executiva, ac per censuras & pœnas Ecclesiasticas, in Julii Secundi & Julii Tertii Prædecessorum, & aliorum Romanorum Pontificum similiter Prædecessorum nostrorum Constitutionibus desuper editis contentas, & aliàs, juxtà hujusmodi Constitutionum tenorem, sine tamen præjudicio facultatum ejusdem Cameræ generali Thesaurario, super fructibus malè perceptis concessarum, & competentium, etiam procedendi, auctoritate & tenore præfatis concedimus.

Portionem consuetam panis &c. necnon salaria, regalia & solita emolumenta concedit.

§. 7. Necnon eidem Commissariatus Officio, ut præfertur erecto, pro ejus dote, & illud pro tempore obtinentis substentatione, portionem panis, vini, esculentorum, & aliarum rerum per ipsius Cameræ Commissarium generalem pro tempore existentem, dietim ex Palatio Apostolico, percipi, & ei præstari solitam, cum ea integritate, qua ipse illam percipiebat, & percipere poterat, necnon omnia & singula jura, regalia, salaria, redditus, proventus, exemptiones, immunitates, & emolumenta quæcumque, ordinaria & extraordinaria quomodolibet nuncupata, quæ dictus Commissarius pro tempore existens, quocumque titulo vel causa, ac undecumque & quomodocumque habere, consequi, lucrari, frui, potiri, & percipere consuevit, seu etiam potuit & debuit, cujuscumque qualitatis, quantitatis, & annui valoris sint vel fuerint, eisdem auctoritate & tenore, etiam perpetuò applicamus & appropriamus.

Referendarium utriusque Signaturæ ipsum Commissarium creat, & Referendariorum & familiarium, necnon & Clericorum, & cameralium privilegia Commissario tribuit.

§. 8. Ipsúmque Commissarium pro tempore existentem in nostrum & Roman. Pontif. pro tempore existentis, verum, indubitatum, & non fictum familiarem, & continuum Commensalem, domesticum, ac utriusque Signaturæ nostræ Referendarium, auctoritate & tenore similibus creamus & constituimus, ac deputamus, aliorúmque nostrorum & pro tempore existentis Roman. Pontif. familiarium, continuorum commensalium, ac Prælatorum domesticorum & utriusque Signaturæ præfatæ Referendariorum numero & consortio favorabiliter aggregamus, ac pro vero, indubitato, & non ficto, nostro & pro tempore existentis Roman. Pontif. familiari, continuo Commensali & Prælato domestico, ac utriusque Signaturæ hujusmodi Referendario, haberi, & reputari volumus & mandamus, sibique in quibuscumque impetrationibus, concessionibus, & literis, tàm gratiam quàm justitiam concernent. se nostrum & pro tempore existentis Roman.Pontif. familiarem, continuum Commensalem & Prælatum domesticum, ac utriusque Signaturæ hujusmodi Referendarium, nominare & inscribere, ac ab aliis nominari & inscribi facere, habitúmque & insignia Referendariorum utriusque Signaturæ hujusmodi gestare & deferre, ac in utraque Signatura continuò intervenire & assistere, necnon omnibus & quibuscumque, præfatis ac prorsùs similibus privilegiis, præeminentiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, honoribus, antelationibus, prærogativis, favoribus, concessionibus, & gratiis, tàm spiritualibus quàm temporalibus, quibus cæteri familiares, continui Commensales, ac Prælati & Referendarii præfati, necnon dictæ Cameræ Clerici Præsidentes, & alii Camerales, de jure, statuto, consuetudine, vel aliquo speciali privilegio, seu aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum, tàm in judicio quàm extra ubicumque locorum, absque ulla prorsùs differentia, non ad illorum instar, sed pariformiter & æquè principaliter, in omnibus & per omnia, ac si illa Officio Commissariatus hujusmodi, illúdque pro tempore obtinenti, specialiter & expresse per præsentes concessa fuissent, uti, potiri, & gaudere.

Indultum circa pensiones tribuit.

§. 9. Necnon ut quicumque loci Ordinarius, seu utriusque, vel alterius Signaturæ hujusmodi Referendarius, aut Metropolitanus, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ Canonicus, seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta ad id per ipsum Commissarium pro tempore existentem, eligendus seu eligenda, quascumque pensiones annuas, super quarumvis mensarum Episcopalium, necnon Monasteriorum, Prioratuum, Dignitatum, aliorúmque Beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, Secularium & quorumvis Ordinum Regulárium fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, emolumentis, ac etiam distributionibus quotidianis, seu illarum loco fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, emolumennta, & distributiones hujusmodi, eidem Commissario pro tempore existenti, Apostolica auctoritate reservatas & reservata, usque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera, in dicta Curia vel extrà eam, etiam in mortis articulo de ipsius Commissarii pro tempore existentis expresso consensu, cassare & extinguere, ac postquàm cassatæ, seu cassata fuerint, alias similes pensiones annuas super eisdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, emolumentis, & distributionibus, seu fructus, redditus, proventus, jura, obventiones & emolumenta hujusmodi, usque ad summam præfatam, uni vel pluribus personis ad id per eum nominandis, & quæcumque, quotcumque, & qualiacumque Beneficia Ecclesiastica obtinentibus, eisdem modo & forma, ac cum clausulis, decretis, & ordinationibus, quibus ipsi Commissario pro tempore existenti reservatæ, seu reservata fuerint, etiam absque consensu solvere habentium pensiones, seu obtinentium Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Dignitates, & alia Beneficia hujusmodi, dicta auctoritate reservare, constituere, concedere & assignare, ac etiam transferre liberè & licitè valeat, reservationésque & translationes pensionum, seu fructuum, redditum, proventuum, jurium, obventionum, & emolumentorum hujusmodi, vigore præsentium faciendi valeant, plenámque roboris firmitatem obtineant in omnibus & per omnia, perindè ac si per Nos, seu pro tempore existentem Roman. Pontif. de consensu solvere habentium pensiones, seu obtinentium Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, Dignitates, & alia Beneficia hujusmodi factæ fuissent, auctoritate & tenore præfatis, concedimus & indulgemus.

Habitum & locum in Camera, & actibus cameralibus Visitationibusque carcerum, &

§. 10. Insuper statuimus & ordinamus, quòd Officium Commissariatus hujusmodi pro tempore obtinens, in Camera præfata, aliisque actibus Cameralibus, & carcerum visitationibus, habitum per Clericos, Præsidentem, & alios Prælatos Camerales deferri solitum gestare, & in Camera

Capellæ, & Consistoriis, & aliis actis publicis assignat. Hodiè non intervenit Visitationibus carcerum.

præfata immediatè post ipsum Præsidentem, a. in carcerum visitationibus, post Clericum carcerum Præsidem, in Capella autem Pontificia, & Consistoriis publicis, necnon processionibus, equitationibus, aliisque actibus, tàm publicis, quàm privatis, in loco Palatii Apostolici Auditoribus, ac dictæ Cameræ Clericis assignato, immediatè post illos sedere & incedere debeat.

Resignandi facultatem concedit.

§. 11. Dictúmque Officium Commissariatus in favorem cujuscumque personæ, ut præfertur, qualificatæ, quandocumque sibi placuerit resignare, ac resignationis hujusmodi receptio, vel admissio per Romanum Pontificem ex quavis causa denegari, vel differri, neque pro signatura concessionis ejusdem, per hujusmodi resignationem vacantis, quicquam ultrà summam centum florenorum auri de Camera ab eo, cui de illo, sic vacante, providebitur, sic exigi possit; quòdque literæ Apostolicæ super supplicatione concessionis dicti officii Commissariatus conficiendæ, etiamsi in ea de Officio Referendariatus hujusmodi nulla esset facta mentio, nihilominùs expediantur, tàm in Cancellaria præfata, quàm per Cameram secretam, cum expressione concessionis dicti Officii Referendariatus; neque possit, aut debeat, per nostrum, & pro tempore existentis Romani Pontificis Datarium, seu quemcumque alium pro signatura hujusmodi supplicationis, licèt vim concessionis duorum officiorum, Commissariatus videlicet, & Referendariatus hujusmodi habeat, aliquid ultrà id, quod superiùs est expressum, omninò exigi, sed sicut per concessionem Commissariatus venit pariter concessio Referendariatus officiorum hujusmodi, sic per unicam solutionem signaturæ suprà scriptam sit integrè satisfactum, quasi de unica concessione.

Expeditiones pro Commissario gratis fieri jubet.

§. 12. Ulteriùs, quòd omnes & singulæ literæ Apostolicæ sub plumbo, ac etiam in forma Brevis, tàm super præsentibus, quàm aliis quibuscumque gratiis, indultis, facultatibus, & concessionibus, tàm gratiam, quàm justitiam concernentibus, per præfatum Commissarium pro tempore existentem, à nobis & Successoribus nostris, ac Sede præfata pro tempore impetratis, seu etiam Motu simili concessis, omnibus & singulis Cancellariæ, Cameræ, & Curæ præfatarum Officiis, necnon plumbo & registro, ac ubilibet gratis, & absque annatarum communium, jocalium, & aliorum quorumcumque jurium & taxarum solutione, adinstar Clericorum ejusdem Cameræ expediri, & Rescribendarius ad taxandas literas Apostolicas, cum subscriptione gratis pro persona Commissarii generalis Cameræ Apostolicæ subscribere, & tàm ipse, quàm alii Scriptores, Abbreviatores, & Sollicitatores literarum Apostolicarum, necnon Cubicularii, Scutiferi, & quicumque alii dictæ Curiæ Officiales, expeditioni pro tempore Præsidentes, Ministri, etiam in annatis, communibus jocalibus, & aliis juribus Cameræ hujusmodi participantes, easdem literas personam dicti Commissarii concernentes, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis & suspensionis suorum Officiorum, necnon perceptionis emolumentorum eorumdem pœnis, per eos, ad quos pertinuerit, & qui eas gratis subscribere, vel concedere noluerint, eo ipso incurrendis, absque alio nostro, aut Successorum nostrorum, & Sedis præfatæ ulteriori mandato, omninò gratis, & absque aliqua annatarum, jocalium, vel aliorum jurium prædictorum solutione & exactione, in omnibus, & per omnia, usque ad plumbum, & alia necessaria inclusivè, omni contradictione cessante, expediri, ac subscribi, & expediri facere & permittere debeant, & teneantur.

Joffredo Lomellino

§. 13. Ut autem Officium Commissariatus hujusmodi viro idoneo, qui rebus ad illud pertinentibus jugiter incumbat, cujusque virtus & industria nobis præcipuè sit cognita, quanto citiùs concedatur, de dilecti filii Magistri Joffredi Lomellini Clerici Januensis, U. J. D. & in utraque Signatura nostra Referendarii, ac Prælati nostri domestici, summa fide, integritate, probitate, & doctrina plurimùm in Domino confidentes, ipsúmque Joffredum à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, necnon erectionis, & institutionis Commissariatus generalis, ac quorumcumque aliorum Officiorum prædictorum, necnon privilegiorum, indultorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, & aliarum gratiarum, illis, ac eorum singulis concessorum, & indè secutorum quorumcumque tenores, Juriúmque Regalium, salariorum, taxarum, emolumentorum, portionum panis & vini, esculentorum, & aliarum rerum per, pro tempore existentes, Commissarios generales dictæ Cameræ percipi solitorum, & eis debitorum qualitates, quantitates, denominationes, & veros etiam annuos valores, præsentibus pro expressis habentes, Motu simili eidem Joffredo Officium Commissariatus hujusmodi à primæva ejus erectione sic vacans, per eum, quoad vixerit, ad instar aliorum Officiorum Sedis, & Curiæ prædictarum tenendum, regendum, & gubernandum, cum portione panis & vini, esculentorum, & aliarum rerum ex dicto Palatio, ut præmittitur, percipi solita, ac aliis illi annexis, necnon omnibus, & singulis juribus, jocalibus, regalibus, sportulis, taxis, proventibus, obventionibus, honoribus, emolumentis, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, præeminentiis, antelationibus, prærogativis, jurisdictionibus, favoribus, gratiis, indultis, & facultatibus suprà scriptis, & quibuscumque aliis Commissariis Generalibus dictæ Cameræ Apostolicæ hucusque concessis & assignatis, auctoritate & tenore prædictis, concedimus, & assignamus, ipsúmque Joffredum ad Officium Commissariatus hujusmodi, ejúsque liberum exercitium, ac omnia & singula suprà dicta, ex nunc recipimus, & admittimus, ac per eos, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, recipi & admitti, receptum & admissum, in eis, quoad vixerit, manuteneri, sibique de eisdem integrè responderi debere volumus & mandamus.

§. 14. Decernentes præsentes literas nullo unquàm tempore, de subreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quovis defectu, etiam ex eo, quòd interesse forsan habentes, ad id vocati non fuerint, vel ex quavis alia causa, quantumvis legitima, urgenti & juridica, etiam necessariò exprimenda, notari, impugnari, invalidari, ad terminos Juris reduci, in Jus, vel controversiam revocari, aut adversùs illas quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, minúsque sub similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum, in quo anteà quomodolibet erant, statum restitutas, repositas, & plenariè, etiam sub quacumque data per Joffredum, ejúsque hæredes ac successores prædictos eligenda, reintegratas, ac de novo concessas, validásque & efficaces fore & esse, vimque validi & efficacis contractus, inter nos & ipsam Cameram ex una, ac Joffredum, ejúsque hæredes & successores prædictos ex altera partibus, ritè & rectè ini-

ti &

ti & stipulati, ac etiam utrinque jurati habere, & perpetuò obtinere, dictámque Cameram ac Joffredum, ejúsque hæredes & successores prædictos in juribus hujusmodi tuendos, & ab omni incommodo, damno, læsione, lite, causa, & controversia immunes, indemnes, & exemptos conservandos teneri, ac obligatam esse & fore.

Decretum irritans.

§. 15. Sícque, & non aliter, per quoscunque Judices, & ordinarios vel delegatos, etiam causarum Palatii Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorum Defensorum deputatio, & facultates.

§. 16. Quocircà Venerabilibus Fratribus Amerinensi & Materanensi Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Joffredi, ejúsque successorum prædictorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eísque in prædictis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ac Joffredum, ejúsque hæredes & successores prædictos illis pacificè frui, & gaudere, non permittentes ipsos vel eorum quempiam per quoscunque desuper quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 17. Non obstantibus præmissis, ac de præstando consensu in pensionibus, & jure quæsito non tollendo &c. & gratiis ad instar non concedendis, aliísque Cancellariæ Apostolicæ regulis editis, ac etiam in crastinum assumptionis cujusque Romani Pontificis ad summi Apostolatus apicem edendis, necnon fœlicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extrà Civitatem vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suæ Diœcesis, ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati, extrà Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contrà quoscunque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, necnon, quatenùs opus sit, recolendæ memoriæ Symmachi & Innocentii III. ac Pauli II. & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, Prædecessorum nostrorum, ac etiam in nostris, de rebus Ecclesiæ, seu Cameræ & Sedis prædictarum non alienandis, necnon super reformatione, numero, & qualitatibus dictorum Referendariorum, aliísque constitutionibus & ordinationibus, tàm Apostolicis, quàm in Provincialibus, Synodalibus & generalibus Conciliis, specialiter vel generaliter, contrà præmissa, vel eorum aliqua quomodolibet editis & edendis, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum, in quibus beneficia hujusmodi forsan fuerint, ac Ordinum, Militiarum, & Hospitalium, etiam quorum illa extiterint, necnon Cameræ Urbis, officiorum, & Collegiorum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, usibus, rescriptis, stabilimentis, & etiam novis reformationibus, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, immunitatibus, & literis Apostolicis illis, eorúmque Præsulibus, Capitulis, Conventibus, Officialibus, Appellatoribus, & quibusvis aliis personis, etiam per modum statuti, ac initi & stipulati contractus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, in genere, vel in specie, per quoscunque Romanos Pontifices, Prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, ac quantocunque tempore innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro eorum sufficienti derogatione, aliàs de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum erectionis, institutionis, concessionum, applicationis, appropriationis, creationis, constitutionis, deputationis, aggregationis, voluntatis, mandatorum, indulti, statuti, ordinationis, absolutionis, receptionis, admissionis, declarationis, donationis, remissionum, obligationis, hypothecationis, condonationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli, Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P.Án.2. 12. Octob.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1586. quarto Idus Octobris, Pontificatus nostri anno 2.

Admissio & registratio in Camera Apostolica.

Die 7. Januarii 1587. suprà scriptæ literæ Apostolicæ præsentatæ fuerunt in plena Camera Apostolica, & successivè admissæ, & registratæ, libro primo Signaturarum S. D. N. penès me infrà scriptum dictæ Cameræ Notarium, Tydeus de Marchis.

XLV.

Damnatio Contractuum Societatis, securitatem capitalis, aut certam responsionem, aut aliter usurariam pravitatem continentium.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Compendium pactorum illicitorum, quæ in contractibus Societatum apponi contingit.

Detestabilis avaritiæ ingluvies, & insatiabilis lucrandi cupiditas malorum omnium radix, usque adeò excæcat mortalium mentes, ut multi nimis avidè lucro inhiantes, in laqueos & insidias Diaboli miserè incidant; Irrepit enim versutè & callidè antiquus humani Generis hostis per varios dolos & fallacias, & incautos homines quæstûs dul-

cedine captos, ac delinitos opprimit, atque eo perducit, ut ſe ipſos in uſurarum voraginem, Deo hominibúſque odioſam, ſacris Canonibus damnatam, & Chriſtianæ charitati contrariam fœdè immergant, & dum vanas & terrenas divitias quærunt, veras, ac Cœleſtes amittant, ſicuti nuper cum magno dolore audivimus, hoc malum in quaſcunque Provincias pervaſiſſe; Nam multi ſpecioſum & honeſtum Societatis nomen, ſuis fœneratitiis contractibus prætexendo, hoc quaſi colore & fuco, Mercatoribus, Opificibus, Negotiatoribus, & aliis perſonis, ſuper eorum mercibus, officinis, tabernis pannariis, aliíſque rebus ac bonis, pecunias ſuas, aut alias res Societatis nomine conferunt; vel greges, armenta, aut certa animalia agricolis, ſeu terrarum cultoribus, paſtoribus, aliíſque ruſticis, ſeu quibuſvis perſonis dant in Societatem, ſive ad Soccidam, ut vocant, ea conditione, ut ſors ipſa, ſeu caput, quod vulgò dicitur capitale, tàm pecuniarum quàm animalium & rerum, ſalvum ſemper & integrum exiſtat pro eo, qui non induſtriam, aut operas, ſed pecunias, animalia, aut res hujuſmodi in Societatem confert, utque omne periculum, & damnum ab altero ſocio recipiente ſubſtineatur, contrà æquitatem, & Societatis juſtitiam diverſimodè paciſcuntur, eoſdémque ſocios, cum quibus contrahunt, plerumque pauperes & egenos, ſuóque labore & induſtria victitantes, ad ſortem, ſeu capitale reſtituendum, quicunque tandem caſus, & rerum eventus conſequatur, pacto & obligatione obſtringunt, ſimúlque etiam certam lucri quantitatem & ſummam, veluti tot pro quolibet centenario, in ſingulos annos, aut menſes per alterum ſocium, durante ſocietate, ſolvendam, præfiniunt, ac præſcribunt; eámque ſummam & quantitatem, non ſubductis rationibus, accepti & expenſi, quod in codices, ſeu tabulas Societatis referri ſolet, neque facto calculo, vel computo, pro ipſius lucri vel damni lucro variabilem, ſed laborem & curam computandi & calculandi ſe invicem remittere & renuntiare aſſerentes, quovis tempore certam conſtituunt.

Damnatio illicitarum pactionum in Societatibus apponendarum.

§. 1. Proindè nos, qui hoc potiſſimùm munus, noſtræque paſtoralis ſolicitudinis maximè proprium arbitramur, ut Gregem Dominicum, fidei noſtræ creditum, ab omni offenſione, & æternæ vitæ diſcrimine tutum, in viam ſalutis, Cœleſti Gratia adjutrice, dirigere nitamur, hujuſmodi morbi contagionem, antequàm in communem fidelium perniciem latiùs ſerpat, quantum, Deo favente, poſſumus, tollere cupientes, de attributæ nobis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes & quoſcunque contractus, conventiones & pactiones poſthac ineundas, ſeu ineundas, per quos, ſeu quas cavebitur perſonis, pecunias, animalia, aut quaſlibet alias res, Societatis nomine tradentibus, ut, etiamſi fortuito caſu quamlibet jacturam, damnum, aut amiſſionem ſequi contingat, ſors ipſa, ſeu capitale ſemper ſalvum ſit, & integrum à ſocio recipiente reſtituatur, ſive ut de certa quantitate vel ſumma in ſingulos annos aut menſes, durante Societate reſpondeatur; ſtatuimúſque hujuſmodi contractus, conventiones, & pactiones, uſurarios & illicitos poſthac cenſeri debere; atque in poſterùm non licere iis, qui pecunias, vel animalia, aut alias res in Societatem tradent, de certo lucro, ut præfertur, percipiendo, inter ſe paciſci, & concordare; neque etiam, ſive ad certum, ſive ad incertum lucrum convenerint, ſocios, qui ea recipiant, ad ſortem, ſeu capitale ſalvum, & integrum, ubi illud caſu fortuito perierit, vel amiſſum erit, reddendum, quovis pacto, aut promiſſione ſibi obligare; Ac ne de cætero Societates ineantur ſub hujuſmodi pactis & conditionibus, quæ uſurariam pravitatem ſapiunt, diſtrictè interdicimus & prohibemus.

Forma Societatum de cætero contrahendarum.

§. 2. Sed potiùs cuncti noverint Societates hujuſmodi, cùm in poſterum unus pecuniam, animalia, aut alias res & bona, alter verò operam, vel induſtriam confert, purè, ſincerè, & bona fide, ſicut decet, juſtis & æquis conditionibus, & pactis, ſecundùm juris diſpoſitionem, ac ſine ulla prorsùs fraude, palliatione, aut uſurariæ pravitatis labe, aut ſuſpicione, ineundas, ſeu contrahendas eſſe; ita, ut non ad certam ſummam, aut quantitatem, ab omni periculo & damno, ut præfertur, immunem, lucri nomine perſolvendam, neque ad capitale, ſi caſu fortuito perierit, reſtituendum Socius accipiens teneatur; ſi verò finita Societate ipſum capitale extat, ei, qui illud in Societatem contulerit, reſtituatur, niſi Socio recipienti fuerit communicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes, ſuper eo legitimè conventum ſit; Ac prætereà iidem contrahentes, fructus, expenſas & damna in commune conferant, & prout æquum & juſtum fuerit, ſibi communicent, atque dividant.

§. 3. Decernentes, ſi qui contractus, conventiones, & pactiones in futurum contrà noſtram hujuſmodi prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tanquàm per hanc eandem conſtitutionem noſtram, damnatis & reprobatis, etiamſi juramento, aut in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel aliàs quomodolibet roborati fuerint, obligationem civilem, aut naturalem oriri, nullámque actionem realem aut perſonalem, aut Judicis officium, neque aliud quodcunque jus cuiquam competere, neque quoad ſortem, ſeu capitale integrum recuperandum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neque quoad certas ſummas & quantitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri Socialis nomine promiſſas.

Contravenientium pœna.

§. 4. Si qui verò in poſterum ſub prædictis conditionibus & pactis contrahere temerè præſumpſerint, aut prætextu ſimilium contractuum, conventionum, & pactionum Societatis nomine initorum, qui hucuſque durant, ad exactionem dictæ ſortis, ſeu capitalis, ſive illius pretii & valoris, poſtquàm illud in toto, vel in parte caſu fortuito perierit, aut amiſſum ſit, aut certæ ſummæ vel quantitatis annuæ, aut menſtruæ ſibi promiſſæ in futurum, procedere auſi fuerint, eos univerſos & ſingulos in pœnas, contrà manifeſtos uſurarios & fœneratores à ſacris Canonibus, & Conciliis generalibus latas, & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contrà illos, uti manifeſtos uſurarios & fœneratores, via juris, aliíſque opportunis remediis procedi poſſe & debere.

Decretum irritans.

§. 5. Sícque ab omnibus cenſeri, & ita quoad præmiſſa univerſa & ſingula per quoſcunque Judices & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, necnon irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his per quoſcunque, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Deputatio & faculta[s] Executoru[m] hujus Co[nst.]

§. 6. Mandamus verò univerſis & ſingulis locorum Ordinariis, per quaſcumque Provincias, & Regna Chriſtiani Orbis conſtitutis, & quibuſvis noſtris, & Sedis Apoſtolicæ, etiam de Latere Legatis, ac Vicelegatis, cæteríſque Officialibus, præſertim Provinciarum & Locorum Status noſtri Eccleſiaſtici, ut in ſuis quiſque Civitatibus, Diœceſibus, Provinciis, & locis præſentem noſtram Conſtitutionem publicari, & inviolatè obſervari curent, & contrà perſonas, quæ in futurum, præter, & contrà prohibitionem hanc noſtram paci-

ſci,

sci, aut exigere ausæ fuerint, tamquàm publicos usurarios, & fœneratores per viam accusationis, vel denuntiationis, aut inquisitionis, & ex mero officio, prout eis videbitur, procedant, reósque culpabiles repertos, condignis pœnis, ut suprà dictum est, afficiant, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus quarumcumque Civitatum, Provinciarum & locorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quorumcumque tenorum existant, sive per modum constitutionis, & legis perpetuæ quomodolibet concessis, etiam sæpius approbatis & innovatis, quæ omnia nolumus cuiquam de cætero suffragari.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§. 8. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, nevè aliquis earum ignorantiam prætendere valeat, volumus, ut illæ in Valvis Basilicarum Principis Apostolorum de Urbe, & S. Joannis Lateranensis, & Cancellariæ Apostolicæ, atque in acie Campi Floræ, per aliquem ex nostris Cursoribus de more publicentur, dimissis & affixis earum exemplis in acie, & Valvis prædictis.

Fides transumptorum.

§. 9. Earúmque transumptis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsùs fides in judicio, & extrà illud, ubique Gentium & Locorum habeatur, quæ eisdem originalibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergò &c.

Dat. P.An.2. die 21. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, 12. Kalend. Novembris, Pontificatus nostri anno secundo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1586. indictione 14. die verò 25. mensis Octobris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini Sixti, Divina Providentia Papæ V. anno ejus secundo retroscriptæ literæ Apostolicæ lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ, in portis, seu Valvis Basilicarum Sancti Joannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Claudium Mongeat, & Nicolaum Tagliettum Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursorem.

Alexander Parabiacus Mag. Curs.

XLVI.

De temeraria Tori separatione, ac publicis Adulteriis, Stupris, & Lenociniis, in quibusdam casibus severiùs in Alma Urbe puniendis.

Quoad Lenocinia, & Stupra in Urbe contingentia vide etiam in Pauli IV. Constitut. 18. suprà in Tomo 1. Sanctissimus. fol. 840.

Quo verò ad Incestus, qui in Statu Ecclesiastico evenirent, habes infrà in Const. 54. Volentes. fol. 620.

Edita An. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

AD compescendam, quantum in nobis est, carnis in lasciviam prolabentis petulantiam, præcipuè verò continendos in officio Sanctissimis pudicitiæ & honestatis Legibus subditos nostros, libenter omnem curam & solicitudinem adhibemus. Nam & hoc ipsum arbitramur paternæ charitatis & providentiæ proprium, maximéque congruum munus, exquisita quadam diligentia nova quotidiè remedia & subsidia comparare, quibus à Christifidelibus peccati & scandali occasionem, Domino adjuvante, submoveamus; Et occurrendum est vehementiori studio, ut nequaquàm inolescant in publicæ honestatis dedecus, pudoris, & Christianæ disciplinæ detrimentum, ac animarum perniciem, graviorum quorundam flagitiorum corruptelæ, quale est adulterium, Divinis, humanisque legibus damnatum, præsertim, si publico scandalo impudenter committatur, per quod sanctum matrimonii fœdus, Deo auctore, junctum sacrilege violatur, cùm tamen illud oporteat castè & religiosè custodiri, dicente Apostolo: Honorabile connubium in omnibus, & Torus immaculatus ac conjuges mutua se debeant charitate diligere, eodem Apostolo monente: Viri, diligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea. Et iterùm: Mulieres subditæ estote viris, sicut oportet in Domino: Viri, diligite uxores vestras, & nolite amari esse ad illas.

Adulteriorum execratio.

§. 1. Invigilandum quoque nobis est, ut avertamus à Christifidelibus Divinæ Majestatis iram, indignationem, atque flagella, quæ propter hujusmodi fœda carnis peccata & scelera, in filios diffidentiæ, præsertim verò in violatores alieni Tori gravissima divinitùs immitti solent, quemadmodum Sacrarum testimonio Scripturarum, tùm variis successibus, permultisque exemplis comprobatur, tùm vel maximè ex iis, quæ Pharaoni Ægypti Regi, & Abimelech Regi Geraræ, quòd Saram Abrahæ uxorem abduxissent, signis clarioribus evenerunt, præter æternæ damnationis pœnam, quam iidem miserabiliter incurrunt. Nam sicut idem pronunciat Apostolus: Adulteros & Fornicatores judicabit Deus. Et si ulla unquàm tempora fuerunt, quæ judiciorum, & legum severitatem requirerent, certè hæc ipsa temporum conditio, qua nos Deus ad Ecclesiæ suæ gubernacula vocavit, hoc vel maximè exposcit. Nam, ut est fragilis, & fluxa mortalium natura, & ad malum prona, nisi Divina Bonitas adjuvet, & eorum, qui præsunt, frenum cohibeat: Ita plurimis abhinc annis propter nimiam ipsorum malitiam, depravatámque peccandi consuetudinem, & effrænatam audaciam, vitiorúmque licentiam, improbi homines tantùm sibi sumpserunt, ut sperarent, quicquid eis libitum esset, id se impunè perpetrare posse. Igitur post repressam sceleratorum audaciam, qui cædibus & latrociniis Ditionem Ecclesiasticam, atque adeò suburbana loca vexabant, nunc etiam in Urbe, ut quod æquè necessarium est, indè sumamus initium, corroboranda fides connubialis, comprimendæ publicæ, præsertim mœchantium, libidines, & alienis conjugiis insidiantium impudens nequitia coërcenda, legitimæ sobolis honestæ propagationi consulendum, & siqua dissoluta aut dilapsa fluxerunt, severis legibus vincienda sunt; præcipuéque curandum, ne qui Cives, aut incolæ Sanctæ hujus, & Sacerdotalis Civitatis flagitiorum turpitudine, per varias machinationes & fraudes Diabolico astu adinventas polluantur, sed ab eorum commercio pravi abusus, & publicæ ignominiæ labes, nostris potissimùm temporibus exterminentur, & perpetuò exulent, ac potiùs hæc Alma Urbs nostra omni virtutum genere florens, pura, & immaculata luceat splendore & munditia honestatis suæ, omnésque externas gentes ad sui imitationem convertat. Id enim postulat ipsius Urbis Sanctitas & Religio, quæ Sanctorum Apostolorum & innumerabilium Martyrum sanguine consecrata, atque adeò perfusa est, ut quoquo pedem quis ponat, credere possit, se venerandos eorum Cineres calcare. Id præterea requirit dignitas ipsius Civitatis, quæ nostra propria Sedes, Caput Orbis, & Religionis effecta, benignè excipit gremio suo, quasi communis patria omnes undique Nationes ex remotissimis Regionibus, & ultimis terris ad eam

confluentes. Id denique exigit communis utilitas universi populi Christiani, ut obstructo ore impiorum, advenæ petentes hinc disciplinam, mores, regulam, normámque vivendi, spiritualis ædificii non minùs quàm materialium operum structuram admirentur, urbanísque exemplis meliores effecti, ad suos revertantur. Proindè ad servandam invicem inter conjuges perpetua fide & concordia societatem, & ad publicæ honestatis pudorem illibatè tuendum, super infrà scriptis capitibus præsenti nostra, in eadem Urbe duntaxat perpetuò valitura constitutione duximus providendum.

Conjuges temerè se à communi cohabitatione, & conjugali Thoro separantes arbitrio Judicis puniantur.

§. 2. Primùm igitur, cum matrimonium individuam vitæ consuetudinem continere debeat, idque non solùm naturali jure, sed etiam Divino manifestiùs comprobetur, dum dicitur: Relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una; & Christus Dominus noster in Evangelio subjungat: Itaque jam non sunt duo, sed una caro; quod ergò Deus conjunxit, homo non separet. Ac denique testetur Apostolus: Sacramentum hoc magnum esse in Christo, & in Ecclesia. Et proptereà nefas sit, Conjuges fideles se propria voluntate, aut arbitrio à conjugali Thoro separare, nisi ex causa à Sacris Canonibus præmissa, & auctoritate, ac judicio Ecclesiæ cognita & probata. Idcircò, ne quis in posterùm hujusmodi facinus impunè committat, vel attentare audeat, Apostolica auctoritate statuimus & ordinamus, ut Conjuges, qui, quæve indissolubilem matrimonii nexum Divina Lege copulatum contemnentes, sine Ecclesiæ judicio, seu Ecclesiastici Judicis sententia, propria temeritate à communi cohabitatione discesserint, aut se à conjugali Thoro separare præsumpserint, arbitrio Judicum pro excessuum gravitate puniantur.

Maritus Judicis auctoritate tori separationem obtinens,& deindè impudicam vitam ducens, ita ut appareat, quòd separationem affectavit, ut luxuriosè viveret pœna ultimi supplicii plectatur.

§. 3. Sed etsi per sententiam Judicis Ecclesiastici separatio facta fuerit, ne ipsi Conjuges Sacrorum Canonum, & publica Judicum auctoritate abutentes, delinquendi, & adulteria committendi occasionem sumant, statuimus & decernimus, maritum, qui dolo aut fraude, sive aliàs quavis occasione vel causa, etiam secundùm Juris Canonici dispositionem, separationem tori ab uxore sua affectaverit, procuraverit, & obtinuerit, séque à cohabitatione uxoris cum effectu separaverit, ac post à se abjectam vel amotam uxorem, pellicem, vel concubinam palàm induxerit & retinuerit, aut cum scortis & meretricibus, & aliis mulieribus impuram vitam duxerit, adeóque impudenter se volutaverit in cœno luxuriæ, & adulteriis, ut vel ex eo satis constet, ipsum ad exercendam liberiùs libidinem suam se ab honestissimo matrimonii jugo exsolvendi causam de industria quæsivisse, pœna ultimi supplicii plectendum esse.

Uxor, quæ separationem obtinuerit, impudicéque posteà vixerit, & complura adulteria commiserit, aut palàm quæstum fecerit, eamdem pœnam incurrat.

§. 4. Similiter uxorem, quæ instigante antiquo pacis & pudicitiæ hoste, sub prætextu morum, sævitiæ, furoris, vel insaniæ, impotentiæ coëundi, maleficii, aut alterius Canonici impedimenti, vel alicujus delicti marito suo objecti, aut aliàs quoquo modo suscitatis contrà maritum discordiis ac dissidiis, etiam ad id via Juris procedendo, subterfugium obedientiæ maritalis improbè exquisierit, & frenum ac jugum viri sui excutere, seque ab illo eximere procuraverit, aut certè culpa sua marito petendæ separationis causam præbuerit, & posteà, quàm à connubiali toro judicio Ecclesiæ separata extiterit, quasi auctoritate legum & judiciorum suæ luxuriæ explendæ occasionem nacta, se scandalosæ & impudicæ vitæ dederit, & complura, ac cum diversis personis adulteria perpetraverit, aut se in prædam adulterorum turpiter commaculandam publicè exposuerit, sive palàm quæstum fecerit, eadem pœna ultimi supplicii puniri volumus.

Uxor, quæ ex aliquo loco, per Judicem sibi assignato aufugerit, & impudicè vixerit, eadem pœna capitali puniatur.

Ad hoc vide Bullam Pauli III. suprà fol. 723. in Tom. 1.

§. 5. Quòd si pendentibus hujusmodi litibus & controversiis super separatione vel divortio, aut subsecuta, ut præmittitur, tori separatione, uxor ipsa arbitrio Judicis, ad quem spectaverit, in Monasterio aliquo Monialium, aut certè in aliquo tuto & honesto loco, sive apud aliquas probas, honestas, & non suspectas personas deposita & collocata fuerit (super quo etiam, ut id magna adhibita cautione, & sine aliquo periculo aut suspicione circumspectè fiat, Judicis ipsius conscientiam oneramus) statuimus, ut ipsa uxor sit deposita & collocata, si è Monasterio sine licentia sui Judicis violatâ clausura exiverit, sive à custodia & cura, vel alio honesto loco, sibi per Judicem assignato, temerario ausu aufugerit, & vitam impudicam & inhonestam duxerit, eadem etiam pœna plectatur.

Qui, ut virginem vel conjugatam cognosceret, patrem, aut matrem, vel tutorem &c. carcerari fecerit, illáque stupraverit, vel adulteraverit, eadem pœna plectatur.

§. 6. Prætereà eum, qui, ut virginem aliquam aut alienam uxorem, stupro, sive adulterio corrumpat, aut polluat, ejus patrem aut matrem, fratrem sive sororem, aut maritum, aliámve personam, sub cujus cura, tutela, custodia, vel potestate illa existit, prætextu cujusvis causæ civilis, criminalis, aut mixtæ, etiam ad Procuratoris Fisci instantiam in carcerem detrudi, directè vel indirectè procuraverit, & ea occasione deindè virginem illam, sive uxorem alienam stupraverit, aut adulteraverit, cum & is quoque suæ pravæ concupiscentiæ explendæ causa, publica legum & Magistratuum potestate impudenter abutatur, & sub colore judicii, innocentes atque incautos opprimat, dicta quoque pœna statuimus puniendum.

Parentes aut mariti suas filias, vel uxores ad palàm luxuriosè vivendum, inducentes, eadem pœna puniantur.

§. 7. Ac postremò etiam in patrem, matrem, aut virum, qui, quæve suæ filiæ virginis pudorem, aut propriam uxorem in prædam alienæ libidinis tradiderit, & re ipsa prostituerit, aut induxerit, ut contrà jus & fas, stupra & adulteria, quæstus aut alia quavis causa palàm exerceat, pœna eadem volumus animadverti.

Contrà alios Adulteros, Lenones,&c. antiqua jura serventur.

§. 8. Antiquis tamen juribus contrà cæteros adulteros & adulteras, lenones & lenas, ac stupra & hujusmodi facinora perpetrantes promulgatis, aliàs in suo robore permansuris.

Conjugatæ palàm impudicè viventes resipiscant, alioquin pœnas prædictas incurrent.

§. 9. Cæterùm, quemadmodùm hac nostra constitutione id nobis propositum est, ut si quos homines in posterùm, honestatis, ac Divinæ Legis interdùm oblivio cœperit, eos saltim supplicii metus, à flagitiis, sceleribúsque deterreat; ita hodie tales nullos esse vehementer optamus, quòd, si quæ fortè sint conjugatæ, quæ palàm impudicè ac turpiter vivant, iis novem duntaxat dierum spatium, post hujus constitutionis publicationem ad resipiscendum damus, intrà quod tempus, si velint redire ad cor, Venerabilem Fratrem nostrum Jacobum Episcopum Portuensem Cardinalem Sabellum, nostrum in prædicta Urbe Vicarium, vel ejus Vicesgerentem adire debeant, eisque polliceri se deinceps pudicam vitam acturas, & aut cum suis viris cohabitaturas, aut honesto in loco, ubi ab ipsis Judicibus, ut suprà dictum est, collocatæ seu depositæ fuerint, permansuras. Quo termino elapso, contrà sic, ut suprà delinquentes, ad pœnas prædictas omninò procedi mandamus.

Decretum irritans.

§. 10. Decernentes sic per quoscumque judicari debere, irritúmque & inane, si secùs super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Judicum facultates procedendi contrà delinquentes.

§. 11. Et nihilominùs mandamus universis, & singulis dictæ Urbis Judicibus ordinariis pro tempore existentibus, quibus contrà reos talium criminum, aut quoad causas hujusmodi jurisdictio competit, vel in futurum competet, ut curent præmissa omnia juxtà præsentium literarum continentiam & tenorem firmiter & inviolatè, perpe-

tuis futuris temporibus observari, & contrà criminosos, ac delinquentes prædictos utriusque sexus inquirant & procedant, ac in eos juxtà præmissa culpabiles repertos, prædictis pœnis, ut suprà dispositum est, animadvertant, contumaces, rebelles, & inobedientes, eisque auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes, per opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato etiam ac adhibito, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, dictæ Urbis statutis, reformationibus & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Populo Romano, vel Curialibus, aut aliis personis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, seu aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, & quibuslibet aliis indulgentiis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, habenda esset in eisdem nostris literis mentio specialis. Quæ omnia nemini volumus adversùs præmissa, in aliquo suffragari, atque illis ad effectum earundem præsentium duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut ipsarum præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsùs fides in judicio, & extrà illud habeatur, quæ eisdem originalibus haberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma & effectus publicat. hujus constitutionis.

§. 13. Quódque eædem præsentes ad valvas Lateran. & Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, ac in acie Campi Floræ de more publicentur, affixis & dimissis inibi earum exemplis, quodque post decem dies, ab hujusmodi publicatione numerandos, statim incipiant, unumquemque arctare, perindè ac si personaliter omnibus intimatæ forent, cùm non sit verisimile à quoquam id ignorari, quod tàm patenter cunctis fuerit intimatum.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationis, onerationis, decretorum, mandati, derogationis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 2. die 30. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, tertio Kalendas Novembris, Pontificatus nostri Anno 2.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1586. indictione 14. die verò 3. mensis Novembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Sixti Divina Providentia Papæ V. Anno 2. retroscriptæ literæ Apostolicæ, lectæ, affixæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in Valvis, seu Portis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancell. Apostol. per nos Joannem Burlurault, & Octavium Taliettum S. D. N. Papæ Cursorem, necnon in acie Campi Floræ, per eosdem Cursores.

Alexander Parabiacus Mag. Curs.

XLVII. Jurisdictio Judicis causarum, beneficialis confidentiæ, & simoniæ, & cum eis connexitatem habentium, in Romana Curia movendarum, aut per appellationem à Judicibus extra Curiam introducendarum.

De ejusmodi materiis attende extravag. 2. Cum detestabile Pauli II. de Simon. Et Constitut. 85. Pii IV. Romanum. suprà fol. 128. atque Pii V. Constitut. 85. Intolerabilis. fol. 302. in hoc Tomo 2. cum ibi notatis. Et etiam hic infrà Constitut. 61. Pastoralis. fol. 640. Ubi Constitutiones dictorum Pii IV. & Pii V. extenduntur ad Regnum Galliæ.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1586.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

DIvina DEI Providentia, quæ cunctorum fidelium cœtum per diversa Tribunalia statuit in rectitudine gubernandum, in supremo Justitiæ throno, meritis licèt imparibus constituti, nunc in muneribus & officiis ad ipsius justitiæ cultum instituendis, nunc pro personis idoneis ad illa assumendis, & condignis titulis decorandis, aciem nostræ mentis sedulò convertimus, & quæ ad officiorum & personarum hujusmodi stabiliendam jurisdictionem, salubrémque directionem pertinere noscuntur, ne propter varios diversorum Judicum & Tribunalium concursus, & varias procedendi formas desuper dubitari contingat, ex Pastoralis nostri Officii debito constituimus, ac in his ejusdem Officii nostri partes favorabiliter impartimur, prout rerum & causarum circumstantiis debitè pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Pii IV. Pii V. Constitutiones istæ, sunt indicatæ hic in rubr.

§. 1. Cùm itaque aliàs felic. record. Pius Papa V. Prædecessor noster, omnium causarum confidentialium pro tempore movendarum cognitionem & decisionem, ac literarum Apostolicarum à piæ memoriæ Pio Papa IV. etiam Prædecessore nostro super hujusmodi confidentiis emanatarum, executionem sibi, & Successoribus suis reservaverit, & postmodùm ob varias & continuas pro tempore existen. Rom. Pont. in gravissimis & arduissimis totius Reipublicæ Christianæ negotiis occupationes, causæ ipsæ in Romana Curia pro tempore motæ & introductæ per particularem Judicem, ex delegatione Apostolica, audiri, decidi, & cognosci consueverint, ipse autem Judex, nedùm solo Romani Pontificis nutu amovibilis, sed etiam sibi contrà ordinarios Collatores Episcopos, & alios Superiores Prælatos hac confidentiali labe plerumque infectos, procedendi facultas præclusa existat, qui etiam in hujusmodi causarum prosecutione, ut plurimùm delegantur, diversæ Simoniacæ pravitates, & aliæ illicitæ pactiones, quæ, licèt ex istis confidentiis resultent, seu illis mixtæ & conjunctæ sint, tamen à nonnullis prætenditur, eas sub facultatibus præfato Judici concessis, minimè comprehendi, nec in illis ab ipso sine speciali Sedis Apostolicæ rescripto posse procedi. Unde fit, ut modò ipsius Judicis mutatione, quæ interdùm contingit, nunc facultatum suarum angustia, ac etiam delinquentium cavillationibus & subterfugiis, ejusdem Judicis auctoritas sæpiùs illudatur, ac ea, quæ ad purgandam hac contagione DEI Ecclesiam à dictis Prædecessoribus sapientissimè sunt sancita, ut plurimùm debito effectu careant, in animarum perniciem, & scandalum plurimorum.

Erectio officii Auditoratus causarum confidentialium.

§. 2. Nos hujusmodi incommodis, pro nostri Pastoralis Officii debito obviare cupientes, operæpretium fore duximus, præfati Judicis personam, speciali titulo & denominatione decorare, illiusque jurisdictionem ampliare, ut in Tribunali suo, tùm judicia, tùm cætera ad id munus pertinentia perpetuò stabiliantur, ac ad certum debitúmque finem ordinentur, necnon literarum & constitutionum Pii IV. & Pii V. Prædecessorum hujusmodi, ac præfatorum, aliorumque privilegiorum, indul-

torum, gratiarum, & facultatum, pro tempore existenti Judici causarum confidentialium hujusmodi concessarum, ac sententiarum desuper forsan latarum, & indè secutorum quorumcumque tenores, necnon litium & causarum hujusmodi status & merita, nomina & cognomina collitigantium, præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, unum Officium Auditoratus generalis quarumcunque Confidentialium, etiam Simoniacam pravitatem, & quamcumque aliam illicitam pactionem inducentium, seu connexitatem aliquam cum Confidentia habentium, rerumque omnium indè resultantium, pro uno generali illarum Auditore, qui omnium & singularum causarum hujusmodi ordinarius Judex existat, & officium ipsum ad ejus vitam obtinere, illudque in nostris, & pro tempore existentis Romani Pontificis manibus quandocumque resignare, licitè possit, ad instar aliorum Romanæ Curiæ, & dictæ Sedis Officiorum vacabilium & resignabilium, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuò erigimus & instituimus.

Emolumentorum & redditRuum assignatio.

§. 3. Ibique sic erecto & instituto pro illius dote, decimam partem omnium & singulorum fructuum, redditRuum, proventuum, jurium, obventionum, ac etiam distributionum quotidianarum, etiam solis præsentibus & Divinis Officiis interessentibus dari, & per eos percipi solitarum, & aliorum quorumcumque emolumentorum, ac etiam pensionum annuarum, cum interventu Confidentiæ, vel aliàs Simoniaca, aut alia illicita pactione interveniente, seu quæ commissis confidentiis aliquam dependentiam vel connexitatem habeat, indebitè perceptorum, ad quorum restitutionem quoscumque per ipsius Auditoris sententiam condemnari, etiamsi postmodùm per alios Judices causam fortasse revideri, & dictam sententiam confirmari seu reformari, ac etiam super quibus, post litem desuper in Officio hujusmodi intentatam, quomodolibet componi, vel aliàs concordari contigerit. Necnon omnia & singula alia Jura, Salaria, Regalia, & Emolumenta quæcumque, ordinaria & extraordinaria, undecumque & quomodocumque provenientia, etiam sportulas, vel alia quocumque nomine nuncupata, quæ Judices Causarum confidentialium hujusmodi in dicta Curia pro tempore deputati, quomodolibet, & quocumque titulo vel causa habere, consequi, lucrari, & percipere consueverunt, seu etiam potuerint, ac debuerint, cujuscumque qualitatis, quantitatis & valoris fuerint, auctoritate & tenore præsentis, etiam perpetuò applicamus, & appropriamus.

Privilegiorum omnium, quæ veri familiares Pontificis continuique Commensales, & Prælati domestici, Sedisque Apostolicæ Notarii habent, concessit.

§. 4. Necnon quòd de cætero pro tempore existens Auditor prædictus, statim à die concessionis sibi de hujusmodi Auditoriatûs Officio, dicta auctoritate factæ, sit & esse censeatur, noster & pro tempore existentis Romani Pontificis verus, indubitatus, & non fictus Familiaris, continuus Commensalis, & Prælatus domesticus, ac dictæ Sedis Notarius, aliorúmque Familiarium continuorum Commensalium, nobis & dicto Romano Pontifici in Palatio Apostolico servientium, ac Prælatorum domesticorum, & ejusdem Sedis Notariorum numero & consortio favorabili aggregatus, ac pro vero, indubitato, & non ficto nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis Familiari, continuo Commensali, & Prælato domestico, Sedisque hujusmodi Notario haberi, & reputari debeat, habitúque & insigniis dictorum Prælatorum, & Notariorum, per quamcumque personam in dignitate Ecclesiastica constitutam, quam ad hoc duxerit eligendam sibi, recepto priùs ab eo fidelitatis & obedientiæ solito juramento, exhibendis & conferendis, omnibusque & singulis, ac prorsùs similibus privilegiis, præeminentiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, prærogativis, favoribus, indultis, concessionibus & gratiis, tàm specialibus, quàm temporalibus, quibus cæteri nostri, & pro tempore existentis Romani Pontificis, veri, indubitati, & non ficti Familiares, continui Commensales, ac Prælati domestici, dictæque Sedis Notarii, etiam de numero participantium existentes, etiamsi habitum & Rochetum Notariorum Sedis hujusmodi non deferat, de jure, statuto, usu, consuetudine, vel aliquo etiam speciali privilegio, aut aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possint, & poterunt quomodolibet in futurum, in judicio & extrà, ac ubique locorum absque aliqua prorsùs differentia, non solùm ad illorum instar, sed pariformiter, & æque principaliter, in omnibus, & per omnia, perindè ac si eidem Auditori pro tempore existenti specialiter & expressè per præsentes concessa fuissent, sine tamen ipsorum Prælatorum domesticorum & Notariorum de numero participantium præjudicio, uti, potiri, & gaudere liberè & licitè possit & valeat.

§. 4. Ipséque Auditor pro tempore existens, omnes & singulas dictarum Confidentiarum & simoniacam pravitatem, vel quamvis aliam illicitam pactionem inducentium, seu aliquam dependentiam vel connexitatem habentium, rerúmque omnium indè resultantium causas hujusmodi in eadem Curia quomodocumque, & qualitercumque, ac alias quascumque personas, etiam Cardinalatus honore, ac Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali dignitatibus fungentes, etiam per viam inquisitionis, aut ex Officio, seu Apostolica delegatione, vel aliàs quomodolibet motas & movendas, ac etiam quæ per viam appellationis à sententiis definitivis, vel interlocutoriis vim definitivæ habentibus, per quoscumque Judices ordinarios vel delegatos, ac etiam dictæ Sedis Legatos, vel Nuncios pro tempore latis & promulgatis, ad Sedem præfatam pro tempore interpositæ, seu reclamationis judicialis, aut nullitatis, ad Sedem eamdem hactenùs devolutæ sunt, vel in posterùm devolventur, ita ut causæ appellationum hujusmodi per eum solùm cognosci, nec alteri, nisi per commissionem in Signatura Gratiæ, vocato ipso Auditore, propositam, & manu nostra signatam, committi possit, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola veritate inspecta, etiam manu Regia, ac terminis substantialibus, qui de stylo seu ordinatione Palatii Apostolici observari consueverunt, penitùs omissis, ac etiam quibusvis appellationibus, nullitatibus, & aliis diffugiis prorsùs semotis procedendo, unà cum omnibus & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac etiam toto negotio principali, audiendi, cognoscendi, decidendi, finéque debito terminandi, etiam singulis diebus & horis, præterquàm in honorem Dei feriatis; necnon super omnibus & singulis Confidentiis, etiam aliquam dependentiam, vel connexitatem cum Simoniaca, vel alia illicita pactione habentibus, seu mixtis hujusmodi, rebúsque omnibus indè resultantibus, tàm ad Procuratoris Fiscalis denunciationem, & promotionem, quàm etiam partium accusationem, seu ex mero Officio inquirendi, omnésque & singulas hujusmodi Confidentialem & simoniacam pravitatem, vel quamvis aliam illicitam pactionem inducentium, seu aliquam dependentiam, vel connexitatem habentium, rerúmque indè resultantium

Jurisdictionis cognoscendi quascumque causas confidentiales, &c. concessio.

causam,

causam, coram quibusvis Judicibus etiam Palatii Apostolici causarum Auditoribus, inter quascumque personas motas & movendas, ad se & suum tribunal avocandi; ac omnes & singulos dictarum confidentiarum auctores, machinatores, conscios, complices, & alios quos opus fuerit, ac sua quomodolibet interesse putantes, etiam per edictum publicum, si ad eos tutus non pateat accessus, citandi, & constito sibi quantum sufficere videbitur de judiciis, ad personaliter vel aliàs legitimè comparendum, sub excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, ac privationis omnium & singulorum Beneficiorum & Officiorum per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa & alia quæcumque in posterùm obtinenda, necnon pecuniariis, aliisque ejus arbitrio, etiam juxtà demeritorum exigentiam corporis afflictivis pœnis, monendi; eisque ac quibusvis Judicibus, tàm ordinariis quàm commissariis, etiam quacumque auctoritate fungentibus & functuris, sub similibus sententiis, censuris, & pœnis tàm in dicta Curia quàm extrà, eam ubilibet inhibendi, detinentes quoscumque libros, scripturas, computa, instrumenta, & alia documenta publica vel privata dictarum confidentiarum, causas etiam ut præfertur mixtas quomodolibet concernentia, ad illa exhibenda, necnon quoslibet testes ad se examini subjiciendum, ac veritatis testimonium perhibendum, etiam ex officio, vel aliàs prout sibi videbitur, per similes censuras & pœnas cogendi & compellendi, eósque necnon contradictores quoslibet & rebelles, sententias, censuras, & pœnas, etiam privationis hujusmodi incidisse, servatâ formâ Concilii Tridentini declarandi, auxiliúmque brachii sæcularis invocandi; necnon unum Locumtenentem in hujusmodi causis, cum simili vel limitata potestate, quoties sibi videbitur constituendi & deputandi, eúmque revocandi, ac alium ejus loco subrogandi; necnon literas seu constitutiones Pii Quarti & Pii Quinti Prædecessorum hujusmodi super dictis confidentiis editas, ac omnes & singulas sententias in dictis causis confidentiarum, tàm hactenùs per illarum Judices qui pro tempore fuerint latas, quàm in posterùm per futurum Auditorem hujusmodi, ejúsque Successores ac Locumtenentes ferendas, via executiva, nullâ telâ judiciariâ servatâ, & quacumque appellatione remota, ac alias juxtà literarum seu constitutionum præfatarum, ac etiam facultatum dictis Judicibus, per Nos & Prædecessores nostros quomodolibet concessarum formam, continentiam & tenorem, plenariè & totaliter exequendi, & executioni demandandi; mandatáque executiva & alia quomodolibet necessaria & opportuna decernendi & relaxandi; ac generaliter omnia & singula alia, quæ in præmissis omnibus & singulis quomodolibet necessaria & opportuna fuerint, facien. dicen. geren. exercen. mandan. decernen. statuen. ordinan. & exequendi, plenam, liberam & omnimodam facultatem, potestatem & auctoritatem habeat & habere debeat.

Notariatus officii, ad Auditoratus officium prædictum applicatio & concessio.

§. 5. Et quòd Officium Notariatus earumdem causarum de cætero perpetuis futuris temporibus, ad meram & liberam pro tempore existentis Auditoris prædicti dispositionem spectet & pertineat; ipséque pro tempore existens Auditor Officium Notariatus hujusmodi, quod dilectus filius Prosper Vacca ad hoc à nobis deputatus ad præsens exercet, cùm primùm per cessum vel decessum, aut privationem vel amotionem dicti Prosperi, aut cujusvis alterius qui illud pro tempore quomodolibet obtinebit, aut aliàs quovis modo vacaverit, quibusvis personis, de quibus sibi videbitur per suas patentes literas, sigillo Officii sui Auditoratus, gratis vel pro pretio reperibili concedere & assignare, ac soluta sibi solita compositione resignationis de dicto Officio Notariatus pro tempore facien. necnon personam cui Officium ipsum Notariatus pro tempore concesserit & assignaverit, ad illud illiúsque liberum exercitium, absque alia nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis concessione & assignatione, recipere & admittere, ac per eos ad quos spectat & pro tempore spectabit, recipi & admitti, ac illi de solitis & consuetis juribus & emolumentis responderi facere, liberè & licitè valeat, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuò statuimus & ordinamus.

Auditoratus Officii, in personam Alexandri Catelani Roman. utriusque Signat. Referendarii, cum prædictis jurisdictionibus, emolumentis & privilegiis collatio.

§. 6. Insuper de dilecti filii magistri Alexandri Catelani Clerici Romani, J. U. D. ac literarum Apostolicarum majoris Præsidentiæ Abbreviatoris, & in utraque Signatura nostra Referendarii, fide, integritate, probitate & doctrina, nobis præcipuè in Judicis earumdem causarum munere jam dudùm exercendo & obeundo, cognita atque perspecta, specialem in Domino fiduciam obtinentes, ipsumque Alexandrum à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, eidem Alexandro Officium Auditoratus generalis causarum confidentialium, vel aliàs ut præfertur mixtarum, à primæva ejus electione vacans hujusmodi, per eum quoad vixerit ad instar aliorum Officiorum Curiæ & Sedis prædictarum tenendum, regendum, & gubernandum, cum decima parte fructuum, reddituum, proventuum, jurium, obventionum, distributionum, & aliorum emolumentorum, ac pensionum indebitè perceptorum & percipiendorum hujusmodi, & aliis illi annexis, necnon omnibus & singulis juribus, regalibus, vocalibus, sportulis, taxis, proventibus, obventionibus, honoribus, emolumentis, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, præeminentiis, antelationibus, prærogativis, jurisdictionibus, favoribus, gratiis, indultis, ac de dicto Officio Notariatus disponendi, & illius resignationes admittendi, cæterisque facultatibus supradictis, auctoritate & tenore similibus, concedimus & assignamus, ipsumque Alexandrum ad Officium Auditoratus causarum confidentialium hujusmodi, illiusque liberum exercitium, necnon decimam fructuum, reddituum, proventuum, jurium, obventionum, distributionum, emolumentorum & pensionum hujusmodi partem, ac jura, regalia, sportulas, taxas, proventus, obventiones, honores, privilegia, facultates, cæteráque omnia & singula supradicta, ex nunc recipimus & admittimus, ac per eos ad quos spectat, & pro tempore spectabit, recipi & admitti, receptúmque & admissum in eis quoad vixerit manuteneri, sibíque de eisdem integrè responderi debere volumus & mandamus &c.

Clausulæ præservativæ.

§. 7. Ac easdem præsentes literas nullo umquàm tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quovis alio defectu etiam ex eo quòd interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, vel ex quavis alia causa quantumvis legitima & juridica, etiam necessariò exprimenda notari, impugnari, invalidari ad terminos juris reduci, in jus vel controversiam revocari, aut adversùs illas quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, minúsque sub quibusvis illarum aut similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & eum in quo

quo antea quomodolibet erant statum restitutas, repositas, & plenariè, etiam sub quacumque data, per Alexandrum ejúsque Successores præfatos eligenda, reintegratas & de novo concessas, validásque & efficaces fore & esse, vimque validi & efficacis contractus, inter nos & Cameram ex una, & Alexandrum ejúsque Successores præfatos ex altera partibus, ritè & rectè initi & stipulati, ac etiam utrimque jurati habere, & perpetuò obtinere, dictámque Cameram ad Alexandrum & ejus Successores præfatos, in juribus & aliis præfatis tenendos, & ab omni incommodo, damno, læsione, lite, causa, & controversia immunes, indemnes, & exemptos conservandos teneri & obligatos esse ac fore.

Decretum irritans.

§. 8. Sicque & non aliter per quoscumque Judices ordinarios vel delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, necnon irritum & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentare.

Executorum & Defensorum deputatio & facultates.

§. 9. Quocircà Venerabilibus Fratribus nostris Amerin. & Marturanen. Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Alexandri & ejus in Officio Auditoratus hujusmodi Successorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eísque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas & in eis contenta hujusmodi, ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit inviolabiliter observari, ac Alexandrum & Successores præfatos illis pacificè frui & gaudere, non permittentes ipsos seu eorum quempiam, per quoscumque quavis auctoritate fungentes, desuper quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari, contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausula derogatoria.

§. 10. Non obstantibus præmissis, & de certo nominatorum prædictorum numero, necnon quatenùs opus sit, recolendæ memoriæ Symmachi & Innocentii Tertii, ac Pauli Secundi, & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum etiam Prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ seu Cameræ & Sedis prædictarum non alienandis aliísque Apostolicis, ac in Provincialibus, Synodalibus, & Generalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, dictæque Cancellariæ regulis editis & edendis, etiam de gratiis ad instar non concedendis, ejúsque & dictæ Cameræ, ac earum Officiorum & Collegiorum, necnon Urbis Romæ, illiúsque Tribunalium & Curiarum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stylis, usibus, naturis, stabilimentis, & etiam novis reformationibus, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, immunitatibus, & literis Apostolicis, illis necnon ordinariis Judicibus & personis supradictis, & quibusvis aliis, etiam per modum statuti perpetui, initi & stipulati contractus, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere vel specie, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos & Sedem prædictam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac aliàs quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamsi de illis eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi acsi de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 11. Volumus autem quòd præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo pro tempore existentis Auditoris causarum confidentialium hujusmodi, vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio & extrà, ubique plena & indubia, eadémque prorsùs fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. — Fides transumptorum, & sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Calen. Novembris Pontificatus nostri Anno secundo. — Dat. P. An. 2. 1. Novemb.

Die 7. mensis Januarii 1587. præsentes literæ in Camera Apostolica præsentatæ, & per Reverendissimum Faventinum dictæ Cameræ Clericum, & Judicem ex decreto ipsius Cameræ specialiter deputatum, citate priùs R. P. D. Geoffredo Lomellino ejusdem Cameræ Commissario generali admissæ, & in libris Cameræ registratæ fuerunt. — Admissio & registratio in Camera Apostolica.

XLVIII.

Montis Alti Oppidi in Provincia Marchiæ, in Civitatem Sublimatio. Ejúsque Collegiatæ Ecclesiæ in Cathedralem & Episcopalem erectio.

Pro hujus Civitatis, aliorúmque locorum dictæ Provinciæ Scholaribus, Collegium in Civitate Bononiæ instituit idem Pont. ut infrà in ejus const. 89. Inter.

SIXTUS PAPA V.

Edita An. D. 1586.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus Erectionis.

Super universas Orbis Ecclesias, eo disponente qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licèt insufficientibus constituti, levamus in circuitu agri Dominici oculos nostræ mentis, more pervigilis pastoris inspecturi, quid Ecclesiarum ipsarum præsertim Cathedralium statui & decori congruat, & quid operis circà illas eorúmque statum prosperum & felicem impendi debeat, & divino fulti præsidio quo cuncta & æquâ benignitate pro populorum suorum fidelium salute disponantur, ad ea quæ statui Ecclesiarum hujusmodi congruunt, nostri officii partes, salubriter & utiliter intendere curamus, prout in Domino conspicimus expedire.

Montis Alti Oppidi, in multis commendatio, & separatio Montis Alti

§. 1. Sanè cupientes Terram Montis Alti, Ripanæ diœcesis, quæ felicem nostris dedit ortum natalibus, ut in celeberrimo & eminenti loco sita, & muris undique cincta est, & in qua sæcularis,

&c. à Diœcesi Asculana, Firmana, & Ripana.

laris, & Collegiata Ecclesia Sanctæ MARIÆ ad Collem eleganter constructa, & duas dignitates, & decem Canonicatus & totidem Præbendas, ac Sacristiam aliáque ad cultum divinum necessaria habens, & duæ aliæ Ecclesiæ, unà scilicet Sancti Georgii & Sancti Petri, & alia Oratorium nuncupata Sancti Nicolai, in qua Confraternitas sub invocatione Sanctissimi Sacramenti canonicè instituta reperitur, necnon domus circiter trecentæ nobiliter ædificatæ, ac plateæ lateribus stratæ existunt, ac singula quaque quarta Feria cujuslibet Hebdomadæ emporium, ad quod ex omnibus locis circumvicinis fit magnus concursus, celebratur, & ex qua denique viri, & in Theologia, ac Jure, & Medicina aliisque scientiis excellentes prodierunt, ac Secularem ac Collegiatam Ecclesiam hujusmodi dignioribus titulis & nominibus decorare, habita super his cum Fratribus nostris matura deliberatione, & de illorum consilio, ad Omnipotentis Dei laudem & gloriam, ac ejusdem Beatæ MARIÆ honorem, ac Christifidelium devotionis augmentum, prædictam Montis Alti & Portulæ, ac Patrignonis, necnon Montis de Noven. & Rotellæ ac Furciæ à dicta Ripan. necnon Montis Elpari, Communantiæ, ac Montis Monachi à Firmana, & denique Castagnoni Terras, seu loca aut Castra eorúmque omnium Territoria ab Asculana Diœcesi, quibus in spiritualibus subjectæ sunt, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò separamus, & dismembramus, illáque & eorum incolas, & habitatores, Ecclesiarum Rectores, Beneficiatos, Priores, & alia inibi Beneficia Ecclesiastica obtinentes, ac Monasteria & domos Fratrum, aliáque pia loca ab omni jurisdictione, potestate, & subjectione Venerabilium Fratrum nostrorum Ripan. Firman. & Asculan. Episcoporum, núnc & pro tempore existentium, necnon solutione decimarum eisdem Episcopis per eas debitarum, ac de cætero facien. perpetuò eximimus & liberamus.

Erectio in Civitatem & Episcopatum.

§. 2. Necnon Terram Montis Alti in Civitatem, & Secularem Collegiatam Ecclesiam hujusmodi, in Cathedralem sub invocatione eadem ejusdem Beatæ MARIÆ Virginis pro uno Episcopo Montis Alti nuncupando, qui jurisdictionem Episcopalem habeat, & exerceat in spiritualibus, cum mensa Episcopali, arca, sigillo, aliisque insignibus, honoribus, & privilegiis, quibus alii Episcopi de jure vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet in eisdem spiritualibus, utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, de simili consilio, auctoritate & tenore præmissis erigimus, & instituimus. Ac Civitatem & Cathedralem Ecclesiam, sic erectas, & institutas, necnon Episcopum Montis Alti pro tempore existentem, ac ipsius Ecclesiæ Montis Alti Capitulum, Sedi Apostolicæ immediatè subjicimus, & sub protectione Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum subjicimus.

Dotis pro Episcopo assignatio.

§. 3. Eidémque Ecclesiæ sic in Cathedralem institutæ pro sua, seu mensæ suæ Episcopalis dotem, Monasterium Beatæ MARIÆ de Monte Sancto Ordinis Sancti Benedicti dictæ Asculan. Diœcesis, certo quem haberi volumus pro expresso modo vacan. similiter perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus, ac Silvam seu Tenutam Bonettini concedimus, necnon Terras, & Territoria pro Diœcesi Montis Alti, illorum verò, necnon dictæ Civitatis Montis Alti Ecclesias, personas pro Clero, & habitatores pro populo, etiam perpetuò assignamus, ut eos quoad superioritatem & jura Episcopalia Montis Alti subesse, & tamquàm membra capiti obsequentes de juribus Episcopalibus responderi volumus.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ & sanctio pœnalis.

§. 5. Non obstantibus nostris de unione committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac exprimen. vero valore, & de non tollen. jure quæsito, ac Lateranen. Concilii novissimè celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus à jure permissis fieri prohibentis, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Ripan. Firman. & Asculan. Ecclesiarum, juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illarúmque Præsulibus, Capitulis, & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, ac aliàs quomodolibet in contrarium concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 2. die 24. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, 8. Calen. Decemb. Pontificatus nostri Anno 2.

XLIX.

S. Severini Oppidi in Provincia Piceni in Civitatem Sublimatio, ejúsque Collegiatæ Ecclesiæ in Cathedralem & Episcopalem Erectio.

Edita An. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus Erectionis.

Superna dispositione, cujus inscrutabili Providentia incrementum suscipiunt universa, pro Sedis Apostolicæ excellenti præeminentia, dignum arbitramur in irriguo militantis Ecclesiæ agro novas Episcopales Sedes, & Ecclesias plantare, ut per hujusmodi novam plantationem, singulorum Christifidelium augeatur devotio, divinus cultus effloreat, & animarum salus subsequatur, humiliáque loca dignioribus & eminentioribus titulis, ac condignis favoribus illustretur, ut propagatione novæ Sedis, honoratíque Præsulis assistentia & regimine, cum Apostolicæ potestatis amplitudine, ac orthodoxæ fidei profectu & exaltatione, ipsi Christifideles æternæ felicitatis præmium, nostri Redemptoris inæstimabili charitate media valeant adipisci.

Oppidi S Severini commendatio.

§. 1. Sanè cùm Oppidum Sancti Severini in Agro Piceno Camerinensis Diœcesis inter cætera partium illarum Oppida satis insigne ac percelebre, necnon benedicente Domino habitatorum, ac incolarum multitudine refertum existat, ac dilecti filii illius Universitas & homines, pro eorum ac Oppidi hujusmodi, necnon ejus Cleri singulorúmque habitatorum, & incolarum prædictorum decore, & amplitudine, ac divini cultus incremento & animarum salute, Oppidum ipsum Civitatis nomine, & Cathedralis Ecclesiæ honore decorari summopere desiderent, iidémque Universitas & homines, pro Secularis & Collegiatæ Ecclesiæ dicti Oppidi, in qua una Dignitas, quæ inibi Principalis dignitas existit, Prioratus nuncupata, ac sex Canonicatus, & totidem Præbendæ fore noscuntur, si in Cathedralem Ecclesiam erigeretur, mensæ Episcopalis dote, redditum annuum seu censum mille scutorum monetæ illarum partium, decem Juliis pro

quolibet scuto hujusmodi computatis, super Molendinis ejusdem Oppidi, ad ipsos Universitatem & Homines legitimè spectantibus, assignare parati sint.

Separatio d. Oppidi à dioec. Camerinen.

§. 2. Nos pium & salutare Universitatis & hominum propositum & desiderium hujusmodi volentes amplecti, illique favere, ac cultum divinum augere, & spirituali animarum profectui hujusmodi, quem exindè speramus provenire, salubriter promovere intendentes, ipsósque Universitatem & Homines, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, matura super his cum Fratribus nostris deliberatione præhabita, necnon Universitate & Hominibus præfatis, nobis super hoc humiliter supplicantibus, de eorumdem Fratrum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine, ad Omnipotentis Dei laudem & gloriam, ac Gloriosissimæ ejus Genitricis Virginis MARIÆ, totiúsque Curiæ cœlestis honorem, ac fidei Catholicæ exaltationem, & habitatorum ac incolarum prædictorum animarum salutem, Oppidum præfatum cum illius Comitatu & Territorio, necnon omnibus & singulis Castris, Villis, locis, terminis, districtibus ac Clero, Personis, Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, Præposituris, Præpositatibus, & aliis piis locis, ac Beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, Sæcularibus & Ordinum quorumcumque Regularibus, à Diœcesi Camerinensi prædicta Apostolica auctoritate perpetuò separamus & dismembramus, ac ab omni jurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio & potestate Venerabilis Fratris nostri moderni & pro tempore existentis Camerinensis Episcopi, ac dilectorum filiorum Capituli Ecclesiæ Camerinensis eorúmque Vicariorum & Officialium, ac quorumcumque aliorum; necnon à solutione quorumvis jurium, Episcopo & Capitulo hujusmodi per Oppidi, ac singulorum Castrorum, Villarum, locorum hujusmodi habitatores, & incolas, ac Clerum, Personas, Ecclesias, Monasteria, & alia Beneficia hujusmodi, ratione jurisdictionis, & superioritatis prædictarum respectivè debitorum, dicta auctoritate, ac de simili Consilio, etiam perpetuò penitùs eximimus, & totaliter liberamus.

Oppidi S. Severini in Civitatem sublimatio ejúsque Collegiatæ Ecclesiæ in Episcopalem Erectio.

§. 3. Necnon Oppidum Sancti Severini præfatum in Civitatem Sancti Severini nuncupandam, ac in ea Cathedralem Ecclesiam pro uno Episcopo Sancti Severini etiam nuncupando, qui ipsi Ecclesiæ Sancti Severini præsideat, ac in illa & Civitate prædicta, ipsique Ecclesiæ, Sancti Severini assignanda Diœcesi omnia & singula, quæ Ordinis & Jurisdictionis, ac cujuscumque alterius muneris Episcopalis sunt exerceat, cum sede & mensa, aliisque insigniis, ac jurisdictionibus Episcopalibus, necnon privilegiis, immunitatibus & gratiis, quibus aliæ Cathedrales Ecclesiæ, & earum Præsules, de jure vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, de pari consilio; eadem auctoritate similiter perpetuò erigimus & instituimus.

Diœcesis designatio.

§. 4. Ac Oppidum Civitatis, & Ecclesiam Cathedralis, necnon Comitatum Sancti Severini hujusmodi ac illius Territorium universum Diœcesis; incolas verò & habitatores præfatos, civium nomine & honore decoramus; eidémque sic erectæ Ecclesiæ Sancti Severini Oppidum præfatum, ut præfertur in Civitatem erectum, pro Civitate & universum Comitatum, ac illius Territorium hujusmodi, cum omnibus illius Castris, Villis, locis & districtibus per eosdem Universitates & homines specificandis & statuendis, pro Diœcesi ipsarum Civitatis, & Diœcesis Sancti Severini, Ecclesias, & habitatores pro Clero & populo concedimus & assignamus.

Dotis seu annui redditus scutorum mille pro Episcopo assignatio.

§. 5. Necnon dictæ Ecclesiæ Sancti Severini mensæ Episcopali, pro illius dote redditum annuum, seu censum mille scutorum hujusmodi, per ipsos Universitatem & Homines, ut præfertur assignandum, ex nunc prout ex tunc, & è contrà, postquàm assignatus fuerit, pariter perpetuò applicamus & appropriamus, ac Sancti Severini, aliáque ejusdem Comitatus, Oppidi & Comitatum ipsum, singuláque illius Castra, Villas, Loca, Territorium, Clerum & Populum hujusmodi eidem Episcopo Sancti Severini, qui pro tempore fuerit, quoad omnem ordinariam jurisdictionem & superioritatem perpetuò subjicimus.

Privilegiorum concessio.

§. 6. Et insuper Capitulo, Clero, Civitati, & Diœcesi Sancti Severini hujusmodi, ipsarúmque Civitatis & Diœcesis incolis & habitatoribus, ac eorum singulis, ut omnibus & etiam singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, gratiis, favoribus & indultis, quibus aliarum Ecclesiarum Cathedralium Capitula, aliæque Civitates & Diœceses, ac eorum Clerus, incolæ, & habitatores utuntur, & potiuntur & gaudent, ac uti, potiri & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, uti, potiri & gaudere liberè & licitè valeant, auctoritate prædicta indulgemus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 2 die 26. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, sexto Calendas Decembris Pontificatus nostris Anno secundo.

L.

De Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium creandorum præstantia, numero, ordine, ætate, & qualitatibus, & de optione sex Cathedralium Ecclesiarum, quæ Cardinalibus conferuntur.

Quoad Ordinem prædictum vide etiam suprà const. 1. Eug. IV. fol. 319. Tom. 1. Et quoad qualitates eorumdem inspice const. 7. Leon. X. fol. 543. necnon Conc. Trid. sess. 25, c. 1. & hic infrà const. 55. Religiosa. Circà dignitatem eorum Decani extat Bulla 5. Pauli IV. Tom. 1. fol. 822 Prout circà dignitatis Cardinalitiæ præstantiam extat Bulla 15. Eug. IV. fol. 332. De prohibitione promovendi duos fratres, habemus sanctionem 22. Jul. III. fol. 812. De Cardinalium litibus habemus const. 8. Paul. IV. fol. 824. in dicto Tomo I. Prout de earum indultis, videnda est infrà const. 58. Paul. V. Sanctissimus. & aliæ ibi indicandæ, in Tomo 3. Ac contrà eos offendentes, edixit Pius V. constit. 93. Infelicis. fol. 314. Et pariter contrà excommissam facientes super personis promovendis ad Cardinalatum, edixit Greg. XIV. const. 4. Cogit. Et insuper hic Pont. declaravit quæ beneficia & Ecclesiæ vacent per promotionem ad Cardinalatum hic infra in constit. 79. Sanctissimi. Ac postremò Greg. XIV. infrà in const. 9. Sanctissimus. Usum Bireti rubri concessit Cardinalibus ex Ordinibus Regularium assumptis.

Edita An. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Pontifex est verus Christi Vicarius, & Cardinales

POstquàm verus ille atque æternus Pastor & Episcopus animarum Christus Dominus ad gubernandam universalem Ecclesiam, quam suo pretioso

sanguine

sanguine acquisivit, Apostolorum Principi Beato Petro, Cœlestis simul ac terrenæ tradidit plenitudinem potestatis, eique suas in Terris vices commisit, sicut in Cathedra ipsius Petri Successor, & verus Christi Vicarius Romanus Pontifex Divina Præordinatione, ejusdem supremæ Apostolicæ Dignitatis fastigium, & locum in Terris tenet, ità etiam Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales repræsentantes Personas Sanctorum Apostolorum, dùm Christo Salvatori, Regnum Dei prædicanti, atque Humanæ Saluti mysterium operanti ministrarent, eidem Pontifici, in executione Sacerdotalis Officii, & in dirigenda ipsa Ecclesia Catholica, cui præest, Consiliarii & Coadjutores assistunt, quasi oculi & aures, ac Nobilissimæ Sacri Capitis partes, & præcipua illius membra à Spiritu Sancto constituta, qui in hac ipsa Ecclesiastica Hierarchia Divina Dispositione, instar illius Cœlestis, cui ex altera parte respondet, ordinata, ad altissimum Gradum, cum ipso Romano Pontifice, communi Patre ac Pastore, ad quem ex omnibus undique Gentibus ac Nationibus, in gravissimis, maximéque arduis rebus fideles omnium Generum, omnium Ordinum, summi, infimi quotidiè confluunt, tanti ponderis molem, atque onus populorum sustineant, & pro animarum Salute, pro Fide, pro Justitia, pro Unitate assiduè invigilent, ac laborent, qui circà ipsum universali Ecclesiæ serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendant, quorum consilio idem Pontifex agenda disponat, quorum opera & necessaria, & plurimùm fructuosa universæ Reipublicæ Christianæ in secundis rebus ornamento & commodo, in dubiis præsidio & adjumento esse possit. Qui denique pro exaltatione Catholicæ Religionis, pro pace & quiete Christiani populi, pro augmento & honore Sanctæ Sedis Apostolicæ sanguinem, si ita res ferat, & Spiritum constanter effundant.

§. 1. Cùm itaque ipsi veri cardines sint, & clarissima Ecclesiæ lumina, Templi DEI bases, firmamenta & columina Christianæ Reipublicæ singulari quadam pietate ac doctrina, nec vulgari, aut mediocri, sed insigni atque eximia virtute abundare debent, ut quam gerunt personam, dignè, & honorificè valeant sustinere. Ac quemadmodùm præcipuæ sunt partes summi Romani Præsulis in iis asciscendis exquisitam adhibere diligentiam, & accurata circumspectione providere, ut Viri optimi ac lectissimi assumantur, & vel in hoc potissimùm necessitati atque utilitati totius Ecclesiæ sibi commissæ consulatur, ita etiam Prælati, cæteræque Personæ Ecclesiasticæ ad tantæ dignitatis sublimitatem promovendi, anteactæ vitæ laude, atque excellenti quadam, & rara meritorum commendatione præ cæteris fulgeant, necesse est, ut hoc amplissimo honore digni habeantur; siquidem eorum vita ac mores cæteris exemplo esse debent, verba & responsa pro oraculis, monita ac præcepta ab universis Christianis regulæ & norma rectè vivendi, rectéque sentiendi existimantur, ab iis, quasi sapientissimis Magistris Ecclesiasticæ disciplinæ forma suscipitur, quæ ad mores, vitámque cunctorum fidelium componendos longè latéque diffusa propagetur. Ipsi denique verè sunt sal terræ, ac lucernæ positæ super candelabrum, ut inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram discernant, ac doctrinæ opportunitate & veritate, infirma confirment, disrupta consolident, depravata convertant, luceant omnibus, qui in Domo Domini habitant, ac primæ huic Sedi assistentes cunctos Pastores, dùm in gravioribus negotiis eamdem Sedem consulunt, ejúsve opem implorant, suo judicio, consilio & auctoritate instruere, dirigere, ac docere non cessent. Cæterùm, cùm non solùm ad eos spectet plurima & maxima momenti negotia & causas, quæ eis in dies committuntur, præclara fide & prudentia cognoscere, ac Legationibus in Provinciis gubernandis, & in gravioribus rebus, sæpiùs ad Reges & Imperatores perfungi.

Præsertim quia ex Collegio Cardinalium creandus est summus Pontifex.

§. 2. Sed, quod omnium caput & summa est, ex eorum corpore, numero, & collegio, ille ipse, qui cunctis Pastoribus est præficiendus, ac totius Dominici Gregis curam habiturus, Summus Pontifex deligatur, iidémque illum suis suffragiis creent, qui tunc demùm publico bono Christiani populi, optimus sine ulla dubitatione existet, si è numero & suffragiis bonorum deligetur, in hac sacra electione censendi sunt veri interpretes, atque internuntii voluntatis Dei, cujus Spiritu sicut universum Ecclesiæ corpus sanctificatur & regitur, ità maximè hoc totum hujusmodi electionis opus ejusdem afflatu & instinctu absolvi certissimum est, atque omnibus exploratum, ut vel ex hoc ipso perspici possit, quanta in eis requiratur puritas & sinceritas, ab omni carnis affectu, privatorum commodorum cura, & factionum studiis aliena, quorum pectora & voces, templa & organa futura sint Spiritus Sancti, & ex quibus quasi seminibus is sit proditurus, in quem totius Apostolicæ potestatis plenitudo, Deo annuente, meritò conferatur.

Ideò hanc desuper edidit Constitutionem videlicet.

§. 3. Quapropter, ut tanti muneris amplitudo ea qua decet observantia & admiratione apud cunctos mortales honoretur, & in quos ob celsitudinem gradus, omnium oculi, omnium ora convertuntur, in eis summæ dignitati præclaritas & splendor eluceat, atque in eis glorificetur Deus, honorificetur Sacerdotale Ministerium, & Animæ Fidelium lætificentur, certè sacris amplissimis hujus honoris insignibus ii demùm decorandi videntur, qui eximia eruditione, innocentia ac sanctitate, & omni virtutum genere à vero solidorum bonorum largitore Deo suprà cæteros fuerint illustrati. Proindè nos, postquàm placuit Divinæ Bonitati imbecillitatem nostram ad summi Apostolatus apicem vocare, inter cæteras, quas pro bono universalis Ecclesiæ, his maximè turbulentis temporibus, dies, noctésque suscipimus curas & cogitationes, hanc ipsam Pontificia nostra solicitudine dignissimam judicavimus, ut ad communem salutem, & profectum Christiani Populi, nostræ curæ crediti, ac ad ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ decus & ornamentum, circà Cardinalium electionem atque assumptionem, tàm à Prædecessoribus nostris, quàm à nobis hactenùs editas sanctiones & decreta expenderemus; in quibus licèt pleráque salubriter ac prudenter disposita & ordinata fuerint, quia tamen res humanæ facilè in deterius prolabuntur, nisi sit, qui eas assiduè renovet, atque conservet, easdem illas Sanctiones & Decreta partim innovando, partim declarando, partim pro rerum & temporum exigentia supplendo, & in melius reformando, habita super his cum Venerabilibus Fratribus nostris, ejusdem Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorumdem Fratrum consilio & unanimi consensu, hanc nostram perpetuò valituram Constitutionem duximus promulgandam, qua & nosmetipsos in re tàm gravi nostri muneris admonemus, & quam nobis legem imponimus, eamdem nostris Successoribus indicamus, quos & sui Officii non immemores fore confidimus, & se aliquando in districto ac tremendo DEI Judicio suæ villicationis rationem esse reddituros, Apostolo dicente: Omnes stabimus antè Tribunal Christi, & unusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo.

Cardinales non sint plures quàm

§. 4. Primùm igitur, cùm ita exposcente rerum ac temporum qualitate & occasione recessum

septuaginta, & electio promovendorum ultrà hunc numerum nulla sit.

sum fuerit à veteri illo more admodùm paucos viros in sacrum Collegium adscribendi, jamque plures nostra ætate Cardinales quàm antiquitùs in ipsum Collegium cooptari consueverint, tùm ut juxtà generalis Concilii Tridentini decretum omnium Christianitatis Nationum ratio habeatur, tùm quia in eodem Collegio multi, quæ est humani corporis infirmitas, senectute vel morbis frequenter gravati, haud commodè tantò oneri assiduè substinendo sufficere queunt, ut in hoc moderatio congrua adhibeatur, & certi limites præscribantur, ne vel ad veterem illam paucitatem eos redigamus, vel rursus eorum honor nimia ac superflua numerositate vilescat, quod interdùm & nos ipsi dùm in minoribus essemus, vidimus & experti sumus. Ac ut veteris Synagogæ figura sanctæ & Apostolicæ Ecclesiæ veritati respondeat, sequi cupientes mandatum Domini factum ad Moysen, de congregandis septuaginta viris de Senibus Israel, quos nosset Senes populi esse & Magistros, ut secum onus populi sustentarent, & non ipse solus gravaretur, super quos ad ostium tabernaculi ductos, loquente Domino, Spiritus, requievit, de pia dictorum Fratrum nostrorum consilio, perpetuò statuimus & ordinamus, ut in posterùm connumeratis omnibus cujusque ordinis Episcopis, Presbyteris & Diaconis Cardinalibus, qui nunc sunt, quique in futurum creabuntur, cuncti simul numerum septuaginta nullo umquàm tempore excedant, ac talis numerus quovis prætextu, occasione, vel causa etiam urgentissima, minimè augeatur. Quòd si unum vel plures à nobis vel pro tempore existente Romano Pontifice in futurum ultrà dictum numerum eligi in Cardinalem, aut creari aut pronunciari contigerit, decernimus hujusmodi electionem, creationem & pronuntiationem nullam, irritam & inanem fore, & censendam esse, nullùmque jus seu titulum re aut nomine sic electo seu electis acquiri, neque eorum quemquam pro Cardinali haberi aut reputari posse aut debere, neque dictam electionem, creationem, pronuntiationem ab initio invalidam & ultrà numerum factam si posteà ad præscriptum numerum moriente uno vel pluribus Cardinalibus ipsum Collegium redigatur, propterea ex post facto convalescere, sed uti à principio sic deinceps in perpetuum nullius fore roboris vel momenti.

Sintque ex eis Episcopi sex, Presbyteri 50. & Diaconi 14.

§. 5. Quoniàm verò jam indè ab antiquissimis etiam Apostolorum temporibus Diaconorum ordo ad inserviendum & ministrandum in Ecclesia Dei ex magna providentia dignoscitur institutus, & pro temporum varietate modò major, modò minor numerus esse consuevit, ita ut aliquando septem, interdùm quatuordecim, quandoque verò decem & octo Diaconi fuerint, & tamen hoc tempore tùm propter eorum parvum numerum, tùm propter aliquorum absentiam à Romana Curia, adeò pauci reperiuntur, ut eorum officio satisfacere nequeant, immò sæpiùs Presbyteri Cardinales loco Diaconorum, contrà Patrum instituta Pontifici assistere & ministrare cogantur. Idcircò statuimus, ut ex prædicto numero Cardinalium, Diaconi quatuordecim, reliqui omnes præter sex Episcopos, Presbyteri sint & esse debeant.

Diaconi Cardinales non sint minores anno 22. & infrà annum ad Ordinem Diaconatus promoveri debent, aliàs voce careant activa & passiva.

§. 6. Neque posthàc quispiam in Diaconum Cardinalem assumi possit, nisi saltem in vigesimo secundo suæ ætatis anno fuerit constitutus, ità ut omninò intrà annum ad sacrum Diaconatus ordinem valeat & debeat promoveri, alioquin si anno elapso ad ipsum Diaconatus ordinem promotus non fuerit, eo ipso tàm in consistorialibus, & omnibus aliis actibus, & negotiis Cardinalitiis, quàm etiam juxtà constitutionem felicis recordationis Pii Papæ Quarti Prædecessoris nostri super reformatione Conclavis editam, in electione Romani Pontificis voce activâ & passivâ omninò careat, ac privatus existat.

Diaconi ex fervore devotionis ad Presbyteratum promoti remaneant inter Diaconos, quousque ex Card. denuò creandis suppleatur numerus 14. Diaconorum.

§. 7. Diaconorum autem numerus sic præfinitus perpetuò retineatur, ac Diaconi in eodem Ordine semper remaneant, & si qui eorum ex devotionis fervore ad Presbyteratus ordinem promoti fuerint, semper tamen in eodem Diaconatus ordine & officio ministrent, & suum locum inter Diaconos Cardinales teneant, donec ex Cardinalibus de novo creandis sive eligendis, alii Diaconi prædictum numerum suppleant, & in eorum locum subrogentur ac substituantur. Quo casu antiquiores Diaconi ad Presbyteratus ordinem promoti, ad Presbyteros Cardinales transire atque inter eos sedere valeant & connumerari.

Diaconorum prior aut sequens si fit, legitimæ ætatis, in quarta vacatione sex Ecclesiarum Episcopalium, promoveatur ad Ecclesiam vacantem, & in aliis tribus vacantiis antiquior Presbyter promoveatur.

Hoc declaratur hic in fine.

§. 8. Ut verò Diaconos Cardinales, qui in sua vocatione permanserint, & in Ministerio ordinis sui perseveraverint, majoribus honoribus prosequamur, volumus ut cum aliquam ex sex Cathedralibus Ecclesiis, quibus Episcopi Cardinales præsunt, primo, secundo, & tertio per obitum vel translationem, aut aliàs pro tempore vacare contigerit, antiquior quidem Presbyter Cardinalis præsens, salvo cuique Episcopo Cardinali jure transeundi ad eam, dimissa priore cui præerat, ut moris est, promoveatur, sed ubi post tres vacationes, tres itidem ex ipsis Presbyteris Cardinalibus in Episcopos præfecti fuerint, tunc si quarta alicujus harum Ecclesiarum vacatio contigerit, excluso, ea tantum vice, antiquiore Presbytero, prior Diaconorum Cardinalium qui præsens fuerit, & in ætate legitima constitutus, vel si ille noluerit, aut nequiverit assumi, sequens Diaconus eisdem qualitatibus præditus, ad eam promoveatur, & ità deinceps in hujusmodi vacationibus sex Ecclesiarum prædictarum perpetuò observetur, ut post tres Presbyterorum ad dictas Ecclesias promotiones, quarta occurrente vacatione, prior Diaconorum aut sequens, ut præfertur, in Episcopum præficiatur.

Inter LXX. Cardinales præfatos assumantur saltem quatuor Magistri in Theologia.

§. 9. Inter hos septuaginta Cardinales, præter egregios utriusque Juris aut Decretorum Doctores, non desint aliquot insignes viri in sacra Theologia Magistri præsertim ex Regularibus, & Mendicantium Ordinibus assumendi, saltem quatuor, non tamen pauciores.

Creari possint Card. in diebus jejuniorum mensis Decembris dumtaxat.

Hoc arbitrio Papæ servatur.

§. 10. Antiquum verò Clementis, Anacleti, Evaristi, Alexandri & aliorum Sanctorum Pontificum Prædecessorum nostrorum morem, per sexcentos & ampliùs annos continuata serie observatum sequi volentes, ac decretum aliàs per nos in nostro Consistorio editum innovantes, perpetuò sancimus tempus creandorum Cardinalium, seu promotionis ad Cardinalatus honorem faciendæ, mense Decembri dumtaxat in ipsis temporibus seu diebus jejuniorum, & non aliis esse debere.

Promoveantùrque idonei ex omnibus Nationibus Christianitatis quantùm commodè fieri poterit.

§. 11. Ut autem ipsi Cardinales in regimine universalis Ecclesiæ nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici utiliter assistere valeant, ac de omnibus Christianorum Regnorum Provinciarúmque moribus, rebus & negotiis promptè & fideliter certa ab eis notitia, pro rerum emergentium opportunitate habeatur, prædicti Concilii Tridentini decreto inhærentes, statuimus, ut ex omnibus Christianitatis nationibus, quantùm commodè fieri poterit, idonei assumantur.

Illegitimi & per subsequens matrimonium legitimati aut super defectu natalium auctoritate Apo

§. 12. Prætereà, qui Cardinales creandi erunt, legitimis, & honestis sint exorti natalibus, negue ulla prorsùs labe, aut illegitimorum natalium suspicione quovis modò laborent, sed omni macula, & impuritate careant, alioquin ad tàm eminentem dignitatis gradum, penitùs inhabiles, & illius incapaces sint, & esse censeantur.

Quocircà

...ispensatio-...iem conse-...uti, ad Car-...inalatum in-...habiles sint.

Quocircà considerantes, quòd licèt tanta sit vis, & efficacia Sacramenti Matrimonii, quòd Apostolo teste, Magnum est in Christo, & in Ecclesia; ut qui anteà geniti erant, ex soluto, & soluta, inter quos ritè Matrimonium constare poterat, post illud contractum legitimi habeantur, in nonnullis tamen Provinciis, & Dominiis, nobilitatis privilegiis non gaudent, nec ad sæcularia officia, honores & dignitates, neque ad nobilium feudorum, & statuum successiones admittuntur, quodque multò magis indecorum videretur, & ab Apostolicæ Sedis dignitate alienum, si hujusmodi illegitimi per sequens Matrimonium, ut præfertur, legitimati, in Cardinales assumerentur, ac Cardinalatus celsitudo, & splendor, qui dignitati Regiæ comparatur, facilè deprimi, commaculari, aut quodammodo inobscurari posset. Ideò ut puriori dignitati puriores natales respondeant quoscumque illegitimè natos, quorumvis, etiam Magnorum Principum, etiam Ducali, aut majori, etiam Regia, & Imperiali auctoritate fulgentium filios quocumque gradu, dignitate, & præeminentia præditos, etiam genitos ex soluto, & soluta, inter quos tunc Matrimonium constare poterat, ac posteà per subsequens Matrimonium, etiam ritè, & solemniter in facie Ecclesiæ contractum, vel alias legitimatos, & quomodolibet habilitatos, & natalibus restitutos, ac quorumvis bonorum capaces effectos, etiamsi cum eis, ut hanc ipsam dignitatem obtinere valeant, super defectu natalium fuerit expresè, & in specie auctoritate Apostolica quomodolibet dispensatum, nihilominùs prædictæ Cardinalatus dignitatis prorsùs incapaces & ad eam obtinendam perpetuò inhabiles decernimus, ac declaramus.

Et nec illi ...uoad sacros ...rdines pro-...moveri non ...possunt.

§. 13. Sed & insuper prohibemus, ne ii, quos propter defectus vitia, aut impedimenta quæcumque ad sacros Ordines secundùm canonicas sanctiones promoveri fas non est, etiamsi cum ipsis dicta auctoritate Apostolica fuerit dispensatum, nevè alicujus criminis, aut infamiæ nota respersi, in Cardinales ullo unquàm tempore assumantur.

...romovendi ...d Card. do-...ctrina, vitæ ...probitate, ...& aliis qua-...litatibus à ...ure requisi-...tis præstare ...lebent.

§. 14. Cæterùm, ut non solùm honore, sed etiam re ipsa cardines sint, super quibus ostia universalis Ecclesiæ tutò nitantur, divináque & humana ministeria sibi commissa utiliùs exequi possint, statuimus, ut lectissimi, & præcellentes viri in ipsum Collegium adscribantur, & quorum vitæ probitas, morum candor, præstans doctrina, & eruditio, eximia pietas, & ergà salutem animarum ardens studium, & zelus, in dandis consiliis sincera fides & integritas, in rebus gerendis singularis prudentia, constantia, & auctoritas, & aliæ qualitates à jure requisitæ, tàm ipsi Pontifici, quàm universo Collegio cognitæ, & probatæ sint.

...Clericali ...tiam chara-...ctere insigni-...i, & in qua-...uor minori-...us Ordini-...us consti-...uti, per an-...um saltem ...ntè promo-...ionem, ha-...itum, & ...onsuram ...estare te-...entur.

§. 15. Ac proindè ne homines sacrarum rerum planè imperiti, & rudes atque Ecclesiasticarum functionum ignari, quasi in Ecclesia Dei hospites, & peregrini statim hujusmodi muneri præficiantur, juxtà decretum jam pridem à nobis in prædicto Consistorio nostro sancitum, quòd pariter harum serie innovamus, districtè interdicimus, ne quis ullatenùs ad Cardinalatus honorem assumi queat, nisi qui anteà clericali charactere insignitus, & in quatuor minoribus Ordinibus constitutus, per annum saltem habitum, & tonsuram gestaverit clericalem.

...Filium ...triuslibet ...exus, etiam ...x legitimo ...matrimonio, ...el ex eo ne-...otes haben-...es, promo-...veri nequeunt ad Cardin.

§. 16. Cùm autem ad honorem adeò sublimem promovendi omni, virtutum, & præsertim castimoniæ laude suprà cæteros plurimùm eminere debeant, qui verò filios, etiam legitimos, ex uxore sua aliàs dignoscitur suscepisse, certum nequeat suæ testimonium continentiæ exhibere, & pater ergà proprios filios naturali affectu nimia quadam propensione feratur, verendúmque sit ne propterea variis propriæ domus negotiis, ac multiplici liberorum cura distractus, Ecclesiæ negotia sibi credita, aut negligenter tractet, aut minùs solicitè, & fideliter quàm par est, ejusdem Ecclesiæ jura tueatur, prohibemus, ne aliquis, qui utriuslibet sexus filium, seu filios, etiam ex legitimo matrimonio susceptos, vel nepotem, seu nepotes ex eis habeat, ullatenùs in Cardinalem assumi, aut promoveri possit.

Frater, etiam ex uno parente germanus, vel patruelis consobrinus, aut amitinus alicujus Cardinalis viventis, Cardin. esse non possit.

Tu vide etiam Jul. III. const. 22. Sanctissimus suprà fol. 812.

§. 17. Insuper, ut factionum fomitem & simultatum ansam, ex sacro hoc cœtu quantum cum Domino possumus amputemus, decretum piæ memoriæ Julii Papæ III. Prædecessoris nostri in sacro olim Consistorio editum approbantes, & declarantes, similiter perpetuò interdicimus, ne ullo umquam tempore assumatur, aliquis posthàc in ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, qui Frater ex utróque vel alterutro parente germanus existat alterius Cardinalis viventis, ità ut eodem tempore duo Fratres germani in eodem Collegio nullatenùs esse possint. Quinimmò idem decretum extendentes & ampliantes, prohibemus quoque ne patruele vel amitino aut consobrino Cardinale vivente, alter ejus patruelis vel amitinus aut consobrinus ad Cardinalatum valeat promoveri.

Patruus aut Avunculus nepotis ex fratre vel sorore Cardin. viventis prohibetur assumi ad Card. & è converso talis nepos Patrui & Avunculi.

§. 18. Sed, & pari ratione sancimus, ne Patruo aut Avunculo Cardinali vivente, ejus ex fratre vel sorore nepos, nec rursùs nepote, ex fratre vel sorore Cardinali existente, illius Patruus aut Avunculus, nec ullus denique alius, qui primò aut secundò tantùm consanguinitatis gradu alicui Cardinali viventi conjunctus sit, quamdiù is vixerit in Cardinalem assumi possit. Ità ut omnes, & singuli prædicti tàm pater filios aut nepotes habens, quàm fratres germani, patrueles, amitini, consobrini, Patruus, Avunculus, nepos ex fratre vel sorore, & quivis ut suprà primo aut secundo gradu conjunctus alter altero Cardinali vivente, ad Cardinalatum inhabiles, & illius incapaces sint, & censeantur, neque eorum aliquis Cardinalis creari valeat, neque adversùs hanc prohibitionem ex quacumque etiam urgentissima causa cum eis liceat dispensari. Et nihilominùs electio, creatio, ac pronuntiatio Cardinalium hujusmodi contrà præsentem prohibitionem, aut interdictum facta, & attentata, nulla, irrita, & inanis sit eo ipso, ac cum omnibus indè secutis nullius sit roboris vel momenti.

Absentes à Curia ad Cardinalatum promovendi, creari debent adjecta conditione, ut infrà annum Apostolorum limina visitare teneantur, & ante consignationem Bireti rubri eis à Pont. transmittendi, id facere jurent, & observent, aliàs Cardinalatus honore privati censeantur.

§. 19. Postremò attendentes proprium esse eorumdem Cardinalium munus assistere, ut præmittitur, CHRISTI in Terris Vicario, eique in regenda Ecclesia Catholica consilium & operam assiduè præstare, atque cum eo Ecclesiæ necessitatibus providere, ipsósque tùm ad id ex ipsius officii debito, tùm ex sanctorum Patrum decretis teneri, ac propterea absurdum esse Cardinales procul ab ipso Pontifice vitam agere, & locum mansionémque suam in Ecclesia Dei adeò præcelsam contra hujusmodi Officii debitum, & in suarum perniciem animarum negligere ac deserere, inhærentes decreto similiter à nobis in Consistorio nostro dudùm desuper promulgato de eorumdem Fratrum consilio statuimus & ordinamus, ne quis in posterum à Romana Curia absens Cardinalis creetur, aut pronuncietur, nisi hac adjecta conditione, ut intrà annum in Romanam Curiam venire, & Apostolorum limina visitare teneatur, necnon, antequàm Biretum rubrum, quod à Romano Pontifice de more benedici, ac per certum Nuncium mitti solet, ei tradatur, illiusvè capiti imponatur, juret in manibus personæ alicujus in dignitate Ecclesiastica constitutæ, cui id negotii datum fuerit, se intrà annum à die præstiti juramenti numerandum omni mora postposita, & impedimento remoto, ad Urbem, vel aliò, ubi Ro-

mana Curia eo tempore fuerit, personaliter adventurum, ut sistat se nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici, & Sanctæ Sedi Apostolicæ cujus obsequiis erit ascriptus, & quamdiu ipsi Pontifici visum fuerit, muneri suo incumbat: atque ità de legibus, moribus, consuetudinibus, ac toto statu ejusdem Sedis plenè instruatur, atque ad Ecclesiæ seu Provinciæ, cui forsan præerit, necessitates sublevandas, abusus tollendos, mores reformandos, Ecclesiasticam disciplinam, siqua ex parte labefactata fuerit, restituendam opportuna, & salutaria consilia ab ipsius Pontificis paterna charitate, sapientia, & vigilantia recipiat, & pro viribus exequatur. Cujus quidem juramenti postquàm per eum præstitum fuerit, publicum indè instrumentum conficiatur, & in forma authentica ad nos, vel nostri pro tempore Successorem nulla interposita mora transmittatur. Quod si forte id jurare recusaverit, volumus ut Biretum rubrum ei omninò denegetur, ac nequaquàm tradatur, sed ipso facto, absque alia declaratione, vel decreto Cardinalatus honore privatus existat, atque habeatur, in omnibus & per omnia acsi numquàm in Cardinalem assumptus, vel promotus fuisset. Inhabilis quoque ad eamdem dignitatem posteà obtinendam, & illius incapax efficiatur. Sin autem juret, ac Biretum rubrum accipiat, sed tamen posteà ad Urbem, & Romanam Curiam, ut præfertur, intrà annum à die præstiti juramenti non comparuerit, tunc pariter absque alia declaratione Cardinalatus dignitate, officio, titulo, denominatione, atque omnibus, & quibuscumque illius insignibus, facultatibus, privilegiis aut auctoritatibus careat eo ipso, & perpetuò privatus sit, & esse censeatur, perindè ac si numquàm inter Cardinales cooptatus fuisset, nec Biretum rubrum accepisset. Quòd quidem biretum post id tempus confestim deponere omninò teneatur.

Decretum irritans.

§. 20. Decernentes sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsos Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quavis causa & instantia, sublata eis, & eorum cuique quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 21. Non obstantibus Apostolicis, ac in generalibus Conciliis editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam certum alium eorumdem Cardinalium numerum præscribentibus, aut aliàs super præmissis disponentibus, quas omnes quatenùs præsenti constitutioni in aliquo adversantur, illarum tenores pro plenè ac sufficienter expressis habentes, etiamsi de illis specialis, specifica, expressa, ac individua de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio facienda esset, omninò abrogamus, abolemus, & annullamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Forma publ.

§. 22. Cæterùm, ut præsentes literæ omnibus innotescant, mandamus illas ad valvas Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in acie campi Floræ more solito publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisque detractis earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, ut illarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & extrà illud, ubi opus fuerit, eadem prorsùs fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 23. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum &c.

Dat. P.An. die 3. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, tertio nonas Decembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Papæ subsc.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

De ventre matris meæ tu es Deus protector meus.

Cardinalium subscriptiones.

Ego A. Cardinalis Farnesius Vicecancellarius, Episcopus Ostiensis.
Ego Jacobus Cardin. Sabellus, Episcopus Portuensis.
Ego Joannes Antonius Cardinalis S. Georgii, Episcopus Tuscul.
Ego Joannes Franciscus Card. de Gambara, Episcopus Prænestin.
Ego Inn. Avalus Cardinalis de Aragonia, Episcopus Sabinensis.
Ego Marcus Siticus Cardinalis ab Altaemps.
Ego Marcus Antonius Cardinalis Columna.
Ego P. Cardinalis Sanctacrucius.
Ego Gabriel Cardinalis Paleottus.
Ego Frater Michaël Bonel Cardinalis Alex.
Ego Ludovicus Cardinalis Madrutius.
Ego Nicolaus Cardinalis Senonensis tituli S. Praxedis.
Ego Julius A. Sanctorius Cardinalis Sanctæ Severinæ.
Ego Hieronymus Cardinalis Rusticutius.
Ego Joannes Hieronymus Cardinalis Albanus.
Ego Hieronymus Cardinalis Simoncellus.
Ego P. Cardinalis Deza.
Ego Joannes Antonius Cardinalis Caraffa.
Ego Joannes Antonius Cardinalis Sanctorum Quatuor.
Ego Joannes Baptista Cardinalis S. Marcelli.
Ego Julius Cardinalis Cananius.
Ego Antonius Cardinalis Salviatus.
Ego Augustinus Cardinalis Verona.
Ego Vincentius Cardinalis Montis regalis.
Ego Philippus Cardinalis Spinula.
Ego Georgius Card. Razivil.
Ego Scipio Card. Lancellottus.
Ego Vincentius Card. Gonzaga.
Ego Joannes Baptista Card. Castrucius Signaturæ Justitiæ Præfect.
Ego Federicus Cardinalis Cornelius.
Ego Hippolitus de Rubeis Card. Paviæ.
Ego Decius Card. Azzolinus.
Ego Hippolitus Cardinalis Aldobrandinus, Major Pœnitentiarius.
Ego Ferdinandus Card. Medicis.
Ego Philippus Vast. Card. Camerarius.
Ego Andreas Card. Battorius.
A. Card. Montaltus.

Publicatio

Anno à Nativitate Domini 1586. Indictione 14. die verò 13. mensis Dec. Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Sixti divinâ Providentia PP. V. Anno secundo, retroscriptæ literæ lectæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in portis seu valvis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ & acie Campi Floræ, per nos Jo. Freyle, & Octavium Taglièttum S. D. N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

Sequitur declaratio dictæ constitutionis.

Edita An. D. 1589. Enarratio dictæ Bullæ in parte hic declaranda.

§. 24. Sanctissimus D. N. dixit, quòd cùm in constitutione, seu Bulla Sanctitatis suæ aliàs super creatione S.R.E. Cardinalium, edita, volens Diaconos Cardinales, qui in sua vocatione permanserint, & in ministerio sui ordinis perseveraverint,

majoribus honoribus prosequi, inter alia statuerit, ut post tres vacationes sex Ecclesiarum Cathedralium, quibus Episcopi Cardinales præsunt, quarta vacatione alicujus ex eis occurrente, prior Diaconorum Cardinalium, qui præsens fuerit, & in ætate legitima constitutus, vel si ille noluisset, aut nequivisset assumi, sequens Diaconus eisdem qualitatibus præditus, ad Ecclesiam hujusmodi Cathedralem, ut præfertur vacantem promoveretur, & ità deinceps servaretur, prout in eadem constitutione pleniùs continetur.

Dubium posset excitari circà tempus, quo Diaconus Cardinalis debeat perseverare in Diaconatu antequàm possit promoveri ad Episcopatus, de quibus in dicta Bulla.

§. 25. Agnoscensque idem Sanctissimus Dominus Noster mentis suæ in ea constitutione fuisse, non ut novus, vel forte paucos ante annos creatus Diaconus Cardinalis, ad aliquem ex dictis Episcopatibus, seu Ecclesiis quibus seniores Presbyteri Cardinales præfici solent promoveatur, sed qui diù in suo ordine, & vocatione (ut verba ejusdem constitutionis, apertè demonstrant) permanserit, & in ministerio sui ordinis perseveraverit, is tali Ecclesiæ præficiatur, ac providere cupiens, ne fortè in futurum dubitari contingat, de quanti temporis cursu perseverantia illa in Diaconatus ordine, & in ministerio intelligatur.

Declaratio dicti dubii.

Alias declarationes circà præcedentiam vide in Clem. VIII. const. 48. Sanctissimus fol. 71. Tom. 3.

§. 26. Eadem Sanctitas Sua, in eodem Consistorio suo secreto habito supradicta die, de Venerabilium Fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium unanimi consilio, & assensu, sua Apostolica auctoritate declaravit, & decrevit, ut prior Diaconorum Cardinalium, seu alius, sive immediatè, seu successivè sequens Diaconus Cardinalis, quarta occurrente vacatione, ut præmittitur ad dictam Ecclesiam seu Episcopatum ex sex prædictis vacantem assumi, seu promoveri possit, exigi, & requiri debere, ut integros annos saltem decem, & non pauciores in suo Diaconatus ordine permanserit, & in illius ministerio perseveraverit, etiamsi numerus 14. Diaconorum Cardinalium non sit expletus, dummodò ad minùs decem Diaconi tunc existant, prout declarat, & decrevit.

Clausula sublata aliter judicandi potestate.

§. 27. Ac sic in præmissis &c. per quoscumque &c. etiam ipsos Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales &c. sublata eis &c. aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quicquid secùs &c. contigerit attentari similiter decrevit.

Actum P. A. die 15. Novembr.

Actum Romæ apud Sanctum Petrum, die Mercurii 15. Novembris millesimo quingentesimo octuagesimo sexto. In Consistorio secreto.

LI.

Tolentini Oppidi in Provincia Picena, in Civitatem sublimatio, ejúsque Collegiatæ Ecclesiæ in Episcopalem Erectio.

Ex hac Civitate prodiit Sanctus Nicolaus Tolentinus nuncupatus, de cujus canonizatione, & festivitate videre est in Eugenii IV. constitutione 27. Licèt militans. fol. 353.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

SUper universas Orbis Ecclesias, eo disponente qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, quamquàm sine nostris meritis constituti, levamus in circuitu agri Dominici oculos nostræ mentis, more pervigilis pastoris inspecturi, quid provinciarum, & locorum quorumlibet statui congruat, ac desuper disponi debeat; Undè divino fulti præsidio, dignum, quin potiùs debitum arbitramur, in irriguo militantis Ecclesiæ agro, novas Episcopales sedes, & Ecclesias plantare, ut per hujusmodi novas plantationes popularis augeatur devotio, divinus cultus floreat, & animarum salus subsequatur, loca insignia, præsertim quorum incolæ benedicente Domino multiplicari noscuntur, dignioribus titulis & condignis favoribus illustrentur, ipsique incolæ honoratorum Præsulum adsistentia regimine, & doctrina suffulti, in via Domini magis magisque in dies proficiant.

Oppidi Tolentini in multis commendatio.

§. 1. Sanè attendentes Oppidum Tolentini, Camerinensis Diœcesis in agro Piceno, & teritorio fructifero, ac loco satis ameno, & pervio situm, admodùm celebre, ac muris firmiter cinctum, plurium ædificiorum ornatu decorum, copioso incolarum numero habitatum, ac mille ad minùs ultrà Castra Colmutani sibi suppositi focularia sive domus continere, ac in eo unam Sanctæ MARIÆ cum Campanili campanis, organo, choro, Sacristia, Plebano, ac Canonicis, & aliis ad Cathedralem Ecclesiam requisitis, ac alteram Ecclesiam Collegiatam Sancti Jacobi, cum Priore, & Canonicis, præterea Sancti Catervii Sancti Augustini Canonicorum regularium, in qua ejusdem Sancti Catervii, & Sanctæ Septimiæ, ac Sancti Cassi corpora reperiuntur, necnon Sancti Nicolai de Tolentino nuncupati, Fratrum Eremitarum ejusdem Sancti Augustini, in qua existit unum brachium Innocentium, & corpus ejusdem Sancti Nicolai, qui ob vitæ sanctimoniam, in vita, & post ejus obitum miraculorum coruscans numero Sanctorum meruit adscribi, cujus etiam festum nuperrimè in toto Statu Ecclesiastico celebrari, & custodiri mandavimus. Ad hæc Sancti Francisci Fratrum minorum conventualium, & Sanctæ MARIÆ Cisoloni Fratrum Minorum de Observantia, ac Sancti Petri Fratrum Minorum Capucinorum nuncupatorum, necnon Sancti Hieronymi Fratrum ejusdem Sancti Hieronymi, ac Sancti Agnetis Monialium Sanctæ Claræ Ordinum Monasteria, & regulares domos, ac quamplures alias Ecclesias, ac duo Hospitalia pro pauperibus, & infirmis recipiendis satis commodè extructa adesse, & ex eo Cardinales, Epicopos, Referendarios, & strenuos milites, Capitaneos, & Duces Generales Status Ecclesiastici, aliósque Illustres, & egregios, ac religione, & doctrina præclaros viros prodiisse.

Oppidi Tolentini, ab incolis & beneficiis Diœcesis Camerinensis separatio.

§. 2. Nos cupientes Oppidum Tolentin. præfatum cujus dùm Cardinalatus honore fungeremur protectores, & Fautores fuimus cujusque dilectos filios communitatem & homines singulari dilectione prosequimur, necnon Collegiatam Ecclesiam Sanctæ MARIÆ hujusmodi dignioribus titulis, ac nominibus decorari, habita super his cum Fratribus nostris deliberatione matura, de illorum consilio, & assensu, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac ejusdem Beatæ MARIÆ Virginis honorem, & Christifidelium devotionis augmentum, Oppidum, & castrum hujusmodi, ac Villas Comitatus Tolentini, eorúmque territoria à dicta diœcesi cui in spiritualibus subjecta sunt, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò separamus, & dismembramus, illáque separata, & dismembrata, ac illarum incolas, habitatores, Ecclesiarum Rectores, Beneficiatos, Priores, & alios inibi beneficia Ecclesiastica obtinentes, Monasteria, domos regulares, aliáque pia loca omnia jurisdictione Episcopi Camerinensis necnon solutione decimarum eidem Episcopo per eos debitarum de cætero facienda, auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuò eximimus, & liberamus.

Erectio ejusdem Oppidi in Civitatem, & ejus Ecclesiæ S. Mariæ in Cathedralem & concessio privilegiorum.

§. 3. Insuper Oppidum Tolentin. in Civitatem Tolentin., & Collegiatam Ecclesiam Sanctæ MARIÆ hujusmodi in Cathedralem sub invocatione ejusdem Sanctæ MARIÆ, ac in ea dignitatem, Sedem, & mensam Episcopalem pro uno Episcopo Tolentino nuncupando, qui eidem Ecclesiæ Tolentinæ præsit, ac jurisdictionem Episcopalem habeat, & exerceat, cum omnibus privilegiis, honoribus, juribus, & insignibus debitis, & consuetis, a

quibus alii Episcopi, de jure vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet in spiritualibus utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, necnon plebaniam illius in Archidiaconatum, qui inibi dignitas major post Pontificalem existat, eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuò erigimus, & instituimus, ipsámque Ecclesiam sic in Cathedralem erectam Sedi Apostolicæ immediatè subjicimus, ac sub protectione Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum suscipimus.

Concessio Almutiarum pro canonicis dictæ Cathedralis.

§. 4. Præterea Canonicis ejusdem Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ, ut Almutias per Canonicos aliarum Cathedralium Ecclesiarum deferri solitas, deferre liberè, & licitè valeant, auctoritate, & tenore prædictis, pariter perpetuò indulgemus.

Unio dicti Episcopatus cum Episcopatu Maceratensi.

§. 5. Ipsamque Ecclesiam sic in Cathedralem erectam cum Ecclesia Maceratensi unimus, ità ut pro tempore existens Episcopus Maceratensis, sit ambarum Ecclesiarum unitarum hujusmodi Episcopus, & licèt vocetur Epicopus Maceratensis tamen in literis, & expeditionibus pertinentibus ad Civitatem, & Diœcesin Tolentin. ordinariè se subscribere debeat Episcopus Maceratensis & Tolentinus.

Vicarius extet in Civitate Tolentina, qui suum Episcopum in superiorem recognoscat.

§. 6. Teneatúrque retinere unum Vicarium in dicta Civitate Tolentini, qui non recognoscat Superiorem, nec ab eo habeatur recursus ad Vicarium dictæ civitatis Maceratensis, sed tantùm ad ipsum Episcopum.

Assignatio dotis.

§. 7. Eidémque Ecclesiæ Tolentin. sic in Cathedralem erectæ pro illius mensæ Episcopalis dote, redditum annuum quadringentorum scutatorum monetæ Marchiæ per Episcopum Tolentin. propria auctoritate percipiendum de semestri in semestre, & in fine cujuslibet semestris, vel in fine cujuslibet mensis pro rata, arbitrio ipsius Episcopi, quem præfata Communitas Tolentina eidem Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ super redditibus Molendini ipsius Communitatis, quousque tot prædia ipsa Communitas emat, & eidem Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ consignet, quorum fructus ad dictam summam quadringentorum scutatorum ascendant, constituit, & assignavit, ac domum contiguam dictæ Ecclesiæ Tolentinæ, pro usu, & habitatione ipsius Episcopi Tolentini applicamus.

Diœcesis præfinitio & Cleri assignatio.

§. 8. Ac ipsi Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ Civitatem Tolentin. ejúsque incolas, & habitatores pro civitate, & Civibus, necnon terras, villas, & castrum Colmurani præfata, eorúmque territoria pro ejus Diœcesi, ac etiam Clerum, & populum Civitatis & Diœcesis Tolentinæ pro Clero, & Populo, auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuò assignamus.

Decretum irritans.

§. 9. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ & Sanctio pœnalis.

§. 10. Non obstantibus Lateranensis Concilii novissimè celebrati, uniones perpetuas nisi in casibus à jure permissis fieri prohibentis, aliísque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ MARIÆ & Camerinensis Ecclesiarum prædictarum juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, illis earúmque præsulibus, capitulis, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Motu proprio, ac consistorialiter, & aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ &c.

D. P. An. 2. die 2. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, quarto Idus Decembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

LII.

Reformatio circà immoderatos sumptus, qui in Alma Urbe fieri consueverunt, circà vestes, dotes, ornamenta, indumenta, & convivia.

Similem reformationem vide suprà in Pii V. constitut. 39. Quoniam. fol. 241.

SIXTUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1586.

Pont. iste e paterno erg Almam Urbem affectu, & ex causis hic expressis jussit Conservatoribus Pop. Romani, ut reformationes facerent, circà immoderatos sumptus.

Cùm in unaquaque benè, & rectè instituta Republica, & Civitate, soleat sumptibus civium, & privatorum hominum moderatio aliqua adhiberi, idque non solùm redundet in utilitatem singularum personarum, & familiarum, ne hac de causa imminuto patrimonio sive re familiari assumpta, ad paupertatem redigantur, & plurima exindè damna, & pericula proveniant, sed etiam ad universam Rempublicam pertineat, cujus interest cives habere locupletes, & ne privati rebus suis malè utantur, præcipuè hoc ipsum observandum est in hac Alma Urbe nostra, ex qua tamquàm ex communi omnium patria, frugalitatis, modestiæ, ac bonorum morum exempla ad cæteros manare convenit, ut quæ tot donis ac prærogativis excellit, eadem optimis institutis, legibus, & consuetudinibus sit temperata, sicuti jam indè à priscis etiam florentis Reipublicæ sæculis, mox Imperatorum, ac deindè posterioribus Romanorum Pontificum, præsertim fœlicis recordationis Clementis Septimi, Pii Quarti, & Pii Quinti Prædecessorum nostrorum temporibus, in eadem Urbe Roma complures leges ac statuta de sumptibus immoderatis coërcendis, salubriter edita fuerunt. Quæ cum successu temporum minimè fuerint observata, & hac etiam tempestate, tùm in constituendis dotibus puellarum quæ in matrimonium collocantur, tùm in supervacaneis plerúmque, & minimè decentibus ornamentis, tàm circà mundum muliebrem, quàm circà indumenta etiam virorum, tùm in conviviis, & aliis hujusmodi rebus, superflui ac pro modo facultatum excessivi sumptus fiant. Idcircò pro eo quem gerimus ergà eamdem nostram civitatem, illiúsque populum paternæ dilectionis affectu, in primis nobis cordi fuit, hujusmodi abusus, antequàm latiùs serpant de medio tollere, exemplo nostrorum hujusmodi Prædecessorum, similibus remediis uti. Ideóque dilectis filiis Cameræ ejusdem Urbis, ac Populi Romani Conservatoribus & Magistratui commisimus, & mandavimus, ut ad moderandos sumptus hujusmodi, opportunas conficerent reformationes.

Illi hanc Reformationem statuerunt, & summo Pontifici dederunt.

§. 1. Qui mandato nostro parentes, unà cum civibus aliquot ex unaquaque dictæ Urbis Regione ad id deputatis, eas præsentium temporum conditioni, & moribus accommodatas composuerunt, ac posteà tàm à Magistratu quàm à deputatis prædictis subscriptas, nobis præsentarunt.

Et Cardinales & alii a eodem Pont deputati eam absolverunt, & perfecerunt.

§. 2. Nos verò cupientes rem ipsam accuratè, & debita circumspectione absolvi, Dilectis filiis nostris Julio Antonio Sancti Bartholomæi in Insula Sanctæ Severinæ, necnon Scipioni Sancti Simeonis Lancellotto, ac Henrico Sanctæ Pudentianæ Caëtano, mox istis duobus ultimò dictis absentibus, Hippolyto Sancti Pancratii Aldobrandino, ac novissimè Antonio Mariæ Salviato S. Mariæ in Aquiro, titulorum Presbyteris Cardinalibus nuncupatis, dedimus in mandatis, ut easdem reformationes diligenter reviderent, & examinarent, qui postmodùm convocatis dicto Magistratu, quatuor Prælatis utriusque Signaturæ nostræ Referendariis Romanis, & septem

ex

ex dictis per singulas Regiones deputatis, sæpiùs insimul hac de causa respectivè congregati, eisdem reformationibus diligenter excussis, ac sigillatim examinatis alia emendarunt, alia explanaverunt, nonnulla addiderunt, eásque in meliorem ordinem redactas nobis exhibuerunt. Ac demùm, cùm hujusmodi reformationes, in privato publicóque consilio ejusdem Populi propositæ nuper, & perlectæ fuerint.

Confirmat modo idem Pontifex dictam Reformationem.

§. 3. Nos cupientes illas inviolatè observari, Motu &c. simili, & ex certa nostra scientia, reformationes ipsas, prout inferiùs descriptæ sunt, cum omnibus, & quibuscumque in eis contentis, auctoritate Apostolica perpetuò approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, eásque præsentis scripti patrocinio communimus, omnésque & singulos juris, facti, & solemnitatum etiam substantialium in eis forsan omissarum defectus, si qui intervenerint, supplemus, & pro illarum subsistentia firmiori, quæcumque in prædictis reformationibus continentur, de novo eadem auctoritate perpetuò statuimus, & ordinamus, ac omnes & quascunque personas utriusque Sexûs, cujusvis status, gradus, conditionis, & præeminentiæ fuerint, in eadem Urbe habitantes, etiam advenas, & curiales, ad earundem reformationum observationem teneri, & illis omninò obligari decernimus & declaramus.

Executores Reformationis deputat, jurisdictionem eisdem concedit.

§. 4. Necnon dilectis filiis ejusdem Urbis Gubernatori, & Senatori, ac Conservatoribus prædictis, nunc, & pro tempore existentibus, in solidum districtè præcipiendo mandamus, ut tàm Gubernator, & Senator prædicti, & eorum quilibet, quàm etiam ipsi Conservatores curent & faciant reformationes hujusmodi perpetuò, & inviolabiliter observari, & ad illarum executionem, etiam quoad pœnas sine ulla spe remissionis, procedi. Volentes nihilominùs, ut cujusvis Curiæ, aut Tribunalis dictæ Urbis Executores, quascunque utriusque Sexûs personas, quas hujusmodi Reformationibus contravenire deprehenderint, notare, ac dictis Judicibus deferre, & denuntiare.

Clausulas præservativas apponit.

§. 5. Necnon decernimus, quòd hujusmodi nostri Motûs proprii sola Signatura sufficiat, isque etiam non registratus, in judicio, & extrà illud plenam fidem faciat, regula contraria non obstante. Et quod inferiùs descriptis Reformationibus, ac præsenti nostro Motu proprio, ac dispositioni, etiam per nos, & Successores nostros nunquàm sufficienter derogatum censeatur, nisi priùs accedente expresso consensu eorundem Conservatorum pro tempore existentium, & ipsius Populi in Consilio publico congregati, ac deindè publica Signatura nostra proposita per aliquem Referendarium supplicatione hujusmodi nostri Motus proprii insertione, per supplicationem, aut alium Motum proprium, nostra, seu Romani Pontificis, pro tempore existentis manu signatum, derogatio fuerit concessa, & quòd idem Motus proprius, unà cum dictis Reformationibus, manu scriptus, sive impressus, reponatur, & perpetuò retineatur post libros Statutorum Urbis, inter alias ejusdem Urbis, & Cameræ Populi Romani Reformationes, privilegia, & indulta, quæ in eorum proprio volumine continentur.

Transumptis fidem adhiberi jubet.

§. 6. Quódque ejusdem Motûs proprii, & Reformationum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Gubernatoris, aut Senatoris, vel Conservatorum prædictorum, vel alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur, in judicio, & extrà, quæ ipsis originalibus hujusmodi adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma & effectus publicationis hujus.

§. 7. Ac quòd in Palatii Capitolini, Conservatorum eorundem, ac Audientiæ causarum Palatii Apostolici Valvis, & in acie Campi Floræ, dimissis inibi Copiis, affixæ omnes, & singulos ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Constit. Quam Reformationem vide interiùs in fine Reformationis. Decretum irritans.

§. 8. Sicque in præmissis, & infrà scriptis omnibus & singulis, per quoscumque Judices & Commissarios, & causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, irritúmque & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisque dictæ Urbis Reformationibus, statutis, consuetudinibus, etiam novissimè editis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Conservatoribus, & aliis Magistratibus, Populo, Civibus, & Incolis, aut cæteris personis, in genere, vel in specie, quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque.

Papæ Subscriptio.

Fiat Motu proprio, F.

Dat. P. An. 2. 23. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, decimo Kalendas Januarii Anno secundo.

Sequitur Tenor dictæ Reformationis.

Riforma del vestire, delle doti, & d'altre spese, da osservarsi in quest' Alma Città di Roma, da ciascuna persona di qualsivoglia stato, grado, conditione, ò preeminenza si sia, fatta per ordine di N. S. dalla Congregatione de Deputati da Sua Santità.

Modi da osservarsi nel vestir degl' huomini.

Moderatio circà vestes Virorum.

INprimis, non sia lecito di portar nelle berrette, ò capelli medaglie ne gioie, ne perle, ne vere, ne false, ne puntali, ne rosette, ne altro ornamento d'oro ò d'argento, ne buono, ne falso, ne piume, ne pennacchi, ne ricami, ne smalti, eccetto un cordon di velo ò di seta intorno.

Item, non sia lecito di portar collane al collo, se non à Cavalieri di alcun'Ordine Militare, ò altri fatti da Principi, per portare attaccato la croce ò medaglia.

Item, non sia lecito di portar camiscie lavorate d'oro, ò d'argento.

Item, non sia lecito di portar giubbone con altra guarnitione, eccetto che con imbottitura di seta semplice, distesa per traverso, ò per lungo senz' altro lavoro, & si possa trinciare con taffettà sotto.

Item, non sia lecito in saio, casacca, colletto, ò simile sorte di vestimenti di panno, ò di drappo, mettere altra guarnitione, che una banda intorno alli busti, maniche, & falde di drappo non prohibito, larga al più un terzo di palmo per di fuori ò dentro, overo un rivetto ò frangetta, ò trina di seta mezo dito larga intorno all'estremità, la qual banda non possa haver più di sei imbottiture, & si possa compartire in tre liste ò rivetti al più con due imbottiture per ciascuno, con le mostre di ormesino, ò taffettà, ne sia lecito di portar bottoni ne puntali d'oro, ne d'argento, ne di gioie, ne di perle vere, ne false, ne si possa foderare d'altro drappo che di taffettà schietto, & non si possa mettere drappo sopra drappo, eccetto che taffettà, ò ormesino nell'estremità.

Dichiarando che li drappi prohibiti s'intendano tutti quelli, ne'quali entri oro, ò argento, buono, ò falso, & tanto tessutti quanto non tessutti.

Item, non sia lecito di portar nella cappa altra guarnitione che una banda intorno, di dentro ò di fuori, di drappo non prohibito, largo mezzo pal-

mo al più, nella quale non si possano fare più di sei imbottiture, con un passamano, ò frangetta, ò trina intorno alla estremità, la qual banda possa compartirsi in due ò tre liste, ò rivetti, con due imbottiture per ciascheduna, & la cappa, cappotto, tabarro, ò feraiolo, non possano esser foderati d'altro che di roverso, ò taffettà, ò di pelli non prohibite, lequali pelli prohibite s'intendano zebellini, lupi, cervieri, armellini, & martore eccettuata la cappa, la quale possa esser foderata di velluto, senz' altra guarnitione.

Item, non sia lecito usare calzoni ò cosciali di drappi prohibiti, ne in quelli oro ò argento, buono ò falso, ne ricamo, ò intaglio di sorte alcuna, ne disegno di ricamo, ma possano usarsi li cosciali, con trinci di drappo non prohibito, schietti senza sorte di alcun'altro ornamento, che della fodera di tutto il cosciale di raso, dobletto, teletto, ormesino, ò taffettà, & così li cosciali di drappo non prohibito, purche non sia seta sopra seta.

Item, nelle calzette di seta ò ligacci non possa portare oro ò argento, vero ne falso.

Item, non sia lecito nelle scarpe di velluto portare trapuntatura di seta di altro colore che quello delle scarpe, ne farvi altra sorte di ornamento.

Item, le cinte delle spade non si possano portare se non di corame, ò di velluto, senza ricamo, & senza oro ò argento, vero ò falso, ne smalto, ma possano ben le fibie esser indorate, ò inargentate, & similmente le guarnitioni delle spade.

Item, perche non solo nel vestir delle proprie persone, ma ancora nelle livree dei Servitori, & ornamenti de cavalli si eccede in molte spese, per questo si prohibisce il vestir Servitori, staffierii ò paggi di casacca, saio, colletto, giubbone, cappotto, cosciali, calzoni di qualsivoglia drappo di seta, ma se li possa permettere una banda di drappo, overo al più due bande di drappo, che non eccedano un terzo di palmo intorno alla cappa, cappotto, casacca, saio, colletto, ò calzoni, con una trina ò passamano schietto senz'altro ornamento. Et si prohibisce inoltre, che non possano vestire di livrea più di quattro persone tra Servitori e paggi.

Item, non sia lecito di portare gualdrappa ò coperta di velluto, ne di panno, che sia guarnita di velluto, eccetto che d'una frangia ò trina di seta nell'extremità.

Item, nelle selle di velluto non si possa portare guarnimento d'oro ò d'argento, vero ò falso, ne ricamo, eccetto, frange, trina, ò passamenti di seta del medesimo colore.

Item, non possano portare finimenti di cavalli se non di corame senza fiocco di sorte alcuna, ne manco miniati d'oro ò d'argento, non prohibendo che le fibbie, borchie, briglie, sproni, ò staffe possano esser indorate ò inargentate.

Modi da osservarsi nel vestir delle donne, & prima dell' habito delle Spose.

Moderatio circà vestes Sponsarum.

NOn sia lecito alle Spose di portare in testa, ne giuffi, ne fiori, veri ne artificiosi, ne ricci finti, ne piume, ne pennacchi, ne magnosella, ne altra simile portatura alta, ma debbano portar la tela ò panno listato che arrivi alla fronte al principio de i capelli ancorche vadino in cocchio.

Item, non possano portare altri ornamenti in testa che perle ad oncia, & una fronzetta di gioie, & perle, che non ecceda il valor di ottanta scudi.

Item, non possano portare pendenti da orecchia con gioie, eccetto che con perle, ò d'oro smaltato.

Item, non possano portare camiscie, colletti, ne altre cose lavorate d'oro ò d'argento, eccetto li fazzoletti.

Item, non possano portar guanti profumati, ma solamente lavati d'acque odorifere.

Item, non possano portare più d'uno overo due anella nelle dita che ambidue non passino il valor di cento cinquanta scudi.

Item, non possano portar maniglie alle braccia di perle, camei, ò qualsivoglia altra sorte di gioie.

Item, non possano portare canacche ne corone di profumo ne d'altra sorte al collo, ne traverso le spalle, ne alcuna sorte di banda, eccetto che al collo un vezzo di perle, di un filo solo, il cui prezzo non passi scudi trecento, ò catena d'oro senza gioie, che non ecceda il valore di settanta scudi.

Item, non possano portare cintura con gioie ò con perle, ne che la fattura ecceda trenta scudi.

Item, nelle veste ò zimarre di drappo non possano portare altra guarnitione d'oro ò d'argento, vero ò falso, largo più d'un dito tanto nelli busti quanto nell'estremità, ne possano esser veste ne zimarre trinciate ne ricamate, & similmente non possano portar pianelle con passamano d'oro ò d'argento, vero ò falso.

Item, non possano farsi ne portare più d'una veste d'oro ò d'argento semplice, schietto, non trinciata ne ricamata, & senza guarnitione, eccetto che di una pistagna distesa, ò trina, larga, mezzo dito al più nell'estremità.

Item, non possano portare la veste con strascino che passi un palmo.

Item, non possano portare sottane d'oro, ò d'argento, ne dove sia in qualsivoglia modo oro, argento, vero ò falso, ò sorte alcuna di guarnitione, eccetto una ò due liste, ò una trina di seta, larga al più mezzo dito, al busto, maniche, & estremità.

Item, nelle veste non possano portare rosette, bottoni, ò puntali d'oro, ne d'argento, ne gioie, ne perle, vere ò false, ò smalto.

Item, non possano portar veste, zimarre, traverse, panni da testa, ò qualsivoglia altra sorte di rete, eccetto cuffie, colletti, & panni di spalle.

Item, non possano portare berretta, ma solamente il capello, con un passamano, ò trina d'oro, ò d'argento intorno, senza piume ò ricamo, senza puntali, rosette, medaglie, ò gioie, vere ò false.

Item, non possano portar veli, ò buratti transparenti senz'altra veste di sotto.

Item, non possano andare in maniche di camiscie per Roma, ne à piedi, ne in cocchio.

Dichiarando che l'esser Sposa s'intenda per due anni dal giorno che sarà andata à marito, & non più, per tutto il qual tempo possa portare li sopradetti ornamenti, il qual passato sia obligata di mettersi in panni.

Item, che tutto quello che è prohibito alle spose, s'intenda ancora esser prohibito alle zitelle di qualsivoglia età, alle quali in oltre si prohibiscono ancora le gioie vere ò false, le veste d'oro ò d'argento vero ò falso, ricami, & intagli.

Dell' habito delle maritate messe in panni.

Moderatio circà vestes mulierum conjugatarum.

SI ordina, & dichiara, che tutto quel che è prohibito, come di sopra, alle Spose, s'intenda espressamente prohibito ancora alle maritate messe in panni.

Item, à nessuna donna maritata, & messa in panni, sia lecito di portare alcuna veste ò sottana, ò zimarra di drappo, ne trincio, ne ricamo, ne intaglio, ne guarnitione d'oro, ne d'argento vero ò falso, eccetto crespone, ò buratto doppio, ne transparente.

Item, non possano portare alcuna sorte di pendenti all'orecchie, ne cannacca, ne catena di gioie ò d'oro, ne cintura d'oro, ò di gioie, ò di smalto, ne corone di profumo, ne al collo, ne alla cintura, ne in mano, eccetto che quando anderanno à nozze ò à feste un vezzo di perle, di un filo solo del prezzo come di sopra.

Item,

Item non possano portare fazzoletti ò colletti lavorati d'oro ò d'argento, vero ò falso, ò di seta di colore.

Item nelle veste di sopra ò zimarre non possano mettere altra guarnitione che una pistagna, trina, ò passamano negro ò pavonazzo, che non sia largo più di mezo dito, & solamente intorno alli busti, maniche, & à il' estremità.

Item non possano portar pianello con alcuna sorte di ornamento, ma semplici, & con un passamano di seta.

Item non possano andar fuori di casa, ne à piè nè in cocchio, senza portar soprajetto ò panno listato, steso, & senza pizzo.

Item andando à nozze, & à feste, possano portar le camiscie lavorate di seta di un color solo, & una veste di drappo simplice.

Del vestire & habito delle Vedove.

Moderatio circa vestes & habitum Viduarum.

NOn sia lecito alle Vedove di portare altri panni che roggi, ò tinti di colore, che non sia più oscuro che roggio, & il panno listato non avanzi fuori della fronte più che uno ò due dita, & le lor veste vedovili siano senza busti, & se sono aperte al petto, habbino la pezzetta roggia sotto con il panno di spalla di sopra, & con la cinta solita ti tela bianca; & le lor veste siano semplici, senza ornamento ò guarnitione di sorte alcuna, & le maniche delle vesti siano di maniera, che non si possano vedere le maniche delle sottane, eccetto se le dette maniche fossero nere.

Moderatione delle doti.

Moderatio dotium, frequentissime dantur majores dotes, prævia applicatione & gratia Papæ.

SE bene altre volte fu fatto particular statuto sopra la moderatione delle doti, & quello confirmato per Motu proprio dalla santa mem. di Papa Pio Quinto, nondimeno non essendo nella debita osservanza, massime per domandarsene continualmente derogatione, & tuttavia aumentandosi le dette doti, per provedere con nuova moderatione, conveniente à questi tempi, à tal'eccesso che è causa di molti disordini, & inconvenienti, ha molto bisogno di reduttione.

Nota quod Innoc. IX. prohibuit pro tali gratia, qua quam exigi ut infrà in ejus Constitut. 2. Ad Romanum.

Si ordina, che nessuna persona di qualunque stato, grado, ò preeminenza si sia, ardisca ne presuma constituire, promettere, pagare, ricevere, ancorche la donna fosse herede, tanto in danari contanti, quanto in argento, oro, gioje, proventione, ò altre cose etiamdio mobili, & se moventi, raggioni, & attioni, dote, & acconcio, in una ò più volte, che passi ò ecceda, & computata etiamdio cassa bianca, bacile, & boccale, la somma di scudi cinque mila, & cinquecento di moneta, à raggioni di dieci giulii, per scudo, nè sia lecito à questo contravenire per alcun patto ò consentimento, etiam giurato, da far si per li contrahenti, & altre persone terze per causa, & occasione di accrescer somma dotale, constituir pegno, ò in qualunque modo far fraude à questa ordinatione, ad effetto che il marito ò la donna ò altri per essi, vengano ad haver più della detta somma di scudi cinquemila, & cinquecento in alcun modo, ò via diretta ò indiretta, alla pena di mille scudi simili, da incorrersi per ciascuno che contrafarà, & di applicarsi per la quarta parte all'accusatore, qual sarà tenuto secreto, l'altra parte all'essecutore, & per il resto alla fabrica del Palazzo de Conservatori della Camera di quest'Alma Città di Roma, & nientedimeno pagata ò non pagata la detta pena, tutto quello che oltre la detta somma si desse, overo ancora con intervento di terze persone, sotto qual color si sia, di donatione, parafreno, ò altro titolo, etiam in persona della donna, che similmente si prohibisce sotto la pena predetta, ipso facto sia applicato alla fabrica del Palazzo delli Conservatori. Et ancora si ordina, che colui che constituisce, da, overo promette in alcun modo oltre la somma predetta, ò suo herede ò successore; overo la donna, per laquale fusse data per verun tempo, venendo in caso della restitutione, non possa ridomandare il sopra più, & habbi perduta ogni attione, che in ciò & sopra ciò li competesse, & il detto soprapiù s'applichi ipso jure alla fabrica predetta, come di sopra, & che tutti simili contratti ò private scritture, quali sopra ciò si facessero, siano quanto alla detta quantità eccessa, ipso jure nulli & invalidi, & per vigore di essi non se ne possa fare alcuna essecutione, quanto alla quantità eccedente li scudi cinquemila, & cinquecento. Ancora si prohibisce à tutti & singoli Notarii, che non ardiscano ne presumano rogarsi d'alcun instrumento, qual sia contra la prohibitione soprascritta, ne far scrittura che sia incerta, ò che si riferisca à quella cedula privata, ò qualunque altra scrittura ò arbitrio d'huomo, sotto pena del falso, & di scudi ducento per ciaschedun di loro che contrafarà, d'applicarsi come di sopra, & detti contratti siano nulli, & invalidi ipso jure, & nullius fidei, & essi Notari s'intendano nondimeno privati in perpetuo de' lor' officii, & similmente si prohibisce, che nessuna persona possa in ciò, come mezano, intravenire, ò altrimente presuma far cedula privata, overo esser testimonio in contratto ò cedula che fusse contra la prohibitione predetta, alla detta pena da incorrersi, & applicarsi come di sopra. Si ordina ancora, che nelle sopra scritte prohibitioni, & pene siano compresi Baroni, Cortigiani, ò forastieri che apparentaranno con Romani, tanto originarii, come fatti Cittadini, & incoli di Romani ancorche siano Chierici, tanto dando & promettendo, quanto ricevendo, & stipulando, overo come mezano, notaro, testimonio, fidejussore, & promissore, ò in qualunque altro modo s'intromettano, purche uno delli consorti, cioè, ò sposa ò marito, ò sposa ò moglie sia Romano originario, overo fatto Cittadino, ò pure incola di Roma.

Moderatione del donare nelle nozze.

Moderatio donationum in nuptiis.

In hoc habes etiam Constitut. Pii V. citatam in rubr.

NOn sia lecito à padre ò madre ò altra congiunta persona della sposa, donare allo sposo, ò ad altri per lui, direttamente ò indirettamente, nel tempo della subarratione, ò prima ò poi alcun vaso, bacile, ò boccale, coppa, nappo, catena, ò altro dono, tanto d'oro come d'argento, denari, gioje, perle, drappi, ò altra cosa, etiamdio non simile alla pena di scudi cinquecento, & perdita delle robbe, d'applicarsi come di sopra.

Item à nessuna persona senza eccettione di parente alcuno, sia lecito nel giorno, & atto dell'arraglia, ò publicatione del contratto del matrimonio per verba de presenti, ne inanzi, donare cosa alcuna di qualsivoglia sorte alla sposa, ma passato il detto giorno sia lecito solamente alli parenti fino al secondo grado di consanguinità, & affinità, computato secondo il jus canonicò inclusive.

Item non sia lecito allo sposo mandare alla sposa in Natale alcun presente in robbe che ecceda il valor di scudi venti.

Item non sia lecito allo sposo donar alla sposa più di due vesti, lequali pero non siano di drappo prohibito.

Moderatione de banchetti, & conviti.

Moderatio circa convivia.

VOlendo anco limitar le soverchie spese, che sono introdotte nel far nozze, & banchetti.

Si ordina, che non sia lecito ad alcuno che farà nozze ò banchetto, dove siano più di dieci persone, dare altro che l'infrascritte vivande, cioè un'antipasto di cose fredde, & una portata, in tavola di cucina d'arrosto & d'alesso insieme, nella quale non si possano dar pavoni ne lavori di pasta, ne più di tre sorte di carne, & di tre sorte di uccellami, & dandosi polli d'India non si possi dar fagiani, & essen-

do fagiani non si possi dar polli d'India, & si possa dare un altro servitio di credenza, una sorte di confettione, con frutti, cialdoni, & ciambellette, torte, & cose simili, ne si possa mettere oro, argento, ne muschio in altro che cotognate, ò fiori.

Et si prohibisce ancora per occasione di battesimo, far colationi che eccedano dieci scudi di spesa.

Moderatione de letti nuzziali.

Moderatio circa lectos nuptiales.

NOn sia lecito ad alcuna persona per occasione di nozze, ò di donne di parto, comprare ò far di nuovo letto, che ecceda il valore di scudi ducento, si permette però che chi al presente li hà in casa, possa adoprarli.

Prohibitione nel donare, nel farsi i compari & le comari.

Prohibitio donandi inter compatres, & commatres.

NOn sia lecito al compare ò comare di fare alcuna sorte di presenti, ne al compare ne alla comare, ne al putto, così nel Battesimo come nella Cresima, sotto pena della perdita del dono à chi lo riceve, & della valuta di esso à chi lo dona.

Moderatione de cocchi.

Moderatio circa currus.

NOn sia lecito ad alcuna persona, alli cocchi ò carrozze che farà di nuovo far coperte, matarazzi, cuscini, spalliere, & copertine de cavalli, se non di panno ò feltro ò corame semplice, con frangia sola nell'estremità, senz'alcuna sorte di drappo per fodera di dentro, & li finimenti de' cavalli non possano coprire di cosa alcuna, & il cocchio non possa havere indoratura manco ne' pomi.

Et perche sarebbe di molta spesa, à chi si trova il cocchio ò carrozza già fatti, l'havere à rifarli subito di nuovo, conforme alla presente riforma, se li concede, che possa servirsene, finche siano consumati, non ostante detta riforma, ne sia lecito di farli di nuovo dopò la publicatione della presente riforma, se non nel modo sudetto.

Moderatione de funerali.

Moderatio circa funeralia.

NOn sia lecito all'essequie di accompagnare il morto alla Chiesa con più di tre servitori vestiti semplicemente di lutto.

Non sia lecito ad alcuna donna nel giorno dell'essequie di star nella medesima stanza, nella quale starà il corpo del defonto, & si essorta ciascuna di portar quell'habito modesto che si conviene & richiede in tal atto di condoglienza.

Delle pene de i trasgressori della presente Riforma.

Contravenientium Poenæ.

SI notifica à ciascuno, che le pene delli trasgressori della presente Riforma saranno per ciascuna volta che si contraverrà, la perdita delle robbe, delle quali sarà contravenuto, & inoltre di cento scudi, d'applicarsi la quarta parte all'accusatore, qual sarà tenuto secreto, & li tre quarti alla Camera del Popolo.

Dichiarando che nel transgredire che si farà da alcuna gentildonna maritata contra la presente riforma, l'essecutione si farà contra i lor mariti, la qual pena si essigerà irremissibilmente, & anderà à diminutione della lor dote.

Et accioche la sopradetta riforma si osservi inviolabilmente da ogn'uno, & si toglia ogni occasione che potesse farli impedimento, si commanda espressamente à tutti gl'orefici, sarti, banderari, setaroli, ricamatori, & ad ogn'altro artista, che dalla publicatione della presente riforma nessuno ardisca far lavoro diverso della sopradetta riforma, ne manco trovare ò mettere in uso alcuna maniera d'inventione ò lavoro nuovo, di seta ò di bottoni, ò di cuscitura, quali infino adesso non siano stati usati, sotto pena di tre tratti di corda, & scudi venticinque, & la perdita del loro lavoro per ciascheduna volta che contraverrà, laqual pena s'applicarà come di sopra, & si esseguira irremissibilmente.

Dichiarando, che le sopradette riforme solamente sopra li vestimenti già fatti, si habbino da osservare passati sei mesi dopo la publicatione della presente riforma, & nel resto dopo il giorno della publicatione sopradetta.

Et che le vesti, sottane, & zimarre di donne, & altri habiti prohibiti che si trovano già fatti, si possano fare acconciare per li figliuoli, & figliuole fin'all'età di dieci anni.

Et per dar tempo à forastieri che possano accommodare, & pigliare recapito de gl'habiti, & vestimenti che si trovano già fatti, si dichiara, che passati li sei mesi sopradetti alli forastieri che verranno per divotione, ò per altri negotii, si concede tempo di un altro mese di poter accommodare li suoi habiti, secondo la presente riforma.

Et per osservanza della presente riforma, si ordina al Senatore, & Conservatori insolidum pro tempore existenti, i quali habbino cura che si metta in essecutione quanto in essa si contiene, & se gli da sopra di questo in ogni caso delli sopradetti, piena autorità di procedere & far esseguire le pene sopradette contra li trasgressori.

Marcellus Niger Deputatus.
Sebastianus Varus Deputatus.
Ego Hieronymus Alterius Deputatus.
Mutius Matthæjus Deputatus.
Andreas Vellius Deputatus.
Stephanus Paparonius Deputatus.
Hieronymus Picus Deputatus.

Joannes Dominicus Ninus Conservator.
Livius Attracinus Conservator.
Mercurius Amadeus Conservator.
Petrus Benzonus Prior.

Anno à Nativitate Domini 1587. Indict. 15. die verò 8. mensis Januarii, tempore præfati Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Sixti divinâ Providentiâ Papæ V. Anno ejus 2. suprascriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt, ad valvas Curiæ Capitolii, & Audientiæ causarum Palatii Apostolici, & in acie Campi Floræ, dimissis copiis per nos Alamannum de Alamannis & Joannem Baptistam Bagni S. D. N. Papæ Curs. Publicatio.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

Ampliatio Congregationis sub invocatione Annunciationis Beatæ MARIÆ Virginis, aliàs in Urbe institutæ, pro Scholaribus insistentibus Studiis Collegii Societatis JESU institutæ, ad quoscumque alios etiam non studentes, & facultas alias Congregationes aggregandi eisque indulgentias communicandi. LIII.

Tu omninò vide normam aggregandi alias Congregationes cum indulgentiarum communicatione, in Const. 115. Clementis VIII. fol. 182. Tom. 3.

SIXTUS EPISCOPUS, Edita An. D. 1587.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

SUperna dispositione, cujus inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, in supereminenti Apostolicæ dignitatis specula, meritis licèt imparibus constituti, & pia & salubria Christi fidelium vota, quæ ad Confraternitatum, seu Sodalitatum præsertim in hac Urbe nostra rite institutarum laudem, & gloriam, cum animarum salute tendere dignoscuntur, libenter exaudimus, ipsásque

Confra-

Confraternitates seu Sodalitates condignis titulis extollimus, ac aliàs desuper disponimus, prout in Domino conspicimus eisdem Christi fidelibus salubriter expedire.

Gregorius XIII. instituit Congregationem pro exteris Scholaribus in Ecclesia Collegii Societatis Jesu de Urbe in sua Const. 47. suprà fol. 517.

§. 1. Aliàs siquidem pro parte dilecti filii Claudii Aquavivæ Præpositi generalis Societatis JESU fœlicis recordationis Gregorio Papa XIII. Prædecessori nostro exposito, externos Scholares ad Collegia ejusdem Societatis &c.

Omittitur narrativa hujus Constitut. quia est hîc suprà fol. 517. Omnipotentis.

Sed plures in eodem Collegio, & non solùm Scholarium, sed etiam aliorum, erigi oportet Congreg.

§. 2. Cùm autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Claudii Præpositi petitio continebat, ex Congregationibus seu Sodalitiis hujusmodi, novi indies, atque eò majores quò plures sunt Sodales, fructus provenire noscantur, & in multis Collegiis pro Sodalium frequentia ac disparitate, opus fuerit non unam tantùm, sed plures in eodem Collegio Congregationes hujusmodi instituere, quin etiam in eisdem Collegiis, ac etiam in domibus dictæ Societatis, alia non studiosorum Scholarium, sed aliorum piorum Christi fidelium Sodalitia seu Congregationes passim instituantur.

Præpositus ergò generalis dictæ Societatis supplicat Pontifici, pro facultate eas instituendi.

§. 3. Ut igitur tàm Scholares quàm cæteri Christi fideles eò promptiores ad hujusmodi Congregationes vel Sodalitia ingredienda reddantur, & ad piorum operum exercitia magis excitentur, ac excitati manuteneantur, quò amplioribus cœlestis gratiæ donis, se ac eorum Congregationes seu Sodalitia decoratos ac refectos, ac decorata, & refecta esse conspexerint, pro parte dicti Claudii Præpositi nobis fuit humiliter supplicatum, quatenùs sibi ac pro tempore existenti prædictæ Societatis Præposito seu Vicario generali, ut in quibusvis dictæ Societatis Ecclesiis, seu Domibus ac Collegiis, tàm in Urbe quàm extrà eam per universum Orbem, nunc, & pro tempore erectis seu erigendis, quasvis alias, sive Scholarium tantùm, sive aliorum Christi fidelium, sive utrorumque simul, tàm sub eodem Beatæ MARIÆ Annunciatæ, quàm alio quovis titulo, & invocatione Congregationes seu Sodalitia dicta auctoritate perpetuò erigendi, & instituendi facultatem, & licentiam concedere, aliásque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolice dignaremur.

Hic ideò Pontif. ea ipsi Præposito concedit.

§. 4. Nos igitur, qui dudùm inter alia voluimus, quòd literæ super indulgentiis non expedirentur ad instar nisi specificarentur, ac animarum salutem nostris potissimum temporibus, sinceris desiderantes affectibus, Claudium Præpositum, seu Vicarium prædictum, ac eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum, præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, posterioribus supplicationibus hac in parte nobis porrectis inclinati, eidem Claudio, & pro tempore existenti dictæ Societatis Præposito seu Vicario generali, ut in quibusvis ejusdem Societatis Ecclesiis seu domibus ac Collegiis, tàm in dicta Urbe, quàm extra eam, per universum Orbem, nunc & pro tempore erectis seu erigendis, & instituendis, quasvis alias, sive Scholarium tantùm, sive aliorum Christifidelium tantùm, sive utrorumque simul, tàm sub eodem Beatæ MARIÆ Annunciatæ, quàm alio quovis titulo & invocatione, Congregationes seu Sodalitia, unum scilicet vel plura, in singulis locis vel Ecclesiis, pro personarum frequentia seu qualitate, auctoritate nostra sine alicujus præjudicio, perpetuò erigere & instituere.

Facultatem eidem tribuit alias Congregationes huic Primariæ Congregationis Annunciationis de Urbe aggregandi, & ejus gratias & indulgentias communicandi.

§. 5. Necnon Congregationes seu Sodalitia hujusmodi jam nunc, & pro tempore erecta, & instituta eidem Primariæ Congregationi seu Primario Sodalitio, auctoritate Apostolica & vigore præsentium literarum, etiam perpetuò aggregare, eisque sic erectis, institutis, & aggregatis respectivè, eorumque Sodalibus, Scholaribus & non Scholaribus, omnes, & singulas, tàm plenarias quàm alias indulgentias, & peccatorum remissiones ac relaxationes, necnon exemptiones, immunitates cæterásque gratias, facultates, indulta, & privilegia, spiritualia, & temporalia, tàm dictæ Primariæ quàm singulis aliis in quibusvis dictæ Societatis Collegiis vel domibus, aggregatis vel aggregandis, Scholarium & aliorum Congregationibus seu Sodalitiis hactenus, tàm per dictum quàm alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, Nosque & Sedem Apostolicam ac etiam Regia, & Imperiali auctoritate, ac tàm per viam extensionis quam aliàs quomodolibet & quandocumque concessas, & concessa hactenùs, ac in posterùm concedenda, quibuscumque aliis sive Scholarium dumtaxat, sive aliorum Christi fidelium tantùm, sive utrorum simul ac mixtim, Congregationibus seu Sodalitiis, in quibuslibet Collegiis aut domibus dictæ Societatis hucusque institutis, ac in posterùm instituendis, eorúmque Sodalibus, Scholaribus & non Scholaribus, auctoritate Apostolica & vigore præsentium hujusmodi, etiam perpetuò communicare, illásque & illa ad easdem omnes Congregationes seu Sodalitia, eorumque Sodales etiam non Scholares, indifferenter, & æquè principaliter extendere, ac etiam illis concedere, & elargiri, liberè & licitè valeat, ita quòd nunc & quandocumque in futurum ipsi Sodales, Scholares & non Scholares quicumque sint, faciendo & observando ea, quæ Sodales Primariæ & aliarum Congregationum seu Sodalitiorum prædictorum, pro indulgentiis, peccatorum remissionibus, relaxationibus, & aliis gratiis prædictis consequendis facere & exequi tenentur, ipsas indulgentias etiam plenarias, & alias hujusmodi gratias, plenariè, & integrè consequantur, ac illis fruantur, & potiantur, acsi illæ eis specialiter, & ab initio concessæ fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò indulgemus, dictique Gregorii Prædecessoris literas & immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, & indulta, necnon in eis contenta quæcumque tàm respectu dictarum Congregationum seu Sodalitiorum hujusmodi, quàm dicti & pro tempore existentis Præpositi seu Vicarii generalis dictæ Societatis ad prædictas Congregationes seu Sodalitia, Scholarium & non Scholarium, etiam Christi fidelium quorumcumque tàm erectas quàm in posterùm, ut præfertur, erigendas, instituendas ac aggregandas, pariter perpetuò extendimus, ita ut omnia in illis contenta, & præsentibus literis hujusmodi concessa, indulta, & elargita, acsi specialiter de verbo ad verbum eisdem præsentibus inserta, eorumque toti tenores expressi forent, concessa esse intelligantur.

Tu ad hoc vide Bullam Clem. VIII. cit. in rubr.

Clausulæ præservativæ.

§. 6. Decernentes, easdem præsentes literas sub quibuscumque similium vel dissimilium indulgentiarum, vel aliarum gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus, etiam in favorem Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Urbe, seu Cruciatæ sanctæ, aut etiam per Nos, seu alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac dictam Sedem, etiam Motu proprio, etiam potestatis plenitudine, seu ad quorumvis Imperatorum & Regum instantiam, pro tempore quomodolibet factis, minimè comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas ac de novo concessas esse, & censeri debere, irritúmque

& inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac voluntate nostra prædicta, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quòd si dictæ Congregationes aut Sodalitia, vel eorum quæcumque aliquo modo eidem Societati vel Domibus seu Collegiis, aliquod impedimentum seu præjudicium pro tempore attulerint, idem Præpositus seu Vicarius, illas vel illa, aut eorum singulas vel singula dissolvere possit.

Fides danda transumptis.

§. 8. Quódque præsentium transumptis, etiam impressis, manu Secretarii ipsius Societatis aut Notarii publici subscriptis, & personæ alicujus in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu ipsius Præpositi aut Vicarii generalis pro tempore existentis, ejusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsùs fides ubique locorum in judicio & extrà illud adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. 5. Januarii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, 1587. Nonis Januarii, Pontif. nostri Anno secundo.

LIV.

De Incestis in quibusdam casibus ultimo supplicio in statu Ecclesiastico puniendis.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Causa hujus concessionis.

VOlentes, quantum in nobis est, comprimere effrœnatas, & flagitiosas hominum libidines, ex quibus præter gravem Divinæ Majestatis offensam, multa, & magna in dies scandala, cum ingenti animi nostri dolore exoriri videmus, ac subditos potissimùm nostros, quorum salutis præcipuam & peculiarem gerimus solicitudinem, peccandi licentia remota, ad pudicitiæ & castimoniæ studia salubribus edictis incitare. Ac attendentes, gravis quædam incestus crimina, tùm naturali lege damnari, sicuti legimus Ruben, quia violavit torum patris sui, primogenituram, & illius benedictionem perdidisse, tùm & ab ipso Domino in lege prohiberi inter alias incestas cum affinibus vel consanguineis conjunctiones, ne quis uxoris patris sui, neve nurus suæ, neque uxoris fratris sui turpitudinem discooperiret, neque sororem uxoris suæ in pellicatum acciperet, ea adhuc vivente, pœnas quoque gravissimas in eadem lege inflictas fuisse, cùm dicit, Eos, qui cum noverca sua, vel cum nuru sua dormierint, vel suprà uxorem filiam duxerint matrem ejus, omnes morte mori debere. Insuper Apostolum, acriter reprehendisse Corinthios ob hujusmodi causam illis verbis: Omninò auditur inter vos fornicatio, qualis inter gentes, ut uxorem patris sui aliquis habeat. Legibus etiam Seculi inter affines, veluti inter socerum, & nurum, socerum & generum, vitricum, & privignam, novercam, & privignum, levirum & uxorem Fratris, atque alias hujusmodi incestas conjunctiones, variis pœnis vetitas fuisse, sed & incestum cum his personis fornicariè committentes, graviori animadversione coerceri. Præterea visum esse eam mulierem non rectè facere, quæ in patris concubinatu fuit, deindè in filii vel nepotis esse cœpit, vel contra quod, pro nefaria sit talis conjunctio, & ideo hujusmodi facinus prohibendum sit. Itidémque sub pœna stupri interdictum esse, ne liberi concubinas parentum suorum uxores ducerent: Ac demum secundùm sacros Canones affinitatis, non modò si ex legitimo matrimonio, verùm etiam si ex fornicario & illicito coitu proveniat, rationem habendam esse, eodem Apostolo dicente, An nescitis, quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur? Erunt enim, inquit, duo in carne una; adeò ut inter personas hujusmodi affinitate conjunctas, usque ad certos gradus matrimonia constare non possint, & propterea nequaquam tolerabile videri, ut homines cum quibusvis personis, sine ullo earum delectu & distinctione, nulla etiam ratione habita reverentiæ, ergà eas præcipuè personas, quibuscum hujusmodi arcto affinitatis vinculo conjuncti sunt, nedùm divino, sed & naturali quodam jure debitæ, more belluarum impunè ac temerè misceantur. Et ne eorum impunitatis exemplo, alii deinceps in abominandam hanc libidinem prolabantur, sed potiùs, ut qui Dei benignitate, eos ad pœnitentiam expectante, non corriguntur, condigna punitione coërceantur.

Tot. tit. Cod. & Auth. de Incest. nup. & Instit. tit. de Nupt. & l. 14. cum seq. Dig. de Rit. Nupt.

c. 6. & c. pen. De eo quod cog. cosan. & ib. DD.

Vir, sciente matrem & filiam. sive duas germanas cognoscens.

§. 1. Motu simili, & ex certa scientia, &c. auctoritate Apostolica, perpetuò statuimus & ordinamus, ut inposterùm in Alma Urbe nostra, vel in quacumque alia Civitate, Oppido, vel loco, nostræ & Romanæ Ecclesiæ ditioni in temporalibus subjectis, quicumque ausu nefario, scienter matrem & filiam, sive duas sorores germanas carnaliter cognoverit, etiamsi eæ, earumve altera publicæ meretrices fuerint, sive clàm sive palàm, aut figura matrimonii tale crimen admiserint, sive etiam cum altera earum legitimo matrimonio conjunctus extiterit, pœnâ ultimi supplicii plectatur.

Mulier peccans cum eo cum quo scit matrem aut filiam, aut sororem suam rem habuisse.

§. 2. Quâ itidem pœnâ mulier puniatur, quæ sciens, matrem aut filiam vel sororem suam cum aliquo viro rem habuisse, eidem viro ipsa quoque sui corporis copiam fecerit.

Mulier cum Patre & Filiis, vel duobus Fratribus, scienter peccans.

§. 3. Similiter volumus unamquamque mulierem, etiamsi instigante humani generis hoste, eò devenerit impudentiæ, ut corpore publicè quæstum faciat, quæ cum patre, & filio, sive cum duobus germanis Fratribus, scienter se carnaliter commiscuerit, sivè à prædictis sciens se carnaliter cognosci permiserit, etiamsi eorum alteri legitimo toro copulata fuerit, pœnâ ultimi supplicii puniri.

Vir sciens ejus Patrem vel Filium aut Fratrem cum muliere peccasse, si cum ea ipse peccaverit, & ultimi supplicii pœnam incurrant.

§. 4. Idque etiam in eum virum volumus observari, qui sciens, Patrem aut Filium vel Fratrem suum cum muliere aliqua rem habuisse, ipse etiam eamdem mulierem carnaliter cognoscere non erubuerit.

Decretum irritans.

§. 5. Decernentes, sic in præmissis universis & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, in quavis causa & instantia judicari, & definiri debere, necnon irritum & inane, si secùs super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Judicum auctoritas procedendi contrà in prædictos delinquentes eorumque fautores, juxta formam hujus Constit.

§. 6. Et nihilominus mandamus universis & singulis dictæ Urbis, ac totius Status nostri Ecclesiastici Judicibus ordinariis, quavis dignitate & auctoritate fungent. modernis & pro tempore existentibus quibus contrà reos talium criminum jurisdictio competit, vel in futurum competet, ut de cætero perpetuis futuris temporibus, in eos, qui juxta præmissa criminosi, & delinquentes fuerint, ut suprà dispositum est, animadvertant, contumaces, rebelles, & inobedientes, eisque auxilium, consilium vel favorem præstantes, per opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam vel adhibito ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 10. Non

Clausulæ derogatoriæ.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictæque Urbis, ac aliarum ejusdem Status Provinciarum, Civitatum, Oppidorum & locorum statutis, novis reformationibus, consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis, illarum Civibus, Incolis, Populis, & Magistratibus, aut aliis personis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores pro plenè & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque; Volumus autem, ut præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique tàm in judicio quàm extrà illud, & tàm in Romana Curia quàm extrà eam, plenam & indubitatam fidem faciat, regula contraria non obstante.

Forma & effectus publicationis hujus Constitut.

§. 8. Utque in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ, more solito affigatur, & eo detracto illius exempla etiam impressa, inibi affixa relinquantur, factâque hujusmodi publicatione, hic in Urbe post quindecim, extrà verò eam, post triginta dies, quoscumque perindè arctet, & afficiat, acsi eorum unicuique personaliter intimatus fuisset.

Officiales curent in eorum locis hanc Const. publicari.

§. 9. Sed & quò faciliùs possit ad singulorum notitiam pervenire, mandamus omnibus & singulis Legatis, Vicelegatis, Præsidentibus & Gubernatoribus Provinciarum & Civitatum quarumcumque dictæ nostræ ditionis Ecclesiasticæ, ut in sua quisque residentia, & in aliis Terris, & Oppidis eis benè visis, curent eumdem Motum proprium illiúsve transumpta, in locis consuetis, de more publicari.

Exemplis credatur.

§. 10. Ac decernimus, ipsis transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio & extrà illud ubique eamdem fidem adhibendam esse, quæ eidem signaturæ præsentis Motus proprii adhiberetur, si esset exhibita vel ostensa.

Dat. P. An. 2. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Non. Aprilis, Anno secundo.

PP. subscr.

Fiat Motu proprio F.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1587. *Indict.* 15. *die verò* 8. *mensis Maji, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Sixti divinâ Providentiâ Papæ V. Anno ejus tertio retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt, ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ, per me Joan. Baptistam Bagni & Octavium Tagliettum Curs.*

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LV.

Præfinitio Titulorum, & Diaconorum pro S. R. E. Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus.

Cardinalium numerum, ordinem, statum, officium & qualitates, edixit hic idem Pontif. suprà in Constitut. 50. Ubi cætera de Cardd. notavi in hoc Tomo 2.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ex antiquissima institutione solent quædam Cathedrales Ecclesiæ Urbi finitimæ assignari Cardinalibus Episcopis, & aliæ Urbis Ecclesiæ aliis Card. Presbyteris, aliæque Card. Diaconis.

Religiosâ sanctorum Pontificum Prædecessorum nostrorum providentiâ institutum olim fuit, jam indè à vetustissimis temporibus, & posteris traditum, ut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteris, certæ in Urbe Roma Ecclesiæ, Tituli appellatæ, quasi quædam cujusque propriæ Diœceses, Diaconis verò, Urbis regiones ad Christianæ Religionis propagationem & conservationem assignarentur. Quæ quidem sancta institutio plurium sæculorum continuata serie, ac pro temporum varietate susceptis incrementis, ad nostram usque ætatem servata, ità viget, ut præter sex Episcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus Ecclesiis Urbi finitimis præsunt, singulis Presbyteris & Diaconis Cardinalibus propriæ in Urbe Ecclesiæ Tituli videlicet & Diaconiæ cum suis Clero & Populo, ac quasi Episcopali jurisdictione in spiritualibus & temporalibus regendæ & administrandæ committantur.

Pontif. iste Ecclesiarum Titulos & Diaconias pro eis determinat.

§. 1. Proinde nos, postquàm per nostram nuper èditam Constitutionem, creandorum Cardinalium numerum, computatis sex Episcopis prædictis, quatuordecim Diaconis, residuis verò Presbyteris Cardinalibus, ad septuaginta præscripsimus, nunc quoque ad Dei honorem, atque ad ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ decus & ornamentum, ac Romani Cleri & Populi bonum regimen, salubrémque directionem, eisdem Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus totidem Titulos & Diaconias, ipsorum amplitudini & dignitati maximè congruentes, duximus assignandos. Ac licet pleræque ex antiquis Ecclesiis in Titulos & Diaconias concedi solitis, aut à Prædecessoribus nostris successu temporum additis, adhuc integræ, & illæsæ permaneant, tamen quia nonnullæ, tùm diuturnitate & injuriâ temporum, tum diversis quæ olim contigerunt ejusdem Urbis direptionibus, incendiis, & ruinis collapsæ sunt, Nos antiquæ pietatis, & Religionis Christianæ monumenta conservare cupientes, sicuti Sacrosanctas Basilicas, & augustiora templa antiquitate ipsa veneranda, nedum sarta tecta custodiri, sed & ingenti nostro sumptu refici, instaurari, & ornari indies magis curamus, ità etiam primo quidem loco veteres, & nobiles Ecclesias, priscis temporibus in titulos Presbyterorum Cardinalium, ut præfertur, institutas, delegimus, easque omnes quæ adhuc extant, volumus omninò in Titulos pro modernis, & futuris Presbyteris Cardinalibus retinere. Deindè ex iis, quæ recenti memoria in Titulos erectæ fuerunt, prætermissis quibusdam, propter loci incommoditatem, aut alias minùs idoneis, cæteras itidem retinere, ac demùm, ne Titulorum numerus Presbyteris Cardinalibus desit, exemplo nonnullorum nostrorum Prædecessorum, alias partim antiquas, nondùm tamen hujusmodi honore decoratas, partim verò recentiores, celebres tamen Ecclesias, dignitate Præsulum majorem in modum illustrare, & in similes Titulos erigere, & instituere, ac pro numero Presbyterorum Cardinalium tot Titulos addere & supplere, ex Diaconiis quoque antiquitùs institutis, quatuordecim magis insignes pro totidem Diaconis Cardinalibus seligere, & congrua distinctione confusionem perpetuò tollere decrevimus, eosdem nimirùm Titulos & Diaconias proprios cujusque ordinis certos, & distinctos assignando, ità ut nunquàm in posterùm, quod hactenùs sæpè factum est, Presbyteris Diaconiæ, neque Diaconis Tituli Presbyterales, perturbato ordine aut promiscuè concedantur. Quod quidem rationi consentaneum videtur, ut quemadmodum Summus Pontifex universali Ecclesiæ præsidens, & omnium totius Orbis Ecclesiarum solicitudinem gerens, specialiter tamen Urbis Romæ Episcopus existit, & in ea divina dispositione supremam Sacerdotalis potestatis Cathedram tenet, pari quoque ratione Cardinalibus, quos uti speciales S. R. E. filios, in Apostolici muneris functione, atque in universæ Reipublicæ Christianæ administratione præcipuos, sibíque maximè conjunctos habet Consiliarios & Cooperatores in eadem Urbe Roma, quæ olim B. Petri Sede in ea constituta, ipsius, & Coapostoli ejus

Pauli

Pauli doctrinæ & martyrio consecrata, & Caput Christiani Orbis & Religionis effecta est certa Sedes, mansionem & locum unicuique proprium assignet, cujus quidem loci concessione, iidem Cardinales & sui officii admoneantur, & residentiæ, quam assistendo ipsi Romano Pontifici servare debent, & vel ex hoc magis tamquàm in unum corpus compacta membra, sacro capiti connexa esse, & ab illo dependere clariùs dignoscantur.

Titulósque hic descriptos pro quinquaginta Presbyteris Cardin. ordinat & eis assignat.

§. 2. Habita igitur cum Venerabilibus Fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio & assensu, statuimus & ordinamus in posterùm perpetuis futuris temporibus, Presbyteris Cardinalibus, has tantùm, quæ infrà descriptæ sunt, Ecclesias, neque alias in titulis assignari debere, videlicet, ex antiquis Sanctæ Crucis in Hierusalem, Sanctorum Marcellini & Petri, Sanctorum Quatuor Coronatorum, Sanctorum Joannis & Pauli, Sanctæ Anastasiæ, Sanctæ Sabinæ, Sancti Stephani in Cœlio monte, Sancti Clementis, Sanctorum Nerei & Achillei, Sanctæ Susannæ, Sanctæ Pudentianæ, Sancti Sixti, Sancti Petri ad Vincula, Sancti Martini in Montibus, Sancti Eusebii, Sanctæ Priscæ, Sancti Vitalis, Sancti Marci, Sancti Marcelli, Sancti Laurentii in Lucina, Basilicæ duodecim Apostolorum, Sancti Laurentii in Damaso, quæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario pro tempore existenti perpetuò concessa & assignata est, Sanctæ Balbinæ, Sanctæ Ceciliæ, & Chrysogoni, Sanctæ Praxedis, Sanctæ Mariæ Transtiberim. Ex posterioribus verò Sanctorum Quirici & Julitæ, Sancti Joannis ante Portam Latinam, Sanctæ Agnetis in Agone, Sancti Laurentii in Palisperna, Sancti Thomæ in Parione, Sancti Silvestri in Campo Martino, Sancti Pancratii, Sancti Bartholomæi in Insula, Sancti Matthæi in Merulana, Sanctæ MARIÆ de Aracœli, Sanctæ MARIÆ in Via, Sanctæ MARIÆ suprà Minervam, Sanctæ MARIÆ Angelorum in Thermis, Sancti Hieronymi Illiricorum, necnon quas supradictis antiquis, & posteriùs institutis addimus, & ex nunc in Titulos Presbyterorum Cardinalium, cum honoribus, insignibus, privilegiis, auctoritatibus, & præeminentiis debitis, & consuetis, instar aliarum Ecclesiarum, quæ in similes Titulos per nostros Prædecessores antiquitùs erectæ & institutæ fuerunt, sine alicujus præjudicio, perpetuò erigimus & instituimus, ac Titulorum nomine & dignitate insignimus, & decoramus, Sancti Honuphrii in Janiculo, murato illius statu ex Diaconia quæ hactenus fuit, in Titulum Presbyteralem, Sancti Augustini, Sanctæ MARIÆ de Populo, Sancti Alexii in Aventino, Sancti Blasii de Annulo, Sanctæ MARIÆ de Pace, Sancti Salvatoris de Lauro, Sancti Petri in Monte Aureo, Sanctissimæ TRINITATIS in Monte Pincio, Sanctæ MARIÆ Transpontinæ.

Diaconias quoque hic enarrat, & pro 14. Diaconis Cardinalibus ordinat, & eis assignat.

§. 3. Ex Diaconiis verò antiquis statuimus retinenda esse tantummodò quatuordecim infrà scriptas, videlicet Sanctæ MARIÆ in Aquiro, Sanctæ MARIÆ in Cosmedin, Sanctorum Cosmæ & Damiani, Sanctæ MARIÆ Novæ, Sancti Hadriani, Sanctæ MARIÆ in Via lata, Sanctæ MARIÆ in Porticu, Sancti Angeli in foro Piscario, Sancti Nicolai in Carcere Tulliano, Sanctæ MARIÆ in Dominica, Sancti Eustachii, Sancti Viti in Macello, Sanctæ Agathæ, ac Sancti Georgii ad Velabrum Ecclesias, quæ insigniores existunt, & præscriptum à nobis Diaconorum Cardinalium numerum exæquant.

Episcopatum pro sex Episcopis Cardinalibus delegat.

§. 4. Ità ut computatis Ecclesiis Cathedralibus, videlicet Ostiensi & Veliterna invicem unitis, Portuensi & Sanctæ Rufinæ itidem unitis, Albanensi, Sabinensi, Tusculana, & Prænestina, quibus sex Episcopi Cardinales præsunt, & titulis Presbyterorum superiùs designatis, numerum septuaginta Ecclesiarum constituant.

Alium Ti[tulum] pro Vicecancellar. statu[it] juxta Const[i]tut. Clem. VII. quæ e[st] 34. sup. fol. 688. Tom.

§. 5. Ei aliter præterea Titulus suprà numerum additus sit, ut si quando contingat Diaconum vel Episcopum Cardinalem Vicecancellarium esse, & ideò eumdem dictæ Ecclesiæ Sancti Laurentii in Damaso, quæ Vicecancellario pro tempore existenti per literas fœlicis recordationis Clementis Papæ VII. Prædecessoris nostri perpetuò, ut præfertur, concessa, & assignata fuit, præesse, alicui presbytero Cardinali proprius titulus non desit.

Ecclesias quæ aliter quàm ut suprà, & etiam aliæ quàm suprà expressæ sunt, à Cardinalibus obtinentur, ex nunc vacare decernit.

§. 6. Omnes verò alias Ecclesias, quæ per præsentem nostram constitutionem Presbyteris Cardinalibus, etiam forsan ex dispensatione Apostolica, pro Diaconia obtinentur, itidem omnes & quascumque ex quatuordecim superiùs enumeratis Diaconiis, quæ Presbyteris Cardinalibus in Titulos forsan, etiam ex simili dispensatione concessæ aliàs fuerunt, & ab iis obtinentur, demùm omnes & quascumque Ecclesias superiùs non expressas, ipsis Presbyteris aut Diaconis, Cardinalibus, in titulos aut Diaconias commissas & assignatas, ac per ipsos obtentas volumus & decernimus per præsentes, ex nunc eo ipso vacare, & quascumque illarum assignationes, concessiones, necnon dispensationes desuper etiam Motu proprio & consistorialiter, ac de simili Fratrum Consilio expeditas, quæ à Prædecessoribus nostris, quæque à nobismetipsis emanarunt, literásque Apostolicas desuper confectas, processúsque habitos per easdem, & indè secuta quæcumque cassamus, irritamus, & annullamus, irritáque & nulla, ac nullius roboris vel momenti esse nuntiamus, mox assignaturi eisdem Cardinalibus, ex quorum personis Ecclesiæ in Titulos aut Diaconias per eos hactenùs obtentæ, vigore hujus nostri decreti vacant, & eorum cuilibet, alios Titulos aut Diaconias ex supradicto numero, proprio cujusque ordini congruentes.

Ecclesiásque prædictas tantùm, & non alias, in Titulum & Diaconiam, Cardinalibus, modo & forma prædictis in futurum assignari præcipit.

§. 7. In aliis verò, præterquàm suprà nominatis Ecclesiis, etiamsi earum aliquæ in Titulos Presbyterorum, aut denominationes Diaconorum Cardinalium concedi solitæ sunt, & Cardinales iis præfici consueverunt (quarum singularum situationes & invocationes præsentibus haberi volumus pro expressis) nomina, insignia, denominationes, & statum hujusmodi Titulorum aut Diaconiarum perpetuò supprimimus & extinguimus, ac districtè etiam interdicimus, ne de cætero umquàm, perpetuis futuris temporibus, alia quàm ex suprascripto numero Ecclesia, in Titulum aut denominationem Cardinalatus, cuipiam Presbytero aut Diacono Cardinali, concedatur aut assignetur, neque aliis quàm suprà nominatis Titulis aut Diaconiis, presbyteri vel Diaconi Cardinales præficiantur, nevè umquàm aliqua ex supradictis Diaconiis, Presbytero, neque contrà, ullus ex dictis Titulis Diacono Cardinali quomodolibet concedatur vel assignetur, neque cum iis, aut eorum aliquo, ex quavis causa, desuper dispensetur.

Licentias retinendi Ecclesiam Prioris Tituli vel Diaconiæ Cardinalibus concedi prohibet.

§. 8. Sed & decreta aliàs in Consistorio super hoc edita, innovantes & ampliantes, pari ratione, etiam perpetuò prohibemus, ne in posterum alicui Presbytero aut Diacono Cardinali, qui alterum Titulum aut Diaconiam quomodolibet assecutus fuerit, quive ex ordine Diaconorum ad ordinem Presbyterorum, vel ad Episcopalem dignitatem transierit, aut ex ordine Presbyteratus in Episcopum pariter promotus fuerit, licentia & facultas retinendi Priorem Ecclesiam sui Tituli vel Diaconiæ in administrationem aut in titulum, neve Canonicatuum, & Præbendarum, Dignitatum, Officiorum aut Beneficiorum dimissi Tituli vel Diaconiæ collatio, neque Palatii, domus, vineæ, hortorum, aut fructuum, reddituum, & proventuum, aut jurium quorumcumque ad hujusmodi Titulos seu Diaconias perti-

nentium,

nentium, ad tempus seu ad vitam retentio, aut ulla alia reservatio, quovis prætextu, occasione, vel causa, etiam melioramentorum & sumptuum in illarum reparationem, necessitatem, sive utilitatem factorum, concedantur, sed volumus ut ipsi Tituli & Diaconiæ, cum illis annexis, juribusque & pertinentiis suis universis, liberè dimittantur.

Cardinales in subscriben. literis Apostolicis nomen tituli aut Diaconiæ et Episcopatus sui exprimere debent.

§. 9. Insuper præcipimus & perpetuo ordinamus, ut de cætero in quibuscumque literis Apostolicis, in quibus Cardinalium subscriptio manu propria facienda erit, iidem Cardinales, etiam Tituli, seu Diaconiæ, vel Episcopatus sui Cardinalatus nomine expresso se subscribant.

Decretum irritans.

§. 10. Decernentes per hujusmodi erectioem & instructionem, decem prædictas per nos in titulos erectas Ecclesias tantummodò, novis privilegiis & dignitate auctas, decoratas & insignitas, nihil autem omninò præjudicii cuiquam illatum, nihil alieni juris detractum, aut immutatum, censeri posse aut debere; sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Cardinales prædictos, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & in quavis causa & instantia, judicari & definiri debere, necnon irritum & inane, si secùs super præmissis, eorumve aliquo à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum supradictarum, & aliarum quarumcumque, necnon Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, ac quibusvis personis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expressè derogamus; cæterisque contrariis quibuscumque.

Cardinales circa istarum Ecclesiarum regimen & administrationem gerant se juxta Constit. 7. Leon. X. sup. Constit. 7. pag. 543. num. 1. Summa.

§. 12. Sic igitur ipsi Cardinales, quibus hujusmodi Ecclesiarum regimen, cura, & administratio pro tempore commissa erunt, eas in spiritualibus & temporalibus solicitè, fideliter & prudenter, regant & gubernent, ac juxta constitutionem piæ memoriæ Leonis Papæ Decimi Prædecessoris nostri, in Concilio Lateranensi novissimè celebrato, editam, frequenter visitent, circa cultum divinum invigilent, mores ac vitam Cleri & Populi eis subjecti diligenter explorent, eósque ad rectè & honestè vivendum paterno moneant affectu, bonorum ac temporalium redditium curam gerant, sic ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationem, piâ & magnificâ structurâ & fabricâ, suas quique Ecclesias instaurare studeant & exornare; & tàm in vita quàm in mortis articulo, pro divini cultus augmento, & salute animarum suarum, ac congruè sustentandum aliquem Presbyterum, qui inibi in divinis deserviat, sive alias ergà ipsas Ecclesias, si reparatione indigeant, vel alia subventione, de bonis sibi à Deo collatis, prout cuique pro modo facultatum conscientia dictaverit, munificos se exhibeant & liberales, ut earumdem Ecclesiarum decora & ornamenta, tantorum Præsulum respondeant dignitati, ac ipsæ Ecclesiæ tàm sublimibus personis gaudeant se commissas, & earum amplitudine illustratas; iidémque Cardinales exinde ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cujus nobilissima membra sunt, majestatem, sua pietate, solicitudine, & prudentia in dies magis extollant, & reverentiam omnium gentium ergà illam exemplis bonorum operum insigniter augeant, ac denique præter æternæ retributionis præmia, digna quoque laudum præconia, à nobis & Apostolica Sede valeant promereri.

Jussio describendi hanc Constit. in Quinterno Cancell. Apost.

§. 13. Mandamus verò, ut præsentes literæ in Quinterno Cancellariæ Apostolicæ de more describantur.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam, nostrorum statutorum, ordinationum, erectionis, institutionis, insignitionis, decorationis, voluntatum, decretorum, cassationis, irritationis, annullationis, nuntiationis, suppressionis, extinctionis, interdicti, innovationis, ampliationis, prohibitionis, præcepti, derogationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 2. die 13. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Idus Aprilis, Pontificatus nostri Anno 2.

Papæ subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Card. subscriptio.

Ego A. Cardinalis Farnesius Vicecancellarius Episcopus Ostiensis.
Ego Jacobus Cardin. Sabelus Episcopus Portuensis.
Ego Joannes Antonius Cardinalis S. Georgii Episcopus Tuscul.
Ego Innocentius Avalus Cardinalis de Aragonia Episcopus Sabinensis.
Ego Marcus Sixtus Cardinalis ab Altaemps tt. S. Mariæ Transtiberim.
Ego Marcus Antonius Cardinalis Columna tit. Sancti Laurentii in Lucina.
Ego Gabriel Cardinalis Paleottus tit. Sancti Martini in Montibus.
Ego Frater Michaël Bonel. Cardinalis Alexandrinus tituli Sanctæ Mariæ super Minervam.
Ego Ludovicus Cardinalis Madrutius tituli Sanctæ Anastasiæ.
Ego Nicolaus Cardinalis Sancti Praxedis Sanctorius.
Ego Julius Antonius tituli Sancti Bartholomæi in Insula Presbyter Cardinalis Sanctæ Severinæ,
Ego Hieronymus Cardinalis Rusticutius tituli Sanctæ Susannæ.
Ego Joannes Hieronymus Cardinalis Albanus Sancti Joannis ante portam Latinam.
Ego P. Cardinalis Deza.
Ego Antonius Cardinalis tituli Sanctorum Joannis & Pauli.
Ego Joannes Antonius Cardinalis Sanctorum Quatuor.
Ego Joannes Baptista Cardinalis S. Marcelli.
Ego Julius Cardinalis Cananus tituli Sancti Eusebii.
Ego Antonius Maria Cardinalis Salviatus.
Ego Augustinus Cardinalis Veronæ tituli S. Marci.
Ego Vincentius tituli Sanctæ Mariæ in Via Cardinalis Montis regalis.
Ego Philippus tit. Sanctæ Sabinæ Cardinalis Spinola.
Ego Scipio Card. Lancellottus.
Ego Vincentius Card. Gonzaga.
Ego Federicus Cardinalis Cornelius tituli S. Stephani.
Ego Hyppolitus Card. Papien. tituli Sanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Decius Card. Azzolinus tit. Sancti Matthæi in Merulana.
Ego Hippolytus Cardinalis Aldobrandinus tt. S. Pancratii Major Pœnitentiarius.
Ego Hieronymus Cardinalis de Ruvere tituli Sancti Petri ad Vincula.
Ego Frater Constantius Cardinalis Sarnanus.
Ego Ferdinandus S. Mariæ in Via lata Diaconus Card. de Medices.
Ego Philippus Sancti Eustachii Diaconus Card. Vastavillan. Camerarius.
Ego A. Card. Montaltus.
Ego Hier. S. Hadr. Diac. Card. Matthæius.
Ego Benedictus S. Georgii Diac. Card. Justinianus.
Ego Ascanius SS. Viti & Modesti & Crescentiæ Diacon. Card. Columna.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1587. Indictione 15. die verò 13. mensis Maji, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Sixti divinâ Providentiâ Papæ V. Anno secundo, retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum Principis Apostolorum sancti Joannis Lateranensis de Urbe, & Cancellariæ ac Cameræ Apostolicæ & acie Campi Floræ, per me Johan. Baptistam Bagni ejusdem S. D. N. Papæ Curs.*

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LVI. Contrà non restituentes aut revelantes Scripturas ad Rev. Cameram Apostolicam quomodolibet facientes à Commissario ejusdem Cameræ coercendos.

Similem edidit Constit. Sixt. V. de qua & de officio Commissarii vide hic sup. in const. 44. Ad excelsum fol. 596. ubi plenè notavi.

De registrandis in Camera Apostolica Gratiis illius interesse concernentibus habes S. D. N. Urb. VIII. Constit. 107. Cùm sicut. inf. tom. 4.

SIXTUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1587.

Causa hujus constit.

NOn sine maxima animi molestia accepimus, à quampluribus annis citrà plures libros Cam. nostræ Ap. & illius Ministrorum, ac diversas scripturas, instrumentáque publica & privata, ad eamdem Cameram spectantia, ab aliquibus personis, tàm ex Archivio dictæ Cameræ quàm ex officiis Notariorum illius, & aliis locis clàm subrepta & occultata fuisse, ac etiam aliàs diversimodè amissa seu deperdita, ad variarum personarum manus devenisse, & per easdem personas temerè & indebitè detineri, in animarum suarum periculum, dictæque Cameræ & diversarum personarum interesse habentium damnum ac jacturam non modicam.

Scripturas Camer. Ap. detinentes, & intrà sex dies non restituentes seu scientes, & non revelantes pœnas hic descriptas incurrunt.

§. 1. Motu igitur simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas personas, tàm Ecclesiasticas quàm Sæculares, & cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, etiam quavis amplissima dignitate fungentes, quæ aliquos libros vel scripturas seu instrumenta quæcumque publica vel privata, ad præfatam Cameram quomodolibet spectantia & pertinentia, undecumque subripuerint, vel ab aliis subrepta seu deperdita, vel aliàs quomodolibet ad manus suas habuerint, & penès se detinuerint vel detineant de præsenti, aut illorum detentores sciverint, vel sciant, in Domino monemus, eisque nihilominùs in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis majoris latæ sententiæ, pœna, à qua non nisi à Nobis vel Successoribus nostris Rom. Pont. præterquam in mortis articulo constituti, absolvi possint, privationísque omnium & singulorum Officiorum & Beneficiorum suorum, siquæ obtinent, inhabilitatísque ad illa & alia in posterùm obtinendi, injungimus & mandamus, ut intrà sex dierum proxime futurorum terminum, quorum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio & peremptorio termino assignamus, libros, scripturas, & instrumenta præfata, qui illos & illa habent, Dilecto filio Joffredo Lomellino Notario & familiari nostro, ac dictæ Cameræ generali Commissario, cui, sui officii ratione, hujusmodi scripturarum cura, & pro illis procedendi facultas, per alias nostras literas præcipuè demandata est, restituant. Alii vero scientes penès quos illa fuerint vel sint, eidem revelent & significent cum effectu. Nos enim qui libros, qui scripturas, seu instrumenta præfata retinuerint aut occultaverint, seu illa retinentes non revelaverint, dicto termino elapso ipso facto & absque aliqua citatione & declaratione pœnas præfatas incurrisse, & ad illarum executionem deveniri posse & debere decernimus & declaramus, ac volumus & mandamus.

Commissarius Cam. Ap. post sex dies, contra prædictos tamquàm contra fures procedat.

§. 2. Mandantes propterea eidem Joffredo Commissario, ut elapso dictorum sex dierum termino, contrà habentes seu detinentes libros, scripturas, & instrumenta hujusmodi, ac illa & illas in dicto termino non restituentes, vel ubi, seu penès quem, seu quos illa sint, scientes, & non revelantes, tamquàm contrà fures, etiam juxtà ejus ordinarias facultates, etiam ex officio, & per inquisitionem, ad illorum carcerationem & examina, pro reperienda veritate, ac prout juris fuerit, ad eorum condemnationem, illiúsque & præfatarum pœnarum executionem, etiam omnibus aliis, juris & facti, viis & remediis opportunè procedat.

Hoc habetur etiam suprà in Const. 44. Ad excelsum.

Forma publicandi hanc Bullam, & aliam Pii V. hic confirmatam.

§. 3. Ut autem hæc omnibus innotescant, tàm præsentes, quarum solam signaturam sufficere volumus, quàm Motum proprium facultatum, quas piæ memoriæ Pius Papa Quintus Prædecessor noster olim, pro recuperatione scripturarum Cameræ, & Sedis Apostolicæ bonæ memoriæ Carolo de Grassis Episcopo Montisflasconensi atque Honuphrio Camajano, dictæ Cameræ Præsidenti, dùm in humanis agerent, sub Dat. videlicet 14. Calend. Septembris Pontificatus sui anno tertio, concesserat, de quarum publicatione non constat, quásque facultates nos nuper in personam dicti Joffredi Commissarii, per easdem nostras innovavimus, in valvis Basilicæ S. Petri de Urbe, & Cameræ Apostolicæ, necnon Cancellariæ nostræ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ per unum ex nostris Cursoribus publicari, earúmque exempla, etiam impressa, de more affigi mandamus, publicationémque hujusmodi, eos quos præmissa concernunt, afficere, perindè ac si unicuique eorum personaliter intimatæ fuissent, decernimus, cùm eorum quæ tàm publicè notificantur, nulli valeant probabilem ignorantiam allegare.

Fides transumptorum.

§. 4. Ac etiam volumus & mandamus, quòd præsentium exempla etiam ut præmittitur impressa, manuque dicti Joffredi Commissarii subscripta, & ejus sigillo sigillata, eamdem ubique locorum fidem faciant, quam præsentes facerent, si in medium exhibitæ essent vel ostensæ. Et nihilominùs etiam mandamus literas Apostolicas, sive sub Plumbo sive in forma Brevis, quandocumque expediri posse.

PP. subsc. Placet Motu proprio F.

Registratio in Camera. *Registrata in Cam. Apost. lib. 1. Signaturarum S. D. N. fol. 178. penès me infrascriptum dictæ Cameræ Notarium & Custodem.*

Tydeus de Manchis.

Public. Ap. 27. Apr. *Die 27. Aprilis 1587. suprascripta Motus proprii cedula, affixa & publicata fuit, una cum alia superiùs narrata alterius Motus proprii cedula in locis suprascriptis, ut moris est, per me Jo. Andream Panizzam, S. D. A. Papæ Cursorem.*

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LVII. Institutio Hospitalis Pauperum Mendicorum in Urbe, ad eos piè alendum, eorúmque animæ & corpori salubriter consulendum, cum annuorum reddituum, & privilegiorum assignatione.

Lites hujus Hospitalis à Judice per ejus Administratores nominando dijudicari voluit hic idem Pont. in const. 86. Postulat. ubi etiam habentur alia de isto Hospitali.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. 1587. & 1588.

Pauperum subventio pietas & misericordia commendata.

QUamvis infirma & varia mortalium conditio, ita divinæ Providentiæ inscrutabili dispensatione ordinata, & quasi in quosdam gradus

distincta sit, ut secundùm propriam vocationem, aliqui in hoc modo temporalibus copiis abundent, aliqui mediocrem aut tenuem vitam degant, quidam autem pauperes & miserabiles sint, qui aliena divitum ope ad sui sustentationem indigeant, quod & ità semper fore Moyses populum Israël præmonuit, dicens. Non deerunt pauperes in terra habitationis tuæ: idcirco ego præcipio tibi, ut aperias manum fratri tuo egeno & pauperi, qui tecum versatur in terra: Et Dominus discipulis suis confirmavit illis verbis: Semper pauperes habebitis vobiscum. Ipse tamen rerum divinarum atque humanarum Rector ac moderator Deus, qui vitæ subsidia & opes sic inæqualiter hominibus distribuens ac dividens, non ideò injustus aut iniquus, quod absit, dici potest, nec sine causa efficit, ut alii affluant & abundent, aliis verò hæc ipsa desint, & illis egeant, sed ut hac via divites quidem suæ benignitatis ac fidelis administrationis præmia accipiant, pauperes verò per virtutem patientiæ coronati, digna mercede honorentur, voluit pro sua immensa in universum genus humanum charitate ac beneficentia, potissimùm ergà pauperes & egenos, eam specialem ac perpetuam curam diligenter adhiberi, ut neque indigerent, neque mendicare cogerentur, quemadmodum & prædicto Populo Israël per eundem Moysen expressè mandavit: Omninò indigens & mendicus non erit inter vos, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in terra, quam traditurus est tibi in possessionem. Et inter Christifideles, in ipso nascentis Ecclesiæ initio, sub Sanctis Apostolis plenè servatum esse, eorumdem Apostolorum acta testantur. Neque enim inquiunt quisquam egens erat inter illos. Quare idem Dominus noster JESUS Christus volens mundo universo, ac præcipuè fidelibus suis apertè demonstrare quanti faceret humilitatis eximiam virtutem, & quàm sibi chara & dilecta esset paupertas, ac pariter docere ne à divitibus & opulentis hominibus pauperes despicerentur, eorúmque cura negligeretur, primum quidem ipsemet, quando juxtà præclara vaticinia Prophetarum è cœlo in terras, humana carne assumptâ, descendit, non regium diadema, aut sublime aliquod decus, quod mundo ostentaret, & hominum oculis objiceret, secum detulit, sed semet ipsum exinanivit formam servi accipiens, ac pauper in stabulo nasci, locum in diversorio non habere, pauperis præsepis angustiis contineri, pauperem demùm, vitam, quam pro nobis suscepit, eligere, ac usque in finem retinere dignatus est, ut non immeritò dixerit: Vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos, Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. Et per os David Prophetæ: Ego autem mendicus sum & pauper: Et Apostolus scripserit: Scitis enim gratiam Domini nostri JESU Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cùm esset dives, ut illius inopiâ vos divites essetis. Deindè etiam pauperum & miserabilium personarum dùm in mundo conversatus est, singularem quandam solicitudinem gessit, eósque divinis gratiis & beneficiis multipliciter adjuvit, quod passim Evangelica testatur historia, dùm pauperes sibi discipulos delegit, dúmque cæcis visum, surdis auditum, mutis loquelam, claudis gressum, aridis & paralyticis corporis & membrorum integritatem reddidit, leprosos mundavit, dæmoniacos liberavit, aliósque variis languoribus & infirmitatibus laborantes & oppressos curavit, pauperum quoque sequentium turbas cœlesti verbo sæpiùs pavit & instruxit, & eas quandoque esurientes etiam corporalibus mirabiliter satiavit alimentis, & confirmat Apostolus Jacobus, dicens: Nonnè Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes regni, quod promisit Deus diligentibus se? Ac prætereà misericordiam & eleemosynas, quæ pauperibus fiunt, tamquàm sibi factas recipit, & acceptas refert. Undè & à Sanctis & piis viris pro pauperibus peregrinis, & mendicis, non Angelos modò, sed Angelorum Dominum sæpiùs hospitio susceptos fuisse legimus; quod & Apostolus ad Hebræos memorat dicens: Hospitalitatem nolite oblivisci, per hanc enim placuerunt quidam Angelis hospitio receptis. Ac denique fideles cunctos, ad sublevandas pauperum necessitates monitis & præceptis, & maximis etiam propositis præmiis, in Scripturis sacris vehementer inflammat; Ait enim per Isajam; Frange esurienti panem tuum, & egenos, vagósque induc in domum tuam, cùm videris nudum, operi eum, & quæ sequuntur. Ac rursus paulò infrà; Cùm effuderis esurienti animam tuam, & animam afflictam repleveris, orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ erunt sicut meridies, & requiem tibi dabit Dominus Deus tuus semper, & implebit splendoribus animam tuam, & ossa tua liberabit, & erit quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum cujus non deficient aquæ. Atque in Evangelio per seipsam Veritas dicit: Cùm facies convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & cœcos, & beatus eris, quia non habent retribuere tibi, retribuetur enim tibi in resurrectione justorum. Et his demùm testatur se in novissimo die æternæ beatitudinis præmia paravisse, qui misericordiæ opera in pauperes, & egenos exercuerunt, ipsis namque dicturus est, Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi: Esurivi enim, & dedistis mihi manducare, sitivi, & dedistis mihi bibere, hospes eram, & collegistis me, nudus & operuistis me, infirmus & visitastis me, in carcere eram, & venistis ad me, & rursus, Amen dico vobis, quamdiù fecistis uni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis.

§. 1. Quæ quidem nos attentiùs considerantes, ac recolentes in quadam aliquando Synodo piè constitutum fuisse, ut una quæque Civitas pauperes, & egenos incolas suos alimentis congruentibus pasceret, secundùm vires, ut tàm vicini Presbyteri quàm cives omnes suum pauperem pascerent, quo fieret, ne pauperes ipsi per alienas Civitates vagarentur, atque olim hujusmodi Hospitalia, in quibus pauperes, & mendici alerentur, in multis Civitatibus extitisse, & in alliquibus etiam in Italia adhuc vigere, simulque egenorum calamitates, quorum ingens quotidiè numerus nobis antè oculos versatur, paterna charitate miserati, tùm Christianæ pietatis, tùm etiam nostro pastorali officio consentaneum esse duximus, in hac Alma Urbe pietatis & charitatis altrice, ad quam ex omnibus totius Orbis terrarum regionibus, quasi communem patriam, & tutissimum refugium, in sinum, & gremium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ plurimi pauperes fame, frigore, nuditate, rerúmque omnium inopiâ confecti, ac variis morbis & incommodis conflictati se recipiunt, Domum hospitalem instituere, in quam omnes benignè excipiantur, alantur, vestiantur, paratos habeant lectos, cibos, potum, aliáque ad imbecilla corpora confovenda & recreanda opportuna, hac demùm ratione provideatur, ne ulteriùs mendici per vias, & plateas tota Urbe dispersi ac vagantes, victum quæritando defatigentur, ne, non modò publica loca, aut privatarum ædium vestibula, sed ipsa quoque templa gemitibus, & ejulationibus compleant, ne suis clamoribus obstrepant fidelibus dùm divinis officiis, aut Missæ sacrificio intenti sunt, ne in Ecclesiis, in quibus debet esse quieta conservatio, quærimoniis, lamentis, ac vociferationibus tumultus excitent, ne ipsa divina officia, & circumad-

Iste Pontifex ob causas hic expressas.

ſtantium devotionem importunis ac moleſtis vocibus perturbent, ne, quod præcipuè nobis cordi eſt, dùm incertis ſedibus Urbem peragrant, proprium Parochum non agnoſcentes, abſque alicujus divini præcepti, aut bonorum morum notitia, tamquàm bruta animalia rationis expertia, cibo tantùm quærendo & ventri paſcendo intenti, aberrent, ità ut nemo illis Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrandi, nemo eorum ſalutis ſpiritualis curam ſpecialem gerat. Poſtremò, ut eadem operâ, cunctis quos in publicum quæſtum incerta mendicitas vocaverit, inſpectis, exploretur, in ſingulis integritas corporum, & robur annorum, atque inertes quidam & ſine ulla debilitate internoſcantur, eorúmque ignaviæ & nequitiæ via præcludatur, qui ſimulata infirmitate, ſeu prætextu fictæ, aut per ſocordiam & otium affectatæ paupertatis, alimoniam verè infirmis ac pauperibus præripiant, ac ſimulandi morbi infamem quamdam, doloſam, & fraudulentam artem factitant, mox benè valentes, robuſta, & valida totius corporis firmitate, ludis, comeſſationibus, aut illicitis aliis rebus vacant, cum ſalutis ſuæ diſpendio, multorúmque ſcandalo & offenſione.

Hoſpitale Mendicorum in Urbe erigit & Miniſtros, quatuor ad ejus regimen ſingulis annis eligi mandat.

§. 2. Ut igitur eorumdem mendicorum animæ & corporis ſaluti conſulatur, hócque tàm ſalutare & neceſſarium opus, aliàs à nonnullis Prædeceſſoribus noſtris inchoatum, ſemper tamen, ex eo quod certos redditus pro alimentis inopum non aſſignarunt, inefficaci conatu relictum & dimiſſum, nunc demùm noſtra auctoritate noſtráque ingenti, piâ tamen impensâ, ut proſperiores ſucceſſus, optatúmque effectum ſortiatur, & perpetuò ſubſiſtat, ſcandaliſque & incommodis prædictis occurratur, ac Sedis Apoſtolicæ, quæ omnes afflictos materno ſinu ſemper complectitur, pietas & benignitas indies magis eluceſcat, habita ſuper hoc cum Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione maturâ, de eorum conſilio, & aſſenſu, ad DEI Omnipotentis gloriam, pauperum Mendicorum commodum & ſalutem, ac piorum operum incrementum in eadem Alma Urbe, in ædibus propè Pontem Sixtum ad Tyberis ripam ſitis, quas ad hoc noſtris pecuniis, magno pretio emimus, & ad uſum eorumdem pauperum, inſtauratione, & fabricâ opportunâ accommodari curavimus; unum Hoſpitale pauperum Mendicorum utriuſque ſexus in quo tamen ſeorſum viri à mulieribus manere, & commorari debeant, pro ipſorum perpetuis receptione, habitatione, & ſubſtentatione cum ſuis Oratorio, Sacriſtia, Cœmeterio, humili Campanili & Campanis, ac diſtinctis & ſeparatis, pro eiſdem utriuſque ſexus perſonis, refectoriis, dormitoriis, hortis, areis, cellis, & officinis, congrua ſuppellectili, utenſilibus, aliiſque rebus neceſſariis, non mediocri noſtro ſumptu comparatis, ſufficienter inſtructum, per quatuor Viros, Clericos, aut Laicos, idoneos, & probatos, quorum duo à Populo Romano in publico Conſilio, & duo reliqui à dilectis filiis Confratribus Archiconfraternitatis Sanctiſſimæ TRINITATIS Convaleſcentium & Peregrinorum, cujus Oratorium ibi proxima via intermedia conſtitutum exiſtit, ex ſuo corpore annis ſingulis eligantur, & deputentur, regendum, adminiſtrandum, & gubernandum, ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium erigimus & inſtituimus.

Redditúſque & annuos proventus aſſignat. Hos auget ut mox interius. Alias poſteà aſſignavit anno ſequenti.

§. 3. Ac ipſi Hoſpitali pauperum Mendicorum ſic erecto, & inſtituto, dotis nomine, & ad ſuſtentandos pauperes redditum annuum novem millium ſcutatorum monetæ Romanæ, juliis decem pro quolibet ſcutato hujuſmodi computatis, ità conſtituimus & aſſignamus, &c.

Hoſpitale & ejus Officiales pauperéſque in eo degentes & eorum bona juriſdictione & ſuperioritate Judicum & Officialium Urbis eximit.

§. 4. Volumus autem Hoſpitale Pauperum Mendicorum prædictum, ac illius pro tempore exiſtentes Adminiſtratores, Officiales, Miniſtros, & alios ſervientes, ratione ipſius Hoſpitalis pauperum Mendicorum bona mobilia & immobilia, cujuſcumque qualitatis, & quantitatis, in dicta Urbe, & extrà, ac aliàs ubique locorum conſiſtentia exempta eſſe ab omni juriſdictione, correctione, viſitatione, dominio, ſuperioritate, & poteſtate pro tempore exiſtentium dictæ Urbis Gubernatoris, Senatoris, Conſervatorum, Reformatorúmque ac noſtri & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis in dicta Urbe in ſpiritualibus Vicariis, necnon cauſarum curiæ Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditoris, & cujuſvis Ordinarii locorum, aliorumve quorumcumque Judicum & Officialium in ipſa Urbe, vel aliàs ubilibet conſtitutorum.

Exemptionemque à quacumque gabella & decima, d. Hoſpitali, & cum eo contrahentibus concedit.

§. 5. Ipſúmque Hoſpitale pauperum Mendicorum, & quoſcumque in propriis eorum rebus & bonis cum eo contrahentes à ſolutione & exactione quorumcumque ut vocant, pedagii, gabellæ, bolettini, decimarum, & cujuſvis alterius, tàm ordinarii quàm extraordinarii oneris, ex quacumque cauſa impoſitorum, & imponendorum, eximimus, & prorsùs liberamus, ac ſub beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, atque noſtra protectione ſuſcipimus & collocamus, nobiſque & dictæ Sedi immediatè ſubjicimus, ac liberos, immunes, & exemptos declaramus. Necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, Vicecamerario, Præſidentibúſque & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, Senatori, Conſervatoribus, Reformatoribus, aliiſque Officialibus, Judicibus, & perſonis prædictis, & quibuſvis ad exactionem decimarum & aliorum onerum prædictorum pro tempore deputatis, ne quarumcumque literarum, eis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis conceſſarum prætextu, Hoſpitale pauperum Mendicorum Adminiſtratores, Officiales, Miniſtros, & Servientes prædictos perſonáſque in eo degentes ſuper præmiſſis, quovis modo moleſtent, ſeu moleſtari permittant, diſtrictiùs inhibemus.

Mendicos Hoſpitalis circa jejunia, eſum carnium, habito utriuſque Medici conſilio diſpenſat.

§. 6. Prætereà pauperibus mendicis in eodem Hoſpitali pro tempore degentibus, quorum infirmitas, vel nimis imbecilla valetudo, aut corporis habitudo, jejunium, ſeu carnium & lacticiniorum abſtinentia ferre non poterit, ut de utriuſque Medici conſilio, quibuſvis quadrageſimalibus, & quatuor anni temporibus ac vigiliis, & aliis diebus, in quibus jejunium ab Eccleſia indictum, aut carnium, ovorum, & lacticiniorum eſus, de jure vel conſuetudine, ſeu aliàs prohibitus exiſtit, vel fuerit, carnibus, ovis, butyro, lacticiniis, & aliis cibis prohibitis hujuſmodi uti, & veſci.

Presbyteris in dicto Hoſp. deputandis circa adminiſtrationem Sacramentorum, pro Mendicis, Miniſtris, & ſervientibus Hoſpitalis, facultates hic expreſſas concedit.

§. 7. Singuli quoque Presbyteri, Seculares, & cujuſvis ordinis Regulares, qui ad hoc à Gubernatoribus & Adminiſtratoribus, ſeu Deputatis pro tempore exiſtentibus Hoſpitalis Mendicorum hujuſmodi electi, & à prædicto in Urbe Vicario approbati fuerint, ſingulos pauperes, miniſtros & ſervientes ejuſdem Hoſpitalis Mendicorum, à quibuſvis excommunicationis etiam majoris, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, quibus innodati fuerint, necnon quibuſcumque eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcumque gravibus & enormibus, etiam talibus, de quibus dicta Sedes merito conſulenda foret, videlicet in caſibus, tàm Ordinariis locorum quàm etiam Sedi Apoſtolicæ quomodolibet reſervatis, non tamen in judicium deductis, neque contentis in literis die Cœnæ Domini legi ſolitis, ſemel in in-

greſſu

gressu Hospitalis, & iterum ab omnibus supradictis, nullò prorsùs excepto, in mortis articulo, confessione eorum diligenter audita, in foro tantum conscientiæ absolvere, injuncta indè eis pro modo culpæ, suo arbitrio, pœnitentia salutari. Quódque pauperibus, ministris, & servientibus Hospitalis Mendicorum hujusmodi, Sacramenta Ecclesiastica administrare, & defunctorum corpora in proprio Cœmeterio sepelire, liberè, & licitè valeant, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuò concedimus & indulgemus.

Peregrinos in eodem Hosp. benignè etiam recipi mandat.

§. 8. Cæterum volumus, ut in Hospitali prædicto, sic per nos erecto Pauperes & Mendici advenæ per Urbem transeuntes, si eò divertere voluerint, benignè recipiantur, ac eis tres refectiones subministrentur, & indè cum Dei benedictione ad iter suum prosequendum dimittantur.

Rationes computorum ab Officialibus singulis mensibus exigi præcepit.

§. 9. Præcipimus verò quatuor Administratoribus seu Deputatis prædictis, ut ipsi singulis mensibus ab Oeconomis, Procuratoribus, Officialibus, Ministris & quibusvis personis dicti Hospitalis pauperum Mendicorum, rationes accepti, & expensi ejusdem Hospitalis diligenter exigant & inspiciant, eósque ad hujusmodi rationes reddendas cogant omninò, & compellant, prout eorum unumquemque ad id teneri volumus & decernimus.

Thesaurarium & Commissarium generales ejusdem Hospitalis Gubernatores deputat.

§. 10. Ac insuper ut ipsius Hospitalis pauperum Mendicorum conservationi, bonóque regimini eorumdémque pauperum indigentiis opportuniùs consulatur, dilectos filios nostros, & Cameræ Apostolicæ Thesaurarium, & Commissarium generales, nunc, & pro tempore existentes, ejusdem Hospitalis pauperum Mendicorum Gubernatores, & Superintendentes constituimus, & deputamus, quorum consilio, & ope quatuor Administratores seu Deputati, prædicti curam, & gubernium eorumdem Mendicorum, ac dicti Hospitalis, illiúsque redituum, proventuum, jurium, actionum, & bonorum mobilium & immobilium oblationumque & eleemosynarum administrationem gerant. Denique cætera omnia ad pietatem, & charitatem exercendam pertinentia, peragant, ordinent, ac decernant. Mandantes eisdem Thesaurario & Commissario, modernis & pro tempore existentibus, ut unà cum ipsis quatuor Administratoribus, seu Deputatis, tàm iterùm prædictas, quàm alias quascumque rationes, & computa dicti Hospitalis, illiúsque debitorum, saltem tertio quoque mense, & prætereà quoties opus fuerit, exigant, accuratè videant, examinent, & solident. Dantes etiam illis & concedentes plenam & liberam facultatem & auctoritatem, prædictos Oeconomos, Procuratores, Officiales, Ministros, servientes, debitores, & alios quoscumque, quorum interesit ad reddendas hujusmodi rationes, opportunis juris, & facti remediis, cogendi, & compellendi, & eos qui satisfecerunt quietandi, absolvendi, & liberandi, ac similiter cum interventu eorumdem quatuor Administratorum seu Deputatorum, pro salubri directione, & conservatione dicti Hospitalis pauperum Mendicorum, illiúsque bonorum & jurium temporalium & spiritualium, quoscumque Officiales, Procuratores, Ministros, & Servientes, in eo deputandi & amovendi, alióſque eorum loco sufficiendi, Ordinationes & statuta, licita tamen & honesta, sacrísque Canonibus, & generalis Concilii Tridentini decretis non contraria faciendi & edendi, eáque cùm visum fuerit, revocandi, immutandi, corrigendi, aliáque de novo condendi. Quæ quidem statuta sic facta, edita, revocata, immutata & correcta, postquàm per nos aut Romanum Pontificem pro tempore existentem approbata fuerint, ab omnibus supradictis Gubernatoribus, Administratoribus, seu Deputatis, Oeconomis, Procuratoribus, Officialibus, Ministris, Servientibus, & aliis quibuscumque inibi pro tempore receptis, inviolabiliter observari volumus, ac juxtà eorumdem dispositionem à quibusvis Judicibus, sublata eis quavis aliter judicandi facultate, judicari debere, & si secùs super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 11. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis juramento; confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, eisdem Urbis Gubernatori, Senatori, Conservatoribus, Reformatoribus, Vicario, Auditori causarum Curiæ dictæ Cameræ, aliísque superiùs nominatis, necnon prædictæ Urbi, & Populo Romano, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Hortatio ad Ministros Hospitalis, ut benè ministrent.

§. 12. Ut autem hoc pium & salutare opus, feliciora in dies, Deo favente, suscipiat incrementa, eosdem Gubernatores, Administratores, seu Deputatores, Oeconomos, Procuratores, Officiales, & Ministros dicti Hospitalis enixè hortamur, & monemus, ut curam ipsius Hospitalis, pauperúmque Mendicorum, qui in eo recipientur, ità alacriter, & promptè suscipiant, pauperes ipsos Mendicos sincera in Domino charitate tractent, bona temporalia ejusdem Hospitalis fideliter, & prudenter dispensent & administrent, ac demùm in piis hujusmodi operibus, ad Dei gloriam, pauperúmque utilitatem, & salutem se ferventer exerceant, ut exindè, præter cœlestis regni præmia, etiam nostram, & Sedis Apostolicæ benedictionem & gratiam consequi mereantur.

Fides exemplorum.

§. 13. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula loca ubi eis opus fuerit, deferre, volumus ut earum transumptis, etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsùs fides in judicio & extrà illud ubique adhibeatur quæ adhiberetur ipsis originalibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò omninò hominum &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1587. quinto Idus Maii, Pontificatûs nostri Anno 3.

Dat. P. An. 3. die 11. Maii.

Papæ subscr.

Ego Sixtus Episcopus Catholicæ Ecclesiæ ss.

Cardd. subscriptiones.

Ego A. Cardinalis Farnesius Episcopus Ostiensis, Vicecancellarius.

Ego Jacobus Cardinalis Sabellus Episcopus Portuensis.

Ego Joannes Antonius Episcopus Tuscul. Cardinalis S. Georgii.

Ego A. Cardinalis Gesvaldus, Episcopus Albanensis.

Ego Innocentius Avalus Cardinalis de Aragonia, Episcopus Sabinensis.

Ego Marcus Antonius Cardinalis Columna Episcopus Prænestinus.

Ego M. S. Cardinalis ab Altaemps tt. S. Mariæ Transtiberim.

Ego P. Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis.

Ego Gabriel tit. Sancti Laurentii in Lucina Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Michaël Bonel. Cardinalis Alexandrinus tituli Sanctæ Mariæ super Minervam.

Ego Ludovicus Madrutius tituli Sanctæ Anastasiæ.

Nicolaus Cardinalis Senonensis tit. Sancti Praxedis.

Julius Antonius tituli Sancti Bartholomæi in Insula, Presbyter Cardinalis Sanctæ Severinæ.

Ego Hieronymus Cardinalis Rusticucius tituli Sanctæ Susannæ.

Ego Hieronymus Cardinalis Albanus tit. Sancti Joannis ante portam Latinam.
Ego P. Cardinalis Deza tit. S. Hier. Illyricorum.
Ego Antonius tituli Sanctorum Joannis & Pauli Presbyter Cardinalis.
Ego Joannes Antonius Cardinalis Sanctorum Quatuor.
Ego Joannes Baptista Cardinalis tituli S. Marcelli.
Ego Julius Cardinalis Cananus tituli S. Eusebii.
Ego Antonius Maria Cardinalis Salviatus S. Mariæ de Pace.
Ego Augustinus Cardinalis tituli S. Marci.
Ego Vincentius tituli Sanctæ Mariæ in Via Cardinalis Montis regalis.
Ego Philippus Cardinalis Spinola tit. S. Sabinæ.
Scipio Card. Lancellottus tit. S. Salvatoris in Lauro.
Vincentius Card. Gonzaga tit. S. Alexii.
Jo. B. Card. Castrucc. tit. S. Mariæ in Aracœli.
Ego Federicus Cardinalis Cornelius tituli S. Stephani in Monte Cœlio.
Ego Hyppolitus Card. Papien. tituli Sancti Blasii de Annulo.
Ego Decius Card. Azzolinus tit. Sancti Matthæi in Merulana.
Ego Hippolytus Cardinalis Aldobrandinus tit. S Pancratii Major Pœnitentiarius.
Ego Hieronymus Cardinalis de Ruvere tit. Sancti Petri ad Vincula.
Ego Frater Hier. Cardinalis Ascul. tit. S. Thomæ in Parione.
Ego A. Mar. Card. Perus. tit. S. Agnetis in Agone.
Ego Frater Constantinus Car. Sarnanus tit. S. Petri M. Aur.
Ego Ferdinand. Medices Card. S. Mariæ in Via lata
Ego Philippus Card. Vastavillan. Sancti Eustachii.
Ego A. Card. Montaltus S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Hier. S. Agathæ Diac. Card. Matthæjus.
Ego Benedictus S. Georgii Diac. Cardin. Justinianus.
Ego Ascanius SS. Viti & Modesti, & Crescentiæ S. R. E. Diac. Card. Columna.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1587. Indictione 15. die verò 1. mensis Julii, Pontificatus Sanctiss. D.N.D. Sixti divinâ Providentiâ Papæ V. Anno 3. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in valvis, seu portis Basilicarum sancti Joannis Lateranensis & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, per nos Claudium Mongeat, & Catherinum Menandi Apostolicos Curs.*

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LVIII. Erectio Capellæ ad Præsepe JESU CHRISTI in Basilica S. Mariæ Majoris de Urbe, cum Præpositi, Sacristæ, Capellanorum & Beneficiatorum institutione, atque Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum ad eos spectantium jurisdictione.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Pont. iste ab infantia B. Virginem sibi Advocatam delegit, ejúsque patrocinio multa pericula evasit.

GLoriosæ & semper Virginis DEI Genitricis MARIÆ salutiferam fœcunditatem humiliter venerantes, intrà cujus castissima viscera, virtute Altissimi mirabiliter obumbrante, divina Sapientia sibi domum ædificavit, summas illius laudes, & præclara in universum genus humanum, sed in nos potissimùm merita, & verbis & factis quantum pro humana imbecillitate possumus, libentissimè prædicamus. Hanc enim beatissimam Virginem gratiæ, & misericordiæ Parentem, ab ipsa pene infantia nobis Advocatam delegimus, cujus patrocinio & intercessione, multis periculis erepti fuimus, multa beneficia à bonorum omnium largitore Deo accepimus.

Ejus ideò Ecclesias, & maximè Basilicam S. Mariæ Majoris, devotè admodùm coluit.

§. 1. Itaque cum aliàs ejusdem Sanctissimæ Virginis nomine, & miraculorum splendore illustres Ecclesias semper in honore habuimus, tum in primis erga celeberrimam ejus in Alma Urbe Basilicam ad Præsepe Domini, quæ S. MARIÆ Majoris appellatur, præcipua quadam & pia devotione affecti sumus.

Præsepis itaque Sacellum in d. Basilica minùs decenter extractum videns, dùm Cardinalis erat, B. Virginis ope fretus insignem ibi Capellam ædificavit.

§. 2. Cúmque consideraremus Sancti Dominici Præsepis Sacellum in eadem Basilica situm, ob sacras illius Præsepis reliquias in quo Rex gloriæ nasci non abhorruit, & infans jacuit, magna in veneratione meritò habitum minùs decenter pro loci dignitate & sanctitate ornatum, & extructum esse. Nos cupientes tàm eximium, & religiosum monumentum debito cultu, decentíque ornatu augere, ac nobili ædificio circumseptum communire, opus sanè viribus nostris, & facultatum nostrarum illo quidem tempore tenuitate majus, freti ope ejusdem Deiparæ semper Virginis, & animo suscepimus, re & ipsa aggressi sumus. Nam jampridem cùm Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalatus honore fungeremur, loco à Dilectis filiis Capitulo ejusdem Basilicæ, interveniente etiam auctoritate fœl. record. Gregorii Papæ Decimitertii Prædecessoris nostri nobis concesso, insignem Capellam & spatii amplitudine, & substructionis magnificentia, templi instar, cœpimus à fundamentis ædificare.

Interim ejusdem B. Virg. precibus, fuit Pontifex creatus, dictámque Capellam egregiè exornavit, & perfecit. Ad quam, præsepis ædiculam mortuis fuit transportatus.

§. 3. Cúmque ædificatio fœliciter procederet, ecce divina sic disponente Clementia, nullis nostris meritis, sed ipsius Beatissimæ Virginis precibus, in Apostolicæ Sedis fastigio locati sumus. Quare inchoatum opus tantò impensiùs urgentes, nullísque quamvis maximis sumptibus parcentes, Capellam ipsam testudine sublimi plumbi laminis extrinsecùs tectam, & pretiosis crustis, & tegmentis marmorum, atque opere tectorio marmorato, egregiísque picturis & sacris imaginibus, & loco ipso congruen. exornatam, ita demùm benedicente Domino perfecimus, atque omni ex parte absolvimus, ut ipsa antiqua venerandi Præsepis ædicula, multis catenationibus, colligationibus, & fulcturis circum adhibitis, ne parietes dissolvi, neve opus ulla ex parte labefactari posset, magna ergatarum, & tractoriarum machinarum vi, ingenti labore, atque artificio tota simul solida, ac prorsus integra, quod factu difficillimum videbatur, veteri Sede convulsa, & in altum sublata, in medium ipsius novæ Capellæ gremium, sub ejus pavimento in locum subterraneum translata atque asportata fuerit, ubi & specus circumcircà humili fornice concameratus, per quem circuiri possit, extractus est gradibus ad commodum descensum in eamdem sacri Præsepis ædiculam, & dictum specum hinc indè antè positis, ut Christifideles viri tantùm, laudes & preces Deo offerre, & Presbytero in Altari ibidem sito Missas devotè celebrare valeant.

Et Altare majus ad Missas Pont. celebrandas constituit.

§. 4. Altare item suprà ipsius ædiculæ fornicem constituto, ad missas Pontificias celebrandas.

Alia duo Altaria ad limina d. Capellæ adjunxit.

§. 5. Duo præterea minora, sed tamen insignia Altaria sive Sacella, nostra itidem impensa ædificata eodem modo picturis & ornamentis magnificè exculta ad ipsius Capellæ limina ab utraque parte adjunximus.

Unum S. Luciæ ubi duo SS. Innocentium corpuscula recondi voluit.

§. 6. Unum videlicet sub S. Luciæ Virginis & Martyris invocatione dicatum, cujus festus dies, idem Natalis noster est, & quam ab ineunte ætate, omni studio venerati, ut pro nobis apud Deum intercederet, magna cum fiducia assiduè precati sumus; sub cujus etiam Altari in Arca marmorea duo sacra Beatorum Innocentium corpuscula, à Basilica S. Pauli extra portam Ostiensem nostro jussu translata, ritè recondi curavimus, ut ad Christi infantis cunabula, iidem Sancti Innocentes, (flores ac primitiæ Martyrum, Deóque gratissimæ victimæ) quodammodo excubare videantur.

Alterum verò S. Hieronymi.

§. 7. Alterum verò in honorem & memoriam S. Hieronymi præstantissimi Ecclesiæ Doctoris, cujus titulus in Ecclesia Illyricorum, fuit nobis in

nostra

nostra assumptione ad Cardinalatus honorem assignatus, & perpetuò retentus; quíque Præsepe Domini ità vivens coluit, ut ex hoc mundo decedens per illud tamquàm vitæ januam ad cœlestem patriam commigrarit.

Post perfe- um opus ujus Capel- , comper- m est, eam se similem eteri Capel- ad Præse- e Domini Ecclesia ethleemita- , quòd ex spiratione vina ea ontificem cisse vide- ur.

§. 8. Cùm igitur, Deo favente, pium hujusmodi opus jam absolutum, & ad tectum perductum foret, compertum est tandem, relatione ac testimonio fide dignorum virorum, qui ex peregrinatione Terræ Sanctæ nuper in Urbem advenerunt, Nobis nihil tale umquàm cogitantibus, non humano consilio, sed planè divino instinctu ità contigisse, ut hæc nostra Capella veteri Capellæ, ad Præsepe Domini positæ in Ecclesia Bethleemitana, quæ est in Palestina, ædificio, substructione, ac præcipuis suis partibus admodùm similis evaserit; nam & à sinistra parte Ecclesiæ uti hæc nostra sita est, & habet ædiculam Præsepis Dominicæ subterraneam, nostræ consimilem, tectam testudine, opere vermiculato ornatam, sicuti & hæc est, ad quam, & per gradus descensus patet; habet quoque illa Capella marmoreum, uti & hæc nostra, pavimentum. Altaria etiam proxima in memoriam Sanctorum Innocentium, Sanctæ Catharinæ Virginis & Martyris, & Sancti Hieronymi extructa, quemadmodum & nostra unum in Sanctæ Luciæ, cum reliquiis Sanctorum Innocentium, & alterum in ejusdem Sancti Hieronymi memoriam, pariter erecta, ità ut ipsa gloriosa Virgo, quæ olim primis Sanctæ hujus Basilicæ fundatoribus, certos fines, & locum civibus, quarum memoria in hodiernum usque diem religiosè colitur, mirabiliter præscripsit, ac designavit, nunc etiam in nostra Capella quasi dictæ Basilicæ appendice extruenda, divinitùs mentem nostram inspiraverit, simúlque suæ ac divinæ voluntatis & providentiæ, admirabilem, miniméque obscuram dederit significationem.

n eadem Ca- ella idem Pont. sepul- hra magni- icè extruxit. Alterum Pio Papæ V. à dextris Ca- pellæ. Alte- um sibi à inistris. Aliud etiam n vestibulo pro suis con- sanguineis epeliendis posuit.

§. 9. Demùm verò Nos ad Dei Omnipotentis, & Intemeratæ Virginis partus gloriam, fidelísque populi ergà Cælorum Reginam devotionem augendam, eamdem Capellam solemni ritu consecrari & dedicari curavimus, atque in ea duo sepulchra conquisitissimis columnis, & lapidum varietate, opere sumptuoso ac magnifico, extruximus, quorum alterum Sanctæ memoriæ Pio Papæ Quinto nostro etiam Prædecessori, de Christiana Republica, déque nobis optimè merito, à dextris ejusdem Capellæ posuimus, ut perpetuum nostri ergà eum grati & pii animi apud posteros monumentum extet. Alterum à sinistris ad nostram sepulturam reservavimus. Tertium verò separatim in vestibulo dictæ Capellæ, & in ipsa Navi Basilicæ, illi contigua, pro nostris dumtaxat consanguineis sepeliendis assignavimus.

Et modò ad laudem ejusdem B. Virg. & ad Præsepis venerationem, unam Præposituram, unam Sacristiam, quatuor Capellanias, & quatuor Clericatus in dicta Capella erigit, & instituit.

§. 10. Ut autem in eadem Capella nostra ad ipsum Sanctum Præsepe, ubi Angelorum Chori, Deo gloriam, & hominibus pacem annunciarunt, & ubi nos anno præterito, cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac aliis Episcopis & Prælatis, in Natalis Domini nocte, Missarum solemnia celebravimus, assiduè incruentum salutaris hostiæ sacrificium, pro nostra & totius populi Christiani salute offeratur, & divinæ laudes, atque officia persolvantur; Ob eam causam certos Presbyteros & Clericos, qui in Capella, duobúsque ei conjunctis Sacellis, seu Altaribus prædictis Deo inserviant, constituere decrevimus. Cùm itaque, sicut accepimus, Sancti Joannis de Pyro Policastrensis & Sancti Leonardi Salernitanæ Civitatum, vel Diœcesis Monasteria, Ordinum Sancti Basilii, & Sancti Benedicti, quæ bonæ memoriæ Petrus Episcopus Caëtanus, & quondam Ludovicus Blanchettus Clericus, ex dispensatione & concessione Apostolica, in Commendam dùm viverent respective obtinebant, utráque Commenda hujusmodi, per obitum Petri Episcopi & Ludovici prædictorum, qui apud Sedem prædictam diem clauserunt extremum, cessante adhuc eo, quo antè Commendam ipsam vacabant, modo vacaverint & vacent ad præsens, & dilectus filius noster Philippus tituli Sanctæ Sabinæ presbyter Cardinalis Spinola nuncupatus, qui Monasterium Sancti Nicolai de Butramo dicti Ordinis Sancti Basilii Hieracensis Diœcesis, ex simili concessione & dispensatione in Commendam ad ejus vitam obtinuerat, posteriori Commendæ hujusmodi, ac omni & cuicumque juri sibi in dicto Monasterio Sancti Nicolai, illiúsque regimine & administratione, vel ad illa quomodolibet competenti, hodiè in manibus nostris spontè & liberè cesserit. Nos cessionem hujusmodi admittentes, ac Capellam nostram prædictam ad ejusdem Redemptoris nostri laudem & honorem, & gloriosissimæ illius Genitricis, dictique Sancti Præsepis memoriam & venerationem, ac divini cultus incrementum, competenti beneficiorum & Ministrorum Ecclesiasticorum numero stabilire, annuísque redditibus pro congrua eorum sustentatione & manutentione, onerúmque illis, ac dictæ nostræ Capellæ, necnon illius fabricæ, & Sacristiæ pro tempore incumbentium supportatione necessariis dotare volentes, verúmque & ultimum dictorum Monasteriorum vacationis modum, etiamsi ex illo quævis generalis reservatio, etiam in corpore juris, clausa resultet præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine in Capella nostra prædicta unam Præposituram, quæ in ipsa Basilica secunda dignitas existat, hoc est prima post Archipresbyteralem, pro uno Præposito, utriúsque vel alterius jurium Doctore, seu in Theologia Magistro, & in presbyteratus ordine constituto, ac unam Sacristiam pro uno Sacrista, & quatuor perpetuas sine cura Capellanias, pro quatuor perpetuis Capellanis presbyteris, & quatuor alia Clericatus nuncupanda perpetua simplicia beneficia Ecclesiastica pro totidem aliis Clericis nuncupandis perpetuis beneficiatis, quorum siquidem Sacristæ, Capellanorum, & Beneficiatorum, qui Clerici nuncupantur, dictus Præpositus caput existat, ac in rebus, negotiis, & actibus, per eos tractandis, & faciendis, primum & digniorem locum habeat, ibidémque præsit; ac tàm ipse quàm prædicti Sacrista, Capellani, & Beneficiati dictæ Capellæ, prout inferiùs descriptum erit deserviant, Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuò erigimus & instituimus.

Pro illorúmque sustentatione redditus beneficiorum hic descriptorum, eis assignat.

§. 11. Ac eidem Capellæ nostræ, illiúsque fabricæ & Sacristiæ, necnon communi massæ ipsorum Præpositi, Sacristiæ, Capellanorum, & Beneficiatorum, pro eorum manutentione & sustentatione, ac onerum illis incumbentium supportatione, singula Monasteria prædicta, quæ conventu carent, ac quorum fructus, redditus, & proventus Sancti Joannis ad quadraginta, Sancti Leonardi verò ad quinquaginta florenos auri, in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, Sancti Nicolai autem, ac illi perpetuò annexorum, Sanctæ MARIÆ de Pigliano, & ejusdem Sanctæ MARIÆ de Canicisis quingentorum & quinquaginta ducatorum auri de Camera secundùm communem extimationem valorem annuum, ut etiam accepimus non excedunt quibusvis modis, & ex quorumcumque personis, seu per liberas quorumvis cessiones, de illorum regiminibus & administrationibus in Romana Curia vel extrà eam, etiam coràm Notario publico, & testibus spontè factas vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quòd eorum provisio

juxtà Lateranensis statuta Concilii, aut canonicas sanctiones ad Sedem prædictam legitimè devoluta existat, & illa ex quavis causa ad Sedem eamdem, specialiter vel generaliter pertineat, & de illis consistorialiter disponi consueverit seu debeat, ac super regiminibus & administrationibus Monasteriorum hujusmodi inter aliquos lis, vel eorum possessorio molestia, cujus litis statum etiam præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, cum prædictis, & forsan aliis illis annexis, eorúmque membris, grangiis, prædiis, possessionibus, decimis, primitiis, vineis, terris, agris, censibus, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, emolumentis, pertinentiis, rebus, & actionibus universis, cæterísque bonis mobilibus & immobilibus, ac se moventibus, cujuscumque qualitatis, pretii & valoris annui existentibus, ac ubique locorum consistentibus eorúmque proprietate & dominio. Ità quòd liçeat Collegio Præpositi, Sacristæ, Capellanorum, & Beneficiatorum hujusmodi, per se vel alium seu alios, eorum & dictæ nostræ Capellæ, illiúsque Fabricæ & Sacristiæ, suæque mensæ, seu massæ communis nominibus corporalem, realem, & actualem possessionem Monasteriorum, annexorum, membrorum, grangiarum, prædiorum, possessionum, decimarum, primitiarum, vinearum, terrarum, agrorum, censuum, jurium, pertinentiarum, rerum, actionum, & bonorum hujusmodi, propria auctoritate absque spolii, & attentatorum vitio, ac cujuscumque Judicis, decreto vel ministerio liberè apprehendere, & perpetuò retinere, illáque regere & administrare, necnon fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta eorumdem percipere, exigere & levare, illáque in suos, secundùm ordinationem inferiùs per nos descriptam, & dictæ Capellæ nostræ, illiúsque Fabricæ & Sacristiæ usus, utilitatem & necessitates omninò convertere, Diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentiâ desuper minimè requisitâ, auctoritate & tenore prædictis, etiam perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus, ac in eisdem Monasteriis sic unitis, eorúmque Ecclesiis, annexis, membris, & grangiis, dignitates Abbatiales, illarúmque titulos, nomina, & denominationes, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuò supprimimus & extinguimus.

Præposito, & capellanis prædictis quasdam missas, & Anniversaria celebrandi curam injungit.

§. 12. Statuentes & ordinantes, ut Præpositus & Capellani prædicti, singulis diebus Dominicis & festivis, Missas quatuor, aliis verò diebus tres Missas, alternis vicibus seu hebdomadatim, juxtà providam dispositionem & ordinationem desuper ab eis faciendam celebrare, & quotannis tria Anniversaria Officia mortuorum, unum videlicèt pro dicti Pii Prædecessoris, & aliud pro Nostra, postquàm viam universæ carnis ingressi fuerimus, reliquum autem, pro parentum & propinquorum nostrorum, ac infrascriptorum patronorum animabus; quæ tamen non intrà dictam Capellam nostram, sed extrà eam in illius vestibulo, quod est in ejusdem Basilicæ navi eidem Capellæ continua peragantur, ne ubi vitæ auctor, & mortis victor ac triumphator est ortus, ibi Castra doloris Cenotaphia pallea, feretralia, & alia mortuorum, ac funeralium officiorum insignia conspiciantur.

Sacristæ, celebrationis Officiorum, & Capellæ supellectilis, & ornamentorum curam assignat.

§. 13. Sacrista verò curam celebrationis Anniversariorum Officiorum, & Missarum hujusmodi, necnon custodiam sacræ suppellectilis, ac ornamentorum & paramentorum ad dictæ Capellæ nostræ usum pro tempore pertinentium habere.

Beneficiatisque opus in præmissis assistendi, & divinis inserviendi imponit.

§. 14. Alii autem Beneficiati prædicti, eisdem Præposito, Sacristæ, & Capellanis in præmissis assistere, eísque in divinis inservire, ac alia obsequia, & onera sibi pro tempore imposita præstare debeant, & teneantur. Ac omnes simul unum Collegium inter se cum arca, massa, & sigillo communibus, aliísque Collegialibus insignibus, ad instar aliorum similium Collegiorum, tàm in prædicta, quàm aliis quibusvis dictæ Urbis Basilicis & Ecclesiis institutorum, constituant.

Eísque omnibus certos reddit us & proventus concedit.

§. 15. Necnon annis singulis ex dictis fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus & emolumentis, ipsius nostræ Capellæ Præpositus quadringenta, Sacrista centum & quinquaginta, singuli Capellani etiam centum & quinquaginta, singuli verò alii beneficiati Clerici ibi pro tempore existentes, quinquaginta scuta monetæ Romanæ percipere, ipsique insimul similiter annis singulis unum Thesaurarium seu Camerarium, qui de eorum gremio existat, & ad quem peculiaris cura recuperationis, exactionis, distributionis, & repartitionis, omnium & singulorum fructuum, reddituum, proventuum, jurium, obventionum, & emolumentorum ad dictam Capellam nostram, illiúsque Fabricam & Sacristiam, atque ad communem massam Collegii hujusmodi, nunc & pro tempore spectantes pertineat eligere & deputare; necnon ut soluta Præposito, Sacristæ, ac singulis Capellanis ac beneficiatis prædictis rata parte, seu portione eos, ut præfertur tangente, & deductis omnibus impensis ad usum Capellæ nostræ, illiúsque Fabricæ & Sacristiæ hujusmodi necessariis, totum id quod supererit, in emptionem tot locorum Montium non vacabilium, aut aliorum bonorum stabilium erogare, illorúmque necnon indè provenientes fructus postquàm ad summam centum scutorum similium ascenderint, pro una inter se proportionabiliter dividere & repartiri: altera verò medietatibus, eorumdem superexcrescentium fructus, in usum, necessitates, & ornamenta Capellæ nostræ, illiúsque Fabricæ & Sacristiæ hujusmodi convertere debeant; ità tamen ut Thesaurarius, aut Camerarius pro tempore existens, de receptis & administratis per eum, rationem & computa eidem Collegio in fine cujuslibet anni reddere omninò teneatur.

Et in choro locum eisdem quandocumque ii adesse voluerint assignat.

§. 16. Ac insuper ubi, quoties, & quandocumque eis placuerit, liberè eorum arbitrio, sine ullo tamen onere, aut obligatione, & sine ullo impedimento, stallum & locum in dicta Basilica, & illius choro habere, omnibúsque & singulis horis Canonicis, ac aliis divinis officiis, necnon processionibus, cæterísque publicis actibus, non tamen Capitularibus, dictæ Basilicæ interesse, ità ut neque ad interessendum præmissis umquàm cogi vel compelli, nec si sponte accedere voluerint, impediri quovis prætextu possint. Et ibidem Præpositus, videlicèt cappam, aut cottam cum rochetto, prout temporis qualitas exegerit, ad instar Canonicorum ejusdem Basilicæ, Sacrista autem & Capellani, ac alii beneficiati Clerici nuncupati prædicti, habitum per alios Beneficiatos & Clericos ipsius Basilicæ gestari solitum, respectivè deferre, necnon attenta antiquitate, nobilitate, & præstantia ejusdem Sancti Præsepis Dominici, à quo tamquàm præcipua & primaria parte, tota Basilica etiam ad Præsepe Domini olim dicta fuit, & cùm hæc ipsa per nos erecta dignitas Sacristia, Capellaniæ, & Beneficia pro divino cultu & servitio ejusdem Præsepis fuerint instituta, Præpositus immediatè, post Vicarium Archipresbyteri dictæ Basilicæ, & antè omnes illius Canonicos supradictos; Sacrista verò & deindè Capellani post ipsos Canonicos, & antè omnes Beneficiatos Basilicæ, alii autem ejusdem Capellæ nostræ Beneficiati Clerici appellati, post Beneficiatos, & antè Clericos Basilicæ hujusmodi immediatè sedere & incedere, liberè & licitè possint.

§. 17. Per

Et ne propterea aliquod emolumentum percipiant, interdicit.

§. 17. Per hoc tamen ejusdem Basilicæ & Capitulo, Canonicis, Beneficiatis & Clericis, quoad distributiones & alia emolumenta per eos dùm horis Canonicis, divinisque officiis, ac processionibus & aliis actibus hujusmodi intersunt, percipi, & lucrari solita, aliqua ex parte præjudicare, nequaquàm intendimus; quinimò dictis nostræ Capellæ Præposito, Collegio, Sacristæ, Capellanis, & Beneficiatis, Clericis nuncupatis, & eorum cuilibet auctoritate & tenore prædictis inhibemus, ne ipsi eorumve aliquis, sive propter eorum præsentiam, interessentiam, & assistentiam in choro horis Canonicis, diurnis & nocturnis, Missis etiam solemnibus, & aliis divinis officiis, etiam in festivitatibus majoribus, & quocumque anni tempore, aut processionibus vel anniversariis mortuorum, sive propter aliam quamcumque causam vel occasionem quippiam, parvum aut magnum, etiam pro eorum rata, aut pro virili de ipsius Basilicæ Capituli Beneficiatorum & Clericorum prædictorum mensa, massa, distributionibus, aut emolumentis, ordinariis vel extraordinariis, etiam incertis, & ut præfertur personaliter interessentibus tantùm dari solitis, ullo modo, aut quæsito colore vel ingenio percipere, aut quomodolibet prætendere audeant vel præsumant.

In dicta Capella aliud sepulchrum, seu tumulum pro quavis persona fieri prohibet.

§. 18. Deindè ne ipsa Capella nostra, illiúsque situ, seu ambitu, solo, aut pavimento, muris, structuris, & ædificiis præter supradicta monumenta aliud sepulchrum aut sepulturæ locus, seu tumulus, alteri personæ cujuscumque status, gradus, qualitatis, & conditionis fuerit, sive per viam depositi, sive aliàs quomodolibet concedi vel assignari possit aut debeat, districtè interdicimus, & omninò in perpetuum prohibemus.

Capellam ipsam & ejus Sacristiam, Præpositum, Sacristam, Capellanos, & Clericos eorúmque bona, ab aliorum jurisdictione eximit.

§. 19. Prætereà eamdem Capellam nostram, illiúsque fabricam & Sacristiam, necnon Præpositum, Sacristam, Capellanos & Beneficiatos, Clericos nuncupatos, pro tempore existentes, ipsúmque Collegium, ac prædicta cæteráque omnia, & quæcumque illius, & eorum bona mobilia & immobilia cujuscumque qualitatis & quantitatis in dictis Urbe & locis, & extrà, ac aliàs ubique locorum consistentia, ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate & potestate, nunc & pro tempore existentis Urbis Vicarii, ac Archipresbyteri dictæ Basilicæ, ejúsque Vicarii & Capituli, & cujusvis Ordinarii loci, aliorumve quorumcumque Judicum & Officialium, in ipsa Urbe vel aliàs ubilibet constitutorum, perpetuò eximimus & liberamus, ac sub Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, atque nostra protectione suscipimus, nobísque & dictæ Sedi immediatè subjicimus.

Privilegiáque aliis in Ecclesiis Urbis dignitates hujusmodi habentibus concessa, prædictis etiam concedit.

§. 20. Ad hæc, Præposito, Sacristæ, Capellanis, & Beneficiatis Clericis nuncupatis prædictis, illorúmque Collegio, ut omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, præeminentiis, prærogativis, favoribus, facultatibus, indultis & aliis gratiis, tàm spiritualibus quàm temporalibus, quibus alii Dignitates, Capellanias, & alia beneficia in dictæ Sanctæ MARIÆ Majoris, & aliis ejusdem Urbis Basilicis, & Ecclesiis, pro tempore obtinentes eorúmque Collegia, de jure vel consuetudine, aut ex privilegio, vel aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum, non solùm ad eorum instar, sed æquè principaliter & pariformiter, in omnibus & per omnia, uti, potiri & gaudere, liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis indulgemus.

Officialibus omnibus, ne eos molestent, præcipit.

§. 21. Necnon tàm prædictis in Urbe Vicario, Archipresbytero, ejúsque Vicario & Capitulo, locorumque Ordinariis, quàm aliis quibuscumque personis, quavis auctoritate & dignitate fungentibus, ne quarumcumque facultatum, privilegiorum, aut literarum eis, sub quibuscumque tenoribus & formis concessorum prætextu, Præpositum, Sacristam, Capellanos, aut Beneficiatos, qui Clerici appellantur prædictos, sive eorum aliquem in præmissis quoquomodo molestent, aut molestari permittant, districtiùs inhibemus.

Protectorémque & eorumdem Defensorem Alexandrum Perettum Cardinalem de Monte Alto, ejus pronepotem, & eo defuncto, alios hic designatos deputat.

§. 22. Ut verò Capellæ nostræ, illiúsque fabricæ & Sacristiæ, ac Collegii hujusmodi, fœlici & prospero regimini, gubernio, & conservationi opportunè consulatur, utque promptum & paratum sit eis auxilium, Dilectum filium Alexandrum Sanctæ MARIÆ in Cosmedin. Diaconum Cardinalem de Montealto nuncupatum, ex sorore germana, secundum carnem, pronepotem nostrum, & eo vita functo, antiquiorem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, ex nostra familia & parentela, vel in ejus defectum ex provincia Marchiæ Anconitanæ oriundum, seu si nullus eorum fuerit, primum presbyterum Cardinalem pro tempore existentem ejusdem Capellæ nostræ, illiúsque personarum, rerum, bonorum, & jurium protectorem ac defensorem, cujus consilio & ope omnia supradicta, & quæcumque alia in his, & circà ea quomodolibet necessaria agantur, statuantur, & ordinentur, constituimus & deputamus. Ac volumus & declaramus, quòd licèt nullo existente nostri sanguinis Cardinale, alius ad id, ut præfertur vocatus Cardinalis munus Protectoris hujusmodi, subire & exercere incœperit, nihilominùs si postmodùm contingat, aliquem nostræ familiæ & parentelæ, ad Cardinalatus honorem assumi, iis in ejusdem muneris functione præferri debeat, & constitutio ac deputatio de cujusvis alterius persona in protectorem hujusmodi factæ eo ipso cessare & expirare censeantur.

Jurisdictionem circà præpositum, Sacristam, Capellanos, & Clericos, & eorum lites eidem tribuit.

§. 23. Dantes & concedentes eidem Alexandro Cardinali, moderno & pro tempore existenti ejusdem nostræ Capellæ Protectori, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem, differentias, lites, controversias inter quascumque personas, tàm Præpositi quàm Sacristæ Capellanorum & Beneficiatorum Clericorum nuncupatorum dictæ Capellæ, eorumdémque litium consortes, seu ab eis causam habentes pro tempore exortas summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura judicii, appellatione remota decidendi, definiendi, terminandi & exequendi; ac denique eamdem prorsùs jurisdictionem, superioritatem, & potestatem in Capella nostra, illiúsque Altaribus, atque universis & singulis personis prædictis liberè exercendi, in omnibus & per omnia, quàm pro tempore existens Archipresbyter dictæ Basilicæ, ejúsque Vicarius in ipsa Basilica, illiúsque Altaribus, Capitulo, Canonicis, Beneficiatis, & Clericis vel Ministris, de jure, consuetudine, aut ex privilegio, aut aliàs quomodolibet exercere potest & debet, sive in futurum poterit & debebit, etiam quoad ea universa & singula, quæ expressionem & concessionem requirunt magis specialem, quæque sub generali hujusmodi concessione non comprehenduntur.

Juspatronatus & præsentandi personas prædictas, Michaeli Peretto ejus pronepoti, illiúsque descendentibus concedit.

§. 24. Insuper juspatronatus & præsentandi personas idoneas etiam alienigenas ad Præposituram videlicèt, Protectori: ad Sacristiam verò, ac quatuor Capellanias, & alia beneficia Clericatus nuncupata hujusmodi Præposito pro tempore existentibus prædictis, tàm hac prima vice, ab eorum primæva erectione & institutione hujusmodi, apud Sedem prædictam vacantia, quàm quoties ex nunc de cætero illa quibusvis modis, & ex

quarumcumque personis, etiam nostri aut Romani Pontificis pro tempore existentis, seu cujusvis Cardinalis etiam tunc viventis familiaribus, continuis commensalibus, seu Romanæ Curiæ Officialibus, aut aliàs quomodolibet reservationem inducentibus, semper liberas, vel ex causa permutationis resignationes de illis, in dicta Curia etiam in manibus nostris, vel Romani Pontificis pro tempore existentis, vel extrà eam quomodolibet factas & admissas, aut assecutionem alterius beneficii Ecclesiastici, quavis auctoritate collati, seu illa pro tempore obtinentium decessum, vel quamvis aliam dimissionem, amissionem, privationem, religionis ingressum, matrimonii contractum, aut aliàs quomodocumque & qualitercumque, etiam apud Sedem prædictam, simul vel successive vacare contigerit, per Protectorem & Præpositum prædictos ad præsentationem hujusmodi in forma solita instituendos, Dilecto filio Michaëli Peretto Burgi Sancti Petri, & Militum custodiæ nostræ moderno Præfecto, similiter nostro, secundùm carnem, ex sorore dicta Pronepoti, ejusque masculis, ex masculis descendentibus legitimis & naturalibus, ac ex legitimo matrimonio natis & procreatis, ita tamen quòd præsentatio fieri debeat solum à primogenito, & ipsius primogeniti primogenito usque in infinitum hoc modo videlicet. Si dictus Michaël plures filios masculos habuerit, præsentatio pertineat ad natu majorem tantùm, qui si etiam plures susceperit filios masculos, natu major eorum tantùm præsentet, & sic jus præsentandi hujusmodi semper transeat de primogenito in primogenitum usque in infinitum, & deficiente linea masculorum totaliter, linea masculorum ex masculis descendentium à dicto primogenito præsentatio modo & forma præmissis ad secundò genitum, si superstes fuerit, sin minùs ad majorem natu masculum ex masculis descendentibus ab eodem, & sic de primogenito masculo, ad primum genitum masculum similiter usque in infinitum, & deficiente linea masculorum, ex masculis descendentibus à secundo genito, jus præsentandi hujusmodi transeat ad tertiò genitum, prædicto ordine servato, & sic successivè de una linea ad aliam, ad omnes descendentes à dicto Michaële.

Eis autem deficientibus Juspatronatus ad Flaviam Perettam dictæ Michaëlis sororem germanam, illiúsque descendentes & ultimò eis omnibus deficientibus ad ipsius Pontificis sanguine proximiorem, devenire decernit.

§. 25. Et deficientibus omnibus masculis descendentibus masculis à dicto Michaële, succedat filia primogenita dicti Michaëlis, si fuerit superstes, vel si ea non extabit, ab ea descendentes masculi, donec extabunt, transeundo de primogenito in primogenitum, modo & forma præmissis, & deficientibus omnibus masculis, ex masculis descendentibus ab omnibus filiabus dicti Michaëlis succedant masculi descendentes ex nepotibus ejusdem Michaëlis. Deficientibus autem omnibus masculis & fœminis à dicto Michaële descendentibus, Juspatronatus, & præsentandi hujusmodi transeat ad dilectam in Christo filiam Flaviam etiam Perettam, dicti Michaëlis sororem germanam, si extabit, & post eam, vel si ipsa non extabit, ad filios masculos ipsius, & ab eis masculos descendentes usque in infinitum, & cessantibus masculis ad fœminas à dictis masculis descendentes. Et cessantibus omnibus tàm masculis quàm fœminis descendentibus à dicta Flavia, succedat dilecta in Christo filia Ursina similiter Peretta, ejusdem Michaëlis etiam soror germana, & post eam, vel si ipsa tunc non extabit, ejus filii masculi, & ex masculis descendentes usque in infinitum, & deficientibus masculis, ex masculis descendentibus, succedant fœminæ ab eis descendentes. Deficientibus autem omnibus & singulis masculis & fœminis descendentibus à dictis Michaële, Flavia, & Ursina, tunc succedat in dicto Jure Patronatus, qui nobis fuerit sanguine proximior, servato semper in omnibus casibus supradictis ordine Primogenituræ, transeundo scilicet de primogenito in primogenitum, & præferendo lineam primogeniti lineæ secundò geniti, & masculos ex masculis descendentes natis ex fœminis, ac masculos ex masculis ex fœminis ipsis fœminis, ac aliàs in omnibus ac per omnia, prout in linea filiorum & descendentium à dicto Michaële ordinatum est, ita quòd Jus præsentandi hujusmodi ad unum solum Successorem insolidum, & post illum ad alium semper deveniat, absque eo quod inter plures Successores dividi possit, motu & scientia similibus, auctoritate & tenore prædictis pariter perpetuò reservamus, concedimus & assignamus.

Jus istud Patronatus, Laicorum nobilium & Illustrium esse, & dictis Patronis non ex privilegio, sed ex vera fundatione, & dotatione competere declarat.

§. 26. Decernentes Juspatronatus, & præsentandi hujusmodi, Laicorum Nobilium, & Illustrium existere, ac Michaëli & aliis futuris Patronis prædictis, non ex privilegio, sed ex veris, primæva, reali, actuali, plena, integra, ac omnimoda fundatione, & perpetua dotatione competere, & ad illos pertinere, illúdque vim, effectum, naturam, substantiam, essentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem obtinere, ac Michaëli & aliis futuris Patronis prædictis, & eorum cuilibet perpetuò suffragari debere, in omnibus & per omnia, absque ulla prorsùs differentia, perindè ac si illis & eorum cuilibet ratione veræ, realis, actualis, plenæ & integræ fundationis ac perpetuæ dotationis per eos de eorum propriis, & merè patrimonialibus & laicalibus bonis dumtaxat competeret, & concessum esset.

Clausulas præservativas apponit.

§. 27. Ac ut tale sub quacumque derogatione, etiam cum quibusvis prægnantissimis & efficacissimis verbis, clausulis, ac decretis, etiam cum clausula Quorum tenores, in quacumque dispositione, etiam per viam constitutionis, legis, Regulæ Cancellariæ Apostolicæ, aut aliàs quomodocumque facta nullatenùs comprehendi, nec illi ullo umquàm tempore, etiam ratione cujusvis litis pendentiæ, vel vocationis Præpositura, Capellaniarum, Sacristiæ, & aliorum Beneficiorum hujusmodi apud Sedem prædictam, etiam ex causa permutationis vel devolutionis, seu alio quocumque prætextu, & ex quacumque causa, quantumvis urgenti & legitima, per nos seu quoscumque alios Romanos Pontifices pro tempore existentes, vel Sedem prædictam, aut illius Legatos, etiam de latere, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, seu cujusvis intuitu, & contemplatione per quascumque literas Apostolicas, etiam in forma Brevis, & quasvis etiam derogatoriarum derogatorias, ac fortiores & insolitas clausulas, necnon irritantia, & alia contraria decreta quæcumque derogari, aut derogatum censeri posse, neque debere, nisi in illis de toto tenore, ac data præsentium, necnon Patroni pro tempore existentis, nomine, cognomine, & qualitate, specialis, specifica, & individua mentio facta fuerit, ac ejusdem Patroni pro tempore existentis ad hoc expressus accesserit assensus, & aliter factas derogationes, necnon quascumque collationes, provisiones, commendas, præsentationes, institutiones, vel alias depositiones, de Præpositura, Sacristia, Capellaniis, & aliis Beneficiis prædictis, ut præfertur, vel aliàs quovis modo, etiam apud Sedem eamdem pro tempore vacantibus quibusvis personis aliàs, quàm ad præsentationem Michaëlis, & aliorum Patronorum prædictorum, seu de eorum expresso consensu, etiam cum speciali & expressa derogatione Jurispatronatus hujusmodi pro tempore facta, processúsque desuper habitos, ac indè pro tempore secuta quæcumque, nulla, & invalida, nulliúsque roboris vel momenti, fore & esse, ac pro nullis, & infectis haberi & censeri, nec jus aut coloratum titulum possidendi cuique tribuere, vel per illa acquiri posse, sed præsentationes per Michaëlem & alios futuros Patronos prædictos

pro

pro tempore factas, & subsecutas institutiones, validas & efficaces fore, suósque effectus sortiri, ipsisque praesentatis & institutis, tale jus in re, & ad rem acquiri debere, quale acquiritur praesentatis, & institutis ad beneficia de verò & reali jure Patronatus laicorum, nobilium, & illustrium, ratione primaevae integrae fundationis, ac perpetuae dotationis ex bonis merè laicalibus, & patrimonialibus dumtaxat existentia, necnon Praepositurarn, Sacristiam, Capellanias, aliáque Beneficia, Clericatus nuncupata hujusmodi, sub quibusvis specialibus vel generalibus reservationibus, unionibus, annexionibus, incorporationibus, suppressionibus, extinctionibus, etiam perpetuis vel temporalibus expectativis, & aliis etiam praeventivis gratiis, ac uniendi, annectendi, & incorporandi, necnon conferendi, providendi, & aliis facultatibus, concessionibus, literis, mandatis etiam de providendo, & indultis quibuscumque, illorúmque, & illarum revalidationibus quibusvis personis, etiam praedictae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusvis suspensivis, restitutivis, ac etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibúsque & aliis, etiam vim contractus inducentibus, decretis atque aliàs quomodolibet nunc & pro tempore concessis, necnon quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictae Cancellariae regulis quomodolibet, & cum quibusvis clausulis & decretis quantumvis amplissimis, ac praegnantissimis, etiam cum clausula Quorum tenores, editis & edendis, nullatenùs comprehensa esse, aut fore, minimé que comprehendi posse aut debere, ac omnia & singula praemissa necnon praesentes literas nullo umquàm tempore, de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quovis defectu, etiam ex eo, quòd causae propter quas eadem praemissa facta sunt, coràm locorum Ordinariis, etiam tamquàm Sedis praedictae Delegatis examinatae, verificatae, & ab eis approbatae, ac interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, nec desuper suum consensum praestiterint, seu ex quavis alia causa, vel quocumque praetextu, quaesito colore vel ingenio notari, impugnari, invalidari, retractari ad terminos juris reduci, seu in jus vel controversiam vocari; aut adversùs illa quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium impetrari posse, nec sub ullis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illae emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo anteà erant statum restituta, reposita, & plenariè reintegrata, ac de novo etiam sub Datum per Michaëlem, & futuros patronos praedictos quandocumque eligenda, concessa, valida & efficacia fore, suósque plenarios & integros effectus sortiri, ac perpetuò suffragari.

Decretum irritans addit.

§. 28. Sicque in praemissis universis & singulis, per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi ac interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 29. Quocircà Venerabilibus Fratribus nostris Ostiensi, Sabinensi, & Tusculano Episcopis, Motu simili mandamus, quatenùs ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios praesentes literas, & in eis contenta quaecumque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentium Protectoris & Patroni, necnon Praepositi, Sacristae, Capellanorum, & aliorum Beneficiatorum praedictorum, seu alicujus eorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praesentes literas, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari; necnon Protectorem, Patronum, Praepositum, Sacristam, Capellanos & Beneficiatos pro tempore existentes praedictos, eorúmque singulos illis pacificè frui & gaudere; Non permittentes, ipsos vel quempiam ex eis, per quoscumque desuper quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & poenas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulas contrariorum derogatorias apponit.

§. 30. Non obstantibus praemissis, ac piae memoriae Bonifacii Papae Octavi similiter Praedecessoris nostri, etiam qua cavetur, ne quis extrà suam Civitatem vel Dioecesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suae Dioecesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede praedicta deputati extrà Civitatem vel Dioecesim, in quibus deputati fuerint, contrà quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere audeant seu praesumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, necnon quatenùs opus sit nostris de non tollendo jure quaesito, & unionem committendo ad partes vocatis, quorum interest, ac exprimendò verò annuo valore tàm Beneficii uniti quàm illius cui fit unio, Lateranensisque ultimò celebrati, & quorumcumque aliorum Generalium Conciliorum uniones perpetuas, nisi in casibus à jure praemissis fieri, ac etiam Beneficia unius Dioecesis uniri prohibentis aliisque Apostolicis, ac in Provincialibus & Synodalibus Conciliis, editis & edendis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Basilicae Sanctae MARIÆ Majoris, ac Monasteriorum & Ordinum praedictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis ac Archi-Presbytero & Capitulo praedictis, necnon Abbatibus, Superioribus, Conventibus, & Religiosis Ordinum hujusmodi, illorumque ac quibusvis aliis personis, etiam praedictis Cardinalibus, ac etiam dilectis filiis Populo Romano, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, reservativis, exceptivis, declarativis, mentis attestativis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, ac nos & dictam Sedem, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, seu etiam ad Imperatoris, Regum, Ducum, & quorumvis Principum instantiam, seu eorum intuitu, ac etiam juramento vallatis, & aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, etiamsi in eis caveatur expressè, quod Dignitates, Capellaniae, & alia Beneficia Ecclesiastica dictae Urbis nonnisi Civibus Romanis, ac Civium Romanorum filiis originariis, & aliàs certo tunc expresso modo qualificatis conferri possint, & aliàs de illis etiam per Sedem praedictam pro tempore sacrae Collationes & Provisiones, ac quaevis aliae dispositiones, nullius sint roboris vel momenti, quódque eisdem statutis,

privilegiis, indultis, & literis, ullatenùs, aut nonnisi sub certis modo & forma in eis expressis derogari possit, & si illis aliter derogari contingat, derogationes hujusmodi nemini suffragentur. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, aliàs de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & formâ in illis traditâ observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus prædictorum, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem quòd propter unionem, annexionem, & incorporationem prædictas, Monasteria hujusmodi, in spiritualibus non lædantur, & in temporalibus detrimenta non substineant, sed eorum congruè supportentur onera consueta. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 9. Junii

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, v. Idus Junii Pontif. nostri Anno 3.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1587. die verò 28. mensis Augusti, Illustrissimus & Reverendissimus Dominus Philippus retroscriptus per ejus cedulam &c. Commendæ Monasterii Sancti Nicolai, &c. Cessioni &c. Retroscriptis, literarúmque expeditioni consensit &c.

Tydeus Notarius.

LIX.

Damnatio conjugiorum per Eunuchos & Spadones contractorum & contrahendorum.

Edita A. D. 1586.

SIXTUS PAPA V.

Venerabili Fratri Episcopo Novariensi nostro & Sedis Apostolicæ in Regnis Hispaniarum Nuncio.

Dubium exortum super validitate conjugiorum, quæ contrahunt Eunuchi.

Cùm frequenter in istis regionibus Eunuchi quidam & Spadones, qui utroque teste carent, & ideò certum ac manifestum est, eos verum semen emittere non posse, quia impura carnis tentigine, atque immundis complexibus cum mulieribus se commiscent, & humorem forsan quemdam similem semini, licèt ad generationem, & ad matrimonii causam minimè aptum effundunt, matrimonia cum mulieribus, præsertim hunc ipsum eorum defectum scientibus contrahere præsumant, idque sibi licere pertinaciter contendant, & super hoc diversæ lites & controversiæ, ad tuum & Ecclesiasticum forum deducantur, requisivit à nobis Fraternitas tua, quid de hujusmodi connubiis sit statuendum.

Declaratio quòd ea nulla sint in futurum.

§. 1. Nos igitur attendentes, quòd secundùm canonicas sanctiones & naturæ rationem, qui frigidæ naturæ sunt, & imponentes, iidem minimè apti ad contrahenda matrimonia reputantur, quodque prædicti Eunuchi, aut Spadones, quas tamquàm uxores habere non possunt, easdem habere ut sorores nolunt, quia experentia docet, tàm ipsos dum se potentes ad coëundum jactitant, quàm mulieres, quæ eis nubunt, non ut castè vivant, sed ut carnaliter invicem conjungatur prava & libidinosa intentione, sub prætextu & in figura matrimonii turpes hujusmodi commixtiones affectare, quæ cum peccati & scandali occasionem præbeant, & in animarum damnationem tendant, sunt ab Ecclesia Dei prorsùs exterminandæ. Et insuper considerantes, quod ex Spadonum hujusmodi, & Eunuchorum conjugiis nulla utilitas provenit, sed potiùs tentationum illecebræ, & incentiva libidinis oriuntur, eidem Fraternitati tuæ per præsentes committimus & mandamus, ut conjugia per dictos & alios quoscumque Eunuchos & Spadones, utroque teste carentes, cum quibusvis mulieribus, defectum prædictum sive ignorantibus, sive etiam scientibus, contrahi prohibeas, eósque ad matrimonia quomodocumque contrahenda inhabiles auctoritate nostra declares, & tàm locorum Ordinariis, ne hujusmodi conjunctiones de cætero fieri quoquomodo permittant, interdicas, quàm eos etiam, qui sic de facto matrimonium contraxerint, separari cures, & matrimonia ipsa sic de facto contracta, nulla, irrita, & invalida esse decernas.

Declaratio quoad conjugia jam contracta.

§. 2. Eos etiam qui sic jam contraxerunt, si appareat, illos non ut castè simul vivant contraxisse, sed actibus carnalibus & libidinosis operam dare, simulve in uno & eodem lecto cum prædictis mulieribus dormire convincantur, omninò similiter separari cures.

Clausula sublata.

§. 3. Nos enim ità in præmissis, & non aliter, per quoscumque Judices & Commissarios, quacumque auctoritate & dignitate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, in quacumque causa & instantia judicari & definiri debere, & si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum, forsan est hactenùs, vel attentari in posterùm contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus cujusvis Civitatis, Provinciæ, aut Regni statutis, legibus municipalibus, aut consuetudinibus, quæ abusus potiùs & corruptelæ censendæ sunt, etiamsi ab immemorabili tempore observatæ dicuntur, cæterísque contrariis quibusque.

Dat. P. An. 3. 27. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, Anno Incarnat. Domicicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, 27. Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

LX.

Institutio Collegii honestarum Viduarum, & Puellarum, sub regimine Confratrum Congregationis Sancti Bernardi religiosè educandarum, cum Indultorum concessione, præsertim quoad pia eis relicta. Et jurisdictio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Protectoris & Judicis causarum ad eas spectantium.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

SAcrosanctæ militantis Ecclesiæ gubernacula ex summis Sacerdotii Cathedra nobis, licet meritis imparibus demandata, tenentes, ad ea libenter intendimus, per quæ Cœnobia, & alia religiosa loca, in quibus prudentes virgines accensis lampadibus se præparent obviam, ituræ Sponso JESU, in quarum Societate aliæ quo-

que

que mulieres, spretis Mundi vanitatibus, gratum & debitum Deo exhibeant famulatum ubique Gentium, sed præsertim in hac Alma Urbe nostra, in qua, sicut in universi Orbis Magistra, veræ Fidei & Religionis documenta relucent, ita universa Divinæ Majestati accepta opera exerceri summoperè desideramus, construuntur & eriguntur; idque ut faciliùs succedat, ac personæ ad id opportuna auxilia exhibentes, à nobis gratias & favores reportasse lætentur, opem & operam impendimus efficaces, ac in his Officii nostri partes libenter impartimur, prout conspicimus in Dominio salubriter expedire.

Causæ hujus erectionis.

§. 1. Sanè cùm, sicut accepimus, aliàs postquàm nos Ecclesiam Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ Martyrum, Regionis Montium de Urbe, Confraternitati Sacerdotum, & aliorum utriusque Sexûs Christifidelium Sancti Bernardi de dicta Urbe Canonicè institutæ, cum facultate & licentia pro eisdem Confratribus ibidem erigendi Monasterium Monialium, sub Regula Sancti Benedicti, Congregationis Sancti Bernardi Cisterciensis Ordinis, pro pauperibus Puellis, quæ, spretis Mundi illecebris, Christo earum Sponso perpetuum famulatum exhibere optarent, concesserimus, prout in nostris desuper confectis literis pleniùs continetur; Dilecti filii Prior & Custodes, ac Confratres ejusdem Confraternitatis ibidem Monasterium, cum Choro, Dormitorio, Hortis, Hortalitiis, & aliis necessariis, construi & ædificari procuraverint, illúdque adeò commodum reddiderint, ut infrà Octavam Conceptionis B. MARIÆ Virginis proximè præteritæ nonnullæ Puellæ Deo dicatæ, per deputatos ejusdem Confraternitatis approbatæ, in Moniales ipsius Monasterii, juxtà laudabilem illius normam receptæ, admissæ, & introclusæ extiterint. Tamen, quia sicut etiam accepimus, ultrà trecentas per ipsos deputatos jam visitatas in eadem Urbe, alius ingens ac ferè infinitus numerus pauperum Puellarum minorum sexdecim annis, quæ ob earum minorem ætatem infrà annum probationis, juxtà Concilii Tridentini decreta, expressam professionem emittere, ac in Moniales recipi nequeunt reperitur, & pleræque adsunt, quæ, si ætatem decem annorum excedant, vel utroque parente orbatæ, seu Neophytæ, aut legitimè genitæ non sint, aut si habeant parentes & consanguineos honestæ conditionis & famæ, ab Archiepiscopalis Sancti Spiritus in Saxia, Sanctorum Quatuor Coronatorum, Sanctæ Catharinæ de Rosa, aliàs Miserabilium, & Sancti Blasii Neophytarum respectivè nuncupatarum prædictæ Urbis Monasteriis, juxtà eorundem Monasteriorum statuta, privilegia, & indulta eis desuper concessa, penitùs excluduntur, Puellæque hujusmodi, ac etiam nonnullæ honestæ Viduæ, quæ à maritali vinculo solutæ in cœlibatu sub Claustro pudoris & continentiæ vitam cœlibem sibi libenter statuerent, si in aliquo Monasterio, Collegio, aut loco recipi possent, quo fit, ut locum receptionis non invenientes, non sine maximo earum Virginitatis, Honoris, & Pudoris periculo in sæculo remanere cogantur: Quibus (sicut pariter accepimus) dicti Confratres permoti, habita inter eos pluries matura deliberatione, cogitarunt, quòd si Collegium unum, in quo pauperes Puellæ & Viduæ honestæ hujusmodi, quæ in aliis prædictis Monasteriis recipi non possunt, reciperentur, & admitterentur, ac cum timore DEI unà cum aliis Puellis dicto Collegio minimè onerosis, quæ ibidem, sicut in pluribus aliis Monasteriis & locis piis consuevit, recipi & admitti possent, educaretur, erigeretur, & institueretur, ac constitueretur, & una duorum millium ex testamento quondam Marci Antonii Mureti Junioris Clerici Lemovicensis Diœcesis, sub die vigesima nona Septembris proximè præteriti condito pauperibus Puellis, vitam Regularem profiteri cupientibus legata, & arbitrio dilectorum filiorum Ludovici Rivaldi, Presbyteri dictæ Diœcesis, & Marci Antonii Lanfranci Veronensis dicti Marci Antonii Hæredum & Executorum, ac altera mille, pauperibus Puellis, Orphanis, nuptui tradendis arbitrio eorundem Ludovici, & Marci Antonii Lanfranci, juxtà tractatum, seu conventionem, inter Priorem, Custodes, & Confratres, necnon Ludovicum & Marcum Antonium Lanfrancum hujusmodi desuper initum, seu initam, & factum seu factam, necnon reliqua summæ trium millium respectivè scutatorum de Juliis decem pro quolibet scuto, Collegio sic erigendo hujusmodi per dilectam in Christo filiam Magdalenam Strozziam Anguilliariam, sub certis modo & forma in instrumento donationis desuper confecto donatæ, necnon quæcunque res & bona per quoscunque Christifideles, etiam de causa testamenti, codicillorum, donationis, aut aliàs ipsis viventibus donata, & concessa, seu donanda & concedenda eidem Collegio erigendo applicarentur, & appropriarentur, profectò non solùm publicæ utilitati consuleretur, sed exindè plures ex dictis Puellis Domino famulatum perpetuum exhiberent, reliquæ verò faciliùs nuptui traderentur, eleemosynæque, & alia pietatis opera, tàm ab ipsis Confratribus, quàm aliis utriusque Sexûs Christifidelibus verisimiliter in dies ibidem erogarentur, exercerentur & augerentur.

Erectio Collegii pauperum Virginum, & honestarum Viduarum, apud Monasterium Monialium Sancti Berhardi.

§. 2. Nos igitur, qui nostris potissimùm temporibus, quantum cum Deo possumus, quascunque Virgines, & honestas Viduas in numero prudentum adscribi, ac dictæ Confraternitatis incremento consulere, sinceris desideramus affectibus, Priorem, Custodes, & Confratres prædictos, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon testamentorum, codicillorum, ac inter Priorem, Custodes & Confratres, ac Ludovicum, & Marcum Antonium Lanfrancum, ac etiam per Magdalenam prædictos, ut præfertur, initorum & transactorum, aliorúmque quorumcumque instrumentorum & donationum factorum tenores & veriores, præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad Prioris, Custodum, & Confratrum prædictorum, vel alicujus eorum pro eis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione in dicto Monasterio Sancti Bernardi, ut præfertur, constructo, seu propè illud, aut alibi, ubi pro tempore forsan transferri contigerit unum Collegium pauperum Puellarum, Virginum, & honestarum Viduarum bonæ & honestæ conditionis & famæ, in quo Puellæ & Viduæ ipsæ, ne paupertate oppressæ, Dæmonis arte, in vitiorum sordes prolabantur, recipi, ac separatim à commercio Monialium piè & charitative regi & educari, ac sub Domini timore, virtutúmque exercitiis, ac Christianis moribus & institutis instrui, necnon inibi quousque juxtà cujuslibet earum inclinationem, voluntatem ac devotionem, sive alia honesta ratione, per dictæ Confraternitatis Confratres provisum fuerit, habitum per Moniales dicti Monasterii gestari solitum susceperint, & professionem per easdem emitti solitam expresè emittere proposuerint, aut aliàs nupserint, permanere possint, ita tamen, quòd quoties aliquam ex dictis Puellis & Virginibus, ac Viduis è dicto Collegio, vel Voti Religionis, vel Matrimonii con-

trahendi,

trahendi, causa egredi contigerit, liceat Priori & Visitatoribus, ac Confratribus ejusdem Confraternitatis nunc, & pro tempore existentibus, aliam Puellam & Virginem, seu Viduam modo præmisso qualificatam, loco egressæ, aut aliàs juxtà facultates dictæ Confraternitatis, ipsorúmque Prioris, Visitatorum, & Deputatorum arbitrio ibidem collocare, subrogare, & substituere pro earundem Puellarum, ac Viduarum, perpetuis usu & habitatione, unà cum Ecclesia præfata Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ Martyrum, vel alia, ubi pro tempore, ut præfertur, dictum Collegium & Monasterium transferri contigerit, ad eorundem Monasterii & Collegii usum, in qua Missa celebrari, ac Sacramenta Ecclesiastica ministrari, Cadavera, tàm ipsarum, quàm etiam ejusdem Monasterii Moniales Ecclesiasticæ sepulturæ tradi, & Verbum DEI prædicare valeant, cùm campanili & campanis, necnon refectorio, dormitorio, hortis, & hortalitiis, aliísque necessariis ad ejusdem Collegii usum jam constructis & construendis. Ità, quòd in dicto Collegio sic erigendo nonnullæ aliæ Puellæ, Virgines, & honestæ Viduæ eidem Collegio minimè onerosæ, sed potiùs utiles, atque etiam per pro tempore Visitatores ejusdem Collegii approbandæ, pro salubri earundem educatione, ad instar aliorum Monasteriorum similes Puellas recipientium & admittentium, recipi & admitti valeant sine alterius præjudicio, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuò erigimus & instituimus.

Applicatio bonorum e... rg torum & elargiendorum à Christifidelibus.

§. 3. Ac eidem Collegio sic erecto, omnes & singulas pecuniarum summas per Marcum Antonium Muretum juniorem, juxtà sui testamenti dispositionem, ac etiam instrumentorum & conventionum, inter dictos Priorem & Confratres, ac Ludovicum & Marcum Antonium Lanfrancum præfatos, quàm etiam Legati donationis dictæ Magdalenæ, ut præfertur, factorum, necnon quæcunque res & bona quoscunque Christifideles eidem Collegio relinquenda & eroganda, ità, quòd dictæ confraternitatis Prior, Visitatores, & Confratres, nunc & pro tempore existentes, seu ab eis deputati, vel deputandi illorum omnium corporalem, realem, & actualem possessionem liberè apprehendere, & perpetuò retinere, illáque omnia ad Monasterii usus, necnon personarum inibi pro tempore existentium, & degentium manutentionem convertere valeant, cujusvis licentia minimè requisita, auctoritate & tenore præfatis, etiam perpetuò applicamus, appropriamus, concedimus, & assignamus.

Concessio auctoritatis Officialibus dictorum Monasterii & Collegii pro ejus totali regimine.

§. 4. Eisdémque Priori, Officialibus, Visitatoribus, & Confratribus, ut Sacerdotes ex approbatis ab Examinatoribus pro tempore existentis dictæ Urbis Vicarii provectæ ætatis, doctrina, vitæ munditia, & morum honestate, Religionísque zelo præditos, & à Protectore dictorum Collegii & Monasterii pro tempore existente approbandos, qui personarum omnium in dictis Monasterio, & Collegio erecto hujusmodi, ut præfertur, degentium, confessiones audiant, Ecclesiastica Sacramenta administrent, quique & de idoneis Verbi DEI Concionatoribus, qui illas in Spiritualibus Præceptis & documentis, ac sanctis Consiliis ad viam Domini instruere possint, omninò providere, quique unà cum eisdem Confraternitatis Priore, Custodibus, Visitatoribus, & aliis Officialibus pro tempore existentibus, & ad id forsan deputatis, & deputandis, de qualitatibus Puellarum & Viduarum inibi, etiam pro educatione recipiendarum & admittendarum cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, vel nationis fuerint, accuratè & diligenter, quoties id à præfata Confraternitate, sive illius Officialibus, Visitatoribus, & Confratribus præfatis requisiti fuerint, inquirere, ac denique circà examen & approbationem earum, quæ nedùm educationis hujusmodi causa, verùm quoque pauperum Puellarum, & honestarum Viduarum hujusmodi, quas ibidem pro tempore educari, ac ad susceptionem habitus Regularis, & Professionem admitti, necnon matrimonio collocari contigerit, consulere debeant; Ac pro fœliciori dictorum Monasterii & Collegii gubernio, & statu, ac ut Puellæ pauperes, & honestæ Viduæ hujusmodi faciliùs instruantur, & educentur, de consensu & consilio tamen dilecti filii nostri, Michaëlis tituli Sanctæ MARIÆ suprà Minervam Cardinalis Alexandrini nuncupati, moderni, ac pro tempore existentis dictæ Confraternitatis Protectoris, & Visitatorum hujusmodi unam ex eis in Abbatissam, quæ Caput omnium existat, post tamen dilectæ in Christo filiæ Mauræ Perfectæ Machabeæ, aliàs de mandato nostro ex Monasterio Monialium Sanctæ Cæciliæ, Regionis Transtyberim de eadem Urbe Ordinis Sancti Benedicti, in quo triginta octo annos laudabiliter vixerat, pro eisdem Puellis, & Mulieribus in sic noviter erecto & instituto Monasterio, receptis, & pro tempore recipiendis in vita, & Institutis Regularibus dicti Ordinis instruendis, necnon ipsius Monasterii cura & administratione gerendis & suscipiendis translatæ; Et nuper in illius Abbatissæ benedictæ & consecratæ obitum; Quam ex nunc ob ejus virtutum merita, bonósque mores, & exemplarem vitam, ac attento, quòd elapso primo & subsequenti triennio nulla Monialis in præfato noviter constructo Monasterio, juxtà dispositionem Concilii Tridentini, pro illo, ut convenit, regendo forsan qualificata reperietur, nec aliqua alia Regularem disciplinam in eo cum bono odore, & Spirituali consolatione personarum in illo existentium introductam manutenere meliùs, quàm eadem Maura poterit eidem noviter erecto Monasterio in Abbatissam ad ejus vitam dicta auctoritate præficimus, sibíque illius curam, regimen, & administrationem in Spiritualibus & Temporalibus plenariè committimus, unà cum congruo aliarum Officialium, & Ministrarum numero ad certum tempus eis benevisum eligendi, ac etiam, quoties opus & expediens erit, concurrente majori, vel saniori parte Monialium pro tempore existentium ejusdem Monasterii juxtà formam dicti Concilii confirmandi, & etiam confirmationem reiterandi, vel tempore hujusmodi finito, illas omninò amovendi, & postmodùm aliàs amotarum hujusmodi loco subrogandi & deputandi; Ità tamen, quòd Electio hujusmodi, tàm juxtà formam & tenorem Regulæ Ordinis Sancti Benedicti, quàm constitutiones & ordinationes, ac decreta jam forsan per Confratres dictæ Confraternitatis, & seu Visitatores deputatos ejusdem desuper edita & edenda; Et quoad gubernium, constitutionem, & educationem Monialium & Puellarum, ac Viduarum hujusmodi, ac exercitia, tàm spiritualia quàm temporalia inibi jam forsan præscripta, & à dicto Michaële Cardinale Protectore approbata, seu præscribenda & approbanda, necnon pro fœlici regimine, gubernio, & administratione Confratrum Confraternitatis, Monasterii & Collegii præfatorum, aliarúmque personarum omnium rerum & bonorum Confraternitatis Monasterii & Collegii hujusmodi Priori, Officialibus, & aliis ad id ab eadem Confraternitate deputatis, & pro tempore deputandis, quæcunque statuta, licita tamen & honesta, ac sacris Canonibus, præsertim decretis ipsius Concilii non contraria toties, quoties, & quando expediens videbitur edendi, condendi, & faciendi, illáque edita, condita, & facta, prout ratio vel utilitas exegerit, aut suaserit necessitas pro tempore mutandi, alterandi, & in melius reformandi, aliáque

etiam

etiam de novo faciendi licentiam & facultatem, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuò concedimus & elargimur. Quæ, postquàm condita, alterata & mutata, ac edita & reformata, ac à præfato nunc & pro tempore existente Protectore, approbata & confirmata fuerint, eo ipsa dicta Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censeantur.

Exemptio à Jurisdictione & Superioritate &c. Vicarii Urbis & aliorum omnium.

§. 5. Ac spem jam conceptam habentes, quantum Urbis nostræ præfatæ, & universæ Christianæ Reipublicæ utilitatis afferrent, Monasterium & Collegium sic per nos erecta, & instituta, illa ac eorum personas, res & bona, ipsamque Confraternitatem, & Confratres Sancti Bernardi, sub nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis, & Sedis Apostolicæ præfatæ, in Spiritualibus & temporalibus protectione, pariter perpetuò recipimus & admittimus, ac ab omni jurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio, & potestate Venerabilis Fratris nostri Jacobi Portuensis Cardinalis de Sabellis nuncupati, moderni, ac etiam pro tempore existentis in eadem Urbe Vicarii generalis, & illius vices gerentis, ac Locatenentium & Officialium quorumcunque, necnon Abbatum, Visitatorum, & Superiorum totius Ordinis Sancti Benedicti, & præsertim Congregationis Sancti Bernardi dicti Ordinis, ac pro tempore existentis Rectoris Parochialis Ecclesiæ, in qua Monasterium & Collegium hujusmodi nunc sita sunt, & pro tempore erunt, etiam circà Sacramentorum administrationem penitus & omninò ac perpetuò eximimus & liberamus, ac Monasterium & Collegium hujusmodi prorsùs exempta & libera à Vicarii nostri, ac Abbatum, Visitatorum, & Superiorum præfatorum, ac Parochiali jurisdictione, & superioritate, esse & fore, statuimus & decernimus.

Elargitio Indulgentiarum pro visitantibus Ecclesiam, vel ibi celebrantibus, aut celebrari facientibus.

§. 6. Et insuper, ut Monasterium & Collegium hujusmodi non solùm manuteneantur, verùm etiam indies incrementum suscipiant, tàm Ecclesias Sancti Bernardi propè Columnam Trajani, & Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ præfatas, ac alias Ecclesias pro tempore dictorum Confraternitatis, Monasterii, & Collegii existentes, necnon tàm Confraternitatem, Monasterium, & noviter erectum Collegium, quàm illorum Protectorem, Priorem, Custodes, Visitatores, aliósque Officiales, & Confratres, necnon Abbatissam, Moniales, aliásque ipsius Collegii noviter erecti personas, & nunc, & pro tempore existentes, universósque alios utriusque Sexûs Christifideles, Sancti Bernardi, & Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ Ecclesias prædictas, ut suprà, devotè visitantes, necnon Missas in eis, vel earum aliquibus celebrantes, seu celebrari facientes, quovis modo, & quocunque totius anni die in perpetuum, ad communicationem, & participationem, etiam per extensionem omnium & singulorum privilegiorum, facultatum, immunitatum, exemptionum, præeminentiarum, antelationum, indultorum, indulgentiarum, etiam plenariarum, & peccatorum remissionem, ac quorumcunque aliorum favorum & gratiarum, tàm Spiritualium, quàm temporalium, tàm dictæ Confraternitati Catechumenorum, quàm quibusvis Cisterciensi, & Sancti Benedicti respectivè Ordinibus, eorúmque Monasteriis & Conventibus, Domibus, Abbatibus, Monachis, Fratribus, Protectoribus, Pueris, Puellis, Confessoribus, & Monialibus, ac eorum & earum Ecclesiis, Capellis, alisque Ministris & Officialibus, necnon etiam Christifidelibus dictas Ecclesias seu Capellas visitantibus & visitaturis, per Nos & quoscunque Romanos Pontifices, & præcipuè fœlicis recordationis Paulum Tertium, sub Datum Romæ decimo tertio Idus Februarii, Pontificatus sui Anno septimo, quomodolibet obtentorum & concessorum, quoad ea, quæ hactenus revocata non fuerunt, nec sub ullis revocationibus sunt comprehensa, ac quibus dictæ Ecclesiæ Confraternitas, & loca pacificè hucusque usi sunt, ac utuntur & gaudent, & quæ eidem Concilio non sunt contraria, similiter perpetuò recipimus & admittimus, ac illa eis communicamus, & ad eos ea & eas extendimus, ac etiam de novo, quatenùs opus sit, concedimus, in omnibus & per omnia, perindè ac si dictis Ecclesiis & Capellis Sancti Bernardi, ac Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ Martyrum, necnon Confraternitati, Monasterio noviter erecto, & Collegio prædictis, ac eorum Protectori, Priori, Custodibus, Officialibus, Confratribus, Abbatissæ, Monialibus, Confessoribus, & aliis Pueris & Puellis, ac personis, necnon Christifidelibus suprà dictas Ecclesias Sancti Bernardi, ac Sanctorum Viti, Modesti, & Crescentiæ, ac alias Ecclesias, ut suprà, visitantibus, ac Missas in eis vel earum aliqua, celebrantibus, vel celebrari facientibus, concessæ forent.

Jurisdictio Cardinalis Protectoris, & Judicis omnium dicti Monasterii & Collegii, eorumque personarum &c.

§. 7. Prætereà, ne Confraternitas, Monasterium & Collegium hujusmodi, diversis Urbis Tribunalibus vexentur, dictum Michaëlem Cardinalem, & pro tempore existentem dictorum Confraternitatis, Monasterii, & Collegii Protectorem, ac Prioris, Custodum, ac aliorum Officialium, Confratrum, ac Ministrorum, necnon Abbatissæ, Monialium, & Puellarum, aliarúmque personarum eorumdem, pro tempore, quo in dictis Monasterio & Collegio steterint, quoad omnes & singulas lites, causas, quæstiones, controversias, differentias, & molestias, civiles & criminales, ac mixtas, tàm activè quàm passivè hactenùs motas, & in futurum quomodocunque movendas, super bonis, rebus, juribus, & actionibus quibuscunque ad Confraternitatem, Monasterium, Collegium, & Ecclesias Sanctorum Bernardi, Viti, Modesti, & Crescentiæ, ac alias Ecclesias prædictas, ac ad Moniales, Puellas, & alias personas suprà dictas, nunc & pro tempore quomodolibet spectantia, in Judicem ordinarium, cum eisdem facultatibus, indultis, privilegiis, antelationibus, & potestatibus, quibus Protectores Confraternitatum Orphanorum, Catechumenorum Sanctæ Catharinæ de la Rosa, ac Sanctissimi Crucifixi, ac Deputati fabricæ Principis Apostolorum de dicta Urbe utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum. Ità etiam, quòd in causis discussionum, & aliàs, quando de restituendo res & bona quæcunque de cætero eisdem Monasterio & Collegio relicta & donata, seu vigore præsentium, aut aliàs quomodolibet acquisita, prioribus & potioribus Creditoribus agi censebitur, Confratres ipsi nisi coràm dicto Michaële Cardinale, & pro tempore dictæ Confraternitatis Protectore ad judicium trahi non debeant, sed facta obligatione per Priorem, Custodes, & Camerarium dictæ Confraternitatis, in eventum, quòd alia bona ubilibet sita, & quovis modo possessa non reperiantur, Michaël Cardinalis, & pro tempore existens Protector hujusmodi illa eisdem Confratribus, & respectivè Creditoribus, etiam de facto, & sine strepitu vel figura judicii, neque expectata sententia, aut sine litis tradi & consignari mandet, & procuret, etiam perpetuò constituimus & deputamus.

Facultas Visitatorum Monasterii & Collegii prædictorum.

§. 8. Et ne etiam Monasterium & Collegium hujusmodi, dùm cura in temporalibus dictæ Confraternitati, ejúsque Confratribus & Officialibus commissa est, in Spiritualibus aliquod detrimentum sentiant, eisdem Confratribus pro triennio, seu alio

alio eis benè viso tempore tres Sacerdotes auctoritate & rerum gerendarum experientia, pietatéque graves, qui Visitatores nuncupentur, & nostras, ac dicti Vicarii, Vicesgerentis, Locatenentium, & illius Officialium hujusmodi vices gerant, dictisique Monasterio & Collegio, illius Abbatissæ, Monialibus, Puellis, personis, rebus, & bonis præfatis in spiritualibus præsint salva tamen in omnibus suprà dictis jurisdictione Urbis Vicarii in casibus, in quibus Episcopi, tanquàm Sedis Apostolicæ Delegati, auctoritate dicti Concilii in Monasteria, quamtumvis exempta, & præcipuè circà eorum clausuram, jurisdictionem exercent, & ad eos specialis & particularis approbatio Sacerdotum & Confessorum electorum, spectet & pertineat eligendi & deputandi, ac postquàm electi fuerint, electionis & deputationis hujusmodi confirmatio, ad nos, & Successores nostros, vel dictum Michaëlem Cardinalem, & pro tempore existentem dictæ Confraternitatis Protectorem pertineat, quotiésque sibi videbitur finito triennio, seu alio tempore deputationis hujusmodi illos, prout tempus & necessitas expostulaverit, confirmandi, ac etiam amovendi, & illorum loco alios collocandi & deputandi facultatem impartimur. Nosque hac prima vice pro proximò triennio, ab hodiè incipiendo, & ut sequitur finiendo de Michaëlis assensu, idem munus dilectis filiis Petro Fulvio Presbytero Romano, utriusque Juris Doctori, moderno Priori, Joanni Daddeo Canonico Basilicæ Sanctæ MARIÆ Majoris, & Annibali Summario, Sacræ Theologiæ Professori dictæ Confraternitatis Confratribus committimus, ipsósque in eorumdem Collegii & Monasterii Visitatores, Correctores, & Moderatores creamus, constituimus, & deputamus, dantes eis auctoritatem omnia & singula faciendi, mandandi, corrigendi, puniendi, reformandi, & exequendi, quæ ad Spirituale regimen personarum in dictis Monasterio & Collegio degentium, illorúmque fœlix incrementum & gubernium expedire, atque opportunum esse censuerint, ita ut personæ in dictis Monasterio & Collegio vitam degentes, in piæ & religiosæ vitæ sinceritate & puritate, per solicitam eorum operam foveantur & conserventur, temporalia verò bona ex circumscripta dictæ Confraternitatis cura benè, atque utiliter administrentur.

Privilegium pauperum Puellarum quod admittantur ad subsidia dotium, quæ per diversas Confraternites & Loca pia dari solent.

§. 9. Porrò ipsas Puellas, quas paupertate oppressas in hujusmodi Collegio collocari contigerit, speciali privilegio insignire intendentes, quòd, ubi pauperes Puellæ hujusmodi aliena expetere auxilia coactæ fuerint, quibus adveniente ætate legitima, qua vel Monasteria ingredi, vel matrimonio collocari censuerint, quascunque dotes & auxilia pia, tàm ab Annuntiationis Beatæ MARIÆ suprà Minervam, Conceptionis, Confalonis, & aliis Archiconfraternitatibus & Confraternitatibus, necnon Ecclesiis, Oratoriis, & piis Locis, quàm quibuscunque utriusque Sexûs personis, usque ad summam honestam & eisdem Priori & Visitatoribus benè visam petere, impetrare, obtinere, seque ad hunc effectum in rotulis & listis Archiconfraternitatum, Confraternitatum, Ecclesiarum, Oratoriorum, Locorum piorum necnon personarum hujusmodi adscribi facere, & procurare, & deindè, postquàm dictæ Puellæ, seu earum aliquæ, dotes, & auxilia hujusmodi obtinuerint, seu ad id adscriptæ fuerint, quòd tàm illæ, quæ dictum Monasterium ingredi, & jam ingressæ sunt, quàm etiam, quæ matrimonio collocari voluerint, dotes & auxilia hujusmodi eis quomodolibet procurata, promissa, & acquisita omninò lucrari, percipere, & exigere debeant, illáque omnia unà cum præmissis dotibus & legatis, factis & faciendis, eisdem Monasterio & Collegio perpetuò concedimus, pauperésque hujusmodi Puellas, dotium auxiliorum piorum, ac legatorum & donationum prælatorum factorum, & faciendorum quibuscunque, etiam Motu pari emanatis prohibitionibus, vel statutis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, non obstantibus, capaces omninò facimus, reddimus, & declaramus, mandantes omnibus & singulis Custodibus, Camerariis, & quibuscunque Officialibus dictarum Archiconfraternitatum, quæ dotes & auxilia pia hujusmodi pauperibus Puellis dare & assignare consueverunt, quòd ex nunc dotes promissas Puellis jam dictum Monasterium ingressis, & profiteri cupientibus, statim, postquàm professæ fuerint Priori, Custodi, & Camerario pro tempore existentibus dictæ Confraternitatis Sancti Bernardi, ac si ipsæ dictum Monasterium ingressæ, seu Matrimonio collocatæ, de consensu & licentiâ Archiconfraternitatum & Locorum piorum hujusmodi extitissent, dare, & cum effectu persolvere, ac deinceps pauperes ipsas Puellas in dicto Collegio pro tempore degentes, ad subventionem dotium & auxiliorum hujusmodi admittant, & admitti procurent, & deindè tàm Puellis profiteri cupientibus, quàm Matrimonio collocandis, dotes eis promissas, & deinceps promittendas Priori & Officialibus hujusmodi dare, & cum effectu solvere debeant, nec ad id, & sub prætextu decretorum, privilegiorum, aut aliorum quorumcunque statutorum Archiconfraternitatum, Confraternitatum, Ecclesiarum, Oratoriorum, & piorum Locorum hujusmodi quomodolibet concessorum, contradicere audeant seu præsumant, etiam licentia earumdem Confraternitatum, & Locorum piorum hujusmodi minimè obtenta, neque petita. Ne autem super præmissis, & illorum aliquo, in futurum quomodocunque, vel quavis de causa pro validitate dubitari contingat.

Indultum circà relicta Monasterio & Collegio prædictis, & eorum validitatem.

§. 10. Volumus, ac etiam mandamus, quòd quæcunque ordinationes, instrumenta, donationes, tàm inter vivos, quàm causa mortis, testamenta, codicilli, & quæcunque alia documenta, scripturæ & folia facta & facienda, per, & inter quascunque utriusque Sexûs personas, etiamsi mulieres nuptæ, ac minores viginti annis fuerint, ac testatæ vel intestatæ decesserint, etiam de bonis suis disponere prohibitæ, nisi adhibita certa forma & solemnitate requisita, à jure vel ab homine, seu statutis, novísque reformationibus Urbis, seu obtenta à Romano Pontifice desuper licentia, de quibusvis eorum bonis quomodocunque acquisitis, & acquirendis, de quibus in favorem Confraternitatis, Monasterii, & Collegii hujusmodi testari, legari, codicillari, vel inter vivos, aut causa mortis, aut aliàs quomodolibet disponi contigerit; Quódque tàm Marci Antonii junioris scutorum trium millium, ac Magdalenæ Strozziæ de Anguillaria, aliáque, ut præfertur, facta & legata, quam quæcunque aliæ donationes, testamenta, codicilli, voluntates, instrumenta, scripturæ & documenta ad favorem Monasterii, Collegii, & Confraternitatis hujusmodi jam facta & facienda, perindè valeant, ac suum sortiantur effectum, ac si coràm Notario publico, & legitimo testium numero, adhibitisque omnibus de jure requisitis qualitatibus & solemnitatibus facta fuerint, nec Monasterium, Collegium & Confraternitas hujusmodi de eisdem bonis in testamentis, legatis, codicillis, donationibus, & aliis voluntatibus, ac dispositionibus, instrumentis, documentis & scripturis eisdem Monasterio, Collegio, & Confraternitati pro tempore relictis, donatis, datis, cessis, & applicatis, aliquam partem Cameræ Apostolicæ, vel Monasterio Convertitarum in eadem Urbe, etiam juxtà dispositionem indultorum fœlicis recordationis Leonis Decimi, Clementis,

Septimi,

Septimi, & Pauli Tertii, aliorumque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum; seu Fabrica dictæ Basilicæ Principis Apostolorum, aut quibusvis aliis personis & Ecclesiis dare minimè teneantur, bona ipsa, ut suprà, pro tempore relicta vel donata Confratres ipsi liberè & integrè recipere, ac eorum possessionem apprehendere, & perpetuò retinere, ac in eorundem Monasterii & Collegii; & Confraternitatis usus & utilitatem convertere liberè & licitè valeant, etiam cujusvis licentiâ minimè requisitâ.

Approbatio Ordinationum factarum & faciendarum à Confraternitate.

§. 11. Decernentes ordinationes, constitutiones, & statuta hucusque à præfata Confraternitate facta, necnon instrumenta, donationes, testamenta, codicillos, scripturas, ac etiam, prout illa concernunt, omnia & singula in dictis ordinationibus, constitutionibus, statutis, capitulis & instrumentis, donationibus, testamentis, codicillis, tàm factis quàm faciendis, & aliis scripturis contenta, & inde secuta quæcunque, licita tamen & honesta, maximè ea circà licentiam edendi carnes, & alios cibos in refectorio quolibet die Dominico, tertia & quinta feriis, & aliis diebus arbitrio suprà dictorum Visitatorum, & circà usum omnium pannorum, lini, & etiam cubilis, videlicet cum subucula tantùm, & linteaminibus, ac etiam sine scapulari, ac etiam usu Breviarii Romani cum proprio Congregationis Sancti Bernardi dicti Cisterciensis Ordinis, ità quòd ad recitationem Officii Beatæ Virginis MARIÆ non teneantur; Quo verò ad præscriptionem Horarum ad Divina Officia, tàm diurna quàm nocturna recitanda, & quæcunque alia exercitia, Spiritualia & Temporalia anno singulo facienda, juxtà Visitatorum, & Abbatissæ hujusmodi dispositionem & ordinationem, ac ea, quæ jam forsan decreta & descripta in libro constitutionum & statutorum ipsius Confraternitatis in Pergameno, etiam quòd sint contrariæ Regulæ Sancti Benedicti, hujusmodique præsentium tenore approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adjicimus, fieri & observari debere.

Validatio dispositionum favorabilium eisdem Monasterio & Collegio.

§. 12. Ac supplentes omnes & singulos juris etiam communis, & municipalis, & facti etiam quarumcunque solemnitatum in eis forsan ex dispositione Juris, vel statutorum, sive novarum reformationum Urbis circà validitatem donationum, in genere etiam respectu consensus propinquorum parentum insinuationis & testium, ac donationum in subscriptionibus, & in specie contractuum mulierum; & omnia alia forsan requisitis, omissis & omittendis, præsertim quoad dicti Marci Antonii junioris; & desuper inter Confratres & Officiales Confraternitatis Sancti Bernardi, ac Ludovicum & Marcum Antonium Lanfrancum præfatos, necnon donationis per dictam Magdalenam, aliaque omnia & singula legata, donationes, instrumenta, testamenta, codicillos, scripturas, documenta, & alia quæcunque quomodolibet facta & facienda, aliosque defectus, si qui in præmissis omnibus & singulis, seu eorum aliquo intervenerint, aut intervenire possint quomodolibet in futurum. Inhibentes nunc & pro tempore existentibus Præsidenti & Deputatis Fabricæ dictæ Basilicæ Principis Apostolorum, ac quibusvis aliis Officialibus, Ministris, & personis cujusvis status, & gradus, & conditionis existant; etiamsi Cardinalatûs honore præfulgeant, ne Priorem, Officiales, & Confratres nunc & pro tempore existentes, in omnibus & singulis præmissis, & præsertim super dictis pecuniis per dictum Marcum Antonium Muretum legatis, & per Magdalenam Stroziam donatis, omnibusque & singulis aliis legatis, donationibus, testamentis, & codicillis pro tempore per quascunque personas quomodolibet, & ex quacunque causa factis & faciendis, in rebus vel bonis dictæ Confraternitatis quovis quæsito colore vel ingenio, directè vel indirectè molestare, perturbare, aut inquietare audeant vel præsumant. Et etiam decernentes omnia & singula præmissa, ac indè secuta, & indè sequenda quæcunque, valida & efficacia fore, ac suos plenarios & integros effectus sortiri, & inviolabiliter ab omnibus observari debere.

Clausula sublata.

§. 13. Et sic per quoscumque Judices & Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac causarum Palatii Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate judicari & definiri debere. Necnon irritum decernentes quidquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorum hujus Bullæ deputatio & auctoritas.

§. 14. Quocircà Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchæ Alexandrino, ac Marturanensi & Venusino Episcopis per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenùs ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Prioris, Custodum, ac Confratrum præfatorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Priorem; Custodes, & Confratres præfatos, ac eorum singulos eisdem præsentibus, & in eis contentis quibuscunque, pacificè frui & gaudere ac præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus, quos illa concernunt, & quomodolibet concernent in futurum inviolabiliter observari, non permittentes eos vel eorum aliquem desuper per quoscunque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias & censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, eorum arbitrio imponendas & moderandas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus de non tollendo jure quæsito, ac de non concedendo indulgentias & privilegia adinstar, necnon quibusvis aliis, etiam Pauli Secundi, & Pauli Quarti, ac Pii Quinti de rebus Ecclesiasticis non alienandis, & malè alienatis recuperandis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, Cancellariæque Apostolicæ Regulis, ac Monasterii, Collegii Cisterciensis, & Sancti Benedicti Ordinum hujusmodi statutis & juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis tàm Monasterio, ac Cisterciensi, & Sancti Benedicti, quàm quibusvis aliis, etiam præfatis dictæ Urbis Monasteriis, & illorum Ordinibus, Superioribus, Conventibus, & personis, necnon Præsidenti & Deputatis dictæ fabricæ, aliisque omnibus & singulis Collegiis, Fabricis, Monasteriis, Locis piis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque decretis, in genere, vel in specie quomodolibet concessis, etiamsi in eis expresse caveatur, quòd illis derogari nequeat, nisi derogationes hujusmodi, & causæ in eis forsan expresse & specialiter insererentur, ac de consensu Superiorum, Monasteriorum, Ordinum, Collegiorum, Fabricarum, & aliorum piorum Locorum hujusmodi fierent, & aliàs factæ derogationes hujusmodi nemini suffragentur. Quibus omnibus & singulis etiamsi pro

ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica; expreſſa & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat harum ſerie pari Motu ſpecialiter & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Tranſumptorum fides.

§. 16. Volumus autem, quòd earundem præſentium tranſumptis etiam impreſſis, ac manu Prioris, ſeu Viſitatorum, aut Cuſtodum, ac Secretarii dictæ Confraternitatis ſubſcriptis, ac præfati Michaëlis Cardinalis nunc & pro tempore exiſtentis dictæ Confraternitatis Protectoris, vel ipſius Confraternitatis ſigillo munitis eadem prorsùs fides in judicio, & extrà illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergò &c.

Dat. P. An 31. 13. Julii

Datum Romæ apud Sanctum Marcum. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſeptimo, Idus Julii, Pontificatus noſtri Anno tertio.

LXI.

De Conſtitutionibus Pii IV. & Pii V. circà Confidentias beneficiales editis, in Regno Galliæ exequendis, cum moderatione pœnarum.

Hanc Bullam Pii IV. num. 85. habes ſuprà fol. 128. Romanum. Et Pii V. num. 85. habes ſuprà fol. 302. Intolerabilis. Et de materia Confidentiarum & Simoniarum beneficialium notavi hic ſuprà in Conſtitut. 47. Divina fol. 603.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium.

PAſtoralis Officii ſollicitudo nos admonet, ut quæ ad DEI laudem, animarumque ſalutem à Prædeceſſoribus noſtris providè ſtatuta fuiſſe noſcuntur, debitæ executioni demandari curemus, & ſi quando opus ſit, illa etiam moderemur, prout perſonarum & locorum qualitate penſata, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Pii IV. Bulla eſt citata in rubric.

§. 1. Sanè fœlicis recordationis Pius Papa IV. Prædeceſſor noſter, ad tollendam fiduciariæ mancipationis beneficiorum Eccleſiaſticorum corruptelam, ſtatuit & decrevit &c.

Omittitur reſiduum hujus narrativæ, quia ipſam Bullam habes ſuprà.

Pii V. Bulla eſt citata in rubric.

§. 2. Et deindè recolendæ memoriæ Pius Papa V. etiam Prædeceſſor noſter, ad tàm nefarium crimen faciliùs detegendum, & profligandum, ſimiliter ſtatuit & decrevit &c.

Omittitur reſiduum hujus narrativæ, quia ipſam Bullam totam habes ſuprà.

Hic modò Pont fex mandat in Regno Franciæ dictas Bullas executioni demandari ab Ordinariis &c.

§. 3. Cùm autem, ſicut accepimus, literæ prædictæ in Regno Galliæ ob temporum injuriam, aliaſque varias ſubortas difficultates, diverſaque impedimenta, adhuc debitæ executioni non fuerit demandatæ, ac propterea tàm pernicioſum Confidentiæ vitium, quod celeriter extirpari & eradicari oportuerat, in dies magis ſerpere, ac propagari noſcatur, in maximum animarum periculum, ac ſcandalum plurimorum. Nos ad hanc corruptelam è Regno illo, quod non ità dudùm omni Chriſtianarum Virtutum genere florebat, & adjuvante Domino etiam in poſterùm florebit, tollendam, ac prorsùs eliminandam, animarumque ſaluti inprimis conſulere volentes, omnibus & ſingulis dicti Regni Archiepiſcopis & Epiſcopis, eorumque Officialibus, & ad quos de jure & conſuetudine pertinet, per præſentes mandamus, ac ſub interminatione Divini Judicii diſtrictiùs injungimus, ut in ſuis quiſque Eccleſiis, Civitatibus, Diœceſibus, & Locis etiam exemptis, ad prædicta ſtudioſè attendant, & in eos, quos in Confidentiæ crimine, præſertim verò in aliquo ex caſibus ſuperiùs expreſſis, etiam per præſumptiones & conjecturas prædictas deliquiſſe conſtiterit, ſeverè animadvertant. Qui ſi in præmiſſis exequendis negligentiores fuerint, eorum negligentiam ſuppleri volumus à Capitulis Eccleſiarum Metropolitanarum, & Cathedralium, ác etiam Collegiatarum, ubi de beneficiis Collegiatarum Eccleſiarum agetur, ac etiam ab Abbatibus, ſeu Prioribus Clauſtralibus & Conventibus Monaſteriorum, aliorumque Regularium Locorum, ubi de eorundem Monaſteriorum, ſeu Locorum Officiis, & beneficiis quæſtio extiterit.

§. 4. Et nihilominùs appellationes à ſententiis, quas contrà delinquentes hujuſmodi fieri contigerit, ad proximos Superiores, juxta Canonicas Sanctiones, devolvi, executionem tamen ſententiarum prædictarum minimè impedire, aut retardare. — Appellationem non ſuſpenſivam concedit.

§. 5. Beneficia verò occaſione Confidentiæ hujuſmodi ad præſens vacantia, & in poſterùm vacatura ab ipſorum beneficiorum ordinariis Collatoribus, perindè ac ſi diſpoſitioni dictæ Sedis Apoſtolicæ minimè reſervata fuiſſent, liberè conferri, & de illis provideri poſſe & debere decernimus, dùm tamen talium criminum participes aut conſentientes non fuerint; Quo caſu, ac etiam, ubi iidem ordinarii Collatores per ſex menſes à die detectæ & comprobatæ, ſeu convictæ Confidentiæ beneficia ipſa, ut præfertur, vacantia, Canonicè conferre, & de illis providere neglexerint, beneficiorum eorundem Collegio, & proviſio ad proximos Superiores devolvatur. Quæ verò beneficia de Jurepatronatus Laicorum fuerint, ad eorundem Patronorum præſentationem, dummodò in crimine hujuſmodi non fuerint participes, conferri. De Eccleſiis verò ac Monaſteriis, aliiſque beneficiis Eccleſiaſticis, ac chariſſimi in CHRISTO filii noſtri Henrici III. Francorum Regis Chriſtianiſſimi nominationem ſpectantibus, novam ipſius Regis nominationem juxtà concordata, ſeu indulta à Sede Apoſtolica ei conceſſa volumus exſpectari. — Beneficia ex hoc crimine vacantia per Ordinarios dicti Regni conſervari indulget Alibi contrarium eſt ſervandum ex Bulla Pii V. cit. in rubr.

§. 6. Fructus verò ex Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis beneficiis prædictis malè & indebitè perceptos, in uſum ac reparationem Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum prædictorum, ſuper quibus Confidentia hujuſmodi contracta & commiſſa fuerit, per Archiepiſcopos, Epiſcopos, ſeu Officiales, aliosque prædictos converti & applicari poſſe volumus, ac decernimus. — Fructus eorum, uſui Eccleſiarum applicari jubet. Sed alibi dicuntur reſervatæ Cameræ ex dicta Bulla Pii V.

§. 7. Magnoperè hortantes, & enixè in Domino requirentes eundem Regem Chriſtianiſſimum, ut omne ſtudium, operam, & auctoritatem ad prædicta peragenda, & exequenda præſtare, & impertiri velit. — Hortatur Regem ad exequendum.

§. 8. Abſolutionem autem à cenſuris & pœnis, ac irregularitatibus propter crimen Confidentiæ hujuſmodi quomodolibet incurſis pro tempore exiſtenti noſtro, & Sedis Apoſtolicæ apud Regem prædictum Nuntio, & quoad Provincias ſub Legatione Avinionenſi comprehenſas eidem Avinionenſi Legato, cum facultate etiam alios ſubdelegandi, de quorum pietate & prudentia magis confidant, per præſentes committimus & demandamus. — Abſolutionem à cenſuris Nuntio reſervat.

§. 9. Non obſtantibus Pii IV. & Pii V. Prædeceſſorum prædictorum literis, quas, quoad dictum Regnum in ſuperius expreſſis, duximus relaxandas & moderandas, illis nihilominùs quoad alia Regna, & loca in ſuo robore duraturis, aliiſque Apoſtolicis Conſtitutionibus, privilegiis quo- — Derogatio contrariorum. Fides exemplorum.

que & indultis, generalibus vel specialibus quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, aut in totum non inserta præsentium effectus & executio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, eorúmque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, cæterísque contrariis quibuscunque.

§. 10. Volumus autem, ut præsentium exempla etiam impressa edantur, eáque Notarii publici manu, & cujuscunque Curiæ Ecclesiasticæ, ejúsve Prælati sigillo obsignata, eandem illam prorsùs fidem in judicio, & extrà ubique locorum faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 11. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum mandati, injunctionis, decretorum, hortationis, requisitionis, commissionis, demandationis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 3. 13. Augusti.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1587. Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno 3.

LXII.

Studii Generalis Almæ Urbis Regimen Collegio Advocatorum Consistorialium confertur, cum antiquorum Privilegiorum confirmatione, & Præcedentiæ concessione.

De hujus Studii erectione, & indultis vide suprà in Bonifacii VIII. Constit. 9. In suprema. fol. 180. Tomo 1. ubi cætera adnotavi. Et de ejus Protectoribus vide infrà in Constitut. 74. Immensa. in X. Congreg.

De Advocatis autem Consistorialibus vide suprà in tertia Bulla Martini V. in Apostolicæ fol. 295. Tom. 1. Erexit in hoc studio novissimè Cathedram eloquentiæ, seu Rhetoricæ cum emolumentorum assignatione, eámque concessit Augustino Mascardo S. D. N. Urban. VIII. in Constit. 83. Militantis infrà Tom. 4.

Edita A. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Sacri Apostolatûs Ministerio, meritis licèt insufficientibus, Supernâ Dispositione præsidentes, inter cæteras curas, quæ animum nostrum delectant, illam libenter suscipimus, per quam nostræ provisionis auspiciis, officia singula, præsertim in hac Urbe nostra consistentia, illorúmque regimina, Viris committantur idoneis, quorum opere & auxilio adolescentes, Studii bonarum artium causa, ex diversis Mundi partibus ad ipsam Urbem confluentes, eorum animos virtutibus, & bonis moribus fœliciùs excolere valeant, ac desuper Officii nostri partes interponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Revocatio concessionum regiminis Studii cuicunque concessis.

§. 1. Sanè licèt aliàs Officium Rectoratûs Gymnasii Almæ Urbis, uni ex Prælatis Romanæ Curiæ ad ejus vitam concedi & assignari solitum fuerit, &c. Nihilominùs attendentes, quòd si dictum Officium Collegio dilectorum filiorum Sacræ Aulæ nostræ Consistorialis Advocatorum perpetuò uniretur, annecteretur, & incorporaretur, idem Officium fœliciùs gubernaretur, ac utilitati publicæ, & ipsius Gymnasii pleniùs consuleretur, cùm in dicto Collegio semper adsint Viri literarum scientia, rerum experientia, ac usu & prudentia præstantes. Idcircò quaslibet concessiones, assignationes, ac alias dispositiones de dicto Officio per Nos, ac prædictum, ac quovis alios Prædecessores nostros, dictis & aliis quibusvis personis hactenùs factas præmissis, & certis aliis rationabilibus causis adducti, harum serie specialiter & expresè revocantes, cassantes, irritantes, & annullantes, illásque prorsùs & omninò revocatas, cassas, irritas, & annullatas esse, & censeri debere declarantes, easdémque personas à prædicto Officio penitùs amoventes, ac utilitati publicæ prospicere, ipsúmque Collegium ac illius singulares personas, à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac dictarum literarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes.

Concessio dicti regiminis cum suis oneribus, honoribus, & emolumentis Collegio Advocatorum Consistorialium.

§. 2. Motu proprio non ad Collegii prædictorum, vel aliorum pro ipsis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Officium Rectoratus Gymnasii Urbis hujusmodi, per ipsos Collegium regendum, & gubernandum, juxtà providam dispositionem, & ordinationem, per eos, vel eorum majorem partem faciendam, & toties, quoties eis, vel eorum majori parti expedire videbitur, mutandam, cum omnibus & singulis illius fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis universis, & quibuscunque tàm ordinariis quàm extraordinariis, & quæ alii, qui pro tempore fuerunt Rectores dicti Gymnasii quovis modo habuerunt, seu habere potuerunt, ac quibusvis causis & rationibus, necnon cum quibusvis honoribus, oneribus, præeminentiis, antelationibus, prærogativis, jurisdictionibus, auctoritatibus, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, & exemptionibus, privilegiis, & indultis, solitis ac consuetis, & quibusvis aliis concessionibus & gratiis, quibus tàm ultimus, quàm alii Rectores dicti Gymnasii, quavis ratione vel causa, usi, gavisi, & potiti fuerunt, ac uti, gaudere, & potiri potuerunt, Collegio Advocatorum hujusmodi, ita, quòd liceat ipsis Collegio, per se vel alium, seu alios eorum & Collegii hujusmodi nominibus, corporalem, realem, & actualem possessionem dicti Officii apprehendere, ac perpetuò retinere illiúsque fructus, reditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta percipere, exigere, & levare, & in suos, ac Collegii & Officii hujusmodi usus, & utilitatem convertere, ipsúmque Officium per se, & quemlibet eorum exercere, regere & gubernare, ac omnia & singula, quæ ad hujusmodi Officium, ejúsque liberum exercitium spectant, & pertinent, gerere & facere, cujusvis licentia desuper minimè requisita, auctoritate Apostolica tenore præsentium, perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus &c.

Præcedentia antè alios Advocatos & Doctores etiam antiquiores eisdem datur.

§. 3. Ac, ut Collegium & Advocati hujusmodi, qui majoribus occupationibus detinentur, majoris etiam dignitatis titulo decorentur, omnibus, & singulis prædictæ Aulæ Consistorialis Advocatis, ut ipsi universos & quoscunque Advocatos, Procuratores, Doctores, etiam antiquiores & quoscunque alios, tàm in Romana Curia, quàm extrà eam, præcedant.

Doctorandi facultas, & alia quæcunque privilegia confirmantur. Tu habes Julii III. Bullam hic citatam suprà.

§. 4. Omniáque & quæcunque privilegia eisdem Collegio, & Advocatis, per quoscunque Romanos Pontifices, Prædecessores nostros, & præcipuè piæ memoriæ Julium Papam III. etiam Prædecessorem nostrum, super facultate Doctores creandi, etiam privativè quoad alios, quæ privilegia & literas Apostolicas desuper confectas, eorum tenorem præsentibus etiam pro expressis habentes, auctoritate & tenore prædictis confirmamus, & innovamus, & quatenùs opus sit, de novo concedimus, Motu, scientia, ac potestatis plenitudine prædictis, ac universis & singulis cujuscunque conditionis, status, gradus, digni-

dignitatis & honoris, ne sub indignationis nostræ, aliisque arbitrio nostro imponendis pœnis, eosdem Collegium Advocatorum, in præmissis vel circà ea, aut in eorum aliquo quomodolibet impedire, molestare, perturbare, seu inquietare, contrà præsentium continentiam & tenorem, ullatenùs audeant vel præsumant, districtiùs inhibemus, necnon omnibus & singulis ad quos spectat & spectabit quomodolibet in futurum, ut hæc omnia plene observent, & observari faciant, præcipimus.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Decernentes unionem, annexionem, incorporationem, applicationes, indultum, inhibitionem, ac præceptum prædicta, præsentésque litteras nullo unquam tempore, etiam ad prædictorum, & aliorum quorumvis instantiam, etiam ex quacumque & inexcogitata causa, etiam sub prætextu quòd in forma juris facta non fuerint, revocari, alterari, limitari, modificari, aut ad terminos juris communis reduci, vel quempiam adversùs illa in integrum restitui, seu de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio seu intentionis nostræ, aut alio quovis defectu, notari vel impugnari posse, dictósque Collegium ad causam, seu causas, propter quas illa emanarint, coram quocumque verificandum non teneri, nec propterea, aut ex eo quòd interesse prætendentes vocati non fuerint, per subreptionem vel obreptionem obtenta præsumi, aut aliàs viribus carere, ac illorum quasvis revocationes, suspensiones, derogationes vel limitationes, pro tempore factas & emanatas, pro nova illorum concessione haberi, ac quoties illæ emanabunt, toties renovata, & de novo concessa, etiam sub datum per eosdem Collegium eligenda censeri, ac Collegium hujusmodi eorumdem locorum emptores, & quoscumque alios in præmissis interesse quomodolibet prætendentes, ad probandum seu verificandum præmissa, & in quos usus prædicta summa conversa fuerit, nullo umquàm tempore teneri nec locorum hujusmodi proventus, in sortem principalem computari.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores hujusmodi, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, ac alios quoscumque, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis instantia judicari & definiri debere, & irritum &c.

Deputatio Executoris.

§. 7. Quocirca dilecto filio Magistro Evangelistæ Pallotto, Datario & Prælato domestico nostro, Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipse, per se vel alium seu alios faciat auctoritate nostra, Collegium, ac illius Advocatos prædictos unione, annexione, incorporatione, permissione, concessione, impartitione, confirmatione, innovatione, inhibitione, & decreto, aliisque præmissis pacificè frui & gaudere. Non permittentes eos & eorum quemlibet desuper contrà præsentium tenorem quomodolibet, per quoscumque indebitè molestari. Contradictores per censuras & pœnas Ecclesiasticis, aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo jure quæsito, & aliis Cancellariæ Apost. regulis, ac quatenùs opus sit Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus à jure permissis fieri prohiben. & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Urbis & Advocatorum, ac Gymnasii etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis eisdem Urbi, Collegiisque & Tribunalibus, ac Gymnasii illius, ipsorúmque Superioribus & personis, ac dilectis filiis Populo Romano, sub quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis, per quoscumque Prædecessores nostros, etiam iteratis vicibus, aut aliàs quomodolibet in contrarium concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus, autem &c. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1587. decimo Calend. Septembris, Pont. nostri Anno tertio. Dat. P. An 3. 23. Augusti.

LXIII.

Declaratio circà proprietatem, olim Congregationi Canonicorum Secularium S. Georgii in Alga Venetiarum, absolutè interdictam.

Alia de institutione & statu hujus Congregationis videnda sunt in const. 1. Greg. XII. Illis. sup. in Tomo 1. fol. 283. ubi scripsi.

SIXTUS PAPA V.

Edita An. D. 1589.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

Circumspecta Romani Pontificis benignitas, fidelium quorumlibet sub regulari observantia piæ vitæ studio vacantium, necessitatibus & commoditatibus intendens, nonnumquam ab eo providè statuta moderatur, ac quæ sacrarum Religionum & sanctionum decreta generaliter interdicunt, fidelibus ipsis ex Apost. potestatis plenitudine sibi tradita relaxat, & specialiter permittit, prout illorum statui, & conscientiæ purificationi, conspicit salubriter expedire.

Hic Pontifex Canonicis & Fratribus Congregationis proprietatem strictè interdixerat, solúmque victum, & vestitum eis subministrari jusserat.

§. 1. Sanè licèt aliàs Nos, ut abusus habendi proprium, & retinendæ proprietatis pecuniarum ac bonorum, etiam plerumque male acquisitorum, qui inter plures Canonicos, seu Fratres Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum Ordinis S. Augustini, contrà expressum paupertatis votum ab eis emissum irrepserat extirparetur, & simul dissolutioni æris alieni, quo universa Congregatio hujusmodi gravata erat ac aliis necessitatibus provideretur, universos & singulos ejusdem Congregationis Fratres, seu Canonicos, ac Priores etiam Generales, privato & proprio rerum bonorúmque omnium, mobilium, & se moventium dominio, usu, usufructu, possessione, proprietate, & etiam pecuniis à quocumque peculio quomodolibet acquisitis, vel obtentis, per alias nostras literas perpetuò privaverimus, ac omnia & quæcumque privilegia, dispensationes, & indulta unicuique eorum tàm Apostolica, quàm suorum Superiorum, etiam Generalis, Prioris, vel Capituli dictæ Congregationis auctoritate desuper concessa, confirmata, & innovata, revocaverimus & annullaverimus, ac omninò prohibuerimus ne quis Frater, vel Canonicus ejusdem Congregationis, quocumque Officio vel dignitate, etiam Prioris Generalis fungens, proprium quicquam aut peculiare haberet, & à cæteris separatum sibi vendicaret, aut possideret, nec similes licentiæ, seu permissiones per quoscumque dictæ Congregationis Superiores, aut etiam Capitulum Generale alicui umquam desuper concederentur, insuper præceperimus & mandaverimus, ut res, pecuniæ, debitorum nomina, reditus taxæ ac alia omnia, & quæcumque bona supradicta, per singulos Fratres, seu Canonicos, qui aliquid tale privatim possiderent, in uno loco communiter à Priore & Fratribus cujuscumque domus designando actu & re ipsa intrà certum tunc expressum tempus deponerentur, & quoad dominium possessionem & usum in commune conferrentur, hisque perfectis, statim unusquisque Prior

cujussi-

cujuslibet domus Generalem Priorem de his omnibus diligenter certiorem faceret, transmisso ad eum inventario, in quo præmissa omnia anteà privatim retenta, deinde verò in commune collata descripta essent. Demum ipse Prior Generalis, victum & vestitum, ac quantum rei convenientis præsens necessitas videretur postulare, cuique Canonico, seu Fratri congruè suppeditari curaret, id autem omne quod reliquum esset, in extinctionem æris alieni, quo singulæ Domus vel tota Congregatio communiter obstricta erat, converteretur, aut ipsisDomibus, vel universæ Congregationi ad communes usus, & necessitates sublevandas perpetuò applicaretur.

Contravenientibúsq; pœnas impo. fuerat, ut in ejus Bulla quam ut hic sufficienter enunciatam ponere nolui.

§. 2. Quicumque autem literis nostris prædictis continuò non obtemperarent, vel ante illarum publicationem, pecunias, & alia prædicta occultarent, sivè intra vel extra domus prædictas deponerent, aut etiam in pias causas converterent, aut aliqui pio loco assignarent, quique alios Canonicos, seu Fratres inobedientes, non statim Superioribus, ut præfertur, denunciarent, in pœnam privationis dignitatum & officiorum suorum inciderent, & ad ea in posterum obtinenda inhabiles censerentur, ac pro crimine etiam tamquàm fures, severè punirentur, & excommunicationis sententiam incurrerent eo ipso, à qua non nisi in mortis articulo constituti, ab alio quàm Romano Pontifice, absolutionis beneficium valerent obtinere, prout in literis prædictis pleniùs continetur.

Nunc idem Pont. ex causis hic expressis, d. ejus prohibitionem moderatur, & recurrit ad terminos Concilii Tridentini, & constitutionum ipsius Congregationis.

§. 3. Nihilominùs cùm sicut accepimus litteræ ipsæ fuerint debitæ executioni, quantum commodè fieri potuit demandatæ, etiam ære aliquo hujusmodi propemodum dissoluto, operæ pretium fore censemus, circa prohibitionem nostram prædictam in omnes paulo severiùs interpositam, moderationis remedium adhibere, ac in futurum prospicere, ne stante prohibitione hujusmodi multorum animæ censuris prædictis in salutis suæ perniciem illaqueatæ remaneant, & non solùm Fratres, seu Canonici prædicti à rebus, pecuniis, & bonis ad vitæ remedium, suis industria & labore acquirendis, sed etiam eorum parentes & consanguinei, ab eleemosynis, donationibus, legatis, relictis, & aliis subventionibus eis privatim faciendis retrahantur, & exindè Congregatio ipsa, rerum, bonorum, dominationum, legatorum, relictorum, & subsidiorum, & hujusmodi successione destituatur, acgraviora dispendia & expensarum onera subire cogatur in sublevandis necessitatibus eorumdem Fratrum, seu Canonicorum, qui aliàs sine suæ cujusque Domus incommodo & dispendio se possent commodè sustentare. Quocirca de nobis attributæ potestatis plenitudine, omnes & singulas censuras & pœnas in proprietarios, & alios prædictos, dictarum litterarum series promulgatas, ad eas dumtaxat quæ decretis sacrorum Canonum Concilii Tridentini, ac Ordinis & Congregationis prædictorum regulis & constitutionibus contra tales statutæ sunt, Apostolica auctoritate, tenore præsentium reducimus & moderamur, ac prohibitione & alia prædicta, necnon omnia & singula in eisdem nostris litteris contenta, ad hoc ut deincepsPriorGeneralis pro tempore existens, necnon ii ex dictis Fratribus, seu Canonicis, quibus id ab ipso Priori Generali, aut aliis eorum Superioribus specialiter permissum aut indultumfuerit, ex pecuniis, rebúsque & bonis unicuique eorum sigillatim intuitu personæ suæ donatis, vel relictis ac in posterùm donandis vel relinquendis, aut suis labore & industria, vel aliàs undecumque, licitè tamen & legitimè, acquisitis ac acquirendis, exceptis pecuniis per eosdem Fratres & Canonicos vigore dictarum litterarum ubicumque depositatis quas in Monasteriorum, & Congregationis hujusmodi utilitatem omninò cedere volumus eam partem & portionem, quæ pro eorum moderato victu& vestitu, ac occurrentibus necessitatibus, secundùm cujúsque gradum & qualitatem necessariæ videbuntur, privatim percipere, habere, retinere, ac in suos usus & necessitates hujusmodi convertere liberè & licitè, sine alicujus pœnæ vel censuræ incursu, possint & valeant Apostolica auctoritate & tenore præsentis relaxamus, eisque desuper indulgemus.

Superioribusque Ordinis facultatem concedit remittendi pœnas incursas.

§. 4. Necnon Priori Generali & aliis Superioribus Congregationis hujusmodi, ut quoscumque illius Fratres, seu Canonicos, qui hactenùs præmissorum occasione excommunicationis vinculis, & aliis censuris prædictis irretiti, ad ipsos humiliter recurrerint, & absolutionem petierint, prævia debita restitutione seu satisfactione, si quæ fuerit facienda, ab excommunicationis, & aliis censuris propterea incursis, absovendi, & totaliter liberandi, dictásque pœnas eis remittendi & condonandi omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam contrà eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem, ab eis abstergendi, ipsósque & eorum singulos in pristinum, & eum in quo antea quomodolibet erant statum, restituendi, reponendi & plenariè reintegrandi, plenam & liberam eisdem auctoritate & tenore concedimus facultatem.

Clausf. derog.

§. 5. Non obstantibus prohibitione, aliísque præmissis, & Apostolicis, ac in Provincialibus, Synodalibus, & Universalibus Conciliis editis, specialibus vel Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Congregationis, Ordinis, & Domorum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus cœterísque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 6. Volumus autem, quòd earumdem præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo ipsius Congregationis & Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 3. 5. Septemb.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris die 5. Septembris 1589. Pontificatus nostri Anno tertio.

LXIV.

Prohibitio admittendi ad beneficia Regni Valentiæ, alienigenas Regnorum Hispaniæ, in quibus ipsi Valentini ad similia non admittuntur.

Aliam prohibitionem posteà edixit hic idem Pontifex de nonadmittendis illegitimis ad Dignitates EcclesiæValentinæ infrà in const. 84. Cùm cœlestis.

Disposuit etiam deRegimine Studii GeneralisValentini iste Pont. sup. inConst. 11. Copiosus, fol. 379.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1587.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

IN sacrosancto beati Petri Principis Apostolorum solio, nullis nostris meritis, sed sola Redemptoris nostri benignitate constituti, in universi Orbis Regiones & Provincias, præsertim Infidelibus & Barbaris nationibus adjacentes, aciem nostræ meditationis more vigilis Pastoris Dominici gregis passim reflectimus, & ut ibidem divini nominis, ac Catholicæ Religionis cultus feliciter conservetur & effloreat, illarumque indigenæ in fidei & devotionis erga hanc sanctam Sedem sinceritate Apostolicis favoribus; ac spiritualibus & temporalibus adjumentis jugiter confoveantur, opem & operam libenter intendimus, ac in his Pastoralis Officii nostripartes favorabiliter interponimus, prout Regionum & Provinciarum hujusmodi publicæ uti-

litati & fœlici statui, ipsorúmque indigenarum ad Ecclesiastica ministeria, & literarum studia directioni & commoditati cognoscimus in Domino salubriter expedire.

Causa hujus Constitut.

§. 1. Cùm itaque, sicut accepimus, Regnum Valentiæ in citeriori Hispania consistens angustissimos fines habeat, & nihilominùs populi multitudine refertum, & in illius Metropoli Universitas Studii Generalis celeberrima à fœl. rec. Alexandro Papa VI. Prædecessore nostro indè oriundo ad ipsius Regni indigenarum, & quorumcumque aliorum ibi confluentium, necnon Theologiæ, ac utriusque juris, & aliis optimis scientiis vacare affectantium instructionem atque profectum instituta, & ab eo, ac etiam nuper à Nobis variis amplissimísque privilegiis & gratiis ornata existat, & alienigenæ, præsertim ex aliis Hispaniarum Regnis, Provinciis, & dominiis, & illis adjacentibus Insulis oriundi, Dignitates, Canonicatus, Præbendas, & alia Beneficia Ecclesiastica in dicto regno Valentiæ constituta ambientes sibi de illis provideri, ac fructus eorumdem, & seu pensiones desuper reservari procurent, & passim absque ullo obstaculo ad beneficia, fructus, & pensiones hujusmodi recipiantur, & admittuntur. Ipsius verò Regni Valentiæ indigenæ in aliis Regnis, Provinciis, dominiis, & insulis prædictis quorumdam privilegiorum & Indultorum Apostolicorum, seu constitutionum, aut sanctionum pragmaticarum nuncupatorum, vel consuetudinum ibidem vigentium ab assecutione quorumcumque beneficiorum, & perceptione fructuum & pensionum omninò excludantur ac repellantur, & exindè plerique eorum, qui assiduis laboribus & vigiliis, maximísque impensis in dicta Universitate tamquàm ingenuarum artium, ac sacrarum, & aliarum, scientiarum uberrimo seminario, virtutis & doctrinæ semina susceperunt, & in agro Dominico, si ad illius culturam vocarentur, salutaria germina, quæ Altissimo lectissimos fructus suo tempore redderent, producere, sibíque ipsis & aliis ad salutem ac Catholicæ Religionis, fidéique propagationem, & conservationem prodesse possent, nequeuntes beneficia Ecclesiastica aut fructus vel pensiones pro eorum decenti sustentatione, neque in patriæ solo, propter exterorum illa occupantium frequentiam minúsque extrà illud assequi, exacta jam ætate, & facultatibus suis consumptis, veluti inertes ærumnosam & miserabilem vitam ducere, ac paupertatem in senectute (quod durissimum est) tolerare cogantur; ii verò illorum conditione perterriti, & spe assecutionis beneficiorum hujusmodi destituti, se clericali militiæ adscribi, ac in disciplinis & ministeriis Ecclesiasticis, sacrarúmque litterarum studiis, se exercere non curent. Et deniquè Proceres, Nobiles, & alii incolæ ejusdem Regni Valentiæ à Beneficiorum fundatione, ac jurium eorumdem libertatísque Ecclesiasticæ defensione & tuitione quodammodò retrahantur.

Ad Beneficia Regni Valentiæ quovis modo vacatura, indigenæ ejusdem Regni in eo verè nati, & non alienigenæ aliorum Regnorum Hispaniæ admittantur.

§. 2. Nos statui indigenarum Regni Valentiæ hujusmodi paterna charitate compatientes ac æquum & rationi consonum esse censentes, ut ipsi in beneficiorum ejusdem Regni assecutione exteris præferantur, aut saltem ad Beneficia aliorum Regnorum, Provinciarum, Dominiorum & Insularum hujusmodi, ad instar incolarum eorumdem æquo jure admittantur, ac eamdem conditionem experiantur, ac propterea pro pastoralis officii nostri munere, præmissis incommodis occurrere, & desuper opportunè providere volentes, ipsósque Indigenas ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon Beneficiorum

Hoc intellige ut mox infrà habetur.

Item intellige de Valentinis legitimis quoad Canonica-

in dicto Regno Valentiæ consistentium, qualitates, quantitates, invocationes, nuncupationes, denominationes, situationes, & illorum fructuum veros annuos valores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Indigenarum prædictorum, vel alicujus ipsorum, aut alterius seu aliorum pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura Constitutione statuimus & ordinamus, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, omnia & singula Beneficia Ecclesiastica in universo Regno Valentiæ hujusmodi, nunc & pro tempore consistentia, etiamsi Canonicatus & Præbendæ, Dignitates etiam majores post Pontificales & principales Personatus, Administrationes, & Officia, etiam curata & electiva, in Metropolitana, & aliis Cathedralibus ac Collegiatis Ecclesiis, necnon Parochiales Ecclesiæ, seu earum perpetuæ Vicariæ, ac in Romana Curia vel extrà eam litigiosa, & de Jure patronatus, etiam Regum, Ducum, vel aliorum laicorum, etiam nobilium & illustrium, seu eorum & Clericorum mixtim, etiam ex fundatione vel donatione aut indulto Apostolico, seu aliàs quomodolibet qualificata sint vel fuerint, quoties illa per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem vel amissionem aut privationem ea pro tempore obtinentium, seu jus in illis vel ad illa habentium, aut aliàs quovis modo etiam apud Sedem prædictam, ac etiam in aliquo ex mensibus, in quibus vacantium Beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio Nobis & Sedi prædictæ, etiam per constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apost. regulas, est vel pro tempore fuerit reservata, vel etiam Ordinariis Collatoribus per easdem constitutiones seu regulas vel litteras alternativarum, aut alia privilegia & indulta concessis hactenùs, & in posterùm concedendis, simul vel successivè vacare contigerit, etiamsi actu nunc, vel præfertur, ut aliàs quibusvis modis, & ex quorumcumque personis vacent, ac ex eo quòd Beneficia ipsa obtinentes, seu in illis vel ad illa jus habentes, nostri & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum seu Successorum nostrorum, aut Sanctæ R. E. Cardinalium, etiam viventium, & in dicta Curia præsentium familiares, continui commensales, seu dictæ Sedis Notarii, Subdiaconi, Acolythi, Capellani, litterarum Apostolicarum Abbreviatores, Scriptores, Cubicularii, Scutiferi, proventuum & jurium Cameræ Apost. debitorum Collectores & Subcollectores, seu quicumque alii Curiæ & Sedis prædictarum Officiales, etiam suo diversis constitutionibus fœl. rec. Pauli Papæ IV. Prædecessoris nostri, suorum & pro tempore existentium Romanorum Pontificum familiarium, continuorum Commensalium, declaratoriis comprehensi, præsentes & futuri quocumque nomine nuncupati, seu ex quavis alia causa dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generaliter reservata, aut ex generali reservatione Apostolica affecta, seu ad Sedem eamdem devoluta existant, vel fuerint, solis Indigenis dicti Regni, verè, realiter, & non fictè in eo natis & nascituris, affecta & debita, prædictíque alienigenæ ad hujusmodi Beneficia, in Titulum, Commendam, administrationem, vel aliàs quomodolibet obtinendum, aut illorum fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, distributiones, & emolumenta quæcumque seu super eis pensiones annuas percipiendum, omninò inhabiles ac incapaces, & si ullo umquàm tempore eadem Beneficia etiam ad illorum Patronorum præsentationem sibi conferre, aut de illis provideri, seu fructus, reditus, proventus, & pensiones hujusmodi reservari obtinuerint, aut collationibus, provisionibus, præsentationibus institutionibus reservationibus & aliis dispositionibus ipsis desuper

tus, Præbendas, & Dignit. Eccles. Valen. ut in contin. insert. in rub.

desuper factis, seu etiam motu simili concessis, uti, seu eas ratas & gratas habere præsumpserint, omni & quocumque beneficio & Officio Ecclesiastico per eos, etiam extra dictum Regnum ubicumque obtento, eo ipso absque aliqua declaratione desuper facienda privati existant.

Collatores, que in præmissis contravenientes pœnis hic expressis afficiantur.

§. 3. Necnon quicumque Ordinarii & alii inferiores Collatores, ac etiam Patroni, qui contrà præmissa quicquam attentare præsumpserint, à quorumcumque Beneficiorum collatione, provisione, electione, præsentatione, institutione, & quacumque alia dispositione, prout cuique competierit, tamdiù suspensi remaneant, donec remissionem à Romano Pontifice pro tempore existente meruerint obtinere. Et nihilominùs si sic suspensi conferre, providere, eligere, præsentare, instituere, aut aliàs quomodolibet disponere ausi fuerint, excommunicationis latæ sententiæ pœnam eo ipso incurrant, nec ullus alius quàm Romanus Pontifex pro tempore existens, sive absolutionis, sive relaxationis beneficium, excepto mortis articulo, valeat eis impartiri.

Notarii quoque super adipiscenda possessione beneficiorum, dicti Regni Valentiæ, pro aliis quàm Nativis dicti Regni scripturam aliquam conficientes pœnis hic descriptis plectantur.

§. 4. Notarii verò & Tabelliones, etiam Apostolica vel Imperiali aut Regia seu alia quacumque auctoritate creati, qui super adipiscenda possessione cujuscumque Beneficii in dicto Regno Valentiæ pro tempore rogabuntur, nisi priùs ei fide dignorum testimoniis, aut aliàs legitimè constiterit, eum cui possessio ipsa fuerit tradenda, verè, realiter, & non fictè in eodem Regno Valentiæ natum fuisse, ullum omninò super actu possessionis hujusmodi instrumentum publicum, aut quamcumque aliam etiam privatam scripturam conficere, seu in protocollum redigere minimè valeant, & si secùs fecerint, crimen falsi eo ipso etiam incurrant, necnon ad hujusmodi, ac quæcumque alia munera & officia, publicasque functiones similiter inhabiles existant.

Alienigenæ autem prædicti admittantur ad Beneficia Juris patronatus si in fundationibus, caveatur, per oriundos de genere fundatorum dumtaxat illa obtineri posse.

§. 5. Et quicumque Judices Ordinarii vel Delegati, coràm quibus litem contrà quemcumque alienigenam in quovis Beneficio contrà præsentium tenorem intrusum, tàm in dicta Curia quàm extrà eam moveri contigerit, cùm primùm sibi legitimè constiterit, Beneficium ipsum ab alienigena detineri possessionem, ac fructus, reditus, & proventus ejusdem Beneficii, donec iis ad quos de jure spectabunt, adjudicentur, sequestrare, ac sub arcto & firmo sequestro ponere debeant & teneantur. Ita tamen, ut si in fundationibus Beneficiorum de Jurepatronatus laicorum, seu illorum & Clericorum mixtim, ut præfertur existentium, caveatur expressè, quòd non nisi per Clericos, seu Presbyteros de ipsorum fundatorum genere & familia oriundos obtineri possint, eo casu etiam alienigenæ, de genere seu familia fundatorum hujusmodi ad illa præsentari, ac in eis institui liberè possint, nec sub præsenti statuto quoad assecutionem talium Beneficiorum comprehendantur.

Et etiam alienigenæ alicujus Regni Hispaniæ in quo ipsi Valentini ad Beneficia admittentur.

§. 6. Et quatenùs ullo unquàm tempore licuerit, & permissum fuerit prædictis indigenis, beneficia, fructus, & pensiones in aliquo ex aliis Regnis, Provinciis, Dominiis, & Insulis prædictis, liberè & indifferenter absque aliquo obstaculo, perindè ac si ibidem nati essent, obtinere & percipere, ipsi quoque alienigenæ ex tali Regno seu Provincia, vel Dominio, aut Insula orti ad similia Beneficia, ac fructus & pensiones in dicto Regno Valentiæ vicissim admitti debeant, & ad illa habiles & capaces censeantur.

Collationes & provisiones quæcumque ad favorem alienigenarum contra dictam formam, nullæ erint.

§. 7. Decernentes omnes & singulas collationes, provisiones, commendas, electiones, acceptationes, præsentationes, institutiones, & quasvis alias dispositiones de quibuscumque Beneficiis dicti Regni Valentiæ, ut præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatis, ac reservationes illorum fructuum, redditiuum, proventuum & pensionum super eisdem in favorem dictorum alienigenarum, contrà præsentis statuti formam, & tenorem, etiam per nos & quoscumque alios Romanos Pontif. Successores nostros, dictamque Sedem, ac illius Legatos etiam de Latere, & Nuncios, omnesque & singulos alios jus & facultatem conferendi, providendi, commendandi, eligendi, præsentandi, instituendi & aliàs quomodolibet de hujusmodi Beneficiis disponendi, illorumque fructus, reditus, proventus, & super eis pensiones reservandi ab ipsa Sede habentes, necnon Ordinarios & alios inferiores Collatores, etiam ad Patronorum præsentationem, seu de illorum consensu pro tempore factas, ipso jure nullas & invalidas, nulliusque roboris vel momenti fore & esse, ac pro nullis & infectis haberi, nec per eas cuiquam jus, vel etiam coloratum possidendi titulum tribui posse, ipsosque alienigenas illarum prorsùs usu & commodo carere, necnon Cancellariæ Apostolicæ regulas seu constitutiones de annali & triennali possessoribus etiam propter quantumvis diuturnam continuatæ possessionis tolerantiam, aut quodcumque aliud jus vel beneficium ullo tempore illis suffragari, sed Beneficia hujusmodi, ut priùs vacare, & quæ illis tempore dispositionis Apostolicæ dictis alienigenis factæ eidem dispositioni reservata seu affecta fuerint, sub eadem reservatione seu affectione remanere, & tàm illa quàm etiam omnia alia non reservata neque affecta, de quibus à dicta Sede vel illius Legatis seu Nunciis, aut aliis jus & facultatem conferendi à dicta Sede, ut præfertur, habentibus in hujusmodi alienigenas quandocumque dispositum fuerit, ad novam Romani Pontificis pro tempore existentis dispositionem dumtaxat pertinere, ab Ordinariis verò & aliis inferioribus Collatoribus, cessantibus reservationibus seu affectionibus Apostolicis, eisdem alienigenis pro tempore collata, ac etiam ea quæ de Jure patronatus hujusmodi fuerint, si contingat ad illa quemquam contrà præsentis statuti formam præsentari devolutioni ad Sedem prædictam immediatè eo ipso subjacere, illaque omnia ab indigenis dicti Regni, & à Sede prædicta dumtaxat impetrari posse, nec jus ullum ad resignantes seu cedentes, etiamsi in possessione, etiam diutina remanserint, & resignationes seu cessiones hujusmodi publicatæ non fuerint, redire vel penès eos remanere.

Etiamsi clausulæ derogatoriæ &c in eorum impetrationibus adessent &c.

§. 8. Impetrantes verò, ac Motu proprio concessiones, quæ de eisdem beneficiis pro tempore fient, quibuscumque derogationibus fuerint suffultæ, numquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus vel implicitis comprehendi, sed specialiter & expressè ob non servatam præsentis statuti formam, cum declaratione nominum & cognominum ipsorum alienigenarum, dispositivè & non conditionaliter, nec per æquipollens omninò fieri debere, eisdemque præsentibus litteris per quascumque alias litteras Apostolicas, etiam quasvis generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, aliasque efficaciores & insolitas clausulas, & irritantia & alia decreta sub quibuscumque verborum formis concepta in se continentes, nullatenùs derogari posse, nec derogatum censeri, nisi earumdem Præsentium tenor de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, insertus, ac urgens & sufficiens causa expressa, ac per trinas distinctas in forma Brevis litteras earumdem præsentium tenorem continentes, tribus distinctis vicibus, cum unius mensis intervallo, Ordinibus trium Statuum ejusdem Regni Valentiæ prius legitimè intimata & insinuata, ac derogationes ipsæ Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, Consistorialiter, & de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium pro tempore existentium consilio factæ fuerint, & Ordinum trium Statuum Regni Valentiæ hujusmodi ad hoc expressus accesserit assensus, appareatque Romanum Pontificem illis expressè derogare voluisse, & aliter factas derogationes nemini suffragari, & clausulam implicitæ derogationis,

tionis, videlicet quòd eorum vel earum seu præsentium tenores latissimè extendi, & eædem præsentes, ac desuper conficiendæ litteræ, earumque tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel parte exprimi possint in quibusvis supplicationibus, concessionibus, gratiis, & litteris, à nobis & Successoribus nostris, pro tempore emanatis, appositam, nihil penitùs operari, nec in litteris Apostolicis desuper conficiendis quicquam, ultrà quod in supplicationibus, concessionibus & gratiis hujusmodi specificè fuerit expressum, narrari posse, nec quemquam ad parendum litteris derogatoriis hujusmodi, & decretis super illis processibus, ac eorum executoribus & subexecutoribus, illorumque mandatis & monitionibus minimè teneri, sed illis firmiter resistere, & litterarum earumdem executionem omninò impedire, nec ratione resistentiæ hujusmodi aliquibus censuris vel pœnis, Ecclesiasticis seu pecuniariis, per eosdem executores & subexecutores innodari. Necnon easdem præsentes literas, etiam ex eo quòd causæ, propter quas emanarunt, coràm locorum Ordinariis, etiam tamquàm à Sede prædicta Delegatis, vel aliàs quomodolibet examinatæ, justificatæ, verificatæ, purificatæ, & approbatæ, ipsique Ordinarii & alii inferiores Collatores ac Patroni & Alienigenæ, necnon quicumque interesse habentes, ad id legitimè vocati non fuerint, neque præmissis consenserint, seu etiam enormis & enormissimæ læsionis, vel alio quocumque prætextu, aut ex quavis alia causa, quantumvis legitima, urgenti, & juridica de subreptionis & obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari invalidari, retractari in jus vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, seu adversùs eas quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, nec sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, à nobis vel quibuscumque aliis Romanis Pontificibus, ac dicta Sede etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus pro tempore emanatis comprehendi, sed semper ab illis exceptas; & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo anteà quomodolibet erant statum, restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, ac de novo etiam sub Data posteriori per Ordines trium Statuum Regni Valentiæ hujusmodi eligenda, concessas, validasque & efficaces fore & esse, ac vim validi & efficacis contractus inter nos & dictam Sedem ex una, ac Ordines trium Statuum Regni Valentiæ hujusmodi ex altera partibus ritè, & rectè initi, stipulati, ac etiam utrimque jurati habere, & perpetuò obtinere, suisque plenarios & integros effectus sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari.

Decretum irritans.

§. 8. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia judicari ac definiri debere, irritum quoque & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà dilectis filiis causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & Archidiacono Ecclesiæ Valentinæ, ac Abbati Monasterii Beatæ MARIÆ Valisdignæ, Cisterciensis Ordinis, Valentinæ Diœcesis per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenùs ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte indigenarum prædictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta hujusmodi, ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ipsosque indigenas illis pacificè frui & gaudere, non permittentes eos vel quempiam ex illis desuper quomodolibet indebitè molestari Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonif. Papæ Octavi, etiam Prædecessoris nostri, quâ cavetur, ne quis extrà suam Civitatem vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati, extrà Civitatem & Diœcesim in quibus Deputati non fuerint, contrà quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere audeant, seu præsumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, necnon quatenùs opus sit, nostra de non tollendo jure quæsito, aliisque Apostolicis, ac in Provincialibus, synodalibus, & Universalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Ecclesiarum in quibus beneficia hujusmodi fuerint, ac Regnorum, Provinciarum, Dominiorum, & Insularum hujusmodi, juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, etiam quantumvis longissimo tempore observatis, ac legibus etiam municipalibus, & pragmaticis, aliisque sanctionibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, etiam super facultate Beneficia prædicta ipsis alienigenis conferendi, seu de illis providendi, & aliàs quomodolibet disponendi, ipsosque alienigenas ad beneficia, fructus, & pensiones hujusmodi recipiendi & admittendi, eisdem Ecclesiis, illarumque Præsulibus & Capitulis, necnon Regnis, Provinciis, Dominiis & Insulis prædictis, eorumque Communitatibus, Universitatibus, hominibus, incolis, & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam vim validi & efficacis contractus, seu statuti perpetui vel legis habentibus & inducentibus, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos & dictam Sedem, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter seu etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, seu aliorum Principum instantiam, vel eorum contemplatione & intuitu, in genere vel in specie, aut aliàs quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma & effectus Publicationis hujus Const.

§. 10. Cæterùm, ut statutum, ordinario, & alia præmissa, ac eædem præsentes litteræ ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusa-

excusationem allegare, sed illa perpetuò firma & illibata permaneant. Volumus ut eædem præsentes literæ in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copiâ illarum ibidem dimissâ, ab eadem die omnes & singulos perinde afficiant & arctent, ac si illis ipsis fuissent personaliter intimatæ.

Fides exemplorum.

§. 11. Quòdque earum exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, in judicio & extrà, quæ ipsis præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, statuti, ordinationis, decreti, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. 5. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, , Anno incarnationis Dominicæ 1587. Non. Septembris Pontificatus nostri Anno 3.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1587. Indictione 15 die verò 16. mensis Decembris Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Sixti divinâ Providentiâ Papæ V. anno 3. retrò & introscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ nec non in acie Campi Floræ, ut moris est, per me Franciscum Baron ejusd. S. D. N. Papæ Cursorem.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LXV.

Quòd Franciscus Medices Magnus Dux Hetruriæ, & Magnus Magister Militiæ Ordinis S. Stephani, erigere valeat in Commendas d. Militiæ, Hospitalia per Laicos regi solita, ad hospitalitatem instituta, in Hetruria existentia, de quibus Sedes Apost. disponere non consuevit.

Instituta fuit hæc Militia à Cosmo Francisci patre, ut videre est suprà in Pii IV. Const. 60. His quæ. fol. 91. Ubi alia tibi indicavi de hac Militia.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto Filio Nobili viro Francisco Medices, Magno Hetruriæ Duci. Dilecte Fili, Nobilis vir, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Enunciatio laudum Magni Ducis Hetruriæ.

PRæclara devotione sinceritas, & eximia fidei constantia, quæ tibi divinitùs concessæ, ex tuorum progenitorum quasi hæreditate videntur acceptæ quibùsque in nostro & Apostolicæ Sedis conspectu, dequa continuò, ut obedientiæ filius benè mereri non cessas fulgere dignosceris, nos suprà modum invitant, suavitérque alliciunt, ut votis tuis, quæ ut Christianum Principem decet, Religionis propagationi, ac fidei Catholicæ defensioni aspirare conspicimus gaudenter annuamus, eáque favoribus opportunis libentissimè prosequamur.

Qui apud nunc Pontificem instat pro licentia erigendi in Commendas Ordinis St. Stephani Hospitalia, de quibus in rubr.

§. 1. Sanè pro parte tua Nobis nuper expositum fuit, quòd cum in diversis tuæ ditioni subjectis Civitatibus Terris, Oppidis, & locis, quamplurima Hospitalia per Laicos regi gubernari, & administrari solita, quæ de jure Patronatus tuo, & seu Magistratuum, Communitatum, Universitatum & Hominum, Civitatum, Terrarum, oppidorum, & locorum prædictorum, seu etiam Laicorum, ex fundatione vel dotatione, aut aliàs existunt, in quibus tùm ob locorum distantiam seu incommoditatem, tùm etiam illorum fructuum tenuitatem, parum aut nihil hospitalitatis servatur, illorúmque fructus in prophanos & illicitos usus converti solent, diversáque interdùm in illis patiantur scelera; Undè si in dictis Hospitalibus & eorum Ecclesiis, de dictorum Laicorum Patronorum consensu unum vel duo, aut plura ex eis insimul perpetuò uniendo & incorporando, seu etiam supprimendo, tot quod volueris, Præceptoriæ Militiæ St. Stephani, cujus tu Magnus Magister existis, ad instar aliarum dictæ Militiæ Præceptoriarum erigerentur & instituerentur, eorúndemque Hospitalium fructus, reditus, & proventus, servata hospitalitate, & aliis supportatis oneribus, remanentes dictis Præceptoriis sic erigendis & instituendis, etiam perpetuò applicarentur, ex hoc profectò eisdem Militibus de congrua subventione provideretur, ipsaque Hospitalia meliùs ac decentiùs gubernarentur. Quare nobis humiliter supplicare fecisti, qu tenùs tibi Hospitalia prædicta insimul, ut præfertur, uniendi & incorporandi, seu etiam supprimendi, & in illis vel eorum Ecclesiis, tot quod volueris Præceptorias dictæ Militiæ, ut præfertur erigendi, & instituendi, eorúmdemque Hospitalium fructus, eisdem Præceptoriis applicandi, licentiam & facultatem concedere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Ipse igitur Pontif. ob caus. hic expressas, dictam licentiam concedit.

§. 2. Nos ipsius Militiæ, quæ à claræ memoriæ Cosmo Medices, dùm vixit, Magno Etruriæ Duce Progenitore tuo, ad Maris Mediterranei incursibus Infidelium infestati custodiam & defensionem instituta fuit, incrementum paternis exoptantes affectibus, ac attendentes quòd illius Milites, tamquàm indefessi JESU Christi athletæ pro fide Catholica, etiam vitæ ac salutis incolumitati non parcentes, dictæ Militiæ triremibus per maria undique discurrunt ac publicæ quieti invigilantes, Piratarum, sive maritimorum latrunculatorum insidiis & fraudibus occurrere, ac Christi fidelium, tùm bona tùm corpora & animas ab illis tutari atque defendere non cessant: Hujusmodi supplicationibus inclinati, tibi, ut omnia & singula prædicta Hospitalia, & eorum Ecclesias ad hospitalitatem servandam, non autem pro infirmis recipiendis instituta, & de quibus per Sedem Apostolicam disponi non consuevit, quæ de Jure patronatus tuo, & seu dictorum Magistratuum, Communitatum, Universitatum, & Hominum, seu etiam aliorum Laicorum præfatorum, ut præfertur sunt, de illorum Patronorum Laicorum consensu, si verò de Jure Patronatus dictorum Magistratuum, Communitatum, vel Universitatum, & hominum prædictorum fuerint, etiam absque illorum consensu, ac etiam Ordinarii loci, vel cujusvis alterius licentia minimè requisita, perpetuò unire, annectere, & incorporare, seu aliqua ex eis supprimere, ac in eisdem Hospitalibus, & eorum Ecclesiis, ut præfertur unitis, annexis, & incorporatis tot quot volueris, & prout tibi melius videbitur, & placuerit, Præceptorias Militiæ hujusmodi, ad instar aliarum dictæ Militiæ Præceptoriarum per illius Milites obtineri solitarum, quæ per te & pro tempore existentem dictæ Militiæ Magnum Magistrum, ad præsentationem illorum Patronorum, vel de illorum consensu concedi & assignari debeant, etiam perpetuò erigere & instituere, eorumdemque Hospitalium fructus, reditus, & proventus (servata hospitalitate, & aliis illorum oneribus supportatis) remanentes, dictis Præceptoriis sic erigendis, & instituendis, etiam perpetuò applicare & appropriare liberè & licitè possis & valeas, plenam & liberam, ac omnimodam Apostolica auctoritate tenore præsentium facultatem, potestatem, & auctoritatem concedimus & impartimur, tibique desuper de speciali gratia indulgemus.

§. 3. D

Clausulæ dictæ concessionis præservativæ.

§. 3. Decernentes in eisdem præmissis, & circà ea per te facienda & terminanda, semper & perpetuò valere, ac ab illis ullo umquàm tempore, quovis prætextu resiliri non posse, & quascumque concessiones in contrarium faciendas, nullius roboris vel momenti existere. Declarantes præsentes literas de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari vel impugnari nullatenùs posse, sed incommutabilis voluntatis & intentionis nostræ fuisse & esse. Sicque & non aliter, per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate judicari & definiri debere, irritum quoque & inane; quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ contrariorum derog.

§. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac dictorum Hospitalium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, Conservatoriis, & aliis literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie eisdem Hospitalibus, vel illorum Rectoribus, etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium & singulorum tenores, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, harum serie specialiter & expressè derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus, cæterísque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 3. die 11. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris die 11. Septembris 1587. Pont. nostri Anno 3.

LXVI.

Privilegia & Immunitates pro ædificantibus vel habitantibus in Via Fœlici, & in Via Pia Almæ Urbis.

Hæc eadem privilegia hic Pont. concessit fabricantibus & habitantibus in Burgo Fœlici posteà erecto apud hanc viam Fœlicem infra in const. 103. *Dùm ad uberes. Et similem sed latiorem concessionem dedit ædificantibus in Burgo Sancti Petri Pius IV. suprà in const.* 101. *Romanus. fol.* 166.

Edita A. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. pro commodiori aditu, ad venerandas Urbis Basilicas, plures vias latas aperuit & stravit, & antiquum ritum de Capellis in eisdem Basilicis celebrandis renovavit ut suprà.

DEcet Romanum Pontificem post multas & graves Pastoralis sui officii curas, hanc, quoque non negligere, ut Alma Urbs Roma, in qua non sine Dei voluntate à Vicario suo Beato Petro Apostolorum Principe, Sancta Sedes Apostolica, ad omnium Christifidelium commoditatem, Religionísque incrementum constituta extitit, & ad quam olim Orbis nunc etiam Christianæ Religionis Caput, magnus fit concursus, non modò salutaribus legibus, bonísque moribus in meliorem statum reformetur, sed novis etiam viarum, vicorum, regionum, atque ædificiorum incrementis, ad Populi indies, benedicente Domino, excrescentis, & confluentium advenarum commodum assiduè dilatetur. Quòd dum ab initio nostri Pontificatus sedulò meditaremur, simul etiam, ut ad venerandas ejusdem Urbis Basilicas, toto Orbe terrarum celebres commodiùs & decentiùs adiri posset atque in eis frequentiùs visitandis Populi devotio augeretur, præsertim veteri more sanctorum Pontificum nostrorum Prædecessorum, in Stationibus & Pontificialibus Capellis, nostrâ præsentia celebrandis per nos renovato, vias complures latas & directas ad easdem Basilicas patefecimus.

Fontémque aquæ Fœlicis ad Superiores Colles Urbis perduci fiat

§. 1. Necnon uberrimum & copiosissimum nitidæ & saluberrimæ aquæ fontem, quæ Fœlix nuncupatur, nostra sollicitudine, & ingenti impensa, difficili & laborioso opere, magnáque industria ad superiores partes Collium ipsius Urbis, cum maximis totius populi gaudio & applausu, ad publicam utilitatem, Deo favente, perduci curavimus, ut cives & incolæ ejusdem Urbis, viarum & fontium commoditate, simul etiam aëris salubritate, atque ipsius loci eminentioris & patentioris amœnitate perfrui possint, construendísque ædibus ad commodiorem habitationem, spatia habeant latiora, ac nobilissima pars Urbis non modò sumptuosis veterum substructionum vestigiis, sed Religiosis etiam Christianæ antiquitatis monumentis insignis, novis ædificiis, & incolarum frequentiâ, in pristinum decus & celebritatem, nostris potissimùm temporibus restituatur.

Et modò ædificantibus, in Via Fœlici, & Via Pia concedit, quòd ædificia construenda, ex quocumque præterquàm læsæ Majestatis delicto confiscari nequeant.

§. 2. Cupientes igitur eorumdem incolarum, & civium, necnon Curialium, & quorumcumque peregrinorum eò concurrentium commodis pleniùs consulere, eósque ad hujusmodi partem Urbis cum omni quiete & tranquillitate inhabitandam, novísque domibus replendam, Apost. benignitate favoribus, & gratiis invitare, Motu proprio, & ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuò statuimus & ordinamus, quòd quæcumque domus & ædificia quæ per quasvis personas cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, in via nova, Fœlici nuncupata, ab Ecclesia Sanctæ Mariæ Majoris usque ad Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis in Monte Pincio, per nos strata ac directa, necnon in via Pia per nos etiam æquata à Palatio nostro in Monte Quirinali, usque ad Ecclesiam S. Susannæ, & in vicis propè dictas vias dirigendis pro tempore construentur, ex quocumque delicto quantumvis gravi (criminibus tamen divinæ & humanæ Majestatis læsæ tantùm exceptis) confiscari non possint, sed eorum Dominis, vel in eis jus habentibus, & successoribus suis, perindè ac si delicta non commisissent, firma & illæsa remanere debeant.

Inhabitantibúsque per biennium ædificia prædicta quæcumque Romanorum Civium privilegia concedit.

§. 3. Ac propterea, quòd ii qui per biennium continuum dictas domos, seu ædificia in viis prædictis consistentia inhabitaverint, iisdem immunitatibus & exemptionibus, quibus veri & originarii cives Romani, de jure vel consuetudine, vel ex privilegio, aut aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, veluti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solùm eorum instar, sed pariformiter & æquè principaliter, ac absque ulla prorsùs differentia uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeant.

Habitantes ibidem pro debitis contractis extrà statum non molestentur.

§. 4. Quóque ii, qui domos seu ædificia in dictis viis constituta pro tempore habitabunt, ratione æris alieni, aut cujusvis contractus, obligationis, instrumenti etiam jurati, etiam sub Cameræ Apostolicæ, vel alia quavis forma, & conceptione verborum, extrà tamen loca ditioni nostræ Ecclesiasticæ in temporalibus subjecta, initi & celebrati, seu contracti, quamdiù ædificia, vel domos hujusmodi inhabitabunt, vigore mandati cujuscumque Judicis, Curiæ, vel Tribunalis, in personam vel in rem, molestari minimè possint nec debeant.

Privilegio fori capitolini gaudeant.

§. 5. Ac insuper privilegio fori Capitolini civibus Romanis competenti, perindè ac si veri originarii, & indubitati cives Romani forent, in omnibus & per omnia gaudeant, atque instar civium Romanorum, causas suas coràm quocumque Judice,

Tribunali, aut Curia pro tempore motas, juxtà formam statutorum ejusdem Urbis novissimè editorum, ac literarum Apostolicarum desuper confectarum, ad Curiam Capitolinam trahere, ac reassumi facere valeant, motu, scientia, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuò concedimus & indulgemus.

Artifices eadem ædificia incolentes, à collectis pe-Consulatus imponendis, & ab onere excubias tempore pestis &c. faciendi exempti sint.

§. 6. Demùm universos & singulos artifices, seu opifices, cujuscumque artis, domos, seu ædificia hujusmodi in viis prædictis pro tempore incolentes, ab omni & quocunque onere, seu collecta, aut gravamine per Consules ejusdem artis ratione ipsius Consulatus pro tempore impositis, similiter perpetuò eximimus & liberamus, eisque pariter indulgemus, quòd nec in præmissis contribuere, nec quidquam, vel minimum tali de causa persolvere teneantur. Ac tempore pestis aut belli (quod Deus avertat) aut cujuscumque alterius sinistri & inexcogitati casus fortuiti, ad custodias seu excubias faciendas nequaquam sint obligati, neque ad præmissorum quidpiam cogi vel compelli possint aut debeant, liberique, immunes & exempti ab omnibus suprà dictis sint & esse censeantur.

Decretum irritans.

§. 7. Decernentes, omnia & singula præmissa valida perpetuò, & efficacia fore, suósque plenarios effectus sortiri debere, ac in singulis, quos illa concernunt, suffragari. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secùs super his, à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorum Defensorum deputatio & facultates.

§. 8. Quocircà dilecto filio nostro Henrico, tituli Sanctæ Pudentianæ Presbytero Cardinali Cajetano nuncupato, moderno, ac pro tempore existenti prædictæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Cameræ Apostolicæ Præsidentibus Clericis, per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs ipsi per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicujus prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac domorum seu ædificiorum hujusmodi conductoribus, habitatoribus, incolis, dominis, corúmque hæredibus & successoribus, artificibus, & quibusvis aliis suprà dictis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, per eos, ad quos spectat, & spectabit in futurum, perpetuò, firmiter & inviolabiliter observari, illásque debitæ executioni demandari procurent. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, vel adhibito, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, etiam novissimè reformatis, privilegiis, indultis, & literis Apostolicis eidem Populo Romano, ejúsque Magistratibus, ac Consulatibus Artium, aut illarum Consulibus pro tempore existentibus, vel quibuslibet aliis personis, Civibus, Provinciis, Terris, & Locis, sub quibuscunque tenoribus & formis, etiam motu & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa mentio, seu quævis alia expressio ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, concessionis, indultorum, exemptionis, liberationis, decreti, commissionis, mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. 13. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Idibus Septembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1587. Indictione 15. die verò 9. mensis Octobris, tempore Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Sixti, Divinâ Providentiâ Papæ V. Anno ejus 3. retroscriptæ literæ Apostolicæ, & omnia & singula in eis contenta, affixæ & publicatæ fuerunt ad Valvas Ecclesiarum Basilicarum S. Joannis Lateranensis, Sti. Petri de Urbe ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Alemannum ab Alemannis, & Octavium Tagliettum S. D. N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LXVII.

Prohibitio extrahendi, aut quoquo modo amovendi libros, & alia existentia in Bibliothecis Fratrum Minorum de Observantia Ordinis St. Francisci: Et Ordinationes, quibus eadem conservari debeant.

Alia de hoc Ordine inspice suprà in Constit. 23. Leonis X. Ite, fol. 583. Tom. 1.

SIXTUS PAPA V.

Edita An. D. 1587.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus Constitut.

Cùm, sicut accepimus, nonnulli parùm ardentes procedere viam, quæ ducit ad Salutem, sub variis respectibus ausi fuerint, & in dies audent, contrà formam literarum fœlicioris recordationis Pii Papæ V. Prædecessoris nostri in forma Brevis, sub Datum Romæ quarta Novembris, millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, Pontificatus sui Anno quarto, asportare libros, quinterna, folia, & res existentes in Bibliothecis Monasteriorum, seu Domorum Fratrum Sancti Francisci de Observantia.

Prohibetur omnibus amotio librorum ex Bibliothecis Ordinis.

§. 1. Idcircò volentes pleniùs providere prædictis, tenore præsentium, Motu proprio, ac ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna ipso facto sine alia declaratione per contravenientem in singulis casibus infrà scriptis incurrenda, à qua nisi à Romano Pontifice, præterquàm in mortis articulo possit absolvi, & nisi in primis satisfacto omni damno dictarum Bibliothecarum, mandamus omnibus, Ministro ac Commissario Generalibus, Ministris Provincialibus, Commissariis, Guardianis, cæterisque Fratribus quocunque nomine nuncupatis dicti Ordinis aliisque omnibus & singulis Personis Ecclesiasticis, sæcularibus & regularibus, cujusvis status, ordinis, conditionis, etiamsi Pontificali dignitate præfulgeant, vel aliàs hic specificè nominandi fuissent, præsentibus & futuris, ne sub quovis prætexu, causâ & ratione, etiam quibus dici posset, si nobis expressæ fuissent, vel de his cogitavissemus, non sic ordinavissemus, audeant seu præsumant, neque aliquis eorum audeat seu præsumat, per se vel alium, seu alios, nec pro minimo quidem temporis spatio dictos libros quinterna, folia, nec res aliquas in dictis Bibliothecis nunc, & quandocunque existentes de dictis Bibliothecis

amovere, asportare, tollere, seu amoveri, asportari, aut tolli facere, vel consulere, neque verbo, vel facto in aliquo ex prædictis alicui auxilium aut opem præstare. Quinimò quilibet ex prædictis teneatur, quidquid in prædictis audiverit, aut sciverit factum, vel fieri tentatum in præjudicium dictorum Fratrum, eorúmque Bibliothecarum notificare Guardiano, & in ejus absentia Vicario Domûs, seu Monasterii, in cujus Bibliotheca aliquid ex prædictis contigerit. Qui Guardianus & Vicarius teneantur, juxtà omne eorum, suorúmque Superiorum, & aliorum quorumcumque posse, quorum auxilio indiguerint, quod per quoscunque præstari eis mandamus, curare cum effectu omnia restitui in pristinum, & satisfieri omni damno successo in dicta Bibliotheca per culpabiles in prædictis.

Traditur forma libros conservandi.

§. 2. Et nihilominùs pro potiori cautela & securitate prædictorum mandamus sub eisdem pœnis, necnon privationis vocis activæ & passivæ, inhabilitatísque perpetuæ ad quælibet Officia dictæ Religionis unquàm obtinenda & exercenda omnibus & singulis dictorum Monasteriorum Guardianis quandocunque electis, ne sub quovis prætextu, causa, & ratione hic aliàs necessariò exprimendis, audeant assumere Officia Guardianatus, neque in eo verbo, seu facto se ingerere, nisi priùs in præsentia Discretorum loci, seu Monasterii, in quo fuerit aliqua Bibliotheca, cùm fuerit plenum & perfectum inventarium, omnium & singulorum librorum, quinternorum, & foliorum, anni & loci impressionis, coperturæque prædictorum, ac alterius cujusvis certioris, & magis specialis specificationis dictorum librorum, quinternorum, foliorum, & rerum, quòd inventarium completum debeat subscribi à dicto Guardiano & Discretis, dictique inventarii exemplar ad verbum cum similibus subscriptionibus transcribi in uno libro ad hunc solum effectum parando, & perpetuò conservando in capsula, vel loco, in quo solent deponi sub clavibus Eleemosynæ pro tempore dictis Domui, Monasterio, ac Fratribus factæ. Qui libri, quinterna, folia, resque quælibet prædictæ debeant per simile inventarium, & inventaria, ut suprà, scribenda & subscribenda à dictis Guardiano & Discretis, & in dicto actu consignationis cum veteribus proximè præcedentibus, & aliis, quibus opus erit, ratiocinata, & collata per Guardianum jam Officium complentem, seu à dicto Officio Guardianatus, seu Commissariatus discedentem consignari ejus in Officio Successori, & ab eodem Successore in præsentia suprà dictorum subscribi, sicque perpetuò ab omni Guardiano, seu ejus Vices gerente antequàm assumat munus dicti Guardianatûs, vel in eo verbo seu facto se intromittat, quæ inventaria fiant, formis & modis suprà dictis renoventur à Guardianis existentibus in Officio tempore Dati præsentium. Quod inventarium quilibet Minister Provincialis, & dictæ Provinciæ Commissarius teneatur singulis annis sui Officii in præsentia dicti Guardiani, & Discretorum ejus, Domûs & Monasterii revidere, & quod additum non fuerit, aut ex dictis Bibliothecis asportatum fuerit, facere addere dictis inventariis, ac in dictas Bibliothecas reportare, dictísque additionibus, & inventariis unà cum prædictis Guardiano & Discretis se subscribere.

Puniantur contravenientes & complices.

§. 3. Quòd si singula prædicta, ut suprà, ordinata, facta non fuerint, volumus & decernimus ultrà prædictas pœnas dictum Guardianum, Ministrum, & Commissarium statim sine aliqua declaratione intelligi privatos, prout privamus ex nunc prout ex tunc semper Officio Guardianatus, Ministratus, aut Commissariatus, quod tunc gerit, neminémque de cætero ei obedire volumus, & eundem sic, ut suprà, in omnibus non obedientem declaramus inhabilem ad quævis Officia dicti Ordinis per ipsum unquàm gerenda. Et nihilominùs quilibet ex prædictis Ministris, Commissariis, Guardianis, & Fratribus nunc & pro tempore existentibus dicti Ordinis Minorum, asportans aliquid, aut asportari faciens, vel asportari consulens, aut opem, aut auxilium antè vel post, vel in ipso actu asportandi, verbo seu facto præstans extrà dictas Bibliothecas contrà formam præsentium debeat ab ejus immediatè Superiori incursuro sine alia declaratione statim dictas omnes pœnas, si hæc omnia debitæ executioni non mandaverit incarcerari, & in carceribus detineri per sex menses continuos, neque elapsis dictis sex mensibus possit de dictis carceribus liberari, nisi in refectis omnibus damnis dictæ Bibliothecæ, & omnibus restitutis in pristinum; Decernimúsque præsentes quemlibet eorum concernentes arctare ad earum observationem in Italia post quatuor menses, extrà verò Italiam post octo menses, in partibus verò Indiarum, ac locorum de novo repertorum post biennium à Data præsentium.

Subreptio allegari prohibetur.

§. 4. Nec de subreptionis aut obreptionis, nec etiam intentionis nostræ, vel quolibet alio defectu, aut vitio, cogitato vel incogitato redargui posse, nec contrà has aliquid dici, nec ignorantiam, aut illorum inobservantiam posse allegare, sed plenissimè ad literam observare, sublata aliter declarandi, interpretandi, & judicandi cuilibet, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali, & causarum Palatii Apostolici Auditori, facultate & auctoritate, irritum & inane decernentes, quidquid in contrarium factum fuerit.

Derogatur contrariis.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, Domorum, Ecclesiarum & Ordinum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, privilegiis, & consuetudinibus, cæterísque contrariis quibuscumque, etiam de quibus hic specialis mentio facienda esset.

Fides transumptorum.

§. 6. Et quia difficile foret præsentes originales ubique, ubi opus esset, ostendi volumus, etiam transumptis ab aliquo Notario, seu dicti Ministri generalis Secretario, & per eundem Ministrum generalem subscriptis, & sigillo officii alterius eorum sigillatis, eandem prorsùs fidem in judicio & extrà adhiberi, ac si præsentes literæ originales fuissent exhibitæ vel ostensæ.

D. P. An. 3. 3. Octobris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die tertia Octobris, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno tertio.

LXVIII.

Approbatio Congregationis Fratrum Minorum Conventualium Reformatorum Sti. Francisci, cum habitus designatione, & privilegiorum communicatione.

Hi Fratres non possunt recipere Capuccinos, nec deferre habitum consimilem, ut infrà in Gregorii XIV, Constitut. 11. *Beati. His etiam Reformatis subjecit quosdam Fratres Discalceatos hic Pontifex, ut infrà in Constitut.* 99. *Cùm sicuti. De toto autem Ordine Franciscano, plenè notavi suprà in Constitut.* 5. *Honorii III. Solet. fol.* 66. *Tom.* 1.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolici Muneris solicitudo, Divinâ dispositione nobis, licèt immerentibus, delegata, indesinenter requirit, ut circà statum Religiosarum Personarum quarumlibet, illarum præsertim, quæ ex singulari devotionis fervore sub strictiori Religionis jugo gratum Deo famulatum præstare affectant, & continuò insistunt, assidua mentis cogitatione invigilantes, ad ea, per quæ Regularis vitæ institutum in melius dirigetur, ipsæque Personæ religiosæ in hujusmodi earum lauda-

bili

bili Instituto, semoto quocunque perturbationis & molestiæ obstaculo, quiete & tranquillitatis amœnitate perseverare valeant, propensiùs intendamus, ac in his Officii nostri partes libenter interponamus, prout undique debitè pensatis circumstantiis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Causa hujus Concessionis.

§. 1. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Fratrum Minorum Conventualium Reformatorum Sancti Francisci petitio continebat, quod annis jam pluribus retroactis, nonnulli Ordinem Fratrum Minorum Sancti Francisci jam tunc expressè professi, strictioris Religionis jugum subire, ac ejusdem Sancti Francisci Regulam, Institutúmque pium ac sanctum exactiùs sequi atque imitari, & sub illis magis gratum Deo famulatum exhibere peroptantes, cœperunt seipsos, juxtà eandem Regulam paulatim reformare, nonnullásque Domos, Conventus, & Loca in Provincia Marchiæ Anconitanæ, in Hetruria, ac Neapolitanæ & Siciliæ Regnis, in quibus ipsam Regulam servare, & secundùm illam vivere possent, acquisiverunt, & acceptarunt. Licèt autem in Domibus & Locis hujusmodi, sub obedientia Protectoris & Superiorum Ordinis Fratrum Minorum Conventualium hujusmodi vivant, nec ideò ab aliquo potuissent, nec possint, vel debuissent, aut debeant, super sic reformato vivendi Modo, per quemquam molestari, vel impediri, nihilominùs in quibusdam Locis, & potissimùm in prædicto Siciliæ Regno, aliqui Locorum Ordinarii sub prætextu, quòd hæc Fratrum Reformatorum Congregatio nova, ac nequaquàm ab Apostolica Sede approbata existeret; permiserunt quidem ipsos Fratres Reformatos Ecclesias & Loca fabricari facere, & acquirere, sed posteà eos illis de facto spoliarunt, alii verò in aliis Locis eosdem super Habitu ipsorum, & seu aliis, ac super aliis molestarunt & inquietarunt. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat, dicti Fratres Reformati providè, & ne ipsos, eorúmque Congregationem super præmissis contingat ulteriùs inquietari, utque præsens Reformatio magis stabilita, non solùm manuteneatur, sed incrementum accipiat, speciali nostro, & Sedis prædictæ privilegio, ut infrà, dilectis filiis Protectore & Magistro Generali dicti Ordinis, in hoc etiam consentientibus, præfulciri desiderent, ac pro parte eorundem Fratrum Reformatorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenùs in præmissis opportunè providere, ac eos in hujusmodi pio & laudabili proposito confovere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmatio Ordinis Fratrum Conventualium Reformatorum, eorumque Reformationis.

§. 2. Nos igitur, qui personas devotas, præsertim verò eas, quæ, relicto mundo, Christum secutæ sunt, specialibus libenter prosequimur favoribus, eosdem Fratres Reformatos, ac illorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Reformationem prædictam ubicunque Locorum cœptam & introductam, ac in dies introducenda, ac pro ea, & illius fœlici & prospera directione facta, statuta, & ordinationes cum indè secutis quibuscunque, sicuti piè, ac sanctè sancita, & ordinata sunt, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuò confirmamus, & approbamus, illáque omnia per quoscunque Locorum Ordinarios, & alios, ad quos quomodolibet spectat, & spectabit in futurum, inviolabiliter observari debere decernimus, omnésque & singulos tàm juris quàm facti, ac solemnitatum, etiam substantialium defectus, si qui forsan quomodolibet intervenerint, in eisdem, aut eorum aliquo, de plenitudine Apostolicæ potestatis supplemus.

Reformati sub obedientia Protectoris, generalis Procuratorisque & Provincialium existant.

§. 3. Et nihilominùs eisdem Fratribus Reformatis, quòd nunc ac deinceps in perpetuùm, ipsi ac eorum Congregatio, tàm in prædictis quàm quibusvis aliis Regnis, & Mundi partibus, Fratres Minores Conventuales Reformati nuncupari, & pro talibus haberi & reputari, necnon seipsos ità ubilibet, & in quibusvis actibus publicis & privatis, vocare & inscribere, & secundùm veram Beati Francisci Regulam, Apostolico more in communi, sub dilectorum filiorum nunc & pro tempore existentium dicti Ordinis Fratrum Minorum Conventualium Protectorum, & Magistrorum, ac Procuratorum Generalium, & Ministrorum Provincialium vivere, exceptis duntaxat Domibus, & Conventibus Urbis, & Civitatis Neapolitanæ, quæ sub obedientia Ministri, & in ejus absentia, Procuratoris Generalis Ordinis, ut par est, degere, & subesse tantùm intelligantur.

Custodis Provinciæ residentia.

§. 4. Custodésque Provinciæ in eis residere debeant, etiamsi aliqui Eremiticam aliqui sub obedientia Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, alii verò tanquàm Tertiarii, aut aliàs aliam vitam duxerint, séque voto vitæ Quadragesimalis obligaverint, ac etiamsi posteà aboliti fuerint, à quibus omnibus votis & professionibus, quatenùs opus sit, eos, & eorum singulos plenariè absolvimus, & liberamus, ac habilitamus, plenariéque absolutos & habilitatos esse decernimus.

§. 5. Ac quòd quicunque ipsorum Fratrum Reformatorum vocati, in quacunque Provincia, Capitulo, seu Congregatione Provinciali dicti Ordinis Fratrum Conventualium intersint, in quo particularis fiat Congregatio diversorum Vocalium Reformatorum, & in ea Præsidens ipsius Capituli existat, ac præsideat, ibidémque Custodem Reformatum inter ipsos eligat.

Reformati in Capitulis Conventualium intersint, fiátque Congregatio Vocalium Reformatorum, cui Capituli Præsidens assistat, Custodémque ex Reformatis eligat. Custodis Officium & auctoritas.

§. 6. Cujus Officium per annum tantùm duret, quíque visitandi, corrigendi, incarcerandi, puniendi, privandi, collocandi, & deponendi, sive dislocandi, necnon reformandi, ac primas causas cognoscendi, sicut cognoscit Provincialis, dummodò ab ipso Provinciali non præveniatur; & ab ipso, ejúsque decretis ac sententiis ad ipsum Provincialem Conventualium relinquatur recursus & appellatio, qui, vel quæ nunquàm impediri queat, quoties opportunum fuerit, sed tantùm in eos possit Provincialis prædictus; quantum in Conventuales de jure, more, laudabilíque consuetudine potest & debet.

Privilegiis, gratiis & indultis Conventualium ipsi Reformati potiuntur.

§. 7. Et insuper eorundem Fratrum Reformatorum quilibet, necnon quæcunque Domus, Ecclesiæ, & Loca ipsorum, omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, prærogativis, concessionibus, facultatibus, indultis, indulgentiis, stationibus, cæterísque gratiis, tàm temporalibus quàm spiritualibus, quibus Domus, & Ecclesiæ dictorum Fratrum Conventualium, eorúmque Guardiani & Fratres, de jure, usu, consuetudine vel privilegio, aut aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum pariformiter, & sine differentia, dummodò contrà puritatem Regulæ ejusdem Beati Francisci non sint, nec ei in aliquo derogent, sed conservationem & augmentum dictæ Reformationis concernant, uti, frui, potiri & gaudere possint in quolibet actu.

Syndicum pro sæcularibus negotiis agendis Reformati deputare possunt, & Habitum hic designatum deferant.

§. 8. Concedit itidem, ut in quolibet eorum Conventu, seu Domo, Syndicum, juxtà ordinationem fœlicis recordationis Nicolai Papæ III. Prædecessoris nostri, super hoc factam, cui per Provincialem, Custodem, ac Guardianum Loci, cum aliis Fratribus, negotia sæcularia, Domus seu Conventus, ac computa rationum revidenda, expensæ faciendæ, provisiones necessariæ pro alimentis & vestimentis, & constructiones, reparationes Con-

ventuum, ne commutent habitum, etiam quantumvis rudem vilium pannorum, sive novum, sive veterem ac de saccis, etiam repetiatum & resarcitum, non enim habitus exquisitus, in qualitate vel quantitate decet Fratrem Reformatum, Coloris terrei, seu cineritii, ac Caputium seu Scapularium in capite rotundum, & à Tunica divisim gestare, ac ubilibet deferre, nudísque pedibus, aut suppositis solis (sive vocant) sandaliis, incedere liberè & licitè valeant, ac etiam debeant.

Super Conventibus receptis & recipiendis, dictique Habitus delatione, aliisque præmissis molestari nequeant.

§. 9. Necnon quòd ab Ordinariis locorum quorumcunque Regnorum, & Mundi partium, in quibus pro tempore Domus seu Conventus, & loca habuerint, ac introducti fuerint, aut etiam quibuscunque aliis Personis, Superioribus, & Prælatis cujuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, in hac super tàm jam fabricatis, ac receptis, quàm deinceps quandocunque & ubicunque (de Ordinariorum locorum licentia) fabricandis, recipiendis, & acceptandis, per eos, ac eis oblatis & donatis Domibus, Conventibus, Ecclesiis, ac Locis, illorúmque usu, habitatione, ac retentione liberis, quietis, & pacificis (dummodò tamen de licentia expressa Ministri generalis pro tempore existentis dictorum Fratrum Conventualium, ac Capitulo Provinciali sic determinante) Domos, & Loca hujusmodi receperint, & acceptaverint, Habitúsque delatione, & aliis præmissis, quovis modo, aut quæsito colore, publicè vel occultè, directè vel indirectè, ullatenùs unquàm molestari, perturbari, vel inquietari.

Fratres Conventuales de eorum Generalis licentia alia verò nequaquàm recipiant juxtà Constitutionem Pii V.

§. 10. Neque item ipsi Fratres Reformati aliquos alios Fratres alterius cujuscunque Ordinis S. Francisci de Observantia, ac Capucinorum, aut aliorum Ordinum, juxtà literas fœlicis recordationis Pii Papæ V. etiam Prædecessoris nostri, in forma Brevis, sub die prima Decembris, millesimi quingentesimi sexagesimi noni, Pontificatus sui Anno quarto emanatas, sed tantùm Conventuales, & cum expressa ad hoc habita Ministri Generalis ipsorum Conventualium licentia recipere, minúsve sic inter Reformatos ex Conventualibus recepti, professionem alio tempore, vel anticipato, vel non completo anno, vel antè annum sextum decimum, vel datis, vel intimatis terminis professionis faciendæ, & hoc etiam in publica Ecclesia, Capitulo, vel Refectorio, prout ipsi Conventuales emittunt, ac nonnisi juxtà veram & puram Regulam Beati Francisci prædictam emittere, neque postquàm ad Reformatos ex Conventualibus sic transiverint, ad dictos Conventuales indè reverti, quin etiam prædicti Fratres Reformati ex Sæcularibus nullos, nisi qui bonæ vitæ & famæ, priusquàm in ipsa Congregatione recipiantur, probati fuerint, ac habitâ priùs à Provinciali dictorum Fratrum Conventualium licentiâ, quàm nec Guardiani, Custodes vel Commissarii quicumque dare possint, in Fratres Reformatos recipere queant.

Cum Conventualibus ad processiones, ab illisque se nunquàm separare, nec alios Protectores, vel Provinciales quàm Conventualium habere possint.

§. 11. Demùm, quòd ipsi Fratres Reformati, & eorum Congregatio, dictis Fratribus Conventualibus, ac cum illis ita uniti sint, & esse censeantur, ut nullo unquàm tempore liceat illis alios Protectores Generales vel Provinciales, quàm dictorum Conventualium habere, nec in Processionibus, & aliis actibus aliam, quàm Conventualium Crucem sequi vel deferre, nisi fortè ipsi Fratres Reformati in aliquo loco fuerint, in quo non adsunt Conventuales, quo casu iidem Reformati per seipsos ire, ac incedere, sub excommunicationis pœna sese à Conventualibus unquàm separare, aut segregare ullo modo, ullóve tempore valeant.

Hæc Constitutio Reformatis sub Conventualium obedientia viventibus solummodò suffragatur.

§. 12. Præsentes quoque, & desuper conficiendæ literæ, toti & soli Congregationi Reformatorum sub obedientia Conventualium, in omnibus Provinciis viventium suffragentur, ac concessæ intelligantur, illæque per quoscunque uniformiter, etiamsi aliqui hactenùs in quacunque Provincia privilegium aliquod, aut facultatem particularem, à Nobis & aliis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, quomodolibet impetrarint, observari debeant, auctoritate & tenore prædictis, etiam perpetuò concedimus & indulgemus.

Clausulæ præservativæ.

§. 13. Ac statuimus & ordinamus easdem præsentes literas nullo unquàm tempore, de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis, vel quovis alio defectu notari vel impugnari, aut aliàs quomodolibet infringi vel retractari nullatenùs unquàm posse, sed illas semper & perpetuò validas & efficaces existere, suósque effectus sortiri debere, neque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per quascunque literas vel constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas, etiam per nos & Successores nostros prædictos, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de prædictæ potestatis plenitudine, ac consistorialiter, necnon sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis pro tempore factis, comprehendi, sed semper ab illis exceptas, necnon quoties illas revocari vel limitari, aut suspendi, seu eis derogari contigerit, toties in pristinum statum, etiam sub data Priori restitutas, & plenariè reintegratas, & de novo concessas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 14. Sicque etiam per quoscunque Judices, Commissarios, & Delegatos, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, necnon quosvis alios Ecclesiarum Prælatos, ac Judices, tàm Ecclesiasticos quàm Sæculares, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate judicari & definiri debere, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu simili, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & formâ in eis traditâ, observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quòd præsentium copiis, sive transumptis etiam impressis, & manu alicujus Superioris dictorum Fratrum Reformatorum subscriptis, plenaria ubique fides adhibeatur in judicio & extra, ac si originaliter exhiberentur.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ &c. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum

Dat. P. An. 3. 15. Octobr.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Id. Octobris, Pontificatus nostri, Anno tertio.

LXIX.

De decies alteris centenis millibus nummûm aureorum, in Arce S. Angeli sepositis, nullo umquàm tempore, nisi in præscriptis casibus, certàque desuper servatâ formâ depromendis.

Alia centena millia hic idem Pontif. pro S. R. E. præsidio, in primo anno sui Pontif. collegit, & in eadem Arce reposuit, indéque promi vetuit, ut suprà in ejus Constitut. 31. *Et alia in tertio Anno ibidem posteà reposuit, ut infrà in Constitut.* 80. *Et si. Hasceque Bullas Pontifices omnes confirmarunt.*

Edita An. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pontif. anno primo reposuit in Arce S. Angeli centena millia, ut in Constitut. hic indicata.

ANno superiore decies centena millia nummûm aureorum in Pontificia Sancti Angeli Arce, & certo sanctiori Ærario reposuimus & collocavimus, ac de illis asservandis, ac nunquam, nisi certis præscriptis casibus, promendis & erogandis, Constitutionem perpetuò valituram edidimus, cujus tenor infrà descriptus est.

Omittitur tenor quia habetur suprà.

Et deindè alia centena millia collegit, & modò in eadem Arce similiter reponit, cum eisdem prohibitionibus, & conditionibus in dicti Constitut. contentis.

§. 1. Verùm cùm ob culpas, peccatáque nostra multiplicia, quibus divinam Majestatem in dies magis ad Iracundiam provocamus, usque eò necessitates superiùs enarratæ multiplicentur, periculáque gregi Dominico impendentia adaugeantur, ut illis, nec dùm prioris pecuniæ collectione, satis provisum esse videatur. Nos quamvis in omnibus difficultatibus, curisque nostris, in DEI Omnipotentis auxilio spem nostram fixam habeamus, ad illius opem, (qui nisi custodierit Civitatem, frustrà vigilat, qui custodit eam) ex intimo cordis affectu confugiamus, tamen ab eo ipso Pastorum Principe CHRISTO, frequenter admoniti, ut pro ovibus nostræ fidei creditis, earúmque salute & utilitate, modis omnibus vigilemus, facere non possumus, pro nostro Pastorali munere in hac quoque parte obeundo, quin humanis etiam Consiliis, ac viribus (pro eo ac nobis ab eodem clementissimo Domino elargitum est) ad tot mala, periculáque propulsánda, nova quotidiè præsidia conaremur. Quamobrem alia decies centena millia aureorum nummûm, non ad nostra, aut cujusque nostrorum privata commoda, sed ad publicum bonum, ad S. R. E. cui Deo auctore præsidemus defensionem, ad fidei Catholicæ conservationem, ac propagationem nostra sedulitate ac frugalitate collegimus, quæ eadem in Arce, ut priora altera decies centena millia reponi, asservari, nec indè amoveri, erogativè, nisi in supradictis expressis necessitatibus, eodem planè modo volumus. Motu proprio igitur, & ex certa nostra scientia, ac habitâ super hoc cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto maturâ deliberatione, de eorum Consilio, & unanimi consensu, hac præsenti nostra perpetuò valitura constitutione, dicta alia decies centena millia aureorum nummûm in eadem Arce nostra Pontificia Sancti Angeli, & sanctiori Ærario nunc recondimus, reponimus, & collocamus, ac CHRISTO Domino Nostro, Beatæ MARIÆ semper Virgini, & Sanctis Apostolis Petro & Paulo offerimus & dicamus, iisdem omninò legibus & conditionibus, quæ in nostra superiùs descripta Constitutione proscriptæ & præfinitæ sunt.

Et inter certos casus, in quibus hujusmodi pecunia depromi potest nunc declarat comprehendi causam.

§. 2. Declarantes nostræ voluntatis, mentísque esse, ut quòd in ipsa Constitutione, de recuperatione Terræ Sanctæ, & generali expeditione contrà Turcas dictum fuit, idem etiam locum obtineat, quoad utramque Deo dicatam pecuniæ summam, in recuperatione Regnorum à quibuscumque Catholicæ Romanæ Ecclesiæ hostibus occupatorum, & in expeditione, quam contrà eosdem decerni, ac fieri contigerit.

Recuperationis Regnorum occupatorum, & expeditionis contra S. R. E. hostes. Formámque pecunias in dictis casibus deponendi descriptis & servari præcipis.

§. 3. Ubi verò in præscriptis casibus, pecuniarum aliquid sumi necessitas postulaverit, volumus ut de tota summa, tam superiori anno quàm etiam nunc reposita, hoc prorsùs, & non alio modo pecuniæ sumantur & erogentur, nimirum, ut in Consistorio secreto præscriptarum necessitatum qualitate, ac rerum & temporum ratione diligenter perpensa, atque ita cogente, non duarum, ex tribus partibus Cardinalium, sicuti in priori Constitutione nostra sancitum erat, sed trium saltem ex quatuor partibus Cardinalium, qui Consistorio interfuerint, consensu, decreto, & subscriptione adhibitis, ex binis decies centenis millibus aureorum nummûm à nobis repositis, non ultrà quartam partem, id est, non ultrà quingenta millia nummûm promi liceat, & ea quidem quingentorum millium summa, non tota simul, sed paulatim moderatè & successivè depromatur, per certas portiones, quæ in eodem Consistorio, in quo de tota re deliberabitur, à tribus partibus Cardinalium, ut dictum est, omnibus diligenter examinatis, decretæ & præfinitæ fuerint. Quòd si ipsis quingentis millibus erogatis & consumptis, præscripti casus & necessitates novam impensam requisiverint, tunc iterum proposita & adhibita in Consistorio consultatione, si consensus, decretum, & subscriptio trium ex quatuor partibus Cardinalium, ut suprà dictum est, accesserint, aliam summam, non tamen quingenta millia aureorum excedentem, illámque pariter non statim totam, sed moderatione ea servata, eóque quem diximus modo limitatam, & præfinitam sumi posse permittimus.

Et quam primùm reponi jubet.

§. 4. Cæterùm statuimus, prout alia nostra constitutione ordinatum est, ut partes & portiones pecuniæ supradictæ, quæ in aliquo ex præmissis casibus sumptæ fuerint; cùm ejus impensæ faciendæ ratio cessaverit, omninò in ærarium undè deprompta fuerunt, integrè restitui, ac reponi primo quoque tempore debeant.

Prædictáque reservaturum vovet, & sicut infrascripti Cardinales præsentes idem promiserunt, ità ab aliis Cardinalibus pro tempore promittere decernit.

§. 5. Has autem Deo dicatas pecunias, nullo unquàm tempore, nisi aliqua ex iis quas diximus necessitas urgeat & requirat, neque in totum, neque ex aliqua parte amoveri, erogativè quovis modo à nobis posse volumus, eámque amovendi & erogandi potestatem & facultatem à nobis ipsis abdicamus. Idque Successores nostros Romanos Pontifices, proposito sibi tremendo judicio, in quo summo patri familias de administrata villicatione exquisita reddetur ratio, eodem planò modo facturos esse confidimus & speramus. Tandémque Deo per præsentes oblatam pecuniam, una cum illa priori, nos integram, ut dictum est, conservaturos esse, ac perindè omninò, ac res & bona Ecclesiæ immobilia nos habituros promittimus, juramus, & vovemus, & sicuti omnes Cardinales præsentes, & infrascripti voverunt, promiserunt, ac jurarunt, ità per alios Cardinales nunc & pro tempore existentes, ac per Successores nostros, quando & quoties superius ordinatum fuit, & juxtà formam nunc traditam jurari, promitti, ac voveri debere decernimus.

Cætera omnia in dictis contenta de novo præcipit.

§. 6. Denique cætera omnia & singula in eadem constitutione suprascripta, quomodolibet expressa, constituta, & decreta, etiam in hac pecunia à nobis, ut præfertur nunc collocata & recondita, & quoad præsentes nostras literas, in omnibus & per omnia, penitùs, omninò, & inviolabiliter observari, & locum habere volumus, præcipimus & mandamus.

Successori bus in alioque contrà venientibus indicat, post eorum obitum licere successoribus agere contrà Pontificis contravenientis posteros, & Cardinales consentientes & eorum hæredes, ut hic, & in dicta Constitut. 31. in fin. Adverte quòd hic est aliquid immutatum à prima Constitut.

§. 7. Si quis autem fortasse nostrorum Successorum, id quod minimè credimus, huic nostræ constitutioni omninò, aut aliqua ex parte derogare, aut contrà statuere voluerit, aut deprpromptam pecuniam, ut suprà sancitum est, in idem ærarium non restituerit, admonemus post derogantis, aut contrà statuentis, contràque facientis obitum, liberum esse Successoribus ea derogatione, & quibusvis aliis quæ contrà statuta sunt non obstantibus, pro pecunia contrà hujus Constitutionis præscriptum sumpta ac deprompta, recuperanda, tàm adversùs Pontificis derogantis & contrà facientis, posteros seu conjunctos omnes, quàm adversùs Cardinales idem consentientes, aut quoscumque eorum Hæredes, quibus ab ipso Pontifice, aut Cardinalibus bona quovis titulo vel quavis ratione obvenerint, agere, & possessionem bonorum quæ ad ipsos posteros pervenerint adipisci, retinerique donec quicquid pecuniæ depromptum est, id omne in ærarium referatur & restituatur, eáque ipsa bona, si quo modo, ut suprà dictum est, à forma per nos constituta recedi contigerit, hujusmodi obligationi, atque oneri obnoxia & addicta esse volumus, singulis quæ in nostris literis adversari possent, vel quoquo modo obesse penitus remotis, ac non obstantibus.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ reconditionis, repositionis, collocationis, oblationis, dicationis, declarationis, permissionis, statuti, voluntatum, abdicationis, promissionis, juramenti, voti, decreti, præcepti, mandati, & admonitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. 6. Novembr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, octavo Idus Novembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

PP. Subscrip.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Card. subscr.

Ego A. Card. Farnesius Vicecancellarius Episcopus Ostien.
Ego Jac. Card. Sabellus Episc. Portuen.
Ego Jo. Anto. Episcopus Tuscul. Card. S. Georgii.
Ego Alph. Card. Gesualdus Episc. Albanen.
Ego Inn. Avalus Card. de Arag. Episc. Sabinen.
Ego Marcus Ant. Card. Columna Episc. Prænestin.
Marcus Siticus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego Ptolemæus Cardinalis Comensis tituli Sanctæ Mariæ de Populo.
Ego Prosper Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis.
Ego Gabr. Cardinalis Paleottus tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Frater Michaël Bonellus Cardinalis Alexandrinus tit. S. Mariæ super Minervam.
Ego Ludovicus Card. tit. S. Anastasiæ Madrutius.
Ego Nic. de Sens tit. S. Praxedis.
Jul. Anton. Card. S. Severinæ tituli S. Bartholomæi in Insula.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tit. S. Susannæ.
Ego Jo. Hieron. Card. Alban. tit. S. Joannis antè portam Latinam.
Ego P. Card. Deza tit. S. Hier. Illyricorum.
Ego Ant. tit. SS. Joannis & Pauli Card. Caraffa.
Ego Jo. Antonius Card. SS. Quatuor.
Ego Jo. Baptista Card. tit. S. Marcelli.
Ego Franciscus Card. de Joyeuse tit. S. Silvestri.
Ego Ant. Maria Card. Salviatus tit. S. Mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. de Verona tit. S. Marci.
Ego Vincentius tit. S. Mariæ in Via Card. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tit. S. Sabinæ.
Ego Scipio Card. Lancellottus, tit. Sancti Salvatoris in Lauro.
Ego Vincentius Card. Gonzaga tit. S. Alexii.
Ego Henricus tituli S. Pudentianæ Cardinalis Caëtanus, Camerarius.
Ego Jo. Baptista Card. Castruccius, tituli S. Mariæ in Aracœli.
Ego Federicus Card. Cornelius tituli S. Stephani in Monte Cælio.
Ego Dominicus tit. S. Laurentii Card. Pinellus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus tit. S. Pancratii, Major Pœnitentiarius.
Ego Hier. tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruvere.
Ego Fr. Hier. Card. Ascul. tit. S. Thomæ in Parione.
Ego Fr. Constantius Card. Sarnanus tit. S. Petri in Monte Aureo.
Ego Guglielmus Alanus tituli S. Martini in Montibus, Cardinalis Ang.
Ego Alexander Cardinalis Montaltus, Diaconus Sancti Eustachii.
Ego Hieronymus Matthæjus, Diaconus S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Benedictus S. Agathæ Diaconus Cardinalis Justinianus.
Ego Ascanius SS. Vidi & Modesti, & Crescentiæ, Diaconus Card. Columna.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1587. Indict. 15. die verò Veneris 27. mensis Novembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Sixti Divinâ Providentiâ Papæ V. Anno ejus 3. retroscriptæ litteræ Apostolicæ, affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valvis seu portis S. Joannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Jo. Baptistam Bagni & Octavium Tagliettum S. D. N. Papæ Cursores.

Parabiacus Mag. Curs.

LXX.

Indulta & Gratiæ Congregationis Monachorum Beatæ MARIÆ Fuliensis, Ordinis Cisterciensis Sancti Benedicti strictioris Observantiæ.

Hic idem Pontifex istam Congregationem primò approbavit ut suprà in Constitut. 32. Religiosos.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Super specula militantis Ecclesiæ, Domino disponente, qui cunctis imperat, cuique omnia obediunt, quamquàm sine nostris meritis, constituti, salutis operibus intenti, de his continua sollicitudine excogitamus, per quæ nostræ propitiationis auxilio, iis, qui Monasticam vitam susceperunt, eámque reformant, salus proveniat. Et ut ad diversa loca eorum institutio, & regularis disciplinæ observantia propagetur, alia loca erigi, & institui concedimus, prout Regum & Principum Christianorum vota exposcunt, & Nos conspicimus in Domino salubriter expedire.

Hic Pontif. confirmavit strictiorem monasticæ vitæ normam in Monasterio S. Mariæ Fuliensis institutam, ut in Constitut. 2. suprà.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatis & Conventus Monasterii Beatæ MARIÆ de Fulliens, Cisterciensis Ordinis, Rivensis Diœcesis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliter quàm accepissemus, in dicto Monasterio institutionem & disciplinam Monasticam in longè meliorem formam restituerant, ipsique in laboribus, jejuniis, orationibus, carnis maceratione, & mortificatione, aliisque pœnitentialibus operibus strictiorem aliis Monachis dicti Ordinis, Regulam Sancti Benedicti observabant. Necnon ritus, mores, vitæ normam, & Reformationem ad arctiorem regularis disciplinæ

observantiam in dicto Monasterio introductam, reduxerant, Nos ritus, mores, vitæ normam, & reformationem hujusmodi, dummodò sacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis, & Sancti Benedicti Regulæ, auctoritate Apostolica approbatæ, contraria non essent, dicta auctoritate confirmavimus, prout in nostris desuper confectis litteris pleniùs continetur.

§. 2. Cùm autem divino inspirante numine, jam centum & quadraginta Monachi ipsam reformatam regulam professi, multi verò in eodem Monasterio Novitii existant; Charissimúsque in Christo filius noster Henricus Francorum Rex Christianissimus, ac dilectus filius nobilis vir Henricus Dux de Retz, aliíque pii ac probi viri gratum hujus vitæ odorem sentientes hoc vetustum vivendi genus, & laudabilem regularis disciplinæ observantiam per universum Galliæ Regnum, illiúsque loca & terras, spargi atque effundi summoperè peroptent. Quia tamen (sicut eadem petitio subjungebat) istius arctioris Regulæ approbatio citrà præfatum Monasterium nequaquàm extenditur, prædicti Abbas & Conventus, piis prædictorum Regis & Ducis, ac proborum virorum votis hac in parte satisfacere non possunt, nisi nostra & Sedis Apostolicæ licentia eis desuper suffragetur. Quare pro parte Abbatis & Conventus prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus prædictæ Religionis reformatæ propagationi, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Quam idem Pontifex nunc concedit, cum facultate nova ædificandi monasteria etiam absque licentia Ordinariorum ubique locorum. Hoc de licentia est revocatum à Clem. 8. in Const. 99. Quoniam, col. 162. Tom. 3.

§. 3. Nos igitur eumdem Abbatem & Conventus hujusmodi singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Abbati & Conventui prædictis, ut quoscumque ex Monachis ipsam strictiorem Regulam professis, quos duxerint eligendos & deputandos, tàm ad hoc per totum Galliæ prædictum, quàm alia Regna & Respublicas, Mundique partes universas, prout eis visum fuerit, mittere. Ipsique sic missi in Regnis, Rebuspublicis, & Dominiis prædictis, ac quibuscumque eorum Civitatibus, Terris, atque locis, aliísque Mundi partibus, quæcumque, tàm virorum quàm mulierum, Monasteria, Prioratus, Præpposituras & Decanatus, ac alia nuncupanda loca Congregationis Fuliensis etiam nuncupandæ, ejusdem Cisterciensis Ordinis, pro totidem Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, Decanis, Conventibus, & aliis Superioribus & personis ejusdem Congregationis, qui inibi divinis laudibus & obsequiis insistere, ac juxtà Regularia Congregationis sic reformatæ instituta vivere debeant, fundare, erigere, & instituere, ac etiam per alios ejusdem, vel alterius cujuscumque Ordinis fundata & erecta, ex eorum ad quos spectat & spectabit, concessione, Diœcesanorum, locorum, vel quorumvis aliorum licentiâ desuper minimè requisitâ nec expectatâ.

Novitiósque recipiendi. Ad hoc vide Const. subseq.

§. 4. Novitiósque in eis recipere, & receptos, ac ipsa Monasteria ingressos, probationis tempore completo, ad professionem solitam, per dictos Monachos emitti solitam, admittere Regularem, ac illud vitæ genus, Regulariáque instituta, quæ in primo dicto Monasterio vigent, & in futurum vigebunt, inibi introducere liberè & licitè possint & valeant licentiam, & omnimodam facultatem atque auctoritatem, dicta auctoritate, tenore præsentium concedimus & impartimur.

Privilegia, exemptiones ac Gratias

§. 5. Necnon prædicto de Fulliens, & quibusvis aliis dictæ Congregationis pro tempore erigendis, & seu jam erectis Monasteriis, Prioratibus, Præposituris, Decanatibus, & aliis nuncupandis locis, tàm virorum quàm mulierum, illorúmque Superioribus, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, Decanis, Monachis, Monialibus, Novitiis, & Conversis, aliísque quibuscumque personis utriusque sexus, in eis pro tempore existentibus, ut omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogativis, concessionibus, facultatibus, indultis, indulgentiis, etiam plenariis & peccatorum remissionibus, relaxationibus, cæterísque gratiis, tàm spiritualibus quàm temporalibus, prædicto Ordini, ac Congregationibus sub illo institutis, eorúmque Monasteriis, & locis pariter utriusque sexus per universum Mundum constitutis & erectis, ac constituendis & erigendis, in genere vel in specie, etiam per solam signaturam, & vivæ vocis oraculo, ac per modum communicationis & extensionis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, vel aliàs quomodolibet, tàm per nos quàm quoscumque alios Romanos Pontifices, etiam Prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, sub quacumque forma & expressione verborum concessis ac concedendis quomodolibet in futurum, etiamsi talia sint & forent, quæ specialem ipsorum requirerent mentionem, uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè, tàm conjunctim quàm divisim valeant, non solùm ad instar, sed æquè principaliter & pariformiter in omnibus & per omnia, perindè ac si illis & eorum cuilibet ab initio specialiter & expressè concessa extitissent, auctoritate & tenore præmissis perpetuò indulgemus, ipsaque privilegia, indulgentias, & gratias quibusvis aliis Superioribus, Abbatibus, Prioribus, Monasteriis, Ecclesiis & locis piis, ac celebrandis Capitulis, & festivitatibus ejusdem Ordinis, & singularum illius Congregationum, ad Monasterium & Congregationem de Fulliens hujusmodi, illorúmque Abbates, Priores, Monachos, Abbatissas, Moniales, & alios Superiores, & personas, necnon Ecclesias, Monasteria, Capitula celebranda, Sanctorum festivitates, & loca, quæcumque & qualiacumque, ac ex Superioribus & personis, ad Superiores & personas perpetuò extendimus, illísque communicamus, ac de novo concedimus, & eis desuper indulgemus.

Ordinis Cisterciensis huic Congregation communicat atque concedit.

Et desuper quoque modo molestari prohibet.

§. 6. Decernentes Abbatem & Conventus hujusmodi singulares personas super præmissis à quoquam quavis auctoritate fungente, & dignitate præfulgente molestari, impediri, vel inquietari nullatenùs posse, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contraria removit.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quatenùs opus sit, de indulgentiis ad instar non concedendis, & quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus, necnon Monasteriorum, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Monasteriis, & Ordini, illorumque Superioribus, & quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibus, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio & consistorialiter, & aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum seriè specialiter & expresѕè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Sanctionem pœnalem addit.

§. 8. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, impartitionis, indultorum, concessionum, decreti & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 3. 13. Novemb.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1587. Id. Novembris Pontificatus nostri Anno tertio.

LXXI.

Prohibitio recipiendi ad habitum vel professionem, cujuscumque Ordinis regularis, homines illegitimos, criminosos, aut ære alieno, reddendisve rationibus obnoxios. Et præscriptio Formæ Novitio recipiendi.

Hanc Bullam moderavit quoad illegitimos Gregorius XIV. in ejus Constitut. 3. Circumspecta. Et quoad nullitatem Professionis moderavit Clemens VIII Constitut. 83. In suprema. fol. 144. Tom. 3. Ubi multa reperies constituta pro receptione & educatione Novitiorum.

Edita An. D. 1587. & 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Cùm de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus, in ea qua convenit puritate, & dignitate conservandis, præcipuam geramus sollicitudinem, tùm verò illud præter cætera nobis cordi est, ut à Regularium Personarum Congregationibus, quas tamquàm DEO dicatas, maximè candor, sanctitásque decet, cujuscumque criminis aut turpitudinis labes, & scandali occasio quàm longissimè arceantur. Si quidem res ipsa nos admonet, quàm indecorum sit, & ab ea, quæ divinæ Majestati, eique consecratis personis debetur, reverentia alienum, si ejusmodi homines, qui propter sua scelera pœnas graves sibi in sæculo propositas timent, quive propter immunditiam & peccata, ex quibus orti sunt, notati perpetuâ ignominiâ, ab omni mundano honore, & à paterna hæreditate repelluntur, iidem Omnipotenti DEO, tamquàm Hostiæ offerantur, atque ad habitandum in domo, quam decet honor & sanctitudo, inter ministros Domini, cui servire regnare est, ad sacras functiones, quacumque prophana præeminentia multò nobiliores sine ullo delectu admittantur. Cùm etiam secundùm legem Moysis, immundi ab ingressu Sanctuarii excluderentur, ac Sacerdos habens maculam panes Deo suo offerre non posset, nec accedere ad ministerium ejus, & quod in holocaustum Domini aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum esse deberet, ut acceptabile foret, nec ulla macula esset in eo, quòd si maculam habuisset, neque offerendum, neque acceptabile futurum esset.

Causæ hujus Constitut.

§. 1. Ne igitur contingat illegitimè genitos, qui ut plurimùm parentum vitia & incontinentiam imitari solent, nec pietatis studio, sed temporalium commodorum intuitu, (quia hæreditates majorum, aut dignitates aliquas consequi non possunt) ad Religionem confugiunt, vitam, quam animo à Religione alieno susceperunt, ac institutis Religiosis alienam, plerúmque cum dedecore, & propriæ salutis dispendio ducere, suísque corruptis moribus & malis exemplis quietem & statum cæterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quasi face & colluvie, ipsarum Religionum honorem & existimationem lædi, ut denique homines, qui hac spe ad filios spurios in peccato gignendos essent propensiores, eò magis abstineant ab hujusmodi carnis flagitiis, quò suæ proli hoc quoque refugium præclusum viderint.

§. 2. Hac nostra in perpetuum valitura Constitutione districtè interdicimus & prohibemus, ne illegitimi procreati ex incestu, aut ex sacrilegio (quorum scilicet parentes consanguinitate vel affinitate intrà tertium gradum invicem conjuncti fuerint, vel quorum alteruter parens castitatem Deo voverit, etiam Apostolica, Imperiali vel Regia, aut quavis alia auctoritate legitimati, aut natalibus restituti, ad aliquam quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium & non Mendicantium, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularium, Congregationum, aut Hospitalium Religionem, neque ad habitum nec professionem regulares, recipi vel admitti quoquo modo possint. Quòd si eorum quispiam habitum post publicationem præsentis constitutionis in futurum receperit, vel professionem posthac emiserit, decernimus habitus susceptionem, & professionem, ex nunc prout ex tunc, irritam, nullam & invalidam, nulliusque roboris vel momenti fore, ac nullum exindè, aut ex hujusmodi voto penitùs annullato, obligationis vinculum oriri posse, quinimò illos Habitu regulari, ad quem reassumendum perpetuò inhabiles sint, quamprimum exui, & ab ipsa Religione ejici exterminaríque debere. Et nihilominus quicumque Superiores, tàm Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Domorum, Collegiorum, & locorum regularium, quàm etiam præfatorum Ordinum, Congregationum, Hospitalium, & quarumcumque Religionum Provinciales, vel Generales, quovis nomine nuncupati, qui ex prædictis incestu vel sacrilegio genitos post dictam publicationem, ad habitum receperint, vel ad professionem admiserint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua eorum nemo, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio quam Romano Pontifice absolutionis beneficium valeat obtinere. Sed ne iis, qui in humilitatis spiritu, Deo & Religioni servire, & pœnitentiam agere intrà Monasteria vel domos regulares cupiunt, ad sanctum hujusmodi propositum via penitùs præcludatur, permittimus, ut præfati illegitimi, ex dictis incestu aut sacrilegio geniti, ad habitum conversorum seu famulorum, in Monasteriis vel domibus regularibus servientium recipiantur, & in ipsis Monasteriis seu domibus regularibus, ad servilia ministeria, viliora obsequia, humiles functiones, atque abjecta servitia admitti possint, ea tamen conditione, ut ad habitum religiosorum, vel ad professionem, quam Religiosi emittere solent, emittendam, necnon ad omnes non modò sacros, sed etiam minores Ordines, vel ad clericalem characterem, denique ad cuncta Ecclesiastica officia, & functiones, & ad ascendendum ad altiores gradus, sint eis portæ perpetuò clausæ & obseratæ.

Illegitimi ad Religionem non recipiantur.

Tu vide declarationes hic infrà, & etiam Greg. XIV. citatas in rubric.

§. 3. Quoad reliquos verò non ex incestu præfato, nec sacrilegio sed ex quovis alio minùs legitimo toto natos spurios, vel naturales, etiam ut præfertur, vel aliàs legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, statuimus & ordinamus, eos ad Religionem admitti non posse, aut debere, nisi priùs illorum vita & moribus diligenter cognitis, & circumstantiis universis, quæ circà idoneitatem personæ attendendæ erunt, consideratis, ac de Religionis zelo, pietate, integritate, & doctrina fide dignis testimoniis adeò commendati fuerint, adeóque bonam indolem, & specimen virtutis præ se ferant, ac tot merita eis suffragentur, ut defectum natalium suppleant, eorúmque receptio universæ Religionis commodo & utilitati profutura videatur. Et super hoc ipso in Generali vel Provinciali Capitulo matura deliberatione habita, Generalis vel Provincialis Superioris, ac Definitorum unanimi consensu approbati, & ad Habitum regularem admissi extiterint. Et tamen hi si recepti ad gradus, honores,

Alii autem illegitimi etiam legitimati, servatâ formâ hic traditâ, recipi possint, & sic recepti inhabiles ad quoscumque gradus & dignitates sui Ordinis obtinendas remaneant, donec fuerit auctoritate Apost. desuper cum eis specialiter dispensatum.

& digni-

Hic etiam reduxit Greg. XIV. præcit. ad terminos juris.

& dignitates sui Ordinis obtinendas perpetuò inhabiles, & illorum incapaces remaneant, nisi super hoc cum eis fuerit auctoritate Apostolica specialiter dispensatum. Si quis autem eorum alias, quàm ut præfertur, recipietur, professio similiter nulla sit, atque ipsi Habitu privari, & à Religione ejici debeant, eorúmque receptores, excommunicatione, ut suprà, innodati ipso facto existant.

Criminosi vel suspecti, aut æri alieno, vel reddendis rationibus obnoxii ad Religionem ne admittantur.

Ad hæc vide Bullas cit. in rubr. & declarationes hic infrà.

§. 4. Cæterùm, quoniam sæpè se vitia ingerunt, & se esse virtutes mentiuntur, ac multi decoctores post dilapidatam rem familiarem, & contractam ingentem vim æris alieni, aut interversam alienam pecuniam eorum fidei creditam, ut ratiocinia effugiant, alii post furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliáve facinora patrata, etiam banniti aut damnati, seu qui meritas pro suis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, sed ad evitandam legum & judiciorum severitatem, quia tuto in sæculo vivere non possunt, tunc demùm quærunt à Religione auxilium, quando aliundè illud non sperant, undè sub Habitu & nomine Religiosorum, animum Religioni inimicum, & inveterata vitia retinent, neque alios, qui sancta Vocatione vocati sunt, patiuntur tranquille divinis Obsequiis insistere, in gravem Dei offensam, Religionis opprobrium & scandalum plurimorum, ut his quoque subterfugii & impunitatis spes omnis tollatur, auctoritate Apostolica & tenore præsentium, etiam perpetuò statuimus & ordinamus, juvenes, aut viros adultos, majores sexdecim annis, non aliter in aliquam Religionem recipi posse, nec debere, nisi priùs de eorum parentibus, patriâ, deque anteacta vita & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione, compertum & exploratum sit, eos neque aliquorum criminum, qualia sunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia similia, aut graviora, reos vel suspectos existere, ut propterea damnati sint, aut ne damnentur, formident, neque ingente ære alieno suprà vires facultatum suarum gravatos, vel reddendis ratiociniis ita obnoxios, ut ex hujusmodi causa, lis, vel molestia eis jam illata, vel timendum sit, ne inferatur. Nisi deniquè constet, ipsos non humana aliqua ratione, sed tantùm devotionis & pietatis fervore vitam Religiosam sponte; & ex animo elegisse; deque his omnibus, in Generali, vel Provinciali Capitulo, plena & indubitata fide facta, tàm Superioris Generalis, seu Provincialis, quàm Definitorum consensu approbati, & ad Habitum Regularem admissi fuerint. Omnes autem, & quoscunque, ut dictum est, criminosos, vel suspectos, aut æri alieno, ut etiam diximus, vel ratiobnibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuò inhabiles declaramus.

Receptio aliter facta damnatur. Hoc declaratur mox infrà.

§. 5. Et si qui eorum contrà præsentem nostram Constitutionem temerè admittentur, tàm susceptionem Habitus, quàm Professionem, & indè secuta, ex nunc prout ex tunc pari modo irritamus, & annullamus, viribúsque & effectu carere decernimus ac jubemus eos, qui sic de de facto recepti erunt, Habitu spoliari, & à Religione expelli; & nihilominùs si expulsi non fuerint, volumus, & pariter declaramus, habitus susceptionem, & professionem penitùs nullam esse & censeri, & propterea attenta nullitate habitus & professionis, licere quibuscunque Judicibus & Curiis etiam sæcularibus, ad quos seu quas spectat, contrà eos, ut priùs juris & facti remediis opportunis, ex officio, vel ad cujuscunque instantiam, vel querelam civiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quarè volumus, ut cujusque juvenis, aut viri majoris sexdecim annis, à sæculo ad Religionem transeuntis, approbatio, admissio, & receptio, in Generali vel Provinciali Capitulo, ut suprà ordinatum est, pro tempore fiant, necnon Religiosi sic recepti nomen & cognomen, quibus in Seculo utebantur, & patria, in actis ipsius Capituli describantur & notentur.

§. 6. Et insuper quoscunque Religiosos, eorúmque Superiores, qui aliquas personas, ut dictum est, inhabiles post hanc Constitutionem publicatam receperint, voce activa & passiva, necnon officiis, gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuscunque per eos obtentis, eo ipso in perpetuum privamus, & tàm illis privatos, quàm ad illa quæcunque in posterùm obtinenda perpetuò inhabiles, eorúmque incapaces decernimus & declaramus. — Recipientibus pœnæ imponuntur.

§. 7. Sed & quia interdùm Satanas in Angelum lucis se callidè transfigurat, ac perditi quidam & facinorosi homines, quod sæpè vidimus & experti sumus, instigante antiquo pacis & Religionis Hoste, non veriti sunt temerario ausu Habitum Religiosorum assumere, eâ mente, ut veluti sub ovina pelle, lupi rapaces, per dolum & insidias Christifideles incautos, & nihil mali à Religiosis suspicantes, opprimerent, sive, ut post scelera perpetrata, viam faciliorem ad fugam haberent, sive, ut banniti Curiæ sæcularis, quæ eos propemodùm interceptos persequebatur, manus effugerent, & contingit aliquando ipsos Sicarios Religiosis vestibus indutos, à veris Religiosis hac fraude deceptis, intrà Domos Regulares hospitio receptos fuisse. Prohibemus eodem modo atque interdicimus, ne quis Regularis ex una Provincia ad aliam Provinciam sui Ordinis transeundo, etiam in itinere, intrà aliquod Monasterium, vel locum alterius Provinciæ ad habitandum, vel tanquàm hospes recipi, aut ad modicum tempus divertere possit, nisi à Superiore ejus loci, ubi residet, expressam licentiam discedendi in scriptis obtentam, seu literas obedientiæ vel commendatitias secum deferet, atque exhibeat, vel nisi ità cognitus sit iis, ad quos diverterit, ut de ejus persona, nullus omninò dubitationi aut suspicioni locus relinquatur. Ideóque præcipimus universis & singulis Locorum Ordinariis, eorúmque Vicariis in Spiritualibus Generalibus, ut per suos Officiales, Ministros, vel Executores curent, ab omnibus personis Regulari habitu indutis, quas suas Civitates, vel Diœceses iter facere, vel transire, & ad quæcunque Hospitia, vel diversoria se recipere contigerit, diligenter perquiri, num hujusmodi literas obedientiæ, seu commendatitias secum deferant. Quòd si eos dictas literas non habere, vel ignotos esse deprehenderint, possint contrà ipsos, etiam tanquàm dictorum criminum suspectos procedere, & tamdiù illos sub custodia detinere, donec certa de eisdem notitia habeatur. Et tamen volumus, ut ii, qui etiam pietatis vel hospitalitatis prætextu Regulares alterius Provinciæ ignotos, aut sine licentia, vel literis, ut suprà, receperint, dictas pœnas privationis vocis activæ & passivæ, necnon officiorum, graduum, honorum & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. — Regulares de una Provincia ad aliam sui Ordinis transeuntes Superiorum licentiam secum deferre debeant alioquin hospitio recipi nequeant, & à locorum ordinariis carcerentur. Hoc mox infrà declaratur.

§. 8. Decernentes sic in præmissis omnibus per quoscunque judicari debere, necnon irritum & inane, si secùs à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. — Decretum irritans.

§. 9. Quocircà Venerabilibus Fratribus nostris, Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus dictorum Ordinum, Congregationum, Hospitalium, & Locorum Regularium apud nos, & Sedem Apostolicam Protectoribus nunc & pro tempore existentibus, ac locorum Ordinariis præfatis, per Apostolica scripta mandamus, ut eorum unusquisque per se vel alium, seu alios, Cardinales quidem in suæ Protectionis, Ordinarii verò in suarum Civitatum, — Executorum deputatio.

diœcesium, & districtuum regularibus locis, curent præsentes literas publicari, easque perpetuò firmiter & inviolatè observari; inobedientes, censuras & pœnas prædictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quorumcumque Ordinum, Congregationum, Hospitalium & Religionum, juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quorumcumque tenorum existant per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus præsentis constitutionis impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in his literis mentio specialis. Quæ omnia quatenùs eidem constitutioni in aliquo adversentur, illorum tenores pro expressis habentes, perpetuò tollimus, annullamus & abrogamus, ac nolumus cuiquam suffragari; aut si Superioribus & Personis dictorum Ordinum, Congregationum, Hospitalium, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio publicandi, & fides transumptorum.

§. 11. Mandamus verò easdem præsentes ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, de more publicari, & affigi, illarumque exemplis etiam impressis, Prælati Ecclesiastici sigillo, & Notarii publici subscriptione munitis, eamdem fidem in judicio & extrà illud haberi quæ eisdem originalibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum interdictorum, prohibitionum, statutorum, ordinationum, declarationum, decretorum, voluntatum, permissionis, irritationis, annullationis, jussionis, privationis, præcepti, sublationis, abrogationis, & mandatorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 26. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, sexto Calendas Decemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1587. Indictione 15. die verò Veneris 27. Novembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Sixti, divinâ Providentiâ Papæ V. Anno ejus tertio, retroscriptæ literæ Apostolicæ, affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valvis seu portis Sancti Joannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Joannem Baptistam Bagni, & Octavium Tagliettum Sanctiss. D. Nostri Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

Sequuntur declarationes d. Constitutionis.

Edita An. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romanum spectat Pontificem sacrorum Canonum conditorem, quæ per eum sancita sunt ita suæ declarationis arbitrio dilucida reddere, ut indè nemini possit dubitationis scrupulus exoriri, præsertim verò salubriter consulere, ut cùm de Regularibus agitur, qui se omninò Dei Omnipotentis obsequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum sanctum Christo piè inserviendi institutum quoquomodo valeant perturbare.

Dubia exorta sunt super d. Const.

§. 1. Sanè post editam nostram Constitutionem, quæ incipit: Cùm de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus &c. Super modo & forma recipiendi & admittendi eos, qui sub Religionis jugo, Altissimo famulari desiderant, cum variæ sint exortæ dubitationes & quæstiones, eæque posteà ad Audientiam nostram perlatæ.

Ideò hic Pont. subsequentes promit declarationes.

§. 2. Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occasionem, habita cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Congregationis super Regularium negotiis & consultationibus per nos institutæ, matura deliberatione de illorum consilio & assensu præsentem nostram perpetuò valituram declarationis constitutionem duximus promulgandam.

Prima declaratio quoad illegitimè natos ex parentibus, inter quos tunc matrimonium consistere poterat, & posteà subsecutum fit.

§. 3. Cùm itaque inter alia dubitetur, nùm primo dicta nostra Constitutio, ubi de illegitimè genitis loquitur, comprehendat etiam eos qui posteà per subsequens matrimonium fuerunt legitimati. Nos inhærentes sacrorum Canonum dispositioni, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus illegitimè natos ex iis parentibus, inter quos tempore quo ipsi geniti sunt, matrimonium ritè consistere poterat, secuto posteà matrimonio legitimos effectos, sub dicta constitutione minimè comprehendi, sed eos tàm quoad emittendam Professionem, quàm quoad consequendos gradus, honores, & dignitates sui Ordinis, æquo jure cum illis, qui ex matrimonio legitimo & constanti nati sunt, censendos esse.

Secundo declaratio quoad illegitimè natos ex soluto & soluta, qui antè editam Constitutionem prædictam quavis auctoritate legitimati, aut ad dignitates habilitati, & illis perfuncti sunt.

§. 4. Illegitimos verò etiam ex soluto & soluta, qui antequàm nostra Constitutio emanaret, professi, vigore seu prætextu privilegiorum, aut indultorum Apostolicorum cuivis Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumve Superioribus, in genere vel in specie concessorum, eo ipso per ingressum Religionis, vel per eosdem Superiores, sive alios quoslibet etiam Sedis Apostolicæ de latere Legatos, aut alios Officiales vel Ministros quavis præeminentia vel auctoritate etiam Apostolica fungentes, aut facultate suffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitati seu reintegrati, & illis aliàs perfuncti sunt, volumus posthàc non obstantibus quibuscumque, tàm antiquis privilegiis, aut literis Apostolicis, quàm aliis indultis seu declarationibus, etiamsi illa per nos post dictam Constitutionem novissimè edita fuisse asserantur, honores, gradus, aut dignitates hujusmodi obtinere non posse, ac dispensationes & legitimationes quascumque eis nullatenùs suffragari, nisi specialiter & nominatim cum eorum singulis fuerit super natalium defectu, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas, antè vel post ingressum Religionis post Romanum Pontificem immediatè, vel de ejus speciali mandato dispensatum, deque dispensatione seu mandato per literas Apostolicas, seu in forma Brevis, vel saltem per patentes literas Cardinalis Protectoris de ipsius Rom. Pont. voluntate fidem facientes, legitimè constiterit.

Ad hoc vide Greg. XIV. Bullam cit. in rub.

Tertia declaratio quoad non dispensatos, tempore editæ constitutionis prædictæ.

§. 5. Eos pariter, qui tempore publicationis nostræ constitutionis in suis Religionibus sine hujusmodi speciali Romani Pont. dispensatione, officia, honores, & dignitates habebant ad vitam, eo ipso ab illis amotos & absolutos harum serie declaramus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in sua administratione usque ad finem sui temporis conservari; ità tamen ut in posterùm nec tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipsi ad alias non modo similes, verum etiam neque ad inferiores, aut altiores &

majores dignitates, honores, gradus, ascendere possint, perindè ac si id ipsum in præfata nostra constitutione ab initio expressum fuisset. Ne tamen hujusmodi Religiosi in liberalium artium, ac præsertim sacræ Theologiæ studiis, & religiosis profectibus segniores fiant, atque eorumdem pia studia refrigescant, eos nosse volumus quòd si ipsorum quispiam eximiâ doctrinâ, vitæque & morum sanctitate excellere reperietur, déque eorum probitate, & præclaris meritis Ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, ut non immeritò separari queat, eorum doctrinam & operam ipsi Ordini & sanctæ Dei Ecclesiæ usui & commodo futuram, tunc demum indulgentiam & benignitatem nostram facilè experientur.

Quarta Declaratio quid intelligatur sub nomine dignitatum, honorum & graduum à quibus præfati illegitimi excluduntur.

§. 6. Quoniam verò à multis quæsitum est sub nomine honorum, graduum, & dignitatum, à quibus illegitimi penitùs excluduntur, quid potissimum sit intelligendum: Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, appellatione dignitatum, honorum, graduum, debere intelligi Præpositatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Custodiatus, Provincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his similia, cum honore & superioritate conjuncta. Ab officiis autem oneris, veluti Lectoris, Confessarii, studiorum, & sacræ Theologiæ Magistri, Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & cæteris hujusmodi, imò etiam à voce activa, à sacris Ordinibus suscipiendis, ipso úmque ministerio, ipsos illegitimos, dummodò ex sacrilegio vel incestu geniti non sint, nequaquàm arcemus.

1. Declaratio circà celebrationem Capitulorum Generalium sive Provincialium pro inquisitione super Novitiis recipiendis.

§. 7. Cùm verò in quibusdam Religionibus Capitula Provincialia, aut numquàm, aut non quotannis, sed rariùs celebrentur, quædam etiam Monasteria, aut domus hujusmodi in remotissimis regionibus, Hæreticorum aut Infidelium tyrannidi finitimis sita sint, ne ii, quos extrà Capitula, ad habitum vel professionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis Capitulis præfixum nimis diù exspectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus & indulgemus, ut in qualibet Provincia saltem duo, vel si commodè fieri poterit, tria aut plura monasteria seu domus regulares deputentur, quarum seu quorum Superiores infrà annum saltem ad inquisitionem super novitiis faciendam, & ad ipsos Religiosos, juxtà formam præfatæ constitutionis recipiendos, & ad alia quæ in ipsa constitutione continentur peragenda, insimul congregentur.

2. Declaratio circà facultatem dictorum Capitulorum vel ab eis deputatorum pro inquisitione prædicta.

§. 8. Quod si paucitas, aut nimia distantia monasteriorum ne id quidem patiatur, saltem tribus ex antiquioribus Patribus unius Monasterii, aut domus ejus Provinciæ hujusmodi facultas & auctoritas per Capitulum generale, scilicèt Monachorum, vel Provinciale Mendicantium & reliquorum Regularium ejus Ordinis demandetur.

3. Declaratio circà facultatem Capitulorum conventualium in prædictis.

§. 9. Verùm in iis Monasteriis, domibus, & locis regularibus, quæ aut nondùm in Congregationes redacta, aut aliàs nulli Provinciæ subjecta sunt, statuimus ut trina Capitula Conventualia tribus distinctis cum intervallo saltem decem dierum vicibus celebrata, eamdem de recipiendis Novitiis per trinas hujusmodi distinctas vices approbatis, habeant auctoritatem, quæ per nostram constitutionem Capitulis provincialibus est attributa.

4. Declaratio circà numerum suffragiorum in recipiendis Religiosis.

§. 10. Neque verò si in generalibus vel provincialibus Capitulis aliqui vocales desint, nec si à definitorum consensu aliquis discrepaverit, idcircò receptio religiosorum retardari, impediri, aut impugnari debebit: sed satis esse volumus si vocalium & suffragiorum numerus legitimus, à jure, vel per cujuscumque Ordinis statuta præfinitus intervenerit.

5. Declaratio circà verbum capituli.

§. 11. Et quod de Capitulo provinciali aut generali dictum est, idem juris statuimus, siquæ Religiones, non Capitulorum, sed Congregationum, aut dietarum, vel alio quovis nomine uti reperiantur.

1. Declaratio circà admittendos ad professionem. Tu vide Bullam Clementis VIII. cit. in rubr.

§. 12. Quod autem pertinet ad professionem, tàm illegitimorum quàm eorum qui post sexdecim ætatis annum expletum regularem habitum susceperunt, quia tunc demùm verè & propriè religiosi effici dicuntur, cùm professionem emittunt; Declaramus, eos qui antè prædictam nostram editam constitutionem habitum susceperint, & post ipsius promulgationem cupiunt profiteri, non alias ad professionem admittendos esse, quàm factâ inquisitione, & servatâ formâ in ipsa constitutione præscriptâ; & eorum, qui post dictam promulgationem etiam ignoranter non habitâ dictâ inquisitione, & non servatâ formâ ad professionem admissi fuerint, professionem nullius esse roboris & momenti. In oblatis autem & conversis professionem emittentibus, satis erit si quoad mores, & statum personarum ipsa inquisitio fiat.

2. Declaratio circà nullitatem tacitæ professionis.

§. 13. Sed cùm eadem ratio vigeat in tacita professione emittenda, quæ militat in expressa, statuimus, quòd in quibusvis Ordinibus & Religionibus, neque etiam tacita professio quorumcumque Religiosorum induci possit, nec inducta intelligatur, nisi in receptione constitutionis formâ servatâ fuerit.

3. Declaratio circà validitatem expsessæ professionis, & Apostatarum reditus ad religionem.

§. 14. Si quis verò antè editam nostram constitutionem jam tacitè professus, expresè cupiat profiteri, vel si quis apostata ad suam Religionem redire voluerit, inquisitio & forma præscripta non erit necessaria, nisi vel de moribus, statu & qualitate personæ, vel de validitate ipsius tacitæ professionis dubitatio aliqua oriatur.

Declaratio circà advenas sub regulari habitu recipien. qui commorantur in regionibus à sua patria remotis, aut ab infidelibus oppressis.

§. 15. In iis autem qui in locis à sua patria longissimè remotis degentes, vel quorum patria ab Hæreticis vel Infidelibus miserè oppressa detinetur, voluerint se divinis obsequiis sub regulari habitu dicare, ut in hoc quoque Sedis Apostolicæ benignitas elucescat, quæ cunctos mortales, præsertim verò exteros ex longinquis regionibus ad eam assiduè confluentes materno sinu libenter amplectitur, sancimus exteros hujusmodi, & advenas, quamvis non liquidò constet de iis omnibus, quæ in constitutione nostra requiruntur, tamen si diligentiâ adhibitâ nihil appareat quod eos impediat, habiles reputandos esse.

Declaratio circà eos quos post promotionem ad gradus, natalium defectum aut criminum notam pati constiterit.

§. 16. Quòd si quis antè vel post constitutionem ipsam professus ad sacros ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates promotus existat, & postmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta constitutione nostra expressorum, notam, quæ priùs ignorabantur detegi contigerit, decernimus eum statim post hujusmodi defectus notitiam habitam, non aliàs quàm juxtà formam ipsius constitutionis, ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem sacrorum Ordinum admitti debere.

Declaratio quomodo d. constitutio quoad criminosos procedat.

§. 17. Contrà criminosos verò, quorum professio eadem constitutione nostra irrita declaratur, ac propterea judicibus & curiis sæcularibus procedendi facultas conceditur, tunc demùm id locum habere volumus, & non aliter, cùm actis publicis constiterit ipsos Judices & Curiam sæcularem antè susceptionem habitus de ipso crimine adversùs eos accusationem suscepisse, vel inquisitionem instituisse.

§. 18. Cæterùm, quæ à nobis circà Religiosos viros in præfata constitutione sancita sunt, ea nequaquàm volumus ad Moniales nunc extendi.

1. Declaratio circà receptionem hospitum alterius vel ejusdem Provinciæ.

§. 19. Postremò dùm interdicimus, ne quis regularis alterius Provinciæ intrà aliquod Monasterium, domum, vel locum alienæ Provinciæ, etiam tamquàm hospes, & ad modicum tempus recipi

possit,

ossit, nisi à Superiore loci, ubi residebat, & à quo discessit licentiam expressam in scriptis exhibuerit, vel nisi satis cognitus sit, id observari volumus, non solùm in religiosis itinerantibus de una in aliam Provinciam, sed in iis quoque qui proficiscuntur de uno in aliud ejusdem Provinciæ Monasterium, tàm sui quàm alterius Ordinis.

2. Declaratio circà eosdem.

§. 20. Quòd si dicerent se ad Apostolicam Sedem confugere ob gravamina à suis Superioribus sibi illata, & ideò ab ipsis Superioribus licentiam, & literas obtinere non potuisse, non propterea, ullo modo recipi valeant, nisi fide dignorum testimonio de petita ab eis licentia, & per suos Superiores denegata constiterit.

3. Declaratio circa receptionem peregrinorum & advenarum religiosorum in Urbe.

§. 21. In Alma verò Urbe nostra Religiosi advenæ & peregrini de gravaminibus sibi illatis conquerentes nullibi sine hujusmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, nisi priùs ad Congregationem dictorum Cardinalium super negotiis Regularium à nobis deputatorum, vel ad suos Protectores remittantur, ubi ipsis auditis pro rerum & personarum qualitate quid agendum sit statuetur.

Confirmatio aliorum in dicta constitutione contentorum.

§. 22. Reliqua autem in priori nostra constitutione contenta, quæ in præsentibus literis non declarantur, volumus perpetuò firma & valida & in suo robore permanere, ac ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observari.

Revocatio quarumcumque concessionum, de recipien. Novitiis extrà Capitula.

Vide Bullas cit. in rub.

§. 23. Et si quid à nobis alicui Ordini ac Religioni præter aut contrà præfatæ constitutionis formam, post illius editionem circà recipiendos extrà capitula Novitios, aut aliàs indultum aut concessum fuit, id omne ac desuper confectas literas prorsùs revocamus & annullamus, ac ad terminos præsentis constitutionis reducimus, & aliàs nemini volumus suffragari.

Decretum irritans.

§. 24. Decernentes sic in præmissis universis & singulis per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum sacri Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, in quavis causa & instantia ubique judicari & definiri debere; necnon irritum & inane si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 25. Non obstantibus præfata, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quorumcumque Ordinum, tàm Mendicantium quàm non Mendicantium Religionum ac Monasteriorum, etiam eorum, quæ ordinum capita dicuntur, Prioratuum, domorum & quorumvis Regularium locorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis quantocumque tempore observatis, necnon fundationibus eorumdem; aliis quoque privilegiis, indultis, exemptionibus, & literis Apostolicis illis omnibus ipsorúmque Superioribus generalibus vel Provincialibus, Conventibus, Capitulis, Fratribus & personis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac nosmetipsos etiam post primò dictæ nostræ constitutionis publicationem & præfatam Sedem, etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, seu quasi, necnon motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorúmque Principum, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, ac de eorum consilio & assensu, etiam consistorialiter habito quomodocumque ac sub quibusvis tenoribus & formis, necnon cum quibusvis restrictivis, restitutivis, præservativis, annullativis, derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis quomodocumque concessis, confirmatis, & etiam iteratis vicibus extensis & moderatis, etiamsi in eis, ac statutis, stabilimentis, & fundationibus præfatis caveatur expressè, quòd numquàm eorum privilegia & indulta, revocata vel moderata aut immutata intelligantur, nec illis in toto vel in parte derogatum censeatur per quascumque literas etiam derogatoriarum derogatorias, ac alias fortiores & efficaciores clausulas in se continentes, nisi illorum ac etiam certarum specialium literarum Apostolicarum inde confectarum verè, non autem per clausulas generales vel speciales idem importantes inserto tenore, ac de simili Cardinalium consilio, quódque semper in hujusmodi derogationibus & aliis dispositionibus censeatur apposita clausula, quòd tunc demùm nec aliter, nec alio modo effectum sortiantur, cùm Superiorum, Capitulorum, & Conventuum præfatorum ad id accedat assensus, quódque derogationes & aliæ depositiones hujusmodi aliter effectum non habeant, nisi consistorialiter factæ, & per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes tribus distinctis vicibus Superioribus, Capitulis & conventibus præfatis fuerint intimatæ, eorúmque pariter ad id expressus accedat assensus, aliter verò factæ viribus, & effectu omninò careant, ac Superiores, Capitula, Conventus & aliæ personæ præfatæ ad parendum illis & decretis desuper processibus, eorúmque executoribus & subexecutoribus, ac ipsorum mandatis & monitionibus minimè teneantur, sed literarum hujusmodi executionem omninò impedire, nec ratione resistentiæ censuris Ecclesiasticis, etiam per ipsos executores vel subexecutores latis innodari possint. Quibus omnibus etiamsi aliàs de eis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, harum serie specialiter & expressè derogamus, & quatenùs effectum præsentium quoquomodo impedire vel retardare, vel illis obesse possent, ea omninò tollimus & abrogamus; cæterísque contrariis quibuscumque.

Forma publ[…] hujus const[…]

§. 26. Ut autem præsentes literæ omnibus pleniùs innotescant, mandamus illas ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in Cancellaria Apostolica, necnon acie Campi Floræ publicari, earúmque exempla de more affigi; Volumúsque & decernimus ut ipsarum præsentium exempla etiam expressa, manúque Notarii publici & sigillo Prælati Ecclesiastici, aut illius curiæ obsignata, eamdem ubique locorum fidem faciant, quam ipsæ præsentes facerent si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 27. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam, nostrorum &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. 4. 21. Octob.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, duodecimo Calendas Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio

Anno à Nativitate Domini 1588. *Indictione* 15. *die verò* 7. *mensis Nov., tempore Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Sixti divinâ Providentiâ Papæ V. An.* 4. *retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in valvis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, & Sancti. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi*

Floræ,

Floræ, ut moris est, per nos Joannem Baptistam Bagni, & Octavium Tagliettum S. D. N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LXXII.

Reformatio Curiæ Almæ Urbis Gubernatoris quoad causas civiles.

Jurisdictionem & facultates hujus Gubernatoris, vide suprà in const. 8. Leon. X. Etsi pro. fol. 548. ubi eas plenè tibi indicavi. Et attende etiam Reformationem Pauli V. infrà in sua const. 71. Universi. §. 3. in Tomo 3.

Quòd autem Indulta concessa diversis Judicibus cognoscendi causas criminales privativè quoad alios, non intelligantur privativè quoad Gubernatorem Urbis, sed cumulativè cum eo, voluit Sanctiss. D. N. Urban. VIII. constitut. 93. Decet. infrà in Tomo 4.

Edita An. D. 1587.

SIXTUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Exordium.

IN sublimi Beati Petri Sede, meritis licèt imparibus, superna dispositione constituti, agríque Dominici curæ præpositi, id inter alia nostri muneris esse cognoscimus, ut singula circà omnes gradus & hominum conditiones, deformata ac depravata, providentiæ nostræ ministerio corrigamus & reformemus, præsertim in Tribunalibus Almæ Urbis nostræ, in quibus omnis juris ratio exigit, ut Judices primùm studiosa vigilantia, manuum munditia, & ordinata juris scientia, sint aliis præstantiores, Notarii quoque ad conscribend. acta deputati, Mandatariique & alii Ministri, vitæ honestate, operosa sufficientia, moderata mercedis exactione, compassivâque ergà pauperes benignitate, sint admodùm ornati. Litigantésque demùm, & eorum Procuratores, ultimum Omnipotentis Dei judicium præcogitantes, à perniciosis subtilitatibus, subterfugiis, intricationibus, & extorsionibus se abstineant, ut deformibus omnibus sublatis, honesta sint omnia, & prava transeant in directa, ac jus & justitia salubriter, & æqua lance, ac minoribus quàm fieri potest dispendiis, unicuique ministretur.

Marianus P. Benedictus Urbis Gubernator hanc suæ Curiæ Reformationem edidit.

§. 1. Nos tamen, quia humanarum virium fines excedere non valemus, tantáque est Apostolici Officii negotiorum moles, ut circà singula, per nos ipsos, ejusdem Officii debitum exsolvere non possimus, plurimùm in Domino lætati sumus, quòd Venerabilis Frater noster Marianus P. Benedictus Episcopus Marturanensis & dictæ Urbis nostræ, ejúsque districtus generalis Gubernator & Vicecamerarius à nobis deputatus, huic nostræ solicitudini respondens, Deíque timore, & virtutis ac justitiæ zelo ductus, diversos abusus, quos in suo Tribunali irrepsisse cognovit, tollere, & aliis quæ indè irrepere potuissent, occurrere cupiens, sequentem suæ Curiæ Reformationem, circà causas civiles edidit, nobísque porrexit.

Card. Matthæjus eam de mandato Papæ examinavit & absolvit.

§. 2. Et ideò cupientes Reformationem hujusmodi accuratè, & debita circumspectione absolvi, dilecto filio nostro Hieronymo Sanctæ MARIÆ in Cosmedin. Diacono Cardinali Matthæjo nuncupato, viro vitæ integritate, literarum scientia, longáque rerum, & Romanæ Curiæ experientia insigni, dedimus in mandatis, ut eamdem Reformationem diligenter examinaret, suppleret, & corrigeret; & ille maturè omnibus visis, sigillatímque examinatis, nonnulla explanavit, nonnulláque etiam emendavit & addidit, extremámque dictæ Reformationi manum adhibuit, nobísque exhibuit, ejúsque tenor talis est, videlicèt.

Sequitur Reformatio de qua in Rubrica.

Reformatio super. Locumtenentis causarum civilium qualitatibus.

§. 3. DIctus Locumtenens civilis Gubernatoris Almæ Urbis pro tempore existentis, unus dumtaxat in futurum sit, legum scientia, vitæque probitate, & Romanæ Curiæ experientia insignis, & ex loco qui ab Urbe distet per quadraginta milliaria oriundus. Qui omnes causas civiles, tàm commissarias juxtà formam commissionum, quàm ordinarias, vel aliàs in ipso Tribunali introducendas, juxtà suas facultates cognoscat, terminet & decidat.

Audientiæ hora, & loco.

§. 4. Audientiam terminorum, pro quibus litigantes pro certa hora citati non sint, in Sala Palatii Gubernatoris, circà horam vigesimam, pro Tribunali sedendo, teneat.

Diebus feriatis.

§. 5. Jus reddat singulis diebus, exceptis festivis de præcepto, aut consuetudine Almæ Urbis, necnon diebus Coronati Pontificis viventis, ingressus Gubernatoris, Jovis, Lunæ, & Martis immediatè antè cineres, ac ipsius diei Cinerum, totius hebdomadæ sanctæ, Commemorationísque Defunctorum, & vigiliæ Nativitatis Domini.

Significationibus vigore recursus.

§. 6. Significationes per viam recursus concedendas, semper concedat cum clausula, Non tamen in contumaciam.

Causis ordinariis.

§. 7. In causis ordinariis, vel via ordinaria introducendis, etiamsi ad probationem producantur cedulæ, jura & instrumenta obligationum Cameralium, non relaxet mandata executiva (si respectu summæ, vel valoris rei de qua agitur dictæ causæ sint appellabiles) nisi elapsis decem diebus datis ad appellandum, & servatis solitis terminis ad docendum de legitima appellatione, & ejus legitima prosecutione, & constito sibi de re judicata.

Suspectis de fuga.

§. 8. Suspectus post litem contestatam, vel pro contestata habitam, allegari non possit, nisi à principalibusmet vel eorum procuratoribus ad id speciale mandatum habentibus, & ex certa causa per eos in actis specificata & jurata, à Gubernatore pro legitima approbatur.

Appellatione & recursu.

§. 9. Ab ejus sententiis definitivis appelletur ad Sanctissimum in causis appellabilibus; in aliis verò non appellabilibus, & in quibus de jure recursus datur, recurratur ad Gubernatorem qui causas hujusmodi recursus per seipsum, vel alium ab eo deputandum juxtà suas facultates expediat.

Judice deputato à Gubernatore.

§. 10. Qui deputandus tàm in ipsis causis recursus, quàm in illis in quibus in locum D. Locumtenentis, uti suspecti recusati, à Gubernatore deputabitur; & in causis quoque commissariis, in quibus ex rescripto Signaturæ à Gubernatore similiter deputabitur, ea dumtaxat emolumenta recipiat, quæ, ut mox dicetur, D. Locumtenens recipere poterit, & nihil penitùs ultrà, sub pœnis ei indictis, Recursus ut suprà ad Gubernatorem à Locumtenentis decretis, & sententiis petendi, infrà decem dies dumtaxat peti debeant; & tunc executionem non retardent, usquequo Gubernator hujusmodi recursus non admiserit.

Sportulis habitatione, salario, & emolumentis.

§. 11. Sportulas D. Locumtenens non recipiat, nisi in illis causis commissariis tantùm, quæ auctoritate ordinaria, à principio ab eo cognosci non potuissent; in quibus circà quantitatem servet taxam fœlicis recordatis Pii Papæ Quarti. In cæteris verò causis quibuscumque sportulas nullo modo accipiat, etiam spontè dantibus, sed earum loco ultrà commodam habitationem, quàm in dicto Palatio, pro se suísque servientibus habere debeat, & ultra scuta auri in auro quinque, à quolibet ex duobus Notariis causarum civilium hujus Curiæ, ipsi tantùm D. Locumtenenti quolibet mense, in ejus principio solvenda, percipere possit julium unum pro singulis infrascriptis expeditionibus, videlicèt. Pro

quolibet mandato executivo, non tamen in contumaciam. Pro quolibet arresto in carceribus, Mandato de excarcerando, Significatione dotali, aut vigore termini, aut in vim litis pendentiæ, aut litis finitæ, aut stante deposito, vel negatione, aut data cautione de stando juri & judicatum solvendo concessa. Et etiam pro qualibet citatione vel inhibitione, vigore commissionis, aut extrà Curiam decreta. Dummodò in quolibet ipsorum casuum agatur de re vel summa scutatorum auri septem, qui constituunt julios septuagintaseptem.

Locumtenentis contravenientis pœnis. §. 12. Alioquin prædictus D. Judex pœnas in Pii Papæ Quarti constitutione, de reformatione Tribunalium contentas, incurrat.

Notariorum locis. §. 13. Notarii teneant intùs, vel juxtà dictum Palatium, eorum officia separata, & in locis ità distantibus, ut collitigantium tumultus nullum afferre possit impedimentum.

Procurationeque eis interdicta. §. 14. In causis tribunalis, neque officio Procuratoris, vel Sollicitatoris, fungantur, neque alio quovis modo se intromittant.

Taxæ observantia. §. 15. In eorum mercedibus recipiendis servent omninò taxam Pii Papæ Quarti, quia in ea omissus est casus examinis testium super articulis absque interrogatoriis, ideò tali casu Notarii recipiant pro hujusmodi examine cujuslibet testis, Bononenos octo usque ad scutata viginti, & Bononenos quindecim usque ad quamcumque summam, & non ultrà.

Citationibus. §. 16. Citationes, & alias Mandatariorum & Cursorum relationes, nullatenùs in actis apponant, nisi Cursores & Mandatarii eas in cartulis octavæ partis folii priùs subscripserint, & suprà subscriptiones nomen Notarii causæ appositum fuerit.

Citationes & alios actus pro aliquo, vel contrà aliquem non recipiant, nisi tàm actoris quàm rei nomen cum cognomine, aut exercitii, habitationisque designatione specificè in eis exprimatur.

Citationes ad videndum mandari consignari pignora, non recipiant, nisi appositum sit, etiam ad videndum mandari subhastari.

Manualibus. §. 17. Manualia citationum, & manualia protestationum, separatim & distinctè teneant.

Expeditionum libris. §. 18. Expeditionum libros duos habeant, in quorum uno distinctè & ordinatim adnotare debeant omnes Significationes per viam recursus concedendas, cum expressione nominis collitigantium & Curiarum, à quibus Dominus Locumtenens recursus, juxtà suas facultates concedet, ac etiam summæ vel valoris rei de qua agitur; necnon & omnia sequestra & monitoria, ex quavis causa decernenda. In altero autem adnotare debeant omnia mandata executiva, non tamen in contumaciam; Et omnia arresta, Mandata de excarcerando, Significationes dotales, Aut vigore termini, Aut in vim litis pendentiæ, Aut litis finitæ, Aut stante deposito, Vel negatione, Aut data cautione de stando juri, & judicatum solvendo concessas, Et omnes citationes, vel inhibitiones vigore commissionis, Aut extrà Curiam decretas; dummodò in quolibet ipsorum casuum agatur de re, vel summa scutatorum auri septem.

Expensarum taxatione. §. 19. Listas expensarum non conficiant, neque propterea mercedem aliquam, etiam à spontè dantibus recipiant, nisi prævio D. Locumtenentis decreto & ejusdem Subscriptione in calce citationum, ad videndum taxari expensas, apponenda.

Examine testium. §. 20. Examen testium scribere possint duo tantùm Notarii pro quolibet officio, quos Gubernator pro tempore approbaverit, & non alii.

Decretis. §. 21. Decreta aliqua ex seipsis Notarii non conficiant, sed citationes omnes D. Locumtenenti, in Audientia publicè legant, ab eóque decreta sumant, & deindè in actis apponant.

Mandatis suspicionis fugæ. §. 22. Mandata suspicionis fugæ scribere nequeant, nisi priùs D. Locumtenenti jura producta, vel probata ostenderint, illéque posteà mandata decreverit.

Juramentis suspicionis. §. 23. Juramenta suspicionis fugæ, ab aliis quam principalibusmet, vel personis ad id speciale mandatum habentibus, non recipiant.

Sequestris. §. 24. Sequestra non scribant, etiam in causis mercedum, nisi in executionem mandatorum servatis servandis relaxatorum, vel nisi docto de credito, etiam extrajudicialiter arbitrio D. Locumtenentis, juratóque de dilapidatione aut fugæ suspicione.

Fidejussoribus. §. 25. Advocatos, Procuratores, & Sollicitatores, pro fidejussoribus occasione litium dandis, nullo modo recipiant.

Significationibus. §. 26. Significationes per viam recursus concedendas non scribant, nisi cum clausula, Non tamen in contumaciam. Alias verò Significationes non scribant nisi vigore termini, Aut nisi productis juribus vel probationibus super solutione, Aut nisi stante pendentia litis, Sive lite finita, Vel nisi data cautione de stando juri, & judicatum solvendo, quando essent relaxata mandata suspicionis fugæ, pro assecuratione judicii, Aut nisi stante negatione contrà mandata in contumaciam relaxata.

Responsione ad articulos. §. 27. Responsiones ad articulos & juramenta super partitis decisivis, coràm D. Locumtenente tantùm recipere possint & debeant, nisi ipse aliter decreverit, ex causa infirmitatis, aut alterius legitimi impedimenti collitigantium.

Notariorum contravenientium pœnis. §. 28. Quicumque ex Notariis sive actuariis in eorum officiis scribentibus, in aliquo præmisso contravenerit, pro qualibet vice pœnam scut. 25. aliásque pœnas pecuniarias, & corporis afflictivas, pro modo excessus à Gubernatore arbitrandas incurrat, damnáque & interesse partibus reficere cogatur.

Mandatariorúmque circà citationes. §. 29. Mandatarii hujus Curiæ, citationes & alias relationes in scriptis dumtaxat referre debeant, exprimendo an personaliter, vel domi copia dimissa & affixa, & an ad statim vel ad hodiè per totam, seu ad primam, vel aliam diem fecerint.

Citationes, intimationes &c. personaliter, aut domi dimissa copia, non exequantur, post secundam horam noctis; per affixionem autem, nonnisi de die, & tunc in relationibus exprimant fecisse de die, dimissa copia affixa in tali loco.

In citationibus tàm actoris quàm rei nomen, cum cognomine, vel cum exercitii, habitationisque designatione exprimant.

In citationibus ad videndum mandari consignari pignora, apponant etiam, & videndum mandari subhastari.

Taxæ observantia. §. 30. In eorum mercedibus recipiendis, servent eorum taxas; ultrà quas, etiam à spontè dantibus, nihil omninò accipiant.

Pignoribus. §. 31. Pignora omnia ab executoribus quibuscumque eis consignanda, ordinatim singulariter adnotare debeant in eorum libris, exprimendo rerum qualitates & quantitates, & nomen executoris & collitigantium. Pignora subhastanda, publicè in loco commodo ad id per Gubernatorem deputando, tenere debeant, à die quo receperint mandata de subhastando, usquequò receperint mandata de deliberando. Oblationes recipiendas adnotare debeant in eorum libris, cum appositione anni, mensis, & diei, ac expressione nominis, cognominis, exercitiique & habitationis offerentium. Non recipiant oblationes cujuscumque Officialis hujus Curiæ, nec eis servientium, neque Mandatarii affinium vel consanguineorum, usque ad tertium gradum.

Eorumdem contravenientium pœnis. §. 32. Quicumque in aliquo præmissorum contravenerit, pœnam scutatorum decem pro qualibet vice, aliásque pœnas pecuniarias, & corporis afflictivas, privationisque officii, pro modo excessus

à Guber-

à Gubernatore arbitrandas incurrat, damnáque & interesse partibus reficere compellatur.

Reformatione Procuratorum circa exactiones.

§. 33. Procuratores non possint actualiter exigere nomine suorum Principalium, etiam ab Urbe absentium, & vigore mandatorum ad exigendum, aliqua bona, res, & pecunias, à quavis persona, in causis & negotiis ipsius Tribunalis; nisi prævio Gubernatoris decreto, gratis desuper interponendo. Et qui contravenerit, officio Procuratoris omninò privetur, pœnámque pecuniariam Gubernatoris arbitrio solvat.

Executorúmque circà taxas.

§. 34. Executores cujuscumque Curiæ mandata hujus Tribunalis exequentes, nihil ultrà eorum taxam, etiam à sponte dantibus recipiant, & nisi post factam executionem sive capturam.

Executionibúsque.

§. 35. Mandata civilia non exequantur de nocte, neque de die festivo, nisi sint suspicioni fugæ.

Cautiones in executione mandatorum nullatenùs recipiant, sed executiones realiter vel personaliter, prout in mandatis continetur, exequantur; pignoráque Baroncello hujus Curiæ, infrà biduum consignent, describíque faciant in libro, quem præfatus Baroncellus ad id specialiter tenere, in eóque adnotare debeat qualitates & quantitates rerum sibi consignatarum, & nomen executoris consignantis.

Pignorum quoque restitutione.

§. 36. Restituat quilibet executorum prædictorum executiones, sive bona in executione capta gratis, quotiescumque D. Locumtenens mandaverit.

Contravenientium pœnis.

§. 37. Quicumque in præmissis contravenerit, officio suo privetur, & pro modo excessus corporalibus pœnis Gubernatoris arbitrio plectatur, damnáque & interesse partibus reficere cogatur. Pro quibus damnis & interesse, quilibet Baroncellus cujuscumque Curiæ pro suis executoribus, & birruariis obligatus sit.

Confirmatio hujus Reformationis.

§. 38. Nos itaque volentes Reformationem hujusmodi, tàm maximo labore, & tàm matura discussione, ad publicam maximè collitigantium utilitatem, Tribunalísque dictæ Urbis Gubernatoris directionem, ut præfertur digestam, perpetuò, inviolabilitérque observari; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, prædictam Reformationem, omniáque & singula in ea contenta, tenore præsentium, auctoritate Apostolica confirmamus & approbamus. Quinimò eamdem Reformationem in eáque contenta quæcumque, Motu & auctoritate prædictis, nos de novo statuimus, decernimus & ordinamus, & per præfatum nostrum & pro tempore existentem Urbis Gubernatorem, ejúsque in civilibus Locumtenentem, ac Procuratores, Notarios, Mandatarios, Litigantes, Executorésque sive Birruarios, & alios quoscumque, exactissimè perpetuóque, servari præcipimus & mandamus; pœnásque in dicta Reformatione appositas, de novo contravenientibus quibuscumque, & pro qualibet vice apponimus & infligimus.

Clausula sublata.

§. 39. Decernentes omnia quæ contrà dictæ Reformationis formam & tenorem, decreta, acta & gesta fuerint, nulla, invalida, & extorta, & subreptitia, nulliúsque roboris & momenti, fore & censeri, nemini que propterea suffragari posse vel debere. Et ità per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derog.

§. 40. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac stylo, consuetudine, ac quocumque temporis cursu, etiam immemorabili roboratis privilegiis, & indultis, tàm ipsi Tribunali Urbis Gubernatoris, vel ipsis Gubernatoribus & Locumtenentibus, quàm Notariis, Mandatariis, eorúmque Collegio & Collegiis, aliísque quibuscumque personis, quacumque generali vel speciali nota & expressione dignis, & quomodocumque, & qualitercumque privilegiatis; etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, sub quibuscumque tenoribus & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis, in genere vel in specie, & aliàs quomodolibet, etiam per nos concessis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsenti pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expressè derogamus; & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsenti non expressa, vel totaliter non inserta, effectus illius impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorúmque totis tenoribus specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset mentio specialis, cæterísque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§. 41. Ut autem præsens Motus proprius ad omnium notitiam deducatur, ac omnes quorum interest, ac interesse poterit, afficiat, volumus & mandamus, illius copiam in Cancellariæ Apostolicæ, seu & Curiæ Reverendissimi Urbis Gubernatoris valvis, ac in acie Campi Floræ affigi, & ibi relictâ ejus copiâ, aliquandiù detineri.

Sola signatura sufficit.

§. 42. Volumus item, quòd præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extrà, regula quacumque contraria non obstante.

Fides transumptorum.

§. 43. Quódque ejus transumptis, Notarii publici manu subscriptis, & alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo signatis, plena & indubitata fides, eaque prorsus adhibeatur, in judicio & extrà, quæ præsenti adhiberetur; si foret exhibitus vel ostensus.

Papæ subscript. Clausularum repetitio.

Fiat Motu proprio F.

Et cum absolutione à censuris, ad effectum &c. & de confirmatione, approbatione, statuto, ordinatione, præcepto, mandato, inflictione, decretis, derogatione, voluntate aliísque præmissis, quæ hic pro sufficienter repetitis ad partem habeantur in forma gratiosa latissimè extensa & cum opportuna, si videbitur Judicum executorum deputatione, qui assistant &c. cum potestate citan. &c. inhibendi, aggravandi, &c. invocato &c. sæcularis, ac derogatione dictarum, non tamen trium, etiam latissimè exten. Et si videbitur literas desuper etiam per Breve S. V. &c. in præmissorum omnium & singulorum, etiam qualitat. invocat. denominat. nuncupat. annexis, aliorúmque necessariorum majori & veriori specificatione & expressione expediri possit, &c. simul vel ad partem, etiam in una, non facta mentione de alia, vel aliis expedien. &c. Fiat F.

Publ. Pont. An. 3. die 1. Decembris.

Anno à Nativitate Domini 1587. Indictione 15. die verò 1. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N D. Sixti Divina Providentia Papæ V. Anno ejus tertio, supradictæ literæ in valvis Cancellariæ Apostolicæ & Curiæ Reverendiss. D. Urbis Gubernatoris, & in acie Campi Floræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, juxtà formam illarum.

Alex. Parabiachus Mag. Curs.

LXXIII. Indulgentiarum elargitio, pro quorumdam Christianorum Imperatorum numismata gestantibus, aut Ecclesias ubi ea asservantur visitantibus, & pia opera hic expressa exercentibus.

Edita A. D. 1587.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. LAudemus viros gloriosos, Christianos praeserti n Imperatores, in iis quae pro Christiana religione tuenda & propaganda, piè, ac praeclarè gesserunt, dùm pietatis zelo, virtutis magnitudine, & Imperii majestate verè Augusti, ejusdem religionis, quàm omnibus gentibus, omnibúsque nationibus, Deus voluit Apostolicis vocibus praedicari, cultum totis in Christo visceribus amplexi, usque adeò suis quisque temporibus de hac sacrosancta Sede, cui, auctore Domino, licèt immeriti praesidemus, egregiè promereri studuerunt, ut vera & orthodoxa fides; ex Apostolico hoc fonte dimanans, tunc eorum ope & patrocinio munita, propulsatis hostium oppugnationibus, toto terrarum orbe diffusa floreret, omnisque lingua confiteretur, quoniam Dominus JESUS Christus in gloria est Dei Patris; eorum sanè ipsorum, quos constituit Dominus Propugnatores & Defensores Ecclesiae suae, illustria, piè, rectéque factorum exempla, ad omnem gloriam insignia, imitationisque studio dignissima, ac merita praeclara, cùm semper pro grati in eos animi testatione & officio commemorare debemus; tùm hoc potissimùm tempore, quo nobis eorum memoriam renovandi mirifica divinitùs oblata est occasio, id impensiùs faciendum arbitramur.

In restauratione Basilicae Lateranensis, numismata quamplura Imperatoria reperta fuerunt, quorum nomina, & praeclara gesta hic referuntur, videlicet.

§. 1. Nam cùm ab ipso nostri Pontificatus initio, ad exornandum novis aedificiis Lateranensem praecipuè Basilicam, nullis parcentes impensis, animum adjecissemus, effectum est, non obscura divinae voluntatis significatione, ut demoliendis quibusdam Aulae Lateranensis pervetustis, ac penè collabentibus parietibus; complura antiqua diversis in locis recondita numismata, ex auro purissimo obryzo confecta invenirentur, in quibus ex una parte salutiferae Crucis signum, aut imago aliqua eadem Cruce insignita cernitur, ex altera verò vultus effigiésque expressae sunt diversorum veterum, qui ante annos circiter mille floruerunt, Augustorum Imperatorum, nimirùm Theodosii senioris, duorum filiorum ejus Arcadii & Honorii, necnon Theodosii junioris, Valentiniani Tertii, Marciani, Leonis, Justini, Justiniani, Tyberii, Mauritii, Phocae, & Heraclii, qui etsi longo locorum intervallo disjuncti, Urbem Romam, ne fortasse quidem omnes unquàm viderint, Magni tamen Constantini piissimi Imperatoris exemplo, & munificentia excitati, ad declarandum pietatis suae studium erga gloriosos Apostolorum Principis, & fortissimos CHRISTI Martyres, quorum innumerabilis multitudo in hac sancta Civitate requiescit, & quorum praesenti ope, & auxilio domi forisque votis susceptis saepenumerò Rempublicam fortiter & foeliciter administraverant, & clarissimas de hostibus victorias reportaverant, hujus Almae Urbis sacras Basilicas, atque hanc inprimis sacrosanctam Lateranensem donariis & oblationibus quamplurimis, Augustali pietate & magnificentia dignis, cumularunt, diversisque aut novorum aedificiorum extructionibus, aut veterum instaurationibus, pro temporum varietate ornarunt. Quod cùm alia multa antiquitatis monumenta, tùm vel haec ipsa nuper reperta aurea tot inclytorum Imperatorum numismata testantur, religioso planè consilio & occulto quodam Dei instinctu in his aedificiis reposita, ut post multa saecula, aliquando tandem patefacta, in lucémque prolata, eorumdem Imperatorum singularem religionem, & perpetuam ergà Sanctam Romanam Ecclesiam devotionem, insigni apud posteros testimonio comprobarent. Qua in re divinam Providentiam agnoscimus, suspicimus, atque admiramur, quod calamitoso hoc tempore, cùm tàm multi Crucis CHRISTI Domini hostes Catholicae fidei veritatem impiissimè oppugnant, praedictorum Imperatorum effigies in ipsa Lateranensi Basilica, ubi primus idem Magnus Constantinus Augustus sacri baptismi lavacro emundatus est, simul reperiri voluerit, quae summam eorum ergà invictissimam Crucem, pietatem, & eximiam religionem apertè palámque profiterentur.

§. 2. Theodosii igitur senioris Imperatoris religiosissimi memoria in benedictione sit, qui se Nicaenae fidei defensorem acerrimum praestitit, qui lege edita, eam se tantùm fidem sequi, quam à beatissimo Apostolo Petro Romanis traditam Damasus Pontifex docebat, apud cunctos populos publicè testificatus est, qui in Ecclesiae cultu ac veneratione, disciplinam imitatione dignam, non solùm legibus edictisque professus est, sed etiam mirificè coluit, qui denique ob gravem Thessalonicensem caedem à Sancto Ambrosio Episcopo publicè correptus, & ab ingressu Ecclesiae repulsus, insigni Christianae humilitatis exemplo reverenter abstinuit, & impositam ab eodem Ambrosio poenitentiam humiliter suscepit, libentíque animo adimplevit, quo obedientiae & poenitentiae exemplo, is, qui claustra Imperii CHRISTI Domini sic validis praesidiis ante munierat non solùm Reipublicae hostes submovit, verùm etiam Christiani nominis gloriam foeliciter adauxit. Theodosii senioris.

Arcadii & Honorii filiorum ejus. §. 3. Sed & duorum filiorum ejus Arcadii & Honorii nomen cum benedictione meminisse libet, qui pietatis ac disciplinae praeceptis, institutisque à S. Arsenio Romanae Ecclesiae Diacono instructi, ut Christianam religionem propagarent, ubique terrarum simulacra idolorum confringi, eorúmque templa dirui, legibus sanxerunt, Catholicae porrò fidei integritatem constantissimè retinentes, haereticos omnes Imperii viribus coërcuerunt, quod communes ab eis promulgatae leges adhuc ostendunt.

Illud autem proprium Honorii Occidentale Imperium regentis, quod Basilicam sancti Pauli à Valentiniano juniore amplificari caeptam, omnibus partibus absolvi, atque exornari curavit, quódque beato Augustino firmissimae Ecclesiae columnae, in comprimendis, & propulsandis Africanis haereticis, magno adjumento fuit.

Id quoque laudi potissimùm Arcadio tribuitur, quòd cùm ejus militibus contrà Persas benè pugnantibus, Cruces aereae in vestibus apparuissent, ut victoriae divinitùs partae monumentum ubique extaret, is auream monetam cum eodem Crucis signo fieri voluit.

Theodosii filii Arcadii, & Valentiniani nepotis Arcadii & Honorii. §. 4. Atque Theodosio quidem juniore, Arcadii filio, in Oriente, & Valentiniano Tertio, eorumdem Arcadii & Honorii sororis filio, in Occidente Imperii gubernacula tenentibus, sancta tertia universalis Ephesina Synodus contrà impium Nestorium, ex beatissimi Coelestini Romani Pontificis auctoritate, indicta, & celebrata, quo tempore amborum Imperatorùm pietas, in fovenda, tuendaque eadem Synodo, & Ecclesiae pace per sanctorum Patrum definitionem procuranda, magnopere eluxit.

Valentianus autem beatae mem. Sixti Tertii Pontificis hortatu, ipsius Basilicae Lateranensis fastigium argenteum à barbaris ereptum, magnâ in id opus erogatâ pecuniâ, refecit, ac sancti Leonis Pontificis cultor eximius, uberrimum suae

pietatis fructum tulit, cùm ejus etiam precibus, idem Beatissimus Pontifex, immanissimum Attilam, Flagellum Dei vocatum, divina sua eloquentia atque auctoritate placavit ac deterruit, horribilémque tempestatem jam imminentem ab ipsa Roma atque à tota Italia avertit.

Marciani, qui novus Constantinus appellatur.

§. 5. Marcianus verò, simul atque ad Imperium evectus est ad eumdem Sanctissimum Pontificem Leonem literas dedit pietatis, & ergà Apostolicam Sedem observantiæ plenas. Quarè Apostolica auctoritate, & Catholici Imperatoris adjumento, magnum illud sexcentorum triginta Episcoporum Chalcedonense Concilium adversùs Eutychen & Dioscorum coactum est, in quo Marcianus ipse insigni elogio novus Constantinus est appellatus.

Leonis Cæsaris.

§. 6. At Leo Cæsar, Dei Spiritu, & crebris sancti Leonis Papæ epistolis roboratus, nullis se hæreticorum machinis passus est à Catholicæ fidei constantia, & Chalcedonensis Sinodi propugnatione dimoveri.

Justini senioris.

§. 7. Nec verò prætereundus nobis est verè pius & Catholicus Imperator senior Justinus, qui sanctum Germanum Capuanum Episcopum, sanctissimi Hormisdæ Papæ Legatum, tamquàm Angelum Domini, summo cum honore excepit, cujus Imperatoris pietas hoc quoque promeruit, ut Beatum Joannem Summum Pontificem, Constantinopolim ad se venientem videret, admirabili sanctitate virum & posteà martyrii gloriâ illustrem, ad cujus ille pedes, CHRISTUM in eo agnoscens, procubuit, Deo clarissimum illum congressum insigni miraculo comprobante, cùm in ipso aditu portæ aureæ, cæco supplicanti ab eodem Summo Pontifice lumen est restitutum.

Justiniani Magni.

§. 8. Magnis etiam laudibus efferendus est Justinianus ille, qui tot rebus fortiter, sapienterque gestis, Magnus meritò est appellatus, sed profectò sui ipsius victoriâ, & ergà Apostolicam Sedem obedientiâ multò major, nam cum zelo Catholicæ Religionis, confessionem veræ ac Orthodoxæ fidei; quæ in Sancta Dei Ecclesia prædicatur, & simul hæresium damnationem, de Catholicorum Episcoporum consensu, fecisset omnibus manifestam, ac deindè per suas literas & Legatos, reddens Apostolicæ Sedi & Sancto Joanni Papæ Secundo debitum honorem & reverentiam, pro singulari studio quod gerebat de unitate omnium, præsertim Orientalis tractus Ecclesiarum, illarúmque Sacerdotum, cum ipso ac ejus Sede; tamquàm earum capite, servanda atque custodienda, etiam suæ fidei confessionem; ac illud ipsum edictum transmisisset, humiliterque postulasset, suis illa literis, & Apostolicæ Sedis judicio comprobari, atque ipsis quoque diebus Beato Petro Principi Apostolorum pretiosa munera obtulisset, idem Sanctus Pontifex, & dignis eum laudum præconiis extulit, & quæ in ipso edicto continebantur, veluti Apostolicæ doctrinæ consentanea suo judicio atque auctoritate confirmavit, Cúmque postmodùm ipse Justinianus Imperator à Theodora conjuge depravatus, à Beato Agapeto Pontifice vehementiùs contenderet, ut Anchymum hæreticum Patriarcham ad communionem admitteret, ejúsque electionem confirmaret, eóque constantissimè recusante minas precibus admisceret, Sanctus Pontifex zelo fidei incensus, exclamavit: Ego ad Justinianum Imperatorem Christianissimum venire desideravi, sed Diocletianum inveni; qua invicti animi constantia permotus Imperator, ac tandem erroris caligine detersa, ad veritatis lucem emergens, seipsum totum ad parentis in CHRISTO optimi voluntatem conformavit, hominémque hæreticum loco dejici, & Catholicum Episcopum Mennam ab eodem sancto Pontifice consecrari, non solùm patienter, sed etiam libenter tulit, præclaro Cristianis Principibus exemplo relicto, ut paternas CHRISTI Vicarii admonitiones & objurgationes, æquissimo animo ferrent, memores verbi Domini: Qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit.

Tiberii Constantini.

§. 9. Jam verò Tiberii Constantini nomen cum laude commemorandum est, quem Urbis Romæ Conservatorem appellare licet, quòd eam à Longobardis gravissima obsidione oppressam, magnáque rei frumentariæ angustia laborantem, larga frumenti copiâ ex Ægypto transmissâ, à famis simul & obsidionis calamitate, paternis sanctæ memoriæ Benedicti Primi Summi Pontificis cohortationibus liberavit. Hic cum Sanctum Gregorium Magnum adhuc Diaconum disputantem audisset, Eutychii Patriarchæ, veram tractabilémque corporum resurrectionem negantis, librum statim comburendum in ignem injecit. Idem sanctæ Crucis signum ità coluit, ut aliquando, cum humi eam in lapide sculptam vidisset, statim tolli, & decenti loco collocari jusserit, ut jam minùs mirandum sit, quòd magnus Crucis cultor, Crucis imaginem in aureis nummis, eleganter ut videmus, curaverit exprimendam.

Mauritii.

§. 10. Commemorandus est etiam jure optimo Mauritius vir fortissimus, cujus filium idem Gregorius, cùm adhuc Diaconus Constantinopoli Apostolicum Legatum ageret, ex sacro baptismi fonte levavit, posteà verò Pontifex factus, eidem Mauritio locupletissimum pietatis testimonium præbet, dùm illum in suis Epistolis hominem multarum lacrymarum, orationum, jejuniorum, & eleemosynarum fuisse commemorat, certè de Apostolica Sede, & universa Italia egregiè est meritus, quòd exercitu comparato, Ducibus in Italiam missis, Francorum auxiliis advocatis, omni denique diligentia adhibita, Longobardorum furorem non mediocriter represserit.

Phocæ.

§. 11. Nec minori dignus est præconio Phocas Imperator, qui cùm de more conaretur se Catholicæ religionis defensorem perpetuum futurum, sanctissimo jurejurando obstrinxit, & summam ab ipso CHRISTO Domino Romanæ Ecclesiæ traditam auctoritatem & potestatem præclarè intelligens, publicè edixit, ut eamdem Sanctam Romanam Ecclesiam, tamquàm omnium Ecclesiarum primam, atque Caput omnes & agnoscerent, & profiterentur.

Heraclii Augusti.

§. 12. Hunc autem clarissimum cœtum meritò claudit Heraclius Augustus, novissimus eorum quos suprà enumeravimus qui sacrosanctam Crucem illam ipsam, in qua vitæ Auctor pependerat, & mortem moriendo superaverat: decimo quarto anno postquàm venerat in potestatem Persarum, fœlicissimè recipit, eámque suis humeris, abjecto Imperatorio amictu, calceisque detractis, in ipsum Calvariæ Montem, in Passionis CHRISTI memoriam, magna cum humilitate reportavit.

Hic Pontifex hæc numismata transmisit ad Imperatorem, Reges & Principes, atque Cardinales aliosque præstantissimos viros.

§. 13. Nos igitur aliquam augustissimæ eorumdem Imperatorum memoriæ gratiam non immeritò referre cupientes, Charissimis, in CHRISTO Filiis nostris Romanorum Imperatori electo ac Regibus, & dilectis Filiis nobilibus viris Principibus, quos in visceribus CHRISTI gerimus quædam ex supradictis aureis numismatibus, singulari paterni nostri amoris ergà ipsos pignus misimus, ut ad similem virtutis, & Religionis laudem excitentur, & se Ecclesiæ Romanæ filios, Catholicorum Principum successores, & Crucis Christi defensores esse crebriùs reminiscantur, veteres in hoc quidem Sanctos Pontifices Prædecessores nostros, præsertim eumdem beatum Gregorium Papam imitati, qui Regibus, & Principibus, ac primariis viris, aureas Cruces, & claves

parvulas, quæ claves beati Petri dicebantur, mittere consueverat, quæque collo appensæ, & religiosè gestatæ miraculis coruscabant, quædam verò alia ex eisdem numismatibus dedimus Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, reliqua verò eodem modo piis & præstantibus viris jam distribuimus.

Et eodem modo indulgentiis decorat, eas concedendo.

§. 14. Ut autem ab omnibus & singulis Christi fidelibus, quibus à nobis tradita jam sunt, devotiùs ac religiosiùs, & cum spirituali animarum fructu gestentur, decrevimus ad sanctissimæ Crucis honorem, & gloriosam memoriam Imperatorum, eadem numismata præcipuis gratiis, & indulgentiis amplissimis, ex nostra Apostolica benignitate insignire.

Gestantibus illa, & facientibus hic descripta.

§. 15. Quamobrem de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate confisi universis & singulis Christi fidelibus utriusque sexus, quodcumque ex his numismatibus penès se gestantibus, quoties eorum aliquis antè salutiferæ Crucis signum, aut sacram aliquam imaginem pertransiens, aperto capite venerationem tribuerit, aut genu flexerit, orationem Dominicam, vel salutationem Angelicam pronunciando, toties ei centum annos & totidem quadragenas.

Singulis autem diebus, si ter orationem Dominicam, salutationémque Angelicam, aut semel Psalmum, Miserere mei Deus, seu, De profundis clamavi, devotè recitaverit, annos ducentos, ac totidem quadragenas.

Item, quoties ad Deum mentem elevaverit, illiúsque divinam opem imploraverit, etiam ducentos annos & totidem quadragenas.

Si verò quocumque Dominico, aut festo die, coronam beatissimæ semper Virginis Dei genitricis MARIÆ, etiam pia devotione recitaverit, annos trecentos & totidem quadragenas.

Ac si conscientiam suam manè aut Vesperi, cum emendationis proposito examinaverit, ac de malè anteacta vita veniam supplex à Deo misericordiarum patre postulaverit, similiter trecentos annos, & totidem quadragenas de sibi injunctis, vel alias quomodolibet per eum debitis pœnitentiis, misericorditer in Domino relaxamus.

Atque ut eosdem fideles ad pietatis opera exercenda, eò etiam magis invitemus, eorum cuilibet, quoties pro Hæreticorum reductione, Infidelium conversione, Christianæ atque Orthodoxæ fidei propagatione, & sanctæ matris Ecclesiæ tranquillitate, & exaltatione, ac inter Principes Christianos pace & concordia, Deum precando, orationem Dominicam, & salutationem Angelicam quinquies devotè dixerint, easdem illas indulgentias ac peccatorum remissiones, quæ unam è septem præcipuis Urbis Basilicis visitantibus concessæ sunt, concedimus & impartimur.

Quòd si quis peccatorum à via perditionis, veluti ab hæresi, blasphemia, aliísve ejusmodi sceleribus, & peccatis, ad viam salutis se converterit, aut si certè in eo laboraverit, aut si inter discordantes pacem conciliaverit, aut quantum in se est, procuraverit, concedimus, ut sanctorum sacrificiorum, jejuniorum, orationum, ac quorumvis aliorum piorum operum, quæ in omnibus Ordinibus & Congregationibus Regularibus sanctæ Catholicæ Ecclesiæ fiunt, non secus ac si uniuscujusque earum proprium membrum foret, eo ipso particeps efficiatur.

Præterea, unicuique verè pœnitenti, qui peccata sua alicui ex Sacerdotibus idoneis, & ad id approbatis confessus fuerit, & sacram sumpserit Eucharistiam, aut missam si Sacerdos fuerit, celebraverit, quoties id fecerit, toties ei plenariam:

Aut si in mortis articulo constitutus, numisma collo appensum, aut quovis modo secum habuerit, pronuntiato nomine JESU, corde saltem, si ore nequiverit, etiam plenariam;

Atque itidem militibus, aut aliis, qui aliquod hujusmodi numisma secum habentes contrà Infideles vel Hæreticos, aut alios Sanctæ R. E. hostes pugnaverint, præsertímque si ibi eos mori contigerit, JESU nomine ut suprà invocato, pariter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem, auctoritate prædicta, tenore præsentium, etiam misericorditer in Domino concedimus & elargimur.

Utque defectus & negligentiæ, animíque distractiones, quæ ex humana fragilitate in divini Officii recitatione, Missarúmque celebratione, vel auditione Sacerdotibus, aut Clericis vel Laicis contingere solent, aut horum etiam ob justum impedimentum prætermissio, ex devota, hujus numismatis gestatione, Coronâ tamen Beatæ MARIÆ Virginis piè recitatâ, aut saltem pronunciato Psalmo, Miserere mei Deus, suppleri, & compensari possint, eadem auctoritate concedimus & indulgemus.

Numismata Ecclesiis tantùm relinqui possint.

§. 16. Quicumque autem aliquod hujusmodi numisma habuerit, ipsum pro suo arbitrio in testamento, aut alia ultima voluntate, cui voluerit Ecclesiæ, nec verò cuiquam alii, absque speciali nostra aut nostrorum successorum concessione, relinquere aut donare possit.

Quas Ecclesias visitantes indulgentias consequantur.

§. 17. Quam quidem Ecclesiam, in qua fuerit dictum numisma repositum, festis diebus Inventionis & Exaltationis sanctæ Crucis, universis & singulis Christi fidelibus utriusque sexus verè pœnitentibus, & peccata sua confessis, devotè visitantibus, similiter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem damus, concedimus, & elargimur.

Numisma ab intestato decedentis ad propinquiorem Eccles. spectat.

§. 18. Quòd si quis numisma habens ab intestato decesserit, volumus, ut illud ad propinquiorem ejus domicilio Ecclesiam cum eisdem gratiis, facultatibus, & indulgentiis pertineat.

In articuloque mortis constitutis accommodari.

§. 19. Cuicumque nihilominùs in articulo mortis constituto de Consilio ejus Confessarii ipsum numisma liceat commodare, qui itidem omnes supradictas indulgentias & peccatorum remissiones valeat obtinere.

Animabúsque Purgatorii prosit, impletis hic enarratis.

§. 20. Postremò ut animabus quoque Christi fidelium in Purgatorio existentibus, quæ per charitatem Domino Nostro JESU CHRISTO unitæ ex hac vita migraverint, quæque antequàm decederent aliorum Christi fidelium suffragiis juvari meruerint, de cœlestibus Ecclesiæ Thesauris, quorum dispensatores à Domino ad animarum salutem constituti sumus, paterne subveniamus, divina miseratione confisi, concedimus, ut quoties quilibet aliquod ex hujusmodi numismatibus secum habens, pro dictarum animarum salute, præmissa, eorumve aliqua adimpleverit, vel quicumque alius Ecclesias, in quibus eadem numismata reponi contigerit, dictis festis diebus Inventionis & Exaltationis Sanctæ Crucis visitaverit, ipsæ animæ, pro quibus id fecerit, efficacissimis JESU CHRISTI Domini Nostri meritis, ac ejusdem Beatæ MARIÆ semper Virginis, Sanctorum Angelorum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, omniúmque Sanctorum & Sanctarum precibus & intercessionibus suffragantibus, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur.

Clausulæ hujus elargitionis præservativæ.

§. 21. Præsentes verò literas, sub quibusvis similium vel dissimilium indulgentiarum, & gratiarum revocationibus, suspensionibus, abrogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per nos vel Successores nostros Romanos Pontifices, etiam

Motu

Motu proprio & ex certa scientia, ac in favorem Cruciatæ Sanctæ, vel aliàs quomodolibet faciendis minimè comprehendi, sed quoties illæ emanabunt, toties easdem præsentes ab illis exceptas, & nisi de eis expressa, & individua mentio fiat, adversùs illas in pristinum & validissimum statum restitutas, ac de novo concessas esse, & censeri, & perpetuò validas & efficaces fore, ac supradictis personis & Ecclesiis, perpetuis futuris temporibus suffragari debere decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogat. §. 22. Non obstantibus nostra de non concedendis Indulgentiis ad instar, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum fides. §. 23. Volumus autem, ut præsentium literarum exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignatis, eadem prorsùs fides ubique gentium & locorum adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 3. Kl. Decembr. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Kal. Decembris, Pont. nostri Anno tertio.

LXXIV. Institutio quindecim Congregationum Sanctæ R. E. Cardinalium, cum jurisdictionum & facultatum partita concessione, ad faciliorem universæ Reipublicæ Christianæ, Statúsque Ecclesiastici, & Romanæ Curiæ negotiorum, & causarum expeditionem.

Ad hæc videnda sunt, quæ sigillatim ad unamquamque rubricam Congregationis adnotabo.

Aliæ à Clem. VIII. superadditæ sunt Congregationes Cardinalium, quarum altera est super Bono regimine Communitatum Status Ecclesiastici, in sua Constitut. 10. Pro commissa. fol. 10. Tom. 3. Alia verò est super Baronibus dicti Status, in Const. 41. Justitiæ. fol. 61. Altera autem super Bannitis in Const. 15. In regendis. in dicto Tom. 3. fol. 20.

Edita An. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Immensa æterni Dei omnium opifex sapientia à fine usque ad finem fortiter attingens, sic cuncta inter se admirabili concordiæ nexu copulavit, suavitérque disposuit, ut vicissim ad suorum se numerum functiones exercendas mutuis auxiliis sublevarent. Ipsa in cœlesti Hierusalem varios beatorum spirituum ordines distinxit, quorum superiores de divinæ providentiæ rebus inferiores illuminarent. Ipsa militantis Ecclesiæ, quæ triumphantis illius imago est, corpus variis membris discrevit, quæ capiti suo glutine charitatis compacta, & connexa, mutuò se adjuvarent, ex quo totius corporis salus & conservatio existeret.

Causæ hujus institutionis. §. 1. Quare jure optimo Romanus Pontifex, quem CHRISTUS Dominus corporis sui, quod est Ecclesia, visibile caput constituit, omniúmque Ecclesiarum solicitudinem gerere voluit, multos sibi tàm immensi oneris adjutores advocat, atque adsciscit, cùm Venerabiles Episcopos Fratres suos, quos toto terrarum orbe ad singulos greges pascendos mittit, tùm amplissimum ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, qui tanquàm nobilissima membra capiti propius cohærentia, eidem Summo Pontifici, sicut CHRISTO Domino Apostoli semper assistunt, quique primi laborum & consiliorum socii sunt & participes, ut partita inter eos, aliósque Romanæ Curiæ Magistratus, ingenti curarum negotiorumque mole, ipse tantæ potestatis clavum tenens, divina gratia adjutrice, non succumbat.

Institutio quindecim Congregationum, de qua in rubr. §. 2. Nos igitur magni illius Moysis exemplo adducti, qui cum DEO loquens soceri sui Jethro Consilium de variis Judicibus constituendis non repudiavit, quique DEI jussu insignem Senatum septuaginta Seniorum conscripsit, qui cum eo onus populi sustinerent, ne solus ipse gravaretur, Pontificium hoc onus Angelicis planè humeris formidandum, inter Senatores Orbis terræ Fratres nostros Cardinales apta quadam distributione pro temporum conditione, negotiorum multitudine, & varietate, ipsáque utilitatis ratione salubriter partiri decrevimus; Ea in primis cogitatione permoti, ut qui ex omnibus nationibus ad hanc matrem, magistram, perfugiúmque fidelium Apostolicam Sedem, devotionis, salutísque studio, juris persequendi, gratiæ impetrandæ, aliasve multiplices ob causas frequentissimi confugiunt, ii quidem, & tutò & commodè (quantum in Provinciis nostris præstare possumus) Romam perveniant, & ut faciliùs celeriúsque expediantur, distinctos Cardinalium Conventus, & Congregationes ad certas rerum, negotiorúmque tractationes paratas habeant, Cardinaléíque ipsi distributi muneris partem leviùs ferant, diligentiùs administrent, commodiùs nos consulant, & denique viri primarii publicis in rebus exercitati, nullo unquàm tempore desint. Itaque Motu proprio, & ex certa scientia, ac de eorumdem Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, ex eodem sacro Collegio, quod per DEI gratiam viris pietate, Doctrina, rerúmque usu præstantibus ex omni natione abundat, Congregationes quindecim constituimus, singulísque certa negotia assignavimus, ità ut graviores, difficilioréſque consultationes ad nos referant, ac unicuique earum suas facultates, & auctoritatem in eum modum, qui infrà descriptus est, dedimus atque attribuimus.

Congregatio prima, pro Sancta Inquisitione.

Ista Congregatio jam diù instituta fuit, eíque amplam auctoritatem dedit Paulus III. ut suprà in Tomo 1. in ejus Constitut. 34. Licet ab. fol. 762. ac Pius IV. Constitut. 79. Cùm nos. fol. 118. ac Pius V. Constitut. 1. Sanctissimus. fol. 189. & Const. 22. Inter. fol. 214. & Constitut. seq. Cùm fœlicis. fol. 215. in hoc Tomo 2. Et insuper videnda est infrà Constitut. 76. Clem. VIII. Sanctissimus. fol. 126. Tom. 3.

Confirmatio hujus Congregationis jam institutæ. §. 1. In primis igitur, quoniam fides, sine qua impossibile est placere DEO, totius spiritualis ædificationis fundamentum est, cupientes hoc pretiosum depositum, quod nobis potissimùm à CHRISTO Domino in Beato Petro Apostolo est creditum, adversùs omnes inferorum portas integrum inviolatúmq; custodire; Congregationem sanctæ Inquisitionis hæreticæ pravitatis magna Prædecessorum providentia, tamquàm firmissimum Catholicæ fidei propugnaculum in Urbe institutum, cui ob summam rei gravitatem, Romanus Pontifex præsidere solet, nos quoque confirmamus & corroboramus, illiúsque omnia instituta, omnésque & singulas facultates à Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris Cardinalibus ad eam Congregationem pro tempore delectis concessas, omnémque auctoritatem & potestatem eis communicatam, scilicet inquirendi, citandi, procedendi, sententiandi, & definiendi in omnibus causis, tàm hæresim manifestam, quàm schismata, Apostasiam à fide, magiam, sortilegia, divinationes, sacramentorum abusus, & quæcumque alia, quæ etiam præsumptam hæresim sapere videntur, concernentibus, non solùm in Urbe, &

Statu temporali, nobis & huic sanctæ Sedi subjecto, sed etiam in universo terrarum Orbe, ubi Christiana viget Religio, super omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & alios inferiores, ac Inquisitores, quocumque privilegio illi suffulti sint, quorum, ac aliorum prædictorum series his nostris literis ad verbum expressa censeatur, confirmamus.

Ejusque facultatum.

§. 2. Ea denique omnia, veluti per eosdem Prædecessores circà eamdem Congregationem, illiúsque jurisdictionem, & auctoritatem decreta fuerunt, nos itidem statuimus atque decernimus.

Et indultorum hujus officii Ministrorum.

§. 3. Exemptiones quoque, immunitates, privilegia, atque indulta etiam ejusdem officii ministris, vel in hunc usque diem concessa, usúque recepta, pariter approbamus.

Hortatio ad Principes, & alios, ut ei faveant, &c.

§. 4. Obnixè in Domino hortantes, & per viscera misericordiæ JESU CHRISTI, & per ejus tremendum Judicium obtestantes charissimos in Christo Filios nostros Imperatorem electum, omnésque Reges, ac dilectos Filios Nobiles viros Rerumpublicarum, aliósque Duces, illísque regendis, & administrandis præpositos, ac singulos Orbis Terrarum Principes, & Magistratus, quibus gladii sæcularis potestas ad malorum vindictam à Deo est tradita, per eam ipsam quam se tueri promiserunt Catholicam fidem, ut sic suas quisque partes, sive in præstando ministris prædictis auxilio, sive in criminum post Ecclesiæ sententiam animadversione interponat, quod eos pro eorum pietate libenter facturos confidimus, ut eorum quoque præsidio Ministri ipsi tantum munus, támque salutiferum, pro Regis æterni Gloria, ac Religionis incremento feliciter exequantur, cujus pii, Christianíque obsequii Principes ipsi & Magistratus amplissimum à Domino præmium recepturi sunt in æternæ beatitudinis consortio Catholicæ fidei assertoribus, & defensoribus præparatum.

Sed ex hoc nihil innovetur de officio Inquisitionis Hispaniæ.

§. 5. In his autem omnibus nostra est intentio, ne in officio sanctæ Inquisitionis, in Regnis & Dominiis Hispaniarum, Sedis Apostolicæ auctoritate superioribus temporibus instituto, ex quo uberes in agro Domini fructus indies prodire conspicimus, Nobis, aut Successoribus nostris inconsultis aliquid innovetur.

Omittuntur hic nomina Cardinalium nunc deputatorum huic Congregationi, & aliorum sequentium, quoniam ob eorum obitum alii subrogati sunt, & frequenter ejusmodi mutatio contingit.

Congregatio secunda, pro Signatura Gratiæ.

Ad Signaturam Gratiæ, videri potest suprà in hoc Tomo Constitut. Pii IV. num. 59. Cùm nuper. fol. 90. & Constitut. 63. In eligendis. fol. 97. & novissimè editam Reformationem Pauli V. in Constitut. 71. §. 1. Tom. 3. fol. 296.

Causa hujus instit.

ET quoniam ad eam, quæ Signatura Gratiæ appellatur, & in qua nos etiam Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum more præsidemus, ex diversis Orbis terrarum partibus, ob multiplices gratias obtinendas, magni concursus fiunt, supplicésque libelli referuntur, ut quæ ex Judicum ordinaria facultate expediri nequeunt, potestate principis, qui viva est lex, justis de causis explicentur, & concedantur, sanè pro loci dignitate, & rerum ratione, magna circumspectio adhibenda est, ut, & honestæ supplicationes, quantum cum Domino licet, exaudiantur, & multorum petentium importunitas coerceatur.

Institutio Congregationis, & explicatio muneris Card.

§. 1. Quamobrem Cardinales infrascriptos Signaturæ nostræ gratiæ adscribimus, ad hoc, ut omnes Signaturam nostram quavis de causa adeuntes, benignè audiant porrectásque oblatarum petitionum informationes recipiant, nobis verò, aut Successoribus nostris, dum supplices libelli referuntur, assistant, opportunúmque Consilium afferant, omnique deposito humano affectu, sincerè suam quisque sententiam, etiam non rogatus ex conscientia dicat.

Declaratio circa Cardinales suprà numero alio deputatos.

§. 2. Declaramus autem in dictam Congregationem semper eos Cardinales adscriptos esse, qui infrascriptis muneribus & officiis præfecti erunt, videlicet, Major Pœnitentiarius, Præfectus Signaturæ Gratiæ, Præfectus Signaturæ Brevium, Præfectus Signaturæ Justitiæ, & qui Datarii munere fungetur, si Cardinalis fuerit, qui simul atque eas præfecturas, & officia adepti erunt, statim in ipsam Signaturam adnumerati censeantur.

Congregatio tertia, pro Erectione Ecclesiarum & provisionibus Consistorialibus.

Ad hæc vide etiam infrà in Const. 10. Gregorii XIV. Onus. Ubi etiam notabo in rubrica.

Causa hujus instit.

ILla prætereà cura ad pastoralis nostri officii sollicitudinem, & Ecclesiæ universalis gubernationem maximè pertinet, ut ad fidelium populorum utilitatem, Ecclesiis jam erectis, aut in posterùm justis de causis erigendis, de Episcopis & pastoribus idoneis, & fidelibus ac fructuosis, in vinea magni patris familias operariis salubriter in Domino provideamus.

Institutio tertia Congregationis & explicatio muneris Card.

§. 1. Quare aliam constituimus Cardinalium Congregationem, qui in primis cognoscant de legitimis causis erectionum novarum Ecclesiarum quarumcumque, Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, ac de cujusque earum dote, Capitulo, Clero, Populo, & aliis, quæ ad ejusmodi erectiones, juxtà præscriptum sacri Concilii Tridentini, & sanctorum patrum decreta, necessaria erunt. Examinent prætereà omnes difficultates de his incidentes, controversias quoque inter eas, quæ jam erectæ sunt, necnon dictarum Ecclesiarum, Diœcesium, vel Monasteriorum uniones, dismembrationes, cessiones, permutationes, translationes, pensionum super illarum redditibus assignationes, Monasteriorum pluralitatem, dignitatum incompatibilitatem, præsentationes, & nominationes, electiones suffraganeorum, coadjutorúmque deputationes, cum futura successione, sive absque eadem successione, curámque adhibebunt solertem circà ætatem & qualitatem promovendorum, eáque discussâ, & examinatâ, ad nos, Successorésque nostros referant, ut pro nostro, eorumve arbitrio, in Consistorio secreto juxtà formam in hunc usque diem servatam proponantur.

Congregatio quarta, pro Ubertate Annonæ Statûs Ecclesiastici.

Huic Annonæ præficitur à Summo Pontifice unus ex Clericis Rever. Cameræ Apostolicæ, ut videre est suprà in Constitut. 35. Gregorii XIII. Inter cæteras, fol. 431. Et pro ejus Præsidio hic Pontifex scuta ducentum millia tribuit infrà in Const. 78. Abundantes. Aliam Prælatorum Congregationem subordinavit Paulus V. in sua Constitut. 70. Pastoralis. Ubi alia notabo. Tom. 3. fol. 295.

Causa hujus Instit.

CUmque ad providentiam nostram pertineat curare, ut populi Ecclesiasticæ ditioni subjecti, non solùm pane verbi Dei reficiantur, sed hoc quoque terreno, quem etiam cum illo à Patre cœlesti nobis dari quotidiè petimus, abundent, pauperes præsertim & egeni, quibus Parentis loco sumus, idcircò ut in omnibus Provinciis nostris, & in hac potissimùm Alma Urbe, ad quam tanta hominum frequentia undique confluit, res frumentaria benè

curata sit, & Annonæ publicæ copia benedicente Domino semper suppetat.

Institutio Congregationis & facultates Cardd. deputatorum.

§. 1. Congregationem Cardinalium constituimus, quæ omni studio curet, non solùm in Urbe, sed in universo Statu Ecclesiastico temporali copiam haberi frumenti, atque aliarum hujus generis frugum, quibus ad vitam humanam sustentandam indigemus, quæ si peccatis populi id promerentibus ob terræ sterilitatem in ditione Ecclesiastica aliquando, quod Deus avertat, deerunt, aliundè commeatum pro locorum opportunitate, convehi, comportarique studeat, civitatibus, oppidis, locis, personis quibuscumque quavis etiam Ecclesiastica atque Cardinalatus dignitate fulgentibus, ea omnia, quæ, ad abundantiam parandam, atque conservandam erunt opportuna, præcipiat. Commissarios ubique locorum, prout exegerit necessitas, aut suaserit utilitas, deputet, contrà impedientes aut negligentes, sive Annonam extrahi vel abduci, per se ipsos, aut per alios palàm vel occultè procurantes, procedat, aliáque faciat, quæ ad Annonæ ubertatem omninò pertinere videbuntur.

Quæ hic dicuntur de conservatione præsidii vide latiùs in const. 78. hujus Papæ cit. in rubr.

§. 2. Præcipuam verò curam, & diligentiam adhibeat, ut pecuniæ summa, scutatorum scilicet ducentorum millium à nobis, tàm salubri ac necessario operi pauperum inprimis causâ paternè assignata atque attributa, nec in alium usum convertatur, & integra conservetur, quòd si in charitate Annonæ aliquid ex dicta summa decesserit, illius recuperandæ, ac reintegrandæ rationem quamprimùm tueatur, ut hoc publicum præsidium & tamquàm patrimonium pauperum, eorumdem Cardinalium prudentia, & sedulitate perpetuò asservetur, & prout in alia constitutione super hoc à nobis edita latiùs explicatur.

Congregatio Quinta, pro Sacris Ritibus & Cæremoniis.

Causa hujus instit.

Jam verò, cùm sacri ritus & cæremoniæ, quibus Ecclesia à Spiritu sancto edocta ex Apostolica traditione, & disciplina utitur, in Sacramentorum administratione, divinis officiis, omníque Dei, & Sanctorum veneratione magnam Christiani populi eruditionem, veræque fidei protestationem contineant, rerum sacrarum majestatem commendant, fidelium mentes ad rerum altissimarum meditationem sustollant, & devotionis etiam igne inflamment, cupientes filiorum Ecclesiæ pietatem & divinum cultum sacris ritibus, & cæremoniis conservandis, instaurandísque magis augere.

Institutio Congregationis 5. cum facultatibus Cardd.

§. 1. Quinque itidem Cardinales delegimus, quibus hæc præcipuè cura incumbere debeat, ut veteres ritus sacri ubivis locorum, in omnibus Urbis, Orbísque Ecclesiis, etiam in Capella nostra Pontificia, in Missis, divinis Officiis, sacramentorum administratione, cæterisque ad divinum cultum pertinentibus, à quibusvis personis diligenter observentur, cæremoniæ si exoleverint, restituantur, si depravatæ fuerint, reformentur, libros de sacris ritibus, & cæremoniis, inprimis Pontificale, Rituale, Cæremoniale, prout opus fuerit, reforment, & emendent, officia divina de Sanctis patronis examinent & nobis priùs consultis, concedant. Diligentem quoque curam adhibeant circa Sanctorum canonizationem, festorúmque dierum celebritatem, ut omnia ritè, & rectè, & ex Patrum traditione fiant, & ut Reges & Principes, eorúmque Oratores, aliæque personæ, etiam Ecclesiasticæ, ad Urbem, Curiamque Romanam venientes, pro Sedis Apostolicæ dignitate ac benignitate honorificè more majorem excipiantur, cogitationem suscipiant, sedulóque provideant: Controversias de præcedentia in processionibus, aut alibi, cæterásque in hujusmodi sacris ritibus & cæremoniis incidentes difficultates cognoscant, summariè terminent & componant.

Congregatio Sexta, pro Classe paranda & servanda, ad Status Ecclesiastici defensionem.

Subsidium annuum scutatorum ducentum millium & quingentorum paravit & dedit hic Pontifex pro manutentione paratæ Classis decem triremium, sed ejus Bullam tamquàm minùs necessariam duxi prætermittendam.

Causa hujus instit.

Præterea posteaquàm Dei benignitate, nec sine magno nostro labore & sumptu, perditorum hominum licentiâ compressâ, publica tranquillitas in locis mediterraneis restituta est, ut jam unicuique absque timore ullo sub vite sua, & sub ficu sua quiescere liceat, cupientes ut littora quoque, & ore maritimæ ditionis nostræ, superi inferíque maris, à piratis ac prædonibus, quantum fieri potest, tutæ sint, nedùm ad nostrorum subjectorum securitatem, verùm ut exteræ quoque nationes ad hanc fidei petram, communémque fidelium matrem securè, pro eo quod in nobis est, accedant, ne à piratis in miseram servitutem, quod aliàs persæpè accidit, abducantur.

Institutio Congregationis 6. & explicatio muneris Cardd.

§. 1. Ob eas causas Cardinales quinque præficimus triremibus numero decem parandis, ædificandis, ornandis, omníque necessario nautico & militari apparatu instruendis, curáque diligentissima conservandis, quarum ope, & præsidio, Deo adjutore, piratæ, & prædones coërceantur, & à nostris littoribus longè repellantur, quare & earum triremium idoneos Duces ac Præfectos, nobis tamen & pro tempore Romano Pontifice consultis, deligant, & cætera omnia ad ea quæ diximus celeriter utilitérque efficienda, pro ipsorum prudentia & sedulitate disponant atque expediant. Deindè operam adhibeant, ut subsidium pecuniarum quodcumque ab iis, qui nostro mandato huic tàm necessario operi contribuere tenentur, fideliter, integrè, maturéque exigatur, exactum verò ac receptum ad supradicta tantummodò opera perficienda ex voluntatis nostræ præscripto fructuosè impendatur. Illud autem Cardinales ipsos magnoperè admonemus, curent diligenter, ut in his triremibus Apostolicis, nautæ omnes & milites, non solùm ex nautica militaríque, sed multò magis ex Christiana disciplina, piè & modestè vivant. Quare viros religiosos, animarum corporúmque curatores deligant, qui valentes ad pietatem instruant, ægrotos multo charitatis affectu, quovis necessario adjumenti genere, spirituali inprimis recreent atque reficiant. Denique omni loco à Præfectis, militibus, nautis ea piè vivendi ratio, & institutio observetur, ut verè illos Christianos ac Pontificios esse omnes agnoscant.

Congregatio Septima, pro Indice librorum prohibitorum.

Ista Congregatio perfecit Indicem librorum hujusmodi alias à Pio IV. approbatum, ut videre est in Clem. VIII. const. 36. Sacrosanctum, ubi de ejus facultatibus etiam notabo.

Causa hujus instit.

Quia verò hæresis morbus animæ perniciosissimus ut cancer serpit, & filii tenebrarum arcem Catholicæ veritatis omni machinationis genere oppugnant, libris præsertim hæresis veneno infectis promulgandis, aliísque noxiâ doctrinâ aspergendis, corrumpendísque postulat à nobis pastoralis officii solicitudo, ut vulpes dolosas; & lupos rapaces ab ovili CHRISTI omni vigilantia arceamus.

§. 1. Quare

Institutio Congregationis 7. & explicatio muneris Cardinalium.

§. 1. Quare ut Cardinales, qui ad libros prohibendos, expurgandósve delecti sunt, in ea cura diligenter, ac majori cum fructu versentur, has illis facultates tribuimus, ut librorum ejusmodi catalogos, & indices, aut proximè confectos, eorúmque regulas editas recognoscant, atque examinent, certorum auctorum libros prohibitos, aut quovis modo in prioribus indicibus suspensos diligenter excutiant, & prout expedire judicaverint, permittant libros, qui post Indicem Tridentini Conc. jussu editum prodierunt, Catholicæ doctrinæ, Christianorumque morum disciplinæ repugnantes, expendant & recognoscant, ac ubi nobis retulerint, nostra auctoritate rejiciant, hominum verò injuriâ & dolo depravatos emendent, eos libros, qui paucis erroribus rejectis, alioquin utiles studiosis esse possent, expurgandi, atque corrigendi modum ineant, indicésque expurgatorios conficiant, novos prætereà libros approbandi, & imprimendi rationem præscribant. Universitatum Parisiensium, Bononiensium, Salamantinensium, Lovaniensium, aliarúmque probatarum studia, ad librorum expurgationem & correctionem excitent, earúmque diligentem operam & industriam requirant. Permittimus quoque eidem Congregationi, ut Theologis, Canonistis, aliísque peritis viris, piis atque idoneis, etiam aliunde accersitis, ad hoc omne negotium Reipublicæ Christianæ, tàm in his temporibus necessarium adhibitis, eam ob rem tantùm, nec verò aliis, libros vetitos tenendi legendique etiam absque nostra licentia impertiatur facultatem.

Congregatio Octava, pro Executione, & Interpretatione Concilii Tridentini.

Hujus Concilii indictionem, prosecutionem, & approbationem & hujus Congregationis institutionem vide sup. in Pii IV. constit. 23. Ad Ecclesiæ. fol. 36. & const. 81. Alias, fol. 119.

Causa hujus instit.

DEO autem Patri misericordiarum gratias agentes, qui in Oecumenico Concilio Tridentino Spiritus sancti lumine diffuso, Catholicam veritatem omnibus patefecit, hæreses nostrorum temporum confutavit, mores & disciplinam restituit, ejusdémque Concilii decreta, ab omnibus observari volentes, cùm ad singularem Romani Pontificis auctoritatem tantummodo spectet Generalia Concilia indicere, confirmare, interpretari, & ut ubique locorum serventur, curare ac præcipere.

Explicatio muneris Cardinalium.

§. 1. Eorum quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinent, interpretationem nobis ipsis reservamus, Cardinalibus verò præfectis interpretationi, & executioni Concilii Tridentini, si quando in his quæ de morum reformatione, disciplina, ac moderatione, & Ecclesiasticis judiciis, aliísque hujusmodi statuta sunt, dubietas aut difficultas emerserit, interpretandi facultatem, nobis tamen consultis, impartimur. Et quoniam eodem Concilio Tridentino decretum est, Synodos Provinciales tertio quoque anno, Diœcesanas singulis annis celebrari debere, id in executionis usum ab iis quorum interest, induci eadem Congregatio providebit. Provincialium verò, ubivis terrarum illæ celebrentur, decreta ad se mitti præcipiet, eaque singula expendet & recognoscet. Patriarcharum prætereà, primatum, Archiepiscoporum & Episcoporum, (quibus beatorum Apostolorum limina certo constituto tempore visitare alia nostra sanctione jussum est) postulata audiat, & quæ Congregatio ipsa per se poterit, ex charitatis & justitiæ norma expediat, majora ad nos referat, qui Fratribus nostris Episcopis, quantum cum Domino licet, gratificari cupimus. Item ab iisdem Præsulibus Ecclesiarum exposcat, quæ in Ecclesiis eorum curæ, ac fidei commissis, Cleri, Populique morum disciplina sit, quæ Concilii Tridentini decretorum, cùm in omnibus, tum præsertim in residentiæ munere, executio, quæ item piæ consuetudines, & qui omnium denique in via Domini sint progressus, ipsisque det literas ex formula præscripta in testimonium obitæ per eos visitationis liminum Sanctorum eorumdem Apostolorum. Habeat idem Congregatio auctoritatem promovendi reformationem Cleri & Populi, nedum in Urbe, & Statu Ecclesiastico temporali, sed etiam in universo Christiano Orbe, in iis quæ pertinent ad divinum cultum propagandum, devotionem excitandam, & mores Christiani populi ad præscriptum ejusdem Concilii componendos, atque ad rationes difficillimis his, perturbatísque temporibus necessarias confirmandos, quò uberiùs divinæ misericordiæ vim in nobis sentiamus, justamque iram, atque animadversionem effugiamus.

Ista constitutio de visitandis liminibus. Apost. habetur sup. in Tomo 1.

Congregatio Nona, pro Status Ecclesiastici Gravaminibus sublevandis.

Causa hujus instit.

NEc verò paternus noster affectus, quem ergà populos nobis & huic sanctæ Sedi subjectos, tamquàm ergà peculiares filios gerimus, eo contentus est, quod Deo auctore, nostráque solicitudine publica pace, & tranquillitate perfruuntur, quódque de eorum utilitate & quiete multis aliis modis præstanda & augenda assiduè cogitamus, sed eos etiam ab exactionum oneribus ob temporum interdùm difficultates, variásque publici boni rationes, à Prædecessoribus nostris impositis, magnoperè, quantum fieri poterit, cupimus sublevare.

Institutio Congregationis 9. cum ejus facultatibus.

§. 1. Quocircà novam instituimus Cardinalium Congregationem, ut quæcumque gravamina vectigalium, pedagiorum & tributorum cujuscumque generis illa sint, eorúmque exigendi rationes, Quæstorum injurias, si quas adesse compererint, Commissariorum extorsiones, judicii formâ planè postpositâ, maturè audiat & cognoscat, atque si fieri posse videbitur, controversias moderetur & componat; quòd si rationibus hinc indè allatis, accuratè expensis, res transigi nequiverit, eam totam ad nos deferat, ut quod æquum & pium erit, ejus Congregationis consilio prudenter definire valeamus, causas verò in quibus judicialis ordo requiritur, propriis judicibus de jure decidendas relinquat; Qui autem à Judicibus senserint se gravatos, ad Tribunalia, quæ his sunt ex antiqua institutione præposita, ac ad alia, ut moris est, juris remedia confugiant.

Congregatio Decima, pro Universitate Studii Romani.

De istius Romani Studii erectione, ejúsque indultis & regimine, notavi sup. in Bonif. VIII. const. 9. In supremo, fol. 180.

Causa hujus instit.

ILlud etiam cogitantes, quòd literarum cognitio, liberalesque doctrinæ & disciplinæ, quibus juventus in publicis Gymnasiis instruitur & eruditur, magnam Christianæ Reipublicæ si cum pietate conjungantur, afferunt utilitatem: tunc enim Civitates & Regna optimè administrantur, cùm sapientes atque intelligentes gubernacula possident, ob eam sanè causam Romani Gymnasii ejúsque Universitatis ornandæ & amplificandæ curam meritò gerimus, undè & ipsam Universitatem ab ære alieno vigintiduorum millium scutatorum & aliis pluribus oneribus sublevavimus, ac planè liberavimus.

§. 1. Itá-

Institutio Congregationis 10. & explicatio facultatis Cardd.

§. 1. Itaque ut illius rationibus quamoptimè prospiciamus, Cardinales quinque eidem Gymnasio, & Universitati, illiúsque reformationi præficimus, quibus facultatem concedimus, ut cùm opus fuerit, præclaros Theologiæ Magistros, Jurisconsultos egregios, & liberalium artium Professores eximios undecumque ad juventutem erudiendam evocent, qui morum integritate, eruditione, atque elegantia literarum non minùs præstent, quàm peritia, usuque docendi, assiduísque prælectionibus juvenes instruant, utque singulis scientiarum Magistris pro meritorum ratione, re tamen nobiscum, aut cum Successoribus nostris participata, stipendium constituant. Insuper cùm in hac Alma Urbe nostra, singulari Dei beneficio inter alias discentium scholas Græcorum, Maronitarum, & Neophytorum, ingenti Pontificum liberalitate, atque munificentia, erecta sint Collegia, congruísque redditibus dotata, in quibus sacra Theologia, liberalésque artes Hebraicè, Græcè, Arabicè, & Chaldaicè edocentur, eisdem Cardinalibus injungimus, ut horum Collegiorum Alumnos ad literarum studia ardentiori animo complectenda, quod ad fidei Catholicæ propagationem, & literarum ornamentum, & ingenia excolenda maximè pertinet, opportunè pro eorum pietate & prudentia, omni adhibito studio, excitari curent. Denique cùm in præcipuis Christiani Orbis partibus Sancta hæc Apostolica Sedes, ut pia mater, insignes quasdam Universitates, in quibus sacrarum literarum, legum, & artium præstantissima studia florent, olim in tutelam, & clientelam receperit, suam nimirùm Parisiensem, Oxoniensem, Bononiensem, Salamantinam, ut in eis scilicet ex Apostolicæ Sedis protectione bonarum artium studia, tanto majori cum fructu excolerentur, nos & illas ipsas, & cæteras Catholicas Universitates paternâ benevolentiâ complectentes, nec ipsam Oxoniensem, quantum in nobis est, deferentes, sed ex intimo animi affectu ad matris gremium, & ad viam salutis revocantes, omnésque intimo cordis affectu, & summâ benevolentiâ prosequentes, ac sub nostra & beati Petri Apostolorum Principis protectione iterum suscipientes, eidem Congregationi imponimus, ut earumdem Universitatum, atque ad eas pertinentium negotiorum apud Sedem Apostolicam curam gerat, illarúmque necessitates, nobis Successoribúsque nostris ordine exponat, ut eis ex paterna charitate opem & auxilium afferre valeamus, eásque interdùm per literas visitet, nostróque nomine Catholicis viris Apostolicam benedictionem impertiatur, illísque ut prospera cuncta eveniant, aliis verò spiritum consilii sanioris, à Deo Optimo Maximo deprecetur.

Congregatio undecima, pro Consultationibus Regularium.

Causa hujus instit.

NEc sanè minùs de Regularium Ordinibus soliciti sumus, qui Ecclesiæ Dei magnum adjumentum atque ornamentum omni tempore præstiterunt, imò verò summoperè cupientes, eorum salutaria studia, progressúsque ad pietatem promovere, qui è fluctibus sæculi in portum regularis vitæ confugerunt, ob eam causam ut remotis impedimentis, & inanibus contentionibus amputatis, sub suavi Religionis jugo, & suorum institutorum observantia quietè vivant, gratúmque Altissimo famulatum exhibeant.

Institutio Congreg. 11. cum facultatibus Cardd.

§. 1. Quinque alios Cardinales delegimus, quibus facultatem concedimus, ut Regularium, Claustralium, Mendicantium, non Mendicantium, Hospitalariorum, & Militarium, possidentium & non possidentium, cujusvis demum Ordinis sint, controversiis, dubitationibus, consultationibúsque propositis respondeant. Causas verò quas inter ipsos religiosos oriri contigerit, juxtà quarumcumque Religionum instituta, eorúmque dispositionem, Superiores illorum definiant atque terminent. Dùm autem inter Episcopos & Regulares dubitationes inciderint, quæ sub decretorum Concilii Tridentini dispositione aut interpretatione comprehendantur, eas ad eamdem Congregationem Concilii remittant. Audiant itidem ac decidant prædicti Cardinales causas & controversias inter prædictos Ordines vertentes, sive in universum sive ratione particularium locorum, dummodò formam judiciariam non requirant. Concedimus etiam, ut dictis Regularibus, non ad laxiorem, nec ad parem, sed ad arctiorem Religionem transeundi iis quos fervore spiritus incensos ad perfectioris vitæ statum transire velle constiterit, non obstantibus quibuscumque Prædecessorum nostrorum decretis, licentiam dare possint. Apostatarum quoque ejectorum, & præterea extrà Monasteria degentium aut vagantium causam iidem Cardinales audiant & cognoscant, eósque coërcendi potestatem habeant. Curent præterea visitationis Apostolicæ jussa, & constitutiones editas à Romanis Pontificibus circà ipsos Regulares exequendas, & in usum introducendas. Provideant insuper Regulares laudatæ vitæ, zelo Dei, & salutis animarum, & prudentia spiritus præditos, institutorúmque Regularium Ordinis, & laudabilium consuetudinum peritissimos, qui, cùm necessitas exegerit, Provincias sui Ordinis, & non alterius, receptis à nobis literis ad Omnipotentis Dei laudem, & locorum utilitatem salubriter visitare valeant. Sub nomine autem Regularium etiam Moniales cujusvis sint regulæ, & observantiæ comprehendi volumus. Omne denique studium Cardinales ipsi impendant, ut ab inferioribus ergà superiores debita humilitas & obedientia, ac vicissim à superioribus ergà illos paterna benevolentia in multa charitate & disciplina, in spiritu lenitatis adhibeatur, nevè dominentur inter Fratres, sed Superiores ipsi Patres se esse meminerint. Postremò eosdem Cardinales quasi Religiosorum omnium tutissimum perfugium esse volumus, ut eorum auctoritate & auxilio recreati, stadium religiosæ vitæ, & regularis perfectionis sine impedimento strenuè percurrant.

Congregatio duodecima, pro Consultationibus Episcoporum, & aliorum Prælatorum.

Causa hujus instit.

ET nos quidem ex Apostolicæ servitutis officio, omnibus Christifidelibus ad ædificationem debitores sumus, sed tamen præcipuo charitatis affectu, in CHRISTO complectimur Venerabiles Fratres nostros Ecclesiarum Præsules & Pastores, qui ex præcepto Apostoli vigilant, in omnibus laborant, ministeriúmque suum implent.

Institutio Congregationis 12. & explicatio muneris ejus Cardd.

§. 1. Quare ut ab Apostolicæ Sede, à qua, tanquàm à matre honorem & jurisdictionem acceperunt, sibi, cum opus erit, auxilium, præsidiúmque paratum esse intelligant, ut greges suos tantò fructuosiùs pascant, quinque itidem Cardinales præponimus Episcoporum & aliorum Prælatorum consultationibus audiendis. Quorum erit facultas, ut Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum quorumcumque etiam inferiorum, non tamen Regularium, petitiones audiant, propositísque difficultatibus, quæstionibus, ac controversiis, aliísque super quibus consulti fuerint, etiam per literas sedulò humanitérque respondeant, dubia, rationes, & causas Ecclesiarum, earúmque dignitatis, jurisdictionis, exemptionis, immunitatis, jurium, privilegiorum, & laudabilium consuetudinum conservationem concernentes, summariè cognoscant, atque tàm ex partium petitione, quàm ex officio

compo-

componant, prout honestum, opportunúmque eis videbitur. Causas item & controversias inter eosdem Prælatos de jurisdictione, aliave de causa exortas, item inter Capitula aut obtinentes dignitates, ac inter quascumque singulares personas, & Universitates, aut locorum in temporalibus Dominos, præter eas quæ Concilii Tridentini interpretationem exigunt, vel ordinem judiciarium re ipsa requirant, examinent, atque amicabiliter desuper transigere, etiam per alios, si ità consultum videbitur, etiam extrà diœcesim curent. Ac propterea ad Ecclesias visitandas ubique locorum, in quibus Christiana viget religio, Visitatores nobis præsentent, ut exemplo B. Gregorii Magni, S. Leonis, & aliorum Summorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, cùm in Domino expedire videbitur, destinare valeamus. Visitationis item formam illis præscribant, ut multo cum spirituali fructu, & fidelium ædificatione munus suum obeant, negotiorumque omnium tractationis modum assignent, ac negligentiam, si quando opus erit, emendent. Insuper, ubi necessitas exegerit, viros usu, & doctrina idoneos, rectos, & timentes DEUM deligant, qui nostrarum literarum auctoritate suffulti, Ecclesias ut Vicarii Apostolici regant. Denique eosdem Cardinales immunitatis Ecclesiarum defensores, ad tuendum ipsorum Prælatorum personas, res, & bona quæcumque Ecclesiarum prædictarum, ab omnium injuriis atque oppressionibus adversùs quoscumque quavis auctoritate præfulgentes constituimus.

Congregatio decimatertia, pro Viis, Pontibus, & Aquis curandis.

Huic Congregationi curam hic Pont. demandavit Aquæ Fœlicis mox ab eo ad Urbem conductæ, ut videre est infrà in Constit. 101. Supremi.

Causa hujus instit.

ET quoniam curæ & cognitiones nostræ ità in communis boni procuratione defixæ sunt, ut dùm graviora majoráque disponimus, eorum etiam quæ minora videntur, non obliviscamur, considerantes, quòd ad Almæ Urbis, locorúmque ditionis nostræ Ecclesiasticæ ornamentum, aëris salubritatem, civium, incolarúmque utilitatem, ac ad Peregrinorum, iterque agentium commoditatem, eorum præsertim qui ad hanc Apostolicam Sedem, & Apostolorum limina, tótque sancta loca innumerabilium Martyrum sanguine consecrata piè visitanda concurrunt permagni interest Viarum, Pontium, & Aquarum curatio.

Institutio Congregationis 13. & explicatio facultatum ejus.

§. 1. Nos idcircò huic rei consulentes, Cardinales sex infrà nominatos deputavimus, quibus facultatem damus vias curandi, aperiendi, muniendi, dirigendi, factásque tuendi, coarctatas dilatandi, veteres jam occupatas iterùm in publicum usum vendicandi & redigendi. Pontes item tuendi, & ubi opus est, novos extruendi, veterésque ruinosos instaurandi, & jam collapsos, si ità necessitas tulerit, reficiendi. Aquarum præterea curam gerendi, illarum præsertim, quas nos tanta impensa, & labore in Urbem adduximus, illásque certa mensura ad publicum usum commoditatemque meliùs distribuendi, & ubi majori aquarum copia opus esse viderint, fontes aquarum magis uberes unde deduci possint, investigandi, deductiones, substructiones, castella, formas, aquæductus, receptaculáque earumdem sarcta tecta conservandi, omne impedimentum tollendi. Cameræ nostræ Apostolicæ Præsides & Ministros, quibus ea specialis cura data est, dirigendi, & ab contradictoribus protegendi, aliáque in his necessaria & opportuna exequendi. Si qua verò difficultas, aut causa, tàm contrà Domicellos, Communitates, & Universitates, quàm contrà quoscumque alios etiam immunes atque exemptos, super his omnibus jam exorta sit, vel in posterùm inciderit, eam omnes summariè, sola facti veritate inspecta, ac re primùm ad nos, & successores nostros relata, demùm definiendi potestatem facimus. Qua Facultate iidem Cardinales nedùm in Alma Urbe, verùm in universa Ecclesiastica ditione temporali uti posse statuimus.

Congregatio decimaquarta, pro Typographia Vaticana.

Hæc mox jussu Pauli V. qui eam Camerali Typographiæ univit, Cameralis nuncupatur.

Causa hujus instit.

CÆterùm, cùm ex omni antiquitatis memoria notum sit, quantum semper detrimenti attulerint hæreticorum, aliorúmque veritatis hostium insidiæ, & doli in sacris libris, Sanctorúmque Patrum monimentis, multis modis corrumpendis, quantamque hoc potissimùm sæculo animarum perniciem importaverint eorumdem librorum mendosæ impressiones, atque editiones impuro & pestifero hæresium fermento, aliisque erroribus coinquinatæ & corruptæ.

Institutio Congregationis 14. cum suis facultatibus.

§. 1. Nos volentes pro nostra Pontificia solicitudine, ut hæc præclara & salutaris nostra hæreditas à majoribus accepta, inviolata conservetur, nuper ejus rei causâ non mediocri nostra impensa Typographiam Vaticanam ereximus; nunc autem pro rei & negotii gravitate, infrascriptorum Cardinalium Congregationem statuimus, quibus imponimus, ut sacra Biblia Latinæ vulgatæ, Græcæ & Hebraicæ editionis; decretales Epistolas, Concilia generalia, Sanctorum præcipuorum Ecclesiæ Doctorum opera, cæteros denique libros, quibus fidei Catholicæ doctrina traditionésque Ecclesiasticæ continentur & explicantur, quam emendatissimè curent imprimendos. Quare mandamus, ut vetustis manuscriptis, emendatísque codicibus adhibitis, præsertim ex nobili & optimis libris referta Pontificia Vaticana Bibliotheca, adjumento etiam, studio atque opera doctissimorum hominum ex omnibus Christiani orbis nationibus, per nos aut Successores nostros selectorum, qui linguarum peritissimi sint, libros imprimendos, accuratè diligenterque conferant & recognoscant, ut eorum editio, quantum fieri poterit integra atque incorrupta prodeat. Sicque verò graviores dubitationes, & difficultates in veterum codicum auctoritate, librorum correctione & emendatione inciderint, rebus priùs in Congregatione examinatis, ad nos referant, ut in lectionum varietate, id quod orthodoxæ veritati maximè consonum erit, ex speciali Dei privilegio huic sanctæ Sedi concesso, statuamus. Demùm eadem Congregatio, Typographos, & librorum recognitioni Præfectos in quibusvis Christiani Orbis Regnis & Provinciis admonebit, ut diligentem opportunámque operam ad sua quæque officia fideliter atque integrè exequenda præstent, in librorúmque hujusmodi editione accuratissimè versentur, & ad Vaticanæ impressionis præscriptum, ac normam omninò se conforment.

Congregatio decimaquinta, pro Consultationibus negotiorum Status Ecclesiastici.

Causa hujus instit.

DEnique cùm valdè consentaneum sit, ut qui longinquos & externos in Domino complecti-

mur,

mur, eorúmque negotia breviter expediri curamus; domesticis & propinquis, qui sub nostra & Apostolicæ Sedis peculiari tutela sunt, hac quoque in re propensius consulamus, idcircò ut fideles Ecclesiæ Romanæ filii ditioni nostræ temporali subjecti, ad varia negotia, causas, necessitatésque suas proponendas per facilem aditum inveniant, remediúmque ex justitiæ & æquitatis præscripto, opportunè celeriterque obtineant.

Institutio Congregationis XV. & explicatio muneris Cardinalium.

§. 1. Cardinales itidem quinque eorum consultationibus præficimus ac præponimus, quorum juris sit, consultationes, dubitationes, querelas super causis civilibus, criminalibus & mixtis ad forum sæculare dumtaxat spectantes audire, illásque inter se statis diebus conferre, quod æquum esse, quódque omnibus diligenter consideratis de majoris partis sententia expedire censuerint, statuere & deliberare, justitiam expedire, administrare, quæ decreta ac definita erunt, executioni tradi curare. Ipsisque facultatem concedimus, ut ipsi omnibus negotiis & causis, cujuscumque generis illæ sint, etiam inter Fiscum & privatum, & inter privatos, Communitates, Universitates, Collegia, eorúmque Rectores aut alios quoscumque etiam coràm ditionis Ecclesiasticæ Magistratibus, & Ministris, introductis, & pendentibus, quod justum & æquum videbitur, præcipiant, causas ab eis, ubi id jus & ratio postulaverit auctoritate nostra avocent, aliísque Judicibus committant, Gubernatoribus, Prætoribus, cæterisque omnibus officia ex Sedis Apostolicæ auctoritate gerentibus, ut jussa & imperata ejus Congregationis exequantur significent, impositas pœnas sive mulctas, bonorum proscriptiones, seu confiscationes; corporis pœnas etiam capitis ultimique supplicii (nobis tamen priùs de ea re consultis) moderentur, & commutent, ac eos qui in carcere erunt de loco ad locum, ubi id ità expedire judicaverint, transferri mandent, cæteráque pro justitiæ conservatione, subditorúmque nostrorum quiete, & tranquillitate deliberent ac provideant.

Sequitur declaratio facultatum prædictarum Congregationum. Et aliæ habentur immediatè post hanc bullam, & in ejus fine.

Congregationes prædictæ fiant tribus assistentibus Cardd.

Deniquè quo dictarum Congregationum expeditiones validæ existant, Cardinales in qualibet Congregatione non sint pauciores tribus. Ad judiciorum verò confusionem evitandam, volumus, ut unaquæque Congregatio quando aliqua causa, quæstio vel consultatio ad eam delata fuerit, diligenter perpendat, an ad ipsam propriè ejus causæ, cognitio & expeditio pertineat, & si ad se minimè spectare cognoverit, eamdem ad Judices ordinarios, vel ad propriam Congregationem remittat.

Secretarios proprios habeant.

§. 2. Itidem Cardinales dictarum Congregationum, proprios sigillatim habeant Secretarios, ab eisdem liberè deputandos, & ad res, quæ in dies gerúntur, annotandas; & in publicam formam, si opus fuerit, redigendas.

Theologi & viri periti in consultationibus adhibeantur.

§. 3. Et quoniam divinis oraculis admonemur, ubi multa consilia, ibi salutem, adesse eædem Congregationes pro earum arbitrio viros sacræ Theologiæ, Pontificiis, Cæsareique juris peritos, & rerum gerendarum usu pollentes in consultationibus, advocent, atque adhibeant; ut causis, quæstionibus, & negotiis quàm optimè discussis, quæ Dei gloriæ, animarúmque saluti, & justitiæ, atque æquitati consentanea maximè erunt, decernantur: graviora verò quæcumque, ad nos vel successores nostros deferantur, ut quid secundùm Deum expediat, ejus gratia adjuvante, maturè statuamus.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque & non aliter per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam dictos Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, irritúmque & inane quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis quibuscumque formulis illa sint concepta. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio aut quævis alia expressio habenda esset, eorum tenores, acsi ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis atque insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, expressè, ac latissimè derogamus, cæterisque contrariis qubuscumque.

Hortatio ad Principes Christianos.

§. 6. Demùm per paternam nostram charitatem & auctoritatem, quæ nobis à Christo Domino data est, admonemus, & per ipsum, per quem Reges regnant, obtestamur charissimos in Christo filios nostros in Imperatorem electum, omnésque Reges, ac dilectos filios nobiles viros Rerumpublicarum, alióśque Duces, ac cæteros sæculares Principes, quos Deus in excelso loco constituit, & temporali potestate communivit: ut fidei Catholicæ propugnatores & defensores sint, de quorum pietate, & ergà Apostolicam Sedem observantia, atque obedientia magnoperè in Domino confidimus, & quam etiam munitis argumentis perspectam habemus.

Monitióque ad quascumque Ecclesiasticas personas, ut in præmissis faveant & obediant.

§. 7. Alios verò ecclesiastica dignitate præditos per hæc Apostolica scripta, ac per debitæ obedientiæ vinculum, statúsque sui sublimem conditionem, qua Deo arctiùs religati existunt, obstringimus, ut his nostris conatibus ad Dei laudem, fidei propagationem, fidelium commoditatem & salutem assistant, ac auctoritatem, quæ Ecclesiæ Præsulibus in Beati Petri persona à Christo Domino credita & collata fuit, ac fidei Catholicæ exaltationem & augmentum, prout ex eorum munere tenentur, nósque eos piè facturos speramus, tueantur & defendant; ac operam dent, studiúmque demùm omne conferant, ut eadem auctoritas Ecclesiastica omninò illæsa conservetur, ac Ecclesiæ Dei ministris, opem & auxilium in omnibus impendant, & de Sede Apostolica, ex sua majorúmque suorum pietate, benè mereri non desinant; memores se in susceptione Imperialis, ac Regii diadematis & Principatus, ad id præ cæteris devinctos esse, ut inde in hac mortali vita fœlicitatem, nostrámque & Sedis ejusdem benignitatem ac gratiam uberiùs valeant promereri, post exactum verò mortalis hujus vitæ curriculum, à Deo æternam gloriam & beatitudinem consequantur. Quod si secùs ab eorum aliquo, quod minimè credimus, factum erit, divinam iram, donec sub potenti manu Dei humilientur, qui tarditatem pœnæ supplicii interdùm gravitate compensat, se minimè effugere posse certo sciant.

Hæc constitutio sit perpetua & inter Apostolicas constitutiones annumeretur.

§. 8. Ut autem hæ literæ quamprimùm ubique locorum & gentium innotescant, quas inter alias Apostolicas, perpetuásque constitutiones annumeramus, illas publicis in locis de more affigi, earúmque exemplis, vel etiam impressis sigillo obsignatæ, alicujus personæ Ecclesiastica dignitate præditæ, ac quibus Notarius publicus subscripserit, eamdem fidem haberi volumus, quæ his exhibitis maxima cum reverentia omninò esset adhibenda.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum decretorum, constitutionum, assignationis, dationis, attributionis, confirmationum, corroborationis, statutorum, approbationis, declarationis, delectionum, præfectionum, tributionis, permissionis, reservationis, impartitionis, institutionis, concessionum, injunctionis, impositionis, voluntatum, mandati, præpositionis, derogationis, admonitionis, obtestationis, obstrictionis, & annumerationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 22. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, undecimo Calend. Febr. Pont. nostri Anno 3.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1587. Indictione 15. die verò Mercurii 23. mensis Martii, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno ejus tertio, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valvis seu portis S. Joannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Joan. Baptistam Bagni, & Hieron. Lutium S. D. N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

Sequuntur aliæ declarationes editæ in Consistorio die xi. Maji 1588. circa dubia in Congregationibus evenienda.

Institutio Congregationum de qua suprà.

SAnctissimus D. N. quòd postquàm deputavit omnes Cardinales super diversis Congregationibus, ut vellent illis incumbere, & expedire negotia quæ ibi tractanda erunt, ut & ipse Sanctissimus à laboribus sublevetur, & partes citiùs expediantur.

Amotio dubitationum, cum declarationibus subsequentibus.

§. 1. Et ne in futurum dubitari contingat, super aliquibus dubiis, quæ oriri possunt super facultatibus ipsis Congregationibus datis. Ideò Sanctitas sua fecit quinque infrascriptas declarationes.

Declaratio prima.

§. 2. Prima est, quòd si ante inchoatum judicium coràm aliquo judice, pars coràm Congregatione conventa, tenuerit in illam consentire, & noluerit causam à Congregatione terminari, tunc ad Judicem competentem remittatur.

Declaratio secunda.

§. 3. Secunda est, quòd si coràm aliquo Judice inchoatum fuerit judicium, & deindè partes concordes Congregationem adiverint, tunc Congregatio causam decidat, & acta ad se transportari faciat.

Declaratio tertia.

§. 4. Tertia est, quòd si causa coràm Congregatione cœpta fuerit, & deindè aliquod emergens supervenerit, tunc nedùm illa causa cœpta, verùm etiam illud emergens à Congregatione expediatur.

Declaratio quarta.

§. 5. Quarta, quòd si causa in ipsa Congregatione decisa, requirat ut super illa expedietur supplicatio vel breve, tunc decrevit Sanctitas sua, quòd in ipsa supplicatione, vel in ipso breve fiat mentio, causam de Ordine Congregationis fuisse ità terminatam.

Declaratio quinta.

§. 6. Quinta, quòd si alicui Congregationi occurrerit, pro rebus ad ipsam Congregationem spectantibus brachio sæculari indigere, tunc recurratur ad Gubernatorem, Auditorem Cameræ, Vicarium, sive ad alium Judicem, qui præceptis ab ipsa Congregatione factis, obedire teneatur.

LXXV.

Prohibitio ad arma ex quibusvis causis, præter hic exceptas armatorum manus, aut cavalcatas, tumultuosásque hominum collectas in Statu Ecclesiastico congregandi.

De materia vide quæ sup. notavi ad const. 10. Joan. XXII. fol. 201. & etiam Pauli II. const. 4. Viros fol. 383. ac Alex. VII. const. 1. Inter, fol. 471. Tom. 1. Necnon constitutionem Marchiæ lib. 1. cap. 15. & lib. 4. cap. 41. Ac Urbis Statutum, lib. 2. cap. 34.

Edita An. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus prohibitionis.

DUm pro communi totius gregis Domini salute fidei nostræ divinitus crediti, solicitis studiis invigilamus, eam quasi peculiarem, & privatam populorum, nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cui Deo auctore præsidemus temporali dominio subjectorum curam suscipimus, ut in quibuscumque ejusdem dominii Provinciis, Civitatibus, Oppidis, & locis, armorum, tumultuum, & seditionum turba & strepitus conquiescat; ac indè omnibus injuria, & violentiæ terror propulsetur, atque facinorosorum hominum audacia, & immanitate compressa, securitas, quies & tranquillitas, perpetuò vigeat & conservetur. Est enim rationi consentaneum, ut Sedes Apostolica, quæ cunctis mortalibus justitiam ministrat, suos præcipuè subditos in officio contineat, & cujus auctoritas ab ipso Domino constituta, apud omnes etiam exteras gentes, ac nationes, sacrosanctæ & inviolabilis permanet debitam obedientiam, & reverentiam, quam summi Reges & Principes ei præstant, magis ab iis exigat, qui ipsius regimini in temporalibus subjecti, neminem alium Principem, præter Romanum Pontificem agnoscunt, ut quæ deniquè universos fideles sublevare solet, has potissimùm in suam tutelam specialiter receptos, ab omni injuria vindicet, atque illæsos defendat, & tueatur.

Prohibitio convocandi ad arma & cavalcatas, seu Adunatas faciendi per quascumque Universitates seu personas quavis dignitate fungentes S. R. E. mediatè & immediatè subjectas in quibuscumque casibus, præter infrà exceptos.

§. 1. Quare nos considerantes primùm quidem in quantas rerum perturbationes, in quam intolerabilem perditorum & sceleratorum hominum licentiam noster Pontificatus sui initio inciderit, vel ad eas potiùs fuerit divina providentia reservatus; deindè verò quàm benignè faverit cœptis nostris divina majestas, quàm facile non obscura Dei Omnipotentis voluntate hæc, qua fruimur, quies & tranquillitas sit consecuta, numquàm cessamus quantas maximas animus noster capere potest eidem divinæ bonitati, in qua sola confidimus, gratias agere; & ne in aliquo pastoralis nostri officii desiderentur, his quasi fundamentis constituendæ Reipublicæ præclarè jactis, novis eam præsidiis in dies magis ac magis confirmare & communire studemus. Cùm igitur inter alios, qui in temporali Statu nostro Ecclesiastico irrepserant, quosque à nobis magna ex parte sublatos omninò abolere nitimur, pravos abusus, ille sit maximè damnabilis, ut Barones, Domicelli, aut Communitates vel Universitates, aut Magistratus Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & locorum prædictæ Romanæ Ecclesiæ temporali ditioni subjectorum, sub prætextu recuperandæ, sive manutenendæ, aut adipiscendæ possessionis bonorum immobilium, finium, seu terminorum & limitum territorii, vel agrorum, quæ ad se legitimè pertinere prætendunt, dùm se jus suum tueri aut consequi velle, & bona sua ab illicitis detentoribus, vel occupatoribus vendicare profitentur, ad arma populos convocare & incitare, tumultus facere, & commovere, armatorum hominum copias cogere non dubitent, ex quibus postmodùm quandoque contigit, ut commotis seditionibus auxilium facinorosorum, seu etiam bannitorum evocent, imbecilliores per injuriam opprimant, agros vastent, aliena rapiant, & invadant, pacificos possessores expellant, quietem publicam perturbent, in Dei offensam, animarum perniciem, & scandalum plurimorum. Nos attendentes ad hoc potissimùm sanctæ hujus Sedis potestatem & auctoritatem in supremo justitiæ throno, Deo disponente, collocatum, & viribus ad regendos subditos necessariis fuisse satis instructam, & roboratam, ut per Romanum Pontificem illi præsidentem cunctis æqua lance jus suum sine aliqua perturbatione tribuatur, ideóque minimè ferendum, ut quis temerè, vel vi adhibita, jus sibi dicat, sed magis talem improbitatem & audaciam, legum severitate, & gravioribus pœnis propositis compescendam, & coërcendam esse censentes, habita cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio pariter, & assensu, hac nostra perpetuò valitura constitutione districtè interdicimus & prohibemus, universis, & singulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Co-

mitibus,

mitibus, Baronibus, & Domicellis quacumque etiam Ecclesiastica dignitate fungentibus, necnon Vicariis, Feudatariis, armorum ductoribus, Capitaneis, Magistratibus, Communitatibus, Universitatibus & Officialibus, ac aliis personis Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum ipsi Romanæ Ecclesiæ mediatè in temporalibus subjectorum, cujuscumque status, gradus, & conditionis existentibus, ne posthac quisquam eorum, propter prædictas vel alias etiam urgentiores, & urgentissimas etiam consuetudine permissas causas, etiamsi ab aliis provocati & lacessiti fuerint, etiam propter, & adversus hujusmodi manifestas injurias, aut recuperandæ vel adipiscendæ possessionis, seu quasi dominiorum, statuum, feudorum, prædiorum, agrorum, finium, limitum, & terminorum, ac quorumcumque jurium, & bonorum ad eos, vel ad Ecclesias, Monasteria, Hospitalia, de eorum jurepatronatu, seu præsentandi, aut sub ipsorum cura, administratione, vel protectione recepta quomodolibet pertinentium sive violenter, aut de facto recuperatæ, vel adeptæ, retinendæ & tuendæ, vel alio quovis prætextu, aut quæsito colore vel ingenio, militum copias cogere, comparare, vel ducere, nevè populos, vel sigillatim singulares personas, publicè aut privatim, palàm vel occultè ad arma, ut dictum est, convocare, conclamare, concitare, neque armatorum manus, cœtus, conventus, seu illicitas, & tumultuosas collectas vel etiam, ut vocant, cavalcatas vel adunatas facere, vel insimul congregare, aut aliquid hujusmodi, per se vel alium, moliri aut machinari audeat vel præsumat. Quare his præsentibus monemus tàm dictos Duces, & reliquos quàm Communitates ac Universitates, quæ super possessione, seu quasi, aut super finibus, limitibus, seu terminis territorii, vel agrorum, aut aliis hujusmodi rebus, aliquas inter se lites vel controversias habent, ut si illas extrajudicialiter aut amicabiliter componere, seu super eis transigere commodè nequeunt, easdem in judicium deducant, sive deductas prosequantur, & donec legum ac judicum auctoritate illæ definiantur, seu justitiæ complementum sibi ministretur, æquo animo ferant, & expectent.

Casus excepti à d. prohibitione.

§. 2. Cæterùm, quoniam interdùm aliqua urget occasio armatos homines colligendi, id tantùm permittimus & concedimus in casibus infrascriptis, nempè ut prædicti Duces & alii prædicti, Communitates, & Universitates, suas Civitates, Oppida, Terras, Castra, Domos, Villas, dominia, loca & territoria à grassatoribus viarum, latronibus, sicariis & bannitis, aliisque similibus notoriis delinquentibus defendant, dùm ab ipsis actu infestantur, vel ut secura & expurgata custodiant, reosvè capiant, & apprehendant, vel captos & apprehensos Gubernatoribus, Potestatibus, Judicibus, aliisvè Magistratibus, & Officialibus tradant, sive ut Curiæ ministris adversus tales facinorosos auxilium & opem impendant, juxtà constitutionem nostram aliàs super hoc editam, vel si ad tuenda, & propugnanda loca maritima, tam in Tyrrheni quàm Adriatici maris littore periculosis temporibus adversus Turcas, & piratas, vel alias ex nostro vel nostrorum successorum Romanorum Pontificum præcepto, ad arma eos concurrere contigerit. Sed & si quis alius ejusmodi casus ingruat, qui similiter armatorum auxilium deposcere videatur, noverint, nos, aut pro tempore existentem Romanum Pontificem quamprimùm consulendos esse; à quibus, aut promptum subsidium, aut licentiam super præmissis citiùs impetrabunt. Si verò necessitas adeò urgeat, ut impellat, ut ad nos, aut ad successores nostros prædictos in tempore, vel opportunè recurri non possit, tunc Provinciarum, Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum Præsides, Gubernatores, Locatenentes, & Officiales, à nobis & Sede Apostolica deputatos adeant, eisque hujusmodi necessitatis causas exponant, ac ab ipsis arma sumendi licentiam obtineant, ita ut tales armatorum collectas, de alicujus ex superioribus prædictis permissu vel auctoritate factas fuisse manifestò constet.

Pœna contravenientium.

§. 3. Quòd si quis contra præsentem nostram prohibitionem, & interdictum, directè vel indirectè quicquam attentare aut aliis mandare, vel transgressoribus adhærere vel favere præsumpserit, eum, si Dux, Princeps, Marchio, Comes, Baro, Domicellus, Vicarius, Feudatarius, aut quævis alia singularis persona extiterit, læsæ majestatis reatum verum, ac nulla juris, aut hominis fictione confictum crimen incurrisse, & ejusdem Romanæ rebellem, omnibùsque & singulis privilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, personalibus & mixtis, necnon Ducatibus, Principatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Civitatibus, Oppidis, Terris, Castris, Dominiis, Vicariatibus, Guberniis, locis, jurisdictionibus, dignitatibus etiam ecclesiasticis, honoribus, juribus, officiis, ac beneficiis, quorum per infrascriptam privationem vacantum collatio, provisio, & omnimoda dispositio nobis & Apostolicæ Sedi perpetuò reservata sit, & esse censeatur, ità ut de illis per alium, quàm per nos, aut pro tempore existentem Romanum Pontificem disponi nullo modo possit aut debeat, necnon pensionibus & fructibus ecclesiasticis, ac etiam quibuscumque feudis & concessionibus, quæ à Romana prædicta, & aliis quibuscumque Ecclesiis obtinet, & in futurum obtinebit, cæterisque omnibus in Sedis Apostolicæ temporali dominio possessis, immobilibus, mobilibus, & se moventibus, bonis, juribus, & actionibus eo ipso privatum, ipsùmque & illius filios ad illa & quælibet alia in posterùm obtinenda, ac quoscumque actus legitimos exercendos inhabiles, & indignos fore, & esse. Ac prætereà à dicto Statu ecclesiastico universo, unà cum sua familia perpetui exilii pœna damnari debere, domósque, ædificia, arces, & fortalitia ejusdem demolienda, & solo æquanda, seu aliis Cameræ Apostolicæ juribus adscribenda esse, nec illis portam ullius dignitatis ecclesiasticæ vel mundanæ umquàm patere statuimus, decernimus, & declaramus. Insuper Vassallos, Custodes, Vicarios, Capitaneos, Potestates, Officiales, Populos & subditos eorumdem à fidelitatis juramento ac homagii & quocumque alio jure, quo ipsis quomodolibet adstricti fuerint, ex nunc penitùs absolvimus & liberamus. Ducatus verò, Dominia, Vicariatus, Gubernia, Feuda, Civitates, Oppida, Terras, Castra, & loca, cæteráque bona prædicta, necnon jura & actiones cum fructibus, redditibus, proventibus, & emolumentis eorumdem, Fisco nostro, & Cameræ prædictæ ipso facto, & absque aliqua declaratione, etiam in præjudicium filiorum & aliorum descendentium in investituris, concessionibus, seu aliis dispositionibus comprehensorum, in omnibus & per omnia, perindè ac si per lapsum temporis illorum concessionis, & finitam lineam ad ipsam Cameram devoluta essent, confiscamus, & applicamus. Sin autem Communitates, & Universitates in præmissis communi consilio deliquerint, eas omnibus, & quibuscumque Castris, Villis, & jurisdictionibus, ac communibus bonis, rebus, & juribus ad illas pertinentibus, privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis eis quomodolibet concessis similiter privamus, privatásque declaramus, ac dicta Castra, Villas, ac jurisdictiones, bona, res, & jura similiter Fisco, & Cameræ prædictis applicamus, & appropriamus. Statuentes etiam contrà principales auctores & particulariter delinquentes tamquàm dicti criminis læsæ majestatis reos, ut præfertur, procedi debere. Et nihilominùs omnem & quamcumque possessionem, seu quasi sic de facto contrà præsen-

præsentem nostram constitutionem, cum manu seu collecta armatorum hominum in futurum pro tempore apprehensam, usurpatam, detentam, vel occupatam, sive adipiscendo, sive taliter adeptam retinendo, sive recuperando, omnésque actus possessorios, vel quasi quomodolibet factos, necnon super illis confecta instrumenta, rogitus, & alia acta, & indè secuta quæcumque annullamus, irritamus, & viribus evacuamus, necnon penitùs cassamus, & abolemus, ac pro irritis, nullis & infectis, & merè attentatis habenda, nulliúsque roboris vel momenti esse, ac nullum inde jus, nullámque actionem cuiquam de novo acquiri, nasci, aut competere, neque postmodùm lapsu temporis etiam longissimi ex hujusmodi possessione ab initio, ut præfertur, vitiosa, ullam præscriptionem sequi, cuiquam ullo tempore suffragari posse. Quinimò prædictis delinquentibus amotis & expulsis priorem possessorem, in primis & ante omnia in suam pristinam possessionem, seu quasi restituendum & plenariè reintegrandum, & donec & quousque cui illa de jure competat legitimè decernatur, manutenendum esse, eosdémque delinquentes ad damna, expensas & quicquid interest parti læsæ reficienda, & resarcienda teneri, & obligatos existere, ac ad id cogi & compelli. Super præmissis verò omnibus & singulis per accusationem, delationem, inquisitionem, & quovis alio meliori modo, tàm ad partis, & Fisci instantiam, quàm ex mero officio civiliter, & criminaliter, aut mixtim procedi posse.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, ac quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane pariter decernimus & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutísque, & consuetudinibus quarumvis Provinciarum, Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum & locorum, necnon privilegiis, indultis & literis Apostolicis ac investituris; & concessionibus prædictis quoquo modo factis, concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, illas alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publicationis hujus const.

§. 6. Volumus autem, ut eædem præsentes ad valvas Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, & in acie Campi Floræ de more affigantur, & illis detractis transumpta inibi affixa relinquantur, factáque hujusmodi publicatione hic in Urbe, & in ejus districtu post quindecim, alibi verò post triginta dies, quoscumque perindè arctent, & afficiant, ac si eorum unicuique personaliter intimatæ fuissent. Sed & quo faciliùs possint ad universorum notitiam pervenire, mandamus omnibus, & singulis Vicelegatis, Præsidentibus & Gubernatoribus Provinciarum, & Civitatum quarumque dictæ nostræ ditionis ecclesiasticæ, ut in sua quisque residentia, Civitatibus, Oppidis, Terris, & Castris sibi benevisis, curent easdem nostras literas in locis consuetis de more publicari.

Transumptorum fides, & Sanctio pœnalis.

§. 7. Et quia difficile foret illas ad eorum quemlibet & ad singula loca ubi opus erit deferre, decernimus transumptis ipsis etiam impressis, notarii publici manu subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio & extrà illud, ubique eamdem fidem adhibendam esse, quæ ipsis originalibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 3. die 18. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, undecimo Kal. Martii, Pont. nostri Anno 3.

PP. subscript.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Cardd. subsc.

Ego Alex. Cardinalis Farnesius Episcopus Ostien. Vicecancellarius.
Ego Jo. Antonius Episc. Portuen. Card. S. Georgii.
Ego Alph. Card. Gesvaldus Episcopus Tusculanus.
Ego Inn. Avalos Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Marcus Ant. Card. Columna Episc. Prænestin.
Ego Ptolemæus Cardinalis Comensis Episc. Albanensis.
Ego Marcus Siticus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego P. Card. Sanctacrucius tit. Clementis.
Ego Gabr. Card. Paleottus tit. S. Mariæ super Minervam.
Ego Ludovicus tit. S. Anastasiæ presb. Card.
Ego Nic. de Pelleve tit. S. Praxedis Card. Senonen.
Jul. Ant. tituli S. Bartholomæi in Insula presb. Card. S. Severinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tit. S. Susannæ.
Ego Jo. Hieron. Card. Alban. tit. S. Joannis antè portam Latinam.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus tit. S. Priscæ.
Ego P. Card. Deza tit. S. Hieron. Illyricorum.
Ant. tit. SS. Joannis & Pauli presb. Card. Carafa.
Ego Jo. Antonius Card. SS. Quatuor.
Ego Jo. Baptista Card. tit. S. Marcelli.
Ego Franciscus Card. de Joyeuse tit. Sanctiss. Trinitatis in Monte Pincio.
Ego Julius Card. Cananus, tit. S. Eusebii.
Ego Nicolaus Card. Cremonen. tit. S. Cæciliæ.
Ego Ant. Maria Card. Salviatus tit. S. Mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. Veronen. tit. S. Marci.
Ego Vincentius tit. S. Mariæ in Via Card. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tit. S. Sabinæ.
Ego Scipio tit. Sancti Salvatoris in Lauro Card. Lancellotus.
Ego Vincentius Card. Gonzaga tit. S. Alexii.
Ego Henricus Cardin. Caëtanus tituli S. Pudentianæ, S. R. E. Camerarius.
Ego Joannes Baptista Cardinalis Castrucius, tituli S. Mariæ in Aracœli.
Ego Federicus Card. Cornelius tit. S. Stephani in Monte Cœlio.
Ego Dominicus tit. S. Laurentii Card. Pinellus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus tit. S. Pancratii, Major Pœnitentiarius.
Ego Hier. tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruvere.
Ego Philippus Card. de Lenoncourt. tit. S. Honuphrii.
Ego Fr. Hier. Card. Ascul. tit. S. Thomæ in Parione.
Ego Antonius Maria tit. S. Agnetis in Agone Cardinalis Perusinus.
Ego Fr. Constantinus Card. Sarnanus tit. S. Petri in Monte Aureo.
Ego G. Card. Alanus tit. S. Martini in Montibus.
Ego Scipio tit. S. Mariæ de Populo Cardinalis Gonzaga.
Ego Antonius tit. S. Vitalis Card. Saulius.
Ego Evangelista tit. Sancti Matthæi in Merulana Card. Cusentinus.
Ego F. Stephanus tit. SS. Marcellini & Petri presb. Card. Aretinus.
Ego F. Card. Sfortia Diac. S. Nicolai in Carcere.
Ego Alexander Cardinalis Montaltus, Diaconus Sancti Eustachii.
Ego Hieronymus S. Mariæ in Cosmedin. Diaconus Cardinalis Matthæius.
Ego Benedictus S. Agathæ Diac. Justinianus.
Ego Ascanius Sanctorum Viti, & Modesti & Crescentiæ Diaconus Card. Columna.
Ego Federicus Sanctæ Mariæ in Dominica Diaconus Borromæus.

Anno

Publicatio.

Anno à Nativitate Dom. 1588. Indict. 1. die verò Veneris undecima mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Sixti divinâ Providentia Papæ V. anno ejus tertio retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, in valvis seu portis sancti Joannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum ac Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Jo. Baptistam Bagni, & Jo. Burlurault S. D. N. Papæ cursores.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LXXVI.

Adscriptio S. Bonaventuræ Balneoregiensis inter egregios sanctosque Catholicæ Ecclesiæ Doctores, cum Indulgentiis pro ejus festivitate die 14. Julii celebranda.

Canonizationem hujus Sancti præfinivit Sixt. IV. ut in sua const. 21. Superna. fol. 423. Tom. 1.

Aliorum Ecclesiæ Doctorum, & Evangelistarum festa, duplici officio celebrari jussit Bonif. VIII. in Extravag. 1. de Reliq. & ven. Sanct.

Edita A. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis aliarum Ecclesiarum Prælatis per universum Terrarum Orbem constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

TRiumphantis Hierusalem gloriam sempiternam, & sanctorum cum CHISTO fœlicissimè regnantium, numquàm marcescentes coronas cum gaudio admirans Sancta mater Ecclesia, adhuc in terris militans, ad eamdem verò justitiæ coronam festinans, DEUM in Sanctis suis mirabilem prædicare non cessat. Nec verò insignes tantùm victorias, & præclara Sanctorum merita eximiis laudibus celebrat, sed eosdem Sanctos, quos Deus mirificè honorificat, ipsa quoque piè veneratur, ac colit, quorum nimirùm prædicatione, salutarique doctrina instituta, sanguine fundata, illustribus charitatis operibus atque exemplis educata, ferventibus illorum apud Deum precibus quotidiè adjuvatur. Quamobrem debitis, etiam, congruisque Honoribus unicuique Sanctorum singulatim tribuendis, ad cœlestis illius Hierarchiæ, ubi omnia in charitate perfecta ordinata sunt, normam atque imaginem sese conformare, quantum quidem in hujus prætereuntis mundi exilio licèt maximè studet. Nam quemadmodùm in magna illa summi Patrisfamilias, bonisque omnibus cumulata domo, mansiones multæ sunt, & beatæ illæ animæ mira quadam varietate unius gloriæ beatitudine perfruuntur, sic Catholica Ecclesia, quæ cœlestis illius effigies est, ut castrorum acies ordinata, in veneratione Sancti Dei adhibenda, sacros illos ordines, divino illustrata lumine agnoscit, atque distinguit. Itaque dùm gloriosum Apostolorum Chorum, dum Prophetarum laudabilem numerum, dùm fortissimorum Martyrum laudat exercitum, cæterisque Sanctis suo loco, & ordine ritè honores defert, in uno charitatis spiritu, & consimili piæ devotionis affectu multipliciter exultat. Inter illos verò beatissimos Sanctorum Choros, quorum memoria à cunctis fidelibus religioso cultu meritò celebratur, insigni splendore elucet, sanctorum Doctorum Ordo à Paulo Apostolo disertè enumeratus, cùm ait; Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas, alios autem Pastores & Doctores, quos vineæ suæ strenuos, fidelésque cultores atque operarios constituit, ad consummationem Sanctorum in opus ministerii, in ædificationem Corporis CHRISTI. Hi sunt, de quibus divina Sapientia clamat. Qui elucidant me, vitam æternam habebunt: de his Angelus apud Danielem loquitur: Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates, eos denique Salvator ipse CHRISTUS Dominus insigni illo elogio ornavit. Qui fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in regno Cœlorum. Cùm autem omnibus temporibus sacrorum Doctorum studium, & doctrinam in Ecclesia Dei utilis, & salutaris fuit, tùm maximè fructuosam, & planè necessariam esse res ipsa demonstravit, cùm persecutorum Christiani nominis horribili furore represso, in ipsa Ecclesiæ pace, teterrima hæresum bella vehementiùs excitata sunt, tunc enim hæreticorum doli & fallaciæ, qui diabolo instigante in agro Domini zizania superseminare non intermittunt, Doctorum cura, & diligentia detectæ, & pestiferi ac detestabiles errores gladio spiritus amputati, & Catholicæ veritatis vi, sacris Doctoribus administris mendacium prostratum, quare jure optimo Hyadum stellarum nomine Sancti Doctores in Ecclesia designantur, qui perfrigida hyeme, & longis infidelitatis noctibus expletis, & persecutionis tempestate sedata, tunc clariores Sanctæ Ecclesiæ exorti sunt, cùm veritatis sol per corda fidelium altiùs calescere, & tamquàm novo fidei verè lucidior annus aperiretur.

§. 1. Jam verò inter eos, quos Dominus magnus spiritu intelligentiæ replere voluit, quique tamquàm imbres eloquia sapientiæ suæ in Ecclesia Dei emiserunt, meritò numeratur S. BONAVENTURA Confessor, & Pontifex, & in eadem Catholica Ecclesia Doctor eximius, quem fœlicis recordationis Sixtus Papa Quartus prædecessor noster, ob admirabilem vitæ sanctitatem, & præcellentem doctrinam in Sanctorum numerum adscripsit. S. Bonaventuræ à Six. IV. est canonizatus ut in rubr.

§. 2. Is enim Balneoregii in Etruria natus, ut piæ matris voto satisfaceret, adolescens Seraphicam sancti Francisci Religionem est ingressus, per cujus vestigia recentia adhuc novus Christi miles humiliter & constanter incedens, saluberrimam regularium institutorum observantiam tanto animi ardore, tantáque cordis aviditate auxit, ut summa in eo sanctitas appareret, ac vitæ innocentia & castitate, sancta humilitate, patientia, mansuetudine, terrenarum rerum displicentia, cœlestium desiderio omnibus, & exemplo, & admirationi esset, tanta quoque spiritus dulcedine, & divini amoris fervore inflammatus in Deum rapiebatur, ut jam in cellam vinariam sponsi introductus & vino optimo charitatis ebrius, JESUM CHRISTUM Crucifixum, & patientem utique intueri, & in ejus vulneribus habitare videretur. Ad hanc verò eximiam vitæ sanctitatem vir Dei magnam præstantis doctrinæ laudem adjunxit, Deo ità disponente, ut ad ejus gloriam, & Ecclesiæ utilitatem, non solùm exemplo, sed verbo & eruditione magnoperè proficeret. Itaque cùm in sacrarum literarum studio Sanctorum Patrum lectione, & Scholasticæ Theologiæ pernecessaria disciplina Alexandro de Ales magistro, insigni illius ætatis Theologo, diligentissimè versaretur brevi temporis spatio excellentis ingenii bonitate, assiduo labore, & quod caput est, gratia Spiritus sancti, qui vas aureum in honorem electum omni ex parte formabat, tantos progressus fecit, & ad tantam doctrinæ perfectionem pervenit, ut Doctoris & Magistri insignibus in celeberrimo Parisiensi Gymnasio solemni more decoratus, sacram Theologiam ibidem publicè professus sit. S. Bonaventuræ vita recensetur.

§. 3. Tantam verò laudem in interpretandi munere, & in universæ Theologiæ scientia est consecutus, ut viri doctissimi ejus doctrinam & eruditionem admirarentur. Et quidem multiplices sancti viri lucubrationes, & præclata scripta, quæ adhuc magna Ecclesiæ utilitate, & non mediocri S. Bonaventuræ virtutes, laudes & præclara gesta enarrantur.

Dei beneficio extant, quæque & nostræ, & superiorum ætatum viri eruditi multo cum fructu legerunt, & magnoperè comprobarunt, quantus ille in Theologiam fuerit, satis declarant. Ea enim divini ingenii sui monimenta posteris reliquit, quibus perdifficiles, & multis obscuritatibus involutæ quæstiones, magna optimorum argumentorum copia, via, & ordine enucleatè ac dilucidè explicantur, fidei Catholicæ veritas illustratur, perniciosi errores, & prophanæ hæreses profligantur, & piæ fidelium mentes ad Dei amorem & cœlestis patriæ desiderium admirabiliter inflammantur. Fuit enim in sancto Bonaventura id præcipuum & singulare, ut non solùm argumentandi subtilitate, docendi facilitate, definiendi solertia præstaret, sed divina quadam animos permovendi vi excelleret, sic enim scribendo cum summa eruditione partem pietatis ardorem conjungit, ut lectorem docendo moveat, & intimos animi recessus illabatur, ac denique Seraphicis quibusdam aculeis cor compungat, & mira devotionis dulcedine perfundat, quàm sanè gratiam in ejus ore, & calamo diffusam admirans prædecessor noster Sixtus IV. Pontifex illud dicere non dubitavit, Spiritum sanctum in eo locutum videri.

S. Bonaventuræ Generalis Minister, in ordine septimus post S. Franciscum creatus fuit.

§. 4. Cùm igitur servo fideli tàm multa, & præclara à Domino talenta essent credita, ut illis ad fratrum utilitatem exercendis & negotiandis, cælestis gratiæ thesauros amplificaret, divino consilio, & summo totius sui Ordinis consensu, Romæ Minister generalis septimus post beatum Franciscum est factus, quo in officii munere non solùm prudentiam, vigilantiam, solicitudinem præstitit, sed tanto fraternæ charitatis ardore exarsit, tantáque Christianæ humilitatis dimissione fratribus inservivit, ut in eo illud Salvatoris agnosceretur, qui major est in vobis, sit vester minister.

Archiepiscopatus Eboracen. à Clem. IV. ei oblatus & ab eo reservatus fuit.

§. 5. Quin & piæ memoriæ prædecessor noster Clemens Papa Quartus, qui sanctum virum valdè dilexit, & ejus doctrina mirificè est delectatus, ut tàm excellens virtus, & prudentia ad multorum utilitatem latiori in campo excurreret, insignem Eboracensem Archiepiscopatum ei obtulit. Ille verò cum se à Seraphicæ paupertatis complexu divelli non facilè pateretur, oblatam dignitatem modestè atque humiliter recusavit.

Ad generale Conc. Lugd. à Greg. X. vocatus, & humanissimè exceptus fuit.

§. 6. Cæterùm, cùm Gregorius Decimus Summus Pontifex ob gravissimas Christianæ Reipublicæ causas Concilium generale Lugdunum indixisset, virósque sanctitate, doctrina, sapientia præstantes, perquireret, quorum forti & fideli opera ad rei maximæ tractationem, atque explicationem uteretur, duo in primis clarissima illius ætatis lumina, è duobus florentissimis Ordinibus Prædicatorum & Minorum delegit Sanctòs Thomam, & Bonaventuram, quos ad se ire jussit. Sed cùm alter in ipso itinere in morbum incidisset, atque ad gloriæ coronam fœliciter evolasset, S. Bonaventura Lugdunum profectus, humanissimè exceptus est à Romano Pontifice Gregorio, qui in ejus virtute, & sapientia ità acquiescebat, ut Concilii rectè dirigendi, & administrandi partes ei præcipuè tribuendas esse decerneret. Quare ex publica Ecclesiæ utilitate, & necessitate, ut majori cum dignitate, & auctoritate Concilii rebus non solùm interesset, sed præesset, statuit lucernam ardentem, & lucentem suprà excelsum candelabrum ponere, ut in domo Dei magis luceret.

Cardinalisq; & Episcopus Alban. ab eodem Pont. ibi creatus fuit.

§. 7. Itaque Sanctum Bonaventuram nullos honores appetentem, fugientem potiùs, sed CHRISTI Vicario obtemperantem, nullósque pro Ecclesia labores subire recusantem, tamquàm in totius Orbis terræ theatro in sacrum Cardinalium Collegium; & in Episcoporum Ordinem statim cooptavit, nam Ecclesiæ Albanen. illum præfecit, qui honos antiquioribus presbyteris Cardinalibus tribui solet. Qua ille amplissima dignitate auctus universam in Dei gloriam, & Ecclesiæ utilitatem contulit, etenim in rebus Concilii arduis operam egregiam præstitit, Catholicam fidem constantissimè defendit, pravas opiniones acerrimè refutavit, ejusdémque prudentia, doctrina, sanctitate, orationibus, Gregorii Pontificis pastoralis sollicitudo tantoperè adjuta est, ut sublato per Dei misericordiam schismatis dissidio, Michaël Palæologus Græcorum Imperator, Orientalésque Nationes, ad Apostolicæ Sedis obedientiam, unitatem, communionemque redierint, ac denique dignus habitus est, quem Græci Eutychii nomine appellarent.

Et post multa ejus præclara gesta in reb. Concilii & Fidei augmenti in eodem Concilio decernit, & ad cœlestem patriam migravit, & ejus miraculorum fama percrebuit. De quibus vide in Bulla Sixti IV. citata in rubr.

§. 8. Meritò igitur cum paulò post in eodem Concilio fortissimus CHRITI Athleta ex hujus vitæ peregrinatione ad cœlestem patriam emigrasset, omnes ejus mortem doluerunt, omnes communem jacturam deplorarunt, omnes illius funus lacrymis & laudibus ornarunt, sed unus præter cæteros viri sanctissimi vitam integerrimè actam mores probatissimos, labores permultos pro Ecclesia susceptos, doctrinam in illo ipso Concilio spectatam insigni laudatione verissimè celebravit. Is fuit piæ memoriæ Petrus Cardinalis à Tarantasia, vir eruditione & Christiana eloquentia præstans, qui posteà ad Pontificatus fastigium evectus, Innocentius Papa Quintus est appellatus, ipse verò Summus Pontifex Gregorius Decimus ex intimi animi sensibus amissum fratrem, adjutorem, & consiliarium fidelissimum dolens, palàm gravibus verbis testificatus est, Catholicam Ecclesiam, quæ ex tanti viri pietate & doctrina fructus uberrimos acceperat, magnam illius morte jacturam fecisse. Sed verè à Spiritu sancto dictum est. In memoria æterna erit justus: nàm qui in vita illustris fuerat, multò post mortem factus est illustrior, Deo, qui admirabilis & gloriosus est in Sanctis suis, signis compluribus, ac prodigiis & miraculis maximè insignibus Servi sui sanctitatem comprobante.

Ideò Sixtus IV. Bonaventuram in SS. Confessorum Pontificum Doctori in numerum aggregavit.

§. 9. Quorum miraculorum fama cùm apud omnes percrebresceret, idem Sixtus prædecessor noster è sublimi Apostolicæ Sedis specula ea aspiciens, digitum Dei qui facit mirabilia magna solus, ibi planè esse intellexit, itaque & sponte sua, & claræ memoriæ Federico Romanorum Imperatore, Regibus, Rebuspublicis, Ducibus, Civitatibúsque permultis vehementer requirentibus, ac omnium ferè fidelium consensu effragitante, de viro præstantissimo Bonaventura Episcopo Cardinali in Sanctos referendo, Pontifice Romano dignam cogitationem suscepit. Summa igitur cura, & diligentia, vitæ illius eximia sanctitate, & miraculorum veritate examinata atque comperta, omnibus denique, quæ ad eam rem pertinebant, ritè rectéque actis ad Dei gloriam & Ecclesiæ Catholicæ exaltationem, pro sua summa, eíque à Deo in beato Petro Apostolo tradita potestate, eumdem beatum Bonaventuram de fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & Prælatorum omnium consensu in Sanctos retulit, & in Sanctorum Confessorum Pontificum Doctorum numerum adscripsit, atque aggregavit, ejúsque festum anniversarium diem, secunda mensis Julii Dominica die celebrari, officiumque de eo, veluti de Confessore Pontifice Doctore in universa Ecclesia recitari jussit, aliis item decretis adjectis, quæ in ejusdem Sixti literis pleniùs continentur.

Si modò hîc Pontifex ex multis validissimis rationibus hic expressis, ad ejusdem S. Bonaventuræ Sanctitatem & doctrinam illustrandam, animum applicavit.

§. 10. Et quamvis gloriosus hic Doctor S. Bonaventura, & in Ecclesia Catholica celeberrimus sit, & in Cælo maximè resplendeant, ubi corona illa est coronatus, quam repromisit Deus diligentibus se, nec ulla humana re indigeat, qui bonis illis cum CHRISTO perfruitur, quæ nec oculus vidit, nec in cor hominis ascenderunt, urget nos tamen charitas CHRISTI, & ardens quidam devotionis affectus, quo ergà eum ab ineunte ferè ætate perpetuò exarsimus,

ut

ut de ejus sanctitate & doctrina magis magisque propaganda, atque illustranda, quantum cum Domino possumus, rogitemus. Movemur quidem, ut par est, sancta cum eo communione Seraphicæ Religionis nostræ, in qua educati, & tot annos versati sumus, & cui tamquàm matri optimè meritæ, omnia pietatis & grati animi monumenta præstare debemus, sed multò magis movent nos Dei gloria, pastorale officium quod gerimus, viri sanctissimi pro Ecclesia Dei tot suscepti labores, tot illustria merita, tanta cum Romana Ecclesia conjunctio, in cujus amplissimo ordine, & Senatu summa cum laude consedit. Denique movet nos Ecclesiæ universalis utilitas, quæ ex tanti doctoris eruditione semper major & uberior capi potest, præsertim cùm hæreticorum insidiæ, & diabolicæ machinationes, quibus sacram Theologiam, quæ Scholastica appellatur, hoc luctuoso sæculo oppugnant, vehementissimè nos magnoperè admoneant, ut eandem Theologiam, qua nihil Ecclesiæ Dei fructuosius omni studio retineamus, illustremus, propagemus. Divino enim illius munere, qui solus dat spiritum scientiæ & sapientiæ, & intellectus, quique Ecclesiam suam per sæculorum ætates, prout opus est, novis beneficiis auget, novis præsidiis instruit, inventa est à majoribus nostris sapientissimis viris Theologia Scholastica, quam duo potissimùm gloriosi Doctores Angelicus Sanctus Thomas, & Seraphicus Sanctus Bonaventura clarissimi hujus facultatis professores, & primi inter eos qui in Sanctorum numerum relati sunt, excellenti ingenio, assiduo studio, magnis laboribus, & vigiliis excoluerunt atque ornarunt, eámque optimè dispositam, multisque modis præclarè explicatam posteris tradiderunt, & hujus quidem tàm salutaris scientiæ cognitio & exercitatio, quæ ab uberrimis divinarum literarum Summorum Pontificum, Sanctorum Patrum, & Conciliorum fontibus dimanat, semper certè maximum Ecclesiæ adjumentum afferre potuit, sive ad scripturas ipsas verè, & sanè intelligendas, & interpretandas, sive ad patres securis, & utiliùs perlegendos, & explicandos, sive ad varios errores, & hæreses detegendas, & refellendas. His verò novissimis diebus, quibus jam advenerunt tempora illa periculosa ab Apostolo descripta & homines blasphemi, superbi seductores proficiunt, in pejus errantes, & alios in errorem mittentes, sanæ Catholicæ fidei dogmatibus confirmandis, & hæresibus confutandis perneceffaria est, & profectò rem ita se habere ipsimet veritatis inimici sunt judices quibus Theologia Scholastica maximè est formidolosa, qui profectò intelligunt, apta illa, & inter se nexa rerum, & causarum cohærentia, illo ordine & dispositione tamquàm militum in pugnando instructione, illis dilucidis definitionibus, & distinctionibus, illa argumentorum firmitate, & acutissimis disputationibus lucem à tenebris, verum à falso distingui corúmque mendacia multis præstigiis, & fallaciis involuta, tamquàm veste detracta patefieri, ac denudari. Quantò igitur magis illi hanc munitissimam Scholasticæ Theologiæ arcem oppugnare, & evertere conantur, tantò magis nos decet hoc injunctum fidei propugnaculum defendere, & hæreditatem patrum nostrorum conservare, & tueri, & acerrimos veritatis defensores meritis honoribus quantum possumus decorare.

Et ideò Collegium S. Bonaventuræ apud Basilicam SS. Apostolorum de Urbe instituit.

§. 11. Quamobrem ut Seraphici Doctoris eruditio ad multorum utilitatem latiùs diffundatur, & ex ejus libris & operibus eruditi, & studiosi viri, copiosiores suavioresque in dies fructus capiant, (quòd ad ipsius Sancti quamquàm in cœlo beatissimi, gloriam aliquam facere non est dubitandum) primum quidem in Alma Urbe nostra in hac Basilica Sanctorum Duodecim Apostolorum, S. Bonaventuræ nomine Collegium instituimus, in quo ex hujus præcipuè eximii, devotique Doctoris operibus, & commentariis, sacra Theologia publicè explicetur.

Ejúsque opera omnia simul & emendatissimè è Typographia Vaticana in lucem emitti curavit.

§. 12. Deindè etiam opera illius omnia, quæ inveniri potuerunt, partim nondùm edita, nostráque auctoritate & impensis undique conquisita, parùm jam evulgata simul omnia decenti forma, & quàm emendatissimè imprimi, & è Typographia nostra Vaticana in lucem emitti curamus. Quod autem ab ipso Pontificatus nostri initio, Deo ut piè credimus inspirante constanter proposuimus Sancti hujus Doctoris nomen, & merita gloriosa apud omnes pro viribus celebrare, fideliúmque ergà eum venerationem augere & amplificare.

Et sicut Pius V. S. Thomam sui Ordinis Prædicatorum decus, exornare volens, ejus festum celebrari jussit, ità iste Pont. idem S. Bonaventuræ sui Ordinis Conventualium S. Francisci ornamento, deberi existimavit ob multam inter ipsos Sanctos virtutis, Sanctitatis, doctrinæ & meritorum conjunctionem & similitudinem.

§. 13. Sanè ad id quoque mediocriter excitati sumus exemplo sanctæ memoriæ Pii Papæ Quinti prædecessoris nostri, de Christiana Republica optimè meriti, & quem ut parentem adhuc reveremur, & colimus. Is enim religiosa pietate, & singulari devotione permotus, qua afficiebatur ergà Sanctum Thomam de Aquino Ordinis sui decus, & Ecclesiæ Catholicæ ornamentum, cupiens eodem modo eumdem Sanctum ob ejus præstantissima in Catholicam Ecclesiam merita congruis honoribus exornare, præter alia hoc jussit atque decrevit, ut illius festus dies quotannis duplicis officii ritu ad instar Sanctorum quatuor Ecclesiæ Doctorum perpetuò celebraretur, quod & S. Bonaventuræ Doctori eximio tribui debere æquum profectò existimamus, cùm tàm multa inter eos virtutis, sanctitatis, doctrinæ, meritorum conjunctio, & similitudo intercedat, his enim sunt duæ olivæ & duo candelabra in domo Dei lucentia, qui & charitatis pinguedine, & scientiæ luce totam Ecclesiam collustrant, hi singulari Dei providentia eodem tempore tamquàm duæ stellæ exorientes ex duabus clarissimis Regularium Ordinum familiis prodierunt, quæ Sanctæ Ecclesiæ ad Catholicam Religionem propugnandam maximè utiles, & ad omnes labores, & pericula pro orthodoxa fide subeunda paratæ semper existunt, ex quibus tamquàm ex fertili, & bene culto solo quotidiè per DEI gratiam fœcundæ & fructuosæ plantæ procreantur, hoc est viri doctrina & sanctitate præstantes, qui Petri naviculæ tot fluctibus agitatæ, & Romano Pontifici, ejus clavum non sine magna sollicitudine tenenti, fortem, & fidelem opera navant. Hi duo Sancti cùm essent coævi, iisdémque studiis dediti, condiscipuli, simul Magistri, pari ratione à Gregorio Decimo Summo Pontifice, cùm ambo ad Concilium evocarentur, honorati, & in hujus vitæ peregrinatione, fraterna charitate, spirituali familiaritate, sanctorum laborum societate valdè conjuncti fuerunt, & denique pari gressu ad Cœlestem patriam commigrantes pariter fœlices & gloriosi illa sempiterna beatitudine perfruuntur, ubi eodem charitatis affectu, ut piè credimus, pro nobis in hac lacrymarum valle laborantibus orant divinámque opem implorant, ut meritò idem Sixtus IV. hos duos Sanctos persimiles, & quasi geminos in CHRISTO fratres agnoscens, statuerit S. Bonaventuram consimili venerationis, & honoris prærogativa, atque S. Thomas decorandum esse.

Et doctrinam S. Bonaventuræ commendat, & ipsum inter egregios Ecclesiæ Doctores enumerat.

§. 14. Quod igitur à nobis, & Seraphici Ordinis charitas, & Sancti Bonaventuræ meritorum magnitudo, & Catholicæ Ecclesiæ, cujus gubernacula nobis, licèt immerentibus à Deo commissa sunt, utilitas, & ædificatio requirit, habita super his omnibus cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, de eorumdem consilio, & unanimi assensu, & ex certa nostra scientia, ac de attributæ nobis Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione, doctrinam ipsius Sancti Bonaventuræ à supràdictis prædecessoribus

nostris Clemente Quarto, Gregorio Decimo, & Sixto Quarto laudatam in Concilio Lugdunensi maximè spectatam, in Florentino, etiam ad res difficiles explicandas adhibitam, gravissimorum virorum auctoritate testificatam, & commendatam, & eximio Ecclesiæ Doctore dignam, nos quoque plurimùm in Domino laudamus & commendamus ac literas ejusdem Sixti Quarti quas pro expressis hoc loco haberi volumus, excepta ejus ordinatione de festo die S. Bonaventuræ secunda Dominica Julii celebrando, harum tenore approbantes & innovantes, ipsum Sanctum Bonaventuram jure Sanctorum Doctorum consortio ab eodem Sixto Quarto adscriptum, & connumeratum auctoritate Apostolica tenore præsentium inter præcipuos & primarios, qui Theologicæ facultatis magisterio excelluerunt habendum, ac venerandum esse decernimus, & declaramus.

Ejúsque opera è Typographia Vaticana emittenda, publicè citari decernit.

§. 15. Atque ob eam causam sperantes in Domino, hujus Seraphici Doctoris lucubrationes ad doctrinam & devotionem quam in Clero populóque Christiano magnoperè lucere & ardere cupimus, maximo adjumento fore, illius libros, commentarios, opuscula, opera denique omnia, prout ex nostra Typographia Vaticana, quàm emendatissima, ut suprà dictum est, emittuntur, ut aliorum Ecclesiæ Doctorum qui eximii sunt, non modò privatim, sed publicè Gymnasiis, Academiis, Scholis, Collegiis, lectionibus, disputationibus, interpretationibus, concionibus, sermonibus, omnibúsque aliis Ecclesiasticis Studiis Christianisque exercitationibus citari, proferri, atque cùm res postulaverit, adhiberi volumus & decernimus.

Festum die 14. Julii sub duplici officio celebrari jubet.

§. 16. Et nihilominùs, ut sapientissimi hujus Doctoris gloriosa recordatio, si non pro ipsius dignitate, at saltem pro humana tenuitate, ob ingentia illius merita ardentiori studio recolatur, fœl. record. prædecessorum nostrorum Bonifacii Papæ Octavi, qui de sanctis quatuor Doctoribus, & Pii Papæ Quinti, de prædicto Sancto Thoma eadem præceperunt, exemplo adducti præcipimus, ut ejusdem Sancti Bonaventuræ dies festus in omnibus Christiani orbis partibus sub duplici officio à cunctis personis, Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, tàm publicè quàm privatim pridiè Idus Julii, (non obstante prædicta Sixti Quarti ordinatione de secunda Dominica dicti mensis) celebrari atque in Kalendariis, cum Doctoris nomine, & Festi duplicis adjectione describi, & imprimi debeat, etiamsi in novissimis Breviarii, & Missalis Romani reformationibus aliter dispositum fuerit, neque secùs atque à nobis, ut suprà, ordinatum fuit, per quoscumque quavis auctoritate præditos, censeri aut interpretari posse decernimus.

Indulgentiásque die d. suæ festivitatis concedit.

§. 17. Hortantes universos utriusque sexus Christifideles Civitatis Balneoregii, quæ clarissimum hoc edidit lumen, & illius diœcesis, ut eodem die festo à servilibus, de sanctæ Ecclesiæ more, operibus abstineant. Ut autem Christifidelium devotio ad Seraphici hujus Doctoris diem festum colendum, ejúsque opem piè implorandam, eò magis accendatur, quo ex hoc Cœlestis gratiæ dono se uberiùs conspexerint esse refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus, tàm in dicta Civitate & diœcesi Balneoregii quàm in prælata Galliæ Urbe Lugduno, ubi ille bono certamine legitimè decertato, cursu consummato, fide servata, ex hoc calamitoso sæculo ad meritorum suorum præmium, & coronam in Cœlum fœliciter migravit, in Almaque Urbe nostra, ubi in hac Basilica Sanctorum Duodecim Apostolorum Collegium, à nobis, ut jàm diximus est erectum, constitutis, qui ejus festum hujusmodi, ut cæteras de præcepto Ecclesiæ servari solitas festivitates, devotè colentes, verè pœnitentes, & sacramentali peccatorum suorum confessione præmissa, eo die sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, plenaria omnium peccatorum suorum confessione præmissa, eo die sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Qui verò Ecclesias Fratrum Minorum S. FRANCISCI ipso die festo à primis vesperis usque ad occasum Solis ejusdem diei devotè visitaverint, pias inibi ad Deum preces, prout sua cuique suggeret devotio, effundentes, decem annos & totidem quadragenas de injunctis eis, seu aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis per præsentes literas perpetuò duraturas, quas sub quibusvis indulgentiarum revocationibus, vel limitationibus nullo modo comprehendi volumus, misericorditer in Domino relaxamus.

Hanc constitutionem ubique promulgari & observari præcipit.

§. 18. Quocircà fraternitati, & discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, ut præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, in suis quilibet Provinciis, Civitatibus, Ecclesiis, & Diœcesibus solemniter publicari, & ab omnibus personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus ubique locorum & gentium inviolatè perpetuò observari procurent.

Ejúsque exemplis credi jubet.

§. 19. Volumus autem, ut earumdem præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 20. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrarum approbationis, innovationis, decretorum, declarationis, voluntatum, præcepti, concessionis, elargitionis, relaxationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 3. die 14. Mart.

Datum Romæ apud Basilicam Sanctorum Duodecim Apostolorum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, Pridiè Idus Martii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subsc.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Cardd. subscriptio.

Ego Alex. Cardinalis Farnesius Vicecancellarius Episcopus Ostien.
Ego Joannes Antonius Episcopus Portuen. Card. S. Georgii.
Ego Alph. Card. Gesvaldus Episcopus Tusculanus.
Ego Innoc. Avalos Card. de Arag. Episcopus Sabin.
Ego Marcus Ant. Card. Columna Episcopus Prænestin.
Ego Ptolomæus Cardinalis Commensis Episcopus Albanen.
Ego Marcus Sincus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego P. Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis.
Ego Gabr. Cardin. Paleottus tit. S. Laurentii in Lucina.
Frater Michaël Bonellus Cardin. Alexandrinus tit. S. Mariæ super Minervam.
Ego Ludovicus tit. Anastasiæ presb. Card.
Ego Nic. de Pelleve tit. S. Praxedis Card. Senonen.
Jul. Ant. tituli S. Bartholomæi in Insula presbyt. Card. S. Severinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tit. S. Susannæ.
Ego Joan. Hieron. Card. Alban. tit. S. Joannis antè portam Latinam.
Ego Hieronymus Card. Simoncellus tit. S. Priscæ.
Ego P. Card. Deza tit. S. Hier. Illyricorum.
Ant. tt. SS. Joannis & Pauli presb. Card. Carafa.
Ego Joan. Antonius Card. SS. Quatuor.
Ego Joan. Baptista Card. tit. S. Marcelli.
Ego Franciscus Card. de Joyeuse tit. Sanctiss. Trinitatis in Monte Pincio.

Ego

Ego Julius Card. Cananus, tit. S. Eusebii.
Ego Nicolaus Card. Cremonen. tit. S. Cæciliæ.
Ego Ant. Maria Card. Salviatus tit. S. Mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. Veronen. tit. S. Marci.
Ego Vincentius tit. S. Mariæ in Via Card. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tit. S. Sabinæ.
Ego Scipio Card. Lancellotus tit. Sancti Salvatoris in Lauro.
Ego Vincentius Card. Gonzaga tit. S. Alexii.
Ego Henricus Cardin. Caëtanus tituli S. Pudentianæ S. R. E. Camerarius.
Ego Jo. Baptista Card. Castrucius, tituli S. Mariæ in Aracœli.
Ego Federicus Card. Cornelius tit. S. Stephani in Monte Cœlio.
Ego Dominicus tit. S. Laurentii Card. Pinellus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus tit. S. Pancratii, Major Pœnitentiarius.
Ego Hier. tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruvere.
Ego Philippus Card. de Lenoncourt tit. S. Honuphrii.
Ego Fr. Hier. Card. Ascul. tit. S. Thomæ in Parione.
Ego Antonius Maria tit. S. Agnetis in Agone Cardinalis Perusinus.
Ego Fr. Constantinus Car. Sarnanus tit. S. Petri in Monte Aureo.
Ego G. Card. Alanus tit. S. Martini in Montibus.
Ego Scipio Cardinalis Gonzaga tit. S. Mariæ de Populo.
Ego Antonius Card. Saulius tit. S. Vitalis.
Ego Evangelista Card. Cusentinus tit. Sancti Matthæi in Merulana.
Ego F. Stephanus Card. Aretius tit. SS. Marcellini & Petri.
Ego F. Card. Sfortia diac. S. Nicolai in Carcere.
Ego Alexander Cardinalis Montaltus, diaconus Sancti Eustachii.
Ego Hieronymus S. Mariæ in Cosmedin. Diaconus Cardinalis Matthæius.
Ego Benedictus S. Agathæ Diac. Card. Justinianus.
Ego Ascanius Sanctorum Viti, & Modesti, Diaconus Card. Columna.
Ego Federicus Sanctæ Mariæ in Dominica Diaconus Card. Borromæus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Dom. 1588. *Indict.* 1. *die verò Veneris decimaoctava mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Sixti divina Providentiâ Papæ V. anno ejus tertio retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt, in valvis seu portis sancti Joannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ, per nos Jo. Baptistam Bagni, & Jo. Burlurault, S. D. N. Papæ cursores.*

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LXXVII.

Quomodo Clerici regulares S. Pauli decollati, novitios ad eorum Religionem admittere possint.

De institutione hujus Congregationis, & aliis quæ eam respiciunt, dixi plene ad const. 37. *Clem. VII. Vota, vide in Tomo* 1. *fol.* 691.

Edita An. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exigit incumbentis nobis Apostolicæ servitutis officium ut Monasteriorum, & Regularium locorum quorumlibet propagationi, pauperúmque clericorum in eis pro tempore recipiendorum pio desiderio, quantum cum Deo possumus providere studeamus.

Cavebatur in constitutionibus Congregationè illegitimi vel ære alieno gravati, vel facinorosi, hanc religionem admitterentur.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Præpositi generalis, ac presbyterorum & clericorum Congregationis Clericorum Regularium Sancti Pauli decollati canonicè institutæ, petitio continebat, quòd aliàs per constitutiones dictæ Congregationis, quæ cum interventu bon. mem. Caroli tituli Sanctæ Praxedis presbyteri Cardinalis Borromæi nuncupati, dùm viveret Ecclesiæ Mediolanensis, ex dispensatione Apostolica Præsulis, necnon dilecti filii nostri Joannis Antonii Episcopi Portuen. sancti Georgii nuncupati ejusdem Congregationis Protectoris ad id accedente voto & consensu, factæ, & stabilitæ extiterunt, inter alia sancitum fuit, ne illegitimè nati, etiam per subsequens matrimonium posteà legitimati, æreque alieno gravati, & qui anteà facinorosam vitam duxissent, in dicta Congregatione admitterentur, aliáque diligens super hoc inquisitio, ipsáque receptio volentium dictam Congregationem ingredi, in Civitate Mediolanensi, ad quam post longam probationem à locis in quibus præfati fuerint propterea mittuntur, à præposito generali, & quatuor Assistentibus ejusdem Congregationis fieret.

Et ab isto Pontifice prohibita fuit receptio extra Capitulum ut sup. in ejus const. 71. Cum de omnibus.

§. 2. Novissimè verò nostra in perpetuum valitura constitutione super hoc edita, statuimus ac voluimus, ut antequàm quis in eadem Congregatione reciperetur, causæ hujusmodi examinarentur, ipsáque receptio in Capitulo generali, sive provinciali dictæ Congregationis fieri deberet prout in singulis constitutionibus prædictis plenissimè dicitur contineri.

Et quia ista Congregatio qualibet tantùm triennio Cap. generale celebrat, & provinciale nusquam; Ideò receptio venientium ad religionem nimium protrahitur.

§. 3. Cùm autem sicut eadem petitio subjungebat, presbyteri, & clerici dictæ Congregationis nondum sint in Provincias distincti, ac proindè numquàm Capitulum provinciale, generale verò singulo quoque triennio tantùm facere ac celebrare soleat, sicque cupientes & petentes in ipsam Congregationem recipi, cogantur expectare, donec ipsum Capitulum fiat, mutatáque posteà eorum voluntate, & pia intentione, aliam vitam eligant, in maximum Congregationis hujusmodi damnum, præjudicium & incommodum.

Congregatio itaque à Papa provisionem petit.

§. 4. Quare Præpositus generalis, presbyteri & clerici prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, ut eis in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideò Pont. dat auctoritatem Præposito, ejúsque assistentibus, omni tempore venientes ad religionem & à sua const. non prohibitos recipiendi.

§. 5. Nos igitur dictæ Congregationis amplitudinem, & singulorum in illa profectum, inter cæteras nostri pastoralis officii curas, tota animi propensione cupientes, ipsósque Præpositum generalem, presbyteros & clericos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac veriores nostræ & Congregationis constitutionum prædictarum tenores præsentibus prò expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati Præposito generali, presbyteris & clericis prædictis, quòd ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, modernus & pro tempore existens Præpositus generalis, illiúsque Assistentes quoscumque cupientes in dicta Congregatione recipi, qui tamen à constitutione nostra prædicta nostra prohibeantur, non expectato Capitulo generali, sed quocumque alio tempore, de consensu omnium Assistentium, nemine penitùs discrepante, recipere & admittere liberè & licitè valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò indulgemus, eísque desuper licentiam concedimus, & impartimur. Decernentes Præpositum generalem, presbyteros & clericos prædictos nullatenùs unquàm desuper per quoscumque quomodolibet molestari, vel impediri posse, ac ex nunc irritum & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 6. Non

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus nostra prædicta, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò omnino &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 3. die 15. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, Idibus Martii, Pont. nostri Anno 3.

LXXVIII.

Institutio præsidii ducentorum millium scutorum, pro ubertate Annonæ in Urbe.

Congregationem Cardinalium super ista Annonæ instituit hic idem Pontifex, in constit. 74. Immensa hic suprà in Congreg. 4. Et aliam Congregationem subordinavit Paulus V. in sua const. 70. Pastoralis ubi dicam in Tomo 3. fol. 35.

Edita A. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Causa hujus institut.

ABundantes divinæ gratiæ divitias, & incredibilem benignitatis ubertatem sæpenumerò recogitantes, quam super humilitatem nostram, ab ipso susceptæ Apostolicæ servitutis initio, illa dignatus est ostendere, qui solus dives est in misericordia, cogimur multorum beneficiorum tamquàm ingenti pondere oppressi, cum sancto Propheta exclamare. Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Etenim notum est omnibus, in quas rerum angustias & difficultates Pontificatus nostri initia inciderint, cùm infinita quadam exulum & facinorosorum hominum licentia omnia perturbata essent, cùm rei frumentariæ inopia omnis ferè ditio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in temporalibus subjecta, & ipsa potissimùm Roma magnoperè laboraret, cùm denique Apostolicum Ærarium ita exinanitum reperissemus, ut in summa pecuniarum difficultate versaremur, quibus tot incommodis nequaquàm deterriti, sed Dei auxilio freti, cui bona omnia accepta referimus, in eas omnes curas eodem tempore alacriter incubuimus. Quare, & compressa improborum audacia tranquillitas publica restituta est, & Ærarium abundè instructum, & frumento statim non mediocri sumptu & labore suppeditato, Annonæ charitas ità sublevata est, ut eam copiam & abundantiam, quæ posteà benedicente Domino consecuta est, & qua nunc fruimur, æquo omnes animo expectare potuerunt. Fatemur tamen, paterna viscera nostra, quibus omnes fideles, sed præcipuè eos, qui sunt in temporali Dominio nostro in CHRISTO complectimur, nulla re magis commota esse, quam illa Annonæ charitate, nam in Urbe hominibus refertissimâ, si fames ingruat, aut Annona durior sit, pauperes maximè, quorum ingens est multitudo, vehementiùs conflictantur, qua ex re quàm multa mala dimanent, nihil necesse est multis verbis explicare; cùm planè perspicuum sit humanarum calamitatum caput esse famem, & quovis mortis genere acerbiorem. Quod quidem, & miserabilis illa apud Prophetam lamentatio declarat, omnis populus ejus gemens & quærens panem. Scientes igitur nos licet immeritos, ejus locum in terris tenere, qui non solùm panem supersubstantialem tribuit, quo anima reficitur, sed terrenum etiam panem; quo corpus quotidiè sustentatur, quique in deserto semel & iterùm misericordia motus est super turbas non habentes cibaria, ejusque Apostolos suos panem divinitùs multiplicatum distribuere jussit. Nos quoque pro nostra pastorali solicitudine summoperè cupimus, quantum cum Domino possumus, quàm longissimè providere, ut hæc nostra Alma Urbs, ad quam quotidiè tamquàm ad communem patriam Nationes omnes confluunt, quámque omnibus commodis, & ornamentis augere studemus, non solùm rei frumentariæ inopia nequaquàm vexetur, sed uberiore potiùs copia, & utilitate quantum fieri potest, perfruatur. Nec verò ignoramus bonorum omnium largitorem Deum, qui fructum frumenti, vini, & olei multiplicat, qui semen seminanti administrat, & panem ad manducandum præstat, sed illud etiam scimus à servo super familiam Domini constituto, & fidem & prudentiam requiri, ut det illi cibum in tempore, & in divinis scripturis pigrum ad formicam mitti, ut discat in æstate parare quod in hyeme comedat, & denique humanæ providentiæ adjumenta illa meritò laudanda esse, quæ ad Dei gloriam relata, ejus in primis ope nituntur, & in eo præcipuè conquiescunt. Illud autem eleemosynæ genus Deo gratissimum esse arbitramur, quod in commune distributum, ad omnium egestatem sublevandam maximè accommodatur. Quamobrem nullis quamvis magnis impensis parcentes, & publicæ præsertim pauperum utilitati opportunè providere cupientes, prægrandem pecuniam seponere, & certo in loco collocare decrevimus, quæ annonæ & abundantiæ, quam appellant, perpetuò attributa sit, reique frumentariæ copiæ curandæ & comparandæ in posterùm, perpetuò deserviat.

§. 1. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorumdem fratrum consilio & assensu, ex certa nostra scientia, ac de nobis attributæ Apostolicæ potestatis plenitudine, ducenta millia scuta monetæ ad rationem decem juliorum pro quolibet scuto, ex pecuniis nostra parsimonia & frugalitate, ac diligentia ad publicam utilitatem comparatis, apud dilectum filium Joannem Augustinum Pinellum laicum Genuensem, nostrarum & Cameræ Apostolicæ pecuniarum Depositarium, realiter & cum effectu deposita, & collocata, prout de eorum reali & actuali receptione ac confessione & quietatione ipsius Joannis Augustini publico instrumento per dilectum filium Tydeum de Marchis dictæ Cameræ Notarium desuper rogatum hodierno mane in eadem Camera confecto plenè constat prædictæ piæ causæ ad Annonam pertinenti perpetuò applicamus, appropriamus, & incorporamus, ac potiori cautela, titulo donationis, quæ dicitur inter vivos, perpetuò valituræ, irrevocabiliter concedimus, donamus & elargimur, atque omnem prædictæ pecuniæ proprietatem, jus, & dominium, etiam à nobismetipsis & Camera Apostolica penitùs abdicantes, eadem ducenta millia scuta ad parandam Annonæ copiam, sive illius perjuriam, inopiam, & charitatem sublevandam dumtaxat, nec in aliam causam, sive universam quantitatem, sive illius partem quæcumque illa fuerit, insumendam esse.

Ducenta millia scuta hic Pontifex à sui ipsius & Cam. Apost. dominio abdicat, & piæ causæ pro Annonæ scilicet ubertate perpetuò donat.

§. 2. Idque etiamsi cujusvis alterius rei propositæ, aut de qua tunc esset agendum, major urgeret necessitas, vel aliud expetere, aut efflagitare præsens utilitas videretur, sanctè & religiosè omninò servari debere, de similibus consilio & assensu, auctoritate Apostolica tenore præsentium pariter perpetuò statuimus & ordinamus. Siquidem ad certas alias urgentes & graves, quæ contingere possent indigentias vel necessitates, Ærarium benedicente Domino locupletissimum, nostra etiam cura ac solicitudine partum, & Deo dicatum perpetuò extabit.

Eáque pro alia etiam vigentiori necessitate expendi prohibet. Nam pro aliis gravioribus indigentiis locupletissimum provinciarum præsidium collegit, & in Arce S. Angeli reposuit, ut in constit. 31. & 69.

§. 3. De iisdem verò pecuniis ad hanc maximè piam causam, omnibúsque in Urbe degentibus, atque ad illam undequaque confluentibus apprimè salutarem, benignè & liberaliter jam per nos applicatis, donatis, atque elargitis, sicuti de cæteris piis per nos factis largitionibus, aliter quàm ut præfertur, perpetuis futuris temporibus disponi strictè interdicimus, & prohibemus, certa spe ducti Romanos Pontifices nostros pro tempore successores,

Successores hortatur ne dùm hujusmodi pecuniam comminuant, sed in dies majora præsidia præparent.

sores, ad Annonæ incommoda sublevanda parátam hujusmodi pecuniam nedùm imminutos, verùm exemplo Patriarchæ Joseph in Ægypto, dùm ipsi veri Joseph, qui est CHRISTUS Dominus, pro injuncto munere locum obtinebunt in terris, nova adjumenta adversus famem, illiúsque incommoda esse laturos, ac pro eo, quem ergà CHRISTI pauperes universi Status Ecclesiastici, ac præcipuè Sacerdotalem & Regulam hanc Urbem Christianæ Religionis domicilium, beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli pretioso martyrio consecratam, genere debent insigni affectu, alia in dies majora subsidia præparaturos esse.

Congregationique Cardinalium per ipsum Pontif. super ubertate Annonæ nuper institutæ adhibitis secum Thesaurario Clerico Annonæ Præfecto, & Commissario Cameræ Apost. administrationem hujusmodi pecuniarum committit.

§. 4. Ac præterea Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, super ubertate Annonæ, nunc & pro tempore deputatorum per nos nuper institutæ, earumdem pecuniarum ad rei frumentariæ atque aliarum cujusvis generis frugum, quibus ad vitæ humanæ sustentationem indigemus, copiam & ubertatem, tàm in Urbe nostra, quàm in universo Statu Ecclesiastico temporali parandam & providendam, adhibitis secum dilectis filiis Cameræ Apostol. Thesaurario generali. Ità tamen quod ipsæ pecuniæ in hujusmodi Annonæ usus, ad nutum & jussionem ejusdem Congregationis, cum mandato à dicto Præfecto, prout adhuc servatum est, expedito, nec alias erogentur vel expendantur, ac rursus sic erogatæ vel expensæ suo tempore recuperentur, liberam absolutamque administrationem, dictásque pecunias, si quando peccatis populi id promerentibus, terræ sterilitas, quod Deus avertat, in temporali Ecclesiastica ditione contigerit, ad convehendum aliundè commeatum, in toto vel in parte per eosdem Thesaurarium, Annonæ Præfectum, & Commissarium erogarit, ac rursus si quid tempore famis ex dicta summa decesserit, posteà ubi temporis opportunitas tulerit, illam redintegrari, atque ubi expedire videbitur, in Ærarium Apostolicum Castri S. Angeli referri & asservari, atque indè, quoties occasio postulaverit, liberè depromi & extrahi eorum arbitrio faciendi. Ità tamen ut datorum & acceptorum rationes, & computa, in Camera Apostolica singulo trimestri, in ipsa verò Cardinalium Congregatione singulis annis integrè reddantur, plenam ac pariter liberam & omnimodam concedimus facultatem. Volentes eumdem Joannem Augustinum & pro tempore existentem Depositarium dictæ pecuniæ ad Annonam pertinentis, in erogandis aut exigendis vel in unum redigendis pecuniis prædictis eam ob causam exponendis, aliorum quàm dictæ Annonæ Præfecti mandato, in illis verò in dictum Ærarium redigendis, seu indè extrahendis, aliorum quàm dictæ Congregationis Cardinalium, aut eorum majoris partis ordinationibus & mandatis, etiamsi quascumque pœnas aut censuras in se continerent, parere minimè teneri, & quorumvis etiam aliorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, illiúsque Collegii, ac Cameræ Apostolicæ jussa, & imperium impunè ea in re detrectare posse, quinimò ipsum Joannem Augustinum & pro tempore existentem Depositarium, ab omni cujuscumque alterius Judicis aut Magistratus, quavis dignitate & auctoritate fungentis, superioritate, & jurisdictione, quoad negotia ipsam Annonam concernentia, prorsus eximimus & liberamus, atque immunem constituimus. Inhibentes quibusvis Judicibus, Præsidentibus & Officialibus ne circà præmissa se intromittere vel ingerere, aut Joannem Augustinum vel Depositarium pro tempore existentem prædictos quomodolibet molestare, perturbare, aut inquietare audeant vel præsumant.

Cardinales ejusdem Congregationis executores hujus constit. deputat.

§. 5. Quocircà dictos Cardinales nunc & pro tempore in eadem Congregatione deputatos, ejusdem negotii Protectores atque defensores, ad hoc ut in omnibus, quæ his literis continentur, auctoritatem suam interponant, ac difficultates quæ suboriri possent removeant, perpetuò constituimus & deputamus; eisque per præsentes committimus & mandamus, ut quando & quoties opus fuerit, per se vel alium seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, solemniter publicantes, ac tàm dicto Joanni Augustino, & Depositario, qui pro tempore erit, quàm aliis quibuscumque, quos præmissa concernunt, & concernent in futurum, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant omnia & quæcumque in eisdem præsentibus literis contenta, perpetuò firmiter & inviolabiliter observari; contradictores & rebelles, per sententias & censuras Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Successoribus indicat legem sibi impositam & decernit, quòd pro resarcienda pecunia hinc malè deprompta licebit agere contrà Pontificis contravenientis & Cardinalium ac aliorum qui participes erunt posteros omnes ad quos eorum bona quovis modo pervenerint.

§. 6. Si quis autem fortasse, quod vix nobis persuaderi potest, Successorum nostrorum huic nostro statuto & ordinationi, palàm vel occultè contravenerit, atque constitutam pecuniam in alium quam præscriptum usum verterit, aut ab aliis ejus auctoritate fretis id fieri passus fuerit, eum seriò admonemus, ut meminerit quam nobismetipsis quoad disponendum de hujusmodi pecuniis, nostra, ut præfertur, parsimonia & sollicitudine ad hoc publicum & pium opus comparatis, & intuitu pietatis, atque ad sublevandas Christi pauperum necessitates per nos applicatis, & irrefragabilis donationis titulo, ut dictum est, concessis ac donatis, legem imposuimus, eamdem etiam ab ipso, qui ex debito pastoralis officii annonæ ubertatem ad commune bonum subditorum summo studio procurare tenetur, inviolatè servari debere; alioquin se in districto Dei judicio suæ administrationis, & hujus peculii ad piam hujusmodi causam destinati, si illud temerè violaverit, ac damnorum & malorum quæ inde provenient, rationem fore redditurum; & præter actionem popularem, quam adversus eos omnes, qui eorumdem participes fuerint, proponimus, quoniam publica in hoc læderetur, utilitas, scire etiam volumus universos, post derogantis, aut contrà statuentis aut mandantis obitum, quibusvis Romanis Pontificibus successoribus licere & liberum esse, iis quæ contrà statuta, aut mandata fuerint nequaquàm obstantibus, etiam singulis de populo, sicuti in actionibus popularibus fit, ad agendum admissis, vel etiam nemine instante, pro resarcienda pecunia desumpta, illáque recuperanda, adversus Pontificis derogantis, & contrà facientis, atque Cardinalium & aliorum quorumcumque qui ejus rei participes fuerint, posteros seu conjunctos omnes, quibus ab ipso Pontifice aut Cardinalibus, vel quibuscumque ex prædictis, bona quovis titulo, aut quavis de causa obvenerint, agere, & possessionem bonorum, quæ ad ipsos testamento, vel ab intestato delata fuerint, apprehendere & retinere donec quicquid ex summa prædicta imminutum fuerit, id omne quàm citissimè, etiam per bonorum alienationem & distractionem redintegretur, ac in pristinum statum restituatur. Ac propterea omnia bona præcipuè hic oneri, atque obligationi, cum ea quæ publici juris sunt, privatorum commodis omninò præferantur addicta esse.

Decretum irritans apponit.

§. 7. Sicque in præmissis universis & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia, judicari & definiri debere; necnon si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus & declaramus.

Clausulas derogatorias addit.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Cameræ Apostolicæ prædictæ juramento, confirmatione Apostolica,

vel

vel quavis firmitate alia roboratis, ftatutis & confuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoftolicis quomodolibet conceffis, approbatis & innovatis: quibus omnibus & fingulis etiamfi de illis eorúmque totis tenoribus fpeciális, fpecifica, expreffa & individua mentio, aut quævis alia expreffio, aut aliqua alia exquifita forma ad hoc fervanda foret, tenores hujufmodi, acfi de verbo ad verbum infererentur, præfentibus pro fufficienter expreffis habentes, illis aliàs in fuo robore permanfuris, hac vice dumtaxat, fpecialiter & expreffe derogamus; cæterífque contrariis quibufcumque.

Formam & effectum publicationis hujus conftitutionis fubnectit.

§. 9. Ut autem præfentes literæ ad omnium notitiam faciliùs perveniant, jubemus eas ad valvas Lateranen. & Principis Apoftolorum de Urbe Bafilicarum, & in acie Campi Floræ de more affigi, & inibi, ac in Camera Apoftolica quamprimùm publicari, ac earum exempla, tàm in prædictis locis affixa relinqui, quàm etiam in libris ipfius Cameræ defcribi, & ad perpetuam memoriam confervari. Quibus exemplis etiam impreffis, manu Notarii publici fubfcriptis, ac figillo alicujus perfonæ in dignitate Ecclefiaftica conftitutæ munitis, eamdem in judicio & extrà illud ubique adhiberi volumus, quæ eifdem præfentibus literis adhiberetur, fi forent exhibitæ vel oftenfæ.

Sanctionem pœnalem fubjicit.

§. 10. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noftræ applicationis, appropriationis, incorporationis, conceffionum, donationis, elargitionis, abdicationis, ftatuti, ordinationis, interdicti, prohibitionis, voluntatum, exemptionis, liberationis, conftitutionum, inhibitionis, deputationis, commiffionis, mandati, admonitionis, propofitionis, decreti, declarationis, derogationis, & juffionis infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præfumpferit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoftolorum ejus, fe noverit incurfurum.

Dat. P. A. 3. die 16. Martii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1588. XVII. Cal. Aprilis, Pontificatus noftri anno tertio.

Papæ fubfc.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclefiæ Epifcopus fubfcripfi.

Cardd. fubfcriptio.

Ego Alexander Card. Farnefius Epifc. Oftien. Vicecancellarius.
Ego Jo. Ant. Epifc. Portuen. Card. S. Georgii.
Ego Alphonfus Card. Gefvaldus Epifc. Tufculan.
Ego Innic. Avalus Card. de Arag. Epifc. Sabinen.
Ego Ptolemæus Card. Comenfis Epifc. Albanen.
Ego Marcus Siticus Card. de Altaemps, tit. S. Mariæ Tranftib.
Ego P. Card. Sanctacrucius tt. S. Clementis.
Ego Mich. Bonellus Card. Alexandrin. tit. S. Mariæ fup. Minervam.
Ego Ludovicus Card. Madrutius, tit. S. Anaftafiæ.
Ego Nic. Card. de Pelleve, tit. S. Praxedis.
Jul. Ant. tit. S. Bartholomæi in Infula, presb. Card. Sanctæ Severinæ.
Ego Hieron. Card. Rufticucius tit. S. Sufannæ.
Ego Jo. Hieron. Card. Albanus, tit. S. Joan. antè portam Latinam.
Ego Hieron. Card. Simoncellus.
Ego Petrus Card. Deza.
Ego Ant. tt. SS. Jo. & Pauli presb. Card. Carafa.
Ego Jo. Ant. Card. SS. Quatuor.
Ego Jo. Baptifta Card. S. Marcelli.
Ego Franc. Card. de Joyeufe, tit. SS. Trinitatis in Monte Pincio.
Ego Julius Card. Cananus, tit. S. Eufebii.
Ego Nicolaus, tit. S. Cæciliæ Card. Cremonen.
Ego Anton. Maria Card. Salviatus, tit. S. Mariæ de Pace.
Ego Auguftinus Card. Veron. tit. S. Marci.
Ego Vincentius tit. S. Mariæ in Via Card. Montis Regalis.
Ego Scipio Card. Lancellottus, tit. S. Salvatoris in Lauro.
Ego Henricus tit. S. Pudentianæ Card. Caëtan. S. R. E. Camerar.
Ego Jo. Baptifta tit. S. Mariæ in Ara cœli Card. Caftrucius.
Ego Dominicus tt. S. Laurentii Card. Pinellus.
Ego Hippol. S. Pancratii Card. Aldobrandinus Major Pœnit.
Ego Hieronym. tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruvere.
Ego F. Hieronym. tit. S. Thomæ in Parione Card. Afculan.
Ego Anton. Maria, tit. S. Agnetis in Agone presb. Card. Perufin.
Ego F. Conftant. Card. Sarnanus, tit. S. Petri in Monte Aureo.
Ego G. Alanus, tit. S. Martini Card. Anglican.
Ego Scipio, tit. S. Mariæ de Populo presb. Card. Gonzaga.
Ego Antonius Card. Saulius, tit. S. Vitalis.
Ego Evang. Card. Dufentinus, tit. S. Matthæi in Merulana.
Ego Fr. Stephanus Card. Aretinus, tit. SS. Marcellini & Petri.
Ego F. Card. Sfortia, diacon. S. Nicolai in Carcere.
Ego A. diacon. S. Euftachii, Card. Montaltus.
Ego Hieron. S. Mariæ in Cofmedin. diacon. Card. Matthæjus.
Ego Benedictus S. Agathæ diac. Card. Juftinianus.
Ego Afc. SS. Viti Modefti, & Crefcen. S. R. E. diac. Column.
Ego Federicus S. Mariæ in Dominica diac. Card. Borromæus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1588. indict. 1. die verò Sabbati, 7. Menfis Maji, Pontificatus Sanctiffimi in Chrifto Patris, & D. N. D. Sixti, divina providentia Papæ V. Anno ejus quarto, retrofcriptæ literæ Apoftolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt in valvis feu portis S. Joannis Lateranen. & S. Petri Principis Apoftolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apoftolicæ, & acies Campi Floræ, & per aliquod temporis fpatium dimiffæ, per nos Joan. Baptiftam Bagni, & Joan. Burjurault, S. D. N. Papæ Curf.

Alex. Parabiacus Mag. Curf.

LXXIX.

Quòd vacent omnes Ecclefiæ & beneficia, eorum qui ad dignitatem Cardinalatus promoventur. Et quando eis datur retentio, intelligatur de beneficiis non requirentibus refidentiam in loco, dictæ dignitati non convenienti.

Alia de Cardinalibus, notavi fuprà in conft. 50. Poftquàm.

Edita An. D. 1588.

Vacent omnia beneficia per promotionem ad Cardinalatum.

SAnctiffimi D. N. Sixtus Papa S. decrevit, quòd per promotionem ad Cardinalatum vacant omnes Ecclefiæ, & omnia beneficia cujufcumque nominis, & tituli fint, nifi fuerit data retentio; quæ conceffa intelligatur, & data ad Patriarchales Metropolitanas, & Cathedrales Ecclefias, ad Monafteria etiam commendata ad Prioratus, & ad cætera omnia alia beneficia: quæ videntur convenire dignitati Cardinalatus.

Retentíſque conceffa, intelligant, ut in rubr.

§. Ad alia verò quæ videntur repugnare dignitati & gradui Cardinalatus, puta Archipresbyteratus, Archidiaconatus, Decanatus, Canonicatus, & fimilia beneficia non extendatur cùm obtinentes hujufmodi beneficia, teneantur refidere in Choro, & habere debeant locum poft Epifcopum, Cardinalis dignitati non convenientem.

Dat. P. An. 3. die 16. Mart.

Actum Romæ apud Sanctum Petrum, die Mercurii decima fexta Martii, millefimo quingentefimo octuagefimo octavo, in Confiftorio.

De Tertiis decies centenis millibus nummum aureorum, in Arce Sancti Angeli repositis, indè nullo umquàm tempore, nisi in præscriptis casibus, certáque desuper servata forma, depromendis.

Alia decies centena millia hic Pont. pro S.R.E. præsidio in primo, & alia decies centena millia in secundo sui Pont. Anno collegit, & in eadem Arce reposuit, indeque promi vetuit in const. 31. Ad clavum. & in const. 69. Anno. vide suprà hic. Et has constitut. Pont. successores omnes confirmarunt.

Edita An. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Hic Pont. pro S. R. E. præsidio, in primo sui Pont. año decies centena millia nummum aureorum, & totidem in secundo collegit & in Arce S. Angeli reposuit, indeque promi vetuit, ut supr in ejus const. cit. in rubr.

ETsi nos permultis superiorum temporum experimentis edocti, satis superque intelleximus, quot quantisque casibus humana sit obnoxia conditio, mens tamen nostra divina quadam inspiratione à Patre luminum Deo est tandem admonita, ad ea pro viribus paranda præsidia, quibus B. Petri Navis, cujus gubernacula nobis, licèt immeritis, commissa sunt, inter varias miserabilis hujus vitæ procellas tuta incolumisque servari posset. Proindè cùm ad res difficiles explicandas, ac maxima pericula, gravissimáque discrimina evitanda, pecuniarum copiam quamplurimùm conferre dignosceremus, primo nostri Pontificatus Anno decies centena nummum aureorum millia; altero verò, altera itidem decies centena millia in certum sanctiúsque Ærarium (quod in Pontificia S. Angeli Arce constitutum est) summa diligentia industriáque retulimus; ac de utrisque decies centenis millibus nummum perpetuò asservandis, nec ullo indè umquàm tempore nisi ad præscriptos, maximeque necessarios usus depromendis & erogandis binas constitutiones edidimus, quarum tenores tametsi hic pro insertis, & expressis haberi volumus, illos nihilominùs etiam de verbo ad verbum, quatenùs opus sit, inseri mandamus.

Et in hoc tertio anno ex aliis causis hic enarratis habita desuper cum S.R.E. Card. consultatione alia decies centena millia nummum aureorum collegit.

§. 1. Verùm tamen cùm adversùs ejusdem Apostolorum Principis Navem, novos quotidiè concitari fluctus, ac Turcarum præcipuè Tyrannum atrocissimum Christiani nominis hostem, ab immanissimis hæreticis & schismaticis, (qui jàm non ampliùs de fide, aut de religione contendunt, sed de Catholicorum pernicie & interitu, dies noctésque cogitant,) sollicitari audiamus, ut ingentem instruat classem, totisque viribus in Christianorum exitium insurgat, eosdemque Ecclesiæ Dei perduelles, nihil in dies enixius moliti, quam ut inconsutilem Christi JESU Redemptoris Tunicam (hoc est Catholicum Ecclesiam) discindant, ac Regna & Populos à Christianis Principibus teterrimo impietatis eorum schismate alienent. Quocircà ingentes & luctuosas turbas in florentissimo Galliæ Regno jamdiù excitatas quotidiè magis alere atque conflare non desistunt, atque adeò in variis Germaniæ locis, equitum peditúmque collecta manu passim, ac impunè acerbiores injurias, gravioráque damna minitantur. Venerabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales, quibus cùm à nobis hac de re sæpiùs actum est, animadvertentes, majoribus malis ingruentibus majori etiam pecuniarum præsidio Apostolicæ Sedi opus esse, operæ pretium duxerunt, ut à nobis alia decies centena nummum aureorum millia præter bina superiora Pontificio nostro in Ærario collocaremus.

Et modo in dicta Arce Sancti Angeli ea reponit, Deóque & ejus Virgini Matri Mariæ, ac SS. Apostolis Petro & Paulo dicat, indéque promi (præterquàm in casibus hic exceptis) prohibet.

§. 2. Nos verò, qui non ignoramus, & Præsidem Civitatis frustrà vigilare, nisi eam Dominus custodiat, & ipsum Dominum tentari, nisi qui præest vires nervosque omnes intendat, ut ea faciat & præstet, quæ ad Civitatem tuendam, servandámque pertineant, eorumdem fratrum nostrorum consilium summoperè probantes, clementissimi Dei benignitate freti, ad hujusmodi pecuniarum summam cogendam, eámque in idem Pontificium Ærarium referendam, mentem omnem animúmque adjecimus, Motu proprio igitur, & ex certa nostra scientia, ac habita super hoc cum eisdem venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto, matura deliberatione, de eorum consilio, & unanimi consensu, hac præsenti nostra perpetuò valitura constitutione, dicta alia tertio loco decies centena millia nummum aureorum in eadem Arce nostra Pontificia S. Angeli, & sanctiori Ærario nunc recondimus, reponimus, & collocamus, & ac Christo Domino nostro, B. MARIÆ semper Virgini, & Sanctis Apostolis Petro & Paulo offerimus & dicamus, iisdem omninò legibus & conditionibus, quæ in prioribus nostris superiùs descriptis constitutionibus, præscriptæ & præfinitæ sunt. Declarantes nostræ voluntatis, mentisque esse, ut quod in ipsis prioribus constitutionibus de recuperatione Terræ Sanctæ, & generali expeditione contrà Turcas dictum fuit, idem etiam locum obtineat quoad omnes has Deo dicatas pecuniæ summas, in recuperatione Regnorum à quibuscumque Catholicæ Romanæ Ecclesiæ hostibus occupatorum, & in expeditione, quam contrà eosdem decerni ac fieri contigerit.

Formamque depromendi pecuniam in prædictis casibus hic apponit & servari præcipit.

§. 3. Ubi verò in præscriptis casibus pecuniarum aliquid summi necessitas postulaverit, volumus ut de tota summa tàm superioribus annis quàm etiam nunc reposita, hoc prorsus, & non alio modo pecuniæ sumantur & erogentur: nimirùm, ut in Consistorio secreto præscriptarum necessitatum qualitate, ac rerum & temporum ratione diligenter perpensa, atque ità cogente, trium saltem ex quatuor partibus Cardinalium, qui Consistorio interfuerunt, sicuti in præinserta constitutione nostra sancitum est, consensu, decreto, & subscriptione adhibitis, externis decies centenis millibus aureorum nummum à nobis repositis non ultrà sextam partem, id est non ultrà quingenta millia nummum promi liceat. Et ea quidem quingentorum millium summa, non tota simul, sed paulatim, moderatè & successivè depromatur per certas portiones, quæ in eodem Consistorio, in quo de tota re deliberabitur à tribus partibus Cardinalium, ut dictum est, omnibus diligenter examinatis, decretæ & præfinitæ fuerint. Quòd si ipsis quingentis millibus erogatis, & consumptis, præscripti casus & necessitates novam impensam requisierint, tunc iterùm proposita & adhibita in Consistorio consultatione, si consensus, decretum, & subscriptio trium ex quatuor partibus Cardinalium, ut suprà dictum est, accesserint, aliam summam, non tamen quingenta millia aureorum excedentem, illámque pariter non statim totam, sed moderatione ea servata, eóque quem diximus modo limitatam & præfinitam, sumi posse permittimus. Cæterùm statuimus, prout aliis prioribus nostris constitutionibus ordinatum est, ut partes, & portiones pecuniæ supradictæ, quæ in aliquo ex præmissis casibus sumptæ fuerint, cùm ejus impensæ faciendæ ratio cessaverit, omninò in ærarium undè depromptæ fuerunt, integrè restitui, ac reponi primo quoque tempore debeant.

Prædictáque se observaturum vovit, & sicut Card. infrascripti præsentes idem promiserunt, & ità ab aliis Card. pro tempore idem promitti jubet, prout in const. in rubr. cit.

§. 4. Has autem Deo dicatas pecunias nullo umquàm tempore, nisi aliqua ex iis quas diximus, necessitas urgeat, & requirat, neque in totum neque ex aliqua parte amoveri, erogarive quovis modo à nobis posse volumus, eámque amovendi & erogandi, potestatem & facultatem à nobis ipsis abdicamus. Idque successores nostros Romanos Pontifices proposito sibi tremendo judicio, in quo summo patrisfamilias de administrata villicatione exquisita reddetur ratio, eodem planè modo facturos esse confidimus & speramus. Tandémque Deo per præsentes oblatam pecuniam, unà cum illa priori nos integram, ut dictum est, conservaturos esse, ac perindè omninò, ac res & bona Ecclesiæ immobilia nos habituros promittimus, juramus & vovemus; & sicuti omnes Cardinales præsentes, & infrascripti voverunt, promiserunt ac jurarunt, ità per alios Cardinales nunc & pro tempore existentes

ac per successores nostros, quando & quoties superiùs ordinatum fuit, & juxtà formam nunc traditam jurari, promitti, ac voveri debere decernimus.

Cætera omnia in d. const. contenta denuo decernit & præcipit.

§. 5. Denique cætera omnia & singula in eadem constitutione supràscripta, quomodolibet expressa, constituta, & decreta, etiam in hac pecunia à nobis, ut præfertur, nunc collocata & recondita, & quoad præsentes nostras literas, in omnibus & per omnia, penitùs, omninò, & inviolabiliter observari, & locum habere volumus, præcipimus & mandamus.

Successoribus contravenientibus indicit pœnas.

§. 6. Si quis autem fortasse nostrorum successorum, id quod minimè credimus, huic nostræ constitutioni omninò, aut aliqua ex parte derogare, aut contrà statuere voluerit, aut depromptam pecuniam, ut suprà sancitum est, in idem Ærarium non restituerit, admonemus post derogantis, aut contrà statuentis, contráque facientis obitum, liberum esse successoribus, ea derogatione & quibusvis aliis, quæ contrà statuta sunt, non obstantibus, pro pecunia contrà hujus constitutionis præscriptum, sumpta ac deprompta recuperanda, tàm adversus Pontificis derogantis, & contrà facientis posteros seu conjunctos omnes, quàm adversus Cardinales idem consentientes, aut quoscumque eorum hæredes, quibus ab ipso Pontifice aut Cardinalibus bona, quovis titulo, vel quavis ratione obvenerint, agere, & possessionem bonorum, quæ ad ipsos posteros pervenerint, adipisci, retinerique donec quicquid pecuniæ depromptum est, id omne in Ærarium referatur, & restituatur, eáque ipsa bona siquo modo, ut suprà dictum est, à forma per nos constituta recedi contigerit, hujusmodi obligationi, atque oneri obnoxia & addicta esse voluimus, singulis quæ in nostris literis adversari possent, vel quoquomodo obesse, penitùs remotis, ac non obstantibus.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ reconditionis, repositionis, collocationis, oblationis, dicationis, declarationis, permissionis, statuti, voluntatum, abdicationis, promissionis, juramenti, voti, decreti, præcepti, mandati, & admonitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4. die 27. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1588. quinto Kal. Maji, Pontificatus nostri anno 4.

Papæ subsc. & juramentum.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus, promitto, voveo & juro.

Cardd. subsc. & juramenta.

Ego A. Card. Farnesius Episc. Ostien. Vicecancellarius, promitto, voveo & juro.
Ego Jo. Antonius Episcopus Card. S. Georgii, promitto, voveo & juro.
Ego Alphonsus Card. Gesvaldus Episc. Tusculanus, promitto, voveo & juro.
Ego Innic. Avalos Card. de Arag. Episc. Sabinen. promitto, voveo & juro.
Ego Ptolemæus Card. Comensis Episcopus Albanen. promitto, voveo & juro.
Ego Marcus Siticus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtyberim, promitto, voveo & juro.
Ego P. Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis, promitto, voveo & juro.
F. Mich. Bonellus Card. Alexandrin. tit. S. Mariæ super Minervam, promitto, voveo & juro.
Ego Ludovicus Card. Madrutius, tit. S. Anastasiæ, promitto, voveo & juro.
Ego Nic. Card. de Pelleve, tit. S. Praxedis, promitto, voveo & juro.
Jul. Ant. tit. S. Bartholomæi in Insula presb. Card. S. Severinæ, promitto, voveo & juro.
Ego Hieron. Card. Rusticucius, tituli S. Susannæ, promitto, voveo & juro.
Ego Joan. Hieron. Card. Albanus, tit. S. Joan. antè portam Latinam, promitto, voveo & juro.
Ego Hieron. Card. Simoncellus, promitto, voveo & juro.
Ego Petrus Card. Deza, promitto, voveo & juro.
Ego Ant. tit. SS. Joan. & Pauli presb. Card. Carafa, promitto, voveo & juro.
Ego Jo. Ant. Card. SS. Quatuor, promitto, voveo & juro.
Ego Jo. Baptista Card. S. Marcelli, promitto, voveo & juro.
Ego Franc. Card. de Joyeuse, tit. S. Trinitatis in Monte Pincio, promitto, voveo & juro.
Ego Jul. Card. Cananius, tit. S. Eusebii, promitto, voveo & juro.
Ego Nicolaus tit. S. Cæciliæ Card. Cremonen. promitto, voveo & juro.
Ego Antonius Maria Card. Salviatus, tit. S. Mariæ de Pace, promitto, voveo & juro.
Ego Augustinus Card. Veron. tit. S. Marci, promitto, voveo & juro.
Ego Vincentius tit. S. Mariæ in Via Card. Montis Regalis, promitto, voveo & juro.
Ego Scipio Card. Lancellottus, tit. S. Salvatoris in Lauro, promitto, voveo & juro.
Ego Henricus tit. S. Pudentianæ Card. Caëtan. S. R. E. Camer. promitto, voveo & juro.
Ego Jo. Baptista, tit. S. Mariæ in Aracæli, Card. Castrucius, promitto, voveo & juro.
Ego Dominicus tit. S. Laurentii Card. Pinellus, promitto, voveo & juro.
Ego Hieron. tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruvere, promitto, voveo & juro.
Ego F. Hieron. tit. S. Thomæ in Parione Card. Asculan. promitto, voveo & juro.
Ego Ant. Maria, tit. S. Agnetis in Agone presb. Card. Perusin. promitto, voveo & juro.
Ego F. Constan. Card. Sarnanus, tit. S. Petri in Monte aureo, promitto, voveo & juro.
Ego G. Alanus, tit. S. Martini Card. Anglican. promitto, voveo & juro.
Ego Scipio tit. S. Mariæ de Populo presb. Card. Gonzaga, promitto, voveo & juro.
Ego Ant. Card. Saulius, tit. S. Vitalis, promitto, voveo & juro.
Ego Evang. Card. Cusentinus, tit. S. Matthæi in Merulana, promitto, voveo & juro.
Ego F. Steph. tit. SS. Marcellini & Petri presb. Card. Aretinus, promitto, voveo & juro.
Ego F. Card. Sfortia, diac. S. Nicolai in Carcere, promitto, voveo & juro.
Ego A. Diaconus S. Eustachii, Card. Montaltus, promitto, voveo & juro.
Ego Hieron. S. Mariæ in Cosmedin diac. Card. Matthæius, promitto, voveo & juro.
Ego Benedictus S. Agathæ, diaconus Card. Justinianus, promitto, voveo & juro.
Ego Asc. SS. Viti, Modesti, & Crescen. S. R. E. diaconus Card. Columna, promitto, voveo & juro.
Ego Federicus S. Mariæ in Dominica diac. Card. Borromæus.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1588. indictione 1. die verò Sabbati 7. mensis Maji, Pontif. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno ejus 4. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, lectæ & publicatæ fuerunt in valvis seu portis Sancti Joannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Joannem Baptistam Bagni, & Jo. Burlurault. S. D. N. Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

LXXXI.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium Minorum, cum aliquarum gratiarum concessione.

Alia dedit privilegia Greg. XIV. infrà in const. 2. Romanus. Et omnia confirmavit Clem. VIII. ut ibi dicam in Tomo 3.

Edita A. D. 1588.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SAcræ Religionis propagationem nostris potissimùm temporibus ubique vigeret, ejúsque fructus Domino gratissimos, & universæ Christianæ reipublicæ utilissimos, animabúsque fidelium nimium salutares, quos ex personarum ibi degentium devotis & continuis præcibus, cum vitæ probitate & sanctitate conjunctis provenire cognoscimus, accrescere semper ex animo desiderantes, quo Ecclesia hæc visibilis, quæ contrà harum tenebrarum Principes & Rectores perpetuò militat, hujus mundi nequitiis & hostilibus insidiis faciliùs resistere, & mortifera tela propulsare queat, fidelium vota in id ipsum tendentia ad exauditionis gratiam libenter admittimus illísque favorem Apostolicum impartimur, prout ipsa videntur exposcere, & nos conspicimus in Domino salubriter expedire.

Jo. Augustinus Adornus, & alii quondam Clericorum Congregationem instituerunt, regularem vitam in continuis orationibus & aliis piis operibus ducendo.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Joannis Augustini Adorni presbyteri Januen. & sociorum nobis exhibita petitio continebat, quòd ipsi pluribus abhinc annis, tamquàm divino afflatu inspirati, ad Omnipotentis Dei gloriam & animarum salutem, unam presbyterorum & clericorum Regularium congregationem instituere, ac ut cum majori animi quiete Deo servire, & illi magis adhærere possint, tria substantialia religiosæ vitæ, Paupertatis scilicet, Castitatis & Obedientiæ vota emittere, ac sub solito & communi habitum clericali in unum habitantes, & in communi ac de communi viventes, necnon Deo humiliter & devotè quantum ipse dederit servientes, sub nostra & Apost. Sedis immediata subjectione, & speciali protectione, regularem vitam ducere, ac continuis orationibus spiritualiúmque operum exercitio, & aspera carnis maceratione, ad suarum, aliorúmque Christifidelium aimarum salutem, & profectum, vacare decreverunt.

Et Papæ pro approbatione supplicarunt.

§. 2. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenùs eorum pro desiderio hujusmodi annuere, aliásque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apost. dignaremur.

Quid Congregationem approbat, & ab uno Præposito generali regi jubet.

§. 3. Nos igitur Joannem Augustinum, & socios prædictos ac eorum quemlibet, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, unam Congregationem regularem presbyterorum, & clericorum regularium Minorum nuncupandorum, per unum Præpositum generalem qui presbyter esse, & hac prima vice per Joannem Augustinum & socios prædictos, vel eorum majorem partem, postquàm professionem emiserint, & deinceps futuris temporibus per Capitulum generale dictæ Congregationis per majorem partem suffragiorum ad vitam eligi debeat regendam & gubernandam, ad nostram & Sedis Apost. beneplacitum auctoritate Apostolica tenore præsentium permittimus & indulgemus, illámque sub Petri, ac nostra, & d. Sedis immediata subjectione & speciali protectione recipimus.

Statuta condendi pro ejus regimine facultatem concedit.

§. 4. Necnon eidem Congregationi, ut pro Ecclesiarum, domorum, & personarum salubri statu, & directione quæcumque statuta & ordinationes rationabilia & honesta, ac sacris Canonibus, & Concilii Trid. decretis non contraria per Sedem Apostolicam approbanda condere & facere; illáque pro temporum qualitate, ac prout expedire videbitur mutare, & in totum tollere, aliáque de novo edere.

Triáque vota substantialia emittendi. Tu scias quod emittunt quartum de non petendo Prælaturam extrà religionem, ut vidi in const. Clemen. VII. indicata hic in rubr.

§. 5. Eisdémque Joanni Augustino & sociis, ac cuilibet ipsorum, ut tria substantialia religiosæ vitæ, ut præfertur Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ vota publicè in cujuscumque Archiepiscopi, vel Vicarii in spiritualibus generalis manibus, conjunctim vel divisim, tàm in Urbe, quàm aliàs ubilibet emittere, & solemniter profiteri.

Sub humili habitu ac denominatione Clericorum in communi vivendi.

§. 6. Ac communi & humili habitu pauperum clericorum subque denominatione & nuncupatione clericorum & presbyterorum regularium Minorum, in communi, ac de communi viventes in locis religiosis, aut sæcularibus, prout ipsis ab illis quorum loca ipsa erunt, concessum fuerit, seu expedire videbitur, in unum habere.

Alias ad Religionem recipiendi.

§. 7. Ac aliósque quoscumque sæculares clericos, & etiam laicos, qui Deo aspirante ad hujusmodi vitæ frugem & communem vivendi modum, sese conferre voluerint, recipere; & post annum probationis ad talem trium votorum professionem in manibus ipsius Præpositi generalis, vel alterius juxtà Congregationis instituta, & faciendas ordinationes, ac sacrorum Canonum, & Concilii hujusmodi dispositionem emittendam, & ad hujusmodi communi vivendi modum admittere.

Officia divina secundùm usum S. R. Eccles. celebrandi.

§. 8. Ac horas canonicas, diurnas pariter & nocturnas, necnon missas & alia divina officia simul & divisim, secundùm usum & morem Romanæ Ecclesiæ & juxtà Breviarium Romanum noviter compilatum, etiam in Ecclesia dicere, & recitare.

Confessiones prævia Ordinarii approbatione audiendi, & absolvendi, &c.

Hoc intellige juxtà constit. 135. Clem. VIII. Quæcumque Tom. 3. fol. 182.

§. 9. Quódque ipsius Congregationis presbyteri, ab ipsius Congregationis Præposito generali, vel alio Superiore, ac ab Ordinario loci approbati, & de licentia ipsius Generalis seu Præpositi domus, in qua pro tempore habitaverint, quorumcumque Christifidelium, confessiones audire, illósque à quibusvis peccatis, excessibus, & criminibus, non tamen Sedi Apostolicæ quomodolibet reservatis absolvere.

Sacramenta ministrandi.

§. 10. Ac quibuscumque Christifidelibus verè pœnitentibus & confessis Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, sine tamen suorum Parochorum, & jurium parochialium præjudicio, ministrare.

Domos regulares construendi.

Tu ad hoc attende constit. 99. Clemen. VIII. Quoniam. Tom. 3. fol. 162.

§. 11. Necnon quascumque domos regulares dictæ Congregationis pro illorum usu & habitatione, cum Ecclesia, campanili, domibus, hortis, hortalitiis & aliis officinis necessariis construere & ædificare, seu construi & ædificari facere, vel jam constructas & ædificatas recipere liberè & licitè valeant, dictásque domos ex nunc prout ex tunc, & è contrà postquàm constructæ & ædificatæ, seu receptæ, ut præfertur fuerint, in domos regulares dictæ Congregationis auctoritate & tenore prædictis concedimus & indulgemus.

Executores hujus constitutionis deputat.

§. 12. Quocircà universis & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis eorum Vicariis in spiritualibus aut officialibus generalibus ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis ad quos quomodolibet spectat, & spectabit in futurum per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quomodo opus fuerit, ac quoties pro parte Congregationis Minorum hujusmodi, illiúsque Præpositi, Officialium, Ministrorum, & personarum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra observari. Ipsamque Congregationem Minorum, illiúsque singulares personas præmissis omnibus pacificè frui & gaudere. Non permittentes Congregationem prædictam illiúsque personas, desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo; ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obstantibus fœl. recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. A. 4. die 1. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die primo Julii millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, Pont. nostri Anno quarto.

LXXXII.

Canonizatio S. Didaci Confessoris, Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia professionis, suæque Festivitatis institutio pro die 12. mensis Novembris quotannis celebrandæ.

Edita An. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Rex Regum antè omnia sæcula Christus Dominus, qui propter perditi salutem hominis, forma servi accepta, in plenitudine temporis factus est homo, Ecclesiam suam unicè dilectam, suóque pretioso sanguine acquisitam, suprà Beatissimum Apostolorum Principem Petrum, cui petræ firmitatem dedit, in se ipso summo angulari lapide à Christianæ fide primordiis ædificavit, & usque ad sæculi consummationem per omnes temporum ætates mirabiliter semper ædificat. Divinum verò admirabilis hujus ædificationis artificium, nec inflata mundi sapientia capit, nec terrena & carnalis prudentia ullo modo assequitur, Diaboli autem astutia & superbia contremiscit. Nimirùm quemadmodum ex pauperibus & contemptis plerumque hominibus, humili & obscuro loco natis, nullis artibus, nulla eloquentia instructis, nullo denique humanæ potentiæ præsidio communitis, tamquàm ex abjectis & reprobatis lapidibus, tanta fiat moles, tàm pulchra, tàm ornata, tàm fortis, tàm stabilis, in tantam demùm consurgat altitudinem, ut ipsæ inferorum portæ, ejus robur ac firmamentum perhorrescant. Sed viæ Dei non sunt viæ hominum, nec cogitationes ejus sicut cogitationes eorum. Itaque non multi sapientes, secundùm carnem, non multi potentes, non multi nobiles, sed quæ stulta sunt mundi eligit Deus, ut confundat fortia, & ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt destrueret, ut non glorietur omnis caro in conspectu ejus. Sic omnipotens Deus per scandalum Crucis, & per stultitiam prædicationis salvos fecit credentes, sic ab ipsis nascentis Ecclesiæ initiis per sapientem Apostolorum infantiam, & per fortissimam Martyrum infirmitatem, Græcorum sapientiam infatuavit, & gentium potentiam dejecit, atque prostravit; sic denique per succedentes ætates brachio fortitudinis suæ deposuit potentes de Sede, & exaltavit humiles Sanctos suos.

S. Didacus Religionis Fratrum Minorum S. Francisci Professor fuit.

§. 1. Hinc superiori sæculo, & patrum nostrorum memoriæ valdè propinquo, ex humili familia Fratrum Minorum S. Patris Francisci humilem Beatum Didacum, in Hispania natum, non doctrina præcellentem, sed quales primi illi nostri Magistri & Principes fuerunt sine literis humano studio comparatis, sed idiotam & in sancta Religionis professione laicum delegit, in quo ostenderet abundantes divitias gratiæ suæ; cujus admirabili vitæ sanctitate, & exemplo multos ad viam salutis perduceret, & senescentem, ac penè decrepitum Mundum magis magísque coargueret, quia quod stultum est Dei, sapientius est hominibus, & quod infirmum est Dei fortius est hominibus.

In Regnis Hispan. virtutibus & miraculis claruit quarum virtutum aliquæ recensentur.

§. 2. Itaque pater misericordiarum Deus, qui facit mirabilia magna solus, hunc servum suum parvulum, & demissum, cœlestibus donis suis adeò ornavit, tantóque Spiritus Sancti igne incendit, manúmque suam ad sanitates & signa & prodigia, Beati Didaci meritis, cùm in ejus vita, tùm post mortem efficienda, tàm mirificè extendit, ut is non solùm apud suos in florentissimis Hispaniæ Regnis notus & clarus esset, sed apud exteros etiam ejus nomen magna cum gloria pervulgaretur. Justus enim & misericors Dominus servos suos fideles, quos antè Mundi constitutionem elegit & prædestinavit ad vitam, non solùm in Cœlo semper coronat, sed sæpè etiam in Terra, ubi fortiter & legitimè certaverunt, multo gloriæ splendore cumulat atque illustrat. Nimirùm, ut præclaras illas suas promissiones persolvat, Dabo vos, inquit, nominatos, & in gloriam, & in laudem in cunctis Populis Terræ; ut se ipse in Sanctis suis mirabilem demonstret, & potentiam suam signis & virtutibus declaret, ut propositis Sanctorum gloriosis laboribus, & meritis, qui homines fuerunt nobis similes, circumdati infirmitate, segnitiem & tarditatem nostram in via virtutis excitet, & frigescentem charitatem accendat; ut hæreticorum pravitatem coërceat, perversitatem confundat, dùm ad sacras eorum reliquias, divina virtute ægroti curantur, Dæmones pelluntur; ut mortuos qui in Domino sunt mortui, beatos esse, & multò feliciùs vivere omnes intelligant. Postremò, ut amici Dei multò maximè honorentur, & qui Sancti sunt apud Deum, Sancti etiam ab hominibus habeantur, ad quorum nos opem confugientes, eósque piè invocantes, eorum suffragiis adjuti cœlestem misericordiam faciliùs impetremus. Meritò igitur Beatum Didacum laudamus, quem Deus multis, & illustribus ostendit miraculis prædicandum; de cujus beati viri vita, & rebus gestis, purissimæ fidei integritate, morum excellenti sanctitate, signorum admirabilitate pauca quædam libenter pro nostro Pastorali officio, Populo Dei proponimus, ut laudetur Deus in Sancto suo, & fidelium devotio tamquàm salutari quodam & perjucundo cibo nutriatur, omnésque Deo gratias agant, publico nostro, & hujus Sanctæ Apostolicæ Sedis testimonio, quæ à Spiritu Sancto gubernatur & regitur, Beati Didaci sanctitatem optimo jure declaratam esse & promulgatam.

B. Didacus in Hispania natus.

§. 3. Natus est Beatus Didacus in Hispania, in Provincia Bethica, & in Oppido, cui nomen est Sanctus Nicolaus de Portu, quod est in diœcesi Hispalensi. Et is quidem ut fœcundus ager cœlestis gratiæ imbre irrigatus uberes fructus citò protulit.

Adolescens apud quemdam pium Sacerdotem vixit.

§. 4. Nam adolescens ex medio Babylonis fugiens, hoc est, ex laqueis & periculis sæculi, pœnitentis habitu indutus in propinquam solitariam Ecclesiam unà cum pio quodam sacerdote spiritualis vitæ duce, & socio secessit; ubi novus Christi miles in hujus fallacis Mundi contemptione, & omnium humanarum rerum despicientia, in cœlestium contemplatione, in corpore edomando, & spiritui subjiciendo, se assiduè exercens, magna cum suorum oppidanorum ædificatione præclarum tyrocinium posuit.

Religionémque S. Francisci deindè professus fuit.

§. 5. Post aliquot verò annos, ut se arctioribus vinculis Christo adstringeret, & à Mundi tempestatibus quàm longissimè discederet, & sub suavi obedientiæ jugo, Deo securiùs & fructuosiùs serviret, in portum Seraphicæ S. Francisci Religionis confugit, eámque propè Cordubam in Conventu de Arrizafa, ut vocant, quem Fratres Minores, qui nunc de Observantia nominantur, incolunt, verbis expressis est professus. Hîc jàm Athleta Christi amplissimum virtutum stadium ingressus, tamquàm oblivíscens quæ retrò erant, & ad ea quæ sunt priora se extendens, cœpit omni contentione corporis & spiritus persequi, divina gratia suffragante bravium supernæ vocationis. Summa cura & diligentia in Regulæ observatione versabatur, quam in

omni

omni vita sanctè adeò inviolatèque servavit, ut ipse in cunctis Religiosis functionibus & officiis vivens, quædam & expressa regula esse videretur.

Humilis & obediens admodùm fuit.

§. 6. In primis verò, quia sapientissimus Architectus Spiritus Sanctus, sublime regularis perfectionis ædificium in eo extruebat; altissimum humilitatis fundamentum jecit, & ut prudens ille ædificator in Evangelio laudatus, fodit in altum, & ædificavit domum super petram: nihil sibi tribuens, nulli se anteponens, quò plura à Deo accipiebat, eò demissius se gerens. Itaque nullæ tentationum procellæ, nulli superbiæ & inanis gloriæ venti, nullæ diaboli machinationes domum illam tàm egregiè fundatam movere, aut labefactare potuerunt. Superiorum & Prælatorum mandata & jussa, tanta obedientia, tantáque alacritate exequebatur, acsi Deum in eis loquentem audivisset. Sanctam paupertatem Domini sui sponsam charissimam, quam diligentissimè custodiebat, omnia arbitratus ut stercora, ut Christum lucrifaceret. Cùmque Sathanæ astutias non ignoraret, sed optimè intelligeret infensissimum humani generis adversarium, tamquàm Leonem rabidum & rugientem, dies noctésque circuire, ut Christi oviculas dilaceret ac devoret, numquàm otio, aut torpori se dabat, sed stabat succinctus lumbos suos in veritate, indutus loricam justitiæ, galea salutis assumpta, & scuto fidei arrepto, in quo omnia posset ignita nequissimi hostis tela extinguere.

Jejuniis & flagellis corpus suum castigabat.

§. 7. Corpus igitur & carnem suam illecebram peccati labore, jejuniis ferè continuis, & flagellis castigabat & in servitutem redigebat; præcipuè verò ad excelsam illam Arcem confugiebat, qua nulla fortior, nulla munitior, hoc est ad sanctæ Orationis præsidium; cujus alis in Cœlum frequenter sublatus, terrenorum oblitus, suavissimo Dei colloquio fruebatur.

De rebus divinis, licèt rudis esset, mirificè loquebatur.

§. 8. In ea igitur schola divinitùs eruditus vir alioqui planè rudis, & literarum minimè sciens, admirandum in modum de rebus divinis loquebatur, sensusque mirificos proferebat, ità ut viri eruditissimi, qui in sacræ Theologiæ studiis ætatem contriverant, summoperè obstupescerent; illudque memoriæ traditum est, & gravi testimonio comprobatum, doctos & pios viros cùm abstrusas & perdifficiles quæstiones, ad res divinas, animarúmque salutem pertinentes cum eo familiariter communicarent, id ab homine literarum expertè cumulatè didicisse quod in celeberrimis Academiis à magnis Doctoribus addiscere nequiverant.

Orationi incumbebat.

§. 9. Ille prætereà Orationis fructus erat uberrimus, quòd jam in benedictionibus dulcedinis præventus, & calicem illum præclarum, qui cor inebriat delibans, ardentis charitatis igne, ergà Deum & proximos toto pectore æstuabat; quare bonorum omnium auctorem Deum & Beatissimam Dei Genitricem semper Virginem humani generis Advocatam, quam summa devotione semper coluit, non pro se solo, sed pro omnibus hominibus, & præsertim pro peccatorum emendatione continenter, vehementissimeque orabat.

Pauperes amabat.

§. 10. Pauperes verò Jesu Christi tanto affectu diligebat, tantáque ergà eos misericordia commovebatur, ut omni studio, quantum ei licebat, eorum inopiam, & calamitates sublevare sedulò procuraret; quod si interdùm præstare non posset, vim lacrymarum profundebat, eósque verbis amantissimis consolabatur.

Ægrotis fratribus ministrabat & serviebat.

§. 11. Ægrotos fratres omnibus charitatis officiis prosequebatur, assidere ad lectum, cibum ministrare, vigilare totas noctes, perferre omnes molestias, tanta patientia, tanta humilitate, ut quorumdam purulentas plagas, non solùm medicamentis curare, sed lingua quoque eas lambere & abstergere non abhorreret; quo in genere eximia servi Dei charitas Romæ aliquando in Cœnobio fratrum suorum, quod est ad Aram cœli, insigniter eluxit. Nam anno quinquagesimo superioris sæculi, cùm piæ memoriæ Nicolaus Papa Quintus prædecessor noster sacrum Jubilæum de more celebraret, Romam venit Beatus Didacus, ut salutarem indulgentiam consequeretur, & Beatorum Apostolorum sepulchra, cæterorumque Sanctorum Martyrum illustres memorias religiosè veneraretur; magna erat annonæ inopia, gravibus & periculosis morbis Urbs laborabat, cùm Beatus Didacus ægrotis curandis, quorum ingens erat numerus, à Guardiano, seu Cœnobii Præfecto, qui jàm ejus sanctitatem degustaverat, est præpositus; cujus officii munus, tàm fideliter feliciterque administravit, ut in publicis angustiis omnia apud pauperes Christi abundarent, omnesque in servo Dei, & copiosum charitatis spiritum, & singularem illius apud Deum gratiam agnoscerent.

Charitas in eo maxima erat.

§. 12. Nec sanè mirandum est, virum Dei membris Christi Fratribus suis, in quibus Christus ipse ægrotabat, tanto charitatis studio inservisse, tàm impigrè ministrasse, qui eò jàm perfectionis progressus erat, ut charitatem illam, qua nemo majorem habet, sponso animæ suæ præstare & persolvere concupisceret, & pro Christi nomine, & confessione, vitam & sanguinem profundere desideraret. Ea nimirum est perfecti amoris vis & natura, ut non facilè conquiescat, sed majora semper & maxima appetat, & moliatur, semperque actuosus & operosus sit. Itaque cùm aliquando ad Insulas Canarias missus esset, ut Guardiani officio in illo Fratrum Minorum conventu fungeretur, servus Christi, cui vivere Christus erat, & mori lucrum, cœpit Martyrii desiderio vehementer flagrare. Erat in eo, non solùm columbæ simplicitas, sed & serpentis prudentia; quare multa cum vigilantia, & regularis disciplinæ observantia vir Dei in sua custodia excubabat in omni sanctitate & justitia forma factus pusilli gregis sui, & fidelium Insulanorum, quibus bonus odor Christi erat ad vitam, ità ut frequentes eum adirent, ex ejusque spiritualibus colloquiis miram caperent consolationem & voluptatem.

Infideles multos ex Canariensibus ad fidem perduxit.

§. 13. Magnam verò exercendæ charitatis segetem in Insulis illis nactus, simulque consequendi martyrii spe incitatus, multos ex Canariensibus infideles, & impuris adhuc idolorum superstitionibus addictos, verbo, exemplo, orationibus ad Christi fidem perduxit, quo in munere dùm strenuè versaretur, multa illi pericula in ea Canaria, quæ magna appellatur, diaboli invidia conflavit, sæpè in capitis & vitæ discrimen venit, ut sese jàm Martirii palmam potiturum speraret; sed Deo aliter disponente, non Martyrio animus & voluntas, sed voluntati Martyrium defuit, ac certè gloria non defuit, cùm præclarè à Beato Martyre Cypriano scriptum sit, ad coronam Dei promerendam ipsius testimonium solum sufficere, qui judicaturus est, qui arcana renum scrutatur, & cordis intuetur occulta. Ergò & purpuream de passione coronam aliquo modo accepit, & multas de bonis operibus candidas reportavit, reservatus à Deo ut multos Christo lucrifaceret.

Miraculis quorum aliqua hic referuntur dùm vixit emicuit.

§. 14. Jàm enim in universa Hispania clarissimum erat Beati Didaci nomen, magnamque apud omnes & venerationem & admirationem habebat, & tamquàm Angelum quemdam in Terris agentem sic eum homines intuebantur; nihil illo lenius, nihil mansuetius, lac & mel sub lingua ejus, & cor ejus mundum, & simplex Christiana dulcedine redundabat: omnia in bonam partem accipere, de nemine malè judicare, nullum adversus aliquem verbum acerbius immittere. Si quem verò contrà legem Dei, & regularem disciplinam peccantem animadverteret, zelo Dei incensus, liberè objurgabat, nulla tamen in re gloriam suam, sed Dei honorem, & fraternam utilitatem quærebat. Signis etiam & miraculis viventem servum suum illustravit Deus, ejúsque excellentem fidem rebus mirabilibus efficiendis multipliciter patefecit. Elucebat in eo singularis gratia curationum, ità ut undique ad eum ejus rei causa quamplurimi confluerent; ille verò fide, quæ per Dei

dilectionem mirifica operatur, in Domino roboratus, cùm digitum in lampadem, quæ ante facram Beatissimæ Virginis imaginem collucebat, demisisset, ex ejus oleo ægrotos signo Crucis obsignatos perungebat, multorúmque varios languores & morbos ejusdem Crucis virtute, in qua sola gloriabatur, mirabiliter sanabat. Accidit aliquando, ut è cœnobio, in quo erat, ad oppidum Sancti Lucæ de Barameda proficiscerentur, fratre uno comite; cúmque nullis cibariis acceptis jam sumendi cibi tempus advenisset, & ex itinere defessi essent, nec in proximo vico quidquam, quo ex aliena misericordia reficerentur, Deo ita disponente, reperire potuissent, ad comitem sereno vultu conversus Beatus Didacus, Eia, inquit, frater, in Domino confidamus, ipse nos pascet; cùm iter strenuè prosequerentur, ecce in perampla planitie candidam mappam inter herbas prope viam positam vident, propiúsque accedentes album panem, pisces recentes coctos, & vini vasculum inveniunt; insistunt servi Dei, & in latissimo campo undè in omnes partes liber erat prospectus, omnia oculis perlustrantes circumspiciunt, siquis fortè eo in loco prandium reliquisset; denique id quod erat rati, ad mensam sibi à Deo in deserto paratam veri Israelitæ accumbunt, ac cibo & potione, siti, faméque depulsa, quod superfuit, ibidem liquerunt, DEO patri misericordiarum gratias agentes, qui servis suis in eo sperantibus escam dederat in tempore opportuno. Quid, illud quod Hispali gestum est, quàm magnæ fidei est argumentum? Nam cùm septennis puer, qui à matre vapulare solitus erat, in furno, in quem ejus iracundiam fugiens se abdiderat, obdormisset, & furno ab ignara matre succenso expergefactus clamaret, vir Dei exanimatam matrem, ejulatu omnia complentem, nec quo se verteret scientem, ad majorem Ecclesiam ire, ibique matrem misericordiarum devotè orare jussit, ipsa te, inquit, ô mulier, adjuvabit; cùm illa, quasi Dei Nuncium audivisset, pergeret, ipse ad furnum accedens puerum ex maximo periculo extractum paulò post ad idem templum adduxit, matríque suæ salvum, & incolumem reddidit. Cæterùm, cùm justus Judex DEUS Athletam suum tot victoriis illustrem carne, mundo, diabolo per Dei gratiam devicto, corona justitiæ, quæ illi ab omni æternitate reposita erat, coronare decrevisset, servúmque multiplicatis talentis industrium, & in pauca fidelem suprà multa constituere, & in gaudium vellet Domini sui introducere, Beatus Didacus in senectute bona plenus dierum, & operum bonorum in Conventu Complutensi, in quo annos complures est commoratus, in supremum morbum incidit, in quo incredibilis patientiæ exemplum præbuit. Quadam autem nocte extrà se raptus, sensu omni & vitali motu amisso, ita ut à Medico, & qui adstabant fratribus, mortuus planè crederetur, tandem soluta estasi, ter aut quater hæc verba locutus est: O quales flores habet Paradisus! In profundæ verò humilitatis statione, usque ad extremum vitæ spiritum servanda, ità firmus manebat, ita nusquàm de suo loco decedebat, ut cum fratres singuli ab eo peterent, ut pro ipsis oraret, ipse contrà, se eorum orationibus vehementer commendabat, ut ipsis pro eo Deum orantibus, bonorum operum fructus, quem illi in sanctæ Religionis Observantia cumulaverant, sibi quoque à Deo communicaretur, atque ità misericordiam impetraret.

S. Didacus in amplexu Crucis quam maximè diligebat, & in corde & corpore semper gestaverat, die 12. Novembr. 1463. in Domino obdormivit & cantavit

§. 15. Postremò cùm se jam moriturum intelligeret, comitis illius & adjutricis fidelissima, quæ illum in hujus vitæ peregrinatione numquàm deseruerat, hoc est sanctæ paupertatis, supremo vitæ die non oblitus, sed in ejus intimo sinu, quàm maximè fieri posset, spiritum emittere cupiens, convocatis fratribus, eos obnixè rogavit, ut sibi vestem obsoletam & laceratam, habitúmque omnium vilissimum in quo moreretur, concederent; quo impetrato, multis profusis lacrymis, ab his qui adstabant, offensionum atque erratorum veniam postulavit; quibus copiosè collacrymantibus, ipse Cruce lignea quam ad caput habebat, arrepta, eámque amplexus & osculatus, utroque brachio in altum fortiter sublato (cùm tamen alterum gravi apostemate tumens, ac debilitatum anteà movere non potuisset) oculísque in vitale signum defixis, verba illa ex sacro Hymno magnóque pietatis spiritu pronunciavit. Dulce lignum, dulces clavos, dulcia ferens pondera, quæ sola fuisti digna portare Regem Cœlorum, & Dominum; quæ cùm dixisset, in ipso salutiferæ Crucis complexu, quam unicè dilexerat, quam in corde & corpore semper gestaverat, in qua Christo confixus, & mundo crucifixus fuerat, animam efflavit, & in Domino obdormivit, pridiè idus Novembris, Anno Domini 1463.

Hymno, Dulce lignum &c.

Miraculis etiam multis, quorum aliqua hic recensentur, post obitum illustris fuit.

§. 16. Ad ejus corpus (Beati Didaci morte audita) magni undique concursus facti, illud devotè omnes contingere, amictus particulas præscindere, capillos devotionis causa evellere, demùm Christiano ritu corpus honorificè humatum est. Hic jam statim Deus mortui servi sui, cui in vita cooperatus fuerat, eximiam sanctitatem signis sequentibus comprobavit. Nam corpus, quod jam quatriduo humi sepultum fuerat, iterum non absque miraculi interventu, effossum, non solùm integrum, incorruptúmque apparuit, sed cùm per multos menses, ut pio studio satisfieret, & civium, & aliorum, qui ex diversis partibus accurrebant, insepultum jacuisset, non computruit, nullum tetrum odorem emisit. Imò verò corpus illud, quod vivens Spiritus Sancti templum fuerat, odorem suavissimum afflabat, quo omnes mirificè recreabantur; qui quidem & in hodiernum usque diem ex ejus sepulchro suaviter & jucundè spirans, à plerísque sæpè sentitur. Illud quoque in Beati viri mortuo corpore mirum accessit, quòd ejus membra & artus, vitali calore destituti non obriguerunt, nec duri aut rigidi sunt effecti, ut cadaverum solent, sed molles erant & flexibiles quocumque verterentur. Quocircà laudanda est pietas & magnificentia claræ memoriæ Henrici Quarti Castellæ Regis, qui una cum filia periculosè ægrotans, & Beati Didaci precibus sanitate imperata, nobile sacellum grati animi sui monumentum extruxit, ibíque in Arca ferreis laminis diligenter communita Beati Didaci corpus decenter recondi jussit. Ad quod quidem sacellum, ut constat, non solùm Complutenses cives, sed vicini & remotiores Populi, atque ex omni ferè Hispania fideles tanta devotione confluunt, tàm multi beati illius viri opem apud Deum implorant, tot ibi vigiliæ fiunt, tot sacrificia in eodem ejus sacello celebrantur, tàm multa & illustria dona voti reddendi gratia offeruntur, ut hæc de Beati Didaci sanctitate non exigui temporis tamquàm rumoris aura, sed per annos centum viginti & ampliùs constans, & perpetua fama & opinio, tantúsque illorum fidelium, omnium generum, omnium ordinum consensus magni profectò, & illustris testimonii loco habendus sit ad Beati Didaci sanctimoniam comprobandam. Verùm tamen multis quoque post obitum miraculis vir commemorabili sanctitate præditus claruit. Nam in actis transmissis centum fere & triginta leguntur, Deo, qui glorificatur in Concilio sanctorum, signis & prodigiis testante, servum suum non solùm morum, sed etiam signorum virtute, nec operibus modo pietatis in vita, sed etiam miraculorum luce post mortem, clarum & venerabilem esse. Duron oppidum est in Hispania, in diœcesi Seguntina; ex eo Catherina Martini filia, virgo annos duodecim nata, cùm ante aliquot menses subita vi morbi surda & muta evasisset, brachiis item pedibúsque paralysi dissolutis incedere nequiret, ad Beati Didaci sacellum delata, cùm ibi pervigilaret, ejus tacta manu, & in Crucis formam consignata, illicò & aurium sensum, & loquendi facultatem recepit, membrorúmque usu restituto,

tuto, totóque corpore confirmato, liberè quà libuit, inceſſit, laudans & benedicens Deum. Adoleſcens quidam erat annorum ferè viginti, Didacus de Lorca appellatus, filius Petri Gonzales viri nobilis, qui Deo permittente, ab immundo ſpiritu annos complures vexabatur miſerandum in modum, ità ut ſæpiùs interdùm in die arreptus, & ad terram alliſus, horribiles corporis geſtus ageret, & veluti mortuus relinqueretur; hic ſe Beato Didaco humiliter commendans, & in ejus ſacello aliquamdiù invigilans à miſerabili vexatione omninò eſt liberatus. Cùm Catharina Bartholomæi Sanchez uxor, expleto ad pariendum tempore, parere non poſſet, fœtus enim in utero tranſverſus alterum tantummodò pedem eduxerat, matérque miſera ab aurora ad veſperam in eo cruciatu permanens, in ſummo vitæ diſcrimine verſaretur, & planè morti propinqua eſſet, ſocrus ejus Maria Garzia uxor Jo. Garziæ incolæ Oppidi de Ambroz beati Viri in maximis anguſtiis recordata, ad ejus opem confugit; itaque fruſtum amictus Beati Didaci, parúmque pulveris è ſepulchro ſuprà parturientem nurum impoſuit, quæ ſubitò mortuum fœtum, edidit, ipſa ſalva. Manſit autem mortua puellula aliquot horarum ſpatio, ſed ejuſdem Avia Maria jam ſemel beati Viri opem in matre experta, eum proneptis vita tanto fidentiùs orare non dubitavit; quod cùm devotè feciſſet, alterum etiam beneficium impetravit, & puella ſacro baptiſmi fonte abluta, & geminæ vitæ munere à Deo donata diù poſteà ſupervixit. Illud autem quod in Maria della Peñuela Petri Hernandex Complutenſis filia, Dei virtute, per merita Beati Didaci mirificè effectum eſt, notum & valdè pervulgatum in Hiſpania, multíque qui meminerint ſuperſunt. Invaſerat virginem horribilis & deformiſſima paralyſis, tanta nervorum diſſolutione & membrorum luxatione, brachiis cruribúſque diſtortis, totóque corpore convulſo, ut non jàm mulier, ſed monſtrum eſſet, & Medici ſe nihil umquàm tale vidiſſe profiterentur; accedebant febres vehementes, & capitis dolores peracres & aſſidui, quibus miſera graviſſimè affligtabatur; ea igitur ad Beati Didaci corpus delata, cùm in ejus interceſſione, & Dei miſericordia confideret, & ſuppliciter oraret, voti compos, ab omni illa membrorum diſtortione & depravatione, omníque corporis infirmitate eſt liberata: quæ tanti accepti beneficii non ingrata Deo virginitatem ſuam vovit, & ſacrarum Virginum Collegio adjuncta, in Monaſterio Sancti Joannis, quod A pœnitentia nominatur, ſanctæ & religioſæ vitam duxit. Sed quod in principe Carolo chariſſimi in Chriſto filii noſtri Philippi Hiſpaniarum Regis Catholici primogenito filio divinitùs actum eſt, magnam apud omnes famæ celebritatem habet. Ægrotabat Compluti adoleſcens Princeps Anno humanæ ſalutis milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, qui cùm è ſcalis deciđiſſet, graviſſimum ex eo caſu, & prolapſione in capite vulnus acceperat; omnia remedia, omnes curationes adhibitæ, quæ humana induſtria præſtari poterant, ut in tanto Principe par erat; ſed cùm nihil humanum proficeret, morbúſque magis ſemper ingraveſceret, jámque ejus gravitati natura ſuccumberet, Medici, Principis ſalute prorſus deſperata, certam imminentis mortis horam præfiniunt, idque Regi patri, ne tàm acerbo ſpectaculo intereſſet, denunciant. Cùm igitur omnis humani adjumenti ſpes defeciſſet, ad divinum, quod unum reliquum erat, præſidium confugiunt. Itáque devotionis ardore ſuccenſi à fratribus ſuis Beati Didaci corpus decenter & religioſæ in Principis cubiculum afferri curant, poſt annos ferè centum integrum & incorruptum; quod cum Princeps Beati Viri patrocinio ſe commendans devotè tetigiſſet, eo indè amoto, vidit in ſomni quiete Beatum Didacum ante lectum ſtantem, & crucem arundineam manu gerentem, ſeque admonentem bono animo ut eſſet, & in Deo confideret, fore enim ut ex ea ægrotatione ſanus fieret. Quare eo potiſſimùm tempore, quo Medici Principem moriturum prædixerant, non ſolùm meliùs habere cœpit, ſed paulò poſt ex omni illo vitæ diſcrimine divinis, ac ſuprà naturam adjumentis tàm mirabiliter eſt ereptus, ut digitum Dei per merita Beati Didaci ibi adfuiſſe omnes intelligerent. Sed præter cæteros Princeps ipſe, & Philippus pater, incredibili lætitia tamquàm redivivi filii affectus, id agnoſcere, & Deum glorificando palàm profiteri.

Res Hiſpaniarum Philippus unà cum Carolo filio, & tota Hiſpania, apud Pium IV. inſtetit, pro ipſius B. Didaci in Sanctorum numerum relatione.

§. 17. Itáque pius Rex cùm chariſſimi & primogeniti filii vitam, ſummæ Dei clementiæ, per merita & preces Beati Didaci ferret acceptam, cuperétque, quacumque ratione poſſet gratiam aliquam Deo in Sancto ſuo referre, anno inſequenti ad fel. recordat. Pium Quartum prædeceſſorem noſtrum, unà cum Principe filio, & cuncta ferè Hiſpania literas dedit, quibus ab eo ſuppliciter petebat, ut pro ſua & ſanctæ hujus Apoſtolicæ Sedis ſumma auctoritate Beatum Didacum tàm excellenti ſanctitate virum, & tanta miraculorum claritate illuſtrem in Sanctorum numerum referre vellet, atque ab univerſa Catholica Eccleſia pro Sancto venerandum eſſe ſtatueret.

Pius IV. huic negotio Cardd. deputavit, & res agi cœpta fuit.

§. 18. Tàm devotis, iteratíſque Catholici Regis, aliorúmque poſtulationibus permotus idem Pius prædeceſſor, de iis in conſiſtorio ſuo ſecreto referri juſſit, & quinque Cardinales, conſilio & doctrina præſtantes delegit, qui ejuſmodi permagni momenti negotio præeſſent; inter quos unus fuit Cardinalis Alexandrinus, cujus memoria in benedictione eſt, qui poſteà Pontifex factus, Pius ejus nominis Quintus eſt appellatus. Res ſuo ordine agi cœpta eſt ſub Pio Quarto literis in Hiſpaniam tranſmiſſis, ad teſtes ex formula examinandos, actáque ritè conficienda.

Idem Rex apud Pium V. & Greg. XIII. pro hujus rei expeditione inſtetit, & etiam apud hunc Pontificem per ejus Oratorem ſupplicari curavit.

§. 19. Cúmque ipſe Pius Quartus è vita migraſſet, non deſtitit idem Philippus Rex apud ſuccedentes Pontifices ſanctæ recordationis Pium Quintum & Gregorium Decimum tertium itidem prædeceſſores noſtros ſedulò inſtare; ſed Deo ità diſponente, quamvis pleráque ſuperioribus annis ſint acta, res tamen ipſa perfici ſub illis Pontificibus, atque abſolvi non potuit. Cùm primùm igitur humilitas noſtra, non noſtris meritis, ſed divinæ clementiæ abundantia, in excelſa Apoſtolicæ ſolicitudinis ſpecula his difficillimis temporibus eſt conſtituta, ſtatim idem Philippus Rex nulla ex parte reſtincto aut refrigerato fidei ſuæ zelo, nobis per dilectum filium nobilem virum Henricum de Guzman Comitem de Olivares, ſuum apud nos & Sedem Apoſtolicam Oratorem, magnoperè ſupplicandum curavit, ut poſteaquàm ea ferè omnia, quæ ad acta & proceſſum B. Didaci pertinebant, ex hujus ſanctæ Sedis præſcripto confecta erant, Nos, quibus univerſalis Eccleſiæ cura eſſet credita, & ad quos ſolos ejus rei judicium pertineret, tàm pio & tàm ab ejus Majeſtate, totáque Hiſpania exoptato operi, quod eſt de eodem Beato Didaco Sanctorum Catalogo adſcribendo, ſupremam manum imponere vellemus.

Hic igitur Pontif. pro tanti negotii abſolutione, diligentiſſimè, omnia deſuper agenda, agi voluit, & imprimis proceſſus duobus Auditoribus Palatii Apoſtol. examinan. mandavit, illique relationem, & eorum ſententiam eidem ſcripto tradiderunt.

§. 20. Et nos quidem Regis ipſius religioſum ſtudium & perſeverantem hac in re ſedulitatem commendantes, cupiebamus ejus piæ petitioni, quantum cum Domino liceret, ſatisfacere; tamen pro noſtro paſtoralis muneris officio ſtatuebamus, in re tàm gravi nulla præpropera feſtinatione utendum, ſed omnia ex eccleſiaſtica diſciplina, ex majorum noſtrorum ſaluberrimis inſtitutis, ex Apoſtolicæ Sedis circumſpectione, diligentiſſimè agenda eſſe; itaque duobus antiquioribus cauſarum Palatii noſtri Auditoribus, doctrina & rerum uſu præſtantibus, ipſis ferè primis Pontificatus noſtri diebus mandavimus, ut acta omnia, totúmque proceſſum ſumma cum diligentia perlegerent & examinarent; quo illi in munere menſes complures ſedulò, accuratéque verſati; copioſam relationem omnium, ſuámque ſententiam nobis ſcripto tradiderunt. Cùm

autem Cardinales omnes ab eodem Pio Quarto huic negotio olim præpositi; viam essent universæ carnis ingressi.

Et postea octo Card. deputavit, ad acta de B. Didaci vita, moribus & miraculis, ac prædictorum Auditorum relatione expendenda.

§. 21. Nos primo anni superioris mense, in Consistorio nostro secreto alios in eorum locum suffecimus, pietate, prudentia, eruditione, fide nobis probatos, adhuc autem & numero plures prioribus ut in gravi causa prudenti multorum gravium virorum judicio adhibito, cuncta exquisitius discuterentur. Hi verò fuere more majorum, ex tribus Ordinibus dilecti venerabiles fratres Episcopi Alexander Ostiensis Farnesius, Marcus Antonius Prænestinus Columna, & dilecti filii nostri frater Michaël sanctæ MARIÆ super Minervam Alexandrinus, Julius Antonius sancti Bartholomæi in Insula Sanctæ Severinæ, Antonius SS. Joannis & Pauli Carafa, Frater Constantius Sancti Petri in Monte Aureo titulorum presbyteri Sarnanus, Ferdinandus sanctæ MARIÆ in Via lata de Medicis, & Hieronymus sanctæ MARIÆ in Cosmedin diaconi Matthæius nuncupatus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quibus commisimus, ut pro rei gravitate, proque ea, quæ Deo cordium scrutatori, & nobis quoque in ejusmodi publico munere obeundo à primariis Ecclesiæ membris fidelitas & diligentia deberetur, acta de fidei integritate, vita, moribus & miraculis beati DIDACI, & Auditorum nostrorum relationem; quanta maximi fieri posset diligentia inspicerent & expenderent, atque ad nos opportuno tempore referrent, ut divina Spiritus sancti gratia illustrati, de ipsorum & cæterorum fratrum nostrorum consilio, quæ Dei gloriæ, qui justitia & veritas est, consentanea forent, deliberare possemus.

Præfati Cardinales, quibusdam peritissimis viris in consilium desuper adhibitis, singula examinarunt, & in secreto Consistorio, omnibus relatis, votum omnes pro canonizatione dederunt.

§. 22. Multis igitur elapsis mensibus cum intereà Cardinales ipsi frequenter congregarentur, acta, processus, rerum gestarum series, testes, singula denique ad sacrorum Canonum præscriptum, maturè & accuratè considerarent, examinarent, atque inter se conferrent, viros etiam sacræ Theologiæ & Pontificii juris scientia peritissimos in consilium adhiberent, cùm jàm omnia parata esse intelligeremus, secretum Consistorium de more convocari jussimus, in quo venerabilis frater noster Marcus Antonius Episcopus Cardinalis Prænestinus, suo & Collegarum; qui ibidem assidebant, nomine, gravi & accommodata oratione de omnibus fideliter nobis retulit, quibus explicatis ad extremum dixit, quandoquidem beati DIDACI fidei integritas, egregiæ virtutes, præclara & insignia miracula optimè essent comprobata, se & Collegas suos unanimes in eam sententiam venisse, si ità nobis videretur, ulteriùs nos progredi, & Beatum illum virum in Sanctorum numero posse adscribere, quorum cum sententia etiam cæteri Fratres nostri Cardinales, cùm à singulis graves sententiæ dictæ essent, ad unum omnes consenserunt.

Publicum Consistorium indixit, in quo Arigonius Advocatus Consistorialis habuit orationem de gestis & miraculis B. Didaci, & denique Catholici Regis & totius Hispaniæ nomine supplicavit eidem Pont. ut eumdem B. Didacum in SS. numerum referre vellet, & ipse mandavit Card. & Episcopis, ut omnia ad hanc causam pertinentia, diligentissimè perpenderent.

§. 23. Quæ cùm audisset gaudens erat cor nostrum in Domino, quòd beati servi sui gloriam quotidiè magis patefaceret, omniáque ipso benedicente tàm feliciter procederent. Quare in tàm sancto pioque opere nihil omninò necessariæ diligentiæ prætermittentes, ex more institutóque majorum decrevimus, ut ad ulteriora procederetur. Ac diebus aliquot interpositis, publicum Consistorium indiximus, in quo præter Cardinales etiam Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati omnes, ac familiares nostri de more interfuerunt. In eo verò dilectus filius Pompeius Arigonius Romanus Aulæ nostræ Consistorialis Advocatus disertam orationem habuit de vitæ sanctitate, rebus gestis & miraculis beati Didaci, & denique Catholici Regis, totiùsque Hispaniæ nomine, ut eumdem beatum Didacum tantis meritis illustrem sanctorum numero aggregaremus, nobis humiliter supplicavit. Gaudebamus etiam hoc loco in Domino, in cujus manu cor regis est, & quocumque voluerit inclinat illud. Etenim planè videbamus, non sine divino instinctu fieri, quòd Catholicus Rex, cui multorum Regnorum gravissima administratio à Deo est tradita, quique tot curarum onere premitur, tanto ardore in hoc beati Didaci negotio absolvendo versaretur, ut in magnis temporum difficultatibus, se suáque Regna apud Deum novi patroni suffragiis, & piè & prudenter communiret. Quare respondimus Philippi Regis Catholici de beato Didaco, nostra & Apostolicæ Sedis auctoritate in Sanctis adscribendo, tàm diuturnam & perseverantem postulationem dignam esse singulari ejus pietate, dignam perpetuò Catholicæ Religionis propagandæ studio, lætari nos & Deo gratias agere, quòd Beatos servos suos, quos in cœlis coronat, à nostra quoque tenuitate in terris honorari velit, eósque nobis ad auxilium & exemplum proponat. Et nos quidem ad pium ejus desiderium explendum propensiores esse, facere tamen rei gravissimæ magnitudinem, ut de Regia petitione adhuc cum fratribus nostris Cardinalibus & Episcopis, etiam atque etiam deliberandum censeremus, quare eosdem fratres hortati sumus, ut omnia quæ ad hanc causam pertinerent, diligentissimè considerarent, quódque nos ipsi jàm pridem faciebamus, Deum magnoperè orarent, ut corda nostra suo lumine collustraret, totámque hanc actionem ad sui gloriam & Ecclesiæ utilitatem disponeret & dirigeret.

Deindè aliud Consistorium secretum indixit, & multa quæ ad negotium pertinebant prænarravit, & Cardinales, Patriarchæ, Archiepisc. & Episc. adstantes dixerunt B. Didacum in SS. numerum adscribendum esse.

§. 24. Hæc cum essent acta, alterum item Consistorium secretum indiximus, in eóque etiam Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos in Romana Curia præsentes, Protonotarios quoque nostros, qui ex numero dicuntur, & Rotæ Auditores interesse jussimus. Tùm non ipsi de sacrosanctæ hujus Apostolicæ Sedis, in qua Dei providentia sedemus, auctoritate & potestate, deque Spiritus sancti singulari patrocinio, atque infallibili assistentia à Deo in omnibus verbis suis fideli promissa, usque ad consummationem sæculi perpetuò affutura, quibus gubernatur, ea diximus, quæ causæ & temporis ratio potissimùm requirere videbatur. Demùm à Fratribus nostris petivimus, ut quoniam aliàs statutum esset, ut ad ulteriora in hoc negotio procederetur, nunc præcisè & expressè dicerent, an ex iis actis, quæ ipsi viderant & audiverant, beatus Didacus esset canonizandus. Igitur à S. R. E. Cardinalibus primùm, deindè à Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, piè, graviter & eruditè sententiis dictis, omnes unanimes id ipsum sentientes, dixerunt sibi videri ex iis quæ maturè ipsi hac de re viderant & audiverant, beatum Didacum à nobis meritò inter Sanctos esse adscribendum.

Pontif. igitur diem canonizationis pro die 2. mensis Julii constituit.

§. 25. Deo autem, qui in domo sua fratres in unum habitare facit, gratias agentes de tanta Fratrum nostrorum consensione, quódque ad servum & amicum suum, quantum nobis licet, honorandum corda nostra impelleret & illustraret, cùm per ejus gratiam hucusque omnia ritè atque ordine acta essent, quod reliquum erat, diem canonizationis præstituimus ad Sextum Nonas Julii, quo die memoria Visitationis beatæ MARIÆ semper Virginis ad sanctam Elisabeth piè ab Ecclesia recolitur, ut ejusdem humani generis Advocatæ patrocinio, tandem pium hoc opus prosperè & salutariter à nobis absolveretur.

Hortatúrque Fratres ad divinum desuper auxilium invocandum.

§. 26. Fratres intereà nostros hortati sumus, ut intermedio tempore unà nobiscum precibus, eleemosynis, (quas nos & libenter & piè erogavimus, quemadmodum & Regis nomine ab ipsius Oratore factum fuit (jejuniis, sacrificiis Dei auxilium invocare non cessarent.

Ea die Pontifex, cum solito apparatu ad Basilicam S. Petri processit & ornavit.

§. 27. Is igitur festus Visitationis dies, id est hodiernus cùm advenisset, Nos & fratres nostri Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi sacris vestibus induti, inchoato per nos ipsos in nostra Pontificia Capella Hymno, Ave maris stellà, Cantorúmque choro prosequente, ut ipsa, quæ mater est gratiæ, nobis præiret & præluceret, cæteris etiam Romanæ Curiæ Prælatis & officialibus, familiaribusque nostris, ac universo regulari & sæculari clero, longo devotóque ordine progredientibus, omnes simul accensos cereos in manibus

gestantes

gestantes in ejus honorem, qui est lux vera, gloria & splendor sanctorum è Palatio nostro Apostolico solemniter processimus ad antiquissimam & religiosissimam Basilicam Principis Apostolorum, in cujus medio peramplùm suggestum Regio sumptu extructum erat, paratúmque Altare ad sacram Pontificalem Missam celebrandam totáque templi facies in communi Ecclesiæ lætitia hilaris, & Pontificio apparatu decenter ornata, omniáque spiritualibus canticis personabant, funalia & faces circumquaque ardebant, & vexilla appensa, in quibus beati viri imago expressa erat, qui corpore erecto depictus, dextera manu coronam Beatissimæ Dei Genitricis, sinistra Crucem invictissimam gerit & intuetur, cujus nimirùm auxilio hostes teterrimos, carnem, mundum & diabolum superavit. Hic nos in maxima fidelis Populi, totiusque adstantis cleri frequentia, cœlestis illius & triumphantis Hierusalem effigiem quandam nobis antè oculos proponentes, & quantum in hac lacrymarum valle licet, intuentes, conscensis gradibus, in suggestu antè Altare oravimus, mox in sublimi Apostolico Throno considentes, fratres nostros Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales & Episcopos omnes sacris vestibus ornatos & paratos, nobis obedientiam de more præstantes excepimus.

Et iterùm adinstantiam Regis requisitus S. Didacum Sanctum pronunciavit & canonizavit.

§. 28. Tunc dilectus filius noster Petrus tituli Sancti Hieronymi Illyricorum presbyter Cardinalis Deza Hispanus, Catholici Regis Philippi, totiusque Hispaniæ nomine semel, iterùm, & tertiò suppliciter & instantissimè à nobis petiit, ut beatum Didacum in Sanctorum numerum adscriberemus, nosque ad singulas ejus petitiones, Regis pietate, & beati Viri meritis collaudatis, semper tamen per distincta intervalla, nostras totiúsque Cleri & Populi orationes, litanias & sacros hymnos interposuimus. Demùm cùm jam nihil omninò ex his, quæ à majoribus, piè sanctéque sunt hoc de genere instituta, esset prætermissum, imò potiùs matura deliberatio, summáque diligentia abundantiùs adhibita, invocato sancto Creatore Spiritu, cujus consilio & sapientia sancta Ecclesia columna & firmamentum veritatis regitur, ejusque numen sæpè à nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis imploratum, præsens adesse non dubitantes. Ad honorem sanctæ & individuæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad exultationem supernæ & triumphantis Hierusalem matris nostræ, ad exaltationem catholicæ fidei, & Christianæ Religionis augmentum, auctoritate ejusdem sanctæ Trinitatis, beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, omniúmque Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Romana Curia existentium consilio & unanimi consensu beatum fratrem Didacum de Sancto Nicolao Provinciæ Bethicæ Hispanum, Ordinem Minorum Sancti Francisci expressè professum, sepultúmque Compluti in Ecclesia Fratrum ejusdem Ordinis, de cujus fidei puritate, excellentia vitæ, & miraculorum in vita & post mortem claritate nobis plenissimè constat, in Sanctorum Confessorum numerum & Catalogum adscribendum esse decrevimus, & adscripsimus, prout per præsentes decernimus & adscribimus, eumque ut Sanctum ab omnibus venerandum esse mandamus.

Festum ejus die 12. Novembr. celebrari jussit.

§. 29. Statuentes, ut ab universali Ecclesia anno quolibet die duodecima Novembris festum ipsius, & officium sicuti pro uno Sancto Confessore tantùm, ad formam in rubricis Romani Breviarii præscriptam, devotè celebretur, quódque in ejus honorem Ecclesia & Altaria, in quibus Deo sacrificia offerantur, erigi & fundari possint, eademque auctoritate, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui singulis annis eodem die festo supradictam Ecclesiam Oppidi Complutensis Toletanæ Diœcesis, ubi ipsius corpus requiescit, necnon Altaria & Ecclesias, quæ in ejus honorem constructæ erunt, devotè visitaverint, easdem Indulgentias, privilegia & gratias concessimus & elargiti sumus, quemadmodùm concedimus & elargimur, quæ cæteris dicti Ordinis sanctorum Ecclesiis concessæ sunt.

Missam posteà celebravit & assistentibus indulg. concessit.

§. 30. Quibus omnibus, quæ ad sancti DIDACI canonizationem pertinebant, absolutis, ac laudis & gratiarum actionis Hymno Deo decantato, ejusque auxilio per beati Didaci preces peculiari oratione, quam nos clara voce pronunciavimus, implorato, tandem eodem in loco & Altari, Missam solemnem de beatissimæ semper Virginis Visitatione cum Beati DIDACI commemoratione nos ipsi celebravimus, fidelibusque, qui tàm piæ & religiosæ actioni, & sacrosancto sacrificio devotè interfuerat, ad Dei & Sancti sui gloriam & laudem plenariam indulgentiam concessimus.

Omnes demùm hortatur ad Deo benedicendum, & pro hic relatis orandum.

§. 31. Omnes igitur Deum cœli benedicamus, & coràm omnibus viventibus confiteamur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam, agnoscamusque non sine magna Dei providentia factum esse, ut hisce afflictis Christianæ Reipublicæ temporibus, quibus maximè multiplici Sanctorum suffragio indigemus, novus hic Suffragator & Patronus fideli Populo tribueretur: Et nos quoque, qui in hac pastorali statione, in qua nos Deus collocavit, de universi gregis Domini salute anxii dies noctesque pervigilamus, Dei ergà nos singularem clementiam agnoscimus, qui post tot annos, post tot beatissimos Pontifices prædecessores nostros nobis humilibus hujus magni operis absolutionem reservaverit, qui cum Sancto suo ejusdem Seraphicæ Religionis communione, consociati sumus. Quamobrem eumdem Patrem misericordiarum, qui humiles exaltat, humiliter deprecemur, ut per merita & intercessionem sancti DIDACI, Ecclesiæ suæ pacem & tranquillitatem, Regibus & Principibus Christianis unionem, vitam & fœlicitatem, miseris & obcæcatis hæreticis lucem Catholicæ veritatis largiatur.

Hujúsque Bulla mandat transumptis dari fidem.

§. 32. Cæterùm, quia nimis difficile foret præsentes nostras originales literas ad singula loca, ubi opus esset deferri, volumus ut earum transumptis etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem quæ ipsis præsentibus fides ubique adhibeatur.

Sanctionem adjicit pœnalem.

§. 33. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum decreti, adscriptionis, mandati, statuti, concessionis, elargitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 4. die 5. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, Non. Julii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Papæ subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Cardd. subsc.

Ego A. Card. Farnesius Vicecancellarius, Episcopus Ostien.
Ego Jo. Ant. Episc. Portuen. Card. S. Georgii.
Ego Alph. Card. Gesvaldus, Episc. Tusculanus.
Ego Innoc. Avalus Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
Ego Marcus Ant. Card. Columna, Episcopus Prænestin.
Ego Ptolemæus Card. Comensis, Episcopus Albanen.
Ego Marcus Siticus Card. ab Altaemps tit. S. Mariæ Transtiberim.
Ego Prosper Card. Sanctacrucius tit. S. Clementis.
Ego Gabriel Card. Paleottus tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Frater Michaël Bonellus Card. Alexandrinus tit. S. Mariæ super Minervam.
Ego Ludovicus Card. Madrutius tit. S. Anastasiæ.
Ego N. Card. de Pellev etit. S. Praxedis.

Jul.

Jul. Ant. tit. S. Bartholomæi in Insula presb. Card. S. Severinæ.
Ego Hieronymus Card. Rusticucius tit. S. Susannæ.
Ego Jo. Hieron. Card. Alban. tit. S. Joannis antè portam Latinam.
Ego Hieron. Card. Simoncellus tit. S. Priscæ.
Ego P. Card. Deza tit. S. Hier. Illyricorum.
Ant. tit. SS. Joannis & Pauli Presb. Card. Carafa.
Ego Jo. Antonius Card. SS. Quattuor.
Ego Jo. Baptista Card. tit. S. Marcelli.
Ego Franciscus Card. de Joyeuse tit. S. Trinit. in Monte Pincio.
Ego Julius Card. Canonicus, tit. S. Eusebii.
Ego Nicolaus, tit. S. Cæciliæ Card. Cremonen.
Ego Ant. Maria Card. Salviatus, tit. S. Mariæ de Pace.
Ego Aug. Card. de Verona, tit. S. Marci.
Ego Vincentius tit. S. Mariæ in Via Card. Montis regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tit. S. Sabinæ.
Ego Scipio Card. Lancellotus, tit. S. Salvatoris in Lauro.
Ego Vincentius Card. Gonzaga tit. S. Alexii.
Ego Henricus tit. S. Pudentianæ Card. Caëtanus S. R. E. Camerarius.
Ego Jo. Baptista tit. S. Mariæ in Aracœli Card. Castruccius.
Ego F. Card. Cornel. tit. S. Stephani in Monte Cælio.
Ego Dominicus tit. S. Laurentii Card. Pinellus.
Ego Hippolytus Card. Aldobrandinus tit. S. Pancratii, Major Pœnitentiarius.
Ego Hier. tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruvere.
Ego Philippus Card. de Lenoncourt, tit. S. Honuphrii.
Ego Fr. Hieron. tit. S. Thomæ in Parione, Card. Ascul.
Ego Ant. Maria tit. S. Agnetis in Agone Card. Perusinus.
Ego Fr. Constantius Card. Sarnanus tit. S. Petri in Monte Aureo.
Ego Guglielmus Alanus tit. S. Martini, Cardinalis Anglican.
Ego Scipio tit. S. Mariæ de Populo Cardinalis Gonzaga.
Ego Ant. Card. Saulius tit. S. Vitalis.
Ego Evangelista Card. Cusentinus tit. S. Matthæi in Merulana.
Ego F. Stephanus tit. S. Marcellini & Petri Card. Aretinus.
Ego Alexander diaconus S. Eustachii, Cardinalis Montaltus.
Ego Hieronymus S. Mariæ in Cosmedin. diacon. Card. Matthæius.
Ego Benedictus S. Agathæ diac. Card. Justinianus.
Ego Ascanius SS. Viti & Modesti, diac. Card. Columna.
Ego Federicus S. Mariæ in Dominica diacon. Card. Borromæus.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini 1588. Indictione 1. die verò Lunæ 5. mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. Sixti divina providentia Papæ V. anno ejus quarto, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicarum Principis Apostolorum, & Joannis Lateranensis de Urbe, & ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per nos Horatium de Raynaldis, & Jo. Baptistam Bagni, ejusdem S. D. N. Papæ Curs.*

Alex. Parabiachus Mag. Curs.

LXXXIII. Institutio Archiviorum scripturarum, in quibuscumque Civitatibus & locis Status Ecclesiastici, Alma Urbe & Bononia exceptis; Et erectio officii Regentis dictorum Archiviorum, cum jurisdictionis & privilegiorum assignatione.

In Urbe extat Archivium, de quo habes sup. in const. 15. Jul. 2. Sicut, fol. 492. Tom. 1. Officium autem hujus Regentis est hodiè suppressum, & ejus loco quotannis deputatur unus ex Clericis Rever. Cameræ Apostolicæ.

Archivium sacri Collegii S. R. E. Cardinalium in Vaticano Palatio instituit S. D. N. Urban. VIII. const. 53. Admonet, infrà, quam omninò videas, in Tomo 4.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1588.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Solicitudo pastoralis officii humeris nostris licet imparibus divina dispositione injuncti, assiduè cor nostrum pulsat, & commovet, ut non solùm ad ea quæ universi Christiani gregis nobis ex alto commissi animarum salutem respiciunt, verùm etiam quæ ad populorum nostræ & Sedis Apostolicæ temporali ditioni subditorum utilitatem, pacem, tranquillitatem, perpetuamque securitatem pertinere noscuntur, vigilantiæ nostræ aciem dirigamus, & præsertim noxiis illis quæ ob non adhibitam satis exactam diligentiam in conservandis tàm publicis quàm privatis scripturis, inter subditos nostros gravi cum nostra eorúmque molestia fortunarúmque suarum dispendio & jactura, frequenter exoriri, & vigere intelligimus, commoda aliqua ratione provideamus.

Causa constitutionis. §. 1. Cùm itaque ex diligenti earumdem scripturarum custodia, fraudes & falsitates, quæ litibus, discordiis, ac periculis hujusmodi, ut plurimùm viàm præbent arceantur, dominia, possessiones & familiæ ipsæ conserventur, justitia denique cum animi certitudine, ac publica & privata omnium utilitate æqua lance administretur. Ac proindè publica Archivia, nedùm in Europa sed etiam in pluribus aliis universi Orbis etiam Barbarici partibus, qui hac potissimùm ratione commune bonum subditorum suorum, atque adeò Societatis humanæ vinculum inter se retinuerunt, accuratè instituta fuerint. Operæ pretium verò, & condecens sit, ut quod omnibus in exemplum salubrioris regiminis, & administrationis rerum publicarũ cedere dignoscitur, id ipsum nostro Statu Ecclesiastico cui superioribus illis sæculis ob bellicos tumultus, quibus ille ac universa ferè Italia tunc exarsit, tantum publicæ quietis beneficium impendi non potuit, nunc tandem nostræ provisionis ministerio salubriter introducatur.

Institutio Archiviorum. §. 2. Idcircò nos more pii patris & pastoris, hujusmodi quietem & utilitatem universalem subditis nostris afferre volentes, ad dictarum scripturarum conservationem, fidem, & securitatem, ac illarum deperditioni & falsitatibus obviandum, lites quoque, discordias, cæteráque pericula omnia tollendum, Motu proprio non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, meráque deliberatione, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in toto Statu Ecclesiastico nobis & Sedi Apostolicæ mediatè & immediatè subjecto hac Alma Urbe nostra, Civitatéque & Comitatu Bononien. dumtaxat exceptis, scilicet in quibusvis ipsius Status Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Castris, Villis, ac locis aliis, etiam quibusvis Metropolitanis, Cathedralibus, vel aliis Ecclesiis, etiam Monasteriis, Abbatiis, & aliis etiam regularibus, ac piis locis subjectis, Archivia publica & generalia in quibus instrumenta, necnon apocæ, cedulæ, chirographa, aliæque scripturæ tàm publicæ, quàm privatæ, quas quomodolibet occasione quorumcumque contractuum, ex quibus actio seu receptio, etiam ad tempus resultet fieri contigerit, etiam à Notariis & Cancellariis, seu Notariis curialibus nuncupatis, ac officialibus quibuscumque, etiam à Camera nostra seu à nobis vel prædecessoribus nostris causam, etiam cum titulo oneroso habentibus, & quibusvis aliis particularibus personis cujuscumque dignitatis, officii, status, gradus, ordinis & conditionis fuerint, etiamsi clericali, vel alio quocumque etiam cum titulo oneroso, indulto, & privilegio potiantur jam confecta, &

deinceps quovis nomine & titulo pro tempore conficienda, roganda & stipulanda, tàm venditiones, emptiones, mutua, debita, credita, & quasvis alias obligationes, societates, socidas, census, locationes, livellos, concordias, compositiones, transactiones, quascumque cujusvis generis sententias, compromissa, lauda, donationes, permutationes, cessiones, quietantias, delegationes, solutiones, dationes etiam in solutum, ac inter vivos & causa mortis donationes, inventaria, revocationes, hypothecationes, pignorationes etiam judiciales, mandata quæcumque, ratificationes, paces, substitutiones, divisiones, confessiones debitorum, tàm in judicio, quàm extrà, emancipationes, arrogationes, adoptiones, renunciationes, insinuationes, testamenta in scriptis & nuncupativa, codicillos, additiones & repudiationes hæreditatum, fideicommissa, substitutiones, prohibitiones, possessiones bonorum continentia, quam quoscumque alios contractus, nominatos & innominatos, inter quascumque, Ecclesiasticas & cujusvis Ordinis regulares & sæculares personas, quavis Ecclesiastica aut sæculari seu temporali vel mundana dignitate etiam Ducali præeminentia fungentes, necnon Universitates, Ecclesias, Capitula, Collegia, Conventus, Monasteria, Hospitalia, & quæcumque alia pia & non pia loca, eorúmque universales & particulares personas, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum hujusmodi, ac quoscumque alios Prælatos seu Priores pro tempore initos & celebratos, sub modo & forma in Capitulis quæ per dilectum filium nostrum Henricum tituli sanctæ Pudentianæ presbyterum Cardinalem Caëtanum, nostrum & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, dictæque Cameræ Thesaurarium, Decanum, & Clericos, Præsidentes, aut eum vel eos qui à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus, super administratione & gubernio dictorum Archiviorum pro tempore deputabuntur, statuendis & declarandis, asportari, & respectivè recipi, adnotari, & diligenter perpetuò conservari & custodiri debeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò erigimus & instituimus.

Incorporatio ad istud Archivium, aliorum omnium Archiviorum.

§. 3. Et si in aliquibus Provinciis, Civitatibus, & aliis locis prædictis, vigore quarumcumque facultatum desuper, etiam à nobis vel prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, aut Apostolicæ Sedis Legatis, Vicelegatis, Præsidentibus, Gubernatoribus, seu Officialibus, vel etiam à Camera Apostolica, & pro ea agentibus quibusvis Provinciarum, Civitatum & locorum hujusmodi Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, Capitulis, aut aliis etiam particularibus personis, & officialibus ac Cancellariis, & aliis præfatis, quavis causa vel occasione, ac ex titulo etiam oneroso concessarum aliqua Archivia, vel aliquid ad illorum instar ad præsens reperiantur, vel erigi deberent; illa, omnia & singula Archiviis per præsentes erectis & institutis, ac earumdem præsentium vigore instituendis & stabiliendis, etiam perpetuò aggregamus & incorporamus. Cum modificationibus tamen & limitationibus, ac declarationibus in dictis Capitulis juxtà mentem nostram eisdem Henrico Camerario, & Cameræ præfatæ Clericis declaratam aliisque declarationibus, etiam futuris temporibus, tàm per nos quàm alium vel alios ad id à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus si eis videbitur atque eorum arbitrio, toties quoties eis placuerit faciendis, & statuendis & reformandis.

Revocatio facultatis erigendi Archivia, alteri concessa.

§. 4. Facultates verò erigendi & instituendi Archivia, vel aliquid ad illorum instar aliis forsàn, ut præmittitur, concessas, necnon privilegia, indulta, immunitates, seu exemptiones quascumque, etiam ex titulo oneroso, ac sub quibuscumque verborum formis & tenoribus, concessa fuerint, quorum omnium tenores, ac si de verba ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, similiter perpetuò cassamus & annullamus.

Jussio deputandi Præfectum Archiviorum.

§. 5. Necnon ut pro felici regimine & gubernio Archiviorum præfatorum aliqua persona ad hoc munus apta & idonea, in eorumdem Archiviorum totius præfati Status Ecclesiastici Præfectum, vel sub quovis alio titulo nobis benè viso, ac per nos declarando, subque certa forma &c. habeátque plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem hujusmodi Archivia, in omnibus & singulis provinciis, civitatibus, terris, oppidis, & aliis locis antedictis ejusdem status, in quibus illa ex forma dictorum capitulorum constitui debere duxerit, toties quoties sibi videbitur, per se vel alium seu alios ad id ab eo deputandos constituendi & stabiliendi, eáque amovendi, transferendi, separandi, aggregandi, & incorporandi, cæteráque omnia & singula, in præmissis & circà ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi &c. Ac pro salubriori eorumdem Archiviorum directione, successu, gubernio & administratione illa, omnia & singula per unum ex dictæ Cameræ Clericis, in Præsidentem, seu Præfectum annalem juxtà ejusdem Cameræ instituta per ipsam Cameram sorte extrahendum, seu aliàs eligendum &c. deputandum.

Jurisdictio d. Præfecti.

Tu vide latiùs hic inf.

§. 6. Qui summa auctoritate & manu Regia, Notarios, Cancellarios, ac alios prædictos, & quascumque alias personas, tàm Ecclesiasticas quàm sæculares, necnon Communitates, Universitates, Ecclesias, Capitula, Collegia, Conventus, Monasteria, Hospitalia, cæteráque alia etiam pia loca, eorúmque universales & particulares personas, necnon Ecclesiarum & Monasteriorum hujusmodi, ac quoscumque alios Prælatos & Superiores, quacumque Ecclesiastica dignitate, aut mundana, ac temporali, etiam Ducali, aut Marchionali honore & præeminentia fungentes, ut ad Archivia sic erecta & instituta, instrumenta & alias scripturas prædictas juxtà dictorum Capitulorum formam deferant & asportent, Communitates verò ac Universitates Civitatum & locorum hujusmodi, illorúmque Priores, & nostri & Cameræ prædictæ officiales, ut commodas ac idoneas mansiones pro scripturarum & instrumentorum prædictorum conservatione assignent, cæteráque in dictis capitulis, statuenda, declaranda, observare & adimplere debeant, cogat & compellat, causásque tàm civiles quàm criminales, merásque & mixtas, etiamsi in eis obligationes quantumvis strictæ intervenerint, occasione Archiviorum hujusmodi, & ab ipsis quomodolibet dependentes, emergentes, annexas & connexas, etiam ratione terminorum seu pagarum solutionum occasione, subappaltus seu affictus contrà quascumque personas, & inter quascumque particulares Archivistas, ac inter eum seu eos, & quascumque Communitates, Collegia, Universitates, & alias personas procedendo, ac etiam alias causas & differentias super præsentium, intelligentia, declaratione, ac ampliatione, & super omnibus privativè quoad omnes alios judices ordinarios & extraordinarios, tàm in Urbe quàm extrà, & in toto Ecclesiastico Statu, etiam summariè, simpliciter & de plano, & absque strepitu & figura judicii &c. cognoscat, audiat, decidat, finéque debito terminet, regi, gubernari, & administrari posse ac debere, statuimus & ordinamus, necnon Archiviis præfatis, ac personarum illorum manutentione ac stabilimento, necnon regimini, gubernio, & administrationi pro tempore incumbentium laboribus & salariis, omnia & singula jura, obventiones, emolumenta, & alia regalia in dictis capitulis specificanda pariter perpetuò applicamus & appropriamus &c.

Clausulæ præservativæ.

§. 7. Decernentes quoque, eosdem præsentes nullo umquàm tempore, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, impugnari, infringi, invalidari, aut in jus vel controversiam revocari

posse

posse, sed illas semper perpetuò validas & efficaces fore, suósque plenarios effectus sortiri, atque ità per quoscumque judices etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Cameræ Clericos, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata illis quavis aliter judicandi vel interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo jus quæsitum, & fœl. record. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri, sub datum videlicet octavo Idus Augusti, Pontificatus sui anno sexto edita, inter alia disponentis, quòd forsan similes gratiæ infrà certum tunc expressum tempus, præsentari & registrari debeant, dummodò saltem intrà biennium à data præsentium omninò registrentur, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon provinciarum Status Ecclesiastici hujusmodi, ac quarumvis illius civitatum, locorum, districtuum, necnon Monasteriorum, Ecclesiarum, & aliorum piorum ac non piorum locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, exemptionibus, immunitatibus, etiam cum titulo oneroso, tàm à Camera quàm à nobis, seu prædecessoribus nostris quomodolibet, etiam illis, eorúmque Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Judicibus, Notariis, Cancellariis, & aliis præfatis quibuscumque Communitatibus, Universitatibus, Cameræque nostræ & illius Auditori generali, ac Fisco, aliisque etiam personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet facientibus, & concessis, ac in futurum concedendis, quibus omnibus etiamsi de illis, illorumque totis tenoribus, specialis, specifica & expressa mentio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 9. Volumus autem quòd præsentium exemplis etiam impressis, sigillóque ejusdem Camerarii obsignatis, ac manu unius dictæ Cameræ Notarii subscriptis, ea prorsus fides adhibeatur, tàm in judicio quàm extrà, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si exhiberentur ac ostenderentur.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, aggregationis, incorporationis, voluntatum, cassationis, annullationis, mandatorum, statuti, ordinationis, applicationis, appropriationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P.An.4. die 1. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1588. Kal. Aug. Pont. nostri Anno quarto.

Sequitur erectio Officii Regentis suprà dicti Archivii, cum jurisdictionis, & privilegiorum concessione.

Edita A. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sollicitudo ministerii pastoralis nos admonet & inducit, ut pro fœlici progressu eorum quæ ad communem Reipublicæ, & subditorum nostrorum utilitatem & commodum per Nos ordinata fuerunt, illorum curam egregiorum virorum prudentiæ demandemus, quorum opera & studio fœliciter regantur & gubernentur, lites quoque & discordiæ quæcumque faciliùs decidantur & terminentur, prout tàm pro justitiæ complemento, quàm subditorum eorumdem quieti conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Cùm itaque Nos super ad publicarum scripturarum conservationem, & illarum deperditioni ac falsitatibus, quæ nisi diligens cura & sollicitudo adhibeatur circà eas, in fraudem justitiæ, ac subditorum nostrorum grave præjudicium evenire possunt obviandum, lites quoque, discordias, & alia pericula, quæ dictarum scripturarum occasione inter eosdem subditos nostros in dies magna cum eorum jactura & læsione hactenùs motæ fuerunt extirpandum certisque aliis rationabilibus animum nostrum moventibus, & tunc expressis causis in toto Statu Ecclesiastico Nobis & Sedi Apostolicæ mediatè & immediatè subjecto (Alma Urbe nostra, ac Civitate & Comitatu Bononien. dumtaxat exceptis) Archivia publica, in quibus dictæ scripturæ, ac instrumenta publica, asportari, & diligenter custodiri debeant, erexerimus & instituerimus &c.

Nunc autem expedire videns, officium Regentis Archiviorum prædictorum erigere.

§. 2. Operæ pretiúmque duxerimus, ut pro salubri directione, providóque gubernio dictorum Archiviorum, aliquis supremus Judex, qui summa auctoritate, omnes & quascumque differentias, lites, querelas & controversias, tàm inter particulares personas, & Archivistas &c. quàm de & super taxis & mercedibus, nullitatibus & falsitatibus ac quibusvis aliis rebus, ad præfata Archivia, illorúmque administrationem, gubernium ac directionem quomodolibet, & ex quavis causa pertinentibus oriri & suscitari contigerit, audiat, cognoscat, decidat, finéque debito terminet, constituatur & deputetur. Unde rei hujusmodi virum morum gravitate literarúmque scientia conspicuum præficere, & in præmissis providere summoperè cupientes, ac erectionis & institutionis Archiviorum, &c. nec non privilegiorum, indultorum, facultatum, exemptionum, & aliarum gratiarum, necnon quarumcumque literarum desuper confectarum, ac edictorum circà præmissa emanatorum, cæterorúmque præmissorum, ac indè secutorum tenores, etiam veriores, præsentibus pro expressis & insertis habentes.

Illud erigit cum facultate quascumque causas movendas occasione Archiviorum de statu summariè &c. ac appellatione remota cognoscendi.

§. 3. Motu proprio &c. Unum officium Regentis Archivii generalis Status nostri temporalis Ecclesiastici nuncupandum, pro uno Prælato, aut utriusque seu alterius jurium Doctore vel Licentiato, aut alia persona ad hoc munus habili & idonea, Regente Archivii generalis Status nostri præfati nuncupando, qui præfatas & quascumque alias differentias, lites, quærelas, & controversias occasione dictorum Archiviorum, etiam ex obligatione in forma Cameræ Apostolicæ provenientes, etiam alias ac inter alios quam ut præmittitur suscitandas, & judiciariam indaginem, aut quamvis aliam cognitionem, decisionem, probationem, declarationem, interpretationem & executionem, qualitercumque & quomodocumque requirentes, pro tempore movendas, civiles, criminales, meras & mixtas, unà cum inciden. emergen. annexis & connexis, suprema auctoritate, & manu regia, tela judiciaria penitùs omissa, soláque facti veritate inspecta, ac omni & quacumque appellatione, recursu, & remissione, remotis etiam privativè quoad omnes alios judices, ordinarios & extraordinarios, tàm in Urbe quàm extrà eam, totóque Statu præfato, jus dicendi, audire, cognoscere, terminare, decidere, ac debitæ executioni demandare.

Delinquentes etiam in præmissis, ejus arbitrio puniendi.

§. 4. Delinquentes quoque & quos falsi, & cujusvis alterius generis crimen vel errorem, aut delictum, in scripturarum & instrumentorum præfatorum in Archivium registratione, & ex eo transumptione, recollectione, custodia & conservatione, sive taxarum illicita alteratione & exactione, præsentatione & subsignatione, ac alias in exercitio & administratione dictorũ Archiviorũ quomodolibet commisisse accusati aut suspecti fuerint, eorúmq; complices condigna punitione, & exemplari coërctione, ac

debitis

debitis pœnis in locis commissorum, ac si videbitur etiam in Urbe, & aliàs ubilibet plecti, & arbitrio suo puniri & castigari facere, sententiare, judicare, condemnare, bonáque conscribere & confiscare, omniáque & singula alia, in præmissis & circà ea necessaria, & quomodolibet opportuna gerere, exercere, & exequi, per se vel alium, seu alios, omni & quacumque appellatione remota perpetuum silentium desuper imponere.

Edicta pro regimine dictorum Archiviorum proponendi. Nec non pono hic infrà, quia sunt præ manibus jam impressa.

§. 5. Necnon edicta ac proclamationes & banna pro regimine, gubernio, & administratione Archiviorum, Archivistarum, & Rectorum aliorúmque præfatorum suo sub nomine, pœnísque ejus arbitrio exprimen. &c. quoties sibi expedire videbitur, proponere & publicari facere. Illáque ac jam emanata declarare, interpretari, reformare, ampliare, & innovare, ac tàm per eum edenda, quàm alia desuper de mandato nostro quomodolibet &c. sub eisdem pœnis observari facere.

Notarios tanquàm causarum officii actuarios eligendi.

§. 6. Cum facultate deputandi & constituendi proprium notarium seu notarios, unum vel plures, tàm in dicta Urbe quàm extrà eam, tamquàm actuarios causarum ad officium Regentis hujusmodi quomodolibet spectantium, eóque singulos toties quoties eidem Regenti visum fuerit amovendi & ponendi, ac alios eorum loco substituendi.

Commissarios ad visitan. dicta Archivia, & cogendum Notarios, ac alios ad portandum scripturas in Archiviis deputandi.

§. 7. Commissarios quoq; ad Archivia præfata visitandum cum simili aut limitata facultate necnon potestate & auctoritate, tàm archivistas, & ab eis deputatos præfatos, quàm notarios viventes ac eorum hæredes, qui vita functi fuerint, cæterósque eorumdem defunctorum quovis titulo successores, ac earũdem scripturarum detentores, seu possessores. Necnon in quantum ad ipsa Archivia spectat, quoscumque contrahentes cujuscumque status, sexus, gradus, ordinis, & conditionis, etiamsi Collegium, Communitas, Universitas, Capitulum, etiam collegiatarum & cathedralium, ac Metropolitanarum Ecclesiarum, earúmq; Præsules, Monasteriorum Abbates, conventus, & pia loca, eorúmque Gubernatores & Officiales, ac Præsidentes, necnon Duces, Marchiones, Comites, aut aliæ personæ quantumvis privilegiatæ, ac Ecclesiastica, vel temporali & mundana dignitate, excellentia, & honore præfulgentes fuerint, ad scripturas & instrumenta pro tempore celebrata in eisdem Archiviis deportandum cogendi, aliáque quoad hæc necessaria opportunè faciendi & exequendi &c. toties quoties sibi videbitur deputare.

Patentes literas pro quibuscumque suis Ministris suo sub nomine & sigillo expediendi.

§. 8. Ac de præmissis omnibus & singulis, pro quibuscumque aliis suis in officio Regentis Archivii hujusmodi Ministris, cæterísque omnibus & quibuscumque ad præfatum officium, illiúsque jurisdictionem, tàm in Urbe quàm extrà eam quomodolibet spectan. & pertinen. patentes & quascumque alias literas, sub eodem nomine & sigillo suo, per unum vel duos Secretarios ab eo, simul vel successivè nominandos (qui ad eorum vitam, ejus & in dicto officio successorum obsequiis, hac in parte insistere debeant, ac pro generali ex patentibus, hujusmodi à substitutis Commissariis, & Ministris suis hujusmodi, sine alicujus gravaminis nova impositione &c. aliqua regalia exigere & levare queat) confici & expediri facere, aliáque & singula officium, illiusque liberum exercitium, quomodolibet concernentia adimplere, liberè & licitè possit & valeat.

In Archivistas, Notarios, & alios circà ea quæ hujusmodi officium concernunt omnimodam jurisdictionem exercendi.

§. 9. Ità etiam quòd illud pro tempore obtinens, in archivistas, notarios, & alios præfatos in præmissis, & quoad ea quæ officium hujusmodi concernunt tantùm, supremam & omnimodam jurisdictionem & auctoritatem habeat, gerat, & exerceat. Illique ad eum dumtaxat pro justitiæ complemento recurrere, ac ad ipsum reclamare debeant, eáque in parte curiæ suæ suppositi censeantur. Nec cuipiam Tribunali aut moderno & pro tempore existenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, nec Cameræ Apostolicæ, minúsque Curiæ causarum dictæ Cameræ generali Auditori, aut cuivis alteri Judici, sed nobis & dictis successoribus nostris immediatè subsit, & cæt. cujus concessio & omnimoda dispositio, quoties illud quovis modo vacare contigerit, ad Nos & eósdem Successores nostros in perpetuum spectet & pertineat, Apostolica auctoritate tenore præsentium &c. perpetuò erigimus & instituimus. Decernentes &c. sicque & non aliter &c. Quocircà &c.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus præmissis, ac fæl. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, necnon quatenùs opus sit regula de non tollendo jure quæsito, aliísque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Provinciarum Status Ecclesiastici hujusmodi, ac quarumvis illarum civitatum, locorum, terrarum, districtuum, & aliorum locorum, dictæque Urbis & quarumcumque Curiarum & Tribunalium suorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, reformationibus, usibus, stabilimentis, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam illis, earúmque Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Judicibus, Notariis, Communitatibus, Universitatibus, aliísque superioribus & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam Motu pari, etiam consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet facientibus concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis etiamsi pro illarum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium & singulorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresè, Motu simili derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides Transumptorum.

§. 11. Volumus autem, quòd earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, ac sigillo ejusdem Regentis, vel cujusvis personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extrà illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 4. die 31. Octobris.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1588. Prid. Cal. Novemb. Pont. nostri anno 4.

LXXXIV.

Prohibitio conferendi Canonicatus & præbendas, ac dignitates Ecclesiæ Valentinæ, spuriis, aut illegitimè natis, quamvis legitimatis, & natalibus restitutis.

Aliam prohibitionem admittendi ad beneficia Regni Valentiæ alienigenas Regnorum Hispaniæ edidit hic idem Pont. in const. 64. in sacrosancto, suprà. Et anteà de Studii generalis Valentin. regimine dispositionem fecerat in const. 11. Copiosus, ubi notavi.

Edita An. D. 1588.

SIXTUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Causa hujus constitut.

CUM Cœlestis ille Agricola vineam suam & agrũ nobis custodiendum commiserit, ut ex illis tempore suo fructum afferamus, profectò nos ne in ea palmites fatui & infructuosi luxurientur, nevè in illo herbæ inutiles, & spinæ quæ semen suffocant patrisfamilias, internascantur, omni studio curare debemus. Quòd planè peragemus, divino favente auxilio, si in Ecclesiis quibusdam Metropolit. insignibus tamquàm in agro frugifero benè culto, ne inimicus homo noxium interseminet lolium, spu-

rios scilicet & ex illegitimo ac damnato coitu natos (secundùm legem Moysis ingredi Ecclesiam Domini, usque ad decimam generationem prohibitos) à canonicatibus & præbendis, ac dignitatibus arcentes invigilabimus. Idque præsertim in Ecclesia Valentina, quam nos novo lectorum scientiæ, & divinæ & humanæ numero, ac aliis gratiis abundè locupletavimus & decoravimus. Nam inibi, sicut accepimus, ex quo ad canonicatus & præbendas, ac dignitates hujusmodi semel sic minùs dignè assumpti sunt postmodùm successu temporis ad publica Ecclesiæ, Civitatis & Regni Valen. gerendi munia electi, ut plurimùm paternæ incontinentiæ imitatores, quietem publicam & statum cæterorum DEO famulantium perturbare consueverunt.

Prohibitio conferendi Canonicatus & præbendas ac dignitates Ecclesiæ Valentiæ, spuriis aut illegitimè natis, etiam legitimatis, aut natalibus restitutis.

§. 1. Nos igitur hujusmodi incommodis pro nostro pastoralis officii debito occurrere, & ut homines illarum partium (qui hac spe ad filios spurios in peccato gignendos sunt propensiores) eò magis abstineant à carnis flagitiis, quo suæ proli hoc refugium præclusum esse videant, providere volentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus & ordinamus, quòd deinceps perpetuis futuris temporibus, quoties canonicatus & præbendas, seu dignitates dictæ Ecclesiæ Valentinæ, per cessum, seu quamvis aliam dimissionem, etiam ex causa permutationis, vel amissionem, aut obitum, etiam apud Sedem Apostolicam seu in aliquo ex mensibus, in quibus beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio, nobis & dictæ Sedi, per constitutiones nostras desuper editas, aut alias quomodolibet reservata existit, aut Ordinariis collateralibus, per constitutiones Apostolicas, aut Cancellariæ Apostolicæ regulas, vel literas alternativarum, vel quæcumque privilegia, & indulta Apostolica hactenùs, aut pro tempore concessa fuerit, vacare contigerit, etiamsi actu nunc forsan quovis modo aliqui vel aliquæ ex eis vacent, ipsi canonicatus & præbendæ, ac dignitates dictæ Ecclesiæ Valentinæ, alicui, vel aliquibus, qui ex legitimo & vero matrimonio procreati non sint, spuriis, aut illegitimè genitis (etiam Apostolica, Imperiali, Regia, vel quavis alia auctoritate legitimatis, aut natalibus & primævis juribus naturæ restitutis, per nos & successores nostros Romanos Pontifices, seu de latere Legatos, vel nunc & pro tempore existentem Archiepiscopum Valentin. aut alios quomodolibet spectat & spectabit in futurum) conferri nullo modo debeant. Decernentes ex tunc, omnes & singulas collationes, provisiones, & quasvis alias dispositiones de ipsis canonicatibus & præbendis ac dignitatibus, pro ipsis spuriis, & illegitimè genitis, etiam per nos seu successores nostros, aut de latere Legatos, seu Archiepiscopum Valentin. aut alios prædictos, etiam cum quibusvis clausulis & decretis faciendas, nullas & invalidas, nulliúsque roboris vel momenti existere, nullúmque per eas cuiquam jus acquiri, aut etiam coloratum titulum possidenti tribui.

Clausula præservativa

§. 2. Ac præsentes literas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per quascumque literas aut constitutiones Apostolicas, seu dictæ Cancellariæ regulas, per nos & successores nostros, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, necnon consistorialiter, etiam cum earumdem præsentium speciali, specifica & expressa mentione, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibúsque & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, ac consistorialiter, aliàs in contrarium forsan quomodolibet pro tempore factis & concessis, minimè comprehendi, sed semper ab illis exceptas fore & esse, ac quoties eas revocari, vel limitari contigerit, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & plenariè reintegratas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices & commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari ac definiri debere, necnon irritum & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Ecclesiæ Valentinæ, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus etiamsi de illis, illorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 4. die 22. Aug.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 22. Augusti, millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, Pontificatus nostri Anno quarto.

LXXXV.

Exemptio Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti, à jurisdictione Sacristæ Hospitalis B. MARIÆ Virginis Annunciatæ Neapolitan. cui Leo X. dudum univerat.

Approbavit istam Congregationem Cœlestin. III. ut suprà in ejus const. 3. Religiosam. fol... Tom. 3. ubi alia tibi indicavi. Et mox circà ejus Monasteria, titulos, Novitiatus, & alia, constitutionem edidit Paul. V. quæ est 89. Postulat. inf. fol. 368. in Tomo 3.

SIXTUS PAPA V.

Edita An. D. 1588.

Dilectis filiis Monachis Congregationis Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Leo X. Congregationem univit Hospitali Annunciationis B. M. V. Neapolitan.

Dudum fœl. recordat. Leo X. certis tunc expressis causis adductus, Congregationem vestram Hospitali Annunciationis B. MARIÆ Virginis Neapolitan. Apostolica auctoritate perpetuò univit, annexit, & incorporavit, ac quod pro tempore existens Sacrista dicti Hospitalis esset & esse deberet superintendens, & Judex ordinarius vester & pro tempore existentium dictæ Congregationis Monachorum.

Pius V. unionem substulit, Sacristiæ tamen d. Hospitalis superioritatem præservavit.

§. 1. Et deindè piæ mem. Pius Papa Quintus prædecessores nostri de consilio nonnullorum S. R. E. Cardinalium tunc viventium, hanc unionem, annexionem, & incorporationem dissolvens, nonnullas constitutiones novas, juxtà quas vos vitam moresque vestros conformare deberetis, fieri mandavit, ità tamen quòd dictus Sacrista Episcopus, & Regularis existens, Superintendens & Judex, uti prius esset, hásque constitutiones postmodùm factas & editas idem Pius prædecessor dicta auctoritate approbavit & confirmavit, prout in singulis literis dictorum prædecessorum desuper confectis pleniùs continetur.

Hic modo Pont. eam tollit.

§. 2. Cùm autem non conveniat, nec decens sit, ut Sacrista dicti Hospitalis, quamvis esset Episcopus & regularis ut præfertur, quod tamen nunc non est, immisceat se rebus, & negotiis vestræ Congregationis, & vos sub melioribus, & arctioribus ejusdem regulæ institutis jamdiù vitam agere cæpistis, adeò ut majores in mandatorum DEI observantia progressus in dies sperari possint. Nos qui memoriam tenemus, eumdem Pium V. prædecessorem nostrum expressis verbis nobis sæpiùs asseverasse, hujusmodi facultatem prædicto Sacristæ concessam se omninò esse revoca-

turum

turum, pium & religiosum vivendi propositum vestrum, & quietem regularem desiderantes, ac tenores dictarum literarum præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, vos, Congregationémque vestram & Capitulum ab omni jurisdictione, auctoritate, & judicio ipsius Sacristæ dicta auctoritate tenore præsentium in perpetuum eximimus & liberamus, omnem ab eodem Hospitali licentiam & facultatem mittendi Sacristam tamquàm Superintendentem & Judicem ad Capitulum vestrum, aut in gubernio & correctione vestra se quoquomodo ingerendi, adimimus.

Et Sacristæ inhibet.

§. 3. Inhibentes dicto Sacristæ in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna per contrafacientem eo ipso incurrenda, ne præmissorum, seu quovis alio prætextu seu occasione vel causa, in dicto Capitulo, aut alibi intervenire audeat seu præsumat.

Huic sanctioni hujus clausulas præservativas apponit.

§. 4. Decernentes præsentes literas nullo umquàm tempore, de subreptionis vitio, seu intentionis nostræ vel quovis alio defectu, etiam ex eo quod dictum Hospitale ad præmissa vocatum non fuerit, notari, impugnari, aut ad terminos juris reduci, seu in jus vel controversiam revocari, ac irritum & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores ejus deputat.

§. 5. Quocircà venerabilibus fratribus Archiepiscopo Capuano, & Episcopo Avellinon. ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte vestra, vel alicujus vestrum fuerint requisiti solemniter publicantes, vobisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observari, non permittentes vos, & Congregationem vestram per dictum Hospitale, aut quoslibet alios contrà præsentium continentiam ac tenorem quomodolibet indebitè molestari; contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 4. die 27. Aug.

Datum Romæ, apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die 27. Augusti, millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, Pontificatus nostri Anno quarto.

LXXXVI. Jurisdictio Judicis causarum & litium Hospitalis, pro recipiendis piéque alendis Mendicis per Urbem vagantibus. Et ampliatio exemptionis ei concessæ, auctoritatisque Administratorum ejus.

Instituit d. Hospitale hîc idem Pont. ut sup. in const. 57. Quamvis.

Edita A. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

POstulat ratio pastoralis officii, nobis licèt imparibus meritis divina providentia commissi, ut Hospitalibus, & piis locis, quæ ad CHRISTI pauperum necessitates sublevandas nostra primum cura, & pastorali vigilantia erecta & instituta fuerunt, quo majora in dies ad DEI gloriam, & animarum salutem, in spiritualibus & temporalibus suscipiant incrementa, uberiora ètiam subsidia, & ampliora privilegia concedamus.

Hic Pont. instituit Hospitale Mendicorum.

§. 1. Cùm itaque nuper ingenti nostra pia tamen impensa, in hac Alma Urbe, ne ulteriùs Mendici per vias & plateas ejusdem Urbis &c.

Omittitur residuum, quia totam const. habes suprà in hoc Tomo. Quamvis.

Pont. modò auctoritatem ejus Administratoribus carcerandi Mendicantes, persignantur.

§. 2. Quoniam verò ea est perditorum quorumdam hominum impudentia, ut quamvis validi & robusti sint, tamen interdùm ficta aut simulata infirmitate aut alio prætextu, per segnitiam & socordiam, malint incertis sedibus huc illuc vagando, ex mendicitate quàm ex honestis laboribus & industria victum sibi comparare, eisdem Hospitalis præfati Administratoribus contrà eos omnes, qui mendicare per Urbem præsument Edicta & Banna proponendi & publicandi, & inobedientes pœnis tàm pecuniariis quàm etiam corporis afflictivis, & triremium, vel aliis eorum arbitrio (non tamen ultimi supplicii) puniendi, plenam & liberam tribuimus potestatem.

Peregrinorúmque refectiones judicandi.

§. 3. Tres autem refectiones Peregrinis per alias nostras literas assignatas, iis dumtaxat dari volumus, quos Congregatio Administratorum ipsius Hospitalis verè pauperes judicaverit.

Judicem quoque causarum Hospitalis deputandi.

§. 4. Cæterùm, cùm idem Hospitale, ejúsque Administratores ob varias quæstiones, lites, & controversias quæ circà illius curam excitari in dies contingit, etiam coràm diversis Judicibus & Tribunalibus magno cum dispendio vexentur, nos in hoc quoque ejusdem Hospitalis indemnitati consulere volentes, motu & scientia similibus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, moderni & pro tempore existentes dicti Hospitalis Administratores, unum utriusque juris Doctorem clericum, & si ità videbitur, in dignitate Ecclesiastica constitutum, Judicem causarum Hospitalis prædicti eligere seu deputare possint & valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò statuimus & ordinamus.

Cui amplissimæ facultates hic conceduntur, & præsertim.

§. 5. Ac eidem Doctori sic pro tempore electo & deputato, ex nunc prout ex tunc, & è contrà post electionem & deputationem hujusmodi, omnes & singulas causas, lites, quæstiones, & controversias, inter dictum Hospitale sive illius Administratores, Officiales & Ministros, nunc pro tempore existentes, ac quascumque alias, tàm laicas quàm Ecclesiasticas personas cujuscumque gradus, status, ordinis, dignitatis, conditionis vel præeminentiæ existentes, etiam Cardinalatus honore præfulgentes, Universitates, Societates, Congregationes, Collegia, ac tàm virorum quàm mulierum, Monasteria, Hospitalia, aut alia loca pia, etiam coràm nunc & pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & ejusdem Cameræ causarum Auditori generali, necnon Vicario, Gubernatore & Senatore dictæ Urbis, illorúmque Locatenentibus, Collateralibus Judicibus, ac Appellationum curiæ causarum Capitolii ejusdem Urbis Capitaneo, necnon causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac ejusdem S.R.E. Cardinalibus & aliis quibuscumque Judicibus ordinariis, à nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus specialiter quomodocumque Commissariis deputatis & delegatis, ac deputandis & delegandis, nunc & pro tempore motas & pendendas, de & super quibuscumque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fidei commissis, testamentis, hæreditatibus, & illarum discussionibus, ac quibuscumque aliis dispositionibus ad favorem ejusdem Hospitalis, & quorumcumque jurium & actionum cessionibus, aliisque quibuscumque inter vivos, & causa mortis, & quasi contractibus, etiam vigore obligationis in forma Cameræ executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus & actionibus, Hospitalis, ejusque Administratorum Officialium, Ministrorum præfatorum, eorúmque litis consortium, tàm conjunctim quàm divisim, ac tàm activè quàm passivè, ac tàm secundariò quàm principaliter interesse concernentes, & ad ipsum Hospitale, etiam per viam necessariæ defensionis, & alias quomodolibet spectantes & pertinentes in quacumque instantia, quorum omnium status & merita, ac judicum

& collitigantium nomina, cognomina, & qualitates, cæteráque, etiam de necessitate exprimenda, præsentibus pro expressis habemus in statu & terminis in quibus ad præsens reperiuntur, & quandocumque reperientur, harum serie ad nos & Sedem Apostolicam advocantes, illásque omnes & singulas alias similes, vel dissimiles causas, quomodolibet nunc & pro tempore motas & pendentes; ac quas dictum Hospitale, illiusque Administratores, Officiales, & Ministri, habere & monere volent contrà easdem personas, Universitates, Societates, Congregationes, Collegia, Monasteria, Hospitalia, aut alia æquè aut magis privilegiata pia loca, etiam quomodolibet, & qualitercumque privilegiata & exempta, pro ipsius Hospitalis rebus, bonis, hæreditatibus, legatis juribus, & actionibus hujusmodi, tàm agendo, pro ipso Hospitali, & quacumque persona ab eo causam habente, quàm etiam si contrà ipsum Hospitale ad instantiam quarumcumque personarum qualitercumque qualificatarum & privilegiatarum quomodolibet agatur, eidem Doctori, ut præfertur, electo & deputato, unà cùm omnibus & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, summariè, simpliciter de plano, & sola facti veritate inspecta, ac sine strepitu & figura judicii, & absque tela judiciaria, ac aliquorum terminorum etiam substantialium observatione, aut alicujus registri vel extractus confectione, per seipsum vel in ejus à dicta Urbe absentia, aut aliàs ex quavis causa per alium ab eisdem Administratoribus durante absentia, aut alias quomodolibet eligendum, usque ad finalem sententiarũ executionem inclusivè audiendas, cognoscendas, finéque debito terminandas, aut etiam alibi pro tempore introductas, seu commissas reassumendas, auctoritate & tenore prædictis, etiam perpetuò committimus & mandamus. Ipsumque Doctorem, ut præfertur, electum & deputatum in dictis causis, tàm pro ipso Hospitali quàm contrà illum motis & pendentibus, & in futurum movendis, in judicem ordinarium, & Apostolica auctoritate deputatum, cum facultate easdem causas usque ad finem alicujus propinæ receptione cognoscendi, decidendi atque terminandi, ac etiam cum potestate citandi & inhibendi, quos, quibus, & quoties opus fuerit, etiam per se vel alium seu alios quoscumque tàm in Romana Curia quàm extrà eam, etiam per edictum publicum, constito sibi etiam summariè de non tuto accessu, eisdemque & prædictis, ac quibuscumque aliis ejusdem Urbis Curiarum, seu Tribunalium judicibus & personis, tàm Ecclesiasticis quàm etiam pecuniariis pœnis, prout sibi videbitur inhibendi, & in eventum non paritionis contrà inobedientes contumaces & rebelles, ad declarationem incursus censurarum & pœnarum hujusmodi, illarúmque aggravationes, & aliàs prout sibi meliùs expedire videbitur, seu placuerit servata forma Concilii Trident. procedendi, sententiasque seu mandata per eum pro tempore lata, seu relaxata debitæ executioni demandari faciendi. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis quovis prætextu non parentes, per censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, aliáque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo, auxiliumque brachii sæcularis ad hoc, si opus fuerit, invocandi; aliáque omnia & singula in præmissis, & circà ea quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exequendi, ac cum aliis facultatibus ad id quomodolibet necessariis, auctoritate & tenore prædictis similiter perpetuò facimus, constituimus, & deputamus, sibíque plenam, & liberam facultatem atque auctoritatem etiam concedimus & impartimur.

A cujus sententia semel tantum & devolutivè ad Gubernatorem Urbis appellari posse decernit.

§. 6. Decernentes quòd à pro tempore existentis Doctoris, ut præfertur electi & deputati sententiis, mandatis, ordinationibus & decretis, nullatenùs suspensive appellari, reclamari, de nullitate dici, sive quomodolibet adversus illa ad effectum impediendi, seu suspendendi executionem aliquod remedium attentari possit devolutivè, aut semel tantùm pro qualibet parte liceat appellare, & alia remedia intentare coràm pro tempore existenti Urbis Gubernatore, seu alio Judice ab ipso Gubernatore nominando, ei vero parti, quæ semel appellavit, secundò vel ulterius sublata sit, omnis & quæcumque appellatio, sed duæ sententiæ conformes, plenariam executionem obtineant, ac firmæ & illibatæ permaneant, ac si essent tres conformes.

Nullitates tres substantiales allegari permisit.

§. 7. Ac nullitas aliqua exceptis tribus substantialibus opponi nullo modo possit.

In causis discussionum data cautione de restituendo &c. Judex Hospitalis debitores cogat ad solvendum.

§. 8. Et licèt ad instantiam quorumcumque hæredum, seu quorumlibet aliorum committatur in futurum, vel etiam modò pendeat commissa causa discussionis alicujus hæreditatis & dicto Hospitali, seu illius Administratoribus vel Officialibus & Ministris, etiam virtute commissionis fuerit inhibitum, tamen ne exactio creditorum in præjudicium Hospitalis hujusmodi protrahatur, data idonea cautione per dictos Administratores, Officiales seu Ministros, de restituendo summam debitam in eventum succumbentiæ, prioribus & potioribus creditoribus, pro tempore existens Doctor prædictus eosdem hæredes, sive alios quoscumque debitores, seu ipsorum quemlibet, & ex quocumque titulo causam habentes ad satisfaciendum integraliter dicto Hospitali de ejus credito juris & facti remediis cogat & compellat.

Singulis diebus non ferialis in honorem Dei procedi mandat.

§. 9. Ac in omnibus & singulis causis prædictis ad dictum Hospitale ut præfertur, quomodolibet spectantibus singulis diebus & horis feriatis & non feriatis, præterquàm in honorem DEI procedat.

Notarium actuarium ab Administratoribus deputari, & ab eo caveri de restituendo sumptibus absque pretio jubet.

§. 10. Et Notarium actuarium per eosdem Administratores eligendum, ac ab eis eorum arbitrio, ac ad eorum nutum ponendum, & amovendum quem eis placuerit habeat, qui teneatur dare idoneam cautionem eisdem Administratoribus in ejus deputatione, de restituendo absque aliqua pecuniarum solutione & fraude, & omni mora & dilatione atque exceptione seu excusatione postpositis, quoties ab eisdem Administratoribus ab hujusmodi Notariatus officio amotus fuerit, omnes & singulas scripturas ad dictum Hospitale, ut præfertur, quomodolibet spectantes, per eosdem Administratores facto de illis inventario, Notario successori ab eisdem Administratoribus deputato consignando, quódque citationis in causis prædictis, etiam per Curiæ Capitolii, seu alios quoscumque etiam dicti Hospitalis Mandatarios fieri possint.

Executores omnes mandata hujus Jud. exequantur.

§. 11. Ac quod quicumque executores Curiarum seu Tribunalium dictæ Urbis possint & debeant exequi, & effectualiter executioni demandare, omnes & singulas sententias, decreta & mandata pro tempore existentis Doctoris hujusmodi, sive in ejus absentia, aut aliàs ipso impedito, ab eisdem Administratoribus eligendi, quæ non obstante regula Cancellariæ, sub ejus parvo sigillo expediri possint.

Personæ Hospitalis &c. alibi conveniri non possint, etiam vigere commissionis Signaturæ Justitiæ.

§. 12. Ac insuper Hospitale prædictum, ejúsque Administratores, officiales, & ministros, affictuarios, & alios ab eis causam habentes, ex nunc deinceps occasione præmissorum principaliter seu secundario alibi quàm coràm pro tempore existente Doctore, ut præfertur electo, & deputato conveniri, aut ad alios conveniendum constringi non posse, & processus, sententias, mandata & decreta, per alium seu alios, tàm ordinarios quàm etiam specialiter deputatos & delegatos Judices, quavis auctoritate fungentes, in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatos in quacumque instantia latas & facta, cum indè secutis quibuscumque, nulla, irrita & momenti fore, inhibentes expresè moderno & pro tempore existenti Signaturæ Justitiæ Præfecto, aut aliàs pro tempore Justitiæ Signaturam habenti, necnon Regenti Cancellariæ qui pro tempore erit, omnibúsque & singulis Referendariis, ne de cætero ad instantiam & requisitionem cujuscumque supplicationem aliquam recipere, referendariare, seu proponere Præfecto Signaturæ Justitiæ audeat vel præsumat, & simi-

& similiter Signaturam facienti, non signet sive advocatoriam, sive simplicis justitiæ, sive appellatoriam & similem, neque in initio neque in medio litis, & quòd signatæ nullius sint roboris & momenti nullámque tribuant jurisdictionem, neque ipse Judex cui fuerint commissæ audeat illarum virtute citare, inhibere, vel quomodolibet procedere, irritúmque & inane quicquid scienter vel ignoranter secùs factum fuerit; ipso judice decernimus, salva semper nostra ac pro tempore Romani Pontificis manu propria signatura, sine qua omne rescriptum censeatur, & sit invalidum, & à nostra voluntate alienum. Et nihilominùs Doctor sic, ut præfertur, deputatus à prædicto Hospitali absque vitio attentatorum procedere possit & valeat.

Ampliatio exemptionis à solutione gabellarum & aliorum onerum & grave minum.

§. 13. Exemptionem verò & immunitatem aliàs eidem Hospitali concessam extendentes & ampliantes, volumus ut tàm ipsum Hospitale quàm ejus personæ, necnon agri, possessiones, prædia, urbana & rustica, ac quæcumque res & bona, immobilia, mobilia & se moventia, ubilibet gentium & locorum constituta, eorúmque affictuarii & conductores, ratione quorumcumque fructuum, frugum & mercium, ac rerum ad victum aut vestitum, aut aliàs ad usus humanos pertinentium, qui in ipsius Hospitalis, agris, aut prædiis, colliguntur aut extrahuntur, aut ad usum Hospitalis aliundè importantur, tàm in emendo quàm in vendendo, aut de loco ad locum extrahendo, aut transferendo, etiam quoad tria pro centenario Dohaneriis RipæUrbis nostræ solvi solitis, & quoad Sal pro usu Hospitalis, quod gratis prout aliis locis piis dari solet, etiam prædicto Hospitali dari debeat, & à quibuscumque datiis, portoriis, gabellis, dohanis, oneribus & actionibus, subsidiis, talliis, collectis, angariis, ordinariis & extraordinariis quomodolibet nuncupatis, ex quacumque etiam urgentissima causa nunc & pro tempore impositis & imponendis, tàm in dicta Urbe quàm extrà eam in quocumque loco ditioni nostræ temporali ecclesiasticæ, mediatè & immediatè subjecto, prorsus libera, exempta & immunia sint ac censeantur, nec ad aliquam solutionem quoque modo cogi aut compelli possint.

Prohibitio molestandi Hospitale super prædictis.

§. 14. Districtè autem interdicimus, quibuscumque personis ad quas exactio hujusmodi onerum, gabellarum, collectarum, talliarum subsidii Dohanæ quomodolibet spectabit, ne quicquam quo prætextu contrà nostram hujusmodi concessionem petere aut exigere, ipsúmque Hospitale vel ejus ministros aut alios ab eo causam habentes molestare quoquo modo audeant vel præsumant. Quinimò dilectis filiis modernis & pro tempore existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, necnon Cameræ Apostolicæ Clericis præsidentibus per præsentes mandamus, quatenùs ipsi vel eorum aliquis quoties pro parte Hospitalis prædicti fuerit requisitus, præsentes literas & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, eísque efficacis defensionis præsidio assistentes, Hospitale prædictum, ejúsque ministros, affictuarios, & alios quoscumque pro eo agentes, faciant exemptione, immunitate, illiúsque extensione & ampliatione prædictis pacificè frui & gaudere. Non permittentes illos quovis modo indebitè molestari, contradictores per opportuna juris & facti remedia compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis &c.

Cappellani qui nunc sunt ab Administratoribus non amoveantur. Et eorum quilibet habeat scut. 90. singulis annis.

§. 15. Postremò statuimus & ordinamus, quòd ii quatuor Clerici sæculares, qui nunc sunt pro Capellanis ad Missas celebrandas, sacramentáque ecclesiastica administranda in eodem Hospitali deputati, indè quoad vixerint, per modernos aut pro tempore existentes Administratores amoveri nullo modo possint nec debeant, quinimò eorum cuilibet nonaginta scuta monetæ Romanæ ex fructibus, reditibus, & proventibus dictarum Ecclesiarum Capellaniarum, & beneficiorum unitorum, per modernos & pro tempore existentes ipsius Hospitalis Administratores annuatim persolvantur, ac præsentes literæ validæ & efficacis collationis & provisionis eorum cuilibet factæ vim & robur obtineant. Atque nunc in Capella ejusdem Hospitalis quatuor perpetuas sine cura, personalem tamen residentiam requirentes Capellanias; necnon duo alia etiam sine cura personalem tamen residentiam requirentia beneficia ecclesiastica Clericatus nuncupanda, per præsentes perpetuò erigimus & instituimus, eísque sic erectis & institutis pro congrua dote ac dictorum etiam pro tempore existentium Capellanorum & Clericorum congrua sustentatione, qui videlicet Capellani in ipsa Capella Missas celebrare, ac personis Hospitalis prædicti, juxtà formam priorum nostrarum literarum super ipsius Hospitalis erectione editarum, sacramenta Ecclesiastica ministrare; Clerici verò eis in Altaris ministerio & sacramentorum administratione inservire debeant, singulis quidem Capellaniis nonaginta, singulis verò beneficiis prædictis pro quolibet Clerico viginti scuta hujusmodi annuatim eorum cuilibet per ipsos Administratoribus, ut præfertur, ex dictis fructibus beneficiorum hujusmodi persolvenda. Si quid verò ex eisdem fructibus supererit; id omne sacristiæ ejusdem Capellæ perpetuò applicamus & appropriamus.

Capellaniæ ab præservationem Administratorum de cætero conferantur.

§. 16. In posterùm verò quoties perpetuis futuris temporibus aliquod ex hujusmodi Capellaniis vel beneficiis, Clericatibus nuncupatis, ex Capellanorum easdem Capellanis ad præsens obtinentium, vel eorum successorum quorumcumque personis quando & ubilibet vacare contigerit, tunc non ad nutum Administratorum, sed in titulum perpetui beneficii Ecclesiastici personalem residentiam requirentis ad præsentationem Administratorum prædictorum, nec aliàs per Sedem Apostolicam dumtaxat conferantur.

Clausulæ præservativæ hujus concessionis.

§. 17. Decernentes præsentes literas sub quibusvis similium vel dissimilium concessionum & gratiarum revocationibus, suspensionibus & derogationibus minimè comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties emanabunt toties in pristinum statum restituta, & plenariè reintegratas esse & censeri. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ R. E. Card. sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, in quâvis causâ & instantiâ judicari & definiri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 18. Non obstant. const. & ordinationibus post. præfatæque Cam. juramento, vel quavis firmitate alia roboratis; statutis & consuetudinibus privilegiis, eidem Cameræ necnon quibusvis Judicibus & Tribunalibus etiam Auditori causarum ejusdem Cameræ quomodolibet concessis. Quibus omnibus & singulis etiamsi de illis specialis, specifica & expressa mentio facienda, seu quævis expressio ad hoc servanda foret, illorum tenores ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides Transumptorum

§. 19. Volumus autem quòd præsentium transumptis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & extrà illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 4. die 6. Septembris.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, viii. Idus Septemb. Pontificatus nostri Anno quarto.

XXVII.

Contrà abortum quovis modo procurantes, aut sterilitatis potiones dantes vel sumentes, eisque auxilium, consilium sive consensum præstantes,

Hæc Bulla in duabus ejus partibus moderata fuit à Gregorio XIV. infrà in ejus const. 8. Sedes.

Edita An. D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deteſtatio criminis abortus.

EFfrœnatam perditiſſimorum hominum contrà divinæ legis præceptum de non occidendo, peccandi audaciam atque licentiam, ſanctiſſimis legibus, variiſque conſtitutionibus ſæpiùs repreſſam animadvertentes; cogimur nos quoque in ſupremo juſtitiæ throno à Domino conſtituti, juſtiſſima ratione ſuadente, vetera jura partim innovando, partim ampliando, eorum etiam immanitatem pari pœna propoſita coërcere, qui immaturos fœtus intrà materna viſcera adhuc latentes crudeliſſimè necare non verentur; Quis enim non deteſtetur tàm execrandum facinus, per quod nedùm corporum, ſed quod gravius eſt, etiam animarum certa jactura ſequitur? Quis non graviſſimis ſuppliciis damnet illius impietatem, qui animam Dei imagine inſignitam, pro qua redimenda CHRISTUS Dominus noſter precioſum ſanguinem fudit, æternæ capacem beatitudinis, & ad conſortium Angelorum deſtinatam, à beata Dei viſione excluſit, reparationem cœleſtium ſedium quantum in ipſo fuit impedivit, Deo ſervitium ſuæ creaturæ ademit? qui liberos priùs vita privavit quàm illi à natura propriam lucem acciperet, aut ſe materni cuſtodia corporis ab efferata ſævitia tegere potuerint? Quis non abhorreat libidinoſam impiorum hominum crudelitatem, vel crudelem libidinem, quæ eo uſque proceſſit, ut etiam venena procuret ad conceptos fœtus intrà viſcera extinguendos & fundendos, etiam ſuam prolem priùs interire quàm vivere, aut ſi jam vivebat, occidi antequàm naſci nefario ſcelere moliendo? Quis denique non damnet graviſſimis ſuppliciis illorum ſcelera, qui venenis, potionibus, ac maleficiis mulieribus ſterilitatem inducunt, ut ne concipiant, nec pariant, maleficis medicamentis impediunt? Maleficos, inquit Dominus, ad Moyſen, non patieris vivere: nimis enim impudenter contrà Dei voluntatem ſe opponunt qui, ut S. Hieronymus ait, dùm natura recipit ſemen, receptum confovet, confotum corporat, corporatum in membra diſtinguit, dùm inter ventris anguſtias, Dei manus ſemper operatur, idemque corporis creator & animæ eſt, impiè deſpicit bonitatem Figuli, id eſt Dei, qui hominem plantavit, fecit & voluit, ſiquidem ut Sanctus teſtatur Ambroſius, non mediocre munus eſt DEI dare liberos propagatores generis. Divinum donum eſt fœcunditas patientis, eodemque tempore diro hoc flagitio privantur liberis parentes qui generaverant; vita filii qui generati ſunt, matres conjugi præmiis, terra quæ ab his coleretur, mundus qui ab eiſdem cognoſceretur, Eccleſia quæ devotæ numero plebis aucti gauderet. Undè non immeritò ſexta Synodo Conſtantinopolitana ſancitum eſt, ut perſonæ quæ dant abortionem cientia medicamenta, & quæ fœtus necantia venena accipiunt, homicidiæ pœnis ſubjiciantur, ſed & veteri Concilio Ilerdenſi cautum eſt, ut qui conceptos ex adulterio fœtus necare ſtuduerint, vel in ventribus matrum potionibus aliquibus colliſerint, ſi poſteà pœnitentes ad Eccleſiæ manſuetudinem recurrant, omni tempore vitæ ſuæ fletibus & humilitati inſiſtant, ſi verò Clerici fuerint, officium miniſtrandi eis recuperare non liceat, omnéſque tàm Eccleſiaſticæ quàm prophanæ leges gravibus pœnis afficiunt eos, qui in utero matris puerperium interimi, aut ne mulieres concipiant, ſive ut conceptos fœtus efficiant, nefariè machinantur.

Pœna homicidii, abortum procurantibus imponitur.

§. 1. Nos igitur poſt repreſſam eorum temeritatem, qui matrimonii jura violare, & quantum in ipſis eſt vinculum indiſſolubile diſſolvere præſumunt, quivè turpioribus quibuſdam inceſtis ſe inquinare non erubeſcunt, hoc quoque malum, quantum viribus nobis à Domino traditis contendere poſſumus, noſtris potiſſimùm temporibus exterminare volentes: Omnes & quoſcumque tàm viros quàm mulieres, cujuſcumque ſtatus, gradus, ac conditionis, etiam Clericos, ſæculares vel cujuſvis Ordinis regulares, quavis dignitate & præeminentia, Eccleſiaſtica vel mundana fulgentes, qui de cætero per ſe, aut interpoſitas perſonas abortus ſeu fœtus immaturi, tàm animati quàm inanimati, formati vel informis ejectionem procuraverint, percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, oneribus, laboribúſque mulieri prægnanti impoſitis ac aliis etiam incognitis, vel maximè exquiſitis rationibus, ita ut re ipſa abortus indè ſecutus fuerit, ac etiam prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint, pœnas tàm divino quàm humano jure, ac tàm per canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas conſtitutiones, quàm civilia jura adverſùs veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu & re ipſa patraverint, propoſitas & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris litteris pro expreſſis, & ad verbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinàmus, ipſáſque pœnas leges, & conſtitutiones ad cauſas præfatos extendimus.

Clericiſque additur pœnæ privationis beneficiorum & inhabilitatis.

§. 2. Eos verò qui Clerici fuerint, omni privilegio clericali, officiis, dignitatibus & beneficiis Eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura noſtræ & Sedis Apoſt. diſpoſitioni perpetuò reſervamus, ipſo facto privamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſcipienda decernimus, adeò ut illi qui hoc delictum commiſerint, non ſecùs atque ij qui ſua voluntate homicidium perpetraverint juxtà Concilii Tridentini decreta, etiamſi crimen id, nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, ad ſacros ordines promoveri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint, nec illis aliqua Eccleſiaſtica beneficia, etiamſi curam non habeant animarum, conferri liceat, ſed omni ordine ac beneficio & officio perpetuo careant.

Laicis additur de. pœna inhabilitatis.

§. 3. Necnon & illos qui Clerici non fuerint, & talia perpetraverint, non ſolùm pœnas incurrere ſuprà narratas, ſed etiam inhabiles ad ordines & alia prædicta decernimus & declaramus.

Et qui foro Eccleſiaſtico ſubjecti ſunt Curia ſæculari tradantur.

§. 4. Volentes quòd hi qui foro Eccleſiaſtico ſubjecti, ut præfertur, deliquiſſe comperti fuerint, per judicem Eccleſiaſticum depoſiti & degradati, curiæ & poteſtati ſæculari tradantur, quæ de eis illud capiat ſupplicium, quod contrà laicos verè homicidas per divinas leges, ac civilia jura eſt diſpoſitum.

Sterilitatis potionis dantes vel fumentes, eorùmque conſultores, iiſdem pœnis ſubjiciuntur.

§. 5. Prætereà eiſdem pœnis teneri omnino ſtatuimus eos, qui ſterilitatis potiones, ac venena potionibus propinaverint, & quo minus fœtum concipiant impedimentum præſtiterint, ac ea facienda, & exequenda curaverint, ſive quocumque modo in his conſuluerint, ac mulieres ipſas quæ eadem pocula ſpontè ac ſcienter ſumpſerint.

Præventio inter Judices & eorum facultas in procedendi.

§. 6. Quocircà mandamus univerſis & ſingulis judicibus ordinariis & delegatis, tàm Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus, quibus contrà criminum reos etiam quoad cauſas hujuſmodi, de jure vel ratione delicti, aut perſonarum ligitimè competet juriſdictio, ità tamen ut inter eos præventionis locus ſit, ut in his delictis, quæ ut plurimùm in occulto perpetrantur, contrà quoſcumque, non ſolùm per accuſationem & delationem, verùm etiam per inquiſitionem ac ſimplicem denunciationem procedant, ac ad illa probanda teſtes aliàs de jure inhabiles, eorumdem tamen Judicum arbitrio, habita ratione perſonarum, cauſarum & qualitatum illarum, ac circumſtantiarum quarumcunque, admittant, ac in eos qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demùm adnimadvertant.

Excommunicatio in prædictis & eorum complices.

§. 7. Inſuper ut immaniſſimi hujus delicti gravitati, non ſolùm temporalibus, verùm etiam ſpiritualibus pœnis proſpiciamus ac provideamus, omnes & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, tàm laicos quàm clericos, ſæculares & cujuſcumque Ordinis regulares, necnon mulieres ſæculares, vel quemcumque Ordinem

Tu vide moderationem Gregor. IV. cit. in rub.

LXXXVIII.

professas, qui vel quæ vel uti principales, vel ut sociæ consciævè ad tale facinus committendum opem, consilium, favorem, potionem, vel alia cujuscunque generis medicamenta scienter dederint, ac etiam scribendo literas privatas vel apochas, vel alias verbis aut signis juverint aut consuluerint, ultrà supradictas pœnas, ipso facto, nunc prout ex tunc excommunicamus & pro excommunicatis declaramus.

Reservatio absolutionis.

Hoc immutavit Gregor. xiv. cit. in rubric.

§. 8. Decernentes ac declarantes, quòd per quæcumque Jubilæa & indulgentias, per nos & successores nostros, etiam Anno Jubilæi, aut alio quovis temporis, etiam Cruciatæ sanctæ, Jubilæi, vel quovis alio titulo concessas & concedendas, necnon per quascumque literas Apostolicas quibusvis Principibus, seu ad eorum instantiam per nos & successores nostros pariter concessas & concedendas, ac etiam vigore privilegiorum mare magnum vel alias quomodolibet nuncupatorum, quibusvis Congregationibus Regularium, aut Episcopis vigore Concilii Trid. vel aliàs, per nos & prædecessores nostros quomodocumque concessorum, vel in futurum concedendorum, nec personæ sic ut præfertur delinquentes & excommunicatæ, præterquàm in mortis articulo absolvi valeant, nec cum iis clericis, qui hujusmodi delicta perpetraverint, etiamsi eorum crimen occultum fuerit, super irregularitate præmissorum occasione contracta, nec per locorum Ordinarios, nec per alios quavis auctoritate fungentes, quam per nos & Rom. Pontificat. nostros successores, & tunc non nisi urgentissimis de causis dispensari possit. Ac tàm absolvendi quàm dispensandi facultatem hujusmodi etiam quoad forum conscientiæ in casibus superiùs expressis, nobis & successoribus nostris dumtaxat reservamus.

Decretum irritans.

§. 9. Statuentes sic in præmissis universis & singulis per quoscumque Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia judicari & definiri debere, irritúmque & inane quicquid secùs super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, aut aliis legibus aliter forsan circà præmissa disponentibus, aut in casibus præfatis distinguentibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publ. hujus const.

§. 11. Volumus autem ut præsentium literarum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides in judicio & extrà adhibeatur, quæ originalibus literis exhibitis adhiberetur. Quódque eædem ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ, de more publicatæ & affixæ, dimissis inibi earum exemplis, post quindecim dierum spatium à die hujusce publicationis numerandos, quemcumque afficiant, ac si unicuique forent intimatæ, cùm non sit verisimile quemquam ea posse ignorare, quæ palàm ac publicè fuerint evulgata.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, statutorum, ordinationis, extensionis, decretorum, &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit &c.

Dat. P. A. 4. die 29. Octobris.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, quarto Calend. Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Publicatio.

Annò à nativitate Domini 1588. indict. 1. die verò 1. mensis Novemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno 4. Retroscriptæ litteræ Apostolicæ, affixæ & publicatæ fuerunt in valvis Ecclesiarum S. Joannis Lateranensis, & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, nec non Cancellariæ Apostolicæ, & acie campi Floræ, ut moris est, per nos Horatium de Raynaldis, & Octavium Tagliettum S. D. N. Papæ curs. Alex. Parabiacus mag. curs.

Institutio Festivitatis SS. Placidi & Socii eius Martyrum Professorum Ordinis Monachorum S. BENEDICTI, ubique simplici, & in Messanen. Civitate duplici officio die 5. mensis Octobris celebrandæ, ac etiam die 4. mensis Augusti in Ecclesia Messanen. ubi eorum corpora nuper reperta fuerunt.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1588.

Martyrum præclara sunt merita.

DOminus Omnipotens, qui suaviter cuncta disponit, misericordiarum Pater, & Deus totius consolationis, sacrosanctam ejus Ecclesiam pretioso unigeniti Filii sui sanguine acquisitam, & in Apostolicæ confessionis petra solidatam, voluit nedùm inter mundi adversa & turbines, Sanctis Martyribus quasi fortissimis propugnatoribus tueri, verùm eorumdem gloriosis trophæis ità in dies illustrari, ut non modò illi fœlicissimas de impiis persecutoribus & Christianæ fidei hostibus in hoc sæculo victorias reportando, eamdem propagarent, sed mox ad æternam ipsi cœlestis patriæ beatitudinem evecti, piè apud Deum intercedendo, illam vel maximè juvarent, ac perpetuò juvent. Undè non immeritò sacræ eorum reliquiæ, & eorumdem passionum monumenta, in terris relicta, Christianum populum ad laudandum in eis divinam majestatem, ad illorum salutaria exempla imitanda, ad rerum humanarum, & prætereuntis hujus sæculi despicientiam, ad eorum denique opem & patrocinium in tribulationibus & necessitatibus invocandum mirum in modum excitant.

S. Placidus & ejus Socii sub Regula S. Benedicti se Deo dicarunt & in Monasterio apud Messanam civitatem per ipsumPlacitum in paterno fundo extructo famulatum Deo exhibuerunt.

§. 1. Inter hos verò ipsos quos Martyrii corona donatos Catholica invocat & veneratur Ecclesia, merito insignis honore celebranda est memoria sanctorum Placidi & sociorum martyrum, qui Justiniani Magni Imper. temporibus; cùm S. Benedicti tunc adhuc viventis, Religionis zelum, & vitæ sanctitatem admirati, sub illius regula se Dei obsequiis dicavissent, & in Monasterio cum Ecclesia S. Joannis Baptistæ, propè muros Messanæ civitatis tunc recenter ab ipsomet Placido in paterno fundo extructo & instituto, cui idem Placidus à sancto Benedicto eo missus, tanto Magistro dignus discipulus præerat, gratum Altissimo exhiberent famulatum; ad eam perfectionem brevi pervenerunt, ut cùm eorum sanctimoniæ fama longè latéque diffusa, etiam in Urbem Romam pervasisset, impulerit pios ipsius Placidi fratres germanos Eutychium, & Victorinum & virginem Flaviam eorumdem sororem, ad iter suscipiendum Placidi fratris visendi causa, sed divina providentia factum est, ut cùm Messanam venissent, & apud eum vix per paucos dies morati essent, crudelissimi Saracenorum Regis, vel potiùs Tyranni Abdalæ classis, Christiano nomini nefarium bellum, Insulæ verò Siciliæ vastitatem, incendia, rapinas inferens, ad eamdem Civitatem ex improviso appulerit. Ubi ejus classis Dux Mammucha cùm in Monasterium irrupisset, cœpit mira feritate contrà eos omnes in vincula conjectos sævire, & acerbissimis quibusdam cruciatibus, exquisitisque tormentorum generibus conari, si qua ratione posset eos à Christiana Religione dimovere.

Martyrii coronam adepti fuerunt, & eorum corpora in Ecclesia Joannis Messanen. sepulta, multis claruerunt, & nuper aliqua eorum reliquia, in reparatione di Ecclesiæ sunt reperta.

§. 2. Verùm tamen ipsi adjuvante Spiritûs Sancti gratia, & non modò in religiosis viris, sed in aliis quoque Placidi fratribus, atque adeò in sexu fragili & virgineo pectore, suam divinam virtutem mirabiliter ostendente, cuncti in Christianæ fidei præclara confessione fortiter perseverantes, agonem suum glorioso Martyrio consummarunt. Cumque eorum quidem animæ triumphalem palmam adeptæ in cœlum evolassent, corpora verò multis, ut antiquæ testantur historiæ, magnísque miraculis

illustria, in Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ Messanensis, quæ postmodùm successu temporis in Prioratum Hospitalis ejusdem Sancti Joannis Hierosolymitan. fuit erecta, piè sepulta, & recondita, temporum injuria per multa sæcula, ita inibi occulta latuissent, ut jam nostra ætate licèt ex pluribus antiquitatis monumentis constaret, ea in præfata Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ sepulta fuisse, tamen certis ejus Ecclesiæ locus, ubi sita forent, penitùs ignoraretur, placuit tandem divinæ misericordiæ sacra nonnullorum ex eis monumenta & reliquias, dùm pro fundamentis in reparatione ipsius Ecclesiæ faciendis humus effoderetur, post longum temporis intervallum nuper in lucem proferre.

Archiepisc. desuper processum formavit, quem Summus Pont. Cardinalibus revidendum commisit, & ac aliquorum ex dictis sanctis corporibus inventione satis constitit.

§. 3. Quare cùm primum ex relatione Venerabilis fratris Antonii Archiepiscopi Messanensis compluribus desuper examinatis testibus ac processu formato, & ad nos transmisso id nobis significatum fuit. Nos attendentes juxtà antiquissimum Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ usum, à primævis Christianæ Religionis temporibus receptum, Sanctorúmque Patrum unanimem consensionem & sacrorum Conciliorum, ac novissimè œcumenici Tridentini decreta, beatorum Martyrum, & aliorum cum CHRISTO in Cœlis regnantium sancta corpora, per quæ multa beneficia à Deo mortalibus præstantur, congruo quidem honore veneranda esset, sed eam adhibendam cautionem in sacratum reliquiarum veneratione, ut omnis superstitio tollatur, nec novas reliquias recipiendas esse, nisi priùs ab Episcopo recognitæ & approbatæ fuerint; recognitionem processus hujusmodi, venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super interpretatione & executione dicti Concilii Tridentini deputatis duximus committendam, qui ipso processu diligenter, prout rei gravitas postulabat, considerato & recognito, necnon vocato & audito eodem Antonio Archiepiscopo, qui & sacras reliquias, & alia complura antiquitatis monumenta in ea Ecclesia inspexit, & deindè ad nos & beatorum Apostolorum limina visitanda in Urbem venit, cùm nobis retulissent satis constare de aliquorum ex dictis sanctis corporibus inventione.

§. 4. Nos primùm quidem ingentes Deo Omnipotenti gratias egimus, quòd inter cætera, quæ his calamitosis & turbulentis temporibus Christiano populo in dies largitur plurima & maxima beneficia, hoc quoque insigni munere quasi pretiosissimo thesauro detecto, dignatus sit dictorum Placidi & sociorum Martyrum memoriam renovare.

Summus itaque Pont. gratias proptereà ingentes Dei reddidit, & eorum Martyrum festum die 5. Octobris ubique singulis annis, & festum eorum inventionis in d. Ecclesia Messanen. die 4. Augusti celebrari, & in Calendarium apponi mandat.

§. 5. Nunc autem, ut pro nostro pastorali officio, quantum in nobis est, curemus ne invictorum Martyrum corpora, divinæ ergà nos charitatis pignora, quæ viva membra fuerint CHRISTI & templa Spiritus Sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda & glorificanda, diutiùs inobscuret vetustas, aut ex animis Christi fidelium deleat oblivio, sed ut potiùs eis omnium gentium & sæculorum prædicatione dignissimus honore debitus, si non pro ipsorum dignitate ac meritis, saltem pro nostra tenuitate tribuatur; simúlque excitentur iidem fideles ad eorum, vestigia pro cujusque captu prosequenda, & ad invocandam opem illorum, quos & ipsius Ecclesiæ amantissimos, & propter religiosæ vitæ professionem & observationem, castimoniam, sanctitatem, & constantem Christianæ fidei confessionem Martyrio consummatam Deo acceptissimos esse intelligimus; ac denique, ut in eorumdem veneratione, Dei qui se per os David in Sanctis suis laudari præcipit, immensa bonitas glorificetur, & piæ Christi fidelium mentes ad eorum memoriam recolendam anniversaria commemoratione & celebritate admoneantur; habita prædictorum Cardinalium relatione de eorum consilio & assensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, præcipimus, ut eorumdem sanctorum Martyrum Placidi & sociorum dies festus, quo ipsi bono & legitimo certamine pro CHRISTO gloria absoluto, cursu consummato, fide servata, nobilissima matyrii corona decorati, ad cœlestem patriam migraverunt, nimirùm tertio Non. Octobris in omnibus Christianis Orbis partibus sub officio simplici, in Messanensi verò civitate, diœcesi, & provincia, duplici, & prætereà alter dies festus Inventionis eorumdem Prid. Non. Augusti, in Ecclesia præfata S. Joannis Baptistæ Messanensis, dumtaxat sub duplici pariter officio à cunctis personis Ecclesiasticis, sæcularibus, quorumvis Ordinum regularibus, de communi plurimorum Martyrum, ubi proprium deerit, perpetuò celebretur. Volumúsque ut in Calendario, quo nunc utimur, sicut in Romano Martyrologio, & anteà in quibusdam Calendariis habebatur, ad eum diem eorumdem Sanctorum nomina adscribantur, etiamsi in novissima Missalis & Breviarii Romani editione ea fuerint prætermissi. Hortantes utriusque sexus Christi fideles civitatis Messanensis incolas, ut eorumdem Martyrii diem festum piè ac religiosè colant & observent, & sicuti in reliquis diebus festis de præcepto sanctæ matris Ecclesiæ moris est, à servilibus operibus abstineant.

Indulgentiam d. Ecclesiam Visitantibus concedit.

§. 6. Ac demùm ad augendam Christiani populi erga eosdem inclytos Martyres devotionem, utque eo frequentiùs & ardentiori pietatis studio confluant ad sacra eorum sepulchra, quo uberiùs cognoverint se per hoc cœlestis gratiæ donis esse refectos, de Omnipotentis Dei misericordia & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, eisdem Christifidelibus verè pœnitentibus, qui peccata sua sacerdotibus idoneis ab Ordinariis locorum approbatis confessi fuerint, ac sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum susceperint, & prædictæ Inventionis die festo dictam Ecclesiam, ubi eadem sancta Corpora requiescunt, devotè visitaverint, atque inibi pias ad Deum preces fuderint; plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem perpetuò concedimus & elargimur.

Episcopis & aliis mandat, ut hanc constitutionem publicari & observari faciant.

§. 7. Quocircà mandamus universis & singulis venerabilibus fatribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, cæterisque Ecclesiarum Prælatis, ut præsentes literas in suis quilibet Provinciis, civitatibus, & locis solemniter publicari, & ab omnibus personis, Ecclesiasticis sæcularibus & regularibus, ubique gentium & locorum inviolatæ observari curent.

Transumptis fidem præstari mandat.

§. 8. Volumus autem ut earumdem præsentium exempla, etiam impressa, Notarii publici manu subscripta, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignata, eamdem prorsus ubique fidem faciant, quàm ipsæ præsentes facerent, si ostenderentur vel exhiberentur.

Sanctionem pœnarum subjecit.

§. 9. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum præcepti, voluntatis, hortationis, concessionis elargitionis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 4. die 13. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1588. Id. Novembris Pont. nostri Anno 4.

LXXXIX.

Collegii Montis Alti pro quinquaginta ex Provincia Marchiæ Scholaribus, in Civitate Bononiæ erectio, cum beneficiorum & annuorum redditum, privilegiorúmque & exemptionum elargitione, judicisque & Protectoris deputatione, facultatibúsque & jurisdictione.

Hunc Montem Altum, olim Oppidum, in Civitatem sublimavit, & ejus Collegiatam Ecclesiam in Episcopalem hic idem Pontifex erexit, ut suprà in const. 48. Super.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1588.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INter cæteras sollicitudines quæ nobis ex officio dictæ servitutis incumbunt, illam libenter amplectimur,

ctimur, per quam literarum studia, & adolescentium illis vacare volentium collegia ad fructuosam agri Dominici culturam, ac doctrinæ & sapientiæ incrementa ubique præsertim in locis temporali nostræ ditioni subjectis propagentur, ipsáque collegia pro illorum stabilimento congruis facultatibus communiantur, ut ex eis optimarum disciplinarum proventus, ad communem utilitatem & profectum valeant provenire.

Hic Pont. dùm erat Cardinalis, in Civitate Montis Alti publicum Gymnasium, pro juventutis in bonis artibus instructione, & educatione, construxit.

§. 1. Dudùm siquidem dùm Cardinalatus honore fungeremur, pio ergà dilectos filios Communitatem Civitatis Montis Alti undè originem duximus, necnon Universitates & homines Porculæ, ac Patrignoni, & Montis novem oppidorum Provinciæ nostræ Anconitanæ, affectu, pacísque inter eos conservandæ & stabiliendæ zelo ducti, in dicta civitate tunc oppido, & quibusdam domibus ad id per nos emptis, publicum Gymnasium in quo illius & aliorum oppidorum prædictorum juventus religiosè educaretur, ac primis literarum rudimentis, aliarúmque bonarum artium disciplinis instrueretur, assignatis etiam redditibus annuis ad mercedem ipsius juventutis Præceptori, & uni Physico persolvendam, nostris sumptibus magnificè construi curavimus ac in his summam octo millium scutorum, vel circà erogavimus.

Et ad summum Apostolatum assumptus, Collegium pro Scholaribus ex civitate Montis Alti, indigenis, in Civitate Bononien. instituit.

§. 2. Et deindè immensa Redemptoris nostri benignitate ad Apostolicæ dignitatis fastigium evecti, ne juventus ipsa ob rei familiaris angustiam & inopiam, ad altiora litterarum studia progrediendi commoditate destitueretur, in civitate Bononiensi quæ omnium liberalium artium doctrinarúmque studiis, semper floruit, & quibusdam ædibus de Zambeccariis nuncupatis per fœlicis recordationis Gregorium Papam XIII. prædecessorem nostrum, Cameræ Apostolicæ impensa pro Collegio ibidem instituendo, acquisitis, unum Collegium Scholarium ex civitatis Montis Alti, & oppidorum prædictorum indigenis, usque ad certum tunc præscriptum numerum eligendorum, duximus erigendum & instituendum. Postmodùm verò erectionis & institutionis hujusmodi negotio maturiùs perpenso, ædes prædictas ad usum ipsius Collegii nondùm reductas, ex certis causis venundari mandavimus, animo & intentione dictum Collegium in alio commodiori loco ejusdem civitatis Bononiensis stabiliendi. Cùm autem Prioratus S. Antonii Bononiensis Ordinis S. Augustini, ex eo quod dilectus filius Antonius Giaverinus seu Glaverinus illius Prior, eumdem Prioratum quem tunc seu nuper obtinebat, aut in quo vel ad quem jus sibi competere asserebat resignavit, & seu juri sibi competenti hujusmodi cessit in manibus nostris spontè ad effectum infrascriptum, & alias liberè, nósque resignationem & seu cessionem hujusmodi duximus admittendam, per resignationem eamdem apud Sedem Apostolicam vel alias certo modo, & sicut accepimus S. MARIÆ de Strata, aliàs della Strada, quod bonæ memor. Philippus S. Eustachii Diaconus Cardinalis Vastavillanus nuncupatus & alium S. Michaëlis de Castro Britonum quod similis mem. Alexander Episcopus Viglevanen. ac reliquum Monasteria Abbatiæ nuncupata sanctorum Fabiani & Sebastiani Vallis de Lavino S. Benedicti, vel alterius Ordinis Bononiensis diœc. quod quondam Vincentius Beccatellus, necnon Prioratus S. MARIÆ de Angelis propè & extrà muros Bononiensis Camaldulens. Ordinis, quem quondam Achilles Torfaninus, clerici, ex concessione & seu dispensatione Apostolica in commendam dùm viverent, obtinebant, commendis hujusmodi per Philippi Cardinalis apud Sedem prædictam, Alexandri Episcopi, ac Vincentii, nec non Achillis prædictorum extrà Romanam Curiam defunctorum respectivè obitus cessantibus, adhuc eo quo antè commendas ipsas vacabant modo, & una Oratorium nuncupata ejusdem S. Antonii de Diola, seu Diolo, quem etiam bonæ mem. Leonardus Episcopus Haulen. ex simili dispensatione, & altera plebania etiam nuncupata sine cura, Ecclesiæ seu Capellæ S. Joannis Evangelistæ de Pastino, aliàs de Pasto dictæ diœc. quam quondam Augustinus Bondiolus ipsius Ecclesiæ seu Capellæ S. Joannis Rector, plebanus nuncupatus, necnon perpetua etiam sine Capellania sub S. Lazari in S. Petri propè & extrà muros terræ Guastallæ, nullius diœc. provinciæ Mediolanen. quam quondam Augustinus Reste ibidem perpetuus Capellanus, ac unum sub S. Agathæ intùs & alterum perpetua simplicia beneficia Ecclesiastica sub Sanctorum Petri & Pauli invocationibus in Præpositura similiter nuncupata ejusdem S. Petri propè & extrà muros oppidi Vitellianæ, seu Viadanæ Cremonen. diœc. parochialibus, vel aliis Ecclesiis, quæ quondam Herennius Perottus, Clericus in ultimo dictis duabus Ecclesiis perpetuus beneficiatus dum viverent obtinebant, pro Leonardi Episcopi, qui extrà dictam Curiam & Augustini Reste, qui in loco à dicta Curia ultrà duas dietas legales non distante, ubi proprium ejus domicilium non existebat, ac Augustini Bondioli, & Herennii prædictorum, qui apud Sedem eamdem diem vitæ clauserunt extremum, vacaverint & vacent ad præsens. Nullúsque de Prioratu S. Antonii, quatenùs per dictam resignationem vacet, ac Ecclesia seu Capella S. Joannis Evangelistæ, necnon Capellaniæ & beneficiis præfatis, pro eo quod nos dudùm omnes Prioratus, ac simplicia, cæteráque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia & quorumvis Ordinum regularia apud Sedem prædictam tunc vacantia & inanteà vacatura. Ac etiam quorumcumque ad dictam Curiam pro quibusvis negotiis venientium, seu ab ea recedentium, ac etiam Curialium recreationis, seu alia quacumque causa ad quævis loca secedentium, si eos in locis ultrà duas dietas ab eadem Curia, ut præfertur, non remotis, dummodò eorum proprium domicilium ibidem non existeret, decedere contingeret, per eorum obitum hujusmodi etiam vacatura, collationi, & dispositioni reservavimus, ac ex tunc irritum & inane decrevimus, si secùs super his à quoquam quavis scienter vel ignoranter contingeret attentari, hac vice disponere potuerit sive possit, reservatione & decreto hujusmodi obsistentibus. Ipsiusque Prioratus S. Antonii in Meditullio dictæ civitatis Bononiensis consistentis ædes & ædificia jampridem jussu nostro à fundamentis eleganti ac sumptuoso opere pro dicto Collegio Montis Alti ibidem stabiliendo seu transferendo, ac illius Scholarium perpetuis usu & habitatione restaurata & accommodata existant. Nos pium & fructuosum opus hujusmodi quod dudùm animo revolvimus tàdem ad debitum effectum perducere, congruísque redditibus, ac specialibus favoribus & privilegiis communire, neque hanc nobis oblatam subditorum nostrorũ commoditates & profectus procurandi & augendi occasionem prætermittere volentes, ac Rectorem, Scholares, & singulares personas si qui sint Collegii hujusmodi à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibusvis quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes. Necnon emptionis & acquisitionis ædium de Zambeccariis, & illarum retrovenditionis, ac quarumcumque erectionum & institutionum ipsius Collegii Montis Alti, sive in ædibus de Zambeccariis, aut Prioratu S. Antonii hujusmodi, necnon unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, appropriationum & concessionum eidem Collegio Montis Alti de prædictis & quibusvis aliis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis & beneficiis, aliísque rebus & bonis quibuscumque hactenùs quomodolibet factarum. Necnon literarum Apostolicarum tàm sub plumbo quàm in forma brevis, etiam in favorem Cameræ seu Collegii hujusmodi, & aliàs desuper quomodolibet confectarum, ac possessionum subsecutarum & quorumcumque instrumentorum desuper quomodolibet celebratorum tenores, fru-

ctuúmque indè perceptorum quantitates & valores, verúmque & ultimum Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum sine cura, seu Capellarum, capellaniæ & beneficiorum vacationis modum etiamsi ex illo quævis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausa, etiam per obitum apud Sedem prædictam resultet. Necnon quacumque pensionum annuarum super illorum, seu alicujus eorum fructibus, redditibus & proventibus, seu ipsorum fructuum, redituum, & proventuum, etiam cum facultate illos & illas transferendi, ac regressu, accessu, & ingressu ad Monasteria, Prioratus, Ecclesias sine cura seu Capellas, capellaniam & beneficia hujusmodi, etiam per cessum vel decessum, ac in quoscumque alios eventus reservationum si quæ sint, ac facultatum, tenores, & pensionum hujusmodi quantitates, nomináque & cognomina, ac qualitates eorum, quibus pensiones, fructus, regressus, accessus, & ingressus hujusmodi reservati forsan existunt, præsentibus pro sufficienter expressis habentes.

Et beneficia hic expressa, quorum annui redditus sunt ducatorum trium millium in circà supprimit, dictóque Collegio unit & assignat.

§. 3. Motu proprio non ad Rectoris & Scholarium prædictorum, vel quorumcumque aliorum super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, sive Monasteria & Prioratus Ecclesiæ sine cura, seu Capellæ, capellania & beneficia prædicta, quorum insimul & illis forsan annexorum, fructus, redditus, & proventus, trium millium & sexcentorum ducatorum auri de Camera secundùm communem valorem annuum, ut etiam accepimus non excedunt, præmissis sive aliis quibus modis, & ex aliorum quorumcumque personis, seu per similem Antonii vel liberas Leonardi Episcopi & Achillis ac Augustini Reste, necnon Augustini Bondioli, & Herennii prædictorum, vel quorumvis aliorum de Prioratibus, Ecclesiis sine cura, seu Capellis, capellania & beneficiis prædictis, aut cessionis quorumvis, de regimine & administratione Monasteriorum hujusmodi, in dicta Curia, vel extrà eam, etiam coràm notario & testibus spontè factas, aut Prioratus, capellania, & beneficia prædicta per assecutionem aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quavis auctoritate collatorum vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod illorum respectivè collatio & provisio, juxtà Lateranens. Statuta Concilii, aut alias canonicas sanctiones, ad Sedem præfatam legitimè devoluta. Necnon Prioratus, Ecclesiæ sine cura, seu Capellæ, Capellania & beneficia prædicta dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generaliter reservata existant, & provisio Monasteriorum hujusmodi ex quavis causâ ad Sedem eamdem specialiter vel generaliter pertineat, & ad dictos Prioratus consueverint, qui per electionem assumi, eisque curæ etiam jurisdictionalis immineat animarū, ac de ipsis Monasteriis, consistorialiter disponi consueverit, seu debeat, ac super eorum regimine & administratione, necnon Prioratibus, Ecclesiis sine cura, seu Capellis, Capellania, & beneficiis prædictis inter aliquos lis, seu eorum possessorio molestia, cujus litis statum & merita causæ, ac nomina & cognomina Judicum & collitigantium, eorúmque, necnon Antonii & defunctorum prædictorum, ac quorumcumque aliorum provisiones, commendas, concessiones, aliáque jura & titulos, etiam nullos & infectivos, causásque illorum annullativas & infectivas, etiam præsentibus haberi volumus pro expressis pendeat indecisa, Prioratum videlicet S. Antonii prædictum, illiúsque nomen, titulum, & denominationem, ac quodcumque onus hospitalitatis ibidem forsan exercendæ, ac tàm in eo quàm Monasteriis & Prioratu S. MARIÆ hujusmodi, illorúmque Ecclesiis, claustris, domibus, membris, ædificiis, & pertinentiis prædictos S. Augustini, & Benedicti, ac Camaldulensis & si qui sint alios Ordines, omnémque statum, essentiam, & dependentiam regulares, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò supprimimus & extinguimus.

Et pro quinquaginta Scholaribus, quorum octo Civitas Montis Alti & alios aliæ Universitates hic nominatæ eligere possint.

§. 4. Dictúmque Collegium Montis Alti ex ædibus de Zambeccariis prædictis, quatenùs ibidem erectum seu institutum dici vel censeri possit, cum omnibus & singulis illius privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, concessionibus, indultis, favoribus & gratiis, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, necnon juribus, actionibus, proprietatibus, censibus, montibus, seu illorum locis & portionibus, ac fructibus, aliísque rebus, & bonis illi concessis, & seu ad ejus usum & commodum acquisitis, unitis, applicatis, & appropriatis, ad dictum Prioratum S. Antonii sic suppressum, auctoritate & tenore prædictis, etiam perpetuò transferimus, & seu illud de novo in suppresso Prioratu S. Antonii, illiúsque ædibus & ædificiis prædictis pro quinquaginta Scholaribus, quorum octo per ipsius Collegii Protectorem pro tempore existentem undecumque sibi placuerit, & alii octo per Montis Alti, & tres per Firman. & alii tres per Asculan. necnon alii tres per Camerarinen. & duo per Ripan. Communitates, aliíque duo per Offidæ, & alii duo per Montis Elpari, necnon alii duo per Montis Floræ, & alii duo per Sanctæ Victoriæ, & alii duo per Porchiæ seu Porculæ, necnon alii duo per Montis novem, & alii duo per Patrignoni, aliíque duo per Grottarum ad Mare, ac alii duo per Castignani, & similiter duo per Forchiæ, aliàs Furcis, & alii duo per Montis Monachi, & reliquus per Cusignani terrarum seu oppidorum dictæ Provinciæ Universitates & homines ex suis civitatibus, terris, seu oppidis hujusmodi, vel si tot ibidem idonei & apti non reperiantur, aliundè eorum respectivè arbitrio nostro, non tamen extrà dictam Provinciam eligi & nominari.

Studentibúsque alimenta, ac etiam Ecclesiam, sigillum, mensam communem, ac alia insignia Collegialia assignat.

§. 5. Sicque electi & nominati in eodem Collegio recipi, ac ibidem sub unius Rectoris cura, & gubernio ad septennium & non ultrà ali, atque confoveri, ac in universitate Studii generalis ejusdem Civitatis Bonon. artium & Theologiæ, necnon utriusque juris & aliis studiis, eis pro cujusque capacitate præscribendis, operam navare debeant, cum Capella seu Ecclesia, Oratorio, Refectorio, mensa communi, sigillo, bibliotheca, archivio, cæterísque insignibus collegialibus ac membris & officinis necessariis, ad Omnipotentis Dei laudem & gloriam, ac militantis Ecclesiæ exaltationem, subditorúmque nostrorum prædictorum in literarum studiis fœlicem progressum eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuò erigimus & instituimus.

Et huic Collegio gratias, indulta, & privilegia ac bona concedit.

§. 6. Idémque Collegium sic translatum, & seu de novo erectum, in locum, jus, & actionem dicti Prioris collegii quoad privilegia, exemptiones, libertates, immunitates, concessiones, indulta, favores, gratias, proprietates, census, montes, loca, portiones, res, bona, & alia prædicta, in omnibus & per omnia, perindè ac si Collegio per præsentes erecto, specialiter & expressè ab initio concessa, unita, applicata & appropriata fuissent, ponimus, substituimus, & subrogamus, ac erectionem & fundationem suppressi Prioratus hujusmodi, necnon hospitalitatis in eo forsan servandæ, cæteráque onera illi quomodolibet incumbentia, in dicti collegii functiones, ministeria & exercitia salvis tamen anniversariorum, missarum & divinorum officiorum, obligationibus & commissionibus, ac piis defunctorum suffragiis consuetis si quæ sint, ità ut illa per ipsius Collegii capellanos, aut alias congruè adimpleri debeant, convertimus & commutamus, eidémque Collegio Montis Alti, Ecclesiam supressi Prioratus S. Antonii hujusmodi, cum sacristia, cemeterio, campanis, crucibus, calicibus, patenis aureis & argenteis, ac ornamentis, paramentis, aliáque sacra & non sacra suppellectile in ea existentibus, necnon ambitu, circuitu, claustro, domibus, structuris, ædificiis, membris, adhærentiis, annexis, & pertinentiis suis universis, auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuò concedimus & assignamus. Monasteria verò & Prioratum S. MARIÆ de Angelis, ac vacantes Ecclesias seu Capellas, necnon capellaniam & beneficia

prædicta, omniáque & singula illorum ac dicti suppressi Prioratus S. Antonii, & eis respectivè annexorum fructus, redditus, proventus, proprietates, domos, villas, terras, agros, possessiones, fundos, census, decimas, prata, pascua, hortos, & alia bona quæcumque cum juribus, jurisdictionibus, rebus, & pertinentiis suis quibuscumque etiamsi aliàs Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, seu Capellæ vacantes, ac capellania & beneficia prædicta, vel eorum aliqua, ipsi Collegio in priori illius erectione & institutione hujusmodi, vel posteà quandocumque unita & annexa forsan reperiantur, sine unionum & annexionum hujusmodi, ac juris illarum vigore quæsiti præjudicio, sed jus juri addendo & accumulando, atque antiquum conservando, dictis auctoritate & tenore itidem perpetuò unimus, annectimus, incorporamus, applicamus & appropriamus. Ità quòd liceat ipsius Collegii Montis Alti Rectori & Scholaribus pro tempore existentibus, illorum omnium corporalem, realem, & actualem possessionem, per se vel alium seu alios, eorum & dicti Collegii nominibus propria auctoritate, etiam absque alicujus judicis mandato, decreto, aut ministerio ac spolii & attentatorum vitio, necnon alicujus censuræ vel pœnæ incursu liberè apprehendere, aut jam etiam Cameræ & seu Collegii hujusmodi nominibus, etiam litteris Apostol. desuper non expeditis apprehensam continuare, & perpetuò retinere, eáque regere & administrare, ac fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque indè provenientia percipere, exigere, & levare, ac in suos, dictique Collegii & illius Ecclesiæ seu capellæ usus, utilitatem, & necessitates convertere, necnon Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, Capellis, Capellaniæ, & Beneficiis unitis prædictis per presbyteros sæculares, vel de superiorum suorum licentia cujusvis Ordinis regulares, idoneos inibi juxtà statuta desuper edenda ponendos & amovendos in divinis deserviri facere, diœcesanorum locorum vel quorumvis aliorum licentia desuper minimè requisita.

Collegium prædictum, ejusque bona & personas, ab Archiepiscopi, & Legati Bononien. aliorúmque Judicum jurisdictione eximit.

§. 7. Insuper Collegium Montis Alti hujusmodi, illiúsque pro tempore existentes Rectorem, Scholares, Capellanos, œconomos, Officiales, Ministros, & personas, ac bona mobilia & immobilia, præsentia & futura, cujuscumque qualitatis & quantitatis existentia, ac ubilibet consistentia, ab omni jurisdictione, dominio, superioritate & potestate pro tempore existentium, nostri & dictæ Sedis in prædicta civitate Bononiensis Legati de latere, & Archiepiscopi Bononiensis necnon Gubernatoris, Auditoris, Turoni, Antianorum, Vexilliferi, Potestatis, Quadraginta virorum reformatorum, ac Regiminis & Senatus ipsius civitatis Bononiensis. Necnon Rectoris Universitatis Studii generalis ejusdem, aliorúmque Legatorum, Archiepiscoporum, Ordinariorum locorum, Gubernatorum, & Potestatum, eorúmque Vicelegatorum, Locatenentium, Officialium, Judicum, & quarumcumque aliarum personarum ubilibet constitutarum, ac quavis auctoritate & dignitate, tàm Ecclesiastica quàm mundana, etiam Cardinalatus honore fulgentium, ac etiam aquis, fontibus & fluminibus præsidentium, ac eorum curiarum & tribunalium:

Exemptionem quoque ab Annatarum, & aliorum quorumcumque onerum solutione concedit.

§. 8. Idémque Collegium ab Annatarum, quindenniorum, communium, minutorum, ac aliorum jurium & servitiorum dictæ Cameræ, & quibusvis etiam S.R.E. Cardinalibus, & dictæ Curiæ officialibus, etiam in annatis, quindenniis, communibus, minutis, & aliis juribus prædictis participantibus, eorúmque Collegiis, ratione prædictarum, & quarumcumque aliarum unionum, applicationum, & concessionum, eidem Collegio, & prædictis, & quibuscumque aliis Monasteriis, Prioratibus, Beneficiis, rebus, & bonis Ecclesiasticis hactenùs & deinceps quomodolibet pro tempore factarum, aut aliàs quomodolibet debitarum.

Idémque Collegium in propriis bonis, illiúsque Rectores, Scholares, & officiales omnes, & cum eis contrahentes, à pedagiorum, & impositionum ac subsidiorum solutione eximit.

§. 9. Etiam ipsum Collegium in propriis suis bonis & rebus, præsentibus & futuris, quàm illius ratione Rectorem, Scholares, Capellanos, Oeconomos, officiales, & Ministros, ac cum eis contrahentes, & etiam pro parte atque portione colonica, quam ex proprietatibus & bonis ipsius Collegii pro tempore percipient, illius colonos, arrendatarios, censuarios, & emphiteutas, non tamen proprietates & bona hujusmodi in emphiteusim perpetuã, aut ultrà tertiam nominationem seu generationem, vel centum annos possidentes, à quorumcumque pedagiorum, dationum, vectigalium, gabellarum, angariarum, bullettinorum, tallearum, custodiarum, taxarum, equorum, tàm vivorum quàm mortuorum, quatreni carnis, portus Anconitani, tertiariarum unius scuti & medii respectivè pro centenario, quartarum, collectarum, præbendarum, ponderum, molendinorum, focularium, pascuorum, herbaticorum, pecudum, & aliorum animalium, fictuum & subsidiorum, etiam triennalium, charitativorum, ac quorumcumque aliorum similium vel dissimilium, onerum & gravaminum, tàm ordinariorũ quàm extraordinariorum, ac realium, personalium, & mixtorum, quibuscumque nominibus & vocabulis nuncupatorum, etiam hic de necessitate exprimendorum, per nos & quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores & successores nostros ac Sedem & Cameram prædictas, ipsiúsque Sedis Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Commissarios & quoscumque alios, quavis auctoritate & potestate fungẽtes, etiam pro orthodoxæ fidei defensione, ac Status Sanctæ Romanæ Ecclesiæ conservatione, divinique cultus augmento, necnon basilicæ Principis Apostolorum Fabrica, Cruciata sancta, ac expeditione contrà Infideles & rebelles, necnon Ecclesiarum, murorum, pontium, viarum, & stratarum cõstructione & restauratione, ac aquarum, fontium, & fluminum deductione, pauperúmque subventione, necnon Sedis & Cameræ prædictarum necessitatibus, ac ex quibuscumque aliis cogitatis, inexcogitatis, etiam quantumvis maximis, urgentissimis, & privilegiatis causis, etiam Sedis & Cameræ earumdem, ac quarumcumque provinciarum, civitatum, & terrarum, publicam utilitatem & commoditatem concernentibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, nunc & pro tempore quomodolibet impositorum & imponendorum, etiam à quibuscumque aliis similibus Collegiis, ac Hospitalibus & piis locis, quovis exemptionis privilegio gaudentibus, exigi & præstari solitorum, etiam ratione carnium, vinorum, granorum, frumentorum, hordeorum, leguminum, frugum, lignorum, pannorum, librorum, chartarum, farinæ, & quarumcumque aliarum rerum ad dicti Collegii Montis Alti, & illius Ecclesiæ seu Capellæ, ac Rectoris Scholarium, Capellanorum, Oeconomorum, Officialium, Ministrorum, & personarum pro tempore existentium usum, in quantumvis magna summa & quantitate emendorum, ac etiam ex toto Statu Ecclesiastico, & quibusvis provinciis, civitatibus, & locis, tàm intùs quàm extrà dictum Statum consistentibus, sive per terram, sive per mare & aquam dulcem, & aliàs quomodolibet conducendorum, cujuscumque generis, quantitatis, qualitatis, valoris, & speciei fuerint, exactione, solutione, præstatione & contributione, necnon quorumcumque aliorum, etiam juxtà Concilii Tridentini decreta, ubilibet institutorum & instituendorum Collegiorum vel Seminariorũ puerorum Ecclesiasticorum & aliàs quomodolibet nuncupatorum, & qualificatorum, ac Hospitalium & piorum locorum subventione, auctoritate & tenore prædictis etiam perpetuò eximimus & liberamus, ac sub B. Petri & dictæ Sedis, atque nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis protectione suscipimus, nobísque & eidem Sedi immediatè subjicimus. Ac exemptionem, liberationem, susceptionem & subjectionem hujusmodi in quocumque foro & tribunali, ac dicta Camera, etiam respectu cujuscumque solutionis illi faciendæ, semper favorabiles censeri debere, & de illis in quacumque causa, lite, & controversia eam interpretationem extensivam habendam esse, quæ pro alia quantumvis pia & privilegiata, ac ad

pios

pios usus destinata & applicata causa fieri posset declaratus.

Privilegia Studii & piorum locorum Bononien. Collegio elargitur.

§. 10. Ipsi quoque Collegio Montis Alti, ac illius Rectori, Scholaribus, Capellanis, Oeconomis, Officialibus, Ministris, personis, ut omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, favoribus, cæterisque gratiis, tàm spiritualibus quàm temporalibus, quibus Universitas Studii generalis Bononiensis hujusmodi, necnon alia collegia & pia loca in dicta civitate Bononiensi instituta, illorúmque Rectores, Scholares, Capellani, Oeconomi, Officiales, Ministri, & personæ, de jure vel consuetudine, aut ex privilegio, vel alias quomodolibet utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum, non solùm ad eorum instar, sed æquè principaliter, ac pariformiter, in omnibus & per omnia uti, potiri, & gaudere.

Ipsis etiam & eorum colonis & conductoribus & emphyteutis frumenta & fruges, ex possessionibus d. Collegii, d. omnibus locis Status Ecclesiastici absq; licentia & solutione extrahendi ibique in d. Statu vendendi auctoritatem concedit.

Tu vide const. 10. S. D N. Pauli V.

§. 11. Necnon tàm ipsi quàm eorum coloni, arrendatarii, livellarii, conductores, & emphiteutæ præfati, vinum, triticum, hordeum, legumina, blada, frumenta & cujusvis generis fruges, ac grana, ex quibuscumque proprietatibus, possessionibus & bonis dicti Collegii, illiúsque membrorum & connexorum quorumcumque provenientia, de quibuscumque provinciis, terris & locis, nobis & Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectis, cujusvis licentia desuper minimè requisita, & absque alicujus pecuniæ, vel alterius rei solutione, & præstatione propterea facienda, aut censuræ, vel pœnæ incursu extrahere, & extrahi facere, ac ad dictum Collegium pro illius usu conducere, & etiam illa in dicta civitate Bononiensi illiúsque comitatu, necnon universo Statu Ecclesiastico vendere, distrahere, & de illis ad eorum libitum disponere liberè & licitè valeant, eisdem auctoritate & tenore similiter perpetuò indulgemus. Districtiùs quoque in virtute sanctæ obedientiæ inhibemus Legatis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordináriis, necnon Gubernatoribus, Auditoribus, Antianis, Vexillifero, Potestati, Quadraginta viris, Reformatoribus, Regimini, Senatui, Vicelegatis, Locatenentibus, Vicariis, Officialibus, Judicibus, & aliis præfatis, ejusdémque S. Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac dictæ Cameræ Thesaurario, Clericis, Præsidentibus & Commissario, necnon Annonæ Præfectis, ac pedagiorum, datiorum, vectigalium, gabellarum, angariarum, bolletinorum, decimarum, tallearum, taxarum & aliorum onerum ac subsidiorum prædictorum Appaltatoribus, dohaneriis, exactoribus, datiariis, ac quibusvis aliis personis cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentibus, ac quacumque auctoritate & potestate fungentibus, ne quorumcumque privilegiorum, indultorum, & litterarum, eis sub quibusvis tenoribus & formis concessorum & concedendorum, seu etiam Annonæ vel abundantiæ, aut cujusvis necessitatis, vel quovis alio prætextu Collegium Montis Alti, illiúsque Rectorem, Scholares, Capellanos, Officiales, Ministros, & personas hujusmodi, seu eorum aliquem, super præmissis quomodolibet molestare, perturbare, vel inquietare audeant seu præsumant.

Protectorem & Judicem d. Collegii Cardin. de Monte Alto, & post eum, alii de ipsius parentela, sin autem antiquiorem Card. ex Provincia. Marchia, vel si nullus fuerit alium Card. à Collegio nominandum ex nunc constituit.

§. 12. Ut autem ipsius Collegii Montis Alti bono regimini, gubernio, & conservationi opportunè consulatur, dilectum filium nostrum Alexandrum S. Eustachii diaconum Cardinalem de Monte Alto nuncupatum, ex forore germana secundùm carnem pronepotem nostrum, & eo vita functo, alium ejusdem S. R. E. Cardinalem ex nostra familia & parentela, vel in ejus defectum ex dicta Provincia Marchiæ Anconitanæ oriundum antiquiorem Cardinalem, seu, si nullus fuerit, alium ex ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus quem Rector & Scholares præfati, seu eorum major pars dixerint eligendum, ejusdem Collegii Montis Alti, illiúsque personarum, rerum, bonorum, jurium, & privilegiorum Protectorem, defensorem & conservatorem, ac judicem ordinarium, cujus consilio & ope omnia supradicta, & quæcumque alia in iis & circà ea necessaria & opportuna, statuantur & ordinentur, constituimus & deputamus.

Protectoris facultas, Officiales deputandi.

§. 13. Necnon Alexandro Cardinali, ac pro tempore existenti Protectori Collegii Montis Alti hujusmodi, illius Rectorem, Capellanos, Oeconomos, Officiales, Advocatos, Procuratores, cæterósque ministros deputandi & amovendi, ac loco amovendorum alios sufficiendi.

Statuta condendi.

§. Necnon quæcumque, statuta & ordinationes, Capitula & decreta ad ejusdem Collegii Montis Alti, illiúsque personarum, rerum & bonorum spiritualium & temporalium curam, regimen, gubernium, directionem, & administrationem, ac Scholarium prædictorum receptionem, admissionem ætatem, qualitates, victum, amictum, instructionem, disciplinam, & studii cursum pertinentia, licita tamen & honesta, ac sacris Canonibus, & dicti Concilii decretis non contraria, quæ eo ipso Apostolica auctoritate prædicta confirmata & approbata sint & esse censeantur, & ab omnibus ad quos pro tempore spectabit, etiam sub pœnis in contravenientes statuendis, observari debeant, faciendi & edendi, ac illa quoties pro eorum & temporum qualitate, seu alias expediens videbitur immutandi, corrigendi, moderandi, reformandi, & etiam alia ex integro condendi.

Lites d. Collegium, ejusque personas & bona concernentes, tàm activè quàm passivè, etiam contrà alia Collegia & pia loca magis privilegiata &c. cognoscendi.

§. 15. Omnésque & singulas lites, causas & differentias, tàm civiles quàm criminales ac mixtas dictum Collegium Montis Alti, illiúsque res, bona, & personas quomodolibet concernentes, tàm activè quàm passivè, etiam contrà alia Collegia & pia loca etiam æque vel magis privilegiata, eorúmque res, bona, & personas, vel è converso, ac ultrò citróque ad invicem, vel aliàs quomodolibet motas & movendas, ac etiam per appellationem, & in quacumque instantia coràm quibusvis Judicibus introductas & indecisas pendentes, etiam illas ab ipsis Judicibus avocando, per se vel ejus Viceprotectorem; aut alium seu alios quos ad hoc duxerit deputandos, etiam summariè, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura judicii, sed sola facti veritate inspecta, ac etiam manu Regia cum omnibus & singulis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac toto negotio principali, etiam privativè quoad omnes & singulos Judices ordinarios & delegatos, eorúmque curias & tribunalia, Ecclesiastica vel sæcularia, audiendi, cognoscendi, & fine debito terminandi.

Judicibus & aliis inhibendi, & inobedientes coërcendi.

§. 16. Necnon quoscumque interesse habentes, tàm in dicta curia quàm extrà eam, etiam per edictum publicum, constito sibi summariè, de non tuto accessu citandi, & quibusvis etiam ejusdem curiæ Judicibus & personis, quibus & quoties opus fuerit, sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis de quibus ei videbitur inhibendi, & in eventum non paritionis ad declarationem incursus sententiarum, censurarum, & pœnarum hujusmodi procedendi, ac sententias desuper ferendas debitæ executioni demandandi, seu demandari faciendi, contradictores quoslibet & rebelles per similes sententias, censuras, & pœnas, aliáque opportuna juris & facti remedia compescendi, ac etiam auxilium brachii sæcularis ad hoc invocandi.

Dubia præmissorum occasione futura declarandi.

§. 17. Necnon quæcumque dubia & difficultates, si quæ præmissorum occasione quomodolibet oriri contigerit, declarandi & interpretandi, omniáque & singula in eisdem præmissis, & circà eas quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, etiam omni & quacumque appellatione remota, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem pariter perpetuò tribuimus & elargimur.

Omniáque alia desuper necessaria &c. faciendi.

Clausulas præservativas huic concessioni apponit.

§. 18. Decernentes, præsentes literas & in eis contenta quæcumque nullo umquàm tempore, etiã pro eo quod causæ propter quas hæc omnia facta fuerint coràm locorum Ordinariis, etiam tamquàm à Sede prædicta delegatis, vel alibi examinatæ, verificatæ, & approbatæ, ac ipsorum Monasterio-

rum,

rum, Prioratum, & Ordinum Superiores, & quicumque alii interesse habentes ad id vocati non fuerint, nec eisdem præmissis consenserunt, sive alias ex quibuscumque causis quantumvis legitimis & juridicis, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, retractari, in jus vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, vel adversus illa quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, neque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum etiam suppressionum, unionum, & applicationum, effectum suum plenarium nondum sortitarum, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per nos vel alios Romanos Pontifices successores nostros, etiam in crastinum assumptionis ipsorum successorum, ad summi Apostolatus apicem, sub quibuscumque verborum expressionibus & formis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus pro tempore factis comprehendi, sed tamquàm pro fundatione & seu dotatione dicti Collegii Montis Alti ad bonarum artium cultum instituti concessa minimè comprehendi, ac semper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & eum in quo anteà quomodolibet erant statum restituta, reposita, & plenariè reintegrata, ac de novo etiam sub datum per Protectorem, Rectorem, & Scholares pro tempore existentes præfatos quandocumque eligenda de novo concessa fore & esse, suumque plenarium effectum sortiri debere, nec quemquam ad easdem præsentes literas in Camera præfata juxtà constitutionem piæ memoriæ Pii Papæ IV. etiam prædecessoris nostri desuper editam, aut alias quandocumque præsentandum, insinuandum, & registrari faciendum teneri, neque illas propterea irritas, sed omninò valere & suffragari, perindè ac si constitutio prædicta, vel alia contraria minimè emanassent.

Decretum irritans addit.

§. 19. Sicque per quoscumque Judices ordinarios & d. legatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac prædictæ Sanctæ R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia judicari ac definiri debere, necnon quoad suppressum Prioratum S. Antonii quatenùs per resignationem prædictam vacaverit, & Ecclesiam seu Capellam S. Joannis Baptistæ ac capellaniam & beneficia hujusmodi prout est sibi attentatum forsan est hactenùs vel in posterum. Quo verò ad Monasteria ac Prioratum B. MARIÆ, & Ecclesiam seu Capellam S. Antonii de Diola, seu Diolo, omniáque alia præmissa, etsi alias quam per dictam resignationem vacet suppressum Prioratum hujusmodi ex nunc irritum & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores hujus const. deputat & facultates concedit.

§. 20. Quocircà venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Bononien. & Episcopo Montis Alti, ac dilecto filio causarum Curiæ Cam. Apostolicæ generali Auditori, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentium Protectoris, Rectoris, Scholarium, Capellanorum, Oeconomorum & personarum Collegii, ac aliorum interesse habentium prædictorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ac pro tempore existentes Protectorem, Rectorem, Scholares, Capellanos, Oeconomos, & personas Collegii hujusmodi, ac alios interesse habentes illis pacificè frui & gaudere. Non permittentes, ipsos vel eorum quempiam per quoscumque desuper quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias subnectit.

§. 21. Non obstantibus præmissis ac fœl. recordat. Bonifacii Papæ Octavi etiam prædecessoris nostri, etiam qua cavetur expressè ne quis extrà suam civitatem, vel diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati, extrà civitatem vel diœcesim in quibus deputati fuerint contrà quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere audeant seu præsumant, & in concilio generali edita de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, ac nostris, de non tollendo jure quæsito & unionibus ad partes committendis vocatis quorum interest, & exprimendo valore etiam beneficii cui aliud uniri petitur, ac Lateranensis & aliorum etiam generalium & ultimo celebratorum Conciliorum, uniones perpetuas, nisi in casibus à jure permissis fieri, ac etiam beneficia unius diœcesis cum aliis beneficiis, Ecclesiis, Collegiis, vel locis alterius diœcesis uniri prohibentium, ac rec. mem. Pauli Secundi & Pauli Quarti, aliorúmque Romanorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, & alienatis recuperandis. Necnon prædicti Pii de gratiis interesse dictæ Cameræ concernentibus infrà certum tunc expressum tempus in ea registrandis, ac sanctæ mem. Julii Secundi ac Julii Tertii pariter Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum contrà apprehendentes possessionem bonorum prætextu quarumcumque gratiarum, super quibus literæ Apostolicæ integraliter expeditæ non fuerint. Aliisque Apostolicis, ac in provincialibus, synodalibus, & universalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Cameræ Urbis civitatum, provinciarum, locorum, Monasteriorum etiam S. Antonii de Sancto Antonio à quo primo dictus Prioratus dependet, Prioratuum & Ordinum præfatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, Dilecto filio nostro Gabrieli tit. S. Laurentii in Lucina presbytero Cardinali Paleotto nuncupato, super Monasteriis, Prioratibus, Præposituris, dignitatibus, cæterísque beneficiis Ecclesiast. in civitate & diœcesi Bononien. consistentibus, ad ejus collationem, provisionem, vel quamvis aliam dispositionem ratione Ecclesiæ Bononien. cui ex dispensatione Apostolica præsidet, vel aliàs quomodolibet pertinentibus, non nisi per eum vel Vicarium ab eo deputatorum, seu de ipsius Gabrielis Cardinalis consensu conferendo, seu quæ de illis provideri vel disponi aliter non possit. Necnon Legatis, Archiepiscopis, Episcopis, Ordinariis, Gubernatoribus, Auditoribus, Antianis, Vexillifero, Potestatibus, Quadraginta viris reformatoribus, regimini Statui, Senatui, Vicelegatis, Locatenentibus, Vicariis, Officialibus, Judicibus, Camerario, Præsidentibus, Clericis, Thesaurariis, Commissariis, Appaltatoribus, Dohaneriis, Datiariis, Præfectis, Exactoribus, & aliis personis prædictis, necnon ipsius Bononien. aliarúmque civitatum & locorum, Communitatibus, Universitatibus, & hominibus, necnon Cameræ, Urbi, civitatibus, provinciis, oppidis, locis, monasteriis, prioratibus & ordinibus prædictis, ipsorúmque Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum Abbatibus, Superioribus, Conventibus & personis,

Hanc Paul. IV. const. & alias similes indicavi in ipsius const. 1. fol. 819. Tom. 1.

ſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere vel in ſpecie, per quoſcumque Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem prædictam, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſiſtorialiter, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum inſtantiam, vel eorum contemplatione & intuitu, ac alias quomodolibet, etiam iteratis & multiplicatis vicibus, etiam contrà exemptos conceſſis, approbatis, & innovatis. etiamſi in eis caveatur expreſsè quod illis etiam vigore clauſulæ implicitæ derogationis latiſſimè extendendæ, ultrà quàm in ſuppoſitione deſuper ſignata expreſſum fuerit, etiam per quaſcumque literas Apoſtolicas, etiam quaſvis clauſulas, generales vel ſpeciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores & inſolitas, ac etiam irritantia & alia decreta, ſub quacumque verborum expreſſione in ſe continentes, nullatenùs derogari, neque derogatum cenſeri poſſit, niſi illorum tenores de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo inſerti, ac hujuſmodi derogationes conſiſtorialiter, & de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, ac cum expreſſionibus cauſarum in hujuſmodi privilegiis & indultis, ac deſuper confectis literis expreſſarum factæ, & per trinas diſtinctis vicibus iis quorum intereſt legitimè intimatæ & inſinuatæ fuerint, ac tunc demùm ipſorum intereſſe habentium ad id expreſſus acceſſerit aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragentur. Quibus omnibus etiamſi alias de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores & formas, ac cauſas propter quas conceſſa fuerunt, necnon decreta in illis appoſita præſentibus ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, ac ſufficienter derogatum eſſe, & cenſeri decernimus, ita ut contraria quæcumque nullatenùs obſtent, contrariis quibuſcumque; aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de Prioratibus, ac hujuſmodi ſpeciales vel aliis beneficiis Eccleſiaſticis in illis partibus generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiamſi per eas, ad inhibitionem, reſervationem & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum. Quas quidem literas & proceſſus habitos per eaſdem & indè ſecuta quæcumque, ad Monaſteria, Prioratus, Eccleſias ſine cura, ſeu Capellas, Capellaniam & beneficia hujuſmodi volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem Prioratuum, ſed beneficiorum aliorum præjudicium generari; ſeu ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Proviſo quòd propter poſteriores unionem, annexionem, incorporationem, noſtras prædictas, Monaſteria in ſpiritualibus non lædantur, & in temporalibus detrimenta non ſuſtineant, ac Prioratus S. MARIÆ Eccleſiæ ſine cura ſeu Capellæ, Capellaniæ & beneficia hujuſmodi debitus non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, ſiqua in illis immineat nullatenùs negligatur, ſed illorum ac Monaſteriorum prædictorum congruè ſupportentur onera conſueta. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1588. 15. Kal. Decembris, Pontificatûs Noſtri Anno quarto. Dat. P. An. 4. die 19 Novemb.

XC.

Fructus beneficiorum Regni Neapolis, tempore obitus Beneficiatorum, qui cum Camera Apoſt. ſuper ſpoliis tranſegerunt, pendentes vel non exacti, non ad eorum hæredes, vel Capitulum & Clerum, ſed ad ipſam Cameram ſpectant.

Ad materiam Spoliorum vide ſuprà conſt. 7. Jul. II. Cùm ſicut, fol. 793. tom. 1. cum aliis ibi indicatis.

Edita A. D. 1588.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Dubium exortum circà ſpolia in Regno Neapolis, an ſcilicet fructus beneficiorum pendentes, vel non exacti ſpectant ad Cam. Apoſtolicam.

CUm ſicut accepimus variæ dubitationes, ac etiam contentiones inter modernum & pro tempore exiſtentem noſtrum & Sedis Apoſtolicæ Nuntium in Regno Neapolitano ex una, & Clerum ſingularum civitatum & diœceſum ejuſdem Regni, qui ſuper ſpoliis clericorum & presbyterorum beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium, cùm nobis & Cam. noſtra Apoſt. tranſegerunt, & concordarunt, eorúmque hæredes, prætendentes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorum, clericorum & presbyterorum d. Regni ab humanis pro tempore decedentium tempore eorum obitus pendentes, & maturatos, etiam à ſolo minimè ſeparatos, ſeu à quibus id contingit nondùm exactos, ad clerum ſeu capitulum, vel hæredes beneficiatorum hujuſmodi, non autem Cameram prædictam ſpectare, quamvis in cedulis tranſactionum ſuper ſpoliis hujuſmodi, mentis intentioníſque noſtræ fuerit eoſdem fructus pendentes quorumcumque beneficia Eccleſiaſtica in quovis menſe, pro tempore vacantium, etiam juxtà fœl. record. Julii Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionem deſuper editam, eidem Cameræ noſtræ reſervare, eóſque à die obitus beneficiatorum, uſque ad diem captæ poſſeſſionis per illorum ſucceſſores in dictis beneficiis decurrendos, eidem Cam. applicare, in dies oriri ſoleant.

Declaratio & deciſio ſuprà dicti dubii, ad favorem Cameræ.

§. 1. Nos igitur pro noſtri Paſtoralis Officii munere, dubitationes & contentiones, ſeu controverſias hujuſmodi è in medio tollere volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, omnes & ſingulos fructus, redditus, & proventus quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura & ſine cura, ſæcularium & etiam quorumvis Ordinum regularium in dicto Regno conſiſtentium, etiam in quocumque menſe pro tempore vacantium, tàm antè obitum illorum poſſeſſorum pendentes, & maturatos, ac etiam à ſolo minimè ſeparatos, ſeu nondùm exactos, quàm etiam poſt eorum obitum uſque ad diem captæ poſſeſſionis dictorum beneficiorum per ſucceſſores in eis maturandos, & ſeu decurrendos, pro rata temporis à die adeptæ poſſeſſionis eorumdem beneficiorum, ad ipſam Cameram noſtram ſpectare, illóſque eidem Cameræ applicandos eſſe, & illos per venerabilem fratrem Marcum Antonium Epiſcopum Fulginatenſem, modernum, & pro tempore exiſtentem Nuntium Apoſtolicum in Regno prædicto, pro eadem Camera, & ejus nomine percipi, exigi, & levari, ac etiam pro faciliori illorum exactione ſi videbitur in fine anni, cum ſucceſſoribus in dictis beneficiis computandi, dividendi, & illorum ſic diviſorum, quemlibet eorumdem Notarii, ſeu ab eo deputatorum commiſſariorum in dictis beneficiis ſucceſſorum ratas partes, modo & forma præmiſſis in dictis beneficiis reſpectivè tangentes, etiam percipere, exigere, & levare poſſe & debere declaramus. Ac de cætero perpetuis futuris temporibus, ità & non aliter in præmiſſis obſervari volumus, ac etiam perpetuò ſtatuimus & ordinamus.

Litium extinctio.

§. 2. Omnéſque & ſingulas lites, cauſas, quæſtiones, & controverſias ſuper præmiſſis fructibus, & illorum perceptione inter ipſum Nuntium ex una,

& quoſ-

& quosvis Cleros hæredes, & successores dictorum beneficiatorum defunctorum, coràm quibusvis Judicibus, etiam ordinariis & delegatis hactenùs quomodolibet introductas & adhuc indecisas pendentes partibus, ex altera, in eisdem statu & terminis in quibus reperiuntur, ab eisdem Judicibus ad nos advocamus, illásque penitùs extinguimus & annullamus, sicque per quoscumque Judices &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstantibus litis pendentia, & aliis præmissis, ac quatenùs opus sit nostra de non tollendo jure quæsito, & quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem &c.

D. P. An. 3. die 1. Januar.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Januarii 1589. Pontificatus nostri anno quarto.

XCI.

Contrà Clericos malè aut simoniacè promotos, & Episcopos, & alios in ordinum collatione peccantes.

Contrà hos malè promotos habes etiam const. 7 Pii II, Cùm ex, fol. 373. Tom. 1. Hæc autem Bulla ad terminos sacrorum Canonum & dictæ const. Pii II, & Conc. Trid. (præterquàm quoad simoniacè promotos & promoventes) reducta fuit à Clem. VIII. inf. in ejus const. 40. Romanum, in Tomo 3. fol. 60.

Non dissimilem contrà malè ad sacros, vel minores Ordines, seu Clericalem caracterem ordinantes vel malè ordinatos, edidit const. S. D. N. Urb. VIII. quod est inf. Tom. 4. num. 33. incipiens, Secretis.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1588.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Sanctum & salutare sacri ordinis Sacramentum ab ipso Domino & Salvatore nostro JESU Christo institutum; beatisque Apostolis & eorum legitimis successoribus singulari divinæ bonitatis munere traditum, ità ad Dei Omnipotentis gloriam, salutemque animarum sanctè ac religiosè administrari decet, ut quæ vel ex typo & figura veteris legis, vel aliàs ex multa SS. Patrum providentia, circà ordinandorum natales, ætatem, vitæ ac morum probitatem, sanctitatem, scientiam, & alias qualitates in sacris ordinationibus requisitas, per sacros Canones, vel Apostolicas constitutiones, aut generalium Conciliorum decreta salubriter statuta fuerunt, ea inviolatè observentur. Nam si in veteri testamento tàm multa de integritate & munditia Sacerdotum & ministrorum Altaris, deque eorum præstantia & dignitate legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum est, certè multò major ratio & diligentia adhibenda erit in promovendis, tàm inferiorum graduum clericis, quàm etiam presbyteris, qui ad consummationem Sanctorum in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi constituuntur, prout de his ipsis & divino verbo & Beatorum Apostolorum præceptis, ac simul Sanctorum Patrum statutis sæpissimè traditum est.

Causa hujus constitut.

§. 1. Quare nos prò ea quæ nobis à Domino injuncta est cunctarum Ecclesiarum cura & solicitudine, ipsos Pastores & Præsules Ecclesiarum, quorum proprium munus est, personas idoneas Clericali militiæ adscribere, & ad minores majorésque ordines ritè promovere, auctoritate nostra duximus admonendos, ut in exequendo hac in parte suo pastorali officio attentiùs posthàc invigilent, canonicas sanctiones, ut par est, observent, ac ut nemini detur offensionis occasio, nevè eorum ministerium vituperetur, studeant vitare ea omnia scandala & absurda, quæ ex vitiosa & minùs canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi nostri dolore frequentiùs exoriri. Cùm enim multi etiam interdùm inhabiles & indigni, non vocati sancta Dei vocatione, sed potiùs Sathanæ dolis decepti, prætextu devotionis & pietatis, rem quidem sacram & divinum munus, intempestivè tamen & inordinatè affectantes, seu temporale aliquod commodum aut lucrum sibi proponentes, vel nimia simplicitate & imperitia, malitiavè aut fraude ad suscipiendum Clericalem caracterem, aliósque ordines antè ætatem legitimam, vel à non suo Episcopo, aut non prævio debito examine & approbatione, sive aliàs minus ritè, vel etiam temerè se ingerant. Debent sanè Episcopi paterna charitate & prudentia eorum saluti, qui sæpè nesciunt quid petant, meliùs etiam quàm ipsimet postulant, & salubrius consulere, nec tam quid flagitent, quàm quid expediat considerare; summa verò diligentia providere, tùm in alienæ diœcesis subditis ordinandis, ne quemquam promoveant sine eorum Ordinarii literis dimissoriis, tùm in recognoscendis ipsis literis, ne falso aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ sint, tùm denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, scientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in suæ vel alienæ diœcesis personis, ad Clericalem honorem, & Ecclesiasticos ordines promovendis desideretur eorum; quæ ex præscripto sacrorum Canonum requiruntur.

Pœna Episcopi vel alterius malè aliquos promoventis.

§. 2. Ut igitur Præsules Ecclesiarum intelligant, si in re tàm gravi & tanti momenti, culpa aut negligentia peccaverint, se non modò in tremendo Dei judicio, verùm in hoc quoque sæculo Romani Pontifici suæ villicationis rationem fore reddituros, præsenti constitutione perpetuò statuimus & ordinamus, ut si in posterùm Antistes aliquis, Episcopali, Archiepiscopali, Primatiali, vel etiam Patriarcali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonsuram, minorésque ordines suis subditis conferendos à Sede Apostolica auctoritatem habens, quemcumque sæcularem, vel cujusvis Ordinis aut militiæ regularem, ex aliquo crimine, vitio, aut defectu, seu aliàs inhabilem vel irregularem existentem, vel extrà tempora à jure statuta, vel absque veris dimissoriis seu Ordinarii literis, aut per saltum, vel furtivè, aut quoad sæculares sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonii, aut antè ætatem per sacri generalis Trid. Concilii decreta, primæ tonsuræ, ac cuique ordini præscriptam, aut non servatis temporum interstitiis, ità ut aliquis unico die seu continuatis diebus ad plures ordines sacros, vel post unum ordinem susceptum sine causa rationabili, antequàm tempus ab eodem Concilio Tridentino præfixum elabatur ad alium ordinem promoveatur, sine dispensatione, aut indulto Apostolico, Clericali caractere non legitimè insigniverit, aut ad ordines majores vel sacros, ut præfertur, vel aliàs male promoverit, sive id scienter sive ignoranter fecerit, nisi debita diligentia adhibita justus error, & probabilis facti ignorantia eum excuset, ut in quo deliquit in eo puniatur, à quorumcumque ordinum, atque adeò ipsius tonsuræ, & ab executione omnium numerum Pontificalium, eo ipso suspensus, & ab ingressu Ecclesiæ interdictus existat, aliísque gravioribus pœnis nostro & pro tempore existentis Rom. Pontificis arbitrio puniatur. Quod si spreta hujusmodi suspensione & interdicto, in præmissis se temerè ingesserit, etiam à regimine & administratione suæ Ecclesiæ seu Monasterii, & à perceptione fructuum mensæ ejusdem, ac quorumcumque beneficiorum per eum, in titulum vel commendam; seu aliàs obtentorum suspensionem eo ipso incurret, ejúsque interdicti, aut suspensionis relaxationem, aut pœnarum remissionem ab alio, quàm à Romano Pontifice pro tempore existente nequeat obtinere.

Pœn. malè promotorum.

Tu vide Bullas hic citatas, in rubr.

§. 3. Et nihilominùs fœl. record. Pii II. & aliorum Rom. Pontificum nostrorum prædecessorum, qui per suas constitutiones, aut in Cancellaria Apostolica publicatas regulas, contrà hujusmodi clericos malè promotos, diversas pœnas inflixerunt, vestigiis inhærentes, eosdem clericos posthàc malè promotos,

tos, ab executione, ministerio, exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuò suspensos, declaramus; & si in eis ministrare præsumpserint, illos sic irregulares effectos, omnibus & quibuscumque per eos, in titulum, commendam, aut alias obtentis dignitatibus, officiis & beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, quomodocumque qualificatis, sæcularibus vel cujusvis Ordinis aut militiæ regularibus, ac etiam si ipsi clerici regulares fuerint, activa & passiva voce, ipso facto privamus, & iis privatos, atque ad illa & alia, similia vel dissimilia in posterùm obtinenda in perpetuum inhabiles & incapaces esse decernimus & declaramus; dignitatum, officiorum & beneficiorum hujusmodi, sic pro tempore vacantium dispositionem nobis & Apost. Sedi perpetuò reservantes.

Reservatio Summo Pontifici facultatis absolvendi contravenientes præterquàm in mortis articulo, & etiam super irregularitate dispensandi.

§. 4. Ut autem homines, qui nimia indulgentia & spe impunitatis, ac veniæ facilitate hactenùs fuerunt ad hujusmodi facinora procliviores, ea sublata & præclusa, ab his abstineant & caveant in futurum; tàm absolvendi quàm dispensandi facultatem in casibus superiùs expressis, etiam in foro conscientiæ, Nobis & successoribus nostris dumtaxat auctoritate & tenore præmissis perpetuò reservamus. Inhibentes ne à quoquam sæculari, vel cujusvis Ordinis regulari presbytero vel Prælato, quavis auctoritate fungente, nec per quæcumque Jubilæa & Indulgentias, etiam plenissimas & extraordinarias per nostros prædecessores, aut nosmetipsos vel successores nostros, anno Jubilæi, aut alio quovis tempore & Cruciatæ sanctæ, vel quocumque alio titulo, modo & forma, Motu proprio & consistorialiter, seu ad quorumcumque Principum, Regum, aut Imperatoris instantiam, eorumvè contemplatione & intuitu, cum quibusvis amplissimis, in genere vel in specie derogatoriis clausulis concessa vel in posterùm concedenda, nec vigore aut prætexu facultatum aut privilegiorum, Mare magnum, aut alias quomodolibet nuncupatorum quibusvis Ordinibus, Congregationibus, aut personis regularibus, aut Episcopis, per decreta Concilii Tridentini, aut officio sacræ Pænitentiariæ Apostolicæ, vel Minoribus, aut etiam Majori Pœnitentiariis nostris, & Romani Pontificis pro tempore existentis, vel aliàs quomodolibet pro tempore concessorum personæ sicut præfertur delinquentes, tàm scilicet, Antistites seu Abbates promoventes, quàm Clerici malè insigniti seu ordinati, & realibus & excessibus præfatis absolvi, præterquàm in mortis articulo possint aut debeant. Nec cum iis super irregularitate propter præmissa contracta, etiamsi crimen penitùs occultum fuerit, quovis modo valeat dispensari.

Forma petendi absolutionem & dispensationem à Rom. Pont. & prohibitio eas petendi per officium sacra Pœnitentiaria.

§. 5. Verumenimverò quia gravioribus morbis fortiora sunt adhibenda remedia, & juxtà personarum, locorum ac temporum qualitates leges sunt immutandæ, pœnæque aggravandæ & emolliendæ; cùm hujusmodi peccatum Satana suggerente, hominúmque fragilitate assentiente, videatur jam ad culmen vitiorum ascendisse, & in præcipiti esse. Ideò ut homines saltem pœnæ timore, & proprii honoris confusione à peccato deterreantur, novum huic veneno antidotum cogimur præparare. Ac proptwereà volumus, ut qui absolutionem & dispensationem hujusmodi petent, semper, quamvis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium sacræ Pœnitentiariæ, sed à nobis & pro tempore existente Romano Pontifice in utroque foro absolutionem petere teneantur; alioquin ipsæ concessiones & absolutiones, etiam cum clausula quòd præsentis constitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expressis, prorsus nullæ, irritæ, & invalidæ existant, ac nemini penitùs suffragentur.

Pœnæ contra simoniacè promoventes, & promotos.

§. 6. Cæterùm, si quis Antistes vel Abbas servatis quidem cunctis præmissis, & cæteris omnibus quæ in ipsius tonsuræ, & ordinum collatione observari debent, personas habiles & idoneas, sed tamen recepta ab iis, quibus tonsuram aut ordines conferet, pecunia, pretio, vel præmio, simoniacè in futur'um insigniverit vel promoverit, volumus, ut præter alias censuras & pœnas contra simoniacè ordinantes & ordinatos à sacris Canonibus & constitutionibus Apostolicis aliàs inflictas & irrogatas, quibus nequaquàm derogare intendimus, etiam omnia & singula suprà dicta in sic promoventibus & promotis locum habeant.

Clausulæ præservativæ.

§. 7. Decernentes præsentes literas sub quibusvis concessionibus, facultatibus, & gratiis, etiam in casibus quibuscumque Sedi Apostolicæ, quomodolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reservatis, etiam sub nomine Jubilæi plenarii, vel Cruciatæ sanctæ absolvendi facultatem quibusvis personis generaliter vel specialiter tribuentibus minimè comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse & censeri.

Decretum irritans.

§. 8. Sicque in præmissis universis & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, in quavis causa & instantia judicari & definiri debere; ac irritum & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis; cæterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publ. hujus const.

§. 10. Ut autem præsentes literæ omnibus innotescant, mandamus illas ad valvas S. Joan. Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, & in acie Campi Floræ affigi & publicari, & post quindecim dies qui in Urbe sunt, qui verò extrà eam & citrà Montes intrà quatuor menses, qui demùm ultrà Montes erunt, intrà octo menses à die publicationis hujusmodi computan. perindè afficere & arctare, ac si eorum cuique personaliter intimatæ fuissent.

Fides Transumptorum.

§. 11. Ac earumdem præsentium literarum exemplis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiast. constitutæ obsignatis, eamdem fidem in judicio & extrà illud adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostri statuti, ordinationis, declarationum, privationis, reservationum, inhibitionis, voluntatum decretorum, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 4. die 5. Januar.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1588. Nonis Jan. Pontificatus nostri anno 4.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1589. indictione 2. die verò 9. mensis Januarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. Anno ejus quarto, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Basilicarum S. Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Hieronymum Lutium, & Pompeum Guerram S.D.N. Pap. Curs. Alex. Parabiacus Mag. Curs.

XCII.

De habitu & tonsura Clericorum & Militum beneficia Ecclesiastica obtinentium.

Ad hoc habes etiam Concil. Trid. in sess. 14. cap. 6. & sess. 23. cap. 6. & 17.

Edita A.D. 1589.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm sacrosanctam Dei Ecclesiam, quam Salvator noster suo preciosissimo sanguine acquisivit, sponsam sibi elegerit, & nobis licèt indignis,

indignis custodiendam tradiderit, eidem sine ruga, sine macula, atque in omnibus suis membris placentem conservare debemus, ut in ea, omnia ordinata, singula distincta, cuncta interiùs exteriùsque pietatem & devotionem redolentia inveniantur, & ut ineffabilibus circumamicta varietatibus, speciosa in oculis suis appareat, quantum favente Deo valemus, id ipsum munus exequi decrevimus.

Causa hujus constitutionis.

§. 1. Quare animadvertentes, quòd qui in sortem Domini ad ejusdem Ecclesiæ decus & ornamentum sunt vocati, & ex eo Clerici nomen consecuti, quique censu Ecclesiastico vivunt, singulari aliquo signo, à reliquo populo distingui debent, ne cui eorum jure dici possit: Quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? & ad hoc ipsum solicitudinis nostræ obtutus dirigentes, ne sanguis eorum de manu nostra requiratur, cum ingenti cordis nostri dolore invenimus complures supradicta Domini sententia justè redarguendos. Nam eorum plerique Clericali honore neglecto, in vestibus laicalibus incedentes, eo se mirifico indignos privilegio reddiderunt. Quapropter licet sacris Canonibus, Conciliis generalibus, & Apostolicis constitutionibus, certus circà eorum, qui Clericali charactere insigniendi sunt, habitum, ætatem & alias qualitates sit præscriptus modus, & contrà Clericos in habitu Clericali, & tonsura non incedentes imposita pœna, nempè ut gratiis, immunitatibus & aliis privilegiis Clericalibus minimè gaudeant, tamen cum injuria temporum, & forsan dormientibus pastoribus, inimicus homo lethifera transgressionis zizania superseminaverit.

Præfinitio habitus & tonsura per Clericos seu Milites beneficia vel pensiones obtinentes de cætero de ferend. Hoc declaratur mox hic inferiùs.

§. 2. Nos propterea his & aliis rationabilibus de causis adducti, ne quis nimia, sive pastorum sive temporum indulgentia & impunitate, seu oscitantia, cum religionis dedecore, nominis Dei contemptu, & propriæ salutis dispendio de cætero abutatur; hac nostra perpetuò valitura constitutione præcipimus & mandamus, omnibus & quibuscumque Clericis, non solùm in sacris, sed etiam in aliis minoribus Ordinibus constitutis, & Clericali tantùm tonsura insignitis, nedùm beneficia Ecclesiastica qualiacumque etiam simplicia, nunc & pro tempore obtinentibus, & in illis vel ad ea jus habentibus, verùm etiam pensiones super quibusvis fructibus, redditibus, aut proventibus quarumvis Patriarchialium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium, & aliarum quarumcumque Ecclesiarum, seu Abbatialium Capitularium & Conventualium mensarum, necnon Monasteriorum, Præpositurarum, Præpositatuum, Prioratuum, Præceptoriarum, Hospitalium, Canonicatuum, præbendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, officiorum & beneficiorum quorumcumque Ecclesiasticorum, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, seu illorum distributionibus quotidianis, ac juribus, emolumentis & obventionibus universis sibi reservatas, aut fructus ipsos, prædiave, aut bona Ecclesiastica loco pensionum sibi assignatos, vel assignata, ex quacumque concessione, seu dispensatione Apostolica, percipientibus, etiam conjugatis, præsertim si iidem Clerici conjugati juxtà constitutionem piæ mem. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri in Concilio Erid. innovatam, privilegiis Clericalibus uti velint, tàm in Romana Curia degentibus, quàm extrà eam ubilibet gentium & locorum constitutis, ut ipsi & eorum quilibet quantumvis exempti existant, & quovis privilegio vel immunitate gaudeant, quacumque dilatione, aut tergiversatione postposita, debeant omninò qui in Urbe præsentes fuerint, intrà quindecim dies, qui verò citrà Montes intrà quatuor menses, qui denique ultrà Montes constituti sunt, intra octo menses, à die publicationis præsentium literarum in Romana Curia faciendæ, tonsuram & habitum Clericalem, vestes scilicet talares, aut Milites infrà dicendi, quibus pensiones, aut fructus, aliave bona Ecclesiastica reservata sunt, suæ Militiæ convenientem, quacumque remota excusatione assumere, & jugiter deferre. In futurum autem non nisi actu Clericis in habitu Clericali & tonsura, & Militibus infrà dicendis in militari incedentibus, suæ militiæ propria, aut alia quæcumque Ecclesiastica etiam simplicia beneficia respectivè conferantur aut commendentur, aut pensiones fructusve aut bona Ecclesiastica reserventur.

Impositio pœnarum contra inobedientes.

§. 3. Alioquin ipsos & ipsorum quemlibet, qui quoad gestandum habitum clericalem & militarem supràdictum, lapso hujusmodi tempore eorum unicuique ut suprà dictum est, præfixo, nostris hujusmodi præcepto & mandato nunc & in posterùm perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediverint, præter alias pœnas contrà eos inflictas, etiam quibuscumque dignitatibus, administrationibus, officiis, Canonicatibus & præbendis, ac beneficiis etiam simplicibus & præstimoniis per eorum quemlibet in titulum, commendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon pensionibus & fructibus, ac prædiis, bonisque Ecclesiasticis hujusmodi quocumque modo eis reservatis, vel reservandis, omnique jure sibi in eis vel ad ea quomodolibet competenti, harum serie ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine privamus, ac sine ulla alia monitione, citatione, Judicis decreto, aut ministerio ipso facto privatos declaramus; ac tàm beneficia ipsa per privationem hujusmodi vacare, & liberè aliis conferri posse, quàm etiam pensiones cassatas, extinctas esse & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reservationes cessare, & quemquam ulterius ad illorum solutionem minimè teneri, & ob non solutionem, censuras & pœnas aliquas incurrere non posse, nec debere decernimus; ipsásque dignitates, personatus, administrationes, officia, necnon Canonicatus & præbendas, & beneficia sic pro tempore vacantia, collationi, provisioni & dispositioni nostræ, & Rom. Pont. pro tempore existentis perpetuò reservamus.

Decretum irritans.

§. 4. Statuentes sic in præmissis universis & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, in quavis causa & instantia judicari & definiri debere, necnon irritum & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Declaratio circà eos Milites & alios Rom. Cur. Officiales qui constitutione ista non ligantur. Alias declarationes sunt hic inferiùs.

§. 5. Cæterùm, Milites quarumvis Militiarum sub regula aliqua approbata canonicè institutarum, vel alios Romanæ Curiæ officialis, qui non uti Clerici, sed potiùs tamquàm Milites juxtà privilegia & dispensationes Apostolicas, eis in genere vel in specie, per nos aut prædecessores nostros nominatim concessa, & sub fœl. rec. Pii Papæ V. prædecessoris nostri constitutione, quæ incipit, Sacrosanctum &c. hujusmodi privilegiorum forsan revocatoria minimè comprehensa, beneficia militiæ quam professi sunt regularia obtinent, seu pensiones super quibusvis fructibus, redditibus & proventibus Ecclesiasticis, etiam prædictarum Ecclesiarum & beneficiorum sæcularium, aut fructus ipsos sibi reservatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurum, sive clericali charactere insigniti sint, sive non sint, qui verò Clerici sunt, etiamsi ab initio tempore reservationis pensionum, seu fructuum hujusmodi, regularem habitum nondùm susceperint, nec militiis officiorum Rom. Cur. adscripti fuerint, sed post factas eorum cuique reservationes, antè vel post publicationem præsentis constitutionis Milites effecti extiterint, sub præcepto & mandato præfatis, de habitu & tonsura Clericali deferendis, nolumus comprehendi; sed iis permittimus, ut regulari habitu Militiæ, quam professi sunt convenienti, vel si ipsi

Milites Rom. Cur. officiales fuerint, qui pensiones, aut fructus, aliave prædia aut bona Ecclesiastica ex dispensatione seu privilegio Apostolico percipiant, habitu militari suprascripto absque alicujus censuræ vel pœnæ Ecclesiasticæ incursu licitè uti valeant; & nihilominùs tàm beneficia suæ Militiæ regularia retineant, quàm etiam pensiones super Ecclesiarum & beneficiorum prædictorum etiam sæcularium fructibus, seu bona vel fructus præfatos sibi pro tempore reservatos percipiant.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon consuetudinibus, etiam longissimo & immemorabili tempore observatis, quæ abusu, & corruptelæ potiùs censendæ sunt; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quorumcumque tenorum existant, quæ omnia nolumus cuiquam adversus præmissa in aliquo suffragari.

Publicatio & obervantia ab Episcopis &c. curari debet.

7. Mandamus verò universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatis, ac locorum Ordinariis, ut in suis quisque Ecclesiis, Civitatibus & diœcesibus præsentes literas, earúmque exempla publicari & inviolatè observari.

Forma & Actus publicationis hujus const.

§. 8. Et ne quis præsentium literarum ignorantia se valeat excusare, jubemus illas ad valvas Basilicarum S. Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ, & in Cancellaria Apostol. affigi & publicari, earúmque exempla inibi affixa relinqui, & deindè in eadem Cancellaria Apostolica in libro Quinterno appellato, inter cæteras constitutiones perpetuas describi & registrari. Decernentes publicationem in Basilicis præfatis, & in acie Campi Floræ faciendam, post lapsum temporis superiùs præfixi unumquemque arctare & afficere, perindè ac si ipsæ præsentes literæ singulis personis præfatis personaliter intimatæ fuissent.

Fides transumptorum; & Sanctio pœnalis.

§. 9. Volumus quoque earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, plenam & indubitatam fidem in judicio & extrà adhiberi, quæ ipsis originalibus adhiberetur si forent adhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum &c.

Dat. P. An. 4. die 9. Januar.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo nono, quinto Idus Januarii, Pontificatus nostri anno quarto.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1589. indictione 2. die verò 18. mensis Januarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Sixti Divina providentia Papæ V. anno 4. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt, in valvis Basilicarum S. Joannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Hieronymum Latium & Joannem Baptistam Bagni, Sanctiss. D. Nostri Papæ Curs.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

Sequitur declaratio quoad aliquos Papæ familiares, Militésque & officiales Romanæ Curiæ, & pensiones non ultrà 60. ducatos obtinentes.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1589.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Compendium constit. præcedentis.

PAstoralis est curæ nostræ, & ità æquum arbitramur, ut quanto possumus studio indemnitati & utilitati, tùm pauperum Clericorum, tùm etiam personarum quæ nostris obsequiis insistendo, labores & incommoda assiduè subire non cessant, consulere procuremus, ac earum necessitati prospiciamus; ne, dùm promptè & expedire ministeria eis injuncta obire conantur, non solùm congrua præmia non recipiant, verùm aliquid detrimenti patiantur. Cùm itaque nostra nuper edita constitutione de habitu & tonsura, per clericos seu Milites beneficia vel pensiones obtinentes deferendis, quæ incipit, Cùm Sacrosanctam, &c. præceperimus universis clericis, nedùm beneficia Ecclesiastica obtinentibus, sed etiam pensiones super fructibus Ecclesiasticis, aut fructus ipsos sibi reservatos percipientibus, ut habitum & tonsuram clericalem, vestes scilicet talares Militibus verò ipsas pensiones aut beneficia suæ militiæ propria obtinentibus, ut habitum suæ militiæ convenientem jugiter deferant, pœna privationis beneficiorum, pensionum, ac fructuum hujusmodi cuilibet inobedienti imposita, prout in eadem constitutione latiùs continetur.

Causa hujus moderationis.

§. 1. Nonnulli verò ex Clericis præfatis pensiones aut fructus hujusmodi admodùm tenues percipientes, alii quoque nostri familiares actu nobis inservientes, variis obsequiis & ministeriis addicti, qui ultrò citróque, ubi opus est commeare & accurrere coguntur, id circò vix possint sine maximo incommodo, impedimento & dispendio, habitum clericalem suprascriptum gestare.

Moderatio d. constitutionis pro Clericis pensiones, fructus, aut bona Ecclesiastica 60. duc. auri de Cam. non excedentia obtinentibus.

§. 2. Nos eorum commodis opportunè providere, eósque specialis gratiæ favore prosequi volentes, omnibus & quibuscumque clericis, tàm in Romana Curia quàm extrà eam ubilibet gentium & locorum constitutis, qui pensiones, fructus, aut prædia vel bona ecclesiastica, sibi in una vel pluribus vicibus reservata & concessa, summam seu valorem annuum sexaginta ducatorum auri de Camera insimul non excedentes seu excedentia, percipiunt aut percipient in futurum.

Et pro nonnullis familiaribus Pontificis.

Aliam limitatore habes pro Conclavist. cir. in const. 3. Pauli V. fol. 199. Tom. 3.

§. 3. Ac prætereà nostris familiaribus, nobis in quibusdam inferioribus ministeriis, quales sunt qui à pedibus seu parafrenarii, mensæ dispositores, aut credentiarii, aut dispensatores vulgò dicuntur, & aliis his similibus servitiis actu ministrantibus quive in futurum inservient; necnon quibusvis nostrorum intimorum familiarium actu nobis in Palatio nostro Apostolico inservientium familiaribus, continuis commensalibus, præsentibus & futuris, qui pensiones aut fructus, bonave Ecclesiastica loco pensionum, usque ad quamcumque summam & valorem nunc percipiunt, aut in posterùm pro tempore percipient, ut ipsi eorum quilibet in habitu & tonsura clericali incedere minimè teneantur, sed laicale habitu impunè & licitè uti possint, quo sua munia promptiùs expeditiúsque obire valeant, nec pœnis in eadem constitutione inflictis subjaceant, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus & indulgemus.

Prorogatio termini in d. const. personis in Urbe degentib. præfixi, ad alios 15. dies.

§. 4. Reliquis autem nostris, aut personarum nobis inservientium familiaribus, continuis commensalibus, omnibúsque & singulis aliis tàm clericis quàm militibus beneficia, fructuum vel bonorum Ecclesiasticorum reservationes ac pensiones obtinentibus, aut in ipsis beneficiis, vel ad ea jus habentibus in Urbe præsentibus tempus quindecim dierum in dicta constitutione præfixum, nec dùm elapsum, ad alios quindecim dies à fine primò dicti termini computandos extendimus & prorogamus.

Et pro Militibus & aliis in militari habitu incidere obligatis.

§. 5. Ac demùm Militibus, tàm Militiarum canonicè institutarum, quàm Rom. Cur. Officialibus, qui juxtà præfatam nostram constitutionem in Militari habitu incedere tenentur, ut vestibus communibus, cum insignibus tamen Crucis, aut Numismatis suæ Militiæ propriis uti valeant, atque hac ratione ipsius constitutionis præcepto plenè satisfacere censeantur pariter indulgemus.

Declaratio circà tempus quo Clerici, vel Milites habitum gerere tenentur.

§. 6. Eos verò Clericos aut Milites, quibus pensiones aut fructus, bonave, aut prædia Ecclesiastica ad quamcumque summam, reservata, aut reservari concessa sunt, vel posthac reservabuntur,

non

non aliter ad gerendum hujusmodi habitum teneri volumus, nisi postquàm pensiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere aut percipere cœperint, vel per eos steterit quo minùs exigant vel percipiant.

Decretum irritans.

§. 7. Decernentes sic in præmissis judicari debere, necnon irritum & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Præfata constitutione nostra, quoad reliqua omnia præsentibus literis non excepta, nihilominùs in suo robore perpetuò permansura.

Transumptorum fides.

§. 8. Volumus autem præsentium transumptis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem fidem ubique, tàm in dicta Curia & in judicio, quàm extrà adhiberi, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum &c.

Dat. P. An. 4. die 31. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1589. pridiè Calen. Febr. Pontificatus nostri anno 4.

XCII.

Pœnæ & confiscationes maleficiorum, cujusque Civitatis, & Terræ Status Ecclesiastici, locorúmque ei subjectorum, applicantur R. Cameræ Apostolicæ, cum nonnullis statutis & ordinationibus, circà earum exactionem, atque distributionem observandis.

Circa prædicta, extant plures constitutiones Apostolicæ quas indicavi in earum apostillis, hic non repeto. Istam verò bullam in Urbe etiam servari jussit Clem. VIII. infrà in ejus constit. 5. Inter cæteras fol. 2. tom 3.

Edita A.D. 1588.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD Romanum Pontificem pertinet, non modò uti communem Patrem ac Pastorem, totius Christianæ Reipublicæ generalem curam suscipere, sed privatim quoque Populorum ipsius S. R. E. ditioni, etiam in temporalibus subditorum prospero statui, ac bono regimini, simul etiam Cameræ Apostolicæ indemnitati, propria quadam & peculiari sollicitudine providere. Quod ita demùm (Deo favente) fœliciter eventurum speramus, si ii, qui in Civitatibus, & locis dicti Status temporalis Ecclesiastici jus dicunt, in officio contineantur, & quicumque eorum publica legum & Magistratuum potestate abutendo, à recto Justitiæ tramite declinare, vel turpis lucri causa, Cameræ Apostolicæ jura improbè fraudare præsumpserint, se tandem in judicio gravissimas pœnas daturos intelligant. Ideòque nemini mirum videri debet, si cùm quotidiè instigante humani generis hoste, hominúmque malitia in dies succrescente, novæ fraudes, & corruptelæ detegantur, nos quoque prædecessorum nostrorum exemplo, nova cogimur subsidia præparare.

Paul. II. Officialib. prohibuit, remissionem pœnarum ultrà sex florenos.

§. 1. Benè siquidem, & prudenter fœl. record. Paulus Papa II. prædecessor noster prohibuit inter alia, ne Gubernatores, & quicumque Officiales Provinciarum, Civitatum, & locorum S. R. E. ditioni in temporalibus subjectorum, mulctas & pœnas pecuniarias remittere, donare, aut gratiam de illis facere possent, ultrà summam sex florenorum auri de Camera.

Six. IV. approbavit, & processus circumdari prohibuit, librúmque condemnationibus & gratiis teneri jussit.

§. 2. Quam prohibitionem piæ mem. Sixtus Papa Quartus, etiam prædecessor noster non modò approbavit, sed vetuit etiam ne in causis criminalibus, antè sententiarum prolationem, processus circumdari facerent, sed causas ipsas, prout Justitia suaderet, terminarent, ac mandavit, ut omnes supplicationes in quibus persona delinquens, delictum ipsum, & pœna ei de jure irroganda, ac demùm gratia ei per Officiales facta, exprimi deberet, in libro speciali registrari facerent, librúmque ipsum in fine Officii per fidelem Nuntium Cameræ Apostolicæ mitterent. Ac pro refectione murorum, fontium, viarum, aliarúmque rerum similium, seu illarum conservatione, non aliter Thesaurarios Cameræ ad illarum solutionem teneri voluit, nisi verè actualiter in hoc erogaretur.

Et pœnas ad alias quàm Thesaurarii manus pervenire prohibuit.

§. 3. Per aliam verò suam constitutionem mandavit, ut si verè in tales causas expendendi facultas & licentia à Sede Apostolica tributa foret, id tamen per manus Thesaurarii erogaretur; inhibendo ne eædem pœnæ, ac mulctæ ad alterius quàm Thesaurarii manus, etiam sub colore depositi, donec in prædictos usus erogarentur, ullo modo pervenirent.

Pius IV. applicavit Cameræ Apostol. omnes pœnas & per ejus officiales exigi jussit, in ejus Bull. 43. Decet suprà.

§. 4. Ac demùm recol. mem. Pius Papa Quartus noster itidem prædecessor statuit, quòd omnes pœnæ, & mulctæ pecuniariæ, seu cujusvis qualitatis bona, quarumcumque personarum in prædictis Civitatibus, & locis degentium, Cameræ Apostolicæ privativè quoad omnes alios, etiam Communitates (exceptis tantùm iis pœnis, quæ pro damnis, agris, & prædiis rusticis illatis sunt inflictæ) perpetuò integræ applicatæ existerent, nec per alios, quàm à Camera Apostolica, ad id specialiter deputatos officiales exigerentur; de quorum manibus eas reciperent, si qui titulo oneroso; aut ob aliquos pios vel supradictos, aut alios ejusmodi usus, illas sibi debere prætenderent.

Et declaravit id servari etiam in locis S. Apost. immediatè subjectis, ut ib.

§. 5. Id autem declaravit posteà habere locum etiam in iis Terris, Castris & locis, quæ non ipsi Romanæ Ecclesiæ immediatè, sed alicui Communitati Civitatum præfatarum subditæ forent.

Posteà decimam pœnarum partem, Gubernatori quartam verò accusatori assignavit, ut ibid.

§. 6. Novissimè verò ordinavit, & præcepit, ut Officiales prædicti, decima tantùm hujusmodi pœnarum, accusator autem quarta partibus contenti forent, sed illorum nemo alias, quàm de manu Depositariorum dictæ Cameræ ullo modo exigerent, prout in præfatis, & aliis forsan prædecessorum nostrorum desuper editis constitutionibus latiùs continetur.

Hic modò Pont. iterato quascumque pœnas maleficorum Cameræ applicat.

§. 7. Sed quia postmodùm successu temporis nonnulli ex illis, qui in Statu temporali Ecclesiastico jus dicunt, varias artes, vel potiùs fraudes excogitarunt, quibus salubria hujusmodi statuta eluderent, & sub diversis prætextibus interdùm per sordes, pretio, aut gratia corrupti, criminosos manifestos aut impunè dimitterent, aut mulctas Cameræ Apostolicæ debitas interverterent. Interdùm verò illos plus æquo opprimentes, non tamen pœnas ab eis exactas prædictæ Cameræ reservarunt, sed turpi lucro inhiantes sibi contrà fas retinuerunt. Nos huic malo mederi, & malitiis quantum cum Domino possumus obviare cupientes, ac dictorum prædecessorum exempla imitati, auctoritate Apostolica decernimus & declaramus, omnes & quoscumque pœnas pecuniarias, mulctas, & confiscationes omnium, seu cujusvis partis bonorum, inflictas, & infligendas occasione cujusvis criminis, excessus, maleficii, delicti, vel quasi, per quoscumque Præsides, Rectores, Gubernatores, quavis dignitate, etiam Episcopali, Archiepiscopali, vel alia majori fulgentes, etiam S. R. E. Cardinales & Sedis prædictæ de latere Legatos, eorúmque Vicelegatos, Locatenen. Commissarios, Potestates, & Officiales, qui in quibusvis Provinciis, Civitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Villis, & locis nostræ & S. R. E. ditioni temporali subjectis quomodolibet jurisdictionem exercent, tùm per sententias, decreta, processus, tùm etiam per viam supplicationum, remissionum, absolutionum, liberationum, condonationum, compositionum, gratiarum, abolitionum, seu cassationum processuum ab ipsis pro tempore concessarum, tàm ex juris communis dispositione, quàm juxtà tenorem quarumcumque Apostolicarum, aut etiam Ægidianarum constitutionum, & ordinationum, vel statutorum, & consuetudinum cujusvis Provinciæ, Civitatis, aut loci particularium, aut in vim dictorum decretorum,

bandimentorum, ab iisdem Officialibus seu eorum antecessoribus promulgatorum, Cameræ Apostolicæ realiter & cum effectu perpetuò applicatas esse, & fore, ipsique Cameræ, non autem quibusvis Communitatibus, universitatibus, aut personis integrè debiti; pœnis dumtaxat ratione damnorum in agris, vineis, possessionibus, silvis, pratis, aut quibusvis prædiis illatorum exceptis, quæ sicuti Communitati, aut Universitati applicatæ sunt, quicquam circà eas innovare nequaquàm intendimus. Præmissa verò omnia locum habere volumus etiam in iis Terris, Oppidis, Burgis, Castris, Villis, & locis; quæ alicujus alterius Civitatis, aut Terræ, Communitati, vel Universitati, non autem immediatè Romano Pontifici subsunt.

Communitatibúsque & aliis dictas pœnas prætendentibus terminum, ad improban. & desuper sententiam in Cam. Apost. obtinen. præfigit, quo elapso, omnes concessiones dictarum pœnarum etiam ex onerosis titulis eis factas, revocat.

§. 8. Cæterùm volumus, ut quæcumque Communitates, Universitates, Collegia aut personæ, etiam Ecclesiasticæ quavis dignitate fulgentes, aut eorum Magistratus, pœnas, compositiones, aut mulctas prædictas, seu illarum portionem aliquam quovis titulo, etiam oneroso, occasione vel causa, etiam justissima & pro reparatione, ac refectione & fabrica, vel conservatione murorum, pontium, viarum, fontium, aut cujuslibet publici boni, vel pii loci Ecclesiæ, aut Hospitalis intuitu, aut aliàs quomodolibet, sibi deberi vel applicatas esse prætendunt, debeant omninò intrà duos menses à die publicationis præsentium literarum in Romana Curia faciendæ computandos, concessiones, & applicationes prædictas, suáque jura, & privilegia quæcumque habent in Camera Apostolica exhibere, deducere & allegare; quæ quidem Camera si ipsas concessiones validas ex oneroso titulo, vel ex urgentissima causa factas esse cognoverit & judicaverit, possit eas ad tempus quod ipsi Cameræ necessarium videbitur, confirmare, seu de novo concedere, & successivè Depositario ejusdem Cameræ in Provincia, seu Civitate in qua concessio hujusmodi facta & approbata fuerit, residenti specialiter & in scriptis committere & mandare, ac speciale mandatum desuper opportunum relaxare, & pœnæ ipsæ, mulctæ, & compositiones hujusmodi, earumve pars ipsi Cameræ benè visa, dictis Communitatibus, & Universitatibus, seu Collegiis & personis solvantur, quas nimirùm de manibus Depositarii prædicti, & præcedente speciali mandato, nec alias exigere possint, aut debeant. Revocantes, & annullantes omnes & quascumque concessiones, applicationes, & assignationes dictarum mulctarum, pœnarum, & compositionum, quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, personis etiam Ecclesiasticis ex titulis etiam onerosis, aut causis prædictis, vel aliis etiam justissimis factas, quæ intrà tempus supradictum, ut præfertur in Camera Apostolica exhibitæ & productæ, aut deindè ab eadem Camera approbatæ & innovatæ non fuerint, etiamsi sæpiùs per literas Apostolicas à quibuscumque prædecessoribus nostris approbatæ & innovatæ sint, ipsæque Communitates, Universitates & Collegia in pacifica quasi possessione illas exigendi ab immemorabili tempore existant, & Camera Apostolica eas numquàm exegerit.

Officialibus etiam prohibet ut pœnas eorum sententiis, edictis, gratiis, & absolutionibus contentis alteri quas Camer. Apost. applicent.

§. 9. Districtè verò interdicimus & prohibemus, ne in posterùm quicumque Præses, Rector, aut Gubernator, quavis etiam Cardinalatus auctoritate & dignitate præfulgens, aut Sedis prædictæ Legatus, Vicelegatus, Locumtenens, aut Officiales ex supradictis quovis prætextu, occasione, vel causa, etiam maximè rationabili, legitima, justissima, & urgentissima, tàm in sententiis, processibus, & decretis, bannis, proclamationibus, edictis, quàm in supplicationibus, gratiis, remissionibus, absolutionibus, abolitionibus, aut cassationibus processuum ab ipsorum quolibet editis vel edendis, pœnas, mulctas, aut compositiones, occasione maleficiorum, vel quasi, ab ipsis reis persolvendas in pecunia numerata, vel in bonis mobilibus, immobilibus aut se moventibus cujusvis generis, qualitatis, quantitatis etiam minimæ existen. in totum vel in parte, etiam minima, alias quàm Cam. Apost. prædictæ concedere, aut applicare vel assignare quoquomodo audeant, vel præsumant.

Nec aliis personis quàm Depositariis solvi neque aliquam eorum partem per officiales retineri posse decernit.

§. 10. Quam ob causam universas & singulas pœnas, mulctas & compositiones prædictas, non possint nec debeant ullo modo solvi, exbursari, tradi, aut consignari facere in manibus cujusvis alterius personæ quàm Thesaurarii seu Depositarii Cameræ prædictæ in qualibet Provincia residentis; seu ad majorem partium commoditatem in manibus Vicedepositarii, seu Vicethesaurarii in quali-bet Civitate & loco deputandi; sed neque etiam valeant Gubernatores & Officiales prædicti etiam S. R. E. Cardinales, aut Fisci procuratores, vel accusatores, propria auctoritate retinere, aut à partibus exigere portionem, aut ratam ex hujusmodi multis sibi debitam, verùm integrè & sine aliqua diminutione exbursari, tradi, solvi & consignari debeant in manibus Thesaurarii, Depositarii, aut substituti prædicti, ex quorum manibus, nec alias Gubernatores, Officiales, Fisci procuratores, accusatores eas recipiant.

Contravenientibusque pœnas imponit.

§. 11. Quòd si vel pœnas ipsas alias quàm Cam. Apost. applicaverint, vel propria auctoritate, & non de manibus prædictis exegerint, tàm Gubernatores, Officiales, & alii prædicti etiam S. R. E. Cardinales quàm Procuratores Fisci, & accusatores, & ipsorum quilibet contravenientes officiis per eos obtentis ipso facto, absque alia declaratione, aut ministerio Judicis privati, & ad illa, & alia de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, & incapaces existant, & insuper pœnam trecentorum scutorum pro qualibet vice Cam. Apost. solvendorum eo ipso incurrant.

Delinquentibus prohibet, ne aliis quàm depositariis pœnas solvant, etiam si aliter in sententiis vel supplicationibus esset rescriptum.

§. 12. Verùm hujusmodi prohibitionem & interdictum ita extendimus, ut neque etiam ipsi delinquentes, aut rei, vel alii quicumque contrà quos per viam Inquisitionis, accusationis, denunciationis, aut querelæ procedi cœptum fuerit, tàm si condemnati, quàm si absoluti extiterint, pœnas, aut mulctas pecuniarias, vel alias res, ad quas solvendas in quibusvis condemnationibus, absolutionibus, decretis, processuum cassationibus, seu abolitionibus, vel supplicationibus, ipsos, aut alios pro eis mulctari contigerit, in alterius quàm Thesaurarii seu Depositarii, aut substitutorum prædictorum manibus solvere, aut tradere possint; vel debeant, etiam si in ipsis sententiis, absolutionibus, abolitionibus, decretis, aut supplicationibus aliter rescriptum existat. Alioquin si in aliorum manibus eas solverint, prædictæ sententiæ, & gratiæ, quoad ea quæ illorum favorem & commodum concernant, eo ipso nullæ, inanes, & irritæ, nulliúsque roboris vel momenti sint; & tàm ipsi rei, quàm qui pro eis solverit, qualibet vice pœnam vigintiquinque aureorum incurrant. Contrà verò, si maluerint prædictis Thesaurariis, Depositariis, aut eorum substitutis solvere, quàm eis personis, quibus forsan solvere jussi fuerint, benè & rectè solvisse, eorúmque gratiæ, absolutiones, & supplicationes integrum & plenarium effectum sortitæ censeantur, iisque plenè suffragentur.

Officiales supplicationes ab eis signandas Thesaurariis consignent, & supplicantes infrà decem dies pœnas solvant.

§. 13. Mandamus præterea omnibus & singulis Legatis, Gubernatoribus & aliis Officialibus supradictis, sub pœnis prædictis per inobedientes eo ipso incurrendis, ut quilibet eorum cùm primùm supplicationes signaverit & taxaverit, illas in manibus Thesaurarii, vel Depositarii, aut substituti hujusmodi consignet; à quibus supplicantes intrà decem dies à die datæ ipsarum supplicationum numerandos, soluta integrè summa, & taxa in eis descripta, illas exigere omninò teneantur. Alioquin lapsis decem diebus prædictis, gratiæ nullæ, irritæ ipso facto existant.

Officiales Notariique supplicationes in actis reservant, & processus ante pœnas solutas non cessent.

§. 14. Legati verò, Gubernatores & alii Officiales, prædicti, eorúmque Cancellarii aut Notarii, supplicationes ipsas registrare, & in acta referre, processusve cassare, vel abolere non præsumant,

nisi

nisi priùs in calce supplicationis fidem solutionis jàm factæ manu dictorum Thesaurarii, Depositarii, aut substituti subscriptam viderint; secùs si fecerint, viginti-quinque aureorum, & aliis arbitrio Superiorum imponendis pœnis plectantur.

Officiales & Baroncelli bona quæ carcerati tempore carcerationis deferebant, eisdem Thesaurariis consignent, ad effectum hìc expressum.

§. 15. Omnia autem, & singula bona mobilia, gemmas, pecunias, & alias res cujusvis generis, aut qualitatis, quæ personæ ex quavis causa criminali in carcerem ductæ tempore carcerationis penès se gestaverint, ac item ea quæ banniti, condemnati, homicidæ, & latrones tempore quo apprehenduntur penès se similiter habuerint (archibusiis, & aliis offensivis armis tantùm exceptis) ac deniquè ea quæ contrà prohibitiones, & bona in fraudem deprehenduntur & capiuntur, statim prædicti Gubernatores, & alii Officiales, eorúmque Locatenentes, Barigelli, Executores, Custodes Carcerum, & Cancellarii in manibus eorumdem Thesaurarii, Depositarii, aut substituti tradere, & consignare debeant; aliàs ipsi Gubernatores, & Officiales ducentorum, Barigelli verò executores Cancellarii, & alii prædicti quinquaginta aureorum pœnas qualibet vice incurrant. Quæ quidem bona, pecunias, & res, dicti Thesaurarii, Depositarii, aut substituti, depositi nomine tamdiù apud se conservant, donec ipsi carcerati absolvantur, aut veri eorum Domini inveniantur. Quòd si carceratos condemnari, & veros Dominos intrà unius mensis spatium à die condemnationis non reperiri contingat, sint cuncta & singula eo ipso Cameræ prædictæ appropriata, & applicata, eaque ipsius Cameræ nomine Thesaurarii, Depositarii, aut substituti prædicti illa præscribere, hastæ subjicere, & plus offerenti vendere, & prætium eidem Cameræ acceptum ferre teneantur. Mandantes Notariis actuariis judicem illorum locorum in quibus Thesaurarii, aut alii Ministri ad rationes ejusdem Cameræ retinendas, pecuniásque exigendas deputati fuerint, ad hoc ut de his omnibus emolumentis certa ratio in Camera prædicta reddi & haberi possit, ut librum rationum, & computorum ejusdem Cameræ proventuum distinctum, & separatum teneant; illúmque in Camera annis singulis quando eorum computorum quietantia, & solidatio, ut moris est fiet, præsentent, ad hoc ut certa de omnibus prædictis haberi ratio possit; quod si librum prædictum non tenuerint, vel non verum, & integrum, illum ad omnia Cameræ prædictæ damna, & interesse, quæ ex præmissis pati contigerit, teneri volumus, & mandamus.

In causis criminalibus Officiales non possint reos absolvere, aut gratiam eis facere aut pœnam condonare, nisi per sententias aut supplicationes, cum adnotatione summæ à reis solvendæ.

§. 16. In omnibus verò causis criminalibus, aut civilibus, in quibus criminaliter agitur, gravibus aut levibus, in quibus pœna ordinaria, aut extraordinaria, vel arbitraria, seu pecuniaria imponenda veniat, Legati, Gubernatores, Rectores, aut alius quicumque ex suprà dictis Officialibus reos absolvere, rehabilitare, restituere, vel eis gratiam facere, aut pœnam, ejusvè partem aliquam remittere aut condonare in quantum ipsius jus dicentis auctoritas se extendet, non alio modo possit aut debeat, nisi per sententiam absolutoriam in causis gravioribus, aut per decretum vim absolutoriæ sententiæ habens in levioribus, aut per supplicationem ab ipso jus dicente signatam. In quibus sententiis, decretis, & supplicationibus teneantur iidem Gubernatores & alii Officiales adnotare integrè totam summam pecuniæ, quam à reis solvi debere taxaverint, declaraverint, aut damnaverint. Eáque condemnatio, & taxa in pecunia numerata, ut præfertur in manibus Depositarii, Thesaurarii, aut substituti solvenda, nec alias, aut in alia re, vel specie fieri debeat. Omnes autem absolutiones, rehabilitationes, restitutiones, remissiones, gratiæ, quæ per simplicem processus cassationem, vel abolitionem, aut alio modo, sine sententia, sine decreto, aut supplicatione fient, eo ipso nullæ, invalidæ, ac nullius roboris vel momenti sint & censeantur; & quilibet Gubernator, aut Officialis contraveniens, qualibet vice ducentorum aureorum pœnam incurrat.

Fiscus vel saltem Thesaurariis loci citetur in dictis causis.

§. 17. Quoad ipsas verò sententias & decreta, tàm merè absolutorias, & gratiosas, quàm mixtas, semper antequàm ferantur, Procurator Fisci, aut ejus substitutus, si in eo loco resideat, aliàs saltem Thesaurarius, aut Depositarius, vel substitutus prædicti personaliter citari debeant; quorum unusquisque si easdem absolutiones injustas putaverit, debeat in actis potestatis; & absque citatione prædicta, sententiæ, & decreta hujusmodi ipso jure nulla, invalida, nulliúsque roboris existant.

Consuetudines & statuta quoad pœnas & causas criminales à Paulo IV successoribus simpliciter confirmata vel cum clausulis hìc expressis, irrita sint.

§. 18. Insuper omnia & quæcumque statuta, decreta, consuetudines, etiam inveterata, & à longissimo atque immemorabili tempore observata, cujusvis Provinciæ, Civitatis, Terræ, aut loci Status nostri prædicti, de causis criminalibus, aut civilibus in quibus criminaliter agitur, déque pœnis ratione delictorum, aut maleficiorum quorumcumque (damnis in agris illatis tantùm exceptis) quomodolibet disponentia, quæ à fel. record. Paulo Papæ Quarto, aliísque post cùm usque ad nostra tempora, nostris prædecessoribus, aut à nobismet ipsis in specie expressè, & nominatim ac simpliciter, pure, absolutè, & absque aliqua conditione, reservatione, aut restrictiva, confirmata non fuerint, ipso jure, & in vim Præsentis constitutionis antiquata, abrogata, ac irrita, & nulla effecta sint, & censeantur. Ac pariter ea quæ ab ipsomet Paulo Quarto, & aliis usque ad nostri Pontificatus tempora successoribus cum aliqua conditione, videlicet, dummodo justa sint, & rationabilia, vel juri communi, & rationi non repugnent, vel quatenùs sint in usu, & sacris Conciliis, & Canonibus non sint contraria, vel cum aliis similibus vel dissimilibus clausulis & limitationibus, comprobata extiterint, similiter quoad dictas causas & pœnas, nulla & irrita decernimus & declaramus, Ita ut neque Gubernatores & cæteri Officiales suprà dicti ea observare, aut juxtà illa judicare, aut decernere debeant; ipsísque Officialibus quæcumque juramenta de illis observandis præstita vel forsan præstanda, ex nunc eo ipso relaxamus, eósque in posterùm ad juramenta hujusmodi præstanda adstringi volumus.

Officiales in causis criminalib. primo servent constitutiones Apost. statuta locorum validè confirmata, & constitutiones. Marchiæ, & in reliquis banna & edicta.

§. 19. Declarantes quòd in futurum in omnibus Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis Status nostri prædicti, quicumque Gubernatores, etiam Cardinales, & Legati prædicti, aut alii Officiales teneantur in primis & ante omnia, quoad causas criminales prædictas, constitutionibus, ordinibus & literis Rom. Pontificum nostrorum prædecessorum, atque nostris, & in casibus in quibus ipsæ nihil disponunt, statutis locorum, si, ut præteritur validè & efficaciter confirmata fuerint, inviolabiliter inhærere & parere; quòd si ea valida non extiterint, debeant judicare, procedere, absolvere, condemnare, & sententias ferre juxtà tenorem Constitutionum Provinciæ Marchiæ à bon. mem. Paulo Papæ Tertio similiter prædecessore nostro per ejus expeditas literas confirmatarum, quas Pauli Tertii prædecessoris nostris literas, per præsentes approbamus, & innovamus. In reliquis verò banna, & edicta in ipsis Provinciis, Civitatibus, & locis pro tempore publicata observentur.

Decemque pro centenario ex dictis pœnis ac de manu Thesaurarii percipere valeant, ubi minus portio non sit assignata.

§. 20. Legati autem, Vicelegati, Gubernatores, Locatenen. & alii supradicti Officiales, non ultrà decem pro centenario ex compositionibus, condemnationibus, pœnísque & mulctis prædictis occasione maleficiorum seu bannimentorum provenientibus, exigere valeant. Revocantes, & annullantes quæcumque super hoc in contrarium edicta, ordinationes, privilegia, indulta, nisi forsan in illis portio minor quàm decem prædictorum assignaretur. Nam in iis in hac parte nequaquàm derogare intendimus, sed illa potiùs harum serie confirmamus, & innovamus. Ultrà verò taxam eorumdem decem pro centenario, à partibus vel aliis personis quicquam emolumenti, aut pecuniæ, quovis prætextu, quæsito colore vel ingenio, directè vel indirectè recipere, etiam spontè oblatum nullo modo præsumant.

§. 1. Sed

Fiscus etiam vigesimam & accusator quartam partem de manu Thesaurarii percipere possint juxta Bullam Pii IV.

§. 21. Sed & Procurator Fisci si aderit vigesima, & Accusator si intervenerit quarta parte prædicta, juxtà Pii Quarti prædecessoris constitutiones superiùs expressas contenti esse debeant, & nihil præterea, ut minimum petant, exigant aut accipiant; eæque omnes portiones Judicis, Procuratoris & Accusatoris semper de manu Thesaurarii aut Depositarii, vel substituti, ut præfertur, exbursentur; ipseque Thesaurarius, Depositarius, aut substitutus portiones Procuratorem Fisci, aut Accusatorem tangentes, non aliter solvant, nisi de expresso mandato Gubernatoris, aut Officialis inscriptis obtento, quòd unà cum chirographo recepti penès se retineant.

Thesaurarii nec aliter portiones prædictas solvere nec dictas pœnas in alios usus expendere possint.

§. 22. Postremò dicti Thesaurarii, Depositarii, aut substituti, quamlibet, vel minimam pecuniarum summam ex dictis confiscationibus & maleficiis provenientem, etiam de mandato & jussione expressa dictorum Legatorum, & Gubernatorum & Officialium, cuiquam personæ solvere aut tradere, aut in quoscumque usus erogare ullo modo nequeant, præter supradictam portionem, & præter impensas solitas ad exercitium & usum justitiæ necessarias; pro quibus solvendis qualibet vice mandatum speciale ab ipsis Gubernatoribus, seu Officialibus subscribendum expectent. Quinimò extrà casus prædictos nullam pecuniarum summam expendere queant, nisi de mandato expresso Congregationis Consultæ negociorum dicti Status, aut S. R. E. Camerarii, vel Generalis Thesaurarii, aut Commissarii prædictæ Cameræ; si secùs solverint, de suo erogasse censeantur, & in reddendis rationibus id eis computari nequaquàm debeat.

Decretum irritans.

§. 23. Decernentes sic in præmissis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere. Irritum quoque & inane si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 24. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus etiam antiquissimis, necnon privilegiis, & indultis & literis Apostolicis quorumcumque tenorum existant, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia & concessione, speciali vel generali, per quam earumdem præsentium effectus impugnari, aut impediri quocumque modo valeat, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda esset in nostris literis mentio specialis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Exemplis hujus constitutionis plena fides adhibeatur.

§. 21. Ut autem præsens constitutio perpetuis futuris temporibus observetur, nevè aliquis ejus ignorantiam prætendere, seque excusare possit, volumus ut ejus exemplis etiam impressis Notarii publici manu subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus adhibeatur fides in judicio & extrà, quæ adhiberetur ipsis originalibus literis, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Transumptũ vero vel ejus compendium in qualibet Civitate publicetur, & in Cancellariis affixum retineatur & Officiales in ingressu servare jurent, & in eorum discessu contrà eos pro transgressionibus procedatur.

§. 26. Ipsúmque transumptum in qualibet Civitate, Terra, Oppido, Castro, Villa, aut Burgo Statûs nostri prædicti, & ut meliùs intelligatur, ejus compendium, seu summarium vulgari lingua conscriptum affigatur & publicetur. Ac tàm ipsius constitutionis, quàm summarii transumptum in Cancellariis criminalibus, & in locis residentiæ Gubernatorum, & Officialium affixa perpetuò conserventur, & in ingressu novi Legati, Vicelegati, Gubernatoris aut cujuslibet Officialis ejus loci magistratus teneatur, ab eo intrà biduum de ea observanda jusjurandum exigere. In discessu autem, seu Syndicatus earumdem, Legati, Vicelegati, Gubernatoris & Officialium, non solùm debeant Procuratores Fisci, & Thesaurarii, seu Depositarii aut substituti, nomine Cameræ querelam exhibere, & denunciare contraventiones, & transgressiones hujus constitutionis, ab iisdem Gubernatoribus, & Officialibus factas, sed liceat cuilibet de populo id efficere. Quòd si ipsis Syndicis ex rei inspectione, aut alia legitima probatione constiterit, de ipsa contraventione aut transgressione, teneantur sub pœna quingentorum aureorum par quemlibet Syndicum inobedientem eo ipso incurrenda, ad executionem pœnarum in eadem nostra constitutione contentarum, sine ulla mora aut dilatione procedere.

Nulli ergò &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Idibus Martii, Pontificatus nostri Anno quarto.

D. P. An 4. die 15. Mart.

Die 16. mensis Apr. 1589. præsentes literæ Apostolicæ in plena Camera præsentatæ fuerunt, & Camera ipsa ex decreto desuper facto illas admisit, ac in ipsius Cameræ libris registrari mandavit, prout successivè registratæ fuerunt, scilicet libro tertio signaturarum S. D. N. apud me infrascriptum ejusdem Cameræ Notarium.

Admissio & registratio in Cam. Apost.

Anno à Nativitate Domini 1589. indictione 2. die verò 26. mensis Aprilis, Pontif. Sanctiss. & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno ejus V præsentes literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cameræ, & Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi Floræ ut moris est, dimissis copiis impressis affixis, per nos Joannem Freile, & Jo. Burlurault, S. D. N. Papæ Curs.

Publicatio.

Alex. Parabiacus Mag. Curs.

XCIV.

Institutio Rotæ in Civitate Maceratensi, Provinciæ Marchiæ Status Ecclesiastici, ad cognoscendas lites dictæ Provinciæ.

Jurisdictionem hujus Rotæ quoad appellationes à sententiis, & decretis Episcoporum ejusdem Provinciæ, declaravit Greg. XIV. inf. in sua const. 14. Romanum. Et quoad causas Mercatorum Civitatis Anconæ, limitavit Clem. VIII. inf. in sua const. 26. Ex Apostolicæ, fol. 38. Tom. 3.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam memoriam.

Edita A. D. 1588.

Romanus Pontifex supremi Judicis in Terris Vicarius, inter innumeras sibi imminentes curas, illam propensiori animo amplectitur per quam omnibus in locis, sed præsertim in Provinciis sibi & Apostolicæ Sedi immediatè subjectis, pro justitia unicuique æqua lance administranda Judices deputantur, & ad id necessaria tribunalia eriguntur & instituuntur. Sanè etsi semper pro cunctarum Civitatum nostro dominio subditarum Statu pacifico, tranquillo ac prospero, fœlicique regimine cogitaverimus, ad Provinciam tamen nostram Marchiæ tantò accuratiùs aciem nostræ considerationis direximus, quantò illam (ex qua originem duximus) propensiori patriæ amore prosequimur. Et cùm in ea etiam pro commoditate illius populorum, unum Tribunal Judicum, Rotam nuncupandum, instituere decrevissemus, nulla alia nobis commodior occurrit civitas, in qua id fieri possit, quàm Civitas Maceraten, quæ aliàs insignis existit, & ferè in medio dictæ Provinciæ, ac in Territorio secundo & amœno sita reperitur, solitaque Sedes Legatorum existit, celebreque Gymnasio, duplici Collegio clara, insignium insuper Doctorum copiosa, qui experientia, scientia, & ordine dicendi, interpretandi, advocandi, patrocinandi eorum particulari studio præcellant.

Causa hujus inst.

§. 1. Hanc igitur cogitationem nostram ad effectum perducere statuentes, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione & certa scien-

Erectio Tribunalis Rotæ in Civitate Maceraten ad deciden causas Provinciæ Marhiæ.

tia

tia nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, in dicta Civitate Maceraten. unum Tribunal Audientiæ causarum Rotam nuncupandum, perpetuis futuris temporibus duraturum, quòd constare debeat quinque Judicibus, Auditoribus nuncupandis, Quatuor videlicet per nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, & alio per Communitatem, & homines dictæ Civitatis Maceraten. eligendis, & deputandis, qui omnes & singulas Anconitan. Firman. Camerinen. Asculan. Fanen. Æsin. Maceraten. & Móntis Alti, earúmque jurisdictionum, cæterarúmque & aliarum dictæ Provinciæ Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & locorum quorumcumque dictæ Provinciæ immediatè subjectorum causas, lites & controversias civiles, tàm profanas quàm Ecclesiasticas, ac meras & mixtas, quomodolibet actitandas, necnon etiam criminales (in quibus appellationi locus fuerit) inter cives, incolas, districtuales, habitatores, Ecclesiasticos, & Sacerdotes, ac Collegia tàm regularium quàm non regularium, ac Monasteria virorum, agricolas quoque, & alios subjectos sub dicta Provincia cognoscere, deridere, finéque debito terminare, ac judicare possint & debeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo erigimus, & instituimus.

Auditores sint quinque Clerici J. U. D. ab aliquo Collegio laureati, & per quinquennium, aliquo publico Gymnasio legerint.

§. 2. Ut autem Tribunal hujusmodi constitutionibus & ordinationibus firmiter observandis fulciatur, per quas fœliciter regi, & gubernari debeat, statuimus, mandamus & ordinamus quod dicti Auditores debeant esse Juris Utriusque Doctores excellentes, ac insignes usu, & peritia judicandi præstantes, Clerici, & non uxorati, & qui in eadem Civitate Maceraten. saltem per integri anni spatium, cum eorum familiis non habitaverint, necnon ab alio Collegio Doctorum ritè, prævio examine severo, ad Doctoratus lauream promoti fuerint, & per quinquennium, aut in aliquo publico Gymnasio legerint, aut in locis insignibus judicandi officio functi fuerint, ac laudabiliter, & cum honore se gesserint.

Officium duret quinquennio.

§. 3. Duret eorum officium ad quinquennium, quo elapso non possint iterum eligi, nisi post quinquennium à die finiti officii. Prætereà volumus quòd dicti Auditores ipsorum officio durante, in eadem Civitate Maceraten. seu tota hujusmodi Provincia, aliquod aliud officium, sive publicum sive particulare nequeant exercere.

Jurent ista & alia Provincia statuta servare, & justitiam omnibus ministrare.

§. 4. Et postquàm electi fuerint, in principio seu antè ingressum eorum officii, in manibus pro tempore existentium Legati sive Vicelegati dicti Provinciæ, vel Gubernatoris ejusdem Civitatis Maceraten. assistentibus in hoc Prioribus ipsius Civitatis jurejurando promittant, sese non contraventuros præsentibus statutis, ac Civitatum, Terrarum, & aliorum locorum necnon provisionibus, & constitutionibus dictæ Provinciæ Marchiæ, sed illa (quatenùs dicta Apostolica auctoritate comprobata, licita, honesta & in usu existant, ac sacris Canonibus, & præsertim Concilii Tridentini decretis atque Apostolicis constitutionibus contraria non sint,) inviolabiliter observaturos, justitiámque partibus administraturos, sub pœnis in statutis, & provisionibus dictæ Provinciæ expressis, ac in Syndicatu infligendis.

Potestas unus ex quinque Auditoribus anno quolibet & ad annum extrahatur qui causas aliis Auditoribus distribuat, &c.

§. 5. Insuper ex eisdem quinque Auditoribus, quolibet anno, & in principio anni, sorte extrahatur unus, qui sit Potestas ejusdem Civitatis Maceraten. & Rotæ Prætor, cum jurisdictione & terminationibus, ac oneribus & honoribus, salariis, & emolumentis, de quibus infrà. Duret autem hujusmodi Potestatis & prætoris officium per annum, & eo lapsu, alius ex reliquis Aditoribus sorte extrahendus in ejus locum succedat. Et nihilominùs dicto anno elapso Auditor remaneat. Idèmque Prætor teneatur quandocumque coràm Notario Rotali, & duobus testibus ad instantiam petentis etiam parte non citata, sorte extrahere singulos Auditores ad singulas causas sorte educendas, & causæ priùs extrahantur, & deindè Auditores, dictáque extractio intelligatur facta salvis exceptionibus partibus & citrà illarum præjudicium. Solus verò Prætor sit Judex in causis pupillorum, viduarum, carceratorum & miserabilium personarum, etiamsi qualitates ipsorum non essent intentatæ, vel si non essent petitum secundùm illa procedi, dummodò dictæ causæ sint valoris vel æstimationis centum scutis infrà, & si dictum valorem excedant, adhibeatur in decisione illarum votum Auditorum, & in causa appellationis alius sorte extrahatur. Sitque dictus Prætor Judex vectigalium, & damnorum datorum, adaptationis stratarum dictæ Provinciæ.

Auditores Causas Civitatis & Territorii Maceraten. in secunda & aliis instantiis, Provinciæ autem causas non executivas, & summam scut. centum non excedétes, in prima & secunda instantia nisi obstent locorum privilegia, ac etiam in aliis instantiis non obstantibus dictis privilegiis cognoscant.
Tu vide declarationes indicatas in rubr.

§. 6. Statuimus etiam quod Auditores prædicti cognoscere debeant omnes & quascumque causas cujuscumque qualitatis, & summæ fuerint, Civitatis, ac Territorii, seu jurisdictionis Maceraten. in secunda & aliis instantiis non autem in prima, quæ coràm suis Judicibus remaneant, prout hactenus observatum fuit, nec quoad causas Ecclesiasticas, ac ad forum Ecclesiasticum quomodolibet spectantes, quæ in prima instantia ad Episcopum Maceraten. juxtà dicti Concilii decreta pertineant; In secunda verò, & aliis instantiis ad ipsos Auditores spectent. Totius verò Provinciæ causæ omnes etiam Ecclesiasticæ & ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, (dummodò non executivè agatur in præjudicio facultatum Auditoris Cameræ Apostolicæ) summam, & æstimationem rei vel facti scutorum centum excedentes, post primam instantiam, quæ apud suos Judices pariter remaneat, in secunda & aliis instantiis cognosci debeant à supradictis Auditoribus, cum expressa tamen declaratione, quòd propterea non sit nec censeatur esse derogatum, seu præjudicium privilegiis seu indultis Apostolicis illarum Civitatum & locorum, quibus concessum est quòd causæ in secunda instantia cognoscantur & decidantur ab illorum Judicibus seu Præsidibus, nec ad alia loca trahi possint. Volumus enim quòd tunc quoad secundam instantiam sit in potestate, & voluntate appellantium prosequi dictas causas appellationum juxtà dicta indulta coràm dictis Judicibus, vel coràm dicta Rota. In ulterioribus verò instantiis coràm dicta Rota privativè quoad alios Judices, cognosci debeant, non obstantibus quoad prædicta debitis privilegiis & indultis Apostolicis, quavis occasione competentibus Universitatibus, & jurisdictionibus dictæ provinciæ Marchiæ, hactenùs concessis, & à nobis confirmatis de primis, & secundis instantiis, quibus per præsentem Rotæ erectionem censeatur quoad prædicta derogatum, acsi de verbo ad verbum de illis particularis mentio facta fuisset ad effectum devolvendi tantum causas appellationis ad ipsam Rotam, & non abundè.

Vota in causis danda.

§. 7. Habeant dicti Auditores jurisdictionem & potestatem procedendi, cognoscendi & decidendi dictas causas, ac in illis vota, prout juris esse videbitur præstandi, excepto eo, coràm quo pendebit causa, qui in causis per ipsum proponendis votum non habeat nisi vota essent æqualiter divisa; quo casu debeat uni parti accedere, & sic semper obtinet illud quod major pars judicaverit.

Sententiæ proferendæ.

§. 8. Sententiæ autem proferri debeant ab illo Auditore, coràm quo processus formatus fuerit, in quibus proferendis illud observetur; quòd illæ sententiæ, quæ de consilio, & assensu Coauditorum datæ fuerint; legantur & alia intelligibili voce proferri, ut mox Notario causæ subscriptæ ab illo qui eas protulerit tradi debeant, aliàs sint ipso jure nullæ, ita quòd tamen Judices Rotales prædicti in quavis causa, etiam à Sede Apostolica delegata aliquam definitivam sententiam non proferant absque ejus lectura & publicatione, & sententia aliter lata etiam de consensu partium non valeat nec jure subsistat, aut aliquo modo executioni demandari possit.

Appellationes, &c. interponenda à judicibus

§. 9. Appellationes quoque & querelæ, & recursus, nullitates, in integrum restitutiones, in prædictis causis etiam tempore publicationis præsentium

tium

Provinciæ, & ab ipsis Auditoribus ad Rotam salvis locorum privilegiis devolvantur.

tium nostrarum literarum quomodolibet pendentes, ab ipsis Auditoribus, seu ab aliis quibuscumque Judicibus dictæ Provinciæ Marchiæ, necnon etiam à prædictarum Civitatum Episcopis, eorúmque Vicariis, seu Locatenentibus, ac etiam ab arbitris, seu arbitratoribus conjunctim vel divisim interponendæ, porrigendæ, petendæ, ac respectivè, quomodolibet proponendæ, (privilegiis tamen, seu indultis prædictis, ut præfertur semper salvis) ad quemcumque interponendæ, ad eosdem Auditores omnes devolvantur, ac ipso jure devolutæ esse intelligantur & cognoscantur, ac etiam si ad nos & successores nostros Rom. Pontifices interpositæ fuerint, nihilominùs per eosdem Auditores, Rotæ cognosci & decidi debeant per Judicem extrahendum secundùm ordinem præsentium, nec aliter, aut alio modo, & fiant processus coràm uno ex eis sorte extrahendo, excepto eo, coràm quo fuit formatus in prima instantia, qui licèt votum habere debeat in secunda & ulteriori instantiis, tamen coràm eo processus formari non possint.

Auditor causæ appellat quando det votum.

§. 10. Et similiter Judex extractus in secunda & ulteriori instantiis, votum non habeat in causa, nisi in casu de quo suprà.

In causis infrà summam scut. centum Auditor solus judicat, & semel appellatur.

§. 11. In causis verò summam vel valorem scutorum centum non excedentibus, quilibet Auditor solus possit causam cognoscere, & judicare, cum distributione causarum per dictum Prætorem pro tempore existentem sorte facienda. Et in prædictis causis liceat semel tantum appellare, & causam appellationis, etiam quoad nos & Romanos Pontifices devolvatur, tamen cognosci & decidi possit per ipsam Rotam, & per alterum ex prædictis Auditoribus similiter sorte extrahendum.

Duæ sententiæ faciant rem judicatam.

§. 12. Quæ duæ sententiæ si erunt conformes transeant illicò ut præfertur, in rem judicatam, & rei judicatæ vim habeant, & ulterius appellare, etiam ad summum Pontificem non liceat. Si verò prædictæ duæ sententiæ erunt difformes, & contingat appellare, etiam ad summum Pontificem, appellatio nihilominùs cognosci & terminari queat per aliquem ex tribus aliis Auditoribus, qui non judicarunt, ordine tamen de quo suprà, nec liceat ulteriùs ad Summum Pontificem appellare.

In causis à centum infrà summaria & à 50. infrà summarissimè procedatur & bis appellari non liceat.

§. 13. A summa verò aut valore scutorum centum infrà usque ad summam scutorum quinquaginta, summariè, simpliciter & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta quotidie (messibus, & vindemiis, ac aliis temporibus feriatis, & DEO dicatis tamen exceptis) per Auditores prædictos, & in eorum domibus sine extractione, Coauditorum interventu procedatur, terminatione illarum in Palatio ad eorum Tribunalia respectivè sine Coauditorum votis facienda, & semel tantùm appellatio, recursus, aut querela admittatur. Causas insuper civiles cujuslibet quantitatis sive valoris scutorum quinquaginta infrà, summarissimè, brevi manu singulis diebus & horis, præterquàm in honorem Dei feriatis, & sine terminorum observatione & per breves dilationes ad summum duas, & etiam si negotium patietur sine scriptis, quilibet ex Auditoribus Rotæ, etiam sine extractione aditus audiat, cognoscat, & terminet, ac ab eorum terminationibus semel tantùm, ad Prætorem dumtaxat appelletur, in casibus aliàs non prohibitis appellari ex forma statutorum, sive constitutionum dictæ Provinciæ.

Causæ non appellabiles quomodo cognoscantur.

§. 14. Attamen omnes causæ, in quibus de jure appellatio non debet admitti per omnes Judices supradictos conjunctim cognoscantur, & terminentur, ità tamen quòd coràm uno eorumdem sorte extrahendo procedi possit, qui votum, ut suprà dictum est, nullatenùs habeat, & si inter partes fuerit discordia super natura & qualitate ipsius causæ, videlicet verum appellatio de jure veniat admittenda, necne, prædicti Judices antè omnia super hoc pronuncient, & ab illorum pronunciatione tunc non detur appellatio.

Exceptiones omnes in fine litis reservatæ censeantur.

§. 15. Omnes exceptiones juxta formam constitutionis Provinciæ Marchiæ, reserventur in fine litis, & pro reservatis habeantur, etiam præsentis constitutionis vigore absque aliqua Judicis pronunciatione.

Nullitates stent cum appellatione.

§. 16. Nullitates etiam quæcumque processuum sive principaliter sive incidenter proponendæ, unà cum appellatione proponantur. Et nihilominùs etiamsi propositæ non fuerint, pro propositis intelligantur, & de illis æqualiter cognosci debeat juxta constitutiones dictæ provinciæ.

Sed Clem. VIII. tres tantùm jussit attendi ut infrà in ejus constit. 18. fol. 25. Tom. 5.

In quibus causis manu Regia procedatur.

§. 17. In causis mercedum quarumcumque, ac cibi, & potus, singuli Auditores procedendi potestatem habeant, & illa manu Regia, prout posset Legatus Apostolicus à Latere, terminent, & decidant, ac executioni demandent.

Causa examinetur juxtà stylum Rom. Curiæ.

§. 18. Causæ ad puncta reducantur, & juxtà stilum & morem Romanæ Curiæ examinentur ac decidantur.

Vota agentur à Notario Rotæ.

§. 19. Ut autem vota præstanda per supradictos Auditores faciliùs præserventur, & omnibus pateant, Notarius ipse Rotæ, de eis rogari debeat.

Decisiones publicentur per Notarium causæ.

§. 20. Decisiones autem Rotales non publicentur nisi per munus Notarii causæ, à quo diligentissimè custodiri debeant, ut perpetuis futuris temporibus pro faciliori litium expeditione inveniantur.

Prætor & Auditores rationes in decisionibus describant.

§. 21. Tàm autem Prætor quàm alii Auditores, teneantur in causis coràm eis vertentibus, præsertim summam & valorem scutorum centum excedentibus, aut in quibus aliquid fieri petitur sine certa expressione quantitatis aut ubi probabiles difficultates adesse apparebit, rationes & causas, ac motiva, seu jura & allegationes in decisionibus describere, ac partibus ad effectum ut super eis ab Advocatis consultari possit tradere teneantur, sub pœnis arbitrio Syndicatorum imponendis ipsis.

Auditoribus adjunctis extra Rotam dari non possit.

§. 22. Auditoribus in causis coràm ipsis vertentibus, non possit dari adjunctus qui non sit de Rota, & sic aliquo casu non possint Auditores prædicti cum aliquo adjuncto extrà Rotam & qualibet ratione vel causa judicata, aliàs sententia quoad impetrantem adjunctum, vel utentem tali rescripto sit ipso jure nulla, ac de tali nullitate semper & quandocumque opponi possit, non obstante quocumque & longissimi temporis intervallo, & nihilominùs Auditores in syndicatu teneantur.

Sequestra, associationes, &c. quæ decerni possint.

§. 23. Præterea quilibet ex Auditoribus, protestationes quæcumque & sequestra, (de jure tamen ex forma Constitutionum seu statutorum permissa) cum clausula associationis, quaslibet etiam immissiones absque alia extractione de eis facienda committere possint, dummodò prædicta à causis, coràm aliquo extracto indecisis pendentibus non dependeant, & in talibus causis à protestationibus, sequestrationibus & associationibus inchoandis, si ulteriori processu egeant, fieri debeat extractio Judicis, & coràm eo tunc extrahendo procedatur.

Judicium super absolutione à juramentis non impediat processus in Rota data de qua hic.

§. 24. Decernimus etiam quòd pendentia judicii super absolutionibus à juramento, in obligationibus appositis usuraria pravitate, fictione, simulatione, ac dolo coràm Judice Ecclesiastico, non impediat processum inchoatum vel inchoandum à Rota super executione instrumenti, nec executionem ipsam, præstita tamen per exequi volentem cautione idonea juxtà formam literarum Apostol. fœl. rec. Julii Papæ II. prædecessoris nostri, quarum literarum vis & effectus ad alios casus præmissos, & similes extendatur.

Auditor ultimo pronuncians expensas taxet, & rem judicatam in Rota & extrà exequi possit.

§. 25. Auditor etiam qui ultimam sententiam tulerit, expensas non taxatas taxarum, & sententias definitivas, & interlocutorias vim rei judicatæ sortitas, in Rota vel extrà ipsam per quemcumque etiam superiorem Judicem latas, exequi possit, & debeat. Et istud etiam servetur in eventum quòd aliquis ex Auditoribus prædictis, propter aliquod impedimentum, aut finitum officium deficeret per successorem in locum prædictum, ut suprà vacantem.

§. 26. De-

Decreta voluntariæ jurisdictionis Auditor sicut Prætor interponat.

§.26. Decreta voluntariæ jurisdictionis interponendi in Palatio, & extrà Palatium, si dictis Auditoribus videbitur, & prout fuerint requisiti, ac dandi, & decernendi Tutores, & Curatores minoribus, singuli Auditores, sicut prætor, potestatem habeant.

Auditores quando insimul convenire, sedere & jus reddere debeant.

§.27. Auditores etiam prædicti, singulis diebus convenire debeant, etiam si non sedeatur, semel in die pro commoditate litigantium, iis verò diebus quibus sedere debeant & jus reddere, statim post pulsum Campanæ Rotæ audiant principales, & Protonotarios causarum, & hora post pulsum dictæ Campanæ statim dicti Auditores sedere debeant per horam cum dimidia ad minùs. Ad hæc iidem Auditores jus reddant in aula assignanda alternis diebus, videlicet Lunæ, & Mercurii, & Veneris, & si non potuerint prædictis diebus jam ordinatis, sedeant, reliquis diebus, & si essent duo vel tres successivè continui sessorii dies, aut in principio, aut in fine hebdomadæ exceptis diebus feriatis, & diebus Sabbati.

Auditores, & Prætor post litem motam & in causis coràm eis pendentibus arbitri nemine eligi non possit.

§.28. Præterea non possit quoquomodo in Prætorem seu Auditores prædictos, vel aliquem ex eis sub eorum nomine proprio compromitti, vel remitti in causis, coràm eis pendentibus vel lite mota, quòd tamen liceat quando lis non est adhuc judicaliter cœpta, & si acciderit quòd causæ hujusmodi sic ut suprà compromissæ, per laudum sive sententiam à prædictis Auditoribus terminari non possint, tunc ille seu illi Auditores qui fuerunt arbitri in tali causa electi aliquo modo intervenire, seu concessum, aut votum præstare non debeant, sed solum alii, qui non fuerunt arbitri causam prædictam cognoscere possunt, & judicare, excepto semper voto illius coràm quo formatur processus.

Advocare etiam & consulere nequeant.

§.29. Et ut fraudibus occurratur, non possint Auditores prædicti advocare in Civitate Maceraten. aut consulere, aut consiliis aliorum se subscribere in aliqua causa civili Ecclesiastica, vel criminali, aut cujuscumque generis, quæ directè vel indirectè concernat, vel concernere possit interesse alicujus districtualis, & provincialis, seu Universitatis, vel Collegii dictæ Provinciæ Marchiæ, aliàs si mutatis nominibus, vel quomodocumque fuerit huic capitulo contraventum, contraveniens statim amittat officium, & teneatur ad alias pœnas arbitrio Syndicatorum.

Sententias non confecto registro ferre non valeant.

§.30. In causis etiam in dicta Rota vertentibus, nulla sententia ferri possit, nisi priùs confecto registro.

Inhibitiones etiam à Rom. Curia emanatas post conclusum in causa rejicere possint.

§.31. Iidem autem Auditores, causas coràm eis introductas expedire valeant prout de jure, & quascumque inhibitiones post conclusum in causa eis præsentatas à quocumque, etiam à Romana Curia emanatas, rejicere possint, & admittere non teneantur.

In causa impedimenti Auditorum, coram Auditoribus subrogatis procedatur.

§.32. Et, si contigerit obitus, vel absentia, aut infirmitas, vel aliud justum impedimentum Prætoris, aut alicujus ex Auditoribus per octo dies continuos vel pauciores, causæ coràm impedito, vel absente vertentes, stent in suspenso toto tempore octo dierum, & illis elapsis ulterius procedatur coràm subrogatis, dummodò acta scribantur per Notarios deputatos dicti Judicis infirmi, vel absentis, aut aliàs impediti. Et si unus ex Collegio absens, vel impeditus fuerit ut suprà, coràm aliis præsentibus causæ agitari possint, & Rota ipsa à tribus repræsentetur.

Causæ Auditoribus, juxtà gradum doctoratus subrogandis, commissa censeantur.

§.33. Causæ omnes tàm ordinariæ quàm Commissariæ etiam à Sede Apostolica ad referendum delegatæ, quæ tempore renovationis Rotæ pendebant indecisæ, intelligantur novis Auditoribus commissæ, qui in idem Tribunal, & sessionem juxtà ordinem, & prioritatem Doctoratus successerint.

Auditores, & Prætor sine licentia legati, aut Gubernatoris abesse nequeant.

§.34. Non liceat autem ipsis Prætori, & Auditoribus, abesse extrà Civitatem Maceraten. & districtum dictæ Provinciæ Marchiæ, nisi cum licentia Legati, Vicelegati seu Gubernatoris legitimè obtenta, excepto tempore feriarum propter necessitates hominum introductarum, quo tempore abesse possint per mensem, obtenta tamen priùs saltem verbo licentia à prædicto Gubernatore seu Vicelegato. Ità tamen quòd ipsorum Auditorum tempore prædictarum feriarum, tres computato Prætore in Civitate Maceraten. continuè resideant, quæ tamen licentia detur justa precedente causa.

Syndicarique anno quolibet & in fine officii debeant.

§.35. Præterea Prætor, & alii quatuor Auditores stare debeant in syndicatu quolibet anno cum retentione salarii infrà dicendi, vel debeant præstare cautiones de Judicio sisti, & judicatum solvendo in forma depositi in causa syndicatus fieri debeat Kalendis Julii cujuslibet anni, & successivè prosequi, nec aliquo modo, vel causa prætermittatur. Et quoniam multi forsan non auderent querelare, cognoscentes finitum non esse eorum officium, præcludatur via, læsis, in fine quinquennii debeant stare syndicatui de omnibus causis, tàm ordinariis & Commissariis, quàm à Sede Apostolica delegatis, ac de omnibus gestis per eos, & eorum quemlibet respectivè toto tempore eorum officii exceptis iis de quibus querelatum, & judicatum fuisset in aliis syndicatibus præcedentibus eorum officii.

Syndicatoresque eligantur ut hic.

§.36. Syndici autem eligantur per consilium Credentiæ, & Gubernatorem seu Vicelegatum dictæ Civitatis Maceraten. qui in numero sint duo Doctores, de Consilio Credentiæ, duo causidici, & addantur duo mercatores pro majori & faciliori decisione causarum mercantilium si quæ erunt. Et contrà tales syndicos sic electos, nulla exceptio neque etiam incompetentia opponi possit.

Condemnati in Syndicatu pœnas hic expressas incurrant.

§.37. Et si quis de Auditorum numero fuerit condemnatus doli, fraudis, vel circumventionis, aut imposturæ seu baratariæ, sit privatus officio suo teneatùrque de damno partis læsæ, & puniatur secundùm formam constitutionum dictæ Provinciæ.

Syndicandi contrà Syndicos suspicionis causa proponere & justificare debeant.

§.38. Et ad tollendam omnem dubitationem, Auditores prædicti infrà proximum diem à die extractionis sive electionis Syndicorum, & intimationis nominum eorumdem, debeant proponere, allegare, & dicere coràm Prioribus, & Legato, sive illius Gubernatore prædictis, omnes causas suspicionis quas singulariter vel conjunctim habuerint, contrà aliquem ex prædictis Syndicis, ut suprà eligendis, quas ipsi justificare debeant infrà sex dies tunc proximè futuros, & prædicti Priores, unà cum Legato sive Gubernatore d. Civitatis Maceraten. eas admittere vel rejicere, aut aliàs super illis providere, prout juri, æquitati, & honestati magis convenire videbitur, quibus sex diebus durantibus, omnia dicti Syndicatus stent in suspenso, in reliquis autem in Syndicatu prædicto termini, & alia substantialia juxta constitutiones dictæ Provinciæ observentur.

Prætor salarium hic præfinitum percipiat.

§.39. Ut autem habeant dicti Auditores ac Prætor undè sustentari possint, ordinamus quòd ipse Prætor qui pro tempore fuerit, pro suo salario habeat scuta triginta monetæ Marchiæ quolibet mense, & insuper omnes redditus, proventus, emolumenta, regalia, & provisiones quæ juxtà statuta dictæ Civitatis, vel ex approbata consuetudine Prætoribus dictæ Civitatis hactenùs præstari consueverunt, necnon quartam partem pœnarum maleficorum seu proventuum ex maleficiis, vel quasi, provenientium Cameræ dictæ Civitatis Maceraten. realiter & cum effectu incorporandorum, juxtà statuta, & reformationes dictæ Civitatis Maceraten. ac concessionem super eisdem maleficiis per piæ mem. Pium Papam Quintum etiam prædecessorem nostrum emanatam, prout hactenùs observatum fuit.

Auditores salarium hic designatum habeant.

§.40. Alii verò singuli Auditores habeant pro eorum salario quolibet mense pariter scutà triginta dictæ monetæ, & in causis Commissariis Apostolicis habeant sportulas juxtà formam constitutionum provinciæ prædictæ. In aliis verò causis, pro sportulis solvi debeat unum scutum auri pro quolibet cente-

centenario æstimationis causæ tractandæ in sorte principali usque ad summam mille scutorum, quòd si æstimatio excesserit dictam summam mille scutorum, quòd si æstimatio excesserit dictam summam in quacumque quantitate, nihilominùs non ampliùs decem scutis juxtà modum infrascriptum distribuendis persolvi debeat pro minori litigantium dispendio. Et si contingat aliquem ex Auditoribus, pro inspectione & visione loci, ut faciliùs, & celeriùs possit causas decidere, illuc se conferre, si in Territorio Civitatis Maceraten. fuerit, habeat equum pro se & famulo, & dimidium scuti auri, sin verò extrà, ità quòd eadem die redire non possit, habeat expensas victus pro se & famulis ac equis, ac scutum unum auri pro quolibet die.

Salaria prædicta pro tempore solum quo quis officium exercuerit petere possit.

§. 41. Et ad tollendum omne dubium, salarium sive publicum stipendium prædictum, ipsi Auditores percipere debeant pro eo dumtaxat tempore, quo officium suum hujusmodi exercuerint, ità quòd adveniente casu vel mortis, vel cessionis, discessus alicujus ipsorum Auditorum, nec ejus hæredes prætendere, nec petere possint hujusmodi salarium, nisi pro tempore quo officium exercuerint, nisi aliquid forte deberetur pro residuo.

Pauperum Advocati & Procuratores quolibet semestri à prætore eligantur, & gratis pro pauperibus serviant & officium recusantes aut negligenter exercentes puniantur.

§. 42. Quo verò ad ea quæ Notarii, & Bajulorum, sive Cursorum, sive sigilli mercedem, laborem, incommodum, & maximas expensas, & detrimentum respiciunt, observetur taxa jam concessa S.R.E. Camerario. Alterius Prætor qui pro tempore erit, facere debeat imbursationem omnium nominum Causidicorum, & Advocatorum publicè exercentium in Civitate Maceraten. officium Procuratoris, & Advocati, & duas bursas retinere, in quibus erunt brevia nominum prædictorum stareque debeant penès dictum Prætorem, qui quolibet semestre, & in principio semestris coràm duobus testibus, & suo Notario sorte extrahat duo ex nominibus imbursatis, quorum nomina sorte extrahantur pro semestre immediatè tunc secuturo, qui sint, & appellari debeant Advocatus, & Procurator pauperum respectivè, & teneantur singulis diebus requisiti coràm quibuscumque Judicibus gratis & amore DEI pro pauperibus, & miserabilibus intercedere, & postulare, nec possint aliquid percipere, vel acceptare, per se vel alium seu alios etiam à sponte dare volentibus nisi fuerint esculenta, & poculenta, quæ triduo consumi possint, & si quis extractus pauperum Procuratorum absque causa legitima recusaverit, vel se negligenter gesserit, impietatis nota afficiatur, & extraordinariè arbitrio pro tempore existentis Legati sive Gubernatoris, aut Prætoris Rotæ puniatur.

Causa solùm per rescripta propria manu Papæ signatæ aut de consensu partium avocari possint.

§. 43. Postremò mandamus, quod causæ semel in dicta Rota introductæ, quovis modo nisi per nos & eosdem successores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes, ac in vim commissionis per nos & eosdem successores nostros, nostra vel eorum propria manu, seu de mandato, vel in præsentia signatæ, nisi de utriusque partis consensu avocari nequeant. Nec prætor, vel Auditores prædicti inhibitionibus seu mandatis, eis vigore commissionum aliter quàm ut præfertur signatarum, præsentatis, etiam vigore cujuscumque sententiæ, ac sub censuris, pœnis etiam pecuniariis parere teneatur, & ob non paritionem inhibitionibus, & aliis prædictis aliquam pœnam minimè incurrant.

Privilegia Auditorum Rotæ Bonon. Auditoribus hujus Rotæ conceduntur.

§. 44. Eisdem quoque pro tempore existentibus Rotæ hujusmodi Auditoribus ac Prætori, ut omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indultis, concessionibus & gratiis, etiam circà auctoritatem judicandi, votandi, sententiandi, sequestra & mandata decernendi, reponendi, restituendi, apostolos concedendi, relaxandi, inhibendi, citandi etiam sub censuris declarandi, aggravandi, reaggravandi, auxiliúmque brachii sæcularis invocandi, omnibusque aliis & singulis facultatibus, & auctoritatibus quibus similes Rotæ Bononien. Auditores utuntur; fruuntur, potiuntur, & gaudent (præterquàm in his qui præsentibus, aut aliis nostris literis aliter disposita reperiantur) pariformiter uti, frui, potiri & gaudere omni tempore valeant concedimus, & indulgemus.

Exemptióque ab omnibus datiis &c.

§. 45. Et ulterius, ut pro tempore existentes Prætor, & Auditores, eorum officio durante à quibusvis gabellis, & datiis tàm impositis quàm noviter, & in futurum quavis de causa imponendis, liberi, immunes, & exempti esse debeant pariter concedimus & indulgemus.

Ordinationes istæ corrigi & tutari possint ut hic.

§. 46. Præterea Congregatione Collegionem Doctorem Curialium d. Provinciæ, & ipsius Civitatis Maceraten. & cum interventu moderni, ac pro tempore existentis ejusdem Civitatis Maceraten. Gubernatoris seu Provinciæ prædictæ Legati, seu Vicelegati, necnon priorum dictæ Civitatis Maceraten. quandocumque pro personarum, temporum, & locorum qualitate expedire melius videbitur, suprà dicta statuta, constitutiones, & ordinationes mutare, revocare, & alterare, ac alia de novo (licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus, necnon dicti Concilii decretis minimè contraria, per nos tamen, & successores nostros confirmanda) illorum loco facere, statuere, & ordinare possint, & valeant, licentiam & facultatem concedimus, & impartimur.

Locus post Locumtenentes Legati aut Gubernatoris, eisdem Auditoribus conceditur.

§. 47. Ac ut omnis dubitationis, & dissensionis occasio inter dictos Auditores, & alios quoad præcedentias, & publicæ sessionis, vel incedendi loca adimatur, habeant dicti Auditores tàm incedendo, quàm sedendo, immediatum locum post Locatenentes Legati seu Vicelegati, aut Gubernatoris dictæ Provinciæ, & Civitatis Maceraten.

Sportularum missa modo hic expresso fieri debeat.

§. 48. Demùm pro commodiori exactionis sportularum causarum ordinariorum hujusmodi commoditate, unum Depositarium in eadem Civitate Maceraten. ad arbitrium dicti Gubernatoris seu Legati, vel Vicelegati eligendum, qui sportulas prout suprà exigere, & conservare debeat, ad hoc ut ex illis una massa communis constituatur, cujus medietas in solutionem stipendiorum Prætoris, & Auditorum convertantur ultrà supradictum stipendium desuper constitutum scutorum triginta pro quolibet Auditore, & altera medietas Communitati, & hominibus d. Civitatis Macer. edat, videlicet pro expensis domus Rotalis, & eorum Auditorum constituimus & deputamus.

Protectoris Rotæ deputatio.

§. 49. Cæterùm, dilectum filium nostrum Henricum tt. S.S. Pudentianæ Presbyterum Cardinalem Caëtanum nuncupatum modernum, & pro tempore existentem S.R.E. Camerarium in dicta Rota, & ejus Auditorum, earúmque jurium & privilegiorum ac indultorum quorumcumque Protectorem, cum omnimoda facultate & auctoritate omnia & singula quæ ad Prætoris officium quomodolibet de jure vel consuetudine spectant & pertinent, & quæ alii similes S.R.E. Cardinales protectores facere & exercere possunt & consueverunt, faciendi, dicendi, & exercendi dicta auctoritate perpetuò etiam constituimus, & deputamus.

Causæ præservativæ hujus erectionis Rotæ.

§. 50. Decernentes præsentes literas ex quacumque causa nullo umquàm tempore de subreptionis, vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, sive eas infringi, invalidari, seu revocari posse, sed illas semper & perpetuò validas & efficaces existere & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, necnon inviolabiliter perpetuò observare.

Decretum irritans.

§. 51. Sícque per quoscumque Judices & Commissarios etiam ejusdem Palatii nostri Apostol. causarum Auditores & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos seu Vicelegatos, aut Cameræ Apostolicæ Præsidentes & Clericos, vel quosvis alios, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique locorum judicari, & definiri & interpre-

terpretari debere, irritum quoque & inane quicquid secùs super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Officiales Status Ecclesiastici mandata dictæ Rotæ exequi faciant.

§. 52. Ac mandantes omnibus & singulis totius Status Ecclesiastici prædicti Gubernatoribus, Potestatibus & eorum Locatenentibus, Legatis, Vicelegatis, necnon venerabilibus fratribus nostris, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis eorum Vicariis in spiritualibus generalibus, & quoties super hoc fuerint requisiti, sententias, decreta, statuta, sequestra, mandata, executoriales literas, remissoriales, citationes & alia à dicta Rota, & ejus Auditoribus emananda pro tempore, omnibus opportunis remediis executioni demandari faciant realiter, & cum effectu prout opus fuerit, & eis commissum extiterit.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 53. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac etiam dictæ Provinciæ, & hujusmodi Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, Villarum, & locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, legibus etiam municipalibus, usibus & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam eisdem Provinciæ Civitatibus, Oppidis, Terris, Castris, Villis & locis, eorúmque Communitatibus, Universitatibus, jurisdictionibus, Gubernatoribus, Potestatibus, Officialibus & incolis, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in contrarium forsan quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis, quibus omnibus etiamsi de illis eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio ad hoc servanda foret, eorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, & insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expressè, motu, scientia & potestatis plenitudine paribus derogamus & derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò, &c.

Dat. P. An. 4. die 15. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1589. Idibus Martii, Pontif. nostri Anno 4.

Admissio & registratio in Camera Apostolica.

Die 21. Aprilis 1589. præsentes literæ Apostolicæ in plena Camera præsentatæ fuerunt, & die 28. ejusdem Camera ipsa referente Reverend. D. Bartholomeo Cæsio dictæ Cameræ Clerico, & Judice ad hoc ab ipsa Camera specialiter deputato, citato prius R. P. D. dictæ Cameræ Generali Commissario, illas admisit, & registrari mandavit, prout successivè registratæ fuerunt in ejusdem Cameræ libris, scilicet libro tertio signaturarum S. D. N. fol. 49. apud me infràscriptum dictæ Cameræ Notarium.

Tydeus de Marchis.

Sequitur tenor Constitutionis circà erectionem & concessionem Notariatuum, & Cursoratuum Rotæ.

Edita A. D. 1589.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN suprema Justitiæ Sede, & potestatis plenitudine à Domino constituti, ad ea libenter intendimus, per quæ acta causarum quarumlibet à personis idoneis in omnibus Tribunalibus, & præsertim à nobis erectis, & institutis, fideliter & diligenter cum litigantium commodo adnotentur.

Compendium præced. const.

§. 1. Cùm itaque nos nuper ex certis rationabilibus causis in Civitate nostra Maceraten. unum Tribunal Audientiæ causarum Rotam nuncupatum, perpetuis futuris temporibus duraturum, quinque Judicum Juris utriusque Doctorum, excellentia, usúque & peritia judicandi præstantium, qui omnes, & singulas totius Provinciæ Marchiæ, ac sub illa comprehensorum, illique immediatè subjectorum Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum & locorum, illorúmque habitatorum & incolarum causas & lites, ac controversias civiles, tàm prophanas quàm Ecclesiasticas, ac meras & mixtas, quomodolibet actitandas, necnon etiam criminales in quibus appellationi locus foret, inter Cives, incolas, districtuales, Clericos & Sacerdotes, ac Collegia tàm sæcularium quàm regularium, necnon Monasteria virorum, agricolas quoque, & alios subditos sub dicta Provincia, tàm in prima diœcesi & jurisdictione Maceraten. quàm secunda, & ulterioribus instantiis, in causis appellationum totius Provinciæ hujusmodi, cognoscere, decidere, finéque debito terminare, ac judicare possent & deberent, Apostolica auctoritate, Motu proprio perpetuò erexerimus, & instituerimus, prout in nostris inde confectis pleniùs continetur.

Erectio Officiorum, Quinque Notariorum, unius scilicet pro quolibet Auditore d. Rotæ.

§. 2. Nos erectionem, & institutionem hujusmodi ad effectum perducere statuentes, ac operæpretium esse reputantes, quo dictum Tribunal magis prosperè dirigatur, ac æquitati, & publicæ commoditati, utilitatique salubriùs consulatur, providere volentes, Motu simili, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione & certa scientia nostri, déque Apost. potestatis plenitudine, unum prædicti Tribunalis Notariatus Officium à quinque æquè idoneis Notariis exercendum, uno scilicet pro quolibet Auditore, & Prætore, quod pro tempore obtinens omnium & singularum causarum, litium, & controversiarum civilium, tàm prophanarum, quàm Ecclesiasticarum, ac merarum, & mixtarum, coràm ipsis Auditoribus pro tempore actitandarum, ac ab ipsis decidendarum, etiam omnium sententiarum tàm definitivarum quàm interlocutoriarum, ac decretorum, etiam vim definitivarum sententiarum habentium, ac denique quorumcumque actorum, instrumentorum, scripturarum, concessionum, gratiarum, privilegiorum, facultatum & executionum, in præmissorum executionem, aut aliàs desuper faciendorum, & quorumvis aliorum ab eisdem Auditoribus tractandorum, definiendorum, decidendorum, & agendorum, sigillo tamen solius Prætoris, seu Potestatis ipsius Tribunalis sigillandorum, verus, & solus Notarius existat.

Erectio officiorum octo Cursorum ad citandum &c. in causis d. Rotæ.

§. 3. Necnon octo Cursoriatus officia ejusdem Tribunalis, qui omnes & singulas personas, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ & excellentiæ existentes, prout opportunum fuerit, citare, eísque intimare, & inhibere, ac quoscumque alios actus ad Cursores & Mandatarios Civitatis nostræ Bonon. de jure, usu, vel consuetudine aut alias quomodolibet spectantes & pertinentes facere, gerere, & exercere liberè ac licitè valeant, Apost. auctoritate prædicta tenore præsentium perpetuò erigimus, & instituimus.

Concessio dictorum omnium Officiorum Communitati Maceraten.

§. 4. Illáque sic erecta & instituta, dilectis filiis, Communitatibus, & hominibus prædictæ Civitatis Maceraten. qui propter urgentes, quibus hoc tempore premimur necessitates, summam quatuor millium scutorum monetæ, ad rationem decem juliorum pro quolibet hujusmodi scuto realiter persolverunt, & cuilibet ex Auditoribus prædictis salarium menstruum triginta scutorum persolvere promiserunt, cum omnibus & singulis illorum scripturis, honoribus, oneribus, salariis, privilegiis, prærogativis, & emolumentis consuetis, Apostolica auctoritate prædicta, etiam perpetuò concedimus & assignamus. Ità quòd liceat Communitati & hominibus prædictis, Officia prædicta per substitutos idoneos, ad eorum nutum ponendos & amovendos, exerceri facere, aut illa personis sibi benè visis vendere, & alienare, seu ad vitam, vel ad tempus locare, arrendare, ad firmam dare,

necnon de illis tanquàm de re sua propria disponere, & ordinare, illorúmque jura, pertinentias, obventiones, & emolumenta per dilectum filium nostrum Henricum p. t. S. Pudentianæ presbyterum Car. Caetanum nuncupatum S. R. E. Camerarium taxanda, & moderanda, percipere, exigere, & levare, ac in solutionem dicti salarii menstrui omninò convertere.

Concessio omnium privilegiorum concessorum Notariis & Cursoribus Rotæ Bononien.

§. 5. Decernentes quòd Communitates & homines prædicti dictáque Officia pro tempore obtinentes & exercentes omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, prærogativis, honoribus, favoribus, gratiis & indultis, quibus Notarii causarum Rotæ Bononien. Auditorum & prædicti illius Cursores de jure, consuetudine, vel privilegio, aut aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur & gaudent, ac usi fuerunt ubique frui, potiri, & gaudere possint, & poterunt, quomodolibet in futurum pariformiter & æquè principaliter, ac sine ulla prorsus differentia uti, frui, potiri & gaudere, illisque (quòd nullus alius Notarius sententias, acta, sive scripturas aliquas, coràm dictis Prætore & Auditoribus in causis prædictis, & alias quomodolibet actitandas) rogare, scribere & subscribere valeat sub pœna nullitatis sententiarum, & scripturarum hujusmodi

Concessio facultatis per se vel alium dicta officia exercendi.

§. 6. Insuper, quòd officia prædicta obtinentes, illa per se, vel idoneos substitutos ab eis ponendos & amovendos, exercere possint, & valeant, eadem auctoritate & tenore indulgemus.

Obligatio bonorum Cameræ Apost. pro observatione præmissorum.

§. 7. Prætereà pro Communitatis & hominum prædictorum securitate & cautela, præmissorum omnium observatione, & executione nomine loco damnorum & interesse, quæ per dictam Civitatem pati, aut sentire posse contigerit, omnia & singula ejusdem Cameræ jura, res & bona, tàm præsentia quàm futura, nedùm generaliter, etiam specialiter, & expressè ac amplissimè obligamus, & hypothecamus. Decernentes Cameram prædictam omninò teneri & obligatam esse, Communitatem & homines, ac pro tempore officia hujusmodi obtinentes in quieta & pacifica illorum possessione defendere & manutenere, præsentésque ad probandum plenè quòd eadem summa in nostram & Sedis Apostolicæ, ac ipsius Cameræ subventionem conversa fuerit, aliáque præmissa ubique tàm judicio quàm extrà illud sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri.

Clausulæ præservativæ.

§. 8. Necnon easdem præsentes nullo umquàm tempore de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio aut intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari; aut aliàs quomodolibet infringi vel retractari posse, sed illas semper validas & efficaces existere suósque plenarios & integros effectus sortiri debere, neque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per quascumque literas, vel constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apost. Regulas, etiam per nos & successores nostros Rom. Pont. etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter, necnon sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis pro tempore factis & concessis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, necnon quoties illas revocari, vel limitari, aut suspendi, seu eis in aliquo derogari contigerit, toties in pristinum, & validissimum statum, etiam sub posteriori data restitutas, & plenariè reintegratas, ac de novo concessas esse, & censeri.

Decretum irritans.

§. 9. Irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 10. Quocirca dicto Henrico Cardinali & pro tempore existenti Camerario, ac venerabili fratri nostro Petro Episcopo Spoletan. Officiorum Rom. Curiæ, & Status Ecclesiastici Præsidenti, ac dilecto filio causarum Cur. Cam. Apostolicæ generali Auditori, motu pari, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, ac eisdem Communitati & hominibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes easdem præsentes literas & in eis contenta hujusmodi debitæ executioni demandent, ac demandari, necnon ab omnibus, quos illæ concernunt inviolabiliter perpetuò observari faciant, mandent atque procurent. Nos permittentes Communitatem & homines prædictos atque officia hujusmodi pro tempore obtinentes seu exercentes desuper per quoscumque contrà earumdem præsentium tenorem quomodolibet indebitè molestari, perturbari vel impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes per sententias & censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias & alias pœnas, aliáque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 11. Non obstantibus præmissis, & quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Civitatis Maceraten. & Provinciæ prædictarum juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Civitati Maceraten. & Provinciæ hujusmodi, ac quibusvis aliis superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibúsque & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter, necnon de fratrum nostrorum consilio, & unanimi assensu, ac aliàs quomodolibet & quandocumque etiam pluris in contrarium forsan concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur & insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter & expressè, harum serie motu simili derogamus, & sufficienter derogatum esse volumus, & decernimus & declaramus, contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter aut divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apost. non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. An. 4. die 22. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, 11. Kal. Aprilis Pontif. nostri Anno 4.

Admissio & registratio in Cam. Apostolica.

Die 21. Aprilis 1589. Præsentes literæ Apostolicæ in plena Camera præsentatæ fuerunt, & die 28. ejusdem, Camera ipsa referente Reverend. D. Bartholomæo Cæsio Cameræ Apostolicæ Clerico, & Judice S. D. N. Papæ apud me infràscriptum dictæ Cameræ Notarium ad hoc ab ipsa Camera specialiter deputato, citato prius R. P. D. dictæ Cameræ Generali Commissario; illas admisit, & registrari mandavit, prout registratæ fuerunt libro tertio signaturarum.

Tydeus de Marchis.

Ere-

XCV.

Erectio Ecclesiæ Episcopalis Civitatis Firmi, in Provincia Marchiæ, in Ecclesiam Archiepiscopalem.

Similem erectionem de Ecclesia Senensi statuit Pius II. in const. 3. Triumphans. fol. 368. Tom. 1. & Greg. XIII. de Ecclesia Bononiensi in const. 79. Universi. fol. 494.

In hac Civitate Studium quoque generale invocavit hîc idem Pontif. sup. in constit. 9. Muneris, hîc suprà.

Edita An. D. 1589.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proëmium.

UNiversi Orbis Ecclesiis, eo disponente qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licèt imparibus præsidentes in omnes agri Dominici partes oculos nostræ mentis, vigilis more Pastoris, intendimus, inspicientes quid Ecclesiarum ipsarum, præsertim Cathedralium insignium, statui, & decori maximè conveniat, atque hoc quidem pro zelo charitatis nostræ, tanto liberaliùs promptiúsque curandum censemus, quantò magis, non solùm petentium subditorum, & præces, & merita id deposcunt, sed nos etiam ad Omnipotentis DEI, & Beatæ MARIÆ Virginis gloriam, animarumque salutem, & fidelium disciplinam confirmandam, necnon Ecclesiarum, quibus paterna dilectione, Apostolicaque auctoritate consulimus utilitates ornatúmque pertinere, & rectè in Domino cognoscimus expedire.

Civitatis Firmi antiquitas, nobilitas, fidelitas, & aliæ quamplures laudes recensentur.

§. 1. Cùm itaque nos compertum haberemus, Ecclesiam Firmanam Sedi Apostol. immediatè subjectam, ac pridem antè annum à partu Virgineo quingentesimum, in Cathedralem erectam, cui aliàs nos dùm in minoribus constituti essemus, & Cardinalatus fungeremur honore, laudabiliter præfuimus, cuíque etiam hodiè venerabilis frater noster Sigismundus Episcopus Firmanus præesse dignoscitur, lapidibus marmoreis quadratis constructam ad Collem in media Civitatis Firmanæ parte collocatam singularem atque pulcherrimam spectantium oculis multis passibus à dicta Civitate Firmana sese offerentem, in tranquilla aëris temperie, in loco distanti ab Urbe suprà centum & triginta milliaria sitam, Beatæ MARIÆ Virgini dicatam, tribus dignitatibus, videlicet Archidiaconatu pro uno Archidiacono, & Archipresbyteratu pro uno Archipresbytero, & Decanatu pro uno Decano, necnon duodecim Canonicatibus, & totidem præbendis pro duodecim Canonicis, & octo prætereà Mansionariis pro octo Mansionariis, duobúsque Sacristiis pro duobus Sacristis ipsi Ecclesiæ inservientibus præstare, quamplures Episcopos prætereà orthodoxæ fidei defensores, quorum nomina tùm Sanctitatis opinione, tùm præstantia singulari præfulserunt, aliósque Cardinalatus honore decoratos, alios etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ moderamina admotos habuisse, & pro tempore existentem Episcopum Firmanum, Principatus insignia, & ornamenta, præventionemque in multis causa, quoad Legatos, & Gubernatores retinere, & omnimodam jurisdictionem ex privilegiis Apostolicis jàm pridem emanatis, & à fœl. rec. Sixto Papa Quarto prædecessore nostro usque in hæc tempora perpetuò confirmatis, in suos Commensales, Familiares, Colonos, & Officiales etiam privativè quoad Legatos, & Gubernatores quoscumque ac Montem Viridem Castellum in omnem jurisdictionem retinere, necnon Firmum, Piceni Urbem Romanorum Coloniam extitisse, ac ex qua ubi Christiana Religione imbuta fuit, sub Decio Imperatore, septuaginta Firmani Martyres prodiisse recensentur, in qua multa corpora Sanctorum, ac innumerabiles aliæ reliquiæ magna cum veneratione asservant, multis privilegiis, & indultis tàm à piæ memoriæ Gregorio Septimo, à quo tunc temporis existens Episcopus Firmanus, Crucis deferendæ facultatis confirmationem obtinuit, à Gregorio Octavo, Nono, X. Honorio III. qui eidem Episcopo, ut Principis nomen, jurisdictionemque spiritualem & temporalem retinere concessit, Innocentio Tertio, & Septimo, Eugenio Quarto, & Callisto Tertio, ac quamplurimis aliis Romanis Pontificibus etiam prædecessoribus nostris, tùm claræ memoriæ Federico II. & Henrico III. multisque aliis Rom. Imperatoribus illustratam, amplissimam in nihil ferè perspicitur, quod ejus longè altéque repetitam antiquitatem non præ se ferat, in Colle aëris saluberrimi, amœnitatis non exiguæ, in media. Piceni parte, ad sinum Adriaticum, non longè ab Appennis Montibus sitam, quemadmodùm Firmum Picenum olim nominabatur, ità aliis temporibus Marchia Firmana vocabatur, quòd Firmum primaria Civitas in dicta provincia existeret. Princeps quoque in suam jurisdictionem Marchiam vel receperint, vel redegerint in dicta Civitate Sedem, domiciliumque collocasse, ac semper detinuisse, eodémque exemplo sub Romanis Pontificibus, multis annis Curiam generalem Legationis Marchiæ, tamquàm in loco honorabiliori inibi resedisse, necnon generale Studium, ad instar Studii Bononien. à recol. mem. Bonifacio Papa VIII. similiter prædecessore nostro, & posteà ab Eugenio IV. & Callisto III. prædecessoribus prædictis ac multis aliis Pontificibus confirmatum, & à nobis denuò erectum, & restitutum floruisse, & florere, in eáque extare Collegium Jurisconsultorum jàm indè ab immemorabili tempore ornatissimum, ac in numero & Doctorum præstantia insigne, hoc quidem tempore ultrà septuaginta Doctores conscriptos reperiri, eisdem modo, & ratione quamplurimos Procuratores & Notarios esse, in ea quoque Seminarium ex Conc. Trident. decreto institutum, aliorúmque Illustrium virorum fide studiosissimorum, pietati & religioni summoperè deditorum, necnon Episcopi, & pastores sui, officiosissimorum, ut nihil umquàm prætermiserint, quod ad ipsius Episcopi commoditatem, & dignitatem augendam facerent, ac multæ per Firmanos donationes etiam Castellorum priscis illis temporibus Episcopo factæ reperiantur copia refectam, quibus plurimùm semper delatum fuerit, tùm quod ipsa Civitas situ, loco, arce munita, ac hominum robore, & fortitudine, ac ingenii acumine & præstantia adeò ornata fuit, ut cæteris Marchiæ Civitatibus hujusmodi timorem maximum injicere soleat, multáque obsequia ergà Sedem Apostolicam prædictam perpetuò præstiterit, atque propriis actibus ab Imperio Desiderii, Longobardorum Regis, se vindicarint, seque ac sua omnia similis mem. Adriano Papæ I. pariter prædecessori nostro, Sedique Apostolicæ prædictæ spontè dederint, ipsáque Civitas fidei causa, & sinceræ devotionis gratia quam gerere solita est ergà Sedem eamdem, cùm Federicum primum agnoscere noluissent, igne ferè absumpta fuerit, eadémque de causa, & aliàs sæpè multa damna, & detrimenta subierit, & in summas difficultates, & calamitates sæpiùs inciderit, ut se ab eorum dominatu, qui Marchiam, in suam ditionem, contrà Sedem Apostolicam redegerint, vindicaret, & ad ipsam Sedem ejúsque Imperium redire posset, veluti sub Eugenio eodem, ac aliis Pontificibus prædecessoribus nostris, & novissimè in bello Ferrarien. similis mem. Julio II. & posteà Clementi VII. Pontificibus Maximis pariter prædecessoribus nostris, præsto fuerint. Monasteriorum insuper tàm virorum quàm mulierum opulentissimorum æquè atque in quavis alia Civitate, parochialium prætereà Ecclesiarum, ac confraternitatum, & Hospitalium quamplurimorum frequentia commendabilem, diœcesem denique Firmanam prædictam ità opulentam, & amplam extare, ut major in dicta provincia non reperiatur, agri ubertate fertilissimam, fru-

Hujus Pont. bulla est suprà num. 9. Muneris.

mento, vino, oleo, & frugibus, cum suis generis, vel etiam sale, & rebus omnibus ad victum necessariis adeò abundantem esse, ut non solùm cæteris provinciæ Civitatibus suppeditare, sed ad Dalmatas, Illyricos, Venetos, ac alios transportare soleat, ità ut planè huic diœcesi deferenda sit fertilitatis laus, quæ agro Piceno passim tribuitur. Necnon ejus Comitatum, Terras, & Castra sexaginta ferè habere, quo quidem Comitatu Firmum finitimum ac confine existit cæteris ferè omnibus Civitatibus dictæ provinciæ, cujus majorem partem occupare constat.

Erectio dictæ Ecclesiæ Episcopalis Firmæ in Archiepiscopalem.

§. 2. Nos aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, qui eodem honore decorarunt Ecclesias, quibus olim in minoribus dum constituti essent, & Cardinalatus fungerentur honore præfuerunt, vestigia sequuti, ad illam meritis honoribus augendam, & promovendam adducti, piis quoque supplicationibus dilectorum filiorum Communitatis, & hominum ejusdem Civitatis, nobis per dilectum filium Cæsarem Ottinellum, Civem Firmanum U. J. D. eorum Procuratorem ad hoc ab eis specialiter constitutum desuper porrectis excitati, post habitam cum venerabilibus fratribus nostris prædictæ R. E. Cardinalibus maturam deliberationem, de eorum consilio, atque Apostolicæ potestatis plenitudine, Maceraten. Tolentin. Ripan. Montis Alti, S. Severini in dicta Provincia consistentes, necnon dictæ Sedi etiam immediatè subjectas Ecclesias, earúmque Civitates, & diœceses, cum omnibus, & quibuscumque eorum territoriis, & terminis, ac dilectos filios earum singularum Clerum & populum universum, cum suis Collegiatis, Parochialibus, & aliis Ecclesiis, necnon Monasteriis utriusque sexus, cæterisque beneficiis, & officiis ecclesiasticis cum cura & sine cura sæcularibus & quorumvis Ordinum, & Militarium regularibus, necnon Hospitalibus, domibus, Collegiis & locis religiosis quibuscumque, ab ejusdem Sedis immediata subjectione, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò dividimus, & separamus, necnon à dictæ Sedis immediata subjectione, visitatione, correctione & omni & quacumque alia jurisdictione etiam perpetuò eximimus, & liberamus. Ipsámque Ecclesiam Firmam, ad laudem & honorem Omnipotentis DEI, ac B. Virginis MARIÆ, necnon fidei Catholicæ exaltationem, & totius militantis Ecclesiæ gloriam, in Metropolitanam Ecclesiam, & Sedem Episcopalem Fimanam, in Archiepiscopalem, Archiepiscopalísque, & Metropolitan. Præsidis Sedem & Provinciæ caput pro uno deinceps Archiepiscopo, qui pallii, & Crucis usum, aliorum Archiepiscoporum more habeat, omnibúsque aliis insignibus Archiepiscopalibus, necnon privilegiis, honoribus & prærogativis, Archiepiscopis debitis & concessis gaudeat, similiter perpetuò erigimus & instituimus, ac nomine, titulo, ac honore Archiescopali, & Metropolitan. decoramus.

Submissio aliarum Episcopalium Ecclesiarum.

§. 3. Præterea Ecclesiæ prædictæ, Maceraten. Tolen. Ripanen. Montis Alti, & Sancti Severini Ecclesias prædictas, modernósque & pro tempore existentes illarum præsules, seu Administratores, pro tempore existentis Archiepiscopi Firmani Suffraganeis, qui tamquàm membra capiti, eidē Archiepiscopo Firmano jure Metropolitan. subsint, ità quòd Archiepiscopi Firmani, in eisdem Maceraten. Tolentin. Ripan. Montis Alti, & Sancti Severini Civitatibus, & diœcesibus jus Metropoliticum sibi vindicent, necnon Maceraten. Tolent. Ripan. Montis Alti, & Sancti Severini prædictæ, eidem Archiepiscopo, & Metropolitano, ad omnia & singula habeantur, & sint adstricti, ad quæ Suffragia suis Metropoliticis Ecclesiis, & Metropolitan. tenentur, & obligati sunt, ut indicentur secundùm canonicas sanctiones, ac eidem Archiepiscopo Firmano prædictos suos Suffraganeos consecrandi, ac Provinciales Synodos evocandi, ac cum eis etiam Ecclesiastica negotia terminandi, earum Ecclesias disponendi juxta statuta sacrorum Canonum, omniaque alia & singula quæcumque quæ de jure vel consuetudine, aut aliàs quoquomodo ad Archiepiscopos, & Archiepiscopale munus spectare, & pertinere solent, & debent, gerendi, faciendi, exercendi, plenam & omnimodam auctoritatem, & tenore præsentis concedimus facultatem. Provinciæ quoque Firmanæ Clerum, & populum universum, pro eorumdem Ecclesiæ, & Archiepiscopi Firmani Provincialibus pariter etiam perpetuò concedimus, & assignamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Maceraten. Tolentin. Ripan. Montis Alti, & Sancti Severini Ecclesiarum prædictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, eisdem Ecclesiis, illarumque Præsulibus, Administratoribus, & Capitulis, ac quibuscumque aliis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, atque ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter & sub quibusvis verborum formis, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa & individua ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum omnium etiam tenores, acsi de verbo ad verbum exprimerentur & insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expresse, Motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, derogamus cæterísque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Nono Kalend. Junii, Pontif. nostri Anno quinto.

Dat. P. An. 5. die 24. Maji.

XCVI.

Quòd Fratres, & Moniales Ordinis Beatæ MARIÆ de Monte Carmelo Congregationis Discalceatorum in Italia, recitare valeant Horas canonicas juxtà ritum Breviarii Romani reformati, prætermisso Ordinis usu, Et celebrandi festa Sanctorum dicti Ordinis etiam in Kalendario Romano descriptorum.

De ejusmodi Breviario vide sup. in Pii V. const. 64. Quod à nobis, sup. fol. 278. Alia autem de toto Ordine Carmelitano, notavi sup. apud const. 8. Hon. III. Ut vivendi. fol. 70. Tom. 1. Et de hac Congregatione vide plenè sup. in constit. 64. Greg. XIII. Pia. fol. 476.

SIXTUS PAPA V.

Edita An. D. 1589.

Dilectis filiis professoribus Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, Provinciæ, seu Congregationis Regularis Observantiæ Discalceatorum nuncupatæ.

Proœmium.

EXimium quod in vobis elucet pietatis studium, & præcipua Observantia regularis disciplinæ, quæ vestram Congregationem ad DEI gloriam, communémque Christiani populi utilitatem, in dies magis florere intelligimus, nos inducunt, ut cùm multa ad eamdem Congregationem fœliciter regenda nuper à nobis statuta fuerunt, nunc quoque in honorem Sanctorum, quos ipsa Congregatio, quasi in eorum clientelam, recepta, jam pridem sæculari quadam veneratione colit, piis vestris petitionibus libenter annuamus.

§. 1.

Concessit hic Pont. Congregationi facultatem recitandi officia, juxta ritum Breviarii Rom. reformati, prætermisso usu Congregationis.

§. 1. Dudùm siquidem per alias nostras literas concessimus inter cætera & indulsimus vobis, atque universis & singulis personis utriusque sexus vestræ Provinciæ, ut Horas canonicas, diurnas, & nocturnas, secundùm usum & ritum Romanæ Ecclesiæ, & Breviarii Romani ex decreto Concilii Tridentini reformati, & fœlicis recordationis Pii V. prædecessoris nostri jussu novissimè editi, tàm communiter quàm divisim, etiam in singulis vestris Oratoriis, Monasteriis & domibus, dicere, & recitare licitè possitis, & nihilominùs præcepto atque obligationi plenè satisfactum per vos foret, neque ulteriùs ad sequendum in hujusmodi Officiis morem vestri Ordinis teneremini, prout in eisdem literis latiùs continetur.

Quæ d. ritum observari cæpit.

§. 2. Quo quidem nostro indulto utentes, jam sicut nobis exponi curastis, ejusdem Romanæ Ecclesiæ ritum in divinis officiis servatis.

Modò autem supplicat humiliter celebrandi.

§. 3. Sed quia vetus jam diù viget in vestro Ordine laudabilis consuetudo, dies festos in honorem Beatæ MARIÆ, & quorumdam Sanctorum solemniter celebrandi, ideò à nobis humiliter supplicari fecistis, ut religiosum istud institutum auctoritate Apostolica comprobare dignaremur.

Pont. ideò d. facultatem elargitur.

§. 4. His itaque vestris supplicationibus inclinati, vobis, atque adeò universis, & singulis Fratribus ac Monialibus vestræ Congregationis pro tempore existentibus, in quibusvis domibus, Monasteriis, Collegiis, & locis dictæ Congregationis, tàm publicè quàm privatim, communiter vel divisim, officium prædictorum festorum ubique recitare, & sic recitando obligationi satisfacere liberè & licitè possitis (dummodò tàm in Missa quàm in recitandis Horis canonicis diurnis ac nocturnis, modum, & formam descriptam in quinterno, seu libello per dilectos filios nostros Antonium SS. Joannis & Pauli Caraffam, & Vincentium S. Mariæ in Via titulorum presbyteros Cardinales Montis Regalis nuncupatos, de mandato nostro reviso, correcto, & approbato, indè observetis, & nihil penitùs addatis, aut minuatis) plenam, & liberam licentiam, & facultatem, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 8. Non obstantibus dicti Pii prædecessoris super reformatione, & approbatione nonis Missalis, & Breviarii Romani, ac prædictis nostris literis, necnon aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, vestrique Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, quódque hujusmodi dies festi in novissimo Kalendario Romano descripti non sint, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 5. die 27. Jun.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 27. Junii, 1589. Pont. Nostri Anno quinto.

XCVII.

Quod Archiconfraternitas pietatis Carceratorum à Greg. XIII. in Urbe instituta, habeat Officium provisoris condemnatorum ad triremes totius Status Ecclesiastici. Et etiam Officium Visitatoris Carcerum urbis, ab ejus præfecto exercen. possitque annis singulis secunda Feria post j. Dominicam Quadragesimæ, unum carceratum etiam pro capitali crimine damnatum liberare.

Institutionem hujus Archiconfraternitatis habemus sup. in const. 56. Greg. XIII. fol. 462. Pii patris, ubi aliàs tibi indicavi.

Edita An. D. 1585. 1586. 1587. 1589.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex debito Ministerii Pastoralis, ad ea nostræ operationis studia diligenter convertimus, per quæ pia fidelium vota, præsertim pauperum, & miserabilium personarum statum concernentia, optatum consequantur effectum, & quæ propptereà per fideles ipsos piè facta, & ordinata fuerunt, ut firma & illibata persistant, libenter Apostolico munimine roboramus.

Confirmatio institutionis Confraternitatis ejusque indulgentiarum.

§. 1. Considerantes itaque dilectos filios Confratres Confraternitatis Pietatis Carceratorum, per fœlicis recordationis Gregorium Papam XIII. prædecessorem nostrum in hac Urbe nostra institutæ, multa in dies onera sustinere. Volentésque, Confratres, & Confraternitatem hujusmodi, cujus etiam nos, antequàm ad summi Apostolatus apicem assumeremur, Protectores eramus, specialibus favoribus, & gratiis prosequi, ac de alicujus subventionis auxilio illis providere, ipsósque Confratres, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad dictorum Confratrum, seu aliorum pro eis nobis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, institutionem dictæ Confraternitatis, necnon quascumque indulgentias, & peccatorum remissiones, aliásque gratias & privilegia, Confraternitati, & Confratribus prædictis, illorúmque intuitu per eumdem Prædecessorem concessa, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac singulos defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus.

Duo officia eidem Archiconfraternitati concedit, cum suis emolumentis.

Tu scias Archiconfraternitatem gratis ea exercere ut habetur in declaratio- sua secutura.

§. 2. Necnon Confraternitati, & illius nomine Confratribus prædictis, unum Provisoris condemnatorum ad triremes, tàm dictæ Urbis quàm reliqui totius Status Ecclesiastici, ut videlicet illi condemnati, & transmissi ad triremes, postquàm tempus ad quod condemnati erant, & erunt in futurum, finierint. Et alterum Visitatoris utrocumque Carcerum, Secretorum, & publicorum Urbis prædictæ, & Burgi Sancti Petri de dicta Urbe officia, per deputandos ab ipsis Confratribus exercenda, quæ dilectus filius Joannes Baptista Pasius nuper ad Sedis Apostolicæ beneplacitum, quod ex nunc Motu simili revocamus, & expirari decernimus, aut aliàs obtinebat, sive per revocationem hujusmodi, sive aliàs quovis modo, & ex cujuscumque persona, ad præsens vacantia, cum omnibus, & singulis eorum, & cujuslibet ipsorum honoribus, oneribus, privilegiis, facultatibus, prærogativis, & salariis, ac emolumentis solitis ac debitis, auctoritate, & tenore præmissis perpetuò concedimus, & assignamus, ac Confraternitatem, & Confratres prædictos, in locum præfati Joannis Baptistæ, quoad prædicta ambo officia, eorumque liberum exercitium, necnon honores, onera, privilegia, prærogativas, & emolumenta substituimus, & subrogamus, eosdémque Confratres ex nunc ad ipsa duo officia, necnon exercitium, honores, onera, emolumenta, & prærogativas hujusmodi recipiendos, & admittendos fore, & esse, ac recipi & admitti, eisque, nomine dictæ Confraternitatis de salariis, & emolumentis prædictis integrè, & cum effectu respondери debere, ac eosdem Confratres & Confraternitatem nullo umquàm tempore ab hujusmodi officiis, aut illorum altero, etiam per nos, seu pro tempore existentem Romanum Pontificem, vel quoscumque alios, ex quavis causa amoveri posse, neque debere decernimus.

Officiales ad officia Confratres d. Archiconfraternitatis admittant.

§. 3. Mandantes dilectis filiis nostro Philippo Sancti Angeli in foro piscium Diacono Cardinali Vastavillano nuncupato moderno, & pro tempore existenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Cameræ Apostolicæ præsidentibus, & Clericis, ac nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis Thesaurario, omnibúsque aliis, ad quos id quomodolibet spectat ut Confratres, & Confraternitatem hujusmodi ad officia prædicta, sine ulla mora recipiant, & admittant, ac recipi, & admitti, necnon de emolumentis prædictis integrè eis responderi faciant, & respondeant cum effectu.

§. 4. Non

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus quibusvis aliis de dictis officiis, seu eorum altero, cuicumque seu quibuscumque personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac forsan nos, seu quemcumque alium, etiam ex causa onerosa. aut aliàs quomodolibet, etiam Motu pari factis, seu faciendis, concessionibus, quas illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, earúmque vim, & effectum tenore earumdem præsentium Motu simili revocamus, cassamus, & annullamus, ac nostra de non tollendo jure quæsito quatenùs opus sit, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis dictæ Urbis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis in contrarium forsan quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, suppletionis, revocationum, decretorum, concessionis, assignationis, substitutionis, subrogationis, mandati, cassationis, annullationis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. 1. die 1. Julii.

Datum Romæ, apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Calend. Julii, Pont. nostri Anno primo.

Sequitur declaratio dictæ Concessionis.

SIXTUS PAPA V. &c.

Edita An. D. 1586. Archiconfraternitas dicta officia gratis exercere declarat.

CUm nos nuper, &c. ut in prædecessores constitutione Nihilominùs, quia dilectus filius Laurentius Cœlius Notarius noster, & in utraque Signatura nostra Referendarius, dictæ Archiconfraternitatis Præfectus, & Confrates præfati nobis nuper exponi fecerunt, quod eorum pium institutum est, omni charitate, studio, & diligentia, ac gratis, & amore Dei, eadem officia per sufficientes, & habiles personas ejusdem Archiconfraternitatis exercere, nullam aliam indè mercedem quærentes, quàm æternæ retributionis præmium, nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenùs in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pontifex collaudat.

§. 1. Nos igitur piis eorum votis annuentes, circumspectioni tuæ per præsentes committimus, & mandamus quatenùs eosdem Confratres, & Archiconfraternitatem prædictam ad officia eadem gratis, & amore Dei absque salario, & emolumentis prædictis exercenda, omni mora rejecta, admittas, & recipias, illásque per quoscumque, ad quos spectat, sub excommunicationis latæ sententiæ pæna ipso facto per contradictores incurrenda, amoto indè eodem Joanne Baptista, & appellatione quacumque rejecta, admitti facias.

Contraria tollit.

§. 2. Non obstantibus omnibus quæ in dictis literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 2. die 20. Maii.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima Maji, millesimo quingentesimo octuagesimo sexto, Pont. nostri Anno secundo.

Sequitur indultum liberandi carceratum.

SIXTUS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1587.

Indicatum anno quolibet liberandi carceratum feria secunda post Dominicam primam Quadragesimæ.

DIlectis filiis protectori, præfecto, assistentibus, ac aliis officialibus, & Confratribus Archiconfraternitatis pietatis, Carceratorum de Urbe, in Ecclesia Sanctorum Cosmæ & Damiani Regionis Pineæ de eadem Urbe, piè & canonicè institutæ, cujus dilectus filius noster Alexander S. Hieronymi Illyricorum diaconus Cardinalis de Monte Alto nuncupatus, noster secundùm carnem ex sorore pronepos Protector existit, specialem gratiam facere volentes, Motu simili &c. ejusdem Archiconfraternitatis Protector, Præfecto, Assistentibus ac aliis Officialibus, & Confratribus nunc & pro tempore existentibus, ut de cætero perpetuis futuris temporibus qualiter secunda feria post primam Dominicam Quadragesimæ, anni cujuslibet, unum carceratum, & pro quocumque crimine & delicto, quantumcumque gravi, & enormi (præterquàm læsæ majestatis, & assassinii, ac propinati veneni, necnon falsificationis literarum, supplicationum, commissionum, & aliarum gratiarum Apostolicarum, vel monetæ) in carcere existentem, & ad triremes, ac etiam ultimo supplicio condemnatum, excarcerare, liberare, & absolvere, liberè & licitè valeant, qui eo ipso absolutus sit, & esse censeatur, à quibusvis criminibus, præterquàm prædictis exceptis, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus, plenámque & liberam eis super præmissis licentiam & facultatem impartimur.

Officiales illud observent.

§. 1. Mandantes propterea dilectis filiis ejusdem Urbis Gubernatori, Senatori, curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, & Vicario, aliisque Judicibus, & carcerum dictæ Urbis custodibus, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum cuilibet quatenùs visis præsentibus, seu literis Apostolicis desuper conficiendis, &c. omni mora & dilatione, ac excusatione postpositis, eisdem præsentibus, seu literis desuper conficiendis pareant, & obediant, ac illas observent, & observari faciant realiter & cum effectu.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 2. Non obstantibus præmissis, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis necnon dictæ Urbis statutis &c. etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Gubernatori, Senatori, Auditori Cameræ, ac Vicario dictæ Urbis, illorúmque Tribunalibus, ac Judicibus & quibuscumque aliis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio &c. ac consistorialiter &c. & aliàs in contrarium quomodolibet concessis, quibus omnibus etiamsi de illis &c. expediendis latissimè hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis.

PP. subsc.

Fiat Motu propro F.

Repetitio clausularum.

Et cum absolutione à censuris, ad effectum &c. & de perpetuis concessione, indulto, licentia, impartitione, mandato, derogatione, aliisque præmissis ut suprà, quæ hic pro sufficienter repetitis ad partem habeantur perpetuò, & ad perpetuam rei memoriam in forma gratiosa in literis latissimè extendendis, & quod præmissorum omnium & singulorum etiam denominationum qualitatum, aliorúmque circà præmissa necessariorum, major & verior specificatio, & expressio fieri possit in literis, etiam cum Ad perpetuam rei memoriam.

Fiat. F.

Dat. P. An. 3. die 15. Apr.

Datum Romæ apud S. Marcum, decimoseptimo Kalendas Maii, Anno 3.

Sequitur Privilegium Præfecti hujus Archiconfraternitatis interessendi Visitationibus Carcerum Urbis.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1589.

Relatio operum Pietatis quæ Archiconfraternitas exercet, & concessionis duorum officiorum de quibus suprà.

CUm dilecti filii Confratres Archiconfraternitatis Pietatis Carceratorum in Ecclesia Sanctorum Cosmæ, & Damiani Regionis Pineæ de Urbe canonicè institutæ, plurima juxtà laudabile eorum institutum Pietatis, & charitatis opera exercere consueverint, præsertim circà carceratos, eos ordinatim visitan-

visitando, opere & consilio juvando, aliáque pia opera faciendo circà illorum, tùm corporalem tùm spiritualem subventionem, prout etiam probè novimus dùm in minoribus essemus, ac ejusdem Archiconfraternitatis Protectoris munere fungeremur. Et proptereà, cùm nos divina bonitas ad summum Apostolatus apicem extulisset, initio nostri Pontificatus, officia Commissariatus condemnatorum ad triremes, necnon Visitatoris carcerum, tùm publicorum tùm secretorum ad Cameram Apostolicam tunc spectantia, ab eadem Camera dismembraverimus, necnon eidem Archiconfraternitati applicaverimus, & appropriaverimus, ipsáque officia hactenùs maxima cum pietate per Confratres prædictos, etiam absque ulla mercede, anteà per dictam Cameram Apostolicam proptereà dari solvíque solita, administrata fuerint.

Præfectus d. Archiconfraternitatis locum habet visitationibus Carcerarum Urbis. De istorum Visitatorum facultatibus vide in Pii V. const. 68. Reverendi. suprà fol. 282.

§. 1. Nos considerantes, quòd si in visitatione carcerum (pro tempore existens ejusdem Archiconfraternitatis Præfectus) interveniret, ejus assistentia hujusmodi dictis carceratis in illis juvandis, ac Confratribus ad prædicta opera exercendum animandis, valdè utilis, & proficua, quinimò etiam necessaria esset, in hoc igitur providere, ac confratres ipsos speciali hoc privilegio decorare volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ut de cætero perpetuis futuris temporibus in visitationibus carcerum quorumcumque dictæ Urbis, tàm publicis quàm privatis pro tempore faciendis, prout moris est, per personas ad id deputatas, pro tempore existens dictæ Archiconfraternitati s Præfectus intervenire, & interesse possit, cum voto consultivo, tamquàm unus ex visitationis hujusmodi Prælatis, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò concedimus & indulgemus, ipsúmque Præfectum pro tempore existentem, in aliorum Visitatorum numerum ex nunc recipimus, & admittimus, quòdque in eisdem visitationibus, tàm publicis quàm secretis quibuscumque ac tàm votando quàm consulendo & sedendo, post Almæ Urbis prædictæ Gubernatorem, necnon ejusdem Cameræ Auditorem & carcerum eorumdem Præsidem, ac post omnes eas personas quæ decisivum votum in visitatione hujusmodi habent, etiamsi laicus esset, verùm inter eos qui votum consultivum tantùm habent, secundùm Ecclesiasticam propriæ personæ dignitatem, ita ut Episcopus non Episcopo, ac similiter inter alias Ecclesiasticas dignitates obtinentes, majorem obtinens dignitatem, præcedere debeat, dicta auctoritate perpetuò statuimus, & ordinamus.

Munus ejusdem Præfecti in dictis visitationibus non perturbetur.

§. 2. Eumdémque Præfectum sic assistendo, interveniendo, votando, consulendo, & sedendo, nullo umquàm tempore per alios dictæ visitationis Prælatos, vel alios in ea assistentes, etiam vigore quorumcumque privilegiorum & indultorum, tàm à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm à nobis & Sede Apostolica vel aliàs quacumque auctoritate, via, causa, & ex quavis occasione hactenùs concessorum, & in posterùm concedendorum molestari seu inquietari, aut loco, voce & voto, ac actione privari posse, præsentémque gratiam, & concessionem hásque literas semper & perpetuò validas existere, & fore, suósque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere.

Clausulæ sublatæ &c.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Clausulæ derogatoriæ const.

§. 4. Non obstantibus regula nostra de jure quæsito non tollendo, aliísque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis prædictis, Visitatoribus, & cuilibet ipsorum, ac aliis quibuscumque, tàm specialiter, quàm generaliter, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, ac derogatoriarum derogatoriis, alisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu simili, ac consistorialiter, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, necnon juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, usibus, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, & naturis, quibus omnibus etiamsi de illis specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 5. die 22. Julii.

Datum Romæ in Monte Quirinali, sub Annulo Piscatoris, die 22. Julii, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Pont. nostri Anno quinto.

XCVIII.

De electione Prioris generalis, & aliorum Prælatorum Congregationis Canonicorum Regularium S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini.

De hujusmodi electione est etiam suprà fol. 375. const. 141. Pii V. Inter cæteras. Et alia const. 59. Greg. XIII. Quæ inter, fol. 407. ubi alia de hac religione sunt indicata.

SIXTUS PAPA V.

Edita A. D. 1589.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex varietate temporum ipsa quoque humana consilia quandóque variantur.

Pius V. Capitulum generale quolibet triennio celebrari & in eo Priorem ad triennium eligi jussit in sua const. cit. in rubr.

Sanè fœlicis recordationis Pius Papa V. prædecessor noster Capitulum generale Congregationis Canonicorum Regularium Sancti Salvatoris Bononiensis Ordinis Sancti Augustini, quod unoquoque anno celebrari consueverat, deinceps quolibet triennio celebrari, & in eo Priorem Generalem, Visitatores, ac Procuratorem generalem ad triennium similiter duraturos eligi debere per suas in forma brevis literas statuerat, & decreverat.

Hic Pont. aliter statuit.

§. 1. Nósque justis adhuc & rationabilibus causis adducti, eam ipsam Pii V. constitutionem mutantes idem Capitulum rursus quolibet anno celebrare, dictumque Priorem generalem, Visitatores, ac Procuratorem generalem, aliósque Officiales, & Ministros similiter singulis annis eligi debere statueramus, & decreveramus, prout in utrisque literis præfatis latiùs continetur.

Nunc verò justis de causis d. constitutionibus Pii V. innovat.

§. 2. Verùm cùm posteà Congregationem præfatam ingenti ære alieno gravatam esse, illúdque dissolvi minimè posse, nisi annuis, quas sustinet, impensis aliquo pacto sublevetur acceperimus, atque adeò consideraverimus quòd si dictum Capitulum generale non ampliùs singulis annis, sed de triennio in triennium, ut antè consueverat, celebraretur, maximis sumptibus, qui in congregando dicto Capitulo fiunt quotannis, parceretur. Undè ipsum æs alienum quod aliqui continuò augetur, faciliùs dissolvi, quinimò ipsi Canonici, qui proptereà nimis frequenter vagari videbantur, in regularis observantiæ studio meliùs contineri poterunt, ipséque Prior generalis de necessitatibus dictæ Congregationis uberiùs dicto triennio durante se informare, eisdémque consultiùs, & salubriùs providere similiter poterit, ejusdem Congregationis commodis, quantum possumus prospicientes, literarum præfatarum tenores, ac si præsentibus insererentur, pro expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd post hac perpetuis futuris temporibus Capitulum generale ejusdem Congregationis quolibet triennio, juxtà formam literarum ejusdem Pii Quinti omninò celebrari debeat, & in eo Prior generalis, Visitatores, & Procurator generalis, prout ipse Pius Quintus.

Cæterósque Abbates, Priores, Vicarios, Præpositos similiter ad triennium eligi mandat.

§. 3. Ac cæteri etiam Abbates, Priores, Vicarii & Præpositi ad triennium eligantur, recol. mem. Gregorius Papa Decimus-tertius etiam prædecessor noster per similes literas, quarum etiam tenorem

pro

pro expresso haberi volumus, disposuerunt. Ita tamen quod dilecti filii moderni Prior generalis, Visitatores, Procurator generalis, & alii Officiales prædicti, per triennium à die eorum electionis computandum eorum officiis fungi debeant.

Triennium præsentium officialium à die electionis currere declarat.

§. 4. Quòdque Prior generalis lapso triennio sui officii non possit de novo ad idem officium eligi, nisi lapso sexennio.

Eorum aliquo infrà triennium decedente, ejus loco suffectus officium usque ad Capitulum teneat.

§. 5. Et si contingat aliquem ex dictis Officialibus intrà triennium sui officii decedere, is qui in ipsius locum juxtà formam constitutionum dictæ Congregationis suffectus fuerit, in officio usque ad proximum generale Capitulum perseveret.

Dietam anno quolibet teneri præcipit.

§. 6. Volumus autem, ut negotia ejusdem Congregationis intra dictum triennium utiliùs, & diligentiùs pertractentur, quòd quotannis in loco commodo, Conventus, quem dietam appellant, juxtà præscriptum literarum ejusdem Pii Quinti habeatur, in quo Prior generalis, ac Visitatores, unà cum duobus ex quatuor Congregationis prædictæ Canonicis in generali Capitulo ad hoc tanquàm Consultores instar aliorum officialium specialiter eligendis, quorum hac prima vice moderno Priori generali, & Visitatoribus, ac Procuratori generali electionem tribuimus, conveniant. In ipso verò Conventu potissimùm examinetur an ipse Prior generalis, & reliqui ab acceptione munerum abstinuerint, & an æs alienum juxtà ordinem præscriptum dissolutum fuerit. Volumúsque ideò, ut idem Conventus quæ ad bonorum dilapidationem, ac munerum acceptionem pertinent, à quorum perceptione abstineri omninò cupimus, ea quæ scilicet idem Conventus etiam contrà eumdem Priorem generalem occasione præmissorum remedio indigere duxerit, communi dicti Conventus consensu accedente, quamprimùm ad nos, & successores nostros, vel ejusdem Congregationis pro tempore protectorem referri curet.

Formam electionis Prioris & aliorum à Pio V. traditam servari jubet.

§. 7. Cæterùm, in electionibus Prioris generalis, Visitatorum, Procuratoris generalis, & aliorum Officialium prædictorum, ac in bonorum administratione, & rationum, computorúmque redditione, formam in prædictis Pii prædecessoris literis traditam.

Constitutiones aut in eligen. Discretis attendi mandat.

§. 8. In electione verò Discretorum, sive Sociorum, constitutiones, & regularia dictæ Congregationis instituta omninò servari debere, præcipimus, & mandamus.

Observantiam hujus bullæ omnibus injungit.

§. 9. Decernentes Priorem generalem, Visitatores, Procuratorem generalem, ac alios Officiales, & canonicos dictæ Congregationis ad præmissorum omnium observationem teneri, & obligatos existere, & ad id per modernum, & pro tempore existentem protectorem prædictum, etiam per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris, & facti remedia, cogi, & compelli posse; Sicque & non aliter, per quoscumque Judices, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritúmque & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obstantibus singulis literis prædictis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Congregationis, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Tractare de immutatione hujus bullæ prohibet.

§. 11. Volumus autem, ac in virtute sanctæ obedientiæ, & sub privatione quorumcumque officiorum, & dignitatum, aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis arbitrio nostro infligendis ac moderandis, præcipimus ac inhibemus, omnibus & singulis Congregationis prædictæ Canonicis, ac aliis quibuscumque personis in eadem Congregatione degentibus, ne quis publicè vel privatim de triennali Capitulo, ac constitutione nostra hujusmodi, omnibúsque præmissis in contrarium quomodolibet tractare audeat seu præsumat.

§. 12. Cæterùm, quia difficile foret præsentes nostras literas ad singula quæque loca deferri, volumus, ac Apostolica auctoritate decernimus, ut præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extrà adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Transumptis credi decernit.

Datum Romæ in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die 23. Augusti, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Pontificatus nostri Anno quinto. Dat. P. An. 5. die 23. Aug.

XCIX.

Suppressio instituti Fratrum Scalceatorum S. FRANCISCI in Italia, eorúmque locorum concessio Fratribus Minoribus Conventualibus Reformatis, ordinis ejusdem Sancti FRANCISCI.

De his Reformatis, & toto Ordine Franciscano, vide sup. in constit. 68. Apostolici, & anteà in constit. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. Tom. 1.

Edita An. D. 1589.

SIXTUS V. PAPA.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus constitut.

CUm sicuti ad aures nostras nuper pervenit, dilectus filius Joannes Baptista de Pisauro, professor Ordinis Fratrum Sancti FRANCISCI Scalceatorum nuncupatorum Regnorum Hispaniarum, in Italiam veniens, multos diversorum Ordinum Religiosos, tàm Mendicantium ac Capuccinorum, quàm non Mendicantium, & alias sæculares personas in nonnulla loca, seu domos ipsius Italiæ per eum recepta, ad habitum per fratres Scalceatos hujusmodi gestari solitum suscipiendum, & professionem per eos emitti consuetam emittendam, Sede Apostolica omninò inconsulta receperit, eorúmque plerique sic recepti, habitum susceperint, & professionem hujusmodi emiserint.

Suppressio instituti FratrumScalceatorum in Italia.

§. 1. Nos qui prædictorum Scalceatorum institutum hoc tempore in Italiam inducendum non censemus; Considerantésque fratres, qui Reformati Conventuales, & de Observantia appellantur, in puritate ac simplicitate eorum Ordinum viventes in eadem Italia, benedicente, & incrementum dante Domino florere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, institutum fratrum Scalceatorum hujusmodi in diversis locis, Ecclesiis, & Conventibus Italiæ receptum, & tàm per dictum Joannem Baptistam, quàm omnes, & singulos alios socios suos Scalceatorum introductum Apostolica auctoritate, tenore præsentium, extinguimus, supprimimus penitùs, & abolemus.

Concessio locorum his Reformatis.

§. 2. Ac loca, domos, Ecclesias, & conventus hujusmodi cum omnibus eorum ornamentis, & sacra suppellectile & juribus universis, Ordini Fratrum Minorum Sancti Francisci Conventualium, Reformatorum nuncupatorum, perpetuò concedimus, & assignamus, seu unimus, annectimus, & incorporamus. Ità quod liceat ipsis fratribus Conventualibus Reformatis, nullius ad hoc requisita licentia, corporalem, realem, & actualem possessionem præfatorum locorum, Conventuum, & Ecclesiarum liberè apprehendere, in eisque juxtà formam institutorum regularium, ac literarum Apostolicarum confirmationis, & approbationis ejusdem Ordinis Conventualium Reformatorum à nobis emanatarum, & per officium minoris gratiæ expeditarum, vitam ducere regularem.

Permissio transeundi ad eosdem Reformatos.

§. 3. Necnon Joannem Baptistam, omnésque alios ejus socios ac eorum singulos, ab omni apostasiæ nota, ac quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & etiam temporalibus pœnis, si quas propter præmissa omnia, vel illorum occasione, & etiam quia à Superioribus Ordinum licentiam indè exeundi non petierint aut aliàs quomodolibet

respectivè

respectivè incurrerint, necnon ab excessibus hujusmodi, in utroque foro, auctoritate, & tenore præmissis, absolvimus, ac totaliter liberamus, dictásque sententias, censuras & pœnas, eis & cuilibet eorum gratiosè remittimus & condonamus, atque relaxamus. Ac cum eisdem super irregularitate, per eos & quemlibet eorum, qui interim ob præmissa, censuris innodati divinis, non tamen in contemptum clavium, quomodolibet sese respectivè immiscuerint, incursa, quódque illa, & aliis præmissis, non obstantibus clericali charactere, ac omnibus etiam sacris, & presbyteratus ordinibus, per eos, & quemlibet eorum respectivè aliàs ritè susceptis, illorúmque privilegiis uti, ac in eisdem Ordinibus, etiam in Altaris ministerio ministrare, liberè, & licitè valeant, dispensamus, omnémque inhabilitatis & infamiæ maculam, sive notam contrà eos & quemlibet eorum ex præmissis omnibus & singulis quomodolibet insurgentem, ab eisdem penitùs abolemus, ipsósque in pristinum & eum in quo antè præmissa quomodolibet erant statum, in omnibus & per omnia restituimus, reponimus, & plenariè reintegramus. Decernentes quòd dictus Joannes Baptista, & alii qui in aliis religionibus priùs professi fuerant, vel ad easdem redire teneantur, vel si fratres conventuales Reformatos prædictos transire maluerint ad eos transire, & ibidem recipi, & recepti permanere possint, dummodò prædicti aliarum Religionum professi, si ad dictos fratres conventuales Reformatos transire voluerint, professionem de novo emittant, & quæ ab una in aliam Religionem transeuntes servare tenentur, servent. Aliis verò sæcularibus, qui ab eodem Joanne Baptista, sive aliis sociis Scalceatis receptis, & ad professionem admissi fuerunt, in prædictorum fratrum conventualium Reformatorum, vel alias Religiones, pares vel arctiores à Sede prædicta approbatas, dummodò de novo novitiatum faciant, ingrediendi licentiam & facultatem concedimus & impartimur. Decernentes etiam, omnes supradictos posse in supradictas Religiones recipi, etiam non expectato Capituli, vel Congregationis capitularis tempore juxtà constitutionis à nobis noviter emanatæ formam, cui harum serie, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus.

Communicatio privilegiorum Fratrum Conventualium huic Congregationi Reformatorum.

§. 4. Quòdque ipsi omnes in prædictos Conventuales Reformatos, recepti, omnibus & singulis privilegiis, facultatibus, indultis, indulgentiis, & peccatorum remissionibus ac aliis gratiis, tàm spiritualibus quàm temporalibus, quibus ipsi fratres conventuales Reformati, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter, & æquè principaliter, uti, frui, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore præmissis de speciali gratia indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus fœlicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, qua cavetur expresse, ne cujusvis Ordinis Mendicantium professores, loca ad inhabitandum recipere, seu recepta mutare, absque Sedis prædictæ licentia speciali de prohibitione expressam mentionem faciente, ac aliis quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictorúmque Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenore & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Volumus autem ut præsentium transumptis etiam impressis, manu tamen alicujus Notarii etiam in Archivio Romanæ Curiæ descriptis per dilectum filium nostrum Hieronymum tituli Sancti Petri ad Vincula, presbyterum Cardinalem de Ruvere nuncupatum, totius Ordinis Fratrum Minorum Conventualium, etiam Reformatorum Sancti FRANCISCI hujusmodi Protectorem, oretenùs deputati subscriptis, & sigillo ejusdem Hieronymi Cardinalis Protectoris munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 5. die 20. Decembris.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die vigesima Decembris, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Pontificatus nostri Anno 5.

C.

Jurisdictio, & facultates Thesaurarii generalis, Romani Pontificis, & Collectoris Spoliorum ad Rever. Cameram Apostolicam quoquo modo spectantium.

Officium Thesaurarii liquet esse antiquissimum, ex lectura Bullæ 13. Eugen. IV. Inter. fol. 330. Tom. I. Et Thesaurarium verum Papæ familiarem pronunciavit Callist. III. in const. 1. Quæ laudabili. fol. 362. Et circà d. officii varias ediderunt nonnulli Pontt. constitutiones, quas tamquàm minùs necessarias (præter hîc & in Apostolis indicatas) consultò præterii. Præsertim quod hæc Bulla plenè omnia continet. At circà Cancellarias criminales Status Ecclesiastici, vide Thesaurarii auctoritatem, & in Cancellarios jurisdictionem, in constitut. 10. Pauli IV. Romanus, sup. fol. 827. & constitut. 83. Pii IV. Suprema, fol. 121.

Spoliorum autem appellatione veniunt, bona Ecclesiasticarum personarum sine licentia Sedis Apostol. de eis disponentium, juxtà constit. 29. & 46. Pauli III. sup. fol. 750. & 780. ac Pii 4. constitut. 8. fol. 9. Et acquisita ob illicitam negotiationem, juxtà constitut. 19. Pii IV. fol. 31. Illegitimis relicta. Aut vacantia ut hic, & infrà in constitut. 18. Pauli V. fol. 228. Tom. 3. Necnon bona Regularium extrà claustra decedentium juxtà constitut. 43. Greg. XIII. fol. 440. in hoc Tom. 3. Clericorúmque extrà residentiam morientium juxtà constitut. 91. Pii IV. fol. 240. Fructus beneficiorum Italiæ, Sedi Apost. reservatorum vel affectorum, dùm vacant, juxtà constitut. 32. Pii IV. fol. 53. Bona decedentium extrà residentiam Fructúsque beneficiorum inexacti, juxtà constitut. 7. Julii III. fol. 793. Tom. 1. Vel antè literarum Apost. expeditionem, aut alias malè percepti, ut hic. Quæ autem non veniant in spoliis, dicam in d. const. 18. Pauli V. fol. 226. Tom. 3.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1590.

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Magistro, Bartholomæo Cæsio Clerico Romano, utriusque juris Doctori, Cameræ Apostolicæ Thesaurario generali, ac Capellano & familiari nostro, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proëmium.

In conferendis præcipuis Romanæ Curiæ, & Cameræ Apostolicæ officiis, illud potissimùm nobis curæ est, ut juxtà commissum nobis desuper Apostolicæ servitutis munus, salubri directioni, indemnitati, & conservationi ærarii Apostolici opportunè consulatur, utque illiùs administratio talibus personis committatur, quarum opera, studio, industria, ac fide, & bona, res & jura prædictæ Cameræ providè, ac diligenter conserventur & augeantur.

Officium Thesaurariatus vacans.

§. 1. Dùm itaque officium Thesaurariæ generalis ejusdem Cameræ quòd dilectus filius noster Guido Sanctorum Cosmæ & Damiani diac. Cardinalis Pepulus nuncupatus, tempore assumptionis per nos de persona sua ad Cardinalatus honorem factæ nuper obtinebat, ex eo quod nos ipsum officium per assumptionem hujusmodi vacare decrevimus, vacaverit, & vacet ad præsens.

Cæliæ familiæ laudabiles qualitates referuntur, & Officium Thesaurariæ, ac Collectoriæ spoliorum, ac fructuum, & proventuum beneficiorum Ecclesiarum, & Monasteriorum in universa Italia, & bonorum in Urbe & toto Statu Ecclesiastico vacantium, aliisque illi annexis cum juribus & emolumentis, ac gratiis prædecessoribus Thesaurariis, seu Collectoriæ concessis confertur in personam Bartholomæi Cæsii Romani.

Sed omisi ponere has bullas præcedentes, quia antè omnia comprehendunt, quæ in eis continentur.

§. 2. Nos ad generis nobilitatem, eximiámque doctrinam, necnon fidei ac justitiæ zelum, integritatem, ac singularem probitatem, cæterásque virtutes quibus tu qui Notarius Apostolicus de numero participantium, & Cameræ præfatæ Clericus & in utraque Signatura nostra Referendarius, ac Prælatus noster domesticus existis, & ex nobili Cæsiorum Prosapia, ex qua quamplurimi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Episcopi, Prælati, & aliæ egregiæ personæ de Sede Apostolica benemerentes hactenùs prodierunt, & in dies prodeunt, originem trahis clarere dignosceris, nostræ dirigentes considerationis intuitum, & indubiè sperantes quòd ea quæ tibi duxerimus committenda, summa cum prudentia & exacta diligentia exequeris, quòdque dextera Domini tibi assistente propitia dictum officium poteris laudabiliter exercere, dignum quin potiùs debitum fore censemus, ut personam tuam nobis, & Apostolicæ Sedi admodùm devotam condignis honoribus, & gratiis prosequamur. Te itaque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatis existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, Motu proprio non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, dictum officium per assumptionem prædictam, sive alio quovis modo quem haberi volumus pro expresso, aut ex alterius cujuscumque persona vacans, cum officio Collectoriæ etiam generalis spoliorum, ac fructuum, & proventuum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, necnon Ecclesiarum & Monasteriorum in universa Italia, ac bonorum in Urbe & toto Statu Ecclesiastico vacantium, aliisque illi annexis, necnon omnibus & singulis illius honoribus, privilegiis, necnon ex dismembratione & separatione (quinque millium scutorum annuorum monetæ ex fructibus dicti officii Thesaurariæ per nos nuper ex certis causis animum nostrum moventibus factis, Monti Thesaurariæ per nos nuper erecto applicatorum, prout in nostris indè confectis literis plenius continetur remanentibus) juribus, regalibus, & emolumentis consuetis, ac facultatibus, jurisdictionibus, exemptionibus, immunitatibus, præeminentiis, antelationibus, prærogativis, favoribus, indultis, & gratiis tàm eidem Guidoni, quàm dilecto filio nostro Benedicto S. MARIÆ in Cosmedin diacono Justiniano nuncupato Cardinalibus, dùm in minoribus constituti hujusmodi officium Thesaurariæ obtinerent, quàm certis omnibus antè eos generalibus Thesaurariis, & Collectoribus per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, in genere vel in specie, ac aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, extensis, & innovatis, ac aliàs ad Thesaurariæ generalis, & Collectoriæ hujusmodi officia, de jure, fundatione, privilegio, usu, consuetudine, vel alio quocumque modo, & titulo pertinentibus, cæterísque omnibus, & singulis quibus Benedictus & Guido Cardinales prædicti dùm hujusmodi officium Thesaurariæ obtinuerunt, & alii quicumque eorum in officiis hujusmodi antecessores, tàm antiquis quàm modernis temporibus usi, potiti, & gavisi fuerunt, ac uti, potiri, & gaudere potuerunt, seu etiam debuerunt, sive de illis per literas Apostolicas, vel patentes, aut scripturas, seu libros Camerales, vel quæcumque alia publica vel privata documenta, fidem tamen facientia appareat, quæ omnia & singula illorum tenores præsentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi nolumus harum serie Apostolica auctoritate confirmamus, approbamus, & innovamus tibique de novo concedimus, ità ut tu illis, omnibus & singulis, uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeas, in omnibus, & per omnia ac pariformiter & absque ulla prorsus differentia, perindè acsi per præsentes specialiter & expresse concessa fuissent, eadem tibi auctoritate concedimus & assignamus. Téque ad Thesaurariæ, & Collectoriæ officia hujusmodi, illorúmque liberum exercitium ex nunc recipimus, & admittimus, ac in locum dicti Guidonis Cardinalis quoad officia hujusmodi substituimus, & subrogamus, ac nostrum, & Sedis ac Cameræ prædictæ Thesaurarium generalem constituimus, & deputamus, ac per dilectos filios ejusdem Romanæ Ecclesiæ Camerarium, præfatæque Cameræ præsidentes, Clericos, aliósque ad quos spectat, & spectabit, tàm in eadem Camera quàm alibi recipi, & admitti, tibique de juribus, regalibus, localibus, taxis, proventibus, obventionibus, & emolumentis quibuscumque, ad Thesaurariæ, & Collectoriæ officia hujusmodi quomodolibet spectantibus, (dictis quinque millibus scutis, ut præfertur, dismembratis pro eadem Camera remanentibus) integrè responderi mandamus.

§. 3. Tibique quod in eadem Camera, aliísque actibus Cameralibus, ac quibuscumque aliis locis in loco solito post Vicecamerarium immediatè, sed in Capella nostra & quibuscumque sessionibus, processionibus, equitationibus, aliisque actibus tàm publicis quàm privatis, in nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis conspectu, & præsentia, vel etiam absentia faciendis, antè omnes Episcopos, Primates & Patriarchas, immediatè tamen post Auditorem causarum curiæ Cameræ hujusmodi sedere, & incedere.

Locus in Camera, Capella, & aliis actibus datur.

§. 4. Ac in nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis signatura continuò intervenire, & assistere.

Et in Signatura Gratiæ.

§. 5. Ac omnibus, & quibuscumque cameris, & Congregationibus, interesse Cameræ præfatæ sive generaliter sive particulariter concernentibus, vocari, & adesse ac intervenire.

In Congregationibusque de interesse Cameræ tractantibus.

§. 6. Necnon capitula, & conventiones appaltuum, & jurium dictæ Cameræ, ac apochas super illorum, & aliorum jurium concessione in dicta Camera consignandas, servato stylo in eadem Camera servari solito, per te ipsum ad nos referre possis, & debeas, auctoritate & tenore prædictis indulgemus.

Facultas agendi cum Papa de affictibus Cameræ conceditur.

§. 7. Necnon scuta ducenta pro pensione domus, ac victum quotidianum Thesaurariis generalibus, pro ipsis & octo eorum familiaribus, ac duobus equis præstari solita.

Pensio domus & victus familia assignatur.

§. 8. Ac omnia, & singula jura, obventiones, proventus, salaria, regalia, spoliorum, etiam cum diversis Capitulis & Cleris sæcularibus hactenùs cum dicta Camera compositorum, & in posterùm componendorum.

Proventúsque spoliorum.

§. 9. Ac bonorum vacantium, necnon redditúum & proventuum, literis non expeditis, aut alias malè & indebitè, ac contrà formam constitutionis felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi, & Julii Secundi, Tertii, & aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum perceptorum.

Bonorum etiam vacantium, ac redditúum, non expeditis literis, aut aliàs malè perceptorum.

§. 10. Ac etiam illicitæ negotiationis per quasvis personas quavis auctoritate fungentes, nunc & pro tempore factæ, & aliorum jurium, & fructuum inferiùs declarandorum, decimas, taxas, & etiam emolumenta, ordinaria & extraordinaria, undecumque, & quomodocumque provenientia, quæ pro tẽpore existentem dictæ Cameræ Thesaurarium, & Collectorem spoliorum, ac fructuum & bonorum ad eamdem Cameram spectantium, exigi, & levari quomodocumque & quocumque titulo vel causa consueverunt, seu etiam potuerunt, & debuerunt.

Illicitæque negotiationis.

De his Spoliis vide suprà in Pii IV. constit. 19. Decens, ubi notavi fol. 31.

§. 11. Demptis tamen his, quæ per nunc & pro tempore existentem, nostrum, & Sedis prædictæ in Regno Neapolitano tàm citrà quàm ultrà Pharum, Nuncium hactenùs percipi, & colligi consueverunt, nisi compositionem, aut causæ terminationem in Curia fieri contingat, quo causa decima tibi

Excipiuntur proventus per nuncium Regni Neap. percipi consueti, vel quatuor Cancellariis Annatarum assignati à Greg. XIII.

debeatur,

debeatur, necnon proventibus quatuor Cancellariis annatarum per piæ mem. Gregorium Papam XIII. etiam prædecessorem nostrum constitutis & assignatis, ad quamcumque summam ascendant, consequi, exigere, & levare, ac realiter & cum effectu percipere possis, & valeas.

Spolia in Italia eidem Thesaurario assignantur.

§. 12. Ac tàm in Urbe, ejúsque districtu, dominióque temporali ejusdem Romanæ Ecclesiæ, quàm tota Italia, omnia, & quæcumque bona mobilia & immobilia, ac se moventia, necnon spolia, aliásque res & bona quomodolibet nuncupata.

Fructus beneficiorum male percepti.

§. 13. Necnon fructus, reditus, & proventus mensarum Abbatialium, Episcopalium, Archiepiscopalium, Patriarchalium, & aliarum etiam Parochialium Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac quorumcumque beneficiorum quomodocumque & qualitercumque qualificatorum, ex quovis titulo, etiam infecto, aut aliàs malè, & indebitè perceptos.

Bona quoquomodo vacantia.

§. 14. Necnon bona sine hæredibus decedentium, aut aliàs in Curia prædicta, vel extrà eam ubique quomodolibet vacantia.

Illegitimis relicta contrà bullam 117. Pii V quæ est suprà fol. 346.

§. 15. Et de quibus contrà constitutionem recolendæ memoriæ Pii Papæ Quinti similiter prædecessoris nostri contra illegitimos, etiam disponi contigerit, aut jàm dispositum fuerit.

Malè acquisita.

§. 16. Aut ex causa illicitæ negociationis, vel aliàs malè acquisito.

Relicta per Religiosos extrà claustra degentes contra Bullam Gregorii XIII. num. 42. suprà fol. 439.

§. 17. Et quæ ea Apostatis, aut aliis extrà claustra degentibus Religiosis, tempore eorum obitus detinentur, & possidentur, quæque per obitum ipsorum Apostatarum, & aliorum regularium extrà claustra suorum Monasteriorum existentium, & aliàs contrà formam literarum dicti Gregorii prædecessoris desuper editarum.

Acquisita de fructibus Ecclesiasticis, de quibus legitimè dispositum non fuit. Ad hoc vide Bullam Pauli V. cit. in rub.

§. 18. Ac etiam illa, necnon ædificia & loca quæ ex fructibus, reditibus, & proventibus Ecclesiasticis profecta, ædificata, refecta, & restaurata fuerint, seu aliàs ex eisdem fructibus, reditibus & proventibus quomodolibet provenerint per obitum quarumcumque personarum Ecclesiasticarum beneficia Ecclesiastica etiam simplicia, de quorum tamen simplicium fructibus vel ex privilegio Apostolico, vel ex consuetudine legitimè præscriptæ, dispositum non fuerit, tàm in titulum quàm administrationem obtinentium, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, quavis etiam Pontificali dignitate fulgentium in omni Italiæ parte pro tempore decedentium.

Bona non residentium. Hæc vide in Pii IV. const. 91. fol. 140

§. 19. Necnon quarumvis personarum beneficia personalem residentiam requirentia obtinentium; extrà eamdem residentiam, ac ubilibet etiam in dicta Curia decedentium remansura, etiamsi in auro, argento, gemmis, & aliis preciosis rebus cujuscumque generis, qualitatis, & speciei fuerint.

Fructus beneficiorum reservatorum, vel affectorum, pro tempore quo vacant &c. Ad hoc habes etiam suprà Pii IV. const. 32. fol. 48. ubi notavi.

§. 20. Ac etiam fructus, reditus, & proventus mensarum Ecclesiarum, & Monasteriorum in ipsius Cameræ libris taxatorum, necnon beneficiorum etiam in diœc. quæ pactum cum dicta Camera inierunt ex quacumque causa Sedi prædictæ reservatorum seu effectorum ex die vacationis usque ad diem præfectionis seu provisionis, & adeptæ possessionis illorum, seu commendæ de illis faciendæ, quos omnes fructus, reditus, & proventus, ad nos & dictam Cameram spectare, & pertinere volumus & decernimus, eidemque Cameræ applicamus, & appropriamus.

Fructúsque omnes malè percepti.

§. 21. Necnon omnia, & quæcumque bona relicta, & quoscumque hujusmodi fructus, reditus, & proventus malè perceptos, cujuscumque qualitatis, & quantitatis fuerint, etiam percipere, exigere, & recuperare possis, & valeas.

Facultas Thesaurario datur procedendi etiam ex officio præmissis, & contrà exemptos.

§. 22. Ac etiam tàm ex officio curiæ tuæ, seu Cameræ prædictæ, illique adhærentium, quàm etiam ad solam instantiam, denunciantium, seu instigatorum inquirendi & investigandi omnibus viis & modis, tàm super illis, quàm aliis quibuscumque spoliis, quæ hactenùs ex bonis relictis; & fructibus hujusmodi per similium personarum obitum aut aliàs ut præfertur, seu quomodolibet remanserunt, & indebitè quocumque prætextu usurpantur, & usurpari contigerit, nostro & dictæ Cameræ nomine colligere, percipere, & exigere, etiam cum facultate pro faciliori inquisitione quascumque personas cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ fuerint, etiam exemptas.

Officialesque ad reddendam rationem cogendi.

§. 23. Necnon præteritos & pro tempore existentes collectores & subcollectores vel officiales, coràm te vel alio seu aliis à te deputando seu deputandis, ad reddendum computum & rationem de administratis, exactis & receptis ab eisdem.

Testes ad se examinandum astringendi.

§. 24. Illosque quorum testimonio indigere cognoveris, ad se examini subjiciendum.

Occupatores Spoliorum coercendi.

§. 25. Et spoliorum, ac fructuum, redituum, & proventuum ac bonorum hujusmodi occupatores & detentores ad spolia, fructus, reditus, & proventus hujusmodi restituendum, & relaxandum.

Illæque arbitrio suo vendendi.

§. 26. Ac tibi ad effectum vendendi, subhastandi, deliberandi, distrahendi, & alienandi, arbitrio tuo in vim hujusmodi facultatum prout tibi visum fuerit, & etiam absque aliqua subhastatione, seu incantu, & absque interventu & instantia alterius officialis, etiam prædictæ Cameræ pro tempore existentis commissarii, in pecuniam convertendi, illa consignandum, & solvendum.

Delinquentes in præmissis puniendi.

§. 27. Illósque, qui in præmissis vel circà ea, quomodolibet deliquerint, etiam ad personaliter, coràm te, seu à te, deputando vel deputandis hujusmodi comparendum, sub confiscationis bonorum, & privationis beneficiorum, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterùm obtinenda, ac etiam pecuniariis, quæ tibi videbuntur, ac demùm excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, tuo arbitrio infligendis, moderandis, & applicandis, monendi, citandi, & compellendi, ac etiam carceribus mancipandi, ac quoties tibi videbitur relaxandi, contradictores quoslibet & rebelles, ac contumaces, pœnas ac censuras prædictas incurrisse declarandi, illásque etiam sæpiùs aggravandi, auxiliumque brachii sæcularis invocandi.

Desuperque componendi.

§. 28. Ac super eisdem spoliis, fructibus, reditibus & proventibus, ac bonis, toties quoties tibi videbitur, cum quibusvis personis quacumque auctoritate fungentibus componendi, & concordandi, ac solventes de compositis, & solutis per eos, ac de receptis quietandi, liberandi, necnon ad cor reversos si id humiliter petierint è censuris & pœnis, prævia satisfactione simpliciter, & etiam aliàs cum reincidentia, seu ad cautelam, seu ad effectum agendi, absolvendi, & liberandi, ac à carceribus relaxandi.

Summariè procedendi.

§. 29. Et in præmissis omnibus & singulis, etiam summariè, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, etiam privativè quoad alios quoscumque quavis auctoritate fungentes, & functuros, procedendi, sententiandi, fineque debito terminandi.

Causas spoliorum, eisque annexas, ab omnibus Judicibus reassumendi.

§. 30. Causásque hujusmodi, etiam cum omnibus & singulis suis incidentibus, connexis, & annexis, à quibuscumque aliis judicibus ordinariis, & delegatis, quacumque auctoritate fungentibus, & etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, seu Locatenentibus, vigore suæ ordinariæ jurisdictionis, ac facultatis reassumendi, ac illis, aliisque quibus opus fuerit, etiam sub censuris Ecclesiasticis, & pecuniariis pœnis tuo arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis, inhibendi, ipsásque censuras, & pœnas, quoties opus fuerit, incidisse declarandi, aggravandi, & reaggravandi.

Vicethesaurarium Auditores, Collectores, &c. deputandi & suo arbitrio removendi.

§. 31. Necnon Vicethesaurarium, aut Locumtenentem generalem, ac unum, seu plures Auditores loco tui, cum simili aut limitata potestate, toties quoties tibi expedire videbitur, & ad omne tuum beneplacitum deputandi, constituendi, & faciendi ac revocandi, necnon quoscumque collectores, subcollectores, commissarios, subcommissarios, ac depositarios & exactores pecuniarum, & jurium dictæ Cameræ, seu alios officiales hactenùs deputatos seu deputandos, revocandi seu confirmandi, & alios quoscumque

illorum loco per tuas literas tuo sigillo munitas, in quibuscumque civitatibus, oppidis, terris, & locis, deputandi, & subdelegandi, quoties tibi videbitur expedire, cæteráque omnia faciendi, gerendi, & exequendi, quæ in præmissis, & circà ea necessaria fuerint quomodolibet & opportuna, plenam sibi, & liberam per præsentes concedimus facultatem.

Causas Spoliorum & independentium, privativè quoad alios cognoscendi.

§. 32. Et insuper ut spoliorum, fructuum, redituum & proventuum, ac bonorum, juriumque hujusmodi exactio celeriùs, commodiusque fiat, statuimus quòd omnes & quæcumque similes lites, causæ, & controversiæ, super quibusvis fructibus, reditibus, & proventibus, spoliis, bonis, & aliis prædictis, & illorum occasione, & aliæ quæ ab ipsis litibus, & causis quomodolibet dependent, seu cum illis connexitatem habuerint; nunc & pro tempore quocumque locorum pendentes, & si super spoliis seu fructibus malè perceptis, & aliis prædictis fuerint facta compositio in Camera, & inter partes adhuc aliqua controversia pendeat, nullo alio quàm à te ac tuis, seu aliis super spoliis, & fructibus, rebusque, bonis, ac aliis præmissis à te pro tempore deputandis, collectoribus, subcollectoribus, & aliis officialibus & ministris specialibus vel generalibus.

Appellationes à sententiis Nunciorum, Collectorum, & aliorum desuper ferendis, ad Thesaurarium solummodò conceduntur.

§. 33. Necnon causæ appellationum à sententiis latis per tuos commissarios, vel etiam pro tempore existentibus Sedis Apostolicæ Nunciis in Neapolitano, Hispaniarum, Portugaliæ, seu Algarbiorum Regnis, ac Ducatu Sabaudiæ, & Principatu Pedemontium, aliisque quibuscumque Regnis & Provinciis, ac ubique locorum residentibus, necnon Visitatoribus, & aliis quibuscumque, quomodocumque, & qualitercumque, & sub quovis nomine, titulo, aut munere, & aliis collectoribus generalibus deputatis,& pro tempore, ad te solùm, & tuos deputatos prædictos in secunda instantia, seu alia pertineant; omnesque appellationes desuper interpositas & interponendas, à te tuisque prædictis, & non ab alio, juxta formam dicti Gregorii prædecessoris cognosci, nec alteri nisi per commissionem manu nostra signatam, vel per nostras literas, & citato dictæ Cameræ Commissario generali, & Notario spoliorum, & causarum hujusmodi pro tempore à tempore à te deputato, cognosci & terminari possint. Quòdque monitoria, citationes, inhibitiones, processus, sententiæ, & mandata, quæ aliàs quàm ex citatione, commissione, vel literis nostris emanaverint, quoad earumdem causarum introductionem, & litis pendentiam seu tuam tuorumque ministrorum ad id à te deputandorum jurisdictionis & processuum impedimentum, retardationem, vel perturbationem, nullius sint roboris vel momenti.

Appellatio à Thesaurario devolutione tantùm conceditur non retardata executione.

§. 34. Sed nec nisi præstita cautione idonea in forma depositi, à sententiis per te seu Locumtenentem vel Auditorem, seu Ministros prædictos, super præmissis pro tempore latis, ullo modo appellari, nisi post factam executionem ad effectum devolutivum tantùm, nec earum executio differri aut suspendi.

Locorum Montium resignationes, juxtà solitum admittuntur, ab eodem & eadem venduntur.

§. 35. Necnon quascumque resignationes & cessiones quorumvis locorum seu creditorum Montium Julii, ac primi & secundi succursus Avinionen. aliorumvè si quæ sint resignationes, seu cessiones quas Thesaurarius pro tempore existens admittere consueverit, admittendi; & ipsa loca seu credita, tàm per resignationem seu cessionem hujusmodi, quàm per aliam quamcumque dimissionem vel amissionem pro tempore vacantia conferendi & assignandi, juxta formam aliarum facultatum tuis antecessoribus concessarum, & quascumque patentes literas tuo sigillo munitas expediendi, ac Secretarium & Capellanum, ac Computistam, seu Ratiocinatorem, aliosque officiales juxta solitum quoties tibi videbitur deputandi & revocandi.

Cura introituum & constructiones Civitatis Terratinen. eidem datur.

§. 36. Necnon curam & administrationem introituum Civitatis nostræ Terracinensis, ac construendi Civitatem novam jam incœptam in loco salubriori, juxta formam aliarum facultatum tuis prædecessoribus concessarum petendi licentiam, facultatem, potestatem & auctoritatem tenore earumdem præsentium concedimus & impartimur.

Sortes & Lottos permittendi &c. eidem Thesaurario facultas datur.

§. 37. Præterea, cùm nonnulli, tàm Prælati quàm Urbis prædictæ cives & incolæ, & curiales, quàm aliæ diversæ personæ totius ditionis nostræ Ecclesiasticæ, ære alieno quandoque gravati, & aliis necessitatibus oppressi pro eorum debitorum satisfactionibus, aut necessitatum hujusmodi sublevamine, ac aliàs ipsorum arbitrio propria jocalia, aurumque & argentum, & alia bona, tàm mobilia quàm immobilia, domos, vineas, & alia quæcumque vendere cupientes, ut plurimum illa nisi satis minori pretio eorum veri valoris cum maximo eorum detrimento vendere; neque emptores invenire possint, tibi quibusvis personis cujuscumque status, gradus, & conditionis existentibus, ut eorum jocalia, aurum, argentum, & alia bona, tàm mobilia quàm immobilia, ut supra sub sortibus quas lottos vocant, etiam cum bussula & pallis, aut aliàs tui arbitrio exponere, ac sortes seu lottos hujusmodi facere, publicare & exercere, prævia extimatione peritorum à te deputandorum; privativè ad quoscumque alios possis & valeas, soluta tamen Cameræ prædictæ rata & portione tibi benè visa; ac decima tibi, & iis qui sortes seu lottos hujusmodi fecerint, quascumque licentias concedendi, ipsisque ut dictam ratam eidem Cameræ, ac decimam prædictam solvendam, unà cum expensis realibus, & necessariis desuper faciendis, in & super eisdem lottis recuperare possint, quibus tibi benè visum fuerit indulgendi, ac peritos extimatores eligendi & deputandi, & desuper edicta, seu publicationes, necnon quascumque patentes literas tibi benè visas, tàm in dicta Urbe quàm extra illam in quibuscumque civitatibus, oppidis & locis Status Ecclesiastici mediatè vel immediatè Sedi prædictæ subjectis publicandi, ac locis publicis affigendi, & tuo sub sigillo expediendi, necnon omnes & singulos qui hactenùs similes licentias obtinuerunt, sed solvendum ratam & portionem hujusmodi tibi bene visam, etiamsi in eorum licentiis aliter expressum sit cogendi, ac licentias hujusmodi, quoad illos qui illas solvere recusaverint, aut distulerint revocandi.

Causa spoliorum, lottorum & aliorum prædictorum à Thesaurario cognoscuntur privativè quoad alios.

§. 38. Necnon omnes & singulas causas, lites, & controversias desuper, tàm occasione spoliorum & bonorum vacantium, ac Montium, illorumque locorum ac fructuum, quàm etiam Lottorum hujusmodi, aliorumque omnium & singulorum præmissorum, tàm civiles quàm criminales & mixtas, quomodolibet ortas, & quas pro tempore oriri contigerit inter quascumque personas, quacumque auctoritate, dignitate, & præeminentia suffultas, unà cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis & connexis, & ex officio tuæ Curiæ simpliciter, summariè, & de plano, sola facti veritate inspecta audienda, cognoscendi, decidendi, fineque debito, omnia & quacumque appellatione ad effectum suspensivum tantùm, remo, terminandi & finiendi, ac quæcumque mandata executiva decernendi, relaxandi, & quacumque appellatione aut recursu vel inhibitione illius prætextu, seu aliàs forsan emanatæ non obstantibus, exequi faciendi privativè ad omnes & singulos alios; ità quòd nullus etiam vigore commissionis, nisi manu nostra, aut pro tempore existentis Romani Pontificis signata fuerit, in causis hujusmodi sese intromittere possit & debeat.

Reassumanturque ab omnibus aliis judicibus.

§. 39. Ac etiam quascumque causas coram quibuscumque aliis judicibus ordinariis vel delegatis, etiam nostri Palatii Auditoribus, seu Locumtenentibus, ut supra, nunc & pro tempore introductas, tua ordinaria auctoritate, & in vim hujusmodi facultatum reassumendi, illisque quibus opus fuerit inhibendi.

Notarius unus in ejus causis deputetur.

§. 40. Ac tàm in dictis lottis quàm etiam causis & litibus ab eis quomodocumque & qualitercumque

depen-

dependentibus, etiam illorum extractionem, & illorum extractionem & præmiorum consignationem, unum ex Cameræ prædictæ Notariis tibi benè visum ad tuum beneplacitum, toties quoties tibi videbitur & placuerit, eligendi & deputandi, ac omnes & singulos hactenùs deputatos, & seu in futurum deputandos ad tuum libitum revocandi, ac alium seu alios similiter deputandi.

Instrumenta &c. habentes quæ Thesaurarii jurisdictionem concernunt, ei consignare cogatur.

§. 41. Omnesque & singulas scripturas, instrumenta, & acta, tam lottos hujusmodi quàm omnia & singula alia jurisdictionem generalis Thesaurarii, vel collectoris spoliorum concernentia, tibi consignari faciendi, & quos opus fuerit cogendi & compellendi, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, plenam liberam, & absolutam facultatem, potestatem & auctoritatem similiter concedimus & impertimur.

Decima omnium dictorum proventuum, ei assignatur.

§. 42. Necnon ut accuratiùs & diligentiùs præmissis invigilare, ac personas, quæ præmissorum curam suscipere valeant, retinere valeas, tibi decimam omnium & singularum pecuniarum, seu aliarum rerum ex dictis sortibus, seu lottis, sub quibusvis modo & forma hactenùs factis & publicatis, quàm de cætero faciendis & publicandis, ad Cameram & Sedem prædictam provenientium assignamus, tibique decimam hujusmodi propria auctoritate retinendi, etiam absque aliquo alio mandato & ordinatione à quibus opus fuerit recipiendi, exigendi, levandi, ac in tuos usus & utilitatem convertendi facultatem pariter elargimur. Prætereà tibi, ut de omnibus compositionibus & incamerationibus quomodolibet per te seu collectores, aliosque tuos officiales & ministros ex quacumque causa quomodolibet factis, & pro tempore faciendis, etiam pro fructibus, reditibus, & proventibus malè perceptis, ac aliis præmissis in quibuscumque locis & Tribunalibus, factis seu faciendis, ac etiam à Camerario, ejusque Auditoribus civiliter vel criminaliter quacumque ex causa expediendis, integram decimam illarum partem ultrà ratam eidem Camerario tangentem habere & exigere possis & debeas, & ex iis incamerationibus, & compositionibus, deducere & retinere pariter volumus & mandamus.

Bannimenta promulgandi super præmissis Thesaurario facultas datur.

§. 43. Insuper quòd tu quæcumque edicta, bannimenta, literas seu ordinationes, super præmissis omnibus & singulis, & illorum observatione facere, edere, publicare & denunciare, àc ad illorum observationem quoscumque in eis comprehensos.

Debitoresque Camera ad solvendum cogendi.

§. 44. Necnon quosvis Cameræ præfatæ, ex quavis causa vel occasione debitores, ad solvendum vel satisfaciendum omnibus viis, ac juris & facti remediis, cogere & compellere.

Sigillo proprio utendi, & ejus emolumenta percipiendi.

§. 45. Proprioque sigillo uti, in omnibus actibus & scripturis, quæ hactenùs sub sigillo Thesaurarii expediri consueverunt, emolumentaque exindè provenientia, tàm occasione literarum patentium commissariorum, depositariorum, & aliorum officialium, quàm ex concessione, & assignatione quorumvis locorum Montium, & aliarum quarumcumque expeditionum, quibus sigillum tuum quomodolibet apponendum fuerit percipere, ad instar Thesaurariorum aliorum antecessorum tuorum, & juxtà solitum, nec aliàs etiam liberè & licitè valeas, licentiam eadem tibi auctoritate impartimur.

Pensiones usque ad scuta quatuor mille transferendi.

§. 46. Necnon ut quicumque loci Ordinarius, seu utriusque, seu alterius Signaturæ Referendarius, aut Metropolitan. vel alterius Cathedralis aut collegiatæ Ecclesiæ canonicus, seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ad id per te eligendus seu eligenda, quascumque pensiones annuas super quarumvis mensarum Episcopalium seu Archiepiscopalium, seu aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, Prioratuum, præpositurarum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium & quorumvis Ordinum, fructibus, reditibus & proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis universis, necnon distributionibus quotidianis, seu illorum loco, fructibus, reditus, proventus, jura, obventiones & emolumenta, ac distributiones hujusmodi tibi auctoritate prædicta reservatas, & reservata, ac reservandas & reservanda, etiamsi pensionis seu fructum hujusmodi solutiones, exactiones, successoribus beneficiorum, & Ecclesiarum aliorum prædictorum incipere habuerint, usque ad summam mille ducatorum auri, in auro de Camera novorum, in dicta curia vel extrà eam, ubique locorum, etiam in Ecclesiis quas te obtinere, aut personam tuam illis præesse contigerit non residente, etiam in mortis articulo de tuo etiam post dimissionem officii Thesaurariatus hujusmodi expresso consensu cassare, extinguere & annullare, & postquàm cassæ, extinctæ, & annullatæ fuerint, alias similes pensiones annuas super eisdem fructibus, reditibus, proventibus, juribus, obventionibus, emolumentis & distributionibus hujusmodi, seu fructibus, reditibus, proventibus, juribus, obventionibus, emolumentis & distributionibus hujusmodi, seu fructus, reditus, proventus, jura, obventiones, emolumenta, & distributiones prædictas, usque ad eamdem summam, uni seu pluribus personis ad id per te nominandis, & quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, eisdem modo, forma, conditionibus, ac cum immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, donationibus, indultis, decretis, & aliis quibus tibi reservatæ, seu reservata fuerint, etiam absque consensu solvere habentis, seu fructus, aut obtinentium Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, dignitates, & alia beneficia hujusmodi, dicta auctoritate reservare, concedere, construere, & assignare, ac etiam transferre liberè & licitè valeas, ac etiam reservationis seu translationis pensionum, seu fructuum hujusmodi vigore præsentium faciendæ valeat, plenamque roboris firmitatem obtineant, in omnibus & per omnia, perindè ac si per nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem de consensu solvere habentis pensiones seu obtinentium Ecclesias, Monasteria, Prioratus, dignitates, & aliabeneficia hujusmodi factæ fuissent.

Testandique de bonis etiam in jurisdictionalibus, & aquisitis de rebus Ecclesiasticis &c.

§. 47. Tibique etiam, ut de singulis domibus, prædiis, possessionibus, oppidis, castris, terris, & aliis locis etiam jurisdictionalibus, aliisque bonis mobilibus & immobilibus, ac se moventibus, cujuscumque qualitatis, valoris, speciei, pretii, etiam notabilis & notabilissimi, ac conditionis existentibus, necnon pecuniis, juribus & actionibus ad te, tàm ratione quarumvis etiam Patriarchalium & Cathedralium, ac Metropolitanarum Ecclesiarum, ac Monasteriorum etiam consistorialium, Prioratuum, Præpositurarum, dignitatum, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, & etiam militiarum, quæ ex quibusvis concessionibus & dispensationibus Apostolicis, in titulum, commendam, administrationem, aut alias quomodolibet obtines, & in posterùm obtinebis, ac ratione fructuum, redituum, & proventuum Ecclesiasticorum quarumcumque mensarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, Episcopalium, & Monasteriorum, Prioratuum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ut præfertur qualificatorum, ac pensionum annuarum, super similibus fructibus, reditibus, & proventibus, nomine & forma præmissis reservatarum & assignatarum, ac reservandarum & assignandarum, quos & quas, percipis & percipies in futurum, necnon emolumenta Thesaurariatus, & aliorum quorumcunque ejusdem Curiæ officiorum & Montium, necnon legationum ac aliàs quocumque modo, via, forma, & occasione ad te spectantibus & pertinentibus, ac etiam de dictis, fructibus, reditibus, & proventibus, ac pensionibus, necnon quomodolibet & undecumque licitè acquisitis & acquirendis, ac aliàs quomodolibet etiam ex officiis quæ exercuisti, aut te exercere contigerit; & alia quavis occasione vel causa seu contemplatione ad te perventis & perventuris, etiamsi in pecunia numerata, vocalibus, gemmis, aliisque preciosioribus re-

bus, tua Capella, illiusque ornamentis, vasis, & denique tota illius sacra suppellectili, tàm in dicta Curia quàm extra ubique locorum existentibus, quorum omnium qualitates & veros annuos valores, etiamsi talia essent quæ generali appellatione bonorum, vel suppellectilium non venirent, sed specialibus indigerent vocabulis, præsentibus, ac si specificè & sigillatim exprimerentur & denotarentur, pro sufficienter expressis & narratis habere volumus, ac etiam de ipsis proventibus & pensionibus debitis & debendis, ac etiam nondùm perceptis & exactis, etiamsi eorum solutionis terminus nondùm advenerit, pro illa rata quæ tibi debita erit usque ad quamcumque & quantumvis maximam, ac notabilem & notabilissimam ac inexcogitatam summam, tam pro decentibus & honestis impensis funeris tui, quàm etiam remuneratione, illorumque tibi viventi inservierunt, etiam ultra servitii meritum, & in tuorum consanguineorum & affinium, ac etiam quarumvis aliarum personarum, etiam extranearum, necnon Conventuum, Universitatum, Collegiorum & aliorum, etiam non piorum locorum, dummodò non illegitimorum, aut alias quomodolibet incapacium, & quoad Capellam tuam prædictam, dummodò in Ecclesiarum favorem & usum, & aliàs pro tuo arbitrio & voluntate absolutis testari, ac testamento, codicillis, fideicommissis, substitutionibus, legatis, donationibus, tàm inter vivos quàm causa mortis, & aliis quibuscumque modis & viis, etiam omissis quibusvis solemnitatibus, etiam substantialibus, & formis, tàm de jure quàm per nostras & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum constitutiones & ordinationes, necnon statuta ac consuetudines Urbis, civitatis, loci & provinciæ, ubi id fieri; vel te in eadem voluntate permanente mori contigerit, tam verbo quam scriptura, etiam minùs solemni, & sine aliqua insinuatione seu subscriptione testium, aut etiam coram duobus vel tribus testibus tantùm, aut etiam cedula sola manu tua subscripta, ac aliàs in omnibus & per omnia, prout tibi quomodolibet videbitur, & in ipsa Curia & extra eam, & ubique locorum, & in mortis articulo, & nulla facta mentione præsentis, vel aliarum tibi pro tempore concessarum similium facultatum, quibus per præsentes nullatenùs præjudicatum esse decernimus, aut quòd in vim illarum testari, & disponere velis & intendas, semel atque iterum, & pluries disponere, statuere, & ordinare, liberè & licitè valeas, prædicta auctoritate, tenore earumdem præsentium concedimus & indulgemus.

Literas Apostolicas quascumque tam gratiam quam justitiam concernentes, etiam in Cancellaria, Camera, seu Curiæ officiis, pro se & Vicethesaurario seu Locumtenente, ac duobus familiaribus gratis etiam post officii Thesaurariatûs dimissionem expediendi.

§. 48. Necnon quòd omnes & singulas literas Apostolicas, sub plumbo, ac etiam in forma brevis, tàm præsentes quàm aliàs super quibusvis gratiis, indultis, concessionibus, facultatibus, tàm gratiam quàm justitiam concernentibus per te ac Vicethesaurarium, seu Locumtenentem, & duos familiares tuos per te nominandos, à nobis & successoribus nostris aut sede prædicta pro tempore impetratis, seu etiam motu simili concessis, in omnibus Cancellariæ, Cameræ, & Curiæ prædictarum officiis, necnon plumbo & registro, ac Secretaria Apostolica, ac aliàs ubilibet gratis, & absque ulla taxarum, annatorum, communium, minutorum, servitiorum, jocalium aut aliorum quorumcumque jurium, aut regaliorum solutione expediri, & Rescribendarius taxam literarum prædictarum, cum subscriptione Gratis pro persona Thesaurarii, & aliorum prædictorum subscribere, ac tam ipse, quàm alii Scriptores, Abbreviatores, Solicitatores literarum prædictarum, Archivistæ, Cubicularii & Scutiferi Apostolici, Portionarii, & Præsidentes Ripæ, & Milites SS. Petri & Pauli, Cancellarii, Secretarii, Protonotarii Apostolici, & Summista, necnon Magistri & plumbi, Collectores, ac Plumbatores, Registratores, & Vicecancellarios, & quicumque alii prædictæ Curiæ officiales, & expeditionum literarum hujusmodi tempore Præsidentes, eorumque Ministri, etiam in annatis, communibus, jocalibus, minutis, servitiis, regalibus, & aliis juribus, hujusmodi participantes easdem literas, personam dicti Thesaurarii, ejusque Vicethesaurarii & Locumtenentis, ac duorum familiarium suorum prædictorum concernentes, etiam post dimissionem officii Thesaurarii, ita quòd te semel fuisse Thesaurarium, ad effectum omnium & singulorum prædictorum, tibi ac dictis tuis sufficiat, sub excommunicationis latæ sententiæ, & suspensionis ac privationis suorum officiorum, fructuumque & emolumentorum eorumdem amissionis pœnis, per eos ad quos pertinuerit, & qui eas gratis subscribere, vel concedere & expedire, noluerint, eo ipso incurrendis, absque alio nostro & successorum nostrorum, & Sedis præfatæ ulteriori mandato omnino gratis, & absque alia taxarum, annatarum, communium, jocalium, minutorum, servitiorum, & aliorum præfatorum solutione & exactione in omnibus & per omnia usque ad plumbum & registrum, ipsarumque finalem expeditionem & relaxationem inclusivè, omni contradictione cessante expediri, subscribi, ac relaxari facere & permittere debeant & teneantur, etiamsi in eorum officiis & concessionibus caveatur expresè ut ad id non teneantur, & quod eorum officia fuerint eis concessa titulo oneroso, volumus & mandamus &c.

Clausulæ hujus Bullæ præservativæ.

§. 49. Præsentesque ibi in omnibus & per omnia suffragari debere, illasque & in eis contenta quæcumque nullo umquàm tempore, de subreptionis, obreptionis, vel nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos juris reduci, seu in jus vel controversiam revocari, aut adversùs eas, quodcumque juris aut facti vel gratiæ remedium impetrari, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo antequàm illæ emanarent, erant, statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, ac de novo concessas, etiam sub quæcumque data per te eligenda, validasque & efficaces semper fore & esse, vimque validi & efficacis contractus inter nos & Sedem, ac Cameram præfatas ex una, & te ex altera partibus ritè & rectè facti initi, & stipulati, ac etiam hinc inde acceptati, habere & obtinere, ac inviolabiliter observari, semperque validas & efficaces existere.

Clausulæ sublatæ &c. Decretum irritans.

§. 50. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales & Camerarium, dictæque Cameræ Præsidentes & Clericos, ac Palatii Apostolici Auditores præfatos, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia, ac ubique locorum judicari ac definiri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, auctoritate & tenore præmissis decernimus.

Executorum deputatio.

§. 51. Quocircà venerabilibus fratribus nostris Amerin. & Tuderin. Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarum ejusdem Cameræ generali Auditori, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte tua fuerint requisiti, solemniter publicantes, tibique in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant te approbatione, confirmatione, concessione, assignatione, receptione, admissione, subrogatione, constitutione, mandato, singulis indultis, voluntate, decretis, statuto, impartitione, remissione, condonatione, obligatione, hypothecatione, aliisque præmissis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes te per Camerarium, Præsidentes, ac Clericos præfatos, seu quoscumque alios, quavis auctoritate fungentes quomodolibet contra tenorem præsentium molestari, perturbari, in-

quietari,

quietari, aut impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Non obstant. constitut. & ordinationibus Apost. nec non Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum & Ordinum quorumcumque juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, illorumque Superioribus & personis, dictæque Cameræ Clericis, & Collegio, ac quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis irritantibusque & aliis decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innovatis; quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostol. non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides. §. 52. Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis, ac Notarii publici manu subscriptis, tuóque sigillo obsignatis, eadem prorsus fides, ubique locorum in judicio & extrà adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 5. die 23. Jan. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1590. decimo Calend. Februarii, Pontificatus nostri anno quinto.

CI.

De Aquæ Felicis mox ad Urbem conductæ, ratione & cura demandata Congregationi S. R. E. Cardinalium institutæ ad Aquas, Vias, Pontésque curandos. De Officio & munere Civium Romanorum ejusdem Aquæ Visitatorum.

Hujus Congregationis institutionem fecit hic Pont. in const. 74. Immensa, in Congr. 13. fol. 672. Et similem Aquæ Paulæ ad Urbem adductionem, dotisque pro ejus conservatione assignationem statuit Paul. V. infrà in ejus const. 75. In Sede, fol. 345. Tom. 3.

Edita An. D. 1590.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. SUpremi cura regiminis, divina nobis disponente clementia commissi, nos admonet, ut quæcumque pro locorum usu & incremento, necnon pro hominum vitæ necessitatibus sublevandis, aut commoditatibus ipsorum augendis, in dies peraguntur, à nobis, ea, quo securiora diuturnioraque divina favente gratia permaneant, providis solidisque legibus fulcienda statuamus.

Hic Pont. Urbis ornatui intentus. §. 1. Cùm igitur Urbem Romam Beatissimi Petri Apost. Principis firmam Sedem ac honorabilem thronum, Christianæ Religionis domicilium, communem fidelium omnium patriam ac parentem, imò & cunctarum Nationum ad eam undique confluentium portum tutissimum, non solùm sacris & spiritualibus præsidiis munitam, sed humanis etiam ac temporalibus commodis ornamentisque decoratam esse deceat, idcircò ab ipso Pontificatus initio, publicis privatisque Civium ac Incolarum Urbis necessitatibus consulere, ejus regiones sacrarum ædium privatarúmque domorum ædificiis augere, & demùm vetera renovando, nova perficiendo, & singula ad Omnipotentis Dei gloriam & sanctæ Sedis hujus honorem referendo, totius Urbis amplitudinem atque ornatum, quantùm in nobis est, diutissimè tueri ac conservare decrevimus.

Aquam in eminentioribus ejus locis reduci curavit, ad frequentiorem Urbis habitantiam ultra alia egregia opera hic enunciata. §. 2. Quare, cùm ejusdem Urbis colles præclarissimis olim Quiritum ædibus & foris, sublimibus indè Cæsarum Palatiis superbissimisque theatris & thermis, longissimisque & mirabilibus Aquæductibus, sacrosanctis denique Christi D. N. fide susceptâ Christianorum Imperatorum, aliorumque piorum hominum Basilicis & Templis extructis insignes, frequentissimè habitatos, deinde ob aquæductus, nonnullos quidem fera audacissimorum Barbarorum immanitate immanique crudelissimorum hostium feritate demolitos, nonnullos verò vetustatis injuria seu tempestatum vi collapsos, à plerisque jam sæculis quasi desertos & habitatoribus destitutos esse animadverterimus, inferiora autem Urbis loca quamplurimis ædificiis referta, ob situs aërisque humiditatem minùs salubria esse, quinimò crebris ac plerumque subditis Tyberis Fluvii, qui assiduis Aquarum imbribus & maris refluxu augescit, inundationibus patere, obruique experti fuerimus, prout summo cum animi dolore oculis etiam nostris aliquando prospeximus. His moti rationibus de Aqua copiosa & salubri in ipsos colles & eminentiora Urbis loca inducenda, nullis difficultatibus nullaque impensæ magnitudine deterriti cogitare cœpimus, eo nimirum consilio, ut fontibus restitutis, & Aquis, quæ publicas privatasque utilitates hominum societati præbent, salubritatemque corporibus afferunt, reductis iterum iidem colles habitentur, ipsorumque regiones, quæ situs prospectu, aëris salubritate, & loci amœnitate præstant, frequentia populi, qui benedicente Domino in dies cumulatiùs augetur, pristinæ jucunditati atque securitati restituatur. Qua sanè deliberatione suscepta, longas latasque jamdiù per eosdem colles vias, magna nostra impensa aperuimus, domos & officinas ibidem extruximus, extruique ab aliis fecimus, nundinas commercii hominúmque conventus causa ad communem usum instituimus, fontes publico usui fervientes extruximus, ædificantibus & habitantibus immunitates privilegiaque dedimus, sacrosanctas Basilicas in eisdem collibus à Religiosissimis quondam Imperatoribus, aliisque piissimis viris extructas, frequentioris visitationis eis debitæ causa instauravimus, & obeliscis, illustribus antiquorum monumentis, gentilitatis impuritate expiatis, Cruciquè invictæ feliciùs consecratis, ad earum limina operosè magnificéque translatis exornavimus.

Ab agro igitur Columnensium, ad Montem Quirinalem Urbis conduxit, eamque Felicem de proprio ejus nomine appellavit. §. 3. Atque, ut Urbis in ipsis collibus tandem incrementum acciperet, ab eodem Pontificatus nostri initio, Aquæ illius, quæ in agro Columnæ via Prænestina sinistrorsum concipitur, quæque omnium prima ab Appio Claudio Crasso Censore olim in Urbis inferiora & depressiora loca, nempè ad salinas adducta est, superiorem & puriorem portionem, compluribus Aquarum scaturiginibus auximus, & potissimum Aquæ Martiæ, quæ quia gelida & salubris, ideò omnium Aquarum jucundissima & apud veteres celeberrima censebatur, ramo, quem ex proprio Aquæductu, magna tamen ex parte diruto desumpsimus, uberioris Aquæ copiæ in Urbem adducendæ causa conjunximus (quæ simul junctæ septingentarum & plurium unciarum quantitatem faciunt, & admirabilem specie pulchritudinem, immensamque haustu jucunditatem ostentant) ductu sinuoso à capite millium passuum duorum & viginti, à priori receptaculo viginti, cursu subterraneo anteà tredecim, nunc verò extructis nuper à capite usque ad idem receptaculum subtùs terram fornicibus quindecim, suprà terram verò arcuato

opere septem commeare fecimus, eamque per duos arcus insignes in eodem Aquæductu ad perpetuum rei monumentum erectos, alterum nimirùm duobus ab Urbe milliaribus, in loco qui vulgò ad Formas dicitur, alterum verò intrà Urbem ad portam S. Laurentii transire jussimus, & summa totius Urbis lætitia atque hilaritate in Montem Quirinalem ad plateam S. Susannæ tandem adduximus, & adductam de proprio nostro nomine Felicem appellavimus.

Fontem propreteà in platea S. Susannæ, ornatum construxit.

§. 4. In platea autem S. Susannæ Fontem primarium quatuor columnis & tribus arcubus splendidè ornatum extruximus; in quem Aquæductus, tres perennes latices per totidem ostia, larga Aquarum defluentium copia, sonoroque strepitu effundit. Super ostiis verò in arcu medio stat marmorea statua Moysis, qui petram, undè divinitùs olim fluxerunt Aquæ, virga percutit; in dextero item arcu Sacerdos Aaron marmorea tabula, quæ multorum capita refert, expressus, populum Judaicum sitientem ad Aquas ducit; à sinistro verò figura Gedeonis Israëlitarum Ducis cernitur, qui jussu Domini milites ex bibendi modo probat. In ejusdem verò Fontis conspectu quatuor Leones, quorum duo ex albo, duo item ex nigro marmore sculpti, ore aquam ad commodiorem usum & publicum oblectamentum emittunt. Quo verò fons ipse in majori se ostentaret prospectu, & publico usui commodior & jucundior redderetur, dictam S. Susannæ plateam ruderibus undequaque refertam, & maceriis plurimis inæqualem ac deformem, quantum opus fuit, depressimus, terram effodimus, atque ad vicina ejusdem plateæ loca decliviora, ut æquarentur, transportari fecimus.

Vias & plateas adjacentes æquavit, &c.

§. 5. Verum, ne adjacentes viæ, plateæ, fontique prominentes, & prospectum & aditum offenderent, viam utramque æquavimus, tàm eam, quæ à conspectu fontis ad Palatium Apostolicum, quod in eodem colle Quirinali ædificavimus, tendit, & quæ à tergo ad portam Piam ducit, quàm eam, quæ à latere ad templum S. MARIÆ Angelorum in Thermis Diocletianis vergit, ambasque depressimus, terram effodientes, maceriasque diruentes, & lateritiis hinc indè deambulatoriis, altitudinis duorum pedum, latitudinis septem circiter, penès domicilia fulcivimus, ut eas viatoribus faciliores exhiberemus; imò plerisque fontibus, locis magis idoneis eas decoravimus. In hujus autem adducendæ Aquæ ratione, providos vigilesque Ecclesiæ Pastores imitati sumus, qui, cùm ex Domini præcepto populos sibi subjectos pascere teneantur, non solùm spiritualia, sed & corporis usui necessaria alimenta, ut totum hominem verè pascant, subministrare conantur.

Pro d. Aquæ conservatione, ejus curam & custodiam remittit Congregationi Cardinalium pro Viis, Pontib. & Aquis curandis instituta, ut suprà in bull. 74. Immensa. fol. 672. in Congr. 13.

§. 6. Denique cum non satis sit tantùm opus summo labore, & tàm largo sumptu absolvisse, nisi in eo conservando exacta quoque diligentia adhibeatur, præcipuè cùm nullum ædificium diligentioribus legibus custodiri oporteat, quàm quod Aquas sustinere debet, ut Populus Romanus, cæteriq; qui Urbē & loca præsertim editiora incolunt, hoc publico commodo quàm diutissimè perfruantur, ad nostram Pontificalem providentiam pertinere arbitrati sumus, ut, quæ ad illius conservationem necessaria sunt, sive ad temporis sive ad hominum injurias repellendas, quamprimum providè & exactè statuamus. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. Eccl. Cardd. matura deliberatione, de eorumdem fratrum consilio & assensu, ex certa nostra scientia deque Apost. potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione, universam ipsius Aquæductus fontiumque custodiam & curam, Congregationi S. R. E. Card. pro viis, pontibus, & Aquis curandis à nobis institutæ, per præsentes committimus, & demandamus; eisque in omnibus, quæ ad illorum conservationem & reparationem nunc spectant & in futurum quomodolibet spectabunt, plenariam & omnimodam potestatem atque auctoritatem tribuimus; necnon de & super præmissis & eorum occasione, inter & contrà quascumque personas cujusvis status, ordinis, & conditionis, ac tàm Ecclesiastica quàm temporali dignitate titulo & honore fulgentes, summariè, simpliciter & de plano manùque regia, & sola facti veritate inspecta, cognoscendi, in illisque procedendi, judicandi & definiendi, ac quoscumque, qui aliquid adversus hanc nostram Constitutionem commiserint citandi, ipsisque quatenùs opus fuerit, inhibendi & pœnas eorum arbitrio pecuniarias injungendi, atque ad illarum incursus declarationem & executionem, omni & quacumque appellatione penitùs remota, procedendi procedique mandandi & faciendi, aliáque necessaria & opportuna, etiam privativè quoad quoscumque Judices & Officiales, gerendi & exequendi, plenam & liberam facultatem perpetuò concedimus & impartimur. Si verò ipsa Congregatio ob causas eidem benè visas in aliquibus casibus ad graviorem pœnarum declarationem procedendum duxerit, tunc eidem Congregationi auctoritatem concedimus, Gubernatori Urbis nunc & pro tempore existenti committendi & mandandi, ut in hujusmodi casibus, prout eidem Congregationi visum fuerit, contrà quoscumque delinquentes ad alias pœnas etiam corporis afflictivas, omni & quacumque appellatione remota, procedat.

§. 7. Cum verò in hujusmodi Aquæductu & Fontibus conservandis, & cùm opus erit reparandis, quamplures impensæ necessariæ futuræ sint, Nos de aliquo certo & ad id destinato proventu providere cupientes, hac eadem nostra Constitutione ac de eorumdem fratrum nostrorum consilio & assensu, loca nonaginta & unum Montis Religionis nuncupati per nostras desuper expeditas literas certis modo & forma nuper aucti, annuum redditum scutorum septingentorum monetæ & bononenorum septuaginta constituentia, eidem Aquæductus & Fontium operi, eorumque custodiæ & restaurationi perpetuò concedimus & assignamus; ea nimirum lege, ut dictus annuus redditus illiusque sors numquàm imminuatur, neque in alios usus convertatur. Quòd si quandoque ipsum opus resarcire non fuerit necesse, tunc præfatus annuus redditus sorti accrescat, & in emptionem aliorum locorum ejusdem Montis in sortis augmentum convertatur. Administrationem autem præfati redditus & augmenti, necnon illius liberam dispositionem nunc & perpetuò penès eamdem Congregationem esse volumus; prædictumque redditum in toto vel in parte, aliàs quam per dictæ Congregationis mandata Depositario ejusdem Montis nunc & pro tempore existenti dirigenda, exponi & per dictum Depositarium sine ejusdem Congregationis mandatis solvi omninò prohibemus.

Annuumque proventum pro Aquæductus & Fontium conservatione assignat.

§. 8. Cæterùm, ut præmissa, quæ debitæ executioni demandari cupimus, per aliquos diligentes ac solertes viros, qui huic operi sæpiùs assistant, prout omninò necessarium est, accuratè perficiantur, ex nunc duos Cives Romanos ad munus visitationis dictorum Aquæductus & Fontium obeundum, per nos & successores nostros annuatim in principio cujuslibet anni, tempore quo cæteri Pop. Rom. Officiales eligi ac deputari, & per eos fidelitatis juramentum in manibus nostris & successorum nostrorum de more per alios Officiales præstari solitum, præstari volumus.

Visitatores quotannis duos Cives Romanos eligi jubet.

§. 9. Eorum autem præcipuum munus sit, singulis tribus mensibus semel saltem ipsum Aquæ caput per se ipsos invisere, singula receptacula, omnes portas, quas ibidem ad purgandos alveos extruximus, quasque, ne facilè irruptioni pateant, ferro munivimus, puteósque & foramina inspicere, deindè ipsas Aquæductus partes quæ specubus continentur, & quæ nec gelicidiis, nec caloribus expositæ, limo in crustam durescente, iter Aquæ coarctare aut in alveum delapsæ aquam corrumpere videbuntur, sæpiùs perlustrare, & sordibus egestis repurgari facere, & ne Aqua, quæ alveo suo purissimo labitur, pluviis Cœlo cadentibus, aut humo fluenti-

Visitatorum munus præscribit.

bus

bus Aquis inficiatur, providè cavere, fornicésque suprà terram, parietésque universos usque ad præfatum Fontem S. Susannæ, & ipsos fontes diligenter integros tueri atque curare. Quæcumque verò ipsi Visitatores in qualibet visitatione reparatione indigere repererint, ea quamprimum Congregationi prædictæ Cardinalium, in qua, quotiescumque opus fuerit, interveniant, referre debeant; ipsa verò Congregatio nos & successores nostros, in rebus gravioribus consulere teneatur. Quòd si eorumdem Visitatorum culpa & negligentia aliquid incommodi Aquæductus forma contraxerit, aut id quod contractum erit, confestim reparatum non fuerit, id totum ipsorum Visitatorum sumptibus reparetur. Ne autem ipsa reparatio diutiùs protrahatur, quocumque tempore aliquid reparari oportuerit; confestim reparetur, ne modica irruptio majorem consequentem dissolutionem gignens, totum, ut solet, Aquæ alveum diruat. Quod ut opportuna semper celeritate fiat, cæmenta & alia necessaria anteà præparentur. Artificibus verò operi destinatis liceat ex agris privatorum, terram, limum, lapides, testam, arenam, ligna, cæteráque quibus ad eam rem opus est, undequaque earum proximè tollere & transportare, dominis priùs pretio persoluto; talia verò exportantibus itinera & actus ubique liberè pateant. Prætereà spatia circà ductum ejusdem Aquæ, tàm intrà quàm extrà Urbem existentia, ædificiis quibus vicinum opus obstruitur, & arboribus quarum radicibus concamerationes & latera solvuntur, viginti ad minus pedes, ne rivi violentur, utraque ex parte vacent; ipsique fontes, fornices & muri vacui totidem pedes similiter pateant. Si quæ item nunc arbores intrà id spatium, aut si quæ salicta, arundineta, vepres, vites, caprifici aut sentes sunt, infrà mensem à die publicationis præsentium computandum, statim excidantur & eradicentur. Si quæ autem in posterùm solis calore & humore Aquarum, aut alia causa accedente, occultísque seminibus auctæ, aut confertæ adnascentur, statim in Visitatione recidantur. Putei etiam ad aëris exhalationem & faciliorem Aquæductus expurgationem asservati, & ex polito lapide obducti, præter necessitatem publicam non aperiantur, nec formæ specus perforentur, nec Aqua sive clandestinè, sive palàm per vim propria auctoritate à quoquam alio derivetur, nec ampliùs quàm impetratum fuerit, & non aliundè quàm ex supradicto Fonte primario, aut ex fontibus minoribus infrascriptis; videlicet primò, in loco extrà portam S. Jo. in suprà nominato loco, qui dicitur ad formas, ad viatorum commodum; secundò, ad portam S. Laurentii; tertiò, ad portam Majorem ad usum transeuntium à nobis extructis, nec ex his absque dictæ Congregationis Cardinalium consensu, & sine nostro vel successorum nostrorum concessu, nec latiore modulo aut fistula deducatur.

Contravenientibus his quæ hic præcipiuntur, pœnas imponit.

§. 10. Et, ut universa ista, quæ ad unguem observari cupimus, pœna contravenientibus irrogata ab omnibus diligentissimè custodiantur, hac eadem nostra constitutione perpetuò sancimus, ut, qui sciens dolo malo rivum, quod absit, noxiis sordibus infecerit, aut Aquam ad Corporum perniciem corruperit, bonorum omnium amissione & capitali sententia per dictæ Urbis Gubernatorem nunc & pro tempore existentem ferenda plectatur. Si quis item contrà ea quæ suprà dicta sunt, aliquid commiserit, in primis damnum quod Aquæductui, culpa ipsius illatum fuerit, ejus sumptibus quamprimùm sarciatur. Qui verò, quacumque Aquæductus commeat, formas utrimque præscripto, ut præfertur, spatio vacuas reddere & integras conservare neglexerit, ultrà ædificiorum demolitionem & arborum eradicationem, prædii adjacentis privatione mulctetur. Qui denique Aquam propria auctoritate derivare, aut aliundè quàm ex præscriptis fontibus aut alio quàm suprà statutum est, modo elicere præsumpserit, si domicellus fuerit, mille, si inferioris ordinis, quingentorum aureorum pœna in singulis casibus hujusmodi sine ulla remissionis spe exigenda, & in supradicti operis reparationem convertenda puniatur.

Aquam prædictam de cætero impetrantes id Congregationi Cardinalium significent.

§. 11. Volumus etiam & ità mandàmus, quod siquis etiam pretio vel liberali largitione à nobis vel successoribus nostris Aquam obtinuerit, teneatur eidem Congregationi Cardinalium rescriptum exhibere, & infrà mensem ibi registrari facere; quo non exhibito & non registrato, gratia omninò privatus censeatur.

Veteres pœnas contrà inobedientes innoat.

§. 12. Et in his omnibus ac aliis similibus casibus nulli super hujusmodi pœna veniam aut remissionem liceat impetrare. Si quid autem etiam jure communi Urbísque statutis, de custodiendo Aquæductu sub quibusvis pœnis constitutum est, id omne hac præsenti nostra constitutione perpetuò innovàmus.

Visitatores de contraventionibus curent.

§. 13. Et, ut in omnibus casibus suprà expressis, ea, quæ statuta sunt observentur, & contrà inobedientes omninò procedatur, volumus, ut præfati duo Cives Romani Visitatores, præmissa diligentèr custodiri curent; & quoties casus contraventionis evenerit, coràm dicta Congregatione Cardinalium comparere, & contrà transgressores pro damni reparatione, & præfatarum pœnarum in eosdem inflictarum executione, ex officio instare teneantur.

Quibus proptereà salarium constituit.

§. 14. Etsi autem præfatos Cives sua & patriæ causa omnia semper, & hæc præsertim quæ ad Urbis ornatum & ipsorum ac aliorum Civium Rom. commoditatem maximè spectant, sponte sua curaturos, diligenterque & fideliter executuros planè confidamus, tamen ut in eo munere obeundo minùs dispendii quàm fieri possit, patiantur, loca sexdecim ejusdem Montis Religionis à nobis, ut præfertur, aucti annuum redditum scutorum centum viginti trium & bononenorum viginti constituentia, per Depositarium ejusdem Montis de ordine & mandato dictæ Congregationis persolvendum, & inter eos æquis portionibus dividendum perpetuò concedimus & assignamus.

Claus. præser. apponit.

§. 15. Decernentes præmissa omnia & singula, per eos ad quos spectat & in futurum spectabit, firmiter & inviolate perpetuò observari debere, ac irritum & inane, si secùs super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulas derogatorias addit.

§. 16. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Cameræ ordinationibus & privilegiis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, & longi temporis præscriptione, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus insuper præsentes literas in valvis Lateranen. Principisque Apostolorum de Urbe Basilicarum, ut moris est, affigi & publicari, & in Camera Apostolica inter cæteras perpetuò valituras constitutiones describi & registrari, earumdémque præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, plenam in judicio & extrà illud fidem adhiberi perindè ac ipsis originalibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 5. die 19. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo, 11. Calen. Martii, Pontificatus nostri anno quinto.

Papæ subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

De ventre matris meæ tu es Deus Protector meus.

Card. subscriptiones.

Ego Joannes Episc. Ostien. Card. S. Georgii.
Ego Alph. Episc. Portuen. Card. Gesvaldus.
Ego Inn. Episcopus Tusculan. Card. de Arag.
Ego Marcus Ant. Episcopus Prænestin. Card. Columna.
Ego Ptolemæus Episcopus Sabinen. Cardinalis Comensis.
Ego Gabr. Episc. Albanen. Card. Paleottus.

Ego Marcus Siticus tit. Sanctæ Mariæ Transtiberim Card. ab Altaemps.
Ego F. Michaël Bonellus tit. S. Laurentii in Lucina, Card. Alexandrinus.
Ego Ludovicus tit. S. Anastasiæ Card. Madrutius.
Ego Nic. tit. S. Praxedis Card. Senonen.
Ego Jul. Ant. tit. S. Bartholomæi in Insula Card. S. Severinæ.
Ego Hieronymus tit. S. Susannæ Card. Rusticucius.
Ego Jo. Hieron. tit. S. Joannis antè portam Latinam, Card. Albanus.
Ego Hieronymus tit. S. Priscæ Card. Simoncellus.
Ego P. tit. S. Hieron. Illyricorum Card. Deza.
Ego Ant. tit. SS. Joannis & Pauli Card. Carafa.
Ego Jo. Antonius Card. SS. Quatuor.
Ego Jo. Baptista Card. S. Marcelli.
Ego Julius tit. S. Eusebii Card. Cananus.
Ego Ant. Maria tit. S. Mariæ de Pace Card. Salviatus.
Ego Vincentius tit. S. Clementis, Card. Montis Regalis.
Ego Philippus tit. S. Sabinæ, Card. Spinula.
Ego Scipio tit. S. Salvatoris in Lauro Card. Lancellottus.
Ego Vincentius tit. S. Alexii, Card. Gonzaga.
Ego Joannes Baptista tit. S. Mariæ in Aracœli Card. Castrucius, Sign. Just. Præfectus.
Ego Federicus tit. S. Stephani in Monte Cœlio, Card. Cornelius.
Ego Dominicus tit. S. Laurentii in Pane Perna, Card. Pinellus, S. Mariæ Majoris Archipr.
Ego Hippolytus tit. S. Pancratii, Card. Aldobrandinus, Major Pœnitentiarius.
Ego Hier. tit. S. Petri ad Vincula Card. de Ruvere.
Ego F. Constantius tit. S. Petri in Monte Aureo, Card. Sarnanus.
Ego G. tit. S. Martini in Montibus, Card. Alanus.
Ego Scipio tit. S. Mariæ de Populo Card. Gonzaga.
Ego Antonius tit. S. Vitalis Card. Saulius.
Ego Evangelista tit. Sancti Matthæi in Merulana, Card. Cusentinus, Archipresb. S. Petri.
Ego Joan. tit. S. Mariæ Transpontinæ, Card. de Mendoza.
Ego Marianus Perbenedictus, tit. SS. Petri & Marcellini, Card. de Camerino.
Ego F. S. Mariæ in Via Lata, diac. Card. Sfortia.
Ego Alexander, S. Laurentii in Damaso, diac. Card. Montaltus, Vicecancellarius.
Ego Hieron. S. Eustachii, diac. Card. Matthæjus.
Ego Benedictus S. Mariæ in Cosmedin, Card. Justinianus.
Ego Ascanius S. Nicolai in Carcere, diac. Card. Columna.
Ego Federicus S. Agathæ, diac. Card. Borromæus.
Ego August. S. Adriani diac. Card. Cusanus.
Ego Franc. Maria, S. Mariæ in Dominica, diac. Card. à Monte.
Ego Guido SS. Cosmæ, & Damiani, diac. Card. Pepulus.

CII. Jurisdictio S.R.E. Cardinalis Archipresbyteri Ecclesiæ S. Petri de Urbe, cognoscendi causas, tàm d. Ecclesiam ejusque personas, quàm ejusdem Fabricam quomodolibet concernentes.

Quoad primam jurisdictionem, habes infrà concessionem Clem. VII. in ejus const. 3. Admonet. fol. 643. Et quoad secundam habes etiam infrà concessionem Paul. III. in sua const. 35. Cùm dilectus. fol. 764.

Edita An. D. 1590.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Evangelistæ tit. S. Matthæi in Merulana, Presbytero Card. Cusentino, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. CUm ex debito Pastoralis officii, omnium Ecclesiarum indemnitati, utilitati & bono regimini salubriter consulere teneamur, tùm verò ad venerandam sanctámque Principis Apostolorum in Alma Urbe nostra Basilicam, condiligentiori studio aciem dirigimus nostræ mentis, quo & illa dignitate ac præstantia cæteris antecellit, & noster singularis quam gerimus ergà eumdem Beatum Petrum, ad cujus Cathedram, licèt imparibus meritis, à Domino vocati sumus sinceræ devotionis affectus id impensiùs requirit.

Confirmatio jurisdictionis aliàs à Paulo III. & Pio IV. concessa Cardinali Archipresbytero S. Petri.

§. 1. Quare ejusdem Basilicæ, ac dilectorum filiorum illius Capituli Canonicorum, & Ministrorum commodis, ac jurium conservationi, ac ne ad diversa Tribunalia personæ prædictæ trahantur, earum quieti & litium dispendio providere cupientes, deque tua integritate, prudentia & circumspectione, cui nuper Archipresbyteratum ejusdem Basilicæ tunc vacantem, ad vitam commendavimus, plurimùm in Domino confidentes, Motu proprio non ad tuam, vel eorumdem Capituli, & Canonicorum, aut pro te aut pro illis oblatæ nobis petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, & ex certa scientia, omnes & singulas jurisdictiones, potestates & privilegia, exemptiones, libertates, prærogativas, antelationes, indulta, etiam super collatione beneficiorum quorumcumque Ecclesiasticorum auctoritates & facultates per fel. rec. Paulum III. Pium IV. & alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros bon. mem. Alexandro Episcopo Ostien. Cardinali Farnesio nuncupato, aliàs dictæ Basilicæ, & priùs uti Ecclesiæ S. Mariæ Majoris etiam de Urbe Archipresbytero, quoad Basilicam, & Ecclesiam prædictas respectivè, & illius personæ intuitu, & ad ejus vitam dumtaxat, in genere vel in specie concessa, ad te quamdiù Archipresbyteratum prædictum obtinueris, tuúmque & dictæ Basilicæ Vicarium, per te nunc forsàn deputatum, & pro tempore à te deputandum, tenore præsentium extendimus & ampliamus.

Confirmatio amplioris jurisdictionis, in causis cognoscendis, Canonicorũ, Beneficiatorum, Clericorum & aliorum.

§. 2. Et nihilominùs motu & scientia similibus, omnes & singulas causas, & beneficiales, Ecclesiæ, spirituales, meras, prophanas & mixtas, etiam compromissas, tàm civiles quàm criminales (citrà tamen pœnam sanguinis, & corporis afflictivam) inter dictos Canonicos & Capitulum, & Beneficiatos & Clericos, necnon Capellanos, Ministros, & Servientes respectivè, seu quemcumque eorum ex una, & quascumque alias personas cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis & præeminentiæ existentes, necnon hospitalia, pia loca, & Collegia, Communitates, vel Universitates, ex altera partibus, sive inter dictos Capitulum, & Canonicos prædictos vel eorum quemlibet, ac beneficiatos, clericos, seu capellanos prædictos, vel quoscumque eorum, coràm quibuscumque Judicibus ordinariis, extraordinariis, Commissariis, & Executoribus, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Rotæ, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditoribus, & Locatenentibus, super quibuscumque rebus, bonis, & pecuniarum summis, etiam vigore obligationis in forma Cameræ Apostolicæ vertentes & pendentes respectivè, omnium & singularum status, & merita, nomináque & cognomina & qualitates, tàm partium & personarum prædictarum, quàm etiam rerum super quibus pendent, pro expressis habentes, ad nos per præsentes avocantes, illásque in statu & terminis in quibus ad præsens reperiuntur, & quas in futurum moveri de novo contigerit, tàm activè quàm passivè, etiam per prædictos Canonicos, Capitulum, beneficiatos, clericos, & Capellanos, seu eorum quemlibet contrà quascumque personas, Conventus, Collegia, Capitula, Universitates, Societates, Hospitalia & loca quæcumque, sæcularia & quorumvis Ordinum, Militiarum, & Hospitalium Regularia, privilegiata etiam per prædictos Canonicos, & Capitulum contrà beneficiatos, Clericos, & Capellanos prædictos, super quibuscumque pecuniarum summis, beneficiis ecclesiasticis, censibus, canonibus tritici, grani, vini, pecuniarum, aut aliarum rerum responsionibus, præ-

diis,

diis, rebusque & bonis ad quamcumque pecuniarum summam, numerum, quantitatem, & valorem ascendentibus, ad dictam Basilicam, aut illi unitas, vel annexas Ecclesias, & Parochiales, seu ejus Capitulum, Canonicos, beneficiatos, Clericos & Ministros, etiam privatim, ac ratione singularum personarum quomodolibet spectantibus aut eorum interesse, directè vel indirectè communiter vel divisim, ac eorum cujuslibet concernentibus, rebusque aliis in actis causæ & causarum hujusmodi latiùs deductis & deducendis, & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependen. emergen. annexis, & connexis, tibique tuoque prædicto Vicario nunc & pro tempore per te deputato.

Cum potestate summariè &c. & appellatione postposita procedendi.

§. 3. Summariè, simpliciter & de plano sine strepitu & figura judicii, sola veritate facti inspecta, & quatenùs opus sit, exequutivè, etiam manu regia, absque terminorum substantialium, & alicujus telæ judiciariæ observatione, sive confectione regestri sive extractus, quacumque appellatione postposita, etiam non frivola, audiendas, cognoscendas, decidendas, fineque debito terminandas, auctoritate Apostolica tenore earumdem præsentium committimus, & mandamus eisque præsentibus perpetuis temporibus duraturis.

In Curia & extra eam citandi.

§. 4. Cum potestate dictas partes respectivè, & alios omnes quos opus fuerit, sua communiter vel divisim interesse putantes, in exequutione citationis nominandos, in Romana Curia, & extra eam, etiam per edictum publicum, constito summariè & extra judicialiter de non tuto accessu, citandi.

Judicibus inhibendi, & causas avocandi, & reassumendi.

§. 5. Ac omnibus Judicibus supradictis, & quibus, & quoties opus fuerit, & sub censuris Ecclesiasticis, & pecuniariis pœnis, tuo arbitrio moderandis & applicandis, etiam per simile edictum inhibendi, causasque ipsas coram quibusvis eorum de facto forsan introductas, seu introducendas, ab eis avocandi, & reassumendi; & in eventum non paritionis, pœnas & censuras prædictas damnabiliter incurrisse, & incidisse declarandi, illasque etiam iteratis vicibus aggravandi, & reaggravandi; interdictum Ecclesiasticum apponendi, & brachii sæcularis auxilium invocandi.

Mandata executiva decernendi & exequendi.

§. 6. Loco verò sententiæ seu sententiarum prædictarum, & mandata exequutiva, in forma solita & consueta decernendi, illumque vel illa, & quicquid per te, & Vicarium prædictum, vel alterum vestrum judicatum fuerit, exequendi.

Expensas taxandi.

§. 7. Expensas quascumque taxandi, ac moderandi.

Singulis diebus in honorem Dei non feriatis procedendi.

§. 8. Atque in causis omnibus, & singulis præmissis, vel eorum quolibet, seu quomodolibet præmissorum, etiam singulis diebus, & horis, præterquàm in honorem Dei feriatis procedendi.

Canonicos & alios à juramento absolvendi ad effectum agendi &c.

§. 9. Necnon Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos, Clericos, & Capellanos prædictos, sive eorum quemlibet, à vinculo juramenti, ad effectum agendi, aliisque censuris Ecclesiasticis, & pœnis quatenus oportuerit, absolvendi.

Cæteraque in præmissis faciendi.

§. 10. Omniaque & singula alia faciendi, gerendi, & exercendi in præmissis necessaria seu quomodolibet opportuna.

Commissiones causarum non signatas manu Papæ non attendendi.

§. 11. Ac insuper, ne in præjudicium auctoritatis, jurisdictionis, & facultatum prædictarum contingat causas sub diversis prætextibus, à te, seu tuo Vicario avocari, ac aliis Judicibus committi, omnes & quascumque commissiones tàm gratiæ quàm justitiæ, interesse Basilicæ, Capituli, & personarum prædictarum quomodolibet concernentes, aliter quàm manu nostra, & pro tempore existentis Romani Pontificis, teque ad id vocato signatas, & inhibitiones earum prætextu emanandas, processusque per easdem habendos, & inde pro tempore sequuta quæcumque nullius roboris vel momenti esse, ac illis non obstantibus, te tuumque Vicarium, ad ulteriora in causis hujusmodi procedere posse, atque ad parendum commissionibus prædictis, earumque prætextu emanatis inhibitionibus minimè teneri, ac ob non paritionem, censuras aut pœnas aliquas minimè incurrere posse decernimus & declaramus.

Pontificalia munia & jurisdictionem ordinariam super canonicos &c. exercendi.

§. 12. Dantes etiam tibi facultatem exercendi munia Pontificalia in Basilica prædicta, ac ordinariam etiam in spiritualibus jurisdictionem, super Canonicis, Beneficiatis, Clericis ac Ministris prædictis, ita ut à te vel de tua licentia tantùm, nec aliàs à quocumque Catholico Antistite, gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habente, per te deputando, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines promoveri. Tuque & Antistites hujusmodi eos promovere absque nostra, vel successorum nostrorum, aut Vicarii, vel cujusvis alterius Ordinarii licentia, dimissoriis, aut examine, licitè possitis, ac debeatis.

Collegii Fabricæ S. Petri superioritatem habendi, officialesque reformandi &c.

§. 13. Postremò attendentes quod licèt aliàs piæ mem. Clemens Papa VII. prædecessor noster, unum Collegium deputatorum Fabricæ prædictæ Basilicæ nuncupati erexerit, ac tàm ipse, quàm diversi alii Rom. Pontifices nostri prædecessores ipsi Collegio Officiales creandi, causas privativè quoad omnes & quoscumque alios Judices cognoscendi, & plures amplissimas facultates, jurisdictiones, exemptiones, immunitates, indulta & privilegia concesserint, ac in specie Collegium, & Fabricam hujusmodi, illiusque personas, sub immediata sua, & pro tempore existentis Rom. Pontificis, & Sedis Apostolicæ protectione susceperint, sibique & Sedi prædictæ, ita ut nullum alium, quàm Romanum Pontificem Superiorem recognoscerent, immediatè subjecerint, eximendo Fabricam & Collegium hujusmodi etiam ab ipsius Archipresbyteri dictæ Basilicæ pro tempore existentis, omnimoda superioritate, & jurisdictione; nihil minùs valdè expedit, ut tu Fabricæ prædictæ tua auctoritate, consilio, & laudabili studio incumbas, te quamdiù vixeris, & Archipresbyteratum prædictum obtinueris, Fabricæ & ejus Collegii prædicti Protectorem & Superiorem, auctoritate Apostolica tenore præsentium committimus, & deputamus. Dantes & concedentes tibi, & tuo Vicario, plenam & liberam, ac omnimodam facultatem Congregationis Collegii prædicti, ubi, quando & quoties tibi videbitur convocandi, in eisdem præsidendi, Officiales, Deputatos, Ministros, ac personas dictæ Fabricæ reformandi, & corrigendi, & ab eis, administrationis, & muneris cui libet contra commissi, ac tàm accepti quàm expensi, rationes exigendi, salaria cum consilio Collegii prædicti constituendi, minuendi, & si opus fuerit augendi, eosque qui in causis Fabricam prædictam concernentibus sententias tulerint, aut alias judicaverint syndicandi, & in creationibus Officialium, & admissionibus personarum, seu deputatorum Collegii prædicti suffragium ferendi, ita ut tu si aderis suffragium duplex habeas, abusus quoscumque tollendi, statuta cum consilio ejusdem Collegii de novo condendi, immutandi, declarandi, & corrigendi.

Causas dictæ Fabricæ interesse concernentes cognoscendi.

Tu vide bull. Clem. V. citatam in rub.

§. 14. Causas quascumque interesse dictæ Fabricæ tribunali pendentes, tàm motas quàm movendas, personæ, seu personis tibi benè visis, de ejusdem tamen Fabricæ Collegio existentibus committendi, easque si videbitur etiam ab iis coràm quibus introductæ & instructæ fuerint avocandi, & per te ipsum cognoscendi, audiendi, terminandi, seu alii vel aliis ejusdem Collegii Fabricæ personis committendi, omniaque in præmissis & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, mandatum decernendi, & exequendi.

Clausulæ d. concessionis præservativæ.

§. 15. Decernentes quoque præsentes ad vitam tuam, seu quamdiù Archipresbyteratum hujusmodi obtinueris tàm nostris quàm etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum temporibus durare, suamque vim, & roboris firmitatem obtinere, nec easdem præsentes sub quibusvis similium vel dissimilium facultatum & gratiarum derogationibus, revocationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per nos vel successores nostros Romanos Pontifices pro tempore, & motu simili ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine edendis comprehendi, nec per eas immutari,

suspendi,

suspendi, limitari, moderari, aut terminos juris reduci posse, sed easdem præsentes perpetuò validas & efficaces fore; & quoties hujusmodi contraria emanabunt, toties illas in pristinum, & validissimum, & eum in quo anteà erant statum restitutas, & sub posteriori data, per te seu Vicarium tuum eligenda, de novo concessas censeri, & quicquid illarum vigore aliàs ritè gestum, statutum, factum, mandatum, indultum, & exequutum fuerit, perpetuam vim, & roboris firmitatem obtinere.

Clausulæ sublatæ &c.

§. 16. Sicque per quoscumque Judices, & causarum Palatii Apostolici Auditores, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate in quavis causa & instantia, judicari & definiri debere. Necnon irritum & inane, si secùs super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, stylo Palatii, regula Cancellariæ Apostolicæ prohibente mandata exequutiva aliàs quàm sub plumbo expediri, facultatibus, & jurisdictionibus prædictæ Fabricæ illiusque Collegio, deputatis, Officialibus, necnon Vicario nostro in Alma Urbe, ac Senatori, Auditorum causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ, seu Cardinalibus, & quibusvis Urbis Judicibus supradictis, sub quavis verborum forma, & ex causis urgentissimis per nos eisdem concessis & innovatis, quas etiam si in eis caveatur expressè, quòd illis aut nonnisi certis modo & forma in eis expressis, derogari valeat, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis mentio facta foret, præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P.A. 5. die 4. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1590. 4. Nonas Martii, Pont. nostri anno 5.

CIII.

Erectio Burgi Fœlicis, S. Bernardi in Religione Montium Almæ Urbis, & privilegia pro inibi Fabricantibus, & Ædificantibus.

Hæc privilegia vide suprà in constitut. 66. Decet. ubi etiam notavit.

Edita A. D. 1590.

SIXTUS PAPA V.
Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DUm ad uberes, salutiferosque fructus, quos benedicente Domino præcipuè circa pauperes puellas educandas, & Deo consecrandas, venerabilis dilectorum filiorum Sacerdotum, & aliorum utriusque sexus Christi fidelium S. Bernardi Confraternitas in hac Alma Urbe nostra in dies proferre non cessat, attendimus, facere nullo modo possumus, quin eos speciali quadam hujus Sedis benevolentia prosequentes, ea sibi favorabiliter concedamus, per quæ eorum, ac Monasterii Monialium, & Collegii Puellarum per ipsam Confraternitatem apud Ecclesiam S. Susannæ de dicta Urbe institutorum utilitati, cum dictæ Urbis ornatu valeat salubriter provideri.

Causa hujus concessionis.

§. 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii Officiales, & Confratres prædictæ Confraternitatis, quòd ipsi pro ejusdem Monasterii commoditate, ac illius, & dicti Collegii cum officinis necessariis constructione quamdam partem vineæ existentis in Regione Trivii in loco nuncupato Caput Domorum, à dilecto fratre nostro Henrico S. R. E. Camerario Cardinali Cajetano nuncupato, & venerabili fratre Camillo Patriarcha Alexandrino, ac dilecto filio nobili viro Honorato Duce Sermonetæ, fratribus germanis de Cajetanis, pretio duorum millium & quingentorum; deindè residuum dictæ vineæ cum illius domo, viridario, & aliis quibuscumque suis juribus, & pertinentiis pretio duodecim millium, & quingentorum scutorum monetæ emerunt; pro quibus solvendis nonnulli ex dictæ Confraternitatis Confratres imposuerunt super eorum bonis stabilibus diversos census, sub accessionibus etiam propriis nominibus dilectorum filiorum Petri Fulvii U. J. D. Prioris, & Francisci Contugii, ac Dominici Hattoni Custodum, necnon Ludovici Rivaldi Camerarii, ac Marcelli de Sancta Cruce & Andreæ Alberini Officialium, ac aliorum Confratrum dictæ Confraternitatis; quorum bonam fidem ipsa Confraternitas cum promissione relevationis indemnitatis recognovit; residuum verò dictorum quindecim millium scutorum interim ad censum accipere; pro quorum extinctione alios Canones, & responsiones dictæ Confraternitatis extinguere, necnon residuum dictæ vineæ stratis, viis publicis ad ornatum dictæ Urbis, & fabricare volentium commoditatem diversis personis, aut liberum vendere, aut ad fabricandum in emphyteusim sub annuo Canone concedere intendunt, & jam forsan vendiderunt, & seu concesserunt, prout in singulis instrumentis publicis, ac aliis scripturis forsan desuper confectis pleniùs dicitur contineri. Cùmque dicti Officiales, & Confratres cupiant, ut homines ad fabricandum in situ dictæ vineæ aliquibus privilegiis, & gratiis decoratum in Burgum Fœlicem S. Bernardi nuncupandum erigi, Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenùs eorum desiderio hujusmodi annuere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Erectio Burgi Fœlicis.

§. 2. Nos ut in Monte Quirinali, & apud etiam viam Fœlicem per nos annis præteritis apertam, quasi nova Civitas construatur, ac propterea homines inibi pro tempore habitantes seu ædificantes, specialibus favoribus, & gratiis invitare volentes, ac dictæ vineæ qualitates & veros annuos valores, ac singulorum instrumentorum, & scripturarum desuper forsan confectarum, aliorumque de necessitate exprimendorum, & inde secutorum quorumcumque tenores etiam veriores, præsentibus, pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Emptionem dictæ vineæ, censuum impositiones, venditiones, fidejussiones, recognitiones bonæ fidei; necnon etiam dictæ vineæ divisiones, venditiones, liberas concessiones etiam in emphyteusim factas & faciendas sub pactis hinc inde conventis & conveniendis, ac cum omnibus inde secutis Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, ac confirmamus; ac omnes, & singulos tàm juris quàm facti, ac solemnitatum quarumcumque etiam de jure, aut ex forma statutorum dictæ Urbis, vel aliàs quomodolibet requisitarum, & omissarum, aliosque defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem supplemus; dictasque emptiones validas, & bene factas fuisse, & esse declaramus, dictamque vineam cum viis publicis apertam & divisam, in Burgum Fœlicem S. Bernardi nuncupandum, auctoritate & tenore prædictis perpetuò erigimus, & instituimus.

Privilegia fabricantium vel habitantium in eo.

§. 3. Illique sic erecto & instituto, ac omnibus utriusque sexus personis cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus in eo, & tota via Pia nuncupata usque ad portam Piam, ac etiam in aliis viis propè, & circà supradictas forsan aperiendas, nunc & pro tempore fabricantibus vel habitantibus, omnia & singula privilegia, gratias, favores, & prærogativas, ac indulta domibus, & ædificiis facta & fienda, ac fabricantibus, & habitantibus in Monte Quirinali, & in via Fœlici per alias nostras literas sub dat. videlicet Idibus Septembris, Pontificatus nostri anno tertio concessa, eisdem auctoritate & tenore perpetuò concedimus, eaque omnia & singula, ac si præsentibus expressa, ac de verbo ad verbum inserta fuissent ad dictum Burgum Fœlicem S. Bernardi, & in eo, ac tota via Pia, usque ad portam Piam hujusmodi fabricantes, & habitantes extendimus, illisque omnibus & singulis uti, frui potiri, & gaudere posse volumus & declaramus, atque decernimus.

§. 4. Præ-

Facultas Confraternitatis S. Bernardi locandi quarumcumque bona &c.

§. 4. Præterea ipsius Confraternitatis Priori, Custodibus, & Officialibus nunc & pro tempore existentibus, quæcumque alia bona stabilia, & immobilia, seu quasi stabilia cujuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, & in quocumque loco existentia, ad Confraternitatem, Monasterium, & Collegium hujusmodi quomodolibet spectantia, pro pretio vel affictu, ac sub pactis, & conditionibus hinc inde conveniendis, in emphyteusim seu ad libellum aut locationem ad longum, vel aliud tempus concedere, ac pecuniæ inde redigendæ in extinctionem censuum pro solutione dictorum quindecim millium scutorum impositorum, vel in emptionem aliorum bonorum stabilium in Confraternitatis Monasterii, & Collegii prædictorum commodum vel utilitatem convertere, liberè & licitè possint & valeant, etiam concedimus & indulgemus.

Decretum irritans.

§. 5. Decernentes omnia, & singula præmissa valida perpetuò, & efficacia fore, suósque plenarios effectus sortiri, ac singulis quos illa concernunt, & pro tempore concernere poterunt suffragari, sicque & non aliter per quoscumque Judices & Commissarios, ordinarios & delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, necnon Camerarium, & Cameræ Apostolicæ Thesaurarium, Præsidentes, & Clericos, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane; quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate; scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 6. Quocircà dilectis filiis dictæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Præsidentibus, & Clericis, nunc & pro tempore existentibus, per præsentes committimus & mandamus, quatenùs ipsi per se vel alium seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Officialium & Confratrum prædictorum, aut alicujus eorum, quos illæ concernunt: & concernent quomodolibet in futurum, fuerint requisiti solemniter publicantes, ac domorum, seu ædificiorum in Burgo Felici S. Bernardi, & tota via Pia hujusmodi hactenùs factorum, & pro tempore construendorum, illorúmque conductoribus, habitatoribus, incolis, dominis, eorúmque hæredibus & successoribus, artificibus, & quibuscumque aliis in Burgo Felici S. Bernardi, & via Pia hujusmodi quomodolibet ædificantibus, vel habitantibus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque, per eos ad quos spectat, & spectabit in futurum, perpetuò firmiter & inviolabiliter observari, illásque debitæ exequutioni demandari procurent. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliásque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato ad hoc etiam si opus fuerit auxilio brachio sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis, consuetudinibus, & novis reformationibus; privilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis eidem Populo Romano, ejusque Magistratibus; & Consulatibus Artium, aut illarum Consulibus, & quibuslibet aliis personis quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis; quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda, seu quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum exprimerentur & insererenter, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 5. die 11. April.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Aprilis, 1590. Pontificatus nostri anno quinto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1590. indictione 3. die verò 13. mensis Aprilis, tempore Pontificatus ejusdem SS. in Christo Patris & D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. anno ejus quinto, retroscriptæ literæ Apostolicæ, & omnia & singula in eis contenta, affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Ecclesiarum Basilicarum S. Joannis Lateran. S. Petri de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, ut moris est, per me Nicolaum Druyn, & Octavium Taglicttum, S. D. N. Papæ Curs.

Pompeus Guerra Mag. Curs.

CIV.

Privilegium Fratrum Militum S. Stephani, quo etiam bigami, & absque habitu Clericali incedentes, annuas pensiones Ecclesiasticas, usque ad ducatos ducentum retinere & transferre possint.

Institutionem & alia de hac Militia vide supra in const. 60. Pii IV. His quæ. fol. 91. ubi notavi. Et approbationem & extensionem hujus privilegii mox edixit Paul. V. in ejus const. 46. Dum generosæ, fol. 566. Tom. 3.

SIXTUS EPISCOPUS.

Edita A. D. 1590.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam memoriam.

Proœmium.

CIrcumspecta Romani Pontificis providentia, gratias, quæ ex benignitate Sedis Apostolicæ emanarunt, libenter corroborat; & in pristinum ac validum statum reponit; cùm præsertim per eas, & Catholicorum, nobiliumque, & Magnorum Principum honori, ac justis desideriis, & fortium Christianæ Religionis, & Catholicæ fidei propugnatorum, sub approbati alicujus Ordinis Regula & instituto, pro Christo adversùs infideles militantium, qui pro ejusdem Religionis, & fidei defensione, & propagatione, suam vitam, & opes promptè quibusvis periculis exponunt, commodis & congruæ substentationi oportunè consulitur.

Pius IV. Milites istos exemit à jurisdictione Ordinariorum solutioneque decimarum, aliaque indulta concessit ut in ejus const. 60. His quæ supra fol. 287.

§. 1. Cùm itaque aliàs fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor post erectionem, & institutionem Militiæ S. Stephani, sub Regula S. Benedicti, per claræ mem. Cosmum, tunc Florentiæ, & Senatum Ducem, in Ducatu Florentino, de licentia Sedis Apostolicæ, ipsi Cosmo Duci per litteras ejusdem Pii prædecessoris attributa anteà factam, ipsi Cosmo Duci Magno Magistro, necnon Conventui, Militibus, Priori, cæterisque Ministris Ecclesiæ dicti Conventus, & aliis personis, etiam in sacris, & Presbyteratus ordinibus constitutis, etiam quæcumque, quoscumque, & qualiacumque cum cura & sine cura, beneficia Ecclesiastica obtinentibus, eorúmque beneficiis, commendis, rebus, & bonis diversas exemptiones, etiam à jurisdictione Ordinariorum libertates, immunitates, etiam à contributione decimarum, & onerum, indulta, privilegia, facultates, indulgentias & gratias spirituales, & temporales benignè concesserit; atque elargitus fuerit.

Facultatem quoque dedit militib. etiam bigamis, pensiones obtinendi & transferendi usque ad summam scut. 200. auri de Camera, ut ibidem.

§. 2. Atque in specie hoc quoque inter alia indulserit omnibus & singulis dictæ Militiæ S. Stephani Militibus conjugatis, ac etiam bigamis, aliisque Presbyteris, ut singulas pensiones annuas, usque ad summam ducentorum ducatorum auri de Camera, super quarumvis Cathedralium, & Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, Canonicatuum, & Præbendarum: dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, fructibus, reditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis, aliàs sibi canonicè reservandas, accumulativè cum quibusvis pensionibus annuis, quas illos ex quovis alio privilegio Apostolico pro tempore percipere, exigere, & levare, ac in suos usus & utilitatem convertere liberè & licitè valerent, prout in ejusdem Pii IV. prædecessoris binis literis, prioribus nimirùm sub datis Calen-

dis

nis Februarii, posterioribus verò sub dat. Nonis Julii, Pontific. sui anno iij. confectis pleniùs continetur.

Pius verò V. ejusmodi indulta generaliter revocavit ut in ejus const. 73. Sacrosanctum. fol. 287.

§. 3. Postmodùm verò piæ mem. Pius Papa V. etiam prædecessor noster, per suam quæ incipit: Sacrosanctum; desuper editam constitutionem inter cætera revocaverit, & aboleverit omnia & quæcumque privilegia, facultates, dispensationes, & indulta obtinendi similes pensiones, fructus, & alias res Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum sæcularium & regularium dictæ S. Stephani, cæterisque Militiis, ac Hospitalibus, earumque Militibus, Fratribus, & personis, tàm Clericis quàm conjugatis, quibusvis modo & forma, ac quibuscumque de causis concessa, & approbata, ità quod ipsi, sive conjugati sive bigami, sive Clerici sive etiam presbyteri, nullas de cætero reciperent, sed eas solas quas tunc habebant, retinerent, & ea quoque per futurum contractum Matrimonii extinctæ censerentur, prout in eadem constitutione latiùs continetur.

His autem Pont. ob causas hic expressas, approbat ante dictas Pii IV. constitutiones, & Pii V. Bullam revocat. quoad istos Milites, & quoad dictas pensiones. Mox Paul. V. ampliavit hic suprà in rub.

§. 4. Nos animadvertentes, nostris potissimum temporibus hujusmodi Milites, pro Dei, & Christiani nominis gloria, ac fidei Catholicæ defensione, non solùm sæpiùs, in diversis expeditionibus contrà infideles fortiter, & magna cum laude dimicasse, sed eorum triremes, & maritimas copias, ad Maris Mediterranei, & oræ maritimæ totius ferè Italiæ tuitionem, ad coërcendas Turcarum, & aliorum Piratarum incursiones, magnum jugiter adjumentum afferre, ipsamque Militiam nunc maximè sub felici regimine & gubernio dilecti filii nobilis viri Ferdinandi Magni Etruriæ sibi subjectæ Ducis, ac moderni Magni Magistri in dies magis florere, & complurium Militum, qui regularem illius habitum susceperunt nobilitate, opibus, & virtute præstantium, quasi egregio, ac numeroso fœtu multiplicatu auctam esse, & quotidiè augeri, ac prætereà tàm ipsum Ferdinandum Magnum Ducem, armis, opibus, potentiâ, virtute inclytarum Civitatum, & Populorum ejus ditioni subjectorum amplitudine, ac Militum copiis inter Christianæ Reipublicæ Principes valdè insignem, præcipua verò ergà nos, & Sedem Apostolicam reverentia & devotione, summóque Catholicæ fidei tuendæ & propagandæ zelo accensam, quàm etiam eosdem Milites, qui in tàm egregio & laudabili exercitio non solùm ingentes sumptus assiduè faciunt seu sanguinem ipsum & vitam cùm se offert occasio, promptè & libenter profundunt, pro nostra ergà illos paterna charitate, Apostolica beneficentia & gratia dignos reputantes, aliisque justis, & rationabilibus de causis adducti, eosdémque Ferdinandum Magnum Ducem, & singulos Milites, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa litis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes, ac tenores dictarum Pii IV. prædecessoris literarum, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra liberalitate, & certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, facultatem & indultum, percipiendi & exigendi pensiones annuas præfatas, usque ad summas hujusmodi ducentorum auri de Camera, Militibus præfatis conjugatis etiam bigamis, aliisque etiam presbyteris, etiam accumulativè cum quibusvis aliis pensionibus annuis, quas illos ex quovis alio privilegio Apostolico pro tempore contigerit, aut continget in futurum habere, ut præfertur, per Pium IV. prædecessorem concessa, & deinde per Pium V. etiam prædecessorem, ut diximus revocatam, adversus ipsam revocationem, abolitionem, prohibitionem, & constitutionem dicti Pii V. prædecessoris, cujus tenorem pariter præsentibus haberi volumus pro expresso, in integrum pristinum, & validissimum, & eum, in quo antequàm constitutio ipsa emanaret, quomodolibet erant, statum, non solùm juxtà formam, continentiam, & tenorem dictarum Pii IV. prædecessoris literarum, sed omni meliori, validiori, atque ampliori modo, & forma plenariè Apostolica auctoritate tenore præsentium restituimus, reponimus, reintegramus, & revalidamus, ipsámque Pii Quinti prædecessoris constitutionem, quoad dictos Milites S. Stephani, præsentes & futuros, locum non habere, eisque minimè obesse, ac nihil prorsus præjudicii afferre posse decernimus & declaramus, quinimò dictæ constitutioni ad effectum præmissorum dumtaxat, latissimè derogamus, eique plenè & sufficienter derogatum esse volumus.

Indultumque circà eas pensiones iterat concedit.

§. 5. Et nihilominùs, eisdem Militibus, omnibus & singulis, etiam conjugatis, & bigamis, aliisque etiam presbyteris, ut singulas pensiones, usque ad summam prædictam ducentorum ducatorum auri de Camera super hujusmodi fructibus, reditibus, & proventibus Ecclesiasticis, aliisque prædictis aliàs sibi canonicè reservandas, accumulativè cum quibusvis aliis pensionibus annuis, quas eos ex quovis alio privilegio, seu indulto, aut dispensatione Apostolica eis in genere & communiter, seu eorum cuilibet nominatim, & sigillatim, etiam in una non facta mentione de alia, vel aliis, antè vel post datam præsentium quandocumque concessa aut concedenda, usque ad quamcumque summam, etiam dictis ducentis ducatis longè majorem, pro tempore percipere contigerit, & contingat ad vitam percipere, exigere, & levare; inque suos usus & utilitatem convertere liberè & licitè valeant, in omnibus & per omnia, perindè ac si ipsa revocatio, abolitio, & constitutio dicti Pii V. prædecessoris non emanasset, aut ipsi Milites S. Stephani sub ea comprehensi non essent, de novo concedimus; & indulgemus.

Eximitque ab onere deferendi habitum & censuram Clericalem: necnon concedit, per contractum matrimonii, & exercitium Militiæ, pensiones non vacare.

§. 6. Decernentes nihilominùs & declarantes, eosdem Milites, tàm laicos quàm Clericos, etiam conjugatos, & non conjugatos, pensiones super quibusvis præfatarum Cathedralium, & Metropolitarum, aut aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, Canonicatuum, præbendarum, dignitatum, personatuum, & administrationum, officiorum, aliorúmque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium & quorumvis Ordinum Regularium fructibus, reditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis, ac distributionibus etiam quotidianis, aliàs eis canonicè, & ex præfato, vel alio quocumque privilegio, aut indulto Apostolico, ad quamcumque summam, se, ipsos fructus, reditus, & proventus, eorumvè partem aliquam loco pensionum earumdem sibi reservatos aut assignatos, percipientes ad incedendum in habitu & tonsura Clericali, deferendúmque vestes talares juxtà nostram desuper editam constitutionem, quæ incipit: Sacrosanctum, cujus pariter tenorem præsentibus haberi volumus expresso, minimè teneri, neque ad id obligatos existere, aut aliqua ratione cogi, aut compelli posse. Neque ipsas pensiones, aut illarum, vel fructuum, redituum, & proventuum hujusmodi reservationes, per non delationem habitus, tonsuræ, aut vestium hujusmodi, aut per contractum matrimonii vel per bigamiam quamcumque super venientem, aut per exercitium Militiæ, & quoscumque actus bellicos, Clericis, & Ecclesiasticis personis, de jure & per sacros Canones prohibitos, nimirùm Militares: etiam sanguinis effusione, membrorum mutilatione, & morte infidelium subsequuta minimè cessare, expirare, aut cassatas, vel extinctas dici, aut censeri posse, sed ipsos Milites nihilominùs ut priùs illas percipere, & exigere posse & debere, & dummodò habitum Militarem, vestes nimirùm communes laïcales, cum insignibus Crucis ejus Militiæ, consuetis, juxtà alias nostras super declaratione

hujus-

hujusmodi habitus Militaris, sub Dat. ultimo Prid. Calen. Februarii, Pont. nostri Anno IV. quæ etiam incipit: Pastoralis, editas literas deferant, utique constitutioni nostræ plenè satisfacere.

Clausulas hujus concessionis præservativas apponit.

§. 7. Nec præmissa, aut præsentes literas, de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos juris reduci posse, aut debere, nec sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum suspensionibus, revocationibus, limitationibus, aliisque contrariis dispositionibus, à nobis & successoribus nostris, ac Sede præfata, quavis de causa, quantumcumque justa, pro tempore emanatis & emanandis, comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties easdem præsentes in pristinum statum restitutas, repositas, & de novo concessas esse, & censeri. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid secùs super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§. 8. Quocircà venerabilibus fratribus nostris Florentino, & Pisano Archiepiscopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditor, per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi, vel duo aut unus eorum, ubi & quoties pro parte ipsorum Ferdinandi Magni Ducis, & Militum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, per se vel alium seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos, & eorum quemlibet, eisdem præsentibus, ac in eis contentis quibuscumque pacificè frui, & gaudere non permittentes, eos desuper à quoquam quomodolibet indebitè molestari. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus recol. mem. Bonifacii Papæ VIII. pariter prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita, de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis vigore præsentium, ad judicium non trahatur, ac dicti Pii V. prædecessoris, qua inter alia voluit, gratias hujusmodi suis explodi temporibus, & quod sibi licere non est passus, id suis successoribus indicavit, necnon præfatis, & quibusvis aliis Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, & quarumcumque Ecclesiarum, Monasteriorum, & Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, literis Apostolicis eisdem Ordinibus, Ecclesiæ, & Monasteriis, eorúmque Capitulis, Conventibus, Superioribus, Prælatis, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis concessis, etiam sæpiùs approbatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresè derogamus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 24. Mart.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ 1590. decimo Calen. Junii, Pontificatus nostri Anno sexto.

XV.

Institutio Præpositi, Sacristæ, Capellanorum, Clericorum, & Ostiarii, ad Scalas Sanctas, propè Basilicam S. Joannis Lateranen. de Urbe.

Edita A. D. 1590.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1.

Hic Pont. ex causis hic expressis, Scalam Sanctam decentiori & sanctiori loco, ante augustissimam Salvatoris nostri Capellam propè Basilicam Sancti Joannis Lateranen. reposuit, & non Opificum pedibus dictæ Scalæ gradus, calcarentur, modum hic enarratum observavit.

CUm singularum rerum, quas Dominus noster JEsus Christus, pro nostra omniúmque salute gessit, aut passus est, pia & assidua meditatio cunctis fidelibus mirificè fructuosa, ac propemodùm salutaris existat, atque ad miseros peccatores à recta via aberrantes ad veram pœnitentiam revocandos, justos verò ad ardentioris devotionis fervorem inflammados, vehementem vim habeat, idcircò præcipuo enitendum est studio, quo sancta illarum memoria cunctorum mentibus piorum fortiùs imprimatur, & tenaciùs retineatur. Hinc sancta mater Ecclesia non modò jugi Prædicatorum verbi Dei admonitione, aliisque multis & variis cohortationibus, verùm etiam per Sanctissimæ Passionis Dominicæ veneranda mysteria, salutifera monumenta, sacrásque Imagines, quæ nostris oculis devotè contemplanda proponit, intimis cordis nostri visceribus id ipsum perpetuò foveri & conservari pia cogitatione procurat. Cùm itaque ex sacris illis locis per quæ transiens ipse Christus Dominus humanæ salutis mysterium operabatur, inter cætera quàm plurima monumenta, singulari Dei beneficio, Almæ huic Urbi jampridem concessa, sit etiam illud præclarum atque insigne quasi egregium divinæ ergà nos charitatis pignus, Scalæ nimirum Sanctæ, quæ ejusdem Salvatoris nostri, dùm multa tam passus, morti appropinquaret, sacris, & pretiosissimo ejus cruore respersis vestigiis calcatæ, & juxtà antiquissimam Patrum traditionem pietatis causa ab Hierosolymis è Prætorio ubi Pilatus præfuerat Romam advectæ, apud venerabilem S. Joannis Lateranensis Basilicam asservantur, easque intueremur propter superiorum temporum injurias, Urbis excidia, direptiones, & alias calamitates jacere quodammodo in loco abjecto, situ & squalore ac sordibus obsito, vetustate penè collapso, atque ad excurrentis ac transeuntis turbæ tumultum omnifariè patenti, atque palàm exposito, ut ex hoc ipso utriusque sexus personarum summo non populi modo Romani, sed ex terrarum quoque nationum ex remotissimis regionibus concursu, & celebritate ad eas confluentium, mentes à pia meditatione non mediocriter abducerentur, ac distraherentur, & earum devotio maximam perturbationem, molestiam, atque impedimentum pateretur, illud potissimùm nobis cordi fuit, ut nullis parcentes impensis, eas integrè, diligenter, ac omni qua potuit, religione transferri curaremus. Id verò ut decenter, ac debita cum reverentia perficeretur, ac ne Sanctos illos gradus non aliter quàm supplicum genibus contractari liceret, cum aliqua irreverentia immundis opificum pedibus profano quodammodo teri, & conculcari contigeret, Deo illuminante excogitavimus nostróque solerti studio curavimus in ipsa translatione eam diligentem adhiberi cautionem, ut qui gradus Scalarum earumdem Sanctarum infirmo in loco veteris structuræ situs & collocatus erat, is nunc omnium primus suo loco motus, ac transferentium humeris impositus summo, ac supremo in loco constitutus fuerit, & similiter qui anteà post ascensum infimi gradus secundus erat, is modò infrà summum & supremum Scalæ Sanctæ gradum proximus, eique immediatè conjunctus habeatur, ac idem prorsus ordo præpostera hujusmodi commutatione hac de causa inversus, eadémque series, & consideratio gradatim & sigillatim in tertio, quarto, ac deinceps reliquis singulis ejusdem Scalæ Sanctæ gradibus transferendis, collocandis & adjungendis servati extiterint, sicque ipsas Scalas Sanctas pedibus morta-

lium intactas, miniméque calcatas, juxta insignem illam ac præcipua sanctitate toto terrarum orbe inter omnia Urbis & orbis sanctiora loca celeberrimá Capellam, quæ antiquissima & maxima majorum nostrum veneratione jam indè ab ipsa crescentis Ecclesiæ prisca ætate Sancta Sanctorum appellatur, & quàm ob loci religione prorsus intactam, suáque primæva Sede immotam reliquimus, decentiori, ac sanctiori, atque à multitudinis cursitantis strepitu magis remoto, & ad excitandam devotionem aptiore in loco reponeremus. Ubi & qui per ipsas flexis genibus prostrati, ut moris est, piè Deum precantes ascendunt, nihil prorsus antè oculos habeant, quòd eorum animum à devota contemplatione avocet, sed potiùs augustissimam Salvatoris Imaginem, quæ in prædicta sanctiori Capella singulari, & ex omni antiquitate longissima plurium sæculorum serie repetita memoria, summáque Patrum religione colitur, intuentes ipsa loci Sanctitate, ad exhibendum ferventiori studio, sinceróque cordis effectu Divinæ Majestati cultum, majorem in modum accendantur, & eædem Scalæ, & in eam qua par est, dignitatem ac splendorem restitutæ ad æternam posteritatis memoriam debito cum honore & reverentia conserventur. Etenim si præcipua veneratione dignissima sunt ea omnia, quæ per contactum sacratissimi Corporis Domini nostri JESU CHRISTI, in quo omnis plenitudo divinitatis corporaliter inhabitat, sanctificata jure optimo censentur; quanta demùm reverentia, animíque dimissione colendæ, quanta etiam honorificentia & decore ornandæ & asservandæ erunt hæ sacrosanctæ Scalæ, quas idem Dominus ac Redemptor noster jam anteà flagellatus, & spinea corona caput circùm vulneratus, non modò nudis sacrorum pedum plantis, sed eo ipso quem pro nobis effundebat, inæstimabili sanguine aspersit simúlque gloriosis beatorum Pedum, & cruoris ex sanctis vulneribus copiosè manantis vestigiis, quæ adhuc extant, impressas ac notatas reliquit? Adorabimus, inquit Propheta, in loco, ubi steterunt pedes ejus, & rursus: Adorate scabellum pedum ejus, quoniam sanctum est. Apud Isajam quoque legimus, Locum pedum meorum glorificabo, & ad Sanctam Civitatem Hierusalem adorabunt vestigia pedum tuorum; & apud Ezechielem, Locus solii mei, & locus vestigiorum pedum meorum.

Porticum antè d. Scalam satis ornatum extruxit.

§. 2. Hoc igitur pro opera tandem, licèt ingenti sumptu, fœliciter Dei benignitate absoluto, porticum quoque antè eas satis amplum atque ornatum extruximus, eámque ingentibus, solidioribus, ac robustioribus ferreis cratibus ad singula illius intercolumnia positis, undequaque septam, ut par erat clausimus, & communivimus, clavésque illis aptari, ut congruis horis, & temporibus ostia aperiri & observari queant, opportunè curavimus. Alteras præterea scalas, binas videlicet ad dexteram, ac totidem ad sinistram, ne quis per easdem Scalas Sanctas alia quàm orandi causa & genibus flexis congrua cum reverentia transeat, neve ob confertam Populorum ex omnibus Mundi partibus eo concurrentium multitudinem, summámque frequentiam in ascensu & descensu Christifideles se invicem impediant latas, atque amplas.

Sacella duo apud ad Capellam Salvatoris ædificavit.

§. 3. Superiùs autem Sacella duo à lateribus dictæ sanctioris Capellæ magna impensa ædificavimus, necnon Altare in uno ex dictis Sacellis sub S. Laurentii Martyris, in altero autem sub S. Silvestri invocationibus ereximus. Illas verò omnes opere tectorio marmorato eóque etiam inaurato, piis & ad devotionem Christifidelium excitandam accommodatis picturis exornavimus. Ea nimirùm ratione habita, ut in gradibus hinc indè positis, eorúmque formice figuræ veteris Testamenti, futuræ nostræ redemptionis symbola sint depicta.

In parietibus juxtà d. Scalam, Passionis Domini Mysteria depingi fecit.

§. 4. In ipsis verò Scalis Sanctis ejusdem Sacratissimæ Passionis mysteria fuerint expressa, atque hoc modo qui eas, ut diximus genibus flexis devotè ascendunt, religiosissimam eodem tempore Salvatoris Imaginem adorent, & quoque se vertant, undequaque salutiferæ Crucis & passionis Dominicæ monumenta, pia contemplatione meditentur.

Sacella prædicta eorúmque Sacristiam ornamentis Ecclesiasticis ornavit.

§. 5. Quoniam verò maximè convenit, ut in sacro hujusmodi loco, Dominicæ Crucis & Passionis memoria non solùm in marmore, ac lapidibus, picturísque & Imaginibus, sed multò etiam magis in tremendo illo Missæ sacrificio, veráque & actuali Corporis & sanguinis D. N. JESU CHRISTI oblatione perpetuò recolatur, divinúsque cultus non temporalibus modò, sed spiritualibus quoque ædificiis augeatur, primùm quidem eadem Sacella, & Altaria, eorúmque Sacristiam, paramentis atque ornamentis Ecclesiasticis, sacris nimirùm vestibus, stolis, manipulis, amictibus, pluvialibus, casulis, cæterísque indumentis Sacerdotalibus, necnon calicibus, patenis, corporalibus, candelabris, lampadibus, urceolis, vasculis, mantilibus, linteis, palliis, ac etiam Missalibus, cæterísque sacris libris, atque Ecclesiastica suppellectili, & utensilibus omnibus necessariis, abundè instruximus atque ornavimus.

Modò unam Præposituram, unius Sacristæ Officium, Quatuor Capellanias, Quatuor Clericatus unúmque ostiarium, ibidem instituit.

§. 6. Mox etiam decrevimus inibi unam Præposituram ad Scalas Sanctas appellandam, unum Sacristæ Officium, necnon quatuor capellanias, & quatuor Beneficia Ecclesiastica Clericatus nuncupata, & unum Ostiarium erigere. Ex redditibus verò novorum locorum Montis Religionum, quæ ultrà assignationem Aquæ Fœlicis perpetuæ conservationi per nos factam, supersunt, numquàm anteà Cam. Apost. applicatis, neque incorporatis, sed nostra diligentia, industria & cura, sine ullo Cam. Apostolicæ, aut cujusvis alterius gravamine, vel detrimento, de novo juventis, ac pensione annua perpetua quadringentorum scutorum monetæ super fructibus, redditibus, proventibus, ac distributionibus, etiam quotidianis, Prioratus Ecclesiæ Æsinæ per nos ad hunc effectum reservata, & assignata, Dotem Præpositura, Sacristiæ, Capellanis, & Beneficiis prædictis assignari posse censuimus. Motu igitur proprio, non ad alicujus super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, ac certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ad laudem & gloriam Omnipotentis Dei, ac in honorem & memoriam Passionis Domini Salvatoris Nostri JESU CHRISTI, diviníque cultus ad Scalas Sanctas, ac in novis Sacellis prædictis incrementum; unam Præposituram, quæ inibi dignitas censeatur pro uno Præposito in presbyteratus ordine constituto, vel qui in ea ætate sit, ut intrà annum promoveri ad presbyteratum possit & debeat, qui capellanorum, & clericorum hujusmodi caput existat, ibidémque præsit, ac prætereà perpetuum Sacristæ Officium pro uno Sacrista, qui curam Altarium Scalarum Sanctarum, ac ipsius Sacristiæ gerere, illámque custodire, atque ut omnia nitida, farcta, tecta, ut par est, custodita sint, diligenter providere, necnon quatuor Capellanias, pro totidem perpetuis Capellanis Presbyteris, seu intrà annum pariter ad presbyteratum promovendis & quatuor Clericatus nuncupanda Beneficia Ecclesiastica, pro totidem Clericis in minoribus ordinibus constitutis ad Scalas Sanctas appellandis.

Munus eorum cuique præscribit.

§. 7. Qui quidem Præpositus, Sacristæ, & Capellani Terni qualibet hebdomada, & sic unusquisque eorum alternis hebdomadis Missam in novis Sacellis prædictis per se ipsos, aut si quo die ejusdem Præpositi arbitrio legitimè impediti fuerint, per alium presbyterum ab ipso Præposito ad hoc specialiter approbandum, celebrare, ac ministrare, Clerici autem illis inservire; ac unum Ostiariatum pro Ostiario ad nutum Sacristiæ deputando & amovendo, qui ipsas Scallas, omniáque Sacella, & altaria, ac Porticum mundare, congruísque horis, & temporibus ostia, & fenestras claudere & aperire, aliáque juxtà providam ordinationem à Dilecto filio nostro in Alma Urbe Vicario nunc à pro tempore existente eis designandam, facere & exequi, dictóque

Præpo-

Præposito tamquàm membra capiti obedire debeant, & teneantur, tenore præsentium perpetuò erigimus & instituimus.

Annuósque redditus eisdem assignat.

§. 8. Eisque sic erectis & institutis, pro illorum dote, ac illa obtinentium congrua sustentatione, ultrà pensionem superiùs expressam, etiam Centum nova loca Montis Religionum prædicta per nos erecta, sive annua emolumenta indè provenientia, & insimul ad mille centum & septuaginta scuta monetæ Romanæ annuatim ascendentia, ex eis nimirùm Præpositurae prædictæ Ducenta, Sacristæ verò pro tempore existenti Centum quadraginta scuta monetæ (ex quibus tamen idem Sacrista triginta pro mercede seu salario Ostiarii quotannis erogare debeat) singulis verò Capellanis centum decem, ac denique singulis Clericatibus prædictis, quinquaginta scuta etiam monetæ similia annua, motu, scientia, ac auctoritate similibus perpetuò applicamus & appropriamus. Quod verò ex illis reliquum erit, ad centum & nonaginta scuta singulis annis ascendens, id ipsis novis Sacellis pro divino cultu manutenendo & augendo, & in ea quæ pro tempore reficienda erunt, paramenta, ac ornamenta ecclesiastica, sive in reparationem, & conservationem Scalarum & Porticus, ac totus continentis ædificii erogandum pariter perpetuo concedimus & assignamus. Quibus quidem impensis deductis, totum id quod superit in emptionem aliorum locorum Montium non vacabilium quotannis converti, & eorum fructus pro rata supradictæ proportionis ratione habita, inter ipsos Præpositum, Sacristam, Capellanos, & Clericos distribui volumus. Necnon Præposito, Sacristæ, Capellanis, & Clericis emolumenta locorum Montium hujusmodi, ac pensionem eis assignatam, per se vel Procuratorem legitimum, & si eis videbitur, per Camerarium, qui de eorum gremio existat, & ad quem peculiaris cura recuperationis, exactionis, distributionis, & repartitionis fructuum, redditituum, ac proventuum hujusmodi ad communem massam pertinentium spectet, (ità tamen, ut de receptis & administratis, rationem & computa ipsi Collegio reddere teneatur) per eos, eorumve majorem partem, pro tempore deputandum à priore Ecclesiæ Æsinæ, necnon Depositario prædicti nunc & pro tempore existentibus respectivè, qui sine ulla mora, aut contradictione, etiam absque aliquo Judicis decreto aut ministerio, & sine alia nostra aut pro tempore existentis Romani Pontificis, aut Cameræ Apostolicæ, ejusve Ministrorum licentia, aut mandato, seu Patentium expeditione, vigore præsentium literarum persolvere debeant, exigendi, & percipiendi, ac inter se ut præfertur, distribuendi, plenam & liberam per præsentes facultatem concedimus & impartimur. Volentes ipsum Collegium, ejúsque singulares personas, nimirùm Præpositum, Sacristam, Capellanos, & clericos prædictos, quoad centum loca dicti Montis, eis ut dictum est, assignata, & applicata, eorum fructus, seu emolumenta eisdem privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, necnon juribus etiam anterionibus, & potioribus actionibus, hypothecis, obligationibus generalibus & specialibus, antelationibus, & facultatibus (non tamen illa alienandi) perpetuò uti, frui, potiri & gaudere, quibus cæteri ejusdem Montis locorum, seu portionum emptores, aut quovis titulo etiam oneroso creditores seu montistæ, quoad loca & portiones ad eos pertinentia, utuntur, potiuntur & gaudent, sive uti, frui, potiri & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, non solùm ad eorum instar, sed pariformiter & æquè principaliter, & sine ulla prorsus differentia, perinde ac si ipsi quoque Præpositus, Sacrista, Capellani, & Clerici, verè & realiter persoluto pretio, illa titulo oneroso acquisivissent.

Eleemosinas ibi elargiendus certo modo distribuendas esse decernit.

§. 9. Ac insuper statuimus & ordinamus, ut de cætero perpetuis futuris temporibus, omnes & quæcumque piorum Christifidelium oblationes, & eleemosynæ, dictis Scalis Sanctis, & Sacellis, & Altaribus elargiendæ, per unum vel duos ex dictis Sacrista, Capellanis, & Clericis pro tempore ad hoc deputandos, fideliter custodiantur, & asserventur, & sexto quoque mense partim in Sacristiæ usus & divini cultus augmentum erogentur, partim verò inter ipsum Præpositum, Sacristam, Capellanos, & Clericos dictis Scalis Sanctis & Sacellis in divinis personaliter inservientes tantùm, atque inibi assistentes, ultrà portionem ordinariam prædictam eis applicatam, quasi distributionum quotidianarum loco, juxtà ordinationem dicti Urbis Vicarii super hoc faciendam dividantur.

Juspatronatus & præsentandi ad dicta Beneficia, Michaëli Peretto ejus pronepoti, & descendentibus masculis aliisque hic nominatis concedit.

§. 10. Postremò, Juspatronatus, & præsentandi personas idoneas etiam alienigenas ad Præposituram, Officium Sacristæ, quatuor Capellanias, & alia beneficia Clericatus nuncupata hujusmodi dilecto filio nobili adolescenti Michaëli Peretto Marchioni de Encisia, nunc autem Burgi Sancti Petri, Militúmque Custodiæ nostræ Præfecto, nostro secundùm carnem ex sorore Pronepoti ejúsque masculis ex masculis descendentibus legitimis & naturalibus, ac ex legitimo matrimonio natis, & procreatis. Ità tamen quòd præsentatio fieri debeat solùm à primogenito, & ipsius primogeniti primogenito, usque in infinitum, eisque deficientibus, ad secundogeniti, & aliorum successivè lineas, & denique in masculorum omnium defectum, jus hujusmodi ad fœminas, earúmque descendentes transeat, eisdem modo & forma, quibus præsentatio ad aliam Præposituram, Sacristiam, Capellanias, & Beneficia per nos in Capella ad Præsepe Domini in Ecclesia S. Mariæ Majoris erecta, ejusdem Michaëlis etiam illorum Patroni descendentibus reservata fuit, prout in literis Apostolicis desuper expeditis, quarum tenorem haberi volumus pro expresso, ac ad verbum inserto, pleniùs continetur. Et postmodùm si defecerint omnes à dicto Michaële descendentes, juspatronatus & præsentandi hujusmodi transeat ad dilectam in Christo filiam Flaviam etiam Perettam dictam Michaëlis sororem germanam, si extabit, & post eam, vel si ipsa non extabit, ad filios masculos descendentes, usque in infinitum, & cessantibus masculis, ad fœminas à dictis masculis descendentes, & cessantibus omnibus tàm masculis quàm fœminis descendentibus à dicta Flavia, succedat dilecta in Christo filia Ursina similiter Peretta ejusdem Michaëlis etiam soror germana, & post eam, vel si ipsa tunc non extabit, ejus filii masculi ex masculis descendentes. Deficientibus autem omnibus & singulis masculis & fœminis descendentibus à dictis Michaële, Flavia, & Ursina, tunc succedat in jurepatronatus, qui nobis fuerit sanguine proximior, servato semper in omnibus casibus supradicto ordine primogenituræ, transeundo scilicet de primogenito in primogenitum, & præferendo lineam primogeniti lineæ secundogeniti, & masculos ex masculis descendentes natis ex fœminis, ac masculo ex fœminis ipsis fœminis, ac aliàs in omnibus & per omnia prout in linea filiorum, & descendentium à dicto Michaële, ut præfertur, aliàs in literis prædictis ordinatum est. Ità quòd jus præsentandi hujusmodi ad unum solùm successorem in solidum, & post illum ad alium semper deveniat, absque eo quòd inter plures successores dividi possit.

Collationem Præposituræ, Vicario Urbis, aliorum autem beneficiorum ipsi Præposito tribuit.

§. 11. Institutio verò ad præsentationem hujusmodi Vicario Urbis prædicto quoad Præposituram tantum, quoad Sacristiam verò, Capellanias, & beneficia seu clericatus hujusmodi, ipsi Præposito pro tempore existenti concessa sit, & ad eos pertinere censeatur, ac in forma solita fieri debeat, idque tàm hac prima vice, & ab eorum primæva erectione & institutione, quàm quoties ex nunc in futurum, illas & illa, quibusvis modis & ex quorumcumque personis, etiam nostris aut Romani Pontificis pro tempore existentis, seu cujusvis Cardinalis etiam tunc viventis familiaribus,

continuis commensalibus, seu Romanæ Curiæ Officialibus, aut aliàs quomodolibet reservationem inducentibus, seu per liberas, vel ex causa permutationis resignationes, de illis in dicta Curia vel extrà eam quomodolibet factas, & admissas, assecutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati, sed illa pro tempore obtinentium decessum, seu quamvis aliam dimissionem, missionem, privationem, matrimonii contractum, Religionis ingressum, aut aliàs quomodocumque, etiam apud Sedem prædictam simul vel successivè vacare contigerit, motu & scientia similibus, auctoritate & tenore prædictis, pariter, perpetuò reservamus, concedimus, & assignamus. Decernentes juspatronatus & præsentandi hujusmodi, laicorum Nobilium & Illustrium existere, ac Michaëli, & aliis futuris Patroni prædictis, & eorum cuilibet perpetuò suffragari debere in omnibus & per omnia, absque ulla prorsus differentia, perindè ac si illis & eorumdem cuilibet, ratione veræ, realis, actualis, plenæ, & integræ fundationis, ac perpetuæ dotationis per eos de eorum propriis, & merè patrimonialibus laicalibus bonis dumtaxat competeret, & concessum esset, ac ut tale sub quacumque derogatione, etiam cum quibusvis prægnantissimis efficacissimisque verbis, clausulis, & decretis, cum clausula. Quorum tenores in quacumque dispositione, etiam per viam Constitutionis, legis, regulæ Cancellariæ Apostolicæ, aut aliàs quomodocumque facta, nullatenùs comprehendi, nec illi umquàm quovis tempore, etiam ratione cujusvis litis pendentiæ, vel vacationis Præpositurae, Sacristiæ, Capellaniarum, & aliorum beneficiorum hujusmodi apud Sedem prædictam, etiam ex causa permutationis, vel devolutionis, seu alio quocumque prætextu, ex quacumque causa quantumvis urgenti & legitima, per nos seu quoscumque alios Romanos Pontifices pro tempore existentes, vel Sedem prædictam, aut illius Legatos etiam de latere, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, seu cujusvis intuitu & contemplatione, per quascumque literas Apostolicas etiam in forma Brevis, & quasvis etiam derogatoriarum derogatorias, ac fortiores & insolitas clausulas, necnon irritantia, & alia contraria decreta quæcumque derogari, aut derogatum censeri posse, neque debere, nisi in illis de toto tenore, ac Data præsentium, necnon Patroni pro tempore existentis nomine, cognomine ac qualitate, specialis, specifica, & individua mentio facta fuerit, ac ejusdem Patroni pro tempore existentis ad hoc expressus accesserit assensus; & aliter factas derogationes, necnon quascumque collationes, provisiones, commendas, præsentationes, institutiones vel alias dispositiones, de Præpositura, Sacristia, Capellaniis, & aliis beneficiis prædictis ut præfertur, & alio quovis modo, etiam apud Sedem eamdem pro tempore vacantibus, quibusvis personis aliàs quàm ad præsentationem Michaëlis, & aliorum Patronorum prædictorum, seu de eorum expresso consensu, etiam cum speciali & expressa derogatione Jurispatronatus hujusmodi pro tempore factas; processusque desuper habitos, ac indè pro tempore secuta quæcumque, nulla & invalida, nulliusque roboris vel momenti fore & esse, ac pro nullis & infectis haberi & censeri, nec jus, aut coloratum titulum possidendi cuiquam tribuere, vel per illa acquiri posse: sed præsentationes per Michaëlem, & alios futuros patronos prædictos pro tempore factas, & subsecutas institutiones, validas & efficaces fore, suósque effectus sortiri, ipsisque præsentatis & institutis, tale jus in re & ad rem acquiri debere, quale acquiritur præsentatis & institutis ad beneficia de vero & reali jure patronatus laicorum nobilium & illustrium, ratione primævæ & integræ fundationis, ac perpetuæ dotationis ex bonis merè laicalibus & patrimonialibus dumtaxat existentia.

Clausulæ præservativæ apponit.

§. 12. Necnon Præposituram, Sacristiam, Capellanias, aliáque beneficia Clericatus nuncupata hujusmodi per nos erecta, sub quibusvis specialibus vel generalibus reservationibus, unionibus, annexionibus, incorporationibus, suppressionibus etiam perpetuis vel temporalibus, expectativis, & aliis etiam præventivis gratiis, ac uniendi, annectendi & incorporandi, necnon conferendi, providendi, & aliis facultatibus, concessionibus, literis, mandatis etiam de providendo, & indultis quibuscumque, illorúmque & illarum revalidationibus, quibusvis personis, etiam prædictæ Rom. Ecclesiæ Cardinalibus, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusvis suspensivis restitutivis, ac etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibúsque & aliis, etiam vim contractus inducentibus decretis, atque aliàs quomodolibet nunc & pro tempore concessis, necnon quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Cancellariæ regulis, quomodolibet & cum quibusvis clausulis & decretis, quantumvis amplissimis ac prægnantibus, & cum clausula quorum tenores editis & edendis, nullatenùs comprehensa esse, aut fore, miniméque comprehendi posse aut debere, sed semper ab illis excepta & exclusa esse, & censeri debere, ac omnia & singula præmissa, necnon præsentes literas, nullo umquàm tempore de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quovis defectu, etiam ex eo quòd causæ propter quas eadem præmissa facta sunt, coràm locorum Ordinariis, vel alio Judice examinatæ, verificatæ, & approbatæ, ac interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, nec desuper suum consensum præstiterint, seu ex quavis alia causa, vel quocumque prætextu quæsito colore vel ingenio notari, impugnari, invalidari, retractari, ad terminos juris reduci, seu in jus, vel controversiam revocari, aut adversus illa quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, & attento quod nostra cura, ut præfertur, dos ipsa locorum Montium prædictorum inventa est, in Cameræ prædictæ præjudicium nequaquàm redundare dici aut censeri posse, nec sub ullis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo anteà erant statum restituta, reposita & plenariè reintegrata, ac de novo etiam sub Data per eos quorum intererit quandoque eligenda concessæ, valida & efficacia fore, suósque plenarios & integros effectus sortiri, ac perpetuò suffragari, perindè ac si in Consistorio nostro secreto de unanimi fratrum nostrorum consilio emanassent.

§. 13. Sicque in præmissis universis per quoscumque & singulos Judices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apost. Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans addit.

§. 14. Quocircà venerabilibus fratribus nostris Ostien. Sabinen. & Tusculan. Episcopis, motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore existentium Patroni necnon Præpositi, Sacristæ, Capellanorum & Beneficiatorum hujusmodi, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit inviolabiliter observari, necnon Patronum, Præpositum, Sacristam,

Executores hujus const. deputat.

Capella-

Capellanos, & Beneficiatos pro tempore existentes prædictos, eorúmque singulos, illis pacificè frui, & gaudere, eisque de emolumentis locorum seu portionum Montis hujusmodi, & pensione prædicta, perpetuò & integrè responderi, & solutiones eis faciendas tàm à Camera Apostolica ejusque Ministris, quàm ab aliis, ad quos spectat aut spectabit in futurum, ratas haberi, etiam alio particulari, aut novo mandato, licentia, aut decreto, minimè expectato nec requisito. Non permittentes, ipsos vel quempiam ex eis per quoscumque desuper quomodolibet molestari, perturbari & inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias subdit.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. similiter prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extrà suam Civitatem, vel Diœcesim nisi in certis expressis casibus, & in illis ultrà unam dietam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati, extrà Civitatem vel Diœcesim in quibus deputati fuerint, contrà quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere audeant, seu præsumant & in Concilio generali edita de duabus dietis, necnon quatenùs opus sit Lateranensis Concilii novissimè celebrati super bonis Romanæ Ecclesiæ, & Sedis earumdem numquàm, aut nisi ex certis tunc expressis causis alienandis, ac sanctæ memoriæ Symmachi, Non liceat Papæ, ac Innocentii Octavi, Volentes incipien. & Pauli Secundi, necnon Pii Quarti, super gratiis interesse Cameræ prædictæ concernentibus in eadem Camera registrandis. Ità ut præsentes literæ etiam si in dicta Camera intrà certum in ea præfixum tempus, aut registratæ fuerint, nihilominùs perpetuò valeant, ac etiam lapso hujusmodi tempore, iis quos concernunt suffragentur non secùs ac si insinuatæ, admissæ, & registratæ fuissent, ac nostra de Unionibus committendis ad partes vocatis quorum interest, & dicti Lateranen. novissimi, & aliorum generalium Conciliorum Uniones perpetuas nisi in casibus à jure permissis fieri, aut unius Diœcesis beneficia alterius Diœcesis beneficiis uniri prohibentium, necnon aliorum Romanorum Pontificum nostrorum prædecessorum, cæterísque nostris Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis & edendis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon Basilicæ Sancti Joannis Lateranen. Ecclesiæque Æsinæ, ac Congregationum, & Ordinum, Montisque Religionum, & Cameræ prædictarum, etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, primævisque fundationibus, erectionibus, & institutionibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Archipresbytero & Capitulo Basilicæ prædictæ, ac Priori Esino, Præsidentibusque, Clericis & quibusvis Ministris & Officialibus, Cameræ, seu Collegio Montis Religionum hujusmodi, ac dilectis filiis Senatui, Populóque Romano super dignitatibus, Capellaniis, & Beneficiis in ipsa Urbe consistentibus, illa aliis quàm Civibus Romanis originariis conferri prohibentibus, & quibusvis aliis concessis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, vel forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice ad effectum præsentium dumtaxat derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ erectionis, institutionis, applicationis, appropriationis, impartitionis, statuti, ordinationis, reservationis, concessionum, assignationum, voluntatum, decreti, mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare, &c.

Dat. P. An. 6. die 2. Junii.

Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ 1590. 4. Non. Junii, Pont. nostri anno sexto.

CVI.

Alienationes Officiorum, seu jurium, & emolumentorum, Officiis etiam majoribus S. R. E. annexorum, ab officialibus contrà formam eorum primævæ erectionis factæ rescinduntur, & in posterùm fieri prohibentur.

Quoad Officia à primæva erectione annexa Officio Vicecancellarii, attende const. 16. Sixti IV. fol. 416. Tom. 1. in §. 25. lib. 1. & declarationem hujusmet Pontificis sub ista constitutione locatam.

Facultates disponendi de Officiis vacabilibus Romanæ Curiæ, eorúmque pretio revocavit S. D. N. Urban. VIII. Const. 20. Sanctissimus, inf. Tom. 4. & etiam revocavit concessiones diversorum Officiorum, Privilegiorum, & Indultorum in præjudicium Sedis & Cameræ Apostolicæ emanatas, in const. 28. Superni in d. Tom. 4.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1589. & 1590.

Exordium.

CUm pro suprema injunctæ nobis sollicitudinis cura, atque ea quæ Rom. Pont. peculiaris existit in tuendis S. R. E. Ecclesiæ rebus providentia ejusdem Ecclesiæ jura, & emolumenta integra conservare, naturali, Divinóque mandato moniti teneamur. Cúmque ne ea contrà antiquam Rom. Pont. vel aliorum, ad quos pro tempore spectat consuetudinem, aliter quàm concedenda sunt concedantur, aut in alias personas contrà concedentium voluntatem, attributámque ipsis facultatem transferantur, omni studio cavere debeamus. Nulli mirùm videri debet, si pleraque jura, atque emolumenta S. R. E. officiis etiam majoribus annexa, ab obtinentibus dicta officia, qui tamquàm fideles, & prudentes servi; talenta à Domino accepta dando super lucrari, vel saltem utendo communicare, non autem distrahenda consumere debent, hactenùs indebitè alienare, recuperare, & ne in posterùm alienentur prohibere optima ratione decernamus.

Causa hujus constitut.

§. 1. Cùm igitur sint aliqua munera, aut officia, seu potiùs jura, regalia, & emolumenta majoribus officiis annexa, quæ aliquibus personis in laborum, & meritorum remunerationem ab ipsis Officialibus gratiosè concedi ab initio consueverunt, & omninò debuerunt, & nonnulla similiter officia per se existant, quæ personis inopia laborantibus ad honestam eorum dumtaxat vitæ aut familiæ substentationem à Sede Apostolica liberaliter tributa sunt, Nos, ut modus in hujusmodi concessionibus servari debitus, hactenùs immutatus restituatur, & ne in posterùm aliquo pacto immutetur, atque ut beneficii accepti memoria pretii aut oneris impositione non lædatur, & ne officiorum concessorum emolumēta è personis aut familiis, quibus ad eorum substentationem concessa sunt, egrediantur, aut ipsorum necessitatibus ullo tempore subtrahantur, & ne ulterius Camera Apostolica aliquam jacturam patiatur, quantum in nobis est, statuendum atque consulendum duximus,

duximus. Summo itaque animi dolore nuper accepimus (id quod magna etiam cordis perturbatione & justa indignatione commoti vix cogitatione revolvere, nedùm verbis recensere possumus) quosdam ad Apostolicæ Sedis Officia, etiam præcipua à Romano Pontifice adscitos, quos Officiorum præfatorum jura & emolumenta conservare, & ut cæteris inferioribus Officialibus fidei & industriæ exemplo essent, amplificare oportebat, propriæ salutis immemores, ea contrà antiquam majorum consuetudinem & attributam facultatem, & contrà ejus qui contulit, voluntatem, & in damnum Sedis & Cam. Apost. suorúmque in prædictis Officiis successorum alienare; pecuniásque indè collectas in proprios usus convertere non dubitasse. Nec sine majori animi molestia comperimus, eos hujusmodi alienationes subreptitiis & obreptitiis confirmationibus Apostolicis approbari procurasse, & se eo pacto tueri, & quodam modo excusare voluisse. Qua quidem in re non possumus non summoperè detestari hujusmodi hominum ingrati animi vitium, dum insignem Apostolicæ Sedis liberalitatem experti, res eorum fidei creditas, & ipsis in usum, fructumve tantùm concessas, in alios transferre ausi fuerunt; tùm sacrilegium eorumdem, quòd bona, ac jura Deo, ejúsque Sponsæ Sacrosanctæ Ecclesiæ dedicata prærripere veriti non fuerunt; demùm impietatem, quòd ea, quæ pauperibus educandis, quæ viris religione ac doctrina claris, sedulámque ipsi Ecclesiæ operam navantibus fovendis destinata sunt, cupidè exhaurire, & ad propria commoda convertere non timuerunt. Invenimus prætereà nonnullos tùm in variis Status nostri temporalis Ecclesiastici locis, tùm præsertim in hac Alma Urbe nostra, in qua Romani Pontifices prædecessores nostri ergà ejusdem Urbis Cives & Incolas liberales & munificos se sæpius exhibuerunt, qui diversa Officia, donec ipsi vivant vel eorum familiæ extent, in laborum & meritorum remunerationem, vel ad sublevandam eorum indigentiam ab ipsis prædecessoribus nostris acceperunt, Apostolica benignitate abutentes, attributáque alimenta negligentes, quasi per injuriam benefactoris memoriam ingrati animi vitio delere, taliáque sibi elargita Officia in alios transferre veritos non fuisse. Nonnullos etiam diversarum nostræ & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ temporali ditioni subjectarum Provinciarum, Civitatum & locorum Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Magistratus, & Romanæ Curiæ Officialium Collegia, hujusmodi inferiora Officia, sive eorum jura, & emolumenta mediante pretio vel responsione concedere quandoque præsumpsisse.

Irritatio alienationum de quibus in rubrica.

§. 2. Undè nos detestabiles hujusmodi abusus, ne, latiùs serpant, prohibendos, justissimáque & severissima sanctione coërcendos, & ex Romana Curia, Statúque temporali Ecclesiastico prorsus, eliminandos esse censentes, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorumdem fratrum consilio & assensu, ex certa nostra scientia, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione rescindimus & irritamus, quinimò maledicimus & execramur omnes & quascumque venditiones, distractiones, pignorationes, hypothecas, necnon deputationes & concessiones ex titulo oneroso ab omnibus super nominatis quomodolibet factas, quorumcumque ab ipso initio sive à primæva erectione, ex indulto Apostolico non alienabilium jurium & emolumentorum quibuscumque Officiis cohærentium, etiam majoribus, nempè Majoris Pœnitentiarii, Vicecancellarii, Camerarii, Summatoris literarum Apostolicarum, Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generalis Auditoris, nostri & pro tempore existentis Rom. Pont. in Urbe Vicarii, & ejusdem Urbis Gubernatoris, ac Senatoris, aut aliorum quorumcumque, sub sigilli Secretariatus, Vicariatus, exercitii, deputationis, custodiæ aut alio quovis nomine & vocabulo comprehensorum, etiam sub prætextu compensationis aut remunerationis obsequiorum per dictos Officiales majores Sedi Apost. impensorum aut expensarum, vel damnorum per eosdem ex quavis causa passorum, vel sub quovis necessitatis & indigentiæ quæsito colore, in favorem quarumvis personarum, ut præfertur, factas, ac omnium etiam Officiorum, administrationum & jurium, quæ vel à prædecessoribus nostris aliquibus personis seu familiis gratiosè concessa, vel à prædictis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Magistratibus, Officialibus, aut Collegiis, pretio seu gratia ut præfertur, concessa fuerunt, etiam contractu ultrò citróque obligatorio, publicóque instrumento ipsorum concedentium, & successorum suorum nominibus solemniter inito & stipulato, necnon prætenso juramento aut quacumque confirmatione Apostolica posteà etiam iteratis aut multiplicatis vicibus subsecuto roboratas, quarum omnium & singularum ac instrumentorum & confirmationum hujusmodi tenores præsentibus haberi volumus pro plenè & sufficienter expressis.

Et omnium instrumentorum desuper celebratorum quacumque cautela munitorum.

§. 3. Declarantes nemini licuisse, nec licere hujusmodi conventiones, contractus & pacta, ultrà facultatum ipsis concessarum limites in detrimentum Sedis & Cameræ Apostolicæ, suorúmque in Officiis per eos obtentis successorum, super præmissis inire & celebrare. Ideóque tàm ipsos contractus, conventiones, pacta & quæcumque instrumenta inita & celebrata, nulla, invalida, ac viribus omninò vacua existere, quàm etiam juramenta super contractibus hujusmodi præstita ex hoc ipso illicita, & nequaquàm servanda esse, ac super illis editas à prædecessoribus nostris confirmationes, quibuscumque præservativis, restitutivis, mentis attestativis, derogatoriarum derogatoriis, aut aliis fortioribus, insolitis atque efficacissimis clausulis, irritantibúsque & aliis decretis munitas, tamquàm in fraudem decretorum & canonicarum sanctionum per subreptionem vel obreptionem seu ut dicitur per præoccupationem extortas veriùs, quàm obtentas, ac pariter nullas & irritas esse & censeri. Cùm nequaquam credendum sit, quempiam ex eisdem prædecessoribus nostris voluisse confirmare quod non licet, nec verisimile sit (prout aliàs à quibusdam in similium gratiarum confirmationibus expressum, ac narratum fuisse accepimus) pro solvenda vel restituenda dictis Officialibus alienantibus exigua pecuniarum summa, pro servitiis Sedi Apostolicæ præstitis, aut sumptibus ejusdem Sedis causa susceptis erogata, ipsius Cameræ, Sedísque Apostolicæ Ærarium ad eo umquàm exhaustum fuisse, aut iis angustiis laborasse, ut necesse fuerit ad hujusmodi alienationes, earúmque confirmationes tàm perniciosas deveniere. Cùmque ex hoc ipso satis appareat, ipsos prædecessores subdola & fallaci impetrantium calliditate circumventos fuisse, non autem verè id approbasse, quòd ut diximus, non ipsius Cameræ, sed eorumdem alienantium lucro cessit, qui præsertim eodem tempore se planè ingratos & Apostolicæ Sedis beneficiis prorsus indignos demonstrarunt. Si enim Dominus ejiciendum censuit in tenebras exteriores servum malum, pigrum & inutilem, quia traditum sibi talentum fodiens in terram abscondit, ac superlucrari omisit, sed tamen quod acceperat, integrum sine ulla diminutione servavit & reddidit, quanto graviori supplicio eum affecisset, qui illud ipsum defraudare, defraudatúmque Apostolicæ confirmatione tegumento celare, fraudémque mendicato ab ea approbationis prætextu pertinaciter tueri ausus esset? Prætereà, si Ananiam de pretio proprii agri fraudata parte mentitum, illicò in fraudis pœnam, ad Apostolorum pedes procidentem expirasse legimus, eos qui sacræ Romanæ Ecclesiæ jura integra in suam utilitatem convertere, nedùm de suis aliquid retinere student iis & gravioribus pœnis afficiendos esse non censebimus?

§. 4. Ac

Possessio cujuscumque statim auferatur.

§. 4. Ac propterea illos, qui prædicta jura, regalia, administrationes atque emolumenta alienata aut quomodolibet gravata detinent, uti intrusos & detentores ab illis, eorúmque exercitio, prætensa etiam immemorabili possessione seu quasi per superiores Officiales à quibus dependent, vel alios ad quos spectat, propria auctoritate, manu regia, de facto, sine aliqua monitione, citatione, causæ cognitione, Judicis decreto, declaratione aut ministerio, & absque ullâ pecuniarum aut pretii vel pignoris restitutione, & sine spolii vel attentatorum vitio ejici, expelli, amoveri & privari, & ad tradendas & consignandas quascumque scripturas ad hujusmodi Officia spectantes, quas penès se habent, necnon ad restitutionem fructuum dictorum Officiorum à die obitus earum personarum, quæ illa, ut præfertur vel aliàs, eis vendiderunt aut concesserunt, decursorum, & ab iis forsan perceptorum, aut penès quoscumque existentium cogi & compelli, & alio in eorum locum, gratis tamen nec aliàs, subrogari liberè & licitè posse, ac omninò debere, eósque tantum actionem repetendi pretii aut pignoris, vel delendæ & extinguendæ obligationis contrà eorum Personas cum quibus ipsi ab initio contraxerint, eorumve hæredes & bona, si quæ extent, habere, ipsósque, qui pretia vel pecunias ipsas sic indebitè receperint, eorumve hæredes ad restitutionem teneri, atque ad id juris & facti remediis opportunis cogi & compelli posse. Officia verò & administrationes ultimo dicta gratuitò ut dictum est, certis personis, eorumve familiis concessa, & deindè ab eis de facto alienata, eo ipso Cameræ Apostolicæ applicata, & ad eam devoluta esse & censeri nec solùm emptores, verùm etiam venditores omni jure sibi in eis vel ad ea quomodolibet competenti cecidisse.

Sic & non aliter judicetur.

§. 5. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, Cameræ Apostolicæ Clericos, Præsidentes, ac S. R. E. Cardinales in quibusvis causis & instantiis motis & movendis, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenùs, vel in futurum attentari contigerit, irritum & inane decernimus & declaramus.

Prohibitio de cætero illa alienandi.

§. 6. In posterùm verò, ne quis & superiùs nominatis, aut quacumque etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali vel alia majori etiam Cardinalatus dignitate præfulgens, tale crimen attentare, aut quicquam ex præmissis vendere, alienare, pignorare, obligare aut hypothecare, vel sub responsionis aut mercedis promissionis receptione ad dictorum officiorum exercitia quempiam deputare audeat seu præsumat, sub interminatione divini judicii, ac maledictionis æternæ districtiùs interdicimus & prohibemus.

Officia integra Sedi & Cam. Apost. conserventur.

§. 7. Volentes, quòd omninò ipsa Officia, prout cuique ab initio per Sedem Apostolicam concessa sunt, ità etiam integra & intacta, cum omnibus suis juribus & emolumentis, pertinentiis, annexis & connexis retineantur, ac Sedi & Cameræ Apostolicæ pepetuò conserventur.

Transgressores multis pœnis ligantur.

§. 8. Si quis autem extiterit præsentis nostræ constitutionis in aliquo violator, non solùm prædictas venditiones, alienationes, hypothecas, pignorationes, concessiones, assignationes, vel deputationes, aliásque similes vel dissimiles conventiones posthàc de cætero faciendas, ac quicquid illarum prætextu secutum fuerit, etiam Apostolica vel alia quavis auctoritate roboratum, pariter ex nunc prout ex tunc, & è contra annullamus, rescindimus & irritamus, declarationésque & decreta, ac facultates, & alia quæcumque superiùs expressa, ad illas in omnibus & per omnia extendimus & ampliamus, verùm etiam eos, qui fuerint nostræ hujus Prohibitionis de facto transgressores, ipso jure omnibus & quibuscumque per eos obtentis seu obtinendis Ecclesiasticis officiis, beneficiis, muneribus, gradibus, honoribus, dignitatibus, attento quòd illis sese tanto facinore perpetrato indignos reddiderunt, privamus, necnon privatos, ac ad ea & alia posteà obtinenda perpetuò inhabiles & incapaces, infames, ignominiosos, ac perpetuæ infamiæ & ignominiæ labe & macula eis injusta notatos atque intestabiles declaramus, ità ut illis portæ numquàm pateant dignitatum, quinimò in sempiternæ maledictionis & anathematis pœnam in æternum condemnati, & traditi censeantur.

Contraria omnia removentur.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac de jure quæsito non tollendo, Cancellariæ Apostolicæ regula, & quibusvis statutis, aut diuturnis & pacificis possessionibus, seu quasi, quæ usurpationes censeri debent, necnon pro illorum confirmatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia ac titulo oneroso præmissis, vel aliis gravioribus & urgentioribus de causis sub quibuscumque tenoribus & formis, & cum prædictis vel aliis efficacioribus, validioribus, ac prorsus inexcogitatis clausulis, & verborum conceptionibus per quoscumque nostros prædecessores, aut nosmetipsos & Sedem prædictam concessis gratiis aut literis Apostolicis, etiam sæpiùs approbatis & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi in eis caveatur expressè, quòd illis nonnisi eorum tenoribus ad verbum insertis, ac modis & formis inibi traditis ad unguem servatis, aut non nisi certarum, quarum interest personarum expresse ad id accedente consensu, vel eis saltem priùs satisfacto, derogari ullo modo possit, aliter factæ, derogationes nullius sint roboris vel momenti, tenores hujusmodi perindè acsi forma requisita plenè adimpleta & observata, ad verbum inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter & expresse derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Status antiquus Officiorum pro ipsis Officialibus majoribus præservatur.

§. 10. Nostræ tamen mentis atque intentionis non est, per præsentes in aliquo immutare statum Officiorum, quæ majoribus Officiis annexa ab ipso initio ex indulto Apostolico, pretio vel recognitione aliqua interveniente conceduntur, & vacabilia sunt, quorum cum pro tempore vacant, collatio sive titulo oneroso concessio, seu quævis alia dispositio ad ipsos Officiales hactenùs pertinere consuevit, in quibus, quo minùs ipsi Officiales, ut priùs illa concedere, pretiúmque indè percipere, seu alias de eis disponere valeant, nullum in posterùm præjudicium generari volumus.

Jussio hanc Bullam publicandi.

§. 11. Ut autem præsentes literæ omnibus innotescant, mandamus illas ad valvas Basilicæ Lateranen. & Principis Apost. de Urbe, necnon Cancell. Apostolicæ de more affigi & publicari, eorúmque exemplis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, eamdem prorsus fidem adhiberi quæ ipsis originalibus adhiberetur, exhibitis vel ostensis.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ rescissionis, irritationis, maledictionis, executionis, declarationis, decreti, mandati, concessionis, interdicti, prohibitionis, voluntatum, annullationis, extensionis, & privationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 5. die 15. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1589. 18. Kal. Februarii, Pont. nostri Anno 5.

Papæ subscr.

Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

De ventre matris meæ tu es Deus protector meus.

Cardd. subscriptiones.

Ego Jo. Episcopus Ostien. Card. S. Georgii.
Ego Alph. Episcopus Portuen. Card. Gesvaldus.
Ego Innicus Episcopus Tuscul. Card. de Arag.

Ego Mar. Ant. Episc. Præneſt. Card. Columna.
Ego Ptolomæus Episc. Sabinen. Card. Comen.
Ego Gabriel Episc. Alban. Card. Palæottus.
Ego Marcus Siticus, tit. S. Mariæ Transtyberim, Card. de Altaemps.
Ego F. Michaël Bonellus, tit. S. Laurentii in Lucina, Card. Alexandrinus.
Ego Lud. tit. S. Anastasiæ, Card. Madrutius.
Ego Nicolaus, tit. S. Praxedis, Card. Senon.
Ego Julius Antonius, tit. S. Bartholomæi in Insula, Card. Sanctæ Severinæ.
Ego Hieronymus, tit. S. Susannæ, Card. Rust.
Ego Jo. Hieronymus, tit. S. Jo. antè portam Latinam, Card. Albanus.
Ego Hieronymus tit. S. Priscæ, Card. Simoncellus.
Ego Petrus, tit. S. Hier. Illiric. Card. Deza.
Ego Ant. tit. S. Jo. & Paul. Card. Carafa.
Ego Jo. Ant. Card. Sanctorum quatuor.
Ego Jo. Bapt. Card. Sancti Marcelli.
Ego Julius, tit. S. Eusebii, Card. Cananus.
Ego Nicolaus, tit. S. Cæciliæ, Card. Cremon.
Ego Ant. Maria, tit. S. Mariæ de Pace, Card. Salviatus.
Ego Vincentius, tit. S. Clementis, Card. Montis Regalis.
Ego Philippus, tit. S. Sabinæ, Card. Spinula.
Ego Scipio, tit. S. Salvatoris in Lauro, Card. Lancellottus.
Ego Vincentius, tit. Alexii, Card. Gonzaga.
Ego Jo. Baptista, tit. S. Mariæ in Araceli, Card. Castruccius, Sig. Justitiæ Præfectus.
Ego Federicus, tit. S. Stephani in Monte Cœlio, Card. Cornelius.
Ego Dominicus, tit. S. Laur. in Pane perna, Card. Pinellus, S. M. Majoris Archipresbyter.
Ego Hippolytus, tit. S Pancratii, Card. Aldobrandinus, Major Pœnitentiarius.
Ego Hieronymus, tit. S. Petri ad Vincula, Card. de Ruvere.
Ego F. Hier. tit. S. Mariæ super Minervam, Card. Asculanus.
Ego F. Constantius, tit. S. Petri in Monte Aureo, Card. Sarnanus.
Ego Guilelmus, tit. S. Martini in Montibus, Card. Alanus.
Ego Scipio, tit. S. Mariæ de Populo, Card. Gonzaga.
Ego Antonius, tit. S. Vitalis, Card. Saulius.
Ego Evangelista, tit. S. Matthæi in Merulan. Card. Cusentin. Archipresbyter S. Petri.
Ego Joannes, tit. S. Mariæ Transpontinæ, Card de Mendoza.
Ego Marianus Perbenedictus SS. Petri, & Marcellini, Card. de Camerino.
Ego Franciscus, S. Mariæ in Via Lata, Diac. Card. Sfortia.
Ego Alexander, S. Laurentii in Damaso Diac. Card. Montaltus, Vicecancellarius.
Ego Hier. S. Eust. Diac. Card. Matthæjus.
Ego Benedictus, S. Mariæ in Cosmedin Diac. Card. Justinianus.
Ego Ascanius, S. Nicolai in Carcere, Diac. Card. Columna.
Ego Federicus, Sanctæ Agathæ, Diac. Card. Borromæus.
Ego Aug. S. Adriani, Diac. Card. Cusanus.
Ego Franciscus Maria, S. Mariæ in Dominica, Diac. Card. à Monte.
Ego Guido, SS. Cosmæ & Damiani, Diac. Card. Pepulus.

Publicatio.

Anno à nativitate Domini 1590. Indict. 3. die verò 28. mensis Jan. Pontificatus SS in Christo Patris & D. N. D. Sixti divina Providentia Papæ V. anno 5. Retroscriptæ literæ Apostolicæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Basilicæ Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, per me Franciscum Baron ejusdem SS. D. N. Papæ Curs.

Pompeus Guerra Mag. Curs.

Sequitur declaratio & confirmatio Officiorum Vicecancellarii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

Edita A. D. 1590.

SIXTUS V. PAPA.

Motu proprio, &c.

§. 1.

Vicecancellarius habet, & ad sui commodum concedit, Officia hic designata.

Quoad Officium Abbreviatorum extat clara Sixti IV. assignatio in ejus constit. 16. fol. 416. §. 25. Tom. 1.

Cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius pro tempore existens, Regentis Cancellariæ Apostolicæ, ac sex majoris cum assignatione emolumentorum Officii minoris gratiæ, & quindecim minoris Præsidentiæ Abbreviatorum, & viginti quinque Sollicitatorum literarum Apostolicarum, ac duodecim Notariorum Auditorum causarum Palatii Apostolici, ac tria Cubiculariorum, & septem Scutiferorum de numero Participantium, ac viginti sex S. Petri, & tredecim S. Pauli, necnon duo de Lilio, & viginti Piorum Militum, ac Custodis Notariatusque & Ostiarii ejusdem Cancellariæ, atque unum Notariorum contradictorum, & aliud de Consuetis nuncupata, ac nonnulla alia ipsius Vicecancellarii seu Cancellariæ Officia, tàm per obitum, resignationem & privationem, quàm forsàn aliàs pro tempore vacantia, personis eidem Vicecancellario benevisis ad vitam recipientium conferre & assignare, neque illis ad ejusdem Vicecancellarii libitum, simili modo quo Romanus Pontifex de aliis Romanæ Curiæ Officiis disponere solet, disponere consueverit, & in possessione seu quasi disponendi de eisdem Officiis, ut præfertur expressione Rom. Pontificum, vel forsàn concessione sive indulto Apostolico, per plures annos fuerit, prout est etiam de præsenti.

Hic Pontifex hujusmodi Vicecancellarii facultatem comprobat.

§. 2. Nos ad quorum notitiam devenit, Vicecancellarium pro tempore existentem consuevisse, & solitum fuisse de dictis Officiis etiam pacto pretio ad libitum suum ut præfertur disponere, dignitati prædicti Officii Vicecancellariatus ad illud pro tempore obtinentis, necnon ab eo officia prædicta recipientium quieti, & securitati in præmissis providere volentes, Motu simili, non ad dilecti filii nostri Alexandri S. Laurentii in Damaso Diaconi Cardinalis Montalti ejusdem S. R. E. Vicecancellarii, ac etiam literarum Apostolicarum Summatoris, nostri secundùm carnem ex Sorore pronepotis, vel alterius pro eo nobis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, certáque scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, concessionem, indulta, consuetudinem, permissionem & possessionem hujusmodi (etiamsi de applicatione dictorum Officiorum aut aliquorum ipsorum eidem Vicecancellariatus Officio, aut facultate, sive concessione vel indulto; illa aut aliqua ipsorum, vendendi aut ad libitum suum de eis disponendi non appareret, ac etiam quandoque constet, præfatum Vicecancellarium de prædictis Officiis aut eorum aliquo, semel tantùm, aut bis vel pluries disposuisse, & in suppressione eorum vel aliquorum ex eis, nováque erectione, nullam eidem Vicecancellario de illis disponendi facultatem fuisse concessam Apostolica auctoritate confirmamus & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplentes omnes & singulos, tàm juris quàm facti, & aliarum solemnitatum omissarum defectus, siqui intervenerint in eisdem.

Ampliátque & extendit.

§. 3. Et nihilominùs potiori pro cautela, ne quicquam præmissorum in dubium aliquo tẽpore revocari contingat, Motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, statuimus & ordinamus, eidémque Alexandro Cardinali, & pro tempore existenti Vicecancellario cõcedimus & indulgemus, ut quotiescumque officia præfata, quorum omnium quantitates, qualitates & jura, institutiones, & erectiones, cum quibusvis qualitatibus, decretis, conditionibus, & formis, præsentibus haberi volumus pro expressis, per cessum vel decessum, aut promotionem, privationem seu quamvis aliam dimissionem eorum qui Officia præfata pro tẽpore obtinebunt vacare contigerit, quæ omnia & singula officia præfatis vacatio-

nibus quemadmodum Officia nostra subjecta sunt, etiam subjacere volumus, decernimus & declaramus, illa omnia ad liberam ipsius Alexandri Cardinalis, & pro tempore existentis Vicecancellarii voluntatem & dispositionem, etiam pacto pretio, pertinere. Possitque idem Alexander Cardinalis & pro tempore existens Vicecancellarium aut per eum ad hoc specialiter deputatus, illorum omnium & singulorum, capta solita impositione, resignationes recipere & admittere, ac per suas literas suo sigillo pendente munitas de illis dum pro tempore vacaverint, etiamsi illa eorúmque emolumenta ab initio sive in eorum prima erectione ex indulto Apostolico alienabilia non sint, & quandocúmque appareat de hujusmodi officiis aut aliquo eorum, Roman. Pont. disposuisse, per se ipsum aut ejus Locumtenentem, aut ad hoc speciale mandatum habentem, quibusvis personis, cum quarumcumque constitutionum & literarum Apostolicarum in contrarium facientium derogatione, in omnibus & per omnia ad instar Rom. Pontificis providere, seu illa vendere & alienare absque pœnarum & censurarum etiam Ecclesiasticarum incursu, & exigentibus personarum meritis & sufficientia, super earumdem personarum quibus ipse providerit de hujusmodi officiis requisitarum qualitatum defectu, cum sibi placuerit dispensare, & easdem personas ad ipsa Officia, constitutionibus præfatis, quarum tenorum non obstant. habilitare, & illi quibus de eisdem Officiis dictus Alexander Cardinalis, & pro tempore existens Vicecancellarius seu deputandus, suis literis duxerit providendum, ad Officia ipsa, absque aliqua contradictione, aut aliarum literarum expeditione recipiantur & admittantur, ità quòd literæ præfati Alexandri Cardinalis seu deputati, vel pro tempore existentis Vicecancellarii valeant, & perpetuæ firmitatis robur obtineant, & his quibus concessæ sunt plenissimè suffragentur, ac si super prædictis Officiis, literæ Apostolicæ confectæ & expeditæ fuissent.

Clausulas præservativas apponit.

§. 4. Decernentes dictum Alexandrum, & Cardinalem pro tempore existentem Vicecancellarium, super dispositione dictorum Officiorum, ut præfertur facienda, provisósque ab eo de illis per nos aut successores nostros Romanos Pontifices, eorúmque Datarios, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Camerarium, vel Cameræ Apostolicæ Præsidentes, Clericos, aliosve quoscumque quavis auctoritate & potestate fungentes, ullo umquàm tempore quavis occasione vel causa etiam justa vel injusta impediri, inquietari, vel molestari non posse neque debere. Minúsque præsentem gratiam, & si videbitur desuper conficiendas literas quovis prætextu, & ex quocumque capite, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, in jus vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, aut adversus illas, quodcumque juris, facti vel gratiæ remedium impetrari posse, neque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per nos vel successores nostros Roman. Pont. aut dictam Sedem ex quibusvis causis, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter pro tempore factis & faciendis, comprehendi, & comprehensas censeri, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validum statum restitutas, repositas & plenariè reintegratas, ac de novo etiam sub data posteriori, per dictum Alexandrum Cardinalem & pro tempore existentem Vicecancellarium quandocumque eligenda, concessas, ac validas & efficaces adversus quascumque impugnationes & revocationes existere. Ipsúmque Alexandrum Cardinalem & pro tempore existentem Vicecancellarium, ad superius expressa & prænarrata, in loco vel parte verificandum seu probandum, aut præsentem gratiam, & literas desuper conficiendas quandocumque purificandum minimè teneri, sed sola præsentium narrativa, absque alia probatione seu verificatione aut purificatione sufficere, eíque in judicio & extrà ubique stari, sed nec aliquam probationem cujuscumque naturæ & speciei illa sit vel fuerit in Camerarium adduci vel admitti. Quinimò etiam si superiùs expressa & narrata hujusmodi minùs vera sint, & contrarium quandocumque probari contingat, nihilominùs præsentes & desuper conficiendas literas suum plenarium effectum consequi, prædictúmque Alexandrum Cardinalem & pro tempore existentem Vicecancellarium, illis & eorum effectu potiri & gaudere.

Clausula sublata &c. addit.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctæ Ecclesiæ Cardinales, sublata &c. judicari & definiri debere, irritúmque & inane, quicquid secùs in contrarium præmissorum, absque dicti Alexandri Cardinalis & pro tempore existentis Vicecancellarii, etiam in Consistorio de fratrum consilio contigerit attentari.

Clausulas derogatorias annectit.

Istæ const. sunt à me indicatæ suprà in Pii V. const. 35. Admonet. fol. 236.

Hæc Bulla quæ præcedit.

§. 9. Non obstantibus de jure quæsito non tollendo, & gratiis ad instar non concedendis, aliisque Cancellariæ Apostolicæ regulis editis, & etiam in crastinam assumptionis cujuscumque Rom. Pontificis ad summi Apostolatus apicem edendis. Necnon Symmachi, Pauli II. Innocentii VIII. Pauli IV. & Pii V. ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ seu Cameræ & Sedis Apost. non alienandis, ac malè alienatis recuperandis, necnon Pii etiam IV. de similibus gratiis in Camera infrà certum tempus à die illarum concessionis computandum, registrandis & insinuandis, ita quòd ad præsentem gratiam registrandum & insinuandum idem Alexander Cardinalis, & pro tempore existens Vicecancellarius, nullo umquàm tempore teneatur, nec propterea illa nulla fit, aliisque Apostolicis, ac in generalibus Conciliis specialiter vel generaliter contrà præmissa vel eorum aliqua quomodolibet, etiam per nos consistorialiter, & de fratrum consilio, & præsertim nostra sub Dat. videlicet 18. Kalend. Februarii, Pont. nostri Anno Quinto disponente ne Officiales Officia, eorumve emolumenta eorum Officiis annexa alienare possint, editis & edendis, aliisque constitutionibus & ordinationibus, ac Officium hujusmodi erection. & fundation. ac Cameræ præfatorum etiam juramento &c. roboratis, statutis, & consuetudinibus, usibus, naturis, stabilimentis & etiam novis reservationibus, eorúmque innovationibus, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis per præfatos & quorumcumque alios Rom. Pontifices prædecessores, ac nos & dictam Sedem, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter & per viam generalis legis & statuti perpetui, ac ex quantumcumque gravibus & onerosis causis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, etiam vim contractus inducentibus, ac etiam irritantibus, & aliis decretis in genere vel in specie, ac aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innovatis, & quocumque tempore etiam longissimo observatis, etiam præmissa fieri specialiter & expresse prohibentibus. Quibus omnibus etiam si de illis &c. eorum tenores &c. latissimè hac vice dumtaxat specialiter & expressè, motu, scientia & potestatis plenitudine paribus derogamus, eáque omnia in quantum præmissis obesse, aut illorum executionem & effectum retardare possent, omninò tollimus & abrogamus, ac pro sublatis & abrogatis habere volumus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Solámque signaturam sufficere decernit.

§. 7. Volumus autem, quòd præsentis cedulæ sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat etiam absque data & registratura ac publicatione.

Quód-

Quódque ſi videbitur, hujuſmodi cedula in quinterno Cancellariæ deſcribatur, & etiam ſine publicatione, data & regiſtratura, eis fides omninò adhibeatur in judicio & extrà, perindè ac ſi literæ etiam ſub plumbo expeditæ eſſent, quæ nihilominùs expediri poſſint per Breve noſtrum, ſub quacumque data, ſtylo Cancellariæ, & Cameræ, præfatarum, ac regulis & conſtitutionibus, necnon privilegiis, Regiſtratoribus ſupplicationum Apoſtolicarum, & aliis præfatæ Curiæ Officialibus conceſſis in contrarium diſponentibus, & aliis non obſtantibus quibuſcumque.

Subſcr. Papæ. Placet & ita Motu proprio mandamus.

Publ. P. A 5. die 3. April. *Lecta & publicata fuit ſuprad. Conſt. Romæ in Cancell. Apoſt. Anno Incarnat. Dominicæ 1590. die verò 3. menſis Aprilis Pont. S. D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. Anno 5.*

CVII. Inſtitutio Univerſitatis Studii generalis, diverſarum ſcientiarum & bonarum artium, in Collegio Presbyterorum Societatis Jeſu, à Carolo Auſtriæ Archiduce in Oppido Græcen. Salzburgenſis Diœceſis fundato, & à Gregorio XIII. erecto, cum redditunm aſſignatione & privilegiorum elargitione.

Edita A.D. 1590.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium. Coeleſtis Patris providentia ad ſummi Apoſtolatus apicem evecti, tamquàm de excelſo monte ad ima agri irrigui militantis Eccleſiæ noſtrùm dirigentes intuitum, ac conſiderantes quod per literarum ſtudia, ad benè beatéque vivendum via præbetur, veritas agnoſcitur, juſtitia colitur, cæteræque virtutes illuſtrantur, ac humanæ proſperitatis conditio augetur, fides Catholica, & cultus divinus prætenditur ad ea per quæ ſtudia hujuſmodi ubilibet, maximè in regionibus ubi major neceſſitas urget, propagentur & humiles perſonæ ad excelſum fœlicitatis faſtigium pervenire cupientes in hoc pro eorum propoſito utiliùs confoveri, ac laborum ſuorum honores & præmia conſequi valeant, præſertim dùm Principum Chriſtianorum vota id expoſcunt, libenter intendimus, & in his partes Apoſtolicæ providentiæ impendimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Carolus Archidux Auſtriæ ad fidem Catholicam retinendam & augendam, in Oppido Græcen. Salzburgen. Diœceſis Collegium Presbyterorum Societatis Jeſu fundavit, & Greg. XIII. illud erexit & inſtituit.

§. 1. Sanè exhibita nobis nuper parte dilecti filii nobilis viri Caroli Archiducis Auſtriæ, qui etiam Styriæ, Carinthiæ & Carniolæ Dux exiſtit, petitio continebat, quod aliàs fœl. rec. Gregorius Papa XIII. prædeceſſor noſter, in Oppido Græcen. Salzburgen. Diœc. dicti Caroli Archiducis dominio in temporalibus ſubjecto, Collegium Presbyterorum Societatis JESU propriis ſumptibus ipſius Caroli Archiducis fundatum & extructum, auctoritate Apoſtolica perpetuò erexit & inſtituit, ac inter alia eidem Collegio pro illius Magiſtrorum, Scholarium & aliorum d. Societatis Religioſorum ſubſtentatione, penſionem annuam duorum millium & ducentorum Florenorum Remenſium ſuper Monaſterii, ſeu Domus de Milſtade nuncupati ejuſdem Diœc. quod ſeu quæ olim Ciſtercien. ſeu alterius Ordinis, poſteà verò Ordine ipſo ac ſtatu & eſſentia regularibus, necnon Conventualitate, ac forſan nomine Monaſterii in eo ſuppreſſis & extinctis, Militiæ ſeu Ordinis Militaris S. Gregorii etiam tunc forſan extinctæ ſeu extincti, licèt aliquot Sacerdotes in Militia ſeu Ordine Militari hujuſmodi adhuc tunc remanerent, & quod ſeu quæ de jurepatronatus ejuſdem Caroli ac pro tempore exiſtentis Auſtriæ Archiducis, & ſeu prædictæ Carinthiæ Ducis ex fundatione, vel dotatione aut ex privilegio Apoſtolico, cui non eſt hactenùs in aliquo derogatum eſſe dignoſcitur, ac in quo ſeu qua à quadraginta annis & ultrà ex quo Militia ſeu Ordo Militaris hujuſmodi defecit, unus Adminiſtrator conſtitui, & per eumdem Adminiſtratorem illud ſeu illa gubernari, ac per ipſum de ejuſdem Domus fructibus, redditibus & proventibus diſponi conſuevit, fructibus, redditibus & proventibus hujuſmodi dicta auctoritate ſub certis modo & forma tunc expreſſis conſtituit & aſſignavit, volens, ut quandocumque & quotieſcumque dictus Carolus Archidux vel ejus ſucceſſores aliqua alia bona etiam Monaſterii ſeu Domus hujuſmodi quorum annui redditus de dictis oneribus ad parem valorem aſcenderent, ipſi Collegio aſſignaviſſent, penſio præfata caſſata & nulla cenſeretur eo ipſo, aſſignatio verò cum applicatione eadem auctoritate factæ obtineret, prout in eiſdem prædeceſſoris literis deſuper confectis pleniùs continetur.

Et modò idem Carolus huic Pontifici pro erectione Studii generalis in d. Collegio ad majorem ejus profectum inſtat.

§. 2. Cùm autem prædictus Carolus Archidux, avitam à majoribus ſuis acceptam Catholicam religionem ſartam, tectam & inviolatam in locis ſibi ſubjectis ubi viget conſervare, ſicubi verò collapſa eſt, hac potiſſimùm ratione reſtituere ſuóſque ſubjectos quamplurimos ad literarum ſtudia, navandámque bonis artibus operam excitare cupiens, atque utraque in re prædictæ Societatis operam, & induſtriam, laboréſque ea de cauſa ſuſceptos valdè utiles & fructuoſos in dies magis expertus, & ampliores manipuli, & diverſarum Nationum aut linguarum agris, quarum Provincia dictus Carolus Archidux poſſidet opitulante Deo colligi poſſint, Studii generalis Univerſitatem in d. Collegio potiſſimùm auctoritate prædicta erigi, ejúſque cura ac regimen prædictæ Societati committi & mandari deſiderat, ipſéque ad hunc effectum, etiam hortum ipſi Collegio contiguum pleno jure ad prædictum Carolum Archiducem ſpectantem, & certam etiam tunc expreſſam quantitatem Salis, ex Salinis ibidem ad eumdem Carolum Archiducem pertinentibus per ejus Miniſtros eidem Collegio quotannis in certis terminis ſimiliter tunc expreſſis porrigendam partem, etiam tunc deſignatam Mure Fluvii Oppidi Græcen. præfati, cum omnibus ſuis emolumentis, commodis & juribus, ut piſcium copia eis non deeſſet, eidémque Collegio piè ac liberaliter in perpetuum conceſſerit, & amplioribus etiam immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, privilegiis & gratiis ipſum Collegium & Studium generale ſic erigen. ornaverit & cumulaverit, ac ad ſubſtinenda onera, impenſáſque pro ipſius Studii generalis conſervatione & amplitudine Collegii præfati redditus annuos augendos eſſe neceſſariò exiſtimet, ac quantum in eo eſt ſedulò providere intendat. Propterea nobis humiliter ſupplicari fecit, quatenùs ſubditorum ſuorum ſaluti & commodo conſulentes, in præfato Oppido & Ædibus d. Collegii, Studii generalis Univerſitatem, in qua Societatis religioſi hujuſmodi Theologiam, Philoſophiam, ac ingenuas artes publicè profiterentur, & juvenes quoſcumque docerent, auctoritate prædicta perpetuò erigere & inſtituere, aliáſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſt. dignaremur.

Illud erigit ab regimine d Societatis Jeſu.

§. 3. Nos igitur qui dudùm inter alia voluimus & ordinavimus, quòd literæ reſervationis vel aſſignationis cujuſvis penſionis annuæ, ſuper alicujus beneficii Apoſtolici fructibus expediri non poſſent, niſi de conſenſu illius qui d. penſionem perſolvere tunc haberet, præfatum Carolum Archiducem à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, ſententiis & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, in Oppido prædicto & Ædibus dicti Collegii ubi nunc Scholæ ſunt, ſeu forſan in ampliorem formam conſtruentur, Uni-

versitatem Studii generalis, in qua Religiosi Societatis hujusmodi Theologiam, Philosophiam & ingenuas artes publice profiteantur, ac juvenes quoscumque doceant, ad instar aliarum Universitatum Studiorum generalium tàm in transalpinis Provinciis & Regnis, quàm alias ubilibet erectorum, auctoritate Apostolica tenore præsentium sine alicujus præjudicio perpetuò erigimus & instituimus, ipsámque Universitatem, ac Studium generale sic erectam & instructam, curæ regimini & administrationi Rectoris Collegii hujusmodi pro tempore existentis, qui totius Universitatis Rector existat, prædicta auctoritate etiam perpetuo supponimus, & submittimus.

Privilegiáque aliorum Studiorum generalium circoncedit.

§. 4. Ac eidem Universitati illiúsque Rectori, Magistris, Scholasticis, aliísque præfatis universis & singulis, ut omnibus & quibuscumque privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, prærogativis, honoribus & præeminentiis, hujusmodi Universitatibus illarúmque pro tempore existent. Rectoribus, Magistris, Doctoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholasticis, Procuratoribus, Bidellis, Nunciis, Officialibus, Ministris & aliis personis in genere vel in specie, tàm præfata quàm Imperiali, Regia, aut Ducali auctoritatibus, & alias quomodolibet pro tempore concessis, non solùm ad eorum instar, & pariformiter & æquè principaliter in omnibus & per omnia, uti, potiri & gaudere. Insuper Rectori ejusdem Universitatis & Collegii pro tempore existent. ut illos quos in ipsa erecta Universitate, vel etiam alibi in quavis alia per debitum tempus studuisse, ac scientia & moribus idoneos esse repererint, in præfatis facultatibus artium & Theologiæ ad Baccalaureatus etiam formati, Licentiaturæ, Laureæ, Doctoratúsque & Magisterii gradus, servata forma Viennen. Concilii, & alias juxtà Universitatum aliorum Studiorum generalium consuetudines, & erectæ Universitatis statuta promovere, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibere, utque ad dictos gradus sic per illum promoti posteà publicè & privatim, etiam in omnibus aliis Universitatibus Studiorum generalium facultates præfatas, interpretari & alios docere, & de eis disputare, gradui seu gradibus hujusmodi convenientes actus exercere ac in omnibus privilegiis, gratiis, favoribus, prærogativis, & indultis quibus alii in prædictis, seu aliis Universitatibus & alibi juxtà illarum constitutiones & mores ad gradus præfatos promoti detur vel de consuetudine utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri & gaudere poterunt in futurum, in omnibus & per omnia, perindè ac si gradus ipse in Universitatibus hujusmodi juxtà illarum mores & consuetudines ritè suscepissent, uti, potiri & gaudere.

Præposito generali d. Societatis dat facultatem statuta pro illius fœlici regimine edendi.

§. 5. Necnon moderno & pro tempore existenti dictæ Societatis Proposito generali, ut per se vel dd. Collegii & erectæ Universitatis Rectorem aut alium seu alios pro salubri & fœlici directione dictæ Universitatis erectæ, ac Rectoris, Magistrorum, Procuratorum, Bidellorum, Nunciorum & aliorum Ministrorum & Officialium muneribus & functionibus modóque & forma docendi, & aliàs sua officia exercendi, ac Scholasticorum manutentione, quæcumque statuta & ordinationes licita & honesta, ac sacris Canonibus & Concilii Tridentini decretis non contraria edere & promulgare, eáque pro temporum, rerum & personarum qualitate mutare, corrigere & reformare, seu illa cassare & abrogare, ac alia de novo edere, & sub illorum observatione pœnas ejus arbitrio imponere.

Lectoréisque & Officiales omnes eligendi.

§. 6. Dictæque erectæ Universitatis Doctores. Magistros, Lectores, Scholasticos, Procuratores, Bidellos aliósque Ministros & Officiales eligere & amovere, seu electiones factas confirmare licitè valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium hujusmodi etiam perpetuò concedimus & indulgemus.

Bona per Carolum Collegio donata, hic Pont. perpetuò eidem applicat.

§. 7. Demùm bona & jura à prædicto Carolo Archiduce, ut præfertur, Collegio & illius Universitati per præsentes erectæ prædictis concessa & donata, auctoritate & tenore præfatis similiter perpetuò applicatis, applicamus & appropriamus.

Annuámque redditum assignat.

§. 8. Prætereà in augmentum dotis Collegii & erectæ Universitatis hujusmodi, utque d. Societatis Presbyteri, ac alii inibi pro tempore degentes commodiùs sustentari valeant, eis de alicujus subventionis auxilio providentes, ultrà prædictam jam ut præfertur assignatam aliam pensionem annuam aliorum duorum millium florenorum etiam Rensium, ità ut utraque pensio hujusmodi in universum & insimul ad summam quatuor millium & ducentorum florenorum similium ascendant, super Monasterii seu Domus hujusmodi fructibus, redditibus & proventibus, etsi super illis aliæ pensiones annuæ aliis personis assignatæ existant, ac omnes pensiones hujusmodi insimul eorumdem fructuum & proventuum medietatem excedant ac omnes illos absorbeat, pro tempore existenti Rectori vel alteri Superiori Collegii, & erectæ Universitatis hujusmodi vel ejus Procuratori ad hoc ab eo speciale mandatum habenti, pro tempore existent. Monasterii seu Domus hujusmodi Administratorem, & ejus successores Monasterium seu Domus hujusmodi pro tempore quomodolibet obtinentes, ac eorumdem fructuum, redditum & proventuum fictuarios seu alios Monasterii seu Domus hujusmodi Officiales annis singulis in quatuor terminis singulo videlicet trimestri pro quarta parte pensionis quatuor millium & ducentorum florenorum hujusmodi prima solutione in principio mensis Januarii proximè præteriti incipien. & sic deinceps pro quarta parte pensionis 4200. florenorum hujusmodi de trimestri in trimestri, in fine cujuslibet trimestris non obstante quacumque mutatione ipsorum fructuum, redditum & proventuum, aut aliorum quorumcumque ad Monasterium seu Domum hujusmodi pertinent. quibuscumque temporibus vel causis contingente, quam propterea quocumque modo aut titulo fieri contigerit, & quatenùs eorumdem Collegii & erectæ Universitatis fundationi, ac ejusdem Caroli Archiducis ordinationi, ac pensionis hujusmodi reservationibus, Constitutionibus & assignationibus, præjudicet, subreptitiam, irritam & inanem nulliúsque prorsus roboris vel momenti esse decernimus integrè persolvendam auctoritate Apost. tenore præsentium hujusmodi pariter perpetuò reservamus, constituimus & assignamus, decernentésque priorem pensionem à d. prædecessore, ut præfertur reservatam etiam, non obstante ejusdem prædecessoris decreto præfato per ipsum apposito, propter præmissa minimè cessare, neque priorem pensionem hujusmodi cassatam vel extinctam esse aut fore, sed aliàs juxtà prioris reservationis formam & tenorem in dictis terminis persolvi debere, & in suo robore permanere, perindè ac si decretum prædecessoris hujusmodi appositum ab initio non fuisset.

Clausulas hujus constitutionis præservativas apponit.

§. 9. Ac præsentes literas nullo tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel alio quovis defectu notari seu impugnari posse, sicque in præmissis universis & singulis per quoscumque Judices ordinarios & delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales sublata ejus & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane si secùs super his à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, necnon Administratorem præfatum, & Monasterii seu Domus hujusmodi pro tempore existentem ad integram solutionem pensionis quatuor millium &ducentorum florenorum hujusmodi prædictis Rectori & Superiori Collegii, & erectæ Universitatis hujusmodi facien. juxtà posterioris

refer-

reservationis, constitutionis & assignationis prædictarum tenore n fore efficaciter obligatos, ac volentes & eadem auctoritate Apostolica statuentes, quòd ille ex Administratore & successoribus præfatis, qui in dictis terminis vel saltim intrà triginta dies illorum singulos immediatè sequent. pensionem quatuor millium & ducentorum florenorum hujusmodi per eum tunc debitam non persolverit, lapsis diebus eisdem sententiam excommunicationis incurrat, à qua donec Rectori vel Superiori Collegii, & erectæ Universitatis hujusmodi vel eorum Procuratori præfatis de pensione quatuor millium & ducentorum florenorum hujusmodi per eum tunc debita integrè satisfactum, aut aliàs cum dictis Rectore seu Superiore vel eorum Procuratore præfato super hoc amicabiliter concordatum fuerit, præterquàm in articulo mortis constitutus, absolutionis beneficium nequeat obtinere. Si verò per sex menses dicti triginta dies immediatè sequent. sententiam ipsam animo quod absit substinuerit indurato, ex tunc effluxis mensibus prædictis ipsis regimine & administratione Monasterii seu Domus hujusmodi perpetuò privatus existat, illúdque seu illa vacare censeatur eo ipso.

Executores ubique deputat.

§. 10. Quocircà venerabilibus fratribus nostris Salzburgensi & Amerinensi Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios, faciant pensionem quatuor millium & ducentorum florenorum hujusmodi Rectori vel Superiori seu eorum Procuratori præfatis juxtà posterioris reservationis, constitutionis & assignationis, & decreti tenorem integrè persolvi, & nihilominùs quemlibet ex administratore Monasterii seu Domus & successoribus suis præfatis, quem hujusmodi excommunicationis sententiam incurrisse eis constiterit, quoties super hoc pro parte Rectoris vel Superioris prædictorum fuerint requisiti, easdem præsentes & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, tamdiù Dominicis & aliis festivis diebus in Ecclesiis cùm major inibi populi multitudo ad divina convenerit, excommunicatum publicè nuncient, ac faciant ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctiùs observari & evitari, donec Rectori vel Superiori aut Procuratori præfatis de pensione quatuor millium & ducentorum florenorum hujusmodi tunc debita fuerit integrè satisfactum, ipséque excommunicatus ab hujusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere. Contradictores per censuras & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia appellatione postposita compescendo.

Contrariis quibuscumque derogat.

§. 11. Non obstantibus voluntate priori & ordinationibus nostris præfatis, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii seu Domus & illius Ordinis, ac Universitate præfatorum, juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si Administratori & successoribus suis præfatis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd ad præstationem vel pensionem alicujus minimè teneantur, & ad id compelli aut quòd interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali cujusque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Sanctionem pœnalem subjicit.

§. 12. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, erectionis, institutionis, suppositionis, submissionis, indulti, applicationis, appropriationis, reservationis, constitutionis, assignationis, decreti, voluntatis, statuti & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1585. Kal. Januarii, Pont. nostri Anno 1. — Dat. P. An. 1. die 1. Jan.

URBANUS VII. PONT. CCXXXII. ANNO DOMINI MDXC.

ANNO 1590.

URbanus Septimus, civis Romanus, Joannes Baptista Castanea anteà dictus, patre Cosmo Januensi, Archiepiscopus Rosanensis, presbyter Cardinalis tituli Sancti Marcelli. Creatus Romæ 17. Kalendas Octobris, Anno Domini 1590. Vixit dies duodecim. Nullos creavit Cardinales. Obiit quinto Kalendas Octobris. Ejus cadaver in Basilica S. Petri sepultum fuit. Vacavit Sedes menses duos, dies octo.

GREGORIUS XIV. PONT. CCXXXIII. ANNO DOMINI MDXC.

ANNO 1590.

GRegorius Decimus quartus, Mediolanensis, Nicolaus Sfondratus anteà dictus, Patre Francisco, presbyter Cardinalis tituli S. Cæciliæ, creatus Romæ nonis Decembris. Coronatus sexto Idus ejusdem mensis, & anni 1590. Vixit menses decem, dies totidem. Creavit Cardinales quinque. Obiit Romæ in Palatio Sancti Marci, Idibus Octobris, anno Domini 1591. Ejus Cadaver in Basilica S. Petri sepultum est in sacello Gregoriano. Vacavit Sedes dies quatuordecim.

I.

Confirmatio constitutionis Pii V. de non alienandis & infeudandis Terris & locis S. R. E.

Hæc Pii V. constitutio est 35. sup. fol. 236. ubi tibi indicavi ejus declarationes, & extensiones.

Eamdem constitutionem certo modo declaravit etiam iste Gregorius in Consistorio secreto, sed eam declarationem rejecit Clemens 8. ut infrà in sua constituit. 1. Ad Romani.

Adverte addita sup. lib. 1. ad Leon. 1. Com. Tom. 1.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1590.

Exordium.

ROmanus Pontifex, pro Pastoralis sibi divinitùs injuncti muneris debito, inter cæteras quas pro communi bono Christianæ Reipublicæ suscipit curas, etiam ad ea confirmanda quæ ad statum Ecclesiasticum, & S. R. E. ditionem, etiam temporalem in primis tuendam & conservandam, à prædecessoribus suis non minùs prudenter ac sapienter, quàm ritè & rectè gesta & constituta fuerunt incumbere solet; & quo firmiùs illa subsistant, & sanctiùs ab omnibus observentur suæ comprobationis & muniminis partes libenter ac maturè adhibet, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Pii V. constitutio hic est indicata.

§. 1. Sanè jam pridem fœl. rec. Pius Papa V. prædecessor noster tenoris subsequentis literas edidit.

Omittitur insertio hujus Bullæ, quia habes eam suprà.

Admonet.

Confirmatio de qua in rubrica.

§. 2. Nos igitur recol. mem. Gregorii XIII. ac Sixti V. Rom. Pontificum similiter prædecessorum nostrorum exempla, ac pium in tuendis S. R. E. juribus zelum imitantes, easdem literas, & in

eis

eis contenta quæcumque, ex certa nostra scientia, ac de nobis à Deo attributæ potestatis plenitudine, tenore præsentium approbamus, confirmamus, atque etiam innovamus, easque, & ea omnia inconcussæ, ac validissimæ firmitatis robur perpetuis futuris temporibus obtinere, & à cunctis quos illa quomodolibet concernunt, inviolabiliter observari debere decernimus, præcipimus atque mandamus.

Nulli ergo omninò hominum liceat, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

Dat. P. A. in die 19. Decembris. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo, 14. Calend. Januarii, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Quod Congregatio Clericorum Regularium Minorum, omnibus gratiis, prærogativis & privilegiis Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum perfruatur.

Istam Congregationem primò approbavit Six. V. ut suprà in sua constit. 81. Sacræ, fol. 687. Et omnes ejus gratias & privilegia confirmavit Clemens VIII. die 1. Junii 1592. sed hanc Bullam tamquàm simpliciter confirmatoriam consulto prætermisi.

Edita A. D. 1591.

GREGORIUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanus Pontifex personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, præsertim Regularium vota, Religionis propagationem & augmentum respicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Petitio omnium privilegiorum aliàs concessorum Congregationi Presbyterorum qui Theatini nuncupātur. §. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum & Clericorum Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, nobis exhibita petitio continebat, quod cum ipsi cupiant pro illorum Congregationis augumento, ut ipsi in via Domini sub suavi Religionis jugo Deo dante plurimum proficere possint, omnia privilegia, gratias, facultates tàm spirituales quàm temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum concessa, eorum Congregationi hujusmodi concedi, nobis humiliter supplicari fecerunt; quatenùs eorum desiderio hujusmodi annuere, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hæc vide supra const. 11. Clem. VII. Exponi, fol. 658. cum ibi not. Tom. 1.

Concessio Pontificis, eorumdem privilegiorum. §. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, prærogativas, concessiones, facultates, exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, & peccatorum remissiones cæterásque gratias spirituales & temporales, ac tàm conjunctim quàm divisim etiam per viam communicationis, vel extensionis aut aliàs quomodolibet dictæ Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, illiúsque Generali, aliísque Superioribus, Officialibus, Ministris, & personis, eorúmque domibus Regularibus quibuscumque concessa, ac quibus dicta Congregatio Theatinorum, ejúsque domus Regulares, necnon Generales, Superiores, Officiales, Ministri, & aliæ quæcumque illius personæ, de jure, usu, consuetudine, privilegio aut concessione Apostolica, vel alias quomodolibet etiam per viam communicationis & extensionis utuntur, fruuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, frui, potiri & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, eidem Congregationi Clericorum Minorum, illiúsque domibus Regularibus, necnon Præposito generali, aliísque Superioribus, Officialibus, Ministris, & aliis quibuscumque illius personis nunc & pro tempore existentibus, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò concedimus, illáque omnia & singula ad dictam Congregationem Clericorum Minorum, illiúsque domos Regulares, necnon Præpositum generalem, Superiores, Officiales, Ministros, & personas prædictas, ità ut dicta Congregatio Clericorum Minorum, ejúsque Regulares domos, illorúmque Generalis, Superiores, Officiales, Ministri, & personæ nunc & pro tempore existentes, præmissis omnibus & singulis, æquè & pariformiter, & sine aliqua differentia, uti, frui, potiri & gaudere liberè & licitè possint, perindè ac si singula præmissa illis specialiter & expresse ac principaliter non autem ad instar concessa, & præsentibus expressa, ac de verbo ad verbum nihil penitùs omisso inserta fuissent, auctoritate & tenore prædictis extendimus, illáque omnia & singula dictæ Congregationi Clericorum Minorum, illiúsque domibus regularibus & personis prædictis communicamus.

Clausulæ præservativæ. §. 3. Decernentes præsentes literas de subreptionis aut obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu, notari, impugnari, aut aliàs quomodolibet infringi nullatenùs umquàm posse, sed illas semper & perpetuò validas & efficaces existere, suósque plenarios & integros effectus sortiri.

Clausula sublata, &c. §. 4. Sicque & non aliter per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ. §. 5. Non obstantibus nostra de non concedendo indulgentiis ad instar, ac quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Congregationis Theatinorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis dictæ Congregationi Theatinorum, ejúsque Superioribus & personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis, quibus omnibus illorum omnium tenores acsi de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §. 6. Volumus autem quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Superioris dictæ Congregationis Minorum subscriptis, & sigillo dictæ Congregationis munitis, eadem prorsus fides in judicio & extrà illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò omninò hominum, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. die 18. Feb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 18. Februarii, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pontificatus nostri Anno primo.

III.

Moderatio duarum Constitutionum Sixti V. super receptione Novitiorum illegitimorum ad Ordines Regulares.

Quoad Novitiorum receptionem & educationem vide Bullam Clem. VIII. infrà num. 83. In suprema. Tom. 3. fol. 144.

Edita An. D. 1591.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. CIrcumspecta Romani Pontificis providentia, ea quæ rationabilibus causis, auctoritate Apost.

sancita fuerunt, ipsa rerum experientia suadente, ex aliis interdùm non minùs justis causis moderatur & immutat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Sixtus V. sub forma recipiendi Religiosos duas edidit const. quæ sunt sup. fol. 656. Cum de.num. 71.

§. 1. Sanè liceat aliàs felicis recordationis Sixtus Papa V. prædecessor noster, nonnulla circà qualitates, modum, & formam admittendi Religiosos ad quoscumque Ordines, salubriter statuerit, prout in duabus desuper, prima videlicet sub Datum sexto Calendas Decembris, Anno Tertio, & altera sub Datum duodecimo Kal. Novembr. Anno Quarto sui Pontificatus editis constitutionibus latiùs continetur. Quia tamen usu comprobatum est, multa inventa fuisse impedimenta, propter quæ ea quæ in præmissis statuta fuerunt, executioni mandari minimè potuerunt. Undè quamplures literis, & pietate insignes viri, à sancto proposito Regularem ducendi vitam adducti ac impediti, atque etiam alii diù cum maxima eorum laude in Religione versati ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis, cum non modico Religionis & Ordinum hujusmodi detrimento repulsi & inhabiles penitùs redditi fuerint.

Quas hic Pont. ad terminos juris reducit.

§. 2. Nos igitur ea quæ docuit experientia salubriter fuisse constituta confirmare, quæ verò moderatione aliqua indigere moderari volentes, ac dictarum constitutionum, & indè sequutorum quorumcumque tenores etiam veriores, præsentibus pro expressis habentes, habita cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, super negotiis & consultationibus Regularium deputatis matura deliberatione, de eorumdem consilio prædictas constitutiones in ea parte qua cavetur, ne illegitimi ex certo inibi expresso damnato thoro vel complexu, ad quamcumque Religionem, neque ad habitum, aut professionem regulares, sed tantùm ad habitum Conversorum, aut famulorum, in Monasteriis aliisque locis regularibus servientium admittantur, & si post dictam Constitutionem professionem emitterent, voluit illam nullius esse momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, etiam antè ipsas Constitutiones professos vigore privilegiorum, aut indultorum Apostolicorum, cujusvis Ordini, Religioni, Monasterio aut Congregationi, eorumvè Superioribus, in genere vel in specie concessorum, etiam ipsi per ingressum Religionis, vel per eosdem Superiores legitimatos, seu ad gradus, honores, & dignitates habilitatos seu integratos, ab honoribus, gradibus, & dignitatibus quibuscumque, tàm antiquis, quàm aliis privilegiis, literis Apostolicis, indultis, aut declarationibus non obstantibus, excludi, ac dispensationes quascumque aut legitimationes non suffragari, neque in futurum cum his nisi à Sede Apostolica, privilegiis quibuscumque non obstantibus, dispensare posse voluit, auctoritate Apostolica tenore præsentium ad terminos juris reducimus, & moderamur, ac omnes dispensationes & habilitationes, vigore privilegiorum aut indultorum Apostolicorum, cuivis Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumvè Superioribus, in genere vel in specie, ut præfertur, concessorum, quæ tempore constitutionum hujusmodi usu recepta, & non sub ullis aliis revocationibus comprehensa erunt per quoscumq; eorum Superiores factas, in pristinum statum, & validitatem, in quibus antè ipsas constitutiones existebant, restituimus & reintegramus. Volentes, iisdem constitutionibus non obstantib. eos qui quovis modo illegitimi procreati fuerint ad habitum & professionem regulares admitti posse quemadmodum admitti poterant, si supradictæ constitutiones editæ non fuissent.

Quam reductionem hic declarat.

§. 3. Ità tamen, ut cùm de recipiendis quomodocumque illegitimè natis, ad habitum & professionem Ordinum quorumcumque agetur, ii ad quos hujusmodi receptio spectat, præter alia, de quibus ex dictarum constitutionum præcepto circa quoscumque etiam legitimos disquirere debent, diligenter eorum vitam & mores inquirant, & ità demùm recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis specimen præseferant, ac tot eis merita suffragentur, ut natalium suppleant defectum, eorùmque receptio Religionis commodo & utilitati profutura videatur. Et super hoc ipso ii ad quos, ut dictum est, pertinet hujusmodi receptio, matura deliberatione habita, ità censuerint & indicaverint, dummodò tàm filius illegitimus, in Religione in qua pater, sivè antè sive post nativitatem dicti filii professus fuerit, ipso patre vivente non admittatur, quod expresè prohibemus.

Generalibus vel Provincialibus Ordinum, concedit auctoritatem dispensandi illegitimos ad dignitates juxtà eorum privilegia usu recepta.

§. 4. Volumus quoque ac statuimus, licere Generali, aut Provinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat juxtà tenorem privilegiorum & indultorum Apostolicorum eis concessorum quæ, dummodò usu recepta nec aliàs sub ullis revocationibus comprehensa sint, ut præfertur, in hac parte revalidamus cum illegitimis, quos dictus Generalis, aut Provincialis, cum Generali Provinciali seu intermedio Capitulo & non aliàs, suffragantibus meritis dignos judicaverint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes hujusmodi pro tempore ità factas, & inde sequuta quæcumque ut anteà valere & tenere, perindè ac si supradictæ constitutiones non emanassent.

Superioribus Ordinum concedit, Novitios prævia informatione ad Religionem recipere posse.

Ad quod vide Bullam Clemen. VIII. citatam hic in rubrica,

§. 5. Cæterùm cùm acceperimus, nonnullarum Religionum & Ordinum, præsertim Monachalium Monasteria ità instituta esse, ut in eis perpetua quædam filiatio constituatur; ideóque receptio Novitiorum in unoquoque Monasterio ad superiorem Prælatum, & Capitulum ejusdem Monasterii tantùm pertinent, quæ etiam Monasteria, ut plurimum inter se longè distant, nec Generalia, Provincialia, aut intermedia Capitula nisi raró celebrare solent. Ideò statuimus, ut Superiores illorum Monasteriorum de consensu sui Capituli præhabita simul cum his de quibus in unaquaque Religione aut Monasterio, juxtà ejus constitutiones recipiendus interrogari solet, aliqua informatione super his quæ in dictis constitutionibus continentur ad receptionem hujusmodi procedere valeant, dùm tamen antequàm ad professionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis constitutionibus habetur, inquisitio fiat, quæ posteà ab his, à quibus in prædictis Monasteriis examinari solent, diligenter examinetur, & approbetur, & demùm omnia in dicto Capitulo coràm Superiore referantur. Volentes, quòd Superiores prædicti cum eorum Capitulo, aut ubi consuetudo non fuerit celebrandi Capitula, cum tribus aut quatuor ad id in Generali Congregatione per vota secreta deputatis, servatis eorum regularibus institutis ac supradictis omnibus, eandem in recipiendis Novitiis habeant auctoritatem, quæ per dictas constitutiones Provincialibus Capitulis est attributa.

Clausula sublata, &c.

§. 6. Decernentes, sic & non aliter per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam ejusdem Romanæ Curiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari & definiri debere. Irritum quoque & inane, quicquid secùs super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quibuscumque aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides, in judicio & extrà illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò &c. Si quis, &c.

Datum

Dat. P. A. I. die 15. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, 1591. Id. Martii, Pontificatus nostri Anno primo.

IV.

Damnatio Sponsionum, seu Excommissarum, super vita, morte, & futura electione Summi Romani Pontificis, ac promotionibus S. R. E. Cardinalium.

De Materia Cardinalium latè dixi supra ad const. 50. Sixti V. Postquam, fol. 609.

Edita A. D. 1591.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Excommissarum usus, multa mala maximaque damna parit.

Cogit nos depravata miseri hujus sæculi corruptela, ut vel in ipso nostri Pontificatus ingressu severioribus pœnis illorum coërceamus audaciam, qui cæca ducti cupiditate gravioribus peccatis divinam Majestatem lædere, ac sacrosanctæ Ecclesiæ Dei, mala & scandala perniciosa inferre non perhorrescunt. Qualia multa cum ingenti animi nostri dolore sensimus manare ex frequenti sponsionum illarum usu, quæ Excommissæ vulgò dictæ, super futura electione, aut vita & morte Romani Pontificis, aut promotionibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium fieri consueverunt. Nam sive rem ipsam, quæ nedùm Ecclesiastica, sed & sacra & merè spiritualis est, spectemus, profanatio quædam rei sacræ, & sacrilegium quoddam indè propterea committi videtur, dùm electionibus & promotionibus sacris, ac planè spiritualibus, sors pecuniarum immisceatur, & turpissimæ nundinationis genus cohæret, sive gravissima peccata earum occasione perpetrari solita, & detrimenta indè provenientia, sponsiones hujusmodi, quæ super prædictis fiunt omninò damnandas & prohibendas, atque à Christifidelium commercio prorsus exterminandas arbitramur. Multi siquidem cupiditate, aut metu jacturæ pecuniarum illicitis modis, directè vel indirectè per se vel alium, electiones seu promotiones impedire, aut retardare conantur. Alii eligendorum, aut promovendorum honorem, & famam, & existimationem, impiis, falsis, ac prorsus iniquis detractionibus aut diffamationibus lædere, ac dilacerare non erubescunt. Orationes verò, & vota, ac pias preces Christiani populi, quas eo potissimùm tempore, summo devotionis fervore ex intimo cordis affectu, ab universo fidelium cœtu Deo omnipotenti offerri par esset, ut hujusmodi electionibus ac promotionibus Spiritus sanctus assisteret, non mediocriter hac de causa impediri, perturbari, ac refrigescere necesse est, dùm multi temporalibus lucris intenti, aut obliviscuntur quæ Dei sunt, aut certe desiderant sæpenumerò, & procurant ut eligantur non ii qui optimi sunt, sed ex quorum electione plurimum lucri se consecuturos animadvertunt. Nec desunt, qui innumerabiles fraudes, ac perniciosa mendacia, dolos & fallacias comminiscuntur, dùm sponsionum pretia augere aut imminuere, callidè & versutè satagunt. Nonnulli quoque manifesta injustitia peccant, dùm ferè certi eorum qui eligendi, aut promovendi sunt, conventiones seu sponsiones ineundo, ab aliis id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dùm vana spe universum patrimonium suum in discrimen temerè deducunt, repentè & ex improviso ad inopiam rediguntur, ex quo & abominabiles contra Deum blasphemiæ, & plurima scandala, & peccata atrocia consequuntur, quod autem deterius est, miseri quidam ad nefandas Dæmonum invocationes, ad prohibita sortilegia, damnataque divinandi genera confugiunt, ut futura, si id fieri posset, prænoscendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipsi vana spe decepti sibi persuadens, certiore eventu sponsiones ineant. Illud denique omnibus notissimum est, magnum hoc esse avaritiæ fomentum, & ex eo vehementem quæstus cupiditatem, quandoque etiam in Ecclesiasticis, ac religiosis personis excitari.

Hic ideò Pont. inhærendo constitutioni 63. Pii IV. in eligendis, sup. fol. 97. omnes excommiss. super vita, morte aut creatione Summi Pont. vel promotione Card. ubique prohibet.

§. 1. Nos igitur, qui hoc præcipuum munus ad pastoralem nostram sollicitudinem maximè pertinere existimamus, ut gregem Dominicum fidei nostræ creditum ab omni offensione, atque æternæ vitæ periculo securum, in viam salutis, divina favente gratia, dirigamus, pestiferi hujus morbi contagionem, priusquàm in communem fidelium perniciem latiùs serpat, quantum in nobis est, tollere, necnon delicti & scandali indè ut plurimum provenientis occasionem penitùs & ubique submovere cupientes, ac simul æquum censentes ut in quo frequenter & graviter peccatur, id ad tollendum scandali periculum generatim, & pariterque omnibus interdicatur, fel. record. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri, qui pariter hoc ipsum super futura Pontificis electione fieri prohibuit, vestigiis inhærentes, de tributæ nobis à Domino potestatis Apostolicæ plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura constitutione damnamus & reprobamus omnes & quascumque sponsiones, promissiones, stipulationes, conventiones, aut pacta, Excommissas vulgò dictas, quovis nomine, aut vocabulo appellatas. Quas, sive per cedulas, ut ajunt, vel apochas, aut alio quocumque, publicæ aut privatæ scripturæ, aut chirographi genere, vel per Mensariorum, aut Mercatorum libros, aut partitas, ut dicunt, seu verbo tantùm data fide, aut facto deposito certæ pecuniarum summæ, vel cujusvis alterius rei pretio extimabilis, aut aliàs quoquomodo, vel sub quavis nominati aut innominati contractus forma aut conditione, in eventum vitæ aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tàm eo vivente quàm Apostolica Sede vacante, aut in eventum promotionum S. R. E. Cardinalium, posthàc in quibusvis Christiani Orbis Regnis, Dominiis, Provinciis, Civitatibus, Terris & locis, ubilibet gentium aut locorum iniri quandocumque contigerit, ipsosque contractus, sponsiones, aut pacta, si quæ post hanc nostram prohibitionem inita fuerint, vel etiam anteà, quarum tamen vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata prorsus illicita & invalida decernimus, & declaramus, illaque ex nunc prout ex tunc & è contra, harum serie rescindimus, & annullamus, ac ne de cætero fiant districtè interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tamquàm damnatis, & reprobatis, etiam si juramento, quod pariter illicitum, & tamquam contrà bonos mores præstitum nihil operari, in hoc casu declaramus, aut instrumento in forma Cameræ Apostolicæ, vel aliàs quomodolibet roborata fuerint, nullam prorsus obligationem oriri, nullámque actionem, realem aut personalem, aut Judicis officium in foro exteriori neque extrà illud, nec etiam quoad forum conscientiæ, provenire, neque exceptionem, aut aliud quodcumque jus cuiquam competere.

Et quicquid in excommissis deductum fuerit piis locis applicat.

§. 2. Quinimò statuimus, & declaramus, & prædictis damnatis sponsionibus nullum talium pecuniarum dominium, etiam si solutæ, aut datæ, seu remissæ, vel condonatæ hac de causa fuerint, cuiquam acquiri, sed quicquid pecuniarum, aut cujusvis alterius rei, in contractus seu sponsiones hujusmodi deductum fuerit, sive datum & acceptum, sive tantummodò promissum, vel ut præfertur condonatum, aut etiam ut ab aliis solvatur mandatum existat, eo ipso piis locis ejus Civitatis aut Oppidi ubi sponsionis ipsæ initæ, vel ubi primùm detectæ fuerint, etiam si priùs alibi initæ sint, acquisitum censeri, & ipsos contrahentes ad restitutionem, sive elargitionem eisdem piis locis in utroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Episcopum (cujus conscientiam super hoc oneramus) opportunis juris & facti remediis, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis, cogi & compelli debere,

& non solùm Procuratoribus, seu administratoribus, sed cuilibet personæ, actionem popularem nomine eorumdem piorum locorum pro ipsis pecuniis consequendis competere. Ità tamen, ut si plura loca pia in Oppido seu Civitate hujusmodi existant, inter ipsa loca is præferatur, & pecunias integrè lucretur, qui prior agere cœperit.

Quibus desuper transigere aut se concordare posse vetat.

§. 3. Nec componere, transigere, aut concordare cum ipsis delinquentibus, aut illis partem aliquam pœnæ remittere, aut condonare quoquomodo liceat, sed integrè ab ipsis locis piis exigatur, quod si de facto concordatum fuerit, tunc eo ipso concordia, compositio, aut transactio irrita sit & nulla, & actio pro reliqua summa non exacta ad alia loca pia devoluta censeatur, donec pœna prædicta integrè ab ipsis transgressoribus fuerit persoluta.

Ecclesiasticisque personis Excommissas facientibus pœnam privationis beneficiorum imponit.

§. 4. Personas vero Ecclesiasticas, si quæ forsan, quod non credimus, tale aliquod pactum aut sponsionem, contrà hanc nostram prohibitionem inire præsumpserit, tàm sæculares quàm cujusvis Ordinis aut Militiæ regulares, cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacumque, etiam S. R. E. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter supradictam, & aliàs in præsenti Constitutione contentas pœnas) omnibus, & quibuscumque per eas obtentis beneficiis, cum cura & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum, aut Militiarum regularibus, ex tunc eo ipso per præsentes in utroque foro privamus, & privatas, ac ad illa & quæcumque in posterum obtinenda, perpetuò inhabiles & incapaces declaramus, eaque omnia juxtà præsentem Constitutionem ipso facto vacare, deque illis liberè per Sedem Apostolicam vel per ordinarios Collatores aliis providere posse, ac etiam si alioquin nostræ, Sedis Apostolicæ seu Rom. Pontificis tantùm, dispositioni ex quavis reservatione generali, etiam in corpore juris clausa, seu aliàs quomodolibet reservata seu affecta fuerint, nihilominùs per ordinarios Collatores, ad quos eisdem reservationibus, seu affectionibus Apostolicis cessantibus, pertineret, liberè & licitè conferri, & de eis perindè ac si reservata aut affecta non essent, disponi posse volumus & declaramus.

Et tàm eis quàm aliis, huic prohibitioni contravenientibus excommunicationis pœnam infligit.

§. 5. Ulterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic nostræ Constitutioni contravenire præsumpserint, tàm si prædictis, quæ hic pro expressis habeantur, quàm si quibusvis mundanis etiam Ducalibus, Regiis, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eosdem, vel alios, qui id in Terris, Locis, Civitatibus, ac Dominiis sibi subjectis, tacitè vel expresse fieri permiserint, eorumque Consiliarios, Magistratus, Potestates, Gubernatores, Præfectos, aut Locatenentes, eorúmque singulos qui pariter consensum, auxilium, consilium, vel favorem in præmissis præstiterint ac in quoscumque proxenetas, vel mediatores, excommunicationis sententiam per easdem præsentes ferimus, & promulgamus, eosque ipso facto absque aliqua monitione, aut declaratione, seu Judicis decreto aut ministerio, excommunicationis sententiam incurrere volumus, à qua eorum nullus ab alio quàm à Romano Pontifice, pro tempore existente, nisi in mortis articulo, & quoad eos qui pecunias, vel aliud quidpiam præmissorum occasione perceperint, etiam prævia restitutione integræ pecuniarum ejusmodi occasione perceptarum, absolvi possit aut debeat.

Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 6. Sicque in omnibus & singulis superiùs expressis, per quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quavis causa & instantia, judicari & definiri debere. Irritum quoque & inane decernimus, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà universis locorum Ordinariis, ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, ut præsentes literas in suis quisque Ecclesiis, Civitatibus, Diœcesibus, & locis ab omnibus inviolatè observari curent. Et contrà quoscumque præsentis Constitutionis transgressores ad declarationem censurarum & pœnarum hujusmodi procedant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis, necnon Regnorum, Provinciarum, Civitatum, Oppidorum & locorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, etiam quantumvis longissimo tempore observatis, ac legibus etiam municipalibus, & pragmaticis, aliisque sanctionibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel ad verbum non inserta, effectus earum impediri valeat vel differri, & de quibus, quorumcumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma & effectus public. hujus const.

§. 8. Cæterùm, ut præmissa, ac eædem præsentes literæ ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, Volumus ut eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ, per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibidem dimissa, ab eadem die, quoad eos qui in Urbe sunt, quo verò ad eos qui citrà montes sunt, post viginti dies, quo verò ad eos qui ultrà montes, post duos menses à die publicationis prædictæ numerandos, omnes & singulos perindè afficiant & arctent, ac si illis ipsis fuissent personaliter intimatæ. Quódque earum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio & extrà, quæ ipsis præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò omninò, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1591. duodecimo Calend. Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo. D. P. An. 1. die 21. Mart.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1591. Indictione 4. die verò 28. mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Gregorii divina providentia Papæ XIV. anno 1. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joannem Gauce, & Catherinum Menandi Curs.

Pompeus Guerra Mag. Cursor.

V.

Confirmatio exemptionis Fratrum Militum Sancti Joannis Hierosolymitani, eorúmque Familiarium, & cæt. à solutione decimarum, & aliorum onerum; Et extensio facultatis M. Magistri, & Conventus, quoad dispositionem beneficiorum. Ac præservatio Ordinariorum, quoad personas curam animarum habentes.

Hanc exemptionem, & præservationem firmavit primo loco Pius V. in sua constit. 77. Et si cuncta. suprà fol. 292. ubi videas quæ notavi.

Edita An. D. 1591.

GREGORIUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

QUanta Christianæ Reipublicæ commoda atque ornamenta, omni tempore attulerit Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani amplissimus Ordo, insignia quæ assiduè præstitit pietatis & charitatis officia, jam latè testantur summo ardentique studio, vel initio nascentis Ecclesiæ in Civitate Sancta Hierusalem, in qua Christi pedes steterunt, & ubi Deus Rex noster antè sæcula salutem in medio terræ dignatus est operari complexa, & usque modo, prout tempora tulerunt, variis in locis continuata, quæ nunc potissimùm elucent eo in Hospitali, quod in Insula Melitæ B. Pauli Apostoli, cujus in tutela est, multis celebrata miraculis ab eo Ordine constitutum fuit, in quo ejusdem Pauli auctoritate permoti ejus Hospitalis curam gerentes re ipsa comprobant, jactis fidei & spei fundamentis, inter præcipuas virtutes quæ Theologicæ dicuntur, charitatem principem obtinere locum neque his piis actionibus, quas iidem assiduis officiis & hospitalitatis studiis in proximos exercent planè secundæ aut postremæ sunt res, ab eis ad divini nominis gloriam & exaltationem præclarè gestæ, quarum longè latèque fama pervagatur. Dùm tamquàm veri Christi athletæ Machabæorum æmulati morem, assumpta galea salutis adversus Christiani nominis hostes, & præsertim impios Mahometis sectatores arma sumunt, fortiterque dimicant. Nos igitur religionem floridam paternis contemplantes affectibus, ea quæ eis pro eorum prospero statu, commodo & quiete per Romanos Pontifices prudenter concessa reperimus, ut illibata firmáque perpetuò subsistant, libenter approbationis nostræ munimine roboramus.

Privilegiorum multorum concessio à Prædecessoribus, & præsertim à solutione decimarum &c.

§. 1. Cùm itaque, sicut accepimus, licèt aliàs fel. rec. Leo X. Clemens VII. Paulus II. Pius IV. & Pius V. Gregorius XIII. & Sixtus V. Romani Pontifices prædecessores nostri, inter alia privilegia & indulta dilectis filiis Magistro & Conventui Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani à Sede Apostolica concessa, eumdem & pro tempore existentem Magistrum, Bajulivos, Castellanum Empostæ, Priores, Præceptores, Milites, Familiares, aliásque personas Hospitalis hujusmodi; necnon eorum Subditos, Vassallos, Colonos, & Servitores, & alios in eorum obsequiis, & dicti Hospitalis beneficiis quomodolibet nuncupatis existen. etiam presbyteros curam animarum exercentes, quamdiù illam exercent, & in illorum obsequiis forent, illorúmque animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcumque, quæ obtinebant, ac in posterùm obtinerent & possiderent, à solutione & exactione decimarum, censuum, jurium, etiam Synodalium, & Canonicarum portionum, seu charitativi subsidii, aut jucundi adventus, seu quartæ, aut aliàs quomodolibet, aut aliorum quorumcumque onerum sub certis modo & forma, exemerint & liberaverint, prout in diversis ipsorum prædecessorum desuper confectis literis pleniùs continetur.

Ordinariorum molestia super prædictis gratiis.

§. 2. Et licèt ipsi Milites, & aliæ personæ præfatæ, non debuissent neque deberent, à quoquam contrà dictorum privilegiorum tenorem & formam molestari, perturbari, vel inquietari, cùm ipsi non modò eorum facultatibus & fortunis, verùm etiam sanguini & vitæ pro tuitione fidei Catholicæ non parcant; nihilominùs diversi locorum Ordinarii, & Parochialium Ecclesiarum Rectores, & multæ Capitulares personæ id sibi omninò juxtà sacri Concilii Tridentini decreta licere asserentes, eosdem Magistrum, Bajulivos, Castellanum Empostæ, Priores, Præceptores, Milites, & personas, diversis oneribus contrà eorum privilegia prægravare, illosque ad decimas, census, subsidia, etiam charitativa, congruas portiones, jucundum adventum, pastor bonus, aut alias nuncupata onera, etiam jura synodalia cogere præsumant, in grave ipsius Hospitalis detrimentum & gravamen.

Hujus Pontif. Confirmatio dictorum privilegiorum.

Quæ tamen intellige ut hic in fine.

§. 3. Nos igitur attendentes, Hospitalis præfati multa esse in fidem Catholicam, & Sedem Apostolicam merita, nobis & venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, non incognita, Cardinalem Magnum Magistrum, Bajulivos, Castellanum Empostæ, Præceptores, Milites, Fratres, Familiares, & eorum singulos, ac singulares dicti Hospitalis personas, à qu busvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon omnium & singulorum privilegiorum, indultorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, libertatum, & gratiarum per præfatos, & alios quoscumq; e Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam Hospitali, illiusque Magistro, Conventui & Fratribus, Militibus, aliisque personis præfatis hactenùs concessorum, ac literarum desuper confectarum tenores præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad Cardinalis Magni Magistri & Conventus Hospitalis hujusmodi, aut alicujus alterius super hoc pro eis nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de mera nostra liberalitate, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula privilegia, indulta, facultates, exemptiones, immunitates, libertates, & alias gratias eisdem Magistro & Conventui quomodolibet concessa, Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, approbamus, illisque perpetuæ & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac omnes & singulos tàm juris quàm facti defectus, si qui forsàn intervenerint in eisdem, supplemus.

Pii V. concessio, uniendi & dismenbrandi beneficia.

§. 4. Cùm autem felicis recordationis Pius Papa IV. prædecessor noster, eidem Magistro & Conventui inter cætera privilegia, Prioratus, Bajulivatus, Castellaniam Empostæ, Commendas, ac alia ejusdem Hospitalis beneficia, liberè uniendi & dismembrandi facultatem concesserit. Et nihilominùs à quibusdam quandoque dubitatum fuerit, an antè vel post mortem possessorum, unio seu dismembratio ipsa fieri posset ac deberet.

Hujus Pont. extensio d. constit. Pii IV.

§. 5. Nos ad tollendum omne dubium & ambiguitatem, quæ in præmissis in futurum oriri posset, ut quandocumque eis videbitur, sive antè sive post mortem possessorum, Prioratus, Bajulivatus, Castellaniam Empostæ, ac alia ejusdem Ordinis beneficia unire & dismembrare, liberè & licitè possint & valeant, Necnon omnia & singula privilegia, & exemptiones præfatas, etiam ad Confratres & Donatos ejusdem Hospitalis extendi debere, auctoritate præfata decernimus & declaramus.

Clausulæ præservativæ.

§. 6. Decernentes, præsentes literas nullo umquàm tempore, de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo, quod locorum Ordinarii vocati non fuerint, notari, impugnari, vel invalidari minimè posse, minùsque sub quibuscumque similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, restrictionibus, & derogationibus comprehendi posse, sed semper ab illis exceptas, & quot es illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas esse.

Fides exemplorum.

§. 7. Sicque ab omnibus censeri, & ità per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores hujus const.

§. 8. Quocircà dilectis filiis in Regnis Hispaniarum, & Neapolitani, nostris & Sedis Apostolicæ pro tempore existentibus Nuntiis, aut Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes Motu simili mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Cardinalis Magni Magistri & Conventus fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem Magistrum & Conventum, confirmatione, approbatione, adjectione, suppletione, decreto, & aliis præmissis pacificè uti, frui, & gaudere. Non permittentes eos per Ordinarios prædictos, aut quoscumque alios, contrà præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari, contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo; ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas hujusmodi incurrisse declaran. illasque etiam iteratis vicibus aggravan. interdictumque Ecclesiasticum apponen. invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non extrahatur, ac aliis quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus & ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, etiam præfatis locorum Ordinariis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu & scientia similibus, etiam Consistorialibus, & de fratrum nostrorum consilio in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia forma ad hoc servanda foret, illorum tenores acsi de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Præservatio constit. Pii V. Greg. XIII. & Concil. Trid.

§. 10. Volumus autem quòd fel. record. Pii Quinti 22. Septembris, Anno sexto, ac Gregorii Decimi tertii prædecessorum nostrorum literis, sub Annulo Piscatoris 25. Novembris, Anno nono Pontificatuum suorum expeditis, in suo robore & efficacia permanentibus, præsentes literæ non comprehendant; Neque Ecclesias neque personas, in his quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Concilii Tridentini hujusmodi omninò servari debeant.

Fides transumptorum.

§. 11. Declarantes insuper ac præcipientes, quòd præsentium literarum transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio & extrà illud ubique locorum plena & indubitata, eademque prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1. die 30. April.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die ultima Aprilis, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pont. nostri anno primo.

Forma promovendi ex præscripto Concilii Tridentini, ad regimina Ecclesiarum Cathedralium, & aliarum dignitatum, de quibus consistorialiter providetur.

De his agitur in Conc. Tridentin. sess. 7. cap. 1. sess. 24. cap. 2. & sess. 25. cap. 1. & anteà in Leonis X. const. 7. Supernæ. fol. 543. Tom. 1. & postremò in Six. V. const. 74. Immensa. in 3. Congreg. suprà in hoc Tom. 2. fol. 668.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1591.

Salus gregis pendet à bono pastore.

ONus Apostolicæ servitutis, ad quos nuper nos dignatio divina provexit, assiduè admonet, in eam potissimùm curam nobis esse pastorali sollicitudine incumbendum, ut quæ à sacris œcumenicisque Conciliis pro communi totius Christiani populi salute, piè prudenterque statuta sunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deserantur; ea præsertim quæ ad bonos, idoneosque Pastores Cathedralibus, ac Superioribus Ecclesiis gubernandis præficiendos pertinent; nam si in quibusvis Ecclesiæ gradibus & Ministris, curandum est tales eligi, qui in Religione & sanctitate fideles ædificent, multò certè magis elaborandum est, ne in ejus electione erretur, qui suprà omnes gradus constituitur, cui tamquàm servo fideli & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem & mandatorum Dei observantiam aliorum forma esse debet, cùm certum sit gregis salutem magnoperè pendere ex boni Pastoris præstanti vita & doctrina.

Concilium itaque Trid. insignes viros ad Cathedrales Ecclesias eligi decrevit in locis citatis in rubrica.

§. 1. Sanè venerabiles patres, qui ex toto Terrarum Orbe ad sacrum generale Tridentinum Concilium à Summis Pontificibus prædecessoribus nostris evocati magna frequentia convenerunt, cùm in aliis rebus multis præclarum studium ad corrigendos depravatos mores, & collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tùm in eo potissimùm insigni zelo, magnáque cum laude laborarunt, ut rationem invenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiáque excellentes, & in Ecclesiasticis functionibus diù multumque versati, Ecclesiis Cathedralibus præficerentur.

Hic Pont. uti Episc. Cremonensis d. Concilio interfuit, & illud exequi exoptat.

§. 2. Nos igitur, qui cum minoribus constituti, Cremonen. Ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum sanctis & egregiis illis Patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostram reversi magno semper desiderio flagravimus, ut tàm salubria generalis Concilii decreta executioni debitæ mandarentur, atque ut id fieret pro virili parte curavimus. Multò nunc magis, cum disponente Domino omnium Ecclesiarum cura & solicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, ut Pastores ii præficiantur Ecclesiis, qui opus suum & ministerium impleant, & de ovium salute nos in Domino lætificent.

Concilium mandavit, ut in quibuscumque locis per Metropolitanum in Synodo præscriberetur forma examinis & instructionis.

§. 3. Illud autem in hoc saluberrimo & pernecessario negotio, quod est de Episcopis eligendis & præficiendis videtur esse præcipuum, ut instructio, examen, & inquisitio, de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promovendorum, tàm accuratè, fideliter ac seriò instituatur, ut omnis fallaciæ fuco semoto, certò confidere valeamus, tales à nobis Christi gregi pascendo esse præpositos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro iisdem ovibus redimendis propriæ vitæ ac sanguini non pepercit. Et quidem in hac parte providentia dicti Concilii Tridentini minimè defuit, cùm statuerit ac mandaverit, ut in Provinciali Synodo per Metropolitanum habenda, præscribetur quibusque locis & Provinciis, propria examinis, seu Inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis atque opportuna esse videretur.

§. 4. Ve-

Sed in paucissimis locis id executum fuit.

§. 4. Verùm neque id hactenùs nisi à paucissimis factum est, neque spes est, nisi longissimo temporis spatio, ut ab omnibus fiat; atque interim, dùm certa examinis sive inquisitionis ratio à Provincialibus Conciliis expectatur, perit uber ille fructus, qui ex tàm utilibus Concilii generalis decretis sperari posse videbatur, & experientia ipsa docuit per tot annos à publicatione Concilii prædicti elapsos, quid in unaquaque Provincia opus sit, quidvè possit fieri.

Hic ideò Pont. designat personas, quibus committenda erit instructio, & examen extrà Curiam.

§. 5. Habita igitur cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum unanimi consilio & assensu, præsenti nostra perpetuò valitura constitutione decernimus, ut cùm extrà Romanam Curiam, examen, instructio sive inquisitio facienda erit, nemo omninò cujuscumque status, gradus, conditionisve fuerit, inquisitionem prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium iis qui à prædicto Tridentino Concilio designantur, Apostolicæ videlicet Sedis Legatis seu Nunciis Provinciarum; aut ejus de quo inquisitio fit, Ordinario, eòque deficiente, Ordinariis vicinioribus relinquatur; nisi justis de causis, nobis aut pro tempore existenti Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quod si fortè aliquis prædictorum, consanguinitate aut affinitate usque ad tertium gradum inclusivè promovendum contingeret, ut omnis suspicio carnalis affectus à tàm sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum qui proximè sequitur hoc est, si Legatus excludendus erit, ad Nuncium, si Nuncius ad Ordinarium, si Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquisitionis officium deferatur.

Et in Curia.

§. 6. In Curia verò hæc functio spectet, vel ad eos Cardinales qui à nobis vel pro tempore existente Romano Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Provinciarum seu Regnorum, apud nos & Sedem Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, si tamen ad ipsos hujusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit: quòd si de Episcopo vel Metropolitano extrà Romanam Curiam degente, ab una Ecclesia ad aliam ex aliqua gravi & justa causa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato vel Nuncio Apostolico ejus Provinciæ aut Regni, ubi Ecclesia ipsa à qua transfertur sita erit, ad Metropolitanum si Episcopus, ad Suffraganeum verò antiquiorem residentem, si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus.

Formámque instructionis & examinis præscribit.

§. 7. Deindè, qui sacrum Tridentinum Concilium, non sine magna ratione eminentes personas, & quæ negotii magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium nominavit. Declaramus & statuimus, tàm Legatos sive Nuncios, quàm Ordinarios, vel alios ab hac sancta Sede fortè delegandos, non per Auditores aut Vicarios, aliosve ministros, sed per seipsos inquirendi munus exercere debere, quamvis ab hujusmodi personis, aliisque viris peritis adjuvari possint. Et si Prælatus inquirens, per se non posset ob locorum distantiam testes examinare circà articulum aliquem, ut legitimos natales, vel ætatem aut aliquid ejusmodi, licebit ei articulum illum alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem universam inquisitionem. Quod si fortè contingat, aliquem supradictorum legitimè impediri, ut per se hoc munus præstare non possit, ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, ut suprà dictum est, de iis qui ob consanguinitatem vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hæc, ut mens ejusdem sacri Concilii rectæ ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus ac statuimus, non esse in vita ac doctrina promovendi investiganda eam rationem adhibendam, ut ab ipso promovendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportere ut Prælatus qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet atque examinet, quos de rebus inquirendis sincerum ac fidele testimonium daturos esse existimet. Verùm, ut inquisitio prædicta faciliùs ac pleniùs perfici atque expediri queat, utile erit, si Prælatus qui inquisitionem facturus est, vel à promovendo, vel ab alio aliquo confici curet schedulam, in qua sint ordine descripta nomen promovendi, cognomen, patria, parentes, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel juri canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, deniquè amici ac familiares, qui tàm ipsum quàm parentes ejus intimè nôrint. Quod si promovendus documentum aliquod exhibere voluerit, undè ipsius ætas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio, officia, munerâque aut aliquid ejusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inserendum erit, modò documentum publicum seu authenticum fuerit.

Quivè testes desuper recipi possint.

§. 8. Illud quoque prohibendum censuimus, ac expressè prohibemus, ne ad testimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine, ad regendam Ecclesiam quilibet homines admittantur; sed viri tantum graves, pii, prudentes, docti, qui de qualitatibus promovendorum rectum judicium ferre valeant, ac ut suprà diximus, sincerum, ac fidele testimonium dare velint. Proindè tàm cognati, ac nimium familiares, quàm inimici atque æmuli excludendi erunt. Porrò testes ejusmodi, Prælatus qui examen seu inquisitionem habiturus erit; seorsum ac sigillatim examinabit; & si quando judicaverit expedire, eis ad memoriam reducet tùm juramenti vim, perjurii gravitatem, eosdem etiam seriò & graviter admonebit, ipsos reos futuros apud Omnipotentem Deum eorum omnium, quorum vel committendo vel omittendo rei erunt, qui promovebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, in causa erunt ut homines indigni, vel minùs idonei ejusmodi Ecclesiis præficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac potissimùm quàm sint ad promovendos affecti, ut indè conjiciat utrum ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Deniquè cùm testes de qualitatibus promovendi interrogabit, dabit operam, ut quoàd ejus fieri poterit, omnia & singula quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur; per ipsos exprimantur.

Qualitatésque promovendorum, quæ probari debeant.

Non ab re videri posset constit. 50. Six. V. suprà fol. 609.

§. 9. Quamvis autem qualitates omnes promovendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, aliisque canonicis sanctionibus continentur, probè cognitæ esse debeant iis, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt natum esse ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus Catholicis, annum trigesimum jàm explevisse, sacris ordinibus, saltem antè sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel jure canonico, aut certè publicum alicujus Academiæ testimonium obtinuisse, quoad alios docendos idoneus esse declaretur, ad hæc in Ecclesiasticis functionibus diù esse versatum, item fidei puritate, innocentia vitæ, prudentia, usu rerum, integra fama, doctrina deniquè præditum esse; tamen quia circà doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpè contingit, ut nonnulli scientia vacui, de solo Doctoris titulo, aut privilegio glorientur, volumus, ut de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis & privilegiis gaudent, vel etiam à publicis Academiis testimonium habuerunt quòd idonei essent ad alios docendos, nisi fortè aliquorum insignis doctrina, ex publica ipsorum functione notoria esset. Ità verò inquisitio facienda erit, ut quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel

juri canonico promovendus operam dederit cognoscatur. Et quoniam in quibusdam Provinciis nulla sunt Studia generalia, neque ullæ publicæ scholæ, neque usus habet ut qui studiis operam navant, ullis Doctoratus aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus in ejusmodi locis sufficere, si testimonio virorum gravium, & sacræ Theologiæ, vel juris canonici peritorum constet, promovendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, ut idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi injungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant se de scientia promovendorum certos redditos esse ex eo, quòd prædictos promovendos, specimen suæ doctrinæ, publicè vel privatim dedisse cognoverint. Quod autem ad Regulares pertinet, cùm ad Ecclesias Cathedrales promovendi fuerint, ne fraus ulla subrepere possit in eo quod idem Tridentinum Concilium statuit, ut regulares à suis Superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant. Declaramus, nomine Superiorum eos dumtaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, sive ii cujusvis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes, sive Definitores, aut Visitatores Capitulum generale repræsentantes, sive alii quocumque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarii seu Commissarii generales, vel in Romana Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte succedant. Et nihilominùs præter Superiorum testimonium, qui fidem facient ejusmodi regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea servari, quæ de iis diximus, qui publicum suæ doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent; ut videlicet seriò inquiratur an regulares ad Cathedrales Ecclesias promovendi, eos progressus in studiis fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur.

Absolutis prædictis, & etiam simili inquisitione de Statu Ecclesiæ, professionem fieri à promovendis jubet, juxtà bullam Pii IV. num. 89. quæ est suprà fol. 138.

§. 10. Post inquisitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promovendi, necnon informationem de statu Ecclesiæ, aliisque necessariis rebus, quæ pariter coràm superiùs expressis Prælatis, juxtà ejusdem Concilii decreta fieri debet, professio fidei Catholicæ à promovendo facienda erit; quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit, nisi fortè qui professionem emissurus est, à Prælato inquirente longè distet; tunc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis, professionem admittere debebit, cui promovendus vicinior erit; quod idem intelligatur de informatione de statu Ecclesiæ accipienda, si quando contingeret, ut in alia Provincia sive Regno esset Ecclesia in alio promovendus. Recipiet autem Prælatus professionem promovendi, præsente Notario publico, ac testibus, atque eam à se admissam, ac receptam, propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoque qui professionem ejusmodi fecerit, in eo loco ubi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribet. Denique his peractis, Notarius publico instrumento fidem faciet de professione prædicta adhibitis testibus ut præfertur. Ubi verò totum examen seu inquisitio de persona promovenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio ac professione fidei emissa, ad hanc sanctam Sedem, ut Concilium statuit, quamprimùm clausa & obsignata in forma authentica transmittenda erit. In qua re observari volumus, ut professio fidei iisdem omninò verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur, quàm felicis recordationis Pius Papa Quartus prædecessor noster statuit observandam; & ut Prælatus, qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per literas separatas simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis, eorúmque dictis & scripturis productis suo judicio habenda sit, simul etiam quid de promovendo ipse sentiat.

Inquisitionis processus, à Cardd. Prioribus Ordinum in Curia, posteà examinari præcipit.

§. 11. Processus autem sic formati, & ad Curiam transmissi, à Cardinale cui proponendi munus incumbet & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, ut moris est, juxtà formam Concilii prædicti subscribentur & expedientur. Volumus autem, ut Cardinalis relator, moneat promovendum si præsens in Curia fuerit, ut juxtà Concilium Lateranen. novissimè celebratum, omnes Cardinales, sive majorem partem Collegii adeat antequàm Ecclesiam proponat, ut quæ à referente Collega sint audituri, oculata fide quantum ad personam promovendi attinet, cognoscere possint.

Eándemque inquisitionem fieri mandat, de promovendis ad Ecclesias, de quibus consistorialiter providetur, tùm certis declarationibus.

§. 12. Hæc porrò omnia, quæ de promovendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione servanda esse declaramus & decernimus, qui nominati, præsentati, aut electi fuerint ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, seu Præpositatus, Monasteriorum regimina, aut alias regularium cujusvis Ordinis, aut etiam sæcularium præfecturas, de quibus consistorialiter provideri contigerit; atque eos præsertim, quibus præter curam & regimen Monachorum aut canonicorum clericorúmque, regularium vel sæcularium, annexa est in populum jurisdictio spiritualis, vel temporalis; excepta tamen ætate circà quam nihil innovamus.

§. 13. Quo verò ad doctrinam, cùm generalia Concilia non statuant ut personæ promovendæ ad regulares dignitates, Doctoratus sive licentiæ gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum sit, ut ea doctrina polleant qua onus sibi imponendum sustinere valeant, declaramus & statuimus, ut Prælati qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiosè ac diligenter inquirant, super doctrina ejusmodi personarum, juxtà modum & formam superiùs præscriptam, ut nos & pro tempore futuri Romani Pontifices, habita de illis vera informatione per processum qui ab inquirente transmittetur, certò statuere, ac judicare possimus, an persona promovenda vera sit talis qualem dignitas illa ad quam provehenda est, exigit & requirit.

Jus præsentandi vel eligendi habentes, piè hortatur ad idoneos præsentandum & eligendum.

§. 14. Hortamur verò in visceribus Domini nostri JESU Christi, ac paterna caritate monemus eos omnes, qui ab hac sancta Sede nominandi, præsentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos vel Abbates jus habent, ut seriò apud se cogitent quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliáque permulta & maxima bona dependent. Illud etiam sæpè & sæpiùs ad mentem revocent, quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quàm si bonos pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus vel humano affectu aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curaverint. De nominandis verò, præsentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ superiùs observanda esse declaravimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus & monitionibus adjiciendum censuimus, ut nominationis, præsentationis vel electionis jus habentes, eos diligere studeant, atque omninò conentur, qui non modò eumdem Ordinem sint antè professi, sed in eodem etiam satis diù laudabiliter versati; neque enim decet, ut Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint antè discipuli, & subditis imperare præsumant, qui priùs non didicerint Superioribus obedire.

Inquisitores prædictorum ad diligenter exequendum monet.

§. 15. Eos denique qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo, operam suam in hac re præstabunt seriò admonemus, ut ea fide ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, ut à Deo & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant.

§. 16. Nulli

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. I. die 15. Maii.

Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ 1591. Idibus Maji, Pontif. nostri anno 1.

VII.

De Immunitate Ecclesiarum, quibusdam exceptis casibus, inviolabiliter observanda.

Ad quod habes etiam dispositionem Concilii Tridentini sess. 25. cap. 20. & bullam 1. Joan. XXII. Ex parte. sup. fol. 191. ubi notavi, in Tom. I.

Edita An. D. 1591.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sixtus IV. & Pius V. certis casibus permisit extrahi Ecclesiis, homines criminosos.

CUm aliàs, nonnulli prædecessores nostri, & præsertim fel. recordat. Sixtus Papa Quartus, necnon Pius etiam Quintus, sancto zelo ducti, diversas facultates & indulta extrahendi, etiam in casibus quibusdam à jure non permissis, ex Ecclesiis criminosos & delinquentes, compluribus sæcularibus Principibus, eorúmque Curiis & Magistratibus sub variis modis & formis concesserint, prout in illis pleniùs continetur.

Sed sæcularium Principum Ministri d. facultate abusi sunt & mala hic enarrata evenerunt.

§. 1. Experientia postmodum docuit, tùm ob diversitatem & differentiam hujusmodi indultorum, tùm quia plerique eorumdem Principum Ministri ex hoc ipso illa diversimodè, etiam latiùs quàm par erat, & ad suum libitum interpretandi occasionem arripuerunt illisque abuti cœperunt, subortam esse non mediocrem in aliquibus locis, libertatis & immunitatis Ecclesiasticæ perturbationem & confusionem, alibi verò ne ipsos quidem laicos indultis hujusmodi uti voluisse aut potuisse, quòd Populis, inveterata ergà Ecclesias reverentia, devotis, & assuetis, scandali potiùs quàm quietis occasionem præberent. Illud etiam absurdum sæpenumerò secutum est, ut infimæ interdùm conditionis laici, non modò juris, sed etiam literarum penitùs ignari & imperiti, dùm, quasi potestates, aut Ministri Curiæ sæcularis in aliquo Castro, aut Oppidulo jurisdictionem exercebant, facultatum & indultorum hujusmodi limites longè excesserint, eáque suo arbitratu in sensus minùs rectos, & ab intentione concedentis omninò alienos, detorserint, & illorum prætextu quicquid sibi in mentem venit attentare præsumpserint, in grave jurisdictionis & immunitatis Ecclesiasticæ præjudicium, locorum, & personarum divino cultui dicatarum contemptum, ipsius divinæ majestatis offensam, & scandalum plurimorum. Quare pro commisso nobis à Domino Pastoralis officii munere, prædictis absurdis & scandalis obviare, ac differentias hujusmodi ad uniformem regulam reducere, omnemque dubitandi, ac perperam interpretandi occasionem dilucida declaratione submovere, abusus tollere, & ne Ecclesiastica jura planè conculcentur & negligantur, opportunè providere decrevimus, prout etiam dictus Sixtus prædecessor noster iisdem de causis motus statuere decreverat, licèt morte præventus hoc adimplere nequiverit; ità tamen, ut quando præsens temporum calamitas, & nimia, quæ jam invaluit perversorum hominum malitia id exposcit, aliquid, etiam ad terrorem delinquentium, & ad coërcenda illorum facinora, ultrà id quod prisca illa majorum nostrorum disciplina, & vetus sacrorum canonum norma præscripserat in quibusdam casibus congrua moderatione adhibita, permittamus.

Hic itaque Pont. hujusmodi facultates revocat, & immunitatem Ecclesiarum observari præcipit.

§. 2. Hac itaque nostra perpetuò valitura constitutione, omnia & quæcumque privilegia, indulta, & gratias, tàm per prædictum Sixtum ac Pium Quintum, quàm alios quoscumque nostros prædecessores, aut nosmetipsos, Sedem Apostolicámque ejusveLegatos, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesiis, Monasteriis, Sacellis, domibus, regularibus & sæcularibus, locisve sacris aut Religiosis, aliásque in casibus à jure permissis, hominibus certorum tunc expressorum vel non expressorum criminum reis, aut fraudulentis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorũ, & pro bono, pace, & quiete publica, & ex causis urgentissimis ac necessariis & æquipollentibus casibus in jure expressis, atque ex paritate, identitate, aut majoritate rationis extensis, perpetuò vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicujus Principis, aut beneplacitum, seu alias quomodolibet concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus approbata, & innovata, ac usu recepta, literásque Apostolicas sub plumbo, aut in forma Brevis seu aliàs quomodocumque desuper confectas, quarum tenores hìc haberi volumus pro expressis, ac ad verbum insertis, sublata penitùs omni differentia, ità ad unam tantùm formam reducimus, & moderamur.

Certos tamen casus hic expressos excipit, in quibus laici delinquentes Curiæ sæculari requirenti remitti debent.

Quoad hæreticos habes etiam suprà XXII. cit. in rubr.

§. 3. Ut laicis, ad Ecclesias, locáque sacra, & religiosa prædicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarúmque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quíque homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis earumvè Cæmeteriis committere non verentur, aut qui proditoriè proximum suum occiderint, aut Assassinii vel hæresis, aut læsæ Majestatis in personâ ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur. Sed universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, cæterísque Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatis, tàm sæcularibus quàm cujusvis Ordinis Regularibus, districtè præcipiendo mandamus, & præcipimus, ut laicos in casibus prædictis delinquentes, ad eorum Ecclesias, Monasteria, domos, & alia loca supràdicta sacra, seu Religiosa respectivè confugientes, & in eis se recipientes atque morantes, qui prædicta delicta, eorumve aliquod, judicio suo commisisse videbuntur, quando à Curia sæculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, Ministris, & Officialibus Curiæ sæcularis absque irregularitatis nota, aut alicujus censuræ Ecclesiasticæ incursu, tradi, & consignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet & faciat.

Et Curia sæcularis absque licentia Judicis Ecclesiastici nullo pacto accipiat.

§. 4. Ne autem Curia sæcularis prædicta Ministri facultate illos per se & propria auctoritate extrahendi, & abducendi sibi olim, ut præfertur, attributa, & per præsentes revocata, abutantur, Volumus, dictâque auctoritate decernimus, & declaramus, ut Curia sæcularis ejúsque Judices & Officiales, ab Ecclesiis, Monasteriis, locísque sacris prædictis, laicum aliquem ut præfertur, delinquentem in nullo ex casibus supràdictis sine expressa licentia Episcopi, vel ejus Officialis, & cum interventu personæ Ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios, Episcopis inferiores, etiamsi alii Ordinarii sint, aut nullius Diœcesis, aut Conservatores ab hac Sede specialiter vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi, facultas pertineat. Occurrente autem casu in loco exempto, & nullius diœcesis, tunc ad Episcopum viciniorem devolvatur hæc cognitio, & non ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu, quo ipse Episcopus, & dictæ personæ Ecclesiasticæ requisitæ illos in delictis superius expressis culpabiles, tradere, aut capturæ & carcerationi intervenire, & assistere recusaverint; tuncque reverentiæ Ecclesiæ, & locis sacris debitæ memores, prædictos delinquentes, minori quo id fieri poterit cum scandalo & tumultu, extrahere curent.

§. 5. Quòd-

Sed Ecclesiasticus prius videat an carceratus aliquod ex criminibus exceptis commiserit.

§. 5. Quódque delinquentes laici prædicti, postquàm, ut præfertur ab Ecclesiis, locisve sacris extracti & capti fuerint, ad carceres Curiæ Ecclesiasticæ reponi, & inibi sub tuto & firmo carcere ac opportuna custodia, data illis, si opus fuerit, per Curiam sæcularem, detineri debeant, nec indè extrahi, Curiæque sæculari prædictæ consignari nec tradi possint, nisi cognito priùs per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi verè crimina superiùs expressa commiserint; tuncque demùm de mandato Episcopi per Judicem Ecclesiasticum Curiæ sæculari, quacumque appellatione postposita, consignentur.

Criminis hæresis cognitio totaliter sit fori Ecclesiastici.

§. 6. De crimine verò hæresis, cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pertineat, neque in ea Curia sæcularis se quoquomodo intromittat.

Et omnium personarum Regularium in omnibus casibus.

§. 7. Sicuti etiam prohibemus, ne contrà Ecclesiasticas personas, sæculares aut cujusvis Ordinis, vel Militiæ etiam Sancti Joannis Hierosolymitani regulares quoquomodo etiam vigore prædictorum privilegiorum, indultorum, aut concessionum, quæ omnia ad terminos juris per præsentes reducimus, procedant, aut se intromittant, illasve ab Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, locisque sacris, aut religiosis, etiam in casibus in hac constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, aliàs quàm de jure, & per privilegia eisdem Ordinibus, aut militiis concessa permittitur, quomodolibet præsumant.

Contravenientes pœnas hic enarratas incurrant.

§. 8. Quòd si quis quacumque dignitate & auctoritate præditus, præmissorum, aut alio quovis prætextu, quicquam præter aut contrà hujus nostræ constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus eum ipso facto, censuras & pœnas easdem incurrere, quæ, contra libertatis, juris & immunitatis Ecclesiasticæ violatores per sacros Canones, & Conciliorum generalium, nostrorúmque prædecessorum constitutiones sunt promulgatæ.

Clausula sublata &c.

§. 9. Sicque per quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, in quavis causa & instantia, judicari, & definiri debere, necnon irritum decernimus & inane si secùs super his, per quoscumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clauf. derogat.

§. 10. Non obstantibus præmissis, tàm Sixti, & Pii V. quàm aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum literis Apostolicis, privilegiis, indultis & facultatibus, quibusvis personis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia quavis dignitate & auctoritate fulgentibus, aut Rebuspublicis, Dominiis, Regnis, Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis, eorumve Curiis, Parlamentis, Senatibus, Consiliis, Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, aut Præsidentibus, Proregibus, Gubernatoribus, Locatenentibus, Vicariis, Potestatibus, aliisque Magistratibus, Officialibus, Ministris, aut Consiliariis, ex prædictis, vel aliis etiam gravioribus, & urgentioribus causis; tàm illorum intuitu & contemplatione, sive ad eorum preces, & instantiam, quàm etiam Motu proprio, & ex certa scientia déque Apostolicæ potestatis plenitudine, ac per modum statuti & legis perpetuæ, etiam in vim contractus, & fratrum nostrorum consilio, sub quibuscumque tenoribus & formis, & cum quibusvis præservativis, restitutivis, mentis attestativis, derogatoriarum derogatoriis, aliísque validissimis, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiamsi inibi caveatur expresè, quod illis, nisi sub certis modis & formis, & nisi de expresso eorum consensu ad quorum favorem concessæ fuerint, derogari possit, & aliter factæ derogationes nullius sint roboris vel momenti, & aliàs quomodolibet concessis etiam sæpiùs approbatis, & innovatis. Quæ omnia, & singula, ac illorum tenores pro expressis habentes, quatenùs præmissis in aliquo adversentur, aut plures quàm superiùs expressos casus contineant, auctoritate & tenore præmissis omninò, ac perpetuò tollimus, & abrogamus, ac ad terminos præsentis Constitutionis, quoad superiùs descripta dumtaxat, reducimus: & nolumus cuiquam de cætero suffragari, & qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali vel speciali, per quæ præsentibus non expressa, vel ad verbum non inserta effectus earum quomodolibet valeat impediri.

Publicationē hujus constitutionis demandat.

§. 11. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam faciliùs deducantur, mandamus illas in valvis S. Joannis Lateranen. & Principis Apostolorum, Basilicarum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ de more affigi, & publicari; earum etiam exemplis inibi affixis & dimissis, ac post publicationem hujusmodi volumus & decernimus, ut omnes & singulos quos concernunt, & concernent in futurum, perindè arctent, & afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent. Earumdem verò præsentium transumptis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, eamdem fidem in judicio, & extrà illud ubique gentium & locorum haberi volumus, quæ eisdem originalibus literis haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 12. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ moderationis, præcepti, mandatorum, decretorum, reductionum, declarationum, prohibitionis, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 1. die 24. Maii.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo primo, nono Calen. Junii, Pontificatus nostri anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1591. indictione 4. die verò 28. mensis Maji, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Gregorii divina Providentia Papæ XIV. Anno ejus primo, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Basilicarum Principis Apostolorum de Urbe, & S. Joannis Lateranen. & necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Caterinum Menandi, & Nicolaum Drouyn Curs.

Pompeus Guerra Mag. Curs.

VIII.

Moderatio Constitutionis à Sixto V. editæ, contrà Abortum quovis modo procurantes, & eorum complices.

Edita A. D. 1591.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus moderationis.

SEdes Apostolica pia mater assiduè sentiens ponderis sibi incumbentis in procuranda salute animarum, pretioso Christi Domini sanguine redemptarum, gravitatem, & magnitudinem, in re tanti momenti, ut par est, magis in dies solicita, eumdémque optimum finem semper antè oculos propositum habens, nihil umquàm intentatum prætermittit eorum, quæ ad fidelium animas in viam salutis dirigendas judicat pertinere. Quare nemini mirum videri debet, si interdùm quidem contumacium fidelium audaciam pœnarum severitate deterret. Rursus eisdem, si ad cor redire velint, & peccati veniam humiliter exposcere, maternum aperit sinum, viámque ad pœnitentiam eis sternit faciliorem, ac mansuetudine congrua rigorem temperat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

§. 1. Dudùm siquidem fel. rec. Sixtus Papa V. prædecessor noster, justitiæ zelo accensus, contrà procurantes abortum fœtus tàm animati, quàm inanimis, ejúsque gravissimi sceleris participes & adjutores, necnon contrà eos qui

mulierum fœcunditatem impedirent, & sterilitatis potiones seu venena præberent, constitutionem edidit, sub dat. iv. Kal. Novembris, Pontificatus sui anno tertio, per quam ultrà diversas, spirituales & temporales pœnas, etiam inter alia excommunicationis sententiam contrà eos promulgavit, sibique & successoribus suis tantùm absolvendi facultatem reservavit, prout in eadem constitutione pleniùs continetur.

Six. V. contrà abortum procurantes edidit bullam quæ 87. est suprà fol. 702. Effrænatam.

§. 2. Cùm igitur postmodùm experientia docuerit, ex remedio hujusmodi, non eam quæ sperabatur, utilitatem & fructum provenisse, verùm potiùs multis Satanæ malitia ad peccandum inductis, difficiliori ob soli Sedi Apostolicæ reservatam absolvendi facultatem, reddito ad pœnitentiam aditu, eos à nefariis hujusmodi flagitiis perpetrandis non solùm non retraxisse, sed etiam plurimorum sacrilegiorum, gravissimorúmque peccatorum, & scelerum occasionem dedisse: Nos propterea animadvertentes, gladium Ecclesiasticæ disciplinæ, præsertim quoad censuras & pœnas spirituales, ità exercendum esse, ut ad medicinam tendat, non ad perniciem animarum, æternúmque Pastorem, cujus vices in terris gerimus, quantum (divina ejus gratia adjutrice) possumus, imitari volentes, qui venit animas hominum salvare non perdere, neminíque quantumcumque graviter, & enormiter deliquerit, viam salutis præclusit, quin potiùs ad eam assequendam copiosa remedia adhibuit, ac nobis reliquit, & simul utilius censentes, ubi nec de homicidio, nec de animato fœtu agitur, pœnas non imponere duriores iis, quæ per sacros Canones, & leges prophanas sunt inflictæ, habita super hoc cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, super negotiis & consultationibus Episcoporum deputatis, matura deliberatione, de eorum consilio, constitutionem prædictam sic duximus moderandam, ut à peccato, & excommunicatione contrà personas ibi expressas lata, tàm quoad eos qui hactenùs deliquerunt, quàm quoad illos qui post nostram constitutionem in eisdem casibus deliquerint, quilibet presbyter, tàm sæcularis, quàm cujusvis Ordinis regularis ad Christifidelium confessiones audiendas, & ad hos casus specialiter per loci Ordinarium deputatus, plenam & liberam in foro conscientiæ tantùm, absolvendi habeat facultatem, eamdem prorsus quam idem Sixtus prædecessor, sibi ac suis successoribus reservavit.

Quam hic Pont. moderatur quoad reservationem absolutionis ab excommunicatione.

§. 3. Quo verò ad pœnas procurantium abortum fœtus inanimis, aut exhibentium mulieribus, vel sumentium, venena, sterilitatis aut quocumque modo auxilium, vel consilium eis dantium, in prædicta constitutione contentas, constitutionem præfatam, in ea parte ubi de his agit, ad terminos juris communis, ac sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini dispositionem, auctoritate Apostolica tenore præsentium, tàm quoad præterita, quàm quoad futura, perpetuò reducimus, perindè ac si eadem constitutio in hujusmodi parte numquàm emanasset.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus eadem prædecessoris nostri constitutione, quam quoad reliqua omnia, præter contenta in hac nostra constitutione in suo robore omninò permanere volumus, cæterísque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 5. Volumus autem, ut præsentium transumptis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo Prælati Ecclesiastici munitis eadem prorsus fides habeatur, in judicio & extrà illud, quæ eisdem originalibus haberetur exhibitis vel ostensis.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostrarum moderationis, reductionis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 1. die 31. Maji.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ 1591. prid. Cal. Jun. Pontificatus nostri anno 1.

IX.

Concessio usus bireti rubri, S. R. E. Cardinalibus, ex Ordinibus Regularium assumptis.

De materia Cardinalium, satis dixi ad const. 50. Six. V. suprà fol. 609. Postquàm, ibi videas.

Edita An. D. 1591.

Hic Pont. votis Cardinalium auditis,

SAnctissimus D. N. D. Gregorius Papa XIV. vocavit ad Sedem, Dominos Cardinales, eísque proposuit, de concedendo usu rubri bireti, DD. Cardinalibus ex Ordinibus regularium assumptis, & sententias eorum audivit, die 26. Aprilis 1591. Romæ apud S. Petrum in Consistorio secreto.

Usum bireti rubri Cardinalibus, ex Ordinibus Regularium assumptis concessit.

§. 1. Posteà die Dominico 9. Junii festo Sanctissimæ Trinitatis, Sanctissimus D. N. Romæ in ædibus Hortorum Quirinalium, antequàm descenderet ad SS. Apostolorum proximam Basilicam, ad Capellam celebrandam, dedit rubra bireta infràscriptis DD. Cardinalibus ex Ordinibus regularium, quæ perpetuò deferrent more aliorum, habitu in cæteris nihil immutato. Cardinales hi fuere.

Nomina Cardinalium qui d. biretum tunc receperunt.

Frater Michael Alexandrinus.) Ambo ex Ordi-
Frater Hieronymus Asculanus.) ne Prædicat.
Frater Constantius Sarnanus, ex Ordine Minorum Conventualium.
Frater Gregorius de Montelparo nuncupatus, ex Ordine Eremitarum S. Augustini.

X.

Approbatio quarta instituti & Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU, cum aliquarum impugnationum rejectione.

Hanc Religionem primò approbavit Paul. III. ut suprà in ejus const. 25. Regimini. Tom. I. fol. 743. ubi etiam cætera plenè adnotavi, ibi videas.

Edita An. D. 1591.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

ECclesiæ Catholicæ, cui DEO auctore præsumus, decoráque utilitas postulat, ut cum in omnibus illius membris fovendis atque ornandis, assiduè nobis laborandum sit; in illa tamen præcipuam vigilantiæ nostræ partem impendere debeamus, quæ non modò ipsa per se, robur, ac pulchritudinem corpori huic mystico afferunt; sed cæteras etiam ejusdem partes vel disruptas consolidare, vel integras custodire, vel fœdatas eluere, atque etiam ornare valeant. Inter hæc autem quem locum obtineant Religiosi Ordines, præsertim verò qui proximorum utilitati deserviunt, non obscurè perspicimus, cùm & superiora tempora, & præsentia diligenter attendimus.

Societas commendatur.

§. 1. In his verò Religio Societatis JESU, quam novissimis hisce diebus divina providentia excitavit, adeò strenuè laboravit, ac sine intermissione laborat, ut illius vel turbationem, & infirmitatem, ad commune Ecclesiæ damnum, vel pacem atque integritatem, ad ejusdem utilitatem maximè pertinere putemus. Et quoniam neque tranquillitati, neque firmitati hujusmodi Ordinum prospectum esse poterit, nisi eorum instituta firmiter inconcussa serventur, iisdémque modis feliciter progrediantur & crescant, quibus à Fundatoribus, Domino inspirante, atque hac sancta Sede approbante, primùm fundati sunt, necessarium duximus, ea quæ ab Ignatio, hujus Ordinis Fundatore, ordinata, & à prædecessoribus nostris Rom. Pont. circà ejusdem Societatis Institutum sancita sunt, Apostolicæ firmitatis munimine denuò roborare.

Paul. III. Jul. III. & Greg. XIII. Societatis institutum approbarunt, ut notavi in d. Pauli cit. in rubr.

§. 2. Quamvis enim præfatæ Societatis Institutum jam indè ab ejus primordiis fuerit per fe. re. Paulum III. & Julium etiam III. Romanos Pontifices prædecessores nostros approbatum; & à fel. rec. Gregor. XIII. etiam prædecessore nostro primo per ejus quasdam literas sub Dat. Cal. Febr. Pont. ejus anno undecimo: deindè copiosiùs per Constitutionem, quæ incipit, Ascendente Domino, confirmatum; Nihilominùs tamen non ideircò defuerunt, qui adhuc sub zeli, & boni specie, aliqua ex

iis quæ in dictis Pontificiis approbationibus & confirmationibus continentur, & alia etiam quæ ad institutum, & rationem gubernandi dictæ Societatis pertinent, variis modis impugnare.

Illud tamen nonnulli improbarunt multis modis hic relatis.

§. 3. Quin etiam apud piæ memoriæ Sixtum Papam V. prædecessorem item nostrum oblatis libellis, & variis excogitatis modis traducere & calumniari, atque ut ea quæ consultissimè sancita erant infringerentur, conari veriti non fuerint. Instantes scilicet ut res & negotia Societatis non per Superiores, ut hactenùs juxtà illius Constitutiones Apostolica diplomata factum est, sed per Capitula, seu Congregationes definiantur. Ut electiones tàm Provincialium quàm Superiorum localium non à Præposito Generali juxtà hujusmodi Constitutiones ac diplomata, sed in Capitulis eisdem fiant. Ut Novitii in Societatem & ad vota Scholasticorum, peracto biennio Novitiatus in Capitulis eisdem admittantur. Ut professioni certum ac præfixum tempus statuatur, quo exacto, per suffragia Congregationis Religiosi hujusmodi ad professionem admittantur. Ut qui juxtà Institutum ac formulam ipsam votorum, qua voverunt, sanctæque hujus Sedis approbationem à Societate dimittuntur, nonnisi ordinarii judicii forma servata dimittantur. Illa etiam in controversiam & examen eodem tempore adducta fuere, nempe. Nomen ipsum Societatis JESU quòd non esset ità deinceps vocanda. Religiosos non professos non debere ad sacros ordines promoveri. Hujusmodi Religiosos non esse prohibendos, quin ad alios Regulares Ordines transire; similiter nec laicos, ut ad Sacerdotium, nec alios non professos, ut ad professionem, aut ad gradus mutationem aspirare possint. Facultatem prætereà, eos qui professi non sunt, dimittendi non probari. Quibus & hujusmodi aliis novis impugnantium inventis si aditus pateret, universa Societatis structura labefactaretur, atque convelleretur.

Hic ideò Pont. impugnationes rejicit multis rationibus hic enunciatis.

§. 4. Nos igitur hujusmodi impugnationibus diligenter consideratis, & perpenso circà reliqua, quæ in controversiam & examen deducta fuerant, nonnullorum Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium judicio, qui ex mandato ejusdem Sixti prædecessoris, illa accuratè discusserant, & examinaverant. Simul etiam perpendentes, primùm quidem quòd modus ille, res & negotia per Capitula definiendi, optimum Societatis ordinem, ac universam gubernandi rationem prorsus everteret. Illam enim Ignatius Fundator quamvis Superiorum consilium, prudentiámque ac rerum experientiam adjuvare, & promovere curaverit, adhibitis scilicet tàm Generali Præposito, quàm singulis aliis Superioribus, tùm Provincialibus tùm localibus suis, ex selectioribus, Consiliariis, atque Admonitoribus, monarchicam tamen & in difinitionibus, unius Superioris arbitrio contentam esse decrevit. Deindè quòd ratio Capitularium electionum maxima ipsi Societati afferret incommoda. In qua licèt electiones quædam primariæ, cujusmodi sunt Generalis Præpositi, ac illius Assistentium & Admonitoris, in generalibus Congregationibus, in Provincialibus verò tàm eorum qui Generalem Præpositum eligere, vel generali ipsi Congregationi cum jure suffragii interesse, quàm Procuratorum etiam, qui è singulis Provinciis quolibet triennio in Urbem ad Procuratorum Congregationem mittuntur, & ejusmodi quædam aliæ electiones per secreta scrutinia, & decisiva suffragia fiant. In reliquis nihilominùs proprii cujusque gradus judicium, & officiorum discretio ac distributio, juxtà Constitutiones easdem & Apostolica diplomata ipsius instituti confirmatoria, prædictorum Pauli III. ac Julii etiam III. prædecessorum nostrorum, tota est in ipsius Præpositi Generalis manu. Quàm Præpositi Generalis, ac reliquorum illi subordinatorum Superiorum auctoritatem nonnulli impugnatores multis modis contrahere, ac enervare tentarunt. Denique quòd in ipsorum dimissionibus, qui juxtà formulam Votorum simplicium in constitutionibus expressam voverunt, quosque in Societate retinere non expedit, nec contractus vitiosè claudicet, nec ulla alia interveniat injustitia. Considerantes insuper, quòd in regularis disciplinæ, ac spiritualis perfectionis non exiguum detrimentum, totiúsque Ordinis perturbationem maximam, atque perniciem vergeret, si ea quæ à Fundatoribus sanctè statuta sunt, atque ab universo Ordine sæpiùs in illius generalibus Congregationibus recepta & approbata, & quod præcipuum est, ab hac sancta Sede sancita & confirmata sunt, non solùm mutari, sed quocumque prætextu impugnari ac labefactari contingat. Omni nobis studio curandum esse duximus ejusmodi novitatibus, ac temerariis impugnantium præsumptionibus omnem aditum præcludere, ac Societatis indemnitati prospicere, ut hac ratione Societas ipsa nostro & Apostolicæ Sedis præsidio munita, atque in sui Instituti puritate, & Regularis disciplinæ integritate, quieté ac pace conservata, uberiores in dies fructus in agro Domini pergat, ipso Domino adjuvante, alacriter & absque impedimento proferre.

Dictúmque Institutum, & Societatis privilegia omnia approbat.

§. 5. Motu igitur proprio, & ex certa scientia nostra deque Apostolicæ potestatis plenitudine, laudabile ipsius Societatis Institutum, Constitutionésque omnes ac statuta, & decreta, & quæ illud concernunt præmissa omnia & singula, prædictáque ac quæcumque alia ejus privilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias & indulta à prædictis seu etiam ab aliis prædecessoribus nostris, etiam per communicationem concessa, qualiacumque illa, acsi ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, tenore præsentium approbamus & confirmamus; supplentes omnes juris ac facti defectus siqui intervenerunt in eisdem.

Et de novo statuit quòd

§. 6. Et nihilominùs hac nostra perpetuò valitura constitutione, motu, scientia & potestatis plenitudine similibus statuimus, & decernimus, & ordinamus.

In Congregationibus procedatur, juxtà constitutiones, & decreta.

§. 7. Ut in Societatis prædictæ Congregationibus quibuscumque, eo prorsùs modo procedatur, atque ea tantum tractentur & definiantur, quæ in Constitutionibus ac Congregationum generalium decretis statutum jàm est, vel in posterùm statuetur, ut in eisdem Congregationibus tractentur & definiantur.

Superiorum electio tota sit penès præpositum.

§. 8. Electio verò Superiorum, tàm Provincialium & Visitatorũ, quàm quorumcumque localium, tota sit penès Præpositum Generalem juxtà Constitutiones easdem, prout penès ipsum esse & conservari districtè præcipimus; cum potestate illorum facultatem revocandi, restringendi, & etiam augendi, ac administrationis rationem ab illis exigendi, & eosdem ab officio removendi, prout in Domino judicaverit expedire.

Novitii ad Societatem & ad Scholasticorum vota per Superiores admittantur.

§. 9. Novitios etiam tàm in eorum admissione ad Societatem, quàm ad Scholasticorum vota, post biennium Novitiatus juxtà Societatis morem, per Superiores admittendos esse.

Graduum discretio, ac in Coadjutores formatos & professos promotio fit in manu Præpositi generalis.

§. 10. Graduum etiam discretio & judicium, ac Coadjutorum tàm spiritualium quàm temporalium simulque & Professorum promotio, juxtà hujusmodi Constitutiones similiter sit in manu Præpositi Generalis.

Tempus promotionis ad ejusmodi gradus quod sit.

§. 11. Tempus autem promotionis ad hujusmodi gradus, nullo modo volumus certum seu determinatum esse, sed Constitutiones ac diplomata prædicta hac etiam in parte omninò observari volumus & mandamus; quæ statuunt, selectos tantùm spiritus, & doctrinæ viros, & multum diúque exercitatos, ac in variis probationibus virtutis, & abnegationis sui ipsorum, cùm omnium ædificatione, & satisfactione satis cognitos, ad Professionem esse admittendos, & denique nonnisi cùm Societati vel

ejus

ejus Præposito Generali fuerit ab eis plenè in Domino satisfactum.

Omnis auctoritas omnesque facultates Præposito concessæ, inviolatæ conserventur ex causis hic expressis.

§. 12. Omnis verò auctoritas; omnes denique facultates per dictæ Societatis Constitutiones & Apostolica diplomata Præposito Generali concessæ, tàm in iis quæ ipse per se exercere debet, quàm in communicatione Provincialibus & Visitatoribus, ac aliis quibuscumque Superioribus per ipsum facienda, integrè & inviolatè conserventur, quoniam ut ratio ipsa docet, & Ignatius Fundator prudenter animadvertit, ad hoc ut Societas benè gubernetur, valdè expedit, ut Præpositus Generalis omnem habeat in ea auctoritatem ad ædificationem, ex qua præter cætera quamplurima, illud sequetur commodi, ut universus Ordo ad monarchicam gubernationem compositus maximè servetur unitus, ipsiúsque membra per universum Orbem dispersa, per omnimodam hanc subordinationem suo capiti colligata, promptiùs atque faciliùs à summo capite Christi in Terris Vicario, ad varias functiones juxtà eorum peculiarem vocationem, ac speciale votum dirigi; atque moveri possit.

Forma judiciaria in dimissionibus non servetur, sed forma constitutionum.

§. 13. Quod verò attinet ad dimissionem, Declaramus formam judiciariam adhibendam non esse, sed modum in Constitutionibus præscriptum, & hactenùs in ipsa Societate servatum de cætero servari volumus; nempè ut etiam sine aliquo processu, tela, aut ordine judiciario, ac nullis terminis etiam substantialibus servatis, sola facti veritate inspecta, culpæ vel rationabilis causæ tantum ratione habita, ac personarum aliarumque circumstantiarum, quarum consideratione fit cum charitate & prudentia conjuncta, procedi possit, auctoritate prædicta declaramus & decernimus.

Omnes facultates ad correctionem & punitionem aliis Ordinibus concessæ Societati ejusque Præposito concessa sint.

§. 14. Quin etiam omnes facultates, omnemque jurisdictionem, quod ad subditorum correctionem & punitionem pertinet, quibuscumque Ordinibus eorumque Generalibus hactenùs concessas, non ad instar, sed æquè principaliter ipsi Societati, ejusque Præposito Generali concedimus & elargimur. Quò verò ad reliqua quæ in Controversiam vocata erant, sic statuimus.

Nomen Societatis JESU retineatur.

§. 15. Nomen Societatis JESU, quo laudabilis hic Ordo nascens à Sede Apostolica nominatus est, & hactenùs insignitus, perpetuis futuris temporibus in ea retinendum esse.

Societatis Religiosi emissis votis simplicibus, ad sacros ordines promoveri possint.

§. 16. Ac religiosos hujusmodi post emissa vota, etsi simplicia, ad sacros etiam presbyteratus ordines juxtà Summorum Pontificum concessiones promoveri posse.

Et ad nullum Ordinem (Carthusiensium excepto) eis transire liceat

§. 17. Eisdemque emissis hujusmodi votis ad quemvis alium Ordinem Mendicantium vel non mendicantium (Carthusiensium dumtaxat excepto) transire minimè licere.

Ad Sacerdotium, vel ad Professionem aut cujusvis gradus mutationem aspirare non debeant.

§. 18. Laicos vel alios non Sacerdotes, ad Sacerdotium, vel eosdem aut qui Sacerdotes sunt, ad professionem, aut cujusvis alterius gradus mutationem aspirare non debere.

Potestas dimittendi tamquam res magni momenti ad Societatis conservationem omninò retineatur.

§. 19. Potestatem quoque à Societate dimittendi quosvis non professos, ab hac Sede Apostolica sæpiùs approbatam, eósque ab omni obligatione votorum juxtà Constitutiones & diplomata hujusmodi emissorum, per dimissionem ipsam, per quam vota prædicta cessant liberandi, tamquàm rem magni momenti ad Societatis puritatem & conservationem retinendam, omninò ratam, intactam & illibatam esse volumus.

Perturbatorum audacia coërceatur.

§. 20. Et ut perturbatorum & contradicentium audacia coërceatur, ac nec ipsi vel pernicioso eorum exemplo alii in posterùm quæ ab hac Apostolica Sede semel stabilita sunt, præcipuè circa Regularium Ordinum institutionem & confirmationem, in quibus alioquin ad eamdem Sedem tantum manus apponere spectat, impugnare aut enervare impunè præsumant, aut ullo modo valeant. Præcipimus in virtute sanctæ Obedientiæ universis & singulis personis, tàm sæcularibus quàm quorumvis Ordinum regularibus, cujuscumque status, gradus & præeminentiæ existant, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali; aut alia majori ecclesiastica dignitate seu Cardinalatus honore vel mundana quavis auctoritate, seu excellentia præfulgeant, ipsis verò Regularibus etiam dictæ Societatis Religiosis sub pœnis excommunicationis latæ sententiæ, necnon inhabilitatis ad quævis officia & dignitates; vocisque tàm activæ quàm passivæ privationis; eo ipso absque alia declaratione incurrendis; quarum absolutionem Nobis ac Successoribus nostris dumtaxat reservamus; ne dictæ Societatis Institutum.

Constitutiones Societatis non immutentur.

§. 21. Constitutiones aut decreta, vel ex eis quidpiam, aut ex præmissis omnibus articulum quemlibet, vel aliud quid supradicta concernens majoris boni, aut zeli seu quovis alio quæsito colore aut prætextu directè vel indirectè impugnare, vel immutari, alterari, aut formam aliam seu rationem circà ea induci curare, aut contrà vel præter ea seu quævis alia ipsius instituti substantialia agere vel quidpiam ulli alii, præterquàm Nobis aut Romano Pontifici pro tempore existenti, idque immediatè vel per nostrum aut Sedis Apostolicæ Legatum seu Nuncium vel ipsius Societatis generali Congregationi aut Præposito Generali, addendum, minuendum, aut immutandum; sive alterandum proponere quoquomodo audeant vel præsumant.

Innoventur pœnæ constit. fel. re. Greg. XIII. omnesque in ea contenta confirmantur.

§. 22. Pœnas denique omnes in Gregorii XIII. prædecessoris prædicti Constitutione, Ascendente Domino, contentas, ac Constitutionem eamdem cum omnibus & singulis in ea contentis, ac si ea omnia ad verbum præsentibus insererentur; per præsentes approbamus & innovamus.

Præsentes de subreptionis vitio notari non possint.

§. 23. Decernentes præmissa omnia & singula, necnon præsentes ac in eis contenta quæcumque, nullo umquàm tempore, etiam ex eo quod interesse forsan habentes ad id vocati non fuerint, vel alio quocumque prætextu, & ex quavis causa quantumvis urgenti, legitima, & rationabili, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, annullari, revocari, ad viam juris reduci, in dubium vel controversiam revocari, aut adversus illa quocumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse vel debere.

Nec sub quibusvis revocationibus comprehendantur.

§. 24. Nec sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed ab illis semper excepta, & quoties emanabunt, toties in pristinum & eum in quo antea quomodolibet erant, statum restituta, reposita & plenariè reintegrata, ac de novo etiam sub Dat. per Societatem illiusque Præpositum Generalem, & alios Superiores prædictos quandocumque eligendo, de novo concessa, ac etiam confirmata, & approbata, validaque, efficacia, & illibata, etiam absque eo quod desuper à dicta Sede illorum ulterior restitutio, revalidatio, confirmatio, seu nova concessio impetranda sit, fore & esse, suósque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, ac easdem præsentes literas ad probandum plenè omnia & singula præmissa sufficere, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri.

Et ità judicari debeat.

§. 25. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quavis causa & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere. Necnon irritum & inane quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate; scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ordinarii curent observantiam hic mandatorum.

§. 26. Mandantes universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac cæteris Ecclesiarum, & locorum etiam Regularium prælatis per universum Orbem constitutis, ut præsentes literas in suis quisque Ecclesiis, provinciis, Civitatibus, Diœcesibus, & jurisdictionibus ab omnibus inviolatè observari curent. Quin etiam præpositum, ac personas Societatis hujusmodi defendant, eosque præmissis omnibus, & pacificè frui faciant & gaudere, non permittentes ipsos per quoscumque quomodolibet molestari. Contradictores per censuras ecclesiasticas, & alia juris, & facti remedia opportuna appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc etiam si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 27. Non obstantibus tàm ipsius Sixti prædecessoris super modo, & forma admittendi Novitios ad Religionem, quàm aliis quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis aut decretis per eumdem, vel quoslibet alios prædecessores nostros, etiam vivæ vocis oraculo, aut aliàs quomodolibet editis, ac etiam aliorum Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibuscumque hujusmodi Ordinibus, Universitatibus, locis aut personis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritatoriis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere vel in specie, ac alias quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi in eis caveatur expressè, quod illis nullatenùs, aut non nisi sub certis modo, & forma in illis expressis derogari possit, pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem Sede sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Præsens concessio aliis non communicatur.

§. 28. Præsentis autem constitutionis, & gratiæ communicationem, omnibus aliis qui sua privilegia cum ipsa Societate copiosè participant, participareque poterunt quomodolibet in futurum, fieri omninò prohibemus.

Transumptis fides datur.

§. 29. Cæterùm volumus, ut præsentium transumptis etiam impressis, manu Secretarii dictæ Societatis vel Notarii publici subscriptis, & sigillo præpositi Generalis ejusdem Societatis, vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem omninò fides habeatur in judicio & extrà illud, quæ literis ipsis originalibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 1. die 28. Jun.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1591. Quarto Kal. Julii, Pontif. nostri Ann. 1.

XI.

Quòd nec Fratres Reformati Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, neque alii Religiosi, Capucium & habitum Capuccinorum, vel alium ei consimilem deferre possint.

Capuccinorum institutionem, & alia eos concernentia, notavi suprà ad const. 21. Clem. VII. Religionis. fol. 673. Tom. 1. Et ibi etiam de toto Ordine Fratrum Minorum remissivè dixi.

Edita A. D. 1591.

Hanc constitut. innovavit, & declaravit Gregor. XV. Constitut. 15. Ex injuncto. tom. 3. fol. 449.

GREGORIUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Franciscanæ Religionis commendatio.

BEati Francisci Confessoris Sodalitas ab uno fundatore instituta, & ad eumdem DEI finem ordinata, utriusque Seraphicæ Religionis nomine nuncupata, in plures Sodalitates, & membra Apostolica permissione dividitur, & quasi circumamicta varietate, prout pietas diversimodè suadet, corde uno, & anima una Deum colit, & instar agri Dominici varios atque uberes fructus quotidiè profert, & distinctiores, & abundantiores, ut confidimus, in dies proferre non cessat.

Paulus III habitum Capuccinorum gestare aliis vetuit, sup. in ejus const. 11. Exponi, fol. 720. Tom. 1.

§. 1. Sanè cùm ad aures nostras pervenerit, alias fel. rec. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum inter alia per suas in forma Brevis literas, quibusvis personis, cujuscumque conditionis existerent, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda, ne habitum per Fratres Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum gestari solitum nisi in eadem Congregatione essent, & sub moderni, & pro tẽpore existentis Generalis ejusdem Ordinis obedientia, & cura permanerent, gestare quoquomodo præsumerent, districtiùs inhibuisse.

Pius IV. consimilem habitum pariter prohibuit, die 2. Aprilis 1560. in sua bulla quam prætermisi ut plenè hic relatum.

§. 2. Et piæ memoriæ Pium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum, literas ejusdem Pauli prædecessoris confirmando, insuper non solùm ne habitum prædictum juxtà literarum ipsius Pauli Prædecessoris hujusmodi tenorem, verùm etiam, nec ità consimilem, quòd propter eum possent credi Fratres Congregationis Capuccinorum gestare deberent, sub eadem excommunicationis pœna eo ipso incurrenda, prohibuisset.

Gregorius XIII. consimilem habitum Fratribus Tertii Ordinis prohibuit die 29. Octob. 1581. sed ejus Bullam ex ratione prædicta non posui.

§. 3. Et similiter fel. rec. Gregorium Papam XIII. etiam prædecessorem nostrum, literas prædecessorum hujusmodi, & in eis contenta quæcumque pro expressis habendo, & innovando, Motu proprio, & ex certa ejus scientia, eosdem Fratres, qui Tertiarii, ex Ordine Conventualium dicuntur, non solùm Capucium rotundum, sed etiam habitum coloris Berettini, seu Subcinericii ad instar Fratrum eorumdem Conventualium, deferre deberent, ità ut à Fratribus Capuccinis facilè discernerentur, sub eisdem Pauli III. & Pii IV. pœnis post sex menses ipso facto incurrendis statuisse, & ordinasse.

Hic modò Pont. Fratribus Conventualibus Reformatis d. prohibitionem innovat, & illorum habitum designat.

§. 4. Verùm quia iidem Fratres, qui Reformati Conventualium dicuntur, ità consimiles eisdem Fratribus Capuccinis incedere præsumunt, ut passim à populo pro Capuccinis habeantur ac illis tamquàm Capuccinis, eleemosynæ, & oblationes conferuntur, non sine gravi plebis offensione & scandalo, dùm reputantur Capuccini esse. Idcircò rationabile existimantes, ut qui ex instituto regulæ, atque in vitæ regularis observantia uniformes non sunt etiam habitus distinctione dignoscantur, utque prædecessorum hujusmodi literarum contemptus, & contumacia, severioris disciplinæ censuram inveniat, ad evitandas etiam confusiones, & contentiones, quæ exindè oriri possent, hac nostra perpetuò valitura constitutione, singulas prædecessorum hujusmodi literas, & in eis contenta quæcumque pro expressis habentes, & harum serie approbantes, & confirmantes, atque etiam innovantes, Motu etiam simili, & ex certa scientia nostra statuimus, & ordinamus, quòd ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus, hujusmodi Fratres Reformati non solùm in Urbe, sed etiam ubique locorum per universum Orbem existentes, ut verè & realiter à Capuccinis distinguantur, & dignoscantur, præter Capucium penitùs rotundum, & colorem Berettinum vel Subcinericium, ut præmissum est, etiam mantellum longius ad Conventualium longitudinem deferre, & mozzettam latam & longam non sub mantello, sed suprà gestare teneantur.

Receptionemque Capuccinorum eisdem Reformatis interdicit.

§. 5. Insuper strictiori Capuccinorum prædictorum vitæ consulentes, ne ab eisdem Reformatis ipsi Capuccini admitti, vel recipi possint sub eadem

excom-

Hoc idem interdixit Fratribus Minimis Pius V. in const. 45. Sedis, sup. fol. 257.

excommunicationis sententia ipso facto tàm ab ipsis Capuccinis receptis, quàm Reformatis recipientibus incurrenda interdicimus & prohibemus. Et nihilominùs actum ipsum acceptionis, & transitus tamquàm indebitè factum ex nunc prout ex tunc irritum, & penitùs nullum esse decernimus & declaramus.

Habitum Capuccinorum, cæteris omnibus iterato prohibet.

§. 6. Et quoniam similiter accepimus nonnullos alios, qui sub eremitarum vocabulo nominantur, vagos aut profugos, ac Acephalos sub nullius obedientia degentes, nec Episcoporum jurisdictioni se subjicientes, sine aliqua licentia, vel loci assignatione, non sine gravi fidelium scandalo huc illùcque vagari, eorumdem Fratrum Capuccinorum habitum vel adeò consimilem gestantes, ut facilè pro Capuccinis reputentur, Motu pari, eosdem Eremitas sine literis dimissoriis alicujus Superioris Ordinis approbati, de cujus gremio sint, vel Episcopi loci illius ubi degunt, vagari, aut ex propriis locis discedere non posse, & in primis ab habitu Capuccinorum ejusdem saltem, vel aliis notioribus differentiis distingui, & dignosci debere omninò præcipimus, & jubemus.

Inobedientes coërceri mandat.

§. 7. Mandantes propterea universis, & singulis Fratribus Reformatis prædictis, eorúmque Superioribus, ac ipsis Eremitis acephalis, & sine obedientia itinerantibus, præter pœnas per prædecessores prædictos inflictas, in virtute Sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, aliisque gravioribus pœnis arbitrio nostro imponendis, ut præmissa omnia & singula, omni excusatione, & tergiversatione postposita, infrà sex mensium spatium à data præsentium computandum, statim adimpleant, & exequantur. Quod si facere distulerint vel neglexerint, eos per Almæ Urbis Vicarium nostrum hìc in Urbe, ejúsque districtu, ac per locorum Ordinarios, ubi Fratres prædicti reperiantur, per carcerationem, aliáque opportuna juris & facti remedia prout contumacia cujusque exegerit cogi, & compelli posse ac debere volumus & jubemus. Et nihilominùs irritum, & inane decernimus, quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 8. Non obstan. quatenùs opus sit, regula nostra de jure quæsito non tollendo, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & utrarumque regularum sive Ordinum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, regulis, & institutis, privilegiis quoque indultis, & literis Apost. Fratribus & Eremitis prædictis, eorúmque Superioribus, & personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 9. Volumus autem quòd præsentium transumptis etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides ubique, in judicio, & extrà adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 1. die 6. Julii.

Datum Romæ in Monte Quirinali, sub Annulo Piscatoris, die 6. Julii, Pontific. nostri Anno primo.

XII.

Jurisdictio S. R. E. Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum, interesse monasterii Monialium S. Marthæ de Urbe tangentium.

Hoc Monasterium seu potius domus erat probationis dudùm & refrigerii, mulierum vitæ culpabilis, ut innuptæ Moniales fierent, vel matrimonio copularenter, nuptæ verò propriis viris restituerentur. Sed hoc pium opus, ad Monasterium Domus Piæ nuncupatum, olim translatum fuit, ut videre est suprà in Gregorii XIII. constitut. 52. Cupientes. fol. 452. Hoc autem Monasterium, Virgines tantùm hodiè recipit, & valdè floret.

GREGORIUS PAPA XIV.

Edita A. D. 1591.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAlubrem Monasteriorum omnium præsertim Urbis nostræ de quibus peculiarem curam habemus, statum desiderantes, non modò quæ illis concessa sunt libenter confirmamus, & approbamus, verùm etiam quæ expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta, ità declaramus, ut omnis dubietas de piis Christifidelium mentibus evellatur.

Paulus III. Domum in Urbe deputavit ad recipiendum mulieres, vitæ culpabilis, & Confraternitatem desuper instituit.

§. 1. Dudùm siquidem fel. rec. Paulus Papa Tertius quamdam in Urbe domum pro mulieribus, tàm conjugatis quàm solutis, vitæ culpabilis, recipiendis, ibíque retinendis, etiam sub clausura, donec vel Moniales fierent, vel matrimonio copularentur si innuptæ, vel si nuptæ essent, propriis viris restituerentur deputavit. Ac pro gubernio mulierum, & Domus hujusmodi, Confraternitatem de Gratia nuncupatam, cum Ecclesia, Dormitorio, & aliis necessariis ad prædicta, ac facultate condendi quæcumque statuta licita, & honesta.

Et posteà erectum ibidem fuit Monasterium pro recipiendis, quæ ex prædictis mulieribus Moniales esse volebant.

§. 2. Ac piæ memoriæ Rodulphus tituli Sanctæ Mariæ Transtiberim Presbyter Cardinalis, de Carpo nuncupatus, necnon similis memor. Raynutius tituli S. Angeli Presbyter Cardinalis, Ravennaten. nuncupatus, & major Pœnitentiarius, comperto quod multæ ex dictis mulieribus, locum in aliis Monasteriis commodè non reperiebant ubi Moniales fieri voluissent, habita fideli informatione à Confratribus dictæ Confraternitatis, illorúmque supplicationibus inclinatus, auctoritate Apostolica, & de mandato ejusdem prædecessoris, partem dictæ Domus in Monasterium Monialium, sub invocatione Sanctæ Marthæ, per Protectorem, & Confratres prædictos electam cum Ecclesia, Claustro, Dormitorio, & aliis necessariis pro una Abbatissa per eumdem Rudolphum Cardinalem, & pro tempore existentem Protectorem ipsius Confraternitatis, perpetuò seu ad tempus, prout ipsi Protectori videretur eligenda, ac per cæteras Moniales confirmanda, & aliis mulieribus ad dictam Domum accessuris, & Religionem ingressuris, sub certis modo, & forma, tunc latiùs expressis perpetuò erexit, & instituit, & Abbatissam eligendi, & Monialibus habitum exhibendi, ac professionem recipiendi, eidem Rodulpho Cardinali Protectori per eumdem prædecessorem plena facultas concessa fuit. Necnon Confraternitatem, Domum, & Monasterium S. Marthæ hujusmodi, eorúmque bona sub Protectione Romani Pontificis, & pro tempore existentis Protectoris recepit, ac obedientiæ, correctioni, & visitationi illius Vicarii Generalis subjecta, fore, & esse, decrevit, & declaravit.

Julius III. jurisdictionem cognoscendi causas, mulierum Monialium & Monasterii prædictorum, concessit cum

§. 3. Et deindè piæ mem. Julius Papa etiam III. pro majori dictarum mulierum quiete, eidem Rodulpho Presbytero Cardinali, & pro tempore existenti Protectori, ac Viceprotectori Monasterii, Domus, & Confraternitatis prædictæ, omnes, & singulas causas, quæstiones, & controversias, civiles & criminales, ac mixtas, super dotibus, rebus, & bonis quibuscumque mulierum, & Monasterii hujusmodi, ac illorum occasione, coràm quibusvis Judicibus, tàm Ecclesiasticis quàm sæcularibus dictæ Urbis quomodolibet motas, & movendas, tàm activè quàm passivè, cum omnibus, & singulis earum inciden. dependen. emergen. annexis, & connexis, prævia opportuna avocatione per se vel alium ab eo, & pro tempore existen. Protectore deputandum, summariè, simpliciter & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, audiendi, cognoscendi, decidendi, & fine debito terminandi, ac quicquid decrevisset debitæ

Facultate summariè &c. procedendi.

executioni mandandi, ac demandari faciendi, ac indemnitati partium consulendo in causis ipsis, ac omnibus negotiis, Domum, ac Moniales, & Confraternitatem hujusmodi pro tempore concernen. etiam nullo penitùs Juris ordine, seu Cameræ Apostolicæ stylo, vel consuetudine servatis, sed sola facti veritate inspecta, de bono & æquo quandocumque ei visum foret, de facto, manu regia, velo levato, & aliàs pro ejus arbitrio procedendi, & judicandi, necnon excommunicationis, & alias censuras, & pœnas desuper promulgandi & relaxandi, & ab eis absolvendi, & brachium sæculare invocandi, & etiam quascumque personas, quacumque auctoritate & dignitate fungentes, & Moniales, & mulieres ipsas contrà voluntatem dicti Rodulphi Cardinalis, & pro tempore existen. Protectoris, seu Viceprotectoris alibi quàm coràm eo, seu ejus deputato, quomodolibet molestari, & denique omnia & singula in præmissis, & circà ea, quomodolibet necessaria, & opportuna, etiam unica sententia, ità quod ab ea, & aliis præmissis nullo umquàm tempore appellare liceret, etiam per viam mandati executivi, facien. geren. & exequen. in omnibus & per omnia, ac si tres sententiæ conformes desuper latæ essent, sublata quacumque appellandi, & de nullitate dicendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem concessit, dictásque causas, ut præfertur audien. cognoscen. & deciden. eidem Rodulpho Cardinali, & pro tempore existenti Protectori, & Viceprotectori, seu ab eis deputando in omnibus, & per omnia commisit. Decernens processus, & sententias sic ferendas, nullatenùs impugnari, seu revocari, nisi motu proprio, & ipso Protectore semper vocato & audito ac eo consentiente, impediri non posse. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri, ac irritum & inane quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decrevit.

Appellatio neque remota.

§. 4. Demùm recol. me. Gregorius PP. XIII. prædecessor noster cùm accepisset, quòd hujusmodi mulieres corruptæ, quæ in Moniales recipi solitæ erant admitti desierant, & earum loco Virgines recipi consueverunt, quæ tamen aliquando remissius ibi Moniales fiebant, & subindè institutum hoc Virgines recipiendi minuebatur, ne promiscuè cum corruptis reciperentur, devotioni ac majori augmento dicti Monasterii consulens, accedentibus maximè supplicationibus Abbatissæ dicti Monasterii, ac illud gubernantium, statuit & decrevit, quòd ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus, aliæ quàm Virgines, & mulieres honestæ vitæ, & famæ, in Moniales dicti Monasterii à quoquam quavis auctoritate fungente, & quacumque etiam Cardinalatus honore fulgen. admitti, vel recipi non valerent, cum irritantis appositione decreti, prout in singulis dictorum Pauli III. Julii etiam III. ac Gregorii XIII. prædecessorum, & Raynutii Cardinalis, literis desuper confectis pleniùs continetur.

Congregatio XIII. jussit in d. Monasterio non ampliùs recipi mulieres corruptas, sed Virgines tantùm ex causa hic expressa.

§. 5. Cùm autem sicut nuper accepimus, quantum Monasterium hujusmodi à primævo illius statu, in bonitate & observantia creverit ad honorem Omnipotentis DEI, & dictæ Urbis utilitatem, non sine vigilanti cura pro tempore existentis Protectoris, & Congregationis prædictæ, & quomodò in dies magis & magis hoc opus crescat, etiamsi à Rodulpho Cardinali, & aliis pro tempore existentibus Protectoribus usitatum sciamus, in universum per se, & dictam Congregationem hujusmodi Monasterium, in spiritualibus & temporalibus regi, & gubernari, statuta ad id necessaria & opportuna conceden. mulieres ad monachan. virgines educan. recipien. moniales prædictas examinan. illisque habitum exhiben. ad professionem recipien. licentiásque ingrediendi dictum Monasterium, eisdem virginibus opus esset conceden. per se vel alium ab eo deputatum, confessarios eligen. & alia facien. geren. & exercen. quæ sibi in præmissis omnibus, & singulis facultatibus concessa reperiuntur, vel quæ sibi benè visa forent, & quæ Ordinarii locorum ex forma Juris, & Decretorum Concilii Tridentini facere soliti sunt, facultatem habere. Tamen nonnulli nimiùm scrupulosi de prædictorum potestate, & aliquibus ab eis gestis vel gerendis dubitarunt, & dubitant, quærentes causam ex ipsismet facultatibus non admodùm explicitis, & aliàs.

Sed dubitatum fuit an Protector & Congregatio haberet omnimodum regimen d. Monasterii, ob mutationem de qua suprà.

§. 6. Nos omnem in præmissis dubitandi materiam removere cupien. ac dictarum literarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis haben. Motu proprio, ac ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessiones ac literas prædictas Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus.

Hic ideò Pont. auctoritatem Protectoris, & Congregationis confirmat.

§. 7. Et quatenùs opus sit, illas innovamus, & ad tollen. omne dubium, & aliàs ad omnem alium meliorem finem, & effectum, decernimus, & declaramus integrum & plenarium gubernium dicti Monasterii Monialium spectare & pertinere ad Protectorem pro tempore existentem dicti Monasterii, illique seu Viceprotectori, vel ab eis deputando, licuisse & licere mulieres monachandas recipere, receptas probare, probatas examinare, examinatas in moniales admittere, vel rejicere, admissis habitum exhibere, & ad professiones admittere, puellas ad educationem recipere, receptas intromittere, & retinere, retentas suis loco & tempore dimittere, ipsisque & aliis personis dictum Monasterium ingredi volentibus, pro rebus ac negotiis necessariis licentiam concedere, confessarios, & alios Ministros deputare, & demùm omnia, & singula circà gubernium, & regimen dicti Monasterii facere, gerere, & exercere, quæ in Monasteriis Monialium suarum diæcesum Ordinarii locorum, tàm in vim juris communis, quàm dicti Concilii, & approbatæ consuetudinis in dicta Urbe respectivè facere soliti sunt, consueverunt, & possunt. Reservata dilecto filio nostro Hieronymo tit. S. Susannæ Presbytero Card. Rusticuccio nuncupato, & pro tempore existenti Vicario nostro in dicta Urbe, & ejus districtu generali d. Monasterii visitatione, & ità de cætero fieri, & observari volumus, & mandamus. Necnon Protectorem, & Congregationem prædictos, ad antiquum eorum statum, & observantiam, & facultatem, quatenus opus sit, restituimus, & plenariè reintegramus, ac restitutos, & reintegratos esse statuimus, & ordinamus.

Innovatque & iterum concedit & ampliat.

§. 8. Necnon præsentes literas, & in eis contenta quæcumque valida, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, inviolabiliter observari debere, nec de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu, quovis quæsito colore, prætextu, vel ingenio notari vel impugnari, nec per nos, vel Sedem Apostolicam ullo umquàm tempore revocari, aut aliàs illis derogari posse, & quoties illis revocari, aut aliàs illis derogari contigerit, toties in pristinum statum restituti, & de novo, etiam sub posteriori data per ipsos Protectorem, Congregationem eligen. concessa, & stabilia esse.

Clausulæ præservativæ.

§. 9. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apost. Auditores, & S. R. E. Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane decernimus, si secùs super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata &c.

§. 10. Non obstan. præmissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apost. & statutis, & consuetudinibus dicti Monasterii juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis,

Derogatio contrariorum.

qui-

quibusvis Rom. Cur. Tribunalibus, Curiis, Magistratibus, Judicibus, præsertim dicto Vicario, & aliis quibusvis personis, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, formulis, & decretis, etiam motu simili, & consistorialiter concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis haben. illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 1. die 18. Julii. Datum Romæ in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die 18. Julii, Pontificatus nostri Anno 1.

XIII. Confirmatio privilegiorum Ordinis Fratrum Cruciferorum, & communicatio gratiarum Ordinibus Religiosorum Mendicantium concessorum, & concedendorum.

De hoc Ordine, dixi suprà in constit. 1. Urbani III. Cùm antecessor. fol. 47. in Tomo I.

Edita An. D. 1591.

GREGORIUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. Romanus Pontifex Religiosis Altissimo famulantibus concessa privilegia, nedùm confirmare, sed & alia Congregationum Regularium personis concessa, ad eos quandoque extendere consuevit, prout eorumdem Religiosorum vota exposcunt, & ipse conspicit in Domino salubriter expedire.

Petitio Congregationis. §. 1. Sanè dilecti filii Magister Generalis, & Fratres Congregationis Cruciferorum nobis nuper exponi fecerunt, quòd cum eidem Congregationi, quæ per beatum Clerum instituta, & per fel. recordationis Alexandrum Tertium Romanos Pontifices prædecessores nostros, reformata fuit, & in qua ad præsens quam plures factæ Theologiæ Magistri, & Verbi Dei Concionatores reperiunt, diversa privilegia, gratias, & indulta concessa, & per eosdem ac alios Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, confirmata, & innovata fuerint, prout in diversis literis desuper confectis pleniùs continetur, Cupiant Magister Generalis, & fratres prædicti privilegia, gratias, & indulta hujusmodi, pro illorum subsistentia firmiori per nos confirmari, & approbari, nec non alia, tàm Mendicantium, quàm non mendicantium Ordinibus, & Congregationibus, ac eorum Monasteriis, domibus, & locis ac personis, per quoscumque Romanos Pontifices, & præsertim piæ mem. Pium Quintum prædecessores nostros quomodolibet concessa, privilegia, facultates, & gratias, ad dictam Cruciferorum Congregationem, illiúsque Fratres, & personas extendi, illáque eis communicari. Quare pro parte Magistri Generalis, & Fratrum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenùs eorum desiderio annuere, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontificis confirmatio indultorum & indulgentiarum Ordinis, quatenus sint in usu, & Concilio Tridentino non contrarientur. §. 2. Nos igitur Congregationem Cruciferorum prædictam, ejúsque Fratres, & personas quascumque, ob eorum regularem disciplinam specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes ac singulorum privilegiorum, & gratiarum, ac literarum desuper confectarum hujusmodi tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula privilegia, prærogativas, concessiones, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulta, indulgentias, cæterásque gratias spirituales, & temporales dictæ Congregationi Cruciferorum, omnibusque & singulis illius tàm virorum quàm mulierum Monasteriis, Hospitalibus, domibus, & Conventibus, necnon illorum Prioribus, Superioribus, Officialibus, & personis, tàm in genere quàm in specie, ac aliàs quomodolibet, & quandocumque, tàm per prædictos quam alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam quomodolibet concessa, necnon desuper confectas literas, & scripturas quascumque, quatenùs in usu sint, & decretis Concilii Tridentini non adversentur, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerunt in eisdem supplemus, & nihilominùs pro potiori cautela, illa omnia dictæ Cruciferorum Congregationi singulisque illius Monasteriis, Hospitalibus, Domibus, Conventibus, Prioribus, & Superioribus, & personis, eisdem auctoritate, & tenore, de novo concedimus.

Tu quoad indulgentias, vide revocationem, & novam concessionẽ in S. D. N. Pauli V. const. 21. Romanus, fol. 229. Tom. 3.

§. 3. Et insuper omnia & singula privilegia, prærogativas, concessiones, facultates, exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæterásque gratias, spirituales & temporales, ac tàm conjunctim quàm divisim, & alias quomodolibet quibusvis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum Congregationibus, ac tàm virorum, quam mulierum Monasteriis, domibus, & regularibus locis in quibuscumque mundi partibus consistentibus, illorúmque Superioribus, Fratribus, Monachis, & personis per dictum Pium Quintum, & alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem eamdem, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs concessa, decretis ejusdem Concilii minimè contraria, ac quibus singulæ Congregationes prædictæ eorúmque Monasteria, domus, & loca, ac Superiores, Fratres, Monachi, & personæ hujusmodi, de jure, usu, consuetudine, vel privilegio, aut concessione Apostolica, vel alia quacumque auctoritate, aut aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, ad prædictam Cruciferorum Congregationem, ità ut illa ejusque tàm virorum quàm mulierum Monasteria, Hospitalia, Conventus, seu regulares domus, illorúmque Priores, Superiores, Officiales, Fratres, Ministri, & aliæ personæ nunc, & pro tempore existentes, præmissis omnibus, & singulis, æquè ac pariformiter, & sine ulla prorsus differentia, uti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè, possint, ac si illa dictæ Cruciferorum Congregationi, illiúsque Monasteriis, Hospitalibus, Conventibus, & domibus regularibus, ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, ministris, & aliis personis prædictis, specialiter, & expresse, ac principaliter, non autem ad instar, concessa, ac præsentibus de verbo ad verbum inserta fuissent, auctoritate, & tenore prædictis perpetuò extendimus, illáque omnia, & singula dictæ Cruciferorum Congregationi, illiúsque Monasteriis, Hospitalibus, Conventibus, ac Regularibus, domibus, necnon Prioribus, Superioribus, Officialibus, Fratribus, ministris, & personis prædictis quibuscumque communicamus. Communicatio privilegiorum quibusvis Ordinibus Mendicantium concessorum, & concedendorum quatenùs &c.

§. 4. Decernentes, sic, & non aliter per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, indicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quicquid secùs super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Clausula sublata &c.

§. 5. Quocircà dilecto filio, moderno & pro tempore existenti Cruciferorum Congregationis Protectori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs, per se vel alium seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, solemniter publicando, ac dictæ Cruciferorum Congregationis Fratribus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistendo, faciant auctoritate nostra, præsentes & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos quos ipsæ literæ concernunt, illis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes, eos vel eorum aliquem desuper contrà præsentium tenorem per quoscumque, etiam locorum Ordinarios, quomodolibet indebitè molestari, perturbari vel impediri. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, ac censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias Executorum deputatio.

pœnas, aliáque opportuna juris, & facti remedia, quacumque appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ contrariorum derogatio.

§. 6. Non obſtantibus quibuſvis Apoſtolicis, ac in Provincialibus, Synodalibus, generalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon mendicantium & non mendicantium Ordinum, Congregationum, Monaſteriorum, & Regularium domorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtol., vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtol., illis eorúmque Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibúsque & aliis decretis in genere vel in ſpecie, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac aliàs in contrarium quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum exprimerentur & insererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 7. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo dictæ Cruciferorum Congregationis, vel illius Protectoris obſignatis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. An. 1. die 12. Julii.

Datum Romæ in Monte Quirinali, ſub Annulo Piſcatoris, die 12. Julii, Pont. noſtri Anno primo.

XIV.

Confirmatio & declaratio juriſdictionis, & privilegiorum Rotæ Civitatis Maceratæ, ſtatus Eccleſiaſtici.

Hanc Rotam inſtituit Sixtus V. ut ſuprà in ejus conſt. 94. Romanus. fol. 694.

Edita An. D. 1591.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Romanum decet Pontificem, æqui boníque ſupremum Aſſertorem, ad ea quæ per ejus prædeceſſores in ſubſidium, & utilitatem pauperum, in quibuſvis locis, ſed præſertim in Provinciis ſuæ, & Apoſtolicæ Sedis ditioni immediatè ſubjectis degentium, necnon faciliorem jurium ſuorum conſecutionem providè inſtituta fuerunt, ſollicitè intendere, ac ut firma, & illibata perſiſtant, efficaciúſque obſerventur, ſuæ confirmationis præſidio propenſiùs roborare. Si verò aliqua in alieni juris præjudicium tendere, aut diſcordiam, ac litium diſſenſionem diſpendia afferre poſſe reperiuntur, ità declarationis ſuæ adminiculo elucidare ac moderari, ut unicuique quod ſuum eſt remaneat, nec debita juſtitiæ adminiſtratio impediatur, ac aliàs deſuper diſponere, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Sixtus V. inſtituit Rotam in Civitate Maceraten. Status Eccleſiaſtici, aut ſuprà in ejus conſt. 94. Romanus, fol. 694.

§. 1. Cùm itaque felicis recordationis Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter per ſuas ſub plumbo expeditas literas in ſubſidium & utilitatem pauperum Provinciæ noſtræ Marchiæ, ac ex certis aliis rationabilibus cauſis, in Civitate Maceratenſi, quæ aliàs ſatis celebris & inſignis, ac ferè in medio dictæ Provinciæ, ac in Territorio fœcundo & amœno ſita, ſolitáque Sedes Legatorum exiſtit, unum Tribunal Audientiæ cauſarum Rotam nuncupandum, quinque Judicum Juris Utriúſque Doctorum, qui omnes, & ſingulas totius Provinciæ prædictæ, ac Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Caſtrorum, & aliorum locorum ſub eadem Provincia comprehenſorum, necnon incolarum in illis habitantium, cauſas, lites, & controverſias civiles, tàm profanas, quàm Eccleſiaſticas, meráſque & mixtas, necnon etiam criminales, in quibus appellationi locus foret, tàm in prima in Diœceſi, ac juriſdictione Maceraten., quàm in ſecunda, & ulterioribus inſtantiis in cauſis appellationis totius Provinciæ hujuſmodi cognoſcere, decidere, finéque debito terminare, ac judicare poſſent, & deberent, motu proprio perpetuò erexerit, & inſtituerit.

Ad quam etiam ab Epiſcopis Provinciæ appellari permiſſio, ut ibid.

§. 2. Ac inter alia diſpoſuerit, quod Auditores Rotæ hujuſmodi, in cauſis appellationum, & gravaminum à ſententiis, & gravaminibus per Epiſcopos dictæ Provinciæ illatis, procedere ac juriſdictionem habere poſſent.

Epiſcopi conqueſti ſunt, dari appellationem etiam in concernen. correctionem morum &c.

§. 3. Cúmque vigore ſeu prætextu iſtius facultatis, Venerabiles fratres Epiſcopi dictæ Provinciæ conqueſti fuerint, prædictos Auditores, etiam in cauſis ad Forum Eccleſiaſticum ſpectantibus, morúmque correctionem concernentibus, ac in illis in quibus appellationi ſuſpenſivæ locus non eſt, proceſſiſſe.

Cógregatio ſuper negotiis Epiſcoporum Rota inhibuit.

§. 4. Ac proindè habito pro parte dictorum Epiſcoporum recurſu ad Congregationem Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper negotiis Epiſcoporum deputatorum literas eorum nomine, etiam de mandato noſtro decretas obtinuerunt, per quas Auditoribus mandabatur, ne in prædictis, & aliis Epiſcoporum eorumdem cauſis procederent, prout in ſingulis literis prædictis pleniùs continetur.

Civitas Maceraten. ad Papam habuit recurſum.

§. 5. Verùm ſicut nobis poſteà innotuit, & dilecti filii homines Provinciæ Marchiæ, necnon Communitas Civitatis Maceraten. prædictarum, per dilectos filios Phœbum Rotundum Provinciæ, & Antonium FranciſcumPellicanum, Nicolaum, Hercolanum, & Volumnium Picutium, Civitatis Maceraten. hujuſmodi Oratores ad gratulandum nobis, ac præſtandam debitam obedientiam deſtinatos, quos libenter audivimus, nobis exponi fecerunt, literas dictæ Congregationis, ipſis, & prædicto Tribunali, ac privilegiis, & facultatibus illius Judicibus conceſſis, grave damnum, & præjudicium inferre.

Qui modò Rotæ facultatem reſtringit, quoad dictas appellationes.

§. 6. Idcircò Nos, quibus in primis ſemper cordi fuit juſtitiam unicuique æqua lance adminiſtrare, ac Epiſcoporum decori ſimul, & pauperum ſubditorum noſtrorum commodis & utilitati conſulere, lites & differentias, quæ occaſione literarum prædictæ Congregationis exoriri poſſent præcidere eáſque moderari, & elucidare, ac alias in præmiſſis omnibus de opportuno remedio ſalubriter, & maturè providere volentes, ac literarum earumdem tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes. Motu proprio, non ad hominum, aut Communitatis vel Oratorum prædictorum, ſeu alicujus ipſorum aut cujuſvis, ſeu quorumvis aliorum pro eis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera voluntate, & matura deliberatione, ac ex certa ſcientia noſtra, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, decernimus, & declaramus, modernos & pro tempore exiſtentes Auditores Rotæ, ac Tribunalis totius Provinciæ Marchiæ hujuſmodi, etiam vigore dictarum literarum Sixti prædeceſſoris cauſas appellationum, ſeu recurſus, & querelas, quæ ab Ordinariis locorum dictæ Provinciæ, circà ea quæ pertinent ad Viſitationem aut morum correctionem interponuntur, cognoſcere, ac etiam in iis caſibus, in quibus ab eorumdem Ordinariorum decretis, ſeu interlocutoriis, ſententiis, aut ordinationibus, ex forma Sacrorum Canonum, & decretorum Concilii Tridentini, necnon etiam Conſtitutionum Apoſtolicarum, appellationes, recurſus, & querelæ, quoad effectum ſuſpenſivum prohibentur, procedere non poſſe nec debere, ac Rotam & illius Auditores prædictos in iſtis caſibus nullam prorſus juriſdictionem habere. Inhibitiones quoque in hujuſmodi cauſis per eoſdem Auditores conceſſas, & concedendas, cum proceſſibus, ac omnibus indè ſecutis, nullius roboris vel momenti fore, & eſſe.

In reliquis verò ejus juriſdictionem

§. 7. In reliquis verò, omnibus & ſingulis erectionem ac inſtitutionem prædictæ Rotæ, necnon privilegia,

vilegia, facultates, & indulta quæcumque, eidem Rotæ ejúsque Auditoribus seu Judicibus, necnon Notariis, Cursoribus ac aliis Officialibus & personis, per literas ipsius erectionis ac alias quomodolibet concessa, easdémque literas, necnon omnia, & singula capitula, ordinationes, reformationes, & statuta, cæteráque in vim literarum erectionis hujusmodi, ac facultatis ad hoc in illis attributæ, etiam circà taxas, mercedes, ac salaria eorumdem officialium facta, & in eis contenta quæcumque Apostolica auctoritate prædicta perpetuò approbamus, & confirmamus, ac eis plenariæ, & inviolabilis firmitatis Apostolicæ robur adjicimus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, omnésque & singulos, tàm juris quàm facti defectus, si qui in præmissis quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulas præservativas apponit.

§. 8. Decernentes erectionem Rotæ hujusmodi, ac privilegia, facultates, indulta, & alia præmissa valida & efficacia esse, & perpetuò fore, suósque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, ac omnibus quos concernunt & concernent, quomodolibet in futurum inviolabiliter perpetuò observari, sicque ab omnibus censeri, atque ita per prædictos, & quoscumque alios Judices ordinarios vel delegatos, etiam causarum nostri Palatii Apostolici Auditores, eorúmque Locatenentes, ac ejusdem Sanctæ R. Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, & Vicelegatos, necnon Cameræ Apostolicæ Præsidentes & Clericos, aut quovis alios, sublata eis & ipsorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, ubique locorũ judicari, definiri, & interpretari debere, irritum quoque, & inane quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate sciẽter vel ignorãter contigerit attẽtari.

Executores & Protectorem deputat.

§. 9. Quocircà dilecto filio Henrico tituli Sanctæ Pudentianæ Presbytero Cardinali Caëtano nuncupato, Camerario nostro moderno, & pro tempore existenti Rotæ & Auditorũ, Privilegiorúmque & indultorum prædictorum, Protectori, motu, scientia ac potestatis plenitudine similibus per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs ipse per se vel alium seu alios, easdem præsentes & in eis contenta quæcumque solemniter publicans, ac Rotæ ac ejus Auditoribus, necnon officialibus prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistens, ipsas præsentes literas, ac in eis contenta hujusmodi debitæ executioni demandet, ac demandari faciat, necnon ab illis omnibus quos illæ concernunt, inviolabiliter perpetuò observari faciat, mãdet, atque procuret, non permittens Auditores, Notarios, Cursores ac alios Officiales Rotæ, necnon Homines Provinciæ hujusmodi desuper per quoscumque, contrà præsentium tenorem quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, & censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, & alias pœnas, cæteráque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clauf. derogat. subjicit.

§. 10. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Cameræ, & Provinciæ, Civitatum, & locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, ac usibus, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam illis, ac quibusvis superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu pari, ac alias in contrarium quomodolibet facientibus, ac concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorúmq; totis tenoribus, specialis, expressa, & individua mentio habenda foret, eorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expresse harum serie Motu simili derogamus, cæterísque contrariis quibuscumq; seu si aliquibus, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ, in Monte Quirinali, sub Annulo Piscatoris, die duodecimo Julii millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pontif. nostri Anno primo.

Dat. P. A. 1. die 12. Julii.

XV.

Dispensatio Societatis JESU, recipiendi Novitios, etiam non servata forma constitutionis à Sixto Quinto desuper editæ.

Hæc Six. V. const. est 71. sup. fol. 656. Et de materia hujus Societatis plenè dixi sup. in constitut. 25. Pauli III. Regimini. fol. 743. Tom. I.

GREGORIUS PAPA XIV.

Edita An. D. 1591.

Ad perpetuam rei memoriam.

Propositio causarum ob quas Societas Jesu observare nequit const. Six. de Novit. recip. quæ est suprà fol. 656.

EXponi nobis nuper fecit dilectus filius Claudius Aquaviva, Societatis JESU Præpositus Generalis, quòd cum in ipsa Societate juxtà illius institutum Apostolica auctoritate confirmatum, nec conventus, seu Congregationes generales nisi ad Præpositum Generalem eligendum, & aliàs rarissimè, & ex causis tantùm magni momenti, neque Provinciales in quibus juxtà felicis recordationis Sixti Papæ Quinti Prædecessoris nostri priorem de Novitiis admittendis constitutionem, quæ incipit: Cùm de omnibus, Novitii ipsi admitti deberent, frequentiùs quàm singulis trienniis cogantur. Et dùm hæc cogantur, duodecim ad summum dies durare, in quibus non de Novitiis admittendis, sed graviora alia, juxtà Societatis ejusdem constitutiones, tractari debent. Ratio verò deputandi eos, qui Novitios extrà Congregationes ipsas, juxtà posteriorem ejusdem prædecessoris declarationem, admittere possint, primùm quidem valdè difficulter, & incommodè in praxim deduci possit, præsertim in regionibus Aquilonaribus, & Vitramarinis propter magnam Collegiorum inter se distantiam, & sæpissimè etiam propter itinerum difficultates, belláque, & alia pericula. Denique etiam in universum modus ille minùs exactus sit eo modo, quem Societas ipsa sequitur, cùm in illo duo vel tres deputati sufficiant, in hoc plures communiter interveniant. Et postremò, cùm ratio illa decernendi, valdè differat à modo, quem Societatis constitutiones, & Apostolica diplomata in deliberationibus faciendis, ac universa illius gubernatione præscribunt, juxtà quẽ modum, Superior (auditis in rebus alicujus momenti Consultoribus) decernit, quod sibi ad majorem Dei gloriam facere videtur. Admissio autem illa per deputatos, cùm ad eorum suffragia non consultiva (ut sunt in Societate) sed decisivè fieri debeat, diversitatem non parvam in Societatẽ inducit.

Supplicatio præpositi pro habenda desuper provisione.

§. 1. Quare nobis humiliter supplicari fecit dictus Claudius quatenùs statui, & indemnitati dictæ Societatis consulentes, in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontificis dispensatio recipiendi novitios, & cum eis dispensan. &c. Quoad ultimam partem vide constit. Clem. VIII. n. 115. Quæcumque, fol. 182. Tom. 3.

§. 2. Nos igitur, qui Societatem prædictam, propter ejus in Ecclesia Dei uberes fructus sinceris semper amplexi sumus affectibus, atque, ut uberiores in dies proferre valeat, integram, & intactam illi suos Novitios admittendi, & tàm cum illis, quàm cum veteranis illegitimis dispensandi, facultatem servari cupimus, prædictum Claudium specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine, quavis occasionẽ vel causa latis si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati,

Societati prædictæ, ut ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tàm in Novitiis, etiam cujusvis generis illegitimis admittendis, quàm in dispensationibus ad quælibet officia, gradus & dignitates in Societate obtinenda, ipsis cujusvis generis illegitimis concedendis formam, & rationem omnimodam in illius Apostolicis diplomatis, ac privilegiis quibusvis, necnon, & in constitutionibus, decretis, & regulis expressam, liberè, & licitè prosequi, & retinere valeat, Apostolica auctoritate decernimus, & quatenùs opus sit, etiam de novo concedimus, & indulgemus, eámque perpetuò observari volumus, & mandamus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Prædictis, ac nostra nuper edita, quæ incipit, Circumspecta, aliísque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis non obstantibus quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 4. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu dictæ Societatis Secretarii, aut Notarii publici subscriptis, ac personæ alicujus in Ecclesiastica dignitate constitutæ, seu Præpositi Generalis pro tempore existentis, ejusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides, ubique locorum in judicio, & extrà illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 1. die 30. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die 30. Augusti, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Pont. nostri Anno primo.

XVI.

Confirmatio gratiarum, & privilegiorum Monachorum Ordinis Cisterciensis, Congregationis S. Bernardi in Italia regularis observantiæ. Et communicatio omnium indultorum aliis Congregationibus d. Ordinis concessorum, & concedendorum.

Istam Congregationem instituit Alex. VI. sup. in const. 7. Plantatus. fol. 457. ubi plenè notavi, in Tomo I.

Quæ autem sint privilegia Ordinis Cisterciensis, tibi indicavi suprà in constit. 1. Paschal. 2. Desiderium. fol. 30. Tom. 1.

Edita An. D. 1591.

GREGORIUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex Religiosorum Congregationibus, illarúmque personis sub Regulari reformatione Altissimo famulan. à Sede Apostolica concessa, privilegia, nedùm confirmare, & approbare; sed & alia aliorum Ordinum Regularibus personis, & locis concessa, ad eos quandóque extendere consuevit, prout eorumdem Religiosorum vota exposcunt, & ipse conspicit in Domino salubriter expedire.

Petitio Congregationis S. Bernardi, pro confirmatione gratiarum à Summis Pont. ei concessarum, & pro communicatione indultorum aliorum Congregationum Ordinis Cisterciensis.

§. 1. Sanè dilecti filii Præsidens, Definitores, Visitatores, Abbates, & Priores Congregationis Sancti Bernardi in Italia, Cisterciensis Ordinis Provinciarum Tusciæ, & Lombardiæ, nobis nuper exponi fecerunt. Quod cum alias per fel. record. Alexandrum vi. Julium ii. Gregorium xiii. Sixtum v. nonnullósque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, & seu Sedem prædictam, diversa privilegia, & indulta, dicto Ordini Cisterciensi, ac eidem Congregationi Sancti Bernardi, ejúsque Monasteriis, Domibus, & locis, ac Præsidenti, Definitoribus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & personis, generaliter, & particulariter, concessa, & seu forsan confirmata, approbata, & innovata fuerint, prout in literis Apostolicis desuper confectis pleniùs continetur. Cúmque aliæ sint ejusdem Ordinis Cistercien. Congregationes, & Monasteria in diversis Mundi partibus consistentia, & omnia sint unius corporis membra, & instituti, cupiunt Præsidens, Definitores, Visitatores, Abbates, & Priores prædicti, privilegia, gratias, & indulta hujusmodi pro illorum subsistentia firmiori, per nos confirmari, & approbari, necnon alia eidem Cistercien. Ordini, ejúsque singulis Congregationibus, Monasteriis, domibus, & locis illorum, illarúmque Generalibus, Abbatibus, Præsidentibus, Superioribus, Capitulis, Officialibus, & personis concessa privilegia, facultates, & indulta, ad dictam Congregationem S. Bernardi in Italia, illiúsque Monasteria, Domos, & loca, ac Præsidentem, Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, & personas, & utrumque eorum extendi, illáque eis communicari. Quare pro parte dictorum Præsidentis, Definitorum, Visitatorum, Abbatum, & Priorum, nobis fuit humiliter supplicatum, quatenùs eorum desiderio annuere, aliásque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmatio Pontificia omnium gratiarum à quibuscumque concessarum d. Congreg. S. Bernardi.

§. 2. Nos singulorum privilegiorum, gratiarum, & indultorum, ac desuper confectarum literarum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, necnon Præsidentem, Definitores, Visitatores, Abbates, & Priores, eorúmque singulares personas, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula cujusvis generis, privilegia, prærogativas, concessiones, facultates, exemptiones, libertates, conservatorias, immunitates, indulta, ac indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remissiones, cæterásque gratias, spirituales, & temporales, etiam per modum communicationis, & extensionis, Ordini Cistercien. & Congregationi Sancti Bernardi hujusmodi, illorúmque Monasteriis, Domibus, locis, rebus, & bonis, ac Abbati Generali, & Præsidenti, Definitoribus, Visitatoribus, Capitulis, Abbatibus, Prioribus, Officialibus, Ministris, Monachis, ac illius singularibus personis, & cuilibet eorum, tàm in genere vel in specie, & tàm conjunctim quàm divisim, aut aliàs quomodolibet tàm per prædictos, & quoscumque alios Rom. Pontifices prædecessores nostros, & seu Sedem eamdem. quàm etiam Imperatores, Reges, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque etiam ad quorumvis instantiam concessa, necnon desuper confectas literas, & scripturas quascumque, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus & confirmamus, illísque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tàm juris, & facti solemnitatum, quarumcumque quomodolibet omissarum, aliósque defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Iteratáque concessio earumdem gratiarum.

§. 3. Eáque omnia, & singula in eis contenta, ac comprehensa, cum illorum extensionibus, communicationibus, & ampliationibus dicto Ordini, & Congregationi S. Bernardi in Italia, singulísque ejus Monasteriis, Domibus, locis, rebus, & bonis, Abbatíque Generali, & Præsidenti, Definitoribus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Superioribus, Prælatis, Officialibus, Ministris, & personis eorúmque Capitulis, etiam Generalibus, & cuilibet eorum, auctoritate, & tenore prædictis, etiam de novo, etiam Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, perpetuò concedimus.

Communicatio quorumcumque Indultorum Ord. Cisterciensi quomodolibet concessorum & concedendorum in quantum d. Congreg. S. Bernard. expediat, & ejus Ordinationibus non sint contraria.

§ 4. Et insuper, omnia, & singula privilegia, prærogativas, concessiones, jurisdictiones, antelationes, favores, facultates, declarationes, dispensationes, conservatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præeminentias, & indulta, cujusvis generis existentia, necnon indulgentias etiam plenarias, & peccatorum remissiones, cæterásque gratias, spirituales, & temporales, tàm eidē Cisterc. Ordini, ejúsque Capitulo, & Abbati etiam Generali, ac quibusvis illius, etiam quatuor primis Abbatibus scil. Clarævallis, Morimundi, Pontigniaci, & Firmitatis, quàm etiā ejusdem Ordinis Congregationibus in Regnis Hispaniæ, Portugalliæ, ac quibusvis aliis, eorúmq; & aliorum, tàm virorum quàm mulierum,

Monasteriis,

Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, locis, rebus, & bonis, necnon Capitulis eorum, etiam Generalibus, Definitoribus, Abbatibus, & aliis quibusvis eorum Superioribus, Prælatis, Officialibus, Ministris, Monachis, Novitiis, Fratribus, & Conversis, ac personis quibuscumque tàm in Urbe quàm quibuscumque mundi partibus consistentibus, etiam illorum, & illarum intuitu, aut aliàs quomodolibet, & sub quacumque forma, & expressione verborum concessa, & concedenda, ac quibus de jure, usu, consuetudine, vel privilegio, aut concessione Apostolica, Regia, Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali, in genere vel in specie, ac tàm conjunctim, quàm divisim, etiam per viam communicationis, & extensionis, aut aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, & poterunt in futurum, etiamsi talia sint vel fuerint, quæ specialem, & individuam requirerent mentionem, seu in præsentibus de verbo ad verbum insertionem, seu in particularem concessionem, ad prædictam Congregationem S. Bernardi in Italia, illiúsque Monasteria, Domos, loca, res, & bona, necnon Præsidentem, Definitores, Visitatores, & Capitula, Abbates, Priores, Officiales, Ministros, Monachos, & singulares personas, ità quod dictæ Congregationis S. Bernardi Monasteria, Domos, loca, Conventus, & Capitula, etiam generalia, Præsidens, Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, Officiales, Ministri, Monachi, Novitii, Fratres, Conversi, donati, oblati, & aliæ illius singulares personæ, ac eorum res, & bona, sub eorum cura, & secundùm ejusdem Congregationis instituta, nunc, & pro tempore viventes, & existentia, præmissis omnibus, & singulis æque pariformiter, & absque ulla penitùs differentia, perindè ac si illis, & eorum singulis principaliter, & specialiter & expresse, ac nominatim, & non ad instar concessa fuissent (in quantum eidem Congregationi expediat, ejusque gubernio, privilegiis, Constitutionibus, & definitionibus non adversentur) uti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis, etiam perpetuò extendimus, illáque omnia, & singula præmissa, eis, & eorum cuilibet eisdem auctoritate, & tenore, similiter perpetuò communicamus, & concedimus.

Clausula sublata, &c.

§. 5. Decernentes, sic & non aliter, per quoscumque Judices, quavis auctoritate fungen. etiam locorum ordinarios, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, Sedis Apostolicæ Nuncios & Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Defensorum & executorum hujus Bullæ deputatio.

§. 6. Et nihilominùs dilecto filio nostro ipsius Congregationis S. Bernardi in Italia moderno, & pro tempore existen. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali Protectori, ac Venerabili Fratri Episcopo Papien. necnon dilecto filio Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenùs ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes literas ubi, & quandò opus fuerit, ac quoties pro parte Præsidentis, Definitorum, Visitatorum, Abbatum, & Priorum prædictorum, aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes literas, & in eis contenta quæcumque inviolabiliter observari, ac plenum effectum sortiri, necnon Præsidentem, Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, aliósque prædictos, & eorum singulos, omnibus præmissis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, & eorum quemlibet desuper contra præsentium tenorem, sub quovis prætextu etiam subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, & etiam defectu intentionis nostræ per quoscumque quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, etiam per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Derogatio omnium contrariorum.

§. 7. Non obstan. nostra de non conceden. Indulgentiis ad instar, ac piæ mem. Bonifacii Papæ Octavi, etiam prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisque Apostolicis, ac in Provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac dicti Sancti Bernardi in Italia aliorum, aliarúmque Congregationum dicti Ordinis prædictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, declarationibus inhibitionibus, & decretis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Legatis, Nunciis, & Ordinariis, ac Congregationibus, & Ordinibus prædictis, illorúmque Abbatibus, etiam generalibus, aliisque Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam in illarum fundationibus, & erectionibus obtentis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis in genere vel in specie, per quoscumque Rom. Pont. similiter prædecessores nostros, ac nos, Sedemque Apostolicam prædictam etiam Motu simili, & Consistorialiter, aut aliàs quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, ac individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, etiam si in eis caveretur expressè quod illis nullatenùs, aut nonnisi sub certis modo, & forma derogari possit, illorum omnium & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie ad effectum præmissorum derogamus, illisque ad plenum derogatum esse volumus, & declaramus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter aut divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides danda transumptis hujus Bullæ.

§. 8. Volumus autem, quòd earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus ex Scribis prædictorum Abbatum, aut Prælatorum, aut Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Monasterii dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia, aut alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extrà illud, ac ubique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P.A. 1. die 6. Septembris.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die sexta Septembris, 1591. Pont. nostri Anno primo.

XVII.

Approbatio Regulæ Congregationis Clericorum regularium Ministrantium Infirmis, cum gratiarum, & privilegiorum concessione.

Congregationem istam confirmavit Sixtus V. suprà in ejus const. 25. Ex omnibus. fol. 563. Et hanc regulam reformavit Clemens 8. infrà in constitut. 75. Superna. fol. 119. Tom. 3.

GREGORIUS

Edita A. D. 1591.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

ILlius, qui pro gregis dominici salute in ara Crucis immolari non abnuit, vices, quamvis immeriti gerentes in terris, curis urgemur assiduis, & continua meditatione pulsamur circà ea quæ pro pauperum Christi infirmorum necessitatibus nedùm corporalibus, sed etiam spiritualibus adjuvandis; in hac Urbe nostra piè instituta sunt, omni studio intendere, & quæ propterea providè facta fuisse dicuntur ut firma perpetuò, & illibata persistant, Apostolico munimine roboramus, & ut ad præmissa peragenda Christi fideles libentiùs concurrant, fideles ipsos spiritualibus muneribus prosequimur, ut exindè reddantur divinæ gratiæ aptiores, ac charitatis, & misericordiæ fervor in dies ampliùs augeatur in eis, aliáque desuper concedimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Sixtus V. Congregationem approbavit in const. cit. rubr.

§. 1. Cùm itaque dudùm fel. rec. Sixtus Papa Quintus prædecessor noster, certis causis adductis ex certa sua scientia, Congregationem sub vocabulo, seu nomine Ministrantium Infirmis, in Urbe tunc constitutam, per suas in forma Brevis desuper confectas literas perpetuò approbaverit, & confirmaverit prout in ipsis literis pleniùs continetur.

Congregatio post Regulam constituit.

§. 2. Et sicut accepimus, dilecti filii Camillus de Lellis, modernus ipsius Congregationis Præfectus, & alii ejus socii, cupientes in charitatis vinculo persistere, & majori cum animi quiete Deo servire, & ad perficiendam, & conservandam eorum Congregationis in Christo unionem quandam vivendi formulam, juxtà ea quæ ad propositum sibi finem conducere usu didicerunt, ediderint, factumque fit, ut eorum Camilli, & sociorum vitæ institutum, sub dicta formula comprehensum, fidelibus gratum, & acceptum, ac ad proximi subventionem adeò utile, & necessarium existat, & ipsa Congregatio numero sociorum admodùm creverit, & quamplures Christifideles summo desiderio, & affectu, in dictam Congregationem recipi, & admitti plurimùm exoptent.

Formulæ autem prædictæ tenor sequitur, qui talis est.

§. 3.

Cujus tenor hic inseritur.

De Quatuor votis.

Ad hæc vide bullam Clemen. VIII. cit. in rubric.

QUisquis decrevit se huic charitatis muneri in perpetuum addicere, statuit se mundo, rebúsque omnibus sæculi esse mortuum, & Christo soli vivere, seque nobis aggreget, ut admissa peccata expiet, sub jugo suavissimo perpetuæ paupertatis, castitatis, & obedientiæ, & sub perenni ministerio ægrotantium, quos etiam pestis incesserit, non solùm in Nosocomiis, sed etiam in Carcerum valetudinariis, ubi ægroti magna, tàm corporalium quàm spiritualium rerum angustia premuntur. Ac de his universis (Deo adjuvante) præcepta dabuntur in Constitutionibus suo tempore edendis, quibus sub ullius peccati pœna obstringi non intendimus, iis tamen exceptis ad quæ observanda votorum vinculis obligamur.

Paupertate.

§. 4. Paupertatem nostram ità interpretamur, ut Religiosorum fit paupertas mendicantium eorum, qui nec singuli nec universi fructus ullos ac redditus capiant, quæ verò necessaria erunt, ea ex humili exercitio ostiatim emendicandi, vel ex eleemosynis fidelium nobis spontè oblatis comparabimus, nemo per se, & arbitratu suo quæritabit, sed ii soli quibus ob communem usum ab obedientia id oneris imponetur.

Generalis & Consultorum officio.

§. 5. Totius Congregationis superior, Præfectus Generalis appellatur, cujus officium perpetuum erit quoad vivet. Socios autem habebit quatuor, qui Consultores dicentur. Creabuntur autem hi cùm Congregatio majorem numerum erit nacta idoneorum hominum, iique pariter officium perpetuum gerent, dùm Generalis Præfectus erit superstes. Votum eorum æquè ac Præfecti, decisivum erit, præterquàm quòd Præfectus duplex habebit, singuli illi simplex. Nihil eorum, de quibus secundùm constitutiones factas, aut faciendas, cum Consultoribus decernendum est, statuetur, nisi de illorum consilio, & sententia major verò pars sententiarum vincet. Ne autem ex sententiarum æqualitate res in dubium veniat; ad id vir gravis de Congregatione deputetur, qui voto suo (prout necessitas postulaverit) alterius quàm meliorem censuerit, partis numerum augeat. Præfectus unà cum sociis potestatem habebit, tùm interpretandi, & ea explicandi, de quibus super instituto nostro (quod hic summatim comprehenditur) dubitatio fuerit orta, tùm constitutionum ad optimam Congregationis disciplinam faciendarum, Constitutiones autem, experiendo primùm atque utendo expendentur, deindè à Capitulo, sive Congregatione generali, prout expedire videbitur, admittentur. Præfectus Generalis ac socii, Præfectos aliorum locorum, ubi Congregatio sedem habuit, & Provinciales, & Visitatores, quos oportuerit, eligent.

§. 6. Electio verò Generalis Præfecti, & Consultorum, posthàc in Congregatione generali facienda est. In præsens quidem Generalis creabitur suffragiis majoris eorum partis, qui nunc Crucem gerunt, ac juxtà formam statuendam. Idem statim ac renunciatus Generalis fuerit, quatuor votorum professione, obedientiæ scilicet, paupertatis, castitatis, & quod præcipuum hujus instituti scopum continet, perennis (ut dictum est) ministerii ægrotantium solemniter se obstringet, túmque apud ipsum, aut eum cui is hoc negotii dederit, eodem modo profitebuntur omnes qui specimen sui dederint, & idonei, ac digni judicati fuerint. — Generalis electione & votis ab eo emittendis.

§. 7. Volumus autem nostros in Nosocomiis, cum Superiorum suorum jussu, (consentientibus eorumdem Nosocomiorum Præfectis) mittentur, ità operam navare, ut nulla publica officia, magistratusve, aut redditiuum administrationem in iis suscipiant, verùm omnes curam ægrotorum, tùm corporis tùm animæ gerant; & aliquot ex ipsis nocturnas excubias diurnásque ibi ducant, atque ægrotis agonizantibus, donec ex hac vita migrent, nusquàm desint. Quòd si nobis, ut cæteris pauperibus Nosocomiorum patroni, aut administratores, aliquid eleemosinæ, sive quotidianæ, sive menstruæ, sive annuæ, sive in plures annos largiri voluerint. Congregatio nostra jus nullum habeat id exigendi, sed quæ dabuntur liberaliter cum gratiarum actione accipiet. Nos enim curæ ægrotorum incumbimus nulla mercede vel spe temporali adducti; sed ex instituti nostri obligatione. — Officio missorum ad Hospitalia. Hoc latiùs est dispositum in const. Clem. VIII. cit in rubr.

§. 8. Itaque ab ægrotis Hospitalium nulla munera, nihil pecuniæ, nullam omninò rem nostri capiant, ac ne per submissas quidem personas, Legata ab iis, qui in Nosocomiis defuncti fuerint, in rem nostram relicta, non admittantur. — Munerum receptione prohibita.

§. 9. Qui in Hospitalibus sunt Nosocomiorum Officiales, & famuli, in Congregationem nostram non recipiantur, sine assensu eorum, qui illis in locis præfecti sunt. — Officiales in Hospit. quando recipiendi in Congreg.

§. 10. Experiendo didicimus, plurimis maximisque difficultatibus, & incommodis, animæ præsertim, eos conflictari, qui extrà Nosocomia, & Carceres in aliis locis ægrotant, ac potissimùm tenues, & plebejos homines, exterósque qui conducto degunt. Quare volumus (adjuvante Domino nostro JESU CHRISTO) à nostris eos invisi & iis, quoad fieri poterit, adhiberi consolationem, exhortationem, & alia hujusmodi juxtà Constitutiones edendas, priusquàm verò illi sensuum usum emittant, adducantur, pro cujusque conditione, & natura, ad protestationes, secundùm formam Ecclesiæ Sanctæ faciendas, cumque ingravescet morbus, diù noctúque apud eos excubent nostri, animámque commendent, — Infirmorum extra Hosp. visitatione, & curatione.

ac sa-

ac salutaribus monitis opitulentur, magnúmque ponatur in eo studium, ut hortationibus piis informentur, ne tentationibus succumbant, & in illo formidoloso vitæ exitu confortentur, ut benè, ac diligenter commendentur animæ.

Emolumento ab eis non quærendo.

§. 11. Caveant autem maximè, ne quisquam eorum, qui ad visendos per ejusmodi loca ægrotos, & ad charitatem iis præstandam, opémque offerendam, mittentur, ob labores suos ullum munus, aut rem, pecuniamve accipiat, nec ullam vel exiguã stipem, atque eleemosynam, sed omnia ad solam Domini Dei gloriam, animarúmque salutem fiant, atque administrentur. Quinimò ut nostrarum utilitatum ratio omnis prætermittatur, nec quisquam proprio emolumento studeat, neutiquàm nostri ægrotis auctores sint, neque consilium dent, aut hortentur, ut aliquid erogent eleemosynæ, aut testamentum faciant, aut legata relinquant in rem atque utilitatem nostram.

Officii divini recitatione.

§. 12. Propter multas instituti nostri occupationes, qui nostrum sacris ordinibus initiati erunt, divinum officium quotidiè recitabunt, non in choro, sed privatim ac sigillatim, cæteri tertiam Beatissimæ Virginis Rosarii partem, vel ejus Officium parvum.

Exemptione à processionibus.

§. 13. Processiones etiam solemnissimas, cæterásque solemnitates (quibus piè alii Religiosi Ordines intersunt) ipsi non obibunt, ut liberiùs, magisque assiduè ægrotis operam navent, quo in ministerio perseverare cupimus, immediatè subditi curæ animadversioni, speciali protectioni ac defensioni Sanctissimi D. N. Papæ, Sanctæque Sedis Apostolicæ.

Orationis & Sacramentorum frequentia.

§. 14. Ut autem spiritum nostri recreent, ac pascant, possintque tantam divinæ gratiæ ubertatem adipisci, ut munera, & officia sua cum charitate exequantur, exercebunt se in oratione mentali & vocali; tùm in examine conscientiæ, seque sæpissimè munient Sacramento confessionis, & communicatione Corporis CHRISTI, nonnullis item abstinentiis, quæ omnia constitutionibus particulatim exponentur.

Novitiis recipiendis. Tu vide bullam Clem. VIII. cit. in rubr.

§. 15. Ac quoniam nostris, ut alterius saluti consulant, cum proximis assiduè conversandum est, volumus Novitios, secundùm formam edendarum constitutionum jàm admissos, præter accuratam examinationem per biennium antè probari, quàm ad professionem admittantur; qui à Præfectis, juxtà modum in eisdem constitutionibus statuendum, idonei æstimati fuerint, exacto biennio, profitebuntur.

Sacerdotum Habitu. Hoc habes in Sixti constit. cit. in rubr.

§. 16. Vestis erit pauperum atque honestorum Sacerdotum nigri coloris, pallio autem, ac tunicæ dumtaxat, qui professionem fecerint, assuetur ad dexteram Crux oblonga ad palmi mensuram, ex panno castanei coloris qui vulgò tanens dicitur.

Laicorum & Sacerdotum numero. Tu vide d. const. Clem. VIII.

§. 17. Nostri instituti ratio postulat, ut longè major esse debeat Laicorum quàm Sacerdotum numerus. Idcircò statuimus eos tantùm esse sacris ordinibus destinandos, quos Præfectus Generalis, atque una Consultores, vel de eorum licentia alii Superiores, non aptos modò ad ipsos sacros ordines, sed etiam ad ministerium nostrum, ex constitutionum præscripto, congruentes ac necessarios judicarint.

Studentibus.

§. 18. Idemque servandum decernimus ergà Clericos qui ad studium admittentur. Ii verò in eo se ex ipsarum constitutionum regulis exercebunt, ut ità literis vacent, ne mortificationis, & ægrotorum juvandorum (prout Præfectis visum fuerit) studia omittantur.

Locis recreationis.

§. 19. Propterea quòd hæc exercitia cum disciplina spirituali conjuncta, ærumnas, & incommoda afferunt, quódque gravia sunt nobis, ac terra loca frequentanda, experti sumus, eorum tuendæ valetudinis causa, quæ his officiis in Domino functi fuerint, aliquo loco opus esse ubi puro, libero, ac salubri aëre, gravis odor, & putor conceptus, expurgetur nostrique è multis laboribus ac vigiliis respirent, quem etiam locum destinari cupimus nostris ex invaletudine se reficientibus, quò citiùs afflictæ vires recuperentur. Quare ejusmodi locum habere Congregatio poterit, idque fore interpretamur, salva, & integra, cui dediti sumus, paupertate, ejus autem loci qualitas constitutionibus definietur.

Novitiorum habitatione.

§. 20. Quibus præterea in Urbibus, & Oppidis Congregatio Novitios educabit, possit habitationem habere separatam à professorum domo.

Pontificis confirmatio suprà dictarum regularum.

§. 21. Cùm autem, sicut accepimus, in præmissis nihil, quod pium non sit, aut salutare reperiatur. Nos ut Camillus & Socii præfati in eorum piè vivendi proposito, eò promptiores reddantur, quò se majori Sedis Apostolicæ gratia & favore complecti animadverterint; & præmissa dictæ Sedis patrocinio communiri, & corroborari viderint, providere volentes, ad Camillum, & Socios prædictos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes & absolutos fore censentes. Necnon dictarum literarum Datam ac præmissorum omnium, & singulorum veriores, etiam totos tenores, ac occasiones, & causas, ac circumstantias, etiam hic de necessitate exprimendas, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis & insertis habentes, Motu proprio, non ad dictorum Camilli, & Sociorum præfatorum, aut aliorum pro eis nobis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, præmissa omnia, & singula, tamquàm ad spiritualem profectum animarum pertinentia, & opportuna, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur, & patrocinium adjicimus, & apponimus, omnésque, & singulos, tàm juris quàm facti, ac quarumcumque solemnitatum, etiam substantialium, hic forsàn de necessitate exprimendarum, & inferendarum defectus, perpetuò supplemus.

Sub Sedis Apost. protectione receptio.

§. 22. Dictósque Camillum, & socios, ac ipsam congregationem, illiúsque membra omnia, nunc, & pro tempore in quibusvis locis consistentia, sub nostra, & hujus sanctæ Sedis Apostolicæ, ac Beati Petri speciali & immediata protectione suscipimus, & admittimus.

Licentia omittendi suprà dicta quatuor vota.

§. 23. Et nihilominùs potiori pro cautela, Camillo, & sociis præfatis ac eorum cuilibet, ut quandocumque eis visum fuerit, possint prædicta substantialia religiosæ vitæ, paupertatis, videlicet, castitatis, & obedientiæ, & perennis ministerii ægrotantium vota, juxtà præfatæ formulæ tenorem emittere. Et præfectus hac prima vice eligendus, in manibus cujuscumque personæ in dignitate seu administratione Ecclesiastica constitutæ, sæcularis vel cujusvis Ordinis Regularis solemniter profiteri, & tàm ipse quàm alii pro tempore existentes Præfecti, & Socii ejusdem Congregationis, sub nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, in communi, & de communi viventes, in locis sibi forsan jàm concessis vel in futurum concedendis, sub dicta immediata & speciali protectione in unum habitare, & ex eis inter se Superiorem, Præfectum nuncupandum, eligere, ut præfertur, juxtà eorum formulam hujusmodi.

Et alios in Religionem recipien.

§. 24. Et quoscumque alios sæculares Clericos, quavis dignitate fungentes, seu Laicos, qui, Deo inspirante, ad hujusmodi propositum, & communem vivendi modum sese conferre, & conformare voluerint, recipere, & post approbationem, juxtà prædictam eorum formulam, ad hujusmodi votorum professionem, in manibus eorum Superioris, seu

Præfecti

Præfecti emittendam, & ad communem vivendi modum admittere.

Statutáque faciendi.

§. 25. Necnon inter eos quascumque constitutiones particulares, quas ad hujusmodi congregationis, seu Religionis finem & Omnipotentis Dei gloriam, proximique utilitatem conformes esse, & conducere, judicaverint, & condere, & tàm hactenùs factas quàm in posterùm faciendas constitutiones ipsas, juxtà temporum & locorum ac rerum qualitatem, & varietatem mutare, alterare, seu in totum cassare, & aliàs de novo condere, facere, & edere possint, & valeant, quæ postquàm mutatæ seu de novo conditæ, editæ, ac ab Urbis Vicario examinatæ, & approbatæ fuerint, eo ipso, dicta Apostolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ, ac etiam de novo concessæ, etiam sub quacumque data, per Præfectum, & seu alios Superiores dictæ Congregationis eligenda, sint, & esse censeantur, dummodo tamen sacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis, ipsiúsque Congregationis Regularibus institutis non contrarientur, quas, ut præfertur, sine nova approbatione Sedis Apostolicæ, vel primò conditas vel mutatas servare in omnibus teneantur, secundùm instituti rationem.

Privilegiorum concessio.

§. 26. Necnon etiam eidem Camillo, & sociis, ac pro tempore existentibus Præfectis Generalibus, aliísque omnibus, & singulis personis dictæ Congregationis, ut omnibus, & singulis quibuscumque etiam speciali nota dignis, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, prærogativis, concessionibus, & gratiis quorumvis, etiam Cistercien. Cluniacen. ac Sancti Benedicti Monachis, Clericis regularibus, & presbyteris Collegialibus Societatis JESU & Canonicis Congregationis Lateranensis, ac quibuscumque aliis Clericis Regularibus & aliorum, tàm Mendicantium quàm non Mendicantium, Ordinum, & Congregationum fratribus & personis, tàm in spiritualibus quàm in temporalibus, in specie vel in genere, etiam communicativè, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem præfatam quomodolibet concessis, quæ tamen sunt in usu, nec ullis revocationibus, comprehensa, neque decretis dicti Concilii, nec ipsius Congregationis Regularibus institutis contraria, & quibus illi, tàm in vita quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remissiones, & injunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet uti, potiri, frui & gaudere possunt aut poterunt, quomodolibet in futurum perpetuis futuris temporibus uti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes esse possint, & debeant pariformiter, & æquè principaliter, absque ulla prorsus differentia, perindè ac si Congregationi, Præfectis, Sociis, ac personis, & eorum domibus & Ecclesiis vel Oratoriis hujusmodi nominatim & specialiter ac generaliter concessa fuissent.

Facultas Generales omnes subditos absolvendi, &c.
Tu vide constit. Clem. VIII. Quæcumque, n. 115. Tom. 3. fol. 182.

§. 27. Ac pro tempore existenti Præfecto generali hujusmodi, ut per se vel alium seu alios, ad id per eum pro tempore deputatum seu deputatos, omnésque & singulos ejusdem Congregationis Socios, & personas sub ejus obedientia, disciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus & singulis eorum peccatis, antè vel post ingressum in dictam Congregationem per eos commissis, necnon à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque ecclesiasticis, & sæcularibus sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, non tamen nominatim, quomodolibet latis & promulgatis, & hujusmodi sententiis innodatos, aut in locis ecclesiastico interdicto suppositis, divina officia celebrantes & suscipientes, & censuris hujusmodi sic ligatos, & propterea, aut aliàs ex quocumque capite vel causa, præterquàm homicidii voluntarii, bigamiæ, ac membrorum mutilationum irregularitatem incurrentes, Apostolica auctoritate in foro conscientiæ tantùm absolvere, necnon cum eis, si opus fuerit, etiam cum rehabilitatione & abstersione inhabilitatis & infamiæ maculæ dispensare, ita tamen, quòd sic absoluti & dispensati pro tempore, si ab hujusmodi Congregatione quandocumque egrediantur, eo ipso in pristinas sententias & censuras à quibus eos absolvi contigerit, relabantur, & reincidant.

Facultas omnium professorum suscipien. Ordines à quocumque Antistite.

§. 28. Ipsísque Sociis, & Fratribus expressè professis Congregationis hujusmodi, & eorum singulis ut à quibuscumque maluerint Catholicis Antistitibus gratiam & communionem dictæ Sedis habentibus, ad sacros, etiam presbyteratus ordines, sub titulo paupertatis Congregationis hujusmodi promoveri; de licentia tamen Præfecti, seu alterius eorum Superioris, secundùm eorum constitutiones, ipsique Antistites ordines ipsos hujusmodi Sociis, absque obedientiæ, & omni alia promissione vel obligatione conferre.

Facultas Generalis dispensandi sup. defectu natalium.

§. 29. Ac dicto Præfecto generali pro tempore existenti, seu de illius licentia Præfectis, inferioribus aliorum locorum, seu Provincialibus dictæ Congregationis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, ac Locatenentibus ut cum ejusdem Congregationis personis defectum natalium, etiam ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quovis alio nefario & illicito, ac prohibito, & damnato coitu provenientem patientibus, postquàm in dicta Congregatione vota emiserint, ut defectu hujusmodi non obstante ad quoscumque sacros, etiam presbyteratus ordines promoveri, & in illis, etiam in Altaris ministerio minístrare, necnon ad quascumque administrationes, personatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & assumi, illáque gerere, & exercere.

Aliáque loca recipiendi.
Tu vide Bullam 99. Clem. VIII. Quoniam, Tom. 3. fol. 162.

§. 30. Ac Præfecto & Sociis Congregationis hujusmodi, ut quæcumque loca, & domus ad inhabitandum eis donata, vel ab illis quomodolibet habita, in domos & Oratoria Ordinis, & Congregationis hujusmodi erigere, facere seu erigi procurare, absque nova dictæ Sedis desuper obtinenda approbatione, liberè, & licitè possint & valeant. Necnon si contingat Præfectum, & Socios ipsos aliquam domum, Ecclesiam, Oratorium, seu quemvis alium locum dictæ Congregationis ædificare, & construere, seu id per alicujus personæ testamentum mandari, vel quovis modo offerri domum, Ecclesias, seu Oratoria, vel loca hujusmodi, cum omnibus ad id necessariis & opportunis construi, & ædificari, ac locum pro hujusmodi constructione oblatum recipi posse, ipsasque domos, Ecclesias, Oratoria, & cellas ubilibet per dictos socios pro tempore constructa, vel eis donata, eo ipso quo ædificata vel donata fuerint Apostolica auctoritate erecta, approbata, & confirmata, ac bona quæcumque pro domorum vel Oratoriorum hujusmodi vel personarum inibi commorantium sustentatione & manutentione, per quosque Christifideles pro tempore donata, relicta, & legata, eo ipso, prædicta auctoritate, perpetuò applicata, & appropriata esse, & censeri, Ecclesiásque, & Oratoria præfata cum cœmeteriis per quoscumque Episcopos, benedici seu consecrari, & quovis modo polluta reconciliari possint, & debeant perpetuo concedimus & indulgemus, statuimus, & ordinamus.

Appellatio à correctione prohibetur.

§. 31. Et volumus quòd à correctione regulæ Congregationis hujusmodi, secundùm ordinationes factas, ut vigor disciplinæ meliùs conservetur, appellari, aut talis appellatio per ullum Judicem admitti, nec ab officiis absolutio, aut privatio peti nullatenùs possit.

Et impetratio Prælaturarum.
Tu ad hoc vide Bullam Clem. VIII. cit. in rub.

§. 32. Nec Præfectus generalis dictæ Congregationis pro tempore existens, aliquam dignitatem extrà Religionem seu Congregationem ipsam, sine ejusdem, seu illius Congregationis expressa licentia, nec aliquis ex sociis hujusmodi, absque consensu dicti Præfecti generalis, & expressa licentia, quæ dari non valeat, nisi ad id à Romano Pontifice per obedientiæ præceptum pro tempore fuerint

coacti,

coacti, prælaturæ, vel quamcumque aliam dignitatem acceptare, vel ad illam assumi queat.

Et alteri quàm Præfecto confitendi.

§. 33. Necnon quòd quilibet ex Sociis Congregationis hujusmodi peccata sua proprio Præfecto, vel ab eo deputato seu deputatis, & aliàs, secundùm ordinationes Congregationis præfatæ designatis seu designandis, confiteri debeat, nisi super hoc à dicto proprio Præfecto alium Confessorem eligendi facultatem habuerit.

Ad alióſque Ordines transeundi.

§. 34. Ac inhibemus, ne quis post emissa vota, secundùm constitutiones seu ordinationes ejusdem Congregationis, ad quemvis alium Ordinem, etiam per Sedem præfatam approbatum (Carthusiensium Ordine dumtaxat excepto) transferri egressi verò aliàs, quàm, ut præfertur, de Ordine seu consortio hujusmodi, in nullo alio præterquam Carthusiensium Ordine prædicto admitti, recipi vel retineri possint.

Apostatæ coërcentur.

§. 35. Ipsi Præfectus generalis, & alii inferiores Præfecti ejusdem Congregationis, per se vel alios, illos sic egressos, & alios quoscumque dictæ Congregationis Apostatas, & etiam alios quosvis insolentes, & qui id mereri videbuntur, in quocumque habitu Apostatas præfatos contigerit reperiri, excommunicare, capere, incarcerare, coërcere, & alias suæ disciplinæ submittere, necnon ad id, si opus fuerit, auxilium brachii sæcularis invocare.

Congregationes laicorum recipi possint. Tu vide Bullam 115. Clem. VIII. Quæcumque. fol. 112. Tom. 3.

§. 36. Insuper Præfecto generali, vel de ejus licentia, aliis locorum Præfectis seu Superioribus dictæ Congregationis, etiam pro tempore existentibus, ut in sua Congregatione quoscumque alios sæculares, laicos, clericos seu in presbyteratus ordine constitutos aggregare, & adjicere, pro piis misericordiæ, & charitatis operibus hujusmodi exercendis, qui sic aggregari, omnibus, & singulis indulgentiis, & gratiis ejusdem Congregationis gaudeant, & potiantur, & gaudere ac potiri debeant, & illas consequantur, dummodò ea opera faciant, & exerceant, quæ pro eisdem indulgentiis, & gratiis consequendis fuerint præscripta.

Divina officia celebrentur.

§. 37. Necnon præfecto generali, & aliis Superioribus, necnon de eorum etiam facultate, universis fratribus, & sociis Congregationis Ministrantium Infirmis hujusmodi, in presbyteratus ordine constitutis, ut in locis ubi degunt, & eos pro tempore morati contigerit, habere Oratoria, & in eis Missas & alia divina officia celebrare, ac Ecclesiastica Sacramenta recipere, liberè, & licitè possint, & valeant respectivè etiam concedimus, & indulgemus.

Exemptio ab Ordinariorum superioritate juxta Concil. Trident.

§. 38. Ipsámque Congregationem Ministrantium Infirmis, & universos illius socios, & personas singulas, ac eorum bona, & res quascumque ab omni Superioritate, jurisdictione, correctione, & visitatione quorumcumque locorum Ordinariorum, & Episcoporum, salva tamen decretorum dicti Concilii dispositione, eximimus, & penitùs liberamus.

Privilegia omnium Ordinum.

§. 39. Necnon privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus, ac Societati JESU, & Canonicis, aliísque personis supradictis, tàm in spiritualibus quàm in temporalibus, tàm in specie quàm in genere, etiam communicativè concessa, ut præfertur, ad Præfectum generalem etiam pro tempore existentem, alióſque socios & etiam particulares Congregationis hujusmodi Ministrantium Infirmis, perpetuò extendimus, & ampliamus, ac in eis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere decernimus, & declaramus.

Indulgentia.

§. 40. Et insuper animarum profectui providere volentes, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, ac sacra communione refectis, qui dictam Congregationem pro tempore ingredientur, die primi illorum ingressus, & receptionis ac emissionis professionis, necnon qui similiter pœnitentes, & confessi, si id commodè fieri poterit, ac dicta communione refecti, in dicta Congregatione pro tempore decesserint, in eorum mortis articulo, præsertim in proximi subventionem, ratione pestis, seu cujuscumque alterius morbi contagiosi, in forma Jubilæi Anni Sancti Romæ concedi soliti, Necnon etiam verè pœnitentibus, & confessis, ac Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento refectis in piorum operum misericordiæ, & charitatis exercitio perseverantibus, singulis primis diebus Dominicis cujuslibet mensis, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Ac eisdem Sociis, & Religiosis dictæ Congregationis, & in ea aggregatis, ut etiam omnibus, ut præfertur, & singulis indulgentiis, quibus ipsimet Religiosi gaudent, & eos gaudere, ac potiri volumus, quotiescumque Infirmis præsto fuerint, ac illos noctu visitaverint, & curaverint, eorúmque lectos faciendo, ac illis ad manducandum porrigendo, & auxiliando ac disponendo ad benè moriendum, & viam salutis, ac Doctrinam Christianam illos docendo, ac denique omnia officia charitatis, vel spiritualia vel corporalia, quæ ad animarum ædificationem pertinent, exercendo, & Sacramenta Ecclesiastica administrando, cæteráque similia præstiterint, pro quolibet præmissorum piorum operum, necnon omnibus & singulis officialibus, & ministris, ac aliis personis dictæ Congregationis ob infirmitatem, vel propter obedientiam, seu alia de causa domi remanentibus, si quinquies Orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam devotè recitaverint, etiam viginti annos, & totidem quadragenas de eis injunctis, & aliàs quomolibet debitis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Ac quod omnes, & singuli utriusque sexus benefactores hujus Congregationis, possint esse participes omnium operum meritoriorum quæ in Congregatione hujusmodi pro tempore fient, etiam concedimus, & indulgemus.

Clausulæ præservativæ.

§. 41. Decernentes easdem præsentes literas, sub quibuscumque similium vel dissimilium indulgentiarum, vel aliarum gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus, etiam in favorem Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Urbe, seu Cruciatæ Sanctæ, aut etiam per nos seu per alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac dictam Sedem, etiam motu, & potestatis plenitudine similibus, sed ad quorumvis Imperatorum & Regum instantiam, pro tempore quomodolibet factis, minimè comprehendi, sed semper ab illis exceptas & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, ac de novo concessas esse, & censeri debere.

Clausulæ sublatæ &c.

§. 42. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores defens.

§. 43. Quocircà Venerabilibus fratribus nostris Ostien. & Tusculan. Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per Apostolica scripta, Motu pari mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentes literas, ac omnia, & singula in eis contenta, ubi & quando expedierit, ac quoties pro parte Præfecti, & Sociorum prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eísque in præinsertis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa om-

nia observari. Non permittentes Præfectum, ac socios præfatos desuper à quoquam quomodolibet molestari seu inquietari, contradictores dicta auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum.

§. 44. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi etiam prædecessoris nostri, qua cavetur, ne Mendicantes loca ad inhabitandum recipere seu recepta mutare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali, de prohibitione hujusmodi expressam mentionem faciente; Necnon dicti Sixti prædecessoris, ac Pictavien. Concilii, contrà illegitimos, & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac nostra, de non concedendis indulgentiis ad instar constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Cistercien. Cluniacen. Sancti Benedicti, Mendicantium, & Societatis JESU, & Canonicorum Lateranen. Ordinum hujusmodi, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis per quoscumque Roman. Pontif. prædecessores nostros præfatos, ac nos & dictam Sedem etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus; ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus; & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, in genere vel in specie ac aliàs quomodolibet etiam pluries concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse, Motu pari derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 45. Volumus autem, quòd earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Canonici Metropolitanæ vel alterius Cathedralis Ecclesiæ, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extrà adhibeatur, quæ præsentibus eisdem adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 46. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, adjectionis, appositionis, susceptionis, admissionis, concessionis, indulti, statuti, ordinationis, exemptionis, liberationis, extensionis, ampliationis, decreti, declarationis, relaxationis, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. I. die 21. Septembris.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimoprimo, undecimo Kal. Octobris, Pont. nostri Anno quarto.

XVIII.

Confirmatio gratiarum, & indultorum Eremi Camaldulensis, Congregationisque dicti Eremi, & S. Michaëlis de Murano Ordinis Camaldulen. sub Regula S. Benedicti. Cum privilegiorum quibuscumque aliorum Religiosorum, etiam Mendicantium Ordinibus concessorum & concedendorum, communicatione.

Alia de hoc Ordine Camaldulensi, judicavi sup. in constit. 1. Alexandri II. Nulli, fol. 16. Tom. 1. Privilegia autem signantur vide sup. fol. 113. in Alexand. IV. constit. xi. Officii, & in Leon. X. constit. 2. Etsi à, fol. 528. in d. Tomo 1. ac Pii V. constit. 41. Etsi mendicantium, in. fin. fol. 243.

GREGORIUS PAPA XIV.

Edita A. D. 1591.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

EX injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis officio, ad ea, quæ à prædecessoribus nostris pro ecclesiasticarum, præsertim Regularium personarum, quæ sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantur, directione, & tranquillitate, statuta, & concessa fuerunt, conservanda, & augenda, libenter inducimur, ut Apostolicis gratiis, & favoribus circumsepti, & muniti, cum majori quiete, ac devotionis fervore, sub regularis vitæ observantia, ac Monastica disciplina, vivere, ac Deo optimo Maximo preces fundere liberiùs valeant.

Plures Romani Pont. Congregationi indulta concesserunt.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Generalis & Visitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis ejusdem Eremi, & S. Michaëlis de Murano Camaldulen. Ordinis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd aliàs fœlicis recordationis Leo Decimus, Clemens Septimus, Paulus Tertius, Julius etiam Tertius, Gregorius Decimus Tertius, & Sixtus Quintus, ac alii etiam Romani Pontifices prædecessores nostri, tunc existen. Generali & Visitatoribus, ac Priori Eremi, necnon Congregationis ejusdem Eremi, & S. Michaëlis de Murano, diversa privilegia, facultates, & indulta, ac gratias spirituales & temporales concesserunt, omniáque & singula privilegia, indulta, facultates, & gratias, ac concessiones ipsis, ac personis, domibus & bonis eorumdem eatenùs, tàm Apostolica quàm Ordinaria, Imperiali vel Regia auctoritatibus quomodolibet concessa, & consuetudine legitima præscripta, acquisita, Apostol. auctoritate; certis modo & forma, confirmaverunt.

Et loca ejusdem sub S. dis Apostol. protectione susceperunt.

§. 2. Ac inter alia statuerunt & voluerunt, quòd Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Hospitalia, Capellæ, & loca dicti Ordinis & Congregationis, tunc & pro tempore existentia, ac eorum quodlibet, necnon Abbates, Priores, Abbatissæ, Fratres & Sorores, ac personæ in eis degentes, in jus & protectionem Beati Petri & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum & sua protectione essent.

Exemeruntque ab omni collecta, decima &c.

§. 3. Eadémque Monasteria, Ecclesiæ, Prioratus, & loca manualia, granciæ, possessiones, & bona, ac Prælati & personæ Congregationis prædictæ, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio, ac alio quocumque reali ac personali, mixto munere, vel gravamine, omninò immunes essent & exempti.

Loca omnia Congregationi juncta, per ejus prælatos conferri mandarunt.

§. 4. Statuto prætereà, quòd omnia & singula Monasteria, Hospitalia, Prioratus, & beneficia Ecclesiastica, & loca eidem Congregationi unita & aggregata, seu in posterùm aggreganda per quoscumque, cujusvis dignitatis fuerint, in titulum vel commendam obtenta, cùm primùm per cessum vel decessum illa obtinentium vacarent, ad eumdem Ordinem effectualiter reverterentur, & Congregationi prædictæ hujusmodi pleno jure, & cum effectu aggregarentur, possentque Prælati & alii, qui beneficia & loca aliqua dicti Ordinis, in titulum vel commendam haberent, titulo & administrationi dictorum locorum, in manibus Generalis, & Capituli cedere; qui possessiones hujusmodi admittendi potestatem habere intelligerentur ad hoc, ut eidem Congregationi unirentur, & effectualiter aggregarentur, ità tamen, ut loca, quæ sic applicari contigeret, Monachis dictæ Religionis juxtà eorum instituta concedenda, debitis propterea non fraudarentur obsequiis, sed per Prælatos Monasteriorum vel locorum quibus applicata forent, & annexa, onera & officia consueta implerentur.

Prælatorum ejusdem Monasterii professorum numerum taxarunt.

§. 5. Insuper statuerunt & ordinarunt, quòd & ejusdem & Ordinis Prælatorum numerus augeri non posset, nec plures essent quàm septem qui essent ejusdem Monasterii professi; excepto tamen Generali, qui in dicto numero non comprehenderetur.

Generali potestatem absolvendi Monachos &c. amplissimam dederant.

Tu vide moderationem Clem. VIII. in ejus bulla 1.5. fol. 182. Tom. 3.

§. 6. Ac præterea eidem Generali pro tempore existenti ut Monachos ac Moniales de Congregationibus, à quibusvis etiam majoris excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, & quibus pro tempore irretiti forent, etiamsi illorum absolutio dictæ Sedi specialiter vel generaliter reservata foret, satisfacto tamen iis ad quorum instantiam censuræ ipsæ forsan emanaverant; ac à quibusvis irregularitatibus, tàm de jure quàm ex ipsius Eremi constitutionibus, & regularibus institutis, quomodolibet provenientibus, & quibuscumque aliis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus & enormibus, etiam talibus, quòd de illis esset Sedes prædicta meritò consulenda, & dictæ Sedi qualitercumque reservatis, exceptis contentis in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta; quoties opportunum foret, eorum confessionibus diligenter auditis, absolvere, ac eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere, ac seipsum, etiam à quocumque alio Prælato vel Eremita Sacerdote vices suas illi committendo; absolvi facere liberè & licitè posset, facultatem concesserunt.

Priori & Eremitis Camaldulen omnia indulta Eremi S. Romualdi communicarunt.

§. 7. Eisdemque Priori & Eremitis Eremi hujusmodi, quòd omnibus & singulis privilegiis, indultis, concessionibus, indulgentiis, & gratiis, Eremitis S. Romualdi, aliàs de Masalio in genere quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, ac quibus Eremitæ Congregationis S. Romualdi hujusmodi utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, uti, gaudere, & potiri, liberè & licitè possent.

Dubiaque desuper oriunda, in favorem Congreg. interpretari decreverunt.

§. 8. Et quod quicquid dubii in dictis privilegiis, concessionibus, & gratiis emerserit, id, data verborum ambiguitate, ac juris peritorum interpretatione, in favorem Congregationis, & locorum particularium ejusdem interpretari deberet, statuerunt & ordinarunt, prout in diversis dictorum prædecessorum desuper confectis literis & ordinationibus vivæ vocis oraculo factis, pleniùs continetur.

Hic modò Pont. prædicta omnia confirmat.

§. 9. Quare pro parte Generalis, & Visitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis ejusdem Eremi, ac S. Michaëlis de Murano hujusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut singulis prædictis, cæterisque in eisdem literis contentis robur nostræ approbationis adjicere, & aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apost. dignaremur. Nos igitur eosdem Generales & Visitatores, ac Priorem Eremi, necnon Congregationem ejusdem Eremi, & S. Michaëlis de Murano, ac singulares personas Monasteriorum & locorum eorumdem, specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes, precibus etiam Venerabilis fratris nostri Ptolomæi Episcopi Tusculanen. S. R. E. Cardinalis Comensis nuncupati, ejusdem Ordinis & Religionis Camaldulensis Protectoris inclinati, eosdemque Generalem, Visitatores prædictos à quibusvis excommunicationibus & censuris, ac singularum literarum prædictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, insererentur, præsentibus pro expressis habentes, cessiones, uniones, aggregationes, & incorporationes singulorum Monasteriorum, Ecclesiarum, Hospitalium, beneficiorum & locorum quorumcumque, in eisdem prædecessorum literis, & præsertim Leonis X. expressorum, eidem vestræ Congregationi vigore eorumdem indultorum Apostolicorum, & facultatum hujusmodi hucusque factas, & quæ effectum sortitæ sunt, taxas & validas, ac efficaces existere, decernimus & declaramus. Necnon uniones & aggregationes hujusmodi, ac omnia & singula privilegia, facultates & indulta præmissa, prout expressa sunt, necnon omnia & quæcumque alia privilegia, indulta, concessiones, exemptiones, immunitates, facultates & gratias, tàm spirituales, quàm temporales, Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini prædicto, necnon Monasteriis, Ecclesiis, domibus & locis, illorúmque singularibus personis, tàm per dictos prædecessores, quàm alias quomodolibet dicta auctoritate Apostolica concessa, necnon singulas dictorum prædecessorum literas, ac omnia & singula in illis contenta, & indè secuta quæcumque quatenùs sint in usu, & prout hactenùs observata fuerunt, Apostolica auctoritate prædicta, ex certa nostra scientia tenore præsentium approbamus, confirmamus & innovamus, illisque perpetuæ ac inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac omnes & singulos, tàm juris quàm facti, ac solemnitatum quarumcumque quomodolibet omissarum, aliosque defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus; unionésque & aggregationes, ac omnia alia & singula præmissa, & in eisdem literis contenta, & comprehensa, ac superiùs expressa, eisdem Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac prædictis, eorúmque personis & Ministris, & cuilibet eorum, auctoritate & tenore prædictis, etiam de novo, etiam Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine perpetuò concedimus & indulgemus.

Ut Ordinariis in prædictis Congregationi faveant jubet.

§. 10. Ac districtiùs præcipiendo mandamus, quibusvis Archiepiscopis, Episcopis, ac locorum Ordinariis quibuscumque, ut super privilegiis, exemtionibus, immunitatibus, facultatibus, gratiis hujusmodi, tàm spiritualibus quam temporalibus, eosdem Generalem & Abbates, etiam ratione Visitationis, correctionis, aut alio quovis prætextu etiam respectu Monasteriorum Monialium ejusdem Ordinis, sub cura & gubernio Generalis, & Abbatum prædictorum existentium, ullatenùs molestare, inquietare, vel perturbare audeant vel præsumant.

Indulta quorumcumque Regularium Congregationi elargitur.

Quoad in dulgentias vide immutationem in Bulla 16. Pauli V Romanus. Tom. 3. fol. 223.

§. 11. Ac præterea volentes, eosdem Generalem, Visitatores, Priorem Eremi, necnon Congregationis ejusdem Eremi, ac S. Michaelis de Murano, ac Ordinem prædictum Camaldulensem amplioribus favoribus & gratiis prosequi, ejusdem Generali, Visitatoribus, Priori, Monasteriis, domibus, & locis, Ordinis & Congregationis prædictæ, omnia & singula privilegia, prærogativas, concessiones, jurisdictiones, cautelationes, favores, facultates, declarationes, depositiones, immunitates, exemptiones, indulta, cujuscumque generis existentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, cæteras gratias spirituales & temporales, quibusvis aliis Regularium Congregationum Ordinibus, eorúmque Monasteriis, tàm virorum quàm mulierum, eorúmque Generalibus, Abbatibus, aliisque Superioribus & personis eorumdem, in quibuscumque Mundi partibus existentibus, aliàs quomodolibet concessa, & concedenda, ac quibus de jure, usu, consuetudine, vel privilegio, aut concessione Apostolica, Regia, Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali, in genere vel in specie, tàm conjunctim, quàm divisim, etiam per viam communicationis & extensionis aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet possunt & poterunt in futurum, etiamsi talia sint vel fuerint, quæ specialem & individuam requirerent mentionem, seu in præsentibus de verbo ad verbum insertionem, & seu particularem concessionem eisdem auctoritate & tenore perpetuò communicamus, extendimus & concedimus. Ita quòd iidem Generalis, Visitatores, Monasteria, & loca prædicta, ut præfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & personæ prædictæ, ac eorum res & bona, sub eorum cura, & secundùm ejusdem Congregationes instituta, nunc & pro tempore viventes & existentes, præmissis omni-

bus & singulis æquè pariformiter, & absque alia penitùs differentia, perindè ac si illis, & eorum singulis personaliter & specialiter, & expresse ac nominatim, necnon ad instar concessa essent, in quantum eidem Congregationi expediat, (dummodò ejusdem Congregationis regularibus Ordinibus, ejúsque gubernio, privilegiis, constitutionibus & definitionibus non adversentur) uti, frui, potiri, & gaudere, liberè & licitè possint & valeant.

Prælatorum numerum ejusdem Monasterii professorum auget.

§. 12. Insuper cum ejusdem Ordinis & Congregationis Prælati, qui sint ejusdem Monasterii professi, plures quàm septem, excepto Generali, qui in dicto numero non computatur, Ordinationibus Apostolicis minimè esse valeant, tenore præsentium, eadem Apostolica auctoritate numerum Prælatorum dictæ Congregationis augemus; ità quòd futuris temporibus octo Prælati ejusdem Monasterii professi (excepto Generali, quem in dicto numero volumus non comprehendi) esse possint & valeant; ac præsertim in his dictæ suæ Congregationis Monasteriis, & Ecclesiis, videlicet, Sanctæ Mariæ à Puteo Stratæ, Taurinensis, Sancti Viti in Carcubio Mediolanens. Sanctorum Catherinæ & Romualdi Cremonen. necnon S. Augustini de Bassiano de Abrutio, & etiam S. Nicolai de Cornu ejusdem Provinciæ Abrutii Pennen. suos Abbates & Prælatos eligere, deputare, ac instituere, ut & in aliis suis Monasteriis dictæ Congregationis, possint & valeant.

Clausula sublata, &c.

§. 13. Decernentes sic & non aliter per quoscumque Judices, quavis auctoritate fungentes, etiam locorum Ordinarios, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, Sedis Apostolicæ Nuncios, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate ubique judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, quicquid secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 14. Et nihilominùs eidem Venerabili fratri nostro Ptolomæo Episcopo Tusculan. S. R. E. Cardin. Comensi ejusdem Congregationis & Ordinis Protectori nunc & pro tempore existen. ac dilecto filio Curiæ causarum Cam. Apostolicæ generali Auditori, per præsentes committimus & mandamus, quatenùs ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios; præsentes literas, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Generalis, Visitatorum, Prioris Eremi, & Congregationis prædictæ, aut alicujus eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eísque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes literas, & in eis quæcumque inviolabiliter observari, ac plenum effectum sortiri, necnon Generalem, Visitatores, Abbates, Priores, & Monachos prædictos, & eorum singulos omnibus præmissis pacificè frui & gaudere, non permittentes eos & eorum quemlibet desuper contrà præsentium tenorem, sub quovis prætextu, etiam subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, etiam defectu intentionis nostræ, per quoscumque quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quomodolibet & rebelles, etiam per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo; legitimísque super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstant. nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, ac fœl. recordat. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliísque Apostolicis, & in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus; etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, declarationibus, inhibitionibus & decretis; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Legatis, Nuntiis, & Ordinariis, ac Congregationibus & Ordinibus prædictis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis, & decretis irritantibus, in genere vel in specie, per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam, etiam Motu simili, & consistorialiter, aut aliàs quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorúmque tenoribus & formis specialis, specifica, expressa, & individua, ac si de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, etiamsi in eis caveretur expressè, quòd illis nullatenùs, aut non nisi sub certis modo & formis derogari possit, illorum omnium & singulorum tenores, acsi de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie ad effectum præmissorum derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Clausulæ præservativæ.

§. 16. Volumus autem, ut præsentibus nostris literis, per quascumque revocationes, seu Apostolicas constitutiones, sub quibuscumque verborum formis, etiamsi Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine emanaverint, derogari non possit, nisi eorumdem privilegiorum, & præsentium totus tenor de verbo ad verbum inseratur, ac de omnibus & singulis dictæ Congregationis Monasteriis nominatim, specifica mentio fiat.

Transumptorum fides.

§. 17. Quódque earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Prælati dicti Ordinis, aut Protectoris, ac Notarii publici subscriptis, & sigillo dictæ Congregationis, aut alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur, in judicio & extrà, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

A. Dat. P. 1. die 24. Septembris.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 24. Septembris, millesimo quingentesimo nonagesimoprimo, Pontificatûs nostri anno primo.

XIX.

Moderatio indultorum S. R. E. Cardinalium, super collatione beneficiorum.

Aliam moderationem edidit Pius V. sup. in ejus const. 37. Sanctissimus, fol. 239. Et aliam quam videas edidit, postremò. Paulus V. in sua const. 58. Sanctissimus, ubi notabo, in Tomo 3. fol. 269.

Quod Capitula Ecclesiarum Cathedralium quibus S. R. Eccl. Cardinales præsunt, ex indultis conferendi Beneficia Ecclesiastica reservata vel affecta eisdem Cardinalibus concessis, nullum jus prætendere possint, declaravit Sanctiss. D. N. Urban. VIII. const. 59. Accepto, inf. tom. 4. Qui const. 60. Licet. declaravit, quòd S. R. E. Cardinales Ecclesiarum Præsules, indulto conferendi Beneficia Ecclesiastica ratione Ecclesiarum, quibus præsunt, vel quarum regimini ultimo loco cesserunt, dumtaxat uti possint.

Edita A. D. 1591.

SAnctissimus in Christo Pater & D. N. D. Gregorius divina providentia Papa XIV. ex quibusdam contrà dispositionem juris communis Sanctæ Rom. Eccl. Cardinalibus, super collatione bene-

ficiorum

ficiorum Ecclesiasticorum apud Sedem Apostolicam vacantium concessis indultis & facultatibus, sæpenumero impeditus quò minùs solitam Sedis hujus benignitatem ergà pauperes, & benemeritos liberaliter exercere possit, ac simul volens litibus obviare, quæ super illorum interpretatione oriuntur, fœl. recordat. Pii Papæ V. sui prædecessoris vestigiis in hac parte inhærendo.

Moderatio indultorum Sanctæ R. E. Card. sub collatione beneficiorum.

§. 1. Omnia & quæcumque indulta, concessiones, facultates, & privilegia, conferendi quæcumque apud Sedem Apostolicam vacantia, aut in posterùm vacatura beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia & quorumvis Ordinum regularia, quomodocumque qualificata, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & quamcumque aliam dispositionem, tàm dictorum Cardinalium ratione, Patriarchalium, Metropolitanor. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, non tamen earum quibus in titulum aut denominationem sui Cardinalatus præsunt, circà quæ aliquid de novo disponere non intendit, necnon Monasteriorum, Prioratuum, dignitatum, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ quomodolibet obtinent, & in posterùm obtinebunt, ac etiam quorum collatio, provisio, & quævis alia dispositio illis ex causa factæ per eos cessionis, regiminis, & administrationis, seu commendæ, aut resignationis Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum hujusmodi beneficiorum, Apostolica auctoritate reservata, &c. existit, vel in posterùm reservabitur; quàm etiam aliorum quorumcumque inferiorum collatorum, aut collatricum, conjunctim vel divisim, de jure, privilegio, consuetudine, aut aliàs quomodolibet pertinentia, ac etiam illa commendandi, ac aliàs de eis disponendi, vel de consensu ipsorum Cardinalium requirendo in provisione eorumdem beneficiorum apud Sedem prædictam, ut præfertur vacantium, per Sanctitatem suam facienda, & quod sine consensu hujusmodi factæ provisiones, aut quævis aliæ dispositiones nullæ & irritæ sint, omnibus & singulis Cardinalibus prædictis per quoscumque Romanos Pontifices, ac Sanctitatem suam, & dictam Sedem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, & consistorialiter, ac etiam ex pactis inter dictos Pontifices & Cardinales diversis temporibus factis, firmatis, & juratis, ac quibusvis onerosis, & aliis causis concessa, etiam iteratis aut multiplicatis vicibus approbata, innovata ac extensa, quibuscumque concepta formulis, ac etiam restitutivis, mentis attestativis, præservativis, derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacissimis & insolitis clausulis, necnon vim contractus inducentibus, ac irritanti, & quod sine eorum consensu derogationes pro tempore factæ nemini suffragentur, aliisque decretis suffulta, quorum omnium tenores Sanctitas sua haberi voluit pro expressis, specialiter & expresse revocavit, literásque Apostolicas desuper confectas, & quoad ea in quibus illa effectum nondùm sortita erant, & indè secuta quæcumque cassavit, annullavit, virésque & effectum de cætero non habere decrevit.

Declaratio.

§. 2. Salva tamen remanente facultate consensus per ipsos Cardinales in provisionibus Apostolicis beneficiorum per obitum familiarium continuorum commensalium eorumdem Cardinalium, etiam apud Sedem prædictam vacantium, præstandi, juxtà formam Regulæ Cancellariæ Apostolicæ super hoc editæ, & in casibus tantùm in ipsa Regula expressis. Volens ulteriùs quòd eadem beneficia per obitum familiarium continuorum commensalium eorumdem Cardinalium posthàc, tàm apud eamdem Sedem quàm extra Romanam Curiam vacantia, etiamsi ad alicujus alterius Cardinalis collationem, vel aliam dispositionem pertinere deberent, etiamsi tunc cessent aliæ Apostolicæ reservationes hactenùs editæ, nihilominùs in posterùm dispositioni Sanctitatis suæ reservata censeantur; ità ut in provisionibus talium beneficiorum super expeditionibus literarum illius Cardinalis, cujus familiaris defunctus extitit, si ipse Cardinalis tunc præsens in eadem Curia fuerit, consensus requiri omninò debeat, non autem beneficia hujusmodi ad collationem, seu quamvis aliam dispositionem Cardinalis ordinarii collatoris ullo modo pertineant; nec ejusdem Cardinalis ordinarii collatoris, etiamsi in Romana Curia præsens fuerit, consensus quoquomodo requiratur. Easdémque constitutiones, & Regulas Cancellariæ, etiam declaratorias super beneficiis familiarium prædictorum Cardinalium editas, tàm quoad Cardinales indulta hujusmodi habentes, quàm non habentes, atque adeò indulta ipsa ad terminos præsentis constitutionis reduxit & moderatus fuit.

Decretum irritans.

§. 3. Decernens sic in iis, cæterísque omnibus præmissis per quoscumque, &c. etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & eosdem Cardinales, sublata, &c. necnon irritum & inane quicquid secùs super his, per quoscumque etiam prætexu facultatum, indultorum & concessionum hujusmodi, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Prædictis & quibusvis aliis Regulis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque non obstantibus.

Papæ subscr.

Placet, publicetur & describatur. N.

INNOCENTIUS IX. PONT. CCXXXIV.

ANNO DOMINI MDXCI.

ANNO 1591.

INnocentius Papa Nonus, Bononiensis, Joannes Antonius Fachenettus anteà dictus, presbyter Cardinalis tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum, Creatus tertio Calendas Novembris. Coronatus tertio Nonas Novembris, Anno Domini 1591. Vixit menses duos. Creavit Cardinales duos. Obiit tertio Kalendas Januarii, Anno Domini 1592. Sepultus fuit in Basilica Principis Apostolorum. Vacavit sedes dies triginta.

I.

Confirmatio & extensio constitutionis Pii V. à Gregorio XIII. Sixto V. & Gregorio XIV. comprobatæ, de non alienandis & infeudandis Civitatibus & aliis locis Sedis Apostolicæ.

Hæc Pii V. prohibitio est in ejus bulla 35. Admonet. fol. 236. ubi plenè tibi indicavi ejus declarationes & ampliationes. Et constitutio Gregorii XIII. est 3. suprà fol. 390. ac Sixti V. est 26. suprà fol. 614. & Gregorii XIV. est suprà fol. 758.

Vide addita ad Leon. I. const. suprà lib. 1. fol. 7.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1591.

Exordium.

QUÆ ab hac Sancta Sede, cui licèt indigni, auctore Domino præsidemus, piè & salubriter sancita & ordinata noscuntur, ea ut perpetuò firma, illibatáque permaneant, non solum consensus, approbationis & innovationis nostræ munimine roboranda, sed etiam declarationis præsidio quatenùs expedire visum sit fulcienda censemus. Et præcipuè muneris nostri esse ducimus, ea quæ à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, ad patrimonii, dignitatis, & amplitudinis Sanctæ hujus Sedis conservationem & incrementum laudabiliter disposita, & constituta sunt, in nobismet ipsis servare & aliis servanda tradere & demonstrare.

Pii V. constitutio est indicata in rub.

§. 1. Sanè fœl. rec. Pius Papa V. prædecessor noster, de consilio & assensu venerabilium fratrum suorum tunc Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, optimam & saluberrimam Constitutionem edidit, & promulgavit tenoris subsequentis.

Omittitur insertio hujus Bullæ cùm ea sit posita in loco tibi in rub. cit.

Confirmationes Gregorii, Sixti & alterius Gregorii sunt citatæ in rub.

§. 2. Quam quidem Constitutionem piæ mem. Gregorius XIII. Sixtus V. & Gregorius XIV. Romani Pontifices pariter prædecessores nostri, sicuti in ea cavetur, servare jurarunt, ac per eorum literas approbarunt, & confirmarunt & innovarunt, prout in illis pleniùs continetur.

Approbatio hujus Pont.

§. 3. Nos itaque officii & conscientiæ nostræ debito satisfacere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus supplicationem, vel super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia meráque deliberatione nostra in hoc primo secreto Consistorio, quod cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus habemus constitutionem prædictam, & omnia in ea contenta auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, approbamus & innovamus, eamque inviolabilis firmitatis robur obtinere plenámque executionem & effectum perpetuis futuris temporibus habere decernimus. Ac prætereà eisdem Motu proprio, scientia, deliberatione, & auctoritate assentientibus, & approbantibus eisdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus.

Extensio ejusdem.

§. 4. Declaramus eadem Constitutione prohibitam fuisse, ac prohiberi, omnem & quamcumque infeudationem, & alienationem Civitatum, Terrarum, Oppidorum, & Locorum prædictorum, eidem Sedi tàm immediatè quàm mediatè subjectorum, non solùm ne fiat, nevè attentetur post eorum devolutionem, sed etiam antequàm devolvantur, ac omnem & quamcumque in perpetuum vel ad tempus prorogationem, & extensionem infeudationum, investiturarum, ac concessionum de dictis Civitatibus, Terris, Oppidis, & Locis, nondùm finitarum, ipsorúmque incorporationem, quoad effectum impediendæ alienationis, prorogationis, & extensionis hujusmodi, non à die eorum devolutionis, sed à die ipsius Constitutionis, & etiam antequàm illa devolvantur, ipso jure cum omnibus clausulis & decretis in prædicta Constitutione contentis, Cameræ & Sedi Apostolicæ factam censeri.

Promissio Cardinalium circà observantiam.

§. 5. Insuper volumus & declaramus, ut præmisso, & juramentum præstitum & præstandum, de servanda eadem Pii prædecessoris præfati Constitutione per nos, & Romanos Pontifices successores nostros, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, intelligatur de ipsa Pii prædecessoris Constitutione, ut suprà per nos declarata, & secundùm hanc nostram declarationem eamdem Constitutionem ad unguem & inviolatè observari oportere ac debere, sicuti & nos servatores esse promittimus, ac sanctè & solemni more juramus.

Clausulæ sublatæ.

§. 6. Et ità per quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Cameræ præfatæ Præsidentes, Clericos, causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, declarari & definiri debere; ac irritum & inane, si secùs super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Jussio describendi hanc bullam juxtà bullam Pii V.

§. 7. Ac præsentes nostras literas, in libello in quo ipsa Constitutio Pii prædecessoris continetur, ac in libro Quinterno appellato Cancellariæ Apostolicæ, describi mandamus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus iis, quæ idem Pius prædecessor voluit non obstare, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, innovationis, declarationis, voluntatis, decreti, promissionis, juramenti, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. 1. die 4. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, pridiè Non. Novembris, Pontificatus nostri anno 1.

Papæ subsc.

Ego Innocentius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardd. subsc.

Ego Alph. Episc. Ostien. Card. Gesvaldus.
Ego Inn. Episcopus Portuen. Card. de Arag.
Ego Marcus Ant. Episc. Prœnestin. Card. Columna.
Ego Ptolemæus Episcopus Tusculan. Cardinalis Comensis.
Ego Gabr. Episc. Sabinen. Card. Paleottus.
F. Michaël Bonellus Episc. Albanen. Alexandrinus.
Marcus Siticus Cardin. ab Altaemps.
Ludovicus tituli S. Laurentii in Lucina, presbyter Cardinalis Madrutius.
Nic. de Pelleve Cardin. presbyter, tit. S. Praxedis, vulgò de Sens.
Jul. Antonius Sanctorius, tituli S. Bartholomæi in Insula, presbyt. Card. S. Severinæ.
Hieronymus Card. Rusticucius tt. S. Susannæ.
Hieronymus Card. Simoncellus, tit. S. Priscæ.
Petrus Card. Deza, tt. S. Hier.
Alex. Card. Floren. tt. SS. Joannis & Pauli.
Julius Card. Cananus, tt. S. Anastasiæ.
Ant. Maria Card. Salviatus, tt. S. Mariæ de Pace.
Aug. Card. tt. S. Marci de Verona.
Ego Vincentius tt. S. Clementis, Card. Montius Regalis.
Ego Philippus Card. Spinula tt. S. Sabinæ.
Ego Georgius, tt. S. Sixti Card. Radzivil.
Ego Simeon Card. de Terranova, tt. S. Mariæ Angelorum.
Ego Scipio tt. Sanct. Salvatoris in Lauro Cardin. Lancellotus.
Ego Henricus tit. S. Pudentianæ Card. Caëtanus S. R. Ecc. Camerarius.
Ego Joannes Baptista Cardinalis Castrucius.
Ego Dominicus, tt. S. Chrysogoni Card. Pinellus.
Ego Hippolytus tit. S. Pancratii, presbyt. Card. Aldobrandinus, Major Pœnitentiarius.
Ego Hieronymus tit. S. Petri ad Vincula, S.R.Eccl. presbyter Card. de Ruvere.
Ego Frater Hieronymus, tt. S. Mariæ super Minervam S. R. E. presb. Card. Ascul.
Ant. Maria, tt. S. Agnetis in Agone, Card. Perus.
F. Constantius Card. Sarnanus, tt. S. Petri in Monte Aureo.
Ego Gul. Card. Alanus, tt. S. Martini in Montibus.
Ego Scipio tt. S. Mariæ de Populo Cardinalis Gonzaga.
Ego Antonius tt. S. Stephani, Card. Saulius.
Ego Evangelista tituli Sancti Matthæi in Merulana, presbyter Card. Cusentinus.
Ego Joan. Franciscus, tit. S. Mariæ in Via, presbyter Card. Maurocenus.
Marianus tituli SS. Marcellini & Petri, presbyter Cardin. de Camerino.
Ego Frater Gregorius Card. à Montelparo, tt. S. Augustini.
Ego P. Card. Sfondratus, tt. S. Cæcil.
Ego Benedictus Justinianus, tt. S. Marcelli.
Ego Augustinus, tt. S. Laurentii in Pane & Perna, presbyter Card. Cusanus.
Ego Fr. Maria, Card. SS. Quirici, & Julitæ.
Ego Octavius Card. S. Joan. ante portam Latinam.
Ego F. Card. S. Mariæ in Via Lata.
Ego Alexander S. Laurentii in Damaso, diac. Card. Montaltus, S. R. E. Vicecancellarius.
Ego Hieron. S. Eustachii, diac. Card. Matthæjus.
Ego Ascanius, S. Mariæ in Cosmedin, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ diac. Card. Columna.

Ego

Ego Federicus S. Nicolai in Carcere, diac. Card. Borromæus.
Ego Guido, SS. Cosmæ, & Damiani, diac. Card. Pepulus.
Ego Odoardus S. Adriani diac. Card. Farnesius.
Ego Octavius Sancti Georgii in Velabro, diaconus Cardinalis de Aquaviva.
Ego Flaminius S. Mariæ in Dominica.

Publicatio. *Anno à Nativitate Domini Nostri JESU CHRISTI 1592. indictione 4. die verò 2. mensis Januarii, tempore Sedis vacantis, per obitum bonæ memor. Innocentii Noni, suprascriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floris, per nos Laërtium Cecchetum, & Marcum Antonium Antonium, Sanctissimi D. Nostri Papæ Curs.*

Hieronymus Lutius Mag. Curs.

II. Indulta Incliyti Senatus Populique Romani, de reis non condemnandis vigore alicujus rescripti contrà formam juris, & non confiscanda legitima filiorum viventibus eorum genitoribus, & neque arbitraria compositione recipienda in Dataria, pro licentia dandi dotem, suprà summam à Statuto taxatam.

Quoad d. legitimam, contrarium remanet decisum extrà Urbem, ex bulla Pii IV. num. 2. Etsi cuncta, §. 8. & consonat constitutio Sixti IV. num. 24. Cura. sup. fol. 429. Summam verò Dotis à Statuto taxatam esse adsc. 5500. liquet ex bulla Sixti V. num. 52. Cùm in una, in fine.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1591. *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Causa hujus concessionis. AD Romanum spectat Pontificem, inter multas & graves, quas pro communi Christianæ Reipublicæ bono, suscipit curas, in eam quoque præcipuo studio incumbere, ut ejus in temporalibus subditi, præsertim verò Dilecti filii S. P. Q. R. quorum propria & peculiaris cura ei specialiter commissa est, non solùm à quocumque gravamine, quoad fieri potest, immunes reddantur, sed privilegiis & gratiis in dies amplioribus ornentur. Quare nos, & muneris nostri debito satisfacere, & paternam charitatem, ac benevolentiam quam jàm pridem ergà eos gerimus, insigni aliquo monumento testatam esse cupientes, quo & ipsi benignitatem nostrâm experti, & alii eorum exemplo in fide, obedientia, ac devotione Sanctæ hujus Sedis alacriori animo perseverent, atque ad promerendam uberiorem nostram & illius gratiam in dies magis invitentur.

Prohibitio reos condemnandi contrà jus vigore alicujus rescripti. §. 1. Primùm quidem hac nostra perpetuò valitura Constitutione, abolemus & ab hac inclyta Urbe, nostris volumus exulare temporibus, modum illum procedendi contrà reos alicujus criminis aut delicti, qui licèt juxtà dispositionem Juris communis & sacrarum Constitutionum, ac ejusdem Urbis statutorum, pœna capitis plecti non debeant, tamen vigore specialis mandati & rescripti per Roman. Pontif. Motu proprio, seu aliàs signati, pœna ultimi supplicii damnatur; & quod nobis licere non patimur, id etiam nostris successoribus indicamus, districtiùs prohibentes ne in posterùm Judices quicumque quavis auctoritate fungentes, reum aliquem contrà Juris communis, & Apostolicarum sanctionum & statutorum Urbis tenorem, vigore seu prætextu rescriptorum hujusmodi, quæ contrà intentionem concedentis per subreptionem extorta censeantur, capitaliter condemnare præsumant.

Prohibitio confiscari legitimam filiorum in vita parentum in Urbe. §. 2. Prætereà volumus ac præsentium tenore decernimus, quòd in eadem Urbe nostra, si contingat filios viventibus eorum genitoribus, delictum aliquod committere, ipsi parentes quoad vixerint, ad solvendam seu tradendam legitimam portionem de propriis bonis, eisdem filiis de jure debitam, minimè cogi aut compelli possint, nec contrà ipsos delinquentium genitores ad legitimæ portionis prædictæ confiscationem, per quosvis Judices procedi debeat; sed in quibusvis criminalibus causis juris communis dispositio, & statuta Urbis omninò serventur; necnon quascumque prædecessorum nostrorum Constitutiones in contrarium forsan desuper editas, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ad terminos juris; ac dictorum statutorum, harum serie reducimus, & moderamus; statutáque ipsa in hac parte approbantes, illa adversus quamcumque contrarium usum aut Constitutionem restituimus & revalidamus.

§. 3. Et insuper, quia etiam accepimus usu receptum esse ut pro obtinenda derogatione statuti, seu reformationem ejusdem Urbis, super certa Dotium puellarum quæ pro tempore nubunt summa & quantitate editarum, compositio non certa, sed arbitria, iis qui in Dataria, & materiis componendis pro tempore præsident solvatur. Nos ipsius Urbis Cives & Incolas specialibus favoribus & gratiis consequentes, illos à solutione compositionis hujusmodi perpetuò eximimus & liberamus, immunésque & exemptos esse volumus; districtè interdicentes dilecto filio Datario, nunc & pro tempore existenti, ac Præfecto compositionum, cæterisque Ministris & Officialibus, ne ab iis qui in dicta Urbe cum aliqua ampliori dote matrimonia contrahentes, derogationem hujusmodi à nobis, vel successoribus nostris impetrabunt, etiamsi Barones, Domicelli, & Nobiles fuerint, dósque ipsa longè ultrà taxam prædictam ad quamcumque summam excessiva extiterit, quidquam vel minimum pro simili compositione ullo modo exigant, neque ad eam quovis prætextu cuiquam solvendum compellant; statuto tamen ipso super taxa dictarum Dotium nihilominùs in suo robore permansuro. Prohibitio exigendi compositionem pro licentia Dotem suprà summam ab Urbis Statuto taxatam.

§. 4. Decernentes præsentes literas, &c. ex quavis causa ex quocumque capite de subreptionis vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut quopiam alio defectu notari, impugnari seu invalidari, vel revocari, aut aliàs quomodolibet infringi, seu adversus illas quodcumque juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenùs posse, sed illas semper validas & efficaces existere, suósque Plenarios effectus sortiri obtinere, ac ab omnibus inviolabiliter observari & adimpleri. Clausulæ præservativæ.

§. 5. Sicque & non aliàs per quoscumque Judices & Commissarios, & causarum Palatii Apostolici Auditores & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate in quavis causa & instantia judicari & definiri debere; ac irritum & inane si secùs super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Clausulæ sublatæ.

§. 6. Quocircà dilectis filiis modernis ac pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, ac Vicecamerario, Thesaurario & Clericis Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, necnon Gubernatori, & Senatori ejusdem Urbis per Apostolica scripta mandamus, quatenùs ipsi vel quilibet eorum faciant præfatos S. P. Q. R. atque adeò singulares illorum personas, cæterósque omnes & singulos quos præmissa concernunt, & concernent in futurum, illis pacificè frui & gaudere; non permittentes illos desuper à quoquam quomodolibet indebitè molestari; contradictores per opportuna juris, & facti remedia compescendo. Clausulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quatenùs opus sit nostra de non tollendo jure quæsito, quatenùs præmissorum occasione cum publico detrimento jus alicui quæsitum dici aut censeri quomodo possit; & quibusvis aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, legibus & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, ac Sixti Quinti, Gregorii IV. concessio- Derogatio contrariorum.

nibus

nibus super præmissis quomodolibet emanatis, aliisque literis Apostolicis tàm supradictis quàm quibusvis, aliis personis sub quibuscumque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, ac aliis efficacissimis clausulis & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia déque Apostolicæ potestatis plenitudine, ac consistorialiter, & aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus, specialis, expressa, ac specifica mentio seu expressio habenda, aut quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi pro expressis, ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris; hac vice & ad effectum præmissorum dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ac derogatam esse volumus; cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 8. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in judicio & extrà illud habeatur, quæ eisdem originalibus haberetur exhibitis vel ostensis.

§. 9. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum abolitionum, voluntatum, decretorum, reductionis, moderationis, restitutionis, revalidationis, prohibitionis, interdicti, inhibitionis, revocationis, cassationis, annullationis, extinctionis, ac derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Cal. Decembris, Pontificatus nostri anno primo.

Dat. P. A. I. die 1. Decembris.

FINIS SECUNDI TOMI.

